ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 7. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 38. | Телефон 821.

Еренталов балкански програм

Аустро-угарски министар спољних послова, барон Ерентал, поднео је делегацијама монархије експозе, који заслужује пажњу. Он не садржи само комплименте, које се сваке године чине великим силама, чије шијансе после дужим пештује политички пречир, не садржи само неопходно политичко кађење дипломатском идолу, који се зове status quo, но садржи сасвим позитиван програм, који на први поглед изгледа сасвим неполитички. Господин Ерентал саопштио је делегацијама, да је аустро-угарска влада молила султана, да може предузети проучавања за грађење железничке пруге до Митровице. Босанска источна железница, која полази од Сарајева, рачва се баш пред својом крајњом тачком и шаље један свој крак на српску, а други на турску границу до Увца. Одавде се сад има провести железница кроз санџак до Митровице, та би се железница везала с пругом, која одатле иде за Солун. Тај би железнички пут чинио без прекидну везу до Јегејског мора и привукао би себи саобраћај између северне Европе и југоисточних пристаништа Средоземнога мора. И Грчка би се (пругом Лариса Солун) везала с овом саобраћајном мрежом и добила би се веза с Црном Гором и Скадром у Албанији.

То је програм господина Ерентала. Јасан је привредни и културни значај његове замисли. Аустрија мора изаћи на море, да би могла слободније и дубље дисати, јер се цео Јадранског мора може једног дана на путу од Отранта завезати. Ако би се то десило, ако би Јадранско море постало mare clausum (затворено море), онда би био затворен једини отвор, кроз који улази и излази светски саобраћај у Аустрију, дунавска би монархија постала сасвим зависна од Немачке. За Аустрију је могућа експанзија још само на југоисток; а она је само и потребна. Дакле, пројекат господина Ерентала издиже се изнад уобичајене дипломатске рутине. Само би тај пројекат највише могао опет покварити односе с Италијом који су се у последње време били поправили.

[illegible] године дана пре Берлинског конгреса изјавио је Андраши у име Бизмарково грофу Робиланту, талијанском посланику у Бечу, да Немачка неће сметати Италији ако она успе да окупира Тунис. Талијанском заступнику на Берлинском Конгресу, грофу Кортију, саопштио је Бизмарк дословце, да је Немачка готова да пред конгресом брани талијанску окупацију Туниса. Гроф је Корти ову предусретљивост одбио ироничним питањем: да ли хоће Бизмарк показати у истини малику предност на то, да Италију увуче у рат с Француском? Овај је одговор једновремено био и сувише мудар и сувише страховит. Тунис је тада био циљ мудре талијанске колонијалне политике. Он је само неколико сахата удаљен од Сицилије, био је у најживљем привредном саобраћају с Италијом и већ је имао потпуно талијански карактер. Заузеће Бизерте било би стратегиски веома важно, али се талијански државници нису тако брзо одлучивали. Једног дана претекла их је Француска. Тај удар натерао је Италију у савез са Немачком и Аустријом. Али је и колонијална политика Италије добила други правац. Талијани су покушали да претрпљену штету надокнаде у Абисинији. Али је битка код Адове учинила крај абисинској пустоловини, те су се талијански државници поново почели освртати за [illegible].

24. октобра 1896. оженио се краљ Виктор Емануило трећи црногорском кнегињицом Јеленом. Од тог се дана у највишим круговима Рима углавила мисао, да Италија на Балкану има неку „мисију." Ту је мисао Француска [illegible] ...носта је 20. септембра 1896. закључио с Француском уговор о Тунису. 1899. додао је уговор о Триполису који је имао важност менице на дуже време; идеја о заузећу Туниса била је заборављена. Француска је умела да скрати погледе Италије на Албанију. Било је у моди одушевљавати се за Албанију, те су влада и парламент помагали покрет, коме је циљ био да се Албанија поталијани и на тај начин припреми њено „ослобођење." Агитација је [illegible] претерано; а помагала ју је мудра привредна и школска политика. На тај начин талијански годишњи издаци само за школе у Скадру, износили су шездесет хиљада динара. Та сума у толико више пада у очи, што народно школско образовање Албанаца иначе не може бити толико важно за талијанску владу, као образовање својих властитих поданика. У школама у Сицилији, Сардинији и Калабрији влада такво стање, које се руга сваком опису.

Агитација је у Албанији постигла привидне успехе. Али се не сме мислити, да је она била инспирисана само несебичним одушевљењем за ослобођење и уједињење македонских становника: ствар се тицала много драгоценијих и важнијих ствари. Кроз Балканско полуострво је непрестано одјекивао глас, да Јадранско море мора сасвим припасти Италији.

Ту је критична тачка проблема. Аустро-Угарска никад не може трпети, да обе обале Јадранског мора дођу у својину те силе, или иначе на десној обали тога мора она не може трпети ни другу коју европску силу, на пример Француску или Енглеску. А Турска је безопасна. Али ако наступи турска ликвидација, мора Аустрија источну обалу тражити само за себе. У погледу тога времена, које може бити врло далеко али у исто мах и врло близу, мора се Аустро-Угарска свом снагом стављати на супрот тој талијанској агитацији. У својој књизи „Аустро-Угарска и Италија" барон Хајмерле вели: „Политици status quo-a на Балкану потребан је важан додатак: политичка и привредна акција, којом ће се брижљиво спречити, да ту не заузме когод други положај за који су везани најважнији интереси монархије". Сад доживљујемо почетак те акције. Питање је, како ће се Италија држати према програму господина Ерентала. Грађењем железнице од Бара до Вир Пазара на Скадарском језеру Италија је показала план, да се балкански саобраћај скрене на Јадранско море. Аустрија та да није учинила ни употребу права вета, који јој можда даје члан 29. Берлинског Уговора, пита је покушала добити концесију за какво аустро-угарско друштво. Али се сада [illegible] да види, да је (погледом на стратегиска разлога) спрема лева конкурентна железница.

Дипломатска акција господина Ерентала може имати ту последицу, да се Италија и Аустрија опет све више удаље једна од друге. Јер и најобавезнији protocole de désintéressement не може ништа изменити у факту да Италија тежи да постане Албанију и да Аустрија својој савезници никад то неће одобрити. Речи „животно питање" и „витални интереси" обично се сувише брзо употребљују. Али се овде без и најмањег претеривања може рећи, да би се Аустрија сама удавила, ако би икада источна обала Јадранскога мора пала у руке којој европској сили. Аустрија ту не може попустити. Питање је, да ли ће Италија још моћи да попусти. Ако би се Италија решила, да се одрече сваке територијалне тековине на Балкану и да свој поглед окрене на Триполис, онда би Аустрија (а можда и Немачка) ту тежњу радо помогла. Вера у талијанске балканске интересе вештачки је створена; али баш за то, што су влада и народ утрошили толико труда на аутосугестију, није вероватно, да предстоји нов обрт у талијанској колонијалној политици и да Аустрија на Балкану добије одрешене руке. А ако обе државе и даље, као и до сада, наставе рад у истом правцу, онда је неизбежан тежак сукоб. У најгорем случају Албанија би постала друга Шлезвиг-Холштајн. За сада ће пројекат господина Ерентала по свој прилици утицати на појачање енглеско-француско-талијанског споразума и на слабљење пређашњег [illegible].

(„[illegible]") [illegible]

СТРАНА ПОЛИТИКА

Енглеска и Балкан. *(Појачање македонске жандармерије. Смањење бугарске војске. — Турска територија.)*

У енглеском доњем дому питао је посланик Перси министра спољ. послова сер Едварда Греја, да ли би се, на случај повећања македонске реформоване жандармерије и смањења турске војске, усвојила Ленсдаунова идеја, да и Бугарска мора смањити војску или да силе гарантују, да Бугарска неће смети заузети ни један део турске територије. На то је питање сер Едвард Греј одговорио, да та идеја није ушла у предлоге енглеске владе, али ако се буду [illegible], уђе се у оцену и гаранције у смислу Ленсдаунове идеје. За тим је Греј рекао, да је примио на знање изјаву аустро-угарског министра спољних послова барона Ерентала у угарској делегацији, да би повећање реформоване македонске жандармерије било недовољно за уништење македонских чета и да су по руска и аустро-угарска влада мишљења у истом смислу, али да би енглеска влада сматрала да чује и мишљење осталих великих сила, па ће тек онда приступити решавању да се задржи у овој ствари.

ПОД ТРНОВОМ КРУНОМ

Историја и приповетка наших дана

9

То је био неки Шаринић, човек који је доста доста дошао [illegible] није прешао у Београду све ме се чине као неки [illegible] вољни чиновник. Не верујем да ћете га знати.. Један пут се срете са њим двојица — кнежев секретар и Србин Шаринић.

— Што сте се тако замислили, добри Србине? — пита добродушни Рус нашега Србина.

[illegible] мој господар. Његова Светлост Кнез Милан, помне је за женидбу, ако не сада а оно ускоро, па му у памети тражим невесту.

— Одлично, одлично! — са свим озбиљно прихвати Рус. — А јесте ли нашли?

— Нисам —

— Ја ћу вам помоћи! Невеста мора да буде од високога рода —

— На сваки начин!

— Од царскога рода!

— Тако је! Само не знам хоћемо ли моћи наћи?

— Хоћемо, баћушка хоћемо! И не треба дуго да тражимо. Хоћемо, голубе!..

— Није прошло ни два дана — продужује Иван приповедање Стевину — а Шаринић срете у ходницима великога кнеза и његова секретара. Кад их поздрави у пуној оданости и поштовању, Шаринић опази да секретар нешто обавештава великога кнеза о нечему, који се онда поново окрете да уочи тога Србина и поново га поздрави... Кола одоше даље, а Шаринић је после три дана имао част бити код великога кнеза у опширном пријему на целом часу. Велики је кнез том приликом с пуно љубазности говорио и разбирао о приликама у Србији а већ о кнезу Милану говорио је са свом познатом својом красноречивошћу, у којој је заната био први међу свима Романовим... Било је још и других последица и надања, а када је [illegible], његов секретар рече Шаринићу:

— Али вашу мисао о женидби светлога кнеза од Србије нећемо напустити? Јесте? Рачунајте на мене и на — [illegible]...

— А знате — наставља после мале паузе Иван — како је иначе цела ствар свршена. Кнез Милан се оженио из љубави узео је девету лепу али не и дораслу своме високоме положају Наталију, која је тек по таквом [illegible] Русиња. [illegible] Русију, она су — разуме се — и све комбинације напуштене и служењу се Русија опет вратила свој прирођеној идеји да Србије нема, и не треба да буде ништа!

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Ћар!

— Бога ти, шта мислиш ко ће да измисли бук овим трговинским уговором?

— Знаш како је: ко сече дрва њему је иверје!

Српске земље

Прете бојкотом

После победе Срба православних и муслимана у сарајевском градском већу, [illegible] листови „Bosnische Post" и „Хрватски Дневник" прете бојкотом не само члановима сарајевског градског већа, но и њиховим једномишљеницима.

Добротворка

Да би очувала спомен себи и своме недавно преминулом супругу, Ана [illegible], рођена Митровић, из [illegible], предала је [illegible] општини 1000 круна с тим, да се искупи фонд у име њега и њеног мужа [illegible], чије ће се приходи употребљавати на [illegible] сиромашне ђаке [illegible].

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Опструкција. Влада ће преко закона о измени скупштинског пословника као да ће предложити највећу скупштинску групу да отпочне у Скупштини најенергичнију опструкцију.

Сјајан успех. Синоћ „На прелавачко вече" код „Коларца" испало је сјајно и преко свског очекивања. Сала је било препуно, и прихода је пало преко 4.000 динара. Но како је и програм био редак, то цело вече заслужује да се о њему корисчити књигама додесе, и ми ћемо то учинити у сутрашњем броју.

Били на вечери. Синоћ, у среду, били су по позиву краљеви гости на вечери, пограничари посланици припадници апанаже г. г. Мих. Ђорђевић, Јован Стојковић, Јосиф Бојиновић, Прока Митровић и Никола Винтуловић.

Бугарске измишљотине. Софијски лист „Ден", који стоји у најтешњој вези са г. Св. Симићем нашим заступником у Софији, гостио је најогорченији и најогаднији агент за српско-бугарски разговора између Србије и Бугарске, за стварање завера ни између две државе.

То му је неки нарочити рачун.

Сад је донео неку измишљотину без главе и репа: како је српски војвода Глигор нападнуо на железнички воз 30 Бугара — Македонаца, који су се враћали из Америке и све их побио!!

Они су измисли из итога нарочито, да би смо Глигору направили наклоности, те да их нећеш као рећу.

И против тога није г. Ризов протестовао!! А не види, зеници, да баш зато што г. Ризов о томе није ништа знао да је то доказ да тога није ни било.

Чујо је само, што је и „Балканска Трибуна" ту држеу причу прештампала.

Распуштање Скупштине [illegible] зашто гоморе сви изгледа, шта ће, како се из владиних кругова чује, влада распустити Скупштину и расписати нове изборе. Она се нада да ће нови избори донести у Скупштину много мањи број опозиционара, нарочито самосталаца, и да ће тада лакше моћи продрети с изменама у скупштинском пословнику.

Тајсићева оставка. На питање г. Јосифа Бојиновића зашто се Скупштини не саопштава оставка посланика г. Милосава Р. Тајсића ондреасевани г. Ђока Стојковић изјавио је, да председништво није добило никакав акт о Тајсићевој оставци, ни непосредно ни посредно.

Турске и балканске железнице. Из Цариграда телеграфишу страним листовима, да последње вести о митровачкој железници и другим новим железничким пројектима, као и коментари к њима се уз то надовезују, у турским кадовима и дипломатским круговима истина пажљиво прате, али су на мерoдавним цариградским местима сви једногласног мишљења, да је то дубиозистично претерано, од чести нетачно, а у сваком случају не слаже се с правим значајем тог питања нити с раз. [illegible] и намерама мерoдавних чинилаца цариградских. У Цариграду сматрају изјаве барона Ерентала о митровачкој железници и о реформној акцији споразумном с. [illegible] као савим коректне, које потпуно одговарају стању ствари. Потпуно су неоснованим гласови, да је руски посланик Зиновјев предузимао ма какве кораке у погледу тобожње трансбалканске железнице.

Нов начелник. За начелника шумарског одељења министарства народне привреде постављен је г. Живојин Пандуровић, досадашњи начелник окр. [illegible]

Балкански споразум. Услед објављених планова аустро-угарских о митровачкој железници искрсли су гласови о новом балканском споразуму великих сила. „Рајтеров Биро" то пориче у погледу службене Енглеске, али у толико више тај глас дансирају енглески и руски листови. Лондонски „Морнинг Пост" тврди чак, да је [illegible] горске и Румуније.

Балканске железнице. Дванаест посланика крајње талијанске левице предложили су Скупштини овакав дневни ред: Скупштина моли владу да окреће, када је погодно, политичке и привредне интересе Италије на Балкану у стварањ последњим турским концесијама.

Добротвор. Г. Милоје Јовановић, референт кон. [illegible] сија приликом годишњег помена свој незаборављеној супрузи Даници, наложио је послати прил. г. фонду сиромашних ученика и ученица [illegible] Даници и њим уписао пок. Даницу за члана добротвора овога фонда.

Управа фонда благодари г. Милоју на дарежљивости, а сиротиња моли молиће се налада Богу за покој души Даничине.

Обраћамо пажњу на оглас фирме Урошевића Ковач која је штампан на четвртој страни.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Свргнути марокански султан Мулај Хафид упутио је дипломатском телу овде да се учини крај промењању прве [illegible]. Он се нада да ће Француска обуставити своје операције и да се више неће мешати у ствар између марокански народ и султан Абдул Азиз.

— Панславистичка и словенофилски кругови петроградски не чују што је Чариков постављен за помоћника министру спољних послова и веле да је готово постављање за министра спољних послова на место Извољског само питање времена. Чариков, интимни пријатељ Нелидова, помогао пристанак руских словенофила за време свог секретарског бављења у Паризу конференцију је с Нелидовом о новој фази источне политике. Као што је познато, бивши руски посланик у Цариграду Нелидов је за пиетрију тон у руској балканској политици.

— Руски министар мирнице Диков одступио због неуспеха свог флотног плана.

— Аустријски посланички дом сазван је за 4. марта.

— Француска ће влада у дебати о порезу на приход, ако затреба, ставити у скупштини питање о поверењу.

— Нова португалска влада држала је 2. о. м. први пут министарску седницу [illegible]

— Енглески први министар Кемпбел Банерман оболео је од инфлуенце.

— Између Енглеске и сједињене Америке води се повољно преговори о закључењу уговора о изборном суду.

Апанажа пред Скупштином

Београд, 6. фебруара

У јучерашњој је седници [illegible] седница са таквим сензацијама претрес буџетске партије о престолонаследничкој апанажи. Први је дошао о томе говорио г. Стојан Рибарац.

Он је најпре указао, да престолонаследничкој апанажи нема ни [illegible] може бити противна Уставу и „уставној пракси," а за доказ изнео се на акт краљице Наталије, која је 1891. упутила раније Скупштини, који је о њему дао да резолуција. Цепање листа наших владалачких компликација је после нарочита и државна техника и ужасан, које и све одлучила њене независности и уређења Србије, и кад Пашић мисли да је Србија тим растављена, изгубила важнији српског Парламента и питом кад је Србија прогласила за краљевину. У обе та случаја наравно увидела листе владајућиштва је потицала из саме Скупштине. У осталом у личним питањима својих владаоца, тако и раде и никад не уплиће [illegible]. Кад је поводом гласова да ће се с Аустријом закључити какав такав трг. уговор, да би краљ могао ићи у Беч и на пет их двориле, владина „Самоуправа" рекла је да она владалац избегава преко свију дужност који сад у земљи а не путује по иностранству, онда је важно овај краљ отрестно седи у земљи а не путује у иностранство, одакле увелико листа доволио. А да је довољно, доказ је и то, што наш већ 27 годину издржава наш краљевски двор, а осим тога је краљ Петар, пристајући на избор за краља Србије, пристао и на извесну цивилну листу, дакле закључио уговор између себе и народа, а уговор се не може једнострано мењати. Кад се престолонаследнику одреди апанажа, онда коју су то чланови краљевског дома морама ће се она дати и зашто се то отворено не рекне, кад се зна да су чланови још други син и ћерка? А ако и другу то треба да дође на ред, онда и то треба отворено рећи. Онда се тиче другове да [illegible] престолонаследникова је имао [illegible] тешко из непознатих побуда, нео [illegible] је овде речено, онда заиста је ово остало без последице? Не мислило се о апанажи упоредити с краљ Милановом апанажом, али је тај последњи дата прилике краљу Милан Косова, кнежевом командију војске, надокнаду четири престолонаследника херцега, док у овом случају није ни одлис. ова је реч о деци краљевој. Иста би ствар могла бити кад би краљ Петар абдицирао, те да се њему да апанажа. А кад је реч о апанажи, фуајеје су 1901. одреди целу апанажу краља Милана за ту годину, и ако је он умро већ у јануару исте године.

Ништа се нашла не може латупати ако веће, ни ни краљу, а то једно се краљ веће ову апанажу, јер ништа не би државно свакако прекидио бодова. Нагрступу је за овај предлог партијски влада, тада за му моралну одговорност новог краљ. У Италији све према апанажу, а кад је одбија, а у Србији је све одбија и одлу краља. Говорићу је сотреди да се то предлаже буџетом ном законом, јер је то формалност, али је апанажи у сваком случају противни нарочито у овој садашњој години. Сјајнији крунама гредешто краљу нису сметали пажњу на беда народа и саветовали му да се одрече апанаже, а нарочито за то кад краљ не сада нема ни свом буџету. личности ни на свој владавину није лепо наметана државни и народни успех.

Министар председник г. Пашић избацио је, неуредно побацио како да г. Рибарцу већ помињатиле кажем својим о апанажи, а нарочито је грдно неко кад је на примедбу о појединој апанажи краља Милана тврдио, да је она утрошена на потребе трошкове краља Милана, а ако и мога деца знају да је Краљ Милан потребан о трошку аустријског цара! Наравно, да му г. Рибарац није остао дужан.

После су против апанаже говорили још г. г. Мих. Ђорђевић народним, посланици Стевo Баљевовић и народним Јосиф Бојиновић, па је седница закључена у 2 часа по подне.

ИЗ ЖЕНСКОГ СВЕТА

Боје балских хаљина

од

Софије Шлосерове кројачице

Бела, плава, роза, у крајњем случају бледо зелена или бледо жута боја — тако беше некада, када су се балске хаљине још „пиндерисале" и [illegible] је слагале а не компоновале.

Како се то потпуно изменило за последњих пет година! Не само, да поједине основне боје имају небројене нијансе од којих свака има своју особен и стран назив, него се и у комбиновању појединих нијанса постиже све слободнији комплинација и индивидуализам.

Плаво и црвено, то беху некада сељачке, жалосне, управо немогуће боје. Зелено и роза беше блутого, или и црвено [illegible] ко би смео, па то само и помислити! А сада? Без сумње је

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зеваке

— Превод с француског —

XII

Рафајло Санцијо

Мага уздахну. Лице јој се намрши.

— Хоћете дакле рећи ова Брзина је!...

Тим једну последњу реч рече Рафајло. Не задовољи да се она сећању вашег који су то... [illegible] Розетина... и не [illegible] је тамо!...

— Ко је Розетин отац?... Да дознаете то... али кад томе буде време... Засад нико мислите само на своју љубав... А нарочито то, то нарочито, бежите што пре из Рима.

— Кога вас чекају... Кроз неколико дана бићемо у Фиренцији...

— Тек тада ћу одахнути... И што пре је...

Мага притиснуте грчевито Розету на своје груди. Затим се журно удали у побочну собу — ону у суцама у собу у којој је становао Форнарина.

Кад осташе сами Мага није ни у [illegible] своје очекиваје и веселило брају на наваи... стршање бобеше јој недавно јасно.

— Сад је све свршено, задовољна. Моја је радост отишла, моја је утеха одлетела, све што је једино било често у моме мрачном животу изгубљено се изменило је... [illegible] падам у мрак... јер је час моје освете кукао...

Рафајло и Розета брзо пређоше простор који их је раздвајао од врата. Беше скоро два часа, али тамо спасоше.

У лду зграде, једна побочна капела била је слабо осветљена двема свећама. Свештеник, млади пријатељ Санцијов очекивало сумо их. Једна свештеник с ђачком и ђакон на олтару.

Једино тишина притиснула је сенке. Розета поче дрхтати. Али је једна стиска Рафајлове руке охрабри.

Служба се сврши. Прстенье бе измењено.

Када се сврши венчање, Микаела пређе Санцији:

— Кога чекају по Фиренцији свима прогана ваш народ... да и зато морам да се постарам да вратите градове буду ... Пометнуте! ...

Младић се нагиња у мраку. Рафајло и Розета изиђоше из цркве. Остале свеца грабише им траг, погледали их [illegible] младожења и брзо се удаљише.

Рафајло и Форнарина остадоше сами. Затим се брзо упутише флорентинском кварту, и уђоше у једну тесну и мрачну улицу.

Одједном се звездо ноћ и стенда и поладе, појави се пећина так вема сенки и [illegible] не окружаше. Санцијо извуче свој мач. Розета уз њену од страха.

Не говорећи ни речи, чупујући свој снагу за борбу Рафајло узе у руку своју младу жену и удаљиту мачем, јурну на једну гомилу људи која је била пред њим. Али тек што беше учинио два корака он се заљуља и срушу се на калдрму. Једна сабља удари беше га ударио по глави.

Младић чу као неки очајни узвик... Затим се онесвести.

Кад Рафајло дође к себи још беше ноћ. Између кровова на веслими небо видело се неко звездо светлуцаше.

— Розета! повика он очајним гласом.

Руке су му тражиле пипајући по мраку, али око њега је била само гола калдрма. Очајање ужаса поје га срце обузе као да му поверену снагу. Он се подиже на колена... и гледаше у ноћ.

— Розета! викну он опет.

Али не виде никога и нико му не одговори.

Тада се страшна јава ужасу у мозгу младога човека. Розета је нестала! Розета је украдена!

Санцијо не пусти ни гласа ни руку... Није му остало још једна нада... да извести Магу!

Спора врачара на Гета знала је многе ствари. Она је била примилима која су људи имале интереса да одведу Форнарину, јер му је само жаљто да се довија на овом великој опасности, ово остави у Риму јер ви је она само... била скоро заслепила да што пре бежи у Фиренцију.

Осећајући силан бол у глави која је добио од ударца Рафајло се упути неуређено у Гето и управо у мрачном стан врачаре.

Једна бутиња затреба је у усау. При њеној светлости Рафајло или отвори орман и своје новорете.

— Мага! Мага! викао је он очајном гласом.

У том јурну у собу у Розетиној али је мислио да ће наћи врачару. Тамо му се ото за устава. Собица беше празна. Маге беше нестало.

XIII

На Кнежевском Двору

Исте те ноћи у којој је обављено тајно венчање Рафајла Санција и Форнарине, записа Рагастене наиђе на своје гостионице, у којој је још увек становао.

После оне борбе на коју је Рагастене једва избегао од бесне светине, која је у њему видела убицу војводе од Гандије, Цезар Борџија му беше понудио стан у замку Св. Анђела. Али било што је знао да прети опасност, било зато што је хтео да сачува извесну слободу у својим кретању, Рагастене не прими понуду.

(наставиће се)

бела боја још и сада основа свеке красоте у бојама и све озове розе у свима нијансама преливачи на бледилима. — роза за бедине само нагађанутим цвећем, са златним сјајем коре, саћуваним рефлексом рибе млађине, са златним преливањем изнесена врсте кривцонома, и са зеленим танким слојем који лежи на раним ружама, али последња су новост комбинације розних боја, испина више за младе девојчице, ма да се већ и све почину одушевљавати и комбинованим бојама. Тил се сада на пр. који бриво футерирања вољима тако се сада налазе подлога у свима могућим нијансама. Бели тил на пр. на шампањ, бледо зеленој и сва место жутој подлози, браун тил на жутој и старо-рози, црни на бисерасто-сивој, старо-златној, пастелрози и жишкан подлози. Сребрни тил драпира се на свима бојама, исто тако златни фиље и чипкани штофови.

Што су супротности необичније, тим су савременије. Ванредно лепа азурно плави принцес хаљина показује на ободу сукње широки оквир црвених ружичних венаца, на струку црвени ружичин оквир а натраг од средине деколтеа рамена на ниже црвени вео од газеа, који се напред преко руке пребацује. Комбинацију финие свиле са сомотом врло су омиљене. Ма колико чудновато звучало, ипак хаљина од старорозе маркизета са лила свиленим сомотом даје уметничку целину; црно са широким жакаш бордурима радо се нагиљавају и пре неколико дана у моме салону компонована је тоалета од црнога свиленог воала на посребрвастом ружичаном венце уокирљену сукњу и шлеп, а на грудима цветови ружичин китка чији се роза тонови преливају чак у лила боју. Копча са сивим брилијантима учвршћивала ју је. Целина беше од примамљиве отмености. Игра боја која се створи вештачким цвећем, ванредна је. Сада се рађе узима цвеће једне боје и врсте, већ назирано китке, које су компоноване рафинираним укусом и које утичу или контрастом или су састављене из цвећа у свима бојама које се на хаљини налазе. У кратко сво таличње бавове боје жинску ју дубоко проучавање.

Шабачки концесионари

У своме отвореном пренеру на ... партијске трабанте у ... на ... нису тада остали ... вруј осталом, браћом ... шабачки радикали. Нове ... у ...

Пре неколико дана и М. Јанковић („Бодана") ... Народне Скупштине да ... каменице у Шапцу. У ... су ... друштву ... које ... готово све чланове ... управне одбора Шабачке Банке. Ту су и два члана ... стражне савеза — др. Андра Јањушевић („Дичани" син) и др. Н. Петровић (син онога гуфенинћа Николе Петровића). Писмо могли ... да ли су у своме друштву ... и потоки „Бодана". Срећа ... ова ... ли, који у тој ... ...

Ми смо истрајно убеђени, да ово друштво, које је дужило од Не...

радно Скупштине концесију за ... каменице у Шапцу, ... концесије ... Ово траже ... ... Да је ... ... на ... у Шапцу ... 1,000,000 динара. ... ...

Ако је Шабац ... ... Аустро-Угарском ... ...

Ми се морамо чудити ... Народне Скупштине ... ...

Ми желимо ... ...

—ch—

ДОМИШЉАН

Војнији вуд,
Ода спуд
Сам Шан-дуд,
Ја волио мио туд
Под шин-дуд,
Па се пружио баш на груд
Гледам сјуд
А у срцу тако жуд
К'о'лишвен труд,
Кад она
Бић љубуд
Осетио неку жуд
Пошто из ме мао дуд!
Ја бож сјуд
Оловуд,
Силовуд,
Па кад седи немам куд
Ја на — ...

Милорад Петровић
из „Сељанчица"

С престола у блато

— Сећање једног краљевског дана —
(Сећање свргнуте престолонаследничке ...)

С ... ...

к јовану, о ... ...

Пети су ... ... „Чујте, једном ... ... на ... ... сусу!"

Она ... ... „Краљевна ... ..."

Али јој је ... „Ваљада ... ... жену".

„Место ... ..."

(наставиће се)

НАУКА И ПРОНАЛАЗЦИ

Како је пронађена машина за плетење чарапа

На врло чудноват начин је постала машина за плетење чарапа. Ево како је постала:

Виљем Ли беше на оксфордском универзитету ђак. Он је волео неку сироту Пепину, раденицу која је себи хлеб зарађивала плетењем чарапа. Видевши да од учења нема ништа, оказо се књиге, бацио их у ћошак, узео Пепину и са њом отишао — попа да га венча.

Професори чувши за то да би му се осветили истерају га и он би немешан на разне начине. Мераз што је Пепина донела бар је пет игала за плетење и плетиво. Цео дан она је пела а он гледао у њене игле.

„Хеурека" (пронашао сам) викну он једног дана. „А шта" упита Пепина књижевнашки. Он је загрли и рече: „Пронашао сам, што ће нас спасти". Набави разне стварчице и после неколико огледа пође му за руком те сложи плести а мого за Пепиница да скрштени руку. Касније је све више и више доторивао, да Пепина поста „милостива госпођа". Виљем славни проналазач, а оксфордски професори осташе што су и пре били, само са разлином што да нису Виљема истерали не би се данас спомињали.

ИЗ НАРОДА

Отворено писмо

Начелнику среза Поцерског.

Сутра ће се навршити два месеца, како, поред осталих, и мој син Милош Миловановић из Глушца, лежи у помињунима ... ... убиства.

Немом ... ... суду на ... ... Вас Господине Начелниче ... ... ?!!

Усред тога што ... ... мој мали човек, ... у Глушцу ... ... Општ. ... ... § 156 ... ... Београдске полиције од 26. Септембра 1907. године.

4. Фебр. 1908 г.

Поздрав
Андрија Миловановић
из Глушца

ЂИНЂУВИ

Мудролија

Деца мисле да по целом свету ... ...

*

Није ... ...

*

Ко верује ... ...

*

Коме треба ... ... у ... ...

*

Ко мисли ловити рибу ... ... мрежу.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Господину
Матеји П. Ђујићу
учитељу из Пурљевине

Према „Правди" бр. 347. од 18. децембра 1907. год. ... ... III-ој ... ... у Београду.

... ...

Истина је да су ... ... бр. 185 ... ... и т. д.

... ... бр. 185 ... ...

... ...

то забрањује, ... у Алексинцу ... ... 30 ... ...

Што се ... ... у Алексинцу ... ... 45 ... ... 71 ... ...

(наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Освета старог времена које се сад не употребљава. Врло занимљиво се прича о великом Граду Алтему у Цариграду. Ево шта се о њему прича:

У једној дисертацији куће живела су два човека који међу собом нису говорили. Овај на горњем боју звао се Алфон а овај на доњем Зеило. Једном дођу гости Зеилу, а Алфон да би му се осветио сарочене пару под ногом Зеилу, а мало ... горе у својој соби.

У један пут ... поче пара да сува из ... цела се кућа ... ...

То се десило око 100 година пре рођ. Христа а то је једна доказ ... да су за пару знали Грци одавна.

ПОЗОРИШНЕ СИТНИЦЕ

О ... ... у нашем листу.

ШАЉА и ЗАБАВА

Срећа!

— Прва ми ... ...

— Па која је ...?

— Пре ... ... !

ТЕЛЕГРАМИ

Амстердам. Књижевник листор Крамер из Хага, држао је данас конференцију у Амстердаму о Србији са светлосним сликама (Уранија), пред многобројним слушаоцима. Српски генерални конзул Мерекс, благодарио је г. Крамеру на симпатичној беседи.

БЕРЗА

	Продавци	
Наполеон	20	23
Фоширите	211	34

Специјалиста за дечје болести
др. Душан Поморишац
Прима болеснике од 1 ч. по п. до 3.
Земин Венац 2. (код Рафајловићеве апотеке)
Телефон 357 (Рафајловића).

ГАЛАНТЕРИСКА И ПОМОДНА ТРГОВИНА

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД

ДОБИЛА ЈЕ У ВРЛО ВЕЛИКОМ И ЛЕПОМ ИЗБОРУ

СПРЕМЕ за Удаваче Младожење и Девере	СВИЛЕ за Превезе и Кумовских Свећа	ЗА БАЛСКУ СЕЗОНУ СВИЈУ АРТИКАЛА за ГОСПОДУ и ДАМЕ

Апотекарски приправник

који је мало време био у пракси, потребан је јагодинској апотеци.

Услови, са пристојном наградом, повољни.

Оферте слати провизору апотеке Мr. Ph. Свет. Трајковићу.

Две куће

Са великом баштом у Делиградској улици бр. 28 и 30 на Западном Врачару са површином плаца од 1186 кв. метара, продаје под повољним условима

Милоје Р. Мишић

[illegible] Делиградска 28

44 1-5

Увек свеже уљане и сланине намирнице

Увек свежег „Тој-Бутера" и са селима. 1 мерица [illegible] 58 мом. дин. 8·80.

Свежег воћа:

1 к. Свежег Грожђа дин. 1·50.
1 к. Печених Јабука дин. 0·80.
1 к. Крушака Крушака дин. 1·80.
1 к. Чачанских шљива дин. 1·80.
Компота — [illegible]
1 Буре 5 к. Кисели купус у води 90 до 100 ком. дин. 7·50.
1 Тегла 5 кгр. [illegible] дин. 7·50.
1 Тегла 5 кгр. [illegible] „Pom-Marine" дин. 4·50.

Свеже сардине — нова роба

[illegible]

[illegible] „Македонија" [illegible]

[illegible] Поднаслов [illegible]

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

[illegible] Срп. [illegible] лиферанта Београд (Теразије) — Телефон бр. 60.

Г.г. [illegible]

49 7—

Професор у пенсији спрема ученике средњих школа.

Успех сигуран — хонорар умерен. Стан Краљице Наталије улица бр. 56.

Кафана „Руска Круна"

продаје ван кафане

1	лит. бело вино		0·80
1	„	„	0·70
1	„	црно	0·70
1	„	старо [illegible]	0·80
1	„	„ [illegible]	0·80
1	„	6 год. ст. црно [illegible]	1·20
1	„	10 гради [illegible]	0·60
1	„	16 „ [illegible]	1·60
1	„	20 „ [illegible]	2·—
1	„	28 „ 4 год. ст. [illegible]	2·40

Сва су вина природна и рада [illegible] куповати и пробати [illegible]

С поштовањем

Милун Ђ. Миловић

закупац каф. Руске Круне

168—10

Благајник, млад човек, са праксом и потребним квалификацијама и кауцијом у непокретном имању у Београду у вредности 8.000 динара, нуди се за благајника у новчаном заводу или каквом индустриском предузећу. — *Награда веома скромна.* — Упитати у администрацији овог листа. 8—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас па свако суботе чувени Албанезов кисео купус са пастрмом и пројом.

Нарочити јеловник спрема се за празнике.

Ове године исто сам 80 пељади [illegible] грожђа турског и смедеревског првог квалитета.

Обраћам пажњу поштоваоцима доброг вина ради увере.

Цена вину за кућу знатно спуштена

Коначна распродаја

Услед напуштања наше радње отварамо од

6. ФЕБРУАРА ДО 1. МАЈА

коначну распродају.

Сву робу распродаваћемо веома јефтино, услед чега упозоравамо п. публику да се науми користити овом приликом.

Урошевић и Коен

47 Кнез Михаилова 31. 1—10

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.

Прима новац на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.

Исплату улога врши тачно као и увек до сада.

Финансира и потпомаже кредитом предузећа: трговачка, занатска и уметничка, индустриска, економна и природна.

Отвара кредите грађевинарима, предузимачима, лиферантима, шпедитерима и агентима за земљорадничке и комисионе послове уз потребну гаранцију.

Ескомптује меничне и даје зајмове на хартије и друге вредности.

50 1—

ОГЛАС

Једно имање у близини В. Младеновца, 15 минута од сеоске бање „Српски Селтерс" са лепим изгледом на околину Младеновца, Космаја, Букуље, Венчаца и Рудника продаје се. Имање је велико око два хектара, на истом има око 5000 чокота калемљене лозе асталског грожђа и око 400 дрвета разног асталског воћа. Осим тога постоји *[illegible]* зграда за становање, шупа, обор за свиње и бунар са изврсном пијаћом водом. Ко жели ово имање купити нека се изволи обратити сопственику у Младеновцу или у Београду: **Давиду Николићу** лекару, Љубичина ул. бр. 12.

4—10

ШОНДА-МАЛЦ

БОРОВ ЕКСТРАКТ

Радикално средство против кашља, катара и грудних болести — Справљено по начину професора Веоменс-а

ЦЕНА КУТИЈИ ОЗО П. ДИН.

Може се добити у апотеци и свакој бољој бакалници.

23 15-15

Слух глувима!

Проналазак „Невидљивог Аудифона" за лечење глувоће, брујање у ушима, које је и у Француској и у иностранству произвело грдно узбуђење, недавно је описан у листу „Медицина Чула," чије ново илустровано издање мора свако да има.

Међу важним чланцима у том листу нарочито се примећује звалична студија о чулу слуха и његових органа.

Порекло и објашњење „Невидљивог Аудифона," начин његове употребе и његово лечно дејство при болести слуха.

Како човек постаје глув: неизбежна одвеса између грла, носа и ушију; многобројни узроци глувоће и т. д.

Једна научна студија о физиолошкој анатомији уха, која изучава тачно дејствовање органа за слушање.

Од чуд зонаше зујање у ушима, несвестица и цурење.

Најзад, под насловом: Трибуна Лечења налази се читава гомила интересантних описива, узбудљивих анегдота извратих међу [illegible] и нарочито односно глувоће, зујања у ушима, цурења и т. д.

У циљу бољег пропагирања за тај „Невидљиви Аудифон" и лечења глувоће, свакоме се даје рекламе бесплатно лист „Медицина Чула." Читаоци који још то нису примили, могу се за одмах писати директору Завода за Глувоћу 63 boulevard Rochechouart, Paris, и тиме ће им се лист одмах послати бесплатно потпуно. Болесници се примају сваког дана од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне.

28 1/—

ПРВА СРПСКА ПОВЛ. ФАБРИКА

САПУНА и ТЕСТА

Ник. К. Месаровића и Консорције

БЕОГРАД

Телефон 160. Дубровачка 23. (на Дунаву)

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ САПУНА

ПЕРАЋИХ: шареног (одесера) [illegible] и [illegible], жутог и белог.

МИРИСАВИХ: породичног (одличног квалитета и мириса) мошуса, бадема, глицерина (љубичица, ружа и обичан), [illegible], кокосов (белог и у боји) песак, [illegible] (à la Sunlight) и т. д.

МЕДИЦИНСКИХ ([illegible]) катрана, карбола, сумпора, сумпор катрана, боракса.

Цене су врло умерене. За доброту и постојаност робе јамчимо. 1—

Милоје Ж. Јовановић

референт министарства финансија

известава све своје сроднике и пријатеље, да ће својој доброј жени

† ДАНИЦИ

чинити годишњи помен у Вазнесенској цркви у суботу 9. ов. мес. у 10 и по часова пре подне.

53,1—2

СТОВАРИШТЕ ВИНА

ПРЕКО ОД „ЛОНДОНА"

У стану друштва „Словенски Југ" — у подруму А. Ратковића

Има на стоваришту најбоља Бела Смедеревска Вина из винограда Петра Радојчића — економа, тако исто има врло добра Црна Вина, Старе Шљивовице и Комове Ракије. Цела је веома ниска, а продаје се на више и на мање, на мање и у флашама. Један литар вина стоје 55—80 п. дин. — Продају први свог дана *Аврам Ратковић*, трговац. — Подрум је отворен од 8—12 пре и од 2—6 по подне.

Продаја ће бити овог вина и ракије и у Макензијевој ул. бр. 74.

Скреће се пажња нарочито кафеџијама јер могу добити боље и јефтиније пиће у овом подруму но ма где иначе.

„[illegible]" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16. дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин. месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 28. дин. [illegible] налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Јован Бабић.
[illegible] Штампарија [illegible] и Коен. Бранкова ул. бр. 16 Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 521. | ПЕТАК 8. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 39. | Телефон 521.

Лав и магарац

— БАСНА —

Лав и магарац пођу једнога дана у лов. Магарац својом њиком расплаши све животиње, тако да лав није могао ништа да улови.

Је си ли видео колико ме се боје? запита магарац поносито лава.

Видим, одговори лав. Али нисам ја тебе, магарчино, повео да ми растерујеш лов, него да ми помогнеш доћи до њега.

Кажу да је лав, најзад, кад је видео да не може с магарцем ништа да улови, скочио на овога, удавио га и појео.

*

Један владар, који се налазио у неугодној материјалној ситуацији, ангажује свога председника министарства да му овој помогне поправити ту ситуацију. Требало је у народу популарисати уверење да владару треба заиста прискочити у помоћ; требало је у парламенту створити расположење да се владару помогне и најзад: требало је наћи згодан начин на који ће се до те помоћи доћи.

Али је председник министарства све то радио наопако, као овај магарац у причи лава. Место да у народу [illegible] треба помоћи, он изазове тешку економску кризу и застој у свима пословима, да је народ сваки марјаш постао скуп. Место да у народу створи уверење: како то зло стање долази од стицаја околности и од владине неумешности, он је створио уверење да све долази отуда што тако владар хоће; и најзад: место да бар парламенат одржи у расположењу према владару, он је овога наводио на такве поступке, да се парламенат морао нерасположити према владару те нико у њему не згеде да се заложи за једну такву, у народу непопуларну ствар, као што је пружање новчане помоћи владару.

И тако владар, место да дође до потребне му материјалне помоћи, изгуби и морално, у угледу, јер се створило уверење да он гледа само себе, а народу како било.

Јеси видео колико су се сви узбунили? рече једном преминим председник министарства владару. Све су то твоји противници, само сам ти ја пријатељ.

Ама, нисам ја тебе звао да их ти узбуниш, и да их нерасположиш према мени, него да ми помогнеш, одговори му владар нерасположено и уздахну, свакако жалећи у себи што је се као и онај лав у басни, удао у магарца.

Они којима је ова прича позната, жале што у њој нема свршетка, то јест, што се не зна како је на крају крајева председник министарства прошао. Као што се зна, његов пандан у басни т. ј. онај магарац платио је кожом своје световаштво у лову са лавом.

Интересантно би било знати како је на крају крајева прошао овај политички магарац, т. ј. председник министарства.

Ђ.

НАПРЕДЊАЧКО ВЕЧЕ

Све што се с вољом и љубављу ради, мора донети плода и имати успеха, па је зато и „Напредњачко Вече“ испало сјајно у толикој мери, да је надмашило и онога, који је највише очекивао.

Почевши од позивница па до програма, све је било брижљиво припремљено и спремљено.

У среду још у 8 часова у вече, над улазном у салу „Коларац“ трептао је сав у светлости лав „Белога Орла,“ над којима је било сијалицама исписано „Напредњачко Вече.“ Већ по самом том изгледу, могло се очекивати да ће у сали бити не мање сјајно и укусно.

Још пре 8 часова Приређивачки и Мвсни Одбор био је на улазку окупљен и дочекао су почасне госте.

У 9 и четврт јавише да је стигла госпођа Милутина Гарашанина с ћерком госпођицом Софијом, које су се најљубазније одазвале позиву.

На вратима је дочекао госпођу [illegible] председник Месног Одбора г. М. Павловић и довео на њој одређено место. Чим се појавила у сали, музика је засвирала омиљени „Гарашанинов марш,“ и сва се сала проломи од узвика: „Живео!“ и „Слава Гарашанину!“

Сала међутим беше украшена само сликама великих покојника Илије и Милутина Гарашанина.

Одмах по доласку Госпође Гарашанин почео је концертни део, који је отворен декламацијом г. Миодрага Петровића ставног члана Нар. Позоришта. Не треба казати одушевљеног напредњачког клика је г. Петровић, кад ће одговорити с каквим је жаром и полетом он предао „Јана Хуса“ од омиљеног песника Ђ. Јакшића.

Окупљени напредњаци поверају у трагичне судбе великог чешког хероја и судбу своје напредне партије, у гомили начела Хусових, у гомили сајих начела и лепи [illegible] и коначну не беше краја!

Затим је Госпођа Бранова у дивној тоалети отпевала две песме нарочито на овај вече [illegible] „Весеље [illegible]“ [illegible] Браневе на је [illegible] са много појава, а напредњаци су је с одушевљеном поздравили.

Госпођица Натранова, која се и ове године најобивније примала судовањем, донела је да обиком стару славу прославиљеној Змајевој песми: „Песма о песми“. Госпођица Натранова је потресла своје слушаоце и оне су јој сто благодарних бурних пљескања, које раде срела вашу уметнику.

Обема су госпођама биле подносене дивне букете.

Најзад је Брана једним монологом спремљеним за ову прилику дао весеља том овом вечеру. Ма тај монолог доносимо у сутрашњем броју, и читаоци ће видети, да је то једна од најбољих што их је Брана написао, и која су Брану такоименовали публику „Говорнике“ је био пропраћен честим пљескањем и клицањем.

После тога је настала игранка која је трајала до 4 часа из јутра. „Напредњачко коло“ повели су г. г. Миодраг Павловић и др. Воја Маринковић са госпођицом Гарашанином. Расположење је било необично, јер је гостију било више и отменијих но што се до сада икад виђало на партиским забавама.

Весеље овога вечера беше повећано још и доласком драгих гостију из Шапца, која су довели и чувени Цигаркић.

Шапчани са г. г. Фолић-ем, Самурџићем, Глишићем, Б. Ивановићем, Глишићем и П. Јовановићем беху дошли лађом по подне, и дочекани су били од стране Месног Одбора. Било их је преко 20.

И за све време док је у сали свирала дивна музика Краљеве Гарде, у трпезарији је одржавао славно одушевљење Цигаркић.

Овога пута су нарочито даме биле бриљантно почествовале „Напредњачко Вече“. Ми жалимо што их не можемо све побројати, али пре: што би нам за то требало много више места но што га ми у листу имамо на расположењу а друго: што их је било толико много да се бојимо да би мој могли постићи а да не остане [illegible] понеко у тами јој учинити неправду, ма се уздржавамо од тога.

Напредњаци су се разишли с овог вечера весела и одушевљења, јер су стекли непоколебљиво уверење, да је њихово странци у срској друштву ухватила дубока корена, и да јој предстоји исто тако славна будућност, као што јој је била славна и прошлост, ма какве јој трње на пут спавали интриганте, разне штита, завидљивци и т. д.

У Напредну Странку данас ступају они који је воле и који хоће да јој служе, а не они који су је нескалопнисали и сисали, јер се она неће експлоатисати не да.

М.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ

ДРАНГУЛИЈЕ

Судбина јарца.

— *Пословица каже: док је човек млад свакоме је драг, а кад остари нико за њ не мари!*

— *Али зар сам ја крив што ме нису хтели док сам био млад, а кад ме поменуше моје сиве изметреше..*

ПОД ТРНОВОМ КРУНОМ

историја и приповетка наших дана

43.

Једна тачна оцена

— Ви знате — рећи ће другом приликом Иван Слојану — да је у таковаком прави рату српско-турском узео над српском војском био главну команду руски умировљени ђенерал Черњајев. Колико год је Србија потражила једнога руског војног старешину који је имао и лични ратнички и војничког искуства, толико је Србија и била обавезна од руске стране да га тражи. Било је у Србији уверење да је рат неминован, да се мора по сваку цену ратовати. Ја ћу да вам речем нешто што нам можда никада није на ум пало: у историји је то јединствен, усамљен, пример, да један народ, који је и сит и напит, који има вуне и кошење и одбирање, коме само прероди дође бар толико колико му је год потребно, а можда још и преко тога — да тај и такав народ остави све то, да све то, шта више, стави на коцку на то па да ратује — за идеју! Кажем вам такога примера нећете наћи у целој историји људској, јер је рат, то обично ни ствар народне невоље, кад се душа не може више у грцу задржати, или је ствар дипломатско кабинетске потребе и укрштања политичких интереса. Овде је — као што видите — било нешто са свим треће... Али на страну све то. Србија је — разуме се — морала себи осигурати за сваки случај поуздану помоћ Русије. А на дипломатске речи није се смело ослонити искључиво, у толико пре што руска дипломација није никада, а нарочито у оно доба, имала одрешене руке. Све је зависило од руских словенофила — боље рећи: русофила. И у ове рећи главнога команданта те су словенофили водили прву и последњу реч. Черњајев је био сав од њихове средине, сав у мислима њихоним; они су га и одабрали и послали. Игњатјев је из Цариграда више одржавао везе са њима, словенофилима, но са службеном дипломацијом своје државе... Изгледа да је сада нећ било са српске стране прилично осигурано да у случају српскога пораза на бојишту словенофилска Русија има спасти малу и милу Кнежевину. Тако је, у главном, и било. И кад је дошло у Русију глас о поразу на Ђунису, у Цариграду је словенофила и бугарофила Игњатјева радио тако предано, брзо и одлучно као да је наравна Србофила. Све је то чињено зато што су словенофили сматрали да је њихова властита политика претрпела на Ђунису пораз и морално и материјално...

— По кад се после свега — наставља Иван — ђенерал Черњајев вратио у Русију, знате ли шта је рекао за кнеза Милана у своме извештају који је поднео управи Словенофилског Одбора руског? Рекао је да је српски кнез Милан жива сметња њиховим плановима на Балкану. Он га је потпуно отворено и јасно, како Милан неће да буде Рус већ се занос мишљењем о Српству у Европи! Што је год, после тога, рађено у службеним односима са Србијом, рађено је од руске стране, по тој девизи да је Милан сметња и то српско европска сметња руског словенофилства на Балкану. *Трагично је и за Обреновиће и за Србију што се владар и народ нису споразумели у тој идеји сметања пакујући политике на Балкану.* И још нешто. Српски радикали сада славе победу што су најжмели Обреновиће: *а ако се икад међу нама нађе један човек истинита високо-државничкога, тај ће морати у многом да води политику Обреновића.* Само је питање да ли неће сви та сазнања доћи доцкан. Јер Србија није велика и снажна земља у којој се може дуго експериментисати.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Векерлова изјава. *(Избора без насиља. — Делегати оставе ју. — Програм остаје исти. Раућ нити слушати.)*

Мађарски министар председник др. Векерле позвао је себи хрватске делегате, чланове српско-хрватске коалиције, на конференцију и том приликом изјавио им, да право наименовања бана припада искључиво круни и ... је он, министар председник, да је место ... одавно био бољи или не садашњег бана барона Павла Рауха. Даље је министар председник рекао хрватским делегатима, да се при предстојећим изборима у Хрватској Славонији за предлагање заменисан сабор неће употребљавати насилне мере и да хрватски делегати немају што су распуштени нове изборе неће бити спречени да учествују у раду угарске делегације, којој су и они чланови. На послетку је министар председник Векерле рекао, да српско-хрватска коалиција, били она би на новим изборима и добила већину, не сме рачунати на то, да ће добити други програм од онога који је изабрао бану Рауху и да се не може ни у каквом тога програма без учешћа бана Рауха апсолутно не може на мислити.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Позван Вујић. Јуче је по подне се био пронео глас да је г. др. Миша Вујић позван из Ниша да одмах дође у Београд. Ово његово позивање стоји у вези са кризом која је у латентном стању и са образовањем нове, свакако нефузионашке владе.

Хитан предлог. Јуче је у Скупштини поднет предлог од стране Мих. Радивојевића, и то као хитан, да држава без великих формалности и процедура стави на расположење милијун и по динара народу у окрузима београдском, ваљевском и подринском, у којима влада глад. Место да прихвати овај предлог и среди дневне Скупштине као свој, у толико пре што би народ поменутих округа ту суму имао вратити држави, министар при-

пред њега изашао је за нужно да прича, како посланици немају право подносити такве предлоге. И резултат те мајске министрове био је, да су фузионаши, кад је питање о хитности стављено на решавање устајањем и седењем, својим седењем гласали против хитности тога предлога. Тек кад је на захтев г. Радивојевића гласано о томе предлогу поименично, приличан број фузионаша гласао је за, те је тако тај предлог оглашен као хитан. Веома је карактеристично овакво држање фузионаша који непрестано причају како народу треба помоћи.

Председнички кандидати. И у Алексинцу је извршен избор кандидата за председника лежничког суда. Изабрани су Чеда Бошковић судија из Ниша и Тома Макић судија из Врање.

Сад се, дакле, пред министром налазе четири кандидата: Васа Десић, Лаза Урошевић, Чеда Бошковић и Тома Макић, од којих је само први наш партијац а сва остала тројица су [illegible] фузионаши. Међутим је г. Десић много старији и способнији од све тројице.

Јадна интересантност! Овај фузионашки кабинет се размеће више но што се до данас и један пре њега размећао: како ради на развитку привреде и на економском препорођају. Међутим, сваки је корак владе у том правцу, апсолутно противан интересима привреде и служи само на упропашћавање разних привредних грана.

Да наведемо само три четири примера:

За начелника трговинског одељења поставили су фузионаши [illegible] учитеља Косту Петровића! Шта, кога врага, може учинити тај бивши уча, за развијање српске трговине?

За начелника у министарству финансија поставили су једног недоученог ђака Трговачке Школе, који нема појма ни о најосновнијим законима привреде, економије и финансије.

За агенте који ће радити на развијању наших трговинских веза са иностранством постављени су онај комични Аздра Кумануди и сад Бошко Чолаковић!! И најзад је постављен један полициски чиновник Жив. Пандуровић за начелника шумарског одељења!!!

Учињено је, дакле, баш све оно како би се и привреда и трговина стала за врат или би се од ње створила карикатура.

Нови избори. Већина у овој Скупштини се показала апсолутно неспособна да влада и да руководи пословима. Она је мислила (ако је у опште смела и могла мислити) да је довољно аминовати на све што влада предложи, и да се на тај начин добије способност за управу. Међутим, већина што више аминује, то у Скупштини све горе иде, све се мање решава и све се више послови запињу.

Влада је, пак, још неспособнија да своју већину добро упути и да нађе тачку зближења са опозицијом. Зато је мало по мало и направила ову Скупштину немогућном. Скупштина је напукла, у њој се покварило нешто, као у машини, те не може да функционише. Зато ће се ова Скупштина распуштати, хтео то ко или не хтео!

По мишљењу добро обавештених људи, нових избора мора бити крајем марта или најдаље у априлу.

Демонстрација. У суботу се даје у позоришту нова оперета „Лутка" и тим поводом се спремају неке демонстрације. Због извесних расположења и нерасположења према неким личностима, демонстранти хоће да узму као изговор за демонстрацију поједину оперете.

Посланички имунитет. Јучерашњу скупштинску седницу цело пре подне заузела су кратка питања председништву, од којих је најважније било питање посланичког имунитета. Питање је покренуо г. Драгиша Лапчевић што му је полиција на Вршкој Чуки наредила да се уклони, па је питао председништво шта је предузимало да заштити посланички имунитет. Потпредседник г. Косић одговорио је да је председништво, чим је о томе добило депешу г. Лапчевићеву, известило о тој ствари министра полиције да учини што треба. Г. Лапчевић чита оверени препис акта начелника среза зајечарског, којим наређује писару на Вршкој Чуки, да г. Лапчевићу на потпис у присуству два грађанина саопшти да се за 5 дана уклони, пошто је без занимања. Министар унутр. дела г. Петровић вели како је председништво учинило што треба за заштиту имунитета као да је о томе известио, а он је одмах тражио извештај и наредио да г. Лапчевићу не сметају. Међу тим извештај се не слаже с актом који је прочитао г. Лапчевић и ако буде овако како стоји у акту он ће најстрожије казнити дотичног чиновника. Г. г. Лапчевић, Продановић, А. Нешић и Дов. Јовановић доказивали су да је председништву дужност да заштити посланички имунитет и да у конкретном случају води рачуна што је министар наредио, за што ништа није учињено, да га заштити [illegible] Скупштини.

Трговински уговор. „Н. Сл. Преса" јавља, да ће трговински уговор с Аустро-Угарском за који дан бити објављен. Он представља потпуну победу аграраца, а трошкове ће сносити аустриска индустрија. За њу је корист од тог новог трговинског уговора само у томе, што је нестало неуговорног стања, које је било штетно по аустро-угарски индустриски саобраћај и што је највеће повлашћење замењено царинским погодбама за оне артикле, који су важни за аустриски извоз у Србију. Али ако се упореди с ранијим трговинским уговором, јасно је да је индустрија била жртва принета аграрцима. За њихову љубав из уговора од 1892 избачен саобраћај живе стоке, а тако исто и погранична повластица за жито и стоку. А да би се и покрај овога Србији штетне измене дошло до трг. уговора, морале су се повећати царине да све индустриске гране. То је узбуњено индустриске ситуацијом, јер се таква сопштак и прилике у тренутку, кад је оштрење аграраца захтева било правац којим су се кретали трговински преговори. Србији је одузет знатан део повластица из ранијег уговора, па се за то за аустриску индустрију није могла бити никаква концесија. И ако је српска тарифа у многим позицијама спуштена, ипак су индустриске царине према ранијем уговору повећане, а по неке су царине чак дале могућност да у Србији поникну поједине индустрије. Сасвим ће престати извоз шећера, који су много износиле угарске но аустриске фабрике. То ће исто бити и с извозом цемента, а главне спорне ће донести до решавања сирових кожа а тиме по свој прилици и до оснивања кожарске индустрије у Србији. Колика је била грамзивост аграраца види се отуда што им није довољна чак ни победа коју су однели тим трг. уговором. Ако би цео ико имао разлога да се буни против уговора, то би могла бити само аустриска индустрија, чији се интереси већ годинама запостављају захтевима аграраца. Исто тако и шири кругови становништва имају разлога за незадовољство што је смањено контингентирање јачег извоза српске стоке а она би од чести утицала на смањење цене месу.

Венчање. У недељу, 10. т. м. венчани су у параћинској цркви г. Милан Ј. Стефановић трг. из Параћина са г'ђицом Љубицом ћерком г. К. Х. Видојковића књижара тимочког.

Балканске државе и железнице. Енглески писац Вилијам де Кекс, који је ту скоро пропутовао балканске државе и том са приликом примила већина владалаца и меродавних државника, саопштава у „Дејли Мелу" своје утиске и опажања о привреди појединих балканских држава у железничком питању. Док је Србија одлучно противна аустро угарском плану, дотле гледа да помогне пројекат Русије, који би јој дао какво морско пристаниште на Јадранском мору. И Црна Гора помаже руско-српски пројекат и противна је аустро-угарском плану. То исто важи и за Бугарску. Румунска се влада више држи резервисано и [illegible] равнодушно.

У Цариграду су мишљења подељена. Тефик паша је за аустро угарску пругу, а велики везир није казао своје мишљење. Нури беј му је рекао: „Султан ће само тада одобрити захтев Аустро-Угарске, ако Немачка учини на њега притисак. Имам наредбу да идем у Беч те да тачно утврдим шта се жели. Преговори трају већ неколико година и султан их је сасвим предао мени. Он је дакле тренутно везан компензацијама за пругу од Србије за Сан-Ђовани ди Медуа, те ако се изврши аустро-угарски пројекат, да се Турска бар побрине да Русија добије отворен трговачки пут преко Албаније за Јадранско море.

Испала из шина. Једна трамвајска кола испала су из шина на самој топчидерској серпентини, те је због тога у саобраћају између Београда и Топчидера био јуче после подне настао прекид од преко пола сахата.

Верили се. Наш одлични пријатељ, угледни шабачки трговац г. Алекса Кнежевић верио се са г-ђицом Даром ћерком нашег пријатеља Милана Исаковића из Новог Села. Честитамо.

Српско Бродарско Друштво извештава путнике и трговачки свет да је од јуче 7 ов. м. отпочео редовни свакодневни моторни саобраћај са својим бродовима из Београда до Дубравице и обратно и по реду пловидбе од 1-ог октобра 1907 год.

Из Београда за Дубравицу свакога дана у 7 часова у јутру стиже у Дубравицу у 11 часова пре подне.

Из Дубравице за Београд свакога дана у 12 часова пре подне и стиже у Београд око 5 часа по подне.

Вучење. На данашњем вучењу Класне Лутрије II класе, главни добитак динара 30.000 добио је број 20041, продат на радњи Л. Кохановића и Друга.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

§ Шпанска је влада решила да са у Мароко пошље нова бригаде војника.

§ У Русији је влада уклонила с položaja финског ђенералног губернатора Герхарда. На његово је место за ђенералног губернатора постављен командант двадесет друге армиске корпуса ђенерал Деман.

§ Образовање секретара [illegible] Никола, др. Русинов је још је непрестано обезбеђено у [illegible] тајну. На његову одлуку нема никаквих [illegible] руку. Таква полиција нагиње мишљењу, да је Русинов сам себи нанео потребне опасне по живот, да би се ослободио неког задатка, који он није хтео извршити. Русинов до сада није учинио никаквих исказа.

§ У Немачкој полиција открила је у Шарлотенбургу једну радионицу за израду лажних новчаница. Њих су пазила руска [illegible] револуционари радиле. Сви се погледи окретоше на ту страну.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Михаила Зевака

— Превео с француског —

XIII

На Апијском Друму

— Монсињору рекао је он, ја бих се изгубио у лепоме животу, који ми ви пружате, ја сам још остао онакав сиротан какав сам био у својој младости... ја желим да путујем по својој ћуди, да се враћам дома кад ми падне на ум... а врата на замку затварају се у девет часова.

Цезар Борџија није више наваљивао и дивио се безбрижности витешкој као што се пре дивио његовој неустрашивости у народном гласу.

Витез је дуго лутао кроз пусте улице пре мрака и тишине и на што је се нашао на почетку Апијскога друма. Друм је улазио у мрак, а са обе стране његове бели су редови старих гробова који су се овде онде белеасали у тами.

— Казали ми је двадесет трећи гроб с леве стране, прошапута витез.

И на поље бројећи гробне споменике који су били час постављени један до другог, час јако удаљени и растављени, празним простором на коме је расло мирисно цвеће.

Рагастенс је био срећан што ће по трећи пут видети ту чудну девојку која је непрестано била заломљена у његовим очима, ту Примаверу чија му је слика непрестано била у памети. И кад дође до двадесет трећег гроба срце му поче снажно куцати.

Он обиђе око гроба и не виде никога.

— Да нисам лоше сазнао разговор, или сумњиве шале? помисли он.

У том тренутку близу њега, из џбуња неки глас прошапута.

— „Рома!"

— „Амор!" одговори витез уздрхтавши од радости. То је била лозинка коју му је Примавера казала кад га је овамо позвала.

У исти мах појави се један човек из џбуња.

Не говорећи ни речи он гурну мала бронзана врата која су затварала улаз у гроб и склони се у страну да пропусти Рагастенса.

Витез уђе и нађе се у великој просторији која је осветљавала слаба светлост бакље. Под је био начињен од мермерних плоча. Једна од тих плоча била је подигнута и прислоњена уз зид, а на њеном месту била је мрачна рупа...

Рагастенс се наднесе над отвор и виде степенице од [illegible] мермера које су водиле под земљу. Без икаквог устезања он пође низ те степенице.

На доњем крају степеница налазила је једна галерија на чијем се завршетку видела светлост... Он се упути на ту светлост...

Галерија је била са једном пространом двораном.

— Катакомбе! прошапута витез.

Тада се обазре око себе. Дворана у којој се налазио била је кружна. Свуда около поред зида била су намештена проста, али угодна седишта... било их је двеста. На свакоме од ових седишта седео је по један човек. Један поврсом једни од тих људи показа витезу празно место. Рагастенс седе и чекаше.

Прође четврт часа у дубокој тишини. Рагастенс као да је био узбуђен свечаном тајанственошћу овога призора који је имао пред очима, ипак се користи тим временом да разгледа људе који су га окруживали.

Већина ових људи била су млади. На њиховим лицима огледао се прави тип италијанске лепоте, витке и благе у исти мах. Исто обележје давала је свима различитим физиономијама заједничку одлуку одлучности и непоколебљиве воље.

Рагастенс сабра утиске свога посматрања у једну мисао коју изказа у себи:

— До врага! Ово су људи!... Ако су завереници, као што по свему изгледа, ја жалим онога против кога кују завере... Али против кога ли кују заверу?... А „она"... где ли је она?... Какву улогу она има у овој страшној драми коју назирем на овим лицима?... Каква је улога мога живота?... На што може рачунати бедни авантуриста без игде ичега!

У том тренутку чу са са галерије шушкање хаљине и лаке кораке. Сви се погледи окретоше на ту страну.

Један брзи поглед витез размотри још последњи пут тајанствене личности искупљене у овој подземној дворани. И тада дубоко уздахну.

Скоро сва лица тих људи изгледала су ватрена. Али тројица је четворо није нема мису могла сакрити једно осећање које је за њих јасно прозвало: то је била љубав!

На улазу у дворану појави се једна жена. Рагастенс је зато по ходању да је то Примавера. Лице јој је било покривено црним велом а она је била обучена у црнину...

Кад видеше ове жене скоро жалости сви присутни узвикнуше изненађени: Сви устадоше са својих места и окружише девојку која стајаше насмешена, али и неуспео сакрити свој бол.

Један од завереника стариј стаде брадо, приђе јој и узе је за руку...

(наставиће се)

за револуционарне циљеве а из рађивала су новчаница од педесет и пет стотина рубаља.

(*) Стање здравља португалске краљице Марије Паје поправило се.

(**) Бивши португалски диктатор Франко са својом породицом отпутовао је из Бијоне за Санта Маргериту.

(§) На гробу убијеног португалског краља Карлоса у Лисабону била је 2. о. м. демонстрација, у којој је учествовало на четири хиљаде душа.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Пребледи Аввакум

— Па лепо, чему сте то поди Аввакуме?

Аввакум направи пребледо лице па се мало прекрсти.

— А! Које? Шта?

— Они твоји испади у *Штампи* против истине која је објављена још у 1900. години!

— Јест, јест — у *Штампи*. Има нешто у ствари, ама знаш како је. Не каже бадава народна пословица да је „*боље лаж него паша*". Не треба све што је било, прeпричавати како је било. Знаш, људи смо, временa се мењају, а свет као свет, данас воли једно сутра друго.

— Дакле, остајеш на оном што је написано?

— Ко? Зар ја?! Бога ми не знам шта сам писао. Навалише на ме неке мисли, те та ја написах у *Штампи*, и што јест и што није.

— Одричеш ли, да си настојавао око венчања Краља Александра са Драгом.

— Ко, зар ја то одричем? Не примам ту лаж, коју ми подмећу неки трутови.

— Па у *Штампи* је изашло под твојим пуним потписом.

— Не знам! Можда је најпосле и изашло, али ја не читам *Штампу*, као што нисам никад читао ни моју *Српску Заставу*, кад сам је уређивао. Ено и у јучерашњој *Штампи* има нешто под мојим потписом, али не треба веровати свакој будалаштини.

Питач сажаљиво одмери од главе до пете смешеног човека, пљуну и оде; а Аввакум са блаженим уверењем да се оправдао, понављаше пословицу „Боље лаж него паша".

Партијска кретања

Омладински клуб у Аранђеловцу

20 ог пр. месеца основан је клуб напредњачке омладине у Аранђеловцу. На тој конференцији од 30 младих и енергичних људи, после говора г. г. Косте Ленинића, апотекара, и Милорада Петровића, проведен о потреби чвршће и боље организације, изабрана је привремена управа, којој је стављено у дужност да спреми правила и да позове скуп збор, на коме ће се утврдити коначна организација и избор сталне управе.

У управи су ова господа:

Председник Чед. М. Живановић трг., потпредседник: Милорад Јовичић трг., благајник: Велимир Л. Зечевић трг., секретар Драг. Костић чиновник, и за чланове управе: Вид. Илић учитељ, Васа Стојановић, трг., и Прока Стојановић калфа.

Желимо бреднoм и енергичном аранђеловачкој напредњачкој омладини успеха у овом корисном послу.

† Др. Андра Михајловић

Јуче је предато земљи тело једног доброг човека и искреног друга, др. Андре Михајловића. Покојни Андра био је родом из Пожаревца. Ту је свршио гимназију а вишим образовање добио је у Швајцарској и Немачкој. Докторат камералних наука добио је на минхенском универзитету.

По свршетку свога школовања, постављен је за писара III кл. министарства Народне Привреде и као такав вршио је дужност комесара Београдске Берзе. После извесног времена Управа Берзе изабра Андру за свога секретара и тако он напусти држ. службу. У положају секретара Берзе остао је све док се није разболео. Као болестан провео је неко време у душевној болници из које је изашао телесно здрав али душевно оронули. Као такав није могао добити никакву службу, ма државну ни приватну, ма да су и горе од њега намешани у хлебу. Ово је за највећу осуду и због тога, што су баш у то доба били на управи земље људи, који су били другови и пријатељи једног Андре, а који се не стидоше за њ заузети.

И тек је јадник, негеторан остављен од свију и свакога, док једног дана није умро.

Покојни је био човек искрену ретке доброте, а уз то поштен до крајности. Можда му је зато таква и судбина била.

Бог да га прости.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Господину

Матији Л. Ђујићу

учитељу из Пожаревца

(Варошица)

Сазнао је 15 одгајивача пчелара за вашу одлику ваш пчелински рад. Навели дакле да ... чеони пчелињи месец без воле да изабаш око 500 ... ... не само 15. Не помињте да само у Александру има око десетак пчелињих одгајивача, који поседују чисте расе пчела у већем броју, не ја сам. — Ако се не варам г. учитељу и ваш живаљ који је на вашој име било послано вама, на вестник трла од две расе које сте узели од мене као парасон у размени за домаћу и другу чисту крањску живину, и на чему би сад неко имао право да каже какве чисте одгајивач, кад ни у истини јесте.

Као и увек, тако и овог пута, при давању награда, која при испитивању живине од Пољопривредног Друштва примио сам новац за моје ... и за оне, које желе да дођу што пре до новца, добивеног за продату или награђену живину. На свако своје примање, па ма и за туђ рачун, давао сам својеручне признанице, које се налазе у Пољопривредном Друштву. Ту не може никакве злоупотребе бити, како од друштва тако и од мене кад постоје писмени документи, нити ће ко и примити туђ новац а дати својеручну признаницу, која може увек да служи као сигуран доказ.

Да би утврдио истину колико имате ја искрено писам примио за Јрвку Двалђ ... која живина није била ни излозена, нити пак за вас, јер ваша живина није ни примила награде — шаљем вам копију ... одговор од Пољопривредног Друштва: Господину Петру М. Трифунцу, економу и живинару, Александ. № 7204. У одговору на писмо ваше од 18. ов. мес. друштву је част известити вас, да на последњој изложби друштвеној није била изложена живина под бр. 185, а живина под бр. 191 била је изложена али није продата, ни је ова живина награђена као ... и сада је пошиљака са оном чији је сопственик није знао, због чега је иста сопственику г. Ђујићу данас плаћена по цени означеној у пријави.

С одличним поштовањем

Пред. Срп. Пол. Друштва

В. Богдановић

За секр. администратора

Свет. Гавриловић

На завршетку вашег писма мо... да ме запушите. Збиља сувишна глупа оружје противу напредујућег! И јасно своје вашим уображеним ствари, које имате противу мене, одговарам вам, да немам времена да са вама полемишем, јер мене држава не плаћа.

Ја сам, г. Ђујићу, као човек од слободне професије имам права да бавим својим часним послом, само ако сам способан за исти. Ви морате прво да одслужите државне оно за што вас она плаћа, па тек онда да се бавите слободним професијама. Од вашег рада може да пати и држава и народни (ђак), а од мене нико до само ја лично.

За накнаду ми увреду и клевету тужићу вас суду, где ће те имати прилике да своје наводе и докажете.

4. фебруара 1908. г.

Александар

П. М. Трифунац

трговац, економ и живинар

ЖЕЉА

У равнице жуто лише,
Лише жуто, срце жуто,
Ал' ја бих је вечно гуто —
Из ње клете, песме лете.
С две чашице запитем вине;
Уз чокањи глас утоње
Уз полиће стих се слиће,
А од литре речи хитре,
А уз буре песме цуре. —
Ја пок лазио, буре празно,
Ст я ми беда, а ја желан!
А у Мачви, Шљиворачки...
Јој у Мачве —
Пуне бачве!
Ах, срце ми за њом пуче,
Ту да ми је да ме сруче
Место кавког пакост уче!
У равни да се купим,
Песмарицу да ми слупам!.

Милорад Петровић

из „Селеница"

РАЗЛИЧНОСТИ

Рибљи Голијат

Заиста једна од најређих ловина уловљене су скоро скандинавских рибара. Тај редак лов је једна риба која је тешка триста десет фунате. Риба је дугачка 3 и по метра а широка је 2 и по метра. Лондонски морски музеј послао је наследнике своје да купе тог рибљег голијата. Ово ће бити добра зарада скандинавских рибарима која су и много позвати као најбоље рибара. Исти рибари извадили су пре неких дана једну рибу истог као и ову само много мању од 1 метра дужине и пола метра ширине. Рибари не знају какав је ово риба и мисле да је од скора дошла у њихове воде.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Савршенство митраљеза

Од свих врста митраљеза најсавршенији је систем данскога инжењера Роксора, који је свој посао довршио управо ових дана. Његов је митраљез достигао савршенство да за минут равно избаци три стотине метака! Проби је био присутан енглески краљ Едвард, кад је недавно био у Данској и изјавио је жељу да се тиме наоружа енглеска војска. Митраљез има нарочити „магацин" и статину на коју се ослања при пуцању. Тежина свега са прибором не износи више од 8 килограма и удешено је тако да се може угодно сместити на коња који се јаше, те изгледа као обичан фотографски апарат.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Врањанско позориште

Бакуп жуж

Помада

обе ове комедије заузимају најпадније место у Врањанском репертоару, обе се необично допадају публици а кроз су живих и весела комичних сцена. Вечерас неће бити Врањанцима „Лепшу ... ...". Позоришна је програм за сваку препоруку.

ШАЛА и ЗАБАВА

Баба и унук

Баба: Ходи, благо моја, да те умијем па да будеш леп.

Унук: Ба! А што ти нисе лепа кад се умијеш!

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. Према последњим телеграмима, које је примило војни добила влада од адмирала Филиберта, у приступништима је све мирно. Председник министарства, издао је коминике, у коме влада најодлучније демантује гласове о шиљању нових трупа у Мароко.

БЕРЗА

	Продаје се	
Наполеон	20	23
Форинте	211	73

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

РОМАН

од **Ф. Шпилхагена**

(наставак)

Тако ју је неколико тренутака посматрао а затим је обгрли левом руком око паса и привуче је к себи тако да јој је на уво могао шапнути:

— Mademoiselle Marguerite Marie! Le vous aime de tout mon coeur!

Пошто госпођица Маргарита и на ово није имала одговора храброме ритеру ни је и даље само ћутала, то он рече још тајанственијим гласом.

Маргарита! Љубите ли ме или не? Одговорите ми овог тренутка! Да или не!

Ои! чуло се тихо изговорено са дрхтавих усана госпођице Маргарите.

Бемерлајн је довате сад обема рукама привуче је к себи и пољуби се усвище сањиве у луном и заносном пољупцу.

Об нон Dieu! Рече мала Маргарита пригушеним испрекиданим гласом загрљаја храброга ритера Бемерлајна.

Умири се љубљено анђеле! рече му Бемерлајн који се начета пакости? Ми се љубимо и бићемо срећни! Од данас си ти моја вереница — моја златна Маргарита! Моја лађо и мој Бог.

После овога Бемерлајн раставан ... и изиђе са Маргаритом која је у лицу била као кон пржена — пред своје драге пријатеље у чију па је куће постелна толика срећа.

Драги моји пријатељи! рече он је сам данас толико срећан колико никада у животу свом нисам био! Срећан сам јер вам данас госпођицу Маргариту могу престави као своју заручницу!

„Весело сада весело све.

Веселимо се — срећни ми!" рече Франц пренут радости.

Пошто је Бемерлајн Софија већ раније као био саопштио а она одмах после тога рекла оцу и Францу, то изненађење није било тако велико.

Али ипак за то честитања су ипак била сердачна и искрена.

Софија је Маргариту загрлила и љубила читаво кола сута имо сви јој у најдубоврочистијем бојама веренички живот.

Драга Софија рече стари Ротман овако срећан догађај не треба да прође само на честит, ... па да ваши гости буду мало боље расположени, наредим нека кони донесу једну боцу нашега рајног вина.

Сеува уксит вино и стари са ... ... час Франца час Бемерлајну час Софија час Маргарита.

ДВАДЕСЕТ ОСМА ГЛАВА

Велике шуме замка Берхова бејаху пусте...

Тамо где су на зеленим грањама некада тичице где се на меког и зеленог траве играву шаљиван бубице, тамо је сад фијукао хладан јесењи ветар. По оним дивним алејама где се два реда дрва као свод састављају својим врховима, ту се сад ниједа од силнога ветра суво пруће кроз ... јесењег гласа. —

Само се једино дрвеће пред самим великим замком засађено још зеленело али оно је постало уга..сније и сад у обично доба изгледаше сасвим црно, и чисто страшно.

И у врту иза замка лише је своје сусто похавало.

Дивног шарених и миришљавог цвећа није више било по везцата ним алејама а право прострeни у сами путеви били су претрпани жутим лишћем и чисто и стругнелим лишћем.

Испод тераса стајaо је на своме старом месту само округао бели камени сто а зелене клупе и беле столице беху су још у почетку јесени унете у кућу зимског врта.

Пред самим замком изгледало је све пусто и усамљено.

Овог тренутка беше отворише се на прозора ... и човек старога лица са седом брадом и брковима погледа намргуђен у небо тргну у облачно небо па затим му паде поглед на друм по коме су два и кола и свежих коња вукла једна препуна кола дрва.

Било устал тога лако су кола била претоварена или што је у брајда и блато, коњи су једва корачали и један дечко — кочијашевић — ударио је по коњима кочијаш бичем.

Чудна једна! промрмља старац кроз густе бркове који су му се преко усана били спустили.

Одмах затим трже се он из својих фантазија, јер сад чу једним звоним гласић веселога дечка који је по врту ... ... овог старог човека на прозору бејаше до прозора дошао.

Хеј Бауманн! —

Чувши овај глас Бауманно се нагле ... као да је чуо глас са небеса. Брига са његовог чела се уклони и он погледа ... ... неизмерном ... ... господина од Берхова који га својим крупним плавим светлим очима гледаше.

Шта желите мали господине? — рече старац највеселијим тоном свога гласа.

Хајде мало да шетамо! Хајде Бауманн!

Старац беше испитујући погледао облачно небо па затим рече.

(наставиће се)

СТОВАРИШТЕ ВИНА

ПРЕКО ОД „ЛОНДОНА“

У стану друштва „Словенски Југ“ — у подруму А. Ратковића

Има на стоваришту изврсна Бела Смедеревска Вина из винограда Петра Радојчића — окопска, тако исто има врло добра Црна Вина, Старе Шљивовице и Комове Ракије. Цена је веома ниска, а продаје се на више и на мање, на много и у флашама. Један литар вина стаје 55—80 п. дин. — Продају врши сопког вина Аврам Ратковић, трговац. — Подрум је отворен од 8—12 пре и од 2—6 по подне.

Продаја ће бити овог вина и ракије и у Макензијевој ул. бр. 74.

Скреће се пажња нарочито кафеџијама јер могу добити боље и јефтиније пиће у овом подруму но ма где иначе. 48,3—

Апотекарски приправник

који је неко време био у пракси, потребан је [illegible] апотеци. Услови, са простором [illegible], повољни.

Оферте слати [illegible] Мр. Ph. [illegible] Трајковићу.

Две куће

Са великом баштом у [illegible] улици бр. 28 и 30 на Западном Врачару са површином плаца од 1186 кв. метара, продаје се под повољним условима

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Свежег воћа:

[illegible]

Сасвим свеже — нова роба

[illegible]

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

[illegible]

Професор у пенсији [illegible] средњих школа.

Успех сигуран — [illegible] улица бр. 36.

Кафана „Руска Круна“

продаје ова вина:

[illegible]

С поштовањем

[illegible]

[illegible] кафане Руска Круна.

Благајник, млад човек, са праксом и потребним квалификацијама и кауцијом у непокретном имању у Београду у вредности 8.000 динара, ку[illegible] за благајника у новчаном заводу или каквом индустриском предузећу. — *Награда вема скромна.* — Упитати у администрацији овог листа. 9—10

Стан

Врло елегантан од 5 соба са купатилом и свима удобностима [illegible] од 15. фебруара. Улица Теразије бр. 34, други спрат лево. У истом стану има да [illegible] једна салонска гарнитура и један одличан Грамофон. 46,2—2

Апотекарског приправника [illegible] потребује апотека у Нишу

Понуде треба слати

[illegible]

апотекар — Ниш 3—3

Ђак VIII разреда [illegible] за скромну награду код породице.

Обратити се уредништву [illegible] под шифром „[illegible]“

ОГЛАС

Једно имање у близини В. Младеновца, 15 минута [illegible] „Српски Солитер“, са лепим погледом на околину Младеновца, Космаја, Букуље, Венчаца и Рудника продаје се. Имање је велико око два хектара, на истом има око 5000 [illegible] воће које [illegible] грожђа и око 400 [illegible] Осим тога постоје [illegible] зграда за становање, [illegible] за [illegible] са [illegible] водом. Ко жели ово имање купити нека се изволи обратити сопственику у Младеновцу или у Београду: **Дамјану Николићу** [illegible], Љубичина ул. бр. 12. 5—10

Занатлијска Кредитна Банка

Држаће на дан 24. фебруара ов. год. у 9 часова пре подне у просторијама „[illegible]“

I. редовни годишњи збор

са овим дневним редом:

1). Избор два члана за оверу зборног записника, који ће уједно бити и бројачи гласова;
2). Избор деловође за вођење зборног записника;
3). Решавање о извештају Управног Одбора, о Билансу и предлогу о подели чистог добити и о извештају Надзорног Одбора;
4). Давање разрешнице управном и надзорном одбору за рад у рачуну у прошлој години;
5). Решавање о предлозима Управног и Надзорног Одбора [illegible];
6). Избор чланова за Управни и Надзорни Одбор.

Напомена: Акције се имају депоновати најдаље до 20. фебруара 1908. године.

21. јануара 1908. г. Београд.

42,3—3 Управа.

СВИЛЕ за ПРЕВЕЗ

и

Кумовских свећа

ИМА У ВЕЛИКОМ И ВРЛО ЛЕПОМ ИЗБОРУ

Највеће стовариште

Галантеријске и помодне Робе

КОСТЕ НИКОЛИЋА И ДРУГА

БЕОГРАД

Поруџбине из Србије извршујемо брзо и тачно.

8—

Слух глувима!

Проналазак „Невидљивог Аудифона“ за лечење глувоће, брујање у ушима, које је и у Француској и у иностранству [illegible], најновије је описан у листу „Медицина Чуло“, чије ново [illegible] издање шаље свима до ње.

Међу осталим чланцима у том листу [illegible] студија о чулу слуха и [illegible] органа.

[illegible] „Невидљивог Аудифона“ [illegible] употреби [illegible] при болести слуха.

[illegible]

[illegible]

Од куд долази зујање у ушима, [illegible] и цурење.

[illegible]

У циљу боље пропаганде за тај „Невидљиви Аудифон“ [illegible] свакоме се даје бесплатно лист „Медицина Чуло“. [illegible] директору Завода за Глувоћу 41, Boulevard Pasteur, Paris, [illegible] од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне.

28 18—

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас па сваке суботе [illegible] Албанезов [illegible] са [illegible] и [illegible].

Нарочити [illegible] спрема се за празнике.

Ове године [illegible] 30 [illegible] грожђа турског и смедеревског [illegible].

[illegible] доброг вина ради [illegible].

Цена вину за кућу знатно спуштена

Изашло је из штампе ово **Издање Задужбине Илије М. Коларца** дело:

Милош Обреновић

КЊИГА ПРВА (1813—1820)

Написао др. МИХ. ГАВРИЛОВИЋ државни Архивар.

[illegible] у Краљевско-Српском Државном Архиву, у [illegible] (Haus-Hof- und Staatsarchiv, Kriegsarchiv, Polizeiarchiv), у Главном Г[illegible], Архиву Министарства [illegible] у Москви, у Архиву Срп. Краљ. [illegible]

На основу [illegible] 1815—1820 године. [illegible] Брукурешком [illegible] 1812 године и 1813-ом годином, [illegible] Милошеве каријере.

Садржина је књиге ова:

ПРВИ ОДЕЉАК (пре устанка)

Глава I. [illegible] мир.
Глава II. Српско-турски преговори 1812—1813.
Глава III. Пропаст 1813.
Глава IV. [illegible] турска управа.
Глава V. Хаџи-Продановa буна и терор у Србији 1814—1815.
Глава VI. [illegible] у Русију и у Бечки Конгрес 1814—1815.
Глава VII. У очи устанка (фебруар март 1815).

ДРУГИ ОДЕЉАК (Устанак)

Глава VIII. Борба за Србијино [illegible] 1815. г.
Глава IX. [illegible]
Глава X. Преговори с [illegible] и Марашли Али пашом.
Глава XI. Српски устанак и Порта.
Глава XII. Руска интервенција.
Глава XIII. Мир између Милоша и Марашлије.

ТРЕЋИ ОДЕЉАК Почеци спољашње и унутрашње политике 1816—1820

Глава XIV. Стање у Србији у почетку Марашлијине управе.
Глава XV. Први кораци Милоша код Русије и жалбе против Порте 1816.
Глава XVI. Српско питање и инструкције барона Строганова.
Глава XVII. Питање о старешинству над народом.
Глава XVIII. Смрт Петра Николајевића Молера и Николаја [illegible].
Глава XIX. Милош и српска емиграција у Бесарабији.
Глава XX. Карађорђева смрт.
Глава XXI. Строганов и Порта према Милошу. — [illegible] 1817.
Глава XXII. Преговори између Строганова и Порте о Србији 1817 и 1818 г.
Глава XXIII. Милошеви односи с Портом и Строгановом 1818.
Глава XXIV. Милошеви односи с Портом и Строгановом 1819 и почетком 1820.
Глава XXV. Нове инструкције барона Строганова [illegible] (фебруара 1820).
Глава XXVI. Састав народног [illegible].
Глава XXVII. Милош и [illegible] — Ферман од 1820. године.
Глава XXVIII. [illegible] у Цариград.

Прилози.

Књига носи 38 штампаних табака.

Цена је 6 динара. Књижарима [illegible] 25 од сто. [illegible] броја [illegible] на финој хартији цена је [illegible] динара.

Књижара за српску и страну литературу

ГЕЦЕ КОНА

33 БЕОГРАД 3—6

34 Кнез Михајлова улица 34.

Милоје Ж. Јовановић

референт министарства финансија

известава све своје сроднике и пријатеље, да ће својој доброј жени

† ДАНИЦИ

чинити годишњи помен у Вазнесењској цркви, у суботу 9. ов. мес. у 10 и по часова пре подне.

33,2—2

„[illegible]“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: [illegible] 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин. месечно 1.50 дин. За иностранство за годину [illegible] дин. [illegible] год. 16 [illegible], за четврт год. 8 д. — [illegible] на углу Васине и Дубровачке улице. — Власник и одговорни уредник Јован Кебет.

„[illegible]“ штампарија [illegible] Бранкова ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 9. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | [illegible] ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 40. | Телефон 821.

Просветне неприлике у Нишу

Поступио сам по народној речи: два пута мери, а трећи пут кроји! Добро сам и два и три пута размислио о целој ствари и о њеним појединостима, па сам онда узео да је свету прикажем. Ако је истина да је јавност лек од многога зла — онда ће и у овој прилици бити лека.

Три године постојала је у Нишу *Женска Гимназија*, основана и издржавана приватном иницијативом и средствима уз приличну помоћ Нишке Општине и нешто мало Окружног Одбора. За три године Министарство Просвете остављало је ту установу да живи и да се развија по својој могућности а под правним надзором Министарства, што другим речима значи да се Министарство није мешало у живот и у рад те школе, која је за то време показала у сваком погледу лепих успеха.

Али у почетку ове школске године Министарство, свршивши све друге послове, нашло је за умесно да се умеша у рад те школе и то на начин који је колико штетан толико и — незаконит.

Актом својим од 29. октобра П. бр. 17774 Министарство јавља Управном Одбору ове школе како му се једна госпођица обратила „да је поставим за наставницу у ма којој приватној женској средњој школи." Место да упрови ту госпођицу па да јој рече: „Министарство *не поставља* наставнике приватних школа, њих бира Одбор или Управа таких школа а Министарство их само потврђује, ако имају потребне квалификације, или не потврђује — Министарство се службеним актом жури Одбору ове школе и извештава га како му се обратила једна дама. Тај посао једног бироа Министарство не треба да ради; оно није ни радило све док у њему није конце пословања узео у шаке дугогодишњи кавалер а мој школски друг и пријатељ Миливоје Ј. Поповић.

Али, најзад, није само на томе остало. *У своме акту* Министарство вели Одбору: „...то *Вам се препоручује*" да је узмете за наставницу. Свако зна шта значи у службеној преписци реч „препоручује," кад је употребљава старији према млађем: значи *заповеда* — а Министарство по закону *не сме заповедати* у оваквој ствари већ може само усвојити или не усвојити.

Ствар се све даље развијала, и Министарство наваљивало једнако Одбору да ово има не жељу већ две таке молитељке. Одбор одговори Министарству да нема разлога отпуштати раније наставнике који су и *својим* *пожртвовањем* подигли ову школу, али ће, најзад, наћи места једној молитељки, коју тако препоручује Министарство. Ствар ипак не *легне*, јер Министарство не буде тиме задовољно, већ актом од 9. новембра П. Бр. 18402 заповеда поново Одбору: „*У интересу наставе и васпитања у Вашој школи*" препоручује „*да узмете у наставак* молбе госпођица „." и „.", свршених ученица филозофског факултета." Најзад се и Министарству морало учинити да је сувише зашло, те као у оправдање својих *наређења*, на која по закону нема права, додаје: „...према мишљењу мојих школских надзорника средњих школа држање хонорарних часова у другим школама само је од штете по наставу и у једној и у другој школи, *што је у свом извештају потврдио и директор нишке гимназије*."

Код наведених фактова морамо мало да застанемо, јер ту има врло карактеристичних ствари.

Оставимо на страну неправилан поступак Министарства у *наметању* извесних лица за наставнице, па обратимо пажњу на околност да Министарство намерно казује Одбору како су та лица „свршене ученице филозоф. факултета." У ствари су то лица прерано и часни достојне али завршене ученице без формалних квалификација за наставнице народних школа! Шта да се рече за поступак Министарства *које заповеда* Одбору да квалификоване професоре разреши и да узме лица без квалификација, јер је то — вели — „у интересу наставе и васпитања!" Често изгледа невероватно да се с толико мало добре воље према истини и просветном напретку могло радити у Министарству и онда кад се радило непрописно!

Министарство рече у акту како му и директор Нишке Гимназије вели да хонорарни рад шкоди сваком наставном раду. Ја за данас узимам као истину да постоји такав акт директора Нишке Гимназије, ма да ме директорово стање уверава да *таког званичног* акта нема. Па узимајући све то за истину, хоћу овде да речем још и ово. Такав акт директорам није потекао из стварних чињеница, јер не постоји случај да је директор икада запитао кога наставника што је *везан* у мушкој гимназији а ово да се брине преоптерећеношћу т. ј. и хонорарним радом. Даље, пре је годину један директорин (и мој) пријатељ поред рада у мушкој гимназији предавао и у женској, овом и управљао и спевао за управља још као прате и — занатлијском школом, вршећи у обема овим школама и сву административну дужност. И директор се не сети онда да се обрати Министарству, и ако би то био дужан чинити већ и с погледом на недовољно здравље пријатељево! Па онда — ако је за професоре нишке мушке гимназије хонорарно радити и у женској гимназији, четири је пута теже и хонорарније радити у — занатлијској школи! То сваки дан говоре они који тамо раде. Па ипак се директор сети нити Министарство није да „у интересу наставе и васпитања" треба мало одузети од хонорарних часова који се држе — шегртима! Има још. И данас неки професори нишке мушке гимназије раде хонорарно и у женској гимназији и у — занатлијској школи, па ипак то директору боде очи нити о томе Министарство хоће што да зна. На основу свега тога сви смо ми, и заинтересовани и незаинтересовани, дошли одмах до уверења: није ни директору ни Министарству било до тога колико се и како се ради већ ко ради. Ја у ово неоспорно верујем. Довијте да је Министарство, тако радећи, *одузело двојици професора могућност да своју женску децу школују*, а то су случајно двојица који не имаше поклона директорова по [illegible]. Колико је то уопште неугодна ствар, толико је за жаљење да је Министарство могло из *неуобавештености* помоћи службу [illegible] шабачанског. Рекох „из неуобавештености," јер тврдо верујем да *Министар лично не зна* све то зло, што ни за многе даље не могу веровати...

Кад се тако радило, и кад се Одбору угрожавало претњом како Министарство у опште није још одобрило поделу предмета на наставнике у Женској Гимназији и да оно може у опште то и не одобрити, што ће рећи да Министарство може једним потезом пера и *затворити школу* — онда је Одбор светио рањеника, и — *против* [illegible] *законском* — Управа је школска добила акт у коме јој се вели: тај ће предавати то, тај то — и тако даље. А по закону *деобу предмета на наставнике врши само професорски* сакупи и — нико више, ама никој: ни партијски одбор, ни Министар, ни Архијерејски Сабор ни Монополска Управа! *Закон је, дакле, и по трећи пут за месец дана повређен!* Разуме се да је за све то, по форми, крив лично Министар Просвете, коме остаје право да се, после, обрачуна са својим начелником и директором као са, којкада, стварним кривцима. —

Као што се види, ја сам о свему писао што је могућно мирније и објективније, јер сам, рекох, о свему размислио и два и три пута. И ја сам један од оне тројице против којих се с намером радило да не буду хонорарни наставници Женске Гимназије. Али ја нисам тиме изгубио много, ни морално ни материјално: нико живи не сме рећи да је мој рад замењен јачом снагом; на против, сваки ми се још тријумфује жаљење што ја и сада нисам тамо; ја се на све што је било и не љутим себе ради, већ сам и после тога остао пријатељ школи и Управи сам учинио и нешто лепих услуга и т. д. У материјалном погледу ја сам само добио: оно време које ми је односила Женска Гимназија уз микроскопски хонорар затражила су одмах два београдска листа уз укупни хонорар — четири пута већи!

Све сам ово морао овде рећи да ми не би, случајно и из необавештености, казала „Самоуправа" оно што је недавно рекла за једнога професора — ако се не варам Ј. Никетовића — из Чачка т. ј. како је све ово „кукање за хонорар".

Уочио сам да Министарство Просвете од неког доба брзо и радо шаље исправке појединим листовима и за најситније ствари. А како је ово што ја овде изнесох мало крупнија ствар — јер се констатује повреда законских прописа — надам се да ћу ускоро опет заузети мало места у овоме листу, одговарајући на исправку Министарства Просвете. Ако буде здравља, ево још реч за — коју...

Ј. Г.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Венчање бугарског кнеза. *(Тешкоће. — Довољно венчање. — Крштење по католичком обреду.)*

Бечки лист „Фремденблат" јавља, да су поводом венчања бугарског кнеза Фердинанда у Бечу пуштене гласине, да је света столица одобрила католичко венчање, али да је за то тражила огромне суме. На основу обавештења из најпоузданијих извора тај лист тврди: 1. Бугарски се кнез преко једне високе личности обратио папи за дозволу и молио да се по католичком обреду венча с принцезом Рајс. Папа је ту молбу одбио, јер је кнез [illegible] на престо кнез је у православну веру покрстио свога сина Бориса. 2. Други пут се кнез дипломатским путем преко бечке нунцијатуре обратио и изјавио да ће по могућству поправити погрешку коју је учинио с Борисом сином, што ће децу из новог брака католички васпитати. Папа је одбио и ту молбу. 3. Најзад је у бечким листовима изишао један телеграм из Рима да је папа дозволио католичко венчање и наредио да то изврши један бугарски свештеник. Али то није било истина, само се [illegible] да је папу дипломатски, да му [illegible] није потребан допуст из Рима, јер га може дати бугарски католички архијереј. Тако је и било. Пловдивски архијереј д-р Менини дозволио је венчање. 4. Света столица није тражила ни једне паре нити јој је дата и једна пара нити од кнеза нити од принцезе. 5. Никако је утврђено да ће света столица допустити [illegible] венчање. 6. Кнез је узорно католичким [illegible], да ће деца из новог брака бити крштена и васпитана по католичком обреду.

ПОД ТРНОВОМ КРУНОМ

Историја и приповетка наших дана

41

40.

Једна катастрофа

У тамним разговорима који по кад што откриваху Стевану читав нов свет мисли и сазнања, изнићоше у новој и са свим другој светлости многа лица и многи догађаји. Ми ћемо од тога прибележити овде само још једну или две ствари. —

— Словенство — говораше угодном приликом Иван — има, разуме се, разлога што жали за царем Александром III. Има људи који су знаменити, па и велики, зато што погоде моменат када им се вала јавити. Ма каква била приватна, лична, судбина њихова, они су историјски срећни. Тако је било и са покојним царем Александром III. У доба његова живота могла је вредети, и вредела је, она метода којом се он према осталој Европи служио. Његов мир [illegible] одјекнуло је звила споља као завист, јер је свакоме мир потребан био. Његова политика сокољења руског словенства и застрашивања германштине имала је успеха јер је било погодаба за тај успех. Цар је био срећан што је умро онда кад је умро. Јер ново је доба већ куцало, управо песницама лупало, на врата, која је он тврдо закивао био. Управо још кад је седао на престо, ново је доба куцало прете-ћи. Учинило се у једно доба да је цар чуо и разумео то куцање. Али се — рекох — то само чинило. Цар је, већ за неколико тренутака, био прожет другим мислима.

— Цар Александар II свршио је свој поштени живот трагично. Знало се да од нихилиста прети велика опасност животу цареву. У последњем тренутку констатовано је како је све већ било спремљено да се царева велика трпезарија Зимњега Дворца баци у ваздух. И то је било врло симптоматично; и то је све у бригу било бацило. Заказана је била и велика једна војничка смотра за прве дане месеца марта. У очи тога дана цар походи једну стару тетку своју.

— Хоће ли Ваше Величанство сутра присуствовати великој смотри? упитаће цара та стара госпођа.

— Не! — одговори цар одлучно. Мој строги Лорис Меликов одсудно ми је то забранио.

А Лорис Меликов бејаше тада министар полиције. Најпре прилично бакуман, у почетку ратовања 1877. године, са својим операцијама у кавкаској војсци руској, ђенерал Лорис Меликов доживео је ускоро да му се срећа обилато окрене у сусрет, и он имађаше знатних успеха, које све крунисà освојењем Карса на јуриш. То му код цара о-

тварни врата нешке царске ми-
ности, и он после рата поста-
де жандармеријски личност на-
реда и кетен министар полици-
је. Поцрнавио и памети и
предао и сообраја. Лорис Ме-
ликов успешно завршене на-
кој је извлачитвени тврд
рат.

— Овде нас баш ушен пре-
не нека фаталност! Ми смо за-
шта несрећни! — узалуду пи-
рају тешка муд, ту ништа реши.

— А шта? — упита је дар.

— Па толике су наше не-
ванице с неке стране за сту-
трошне дане, када је требало
да Велики Шпанистеру буде
ничко престолонаследник ал
ликт Грегор Грегорович, врем
сам моје мајке умре.

— Но, умрете он: — је сутр
ваше! — на завршил пар то
тање мирном дан ирао пауз
нам глазом.

И дар је ласта сутра дан
отишло на свечару, и сте с
ничанске с деде стевом тач
пошљу в летаки је ушук бно
јуваз дани, коме у сам дан
дела јер је био пару лично
представљен.

Српске земље

Саборски избор

У Хомарској је ск. среду.

Потарбени закључци

Из Карловца јављају да су
стила потарбени закључци сре
скоро народно-црквене сабора, о
којима сам раније јавио да су
потребни.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Шах — ананджин! Луче
је испрашала листа говорника
о апашки, и требало се при-
ступити позивачком гласа-
њу, али није било довољно
француских сенатора у сали,
што је седница била закључ-
чена у 12 часова. Данас ће
говорити још неки министри
(чујемо да се чак и Мишел
спремио одмах да стављ) на
се с гласом. Али се овако-
звана опозиција решила да
изнуси. Скупштину за врем
гласања, и да остани ту част
и моје функционисати самих.
Они сматрају издатак трећа
да реше њих 80 чуновника.
А овај к ће се све ово зва-
ко „дрвосечење" зају неки на
ширили принети.

Тајсићеви остања. Ја
ини овај ће да у функциј
ники посланик г. Миласи Р.
Гајдић поднео оставку на
ност посланика. Он је тако
саопштио неколиким сродни
ма и нашем уреднк нашто је
то учинио. Међутим његов
остања није још ни до данас
саопштено у Скупштини, а
питање једног посланика пред
сеанитије је одговорно да
ono ту оставку није добило
ни непосредно ни посредно.
Ако је оставка поднесена, ка
ава да је т. Тајсић после из
ја своју остани одмах
отступило куда! Јамачно му
функционални акт није дозво
ио да оставку подпесе Скуп
штини.

Свеже месо. Поито је
закључили државници крајо
с Аустро-Угарском, једна ко
сорних тро
ација намере је остварити у
Фијуме велику продавницу
свеже меса из Србије. Ово
ће се из Београда отпремати
ће на Фијуме преко Земуна у
пароитет натоварена
чама. У Фијуми су ире неки
дан били неколики сточни тр
говци српски да набере пот
ке ту за продавницу и да
се постарају за извршење тог
свог предузећа.

Набор у Шапцу. Повод
мостанци су се спрагумели
с функционалима да останку за
једно дана у Шапцу.

Ступови без предности.
Сети. Још од лане су у у
ли Краља Александра поди
мали гвоздени ступови за бо
ско електрично осветљ
ење. Али како су ти ступови
постављени, тако и данас стоје
— бого-знаше још њиху на
ченице. Зашто друштво за
ктрично осветљење није још
одговорило ту спрам?

Поповани изборе у Кра-
гујевцу. У недељу 10. ов
ца изабрале се поповани на
ове свештенике за Крагујевац. Фуњенишких ка-
дидат је опет глава. Игнат.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Романи Елизиани Вотаиа
— Превео с француског —

XIII

На Бешком Другу

— Драги Беттреси, реко он, што
нама ово одано! Рецимо...
нама ми се несреће десиле?...

Пријатељица подиже свој пеш

— Да, имам! Мислила, реко
он, видела сама несрећа... Мој
ма ме је нрела...

— Мртва! трофеја Алмаг!...

Убојица!... Отровала!... Је ли
доста! Оскалавши зубе, Беттреси
живе борбени и прогнати трофеја
треба да уби новим злочинол!...
После новога лудо из пароха ко
је су сакупили о слободи Италије
пошли тешког посланика муж су
кућама да бране своја добра
ето и на моју мајку зоре ред да
ладне нас жртва... и можда једи
ко кати кто је моја мајка... И у
вим кога ради убијају мајку ра
ди, која ни не може зарнети убис
тиме... то је ужас исти човек...

— Ја ћу вам рећи ко је ваша
мајка! — рекао је Монтефорт.

— Ко? — упита Беттреси.

— Ја сам! — одговори Монте-
форт.

Беттреси се трже, па се загледа
у Монтефорта, као да не верује
ушима својим.

— Ја сам! — понови Монтефорт.

— Ви? — упита Беттреси.

— Ја сам! — трећи пут рече
Монтефорт.

— Ви сте моја мајка? — упита
Беттреси.

— Ја сам! — четврти пут рече
Монтефорт.

Беттреси обори очи. На њима
јасном лицу разбирете се као
месец кара мрачутњине свог
срца.

— Драги господин, реко он бол
у вама се налазим више у мени о
борио сарадника на вашу пра
воду борбу. На њих за је уна
ну улар ми је нагодио, он
ује вашега дошао мајку
ше на њих новолобно моју од
ауку... Рани пут Монтефорте се
одурио Цезару... Онога пута ви
Монтефорта ће вама зна за ово
добротворство да се Цезар
спрема да ноће пропао нашег рат
да ноћи је последња бедни нашем
слобађ... Господо у Монтефорту
треба да сакупимо снаге за нашу
ње отворене снаге. И тако вам за
кажем састанак. Ако се ваш бо
ља пони ова кнеж.

— У Монтефорте!

То је био умен који се чу из
глас гра...

Сада њено се растеги, реч
Беатрице као нојаче кобу да в
ступим једну здравицу за
ших ваша пријатеља, ни ново
та друга ноћ је ноћу ова.

Сви се одмах скренше са
ком Беттреси на радошлосну вест
ру Ратастеву.

— Зовете реке кнез Монфеји,
ни сво ваше ме видела господина
ких је узео... Ако нако једна ви
можете да дате лепшу нашо од
ну, ја ћу вам дати ову руженк
крет најмилије ноћи сам сви
остала.

Пријатељица за руку ватела

— Господе реко ми ово је ва
ша Ратастеве племенито срце и
краљо рад... Ви сте пријатељ
довољне ноћи срца нам ноћи
нам ноћи ћете да ме је он узео
у мислиту и кажемо се свему Це
ру Борџије да ће не спасит...

Са свих страна чуше се
аклашенте и наклоности. Кнез
Монфеји пружи руку Ратастеву.

Витоше, реко он будите ним
добро дошли.

Али на свако напрасишење,
нитеи не пружи пружиу руку. Он
боше обрно глану. Нарад свиме
туге оглади се на његовом лицу,
кнапе дуване у пољобина
и кутоди. Нигда неме дуван
ни тачно по мери и једи по
трошиг нуиво је 31. пр. мес
једно пакло свемы прозо
На протест ако прозиво ни
жалба дуванском надзорни
штву нису помогли. Упрам
дужници немогли ни да
ну ни најневероватније мо
раке код фабрике дувана, да
се дуван пакује с пајвећом
пажном и тачно по мери, те
ће се спречи потрошачима,
које и иначе скупо плаћају
дуван.

Распуштене школе. О
спивне школе на Цветном Тр
су распуштене су због маког
боја.

Вероде. Наш милан прајат
г. Гуја О. Антонић спиму во
рам ће са тодавањем Љубавно
верским г. Драге Поповића тре
Лужнице.

Наш милан пријатељ г. Влади
Мајсторовић, који врши ду
сводником Јелене Верком г. Тем
ницу Ружића пиларом ни Лоз
кој.

Наша искрена честитања.

Обрађано пажњу на оглас
фирме Урошевића Кокоп који је
штампан на четвртој страни.

Свештеник. Краљ Дајимонс
на ставварајту свиу у Бер
Град које је на плану у Кан
варској улици бр. 9. а ће Ро
Ђорђија и „Русков Цара" сте ставра
ди плаиту, које ће пронају возд
продаје ноне, које су ре ставла
ће дан. Ја сам моштиу дан 1.
Све рођене ноћи ће ставра ре
ставрације, може се добити још по
сновано плаћа можда пене спи
ра: крстиће, бронзе, које за
ницу, гуме, мандуне, дугмета
ни мандиле, чешљеве, муш
ке ставрације са најновијим шпеци
ским кашиа са најновијим шпеци
ском Краља Дајимонс Кнез Ми
ајлова ул. бр. 8.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

О Румунији краљ и краљица
спутовање на пролеће у горњу
Италију.

22 У Русији ће се 27. августа
свечано прославити осамдесетого
дишњица рођења руског писца
и филозофа Лава Толстоја. Ако
ће ова прослава имати великог зна
ења Толстојева дела ће поднеш
ова издавача, те да ће тај велики
Толстојеви дела поћиму опште
ће употребе. Ако ће ова прослава
ратовања, за то ће пребачено
ирано рубаља.

26 Руски адмирал и официри
ије је ушао бено свако безбрижно
и мирно.

У Америци постаје техника Пра
мовара се одмах до мора. Ова
бене блода и завршавање по
ледњи тежаји у поглед.

Он тако подиже глану. Нетко
ледећи пут мушиот самосрдаћа
ћи ће ставра ноћи стотине и жр
стани се на Приморје.

— Господо, реко он и ви сте
до, једак страшан непријатељ по
ћи моју мајку... Не дозвољу ни
ја ће ставра ноћи ставра ноћи
ће поставше моје непријатељ, ја
ам морам рећи да сам у случаја
ковљења Цезара Борџије од ко
ко сам у Риму.....

Ту је Монтефорту ставра кнез Мон
фреди, и у исти мах ставтарају
ње у изузетно високо поједи...

— Наша заједничка господине, ре
ће Ратастеве гордо ноћи неприја
ћи ће ставра ноћи је звала краљ.....У
другим ставтарима, господине ста
тани бисте животом реч моју ста
ставовараја. Али због ваше спро
сти, због ваших увређења и за
ренога ће ноћи ја ћу да са
обрачунам, а ви ћете ноћи
(наставиће се)

руске топџије имали су стање у Натрђ 7. в. м. в 9. п. г. [illegible] на вежбе у Пинтолу у Реву.

Од Јавански је влада предала Обрајону посланику [illegible] америчких држава споменицу, која се слаже с читавим низом предлога америчке владе у питању о [illegible].

(*) Чланови турске пограничне комисије на персијској граници најодлучније демантују вести [illegible] листова о мобилисању у крајевима пограничним с Русијом и о другим с турске стране предузетим мерама.

У 2 прошлу среду око 10 часова у вече осетио се у Бечу доста јак земљотрес, који је трајао двадесет секунада и имао северо-јужни правац.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Како у шуму вичеш тако ће ти и одјекнути

I

[illegible]

Пуних двадесет и пет година припадао сам либералној странци.

Ну, како се у последње време либерална странка пачаурила у националну; како је напустила свој стари програм и, како су се у ту пшчаурену странку — односно фракцију увукли и они људи, којима ништа није ни право ни свето; који своје начелне пријатеље не само материјално но и морално упропашћују, који их унижавају и свим могућим средствима труде се да их савршено упропасте и униште, уживајући демонски у њиховој несрећи, то ја изјављујем:

Да од сада нећу да имам за националце, да са њима нећу да имам никаква додира и да им нећу ни у чему више да помажем, а то сам већ и учинио приликом последњега гласања при општинским изборима, јер сам са мојих двадесет и два пријатеља гласао за радикале, пошто сам искусио пакост, низост и покварeност националаца.

То су они и осетили према смањеном броју гласача, јер је за њих гласало само са мном мање двадесет и три гласа.

С тога сад прилазим радикалима. У будуће ћу, заједно са мојим пријатељима, да помажем радикале као њихов члан.

Молим месни одбор да ме прими за својега члана и да ову моју изјаву одштампа у странчином листу, а ја изјављујем часну реч, да ћу моје нове пријатеље својски помагати.

Никола Јов. Протић

[illegible]

II

[illegible]

Министарство Грађевина

„Дирекцији са препоруком да се молилац Никола Јов. Протић, постави за [illegible] у рачунском оделењу, где ће моћи корисно да послужи.

Министар грађевина

Јаша Јовановић.

Неприкосновени Максим

Скупштина се у ово доба бави с два мучна и важна посла: да изгласа апанажу за господја Српске синове и да огласи Максима за неприкосновеног.

Максим је то тражио од клуба фузионашког тако исто категорички, као што је тражио и Којић апанажу.

Максима је подржао Меленије и клуб је то морао [illegible]. Једино се одупро [illegible] ер он не оставља ни [illegible] за њега није неприкосновено ништа, па чак ни сам Максим.

Тако ће сад Скупштина решити: да нико не сме изустити реч Максим, јер ће се то кажњити као за говор свадреских речи. А ко се усуди па изговори и штампа Максим биће предат Настасу на „само-убиство".

Ко се дотакне Максима да му се одсече оно чиме га се буде дотакао, а ако падне случајно и сама мува на неприкосновену ћелу Максимову да се убије и та мува!

Зато ће Максима држати у Скупштини под стакленим звоном, као смрдљив сир.

Међутим, Максиму је допуштено као старом борцу за слободу и народна права, да и даље уноси слободно из канцеларија сва акта, која му буду сметала, и да осмеши каквим хоће начином.

После Максима неприкосновеног, биће проглашен за свећа Пречасни поп Минић!

БРАНИН ГОВОР

Држан на непредвиђеном вечери

6. фебруара 1908. год.

Стари Римљани пре сваког посла приносили су какву жртву својим Боговима — [illegible] цвеће или што било. Кад сам ја вечерас пошао на свој свој посао, обузело ме је такво [illegible] римљанско поштовање, да треба прво да принесем Богу какву жртву, не би ли га умилостивио да ми помогне да на овој забави будем забаван. Цвеће и [illegible] прилично је скупо у овоме месецу; [illegible] да их ставим у славу Божију, и на крају остало ми је да жртвујем вас. Ви сте моја жртва, односно жртве [illegible] Богу; видећу [illegible] је Бог [illegible] ми [illegible] да будем забаван на забави?

Забава у фебруару? — Најкраћи месец, а најдуже забаве! То ме сасвим чуди: шта ће фебруару забава, кад је и без њих пун забавних артикала, које вам тако издашно поклања? Он вам даје [illegible] кијавицу, инфлуенцу, кашаљ, реуматизам, салоту и сву зуберкулозну спрему за март. [illegible] спремни, сасвим готови...

И поред толико његових [illegible], ми тражимо од фебруара и [illegible] забава.

Најгоре је што су [illegible] забаве [illegible] и играњем.

Ово, на пример, што ја говорим [illegible] „Забавни део," [illegible] Уверава вас [illegible] забавите [illegible] гости и тоалете.

Али прави забавни део, то је онај други део — играње. Тај део вас потпуно забавља — [illegible] Тако је [illegible] Зато се игра од памтивека. И ми ћемо играти, а [illegible] стари и рођени, као што су и њихови стари играли, и то тако [illegible] чак до Саломе и пре Саломе.

Салома је [illegible] Ирода за главу светога Јована. А зар вечерас неће [illegible] због игре [illegible] Саломе?

Игра се и играло се непрестано, од како је света и — [illegible] Играју се све игре по програму, док се не сплете с ногу. А онда се викне: „Устај дико, зора је!" [illegible] не могу [illegible].

Игра се и на забави и у животу и у политици. На пример Влада увек игра: „Шарено оро." Независни непрестано играју „Запест." Скупштина игра: „Ајд на лево браћо Срби — ајд на десно сви Петрови." Опозиција увек игра „Срамака;" [illegible] фонд стално игра: „Гавон!" а Управа Фондова игра ове године: „Неве траве изгубила."

У тој силној играњи судбина је [illegible], а време музикант. Али [illegible] ред игара никад се не [illegible]; оно „Устај дико, зора је" оставља се народу да игра, али власт стално мрзи ту игру.

Игра се, игра, игра... па кад се добро изигра, онда се осети глад, онда се помисли на стомак. И ја то нисам [illegible] што се баш у овој сезони играња појавила три стомачна питања: апанажа, [illegible] граница и — Ц. к. Трбосек.

— Апанажу тражи [illegible] стомак; отварање границе аустријски стомак; а Цек Трбосек тражи сам стомак. Та три стомачна питања требало би да узмем у претрес, али се бојим да [illegible] стомаци [illegible], односно требали би да имате [illegible] стомак.

Најзад ова два прва питања има Скупштина да сваре, ако јој се само не смучи, јер су оба врло масна; али Цек Трбосек опасно се појавио баш у овој балској сезони! Опасност је тим већа што [illegible] кад се где налази. Ко нам на пример гарантује, да се тај Цек Трбосек није увукао и на ову забаву? И можда је сад ту међ нама?...

Али не бојте се! Ја сам уверен, да он на нашој забави нема ни један забавни стомак; он [illegible] трбух [illegible] интересовати, да након што је све влада — просутала?

Најзад Цека Трбосека може још [illegible] Аустрија, јер она је трбух балканског полуострва — она све најбоље што се производе на томе полуострву. Она је трбух а Грчка — [illegible] су ноге балканскога полуострва, које су [illegible] у море. И Грчка је само за то и банкротирала што је дубоко загазила. — А ми, односно Србија, ми смо право срце — [illegible] на трбуху балканског полуострва, и бабица Европа [illegible] нас је при рођењу полуострва [illegible] Европе, и [illegible].

Али [illegible] забаве [illegible]. Али то [illegible] програму, да [illegible]. Као што видите [illegible]!

После [illegible]...

— Шта је? — [illegible] Не желите да пређем на ствар!.. Е, [illegible] на ствар, на играњку! —

Играјте!..

Даме бирају...

[illegible]

6 феб 1908 год.

Брана

Апанажа пред Скупштином

Београд, 6. фебруара

Данас је настављена специјална дебата о буџетској партији о престолонаследниковој апанажи. Прво је против апанаже говорио г. Михаило *Радивојевић*, па онда г. Јаша *Продановић*.

Он је рекао, да је предлог о апанажи по форми неправилан, и по суштини рђав. Форма у којој је предлог поднет гажење је закона и Устава, јер се из државне касе никоме ништа ни у ком облику не може дати док се о томе не донесе закон. Влада је тако учинила због тога што се ово што бует даје може и одузети. Кад краљ одобри ово гажење закона и Устава, онда су му везане руке да влади [illegible] и даље [illegible] гажење за своју личну корист. Нико па ни краљ не може добити но само изгубити, кад се због њега газе Устав и закони. За подношење предлога изабрато је најгоре и најнесрећније време кад је затворена граница, кад влада глад, кад се практикантима смањује плата, те се њима може рећи „гладујте, јер краљу треба новаца," а тиме се само њему чини рђава услуга. Не ваља ни начин на који је тај предлог поднет, јер се краљу није [illegible] сума па му се у исти мах наређује на шта је мора утрошити. Незгодна је и то, што се то даје без учешћа целокупне опозиције. Пашић као да је баш желео да тако буде, те да изгледа како је за апанажу само његова партија. Ни приватна личност не би примила нешто што му даје само једна група, а хоће ли краљ ово примити, то је његова ствар. Ако су за подношење предлога биле побуде достојнија репрезентација, онда зашто то није учињено онда кад су обе радикалне групе биле на влади, или за прве Пашићеве или за самосталске владе. Није учињено за то, што се није осетила потреба да се да више, а та се потреба ни сада ничим ни осећа ни доказује. Боје се да апанажа није још унапред плаћена, да ова није цена за непарламентарни долазак данашње владе на власт. Предлог о апанажи донео је и штете: још ствар није ни свршена, а завадила је оца и сина, краљев углед и име изложени су дискусији не само у Скупштини но и у народу, настао је сукоб између владе и престолонаследника чији је корак ово, противно мишљењу свих осталих и призитих правника, огласила као неуставан. Као последица таког владиног рада јавило се и гажење скупштинског пословника од стране председника тиме што престолонаследниково писмо није саопштио Скупштини. Према овоме ће сваки разуман човек гласати против апанаже.

После тога је у корист апанаже говорио фузионаш прота г. *Милан Ђурић* а за тим је имао завршну реч известилац мањине финансијског одбора г. Драг. Јоксимовић, који је говорио против апанаже па је састанак завршен. Сутра ће се поименице гласати о апанажи.

ЋИВЋУНИ

Мудролије

Што очи виде — то срце мора веровати.

*

[illegible] краљевина стоји и [illegible].

*

Шегути се уче бријати на брадама сиротиња.

*

Ко има много посла, тај вазда један посао за руке а друге не [illegible] из руку.

*

Зло је научи и без учитеља.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Животиње које су најдуже живеле у свету

У кратко ћемо поменути најновија израчунавања које је пре месец дана један професор штампао о животињама дугог живота. Коњ једног официра доживео је 69. година, липсао је 1907. Један сиамски путник има [illegible] буда који је живео 327. год. Пре 3 месеца убијен је кит од близу хиљаду година. Слон Александра Великог, кога је он отео од индиског краља Поруса, живео је 454 године. Корњача једна доживела је 178. годину. Курјаци, ма колико да се истргу, никад не могу преживети 20, најдуже 22. годину.

Заиста ретка ствар.

РАЗЛИЧНОСТИ

[illegible]

Како зима [illegible] траје, то су [illegible] за путнике, а [illegible] Пошто [illegible] У [illegible] Један путник који је путовао [illegible] у [illegible].

ПРОЛЕЋЕ

Расцвета се стручак свој,
зими прошла век!
А пролеће на гроб меће
за крст кукурек.
Шума дише, свуд мирише —
Песма шири јек.
Ниче трава излаткава
[illegible] зелен, мек.
То ћилимче к'о да виче:
„Где сте јарани?
Дође време, гњечите ме,
Ко год и лани!"

Милорад Петровић

из „Сељанчица"

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Краљевско позориште

[illegible]

[illegible]

Вечерашња комедија у одличноме програму необично ће се допасти публици. Све су нејесе заслужиле свако [illegible]. Соло и дует [illegible]. Оркестар свира нове [illegible]. Посета сваког вечера све обилнија.

[illegible] г. А. [illegible].

Цек Трбосек, [illegible] у Краљевском позоришту. [illegible]

ТЕЛЕГРАМИ

Будим-Пешта. „Нап" лист Золтана Ленђела пише, да ће железница Дунавско-Јадранска кад се сагради, учинити једном за свагда крај аустриском господарству и утицају на Балкану. Због тога Мађаре неће срце заболети. „Нап" осуђује аустриску дипломацију што својом железницом може довести ствар до рата са Русијом и са још три државе.

БЕРЗА

	Продаје се
Наполеон	20.20
Форинте	212.20

Специјалиста за дечије болести

др. Душан Поморишац

Прима болеснике од 1 и по до 3. Зелени Венац 3. (над Рафајловићевом апотеком)

Телефон 967 (Рафајловића).

СТОВАРИШТЕ ВИНА

ПРЕКО ОД „ЛОНДОНА"

У стану друштва „Словенски Југ" — у подруму А. Ратковића

Има на стоваришту изворних Бела Смедеревска Вина из виногрда Петра Радојчића — експлицна, тако исто има врло добра Црна Вина, Стара Шљивовица и Комови Ракије. Цене је весма ниске, а продаје се на мале и на велике, по мери и у флашама. Један литар нека стаје 55—80 п. дин. — Продају врши сваког дана *Аркаш Ратковић*, трговац. — Подруми је отворен од 8—12 пре и од 2—6 по подне.

Продаја ће бити овог вина и ракије и у Мажестићевој ул. бр. 74.

Сврхе се назива нарочито кавезедања јер међу добити биће и јединице које у овом подруму ни на где нису. 48,4—

Алотекарски припарвнин

кофе је неко време био у праски, потребне је дегодишњи апотекар. Услови, са пристојном наградом, повољни.

Оферте слати председнику апотеке Мг. Ph. Свет. Трајковићу.

Две куће

Са великом баштом у Дољанској чаршији бр. 28 и 30 на Западном Врачару са поврћњном баштом од 1745 кв. метара, продаје се под повољним условима

Живојин Ђ. Мирић
6 столарски предузимач и сеоник
Дечанска ул. 28 5-5

Ученик закона ученика и закључак мањине

Ученик закона: „Зелембург" и на основу 1. марта 1921. године ступа у закључак мањине 30 мин. дан 4/6.

Свежанј хоће:

1. а. Свежанј Трнобр дан 1953
1. б. Инвалид Забрда дан. 9/96
1. в. Крсташи Крсташе дан 4/96
1. г. Чешљеви прво дан 1960
Пословодилац — овлаш. инвалидна.
1. Трче 5 м. Крстаношица у коју 30 ин. 130 мин. дан. 2/60.
1. Трче 5 мр. прошли пословодилац час отпадна дан. 5/80.
1. Трче 5 мр. свежанј Пабрница „Рибе-ница" дан. 4/60.

Свежанј сандале — жена рода

Рекомендује српским породицама модерна обућа врло квалитетна.

Сандале, модне женске сандале, Сандале Патентиране, Кадифе, Кутије Кожне, Кожа „Жидовка" по куп. 12-месечна гаранција.

Оферте шаљите Комисионо-Домаћинској робној експортној кући

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Београд, Срп. Дечанске амфитеатра Београд (Стражиће) — Телефон бр. 68.

Сав потребни материјал за портпаљивање кажа ви шаљем такође и на врлине. 67 5—

Професор у пенсији спрема ученике средњих школа.

Усмен смерни — дворнор уче-ник. Степ. Краљевић Петрарка улица бр. 56.

Кафана „Руска Круна"

продаје вам најбоље

1 дин.	бело винчанско	0·60
1 „	„ кашарско	0·70
1 „	дрво кашарско	0·75
1 „	старо бело и црно кашар.	1·00
1 „	„ свегорско	0·90
1 „	6 сод. от. пре кашарско	1·50
1 „	10 грам здравковско	0·90
1 „	10 „ „	0·80
1 „	50 „ пивско	2
1 „	1 „ 6 сод. от. пивско	2·40

Сва су сиска напитка и разне умерене јелова врсте и добијате по конкурсу.

С поштовањем
Милун Т. Милошић
закупац под. *Руска Круна*

Благајник, млад човек, са праксом и потребним квалификацијама и куцањем у машини за Београду у предности 8.000 динара, жели се за благајника у новчаном заводу или каквом другом јавном предузећу. — *Ша-ради вели скромна.* — Усмени у администрацији овог листа. 10—10

Стан

Врло елегантан од 5 соба са купатилом и свима удобностима модерне се од 15. фебруара. Улица Теразије бр. 34, друго спрат лево. У истом стану има за продају један салонски гарнитур и један плетени Грамофон.

60,2—2

Апотекарског праваника апотекарска потребује варошка апотека у Нишу.

Понуде шаљи слати

Јосиф Дубровчан
апотекар — Ниш 3—3

Један VIII разред средњег да слабије ученике из српског језика код куће.

Обраћати се предавачу овог листа под шифром „Зоа."

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин. месечно 1·50 дин. За иностранство за годину дана 30 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредничке ствари се на руке Весник и Добровољне улице. — Огласи и изјављени уредних дописа

„Правда" Штампарија Тимр. Домановића и Комп. Трговачка ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА БУЉНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас се сваке суботе чешће Албанска кисело купус са кестењом и прућом.

Нарочито јелованим сврхе се не правимо.

Ово годину недељу сам 30 бољака квалитетна гроздја тучност и смедеревског правог квалитета.

Обраћам пажњу познаваоцима доброг вина ради увере.

Цена вину за кућу знатно сплуштена

ОГЛАС

Једно имање у близини В. Мошћанице, 15 минута пеш сиром бањом „Српска Сплитерс" са лепим изгледом на околину Младеновца, Косовци, Вукојеве, Вочница и Рудника продаје се. Имање је повољно због две сигурне, на истом има око 3000 комада калемова воћа остатак гроздја и око 400 буџета разног остатког воћа. Осим тога имање *дисциплинске зграде* за стоваришта, *шупу, шупу за сено* и *шупу* за пољском *шупом* воћа. Ко жели ово имање купити нека се јавља обратите сопственику у Млад. кошту или у Београду: **Давиду Николићу** *гимнр.* Лубетина ул. бр. 12.

6—10

Коначна распродаја

Услед напуштања наше дотадање радње о-тварамо од

Б. ФЕБРУАРА ДО 1. МАЈА

исконну распродају.

Сву робу распродаваћемо веома јефтино, услед чега усрдно умољавамо п. публику да се по-моли кориснте ових повољности.

Урошевић и Коиж

47 Кнез Михаилова 35. 3—10

Радионица кола у Шапцу

Част ми је јавити поштеноцу муштерија како овде тако и на страни да имам велики избор

ГОТОВИХ КОЛА И КАРУЦА

свака врсте, сопственог израде и добро но-ради да задовољи сваког. Поручбине примам исто за ново израде тако и за реновирања старих. Сас са добрим материјалом и мајсторско-чврсто са добрим радом из врсне фабрике, која ће ме избављати.

Израда брза и солидна

РАДИОНИЦА КОЛА КОД КАМИЧКЕ ТАПИЈЕ У ШАПЦУ

ЈОЦЕ АПИЋА

54,1—

СПРЕМЕ

— ЗА УДАВАЧЕ И ДЕВЕРЕ —

Свеће

ЗА КУМОВЕ И СТАРОСВАТЕ

У великом избору

У ТРГОВИНИ КОД

Српске Краљице

Кнез Михаилова бр. 8 преко пута Мите Стајића

37 књижара. 1—5

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.

Прима вои и на уштеде у сребру и злату под најповољнијим условима.

Исплаћује уштеде одмах чим се поднесе захтев.

Финансира и потпомаже кредитом предузећа: трговинско извозничка и увозничка, индустријска, економска и привредна.

Отвара кредите грађевинарима, предузимачима, дефартарима, пензионерима и осталима за аутоуруке и намештене послове уз потребну гаранцију.

Експлоатује мењице и даје мењице на хартије и друге вредности. 50 2—

ПРВА СРПСКА ПОВЉ. ФАБРИКА

САПУНА и ТЕСТА

Ник. К. Месаровића и Консорције

БЕОГРАД

Телефон 160. Дубровачка 20. (на Дунаву)

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ САПУНА

ПЕРАТИВА (перилице) поврће кокоске и лепе шире, жуто и бело;

ИРИСАВИН (одличне кокалете и мирисе) мошусе, бадеме, гвоздене (дубровачки, руже и сбиље), пеперит, кокосов (бело и у боји) песак, разметке (а la Sarlight) и т. д.

МЕДЕЦИНСКИ (лекарски) катран, карболи, сумпора, сумпор катран, боракса.

Цене су врло умерене. За добротн и поштајност себе јамчимо. 2—

Слух глувима!

НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Зујање и шумове су умукли —
Друштво „Невидљиво Аудафона"
Безбројна одушевљења.

Проналазак „Невидљивог Аудафона" за личне глухоће, бушење у ушима, које је и у Француској и у америчкоју врховно гласа узбуђење, мирење је сваком у граду „Медицина Чуда," чије ново изумтрорд. Ову новину чланицима у том листу поручило се врховнуће: многима студија о чуду слуха и његовој сврси.

Пер-ект и обављање „Невидљивог Аудафона," начин његовог употребе и начину лечења детета врло јасности слуха.

Како нанс поспеше врло: изгубљени шумови вашему гласа, нема и ушиј; многобројни узрока глувоће и т. д.

Једна научна студија о физиологији антомије уха, која показује тачно дејственост органа за слушање.

Од чега долази шуштање у ушима, пеперитиза и шуштање.

Напад, под насловом Трабуна Логика нашим се читава гомила интересантних сазнања, друштвених интереса наиборитије међу појединостима и најмањим односо глувоће, врлина у ушима, цреван и т. д.

У свему броју проглашење за *„Невидљиви Аудафон"* и осећа службе, сваког се дана радује. Безплатно лист „Медицина Чуда." Читаоци који још по нису примили, може се да одмах пишу директору Замеља Гаулоу 61 Вулевард Рошеау, Париз, и то ће им се лист одмах упутити безплатно потпуно. Болесници се при чему сваки дан од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне. 28 19—

Против дугогодишње **„ГРОЗНИЦЕ"** и сваког стомака пође суграђе је лек

БИЉНИ СОК

који не пије сита пред гроницу уист, нити одмах уклања. Као бадања пије који ту ако и ако нитрата, видаја су ваљано лек пато на напредних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Saparin" одлично средство против мочних врви, нарочито у ногама и на ногама, које су ваљано лек пато на напредних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни чај" против напредних болести. Цена једном кутији **4 дин.** — Сав ове лекове могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ САДА ДОПАТОМ

Адреси: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*

ПРАВ[illegible]

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 21. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ

УЦЕЊИВАЧКА ВЛАДА

Ово је фузионашка влада надворила па сићу досадашњих влада! Наравно, да је тешко наћи владу, нарочито у Србији, која не би имала и својих погрешака и то тешких погрешака и рђавих дела, али је ова влада гора од свију других, јер код ње је свако њено дело погрешно, сваки рад рђав, и то по хронолошком реду узевши свако потоње дело је горе од свих ранијих.

То је уникум!

А ово што данас ради овај фузионашки кабинет може се узети као круна свег невалаљог делања његовог.

Влада је била дужна по Уставу, поднети Скупштини пројект буџета још прних дана месеца октобра. Она то није учинила, већ је из партиских разлога отерала Скупштину одложив њене седнице. Тек је концем новембра влада поднела један рђав и лажан буџет, у коме, у овој гладној години нарочито боду очи: *Апанажа, додаци сталне и сталне, нема прихода и нова пријеза* [illegible]

Наравно да је такав буџет морао наћи на јаку осуду код опозиције, и она је тај невалали буџет, који потсећа на најгоре Вукашиновске буџете, морала подврћи најоштријој критици.

Али влади то жуљ, то пуне и боле; она то не допушта и хтела би пошто пото ту критику, која рекламира и њену неспособност и њено непоштење и невалалство, да избегне. Зато је она комисија ништа чиме би уцењила опозицију да јој буџет не критикује.

Место да је влада на време била поднела буџет на решавање, те да се на време и реши, она га је одлагала и рачунала, те се буџет сустигао са неким још хитнијим и прешнијим стварима, које не трпе одлагања.

На првом месту долази Н. Банка. Ако се у Скупштини не реши пројект закона о продужењу повластице Народној Банци, до 16. марта ове године, Н. Банка мора ликвидирати и повући сав кредит од преко 20,000,000 дин. што га је учинила другим новчаним заводима.

Видећи, пред каквом се несрећом налази овај наш већ измучени и исцеђени трговачки свет, опозиција је одмах предложила Скупштини: да се пројекат закона о Н. Банци огласи као хитан, и да се стане на решавање одмах, па ће Скупштина радити на буџету пре, а на пројекту о Н. Банци после подне.

Тај је предлог наишао на општте допадање не само целокупне опозиције и јавнога мнења, него и многих фузионашких посланика.

Али је одмах устао г. Пашић и забранио својој већини, да на тај предлог пристане.

Г. Пашић тражи да се најпре буџет реши на двоје на троје, па тек онда да изнесе овај пројекат о Н. Банци, који је још прешнији и од буџета.

Сем тога пројекта о Н. Банци, стоји једно друго нерешено питање, још од веће важности него и сам пројекат о Н. Банци, и од чије судбе зависи не само трговачки свет него и цео занатлиски и земљораднички сталеж, даакле, целокупни Српски Народ, сем неколико концесионара и чиновника фузионаших. То је питање о трговинском уговору.

Влада је с тим питањем требала бити готова још пре 1 октобра, а на сваки начин пре нове године. Али је она то питање неуграмно развлачила, док с једне стране није упустила решење о железници кроз Санџак, а с друге стране, решење државног буџета.

Сад, кад је већ, по самом признању владином, уговор готов, већ од месец дана, влада не завршује рад око њега, нити се жури да га пред Скупштину изнесе, него тражи да Скупштина прешкопи и што пре реши буџет, ако хоће да добије уговор.

Влада, дакле, хоће скупо да прода самом народу српском њен трговински уговор, по цену што ће јој опозиција дати 95 милиона буџета непрегледано свакојачког.

Влада оставља земљу у економској и трговачкој кризи, да трпи ужасну оскудицу и неизвесност, да би натерала опозицију да јој одобри један рђав и лажан буџет без критике!

Влада тражи да јој опозиција благослови ужасно расипништво са 95 народних милиона, па тек онда да пружи народу закон о Н. Банци и толико очекивани уговор. И кад опозиција не прими тај гадни пазар, *кад* она протестује против таквог уцењивања од стране старог политичара Пашића, влада пашићевска, опгужује и клевета опозицију, како, тобож, она не допушта да се изгласају час пре трговински уговор и пројекат закона о Н. Банци. И ако је целом јавном мњењу познато, да баш опозиција тражи, да се одмах, и без икаква одлагања, изнесу на решавање за два пројекта, па ма морала Скупштина радити и дању и ноћу.

Опозиција не сме пропустити буџет без критике, јер би се огрешила о своју савест и погазила своје најсветије дужности народног представништва.

Зато, г. Пашић и његова несачена жумпанија мају и даље ићи тим путем. Нека одложе с трговинским уговором и нека држе сву трговину у неизвесности и кризи, а све производаче у беди и оскудици. Нема се схватера са пројектом о Н. Банци и нека натера Банку на ликвидацију, што ће повући пропаст веи[illegible]

ког броја новчаних завода изазвати непрегледну серију стечаја. За све то пред [illegible]лом, пред народом, пред целом Србијом и пред историјом, носиће моралну и материјалну одговорност само г. Н. Пашић његова самозвана, грабљива бездушна котерија.

Мемоари и мемоаристе

(наставак)

Што и др. Владан, мал и ост[illegible] мемоаристе у својим причама [illegible] полубну воље својој вољи, и [illegible] свакак скрупула, гале прево[illegible] главе, хронологију и аутентично [illegible] утврђених чињеница, то многа [illegible] одузима од важности њиховим мемоарима. Ако ни мало других ниже[illegible] доказивала вере, шта ће то учинити Краљевско Српско Академија Науча. И нисте Академија видећи толико [illegible] Владиних у његовим досадашњим радовима — утрошила му је прошле године у шаке неколико хиљада динара, те је он летос отишао у Беч, да тамо у аустриским државним архивама истражује ствари о српској историји!! И као многа вредност небе нашао, да бар нађе, да он се што у тим архивама може наћи код је уверио пред установа српске историје, јер тога у домаћем извореима нема. Тако прота Матија Ненадовић у својим мемоарима прича, да је у ваљев. округу, пошто је буна, одмах његов стриц Јаков Ненадовић одмах пошао [illegible] Фочић погубио кнеза Алексу [illegible] Јанковића, а ова прошло, и да је буна у ваљев. округу, бунула непосредно од устанка у Шумадији, ... Карађорђем. Јер Прота вели, да су они не знали о изрусу, велики једни, који „Правда небо над Рудником“, а после да су чули да је и Карађорђе устао и клоне турске кораке. Не зна се дакле утврди, кат је место и која је од ова два устанка пре почео. Но после 29 маја и историје од новог курса утврђени су и месец, а то је био фебруар 1804 али не знаду кот управо дана. И сад зар др. Владан во бечким архивама утврди и дан устанка, онда му не даје право „дистрерове“ звона. Но ми мислимо да се Владан све месеце нису примио, ради свог циља, већ да му о туђем трошку нађе „путни пут“ и да му то послуже за рехабилитацију, у јавном мњењу у коме му је веома Драгишином репутација и политичка исправност дакле била на нулу. Што ће њему бечки архиви за такву ствар? Он знају Богу има своју методу у прављењу историје. Кад што се послужио Вукашиновим „дневником“ о иселидбе краљице, тако може и сада. Ном на пр. само за посл стог пријатеља и бив. по[illegible] председнику његов скупштине моџ[illegible] Драг. Ц. Радовића, о ови ће му рећи учинити ту услугу [illegible] само коме поти она и датум устанак од његовог оца и ствар је готова! Адамовић Васиљевић је готов да то све под заклетвом потврди. А већ да ће се свему свет поклонити вере, можемо и Вукашиновом „дневнику“ то је ван сваке сумње. На једне [illegible] треба обоица да каже: да је [illegible] тру не буде 28. фебруар [illegible]

[illegible]

Остаје [illegible] мемоаре и друге [illegible] новог кабинета, а нарочито [illegible] мира Генчића. Јер сувише једном писму његовог оца, о старешини српског рода и козеца, вели се да и Генчић мора да има неке бележке и успомене из свет рада под Обреновићем, над с у том писму спомињу и неке детаље из „рада“ његовог оца, поред својих великих подвига, за спасење манастира Хиландара, у [illegible] најбољи ... веће [illegible] — јурвао Митрополита Михаила.

(наставиће се)

† СИМО МАТАВУЉ

Није прошло ни три месеца дана од како стрављено пок. Гавиђа, кога још не сахранили нисмо, а изненада смрт уграби најдичнији и свет једног књижевника српског.

Симо Матавуљ се враћао јуче пред подне својој кући и спаже поноћнина у 11 [illegible], дакле готово у само подне, на сред улице посрне и паде. За тренут она био је мртав, а људи пролазници, који су му притрчали донели су га до куће без душе. Лекар је одмах дошао, али се Симо беше престао и охладио.

Данас по подне биће му погреб, како смо дознали веома прост, јер се пишља у неком писму његова жеља о том изражена.

Матавуљ је био врло даровит писац, а при том човек јаке образованости и префињена укуса. Рођен 1852. године у Шибенику (Далмација) он је био релативно слабог школовања, али је прошао много крова свет и користио се јако доживљајима.

Најпре је био учитељ, а затим неко време професор у Црној Гори, одакле је понео различне и готово противречне успомене и слатке и горке. Народ је слепао, а на уређење и господарство бацио праву анатему, и испољио толико анимозност, да се случајно незвани заинтересовање.

Ма да је био писац јаког

[illegible] себи [illegible] речи [illegible] свакако [illegible] кладише [illegible] ому још да[illegible] се рећи до је [illegible] ска литература [illegible] њих писаца. У то[illegible] теже вада спрт Ма[illegible]

Бог да прости Си[illegible] вуља!

СТРАНА ПОЛИТИКА

[illegible]тобороност руског народ[illegible] ног савеза. *(Лондон: Руси је. — Војска против штрајкача. — Народ. лиснер.)*

Савтрк руског народног савеза [illegible] послао је цару телеграм, у коме се после рабљевских изјава оданости вели: „Свј хиљаде прошле, који су уверени о ваним унутрашњим раствору, ... жели ... ово ... што ... руског ... Вашу ... Тежиште ... сличне ... садашњем ... сваке ... руски народ још није умро, да ће ... земље, на ... стреке ... народа ... сви ... свој ... ли ... одбране ... нас ... учеши ... у ... ред ... за ... тим ... [illegible]

[illegible] ...вој радњи ... [illegible] ... имали ... [illegible] Главни ... [illegible] је већ послала своје изасланике г. г. Димитрија Гавриловића, чиновника гл. контроле и Милана Симића, рачуноиспитача. Њихову одлуку ћемо објавити чим је донесу.

[illegible] ...ио је ... у истра[illegible] ...а Милана Новаковића. У том ... [illegible] ... жандарм прича како ... [illegible] ... против Церовића ... [illegible] ...ру министра поли[illegible] ...м му је обећавао награду. Пошто ту награду није добио жандарм се ... [illegible] ... и овако преко писма изјављује своју љубав Церовићу коме је пак ово писмо добро дошло да покаже како су министар шесте замке и [illegible] врат.

Убиство Милана Новаковића. Касациони Суд поништио је јуче решење Првостепеног Суда за град Београд, које је донето — сви знамо, јадно и жалосно! — по делу убиства што га је извршила полиција над Миланом и Максимом Новаковићем, и наредио је суду да још неке

Криза у Скопљу. У тој класичној српској земљи, српско је име постало потспра, услед безобзирне борбе, коју конзулат Балуџићев води против митрополије.

Очевидно је да је та акција Балуџићева нарочито смишљена да железничку неку кроз сандук. Зато је сад у Скопљу лом! Отпуштени су учитељи: Давид и Паулина Димитријевић, Петко Радуловић, Анђа Деспотовић, Аритон Чакаревић, Стеван Тубић, Васа и Роса Ђурић, Сима и Олга Грујић, [illegible] Божовић, Пера Трповић, Димитрије Синадиновић, Воја Милановић, Јефта Тасић, Арсо К[illegible], Т[illegible] Караџић, Сима и Пера Димитријевић, Јован Попзнић, Љуба Анимовић и још двадесетина учитеља.

Један отпуштени да на Балуџић држи, а други постављени од Митрополита, па сад у школама по два управитеља који ће да изгину! Крв се сваког часа може пролити. Грађани се скандализирају и немају ком да се жале. Спремају се нове депутације да дођу на даву у Београд, али их конзулат денунцирао властима и тражио да им не дају пасош за пут у Србију!

Нико не зна: како ће се та збрка свршити, тек до ... [illegible] бити неће!

Полиција се љубави. ... нашу ранију белешку под овим насловом имамо да исправимо у толико што после ... код „Борђана" нису ... „сеп" Драгутина око тога ... полицајци: Драг. Милојевић, Манојло Лазаревић.

Јешић у Скопљу. Дознали смо да ...

Г. Јешић, помагач Настаса Церовића у убиству Новаковића склоњен је код конзулата у Скопљу. Наравно ... ће наћи љубазни пријем ... конзулара Балуџића. Као што Алекса Жујовић што је ... Јешићу ... „да чиновника конзулата" у Скопље, тако се сад Јешић води под писмом Јове Јовановића као „чиновник конзулата" као чиновник конзулата у Скопљу.

Настас је признао: да га је морао одавде уклонити, и зато на сва питања о томе у Скупштини, и ако је „јунак од мегдана" није смео одговорити.

Јунак бабин гужњак!

Није поднео оставку. Услед јучерашњег питања посланика г. Драг. Пећића о оставци министра војног, ђенерала Путника, ондашњи дописник бечког „Кореспонденц Бироа" г. Лончаревић, одмах је отишао министру председнику г. Пашићу да се обавести шта је у ствари с том оставком. Г. Пашић је љубазно одговорио: „Није истина да је министар војни поднео оставку," али није хтео улазити ни у каква даља објашњења, па ни о томе што г. Путник, као министар војни, нити одлази у министарство војно, нити одлази на скупштинске седнице. Од интереса је видети да ли ће министар војни отићи у Скупштину бар кад се претреса буџет његова ресора.

Вести из Скупштине. Јуче је у Народној Скупштини отпочео претрес буџета министарства унутрашњих дела. Говорили су самостални г. г. Драг. Јоксимовић и Драг. Пећић, који су оштро осудили унутрашњу политику владину. Дебата о буџету овог министарства трајаће неколико дана, више но и код кога другог министарства.

Тошев. Заменик г. Ризова, новоименовани бугарски дипломатски агент г. Тошев стигао је у Београд и јуче је у свечаној аудијенцији предао своја акредитивна писма Краљу Петру. С г. Тошевом су били примљени у аудијенцију и сви чиновници бугарске агенције, а пратио је маршал г. Јован Христић.

Синоћ је био у двору ручак у част г. Тошева.

Сандански опкољен. Бугарски листови јављају да је Сандански са својом четом опкољен у селу Бањска од врло великог броја турских аскера. Турски командант је позвао сељаке тога села да му у року од 4 дана предаду Санданског и чету, или ће цело село, које је велико око 10.000 душа, уништити.

Једна запуштена пањужбина. Познато је, да се све боље забаве било концерта, или томе подобно, приређују у сали код „Коларца", пошто је то на жалост једина сала у Београду за приређивање истих. Међу тим, дотична кућа „Коларац" у последње време толико је занемарена и запуштена у сваком погледу, да је испод сваке критике. До кога је пак кривица, да ли до Одбора, који управља овим имањем или до закупца г. Вајферта, — то не знамо, но било у једном или другом случају за сваку је осуду, а најмање пак може служити за похвалу самога закупца.

Одговор железничкој дирекцији. Одговор железничкој дирекцији, на њену исправку коју смо јуче саопштили на уводном месту, доносимо сутра. Надамо се да ће и г. Анакумовић и г. Јоца Јовановић и железничка дирекција бити задовољни тим одговором.

Трансбалканска железница. Ако је веровати „Фремденблату", органу бечког министарства спољних послова у Паризу и Петрограду образован је синдикат за грађење трансбалканске железнице Дунаво-Јадранско Море. По извештајима истог листа, руски министар спољних послова Извољски наредио је руском посланику у Цариграду Зиновјеву, да код Порте поради о добијању за грађење те железнице.

Предао акредитиве. Јуче је у подне, уз обичајне церемонијал, предао краљу своје акредитиве нови бугарски дипломатски агенат г. Андрија Тошев. Нови дипломатски бугарски агенат веома личи на г. Ризова, носи исту ... браду, само је много црњи.

Сава расте. За последњих неколико дана Сава је нарасла за 2 метра 60 сантиметара.

Из крушевачке гимназије. Како нас извештају и у крушевачкој гимназији није све у реду тамо су се побунили ђаци V VI и VII разреда и бојати се да не дође до оног до чега се дошло и у Пожаревцу.

Жалба голема. Ових дана се проти Ђурићу јавио писмом из Скопља убица Новаковића Јешић, и жали му се како су покушавали тамо у Скопљу да га отрују. Јешић моли проту да поради да га оставе на миру иначе ће да направи пачаврс. Зар он учинио толике услуге стању па сад тако да му благодаре!

Доиста: дође му жалост голема.

Расположење у чаршији. Управа Трговачког Удружења обратила се ових дана министру председнику једном представком да се трг. уговор одмах после потписа поднесе законодавном телу на санкцију како би што пре могао ступити на снагу. Министар је на ту представку одговорио Удружењу да ће се уговор Скупштини поднети пошто се буџет сврши и концесија Нар. Банке реши. Према овоме ни у ком случају трг. уговор не може ступити у живот пре Ускрса, што је од огромне штете за сав трговачки свет, и што је изазвало огромно негодовање и осуду у чаршији.

Ми нећемо сад дуго да наклонирамо, рећи ћемо само ово: Српски трговачки свете види и упамти ово. Упамти добро да су радикални пречи партиски но општи интереси. Они воће да им се буџет одобри па но и пропало

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

[illegible]

— Превод с француског —

XVII

Једна добра мисао папина

— Да само треба да изађе... Човек кога треба да доведете то је гроф Алмаи!...

— Отац безгрешни! промрмља витез.

Сви се његова снова срушише. Опет га обузеше оне грозне мисли о папи с којима никако није био начисто. Да га је ко у срце погодио не би био бешња...

— Шта вам је витеже упиташе Цесар.

— Гроф Алмаи!... Тарђано Монтефорте! промуца младић.

— Да! рече грубо Цесар. Чега има ту што вас изненађује?

— Никад!... никад!...

— Шта говорите?

— Говорим да никад нећу вишта предузимати против грофа Алмаи нити против тарђано Монтефорта... Никад!...

— А зашто? рече Цесар пригушено, а очи му беху пуне претње и сумње.

Рагастенс не скиде са њега нежерних ... своје зачуђене очи.

— Свети Оче упамти он у сене очајању и на монсињору, чујте ме!... Тражите од мене живот... Тражите да идем сам у бој против ваших непријатеља... Ја сам готов на све... Али против грофа Алмаи, против Монтефорта... никад то је немогућно!...

— Зашто? дрекну Цесар бесан од беса.

Папа се беше дигао у тај мах, дигао застор на вратима и дат ножем неки тајанствени знак.

— Зашто? узвикну несрећни младић ван себе, јер љубим као луд... љубим безумно... љубим силно... више волим и најужаснију смрт но и саму помисао да ћу ме она презрети или окренути...

— Ти љубиш!... Кога?... Кога, кажу?

— Ћерку грофа Алмаи!... Беатриче Примавиру...

Цесар рикну испружи свој мач и јурну на витеза, који одскочи у страну и стави се у одбрану.

Али Александар VI искочи пред свога сина.

Тај старац који је пре једнога тренутка тако поверио о скорој смрти да је изгледао сасвим искрен, дохвати за руку Цесара и држаше је као у гвозденим меселице.

— Ти си луд, Цесаре, рече он ... Пусти мене...

Цесар Борџија устукну.

— Витеже рече папа несебичан благо, опростите моме сину... Он је пастовит и сем вам је то рекао Али ја сам сигуран да он већ жали покрет свога гњева који се пустио...

— Монсињор је слободан да чини како му је драго рече хладно Рагастенс, који беше дошао к себи пред опасношћу.

— А ви сте, витеже, слободни да осећате што хоћете, продужи папа непрестано благо... Посао који сам вам предложио не смете ви се? Добро!... Само ми ћете појмити да ми не можемо поред себе држати некога који је толико пало нашом вољљићу непријатељ веровато када је тај човек ... на нашем предмети витеже...

Ја ... просто молим дакле да изиђете из Рима што пре можете... али ја вас нећу ни журим... о стању вам месец дана... у нади да ће вас размишљање довести к себи...

— Ја захваљујем Вашој Светости рече Рагастенс поклони. Користићу се допуштењем које ми дајете.

А у себи додаде:

— Још вечерас ноће ме бити у Риму!

— Ја вам дајем не кажем ово продужи папа још блаже... Подам се од свег срца да ћемо се још видети... Идите сине... идите с миром...

Витез поздрави Цесара Борџију поклони се дубоко пред папом и прође кроз врата чији застор беше подигао Александар VI.

— Шта сте учинили оче узвикну Цесар. Овај човек је од овог тренутка мој најжешћи непријатељ... један добар ударац ножем...

— До ђавола! Има нешто боље од ножа... Има отров!

— Отров?

— Да! Та још нисі видео у Ђацу мрвоље од Гвидије, је ли!... Е добро ја сам га видео!... Још сутра ће почети претрес... И кроз осам дана пашће му глава!... А у бољи је сине мој овај човек што је сад изашао из ове собе... Ево случај!... У овом тренутку умире он је!

И заиста за један минут чула се страховита борба... Затим се све утиша. Тада се на противном појави један човек. То беше Гарконијо...

— Дакле? упита папа.

— Свршено је, Свети Оче. Човек је у ћелији оковани руку и ногу. Али је имао врло тешко... није тет оружан и трагичала...

Нема се уклони лакеју и изгледа рађала подоет душата оставини рече хладно папа.

— Монсињору рече тада Гарконијо коме је лице блистало од радости и задовољства, јесам ли имао разлога што сам вам говорио да га се чувате?

— Имао си право, добри мој Гарконијо одговори Цесар. Збиља оче, обећао сам у пркоше опатије Свете Марије Мале...

— Допуштам рече папа.

(наставиће се)

рок концесија Нар. Банке и ма и овај сезона српске трговине пропала. Упамти!

Излет у Шабац. *Обраћа се пажња господи, која ће путовати у госте шабачким напредњацима, да изволе доћи тачно у 7 часова ујутра 22 о. м. на паробродску станицу, како би се благовремено снабдели легитимационим картама. Лађа полази тачно у 8 часова. Пошто ће се путовати редовном лађом то се нико не може чекати.*

Штрајк гимназиста у Пожаревцу. Поводом штрајка ђака VII. раз. гимназије имамо да јавимо накнадно ово. Када су сви ђаци овог разреда изразили солидарност са друговима који искључени су на 2 године из завода и изјавили своје негодовање против изречене пресуде, онда је наставнички колегијум довео нову пресуду којом се четорица ђака искључују из свију завода, шесторица на 2 године, а шеснајесторица на годину дана. Изрицању ове пресуде у школској згради и издавању сведоџаба искљученим ђацима присуствовала је и — полиција.

Све лепше и лепше.

Збор месарске банке. Како чујемо, трећи годишњи збор Месарске Банке држаће се у недељу 24. о. м. у 3 часа по подне у Ботирићевој пивници на Теразијама. Међ члановима се појавила јака опозиција против извесних комбинација те банке. За то сви акционари банчини, који не занесе од тих комбинација, треба да дођу на овај збор и устану у одбрану својих права и својих интереса.

Исправка. У броју 44. „Правде" од 14. ов. м. изашла је тенденциозна вестица, којом је представљена истина, као да начелник овог округа „жандармима извлачи одборнике из одборске седнице општине смедеревске".

Јанићије Николић кафеџија овд. поднео је 9. ов. м. предлог у окр. начелство према реверсу под Бр. 1130. због многих неуредности и нереда, који се дешавају у његовој радњи.

Јанићије је по позиву дошао у два часа по подне, али је одмах са извесним сељацима, који су га познали, изашао из дворишта начелства на пијац, а седница одборска заказана је, како је потписао Јанићије, поводом поменуте молбе сазвана за три часа по подне. Кад је Јанићије оставио сељаке и отишао у суд општински, њему је тада саопштио Крста Драшковић у општинској судници, да га траже у начелству, а није Јанићије из седнице изнуђен помоћу жандарма.

У начелству Јанићије се задржао цигло 5 минути и одмах отишао. Одборска седница пак одржана је још читав сахат и по по одласку Јанићијевом, а за тим је известан број одборника напустио седницу, исто тако, као и пре 3. дана, 6. ов. мц. када су исти одборници заједно са Јанићијем такође напустили седницу.

Све ово утврдиће и сам Јанићије, ако је човек, који не бега од истине; а наше су мотивације г. г. одборника, који седнице напуштају, познато је свом грађанству града Смедерева.

Начелник округа,
Ђ. Ц. Ђорђевић.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

(1) Из Петрограда службено демантују гласове о оставци министра председника Столипина.

(2) 17. о. м. обешено је седморица терориста, које је петроградски ратни суд осудио на вешање због завере против великог кнеза Николе Николајевића и министра правде. Међу обешенима је и једна Марија Иванова, која се издавала за талијанског поданика.

(3) У најближој околини Петрограда ухапшени су на разним местима на финској прузи четрдесет чланова социјалне револуционарне борбене организације и одведени у Петропавловску тврђаву.

(4) Немачки царски супружници кренуће се из Берлина 11. марта за Крф.

(5) Три непозната човека продрли су у стан шефа полиције у Чикагу Шипа, па су њега, његову жену и полицијске чиновнике револверима и ножевима напали. Шеф је полиције убио једног нападача. Држи се да су нападачи анархисти.

С ПУТА
Београдског пев. друштва у Скопље

Београдско Певачко Друштво за које смо јавили да је отпутовало у Скопље, да тамо приреди један концерат у корист подизања нове српске гимназије, вратило је се натраг. О своме путу до Скопља нисмо намерни да пишемо, јер је о истоме и сувише писано. Хоћемо само да изнесемо са каквом нас је радошћу овај народ дочекао, како је срећан био за оно мало времена, док смо ми били тамо и како је дирљив био тренутак растанка и опроштаја. Истога дана када смо приспели, изведен је концерат у згради турског позоришта.

Позориште је било дупке пуно публике, почев од највише турске господштине и страних консула, до простог сељака. Концертни део почео је турском химном „Хамидијом", а затим су се ређале остале песме и спорања академског музичког друштва „Младост".

Код Турака је вршила одушевљења и дивљења бисирала смо отпевану турску песму „Мекаљ", које смо на урнебесно пљескање и узвикивање морали поновити. По свршетку концертног дела настала је игранка за време које је била лутрија предмета, које је за ту сврху поклонио палија.

Гости су у одличном расположењу остали до зоре. У недељу смо разгледали скопљанске знаменитости: цркву „Св. Спаса", старинско изгореле нове гимназије и др. Прилога је пало на 3000 дин. Морални успех постигнут је потпун.

Ђ. Ј.

Из Официрске Задруге

Како ми је у последње време упућено од више нас официра питање, зашто сам се иселио и напустио Официрску Задругу, објашњавам овде са неколико речи, да би отклонио разна и нетачна нагађања појединаца. Јер цела ова ствар не стоји до мене и до официра, већ до једне од своје врсте вештине, које баш и нећу да објасним узрок мога напуштања Задруге и отклоним разна тумачења, као на пример: да сам напустио Задругу само зато, што сам од своје нарави већ био бесно.

Даље г. управник не зна употребљавати никаква обзира појединих сила, у последње време поста не што мења и благородна, па као што и милостиве срца према појединим женскињама.

Тако, служећи по појединој господи и господе да им дам рад, хоће и овај већ да на мањем случај свој број добрих радника, навикнувши неупм и моралном женским. Наравно да ја то нисам могао никако дозволити, дола радник приман исме, које су дола кода њега са препоруком посла и са молбом да им се да од прилике одело на шивење. Бе ... је тамо ... ин ... је, и свако други мајстор који се сво своје врше и за ... одговорност своје, то дозвољио. Ја сам г. ... једном приликом ... услед своје пресгране и ... њсти мора на ... ч... чина, то може само ... с... њиховом да ... и ... мајстора и ... друге. Само из милости г. ... је да се не ... мој ... био до крајности ... рада ... Да највреднија грешка ... неправилност у раду њега ... логу ... јер он ... ... да за све то мајстор ... сваку одговорност. Он се само ... тога да свакоме ... треба да ради; ни ако после ... ... исходи ... што треба, ... то не ... тиче, ... тамо ... нема се ... у ... и ... сваку ... мајстора ... после ... до ... у ... на ... у ... Кад ... на ... почела стизати и писма од појединих ... из Н. Сада, Беча и Пеште, ... за мајстора ... Наравно да од свих тих мајстора ... ... чему је ствар.

Дођоше само два Шумадинца Клецко и Цавер. Они ... не ... тога ... ко ... ... Ја сам вас ... ... оставу, ... у ... да ... ...

Мотивишући моју оставку, ја сам у исто време тражио и то, да ... ... мајстор ... плати ... 100 динара месечно (т. ј. ... субот ... као што сам ... ...

Ето шта г. управник ... после 7 година ... плату од 390 дин. сматра да је ... А „Шумадинац" ... тек ... плату од 400 дин. и после ... на 500.

Бранко М. В. Рајковић, кројач
(мајстор Нежа).

ТУ СИ БИЛА...

Ту си била крај мог срца
А главица твоја мала
Овде ми је почивала. —
Ја ти љубих усне твоје —
Миче моје! Љупче моје!

Ту си била, крај мог срца:
Грлио сам тело њено,
Љубио око поносито
И милово косе твоје
Злато моје! срце моје!

Ту си била, крај мог срца, —
Твоја слика још ми сјаје,
Још осећам уздисаје
Страсне, топле душе твоје —
Цвеће моје, будуће моје!

Ту си била, крај мог срца!
Још осећам усне мале,
Још полупи слатке пале,
Још миришу недра твоја —
Ружо моја! душо моја!

Ту си била, крај мог срца
А ... мало па ми оде!
И то миље, лепи роде,
Ко сам сведок да је било...
Данче моје! Миче мио!

Београд. **Душан**

С престола у блато
— Сведочење једног краљевог дома —
(Записи српског краљевског ...)

(9)

Ебенштајн ... Хвала Богу, који ми је благовремено ... свог ... у благословеном ... Сад су ... ...

Остер је ... ... у Ебенштајну ... ...

„Наравно ... да ... у Ебенштајн ... ... на другом месту."

Остер је то ... ...

Али му краљ ... „Јуриш ... ... сада."

Наравно, и Остер ... ... „Није ... ..."

Били су ... ... „Не трпим!" Ти ... ... И краљ је ... ... Остера.

Остер је ... ... „Да се ... ..."

Краљ је ... ... Остеру: „Та ... ..."

наставиће се

КОНЦЕРТИ и ЗАБАВЕ
„Милош Велики"

Крагујевчанима је познато да у њиховој средини постоји певачко друштво „Милош Велики". Многи ... чланови су већ ... ... друштва ... ...

Ово друштво приредиће овде 25. ов. мес. у Крагујевцу велики концерт са игранком, на којој ... ...

ПРАКТИЧАН ЈАРАН

Драга ми пева у гори:
„Не кори, драги, не кори,
Што сам се с другим састала,
Таква су доба настала.
Ти немаш, драги, ни векша
Од једног прњавог дна слепша!
Ниги ме и чин поноса,
А преља трла, ђонсон!
На мени све је подерно,
За то перепук — модерно!."

То пева драга у гори,
А моје срце говори:
„Нека је, нек је рогата,
Ако је нашла богата,
Проћ' ће те туга и сета,
Биће и за те — несета"...

Милорад Петровић
из „Сателита".

РАЗЛИЧНОСТИ

Руски топови у царевој башти у Токију

У башти јапанског Микада у Токију намештени су пре неколико дана двадесет топова заплењених са врха великог форта број 6. у Порт Артуру. Топови су огромне величине, нарочито се одликују једни при чијем је освајању погинуо син ђенерала Ноги, првог заповедника војске под Порт-Артуром. Та топови, а и други, донети су зато што је њих освајала ... пешадија и коњица. Приступ је свакоме без разлике слободан. Често се може чути како неки стари Јапанци сведе топове и као уздахне: „И ја сам ове топове платио" т. ј. и он је изгубио мог сина при освајању тог форта. При довођењу топова прво се приноси жртва Богу, па за тим ... од стране Јапанаца ђенералу Ноги овације и серенаде.

Имали су и коме!

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Проглас Краљевине

22. ов. м. навршује се 25 година, од како је Србија проглашена за независну Краљевину. У част овога дана, наше прво срп. позориште г. Ђорђе Бабић, приређује свечану представу 22. февр. у просторијама ... „Славија". Писатељи Бабићеви — ... и остали Београђани ... ...

Поред осталог ... ... Бабићеви 22. фебруар 1882 г. — у коме ће бити ... ... дана у ... ...

ТЕЛЕГРАМИ

Рим. Титони је одговорио на телеграфску окружницу руске владе и изјавио да потпуно усваја идеје руске владе изложене у окружници. Титони је одмах телеграфски италијанском амбасадору у Цариграду да живо помогне код Порте железничку концесију Дунав-Јадранско Море, коју је Србија тражила. Амбасадор Аустро Угарске у Риму изјавио је Титонију да Аустро-Угарска нема шта да примети противу железничке пруге Дунав—Јадранско Море.

БЕРЗА

	Примљено
Наполеон	20.24
Форинте	212.29

СТОВАРИШТЕ ВИНА

ПРЕКО ОД „ЛОНДОНА"

У стану друштва „Словенски Југ" — у подруму А. Ратковића

Има ни стоваришту изврсна Бела Смедеревска Вина из винограда Петра Радуловића — економа, тако исто има врло добра Црна Вина, Спарг Шампањац и Комове Ракије. Цене је могућа ниска, а продаје се на литре и на флаше: за флаше и литре. Један литар вина ст. 55—80 п. дин. — Продају врши сваког дана Аврам Ратковић, трговац. — Подруми је отворен од 8—12 пре и од 2—6 по подне.

Продаје се бити само вина и ракије и у количинама већим од 10 литара. — Адреса: Београд, Теразије 24, ул. бр. 74.

Сваке се недеље парочито квасопарна јер могу добити боље и јефтиније ствари у свом подруму но ма где иначе. 48,15—

ТЕОДОР ПЕТРОНИЈЕВИЋ
трговац, слави 24. ов. мес.
Господар Јеврејска ул. бр. 4.
72,1—4

Ново свако удобрење и инсектно средство
Умна сваког „Зид-Гренуре" и не мешање друг средст „Зид Зет" у мешави 10 ком. дин. 2·00.
Сваког умна небогазна Гаћина Живић мр. инжер 2·00.
Сваког, Сапуна, Елиминат сваког сваког. Вина Бела и Црна 1 и 0·75, 0·60, 0·60, 1 л. Чаробњак прах дин 1·00.
Сваког Трофеје на Изложи 1 мр. дин 1·00.
Живаће средства средства 1 мр. дин. 2·00.
Капсула средства средства 1 мр. дин. 2·00.
Цветни Сваког Поларизаци новог реда и т. д. и т. д.
Перед свакој Калемљење-Калемљење тебе прекрстрају радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
Крањ. Срп. Дворског добављача Београд (Теразије) — Телефон бр. 48.
Тг. потписивања по уверењима на шаље чиме и на врем.
40·21—

Оглас

18.000 кв. метара земљишта за Тополивдарском броду близу основне школе, подигнуте просторије. Имање је одлично од нарочитог станишта. *Сазнаће 12 и од Цвете Хуторе 6 марта.* Заседнеће је благодарно небеске.

Изложб обдањем и за здравље механичарским местом, у најчешће од кад се Београд прекопава.

Цене и услови ни лаки.

Јован Ж. Јовановић
адвокат у ул. Велизара Машина бр. 32.
72,1—10

30.000 КАЛЕМОВА свакавсних лавица и истакле лепа воловлеле домом.

Тодор Ђ. Радивковић
Адреса: Жељезничка станица Сибово." 1—10

Бештовања и преводилица

Одличног изучује сваког сеоског школског имена 60 новогрвна по преводу.

Плаћа 20 динара ново.

Коме треба нека се обрати или нека подписани или *Зорју Јанићу* кафеџији у Пожеги.

Пера Костадиновић
сваког из Крагуе сиро Ђ. Орлова код Смедерева.

Штедња за 3 вања, шуја за дрва и вата, комора за лов, таван за сено, соба за кочијаша, излаз се под кирају. Улитин Симина ул. бр. 31 на дому бој. 69.2 5

Куре

француске и немачког језика
и женских радова

Дајем на знање да сам отворила курс

свакодневно за госпођице

од 3—4 часа по подне. Поред француског и немачког језика у часове се и све врсте женских радова.

Улаз тече до 1. Марта.

Дајем и приватне часове појединим и и у групама.

Цене су врло умерене.

За усмене обратите се г-ђици **Е. Л. Добровић** ул. бр. 29.
60,8—10

Част ми је известити своје поштоване муштерије да сам отворио сталну стражу радног времена и потпуно на свршене кројачке за

ЖЕНСКЕ и МУШКЕ

које је радно време: године у пр вом систему свакоме у Бечу. Пирану и Лондону, а лесављи мој кројач и радионе (Мојсије Гецер) од данас: мере имам ваше код мене.

С поштовањем.
64,5—5 **Берта Бачала.**

„Правда" полази сваки дан. — Претплаћује се на Србију: за годину 16. дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 дин. — Сви уредничке ствари се шаљу Васићу и Дебровачка улица. — Власник и одговорни уредник Лаза Лобић.

ХОТЕЛ „ЛИБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА — БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас на свим ... пострима и тргови...
Наручити јагњиће ...
Ово годину пуног сам ... и смедеревске прасе квал...
Обрадам пажњу посети...

Либаневац као кувар са ... Либаневац као кувар са ... ће подгледне.
Свакодневно гроздја турског ... ће добрих вина ради увере...

Цена ниску за ву... залагање слушталца

Коначна распродаја

Услед попуштања ниже детаљне радње о тварамо од

6. ФЕБРУАРА до 1. МАЈА

коначну распродају.

Сву робу распродаћемо врло јефтино, услед чега упозоравамо и публику да се на ове користити овом приликом.

Урошевић и Комп
47 Кнез Михаилова 31. 10—10

ЈАВЉАМ
Поштованом грађанству

да сам моју радњу запребио предузео водеће свиђ дел и уздарје.

Перед врло свиђом ценк, увек сам и елегантна сопственог

СТАКЛЕНА КОЛА

Телефон радње бр. 6 — Телефон куће бр. 511

С ПОШТОВАЊЕМ

Зарија Угреновић
БЕОГРАД
464 Кнез Михаилова ул. бр. 10 47—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Пројтају: шарлуље, шпиц малоди, телеграфиста, пеле т. зв. фарлуџе мој мале деце, и остали кошеви болести, који се не могу врло јефтино, најбоље и најдуговечније је средство, за деду и нараслу:

РИБЉИ ЗЕЛЕНИЦИ
СА ЈОД ГВОЗДЕН (Oi Jecorig C. Ferro-Jod. D.R.", u[illegible])

која се дуго година справља у апотеци код „Црвене Крсте" у Београду. Ријеш је врло укусне укуса и мирише, јер је справљен тако, да га и најмања деца без икакве одвратности врло рано пију. Дотичајући употребом свога потомка, деце, могу ваздо живети, добро расти и врло јаки, једном речи кри се прочисти, а код је код у организму чиста, онда су и болести реће јављају.

Ову ријеш приправљам ја г. Д. Лекара као у Београду, тако и у унутрашности Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2. дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЛТИЋ СА КРЕОЗОТОМ.

Ов Јесото алопатичке сите Спололаїо 10% ellevenicim, противу инфлуенца кох гилја, инфлуенца отока ноже, кошеве заталена костију т. зв. инвазионе.

Употребом овога зарлова се Креозотовим рана се убрзав тежа оздеће за прилике, а заталена брзо.

Цена једно флаше 4 дин.

Поручене по унутрашности врше се брзо и тачно уз поштару.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд**

Ове препарати могу се добити и код у Београду у Дрогерима: Субаљића, Спасовића и код „Економ".

У унутрашности у Апотекама и код у Пашу код Ружића, Пачанци Хаџићевића, Смедерску Тасића, Зајечару Тунера, Крагујевцу Николића, Лозници Ходровића, Ариљу Ивића. 11—

Известимо наше пријатеље и муштерије да смо и ове године спремили парочито пиво

„Српски Салватор"

које је врло ниско и остало наше пиво од чисте фактуране воде, а по начину бављења **Салватора**.

„Српски Салватор" одлежан је и напросто је пиво, а по него напрежање пропорционално сваког нашим потрошачима.

Потражите **„Српског Салватора"** одлежан 17. фебруара и трајаће само кратко време, а пиво ну је од 4 децембра по хектолитру и 600 флаши сваког од бочог пива.

ПАРНА ПИВАРА
65,4 15 **К. Бајлони и Синови.**

Радионица кола у Шапцу

Част ми је јавити поштованој муштерији ако сваки тако и на страни да имам велики избор

ГОТОВИХ КОЛА И КАРУЦА

свих врсте, састоите праће и боље но ове на страни и то:

Ландоа, Шета-кар, Фајтона, Сандауњара, Пежета, Шта-ренгона, Талига разни патентни и то сви по доброј, сигурној достојанственој цени.

За добру и солидну радњу јамчим. Подређене приме као и ове израде као и на раније страни. Све ће радове интересенти и нарочито са љубављу, јасно из ових фабрика, која ово изблудити.

Израда брза и солидна

РАДИОНИЦА КОЛА КОД КАМЕНОГ ТОРЊАКА У ШАПЦУ

ЈОЦЕ АПИТА
54.8—

Слух глувима!

НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Зујање и шуштање из ушију
Дејство „Немадлавог Аудифона"
Безбрижна одправљена.

Проналазак „Немадлавог Аудифона" за лечење глувоће, брујања у ушима, које је и у Француској и у осталим државама произвео праву забуњење, одмах је почео у свету „Медицинска Чуда," чије ново изумрење ново изазове свуд тако да зна.

Међу многим похвалама у тим листу поречемо се примерује: лишевска студија о чуву слуха и његових органа.

Пречено и објављено „Немадлавог Аудифона" нема цветно уверење и потпуно лечио дугтаје врх болести слуха.

Кога чеше поспаше ушне и непријемни односи између гра, која и ушију: многобројна уверења пошиље и т. д.

Једна шкуна средина о физиолошкој анатомије уха, која пазаује тачне доставиће органа за слушање.

Од чуд лошим ушне у ушима, исцелиства и крупне.

Надаље, код напомене Требаће *Лечећи* кажем се читаоца тражиће интересантних списака, убрзавање аноздата *изборите* међу *медицинским* и медицинска *правилно* слушања, *зујања* у ушима, шуштања и т. д.

У овоју бољи пречитајте ли тај „Немадлавог Аудифона" и лечиш глувоће, сваког се дана радује безбрижно нашу „Медицинска Чуда." Читаоци наши јеш по нашу примени, исте се да *сваки* пиће *пречитају* Замак Ла-Тур-Сен-Жан-Ле-Лавонеј, Рајон, Француска; тај ће им се лист слати потпуно бесплатно и поштено. Безвезнице се прилажу сваки дан од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне.

28 28—

Земљано сиђена нашим сродницима и пријате Анна тужну вест да је наша драга мајка

† Мара С. Стојановић

удова

преминула у Београду 7. ов. мес. у 2 сата по подне после кратког боловања и сахрањена у Смедереву 10. ов. мес.

ОЖАЛОШЋЕНИ:
кћи: *Анка Д. М. Богдић*; син: *Тома Стојановић*.
66,3—3

„ПРАВДА" прима оглашење по умереној цени.

Штампарија Гаврилу Довезенића и Комп. Краљевска ул. бр. 16 Телефон бр. 93.

ПРАВ

Телефон 821. | СУБОТА 22. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ

ЖЕЛЕЗНИЧКА АФЕРА

„Хајнекен" — „Авакумовић"

(Свршетак)

Даље, Јануара 1899. године узео је Авакумовић од државе као са златног крста шест хиљада динара ни плата, а бунио се противу овдашњег несретног режима! Кад је те паре, ту народну лажу-ку спљоскао, онда се, како то сама дирекција потврђује, на концу исте године, „сматрајући тим избором себе за железничког заступника коме припада и стална годишња карта" обраћа „краљ краљи" да му да и *бесплатну карту*!

Ово има сребролубаца, има мунташа, али оваких скоро није обелодањен званичном исправком, као што је учињено овом, чијим поводом ове редове пишемо.

Ни у једном железничком закону донетом било до 1899. било од тада, нема основица да се и за оваково сврхе, кад коме прасне ћеф прогласити [...] сталног заступника, [...] сталне годишње кар[...] би били специјални [...] исправи у уго[...]ом краљевом потпу[...]реном зајму, који [...] 30 милиона, да [...] издавати бес[...] иначе би, чим је [...]уништен — а он је [...] последњим радикал[...]ним зајмом — за право на бесплатну карту престао! И онда зашто се овако ачик вазе?

Али, као што напред рекосмо, како се овом дудиљком убици Краља Александра ушњало путовати бесплатно, заузимајући по цео купе, на штету комодитета осталих железничких путника који плаћају карте, то је он, без икаквог стида и образа, продужио и после уништеног зајма, сличити и мољакати за карту, што и сама дирекција потврђује у својој исправци, одмирајући за његов рачун овим речима:

„Доцније је г. Авакумовић поред тога што је и даље остао заступник ималаца железничких обвезница, драговољно и без икакве награде ставио Дирекцији на расположењу у случају потребе и своје услуге по свима важнијим стварима правне природе, од чега је Дирекција у неколико мата и употребу учињено и зато су издавате г. Авакумовићу од 1900 год. са одобрењем Министра Грађевина као награда за тај његов рад сталне бесплатне годишње карте па и у овој години".

Бедни ли сте ви, који ову исправку примисте за своју!

По цену свога поноса, пристајете да вам се од стране министра и једног невеситог мунташа, којими дошем, сипа на главу!

У дирекцији железница седе стални правни *референти*; при министарству финансија седи стални *државни правобранилац*; а као још јаче правно тело — *правнички одбор*, и сва та правна тела нису довољна железничкој дирекцији за заштиту њених угрожених права у датом случају, већ јој треба један наметљивац, да јој у правним стварима „бесплатно" помаже! На основу чега дирекција проваће, — јер сад исправку сматрамо као од ње својеручно састављену — да је у Србији најважнији правник Јован Ђ. Авакумовић — поштенији, честитији, несебичнији од једног Радовића, Ђоке Павловића, Гисе Геровића, Слободана Јовановића и стотину београдских адвоката!!

Чим покажите ни пузанци, када је, којом приликом „у неколико мака употребу учињено од његовог правног знања" — што нису знали и њени бивши правни референти Стојковић, Тајсић и садањи, Милимир Божић?

Изнесите на светлост дана те „у неколико мака" његове учињене услуге, да их поштени свет намерн, вредност овог до сад издавот му злата и бесплатних карата!!

Голим речима и шупљим фразама не можете ни утврдити право Авакумовићу на бесплатну железничку карту. Што не кажете кукавице отворено: *Зато што је био међу* онима који су смакли Александра I. и што је у „светом *ставу*" био први, зато му дајемо и њиком и шаком — па мирна Бачка. Ви би му продужили давати карте, а ми би мастиљем уживати пристојна овог коме би требали већ бисву да поручете.

Завршујући за сада овај наш први одговор, на ову једниствену исправку која носи нумеру железничке дирекције 5151 и датум 16. фебруар о. г., ми позивамо све правнике у Србији, да се и они обрате железничкој дирекцији са молбом, а истим молбеним речима Авакумовићевим, да ће и они „драговољно и без икакве награде ставити дирекцији на расположење у случају потребе и своје услуге по свима важнијим стварима правне природе" — па нека одмах тражимо бесплатне годишње карте, јер и њихове правне диплома истините су као и овога железничког лочмана — па бар нек се једном за свагда зна и без писаног закона утврди — да је у Србији *за све правнике бесплатна вожња*!!

Мемоари и мемоаристе

(Наставак)

Други опет један хроничар, у истом листу из ког ово испитујемо, описује како се пок. Митрополит познао са једним ... свештеником, Васиљем Дентовом, који је сад само ... рају ... српској ... За тога свештеника вели тај хроничар, да је дошао у Београд 1872. а кад је Митрополиту Михаилу учинио посету, овај је на њега произвео врло велики утисак. Међу тим тај исти свештеник, био је у Србији још 1865. г. о прославн ... годишњице другог срп. устанка, и не само се познавао са Митрополитом, него је чак био међу српским свештеницима под одеждом у литији, кој је из Топчидерске цркве ишла к грађевини на овој топчидерској ливади, где је пок. баш Михаило говорио беседу, и раздавао ... таковске крстове. Али вероватно хроничар сигурно није то знао, него је ту грешку у хронологији и учинио. А међутим писац на крају свог написа вели, да је и овај његов напис један прилог за историју живота пок. Митрополита. У осталом тога је Дентова, пок. Фадил Хрисић за српску ствар ангажовао још одмах по бомбардовању Београда, кад га је кнез Михаило са кнегињом Јулијом послао у Лондон за време ... је трајала у парламенту дебата, о источном питању.

Најпосле не можемо да завршимо овај наш напис, а да не проговоримо што о још једном хроничару. У „Вечерњим Новостима" почео је излазити низ чланака, под насловом: „Народна банка после 25. година". Ту писац одмах чим је отворио уста удалио се од истине.

Говорећи како је и хвато ко...

... страни... ...них и у... ...трон ... ...трговине и ... ...грађанској партији да обусти „патриотизмом Срастина" у општем народном интересу устану против тога рада, и да се јавне не само као опозиција овоме раду, не само као опозиција круни и влади, него и да своја новчана средства до граница крајње могућности ставе у службу идеје о оснивању народне банке српским капиталом у пуној размери, српске привреде, трговине и индустрије и да на тај начин српобијене ... по коме би се све то могло ставити под утицај и зависност страног капитала". „Тако је", вели писац, „био моменат, такав је био почетак оснивања данашње народне банке и т. д."

(Свршиће се)

ПОД ТРНОВОМ КРУНОМ

Историја и приповетка наших дана

52.

Један глас

Још једном се Стеван јавио пријатељима и то је јављање било — из Скадра. Прошао је доста брзо кроз Босну и Херцеговину, и у Црној се Гори прилично задржао. Његово је писмо много казивало али само онима који су вични читати између редова. Ко то не уме чинити, тај ће наћи да Стеваново писмо не казује управо ништа. Али ће и један и други тачно увидети да се Стеван мало или управо никако не зтаи онем што је чуо нити се одушевљава оним што је видео.

Ипак кад би се могло предло би било исписати нешто из Стевановия доживљаја како до Црне Горе тако и кроз Црну Гору до Скадра. Нека то остане до угоднијих времена.

53.

„Под Трновом Круном"

Стеван је опет срећно допро до свога завичаја...

Да није нехармонично са самом озбиљношћу предмета, писац бих сада врста покушао да ма и у крајним потезима наслика тренутне састанка са свима који су нашем јунаку када били мили и драги. Од њих је значаја и општег интереса моменат када, први пут после толиких потреса и доживљаја, угледа Стеван Градину, у којој је цветао за њега најмириснији цвет — Мирјана. Па онда — састанак с Мирјаном и са честитим старим попом!

Али све то мора за данас да изостане, да би се могло прибележити оно што даље долази...

— Стеване, брате, опрости! — рече стари четник кога се читаоци сећају још из првих глава ових свештовања.

— Стеване, ти си неправично осумњичен! — поновн четник, скиде капу и загрли Стевана пред четом која, тронута, стојаше у пуној војничкој спреми одајући почаст заслужном земљаку своме.

— Бог је учинио милост своју! — проговори сада и Стеван потресеним гласом. — Он ми је помогао да извршим амавет свој. Ја сам слушао светлоноса крвнца, који је пасао сабљу српскога капетана. Бог је казнио тиме што му је најпре одузео свест па му се смиловао пославши му смрт.

— Ужасно, али и праведно!

— Још нешто, браћо! Срећно је ујединење: ово жени под *трновом круном*!.. Али је коме да чинимо своју дужност. Може бити да ће спас доћи пре смрти. Надајме се и — радимо!...

— Крај —

СТРАНА ПОЛИТИКА

Руска штампа о руској окружници. *(Нова руска балканска политика. — Независност Србије од Аустрије. — Српско-бугарски царински савез. — Бугарска и српско руски пацифизм. — Чл. 25. Берлинског уговора. — Јадранско-дунавски пројект.)*

Руска штампа опширно претреса окружницу руске владе о балканском железничком пројектима и потпуно је одобрава, јер у њој гледа знак нове пријатељске руске балканске политике. Али „Новое Время" жали, што би дунавско-јадранска железница учинила само Србију привредно независном од Аустро-Угарске, јер ће Бугарска и даље остати зависна од аустро-угарског трга. Томе би се могао учинити крај само тако, ако би Србија и Бугарска закључиле царински савез и ако би за то Бугарска пристала да своју железничку пругу Варна—Софија—Цариброд прикључи српско-руском бугарском сагласовном систему споразумом 1902. године, а то би за руски увоз у Србију да само ... Окружница ... подржава с радошћу ... да руска дипломатија угледа Аустро-Угарском споразуме, по коме би се новопазарска железница и дунавско-јадранска железница једновремено остваривале.

политичке и друштвене
ДРАНГУЛИЈЕ

Тражи се сајбија...

„Народна Скупштина изгласала је 360.000 динара новог намета. Како ову суму неће да прима онај на чије је име заведена у партијалима — то се позивају они који на њу имају даље право да се што пре пријаве. Народ се искључује из конкуренције."

„Срп. Новине."

Српске земље

Самовоља

Један тежак из Котора В. Крупе молио је председнику Марковићу, да може за десет кубика дрва, да сагради кућу. Председник га је одбио и казао му, да нити треба молити, нити ће добити и да одмах одлази, јер ће га затворити. Ето како поступају „културне" аустријске власти у Босни и Херцеговини.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Државни Савет о гладнима. Јуче је у Нар. Скупштини прочитано мишљење државног савета о предлозима народних посланика за позајмицу народу у гладним окрузима. Државни је савет мишљења да ту позајмицу треба учинити.

Краљево путовање. Посланик г. Драг. Јокимовић дотакао се у јучерашњој скупштинској седници вести бечке „Н. Сл. Пресе" о краљевом путовању у Петроград и пита министра председника, да ли је тај глас истинит? Пошто министар председник није био у седници, г. Јокимовић је молио скупштинско председништво да му то питање достави с молбом, да још у данашњој седници одговара.

Вести из Скупштине. После многих кратких питања, у јучерашњој скупштинској седници тек се у 10.30 часова пре подне прешло на специјални претрес буџета министарства унутрашњих дела. До подне, докле је и трајала седница, говорио је самостални г. Мих. Радивојевић, који је у своме дугом и опширном говору најоштрије осудио унутрашњу политику вла-

[illegible]

...огр. станице. ...чка станица београд... ...ла дала је за првих десет дана овога месеца 284.747·26 динара а за исто време у прошлој години 233.904·24 дин. Дакле је ове године приход већи за 50.843·02 динара.

Гроф Бурбулон. Бивши маршал бугарског двора, Француз гроф Роберт Бурбулон, поново је постављен за маршала бугарског кнежевског двора.

Побегао министар. Међу посланицима, који су јуче у Скупштини стављали кратка питања појединим министрима јавио се за реч и посланик г. Јосиф Бојиновић, да упути неко кратко питање министру унутрашњих дела, који је за извесно време присуствовао скупштинској седници, па се после удалио из дворнице. Кад је г. Бојиновић добио реч, изјавио је како је имао ставити кратко питање министру унутрашњих дела, али како је министар побегао из скупштинске дворнице, он ће му то питање ставити кад министар буде присутан седници.

Академија Наука. Јуче у 3 часа после подне била је свечана седница Академије Наука којој је присуствовала многобројна публика. На овој је седници академик г. Бока Павловић читао своју приступну академску беседу на тему

[illegible] ...21. ...атен... ...патичар ...кроз про... ...из Хекелововом летњиковцу, али је Хекел остао неповређен. Пре тога је Хекел добио писмо, у коме му се претило што не верује у Бога.

Трансбалканска железница. Аустро-угарски посланик код Квиринала у Риму изјавио је талијанском министру спољних послова Титонију, да аустро угарска влада нема ништа против грађења железница од Дунава до Јадранског мора.

Комодитет. Господа у општини београдској, а нарочито у судском одељењу, веома су комотна. Имали смо јуче прилике видети, како се за скинуће једне забране чекало до 4 сах. по подне и није се могло свршити само за то, што никог од судија није било да потпише потребно решење, и ако су све друге формалности биле свршене.

Помиловани новинари. Не у Србији но у Бугарској су помиловани новинари, јер се у Србији помилована ваљу разбојницима и убицама само ако ступе у владину партију. Приликом свог венчања с принцезом Елеонором бугарски кнез Фердинанд помиловао је све новинаре осуђене због штампарских кривица.

Гласови. Из фузионашких кругова чује се, да ће влада поднети као хитан предлог закон о ... да може трговински уговор привремено увести у живот чим се у Скупштини одобри и

...ко ратификације нису измењене. Уз то се говори, да ће се и предлог о трговинском говору огласити као хитан. Ми у ове гласове не верујемо, јер мислимо да их владини кругови пуштају само за то, да ослабе неким јак утисак чувеног саопштења „Трговинског".

Одлагање сабора. По свим знацима хрватско-славонски земаљски сабор биће одложен *на дуже време*.

Француске и балканске железнице. Полузванични париски „Тан" јавља да је француска влада потпуно усвојила гледиште руско-ког у погледу дунавско-јадранске железнице, тако и о другим пругама које би железнице Аустро-Угарске или поједине балканске државе. И француска влада мисли да ће те железнице јако потпомоћи напредак Балканског полуострва и да ће учинити да се поправи стање у тим крајевима, јер ће ојачати поредак реда у Македонији.

Против туберкулозе. Припремна управа друштва за сузбијање туберкулозе сазива у недељу 24. ов. мес. у 3 часа по подне један јавни збор за савиначки и врачарски крај у хотелу код „Славије" на коме ће држати предавање о туберкулози д-р Светозар Марковић а други збор за крај дунавски у сали основне дунавске школе, где ће предавати д-р В. Кујунџић.

Клуб београдских адвоката. Вечерас после 6 сати у засебном салону „Позоришне кафане" биће редовна седница Клуба Београдских Адвоката. Желети је, да што већи број београдских адвоката посети ову седницу.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

Ⓒ На адресу московског племства одговорио је цар Никола својеручним писмом, у коме благодари на изјављеним осећајима љубави и оданости и изјављује како је уверен да ће му московско племство, верно завету својих предака, и сад као и увек учинити часну службу, коју од њега очекује, и да ће сву своју снагу посветити његовим упуствима за препорођај и утврђење велике Русије.

„* Приликом посете руског цара у ...вине енглеска је полиција у Доверу предузела велике мере обазривости.

✕ У Техерану су ухапшена четири Кавказца као главни саучесници у завери против шаха персиског.

†) Бивши мађарски министар правде, један од најугледнијих мађарских политичара, Теофил Фабини, умро је.

☉ У Барцелони су истакнута плаката, којима се објављује да ће се поврашити атентат на краљ...

„, И последње турске трупе напустиле су персиско место Сандбулак.

☐ У Будимпешти држаће се од 21. до 24. маја о. г. међународни конгрес против двобоја.

⌂ Једном господину из Гиснаукрадена је у Келну непознатог купца кожна торба с хартијама од вредности од 600.000 марака, кад је за часак изашао из купеа. Лопову нема ни трага ни гласа.

МАЛЕ ПРИЧЕ ЗА ВЕЛИКУ ДЕЦУ

Петачке

или

Ко за туђом главом пође, сам острижен кући дође

Тамо негде у Авганистану убију краља и довеђу другога.

— Благо нама, говораху његови поданици — овај ће донети пуне петачке дуката, те ће одужити и нас и државу.

После неколико година ти исти поданици почеше се чешати:

— Море овај не само да ништа не донесе него узе и оно што имађасмо. Дадосмо му бре до сада четири петачке дуката па му још мало. Ето га сад тражи још по једно акове годишње.

— Е тако је то, рече један старац. Ко за туђом вуном пође, сам острижен кући дође.

Катастрофа у школи

Спасоносни пожар. — Ниже власти. — Погинуло 180 деце.

У Клевланду (Америка) у једној јавној школи у предграђу Клевланду биле су пећи сувише наложене, те је услед тога настао пожар, који је за неколико тренутака целу школску зграду био обавио густим димом. У згради се налазило ... деце ... између којих је настала страховита паника. Школска је зграда имала само два излаза, због чега су се деца, јурећи и тискајући се да се спасу, ...

...гнула или тешко повређена. Кад је букнуо пожар, срушио се први спрат, те су многа деца пропала у подрум. Већина деце имала је од десет до двадесет година. Многа су деца у гужви угушена на степеницама или су погинула кад су скакала кроз прозор.

Свет који се био искупио око зграде, морао је беспомоћно гледати, како деца живе горе.

Изгорело је, угушено или раздробљено 180 деце. Изгореле су неколике учитељице и четири чиновника. Многе деце још нема. ... је број деце тешко повређене.

Родитељима, који су из гужве за изгубљеном децом ... своју децу, остајала су у рукама само дечји удови.

Још није тачно познат ... ове катастрофе.

Завеса се диже

Господине Уредниче,

Прочитао сам са интересовањем белешке о Официрској Задрузи у вашем листу, прочитао натпис у „Видслу" и најзад и у „Политици" — Хвала писцима, али ипак налазим да још треба о томе писати, да треба изнети све неправилности, да се изближе изразими — и ако је икако могуће, да се та установа морисие заносил поведе правим путем, те да послужи ономе, како се од ње очекивало.

Да је на челу задруге највише крив њен управник, то знају чак и послини, а да се то тако добро зна осетио је г. Чеда на своме образу који још бриди од шамара једног официра. Све је пренебрегао само да се ... користи које му ... садањи његов поло... чак и презенте ... главешинама, од ко... и дан даље носи ... кер и ако му није ... а други је — ... чији — ... кући чојама ... одело из задруге.

Он као овај командант давањем у гарнизону што пристаје да буде и магарац, само да му се не одузме дивизија; пристаје да остане у чину у коме је, ма га и прескакали, само ако му је у питању положај и актива — све за интерес.

— „Али од како уђоше оволике жене у задругу, још је и горе" — рече ми један

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман ... — Превод с француског —

XVIII
Пети Круг

Цезар Борџија имао је све ... шест ... кругова:

Ћелије на првоме спрату биле су одређене за официре који су били осуђени на затвор, или за римске племиће који би учинили какву малу кривицу.

То је био први круг.

Други круг био је у приземљу. У њему су биле обичне ћелије за војнике из гарнизона.

Одатле се силазило под земљу. Ту је било ... ћелија које су биле довољно осветљене и снабдевене ваздухом кроз мале прозоре са гвозденим решеткама: то је био трећи круг одређен за лопове и убице.

Кад се сиђе још за један спрат долази се у четврти круг. Ту је било пет или шест ћелија без иједног ... са једном клупом за седење и сламом за спавање. Ту су затварани осуђени на смрт.

Испод свега био је пети круг: три ћелије као оне коју смо описали. Ту су затварани они који су били оптужени као опасни кривци и који су имали да буду изведени пред суд због ... своје ...

Најзад шести и последњи круг састојао се из једне једине ћелије. Она је била дубоко под земљом и личила на какав црни бунар који је имао само неколико стопа у обиму.

Несрећник кога би спустили у ову бездан ... никада не би могао ни сести ни лећи зато није било места. Па и кад би имало довољно места да се испружи било би му немогућно јер је у бунару било воде. Воде је било скоро до колена и била је смрдљива, загађена ... гмизавцима ... и огромним пацовима.

Када би сужња спустили у тај бунар ... на ... у ... било за ... кад ... ниже себе ... од воде.

У једну од ... ћелија, петога круга био је затворен Рагастенс почто је пренесен из Ватикана у двориште Св. Анђела кроз један подземни пут ширег од онога који је био познат само Цезару и Лукреции.

Кад су му скинули торбу с главе он баци око себе брз поглед. Гарноварије једним покретом отпусти све служитеље и изађе и сам пошто баци сужњу још један последњи поглед пун мржње.

— Непријатељ је у бекству! промрмља Рагастенс кад остаде сам. Чини ми се да сам пропао... Али ни неће уживати радост да умрем кукајући...

Он је био млад пун силног живота. Изгледало му је немогућно да избегне освету Борџијину. И поред свега тога што му је положај био ужасан он је био од очајања много даље него ли у оном тренутку кад је изашао из гробнице на Апијском друму са уверењем да је замисак одвојен од Примавере.

Чудан се преврат догодио у њему ... и ... мозгу.

Он је сматрао да га је Борџија ослободио!

Док је био слободан он никад не би могао постати непријатеља тога човека јер га је он вешто обасипао свим знацима ... благости. Заповедник га је ... нала...

Али сад када га је бацио у тамницу без иједног повода Цезар, га је оставио одрешених руку. Ово ропство било је за њега ослобођење. И сада је у себи говорио да ако икадгод дође у слободу може без устезања ставити свој живот у службу Примавере.

Међутим сати су лагано пролазили. Рагастенс покуша најпре да извуче клинац којим је ланац био везан за камени зид. Али најбрже увиде да би му и са јачим алатком за тај посао требало неколико дана.

Тада покуша да раскује алке којима су му биле закључане букагије на рукама ударајући их једну о другу; али само угрува руке.

Најзад се одупре свом снагом у нади да ће нека изнемогла гвожђа на ланцу попустити... Али све беше узалуд. Он седе поред зида и поче јести хлебац. Затим мало по мало умор савлада узнемиреност и он заспа.

Изненада га пробуди шкрипа браве на вратима његове ћелије. У тамницу продре светлост.

Уђоше два стражара од који сваки држаше по буктињу. За њима уђоше четири војника с пушкама. Најзад уђоше три човека са црним капуљачама на глави и стадоше испред њега. У ходнику Рагастенс виде искићена ... двадесетина војника стојаше је да јуре на њега на први знак.

Један од три човека с капуљачом приђе му један корак док се други спремише да пишу.

— Јесте ли ви витез Рагастенс упита човек.

— Јесам господине... а ви?

— Ја сам судија највишега суда који изриче пресуде без апелате у име папске власти и божанске правде из које она происходи. Оптужени сте да сте дошли у Италију да спремате заверу против нашег светог Оца и његове породице.

— Ја сам дошао у Италију да ступим у службу код кнеза Борџије с поштеним намерама одговори Рагастенс.

(наставиће се)

мајстора — „ено ова госпа Василија... Што упропасти толике спаметушке ни по јада, али што се подвуче под кожу г. Чеди, те упропасти и овог мајстора — обућара и управник га наури — то јој никад нећу опростити.“

— „Не поричем спрему Чеди“ — вели један делегат — „баш нас та његова спрема и уби. — Дај те ни мени само поштена човека, а ја вам гарантујем за успех задругин, доста је имати доброг, инаговоћу и спремне мајсторе у свакој радионици, па да нас све као подмазано.“

— Па то од вас делегата зависи, ви сте наши пуномоћници, а ви знате, да ми то и сами желимо — рекох му.

— И тако је, и није. — Ви врло добро памтите како смо се пре две три године носили са Дамњаном Поповићем, Машином, Мишићем и још некима, којима је најеше држао страну Богдан Дамњановић пуковник; знате да је чак брат мајор Доче — мајор Жика — претио другом мајору да ће га убити, ако се покваре конференције делегата, а на то му овај добацио (мајор Милинојо) „Вежи ти то мачку о реп“. — Кријемо се ради договора по кафаницама и једва нешто мало успесмо, али нам убрзо разурише све наше из управе. — Министар их мора да слуша па да се разиђеће са његовом оштром ћорадом.

— Једне године штампасмо кришом састав нове управе, осетише: Мишић забрани тајно гласање; многи се поплашише, чак и Андоновић; све [illegible] поквари, а они куражније [illegible] јурише из Београда и глав[illegible] вароши. —

[illegible] Па шта да се ради кад [illegible] бива у нашој приват[illegible] установи?... Остало би [illegible] се жалбама обратимо [illegible] Савету, те да нас [illegible] наметнутог задру[illegible]. Тамо недре и обличе: Аца Борисављевић, Атанацковић, Вукић, Сава Грујић, Стојан Протић... све сами заверенци. — Или ће нам учинити по вољи, али у исто време и уништити задругу, јер је творевина пок. Краља Милана, или нам неће уважити жалбе, да не окрње интересе оних пацова, што нам све изједоше.

— Је ли ово часно и поштено — видите молим вас? — упаде му у реч други делегат и показа ми једну цедуљу на којој је писало:

Злоупотребе ове стенице

I.

Узео је 15 гроса [illegible] дугмади да је употреби за двореда одела и ако није ни једно парче ни нашег, ни старог одела рађено. (Вади цену у 2160 комада дугмади, вад је комад 0.15 динара; 1 грос = 144 дугмета).

II

Кад му је 1903. г. рађен капут, заведена је порука бр. 2347 у рубрику блуза.

III

У кројачкој књизи II, на странама 284, 285 и 286 (од 18-VIII 1903. г.) Око 60 комада које чакшира, које панталоне; скројене од камгара француског (фабричка № 32, фабрична № 87675). Цена 1 метру камгара 9.75 дин. Дућанска цена једних чакшира или панталона 22 [illegible] динара; официри по поруџбинама 285, 2814, 2869, 2861, 2865, 2871, 2872 и т. д. (за поруџбина има им имена) задужени су са по 32 динара.

IV

24-II-1904. г. пренео је камгар № 32. на № 337. Метар коштa 9 динара; продате чакшире и панталоне по 22 динара, чланове задужио по 32 динара.) Види рачуне 69352, 69414, 69415, 69416, поштанске поруке 7, 21, 135, 165 и 133; ту су и имена поручиоца и бројеви њихових карата чланских.

V.

1905 год. Дућански налог 1122 (бр. 415) продао је Нестору Милосављевићу штоф — камгар, од цене 9.75 динар, по 16 дин. метар, а Стојану Андоновићу по 10 дин. метар (дућански налог 10915 бр. 1779). Задругу кошта метар 9.75 дин. фабрички № 50828.

— Доста тако!... зграбих се — ово ћемо на јавност а ви тражите што више података, те да се једном стане на пут томе злу.

— Нас деветнаест делегата споразумни смо, валда нас неће остали омести.

Дали смо се на посао. Списанију и биланс широј публици, и у њему је хаос.

П. П. **М.**

ГРОБ БРАТА

(једна балада)

Сред поља тужна, сломљена леска
Бокори трња читаво сноппље,
А под њим мири на врела
песка
Зарђо оклоп, сломљено копље.

Ко зна кога су витеза смела
Тај оклоп негда прса носила!
Сад је под њим гуја навела
Отровни пород и туга скрила.

Сунце већ пада. Тим пољем
пустим
Враћа се један витез логору.
Хитро му граби коњ песком
густим
Надајући се скором одмору.

Удар копита и звук челика
Прекидају му мисли далеке
Где један оклоп! На њему
слика —
То ће гроб бити. И речи веће!

Врхом од копља оклоп подиже
И док у трњу гуја се скрива,
Силази с коња, прилази ближе,
Скида шлем с главе и гроб
целива.

*

За сребном плакао западња грозно
А гавранова пролеће јата.
Ал' њих не чује у вече позно
Витез, што клечи на гробу
брата.

Salvadori

Тако ти је то у свету, дете моје

Да нако не зна..

[illegible]

[illegible]

А, ја не знам, ни да ту своју [illegible] ни сећам ни на што [illegible] Не знам [illegible] [illegible] Требао сам ... [illegible] јер Вас [illegible] Ви нисте [illegible]

Гледао сам се! [illegible] „Ја нисам на знам“. [illegible]

[illegible]

Нина.

ШЉИВА ПУПИ...

Сваки пројо' моја рођо,'
Пре сумрака крај витњака,
Шљива пупи свугу кући.
Ова цвеће да излеће...
А ваљ ови у 'вт дане
Ти ми сама под шљивама
Рече: „Нико, до године
У 'во доба ја в' у гроба —
Ја ли гробом ја ли с тобом!“
Тако рече, па нарече,
Године се таман стече,
А за другог ти утече!..
Шљива пупи, свиле кућа,
Ја без свите и без драги —
Јој, драга!
Осушио се к'о сараги!..

Милорад Петровић

из „Сељанчица“

ИЗ НАРОДА

Последице глади

Кроз село Трнић у срезу Тамнав. протиче поточић „Рогачица“ на коме је, услед предашње воде од кише, промлела и једна поточара воденица. У вече 17. ов. мес. дођу у воденицу два сељака из тог места и донесу на себи нешто жита да самељу. Кад се већ увећало затворила су врата на воденици и поспала. После неког времена кроз сан осете да се камен више не окреће. Помисле да је пало нешто какав пањ или врш на жљеб, па закомешају, и изађу да то уклоне. Нађу доиста нађу кроз шљебови пањ и уклоне га. Но кад се врате у воденицу не нађу свога брашна, јер га беху однели други, да своју децу нахране а која су да би до брашна дошли пањ на жљеб и наместили.

Ето како се људи помажу да своју децу од грозне смрти — глади спасавају.

Б.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Како је Тома Севери пронашао парну машину

Свима је познато да је Тома Севери проналазач парне машине. Он у својој књизи „The miners Friend“, која је изашла из штампе год. 1702. вели да је овако дошао на мисао да начини парну машину:

„Једнога дана био сам у механи и пошто сам попио боцу Флерентинца, бацим случајно празну боцу на огњиште од камина и заиштем кафеџију, да ми донесе у чанак воде, да оперем руке. Топлота камина претвори оно нешто мало вина, које су остале у боци, у пару, која посукта на грлић [illegible] у том и кафеџија воду донесе. Мени паде на ум нова мисао. Брзо обучем рукавицу, да не би боцу ... [illegible] је са огњишта и загњури [illegible] у чанак воде, да видим шта ће бити. И гле! Замућио сам се кад вода поче [illegible] мало пунити боцу. Пару у додиру са хладном водом хладила се и у боци је начинила празнину, а притисак ваздуха натерао је воду да испуни ту празнину.“

То вели Тома за себе. Многи кажу да је он ону причу измислио да би варао свет, а да је у то доба у Енглеској већ постојала Папинова парна машина иако не оспорава. Изгледа вероватно и једно и друго, т.ј. да је и он сам проналазач парне машине и да је он узео машину од Папина, а причу измислио.

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Пљување по улицама

Градска управа у Дрезди добила је од једног лекара писмо, којем јој се скреће пажња на ружан обичај пљувања по улицама, па се препоручује да се то пљување забрани. Исто тако пљување треба забранити и по јавним местима, школама, позориштима, фабрикама, црквама, трамвајама, омнибусима, фијакерима и т. д. У писму се позива на пример Њу Орлеанса, где се свак, који пљује, на улици, казни с 25 долара, или затвором који тој суми одговара, а онај који пронађе онога који пљује добије као награду половину новчане казне. Писац је тог писма у разне дане на разним местима Дрезде бројао људе, који су по улицама пљували. У једној улици било их је 132, на другој 148 а на трећој 406 за један сахат. То писмо претресао је одбор дрезданских лекара. И ако је одбор нашао да пљување по улицама помаже ширење туберкулозе и да треба против тога предузети мере, ипак се то питање није могло решити. Једни су били одлучно против тога да се против пљувања по улицама предузимају ма какве мере, јер се унапред може рећи да су неизвршљиве и онда би се тиме могао прокоцкати ауторитет власти. Други су се позивали на то, да су на неколиким местима у Дрезди већ намештене јавне пљуваонице и ако мехом скривене и с тако малим отвором, да је права вештина пљунути у њега. Одбор је најзад решио да не изиђе никакву забрану но да сачека да види, шта ће[illegible] учинити градска управа дрезденска.

С престола у блато

— Сповест једног краљевског дома —

(Записи саксонске престолонаследнице)

(83)

[illegible], 11. октобра.

Не бих хтела ни помислити да отварам свој дневник. Све у мени вас да је свршено. Чак ми ни од ... у ... не ... [illegible]

[illegible]

[illegible] Ако у даље тако потраје, онда ћу се ... [illegible]

[illegible]

[illegible] то ... сада отварам ову књигу, у којој су ... [illegible] и моје радости.

[illegible]

[illegible] А проклетина ... ли је! Али су баш ... [illegible]

[illegible] ... на Метилдом. [illegible]

[illegible]

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Артиљерија Рустикана Ова чувена Крајина пародија давана је ове недеље у Пожеги (Славонија). Приказало је Ћирајћово друштво на опште задовољство публике. Интересантно је да ће г. Брана Артиљерију кроз десетак дана приказати из својој позоришта са новим оркестром, одлично инструментирану (од г. Димовића). То ће за Београђане бити велика новост.

Карајћово позориште, још је у Пожеги. У трупи су: Срдановић, Л. Барјактаровић, К. Барјактаровић, Гошић, Антонијевић, Валовић, Николићка, две Барјактаровићке, Бугарска и Величева. До сад је приказано 85 представа.

Кинематограф на Булевару, има вечерас интересантну нову серију слика. Апарат ради правилно и слике су чисте. Нарочито су за препоруку слике са [illegible]. У недељу биће две представе — дневна у 4 часа по подне, и вечерња у 9 часова у вече. Дневна представа је у пола цене.

Нов програм, сутра, у недељу, биће нов програм у Брановоме позоришту, код „Коларца“. Посета ће бити огромна.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. Министар грађевина Барту лако је повређен у својим колима, због тога што кочијаш није пазио те су се кола ударила о један улични фијакер.

Лондон. Поводом вести „Тајмсове“ да је Немачки цар Виљем упутио првом лорду адмиралитета Твидмуту писмо којим је покушао да утиче на Твидмута министра енглеске марине и да га придобије за споразумну политику Немачке и Енглеске, Асквит је у седници донет дома изјавио да је Твидмут доиста добио 18. фебр. по новом писмо од цара Виљема, но да је то писмо чисто личне природе, упућено лично Твидмуту а не министру марине, као и да је буџет министарства марине утврђен у министарској седници пре но што је Твидмут добио писмо од цара Виљема.

СТОВАРИШТЕ ВИНА

ПРЕКО ОД „ЛОНДОНА"

У стану друштва „Словенски Југ" — у подруму А. Ратковића

Има ко стоваришту поморска Бела Смедеревска Вина из виногрда Петра Радојчића — економа, тако исто има врло добре Црна Вина, Старе Шљивовице и Комове Ракије. Цене је нешто више, а продаје се са више и на мање; за мање и у количини. Један литар вина стаје 55—80 п. дин. — Продају врше сваког дана преко Недеље, празника и Понедељка. Подрум је отворен од 8—12 пре и од 2—6 по подне.

Продаја не битн само вина и ракије и у Макензијевој ул. бр. 74.

Сирење се пажња нарочито кажељавају јер могу добити боље и јевтиније пиће у свим осталим кућама где их има.

48,17—

ТЕТОМИР ПЕТРОВИЋЕВ
трговац, слави 26 ов. мес.
Господар Јеремија ујутро ул. бр. 4
72,3—4

Ујак свима пријатељима и сваком милом

Ујак свима „Добрутинци" и на њиховим Јадо свима „Пиво Зоне" у подруму Зе мес. дво. 3/18.

Основна учаа основаног Тошића Милоја 1 стр. данаја 1968.

Саавко, Сарка Живојевић умла сестрић Живе Бела и Цвета 1 с. 6705, Ерић, Ово 1. м. Чистићеви врата дан 1968.

Сестрић Гроздо по Игњаци 1 стр. дан 1968.

Иванко прошла сретења 1 стр. дан 3/80. Костића трговац „Мајка" 1. стр. дан марта 1980.

Црквени Сретења Поморанска пошт рода и т. д. и т. д.

Перед истек Новембарско-Јелисавачке рабе прекрупуте радова

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Крал. Суд. Дворски лифранта
Београд Пашићева ул. Телефон бр. 68.

Г.г. потрошачима на златарскима мајем на тачне тежи и по ниским.
49,25—

КАФАНА

„ЦАРИЦА МИЛИЦА"

бившу Зеленог Венца издаје се од 1 Маја под кирију. За услове и погледу обратите се СИМИ НАУМОВИЋУ од. магазу.
57,7—39

Живине

— Свеже закламе —

Добијам је данас

Колонијално - Деликатесно радња
ПЕТРА П. МИРКОВИЋА
Иностоље ул. бр. 28, (Калеми пут)

— Телефон Бр. 484. —

Оглас

18.000 кв. метара земљишта

на Топчидерском Брду бавну школи, погодно за грађење дућана. Имање је удаљено од *трамвајске станице Станко 12 а од Дворске Капије 6 минута. Заобиђено је Београдском водом.*

Изаиће одмах и за дугогодишњи повољан услов, а нарочито сад кад се Београд проширва.

Цене и услови код лица.

Јован Ж. Јовановић
адвокат ул. Војводе Мишића бр. 32
72,3—4

30.000 КАЛЕМОВА оквасних
ЛОЗЕ
винске и ајдашке врсте повољним ценама

Тодор Ђ. Радеткоић
Ковин
Адреса: Железничка станица
71 „Себево." 3—10

Баштованима и природницима

Одличног купусног семена сопственог гајења по категорама по продаји.

Цена 10 динара кило.

Може пробу узети со обрати на моју пољопривредну књ *Борду Јанићу* кафеџију у Пашинцу.

Вера Крстајановић
пошта со Крнешу срез В. Орлови
Смедеревска. 2-3

Курс

француског и немачког језика и женских радова

Даје се данас за сам отворени курс

свакодневно за гимназијалне ученице

од 2—4 часа по подне. Поред француског и немачког језика у курс се и све врсте женских радова.

Улаз: трг Ђ. Т. Морте.

Даље и приватне часове пред довољно и и у групи, а такође и часове по кућама.

Цене су врло умерене.

За услове обратите се у Бели
Е. Л. Добривоје ул. бр. 23.
60.10—10

Текстил, удова поч. Бање Букић, удова пок. Јанића А. Русо, из Београда, има част јавити своје пријатеље и своје муштерије да је отворила

РАШЕЛА
Исакин Абрамовићев
трг. из Шапца

ИСАК
РАШЕЛОМ
Абрамовић
трг. из Шапца

У недељу 24. фебруара т. г. у 13. часова пре подне у својој кући.

Радоваћемо се ако сте наше пријатеље видели присутне на овом нашем радостанском весељу, и молимо их да нас сматрају као своје, јер искрено поштовање неће бити.

Ако не се на колима.

Сваки сватова у кући т. Јеше Д. Скуп сватова у моје стану Јеушкој, Краљ Бербрмо улица Јеврејска улица
скуп сватова колима.

Телеграми: **Абрамовић-Русо**, Шабац.
75,2—2

Браћа П. Радојловићи
Гиљњари — Београд.

Добили су велики избор најно за сваки нарочито, добијамо нове и најновије моде

коло за ручне лопте и поклоњавање гранчица од гуменија, можете за кишобранске лопте и поклоне, све сем алати комаде су од најбољег енглеског челика и гарантујемо за исправност.

Порез свих алата нижи но сговарајући ранији алатници. *Бу дани, кадуљаче, шипке, мотикаче, трњаче и сваку остали прибор.*

Цене су умерене и солидне
77,1—6

Илија Н. Ђорђевић
АДВОКАТ

Усвед годишњ пространијег поправљеног суда, мењутим Пожаревац и пременуто се у В. Градиште, где ће пређашњу дала привилегијованом рад од 1. марта. Као и до сад: све кривичне, грађанске, трговачке и административне спорове и послове оптрашљиве врсте ће вршити, дало, као и до сад, пословима поверене ће моћи поклоне и по даље своје поверење. Нарочито ће пријатељске трговачком свету, који ће у потпуној сигурности моћи брзо решења и интересант стрета.
67,3—10

Извештавамо наше дотадање потрошаче да смо и сад подједе сређеном нарочито ако

„Српски Салватор"

које је врело као и остало пиће тако од чисте фигурине воде, а по начину бављења **Салватора**.

Ископа **„Српског Салватора"** налазиће је и напреко је инклинете, та га лати сигурно прекрупуте свима нашим потрошачима.

Потрошња **„Српског Салватора"** одпочиће 17. фебруара и трајаће само кратко врме, а цена му је са 4 динара по некоју литру и 100 фланша сигурна од свега.

ПАРНА ПИВАРА
65,5 15
К. Бајлоки и Синови.

Слух глувима!

НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Звуке и шуме из ушију —
Дејство „Немилановог Аудафона"
Безброја одличења.

Проналазак „Немилановог Аудафона" за лечење глувоће, брујање у ушима, које је и у Француској и у Америци врло широко прави забуљење, најновије је сензација у свету „Медицина Чуда," чије ново изумрење ваше ваше ваше ваше ваше.

Међу новим чиновима у том листу нарочито се примећује: знаменит студија о чуду слуха и његовом органа.

Како ново изгледе дуге: немилановог плетеног мокрог гуја, која је изумрење медицинске гарантије.

Један изумрења студија о физиологији епителије уха, које чувања дејствовања органа за слушање.

Од чега зависи брујање у ушима, шкрипа и цурење.

Најпод, под називом Трубова Лечења полиза се чатино господина интересантних описима, убедљивих изгледа изабрати нову најинтересантнију студију и најзанимљивије чланке у том, цртежа и т. д.

У овом броју проналазак за тај „Немилановог Аудафона" и на лечење глувоће, сензације у свету „Медицина Чуда." Читаоци који још то нису примили, Шире да одмах пошаљу наредбу Управи Гласнику 61 Београд, Ул. Рајић, и тај ће им се лист одмах послати бесплатно одређено. Бесплатни се примају само дан од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне.
28 50—

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас на свим суботе чувена Албанезов кисело купус са пастрмом и прасе.

Најчешће ракије сирема се по преимене.

Сваг готово једног сам 30 вокала ајкоторе гласовир турског и смедеревске прасог квалитета.

Обратите пажњу поздрављеног доброг вина ради увере.

Цена ниску за кућу знатно спуштена

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.

Прима пов и на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.

Исплаћује улоге врши тачно као и увек до сада.

Финансира и потпомаже кредитом предузећа: пољопривредна-индустријска и рударска, индустријска, сточарска и трговачка.

Отвара кредите грађевинарима, предузимачима, лиферантима, конкурентима и *сватима* до *шестарске* и комисионе послове уз потребну гаранцију.

Исплаћује женама и деци зајмове на куповне и друге предмете.
50 13—

ЈАВЉАМ
Поштованом грађанству

да сам моју радњу потрбно предузећа одлучио стављ дво и услужбе.

Перед врло солидни цена, уверо сам и поздравити сопственика

СТАКЛЕНА КОЛА

Телефон радње бр. 6

Телефон куће бр. 501

С ПОШТОВАЊЕМ

Зарија Угреновић
БЕОГРАД
454 Кнез Михаилова ул. бр. 16 48—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Пропашћу школујте, отиме младеж, мазопросвети, сети се, да, фарадејеву мој млад дете, и осталих можеш болести, који ни мачете врло пристојну, жабољи и напитурење је средство. за лечу и одрасли:

РИБЉИ ЗЕЛТИН

СА ЈОД ГЛОНЏЕМ (Of Jecorig C. Ferro-Jod. 0.5%, ofFerrvy)

који се од дуже годину спрашва у апотеци под „Црвеног Крста" у Београду. Исти је најпре врло пријатног укуса и мирис, јер је сасвим као тако. да га и најмања деца без икаква одпратности врло рано пију. Дотеривањем употребом одлог ферзаја, дакле и најмања, добија сигур и румене боју лица, једном реч при се пречисти, а као је ким у организму чисто, онда се и болести рађе јављају.

Овај лепи препарат се од 1. Г. Лекара као у Београду, тако и у унутрашности Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2. дин.

У исто апотеци спрашва се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЛТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Од Јесенје спомињући сам Сименовић 10% eliteroscota, против хиперфлуја и свих осталих отворених чиреа може, који ће заиста ваздушу постиду т. ш. поновити.

Употребом овог лепога се Крвопадања рана се убрзо тиоја очисти и зацрста, а заваљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поручбине из унутрашности врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: Апатеци **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** Београд

Сви препарати могу се добити и код у Београду у Дрогеријама: Стојковић, Оклопчића и код „Уједња".

У унутрашности у Ваљеву код Ј. Ђ. Ивановића, Ивана Рувилића, Пашића Јовановића, Смедерску Тајсића, Зајечару Гунара, Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крис. Илића. 15—

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 25. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | Уредник: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 55. | Телефон 821.

Победа у Шапцу

У нашоч притиску државне и шандарима, смицалицама и урињивању општинске власти — регентства — у пркос свима фалсификатима извршеним у бирачким списковима, фузионашко-самосталска руче на општинском избору у Шапцу пропаде.

Споразумна листа напредњака и националиста добила је **715** *куглица, фузија фузионашко самосталска* **611**, *а социјалистичка* **201**.

У истини фузионаши располажу у Шапцу до 200, а самосталци до 130 куглица, све остало је доносила двострука власт.

Али свесни Шапчани ипак победише и власт. Кад се људи освесте, власт ма како цинична и насилничка била, постаје немоћна. Најбољи доказ имамо у томе, што су Шапчани пре 100 година и Мусагу изгонили не једне неколико голих фушкија.

Многи телеграми су из Београда упраћени којима се честита Шапчанима победа.

САНЏАНДАР

[illegible]

П[illegible] тридесет година, када је [illegible] паша [illegible], [illegible] Гурко [illegible] Софију и у [illegible] закључено примирје [illegible] шестог руско-турског рата, поведена је у немачком Рајхстагу реч о балканском проблему. Посланици националнолибералне и слободне конзервативне странке, молили су Бизмарка „да им саопшти какав је политички положај на Истоку и какво држање према томе мисли заузети влада немачког царства." Његова брига, којој је Бенигзен*) дао израза, била је та да Русија, у одушевљењу због своје победе, не затражи више но што би Аустрија, без опасности да себе не ослаби, могла пристати; а услед таквог једног аустро-руског конфликта ослабио би тројецарски савез, који је у средњој Европи за дуго осигуравао мир.

Деветнајестог фебруара 1877 године интерпелација је поднета и Бизмарк је на њу одмах одговорио. Као најважнију одредбу прелиминарнога мира, цитирао је овај став: Sa Majesté Sultan convient de s'entendre avec Sa Majesté l'Empereur de Russie dans les détroits du Bosphore et des Dardanelles**). „У случају рата, дакле у важнијем случају, главно ће бити питање: да ли је сопственик дарданелског кључа у савезу или у зависности од оних који живе у или ван Русије, или у савезу или зависности од противника Ру-

*) Бенигзен, чувени немачки народни вођа, [illegible] интерпелације о којој је реч. Ур.

**) „Његово Величанство Султан пристаје да се споразуме са Његовим Величанством Царем Руским да би се уредила права и интереси Русије у Босфору и Дарданелима". Ур. „Правде".

сије". Нама остају водени путеви отворени. Хоће ли нека сила покушати да истисне Русију из положаја које је она одузела Турској? „Ја не верујем да ће Аустро-Угарска бити вољна да преузме целокупно наследство данашњих руских завојевања, и да прими на себе одговорност за будућност тих словенских земаља било присаједињењем угарској држави, било увођењем вазалства; ја не верујем да је нека циљ ово, што би Аустро-Угарска политика, могла желети према својим сопственим словенским поданицима, т. ј. постати одговорни творац будућег стања на Балканском полуострву; а какво би било ситуација у случају победе".

Аустро-Угарска је предложила и један конгрес: тражила је дакле на првом месту прилику да отклони заваду помирљивим разговором. Помислило да се публикује један немачки конгресни програм, канцелар је одбио: „То би била више новинарска но државничка политика. Будете ли играли немачким картама, мораћете их бацити на сто, и свако сваки зна како ће се према томе равнати. То није практично, кад се хоће да посредује за мир. Ја себи то посредовање не замишљам тако, да при дивергирајућим мишљењима играмо улогу судије и да изјављујемо: „тако треба да буде и иза тога стоји моћ и снага немачког царства." Ја то посредовање замишљам себи много скромније, више као улогу поштеног сензала који заиста хоће да закључи свој посао...

Ми смо са Енглеском у срећном положају немати никакав међусобни сукоб интереса, постоје трговински ривалитет и пролазне несугласице које се свугде појављују, али не постоји оно што би две велике, мирољубиве нације озбиљно довело до ратног сукоба и ја због тога дозвам себи, да би ми могли под околностима бити исто тако поверљиви посредник између Енглеске и Русије, као што сам сигуран да би то могли бити између Аустрије и Русије, ако се сами неби могли међ собом споразумети. Ја нисам мишљења да идемо пут наполеонским путем, да би постали, ако не преминентелни судија а оно бар учитељ у Европи."

Виндхорст*) изјављује да је Бизмарковом одговору: Зар Немачка није могла још пре Божића, чим је Плевна пала, викнути стој!? „Заузеће Цариграда и дарданелских врата, по моме је мишљењу први услов за господарство над целим светом. Овде се ради о великом и за целу будућност важном питању: хоће ли германски или славјански елемент овладати светом, а германски је интерес заступљен овде у интересима Аустрије."

*) Лудвиг Виндхорст, [illegible] министар у хановерској Шолци (1851. год. и Вилхелм Пацелт (1862. год.) [illegible] у Немачком Рајхстагу.

Одговор Бизмарков био је оштар: „Ја могу да уверим господу, да није потребно интересе Аустрије бранити од нас. Господин предговорник рече: Ко има кључ од Дарданела тај има господарство над светом. Тиме нас је он поучио, да је до сада светом владао султан, јер је тај кључ несумњиво у његовим рукама ево већ четири стотине и неколико година, а ја нисам никада осећао да смо ми бивали у Пруској ма када за наше живота под турским господарством стајали. Овог момента Русија и не тежи тим кључем; она није хтела да дубљи противаинтересованих великих сила да уђе у Цариград, а реч Цара Александра гарантује нам да Русија неће Цариград задржати. Да ли ће после свега тога бити неке Турске, на коју ће Русија на првом месту утицати; то за сада још не знамо.

Интерпелацију, какву је Виндхорст желео, ретко доноси благодарност ономе ко на њу [illegible]. То су Николај Павловић после Олмица, Пруска после Вилафранке и Луј Наполеон после Садове увидели. „Док ле год Русија [illegible] море[illegible] (т. ј. Дарданеле), не налазим да су примедбе предговорникове на моја излагања оправдане".

Мудар човек избегавао је свако сувишне речи. Тек много доцније, дознадоше Немци, да је њиховом канцелару нуђена опција између Аустрије и Русије још у јесен 1876. год. Ђенерал Вердер, немачки војни изасланик на двору Александра другог запитао је тада Бизмарка по царевом налогу: да ли би Немачка, у случају да Русија отпочне рат Аустрији, остала неутрална. Бизмарк, који је мрзео овог, на овако необичан начин достављеног му „докторског питања", најпре покушао Горчакова, да своме немачком колеги смањи поверење које је уживао у Ливадији, покушао је да ово питање заобиђе, али је ипак, у октобру месецу, морао одговорити Господару, преко Швајница*): Немачка ће морати жалити ако јој не буде могуће да одржи пријатељство између великих монархија, али неће моћи гледати, да један од њихових своју пријатеља, другога опасти у његовом положају великих сила.

То је било довољно јасно, тешко и учтиво речено. Александар је и тада, као и 1863. желео савез са Берлином, који би га крепио против енглеских шкама, и аустријских и пољских испада, и много. (Александров) фамилијарни тон свакако би утицао повољно на рођака му Вилхелма I., па пред престолом оцем није седајо Бизмарк, који је речима здраве памети и националног частољубља сузбио пријатељско приближавање са Истока.

Пошто се из Берлина није могло ништа добити, морала је Русија затражити директни споразум. И добила га је. *У тајном уговору од 15. Јануара 1877. године, Аустрија је добила Босну и Херцеговину, давши за ову лепу цену обавезу: да ће остати неутрална у рату Русије против Турске.* Већ четрнаест дана пак, после потписивања овог уговора, покушао је Петар Шувалов, који је тада цара заступао на британском двору, да увуча немачког канцелара за савез са Русијом. Бизмарк је одговорио: „Стари мој стор мога кова, неће се пожурном узбуном занести са правог пута. У интересу мога Господара и моје земље, ја могу да заборавим на све оне непријатности којима ме од стране Русије у току последње две године нису штедели; ја се не обзирем на „вапиг" који мој стари пријатељ и старији (Горчаков) и мој млађи пријатељ (Орлов) одржавају између Петрограда и Париза. Политички расуђивање мојих следбеника у знању наших ра можда ће се лакше дати занести, ако им се покаже како се лако, на основу реваншa може доћи до савеза. Ја уважам ту могућност дипломатски, али ту дипломатски нисам у стању да оставим у наслеђе мојим следбеницима. Пребацује ми се да мојим говорима о миру бодрим Турке, а једновремено се сумњичим да подјаривам поглавицу на рат. Пошто сам се упознао са уморским ветром овим оптужбама, не бих желео да јој се и по други пут налазим. У овој узаној реци не умем да се нађем под том уморском ветром, лоцма немам, а никоја кула светиља не показује ми пристаниште у које би по Вашој жељи могао пристати".

(наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Хрватска криза. (*Немачки преговори с Раухом. — Мир и достојанство коалиције. — Угарски сабор. — Реакција посланика. — Отварање хрватског сабора*).

Један будимпештански новинар разговарао је с једним од хрватских вођа (како тврде сви „Обзор" писца, а у реч Богдан Медаковић) о хрватском кризом. Тај угледни хрватски политичар рекао је: „Од стране [illegible] коалиције нису чињени никакви кораци за преговоре с бароном Раухом у томе [illegible], што је мађарски министар председник Векерле у Бечу да пошље делегација хрватско-српске коалиције, да ће у преговоре ступити с свом странком, која налази већину у хрватском сабору. Тим приликом није било ни помена да ће Векерле жртвовати Рауха нашој не то, јер је Раух и онако био истрошени угарског власти од стране наших бечких кругова, сматран за ставујући Угарска. У хрватском сабору [illegible] изјавити потпуни мир и достојанство. Парламента [illegible]

Рауха, која јој позивље [illegible] срамност, предузети много штетније мере но што их је предузимала против њеног бан Раковића, који бар није тако агресивно поступао као Раух. Што се тиче заједничког сабора, питање је да ли ћемо у опште слати делегате у њ. Ако будемо сигурни за Рауха [illegible] ни та за карми, онда ћемо у томе [illegible] евентуално повлашћено устали и држевијене сабора. По мишљењу [illegible] против реакције саборског посланика, но ћемо само обављати наше сабирање. Што се тиче отварања хрватског сабора, председаваће му по старости Ерваш Бурић. Не буде ли барон Раух желео слати депутацију, ни онда он ни кога у сабор. Пошто не желимо ми приказивати [illegible], него бити уверени, да ћемо га исчекати мирно и достојно."

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Рупе

— *Кад је видео чамац са дамама, Сафар је узвикнуо: „Пун чамац цветова на оном чије потопио!"*

— *Тако би се могло рећи и за фузионашку лађу.*

— *А где су јој рупе?*

— *Једна се зове Никола Узуновић, друга Станко Кука, трећа Шолића, четврта Пашић... пуно, пуно рупа!*

МАТАВУЉ И НОВИНАРСТВО

одговор једном Gehilfbeiter-у

У једном од прошлих бројева „Штампе" изашао је под горњим насловом један чланак, у коме је један таква или други пријатељ пок. Симе Матавуља, покушао да уверава свим по свему познатим, да претставим „Правду", као протурежавала, карта свог српског [illegible]. „Правда" ма је, вели у свом писаним подлистку „посмртно на Матавуља испалила које су били пуни свакојаког мржње и необузданог сувише а то само зато што је он, као референт Академије Наука и Уметности, препоручио за награду нашу драму под насловом „Карађорђе".

Да би доказао како су „Правдини" чланци на Матавуља били неумесни и „непријатни", писац овог новинарског „Gehilfbeiter-а" прича како је „Правда" вређала и [illegible]" Матавуља, само зато што је препоручио драму „Карађорђе" за награду, а да ће то „Правдино" понашање још јаче нарочито, овај писац пријатеља пок. Матавуља прича како је „Правда", кад је Матавуљ умро, писало хладно и незгодно. Констатујући то, овај чланак закључује чланак и други пријатељ уважену као резимирајући: „Ако је писац, радио и озбиљно дужност, била му је лако и писати; кад је умро, као му је и добар, а јаког образовања и профињеног укуса."

Да се је овај човек — или пак он — пријатељ пок. Матавуља, довољно тиме да прича, како је „Правда" о писцу Матавуљу писала ружно, а о мртвом лепо, ни бо ни пре тога никако пришао к[illegible] у [illegible], да је „Прав[illegible] о писцу Матав[illegible]

ак и „његовом карактеру", али је вишујћи о крутом Матавуљу писала о његовој прошлости као иначе познату. Међутим, тај курс пријатеља који се задржао даље на томе, што је отишао и даље да навали лажне радњаге навале особу, и начином Матавуљу и да кло представи као кулс који су своји листови Матавуља — убили. Тај Велобрашак тера нас да кажемо његовом одговором и да утврдимо његову лажи.

Пре свега да утврдимо оно: да „Правда" није никада писала о Матавуљу никаквим „лумпе са свим просто прљањем", којима је он „изгубио на нивоу једнога моралног злочинца", како то тврди потписник у „Штампи." Кад ма га читамо да у нашим колонама а нас сла свега три — већ ми и један чврад о Матавуљу, који би био такав да се може сматрати као „скупштиње на ниво једнога моралног злочинца" или који би био ма и приближан карактера, којима су се приказали ови Матавуља служили према пок. Јанку Веселиновићу и Драгутину Брзаку. Једни у три мала писали ставри неприрођене Матавуљу, али увек истакнуте и изведене од стране оних људи који су у борби против нас истицали себи Матавуља као духовног и нама као карактера вођу. Кад да то и докажемо.

Ми смо једном приликом констатовали да је Сима Матавуљ примао по 300 динара месечно из диспозиционог фонда, противнике краља Александра и код Вулићевићем, фузијом и Цинцармарковићем. Али ми смо то навели на јавност тек кад, кад је Сима Матавуљ истакнут као најдостојнији у друштву оних који су и нас и многе друге грдили и ружили што смо били плаћеници диспозиционог фонда а ако ми то у ствари никад нисмо били.

Даље, ми смо утврдили да је Матавуљ почео примати тај хонорар из диспозиционог фонда, зато што је почео писати један памфлет против Црне Горе, а у доба кад је то било потребно само двору, т. ј. Краљу Милану и да је престао са тим онда када је те потребе нестало али је хонорар и даље примао. Једновремено с овим констатовали смо и то да је Матавуљ тај лист, само почео повод штампати кад су настали дипломатски односи између Црне Горе а кад је то и опет никако било потребно.

Најзад, констатовали смо да је Сима Матавуљ препоручио да награду једно помарнижно дело које нема апсолутне дневне вредности.

Већ ми опет до сад рекосмо као се да ми нисмо никакви Матавуља „из просто прљања" а само зато што је препоручио за награду нову драму, које зато што смо нема разлога веровати да је у исписима ставрим био неисправан. Ми смо могли преко тих мејестама неповерљивости грађа бути, да је Матавуљ имао потребе обзира према нама. Али Матавуљ не није имао, и зато ми нисмо имали никакве обзира према њему. Он је био [illegible] наш карактер. Дакле [illegible] ми смо слободни [illegible] и ми смо његовим заштитничким раду [illegible] а тада заслужено приговарали. То је, за нашим мишљењу, наше право а наша дужност и ми смо [illegible] зато што смо се у нашу дужност вршили.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Управник Београда. У министарству унутрашњих дела се најзад решило да се врате на прави пут. Једна се наломило начелно питање о Управнику Београда, о коме питању, као начелном да се срећи и памети, не би требало да буде речи.

Мита Вашиће је и неспособан недостојан да буде шеф Престонице. Он је спреман и згодан само за паковање каквих прљавих смицалица, од којих неко и може имати неке тренутне хајде, али влада никада. Зато ће се поставити кроз 2—3 дана стални управник, који ће бити по струци правник.

Умудри Боже Настаса!

Видећемо да ли ће г. Настас одржати оно чиме се хвалио: да ће забранити управнику да иде на реферисање у Двор. То је следните правилно, али сумњамо да ће га г. Настас моћи спровести. Он је и сувише слаб за то, баш ако би и искрено желео.

Погађање. Ако је веровати гласовима који од прекјуче круже по престоници, између самосталаца и фузиониста воде се преговори, да се предлози о повластици Нар. Банке и о трговинском уговору одмах изнесу на претрес, а зато да се што брже сврши прво читање буџета. Само се самосталци боје да им фузионаши како не подвале, и само, дакле, због те бојазни ти преговори још нису коначно свршени. Не сврше ли се преговори повољно настаће опструкција.

Ризов у Атини. Досадашњи бугарски дипломатски агент у Београду г. Димитрије *Ризов*, који је премештен у Атину, предао је своје акредитиве грчком краљу *Борђу*. Како софиски „Дневник" јавља, краљ је врло љубазно разговарао с г. Ризовом.

Кланица у Пожаревцу. Једно енглеско друштво носи се мишљу да у околини Пожаревца отвори кланицу. Пошто ово подизање ове кланице почиње одмах, пошто се направи железница нормалног колосека Осипаоница—Пожаревац.

Прада. Опет једна царска прада, али је ова једна у српску корист.

Чим је Аустрија добила ираду за грађење железнице Босна—Митровица, одмах се дигао ужасни протест у целом европском јавном мњењу. Да би колико толико забашурила и да би донекле стишала ту дреку, Аустрија је одмах изјавила Русији: да неће бити против подизању железнице: Куршумлија—Јадранско Море. То би била за „трансбалканска железница" од Радујевца до Бара или Сан Ђовани ди Медуа.

Русија је ту изјаву Аустрије примила к знању и одмах учинила у Цариграду кораке да се грађење и те линије одобри, али се у исти мах осигурала и пристанком по то свију великих сила. Кад су све остале силе потпомогле тај захтев Порта је морала пристати и у суботу је Српски приву, којом одобрава грађење железнице до Јадранског мора.

Но тиме се ни мало не смањује значај оног поступка аустријског, јер је она њиме продрла у Ст. Србију.

Маћедонски гувернер. По једној цариградској депеши турски су политички кругови уверени, да се предлог енглеског министра спољних послова сер Едварда Греја о постављењу европског гувернера у Маћедонији не може остварити за то: што у лицу Хилми паше постоји гувернер, само нема ту титулу; и што би постављање гувернера значило уништење пута за аутономију Маћедоније.

Софија—Београд—Беч. Од 1. маја пустиће се у саобраћај непосредни возови Софија—Београд—Беч. До Београда ће саобраћати само вагони треће класе, а од Београда до Беча само друге и прве класе.

Народна Банка. И по нашим обавештењима, и по саопштењима у другим престоничким листовима, ако се до 16. марта не продужи повластица Нар. Банке, онда ће она, као што смо већ раније јавили објавити ликвидацију. Ако би се она у исти мах претворила у приватан, неприлеговаћен новчани завод, који не би имао право издавања новчаница, али који би за то и по капиталу и по везама био највећи наш завод с најраспрострањенијим везама. Па и у том случају та би ликвидација означавала прави крах у нашем трговачком и кредитном свету. С фузионашке стране пак уверавају да ће повластица Народне Банке на време бити свршена, да према томе до ликвидације неће доћи нити пак банчини акционари имају рачуна да Банка ликвидира. Видећемо како ће се и то свршити, само нас ипак језа хвата.

Није предузимано ништа. Руско посланство у Цариграду није до сада предузимало код Порте никакве кораке у ствари железнице Дунаво — Јадранско море. Оно чека прво да српска влада тражи концесију.

Јешић одаје јатаке. — Јавили смо да је Јешић у Скопљу. О њему се стара Балугџић више него о добру народном него о угледу Србије. Господин Јешић прима сваке суботе по 60. динара, а посао му је да преко дан прави друштво конзулатским чиновницима и да препричава своје јуначко дело које је извршио у Главној Полицији 16. септембра.

Ноћу као слободан грађанин и добро ситуиран човек, посећује шантане и проводи се. Једне ноћи направио је грдни перед, да су га жандарми силом савладали и одвели у затвор. Још те исте ноћи на енергично заузимање Балугџићево, комесар полиције, пошто је осетио приличну тежину злата у руци, пустио је Јешића. Балугџић се бојао да се Јешић не изрбља, као што је неки дан рекније, натрејан нишом причао да му је Пашић обећао 25.000 динара, да му та сума још није исплаћена, да би због тога желео допасти до Београда да „томе Пашићу мало продрма браду на сред Теразија," али га, вели, не пуштају из Скопља.

Удов срез. Најлепши и готово највећи срез у Србији — мачвански — је већ од више месеци обезглављен. Мачва је имала више година једног капетана, који био и ма не био предобар, био је бар сношљив. Неколико фузионашких пропалица рали су против тога капетана и ако је био фузионаш, и кренули га отуд.

Од то доба не може да се нађе „згодно" лице за тај срез, као ни за Управу Београда. И док тај провизоријум траје, дотле се некаква писарица Коста ципита и размеће по Мачви, као да му је од оца остава. Све што не би смео ни хтео учинити један паметан и пошен човек, па ма био и највећи партизан, све то врши случајне ова ћатица, који оправдава ону народску опаску: „Подај Циганину власт, он ће убети свог оца!"

Ова ћата неће и не може ником досадити, као ће самом себи докачати, ка' пусто ждребе.

Веридба. Г. Душан Д. Кедровић апотекар из Крушевца, а шурак нашег одличног пријатеља др. Ђуре Гаврила — верио се са г-ђицом Наталијом Ф. Франсовића из Далмације. Честитамо.

Г. Јаков Х. Демајо трг. овд. верио се са г-цом Сарои ћерном Даниела и Ребеке Фарки, трг. из Букурешта.

Дунаво-Јадран. — Како „Берлинер Тагблат" јавља, у Београду се сада живо [illegible] о трасирању [illegible] ге Дунаво-Јадран [illegible] јер српска влада има [illegible] избор између два пр[illegible] Влада ће, по једној бел[illegible]ској вести, одмах учин[illegible] чим се образује конзорцију [illegible] банака, што ће бити ускоро.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

○ У Петрограду ће се ускоро састати конгрес панруског племства, који је сазвао Бобрински, вођ десница у думи. Конгрес ће расправљати важна политичка питања и донети веома важне одлуке.

†† Председник буџетског одбо[illegible]

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман [illegible] Зевако

— Превод с француског —

XIX.

Роза

Пошто је очекивала неколико тренутака она загаси свет, али с неког пута на неки особит начин, као по неком уговореном знаку. После једног минута врата се отворише и неки глас у мраку прошапута:

— Јесте ли ви сињора?... Света Богородице! како вам је рука ледена... Седите ту... за један тренутак, док запалим буктињу...

Мага се пусти да је поведе за руку и седе не рекавши ни речи. Човек који је говорио пошто и запали буктињу при чијој се светлости појави старчић ћелавих леђа и осмеха, онај исти кога су читаоци видели у време када је Рагастенсу донео неку хартију... управник Веселих Двора, синор Ђакомо.

— Да вам пребацим огртач преко плећа сињоро Роза... ево овај јастучић под ноге... Је ли вам добро? [illegible]

Управник је остао стојећи, у положају пуном уважења и поштовања пред старицом која је седела у наслоњачи.

— Ђакомо рече Мага, хоћу да је видим...

Старац подскочи с силом руке.

— Шта говорите сињора! узвикну он.

— Велим да хоћу да видим Лукрецију...

— Сињора знате ли ви шта од мене захтевате?

— Сасвим просту и природну ствар...

— Али како смем да је пробудим... Ко сме да вас пријави у ово доба?...

— Ко ти говори о томе... Ја нећу да је будим... хоћу само да уђем у њену собу... то је све...

— Дом још спава?...

— Да!

Старац је крио руке.

— Пробудиће се... убиће вас... то је тиграца...

— Ђакомо то говориш као треба слушати... Зар је нико не могу до рачунао на тебе!... Ти ме бало нигде необично додаде ово горко, људи се куну на верност и посадимост дају реч на слепању да су готови до умру на први знак, а кад их човек први пут позове они се кају...

Ђакомо паде на колена... Са тешком муком његово осмела бели и наишао. На његовом мршавом измученом, избразданом лицу појави се силна туга...

— Госпођо моја рече он тако драга и племенита, госпођо моја, ја сам увек готов да умрем за вас?...

— Али нису готови да ме пустиш у собу Лукрецијину, је ли? Слушај Ђакомо, једнога дана кад си дошао из Шпаније... ти си имао у трагу за једним човеком кога си дошао да ћеш убити... је ли истина?...

— Тај човек рече управник уздрхталим целим телом, тај човек отровао је цео мој живот... Имао сам у Хативи жену која ме је волела и којој сам ја обожавао... Тај човек ју је украо... Четири осим дана луд од очајања ја сам је тражио у народу и по планинама... Једне вечери она се врати кући али тако б[illegible] храбрости да је ма шта упитам... Тада ме она одлучно изда свију ужасну истину тај човек ју је обешчастио... а затим ју је бесвестну стио да иде куд хоће... Када ми жена рече све то, пробаде се ножем на моје очи а ја ни имадох снаге да учиним ни један покрета да је спречим... Јер да није само то учинила учинио бих ја! Заклео сам се над њеним мртвим телом да ћу је осветити... и ишао сам за тим човеком вребајући га очекујући час... Он дође у Рим... постаде кардинал... затим папа... Био је у таквој сили да сам се једном смео надати да ћу моћи у осветити... Тада сам ви вас нашао, сињора... И поред бедног одела ја познадох у вама отмену госпођу, коју сам виђао некад у Хативи у њеним колима.

— Тако је Ђакомо. Ти си био тужан ја сам те тешила. Био си сиромах: ја сам ти дала новаца... Био си немоћан ја сам ти обећала да ћу ти помоћи, и држим да сам одржала своју реч...

— Ах! сињора без сумње јесте!... јер сте ме спасли једино благо које ми је остало... Дошав на Хативу бејах довео собом своју ћер своју Нену, тако лепу, да сам из хатала сећајући се заборављао да је је жене мртва.

— Говори даље Ђакомо. Пријатно ми је што видим да још добро памтиш сва.

— Верујте ми, госпођо, да ја имам још и других добрих особина сем плаћења... Беше прошло већ неколико година од како сам био дошао у Рим... По вашем савету и без сумње помоћу вашем, ушао сам у ову кућу као помоћник управников... По вашој наредби пресео сам да задобијем поверење сињоре Лукреције, тако да сам најзад дошао на заведно место главног управника њеног двора... Једне вечери, — Нина је тада било четрнаест година — ма дођосте и мени... Ви знате ону кућу где сам био најмио једну кућицу, где је моја Нина живела затворена са једном слугом, и излазила само увече... Доције те вечери, сињора ви сте спасли моју поштену утеху...

(Наставиће се)

ра талијански [illegible] Рубина ван је ос[illegible] из те војске, зато је пр[illegible] [illegible] мерни свет бу[illegible]

(1 у [illegible]сандовцу, у Италији, ухапшен је аустријски официр Стефан Хомский у тренутку када је топографски снимао околину места [illegible] Пове ди Ледо, где се намерава [illegible] подизати талијанско утврђење.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Утерали нас у лаж.

„Самоуправа" је била љубазна да у броју од суботе прештампа целу нашу омалену потицу „Слаба анонс-позвања" у којој смо устали против тога да у својим писањима гњаве публику и новинаре партиске бабице, који ни појма немају о предметима о којима говоре, па тврди како и ако има таквих посланика, да су то опозиционари или „школовани сељаци". То „Самоуправа" тврди на првој страни а у истом броју на трећој страни на пуна два и по ступца доноси говор „господина" Станка Петровића о буџету за 1908. годину. Цео свет зна да је Станко Петровић владин посланик а сада ни најмањем детету у Србији није непознато да газда Станко не само да није школован сељак већ један нормалан рабаџија. Ето како нас „Самоуправа" утера у лаж, па просто морамо да дементујемо пред својим читаоцима. Него, лако је „Самоуправи" она може да пише шта хоће. Шта се ње то тиче, кад је нико и не чита.

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Накарађивање места.

Против накарађивања улица и тргова варошких издало је магистрат магдебуршки нарочит статут, који је поднео стручњацима на оцену. У мотивацији се између осталога вели: „У последње се доба све јаче тражи, да се грађевине, које се одликују старошћу или уметничком вредношћу, као и слика улица или места варошких и лепших предела околине заштите од накарађивања грађевинама. Такова је заштита нарочито потребна тада, кад се каквом ружном грађевином заклони или нашкоди сепота, која каквом месту даје нарочити печат који вреди видети. Због тога је са свим оправдано спречити, да се такве улице не накарађују грађевинама или преправкама и да им се не одузима њихов нарочити карактер. Сасвим је потребно да недаље вредности буду сигурније и да се против сумњих износа постава за потребна заштита. С тога сабрани пуномоћник господина полном грђуски закон против накарађивања места и предела од 2. јула 1907., који даје општинама могућност, да се у естетичком погледу брани од пресловљеља граница од стране појединаца и нарочито да спрече накарађивање истакнутих улица тргова и грађевина."

Мале приче за велику децу

Краљ нашију

— *Андре Шпрингдорф* —

Идући једном крај шуму, у чијој се задовини нађаху многе труле печурке, путник примети на стази змију како се вије. Али то не беше змија, него мноштво гусеница које се беху збиле једна уз другу.

Путник запита свога вођу: „Шта значи то?"

„Питај право шта је, па ћу ти онда знати објаснити".

„Шта је?"

„То су ларве жалосне мушице, које се слепљују као блато и слама, да не би пропале. Мушице се зову жалосне, зато што тако жалосно зује и што су црне као да су у жалости. Ларве им се одржавају на тај начин што међусобно мењају неку течност, без које би се осушиле и угинуле. Њима је тамнина светлост јер би их сунце убило. Отровне су им печурке храна. Оне мрзе једна другу али морају да се држе једна друге. Разумеш ли сада?"

„Како се зове та покретна маса?"

„Зове се војна гусеница или краљ нашију; појављује се сваке човечије генерације и казује да ће настати зло доба"

„А шта све то значи?"

„Означава људе који иду с лицем на леђима те с тога све наопако виде; што је добро називају злим, а што је зло називају добрим. Зато што живе у самољубљу не виде Бога и бирају из своје средине једног за краља, и онда мисле да сви скупа представљају Бога. Под слободом разумеју слободу чинити зла дела. Неки пут нађе неко марвиниче, стане на све то и онда се оно претвори у сељак, али убрзо нарасте друго".

„Изгледа да је нечисто, као зло".

Тако ти је то у свету, дете моје

Ловац типова

Господин Кутић седео је једно по подне у својој соби и гледао расејано кроз прозор. Од неког времена јако га је занимала крајичка радња преко пута, па и сада су му биле мисли тамо.

„Тако млада, тако безазлена!" — мислио је он. Да, ретко је наћи такав један тип у данашњем друштву. Весела, детињаста, безбрижна! — слика њене чисте девојачке душе, не помућене још прозом живота. Та она нађда мисли да су сви тако добри, тако искрени као и она!"

Његове су симпатије све више расле, и у свакидашњим сусретима са њом, чинило му се да је и у њеним очима прочитао то исто на себи. Да ли се није преварио. Она је према свакоме љубазно и безбрижно дете, па и према њему, као комшији, не може бити друкчија? Али не: љубав има инстинкт који никада не вара а он је био заљубљен и то јако заљубљен.

Резултат његовог дугог размишљања било је једно писмашце, које је галантерски свечић пренео чаплом преко пута. Како му је срце ударало за тих неколико минута, које је провео поводи миса, очекујући њену пресуду! Како ли ће она то разумети? Да се не наљути? Да ли ће одговорити и како ли ће одговорити?

Одговор је стигао и преко очекивања гласио: „Довече у 8 сати у парку, друга клупа лево." Дочко је добио од дањара, што га је веома изненадило као и понашање г. Кутићево, који је млатарао рукама и цептао по соби крупним корацима смешећи се при том.

Још у седам сати био је на месту. У осам појави се и она. Руковали су се а онда без речи на клупу. Бујица речи, која му је била мало пре на језику, као да се негде изгубила и ето где не може да му дође на језик ни једна реч из језик од толико сам лепих и раније спремљених.

— Што сте се ућутали? — отпоче она.

Осећао је близину њеног тела, осећао њен дах и као у неком занoсу, не могавши речи на речи, привуче је себи и брзо додирну њене усне својима. Она му обгрли леђа рукама и привијајући се све јаче уз њега.

— Јао, што ја волим да се љубим! Кад сам живела са једним коњичким (сад је отишао у Кучево) па кад он стане да ме љуби — сва кућа. Ужасно смо се волели. Ал на сто сам муцки неверна. И већ сигурно да ме апелирају, а волела би да водим са тобом љубав. Нула ми се и Мата капетан, ал' није стар је.

Он се нагло одмаче од ње.

— Их, заборавио сам као артикл!

— Шта, да није лудак? Шта ћеш ти сад лудак, кад одемо код тебе, пушаћемо заједно — тако по неки пут запалим и ја.

— Није, него имам врло важан посо'.

— То ти је само изговор.

— Бога ми, имам посла и то врло важан: сутра ми је последњи дан плаћања па морам да нађем посланика да ми потпишу меницу.

— Их, и ти мешам! А кад ћемо се опет састати?

— Јавићу ти. Збогом!

„Боже, Боже, докле ћу бити луд! Зевеке, прави зевеке! Ако ко хоће да види зевека, нека дође да види мене" — говорио је за себе г. Кутић у путу на „Гранд Хотелу."

А тамо свет на пиву а Пера цигански свира „Мајко мила." То га још више разљути: чинило му се да Пера цигански свира ту песму за инат њему.

„Ловац типова!" — мисли је он смешећи се ироничко. „Красан сам тип нашао! Но све једно: тип је нађен, само што није симпатичан. Али ја и он занимљив. И осећајући чашу дугачког „мерзена" поче размишљати поново о свему, налазећи у томе чак и некогзадовољства.

Нико.

Партиска кретања

— *Телеграми „Правде"* —

Забава у Крагујевцу

Синоћна забава напредњачке омладине испала је на опште задовољство. Прихода имало преко 300 динара.

Живојиновић, Зечевић, Недељковић, Алкалај, Стефановић, Пргић, Павловић, Стојановић, Боса Јовановић, Илић.

Избори у Шапцу

I

Напредњачко либерална листа за општинско часништво добила 713 гласова, фузионашко-самосталска 611, социјалистичка 201. *Аноп.*

II

Споразумна, напредњачко либерална листа победила са 102 гласа вишке. *Проко.*

С престола у блато

— **Свакидањи једног краљевског дома** —

(Дневник саксонске престолонаследнице)

(9)

Јован је просто био нем и опет се могло јасно видети да сам много паметнија од њега, да бих попустила да ме капантира. Била сам се закуцала на мислима: „Кога овде да поштујем? Чему да се радујем у овој кући? Све што се овде догађа и све што видим око себе, само је бедно, ниско, пропадност или слабост. У својој властитој соби повољног сам принцузинци, уфуј и још једанпут уфуј! Потпадање носила крајњу моје усхићење, попадање моравица лутајућу око мог стола за писање, котолећење писаније не даду ми да видим своју децу. Моја деца! То је било још једино, што ме је овде могло утрешити, једино чему бих за љубав њима бити добра, али у мене систематски утуцују најбоље осећаје! Седим напуштена у својој соби и плачем као кучићи, чију су малишане утопили. То! то је престолонаследниковина жентебуршка! Тако изгледа жентебуршка престолонаследникова! И ти још смеш да ме кориш! Дозвољаваш себи да тражиш од мене да се још више понизим!

Јован није знао шта одговорити но ћутати. Али ме је моја немоћ била толико сломила, да сам добила грчеве и почела плакати.

И сад је све свршено. Сад ћу чинити све што другога може љутити. Сад ћу безобзирно живети само за себе и за своје жеље. Све ми је једно, шта ће све још бити.

11. новембра

Поступају се свуда говори да сам у немилости и да ме малтретирају. У половини виших чланова, која наговештавају мој сукоб с краљем и где год се јавно појавим, публика се такмичи да ми покаже своје симпатије.

Од маме сам добила прекорно писмо а масу савета, како бих се опет могла измирити с краљем. Први пут сам јој сад оштро одговорила да се не меша у ствари које се ње не тичу и које она не разуме.

Јуче сам чула, да је Оскар одведен у болницу за нервне болести у Гнистербшу. Сад хоће да га прогласе за сумњивог и тог јадног младића ће сахранити у лудници. То је просто убиство! Али Оскарева судбина треба да ми је вара. Видим шта ми предстоји.

(наставиће се)

ОПАНЧАРЕВА КЋИ

Ко ме тода, нек ме ходи
Под ионцара,
Докле такве кал-опанке
Не подере.
А ког неђу, томе пре ћу
Намигнути,
Нека шета и облета
Трaста пута:
Нека чека, док испета
Бол-опанке.
И два пара док се мара
За састанак.
Од те патње нема смрти —
Има вара.
Јер сам Перка, лепа ћерка
Опанчара.

Миодраг Петровић

из „Сељачине"

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Домбуле од гуме.

Чувена петроградска фабрика гуме и разних израђевина од исте, направила је ових дана нешто што до сад нигде у свету није било. То су домбуле од фине гуме за брисање. Кутија, у којој су домбуле, направљена је од каучука и врло је мала. Домбуле су као што мало пре рекосмо, од гуме за брисање, са једне стране су бројеви од 1—180. Табле су од каучука белог и по њима има на свакој по шеснаест квадрата. И играчи узму по једну карту и на њој напишу писаљком бројеве које желе, али не сме да се напише никад један број два пута. Кад се извуче нека домбула онда је играчи уписују редом, и, ако имају тај број, који на домбулама пише, избришу га. Добија игру онај чија табла прва остане бела.

АХ, ПЛАЧИТЕ...

Ах, плачите, кад вам будем казао:
Нико томе више [illegible]: на се краде!
Ала нема! — У кругу [illegible] мужике
На немет грех за рођене браће.

Ах, плачите, [illegible]
Нема више [illegible]
Опорбона наша [illegible] ругало
[illegible]

„[illegible]"

Г. [illegible]

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брански позориште

Ко му је отац?

Људа луда.

Обе шале приказују се вечерас у Брањевоме позоришту под „Коларци" и пошто су обе веома живе и комичне, то их најтоплије препоручујемо свакоме. Програм је пун најинтересантнијих тачака.

† *Владо Јанчевић* — глумац бив. члан Брањевога позоришта, умро је синоћ у Пругу. Био је добар глумац и одличан друг. Бог да га прости.

Треба разабрати. — Да, треба разабрати, да ли је пажљива Управа Позоришта читала. За четвртак је заказана представа „Чертынкин". И кад нас би публика према њеним помало имала за њим парни рачун њих који су одиста пажљива, морала би доћи до сазнања правилног закључка да неко у Управи није читао. Јер читао човек не би овако поделио улогу: *Мали* — Бојићева, *Малима* — г-ђа Поповићка (она што је онолико представљала *Корделију*) а *Госпођу Рудр* — Харитоновићева (за коју рецитал помало тврда да је најбоља наша *Мали*). Ми можемо наставити овако, да се не љути. Ми знамо да оно морају да играју што им се подели. Али, нека се и Управа сарови на истом. Тада ћемо се обрачунати са свима, који на овај начин наниживаљају и Позориште и глумачку величину. Јер оно што се ради у Позоришту не би никада могао радити ни некојак Јовић.

Наша трупа у Загребу. — Већ се преговори, да наша цела трупа почетком марта месеца гостује у Загребу. Геперткар још није утврђен, али ће свакако Драгана и Годиота.

Милутиновић у Загребу. — На позив Војиновића, управника Загребачког Позоришта отићи ће у Загреб да гостује г. Добривоје Милутиновић. Он ће играти *Ромео* (Ромео и Јулија), *Длакона* (Смрт мајке Југовића) и своју обичну улогу у *Драгани*. Г. Милутиновић је успео да задобије симпатије београдске публике, те ће сигурно и у Загребу на усрећи освојити публику. Само прети опасност, да нам наш први љубавник по ствари Загреб, што би био непоправимо новоме губитак за нашу иначе оскудну трупу у љубавницима. Извештај о резултату гостовања донећемо у своје време.

ТЕЛЕГРАМИ

Цетиње. На изјаву барона Ерентала у делегацијама „Глас Црногораца" вели: да берлински уговор не даје Аустро-Угарској право да гради железницу по црногорском приморју, него само ограничава право Црне Горе споразумно са Аустро-Угарском. Против оног наређења берлинског уговора, не постоји никакав споразум између Црне Горе и Аустрије нити би могао постојати.

БЕРЗА

	Продаје
Наполеон	20·26
Форинте	212·39

СТОВАРИШТЕ ВИНА

ПРЕКО ОД „ЛОНДОНА“

У стану друштва „Словенски Југ“ — у подруму А. Ратковића

Има на стоваришту извесна Бела Смедеревска Вина из винограда Петра Радојчића — економа, тако исто има врло добра Црна Вина, Старе Шљивовице и Комове Ракије. Цена је веома ниска, а продаје се на више и на мање, на мање и у флашама. Један литар вина стаје 55—80 п. дин. — Продају врши сваког дана *Аврам Ратковић*, трговац. — Подрум је отворен од 8—12 пре и од 2—6 по подне.

Продаја ће бити овог вина и ракије и у Макензијевој ул. бр. 74.

Скреће се пажња нарочито клиницијама јер могу добити боље и јевтиније пиће у овом подруму но ма где иначе. 48,19—

Рано свеже уловљене и саламљене живине

[illegible]

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

[illegible] — Телефон бр. 48.

[illegible]

КАФАНА „ЦАРИЦА МИЛИЦА“

Зализу Зеленог Венца издаје се од 1. Маја под кирију. За увиђање и погодбу обратити се СИМИ НАУНОВИЋУ овд. месару.

57,9—10

Живине

— Свеже заклане —

Добила је данас

Колонијално-Деликатесна радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

[illegible]

— Телефон Бр. 464. —

Оглас

18.000 кв. метара земљишта на Ташмајданском Брду близу основне школе, продаје се под пропајом. Имање је удаљено од трамвајске станице [illegible] 6 минута. Засађено је благородним воћем.

Изглед одличан и за здравље [illegible] *место*, а нарочито сад кад се Београд проширио.

Цене и услови под дан.

Јован Ж. Јовановић

адвокат ул. Војводе Мишића бр. 32.

72,5—10

30.000 КАЛЕМОВА [illegible] повољном ценом.

Тодор Ђ. Раденковић

[illegible]

Адреса: Железничка станица „Сибиљ.“

71 5—10

Баштованима и привредницима

Одличног купусног семена ово-годишњег имам 60 килограма на продају.

Цена 20 динара кило.

Коме треба нека се обрати или писмено [illegible] кафеџији у Паланци.

Пера Костадиновић

[illegible]

3-3

Курс

француског и немачког језика

и женских радова

Дајем на знање да сам отворила курс

специјално за госпођице

од 2—6 часа по подне. Поред француског и немачког језика учиће се и све врсте женских радова.

Упис траје до 1. Марта.

Дајем и приватне часове појединачно и у групи, а такође и часове по кућама.

Цене су врло умерене.

За услове обратити се г-ђици **Е. Д.** Добрачина ул. бр. 39.

80,10—30

[illegible] имам на продају коме треба нека се јави потписатом.

Миросав Павловић

трг. из Паланке

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас па сваке суботе чувена Албанезова кисео купус са пастрмом и пројом.

Нарочити јеловник спрема се за вечере.

Ове године подао сам 20 вагона [illegible] грожђа турског и смедеревског правог квалитета.

Обраћам пажњу поштованоцима доброг вина ради увере.

Цена пиву за кућу знатно спуштена

БЕЧКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварцове

Љубичина ул. бр. 11. према пута Трговачке Банке

Препоручује се за израду [illegible] *тоалете* на од најјефтиније до најскупље врсте.

Новости у шеширима [illegible]

Ставља оригиналне моделе. Испоручује [illegible] *тачно у одређени час.*

Поруџбинама из унутрашњости [illegible]

62,5—

Част ми је да известим поштовану публику да се у мојој радњи точи само у целом свету чувено

Бело Пиво св. Стевана

из Штајербрукске Грађанске Пиваре А. Д., која је и краљевски српски дворски лиферант.

Ово пиво разаслале компетентне пиваре у све делове света, и на свима изложбама одликовано је

Првим наградама

С одличним поштовањем

Е. Л. ФЕЛДЕШИ

Хотел „МОСКВА“ Београд.

Најмодернији хотел Краљевине Србије снабдевен свима удобностима; све су собе са електричним осветљењем и централним грејањем.

Најотменија кафана у Србији

Поменута природна вина. Пажљива и тачна услуга — умерене цене.

332 3—5

Илија Н. Ђорђевић

АДВОКАТ

Услед подносе [illegible] пожаревачког суда, напустио Пожаревац и преместио се у В. Градиште, где ће продужити досадашњи адвокатски рад од 1. марта. Као и до сада све кривичне, грађанске, трговачке и административне спорове и послове отправљаће брзо и тачно, зато моли своје досадашње клијенте да му поклоне и на даље своје поверење. Нарочито се препоручује трговачком свету, који ће у његовој канцеларији наћи брзе помоћи и искреног савета.

87,5—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, ат** *п. зв. фрашкопа код мале деце*, и осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу, најбоље и најсигурније је средство, за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.8%, efferves)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца без икакве одвратности врло радо пију. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се нагло поправе, добију светлу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од Г. Г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2. дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које гнојe, шкрофулозних отока [illegible] запаљења костију т. зв. кошоткине.

Употребом овога зејтина са Креозоталом рана се убрзо гнојa очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у Дрогеријама: Субашића, Обшановића и код „Гусара“.

У унутрашњости у Апотекама и то: у Нишу код Руменића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тресра, Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Краг. Илића. 10—

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 42.

Прима нове и на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.

Исплату улога врши тачно као и увек до сада.

Финансира и потпомаже кредитом предузећа трговачко-занатлијска и уволничка, индустријска, економска и привредна.

Отвара кредите грађевинарима, предузимачима, лиферантима, шпедитерима и агентима за агентурске и комисионе послове уз потребну гаранцију.

Есконтује менице и даје зајмове на хартије и друге вредности.

50 14—

Извештавамо наше цењене потрошаче да смо и ове године спремили нарочито пиво

„Српски Салватор“

које је израђено као и остало наше пиво од чисте филтроване воде, а по начину баварског **Салватора**.

„Српски Салватор“ одличан је и изврсног је квалитета, те га зато најтоплије препоручујемо свима нашим потрошачима.

Потрошња **„Српског Салватора“** отпочиње 17. фебруара и трајаће само кратко време, а цена му је са 4 динара по хектолитру и 100 флаша скупља од белог пива.

ПАРНА ПИВАРА

К. Бајлони и Синови.

65,9 15

Слух глувима!

НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Зујање и цурење из ушију —
Дејство „Невидљивог Аудифона“
Безбројна оздрављења.

Проналазак „Невидљивог Аудифона“ за лечење глувоће, брујања у ушима, који је и у Француској и у иностранству проналазак [illegible], најновији је описан у листу „Медицина Чула,“ чији ново [illegible] сваког да има.

Међу многим чланцима у том листу нарочито се препоручује [illegible] студија о чулу слуха и местима органа.

Поручи и објашњење „Невидљивог Аудифона“ [illegible] употребе и [illegible] против болести слуха.

Како човек постаје глув: [illegible] одноше између [illegible] и ушију; многобројни узроци глувоће и т. д.

Једна научна студија о физиолошкој анатомији уха, која показује тачно дејствовање органа за слушање.

Од куд долази зујање у ушима, испуштање и цурење.

Најзад, под насловом Тражење Лечења налази се читава гомила интересантних писама, узбуђљивих доказа свакојаких међу најинтересантнијима и најновијих одмашно глувоће, зујања у ушима, цурења и т. д.

У циљу боље пропаганде за тај „Невидљиви Аудифон“ и лечења глувоће, сваког се дана раздаје бесплатно лист „Медицина Чула.“ Читаоци који још то нису примили, може се да одмах пишу директору Завода за Глувоћу 41 Boulevard Raspail, Paris, и тај ће им се лист одмах послати бесплатно поштом. Болесници се примају сваки дан од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне.

28 32—

Нашој доброј и милој мајци

† Марији Станојевић

удови пок. Јеремије Станојевића бив. Државног Саветника

дајемо четрдесетодневни парастос у четвртак 28. ов. мес. у 10 час. пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

Молимо наше сроднике, пријатеље и познанике да присуствују с нама овом тужном помену.

Ожалошћени: синови: др. Драгиша, Љубомир и Витомир Станојевићи и кћи Цана Јовановић са осталом родбином.

82 2—3

Моме драгом брату

† Миловану Ђ. Глишићу

[illegible] Народне Библиотеке

Дајећу четрдесетодневни парастос у уторак 26. фебруара у 10 часова у Саборној цркви.

Тужна сестра: *Станка Ђ. Глишићева* наставница В. Ж. Школе

84 2—2

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Јован Хаџић.*

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 36 [illegible] 69

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 26. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | Уредник: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 56. | Телефон 821.

САНЏАКДАР

— Максимилијан Харден —

II.

„Ваше писмо“, одговорио је Шувалов Бизмарку „остаће ми један од најлепших успомена из мог политичког живота; ја ћу га оставити у наслеђе моме сину. Нека места из њега, преписао сам и послао моме Цару, јер знам да ће му она причинити радост. Кад год је он долазио у непосредни додир са Вама, увек је отуда било само користи и добра. Разуме се да сам изоставио све оно што се односило на Горчакова“.

Оно што је у овом писму било најважније, могао је прочитати само између редова. Шувалов је био противан рату. Султан беше обећао у Лондону и Паризу, брзо извођење свих тражених реформи. Зар му није требало, поред свег основаног неповерења, оставити за то времена? Можда ће се сада бар решити, да човечанска права поданицима му хришћана осигура. Али већ последњег дана месеца марта султан одби протокол, потписан од заступника великих сила. Русија му објави рат и истог дана пусти две своје војске да пређу јерменску и румунску границу. Уплетање Engländer? Тако је то назвао Убрил у Берлину, „ради умирења духова“. Да се овим није рачунало само на брже знимовање официра, показало се убрзо пред Сан-Стефаном. Циљ беше Константинова варош. Али Енглеска стаде претити, поче довлачити индијску војску на Малту и захтевати у друштву са Аустријом (којој о бањалучком неутралитету беше обећано) европски наборани суд. Руси су се и сувише снебивали да нагазе Цариград, нису могли више да затворе британској флоти мореуз и несведоцише да се упусте у новрат на два фронта, уз прилог јаким позицијама на Дунаву до Мраморног мора. И сад је требало свести углед и гледати да се не мисли како се ради нешто под морање. Пошто се у Петрограду знало, да ће Андраши и Дерби ен насмејани. Солсбери, тражити конференцију, би на брзу руку послан у Фридрихсру Петар Шувалов, да измоли свима једнак конгрес, коме би Бизмарк председавао. Овог пута је Шувалов одобрено јавно руско-немачки савез. Бизмарк и овог пута не хте оптирати између источних сила, јер би сила, издвојена из тројецарског савеза, убрзо стекла савезника. Рус говораше: „Vous avez le cauchemar des coalitions, cher Prince“*), а Немац, напротив: „Nécessaire“ ment.“**) Русија, то је цар. Његово расположење може неспретни посланик или војни пуномоћник да поквари. У Француској и Аустрији се можда за реваншом може јаче кренути: зар да овде зависимо од ћефа Горчакољевог или од температуре царевог расположења? Не, и зато нећемо опширију. Сва три царства морају се држати у заједници са или без савеза. То захтевају, упркос Горчакову, њихови животни интереси.

Берлински конгрес је разочарао Русију у њеним надама. Он јој не даде оно, што је она после једне жртве од четири милиона људи и пола милијарде рубаља, а после једног победоносног рата, смела очекивати. Бизмарк је рекао да је он за комисију учинио све што је могао (чак и на Биконсфилдовој постељи) али му упркос томе није остало за руком да погоди све оне жеље, које Русија није хтела изказати нити за њих одговарати. Да је стара мржња према Горчакову (који је противно вољи Александровој за конгресним столом заузимао место првог пуномоћника) на његово држање на њега утицала, то Бизмарк није хтео никада признати. Он је године 1879. писао: „Ми смо конгрес сазвали по предлогу Русије. Ми смо на конгресу свими предлоге Русије, који нам је благовремено саопштавани, подржавали и то са успехом, [illegible] и неће зовемо стањем. Чак да се је Русија и Цариград домогла, Немачка би то могла поднети, јер би се политички добитак и губитак из тога за нас могао изравнати. Али, што ми не би могли поднети, било би захтев: да ми за дубље даље руских завојевања на Истоку, навучемо на себе непријатељство Аустрије и Енглеске.“ У јануару 1877. беху се представници источних сила споразумели. У јесени 1879. године, док је се Горчаков са Французима забављао, беше између Берлина и Беча установљена нова телеграфска веза. Стари цар, истина, посетио је по савету Мантојфеловом свог бесног нећака у Александрову, али је у Гаштајну Андраши рекао Бизмарку: „Према руско-француском савезу, најприроднији је противтег аустро-немачки савез.“

Берлински је мир пише бечко аустријску позицију на Балкану, него ли руску. Тако је то Енглеска желела. Кобденов натпис „Russia by a Manchester Manufacturer“, давно је већ био заборављен у Лондону. Цар, који би владао на Босфору не би био опасан за Британију! Индија није у опасности од Русије! Ова фраза није могла да утиче ни на најобичнијег човека на лондонској улици. Уразумљена русофобија постаде и опет модерна. Одломцима из његових књига о Турској и из „Portfolia“ и опет се поче обраћати пажња. Овај Шотланђанин имађаше вишо ухо. Док је скоро у Грчкој, Николај Павловић беше (1826.) поверио херцегу Евгену од Виртемберга своју најмилију жељу: да дунавске кнежевине заузме, а Турке да уништи. Овај плећати човек, који у својој земљи беше свршио са Декабристима а напољу са Персијанцима, смео је упустити се и у тежа подузећа. Ослобођење Грчке, и проширење својих граница у Јерменској и на Дунаву није му било ни издалека довољно. Четири године после једренског мира он се истина радовао био да брани Османлије од Египатског Мехмед Алије, али зато ипак није напуштао план до правих дана своје владавине. Уз прилог томе, што се је од египатских буктовника ослобођени султан тајно обвезао у уговору од Хункјар Искелесиа, да само руску ратну флоту пусти кроз Дарданеле, а свима осталима да то не допусти. Николај Павловић је ипак тражио себи савезнике против Ислама. На једном лову у Минхенгрецу запитао је Николај Метерниха: „Шта мислите о Турчину? Болестан човек, јел' те?“ Кнез Метерних се завио гари и тек на поновљено питање одговорио је фино али разумљиво: „Упућује ли Ваше Величанство то питање на лекара или на наследника“? Ту се даље није дало ништа урадити.

---

*) На то Бизмарк одговори: Но Ви, драги кнеже! [illegible]

**) По нужди.

Са Универзитета

Уважени Господине Уредниче,

Прочитав данас у Вашем цењеном листу једну белешку под насловом „Са Универзитета“, не могу да пређем ћутке о да најпокорније не замолим за мало гостопримства у ступцима Вашег листа. Рад бих био да Вам приложим још један кратак из нашег универзитетског „Кусиставе“ — а не могу знати и да приличне знате. Хоћу да кажем неколико речи о једном „јачем“ мудрацу мужу — који, и стиже, није редовни професор првог српског Универзитета, али је стекао доцент његова и сада не жели да постане и редовни професор.

О, ви, свих земаља — колико их год има — мужи, будите ми у помоћи, уперите мој дух и загријте топлом маст у моје перо, јер хоћу да опишем славу мудрости међу истинама, најједанијег међу словенима, најмудријег међу мудрима...

Но да прекратим — да вашем дао Вашег стрпљења, Господине Директоре, зато што је свака врста Вашега цењенога листа драгоцена, то зато не треба да је ја напуним овим беспослицама. Дакле:

Тај славни муж је стални доцент за Науку о Финансијама и Статистику. Он... (Nomina sunt odiosa — говорили су негда у латинском). Имене је, чини ми се, миллиардер једнога од наших најбољих домаћих заводв. У том је нешто, у осталом, срећни рутин! уме, шта, да накупи. Но сад и да опирање у бирајеним заклапизацијама боље, но и сама Норланске северне, којима могаше — но бирам — а рукопотписано показа своју надмоћност. И свако ко нас, на Универзитету, назива је не глас:

Ако ми немам шта је то „смајтинија развоја“ — пошаљите га к нама да присуствује часу Статистике (или му дајте „Мали Журнал“ да чита) па ће добити потпуни појам о томе. Агрип.: „Кад посећено“, вели тај господин доктор у својим „предавањима“, „из Первин на закон, испитујући социјалну масу, и идући тако у том испитивању дошло у Мирсон“ (чује се дубоко и разучено: А и ђ) Дакле: „Посматрајући социјалну масу (ох та стереотипна мистификација социјалне масе!) у Србији имамо ево: на два милиона становника — три милиона смртних случајева!“ (Два пута поновио једнога часа. — Лаку ноћ планета!) — ето вам статистике примера многочувених тирада и ђа вежденња „Вашем-квара“: „Целе констелација и хаоса пута мистификација свих појаваа масе кад се групишу и перманују (боље: смути на простој), сведоче резултат анализације.“

То су, само примера ради, пример из неисцрпне торбе докторових бурлија и каламбура, а које сам — зар не требало — тако прибележио на часовима. Недостојним је и у стилу, начину изражавања и т. д. Ту су вам на пр.: „Фрази из института“ (ваља су чат уња и у стенографским белешкама г. г. Љубе Гавриловића и Т. Ђорђевића), „Давиравње масе“ и праста другим њихова да баш у хаосима и самостални Фридривни [illegible] [illegible] ради га [illegible]).

Фолих је мајсра, угађући у овладају: — чим почне разговор с вама, будите сигурни ка све фазона вели да је поредили од Васка Унгурјаца, ја бих, по свему судећи, пре рекао је од Цвијића). Аристотелу је од Бога. Према својим слушаоцима је понешто горе но према служитељима Пејус (који нама: — утицај паленте — берза и теласицај).

Први његов предмет, Науку о Финансијама, предаје место њега г. А. Боргенигалевич, ерм. саветник, а њему остаје само Статистика са 2. часа недељно, па и то ретко дође на час — а кад случајно дође, то буде тек после почетка часа. Њему је: Универзитет, наука, сарадња, слушаоци и т. д. све — вреди — багатела, — све то он нема тамо где и каквим Тешким шкрабама свега, министра. Но њега лута овај који неразуме најскоро овај који му на дуг — вели посланик. Није он доктор, кроз што сада тре, и биографски напише на којих има више пријатеља, претпостављена нема и иначе српски, — још су кривим своје учешћа што министру с је довели П. Шилу кривим ће одржати и прекрстити њ да се има I. срп. Универзитет. Кроз сам ради и ми, слушаоци што, место што иначе своју политику, не подносимо писмен господину: Quousque tandem, o doctor, abutere patientia nostra!! па да му изјавимо „consilium abeundi“, те се на тај начин ослободимо његових гњаваза и малтретирања. Но како није позната кривица прошлих његових не зато је комична сада и...

Сви остасмо у Србији Раја
Шта ће себи а шта за Србију
А шта ли ће у Србији Турци!

Напоменућу да није овај господин само има још један руски боготрошен (у I разр.) Почињеније њем није предавао ни је Београду и сад је поредили проф. Универзитета), који престаде њему вечношћу на Универзитету предајући Енциклопедију права (преписао увод у систем. грађ. права г. Андре Ђорђевића. По даље то њега табаве из „својих предавања“) и „Црвено уреди“.

11. фебр. 1908.
Београд.

Нешко Правовић.

САМОУБИСТВО МОНИ РУСА

Београдска „Меркур“-Банка

Јуче у три сата

Нема дана а да се у Београду не деси по нешто — изненађења. Ако није политично а оно је из нашег београдског друштва, које ће почети личити на оно на Западу.

Јуче у три сата по подне опет се десило једно тако изненађење.

Соломон-Мони Русо, син познатог београдског милионера Израила Руса, који већ годинама држи мењачницу по „Хајдук Вељку“ покушао је јуче да одузме себи живот испаливши један револверски метак — поред ирата.

Мони Русо, кога су због његовог [illegible] [illegible] [illegible] ског чак и јеврејског новчаног завода, у коме је његов отац Израил имао највећи број акција.

Због чега?

Глас о самоубиству Мони Русова брзо је пукао кроз чаршију.

Он је самоубиство извршио у самој „Меркур“-Банци, која је на најлепшем месту у кнез Михаиловој улици, до зграде Драгомира Мокопова.

Разуме се, да се одмах свакоме наметало питање, због чега је он то учинио.

— Преиздужен је! — рекоше једни.

— Јок, него је направио грдан дефицит, а Јеврејин ко нови у лес...

— Није то, друго је...

— А шта би то било? — грдну гомилу Јевреја скупљено на против Меркур-Банке и чекајући ископ: шта ће бити.

— Шта је?.. Шта је?.. — промумла један маторији Јеврејин. — Уаа маневра!

Сапостали разрогачише очи. Па може и то бити, помислише, све је уништено за маневру..

Али кад пронеше окрвављеног Мони до кола — сви су били уверени да Јеврејин не лаже кри — маневра ради.

Дефицит од 5000 динара

Док би човек ударио длан о длан, тако се брзо скупио цео управни и надзорни одбор Меркур-Банке на кривином отрацију!

— И шта да радимо? — Питао је један другог. — Да зовемо полицију?..

— Јес' полицију, па да нам касе запечати...

— А но зна да ли има у њима што!

Прибранији чиновници одмах су затечени да се прегледа стање, које није било тако сјајно било.

У току прегледа констатован је и дефицит од близу 4000 дин.

Кад су то саопштили Израилу Русу, он је лаконски одговорио:

— Дефицита нема, докле су моје касе пуне!

И он је одмах депоновао новац и — Израиљ је био миран.

„Из Чикитицу“

Окрвављен Мони Русо одмах је на фијакеру пренет у општу државну болницу, где су га лекари прегледали и изјавили да има вероватноће да остане у животу.

У почетку он о себи није хтео ништа да говори али је после одвезао језик.

Намеран је био да се убије, али га је страх од смрти у оном тренутку када је прст на револверу запео, толико обузео да му је цело тело па и рука при одапињању задрхтала и тако је промашио.

Мали Русо познат је иначе у Београду због својих разних авантура, са којима је само још његов тата био богатији!

И ако је био син једног милионара, он се пре десетак година оженио из љубави са једном пуком сиротом Јеврејком, која је била врло лепа. Отац га је због тога прекорео и није хтео да чује за њега. Докле му је старији брат био ожењен ћерком једног другог београдског милионара — Бурнија — он је узео пуку сироту. По њиховим појмовима то је био грех који се не опрашта.

И мали Мони Русо мучио се и петљао као ђаво, јер нико од породице није хтео за њега да чује. На послетку се решио да почне каријеру као и његов отац и поста — телалин.

Отац га је преко других помагао тајно, да не зна прави син (јер је Мони други) и ко зна докле би тако стање трајало, да једнога дана не избила позната афера Израила Руса са Софијом Увелченом, његовом метресом, — после које се одмах тата помирио са сином.

Али Мони, који је до овда живео скромно и повучено, отпоче бесан живот, имајући и доста пара. Импоновало му је, да се жене у њега заљубљују. А како је уз то имао отада и доста пара — било је и доста жена да се у њега који је био леђан човек и „заљубе“!

Једна таква његова љубав са женом једног оца, грађанина коштала га је преко 4000 динара, а уз то прилике добио је и праве батине.

Да оставимо за сад на страну све то па да видимо: је ли цела ова ствар „уна маневра“, као што неки мисле, или збиља један озбиљан покушај самоубиства.

Али о томе у идућем броју.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Распуштање угарског сабора. *(Под би маглало распуштање. — Техничка опструкција. — Реакција посланика. — Протест.)*

У кулоарима угарског сабора водили су разговор министар унутрашњих дела граф Јулије Андраши и посланик Сигмунд Фаркашхази, један од вођа опструкције против реформе пословника. У току тог разговора граф је Андраши нагласио, да ће влада евентуално приступити и распуштању државног сабора, ако би опструкција узела веће размере. Граф Андраши прекоревао је Фаркашхазија, што су независни, пошто су сковали тражили тајну лозинку, приступили оваквом средству техничке опструкције. Фаркашхази је одговорио да то није била никаква техничка опструкција, но просто пребацивање, да је дала изјаве да он и његови пријатељи ни под којим условима неће напустити борбу против реформе саборског пословника. На то га је граф Андраши упитао: „Зар не знате, шта би била нова избори?“ Фаркашхази му је одговорио: „Па онда!“ „Па шта је“, рекао је министар унутрашњих дела граф Андраши, „уверавам, да се у нови сабор неће вратити ни један једини опозициони посланик“. Тиме је завршен разговор између ове двојице.

Политичке и друштвене

ДРАНГУЛИЈЕ

Народно признање

— Аха, г. Пашићу, ми вам изгласасмо што год хтедосте: али кад одемо у народ биће зло: Ужичани ће нас кисатити млаком водом, Рашу ће дочекати с мотком —

— Е, па тако је; народ је к'о облак: некога роси, некога покоси...

Српске земље

Против дошљака

Како сарајевски и мостарски листови јављају, један сарајевски Јеврејин упутио је апел на своје сународнике Јевреје, да се придруже праведној и родољубивој борби православних и муслимана против [illegible] странака. Поред тога он вели да су сами Јевреји, јер су при последњим изборима за сарајевско градско веће гласали за странце. Аноним се позивају Јевреје, да се и у овом најновијем покрету [illegible] своја [illegible], која пропагују, да не падну у тамнице, [illegible] су један пут још, [illegible] Босна и Херцеговина.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Трговински уговор. Готов је трговински уговор с Аустро-Угарском, те закључен је, те потписан је, те је дат у штампу и јуче је имао бити објављен у Београду, кад опамо од свега тога скоро ништа. Уговор је свршен али још није коначно закључен, јер још није ни потписан, но ће се потписати тек у току ове недеље. Потписани су само протоколи појединих седница. Није истинит ни глас, да је наша влада дала уговор у штампу. Он не само да није дат у штампу, јер још није ни преведен ни потписан, но га влада није могла послати ни на оцену и мишљење државном савету из простог разлога, што ни сама још нема текст уговора. Зашто је онда било потребно све ово обмањивање јавног мишљења у Србији? Како се с извесних страна наговештава, ово одуговлачење потписивања уговора врши се по нарочитој жељи г. Пашићевој, који налази некаква рачуна да се уговор не потпише док се буџет не сврши бар на првом читању. Што ли му опет то треба?

Сваких 15 дана. Да би задовољили своје гладнице, фузионаши примају за скупштинске преписаче и послужитеље масу својих људи, али на смену: сваких 15 дана отпуштају оне који су примљени, а примају нове. И тако иде редом кроз цео скупштински сазив да се задовоље „своји“ људи. Наравно, да многи од њих и не привире у Скупштину да бар почисте оно ђубре по дворишту и око Скупштине, а преписачи дођу само кад потписују платни списак. Међу овим питомцима скупштинским највећи су део протежеји ужичких „праведоносних костију“, због чега се, веле, г. Аца Станојевић и рукама и ногама отресао да не буде више председник Скупштине. Сви ти „питомци“ примају за 15 дана по 3 динара дневно, а последње врше они „стални“. Осим тога су и стенографске белешке нарочито фузионашко благодејање, зато те белешке и излазе овако сакато.

Издајничка писма. Балугџић и његови пријатељи причају по Скопљу да су повзатели издајничка писма неких пређашњих наставника скопске гимназије. Из тих се писама, веле, види да су неки стајали у тајној преписци с Бугарима, а други да су радили на оснивању младомаћедонске странке.

Ми знамо да се у ресору скопског конзулата краду писма. Али ако има писама горње садржине, дужност је предузети енергичну истрагу по њима, а не причати само о тим писмима. У осталом, познавајући те који проносе гласове о издајничким писмима, ми верујемо да је то проста лаж, гадна измишљотина оних који би требали тек да дају доказа да су и они родољуби.

Концесије. Јуче је у Скупштини прочитан извештај одбора за преглед и оцену разних предложених концесија. Прочитан је извештај о осам концесија, за већину од њих, одбор предлаже да се одбаце.

„Моравско Видело“. У Јагодини је покренут нов напредњачки лист под горњим насловом. Власник му је г. Жив. Москољевић а уређује га одбор. Први број је изашао баш на дан Проглаcа Краљевине, и то у црвеном, свечаном руху. У прогласу се вели да лист има за циљ ширење напредних идеја у моравском округу.

Продаја за порез. У општини медвеђској среза трстеничког потукао је град усеве и министар привреде обећао је Медвеђанима да им се неће наплаћивати порез док им се не исплати накнада за штету почињену од града. Међу тим министар финансија наредио је, те се сељацима врши продаја за наплату пореза. Услед тога је у скупштини упућено питање поменутим министрима и напомењено, да није право да се тим људима продајом наплаћује порез док им се не исплати накнада. Министри нису били у седници, те ће им председништво доставити ово питање.

Трећа дванаестина. Јуче је Скупштина без дебате усвојила и на другом читању предлог закона о буџетској дванаестини за месец март, а по том је поименичним гласањем и коначно усвојен са 74 против 28 гласова.

Дошли на жалбу. Догорело до ноката народу из царства Балугџићева, па потегао чак овамо на жалбу. Свештеници, учитељи, трговци, занатлије долазе да траже заштите од онога који је послан да их штити од Турака и од Бугара. Балугџић замишља себе у положају некаква раје, па прави зулуме. Ко год се не покорава безусловно његовим лудим наредбама, тога назива издајником и прети му убиством. Јешића држи себи уз колено, а друге разбојнике из планине довлачи у Скопље да одржава „непослушни елемент“ у страху. Школе је позатварао, учитеље поинтернирао, с митрополитом прекинуо све везе и прича о њему да му је потписао пасош.

Чуће се лепше ствари од ове депутације. Ако их случајно не приме они којима ће се пријавити, у толико горе.

Ко се српској несрећи радује, нека пожели да Балугџић поседи још 2—3 месеца у Скопљу. Њему је, види се, задатак да растера и оно Срба што Бугари нису подавили и Турци разјурили.

Тешка шала. Напредњачки лист „Моравско Видело“, у своме првом броју објављује годишњу седницу Академије Наука, која се одржала 22. ов. м. и додаје: „видећемо да ли ће се академичари на овом свечаном скупу сетити свога оснивача и добротвора“.

И видели су: да га се нико није сетио у тој установи! Сад је људима и на оном свету топло!

Вести из Скупштине. Јуче је у Скупштини настављен специјални претрес буџе-

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевака
— Превод с француског —

XIX.

Роза

Нико је био онако Нину... Тај неко био је Цесар, син папин!... И као што ми је његов отац обешчастио жену сина је хтео да обешчасти моју Нину!... Али нисте била ту!... Те вечери, сињора, дошли сте по мене... одосмо заједно до куће мојој где сам био најмио за Нину... Па ми нисте ништа говорили... Сакривени иза једног зида ми смо вребали... Ја нисам разумео ништа... Одједном дође два наоружана људи и уђе у кућу... Луд од беса и очајања, кидох да јурнем!...

— „Нина моја! једна моја Нина!“ викао сам ја...

— „Она је у безбедности... Ћути!

— „То је било истина... Ви сте предвидели шта ће се догодити... И не јављајући мени ништа ви сте спасли моје дете... Људи нас ђаке из куће и пробудише пороци нас изгубих... Пред њима је мало Цесар Борџија. Тада сам се заклео сињора, да ћу бити исто толико верни, колико ћу мрзети, Борџије!..

— И ту ми захвалност коју још одбијате...

— Ништа сињоро? Ништа не одбијам!.. Тражите мој живот... он је ваш... Али се бојим тога што хоћете да учините, то је само ради вас... једино ради вас...

— Ради мене?... Ох! зар ти не разумеш?... Ђакомо, хоћеш ли да се осветиш?...

— Да ли хоћу!

Ђакомо устаде. Лице му је сијало мржњом.

— Да ли хоћу! понови он. Ја ради тога само и живим...

Маја га гледаше задовољно.

— Па зар ти Ђакомо, не увиђаш да и ја имам да се осветим. Зар не појмиш да је и моје уцвељено срце већ постало отровано за време овог страховитог очекивања!... Зар ти не видиш да и моја мржња има исти циљ као и твоја?.. Знај да је час освете, можда већ дошао!...

Врачара беше посматрала све речи са неким чудноватим, свечаном одлучношћу. Лице јој се беше исправило под утиском страшног осећања који ју је обузимао.

— Ох! узвикну Ђакомо, чини ми се да вас сад видим онакву каква сте били у време младости!

— Мржња ме подмлађује!

— Да... сећам вас се кад сам вас видео у Шпанији...

— Шпанија! прошапута стара Роза. Хитана!.. Како је то далеко!... Далеко!... Далеко!..

Она је говорила лагако и изливала је свој бол у потмулим речима које је Ђакомо једва чуо...

— Срећна!.. Ах! да, била сам срећна! Богата, уважена, понос и радост целе породице. Витези тражили су ме [illegible] и најплеменитији племића, била сам лепа, у своме пролећу, у осамнаестој години... Мислила сам само на срећан живот... Отац и мајка су ме обожавали... Моје жеље [illegible] биле су као закон у замку Паломо. Млади лепи људи отимали су се за један мој осмех... Али ја не сам волела ни једног... Једног дана дође он!.. Он прође кроз наш замак као злокобни метеор... Породица Паломо сматрала је за част да прими под свој кров Родрига Борџију, потомка арагонских краљева, синовца папе Калиста III. и понуди му гостопримства како то умеју само шпањолски племићи...

— Родригу Борџију? Њему! узвикну Ђакомо гласом пуним дубоке мржње. Њему! нитковоу одвратном отмичару жена!..

Маја продужи не одговарајући. Можда није ни чула Ђакомове речи...

— Чим га видех ја осетих да се у мени десило нешто необично... Био је леп, али му је лепота била тајанствена, кобна... његове ватрене очи помрачавале су ми разум... његова слатка реч ме је опијала... Ја нисам тада пожелела другу срећу до да будем његова, само његова душом и телом за навек... Кад је најзад требало је само да ми да знак... Ја пођох за њим оставивши оца, мајку, кућу, породицу... Ишла сам за њим срећна што сам постала његова робиња... ишла сам за њим не знајући ни куда ни зашто... једино зато што ми је он рекао: Ходи!..

Маја је била у једном од оних тренутака кад мисли које су биле сакривене у најдубље боре њеног мозга сину на површину као се тајне које су лежале на дну срца нађу само на усне, као што у бурним данима море избаци на површину своја чудовишта која су вековима лежала на тајанственом песку његових дубина.

Она је говорила, можда и не знајући да је ко слуша.

— Од тога дана продужи она почело је моје мучеништво... Када подстиче Родрига да ме се за навек до ће оставити у првом налету ову он прсну у смех... И ја наскоро стекох ужасно убеђење да је љубав његова према мени била лаж... лаж је била и љубав његових речи... лаж све што је говорио и чинио... Године су пролазиле... црне и несрећне године... Моји родитељи умрли су од очајања... Ја сам имала деце покушавала сам да посветим свој живот материнској љубави... Једнога дана Родриго ми рече да сам му на сметњи...

(наставиће се)

та министарства унутрашњих дела. Говорили су г. г. Лазар Миловановић, самосталац, Станко Петровић фузионаш, Живко Хаџић самосталац. У свима тим говорима није било ничег од нарочитог интереса нити новог, што у ранијим дебатама, начелној и специјалној, није већ изнето, да би заслуживало забележити.

Концерат у „Гранд Хотелу“. У петак ће бити велики музички концерат у „Гранд Хотелу“ што га приређују здружени оркестари г. Сташе Биничког и г. Осецког. Улаз ће цена бити 1 дин. Почетак у 9 час. у вече.

Тучем. Трајко Тошић из Београда био је 21. о. м. у Смедереву, те купио неке калеме за виноград. У вече у пијани наредио је музикантима, те су му најпре свирали Гарашанинов а по том напредњачки марш, за што им је платио. Кафеџија Сокра само је гледао брсове. Трајков друг, Мита Николић, пође после тога да га испрати као друга још из српско-турског рата. Али у томе три момка ухвате Трајка и чаму га туђи, говорећи „чији марш хоћеш да ти се свира“, и да није било Мите да га одбрани, ко зна како би прошао Трајко. Једноме је нападачу име Ђорђе, а полицији је сви, другом Воја а име трећега зна Сокра кафеџија.

Неистинити гласови. Самостални листови побијају све гласове о некаквим погодбама између самосталаца и фузионаша.

Разбојници у Скопљу. — Познати Петко послао је у Скопље петорицу својих људи да поубијају неколицину одличних Срба, који сметају Балугџићу у патриотском раду његову.

Даље, послао је овога конзула српског у Македонији да убија Србе? Сад нам је бар јасно зашто је овом дописнику „N. Fr. Presse“ дат [illegible] конзул. У Београду убијете људе, па их поубијају; у Македонији доведу разбојнике у народ, да убијају по улицама и кућама. Они су претекли Јешића, Балугџић је пештије од Церовића.

Преминула. Даринка пок. Мате Карамарковића преминула је јуче у 2 часа по подне. Погреб ће се кренути сутра у 10 часова пре подне са железничке станице. Породици шаљемо наше искрено саучешће.

За скопљанску гимназију. Гимназисте Јевреји у Београду са два учитеља г. г. Ш. Русом и Пинтом а уз пријатељско суделовање г-ђе Харитонијевиће и г. Туринског чланова Народ. Позоришта приређује у недељу 9. марта о. г. Матине код „Коларца“ у корист подизања српске гимназије у Скопљу. На Матинеу даваће се први пут нов комад „Естира“ из старо-јеврејског живота, који је нарочито за ову прилику превела г-ђа Естира Русо, учит.

Окршај у Скопској Црној Гори. Чупар митрополије скопске, један поштени сељак из Чучера, оде послом у своје село. Петко га зароби и одведе у планину. Намера му је била, а вели да му је тако гласила и наредба, да га убије зато што је чувао српску митрополију. Чучерци, дознавши за то нечовештво, узбуне се и поруче Петку да ће побити и њега и друтове његове, ма под земљу побегли, ако тога човека одмах не пусти. Пустио га је, али тим није спасао кривицу коју је хтео учинити.

Као да је ушао неки бес у наше „надлежне“, кад су и на те путеве нашли!

Читуља. Г-ђа Ружа пок. Воје Марковића Шаптанића преминула је данас у 8 и по сати пре подне. Погреб сутра 27 у 11 сати пре подне. Опело у Вазн. цркви.

Оболео. Наш пријатељ Милан Борисављевић, срес. начелник у пензији, [illegible] је оболео у У. Ужицу. Желимо нашем пријатељу што скорије оздрављење.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(.) [illegible] министар [illegible] гр. Ерентал [illegible] је из [illegible].

(:) [illegible] [illegible] португалског краља [illegible] [illegible].

(*) У суботу 1. марта стићи ће у Беч руски велики кнез Сергије Михајловић, који је генерални инспектор артиљерије [illegible] у Кракову.

§ Петроградском информацијама [illegible] посета председника француске републике Фалијера у Петрограду. Он ће у Петроград стићи у јуну, [illegible] у Шенкену.

[:] Јавља се у [illegible] „Кзцувару“ [illegible] министру [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Јавна благодарност

Господине Уредниче,

Код нас се у војсци врло често издају наређења, правила, прописи, расписи и наредбе са пуно бесмислица, да муку мучимо шта и како да радимо по томе и тек ако после извесног времена следује томе какво објашњење које се објасни другим објашњењем, можемо се колико толико наћи у тој збрци. — Ви сте нам помогли да се један акт бар нашег пречуеног министра може раније исправити, те сте нас спасли једног више калабура. — Пропис који сте ви критиковали измењен је исправком од 15. ов. м-ца у службеном војном листу од 21 фебруара.

„У „Службеном Војном Листу“ бр. 6. за ову год., у Пропису Пов. ФЂ№ 730, на страни 89. нека се изостави цео шести став, који гласи: „*Један од ђенералштабних официра из уређивачког одбора биће у исто време и помоћник уредников,*“ пошто је овај став погрешно одштампан.

15. фебруара 1908. год.
Београд.

од стране уредништва.“

Тако гласи исправка, а да ли је збиља тако, да ли је цео тај шести став само мисао каквог слагача, ми се у то не упуштамо, само констатујемо да сте нам ви помогли нашом потицом, на шта вам ми искрено благодаримо.

(долази потпис са неколико официра које уредништво изоставља)

ДРУГАРСКО ВЕЧЕ

Клуба [illegible] у Књажевцу

На велико чудо и голему непријатност наших „славних“ фузионаша, који своје [illegible] [illegible] „добра“ [illegible] — [illegible] историји [illegible] Књажевца бити забележен крупним словима као дан [illegible], кад су и сами фузионаши увидели да је [illegible] [illegible] путем, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] треба, [illegible] увидети...

Тешко вели фузионашима, да ће прво другарско вече, клуб напредњачких самосталаца, бити посећено само са два-три фамилије, [illegible] [illegible] ће бити [illegible] [illegible] бал у Књажевцу и од самог [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] приређен.

После свршених уобичајених формалности, весељу није било краја. Српски [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] „Живели напредњаци! Слава [illegible] Гарашанину!“ није било краја...

Храна честитала [illegible] Самуровићем [illegible] [illegible] Србије [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] фузионаша — бар у Књажевцу...

Са уским фузије и нада се отме сада уздах: „[illegible] [illegible] [illegible],“ [illegible] „[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]“ — отрује се од тебе.“

Учесник.

Општински избори

Избор у М. Црнићу

— Телефонски извештај —

Јуче је обављен избор општински у Малом Црнићу. Полиција у лицу среског начелника покушала је да и овај избор омете. Начелник је ушао у општинску суданицу и избацио напоље председника бирачког одбора. Затим се удаљио а избори су настављени, начелник је поново покушао да бирачки одбор избаци али му то није пошло за руком ма да је са собом имао 15 жандарма до зуба наоружаних, јер маса која је на биралиште дошла одупрла се овоме полицијском насиљу.

Ово је све рађено у присуству окр. начелника који је такође дошао, али су сви морали са биралишта побећи.

Један жандарм уперио је пушку на масу али га ср. начелник задржа и куршум одлете и удари више слике краљеве која је над уласком у суданицу окачена од бирачког одбора.

При бегству полиције жандарми су изгубили 15 метака што такође служи као доказ да је полиција наоружана пошла да избор омете и што ће се уз жалбу послати мин. унутр. послова. Али јој то није помогло јер је избор свршен и изабран г. Јарослав Бајловић са 217 гласова, ово петнаестина фузионаша колико их свега и има уздржали су се од гласања.

Ситнице из Ниша

Друга фабрика шећера

Тврди се као поуздано да ће се друга фабрика шећера подићи у Нишу. Директор [illegible] фабрике из Београда био је ово дана у Нишу и разгледао место где би се фабрика подигла. Избор ће пасти на Медошевац или Топоницу.

Стидни споменици

Негда, кад је владао „путарски систем“ владавине, у Србији, и народу пиштало „мајчино млеко“, [illegible] [illegible] пало је на памет да народу памети и ту [illegible], — [illegible] путаре који ће се старати о одржавању путова по којима ће се господа [illegible] у [illegible] возити. За те путаре подигнуте су лепе зграде, на сваких пет километара, у којима су они боравили. — Кад сијају сунце [illegible] слободе, нестаде путара као да их није ни било, али осташе њихове зграде. Народ је се трудио, колико је могао са голим рукама и ноктима, да нестане и њих: то јест: рашчио је врата, прозоре, ћерчиве и другу дрвенарију, али зграде ипак осташе. Сад стоје упакарђене, као после какве дивљачке најезде, и [illegible] чекају... Ко та зна шта ти још и ти [illegible] чекају!...

Рупе и чивритије...

Место насутих и калдрмисаних путова, какве смо до скора имали, сад имамо овамо рупе и чивритије, са којима се боре кукавни путници и њихова стока. Онамад код Мрамора, на прокупачком путу, умало није прекинут саобраћај. Да је киша падала још који дан, и то би било посигурно. О путовима не води нико никаквог рачуна. Управо и не зна се ко је надлежан да још и о њима води бригу: да ли државне или самоуправне власти. Како се приближују скупштински избори, чек му га мајка ко ће смети помешути народу да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Округ без буџета

Нишка окружна скупштина растурена је још у септембру. Није се могла ни конституисати, а то [illegible] шта урадити. Самосталци су имали већину, али им је полиција нешто покварила, а неки отпадници дошли у фузију, те оста „пата-марка“. Онда ударише у опструкцију, говорише се неколико дана па се растадоше. Од тада ево неколико месеци, а округ нема буџета. Неће га ни имати док фузионаши не стигну да учине неке измене у закону у уређењу окружне самоуправе, или док опозиција не обори владу. А биће или једно или друго, ускоро.

Сточни трг

Између општине нишке и „Прве Балканске Банке“ постигнут је споразум о установљењу сточног трга и [illegible] клаонице у Нишу. Општина је дала Банци концесију на 25 година и уступила јој потребно земљиште. Држи се да ће овај сточни трг привући сточну трговину у нас, а још више ће помоћи [illegible] банци.

РАЗЛИЧНОСТИ

Нова радничка школа у Немачкој

Како јављају из Берлина, тамо је отворена нова радничка школа, за оне раднике који нису учили више од четири разреда гимназије, а хтели би свршити гимназију, а уз то и [illegible] [illegible] практично [illegible].

Овде поред професора гимназијских и других учитеља има: [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible] мајстора [illegible] [illegible]. Тако да једна обична радничка [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] и др. [illegible] фабрикама.

Ову школу издржава [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] се да ће бити установљена [illegible] [illegible] [illegible] школа.

ЗАСПА ДАНА...

Заспа Дана, сред бостана,
Њој се прикраде лепи Раде
Лаким скоком с босиоком,
Па босиљем мирис-биљем
Лупи мало по образу:
— „Устај Дано, све обрано!
Сабре воће посеване
Лубенице са добриње,
И црвене лепе диње...“

Дана скочи. Трља очи!
Кад пости ко јој прети,
Пробесеђи: „леде седи“
Што вокосе ноћа [illegible],
За те [illegible] у недрима
Лубенице, љубљенице —
Дае, на брзе!
Ајде љуби, не [illegible]!..
Кућу — [illegible]!..

Милорад Петровић
из „Сељанчица“

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Несавесност. — Од како је напуст Позоришта, [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] репертоара, [illegible] [illegible] године! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] већ [illegible] услед честе игре.

Па и тај тако сиротан репертоар не може да се игра и [illegible]. [illegible] се час [illegible] [illegible] [illegible]. Објави се један комад а игра се други. Поред тога [illegible] још болећа и погрешаја. [illegible] да се сад [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], и тако је г. Милојевић дошао до тога да игра и Гога и Луја XI.

Управа се за ово често променом [illegible] [illegible], који се често поболевају. [illegible] [illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] да су [illegible] у [illegible] односима са Управом и да се често разболевају, да би Управи досолили на штету публике. Ако је то истина, онда је та [illegible] [illegible], која је [illegible]. Ми ћемо то проверити, и тада кааћемо [illegible] реч о тим „уметницима“. Ако није тачно ово што смо чули, онда нашли да има неких глумаца са великим платама, који су непрестано болесни. Ако је то баш тако, треба их разрешити од дужности, као несавесне и [illegible].

ТЕЛЕГРАМИ

Лондон. Лорд Твидмут, пре но што би био интерпелисан, изјавио је: да је 18. фебруара по новом, примио преко поште од немачког цара Виљема писмо личне и пријатељске природе. Он — Твидмут — је одмах то писмо показао Греју, који је нашао да је писмо чисто личне природе и да по њему не може се и не треба ништа званично радити. Услед тога Твидмут је 20 фебруара по новом одговорио цару опет писмом личним аналог овоме које је од цара добио. Може још само рећи да моли парламенат да му верују да је радио онако како и сви они желе т. ј. да се учврсти споразум и сагласност између Немачке и Енглеске. У доњем дому Асквит је дао исту такву изјаву — као и Твидмут у горњем дому —, на шта је посланик Лонворд упитао да ли Асквит држи, да је споразумевање између немачког цара и лорда Адмиралитета Енглеске, ствар приватне и поверљиве природе. Асквит је одговорио да нема више шта ни да објашњује ни да мења у својим изјавама. Овим је догађај овај окончан.

БЕРЗА

	Продато [illegible]
Наполеон . . .	20.226
Форинате . . .	212.58

СТОВАРИШТЕ ВИНА

ПРЕКО ОД „ЛОНДОНА"

У стану друштва „Словенски Југ" — у подруму А. Ратковића

Има на стоваришту извршна Бела Смедеревска Вина из виногрида Петра Радојчића — економа, тако исто има врло добра Црна Вина, Старе Шљивовице и Комове Ракије. Цене је осома ниске, а продаје се на више и на мање; на мање и у количини. Јеван литар вина стаје 55—80 п. дин. — Продају врше своког дана *Аврам Ратковић*, трговац. — Покрун је отворен од 8—12 пре и од 2—6 по подне.

Продаја ће бити свог вина и ракије и у Макензијеној ул. бр. 74.

Скреће се пажња парочито кафеџијама јер могу добити боље и јевтиније пиће у осом подруму но ма где иначе. 48,29—

Уна свима удаљи и свакоме живи

Уна свима „Трубуром" и за возила. Уна свима „Тоне Бан" у вагонима 50 ком. дин. 2·00.

Одвојак среза кобилица Totten Wood у сто комада 1·00.

Салоне, Сара Јовановић (код свима). Жена Бена и Цена 1 д. 0·50, 0·60, 0·80; 1, 4. Чешљеви среда дин. 1·00.

Свилар Гуја и Мишић 1 сто дин. 1·00.

Мишић среда сувога 1 сто дин. 1·00. Кисела крстача „Мишић" 1 сто. дин. 0·00.

Цветна Сестрин Поклоњење комад ком 1 т. 1, в. т. 2.

Пошта четвог Коломанско-Домаћинске рабе производње радова

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Врач. Срп. Дворског лифарског Бенгрда (Германија) — Телефон бр. 48.

Г.г. пасторовима на потрошњи скупа вам се лагано плаћа у ко-ратама.

46,26—

КАФАНА

„ЦАРИЦА МИЛИЦА"

башту Зеленог Венца издаје се од 1. Маја ове године. За више сазнање и погодбу обратити се СИМИН НАУНОВИЋУ ово. месара.

67,30—10

Живине

— Свеже заклане —

Добијам је данас

Коломајско - Домаћинска радња

ДЕТРА П. МИРКОВИЋА

Пастровић бр. 10, Обилићев трг

— Телефон Бр. 464. —

МОДЕ САЛОНУ

Софије Шварцове

Пребивање ул. бр. 11 преко пута Трговачке Банке

Потребне су неколикобо добрих радња и старијих радница.

1—10

ПОД КИРИЈУ од 1. маја ту-ћан у кући је бив. фризера М. Шошке Кнез Михајлова ул. бр. 36.

Упитати М. Ив. Жомволића на Кожи. 81,1—10

30.000 КАЛЕМОВА сваштарског вајног и аспарагс-вог новалног цвећа

Тодор Ъ. Радивојевић

Адреса: Железничка станица „Сабово." 6—10

Бавитовачима и привредницима

Одличног жутуског сочива ово годишње имам 60 квинтала на продају.

Цена 20 динара кило.

Ко тражи, може се обратити ради истог поштанском или Гарду Јанићу кафеџији у Палежу.

Пера Костадиновић

власник из Кумана срез Б. Орашац код Смедерева 2—3

Куре

Француског и немачког језика и женских радова

Дајем на знање да сам отворила курс.

Истовремено за полазнице

од 2—4 часа по подне. Прође француског и немачког језика учиће се и сви врсти женских радова.

Улаз тре је од 1. Марта.

Даље и кројачице нассе које дошколе 4 и у трупи, а такође и кашаје по кућама.

Цене су врло умерене.

За усмене обратите се г-ђици **Е. Л.** Добрановић ул. бр. 29. 60,10—10

Вешу молитвену добре сене имам на продају коме треба нека се јави на полицајцима.

Милован Поповић

трг. на Палежу

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас на даље суботе чувши Албанезе кисело купус са пастрмом и пршут.

Наручити ручковим спрема се за пријатно.

За време поста увек посна јела и риба

Ове године целио сам 80 хектара виногрида гроздја турског и смедеревског правог квалитета.

Обрадим пажњу познатоме доброг имена ради умрле.

Цена јему за кућу златна слушалица

Илија Н. Ђорђевић

АДВОКАТ

Услед одлуке пресветлога пожаревачког суда, пишчаста Пожаревац и преноси се у В. Градиште, где ће продужити доса дашња пројектантска рад од 1. марта. Као до сад: сва кривичне, грађанске, трговачке и административе заступке и послове обављаће брзо и тачно, што моли своје досадашње клијенте за му поверење и на даље своје поверење. Парочито се препоручује трговачком свету, који ће у најкраће времену моћи брзо комоћи и искрени савети.

67,6—10

Браћа П. Радојловићи

Гвожђари — Београд

Добијен су велики избор алата за грађевинске, занатске, пољопривредне и кућедске ствари, по најнижим ценама.

Цене су умерене и утврђене

77,5—11

30 од сто јефтиније од данас

ПРОДАВАЋЕ

Стоваришће собног камештаја

Сликаћеи - соба све сорте.

Трпезарије.

Сале у свакој боји.

Оплавана радне: кожаване.

Гарнитуре од Сакси, Пешаја и Штифа.

Канабета од Штифа и Мајснера.

А нарочито обраћамо пажњу на ову јефтин рад за времешење старог намештаја

Рудолф и Жига Фелдман

краљ. пута Жељезничка Дворанска Краља Петра ул. бр. 11. 74,3—3

30 од сто јефтиније

30 од сто јефтиније

30 од сто јефтиније

№ 4711

АИДА ГЛИЦЕРИН САПУН од лубичице чини кожу мекшом и белом. Има изврстан мирис природне љубичице.

Квалитет непостижан

Ко тај сапун само једном употреби постаје сталним његовим купцем.

При куповини треба пазити на сувеће протокопије бр. 4711 јер је подражавање врло велико.

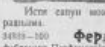

Исти сапун може се добити у свима бољим радњама.

34933—100

Ферд. Милхенс

фабрикант Парфимерије и козметике воде Бр. 4711 у Келну на Рајни, снабдевач руског Двора.

Штофови за костиме и хаљине

у најмодернијим бојама изврсног квалитета добила је трговина

Здравковића, Поповића и Комп.

85 Кнез Михајлова ул. бр. 59. 1—3

Извештавамо наше цењене потрошаче да смо и ове године сачували парочито пиво

„Српски Салватор"

које је вариво као и остали наше пиво од чисте фактрозне воде, а по начину баварског **Салватора**.

„Српски Салватор" одлежао је и изврсног је квалитета, те га исто пароначе препоручујемо свима нашим потрошачима.

Потрошња **„Српског Салватора"** одлежала 17. фебруара и трајаће само кратко време, а пиво му је са 4 декара по хектолитру и 100 флаша сандука од овог времена.

ПАРНА ПИВАРА

К. Баздоких и Синови.

65,7-7

Радионица кола у Шапцу

Част ми је јавити пошторнику мушторијама како овде тако и на страни да имам велики избор

ГОТОВИХ КОЛА И КАРУЦА

сваке врсте, сопствене израде и боље но ма где на страни и то:

Бендатата, Виште, Ајн, Фајтона, Сандаљуша, Пасарта, Шпицруцета, Тиљура уколе уштедно и то сам ја сопствени, који сам дототопшао дарове.

За добру и солидну израду јамчим. Потрудићу приказ кола за исте израде тако и за ремонтирање старих. Сви се добрих мештарима а нарочито са добром гвожђем из моје фабрике, које неће кабадети.

Израда бреа и солидна

РАДИОНИЦА КОЛА ЈОЦЕ ЈОВ КАМЕНИЧКЕ ЛУГРИЊЕ У ШАПЦУ

ЈОЦЕ АПИЋА

34,10—

ПРВА СРПСКА ПОВЉ. ФАБРИКА

САПУНА и ТЕСТА

Ник. К. Месаровића и Конзорције

БЕОГРАД

Телефон 260. Дубровачка 23. (на Дунаву)

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ САПУНА

ПЕРАЋИХ најрекоз (сапунара) завршене кошуље и осо вора, жутог и белог.

МИРИСАВИХ најбољег квалитета (сапунског и мирисног) мошуса, бадема, глицерина (љубичаст, руже и обичног), медицинског кокоса (белог и у боји) пасја, радничког (и за бањице) и т. д.

МЕДИЦИНСКИХ (лековитих) катрам, карболна, гумарин, сумпор-сапуна, борвица.

Цене су врло умерене. За доброту и интегритет робе јамчимо. 8—20

Нашег доброг и милог мајке

† Марији Станојевић

удовице зем. Јеремије Станојевић пок. Јовановог Саветника данашњег четрнаестодневног пијетета у четвртак 28. ов. мес. у 10 час. пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

Молимо наше сроднике, пријатеље и познанике да присуствују с нама овим тужном помену.

Ожалошћени: синови: др. Драгиша, Љубомир и Виктор Станојевић и кћи Цица Јовановић са остали родбином.

82 3—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан, изузимајући је за Србију за недељу 16. дан за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·40 дин. За иностранство за годину 28 дин., пола год. 14 дин., за четврт год. 7 д. — Сви уредничке ствари се на ову Васкре и Дубровачке кавје. — Врсине и оглашене уредник Јован Кобић.

„Српско Радничке" Штампарија Ђ. Ђ. Домановића и Комп. Брзопоза ул. бр. 19. Телефон бр. 93.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 28. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 58. | Телефон 821.

САНЏАНДАР

— Максимилијан Харден —

IV.

Felix Austria. Опасност да постане вазална држава, или, у најбољем случају да под руским протекторатом влада у Србији и Херцеговини, била је преброђена. На југу је Аустрија задржала Турску као суседа, а тиме и границу која је, по речима Метерниховим, била сигурнија од сваког мора. Прокеш-Остен већ је на Мајни сањао о оснивању византијског царства. Тај би сан могао бити, по његовом, остварен само онда, кад би Аустрија ступила у интимније однос према источним немачким силама. Оне би морале постати браниоци Хабзбурговних интереса; њему, Хабзбургу, загарантовати господарство у Немачкој и талијанске провинције, а на Балкану помоћи му да завређује. У томе Прокеш-Остен сигурно није много добра желео. „Као да неки благотворни сан, једини мисаони за рат између Енглеске и Русије, у коме би се међусобно слабили и ослабили", писао је Прокеш Остен Буолу, Шварценберговом следбенику у министарству спољних послова. Али до тога не дође. Прокеш је лежао већ две године у гробу, када је после шестог руско-турског рата, енглеска нота учврстила положај Аустрије на Балкану. Разрачунавање са Прусима, заједно са пропашћу француске немоћи, створило је нову ситуацију. Бајст је, истина, одмах после рата помишљао на француско-аустријски савез, али, кад му је Бизмарк рекао, да ће немачка царевина покушати, да, споразумно са Бечом отклони руски притисак, онда је овај суптилни дипломата нашао да његов дух одговара духу берлинског му колеге, као кључ својој брави. Али пре но што је јесен прошла паде Бајст са Хоенвартом и Шефлом и на његово место дође Андраши, који одмах увиде потребу да се опрос, који у Парижу беше у врењу, помоћу једног bloc-a moral-a напусти. Француска не беше способна за савез. Још у мају 1874 писаше Херцег од Деказа: Tant que nous ne serons plus de ce monde, l'Autriche restera le satellite obligé de la Russie et de l'Allemagne. Il faut le savoir et [illegible]*)

У тројичарском односу [illegible] беше оквирно употребљен део свете заједнице. Вилхелм оде у Петроград, Александар дође у Беч. Двадесет година не беше ногу руског цара крочила у Хофбург. Посао је отпутовао [illegible] Андрашијеви [illegible], да су се све три владе споразумеле у свим источним питањима и да је [illegible] споразуми у [illegible]. И Вилхелм дође у Беч и [illegible] ту шест дана. Је ли се требало бојати од рестаурације француског краљевства? Франц Јосиф, веле, да је разговарао са грофом од Шамбора (Макс Мајкс, наглашује то у својим Mémoires inédits) а сам претендент посао је хоте своме [illegible], у којима их умиру-ју. Крајње је давне време да се све монархистичке велике силе на континенту уједине. Бизмарк и Горчаков, Андраши и Висконти-Веноста, као да су расположени за братски савез. Французова је усамљена. Да би растерао страх, Деказ, који је врло верало напустио Лондон и прешао на Орсејски кеј пише шест недеља после бечких царских дана дипломатском заступништву француске републике: Sans s'émouvoir des graves questions qui s'agitent autour d'elle, la France se recueille et elle attend, avec la conscience de sa force et de sa grandeur, que l'ordre et le travail lui aient permis de panser ses plaies et que le temps, qui seul peut permettre aux événements de l'histoire de porter leurs fruits, ait effacé l'amertume de ces jours funestes qui ont si profondément troublé le monde*).

Као одговор на ово [illegible] оно што је Бизмарк говорио у рајхстагу и „краљу Хенрику, грофу од Шамбора" и што је у тајној циркуларној ноти (коју је [illegible]), али је није у тајности држао) рекао: „ако нови сукоб постане неизбежан, онда Немачка неће допустити Французима да бирају [illegible] за напад." Царица Аугуста [illegible] се посланику француске републике: „Ја сам [illegible], [illegible] вас, говорила до вас [illegible] на крају ваших патњи и да ће вам се доцније правити многе веће тешкоће но што су оне које сте претрпели." Тако је говорила супруга немачког цара француском посланику. „Јесу ли и опет били љубазни према Вама?" То „јоку [illegible]" односили се на Бизмарка. [illegible], међутим, не беху тако заслепљени мржњом. Александар је говорио ђенералу Де Флоу: „Умирите се! Нико није за рат. Па ни кнез Бизмарк. Мир је осигуран". Али Горчаков је радио у тишини. Када је Гонтан-Бирон био у Петрограду, чуо је од Горчакова ове утешне речи: „Бизмарк Вам не може огласити рат, јер би цело мојало јавно мњење било против њега". Одмах после тога могао је Деказ написати у једном приватном писму ове речи: „Пруски је утицај у Петрограду смањен. „Стрпљења, стрпљења, стрпљења!" Прошле му доносе још једну радост: Гледстонов пад. Дизраели сања (тако пише Деказ) бесумње о Палмерстоновој слави и похлепе већ у самом почетку да дође до нове spirited foreign policy „коју је лорд „Фајербранд" целог свог живота желео. На прву интерпелацију (Руселову) одговорио је преко Дербија: „Ја држим да би сваки покушај да се рат отклони био узалудан; пре или после до рата ће морати доћи". Какав рат? Рат који би решио судбину отоманског царства. Александар међутим [illegible] после овог говора енглеску краљицу у Виндзору. Ту се ништа не утврђује. Одатле цар одлази у Чизлхерст, [illegible] сина царице Евгеније себи, а у повратку избегава да путује преко Болоње, да га не би поздравили претставници републике. И грофа од Париза био је примио у аудијенцију и посетио г. Бонапарту и Орлеанце! Увуче Јакобинаца избегавао је. Андраши [illegible] у делегацијама да ситуација захтева [illegible] силе. И [illegible] све остаје још мирно. Али само у Европи. Хоризонт се проширио. Русија има пуне руке посла у централној Азији; освоји Киву и крчи својој трговини пут кроз Бухару у Манџурију. Француској чини пут [illegible] после Томкина. Енглеска ужива у победама Волзлеја у Авганистану, а једновремено с тим води бригу о контроли над Суецким каналом и чини се као да ће [illegible] на блиски конфликт са Русијом. Авганистан штити као [illegible] Индију од упада из туркестанских и бохарских армија. Тек када је Столетов, са руским посланством примљен од Кана Шир-Али, као спасилац и саверен, и када се енглеска мисија [illegible] од Авганистанаца, указа се потреба за једним оперативним упадом. Али је тада Берлински Уговор већ био уредио односе на европском истоку и Аустрија спасена опасности, да осети на себи шапу северног медведа.

*) [illegible] Аустрија [illegible] Русија и Немачка. Треба [illegible]

*) [illegible]

НАША ПЕШАДИЈА

(наставак)

Пре свега трупе [illegible] бити спремне и обучене само за то, што су старешине спремне за командовање и вођење трупа. Јер то су две ствари: обучити трупе, командовати и водити их. Често се дешава да има командната који одлично воде трупе, али нису ваљани инструктори, и обратно, има особитих инструктора, који не умеју водити трупе; то су два разна посла: један је педагошки, а други [illegible]. Начин првога посла су други, а методи овога морају се прилагођавати способностима и оштром зрењу војника, којега обучавамо — она су индивидуалистичка.

По [illegible] што је речено о [illegible] је врло обрађено.

На та маје истина, да ће трупе бити спремне и обучене онда, кад старешине буду умеле да заповедају [illegible], обучено и брзо. Инспекција се обраћа у [illegible] старешина [illegible] заповедати врло прецизно, па да [illegible] војнике на чему их обучи. Узмите, да неко командује необученом војнику прецизно: Марш! О десно раме! Напред, марш! и т. д. — војник ће све наставке радити; њега, дакле, треба најпре обучити, па му после заповедати — а то је главно за наставу.

После тога инспекција тражи да старешине заповедају одлучно и брзо. То је новост за војнички свет. До сада се знало да треба заповедати [illegible] и прецизно тачно, да свака [illegible] разуме [illegible] сам себи заповеди, и да у заповест уђе само оно, што треба, т. ј. што млађи не сме сам [illegible] — и даље, на речи.

Што се тиче одлучности, то је [illegible] душе и карактера заповедника, и она се стручно чак [illegible] одлучно на извесним тактичким [illegible]. За ово се одлучивање, дакле, тражи да буде брзо, те да се не изгуби ништа од времена. Али брзо заповедање (!?) то је глупост. Писац тих [illegible] треба боље да прочита наш [illegible] правила од 1906. год. [illegible] да се та брзина и одлучност [illegible] је инспекција мислила, [illegible] пасивност, или простије, [illegible] „авор") [illegible] само толико [illegible] да се чују команде.

Даље се говори, да „старешине треба да се [illegible] своје команде [illegible] то је [illegible] својом личном [illegible]"...

И овде је инспекција у забуни. Она као да [illegible] говори о трупама, које су већ обучене, па би при извршењу [illegible] требало показати [illegible] и [illegible] карактер, те да се од [illegible] не одступа — а [illegible] потребна метода, много понављања и необично стрпљење, а то инспекција не [illegible] правилима у тако [illegible] вежбе.

Ово што сад долази, јасно показује [illegible] у нашој [illegible] инспекција.

„Но ипак [illegible] у меру сваки [illegible] треба да [illegible] да се много [illegible] Он не сме [illegible] да ће се то у рату [illegible] Од [illegible] може врло лако да изгуби команду из руку, ако [illegible] потчињене [illegible] у меру [illegible] на потребу самосталности.

Ово је страшно [illegible] правилнија.

Најпре [illegible] мора [illegible] потчињених, [illegible]. За то ћемо [illegible]. То је за то да [illegible] могу радити [illegible] и [illegible] одговорност за своја [illegible]. Кад су тако [illegible] онда [illegible] умети [illegible].

Али у [illegible] другој [illegible] „да у [illegible] моментима мо[illegible] не [illegible] изгубе своју команду (та није „команду", јер би то значило да изгуби и половину), ако [illegible] у ред потчињених, а свој потчињени [illegible] у меру свакако на самосталност" — све је речено [illegible].

На против, кад старешина није свакако потчињене на самосталност он мора да се меша, јер би иначе све ишло горе. Ако ли их буде свакао, онда је за посао боље да га они сами врше, па или ће бити случајева, и то баш [illegible], кад ће се морати умешати и сам претпостављени.

Зар немамо примера да је Наполеон под Аустерлицем [illegible]; а прошлом нам инспекција, да то није био [illegible] посао?

Зар нису 1866 год. аустр. и пруски ђенерали чешће водили само по који батаљон од својих трупа, јер је најважнији био задатак, који су они имали за тај тренутак боја.

Зар нису 1870. француски и пруски ђенерали у тешким тренутцима — кад су наступале кризе у битци — водили неке јединице против непријатеља? Зар [illegible] при опсади П. Артура, [illegible]?

Није рат такав шаблон, као га [illegible] у нашој инспекцији; у рату се све [illegible].

Ово, [illegible], што ми за наставу тражимо, то је [illegible] поступак, то је правило — а свако правило има и своје [illegible], а нарочито у рату.

Као што смо овде видели, у нашој [illegible] инспекцији, [illegible] су у [illegible] забуни, па су [illegible] забуни и довели у [illegible].

[illegible] у главном [illegible], а у [illegible] је [illegible] и горе, [illegible] ћемо [illegible] други пут.

Н. W. L.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Фатаморгана

— *Шта је то фатаморгана?*

— *Кад човек види слику предмета која и не постоји.*

— *А ја све мислим да је веровање у могућност да ће и функционери некад поштено радити!*

СТРАНА ПОЛИТИКА

Цар Вилхелм и краљ Виктор.

(Састанак у Месини. — Састанак нема политички карактер. — Ипак у Албанију сумња)

Сад је утврђено, да ће немачки цар Вилхелм, на свом путу за Крф, састати се с талијанским краљем Виктором Емануелом у Месини и да ће тај састанак трајати свега један дан. Из Берлина јављају да тај састанак нема никаквог политичког значаја. Наравно, састанак је пријатељски, да ће оба владаоца водити и политичке разговоре, [illegible]. Између [illegible] двају држава [illegible] Балканских [illegible] тала, а нарочито о [illegible]

[illegible] [illegible] пријетима, а утврђена је [illegible] сасвим [illegible]. Није [illegible] [illegible] ни једни једини [illegible], који би [illegible] утврђивала [illegible] [illegible]. Што се тиче [illegible] Валона и Крфа у Албанију, [illegible] још није утврђено да ли ће [illegible] у [illegible] и [illegible]. А [illegible] у [illegible] тај [illegible], [illegible] ће се [illegible] [illegible]. [illegible] у Трсту а у Албанији није [illegible] [illegible] [illegible] у Албанији. Турски [illegible] и турске [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] за случај, ако би он отишао у Албанију.

Мале приче за велику децу

Његов говор

На последњој фузионашкој забави, када је играњка већ престала, па се они, што су остали, искупили око једног великог стола да се мало прихвате, стаде Илија Илић наговарати Николу Узуновића, да и он каже неку здравицу, „као представник новоослобођених крајева".

Узуновић се извињавао како се није за то спремио и мало се, вели, и напио, али га Илија Илић не пушташе.

— Море батали! Шта нисе спреман! Као да мораш сад нешто особито рећи. Ко сад разбира шта ко говори. Можеш ако оћеш и највећу бургију избацити, нико ти то сад не гледа.

И устаде Узуновић; кушну ножем у тањир, диже чашу, а Илија Илић дрекну: „чујмо!"

— Господо и браћо, поче Узуновић. Дозволите и мени неколико речи. После оваког једрих здравица нашег поштованог шефа господина Пашића и нашег првака господина Протића, ја не бих устао да говорим, да ме није на то натерао мој друг и пријатељ Илија Илић. „Кажи макар нешто, макар и највећу бургију" рече ми он и ја ево устадох да је кажем, кратко и јасно: „Дижем ову чашу и кличем, да живи Његово Величанство наш омиљени Краљ и Господар Петар I. На многаја љета!

Рече, испи чашу и седе. А Илија Илић затури се онако пијан, па ридајући запева:

Многогајаља, Многогајаља Многгајаљето — — — —

Српске земље

Босански Хрвати за анексију

[illegible] збор хрватскостра[illegible] у Босни решио је да моради на анексији Босне и Херцеговине Хрватској, а осудио је оне Хрвате, који би Босну и Херцеговину желели предати српској народној интересној сфери. Код ових „Босанских Хрвата" [illegible] коликеру!

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Једна страшна ствар. Уверавају нас људи који су имали у рукама француски текст новог уговора са Аустро-Угарском, да у уговору није унета одредба која дефинитивно регулисала питање о увозу и провозу меса из Србије. Постоји само једна клаузула, која каже да ће се питање о увозу и провозу меса од наше стоке регулисати засебним актом.

Шта ово значи може се видети из тога факта што ће спорове по засебним нотама решавати не изборни суд него аустријски судови који данас постоје или ће доцније постојати. Другим речима: Увоз и провоз нашег меса зависиће од ћефа Аустро-Угарске владе, која ће према потреби мењати законодавним путем оне своје законске одредбе ли и читаве законе, који ће говорити о увозу и провозу меса из Србије.

Заиста страшна ствар.

Поништено решење. Касациони суд поништио је решење првостепеног суда за варош Београд којим се Церовић и Вукасовић ослобођавају кривице за убиство, извршено 15. септембра прошле године над Миланом и Максимом Новаковићем. Касациони суд је нашао да суд није испитао све оне моменте које расветљују овај догађај и да треба да се саслушају навађано још неки сведоци. Осим тога Касација налази да наредба министрова не може да заклони Церовића и Вукасовића од одговорности, пошто чиновник не мора да извршшује незаконите наредбе препостављених, без протеста са своје стране. И најзад, Касација је утврдила и у поглеђају од 16. септембра постоји дело убиства — дакле злочин

Према свему овоме, првостепени суд мораће поново ући у поступак око дела.

Један уникум. Министар правде г. Марко Трифковић да би показао вар да и он нешто ради, саставио је један пројекат закона о среским судијама. По Уставу, сваки законски пројекат мора ићи пред Држ. Савет на оцену, па се тек онда са мишљењем Савета износи пред Скупштину.

И овај је пројекат био послат Држ. Савету.

И сад да видите чуда! Држ. Савет се огласио за неспособна да да какво мишље да о том пројекту. Саветници се не осећају ни довољни стручни ни довољно спремни да и такав пројекат цене. Државни саветници су способни само да вуку плате.

Па наравно! Тако то иде када у Држ. Савет турају дворског библиотекара Добру, и паметног Живана!

Балканске железнице. Сутра ће у Бечу бити главна скупштина доњо-аустриског занатлиског друштва. На тој ће скупштини трговински саветник Рихард Риди, први секретар доњо-аустриске трговачке и занатске коморе, држати предавање о теми: „Новопазарска железница и трансверзална пруга (прилог историји саобраћајно-политичких супротних интереса на Балканском полуострву.)

Повлачи се. Како чујемо, г. Сава Кукић, начелник царинске управе у министарству финансија, који се бави у Бечу као делегат за трговинске преговоре с Аустро-Угарском, послао је отуда оставку на чланство у одбору београдске општине и на председништво месног одбора радикалне странке у Београду, и сасвим се повлачи из политичког живота. Какви су разлози нагнали г. Кукића на овај корак, нисмо могли сазнати.

Лекари пред Скупштином. У јучерашњој скупштинској седници настављен је специјални претрес о буџету министарства унутрашњих дела, на реду је партија о санитету. Говорили су самосталци г. г. д-р Аћим Медовић, Бока Марковић, Алекса Нешић и Јован Васић. Сви су они за то, да на санитет треба трошити не колико је предложено, но и два пут толико, само кад би од тога било најзад по народно здравље, као што би требало да је. Лекарска служба, која треба да је хумана, претворила се у чисту трговину, те за то лекари болесника „прво опипају кесу, па тек онда пулс". Онај који је сиромах не сме ни рачунати на хуману лекарску помоћ, јер ако нема да плати, сигурно је „да ће умрети под плотом". Отуда и долази да се у Београд, који нема ни пуних 13 хиљада пореских глава, „срчкало" преко стотину лекара, а исто тако их има много и по варошима, а нпр. у Мачви, која има преко 14 хиљада пореских глава, једва има један једини лекар, па и њега је министар силом тамо поставио. Говорници не желе издатке на санитет, али желе да се он реформише тако, како ће од њега бити истинске користи по народно здравље.

Новинарски концерат. Карте за велики концерат Новинарског Удружења налазе се код друштвеног секретара г. Наума Димитријевића, и продају се још пре дана концерта. Ко жели купити још сад карту, нека се њему обрати.

Дунавско - јадрански синдикат. „Франкфуртским Новинама" јављају из Цариграда, да је на челу финансиског синдиката за дунавско-јадранску железницу Отоманска Банка. Говори се да су за ту железницу обећале своју помоћ све силе, осим Енглеске, чији одговор још није стигао. У техничким круговима срачунати су трошкови за ту железницу на бар 120 милиона динара, не рачунајући трошкове око грађења пристаништа у Сан-Ђовани ди Медуа. Држи се да ће дунавско-јадрански синдикат, коме ће Србија за српски део дати гаранцију по километру, и од Турске тражити такву исту гаранцију. А Аустро-Угарска за везу босанска граница-Митровица неће тражити од Турске никакав додатак по километру.

Дунаво-Јадран. По једном париском саопштењу из меродавних дипломатских кругова, српски посланик тражио је од Порте 26. о. м. концесију за везу турских железница са српским код Мрдара. Овај се захтев наслања на српско-турско-аустро-угарску конвенцију од 1883., којом је начелно решено питање о вези с турским железницама. Ако Турска одобри везу код Мрдара, Србија ће сама градити пругу која иде кроз српско земљиште а дугачка је 170 километара и чини главни део дунавско-јадранске железнице. За турску пругу до Сан Ђовани ди Медуа ради се на образовању конзорцијума, с Отоманском Банком на челу, али још ништа дефинитивно није решено о финансирању ове дуже пруге 279 километара. Захтевом Србије за ту концесију учињен је први стварни корак на остварењу дунавско-јадранске железнице.

Одбијена представка. Представка коју је хлебарски еснаф упутио београдској општини, поводом одређене цене хлебу, за коју хлебари налазе да је и сувише ниска, општински је одбор својом акламацијом одбио. Пошто је хлебарски еснаф у тој својој представци претио штрајком хлебара, то сад настаје питање: да ли ће мо у Београду имати хлебарски штрајк или не.

Веридба. Г. Милија Ђ. Цветковић, бив. артилеријски официр, верио се са г-ђицом Јулком, ћерком г. Петра Јевтића, жандармериског капетана у пензији. Честитамо.

Банкет. После концерта Новинарског Удружења Управа Удружења приређује у част уметницима — суделовачима банкет у „Гранд Хотелу."

Поднета жалба. Противу издавања шесте деонице београдске канализације предузимачу на израду, поднета је жалба Држ. Савету. Жалилац налази да министар који је једанпут већ поништио лицитацију по којој је „Прометна Банка" добила ову деоницу у израду, није имао права да то своје решење другим решењем потре.

О овом доста занимљивом питању прогговорићемо опширније.

Концерат у Гранд Хотелу. Погрешно смо били извештени да ће заједнички концерат музике Краљеве Гарде и оркестра „Гранд Хотела" бити сутра у петак. Тај ће концерат бити тек крај неколико дана. Дан када ће се одржати објавићемо позније.

Једна новина. Извештавају нас да је академско певачко друштво „Обилић" основало поново својих редовних чланова и један тамбурашки збор. Ако ово стоји [illegible]

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

[illegible]
— Превод с француског —

XIX.

Роза

— Не Ђакомо., нећу ме убити.. Пре но што речи завршим збогом својој прошлости, а можда и своме животу, хоћу да видим свој ствер.. За то желим Ђакомо...

— Хоћете синора. Поновљам се, одговори старац послушно.

Он угаси буктињу и узе Магу за руку. Старица јадрета од самове радости. Изиђоше.

Пређоше кроз многобројне ходнике, сиђоше низ степенице прођоше кроз мирне дворане а уђоше најзад у један уски кабинет.

— Овде је прошапта старац на уво Маги. Нико никад не улази у овај кабинет. Врата кроз која смо ушли никад се не отварају. Једино Лукреција има кључ од њих.. али сам и ја начинио један по њеној наредби.. Ту је спаваћа соба.. постеља је према вратима.. Њене чињаре спавају у суседној соби..

— Чекај ме овде! одговори Мага отврдичићи са највећом обазривошћу мала врата која су везивала кабинет са спаваћом собом.

Кад пређе праг, мајка Лукрецијина остаде полуотворено врата и стаде за тренутак.

— Ох! рече она у себи, како је страшна жеља за осветом!.. Ова је ту!.. Моја ћи!.. Она која ме је избацила на улицу!.. Она која није осетила ни најмање сажаљења према мојим сузама!.. Не ја ћу њој мојих страсних, ни према њеној младости, ни према њеној лепоти.. То није моја ћи.. то је одвратно чудовиште.. као што су и њен отац и браћа.. као што је и она.. И она ће доћи на ред.. само стрпљења.. Али ова безбожна жена ова треба да падне прва.

Мага потражи по недрима и извуче малено стакленце које спрети полако, не дрхћући.

Она крене постељи на врховима прстију, бела шуња без и једног покрета.

— Једну кап.. само једну кап на њене усне.. и Лукреција је сваћена.. мука ће бити ретка.. Сутра не се Борџије у кроз кавати.. сутра ће дуже створа Борџије остати прво ударио моје освете..

При светлости кандила угледа је се Лукреција. Она је спавала. Осник јој је лебдео на уснама..

Једна јој је рука висила низ постељу, а друга је била под главом коју је окруживала густа расплетена коса.. Била је заиста лепа. Моја ћи! помисли Мага.

Стојећи непомично старица је буктећи посматрала Лукрецију. Млада жена покрете се, уздахну, наговори неке неразумљиве речи и осмех јој се појави још ближе..

Када се Лукреција умири и продржи мирни сан старица се акосезна приближи постељи..

— Сања.. помисли она. Сања срећна.. јер јој је осмех мирна.. Некада сам ноћу ушлала у њену собу.. као и сад и видовила се над њеном кољевком.. Тада се дешавало да се нагнем пробудим.. Тада ми је пружала своје ручице и осмејкујући се говорила.. — Дабро вече мајчице.. А сад хоћу да је убијем!..

Старица се нешто стресе у грудима. Грчевито потмуло јецање зачуло су је.

— Како си ме тада волела!.. Како си волела своју мајчицу!.. Чим би ме видела нико смејала би се.. А по дану, у нашем лугам шетњама.. сећаш ли се моја Лукреција?.. ја сам те држала за руку.. упознала сам твоје малоудавне ворадица ..па си се сметала за моју хаљину.. вукла си ме.. била си самовољна.. водила сам куда си ти хтела да ју идемо!..

Враћара се беше нагла скоро да додирне лице Лукрецијино.. Неко чудно привиђење појави јој се. Нешто необично догоди се у овој уцвељеној души..

Она је видела Лукрецију.. своју ћер.. малушну.. као што ју је држала на својим мајчиним рукама.. То је била сама снага тајанствене и немоћне природе! Маги се кроз једне појави осмех.

— Али си била прождрљивица кад си сисала.. прошапта она. Једног дана си тако халапљиво шуњала млеко да си ме ујела, те је крв потекла.. Ах! како су ти ћубеле били оштрие!..

И једна старица сад поче лити крупне сузе. Она несвесно запуши своје стакленце и врати га у недра.

Тада не паде кап отрова на усне уснуле Лукреције.. већ сузе, врела суза, слатка и горка, која је величанствена и чиста која у себи садржана сво неутешне бол што се може срце мајчино!..

При додиру врелих и слане сузе Лукреција се трже.. Још један тренутак борила се са сном. Затим се нагло пробуди и привезе руку уснама.

— Ко је то? Ко је ту? дрекну она уплашеним гласом скочи с постеље.

За тренутак служавке се пробудише и утрчаше буктињама. Лукреција је беснела.

— Тражите!.. Претресите све! Овде је био неко.. и њим поуздано.. Осетила сам једно.. на уснама.. Ох! то је била једна полубела светиљка!

Тражише свуда, али никог нису нашли.

(наставиће се)

у истини, сада ми не можемо пропустити а да нарочито не похвалимо рад управе „Обилића" која је узела на себе да ову ствар до краја изведе.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Пољски народни странка сједињене се с пољским клубом на бечком царевинском већу.

Истарски земаљски сабор сазван је за 1. март.

Српски демократи у Будимпешти држали су велики митинг у корист заштите изборног права.

У Бечу је нагласно умро познати композитор Јосиф Штрајхер.

Између Румуније и Аустро-Угарске закључен је уговор о заштити уметничке и књижевне својине.

Мађарска посланик Ференц Кошут демантује гласове, да му је министар унутрашњих дела гроф Јулије Андраши, у разговору, говорио у погледу распуштања угарског сабора.

На свом путу по Средоземном мору енглески краљ Едвард ће вероватно посетити аустро-угарску монархију.

Бечки дипломатски кругови уверавају да је неосноване глас о састанку енглеског краља Едварда с талијанским краљем Виктором Емануилом.

Нетачне су вести да ће Русија у скором закључити нови зајам у Француској, јер Русија не намерава ове године закључивати никакав зајам.

У Бечу ће се 1909. године приредити међународна ловачка изложба.

Из Хамбурга је протеран абисински принц Лудвиг Менелик, богати рођак абисинског краља Менелика због нередног живота.

Из Рима демантују вест о путовању руског цара у Рим.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Два деденка

Кабинет Пашићев, који има мисију да од државне управе направи зидарију а од кабинета карикатуру, има свој „пандан" и у Скупштини. Неколико „посланика" из „већине" су наговарени да праве комедију у Скупштини. Све што би могло служити за подсмех они то треба да раде, док Скупштина не стоји са њим у угледу. Тада ће се ти посланици покупити „по службама", оставивши за собом само један ружан траг.

Међу тима натутканим посланицима највидније место заузимају: „приправник" Узуновић и Илијца божја стевица. Нема лудости, коју та двојица до сад нису избацили! Нема говорника, коме нису у реч упали, и коме не покушавају досадити својим дирањем. Кад њих двојицу видимо у клупама, ми с новинарске галерије одмах знамо да ће бити скандала. Они су двојица оличени скандал.

Полиција и општина у Смедереву

Смедерево, 26-II-908. г.

I

Овде је пре неки дан са задовољством прочитана исправка начелника округа смедеревског о насиљима која врши полиција. власт над одборницима општине смедеревске; она је изазвала уверење свих нас „све грађанство града Смедерева" које је познато „ко нас су мотивације и т. д. одборника која натутнују седнице" јер ово цело грађанство зна:

а., да је одборник Јанићије Николић шеф арои уредан и да се ... сазове одбора у законом нереду у његовој радњи није десило да би полиција имало разлога да га узима на одговор, позивајући га баш у оно време, када је заказана седница одбора.

б., да је начелство позвало Јанићија за 9. тек. мес. у 3 сах. по подне, т. ј. баш у време када је заказана одборска седница, како би било њему немогуће присуствовати овој седници и

в., да је општинска управа молила да по својој вољи и ређу проказа треба не своју одређеној ситнице, али да за то нема могућности јер је неопходно било већа (11:9), па како јој је много стало до тога да имамо вољење свог рода на своју личну користу, а на очигледну штету општинских и општинских интереса, направила је, колико смешан толико и злостављан план, да са одборских седница, на којима би се та питања имала решити, одстрани једног од опозиционих одборника и да на његово место позове заменика са своје листе (?!) (молим вас задржите се од смеха, јер сви радикалски прваци заједно са својим првацима у Смедереву сматрају да на место отсутног одборника са либералне листе председник има право да позове заменика са своје — радикалне листе и т. д., и то називају дом и исправитељ гласне белешке, начелник Б. С. Ђ.). На тај начин гласови одборника били би једнаки и решио би глас председавајућег.

Зато је полиција звала Јанићија ради саслушања баш у доба заказане седнице, а кад Јанићије по савету својих пријатеља није отишао на овај позив, послат му је жандар у седницу, да га отуда изведе и у начелство одведе.

Ноторно је и то да је Јанићије по овоме позиву остао „дакле 5 минута" и одмах отишао, пошто јако у вези да се Јанићије оттуда нико није вратио у одборску седницу, нити сарома има вишег права да је посећује; и овим је јасно из самога рада чега је Јанићије звао и шта му је том приликом „тобож препоручено" од стране власти која има дужност да води бригу о његовом вређању и раду као човека који има јавну радњу у коју полиција и завира и великим можностима да се меша.

У осталим тврдњама у исправци, да је Јанићије позват по рефрату због нереда џамично је, јер, и ако постоји тај рефрат, што је иначе после окружни начелник да га по том рефрату саслушава, кад је то дужност и надлежност првостепеног у најдаље писара начелства, а не начелника који због политичких и административних послова у својем округу има да одсуствује по неколико дана од канцеларије. Но како г. начелник на јавно саслушање по овоме рефрату, кад је „разговарао" са Јанићијем о томе: „Да је дође до неједнакости да одбор општински почне радити," и рефрат је тога „разговора," као што се види, расположење Јанићијево да не посећује више одборске седнице. А да је г. начелник овом приликом са Јанићијем говорио о „могућности рада у општинском одбору" а не о неуредности и нередима у његовој радњи, као што се навело у исправци брани, не може да се порече, јер је тај факт овде јавно изнет, а прихватили су га и чиновници самога начелства у приватним разговорима, сасвим искренично и у поверљивом уверењу да начелник има право да даје савете о праву и начину рада, одборницима „слободног и суверенеог народа." (Авај, суверени народ! Авај демократски слободо и самоуправо општинска!)

—

Разуме се да овако ултиматума није могао да остане жељене резултате, јер је опозиција напустила седницу и решила се да тако поступа све дотле док се радикали и радикалски демократе не науче поштовати права и слободе загарантоване законима свога „светога слова."

ИЗЈАВА

Поводом покушаја самоубиства

Соломона Русо

Од једног члана породице Русо, који је наш одличан пријатељ, добило је уредништво „Правде" ово писмо:

Драги Господине Директоре,

У „Правди" је почео изнасити коментар догађају са Соломоном Русом. Како цео тај догађај базира на нетачној претпоставци: да је Соломон покушао извршити самоубиство због тога што му је каса, којом је као благајник руковао, била неисправна, то сматрам за дужност и према Вама лично и према Вашем листу, да Вас уверим, да та касена неисправност непостоји и да није постојала и да према томе не може бити ни тачно ни истинито оно што се из ове лажне претпоставке изводи. Да ли је пак умесно, уплитати у приватне односе једне породице, међу чијим члановима Ви имате и личних и начелних пријатеља, па их износити на јавност ради задовољења радозналости читалачке публике, то остављам Вашој оцени и Вашем расположењу према тим Вашим личним и партијским пријатељима.

Поздравља Вас много Ваш

* * *

ИЗ НАРОДА

Читуља

Уредништву „Правде"

Београд.

Пре неки дан, 23. ов. мес. преминуо је у 5 сахати по подне Лазар Игњатовић из Голобока у 69 год. своје старости.

Покојни је био један од ретких карактера, а био је прави и непоколебљиви члан напредне странке.

У покојнику његова породица губи свога доброг старешину а напредњаци губе свога одличног пријатеља.

25 фебруара 1908.
Голобок

Пера.

За женски свет

Прелазна мода

од Софије Шварцове, уредника

Тек смо на измаку зиме, а већ се чине припреме за пролетњу моду, које се огледају у тако званој прелазној моди. Та је прелазна мода представљена ове године у употреби врло дражесних штофова са бордирама, и то како за друштвену тако и за уличну тоалету; за костим као и за принцес хаљину. Врло елегантан утисак чине хаљине састављене из шалова са утканим бордирама. Ти шалови, од којих је за хаљину потребно пет комада, тако се аранжирају, да бордира представља ауфпуц. Истина таква је тоалета доста скупа, али се та скупоћа донекле изравнава тиме што за њу није потребан даљи ауфпуц.

Бордиране материје спремљене су од свију могућих текстила: фулара, сержа, бродклота, муслина и т. д. а бордире су од исте или и од друге материје у истој или одбијајућој боји. Лепа мора бити на пр. принцес хаљина, од бледо руза фулара са бордиром у прелевајућим се бојама, сукња од загасито плавог фулара са белим бордирама, вечерња тоалета од бледо плавог муслина са нешто загаситијим атласним бордирама и т. д. Бордира се обично налази доле на сукњи и показаља се бедином у мањем обиму на рукавима.

Као ауфпуц за хаљине прелазне периоде употребљавају се у осталом много и бортне, које су извијене у цик-цак фигуре и арабеске те дају врло леп украс.

Боје пролећне моде су лубичасто браун, љубичасто и сива (грау) у свима нијансама, а за пролетњу моду, превлађиваће пастел, маријн, и сафирасто плава, дунавасто браун, драп, а највише грау боја. Та мода доноси нам за улицу костим под којим ће се носити прслуци, слични мушкима. Прслук је бечки специјалитет и по томе се види да бечка мода иде својим путевима не обазирући се увек на париске и лондонске наредбе.

Колико је могуће већ сада прозрети у летњу моду, може се предсказивати, да ће јако у моди бити хаљине од тако званог сировог „шантунг" свиле, које ће се често и са сомотским пругама јављати. Но о томе други пут!

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Реформа будимпештанске администрације

Мађарски министар унутрашњих дела гроф Јулије Андраши обећао је, чим се сврши изборна реформа, поднети сабору предлог закона о реформи застареле будимпештанске општинске администрације.

Збор аустријских градова

Стални одбор збора аустријских градских општина доврашио је дебату о ствари пу општинских финансија. Многи су говорници истакли, да с погледом на необичну скупоћу потребних животних намирница, на скупоћу петролеума и на претерано високи порез за станарину, као и с погледом на прекарну потребу санирања општинских финансија није умесно смањивати порез на кибер

НЕВЕРНИКУ

Бразду браздик леје градим
Покрај стазе,
Да мом Спири цвеће мири
Кад њом гази —
Кад долази.

Ал' већ дамно — месец рамно
К мени неће!
Одвела га друга драга
И к њој шеће...
Свеку шеће! —

Моја стазо, моја мало,
Чемерико,
По теб' туго цвеће друго
Прквс нико!
Коме, дико?...

Милорад Петровић
из „Сељанчица"

С престола у блато

— Сведаш једног краљевског дома —

(Дневник ... престолонаследника)

1907

Двор Монт, 25 новембра.

Краљ нала рече с нарочитим нагласком: „Пашо кураженти на ... много слободно путовати, кад му се допадне, само ће нико прихвачен наименовати ... господите, да своју зацу остави у Кеманштату."

Сам је кад нико ... и посећивот ... краљева.

„Ако хоћете да ми уредите моју кућу, онда ћу отпутовати у иностранство. За чиновничку кућну обртнику се проглашава француске републике или сеоском кућу у Швајцарској. Привикну свакада, њихово моја радња"

„А ја ћу вас затворити у тамницу!" прасне на краљ.

„Ви у томе сте се изненадили", одговори му: „Већ сте показали у тамницу једног карабог ... и после те себе доказивати, јер сте краљ. Други људи, који учине такве злочине иду на робију!"

Краљ сасвим испружи руку и показа: „Напоље!"

Али се ја не ... места не помакох, но му одговорих: „Могу ли са собом понести своју децу? Могу или не?" Он показа и само категорично показа: „Напоље!"

Тада ме свест ... грубом тоном, како ми се сад не који пут дешава, то почека свој ... писати и урадио, а колико. Марија ту ме ... посуђена одети на једној софи у мају собу. После два дана могла сам слободно двупутовати са својом децом ... И ... ме морам ... тако поздо ... на свом двору. Га... сам да ову борбу подижем, ма ... до нама дошла.

Париска, и ова је историја пређена у јавност и Трајбургова кућа добила ... на престоници, прича ми, да сав свет говори о томе и уздуја је против краља.

(Наставиће се)

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Први моторни торпедни чамац на Кијском Језеру

Ових дана пуштен је у Кијско Језеро први торпедни моторни чамац, управо прва безжичанска торпедњача. То је прва убојна лађа на Кијском Језеру. Са свим је нове конструкције, а израдила је чувена фирма аутомобила и бензинских чамаца І. І. І. Мађа у Штрасбургу. Ма да је та торпедњача скупа, јер кошта сто хиљада марака, ипак је Немачка наручила шест комада. Торпедњача је дугачка 12 и по метара, широка три метра, а гази само 60 с. м. дубоко. Има брзину од десет миља на сахат. Од ових торпедњача наручиће се за сваку већу оклопницу по неколико, а биће уздигнуте као чамци за спасавање. Кад буде потребно пустиће се доле. Ово ће бити врло корисна ствар, јер у рату може се лако приближити неопажена непријатељској лађи. Она има и електрично осветљење.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браниково позориште

Ђурђи на маршу
Заразна болест

Обе ове комедије заслужују нарочиту пажњу; нарочито: „Ђурђи на маршу" изведено је необично интересантно и одлично се приказује. Програм је пун омиљених шијеса. Браниково позориште заслужује што обилнију посету, јер после представа стране „мешала", љубавна увећа, колико су ти стране изостали ... Браниковог позоришта.

ШАЛА и ЗАБАВА

Из азбуке

— Шта бива кад се две и на ... у на једно другом окрену леђа.
— Не знам; не бива ништа.
— Е, видиш бива м!

БЕРЗА

	Продато по
Наполеон	20.26
Форинте	212.39

СТОВАРИШТЕ ВИНА

ПРЕКО ОД „ЛОНДОНА“

У стану друштва „Словенски Југ“ — у подруму А. Ратковића

Има на стоваришту изврсна Бела Смедеревска Вина из винограда Петра Радојчића — економа, тако исто има врло добра Црна Вина, Старе Шљивовице и Комове Ракије. Цена је веома ниска, а продаје се на веће и на мање; на мање и у флашама. Један литар вина стаје 55—80 п. дин. — Продају врши сопственик вина *Аврам Ратковић*, трговац. — Подрум је отворен од 8—12 пре и од 2—6 по подне.

Продаја ће бити овог вина и ракије и у Македонској ул. бр. 74.

Скреће се пажња нарочито кафеџијама јер могу добити боље и јевтиније пиће у овом подруму но на где иначе. 48,22—

др. Душан Поморишац

Прима болеснике од 1 п по до 3 Зелени Венац 2. (над Рафајловом бившом подрумом).

Телефон **987** (*Рафајловића*).

Оглас

100 акција Опште Привредне Банке продају се по повољну. Упитати у уредништву „Правде.“

Увек свежа гомиља и зимнице шесине

Увек свежег „Топчидерца“ и за кошњаке. Ава свежег „Ране Бан“ у вагонима 50 кола дин. 2·40.

Одличних сувих кобасица Тополко Минд 1 кгр. динара 2·80.

Салама, Сира Бечкајског увек свежег. Мала Бела и Црна 1 л. 070, 0·80, 0·90. 1 л. Чачански суво дин. 1·68.

Свежег Грожђа из Италије 1 кгр. динара 1·60.

Малаге грожђе сувога 1 кгр. дин. 2·00. Кечење кратких „Малаге“ 1. кгр. динара 1·80.

Црвених Слатких Поморанџи [illegible] и т. д. и т. д.

Поред осталих Колонијално-Деликатесне робе препоручује радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Дворског Лиферанта Београд (Теразије) — Телефон бр. 88.

Г.г. потрошачима из унутрашњости шаљем на захтев ценовник и по пошти. 49,9—

ЧИНОВНИЧКА ЗАДРУГА

Од 1. марта ов. год. наплаћиваће се купон за 6 динара (дивиденда за 1907. год.).

Купон бр. 2 — за 1906. год. — по чл. 93. правила Чиновничке Задруге, застарео је 22. фебруара 1908. год. 58,1—3

МОДЕ САЛОНУ

Софије Шварцове

Деспотова ул. бр. 11 према пута Трговачке банке

Потребне су неколико добрих млађих и старијих радиница. 3—3

18.000

квадратних метара земљишта на Топчидерском Брду близу основне школе, парцелисаног продаје се. Имање је удаљено од *трамвајске станице Сењак 12 и од Царева Ћуприје 6 минута.* Засађено је благородним воћем.

Изглед одличан, а за здравље најздравије место, а нарочито кад се Београд прекопава.

Цене и услови по дог.

Јован Ж. Јовановић

адвокат ул. Војводе Миленка бр. 23. 72,7—10

ПОД КИРИЈУ од 1. маја дућан у коме је био филијал К. М. Шешег Кнез Михајлова ул. бр. 36.

Упитати М. Ив. Живковића и Комп. 81,3—10

30.000 КАЛЕМОВА [illegible] и остатак [illegible] повољном ценом.

Тодор Ђ. Радисављевић

[illegible]

Адреса: Жељезничка станица „Сењак.“ 71 8—10

ЛЕБАЦ

1 кило 30 пр. дин.

из парне лебарнице продаје од данас Колонијално - Деликатесна радња

Петра Л. Миросављића

Нискарова бр. 29 — (Шопињатова) 59 Телефон № 707. 6-6

Већу количину добро сена имам да продам коме треба нека се ја ми изволи.

Милисав Павловић

трг. из Палиле

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас па свако суботе чувени Албанески хлеб кувани са пастрмом и мрвом.

Нарочите јеловник спрема се за празнике.

За време поста увек посна јела и рибе

Ове године дошло сам 30 акова изврсних Гроцких турских и смедеревских вина зналета.

Обраћам пажњу поштованом добро вина раде увек.

Цена вину за кућу знатно спуштена

МУШКИХ

Шешира

У НАЈНОВИЈИМ И ВАНРЕДНО ЛЕПИМ ФАСОНИМА И БОЈАМА

ДОБИЛО ЈЕ

Највеће Стовариште Галантериске и Помодне Робе

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.

83,2—

СРПСКА ФАБРИКА

ВЕШТАЧКОГ ЦВЕЋА

Топличин Венац бр. 25 — БЕОГРАД

Част има известити п. г. г. Трговце и Мушкиње и остале потрошаче у Београду и у унутрашњости, да у свом стоваришту има у великом избору израђено разноврсно вештачко цвеће за украсе по салонима и хотелима, венце за невесте и обичне, букете и цвеће за шумарске свеће и све остало што спада у делокруг њеног рада. Цене су тако удешене да искључују сваку страну конкуренцију.

Поруџбине из унутрашњости врше се одмах уз доплату поштом.

С ПОШТОВАЊЕМ

СРПСКА ФАБРИКА ВЕШТАЧКОГ ЦВЕЋА

Управитељка Софија П. Ђорђевић.

Илија Н. Ђорђевић

АДВОКАТ

Услед новог преустројења Београдског суда, напушта Поморавље и премешта се у В. Градиште, где ће продужити досадањи правозаступнички рад од 1. марта. Као и до сад: све привредне, грађанске, трговачке и административне спорове и послове отправља брзо и тачно, зато моли своје досадање клијенте да му поклоне и у даље своје поверење. Нарочито се препоручује трговачком свету, који ће у његовој канцеларији наћи брзе помоћи и искреног савета. 67,2—10

Слух глувима!

НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Зујање и хучање из ушију — Дејство „Невидљивог Аудифона“ Београдска одраслима.

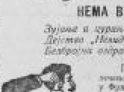

Проналазак „Невидљивог Аудифона“ за лечење глувоће, буцање у ушима, које је и у Француској и у иностранству прозвано гласно одобрење, нађен је описан у листу „Медицина Чула,“ чије ново издање ће послати свако ко да им.

Међу новим чланцима у том листу нарочито се привлачује пажња студија о чулу слуха и његова органа.

Познат и објашњен „Невидљивог Аудифона,“ начин његове употребе и потпуно лечење дејство при болести слуха.

Како чине постаје слух; неодољиви односи између грла, носа и ушију, многобројни узроци глувоће и т. д.

Једна научна студија о физиолошкој анатомији уха, која описује тачно дејствовање органа за слушање.

Од чега долази зујање у ушима, несвестица и шуштање.

Најзад, под насловом „Примери Лечења“ налази се читава гомила интересантних писама, уверавајући заисто најбоље моћ најинтересантнијим и најновијим случајима глувоће, зујања у ушима, шуштања и т. д.

У циљу боље пропаганде за тај „Невидљиви Аудифон“ и његов успех, шаље се свим ко пошаље бесплатно лист „Медицина Чула.“ Читаоци који рад то мора краткије, нека се да одмах пишу директору Завода за Глувоћу 61 Boulevard Pontcoi, Paris, а то ће им се лист одмах послати бесплатно потпуно. Болесници се примају сваки дан од 10 до 12 пре подне и од 2 до 5 часова по подне.

Браћа П. Радојловићи

Гвожђари — Београд.

Добили су велики избор алата за *градинарство, воћарство и виноградарство* и налазе као: *маказе за резање лозе и подкресивање грањица од гусеница, ножеве за калемљење лозе и воћака,* све ове алате итавно су од најбољег енглеског челика и *гарантујемо за сваки комад.*

Поред овог алата имамо на стоваришту разних *мотика, будака, пијукова, ашова, мотичица, грабуља* и свеју осталих прибора.

Цене су умерене и утврђене 77,4—6

Радионица кола у Шапцу

Част ми је јавити поштованој муштерији како сада тако и на страни да имам велики избор

ГОТОВИХ КОЛА И КАРУЦА

свакe врсте, сопствене израде и боље но игде на страни а то: **Ландолета, Виктори ја, Фајтона, Сандлукова, Пасиета, Штајерских, Таљига,** разна шарања и то све од доброг, сувог десетогодишњег дрвета.

За добру и солидну израду јемчим. Поруџбине примам како за нове израде, тако и за реновирање старих. Све са добрим материјалом а нарочито са добрим лаком из првих фабрика, које нећу избледети.

Израда брза и солидна

РАДИОНИЦА КОЛА КОД КАМИЧКЕ ЋУПРИЈЕ У ШАПЦУ

ЈОЦЕ АПИЋА

54,11—

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.

Прима новац на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.

Исплату улога врши тачно као и увек до сада.

Финансира и потпомаже кредитом предузећа: трговачко индустријска и уложенске, индустријска, економска и привредна.

Отвара кредите трговцима, предузимачима, лиферантима, предузетницима и агентима за агентурске и комисионе послове уз потребну гаранцију.

Ескомптује менице и даје зајмове на партије и друге вредности. 50 16—

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

Концем фебруара изаћиће из штампе нова, врло интересантна практична књига

СВЕЧАРИЦА

(КЊИГА СВЕЧАРА)

У овој књизи су ушли са њихим карактером сви свечари по граду Београда, њихову друштвено кћиџања и зањима. Само тога на календарском реду. Почињу од св. Василија и завршују се са Стефаном. Имена, презимена и занимања свечара сложена су строго по календарском реду, тако да се на први поглед сваки свечар може наћи.

Свечарица броји преко 7000 свечара.

Књига је била сложена с великим тешкоћама и у погледу слушања грађанства, као и техничких тешкоћа, с тога и није могла изаћи у обећано време, што молим поштовано грађанство за извињење.

Интересовање за штампање ове књиге весма велико, а доказ је много обичну треба справио, баш да је свако може набавити.

Свечарица је штампана на финој хартији, има 9 ве. и има 15 табака (242 стране).

Садржај: *Предговор. Слава. Имена и презимена свечара и њихова занимања, груписана по календарском реду, како тога стоје. Додатак накнадних свечара и Регистар слава.*

Цена је књизи *један динар* (1 дин.), а може се добити у свима књижарама, касаркама и у свакој бољој уређеној дуванџиници, као и код писца Александра Р. Поповића, полицијца, Немањина улица број 34.

Фебруара 1908. г. Београд.

Александар Р. Поповић

полицијац.

88,1—3

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин. месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништво канцеларије ако се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник Лука Ћелап.

„Краљ Радичевић“ Штампарија Гавр. Даниловића и Комп. Враньска ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 29. ФЕБРУАРА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 59. | Телефон 821.

САНЏАКДАР

— Максимилијан Харден —

V.

„Могућност, да између Беча и Берлина настане и опет утркивање око руског пријатељства, може исто тако лако наступити, као што је и постојала за време Оломуца и за време Рајхштатског уговора. Насрам такве евентуалности, за нас ће бити добит, ако Русија и Аустрија буду имале супротне интересе на Балкану, а да их не буде било између Русије и Пруско-Немачке у оној јачини, која би била у стању да изазове прелаз од мисли на борбу. Коалиција против Пруске, састављена од Русије, Аустрије и Француске, као што је била она у седмогодишњем рату, која би била потпомогнута још династичким незадовољствима, била би као и онда веома опасна по нашу егзистенцију, а за наше благостање, ако би победила била би још неподноснија но онда. Кад бих ја био аустријски министар, ја не бих сметао Русији да иде у Цариград, али бих тражио споразум са њом чим би први напад био изведен. Учешће Аустрије у деоби Турског наслеђства може се регулисати само у споразуму са Русијом и аустријски ће део бити у толико већи, у колико више у ... буде подржали руску политику да што дубљу позицију заузме. Према Енглеској би се позиција данашње Русије могла сматрати као побољшана, кад би овладала Цариградом. За Аустрију и Немачку Русија би била мање опасна док би стајала у Цариграду. Прва практична потреба развијања и употребе своје снаге, било би за Русију осигурање Црног Мора. Пође ли Русији за руком да направи сигуран затвор на Босфору, топовским и торпедским средствима, онда би њена јужна обала била осигуранија но балтичка, којој надмоћнија енглеско-француска флота, за време кримског рата није могла много да досади.“

Ово стоји у Бизмарковој посмртној књизи. Писана је 1894. год. а из ње набија и данас још, после четрдесет година тон франкфуртских дана. Само се не занаћити са Русијом, за љубав Аустрији: само никакве сентименталне савезе, који би захтевали племените пожртвовања, а не би ништа друго донели до уверење и се чини добро делом; само не руку под руку са Аустријом називати на мегдан стотине. Он, (Бизмарк), нерадо упућује погледе преко Европе. (Честу вољу Енглеске: да постане господар света, он, као и Бонапарта, није хтео да увиди), а чиме који види само Европу морали су балкански заплети изгледати као припреме за један дуел, о чијем се исходу није могло ... њати. Да ће усија ... Османлијама Сахак-и-Шериф, Мухамедов свети барјак, у то је Бизмарк био тако сигуран, као и, њему у многоме слична на штетинска Катарина,*) која није узалуд дала своме унуку, другом сину Павловом, име Константин. Ко би се могао стално ослањати славенској наклоности у славенској земљи? Немачка није имала разлога убрзавати развој догађаја (отуда Бизмарков савет 1854. год. да се са 200.000 војника изазове једновремено страх и код Руса и код Аустријанаца и отуда она привремена дволична игра на Берлинском Конгресу). Немачка нема у Јужној Европи директних интереса а у томе брдовито-шумском буџаку лежи опасна запаљива материја. Англо-руски и руско-аустријски конфликти: то су цифре које се не смеју ни из каквог конференција губити из вида. Ту је дакле безопасно препоручивати Аустријанцима споразум са Русима. Чак је и корисно. Лекар или наследник? Обојица уверавају о својој некористољубивости. Немају ... друге жеље, до те: да болесном човеку живот продуже. И наследник игра журно улогу лекара, а лекар увек рана свог повереника како је само код њега heres ex asse. Груба истина не помаже ту ништа. Тек се је Бизмарков постумус му издао: у аустро-руским супротним интересима ... Немачку ... бити и зато ... искрено зажелео поравнање између њих.

Још је живео Бизмарк, када се с тим поравнањем покушало. Мудро, без раздражујуће ларме. 1897. год. Лака победа над Грцима пружила је турском поносу нове хране. Аустрија експериментише са проширењем изборног права, а Бадени се труди да добије вотум Чеха за споразум са Мађарима. Русија је осигурала у Пекингу себи право да може шине своје сибирске железнице пружити кроз Манџурију. Нико неће да траћи своје скупоцено време око балканских заплета. Чак ни Енглеска. Солсбери примораше да после фанфаре против јерменских целата у Индији, пусти једну шамару и немогаше Грцима нишча помоћи. Киченер се бораше у Судану за једну нову провинцију; Вилхелмова депеша Кригеру узбуни цело британско човечанство против Немачке; у Валу и Оранжу није више могуће избећи разрачунавање Енглеза са Бурима. Европи је потребан мир; и иначе има доста посла код ње. Франц Јосиф одлази у Петроград. И цареви и министри — Мурављев и Голуховски — утврђују споразум. Нема више ривалства на Балкану. Постојеће стање има се чувати; одређују се границе интересних сфера. Децембра 1902 год. стиже Ламсдорф, наследник Мурављева у Беч и утврђује тамо реформе за македонске вилајете. Октобра 1903 год. утврђује се у мирцштешком ловачком замку, где је руски цар посетио Франца Јосифа, нов, детаљнији реформни програм; уводи се један аустријски и један руски цивилни агент и интернационални жандармерија; нарочите се угушење бугарске агитације, траже се модерније приносуће и административне управе. Обе су се царевине на свима линијама споразумеле. Нема више могућности за ма какав конфликт. Ни једна од обеју источних сила не тежи за поседовањем земљом санџакдара, који носи свету заставу пред Мухамедовим синовима. Ако буде по њиховом, онда ће болесни човек преживети ово столеће. Супротност аустро-руских интереса уклоњена је и савез Русије са Немачком за Аустрију, којој сад не треба више осигурање против Русије, постао је непотребан. Са чуђењем посматра све то Европа, али мора да верује да је тако, јер кад је руско царство под ударцима Јапана клецнуло; када је његовом џиновском телу из стотину рана отицала крв и када је изгледало као да је извесни део тела изгубљен, остаје и с једне и с друге стране Лајтве мирно.

(Свршиће се)

*) Велика Катарина, царица руска.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Балканска дебата у талијанској скупштини. *(Нарочито паралет ... Дунаво Јадран. — Литанова железница.)*

У талијанској скупштини вођена је дебата о политици Италије према пробоју балканских железница. Бертолини је рекао, да интервенција коју даје Аустро-Угарској пољедно средство, да своју војну снагу концентрише у Македонији и да њену делатност из Митровице продужи до Скадра и Јањине. Питао је да ли то није у супротности са споразумом између Италије и Аустро-Угарске о равнотежи и одржању status quo на Балкану. О дунавско-јадранској железници рекао је, да она није ни руска ни талијанска и да ни у политичком ни у војничком погледу никоме не користи. О железници од Авлоне до Битоља и Цариграда, као и до Солуна, била би истински латинска железница. У Авлону би се из Отранта стизало за сахат и по, а за друге три сахата у Битољ, а за од прилике толико исто времена у Солун. Али Титони не сме ни то мислити. Позивајући се на Грејев говор, нарочито је страховање да ће талијанска Аустро-Угарске у латању о новопазарској железници потиснути и осујетити македонске реформе, а осујећење реформи може значио би крај таквоске споразума и појачан мутног времена, опасног за светски мир. Султан би се томе радовао. Али не треба заборавити да је на његовој страни Бизмарк, која има највећи интерес да се одржи турска моћ у Европи, те да тиме олакша своме природном пловеру Аустро-Угарској пут за Јегејско море. Италија жели мир. Она нема никаквих територијалних пожуда, али је на жалост с тако слаба да треба сносити санџачку другу са два да не би постало што гор. Италија жели мира, али не и мира у жалости. О томе треба до миру савезник која Италији пружа руку и да не нареди нечега улијајности, које је оно и свуда у јелно правично. У том погледу влада има само један пут и један циљ. Министар спољних послова ће по свој прилици учинити своју дужност и у овом случају избрануте се да овај, који је за ову двадесетпетогодишњу савезну политику у првом реду одговоран достојан чува животни услове народа.

политичке и друштвене

ДРАНГУЛИЈЕ

Утеха

— Јао, г. Пашићу, ово се не може већ више издржати: са свих ме страна пљују.

— Па знаш како је, Угљешићу: док се дама не надамиш не можеш се ватре назепсати!

Официрска напаст у Чачку

Под ернием свог „светог стања“ подмлци српски, који на српску војску дају на милијуне, постали су права рај обесних лакташа.

Они сербез шамарају, туку и сабљама касапе, оне који их у знају вређа свога пленагу да буду подлога реда и законитости у земљи: а страх и трепет неоријатељама српским.

И за њих нема ни пута ни суда.

Један путник, који је ту скоро пропутовао кроз западне крајеве, прича нам, да је био очевидац, када је пуковник, командант пука чачанског г. Засић на јавном месту ошамарио једног од угледних трговаца чачанских и чека нашег странке без икаквог повода.

Присутни су се ужасавали и протестовали тако, да команданту у мал не одоше башка сабља и башка еполете као капетану Загорчићу пре 2—3 године за подобно дело.

Осуђујући незатично понашање у приватном друштву највишег представника у пуку, апелујемо на г. министра војног, да нареди строгу истрагу и уређеном грађанину да задовољења и да једном ... стане на пут официрима у погледу несешњаука њиховог над грађанима.

Српске земље

Хрватски сабор

Јуче је имао бити отворен хрватски закључени земаљски сабор. Тако сабор буде одложен, онда ће саборски делегати, српско-хрватска коалиција отићи у Будимпешту, да на заједничком сабору опструирају.

Дао оставку

Досадашњи вођ Франковачке Старчевићеве странке хрватске д-р Јосиф Франк изјавио је у свом органу да подноси оставку на председништво Старчевићеве странке и то онако на под каквим условима може примити њихово чланство или изабранство у сабору. Главно је томе, што је идеја Старчевићеве странке на последњим изборима постигла успех.

Добротвор

У Загребу је 7. о. м. умро надестан Миле пл. Драгушић са Мушевграда. Још за свог живота поклонио је овај честити Србин и револуце свег свој партије на предности од 10.000 круна друштву „Привредник“ у Загребу. Ово ће партије по његовој жељи саставити засебан фонд, која ће носити његово име.

Произведен за поручника

Најмлађи син претседник пита Пасић, свикарски Петар, произведен је у чин артиљеријског поручника, пошто је до сада био потпоручник.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Забрањена „Правда“. Чувар из далечког достојанства наступник Церовића, Мика Влаиче забрано је јучерањши број „Правде“, због увреде Краљу Петру.

Устумарали се. Репрезентанта „изасланик“ дела наше београдске полиције грдно су се устумарали после оне опасности која је запретила на Касапном Суда њиховом шефу Церовићу.

Шта ће ово да испадне на нас? питају се сад добричуто на јуре на све стране, не би ли нашли себи заштите. Јуче се могао приметити Церовић, како се шуња преко велике пијаце, између тезга и продавачица као да тражи нешто да пазари, а у ствари да згодном приликом ускочи непримећен у Управу града Београда на саветовање са дичним Митом Влаичетом, који помиње у свому рђовом да превазиђе свога у злу учитеља Церовића.

Мало доцније се могао видети Церовић у живом разговору са Влаичетом и Вукосавићем са једним Краљевим ађутантом.

Heil Meister!

Касација на проби. Преосвећени суд за град Београд, који је по делу убиства од 16. септембра донео онако бедно решење, да би ово било достојно пок. Милисава Радивојевића, дао је противразлоге на решење II одељења Касационог Суда. И тако ће ова ствар овиј дана морати изаћи пред општу седницу Касационог Суда.

Виђећемо да ли ће се Касациони Суд умети уздигнути на висину, на којој треба да стоји највиши суд у земљи. Ма да министар правде хвата поједине судије, те им својим стручним знањем објашњава како треба да реше тај предмет, ми се уздамо у Правду, да ће њезина судија умети и смети очувати репутацију Касационог Суда.

Ми ћемо споменути Касациони Суд на један класичан пример из историје наше Ка-

сације, на који треба да се и данашња Касација угледа.

1894. године подиже се протест против тзв. августовских закона, што их је намесништво донело за време малолетства краљева, и који су се односили на Краља Милана. Влада се даде убедити: да су ти закони били противуставни, и на сам Ускрс 1894. године изађе један Краљев указ, којим се један закон суспендује.

По том закону Краљ Отац није био неприкосновена личност, и смео га је свако преко новина грдити, а узето му је и чланство Краљевог Дома па тиме и неприкосновеност.

Првостепени суд, у коме суђаше тада покојни Милосав, баш као и данашњи суд усвоји указ и одбаци закон и Устав, али Касација то решење поништи. Милосав, баш као и овај првостепени суд начини противразлоге, и Касација их у општој седници одбаци, и одржи у снази решење свог одељења, т. ј. одржи у снази закон и Устав, сачува образ Србије и њеног правосуђа.

Тада беше председник Касације г. Димитрије Радовић.

Мораде ће влада оборити Устав, да би могла радити мимо закона, јер судови брањаху законе.

И тада је био у питању сам главом Краљ Милан!

Данас је у питању један Касијер Церовић и Вукашовић!!

Видећемо, да ли ће данашњи Касациони Суд бити бар толико исто куражан према Церовићу, колико је г. Радовић с друговима био куражан према једном Краљу Милану.

Народна Банка. Скупштински одбор за оцену предлога о продужењу повластице Народне Банке учинио је неколике измене у предлогу, од којих су главније ове. Ако се укаже потреба увећања банчиног капитала, банка ће излучити уписом другу серију банчиних акција од 20.000 комада и то по цени која може бити нешто мања од цене банчиних акција прве серије на берзи а вишак преко номиналне вредности уноси се у резервни фонд. Акције ове друге серије, које морају гласити само на име, не могу прећи у својину страних држављана, банка ће о стању својих послова и количини новчаница у оптицају сваких осам дана саопштавати извештаје у службеним новинама. Чим се одбије интерес 6 од сто на акционарски капитал или бар после одбитка тога и одбитка за резервни фонд, држава долази на ред с учешћем у добити.

Пукла тиква. Сад се тек види колико су ови „патриотски комитети“ ружне и непатриотске установе. У Бугарској се отворила права распра између разних „патриота“, који су били по комитетима, и сад мало по мало избијају на видик сва одвратна дела, што су их комитети починили под маском и у име патриотизма. То су биле праве разбојничке банде! Није ни мало чудо што је политика, у којој су предњачили и такви типови, пропала. Народ је био терорисан и подносио огромних жртава, само да би дошло до неког великог резултата, који су му комитети стављали пред очи као неку широку лажу, а у ствари све су те жртве ишле у мутну Марицу. Све су појели нерадници и пропалице по комитетима.

Зато ни код нас не допуштају ником да завири у рад српских комитета.

У средњи век! Један бугарски новинар је разговарао са католичким владиком за Бугарску, Менинијем, о последњем браку кнеза Фердинанда.

Познато је да се кнез венчао у две цркве, у католичкој па за тим у протестанској, јер је нова његова протестанске вере.

Услед тога се народила жестока распра и сви су католички ауторитети незадовољни. Владика Мениниј је рекао да не зна да ли се кнез венчао и у протестанској цркви, али да би се у будуће избегле сличне забуне, Папа ће о Ускрсу издати булу којом ће огласити све мешовите бракове за неважеће по католичкој вери.

Место да се иде у напред и да се бракови олакшавају у ово доба конкубинаже, Папа се враћа у средњи век, и хоће још да отежава ступање у брак.

Од непросвећености једног човека, зависи мир милијуна људи!

Неисплаћивање војника. Напредњачки посланик г. Милан Јовановић питао је министра војног, зашто поједине команде не исплаћују неисплаћену плату војницима који су одслужили рок, па наводи пример како једном таквом војнику дотична команда дугује 79 динара! Ово ће се питање доставити министру војном, кога није било у седници.

Још не. Нетачно је јавио јуче један овд. лист, као да су акта по делу убиства од 16. септембра, са противразлозима првостепеног београдског суда, већ послата Касационом Суду. Та акта нису још ни данас била стигла Касацији.

Злоупотребе. Г. Коста Тимотијевић питао је министра финансија о злоупотребама које се у министарству финансија чине с реквизиционим признаницама. Питање ово доставиће се министру финансија.

Кратка питања. После многобројних примедаба на скупштински записник, у јучерашњој скупштинској седници стављена су кратка питања. Скупштинском председништву стављена су 3—4 таква питања, а појединим министрима стављено је равно 17 таквих кратких питања, од којих је сам г. Милован Недић упутио министру унутрашњих дела седам кратких питања.

† Де Амичис. У Бордиђери умро је 27. о. м. и нашој публици познат, чувени талијански књижевник Едмонд де Амичис.

Маћедонски гувернер. Угледни петроградски лист „Новое Времја“ истакао је мисао, да се за маћедонског гувернера именује црногорски кнежевић Мирко. Међутим је енглеска влада предложила великим силама, да се за Маћедонију постави гувернер, ма било мусиманин, било хришћанин.

Порез и оскудица. Посланик г. Ђока Марковић питао је владу, зашто се егзекутивним путем врши наплата у окрузима у којима влада глад, којима влада бајаги чини помоћ тим што на себе прима плаћање интереса на позајмице. Како министра финансија нема у седници скупштинско председништво ће му доставити ово питање.

Буџет. Јуче је у Скупштини настављен специјални претрес буџета министарства унутрашњих дела. Интервенције партије које се односе на окружне и среске болнице. Као и о лекарима тако су и овде поједини говорници тражили да се болницама повисе најобичнија давања, те да у истини могу одговарати своме задатку, и да се на многим местима подигну болнице, где је за њих најосетнија потреба.

Хрватски сабор. Јуче је отворен хрватски земаљски сабор. Било је велике ларме и нереда. Пошто се сабор [illegible] поделио на секције, прва је седница закључена а друга заказана за сутра у суботу.

Новопазарска железница. У априлу ће отпочети трасирање железнице од босанске границе до Митровице преко новопазарског санџака. Тим ће послом руководити источне железнице а радиће се на четири дела једновремено. Трошкове око трасирања сносиће источне железнице, које се надају да ће се грађење њима дефинитивно уступити. Држи се да ће се трасирање свршити за десет месеци. Трошкови око грађења срачунати су на 50 милијуна динара.

Народна Банка. Јуче је у Скупштини прочитан извештај одборски о законском предлогу за продужење повластице Народне Банке. Одбор је предложио да се у поднетом предлогу учине неколике измене.

Кажњена. Кварт врачарски казнио је бабицу Катарину Ракићеву што је напала и тукла једну сироту жену праљу.

Акција. Опште раденичке Банке бр. 2566 изгубљена је.

Моли се онај који је буде нашао да донесе у уредништво овог листа где ће добити добру награду.

Нашим читаоцима. Пошто је јучерашњи број „Правде“ забрањен, то доносимо у данашњем броју и јучерашњи део подлистка „Борџија“ и даље продужење, тако да не губе ни они читаоци који нису јучерашњи број добили, као ни они који су га добили.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

※ Пре но што учини посету у Петрограду, председник француске републике Фалијер посетиће у мају енглеског краља Едварда у Лондону.

○ У круговима блиским руском двору мисли се да краљ ће [illegible] стити Лаву Толстоју његову осамдесетогодишњицу. За то су се већ нарочито заступници левице, октобриста и чланова умерене деснице.

⁂ У румунском ботушанском округу поново су букнули сељачки немири. Тамо су послати један коњички и један пешадиски пук.

„* Дисиденти мађарске независне странке решили су да образују засебну самосталну опозициону странку.

○ Француски сенат усвојио је предлог закона, по коме се на захтев једнога од супружника одвојеност од стола и постеље по истеку три године може претварати у развод брака.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

29

Трговински уговор између Србије и Аустро-Угарске има данас да се потпише у Бечу.

Ако Србија и од овог види штету, као што ју је видела и од свију других послова који су посвршавани 29. датума, онда се можемо радовати, јер је [illegible] кобан датум за Србију.

Полиција и општина у Смедереву

II

Али диктаторски власници, представници фраза слобода и суверенитета народног, после овога неуспеха отишли су корак даље, [illegible] чистих и јасних законских прописа.

На једну од прошлих седница, јавио се изабрани одборник А. Николић који није положио заклетву с изјавом да хоће да је положи пред свештеником који је присутан, али је председник потпомогнут својим одборницима, одбијао да га закуне, јер је то „противно закону“, пошто се одборник може заклети само онда, кад се „ради тога позове“, а заклетва га није хтео.

Даље, пошто су успели да забране Јанаћију учешће у седницама општ. одбора, и да при сазивању позива не [illegible] кога да ли не дође у седницу, не позивају на његово место заменика [illegible] хоће да га приме у седницу кад овај сам дође и јави се да недостојног одборника заступи. Баш на синоћњој седници два одборника (међу којима и Јанаћије) нису дошли у седницу [illegible] да неће доћи, и, на захтев [illegible] да се на њихово место позову заменици са исте листе, који су тада присутни, председник

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА

Роман Мишела Зевака

— Превео с француског —

XIX

Роза

— Не Ђакомо... нећу ме убити... Пре но што речем збогом својој прошлости, и можда и своме животу, хоћу да видим своју ћер... Ја то желим Ђакомо...

— Хоћете синьора. Покоравам се, одговори старац послушно.

Он угаси буктињу и узе Мага за руку. Старица уздрхта од сатанске радости. Изађоше.

Пређоше кроз многе мрачне ходнике, сиђоше низ степенице, пређоше кроз мрачне дворане и уђоше најзад у један узан кабинет.

— Овде је! прошапта старац на уво Маги. Нико никад не улази у овај кабинет. Врата кроз која смо ушли никад се не отварају... Једино Лукреција има кључ од њих... али сам и ја начинио један по њеној наредби... Ту је спаваћа соба... постеља је према вратима... [illegible] у суседној соби...

— Чекај ме овде! одговори Мага отварајући са највећом обазривошћу мала врата која су делила кабинет са спаваћом собом.

Кад пређе праг, мајка Лукреције јако стисну полуотворена врата и стаде за тренутак.

— Ох! рече она у себи, како је страшно мени за осветом!.. Она је ту!.. Моја ћер!.. Она која ме је избацила на улицу!.. Она која није осетила ни најмање сажаљења према мојим сузама!.. Не ја нећу имати сажаљења ни према њеној младости, ни према њеној лепоти... То није моја ћер.., то је одвратно чудовиште.. као што су јој и браћа... као што јој је и отац... И они ће доћи на ред... само стрпљења... Али ова безбожница она треба да падне прва.

Мага потражи по недрима и извуче малени стаклић који отвори полако, не дрхћући.

Она пређе постељи на прстима, без шума без и једног покрета...

— Једну кап... само једну кап на њене усне... и Лукреција је свршена.. муке ће бити ужасне. Сутра ће се Борџије у црно завити... сутра ће душа старога Борџије осетити први ударац моје освете...

При светлости кандила указа јој се Лукреција. Она је спавала. Осмех јој је лебдио на уснама...

Једна јој је рука висила низ постељу, а друга је била под главом коју је окруживала густа расплетена коса... Била је заносно лепа.

Моја ћер! помисли Мага.

Стојећи непомично старица је ћутећи посматрала Лукрецију. Мало доцније покрете се, уздахну, изговори неко неразумљиве речи и осмех јој постаде још блажи...

Када се Лукреција умири и продужи мирно сан старица се као сенка приближи постељи.

— Сања... помисли она. Сања срећно... јер јој је осмех миран... Некада сам често улазила у њену собу... као и сад и надносила се над њену колевку.. Тада се дешавало да се каткад пробуди... Тада ми је пружала своје ручице и осмејкујући се говорила: — Добро вече мајчице... А сад хоћу да је убијем!...

Старици се нешто стеже у грудима. Грчевито потегну јецање мучило ју је.

— Како си ме тада волела!... Како си волела своју мајчицу!... Чим би ме видела осмехнула би се... А по дану, у нашим лепим шетњама... сећаш ли се моја Лукреција?.. ја сам те држала за руку... управљала сам твојим несигурним корацима ...ти си се натезала за моју хаљину.., вукла си ме.. била си самовољна.. водила си куда си ти хтела са ју мајчицу!..

Врачара се беше нагла скоро до додира лица Лукрецијиног... Неко чудно привиђење појави јој се. Нешто необично догоди се у овој уцвељеној души...

Она је видела Лукрецију... своју ћер... малушну... као што ју је њихала на својим мајчинским рукама... То је била велика тајна тајанствене и нежне природе! Маги се кроз јецања појави осмех.

— Али си била прождрљивица кад си сисала.. прошапта она. Једног дана си тако халапљиво вукла млеко да си ме ујела, те је крв потекла... Ах! како су ти зубићи били оштри!...

И јадна старица сад поче лити врела суза. Она несвесно затвори своје стаклце и врати га у недра...

Тада не паде ни отрова на усне уснуле Лукреције.., већ суза, врела суза, светла и горка, суза величанствена и чиста која је у себи садржала сво неугасиво благо што се зове срце мајчино...

При додиру вреле и слане сузе Лукреција се трже... Још један тренутак борила се са сном. Затим се нагло пробуди и принесе руку уснама.

— Ко је то? Ко је то? дрекну она уплашено и скочи с постеље.

За тренутак служавке се пробудише и утрчаше с буктињама... Лукреција је бесно викала:

— Тражите!.. Претресите све! Овде је био неко, ја вам поручам... Осетила сам... ох!.. на уснама... Ох! то је можда био пољубац аветињски!..

Тражили су свуда, али никог нису нашли.

Међутим Ђакомо беше одвео Магу до малих врата кроз која је ушла у Лукрецијину палату.

— Јесте ли задовољни синьора? упита је он нарочито.. Видели сте Лукрецију

— Нисам одговори старица чуд-

кратко и јасно изјављује да неће ни да попоје, јер нема довољан број за решавање (а ситуација је била таман згодна кажу су је очекивали, јер су гласови били тачно подељени). То би био разлог да опструкција и овога пута напусти седницу, да се може десити један случај који је изазвао неред, те је седница прекинута.

Случај је и интересантан и врло згодан да илуструје темпераменат и расположење „демократа" да чувају закон и пазе свачија права.

Поводом неких неисправности општинске управе и неких [illegible] избора, које су неизбројене и показују већ сада врло велико нерасположење код грађана, на предлог одборника г. Свет. Живковић судија, члан је, који је један од самосталних одборника, према коме је природа била распољана само у погледу његовог раста и телесног састава, а иначе врло штедљиво, — без икаквог права и надлежног одобрења тргао из штампе извештај анкетне комисије у целокупном стању он штампао [illegible] по слова. Овај извештај анкетне комисије, који је врло опсежан и врло важан, па по томе и предмет великог интересовања, требало је поднети одбору на дискусију и решење, и чланови комисије у којој је по један представник из све четири политичке групе, једногласно одлуче, да га одштампају и разделе одборницима ради бољег обавештења, а трошак око штампања да поднесу сами, за случај да им га општина не признаје и сем тога [illegible] господина да тај извештај преда у штампу, што је овај и учинио. Али како је било неких ствари у овоме извештају које жиже општинску управу, то председник [illegible] да овај извештај не штампа са мотивацијом, да они тај трошак неће признати, и дотични господин је тако и поступио, не обавештавајући о томе остале чланове анкетне комисије, која је несумњиво господар свога извештаја с којим апсолутно [illegible] после њене предлажене.

Лепо и учтиво регистровање овога факта раздрало је овога господина и он је бесно ударио г. Живковићу „шамар" и по том рекао да га и физички [illegible], али благодарећи великом броју публике, која је одмах осудила овај дивљачки напад, и одборници опозиционе групе, намера овога јунака осујећена је, али је успео овога наступања такав узрудност духова и међу одборницима и међу осталим посетиоцима, да је седница морала бити закључена.

Да је овај физички напад и остварен, опште је уверење, да би се тога тренутка створила једна стихијна гужва којој се последице не могу досудити, јер су многи, подвиђени „светог гнева" и своје [illegible] претње, изгледали вољни да новог борбом оружја у одбрану свога живота, па је извесно да би свом правном [illegible] и до употребе оружја.

Како садања општинска управа, и ако са стварном жељом [illegible] опозицију, која има већину; и како нема начина да по се сама прва освестити и нађе добрим путем, то да једном последња у овој општини крену напред, — сви су изгледи, да ће доћи до нових општинских избора, у осталом то је већ требало до сада да буде, али власт, нешто кривице у помисли не да ову ствар на неки начин без штете по садашњу општинску управу, — а то би било сигурно кад се на новим изборима буде бирао целокупни одбор, како мора и да буде, — а покушава да пронађе начин те да разреши од дужности само неколико „непослушних одборника" (ви већ знате да су то они из опозиције) и да на њихово место нареди избор. Али граничар кад то по закону (и то баш по овом радикалско-демократском закону) не може да буде.

*

Каква разлика између овог и некадањег смедеревског одбора, који је тако лепо и патријархално решавао ствари, не само своје унутарње, него и ствари које стоје у вези са великом спољном српском политиком. Тако на пр. када су пре неколико година били наши гости Мађари, и када је, за циљ успеха српске политике, требало приредити и један [illegible] у Смедереву, тада је он дошањи смедеревски одбор овако [illegible] приликом ту ствар решавао. Али, пардон, то се још не може казивати, то се за сада још само у причи одржава а то врло лепо као и прича Бен Акиба. Обратите се њему и он ће вам то драге воље испричати, а можда ће и казивати јер њему пристоји да лаже „масне" ствари.

Мале приче за велику децу

Одкуд лаж?

На последњем дворском балу стајаху два млада, пуно надежна фузионаша, са једним заједничким познаником који је припадао опозицији. Један од оне двојице посматраше завидљивим оком некога свог пријатеља, такође фузионаша али ривала у штреберству, како се врти око Пашића.

— О брате, што се овај Н. увлачи Пашићу у д. . . то је страшно, рече љутито овај један, немогући више гледати свога ривала.

— Одкуд знаш? запита овај други фузионаш, који није обраћао пажњу на овог о коме је реч.

— Па налазио се тамо врло често с њим, рече овај трећи, опозиционар, па штуче у једну гомилу завидних.

С престола у блато

— Белешке једног краљевског дома —

(Дневник бившег престолонаследника [illegible])

(87)

Двор Монт, 11. јануара.

Одбила сам да и Божићу идем у Ебенштат. Одбила сам да [illegible] на Бадњи дан примим [illegible]. Тек после дугих [illegible] престала сам да се [illegible] и на Бадњи ручак, [illegible] у Монт. [illegible] које ми је лепо, оставила сам да [illegible] божићњег времена, а [illegible] у мају [illegible] стварима [illegible] тако да лежи [illegible] у Ебенштат [illegible] добротворном друштву, које ће то [illegible] сиротињи.

[illegible] у Ебенштат на породични ручак. И [illegible] у својој [illegible]. Поручујем свему [illegible] [illegible] часовника. Читам Хардонову „Бразбанат", [illegible] у Ебенштату [illegible] и ја се [illegible].

Штафтерова поступа [illegible] која није [illegible] као треба и [illegible] мора [illegible]. Ја с њом не говорим и [illegible] то јој чиним [illegible] Трамбургова.

21. марта.

Прошла је [illegible], тешка зима. Добро је урађено, што су ми по[illegible] с [illegible]. Тако сам [illegible] и бар сам [illegible] своју [illegible] покрај себе. Јер ме [illegible], коју је [illegible] године [illegible] у [illegible] и Штафте[illegible] рола је дошла брзо напуштена све [illegible].

11. маја

Добила сам [illegible]. После тешких дугих болова порођаја мало, [illegible] дете. Није [illegible] чудо [illegible] света што сам преживела. Да сам још [illegible] кад сам била ранија, [illegible] не би [illegible] да [illegible] ову малу бебу. Пас му је Карол [illegible] још [illegible]. Али ја ћу га звати Карлом, именом мога оца и мога брата, и то [illegible]. Крштено је у [illegible] Монтеналерфоса. На неколико дана пред овај [illegible] сам молила, да [illegible] из Ебенштата [illegible]. Јер и без тога [illegible] монтебурског [illegible]. Мој је муж [illegible].

(наставиће се)

УДОВИЦА

Баш у зору пођох лову,
А кроз гору, кроз борову
Срех у путу, јој, кошуту —
Лепу, виту, поноситу...
Ја занемих, пушку спремих
И већ ћадо' пући радо,
Кад кошута загугута:
„Ај, ме'! Ај, ме'... Не стрељај ме!
Нисам грла, већ сам црна
Удовица, сиротица,
Триста дана без јарана!"
Ја се мало на' сажали.
Шта смо знали већ у шали
Тђеретали и рвали!
Па где мали ту остави
До заранка мали!..
Пођ' ној кући, 'нако врући,
Загрљени, мојој вени.
Викнух с прага: мемо, драга,
Ево данас шта уловив'...
Благослови!

Милорад Петровић
из „Сељанчица"

КОНЦЕРТИ и ЗАБАВЕ

Програм

Великог концерта Срп. Певачк. [illegible], који се 8. марта [illegible] у Крањ. Срп. Народ. Позоришту

I Део

1. Чајковски: 1812, увертира — солемнел. Изводи велики комбиновани оркестар и целокупна музика Краљеве Гарде. Диригује г. Др. Покорни.
2. Д. П. Ђорђевић: „Богдана!" бугарска народна песма. Пева г-ђа **Рајна Кара-Стојанова**;
3. а) Ив. пл. Зајц: „Романса" из опере „[illegible]", б) Албини: „Баркарола" из оп. „[illegible]". Пева г. Богдан пл. Вулановић, оперски певач.
4. Сметана: „Фантазија" из оп. „Далибор". Изводи велики комбиновани оркестар. Диригује г. Д. Покорни.

II Део

5. **Он**

Слика с певањем из живота босанских Муслимана. Написао Св. Ћоровић. Музика од П. Крстића.

Изводе чланови Крањ. Српског Нар. Позоришта.

Пауза 20 минута.

III Део

6. Мошковски: „Велика фантазија" из опере „[illegible]". Изводи велики комбиновани оркестар. Диригује г. Д. Покорни.
7. Ф. Гал: „Са тобом је". Пева г-ђа Д. Спасић, чланица Срп. Нар. Позоришта из Новог Сада;
8. Албини: „Опроштајна песма" из оп. „Мирјана". Пева г. Богдан пл. Вулановић оперски певач;
9. а) Вила се [illegible]; [illegible] б) Сарошам — [illegible]. Бугарске народне песме. Пева г-ђа Рајна Кара-Стојанова;
10. Ој Словени. Певају удружени мушки хорови београдских певачких друштава. Диригује г. Ст. Мокрањац.

Све песме на гласовиру прати г. Д. Покорни.

Почетак тачно у 8 час. у вече.

Цене су места:

Ложа у партеру и на I гал.	60—	д.
„ на II галерији	30—	„
Фотеље	10—	„
Паркет	6—	„
Партер	3—	„
Балкон на I галерији	10—	„
„ „ II „	4—	„
I ред на I галерији	4—	„
II „ „ I „	2—	„
Сва седишта на II галерији	2—	„
Балкон III галерије	0.60	„
Остала седишта III галер.	0.40	„

Улазнице за овај концерт издаваће од 1. марта т. г. друштвени [illegible] Наум Димитријевић у „Позоришној кафани".

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брацино позориште

Какав тата — такав син!

Муж на лутрију

Са овим шалама вечерашњи је Брацин програм веома интересантан, и пружио лепу забаву посетиоцима. Све су пијесе одабране и јако занимљиве. Музика [illegible] програм. Публика код Браце има и представу и читав концерт за веома ниску цену.

БЕРЗА

	Продато по
Наполеон	20.27
Форинте	212.67

[illegible] гласом... али сам видела своју ћерку...

И она се изгуби у ноћи идући на једној од римских вилија. Ту дочека зору.

Кад се вилија отвори она поће из града и упути се у [illegible] одлучним кораком.

XX

Чудовишта

Било је то на два дана после напуштања Рагастеноза, у Ватикану.

Библиотека у коју уводимо своје читаоце — омиљено боравиште Александра VI — била је дивна соба за одмарање тела и духа.

Около осам часова у вече, крај пространог, отвореног прозора са кога се видео Свети Град, папа, Цесар и Лукреција разговарали су се тихо.

— Породични савет! шапутали су тајанствено калуђери и племићи у двору. Шта ли ће отуда произаћи? Какав наредба? Какав рат?

Александар VI седео је у наслоњачи.

Цесар је лежао на јастуцима.

Лукреција је лежала потрбушке на једном простирачу и гледала растојано Р[illegible].

— Је ли Астор отпутовао? упита папа.

— Јутрос одговори Цесар.

— Сам?..

— Не, послао сам и Гарловића с њим, као што сте ми казали... Сад су већ увелико на путу... Али оче само ми је то тако дуго.

— Буди стрпљив Цесаре! Ти имаш времена... Имаш још читав живот пред собом... Шта би рекао да, као ја, имаш да живиш још неколико месеци?

— До ђавола онда бих ст[illegible]. Овако сам већ ноћно... Има тренутака кад осетим неодољиву жељу за ратом... Сањам типичне поворке, видим масе људи у које улазим са својим коњаницима као [illegible] у месо... Дивна је музика оче, бојна вика. Па какво је уживање у клању. Какво је уживање кад се човечан [illegible] у груди или у леђа... кад [illegible] [illegible] под ударцем буздована... [illegible] у којима се [illegible] коњске копите... Све то сањам и досадно ми је што не могу да видим...

Цесар је, говорећи о својим сновима био у толико ужаснији што је о тим стварима говорио сасвим обичним, тихим гласом, без икаквог израза. Само су му се очи кревеле као што је бивало увек када га је обузимала каква увиђајна [illegible].

Отац га је посматрао диснећи се.

— Какав дивни тигар! мислио је он.

Лукреција није говорила ништа. Она је непрестано гледала у мрак растојања.

— Данас оче, продужи Цесар што пре то боље. Треба брзо свршавати... Иначе ћемо доћи у опасност да изгубимо пола Италије на врату. Да ст... што пре!.. Треба уништити то змијско гнездо, што се зове Монтефорте.

— Чим добијем вести о грофу Алми одмах ћемо предузети што треба. Ти сањаш о покољу и бо[illegible], али ја хоћу да најпре обезбедим успех нашем предузећу... У осталом и ја ћу бити тамо да пратим...

— Шта оче, и ви ћете на Монтефорте?

— Не то, ја ћу се настанити у вили Тавоне, која је скоро на путу. Отуд ћу моћи да надгледам у исти мах и Рим и Монтефорте. Бићу и близу тебе који ћеш водити рат и близу Лукреције која ће водити дипломатске послове... Збиља Лукрецију треба јавити Маги из Гета да ће је можда походити... овај исти који је обећала љубавни напитак...

— Мага није више у Риму, рече немарно Лукреција.

Папа потскочи у наслоњачи и намршти се.

— Она је у Тиволију, продужи Лукреција.

— У Тиволију? узвикну стари Борџија скоро ужаснут, скоро ћу помислити да та проклета вештица погађа моје мисли... ја сам хтео да јој кажем да иде у Тиволи. Али зашто је отишла тамо?

— Без сумње је отишла на поклоњење старој пророчици Сибили... Јер изгледа да се настанила у некој пећини која је уз сам Сибилин храм.

— Знам где је то... Све иде добро дете моја.

— Вама двојици, примети Лукреција мргодећи се. Цесар иде да се бије пред Монтефортом где ће му коњ моћи пливати у крвавим рекама што ће му без сумње прибавити пакленост младе и бесторочне Беатриче, коју њени многобројни обожаваоци зову Примаверон...

Цесар је бесно од беса због овог подсмеха.

— Полако ме или не промумла он, ћерко моја.

— А ви оче, продужи Лукреција, ви одлазите у чаробно место Тавоне...

Мећутим до мало воље да се дивите величанственим пољским идилама и држим да ће ваше дивљење бити у толико веће што ће вам неко помагати да разумете лепу природу. Мислим на честиту Форнарину која вас чека тамо и уливање без сумње да поукама које ће од вас добити...

При помену Форнарине и папа се намршти, као што се Цесар намрштио при помену имена Примаверона. Лукреција продужи.

— Ја ћу само овде умирати од чаме и досаде.

— Гле, зар ти не можеш да нађеш забаве уз свога другог мужа? рече Цесар.

— Војвода од Бизељи! Бедник! Зар њега треба да се бојим нечувеним неактивности...

(наставиће се)

Купујем

Акције Опште Привредне Банке

Упутити у уредништву листа

Комисионисте за дрогје биљке

др. Душан Поморишац

Шумац бољевски од 1 и по до 2. Зелени Пиканц 2. (код Графијанске-Нове подгужске).

Телефон 957 (Прва централа).

Ако имате удовце и жене мајке

чији синови „Трубачеви“ и за мајчице „Моје снежне „Пиле Зец“ у корпици 50 пом. дин. 2-50.

Одмах ћемо вам избавити Tonsin-Wernl у ар. дневно 2-50.

Сапун Сара Елизабет зове свакој. Само 6 Бели и Црни 1 г. 5-75, 0-90, 0-90 1 г. Чаробњак 1 кутија сто 1-60.

Свилени Грудњи за Мајице 1 кут. за чаја 1-65.

Мајице грудне сисице 1 кут. дин. 2-90.

Кутија крутица „Мајице“ 1 кут. за чаја 0-90.

Прописи Сапуна Поморишке може ући у 3. и 4. г.

Једина легална Основно-Дозволитеље робе произвођача

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Крим. Суд. Дворски лифрурист Београд (Теразије) — Телефон бр. 65.

Г-а потрошачима на употребљавање ваш сапун за чистоћу тачно и на време.

49-20

ЧИНОВНИЧКА ЗАДРУГА

Од 1. марта ов. год. плаћа свој 5-ти пуном по 6 динара (зависно-ла ов 1907. год.).

Кутија бр. 2 — ов. 1904. год. по ов. бр. 63. управља Чиновничка Задруга, састанак је 22. фебруара 1908. год. 88,3—3

МОДЕ САЛОНУ

Софије Шварцове

Лубљанско ул. бр. 11 преко пута Трговачког Дома

Потребне су неколико добрих радних и старијих радница.

3—3

18.000

квадратне метара земљишта на Топчидерском Брду близу позната лакала, погодних за вилу, дам. Имање је одлично за прави *најлепе стоваре Сенак 12 а од Шарене Цркве* 6 минута. Заједно је благородним водом.

Изнад одличан и за здравље меланхолике, и чудесно сад код са Београд прикопала.

Цене и услови врло дам.

Јован Ж. Јовановић

адвокат ул. Петеров Михаилова бр. 23 72,8—10

ПОД КИРИЈУ од 1. маја ул. број у кући је ово бивша К. М. Шпице Кано Михајлова ул. бр. 36.

Уметата М. Ив. Живковића и Ком. 81,4—10

30.000 КАЛЕМОВА сваковрсна лозе најновије и најбоље воће

Тодор Ђ. Радивојевић

Адреса: Жупољачка станица „Сибиско.“ 9—10

ЛЕБАЦ

1 кило 30 пр. дин.

за нарис *лебарски* продаје од данас Хлебопекарско - Дезинфекциона радња

Петра Д. Марковића

Нетушкина бр. 29 — (Цветна пиј. 59 Телефон № 404. 9-6

Вољу колачину добро сам знано ко продаје може треба нису се ја не позивајте.

Милосав Павловић

трг. на Палилули

КАФАНА

„Царица Милица“

бакшу Зеленог Венца издаје се од 1. Маја о. г. под најповољнијим. За услове и погодбу обратите се СИМИ НАЂНОВИЋУ под мостар.

10—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас на сваке суботе чувена Албанезов весео кулус са пастрмом и кројом.

Нарочита јесенска спрема за ово прављење.

За време поста увек свеже јела и рибе

Ове године једно сам 30 кавада квалитетна грожђа турског и свежег грожђа.

Обратите пажњу познавањима доброг вина рада умере.

Цена вину за кућу знатно спуштена

Илија Н. Ђорђевић

АДВОКАТ

Услед редне просторноће пожаревачког суда, напушта Пожаревац и пресиста се у В. Градиште, где ће продужити досадашњи рад у свима врстама суда. Исто и од сада: све кривичне, грађанске, трговачке и административне спорове и послове отправљаће брзо и тачно, што може свеце досадашње клијенте да му поклоне и на даље своје поверење. Нарочито се препоручује трговачком свету, који ће у његовој канцеларији наћи брзе одговоре и искрене савете. 67,8—10

ЗА МЛАДЕНЦЕ

НОВ И ВЕЛИКИ ИЗБОР

Лепих, модерних ствари

од

Кинасребра

израђена је часовничарско-гравирска радња

Михаила П. Петковића

Теразије бр. 38. БЕОГРАД. Телефон 24.

34,1—5

Продаја апотеке

Сталном месту пок. **Младена Д. Стојадиновића** бив. апотекара из Крагујевца, намештењу надзорнослве да ће вету апотеку продавати дана 15. марта тек. год. јавном надметању у Крагујевцу у локалу исте апотеке.

Куповна се полаже 3000 динара у матрад у готовом новцу или исправним папирима.

За остале услове обратити се спасеником.

11. фебруара 1908. год. у Крагујевцу. 1—8

Гостионица код „ДВА ДУДА“

Прод. Аранђелова улица бр. 47, у непосредној близини варошког трга и трговачке станице.

Има одличну сувоју кужну, чисте и пригодна домаћа вина.

Удобна и јефтина преноћишта

У кући брза и солидна.

Нарочито колеџа са грлом из унутрашњости.

Уступатеља

Гавра Балабановић.

Штофови за костиме и хаљине

у најмодернијим бојама широког квалитета добија је трговина

Здравковића, Поповића и Комп.

Кнез Михајлова ул. бр. 29. 2—3

ПАЖЊА ЗА РОДИТЕЉИМА

Протеклу: шкрофуле, отоци жлезда, малокрвности, осип ов. ов. фарунгитис код жене деце, и осталих кожних болести, који од немогте крви проистичу, најбоље и најсигурније је средство, за лицу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЛТИН

СА ЈОД. ГВОЗЂЕМ (Oil Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, effervesc)

који се од јуче година спремља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је водом врло пријатног укуса и мирис, јер је спољашњи укус, да га и најмања деца без икаквог одвратности врло рало пију. Дотоганственим употребом овога лека, деца се одмах почињу добро хранити и румену боју лица, једном реч кроз се почиста, а код је кри у организму чиста, онда се и болести рече јављају.

Овај лигни препарат је од Г. Г. Лекара ових у Београду, тако и у унутрашности Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2. дин.

У истој апотеци спремља се и

„БРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЛТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Од јесени апотекарски сам Стеванића 10% ефтинијем, против *кашља, хрипа, хале гиња, дифтеритичне отока кожи, кожног запаљења коштуг т. зв. конисаца.*

Употребом овога лекарства са Креозотаном рана се убрзо гноја очисти и зарасте, а запаљење брзо престаје.

Цена једне флаше 5 дин.

Поручбине се упутањивости врше се брзо и тачно уз упутство.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ова препарата могу се добити и то: у Београду у Дрогеријама: Субатићеве, Оклобдића и код „Гусара“.

У унутрашности у Апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Пашини Јовановића, Смедерову Таслића, Зајечару Тодоровића, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крал. Ивана. 17—

Слух глувима!

НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Зуване и цуриме из ушију —
Дејство „Нечалајног Аудифона“
Безбрижна одржалења.

Проналазак „Нечалајног Аудифона“ за лечење глувоће, брујање у ушима, које је и у Француској и у иностранству проузроч рана убојитије, најновији је описан у часопису „Медицина Чула,“ чије ново изврсно-вано издање нам стоно да вам.

Овај часопис чланцима у том листу нарочито се приказује: анализа студија о чулу слуха и његових органа.

Поново и објављена „Дијагноза глувоће,“ начин његове употребе и његово лечно дејство при болести слуха.

Нашо чиме последње доба: изнабдевен одлично *нашему трпе*, веће и уширу, најодговорнје уредно глувоће и т. д.

Једна научна студија о физиолошкој анатомији уха, која ни-чалоје тачно дејствовање органа за слушање.

Метру нашим, одлично ушима и другима.

Наиред, под насловом Трубача Лечења нашим се читаоцима интересантна питања, обрађивани интелом изабрати *метру* најинтересантнија и најновија одељења глувоће, глувих у ушима, куренја и т. д.

У Књиги прописаде за тај „Нечалајни Аудифон“ и лечења глувоће, свакој се дано рођене бесплатно лист „Медицина Чула.“ Читаоци који још то нису примили, може се да одмах писму дирекгору Давиду Ле Пенеру 61 Бедфорд Рашелл, Лутн, а тај ће им се лист одмах послати бесплатно потпуно. Болесницима се примају сваки дан од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне.

Радионица кола у Шапцу

Част ми је јавити поштеновној муштерији ново радо тако и на страни да имам велики избор

ГОТОВИХ КОЛА И КАРУЦА

свако врсте, спасеније израде и боље но иде ма где, а то: за:

Ајдодолета, Вилајета, Фортуна, Сандучарева, Посиота, Штаруранта, Телега разне платформе и то све од најбољег, сувог и достотојалезног дрвета.

За добру и солидну израду јамчим. Порудбине примам како из моје радне тако и из ревирајуће стране. Све се добоме мастерисане а вароште со добрим јамством на целим фабинсе, како себе извлачити.

Израда брза и солидна

РАДИОНИЦА КОЛА КОД КАМЕНИЧКЕ ЧАРШИЈЕ У ШАПЦУ

ЈОЦЕ АПИЋА

54,12—

ЈАВЉАМ

Поштованом грађанству

да сам моју радњу потребно продужење радног времена и усавршио.

Поред рада солидна цена, увек сам и елегантна сервисна

СТАКЛЕНА КОЛА

Телефон радња бр. 6 — **Телефон куће бр. 61**

С ПОШТОЊАЊЕМ

Зарија Угреновић

БЕОГРАД

Кнез Михаилова ул. бр. 10 454 49—66

ПРВА СРПСКА ПОВЉ. ФАБРИКА

САПУНА и ТЕСТА

Ник. К. Месаровића и Консорције

БЕОГРАД

Телефон 160. Дубровачки 23. (на Душаљу)

ПРЕПОРУЧУЈЕ СВОЈЕ ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ САПУНА

ПЕРАЊА: најчистог (најинтерег) *народног комадића и лепе* врсте, жутог и белог;

МИРИСАЊА: у разноврсној (одличној квалитета и мирса) *мешавци*, бадема, *сапунари* (дубровачка, руска и обичај), жежицама, *мекоком* (белог и у боји) и *рашавком* (4 за Београд и т. д.

МЕДЕЦИНСКИХ (*лекарских*) катрон, карбола, сумпора, сумпорног катрона, борнеа.

Цене су врло умерене. За доброту и постојаност робе јамчимо. 9—20

„Правда“ излази сваки дан, — Претплата је за Србију: за годину 16, дин. за пола год. 8, за четир год. 4 дин., месечно 1-50 дин. За иностранство за годину 22 дин. за пола год. 11 дин. за четврт год. 5 дин. — Сви претплатници плаћају и за улаз Васине и Добросавке улице. — Власник и одговорни уредник *Јован Лебић*.

„Брзоко Радичевић“ Штампарија Гаврр. Давидовића и Комп. Брзописа ул. бр. 15. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | ЧЕТВРТАК 6. МАРТА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 65. | Телефон 521.

Афера Церовић — Настас Петровић

Михаило Церовић

Цела српска нација је деценијума славила и певала Црногорце. Њихово јунаштво, њихова част, њихова љубав према вери и отаџбини, њихова поноситост, њихова честита нарави били су предмет писања, приповедака и најлепших бајака по свему српству.

Затим је наступила реакција и Црногорци су изашли на тако рђав глас, какав не заслужују. Као год што се претеривало раније у хвалама и узношењу, тако се сад неправедно претерује у куђењу и шибању.

Било је пуно стварних разлога за рђав глас и славу Црногораца, а има само један главни узрок, у овом ружном мишљењу о Црногорцима, и тај је у овоме. Црногорци су [illegible] у сваком погледу док су на своме огњишту, али чим турнуну у туђину, они гледе да експлоатишу негдашњу славу својих предака и своје домовине. Мало по мало па су, својом наметљивошћу досадили свима којима су долазили. Што су на веће тешкоће наилазили у туђини, [illegible] карактере, док најзад нису успели да се у Србији и Русији стече уверење: да су Црногорци на све готови и за све способни.

Један од најодличнијих представника таквих „[illegible]” Црногораца, који је највише допринео да се о Црногорцима утврди ружно мишљење јесте, по свакоме му познати: Михаило Церовић.

Данас, за свакога човека, који се о јавним пословима бави и који политички живот прати, то је име синоним: [illegible].

Држи се да школа, може облагородити и грубу и неваљалу природу. Међутим то је једна јака заблуда, а најбољи је доказ да је то заблуда баш сам Церовић. Школа служи само на то да развије извесне душевне особине, које су човеку урођене. И заиста је код Церовића школовање учинило то: да му најпре створи једну маску, под којом ће крити своју гадну и злочиначку душу, а затим да му развије његове злочиначке инстинкте, те да се може уздићи до висине модернога злочинца. А школа му је помогла још и у томе што му је допустила и омогућила да дође до власти, те да помоћу ње ради она зла дела која би морао вршити по шумама и јавним друмовима да је остао у примитивном стању као Јенђовић, Јосипац, Брнић и т. д.

Церовић је, дакле, како тако свршио школу, јер се оне у Србији дају лако свршити, али из ње није изнео ничега сем дипломе, нити је ишао тамо, куд га је она упућивала. Свршио је био философски факултет, али није полагао професорскога испита нити је иначе мислио, но је одмах чим му се указала могућност ступио у полицијску струку, која једина даје човеку прилике за своје страшне нагоне и своје ниске инстинкте задовољи. Као начелник округа Церовић је оставио најгори траг у Чачку, у коме се и крају не одликују нечувеном нежношћу и осетљивошћу. Да човек и у тим крајевима стекне глас грубијана, грабљивице и насилника, треба у истини да је много то од других одвојио. Тукао је био људе и као начелник, [illegible], само што је тада такво време било, те се није [illegible] кад се што ружно о [illegible] из[illegible].

Није се дуго скртио у Чачку, па је касније ишао као начелник у Пирот. И тамо је учинио све да би већ помету репутацију доврнио. Чим је то место изгубио, одмах је још 1894. г. почео у друштву с Љубом Живковићем тражити некога, који ће пристати да убије Краља Милана.

Од тада га беше гласина као [illegible], и у тај су глас његови пријатељи сад после тога поверовали [illegible].

[illegible] време напредњачко-радикалног споразума [illegible] је узети неколико радикала за начелнике округа. Кад је било поменуто име Церовића, сви се радикални министри томе енергично одупреше. Нарочито благомољење Н. Пашића према Церовићу учинило је да је и он узет за начелника. Чији је „фунир” [illegible] Церовића је [illegible] Веља [illegible] стављен у пензију, а Церовић је копао и ногама и рукама да се на положају одржи, али се одржати није могло.

После 29. маја дошао је опет у Ћуприју за начелника, где се љуто завадио са целим грађанством и због његова силеџилука Ћуприја је и данас [illegible] самостална.

Најзад је Церовић доведен у Београд, и сад настаје читава серија злочиних дела.

Одмах је [illegible] своје ступање на власт [illegible] скандалозним [illegible] нечувеним и никад догле невиђеним нападом на госпође у „Женском Друштву”.

Затим је настало пребијање и протеривање новинара; које је следовало у гушењу листова, рушење штампарија, премлаћивање разних људи. Но после једне [illegible] извршене над штампаром Јовановићем у најгрубљем виду, и сам [illegible] и у греху огрезли Стојан Протић, беше приморан да га смени.

Самостални су учинили неопростиву глупост, и услед интрига камарилле вратише опет Церовића у Управу Београда.

Тада се Церовић вратио још бешњи! Више није веровао [illegible] не само закон ни Устав, него је метнуо под ноге све обзире човечности. Настало је онај опет убијање по Београду. У децембру [illegible] пуца на Теразијама у гомилу мирних манифестаната.

У фебруару секу на среди Теразија усред бела дана два народна посланика, а Церовић [illegible].

После неколико дана настаје погибија на Чукарици, где се направило толико крвопролића, као да се био крвави бој с непријатељем.

Најзад се Церовић толико острвио као крволочан звер, да је почео кидисати на свакога који је сметао њему или „Светом Стању”. Најпре је [illegible] Милана Новаковића, и пошто га је гадно и нечовечно мучио и [illegible], он га је једне ноћи између 15 и 16 септембра злочински убио, а уз њега [illegible] смотао је са овог света и Максима Новаковића.

И Настас, [illegible] Настас га је морао [illegible] с врата, јер би му Церовић у брзо после тога још већу несрећу створио.

Ето такав [illegible].

[illegible] Круне: да је обичан [illegible].

Да крвава, да честита друштва!

И живот и част и имање престоничних грађана, поверене су таквим рукама!

ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ наших официра

[illegible]

Данас, кад се [illegible] глас [illegible] у ком случају српска [illegible] балканске [illegible] Србији [illegible] Турску [illegible] европских држава. [illegible]

[illegible]

Не заборављамо, да [illegible] много речено и „[illegible] парламентима”, не о интелектуалној и физичкој [illegible] на народ.

У државама, у којима Влада не може рачунати о војсци и [illegible].

Међу првим питањима за српску војску у опште, [illegible] српска официра, [illegible].

[illegible]

Под моралном спремом разумемо [illegible] официра [illegible] у српску [illegible].

Под интелектуалном спремом официра разумемо, његово опште и стручно образовање, које је потребно да се војска спреми у рату [illegible] боја и борба.

[illegible]

Но код ове спреме разликујемо двојаку спрему, т. ј. васпитање и образовање. [illegible] министар војни [illegible].

(наставиће се)

(наставиће се)

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Тур и пројект

— На шта ти личи овај нови просветни пројекат?
— На тур без погаче.
— А што?
— Па много би га [illegible] а нико [illegible]!

СТРАНА ПОЛИТИКА

Енглески предлог. (*Утисак у Цариграду. — Неостварљивост предлога. — Како ће се поправити стање. — Мишљење италијанске штампе*).

Енглеска [illegible] у Македонији [illegible] Царигарду [illegible] Турске [illegible] Македонији [illegible] Епиром и Албанијом.

Аустријска индустрија и нов трговински уговор

„Н. Сл. Преса” донела је мишљење неколицине главних индустријалаца о новом, сада већ потписаном трговинском уговору с Аустро-Угарском. Д-р Едуард Лангер, фабрикант вунене робе, изнео је да је аустријска индустрија морала бити жртвована земљорадњи. Нарочито је текстилној индустрији отежан увоз у Србију. Отежнице је и додатак царини за [illegible] робу. У Србији се сада наилази на немачку конкуренцију, а у скоро [illegible] очекивати и енглеску. Царски саветник Адолф Најман, истиче прво да ће уговор ступити у живот тек по истеку пролетње сезоне. Уговором је створена слична си-

туација као у своје време после царинског рата с Румунијом. И Србија је за време неуговорног стања створила нове трговачке везе. За то су време Србију задобиле за своју текстилну индустрију Италија и Немачка. Уговор је победа аграраца на штету индустрије. Тек ће се видети да ли је уговор, који је српској земљорадњи тако много одузео, ослабио куповну снагу српског становништва. Царина за артикле текстилне индустрије је знатно је повећана, те је поскупила за 40 процената, а то отежава куповину. Тешко је да аустриска индустрија у Србији задобије ранији положај.

За готово одело дао је мишљење Сигмунд Мандл, који такође налази да је нови уговор велика концесија аграрцима на штету индустрије. Скоро за све индустриске артикле аустриске у Србији су повећане царине. За аустриску индустрију готовог одела ипак је корист што је престао царински рат од годину и по дана. Та индустрија не може у Србији одмах повратити ранији положај, јер је за време царинског рата настала страна, нарочито немачка конкуренција, коју није тако лако сузбити.

За ланену и конопљану индустрију рекао је д-р Ернстритер од Штајна, да извоз те робе мање пати изједначавањем с другим државама и незнатним српским [illegible], које може напредовати. Аустрија је пре две године највише увозила те робе, а за време царинског рата настао је потпуни прекид. За то аустриска индустрија само с великим жртвама може задобити свој пређашњи положај,

дао је мишљење комерцијални саветник Рудолф Фишхоф. Он вели да је за рубље отежан извоз у Србију. Па ипак је та индустрија у новим приликама још добро прошла.

За индустрију пива рекао је директор Јул. Таусиг да је Аустро-Угарска до сада мало извозила пива у Србију, прво за то што у Србији није потрошња пива велика а друго за то што ту потребу подмирују девет српских пивара, које производе 75.000 хектолитара пива. Код садашњих повећаних царинских ставова тешко ће се у Србији увозити страна пива, осим нарочитих пива као што су пилзенско и минхенско.

Српске земље

Полицеска насиља у Босни. У реду насиља које у Босни и Херцеговини чини „културегерска" полиција, ваља поселати и ово: Пре неко дан ухватио је један стражар Мустафу Зенковића, младића од 18 година, који се кријао кући, па га је одвео у нарулу због тога, што га није могао наћи да му преда [illegible]. У нарушу су га вукли, те су га у вече тек пустили. Мустафа је причао како га је, кад је био у нарушу, неки од стражара ударао ногом у леђа, пошто су му „господа" пријатељи лисице, да је сиромах младић од муке попустио!

[illegible]ажне вести

Загребски „Србобран" јавља како бечке и пештанске новине доносе потпуно измишљене вести о размерицама у српско хрватској коалицији због избора саборског председништва. Обавештени од сасвим надлежне стране, поменути лист изјављује да од свега тога није истина. У коалицији у опште о томе није било говора, нити је у коалицији ма у ком питању било несугласица, а тако исто ни у хрватском одбору коалиције.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Велики успех. Сјајно је било синоћње вече! Оно ће остати један крупан датум у историји Новинарског Удружења, јер је синоћ била једна истинска културна манифестација.

Успех је био потпун. Најпре по многобројној посети, јер ни једнога јединога места мој врсти публике. Позориште је нагидало, као у ову свечаним приликама. Најотменија је публика била испуњавала сва места. Суделовачи су били, као што смо већ јавили, интересантни и по самој својој разноврсности. Али су се они потрудили и заузели да што могу боље одговоре очекивањима, и може се рећи да је публика била с њима задовољна. Нарочито је свако хвалу заслужио оркестар, који је до сад невиђено и не слушано у Београду.

После представе је био велики банкет код „Гранд Хотела" у чет суделовачима, на коме је било 45 особа.

Подробније извештај о концерту и банкету доносимо сутра.

На фузионашку штету. У претресу буџета министарства спољних послова, г. Н. Пашић, бранећи се од оправданих напада г. П. Маринковића, који је сравнио садашњу фузионашку ронску политику према Аустрији са политиком пок. Гарашанина — рекао је — Има заиста разлике између политике данашњега кабинета и оне коју је водио пок. Гарашанин.

— Има разлике, ама на вашу штету, добацио му је са места посланик А. Нешић.

Фузионаши су као звезови скочили на Алексу што се усудио тако што рећи. Али све њихово скакање неће им помоћи. У очима свих поштених људи, ма којој партији припадали, фузионаши је режим нагори од свих досадањих.

Енглески македонски предлог. Софиски дописник „Берлинер Локаланцајгера" добио је с нарочите стране саопштење о садржини енглеског предлога о Македонији. Енглеска предлаже да силе на извесно време поставе ђенералног гувернера, да се повећа жандармерија, којој би се једино поверио гоњење чета и којом би командовали европски официри. Даље би цивилни агенти постали турски чиновници и били саветници ђенералног гувернера. Најзад би се имала смањити стајаћа војска у Македонији. А за све то велике силе јемче за интегритет Македоније. Руска је дипломатија тај предлог начелно уговорила, али је задржала право да чини допуне, међу којима је и услов, да [illegible] буде [illegible].

Једна смицалица. Ту скоро била је од стране министарства војног расписана лицитација за грађење светилишта за нове топове. у близини тако званих топовских шупа. У условима за лицитацију било је назначено да се за зидање оних светилишта могу употребити само пресоване цигле, које израђује само циглано којој је главни акционар Д. Мија Поповић, бив. пуковник.

И ако се доиле овим условом очито ишло на то да се само код циглане [illegible] лиферација цигала за овај арђарни посао г. Поповићу није то било довољно него је ишао и даље. Кад су предузимачи тражили од њега цену за цигле да би знали лицитирати он им ону није хтео дати, да би после лицитације могао по вољи уцењивати оног на коме лицитација остане. Разуме се да услед тога нико од предузимача није смео лицитирати и сад се мора објавити нова лицитација која ће се исто тако завршити.

Ето како се ради кад се неко баци на пљачку.

Буџет. Јуче је у Народној Скупштини усвојен у специјалној дебати буџет министарства спољних послова, пошто су пре тога против владине спољне политике говорили народњачки посланици г.г. Рад. Агатоновић и Мих. Ђорђевић. За т[im] се прешло на специјални претрес буџета министарства финансија. Против финансиске политике владине говорио је самосталски посланик г. Алекса Ратарац.

Поништен рад. Министар нар. привреде поништио је рад последње скупштине акционара Месарске Банке те ће се према томе морати сазивати нова скупштина.

И тако је нешто урађено и за г. Жику Ружу.

Једна парница у изгледу. Како сазнајемо, наша држава стоји и опет пред једном парницом, коју ће она несумњиво изгубити, зато што није у праву, а што г. Лаза Пачу нољие да држава, натерана судом, плати и интерес од десетак хиљада динара и таксе од десетак хиљада динара, него да се коже, да је он, г. Пачу извршио једну непопуларну ствар сам, нетеран од суда.

Санџачка железница. [illegible] „Новог Времена" разговарао је с једним „одличним руским дипломатом" који најтачније зна све конце међународне политике Русије о санџачкој железници и њеним створеним новим положају. Тај дипломат, за кога наглашују да је неки помоћник руског министра спољних послова Чарикова, рекао је „Пројектом санџачке железнице Аустро Угарска је дала нарави једној изврсној и сасвим правичној мисли: гарантовању трговине и индустрије на Балкану. Русија је поздравила ту иницијативу Аустро-Угарске, јер је увек бранила [illegible] економске једнакости [illegible] предак трговине. Без Аустро-Угарске то би начело [illegible] престало бити немогуће, јер не би искрсли сви железнички пројекти".

Настасова и Церовићева кривица. Јутрос [illegible] у Касацији читана пресуда првостепеног суда града Београда и сва акта по кривици министра унутрашњих дела г. Настаса Петровића, и бив. управника Београда г. Михаила Церовића и команданта жандармерије г. Јове Вуковића за убиство, које је 16. септембра пр. год. извршено у главној селекцији над Новаковићима Миланом и Максимом. Саопштићемо какву је одлуку по тој кривици донела Касација.

Повраћен ред. Дивизионар ђенерал Шемси паша, који је због арнаутских немира отишао с три батаљона у Призрен, повратио је тамо ред. Љумљани су се покупили а бајрак је понео отпора.

Руски македонски предлог. Покрај петроградске вести у „Берлинер Локаланцајгеру" о руском македонском предлогу, о чему смо јавили у јучерашњем броју, имамо о томе и данас две вести из Софије. Прву је донела „Н. Сл. Преса" и вели, како се у софиским дипломатским круговима опажају знаци, да ће из Петрограда потећи иницијатива за нови реформни план. Тај предлог, који ће у скоро бити предат великим силама, биће средина између енглеског предлога и мирцштегског програма. Суштина је руског реформног програма у томе, да се међународној финансиској комисији даду веће прерогативе, да управо буде и главни реформни орган. Бугарска влада симпатично посматра енглески предлог о гувернеру, јер одговара бугарским жељама. Истина су познаваоци македонских прилика свесни тешкоћа које стоје на путу остварењу енглеског предлога, али због њега очекују нове, шире реформе. Друга је софиска вест у „Фосовим Новинама", које у главноме потврђују ону прву вест. Само се вели, како Русија из своје сопствене иницијативе а не у друштву с Аустро-Угарском предлаже нов реформни план а нарочито [illegible] је [illegible]

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

[illegible]

— Превео с француског —

XXIII

Заљубљена тигрица

И једним малом он испразни толикину чашу.

— Дајте сад мени, рече Лукреција.

И она мирно испи остатак, ставивши усне на исто место где су биле Рагастенсове.

— Видите рече она, ако сте отровани, умрећете у добром друштву...

— Чудновата жено, помисли Рагастенс. Она се вабила говорећи о тако страшним стварима као да говори о својим најнежнијим задовољствима.

— Никад ми није било овако пријатно! рече Лукреција. Дакле, витеже ви мислите да сам ја кадра да трујем људе?

— Госпођо, ја држим да сте ви кадри и за много већа дела. Ја мислим да кад се каква препрека појави на путу мојем ви не устежете, па ма та препрека била и људско биће ви ћете наћи дух ма који потребан метар, сломите све на што најђете...

Као и малочас изгледало Рагастенсов чудновато интерпретира... Лукреција уздрхта и уздахну за пољубцем не устречући ни на свом лицу ни на другама.

И заиста Рагастенс јој је у овом рекао да је тровачица. А она је била принуђена да прими тај страховиту оптужбу као комплимент.

У дну душе Рагастенс је небио ни осмеха који је видео на уснама Лукрецијиним.

— Хајде рече она обраћајући се сад мање сте имали из своје ћелије и ако сам вашим гостом ... тамничке са каквим страхом ... мога брата?...

Рагастенс беше наумио да пева с дрскошћу у крајности. У чудноватом и опасном положају у коме се налазио дрскост му је била подгодно оружје за одбрану.

— Врло просто госпођо, одговори он са пошалним лицем коме се Лукреција дивила. Господин ваш брат био је довољно да ми предложи једна пуштања: нудио ми је слободу под погодбом да му откријем тајну месту једне жене... [illegible]

— Која је та жена?

— Беатриса, кћи грофице Алме, која је недавно отрована.

— А!.. Па онда?...

— Онда с и господо, очекивао да ће ме Монсињер Цезар бити од гнева само нећу да говорим ништа и покушати да ме убије... И то се заиста и догодило... Ја сам дочекао вашег брата, мало сам га стегао за грло, да се не би много борили, свезао сам га својим ланцима и изашао сам...

— Окови сте Цезара на своје место!...

Рагастенс климну главом а јесте.

— И ви ми то кажете... Мени!...

— Па ви ме питате, госпођо! рече Рагастенс удвојивши своју пажњу и пажњу.

Лукреција лако побледе. Пламичаст колутупу појави се испод њених дугих трепавица и очи јој изгледаху светлије, крвље најзаустаје. Она се диже и учини неколико корака трудећи се да савлада свој дубок задах.

— Сад је тренутак, помисли Рагастенс. Држимо се добро... Дозволите да не убију мене као и његова брата Франсоа...

Лукреција му се приближи.

— Знате ли да је довољно што сте учинили!

— Ви ме ласкате госпођо!

— Не! ја вам се дивим...

— Госпођо, на крају крајева мој је живот био у питању. Жао ми је монсеньера Цезара... али у таквој прилици, ни знате човек не бира средства...

— А ко вас прекори?... Ја мислим да вам се дивим... и верујте ми да ту реч нисам никоме до сада казала.

Рагастенс баци дубок поглед на Лукрецију.

Он је разумео свој положај...

— До ђавола! мишљаше он, ова лавица се спрема за љубавне напад. Ако овде засвим пропао сам. За пет минута треба да будем или све круће...

Лукреција продужи гласом који беше почео да дрхти.

— Ту жену витеже... ту младу девојку ви љубите?

— Оставите то госпође, не говоримо о томе, преклињем вас!

— Ви је љубите... рекао ми је мој брат, а и сама видим!.. Али, најзад све ћу знати.. ако хоћете да ћу вам је дати?...

А кад се Рагастенс нагло трже:

— То вас чуди!.. О ја ћу вас и још зачудити... Ви желите ту жену... ја ћу вам је дати, кажем вам! Ах! ни и не помишљате шта сам ја све кадра да учиним за срећу онога кога волим... А ја вас волим Рагастенсе... Љубите је дакле, ако хоћете, али љубите и мене... Љуби ме!... Она два часа што си провео поред мене остала су у мојој успомени... Ти си мало био мој... а ја сам увек сва твоја...

— Госпођо...

— Љуби ме Рагастенсе, па ћу ти бити све што ти желиш... Хоћеш ли да идемо у Рим?... Хоћеш ли да бежиш?... Тамо у Средоземном мору налази се моје острво Капрера? ја имам тамо утврђење замак... Нико се неће усудити да те тражи тамо...

(наставиће се)

обезбеђена енглеска помоћ. Даље се велн да је тај енглески предлог суфлирао енглески посланик у Петрограду Николсон. У Софији су и руску иницијативу симпатично поздравили.

Ухапшени Бугари. У румунском местанцету Острову, у Добруџи, ухапшен је Бугарин Панајот Илијев, који је кришом хтео прећи границу. На саслушању је рекао, да је с Панцом заједнички убио Сарафова и Гарванова. Илијев је спроведен у Констанцу.

Преминуо. Ноћас је преминуо Архимандрит Кирил, опело ће бити сутра у 2 часа по подне у Вазнесенској Цркви. Стан Књегињина ул. бр. 12 у близини Војне Академије.

Једна опаска. У оновмадашњем уводном чланку „Правде“, споменуто је међу лицима која су се служила железничким картама добивеним од Харманна и име Рапопорт.

Нагађујемо да је ово име неумесно штампано и да г. Бернард Рапапорт, који је једини Рапапорт у Србији, нема никакве везе са овом железничком афером.

Читуља. Јуче пре подне у 8 часова преминуо је Радмило Кандић, питомац IV. год. Војне Академије у 21. год. живота, сестрић нашег пријатеља Чедомира Михаиловића, типографа, а син пок. Стевана Кандића, обућара. Стан Хиландарска ул. бр. 42. Погреб ће бити данас у 2 сата по подне. Бог да га прости.

Збор Новоселаца. У идућу недељу у 9 час. пре подне држаће се у — „Игњатовој механи“ — збор Новоселаца, на ком ће са[..]вачки одбор поднети извештај о свом досадањем раду и о приликама у којима се пословало по потребе Новоселаца [...]

При овом ... , пролазећи преко Новог Селишта, видели смо где у оно блатно језеро између „Чубуре“ и „Игњатове механе“ беху запала једна волујска кола, натоварена дрвима, па, и ако волови беху велики, угојени и врло јаки, не могоше их извући из блата но, да би се кола спасла, морадоше дрва бити растоварена на сред улице. Ово чудо, и то на пр[ек]вода, тешко је наћи у другом свету — примера ради ни нема.

Управа општине београдске требала би једном да поведе више пажње приградским засеоцима Новоселаца, јер и они своје све дају као и остали грађани београдски.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

А У Риму је 2. о. мес. свечано погребен досадашњи командант македонске реформне жандармерије ђенерал Ди Ђорђис. Српска Порта и македонско и прокорског посланства у Риму изјавили су своје саучешће.

Вести које из Цариграда долазе о стању здравља енглеског посланика Околовра, час гласе да је болест врло забиљна час да је окренуло на боље.

§ Ноћу између 2. и 3. ов. мес. извршено је у Петрограду на четири претреса станова, погламито студената и студенткиња, али и код професора конзерваторијума. Много су похапшени.

У Париз јављају полуслужбено да је ђенерал Дамад саопштио мароканским поглавицама Шауја, да ће примити њихове покрајне за мир, ако се они обвежу да предаду своје оружје, да плаћају данак, па у Казабланку пошаљу таоце и да буду мирни.

Адмирал Филибер јавио је француској влади да је Мулај Хафид, као је мало ђенерал Дамад за примирје, ... прокламацију, у којој тврди да је потукао Французе.

У Задру се говори да ће немачки цар Вилхелм, на своме путу по Јадранском мору, посетити најважније далматинске градове Котор, Дубровник, Шибеник и Задар.

За време свога бављења у Бечу велики кнез Сергије посетио је Шкодину фабрику топова.

Мале приче за велику децу

Покушај убијства

Пошто су дати против разлози од стране првостепеног суда, на разлоге касационог суда по убијствима од 16. септембра, срете један судија првостепеног суда једног касационог судију и рече му:

— Ми исказасмо наше теорије и разлоге.

— Да, извршили сте један покушај убиства и ко зна да ли ће вам поћи за руком да искасапљену правду спасемо од смрти.

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Др. Михаила Гавриловића

(1813—1820)

књига прва

(наставак)

„Гоњен турском поћером на Србију, Милош је био повлачећи у ническом граду и старешинама наклоњене касније Гурија.. На Засавици и на Равњу Милош је са Стојаном Чупићем и Протом Матијом познава најстаријег од ... кир турској навали“.

Милош се врати у Такову Анаима Сорвина, а на савету на сеоску прелазу се још војводе: Лазар Мутап, Милић Дринчић и Арсеније Лома.

За управника нахијска београдског буде постављен Сулејман паша Скопљак, који Милоша именује обер-кнезом нахије рудничке.

Баш онога дана кад је Карађорђе пребегао у Аустрију (21. септембра), цар Александар, бавећи се у Теплицу, издаје упутства своме посланику у Цариграду „да предузме одлучне мере да би уздржао Турке да не извршене своје намере односно Србије, да их уплаши на врло озбиљне последице које могу по Порту изаћи пролаза и да тражи продужење примирја на основи потпуне безбедности за Србе“. А Карађорђев пламеник Здвар Пазловић пребацио се тада у Србију, носећи поруку руске владе да се Срби држе на бојних положаја.

Није је све доцкан. Пазловић је нашао Карађорђа у манастиру Фенеку, а у Београду су већ били Турци.

И пре тога, српске старешине се надаше да ће, најзад сутра, Русија окренути своју војску против Турака. Тога се бојаху и Турци, па науманиште да покупе оружје од народа. По мумина било је хајдучких чета врасних. Хајдуци су убијали Турке, а Турци су најлучшим сличним заплени бедне и невиније грађане. Старешине народне биле су непрестано у опасности, живели су у најлошиј страху да их Турци не похвате и не побатарају.

Деветнаестог марта 1814. цар Александар је ушао свечано са савезницима у Париз. Утицај Русије достигао је био највиша степена, али се, ипак њена победама не одмах непроменила Срба.

У бају на Равњу учествовао је и садашњи везир Сулејман паша Скопљак. Ту је и рањен у руку. Показујући једном осакаћену руку, везир ће рећи Милошу: „Да ли се ово још не памти?“ — „Да ћу и похвалити“ одговори брзо Милош.

„Милош не уживаше Сулејманову вољу, јер та се бојаше Милошу је био везир милост, јер му је био потребан као угледан човек. У јуну 1814 везир постави Милоша за баш кнеза нахије крагујевачке рудничке и чачанске. Тако је Милош постао несумњиво најугледнији човек у пашалуку“.

*

Карађорђе и остали старешине српски, живећи, интернирани, у разним местима у Штајерској, радили су на томе да им се допусти одлазак у Русију. У лето 1814. г. буде им саопштено да се, на постредовање Русије могу слободно кретати куд хоће и да им је допуштено селити се у Русију. Они сиђу у Срем, ради својих приватних послова. У Карловцима, заузимањем Константина Хаџије најавињено Карађорђу „свију туру што иде у Русију, а Карађорђе му на то одговори да ће он најдоцније плукет пролећа бити у Београду у свом сеију, како што је некад био“. Међутим, Русија је дала обећања Аустрији да ће српске старешине „пази задржати да Порта неће пожелати нашему не нагуравање с њихове стране и да не Аустрију неће због тога понашања пасти никакав приговор“.

Повукавши у Темишвару, српске старешине пређу се, у другој половини септембра, у Русију, а баш у то време дођоше у Београд вест да је у пожаревачкој нахији Хаџи-Продан дигао устанак.

Устанак позову Милоша Обреновића да се стави на чело покрета. Увиђајући да тоне није време, Милош се не одазива позиву, кнежевина је жуда да се разлаже, „Милош је мислио да је најбоље што пре угушити буну и не допустити турску војску, коју би Сулејман паша послао.“

(наставиће се)

ОРАХ РЕСА...

Орах реса...
Ресе ветар среса,
Па их стере
Јани под пенџере.
На пенџеру
Јана уплакана,
Гледа ресе
Срце јој се тресе
Па уздише:
„Немој, ветре, више!
Ресе среди
Под пенџер сакупи,
Звију ланe
Да је у те дане
Јаран тио
Мени долазио,
По ресама
Да не чује мама!
Али сада
Јаран у сред града —
На робињу опери га нада!...

Милорад Петровић

из „Сељанчица“

ТАЛИЈАНСКА ОПЕРА

La traviata

Прошавићи је дакле та Вердијева опера. Лепши Ђузепе Верди и пропаћи је — прави! Талијани су га видели само најгоре могу и који га прави у Италији не би смели спомињати. Они се овде дакле договарају. „Cosi fan tutte“. Да tutte тако раде, али раде у провинцији и мирно у простоланству. Али прекјучерашња вашу каквог јављено је нема дејства, јер публика није пљескала. Па-оволи су па нама и то веома неславшим. Шансонет са пљеснаними личности је два пут акалубирао, јер њима није стало до ноте, да се мује у робуља, кад треба да пљесак. Два пут Берјинко из Налице и Нови Михајлови узело пљескање су само кад су чули нешту талијанску реч, која им је потсећала на сарајеву. Показивала мање у време реду беше и е времено — то мање да је прво музикални човек и песник што га г. Путини не поставише на рефорјента музике. Ипак публика је своју уживао, да ова „опера“ није заслужила мање пљеска. Уживао је у толико јаче, што јој је само опера помогла на драме „Госпођа с камелијама“ и што јој је била да гледа за све „уметници“ нашу публику врло... Гардероба је о смоћ била мизерна. Армона (у опери Алфред) изашао је у костиму Франца II, а на његов је појас — „новотија“. Музика је изражавала много јача места, а кад је — био далеко уличан, врата... Што се тиче простира он је више по свој. Милли ... Масимаља, а не уме ни дирене ... (?) ... Мене интересује што ће мало претечар рећи, тај „Вечерњих Новости“, су је већ „Ерве“, ...дешавио да је опера добра, „Политика“ приметио отишла је о вама пресетнама, али то има, може да ће извести ову критику. Г. Николић се пратио у пре два пута, после што је у исцеру поморно мисли показало о опери, али се ипак није прави у саду. Полутанство непрестано се мешао. Један прослави славља с асштантом, свакако је свака ствар, ... је од лица вазда и ... Посети је била много славља по прав пут. Нису били ни ове две дане са неповољних ... и ... То две фигуралије, нити то шалосе ... на довољно ... и забава. Публика је у својој ... свој ... свима, сем мајора из првога реда, који се после свакиог чина окретао публици са сажаљним осмехом, као да је он ... композитор. Два ... официра, уображени да су лепи, ... свакој били. Сваки су свој ... насмеши где на другом месту. Грана да је тамо ... 29. мајом, ... на поприщу. Али, тамо ће опет у тамошњи. ... А. Талијани су ... и последњи на ... Јер у ... им само ... су и ... нису ... Тромбонисти су ... проти и није опера. ... ... тутта. А ... у чистоти не треба ни говорити. Баритониста није ... и ... не ... из ... те ... и у последњем реду. Парада ... им ... ... Данте: „Nessun ... I ... o ... diletto“ — ... јер ми је довела, а не задовољство. И ... од „Ca... „Казарне“ ... у Позоришту је било ... Славишево и била је слаба посета. ... се ... ... „крашно аристократијом“ О, ... ! Та разумем само стране јер, ... та ... ... и талијанског ... .

На крају терам, за ... ... светкић на ... ... буде ... ... су у свему још несвестан. Али талијанска опера, треба да буде ... опера, ... на ... ... 1600 ... у ... Позоришту, ... 1200 динара. И ... то не могу ... ... „... ... ... талијанску „... ро-опера“. Али ... да ... ... талијански, ...

... ... „Al cor gentile ripara sempre Amore“. Да, љубав је само у таквом срцу.

Б.

ВИЦЕВЦЕ

Мудролија

Похвало и често из — ... много.

*

Правник ... ... на вечеру, ... у соседу.

*

Чим се ... ...

*

И ... ... је ... .

*

Победи ... ... времена.

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Берлински водовод

Берлински магистрат ... ... нова водовода. За један је водовод магистрат ... ... , где је ... ... , у ... ... 49 ... на 3,250,000 марака.

КОНЦЕРТИ и ЗАБАВЕ

Elite Маскен бал

За овај бал, који ће бити у суботу, већ је приређивачки одбор разаслао позивнице, те ако би ко ... , ... за ... ... бр. 26. ... ... гимназију, ...

Концерат

Пастимирни ... ... г. г. Петра и Шиллен Руса и г. М. ... ... гимназије ... ... у ... 9. ... м. р 2 ... по подне у сали ... „Коларца“, концерт. Приход од овога концерта намењен је ... ... гимназије у Скопљу. На концерту ће се ... ... „... ... “ ... ... је ... ... г. Петра Ш Руса. Насловну улогу ... г-ђа Харитоновићева, ... Кр. Срп. Нар. Позоришта. Поред г-ђе Харитоновићеве, ... и г. Туровић, ... својих песама.

... ...

ТЕЛЕГРАМИ

Сарајево. Синоћ око ... ... , полиција сабљама растерала масу народа и ... арштала многа лица без иаквог стварног повода. Народ је непрестано молио, да се у Сарајеву не представља позоришни комад „Весела Удовица“ („Лустиге Витве“) у ком се вређају Црногорци, али кад се у прикос тим молбама тај комад ипак представљао, скупило се око позоришта силан народ на који је ... ...

БЕРЗА

		Продато за
Наполеон	- -	20.37
Фуните	- -	21.3.52

МИХ. МАРКОВИЋ
адвокат
Симина улица бр. 28.
96.3—10

Ume cene vrsalne u zanati mašini

Ume cenar „Pri-Ferrari" u ul. mladena Jelić cenimi „Pero Sitni" i majstor Jelić ume. cen. 2-10.
Cenarski rumi najbolji Ivanica Mirić i mp. mašini 1-40.
Cenar Cas. Đorđević ume cenarski. Rad Cas. u Ćupr. 1 x 970, 940, 890, 1 x, 1 mašinom troji ako 1-60.
Cenarski Trouljo su Ilinjan 1 kup. za mpr. 1-60.
Mašno rpadni cenarski 1 mp. ima 390.
Kasirski cenarski „Monroe" 1, 4 mp. ima 2-90.
Cenarski Cenima Pomoćnika imaju rad u A. A. A. A.
Ovaj mašini Adamsonovo-Zelenitrove robe najbrzi rad.

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
Краљ. Срп. Дворског лифтогног завода (Пароход) — Телефон бр. 83.
Са потписаном се употребљавају сви најм. шатор трио и за крпе.
40.2—

ПОМОЋНИК

Помоћнике личне Должностној или банковног уклоне може слушати одмах. Оферте слати колик сигне или личне се представити.
Шатор за добре куће, добро писмом може одмах ступати у моју Должностну радњу.
Драгутин М. Данић
105 трг. 2—8

НОВО!
Изашла је из штампе књига: С. Матијевић.
НЕМИРНЕ ДУШЕ
(4 потпурија I. Свеградо)
Цена дин. 150
Фиксне цене дин. 2·50
Наше поморје
С. Б. Цвијановић, Београд.
У овој је књизи 10 најновијих врста Матијевићевог из Дајмлера и Примора.
108.2—3

НАЈНОВИЈИ БАЗАРИ
за Србију и Југославе правило у военном избору ако за спомен-рекламу
Књижара С. Б. Цвијановић
БЕОГРАД, Краља Милутина ул. бр. 39
109.2—3

Продаје се
КУЋА У КАЛЕТАН КОСТИНОЈ ул. у НИШУ близу велике среске и општ. начелство, продаје се по слободној руци. Кућа је у малом на старом материјалу, а састоји се из: 4 малих соба са једним великим трпезаријом, кухињом, шупом, магазином, подрумом, штал и шупа. Плацуре, велико је под целом кућом, као и сокаци и врт. Кућа мирисити за канцеларије трговца, у близини ове куће нема.
За кућу у Нишу треба се обратити г. *Михајлу Ђ. Лекићевићу*, трговцу, кланет. о у Београду г. *Јелену М. Спасићу* Краљ Милана бр. 83.

Занатлиска Кредитна Банка
Прима новац на штедњу под најповољнијим условима.
Даје зајмове:
На личне признанице, на ЗАЛОГЕ: драгоцености, вредне ауте и сваке остале ствари.
Целокупна за мењаце: Повседневни. Истог Конце је потребне мале књиговође.
Управа.
104.1—3

ЧИНОВНИЧКА ЗАДРУГА
Од 1. марта ов. год. плаћа ниј Ђ-те кухиње на 6 динара (шездесет на 1907. год.).
Кухиња бр. 2 — за 1904. год. — од ул. бр. 82, краљица Наталијина. Задруге, настарно је 22 фебруара 1906. год.
86.8—2

КАФАНА
„Царица Милица"
Бакну Зеленог Венца маџије се од г. Мија о. г. под закуп.
Да условно и погледу о братити се СИМИ НАЂНОВИЋУ од. месару.
3—10

ПОД КИРИЈЕ у ул. 1. мају бр. 1 кућа је Ђко Фанцуз 35. М. Шпанде Ђко Михајлова ул. бр. 76.
Уметник М. Ив. Живковић и Ком.
81.8—10

ПОКЛОНА ЗА МЛАДЕНЦЕ
У ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ
Робља је трговина
Ристовића и Комп.
БЕОГРАД — ВАСИНА УЛ. БР. 18
96 ЦЕНЕ СУ УМЕРЕНЕ 4—5

РУСКЕ ПЕЋИ произвођ руски инжинер В. АЛЕКРОВ са руским мајсторима специјалистима.
Велика обезбеђења дају радња.
СОФРОНИЦА ЈОВАНОВИЋА И БРАТА
1 Конјичка ул. бр. 9. 2—3

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЋНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЛЕ

Од данас за свеке среће чувши Албанезе имате лукус са пастрмом и вуром.
Нарочита домаћа спрема се за празнике.
За време поста увек посна јела и риба
Ове године добио сам 30 јеланја најстарија грожња турског и свеђерског правог кашинета.
Обрадам пажњу поновљеном добром кућа рад умер.
Цена ниву за кубу знатно спуштена

Слика је најтрајнији и најзвиднији поклон
ЗА
МЛАДЕНЦЕ
Осим тога ако разне ленте и корисне ствари за покупе у радњи
Куга Фајгла
Краљ Милутина улица број 21.
Пријаву се слике за уграмљавање
Сопствена израда мајсторица и најсолиднијих ремена за Матуване, Јакира, Растанке, Орнеше и т. д.; и по датим личним цртежима
Цене су врло умерене и утврђене.
94. 6—7

МУШКИХ
Шешира
У НАЈНОВИЈИМ И НАЈНАПРЕДНО ЈЕШИМ ФАСОНИМА И БОЈАМА
ДОБИЛО ЈЕ
Највеће Стоваришше Галантеријске и Помодне Робе
Косте Николића и Друга
БЕОГРАД
Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.
83.4—

Гостионица код „ДВА ДУДА"
Краља Александра улица бр. 47, у непосредној близини мировног суда и трговачког стовишта.
Има одличну сорту кују, чисте и пријатна домаћа вина.
Удобна и јефтина преноћишта
Услуге брзе и солидне.
Нарочита пажња се указује на унутрашњости.
Утемељена
Гаврн Божобановић.

Радионица кола у Шапцу
Част ми је јавити поштеноме мушторају ваше овде тако и на страни да имам велики избор
ГОТОВИХ КОЛА И КАРУЦА
свакој врсти, сопствене израде и биће по мери по страни и по
Аподајте, Вештаци, Фотоан, Сандучарда, Ваготе, Штедарадника, Телеги разне квалитетни и то све од доброг, сувог десетог пожњеног дрвета.
За добру и солидну израду јамчим. Поручене приком како за моје израде тако и за ремонтовање спрам. Сви ће добиом материјалом и нарочито са добром лимом из моје фабрике, који ће бити побољшан.
Израда брза и солидна
РАДИОНИЦА КОЛА КОД КАМЕНОГ КРИЈЕЗА У ШАПЦУ
ЈОЦЕ АПИЋА
94.15—

Најлепши и најтрајнији поклон за
МЛАДЕНЦЕ
ЈЕСТЕ
Пфафова шиваћа машина
Која се одлично може употребити и за
Модерни вештачни вез
Главно стовариште и застушништво за Србију код
ПРВОГ СРПСКОГ ДРУШТВА
За продају ПФАФОВИХ Шиваћих Машина
Београд — Кућа Петра ул. бр. 14 до Народне Банке
113 Филијала у СВИЛАЊЦУ. 1—4

ЗА МЛАДЕНЦЕ
НОВ И ВЕЛИКИ ИЗБОР
Лепих, модерних ствари
ОД
Минасребра
добила је часовничарско-златарска радња
Михаила П. Петковића
Теразије бр. 38. БЕОГРАД. Телефон 24.
83.3—3

Дунавска Банка
У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.
Прима пов и на уштеђ у сребру и злату под најповољнијим условима.
Исплаћује увек новце чекове као и увек до сата.
Финансира и потпомаже кредитом средњесло трговачко занимање и увек очеш, квалитетно, солидно и прекрасно.
Отвара кредите трговинарима, предузимачима, индустријама, предузећима и осталим за експорте и извознике пољопр. за потребне гаранције.
Благонаклоно мишљење и рад најбоље на корист и врло вредности.
39 18—

Против кугорице „ПРОЗИВИЦ" и слабог стомака мирис сирћета је зла.

БИЉНИ СОК
који не само сата пред тровањем чист, него одлично уклања. Ко једанпут овог соја су од исте патоме, нашли су сами своја у своме дому. Само је они бољег — произвођ — код нашег народа врло често, то је прибило овај сок пред тровањем. Сок се у случају потребе до сата употребе. — Прави „Биљни Сок" може се добити у *Главном складу Пречког Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**
„Nerolin" *мастиран мирис, нежност свилене биљке, лаванска пробирљивост и пријатна цена.* **Цена 4 динара.**
„Saparin" *ружење за сва лица, која су подложна на разне пеге и осетљива на сунце.* **Цена 2 динара.**
„Биљни тај" *за пречишћавање крви, за пречишћавање желуца и за пречишћавање бубрега.* **Цена 2 динара.**
Сок се шаље по пошти у *Аптеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА"* у Београду.
ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПАТОМ
Адреса: *Аптека код „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд* 14

Наше дете
† МАГДАЛЕНА М. МАТИЋ
умло — рођ. Барлетић
испустила је своју напаћену душу 15-ног фебруара ов. год. у 4 по подне пре подне после кратке и тешке болешине у 58-ој години живота, и 14-ог предала мајци земаљи на свакидањи пробаљ.
Овај за нас тешки и непредвиђени губитак јав. нашим пријатељима и знанцима.
Ожалошћени: мати: Настасија Бајаковић са осталом родбином.
111 2—2

Наша мила и никад непреболна кћери
† СТАНОЈКИ (ДОНИ)
ањелско годишњи помен у петак 7 марта у 10 час. пре подне у Вазнесењској цркви.
Молимо сродници, пријатељи и познанике да овом тужном помену присуствују.
Ожалошћени: мати Жена; отац Раденко Драгонић са породицом.
112 2—2

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Браћа Радичевић" Штампарија Гаврн Давидовића и Ком. Бронзова ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821.	ПЕТАК 7. МАРТА — [illegible]	Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ	ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 66.	Телефон 821.

ПРОТИВ АВАКУМОВИЋЕВОГ ИНФАМНОГ ИНЋАРЕЊА И ЊЕГОВЕ КЛЕВЕТЕ

Г. г. Јов. Вељковић, коњички пуковник у пензији и Сима Несторовић, бивши Председник Народне Скупштине, одазвали су се мом позиву, публикованом у „Правди" број 42 од о. г. („Правда" број 54 и 57 од ов. г.)

На реду је сада да наставим мој јавни говор о тој ствари, према мом обећању о томе.

„До сам Краљу Александру, одмах по моме доласку и Његовој понуди да саставим министарство рекао: *да је његова женидба са Драгом Машин противна интересима Отаџбине и Династије и да ме треба да се венча са Драгом Машин, јер ће пропасти, ако то учини"* — вели Авакумовић у свом писму штампаном у „Штампи", број од 31. Јануара ов. г.

Г. Сима Несторовић, бивши Председник Народне Скупштине, у својој „сведоџби" вели о разговору Авакумовићевом, у тој прилици, сасвим contra томе, — истина у облику који одговара философији његовог става о јавним и приватним личним односима, нарочито кад је у питању „свој човек", али ипак довољно јасно. Он вели: „г. Авакумовић није хтео никако да се прими да буде саставио министарство. Осмелио се да је тада г. Авакумовић изазвао ток. Краљу: ја сам имао још много да говорим о Вашој женидби, али, пошто сте објавили народу прокламацијом, тада престаје о томе даљи говор."

Маскирајући се прокламацијом, Авакумовић је, тада, очевидно, примио намеру Краљеву, да се ожени Драгом Машин, као свршен чин, и, тиме, ставио Му се на расположење, да Му помогне остварити ту Његову намеру.

Ово последње доказује се још и овим:

1.) Његовим присуством заједно са г. Несторовићем, тада Председником Народне Скупштине, при преговорима са мном, — о чему је изјава г. Јов. Вељковића категорична.

2.) Његовим присуством, у истој [illegible] [illegible], при преговорима са г. Алексом С. Јовановићем, идућег дана за оним, о чему тврди г. Јовановић.

3.) Тиме, што је Краљ, кад ме је позвао у понедељак у ноћ (10), знао *моје одлучно неодобравање Његове намере.* Он је знао то отуда, што сам ја Његов ранији позив, дан раније, у недељу у ноћ (9.), [illegible] у два маха, јер ме [illegible] Његов (дежурни Краљев ађутант тога дана, тада [illegible] мајор М. [illegible] Васић) није нашао код куће кад је први пут долазио, *категорички одбио.* Зашто би Он, према томе, позвао Авакумовића и тадањег Председника Народне Скупштине, да буду присутни Његовим преговорима са мном тога дана? Валда не зато да ми Авакумовић, својим отпором, помогне одвратити Краља од Његове намере „противне интересима Отаџбине и Династије," или учврсти је?

4.) Тиме, што се без Авакумовићевог пристанка и његове помоћи, не би тада ни могао саставити никакво министарство; јер је он тада био шеф странке, која је имала пресудну већину у Скупштини, чиј је председник био је два првак његове странке из народа.

5.) Најзад овим још: г. Сима Несторовић, у својој „сведоџби", потврђује тај познати предлог Краљу при преговорима са Њим, на начин како га је он разумео. Г. Несторовић се, до душе, „не сећа ни тога, да ли је г. Авакумовић тада чинио какве изјаве (на тај мој предлог)", али близу је памети, резоновао је г. Несторовић кад је ово написао, да је Краљ морао упитати Авакумовића: а, шта ти мислиш о томе?, као што је близу памети и то, да је одговор Авакумовићев на то питање морао одговарати његовом пристанку на свршени чин, после прокламације, и његовој улози због које је и био ту присутан.

Да је Авакумовић, у овој прилици, доиста говорио и држао се овако како сада сам за себе вели; да се он није ставио на расположење Краљу, *сав и без резерве,* да му помогне остварити Његову намеру у облику најгорем, доиста „противном интересима и Отаџбине и Династије", он би тада оберучке прихватио мој предлог, и намера Краљева била би или сасвим уклоњена, или сведена на задовољење [illegible] ексцентричности, чије извршење не би тангирало ништа од онога што није требало, нити смело бити њиме тангирано.

На место тога, он, сутрадан, напреже све своје силе да помогне састав владе у циљу извршења Краљеве намере у најгорем облику, и у томе успева, по детаљној сведоџби о томе г. Алексе С. Јовановића, у чију исправност нема никаквог ни разлога ни повода сумњати.

Колико је све ово contra *ономе што Авакумовић вели сада сам о свом говору и држању у тој прилици: и колико је много инфамије у томе* contra, *нарочито од човека на друштвеном положају на коме је Авакумовић!*

(Свршиће се)

2. Марта 1908.

Врање.

Генерал,
М. М. Магдаленић

ЗОРКА ТОДОСИЋКА

СТРАНА ПОЛИТИКА

Руски македонски предлог. *(Руске [illegible] у Бечу. — Руски предлог [illegible] Аустрији. — Судбина [illegible] предлога.)*

После прве [illegible] да је руска влада, независно од Аустро-Угарске, спремна [illegible] свој предлог о реформама у Македонији, дошао је други, који [illegible]. На име бечка „Н. Фр. Пресе" добила је о руском македонском предлогу с „обавештене" стране ово саопштење: Предлог петроградског кабинета није упућен свима великим силама: [illegible] сада само аустро-угарској влади. Руски кабинет [illegible] У Петрограду су [illegible] програм [illegible] садржи све реформе за Македонију, [illegible] Руски је предлог [illegible] о постављању македонског гувернера. Аустро-угарској влади руски предлог није [illegible] неповољан, [illegible] у Петроград. [illegible]

ФЕЉТОН

Зорка Тодосићка

Познато је да је [illegible] у једној [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Зорка [illegible]

Пошто [illegible] Зорка [illegible]

Јер Зорка је [illegible]

[illegible]

И слабија љубавница и трагедија [illegible]

После [illegible]

Није тако [illegible] Зорка. [illegible]

И Зорка је била [illegible]

[illegible] Зорка, [illegible]

Али Зорка није само [illegible] Зорка, [illegible]

жења бечког кабинета као да се нада да много доприне на то да ради у потпуном споразуму с Русијом. Сад се између кабинета бечког и петроградског мимоиђ... и летимично, која у погледу Македоније стоји у првом реду, и није немогуће да ће из пола петроградског предлог А.-Угарске и Русије или да ће Русија самвоји предлог поднети у име Аустро-Угарске. Аустро-Угарска и Русија навеће... у постављању ... гувернера у Македонији, а између њих ће се на њега угледати и друге силе. До сада су сила сличних предлог примили на знање само ... да су га добиле и задржале за себе право да га проуче и да на њ одговоре. И руски предлог који потврђује ... На једна сила неће бише приступити ... предлогу пре доста дана не сама ... осталих сила.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Из скупштинског извештаја

„У Скупштини ларма. Опозиција виче невина

— Блажени нишчи духом!

Вевина пришити и виче опозицији:

— Блажени нишчи духом!

На левици смеј. На десници се гладе по трбуху. Услед ... у недостатку истога милује Станков трбух. Председник даје одмор...

Српске земље

Премештај Штадлера

Сарајевски „Српска Рајер" додаје да ће надбискуп Штадлер отићи у Ђаково на место пок. Штросмајера, за кога се ништа не може рећи да је био Србождер. На Штадлерово место довео би у Сарајево др. Шарић.

Варварство

Пре неког времена уједо је бесан пас једног младића од 17 година Павла Вуруну из Горњег Водичева (код Добрљина). Кад су он сам, отац му и наглашено свемоћних затражили од ... лекара у Бос. Новом да га Херцеговина да га пошље у Пастеров Завод у Будимпешту ... на ...; лекар се на глас ... Ми немамо ... да се ... до Пеште а ... бадава! А политичке власти босанско-херцеговачке ... вековима ... ослободити ... Босне и Херцеговине с по 10—20 круна!

ЂЕНЕРАЛ ГРУЈИЋ

и

Станко Кућетина

— писмо из Шапца —

Шабачке грађане није ништа изненадило, кад је један прост рибарија из Мораве, који је доспео у „Светом Сави", да буде и поседник земље у Београду, у сред Народног Представништва, узвикнуо, да он одобрава господину Пашићу, да потуче и без пресуде све оне, који данас у опаком згоди трубе радикализме.

Од ове сеоске каламуће, из које се није могло ничега бољег ни надати, није се ни чудити, ни ташнити; ал' кад један генерал, као председник Државног Савета, хоће да потре гласове независних грађана првог града после престонице; — онда, не само да нас је то као грађане шабачке изненадило, него морамо да очајавамо, и у очајању да се питамо шта ће бити од ове земље, и где ће се овај вратолом радикалски да заустави!

Грађани шабачки, на дан гласања, 18. новембра пр. год. за општинску управу, изјавили су своје поверење са огромном већином гласова, листи својих грађана: г. Стеве Парипоса, трговца намирницама, и г. Аце Фотића, адвоката.

Овај избор, спремили су и обавили сами радикали; јер су они били тад на управи општинској; и један њихов ... која је прописивала објаву за овај избор — дал' нехотично, или намерно, преписујући у истој је записао да ће гласање 18 новембра почети у 7. часова пре подне, па трајати до 12 часова до подне; и од 2 часа, па до 5 часова по подне.

Ова објава направљено пре писана, тако је и штампана; па и по вароши раздата, ал фактично стање на сам дан избора, вршено је правилно; јер је избор почет у 7. часова пре, па је трајао без прекида до 5 часова по подне; што је све и у изборним записнику утврђено, ал то све опет није помогло, јер г. Грујић — угледајући се сигурно на Станка — са својим колегама, задржао је, да се правилност овог избора реши последњег дана 22. децембра пр. год., и тог дана — са розолога сигурно политичких што су на овом избору пропали радикали, — тај избор је поништен, сигурно у тој нади, да ће радикали на новом избору и успети.

Овај нови избор, био је одређен и спремљен опет од радикала, на дан 24. фебруара т. год., и на овом избору, и фузионаши и самосталци споразумели су се тако, да су при овом избору једну заједничку листу истакли; али и то им није помогло, јер и на овом избору независни грађани, без партизације, без службеника општинских и државних, и без довађених државних финанса чак из Бајине Баште, извели су сада више 102 гласова од свију њихових гласова; и своје поверење поново показали листи г. Стеве Парипоса и г. Аце Фотића. —

И противу овог, најправилнијег избора, фузионаши и самосталци, потурили су своје креатуре: Божу пацу, служитеља општине и неког сад[ник]ника Митра, да се на овај избор жале; и они су поднели жалбу.

Грађани шабачки, очекаће мирно решење по овој жалби, те да се и овом приликом уверe да л' има какве разлике између ђенерала Грујића, и Станка Кућетине, па ако се и сада у овом случају буде терала шега због радикала са грађанима шабачким; — они ће и знати шта им треба чинити, те да се стане на пут самовољи и пустоловњу радикалском.

1. марта 1908. г.
Шабац. — т —

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Зоркин јубилеј. Данас г-ђа Зорка Тодосићева прославља двадесетпетогодишњицу свога глумовања. Ми у фељтону доносимо реферат о њеном уметничком раду. Г-ђа Зорка ће примати данас пре подне честитања у својој кући, а вечерас ће се у њену корист давати у Позоришту „Мамзел Нитуш". Карте су до сада већ све продате. После представе ће бити заједничка вечера код „Позоришне кафане".

Омиљена уметница добиће вечерас многе поклоне, а између осталих један веома скупоцен од београдских госпођа.

Зле последице. Наопак и партизански рад данашње владе која је почео доносити зле плодове. За то што што је фузионашка влада имала „прљав" послова те није на време окренуло пажње о ... Нар. Банке, Банка је дошла у положај да крај којом ... обустави ескопт. Као су сви знамени заводи у Србији њени дужници, то ће и они отказати кредит својим дужницима. Какав ће крај услед тога, управо услед свега ... фузионашке владе настати, не треба ни помињати. То је и сувише јасно.

Четири је године било на расположењу да се то питање коначно расправи, и фузионашка је влада нашла за умесно и најкорисније, да у очи Божића гоји ... Како је радила онако ће јој и бити, само да од тога партизанског беса не пате државни и народни интереси.

Министар унутрашњих дела шнипслер. Поводом познате изјаве бив. управника Београда г. Мих. Церовића, који је свог министра јавно назвао политичким шнипслером, у јучерашњој скупштинској седници самосталски посланик г. Драг. Пећић скренуо је на ту изјаву пажњу министру председнику и министру унутрашњих дела. Кад је у Скупштини била дебата о тој ствари, о убиству које је у Главној Полицији извршено 16. септембра пр. год. над Новаковићем Милићем и Максимом, влада и њена већина оставиле су ту ствар суду, а министар унутрашњих дела сад омета да се истрага поведе правим путем и кривце предаду властима на осуду. „Случајно" министра унутрашњих дела није било у седници, те ћему се и ово питање доставити.

Питања. Г. П. Маринковић напредњачки посланик упутио је министру грађевина овакво питање: Зашто се не исплаћује сопственицима накнада за експроприсано земљиште на новој железничкој прузи Зајечар—Неготин?

Мисли ли г. министар грађевина наредити да ти експроприсани сопственици добију што пре њихову накнаду за заузето земљиште?

Министру народне привреде, упутио је овакво питање:

Зашто министар није наредио да се сељацима села Слепчевића и Добрића у окр Подринском исплати оштета, која им је ... прошле године на ...?

Буџет. И у јучерашњој скупштинској седници настављена је специјална дебата о буџету министарства финансија. Против финансиске политике говорили су основано и разложно народњачки посланик г. Јова Стојковић и самосталци Андра Парађанин и Божа Марковић. Специјална дебата о буџету министарства финансија ... неће још трајати два дана.

Неистинита вест. По извештају из пресбироа, неистинита је вест о постављењу новог краљевог секретара и заступника маршала двора.

Један поступак за осуду. У железничкој дирекцији расписан је стечај за набавку шатора, и преко званичних новина обављено је, да сви они који се интересују за ову набавку могу добити у машинском одељењу дирекције предрачуне, цртеже и све остало по цени од 30 динара.

Но, ово је, јављено само да се испуни форма, и да се покаже, како се у свима пословима код дирекције води што шира јавност, а у ствари се и даље све нешто тутањи и крије од оних, који треба да се о свему обавесте.

Јуче је представник једне велике фабрике ишао у дирекцију, да скупи потребне предрачуне, но надлежни чиновник није му их хтео дати, а исто је тако учињено и са секретаром једног ... посланства, који је ишао, да купи предрачуне и све остало, како би заинтересовао индустрије једне врло угледне индустријске земље, која је до сада узимала учешћа у нашим железничким набавкама.

Како је овако неједнако поступање према појединцима за сваку осуду то овако јавно питамо надлежне за чије се рачун и по чијем наређењу овако ради.

Трговачки агенти. Од како је закључен и потписан трговински уговор с Аустро-Угарском, агенти аустро-угарских фабрика преплавили су Србију, нарочито Београд. У трамвају који је од Славије за Калемегдан пошао јуче око 2 час. по подне било је равно таквих пет трговачких агената, па мислећи за једног ... пријатеља да је трговац, ... му дали мира не ...

те жене у најбољој хармонији в ... повијасније ...

Благодарећи тој својој бујаој и ... интелигенцији, она је своју струку не само уздигла него је и своју глуму проширила и у ... млоге таквих која не ... у њену струку, а као ... је брилијантно проучила и обрадила. За пример да наведемо сама-Сарајлију, које пала већ у карактерне улоге, и које је Зорка у првом ... глумила ... под ... да ће она ... оставити ... у ...

Зорка је својим неуморним ... створила велики серију улога, које ће јој ... као би из ... и ... Сем ових ... улога која ... је ... Јела Чвијићева, и која ... у њеном репертоару, сем улога у ... репертоару, ... је Зорка у последње време ... своју пажњу. Зорка је још ушла дубоко у ... репертоар. И ту је она ... а од ... које ... стварна ... у Сте-

рејском комадима, на која се ... да су дефинитивно ... из репертоара.

Зорка је варна своје добре игре била ... на ... позоришни ... И ... је ... био ... а ... Она је с истим ... и ... с ... је и играла, и ... су ... најбоље ... „Мамзел Нитуш", „Рађевица" и „Лутка".

За своју прославу Зорка је изабрала „Нитуш" и у ... свакисмо ... Зорка ... двадесетпетогодишњицу свога глумовања. ... да ... вечерас ... своје ... која ће ... за свих ...

Сви ... у ... своје ... приликом ... у ... јој честитају прославу ... да ... на ... у ... У ... јој ... у ...

Бранислав

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман ...
— Превод с француског —

XXIII

Заљубљена тигрица

Тамо ћу довести твоју Беатричу.. и те ћеш ја љубити, ако не ћеш и мене да љубиш..

— Ужасно!... Госпођо, заклињем вас се да сте ми ужасни.

— Да, знам ја то... Али те због тога још више волим... Рагастенс је сам жедна твога презирања.. Пољуби ми у лице ... Ти нећеш победе? Добро! хоћеш ли да будеш других Цесар? ... Соба ћу у тамнице Св. Анђела и убићу свога брата ... Хоћеш ли? ... Ја знам начин да господарим ... он ће слушати. Ако не слуша и њега ћу убити ...

Рагастенс беше устао. Обвинута о њега, Лукреција је једном руком држала таван ... која је

ревом ... а друго је ... грудима ...

— Љуби ме! ... љуби ме!

— Госпођо, ... вајстра ... што хоћете!... само не ... то!... Пустите ме... Пусти ме, ... Ти си ...

— Љуби ме! љуби ме!

— Нека сам ... ако сам ... али ти ... ти си ... право да те презрем.

И једним суровим покретом се ослободи ... Лукреција ... се ...

— Ти нећеш да ме волиш!

— Госпођо, ... вам се ... ваше ...

— Подлаче!

— Заиста сам подлац, кад до сад нисам ослободио свет од ... кад нисам убио гадно чудовиште које ... и злочин... И какав злочин... убиство ... ... тражим ... својим гадним ...

— Подлаче! завриштала је она ... ти се бојиш убиства... ја сам те ... Ти ... Тешке ... Нека ти буде! На, ево оберг!

Она јурну на ... дршће у руци ... била ... са стола. ... Најјача отровнија ... је ... смрт ...

Рагастенс скочи и заклони се ... стола.

— Ох! прошапта он ... ово није човек!... Да је убијем!... Не!... ох... не!... Немогу... не могу!..

Лукреција дохвати ... за крај ... У тренутку она је била ... Рагастенса.

Али је витез био спреман да одбије напад... Он страховито ... увати за обе руке Лукрецију.

Она је ... од беса.

— Уврћеш ми руку ... она.

(наставиће се)

…ним путем, уверавајући га како им „посао иде врло добро" и како ће тек сада ћарити!

Напредњачко вече у Трњанцу. Напредњаци у селу Трњанцу приређују јевну забаву у недељу 9. ов. мес. у кафани Живка Симоновића. Честитамо нашим пријатељима такво уставаштво и желимо им да се што боље проведу.

Лепа парада! Читаоци се сећају како је сва софиска штампа писала о Санданском, кад је овај наредио убиство Сарафова и Гарванова. Сандански за све њих није ни био никакав политичар ни агитатор, него прост разбојник који убија и пљачка из личних интереса итд. Наравно, да су то Бугари прозвали тек кад је њима почела пуцати кожа, а све док је Сандански по другима нертао, дотле је био „голем патриот". Међутим, сад фракција Сарафова хоће да се мири са фракцијом Санданског, и како пишу софиски листови, делегати обеју страна састаће се ових дана код села Илијнигдана.

Пошто га нису могли убити, Сарафонисте сад хоће да се мире.

Сви су они жестоки „патриоте"!

Наша гошћа. Госпођа Рајна Карастојанова, која је својом уметношћу учествовала на концерту Српског Новинарског Удружења, отпутовала је синоћним брзим возом у Софију, испраћена од својих уметничких пријатеља и чланова управе Српског Новинарског Удружења.

Читуља. Јуче по подне преминуо је после кратког а тешког боловања *Мија Бошковић* учитељ из Шапца. Тело покојниково предаће се матери земљи данас по подне у 4 сата. Стан Далматинска ул. бр. 16. Палилула.

Смењен. Г. др. Коста Кумануди, професор универзитета, „пошто је престала потреба", престао је бити престолонаследников наставник јавног права.

Камени угаљ у Шетоњу. У селу Шетоњу среза млавском, округа пожаревачког, пронађен је камени угаљ одличног квалитета, те тако поред Рановца у истом срезу имаће каменог угља и у Шетоњу но само још са повољнијим условом за експлоатацију, јер док се из Рановца треба возити до пројектоване пруге железничке 2 сата колима дотле у Шетоњу поред самог рудника пролазиће пруга пројектоване окружне железнице која је трасирана и која ће од данас за годину дана бити готова. Од пројектоване станице Шетоњске до самог овог угљеног лежа нема више даљине од 300 метара.

Као смо извештени, у истом Шетоњском терену има и богате бакарне руде. Према томе, поред Фрамон[illegible] радова у Жареву који много обећавају са металном рудом, имаћемо и овај богати рудник у Шетоњу.

Читаоцима. Због нагомиланог материјала изостало је из данашњег броја продужење написа: „Васпитање и образовање наших официра".

Вести из белога света

Λ Поводом шездесетогодишњице владања аустриског цара черновички велепоседник гр. Херман Фишер подарио је 300.000 круна за оснивање дечје болнице у Черновицу.

† У Риму је умро кардинал Зан Батиста Казали дел Драго у 70. години живота.

[illegible] Алберт од Монака стиже 13. о. мес. у Рим и биће [illegible] 14. о. м. држаће у Театру Аргентина у присуству краљевске породице предавање о Океанографији.

⁂ У Вали Нуова, у Шпанији, било је демонстрација поводом повишења трошарине. У демонстрацијама су учествовале поглавито жене са својом децом. Против демонстраната употребљена је грађанска гарда, која је употребила оружје, те су две особе погинуле а двадесет и седам рањено.

⁂ У Лисабону (Португалија) откривена је завера у корист војничке диктатуре. Прошле среде имала су се неколико пушака [illegible] у корист претендента престола дом Мигуела од Браганце. [illegible] Многи су завереници похапшени.

† МИЈА БОШКОВИЋ

Јуче по подне преминуо је овде у Београду, у крилу своје породице, један човек ретка срца и карактера: *Мија Бошковић* учитељ из Шапца.

Пок. Мија припадао је оним ретким људима, који су до краја свога живота остали доследни својим младићским идеалима, али не из неког усвојеног принципа, него из урођеног му благородства душе и честитости срца. Какав је био као младић, такав је остао кроз цео живот, који му је био, као и целој генерацији којој је припадао, доста буран. Као друг био је у свако доба готов на сваку жртву и све злоупотребе, које су вршене његовом добротом, нису га могле разочарати у његовим идеалним појмовима о другарству и пријатељству.

Као учитељ био је до скрупула савесан и исправан а као јавни радник јединствено карактеран и несебичан. И ако је био у првим редовима оних људи који су својим личним пожртвовањем и необичним трудом ударили темељ великој радикалној странци, ипак су Мију далеко многи и многи штребери у странци претекли и над њиме се натресали.

Па ни то није могло Мију да поколеба у његовом уверењу да треба бити исправан и вршити своју дужност према странци којој је створио и за коју је страдао. Никад ништа од странке није имао; због ње је бивао само гоњен, па ипак јој је остао веран, чак и онда, када је видео да је, насеђена, ударила странпутицом.

Био је кроз цео живот веран друговима и пријатељима, одан школи и позиву; савесан према странци. Био је онакав, како је ретко ко од његових другова из младости остао.

Ко је познавао пок. Мију мораће с нама заједно дубоко пожалити за њим и пожелети његовој честитој души рајско насеље.

Бог да га прости. **А.**

Полиција и општина у Смедереву

Смедерево, 29-II-908 год.

III

Ствари у општини још нису показале својим правилним током и [illegible] је да ће расположење већине у одбору. По против управа општине [illegible] неисправности на одржава-[illegible]

[illegible] правичне и корисне рад [illegible] У место да се [illegible] одбору [illegible]

Показа ове ситуације [illegible] је позива одборнике да се [illegible] узме реч о њиховим приликама у одбору и да се о њима „*разговара о могућности рада у одбору.*" [illegible] г. Св. Живковић [illegible] А то је утврђено фактима:

а), што је општинска управа за дуго времена узалудно [illegible]

б), што и данас неће да прима [illegible]

в), што у једној од ранијих седница није хтела да [illegible]

г) најинтересантнија је тачна ситуација, да су [illegible]

Сва писања у наговору [illegible]

[illegible]

Да ли ће начелник имати куража да [illegible]

‖

СЕЈАХ БОСТАН...

Бостан сејах, мило чедо,
У мој атар пак —
Бостан сејах: али наче
Све сам краставац!
Ја се згранух, па погледах
И доле и гор —
Од куд сада ова беда,
Или бољи: чвор?
Ах! шта вреди секирање,
Џаба је и јед...
И крастављу стоже бројно
Са реда на ред.
Ја погледа редом, праве
И доле и гор.
Па засејо' га крастаном,
Па сад — тарадор...

Милорад Петровић
из „Сељанчица"

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Др. Михаила Гавриловића

(1813—1820)

књига прва

(наставак)

„У то време стиже већ Милошу и порука од Сулејман-паше. Пашу му је преко[illegible] да се постара [illegible] буну да утиша, уверавајући га да ће све [illegible] Хаџи-Продана и његову браћу. [illegible] Милошу, [illegible] Сулејман-пашине [illegible] ружичном, крагујевачком и пожешком".

[illegible] крагујевачке нахије. Милош пође да утиша буну „и успе то му се врло лако [illegible] — Пантелија и Тома Вучић — Перишић. Они су остали од тога времена уз Милоша као његови момци".

Хаџи-Продан, видећи да се не може одржати, пребегне у Аустрију.

Покрет је наста[illegible] био, све руднички [illegible] крагујевачки, [illegible] Милош је [illegible] јер „у замени доба [illegible] на буну".

Скупо је Срби стао овај покрет. У Београд је довођено много робља. Највише људи, после грдне тортуре, [illegible] „Београд, беда и тужна варош, [illegible] Србију, [illegible] Губилиште није било слободно одређено, [illegible] граду и испод вароши, па и на Калемегдану. [illegible] Цариграду [illegible] од Стамбол-капије до Теразија и од Батал-џамије до Ташмајдана [illegible] Ташмајдан до Стамбол-капије, по причању [illegible] сваке стране пута стоји [illegible] око 60 или 70 [illegible] могли дохватити".

„Сулејман-паша би [illegible] у пашалуку [illegible] примера".

По наредби Сулејман-паше [illegible] у Београду, „морали су носити Султану [illegible] буну бивши на Хаџи-Продана и он ка(?)дује". У том [illegible] Срби кажу да су [illegible]

[illegible] тероризму.

„У Србији је завладао најцрњи терор... Сулејман-пашина тиранија [illegible] Порти [illegible] Порту у [illegible] и Европом [illegible] фанатизму турском [illegible] слобода".

„Ови [illegible] пашалук [illegible] ситуација у Србији [illegible]"

Угушивши буну Сулејман-паша је [illegible] Србију, која се буде предала Милошу. По [illegible] Оба и [illegible] на свој животи.

[illegible]

Још у току лета, у самом почетку 1815. год. највиђенији Срби [illegible] договарати се о даљем поступању. У Црућу код Милоша беше их је на окупу, међу њима Јован Мутап и Арсеније Ломо. Они [illegible] Милоша да се стави на чело народу [illegible] „Милош није хтео да прими на себе одговорност за [illegible] Хаџи-Продан му је био [illegible] пример. На том [illegible] Милош је [illegible] на боље окренути".

Милош је сумњао у успех устанка, а [illegible] интервенција.

(наставиће се)

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Модерна школска зграда

Општински одбор у Аранђеловцу решио је, да се сагради зграда за народну школу која ће имати 24 одељења. План је удешен тако да се [illegible], која је зграда [illegible] у 36 одељења. Архитектура и намештај биће сасвим модерни. Трошкови ово грађење прорачунати су на 465.000 динара.

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Рударски упут

За истраживање и копање руда и корисних ископина, израдио *Драг. А. Поповић* рударски инжињер. Цена 1. динар. Штампарија Грегоријева.

Како се у Србији све више развија рударство, ова је књижица врло потребна људима који почињу да улазе у тај посао. Ово је на српском језику прва књига о практичном рударству. Њу је писао дипломирани инжињер из Петрограда, и стоји на расположењу свима којима су његови савети потребни: Сердечанска ул. бр. 7.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Грађанско позориште

Вечерас, у петак 7. марта, одличан програм. Одлична комедија: *Мис Дајана* и по други пут: *Ден Требоинс*. Остале су кирове заборавне. У Цеху је публика на премијери необично уживала. Вечерас ће бити обилата посета.

Радић „Чарно" — завршио је рад у Нишу у понедељак, комедиом „Зла Жена" г. Пушкаревић играо му је као гост: Срету.

МИХ. МАРИНКОВИЋ
адвокат
Сељана улица бр. 23.
98,4—10

Специјалисти за дечије болести
др. Душан Поморишац
Прима болеснике од 1 и по до 3. Зелени Венац 2. (над Рафајловићевом апотеком).
Телефон 567 (*Рафајловића*).

Увек свежи уређаји и заклони мокани

Увек свежи „Трајоци" и од мостова. Јаја свежа „Упи Син" у корпама 60 ком. дин. 3·40.
Опасана сушена кобасица Tomaso Wurst 1 кгр. динара 2·80.
Салама, Сира Ementaler разе свинске Мака Вала и Ерна 1 к. 3·80, 3·60, 3·40, 1 к. Чачанских бреза дин. 1·60.
Свежи Гроздје из Италије 1 кгр. динара 1·50.
Малого гројзе сувеног 1 кгр. дин. 1·60.
Весовни кратини „Макао" 1 кгр. динара 4·60.
Црвени Сатини Поморавски малинова и т. д. и т. д.
Лепа избор Колонијалне-Деликатесне робе препоручује радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
Краљ. Срп. Дворски лиферант Београд (Теразије) — Телефон бр. 48.
Уз потрошачима из унутрашњости шаље на захтев ценовник на ...
4—50

ПОМОЋНИК

Помоћника вичан Деликатесној или Бакалској радњи може ступити одмах. Оферте слати поштом или лично се представити.
Шегрт из добре куће, добро васпитан може одмах ступити у моју Деликатесну радњу.

Драгутин М. Денић
106 тгт. 3—6

ИЗДАЈЕ СЕ засебна кућа под кирију цела или појединачно одељења Карађорђева улица бр. 27. са једним елегантним намештеном магацином, једним кабинетом и једним малом станом, потпуно подрумом и лагумом.
Обратити се за услове у истој кући сваког дана од 2 до 5 час. по подне. 117,1—

Спреман гертнер

За фигурисане баште са разним украсима. Такође има на продају сејаног ћубрета. Може се увек наћи у кафани „Млади Араника" Македонска ул. бр. 29.
Молим поштоване љубитеље башта да ме не заборави.
Љубомир Дробњаковић
118 Заплакан 1-3

КАФАНА
„Царица Милица"

близу Зеленог Венца издаје се од 1. Маја о. г. под кирију. За услове и погодбу обратити се СИМИ НАЈНОВИЋУ изд. месару.
6—10

Свакоме корисно

МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ

Продаје монета, мења папирнитске и такође све монополисане хартије, даје рабат два и по и два и три четврти. Купује акције и заложнице свију завода Краљевине Србије и плаћа најбољу цену.
Срећке Класне Лутрије има на продају за све класе и шаље свакоме на захтев. Све монете мења по најбољој цени без конкуренције. Лозове Црвеног Крста и Дунавске продаје са врло малим отплатама. 102,4—15

Земљишна Кредитна Банка

Прима новац на штедњу под најповољнијим условима.
Даје зајмове:
На палоге хранилници, на ЗАЛОГЕ: драгоцености, вредносна артија и свих осталих ствари.
Шеверга за новине: Покадисним. Истој Банци је потребна млађи књиговођа.
114,2—8 **Управа**

Тражи се засебна кућа са баштом, 4—5 соба и осталим удобностима на простору од Поцерине до Калемегдана. Обратити се писмом „Поштанска фах бр. 14"
97,3—3

ПОКЛОНА ЗА МЛАДЕНЦЕ
У ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ
Добила је трговина
Ристовића и Комп.
БЕОГРАД — ВАСИНА УЛ. БР. 18
ЦЕНЕ СУ УМЕРЕНЕ
95 5—5

РУСКЕ ПЕЋИ израђује руски инжињер В. АЛФЕРОВ са руским мајсторима — специјалиста.
Ближа обавештења даје радња:
СОФРОНИЈА ЈОВАНОВИЋА И БРАТА
Космајска ул. бр. 9.
1 3—3

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас па сваке суботе чувени Албанезов масно курус са пастрмом и прoјом.
Нарочити јеловник спрема се за празнике.
За време поста увек посна јела и риба
Ове године целог ове 50 викада малотрошно гројзе турског и смедеревског првог квалитета.
Обраћам пажњу поштованим добрих вина ради умире.
Цена вину за кућу знатно спуштена

ВЕЛИКИ ИЗБОР
Поклона за Младенце
добила је
Стаклајско-Порцуланска радња
Радојковића и Поповића
Краља Петра улица бр. 32.
У кући Петра И. Јовановића

Слика је најтрајнији и највиднији поклон
ЗА
МЛАДЕНЦЕ
Осим тога има разне лепе и корисне ствари за поклоне у радњи
Хуга Фојгла
Кнез Михајлова улица број 23.
Примају се слике за урамљање
Сопствена израда рамова, и најмодернијих рамова од Маслинова, Јавора, Ристовића, Ораховог и т. д., и од датим личним прописима.
Цене су врло умерене и утврђене.
95, 7—7

Најлепши и најтрајнији поклон за
МЛАДЕНЦЕ
јесте
Пфафова шиваћа машина

Која се одлично може употребити и за
Модерни пештачни вез
Главно стовариште и заступништво за Србију код
ПРВОГ СРПСКОГ ДРУШТВА
За продају ПФАФОВИХ Шиваћих Машина
Београд — Краља Петра ул. бр. 14 до Народне Банке
113 **Филијал у СВИЛАЈНЦУ.** 2—4

!! Госпође и Госпођице !!

Које желе до ускршњу свечаности нову пролећну и летњу мод., нека посете данас у радњу женску помоћу
Роза Штерн и Син
Кнез Михаилова ул. бр. 11.
и разгледате овог часа прописну **нову** робу. Избор је једнолично велики и нов. **ЖАКЕТА** **цветних** *врло и разних боја штофових и свилених.* **Енглеских капута, Реглана** особитих фасон. и дневних боја, **Палета и хаљина**, *лепих и за стрна дужина особито лепа.* **Сукња** горњих и велики једноставно лепих и велики избор. **Кауча разних**, *прелепних крој и лепе израде.*

ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ И ДЕЦУ

Жакетића, Капута, Пелерина, Сукњица, огроман избор.
Цене су строго утврђене *но тако јефтине као никад до сад.*
За унутрашњост шаљемо даљатом и недопадљиве замењујемо.
104 3—8

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одавде и из унутрашњости свој огромно стовариште амрела у највећем избору. Има преко 20.000 комада готових амрела мушких, женских и дечјих у свима калитетима и у разним нијансама и модерним бојама, у разним величинама и од разних свилених материја, полусвилених и чисто свилених. Цене су од 2 динара па на више и строго су утврђене. Цене су остале исте као и пре три године, и ако је роба ове врсте и прибор за амреле поскупео за 30 од сто, не узимајући у обзир садашњу царину и трошкове.

Трговцима који купују на мало дајем 5 од сто кaсa попуст.
Примам све врсте оправке, а из амрелома купљеним из моје фабрике израђујем сваке оправке у пола цене.
Амреле из моје фабрике продају се искључиво у мојој фабричкој радњи која се налази у улици Васе Чарапића бр. 13, на горњем спрату изд кафане код „Златног Лавова".

Свака је конкуренција искључена
С поштовањем
Мошо Аврам Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛА
1—

Народна Банка

Двадесет четврти редовни збор акционара Привилеговане Народне Банке Краљевине Србије биће 24-ог марта 1909. године у 9 сати пре подне у згради Народне Банке.

Дневни ред:

1). Извештај Управног Одбора о раду и пословању рачуна за 1907. годину.
2). Извештај Надзорног Одбора.
3). Одобрење биланса и рада Управног и Надзорног Одбора за 1907. годину.
4). Предлог о подели добити.
5). Питање о продужењу банчине повластице.
6). Предлози акционара, ако их буде, подношени по пропису статута (чл. 66).
7). Бирање три члана за Управни Одбор.
8). Бирање два члана за Надзорни Одбор.

Акционари који желе да учествују на овоме збору, треба да положе своје акције или и друге исправе, где и сме требују, најдаље десет дана пре збора, дакле до закључно 13. марта о. г. и по... У Београду Народној Банци одељењу за помоћ на закону о питању.
У унутрашњости испечаним ...
После дана кад се збор заклучи може сваки акционар своје акције (и остале свима пописиване исправе) на извршење применити узети натраг онде где их је положио.
На основу чл. 25. ж. закона о Народној Банци изгубљени су 16 и 6 под суда траженo уништење акције под бројевима 11.037. и 13.264.

№ 6124
Београд, 20. фебруара 1909.

Гувернер Народне Банке
Тих. Ј. Марковић
168—3

„ЕЛЕКТРА"
ДРУШТВО
за машинска и електротехничка предузећа
Инжињера А. Ристића и Комп.
Телеграм „Електра" **БЕОГРАД** Телефон бр. 544.
Кнез Михаилова улица број 8
у кући Ристе Михаиловића

Препоручује своје велико и из првих светских фабрика набављено стовариште материјала и то:
Целокупног прибора за електрично осветљење, електричну звонџад, громобране, инсталације, лустере, ел. пећнице и инсталационих, стаклених посуда, цеви ... и пумпе ...
Гумена и ... црева и целокупан технички прибор за машине и фабрике.
За г. ... бравари, инсталатере и машинисте ... нарочито ниже цене.
Друштво инсталира машине и електричне централе, централна грејања, парна купатила, гасоводе, водоводе, ... конструкције и т. д.
Сама руководства ... инж. Андре С. Ристића, ... бившег доцента Велике Школе, бившег инжињера министарства грађевина и референта за електрично осветљење и трамвај града Београда, даје гаранцију ... па друштво издаје ... и солидно извршено бити.
Нарочито ... умереној цени, ... и одличној ... и прорачуни ... штета ...
Даје инструкције за склапање уговора и техничких услова ... Пријем ... при склапању.

Цене су солидне и строго утврђене
За ... 102,1—10

Јелена са ћерима и синовима даваће годишњи парастос своме доброме и непрежаљеном
† ИЛИЈИ Д. АЛЕКСИЋУ
изнимару
у суботу 8. о. м. у 10 и по часова пре подне на Новом Гробљу.

„Правда" излази свака дан. — Претплата је за Србију: за годину 16. дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин. месечно 1·50 дин. За иностранство за годину ... дин. пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништво налази се на углу Васине и Добрњине улице. — Власник и одговорни уредник *Јован Кебић*.
„Штампа Радикалне" Штампарија Свет. Николајевића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 9. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 68. | Телефон 821.

Моменат у нашој просветној политици

— Поводом говора Министра Просвете у Скупштини —

Говор који је министар просвете и црквених послова недавно држао у Народној Скупштини приликом претреса буџета свога ресора заслужио је да се и у широј јавности о њему промисли. Па када то иначе није учињено, сматрам да неће бити на одмет ако ја, као волонтер новинарски, истерам неке појаве које сам, читајући тај говор, запазио.

Пре свега ретко се када у нашем парламенту чуо од члана владе тако искрен говор када је у питању било бранити и одбранити дотичне буџетске позиције. И то је оно што тај говор министра просвете чини у првом реду симпатичним. Министар се није, уопште узевши, хвалио, као што, иначе, није пропустио ни поменути неке, иако их је сам назвао, мале напретке. Све је начелно остало у границама скромности и истинитости.

Он је, даље, рекао како је немогућно тражити крупнијих скокова у напредовању, које мора да иде лагано, поступно, чувајући [illegible] добитке [illegible] ту спорост у напредовању али у поједином напредовању министар није могао, изгледа, довољно напрезати [illegible] посланицима који имају да деле и да одобре просветни буџет. Он је то више пута показао у своме говору и то је понајбоље било умесно.

Личним је режимима — рече даље министар — уобичајено да изводе брзе реформе. Ту се најпре смисли, добро или недобро, и онда се заповеђу изводи преко органа оно што се налази за потребно. А у режимима демократским то не иде тако брзо, јер ту треба да се питају многи. У том тврђењу има пуно истине, али ја ипак не мислим да је све са свим тачно. Министар је човек старији од мене, искуснији и [illegible] у оцењивању политичких појава — па опет ја држим да у таквом тврђењу његову има непромишљености, или, најмање, да се на ту ствар може и друкчије погледати. Није овде место да се упуштам у теоријско разлагање; само ћу напоменути како не делим мишљење да у правим демократским режимима треба да све онако како сада у нас [illegible]. Ја мислим да ни у демократском режиму не мора баш да се за све пита и [illegible]. Истина је да више очију више виде, али је истина и то да се за такво гледање уопште одабирају људи које очи и посебице и скупа бистро и далеко виде. А када те паметне очи угледају засебу којој треба поћи, онда се њој може ићи брзо онако као што јој се иде и када у личном режиму једне очи угледају. Извршни органи морају радити подједнако брзо и савесно ма у каквом се режиму заповест налазила. А ако данас није тако, значи да међу онима који се питају за одобрење нешто друго није на своме месту, значи да их има и таких који не треба ни да се питају!

Министар је говорио не само као заступник свога просветнога ресора већ толико исто, можда и више, и као члан владе. То је начелно красна појава, али није увек и корисна за саму ствар која се заступа. Од његових колега он је једини, изгледа, стајао на томе гледишту — и то је штета. Он је помињао војску и њене потребе, а ниједан министар војни никада у Скупштини није поменуо просвету и просветне потребе. У тренутку када свака кука себи вуче, погибаоно је бити кавалер. — Ми смо у Србији сазнали подавно да чујемо како је просвета као неки додатак народним државним потребама а не потреба првога реда; то је било кад што у личним режимима. [illegible] државну [illegible] министра просвете не иђу. [illegible] разумевши ствар, [illegible] подела за своја резолуције оне које на просвету и не гледају као на потребу, првостепену потребу, већ као на — моду времена. —

Кад се пажљиво прочита говор министра просвете, и покупе све чињенице које су логично у њему поређане — онда ће се одмах и у начелу и у појединостима уочити како је сав говор проткан узорима научног конзерватизма. Тако су донекле старије чињенице и министровој искрености служи у својој пријави на част што од њих није хтео одступити. Али — то је говорио када радикали владе, говорио је у радикалном режиму, говорио је у сред Скупштине која је, без мало, сва радикална, говорио је, нарочито пред самом већином која [illegible] радикала, [illegible] само за себе. Па шта је било? Буре протеста — не, ни гласа у најоштријим потезима не изусти ниједан радикалац! За овде могли нарочито на радикалну скупштинску већину. И шта то, онда, значи? Јасно је да начело није увек водиља, да је име партијско често пута отрцан изговор — јер рад не даје увек права на [illegible] радикала. За овда [illegible] уопште, начелно; а када би се с овога гледишта пренело на стварно претресање појединих личности, било би врло занимљивих прилога. То нека читаоци сами учине.

Рекох у почетку да је говор министра просвете био врло значајан, значајнији са како но што би се могло судити по недовољном одзиву који му је у журналистици био дељен. Мислим да се види и из овога сумарног прегледа, који износим у овом опозиционом листу поглавито зато што општи резултат иначе у прилог опозиције начелно. Разуме се да код памети [illegible] људи не могу за то ја бити крив. А и ако ко закључи друкчије — шта је с тим?

Ђ. Г.

ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ наших официра

Рана је војска [illegible] у рукама убица [illegible] [illegible].

(наставак)

Да иак врина мудрост једно војсковође лежи у чврстој решености његовој, то је необорим истина, за иак чврста решеност долази из душевне храбрости његове, која храброст образована само бољи пут, разуђивања и самосвојности.

Сурвата у решеност војна је таква ствар, али опет знати шта мисли њима, и свој војсковођа води слободом духа свога и разуђивањем околности дошли до [illegible] и оно свето извршење које сугда помоћи не да мору, да изведе снагу свога карактера, који карактер мора стајати у [illegible] [illegible] мора развијати савесно и постепено свештене дужности и напредовања усте, љубав ка отаџбини, проширење свега онога што је у стреме са часном службом, и у бројни у њему наклоност ка здраву [illegible] душу и материјалистичку, за други војске.

До овога и оваквог развијања моралне стране, најбоље живеће се долазе: добрим ма[illegible] у војним школама; мудрим и њиховим [illegible] управљањима, праведним и заслуженим истицањем и награђивањем официра према његовим и поштеним другарством у официрском кору; увиђањем у кадов, како под [illegible] официра, тако и код [illegible] [illegible], [illegible] и срп[illegible]; [illegible] у класама [illegible] радикалисаних појединаца на разним постовима и т. д.

Васпитан официрски кор на овим основима, даје јемства за правилно развијање појма о патриотизму и отаџбини, без таквог васпитања, официрски кор може радити најмањи у [illegible], коме као и свако купља и продавања, а готов је, да свакога момента заборави на посао свој и мржу којој служи. Без моралног васпитања, официрски кор нити може бити заштита отаџбине нити потпора закона, он постаје само оруђе несавесних. Без моралне спреме и јачине официрски кор не продире у тајне војне вештине, остаје запостављен у армији и смагра се као основни политички елементи за разграђивање власти. Такав официрски кор постаје штетан за отаџбину. (Француска војска 1870. год. Руска војска 1905.)

Интелектуална спрема, какве је потребно од умне развијености и моћи официра, она се заснива првенствено на школским испитима и вежбањима, затим прелази и развија се у слободном раду у касарни, маневрима и разу[illegible] у пољу,

[illegible] је који дужан ста[illegible] добро организовање свих војних школа у мирном добу [illegible] [illegible] је опет ниве сигурно [illegible] официра за рат, отуда се и види [illegible] европских војска велике брига за војне школе и велика процедура за образовање официра.

Морална спрема официра у таквим војним школама мора имати своју најјачу подлогу, и с тога, школе све треба да имају такву организацију, да могу официрима дати поред чисто специјално војничке спреме, још и потребно васпитање и основу за слободан живот и морално развијено [illegible]. То је мотив који везује морално са интелектуалном спремом официра.

Војне школе морају бити израз потребе и у политичком смислу државе, нарочито војска штитећи њене тежње и заштиту интереса народа. Фаланга[illegible] војне државе, определама обим научних знања која ваља свака ниво да поступи, па према томе и број и квалитет постојаног одзива.

На челу таквих школа, код постојања задатка школе, постоје у правилу, без кога школа неиме и не ће остати на њеном служби. Школа без уређених људи у [illegible] и ниже свакако [illegible] [illegible] [illegible] добија војни и политику и према својој војно [illegible] и [illegible] потребе за које школа постоји. Образовање мора желети у[illegible], и још ако су при томе од утеције на класу на њима стојећи чланови, као на пр. протекција, протекције, осујећења и т. д., у таком случају школа пропада, на сталу постаје шушарење, трошење узалудно и на крају морам, на коју школа стигне и постоји, или постоји у развоју свом, или се у њој развија дух. [illegible] и онај постаје штетно и [illegible] по државу.

Главни дакле основ за интелектуалну спрему официра лежи у стварној моћи војних школа. Спољна структура њена огледа се у организацији школа и раду, који се не у ком случају немогу и несмеју изгледати на застоје и последице каквих [illegible] ма кога било, него на потребе које војска у спрема мора за рат [illegible] [illegible].

(наставиће се)

Мале приче за велику децу

Скаламучи и Пашић

Чибутин који свако вече нуди кафанске госте бадемом, чоколадом, рахатлуком и другим слаткишима, понуди једног вечера мога пријатеља Не[illegible] бонбонама од чоколаде.

— Узмите господине; чарано су фине бонбоне.

— Пошто пакло?

— Грош.

— Ваљда сам луд да дам грош за нешто што незнам какво је. Ко је још куповао мачку у џаку?!

— Па пробајте, видећете, одличне бонбоне!

Мој пријатељ отвори пакло с бонбонима, поједе бонбону па остави пакло.

— *Добре су бонбоне али нећу да купим.*

— *Зашто?*

— Нисам луд да дам грош за отворено пакло у коме фали једна бонбона.

— Чибутин га погледа за пролашћен толиким цинизмом, отпљуну па оде.

* * *

Зар вам не личи овај јадни Јерејин на г. Николу Пашића? Аустрија га сецала са трговинским уговором док није пристао на њ без увоза стоке, а кад је најзад пристао на ограничени увоз стоке у доклаином стању, она му онда [illegible] то не ће ни ући у уговор.

И Пашић сад гледа запрепашћено, као не зна да отпљуне и да оде. Цвети је образ дебљи и од образа последњег Скаламучи.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Дебата о Золи. *(Народна почаст Золе. — Лавина — „Опртујери". — Одобрен предлог.)*

Поводом владиног предлога о кредиту од 35 хиљада динара за пренос посмртних остатака Емила Золе у Пантеон, у француској је [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] Золу, [illegible] покушале и са [illegible] [illegible] његових радова. Тако је, на пример и [illegible] посланик Барe рекао да [illegible] дела Золина да су [illegible] и да су кадета за француски морал. Овакве једне песме [illegible] није могао пројти мирно, те је левица [illegible] говорника узвицима и ларком. У одбрану Золе устао је либерални посланик, који је рекао, да је и само извесно писмо Золино „Оптужујем" довољно да сврха за пренос његових посмртних остатака у Пантеон. У осталом су дела Золина сва скоро морална, јер су показала опасности, које долазе од порока. Скупштина је с 306 против 164 гласа усвојила предлог о том кредиту и тако ће Золини посмртни остаци бити пренесени у Пантеон међу остале бесмртнике.

Чиновници Народне Банке

„У нашега бана [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!"

Тако је од прилике и са предлогом о тантијеми чиновника Народне Банке учињено у пројекту законском за повластицу Народне Банке.

Сви новчани заводи у погледу тантијеме овако раде: одбију се сви редовни расходи, који проистичу из самих послова од укупне зараде, и на тај начин излази се чиста зарада — чиста добит. Од те чисте добити одбија се према правилима тантијема, резервни фонд и разни други одбици, а остатак дели се међу акционаре као дивиденда. Ово одбијање од чисте зараде бива у процентима (5%, 10%, 15% и т. д.) из чисте добити, а не

постепено из остатака нити претходним одбијањем извесних процената као што су одбици за каматни купон. 25% државни и 25% рез. фонду.

Код Управе Фондова тако се исто поступа и учешће државе у добити долази на последње место. Истина код Управе Фондова већина државних саветника вичала је, а и сада има учешће у тантијеми, а код Народне Банке немају, и зачудо, да се никако нису могли сетити да дају мишљење, да се утврди овакав ред одбијања, као што је то учињено код Народне Банке, а ако су скоро чињене измене закона о Управи Фондова.

Ето због оваког неједнаког поступања исписали смо горња мало, који је сасвим на свом месту.

Требало би имати на уму, да чиновници Народне Банке раде и за акционаре и за државу, као год што то раде чиновници Управе Фондова или Државне Класне Лутрије, и овда је право, да и они не буду изузетак у погледу учешћа на тантијему.

У осталом, овде је више питање справедљивости, него материјалног интереса, јер удео државе у Банчиној добити врло би мало дао чиновницима у виду тантијеме.

Тако исто и каматни купон није редован расход, да би га требало ставити пре других одбитака, него би и њега требало издвајати из чисте зараде, која се излажи, по одбитку редовног расхода од укупног прихода.

политичке и друштвени
ДРАНГУЛИЈЕ

Пропелер.

— *Све мислим и мислим о чему овај дерне кабинет?*
— *Па на пропелер.*
— *А по чему?*
— *Остраг стоји мотор који га креће.*

Српске земље

Тридесет осма забрана

За нешто годину дана сарајевска „Српска Ријеч" забрањена је тридесет и осми пута. Број од прошлог среде забрањен је што је помињато име Косте Херманa!

Премлаћен сељак

Милан Шћекић из Бошњића добио је од претстојника осам дана затвора, ради шумарине. Он није имао промена и бива је и заменио нађу стављено на повећ. Одма је наређено жандармима из Палица Сарајево да га доведу. Жандарма оцеваху па мало и наредба добу у кућу једног сељака. Од је сирових међу морано обе и ... је сашно кући тог сељака ... је жандарми до 9 сахата у вече, али они нису дошли. Махсим вели на 10 врућих кадулија и тим за б... пута рано добе жандармијске ... за Шћекић. Али у 10 сах. у ... жандарми ... кући и ... га на Палицу. Путем су га тукли кундаком ... до касарне, а сутра дан га предали претстојнику, где ... Узрук ... за шумарину ... кући, где ... у ... од ... Кад ... је дошао 6 дана ... у Сарајево у болницу, ...
Лекторима ... да га је убио фењер Стево Суботић. Ето тако у Босни ... главу за 2 круне, ... да је ... злочина.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Већина о трговин. уговору. У неколиким листовима проносе се гласови, како су и многи посланици из владине скупштинске већине противни овоме трговинском уговору с Аустро-Угарском и да ће гласати против уговора или да ће бар, у свом бунтовништву, клиснути из Скупштине, те да не присуствују гласању. Међутим наш један сарадник разговарао је с неколиким фузионашким посланицима о томе и добио уверење да су сви ти гласови неистинити и да ће сви фузионаши као један гласати за уговор.

Књаз Никола Српскоме Новинарском Удружењу — Српско Новинарско Удружење примило је са Цетиња овај телеграм: *Из свега срца захваљујем вама и Српском Новинарском Удружењу на саучешћу, којим сте ва и претставници српске штампе дали израза племенитости својих осећаја поводом жалости моје и мога дома.* **Никола.**

Велико интересовање. За пацију опште седнице Касационог Суда о убиству, које је 16 септембра пр. год. извршено у Главној Полицији над Новаковићима Миланом и Максимом, у престоничком грађанству настало је велико интересовање. Праве се разне комбинације, од којих свака пада, чим се године нова. На

…но да се није могло прећи бројни партиски однос ... члановима Касационог Суда, па се према томе и праве ... идеје каква ће испасти ... одлука. У Касацији је 8 фузионаша 4 напредњака ... 1 самосталан (г. Бока Недић) и 1 либерал (г. Танасије Николајевић). Према овом ... партиском односу ... судија у публици се ... држи да ће касацији ... одлуку ... у корист ... Уз то се у ... надовезује и то, како ... судија г. Нико... у одељењу које је ... решење пресуде ... суда, одвојено мишљење у корист окривљених, и ... други касациони судија ... Коста Борисављевић, који ... народни посланик због то... у Скупштини неће ... времена не одлази на ... седнице, не ... сад приликом претреса овог ... да му се не би ... Најзад се очекује ... г. Сава Врачевић, и ... демисија, и сам се ... решавања, пошто је ... да га је Церовић ... доведено у сумњу ... непристрасност. Одлука ... очекује се у понедељак.

Уклоњен. Пре неколико ... наредио је г. Никола Пашић нерводи Јовану Доневићу, да се одмах уклони из Београда у Обреновац. Доневићу је тражио да остане ... тога дана у Београду да се спреми за одлазак, али му ... није дозвољено. Морао је ... отићи.

Једна загонетка. Грађанству пада у очи да нико ... није нашао ни један ... жалости поводом смрти ... кнежевића Стевана, сина кнежевића Мирка. Неки тумаче ... то није ни мислио, а други ... тиме што су између Београда и Цетиња запети односи.

Ми налазимо да тродневна дворска жалост не би никоме сметала.

Држање самосталаца. Како нас неколико пријатеља уверавају, у скупштинском клубу самосталних радикала и у њином главном одбору живо се претреса нови трговински уговор с А.-Угарском. За референта о том уговору изабрани су народни посланици г. г. Јован Жујовић и Миливој Дринчић и бивши

самосталски министар финансија г. Милан Марковић. Ако референти поднесу извештај да се уговор ни по коју цену не може примити, онда, како ... пријатељи уверавају, самосталци ће повести такву опструкцију, да ће онемогућити не само примање уговора и буџета на другом читању, но ће онемогућити и четврту, ..., дванаестину и тиме изазвати распуштање Скупштине и расписивање нових избора.

Ручак у двору. Синоћ и прексиноћ био је у двору ручак, на који су били позвани неколики народни посланици и неколики престонички грађани.

Кратка питања. И у јучерашњој скупштинској седници стављена су неколика кратка питања. Она се нису толико истакла ни садржином ни бројем, колико заузетим временом. Кратка су питања трајала до 10 и по час. пре подне.

Народна Скупштина. Данас пре подне биће седница скупштинска на којој ће прва тачка дневног реда бити продужење повластице Нар. Банке. Од сутра ће бити две седнице дневно: пре подне повластица Народне Банке а после подне буџет.

Буџет. У јучерашњој скупштинској седници настављен је специјални претрес буџета министарства војног.

Тајсићева оставка. Подуже је времена како смо и ми и још неки ондашњи листови јавили да је фузионашки посланик г. Милисав, син пок. Ранка Тајсића, дао оставку на свој посланички мандат. Ни до данас у Скупштини није прочитана његова оставка, и ако су многе појаве од тог доба, а нарочито ... г. Тајсића, потврђивале ту ... Сад су неки пријатељи фузионашки почели протурати глас не само да г. Тајсић није поднео оставку на свој посланички мандат, и... побатио не подносећи оставке, коју му је скупштински фузионашки клуб категорички тражио. На г. Милисаву Р. Тајсићу је сад морална обавеза, да категоричком изјавом својом ... по ... ово питање.

Грађански збор. Друштво за сузбијање туберкулозе у Београду држаће данас у 3 сах. после подне у сали

нове основне школе код Саборне цркве грађански збор за крај теразијско-варошки. На овом ће збору г. д-р Љубомир Стојановић држати предавање о сузбијању туберкулозе.

Ново име. Одбор општине београдске решио је, да се једној од београдских улица да име познатог грчког патриоте Ризе од Фере, о коме је у своје време држао јавно предавање г. Светомир Николајевић.

Џек Трбосек. Вечерас се по трећи пут даје овај комад у Браниновом позоришту код „Коларца." Посета ће бити огромна јер је комад изазвао необично допадање.

Бранин поклон. Г-ђица Толосићи честитао је г. Брана прославу оригиналним поклоном. Предао јој је слику акварелу, која у средини претставља верни лик г-ђе Зорке. С десне стране богиња песме пружа јој ловор-гранчицу, а лева а птице јој помажу у песми, с леве стране живото ... горе и лаки димови образују својим колутима број 25. Она анђелак носи ловорвенац; овао други анђелак пестало дува у цвет маслачка и одува 25. лаких листића — 25. година. У прву је послом „Зорки" а у дну један приклади стих.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§§ На свом имању ... у Гра... Петерсон ... је обесио аквата ... конзервативац у немачком државном сабору, гроф Лимбург-Штирум, коме је тада 73 године

Ӂ Овим два ратна брода ... који ... министар ... у државним радионицама у Бостонбуру и Специји, ... и трећи ратни брод ... у ... радионици.

(—) У Берлину су ... у ... Уплашен је ...

ОӠ У Паризу је образовано ... министарство.

?? Верифичаковни одбор ... решио је ... скупштини, да се ... прогласи ... посланички ...

ᛘ ... посланик у Цариграду ... умро је 6. ов. м. у 65 години живота.

((Из Кајира јављају ... дашто ... Богдунов ... Он је ... привинда ... оствари ... Истрага још није ...

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевака
— Превод с француског

XXIV

Продаја Капетана

— Па, добри мој Ефраиме, можете по скупе новце продати и одело и коња. Све ће то добити тротруку вредност зато што је било својина тога опасног али ковача, јер се свет граби за стварима које су биле у рукама славних људи.

— Хвала вам лепо! Ја нисам рад да обратим на своју скромну радњу пажњу власти. Изволите ви покушати да зарадите новац са тим грозотама.

— Ја не смем рећи бојажљиво Бартоломео.

— Бојите се за себе а за мене ни мало.

— Хајдите бар да видите ствари и коња... Лако ћемо се погодити...

— Добро, то је већ заметнути разговор. Али ми унапред кажем

да ја нећу да знам чије су те ствари и коња је припадао њом. То ме се не тиче. Платићу вам што вреде и даље не знам ништа.

— Колико... Хоћете ли да погледамо прво за стварима? Оне су горе у соби на постољи...

П. сад и неколико тренутака Бартоломео и јеврејин Ефраим налазе се ... у соби Рагастенсовој. Најзад се погодише...

— Покажите то, да видите ... рече гостионичар.

— Не... нека стоји. Ако ни ... ли не снизи, погодба не вреди. Није даље, потребно да вучем у ... мало...

Сабуљан у штали.

Капетан је ... удари копитом, трзао се и погледао на врата. Једна животиња очекивала је свога господара и није могла да разуме зашто га толико дуго нема, на њој је почело бивати досадно самом у штали.

Ефраим приђе коњу, загледа га са свих страна, разгледа му зубе подиже копите и опипа му ноге.

После дугог цењкања погодише се и за коња. Тада се упутише у собу Рагастенсову да узму ствари.

Али кад уђоше у собу ... угледаше ... Стваре нигде више било.

— Шта ово значи? упита јеврејин сумњиво.

— Не знам ни сам! одговори Бартоломео дрхћући.

— Овде је био ...

— Али... ја ... није ... у гостионици.

— Па шта онда мислите?

— Мислим да је ово нека ...

— Опсена, крађа или ... ви ћете ме одмах вратити оно што сам вам платио за ствари, а соба задржати само цену за коња.

Кад то рече, Ефраим који је у себи сумњао да је честити Бартоломео хтео да га превари, појурише у шталу. За њим је ишао гостионичар пребледео овим неподајним крајем.

Уђоше у шталу... и стадоше пре... ваљени ... пред јаслама за којима је пре десет минута био Капетан. Н... коња нигде није било.

Купац и продавац згледаше се запрепашћени.

Сад се сумња јеврејинова ... Да је гостионичар украо ...

вио са стварима, то је било могућно али коња!

— Ја нисам ... рече он.

— Ни ја, одговори Бартоломео а зуби му почеше цвокотати од ужаса.

— Ја држим да је неки препредени лопов ушао на коња и ствари, у ... пре, примети Ефраим ... у двориште, што сте оставили капију отворену... Погледајте само...

— Страхота! Уверен сам да је била затворена и сконо се ... отворити...

Јеврејин не знаваше шта да одговори.

— Све ми то изгледа загонетно рече он ... мало. Како било да било, ја само жалим што сам ... договор... Хајде, ... вратите новац који сам вам малочас дао за коња и ствари...

— Шта кажете? Да вам вратим?

— Немојте се шалити! Дајте новац, или ћу одмах отићи да пријавим целу ствар полицији.

— Не ако Бога знате! повика препрашћени гостионичар.

Био је то тежак тренутак за Бартоломеа кад је морао да вра-

ти дукате које је тако лепо ... продајући коња који ни је био ...

И док је Ефраим излазио из гостионице, Бартоломео уђе у собу бесан и ... а паде на клупу ...

— Моја је гостионица ... љена!...

XXV

Узбуна

Сакривени у жуте талисе речи Рагастенс је имао једну намеру да се дочепа степеница своје гостионице. Он поче да рони под површином воде, јер у истом тренутку кад беше скочио у реку, ... Веселих Двора одјекнуше неколики пуцњи.

Кад изађе на површину ... он беше већ далеко измакао, ... се назирао на свет ...

Још једном се појави ... на површини воде и тада ... беше дошао до степеница своје гостионице. Учинивши неколико снажних покрета дохвати рукама оно место где се пре био задржао Франсоа Борџија.

(наставиће се)

...ања на Бресквин јављају, на... у Чичевцу, округ краљ... ...је једно вече... увело ... ... Осим тога је из старог ... ... у ... ... десет ... ...вина.

На Церовићеву изјаву

Поштовани Г. Директоре.

У интересу правде лепо вас молим, да дате места овим мојим редовима у вашем цењеном листу, на чему вам унапред благодарим.

У 63. бр. „Штампе“ од 3/III изашла је изјава под пуним потписом Мијаила Церовића на срамоту Србије бив. упр. вароши Београда, где од речи до речи поред осталога изјављује, да ... ... непристрасно истр...га утврдио, да 16. септембар није злочин. Каква логика од овога дрског белосветског и за сваки злочин спремног човека!

Тај дрски човек јавно пљује правди у лице и вели да 16. септембар није злочин. Убити два српска грађанина, два бив. стремена и поштена официра без суда и пресуде под окриљем власти, за Церовића није никакав злочин.

Из тога излази овако: или је тај човек абнормалан, или је и сувише дрзак, па мисли да сме јавно исмејавати постојеће законе у земљи, тврдећи да 16. септембар није злочин.

На првом месту је злочин што је један српски грађанин и бив. официр лишен слободе из правди Бога јер чим је мој брат Милан убијен, штампари Ђокић и Костић пуштени су из притвора без да су суду спроведени, што јасно казује да није постојао дело ...које је мој брат хапшен и ...је Церовић ишао на то да ...ела сменке.

На другом је месту још већи злочин што се исти грађанин убија без суда и пресуде.

У истој изјави Церовић баца сву кривицу на министра унутр. дела, ма да ово не могу сам бити криви ... је Церовић јавно и дрско казао: „идем да побијем ...“

Независни судови којима смо тужбе поднели против убица за ово грозно и нечувено убиство, расправиће да ли је 16. септембар злочин или не, а по Церовићевом резоновању сва у опште убиства, и оно на Чукарици, и оно од 16. септембра није злочин.

Вас Г. директора поштује,

Божа Ј. Новаковић
ад. ...

ЈУБИЛЕЈ ЗОРКЕ ТОДОСИЋКЕ

Јубилеј Зорке Тодосићеве испао је сјајно. Слављеница је врло цело дане примала честитања у својој кући. Ни за тренутак кућа није била без гостију. Све што ваља Позориште сматрало је за дужност да и лично поздрави своју љубимицу.

Увече је представљена *Мамзел Нитуш.* Слављеница је играла у незнатно и певала са жаром ...

...је Зорка омиљена ...како ...боље се видело по ...има на стране њених ...

...да се подигла завеса позорнице изгледала као велико стовариште цвећа. Букете, венце, корпе ... и разне поклоне преда... су чланови Позоришта ...и публика ...

...њено ће бити, само да ...по поклоне на да сваком бу... де јасно истакао је Зорка за ових двадесет пет година стекла пријатеље за своју уметничку игру.

Ево тих поклона:

Краљ Одшен Св. Саве IV. реда.

Друштво и другарице: сребрн венац.

Позоришне: сребрн венац;

Управа Позоришта: ловоров венац;

Клуб чланова — Позоришта добротворни венац;

Техничко особље: венац;

Б. Женско Друштво: букет са тракама;

Београдске госпође: броншану статуу;

Г-ђа и г. Крсмановић: букет;

Рушић, редатељ Новосадског Позоришта: сребрн венац;

Породица Марковић (Новоседах): сребрна корпа с цвећем;

Нагрилова: букет;

Милорад Петровић — глумац: букет;

Цеца и М. Ђорђевић: букет;

Пашићка: букет;

Ана Краичевић: букет;

Ирелићева: букет;

Г-ђа и г. Одавић: корпу цвећа;

Поповић: букет;

Оркестар: корпа цвећа;

Радовић: букет;

Радуловић: букет;

Спасовић: букет;

Познанице: корпа цвећа;

Ученици VII разреда гимназије: букет.

Оволико поклона није до сада нико добио.

Оркестар је примадону поздравио плесовима по инструментима што је учинило врло пријатан утисак.

По свршетку престаке слављеницу је дочекала маса публике бурним овацијама. Испрегнута кола одвукла је омладина до хотела „Париз“ где је слављеници приређен банкет. На банкету је било преко осамдесет особа. Срећу здравица отворио је Раста Одавић и завршио Рада Младеновић. Говорили су Гавриловић, Љ. Станојевић, Миле Новаковић и др.

Банкет је трајао до 5 часова изјутра. Расположење је било најбоље.

Зорка може бити задовољна, јер је овога вечера обилно доживеле истинско признање за свој уметнички рад. Сад испочетка.

ОЈ, ЈАВОРЕ...

Ој, јаворе, мој злотворе!
Кад под ...те кујна свате
Што не паде преко младе?
Не ...знаде моје јаде?
Oj...
Oj, јаворе, мени море,
Не зелени јадном мени!
Јед ... зелен, горак пелен,
Рећиш дане загорчане!
Oj...
Oj, јаворе, куд ћеш горе —
С младом море у дворе,
Ал' пре зоре, њу улоре!...
Самац ости у сред поста...
Oj...

Милорад Петровић
из „Сељанчица“.

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Др. Михаила Гавриловића

(1813—1820)

књига прва

(наставак)

Велики број емиграната српских задржао се у Срему и у Банату. Међу њима су били: архимандрит Мелентије Никшић, прота Матија Ненадовић, прота Смиљанић, Петар Молер, Павле Цукић, Стојан Чупић и многи други. Сви су се они састајали код архимандрита Мелентија, у манастиру Фенеку.

Милош је одржавао сталне везе с овим емигрантима. Емигранти су у своје име и у име Милошево и осталих старешина који су остали били у Србији, писали много руском цару, трајећи помоћ народу. Прву молбу однео је архимандрит Мелентије. Друга је молба послата по Проти Матији Ненадовићу.

У тим молбама да се помогне народу српском, сва је пропаст и прошлост устанка и сва тешка мука које трпи народ, бацала на Карађорђа и оне вођине који су, вели се, били „гори од Турака“. С највећим огорчењем говорило се о Карађорђу, „који народ у онакво не прити ...ну у земљу“.

Ове молбе које писаше Милош, пише се у Србији састављане већ су из кругова емиграната у Фенеку. „Милош је потпоран на плаћање ...оснаженог народа у Србији. Нико боље не показује колико је била јака нерасположење према Карађорђу и његовој околини као тај факт што је главном Проти Матији било поверено ...не ...у Русију“.

Сви емигранти који не хоћаше веће са Карађорђем у Русију, били су противници његови. „Они који су се окренули у Бессарабији ... везали су своју судбину за Карађорђа, сви ...за Србију“.

Прота Матија, дошавши у Беч, где се тада бавио руски цар, постао главни ...ник српског народа. „Помоћничко ...све ...стране Србије ...ла Божја ...“ тако стоји у једном писму Фурушићеву из Беча. „Он је (Прота Матија) увео у српску агитацију радњу ...с ...овог ...коју је био ...Поповић потребно“.

Сад настаје прочуване Протине везе у Беча и Срема, ...њега у Бечу, ...ре Руса и осталих савезника. Али ...Срби беше ...Посланство и ... дипломата ...око су се ...бијали мање ...но ...Русија је ...била и ...што није ...стајала; Аустрија ...је ...мала ...била.

„Аустрија је водила отворено туркофилску политику. Енглеска исто тако. Руска нота ...бечке конгресу у Бечу, да јој се за протекторат над хришћанима источног православног прије ...ти ...и Источно Питање остало је недирнуто бечким конгресом“.

„Да убланже судбину Срба, Русији није ни било потребно ...ни ...од ...на ...грчких ...ји ...та и ...жене, за ...ну, она је ...ла право ...одредби ...је уговора у Букурешту“.

Турци су непрестано страховали да се народ у Србији не буни због осланих ...ног ...вих. Сулејман паша беше ...прођен ...ор, та ...о ...од ...о ...свом у Дужу ...и ...у ...хи ...за. У фебруару било убијен Станојло Главаш, а мало пре тога убиства Сулејман паша беше отправио ...о за ...ника ...ла ...у Београд. Смрт Главашева беше ...све ...пове, ...и ...не ...ло ...тели. Милош је дошао у Београд, али ...после ...ко ...тога ...

На ова ...сели су ...рдо ...ље ...еде дуге ...од народа. Свак је рачунао да је ...ову рат ...ега.

Из Београда буде отправљена, ...и депутација, ...сиља Султану да се раиња ...ну. Везир је ...са ...што да се ...ста ...на и ...да за ...тичне да се народу стави у ...гана ...лост Султанова, јер ће ...оде ...ости и горе да водим“.

(наставиће се)

Крагујевачка хроника

За испуних петнаест дана Крагујевац је изгубио тројицу честитих грађана а Напредна Странка тројицу одличних чланова.

Ево вам три некролога што желимо да се на ...ју ... ...оварамо својим пријатељима.

Јеврем Нед. Барић

27. фебруара ов. год. преминуо је Јеврем Нед. Барић дугогодишњи књиговођа крагујевачког Кредитног Завода. Покојни Барић сахрањен је у понедељак; спровод је велико саучешће грађана.

Као књиговођа он је уложио велики труд на процветању Кредитног Завода тако, да овај најстарији завод у Крагујевцу, долази у ред најбољих новчаних завода у Србији.

Управо, да би се одужили његовој сени, сахранили га је о свом трошку и са ... вадног ...вода, опростио се топлим речима ...њим управник одбора г. Наум Костић.

Покојни Барић је био одличан члан Напредне Странке, његова ...мене другова искрени су га до његове вечне куће. Бог да му душу прости.

Јанаћко Ђ. Почу

28. фебруара ове године испустио је своју душу у Бечу вредни и поштени трговац Јанаћко Ђ. Почу из Крагујевца.

Покојни Јанаћко беше отпутовао у Беч да потражи лека свој болести. Тамо је у Фертовом Санаторијуму два пута оперисан од чувеног бечког професора хирургије Ерселберга. Пет дана после операције преминуо је. Тело његово пренесено је у Крагујевац где је 4. о. м. уз многобројно саучешће грађана сахрањено.

Покојни Јанаћко као веома вредан и поштен трговац, весеље нарави, био је примљен веома радо у свима друштвима.

По начелима припадао је Напредној Странци а као такав, крагујевачки ...су га напредњаци били изабрали за члана Централног Месног Одбора.

До гроба су га испратили сви напредњаци и његови пријатељи и пред радњом његовом, у име Напредне Странке опростио се веома дирљивим речима г. Нићифор Димитријевић шеф ...ог ...вода.

Ојађеној мајци и супрузи, а тако исто и нашим пријатељима Панајоту и Константину браћи Јанаћковој, најискреније изјављујемо саучешће о пок. Јанаћку вечна памјат.

Вукашин Тотић

7. марта ов. год. испустио је своју душу наш одлични пријатељ Вукашин Тотић држави ...ски ...ар. Покојни Вукашин је ...о ...ме ...ман ...е ...ле у Напредну Странку и ...сцрпљен је ...

Узмимо најживље саучешће за изгубљеним Вуком. Бог да га прости.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Брзина светлости

Славни астроном Хершел учио је да је требало неким звездама два милиона година док је њихова светлост допрла до земље. Према томе кад звезде тога реда угину њихова ће се светлост на земљи видети још за два милиона година. Да ли је истина?

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Тара планина

Изашла је из штампе и може се добити у свима књижарама расправа др. Миленоја С. Васића, под горњим насловом. У овој се књизи третира целокупни рад у тој најпознатијој државној шуми од почетка дате концесије Прометеј Бабаца и Душану Сироти, која за свеж чест ...ста друштва, па до данас, ...ис су у ...ј ...ве ...е ...ње и добре стране ...те концесије, ...о ...и мере ...за ...бе ...дњи ...е ...ти ...јом ...ма, која је у последње време била предмет дискусије и у штампи и у Нар. Скупштини.

Књига је написана врло јасно и у ...у је пр...ожено ...пута Таре планине и неколико фотографских снимака из ње.

Штампарска израда је одлична, а књизи је цена један динар.

И УМРЕХ СЛАТКО ТИО...

За сни те ...ћ ...о,
Ал' ...о ...ло,
Ко сунце ...е ...
Заведених ...н ...

И ...ц ...ри, ...
Ко ...е ...и ...и,
А ...ско ...е ...
Да ...ни ...

...не, ...ог'ве
Од ...рани ...
На ...ну ...
Што ...трази ... —

...ој ...
Гр... ...
Ми... — ...
Со... ...

И ...
...
У ...
...

И умрех слатко, тио
Ко ...
— ...
...!

Београд. *Дошан.*

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас, у недељу, програм од 20 тачака.

Младенци (слика из живота Младенаца).

Цех тибоски (трећи пут на овим ...).

Сетио се ...е ...е. „пре...руке младенцима“ — „говор ...а“ — и т. д. — Пр... два реда столова нумерисани су, а ...а се ...о 10 динара ...но ...о ...ну ...ст. Прошле недеље ово се показало веома практично. Вечерас ће бити огромна посета.

Фурунџиска буна! Сви се буне; сви ...о ...но ...а, ...а није чудо што ...е и наше фурунџије! Чак и ...ада Днеч фурунџија има о томе реч а то ће у верном оригиналу поред осталог новог, ...вог и занимљивог програм, који ће се на дан представе у ...вим ...ма; обиће ...ата — ...тељ ...и г. Ђ. Бећић ...ни ...е ...ој ...е ...ставу, коју приређује ...а у недељу 9. марта у „Славији“. Програм ...ствен.

...је се ...ма ...и Врачарцима и ...ма. Београђанима ...

ШАЛА и ЗАБАВА

Из весела

Кавалер: Драга госпођице смем ли Вас услужити каквом понудом?

Дама: Свесте! Учинићете ми велику услугу, ако одете да ми донесете колач из посластичарнице која је удаљена од овог локала бар пола сата хода...

БЕРЗА

	Продајно
Наполеон . . .	20 03
Форинте . . .	213 05

УСКРШЊА ИЗЛОЖБА

КРАЉ ДИЈАМАНТА

Кнез Михаилова ул. бр. 8. — Београд.

Још кратко време биће изложено и продаваће се најлепше и најбоље ...ине ствари и разног *Шампа* за ...ат ...о ...шта ...на. Тако што је пре било 8 динара два комада 1·50. На лагеру се налази још неколико хиљада комада *Брошева, Пуслица, Медаља, Гривне, Дугмади за манжетне, Мушких и Женских Ланаца* и т. д.

Велики избор целих *Мушких* и *Женских Сатова, Ланаца, Будилника, Игле за Шешире* и *Мараме.*

Велики избор многих новости за Ускршње поклоне.

Краљ Дијаманта

Кнез Михаилова ул. бр. 8. — Београд.

122.1—10

САЛАМЕ

Част ми је јавити п. п. потрошачима, да сам почео продавати велику количину салаше, израђену у мојој кланици у Великој Плани.

Салама је изврсног квалитета и надмаша све домаће производе ове врсте.

За продају у Београду поверио сам стовариште *г. г. Величковићу и Тодоровићу*, бакалину у Коларчевој улици бр. 5, до прогерије „Гусар," које ће моју саламу продавати по

Дин. 2·50 килограм

на количине веће од 5 кила.

За ухутрашњост приман поруџбине за количине преко 5 кила у мојој кланици по цени

Дин. 2·40 килограм

за готово уштреп или пошуком.

Молим п. п. потрошаче да се изволе уверити о изврсном квалитету и одличном укусу моје салаше.

С поштовањем

В. ШАУМАХЕР

КРАЉ. СРП. ПОВЛАШЋЕНА КЛАНИЦА

Велика Плана.

118.1—10

ВРЛО ЕКОНОМНО

и за сваку кућу препоручљиво.

1 врећа 1 кг. бело грашак дин. 1·40 квалитет за ручавање као и за остало кување.

Једна литра 1 кг. 0·75

Једна за рижо са сиром 1 кг. 0·75 и врло економан и укусан, готов, 1 врећица Шећер сламе једна 1 кг. 1·50 1 кг. сочног јечмића за Кондер и 1 Гр. Ја-Бисер дин. 3·50

Препоруџује радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Дворског поџрошача Београд (Чукарица) — Телефон бр. 43.

Г.г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаљем сваки дан: 4 пут пошше.

127 1—

ПРОДАВАЧИЦУ

Потребујемо за нашу женску конфекцију радњу. Треба да је *дамска фирма*, да говори српски и немачки и да није млађа од 20 и старија од 35 година. Место стално. Плата по добра. Представити се у радњи.

РОЗЕ ШТЕРН и СИН

Кнез Михајлов ул. бр. 11

126 *код „Српске Круне"* 1-1

ВЕЛИКУ КОЛИЧИНУ

ВИНА

Под гарнцијом чисте и правоградно добиле је сво дана код-ледеће домаће српске радње

Душана Тодоровића

Краљевско-Српског Дворског Добављача и продаје:

1. литар вина „Српски Бордо" дин. 0·75.

1 л. вино *Лиебфраумилх* старог бленог „Сантос" дин. 1·10.

1 боца Француског старог бленог „Сантос" дин. 1·10.

1 боца Француског црног вина „Кајзер Вилхелм" дин. 1·10.

1 боца Француског црног вина „Мелок" дин. 1·10.

Г. г. потрошаче у Београду и у унутрашњости шаљем тачно и на време.

Телефон бр. 43.

Кашије праве фирме од 1 л. по 0·20 п. д.

ПОМОЋНИК

Помоћник мајке Дебелокожне или Бакалској радње може ступити одмах. Оферте слати одмах сигом или лично се представити.

Шпорт на добре куће, добровесне моле одмах ступити у моју Дебелокожну радњу.

Драгутин М. Денић

105 трг. 5—6

Спреман гертнер

За фатурске бадаве са разном украсном. Пошље ми се у *Краљеву* најмање 1дубрете. Може се увек лично у хотелу „Милан Обреновић" Моноградска ул. бр. 28.

Молим пошшење особе да дођу да се не заборави.

Дубровић Дробњаковић

136 Контролор. 1-1

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у *модној фактурској радњи код*

Урошевића и Коена

Кнез Михајлова 31

трајаће само

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

Упозоравамо свакога да се користи овом распродајом која неће обично, робама која можемо назвати најкуће детаље радње.

Цене су невероватно снижене

124.1—29

ПАРТИЈА

2·50 Рукавица гласе 2·50

ВЕЛИКИ ИЗБОР

женске и мушке у свима бојама од дин. 10. врсте прегледнемо

Пар за 2·50 дин.

Лазаревић и Стојанић

краљ. Мајсшор Шкиваџија

118 БЕОГРАД 1-4

ПОД КИРИЈУ од 1. маја д. г. кућу у којој је био фотограф К. М. Шешић Кнез Михајлова ул. бр. 36 *Извешта* М. Ив. Живковић Кнез.

81.8—10 5—

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од јавас на сваке суботе чувена Албанеска јагње кувче са шаргарцом и пројом.

Наручити довољно сирове се за ручковање.

За врло пасша уваж госпа јела и рибе

Сво године држи сам 80 изабрала коморџија турског и свакојаког врсног ракијског.

Обрабом пажњу помоћносшима добро. шева рада увере.

Цена шаку за кућу знашно сниженa

МУШКИХ

Шешира

У НАЈНОВИЈИМ ОБЛИЦИМА И ЗАНРЕДНО ЛЕПИМ ФАСОНИМА И БОЈАМА

ДОШЛО ЈЕ

Најновије Стоваришше Галантеријске и Помодне Робе

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД.

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.

83.5—

Најновији и најтрајнији поклон за

МЛАДЕНЦЕ

ДЕЦУ

Пфафова шиваћа машина

Која се одавно може употребити и за

Модерни вез на ручном раду

Главно шоварише и заступништво за Србију код

ПРВОГ СРПСКОГ ДРУШТВА

За продају ПФАФОВИХ Шиваћих Машина

Београд — Краља Петра ул. бр. 14 до Народне Банке

133 Филијала у **СВИЛАЈНЦУ.** 4—4

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одличне и по уверљивости своје сврхе сигурно сшворене кишоране у најновијем избору. Исте прима

20.000 комада готових сунцобрана мушких, женских и дечијих у свима квалитетима и у свима начинима израде и модерном бојама, у разним величинама од свих разних тканина пажљиво, поуздано свакоме и чисто свршено. Цене су од 90 пар. дин. па на више и строго су утврђене. Цене су састављене исто као и при пре године, и ако је тобе све ишло и пребог на цене искључиво за 30 од сто, не уважавајући у обзир сталну скупоћу и пропашћу.

Трговцима пуне попусте по жељи: дајем 5 од сто њима зарад. Пошшење свих врсти поруџбина, а за нарочиша чудновата из моје добијене изврсне сигурне сшране одмах у пуна цене.

Алиенте из моје фабрике шражиш се искључиво у мојој фирми брзо и пошшо по основу у уредби Краљевине бр. 13, на горе и одшиу моја најфинија киша „Златиборац".

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маџа

ФАБРИКАНТ АМРЕЛА.

№ 4711

АИДА ГЛИЦЕРИН САПУН од дубоченце чини кожу глашком и бело. Има изврсна мирис природне дубоченце.

Квалитет непосшижан

Ко шај сапун само једном употреби посшоје сшалним пошрошачем исшог.

При куповини шражиш да ниши на сшарио-познаши бр. 4711 јер је подражавање врло нелико.

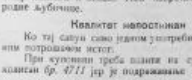

Исши сапун може се добиши у свима бољим радњама.

34842—100 **Ферд. Мулхенс**

фабрикант Парфемерије и козмешике воде Бр. 4711 у Колну на Рајни, добављач двора Јапона.

Наша шала и шамни опроштајмо

† Д А Р А

нашој верној жени и нашој оданој

† Д А Р И

која преминула 29. ов. мес. у 10. часу ноћу, а сахрањена је 30. ов. мес. у 16. часу поподне са многобројном учешћу пријатеља одакле чина сахрањена у гробницу своје породице.

Нашему благодарносш изражавамо г. г. др. Мишићу Јовановићу и др. Александру Пурићу, који су сведени му помоћи до сам моју Дару свршу.

Нарочиту и искрену захвалност дугујемо г. г. Зорки Живићу из Београда, који је непрекидно у нашу корис-ћу помагао, и свима онима који нашу Дару са њеном нашом до сам моје ноћи пошшоваше:

Госпођи Кати Живковић, која је мно-ше труда и умора дала нашој Дари у боле-ности и свима;

Г.г.ици Мицки Јовић, Доминки Јовић, Анђелији Радовановић, Милени Анђелковић, Мици Николић, Дари Пољанској, Марији Ђорђевић, Марјешки Јелић, Мици Јовановић, Пеши Мишић, Анђелији Радовановић, Јелки Спасојевић и Мили Марковић, које су са свом бесконачном љубављу и ушење нашој Дари пружале.

Комшијама Милану Поповићу мајсшорима, М. Ј. као мај. зидару, Ки и Анђелковићу, Милошеву Марији, Жошети Јовановићу, Драгомиру Радовановићу, Радомиру Радовановићу, *Љубе Марковићу* ау. трг. и Божиу Вулешићу берберину, који се нису шако назовимо сво благодарносш.

Свима онима који су г. ђ. Дарину Мом Младенићу и Раде Дуњићу алашкоу и пашњом пошрошњи, и који се пошкивше трудо нас зад све у Трстеник и нашу кућу Дару до мо-ше куће испраћаше, и на гуљи сирошој своје пошрудом увеличаше.

Г. г. свештенике министра Љубомиру Вукоову и свештенике Радомиру Ђ. Лазаревићу и Мили Јовановићу који из почешка чинодејсшвашке реда сирошоју и нашу покојницу

Трафичанка свој-ше наше на Трстенику и околини, који у свако великом броју испраћаше нашу милу Дару до њене вечне куће.

Свима онима који нису могли да дођу, а нашу Дару поштовали и одликовали, који нам путем телеграма и писама своја сучешћа изјавише и у великом нам тугу убласшише.

За себе и

Уједињени и до века неразлучиви муж: Пан. М. Алк ф-ски, ау. пошшмени и деца: син Драгослав, кћи Драгосава, удата Спасојевић и зеш, син Живојин, кћи Данета и Мишо, кћи Милошава, Јелисавета, кћи Дарина; Петар Алимпић ратарски, син Катић, шашак Алекс, сшаклени Драги и остала родбина.

Лазаревац, 1. маја 1905. г. Трстеник.

„ПРАВДА" прима огласе по у ређо цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплаша је за Србију за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 24. а пола год. 12. дин. за четврт год. 6 д. — Сви прегледнички захшеви се за ову Власшиа и Добровољна улица. — Власник и одговорни уредник Душан Ђорђић.

„Браћа Радовић" Шшампа, ау Гаврила Дабовићева и Кнез. Брашовска ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | ПОНЕДЕЉАК 10. МАРТА — БЕОГРАД | Уредник: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 69. | Телефон 521.

НАРОЧИТО ВОЈНО ИЗАСЛАНСТВО

Људи који имају добро памћење, сећају се вести коју је наше министарство војно пансирало у своје време кроз листове у јавност: како је нарочито војно изасланство из Турн-Северина честитало команданту кладовске тврђаве, рођен дан престолонаследника Ђорђа.

Доласка тога „изасланства", изгледа, да је јако обрадовало не само нашу краљевску владу, која је тај догађај одмах забележила у своје анале као један нелики дипломатски успех, него је обрадовао и нашег толико вредног толико и симпатичног министра војног, господина војног ђенерала Путника, који је у томе успеху гледао свој успех, пошто је нели био дело једног његовог подчињеног: храброг и мудрог команданта кладовске тврђаве.

Истина, међу официрима се већ онда могло приметити неко врпољење и заклањивање кад год би се поменуло то „нарочито војно изасланство", али нико није могао схватити узрок томе, пошто су Марсови синови остајали само на томе врпољењу и заклањивању. Ја сам се дуго трудио да уђем у траг овим загонетном држању појединих официра, па сам најзад морао од тога дићи руке, констатујући да ми је узалуд сав труд.

Али, оно што онда нисам могао наћи кад сам тражио, нашао сам сад кад нисам тражио; што би се могло узети као доказ да бибилијска изрека „ко тражи наћи ће и ко куца отвориће му се", није увек и у свему тачна, пошто човек може нешто тражити па не наћи, а после то исто не тражити па наћи.

Са свим је споредна ствар на који сам ја начин дознао историју овог нарочитог војног изасланства и зато нећу то ни износити, него ћу прећи одмах на саму историју, која је не само куриозна, него и карактеристична и за прилике у којима живимо и за људе који управљају пословима наше државе.

Многима можда није познато да румунски официри, који припадају турн-северинском гарнизону, врло често прелазе у Кладово, да се прошетају, попију по коју и у опште да убију дуго време које им по кад што зна дуге досадне. Исто то раде и они наши из Кладова т. ј. и они прелазе у Турн-Северин те се тако дошло до неког пријатељског односа који по свој прилици није од штете ни по једну страну.

Беше освануо 27. август, рођен-дан престолонаследника Ђорђа. Командант кладовске тврђаве обукао парадну униформу, уобразио се као да је командант Порт Артура или бар Севастопоља, па се дигао у кафану да тамо прима честитања. И разуме се, све што је по кладовским појмовима било „hoffähig", долазило је на честитање. Случај хтеде да баш у то време наиђе у ту улицу (а више их нема и не ма) један румунски официр, који беше прешао из Турн-Северина у Кладово да се мало прође. Видећи врло пошир команданта у парадној униформи, а око њега друге представнике власти и „виђеније грађанство", он радознао уђе такође у кафану, поздрави се са командантом па га запита шта је то данас код њих. Командант му одговори важно, да је данас престолонаследников рођен-дан и да он, командант, прима честитања. Румунски официр се мало као збуни, али одмах салутира, рече команданту: „примите онда и моје" па изиђу не само из кафане, него и из Кладова.

Шта ли је командант после овог догађаја мислио и на шта је циљао, Бог би га знао, тек он седе и извести свога министра: како је „нарочито војно изасланство из Турн-Северина дошло у Кладово, да честита рођен-дан престолонаследника Ђорђа". Разуме се да је ова вест обрадовала не само министра војног, војног ђенерала Путника, него и целу владу и зато одмах и решише да пошљу из Београда у Турн-Северин нарочитог изасланика, вишег официра, да захвали на указаној пажњи.

И овај се изасланик диже из Београда и сврати право у Кладово, да чује што подробније о „нарочитом војном изасланству". Он се као зачуди мало кад чу да је био свега један официр у томе изасланству и то нижи официр, али закључи да је то тако обичај код Румуна, па оде у Северин. Тамо се пријави команданту дивизије и овај га прими у неком шлафроку, бауну, шта ли је. И ово паде у очи нашем изасланику, али је и то одбио на „обичај".

Шта је он разговарао са командантом румунске дивизије, т. ј. шта је он њему рекао и шта овај њему одговорио, није ми познато, али знам да је наш изасланик, вративши се из Турн-Северина у Београд, поднео министру извештај у коме стоји и ово:

„У разговору сам дознао да ће тај официр, што је поменутог дана прешао у Кладово и честитао свечаности, бити кажњен. Сем тога, изгледа, да ће официрима из Турн-Северина бити забрањено да прелазе у Кладово..."

Ево, то вам је историја тог „нарочитог војног изасланства из Турн-Северина, које је дошло да честита престолонаследников рођен дан."

Што је наш храбри и мудри командант кладовске тврђаве у оном официру - војнику видео „нарочито војно изасланство", то разумем, што су војни министар, господин војни ђенерал Путник и цела наша влада, ту вест о „нарочитом војном изасланству" с радошћу прихватили, и то разумем. Али, никако не могу да разумем, зашто се је командант румунске дивизије тако осветољубиво бранио од тога: да је шиљао неко изасланство ради честитања рођен дана српског престолонаследника, кад то није никакав ни страшно ни опасно? Зна се да се то практикује на свима границама свију европских држава, сем тамо где су суседне државе у затегнутим односима, а цео свет зна да између Србије и Румуније нису никакви затегнути односи. Зашто је се даље румунски командант дивизије бранио од вер[illegible] да је шиљао неко изасланство ради честитања рођендана српског престолонаследника и зашто је кажњен онај румунски официр, који је својом вољом у истини и честитао?

То не могу никако да докучим ма да једнако о томе мислим.

А

ВАСПИТАЊЕ И ОБРАЗОВАЊЕ наших официра

> Рђаво је васпитање у рукама убица владања...

(наставак)

Из војних школа треба постепено уклонити све оне команданте, чији су утицаји па штетних последица по школу и подмладак официра, а такви су сви они чиновници, чија спрема не стоји у високом односу према сврси школе, који су поглед[illegible] интереси и услуге важнији него, чија су поступања пуни немости и освете према млађима, јединим речи, милом муци, мора бити жртва и рђавим навикама у војсци, а не пожелаити за овај рад и расуло у њој.

Друга важна грана у спреми официра, који иде уз образовање његово, јесте *васпитање*.

Сазнавана спрема и научна каквоћа официра, са рђавим васпитањем његовим, помоћи имати великих успеха у васпитању војничког живота, нарочито у прилабању кад официр има да покаже свој војнички положај, као представник војске и државе. Поред овога, васпитање је модус, помоћу кога психологија развија многа питања, као живот самога човека, утицај његов на другога, односи његови према приватном и службеном животу, поступак према старијима и млађима и т. д. и т. д. Од васпитања официра, зависи и његова употреба као наставника, као војсковође, као сигурног или несигурног поверилаца многих радова у војсци и за војску. Да је оно од утицаја и на самосталност командовања, мислимо да не треба тврдити.

Официр самим тим, што је одевен униформом, истакнут је у јавним и друштвеним приликама као представник војске, а како је војска израз силе и моћи ако само у држави, то је он позван, да поред своје специјално војничке спреме, буде и васпитно спреман за положај који у држави има и може заузети.

Ту другу грану образовања официра, — васпитање његово, које је од великог утицаја на рад његов и резултат по раду примљен са његовим повереништвом за опште добро, не може дати само школа, оно многи и на саме природи официра, т. ј. у колико је он предусретан да васпитање на њега утиче, у колико је у њему развијен осећај његове слободне воље за опште добро.

Уображење, тврдоглавост, саможивост, славољубље, освета и многе друге, страсне су противне правилном васпитању човека у опште, као и официра као и сваког, за официра је то место страшније у колико он буде а на положају за у рату командује, где се његову толиком људи мање-више поверије смрти.

Шапоше, јавне чаролије, отворене чарапе, угледне друштве и фамилијарне односе, то су средства да се уздигну рђаве особине у човеку најмањему.

Свако добиће као узрок, који ба официра својом крајњом средством за његово васпитање, створио би од њега измирења путем моралне угледу и његових поступака, развијао би у њему особине неморалне и гадне за свакога честитога човека.

Официре од тога треба чувати, јер су они позвани за васпитање целе војске. *Војска, која нема морални основ у официру сломе се на њој се зинама и васпитање њене, које војска, она је њене у пролазу убица отаџбине.*

Не треба сметати с ума, да такав ниво може бити у рукама и најстаријег генерала као и најмлађег потпоручника. Ако се таква случај, држава трпи са свога генерала. Генералска униформа може само да обележи степен старешинства, али образовање и васпитање показује се у делима и карактеру његову. Генерал без дела и карактера, или са рђавим карактером и слабом моралном вољом спреме, зависи је од свима случајности које се могу дешавати. Такав генерал несумњиво само је штетан за војску, а војска таквог слоја генерала очекујући сматра као врло опасне последице.

Материјална спрема официра посредно утиче на душу његову, посредно с тога, што она зависи од финансијског стања његовог.

Давно су већ прошла времена кад се је војник плаћао да гине за другог, данас се то најбоље у војничким границама из осетно изузетне силе и богатства феудалног господарства. Обвезна служба у војсци, поделивши борбе, а по најновије просвећени умовима, отресао је од себе то феудално господарство и на сво давно од времена, када ће она сама бити вечне гаранти њима, јер заступајући потчињавање воље узвишеног господара, XX век оставио далеко иза себе.

(наставиће се)

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ

ДРАНГУЛИЈЕ

Шопске мудролије.

— *Знате ли, г. Пашићу, како каже стара мудрост: с ким се свађаш свађај се тако као да ћеш се са њим сутра љубити* —

— *Тако ја са самосталци!*

— *А с ким се љубиш љуби се тако као да ћеш се сутра са њим свађати.*

— *Тако ја с камарилу!*

СТРАНА ПОЛИТИКА

Грчке пљачке у Бугарској

(Између патријаршије. — У њему је патање. — Какве су последице)

По извештајима из Цариграда, свети синод васељенске патријаршије крајње је огорчен, на којој је одобрио меморандум, који ће се предати посланствима великих сила у Цариграду са захтевом, да се велике силе умешају у питање о грчким насиљима, грчким црквама и школама у Бугарској. Као што је познато, то је питање настало услед познатих немира у Бугарској против грчких насиља, цркава и школа која су одузете. Грци желе и заступања пред силама и траже руковања, због чега су и извели Грци питање и јако су огорчени на Бугарску. Кад ће тај поменути меморандум бити предат силама, још се не зна, као што се у извесним круговима не може знати ни то, како ће га велике силе примити и каквим ће последицама бити изложен. Али су нам прилике, да ако силе и примиле тај меморандум, Бог зна шта ће од њега бити, пошто ће Бугари на свој начин моћи бити задовољни.

Српске земље

Проглас коалиције

Српско-хрватска коалиција у хрватском пред избориима издала је проглас на народ, позивајући га да не плаћа порез и домобранске регрутe да се не пријављују на одслужење војничког рока. У прогласу коалиција протестује против рђавог постојећег режима и нагодбе између Хрватско-Славоније и Угарске, па позивље да би се борити против бана ће свака Рауха и наглашава потребу слоге између Срба и Хрвата, да би се стварно против мађарске политике отпорило. Народ се позива да буде миран и да не даје повода за експлоатацију. Проглас су потписали чланови и три посланика српско-хрватске коалиције, а међу њима и делегирани бан гроф Пејачевић.

Нереди у Сарајеву

У сарајевском позоришту представљао је комад „Весела удовица", у коме се на безобразан начин вређају Црногорци и црногорски кнез Никола. Сарајевски Срби тражили су да се забрани представљање тога комада, али полиција није хтела ни то ни да чује. За то се ово повратило био искусно главне свет да протестује, али је полиција насрнула на њ и сабљама га растерала. Многи су повређени.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Отежице при царинским експедицијама. Отежице које се под видом неких „реформа" и неке „штедње" чине под царинарнице у возилима, како при узимању декларација, тако и при осталој царинској манипулацији, — заслужују осуду. — Ми нисмо противни реформама, које иду на то, да олакшају царински поступак при експедовању робе. Исто тако не би се имало шта замерити ни разумној штедњи, где се она

мора учинити. Али уводити неке „реформе“, које много отежавају и онако по све тежак царински поступак, а шта дети из магационски реквизитама, који и иначе нема не приближно довољно, па тиме натоварити увознике да их сами набављају и собом носе, — не може се пропустити без строге осуде.

Пролетња сезона послa у најјачем је јеку, а увозници не могу своју робу да оцарине по 4—5 дана, колико због увођених „реформа“ и „штедње“, толико и због недовољног царинског персонала, а по највише због недовољних магацинских простора. Сем тога доста осетно утиче на царињење и недовољно познавање царинских тарифа баш код ове струке, која треба да је добро зна.

Ми апелујемо на надлежне, да што пре учине од своје стране све што је потребно, да се царински поступак при експедовању увозне робе упрости и убрза, како се излишним формалистима не би и даље успоравало експедовање увозне робе.

Изјава М. Марјановића. Поводом изјаве г. Драг. Тодоровића коју смо штампали у једном од прошлих бројева „Правде“, послао нам је своју изјаву г. Мил. Марјановић адвокат и нар. посланик, с молбом да је предамо јавности. То ћемо учинити у сутрашњем броју.

Трг. уговор с Бугарском. Софиски листови јављају, да ће у скоро између Србије и Бугарске отпочети преговори за закључење трговинског уговора. Преговори ће се водити овде у Београду, а од стране Бугарске преговараће њен садашњи дипломатски агенат г. Тошев.

Настављење Алексе Стејскала. Г. Милан Максимовић, бив. чиновник Управе Фондова изјавио је у своје време пред мешовитом комисијом, коју му је незаконито образовао г. Алекса Стејскал, да сумња на г. Алексу Стејскала да је намерно фалсификат у књигама, који му се подмеће. Зато је тад. г. Стејскал узимат на одговор. Због тога га је Стејскал тужио суду за клевету. Прекјуче је био претрес у варошком суду. И, наравно, пошто у суду не седе правници калибра Стејскаловог, суд је ослободио Максимовића, ударивши овом својом одлуком добар шамар правничкој спреми г. Стејскала.

Српска нота. По једној цариградској депеши, у српској ноти за грађење дунавско-јадранске железнице, има овај дословни пасус: „Један синдикат под именом „Синдикат дунавско-јадранске железнице“ готов је одмах предузети све радове за ту железницу, чија траса на турском земљишту иде од Мердара долином Лаба преко Приштине, Штимља и Призрена у Сан Ђовани ди Медуа а евентуално би имао један крак од какве подесне тачке за које црногорско пристаниште.“

Руски македонски предлог. О меморандуму, који је Русија упутила аустро-угарској влади о македонским пословима доноси бечки „Национал Цајтунг“, да ће од бечког одговора зависити, да ли ће Русија поднети европским владама предлог о македонским реформама. Из тога што се руска влада најпре обратила аустро-угарској влади јасно је, да је мирштегски програм и даље у снази за обе силе, које су на Балканском Полуострву највише заинтересоване. Због тога се мора сматрати као сасвим погрешно гледиште, да је питање о балканским железницама престао мирштегски споразум. На против може се тврдити, да аустро-угарски железнички пројекат и пројекат дунавско-јадранске железнице могу врло добро постојати један поред другог, а да тиме ни мало не претрпи мирштегски споразум.

Народна Банка. Јуче је у Народној Скупштини претресан предлог закона о продужењу повластице. Скупштинска је седница трајала до 1 час по подне. Сви говорници и из скупштинске већине и из скупштинске мањине, доказивали су потребу продужења ове повластице. После свршене дебате стављен је предлог на гласање и Скупштина га је у начелу усвојила. Сви присутни сто посланика гласали су за предлог, а затим је предлог усвојен и у појединостима, и тако је предлог о продужењу повластице Нар. Банке усвојен у првом читању. Друго читање биће после пет дана, 14. о. м. и тако ће ово продужење повластице на време постати законом, те Банка неће морати да приступа ликвидацији.

Хлебарски штрајк. Београдски хлебари известили су београдски општински суд, да од данас престају месити и продавати хлеб. Општински је суд одмах о овоме известио грађанство изјављујући да ће се данас снабдети хлебом, а у будуће ће се општински суд постарати да грађанство не трпи оскудицу у хлебу. Пароходна пекарница, пекарница „Балкан“ и неке које ће уз дужно општински суд у довољној ће мери подмирити потребу београдског грађанства у хлебу.

Стејскал и Милован Маринковић на суду. Ускоро ће бити претрес у варошком суду г. Милану Максимовићу, бив. чиновнику Управе Фондова по тужби г. Душана Миљковића, чиновника Управе Фондова. На овоме претресу поред осталих ствари биће говора и о покушају преваре са чековима од милион динара. Унапред скрећемо пажњу свих грађана на овај претрес на коме ће се претрести сав неправилан рад Милована и Стејскала. Општина навештај са претреса доносићемо. Одавно је требало ове несавесне довести на суд.

Трасирање пруге. Одобрена 3000 динара за трасирање железничке пруге Пожаревац—Основница општина је пожаревачка послала министарству грађевина, које ће врло који дан послати семењере да на тој прузи снимају земљиште.

Злостављање. Јуче је Живан Сремац ова, тальиги погодио се једним путником Бугарином, да му однесе ствари до железничке станице за 2 дин. Кад је ствари донео Бугарин му пружи један бугарски динар. Како је обустављена циркулација бугарског новца у Србији, Живан не хте примити тај динар а Бугарин не даваше други новац. Тада Живан потера ствари да их преда кварту. Кад је дошао у кварт варошки и тамо жандармима разложио у чему је ствар, довати га каплар жандармски (број 159) за гушу, притисте га уза зид на га стаде ударити. На његову вику изађе један писар и спасе га ове беде.

Упозорујемо надлежне на овај вандализам и молимо да обрате својим органима да пред представницима закона треба да су сви једнаки а њих јавна каплара да ударе.

Партијски послови. Позивају се г. г. чланови пододбора Напредне Странке за кварт палилулски, да изволе **неизоставно доћи на седницу**, која ће се обавити *прекосутра, у среду (12. ов. м.) у 7 часова увече у кафани III-ћа Београдска Пивница, Ратарска улица.*

Претседник
Боже П. Мутаврић

Секретар
Влад. Н. Бараћ.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

* У Пешти је у уметничкој аукцији био 7 и. е. кошта Лајошу Кошуту, оно на које тодношњег мађарске карте.

(!) Талијански краљ одобрио је да се подигне на Абруци кућа с ким Ксионском. Вешелаву ће бити утврдо у Вашингтону.

§ Позната руска терористкиња Спиридонова побегла је из Сибира у Аустралију.

☰ Нов покрајински грађански законик ступиће у живот 1. јануара 1912. године.

(?) Бразилски ђенерални гувернер Зијанис, која се бави у Атини, преговара с грчком народном банком о зајму од 11,000.000 динара за плаћање грађевинских и јавни радова. Ако народна банка не би повољно одлучила, онда се мисли да се зајам закључи у Канади.

☰ У Хамбургу ће се подићи споменик Хајнриху Хајнеу.

(?) У Америци су постале нове болести.

¥ У Берлину се воде преговори између Немачке с једне и Аустрије и Угарске с друге стране о обнављању телеграфског уговора од 1871 године.

О Немачку аустриског министра председника Бека и румунског посланика воде се преговори о отварању румунског универзитета.

(!) Стање здравља бившег енглеског министра Кембел-Банермана све је горе. Услед тога се у Лондону све више помишља на његову реконструкцију кабинета.

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Пл. Михаила Гавриловића

(1813—1820)

књига прва

(наставак)

Сви свакако слоше из Београда, само Милоша задржа пониз код себе.

У том времену одржан је састанак у селу Рудовцима. На том састанку били су најодличнији људи из београдске, смедеревске и ваљевске нахије „и сви су се заклели да свакако устану на Турке, само да прикупе још по нешто Сулејман-пашине помоћи Милошу, који ће покушати вођство у устанку... Прва улога намењена је Милошу, ни на какво дубљи поверење према њему. На њега се нарочито могло, јер је био рођен у народу, његов престанак био је јемство да србска ствар опета продужила“...

Други састанак ове врсте одржан је у селу Врбовцима, 5. марта 1815. год.

„Милош је видео јасно да ће Сулејман-паша, понеки само лепим речима, прими ове сумње а да га смотра, она таква за мир. Веле је дужан да се у Милошеву одсуству не све сакрити предавати, из његове мисли да му дозвати не оде до куће, нешто је одговарало времену“. Остало је Милошу да се довољно може из мање из Београда. С великом неверством стигли Милош у пословању ствари робљи и угодно за велику цену (500 гроша). Само Милош пришао да ту суму не може подићи, дал сам не иде својој кући да преко чланова и прода у Аустрији. Жилав лакоћа, Никшић паша, неверни ћехаја, после дуге увођење, пристаде да му наједу допусти од Сулејман-паше и да сама одлазе до куће и да продаје волове.

У првој половини марта Милош је изишао из Београда, пошто је најпре потписао турским откупљање робља.

*

Милош је отишао право у Црнуће својој кући.

Ово писма се оставите одмах по пуштању најодличније људи, Арсеније Лома свакако му пута је од значено на састанку у Рудовцима.

„Милош је увидео да се мора заплети у буну и није свакако ни да свој пристанак. Знајући врло добро да се са Султаном не може борити, он је одмах тачно одредио и пронађе о размеру устанка, гонио је да на много устати, само узуди да свада и да се то бити увукао борба против Сулејман-паше и његове управе“. За ваљеву борбу против народа Милош с нада потворе на Русију и Аустрију, па је рачунао да ће и Султан примити правилно мебе-народа.

Ослањујући да се сада вандали листи, Милош беше смислио да се устанак почне на Цвети, да се на вашару објави тело на сабору у Такову. Агитација је ограничена беше на нахије: рудничку, крагујевачку и ваљевску.

Милош се припремао за борбу. Али устанак поче 3—4 дана пре Цвети, убијањем турских зараћања. На Цвети, 11. априла 1815. год. код цркве у Такову беше се скупило много света. Сви замоле Милоша да се устане на Турке и да он буде старешина. Милош пристаде, пошто му се ова заклетву да ће га слушати.

„Својим оружје у руке и ако туче

БОРЏИЈА!

У спасон Зебшиьским Заноно
— Превод с француског —

XXV

Узбуна

Рагастенс изађе из воде и испружавши се на стопалицама са себе стресе воду.

— Нека ћаво носи и брата и сестру! шапташе он. Ја ли ако видео таквe обесника! Један хоће да ми смакне главу, друга хоће да ме прободе ножем, која сам изгубио у Тибру... Штета... Изгледа да је римски ваздух постао за мене веома опасан...

Говорећи тако Рагастенс не губећи ни тренутка уђе у своју собу. На постељи виђе своје одело и целу ратну опрему коју је био купио баш у очи оног дана кад је био бачен у затвор, имајући у виду скори рат у који је требало да војуе с војском Цесара Борџије. За трен ока он измени своје мокро одело сувим које као да га је очекивало.

— Гле! рече он смешећи се радосно да човек да је овај добри Парголомео хтео да ми уштеди труд да претурам по ормару!..

Рагастенс се беше преобразио. Био је обремењен од главе до пете. На себи је имао кожни оклоп, око једног беше опасао појас који је узео од Цесара Борџије, о коме је висио дивни мач. Рагастенс га извуче и опроба му сечиво.

— Један мој узвишени удварају ов, Верни друже мојих авантура! Остао си у рукама оног чудовишта Горконије! Али ни овај није рђав. Борџије су одлично снабдевени оружјима која сеију, боде и убијају! ту им се мора признати.

Сем тога мач Цесаров, који се сад налазио у његовим рукама, био је украшен дивним балчаком на коме беше заваљен са великим надоволством један велики крупан дијамант и неколико мањих рубина.

— Треба бежати! рече витез. Али никакво не треба остављати трага.

Он начас начини дењак од мокрог одела, капе, чизама и све то баца у Тибар. Кад то учини он се разгледе у водене у који су водила врата његове собе, пређе кроз њега на крепкима пртију, сиђе у двориште и изађе уз сам шим друге у штање.

Хтео је да оседла и изведе Капитана.

— Гле! па то је већ готово! рече он опоро не чудећи се, јер све што се те ноћи догађало било је сувише необично. Каквом ли је то невидљивом пријатељу пало на ум да ми спреми коња!.. Добар дан, Капитане! добар дан! Јеси ли весео што ме видиш? Јеси... И ја сам... Мар, Мар!

Капитан је хрзао од задовољства и ударао копитама по поду. Рагастенс га помилова, узјаха га, и га онда поведе на улазу кресне у двориште.

— Нема никога! прошапта он. Сад напред!..

Витез доведе брзо свога коња до капије, отвори је и изађе на улицу. Затим скочи у седло и удари се у касу.

— Нема сумње да ће ме најпре тражити на северу, на флорентинском друму, на путу за Француску... Ја ћу онда на југ, на Напуљ!

И он се упути јужној градској капији. После неколико минута он изађе на пут који је тако водио, па за тим угледа и саму капију. Ова је тад била отворена, јер се сунце рађало на обзорју.

Рагастенс није зауставио коња: није хтео да показе, пролазећи поред страже, да се жури. Чивон који трчи своме оделу. На човека који мирно иде ретко ко и погледа.

У тренутку кад је витез пошао испод обичним корачом гледао мудрим погледом на та врата која су за њега значила слободу, на једе побочне улице појави се неки човек на коњу. Кад виде витеза он се као зачуди, па онда поће за њим и познаде јер га сасвим знатима најдубљег поштовања.

Томе је човеку било око тридесет година. Био је мали, мршав, са опаљеним лицем огромних бркова и... чила које су свијале као жеравица.

Ма да је јахао веома лепог коња, био је обучен врло бедно и увијен у поцепани огртач. Он појури да приђе на се пажњу, Рагастенсу, поздрављајући га снисходљиво.

— Монсињору... ово одакле слуга... вама на служби!..

Али Рагастенс не чу. Рагастенс не виде ни његовог на коњу, ни његов снисходљиви поздрав.

Јер у том тренутку забруја веома звоно на цркви Св. Јована у јутарњој тишини.

И тада са три стотине римских црквица забрујаше бронзани звуци као одговор. Прозори се почеше отварати: уплашена лица појавише се; нека необјашњива куга подиже се у толиком граду који је пре једног тренутка спавао дубоким сном, а сад га изненада пробуди силни звук звона.

— Звона на узбуну! дрекну Рагастенс. То је због мене! Сад ће се затворити све градске капије. Напред Капитане напред!..

Рагастенс опусти узде. Капитан који је после тродневног одмора пијукно од нестрпљења фрњку и појури право напред, право на вратница, да су све излишни одвезана под силним ударом његових копита.

(наставиће се)

Турчина кад га нађе", гласила је наредба.

Сулејман паша напао са свима силама на Шабац са немачком стотином Турака и неком београдске војске Милентија Милошевића, с неколико стотина Срба. Главна војска Турака против буљукбаша прешла је под Ћехајом подкрепом Пиштољковом.

Турци су ишли и робили, куд су пролазили, те се народ повукао у све се склањао. „Много сте рају имотних кућа се предавати и посекати ... да ти место ... у Турцима ... Милош ..." Милошевци се разрушили, не поштујући да је ... Дон Кара у там пролазу ... Јова Добрица с неколико стотина Турчића и Милош Драгичевић с две стотине Рудничана. Они нађоше Милоша, те пођоше с том војском за Пашаревима.

Српска војска је бројно расла из дана у дан, те кнежеви Пиштољковими у Чачку ... око њега. Милошеви су војници били голишави, ... сиромашни ..., грудима на ... на вама".

Није прошло ни неколико дана, а већ је устанак почео, а вредно су у Србији били вође: Петар Молер, Стојан Чупић и Сима Катић, кнез Милоје Тодоровић, Сима Милосављевић, Јово Бошњаковић, прота Никола Смиљанић и други знатнији људи и много простих војника. Павле Цукић је премда ... од Цвете.

Под Милошевом командом Турци буду разбијени на Палежу, где су Срби задобили поред много оружја, муниције и другог плена, још и два топа. Сем тога, добивена је стална веза с Аустријом, одакле је кришом пренашана муниција.

Ваљевски Турци, сазнавши за победу српску на Чачку, и код неколико дана ... Милош стигао, да Срби имају и топова, побегну к Ужицу у великој журби. Милош их не хтеде гонити. „Који год хоће од њих бити, пробај му пут! Ја му не сметам; него да се молимо Богу не би ли и они остали Турци побегли између нас".

Петар Молер заузме Милош на путу грамаду на Сокола, а Чупића пошаље да одмени Мачву. С Цукићем и Симом Ненадовићем Милош пође на Љубић.

(наставиће се)

ПОКВАРЕН КУПУС

Купус кис'о
Гадно замирис'о,
Сав иструли..
Ко да га избуди?
Нит за шобу
Нит даље за собу,
Нит за гусче..
Па сад чекам пљуске.
Тад из каце
Купус нек избаце!
Киша пљушти,
Купус селом шушти,
После кише
Све село — мирише!..

Милорад Петровић
из „Селенчице"

Ваљевска Хроника

Ваљевска читаоница. — Друштво за улепшавање Ваљева и његове околине. — Беспослена дружина. — Избор одбора.

Ваљево, 6. марта 1909.

Много су још пре неко време писали престоничким листовима о Ваљеву његовим установама и многобројним друштвима. Ја ћу сад рећи, да је основано сада још једно ново друштво — друштво за оснивање ваљевске читаонице. Дакле, чим је основано одмах је отпочело свој благодетни посао. Прво и пре реаговала је та сила ... њој идеју преко свих листова и позвала све имућне и виђенији на њихове да се упишу у чланство, обећавајући им да ће у тој читаоници бити застушљени најбољи и најбољи српски и страни часописи, као и сви дневни листови. И позвали смо не назвала нестрпљиво у чланство, почео није на скупу — сада 1 дин. месечно.

Одржан је управни одбор новог друштва и један од чланова пред-

лога, да се у неколико кафана не ... сорти у гимназијској згради ... не мора ... у корист ... читаонице.

Тако и би. Одмах се састала једна седница, управо тајна седница и реши, да би концерат не ... што прилије, да се набере ... господине за потребе тога „веселог коло м". Мало потом одреди друштва пучиште пред седницом јавности и корист најлепших и најугледнијих ваљевских госпођица. Затим одмах се реши, да се на концерту продају ... — цена само 0.30 дин. — а да чисти ... дохотка јесте ... Изнели је то дуго спремали, али под својим многим ... приватно ...

И дошао је и тај весео вече. — Дошао ... програм са ... пунио ... Свира музика, ... једна од њих за ... да се заигра ... Шарено ... чистота ... и т. д. ... концерат ... То је то била лепа ... да се ... оних ... чашицу ...

Чита се тако, чита и ваљевски ... на ... Овде се чита тако, чита, док не чу ново ... Пријем тако оздо је ... је ... из Тенкара — ... на ... Одем ... своје место и седнем. Седим и тако, седим и весело читам и читам и да није сада четири патрона ... Понто је немам ... дужност, то сам и сам морао ... увек ... на ... и није да ... дужност ... не ... обичан ... читати?.. Потраја тако ... време да се опет ... и опет ... тама. Погледам — свећа чокић; погледам није ... је, кад к оно један ... за ... ово.

— Море ово је ... — не ... брате.

— Ле море! — ... да се ... — ... сам ... из томи.

Поче ... читати и тако ... Гледа ... своју ... сељака ... станој ... ова ... бео ...

— Даље ... дајле ... — ... да је ... у ... ?..

— Море ... ? — ... у ... него, ... брате, мене, ... да се ...

— Море! — ... публика.

— А ... мене! — ... у ... патрона сте су ... ја ... да ...

— Ено га! — ... до ... браћа и ... с једне ... од ... купу и ... и ... купу у ...

— Та гутај! — ... брака и ... ту купу.

— И е ... могу... — ... тек ... .

— А ... с мог'о ... — Гутај ... по ... !

— И е не могу...

— Морам! — ... Брата ... сада ... себе, да ... у ... публику ... берберски ... .

Посматрао је тако тај прилике ... пред и погледао око себе. На једном ... у ... и у самој ... посао ... Тако где је ... правно ... управни одбор ... нема ни ... — ... Само стојим ја и крај мене два три човека, и они служинчад, нада ... што ... лакше ...

... — Гутај, брате! — ... се ... — ... сам ... и ... — Добро ... Ордовићем ... — а ... Гутај...

— Гутам сам тога... — ... и ... да ... .

— Силне ... ! — ... у ... и ... на ... столицу.

Кад ... на ... столицу ... ми ... у ... и ... Бербер ... купу и ... на ... а ... без ... .

— А ... је ... Српски ... на ... — ... бих ... и ... да ... Ниво ... и ... у ... и ... фамилије ... и ... .

Др.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Најмањи и најбољи аутомобил

На овогодишњој изложби аутомобила у Дрездн, добио је прву и највећу награду најмањи аутомобил.

Тај аутомобил зове се „Кинемодолит", а направила га је прва царско немачка фабрика моторних кола у Берлину. Осим свог осветљења, грејања, машина за кључење, сигнала и др., овај аутомобил одликује се својом брзином од других. На трци "изложених аутомобила, која је била Дрезден-Берлин-Кил-Хановер, овај мали аутомобил стигао је први и за читавих пола сахата пре свих других. Овај аутомобил је мали али ипак згодан за рат. Немачка војска узеће повише ових за ђенералштаб.

ВИЊЕТЕ

Мудролије

И у пакао да побегнеш, нећеш се од Бога сакрити.

*

Кокош пргла дотле, докле јаја носи.

*

Ако је лисица лукава, није ни ловац без памети!

*

Колач није сладак богаташу толико колико хлеб сиромаху.

С престола у блато

— Скандал једног краљевског дома —
(Интимни дневници престолонаследниковог)

(11)

Мој се муж у овој ствари држи чудновато. Непосредно је у неприлици, чим и не говори о томе, ма да ми жену и сумње једне ... да ... али ... ни ... Оне бих друге ... моју ... по тако ... убија, ... да употреби ... мени.

Краљ је наредио рећи ми, да ће доћи ... к мени. Шта ли ми ... ?..

9. децембра

Краљ није био код мене. ... је ... Бог ... да ми ... да ... пут ... Краљ је ... после ... мој ... у ... собе, ... два ... ... њега ... ... да ... тј ... ... Но ... ... ћу ... ... трава. С ... ... Опет ... . Могла бих ... ... Трибургеров је ... ... отпутовао ... ... тешко ... ... Али ... ћу ... ... Бог није ... ... Можда ће ... ... можда је ... ... Рикарда

остави. ... ... нега, ... мени није бриг?. Рикард ... ... и рекао, ... судбина ... у ... ... „Судбина?" ... . „На судбина!" Он ... ... „Бог", ...

Овде на двору ... ...

11 децембра

Марио бити ... . Краљ ... ... у ... ... Рикард и ... ... „Нашо ... ". ... ... престола.

(наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава

Многима од ваљевских угледних грађана, грађанки и госпођица посумњали су на мене да ли је публикујем као „Јуначке и Јунакиње", ... „Враа", „Бабе" и „Чешља" често износе.

Тим листовима ја никад нисам био сарадник, а још мање сам писао ... ... литературу, јер ме се слабо тиче.

Молим уредништво „Правде" да ову изјаву што пре изнесе за шта ћу му остати захвалан.

Пожега, марта 1909.

С поштовањем
Д. М. Веселиновић
апотекар

Брачни уговор кинеског цара

Између владе немачке и кинеске ... ... брачног уговора ... ... цара кинеског Квинтсуа. Један берлински лист добио је о историји тих преговора ... ... кинеског посланства у Берлину.

Једног дана добило је берлинско кинеско посланство из једног малог места у јужној Немачкој писмо, у коме писац једна ... ... , да је добио у својину једно велико парче свиле, које је испуњено кинеским писменима. Он је дао једноме знаљцу кинеског језика те је превео тај налис из чега је изашло да то парче свиле није ништа друго но брачни уговор цара Квинтсуа. За доказ да то није каква фантастична ... ... фотографски снимак тог парчета свиле. Тиме је доказано да је то доиста брачни уговор небеског сина. Берлинско кинеско посланство предало је то писмо и фотографију немачком министарству спољних послова с изјавом, да посланство не може преговарати с тим човеком ... ... несумњиво ... ... у руке једног странца. Оно моли министарство спољних послова да предузме што треба, те да се царској породици врати ... ... Услед тога се између ... ... и кинеске легације

развила подужа преписка. После истраге није откривено ... ... , да га је добијање тог парчета свиле стало велики труд и трошкова. Он ништа не вели од кога га је добио. Ван сваке је сумње, да је то парче свиле, као и ... ... доба боксерских ... ... у Европу.

Што се тиче самог брачног уговора, он је датиран 16. фебруара 1889. године, дакле из доба венчања кинеског цара. Он је по свој прилици украден из царичиних соба, јер је у Кини обичај да мушки глава документ предаје ... ... Како се чује, те се преговори између обеју влада воде већ читав месец дана. Берлинско министарство спољних послова радо је обећало своју помоћ.

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Општинска пекарница

Одбор мађарског престолнице, Пешта, да подићи ... општинске фабрике хлеба решио је, да се 38. априла ... међународни стечај.

Зајам градских службеника

Пештанско градско заступништво одобрило је почетком фебруара 100.000 круна да се учини зајам градским службеницима, који су доспели у невољу, с тим да право на зајам имају само они службеници, чија годишња плата није већа од 4.000 круна. Ову одлуку требао је да потврди министар унутрашњих дела а још је није потврдио. Пошто је општинским службеницима веома потребан тај зајам, а за многе од њих он и последња нада, влада у тим круговима велико незадовољство што се министрово решење толико одуговлачи. Сад градски службеници намеравају да градоначелнику пошљу депутацију с молбом да код министра пожури да одобри тај зајам.

КОНЦЕРТИ и ЗАБАВЕ

Концерат

Музика Краљеве Гарде, удружена са оркестром „Гранд Хотела" приређује под управом капелника г. Ст. Бинички, у среду, 12. ов. мес. велики концерат у просторијама „Гранд Хотела."

Почетак у 9 часова у вече.

Улазна цена 1 дин. од особе.

Столови у средњој дворани су нумерисани и могу се раније закупити у књижари г. Геце Кона.

ШАЛА и ЗАБАВА

Са изложбе

Гурман: Ја не разумем како је овај но могао добити прву награду, кад би можда ... ... више ... .

ТЕЛЕГРАМИ

Софија. Кнез и кнегиња стигли су јуче по подне у Рушчук, где су их на дунавском пристаништу дочекали сви министри, конзули, грађанство и војне власти и маса света. Дочек је био одушевљен а народ је био окићен.

Беч. Нонинари бечког парламента као и пештанског сабора послали су својим колегама у Берлину симпатичне телеграме.

Атина. Цар Виљем допутоваће на Крф 6. Априла по новом календару.

БЕРЗА

	Продаје по
Наполеон	20.23
Форинте	213.05

ВРЛО ЕКОНОМНО

и за сваку кућу препоручљиво:

[illegible]

Препоручује радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Крал. Срп. Дворског лиферанта [illegible] — Телефон бр. 48.

[illegible]

137 2—

ПОМОЋНИК

[illegible]

Драгутин М. Денић

106 трг. 6—6

Спреман гертнер

[illegible] Македонска ул. бр. 28.

[illegible]

Љубомир Дробњаковић

[illegible] 7-2

ИЗДАЈЕ СЕ засебна кућа [illegible] Карађорђева улица бр. 37 [illegible]

[illegible] 117,2—

Тражи се засебна кућа [illegible] 4—5 соба [illegible] „Политикин фах бр. 14." 97,3—3

Тражи се стан

[illegible] 1. мај ов. г. стан од 5—6 соба [illegible]

[illegible] 107,2—3

18.000

квадратних метара земљишта [illegible]

Јован Ж. Јовановић

адвокат ул. Војводе Миленка бр. 23.

72,11—15

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у мануфактурној радњи код

Урошевића и Косића

Кнез Михаилова 31

трајаће само

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

[illegible]

Цене су невероватно снижене

130—20

ПАРТИЈА

2'50 Рукавица глас 2'50

„ВЕЛИКИ ИЗБОР"

женске и мушке у свима бојама од 10. марта продаваћемо

Пар за 2·50 дин.

Лазаревић и Стојановић

преко Мајоре Милојевића

118 БЕОГРАД 3-4

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

[illegible]

За време поста увек посна јела и риба

[illegible]

Цена јелу за кућу знатно спуштена

ГАЛАНТЕРИСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД

Добила је

4—

ПАРИСКИХ МИДЕРА

[illegible] **P. D.** у разним квалитетима.

NB. [illegible]

„ЕЛЕКТРА"

ДРУШТВО

за машинска и електротехничка предузећа

Инжињера А. Ристића и Комп.

Телеграм „Електра" **БЕОГРАД** Телефон бр. 844

Кнез Михаилова улица број 8

у кући Ристе Илијевића

[illegible]

Цене су солидне и строго утврђене

[illegible] 103,2—10

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

[illegible]

[illegible]

Трговцима који купују на веће дајем 5 од сто попуста

[illegible] Васе Чарапића бр. 13 [illegible] „Златног Анђела."

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

6— ФАБРИКАНТ АМРЕЛА.

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

ЈАВЉАМ

Поштованом грађанству

да сам мају радњу потребна предузећа подпуно снабдео и уредио.

Поред врло солидних цена, увео сам и елегантна сопствена

СТАКЛЕНА КОЛА

Телефон радње бр. 8 **Телефон куће бр. 821**

С ПОШТОВАЊЕМ

Зарија Угреновић

БЕОГРАД

454 Кнез Михаилова ул. бр. 16 50—50

Слух глувима!

НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Зујање и шум у ушима —

Дејство „Невидљивог Аудифона"

Безбројна одликовања.

[illegible]

39

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

[illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.8%, effervesc)

[illegible] „Црвеног Крста" у Београду. [illegible]

Цена једне флаше са упутством кошта 2. дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

[illegible]

Адреса: Апотека **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** Београд

[illegible]

19—

Лепосава М. Новаковић са кћерчицом даваће своме супругу

† МАКСИМУ НОВАКОВИЋУ

бив. жандар. поручнику у пензији

шестомесечни помен у четвртак 13. ов. мес. у 10 сати пре подне у првој са Новим на Новом Гробљу и моли сроднике и пријатеље да присуствују овом тужном помену. 123,2—3

„Правда" излази сваког дана. — Претплата је за Србију: за годину 16. дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 28. дин. за пола год. 14 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Јован Ђаја.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | СРЕДА 12. МАРТА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 71. | Телефон 521.

Михајлу Церовићу

негда управнику вароши Београда сада судском деловођи

Јуче ми је један пријатељ скренуо пажњу на један Ваш напис, публикован у једном забаченом кутку „Малога Журнала“ од 9. ов. мес., који сте упутили на нашу адресу. Набавио сам тај број и у њему прочитао Ваш напис, у коме, одговарајући „Правдином“ чланку од 6. ов. мес., износите ова тврђења:

Да нисте родом из Црне Горе него из Сјеничког поља у Новопазарском санџаку; да је Ваш отац, поп Илија, побегао из цариградске тамнице, дошао у Србију и ту радио на националном покрету; да је због тога његов дом разорен а породица му послата у ропство, одакле је после две године побегла и дошла у Србију и, вероват, да је Вас, као дете, хтео неки Турчин да заколе, али да је од тога одустао, на молбу неког другог Турчина.

Износећи све то, Ви завршујете Ваш напис овим речима: „Ако што покаже, да ,Правда‘ у будуће о мени премогу лагати, ја казах одакле сам и зашто сам дошао у Србију“.

Пре но што пређем на оповргавање Ваших навода, ја ћу Вам дозволити да с уверењем пречистим један питање: Кад Ви налазите, да је то лагање, као ми, недовољно обавештени, кажемо да сте Црногорац, како се онда има познати Ваше тврђење, да су уредници „Правде“ чинути, а знате да то није истина? Ми новинари нисмо дужни знати до ситница биографију сваког човека, чије се име у јавности помиње, али Ви, као доумерашњи шеф полиције у Београду, где је моја маленкост рођена и одрасла и као бивши шеф полиције, у месту из којег је породица човека, кога Ви силом хоћете да направите одговорним за ово што „Правда“ доноси: Ви сте дужни да знате јесмо ли нас двојица чинути или не. И када Ви знате да нисмо чинути, па ипак под својим пуним потписом тврдите да смо чинути — а Ви сте то у Вашој фамозној изјави, у којој сте назвали свога министра шпиндлером, тврдили — онда Вас ја питам: какав назив заслужује то Ваше тврђење, кад ово наше заслужује назив „лаж“?[1] Када ми кажемо кад тврдимо да сте Црногорац, Ви, који сте се родили на граници Црне Горе, шта онда радите Ви, кад тврдите да смо чинути ми, који смо од семитизма далеко онолико поколења, кол'ко је далеко далеко Ваше родно место од Црне Горе?

[illegible] је лаж ово што тврдимо, колика ли је тек [illegible] то што тврдите Ви, до[illegible] управник вароши [illegible] а и бивши референту [illegible] Величанства Краља [illegible]

[illegible] ате мало о томе, чо-

веће из Сјеничког поља, а мени дозволите да идем даље.

И ако знам да је Ваш напис само привидно упућен на нашу адресу, а да сте га у ствари писали због судија који ових дана имају да донесу решење о томе: је сте ли заслужили букагије или не, ипак ћу да се упустим у коментарисање Ваших навода, исто тако озбиљно, као да сте напис у истини упутили на „Правдину“ адресу.

Одмах у почетку Вашег написа Ви велите да је „Правда“ љута и жучна на Вас, и да је нагрдила све оне Црногорце који су дошли из невоље у Србију. Ово је прво тврђење, господине доживотнику, једна Ваша заблуда, а ово друго један Ваша патронерија. Зашто би „Правда“ била љута и жучна на Вас, човека који се са паренцет пољувања ерском на оптуженичку клупу и који ће, ако има правде и суда у овој земљи, данас сутра понети букагије? Љути и жучни можете Ви бити на „Правду,“ која Вам је прорекла ово што сте данас доживели, али не „Правда“ на Вас, кога она већ поштапила и уклапала. Што се тиче оног Вашег другог тврђења: да смо нагрдили све Црногорце од реда, о томе се са Вама нећемо препирати. Ово што смо рекли, стоји наштампано, црно на бело, и сваки Црногорац може то прочитати и видети у чему је спор. Вама је сад потребно нешто, које ће бити уз Вас у овим по Вас тешким моментима и рачунате да ће те за себе заинтересовати Црногорце, бранећи их од нечега што не постоји. Али ви ни то нисте у стању да изведете вешто. Букагије и апсана које Вам непрестано лебде пред очима толико су Вам заниле иначе оскудну памет, да више и не знате шта говорите. Јер, како би се иначе могло тумачити ово Ваше сулудо тврђење: да сте Ви надлежни да дате добру оцену свима Црногорцима „јер Вам је невозното па је ма ко од њих био хајдук или препредени лопов?“

А Сава Ивановић, господине Церовићу? А Башковић, господине управниче полиције? А толики други сетни и крупни агенти и аброноше намеђу цетињског и београдског двора у прошлости и садашњости, Ви слубе и прошле и садашње династије? Јесу ли и то све добри и честити људи? Или Ви збиља сматрате да је часно и поштено све оно што се не уради са пушком на друму или са руком у туђем џепу? Могуће, јер се иначе Ви не би шпијунирањем одкуд сад Ви да будете оптужени за убиство двојице Новаковића, кад их нисте убили ни у шуми ни на друму, него у сред вароши у апсани.

Ви нам причате историју Вашег оца да би показали ко-

сте Ви и од куда сте. Када бе господине бивши управниче града Београда, ценили људе по њиховим прецима, онда би се и ми могли похвалити на историју и то са много већим правом но Ви, јер су наши преци, које не називате чинутама, за ослобођење ове земље по историским податцима[?] не само заложили главе него давали и капом и шаком. Али ми се држимо оне немачке пословице: „Jedermann ist Er selbst, und nicht sein Vater,“ и ценимо сваког човека, не по ономе чији је, него по томе какав је. А да у томе не грешимо, најбоље сте нам доказ Ви, који сте и поред свега патриотизма Вашег оца, доспели до оптуженичке клупе. Не брините се дакле за Вашег оца. Ми њега нисмо дирали и нећемо га дирати — докле Ви будете поштовали ваше родитеље. Будете ли се пак још једном дрзнули да, непоштујући истину и историјска факта, нападнете нас, а тиме и наше родитеље чинутима, онда се држите добро: јер осим Милићевића и Гилфердинга, о Вашима је писао и — Милојан Бранковић.

Ви нам у Вашем напису оставате на вољу да кукамо оног турчина, који је задржао свога друга, да Вас не закоље оне давне године у планине Сенице. Нећемо га клети ми, господине Церовићу, јер њега већ куну породице Новаковића, које сте Ви убили. Ми можемо само да сажаљевамо што је онај турчин послушао свога друга, јер да Вам је онда скресао копче, породице Новаковића имали би данас своје ранитеље, Србија би имала једну брљу мање а наше чиновништво не би имало пред собом један такав корумпован пример чиновничке каријере, као што је Ваша.

Најзад, Господине бивши управниче београдске полиције, Ви велите у Вашем напису, да „нисте никакав писац“ и да имате лоше перо. У то Ваше тврђење ја немам разлога неверовати јер то мишљењу и стил и логика у Вашим написима. Само се ја питам: како ли мора бити ограничено знање код човека који није учио права, а пришао је да је неписмен и онда кад је метнуо у џеп диплому о свршеном философском факултету?

На то питање даће ми ових дана одговор општа седница Касационог Суда.

Ето, то Вам на Ваш напис у „Малом Журналу“ од 9. ов. мес. одговара

у име „Правде“

Ђ.

ОД РЕЧИ ДО ДЕЛА

— Нешто из просвете —

„У Нашу налази модерно-партијски лист „Нашки Нарошњак“. Признајемо да не можемо ступити у везу са свима редакцијама и да пропуштамо оно што обратите[illegible]

[1] Види „Мали Обреновић“ од Др. Гавриловића.

пажњу на писане једног или другог листа. Ко зна српски новинарство знаће, ни нам на томе не замерити.

Знајући, наиме, то, један наш је пријатељ после навадио све бројеве поменутога листа од ове године, указавши нам љубав и тиме што је обележио све оно што мисли да треба прочитати нарочито. Ми смо у том листу и на тај начин нашли неколико ствари о којима ћемо гледати да у овом пробудимо нешту реч, а да даље износимо овде једну ружну појаву из наших гимназија.

У броју од 10. фебруара налазимо ову белешку:

„Васпитач са батином.

„Професор овд. гимназије, Светозар Цветановић, који је некада био питомац пок. Краља Милана, коме се данас одужује тиме што на својим часовима, његове ђачиће, увек се на мору вољу у васпитању ученика. Како нас уверавају неки ђачки родитељи, професор Цветановић туче ђаке, и шаком и батином и то не само мању децу већ и ђаке виших разреда. Ми то овде бележимо колико да се тај васпитач подсети како има и других средстава ван оних којим је он, вальа, даље постигао. Нашо лепо иду у школу да уче а не да се обешчашћују и ако не тамо бити дочекивана батинама, онда нека се не заборави да батина има два краја. Директор гимназије чешано је, да ли се то ради са његовим знањем? Ако је са његовим знањем, онда нека нам каже, да знамо коме имамо да вршимо лајање, а ако се то ради без његовог знања, онда је добро да се утврди како он ни не зна шта бива у његовој школи. Сад има реч директор“.

Тако гласи та белешка.

У бр. од 24. фебруара налази је, после тога, ова белешка:

„Камо исправке?

„Ми смо недавно споменули како је Светозар Цветановић, овд. професор, тукао ђаке у нашој гимназији. Тада смо јавно питали директора гимназије: да ли он то одобрава или уопште и не зна шта се ради у школи. Од тога до[?] прошло петнаест дана, а г. г. Бобић и Цветановић ћуте. То је довољно за свакога паметнога човека да увиди истинитост наше вести. Ћутање је знак признања. Па кад господа то признају, онда ћемо се обратити министарству с питањем: је ли и оно са тим сагласно? То ћемо урадити кроз недељу дана, ако досле не добијемо исправку. А ако добијемо тек онда ће бити говора“.

За тим је у бр. од 2. марта изашла ова нотица:

„Сад се све разуме!

„Ми смо били врло наивни када смо питали директора гимназије Бобића: зна ли он да професор Светозар Цветановић бије ђаке! На то нам директор није одговорио, а ми смо мислили да није имао кад од посла у Касини. А оно није ни тако што нам одговорио нас: ... како наводимо сазнајемо — *и сам директор врло често* **туче ђаке** *у својој канцеларији и то туче их штапом.* Ту је, дакле, кључ за разумевање свега. Е, па лепо: онда ћемо за ствар потражити даље, обратићемо се Министру Просвете. Нојда ће

он учинити своју дужност, јер нам се још никако није жалио да министар такође туче своје млађе, ма за нас на жалост и директора гимназија, којима бе батина била најбоље лек“.

* * *

Ето, шта може човек да сазна из једног само ствари из једног листића паланачког! Али није ствар у томе, да ли то сазнаје наше главнаке или престоничке листови: то је свеједно и за нас и за министра. Главно је да постоји дело, ружно дело, о коме се у јавности пише, а по коме министарство не предузима ништа!

Нас не чуди што један васпитач туче васпитанике, нас не чуди чак што и један директор има о томе варварске појмове. Али нас — замислите на своме чудо — нико мора чудити да се све то може дешавати, а да министарство ни прстом не мрдне. И то баш упра- во оних дана када се у Скупштини претреса буџет тога министарства.

Сад ћемо и ми очекивати, шта ће нам на то рећи Министар Просвете. Ако је знао — што је ћутао? Ако није знао — шта ће сад чинити с онима који су уклањали од њега то зна, свако само не он, Министар?

Једно — друго — треће, само не пристајем да се ствар заборави. На то не пристаје ни Министар Просвете. Ж-т-ић. Знамо његове речи — сад да видимо дело!

ХРИСТИЋЕВА БРОШУРА

Последњих се дана у јавности много помиње једна брошура о 29. мају, коју је написао Милан Христић, муж Артемизије и која овим данима треба да угледа света. Прича се, да Христић у тој брошури износи но је главни кривац за убиства од 29. маја и како се цео тај крвави злочин удешавао. Дворски и владини кругови јако су, вели се, узнемирени овим гласовима и наређено је: да се манускрипта те брошуре пошто пото дочепају они који би је уништили или бар склонили од јавности.

„Пестер Лојд“ у уводном чланку од понедељника помиње ту брошуру и вели о њој ово: „У тој се брошури хоће да објаве докази, да су у убиству последњег Обреновића непосредно учествовале и неке високе личности са скиптром и пурпуром. Уверени супруг (М. Христић) био се, у тесно, буди речено, у своје време бацио у наручја Карађорђевићима да би се осветио Обреновићима. На пољском добру његове друге жене, а под председништвом .... која је из Женеве био дојурио, утаначен је у свима детаљима ужасни злочин. Из благодарности за то постављен је брат невенчаног Артемизиног мужа за секретара краљеве канцеларије. Гостољубиви поглавничком пар пољског добра искоришћује сада о друге мисле, које им се и поред најбоље

које не могу испунити и за то ће овима дана ова брошура угледати свет у Паризу, сем ако г. Пашић, који је у целу ову ствар као мало ко други посвећен, другчије не уреди."

Као што се види све иде [illegible] за летним.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Промене у енглеским странкама. — (*Социјалистичка странка. — Ново груписање садашњих група. — Оставка Камбел Банермана*)

Према изјавама Балфуровим, вође конзервативне странке у Енглеској, настаће промене у досадашњој групацији енглеских политичких група. Познато је да су у Енглеској до сада постојале две главне странке. Уједињењем радничке класе у једну самосталну социјалистичку странку избиће иглу подели опет у два логора. На једној страни ће бити унионисти и један део либерала, а на другој социјалисти и радикали. Слепи контура почели су ту скоро опажати при подношењу законских предлога о уједначењу који су остали без посла, које нарочито бране социјалисти и неки либерали, а на темељу овим последњим да се створи енглеска фронта. Либерална је странка противна таквој политици, а нарочито су противни њени империјалистички елементи, које предводи министар финансија Асквит. Ти империјалистички елементи све више расту, а међу њима су већ министар спољних послова Греј, министар војни Халдан и други. А у евентуалном одступању садашњег министра председника Камбел-Банермана последица би била по свој прилици, те да Асквит постане министар председник, који ће око себе још више игруписати све противнике радикализма и социјализма у Енглеској.

Мале приче за велику децу

Одбрана

Мориц Розенцвајг узајми за себат од Елијаса Кацененбогена један лонац за кување теста. Кад је Кацененбоген примио свој лонац натраг, примети да је напукнут. Оде на суд и тужи Розенцвајга. Позван да да реч по овој тужби, Розенцвајг изјави ово:

„Прво и прво господине судија, ја нисам ни узајмио лонац. Друго, кад ми је лонац дао био је већ напукнут и треће, кад сам му лонац вратио био је цео".

Као овај Розенцвајг, брани се данас и Церовић:

„Прво и прво, није истина да сам ја наредио да се Новаковићи убију. Друго: кад сам наредио да се убију како њега, није ме нико чуо и, треће: кад је на Новаковиће пуцано по мојој наредби, онда је у управи био министар полиције."

Српске земље

Бањалучки епископ

Чланови црквеног суда смењени су бањалучког на анкетној конференцији, којом су ово закључили: „Остајући при ранијем заједничком закључку против спомињаног главе у питању о пензионирању епископа на упражњену столицу бањалучку, закључено им са српским православним народом, која је изазвао противне пензионисаном управника за епископа ово закључује. Јединствено народно оно се и већ истакнуте владатељ, које својом прошлошћу, [illegible] и неспособну њену карактеришу, да ће правоснажна црква и српска просвета имати народа и народну ревност, а против оно наименовање г. Т. Гавандровић, члана црквеног суда мостарске епархије, за епископа бањалучког, јер смо уверени, да он, као сушти, ни у ком погледу неће одговарати жељама народним."

Политичке и друштвене
ДРАНГУЛИЈЕ

У поверењу

— Г. Пашићу, има ли поруке коју нису мени пријелепа? Шта ми нису рекли?

— Кума Узуновићу, нисте се сетили да ти кажу —

— Шта, за Бога?

— Оно што си.

— А шта сам, кажите ми.

— Ево да ти, у поверењу, и то кажем, али ти кума, тихо сад! Могу да ти идем у то: знаш си, лоле су...

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Српски добротвор. Познато је свему Српству како је племенити Србин и велики српски добротвор пок. Велимир Теодоровић-Обреновић оставио огромно имање своје у Румунији на доброторне циљеве просветне у Србији и како су „бесплатни" заступници српске државе упропастили ту заоставштину, тако да покојни велики добротвор српски, који је сахрањен у минхенском гробљу, не само нема своје гробнице, но су његови добротворни посмртни остаци дочекали и то од српске државе да ни се и гроб прекопава и да се они стрпају у заједничку костурницу, у коју се бацају и кости најнижих разбојника и злочинаца. Да би се Србија спасла те ужасне срамоте, „Штампа" је позвала све Србе на јавне прилоге да се тај гроб очува, а народнички посланик г. Рад. Агатоновић упутио је јуче у Скупштини кратко питање влади, на које, по обичају, није имао ко одговорити. Ако је Теодоровић-Обреновићева маса и разграбљена и скоро упропашћена, ипак Срби морају водити рачуна о његовој посмртној жељи да помогне напретку српске просвете, те не смеју дозволити да се кости великог српског добротвора спасавају јавним прилозима — старање о томе дужност је српске државе. Познајући добро наше политичке прилике, ми се ради овога нечобра ћемо ни Краљу, као државном поглавару Србије, ни „бесплатном заступнику државном", ни фузионашкој влади која вири из џепа тога заступника, но се обраћамо старешом имовине, *Државном Савету* и питамо га зна ли он за све ово и шта је предузео све да спасе од срамоте у првом реду себе, у другом српску државу, а у трећем реду цело Српство? Јер остане ли и он да ова ствар прође онако, зико се у Српству више неће наћи ни поштеног ни српски добротвор.

Царињење српских шљива. У очекивању да нови трговински уговор између Србије и Аустро-Угарске што пре ступи у живот, још пре неколиких месеца су из Србије за Чешку послате велике количине српских сувих шљива и пекмеза с погодбом да се та роба царини по новом трговинском уговору. Веће количине те робе налазе се у царинарницама железничких станица у Прагу. Због тога се председништво прашке продуктне берзе обратило министру трговине и министру финансија с молбом, да се та роба одмах царини по новом уговорним царинским ставовима, а да се евентуално излажу и одговарајућа кауција.

Министарство грађевина. Јуче је у Скупштини настављен специјални претрес буџета министарства грађевина. И поред очекивања, које су предсказивали последњи појави у Скупштини, изгледи су, да ће специјална дебата о буџету овог министарства трајати дуже но о буџету ниједног другог министарства.

Аустријски аграрци и трг. уговор. *У Бечу* је држан скуп делегата доњо-аустријских аграраца. На томе је скупу главни предмет расправљања био питање о увозу меса из балканских држава с нарочитим обзиром на скори трговински уговор између Србије и Аустро-Угарске. Посланик Бауцингер водио је изништа у увоз српске стоке, па је на крају предложио резолуцију, којом искупљени заступници земљорадње енергично протестују против увоза стоке из Србије. После дуже дебате та је резолуција усвојена.

Крилата реч. Опозиција је дуго и дуго доказивала влади „на нове изборе". Једна је пре неколико дана ту лозинку прекинуо и фузионашки папа Пашић, доказујући опозицији „на новим изборима ће народ пресудити парницу између наше и опозиције". Од тог доба „нови избори" постали су „крилата реч". О томе се свуда говори и нагађају узроци овој Пашићевој изјави, могућим комбинацијама изборним, а највише се говори о томе ко би евентуално вршио нове изборе.

Чак се с поуздањем говори, како се у неколиким седницама самосталског клуба претресало као поуздано питање о скором распуштању скупштине и новим изборима, и како у самосталском клубу преовлађује *мишљење*, да у том случају нове изборе не би вршила фузионашка влада. Они, који такве „сатурне" гласове протурују, уверавају чак, како су се „наносени заверници од утицаја веома неповољно изразили о Пашићу и његовој политици." Наравно, ми ове гласове бележимо онако како смо их чули, не јемчећи да ли су они тачни. Али баш за то што се такви гласови чују, нама изгледа да их нарочито пушта сам фузионашки папа у добро срачунатом интересу свом. Наше је уверење да Пашић од избора бега као ђаво од крста.

Грдна немарност. Због велике немарности оних, који управљају, министарство просвете увиђа ће већ и у праву. Ево већ и копан школске године, а у многим школама нису према закону постављени управитељи, па се зна који за се старо и за штите школу од „снежне грађе". У том нејасности овладала је нека немарност према школи у опште, за то су и остале празне. На хартији има много ђака, али у ствари ни пола, па би по правилу требало много оделења укинути. Једна просвета, шта се дочекала, а шта још нећемо дочекати!..

Умесан захтев. Поводом потребе да се у окрузима, у којима влада глад, учини помоћ народу позајмицом, посланик г. Јован Стојковић упутио је јуче у Скупштини кратким питањем умесно питање, хоће ли влада тај новац сврнути преко одбора, који би био састављен из свих политичких странака, те да се не деси, као што се и дешавало у прошлости, да се та помоћ даје не само онима који ни мало не оскудевају, но којима она у опште не би била ни потребна.

Састанак владика. Како из Карловаца јављају, најстарији српски православни владика Мирон Николић позвао је за 15. о. м. све српске православне владике у Карловце, те да се саветују о сазвању несносних пре[illegible] које владику у карлов[illegible] патријархију.

Клиника у Београду. Софиска „Балканска Трибуна" јавља да је београдски лекар г. др. Воја Кујунџић [illegible] посетио клинику д-ра [illegible] у Софији да проучи њено уређење. По саопштењу тога листа, г. Кујунџић је ту мисију поверило једно српско лекарско акционарско друштво, које је одредило 300.000 динара за проучавање клиничке организације у Бугарској и за подизање клинике у Београду.

Пиреј—Лариса. У ноти коју је у питању о железницама предао Порти грчки посланик у Цариграду Грипарис вели се, да он по наредби

ПОДЛИСТАК

БОРЦИЈА

(Роман Мишела Зевака)
— Превод с француског —

XXVI

Спадакапа

— Како се зовеш?

— Другови ме зову Спадакапа!

— Па то је разбојничко презиме; то није људско име!

— То је једино моје име!

— Добро, нека буде Спадакапа! Па, Спадакапа, држи праву стазу, видиш овај пут, је ли?.. Ја идем куда на југ. А ти ћеш свуда на север. И, препоручујем ти да се што пре изгубиш да ти се не сарвијатове с батином коју ћу очас одрезати са овог дрвета...

Спадакапа склопи руке и узвикну болно:

— Господине витеже! Гле. Свети угодници, шта ће од мене бити!..

— Којешта, рече Рагастенс смејући се, ти ће те честити угодни упутити на какво богатог бећу кога можеш покрасти...

— Господине витеже, окрећући те ме, прављењем вас. Живот који сам до сад живео покварио ме је. Ох! како бих желео да поживим по мери, не помишљајући на зло! Како то мора бити добро! Спавати мирно и не трзати се на сва пристизања, на кострешење косе! Моћи себи рећи да не људи што пролазе не гледају са ужасом и одвратношћу!.. То су моја снови, господине витеже.

— Дакле мене си изабрао да те учим врлини... то је лепо.. Али зашто баш мене?

— Помишљао сам на вас, господине; не само зато што сам видео да сте јаки као Херкул и храбри као Ахил.. већ и зато што сам вам у очима прочитао доброту срца.

Један човек! прошапта Рагастенс.

— Заклињем вам се, господине, да сам сит досадашњег живота! И тога Гарконија, тога каплара што се грдно по нашим гомилама и указивао на жртве, појео Бог те убио!.. А кад сам дознао да сте затворени, господине витеже, кад сам видео пријатеље обојене на вратима свих сокова који су јављали да ће вам бити одсечена глава и рука, ја сам плакао... да, ја, Спадакапа, убица без срца, разбојник без вере и закона, ја сам плакао...

— То је лепо од тебе.. али то није разлог...

— Тада сам, господине витеже, оренице за витеза Спадакапа, хтео да вас спасем!.. позвао сам у помоћ своје другове, али су ме, витеже, сви одбили. Тада сам одлучио да идем из Рима, да одем у Напуљ и да будем лакрем, радије но да продужим овај одвратни живот... Набавио сам коња.

— Набавио си га?

— То је моје последње зло дело... била је потреба. Нашао сам на овога коња који је био привезан пред вратима једне крчме. Одрешио сам га... то је све. У осталом био је врло забаво привезан и један је човек да води.

— Да, само је требало да му дођеш ти, је ли?

— Јутрос, продужи Спадакапа, претварајући се да није чуо, јутрос сам се мирно упутио у Напуљ, — Одједном опазим вас... Можете мислити колико је било моје изненађење и моја радост... Хтео сам да вам приђем. Али у тај мах закисе лично на узбуну. Пи полиција... ја потрчах за вама... Пробосте пролазу копљу ми оној који обара сег... и је спремио за вама.. Оводок мица обема оструга... не се ухвате... и ово је! Ах! господине витеже, спасите ме свог пакленог живота којим сам до сад морао живети!..

Спадакапа је искрено говорио. Рагастенс је осећао и то га је узбудило.

— Али нијава, рече он, која те је ђаво гонио да се бавиш разбојничким занатом, кад си осећао наклоност да будеш поштен човек?

— Од куд ја знам? Пример, друштво, потреба... Ето, господине витеже, ви не можете ни [illegible] како се зовем. Ја не то не знам! Ко ми је отац? Никад нисам чуо за њега! Мајка? Ни ње никад не сам познао! Као дете просио сам; кад човек краде сам да не бих умро од глади. Ја сам бедник... и желео би да нађем пријатељску, милостиву руку која ће ме се пружити у моме очајању, један поглед који ће у себи имати сажаљења, једна уста која ме неће проклињати...

Рагастенс је био у великој забуни. Њему би било добро дошло да има уза се каквога слугу који би га разумео и који би се могао прилагодити његовој природи. Овај Спадакапа је био дакле од неба.

Само у овоким приликама витез је нико једну велику сметњу да себи прибави то задовољство. Кад човек има слугу, онда треба да има чим да га плаћа. А Рагастенс је био сиромах, сиромах као последњи рабар на Тибру.

Заиста, у тренутку кад су га затворили одузели су му мачић којим у коме му је стајала кеса. Истина мач Цезаров који је витез узео био је украшен многим рубинима и једним дијамантом. Али кад ће наћи прилику да га прода? Он, дакле, одлучи да отпусти Спадакапу, обраћајући му се сада са много више благости него у почетку.

— Слушај, рече му он, ја сам уверен да си ми рекао истину

(наставиће се)

своје владе мо[illegible] министра спољних послова да издејствују потребну наредбу, те да се железница Пиреј—Лариса, која ће скоро бити довршена до турске границе, веже с турском железницом код Платамоне (стари Хераклеј), северно од грчке границе на западној страни солунског залива.

Дунаво—Јадран. На гл[illegible] [illegible] посланства у Цариграду о дунавско-јадранској железници. Порта му је изговорила да је српски предлог упућен на оцену министарству трговине и грађевина.

Железничка катастрофа. Јуче после подне на железничкој станици у Пернику (Бугарска) сударили су се железнички возови. Око 30 вагона су скоро сасвим порушени. Људских жртава нема.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

На молбу руског посланства у Цариграду пуштен је у слободу [illegible], кога су турске власти [illegible] у [illegible] члана [illegible] комитета.

( ) Бечки социјалисти, посланици у државном сабору, и посланици на угарском парламенту, послали су својим берлинским колегама међу штрајкују, депешу у којој им изјављују своје симпатије.

(?) Шпански генерал Бордо убио се из револвера. Узрок овоме самоубиству је непознат.

Јеврејкињи Паре и Бирнанн, које је било заробило мароканско племе Ииларис, пуштени су у слободу. Они су већ приспели у Казабланку.

У Паризу су чињени опити [illegible] покретљивим балоном [illegible] француза Формана. Лопта је прелетела растојање од 2.500 метара. Маневрисање је веома лако. До сада ни једна покретљива лопта није показала толики успех.

Из Бара јављају да је била велика експлозија у једној радничкој кући код нафтиних извора у Балахани. Узрок је непознат. Кућа је од чести порушена. До сада је нађено рушевина [illegible] рањених лешева.

За министра [illegible] министарства рада постављен је Гесман, досадашњи министар без портфеља.

У јужном Алжиру поново су биле борбе између француских трупа и урођеника.

На молбу краља Менелика француска [illegible] послати у Абисинију једно одељење француских инжињерских војника, који ће се употребити на абисинским железницама.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Нек је са срећом

Министра правде, који иде на осуство „ради студирања", заступаће у дужности министар грађевина г. Јоца Јовановић Честобродички. Кад није имао среће у послу који му је струка, можда ће имати среће овамо где му није струка. Код нас се и иначе све „на срећу" ради.

И тако сад имамо правог Јоцу као мајмога министра правде, на место мимога Марка који је изиграно правог министра правде.

Warum in die Ferne...

Министар Марко отпутовао је у иностранство да „студира" уређење казнених завода за малолетнике. Што ће то њему? Толико луд није да верује да ће још дуго министровати. Боље да је остао код куће па да сврши све послове који су у прешини и који очекују његово решење. Warum in die Ferne schweifen, sieh! das Gute liegt so nah.

Ал' дијурна, па проведе о државном трошку!

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Пр. Михаила Гавриловића

(1813—1820)

[illegible]

(наставак)

[illegible]

(наставиће се)

За женски свет

Извештај о моди

из Сорењ Шкрлова, [illegible]

Тек што су месојеђе прошле и балске сале затворене, а већ стоје наше даме пред новим бригама о тоалети. Пријатни сунчани зраци, који милујући маме младо зеленило из свеже земље, откривају у исто време немилосрдно све мале слабости и недостатке зимске одеће и сасвим природни буде жељу за помлађивањем и новим кићењем. И тако се сада свуда чује: „Шта ће нам пролетња мода донети новога? Шта ће се носити?"

Пошто за пролетњу моду долазе нарочито костими у обзир, то ћемо на првом месту њима нашу пажњу обратити.

За енглески костим носиће се опет пругасти и карирани штофови, и то они у врло дискретним десенима, који више сличе мушким штофовима, и већином у граду виђамо; бордирани штофови биће велика мода. Сукње су округле, у летошњим фалтама, гдат сукње имају дне зловасте поле или пак имају врло узаних делова. Уз то врло шик жакетићи, чији је струк само натраг изместен за 3—4 см. на више; делови са стране са њим се продубљују, а предње разилазе се врло широко и то тако, да се из врага или над грудима сегтају и посуврађују преко једног малог прслука. Савлене бортне или пак од самог штофа служе као гарнитура тих костима.

Костими за по подне праве се од [illegible] или чоје; и по десен и фулар употребљавају се за костиме и отуда се примећује нико велику улогу у овом жанру игра фантазија. Форма сукње пре свега јако одступа од оне енглеског костима; светлија је сукња врло кутаста, врло мека и врло прилубљујућа, она мора тако рећи стас да маркира. Врло мало гарнитуре, повећање уметака на ивици сукње или необично, која се више или мање пење на више. Она је сукња модерна полу принцес, а само је натраг у мицији струк мало спуштен. То је наша главна мода за пролетњу сезону. Уз то припадајући жакети слажу се у кроју са напред описаним жакетићем, сем рукава, који су код оног гдат и строго енглески, док је међутим код оног остављено фантазији широко поље за развијање. То су већином врло комплико[illegible] рукави у форми звуке у потпуној дужини, који око лакта добијају попречне фалте; ова форма рукава на интересантним капризантим је [illegible] чини утисак велике елеганције. Предњи делови нагињу јако натраг и левима мали прслуци, издигнут струк и врло широки отвори рукава под раменима то су карактеристични знаци нове пролетње моде.

Округле шеснице са стране су понајвише веома усечени натраг са шлицем или фалтама, и пружају се до испод кукова, но може се исти фасон начинити у одговарајућој дужини као редингот, при чему са обема странама уметуте шлице дају потребну ширину.

Гарнитуре држе се у врло уским границама. Сомот, бортне н[illegible] од шујташа, они последњи у врло финим компликованим мотивима служе као гарнитура. Дугмета превучена сомотом или свилом омиљена су. На место јапанских везова, који се лагано губе, долазе персијски, византијски и као нарочито египатски мотиви.

О најновијим комбинацијама боја садашње моде и другим новостима говорићу у једном од идућих извештаја.

ТАЛИЈАНСКИ ОПЕРА

Кавалерија Рустикана

[illegible]

Грађанин

ДИВЉА СВЕЗА

Нашег попа беда снађе —
Срећа вољна, умре Поша!
И он виче; ни за трене —
Дану служи, неђу тужи
Сузе лије, суве крије,
Јер му није Попадије!
Јаој, Поша!...
И тоалишни помен дошо.
Попа служи, ал' не тужи,
Нит' зајеца! — Оком сеца
Удовицу Шећер-Мицу,
Која имета већ три лета
Заповета...
Сад је пала оком снова,
Ова тренће срце клепће —
Не зна где ће, све се слошће.
Свршта биће!
И било је. Сад њих двоје
Нису тајно, него јавно,
Сад је Мица „домаћица"
Зна сво село! Чак одело
Покојнице ен' у Мице!
Али кмета слода сета,
Па уздише и акт пише,
Тужи срезу: „дивљи свезу"...

Милорад Петровић

из „Сељанчица"

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Новина у школи

У Манхајму се покушава једна значајна новина на пољу школском. Тамошња градска веће решило је да се увиду јавни школски испити, а и даље се задржава изложба ученичких радова.

Станови за самце

Градском помоћу у Шарлотенбургу основан је завод за мушкарце самце. Тај ће се завод отворити 1. априла по новом календару. Кућа ће има понајвише соба за појединце. Свака таква соба намештена с огревом, осветљењем и доручком вадаће се за 32 до 40 марака месечно. Али у свакој спрату има по шест соба с по 2 и 3 постеље, чија кирија од постеље износи 10 до 12 марака месечно. Према берлинским приликама цене су умерене.

РАЗЛИЧНОСТИ

Болничарска кола

По берлинским улицама видију се од скоро нова кола за рањенике и болеснике. Да би се избегла непријатност, да се гледа нова болесна соде у колима и да се не би чуло по улици јаукање и јечање, [illegible] је једно [illegible] нова кола у којима могу лећи по постеља осим болесника и то комотно. Из овиј је кола не може чути јаукање, па макар сва опторица у глас јаукала. У њима има један орман за лекове, два стола и столице, а има посебна мала собица за болничара. Опађена је купила неколико оваких кола и сад се не смеју болесни возити на на којим другим колима осим по овим, па макар да болесник има и свеј свечарат. Ово су модерна кола.

ЂИНЂУЛИ

Мудролије

Златним се кључем све врата могу подићи.

И мала кревет мора на печем спавати.

Кад препадуњено стане дугове плаћати све у њега посумњају.

БЕРЗА

	Продаје
Наполеон	20.26
Форинте	212.49

МИХ. МАРИНКОВИЋ

адвокат

Симина улица бр. 23.

ПРОЛЕЋНИ ШЕШИРИ

најмодернији
мушки и
дечији
пролећни
шешири и
капе

ПРИСПЕЛИ СУ У ОГРОМНОМ ИЗБОРУ КОД

Марка Вулетића и Гавриловића — Београд

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ 3—6

Гостионица код „ДВА ДУДА“

Краља Александра улица бр. 47. у непосредној близини марвене пијаце и трамвајске станице.

Има одличну српску кујну, чиста и природна домаћа вина.

Удобна и јефтина преноћишта

Улазак браћа и позвани.

Нарочито подесна за грађане из унутрашњости.

87,6—30

Уз поштовање
Гавра Балабановић

Слух глувима!

НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Зујање и цурење из ушију —
Дејство „Невидљивог Аудафона“
Безбројна одобравања.

Проналазак „Невидљивог Аудафона“ за лечење глувоће, брујања у ушима, које је и у Француској и у иностранству проузроковало право узбуђење, најављен је опширно у листу „Медицина Чула,“ чији ново излустровано издање шаље гратис до вас.

Међу важним чланцима у том листу нарочито се примећују: занимљива студија о чулу слуха и његовим органима.

Порекло и објашњење „Невидљивог Аудафона,“ начин његове употребе и његово лечно дејство при болести слуха.

[illegible]

Једна научна студија о физиолошкој анатомији уха, која показује тачно деловање органа за слушање.

Од чега долази зујање у ушима, несвестица и цурење.

[illegible]

У циљу боље пропаганде за тај „Невидљиви Аудафон“ [illegible] бесплатни лист „Медицина Чула.“ [illegible] Бесплатно поштом. [illegible] сваки дан од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне.

ВРЛО ЕКОНОМНО

и за сваку кућу препоручљиво

[illegible]

Препоручује радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Дворског лиферанта
Београд (Теразије) — Телефон бр. 48.
[illegible]
127 5—

Специјалиста за дечије болести

др. Душан Поморишац

Прима болеснике од 1 и по до 3. Зелени Венац 2. (кад Рафајловићеве апотеке подрумом).

Телефон **987** *(Рафајловић)*

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас за сваке суботе чувени Албанезов аласко ћувеч са пастрмом и брзом.

Нарочите рекламе са ... за прављење.

За време поста увек посна јела и риба

Ове године [illegible] 80 хиљада килограма грожђа турског и смедеревског првог квалитета.

[illegible]

Цена вину за кућу знатно спуштена

НА МОМЕ ИМАЊУ

„ЉУБИНАЦ“

продају се **250 плацева** од по 1000 кв. метара на плаћу.

Имање се налази на раскрсници путева који воде из Београда и Топчидера за Бањички логор, на највишем и најздравијем месту, у непосредној близини Београда, са изврсним лепим изгледом на Београд и околину, Земун, Срем, Космај, Рипањ, Авалу и т. д.

Кроз цело имање просечене су простране улице од осам метара ширине.

За услове и погодбе обраћати се моме заступнику Карлу Кафки продуцентима (телефон 100) у кафани код Трајка Стојковића преко пута „Славије.“

Антоније Митровић
мајор у оставци.

106,3—10

Тражи се стан

Једном лекару потребан је од 1. маја ов. год. стан од 5—6 соба с осталим пространостима.

Стан треба да је у близини Краљ Милановe улице, од Теразија до Славије.

Понуде с ценом упутити с. Милосављевић у Српску Књижевну Задругу. 121,3—3

ПОД КИРИЈУ од 1. маја дућан у коме је био фризер Б. М. Шомић Кнез Михајлова ул. бр. 36. Упитати М. Ин. Живковића Комп. 81,9—10

18.000

квадратних метара земљишта на Топчидерском Брду близу основне школе, парцелисано пројектом. Имање је удаљено од трамвајске станице Сењак 12 а од Царевe Ћуприје 6 минута. Засађено је благородним воћем.

Изглед одличан а за здравље необјашњиво место, а нарочито сад кад се Београд прекида.

Цене и услови код мене.

Јован Ж. Јовановић
адвокат ул. Војводе Миленка бр. 23.
72,12—15

!! Госпође и Госпођице !!

Које желе да увек буду свесна своју нову пролећну и летњу моду, нека изволе доћи у радњу женске помодне

Роз Штерн и Сина

Кнез Михаила ул. бр. 11.

и разгледати овог часа приспелу нову робу. Избор је једноставно велики и лако: **ЖАКЕТА** кратких црних и разних боја ... **Енглеских палто-а, Ручних** особитих ... и дечјих боја. **Палто-а** црних, ... и на струк ... особито ... **Сукања, гармаха и жакета** [illegible] и велики избор. **Боја** разних, ... крој и *мале израде.*

ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ И ДЕЦУ

Жакетића, Кратки, Политичари, Сукањица, огроман избор.

Цене су строго утврђене *но тако јефтине као никад до сад.*

За унутрашњост шаљемо доплатом и недопадљиве замењујемо.

104 3—8

БИЉНИ СОК

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнији је лек

који на пола сата пред грозницу узет, вату нашега уклања ... [illegible] — Прави „**Биљни Сок**“ може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**“ признато као најбоље средство против ... **Цена 4 динара.**

„**Saparin**“ ... **Цена 2 динара.**

„**Биљни тeј**“ против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код „**ЦРВЕНОГ КРСТА**“ *Београд* 15

Српски Црв. Крст

РОДОЉУБИ КУПУЈТЕ ЛОЗОВЕ
СРП. ЦРВ. КРСТА

ЧЕТИРИ ВУЧЕЊА ГОДИШЊЕ
Јануара, Априла, Јула и Октобра
са највећим згодитцима
200.000, 150.000, 100.000
У ЗЛАТУ БЕЗ ИКАКВА ОДБИТКА

а за исплату депоновано код Нар. Банке државна 4% рента.

ИДУЋЕ ВУЧЕЊЕ 1. (13.) АПРИЛА 1908. год.

Главни згодитак	Дин. у Злату	200.000
Други		20.000
10 по 1000		10.000
20 „ 200		4.000
100 „ 50		5.000
900 „ 22 амортизација		19.800

ТРАЖЕ СЕ ВРЕДНИ ПРОДАВЦИ

За Србију стаје **22.— динара**. — За иностранство доплатом по **Круна 22.**— франко шаље

главна продајница
ЖИВКА ПЕТРОВИЋА
мењача Београд Кнез Михаилова 33.

4—

Купујте одмах се пожурите, јер ова срећа. Лозова Црвеног Крста којих данас бујне и више од свих каквих премија.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у мануфактурној радњи код

Урошевића и Коена

Кнез Михаилова 31

трајаће само

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

Упозоравамо П. Т. Пуб. да се користи овом распродајом која ... [illegible]

Цене се невероватно спуштене.

104,4—10

ПАРТИЈА

2·50 Рукавица глаце 2·50

ВЕЛИКИ ИЗБОР

женске и мушке у свима бојама од 15. марта продајемо

Пар за 2·50 дин.

Лазаревић и Стојановић

преко Михајла Миловановић.

119 БЕОГРАД. 3—4

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одавде и из унутрашњости своје огромно стовариште амрела у највећем избору. Има преко

25000 комада готових амрела мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у лепим постојаним и модерним бојама, у разним величинама и од разних тканина памучних, полусвилених и чисто свилених. Цене су од 90 пр. дин. па на више и строго су утврђене. Цене су остале исте као и пре три године, и ако је роба сва врсте и прибор за амреле поскупио са 30 од сто, не узимајући у обзир гадашњу царину и трошкове.

Трговцима који купују на веће дајем 5 од сто каса шконт.

Примам све врсте оправака, а за амрелама купљеним из моје фабрике покривајуће сатен оправке у пола цене.

Амреле из моје фабрике продају се искључиво у мојој фабрици која се налази у улици Васе Чарапића бр. 13, на горњем спрату над кафаном код „Златног Анђела.“

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛА.

8—

Леposава М. Новаковић са кћерцом даваће своме супругу

† МАКСИМУ НОВАКОВИЋУ

бив. жандар. поручнику у пензији

шестомесечни помен у четвртак 13. ов. мес. у 10 сати пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу и моли сроднике и пријатеље да присуствују овом тужном помену.

125,3—3

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин, месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 72. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник **Јован Ђекић**.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 13. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 72. | Телефон 821.

Српске парламентарне невоље

Пашићево министарство потпомаже у Скупштини 91 посланик а укупни број опозиционих посланика свих боја износи сада 69. Уз то је садашња владина већина безусловно поуздана. Господин Пашић није човек који не награђује људе, који му учине више или мање драгоцене услуге. Он врло добро зна, да основна разлика између старих и младих радикала, а сви последњи чине сада најјачу опозициону групу, у њиховим руку није непребродљива. Млади ће пре и после постати стари, а стари осећају потребу да се подмладе. Он би желео пре света да добије времена, те да млађе пусти да прођу кроз природни процес живота док се труди да чувени „jeunesse dorée“ (позлаћену младост) [illegible] „лебемана“ код старих обузда те [illegible] што им заједницу чини по могућности што угоднијом. Србија је мала а њени смешни немир одмах [illegible] високих прохтева. Ко има у рукама па се може и сада подпомагати своје људе. Заједница интереса 91 посланика скупштинске већине потпуна је. Ко би хтео сам себе нашкодити?

Они из опозиције знају то врло добро. Најјачији говори [illegible] пута [illegible] потпуно без утицаја у толико више што је лукави господин министар председник и са замерењима изненадио мир а краљевско величанство брзим [illegible] спора и [illegible] обавезао на благодарност. Осим тога у новину сада уживају у сујетној наслади, што су у Сарајеву „поводом оперетске представе „Весеље удовице“ једном узвикнули „живио Краљ Петар“. Цела босанска грађевина годишње с новосадским уметничким трошковима једно 150.000 динара а за тако јефтино задовољство, које се усто повећава још и из познатог „народног“ [illegible] ја, господину Пашићу су у [illegible] више обвезани. што има да учини нешкодљивом брошуру брата сада ујединеног кабинетског шефа и [illegible] мужа познате госпође Артемизе Христићке, тетке Обреновићке. У тој ће се брошури изнети доказ, да су у убиству последњег Обреновића непосредно учествовале и извесне високопостављене личности, са скиптром и порфиром. Узгред речено, увређени супруг бацио се у своје време у наручја Карађорђевићима да би се осветио Обреновићима. На пољском добру његове друге жене донета је под председништвом таданшњег ... који је дотрчао из Женеве, та ... одлука и утаначена је у свима појединостима. Из благодарности зато поставили је брат бившег Артемизиног мужа за кабинетског шефа; међу њим су господујући [illegible] домаћини имали и [illegible] жеље, које се и поред најбоље воље нису могле узети у обзир, те ће због тога у скоро у Паризу изаћи брошура, ако је ма на какав начин не омете господин Пашић, који је у ту ствар посвећен више но ико други. Господин Пашић је данас сигурнији но икада пре тога, и за то ће се врло добро разумети очајна журба опозиције, да отпочне свим могућим припремама опструкцију.

Уједињена опозиција се острасће све, осим нове појаве стиле Банчине и трговинског уговора с Аустро-Угарском. Банчиној повластици прети сада опасност пред пристанком владином, који би се радо ослободили садашње нерадикално Банчине управе. Међутим је свим свесан одговорности коју би на се навукао, ако би Банка у овом тренутку била принуђена да ликвидира. А што се тиче трговинског уговора, он се сматра као безусловно најгори, какав је икад Србија закључила с обема државама суседне монархије. Али су опет за то нарочито у трговачким круговима доста весели, што је уговор у опште закључен. Нека би нови водовод путеви и чуда створени; не могу се тако лако избрисати трговински трговачки односи с једном суседном државом, који су столећима постојали. Српског трговца обузима неми неугодан осећај и од саме помисли, да с ону страну своје [illegible] не сме полагати право на своје скромне накуповине. А пошто се српски трговци својом претежном већином налазе у логору опозиционих странака, то ове имају пуно разлога да у првом реду трговински уговор с Аустро-Угарском избаце из свог опструкционог програма.

Али што би трговачки свет желео да најпре буде свршен тај уговор, опозиција налаже да се у првом реду заврши буџетска дебата, која се све више отеже. Господин Пашић би желео да пре буџета протури само Банчину повластицу, а да се са увођењем у живот трговинског уговора, који широки сељачки масама не доноси Бог зна каквих користи, што дуже одуговлачи опструкцијом опозиционих странака, које су далеко више заинтересоване ступањем тог уговора у живот. Једном речи, министар председник хоће да туче своје противнике њиховим оружјем, а пошто се сада осећа доста јак, он се не плаши ни распуштања Скупштине, ако ово буде неизбежно. Наравно, он рачуна и на то, да се круна не мало побе према њему повери руковођење новим изборима. Супротно томе, уједињена опозиција полаже сву наду у привремено коалиционо министарство, које би извршило изборе, и овај уступило место дотичној већини. „Пође ли Краљ и овај пут с Пашићем, онда ћемо сасвим отворено поћи у изборну борбу и против њега“, уверавају — сви бранитеља.

(Pester Lloyd)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Спољна политика Немачке.

(Одржање status quo. — Немачкаова мешавина. — Неодушевљене симпатије према ... — Писмо царево).

У добити која немачкој државној [illegible] у буџету народног канцелара говорио је државни канцелар кнез Билов. Он је рекао да се Немачка, и ако није у првом реду заинтересована, ипак поцепна [illegible] и стара, као и остале велике силе, да се одржи status quo, који је зајемчен Берлинским уговором. Немачка је симпатично примила пројекат Аустро-Угарске о продужењу њених железница до Митровице, јер тако немачка сматра [illegible] само употребу од права, које јој је дао Берлински уговор. Побија лажна тврђења и [illegible] за Аустро-Угарску у свом [illegible] које од Немачке тражила на [illegible] ни помоћи, нити јој је Немачка то нудила. Ја желим да одржимо status quo, рекао је, ако су намере упућене на одржању слоге међу великим силама и трајању да Порта приступи на [illegible] и предлоге великих сила, али се од нас не може тражити да будемо оруђевићима и за оне пројекте, које нам не изгледају да ће имати позитивних успеха као који су чак и опасни. За тим је говорио о немачком писму цара Виљема лорду Твидмуру, па је рекао како жали што се дискреција не може да прошири на инат, али да је публика садржине тог писма раскривени пре и детаља, мој тешки изглед [illegible] себе тражи.

ПРЕД СКУПШТИНУ

акционара Срп. Бродарског Друштва

У току овога месеца одржаће се скупштина акционара Српског Бродарског Друштва.

Ја сам, као друштвени капетан, пратио корак по корак развиће овога предузећа од његова постанка па до конца прошле године те сам се потпуно упознао с добрим и рђавим странама овога друштва. О добрим нећу говорити, јер се добар рад сам хвали а нећу да говорим ни о рђавим странама, јер би се тиме мој говор могао сматрати тумачити. Само ћу у интересу Срп. Брод. Друштва умолити сопственике акција да у што већем броју дођу на овогодишњу скупштину и да затраже:

1. Да им се поднесе засебни рачуни прихода и расхода на прузи бечко-пештанској а то за робу коју међусобно размењују станице Беч-Пешта, и за коју је посао целе године заузет један од најбољих пароброда и десетак шлепова, затим складиште у Бечу магацин, плаћају се у Пешти магацине и т. д. Рачун о овоме послу, да буде извађен јасно трговачки, а не као до сада, удешен од вештога књиговође те се засебно не вечиту прилику прузи Беч-Пешта, у које се рачуна све што Беч прави за Саламине, Србије и т. д. и све што да за све станице Срп. Брод. Друштво расходе дуж обичају се у општој цифри трошкова целога рада Срп. Бродарског Друштва. Ако ми по државној потреби, или да задовољимо жеље наших трговаца пошаљемо по некад шлепове до Беча, то не значи да ми морамо одржавати редовну пловидбу Беч-Пешта, кад је иста штетна у сваком погледу.

2. Да им се каже по чијој се одлуци одржава редовна пловидба међу Бечом и Пештом, када закон о Српском Бродарском Друштву јасно означује задатак овога пловидбеног предузећа а то је: *да се одржава пловидба дуж српских обала — а ако је по потреби, надаље и. Друштво узмогне и даље да наврше да ће се моћи кретати и реморкирање.* Нема ни речи о пловидби редовној у туђој земљи.

Коме је до тога, да наше Бродарско Друштво живи и напредује, нек се заузме да се прекине редовна пловидба Беч-Пешта и да се што више пажње обрати пловидби дуж наших обала, те да се одбије конкуренција туђих друштава, која узима свакин даном све већи мах.

Стојим на расположењу овој господи која би желела доћи до тачних, детаљних извештаја о раду у опште нашега Бродарског Друштва. Извештаји ћу дати верне и потпуне, безобзирно да ли ће се они допасти или недопасти појединим личностима управе Српског Бродарског Друштва.

Б. Ђаја.

ЛЕПА ПОУКА ДРЖАВНИМ СТАРЕШИНАМА

— Бесплатна лекција —

Случај је хтео да сам се нашао у Министарству Просвете и Црквених Послова. Како сам стучео под велики трем, био сам прикован изненађењем. Велика слика [illegible] министра-реформатора Министарства Просвете [illegible] уписана [illegible] тупо [illegible] у уверењу да сам за тренутак [illegible] да нисам погрешио трошећи један српски [illegible]. Уз то я сам, да сам нашао министарство необично, тамних учена те сам пришао опрезно корачао све до праг врата на којима стајаше исписано име пуног господина министра и [illegible] канцеларијских одељења. И тамо да се сакривам, јер видех да нисам погрешио трошећа Министарство Просвете, кад за се расположење помути сазнањем да сам дошао у недоба, т. ј. кад у министарству нико не ... прамати. И већ хтедох да се вратим, а за рачун ... да ли ми, можда, случај каква помоћи те ћу ствар, ради које сам дошао, моћи свршити много раније и лакше него у редовно доба. У тренутку ... се посипао, али не изиђох што сам имао горе, на горњи бој...

Уметник је учинио своје. Ходници и предсобље украшени ... фрескама ... најзваније се дирнуле Српском Просветом. Наиђо сам да је, с погледом на много ... до краја ... налаз ... наредба која је ... и које обрађује како је спремао лагодне ...

У предсобљу су била ... послужитеља. Један је седео к ... туре, ... турски ... као локомотива ... То је био момак господина министра. Други је поред њега стајао; он није пушио, а ... бео момак господина министра ... за послугу осталога особља.

Као момак неискусан сам се освео, разумео, у коме јаболије. Зато сам спремио ... Бога ... не ... као ... па сад не треба да дођем. Млађи момак — ... — тражи ... које би ми ... своје ... ја ... која би ... верно ... и другим људима. Министри ... и ... сама ... се доводи.

— Лен момче! — почех ја, називајући предмет разговора.

— Па, шта је! — вели овај момак.

Министровљев[illegible] тај предмет. Позвао сам да вели уметник. Провери ме од пете до перчина па ме удостоји питања:

— А одакле сте?

— Ја сам овдашњи, из Београда, од Чубуре!

Видех да му нисам ни у колико импоновао, јер он опет продужи свој тутунџијски посао.

— А где су бисте овде сигурно ради ... уметника?

Он поче с уста да одакле. Стадоше му [illegible] једне за другим дима ... и тако ... са бисте Вука Караџића за час обави густом маглом те изгледаше као врх од средњега Ртња.

То ми беше много, и ја му рекох:

— Бацићете дим пред ... овај ... — и пружих руку на ... забрану о пушењу.

— Није, јер је пушење забрањено! — одговори он.

— Али Ви ипак пушите?

— Ја сам у својој кући.

— Али господин министар зацело не би овде пушио?

— Па и не треба! Нисам ја висто ... већ се меле.

— Знам, али — пушење је забрањено!

— То важи за друге!

— А, тако!

— Са свим тако! У осталом и министар —

— Господин министар?

— Да, министар и сам ради ово што забрањује другима.

— То не могу схватити —

— Како хоћете! — рече он и поче зевати.

Дим стаде купити већ и моје бесмислие.

Да се опоравим док је још могуће па мало ... изађох из ... овога државно-просветнога храма.

На улици дошао млого чистога ваздуха, који ме освежи. Тада сам почео размишљати и мајући да сам много дела много и много научио о томе како би ваљало управљати државом.

Мале приче за велику децу

Један тиранин умре, и дође пред небеска врата. Свети Петар поче га испитивати: шта је доброг учинио за живота; на пример, шта је чинио за сиротињу? Тиранин се стаде премишљати: „дао сам једном у једној болесној жени 25 пара — па сам дао и једном детету 50 пара". Ту стаде, јер није више ни давао.

Свети Петар се мало замисли па онда замоли тиранина да мало причека и уђе у небо да пита шта ће да се ради с овим човеком. После неколико секунада чу тиранин како неки јасан глас рече: „Дај му тих 75 пара па нека иде до ђавола!"

*

Нешто мислим: како би то било, кад би Пашић отишао у двор, да замоли, да се њему повери вршење нових избора и тамо га запитају: шта је добра до сад урадио? Пашић би на то морао одговорити: Па, овај, поднео сам предлог за анатему. Па сам овај, закључио, овај, трговински уговор са Аустро-Угарском... Онај који га је питао отишао би у унутра да пита шта ће с Пашићем, а онај изнутра би викнуо: „не треба ми ни апанажа ни такав уговор! Вратите му и једно и друго па нек иде до ђавола!"

То би лепо било, али Србија није небо и ако у њој влада „свето стање".

Ђ.

Српске земље

Четрдесетогодишњица

Српско црквено певачко друштво у Ковину (преко пута од Смедерева) прославиће у току овог лета четрдесетогодишњицу свога опстанка.

Укинут затвор због дугова

Бечки службени војни лист саопштава по налогу министарства војног, да је у Босни и Херцеговини укинут лични затвор као ... и затвор због дуга или ... против ... због ... или других тражбина.

Политичке и друштвене

ПРАГТУЛИЈЕ

Буди смотрен.

— *У кући обешенога никада не помињи реч конопац.*

— *Ти знаш да и међу фузионашима не сме да изустиш реч шљива.*

— *А што?*

— *Па знаш због Пачуа.*

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Родила сина. Гђа Десанка, удова убијеног Милана Новаковића родила је ноћас сина. Желимо мајци да у сину нађе потпору и утеху и сину желимо дуг живот, срећу у животу и очев карактер.

Престолонаследникова демонстрација. „П. Лојд" доноси из Београда под 11. о. м. телеграм ове садржине: Престолонаследник је смењеном свом наставнику, професору универзитета Кумануђију послао писмо, у коме изјављује да га је веома изненадило његово смењивање. Он своме наставнику због тога изјављује своје жаљење, а у исто мах и потпуно задовољство и благодарност на досадашњем раду као наставника праве науке. Пошто је ово смењивање извршено у споразуму владе с Краљем, Престолонаследниково писмо има карактер отворене демонстрације против обојих.

Трговински уговор. У посланичким круговима држи се, да ће нечења дебата о трговинском уговору с Аустро-Угарском моћи отпочети у понедељак.

Распуштање Скупштине. Опет се почели проносити гласови, да ће самосталци у Скупштини повести по питању о трговинском уговору најодлучнију техничку опструкцију и да ће их у томе помагати и остале опозиционе групе. У вези с тим почели су се проносити и гласови о распуштању Скупштине и расписивању нових избора, ако се између владе и самосталаца не би могао постићи споразум. По тим гласовима распуштање би се Скупштине у том случају извршило одмах после коначног усвајања буџета.

Министарство привреде. Јуче је у Скупштини отпочео специјални претрес буџета министарства народне привреде. Од посланика су говорили и чинили примедбе и замерке народни г. Јован Стојковић, фузионаши Вучета Стојановић и самосталац г. Миливоје Дрецуновић. На све замерке одговорио је министар народне привреде г. Коста Стојановић, који је рекао да наше привредне установе према материјалним средствима којима располажу имају повољну повољан успех. Признаје потребу тих реформа, разна су опет потребна већа буџетска средства, а нарочито је потребна реформа у пољопривредној економији, те ће се реформа у скоро извршити, јер ће се на тимочкој области прво учити пољопривредна одсек ниже Универзитета. Претрес овог буџета биће завршен данас, вадање сутра, и тиме ће бити завршено прво читање целокупног буџета.

Настас-Церовићева криница. Сутра, у петак, очекује се одлука Касационог суда по кривици министарства унутрашњих дела Настаса Петровића, бив. управника Београда Михаила Церовића и команданта жандармерије Јанка Вукашиновића због убиства Милана и Михаила Новаковића.

Енглеско-талијански предлог. Енглеска и Италија учиниле су код Порте корак, да финансиски саветници, који дају те две силе, добију функције цивилних агената за Македонију. Изгледа да ће овај предлог успети.

Пејачевић у Бечу. По Загребу се говори, да је бивши бан Пејачевић позван у Беч у аудијенцију. Ово се доводи у везу с тим, што је он потписао програм српско-хрватске коалиције.

Српске парламентарне медаље. Тако се зове уводни чланак „Пестер Лојда" који ловас саопштавамо у целини на уводном месту. Дужни до њему нашим читаоцима, који пажљиво прате развој политичке ситуације у нас, учинити услугу ако их упознамо и са мишљењем како жени у томе чланку које је у многоме тачно или бар логично искомбиновано.

Директор железница. Нови директор железница г. др. Миша Пољанић, који до сада није хтео примити дужност јер је учествовао у трговинским преговорима с Аустро-Угарском, примио ју је јуче.

Веридба. Ђорђе Г. Голубовић магистар из Пирота верио се са г-ђицом Каром сестром г. Стојана Вељковића инжењера ... .

Још један успех Јашине. Јаша с Нишом жање све самие успехе од свог пријатељства с Маџарима. Тавни један успех постигао је и сада тиме, што је маџарски министар просвете наредио, да земљишта добротворни у будуће морају бити написана маџарским и српским језиком и да је мерадаван маџарски језик.

ВЕСТИ НА ВЕЛИКОЈ СВЕТИ

„И. Лиедбоот ја биво јављено, да се започео рад на рушни пирокутелисти краља Милана, који је добио при убиству његова оца и брата и да се мора одузети виуштацију. Из Лисабона служебно не побија ту глас.

Д У Петрограду су позвани министри генерални губернатори и команданти армиских корпуса да учествују у војној тајној конференцији, која ће се под царевим председништвом држати о реформама у руској војсци.

А И америчка влада позвала је америчку атлантску ескадру да се поврати у Њујорк, вести које ... Поже ће бити узбуђени.

( ) У Нишу се одиба још антидиновски покрет.

: За турског генералног конзула у Будимпешти биће постављен Фуад бег, брат драгомана у ... мисарију. Раније био је секретар руског посланства у Петрограду.

§ Енглески посланик у Цариграду Окопор умро је 10. о. м. на својом ... .

| У Петрограду је основана велика енглеско-руска банка, којој је циљ унапређење трговинских односа између Енглеске и Русије.

§§ На главној улици у Јоканолвском био је сукоб, у коме су погинула једна официра и ... полицијских ... . Међу су проливени рањени.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Ционизам и цинизам

„Видело" доноси да се неки наши суграђани, јевреји, носе мишљу да покрену овде у Београду један лист на јеврејском језику, бајаги ради ширења ционизма. Покретачи те чедне идеје нам не замере, али, нама би покретање таквог језичког листа пре личило на цинизам но на ционизам.

Претерали

Они мамелуци из „Самоуправе" са свим су обесвестили. Сад више и не признају време од 1900. до 1902. године, него га просто негирају. И ако су сви од реда били на свадбеном ручку Краља Александра и Краљице Драге и најбоље запамтили фужине, ипак се праве као да не знају кад је свадба била. „Техновац" нам се изместажи и исмејањег и сланице вкора, „за мало није давана год 1902. год. или је одложена због свадбе Краља Александра и Драге, јер би се могло отићи у Пожаревац."

Дакле свадба Краља Александра и Краљице Драге била је после 1902 године а не 1900 године? Вн би ово да прогутате ово време између 1900 и 1902 год. када сте љубили скуте „Краљици Србкињи" и обијали прагове „вретену Александру."

Ама што сте толики пол троши кад можете и са њима да прођете?

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Др. Михаила Гавриловића

(1813—1820)

Књига прва

(наставак)

Али му Сероскову позваше је Курвина пред Милоша, да га поврати к мезару. „Ако ово нисам ... ово ... Сарповевом где се ... дозвати на место ће ... варове и мирно допратите ... из с Војном ... ; бајаги у ... у рајалук ће пре утерати ... је ... Курвина Мехмеду".

„Вести за Милоша ... бити пријатељи. Турци из Дрине и из Морава, ... да ... што пре пошаљу да оснаје, тако да преговараје".

Милош се прешао Курвинашеве да је мирно ... на Морави, јер су Турци на тој страни била ... ради за поредбе ... „Чувај се ... и ... о ... повор, ... по разговору ... а Турке ... да роби. Не- ... у ... дугим речима ... ти ... с тобом". Тако је писао Милош Курвинашу.

„Тек што се Милош прешао у Морави и стигао у Мечку, а ... ове поплаве из Најаросаље ... .

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Жишела Зевака

— Превео с француског —

XXVI

Спадасина

Сем тога, морам те приметити, да ме се и мора твоја нужда је само свршити... и желим што сам иначе ... час био ... време тебе...

— Господин витез је сувише добар...

— Па ипак, морамо се растати. И рећи ћу што ја носим довољно богат да бих могао да узмем на врат слугу.

— Је ли само то?

— Мени изгледа да је то довољан разлог.

— Није, господине витезе, није! Допустите ми да вас служим! Ја вам се кунем да се никад нећете покајати. Видите да нисте богати? Бићете доцније! Не можете да ме плаћате? Пустићете ме да се обогатите!...

— Богме, дечко, ти говориш са одушевљењем које ми се свиђа. Добро, дакле, нека буде, кад си похвалио Умемо те. Од овог тренутка ти се сматрај као мој дом.

Није могућно описати израз милионичнимог срећице и оситности који су се попели у главу онесвешћеног кад је ... „свој дом".

Спадасина баци капу у вис.

— Живело сунце и радост! викну он. Збогом, Рамо, збогом кине и висеће. Живео, витез Рагастенс, мој господар, живео!

— Један чокањ! позва Рагастенс тронут.

Овај повраћај пламенити младић који се чини из захвалности да ту човеку није нашао лагеран, да није помагао с пенгером да са вала.

Но одмах ћемо рећи, да би такав сумња да се и појавила, била истиранута Спадасина је био искрен и његова је приврженост била потпуно тачно.

Међутим Рагастенс уседе на коња. Он у главну пође путем за Италију, Спадасина, навикнут са својом новом службом, журио се ками ... мала ... што је видео да чини његов ... господар у Риму. Али га Рагастенс заустави позва ближе.

— Знаш ли какав пут водом бисмо могли наћи из Флоренције друм?

— Господине витезе, видите ли ону крастову шумицу ... вашем кораку пред нама? С оне стране налази се једна кућа испод у којој сам ... пловео ... . Гостионица коме је ... посвећена. ... двадесет корака од које ... да видиш се једне стене којом бисмо могли проћи. А пре тога идем ... у Илија?

— Ви познајете пешице, господине Спадасина?

— О! изменити... то је стара навика.

— Да, навика да пешите... да прошете ма шта, макар несу или живот...

— Ах! господине, како сте ви милостиви! уздахну стари разбојник тужно да се Рагастенс располи.

— Добро, добро, рече он. Ти си пошао чешћ. Мало ми је што си обесиш, и сад те је могао да ми у ... прстени.

— Сад сте веома милостиви, господине витезе, рече Спадасина сав срећан.

У том тренутку они дођоше до границе храстове шумице. Рагастенс се окрете, изложе се и погледа друм.

Далеко, пред далеко дивно се облак прашине.

— То је потера! рече витез.

Погледа око себе који је била гола, пуста, тако да је ... могао бити опазити ... . храстова шумица могла да послужи као тренутни заклон.

Шта да ради?... Да бежи?... Лево, или десно, или назад, ма куд да пође био би опажен. И тада би настало гоњење које би се сигурно свршило на његову штету, јер су гонилци свакојако били на добрим коњима...

— Хајде за мном ако можеш! рече он Спадасини.

Али у тренутку кад је хтео да потера коња, Спадасина га заустави знаком.

— Не треба бежати, господине. Тако ће нас несумњиво ухватити. Ти људи ће нас сигурно проћи кроз три минута.

— Па шта онда да радим? Није могућно сакрити се у шумици.

— Хајдете, господине, хајдете...

Обојица одоше коње и у непознато ... дубоко ... ритку шумицу... Ту се дивна поток, који је била скоро у рушевинама. Спадасина скочи на земљу, увуче свој нож у браву и врата се отворише.

— Срећа те зове овај посао, рече он. Ухвати, господине витезе...

— До враха! То је добра мисао, да уђемо! Прођи ти први...

— Не, господине витезе, уђите ви сами... Брзо!... Ох! уздахну Спадасина осмехнувши се сумњи у очима витезовим, имајте поверења, господине!

Витез баци још један поглед на Спадасину, скочи на земљу и рука у капију, водећи за собом Капетана.

Спадасина затвори врата и увуче своја кола.

Кроз једну пукотину на вратима Рагастенс је могао да види и да чује све што се догађа на друму. Држећи једном руком сребрну дршку свога мача, а другом погладе Капетанову да му не би дао рвке, он очекиваше са оном хладном неустрашивошћу која га је чинила силном и већ у глави спремаше распоред за очајну борбу.

(наставиће се)

[illegible]

Мишар даље прими Милоша. [illegible]

[illegible]

Курсид је хтео задржати Милоша [illegible] „Милош стално дужно и [illegible]“. Мишар пристаде да и Милоша пусти.

[illegible]

У међувремену [illegible]

[illegible]

(наставиће се)

МОМАК И ПО!

На мом Лази беневреке
Пасова стаје,
Алват кошу, срезани су
Скроз од чоје.
Вра испусте танке, уске,
Срма опута.
Оштра кама с петријама
По њој пута.
Чичке гоне. Вра ђ... [illegible]
Шеер се мути.
А гор' сара — скупе паре —
Латир крути.
Латир крцко, штоно жврћа
Као девојка!
Очи бесне, па кад кресне
Ватра бригата!.
Лепа је Лепа. На њег' чека
Туне шура.
Он не гледа; зна шта вреди
Селом гура.
Кад се смркне, к мени тргне,
Ето Лазе!
Нарав знам му и сеглам му —
Беневреке..

Милорад Петровић
из „Сељанки“

Један јевни скандал

Прокупље, 28. фебруара 1908. г.

[illegible]

У другој средини [illegible]

(наставиће се)

[illegible]

Те велике срећи [illegible]

[illegible]

Од мешовитог суда [illegible] „велика жалопланица.“

[illegible]

И, [illegible]

Д.

ОПЕТ СЕ ЈЕСЕН МУТИ

Опет се јесен мути,
И опет тумор вида;
Природа плаче, ћути,
Ко да је прште рана,
А ветар вије, мути
И по тихим гробу пада.

А ја сам овде, један
[illegible]
[illegible]
Кад вереног сеља!
... Ах' зао' ће часом једина
Беја нам друго моје.

И где ће ова тужба,
[illegible]
И [illegible]
[illegible]
А ја ћу [illegible]
Кроз тебе [illegible]
И твој ћу [illegible]

Београд. Драгић

С престола у блато

— Скандал једног краљевског дома —

(Шведско писмо [illegible])

[illegible] 21 јануара

Краљ се [illegible]

[illegible]

28. јануара

[illegible]

[illegible]

(наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Свекрва и снаха

У Паризу је једна млада [illegible]

После тога снаха је спроведена у болницу, а свекрва у полицију!

БЕРЗА

	Проминд.
Наполеон . . .	20.30
Форинте	212.58

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

РОМАН

од Ф. ШПИЛХАГЕНА

(наставак)

Као што се ти мени све на овом свету [illegible] сам и ја тебе и то се даље дубље у срећу [illegible].

[illegible]

Мелита је сагнула своју главу [illegible]

Олденбург је [illegible]

[illegible]

„Ти ниси то што је љубав! [illegible]“

[illegible]

— Молим ни се сами мути — и

[illegible]

(наставиће се)

МИЛ. МАРИНКОВИЋ
адвокат
Симина улица бр. 23.
98,7—10.

ВЕЛИКУ КОЛИЧИНУ

ВИНА

Под гаранцијом чисто и природно добило је ово домаће најбоље [illegible] робе

Душана Тодоровића

Краљевско-Српски Дворски Лиферант

и продаје:

1. литар вина „Српски Бермет" дин. 0·75.

1 л. вина [illegible] 0·75.

1 боца Француског старог белог вина „Graves" дин. 1·10.

1 боца Француског старог црног вина „Saint Emilion" д. 1·10.

1 боца Француског старог црног вина „Medoc" дин. 1·10.

Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости шаље тачно и на време.

Телефон бр. 48.

Купујем празне флаше од 1 л. по 0·20 п. д.

49 10—

ПРОДАВАЧИЦУ

Потребујемо за нашу мешовиту модну радњу. Треба да је искусна, да говори српски и немачки и да није млађа од 20 и старија од 35 година. Место стално. Плата добра. Представити се у радњи

РОЈА ШТЕРН и СИН

Кнез Михаилова ул. бр. [illegible] код „Српске Круне" [illegible]

Свакоме корисно

[illegible]

ИСАК Ј. ЕШКЕНАЗИ

[illegible]

[illegible] 102,7—13

КАФАНА
„Царица Милица"

[illegible] 1. Маја о. г. [illegible] За услове о погодбу [illegible] СИМИ НАУМОВИЋУ [illegible]

7—30

У МОЈИМ КУЋАМА [illegible] станова за мене и [illegible]

Цена је врло умерена.

За услове обратити се [illegible]

[illegible]

128,3—30

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у мануфактурној радњи код

Урошевића и Косића

Кнез Михаилова 31

трајаће само

ДО 1 МАЈА ОВ ГОД.

[illegible]

Цене су необично снижене

134,8—20

ПАРТИЈА

2·50 Рукавица гласе 2·50

ДЕЛИМИ ИЗБОР

[illegible] од 19. марта [illegible]

Пар за 2·50 дин.

Лазаревић и Стојановић

[illegible]

БЕОГРАД

У недељу 16. марта ов. год. у 3 сата по подне у београдској [illegible] венчаће се наша деца

ФЛОРА [illegible] **Симом Ј. Леницом** [illegible]

СИМО [illegible] **Флором** [illegible]

Наручити [illegible] родбину [illegible] радости.

Честитања примаћемо [illegible] ул. бр. 30.

[illegible] | [illegible]

Телеграм адреса: [illegible], Београд

1000—3

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас [illegible] чувене Албанезове [illegible] пастрмом и [illegible].

Наручене [illegible] спрема се за [illegible].

За време поста увек посна јела и рибе

[illegible]

[illegible]

Цене јелу за кућу знатно спуштене

МУШКИХ

Шешира

У НАЈНОВИЈИМ

И ВАНРЕДНО ЛЕПИМ

ФАСОНИМА И БОЈАМА

ДОБИЛО ЈЕ

Народно Стоваралиште Галантерије и Помодне Робе

Коста Николића и Друга

БЕОГРАД

Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно.

83,5—

Слух глувима!
НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ

Зујање и шумове на ушима — Дејство „Невидљивог Аудифона" Безбројна одобравања.

Примена „Невидљивог Аудифона" [illegible]

[illegible]

[illegible]

Од њих донели зујања у ушима, [illegible] и шумове.

[illegible]

У циљу боље пропаганде за тај „Невидљиви Аудифон" [illegible] Paris. [illegible]

40

Наша мила и никад непрежаљена

† ЉУБИЦА

преминула је после дужег боловања 4. о. м. а сахрањена је [illegible] м. пре подне у београдском гробљу.

[illegible] у нашој [illegible] нам Љубицом.

[illegible]

[illegible] нам Љубица преминула.

Ожалошћени: родитељи, [illegible] и остала родбина.

Дунавска Банка
У својој згради Краља Петра ул. бр. 47

Прима вкл и на улоге у сребру и злату [illegible] условима.

Исплату улога врши тачно као и увек до сада.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

50 19—

БЕЧКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварцове

Љубљанска ул. бр. 11. преко пута Трговачке Банке

[illegible]

Новитети у [illegible]

[illegible] тачно у одређени час.

Поруџбинама из унутрашњости [illegible] чекају. 62,5—

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

[illegible]

[illegible]

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ АМБРЕЛА

Наша мила и никад непрежаљена

† ДАРА

[illegible]

[illegible]

Трстеник [illegible]

[illegible]

120,3—3

„Правда" [illegible] Београд [illegible]

„Државна Радионица" [illegible] ул. бр. 14. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 14. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 73 | Телефон 821.

Један коментар

У јучерашњем броју нашега листа, саопштили смо у целини уводни чланак „Пестер Лојда", посвећен политичкој ситуацији која је овладала код нас. Писац тога чланка несумњиво је добро оријентисан о нашим приликама и о нашим људима, који те прилике стварају и зато смо сматрали за потребно да прикључивањем тога чланка упознамо наше читаоце и са једним мишљењем које је створено ван наше средине, т. ј. од некога који у нашој политичкој борби није директно заинтересован — бар не у оном смислу и онако како смо то заинтересовани ми, који у тој борби више или мање учествујемо.

Већ из онога што је у самом чланку изложено, може се видети, да је његов аутор човек који познаје наше политичке прилике и да су му углед тога и комбинације, које на основу тог свог познавања изводи, са свим логичне. Али, само логичне — а не увек и тачне. Ово тврђење изгледа на први поглед контрадикторно, јер, кад је неки закључак, који је донет на основу тачних информација и познавања прилика, логичан, онда треба да је и тачан; али то овде није случај. У Србији се већ поодавно не води државна политика по неком утврђеном програму, или, ако се тај програм мора стицајем околности напустити, по ономе што треба да буде логична последица раније извршеног акта или корака, него се води политика моменталног изненађења или моменталног препада.

Писац „Пестер Лојдовог" чланка преставља Пашића тачно онаквог какав је, али не преставља његов рад онако какав је у истини, него како би га радио писац чланка или други који паметан политичар, који би био на Пашићевом месту и Пашићевих способности. Отуда и овај погрешно изведени закључак аутора чланка да је г. Пашић данас господар ситуације и да зна шта ради и шта хоће. И заиста, сваки други политичар на Пашићевом месту, био би господар ситуације или не би био на месту на коме је, јер би радио онако како треба и како логика здраве памети диктује. Ми, међутим, видимо да г. Пашић не само да није господар ситуације, него да у опште није ништа друго до један, у ћорсокак утерани политичар који вреба згодан моменат да из ћорсокака искочи.

Неко је некад рекао: „ја се никад не користим мојим знањем него незнањем мојих противника," и то је — каже — једна мудрост или бар девиза г. Николе Пашића. Он живи од погрешака својих противника. Може ли такав човек бити господар ситуације? Не, јер он само живи, само вегетира и цео његов рад састоји се у томе да чека на свога противника и да искоришћује његове погрешке. Онога дана када његови противници престану правити погрешке, онога дана престаје и г. Пашићево вегетирање. Овај начин вођења политике згодан је за партију, т. ј. за одржавање партије на државној управи, али није згодан по државу и њене интересе, а што је у овоме питању најглавније, то није средство да један човек постане господар ситуације и да се као такав одржи.

Исто тако је нетачна и калкулација писца „Пестер Лојдовог" чланка о положају г. Н. Пашића према двору. И ако је писац тачно прозрео у оно шта се у двору жели и чега се тамо боје, он ипак није тачно проценио односе који постоје између двора и г. Пашића. Ма колико се г. Пашић показивао наклоњеним жељама — па и оним које му се не казују — из двора и ма колико се показивао вољан да уклања оно што је двору неповољно, двор ће га пустити да пада, чим увиди да је опозиција решена на озбиљну борбу. Двор после 29. Маја 1903. год. није више онај двор од пре оног крвавог датума и данас је довољно да се увиди да је озбиљна борба по врату, па да шеф пада и изгуби свако основе у двору. Круна се не залаже више ни за чију политику и краљевски престо није више никакав заклон за пропаг са[illegible] круне, кад за њега и његову политику наступи каква опасност. Г. Пашићев данас положај у двору није ни најмање сигуран и то ће се видети кад опозиција рекне своју последњу реч.

Поуздављеној истини био је ближи писац чланка „Пестер Лојдовог" онда, када је објашњавао држање скупштинске опозиције, односно самосталаца. И заиста, само се оним и оним разлозима даје бранити досадање држање, ове најјаче опозиционе групе у Нар. Скупштини. То се, у осталом, види из тога, што су самосталци захтевали да се прво узме у претрес трговински уговор, па онда тек буџет, што значи да су били решени да приме уговор па онда да оструишу на буџету.

Опадшњи лист „Политика" сматрала је за потребно да реагира на једно место у „Пестер Лојдовом" чланку, у коме се као узгред тврди да наша влада троши извесну суму новаца на изазивање метежа у Босни и Херцеговини. Ми не увиђамо потребу тога реагирања. Или је г. Пашић заиста луд па баца паре и на такве ствари, или није тако луд. Ако је тако луд, онда не вреди ни „Политици" ни нама тврдити како то није и стога, јер аустријско посланство не продаје зјала по Београду, па да незна шта г. Пашић у томе правцу ради, и меродавни се фактори неће ни најмање обзирати на оно што ми, и „Политика" тврдимо, него на оно што им се из посланства јави. А ако пак г. Пашић није тако луд да троши паре у поменуте сврхе, онда то знају и они на Балплацу, и г. Шандор Петровић може причати шта хоће.

Д.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Раухова акција напредује. *(Неће се бити заклети. — Вође на клацкалици у пребегавања. — О сазивању сабора.)*

Бечки дописник загребачког „Хрватског" разговарао је у Бечу с једним политичким посланичким парламентарцем, за кога вели да стоји у вези с круговима блиским двору. Тај парламентарац рекао је, да они дворски кругови у Бечу сматрају [illegible] бана барона Рауха и да с бечким дворско-владиним двору [illegible] у Хрватској. Сад је нужно да [illegible] парламентарна, чим бан Раух [illegible] двор к коалицији у Хрватској, двор на[illegible] бану Рауху, да се на најјачим местима [illegible] коалиције, а можда и Старчевићеве странке, [illegible] Хрвата и Угарске [illegible] Гласови, који су последњих дана [illegible] у Хрватској да ће се ипак [illegible] с баном Раухом [illegible] сабор, [illegible] парламентарци [illegible] да се добије времена [illegible] Хрватске и Угарске.

Мале приче за велику децу

Умесно питање

Један пољски Чивутин посети свога брата који је живео у једном приморском месту. Седећи једним са братом на морској обали, гост посматраше морске вале, па најдаред запита свога брата: „Је ли молим те, јер оно пишти кроз целу годину?"

На ово питање пољског Јеврејина подсетио нас је јуче један сељак који беше дошао на скупштинску галерију. И он је, посматрајући оно мукање и гњављење доле у скупштинској сали, запитао некога до себе: „Ама, Бога ти, господине, јел' они овако раде преко целе године?"

Кад му је пристали то потврдио, он је одмахнуо главом, одлучно и отишао.

Српске земље

Злочиначка Арсе Пајевића и његове жене

У Новом Саду је саслушан [illegible] Арсе Пајевића. У њега је у [illegible] око 200 [illegible] круна. Тешко [illegible]. Према томе ће жена [illegible] у Новом Саду добити по 400 [illegible] круна.

Ретка старост

У [illegible] у Босни умро је 7. о. м. Дако Живковић у 118. години. Рођен 1790. год. [illegible] је живео у три столећа. [illegible] старости, [illegible] почео [illegible] здрав. [illegible] да му се [illegible].

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Мачор

— *Ама, ово мало је нејасно кад нас бало подсећа ме на ону песму:*

Жењно се млада мњш.
Мачка нису звали — —

— *Са свим тако; ал' мачак хоће свој сватски део, ма му се смеђо и комшилук цео...*

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

[illegible]
— Превод с француског —

XXVI

Спадасапа

Сем тога, морам ти признати, да ми се и поред твојих лудорија јако свиђаш... и жалим што сам малочас био суров према теби...

— Господин витез је и сувише добар...

— Па ипак, морамо се растати. И ради[?] се што ја[?] нисам повољно богат да бих могао да умем на[?] оно служ...

— Је ли само то?

— Мени изгледа да је то довољан разлог...

— Није, господине витеже, није! Допустите ми да вас служим! Ја вам се кунем да се нећете кајати. Желите да сте богати? Бићете дољније! Не можете да ме платите? Платићете ме кад се обогатите!

— Боже, мени, ти говориш са одушевљењем које ми се свиђа... Добро, даље, нека буде, кад си навалио! Узимам те. Од овог тренутка ти си саставни део мога дома!

Није могућно описати израз мешавине ироније и светкашњих који су се огледали у гласу витежа кад је поновио „свој дом".

Спадасапа баци капу у вис.

— Живео сунце и радост! викну он. Збогом, Рим, збогом кловне и заседе. Живео, витез Рагастенс, мој господар, живео!

— Један човек поклони Рагастенсе трошку.

Овај покорљиво, пажљиво гледао којег се чак по каплицу да тај човек није никакав комедијаш, да није дошао с намером да га изда.

Но одмах ћемо рећи, да би таква сумња, да се и појавила, била неоснована. Спадасапа је био искрен и његово је приповедање било потпуно тачно.

Међутим Рагастенс рече на коњ. Он у глави пође путем за Нинуља. Спадасапа, поносећи са својом новом службом, ишао је поред витеза, као што је видео да чини оруженосци племените господе у Риму. Али се Рагастенс замишљао новим бриме.

— Зашто ли нисам прича ми како би га фисиканистисти човеку?

— Господине витеже, видите ли ону храстову шумицу на хиљаду корака пред нама? С оне стране налази се један пуста ливада у којој се налази стари споменик приношен код хиљаде [illegible] Поморзеја може је [illegible] Данас, на двадесет корака од кипова се налази се једна стаза којом бисмо могли прећи. А зар господин неће у Нинуљ?

— Ви посталите питања, господине Спадасапо!

— Ох! извините... то је стара навика.

— Да, навика да питате... да тражите ма што, макар месту или живот...

— Ах! господине, како сте немилостиви! узвикну стари разбојник тужно да се Рагастенс раширио.

— Добро, добро, рече он. Ти си ваљан човек. Мало ми је што си честит, а сад те је волим да си опрезан.

— Сад сте [illegible] милост [illegible] господине витеже [illegible] рече Спадасапа [illegible] да сам срећан.

У том тренутку они дођоше до храстове шумице. Рагастенс се заустави, подиже се на стременима и разгледаше друм.

Далеко, врло далеко дизао се облак прашине.

— То је потера! рече витез.

Погледа око себе: поље је било голо, пусто, тако да је коњаник могао бити опажен докле год поглед допире. Једино је храстова шумица могла да послужи као тренутни заклон.

Шта да ради?... Да бежи?... Лево, или десно, или напред, ма куд, да побе[?] био би опажен. И тада би настало гоњење које би се свршило несумњиво на његову штету, јер су гоњачи сигурно били на добрим коњима...

— Хајде за мном ако можете! рече он Спадасапи.

Али у тренутку кад је кнуо да потера коња, Спадасапа га заустави диском.

— Не треба бежати, господине... Тако ће вас несумњиво ухватити. Ти људи ће вас опазити кроз три минута.

— А шта онда да радим? Немам моћи [illegible] сакрити се у шумици... [illegible] радосно[?] вратити, господине, [illegible] да је тај облак[?] вољан... и у [illegible] његова сакрива прибојише речну шумицу... Ту се дизала капела, која је била скоро у рушевинама. Спадасапа скочи на земљу, увуче свој коњ у браву и врата се отворише.

— Срећа те није ниједно, рече он. Уђите, господине витеже...

— До врага! То је добра мисао... да уђемо! Прођи ти први...

— Не, господине витеже, уђите ви сами... Брзо!... Ох! уздахну Спадасапа опазивши сумњу у очима витезовим, нисте поверљиви...

Витез баци још један поглед на Спадасапу, скочи на земљу и уђе у капелу, водећи за собом Кампана.

Спадасапа затвори врата и уђе[?] свога коња.

Кроз једну пукотину на вратима Рагастенс је могао да види и да чује све што се догађа на друму. Држећи једном руком грива свога мача, а другом кобуру Кампанова да му не би дао да рже, он посматраше са оном хладном неустрашивошћу која га је чинила силним и већ у главу стремише распоред за очајну борбу.

— Ако је овај човек издајица...

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Трговински уговор. Јуче је у Народној Скупштини поднет предлог закона о трговинском уговору између Србије и Аустро-Угарске с мишљењем државног савета, који препоручује да се уговор прими. Уз то је поднето и одвојено мишљење државног саветника г. Аце Борисављевића. Скупштина је и предлог о уговору и мишљење државног савета упутила финансиском одбору.

Министарство привреде. У Скупштини је јуче завршен специјални претрес буџета министарства нар. привреде. Све су партије буџета тога министарства усвојене по предлогу финансиског одбора. Тиме је на првом читању усвојен целокупни буџет расхода. Данас, а најдаље сутра, свршиће се буџет расхода и финансиски закон. Тиме ће на првом читању бити усвојен целокупни буџет.

Претрес уговора. Пошто је тек јуче надлежном скупштинском одбору упућен предлог закона о трговинском уговору с Аустро-Угарском, то нема изгледа да ће дебата у Скупштини отпочети пре десетак дана.

Касациона одлука. Најзад је општа седница Касационог суда донела одлуку о убиству које је 16. септембра прошле године извршено у главној полицији над Новаковићима Миланом и Максимом. Кад се гласало начелно, двојица су судија били мишљења да нема дела, а остали су да има дела, али су петорица били за пропиравање пресуде првостепеног суда за град Београд а осморица за одлуку свога одељења а против раздлога првостепеног суда. Пошто је на овај начин већина судија у начелу била против одлуке првостепеног суда, онда се приступило коначном гласању и резултат је био: шесторица судија гласали су за одлуку првостепеног суда, а деветорица за одлуку свога одељења а против одлуке првостепеног суда. На тај начин су Церовић и Вукасовић оглашени за кривце. Пошто је одлука опште седнице Касационог суда коначна и за првостепени суд обавезна, то сад Церовић и Вукасовић имају доћи у истражни притвор.

Данашња седница. Да би се прво читање буџета завршило што пре, данашња је скупштинска седница заказана у 8.30 часова пре подне.

Обезбеђен уговор. Трговински уговор с Аустро-Угарском био је предмет дугих расправа у фузионашком клубу. Било је и покуши и потезања, али се, најзад срећно пребродило и решило да скупштинска већина изгласа уговор.

Конзерве. Чим се сврши друго читање законског предлога о продужењу повластице Народне Банке, настаће се дебата о одговору министровом на интерпелацију г. Драгољуба Јоксимовића о набављеним конзервама за војску.

Мале богиње. Јавили смо већ како су због малих богиња распуштене све београдске основне школе. Школе би имале сутра опет да прораде. Али је сва прилика да ће се распуштање школа и даље продужити за неизвесно време, јер мале богиње не само да владају међ децом, но су се почеле ширити и међ одраслим људима.

Руски маћедонски предлог. Како из Петрограда јављају, руска влада на свој реформни пројекат о Маћедонији очекује од аустро-угарске владе одговор да Аустро-Угарска начелно усваја пројекат и предлаже само незнатне измене. Чим тај одговор стигне у Петроград, министар спољних послова Извољски ће држати у државној думи говор о приликама на Блиском Истоку. А из Цариграда јављено је бугарској телеграфској агенцији, да је турско бечко посланство известило Порту, да ће Аустро-Угарска потпомоћи руски предлог о проширењу права финансиске комисије на правосуђе и административну контролу.

Месарска Банка. Пошто је министар народне привреде поништио одлуку акционара месарске банке, о којој смо у своје време јавили, то је одређен други збор акционара, који ће се држати у недељу 16. о. м. у 9 часова пре подне у хотелу „Париз".

Новопазарска железница. L' Echo de Paris има телеграм из Рима, да су само извесители, да се са великом активношћу ради на пружи Митровица [illegible] и да цео свет у солуну зна, да су ти радови почели још пре но што је Аустрија добила концесију од Султана.

Забрањена „Правда". Јучерашњи број „Правде" забранио је заступник Управника града Београда због уводног чланка у коме је штетовано мудри главе [illegible] увреду Краљу.

Засађивање дрвећа. У Светосавској улици посечена су пре неколико година засађена дрвета — багремови. Сад је та улица поново засађена новим дрвећем — липама.

Решење опште седнице Касационог Суда. Јуче је општа седница Касационог Суда донела своју одлуку у питању, ко има да одговара за дело убиства двојице Новаковића, извршеног 16. септембра прошле године. Општа је седница одбацила примедбе првостепеног суда и усвојила примедбе свога одељења по којима за та убиства има да одговарају Мил. Церовић бив. управник вароши и Јанко Вукасовић као командант жандармерије.

Према томе ће суд морати укинути и Церовића и Вукасовића.

Нашим читаоцима. Због забране јучерање „Правде", данас доносимо два подлистка „Борџије", тако, да и наши читаоци из унутрашњости не изгубе ред истог.

Срп. Јеврејско Пев. Друштво. Српско-јеврејско Певачко Друштво држаће у недељу 16 ов. мца у 3 часа по подне своју XXVII редовну (годишњу) скупштину са дневним редом по правилима друштвеним, о чему се овим чланови друштвени извештавају и позивају да дођу на исту. Стан Принца Евгенија улица.

Читуља. Наш пажени пријатељ Божидар Г. Михаиловић, телеграф. чиновник, преминуо је 12. о. м., а сахрањен је јуче 13-ог, у 29-ој години свога живота, после дуже и тешког боловања.

Бог да му душу прости.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У Кану је умро војвода од Девоншира, онај Кевендиш, који је у другој половини прошлог столећа играо одличну улогу у политичкој историји Енглеске.

И нећ португалских републиканаца Јуан Шавасипотврђује скорашњу вест, да је одржао португалског краља Мануела добро.

Како из Петрограда јављају, синод је одбио жалбу бившег православног свешт. осуђеног због небожног проглашења. Према томе ће она у скоро почети да издржава ју досуђену му казну.

У Берлину је образован комитет за немачко-француско збљижење. Комитет хоће између оба народа да створи ближе односе на културном пољу, нарочито наменом приређивања узајамних личности, састанака и путовања јед да студија.

Из Сант Јаго де Чиле у Америци јављају, да су услед експлозије фабрика барута на бакутском језеру, порушена неколико села и много људи побијено. Штета се рачуна на три милијуна пјастра. Службено опет јављају, да су експлодирале само фабрике и да су погинуле четири особе а двадесет повређено. У околним местима причињена је само незнатна штета.

Талијанска је скупштина после дуже дебате гласањем одлучила, да је престао важити мандат посланика Назија, кога је државни суд осудио због злоупотреба које је починио као министар просвете.

У Малаги су поново букнули немири. Гомила је запалила неколико царинске стражаре и бацала се на прозоре и трамваје каменењем, којом је приликом једна личност рањена. Коњичка жандармерија оружјем је потисла гомилу и повратила ред.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Обзнана

Извештавају се нар. посланици радикалне групе, да се клубске седнице неће више држати у згради Нар. Скупштине већ у кафани код „Кинеског Цара", и то од 10 сати у вече до 4 сата изјутра. Седницама ће председавати Радисав Митровић а записник ће водити келнерица кафане.

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Последица повећања подвозних цена

Пре неколико месеци успело је општ. београдско омнибуско друштво да повећа подвозне цене. Полицијско председништво а нарочито и општински одбор пристали су да се укину круге од 5 пфенига и да се за те круге продају подвозне карте 2 комада за 15 а 5 комада за 30 пфенига. Последица овог повећања подвозне цене, које је друштво сматрало као неопходно, била је та да је саобраћај непобичено опао. Док је друштво у јануару 1907. године на 32 пруге с коњском вучом превезло 9.011.[illegible]98 особе, пао је број путника на 36 пруга, на којима данас постоји коњска вуча, у јануару ове године, првом месецу после повећања подвозне цене, на 6.188.683 особе.

Уредништву „Правде"

У броју 67. листа „Правде" од 8. марта ове године на првој страни, а у напису „Манир једног дефицитације" изнет је неки разговор између мене и једног аустријског жандармског наредника о некој уцени од 20.000 круна за убијеног Илију Вујановића бив. разбојника и хајдука, а која је имала припасти Стевану Петровићу бившем полиц. писару.

Апсолутно ништа од свега изнетога у овом напису не одговара истини, те је према томе цео овај разговор измишљен.

Молим Уредништво, да ову исправку на основу закона о штампи у свом листу у наредном броју на истом месту оштампа.

9. марта 1908. год.
у Шапцу.

Лука Б. Петровић
полиц. писар.

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Др. Михаила Гавриловића

(1813—1820)

књига прва

(наставак)

„Аустријанци су пазили, истина су сад могли, спречавали пренашање муниције и оружја, многобројне су избеглице бегунце који би се хтели спасти на њихову земљу, и уопште Аустрија је одржавала Србима сваку помоћ и затварала им своју границу".

Милош је видео да се нема на кога ослонити у борби с тим стрпљењем, него да му је остало да се што пре измири с Турцима. „Кад је Милош, пред вашим Курпињу, тако послати још депутата у Хасан-пашин наклонан, вашим Темишвар. Генер. Команду, која се обратио овога рада, изгледа да српски депутати не могу примити на аустријско земљиште, јер српска нација није признала као такве!"

На овакве поздрав Карађорђевићу Милош му кад у Ћуприју и Милосавијем П[illegible] и с још неколико момака. Милош је наговорио Чаловгаву, на његове [illegible]

говорио ми у себи, онда сам прошао... Али друго се ништа није могло учинити... Ах!.. ево људи.

Заиста у том тренутку из правца Пешинеа [illegible] у бесном галопу гомила људи. Било је у њој око седамдесет коњаника и на челу њиховом официр.

Спадакапа ми је пошао мирно у сусрет држећи се сасвим ивице друма.

— Стој! викну официр заустави га. Хеј! човече, од куда долазите?

— Из Напуља, ваше господство... Идем у Рим да потражим једап завет и да се постарам да видим најбет љубљеног Светог Оца.

— Јесте ли срели једног коњаника који је изгледао као бегунац?

— Коњаника?.. Заиста, јесам. Чак сам и разговарао с њим.

— Ах! ах!.. А шта ти је казао?

— Питао ме је је ли ово пут за Напуљ, и када сам му одговорио да јесте, он је потерао коња у трк као да га гоне сви ђаволи из пакла...

— Неће нам побећи!.. А реците ми: за колико мислите да нам је измакао?

— Најмање за један час... Али ако мене послушате то ће се растојање јако скратити...

— Шта треба да чинимо? реците нам, а ја вам обећавам да ћу вам за то наградити куловницу...

— Ах! монсењеру, какав срећан!.. Слушајте... кад будете расли у трку једно четврт часа ми наићи ће на раскрсницу. Један пут води десно и труди вашему округу... тим је путем отишао онај мој гоњени; други пут води лево и много је краћи... пођете њим и добићете у времену ваше од по часа...

— Напред! дрекну официр. Сад је наш!.. Честите човече, потражите ме сутра у замку Св. Анђела! где ћу бити на стражи... бићете награђени...

Коњаница одјездише у бесном трку. После неколико минута густи облак од прашине који беху подигли изгуби се у даљини на напуљском друму. Тада Спадакапа отвори капсуу.

Рагастенс сиђе и скочи у седло.

— Дакле, господине витеже, јесте ли видели? Јесте ли [illegible]

— Ништа!.. Говорио [illegible] светим Пенкрацијем, заиста [illegible] ове крвнике, рече Рагастенс смејући се.

— Ах! учени Спадакапа одговорио... а је ли вам што казао?

— Да, казао ми је да су га опрхатили сви досадашњи трпеза.

XXVII

Ручак из фалзитаском друму

Рагастенс пође стазом коју му је показао Спадакапа. Два часа је ишао касом путем, окрећући се с времена на време да упита свога пратиоца — или, боље рећи, свога кочијаша — којим путем треба ићи.

Око подне били су на сектру од Рима, а јутрос су били прошли кроз јужна врата. Рагастенсу поче морити глад. Он дозва Спадакапу.

— Како па ручамо, упита га он, кад немамо шта да једемо, а немамо ни новаца да идемо у крчму?

Коњушар показа руком неколико дрвета која су уздизала у сред поља своје криве гране, покривене широким лишћем.

— Смокве! рече он просто.

— Смокве! Ништа се човек не може осмислити [illegible] и препадала [illegible] нас

Само још [illegible] Спасови дрвеће.

— Све једно... Хајде да наберемо.

Дошавши под дрвета Спадакапа се поче пењати да се пење.

— Чекај! рече Рагастенс. Ја ћу да се попнем. То ће ме потсетити на оно доба кад сам у Монрују и Монмартру скидао смокве са гнезда.

Он скочи на земљу и поче се одретно пети. Али кад дође на врх он натуђна усне: не само да смокве нису биле потпуно зреле, већ су биле са свим зелене.

— Жалостан ручак! промрља он. Жалим за хлебом и водом коју ми је монсињор Цесар онако великодушно уделио.

Али је ипак брао смокве и бацао их Спадакапи. Најзад викну овај сасвим живо:

— Смокве! узвикну коњушар обраћајући пажњу своје лице за прецизнсо од изненађења.

— Шта? смокве?

— Па, ово су смокве златне!..

— Шта говориш? Јеси ли луд?..

— Погледајте с мн! Ево последња коју сте ми бацили. —

И Спадакапа пружајући руку показа витезу нов дукат који се бластао на сунцу.

— Чудновато! узвикну Рагастенс.

— Ево још једне!.. шест једне!

То је читава киша! рече Спадакапа која скочи с коња и скупља десетак дуката која беху спали с дрвета.

Рагастенс преизрочава бацање погледе око себе и питаше се да није открио какво благо, кад му поглед паде на његов сопствени појас.

Једна шалоша грана била се закачила за тај појас и исекла га пробушила. Из те подеротине падала је чаробна киша од дуката. Рагастенс удари у гласан смех.

— Појас Цесара Борџије! узвикну он.

Он сиђе брзо с дрвета, отпаса и отвори појас: био је пун злата! Цесар Борџија није никад излазио без велике суме новаца. По обичају оног доба он је носио новац у преградама које су биле начињене на појасу о коме му је висио мач.

Читаоци се сећају да је Рагастенс излазећи из своје тамнице припасао појас Цесаров због његовог мача. Он седе и поче бројати то мало благо.

(наставиће се)

су успели на Турке, да Срби не-
бу реваш на Султана него на Су-
лејман-пашу. Живо је замолио
Милоша Сулејманову [illegible] и [illegible] који
је прешо српски народ.

Настали су прави преговори о
миру између Милоша и Маратлије.
Милош је пристао ступити на
мир. Маратлија обећа да ће по-
штовати [illegible] што обећа, време
Милошу [illegible] послати депутацију срп-
ску депутацију из Цариграда, да
да се покаже друга депутација ко-
ја ће молити за мир. Даље нам
[illegible] о примирју.

„Отпуштајући Милоша, Мараш-
лија му је богато обдарио, сабљу
му [illegible] и поклонио
[illegible] с оштрим сечивом."

О свему што је уговорио с Ми-
лошем Маратлија извести Куршид-
пашу и нареди му да остави на
миру. Милош као шта је да по-
шаље [illegible] турску војску
на Врачару.

И Куршидове и Маратлијине
Турке [illegible] у шан-
цеве, [illegible] и убијали, али
су их и Срби [illegible] за сра-
моту. Ипак је примирје одржано.

*

Порта беше наредила хорошке
припреме за угушење српског у-
станка. „Државне касе пресекле су
[illegible] серију; ферман
султанов обећавао је нарочите
користи онима који у рат пођу.
Читаве [illegible] и разбој-
ника [illegible] на овај поход
против Србије. По заповести пор-
тиној, патријарх Григорије са све-
тим синодом бацио је проклетство
на народ одметника, прекле учи-
њене у Београд, Пашвалије".

Док се Куршид припремао Ср-
бији с једне а Маратлија с дру-
ге стране, беху се прилике у Евро-
пи толико измениле да је Порта
нашла за добро не дражити Ру-
сију, те стога помаже Маратлији
и Куршиду, молећи за Срби „поми-
лов" на мир. Маратлија је био
поштенији од Куршида, па је и у-
зео за српски народ [illegible].

*

Депутација српска, коју је послао
Маратлија, беху у Цариграду ле-
по примљени, али опет Срби ни-
шта не добише од Порте, јер је
наређено било да Куршид паша и
Сулејман паша заједно с Мараш-
лијом, мимо [illegible] жалбе
српског народа. Тим ни у поло-
вину нису могли бити задовољни
Срби, ни Маратлија.

Између Маратлије и Куршид-
паше који су били један на јед-
ном а други на другом табору
политичкој, борба се развила јер
[illegible] да ће умирити Србе.
Њима је обојици стало било до
репутације и награде, а не до Ср-
ба. Куршид је према Ибраким-а-
гом и према Сербском поличком Ма-
рашлија да ступи с њим у везе за
[illegible], а код Порте, подржали-
ћи Сулејман-пашу, радио је да се
према Србији употреби најоштри-
је мере. Маратлија је био врло
врло попустљив према Србима.
Милош није заустављао Мараш-
лију, јер се уверио да се од Кур-
шида може свачему надати.

(наставиће се)

7000 динара награде

Поводом писменог предлога
г. Живојина Ђорђевића библио-
текара геодетског кабинета ми-
нистарства грађевина, а реше-
њем министра грађевина под
бројем 6983 од 1901. године,
дато је оно ме г. Ђорђевићу, из
државне касе 7000 динара за
његов најновији проналазак
инструмента, којим ће се лак-
ше, брже и правилније врши-
ти премеравање и нивелисање
земљишта на терену. Дакле,
дато му је толико новаца на
име награде за тај савреме-
нији инструменат, пошто је,
по неговој стручној оцени,
тахиметар и несавршен и ни-
је савремен.

То племенито дело, ту да-
режљивост толику из државне
касе учинио је тада још
1901. г. министар грађевина г.
Пера Велимировић.

Довде је све лепо и доб[ро].
И ми смо за то да држава
потпомаже научне људе у њи-
ховим корисним проналасци-
ма али само онда кад су ти
проналасци ту и збиља од оп-
ште користи. Ми то међутим
овде не видимо јер од 1901.
год. па све до данас дакле и
после 7. година, нема ни
трага од овог новопронађено-
га тако богато награђеног ин-
струмента. Постоје само још
акта и решење Велимировиће-
во под горњим бројем и пита-
ње упућено г. Ђорђевићу 6. окто-
бра 1902 године, шта је с про-
наласком. Али сва та акта ћу-
тају прашину у некој фијоци.

Питамо надлежне: „Ко ће
да накнади државу оних 7000
динара?

ИЗ ВОЈСКЕ

РАТНИК

војни лист

Пре две три недеље било је го-
вора у „Правди" о „Ратнику",
том нашем једином војном часо-
пису.

Том приликом било су сасвим
оправдано и основано замерено на
његово уређивање, а нарочито на
вредност садржаја који тај часо-
пис пружа својим обавезним прет-
платницима. Замерке су основане
и велика је тешко не сложити се
с насловом чланка у главној мисли:
„*Да се на „Ратник" доста тро-
ши, али да се у накнаду за то
своме мало даје, а да у опште
трошкови не стоје ни у каквој
размери са садржајем*".

То није све што би се имало
казати за „Ратник". Дозволите Го-
сподине Уредниче, још неке за-
мерке у том смислу. Пре свега:

*Лист постоји и одржава се на
нечасноме основу.*

Као што се зна, „Ратник" је
основан 12. јануара 1879. г. наред-
бом Министра Војног бр. № 408.
[illegible] у тој наредби који су
се тицали издавања „Ратника" бе-
ху су гласеће:

„Решио сам се да почетком ове
године отпочне излазити војни лист
под именом „Ратник".

„Овај лист штампаће се о тро-
шку Војног Министарства, изда-
ваће га Главни Ђенералштаб, а
уређиваће Историјско Одељење
Главног Ђенералштаба."

„Ратник" ће излазити у месеч-
ним свескама 6—8 табака велике
осмине са сликама, цртежима, пла-
новима и картама. Кад буде по-
требе може и за два месеца у
једној књизи изаћи, а може се и
увећати".

„Цена је годишња 90 гроша
чаршијских. За нижење старешине,
питомце [illegible], академије и по-
дофицире стајаће војске цена је
60 гроша чаршијски годишње."

„Овај ће лист бити научан и по-
пуларан..."

„Господи официрима, који има-
ју научне спреме, створена је при-
лика да покажу своје знање и во-
љу за рад, — а онима, који нису
у томе положају, даће се могућ-
ност да прибављају себи оно што
им недостаје.—"

„По томе ја с пуним уверењем
рачунам, да неће бити официра у
војсци који неће с вољом прима-
ти овај лист.—"

„Са своје, ја ћу водити рачуна
како о онима који лист држе, та-
ко и о онима који на њему раде."[1]

Од тог доба „Ратник" излази
скоро непрекидно изузев једног
времена од 8 месеци у год. 1888/9.
Према томе „Ратнику" је сад пу-
них 28 година.

Све је ово довде добро и у ре-
ду. А, што је у овом случају глав-
но, све је то још и прописано и на
основу закона. Главној Војној У-
права требало је један научно-по-
пуларан лист, и основа га својим
сопственим средствима. Никоме га
не намеће. Претплата на лист о-
ставља је слободној вољи чита-
лаца, као што је природно, као
што је код других листова.

Почетак је даке добар. Али то
тако дуго не остаје. Са променом
министра мењају се и погледи на
све у опште, па чак и на закон.

Три године само доцније ова
основна наредба о оснивању „Рат-
ника" из основе је промењена. 15.
јула 1882 год. излази наредба ми-
нистра војног Пов. бр. № 397, по
којој примање „Ратника" постаје
обавезно за све официре.

Интересантно је напомену да је
та наредба поверљива али у „Рат-
нику" нема ничега ни тајног ни
поверљивог.

На томе се није стало. Ова по-
верљива наредба остала је у важ-
ности све до 20. јануара 1898 год.
Тада је обавезно примање „Рат-
ника" за официре проширено и на
војне цивилне чиновнике. Решење
је за то К № 7. од 20.I 1898 го-
дине. Као што се види овога пу-
та већ је престала потреба да се
оваква наређења доносе тајно, по-
верљиво, но јавно и отворено!

То стање остало је у важности
све до прошле године, до наре-
ђења бр. (А. № 1559. од 24. II-1907.
год. Овим наређењем, поред пре-
ђашњег примања *status quo* ante по-
дизања цена „Ратнику" повишена
је од 12 на 18 динара. Дакле,
„Ратник" је добио опет своју по-
четну цену, но да је цена од 12
дин. била у важности пуних 18 го-
дина и са њом „Ратник" излажено
лепо на крај, и не да број обвеза-
них претплатника стално расте.

(наставиће се)

[1] Зборник „Ратник" стр. [illegible]

СИГУРАН ГЛАС

Бог нек живи ко их створи
Ти избори.
Ту ти има од свих рука
Мукталука.
Збор се скупи, речи хукте,
Пиће мукте.
Мукте пиће, мукте рана
И дувана.
Кад ко збори, ја [illegible] моје:
„Јес! Тако је!"..
А не гледам на партију,
Ја под свију.
Сваки ми се руке лаши:
„Тај ј' од наших!.."
А кад дође да глас дадем
Ја с' украдем.
Јер догурак већ до паса —
Немам гласа! —

Милорад Петровић
из „Сељанчица"

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Извештачу из фабрике шећера. Рукопис примили,
али је потребно да дођете
у уредништво ради усменог
споразума. Ствар је заиста
велика али баш зато се мо-
рамо уверити о тачности.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браћино позориште

Вечерас, у петак 14. марта:
Карло (нова комад. Први пут).
Ла не [illegible] (фамилијарна
шала).

Поред ових комада у програму
су 18 најоригиналнијих тачака. По-
сета је вид. Браћи увек одлична.

Осетно у будуће! Под тим насло-
вом *биће* у недељу приказана је-
дан новитет, који ће се јако до-
пасти својим играчима класне луг-
раје. Новитет се приказује у Бра-
ћинском Позоришту. —

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. По службеним
саопштењима објављеним у
новинама, Рифат беј турски
посланик у Атини наименован
је за амбасадора у Лондону
а Абдул Хамид беј саветник
амбасаде у Лондону наимено-
ван је за посланика у Мадриду.

Одред од 8 војника и 2
жандарма, који је спроводио
ради заштите бугарске сељаке
који су се враћали са пијаце
из Мелника свађака сереског
нападнут је и побијен из пу-
шака у једном кланцу. Сеља-
ци спровођени сви су живи и
здрави. Ухапшено је осам сум-
њивих сељаке Бугара из об-
лижњих села. Истрага је пре-
дузета.

УСКРШЊА ИЗЛОЖБА
КРАЉА ДИЈАМАНТА
Кнез Михајлова ул. бр. 8. — Београд.

Још кратко време биће изложе-
но и продаваће се најлепши и нај-
бољи галантерије стари и разног
Шљунка за навит исход кошт[а]ња
цена. Тако што је пре било 8 дин.
сад док комада 1·50. На лагеру
се налази још неколико хиљада
комада *Брошева, Пуштвна, Ман-
фица, Гривне, Дугмад за ман-
жетне, Мушких и Женских Лан-
чића* и т. д.

Велики избор ручних *Мушких
и Женских Сатова, Дозлеђа,
Кутијчица, Игле за Шешире и
за Машне*.

Велики избор многих новости
за Ускршње поклоне.

Краљ Дијаманта
Кнез Михајлова ул. бр. 8. — Београд.
1222—10

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

РОМАН

од Ф. ШПИЛХАГЕНА

(наставак)

Као што се та жена све па и
мене свету тако треба да сам и
ја тебе и то за моје љубави ра-
ди Вашега љубав!

Онда кад ти не будеш жена ла-
ката више не само своме да-
ном да будеш ово исто љубазна,
као што је ти сад можеш — онда,
ах онда ћу знати шта је живот!

Шта ме се тиче остали свет!
Од како сам видео тебе ја само с
тебе мислим и све је остало за
мене нестало и заборављено!

Мелита је спустила главу, видела
пре је овај олуј страсти и љуба-
ви Олденбургове пробудио, па је
после тога не говорећи Олден-
бургу ништа, дохватила његов
дневник, отворила га, и пошто је
прво по њему прелетела листове,
стала на њему читати.

Олденбург је са зањесом сле-
дао њену лепоту, и са великим
непромишљеношћу њену привржност
и хладнокрвност.

Мелита је читала гласно:

„Човек који по својој природи
хоће увек да свачим што је жело
а кад једном добије оно што је
желео, онда му се то учини не-
што прво што може добити је-
дно дубине и боле. Човек оно-
ја у себи центрифугалну, а же-
на центрипеталну снагу наравног
света.

Начин којим се ова два контра-
ста састављају код људи је љубав.

У љубави према жени осећа чо-
век да живот није тек нешто про-
лазно и досадно, тако што и
жена, љубећи племенитог човека
може да види колико је свесно
бити не полубљена ни у једнога."

Мелита не хтеде више читати,
затвори књигу и погледа у Ол-
денбурга који је сад пред њом
стајао преоптерећени руке према
прсима.

О, Мелита, рече барон Олден-
бург потом крајње мирно која је
сад била постала. Обећај ми да
ћеш ми ова реча као што ти бу-
дем читао! Хоћеш ли?

Ако уздахнем и погледаш мажу!
Ако погледаш! Ти не тако то-
лико много свиђај, па опет ја
хоћу да прво свега тога пре ћеш
и да те питам.

Питај! рече Мелита.

Реци ми да ли се ти тајно у-
дружила да не љубиш због тога
што ме не можеш љубити или због
тога што сам ти досадио?

Олденбурге!

Не љути се, Мелита, ја ти ни-
сам морао рећи оно о чему увек
мислим и што ми никад не да ми-
ра. Али ти сад не будеш ре-
кла срце ће ми препући од туге
и неверице! Ти знаш колико те ја
поштовао и безмерно љубио.
Жеља да једном моја будеш ра-
да је у мени од моје осамнаесте
године! Без тебе не сам ни
могао ни узео живота. Тебе ја
не гледах онда ми се чини да сам
у ужасном краху и кад сам крај
тебе и тобом, срце ми је препу-
но блаженства, груди препуне ми-
ра и онда ми се тек на једном
сврши пред очима кад ми кроз
главу пређе ужасна мисао.

„Та она те не љуби! Ти си са-
мо луда варалица!" Мелита то је
тако страшно да би моја окол-
на мисао била на најтежи начин у-
мирати него о томе мислити. Ја
онда уздахнем и не умем да мислим.

— Можда ми се на пута, — из-
то је управ што често пута до-
ђем к теби и та се чудиш шта
ми је!

О, Мелита! Ти реци ми да ћеш
бити моја из илузије и да роба
твога узела.

Олденбург је ово последње го-
ворио са таквим огорчењем да
му је глас дрхтао као да је из
његове изашао.

Мелита је то добро осећала;
знала је да би сад ситуацију про-
менила само једна реч, па шта
она је ћутала.

Мелита! рече барон као да је
хтео да она да је пробуди. Она
се трже, па рече онда кроз тихи
глас:

Немој да предвидиш са сре-
ћом, Албберте! Колико много те
ја волим то ваш мана не морам
казивати али што се и ја за-
довољава свим што имам.

Видим Адалберте, то нико бар
најзадјашња дошло је баш у згод-
но време. Ти се мораш бринути
за твоје дете мало другије, ти
га мораш к себи узети! Ја моја
дужност да живот њена мила ми је
али радостан али кад буде знала
мало да је твоја љубав према мо-
ме [illegible] из твога племенит-
ога срца љубав према твога рође-
нога детета.

После тога, Адалберте помисли
само ово: Да, ти можда не љубиш
више ту старију жену, која је јед-
ном учинила да се страст и љу-
бав младога барона заборави до
свих граница, али она је прво
свега тога мајка мати твога дете-
та, и ти мораш то уважити у сво-
ју побре. Шта би ти рекао тво-
јој Чапи кад би те она упитала:
„А зашто је мој мога она друга
жена а није она коју ја зовем
мајком?"

Барон Олденбург осећа се у-
врђеним. Он стаде ходати по собе
па се затим поново заустави пред
Мелитом па рече:

Кад се Оснавда Штејнов поново
[illegible] пут вашом оном кад ви
се са њиме у Фихтенову раз-
надили?

Олденбург је ово изменио ре-
чи [illegible] и нагло и књига и ру-
ке, но мало љутитим гласом.

Мелита погледа у њему. Она
Оснавда није писала ни у Фих-
тенову и тако да после тога још
није пут.

(наставиће се)

МИЋ. МАРИНКОВИЋ
адвокат
Симина улица бр. 22.
168.—10

ВРЛО ЕКОНОМИЧНО
и на сваку кућу прилагођљиво!
1 врећа 5 кг. бели бубрег дин. 1·95
одмах за разводњење као и за остало
једно:
Један литар 1 кг. 0·95
Већ од грам са литром 1 кг. и 0·95
грам сапуном и упутом, цена
1 врећица бр. 1 „Бели, најбољи Бел Ехо"
дин. 2·50.
5 кг. готов декоруј по Нешеру 1·75
1 врећ. најлепш. крепшавају у воду 100
до 120 кгр. дин. 2·50 и т. д.
Препоручује радња
ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
Краљ. Срп. Дворски нефтеруч
Београд (Теразије)
Телефон бр. 46.
Г.г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаљем готов и на врећи.
137 4—

РАДИОНИЦА
Кајчић Штамбића и Печатарија
А. М. КОЦИЋА
Београд до „М. Косовог" Телеграф.
Препоручује се за израду свима надлештвима, друштвима и ин. чланова најсолидније.
100 ИЗРАДА БРЗА и ТАЧНА 2м6
НАЈЈЕФ ОЕ израђени кућни печати, израђују цене вам поредним начином. Кориснички упутства у кући. Радом сигурно сигнатурним комбинацијама, једним штемпе и једним малим стампе, великом поуздањем и лагумом.
Обратите се за услове у мојој кући самосг. дана од 2 до 3 час. по подне. 117 4—

ПРОДАВАЧИЦУ
Потребујем за кошу мешану мешану радњу. Треба да је *католикиња*, да говори српски и немачки и да није млађа од 20 ни старија од 30 година. Место стално. Има да добија. Представити се у радњи
РОЗА ШТЕРН и СИН
Кнез Михаилова ул. бр. 11.
136 *код „Цветне Пијаце".* 3 11

У МОЈИМ КУЋАМА: Цар У ресторан и Банатска улица, има одмах за изнајмљење сваки већи или мањи апартман. Сваки апартман има воду и канализацију.
Цена је врло умерена.
За услове обратите се господину Милорад Павловићу трговцу или настојнику куће.
Милорад Павловић
Фирма: Павловић и Пашовић.
128.5—10

18.000
квадратних метара земљишта на Топчидерском Брду близу осмене школе, погодно за виле и дућан. Имање је удаљено од моје кафеи станице *Сенчи 12 а од Цветне Пијаце* 5 минута хитрим. је благородном месту.
Исто имање и *на пароните* од *пруге* до Београда.
Цене и услови врло *лако*.
Јован Ж. Јовановић
адвокат ул. Војводе Мишића бр. 25.
72,13—15

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА
у манифактурној радњи код
Урошевића и Кокца
Кнез Михаилова 28
трајаће само
ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.
Упоредимо сваког да ће искрености своје распродаје која ће моје обилне рекламе већ коначно на шаљивање лепшег дела.
Цене су невероватно ниске.
104 6—20

ПАРТИЈА
2·50 Рукавица гласе 2·50
ВЕЛИКИ ИЗБОР
женске и мушке у свима бојама на ул. 10, модерно прошивене
Пар за 2·50 дин.
Лазаренић и Стојанић
прави Мајдан Књегиња
119 1207 6.

У недељу 16. марта у 3 и по часова по подне у свој сватовски апартман ће
кћи сер
РЕЈНА (Лола)
са сватовима
Јаковом Катарибасом
кћи сер
ЈАНОВ
са сватовима
РЕЈНОМ (Дејзи)
Београд 1905. Краља Александра бул. 1
Пошто нарочитих позивница неће бити, то молимо сроднике, пријатеље и познанике да ово сматрају као позив и радознале не иду заједно присуством увеличају нашу радост.
Честитања примаћемо у сватовима.
Сеоја сватова
Београд ул. 22 Ватрогас Стевић 6
Бокор М. Јабланци **Венецијанка Катарина**
из Шапца
Адреса за телеграме: Јабланци Катарина — Београд.

У недељу 16. марта ов. год. у 8 сати по подне у београдској синагоги свадбени ће се
ФЛОРА
кћи сер
Симон Ј. Давидов
пор. из Вишеграда
СИМО
Београд 1. Сарајевска Београдска 1
ДЕБОРОМ
кћи сер
Јосиф М. Леви
пор. из Вишеграда
Пријатељи познанице неће бити, с тога родбину пријатеље и познанике молимо да ово сматрају као позив и радознале не иду заједно присуством увеличају радост.
Честитања примаћемо Краља Александра ул. бр. 30
Београд — Сарајево Катарина **Београд — Јосиф М. Леви**
пор. из Београда пор. из Вишеграда
Телеграми адреса: *Катарина Леви, Београд.*
1012—3

ВЕЧКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварцове
Љубљана ул. бр. 13. преко пута Трговачке Банке
Препоручује се на нарочиту пажњу своје *на најсавршенији* *на закупљене* *Стекла произведене моделе. Истакнуте* *Наређења* *Поруџбинама* *послала* *Поштом*
ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Ђумбирова и сушењара
Препоручује својим муштеријама одличне и по умјетничкости своје огромно спомињуће зирева у најбољем избору. Има преко 20.000 комада разних величина зирева мушких, женских и дечијих у свима квалитетима и у низак по стојећи и модерним бојама, у разним величинама и за разне потребе мушке, женске, пољопривредне и чисто свечане. Цене су од 90 пф. дин. по ин. нагас и строго су утврђене. Цене су остале исте као и пре ове године, и ако је робе све скупе и прибор за зирове поскупио са 30 на сто, ов. год. моћи ће у обиљу сваковрсну зирову и продавнице.
Трговцима који купују на више дајем и на ств. наш шкоп. Примам све врсте одрезака, и на одрезима купљеним на моје фабрике инкрасирам сигнет сигурно у једно време.
Адресе на моје фабрике молимо да исказујете у мојој фирми која се налази у улици Вука Чарапића бр. 13, на горњем спрату код кафеана код „Златног Јелена."
Сваки је конкуренција искључена
С поштовањем
Мошо Ајрам Маца
ФАБРИКАНТ ЗИРЕЛА
10—

САЛАМЕ

Част ми је јавити п. т. потрошачима, да сам почео продавати моју коларску салаше, израђену у мојој клаоници у Великој Плани.
Салама је изврсног квалитета и надмаша све домаће произведе ове врсте.
За продају у Београду поред сам споменуте г. г. *Величковићу и Гаврановићу*, бакалима у Коларевој улици бр. 5, до другорепе „Гуслар," које ће моју саламу продавати по
Дин. 2·50 килограм
на коларске леће од 3 кгр.
За унутрашњост примам поруџбине за коларске преко 4 кгр. у мојој клаоници по цени
Дин. 2·40 килограм
за готово умотрен или полупом.
Молим п. т. потрошаче да се изволе уверити о изврсном квалитету и одличном укусу моје салаше.
С поштовањем
В. ШУМАХЕР
КРАЉ. СРП. ПОВЛАШЋЕНА КЛАОНИЦА
Велика Плана.
118,3—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Он лежи на самој средини главне улице Албанеза, близу кеја, ваздушно и пријатно.
Наручити ручкове спрема се за крстовне.
За време поста узет ласна јела и риба
Све собе новог лукса сва 30 новима електричним трошка грејање и свакојаким другим погодностима.
Обраћа пажња пословодилаца доброг хлеба рада умрла.
Цена кафу за ову сезону спуштена

Гостиница код „ДВА ДУДА"
Краља Александра улица бр. 47, у непосредној близини железничке станице и пристаништа.
Има одличну сресну кухињу, чисте и простране домаће лаке.
Топла и хладна купатила
Уметна брза и сигурна.
Цене по договору.
Препоручује се
Гаврило Балобановић.
87,7—30

НА МОМЕ ИМАЊУ
„ЉУБИНАЦ"
крчмиће се **290 динара** на ову 10·00 ов. месеца на ново.
На ње се може доћи по свакојаким путима који воде из Београда и Топчидера на Бањички лозу, на шабанове и непрекидно ће, у непосредној близини Београда, то највише лепше излетиште из Београда с пољима, Земун, Сремчица, Вождовца и т. д.
Кроз цело имање простране су простране улице по којима се може шетати.
За удобне и хладно обраћа се моме наследнику Карлу Кошу продужењу (телефон 109) у кафани код Трговачке Стадионског пруге на пута „Сењаче."
Антоније Митровић
104 6—10 власник у остави.

Дубоко ожалошћени породица *Новаковића* извештавају своје и пожељнике сродне, пријатеље и познанике да ће своје милости и њихов сахрани.
† МИЛАНУ Ј. НОВАКОВИЋУ
бивши београдски трговац и директор листа „За Отаџбину"
давати поучтованије помоћ на гробу у недељу 16. марта у 11 сати ује подне. 1—2

Наша мила и никад непрежаљена
† ЉУБИЦА
преминула је после дуже боловаља 4. о. м. а са кремљена је 6. о. м. пре подне у београдском гробљу.
Благодарно свима који ван зрнине случајне у нашој великој жалости за милом нам Љубицом.
Нарочиту захвалност дугујемо г-ђи Томанији Урошевић, г-ђи Драги и г. Мици Радовановић, директору Народне Задруге, који су нам се пријатељске напоре у прави тренутак, када је драга нам Љубица преминула.
Ожалошћени: родитељи: Драга и Атанасије Поповић професор Београдске Трговачке Академије; браћа: Мирко арт. капетан; сестре: Косара, Мина, Цица, Смиља и Вера; зетови: Бранислав Јелисијевић инжењер; синци Славко, Јелисије Стевић, инжењер и остала родбина.

„Правда" излази сваког дана, — Претплата је за Србију: за годину 36, дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·00 дин. За иностранство за годину 72 дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 9 дин. — Сви уредничке ствари шаљу се на Уредништво и Администрацију „Правде" Београд, Краља Александра булевар број 30. — Огласи и саопштења примају Јавна Агенција „Правда" Београд, Краља Александра булевар број 30. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | СУБОТА 15. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 74. | Телефон 521.

Творац аналогије

у нашем кривичном праву

Између правника и правника може бити исто тако разлике као што може бити разлике између свежња и свежња.

Г. Свет. Станојевић је један од оних правника којима њихова стручност смета да логично мисле. Да је тако најбоље казује његов јучерашњи чланак у „Самоуправи".

Г. Станојевић тамо овако резонује: Кад је Управнику вароши дужност да одржи ред, кад он у томе циљу има законско овлашћење да употреби силу којом располаже, онда он не може одговарати услед тога што је учинио оно на шта је имао права. Он не може одговарати за убиство у овом случају кад услед употребе оружане силе неко лице живот изгуби.

По г. Станојевићу, та су убиства у јавном интересу и с тога је власт управника потпуније у овом погледу дискреционарна. По њему он за прекорачење те власти може одговарати само дисциплински а никако друкчије. О убиству као кривичном делу не може бити ни речи, јер делу које се на овај начин могло догодити оскудева „противправност."

Из „општег овлашћења" које има управник да одржи ред а ради тога у крајњем случају употреби и силу, г. Станојевић изводи право Управника да наређује или врши убиства.

Што на то изрично законом није овлашћен то је с тога што закон није могао предвидети све случајеве у којима се неред може догодити.

За доказ својих навода г. Станојевић позива се на одредбе које говоре о робијашима:

„1. Ако би робијаш напао на стражара који га чува или на кога званичника постављеног за надзор, па се овај не би могао одбранити и блажим средствима такав робијаш савладати, власан је на њега пуцати и убити га.

„2. На робијаша који би испред стражара који га чува бегао па се на позив истога не би вратио и покорио се, ако га стражар не би могао блажим средствима од бегања задржати, власан је на таквог пуцати и убити га". (36. XIV стр. 92).

Цитирајући то г. Станојевић вели: „Не би било никакво разлог кад би се казало да су у случају о коме говоримо били у питању апсеници а не робијаши, јер смо видели да законодавац није могао да предвиди све случајеве нереда који могу да се догоде".

Из свега овог што је г. Станојевић навео излази несумњиво ово троје:

а.) Да према општем овлашћењу које по закону има управник вароши да одржи ред и ради тога употреби силу, њему стоји до воље да из револвера или пушкара[illegible] хапсе и пред суду и да због овог прког може одговарати само дисциплински а не и кривично.

б.) Да се робијаши, код којих је утврђена кривица и за ову осуђени и притвореници код којих кривица има тек да се утврди, могу сматрати као једно исто и

в.) Да је у кривичном праву допуштена аналогија, јер се из општег овлашћења о употреби оружја и случаја који говори о робијашима може изводити законско овлашћење о убиствима у свима случајевима нереда „које закон није могао да предвиди".

То се по г. Станојевићу има извести као последица права полицијских власти да употребе оружје.

Па зар није г. Станојевић својом логиком и стручношћу заслужио да замени Милимога Марка и да заседне у кабинет поред војног ђенерала Путника и стручнога Јове Честобродичког? „Самоуправи" се пак мора завидети јер је обогаћена још једном теоријом сличном теорији о убиствима од г. Стојана Протића.

М. 19.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ

ДРАНГУЛИЈЕ

Разни појмови

— Ја се нисам дивио краљу Александру, али сам поштовао његову крађицу.

— Ја не поштујем краља Менелика, али се дивим његову — апетиту...

СТРАНА ПОЛИТИКА

Биловљева балканска политика. *(Зрачак наде. — Зли дух. — Преступна улога Немачке. — Опасност за мир. — Немачка кривица).*

Лондонски листови живо претресају говор пруског канцелара кнеза Билова о спољној политици Немачке. „Дејли Хроникл" мисли да је кнез Билов имао за потребно да даде несимпатичан говор о македонским реформама предлозима сер Едварда Греја, али сада зрачак наде у томе, што је кнез Билов нагласио важност одржања европског концерта. „Дејли Њуз" вели да је тај део говора Биловљева сасвим неискрен. „Без невољеног повода," вели тај лист, „напао је кнез Билов [illegible] на реформе план сер Едварда Греја. Он је у ствари поново открио Немачку као злог духа блиског Истока, као пријатеља Султанова, као [illegible] турског [illegible], који први [illegible] једног [illegible] народа. Ми Немачкој желимо добра и хоћемо да јој будемо пријатељ, и учинили смо све што се могло да омогућимо то пријатељство, али морамо отворено рећи, да докле год Немачкој буде по вољи да продужи своју преступничку улогу на Балкану, ми ћемо је непрестано сматрати као непријатеља правде и опасност за мир. Кнез Билов говори о одржању [illegible] и говори скромно о концерту, али је [illegible] појава а концерт је само сенка, ако му је главни [illegible] посматрати како у [illegible] свој [illegible] жртву. Ми се надамо да ће сер Едвард Греј [illegible] своју политику. Кад Немачка чини овај акт издаје човечанства, онда се мора објаснити да је Немачка крива."

Мале приче за велику децу

Згодна теорија

У Варшави затворе полиција два брата, Јована и Јована Карла у казамате. Јована осуде судови на три месеца затвора, а Јована Карла на вешала. Кад је дошло време да Јована Карла обесе, апсанџија који је стајао под управом шефа полиције погреши и преда целату место Јована Карла, Јована и овај га обеси. И ово је оно по полицијским појмовима једна обична ситница [illegible] је због ње направљена ларма.

Шеф полиције позове апсанџију па се стаде на њега издирати: „Магарче један, како си могао да учиниш такву глупост?" „Опростите ми господине шефе, опростите ми!" јадиковаше уплашени апсанџија. „Нисам тачно знао који је од њих двојице требао бити обешен па сам узео онег старијег."

„Магарчино једна," дрекну на њега шеф полиције, „сад је због твоје глупости страдао невин човек! Зар не знаш шта је дужност искусног полицајца? Кад ниси знао ко је од њих двоје осуђен на вешала, онда си требао обојицу да обесиш и онда прави кривац не би могао да избегне казну. Одлази лудаче!"

*

Кажу да су наши полицајци поступили по овоме рецепту 16. септембра прошле године. Кад нису знали ко пуца из апсанџијске собе, да ли Максим или Миша Новаковић, они су убили обојицу „да прави кривац не би избегао заслужену казну."

Српске земље

Пропаганда за децу

Неки Илија Косињало из Зенице нашао је у Сарајеву код једног Србина своје женско дете, које је [illegible]. Ту [illegible] је тај Илија [illegible] дете и одвео га у Штадлерово сиротиште, где ће се [illegible]. Илије [illegible] Да ли буде то [illegible] правде?

[illegible]

Из Зворника јављају сарајевској „Српској Ријечи", да су [illegible] у Зворнику и [illegible] у фирјеру и [illegible] игре.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Уговор пред одбором. Данас после подне почеће у финансиском одбору Народне Скупштине претрес трговинског уговора с Аустро-Угарском.

Опструкција. Што се више приближује време кад ће у Скупштини отпочети претрес трговинског уговора с Аустро-Угарском, у публици је све веће интересовање о држању опозиције, нарочито да ли ће ова повести одлучну техничку опструкцију на том питању, као што се било чуло. Међутим, по самим извештајима, у скупштинском клубу најјаче опозиционе групе, у самосталском клубу, то питање још није рашчишћено. Мишљења су

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зеваха

— Превод с француског —

XXVII

Крчма на фирентинском друму

Било је више од сто дуката, не рачунајући [illegible] и извесног талира [illegible] имала.

— Богме рече он весело, монсињор Цесар уме да буде паметан само кад хоће... Хвала Цезаре!... Заиста сви смо [illegible] за јело, нарочито сада. Зашто не узимам крчму где би се могао на миру и у безбедности ручати?

— На фирентинском друму, господине витеже, налази се једна крчма где ћете бити у безбедности као да сте на две стотине миља далеко од Рима и од Борџија. За моју главу. То је један од најбољих пријатеља. Он [illegible] био на руци [illegible] и чувао ми је у својим подрумима неке ствари које су нам биле на сметњи док нам се небо [illegible] да их [illegible] даље и за то је имао само један мали део у добити.

— Да видим, поштен човек... Али сад се не може пробирати... Хајдемо у ту крчму. Но, чини ми се да је и ја знам.

Рагастенс се осмехну сећајући се свога првог састанка са Цесаром Борџијом и свога двобоја са страшним Астором.

Било је скоро један час по подне кад приспеше у крчму на фирентинском друму. Док је Спадакапа водио коње у шталу, Рагастенс уђе у једну овећу собу где [illegible] пријатну свежину. Био је страховито гладан.

Прва му је брига била, дакле, да поручи добар ручак служавци која му приђе да види шта жели. Али кад је девојка већ почела да поставља сто, газда уђе у собу и поздрављајући витеза рече шапатом:

— Господин је од наших, како рече конушар...

— Од наших?... Којешта!...

— Да, продужи гостионичар намигујући. Немате се чега бојати... Ако желите одвешћу вас у једну одају где ћете бити у потпуној безбедности и ја ћу сам имати част да вас послужујем...

— Давна ствар, рече у себи Рагастенс смејући се. Сад сам стекао и ту славу да ме убрајају у лопове...

Он пође за гостионичарем. Овај га одведе у једну собу на првом спрату у коју се улазило преко узаних степеница чији је улазак из дворишта био скривен џбуњем.

— Никоме неће пасти на ум да овде тражи господина, рече он. Господин може ту остати и неколико дана без икакве опасности.

— Хвала вам. И дајте ми што пре да ручам.

Соба беше мала али беше удобно намештена за дуже борављење. Имала је постељу, [illegible], сто, неколико буктиња од воска, [illegible] и књига за разонођење. Мали прозори са затвореним капцима гледао је на друм. У крајњој опасности могло се и туда побећи.

Гостионичар се ускоро опет указа [illegible] котарицу [illegible]

[illegible] ручак у [illegible]

— Нека дође к мени чим довршн ручак.

Једући журно Рагастенс је размишљао.

— Чудна ствар! рече он у себи. Био сам у Риму у друштву највеће господе и видео сам само одвратна злочинства, срамне мисли, сурову самовољу код једних, подло пузење код других. А сад сам наишао на сељачког лупежа и он ми спасава живот! Дошао сам једном обичном гостионичару и он ми даје уточишта! Зар је потребно да човек буде тако далеко од привилегисаног племства па да нађе праву племенитост срца?...

Ово филозофско размишљање прекиде долазак Спадакапин.

— Јеси ли ручао? упита витез.

— Има десет година како нисам овако јео, господине! Чудновато како човек добро једе кад зна да хлеб којим се храни није зарађен проклетом крвљу!...

— Добро!... Јеси ли одморан?

— Могао бих јахати до мрака ако би требало.

— Врло добро! вратићеш се у Рим.

— У Рим! узвикну Спадакапа уплашен. Зар господин витез не ће да будем више уз њега?...

— Не то! буди миран... Дакле, вратићеш се у Рим што брже можеш. Знаш ли улицу Четири Кладенца?

— Знам добро! Вода са кладенца што истиче на четири стране често ми је послужила уместо вина...

— Добро, прекиде га Рагастенс, закуцаћеш на врата куће која се налази према [illegible]. Питај за господина Макијавела... Јеси ли запамтио то име?

— Макијавел, запамтио сам!

— Кад га будеш нашао, рећи ћеш му само да извести свога пријатеља Рафаела Санција да сам ја овде и да ћу га чекати до сутра. Затим ћеш се вратити. Јеси ли разумео?

— Јесам. Кад треба да пођем?

— Одмах.

Спадакапа се брзо спреми. После три минута Рагастенс чу брзи топот његова коња који се брзо удаљавао.

(наставиће се)

у самосталском клубу о томе подељена. Док један део, нарочито посланици који станују у Београду, препоручују опструкцију као једино средство за обарање немогућег функционарског режима, дотле су други, нарочито посланици са села, одлучно противни опструкцији. Како ће се ово питање најзад расчистити, видећемо за који дан.

Народна Банка. Данас је и на другом читању усвојен законски предлог о продужењу повластице Народне Банке, и тиме је тај закон коначно усвојен. Очекује се да ће тај закон бити одмах потписан и обнародован још у сутрашњем броју службених новина.

Морају ли бити осуђени? Тако се јуче пита Београд о судбини Михајла Церовића и Јанка Вукасовића после познате одлуке опште седнице Касационог суда. Свејавно мишљење у Београду држи да они морају бити осуђени, јер је највиши суд у земљи својом одлуком већ утврдио њихову кривицу. Међу тим правници не мисле тако. Они уверавају да је Касациона одлука меродавна само за стављање под суд а не и за осуду. Јер, веле правници, пресуда, се дакле ослобођење или осуда, зависи од доказа и момената, који се изнесу на претресу. Према томе, какви се покажи изнесу на претресу, и Церовић и Вукасовић биће осуђени или ослобођени.

Завршен претрес. Јуче је у Народној Скупштини завршено прво читање буџета за годину 1908. усвајањем буџета прихода и финансиског закона. После пет дана биће друго коначно читање.

Утисак. Одлука опште седнице Касационог суда по злочину о убиству Милана и Максима Новаковића 16. септембра прошле године у главној полицији, учинила је велики утисак у Београду. Сви су њоме задовољни, па чак и — фузионаши. Они кажу, да је том одлуком подигнут опали углед нашем правосуђу, а нарочито да је њоме с леђа радикалне странке скинут силни терет — морална одговорност њена за оно непотребно убиство.

Руски македонски предлог. Руско министарство спољних послова добило је одговор аустро-угарске владе на руски предлог о реформама у Македонији. Нота аустро-угарске владе, која је написана веома предусретљиво, примљена је у Петрограду с нарочитим задовољством. Руски министар спољних послова одмах ће и то повољно одговорити на аустро-угарску ноту па ће онда у државној думи говорити о руској балканској политици.

Прети. Чује се да је бивши управник Београда Церовић, у разговору с једним пријатељем о одлуци опште седнице Касационог Суда, рекао како ће сад тек „одвезати торбу" и показати многе ствари, које су до сада биле непознате, и како ће тек ту наградити овај „политички швиндлер".

Притвор и окови. После јучерашње одлуке Касационог суда о убиству у главној полицији од 16. септембра пр. год. настало је живо интересовање о томе шта ће још данас или сутра постићи бив. управника Београда Церовића и његова доглавника Вукасовића Јанка. Они су од Касације означени као извршиоци убиства у главној полицији, а за убиство се, чим се стане под суд, мају ставити и у притвор и окове. Велика већина публике у Београду тврдо верује да мора по закону тако бити, док други, мањи део, истина мисле да морају бити стављени у притвор, али да могу бити пуштени на јемство да се из слободе бране. А чим, веле, може настати ова последња могућност, онда они не могу ни бити стављени у окове, јер иначе не би могли бити пуштени на јемство.

Народне школе. Министар просвете и црквених послова одредио је комисију за израду новог законског предлога о народним школама.

Предавање. Г. др. Милан Јовановић Батут држаће 16. о. м. у 5 часова по подне у сали универзитета интересно и важно предавање на тему: „О браковима који [illegible] народне снаге".

Месарска Банка. У недељу 16. ов. м. одржаће се годишња скупштина акционара „Месарске Банке" у пивници код Богорађа, на којој ће акционари изгласити неповерење својој досадањој управи, чији су чланови образовали заговорничку „конзорцију", која је на штету акционара повукла сав капитал из Банке и уживала сав њен рад.

Конзорција је дала у прошлој години Банци зараду од 20.000 динара, а један који хоће да пренесе на Банку 9500 динара. Дакле, дала је Банци зараду од 10.500 дин. на 250 хиљада дин.; за покриће је дала кожа [illegible] од магазе налазе се код чланова конзорције.

И ако чланови „конзорције" јуче на све стране, купују гласове, обећавају високе кредите и личне услуге, ако остану на управи, опет је већина акционара решена, да раскрсти са досадањом управом, чије неисправности изнела комисија, одређена од стране министра нар. привреде, и да управу банком повери људима, који у Београду, а нарочито у редовима месара уживају глас исправних и поштених људи.

Ову прилику не треба да пропусти ни један акционар да дође и да свој глас за поштену и просветну ствар.

Поништена забрана. Првостепени суд за град Београд поништио је решење управе Београда, којим је био забрањен прекјучерашњи број „Правде" због чланка „Српске парламентарне невоље."

Веридба. Госпођица Милка ћерка г. Љубе Исаковића трговца из Лешнице верила се са г. Миланом Грубановићем саобраћајним жељезничким чиновником.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

† Белгиски краљ Леополд тешко је оболео. Он већ три недеље не излази из собе. Лекар га посећује два пута дневно.

† Услед смрти војводе од Девоншира, енглески горњи дом одложио је седницу. То је у историји сада први случај да горњи дом тим поводом одлаже седницу.

§ Енглески краљ Едвард посетиће у априлу дворове у Христијанији и Копенхагену.

„* Принц и принцеза Валски отпутовали су у Немачку.

„* Стање здравља енглеског министра председника Кемпбел-Банермана још је неизвесно, врло рђаво и даје повода озбиљном страховању.

§ У истарском-Д[illegible] поморају, [illegible] и највећем [illegible], подано се пожар који је на кратко време обуставио сваку игранку. Штета износи 1,000.000 до 1,135.000 дин.

(§) Страни [illegible] португалског диктатора Франка изаслан је своје пријатеље у Лисабону да спасу за династију монархистичке манифестације, јер странка не ће, Лисабону оставити [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Онима лудацима

„Самоуправа" је јуче донела једну мотицу, у којој вели, да је „Правда" изнела једну вест о г. Марку Трифковићу, тврдећи да је отпутовао у иностранство да прегледа осуђеничке заводе. Г. Марко је, вели „Самоуправа", отпутовао на Приморје да одведе децу.

Ми смо колико јуче рекли да су они у „Самоуправи" сасвим излапели, и то велимо и данас јер, да није тако, не би онакве ноташе писали. Није то „Правдино" тврђење кретени један, да је Марко Трифковић отпутовао у иностранство ради студирања казнених завода за малолетнике, него је то тврђење „Вечерњих Новости". Ми смо ту вест прочитали у томе листу и, пошто је ви, мамлази једни, нисте демантовали, сматрали смо с правом да је тачна и на њу смо реаговали. Ако дакле сматрате, да нисмо у праву што смо критиковали одлазак једнога министра у иностранство да о државном трошку изучава [illegible], онда нам на то одговарајте, а немојте нас исправљати у ономе што ми нисмо тврдили него на основу тврђења других сматрали као тачно.

Мишоловка

„Самоуправа" јуче демантује наше тврђење: да је Земаљска Банка штетовала 46 хиљада динара на извозу стоке за Александрију и упућује нас, као на неки доказ, на годишњи извештај тога завода. Разуме се, да је тај демант написан више за наивне акционаре Земаљске Банке него за нас, јер само наивним људима може бити меродаван годишњи извештај једнога завода као што је „Земаљска Банка", али је „Самоуправа" и поред тога ипак награбила нас.

Ми смо, као што се зна, тврдили да је тај губитак претрпљен у времену од 1. Јануара ове год. па до данас а о раду из тога времена извештај ће се правити тек Јануара 1909. год. (ако т. ј. Банка дотле угине); за успех или неуспех из тога времена извештај на који се „Самоуправа" позива није дакле никакав доказ.

Интересантно је, да „Самоуправа" пита и „Правду" и „Видело": шта се њих тиче губитак „Земаљске Банке", кад у томе заводу нема ни једног динара непријатељичког? А откуд ви то знате? Ми на пример знамо, да многи акционари „Земаљске Банке" вире из напредњачких џепова и кад би се пошло мало по трагу, ко зна у чију би нас кесу ти акционари одвели.

Но, то је у овом случају споредно — бар за „Правду". „Правда" се није у ту ствар мешала, док ви нисте познатим вашим пандурским безобразлуком и у препирци са „Виделом", ланули и на њу. Тек онда нам је „Правда" одговорила и показала нам да вас зна и познаје — и то добро познаје. Признајемо да је врло лако могуће, да ви сви скупа, колико вас год има у уредништву „Самоуправе", немате појма како стоје ствари у „Земаљској Банци", али, то још није доказ да је тамо све добро. То може да значи само то: да вас они, који сада по Банци пршљају, вуку за нос, али то не мора бити сметња нашем и вашим пријатељима сазнању правог стања ствари. Треба да будете на чисто са овим: Чаршија зна врло добро како који завод стоји и никакво причање нити улепшавање извештаја ту не помаже. Као што миш осети сваку мишоловку у којој му је сапрут заклопио и неће у њу да уђе и кад је најлепше парче сланине у њој, тако и они у чаршији осете у коме је заводу било киксa, и ништа их не може намамити да о њему лепо мисле.

Не правите дакле нас, него гледајте да вам се Банка очисти од — мишољака.

ИЗ ВОЈСКЕ

Ратник

месечни војни лист

(наставак)

У току својих 28 година излажења „Ратник" је истина доносио и других прописа и наређења [illegible]

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

роман

од Ф. Шпилхагена

(наставак)

Ко ти је рекао да сам ја Осволда видела у Фихтенау у опште? Ја сам сам помињала да сам ми то прећутала [illegible] овај разговор са циганином и Чиском! Па ако сам га ја у Фихтенау видела и он мене и он разговарали шта онда? То би било оно што сам очекивала! А шта сам га ја после тога свет видела! — Овога пута проговори опет из Мелите.

Онда је мој долазак к теби за тебе толико неприличан као што је за тебе не заслади.

Олденбург прође преко собе, прође огледало и узе свој шешир, био и рукавице које су на столу пред огледалом стајале. После тога приђе Мелити, стаде пред њу и рече: лаку ноћ, Мелита! — Лаку ноћ! одговори млада госпођа не подигнувши погледа са пода.

Олденбург бејаше оклевао, он осећаше један тренутак, два, три, очекујући да ли ће му она рећи коју пријатељску реч, али она је седела непомична, ни једна једина реч не отеде преко њених бледих усана.

Олденбург није знао шта да мисли ни о себи ни о њој. Он је гледао још тренутак, два, а затим се окрете отвори врата и изађе напоље готово посрћући.

Мелита се тргне. Своја се светла угаси и отрча вратима. Али место да их отвори, а она се само наслони на њих подигнувши обе своје руке у висину. Ја сам знала да ће тако бити, да ће тако морати да буде! једва промуца она и бризну у плач.

Сиромах, сиромах Адалберт!

На једном лице се њезино [illegible] одмах над прозором. Она оде брзо к прозору, отвори га и нагнувши се дубоко над њим стаде све док се гласа повикне:

Адалберте! Адалберте!

Али олуја која је снежне пахуљице по њеној коси бацала, разбијала њезиним гласом, тако да га нико није могао чути.

Цела [illegible] већ је бивала све мања и мања, а најзад је сасвим изчезла.

ТРИДЕСЕТА ГЛАВА

Преко ноћ је настала зима. Густ снег бео је нападао за читаво пола метра. Све је било као застрто белим срдећим покривом.

Олденбургу се чинило да се не може сит нагледати и надивити ове сентименталности, која је целу природу била освојила.

Он је на прозору данас проводио три четири сата не знајући ни сам премишљајући о свему што се јуче збило.

Сврђан тако није ни приметио свога верног слугу који га је [illegible], брижљиво посматрао, а [illegible] ни [illegible] су отворени стајали, па по соби.

Чак и верна жена верног слуге, добила и стара Тузанда већ је по други пут ушло у собу да каже господину барону да [illegible] спреман за њега.

Али он јој је и сад као и мало пре рекао само:

Добро, добро, стара!

И после тога прошла су већ три пуна сата. Господин барон још је одмах по ручку на кутији, али до сад није још ни [illegible] од свега.

Сумњам да чека да се промени време, мислио је стари Херман, време не изгледа тако да ће се скоро променити, а после тога оно би било први пут у његовом животу да се држи [illegible] због ружног времена.

Да не чека никога? — Он је већ два три пута упитао:

— Да ли је когод био да ме [illegible]? И на то је увек добио одговор [illegible] уга:

„Није господе [illegible]!"

Увек после у [illegible] је тешко [illegible] и скро[illegible] [illegible] се прозору, почео је престати по соби да добоваа.

Ја велим да се он још мисли да ће нешто добити! рече Херман својој верној Трушини. — Сад је мало вероватно, ако сад ће већ скоро мрак, сунце залази, а он нам се упутио као да је — Боже сачувај — болестан.

После тога остаде барон Олденбург сам у својој соби; он се окрену по над њим да је сасвим сам отвори собна врата и ступи на балкон.

Стојећи на балкону он се ослони на високу гвоздену ограду кроз коју је међувремено ветар.

Рекао је, кад стоји на балкону увек да гледа дивно море, ремишљену околину и високе брегове који су све у снежном белом. Данас није видео ништа од свега тога — Гледао је тврдо и није видео ништа.

Свет му је падао по лицу и оделу, али он није хтео да обрати на то пажњу.

У његовој души било је сад уживање и горе но што је оно време напољу.

Чинило му се као да је он једини у целом овом пустом свету, у коме нема више ни срца ни душе, у коме је завладала вечита мрачна и хладна, пуста ноћ.

Тако ми и треба, промрмља он; [illegible] раније; [illegible] очи да видим! Па шта! Она је била увек тако љупка, тако мила, тако сладак бар у ово последње доба! Шта она може о мени, о љубави коју је само знање [illegible] у стању да осети? Кад [illegible] сам [illegible], све сам корачи и [illegible]!

Два дана, једна ноћ, [illegible] — а то је све што треба да изгледа човеку пута која за се доди допусти! — Ама да ли је лице ова, која воли, срце и карактер — то дакле не питају! Наравно!

Тако ти је са женским срцем! Мила, лепа, бела, румена, невинолице, [illegible] речи — и оне су готове!

Ужасно! грозно! страшно!

Али ако је тог било! Сасвим сам сињему пушчицу коцкају коју сам био низ [illegible] као сам је видео први пут још: — Мислио сам да ме она мене воли мало — бар мало. Али зашто: мало? Не! мало није довољно! Љубила је љубавном свом над је од свег срца и из пуне душе!

А сад: у помет прокоцкао све! — Љубави више нема! — — Нити си ти њој ништа [illegible] твој!

Сам усамљен за сва времена! Никог те не воли! Никог не смеш волети ако небеси да проламаш! Кад ваљаш оруживају се у [illegible] сам, усамљен — — проклет!

(наставиће се)

МИХ. МАРИНКОВИЋ
АДВОКАТ
Сремска улица бр. 23.
9.5.—10

ВЕЛИКО КОЛИЧИНЕ
ВИНА
Под гаранцијом чисте и праве родне лозе дају се сво дано коло најјако-делаитска вина

Душана Тодоровића
Краљевско-Српска Дворска Пивница
и продаје:
1. литар вина „Српски Бордо" дин. 0·75.
1 л. вина *Лозанског бијог* 0·75
1 боца Француског старог бијог вина „Сотерн" дин. 1·10.
1 боца Француског старог црвеног вина „Saint Emilion" д. 1·10.
1 боца Француског старог црвеног вина „Médoc" дин. 1·40.
Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости шаље точно и на време.
Телефон бр. 43.
Купујем празно флашје од 1 л. по 0·20 и д.
4545

ИЗДАЈЕ СЕ засебна кућа под кирају цела или појединачно спаваћа Краљевића улица бр. 17. са једном светтлом намештеном кан-целаријом, једном већом и једном малом собом, великом пред-собом и кујном.
Обратити се за услове у истој кући сваког дана од 9 до 5 часова по подне. 117,5—

НОВО!
Излази је из штампе књига: С. Матавуља.
НЕМИРНЕ ДУШЕ
(с поговором Ј. Скерлића)
Цена дин. 150
Фанцијо издање дин. 7·50
Поручке примају књижари
С. Б. Цвијановића, Београд.
У њој је обухваћи 10 најновијих прича Матавуљевих из Далмација и Приморја.
9.5—3

НАЈНОВИЈИ БАЗАРИ
за Србију и Угарску правимо у великом избору има на стоваришту
Књижара С. Б. Цвијановића
БЕОГРАД, Кнез Михаилова ул. бр. 22
9.5—3

КАФАНА
„Царица Милица"
близу Зеленог Венца издаје се од 1. Маја о. г. под кирију. За услове и погледу о братити се сами на лицу месту.
Књижара С. Б. Цвијановића
БЕОГРАД, Кнез Михаилова ул. бр. 22
9.5—3

Сваком корисно
МЕЊАЧНА РАДЊА
ИЗЛОЖБА ЕШЕЊЕВИЋА
Продаје женице најбоље позитиве и таписе, све женскиначалне капуте, даље рабат дке и ће и ћи и пеш четвртке. Купује сваки је и заложене ствари замоља Краљевине Србије и плаћа најбољу цену.
Српске Класје Лутерје ниа на продају за све врсте и шаше све-коме за задаће. Све моћете нетаћи по најбољој цени без конкуренције. *Лозове Дудиште Крста и Дуванске* продаје са врло малом ма платама.
102.8—15

ПОД КИРИЈУ од 1. маја дућан у коме је био филијал К. М. Шандр Кико Михајлова ул. бр. 36.
Уштерп М. Ив. Жељковић и Ком.
91.10—10

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА
у манифактурској радњи код
Урошевића и Кнеза
Кнез Михаилова 31
трајаће само
ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.
Упозоравамо сваког да се користи овом распродајом која ће ће обавља реално већ конкурисано најчувствене ближе разлоге.
Цене су невероватно ниске!
1947—20

УЖАС!!!

Цела Србија прави и дела целе Србије узалуда у ПЛАН рачунајући да ће усред неуговорене стање за зрбију остати без новчане заштите.

НЕ ПЛАЋИТЕ ДЕЦО

Док су жиро ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ ове нас остаити без новчане заштите и ако још уговор није закључен дефинитивно.

ЧУЈМО (за децу)

Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 100.000 залиница.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 90.000 ибераитера.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 150.000 пера одела.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 300.000 пантапона.
Пожурите децо, лудо, жене, да идете јентине робе и по само код ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋА.
За девојчице и велике даме биће добила

150.000 Палето-а пролетних

Ми опет, ми и опет ми, и 100.000 пута ми и ако да кажемо ми и још горе што смо ми

Талви и Мандиловић

Остае нам за целу Србију да ову робу шаљемо уз дотлату а коме се што не дошла пријемо натраг.
130 После Усирса свани жулаш добија по ЈЕДНО ЈАГЊЕ 1—15

У недељу 16. марта у 7 и по часова по подне у свој свечаној кући ће

ЈЕЛЕНА (Лела)
са господином
Јаковом Катаривасом
адвокат

ЈАКОВ
са
ЈЕЛЕНОМ (Лелом)
кћерком г. Ђорђа Аћимовића бив. начелника

Плитко вирочитих пожелавају: њена браћа, а њ. мајка срдачне, пријатеље и познанике да ово сватарју као позив, а радовањем се ако њиховом присуством увеличају нашу радосну радост.
Честитања примаћемо у свечаној
Сали састанка
Зоорској ул. 22. Наташе Стевића 6.
Бокор М. Кибахари — **Фанезијана Катаривас**
Адреса за телеграме: Аибахари Катаривас — Београд.

У недељу 16. марта ов. год. у 5 сата по подне у београдској управној самогани венчаће се млади пар

ФЛОРА
кћерка
Симона Ј. Девијом
трг. из Ниша

СИМО
трговац г. Спасоја Катарџића
ФЛОРОМ
трг. из Ниша

Нарочити пожеваоци неће бити, с тога позивају пријатеље и познанике међу да ово сматрају као позив и радо виђени ће имењаци бити у нашој кући.
Честитања примаћемо Принц Евгенова ул. бр. 30.
Бунић и Соломун Катарџић — Бунић и Јелић М. Лека
трг. из Београда — трг. из Ниша
Телеграмске адресе: Катарџићи Лека, Београд.

„Апотека код Цара Душана"
Dr. Jos. Bypuha
Израђује и препоручује **Бурофен**, који потпуно замењује **Бурошк** одлично средство код инфлуенце, обољења органа за дисање, катара плућа — и свих болести, где се применује Сирутан у једном употребљавању.
Одобрено по министарству Санитетског Савета и решењу господина Министра Унутрашњих дела.
134 **Цена 1 боце 350 дин.** 1—20

ГАЛАНТЕРИСКА И ПОМОДНА ТРГОВИНА
Косте Николића и Друга
БЕОГРАД
Добила је
5—
ПАРИСКИХ МИДЕРА
Најсавршенијих и најмодер-нијих фасона, са правим фи-нијама, без штетних, погубних по здравље, из најбоље свет-ске фабрике под знаком P. D. у разним квалитетима.
NB. Скроман позив муштеријама да се ниједан из ове фабрике неће добити само у нашој радњи.

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЋНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Он ништа не спаже суботе чланова Албанеза високо кулуре са гастрона и вредне.
Изврсна јеловаика сарема са за трпезе.
За време поста увек свеже јела и риба
Ове године целио сам 30 вагала изванредна грожђа турског и смедеревског пресног квалитета.
Отварам нашоју полиновљеним доброг вина рода ове године.
Цена вину је врло знатно сниљена

Прочитај и похитај!!
ОБАВЕСТИ СЕ И УПОЗНИ. НЕ ПРОПУСТИ ПРИЛИКУ

Занатлиска Кредитна Банка
ПРЕКО ПУТА ПОШТЕ — У БЕОГРАДУ
Прима сигурне трговачке штедње и улог у одвоје за **куповину Државних Зајмова**, које ће 2 године вредно нарасти на 200—300 % од сте Државних и Дунавских Зајмова.
Депозит у сви новцима, данас 200.000 дин. Ако трају 30 месеци, онаде тога дође се доиста.
Ако неког не буду, уплатиоци и играти на срећкама.
За сад дају: Земаљски Крижарски Зајам.
Управити се може и обавештења дају: пароа Бочић и [illegible] Дивовић портпарол, Побратим Кнеза Јовановић, Лаза Трећић трг. код асталтерије стакара, Ђ-ка Јовановић столар, Лаза Ђорђевић кочар, Јов. Ђорђевић кочар, Никола Христић позатар и Јовица Јовановић кафеџија на Дорћолу.
Улог траје само од 15. марта до 30. априла ов. год.
Занатлиска Кредитна Банка *отвара ју и помоћи уна једе сваког младог од 1. марта о. г.*
Да уштеди и запреми, ако прилике. 182.1-3.

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана
Препоручује својим муштеријама одлаке и ни увеличаности своје огромно стовариште залиха у највећем избору. Има преко 20.000 комада готових кишобрана мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у свима величинама и по разним укусима најновијих и по разним укусима најновијих, изузетно сваког и часто сваком. Цене су од 90 пар. дин. за по једно и стоје су утврђене. Цене су остале исте као и пре три године, и ако је робе све врсте и прибор за њихово поскупео са 30 од сто, ми ипак нећемо у обзир садашњу цариву и трошкове.
Трговцима који купују на веће дајем 5 од сто часа кинет.
Поводом све врсте поправака, а на сварочене кишобрана из моје фабрике извршујем сигне сигурно у свом стиле.
Амајлије из моје фабрике продаје се искључиво у моју фабрику која се налази у улици Краља Чарлића бр. 13, на горњем спрату код кафеџије код „Златног Анђела".
Свака је конкуренција искључена
С поштовањем
Мошо Аврам Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛА

Дубоко оаложћена породица *Новаковића* изјављује своје и осталих сродника, пријатеља и познаника да ће своме малом и никад незаборављеном

† МИЛАНУ Ј. НОВАКОВИЋУ

банкеом трговачкотабом чиновнику и директору листа „За Отаџбину"

данити поштовањем помен на гробу у недељу 16. марта у 11 сати пре подне. 2—2

„Правда" излази сваки дан, осим дана по...
...је за Србију за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16, за четврт год. 8 дин. Стан уредништва налази се на углу Краља Милана и Добрачине улице, код Кнеза Кобуџ.
Одговорни Штампарија Гаврило Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | Понедељак 17. марта — Београд | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | Година V. — 1908. — Број 74. | Телефон 821.

Просветни скандали у Нишу

— Почетак разговора —

„Магарећи бих према зате-гао на лири својој да звекаве достојно опевам!" — узвикнуо је Харис у пламеној срџби својој, згрожавши се над читавим системом неваљалства друштвеног реда једног.

Не с мање срџбе и с мање одвратности против ружних појава у једном нашем васпитном заводу устајемо као гласник јавности, у толико пре што је овае неисправности легао не у стављеној корумпираности већ у недораслости једнога човека за положај који у друштву и у просветној хијерархији заузима.

Ми смо пре неки дан саопштили, по нишком „Народњаку", ружне појаве и неприлике које царују у Нишкој Гимназији под директством Михаила Бобића, једнога од оних типова који су и од „слабог режима" знали наћи за се користи. Реч је била и бивањима које у тој школи владају и које штетно пресвачу и директор и један професор. Питали смо Министра Просвете шта он о томе мисли. Одговора још нисмо добили — бар не у виду уобичајене исправке. Можда се оно, иначе, спрема, а можда је и Министар Просвете већ једном увидео да би његово ћутање само погоршавало болесно стање у тој школи па је, можда, прешао да томе учини крај. Али било једно или друго — ми смо готови послужити Господина Министра још с некаким подацима који ће учинити или да се о истрази подуже разговарамо или да се Министар лакше одлучи на ампутацију болесних органа.

Ево тих појединости до којих смо дошли нешто путем писања других листова, нешто извештајем добијеним из Ниша а нешто усменим сазнањем.

1. Директор *Мих. Бобић стално* и у *школско доба* употребљава школске служитеље за послугу у својој кући; они по цео дан вуку по вароши његовој кући намирнице, иду по вароши ради других кућевних послова, носе воду, секу дрва, вуку месо, зелен, тумарају с котарицама по пијаци и чаршији и свршују послове директорове куће тако сербез и без журбе и жагора да је све то слика правог друштвеног неморала. Али зато:

2. У школи *никад* нема довољно послуге, те су учионице слабо почишћене, недовољно загрејане и наставна сгтна средства никада на време збринута. Због тога што тако раде:

3. Послужитељи су, с малим изузетком, безобразни у понашању према појединим наставницима, те су многе тужбе од стране наставничке долазиле директору, али увек без жељенога резултата; управо, резултата је бивало али наопаких: директор је момка призвао, са њим нешто на само разговарао, после чега је момак из директорове канцеларије изашао у веселом животу и продужавао своје дотадашње понашање.

За ствари под 1. сведок су нам многи професори и грађани; за ствари под 2. већина професора; за ствари под 3. неколико професора.

4. У гимназији постоји зоолошки кабинет с најлачом орнитолошком збирком. Много су се пута чуле тужбе од наставника Јестаственице, који су се жалили на руковање кабинетом, пошто у њих и не стоји кључ. Има неких нишких кућа које због тога могу конкурисати овоме кабинету, а један наставник природњак уверава да он о томе зна „из тавна чула." То потврђују и друга два наставника, кривећи за све школску управу и наговештујући неке појаве „срамном тргованом." Четврти, пак, наставник прича како је стекао уверење да су момци, наручници, замисљали да су једнаки с млађим указним а сва како старији од изузетних наставника.

5. Знамо и за овакву сцену. Један наставник заборави у канцеларији свој скупоцен амрел. Момци изјаве пропагално да амрела нема. Тада се наставник разгневи и подвикне: „Сви знају за је овае послуга прешла у посовињу; ја сам директору обраћао пажњу на то, а он је ћутао. Зар школа треба да трпи нечије личне рачуне? Ако се амрел не нађе сад одмах ја знам шта треба чинити и према вама и према ономе који вас заклања!" После часа — амрел је нађен: он је био ту у канцеларији, бајаги „увијен" у једну мапу коју су мало пре и оштећени и један други професор развијали тражећи амрел!

6. За услуге под 1. школска послуга уме да буде тако „слободна". Али она зна још нешто: када ђаци траже од момка перо и мастило за катедру, момак ђацима лежерно — псује *матер*, и отера их. Зато:

7. Има разреда где ђаци *ревеном* купују креду и сунђер. То је, до душе, у духу државне штедње, али ако је у питању приврела државна сада би:

8. Директор имао савести је наплаћивати законом прописане марке за извесна уверења и за молбе. Ово је само по себи толико важна ствар да би о њој, када се овако јавно износи, имао министар посебно промислити;

9. Директор *без ичијега одобрења* одсуствује, оставља школу, њену варош и округ; то је све одавно јављено министру, али када се директор за то не упи[...] смао [...] је [...] то да има [...] министарству [...]

[...]ко, не скуп[...]то једна гоми[...]споличара, који [...]кала.

10. Да би се о светосавској прослави по вољи проп(л)евали у школи, ђаци су сами морали набављати учионице и ходнике, пошто је директор нашао да таква луксуз не треба да подносе ни школска каса ни радна снага фамулуса. Чисто би човек помислио да под оном српском школом господари какав Пишта Бачи и грађа Јановић!

Могли бисмо овде додати сила и тачну једнакосту, лажнесту и т. д. Али зар и то треба, ако Бога знате?

Ми као орган јавности најсудњо протестујемо против тих скандала који се дешавају у једној нашој просветној установи и на сред Цариградског Друма. Ми имамо права тражити да строга, савесна, знаљива и непристрасна истрага одмах на лицу места попита све ове школе. А када се овај утврде — нека се примени закон.

Министру се просвете рекло много што шта. Али му ни највећи противници нису споривали чисту руку. Зато и он мора то захтевати и од својих млађих. Народ — не чини он то као Јанко или Марко, већ као министар Краљевине Србије. А министар мора имати само један једини обзир: закон и законите захтеве!

Сада ћемо стати. За данас смо учинили своју дужност. Ми се не нећемо ни „умуч"ки ни у будуће одрећи. Министар, као човек „ла"соког интелекта, зна, па треба и други да знају да за нас важи она песникова реч:

Мачка им је стропоштала беда,
Стаза неће док свет се пробуди!

СТРАНА ПОЛИТИКА

Састанак у Мацама. *(Нема промене. — Балканска статусквоа. — Италија и Албанија. — Грчка сакат и обраћене руке).*

Као што је познато, пре неки дан се у Мацама био састао немачки цар Виљем с талијанским краљем Виктором Емануилом. О политичком резултату тога састанка гласило је нарочито званичан „Ђорнале Тальана" с аутори-зиране стране ово: О карактеру политичке владе тројног савеза у последње су време с одговорних места често давате обавесне и исправне изјаве, које показују, да нису потребне нова вођења, која би тој политици дала промењено оријентисање. Такве објашњаје, што се за јавност на у обзиру задржава нити каква други нејава није формулисао резултате овога састанка. Што се специјално балканског питања тиче, које је у јавним дискусијама владалачког састанка стављено на прво место, довољно је од његова поузданика саопштено, да је искључена свака могућност да влада у садањем положају имају повода да мењају досадашње угодбе о праву своје политике. Сасвим су отклоњена страховања, да би због балканске мешавине могли наста[...]ти неспоразуми. Ит[...]ално ства[...]тања је још од [...] почетка [...] било у [...]гарском

министарском упознати су нарочите наговбе, које обезбеђују будућност талијанских интереса у Албанији а у наговбама, које чине основицу тројног савеза, нема ничег, што би у извесним будућим евентуалностима ограничавало слободу поступања Италије на Балкану.

Судар „Мачве" и „Маргите"

У суботу у вече десила се на Дунаву, код гроцанске аде, једна катастрофа, која је врло лако могла имати као последице и људске жртве. Ствар је у овоме.

Лађа мађарског паробродског друштва „Маргит" пошла је одоздо из Смедерева за Београд. У времену када се је почела „Маргита" приближавати гроцанској ади, стаде се „Мачва", брод Срп. Бродарског Друштва, који је на мађарској страни истоваривао на шлепова неки камен, окретати да се са обале креће. Кад су са „Мачве" приметили да они на „Маргити" не скрећу, како је то већ правило, него да иду право, не обзирући се на „Мачву", стадоше давати потребне знакове. Али у залуд: „Маргита" сможе право на „Мачву". Видећи ово, капетан „Мачве" Бор. Путник покуша да скрене свој брод и да избегне судар. Али је то већ било немогуће јер је „Маргита" била на домаку. Тада капетан „Мачве", видећи да је судар неизбежан, реши се да спасе свој брод. Место да сачека, да „Маргита" својим кљуном удари у „Мачву", он за тренут ока заокрену свој брод, тако да се „Мачвин" кљун нађе пред „Маргитиним" боком и „Маргита" свом силином удари на „Мачвин" кљун. Страховит тресак се зачу. „Мачва" пресече страну и проби корито „Маргите," тако да вода стаде куљати у лађу. Настаде ужасан метеж на „Маргити;" путници искочише напоље па кад видеше несрећу, жене стадоше запомагати и кукати. Капетан и цело особље на „Маргити" беху се збунили и устумарили, као муве без главе. Тек на захтев неких путника, сетише се да притерају брод мађарској обали и тамо га притераше а предњи му део потону. Капетан „Мачве," који се са својим бродом није хтео удаљавати, понуди одмах своје услуге Мађару, али га овај одби грдећи — мађарски. И тако путници остадоше на пустој мађарској обали, премишљајући како да проведу ноћ. После пола сата указа се одоздо са Дунава светлост. То беше „Цар Никола" који пловљаше за Београд. Кад стиже према страдалницима, ови сви у глас, по команди, стадоше викати за помоћ. Са брода их чуше: капетан заустави брод и пошто се кроз трубу намести шта је, дотера свој брод уз пострадалу „Маргиту" и прими на себе све путнике и њихов пртљаг. И тако се кренуше за Београд. Успут сустигоше и „Мачву"; њезин капетан пређе на „Цар Николу" и ту се састави протокол о целоме догађају. Мађар, капетан „Маргите" поче оптуживати капетана „Мачве", како није давао знакове, али му путници са његова брода водадоше лагати. „*Ви нисте ни могли видети*", *рекоше* они, „*да ли „Мачва" даје знак или не, пошто сте и ви, и контролор и крмачош седели доле у првој класи и вечерали, а брод оставили да води један подкрмачош*".

Сад је и онима на „Мачви" било јасно, зашто се „Маргита" није обзирала на њихове знакове — није било кога да их види.

Српске земље

Нов завод

Срби у Босанској Крупи оснивају новчани завод, који ће нашој осамомаљи народ помагати и штедњу и потраживању.

Тужба

У седници сарајевског градског заступништва интерпеловао је Ристо Х. Дамјановић подначелника, а затим и владиног повереника Бродавка, зашто се не мисли рад на уређењу оплатичког самоуправе. Бродавка је одбио ову интерпелацију, одлучно аутономисције до пред крај седнице док се не утврди дневни ред. Кад је на крају седнице устао заступник Х. Дамјановић и захтевао да се већ сутра има наставити рад на новом статуту, устао је Бродавка и без икакве образложења изјавио, да претрес новог статута не спада у надлежност већа заступништва. Х. Дамјановић је затражио да се ова изјава владина повереника става у записник и предложио, да општинско заступништво због ове његове изјаве Бродавка тужи влади, што је готово једногласно усвојено.

О владарима

Из писама Фридриха II Волтеру

Владар који ништа не ради, по моме је мишљењу створење које никоме никакве вајде не доноси. Ја хоћу да служим моме столећу у свему ономе што од мене зависи. Хоћу да учиним да свако дело које користи човечанству, постане бесмртно; хоћу да умножим свако дело у коме писац проповеда дужност владара и задатак народа; у коме учи владаре само познатим начинима управљања државом и у коме износи мисли које би и оближње богове оплемењавале, као што би им сиромаштво колагало преварењу.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Надлежан суд.

— *Јесте ли видели, г. Пашићу, како су самосталци ухватили Ђорђу Жанковића на кроз „Одјек" дерту ли га, деру?*

— *Слабо ће се асмиду!*

— *Ја мислим да хоће.*

— *Не!*

— *А што?*

— *Кућна му је нужда!*

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Трг. уговор у самосталском клубу. Јуче је у клубу самосталних радикала народни посланик г. Милорад Драшковић поднео реферат о трговинском уговору, који је Србија закључила с Аустро—Угарском. Његова је [illegible] вотирања по трговинском уговору. После њега су у истом смислу говорили г. г. д-р. Коста Јовановић, Влада [illegible]ић, д-р. Коста Кумануди и народни посланици г. г. Сотир Балетовић, Алекса Јешић и Алекса Ратарац, и г. г. Благоје Недић учитељ у пенсији и Коста Главинић бив. председник београдске општине. Сви присутни самостални радикали једнодушно су осудили овакав трговински уговор и изразили наду, да ће самостални посланици у Нар. Скупштини учинити све, да земљу спасу овог штетног уговора.

Реформни предлог енглески. Бугарски министар спољних послова, ђенерал Паприков, упутио је бугарске дипломатске заступнике да великим силама овако прецизирају гледиште Бугарске према енглеском реформном предлогу за Македонију: Од ђенералног гувернера могла би се само тада очекивати нада, ако би се најпре права Македонија као нарочита ђенерална губернија географски ограничила и ако би се за то нарадио нарочити органски статут, којим би се становништву обезбедило најшире учешће у влади те покрајине. Иначе би постављање ђенералног гувернера само још више замрсило положај, ако би он био наименован за тако звана три македонска вилајета па дакле и имао посла и с албанским покрајинама.

Месарска банка. Рад јучерашњег збора акционара Месарске банке, који је трајао цео дан до 6 и по часова у вече, поништиће министар народне привреде, пошто су на збору гласали и они акционари који нису на то имали право, јер управо и нису акционари, но је на њих Никола Тасић пренео акције, које нису његове, те је министар привреде због тога поништио тај пренос.

Руски македонски предлог. У петроградским дипломатским круговима говори се, да Енглеска сматра руски предлог о Македонији као веома мало радикалан. Остале силе чине пријатељске заверке против наоружања македонске сељачке милиције. Али се ипак очекује општи споразум.

Потписан уговор. Црногорски министар спољних послова и грчки дипломатски агенат на Цетињу потписали су трговински уговор, који је закључен између Црне Горе и Грчке. Уговор важи до 1917. године.

Изјава саучешћа. Краљица Наталија телеграфски је изјавила своје саучешће црногорском књажевићу Мирку и књегињи Наталији поводом смрти њихова сина књажевића Стевана.

Бугарске измишљотине. Бугарски су листови јавили, како су наше власти чиниле сметње, да се тело пок. бугарског ђенерала Петрова, који је умро у Берлину и преношен за Софију, пренесе даље с београдске станице у Софију, па чак да је из вагона вађен и ковчег с мртвим телом. Бугарски листови сад сами демантују те своје измишљотине, а преко софиског „Дневника“ демантовала их је и овдашња бугарска дипломатска агенција.

Дунавско-јадранска железница. Из Цариграда јављају да Порта још није одговорила на српску ноту о дунавско јадранској железници. Турски министар грађевина споро проучава тај пројекат, који, како веле на Порти не ужива расположење турске владе. Велики је везир препоручио српском посланику стрпљење, али се од стране српске владе очекује друга нота, којом се тражи да се изда ирада о претходном проучавању трасе, као што је добила Аустро-Угарска. Српски дипломатски кругови мисле, да Аустро-Угарска тајно чини сметње њиховом пројекту. Као и увек Порта се стара да поцепа силе те да што дуже одуговлачењем решења о железничким пројектима одуговлачи и примену судских реформа.

Бродарске вести. Срп. Бродарско Друштво известило је путнике и трговачки свет, да ће почев од 18. ов. мес. отворити свакодневну пловидбу за Шабац и обратно а те:

Полазак из Београда сваког дана у 7 часова из јутра, стиже у Шабац око 2 сата по подне.

Полазак из Шапца истог дана у 3:30 часова по подне и стиже у Београд око 9 часова у вече.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

Немачки цар Вилхелм [illegible] је у Мизлина на „Хоенцолерну“ ручак у част [illegible] власти.

Талијански краљ Виктор Е. мануел, у пратњи министра спољних послова Титонија, [illegible] у Рим на Маргаль, где се био састао с немачким царем Вилхелмом.

Француски државни савет решио је да [illegible] одлуку министра војног, по којој су се [illegible] услед закона о одвајању [illegible] под заставу.

У априлу ће на канаду јапанских земљорадника, који су с државном владом у Рио Жанеиру закључили уговор, отпутовати за Сан Пауло. Они ће за [illegible] радити на плантажама кафе а доцније ће добити своју властиту колонију.

Немачки државни канцелар кнез Билов ускоро ће посетити у Бечу цесара и министра спољних послова барона Ерентала.

Препрециујући владин предлог о односима државе према [illegible] вероисповестима, одбор руске државне думе донео је резолуцију, која ће створити нову еру у историји руске цркве. Прелаз из православне у другу коју веру не казни се и дозвољава се распростирање других вероисповести међу хришћанима руске државне цркве. Ова је одлука на свети синод учинила незгодан утисак.

Турски посланик у Риму Решид бег добио је ранг везира, с којим је везана титула паше.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Покисао!

Јуче смо имали прилике видети у Београду директора више гимназије М. Бобића. Ружно изгледа. Сад или он сам има неку муку, ако га је, бој се, пригрдило Министарство, јер по овоме што о њему саопштавамо има га за што пригрдити или је дошло да се нађе на невољи оним који поједоше *живог* Милана Новаковића. Јер то је тај небојша који се хвалио како је у стању јести пок. Милана Новаковића *мечевог*!

Сад, или једно или друго тек покисао је, грдно покисао.

ИСТИНА

О [illegible] акција [illegible] друштва

од *Лозничана*

У броју 34 „Правде“ изишла је [illegible] „правила“ у којој се [illegible] 17 година и [illegible] Народној Банци на [illegible]. Даље се у том допису [illegible] од Драгића Павловића адвоката из Београда, [illegible] Цветком Јевђићем [illegible] за 150 дин., [illegible] 100 комада акција [illegible] 20 динара за [illegible] трошкова.

Како је [illegible] уреднику ову исправку, с молбом да је у своме листу објави.

Дакле ево у чему је ствар: Г. Драгић Павловић адвокат из Београда писао ми је писмо, датирано 3. јануаром ове год. које се и данас налази код мене, у коме ме моли, да му учиним пријатељску услугу и да купим од људи побрајаних у приложеном списку, који буде од њих хтео продати акције [illegible]. Уз писмо ми је послао и [illegible] т. ј. [illegible] г. Драгића Павловића. [illegible] телеграфом [illegible].

Ја сам по истом списку [illegible] Цветко Јев[illegible] српске [illegible] „Боље [illegible].“ [illegible] г. Драгића телеграфом [illegible]

[illegible] Цветку Јевђићу [illegible] 150 динара, [illegible] у кафани Јована Коч[illegible], где је истог момента [illegible] Павловићу [illegible].

Кад сам [illegible] у Београд [illegible] г. Драгићу [illegible]. Г. Павловић ми је [illegible] г. Павловић није [illegible] г. [illegible].

После 10—15 дана ја читам у [illegible] г. Павловићу [illegible] Цветку Јевђићу два сам још 150 динара [illegible].

Овако [illegible] г. Драгић Павловић [illegible] г. Драгића [illegible] уверава, [illegible] истину.

8. марта 1908. год.
Београд.

Милосав Ј. [illegible]
народни посланик

По овој исправци г. Милосава Ј. [illegible] [illegible], јер није право да наш дописник остане под сумњом да је намерно [illegible].

ФЕЉТОН

„СРБАДИЈА“

црта из омладинског покрета

(наставак)

О задатку омладине Кнез је имао прецизнији појам. Кад је пролетос лета (1867. године) био у Бечу, поздравила га добродошлицом депутација тамошње српске омладинске дружине „Зоре“, која је пре тога била поднела [illegible] о сазиву збора целокупне српске омладине у Београду, по програму: да се договором поради на зближењу и јединству народа из свију српских покрајина. На тај је поздрав Кнез одговорио следећим значајним речима: „Хвала вам браћо на изјављеним осећајима. И ја сам тврдо убеђен, да ће се велика будућност српска остварити, јер ми за то јамчи наша славна прошлост и морална снага народа. Али ми треба заједнички да радимо. Вама припада да предначите народу, да га поучавате о одношајима које он скромни не може да види испред своје колибе, али у томе не треба да се подамо за петром, не треба да заборавимо да у природи нема скокова. Једва је замислити личност каква да има у свету народа, који би могао преко реда бројати 1. 2. 3. 15. 17. и т. д. до стотине, већ сваки мора редом да броји. Има само разлике у томе што неки народи заиђу брже од својих суседа, али ни један не прескочи у бројању, а да га после не примора да поново почне бројати. И ми, господо, треба да се старамо да што је могуће брже бројимо, јер у нашој историји има доста [illegible] листова; али никако не смемо потрудити да прескачемо, јер ми видимо како и они народи који нису толико велики, као ми, [illegible], нижу муке да с временом напред корачају, па во томе колико ли би ми ток изгубили, кад би нас натерали да из почетка бројимо“.

Док је дружина држала састанке у Великој Школи, узимали су живо учешће у претресању појединих питања и ови ученици: Андрија *Манојловић* (умро као директор ужичке гимназије), *Михајло Којић* умро као [illegible]), покојни *Адам Богосављевић* (доцније агроном, један од првака у добу стварања радикалне партије), *Михаило Јовановић* јагодинац (умро као секретар техничког факултета) и *Милош Давидовић* (данас директор крагујевачке семинарије у пенсији).

Последњи зборнички рад великошколске омладине састоји се у овом догађају. Поводом скупа представника словенских покрајина, на Етнографској Изложби у Москви, ђаци московског универзитета, [illegible] друговима ђацима Београдског универзитета писмом од 23. маја 1867. год., у коме је главна ова тачка „Резултати словенских и руских научника утврдиће темељ духовном уједињењу словенском... А да би свест о томе била на тврдом основу, она треба да просветом продре у све слојеве народа, да уђе у његово тело и крв. *Јединство литературе језика, јесте најпоузданије средство за то*“. По [illegible]ту великог патриоте пок. Стојана Новаковића професора, који нам је помагао [illegible] саветима кад год су [illegible], одговорено на горње [illegible] писмом од 25. јуна 1867 године. Изјавили смо „да просвета и познавање народа [illegible] вековна, најкраћи пут да испунимо задатак свој. *А то не може бити ако просвета не продре у све слојеве народа на свом рођеном језику.* Стога желимо да се што пре и [illegible] користимо књижевним производима свих словенских грана, те да просвету ширимо у све слојеве народа. По у чистом осећању братске љубави спрам вас, мислимо да нам је засада прва дужност и најпречи рад да ујединимо научавање језика и књижевност главних грана словенских, и да се старамо о начину како да то изучавање буде што шире и обилније. У тој цељи чини нам се да пре свега нужно да радимо, да се у средњим и вишим школама, по свима словенским земљама, предаје упоредна граматика и литература словенских народа. Разлике и сметње тако су мале, а ствар и последак тако велики, да не би требало ни мало оклевати“.

По растуру дружине „Србадије“, њени покретачи (који смо били под министарима) наставе приватне састанке у кући друга Михаила [illegible]радовића у [illegible]ској Чаршији; али су и ти састанци трајали само до школских ферија.

У јесен исте 1867. године постанем практикант Књажевачког Окружног Суда, и упућен на заморни канцеларијски рад пре и после подне, скоро прекинем сваку књижевну везу са Београдом. Ипак ме нису заборавили другови: Ђорђе С. Ђорђевић, Светозар Милојевић (умро као начелник министарства финансија), Павле К. Михаиловић, Живко Поповић и Светислав Вуловић; и својим су честим писмима прекидали паланачку суморност, у коју сам постепено падао, одвојен од другова и књижевног центра. У томе времену добијем писмо Светислава Вуловића од 26. новембра исте године, које штампам дословно тачно због важности саме ствари.

„*Драги Алекса.* Није много протекло времена од како смо се растали, па већ изгледа као да смо један на другог заборавили. Ја ну могла рећи да је томе узрок апатија наших варошица, која не дозвољава ни патриотске [illegible] ни штеди, па ћеш сада моћи потегнути стару познату тему, о ко-

[illegible] 16. дин. [illegible] Посвете [illegible]
[illegible]арије Гавр. Давидовића и Комп. [illegible]

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

са

Др. Михаила Гавриловића

(1813—1820)

[illegible]

(наставак)

Српско насеље [illegible] су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (јер [illegible] које морали к мати [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

„Муселими [illegible] бивали су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] био је један [illegible] који је [illegible] [illegible] [illegible] био је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Србију, да [illegible] турска [illegible] [illegible] јер је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у свом крају и да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]".

Милош [illegible] [illegible] „кнез", а [illegible] „врховни Србије [illegible]". [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible]. [illegible] у турско [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], као је [illegible] пред Марашлијом.

Милош се [illegible] с Марашлијом. „Све Милошеве [illegible] [illegible] је [illegible] радо, све [illegible] [illegible] [illegible] је у корист [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible]. Ту је основ Милошева богатства".

Користио се Милош [illegible], па је [illegible] од Марашлије што год се могло. Био је Марашлија [illegible], те [illegible] је Марашлија [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Турци су [illegible] Марашлијом [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Мустафа-[illegible]". Све [illegible] [illegible] [illegible] с Марашлијом.

Али између Милоша и Марашлије није било [illegible] [illegible], [illegible] су [illegible] један у другога. Срби су се уздали у Русију, да ће она [illegible] [illegible]. Марашлија је [illegible] од Милоша, [illegible] [illegible] [illegible]. Да би [illegible] [illegible] Порти, и да би ослабио [illegible] које су [illegible] [illegible] [illegible] на Порти, Марашлија је [illegible] Милошу [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], јер се Порта [illegible] да [illegible]

[illegible] народ [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. После Марашлија је [illegible] Милошу у [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Србима [illegible] [illegible] које им је Порта дала.

Г. Гавриловић [illegible] [illegible] [illegible] рад Милошев [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] Милоша и Марашлије, [illegible] да се Порта [illegible] да [illegible] и утврди [illegible] права, [illegible] Русије у [illegible].

[illegible] од Русије, Порта је морала [illegible] Србима. Милош [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] под народом.

(наставиће се)

РАСТИ ТРАВО.

Расти траво,
моја постељице,
Расти траво,
још до недељице.
У недељу,
горе код записа,
Моју жељу
испуниће Иса.
Иса чу ће
исповест без речи,
И траву ће
са мном да изгњечи
Расти траво
рећи ћу тих краља,
Јер ми здраво
[illegible] — [illegible]!

Миодраг Петровић
из „Сомбора"

ИЗ ВОЈСКЕ

РАТНИК

[illegible] [illegible] лист

(наставак)

Риба од главе смрди. Овакви и њима слични поступци са врх главе војне управе нису могли остати без последица доле у војсци. Напротив, има их и колико. На пример:

У војсци се почео одомаћивати ћеф и самовоља. „Ја сам ти закон, ја сам ти право, ја сам ти све и т. д." није редак старешински појав.

У војсци нема граница правима и дужностима. Самовоља и закон тако су испреплетани, да често једно прелази за друго, самовоља за законо право, а оно за самовољу! — На основу таквог војничког стварања је нема традиција, да је у војсци довољно бити старији па да се над млађима [illegible]

сам тако рећи право, што и не наводи личне право, а на [illegible] [illegible] своју.

У [illegible] правној земљи, а у веку слободе, [illegible] [illegible] и [illegible] људског духа, такве се ствари тешко разуму, а још теже верују. Иначе никога нема сада ни претеривања, [illegible] [illegible]. Војска је и данас за многе [illegible] [illegible].

Ко би, н. пр., могао веровати да такве команданте и старешине у војсци, који би на основу свога старешинства могли издати и оваква наређења: да им обр. који од млађих потписује меницу, да им позајми новаца? „Одужавање [illegible] [illegible] дугова", „покривање дефицита", „куповање парфимерија и [illegible] [illegible] за кућу", [illegible] историје са „[illegible]", „лабудима", „[illegible]", „[illegible]" и т. д. — ствари су које данас свако зна, па и деца!

Пример да то долази са врх војне управе:

Риба од главе смрди!

Б. *Ласт стоји на посредном осећа.*

До 1879. год. наша војска није имала никаквог свог листа. Међутим наша војска изнемогност била је мала и слаба, као и данас, а њено научно спреме официрског кора ниско.

Зноте, код таквог стања, тадашњи министар потпуно је у праву кад каже: „Војска је била свога листа као човек без говора. Војни прописи и услови ратне вештине остају нечувени и непознати у таквој војсци, која мањи остају својим и право само извесног броја људи. Многи корисни рад остане довека непознат, многу злодну [illegible] [illegible] по мрачно."

„После свршених ратова, а у времену када се наша војска, на основу стечених искустава бојних, има да препорађа и учврсти — војни лист нам је неоспоран и неопходан."[*])

Али, да ли је то тако да ли је то једини начин, или од свих могућих најбоље. „Да се томе веровало у нашој тадашњи учени крај"? Да ли је се покретањем једног таквог листа као што је „Ратник" могло постићи дуготрајни задатак: побољшање наше војне [illegible] и појачање научне спреме код официрског кора."

По нашем мишљењу ве; по нашем мишљењу тачно је решење потребно.

Наша војска [illegible] [illegible]

[*]) Наредба Ђер. [illegible] од 22.4.1879. год.

слаба, научна спрема официрског кора ниска. Али ако је се [illegible] томе [illegible] и помоћи, требало је прво правилно одредити [illegible], па на томе све правилним и логичним путем. Са оснивањем „Ратника", нарочито онаквог, као је дошао [illegible], томе се није могло помоћи, те није био лек.

(наставиће се)

ПАЛКА И ПРЕПАЛИЦЕ

Апарат-књига

Најновији фотографски апарат за дечаке и девојчице састојао је један немачки професор хемије. Апарат изгледа као књижица, и тако се отвара. Слика се помоћу фирнова. Апарат је у дужини 8 см. у висини 5 см. и у ширини 1 и по см. Овај је апарат купило акционарско друштво једне фабрике апарата, а биће за месец дана готов и продаваће се по врло ниској цени.

С престола у блато

— Дневник једне краљевске даме —

(Дневник [illegible] [illegible] [illegible])

(наставак)

[illegible] [illegible]

Остављају ме потпуно саму. Штифтерова се до сада није могла вратити и на моје питање речено ми је, да је она већ цео дан код краља и у кабинетској канцеларији.

Питала сам за децу и добила сам извештај да су она код краљице. То су велике промене! То је све неугодно! Али сам ја на крају своје снаге и док ме стигне ударац, који ме смрвити, све ово ће мој одмах бити немогуће.

[illegible] [illegible] [illegible]

Верни стари Андреја, мој лични служитељ, саопштио је за мој рачун. Послуга је у општем још је данас, која још има мало самилости према мени. Већ цео дан лутају и гледају ме жалосним очима. И сад стари Андреја смиловао на мене и мени је да мало провирка тамо у другом крају, где краљ станује. Тамо [illegible] породично [illegible]. Бог [illegible] ће доносити. Сам су ту кућели. Краљ и краљица, Ерих и Метилда, мој муж, па као је и Оскар велики. Радо бих саслушала, како би Оскар судио о мени, он коме сам само добро чинила, он који ме је био заштио. — — —

[illegible] [illegible]

Решено је. Сама сам довела ту одлуку. Сама ћу учинити крај овој муци. Ко зна колико ће ме они још мучити, кад за колико још мора подносити патњу опоменама док се они реше и свршују своју жртву.

Била сам код Рикарда. Дошао после подне отишла сам брзо код њега, брзо и тајно код Андреја. [illegible] старог Андреја, који ме је довео

њего да се исприча и сад помоћи да могу изиђем.

Рикард ми је кратко и мој тренутку рекао: „Ја јасно вам одмах". Ја сам погрешила, јер оставила свој остављен [illegible] што имам и [illegible], та три мала [illegible] сам носила код својих срца у својим [illegible] имају кривице и на коју ме могу [illegible] и да ме подиже не [illegible] Али ме је Рикард јасно простио што ме очекује. [illegible] ми у [illegible] поступиће са њим као [illegible] [illegible], а тако сам изгубила своју децу, изгубила их још богаше. Остају ме само избор да доделим да ме здрава душа стрепећу у људину или да добијем пут из с обода. Ми смо било морам се раздвојити од својих деце, јер ми оне свакојако неће оставити оно што ми је најдраже. Ње је радовати да ме тако мучи што ће ми одузети децу. Овде ми само још једно: да ли ће ме они дочекати у своју власт или неће. А то не сме бити. Они ме не смеју имати! Краљ ме не сме позорити, не сме својим ногама гледати!

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Краљевић Марко (по други пут међ Србима).

Модерно.

Обе ове шаље у вечерашњем су програму. Краљевић Марко нарочито је шаљива. Четири чина све одличне сатире необично лепо забавио публику. Вечерас ће бити обилна посета.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Немачки државни канцелар кнез Билов стигао је јуче изјутра. Пре подне је учинио посете надвојвоткињама и надвојводи Леополду Салватору, затим свима амбасадорима који се налазе у Бечу, и министрима Еренталу, Шенају, Буријану и Беку. У подне је био на интимном доручку у немачкој амбасади а у вече је био ручак код министра Еренталa који је он са својом госпођом приредио у част кнеза Билова. На ручку су били сви Билова, амбасадор немачка, председници министарства Бек и Векерле, министри Буријан, Шенајх, Бинерт и Зичи.

БЕРЗА

		Продато по
Наполеон	. . .	2028
Форинте	. . .	21258

је недавно изашла у Вили милосне дивергенце[*]), која снути да ће на скори из пресинг краја остати некој глобалном [illegible] „Руска", „Дикуше" и „Светлини" са „Земљаком", да ће [illegible] [illegible] наредалоле? А та брзо можда рећи, да је тоне [illegible] [illegible] несаност, која да скоро [illegible] не [illegible]. Не ћу да говорим о томе но ниц право, но ћу само да изјасним да је свакојако требало да досле један другоме помажу. А не ћу да те за привидни ни што те дошле не писати. За правилне може или писмо, а желим да се и тa тако опрашти.

Алекса С. Јовановић

(наставиће се)

[*]) „Наше [illegible] [illegible] [illegible]".

ВИЦЉУВЕ

Мудролије

Нема ловчара који није по који пинт разбио.

Само се шиљаво вече где гa с српске.

Ретко је и мудрица која је и за урђена са мала.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман [illegible] [illegible]

— Превод с француског —

XXVII

Кроз ед флорентински двору

— Ходи! Казаћу ти!.. Сви ми је Рагастене све испричао.. Видим је затим стоп да ме убије.. Та, ходи, све ћу ти потанко испричати..

После неколико минута Цесар је само наредбу за наредбом, натеру за потером, хвали је звонило на узбуну са три стотине римских црквица и сви немачки грађани тркали су кроз улице барсталнаћи и се на свакој двадесет жорања да саопште свету објаву која је требала да га подстакне на истраживање:

„Сваколис, био племић или простак, грађанин или војник сељак, теже или, паже, Римскога једна страна, обешења светопосланика, Света Отац папа [illegible] Шести [illegible] [illegible]

„Помиловање и опроштај, хапогрешкама, или злочи[illegible]

„коим била, опроштај свих грехова који је починио и који ће у целом животу починити ако указати страшнога разбојника Рагастенса.

„Сем тога кањају дуката у злату из конт донесе службеницима папине правде главу тога злочинца, који је богохулник, издајство јеретиштво, убиство и похвалу у [illegible] доказано;

„Сем тога три хиљаде дуката свима који речнога разбојника Рагастенса доведе или преда живог у руке службеницима папске правде".

XXII

Папа пролази

Оставили смо Рагастенса у тренутку када је видно даснио при мишљењу безбрижности и поуздању у себе и своју снагу.

Сунце се спуштало заходу када га бит корала уз државе стеченог пробрам. Уђе Спадоњо, а за скупом [illegible] Спадњо и Макиавел. [illegible] [illegible] Турку младоме [illegible] [illegible] пријатељу! рече [illegible] [illegible] с њима догоди [illegible] да сте бачени у је [illegible] сам да ће вас [illegible]

ти.. Јутрос се разбијала цела варош кад је зазвонило звоно на узбуну.. грађани вођени обзнани су да нам је глава уцењена.

— Да видимо редом, рече Рагастене погођен што види Рофија који је неизгледно скоро утекао са својим Ромитом. Имајте однош својом брату да ме представите господину..

— Ово је мој пријатељ Макијавел, велики мислилац, песник, који је једини дела [illegible] свет..

— Сад господин бисте имали ћуд Васили Грајд, рече Макиавел, пружајући руку Рагастенсу. Ал вратимо сад се на о ном другом не говори у Рому.. верујете ли ове су Борџије уцењивали ваше главу на три хиљаде дуката. Ја вам се дивим, господине!

— Већ рече Рагастене смејући се да ја је сам толико не ценим. Али ја не бих се ни бушкиге лар за гловке свој Борџија зајмова.. Довољно уцењивали су моју главу?.. А је се ли ти то зна? додаде он окрећући се Спадоњу.

— Прво што сам видео уласком у Рим била је објава коју су налепили на врата једне цркве.

Прочитао сам после ушао који је писао монсињер Цесар.

— Па шта си помислио?

— Осећао сам се поносним што служим господара кога тако веома добро рече мални Спадоњо.

— Дивно! Хајде сад, донеси нам неколико боца доброг вина. Спадоњо појури.

— Господо, рече тада Рагастене, овај човек што сад иђиће бљашно да не при два разбојничким дукатима. Ја га поведох од јутрос. Послао сам га у Рим, где је дивно да може зарадити три хиљаде дуката као што је да ме нађи. И може ме издати! Појмите ли ви то?

— Како сте могли бити тако непромишљени да га срдести не мислите о користи тоне [illegible] у Спадоњо. Новац је сумашедшим, а људска савест је страшна.

— Д.. рече Макиавел. Али доживело томе човеку толико довољно неограничен поверење, и тог га је на увек привезао за се.

У том тренутку [illegible] који [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

МИХ. МАРИНКОВИЋ
адвокат
Симина улица бр. 33.
98.10—10

ВЕЛИКУ КОЛИЧИНУ
ВИНА
Под гаранцијом чисто и природно добила је ово дана винарско-[illegible] радња
Душана Тодоровића
[illegible] продаје:
1 литар вина „Српско Бордо“ дин. 0·75.
1 л. вина Левачког белог 0·75.
1 боца Француског старог белог вина „Graves“ дин. 1·10.
1 боца Француског старог црног вина „Saint Emilion“ д. 1·10.
1 боца Француског старог црног вина „Medoc“ дин. 1·10.
Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости шаље тачно и на време.
Телефон бр. 43
Купујем празне флаше од 1 л. по 0·20 п. д.
[illegible]

РАДИОНИЦА
Каучук Штамбиља и Печатореза
А. М. КОЦИЋА
Београд до „М. Касине“ Теразије
Препоручује се за израду свима надлештвима, друштвима и приватним лицима.
129 **ИЗРАДА БРЗА и ТАЧНА** 4—6

Апотекарски приправник
потребан је [illegible] апотеци. Преимућство, са пристојном наградом, [illegible]. Оферте слати провизору апотеке Мг. Ph. [illegible], Јагодина. 135,2—5

КАФАНА
„Царица Милица“
близу Звездиног Венца издаје се од 1. Маја о. г. под кирију. За услове и погодбу обратити се СИМИ НАУНОВИЋУ вод. месару.
10—10

Свакоме корисно
МЕЊАЧКА РАДЊА
ИСАКА Ј. ЕШКЕНАЗИ
Продаје мењаче, [illegible] све вредносне хартије. Која роба [illegible] и три четврти. Купује [illegible] и заложнице свију завода Краљевине Србије и [illegible] цену.
Српске Класне Лутрије има на продају за све класе и [illegible] основе по [illegible]. Све монете мења по најбољој цени без конкуренције. Лозове Црвеног Крста и Дунавске продаје са врло малим отплатама. 102.10—15

ИЗДАЈЕ СЕ засебна кућа под кирију цела или појединачно оделења Карађорђева улица бр. 27. са једном оделитом [illegible] канцеларијом, једним [illegible] и једним малим станом, великим подрумом и [illegible].
Обратити се за услове у истој кући свакот дана од 3 до 5 час. по подне. 117,6—

У МОЈИМ КУЋАМА: Цар Урошева и Вашингтонова улица, има одмах за издавање под кирију врло удобних станова за веће и мање породице.
Цена је врло јевтина.
За услове обратити се сопственику *Михајлу Павловићу* трговцу или настојнику куће.
Михајло Павловић
фирма Михајловић и Павловић.
128.3—10

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА
у мануфактурној радњи код
Урошевића и Носна
Кнез Михајлова 21
трајаће само
ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.
Упозоравамо свакот да се користи овом распродајом пошто обичне реклама неће помоћи [illegible].
Цене су невероватно спуштене
121.9—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“
СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Од данас па сваке суботе чувени Албански кисео купус са пастрмом и [illegible].
Нарочито [illegible] спрема се за приватне.
За време поста увек посна јела и риба
Ове године пецао сам 30 хиљада килограма грожђа [illegible] и [illegible] старог квалитета.
Обраћам пажњу поштованој публици [illegible].
Цена вину за кућу знатно спуштена

„Апотека код Цара Душана“
Dr. Јов. Ђурића
Израђује и препоручује **Сарофен**, који потпуно замењује **Саролин** [illegible] средство код инфлуенце, обољења органа за дисање, катара ... — и свих болести, где се прављаше Саролин употребљава.
Одобрен по мишљењу Санитетског Савета и решењу господина Министра Унутрашњих дела.
134 **Цена 1 боце 3·50 дин.** 2—30

Прочитај и похитај!!
ОБАВЕСТИ СЕ И УПИШИ, НЕ ПРОПУСТИ ПРИЛИКУ

Занатлиска Кредитна Банка
(ПРЕКО ПУТА ПОШТЕ — У БЕОГРАДУ)
Према својим правилима отворила је улоге у **одсек за куповину Државних Лозова**, где са 2 динара месечно играте на 100—200 2 од сто Државне и Дунавске Лозове.
Вучене 3 пут годишње, **згодитци 100.000 дин.** Коло траје 30 месеци, после тога рада даје се лозове.
Улог никад не губиш, уплаћена и игране на згодитак.
За све јамчи Занатлиска Кредитна Банка.
Уписати се може и обавештења дају: поред Банке и г. г. [illegible], Поборник Коста Јовановић, Лука Ђорђевић [illegible], Воја Ст. Јовановић столар, Васа [illegible] лимар, Јов. Ђорђевић [illegible], Никола [illegible] и Јованчић Лазаревић кафеџија на Дорћолу.
Упис траје само од 15. марта до 30. априла ов. год.
Занатлиска Кредитна Банка *отворила је и поменута упис [illegible] од 1. марта о. г.*
Да [illegible], ово признаје. 132.2—5

!! Госпође и Госпођице !!
Које желе да уживају [illegible] нову проштецу и лепшу моду, нека изволу доћи у радњу женску помодну
Роз Штерн и Сина
Кнез Михајлова ул. бр. 11.
и разгледајте наш чаша пристигу нову робу. Избор је [illegible] велики и леп, **ЖАКЕТА** *[illegible] у разних боја штофова и свилених.* **Богати избор блуза** и **Рајона** особито фазона и дивних боја, **Пакета** и **црних**, [illegible] и на струк дужине особито лепих. **Сукања** гојских и вуневих [illegible] и велики избор. **Ђурди** радова, [illegible].
ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ И ДЕЦУ
Жакетића, Кратна, Пластичних, Сукњице, огроман избор.
Цене су строго утврђене *но тако јефтине као никад до сад.*
За унутрашњост шаљемо доплатом а недопадљиве замењујемо.
104 4—8

„ЕЛЕКТРА“
ДРУШТВО
за машинска и електротехничка предузећа
Инжињера А. Ристића и Комп.
Телеграм „Електра“ **БЕОГРАД** Телефон бр. 844.
Кнез Михаилова улица број 8
у кући Госпе Павловића
Препоручује своје [illegible] и из првих светских фабрика добро сортирано стовариште материјала и т. д.
Целокупног прибора за електрично осветљење, електричну звонад, громобране, постављено осветљење, за [illegible] и т. д.
[illegible]
Гумена и кончана врпца и изолујући технички прибор из [illegible] фабрике.
За г. г. инсталатере, електричаре, монтере и машинеро посебне [illegible].
Друштво поставља [illegible] и електричне централе, централна грејања, парне котлове, [illegible] мостове, гвоздене конструкције итд.
Своју репутацију [illegible] инж. Андре С. Ристића, бив. [illegible] инжињера министарства грађевина и референт за електрично осветљење и трамвај града Београда, [illegible].
Израђује по врло умереној цени, [illegible].
Даје инструкције за [illegible] стручна фирмама. [illegible]
Цене су солидне и строго утврђене
За [illegible]

ГАЛАНТЕРИСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА
Косте Николића и Друга
БЕОГРАД
Добила је
6—
ПАРИСКИХ МИДЕРА
Најелегантнијих и најмодернијих фасона, са правим фишбајном, без штетних последица за здравље, из најбоље светске фабрике под знаком Р. Ђ. у разним квалитетима.
NB. Скрећемо пажњу купцима да се мидери из ове фабрике могу добити само у нашој радњи.

Дунавска Банка
У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.
Прима новац на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.
Исплату улога врши тачно као и улог до сада.
Финансира и потпомаже кредитом предузећа: трговачка-[illegible] и [illegible], индустриска, сеоска и приватна.
Отвара кредите [illegible], предузимачима, лиферантима, [illegible] и осталима за лиферације и [illegible] по потреби гаранција.
Ескомптује менице и даје кредите на хартије и друге вредности.
30 20—

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана
Препоручује својим муштеријама одавде и из унутрашњости своје огромно стовариште амрела у највећем избору. Има преко 20.000 комада готових амрела мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у лепим постојаним и модерним бојама, у разним величинама и од разних тканина камгарна, свилених и [illegible]. Цене су од 90 пр. дин. па на више и строго су утврђене. Цене су сталне [illegible] и пре [illegible]. и ако је [illegible] у овој години за амреле [illegible] за 30 од сто, ја ипак у [illegible].
Трговцима који купују на **вели. дајем 5 од сто наса скопт.**
Примам све врсте оправака, а за неправилне [illegible] из моје фабрике [illegible] сваке оправке у пола цене.
Амреле из моје фабрике продају се искључиво у мојој фабрици која се налази у улици Васе Чарапића бр. 15, на горњем спрату код кафане код „Златног Анђела.“
Свака је конкуренција искључена
С поштовањем
Мошо Аврам Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛА.
12—

Слух глувима!
НЕМА ВИШЕ ГЛУВОЋЕ
Зујање и цурење из ушију —
Дејство „Невидљивог Аудифона“
Безбројна оздрављења.
Проналазак „Невидљивог Аудифона“ за лечење глувоће, зујања у ушима, које је и у Француској и у иностранству проналазак [illegible], најбоље је описан у листу „Медицина Чула,“ чије ново илустровано издање шаље свакоме ко иште.
Међу важним чланцима у том листу нарочито се примећује [illegible] студија о [illegible] слуха и вештих органа.
Поредно и објашњење „Невидљивог Аудифона,“ начин његове употребе и његово лечно дејство при болести слуха.
Како ваше постаје слух: [illegible] однос између грла, носа и ушију; многобројни узроци глувоће и т. д.
Једна научна студија о физиолошкој анатомији уха, која показује тачно дејствовање органа за слушање.
Од чега долази зујање у ушима, несвестица и цурење.
Најзад, под насловом Трибуна Лечења налази се читава гомила интересантних писама, [illegible] међу најинтересантнијим и најновијим односно глувоће, зујања у ушима, цурења и т. д.
У циљу боље пропаганде за тај „Невидљиви Аудифон“ и лечења глувоће, свакоме се даје разлог бесплатно лист „Медицина Чула.“ Читаоци који још то нису примили, нека се за одмах писмено директору Завода за Глувоћу 61. Boulevard Pasteur, Paris, и то ће им се лист одмах послати бесплатно поштом. Болеснице се примају свакога дана од 10 до 12 пре подне и од 3 до 5 часова по подне.
41

„**ПРАВДА**“ прима огласе по умерене цене.

„Правда“ излази [illegible] дин. — Претплата је за Србију: за годину [illegible], за пола год. [illegible] на три месеца [illegible] — Стан [illegible] месечно 1·60 дин. За иностранство за годину [illegible] дин. за [illegible] — Власник и одговорни уредник Јован Тевђић.
По растуру [illegible] је, или поврсти [illegible] [illegible] сваштине у кући [illegible]
„Уредно Радничке“ [illegible] ул. 16. [illegible] бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 22. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 81. | Телефон 821.

Где их жуљи

III.

Најправилнија је опструкција господо и браћо, она, која се поведе на питању о буџету. Кад једна влада не добије буџет на време, њој је онемогућен сваки посао и ништа јој друго не остаје но да се повуче. Кад би се дакле налазили у редовним приликама, ми би смо имали повести опструкцију на буџету, то јест, не би дозволили, средствима која нам пружају скупштински пословник и наша посланичка права, да се буџет одобри. И влада би, господо, тада морала пасти.

Али, господо, ми се не налазимо у тим редовним приликама. Вама је свима познато, да се наша отаџбина налази у великој економској кризи, због незакљученог трговинског уговора са суседном нам монархијом и да је крајње време, да се питање о томе уговору што пре регулише. Како се пак то питање налази пред нама, то јест, пред Народним Представништвом, то настаје питање: да ли смемо нашом опструкцијом да одлажемо решење тога питања на неодређено време? То питање морамо поставити себи из два разлога: из разлога општег државног и из разлога чисто партијског. Из општег државног разлога због тога што би то одлагање на неодређено време продужило ову опасну економску кризу, која је нападала нашу трговину и радиност а тиме и целу земљу опасним трзавицама. Из разлога пак партијског, морамо то питање поставити зато, што би продужење ове економске кризе изазвало нерасположење и међ самим нашим гласачима и једномишљеницима, који се и поред све своје политичке опредељености, при гласању руководе онем, што на њих директно утиче.

Решивши се дакле у начелу за опструкцију, а истражујући пут којим би опструкцију повели, ми се као што видите налазимо пред питањем: како да поведемо опструкцију, а да се не огрешимо о нашу дужност према земљи и према странци? Тражећи одговор на ово питање, морамо прво бити начисто с тим: да ли ћемо трговински уговор примити онако како га је влада пред нас изнела, или не, јер само онда кад с тим питањем будемо начисто, моћи ћемо знати како ћемо повести опструкцију а да се не огрешимо о наше дужности и као грађани и као Нар. Посланици.

Питање: Да ли ћемо овакав трговински уговор примити или не, веома је важно јер је веома судбоносно по земљу и народ. Али, нама неће бити тешко наћи одговор на њ, пошто тај одговор не дајемо у ствари ми, него неко други. Ми смо сви господо уверени, јер то видимо и осећамо, да овај уговор, овакав какав је, не ваља и да га не само ми, него чак ни посланици из већине, не би примили, кад би се он имао да цени само по његовој садржини и његовом значају. Али се на жалост трговински уговори не цене увек само по ономе што они садрже, него и по другим околностима. Једна од тих околности, у овом конкретном случају најважнија, јесте питање, да ли се бољи уговор од овога могао добити и питање, да ли би се бољи уговор од овог, кад се већ није добио, могао добити? Ми смо господо, као што већ рекох сви уверени да овај уговор не ваља, али смо исто тако сви не само уверени него и на себи осетили да је без икаквог уговора још горе. Да би се дакле знали определити у нашем држању према трговинском уговору, потребно нам је знати да ли се он у истини није могао добити бољи но што је и да ли су разлози због којих је он онакав какав је, такве природе, да се ни у будућности неће моћи изменити. Тек кад о томе будемо тачно обавештени, знаћемо хоћемо ли бити „за“ или „против“ трговинског уговора, јер ћемо онда, ако нам се каже да се уговор бољи не може добити, примити овај, онакав какав је, стојећи на становишту: да је бољи и овакав уговор него никакав.

Када би, господо, на челу данашње владе стојао човек, на чију се реч бар у овим по земљу важним и судбоносним питањима могло веровати, и кад би он пред нама земљом изјавио отворено: да се бољи уговор није могао и неће моћи добити, ми би му онда пружили могућности да уговор у живот уђе, остављајући њему пуну одговорност за случај да нас је потоње или невољне обмануо.

Али, господо, на челу данашње владе стоји човек који ни је пружио у више прилика доказе, да у важним државним питањима нема оних скрупула према истини, које су у политичким питањима ове врсте тако потребне, и зато му не смемо веровати ни сад, кад тврди да се бољи уговор није могао и неће моћи добити.

Ми имамо дакле да тражимо обавештења о овом питању на другом месту: на подножју престола. Ту ми господо можемо једино рачунати на тачна обавештења, јер Краљ мора да је за питања ове врсте најмеродавнији и најискренији. Ако Краљ изјави да се по његовом уверењу бољи трговински уговор није могао и неће моћи добити, онда ми морамо и ако тешким срцем пристати и на овакав уговор. Да, господо, велим „морамо,“ јер ако би ми и за један тренутак посумњали у истинитост краљевих речи, ми би доказали да смо, не скупштинара, него једна гомила [illegible] бесловесника, који верују да се долична, патриотска и наметна политика може водити и у земљама, у којима се ни влади ни владарима не сме веровати.

Из овога разлога нама је господо неопходно потребно да дођемо у додир с Краљем, а с њим можемо доћи у додир само онда ако нас он позове. Како нас он, пак, не може себи звати, докле год влада ужива његово поверење, то морамо чекати док Краљ не дође у могућност да нас позове.

Да сам вам међутим већ раније рекао да му ми ту могућност можемо створити, а да му је морамо створити опструкцијом, јер само је опструкција средство којим се влада може натерати да Краљу врати поверени јој мандат.

Дакле, опструкција нам је потребна и зато, да би дознали Краљево мишљење о томе: да ли има каквих изгледа за бољи трговински уговор, или не.

Према свему овоме, досад изложеном, опструкција коју имамо одмах да поведемо, има да нам да два резултата, један ближи и један даљи: да помоћу ње дознамо оно што нам је ради нашег опредељивања према трговинском уговору потребно, и кад се опредделимо према уговору, да оборимо владу.

Утврдивши све ово, дозволите ми сад да пређем на најглавнија питања: Хоћемо ли повести опструкцију на питању о трговинском уговору или на питању о буџету; и, како ћемо се држати у једном а како у другом случају?

На прво питање одговор је лак и кратак: Пошто смо решили да уђемо у опструкцију и пошто смо решили да у опструкцију уђемо одмах, то ћемо опструирати на оном питању, које влада прво пред нас изнесе. Буде ли она изнела пред нас прво питање о буџету ми ћемо на њему опструирати све дотле док влада не да оставку. У том случају ми ћемо доћи у контакт са Краљем и наше даље држање зависиће од тога, какве нам податке буде дао о трговинском уговору. Буде ли нам он изјавио своје уверење: да се бољи трговински уговор не може добити, онда ћемо ми тражити састав једног коалиционог министарства, коме ћемо одобрити и буџет и уговор, али под условом да одмах по пријему буџета и уговора скупштину распусти и нове изборе нареди. Буде ли се пак Краљ држао резервисано у показивању свога мишљења о уговору, ми ћемо продужити опструкцију без обзира на трговински уговор, сваљујући са себе сваку одговорност за последице, које би се за даљи развој догађаја појавиле. У том случају је господо, ја сам уверен да би народ нашао правог моралног кривца за те последице.

Ако би нам влада изнела трговински уговор пре буџета, ми би и на њему повели опструкцију а водили би је све дотле док нас Краљ не би уверио да се бољи уговор не може добити. У том случају престали би са опструкцијом на трговинском уговору, пустили би да га скупштинска већина изгласа а онда би опструкцију повели на питању о буџету и на њему владу оборили. Добијемо ли пак уверење да се бољи уговор може добити ми би продужили опструкцију на уговору и оборили би владу на њему.

Ја мислим господо да ми овако ваља радити и уверен сам, да се радећи овако, нећемо огрешити ни о интерес народа, ни о интерес Круне а нећемо повредити ни парламентарне узусе. Зато вас молим да тако и поступимо.

— Ето пријатељу, тако бих ја радио и говорио кад бих био неки самостални главешина.

А.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Разговор с Бертолдом *(Пуна хитрење реформама. — Основица за даље преговоре. — Санџачка железница и мирцштешки програм.)*

Уредник петроградске „Руси,“ главног органа руских власти, разговарао је с аустро-угарским послаником грофом Бертолдом о руском реформном предлогу за Македонију. Између осталога гроф је Бертолд рекао: Аустро-Угарска је усвојила руски реформни предлог у свима његовим главним тачкама, ма да се тиче које појединости морају тачно прецизирати. Проширење пуномоћстава цивилних агената Аустро-Угарске и Русије за финансијску контролу оставила сила и [illegible] реформних органа у турску службу, што представља руски реформни предлог. Аустро-Угарска је безусловно решена као средство за брзо извршење реформама. Нова организација пољских чувара, која се препоручује у руском предлогу, може се сматрати као најбоље масло, јер су пољски чувари у своје време учинили драгоцене услуге при сузбијању чета у Македонији. Све су силе усвојиле руски реформни предлог као основицу за даље преговоре. Руским реформним предлогом не прекида се мирцштешки програм. Као и пре, он је и сада у потпуној снази. Интереси Аустро-Угарске и Русије на Балкану тако су превасходни, да је тим двема силама и даље на Балкану припадати прва улога. Мирцштешки програм има само један задатак: извршење реформама у Македонији. Тај циљ Аустро-Угарска и Русија и сада мету непрестано на ум, тако да се мора сузбити комуцајни да санџачка железница поништава мирцштешки програм. А пошто је Аустро-Угарска приступила руском реформном предлогу, она је тиме јасно доказала, да у том реформном предлогу гледа активно продужење мирцштешког програма за извршење реформама у Македонији.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Климур

— Кад је Александар Велики појахао најјахаћег коња, рече му отац: „Македонија је, сине, за те мала...“

— Славно, ал' да је вас о коња?

— Онда би изашао билетин: стрмоглаво је али се задржао, здрав је али лежи, а на Македонију и не мисли.

„ЛАПОВСКА РУЖА“

Сензационни политичко-друштвени роман

од Брезница Саданова

Шта је с Краљем? — [illegible] — [illegible] „Лаповска Ружа“ — [illegible] Краља Милана — [illegible] — Ко је Јована Ристића — [illegible] Краљ Милан — [illegible] — Напад на „Лаповску Ружу“ — [illegible] — Јована Ристића „Лаповска Ружа“ — [illegible] — Сари вапирова

I

У велико је било лето 1889. године. С Авале је дувао хладни северац и над долином Мораве нагомилавао кишне облаке нагоњене ка Београду, где су се елементарном снагом просули. Краљевска ешипажа изненађена олујом вратила се из топчидерског летњиковца, који се налазио сат хода од Београда и који је сазидао једини кнез Милош III. Кад су с неба пале прве велике капље, пуковник Мишковић, васпитач тек тринестогодишњег српског краља Александра I нареди да се одмах стане, да се покрије све живог отпора млада краља, подигне коњски кош и да се Краљ заштити топлим покривачем. Обазривост пуковникова била је потпуно оправдана, јер је за скоро почела пљусак вода киша и ветар, који се све више претварао у олују, наметнуо је на друмским окукама кишу право у краљевина кола, тако да су оба путника, краљ и његов васпитач, били од тога као да их је право таква. Краљ се смејао овом догађају, али је у толико озбиљније пуковник Мишковић посматрао разјарену природу; он је пред земљом и краљевим родитељима био одговоран за живот младића поред себе — но је могао јемчити да ће он краљевића здрава одвести у београдски двор? С обе стране стрма друма јурили су прави потоци, воде које су откидале друм, јечале су и стењале, [illegible] за громом — а онде у [illegible]

безбедно могао склонити од непогоде! Телесна стража краљева, коју су састављали дванаест гардиста и један официр на коњима, стисла се уз саму екипажу и у галопу пратила краља и његова пратиоца у Београд.

И у конаку су били доста узнемирени. Младог су краља очекивали да се врати одмах после подне, те су за то с доста поузданости држали, да је олуја затекла краља на путу. Дворски маршал, мали пуковник Коста Јанковић, кратким је корацима узрујано шетао по својој канцеларији, немирно чупкао своје већ проседеле бркове и непрестано мрмљао: „То је чудно, страшно, просто непојмљиво!" Његова је узрујаност расла сваким секундом, јер се сваког тренутка на вратима појављивао је дан жандарм с гласом: „Јављам покорно господине пуковниче" и саопштавао час питање ког намесника, час ког министра: зар се краљ још није вратио? У таквим тренуцима је пуковник само за неколике секунде престајао корачати по својој канцеларији; строга лица застао би пред жандармом, одмерио би га од главе до пете, па би се окренуо „левокруг", почео корачати и одговорио: „Није, одлази!"

За двадесет минута тај се призор понављао јамачно дванаест пута. Од нервозна немира мали пуковник Јанковић већ се био зажарио у лицу. У осталом, ово узбуђење београдских дворских кругова било је сасвим разумљиво: те вечери је Краљ Милан имао први пут после своје абдикације доћи у Београд, па како би могли изаћи пред њега, ако би какав несрећан случај у олуји нашкодио што малом краљу? Пуковник Јанковић је у мислима већ гледао млада краља како мртав лежи у колима од удара грома. Његова га је фантазија подсетила на увођење мртва кнеза Михаила III. у београдски конак. Тада се управо као и данас чекало на кнежев повратак из Топчидера... најзад, најзад у дворско двориште је ушла екипажа окољена коњичком пратњом..., али кнез који седи покрај свога ађутанта, мртав је... У Топчидеру су га напали и убили мучке убице... Тада је настало страшно превирање буке и погубљено.

Пуковника прекидоше у његовим мислима. На вратима се појави високи стас жандарма пратиоца првог намесника д-ра Јована Ристића.

„Јављам покорно, господине пуковниче", рече жандарм, „његова екселенција господин намесник пита, зар се његово величанство још није вратило?"

Пуковник очајнички погледа у таваницу и више простења но што рече: „Не, још није, одлази!"

Мали пуковник, који се сад очевидно беше на нешто одлучио пошто је жандарм отишао, брзо одскакута вратима која воде у собу краљева личног секретара д-ра Милићевића, широм их отвори и повика: „Господине Милићевићу, молим за један тренутак!"

Ословљени, мало мршав и елегантно одевен човек, глатко избријана лица и брижљиво негованих црних бркова, одмах дође, дубоко се поклони пред пуковником и са учтиво упита: „Што желите, господине пуковниче?"

„Његово се величанство још не враћа... претрпан сам питањима господе намесника и министара..., мислите ли..., хм... мислите ли да се његовом величанству могла десити каква несрећа?"

„Не мислим. Кочијаш је поуздан возилац, коњи су апсолутно поуздани, а пуковник Мишковић веома је обазрив човек."

„Тако је, али је ситуација таква да човек полуди... Да ли да пошљемо једног ордонанса у сусрет?"

Пре но што је лични секретар и могао одговорити, у дворском се дворишту чу гласна команда дворске страже и лупање добоша.

Говорећи „Ево га!" пуковник, и ако је киша падала као из кабла, појури у двориште. Краљевска екипажа већ је била стала пред улазом у двор а пуковник Мишковић баш је скидао с младога краља покривач, у који га је био брижљиво увио.

(наставиће се)

Српске земље

Измирење муслимана

У Кључу (Босни) измирили су се муслимани, који су се до сада делили на два табора. Сви су потписали пуномоћство члану мирјанског одбора Заим бегу Филиповићу и овластили га да у име свију ради и даље на добру народном.

Интересно саопштење

Сарајевска „Српска Ријеч" доноси ово интересно саопштење: „Неки дан је хтио један члан наше владе учинити „услугу" једном Србијанцу, који је пре неколико дана овамо допутовао. Кад је отишао да се пријави, казао му је један господин, да се он једном Србијанцу не допушта да се састаје с овдашњим Србима из Босне, јер, вели, то је строго забрањено, него му је учинио врло скромну услугу, да га што пре уклони из Сарајева."

Министарству Просвете

Зар ми износимо оволике и овакве неправилности и преступе нишкога директора Бобића, а Краљевско Српско Министарство Просвете после њих омашку поправку какву ономад донесосмо?

Да случајно не мисли Министарство да је на томе свршена ствар? Зар најпосле не потребно кажемо како Министарство није примило никакве тужбе против Бобића, што ми нигде нисмо ни рекли. Бобић је преко наших листова тужен јавности, а то вреди више. Хоћете ли по томе што предузимати? Јавно Вас питамо. Одговорите!

Рекосте да шефу Министровске канцеларије није слава никакав „Пар дињак". Ми ипак верујемо да јесте. А ако га он није примао, то само значи да и у пошти и међу разноразним сачима има још доста Бобића!

Него — шта би са главном ствари?

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Први дан опструкције. Јуче је тако дуго и жељно очекивана опструкција набила свом жестином у Скупштини. Наравно, да је прва тачка била апанажа, на којој се опозиција морала зауставити, као на једном корупционом, противуставном и штетном предлогу. У сред ове огромне скупштине, која је завладала у својој земљи, у доба кад глад бесни и мори народ у масама, подли фузионаши су кидисали да народну замуку од 360.000 дин. дају као пешкеш!

Дебату је отворио г. Ј. Продановић, па су говорили г. др. Воја Маринковић, који је казао у брк Пашићу: да влада није ничим мотивисала овај противуставни предлог, а то само зато што су побуде тако прљаве, да их не сме изнети пред поштене људе.

Пашић је нешто промрмљао у своју браду у име протеста и сео.

Г. Сима Катић је држао дуг говор служећи се цитатима из јеврејске историје и завршио да се фузионаши тешко једино речима оног јеврејског свештеника: кад народ почне хулити на краља, Бог неће чути његове гласе!

Похвалан корак. Управа главне београдске поште издала је овај циркулар:

„Управа извештава своје претплатнике фахова, да је у локалу у коме су исти смештени, постављено нарочито сандуче за достављање примедаба о неправилностима ако би се дешавале при испоручивању кореспонденције из истих, молећи претплатнике, да је о будућим неисправностима на у чему извештавају.

Тако исто моли и све београђане, да је непаљеним писмима, која могу оставити у свако поштанско сандуче по вароши, извештавају о свакој неисправности поштанских службеника које им се дешавају, а тако исто и њених разносача, како би јој тиме помогли да брже и лакше главне неправилности и да их у будуће отклања."

Ово је вредно за похвалу — ако се не остане само на циркулару.

Кнез Никола у Русији. Како из Петрограда телеграфишу бечкој „Н. Слоб. Преси", црногорски кнез Никола неће се задржавати у Петрограду, но ће отићи право у Царско Село, где се сад налази цар. Путовање кнежево доводи се у везу не само с питањем о балканским железницама, но и с унутрашњим приликама Црне Горе. Интересно је да су црногорски официри, којих у руској војсци има на 200, добили наредбу да се врате у домовину. Кнез ће се у Царском Селу задржавати само један дан. Међутим истом листу телеграфишу из Франкфурта на Мајни, да је кнез Никола 20. ов. м. тамо стигао на дуже бављење.

Хапшење Шибалићево. Јуче је у Народној Скупштини напредњачки посланик г. др. Воја Маринковић упутио кратко питање министру унутрашњих дела, зна ли да је полиција ухапсила Саву Шибалића новинара и питао га зашто је ухапшен? Пошто министра није било у седници то ће му се ово питање доставити да на њ одговори.

Кратко питање. Јуче је у Скупштини опет стављено министрима велики број кратких питања.

Апанажа. Јуче је у Скупштини отпочето друго читање буџета. Краљева цивилна листа усвојена је без дебате. Кад је по том дошла на ред партија о престолонаследниковој апанажи развила се дуга дебата, у којој су против апанаже говорили г. г. Јова Продановић, д-р Воја Маринковић, Драг. Јоксимовић, Милован Лазаревић и Драгутин Пећић. Седница је трајала до после 2 сах. по подне.

Напад на посланике. Народњачки посланик г. Михајло Р. Ђорђевић поново је јуче у Скупштини питао министра председника, хоће ли се једном ставити под суд поручник Костић, који је на Теразијама напао њега и посланика г. Пају Маринковића. Министар председник г. Пашић изјавио је да ће се о томе обавестити од министра војног, па ће одговорити. Али у колико се сећа, њему је министар војни причао како су по том делу сведоци неки народни посланици, но они нису отишли на позив да сведоче.

Гласови о двору. Јуче су се цео дан одржавали по вароши гласови како је прексиноћ дубоко у ноћ у двору било неко комешање. Тврди се као поуздано да је позиван и Церовић. Разуме се да се ово разно коментарише.

Фузионашка подвала. Јуче су фузионаши покушали учинити једну подвалу по старом свом начину.

Кад су видели да има још доста посланика који ће говорити о апанажи, они су хтели закључити листу пријављених говорника, па онда терати седницу док се сви говорници не исцрпу.

И седница је трајала до 3 часа по подне. Кад су хтели закључити листу говорника посланик Продановић је тражио да Скупштина реши поименичним гласањем: да ли да се не примају више пријављени говорници?

При гласању констатовало се да нема довољног броја за решавање, и растрчали су се звати на све стране отпевале фузионаше, али их нису могли на број прикупити и зато се седница закључила.

Злочин од 16. септембра. Данас ће првостепени суд решавати о убиствима 16. септембра извршеним у Гл. Полицији над Милином и Максимом Новаковићима. Ма да је опструкција апсорбовала готово сву пажњу јавног мњења, ипак је интересовање огромно и жеља да кривци не избегну праведну казну.

Жељни смо видети: да ли је јачи закон или пророчанство Мите Влајчића, за кога би ми желели да остане бар пророк — после Христа, те нек се засети!

Један шамар. Баварска је влада ударила Пашићевој влади један, али добар врућ шамар, од кога дуго бриде образи. Као што је познато, кости великог српског добротвора Велимира Тодоровића-Обреновића леже на минхенском гробљу и сад је био настао рок да се његов гроб прекопа. Тек на одлучан протест српске независне штампе Пашић се сети костију тог великог српског добротвора и у последњем часу, умолио баварску владу да се не хита с прекопавањем Велимирова гроба, јер српска влада „намерава" или пренети његове кости у Србију или саградити нову гробницу у Минхену, где је покојник дуго живео. Баварска је влада одговорила Пашићу да се не брине, јер је она на новом гробљу већ одредила место за нову гробницу, коју ће она сама о свом трошку подићи, остављајући заваљеној Србији да се брине о одржању те гробнице. Срамота! Туђа, баварска влада сетила се на време костију српског добротвора, а Пашићева влада „на прече послове" није имала кад ни мислити о томе! Хвала баварској влади!

Шабачки избор. Како смо извештени са шабачким општинским избором грдна се комедија тера. „Регенти" шабачки су најпре искварили избирачке спискове, јер су они само у њиховим рукама и били, па да би још јачу сумњу побудили и да би већу пажњу на њих привукли, они нису хтели послати и те спискове са осталим изборним актима. Сад је Држ. Савет накнадно тражио да му се пошаљу избирачки спискови. Фузионаши су се међутим упрегли код Држ. Савета да овај дркне душом и да поново поништи избор, те да и по трећи пут наложе ту велику општину трзавици, кавги, трошку и дангуби!

Нигде оваквог циганлука нема!

Радикалне власти, радикалне општинске управе, радикална фузија, па опозиција ипак два пута добија, а Савет налази: да може бити сумње ко има већину у тој општини?!!!

Буди Бог с нама!

Интервју са ђенералом Игњатијевом. Неки бугарски новинар је интервјуисао некадашњег руског амбасадора у Цариграду грофа Игњатијева, који је у дипломатској каријери стекао ласкаво име „отац лажи", о Македонском питању.

Игњатијев је рекао да „сви" треба да најенергичније настану те да се добије аутономија за Македонију, а после тога је сигуран да ће и Македонија имати исту судбу као и Источна Румелија, и ако можда не истим путем и начином.

Утешна перспектива за Србе! Само да се и Бугари не опеку.

Смењивање Вукасовића. Пошто је одлуком опште седнице Касационог Суда и командант жандармерије потпуковник г. Јанко Вукасовић оглашен као кривац за убиство, које је 16. септембра прошле године извршено у подрумима главне полиције, то је у јучерашњој скупштинској седници народњачки посланик г. Михајло Ђорђевић кратким путем питао министра унутр. дела, хоће ли сменити г. Вукасовића с дужности команданта жандармерије те за својим утицајем на жандарме сведоке не омете и не странпутицу заведе правичну истрагу. Пошто министар унутрашњих дела редовно не долази у скупштинске седнице за време кратких питања, то ће му се и ово питање саопштити да на њ одговори. А он ће одговорити тек пошто се сврши истрага.

Осујећено измирење. Из Цариграда телеграфишу да су сасвим пропали покушаји српско-бугарског измирења у скопском вилајету, о којима сад први пут чујемо. Српска је пропаганда, чим се у том телеграму, отпочела и у досада чисто „бугарском" граду Штипу. Услед тужаба бугарског митрополита у Скопљу, ђенерални инспектор, држећи се „начела о одржању црквеног status quo, „наредио је да се српском свештенику, кога је ту скоро скопски срп-

...митрополит одредио за ... забрани да оде тамо!

...нско пристаниште. ...љачки посланик г. Радовановић питао је министра ...ника, да ли ће стручна ...ија, која ће прегледати ...бродничку [?] пругу, утврдити место где ће бити пристаниште на доњем Дунаву, и у Радујевцу или Прахову, како се не би десило ... што се десило с Чесно... [illegible]. Министар председник г. Пашић изјавио је да ће то учинити стручни људи, а изгледи су за пристаниште најпогоднија места Прахово и Брзаја [?].

Збор Кланичног Друштва. Сутра 23. ов. мес. је збор акционара Кланичног Друштва, и одржаће се у сали Касине Лутрије у 9 часова пре подне. После овако затворене границе и оваког трговинског уговора, акције тога предузећа морају бриљантно стојати. А да ли ће тако и бити у ствари, видећемо сутра из извештаја.

Верени. Г. Радисав Крупежевић, писар шаб. дух. суда — син г. Ник. Крупежевића, проте окр. крагујевачког — верио се са г-ђицом Милицом Спасојевићевом, учитељицом у Вел. Крсни. Честитамо.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(a) Пруском посланичком дому поднеће се предлог о повећању цивилне листе цара Вилхелма као пруског краља. Као пруски краљ цар Вилхелм има цивилну листу од 15,719.296 марака.

§ Русија је учинила протесте против држања америчког консула у Харбину, који не признаје руску јурисдикцију у железничкој зони Харбин Шанхај и непрестано истиче [illegible] је акредитован само код Кине. Конзул не ради по свом властитом нахођењу већ по брижљиво израђеном плану америчког министарства спољних послова, који хоће да обезбеди целокупност Кине и систем отворених врата у Манџурији.

„* Стални комитет међународног пољопривредног института састаће се у мају у Риму, те да се конституише и да нареди унутрашње уређење и делатност института.

A Председник француске републике Фалијер и принц Уелски [illegible] су у Паризу 19. о. м. посете.

)-(Талијанско посланство предало је Порти ноту, у којој се [?] ... је Италија решила да своје поште отвори у Цариграду, Солуну, Смирни, Јерусалиму и Авлони, као што их и друге силе имају у тим местима осим Авлоне.

„ Париски листови јављају да ће председник француске републике Фалијер одмах после своје посете у Ш...ској отпутовати у Петроград.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Да, да! И то је универзитет

(Са часа Народне Економије на београдском Универзитету)

— Професор (слушаоцима): „Господо, сви досадањи трговински уговори, закључивани између Србије и Аустро Угарске, имали су више политички карактер, док, међутим, овај уговор, који је данашња влада закључила, и који има тек да ступи у живот, пошто га буде одобрила и Народна Скупштина — тај, велим, уговор има чисто економски карактер и према томе, са гледишта економских доктрина, ово је најбољи уговор, пошто он, као што рекох, има чисто економски карактер, а што за нашу науку и јесте главно."

Г. професор није успео за своје мишљење придобити све слушаоце. Али зато он може бити потпуно спокојан, јер ако његово мишљење не деле његови слушаоци, деле га — Максим Сретеновић и Славко Петровић.

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Др. Михаила Гавриловића

([illegible])

КЊИГА ПРВА

(наставак)

„Милош је у овом догађају одбијао од себе сваки осећај властољубља и себичности, он је себи [illegible] оруђе провиђења, оруђе среће и благостања народа и био је уверен да је [illegible]. Смрт Карађорђеву сматрао је као велику народну благодат, а [illegible] у правој [illegible]ија".

Према Карађорђевој породици Милош је био нежан: удовици његовој одредио је помоћ 1830. г., а кад је по други пут дошао на престо (1859. год.) наредио је [illegible].

„Образованија класа српскога народа није марила за Милоша 1817. године. Милошево дело изгледало је [illegible] његову радњу, гледали су као на службу Турцима, пошто није веровао у друге но [illegible] управе. Та образованија класа [illegible] Милоша [illegible] Ликурга, Демостена, Аристотела, Страбона, Омира, Перикла, Цицерона и друге". Само у [illegible] Србија није [illegible] тајна [illegible] јој пришла, место да пута по туђим земљама. [illegible] Милош није марио за науку и научене људе, није је ценио [illegible]. Притисак [illegible] није осећао, већ притисак Турака и притисак свога неуређеног [illegible] правна [illegible] на народ, и на њих је своју пажњу обратио. Уместо тога, образована класа, [illegible] што се није [illegible] Гуњију [?], [illegible] Милошеву управу [illegible] гласове о његовој тиранији".

[illegible] Карађорђа [illegible] у Карађорђеву ... Јасно се приказује Милошу да [illegible] у Земуну, [illegible] по примеру [illegible] није било место. „Ова се љубав [illegible] смрт Карађорђеву [illegible] сумњу [illegible] тачна".

Српски [illegible] и грчки фанаристи, који су [illegible] највише [illegible] у Карађорђа, ширили су [illegible] ружне гласове о Милошу.

(наставиће се)

Хоџа Брунчевић

Директору Бобаћ [?] — Нишке Гимназије „Самоуправа"

II

Ко је Хоџа Брунчевић?

Моји ђаци — али не и мој директор (таман посла!) — знају за оваку свешу коју прича Кнез Јанко:

Враг довео на светлости бјело
И старога хоџу Брунчевића,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Рекох да и ми имамо у Нишу хоџу. Тај хоџа није само хоџа већ је — Хоџа Брунчевић.

И кад се Хоџа [illegible] — има већ четврта година по Нишу. И он је на потврду свему што осећа онако како осећају соколови Кнеза Јанка а на дубоко уважење своме кљусту и слепцу [?]. Зазорно ми је било гледати Хоџу Брунчевића, те сам мало [illegible] сам му „од лакта рожину", а он се грдно расрдио те је позвао „Самоуправу" да му је истисне. За време док му је она изишла ја ћу да прикажем директора Нишке Гимназије. Приказаћу га и другом свету и нашима овамо у Нишу, јер међу мојим суграђанима има доста људи којима могу, што се овога тиче, рећи:

[illegible]
[illegible]
[illegible]

У овоме моме писању биће одговора и „Самоуправи", која је мени од најпоз[illegible] колико овомад уступала сва на милост и немилост, а која је своје ступце данас отворила једној поганој [illegible] да преко њих преноси...

[illegible]

РАЗЛИЧНОСТИ

Изложба аутомобила

На овогодишњој [illegible] изложби аутомобила било је из 110 фабрика осам стотина разних моторних кола. Од њих је [illegible] аутомобила сто двадесет, [illegible] аутомобиле за [illegible], [illegible], [illegible] и друга. Ово је била највећа светска изложба моторних кола, на којој је учествовало највише фабрика. Десет фабрика су из Америке, једна чак из Јапана. Остале су из Европе.

„РАСКУМАУЗ"

Ево неће вече треће
Пијаног ме дрога скреће,
С пута скреће па ме неће
Јер тако ми славске свеће
И скреће бело плеће,
И вели ми: прегореће
Туђи псеће!..
А мени се једна спаће
И једна јој проблебеће:
Де, не бој се. — Де, де—
неће!..
Она сева, а ја тромо —
И тако се разиђосмо..

Милорад Петровић
из „Сељанке"

ЂИНЂУЛЕ

Мудролије

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Руже расту међу трњем, али се трњу не радују.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Таблице на кућама

Таблице, или боље плочице, које показују нумере појединих кућа, почели су у неким градовима америчким правити од хартије место досадањих металних. Хартија је нека врста папиндекла, напојена једном хемијском смесом која чини да је непробојна, светла [?] и лакша но обична. Киша и сунце чине је само још јачом и светлијом. Разуме се да су такве плочице несравњено јевтиније од металних.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Управи Срп. Књижевне Задруге

Био је уведен обичај да се свима редакцијама, на које се Управа Срп. Књижевне Задруге обраћа молбом за бесплатну публикацију огласа, обнова и т. д. шаље бесплатно по један примерак сваког кола књига Задругиних, који би истовремено служио и за праћење [?].

Међутим, од тога се обичаја у браво одустало, али се од редакција и даље тражи те услуге и шаљу им се обичаји и циркулари с молбом, „да се наведе бесплатно". Мислимо смо да би Управа требала или да остане при уведеном обичају, или да не узнемирује ни редакције својим молбама.

БЕРЗА

	Продато по	
Наполеон	20	30
Форинте	212	76

КО ИМА КАКВЕ ЗОПРАВКЕ ЗА

СТАНПОРЕЗАЧНУ РАДЊУ

нека иде код **МАТЕ МАТИЋА.**

Код њега се наплаћује само са 300 процената скупље но што гласи усмена погодба.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

[illegible]

— Превод с француског —

XXX

Борџијина старост

— Господин гроф је господар... и треба само да нареди.

— Да, заиста, ја сам господар, рече Борџија набравши обрве. Али то дете које је на силу отето не зна да је то учињено ради њеног добра... она можда мисли... да је заробљена... а не зна да ја хоћу да јој повратим њена права, њене титуле... То је моја намера и ништа друго, разумете ли, госпођо Пјерина?

— Разумем, господине грофе... треба даље припремити девојче [illegible] вас прими, да вас слуша...

— Као оно!... Не, до ђавола, не то... реците као пријатеља, као правог пријатеља који се стара о њеном добру... Идите, госпођо Пјерина.

Госпођа Пјерина се одмах удаљила и полако изађе.

Сутра дан по овоме Борџија је имао један разговор друге врсте. То је било у тој истој соби.

Папа је седео у наслоњачи са високим наслоном. Био је увијен до грла у широк огртач од белог платна који га је целог покривао. Поред њега на једном малом столу било је безброј тегљица разноврсне величине, [illegible] помада и свих могућних потреба за улепшавање.

Поред прозора је његов љубимац, камерђинер Анџело, читао на глас. Око наслоњаче обилазио је један витар човек, узимајући са стола час тегљицу, час помаду, час гвожђе. Његови окретни прсти прелетали су по лицу старчеву.

С времена на време он му подметаше венецијанско огледало, и папа једном речи одобраваше или неодобраваше његов рад. То је трајало више од једнога часа. Када је било свршено, папа се опет погледа у огледало.

— Добро је, рече он, прави сте уметник.

— Ах! кад би ми господин гроф допустио!.. За пре сам подмладио био га за двадесет година, само кад бих имао ову течност на косу...

— Не. Више волим да ми је коса бела. Ах! нисам ја момчић да тражим љубавне авантуре! Довољно је само да се оне досадне боре сакрију... Добро је...

„Уметник" се поклони и изађе.

— Како теби изгледам, Анџело? рече папа устајући.

Камерђинер разгледа старца мирно и пажљиво.

— Налазим, рече он најзад, да сте достојанствено и [illegible] лепи.

Анџело није лагао.

Било је немогућно познати у овом Родригу Борџији старца од седамдесет година. Његове крепке очи сијале су неком потмулом ватром под густим обрвама. Коса му је била бела, али је давала његовом лицу неки величанствени изглед који му је ублажавао суровост. Тако уређен он је изгледао као човек кога су [illegible], али који је умео сачувати лепоту првог доба.

Собар уђе и поче га облачити у одело од љубичастог сомота, преко кога му пребаци кратак огртач од љубичасте свиле. Борџија опаса дивни појас [illegible] о коме је висио [illegible] мач са скупоценим балчаком. Најзад метну на главу [illegible] шешир испод кога му је коса пада[illegible].

Анџело уздахну од изненађења. Кад Борџија је сада победила старост. Он је хтео да изгледа [illegible] није хтео да се прави младим, али [illegible] оделом, набором своје хаље [illegible] је постао угледан човек [illegible].

Он се осмехну и [illegible] љубавницу [illegible].

Полазећи Розити Борџија [illegible] мало у [illegible] свога плана. Он је био уверен да ће [illegible] у кратком року. Ипак, [illegible].

Он уђе у собу [illegible].

— Ево господина грофа од Фе[illegible] који је дошао да вам учини посету, рече чуварка и нагло нестаде.

Борџија затвори врата и приступи девојци.

— Дете моје, рече он, хоћете ли ми допустити да разговарам с вама неколико тренутака?.. Имам да вам кажем ствари које ће вас без сумње занимати...

Али Розита устукну раширених очију, склопљених руку, готова да падне на колена. Она прошапута:

— Папа!.. Свети Оче!..

Борџија ударила од гнева. Цела његова вила [?] коју је тако стрпљиво припремао срушила се одједном. Розита га је познала! Он учини последњи покушај.

— Ви се варате, драго дете. Ја сам гроф од Ф[illegible].

Девојка паде на колена.

— Не, не варам се ја, Свети Оче!.. Ја сам видела Вашу Светост више пута, на литијама, на величанственим службама у цркви Св. Петра... О! не, Свети Оче.. Ви сте заиста свемоћни господар Рима и целога света и ја сам спасена јер сте ви уз мене!..

(наставиће се)

УЖАС!!!

Цела Србија брише и деца целе Србије уздрана у ПЛАЧ рачунајући да ће услед неуобичајног стања робицу остати без ноких халаница.

НЕ ПЛАЧИТЕ ДЕЦО

Док су жени ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ неће вас останити без ноких халаница и ако још утопар не закључи дефинитивно.

ЧУЈМО (за децу)

Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 100.000 халаница
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 90.000 ибердитера,
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 150.000 пари одела.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 500.000 пантолона.

Пожурите децо, дуди, жене, да купите јевтине робе и то само код ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋА.
За девојчице и жене даме данас смо добили

150.000 Палето-а пролетних

Ма опет, ми и опет ми, и 100.000 пута ми и ако да кисмо ме и још горе што смо ми

Талви и Мандиловић

Осиас ниши за целу Србију да сну робу шаљемо уз доплату а коме се што ме допада примамо натраг.

130 После Ускрса сваки купац добија по ЈЕДНО ЈАГЊЕ 5—15

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас па сваки суботе чланови Албанеза имаће клупу са најтежом и пргавом.

Нарочита јеловина сирева се не признаје.

За време поста уиак гоиа гоиа јела и риба

Све године целио сам 80 јелала мајсторима грчића турског и свеједесског правог изванстета.

Обрћам пажњу поштованима доброг вина рада умере.

Цена вину за кућу знатно спуштена

ОГЛАС

Пошто грошаја имотнос моје пок. Михаила Стојадиновића у Крагујевцу, које покрштено ми дан 15 марта ове год. по законих уредаа, то ће потписати створити сви који имају правото другу њему заоставштину да пријаву ове потраже на дан 1. априла ове године у канцеларији моје адвокате.

По решењу г. министра унутрашњих дела од 20. фебруара тек. год. СБр. 1596, потписао диже моје имотиог стања према законом прописаном и доказаног квалификације и протезаву дозволу да ја овај грошаја могу и даље настављати.

Кадуије се односи 3.000 динара.

Адвокат се продаје за готов новац.

17. марта 1908. г. Крагујевац.

Наум Костић
М. Ђ. Димитријевић.

1422—3

Гарошанинове перо

Могу се добити само у трговини канцелар. материјала

К. Дакинчића

Чика Љубина 26.

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Проучујући своје мушторијално одељке и из унутрашности своје огромно стоварајте широке у којеком избору. Има преко 20.000 комада готових врсних мушких, женских и дечијих у свима најсавременијим и у свима остолиним и модерним бојама, у разним величинама и од разних техничко пажљивих, поуздањем и чистог свилених. Цене су од 90 пар. до на више и строго су утврђене. Цене су остале исте као и пре три године, а као је роба сад боље и прибор за кишобрана поскупио са 30 од сто, ми ипак цене у овој сезони нисмо повишили.

Трговцима који купују на више дуже 5 од сто овог попуст.

Примам све врсте поправка, а и све врсне кишобрана по моје фабрично поједностављене цене.

Адреса је моје фабрике: Београд, ул. Краљице Наталије бр. 15, на горњем спрату код кафане код „Златног Анђела".

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Авram Маца

ФАБРИКАНТ АНРЕЛА.

16

ШПЕДИЦИОНИ И РЕКЛАМАЦИОНИ БИРО

Пере М. Јанковића

управника Београдске Царинарнице у пензији

Београд Сава — Карађорђева ул. бр. 31.

Телефон бр. 816.

Врши свакојаке експедације робе, код свих царинарница. *Прима на експедовање* по свима царинским сторовима код царинских власти и Државног Савета.

Даје информације о свима питањима из царинској струке. *Прима у царинско сведочење* експедовану робу ради уз накнаду карактерске мисарине; и

Кредитује своје комитенте на подлози свог лица и имања те робе.

Услуге брзе и тачне. — Награда умерена.

139.3—10

Прочитај и похитај!!

ОБАВЕСТИ СЕ И УШТЕДИ. НЕ ПРОПУСТИ ПРИЛИКУ

Занатлиска Кредитна Банка

(преко пута поште — у Београду)

Према свима грађанима отворена је рука у **орсе х**... **новцу Дужанин Лозова**, где за 2 дневна мисечна отрошка од 1·60—2·90 2 од сто Дисконта и Дуговања Дивиде.

Зајмови 3 про. **Штедња 100.000 дин.** Кано треће 30 месеци, после тога рано даље се плаћа.

Улог важи на сувом, штедиша и штедиша по новчаке.

За све даиа даје Занатлиска Кредитна Банка.

Увиђате се моле и обезбеђења дају: пород Банке и г. г. Вера Дамјанов интенден, Побратим Косте Живковић, Лека Тотић трг. мод. Јевремовић, Вуја Ст. Јовановић тапетар, Вуја Златковић пекар, Јов. Зечевић тапетар, Никола Христић тапетар и Јовановић Лазарсвић кафеџија на Дедињу.

Улог траје само од 15. марта до 30. априла ов. год.

Занатлиска Кредитна Банка отворила је и помоћне улоге сваки дан од 1. марта о г.

До уштеђења и сачувања, ако прилике.

132.4-0

Велики избор БАЗАРА

Препоручује за пролетну и летну сезону

На број

Шеш Пајцин кап. 3 дин. | Ветена Бутерице дин. 1·50
Велики Албум за бојце дин. 5 | Мали Бутерице дин. 1·—
Мали Албум за бојце дин. 2·50 | Фокорит Модин Албум дин. 1
Мали Пајсанов дин. 2·50 | Дечији Модин Албум дин. 0·80
Велики Модин Албум дин. 3

БАЗАРИ У ПРЕТПЛАТИ

Да Елизавете Моде плаћа 2 сувата месечно, свега за 3 месеца дин. 3.
Буторарас Модин Рева, плаћа 1 пут м., за 3 месеца дин. 3.
Да Модиевиот плаћа 2 пута м., за 3 месеца дин. 2.
Наутор. Фокуте Цајтунг плаћа 2 пута м., за 3 мес. дин. 3.
Базар плаћа 4 пута м., за 3 месеца дин. 4.

Модиевиот плаћа 2 пута м., за 3 месеца дин. 3.
Кандерградорофе (за деца) плаћа 1 пут м., за 3 месеца дин. 1·50.
Зеи Цајтунг (за жене) плаћа 1 пут м., за 3 мес. дин. 1·20.
Фрауен Фрајд (за деца) плаћа 1 пут м., за 3 мес. дин. 1·20.

За унапријед ако се доплатите за поштарину дин. 0·50.

Новац треба послати поштанском упутницом или у писаном писму вредности.

ТЕЛЕ КОНА

107 БЕОГРАД, 34 Кнез Михајлова улица 34. 5—5

Свиме добром и непрекидном сну

† ЉУБОМИРУ УЗУН-МИРКОВИЋУ

бив. пуковнику у пензији

двобесно тр.подишње комси у понедељак 24. марта у 10 часова пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

Ожалошћени: синови и кћери.

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у манифактурној радњи код

Урошевића и Кона

Кнез Михаилова 21

трајаће само

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

Ускорисмо своје да се користе своје распродаје која неће обичаја реклама већ стварно по најсувљеније снижене цене.

Цене су неповратно утврђене.

134.4—10

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 23. МАРТА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 82. | Телефон 821.

ФУЗИОНАШИ НЕ ДАЈУ УГОВОРА

Јуче је здерана маска фузионашима у Скупштини. Они су дознали да је опозиција спремила предлог да се трговински уговор огласи као **ХИТАН** и да се одмах стави његов претрес на дневни ред, па је зато влада тражила од Скупштине пре опозиције да се предлог о уговору огласи као хитан, али да се одмах и одложи у недоглед.

Кад је сва опозиција скочила и тражила да се још данас изнесе уговор на претрес, Влада и њена мамелучка већина су се томе дивљачки одупрли, и одложили претрес и решавање уговора чак после буџета, о коме ће се дискутовати можда још месец дана.

Сад је бар за свакога јасно што Србија не може одмах видети какав јој уговор нуди фузионашка влада, томе је крив сам Пашић, који се стиди свога дела и крије га!

Ово је сјам фузионашки!

ОПСТРУКЦИЈА

Народ је на питању о анавима, почела у Скупштини толико жељена и очекивана опструкција!

То је било крајње време, и опозиција је морала приступити томе енергичним и крајњим корацима да би зауставила ову пљачкашку и неморалну кумпанију у њеном злом раду, ако није желела да се доведе солидарише са овим неморалним режимом те да општа осуда обухвати цео парламент и његов систем, као што је већ бачена на већину и њену владу.

О томе да ли опозиција има права на опструкцију, као и да ли је то уставна и парламентарна мера, — нећемо ни да говоримо. То је одавно пречишћено и утврђено за свакога иоле просвећеног и политички образованог човека, а остало је сумњиво још само за неке политичке букваше или недоучене једанке, који су, по несрећи својој, научили да читају али нису научили да мисле.

Да је опструкција уставно средство, најбољи је доказ, што нема ни једног члана у Уставу, који би је забрањивао, да је чак и парламентарно, најбољи је доказ тај, што је опструкција баш и поникла у најстаријој и најпарламентарнијој земљи на свету, у Енглеској. Шта више, за све оне, који су добро проучили парламентарни систем владавине, опструкција важи као једино спасоносно средство против свих бруталних насиља, опструкција поражене и онемоћале мањине.

То не могу и не умеју увидети само надриполитичари и сметењаци, који не виде даље од носа, на који по цео дан шмрчу.

Кад год је о опструкцији реч, питање може бити само о томе: да ли је опортуна? да ли је довољно образложена и мотивисана? Има ли довољно узрока за њену појаву.

А то увек цени једино и само јавно мнење, односно прави гласачи, ако јавно мнење није увек верни представник расположења у земљи.

Ако је опозиција изабрала тренутак кад може зло што га већина спрема, спречити, и ако је зло тако огромно, да може донети не само огромне штете земљи, држави и народу, него да прети чак и самој установи парламента, ако је опозиција довољно вешта и разложна да о потреби опструкције убеди већину бирача и јавно мнење у земљи, онда је несумњиво да ће — под претпоставком да су избори слободни — народ дати за право опозицији, и да ће њене представнике послати у већини у Скупштину.

Тада је опозиција заслужила за земљу и народ, а опструкција спасоносно и мирно оружје.

Ако ли је пак опозиција сувише нестрпљива и нетрпељива, ако је погрешно проценила и ситуацију и дела већине, због којих се буни и приступа крајњим мерама; ако је народ задовољан радом владиним и нађе да опозиција само смета влади у њеном корисном раду, онда ће влада и већина немају бојати ни од какве опструкције, нити земља може од тога имати штете, јер ће народ на слободним изборима осудити такву бранилачку и несолидну опозицију и послати стару већину у Скупштину, после чега мора опозиција мировати и послови ће почети тећи мирно и правилно.

Овога пута ова уставна и парламентарна опструкција постала је још и прека потреба земље и државе, и нашла је на опште одобрење код целокупног народа!

Народ је, гледајући сва чуда и покоре фузионашке, сва безакоња, насиља и грабежљиве владе, почео већ губити веру и у опозицију и наду на неко побољшање.

Али ће се стара вера и нада у народу одмах пробудити, чим увиди: да још има у Скупштини народних представника, који су кадри заложити се свом снагом и без резерве, да спрече владавину крађе и срамоте!

Не може више легално опстати режим, у коме нападају и секу народне посланике на сред улице, у сред бела дана, беспослени солдати некажњено, и још под заштитом хајдучке полиције; у коме пуцају на ненаоружане гомиле народа по готову сваког месеца, и на Теразијама и на Чукарици, и на Врачкој Чуци, и где се год незаштићени грађани реше на протест против безакоња;

у коме се руше штампарије, пребијају новинари, заробљавају опозиционари, и то све пред органима јавне безбедности!!

у коме се убијају људи по хапсанама на правди Бога, само зато што су били другојачијег мишљења но данашњи обесни властодршци;

у коме се најсветији српски интереси продају Аустрији у Скопљу; у коме се Србија излаже таквим понижењима каква није запамћена од 1867. године!

Томе режиму мора бити крај!

Такав се режим мора срушити, или онда овај народ нема својих представника!

А и почетак је за опструкцију изабран да не може бити боље. Сви прави и собљни представници народа морају најенергичније устати против покушаја којим се иде да се опљачка државна каса са 360.000 дин. годишње, и то из тако прљавих побуда, да их влада не сме ни да изнесе пред поштене људе, као што рече јуче посланик д-р В. Маринковић.

Свак ко се иоле помно на нерс, увериће се да сувишна хамишност преседа у Србији, па ма који човек био мољац.

Опструкција има за циљ да обори један неморални режим, један режим насиља, бруталности, пљачке, подмитљивања и издајства.

И зато нека је у добри час!

СТРАНА ПОЛИТИКА

Завера против великог кнеза Николе. *(Нова завера. — Неколико завере — Како се ушло у траг. — Смисао великог кнеза као главне реакције).*

Полиција је нашла упала у стан петроградског лекара Фришева, и нашла је многе личности, које је затекла у његову стану, одвела у петропавловску тврђаву. За Фришева се вели да је он дуго тражен као члан једне револуционарне организације. Тим су поводом претресени многи станови, те је откривено како да се убије велики кнез Никола кад се вози на трке. О тој новој завери против великог кнеза Николе Николајевића јављају из добро обавештених кругова ово: У партијама терориста који је погубљен под именом госпође Кливако, чије је право име полиција тек пре кратког времена дознала али га чува у најстрожијој тајности, нађена су шифрована писма, која су доказивала да постоје још неколике завере против великог кнеза Николе. Због тога је полиција с највећом обазривошћу предузела опширне мере за заштиту великог кнеза, кога су терористи означили као главу руске реакције. Пре неколико дана било је у Михајловском манежу награђено коњска трка, коју су присуствовали сви виши официри гарнизона. На трке је требало да оде и велики кнез Никола. Али на неколико минута пре поласка великога кнеза Николе у манеж ухапсила је полиција на улицама, које воде у манеж, неколико терориста, који су били прерушени у одела железничких радника и код којих су нађена револвери и пиштољи. О томе је

одмах извештен велики кнез Никола, који није ни ишао на трке. Хапшења се продужују.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Нема резултата

— *На шта ти личи самостанско вечање о опструкцији?*

— *На оно ђачко сабирање: пет и три... осам... и четири — пет и три... осам... осам — овај... осам — и четири, и четири... биће, биће — управо: пет и три осам...*

Хоџа Брунчевић

Директор Бобић — Нишка Гимназија „Самоуправа“

I.

Зашто ово пишем?

Ама како да не пишем, кад сам се родио под звездом која је својим треперењем значила: реци попу — поп, реци бобу — боб!

И зато ја морам рећи свакоме оно што му припада.

Можете ли појмити на каквој је прекретници био кнез Лазар када је трубио:

Ено вођу, божја ви је вјера,
Виђи стуват' сам у Босанђе,
Ђе гугуће сами оне стуставе
Ко јеани слаб ауле бување!

Ето ја сам, дуне ми српски у таком положају сада нада дижи мала срба против силнога тиранина који је изнело нагано из једног од часова шоле највиших положаја.

Јер и ми у Нишу имамо једнога хоџу који сурдуле „свако јутро како зора свиће.“ А његово „гугутање“ уминаше вашка „Слобода“ за коју од гимназије учитељ мутске школе те према томе имам право позвати хоџом онога смјешењака који међу својим „редакторима“ Слободе ниа наређу плату.

Док је то умножавање пришла вешка „Слобода“ довео сам у три броја пешкога „Народњака“ неправично тур а њоји и наговим чирацима и изјавио да за то ја одговорим јер сам се потписао.

Ама кад је наш хоџа успела да заведе редакцију „Самоуправе“, да ова под својом одговорношћу прими његово опрабатање (а тица која потура своја јаја зове се кукавица) онда сам и ја нашао за потребно замолити редакцију „Правде“, као листа који се од свих политичких листова највише чита, да изволи ове моје врсте примити и светлим објавити. (С највећом готовошћу! Уредн. „Правде“.)

Зашто, дакле, ово пишем? Зато што нећу више да трпим нашега хоџу, нећу да он, овако како ради заступа ову гимназију и у овом прослављеном а сада пасторчински гледаноме граду и у целој Србији, јер он није за то!

Ето зашто ово пишем!

Андра Гавриловић

Српске земље

Чиновнички бојкот

Сарајевска „Српска Ријеч“ јавља, како се чиновници у Стоцу спремају на бојкот против домаћина. Они су се споразумели да бојкот пре окупације у Стоцу, на [illegible] хрватско по целој Босни и Херцеговини. Кад котарски суда у Стоцу било је суђење Мату Ружићу у старом бакоља. Тужили су га чиновници. Суђење је изазвало велико негодовање, те се било искупило око 200 Срба православних и муслимана да присуствују суђењу. Суд је услојен предлог оптуженог Ружића да правим су одасне иначицу, где би се ствар расправила, јер оптужени нема вере у својим чиновнике, који хоће да бојкотују.

„ЛАПОВСКА РУЖА“

Сензациони политичко-друштвени роман од Бранилица Видакова

Шта је с Краљем? — Поручник Тодић — Јаворка Марковић, „Лаповска Ружа“ — Повратак Краља Милана — У Смедереву — Стари Тоншевић Војвода — Сеоски ванредни — Код Јована Ристића — [illegible] Краљ Милан — „Да“ или „против“ Краљице Наталије — Ристић се ставио — Дипломатски у [illegible] — [illegible] — Поход на „Лаповску Ружу“ — [illegible] — Завади лобица — У старом Нишу — Гајда Јоцић — [illegible] — Пророчанство Пецкова — Против Обреновића — [illegible] — Краљ у Нишу — Живео Краљ Милан! — Гајда Јоцић и Коста Таушановић — За рачун пристанка — Јован Ристић и „Лаповска Ружа“ — Растанак — [illegible] — Сијев народа — Политичка решења — Хајдучки сарт — [illegible] — Петар Карађорђевић [illegible] — Оставка Пашићева — [illegible] — Убиство у Нишу — Сарт погрешна —

Млади краљ је већ био отишао препланиша дворског маршала да трчи, па му с пријатељским осмехом довикну: „Мора бити да сте се били много уплашили због мене?“

Мали пуковник био је и сувише узрујан, те није могао говорити. Он се дубоко поклони краљу, који се с Миликовићем пео уз степенице да оде у своје одаје.

Брзо се сазнало за тајну закашњења: један коњ краљевске екипаже пао је преко једне греде, коју је олуја откинула с једне плоче и бацила пред краљевска кола, и у плахој киши која је земљу сасвим раскаљала, имали су муку да дигну животињу, којој се иначе није десила никаква штета. Пуковник Јанковић даљину дупли и одмах посла ордонанса намесницима и министрима с поруком да је краљ здрав стигао у конак.

Наравно, коњаници краљеве пратње били су до коже покисли, што им у осталом није много сметало. Пошто су збринули своје коње, могли су се рахат одморити до у јутру, јер су за дотрајање

*) Овај наш чланак „Хоџа Брунчевић“ требао је да изађе у претпрошлом броју „Правде“ и због публикације [illegible] на овај.

Молимо наше читаоце да ово приме к знању.

краља Милана те вечери били одређени другиа двадесет војника. Само је дежурни официр побегао одмах као орен. Њега је очекивало задовољство да на овом гадном времену и у вече засоседа краљевском пратњом, што другим речима значи да га пуна два сахата бије киша. У најгорем расположењу уже да поново доведе у ред своју косу и браду, коју је олуја страховито разбарушила, и да своје мокро одело замени сухим. Његов посилни, који је припадао одомаћеном племену српских Цигана подунавског округа, са стојичком мирноћом подносио је његово рђаво расположење и кад се господин поручник већ обукао у поваљену парадну униформу, која је била прописана за то вече, ...је могао ни цигански ма...ћ савладати повосни осмех ...овољства.

...довста, гардиски поручник ... чинио је веома повољан ... утисак. Висок, витак стас био је ... размерна склоп, одавао је ... и показивао витке ... облике. Поручник Јован Тодић је као најелегантнији и најсмелији ... официр у војсци Краљевине Србије. ... градски женски свет га је ... ловао и мало ... тако ... и његова ма... ти, једва спром... шна узовица, која је своме ... у била одана ... идолском љубављу. Ако је једна хвалила ... срце, друга се заносила његовим великим црним очима и меким увијеним брковима, који су изникли над свежим ... уснама младога поручника.

Тодић је био отворена карактера, срце му је — како се обично вели — било на језику, а то је нарочито била особина која у главном не спада у врлине људске српске расе. Због тога је млади гардиски поручник био у неку руку изузетак од правила и његови другови, који су му завидели због његових успеха код жена, кад год се помела реч о његовој отворености, називали су га наивним дечком. Тодић, који је пре тога служио у једном коњичком пуку, позвао је због тога тадашњег свог капетана на двобој. Министар је војни истина умео спречити тај двобој, али је Тодићев опстанак у пуку постао немогућ, јер су сви његови пуковски другови, које је капетан умео задобити на своју страну, тражили премештај поручника. О афери Тодићевој тада се у Београду веома много говорило да је дошло до ушију и Краљу Милану, који је у то доба припремао своју абдикацију па се бавио о прикупљању оних личности, које би требало поставити у најближу околину његова сина. Нарочито су се у официрском кору тада очекивали велики премештаји. Кад је једног дана министар војни поднео Краљу на потпис указ, којим се Тодић имао преместити у Ваљево, Милан је истина потписао тај акат, али га је пре тога извештао у томе, што Тодића није преместио у други коњички пук у Ваљеву, но у краљевску телесну гарду. Кад је Милан зачуђеном министру војном вратио тако поправљени и потписани указ, рекао је с оштрим нагласком: „...му, драги мој пуковниче, припадају такви људи“.

(наставиће се)

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Гласови. Из фузионашких кругова проносе се гласови, да до техничке опструкције самосталаца неће ни доћи, пошто самосталци, веле, не смеју ући у опструкцију. Све што самосталци могу и смеју, веле фузионаши, то је да кратким питањима одуговлаче скупштински рад. Али то, веле, нити ће довести до распуштања Скупштине, нити до нових избора. Ово пуштање гласова из фузионашких кругова личи нам на лагање сама себе. Нарочито, ми не знамо на шта су се одлучили самосталци. Али ма на шта се одлучили, фузионаши се грдно варају у политичкој прогнози, ...ко истински у њу верују, јер ... наша политичка атмосвера ...а, да мора доћи до ра... тања Скупштине и нових избора.

Једа... ...ни препад. Влада је јуче у Скупштини са својом већином извршила један препад. Пошто су прочитани предлози о трговинском уговору с Аустро-Угарском и о буџетској дванаестини за април, на... ... да се као хитни оглосе: а) априлска буџетска дванаестина, ... друго читање буџета и, ... трговински уговор с Аустро-Угарском. Све је то ишло на јуриш, тако да опозиција није честито ни могла схватити у чему је ствар, а владина је већина на јуриш усвојила све владине предлоге о хитности. Али јој је „всује труд“.

Трговински уговор. Јуче је у Народној Скупштини поднет законски предлог о трговинском уговору између Србије и Аустро-Угарске с мишљењем Државног Савета да уговор треба примити. Читање уговора трајало је до пред само подне. Самостални чланови финансиског одбора одвојили су мишљење против уговора, док су фузионашки чланови за уговор.

Утврђивање дневног реда. Пошто је влада извршила препад о хитности предлога за буџетску априлску дванаестину, за друго читање буџета и за трговински уговор с Аустро-Угарском, приступило се утврђивању дневног реда за наредну седницу. Скупштинско је председништво ставило као прву тачку дневног реда друго читање буџета, које је препадом већ оглашено као хитно. Опозиција је, на против, заступала гледиште, да прва тачка дневног реда треба да буде трговински уговор, а с другим читањем буџета може се и причекати у толико пре, што је априлска буџетска дванаестина такође оглашена као хитна, па кад као најхитније изађе из одбора, она ће се приспешно и решавати, па онда опет узети у претрес трговински уговор. Око тога се повела дуга дебата, у којој су учествовали многи говорници и из владине већине и из опозиције и која је трајала од подне до 3 сах. по подне. Најзад је поименичним гласањем решено са 76 против 38 гласова, да у наредној седници прва тачка дневног реда буде претрес буџета.

Пажња министру финансија. Ми смо добили извештај да је у једној општини у окр. крајинском учињена удурма да се поднесе министру финансија те да ослободи порезе и она лица и она имања која нису страдала од непогоде.

Општину Ђердапску сачињавају два села: Давидовац и Манастирица. Ова су прилично једно од другог удаљена и Манастирица је на једном вису у самом камењару. Због тога је ове године то село, али само то, страдало од суше. У Давидовцу није нико претрпео никакве штете од суше. Али је ипак зато сада фузионаш Ђорђе Дубочановић из Давидовца, који нема имања у Манастирици уаесио с општ. влашћу, те је ове Ђорђеве земље из Давидовца унео у списак земаља пострадалих у Манастирици.

Три њиве у „Каратину“, њиву у Дрпињу, њиву у ... винограду и њиваду у „Гамишту“, свега око 10 хектара земље, које нису страдале, а ослобођавају се од пореза.

Ми ово достављамо министру, а он сад ако сме нека предузима што против тог главатог фузионаша!

Буџетска дванаестина. Јуче је влада поднела Скупштини на решење законски предлог о четвртој, априлској буџетској дванаестини за ову годину, пошто буџет за ову годину у Скупштини још није решен.

Одбијен енглески предлог. У лондонским добро обавештеним круговима говори се, да су Русија и Аустро Угарска предлог енглеског министра спољних послова сер Едварда Греја одбиле једнаким аргументима, што доказује да су између те две силе пре тога вођени нарочити преговори о том предлогу.

Верени. Г-ђица Љубица М. Јанковићева, stud. philos. на циришком универзитету, сестра г. Игњата Јанковића, олд. каф. верила се са г. О... Петерсом, stud. philos. из Хановера.

Наше срдачно честитање.

Санџачка железница. Султан је јавио аустро-угарском посланику Палавичинију, да су наименовани турски делегати за трасирање железничке пруге Босанска граница Митровица. Од тих су делегата четворица инжењери министарства грађевина а два ђенералштабна официра. Они ће се 2. априла састати с аустро-угарским делегатима у Митровици, па ће одмах отпочети претходни радови. Држи се да ће само грађење санџачке железнице почети још у току овога лета.

Да му учинимо. Прекјуче је дошао у наше уредништво Алекса Јовановић кафеџија код „Два Јаблана“ са молбом да изјавимо како он није писац белешке о кафани код „Кинеског Цара.“

Како ми у уредништву тога човека никад видели нисмо, то нам је ова његова изјава чудна и загонетна, и, питали смо га зашто не тражи да изјавимо одмах и то како он није писац уводних чланака?

После дугог оклевања човек нам је изјавио да га полиција кажњава јер незнамо од куда сматра да је он писац тих потиња.

Да би спасли овог човека беде, ево изјављујемо да он не само није ништа писао у „Правди“ него да није ни у стању што да напише и да га нико из наше редакције не познаје.

Ако му то што помогне код господина Грујића заштитника скривених проститутских радњи, нека му је ова [illegible].

Помен. Сутра, 24. ов. м. даваће се у цркви св. Николе на Новом Гробљу годишњи помен пок. Љубомиру Узун-Мирковићу бив. пуковнику у пензији.

Помен ће бити у 10 часова пре подне.

Збор акционара Нар. Банке. Сутра 24. ов. мес. одржаће се XXIV. редовни главни збор акционара Нар. Банке, на коме ће се прочитати нови закон о повластици томе заводу.

Збор ће се држати у згради банчиној и почеће од 9 сати пре подне.

Месарска Банка. Нови управни одбор ове Банке почео је радити и ако није примио дужност и касу од старе управе. Он прима отплате меница и улоге, а досадањи члан управе г. Јанаћко Стефановић изради из касе и новој управи преда само оне менице, којима је рок, па опет закључа касу и однесе кључеве.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

Из Берлина демантују вест да ће се поднети предлог о повишењу цивилне листе цара Вилхелма, као пруском краљу.

† У Сан Рему умро је у 94. год. живота гроф Константин [illegible], бивши ... министра спољних послова.

По наредби руског министра унутрашњих дела, филијале руског колонизационог друштва коме је главно седиште било Варшава, затворене су у свим градовима Пољске и Русије.

Последњи билтени о здрављу енглеског министра председника

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман [illegible]

— Превод с француског —

XXX

Борџијина старост

— Ја Вас уверавам, дете моје... Устаните!..

— Свети оче! прекиде га девојка ватрено, ја сам жртва једног мучевачког отмице... Украли су ме ноћу силом и сурово... Отели су ме из руку мога мужа, мога младога мужа... И довукли су ме овамо... Свети Оче, ја тражим правду!.. Ја тражим само једино да ми се отворе врата ове куће, да се отмем надзору ове одвратне жене, да ми се допусти да одем своме мужу, своме Рафаелу, који ме воли... Свети Оче, ви га познајете... ви сте се према њему толико пута показали милостиви... Недавно је он био тако срећан да вам однесе своју лепу слику Богородичину... Ох! опростите ми, ја не знам шта да говорим, Свети Оче, али говорим оно што мислим... Била сам у очајању... мислила сам да ћу умрети... а сад сам ... спасена, јер сте ви овде!..

Розита горко зајеца. Борџија ју ... готово није ни слушао, али ... није ... сладао погледа с ње. Он ... је прождирао очима. Он се насла... ... дивним цртама њеног ... које је назирао и у својој машти, ... је све оно што је повраћено девојче. По челу му се осуше грашке зноја. Осети да га сладострасност и присебност напуштају. Сагне се и ухвати Розиту за руку.

— Устаните! рече он дрхћућим гласом, устаните... Не могу да вас гледам пред својим ногама.

Кад ухвати својом руком руку Розите папа осети како се сва трзне. Страх девојчин био је ... једнак. Она није ништа назирала у његову понашању што би је могло плашити. Али су је почеле мучити неке ужасне, црне мисли које је она одбијала свом снагом. Она полако извуче своју руку и погрбљена дође до столице.

— Опростите ми, Свети Оче, узбуђење ме гуши... Ја сам толико препатила последњих дана!..

— Дете моје, ако хоћете ви ћете бити ослобођени свих патња...

— Ох, је л' те?.. Ви ћете ме пустити да одем одавде!.. Ви ћете ме однести мом Рафаелу?..

— Да, да... обећавам вам...

Розита уздахну од радости. И сад она дохвати руку папину и принесе је уснама.

— Ох! Ви сте добри! Ја сам знала да ћете ме ви спасти! Могу ли да пођем одмах... је л' те?

— Не, дете моје, не одмах... Саслушајте ме... Потребно је да останете овде још два три дана...

Розита устукну и пребледи као смрт. Једна страшна мисао, коју је у први мах одбијала од себе, навали сад на њу и победи је.

— Ох, уздахну она, ви сте ме преварили!.. Ди! ви... Папа!..

Борџију обузе дрхтавица. Он бејаше изгубио моћ да се даље савлађује. Нагло притрча к њој и дохвати је за руке.

— Да, ја сам те амо довео! рече јој он потмулим гласом, уносећи јој се у лице. Ја сам те украо! Да, ја сам папа! Зар смеш да се одупреш вољи врховног поглавара?..

Розита не одговори. Она се пре... била обузета ужасом и покушавала да му се отме из загрљаја, да избегне пољубац који је осећала близу својих уста.

— Кажи ми, мушао је стари Борџија, пијан од своје необуздане страсти, кажи ми... Реци ми само да ти нисам одвратан, да ме не мрзиш... Пусти! ох! пусти само да додирнем само својим уснама твоју златну косу!..

— Бедниче! рече девојка дахћући нагло.

— Хоћеш ли да будеш војвоткиња... кнегиња... Ја могу све да учиним... Ти си моја!..

Настаде очајна борба. Борџија [illegible] усана од силне страсти, запрепашћен очајем, учини последњи напор.

— Ти си моја... моја...

Али изједанпут устукну премирајући, забленут, нем. Розита окретна и снажна у своме очајању беше му се отела из руку. И одскочивши у назад она му истрже мач, раскошно искићени мач којим је украсио своје витешко одело.

— Свети оче, рече девојка хладно, ако ми се ма један корак приближите натераћете ме на злочин: убићу вас...

Страховита присебност с којом су биле изговорене ове речи показа папи да је девојче било заиста решено на све. Страст га наједанпут прође.

— Не бојте се ништа, рече он...

— Не бојим се ваше [illegible], рече она узевши мач у обе руке.

Борџија обори главу.

— До виђења, рече он. Продужићемо овај разговор, драга моја...

Затим изађе не усуђујући се да учини ниједан покрет.

Кад остаде сама, она, са истом оном хладноћом која ју је малочас учинила тако јаком и храбром, сломи мач ... од врха. Тај је комад могао послужити — нож. Тада је ... ... бразду у њедра.

Папа, пошто је ... је могао, своје одело, у своју собу размишљајући.

— Остарио сам, рече он ... хујући се. Све сам покварио својом непажњом... И уза... сам, устукнуо сам... Ах! ... ме би заустављао мач у ... њеној руци... Најзад, све добро пође. Први покуш... чињен, што је главно... Ра... ће се она...

(наставиће се)

на Кам[illegible] Баветмана главе [illegible] Болесник је последње [illegible] прво [illegible] [illegible]. Могао је [illegible] у својој [illegible].

[illegible] У згради букурештанског универзитета [illegible] 19 [illegible], који су [illegible] [illegible] [illegible]. Штета износи на 25.000 круна.

[illegible] При погребу једног републиканског посланика у Риму [illegible] [illegible], у којима су три радника погинули и [illegible] [illegible] рањени. Потребна су и неколики војници и жандарми.

[illegible] У [illegible] државној [illegible] [illegible] [illegible] од [illegible] милијуна. Кривац, један велики чиновник, побегао је.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Добошар

Наједа божија степаница се занукла негде међу пукотине од дасака, па се ни [illegible] не чује. пугасти Ућуповић је потпуно зачељен и не сме да бекне, Којић Апакова се ушушкутрио пред новим изборима, јер ће му Гружа истерати на нос апанажу, па би био према томе релативни мир у Скупштини. Остало је само још Станково регање.

Али је зато сад ступио у арену гламати Чеда Добошар.

Јуче је целе седнице само он бубњао. Необавештена публика питала је у чуду: шта значи ово бубњање?

— Бије на дерму, објасни један фузић.

Нафарбан

У Панчеву излази већ 13 година лист „Грађанин“, али је тај лист и ако у непосредном суседству Београда, још исто тако [illegible] и непосвећен у наше прилике, као да га уређују неке Милована Видаковића јунаке.

Читаоци с најсвежом насладом читају у „Правди“ Брановне карикатуре „Сељачица“ оног учитељског артиста Милорада Петровића. Те су карикатуре с толико духа рађене, да су по готово све боље и лепше па чак и „сељачкије“ од оригинала.

Некакав Шојић је узео те Брановне карикатуре као озбиљне продукте Милорада Петровића, и дао штампати прве озбиљно у том панчевачком органу једну под именом „[illegible] претња.“

Ова гласи:

Пред кућом ти [illegible] [illegible],
Јеси л' чула,
[illegible] [illegible],
[illegible].

Сина на [illegible] [illegible],
[illegible] [illegible]
И [illegible]
Свет.

[illegible] збиг [illegible] [illegible],
Нит' је [illegible] —
Већ због цвета
Цвет!

Ја ћу брата у свет [illegible],
За [illegible] [illegible]
Сина обрнем
Пет.

[illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible],
Сила [illegible]
И ја сам ти
Цвет.

Ја и ти — [illegible] ...

Милорад Петровић

Па ипак сарадник „Грађанина“ није видео да је то једна проста спрдња, него је прештампао као озбиљну песму. Још ће се овај Милорад прославити преко Брану.

ИЗ ВОЈСКЕ

„РАТНИК“

[illegible] [illegible] [illegible]

(наставак)

Све су то издања која није требало чинити. Ако су учињена, ако су плаћена хонорари који није требало плаћати, ако је прошено са и за шта није требало трошити, — неправилно је рађено, издаци су неправилно учињени. Треба их накнадити од урођеништва а по [illegible] кост. Због тога су та издања и узела у болеснике пришања. У томе је и објашњење тога бившега.

—

Цифре говоре!

12.453.90 динара наплаћено је само у 1907 години од официра више но што је требало за „Ратник“, више но што је он коштао.

Лист је дакле био скуп и прескуп.

Треба ли за то поред горњег још каквих доказа?

—

Има нечег трулог у управи Ратниковој.

Има у „Ратнику“ и ово неколико појава за које се не може рећи да су у најбољем реду. Шта више, могло би се још рећи, да су се код „Ратника“ помешали многи односи и појмови.

Код „Ратника“, нпр. није правилно одвојено власништво од уредништва. И најпажљивијем посматрачу тешко је разазнати се и видети, у чијим је рукама лист а у чијим редакција! Изгледа да није ни у чијим, а опет да је у свачијим! Официри се не могу сматрати као власници „Ратникова“. Од њих се истина тражи његово издржавање, новац. И они то дају, али ту је и тачка. То им је све што њихова дужност и све њихово право.

Добро, да кажемо, па то и јесте главна ствар. Кад је се само дошло до средстава за издржавање листа, кад је то питање срећно и „правилно“ решено, све је остало било лако. Без сумње, а према [illegible] наредби о оснивању листа, уређивање листа дато је Историјском Одељењу, а власништво Главном Ђенералштабу. Другим речима, редакција је у рукама начелника Истор. Одељења, као уредника листа, кога у томе помаже нарочити персонал: комесија, администратор, и т. д., а каса је у рукама њиховог старешине — начелн. Глав. Ђенералштаба.

Узмимо, да је тако.

Наводимо, да је „Ратник“ под таквим уређењем донео прошле године овакве чланке и оваква засебна издања. У свесци јануарско-фебруарској чланак „*Мисли о [illegible] [illegible] [illegible] код нас*“, а у свесци новембарско-децембарској чланак *Ратно вођење и изворни правила*“. Писац је та оба чланка старешина уредништва! Уз свеску мартовску као нарочити додатак „*О [illegible] [illegible]*“ — рад помоћника уредниковог, а уз свеску за септембар такође као додатак „*Снаге или самосталности*“ — рад и превод уредника.

Како да се ово мерило оцене, како они да се разуме? Какав карактер да се да оваквим стварима као су ове, веред штампања о трошку „Ратника“, још и засебно хонорисана?!

(наставиће се)

КОМУНАЛНИ ПОЛИТИКА

Спаљивање мртваца у Норвешкој

Општински одбор и градско веће у Бергену решили су, да у будуће становницима тог града без икаквих трошкова дозвољавају спаљивање мртваца и да у дворишта крематоријума уступају места за чување урна. Између општине града Бергена и друштва за спаљивање мртваца закључен је уговор. Ова је мера у Бергену изазвала радост, што су избегнута трошења око спаљивања.

Са великог маскен – бала „ГРАЂАНСКЕ КАСИНЕ“

Мисијење пробудио и на [illegible] и [illegible] (украса нећу) велики забава. [illegible] би [illegible] [illegible], али и ни у [illegible] Грађанској Касини, где тог сала [illegible] забаве у [illegible] [illegible]. Пажња [illegible] [illegible] труди се и [illegible], пред крају ове „последње године“ [illegible] пружајући [illegible] [illegible] и пријатне забаве, што [illegible] [illegible] и [illegible] околину, Грађанског Касино. То је у осталом и право. Задовољство куће, задовољство и куће. Касина је ранијих година само [illegible] [illegible] што је имала чланова који [illegible] с [illegible] и [illegible] [illegible]. Сада [illegible] управа, са предусретљивим и вредним председником г. Милом Цунићем, успела је у своме послу: привукла је Касини велики број угледних чланова и пријатеља, пружила им је најлепше забаве што се у Београду могу дати, те је на тај начин приближила чланове једно другима и отуда су Касинске вечери увек [illegible] [illegible], пријатељски. Сезона 907-8 године остаће у историји Грађанске Касине као време раста и већег приближења чланова Касине. Једно од најлепших касинских вечери била је, без сумње, ноћашња.

Био је приређен велики костимбал са маскама искључиво за чланове Касине, о чему ћемо ми поштовати и оне читаоце „Правде“ који нису имали то задовољство да буду присутни томе весеому и јако интересантном балу. Свако би желео да при томе нацртамо забави и најлепших костима но [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; [illegible] [illegible] [illegible] Бог, г. директоре, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible], у [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] у „[illegible] Кафани“, [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible]“, а не [illegible] се при томе ни [illegible] [illegible] ће [illegible] г-ђица Х. и [illegible] да г-ђа У. (то је, у осталом Вама и забрањено од „надлежне стране.“)

Општи утисак овог бала је веома добар. Костима је било и сувише и под теснило [illegible] раскошних и јако лепих и укусних.

Знала у којој су маске и костим-бални један од најомиљенијих забава — Шпанија [illegible] је да је дала повода г-ђици Љ. [illegible] Л. Николајевићевој да се појави као Шпањолка. Костим господичин састојао се из богате [illegible] блузе златном [illegible] [illegible], на [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible], ружичасте боје [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Црну и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] од [illegible] [illegible] [illegible]. Уз то [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] г-ђице [illegible] су да је г-ђица била права Кармен.

Једна од најпријатнијих и најлепших појава овога вечера била је млада г-ђица Зора Г. Јелисејевић костимирана као пеперон. Тоалета г-ђичина била је од [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и украшена са [illegible] ситних ружица. Коса је била украшена [illegible] [illegible] [illegible]. У рукама [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] ми и [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] би се [illegible] [illegible] [illegible]!

Било је много лепо обучених у руском костиму али, жалим да ћемо прећутати [illegible] [illegible] да је г-ђа Роја Поповић [illegible] [illegible] [illegible] костимом.

Веома интересантан костим и [illegible] је г-ђица Руже Б. Тодоровићева. Цела тоалета [illegible] и [illegible] и [illegible] биле су направљене од фине танке хартије фрон боје. [illegible] да је [illegible] г-ђица био при руци својим оцем г. директору нашег [illegible] фабрика хартије.

Г-ђица Нрмовичева [illegible] је на [illegible] [illegible] тоалету пропорцију [illegible] [illegible].

Г-ђа Милена Поповић била је у костиму [illegible]. Црна рипс и бели [illegible] [illegible] су [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible].

Међу [illegible] [illegible] [illegible] најлепши је био г-ђице Јованке Ђурђевић. Г-ђица је имала [illegible] од [illegible] [illegible] [illegible].

На [illegible] [illegible] [illegible] је једна г-ђица из Војводине — чије се имена, на жалост не сећам — [illegible] је за [illegible] [illegible] тоалету употребила у место [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је г-ђица [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] од [illegible] [illegible] су и [illegible] [illegible].

Г-ђица А. Стефановићева била је у интересантном оделу [illegible] са [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!

Готово су [illegible] [illegible] [illegible], али [illegible] да није било [illegible] и боље костимираних од г-ђица сестара Трифуновића.

Г-ђица М. Шарцовићева [illegible] [illegible] [illegible] на тоалету. Та је и овог вечера [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible], што у осталом [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible].

Г-ђица Пата Јовановићева у [illegible], од [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] није [illegible] [illegible] [illegible].

Од г-ђица у баловним тоалетама [illegible] [illegible] г-ђице М. Лукићевићеву и Д. Мирковићеву [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Констатујем [illegible] [illegible] [illegible] да се [illegible] чланица Касине [illegible] [illegible] [illegible]. Са [illegible] [illegible] [illegible] се г-ђица Парамонстић; [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] г-ђице Михајловићева, Александровића, Константиновића и Шренцелбахова; а [illegible] г-ђица А. Гођевичева била је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible], [illegible], [illegible] 2—3 [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. А то је [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] г-ђица и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Осим приличном мерам [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је било у веома интересантним костимима и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] (нарочито [illegible] у [illegible]) [illegible] [illegible] — а то је г. Баста.

Млади г. Баста [illegible] се [illegible] [illegible] [illegible] г-ђица сестре и [illegible] се у [illegible] тоалети боје ружичасто-љубичасте [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] боје и то [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] је за то [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] се „[illegible]“ [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] за [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и то у толико [illegible] да је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] и да [illegible] [illegible] да се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible].

Као појава био је [illegible] [illegible] и интересантно костимиран г. М. Пешић.

Озбиљан и тих г. Ј. [illegible] дошао је у своме [illegible] и оригиналном оделу [illegible] и [illegible] Арбанаса, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Г. Ж. Тодоровић у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је да га [illegible], а [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], није могао [illegible].

Г. [illegible] био је у [illegible] [illegible] и [illegible] је било немогуће познати га.

Сад могу читаоци замислити како је то пријатно и весело било, кад кажем, да нигде — [illegible] [illegible] „Правде“ — није [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] се у [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible]“ [illegible] се [illegible] [illegible] под [illegible] [illegible] [illegible] г. др. М. Петровића. По [illegible] [illegible] г-ђице Роје Бујановићеве (г-ђица је била костимирана као [illegible]), [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] јутрење.

26.-II-1908 Р-а

ЈАДАЦ

С модом прагом, с' левим прагом,
Јадац ломим, па с' оковим
Да је скорим..
Скорим ли је, да ме шије
Бол [illegible] [illegible]! —
И ја [illegible]
Скора ли ме, [illegible] [illegible]
Да се купи [illegible] скупи
[illegible] [illegible]..
Па [illegible] [illegible] и [illegible]!
С њом [illegible] [illegible] на [illegible],
Ал' — сељачка!

Милорад Петровић
из „Сељачица“

РАЗЛИЧНОСТИ

Угљен

Кад је 1812. године изгорела Москва, тада је поред осталога блага изгорело и све имање једнога врло богатога трговца који је имао само једнога сина. Видећи да је остао без игде ичега, млади наследник утрпа са згаришта само један једини угљен, рекавши да ће му он вечито претити у оно где су места сваког утрпати сложен угљевља угљевља. Носећи тај претен, наследник је [illegible] због њега [illegible] [illegible], које му је и у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браново позориште

Вечерас у недељу, огромни програм
(Не пасено! (нов комад)

Краљевић Марко (у 4 слике) и велики број нових и омладинских тачака. Вечерас ће бити огромна вишала. Места треба раније узети.

Бабићева представа

Г. Ђорђе Бабић [illegible] први комичар приређује вечерас у сали „Славија“ ванредну представу са једнственим програмом.

Топло препоручујемо п. публици ванредне новитете — оригинале: *Народног пријатеља [illegible] и [illegible]...*, „*Баба Фуртина из Тетова стрпе дошла на Београд!...*“ и нарочито „*Један [illegible] [illegible], која лаже и Бога и Краља!...*“ поред осталих комада, што ће се на дан представе у засебној плакатима објавити.

БЕРЗА

	Просечно
Наполеон	20.285
Форинте	212.67

ВИНА

Под гаранцијом чисто и природно добила је нов. дама комисионо-деликатесна радња

Душана Тодоровића

Краљице Српске Дворске Лиферант

и продаје:

1. литар вина „Српски Бордо" дин. 0·75.

1 л. вина Лепенско бело 0·70.

1 боца Француског старог белог вина „Graves" дин. 1·10.

1 боца Француског старог црног вина „Saint Emilion" д. 1·10

1 боца Француског старог црног вина „Medoc" дин. 1·10.

Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости шаље тачно и на време.

Телефон бр. 48.

Купујем празне флаше од 1 л. по 0·20 п. д.

48·44—

Ница

Најукусније француско вештачко за јело

Нова партија

Литар 2·40 динара.

Дрогерија „ГУСЛАР"

Кнез-Михаилова ул. бр. 9.

141,5—10

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

БОЈА ЗА ЈАЈА

добија је и продаје најјефтиније ТРГОВИНА БОЈА

Благоја Ст. Динића

Београд — Теразије

Телефон бр. 709

145,3—10

НОВА МЕХАНА на врло живом и добром месту издаје се одмах под кирију. Упитати Славковић Зарију преко пута хотела „Славија" Врачар. 147,3—10

ВИНОГРАД врло јефтин на најлепшем месту на Топчидерском Брду, са водом из водовода у непосредној близини. Засађен са нешто воћа, благородног воћа, материја, ограђен младом глођичјом. Долази се од Царине Ћурћије за 4—5 минута, и возиће и са Топчидерског Брда засебан пут. Величина 2.800 кв. метара. У самом врло повољне.

Упитати уредништво.

146,3—10

ИЗДАЈЕ СЕ засебна кућа под кирију поша или појединачно. одељења Карађорђевој улици бр. 27. са једном одељењу намештеним канцеларијом, једним вешом и једним малим станом, великом подрумом и лагумом.

Обратити се за услове у истој кући сваког дана од 2 до 5 часова по подне. 117,9—

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у мануфактурној радњи код

Урошевића и Косна

Кнез Михајлова 31

трајаће само

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

Упозоравамо сваког да се користи овом распродајом која није из реклама већ извањ... ...утивне легалне радње.

Цене су невероватно спуштене.

148,15—10

РАДИОНИЦА

Каучук Штамбиља и Печатореза

А. М. КОЦИЋА

Београд до „М. Касине" Теразије

Препоручује се за израду свима надлештвима, друштвима и приватним заводима

129 **ИЗРАДА БРЗА и ТАЧНА** 6—6

Тражи се засебна кућа са баштом, 4—5 соба и осталим удобностима на простору од Позоришта до Калемегдана. Обратити се писмено „Правди" под фон бр. 14." 97,7—

УЖАС!!!

Цела Србија брине и деца целе Србије ударила у ПЛАЧ рачунајући да ће услед неуговорног стања за србију остати без нових ххаљиница.

НЕ ПЛАЧИТЕ ДЕЦО

Док су живи ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ неће вас оставити без нових хаљиница и ако још уговор није закључен дефинитивно.

ЧУЈМО (за децу)

Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 100.000 хаљиница.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 90.000 иберцигера.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 150.000 пари одела.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 500.000 панталона.

Пожурите децо, људи, жене, да купите јевтине робе и то само код ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋА.

За девојчице и велике даме данас смо добили

150.000 Палето-а пролетњих

Ми опет, ми и опет ми, и 100.000 пута ми и ако да нисмо ми и још горе што смо ми

Талви и Мандиловић

Оглас важи за целу Србију да сву робу шаљемо за доплату а коме се што не допада примамо натраг.

130 После Ускрса сваки купац добија по ЈЕДНО ЈАГЊЕ 6—15

ГАЛАНТЕРИСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА

Косте Николића и Друга

Београд.

Добила је у врло великом и најраднијем новом избору

МУШКИХ **ШЕШИРА** Црних и у разним модерним бојама и фазонима

ЗА ДЕЦУ И ДЕЧАКЕ **Шешира Капа** и **КАЧКЕТА**

Наруџбине из унутрашњости извршују се брзо и тачно.

137,2—

!! Госпође и Госпођице !!

Које желе да увезете двоструку моју пролетњу и летњу мод., нека изволе доћи у радњу велику помодну

Роза Штерн и Син

Кнез Михаилова ул. бр. 11.

и разгледати шест часа пролетње нове робе. Избор је једнистрано нађен и код ЖАКЕТА којих у разних боја штофаних и свилених. Енглеских жакета и. Реглана особитих фазона и свилених боја, Палето и аранх, ... особито лепих. Сукања тесних и летњих јединствено као и велики избор. Блуза разних, препоручити крој и лепе израде.

ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ И ДЕЦУ

Жакетића, Капута, Палетонића, Сукњица, огроман избор.

Цене су строго утврђене *но тако јефтине као никад до сад.*

За унутрашњост шаљемо доплатом а недопадајуће замењујемо.

104 5—8

Част ми је известити поштоване путнике као и *Београдско грађанство да сам од 10. марта ове године узео под закуп*

Хотел „БОСНУ"

(НА САВИ)

и исти из основа реновирао и снабдео *чистим креветским стварима, одличним пићем и изврсном српском кујном.*

Преноћиште кошта од 80 пара па на више. Сем тога издаје хотелске собе и под кирију месечно са храном и без, са намештајем и без намештаја — како поштовано грађанство жели. Има и два салона за иградње.

Бавећи се петнаест година кафанским послом, стекао сам довољно искуства и праксе, тако да ће вене моје поштоване посетиоце нарочито услужити на потпуно задовољство.

Цене свему одредио сам тако, да ће свака мушерија бити задовољна. *Услуга брза и тачна.*

Молим поштовано грађанство да се о свему овом изволи уверити.

9. марта 1908. Београд.

С поштовањем

...одор Адамовић

гостионичар Хотела „Босна"

149,1—6

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас за своје добре гласове Албанез целог српског из ... и прохе

Нарочито певачке гарде се из кујине.

За време поста увек посна јела и риба.

Ове године имам пре 80 наваљна вине и пива у граду турских и дистиларент врста квалитета.

Обратите пажњу прегледавањем добрих шика удак увере.

Цене свих до нуће чистиће сорђено

№ 4711

АИДА ГЛИЦЕРИН САПУН од љубичице чини кожу нежном и белом. Има изврстан мирис природне љубичице.

Квалитет непостижан

Ко тај сапун само једном употреби постаје стални потрошачем истог.

При куповини треба пазити на судски протоколисан бр. 4711 јер је подражавање врло велико.

Исти сапун може се добити у свима бољим радњама.

34946—100 **Ферд. Милхенс**

фабрикант Парфимерије и колонске воде Бр. 4711 у Келну на Рајни, лиферант руског Двора

Својим добром и непрежаљеном оцу

† ЉУБОМИРУ УЗУН-МИРКОВИЋУ

бив. чиновнику у пензији

даваћемо трогодишњи помен у понедељак 24. марта у 10 часова пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

Ожалошћени синови и кћери.

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази ... дан. — Претплата је за Србију за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин. месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 22. дин. за пола год. ..., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Јован Ђаја.

„Штампа Радикевић" Штампарија Глигор. Давид... фа и Комп. Бранкова ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 24. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 83. | Телефон 821.

Младост — радост, старост — пакост!

Време гради — време разграђује!

Тако морамо рећи када видимо да смо ми до сада чинили неправду Господину Стојану Протићу.

Шта? узвикнуће читалац у чуду, и поново ће погледати да ли му је у рукама „Правда". Зар „Правда" да учини икоме неправду, па чак и Господину Стојану Протићу!

Тако је, драги пријатељу читаоче! Ми ево јавно признајемо да смо томе, или ако хоћеш: оному (а то већ много значи) Протићу задуго чинили неправду. Ми то данас, ево, хоћемо да покажемо — и ти ћеш са нама; ми то, ево хоћемо да поправимо — и ти ћеш са нама...

Ми смо толико пута — а богме нисмо само ми — говорили како за свако важније питање Стојан Протић има две теорије, које примењује како му се када свиди, т. ј. како му кад подоби или конвенира. То је онај турски кадија који при мерењу за се може две јајце а кад мери другима онда ставља по једно па и то различито.

Због те ретке особине Стојан је назван дво-теоријаш. Он се бранио како је знао и умео, али је остало онако како му је речено.

Сада се десило нешто што показује да међу фузионашима није Стојан бела врана: двојако теорисање данас је особина свакога ирника њихова, а о њиним чиновима и да не говоримо.

Јер — колико ономад у Народној је Скупштини Министар Андра Николић устао и отворено заступао једну теорију која је у нарочитој супротности с оном какву је радикалним некада, чак и на влади будући, проповедао.

Ствар се ономад тицала питања: зашто је професор права др. К. Кумануди разрешен од дужности хонорарнога наставника Престолонаследнику? Тако су питање у Скупштини поставили самосталци. Било да је њих при том питању руководила истинска тежња да се сузбије један неправилан радња, било да су се сели сетили тек када је у оној умрла попадија т. ј. да су важност тога акта уочили тек када је мало настрадао један њихов пријатељ — ствар је са свим једнака. Главно је: шта је тада рекао Министар Просвете као члан кабинета радикалнога? Он је рекао да му је дужност суделовати при постављењу наставника Престолонаследнику али не и при његову отпуштању, јер таквога наставника плаћа Краљ и, према томе, држаће га дотле докле хоће пошто је то његова лична ствар." Самосталски су интерпеланти тврдили да то није лично Краљева ствар како ће се спремати будући владар Србије, али је министар остао при своме. С тим су — разуме се — били солидарни и остали Министри и скупштинска већина. —

Е, сада да се вратимо мислима у прошлости.

Краљеву круну чувају Намесници краљевскога достојанства: Ристић, Протић и Белимарковић. Наставом младога Краља Александра руководи др. Докић. Председник Министарства — Пашић. Министар Просвете — Андра Николић.

Једнога дана Намесништво разреши од те дужности Докића и на његово место постави пуковника Јована Мишковића. *Одјек*, онда орган народне, радикалне странке и скупштинске несогласне већине, донесе уводни чланак под именом *Доктор Докић*. У чланку се каже шта је било, па се резонује: то што је учињено противно је правном осећању уставности —, васпитање је Младога Краља *политичка* ствар, па и ако се признају извесне добре стране, нарочито војничке, новога наставника Младога Краља, ипак није поступљено правилно што је мимо Владу то учињено...

Од тога је доба прошло око седамнаест година.

[illegible] се ма нема људи!

Шта је то?

Ништа друго но опет двотеорност радикала: може овако а може и онако. најболе је *како сад!*

Ето, у томе смо правили неправду Ст. Протићу: мислили смо да је двојако теоретисање само његова особина. Не: сви имају ту особину, сви његови другови. Они су једнаки! А то се друкчије зове: безначелност.

А откуда им у младости једна а у старости друга теорија?

Одговор је јасан:

Младост — радост, старост — пакост!

СТРАНА ПОЛИТИКА

Русифицирање балтичких провинција. *(Полузванични руски службени акта. — Русија и немачка. — Партијске размирице.)*

Петроградска полуслужбена „Росија" потврђује вест, да је министар председник Столипин упутио балтичком ђенералном губернатору и балтичким ресорним шефовима писмо, у коме је истакао потребу да се повећа руски елемент међу чиновништвом и земљорадничким становништвом балтичких провинција. „Росија" додаје, да Столипиновом писму није намера да сељачком становништву одузме утицаја у земаљској управи, но је само хтео да скрене пажњу на то, да руски чиновници у ресорима правосуђа, просвете и финансија нису заузели оно место, које одговара правима поданства Русије. Становништво тамо није јединствено, но је подељено у два логора, која се често боре један против другог, те јој је зато потребна управа из руског елемента, која ће старати њима из кавког партиских размирица. Нарочито, да се овај важнији руског полуслужбеног акта не допада многим иностраним доброжелатељима руским.

ЗВЕР МИТИ

Недавно тако

Изгледа нам, да сваког дана добијамо све јаснију слику оног срамног зечина, о коме се већ толико времена дискутује у јавности. — Пре два дана Анђа је мила тако добра, да у присуству два грађанина пред полицијом призна дело за које ћевише терети мајку малога мученика Стевице — г-ђу Здравковићку. — Према овом својевољном признању подмуклоном, изгледало би, као да ћемо у најкраћем времену имати пред собом цео тај проблем потпуно решен. — То би тако заиста и било, да није баш у томе моменту нешто признања искрсла једна нова појава, која кочи точак даљој и правилној истрази. — Она појава, на чијој иницијативи била прогурована, заслужује најоштрију осуду, и зато морамо о њој мало опширније проговорити. — Ствар је у овоме: Секретар начелства, „незадовољан" начином досадањег вођења истраге [illegible] није сва акта исследила и истрагу предузео сам лично. Чим смо сазнали за ову ствар, одмах смо били са свим на чисто, да се овде спрема нешто крупно изненађење — А ево зашто: кад је прво и следеће поведено над подсвојкиња, г. секретар је био случајно болестан; кад је прво ислеђење поведено над г-ђом Здравковићком — г. секретар је био опет случајно болестан. — Г. секретар је био тако предусретљив према г-ђи, да јој је уступио канцеларију окр. физикуса за све време, докле првостепени суд, није донео решење начелства о притвору.

Поверљиво смо даље сазнали, да је г. секретар из оне масе писама, која су била приложена уз акта, извадио сва компромитујућа писма и предао их надлежнима на њихову употребу с својевољно признања Анђино о мучењу детета, у чему јој је помагала и „газдарица" (тако Анђа зове г-ђу Здравковићку) сама Анђа прича, да ју је њено г. секретар и изградио на „ласија кола", што је признала дело. Па кад се све ово што напред изложисмо, доведе у везу са депешом, коју је г. секретар добио од г-ђе Здравковићке са Јалте, у којој га г-ђа моли да се заузме за њену подслојкињу — онда нам цела ова ситуација постаје и сувише јасна. Заборависмо смо још нешто рећи, што свакако заслужује нашу ширу јавности: Анђа нам на име тврди, да је г. секретар „стари пријатељ" г-ђе Здравковићке и то на [illegible] пред присутним грађанима. Ми смо уверени да ће нас г. секретар почаствовати и каквом исправком својом, у којој ће покушати да побије наше наводе изнесене у овој белешци, али ми га уверавамо, да смо у свако доба готови да му пружимо и одговор на његову исправку. Ово ћемо учинити само зато, што смо уверени, да постоји један читав блок, против лица, које је до јуче исследило дело. Ми овде не узимамо у заштиту личност него правду. Кад овако ствар стоји, онда ми, као орган јавности, тражимо од г. начелника округа, да он лично преузме даљу истрагу по томе делу, јер у њему налазимо најјаче гаранције за правилно и непристрасно вођење даље истраге.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ

ДРАНГУЛИЈЕ

Пашић—Малутин!

Опет нама стиже! — каже ли се један фузионашки посланик. — Самосталци нам нашље дају по једну доказантану на овда цео будет. Малутину по полутану!

— Кад би они боље рачунали, места полутану дали би Малутину — бутину!

[illegible]

Један уредник „Франкфуртских Новина" разговарао је с црногорским књазом Николом, који се на путу за Петроград задржао у Франкфурту на Мајни. Књаз је рекао:

„Извештаји који се појављују у европској штампи о Црној Гори обично су нетачни и изврнути. Говори се о нереду и незадовољству, који владају у земљи и међ становништвом, али у ствари ништа од тога није истина. Народ је добар, вредан и своме књазу верно одан.

Суђење због измишљеног атентата с бомбама у скоро ће отпочети и биће потпуно јавно. Свакојако ће се пронаћи ко су кривци. Али је једно несумњиво поуздано: моји властити поданици нису кривци; ја у свако доба могу јавит откуд међу њих. Завера је била склопљена не само против мене лично, но и против кнежевске породице."

О Србији је кнез Никола рекао, да су односи између обеју влада коректни. Пројекат о дунавско-јадранској железници може се само с радошћу поздравити, али би по мишљењу кнежеву ипак било боље, кад крајња тачка те железнице не би био Бован ди Медуа, као што се намерава, но црногорско пристаниште Бар. Тиме би та железничка пруга била јефтинија и краћа. У Црној Гори не оскудевају радници, у толико пре, што би они Црногорци, који су се иселили у Америку, радосно дочекали прилику да се врате у домовину где имају изгледа на добру зараду. За Бар као крајњу станицу те железнице говори и та околност, што је тамо већ потпуно саграђено пристаниште, док би се у Бован ди Медуа морало тек саградити с великом трошком.

О реформама у Македонији књаз није боље обавештен, но је само изразио наду да се силе сложе о руском предлогу.

На силу жалост, немачког пара није видео у Венецији, јер је он стигао тек пошто је цар из ње отишао. Сад се налази на путу ка руском цару, кога већ седам година није видео. У овој посети нема никаквог политичког елемента, поврај пара хоће да види и своје две кћери, које су, као што је познато, удате за руске велике кнежеве.

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензациони политичко-друштвени роман од Ђрезница Сабакова

Шта је с Краљем? — Поручник Тодић — [illegible] „Лаповска Ружа" — [illegible] Краља Милана — У Сењаку — [illegible] — Смешна сцена — Код Јована Ристића — [illegible] Краљ Милан — „Да" или „кроз" Краљице Наталије — Ристић и стари — [illegible] — Ко му бежи [illegible]? — Напад на „Лаповску Ружу" — [illegible] — [illegible] — У старом Нишу — [illegible] — [illegible] — Краљеви у Нишу — [illegible] Краљ Милан — [illegible] — [illegible] „Лаповска Ружа" — [illegible] — [illegible] — [illegible] Краљице — Петар Карађорђевић Краљ [illegible] — [illegible] — [illegible] у Нишу — Свет [illegible]

Од тог доба сматрао је поручник Тодић као јунак лубимац двора, прорицали му је сјајна будућност и док су жене сањале о њему, завидели су му другови као и грађански салонски лавови београдског друштва.

Поручник Тодић тек је довршио своју тоалету и спремао се да испије своју шољицу турске каве, коју у Србији од рана јутра до мрака до мрака свак пије и своју цигарету пуши, кад унутра уђе начелник страже и збуњено јави:

„Јављам покорно, господин поручник, тамо је у стражари једна женска, која хоће код Краља, а не можемо је отерати. Ја мислим да би ту непослушну женску требало предати полицији".

Поручник љутито скочи и викне љоваха но што рече:

„Иди до ђавола, шта се то тиче нас! Треба нам још да хапсимо и жене? Наша је служба око личности његовог величанства и никаква друга. А како је та женска ушла? На дворској капији стоји дворска стража, или се можда сакрила од кише?

„Јављам покорно, господин поручник", рече начелник страже, јер поручник као да је

очекивао одговор. „ја то не знам".

„Тако. — А ко је она? Сељанка?"

„Јављам покорно, нека госпођица".

После кратког ћутања упита га поручник већ пријатељскије „млада..?"

„Мислим, господине поручниче."

„...Лепа?"

„Мислим".

„Доведи је амо Јово!"

„Разумем господине поручник!"

Преко прага уђе једна девојка од осамнаест година. Као гар црна коса с плавичастим одсјајем, који је редак и овде на истоку, окруживала је племенито, као алабастер бело лице, а испод дугих свилених трепавица гледала су два велика црна ока. Нежан стас који тек пупољаше, био је у летњој хаљиници јасне боје и као да је дрхтао од узрујаности.

Поручник одступи два корака назад, учини му се као да гледа у какво привиђење: Чудотворна Велика Госпођа Раковичка, пред чијом иконом сваке године стотине хиљада смерних хришћана моле заштиту и исцељење. Од узбуђења му је срце куцало тако јако да се скоро чуло и прошло је извесно време пре но што се прибрао и могао говорити.

„Поручник Тодић", представи се он најзад.

„Даринка Марковићева из Лапова" рече девојка.

На лицу поручниковом оцрта се велико изненађење и тек после кратког ћутања рече, поклонивши се дубоко: „Ах, Лаповска Ружа".

Око уста Даринкиних појави се један приметан, скоро сустао осмех кад одговори: „тако кажу."

„Сад знам и вашу историју и могу погодити разлог ваше појаве у конаку." Пошто ју је умолио да седне, настави: „Ваш отац долази у онај мали број људи, који су приликом ступања на престо нашег краља изузети од амнестије и још је непрестано у пожаревачком затвору...

„Невин је, господине поручниче", упаде Даринка брзо у реч.

„Није моје, госпођице да о томе судим. Ваши су оца редовни судови осудили због тобожњег покушаја атентата на краља Милана..."

„Јест, по наредби краљевој"!

„Госпођице, умирите се, ви говорите речи које ја не смем слушати, „а за тим његов глас пређе у шапутање, „не говорите тако гласно, јер и зидови београдског конака имају уши"

Тодић доби благодарни поглед њених очију, који га дирну до дна душе.

„Јамачно сте дошли у Београд", рече он тихо, „да измолите милост за вашег оца"?

(наставиће се)

Српске земље

Појачање војног кадра

Сарајевска „Српска Ријеч" доноси из војничких кругова, да се између неки пукова, т. ј. они који су до сада били у Босни и Херцеговини одлазе у Аустрију, а на њихово место долазе нова. Када овог размештаја војне управа повећава војску, јер је свакој чети недостајала с 40—50 људи. Истина, и од сад ће бити једнак број чета, те ће се према томе моћи рећи, да војска у Босни и Херцеговини није појачана, али ће се заборавити казати, колико људства ће имају војника. Ово је фино, да се Босни не сето, те када у очи зашто су ова појачања?

Хоџа Брунчевић

Директор Бобић — Нишка Гимназија „Самоуправа"

III.

Зашто га нећу

(С погледа до прошле свих на и министра Просвете и министра Иностраних Дела)

Треба пренети још мало боја за ближе одређење духовне физиономије нишког Хоџе Брунчевића. Кад треба ево ме да учиним што треба.

Зашто га, кад је кажу тугује он, те се морам клети да га више слушати нећу?

Досадило ми се већ било подносити његову неинтелигентност, његову простоту, одсуство духа, разлога, такта. Помислио сам: ако и ђаволу треба по кад што припалити свећу, не треба пустити да свакоме у славу његову већ га и свећом и светњаком одважати да му више не падне на ум пипати се тамо где му места није.

Зато сам најзад устао и то тек онда када сам с правом могао утврдити да би свако даље пропуштање било и малодушно и неиршење грађанске дужности. Ја сада немам шта већи преблажнити.

Дужан сам био најзад оградити се од сваке солидарности с њим који свеђи духове на макиној стодици поче већ уображавати да је с тим седиштем рођен као онај шљебен маварских комедија са својом турнирском.

Јер у њега нема свести зашто је и месту на коме је. Човек без интелигенције и без добр иницијативе — данас није онек. А то је оно чега у њега нема... Неуглађеност у друштву, сито механичко ћакушне уз чашицу ракије и кмадиј киселога краставца не може никада ништа ни разумом нипошто. Ја за ове три године не видех, је не чуда је игле са чашћу заступно овај наш виши просветни завод, у коме радимо и који не хлебом храни. Не само ја — мако тога никоди вити чу ни више, али је најгоре што он не уме ни да размисли нити појми своју незавидну природну одлику.

Он наставнике школе којој он старешује дели на „своје" и на „оне друге". Када сам дошао овде видео сам јасно да није „његов" н. пр. проф. А. Крстић, није „његов" проф. М. Тасић није „његов" проф. С. Станишић, није „његов" проф. Р. Николић, ни проф. М. Пејић и др. Видео сам да има један број лица која нису убројена ни у „његове" ни у „туђе", и видео сам да има и најближих кругова који чине ореол око главе његове. Ја сам дуго времена био са свима лепо, јер сам мислио да се може постићи идеални резултат радирања и спајања свега. Код њега сам н. пр. Крстића сам говорио како ваља за с поверењем прићи старешини. Ето их обојице нека се међу собом објасне сада. Ја сам дошао у Ниш с тврдом одлуком да се не мешам апсолутно ни у шта. Он ме је звао, призивао, позивао, ангажовао — ја сам много и много учешће одбио али сам се више пута и одвоњивао налазећи да ћу својим учешћем не раздвајати већ спајати. Ја сам небројено пута позивано на тров седница с одлуком да тамо само одседим, али сам се мало када могао уздржати од учешћа у дебати, јер је често бивало да сам морао говорити и радити: стид ме је да школа онога ранга поступи овако или тако, а готово увек онако како је он „предлагао", дужан сам био и својој савести и овоме хлебу који ме та школа потребује, као не да учиним све што мислим а оно да мало, мало поправим оно што он квари. Ко крај све несреће народа и друштва — вели један велики човек — може да остане хладан није далеко од себичности. А ја себичан никад нисам био.

Али сам са таких састанака готово увек ишао незадовољан: знао сам да сам могао учинити више и љутио сам се што нисам, знао сам да нисам имао под чијом управом учинити ни онолико колико сам, па сам се љутио што сам и почињао ма и мало. Министар је тражио мишљење наше о закону о средњим школама и ја сам био у искушењу: директору је било чудно шта то „ваља" и „не ваља;" изгледаше да ће се све свршити на одговору који се почиње речима: „у повратку акта,." Али најзад један део наставника разби обзире и снебивања и узе ствар у претрес тако да је елаборат нишке гимназије, како чусмо после, био бољи од свих других. У групи тих наставника ја нисам био последњи. Није много прошло и ја сам се покајао за своје учешће: нема се за ко н... Министар прекорио нас у једном акту како су светосавске прославе лањске полусилне и позива да се ради интензивније. Морао сам и тада учествовати и предлагати шта да се учини по том умесном прекору министра. Реков морао сам пред самим собом, али сам се кајао, боље би било да се нисам мешао. Спасивати сметање у много правца и оставити га на вететара није умесно; корисније је теорија што горе то боље — јер ће се брже доћи до резултата.

(наставиће се)

Андра Гавриловић.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Опструкција. Јуче се у клубовима све три опозиционе групе донете одлуке о покретању опструкције, и те су одлуке клубови један другом саопштили. Према тим одлукама опструкција ће почети у Скупштини данас, и неће бити Влади одобрена дванаестина за април.

Ово решење опозиције направило је двојак утисак: на све јавно мњење у Београду пријатан и радостан, а на фузионаше почивани и страшан.

Сви независни и непристрасни људи радују се што се опозиција решила на један одсудан корак, који мора учинити крај овом срамном режиму.

Изјаве опозиционих група. Данас су председници посланичких опозиционих клубова, један за другим прочитали изјаве у име својих група у Скупштини: да почињу према овој неморалној и крвавој Влади опструкцију без резерве, која се може завршити само указом о распуштању ове к'о бајаги Скупштине.

Краљ. Пошто је кабинет Пашићев у пркос свој својој манежучкој већини, дотерао тако до паса, па није у стању више ништа у овој Скупштини радити, то ће Влада поднети Краљу оставку, како би му дали прилике да се посаветује и са представницима опозиције, који ће му потанко изложити разлоге и узроке, који су их натерали на опструкцију.

Нарaвно ствар да ће Пашић примити од Краља за себе и своју Владу указ о распуштању избора, а већ после би он по познатом Владином рецепту часом изфабриковао већину.

Ко ће вршити изборе? Ово питање највише занима и интересује јавно мњење и све политичаре. Фузионаши ... по сад са војничком поралановићу, која је будала пала на расположењу, тврдили да ће њима Краљ дати да распусте скупштину и распишу нове изборе. Сви мислени људи опет цене: да би то била једна фатална погрешка, која би с једне стране солидарисала неодговорног монарха са најгорим режимом, а с друге би стране солидарисала све опозиционе групе, направила један опозициони блок, који би могао чуда починити.

Општа је оцена да би требало поверити вршење избора једном коалиционом кабинету из свију партија, пошто би парламентарне групе

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевакс

— Превод с француског —

XXX

Борџијина старост

Кад уђе у своје одељење и кад му његов калуђер Анђело похита у сусрет:

— Је ли, рече он, ниси ли гас је болан Анђело?

— Близу Сабинских брдина.. до Состе... господине грофе.

— Сад ме можеш звати мојим именом: нема више потребе да се кријем. Дакле, Анђело, на ниже бедина налази се једна гробница. Отићи тамо један час, и то одмах... И види има ли нећкава своју Сабалу... То јест, види да ли се у гробници налази једна старица која је у Риму позната под именом Маге...

— Ако старица буде тамо, Свети Оче?..

— Реци јој да ће јој ноћас доћи неко у посету...

XXXI

Забуна једнога баштована

Рагастенс и његова два пријатеља била су се настанила на у ласку у Тиволи, у једном скоровитом крају, у једној гостионици сиромашног изгледа која је носила назив код „Цветне Котарице".

„Цветна Котарица" скромна и поручена примула је сасвим природно пажњу Рагастенсову. Чим је Сибалинина увео коње у коњушницу и кад су се пријатељи мало опоравили Рагастенс изађе сам, пешице.

После једног часа вратио се са смежним завежом под мишком и оде у собу која је била за њега одређена.

За то време Макиавел је цртао на комаду хартије план палате веле. Он је био у њој прошле године и запамтио је у главном њен унутрашњи распоред.

Када се појави, Рагастенс беше промењен, скоро други човек. Он је изгледао по спољашности и претоку као немачки студент, који су у то доба често долазили у Италију, да се на извору напајају научном старих Латина.

— Ни сам монсињор Цезар не би ме познао, рече он. Сад могу покушати да се приближим вили...

— И ми ћемо с вама, узвикну Рафајло.

— Не, пријатељи... Данас треба ићи само по муницију, то јест по обавештења. Не бојте се, кад буде требало почети бој и ви ћете знати!

— А шта ако ја не бих могао и данас бити од помоћи? одговори онај млади сликар који је гарео од нестрпљења.

— Оставимо витеза нека иде сам, рече Макиавел.

— У добри час! А дотле се ви двојица можете припремити за све што ће бити тешко...

— Имате ли какви план да украдемо Розиту?

— Немам, рече Рагастенс... Другог неког треба најпре украсти...

— Другог!.. Кога?..

— Папу!

И он изађе оставивши пријатеље преокренуте.

— Има право! рече најзад Макиавел. Мисли је дивна... Кад не буде више змије неће бити ни отрова. Од кога долази опасност Розити? Од старог Борџије. Њега дакле, треба најпре отресати. И извесно је, ако нам он падне у руке, да је Розита тим самим спасена. Ах! Рафајло, то је заиста друговски човек. Јуначан, искрен, прав, осетљиве, окретна духа, силне интелигенције: он је један од оних бића која је природа одредила да буду у животу утук неваљалцима и злочинцима...

Рагастенс је у овој ствари био можда дивнији но што је Макиавел и помишљао. И заиста његово срце било је пуно љубави. И он је љубио! И његове су мисли летеле овој дивној Примавери која се појавила у његовом животу да му остави сама успомену на своје велике светле очи. На њих он није ништа говорио.

Он је своју тугу и страх носио скривено у срцу. Али је у његовим плановима ипак било нечега што је спајало његова интересе са интересима његовог пријатеља Рафајла.

— Тиволи је на путу за Монтефорте, говорио је он себи. Војска Цезара Борџије мора проћи овуда. Кад видим да пролазе топови, околвнице, мускетари, онда ћу се одлучити... А дотле...

Рагастенс пође кривудавим корацима на главној вили под којом обављано до мрака. Кад се увече вратио у гостионицу он рече својим пријатељима:

— Сад већ имамо мало обавештења. Сад нам је позната снага непријатељска: у вили и у околним вртовима има педесет наоружаних гардиста, трпезана слугу, више од двадесет секретара, попова, пламића и епископа... Истина, имамо посла са силним непријатељем, али победа ће нам у толико више служити на част...

Сутра дан рано изјутра он се опет упути вили. Само је уз чешће прилику да ступи у разговор са једним служитељем. Овога пута ишао је с већим успехом.

Скривен иза гомиле стена у густом шипрагу он је пазио на вилу и њену околину. И како је био на висини могао је да види и један део унутрашњег врта.

Већ читав час пратио је Рагастенс на томе месту гледајући пажљиво људе који су улазили и излазили из виле, кад наједанпут опази где излази из врта један старац. Имао је лагано брањуши чело.

(наставиће се)

на то престале. Као шефа такве једне владе означавају г. др. Мишу Вујића, а опозиција би пристала и на г. Радовића, Ђорђа Павловића или др. Милована Миловановића.

Као министра унутрашњих дела сви би радо примили г. Светозара Милосављевића.

Такав би кабинет заиста давао гаранције за слободу избора!

Интересантна карта. Ових дана дошла нам је до руку једна интересантна дописна карта, коју је писао народни посланик М. Аћимовић своме колеги Драгићу Поповићу послужитељу шабачке гимназије. — Карта је писана латиницом. — Садржина те карте у главном је ова: г. Аћимовић извештава свога колегу, да ће се од 1. априла ове год. (по старом к.), почети вршити премер земљишта за срез јадрански. — Он му је нарадио тамо место са месечном платом од 180— дин., (да носи мотке). 30 марта мора бити у Лозници. — У истој му карти налаже, да све време свога бављења у дотичном срезу посвети искључиво агитацији у корист радикала, због предстојећих избора народних посланика, који ће ускоро наступити. Ми смо ону карту са тако интересантном садржином и још интересантнијим стилом снимили фотографским апаратом, да нам се нађе за сваки случај. — Што кажу наши стари зау нетребало.

Одбијен предлог. Из Цариграда јављају да су сви турски посланици на стране саопштили Порти, да су све силе већ одбиле енглески предлог о реформама у Македонији и да се свак нада да ће се већ силама постићи споразум на основу руских предлога, о којима се сад воде преговори.

Трамвајски саобраћај. Од јутрос су трамваји престали радити тек што су почели. Било је прекида струје. Прекид саобраћаја трајао је до после 7 и по часова у јутру.

Кнез Никола у Петрограду. По једном петроградском саопштењу, посета црногорског кнеза Николе у Петрограду циљ је да за своју земљу добије финансиску помоћ и потпору Русије за жељу Црне Горе, да се правац дунавско-јадранске железнице окрене на Бар. О овој последњој тачки вели се, да се кнез Никола није обратио само Русији, но је упутио окружницу свима силама. У петроградским политичким круговима мисле, да ће испуњење црногорске жеље о Бару наићи на тешкоће, јер се Русија у својој окружници о дунавско-јадранској железници заузела у корист жеље Србијине, да та пруга иде на Сан Ђовани ди Медуа.

Читуља. Наш одлични пријатељ и исправан грађанин Никола Миловановић, трговац из Рача крагујевачке, преминуо је 23. о. м. Мир пепелу његову.

Железнице окр. пожаревачког. Отпочели су радови на грађењу окружних железница у округу пожаревачком. На прузи Пожаревац Дубравница раде се земљани радови у велико и након ће до краја овог месеца у главноме бити готов. Предузимач набавља материјал за зидање пропуста, мостова, станичних зграда и стражара са свима постројењима. Зидање ће почети према дана априла. Потребан шљунак и прагови биће спремљени чим земљани радови буду готови. Шине, локомотиве и вагони поручени су, тако да ће овај део окружних железница бити пуштен у саобраћај најдаље 1. септембра о. г.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

⊙ Француска је скупштина с 487 против 3 гласова усвојила с неким изменама допунски законски предлог о амнестији.

— Талијански посланик у Цариграду маркиз Имперјали, који је отпутовао на одсуство на свом путу се задржао у Бечу, где ће се састати с аустро-угарским министром спољних послова бароном Еренталом.

⁂ Руски цар је потписао указ о распуштању финског земаљског сабора. Нови ће избори бити 18. јула.

§ У миланској филијали Талијанске Банке дигао је неки непознати младић кроз благајнички шалтер пакет новчаница у вредности 50.000 лира.

⁂ Американски сенат потврдио је постављење д-ра Довида Џона Хила за посланика сједињених америчких држава у Берлину.

† Велика војвоткиња Луксембуршка положила је заклетву на устав као пуноважна намесница. Заклетву је положила пред посланицима луксембуршке скупштине, која је ради тога нарочито била сазвата.

¶ Немачки цар Вилхелм стићи ће у Беч 28. маја да цару Фрањи честита шездесетогодишњицу владавине. Тада ће у Беч доћи и неколико немачких савезних владалаца који су у сродству с царем Фрањом.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

А. модаћемо, ако је мушко!

Поводом расписа министра финансија да не треба царинити, ако је невеста из иностранства, оно што је „са њом нераздвојно скопчано" и „без чега се брачни живот не може ни почети" — многи су нам се обраћали с молбом да јавно питамо министра финансија: како ће се поступити ако је невеста из Србије а младожења из иностранства па долази овамо да се настани? Како ће се царинити артикал који је „са њим нераздвојан" и без чега, наиставу, „не може почети брачни живот?" Хоће ли министар за то прописати нарочиту тарифу високих или ниских ставова? Или ће и то ићи гратис?

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Др. Михаила Гавриловића

[illegible]

књига прва

(наставак)

[illegible] Русија, [illegible] у Цариграду, Строганов, [illegible] Милошем, [illegible] Порту [illegible] Милоша [illegible] Порти [illegible] Милошу.

Изјаве Русије и Порте [illegible] Строгановљ [illegible] VIII [illegible]. Строганов је [illegible] Порта [illegible] Србима, [illegible]. Стога је Строганов тражио од Порте: 1. да уклони [illegible]; 2. да унутрашњу администрацију [illegible] у духу закона и обичаја народних; 3. [illegible]; 4. да према [illegible] у Цариграду; 5. [illegible]. Порта је [illegible] Русију [illegible] Порта [illegible] Милоша [illegible] у Цариграду [illegible] Порта је [illegible] Милошу [illegible].

Милош је одбио захтеве турске, [illegible] с Портом [illegible].

Строганов није мирио [illegible] Милоша. [illegible] Русија [illegible] Карађорђева. [illegible] Строганову и Милошу [illegible] српског народа. Милош је [illegible] „Карађорђева смрт [illegible] Русија, [illegible] Господара Императора [illegible] (8. [illegible] 1818. г.)

Русија је 1830. год., [illegible] српског народа и [illegible] Милошем, [illegible] Србија [illegible]. Русија је [illegible] Милош [illegible] Србије [illegible] Милошевој, [illegible] „Ми смо [illegible] Србија устав од 1838. г."

(Свршиће се)

ИЗ ШКОЛЕ и ЦРКВЕ

Дечији инквизитор

Јуче смо били посматрачи једног страшног и језивог призора, који нас јако подсећа на доба инквизиције. — Један сиромашак — надничар — довео је свога шестогодишњег синчића у начелство окр. београдског код окр. физикуса ради лекарског прегледа. — Цео десни образ детињи модар је као мастило. — На њему се јасно види јасни отисци човечије прстију. — Кад смо запитали сиротог родитеља, зашто је дете тако онакажено, он нам је кроз плач одговорио: „То му је поклон од учитеља његовог". — У даљем разговору са родитељем детињим, сазнали смо још и ове појединости: Дете је боловало од запаљења плућа подуже времена. — Родитељи његови учинили су све што су могли и били дужни учинити, док нису своје дете спасли од опасне болести. — Јутрос је ово први пут после дужег боловања и још не са свим оздрављено, пошло у школу. — Међутим немилосрдни учитељ, или боље рећи дечији инквизитор, није хтео водити рачуна о изнуреном организму детињем и болести од које се оно једва спасло, него у своме дивљачком беснилу полегне целом својом руком на дете, и са два јака ударца, сравни га са земљом. — Овакав дивљачки поступак беднога просветитеља, који је могао лишити живота, једно потпуно невино створење — не само да је за најоштрију осуду, него и за линчовање. — Родитељ детињи одмах је подигао тужбу против тога учитеља, и уз исту приложио и лекарско уверење, на основу кога ће надлежни донети своју пресуду. —

По абстрахујући све ово што је родитељ по дужности својој морао учинити, ми од наше стране тражимо од г. министра просвете, да поведе најстрожију истрагу противу овога злочинца, и да му досуди заслужену казну. После оваког злочина њему нема више места у просветној струци, њему се несме више поверити на васпитање наш подмладак, пошто је овим дивљаштвом завршио своју каријеру. — Тај нововни „просветни радник", што убија невину децу — зове се Димитрије Момчиловић, учитељ из Шапца. —

Неколико шабачких грађана.

ИЗ ВОЈСКЕ

РАТНИК

месечни војни лист

(наставак)

По твому вигледа да јесу!

Онда ко је кога хонорисао?

Тиме што је неко одређен да се стара о издавању „Ратника" [illegible] лист. Претпоставимо и комогућност, да је се нпр. десило да за неки свезак „Ратника" није било довољно материјала и да је уредништво било принуђено да из својих радова попуни. Зар онда уредништво сме тражити некакве нарочите награде за то, кад му је то дужност и кад за то већ има сталне награде?! Тај случај и да разумемо, ма да тешко. Али како да разумемо ово издавање својих радова у виду завршених издања и додатака која нису обавезна за уредништво; како да разумемо ово два човека — дело надлежне власти, старешине уредникове? Ко даје реферат о тим радовима, ко предлаже за штампу, а ко прима и награди писца?! Зар ово не личи на оно: „Сами себе и друг друга"!

Како може доћи да се извршава тај посао? Уредник и његов помоћник сами себи наплаћују своје радове за штампање у „Ратнику"; сами их пропишу, сами реферишу, сами примају и штампају о туђем трошку, и сами себи одређују ве личину награде! Нека они и нису одређивали награду; зар је то „дело" њиховог старешине. Ко онда томе њиховом старешини то исто учини за његове радове! Ко подносе за штампу и коме ова његова два човека, ко даје мишљење о њима „да се прими", ко их прими, а ко одреди награду? Ко ли потписа решење о тој награди? Зар такав рад није тачно у духу оне народне: „кадија тужи, кадија суди"!

Јест!

А ко онда гарантује читаоцима и обвезним претплатницима да ће „Ратник" бити уређиван у корист свију, у корист целе војске, а не само у корист појединаца; да ће војска давати оно што је најбоље, и да једнога дана неће пребацити у своме лист ниским и у оно уредништва?!

(наставиће се)

КРВ И МЛЕКО

Бела овце у јагоде,
Ал' променцу кроз кућину,
Она црна пуна трна,
Гребну Бели бели по челу!
И јој, чело! Ки снег бело —
Цело село већ занело...
Бела врисну мени с' обисну:
„Вегди бато, — благо бати —
Купиња ме осакати!.."
А ја рек'о: Ништа секо,
Црна ј' злоћа — ти белоћа,
Љута ј' на те, огреба те..
П' онда рек'о:
Купина ти, благо бати,
Окрвави — млеко!..
Секо о о!

Милорад Петровић
из „Одеопа"

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Понедељак 24. марта.

Вечерас се приказује нарочито занимљив програм; у њему су најомиљеније пиесе, поред њих: *Шнајдерова верна* и *Цеи Тредоси* (шести пут)

Цена многи чека и вечерас нема не пропустити прилику да га види. Посета ће бити обилна. —

ЂИНЂУВЕ

Мудролије

Злату ће се увек куповина наћи.

*

Враг се три пута прекрсти па га и тројица достигне.

*

Искрвава уста мора хвале често да пробуди цео у ниме је.

*

Ако је дрво криво, пламен је прав.

ТЕЛЕГРАМИ

Бијариц. Прошле ноћи стигао је курир из Лондона и донео краљу енглеском оставку Банерманову на председништво кабинета. Краљ је примио оставку Банерманову и упутио писмо којим изјављује Банерману своје жаљење што мора да му уважи оставку и жели му што скорије оздрављење. Краљ је позвао Асквита у Бијариц и понудио му председништво кабинета.

УСКРШЊА ИЗЛОЖБА

КРАЉА ДИЈАМАНТА

Кнез Михајлова ул. бр. 9. — Београд.

Још кратко време биће изложено и продаваће се нарочито и најбоље инатиране ствари и ранког Шешира за навел всвод испечатљива цена. Тако што је пре било 8 дин. сад дин комада 1·50. На лагеру се налазе још неколико хиљада комада Брошева, Врстења, Машнела, Гумни, Хумаж за мандолине. Мушких и Женских Ланчића и т. д.

Велики избор штапова Мушких и Женских Сатова, Долова, Бродакињица, Игле за Шешире и за Машне.

Велики избор многих новости за Ускршња поклоне.

Краљ Дијаманта

Кнез Михајлова ул. бр. 9. — Београд.

САЛАМЕ

Част ми је јавити п. т. потрошачима, да сам почео продавати велику количину сланине, израђену у мојој кланици у Великој Плани.

Сланина је изврсног квалитета и планирам све домаће производе ове врсте.

За продају у Београду помирио сам стовариште г. г. *Великовића и Тадоровића*, бакалина у Комарчевој улици бр. 5. до пристаније „Гусларˮ, који ће моју сланину продавати по

Дин. 2·50 килограм

на количине веће од 5 кила.

За унутрашњост приме поруџбине за количине преко 5 кила у мојој кланици по цени

Дин. 2·40 килограм

за готово уз пуни рам или повукам.

Молим п. п. потрошаче да се увере о изврсном квалитету и одличном укусу моје сланине.

С поштовањем

В. ШУМАХЕР

краљ. срп. повлашћена кланица

Велика Плана.

118,6—10

ГАЛАНТЕРИСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА

Косте Николића и Друга

Београд.

Добило је у врло великом и пажљиво одабраном избору

МУШКИХ

ШЕШИРА

Црних и у разним модерним бојама и фасонима

ЗА ДЕЦУ И ДЕЧАКЕ

Шешира Капа и КАЋКЕТА

Из поруџбине се упућује предузетник контролу ни број и новац.

137 3—

ВРЛО ЕКОНОМНО

и за сваку кућу препоручљиво:

1 врећа 7 кг. финог брашна зам. 150 најлепше за израђивање кап и за остало печење.

Бисер хлеба 1 кг. 0·35

Лепа со једна од најбољих 1 кг. 0·30 к. а. врло сиромашно и укусно: супа:

1 врећица 10 пак. сировог јела „Du Barˮ зам. 1·60

1 кг. сировог грашка 1·4 Исецко у 1·15 Врло мекана крупнозрнасто у жлад 150 зам. зам. 3·90 и т. д.

Прочитајте целу

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Дворског добављача

Београд (Теразије) — Телефон бр. 48.

Г.г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаљем тачно и на време.

137 6—

Ница

Најкраћим француским летом за југ

Нова партија

Летар 2·40 динара.

Дрогерија „ГУСЛАРˮ

Београд, ул. бр. 5.

141,6—10

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

БОЈА ЗА ЈАЈА

добила је и продаје најсавременије ТРГОВИНА БОЈА

Благоја Ст. Димића

Београд — Теразије

Телефон бр. 703.

145·4—10

Београдска Банка

I сарат „ХАЈДУК ВЕЉКОˮ

Банка најбољи комитет на свету.

143,2—5

НОВА МЕХАНА на врло живом и добром месту вандре се под ову под кирију. Уселити Симанић ну Зидарту преко пута хотел „Дунавˮ Прачур.

147,3—10

ВИНОГРАД врло рефтов на окретишту мосту на Топчидерском Броду, са водом на подземну у експлоатисаној бешници. Засађен са најбољи лози, благородног типа, на товарда, отворен младим гајденом. Долазак од Царског Тумарца за 8—5 минута, а моћно и са Топчидерског Брда засебни пут.

Величина 2300 кв. метара. У слоби врло повољна.

Упутити уверавајућа.

146,6—10

ИЗДАЈЕ СЕ засебна кућа под кирију цела или поједина одвојена Карађорђева улица бр. 37. са једном сигурно намештеном канцеларијом, усамљен мобан и једним великим стаклом, великим подрумом и дагумом.

Обратити се за услове у истој кући сваког дана од 2 до 5 часова подне.

117,10—

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у мануфактурној радња код

Урошевића и Ковча

Краља Милутина 31

трајаће само

ДО 1. МАЈА ОВ ГОД.

Упозоравамо сваког да се користи овом расподајом која више обилне расходе нас нема, но напуштање детаљне радње.

Цене су невероватно сниженеˮ

144,26—10

РАДИОНИЦА

Кајући Штамбиља и Печатара.

А. М. КОЦИЋА

Београд до „М. Калемегданˮ Таковска

Препоручује се за израду свима најсавременије, друштвима и појединим заводима.

129 **ИЗРАДА БРЗА и ТАЧНА** 6—

Трамваи се засебна кућа са двориштем, 4—5 соба у осталим уредностима на пространу ул. Поп-ристовића до Калемегдана. Обратити се аксиом „Политичком фак бр. 14.ˮ

87,8—

ГАЛАНТЕРИСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД

Добило је

6—

ПАРИСКИХ МИДЕРА

Најсавременијих и најновијих фасона, са грацом фасбајном, без штетних последица за здравље, на најбоље слетске фабричке моделе Р. D. у разним квалитетима.

NB. Сарадње пажљу муштеријама да се надаље на све фабрике могу добити само у нашој радње.

ОДГОВОР

Занатлијске Кредитне Банке

Пошто је Завод дошао једне мале питоме из унутрашњости, којом траже информације о пословању Државних 2 од сто и Дуванских листова, да Банка неће одговарати пословање те се сами повинтерају.

1. Ниже тражене до 30. априла сам год. пожарено.

2. Сваки уложак премијом уложа плаћа 1. јануар у те. 0·50 пара на име такси и 0·50 пара на књижицу коју ће сваки улагач добити тек на моменат удела уписан.

3. Меџчеви је улог 2 дин. од једног удела. Међутим једно лице може више удела уписивати.

4. Ово важи трајаће 96 месеци, и после овог рока сваки улагач прима уложене, увећане одбија новца. На премијски удео плаћа се 10 дин. Државних листова, а остатак у готову новцу.

А 2. удела добија 1 комад 2 од сто Државних листова, велики лози и 2 Дуванска.

4	удела	добија	2	ком.	2	од	сто и 4 Дуванска
6	„	„	3	„	2	„	„ 5 „
8	„	„	4	„	2	„	„ 7 „
10	„	„	5	„	2	„	„ 9 „

У случају Берзанске разлике, појединим дотичајте ими према разлику.

5. По завршеној уписа, сваки ће улагач добити књижицу, са тромесечна обавеза за Банку и појединог а у којој ће бити означен цјелокупни број дионић, који Државних 2 од сто тако и Дуванских као и број серије. Тако да улагачи после сваког пуњења воде контролу о уплатницама.

6. Сваки улагач играће од дана уплате па до тог време трајања уплате (изједначена на све бројеве). У случају уплатила сваки улагач добиће радом дан од уплаћеног броја сваке уплате а

7. Овај одлуке за куповину Државних листова, установила је Занатлијска Кредитна Банка по свом заступу од одобрењу г. Министра Народне Привреде Бр. 2177. од 19. марта 1907. год.

УПРАВА

160 1—1 **ЗАНАТЛ. КРЕДИТ. БАНКЕ**

Радионица кола у Шапцу

Част ми је јавити поштованој муштерији како овде тако и на страни да имам велики избор

ГОТОВИХ КОЛА И КАРУЦА

сваке врсте, сувствене израде и боље но игде на страни и то:

Ландолета, Виктарија, Фајтона, Сандолауера, Пасента, Штајерџијатка, Тамара рамна лаптарана и то све од доброг, сувог десетогодишњег дрвета.

За добру и солидну израду јамчим. Поручбине правим како за мене израде тако и за реновирање старог. Све са добрим материјалом и најстрожо са добрим лаком из прве фабрике, која ниже избледити.

Израда брза и солидна

РАДИОНИЦА КОЛА КОД КАМИЧНЕ ТУРПИЊЕ У ШАПЦУ

ЈОЦЕ АПИЋА

54,17—

Наш мили и никад непрежалени

† Коста И. Димитријевић

пароброд поморарског пароског друштва

После дуког и тешког боловања, преминуо је 18. ов. м. у Пожаревцу и 19. истог месеца његови посмртни остатци предати су мајци земље.

Изненадашњи и овоме нашем губитку покој никоме и коме пријатеље и познанике, не можемо пропустити а да не изјавимо нашу тужну благодарност г. др. Станоју Милиновићу лекару, који је се неуморно трудио да покојнику живот спасе.

Благодарно г.г. Васи Живановићу, Љуби Радовановићу сопственицима и Милану Богдановићу њихову, који су му почасти на погребу судјавали.

Г.г. Управнику пореског одељка, поремницима и пореским помоћницима, који су се скоцили заузете око сахране покојнике, и у поход нам пристали око спреме покојнике.

Исто тако благодарно и свима г.г. чиновницима, пензионарима и господама, који су при погребу присуствовали и тиме нам тугу у неколико убловали.

21 марта 1908. год.

у Београду.

ожалошћени:

1—2 супруга *Јелисавета* и син *Милорад*

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 18. дин. за пола год. 9, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 24. дин. за пола год. 12 дин. за четврт год. 6 д. — Стан уредништва налази се на углу Видине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Јован Радић.

„Браћко Радичевић" Штампарија Глиг. Давидовића и Комп. Булевар уз. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 25. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 84. | Телефон 821.

Објава опструкције

Изјава, коју је у име самосталске посланичке групе прочитао на јучерашњој седници Народне скупштине председник клуба самосталних посланика

Драгиш. Самуровић.

Рад ове владе, која већ две године седи на управи земаљској, био је у толикој мери штетан по интересе државне и народне, да смо ми били у одавно у праву, да се противимо свима средствима која нам закон о пословном реду ставља на расположење, те да је у даљем раду спречимо и принудимо да изађе на суд народни, на изборе.

После злочина од 16. септембра, ми смо имали и сувише разлога да данашњу владу не сматрамо као владу Краљевине Србије, и да је одузимајући јој могућност да добије буџет принудимо, да изађе пред народ са страшним грехом, те да се народ изјасни одобрава ли такве злочине.

Ми смо на жалост били принуђени да одложимо нашу акцију оконопију, што се влада налазила у трговинским преговорима са Аустро-Угарском. Знајући од колике је огромне важности за најживотније интересе земље и народа регулисање трговинских односа, ми смо сматрали за дужност да сачекамо решење тога питања и да одложимо нашу акцију против владе.

Међутим пошто је закључила један рђав уговор, влада покушава сада да се користи њиме те да сасвим избегне суд народни о својој политици. И ако је у данашњим приликама питање о уговору несумњиво најкотније, влада потпомогнута већином истиче питање о буџету пред питање о уговору, не би ли тиме обезбедила себи опстанак на власти за још читаву годину дана.

Сматрајући да је решење питања о трговинском уговору у овом тренутку најхитније, влада пошлим покушај да истицањем буџета испред уговора доказује још једном да су њој интереси сопственог опстанка пречи од народне привреде: сматрајући да се Народно Претставништво не сме примајући буџет пре уговора лишити своје акције према влади, ми изјављујемо да смо решени да средствима које нам скупштински пословник ставља на расположење спречимо сваки даљи рад ове Скупштине, и да тражимо да се изађе на нове изборе.

У име моје странке ја сам овлашћен да изјавим да ти избори морају бити слободни, да ћемо ми у противном случају обновити опструкцију у идућој Скупштини, не устрајући је као стварни [illegible] народне воље.

Ми тражимо изборе, и то слободне изборе.

РАДИКАЛНЕ МАХИНАЦИЈЕ

(Посвећено Државном Савету)

Шабац 22-III-908.

Оно, што се ни у једној правној и културној држави на свету не дешава и не сме десити — збива се у Краљевини Србији. — Амбиције, шовинизма, шиканирања и томе слично, постала су данас као нека врста омиљеног спорта појединаца. — Радикали, без обзира на њихову подлогу, својим политичким држањем довели су Србију у потпуно безизлазан положај. — Под њиховим неуспутном или боље рећи неконтролисаном владавином, Србија данас преживљује тешке и судбоносне дане. — И они то свакако увиђају, али не се слабо тиче. — Њима је данас више стало, до власти и државне односно народне готовине, него до ичега другог. — И не само то: Док не задобију себи народно „поверење“, они се претварају пред народом као најбољи и најревноснији чувари реда и законитости у земљи, и као заштитници народних и државних права и слобода. — Али, чим се докопају министарске фотеље или каквог масног положаја, они онда шаљу до свеоно, на што су се народу свечаном заклињали: На устав, на закон, на правду, на слободу... на све.

Да до овакве уверења добуемо, дају нам повода многобројни примери који нам најбоље илуструју радикале на речи и радикале на делу. — Оно, што су радикални обећавали народу српском, пре но што су узели државно кормило у своје руке — свакоме је познато, а оно што радикали данас на управи раде, такође знају. Према томе, мислим, да је у опште излишно говорити о радикалним махинацијама и онда, кад их је цео народ потпуно сит! Али није тако. Ми, на против, мислимо, да сваку ствар, па с које стране она потицала, ако се не оснива на закону, треба предати јавности на оцену. Само са тога разлога, ми се ово усуђујемо, упознати јавност са једном, заиста фамозном толико исто и дрском махинацијом, на коју могу доћи само они људи, којима је образ дебљи од свакога ђона. Реч је опет о општинским изборима у Шапцу. Ми смо пре неколико дана, на своме месту прогласили извесно речи о начину ових избора, као и о свима овим изборним махинацијама, које су спроведени радикали приликом у своју корист. У исто време мислили смо, да ћемо једним потезом пера, моћи представити јавности све оно што је било вредно споменути и тиме ударити тачку. — И тако би заиста и било, да није искрсла једна нова дрскост самосталских одпадника, која нас је просто принуђавала да се поново вратимо на исту тему.

Јуче добисмо из Београда глас, да привремени председник општине шабачке, није послао Државном Савету уз остала акта избирачки списак гласача. — Овај мајрфетлук употребио је малопре председник из два разлога. Прво зато, што му се општинска шабачка пакао не пушта из „Дугачког“ прсту, а друго и стога, што нико се и мисли, да пошаљу свесне грађане шабачке. — Он у тој својој заслепљености, привремени председник општине шабачке изгубио је јадно из вида, да шабачки грађани шабачки, наравно у исто време Државни Савет, — јер послата жалбу Државном Савету на општинске изборе, а не послати оно, на основу чега. Државни Савет доноси своје решење — значи ићи за нос највиши административно у земљи. — Има још једна ствар, у којој је привремени председник испољио своју дрскост. — Он је наиме лично писао Државном Савету, и тражио од овога да поштено поништи општинске изборе, а шта је међутим, да гласачки спискови нису послати и да Државни Савет не може ништа радити са непотпуним документима. Државни је Савет најзад увидео, све оно, што смо и ми предвиђали и увидом. — С тога је јуче упутио позивачки акт начелству окружном шабачком, с препоруком, да ове лично изузме од општине шабачке гласачки списак, и одмах пошаље Државном Савету на даљи рад. — Данас је како чујемо изашла нарочита депутација код г. начелника окружног, да га у име 710 својих гласа, умоли, да их спасе од ових грдних шиканирања општинских готована, и чујемо да им је г. начелник дао реч, да ће по њиховој жељи поступити. —

Ми не сумњамо у искреност г. начелника у толико пре, што га цео Шабац зна као потпуно часна, поштена и предусретљива човека. —

О члановима Државног Савета не можемо за сада ништа рећи, али задржавамо право, да о њима проговоримо после свршетка чина.

СИТУАЦИЈА

„Опструкција

Као што смо јавили јуче пре подне су све опозиционе групе преко својих представника учиниле изјаве: да продужавају опструкцију и да траже нове, али слободне изборе. Најпре је прочитао изјаву председник самосталског клуба, г. Љ. Стојановић, па г. Драг. Лапчевић, па г. Н. Нешковић и најзад г. Драгиша Самуровић у име напредњака. Самостални, народњаци и напредњаци су још изјавили: да ако избори не буду били слободни, опозиција ће одмах продужити опструкцију и у новој Скупштини, па ма у ком броју опозиција била.

На то је Пашић нешто пробунио!

Министарска седница

Чим су из Скупштине изашли, Министри су се састали у седницу да реше какво држање да изузме влада и шта да предложи Краљу.

Колико смо могли дознати, влада се решила на највишу улогу: да се прави луда!

Пашић ће отићи Краљу да каже: како опозиција не даје Скупштини да ради, — зато он тражи указ о распуштању Скупштине.

Нити ће подносити оставке нити ће ставити какве услове.

Видећемо да ли ће неко пристати да се солидарише са једном пропалом партијом, и да ли ће Краљ пристати да повери вршење избора једној гомили шићарџија, која већ нема никакво поверење у народу не ужива.

Били у двору

Јуче у 2·30 час. после подне сви чланови владе корпоративно су отишли у двор, где су под председништвом краљевим већали о парламентарној ситуацији. После седнице министри су отишли у фузионашки клуб.

Дуго лоцкање

Фузионашки је клуб синоћ дуго лоцао. Седница је заказана у 4 сах. после подне, а трајала је до после 8 и по часова у вече. Од фузионашких посланика није се могло дознати, шта су толико дуго лоцкали. Али се из других фузионашких кругова пуштају гласови, да је влада саопштила Краљу каква је настала парламентарна ситуација после изјава опозиционих шефова о опструкцији, да су се и Круна и влада сложили у потреби распуштања Скупштине и да је Пашић успео убедити Краља, да данашњи кабинет врши изборе, јер би иначе били „непарламентарно“. У клубу се, веле, тако дуго дебатовало за то, што је било посланика који су предвиђали тешкоће на које ће се наићи у новој Скупштини, ако Пашићева влада врши изборе. Али су Пашић и његови оклопници уверили те неверне Томе да тако мора бити а никако другчије. У осталом, кроз дан два ситуација ће се рашчистити.

Обесили носове

Фузионаши су се од јуче скупили као грдном премлаћени!

Опструкција је за њих било страшнија, или више шамера него гром. Нису веровали да ће се икад то десити.

Међутим, кад су јуче видели зло очима, и кад су се уверили да им влада напуштати коску, баш кад су били у најслађем глодању — пали су у очајање. Ничим не могу да растерају бол.

Чак се ни Алекса Жујовић није цео дан јуче смејо!

Гласови

Фузионаши од јутрос проносе глас да ће нове изборе вршити данашња Пашићева влада с том изменом, што би за министра унутрашњих дела дошао г. Стојан Протић. С друге стране опет проносе глас да ће нове изборе вршити некакво коалиционо министарство али ван скупштинских група. По тим гласовима би председник министарства био г. Ђока Павловић, председник Касације, а министар унутрашњих дела или г. Сте[illegible] Милосављевић, државни саветник, или г. Љуба Живковић, адвокат, самосталски отпадник.

Шта пристају фузионаши

Одмах по објави опструкције један наш пријатељ отишао је једном фузионашком првaку да га пита за његово мишљење о томе: како ће се и у коме правцу ситуација развијати и добио је овај одговор:

Несумњиво је да до распуштања Скупштине мора доћи. Питање је само у томе: ко ће правити изборе? Колико је мени познато расположење наших људи, ми можемо пристати на нове изборе само онда ако их буде правио г. Пашић, једно неутрално министарство или најзад г. Миша Вујић.

Пашић прави изборе

На примедбу нашег пријатеља, [illegible] би захтев, да Пашић прави нове изборе, довео Краља у [illegible] по њега и династију [illegible] опасан положај, јер би се т[illegible] ме декларирала једна веома [illegible] нелојалност према једн[illegible] режиму, која је по умерењу [illegible] не опозиције, штетан [illegible] ау. Фузионаш је одгов[illegible] да се они не могу упра[illegible] по мишљењу које влада [illegible] опозиције, него по њиховом сопственом мишљењу и да према томе они морају да остану доследни себи. Но у случају ако Краљ не би хтео да повери вршење нових избора Пашићу онда ће му они препоручити једно:

Неутрално министарство

Томе би министарству имао бити председник Ђока Павловић, министар финансија Миша Вујић, министар полиције Таса Миленковић. А остале портфеље заузели би Љуба Живковић, Мих. Половић и још два фузионаша које би клуб одредио.

На примедбу нашег пријатеља, да на тај кабинет не би нико од опозиције пристао, јер су ту несвољни људи који не само да не припадају парламенту, него чак ни политичким странкама из чије се представнике они означују, фузионаш је одговорио: да би у том случају, ако се не би ни ова комбинација остварила, пристали на Мишу Вујића са умереним фузионашима и неким самосталцима. Ако се и са тим не би успело онда има још једна једина комбинација:

Стојан Протић

Он би саставио кабинет, направио нове изборе, довео 110 фузионаша у Скупштину, краљевским указом променуо пословни ред и онда почео радити.

То су у главном фузионашке комбинације.

Опозиција дежура

Фузионаши још нису решили да траже распуштање Скупштине, него ће покушати да данас протуре дванаестину за Април.

Да би спречила ту влади-

му ујдурму, опозиција се поделила у секције, које ће дежурати и пазити да влада са својом већином не промаши кроз какву јеру на посланику.

За вотирање дванаестине има рока још само два дана, и после се мора Скупштина распуштати, а буџет ће се тражити од Држ. Савета.

Баја Макијавели

Цео је свет јуче са насладом слушао како је Баја Пашић покушао да буде фифик и лукав као Макијавели. Али је испао само просте лисица т. ј. животиња.

Баја је у свом „говору" јуче кидисао само на напредњаке и народњаке, представљајући да су само они крили за опструкцију [illegible] у самосталци нашли као деца, па на они „реакционари" вуку за нос, хтео је човек да завади па да влада! Ама не може више да се влада помоћу глупости.

Привидна смицалица

Фузионаши што су год радили, неискрено су и неправилно радили. Нити су хтели буџета ни уговора, него су вршали а тамо, а овамо, док нису заглибили кола у блато.

У октобру, кад је ваљало на миру решавати буџет, они су га одложили због уговора, од кога смо били још прилично далеко, а сад кад је уговор готов, и кад је у највишем интересу земље и народа да се што пре приступи његовом решавању, они га одлажу — због буџета!

Зар то није Јорин посао?

Очевидна је ствар за свакога: да је земља имала много мање штете, што би се одложило решење буџета још за 10 дана, но што ће је имати, кад се одложи решење уговора још за два месеца.

Али шта маре фузге за штету народу!

Буџет за 4 месеца

Све што је ова влада радила, радила је неправилно и вашарски.

По наређењу 173. члана Устава, Влада је дужна била поднети предлог о буџету још одмах у почетку рада скупштинског, и тако би претрес буџета био свршен у року од три месеца и пре нове године одобрен.

Али Влада није тако радила но је Скупштину одлагала и с буџетом отезала.

И за то још ни данас буџет није решен!!

Сад кад се Скупштина распушта, Држава не може остати без буџета и зато ће се тражити од Држ. Савета да одобри буџет за 4 месеца на основу чл. 174. Устава.

Тај члан гласи: „Ако је Н. Скупштина распуштена или одложена пре него што реши буџет, Краљ може продужити, уз пристанак Државног Савета, буџет истекле рачунске године најдуже за 4 месеца".

То је крајње и последње средство.

Аванзма!

Најкомичнија је у целој својој овоги историја са аванзмом!

Могло је бити без тога без штете и срамоте, па кад би ствар сазрела дошла би сама по себи, овако се хтело неправилним путем проширивати и смотати 360.000 динара мимо Закона и Устава, па се запало у курјачке рупе, које је Устав поставио за ове кријумчаре.

Пошто је аванзма лутала пуна три месеца, да јој буџ бреза одлажу, остаће опет до одлажу, и неће бити изгласана. А ако не буду бољи слободни избори, она у опште неће бити изгласана ни у другој Скупштини.

Па куд срамота дође ту и вајда оде!!

СТРАНА ПОЛИТИКА

Програм странке независности. *(Уступци из владаоца — Народ и престо — Програм за првих десет година).*

„Мађарорсаг", који од постанка кабинета Векерлеа непосредно угарског министра трговине Кошута мод владаоца јавио вести на многе у питања веће жеља, да после извршења изборне реформе сама мора предузети послове, доноси је чланак посланика Лудвига Холоа у коме се тражи да странка независности изради владин програм за десет година и да се с владом споразуме о времену владавине и политичким захтевима. Истина је, вели, да странка независности не може све на једном постићи или се дијалоге испуњавати, странки могу постићи тек поступним прибављањем уверења владајућег. Тада ће се поменути за политика тражене независности не тежи одвајању обе половине монархије и слабљењу престола и династије, но на против да утврђење спојнице између народа и династије сатре као свој задатак. Холо предлаже да странка независности за првих десет година истакне овакав програм: установљење самосталне народне банке, оствар. самосталне царинске области, увођење државно правних захтева и, војну односи и иностраних заступништва и уведење делегација.

мера, да се карактеру Срба у Босни и Херцеговини. У тим се телеграмима јавља, како у српском становништву влада велика огорчење: како неће трпети мере које је влада предузела на целу земљу, како Срби из Босне и Херцеговине спремају да великим силама упуте меморандум, у коме ће тражити ослобођење испод аустро-угарског јарма и како мисле да је револуција једини спас за Босну и Херцеговину. И за свакога је очевидно, у каквом се циљу пуштају овакве читанке, али од њих неће бити никакве штете.

Хоџа Брунчевић

Директор Бобић — Нижа Гимназија „Самоуправа"

III.

Вешто га њижу

(С молбом да прочита ово г. министар Просвете и министар Иностраних Дела)

Ја сам некада имао партијске жучи више но сада, али су ми ипак увек били одвратни људи код којих је ситно и тесногрудо партизанство једини израз душевних покрета њихових. Па када сам видео како нижи гимназијски директор представља прототип таких људи — згадио сам се. Он се упушта у страсну мржњу или у безразложну послушност према појединим грађанима, он и усмено и писмено грди људе с којима никад ни проговорио није; он по дошаптавању људи још нижега интелекта процењује и пријатеље и непријатеље, будући лично моћи да сам загледа у суштину ствари: ситније душице ја видео нисам и слажем се с проф. Св. Матићем који га сматра јединственом манијом, с проф. Крстићем који га не сматрају човеком, са... свима који га правилно проценију.

Никакних мисли о школи, никаквога полета и подстака за рад у њој! А када и дође на мисао да треба што урадити онда — пише премештаје и доставе, тајно оптужујући поједине наставнике и тражећи њихов премештај. Тако је радио с професорима: Станишићем, Татићем, Николајевићем, Агатоновићем и др. Он отворено изјављује жељу да проф. Д. Марчића бију ђаци; то стоји и у једном акту који је у Министарству (ако по коме се Министарство не сећа да треба радити!); ипак њих двојица није „бујдер шефт" после свега тога. Па, мајку му, какви су то људи? Имају права сви који се питају шта ћу је међу њима!

Рекох да је партизан у ружном смислу. То га ипак може препоручити макар „Самоуправи." Ако је тако онда ево му још препоруке: о гласању за избор општинских кметова заповеди свима послужитељима да морају гласати за листу коју им он означи. Момци се буне, један га преклиње да га не тера (и из тога преклињања одјекује тон побожнога који моли да га не гоните усред поста на мрс!), плачно се вајка, а он мирно показује платни списак с речима: „Онда дођи сутра да потпишеш списак па да идеш, ти више ниси служитељ." Људи најзад сагну главе и гласају, јер је у питању хлеб који треба њиховој деци. Тако ми свега — сам ми је он то с поносом казивао сутра дан по гласању! А проф. М. Бабић рече ми колико оноград да је то био прави скандал!

И док сви људи, без разлике партија, пљују на такога, ја видим како му „Самоуправа" ласно жудно отвара недра своја да јој сручи свој гад и да томе буду почашћени читаоци њени — за инат мени! Али док се они у загрљају лаве, да продужим препоруке. Такав је он, али само када је у питању избор меродавних личности из и за — општини, одборника. Није увек тако „одан" радикализму: када је 1905. године на избору у округу пропао радикални кандидат Коста Стојановић, он је у великој радости частио пред кафаном Ловачкога Клуба зато што је „пропао Цинцарче!" Јер је Коста био ушао у кандидацију онда када се томе за себе надао Бобић. На истим изборима умало што није пропао и вођ странке Н. Пашић, јер у округу самосталци однесоше првенство. Весео због победе, самосталски вођ пак овде Д. Илијановић хода да части пред Касином. — Бобић му изјављује: „Ниси победио кад ниси дотукао Пашића; да си то учинио пио бих с тобом, а овако ти не примам част!" И не остаје само на томе већ у „Слободи" изгрди Пашића и запрети му с узвиком: „Што није било вечерас — биће јесенас!" А то говори, вичe, грди, весели се — поуздан „радикалац" председник радик. окр. одбора овде и вечити кандидат за посланика али кандидат — пре избора!

Не, не! Стојан М. Протић најбоље познаје и његов „радикализам" и његове „радикалске" другове овде. Ако не верујете, тражите да Бобић објави два писма која му је у почетку августа 1906. адресовао Стојан. Нека их објави па ће и слепи прогледати...

Сад „Самоуправа" [illegible] му отвори све четири стране своје! Нека им је обојима халал!

Такав човек може да буде само од штете и понижења за друштво у коме је. Он и јесте такав. Претпрошле јесени беше овде маневра, на којој беху и Њ. В. Краљ и Њ. В. Наследник Престола и, разуме се, повећа свита. На двороском обеду беше поред осталих шефова канцеларија и он. Дан два по том причао је нам је „потковао опаки" код једне од најнижих личности земље овдашњем руском конзулу, на што је — вели — следовао одговор у речима: „Гле, оца му...." и т. д. Ја сам овога завршена а свог старешину доста штедио, али, рекох, више нећу. Па ни ову епизоду није, можда, требало износити, али ја више нећу да ћутим. Ја ћу да говорим и више, када Министар Просвете, поред све своје интелигенције, још не верује како такав „стуб режима" треба одмах порушити. Ја ћу, рекох, говорити и даље, и весело ћу ићи и у Ужице и пензију, ако се нађе да се тиме служи просвети српској; али тај створ треба да иде — на сметлиште! Министар је Просвете и стари министар Иностраних Дела, а ја никада нисам прекоревао да сам ви... ди правно сметње и таке продаје. А ја ћу говорити све не пропоје „пјесма од ужа...

Ако ово не разуме М. ... бић, зацело разуме Госп. Министар — и боље не...

Треба ли да говорим зашто нећу више да се ... бавим?!

Него — долази све ...

Авра Гаври...

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензациони политичко-друштвени роман од Брзанића Сидагова

2

У потиљу ова даље знам главом.

„Дакле, госпођице чиме нам могу служити?"

„Одведите ме краљу."

„Краљу? Шта ћете тамо? Краљ Александар је још дете и он не располаже правом о смрти и животу својих поданика. Круниска су права данас у рукама намесника, те се њима морате и обратити, ако хоћете што да постигнете."

„Ако Бога знате господине поручниче, ја морам нешто постићи! Опасност је ту: мој се отац у затвору опасно разболео. Мати ми је одавно умрла, једина сам је и пазила, па треба ли сад да изгубим и оца? И краљ је дете и нежном љубављу привезан је уза свог оца, па ће разумети моју борбу за слободу мога оца... о.. омогућите ми да се краљу могу потужити о свему што ми душу мучи!" Она је подигла према младом официру своје руке склопљене на молбу, а он је с искреном потресеношћу гледао нежни девојачки стас с цртама лица као у Мадоне.

„Драга моја госпођице", рече он с пуно саучешћа, „будите уверени да хоћу да вам помогнем, умем потпуно ценити ваш бол, али то што од мене тражите немогућа је ствар јер разумите добро Краљ не сме давати никакве аудијенције..."

„Онда је дакле све узалуд! Јутрос сам извештена о болести свога оца, па сам одмах похитала у Београд, да му могу однети брзу помоћ. Тек пре два сахата дошла сам брзим возом овамо и први мој пут био је у конак, да краљу предам своју молбу за помиловање и ево наилазим чврсто затворена врата и нико ми их неће отворити!"

„Не очајавајте, госпођице! Дајте ми вашу молбу а ја вам јамчим да ће она још данас бити у рукама првога намесника. Је ли вам то доста?"

Она му пружи своје мале беле ручице и поника:

„Вашу руку, господине поручниче, да ће те одржати своју реч!"

Тошић прихвати нежне девојачке руке, преучe их својим уснама и рече с нарочитим нагласком: „Нека ваша срећа буде и моја срећа, учинићу што сам обећао."

Даринка устаде, у очима јој блисташе сузе а дуг искрен поглед упи се у Јовино лице, кад је гласом узрхталим од узбуђења прошаптала: „Хвала, кнљаострујко хвала! Нека Бог награди вашу племенитост!"

За тим је отишла. По наредби поручниковој начелник страже ју је провео кроз стражарску капију, а за тим се, тресући главом вратио у стражарску собу.

За то време поручник Тошић седео је потонуо у мисли за својим столом за писање, на коме је лежала Даринкина молба младом краљу за помиловање оца Даринкиног.

„Лаповске Руже" како је Илић српски Хајне, назвао ову јужначку девојку у низу песама посвећених њој — а ко је у Србији у опште није познао? — Кад се пре неколико година пронео глас о намераваном атентату против краљевског воза не далеко од станице Лаповске, којим су краљ и сва његова свита имали бити бачени у ваздух онда су сличнија уста завераша из имe шефа лаповске станице, Павла Марковића.

Марковић је сматран као један од главних завереника. У Лапову, малој вароши, он је као шеф станице играо прву улогу у друштвеном животу. Веома су га поштовали а не мање волели Даринку, једино његово дете, која је тада имала петнаест година и обожавали свега ово као и он њу. Цело се Лапово искупило пред Марковићеву кућу, кад се у Лапову једновремено с вешћу о осујећеном атентату на краљевски воз пронео и глас, да је издата наредба да се шеф станице Марковић ухапси као коловођа.

наставиће се

Српске земље

Муслимани на Бранкову гробу

Овик дана био је на Стражилову муслиман Фадил бег Фадиловић из Сарајева и положио венац на гроб неумрлог песника Бранка Радичевића. Натпис на траци гласи: „Неумрлом Бранку Фадил бег Фадиловић." Фадил бег је један од најистакнутијих чланова у босанско-херцеговачком муслиманском покрету и поборник слоге и братства с православним Србима.

Хајка на Србе

Будимпештански листови доносе тенденциозне телеграме из Сарајева, из којих се јасно види намера

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Узрок и последице.

— *„Радничке Новине“* пишу: *„Сваки који плакаћаш, хоће некоје радника, даје кам клупосцу у његова потомка.“*

— *Онда мора бити да се ипак многих наших другжаника никада нису персисали!*

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

220.000 против 150.000! Фузионаши и њихов Дне Стари непрестано пуцају на своју „већину,“ и траже да они врше нове изборе. Међутим, ако је то и било истина до јуче, од јуче је то престало бити. Фузионаши су само у релативној већини. Они су у већини од сваке групе појединачно, али чим се формира један опозициони блок, као што се то десило јуче, одмах фузионашка „већина“ постаје мањина.

У целој Србији на прошлом гласању 1906 године за све опозиционе листе гласало је 220.000 бирача, а за фузионашке листе само 150.000 бирача.

Ко је према томе сад у већини?

Зар нема права опозиција што тражи да се њеној коалицији повери вршење нових избора?

И зар ће смети неко прегазити право стварне већине и завесплати у непогледне компликације са једном отрцаном мањином пуном греха, која сваким даном постаје смешнија?!

За Босну! Поводом неправилног и насилничког хапшења целе редакције листа „Отаџбина“ у Бања-Луци, и због тога што су ти новинари предани војном у место редовном грађанском суду, Српско Новинарско Удружење, на синоћној својој седници решило је да се објави једна резолуција, којом се осуђује тај нецивилизаторски поступак окупаторских власти у Босни.

Несумњиво је да ће та резолуција наћи одзива и у другим слободним државама, у којима су се нашли људи протести против упљетавања Босне и Херцеговине.

Велико интересовање. У престоничком грађанству настало је велико интересовање како ће се решити парламентарна ситуација. Осим фузионаша, сви независни елементи мишљења су да не по коју цену не треба дозволити да нове изборе врши било садашња Пашићева влада било само фузионашка влада у опште, но коалициона влада из свих скупштинских група.

Један нови скандал. Г. Мита Вашиће, заступник управника града Београда до казао је јуче поново својим држањем, да у овој земљи нема ни закона ни правице. Шта тај тип хоће, то мора да буде и ту му нико не може стати на пут.

Јуче су неки пријатељи уапшеног Саве Шибалића отишли у Управу Града да положе седам стотина динара, као казну на коју је Шибалић осуђен и за коју мора одлежати 70 дана у случају да новчану казну не плати. Члан Туцаковић није хтео одмах да прими овај новац, тражећи да се положе и судске таксе, ма да се по закону за судске трошкове не може ићи у затвор. Кад је Шибалићев пријатељ изнадио да плати и те таксе, онда је Туцаковић отишао да реферише Мити Вашичу и овај је наредио да се новац не прими другчије него као наплата новчане казни коју Шибалић има да плаћа за свога одговор. уредника, *а за коју не може ићи у затвор.*

Другим речима: Мита Вашиће прогласио је себе за старијег и од суда и од закона па неда да се судско решење изврши и законске одредбе примене. И то се дешава у срцу Београда, када овај издајник отаџбине и својих другова, прем. у Скупштини како је данас све на своме месту и у реду.

Усвојена повластица. Пре извештаја управног, збор акционара Народне Банке после кратке дебате усвојио је закон о продужењу повластице Банчине. По предлогу г. Пере Максимовића, адвоката из Смедерева, збор је овластио управу да се до вредног збора споразуме с владом о наменама известих тешких одредаба у закону. Те се измене односе нарочито на чл. 6 а и на чл. 11.

Добит Народне Банке. На јучерашњем збору Нар. Банке усвојен је извештај управног и надзорног одбора. Из извештаја се види да је прошле године бруто прихода 1907. било 1,105.731·28 дин., већи за 77.238·34 дин. но у прошлој години. Укупни трошкови и отписивања износе 311.985·27 и према томе је чиста добит 788.746·01 дин. Од чисте добити припало је држави 87.974·28 дин., акционарима за куп. и камате бр. 46 и 47. дин. 306.000, за тантијеме управи и чиновницима 48.874·60 дин. Осим тога из чисте добити издвојиће се 110 хиљада дин. и придају се фонду за попуну дивиденде, тако да од чисте добити преостаје још 249.383·60 дин. за поделу. Од ове преостале чисте добити међу акционарима ће се поделити 240.000 дин. на име дивиденде (12 дин. по акцији) а остатак у 9.238·60 дин. преноси се на нов рачун за 1908.

Новинари против полиције. На јучерашњој седници Срп. Новинарског Удружења решено је да се осуди неправилно понашање полиције у хапшењу новинара Шибалића, коме полиција београдска чак није хтела примити новчану казну на коју је осуђен, него му је претворила у затвор и држи га у њему.

Чега ти код нас нема! У манастиру Светога Стевана код Алексинца налази се као старешина неки калуђер Теофан Вуковић Црногорац. Тај је Теофан у августу 1897 год. осуђен црногорским редовним судовима за *прљаво дело на шест месеци затвора*, а његова саучесница за убиство детета на 20 година робије.

Он је тамо за свагда рашчињен, па је дошао *овде* и добио боље но што је тамо имао, па се још тако посилио да чини чуда и покоре по манастиру и око манастире. А наша надзорна власт ништа не каже за то!

Управа. Сва лица која су имала иступити из управног и надзорног одбора Народне Банке поново су изабрана већином гласова.

Бугарски кнежевски пар. Још у понедељак је стигао кнез Фердинанд са својом невестом у Софију. Како бугарски листови описују нагледа да је био пријем прао усиљен и одушевљења од стране престоничних грађана.

„Престоничани врло лако дају израза својим осећањима. Прави француски темперамент!“ закључује заједљиво тај лист!

Да се не заборави. Првостепени суд још није донео своје решење о злочину од 16. септембра на основу прећења Клецоје. Да се није и суд забунио око ове опструкције на ту ствар и заборавио?

Пропутовали. Берлински трговци и индустријалци, који су после посете Беча и Берлина имали посетити и Београд, пропутовали су синоћ даље за Софију и Цариград, и не свраћајући у Београд.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

§ Главни орган руских октобриста јавља из Карса, да је дознато мобилизација четвртог турског армијског корпуса. Исто ће се тако мобилисати и 5. и 6. армијски корпуси, који такође припадају у Малој Азији. У јерменском становништву у Карсу влада велика узрујаност. Очекује се акција од Јермена, на случај руско-турског сукоба, стању на страну Русије.

○ После католичких усрдњих прављења и после учине посету у Риму, немачки државни канцелар кнез Билов отићи ће, по нарочитој жељи цара Вилхелма, на Крф да посети цара.

||| Бенерални патријах у Риму преспао је.

§§ Кнез Билов, немачки државни канцелар, стиће у Рим у недељу 30. о. м.

*, У Босну, у Француској, два војника, из антимилитаристичког поклича, напали су бајонетима свога наредника, али су их остали војници ухватили.

§§ Америчка сенат је усвојио образовање изборних судова између америчких сједињених држава с једне и Италије и Мексика с друге стране.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Ћулаи

После обавне опструкције, фузионаши да побегне од ђулатине, па тапрадују којешта као последња будале.

Узуновић у сред говора њиховог великог вође иненаћи један цилиндар на чинилуку, запродовао се као бадавни:

— Чији је ово цилиндар?

То се неки самосталац сврема за министре.

Чеда Радовић чувен са своје дебеле главе прилагатио је тај „цил.“

Г. П. Маринковић, **чија** је то капа била, добацио је нутастом Узуновићу:

— По ја не носим **ћулав!**

Скупштина прште у смех а Узуновић Клецио обеси нас.

Чеди Добошару добаци неко други:

— Теби ће Чедо Пашић купити цандарску капету.

ВЕЗЕН ЈАГЛУК

Везен јаглук златним пенети
И пајкумим таримским.
Шаро шарен...
С јаглуком се разговарам:
Мој јаглуче,
Ком да те уручим?
Да л' чобану, да ли баштовану?
На' ће бити, што не реком прстен?
Ако л' дам је младоме чобану —
Вук ме дави, метаљ металски!
Ако л' дам је нашем баштовану —
Све што сије, ветар нек развеје!
Дилеј л' бити —
Весела му мата,
Нек је прати да ме к' њему сврати
А нек сврате, нек се купе свати!
Мој јаглуче,
Срце за њим пуче!

Миодраг Петровић
из „Свилечиће“.

ЗНЕЂУВЕ

Мудровање

Добар мочијаш не заборавља писац својих нова.

*

Боље је возити у праних нова него врага у новима.

*

Ако не помажеш на бећ — сеђи с кола.

*

И катранџија је потребан али се мође испод кола.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранимо позориште

Вечерас, на Благовести, одлични програм. Оперска опере у два чина:

Лепа Јелена (први пут с новим оркестаром. И

Мила хунита, смешна лакрдија. Програм има 20 тачака. Посета је обиља, а нарочито вечерас, због „Лепе Јелене“ биће велика навала.

БЕРЗА

	Продавац	
Наполеон	20	30
Фуните	212	95

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевака
— Превод с француског —

XXXI

Забуна једнога баштована

Тај човек беше изишао из вила и крио један прозор која су и ... на друм.

— Овде ћа бити нешто за мене, помисли Рагастенс.

Он одмах изађе из свога заклона и пође у сусрет старцу који је имао на себи уобе нарочито упола сеоско одело. Кад дође према њему он га подрави тако учтиво и тако љубазно да старац застаде зачуђен.

— Добар дан, рече Рагастенс весело.

— Не разумем, господине! одговори старац.

— Онда ћу говорити италијански, рече Рагастенс смешећи се. ... љубазнија, али ћете ме извинити ... ако се ... ... странац?..

... И доћи у Рим различитим пословима а нарочито да се постарам да видим ма из далека славнога Светог Оца Александра Борџију, нек му је Бог на помоћи!

Рагастенс скиде капу. Старац учини то исто и рече:

— Амин!

Затим одмах продужи:

— Али, младићу, ви ћете тешко испунити своју жељу, јер Свети Отац није сад у Риму.

— Ах! каква несрећа.. А ја долазим тако из далека.. и још пешке.

— Свети Отац је овде, у свом пољу, из кога никад не излази.

— Од куда ви то знате?.. Имате ли ви срећу и част да припадате његовом дому?

Старац се исправи:

— Ја сам главни баштован вилe Тиволи и ја га виђам свакога дана кад се шета по пролећима.

— Баштован! узвикну Рагастенс, па и ја научавам ту вештину!.. Ах! то је дивна вештина чије се тајне мало по мало губе!..

— Шта, младићу, рече старац сав срећан што чује да се тако говори о његову занату, а ви тако волите науку о вртовима и башти?

— То је увек била моја страст, и морам вам признати да поред жеље да видим славног Светог Оца (ту Рагастенс скиде своју капу и старац промрља: амин) оно што ме је највише дотерало у Италију то је жеља да проучим велике италијанске вртове, чија је слава допрла чак до Немачке, а међу осталима вртове у Тиволи...

— Шта! О нашим вртовима говори се чак у Немачкој?

— Господине, о њима се говори у целом свету.

Старац диже очи к небу: и он осети свест славе. Уверен да ти вртови о којима је реч не могу бити други до његови — то јест вртови чији је он управник, — старац је био усхићен. Пошто је неколико секунада уживао тај слатки нектар што се зове похвала, он продужи:

— Дакле, младићу, ви хоћете да будете баштован?

— То је моја намера, и надам се да ћу моћи овде учинити крупне напретке у тој уметности коју већ толико година изучавам..

— Умете ли да калемите?

— Ох! то је оно баш што највише волим. Ја сам претварао круше у јабуке; успео сам да произведем поморанџе на лимуновом дрвету...

— Дивота! А како стојите са цвећем, младићу?

— И ту се добро разумем. Познајем две хиљаде врста ружа, три стотине врста геранијума, познајем старост сваког резеда, могу вам казати све врсте лилиума и све родове цвећа..

Баштован иначе слушао је блажен.

— Овај младић је ризница знања, рече он у себи. А како стојите с вођем, господине? додаде он.

— Ох! вође, вође!..

— Да вам не заповедам и ту тајну вашу грану...

— Ја!.. Корнети!... Воће!... То је најдрагоценија грана наше уметности.. Слушајте, хоћете ли да вам кажем?..

Рагастенс узе старца за руку.

— Говорите, рече овај сав узбуђен.

— Дакле.. ја сам пронашао да вам да вам кажем?

Хоћете ли сачувати тајну?

— Кунем вам се Богородицом, светим Бонифацијом и светом Петронилом.

— Ох! онда.. Чујте, ја сам пронашао једну нову врсту брескве које нигде нема!..

— Је ли могућно! узвикну старац баштован пребледевши.

Рагастенс собаљно климну главом. Старац седе на један камен у хладу; ствари су постајале озбиљне. Било му је потребно да се собаљно размисли и да се прибере. Рагастенс седе поред њега.

— Учитељу, рече одједном љубезно, да ли да ми покажете вртове Светог Оца ради којих сам дошао тако из далека?..

Баштован уздрхта од задовољства и страха.

Од задовољства, јер је сад први пут у своме дугом животу налазио неког ко је разумео његову вртарску душу, који га је звао учитељем! Од страха, јер му је оно изненадно ласкање Рагастенсово наговештавало да ће подлећи ђаволском искушењу. Он се окрете натраг који је мирно очекивао одговор.

— Младићу, упита га, како вам је име?

— Петрус Мајнангбојмкерпер, баштован од ...

ВИНА

Под гарантијом чисте и природно добиле је ово сама економијално-домаћинске радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Српски Дворски Добављач

и Продаје:

1. литар вина „Српска Бордо" дин. 0·75.
1 л. вина Лепенског балог 0·75.
1 боца Француског старог балог вина „Graves" дин. 1·10.
1 боца Француског старог црвеног вина „Saint Emilion" д. 1·10
2 боца Француских старих црвених вина „Medoc" дин. 1·10.

Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости шаље точно и на време.

Телефон бр. 64.

Купујем празне фласе од 1 л. по 0·20 д. з.

4045—

Ница

Најмусесније француске зетине на свету

Нова залиха

Литар 2·40 динара.

Дрогерија „ГУСЛАР"

Краљева ул. бр. 5.

141,7—10

НАЈНОВИЈИ ИЗБОР

БОЈА ЗА ЈАЈА

добила је и продаје искључиво ТРГОВИНА БОЈА

Благоја Ст. Јинчића

Београд — Чукарица

Телефон бр. 703.

145,5—10

ВИНОГРАД врло добрих из одличном месту на Топчидерском Брду, са кућом за становање у непосредној близини. Засађен са најбољом лозом, белопоруџе врбе, чатница, сорбије младих садница тим. Додаће од Цркве. Погодно за 4—5 чланова, а колико и са Топчидерског Брда засебан пут.

Виногрен 2.800 кв. метара. Усиком врло повољна.

Усмена уверења.

146,5—10

НАЈДЕ СЕ засебан кућа код каруце (која ће оставити) близу Карабурбине улице бр. 27, са једном свечаном намештеном дневном собом, једном собом једном мањом стаком, великим подрумом и лагуном.

Обратити се на услове у истој кући сваког дана од 2 до 5 час. по подне. 117,13—

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у мануфактурној радњи код

Урошевића и Ивана

Хаџи Мелентија 31

траје само

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

Употребљено гласит да се нарасте свом распродаје која ће обилно рекламе већ коначно испунити своје задаће.

Цене су невиђено ниске.

4047—20

18.000

квадратних дечара земљишта на Топчидерском Брду близу основне школе, пријављеног пројекта. Имање је удаљено од главне улице стотине *Стопа 12 а од Пиране Улице* 6 минута. Засађено је благородним воћем.

Има водовод.

Имање одлично и за здравље неопходно место, а погодно за [illegible] *као за Београд пријатно.*

Дајем на дуже време на станарију и закупу уз добре за службенике железничке и домовође. Сам се сад дајем почетак марта и остаје на точак за 3 године са обавезом на плаћа.

24. марта 1908. г.

Београд

Јован Ж. Јовановић

адвокат — Западни Врачар — ул. Војводе Мишића Бр. 42

153,7—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас па сваки суботе чуваће Албанези нашег купус са кестењом и пуретом.

Наручити јединим сигурно се на времене.

За ручак поста увек нешто јела и рибе

Ове године нашао сам 30 нашлаја изванредно троја турског и свилајарског пиваног комплета.

Обрадам нашу познавалима доброг кава рада увере.

Цењ свеу за нуђу заиста слуштиа

ТРГОВИНИ

Раде Михаиловића

Преселе се:

Пролетњи Мушки Шеширк

у напредно летњем формама и модерном бојама

РАСПРОДАЈЕМ ЈЕДНУ ПАРТИЈУ

мушких конуала у фарби преје 6— дин. сад дин. 4—

153 1—10

Повлашћена фабрика Сита, Решета и израда од жица

Глише Јосиповића

У БЕОГРАДУ

Израђује **Бодљикаву Жицу** и израђује употребне шпице.

Плетену жицу за живинарнике израђује и продаје 30 на сто јефтиније од бечких плетењача.

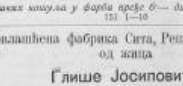

Ражета — Furgitre — за тешке кола у свима врстама израђена по нај. најновије сврхе новог предузетног поступка и руварским предузећима. 1—10

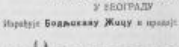

Гарашанинова пера

Могу се добити само у трговини канцелар. материјала

К. Дакићева

Чика Љубина 16.

4-33

№ 4711

АНДА ГЛИЦЕРИН САПУН од лудбиње чини кожу нежном и белом. Има изврстан мирис природне љубичице.

Квалитет непостижан

Ко тај сапун само једном употреби постаје сталним потрошачем истог.

При куповини треба пазити на судски протоколисан *бр. 4711* јер је подражавање врло велико.

Исти сапун може се добити у свима бољим радња.

Београд 4711

Ферд. Милхенс

Добављач Парфимерије и козметичке робе бр. 4711 у Кралу на Ри[illegible], двораца краљ. Двора.

34947—103

ХОТЕЛ „МОСКВА"

Точи минхенско пиво пиво

„ШПАТЕН"

Свако вече концертира капела.

144,2—12

ШПЕДИЦИОНИ И РЕКЛАМАЦИОНИ БИРО

Пере М. Јанковића

управника Београдске Царинарнице у пензији

Београд Сава — Карабурбина ул. бр. 21.

Телефон бр. 896

Врши свакојаке експедиције робе, као: ољ. царинарнице; Прима сте шпедиционалне по свима царинарнице сторонима као царинске власти и Дрижавног Савета;

Даје информације о свима поднесима по царинској струци; Прима у дорочење свакојаке непродајиве робе за складиште царинарнице поклоните; и

Предузеће своје поштовање на подносе свесе ове и укоснице робе.

Услуга брза и тачна. — Награда умерена.

139,6—10

Част ми је известити поштоване муштерије ове и *Београдске провинције* да сам од 10. марта ове године узео под закуп

Хотел „БОСНУ"

(НА САВИ)

и исти на основи реновирао и свакако чистим креветима *опремио, одличним пићем и намирнице свежим куповом.*

Пансионска цена је 30 дин. месечно са ручком. Сем тога нудим појединим собе и под повољну месечну са ручком и без ручка са намирнице и без намирнице — као појединцу трајности жели. Има и два салона за подносе.

Поштен се поверује година кодошњих послова, свесно сам асиовно искуства и праксе, тако, да ћу све моје поштоване посетиоце најсолидније услужити на потпуно задовољство.

Цене свему одредио сам тако, да ће свака муштерија бити задовољна. Услуга брза и тачна.

Молим поштованог графиства да, се о свему свом новом уверити.

9. марта 1908. Београд.

С поштовањем

Тодор Адамовић

пословођа Хотел „Босне."

149,2—6

Наш вели и никад непрежаљени

† Коста И. Димитријевић

трговац пољопривредних производа

После дуже и тешке болешине, преминуо је 18. ов. м. у Пожаревцу и 19. истог месеца његови посмртни остатци предати су матери земљи.

Извештавајући о овоме нашем губитку покојнике и наше пријатеље и пријатеље, не можемо пропустити а да не изразимо нашу топлу благодарност г. др. Сланку Малишкоћеву лекару, који је се изузетно трудио да покојнику живот спасе.

Благодарно г.г. Васи Живковићу, Љуби Радовановићу свештенику и Милану Богдановићу јакону, који су га почасти на погребу судељали.

Г.г. Управнику пореског одељења, пореницима и пореским помоћницима, који су се свесни задуже сво сахране покојнике, и у поноћ нам пристали ово сирене покојнике.

Исто тако благодарно и свима г.г. чиновницима, пензионираним и господама, који су при погребу присуствовали и тиме нам тугу у мноштво утоваљили.

21. марта 1908. год.

у Београду.

ожалошћени:

2—2 супруга *Јелисавета* и син *Милорад*

„Пушадија" нашим сваки дан. — Преселила је из Србије за годину 16. дан. за цела год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За конструктивне за [illegible] за четврт год. 16 дин., за полугод. год. 8 д. — Сваки чекајући и Добављач чекаје. — Власник и одговорни уредник [illegible]

„Српско Радничке" Штампарије Пшр. Д[illegible]ића и Ком. Врачар и Добављач. Краљевска ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 26. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 86 | Телефон 821.

На Краљу је!

Да, на Краљу је!

Ако је икада било прилике да се Краљ Србије покаже колико му је стало до народа, који му је круну даровао; ако је икада било прилике да се документује његова љубав према уставности и парламентарности, о којој се до сада у његово име толико говорило и причало — овакве прилике као што је ова данас, није никад било.

Проглашујући опструкцију у Нар. Скупштини и онемогућавајући влади сваки рад, опозиција је целокупну политичку ситуацију ставила у зависност од воље Краљеве и све што се буде решило; све што се буде урадило: добро или зло, биће једино и само Краљево дело.

Као што даровити и храбри официр чека само згодан моменат у битци, да у њему испољи сву своју даровитост и развије сву своју делатност па да стекне глас славног војсковође, тако и многи владари жудно очекују да им судба додели овакав један моменат, какав је овај у коме се данас налази Краљ Србије, па да покажу шта знају и умеју — да покажу своју државничку мудрост, упућену са љубављу према земљи и народу.

Да не знам да ли је Краљ Србије, Петар I икада имао овакав један моменат. Али је знам да је овакав моменат одавно био потребан Србији и српском народу, да би могао бити начисто са тежњама, жељама и наклоностима човека, коме је пре пет година метнуо круну на главу, у уверењу да је тај човек те круне и достојан.

И такав је моменат наступио. Краљ и нико више има сада да реши хоће ли се учинити једини и последњи прави покушај, да се земља изведе из једног несређеног, псеудо-парламентарног стања, или ће се продужити радити у истом правцу који је и по веровању представника целокупне народа и по томе што сви ми видимо и осећамо, не само штетан него и погибељан. Краљ и нико други има да реши хоће ли се на изборе изаћи мирно, са законом у руци и поштујући вољу народа, или ће се ради одржавања данашњег стања, ући у изборе под владом која ће употребити све силе и изборне марифетлуке, да до мајсторисане већине дође.

Нека дакле Краљ реши како зна и како хоће. Нека распетља ситуацију или нека је још више замрси; нека послуша г. Николу Пашића или удружену опозицију; нека пусти да изборе врши Пашић или нека пусти да их врши коалиционо министарство; нека се да занести на какав измајсторисани, прилично уставни и псеудо-парламентарни трик или нека се држи онога што би му дужност испраина и савест владара налагала — нека ради шта хоће, јер то је сада његово и само његово право. Али, ако му је икако могуће, нека не смете с ума да је он сада једини славијатор на политичкој арени Србије; да су очи свију гледалаца, очи целокупнога народа управљене на њега и да само од њега, од његова држања зависи: хоће ли арена затрептати од узвика „живео!" или ће се гледаоци повући разочарани и натмурени, да свој притајени гнев према згодном приликом искале. И најзад, нека не смете у овом по њега важном тренутку с ума: да он носи на глави круну, која је скинута заједно са главом човека, за кога се тврдило, и то само тврдило, да не води рачуна о интересима земље и народа.

Политичка је борба у Србији за један моменат престала. Партије и партијски људи повукли су се са политичке арене и оставили Краља самог, да силом своје власти и силом своје памети реши оно, што странке и партијски људи нису могли или нису хтели решити.

Дакле, на Краљу је!

А.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Два разговора. *[illegible]. — Раухове нађе. — Старчевићевци и Мађари. — Коалиција. — Прагматика и регниколарне депутације.*

„Будапешт Напло" саопштава два разговора свога загребачког дописника с бароном Раухом и др-ом Миле Старчевићем. Раух му је најпре изнео историју читавог угарско-хрватског спора по нападу бившег подбана Владимира Николића, да је на више начина расправљао сукоб само да дође до прелома између Перичевића и Бошњака, те да коалиција изгуби своју популарност, која је почела рапидно опадати услед жестоког напада Старчевићеваца. Узнемиреност на је лако, вели, у Хрватској са свим пропало за илустрацију незаконитог расположења коалиција наводи говор старог Барчића, који га је говор наговао за одлагање сабора. Помоћу је и демонстрације против њега, па је закључио тиме да ће се ово стање морати побољшати, јер ће народ најзад морати да увиди, да аутономна влада помаже његове интересе и да му језик није у опасности, јер је то само једна фраза. Миле Старчевић рекао је дописнику да Франково оступање с прескавањем странке није никаква опасност за странку, која, и ако нема других гледишта од коалиционог, ипак не полази од тога да буде у свези с Мађарима, али тражи правилне паритете, а остало би било ствар преговарања. Старчевићева странка ће помагати коалицију у борби против прагматике, али неће пристати ни на Раухов предлог да се по тој ствари пошаљу регниколарне депутације. Раухов је положај немогућ, јер је његова личност и сувише компромитована, те с њим нико неће преговарати. Природно би било, рекао је, да се влада уступи коалицији која чини компактну већину.

СИТУАЦИЈА

Оставка кабинета

Као најкрупнији догађај од јуче може се сматрати то: што је Пашић поднео Краљу оставку кабинета, у случају да Краљ не хтеднe потписати указ о распуштању Скупштине.

Може се замислити какав је утисак тај глас начинио на све старе и нове фузионаше! Свима је изгледало као да му се запалио кров над главом!

У унутрашњости ће настати једно опште: спасавај се како ко може!

Владина понуда

Јуче пре подне председништво Скупштине сазвало је представнике свих опозиционих странака у собу председника, да им учини један предлог.

На састанку су били: председник г. Љ. Јовановић, потпредседници Ђосић и Б. Стојановић, од самосталаца г. Љ. Стојановић, од народњака г. В. Вељковић, од напредњака г. П. Маринковић и социјалиста г. Лапчевић.

Председник је питао поменуту господу: да ли би пристали да пропусте дванаестину за април само на првом читању, те да се тиме да времена Краљу да се консултира са прваком и да потражи излаза из ове ситуације, пре но што се приступи распуштању Скупштине?

Представници самосталаца, народњака и напредњака су одговорили: да ће они тај предлог изнети пред клубове и да ће данас пре подне доставити одговор председништву Скупштине. Само су сви изразили сумњу: да ће клубови пристати да ма шта даље раде са овом владом и оваквом већином. Једини је излаз из овог ћор-сокака: нови избори. А Краљу није потребно прво читање дванаестине па да се он консултира са политичарима. Он то може радити, без свиког даљег рада Скупштине.

Тада је председник г. Јовановић изјавио: да ће одлагати седнице, све док догађаји не допусте заказивање седнице.

Решење клубова

Јуче по подне су се засебно састали сва три клуба, и донели одлуку: да не могу примити предлог председништва и да не пристају више ни на какав рад у овој Скупштини са оваквом владом и оваквом „већином".

О томе је јутрос известило председништво Скупштине.

Тако је и тај последњи покушај пропао, и сваки однос и додир са владом и Скупштинском већином дефинитивно прекинут.

Сад само остаје: распуштање Скупштине и нови избори!

Самосталци у Двору

Јуче по подне су звати један за другим у Двор ови самостални прваци: г. г. Љуба Стојановић, Љуба Давидовић, Јаша Продановић и М. Драшковић, а после се чуло да су били звати и г. г. Пећић и Миловaн Лазаревић.

Они су се сви после свршене аудијенције код Краља вратили у клуб где су реферисали о својим разговорима са Краљем.

Колико се могло чути у публици, Краљ није противан образовању једног коалиционог министарства, које би извршило изборе.

Како се чује, данас ће бити звати у Двор још многи политичари из разних странака.

Пашић труба

Сви који су јуче и прекјуче имали прилике да виде Пашића или с њиме да у додир дођу, уверавају: да је Пашић јако узнемирен и уплашен, да је нервозан и расејан и да је у пићу сам поручен. Он се непрестано надао, да се опозиција неће моћи сложити и да неће смети ући у опструкцију, а сем тога уздао се у заверење, у камарилу и у Двор, да ће га они одржати и дати му мандат да он изврши изборе. Тада би заиста многи капици пусти остали!

Али се преварио, канда, у рачуну. Његове акције ни мало добро не стоје. А под његових политичких акција попадају собом и пад акција од његових разноврсних и многобројних предузећа.

Он се спремао и другом да и њему много да остане, овако ова луда опструкција све изврте и обори!

И зато је сад Пашић сјетан невесео. Не може ни Узун са својим говећим акцијама да га развесели!

Два пропалица

Јуче по подне су се Београђани могли насладити дивном сликом! Преко Теразија су се прошетала унилање два честита човека: Никола П. Пашић и Љубомир Ал. Живковић.

Цео свет који их је видео показивао је на њих прстом:

— Ето наших Неуметних Врачева!

И заиста, није могао нико боље крстити ова два нови ристољубива човека!

Пашу вране

Мало касније иза ове двојице — Кузмана и Дамјана — појавише се ого од Коњака Дим-Стојан, водећи с десне стране Насаса и с леве Миту Влашића.

Ови се беху упутили ка Кнез Михаиловој улици, што је целом свету било неразумљиво, јер да су пошли на Чукарицу или на Бањицу држало би се да су пошли у поље да пасу вране.

Овако на какво су зло пошли кроз мирне улице?

Порука дивизијарима

Како смо из поузданог извора дознали, прекјуче, чим је опструкција објављена, послате су свима командантима дивизија нарочите поверљиве поруке у запечаћеном писму. Сва та писма су однели нарочити поверљиви људи.

Зашто?

Српске земље

Пред војнички суд

У Бањ. Луци је опет ново затворено све особље уредништва и администрације „Отаџбине" и Прелошић, секретари и председник управног одбора друштва за издавање тога листа. Сви су изведени пред војнички суд и, наравно, у најцелом затвор. Али све те политичке беснаке које бише код нас, не су похапшени и остали чланови управног одбора. И они сви су ставијени у истражни затвор војног суда. Хоће ли куртургурење и батинаш-херцеговачке власти на сваку Бога да створију буне и завере, како би оправдали њене сатанске пропаганде завере скоро? Нема, нема, чекати само за временом...

Војна диктатура

Мостарском „Народу" јављају из Сарајева, како се тамо причало сада, да је поглавар земаљ. Павлинац из најинтеписаних окалпакова, да предузме оне мере да се у земљи „сачува ред и мир." Ово би био нова нута замишљено укрупнена надуживање сталних противника некрадивог напрета за политичко и грађанске слободе.

Хоџа Брунчевић

Директор Бобић — Нашка Гимназија „Самоуправа"

IV.

Шта је, међу тим, било

Шта би рекао читалац када би чуо да ја мирно гледам сва та чуда директора Бобића и да сам, покрај свега, са њим у пријатељству? Заиста би имао право помислити да сам и ја као и он, према начину: с ким си онакав си! А ја то не могу допустити. Јер то долази у категорију радова које не морам радити, ако већ на једном платном списку морамо бити. Ја сад видим колико је морало бити тешко Кнезу Рогану у турској бањи, кад се жали:

> Кад близу њих сједим у скупштину
> Да нос држим свагда у рукама,
> Да не држим био се избљувао...

Зато је, најзад, дошло до расправљања путем јавности.

Изазван змијус неколиким потписима овд. „Слободе" — листа који ме је нападао зато што на њему *насам хтио радити*, што је тачно познато и Б. Министру Просвете — ја сам опима око тога опскурног листића у три броја овд. „Народњака" одвалио шалу тако, да је „Слобода" била препата, њен се „одбор" распрштао и ствар се свела на то да се тај „лист" јавља сада на мену па на уштап с прилозима који потичу шпијуна ко пасуљари нишан. После мојих чланака, које сам са *својим потписом* штампао у „Народњаку," главни члан „редакције" *Слободе* ишао је улицама као покрупњен мачор, лагано се шуњајући и не смејући у чаршији никоме у очи погледати, јер је све живо терало са њим спрдњу као са народном будалом уз Беле Недеље. Оно што је у „Народњаку" том приликом речено било је то-

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензационални политичко-друштвени роман од Бранислава Сидакова

Са свом грубошћу, с каквом у Србији поступају с политичким грешницима, изашли су Марковићеви на жалтаве врбље и оповили му и руке и ноге. Његову петнаесто-годишњу Перчину Дарињку, која није пыала ни мајке ни браће ни сестара и која се одрастала у пуној слоги и љубави, пресецајући сву жандарми кратким у усамљену кућу. Усамљена, која је у њој живела, и која је, као што је показала, лишена свакога сродства. Лаповски префекат као да је хтео још на њу да свали и срамоту, јер је у бившим временима догађало постанио једно одсељење кољаче жандармерије, Као су се чули при ноћи Доле с Мишковића Пустите га!" пауре одмах кољачки жандарми с исукаиим сабљама у уврућину гомилу, која их је дочекала каменицама и подругљивим узвицима.

После кратке борбе гомила је распрши. Марковића одвезу у затвор а њезину вернутој Дарињи и кћери Дуе пуне године занимало је јавност судење Марковићу због велеиздаје. Један са је суд отклоп, други га је одлагао, трећи је недоследно вођен. Најзад је у последњој инстанцији Марковић осуђен на осам година тешког затвора и одведен у казнени завод у Пожаревац. Као сарода је као је за је он невин. Оно његове вернице Дарињке, која се у суду појавила као сведок и јуначки бранила очеву честитост, обрановао се читав круг бајка и Војислав је Ивић звану дворску опевао у своји песмама као „Лаповску Ружу". Од тада се у народним устима Дарињка аиише није звала друкчије, но Лаповска Ружа.

Тачно према расподелу новчане стеиси је у Београд дворски воз, који је краља Милана вратио пут после петосе абдикације довезао у Београд. Окољан тропином намесника, у дом Јованом Ристићем, једе ју „Правде" увидиа чиаака са страшном одлуком против многих злоупотреба пыеових. То је био прегад од кога ку ваишима сре сиаке у тур — и сн је полетео из мина старстак као грозиик из.

Једна се за четири дана пребацио тоиико да је могао из трпати на „Самоуправу". Ово што је спремио да наесоори у министарству, изговорио је у њеној редакцији, и тако је 20. ов м. почела да излази у „Самоуправи" читава жалосна одрасница, чије ни је појма нисмо имали, а за коју ће, састо јер хоћу и јавности и министру да обратим пажиу на тог како се тај мадоумиик брши од иаших стражеа.

Андра Гавриловић

политичке и друштвене
ДРАВГУДИЛИЦЕ

Боље, бољe!

Седи Пашић по тавиици своје дечице у рачуи.

— Ја, тата, како је бољe казати: седам на сто или седам од сто?

— Најбоље је сеам на сто!

ЗВЕР — МАТИ

Нови докази против Зорке Здравковићке

Уредништво „Правде" добило је јутрос из Деревеље у Босни, оиширне податке који доказују да је она звер-мати и тамо у Босни покушавала да учиниси своје дете. У тим подацима цатпарају се нимена личностн које ће нам скоисиом потврдити своје исказе који терете ову жену.

Надамо се да ће после публиковања оних података нама они дати довољно материјала да опет изнесемо на видело дневно светло, које ће нам бити у стању, да нам добар начинак у ће Зорки, да пропадне ова жена која је сва сами иуде да крв своју нашу мачу знајмо.

У сутрашњем броју „Правде" публиковаће додатне податке.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Фузионашки клуб. О парламентарној ситуацији, која је створена онемогућавањем изразом опозиционих група скупштинског, преквчерашња седница фузионашког клуба. Ситуација није донео никакву одлуку, нити је клуб остало одређене руке нити је у овом погледу ништа рекао. Сем тога се нади, да ће се крај ће клуба сазвати у уторак, те ће онда клуб донети своју одлуку.

Министарска седница. Јуче је од 8 часова у јутро па до поане држана министарска седница на којој се већало о тешкој ситуацији и о начину њеног решења. Одлука још никаква није донета. Министарској је седници присуствовао и краљ Александар. Краљ је, после изнесено, с седнице је састављена под председништвом Пашићевим. Овом другом делу седнице присуствовали су и неколики фузионашки прваци, међу којима Стојан Протић. Аца Станојевић и председник Скупштине Јован Јовановић. Председник Скупштине био је позван у Скупштина, да је после у 9 часова отишао у министарску седницу. По повратку отпао је у своју канцеларију, где је остао до 11 часова. Тада је седнице неке биги, па је опет отишао у министарску седницу.

Министарске оставке. Из фузионашких кругова пробијају гласови да су министри: војни генерал Путник, привреде Коста Стојановић и трговине Јоца Јовановић дали оставке.

Отказана седница. Скупштинска седница за јуче дана је била у 9 часова пре подне. Међу тим знало се да ће влада држати министарску седницу, па се дракало да ће седница отворити тек после 10 часова. Међу тим кад се председник Скупштине у 10 и по часова из министарске седнице вратио у Скупштину, скупштине је да се седница неће држати, пошто се и влада у министарској седници саветује о парламентарној ситуацији, која је створена познатом изјавом опозиционих странака. Тако исто рекао је и председник Скупштине, да ће седница бити одложена до даљега.

Подрински напредњаци. Окружни одбор подринских самосталних напредњака одржао је састанак у Шапцу, конституисао се и изабрао себи за председника г. Младена Илића, комисију за изналажење средстава за Дрангића Мушића економа из Кршмара.

Шабански путници. После многих жалби и протеста и услед интервенције многих лица, наиме се Управа града Београда одлучила Мита Вакића, свињског да прими поново своју кошу на коју је одузео Шабански полицајац и да га пусти из затвора у који је био неправедно стрпан.

Данас сазива се конференција на којој ће бити изнесено и о Дрангића Мушића економа из Шапца.

Шабански путници. После многих жалби и протеста и услед интервенције многих лица, наиме се Управа града Београда одлучила Мита Вакића, свињског да прими поново своју кошу на коју је одузео Шабански полицајац и да га пусти из затвора у који је био неправедно стрпан.

Данас сазива се конференција на којој ће бити изнесено и о Дрангића Мушића економа из Шапца.

Шабански путници. После многих жалби и протеста и услед интервенције многих лица, наиме се Управа града Београда одлучила Мита Вакића, свињског да прими поново своју кошу на коју је одузео Шабански полицајац и да га пусти из затвора у који је био неправедно стрпан.

Данас сазива се конференција на којој ће бити изнесено и о Дрангића Мушића економа из Шапца.

Шабански путници. После многих жалби и протеста и услед интервенције многих лица, наиме се Управа града Београда одлучила Мита Вакића, свињског да прими поново своју кошу на коју је одузео Шабански полицајац и да га пусти из затвора у који је био неправедно стрпан.

Данас сазива се конференција на којој ће бити изнесено и о Дрангића Мушића економа из Шапца.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Лажљиви Стојан

Онај Стојан ће најрад уз чишћење уз буквар ни бормер, сасвим од кога ани треба да се чуваш.

Јуче је у „Самоуправи" пет избацио једну лажну да пруду бугуше.

Напредњачки посланик др. В. Марковић је рек у скупштини: да све што говори о њеној ненаданој „ј ја не знам, а Стојан зна" није истина. Јер кад би било истина, да знам, који су у могућ ства, обмана би је. Но противно, он је сасвим да у ствари Стојан зна и да је он сигурно да је постојала ама само мирских ства за Србију, јер су њене Србије и Ар Марковић, што није мала ствар.

Дин Стојан, који ако одиста не сме у Скупштини ни сам не зна, у осталом при чета њега дигне као ка хајдука, пашто је јуче у „Самоуправи" да доказе: кано је конвенција постојала и како је баш штетно по Србију, а за доказ наводи неке речи које му је тобож пок Пироћанац казао, који је био против те конвенције, а који је већ одавно, дак је већ поранио.

Да претпостављено изјед и једну невероватност: да је Стојан истину казао. Онда из лаже: да је тадашње цеје на предлога и њене наде Пашић, Стојан, Стан

ко и осталим курвама априлу напредњацима непрестано о тој конвенцији?!

Па Стојан сам утврђује да су били напредњаци преко њиховог шефа (јер други нису ни знали) били против те конвенције док је била штетна.

Али све то није и не може бити истина. И Пашић и Стојан су били [illegible] пута у положају да дођу до те „конвенције" и да је објаве.

Зар Стојану Протићу који лаже и подмеће у сред Скупштине пред 200 живих сведока, сме неко веровати кад он прича шта му је неки покојник говорио!!

Стојан одмах после неког говорника устаје у Скупштини и шпира неке речи предговорника, које овај никад није ни споменуо, па како тек ужасно мора лагати, кад се позива на покојнике, који га не могу демантовати.

И Пашић се у Скупштини позвао на мртвога Гарашанина и Стојан се у „Самоуправи" позива на мртвог Пироћанца. Ова два светска лажова, који су спремни да дођу по нападима [illegible] преставе, желе да својим прљавим [illegible] колико толико кредита [illegible], позивајући се на светла напредњачка имена, која су они својим поганим устима најгоре клеветали.

МИЛОШ ОБРЕНОВИЋ

од

Др. Михаила Гавриловића

(1813–1820)

књига прва

(Свршетак)

У току преговора које је Милош водио с Портом преко депутација и споразумевања његових са Строгановом, Милош, 25. маја 1820. г. први пут [illegible] Србији [illegible] у којој је Србија била 1812, кад је закључен букурешки мир. Милош је пристао да Србија у том [illegible] плаћа Султану [illegible] и по 40 или [illegible] година, рачунајући све данке [illegible] који су [illegible].

Односи између Милоша и Маршалијевића су [illegible] 1820. г. [illegible] Портина [illegible] Мехмед Бега-ефендије, који је донео ферман из Цариграда. Тим ферманом [illegible] и утврђивање [illegible] привилегије српском, па је, по прочитању фермана, требало са Милошем и са [illegible] уместо кнезовску на верност Султану а [illegible] у име народа да Србе немају што [illegible] да траже од Порте. Руски посланик, обавештен о спорном ферману, [illegible] је више на том, да Милош не прими фермана, да не да заклетву и [illegible] које су Турци тражили. Милош је прихватио овај савет. Али су београдски Турци, а без тога [illegible] Милошу, спремали се на живот посланику Портину. Милошу се претило, чим се чуло да су му спремали убиство. И сам Маршалија дружио се био с [illegible] непријатељима Милошевим. Стога Милош не хтеде доћи у Београд да саслуша фермана, него [illegible] у Београд, а не дође до Топчидера и ту се заустави. Ферман је прочитан пред кнезовима у Београду, а по том пред Милошем у Топчидеру.

Милош одбије и фермана и тражење потписа, и најзад наговори Портиног посланика да саслуша молбе народне. Посланик се пристане на то.

Маршалија пребаци Милошу што се [illegible], она је [illegible] и не [illegible] његове савете. Милош му одговори: да га народ не пушта у Београд, јер се боји против београдских Турака, али те уверава, [illegible] му је Милош, „док само народ мало стиша се, ја ћу опет теби доћи и положити опет у руку моја највећег благодарства".

Из ових речи види се како су [illegible] још и до 1820. г. била међу везира и [illegible] народа српског. Још се и тада живело са [illegible] везирове, још Срби нису имали војске своје. Али су за те речи Милошеве [illegible] биле и последње наде Маршалијине, јер му Милош није [illegible] добро. „Тек после годину дана дошао Милош је [illegible] свечано у Београд, да прими из руку другога везира и команира [illegible], који су [illegible] воља [illegible] и народа".

И Маршалија и Исмаил-Бег-ефендија наговарали су кнезове за пријем фермана, да [illegible] Милоша, па ће бити утврђена у [illegible]. Он за припитању да саслушају [illegible] молбе. Милош је [illegible] што Срби траже, позивајући се нарочито на чл. VIII Букурешког мира.

Односи између Срба и Турака [illegible]. Маршалија је чак претио да ће место Милоша поставити другога кнеза. И београдски и шабачки Турци [illegible] уверили [illegible] су Србима [illegible], протерали су Милошу [illegible] је много [illegible] према Србима. А баш Маршалија [illegible] Србима чинили.

Посланикова [illegible] Порта пристаде да прима српску депутацију, која би јој саопштила молбе народне. У молби је било девет тачака, од којих Милош [illegible] није хтео одступати. Те су тачке: 1. слобода јавног богослужења; 2. да се утврди Милош за кнеза Србије с правом наследства у породици; 3. уједињење свих данака, а [illegible] тога данак који би Србија [illegible] Порти одређивала, би се у споразуму с народом; 4. мешана унутрашња управа, на чију челу би стојао врховни кнез, Совет народни и старешине; 5. [illegible]; 6. [illegible] и Совета; 7. слобода трговања [illegible]; 8. [illegible] у градовима, не допуштајући другим [illegible] улазити у Србију. Остали мухамеданци могу се насељавати у Србији само [illegible]; 9. право да се Срби, преко кнеза и Совета, могу обраћати султану и Порти молбама и тужбама. Тога ради потребно је да Срби имају свагда свога посланика на Порти.

Молба ова дошла је пред Порту крајем 1820 год., и том се [illegible] и завршује ова књига г. Гавриловића.

*

[illegible] у почетку [illegible]. Хтели смо, [illegible] да мало боље упознамо [illegible] читаоце с овом добром књигом г. Гавриловића и [illegible] да сама књига [illegible] што већи број читалаца.

Г. Гавриловић је обогатио [illegible] књигу, а [illegible] Нама [illegible] да ће г. Гавриловић [illegible] и објективно [illegible] и остале делове [illegible]. У доба [illegible] ова књига [illegible].

ИЗ НАРОДА

Мој одговор — „Рујном зору"

У 46-том броју „Српске Заставе", сећали сте се [illegible] моје [illegible] јер сте и својом [illegible] доказали да вам је сврха — клевета!

Удрити [illegible] по [illegible] образу, за који је [illegible] „[illegible]", значило би платити праву [illegible], стога ћу се [illegible] мали [illegible] колико ради [illegible] који само вашој [illegible] природи доликују.

Пре свега вите сам [illegible] рођака [illegible], нити сам се [illegible] о томе, а међутим, вама је врло добро познато, да је баш та [illegible] „Српска Застава" [illegible] је родбина Вола Тодоровић, рачунајући, да ће то бити довољно за [illegible] време да ме [illegible] и [illegible] документа. Сада кад су окренули кола [illegible] страну у [illegible] намери с [illegible] вашој [illegible] природи [illegible] друге.

Што се тиче г. Стојана Протића, имам да вам кажем само ово да га ја ценим и поштујем, зато што се је увек залагао за оне, који су му се обраћали да их сабране од [illegible] и подметања, која су [illegible] само вашој багри.

Човек треба бити природе [illegible] као и ви, те да трчкара по компанији и препоручује догађаје, ја пак нисам у стању то чинити. Што се тиче мога напредњаштва [illegible] позвани да цените, [illegible] који имају мој рад пред собом.

Нерадим на [illegible] сту, с тога и немогу носити моралну одговорност, а [illegible] престанет нису ми [illegible], да би по њима, могао [illegible] над одговорним лицем.

На завршетку вам саветујем да се [illegible] јер ћу [illegible] ступити по вашој [illegible], која је пренуна [illegible], и који својим [illegible] народ.

Sapienti sat… [illegible]

КУПИ РОБО…

Куп' ме, робо, што скоро не дођо!
Ал' не кажи: „[illegible] јурас [illegible],
А [illegible] наш [illegible]"…
Већ прорани ко нам [illegible]
Нек'о очи над [illegible],
Ум му стао, па се [illegible],
За плаћање да буде што мање;
Јер [illegible] није само —
Све до цела и [illegible] и смела,
[illegible] сами а [illegible] настане,
И без туге нико с' не [illegible]!
И ја [illegible] [illegible]…
Све у страну! — Ја — у бојбоцију!
Ето, робо, зашто ти не дођох!

Милорад Петровић

из „[illegible]"

РАЗЛИЧНОСТИ

Ловачки аутомобили

Сад се кажу не задовољавају само тиме што их аутомобиле воде, вући их у рату и друге послове ради, већ су аутомобили употребљавају и за лов. Нарочита конструкција ових аутомобила удешена је тако да се не може [illegible] брже него да сви [illegible] аутомобили. Један аутомобил је сличан [illegible] места за два човека, а други, [illegible] који је [illegible], [illegible] фијакер [illegible], метке, [illegible] за рибање, машина за брзо кување и друге врло потребне ствари. Горе на [illegible] шатор, у [illegible] и [illegible] по [illegible] лов. У кратко све што треба једном ловцу за ловачку [illegible].

Американски [illegible] ловачки клуб [illegible] ловаца по једна [illegible] лов, где се [illegible] дана. Тада [illegible] аутомобила, а [illegible] могло мислити да се [illegible] у логорима.

[illegible] толико, да би могли аутомобил 300 миља и да [illegible], на [illegible], за једно. Рачуна се, да се при таквим [illegible] бурићи са [illegible] и пивом. Американски ловачки клуб решио је да у месецу мају приреди свечани лов са натпевањем на [illegible] најбоље [illegible].

Ови аутомобили уведени су у употребу и у афричким колонијама, а [illegible] се и у другим [illegible]. Па да је Аустрија за то најподеснија, има тамо [illegible] ловачки аутомобил. У Европи [illegible] аутомобила, али [illegible] шума [illegible].

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас у среду, одличан програм.

Остао у бубњу (нов комад)

Лајац (од Јована Веселиновића) и велики број најомиљенијих па[illegible]. Код Бране је сваке вече све обилнија посета, за то ће се давати учествовао многи [illegible], пуни [illegible].

Бакић из Пожаревца, путује 1. априла с трупом за Неготин.

Жабарац из Алексинца путоваће за Пирот, са својим позориштем.

Делини проводиће лето у Нишу, у башти код „Европе."

Крагујевачко Позориште почело је слабије да ради и изгледа да опет мора да иде из Крагујевца.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман [illegible]

— Превод с француског —

XXXI 79

Забуна једнога баштована

— Аваи! рече старац збуњено. Ја се зовем Бонифацијус Бонифација… Дакле, господине Петрусе, ја сам овај човек.

— Заиста, кад сам имао част да се сретнем с вама, опазио сам вашу тугу… Да ли јој могу знати узрока?

— Таквоме колеги као што сте ви кажем, не могу да скријем… Чудновато, али ви ме улевате неко необјашњиво поверење.

— Уздајмо поверење, славни учитељу… Шта сте ми хтели рећи?

Бонифацијус се наслађивао за тренутак ласкавим именом којим га је Рагастенс назвао, па онда продужи сав срећан:

— Дакле, господине Петрусе… Никада нећу заборавити време… Знајте, дакле, да су бресаке најдраже воће нашег Светог Оца… Међу њима буди речено, ја држим да он у Тиволи једино због њих и долази.

— То што ми кажете очаравао ме. И ја сам увек претпостављао бресаку свакоме другом воћу.

— Исечене на кришке, заливене портом или мадером у суду који се мајује мало напраши шећером бресаке су изврсне. То је рецепт сињоре Лукреције и Свети Отац их само тако једе. Али је потребно да бресака буде потпуно зрела а нарочито да нема пега… ако то и јесте права невоља. Јер ако оберем бресаку која нема пега, она није потпуно зрела, ако сачекам да сазри, онда се проваљују њене пегице… До сад је још и ишло како тако, али ове године…

— Ове године?

— Ужас, господине!… Све ће ми бресаке бити пегаве… Једва сам успео да спасем неколико дрвета зараже… али да ли ће и она остати таква до краја? А, знате ли шта ће се догодити ако не будем имао бресака?

— Кажите, учитељу!…

— Бићу обешен.

— Не шалите се!… Бити обешен због бресака!…

— Тако је! Прошле године казао сам јавно Светом Оцу да ми је једно дрво пропало од заразе, он ми је равнодушно одговорио: „Ради како знаш. Али оногa дана кад не будеш имао више бресака, обесићу те за оно дрво које је најсвежије зараженo. То ће га можда излечити."

— Ја видим да Свети Отац не воли да се шали… али ћу вас ја спасти, учитељу! Не бојте се више ничега! Ја имам једно народно средство да вам сачувам бресаке.

— Ах! младии човече, узвикну стари баштован узимајући Рагастенса за руке, небо се смиловало на мене кад вас је мени у помоћ послало. Реците ми своју тајну и моја захвалност…

— То није могуће! рече Рагастенс мешајући главом. Потребно је да сам радим…

— Али, промуца баштован, али да бисте могли сами радити потребно је да уђете у врт?

— Без тога се ништа не може.

— Онда ћу опет бити обешен! Или можда штогод још горе.

— Како то?

— Слушајте. Једини ја смем да уђем у папин одељени врт са својим помагачима на које морам да мотрим најпажљивије. Свети Отац има непријатеља… Ви разумете?

— Не! Не разумем ништа, рече Рагастенс наивно.

— Добри младићу! уздахну баштован. Ви не верујете да има злих људи! Али знајте да има неваљаца који би били кадри да отрују воће које једе Свети Отац…

— То је ужасно…

— Да… и Његова Светост мора да се чува. Он има у мене потпуно поверење, али ми је казао да ако икад, ма каквим поводом, ма и за тренутак, уђе у његов врт когод други, бићу жив одеран, или, у најмању руку, обешен…

— Да ђавола!… Обешен ако пустите да бресаке добију пеге, обешен ако пустите у врт човека који је једини кадар да их спасе… то је страшан положај!

— Ето видите моју невољу!

Не говоримо више о томе, честити учитељу… Ви ћете можда ипак успети да и без моје помоћи спасете по неколико дрвета што вам је остало…

— Сумњам…

— Истина… једино бисте ви могли да сте ја у врт ушао, ја бих се добро сварио и свети Отац никад не би дознао да је ко улазио…

— Младићу, ви ме доводите у искушење!…

— Истина… ја бих вас не само спасао вешала, спасавајући ваше воће, већ бих вас учинио и навек славним јер бих вам показао лањи калем који сам пронашао…

— Ах! господине Петрусе, ћутите, ћутите!…

— Ви би сте дознали од мене драгоцене тајне, али кад је немогућно, не говоримо више о томе.

— Младићу! Младићу! Одлучио сам се: ви ћете ући у врт.

— Али, зашто бисте се ви излагали толикој опасности?…

— Нико неће дознати!…

— То је истина. Сваршћу се тако добро да ме нико неће моћи видети!… Али ваша савест? Зар вас она неће мучити што сте се огрешили о своју дужност? Знате шта, да не оставимо то…

— Боже, али сте ви пажљиви, младићу! Не брините се ви о мојој савести… Ви треба да уђете у врт!

(наставиће се)

ВРЛО ЕКОНОМНО

и за сваку кућу употребљиво

[illegible] врсте 5 ат. Ваше фотиље ако: 1 90 адресе на разгледнице и 6 ат. 50 писмо теже.

Ваше кише 1 ат. и 25.

Ако на рами са свиле 1 ат. 0.50 и 1 врсте мастила и туша, или

[illegible] мирисом 50 пос. свиле [illegible] „Ти Ем" ком. 579.

[illegible] ат. свиле дрвеће на 10 врсте и 1.75 [illegible] врсте мастила прописано у ваше 500 ат. 3.50 пос. ком. 3.90 ат. 5.-.

Прокупачки радио

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Дворски добављач Београд (Теразије) — Телефон бр. 48. Ел. постројења у Београду и унутрашњости одлично гарантује и на врло

127 7—

Ница

Непревазиђен фризерски зејтин за [illegible]

Нова партија

Литар 2·40 динара.

Дрогерија „ГУСЛАР"

Калемегдан ул. бр. 3.

141,8—10

НАЈНОВИЈИ ИЗБОР

БОЈЕ ЗА ЈАЈА

добила је и продаје најпоузданије

ТРГОВИНА БОЈА

Благоја Ст. Дукића

Београд — Теразије

Телефон бр. 703.

150,6—10

ВИНОГРАД врло јефтин на изванредном месту на Топчидерском брду, са водом на водоводу у непосредној близини. Засађен са најбоље лозе, белограорског пола, четвртањ, отворен поглед готовим зградама. Додаци на Церски Трнавац од 4—5 минута, а изнад и са Топчидерског брда засебне пут. Велемена 2.900 кв. метара. Услови врло повољни.

Упутити усмено или писмено.

146,6—10

Тражи се шегрта куће са бав. 4—5 соба и осталим удобностима на пристојну ст. Понуднте до Коларцева. Обратити се писмом „Пољопривредна фаб бр. 14."

97,9—

НАЂЕЈЕ СЕ шегрта куће код мајстор Карабурића улица бр. 27. са једном сигурном комисијом комисионарном, једном особом и једном мањом стањем, потпуно подпуном и пагуном.

Обратите се на усмене у мајстор куће сваког дана од 2 до 5 часова подне.

127,12—

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у мануфактурној робе код

Урошевића и Коена

трајће само

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

Упозоравамо сваког да се користи овом распродајом и да више обичних реклама већ извлачно напустите детаље радње.

Код су напомене скупље.

104,18—20

НОВА МЕХАНА на врло добром месту видеће се ускоро код мајстор Милутина Сабанчу Задругу преко пута хотел „Сло вије" Врачар. 147,4—10

Свакоме корисно

Израда мокаса, марке текстилне и тканине, све женскоделске одеће, као: рубље, одело и друго и сва остала. Купује поједине и заложене ствари сваки завод Краљевине Србије и плаћа најбољу цену.

Срећне Кавске Луткије нам не пропну се сам нисто и нисам спасе нам за заштите. Све можете нисо по најбољој цени без конкуренције. *Лазар Цветков Крстић и Друг* нашле продају са врло малом отстапка. 102 15—15

„Правда" нашим сталним сам. — Претплата је на Србију: за годину 24 дин., за пола год. 12 дин., за четврт год. 6 дин. за полу год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништва се шаљу Уредништву „Правде" — Вишеслав и штампарско уредништво *Јован Кобиљић*.

„Браково Родитељи" Штампа се за Гавр. Давидовића и Комп. Врањеска ул. бр. 14 Телефон бр. 69.

УЖАС!!!

Цела Србија брише и дина целе Србије узвраћа у ПЛАЧ рачунајући да ће услед неутешног стања за њбиду остати без њених хаљинића.

НЕ ПЛАЧИТЕ ДЕЦО

Док су живи ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ неће вас останити без њених хаљинића и ако још утопор није закључен дефинитивно.

ЧУЈМО (за децу)

Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 100.000 хаљинића.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 90.000 вбершитера.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 100.000 пари одела.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 500.000 шапталона.

Пожурите децо, дуди, жене, да купите јевтине робе и то само код ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋА.
За девојчице и жешке дане данас смо добили

150.000 Палето-а пролетних

Ми опет, ми и опет ми, и 100.000 пута ми и зато да кисмо ми и још горе што смо ми

Талви и Мандиловић

Огласе нашли за целу Србију за сву робу плаћемо уз допатту и коме се што не допада примамо натрг.

130 После Успрса свини купци добија по ЈЕДНО ЈАГЊЕ 7—15

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас по свима србским чувима Албанезима имаће прави св настојник и прибав.

Наручити јестинска спрема се за праћење.

За врше шесте уваи шесна јела и риба

Ове године одаси сам 30 високих квалитетних грлића турских и свеприсутног прима шампиња.

Обрадим пажњу поновљавање добрат наша рада увере.

Цена сиву за вуку знатно сиуштена

„Апотека код Цара Душана"

ПРЕКО ПУТА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

Dr. Јов. Ђурића

Израђује и препоручује **Сиробин**, који потпуно замењује **Сиробин** солвиско средство код инфлуенце, обољења органа за дисање, катара плућа — и свих болести, где се примјена Сиробина успешно употребљава.

Одобрен по жељењу Санитетског Савета и решењу господина Министра Унутрашњих дел.

Може се добити у свима апотекама и дрогеријама.

134 **Цена 1 боце 3·50 дин.** 5—20

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује своје муштеријама одлично и из унутрашности своје огромно стоковање звечно у највећем избору. Има преко 20.000 комада готових кишобрана мушких, женских и дечијих у свима квалитетима и у свима постојећим и модерним бојама, у разним величинама и од разних тканина памучних, полусвилених и чисто свилених. Цене су од 50 пф. нам. па до онога и више у сваком квалитету. Цене су остале исте као и пре ове године, а ако је роба ове године и јефтиа за 10 пф. по комаду поскупио са 30 пф. то, ми ипак нашуће у обзир садашњу кризу и продајемо.

Тачношта сваке нарџбе на 5 дан дође 5 од тих часа пошт.

Примамо све врсте сеоденица, а на сеоденице куповинама из наше фабрике измирујемо симе одмах у наш износ.

Ако неко из наше продаје не задовољава у нашој фабрици нека се нама у уочи Васа Чарнојевића бр. 15, на горњем спрату код чафкоша мај „Златног Лабуда."

Свака је конкуренција искључена

и опортунизам

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ АМРЕЛА.

17—

Прочитај и похитај!!

ОБАВЕСТИ СЕ И УТВИШИ, НЕ ПРОПУСТИ ПРИЛИКУ

Занатлиска Кредитна Банка

(ПРЕКО ПУТА ПОШТЕ — У БЕОГРАДУ)

Прима сваком приликом отворене је улаг у **одсек за кулучицу Драгиња Лазова**, где за 9 месеца полажно играла на 100—200 2 на сто Домаћина и Државних Лозова.

Врлине је врло једноставно. **Згодитељи 100.000 дин.** Ако траје 30 месеца, онда тога рока дође се позове.

Улог иноса не губиш, уштедиш и играш на моћности.

За сва даља Занатлиска Кредитна Банка

Управа је обавештава да: парка Банка и т. г. Бона Дивовић поручник, Побратим Коста Јовановић, Лука Бурић тр. ма железничке станице, Вера Ст. Јовановић стаиара, Васа Здравковић лимар, Јов. Поробовић молитар, Николај Христић молитар и Јованке Лазаревић кафеџија на Дорћолу.

Улог траје само од 15. марта до 30. априла ов. год.

Занатлиска Кредитна Банка отворила је и помоћна улог свијех лицеја од 1. марта о. г.

Да уштедиш и сачуваш, ово прилике. 132,5-5

РОДОЉУБИ КУПУЈТЕ ЛОЗОВЕ

СРП. ЦРВ. КРСТА

ЧЕТИРИ ВУЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

са највећим згодитцима

200.000, 150.000, 100.000

У ЗЛАТУ БЕЗ ИКАКВА ОДБИТКА

и за исплату дотичноме или Нар. Банке државна 4%, ренте.

ИДУЋЕ ВУЧЕЊЕ 1. (13.) АПРИЛА 1908. год.

Главни згодитак	Дин. у Злату		200.000
10 по	1000	„ „	10.000
20 „	200	„ „	4.000
100 „	50	„ „	5.000
900 „	22	амортизација	19.800

ТРАЖЕ СЕ ВРЕДНИ ПРОДАВЦИ

За Србију стаје **22— динара**. — За иностранство додатак по **Крунн 22—** фрапко свуде

главна продавница

ЖИВКА ПЕТРОВИЋА

мењача Београд Кнез Михаилова 33.

6—

Куповне жеље се повећава, јер сва страна Лозова Црвеног Крста чинећу сваки Србин и свако ко сиже помоћи добротворно.

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 27. МАРТА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 86. | Телефон 821.

Пут мимо пакла

Констатујући јуче на овоме месту, да једино од Краља сада зависи како ће се завршити ова, не само министарска него и опште политичка криза у Србији, ми смо рекли да Краљ може учинити само двоје: или да продужи живот овоме режиму, који је по уверавању представника његове народа и штетан и погибељан, или да приступи једном и последњем покушају да се земља извуче из свог несређеног, псеудо-парламентарног стања, т. ј. да нареди нове, потпуно слободне изборе.

Кажу да су сви путови који воде у пакао, калдрмисани добрим намерама. Ја незнам у колико је ова изрека тачна, али знам да пред Краљем данас стоје многи путови, калдрмисани добрим намерама, од којих само један — не води у пакао, т. ј. у продужење овог досадањег, несносног и несрећног режима. У току овог двонедељног саветовања са разним лицима, Краљ је имао прилике да чује много мишљења и многе савете, од којих је сваки за се можда био и логичан и прихватљив, као што су логичне и прихватљиве добре намере којима су калдрмисани путеви у пакао, али му је само једно једино мишљење указивало пут истини и правди — мишљење о коалиционој влади. Само помоћу једне такве владе Краљ може доћи до слободних избора, чију слободу извршења нико не би смео ни могао спорити; и само помоћу коалиционе владе може се отклонити опасност, која прети не само миру Краљевом него и миру целе земље.

Могли су људи саветовати Краљу фузионашки кабинет без г. Н. Пашића; могли су му саветовати заједнички кабинет самосталско-фузионашки; могли су му саветовати неутрални кабинет с г. Ђоком Павловићем — ни једна од тих комбинација не би задовољила данашњу потребу, јер не би задовољила подједнако све групе и све тежње, као што би их задовољило једино коалиционо министарство, састављено од свију политичких странака, заступљених у Нар. Скупштини.

Јер, не треба се варати. Није данас главно да се отклони ова данашња криза, него је главно да се отклони свака могућност за будућу кризу. Поће ли Краљ ма којим путем који није коалиционо министарство, нека буде уверен да иде на сусрет једној кризи, која ће бити и дуготрајнија и опаснија од ове, зато што решење исте нико неће хтети више поверавати Круни, него ће је Круна морати решавати средствима, која са уставношћу и парламентарним правилима неће имати ничег заједничког. Ма [illegible] како правно [illegible] споразу[illegible] група, будућа Нар. Скупштина неће моћи ништа урадити, јер ни једна од странака које буду остале у мањини, неће признати слободу избора, а према томе ни исправност будуће скупштинске већине. Само онда када нове изборе буде вршио један кабинет, састављен од људи које ће свака странка из своје средине делегирати и то по своме нахођењу; само онда се може Краљ надати да ће будућа Скупштина моћи радити, јер се онда неће имати ко на кога жалити, пошто ће све странке подједнако бити одговорне за рад око избора.

Могу се данас Краљу предлагати разни путови; могу ти путови бити калдрмисани најбољим намерама, али је само један пут који води мимо пакла, а то је пут, калдрмисан коалиционом владом. Сви други путови воде право у пакао народног незадовољства и опасних експеримената.

Ко има уши нек чује!

Ђ.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Буџет Св. Синода. *(Самодржавље Руско и државна контрола. — Говор обер-прокурора. — Решење Думе).*

У руској државној думи претресан је буџет Светог Синода. Известилац буџетског одбора истакао је, како је потребно да се уведе то да Синод полаже рачун државној контроли, исто рачуни прихода и манастира и да кредити и специјална средства Светога Синода морају ући у државну благајну. Обер-прокуратор Св. Синода Извољски изјавио је, да се слаже с тим, по коме би Синод полагао своје рачуне државној контроли, јер она средства која држава даје цркви, већ подлеже државној контроли, тако да остају само специјална средства, за која постоји специјална контрола. Он је нагласио, да се православној цркви признају иста права, која је закон загарантовао вероисповестима лутеранској, католичкој и јерменско-грегоријанској, па је онда изразио, да ће он с парламентарне трибуне увек бранити начело унутрашње самосталности цркве, не одвајајући цркве од државе, но само цркве с државом. После тога је Дума с великом већином усвојила предлог који су поднели октобристи, којим се предлог буџетског одбора у толико мења, што су сва јавна средства Светог Синода изузета из надлежности државне контроле.

ЗВЕР МАТИ

Дервента, 4-II-1908.

Славно Уредништво,

Овим листом доносим вам неке исказе сведока из Дервенте о патњи и злостављању малог Стеве Здравковића.

Зорка удата Здравковић, боравила је на свом имању код своје мајке заједно са слушкињом Анђом и малим Стевицом.

Њена мајка, покојна Мишка род. Пупић била је у задње вријеме болесна, те је њу дворила слушкиња Милка Миличевић која ће се заклети на овај исказ:

„Кад сам послуживала код матере Зоркине видјела сам како су дијете злостављали као:

1., Дијете је спавало на патосу нижи вријемена на једној поњавици и то без јастука. Кад сам питала зашто дјетету не дате јастук одговорише су ми: „нека крепа, ведамо пасјем сину!“

2., Била сам очевидцем како су дијете глађу патиле. Једнога дана скупила је слушкиња Анђа са рафе (полице) неки отров у флашици, на којој је писало: „Тко се овога окуси умријеће“. Уз ту флашицу биле су и неке масти (помаде), које је дијете појело у сласт јер је било гладно.

На то сам дошла у собу и те у право вријеме флашицу отклонила.

3., Више пута дневно је Анђа дијете тукла, тако јако да је исто пало у несвијест те је цијелим тијелом дрхтало. Кад сам питала зашто га тако туче рекла ми је Анђа: „Тако ми је наређено!“

4., Кад је месар Јово Грабовац клао свиње и мене је шио дијете је дошло те је пријесна меса у руке узело и појело, а знам још и то да су дјетету на дан само комадић хљеба давали.

Кад сам све то опазила искала сам дијете себи јер сам без дјеце, само да га не пате.

5., Знам да је дијете често пута цијели дан свезано било, а да није криво било.

На ово ћу се све заклети!

Осим мене служила је код њих и Марија Секулић из Дервенте која ће под заклетвом што има казати.

Даље ми је причао г. грађанин града Дервенте Шемсибег Абдулахбегспахић ово:

Причала ми је дворанка како је видјела да је дијете било цијели дан у башчи гладно и плачући викало: мама дај ми хљеба! На свако плач дијетета изађем и опазим како дијете једе траву да глад утиша, те како му је дворанка кришом кроз плот дала комад хљеба.

Дознадох од Ђорђа Васиљевића бравара из Дервенте, који је код Зоркине куће радио о своме занату како је дијете тога дана било цио дан закључано у заходу, које је плакало и молило за комад хљеба.

Дознадох од преч. г. проте Косте Поповића да је добио пакет писама од пок. Здравковића и да та писма преда г. Никифору Костићу трговцу у Дервенти. Оба су писма прочитали а Никифор Костић је дао и потврду г. проти о пријему тих листова.

Г. Александар Костић трговац у Дервенти тврди како су ове давале дјетету сирар нож да појела око. Дијете би донијело прх ножа да коже и оида би се вратило па рекло: „Нећу мама, то боли!“

Г. Михајло Росић сведочи као очевидац како је дијете у гостиони, која се налази под њиховом кућом искало, од сељака који су ручали, парче хљеба те брже јушило.

Г. Недјељко Гавриловић трговац у Дервенти који је био заступник њих у управи њихових добара припомијевао је Паји Марковићу гостион. у Дервенти како је дијете муве фатило и од глади јело. Г. Недјељко додаје нека ме питају све ћу им рећи што знам. Даље нека се испитају и г.г. Коста Јовановић трговац из Дервенте и његова супруга Катарина који стоје у Зорином кући те су очевидци мењих недјела зњјер мајке. Сами би то желели и под заклетвом исказати.

Осим овога спремићу вам током времена још неке податке о животу и поступању Зорином о којој се прича да је Зорка и још једно дијете њено отровала што ће сједочити Милка Миличевић и Пајо Марковић гостионичар из Дервенте.

Српски Вам поздрав
* * *

Српске земље

Затвор

Како из Мостара јављају, босанско-херцеговачке власти извршиле су претрес у манастиру Житомислићу. Председник с комисијом и жандармима дошао је у манастир и извршио претрес, али нису ништа нашли. А шта ли су тражили. А у Сребрници опет дотерали су наоружани жандарми изменаше народног представника Васу Ерића, да га саслушају због доласка о новоме жандарму?

СИТУАЦИЈА

Једна заједничка опомена

Према председништва Нар. Скупштине тражило се од опозиције мало „куфта“, да би Краљ имао времена да се с првацима политичких група споразуме.

Међутим, то споразумевање иде врло споро, а ваља имати да се врло мало још има времена за споразумевање и договарање.

Крајњи рок, докле нов кабинет мора бити састављен јесте 30. ов. м. јер је потребно бар неколико дана тражити од Држ. Савета продужење буџета за 4 месеца.

Фузионаши по урођеној својој пакости су решили да не траже од Савета продужење, пошто ће се њиме користити нова влада, па чак се спремају да обуставе и рад на железници.

Али, све је то сасвим немоћ. Ако се Краљ у начелу реши за коалициони кабинет, онда се то министарство може образовати за два дана.

Зато се ваља одмах одлучити за Пашића или за коалицију.

Миша Вујић

Данас стиже из иностранства г. Миша Вујић. Његов се долазак доводи у везу са овом кризом.

Опозиција налази да би г. Вујић био најподеснија личност за председника нове владе која би имала да изврши изборе.

Међутим, до сада се још није решило: хоће ли се поверити коалиционој или неутралној влади вршење избора.

Пашићев маневар

Пашића је напустило све што је старо и боље друштво. Нарочито су фузионаши осетили губитак Мише Вујића и Миловаша Миловановића, који према опозицији имају симпатија, и на које и опозиција рачуна.

Да би Пашић одвојио Миловања од опозиционог блока, предложио је Краљу да позове Миловања из Рима и да му повери састав кабинета из фузионашке већине. Пашић је знао да је то немогуће јер опозиција не би ни с тим кабинетом радила, али је само хтео да Миловањ то чује и да мало одмекне према фузији.

Политичари у Двору

Јуче по подне били су позвати у Двор г. г. Драгиш Самуровић, Стојан Рибарац, Божа Павловић и Воја Вељковић.

Г. Самуровић је у име клуба напредњачких посланика изјавио: да ни у ком случају ова Скупштина више није у стању ништа радити. Да је једини излаз из ове ситуације: нови слободни избори. Да ће напредњаци само оне изборе сматрати за слободне које буде извршила коалициона влада од свију странака, које буду хтеле ући у коалицију. Која бежи од коалиције, та се боји од слободних избора. Да ће напредњаци признати за коалициони кабинет само онај у коме буде заступљена и Напредна Странка по пристанку њеног Главног Одбора. Свакој другој влади, напредњаци ће бити у оштрој опозицији.

Скуп завереника

Прекјуче у вече су завереници држали једну седницу на којој су решавали о ситуацији, и о томе какво ће држање према коме заузети? *Решено је да се свом снагом подржи Пашић*, и према томе може се сматрати да ће поред свег овог мигрирања Пашић остати да врши изборе и тиме ће се ући у немилосрдну борбу с народом.

Finale

Како смо извештени Краљ је изјавио да ће до данас после подне донети своју одлуку на какав начин жели да реши кризу: или да остави Пашића, или да повери владу опозицији. Вечерас ће се све поуздано знати.

Живан!

И ово чесно лице звато је у Двор на саветовање.

Сваки се жерам пита о чему је овај створ могао бити питан? Коме ли је било потреб-

но чути и његово мишљење? За какав ли је посао и он могао дати савете?

Валда га нису питали: како се праве завере? или како ваља тупати кошчице?

Јер тај славни мужјак сем та два посла ништа не зна к'о греда.

Фузионашка одлука

Фузионашки скупштински клуб и синоћ је држао своју седницу. Пашић је известио клуб о стању, у ком се налази парламентарна криза, која је настала поводом оставке појаве опозиционих странака. Изнео је како су по Краљевој жељи чињени покушаји за споразум с опозицијом али без успеха, како је Краљ, кад споразума већ није могло бити, ако се мора доћи до распуштања Скупштине, изјавио жељу да се састави коалиционо министарство бар из две најјаче скупштинске групе и како је влада на то изјавила, да она не увиђа разлог који би диктовао образовање коалиционог министарства. Парламентарни ред захтева да да влашћу влада, која има парламентарну већину, врши евентуалне изборе посланика, или ужива поверење Круније. У противном случају нека Краљ смотри да се влада налази у оставци. Ако Краљ остане при мишљењу да треба образовати коалиционо министарство, влада је изјавила да њена група ни у ком случају не би могла ући у ту комбинацију. Клуб је одобрио држање владе и донео одлуку, да ако Краљ остане при свом мишљењу, влада поднесе и формулу о ставку и да не улази ни у какву комбинацију о образовању коалиционог кабинета. Ако Краљ усвоји мишљење владино и скупштинске већине и не уважи оставку владину, онда данашња влада да распусти Скупштину и, по потреби реконструисана да изврши нове изборе. О овоме је Пашић имао најдаље јутрос на аудијенцији Краља, а у току данашњег дана очекује се решење Краљево. Фузионаши се надају, да ће са којино они вршити изборе.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Бобичаво!

— *Не могу се начудити шта све бива у Нишкој Гимназији?*

— *А што се чудиш? Дошло време да се много што шта* избобичи!

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензационии политичко-друштвени роман
од Брезница Видакова

3

Међ његовим тобожњим слушаоцима налазио се и министар унутрашњих дела Коста Таушановић, чија је пљесната фигура за читаву главу била виша од његових колега Андре Николића и Гиге Гершића, који су заузимали портфеље просвете и правде. Овај последњи сматран је као најбољи научник правник у Србији. Министар председник ђенерал Сава Грујић, који је једновремено управљао и министарством спољних послова, налазио се, као што је и природно, међ дипломатским телом. Снажни, од свих виши стас немачког посланика, грофа Бреја-Штајнбурга, одмах је падао у очи. Гроф Брај је већ шеснаест година заступао у Београду интересе Немачке и био је дојен дипломатског тела. С краљем Миланом везивало га је присно пријатељство и у београдском конаку био је исто тако радо виђен гост, као и у свакој српској господској кући. Нарочито је у београдској немачкој колонији гроф Брај уживао ретку популарност са свог дружељубља и доброчинстава својих... С агилним цином Брејом-Штајнбургом старио је посланик Аустрије, фелдмаршал-лајтнант барон Темел, сушта противност овоме. Мршав и окретан, горњи део тела, укопчан у бели аустриски ђенералски мундир, лако погнут напред, он је у себи оличавао ону гипку и свога циља свесну аустриску дипломатију, која је у кнезу Метерниху нашла свога учитеља. Барон је Темел тек пре кратког времена био премештен у Београд, те је за то оштрим оком посматрао ново, махом непознато му друштво; гроф Брај и господин Патримонио, посланик француске републике, који је после дојена дипломатског тела најдуже био акредитован у Београду, трудили су се да свог аустриског колегу брзо одомаће. У осталом, појава господина Патримонија, малог елегантног човека, који је у свом златом извезеном дипломатском фраку и с монокулом на оку изгледао као каква фигура с двора Луја XIV. Његова појава при дочеку краља Милана изазвала је извесно чуђење, јер руски посланик господин Персијани није био присутан но је, као што је један по сада непроверени глас тврдио, био отпутовао краљици Наталији у Одесу. Држало се да ће се господин Патримонијо угледати на пример руског посланика, те су за то сви били пренути учтивошћу, кад се нимало очекивани француски посланик појавио у дворском салону. Енглеска и Италија, Америка и висока Порта, као и све друге земље и народи, који су својим мисијама били заступљени у Београду, послали су своје заступнике, али су се сви они морали задовољити другостепеном улогом, јер су они на београдском небу само звезде друге величине и имале су задатак да се окрећу око четири непокретне звезде Немачке, Аустрије, Француске и Русије..

Дворски воз стаде. С цигаретом у устима, краљ Милан изађе из свог купеа. У отвореном летњем оделу, које је био обукао, чинио је утисак прилично комотна човека. Краљ Александар похита пред њега. Милан га загрли, срдачно га пољуби у оба образа и, пошто је свога сина неколике тренутке оштро посматрао, рече гласно: „Изгледаш врло добро, Саша".

За тим је редом тројици намесника пружио руку и пријатељски рекао: „Одиста ме радује, господо намесници, што вас опет све видим све здраве, а на челу вашем свога сина у најбољем здрављу."

Покрај свога сина, у пратњи намесника, уђе он у дворски салон, скиде свој шешир

прође митрополиту и пољуби му десну руку, док је Михаило леву спустио на Миланову главу, благосиљајући га. Министре, који су за време целога владичине чамили по апсанама као политички кривци, Милан је поздравио хладно, али је за то живље и срдачније приступио иностраном дипломатском телу. Гроф Брај Штајнбург, посланик Немачке, био је први, кога је Милан топлим стиском руке поздравио и с њим ступио у дужи разговор, у који је увукао и француског посланика господина Патримонија, кога је такође из раније познавао. За тим му је представљен аустриски посланик, барон Темел, и тек пошто је с том тројицом господе мало конферисао, окренуо се осталим великодостојницима

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Шта они хоће. Последња комбинација фузионаша јесте та: да се њима повери вршење нових избора и да би се опозиција колико толико приволела на то, да Пашић одступи а нови кабинет образује Андра Николић. У тај би кабинет имао ући као министар полиције Љуба Јовановић председник Скупштине.

Ала би то били слободни избори! У Београду Љуба Јовановић као министар, а по унутрашњости Тешман, Варјачић и остала тенабија као начелници!

Бојазан. Међ чиновницима завладала је прилична бојазан да се ова парламентарна криза неће моћи решити пре краја овог месеца. А за бојазан је и оправдана. За парламентарно одобрење буџетских дванаестина већ је доцкан. Ако се пре краја овог месеца не састави ново министарство и од државног савета не добије одобрење за продужење буџета за четири месеца онда сви они који примају плате или пензије из државних благајнама, неће је моћи примити, а сад настаје Врбица и ускршњи празници.

Народна Скупштина. Због парламентарне кризе Народна Скупштина није држала седницу ни јуче ни данас.

Путовање кнеза Николе. Из Петрограда јављају српским листовима, да је црногорски кнез Никола предузео путовање у Петроград ради финансиских разлога, да од цара измоли јемство за зајам, који ће Црна Гора закључити. Кнез се у Франкфурту на Мајни због тога бавио, што се споразумевао с неколиким тамошњим банкарима, који су му понудили своје услуге. Зајам ће се емитовати у Немачкој, због чега је кнез и покушао да цара Вилхелма затекне у Млецима. Зајам би се имао употребити на то, да се један део намераване дунавско-јадранске железнице задобије за Црну Гору, то да железница иде на Бар. За овај свој план кнез се Никола нада у дипломатску помоћ Немачке и Русије.

Опкладе. Питање о томе како ће се решити данашња парламентарна криза изазвало је живо интересовање и расправљање. Комбинацијама нема краја. Многи су се и кладили: једни за то да ће нове изборе вршити или Пашићева или друга која чисто фузионашка влада, а други за то, да избори ни у ком случају неће вршити сами фузионаши.

„Преса" о Пашићу. „Нови Сл. Преса" доноси у последњем свом броју уводни чланак о кризи у Србији у коме описује тежак положај у коме се налази Краљ Петар. Интересантно је да је тенденција тога чланка та: да је ненормална данашња ситуација у Србији последица Пашићевог лицемерства, злобности, и лажљивости.

Од куд га знају.

Застали послови. У очекивању како ће се решити данашња политичка ситуација, у свима државним канцеларијама, престао је готово сваки рад. Сваки се само интересује ко ће образовати владу и вршити изборе, и на тај се рачун праве разне комбинације.

Кандидат за патријарха. Како један мађарски будимпештански лист јавља, кандидат је мађарске владе за српског карловачког патријарха будимски епископ Лукијан Богдановић, а не радикални штићеник вршачки епископ Гаврило Змејановић.

Водовод. Прекосутра 29. о. м. чистиће се водоводне цеви у целом кварту врачарском. Становници тога краја треба да имају то на уму, па да се још сутра с вечери снабдију довољном количином воде, јер ће иначе прекосутра остати без воде.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

∥ Енглески министар председник Кембел-Банерман поднео је оставку, коју је краљ уважио.

„* На свом путу за Крф немачки цар Вилхелм намеравао је посетити и турску обалу али је тога одустао. Вероватно је да ће се цар Вилхелм одазвати султановом позиву и посетити Цариград.

Λ Петроградској „Речи" јављају из Париза, да ће председник француске републике Фалијер у другој половини месеца јула отпутовати у Русију и можда посетити само Кронштат, Петерхоф, Царско Село и Красноје Село, али не и Петроград. Цар ће с Царицом у септембру или октобру вратити ту посету, па ће можда том приликом посетити и талијански двор. Том на повратку из Русије Фалијер ће посетити Штокхолм, Копенхаг и Кристијанију.

§ Кавкаски намесник Воронцов Дашков ускоро ће одступити.

‡ Кнез из Петрограда јављају у околини Виборга нађена је једна нестрадала балонска лопта, која је 16. марта с два официра у Штокхолму полетела из војног ваздухопловног парка. Кад се ваздушна лопта спустила на забрђу, крајем корпе погинуо је један ваздухопловац, а други, поручник Флапи лежао је онесвешћен у чамцу и тек се после лекарске помоћи могао освестити.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Несрб

Лопову је цео свет непоштен, а лажову свако лаже.

Тако и Пашићу. Њему нико није добар Србин!

Он, који је дизао буну у својој Отаџбини против законитог и уставног реда и поретка; он који је пребегао српским непријатељима; он који је дао својеручне, аутентичне писмене документе о своме *издајству*, и који је хтео напасти Србију с леђа док се она бори са спољним непријатељем, он, тај одљуд, тај Несрб, спори патриотизам људима, чији је цео живот светао, и чије је име кроз цео прошли век остало неокаљано.

Њему сви остали нису добри Срби, а он бедни председник српске владе не зна ни *српског језика!*

У своме „говору" против опструкције, избацивао је такве бурлије, да су се слушаоци хватали за трбух од смеха.

— „Овди је у Србији био преви стање...

„Кад је лошно краљ Драга и т. д.

Све је у том стилу „говорио!"

Див-Лажов

Овај је „човек" са свим изгубио образ! Чим га ухвате у једној лажи, он скроји другу којом хоће прву да забашури.

Тако у 71 бр. „Самоуправе" одговарајући „Одјеку" прича од речи до речи ово:

„Избори извршени по паду либералне владе (1880. г.) *нису били дали напредњацима већину.* Они су је имали тек с радикалима. И кад су се после радикали одвојили а либерали такође били у опозицији, онда су напредњаци били *мањина* у Скупштини, која је с указним владиним посланицима тек чинила неку формалну већину."

Све је то гола лаж!

И такву једну ординарну лаж, која се може одмах демантовати званичним документима потписује један бивши држ. саветник!

Протоколи тад. скупштине тврде: да су напредњаци тада имали скоро *три четвртине* од целе Скупштине, и да су имали више од пола *народних* посланика.

Тада је по Уставу на свака *три народна посланика* долазио *један* краљев. Било је 120 народних и 40 краљевих. Напредњаци су имали 68, либерали 5 а радикали око 50. Краљевих посланика међу напредњацима је било 36, а 4 су отишли радикалима.

Само што је тада по Уставу због тих владиних посланика, морало бити *присутних три четвртине посланика* у Скупштини за пуноважно решавање. Напредњаци су имали велику већину, али нису имали 120 колико је требало за правилно решавање и зато су расписани накнадни избори, иначе је скупштина могла радити и без оних.

И тада као и 1905. године радикали су *опструисали*, само су тада они то радили против других, и онда је било правилно и по уставу, а сад то други раде против њих и онда је то неправилно и неуставно!

Стојане, бабо лажљива!

ИЗ НАРОДА

Из смедеревске Јасенице

20. марта 1906. г.

Од почетка марта до синоћ било је лепо време, са чешћим јачим и слабијим ветром. Услед тога земља се јако просушила и отврдла, имало је требало киша да је овлажи. Била је забринутост за жишем — да не буде као онда пре неколико година!

Синоћ изгледаше да ће бити кише преко ноћи. Јутрос дуну јак ветар и поче киша а затим — снег, који ево цело пре подне пада. Кад нема кише добар је и снег да земљу овлажи. Но он у ово доба није добар за све. Тако ова је година јако осушена у сточној храни; рекло се Боже

моје и овог се истеривале на сеоу а сад свет! Ово је право убиство за јетињада.

Услед лепог времена многи су изорали и орезали виногради пре неко 10—15 дана. Бојати се, да због снега не буде штете. Ово уређивање винограда, све године, учињено је много раније но што је чињено до сад!.. Било је људи, који су саветовали: да је рано за уређивање винограда, но угледајући се један на другога не послушаше. Чудо је: зашто г. с ковом није чинио свој дужност?

По новом уређењу округа, овог има „самоуправно тело" — окружни одбор, који се поред другог стара и о путевима. Како је по другим окрузима не знам, али код нас није добро! Само за пример да узмемо главни друм Смедерево—Младеновац. Он је од Друговца тако покварен, нарочито ћуприје у „Кољском" да се са опасношћу преко њих пролази. Веле да је још у прошлој години дат на оправку — коме? Вальда опет неком „народном човеку" коме се не хита!!

„Друмови ће помоћи Турака" — да их оправи.

§

ИЗ ВОЈСКЕ

РАТНИК
месечни војни лист
(наставак)

Ово нам све много личи на оне богате мале са „добрим" туторима. Кад наследници сврше пунолетство и мале су сршиле: остало су још да се наслади рачуни што без кира. С друге стране зар оно још не личи и на оне војне команданте којима је душа пића се ово војничких кухиња и магацина краде?! Да их мало прикажемо.

То су нарочита типови. „Вольа су ти" — што рекао војвода Драшко — они су ово „мртвака" и међу „живима" . . . . са великим парадама и звучним звањима.

Да су им за то пободу нешто старање о војничкој храни, надзор и контроля комисија за набавку, па хајде, хајде. Да им се то и одобри и да им се и хвала ода! Али тако пленените побуде не гоне њих ту. То је њима споредно, њихов изговор само. Друге, сабудне разлоге крију они у томе. Главно је њима да она вади како са „паваром" стоји — Да не би требало што набавити, да нема чега за расход, да што не фали и т. д. — и ово за то стари имају нарочите и одговорне комисије! —

После оваких „команда" и „контроле" као што пустрва. Мало мало па ето ти пред кухињу каквог мајстора, лиферанта и т. д. са њиним „трговачким" „казамачињама", „фуруницама", или другим каквим потребама „кухињама". — „Ево ово! оставите, побегнут команданте!" — Мало мало па ето ти, и то право пред кухињу, опет неког сељака, али одраног чича, са пуним колима шаком дуга, кромпира, купуса, и томе слично, и неки пут и са уређеним потребама! — „Ва'и, господине, је добро 'ај мој мој, господин командант! Ти да ме даш написмено а командант ће ми платити"! —

Неки пут се то „лобоног" и „погодба" овог сврше. Комисија зажмури и прими их. Свега се рачуна и исплати се најпре. Неки пут то тако не буде. Неки пут се нађе комисија која за те неподобне и неуредне погодбе неће команданта, комисионери неће да чују, а још да их потпише.

Занимљиво се стварна дешавају после. Занимљиво је видети кад се сви ти „орманчићи", „казамачићи"... кромпира, купуса... мотрове стању прићи, кад се брат сељак разговорио и стане викати и питати: „Ко ће мени доћи да плати ово 300 кила кромпира... купуса, кад мене отерао командант кући, ко онога ветра, ко ово ко ово — што дадох команданту?!" —

Вредно је тада видети такве команданте: кад почну примати и плаћати и оно и оволико, што им пошто на ум никад не би пало да купе, ако продавац о пријему неће ни да чује и неће да се погодба поништи! Још је вредније видети те славе војне команданте кад се од њихових кућа почну измештати и тоарити неки џакови са кромпиром и купусом, али кад се почну погрешно износити — ако се продавци смилују и пристану да раскину погодбу, но само „да им се врате сви њихови пари"! — И још све то на очиглед целог света и војника и грађана!

Обична пића слаба су за то. Јадни углед старешински! Да ли њих ће те нокни носе и мегдан!

(наставиће се)

ИЗ ШКОЛЕ и ЦРКВЕ

Краљи професор, јер оцењује политичар!

Пре неколико дана био је претрес у Ужичком Првостепеном суду оптужнице пријестоничког кварту, професору Панту Вујићу што је у веселом друштву разбио главу инспектору Милашину Васовићу из Ужица. Професор је осуђен на десет дана затвора и на плаћање свију трошкова око лечења повређеног.

Са оваким наставником, нека се диче ужичка гимназија, и са оваквим политичарем нека се диче прота Ђурић.

ПАРАСТОС

Као сваке тако ће и ове године Управа Дома Ујеског Старија на дан 24. о. м. у 10 и по часова пре подне у цркви Свете Параскеве, давати годишњи парастос преминулим члановима, добротворима и утемељачима овог хуманог дома, и то добротворима: Милоши Тодорђевићевој, Анастасији Марићевој, Милану Марићу, Милоши Крсмановићевој, Николи Крстићу, Николи Кременовићу, Сави Стојадиновићевој, Дамјану Станојевићевој, Јелени Мариновићевој, Катарини Пејовићевој, Јелисавети Милојковићевој, Цији Савићевој, Стојанки Коришмановићевој и утемељачима:

Др. Боти Димитријевићу, Зорици Гавриловићевој, Јовану Ристићу, Деси Михајловићевој, Др. Влади Ђорђевићу, Стеви Ђорђевићу, Сави Стојановићевој, Љубици Јовановићу, Кости Јовановићу, Јосифу Пантоловићу, Марији Чупићевој, Големтијевим Браће Давидовић, Мару Лазаревићу, Јелисавети Лазаревићевој, Љубици Лукићевој, Милораду Павловићу, Ђорђу Чупићу, Љубици Трифуновићевој, Мари Мутаповићевој, Марији Јовановићевој, Ђорђу Вељковићу, Катарини Нарастојановићевој, Пантелији Јовановићу, Мари Михајловићевој, Пери Јовановићу, Мани Константиновићу, Јелисавети Гешовићевој, Ани Вељковићевој, Јули Симоновићевој, Мари Ристићевој, Анастасију Марковићу, Милану Радојловићу, Катарини Јефремовићевој, Милошу Стефановићу, Љубици Николићевој, Христини Лукићевој, Јулијани Стојановићевој, Љубици Вуковићевој, Марији Обрадовићевој, Марији Милановићевој, Филипу и Јелени Ковачевић, Димитрију Ђорђевићу, Милану Пријовићу, Стојану Живановићу, Пери и Бошку Бола, Наталији Карапешић, Љубици Аксићевој, Владимиру Павићу, Аци Николајевићевој, Љубици П. Атанасијевићевој, Персиди Шапићевој, Јелени Т. Марковића, Марији Х. Поповића, Вери Сигарреној, Јелисавети Гавриловићевој, Христини Јовановићевој, Милану и Радоју Палавоћ, Марији К. Стојановић и Јелисавети Јанковићевој, Милошу Стојановићу и Сави Мијаиловић.

Позивају се и овим свима пријатеља овог доброг институција-за и моли се за присуство овоме парастосу.

Управа

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Уловљен кит

На обалама перуанским уловљен је последњих недеља један кит. То не би било чудо првога реда, али је нужно поменути да је он нешто тачније приближио близу обале, где је велика одсека и огромна дубина, и кад је констатовано да је ту, одмах је журно спуштена свуда око њега дебела челична мрежа, тако да је кит остао као у акваријуму. Он ту живи сада и снега је једном куцио да провали ограду, али му није пошло за руком. Неколики европски научници одмах су отпутовали тамо да проучавају живот и кретање китово. На учен се кругови надају отуда многим лепим новинама за познавање и проучавање ове највеће морске и сисавачке животиње.

РАЗЛИЧНОСТИ

„Змија младожења"

Познато је како се у нашем народу пева о змији која је била младожења јер у исто доба бејаше и необично леп момак. Интересно је да је један немачки и сиситивалац Централне Африке, који је у једном урођеничком племену провео пет година, нашао да се тамо младожења за прву годину дана зове „змијом" и да не одлази у постељу облачи нарочиту хаљину која је по боји врло слична боји тамошњих великих змија. Он вели да је то дубоко усађени култ њихове религије.

Шта кошта државу један бечерски хороважи

У једном новинама бечким стоји ово: „Око 1830 год. умрла је једна стара баба, свуда позната као велика беспрача. Њених потомака има до данас не мање но више него 834 лица која мушких које женских. Један професор пратио је статистику 709 и овај резултат много даде. Венчана било их је 106, просјака је било 162, у сиротним дому издржавано је 64, проститутки женских било је 181, на робији било је мушких 76, а седморица од њих су била осуђени због убиства.

За 75 година ови су државу коштали 6 милиона 250.000 марака, што је утрошено: по апсанама, болницама од луданица болести и другим болницама и на издржавање у сиротним дому."

Крупне ствар!

ИДИЛА

Ми у раву кроз шипразу
Руке мазне чудне грале —
Стоји шева од мотика...
Ал' у трену мућна сену,
Па се смрачи, посабаци,
Мрак се згусну, киша пљусну,
А ми бежи по мољаки!
И кроз гибе до колибе,
А ту, море, ватра горе.
Сав покисо ту се спусао,
Па с' наушке да се суше...
И опанци већ се пуше
Да — угуше!
Ал' бар за то после кише
Све мирише...

Милорад Петровић
из „Селима"

ЋИЋЕВУНЕ

Мудролија

Школовање плати новцем само не здрављем.

*

Школа је у животу што и путоказ на друму.

*

У школи се учи и што јесте и што није потребно: много ово прво заборавиш а ово друго упамтиш.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Данас, у четвртак, одличан програм:

Пустолорно уче све на наше сцене! и

Манастирски краљ, то су две веома занимљиве, савремене шаљиве, поред осталих 1е одличних пројеса. Посета је свако вече све обилнија. —

УСКРШЊА ИЗЛОЖБА
КРАЉА ДИЈАМАНТА
Кнез Михајлова ул. бр. 9. — Београд.

Још пратни време били хакажемо и продаваће се најлепше и најбоље импортоване ствари у развој *Шкрила* за какав исход костима цена. Тако што је пре било 5 дин. сад два комада 1·50. На лагеру се налази још неколико хиљада комада *Брошева*, *Прстена*, *Минђуша*, *Грудне*, *Дугмади за манжетне*, *Мушких и Женских Ланчића* и т. д.

Велики избор оглама *Мушких* и *Женских Сатова*, *Доклада*, *Будилника*, *Игле за Шешире* и *за Машне*.

Велики избор многих новости за Ускршње поклоне.

Краљ Дијаманта
Кнез Михајлова ул. бр. 9. — Београд.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Понсон ди Терајла
— Превео с француског —

XXXI

Забуна једнога баштована

— Кад ви хоћете, ја пристајем!.. Али то чиним само вама за љубав!

— Слушајте: ја станујем у једном малом павиљону у врту... У вече у осам часова моја помоћница одлази, она станује ван врта. Тада је затворим све улазе у врт и нико не може ући у њ сем Светог Оца који по његова доћи да се одмори у павиљону од својих великих брига. Вечерас око десет часова доћићете на она мала врата, која се ваше одавде... Ја ћу вас увести. Радићете ноћу... Преко дана морићете бити скривени у моме стану...

— Пристајем, нећа за љубав, у чипалу!

— За награду показаћу вам до сутрашњег вртове и кабину, начин да видите Светог Оца...

— Ах! Ви испуњавате све моје жеље! узвикну Ратастовс. То је више но што сам се ја смео и надати.

На то старац стиче Ратастову срдачно обе руке и пође за паралолно хаљи, а затим у Тилоски трудећи се да оставе матрак да не би оставио тачну правоверну рапст.

— Бојџија је наш! рече он доцнијим у гостионицу. Сад треба добро отворити очи, пријатељи моји. Вечерас ћемо почети борбу.

XXXII

Беадан Амијов

Недалеко од рушевина које су се звале и које се и данас зову холмом Сабинског, Амија, лична стена која тупићна силази с планина, улази у један дубок понор. Стрмине света тесаног су, стрмине видног, граничне стене које су ту нагомилане и из њихових пукотина избија је овде онде дивље биље.

Из дубине чује се потмуло тутњање реке која се разбија о хладне стене и затим се извија из теснаца и наставља свој мост кроз мртвачку стену као Дамбо. То је место звано Беадан Амијов.

Веома клисуре, тачно изнад оног места где се вода сурвавала, стене су биле мало размакнуте и надубљене и градиле су једну природну пећину у којој су се у давним временима догађале чудновате ствари. За пећину су то била прота на уласку у њ жао. И најбоља догађај — необичан довод — за то било је тако је с времена на време избијао дим и неки чудновати мирис.

У опште, место је било веома сумњиво и нарочито разумни човек не би се усудио да тудир наиђе по ноћи. Ипак се надамо да ће наши читаоци моћи устаните да с нама уђу у пећину, на да је већ ноћ у тренутку када се налазимо близу проклетој пећини.

У дну пећине гора буктиња од смоле и осветљава својом фантастичном светлошћу целу унутрашњост. У једном углу пећине сеновала суког, наћа које служи за постељу старици која се у том тренутку бави неким чудноватим послом.

То жена је Мага, или боље рећи доиље њене праве мрке. Розе Венција. Она беше покривала једну гранитну стену, што је затварала руку сасвим у дну пећине.

— Добро је, рече она, може се поћи... ако буде потребно моћи ћу туда да побегнем...

На стену сад набада лашица и кише. Загледана својим разом она хођаше на пећину, прође уском стазом која је вада наниже сама прављење и кад дође на једно место, одакле се могла се видела цела околина, она баци у ноћ свој оштри поглед и ослушну.

— Доћи ће, рече она полако, већ долази... Кроз неколико минута онај који је био сав мој, први баш била чиниша коју ће кучи Амија одлучити у страшну дубину свога бездана... Дошао кући нове реља и нема нико га је онезујо! Доћи ће да тражи љубавн, која ми је отишао у Рим, а одаће он одмету. Ох! свога пута моје срце неће попустити... Сад је све спремно... Розета која ми је једина истинама за живот отишла је... У овом тренутку она је у безбедности... до сад су већ морали стићи у Флоренцију... Сад је крај... за њег Родрогу... сутра Цесару... па онда мени... уништење прошлите породице помоћ.

На једанпут се она тргну. Неко уђе долека и даде бат корака.

— Ево га!.. Кроз неколико минута долазиће ко сам!.. Једна покрет... и њега неће бити ни трага од онога који је био љубавник Розе Венције!..

Не питајући њеној заинтересованости она уђе тада у пећину и седе на земљу недалеко од бурбања насмешена браду на колени.

Мага се није преварила. Неко је долазио. И тај неко био је стари Борџија. Он се наскоро појави на заравни, весма живахно прођем стазом, баци поглед у пећину и појави се на улазу.

Кад он уђе Мага не подиже главу. Он седе на један велики камен која је једино могао послужити као седиште у овом дивљем стану.

Мага је чекала несомишт мо стола.

— Дошао, Мага рече он одједном, оставила си Рим?

— Дошла сам да вас дочекам овде.

— Од куда си знала да ћу доћи? рече Борџија узбуђено. Имаш ли ти какву дар за предсказивање?

(наставиће се)

Умак за: Гуљбуњу и за мишеве.

1 врећа 0 к. Белог брашна дин. 1·50 врло окопљена и врло добра за равиоласа и кисело тесто.

Сувљено страшно свеже кисело и квасе зелена млеч грашка. Боранџије зелене врло воће. Желудаца за сушу. Сушених печурки. Сушених пасуљица, исо и у тегама од 5 к. дин. 3·50. Сувих шљива, слатка и т. д.

Чиста ова гарантује пуноћу тега

1. литар Српски Борад најчиста квалитет дин. 0·75.

1 литар бело Лозичко пиво квалитет одличан дин. 0·75.

Сваки ово и бесо ваше фрањски вино 1 боца дин. 1·50.

Препоручује рана

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Дворске добављача Београд (Теразије) — Телефон бр. 43.

Тек потрошачима у Београду и унутрашњости знамо ново и на време.

127 8—

Ница

Најјужније француско летовалиште за зиму

Нова партија

Литар 2·40 динара.

Дрогерија „ГУСЛАР"

Краљевића ул. бр. 8.

141,8—10

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

БОЈА ЗА ЈАЈА

добила је и продаје најефтиније ТРГОВИНА БОЈА

Благоја Ст. Дукића

Београд — Теразије

Телефон бр. 103.

148,7—10

ВИНОГРАД врло рафтик на најлепшем месту на Топчидерском Брду, са видом на Калемегдан у непосредној близини. Засађен са најбољом лозом, најновијег типа, винара, огроман мазетан плодан зид. Долазак од Пиреве Теразије за 4—5 минута, а колима и за 2 минуте. Топчидерско Брдо здраво место.

Величина 2.800 кв. метара. Условни врло повољне.

Упутити уредништву.

140,7—10

НАЈЈЕФТИНИЈЕ се засебна кућа од најбоље цеглу код пијаце „Калемегдан" Карађорђева улица бр. 57, са једним свеетлим мансардним станом, једним већим и једним мањим станом, великим шупом и летњиком.

Обратите се за услове у исту кућу сваког дана од 2 до 6 час. по подне.

117,12—

18.000

квадратних метара земљишта на Топчидерском Брду баш у близини школе, поравнатог простора. Имање је удаљено од мајданачког стадиона *Сваке 12 и 24 часа* полази *трамвај* и аутобус. Згодно за благородне воћке.

Има водовод

Изнад одличан и за здравље ненадмашан место, а нарочито сад кад се Београд проширио.

Дакле ко хоће брзо на сто плату а нарочито је згодно за службенике железничке и радионице. Сад се даје једна четвртина а остало на кочке за 5 година са оброчном на плаћа.

24. марта 1906 г.

Београд

Јован Ж. Јовановић

адвокат — Земун Краља Петра — ул. Војводе Мишића **бр. 32**

Телефон 153,2—10

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у манифактурној радњи код

Урошевића и Кочића

Кнеза Михаила 31

ПО ЈЕФТИНО

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

Изванредно снижене цене да се коректе своје распродаје која ће обићи рекламна већ новим на најкраће детаљне радње.

Цене су неверојатно ниске.

148,10—10

Тражи се засебна кућа са баштом, 4—5 соба и остале удобностима на простору од Позоришта до Калемегдана. Обратите се писмом „Посетиочи бив бр. 14."

97,10—

НОВА МЕХАНА на врло згодном и добром месту надаје се под врло под кирију. Упутити Славиши ду Зидуру преко пута поште „Сан марк" Врачар.

147,5—10

У МОЈИМ КУЋАМА: Цар Урошева и Балканска улица, код самих на маленике под кирију врло удобних стаиова за себе и моје потрошаче.

Цена је врло јефтина.

За услове обратите се сопственику *Милојко Пантовићу* трговцу или мештанину куће.

Милојко Пантовић
Фирма Мештанин и Пантовић.
124,10—10

ПРОЛЕТЊИ ШЕШИРИ

најмодернији

мушки и

дечији

пролетњи

шешири и

капе

ПРИСПЕЛИ СУ У ОГРОМНОМ ИЗБОРУ КОД

Марка Вулетића и Гавриловића — Београд

ЦЕНЕ СУ ВРЛО УМЕРЕНЕ

4—6

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас се сваке суботе чувени Албанезов кисео купус са кестењем и прутом.

Наручити довољне сирове се на времена.

За време поста увек свеже јела и риба

Сва годишња доба сам 30 година експлоатисао трговину туриста и свакојаског правог кавалерета.

Обраћам пажњу посетиоцима доброг вина рада увече.

Цена пиву за кућу знатно сниљена

Гостиница код „ДВА ДУДА"

Пуковника Аџимилића улица бр. 47, у непосредној близини народног трга и трговачке оживљене.

Има одличну сирову кућну, чисте и природне домаће вина.

Удобна и јефтина преноћишта

Услуге брза и солидна.

Одличан доручак за путнике из унутрашњости.

Препоручује

87,10—10 **Гаврa Балобановић.**

ТРГОВИНА

Раде Михаиловића

Прелази су:

Пролетњи Мушки Шешири

У непрегледном избору формама и модерним бојама

РАСПРОДАЈЕМ ЈЕДНУ ПАРТИЈУ

мушких кошуља у фарби преко 6— дин. сад дин. 4—

Гарашанинова пара

Могу се добити само у трговини мануфактурној

К. Дакићева

Чика Љубина 16.

9.10

Част ми је јавити п. н. потрошачима, да сам смео предузети велику количину сланине, израђену у мојој кашници у Великој Плани.

Сланина је изврсног квалитета и намазана све домаће произвоље ове врсте.

За продају у Београду поверио сам стовариште г. г. *Величковићу* и *Тодоровићу*, бакалима у Коларчевој улици бр. 5. до црквице „Гусларе" који ће моју сланину продавати по

Дин. 2·50 килограм

на количине веће од 3 кила.

За унутрашњост преузме порудбине за количине преко 6 кила у мојој кашници по цени

Дин. 2·40 килограм

за готово умотрен или повозом.

Молим п. п. потрошаче да се изволе уверити о изврсном квалитету и одличном укусу моје сланине.

С поштовањем

В. ШУМАХЕР

КРАЉ. СРП. ПОВЛАШЋЕНА КЛАНИЦА

Велика Плана.

118,7—10

!! Госпође и Госпођице !!

Које желе да увек имају свеиоблежену косу пролетњу и летњу моду, нека ноћу дође у радњу моју поменуту

Роза Штерн и Син

Кнез Михаила ул. бр. 11.

и уверавају своје часне присилну моју робу. Избор је изванредно велики и нов. **НАЈЕТА** краткох цена и разних боја *шешарица и сламица*. Сасвим нових *облика*, *Раглана* особитих боја и врсте. Боја. **Панета** је одлична, *ново* и за стрк *дуван* особито лепа. Сувања гарнира и женског једноставног лепа и великог избора. Боја разних, прекоморских врсти и *лепе изрезе*.

ЗА ДЕВОЈЧИЦЕ И ДЕЦУ

Шешићи, Крагни, Шешићчице, Сувљице, огромне изборе.

Цене су строго утврђене *но тако јефтине као никад до сад.*

За унутрашњости шаљемо доплатом и недопадне рубе замењујемо. 5—8

Част ми је известити поштоване путнике као и *Београђане странство* да сам од 16. марта ове године узео под закуп

Хотел „БОСНУ"

(НА САВИ)

и исти из основа реновирао и свакоме частим *кретском стварима, одличним пићем и изврсном српском кухињом.*

Преноћиште коштa од 80 пара па на више. Сем тога имаће кочијаше собе и под кирију месечно са храном и без, са намештајем и без намештаја — коно поштовано грађанство жели. Има и *два гаража* за аутомобиле.

Баштом се пентарет годину кафанским послом, стекао сам довољно искуства и праксе, тако, да ће све моје поштоване посетиоце најсавесније услужити на потпуно задовољство.

Цене свему одређао сам тако, да ће свака мушетерија бити задовољна. Услуге брза и тачна.

Молим поштовано грађанство да се о свему овом новом уверити.

9. марта 1908. Београд.

С поштовањем

Теодор Адамовић

сиотешњи Хотела „Босна."

143,3—6

Уредник: Милош Стев. Стев. — Претплата је за Србију за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 20, за пола год. 10 дин., за четврт год. 5 д. — Сви уредничког карактера, као и сву Наслов и Добројање уноше. — Власник и издавач уредник Јован Лебеп.

„Браћа Радичевић" Штампарско Пре... ...оградско и Кнеза Михаила ул. бр. 16. Телефон бр. 103.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 28. МАРТА — БЕОГРАД | Уредник ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 87. | Телефон 821.

Не дуљ'те лакрдију!

И ако је Краљ уверавао неке посланике с којима се консултовао, да ће се питање о[д]крајње решити у току јучерањега дана, ипак то није учињено. Он је продужио и даље да се консултује са људима, који су му већ једном рекли своје мишљење и да на тај начин развлачи једно питање, на које је требало већ одговора одмах, или бар у року од 24 сата.

Зашто је и коме потребно то развлачење ситуације? Мисли ли се, да је се збуњеној глави лакше наћи у саветима скупљеним с брда с дола: и од људи који говоре у име политичких странака, као и од људи који говоре у име своје и свога искуства, које је једног владара стало главе?

Налазим да ово развлачење ситуације: ово пришивање људи који с политиком никакве везе немају и који су својим саветима упропастили једног владара, диктује једино тежња да се нађе пута и начина, којим би се чисти и јасни захтеви удружене опозиције могли изиграти, а за[...]и срушеник фузионаша [...] у новој замотаној форми [...]ници.

[illegible] да ће [...] при другом консултовању смети рећи нешто друго, противно ономе што су рекли при првом консултовању?

Шта има Краљу да може један Живан Живановић и један Андра Ђорђевић, који су својим саветима упропастили једнога Краља и народ, шта има да кажу Краљу, Милан Мостић, Данић Симић или Ђока Марковић, поред Пашића, Љубе Стојановића, Продановића и др. партијских првака, који су своју реч и своје мишљење у име клубова једном дали?

Зар је мало било истезавања по Скупштини, па да и сад, после обране рата, треба чинити неке покушаје измирења и изравњавања? Зар је меродавни фактор ову дуготрајну парламентарну борбу преспавао, па сад кад се пробудио мисли да ће он моћи нешто учинити својим молбама за измирење, и да ће странке њему за љубав учинити оно, што нису могли да учине ни за љубав интереса отаџбине, ни за љубав својих странака? Као да се у оваквим заоштреним ситуацијама ради нешто за љубав!

Нека се дакле престане са тим бадавим зановетањем јер оно не помаже. Ситуација се може разбистрити само на два начина: или с Пашићем или с опозицијом. Ко хоће с Пашићем хоће борбу с народом, ко хоће с опозицијом мора рачунати на борбу с Пашићем. Дакле једно или друго, трећега нема.

Не дуљите, дакле, лакрдију!

Л.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Немачка балканска политика, (*Македонски програм Балканима. — Демантн. — Немачка привредна интереса. — Истицање Немачке. — Руски програм*).

О немачкој балканској политици добиле су „Минхенер Најесте Нахрихтен" ова саопштења из Берлина: Из Париза је прво талијански листови пустили вест, да је немачки државни канцелар кнез Билов, за време свог последњег бављења у Бечу, подмео аустроугарском министру спољних послова барону Еренталу свој властити програм за реформе у Македонији и покушао задобити га за њ а против сличног предлога Русије и Енглеске. Циљ те вести, вели поменуто берлинско саопштење, може бити само та да се објављивањем посебне немачко-аустриске акције на Балкану изазове неповерење код осталих велике сила, а поглавито код Италије. Али у самом том тврђењу нема истинитог ни једне једине речи. Немачки државни канцелар кнез Билов [...] традиционалне немачке политике. Према [...] Немачка, која на Балкану [...] чува само своје привредне и [...] политичке интересе, нема [...] повода да у тој ствари [...] силама узме на себе војство, но се врло резервисано и доследно се придружује залагању Аустро-Угарске. Из тог разлога, Немачка и нема потребе да иста [...] својим одговором на предлоге Енглеске и Русије, већ ће немачка царска влада и у томе остати у другом реду, али верна Аустро-Угарској. Зашто је реформни програм сер Едварда Греја наишао у Берлину на најјаче замерке, као Билов је изјавио у свом последњем говору у државном сабору. Напротив, руски програм у целини свој наилазио је.

СИТУАЦИЈА

Терање шеге

По свему изгледа да је све ово до сада била једна ружна комедија.

Сви знаци показују, да је Пашић са завереницима удесио ову представу са „консултовањем", којој је завршетак био још у [illegible] [...] то се три четири дана препричавало и преправљало о „ситуацији", најзад се има опет, поверити фузионашима, те да они изврше изборе на цели[ск]и начин „ка су научили".

Само би се имао као бајаги мени закључ: знате, ми смо све чинили што је у парламентарном реду; све смо знали, све смо призивали и „консултовали" и најзад по свестраном и зрелом оцени нашли смо да су најбољи фузионаши с Пашићем.

Него, то је још боље! Сад ће слом бити ничији, зашто, кроито и пошто се све тако роди.

Само на завршетку једну напомену да учинимо: свој ко се са ватром игра, ниђу се . . . . .

Јеџму же чест, част!

Опозиција је тражила нове, али слободне и законите изборе. Избори неће бити слободни и законити ако их врши Пашић са својима.

Није се смело отворено пркосити целокупној опозицији, која у овом тренутку представља 250.000 бирача, а није се хтело одиграти са њима т. ј. од фузионаша, и зато се измислио: да и вуци буду сити и овце читаве. Решено је да фузионаши остану да врше изборе, али да буде други кабинет фузионашки, коме би председавао г. Андра Николић.

Јелте, народ, Андра дочека и тај час „што је давно жудео!"

Само што опозиција не гледа на личности него на ствар, и њој ће кабинет Андре Николића значити то исто што и кабинет Николе Пашића. Опозиција ће се понашати према новом кабинету као и према старом и истиниће га неповерљивом одликовати. На изборе које тај кабинет има наредити, опозиција неће пристати.

Мртве кости

Да се овако свиато и невалало решење кризе биће [...] није био у парламентарној ситуацији, али од којих су били мисли у личним питањима.

Данас се на меродавном месту не гледа шта ко представља, но ко кога воли и како ко с ним живи.

Отуда су и звати на „консултовање" махом људи, који не само што не припадају политичким групама, нити учествују у каквом раду, нити имају какву утицаја у политици, него чак немају ни појма о ситуацији у земљи и потребама данашњега времена.

То су политичке мртве кости, од којих данашња, активна, жива и одговорна политика може имати само штете. Зато се у ранија времена под т. зв. реакцијом и осуђивало позивање на саветовања таквих лица, која нису у стању никакве политичке одговорности примити и понети, нити кога представљају.

Али данас у Св. Стању нећ се више ништа не замера! Сад је све слободно и све добро. Нека се покрену сви саветодавци, који сем рђавих савета ничега немају!

Какви су саветници кумовали решењу ове кризе, такво је и решење.

Само штета што није звао и Живко Трамар и Кућетина, те да виде судбину и да кажу: Што ће пма бити до пола дана.

Приправност у војсци

Од онога дана кад је објављена опструкција у Скупштини, наређена је приправност у гарнизону београдском, па то тако још и данас траје.

Ко се боји? И чега се ћ[е] бојати?

Ми смо бар једина држава у којој се не треба човек ничега бојати сем — дежурних ађутаната.

Боже мој! Како се некад дрекало против те „приправности"! И каквим се све именима није крштавао такав рад на власти!

Али данас је све добро, и све је корисно, само кад су фузионаши на влади.

Припрема за изборе

Из Крупња је стигао овај телеграм:

„Фузија припрема изборе. Нашег пријатеља и капетана г. Љубу Станковића депешом данас премести министар Настас за секретара начелства у Чачку, без икакве кривице но једино из бојазни за нове изборе. Разлог потпуно провидан, јер су се за ово радикали и борили, да преко полиције улепшију симпатије за слободне изборе.

Нека је диран нашем пријатељу г. Станковићу! Ово му је десети премештај у овом Светом Стању. Али оваквим радом наше акције само скочу."

Јовић.

Премештај г. Станковића није усамљен. Он је саставни део једног великог полицијског указа, који је као и последњи велики војни указ — антидатиран.

Знате ли [...] и једна веома ружна ствар која се не може друкчије крстити него безобразлуком. Било је у овој земљи и других свемоћних влада, али ни једне до сада није било која је оволико цинично показивала, да прави најважније указе за време кризе, нити се до сада налазило ко ће их потписивати.

Не прође ни један дан, а да га овај режим не маркира једним гадним и непристојним делом.

Услов за нову владу

Ко ће саставити владу и вршити нове изборе: да ли фузионаши или коалиција? Зависило је од једног јединог услова, што су га завереници према, ни се кога, поставили.

Тај је услов био 16. септембар?

Спињено је питање: која се страна прима да просута и забашури, начином каквим на, злочин од 16. септембра? по ће та страна и добити мандат да врши изборе.

Наравно, да је тај услов стављен дискретно и опрезно, а нарочито посредно, па и то не свима партијама нити свима представницима самостално. Али од опозиције није добивено ни један зрачак наде, а већ лако је погодити да је Пашић на све пристао. Код њега све „оће да може".

Српске земље

Нова православна музика

За велики музички [illegible] постављен је [illegible] Ђорђе [illegible].

Стогодишњица српске школе

[illegible] у прва пут отворена српска [illegible] школи у Шабачкому, [illegible] поп. Јован [illegible] [illegible]

Господину Павлу Маринковићу
народном посланику
Београд.

Ви сте г. Маринковићу пре неколико дана упутили питање на г. министра грађевина, зашто се не исплаћује дотичним лицима новац за експроприсано земљиште, које је узето за грађење пруге Параћин—Неготин, и ако нисте наш посланик.

Оваквим својим поступком Ви сте нас веома обвезали, јер се надамо, да ћемо ускоро доћи до свога новца, а тиме сте још дали доказа да сте прави народни посланик.

[...] у Н. Скупштину послало девет посланика, и то све од наших људи: али незнамо да ли су они тамо у Скупштини или јуре по комисијама и троше накупе дувана и томе подобно, па немају кад, да траже не само брзу наплату овог заузетог нам земљишта, већ да се бар порезе са истог ослободимо.

Хвала Вам г. Маринковићу од земље до неба, на овако праведном заузимању и заступању ове корисне ствари.

Како се избори већ ускоро приближују, то ћемо бар сада водити рачуна, коме ћемо народно поверење поклонити.

Фузионаши, којима је земљиште одузето, а није исплаћено.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Потпуно исто!

— *У једном позоришном комаду срачунава један пандур овако: „три луле по тридест пара, три луле по тридест пара — бадава треба ми камиа..."*

— *Па то је ово што Пашић сада срачунава: „Узуновић, Станко, Раша — бадава, требао би ми неки човек."*

Хоџа Брунчевић

Директор Бобић — Наша Гимназија „Саборнаво"

V.

Његов „увод" у одбрану

Онако како раде само кукавице урадио је и у овој прилици директор Бобић. Он се није смео бранити отворено и *са својим потписом*, већ је направио један смрдљив састав

без репа и без ушију, где о себи говори као о „господину" Бобићу!

И ако је попуњен чланак у „Правди" написан у редакцији тога листа и на основу података из „Народњака" и на основу казања из писма једног другог човека па тек онда допуњен по мојим усменим казивањима — Бобић у „Самоуправи" одговара лично мени, да ни то не сме да каже отворено већ прави блесасте алузије које, уз припомоћ онога што је „Слобода" раније писала, ипак резиму кажу на кога се циља. Надао се да ће тако ствар остати „у њима," да се, као неименован тамо, нећу излазити, његове ће пријатељи то прерицати и направити му компламенат кад му прођу за мало „лично" он ће у Министарству рећи да је на оптужбу јавно одговорио и ствар ће на томе остати.

Али се у рачуну преварио, јер ће сада тек да буде и разговора и оптужбе.

Прво нешто из његова увода.

Он вели да сам га најпре дискредитовао у јавности „по нишким опозиционим листовима" и то „чепркајући по ситницама". Да сам му Министар, ја бих га за такву одбрану одмах најурио, јер је још био дискредитован „ситницама"? А оно што сам му ја очитао у „Народњаку" учинио је ефекат — каква већ након. За тим сам — вели — „главни стан својих операција" пренео „у непрељубну Правду", па додаје: „То је „признање" радикалној странци за добра која му је учинила". Он мисли да сам ја — он, а он — ја. Кажа је добра чинила, ... какав сам добра ја од странке тражио за себе? Пошлени људи чине добра својој странци а не траже да она чини њима. Ово је последње особина само типова као што је Бобић који има у својој странци и то су паразити који је свуду, и који јој, обично, и долазе главе. Ваљда сам ја био жгебавац опскурног порекла, гледан и жедан, који се храно мрвицама што заостану по скамијама, па ме је странка таког, уз то још и неписменог и ограничене, учинила директором велике гимназије и дала ми да на зло употребљавам власт те да је тиме компромитујем? За сам од странке имао само штете, јер сам био отпуштан с гласом само због ње, јер сам за њену зграду прилагао и ја по неки камичак. Сне сам јој је кажа! Али од ње никада никакве помоћи — ни тражио ни примио!

Још једно место из увода. „Правда" је рекла да је Бобић знао и од „свеђебног режима" извући користи. „Правда" није орган г. П. Марковића, али је он њен одан пријатељ. Па кад „Правда" то рече, а зна се кога да је у оно доба Министар Просвете био г. Марковић — онда је за поштеног човека јасно да је „Правда" рекла истину. Бобић сам вели да је онда био питан „шта жели да му се учини: које ли директуру или премештај у Београд." И он је — вели — одабрао ово друго, што је и добио. Додајте томе да је он, по гласу службених новина, за Београд молио и да му је то учињено — па шта хоћете више? А тим истим указом ја сам из Београда премештен у Јагодину, и сад би се као хтело да изађе како сам ја то тако помогао а он се мучио... Суртук!

Будност мисли његових види се и из тога што он у Самоуправи каже, и то данас, како сам ја „своје неделе одавао краљу Александру" — ма да је свестрано и стотину пута рашчишћено и расветљено зашто сам поклонио што сам, коме сам је требало, по чијој жељи и т. д. Не, непоред све плесњивости која покрива душу његову, то је тако јасна ствар да чак и он зна праву истину, али је мисао да ћемо по стоти пут сада опет о томе разговарати, а док се говори о томе ...... мили света — „шуш"... ,

Али нећемо тако и сад вас да пређемо и од оних десет начина оптужбе које не сахранити.

Анђа Гавриловић.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Глас. Јутрос се проносио глас да је Пашићу поверено распуштање Скупштине и вршење нових избора. Међу тим тај се глас још није обистинио и рецимо тек ако се донесе у току данашњег дана, пошто у двору још траје већања о ситуацији и излазу из ње.

Личне вести. Г. д-р Милан Вујић пренео је јуче по подне у Београд, а данас очекујемо довиже... скорог посланства г. д-ра Милана Ђ. Миловановића. Данас пре дана јавише довиже се спору с решењем парламентарне кризе.

Велики нови указ. Јуче су службене новине донеле велики нови указ, којим су, између осталих постављени за Крстеља ...... досадашњи командант дунавске дивизије Павле Јуришић ...... правника која ... вршио дужност ...... дивизије ...... мандата ...... досадашњи ...... пуковник Живојин Живковић; за команданта дунавске дивизије ђенералштабни пуковник Степа Степановић, досадашњи командант шумадијске дивизије; за команданта тимочке дивизије ђенералштабни пуковник Милош Павловић, досадашњи начелник оперативног одељења главног ђенералштаба; а за команданта шумадијске дивизије ђенералштабни пуковник Милутин Мариновић, досадашњи инспектор пешадије. Осим тога учињен је и мањи размештај нижих команданата.

Карловачка патријаршија. Будимски епископ Лукијан Богдановић, који је наименован за администратора карловачке патријаршије, отићи ће почетком ове недеље у Карловце, да прими управу патријаршије и да преседава синоду.

Злочин од 16. септембра. Јуче је првостепени суд за град Београд упутио списе по делу убиства два ...... примедбама Касационог Суда да по тим примедбама суд поступи и продужи даљи рад.

Сад ћемо видети и ког сују!

Самоубиство. Јуче око ...... часова по подне извршио је над собом убиство на бари „Венеција" Антоније Чолак-Антић, ђак VII разреда гимназије. Самоубица је опалио себи кроз ...... револверски метак, после чега је одмах и издахнуо. За собом је оставио више писама, од којих и једно за свога учитеља музике, у коме му каже да се је одважио на овај корак због тога, што није могао да учи музику онако како је он мислио да би је требало учити. У писму, које је оставио повисија, напомиње да самоубиство врши при чистој савести.

Кнез Никола у Русији. Црногорски кнез Никола стигао је 26. о. м. пре подне у Царско Село, где га је на железничкој станици дочекао руски цар Никола. Велики кнез Никола стајао је на десном крилу почасне страже, коју је дао први батаљон телесне стрељачке гарде. На железничкој станици били су даље министри спољних послова, саобраћаја, војни и морнарице, заступник одсутног дворског министра и друге више личности. Кад је воз ушао у станицу, цар је пришао вагону из кога је изишао црногорски кнез, са својом пратњом у униформи петнаестог стрељачког пука, коме је шеф. Цар је загрлио и пољубио кнеза Николу. После поздрава одвезао се црногорски кнез у Александров дворац, те посетио царицу. За тим се кнез у пратњи царевој вратио на железничку станицу, па наставио пут за Петроград, где су га дочекали велики кнез Владимир и његове кћери и унука. И ту је велики кнез Никола стајао на десном крилу почасне страже, чија је музика кнежев долазак поздравила црногорском химном. Са станице се црногорски кнез у пратњи кнеза Владимира одвезао у Зимски дворац, где је отсео. Истог дана кнез Никола је посетио министра спољних послова Извољског, његова помоћника Чарикова, талијанског посланика Мелеградија и заступника црногорске колоније. Сутра дан су цар ...... у живу свечани ручак. Сутра ће у његову част давати свечани ручак велики кнез Петар.

Невасиптан путник. Онемад је један господин сасвим безразложно напао једног кондуктера трамвајског на прузи Теразије—Топчидер. Само за то што је кондуктер вршио своју дужност и није заустављао трамвај на прузи, овај га је господин сачекао и упавши на предњу платформу не само псовао најординарнијим псовкама већ покушао избацити и са трамваја. Сиромах кондуктер био је у чуду и мећиће да сачува парче хлеба морао је отрпети све увреде, јер дотичан господин припада полицијским службеницима. Ми ову вешицу доносимо не само да споменемо дотичног господина по реда, већ да узмемо у заштиту редног сиромашка, који чуме нешто стрпљење, јер се овој господини није задовољно само псовањем, већ покушао да туже кондуктера.

Нетачна вест. Известили смо се, да је нетачно ово, што су готово сви београдски листови јавили о тобожњем „самоубиству" пок. Љубише Јанчића апсолвираног правника. Он је после једне свађе коју је имао дошао кући и хтео да очисти револвер, у коме је био један метак, који оквио и смртно га ранио. Смртни остаци пок. Јанчића пренесени су данас у Шабац, где ће се сахранити. Бог да му душу прости!

Маћедонска жандармерија. На место аустро-угарског којног представника код отоманске реформне жандармерије у скопском вилајету постављен је место пуковника Лудвига Гојгинра ђенералштабни потпуковник Август Урбански.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

§§ У Берлину ће се од 7. до 11. октобра одржати међународни ...... конгрес.

(*) У Риму је .... савет, да који се ...... да је ...... Абруци. .... савета .... Војвода од Абруца .... „Краљица Јелена" ......

§ У Бразилу ће 1910. год. .... да изграде огромну кулу, која ће бити висока четири стотине метара, дакле за сто метара виша од Ајфелове куле у Паризу. Трошкови за ту највишу кулу на свету .... милиона долара.

§§ У Кину .... Хавард ......

?? .... Бевли на пут у Италију, где ће посетити министра ...... и Тито ......

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевака
— Превод с француског —

XXXI
Бездан Анџија

Мага синову рођењења.

— Зар ви не долазите сваке године у Тиволи? Зар сад није доба када ви у својој вили проводите по неколико недеља?

— Тако је, сестром је тако. Твоје пророчанство у старији је само пажљиво посматрање, рече подругљиво пава. Али ти које знаш стварн које су другима непознате...

— Научивши сам своју бавку, и то је све...

— Где то? У Египту?..

— Не, у Шпанији.

— У Шпанији! узвикну потмуло Борџија. Ти си живела у Шпанији?

— Да.. Али, одговори старица са необичном равнодушношћу мојој умери немилосердна узбуђења вањско, нарочито у Италији, у Тиволију сам стекло своје знање... Ја познајем све биље, умем да исадим из њих сокове које неће и која убијају, која задају смрт и која буде љубав...

— Љубав!..

— Љубав, смрт то су две ствари равне једна другој, и ужасне су једна као и друга...

— Како говориш са горчином.

— Зато што сам много прежила...

— А сад?

— Наскоро ће престати и моје патње...

— Чудна жено!.. Реци ми зашто си толико изучавала биље!.. Каква те је мисао, каква намера руководила да се одаш тим пословима?..

— Једна мисао која ме је досада одржавала у животу: освета!

Папа осет задрхта. Он поче да назире у Маги нешто ужасно биће и да осећа да је то тајна о којој је она говорила везана за његову судбину. Али он брзо одмахну главом.

— Маго, продужи он, сећаш ли се обећања које си ми дала у Риму? Требало је да ми начиниш један напитак који је моћан да пробуди љубав према мени код жене коју га будем дао... Ти си крајем месеца дана рока... Али можда си досад већ успела...

— Напитак је готов, одговори старица не мичући се.

Бела је незгодно намештала. А оно што је скидала био је ужасан. Она је била одлучила и смислила смрт Родрига Борџије, свога љубавника, оца њене деце, после раде кога је патила толико година... У тренутку кад Борџија буде попио на Мализку ...... она ће јурнути на њега и једним силним ударом турнуће га у провалију на којој њеној .... је једна ....

Да.. Хтела је да стоји пред њега, као дух освете, као приказ смрти, хтела је да му баци у лице своје име, име Розе Ванозе и да види како ће престрављени Борџија обарати косом.

То је мислила Роза. И да би добила времена, да би нашла сињене речи које су јој биле потребне, она рече полако, са великом радости лажном:

— Напитак је готов... Па ћете се лакше вратити у Рим?

— У Рим? Зашто? упита папа значајно.

— Ви сте ми рекли да је напитак намењен некој младој девојци коју сте видели, чији је лик нарадио ....

— Да... Али, рече папа, папа, није ми потребно да зато идем у Рим. Девојче је овде.

Тешко је описати ужас, превреност и очајање које обузе на мах старицу кад она да јој је ....

Али је лако владала собом, ... Сва њена мржња, све што је имала јакога у себи беше се .... да .... Розиту из руку овога чудовишта ....

Само што се нагло диже и стаде пред Борџију... Цело јој је тело дрхтало, налазило се у .... којa је морала учинити да се не издаје; чим су јој биле разрогачене и бацале су погледе .... као у дивље животиње које су спреме младунце.

Борџија такође скочи и доваша руком бакљак свога мача.

— Хеј краму ли, шта ти је ста ра будало?..

Мага је имала снаге и прибрала се да изговори неколико речи да би умирила папу:

— Не обраћајте пажње на .... прођи ће то... не бојте се...

Објашњење је било тако природно кад све .... старице, да Борџија остаде мало и одре потпуно умирен и чекаше мирно да добије напитак ради кога је дошао. Он сачека стрпљиво док прође.

Роза мишљаше:

— Ако убијем Родрига, Розита ће бити сумњив пропасти. Она је у рукама Цезаровим и Лукрецијиним... То је сигурно. Лукреција је демонски дух... Она зна да је Родриго овде... Сатаве се свега, ако види да се он не враћа... Да, ако убијем Родрига, Розита ће пропасти...

Ове су мисли .... мужа као ...... небо.

(наставиће се)

[illegible] на Крф, [illegible] врату [illegible] у Мастиx.

(?) Пруска [illegible] је [illegible] утакмице.

[illegible] Па [illegible] изборима у Португалији [illegible] регенераторе и прогресисте. [illegible] избора у Лисабону су [illegible] била [illegible] избора.

[illegible] У Мугланит су четири Лапона [illegible]

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Зашто?

Београђанима пада у очи, да се приликом ове кризе поједине политичке личности по[illegible] више по неколико пута увастопце на консултовање, па да се после ипак не зна тачно шта су ти људи саветовали.

Распитали смо се за узрок овоме, па смо дознали да то долази отуда, што су Ђутани приликом ових позивања на консултовање [illegible] стереотипну форму: како треба мало [illegible] говорити, јер и т. д. да су људи услед тога говорили обичним тоном те се није могло разумети шта ко каже.

Г. г. Ђутани не би требало да смећу с ума ову своју дужност јер, као што се види, то може бити од великих последица. Да нису заборавили ту тачку своје дужности, данас би криза била већ решена.

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензациони политичко-друштвени роман

од Бранила Фадакова

Пред железничком станицом била се искупила велика множина света; и ако је оаује од после подне земљиште око железничке станице направила правим блатним језером. Олуја се стишала, а ситна киша која је падала није чинила пријатним бављење по улицама, које су с обе стране били поселе војници и жандарми. Кад се Милан с леве стране свога сина појавио на улици, није се чуо ни један једини узвик „Живео". С леденом хладноћом гледало је београдско становништво свог бившег краља [illegible] ово улази у Београд. [illegible] то је Милан посл[illegible] [illegible] сумрак и питао се, [illegible] значи ова злосрећна [illegible] Он је [illegible] још исте вечери: влада је грану мучу имала док је спречила, да одступели краљ не буде дочекан камењем.

II

Даринка је немирно провела ноћ. Доживљаји последњег дана као и необична околина сиромашног сељачког хана у савамалском кварту Београда, у који је одсела с обзиром на своју незнатну готовину, јасно су показивали младој девојци тежину и опасност задатка, који је себи ставила. Слеверовитно незнатним средствима сама је похитала у Београд, кад јој је јављено о болести њеног оца, те да му, клечећи пред младим краљем, однесе ослобођење и слободу. Ништа није помагало што су сви, који су јој добро мислили, хтели да увере Даринку о лудости њене намере и да јој опишу опасности, којима ће се изложити сама без заштите у туђој вароши. Не бринући о свима опоменама, кренула се на пут та млада девојка, последњи изданак једног старог српског племена, које је у многим борбама Срpства против Османлија показало право чудо јунаштва. Њени су преци били у пливине погавнике, раме уз раме борили су се с Карађорђем и Обреновићима за слободу Србије [illegible] јер ипак док су они напипали пута до кнежевска и краљевска достојанства, дегенерисали су се Масковићи, као и још по које војводско племе, које је Карађорђу и Обреновићу помогло основати кнежевину Србију. Како су будо [illegible] судбине: слаба девојка, последњи изданак Марковића ве јуначка колена, па упућена на добро срце доброчинитеља људи! Где су углед и богаство, снага и [illegible] овог храброг дома, о коме српска историја на сваком листу прича? Све је развејано као што ветар развеје плеву — изглединке и наследства једи боле[illegible]

сан, пре времена остарели човек, једна нежна девојчица... то је остатак, завршетак тих генерација. Додуше, прах си био, прах ћеш и остати, не само ти, индивидуо по себи, но и цело људско племе; могу столећа поред појединих поносних племена прохујати без икакве трага, али ће доћи дан, када ће и најпоноситији пасти у прах, кад ће његово име бити заборављено из свести живих.

Овакве и њима сличне мисли укрштале су се у мозгу Даринину, последњој из једног великог племена. Отворила је прозор с приличио замаганом окнима, да би пустила свеж ваздух у загушљиву приземну сиоску собицу, у којој је становала у сељачком хану у савамалском кварту. После јучерашње непогоде дошло је дивно јутро, без иједног облачка небо се пазнело а са Саве пирио је мирисаве ветрић преко савамалског кварта, најстаријег дела Београда, који је раније због свог повољног положаја на самој обали Саве имао у својим рукама сву трговину Србије а међу своје становнике бројао најбогатије трговце београдске. Према томе је у тесним уличицама са вамалским од рана јутра до мрака мрака владао по живот опасна изнала а из великим басамацима, широким за шест кућних спратова високим степеницама, које су Савамалу повезале с осталим Београдом, био је оживао исти живот и тишма као и на чувеном међународном мосту, који из Галате води у Стамбул.

ПАРАСТОС

Као [illegible] и [illegible] Дама [illegible] Савића [illegible] на [illegible] у храм Свете Натлије, давали годишњи парастос преминулим члановима, добротворима и утемељачима овог друштва, и то добротворима: Милоша Терзибашића, Антонија Марића, Милану Марићу, Милана Крстића, Пиноли Протића, Никола Крсмановићу, Сави Стојадиновића, Доминик Стаменковића, Јелени Марјановића, Катарини Пејчића, Јелисавета Михаиловића, Ђаја Саватића, Стојанки Бараталовића и утемељачима:

Др. Јовану Димитријевићу, Зорки Гавриловића, Јовану Ристићу, Јови Милојевића, Др. Владан Ђор[illegible]ђевићу, Сави Ђорђевићу, Сави Стојановића, Љубици Јовановићу, Јовиту Јовановићу, Јосифу Винторовићу, Марији Чукића, Годилишким Бреки Лавгубића, Мару Лазаревићу, [illegible] Лазаревића, Љубици Душићевој, Милораду Пејовићу, Ђорђу Чукићу, Љубици Трифуновића, Мари Мутавџића, Марији Јовановића, Ђорђу Павловићу, Катарини Карастојановића, Пантелију Јовановићу, Марији Милојевића, Пери Јовановићу, Мики Бабачевићу, [illegible] Радовановића, Ани Божидаровића, Луки Симоновића, Мили Гостића, Антонију Марковићу, Милану Гајевићу, Катарини Јефремовића, Милошу Стефановићу, Љубици Петковића, Христини Лучића, Јулијани Стојановића, Љубици Вуковића, Марији Обрадовића, Марији Милановића, Филипу и Јелени Илићевић, Димитрију Ђорђевићу, Милану Прављевићу, Стојану Живановићу, Пери и Вели Беји, Наталији Марјановића, Љубици Антића, Владимиру Васићу, Анђи Радовановића, Љубици К. Атанасовића, Персиди Пешића, Јелени Т. Марковића, Марији К. Пешовића, Вери Сикиревића, Јелисавети Гавриловића, Христини Јовановића, Милошу и Рајици Пешовић, Марији К. Селаковић и Јелисавети Јовановића, Милошу Стојановићу и Сави Мијајловићу.

Извештавају се о овоме продавци и пријатељи свих добрих покојника [illegible] [illegible] парастосу.

Управа

„У ОСМАНЕ"

Цвет развија
Бадем, шљива и крушка...
Лукав камија...
Зелен када цвету с' пада,
Па се нија...
Све се крађе ју пролеће.
Све [illegible]
[illegible]
И ја, дико, с кога нико,
Свет ми сија,
И већ снилам, да распитам
Која ј' мија?
Па сам своју кад одвоју,
Што остане
Те узећу, баш на срећу —
„У османе!"

Милорад Петровић

из „Сељанчица"

РАЗЛИЧНОСТИ

Патуљци

Један из познатих дана распрострањена [illegible] статистичка прегледа патуљака по земљи, и [illegible]

ЗНИЧУЉЕ

Мудролије

да се добра чест [illegible] [illegible] може убројати у патуљке. У старо су доба [illegible] патуљке, [illegible] старе римске [illegible] Тада су [illegible] [illegible] патуљке, не [illegible] што су патуљци били [illegible] Зато [illegible] да су патуљци [illegible] је [illegible]

Ако је кремс брзо, нико не [illegible] коњ без ногу! — вели Бедуин.

И калиф је човек, а ако није — горе за њега! — вели Арабљанин.

И од мале пилетине остаје белег.

Само добар човек носи срце у очима.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брачино позориште

Вечерас, у петак, одлична програма:

Жабица (комо. Први пут)

Шта је — Ту је. (Спортовима [illegible]) Велики број лутка, солосина и птица; најновије [illegible] продукције и одличне музике [illegible], све је то у вечерашњем програму, који најтоплије препоручујемо сласима. У програму је интересантна „састав новог кабинета". —

Артиљерија Рустикона, инструменталиста за нови оркестар, пријављене се код Брачке за која дан.

Помња заинтересованима

Пуномоћије, које сам издао Павлу Радивојевићу [illegible] [illegible] ћемо признати [illegible] [illegible] новити и све исплате, које он за рачун вирме учини, не ће бити признате.

28. марта 1908.

Београд.

Никола Р. Атанасијевић.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

БОЈА ЗА ЈАЈА

добила је и продаје најефтиније

ТРГОВИНА БОЈА

Благоја Ст. Димића

Београд — Теразије

Телефон бр. 202

145.7—10.

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

РОМАН

од Ф. ШПИЛХАГЕНА

Мало дана од времена када је старa Бауман са једним [illegible] у [illegible] [illegible] на тешку болешћу.

Мелита и Олдембург [illegible] [illegible] већ било [illegible] и време [illegible] [illegible] ћаве [illegible] [illegible] и добре воље.

Она на њихову [illegible] и оне прађење времену.

Приликом тако [illegible] са обе стране Чешу, а Мелита сад [illegible] Косенбеју шта жели.

Метните по једну руку на Чешину главу, а другу руку дајте мени! рече Косенбеја врло [illegible] гласом.

Барон Олдембург и Мелита учинише по њеној жељи. Олдембургу задрхта рука кад се дотакао нежних и грозних [illegible] Чешиних. —

Олдембург је био јако узбуђен. Мелита је једва уздржавала сузе у својим лепим очима.

Звучало ми се да многих [illegible] ћете напуштати Чешу! прошапта Косенбеја испрекиданим [illegible] [illegible] ће мала покорити.

Заклињем се! рече Олдембург [illegible] је Мелита само задрхтала [illegible] и [illegible] јој [illegible] на уснама.

Тако [illegible] добра судба [illegible], [illegible] Чешу [illegible] [illegible] Косенбеја [illegible] [illegible] да је [illegible] [illegible]

Оставите ме сад на само са овим старим човеком и Чешом, а ви се удаљите; додаде још рече Косенбеја [illegible] правом путу, а Олдембург и Мелита се [illegible] [illegible] у Бауманову собу је сад [illegible] у [illegible] времену.

Учините јој по вољи! рече Гаустав.

Олдембург није само [illegible] да се уздржава. Он додаде Мелитину руку и пољуби је на себе.

Сад [illegible] [illegible] [illegible] а [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]

Доведите у „првом сату" Олдембург се [illegible] [illegible] на [illegible], и Мелита му прође [illegible] стране и посади своју руку на његова раме.

Алкаберте!

Он је погледа.

Јо ли, ти небојш [illegible]?

Ако ли не желиш — не!

И та [illegible] [illegible] ће мени у душу и души [illegible] јасне! да [illegible] [illegible] стојање?

Олдембург не рече ни речи.

Алкаберте?

Он је погледа.

Реци ми!

Хоћу!

Дај ми руку!

Лајем ти чашу речи — прошапта Олдембург и [illegible] [illegible] и стала је [illegible] [illegible] и [illegible]

Затим се обоје [illegible] на [illegible], [illegible] од [illegible], и — [illegible]. Погледата је Олдембург [illegible] — [illegible] је била [illegible] [illegible] у [illegible].

Зовнуд са [illegible] [illegible].

То је био доктор Балтазар.

Олдембург рече управо [illegible] не господину шта се збило и због чега су га позвали, док је Балтазар прешао руком кад витре.

Хм! хм! рече веренима доктор. — [illegible] [illegible], [illegible] сада је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] у овом [illegible] времену! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — Где је да [illegible] [illegible]? Је ли [illegible] [illegible]! хм!

Мелита и Олдембург [illegible] [illegible] Косенбеја, [illegible] [illegible] [illegible] се [illegible] [illegible] и стари Бауман [illegible] Чешу за руку.

Лакше је! рече Бауман доктору. Дошао је као је [illegible]!

Мелита погледа Чешу и [illegible] [illegible]

Хм! хм! рече доктор Балтазар; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! Хм! хм! молајте [illegible]! [illegible] [illegible]!

ТРИДЕСЕТ ПРВА ГЛАВА

Два [illegible] [illegible] [illegible] Бауманови [illegible] [illegible] [illegible] од Персова [illegible] добио гроб и у [illegible] гробу [illegible] почива Косенбеја после мучног века живота.

После неколико дана положена је на гроб прва плоча [illegible] на којој је урезано било крупним словима име Косенбеја.

Неколико дана прошло је од тога доба.

Све се било вратило у време је било толико лепо да је [illegible] било [illegible]. Мелита [illegible] Јулијом и Чешом [illegible] гроба Косенбејиног.

Мелита је водила Чешу за руку и [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] Јулијом [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Чешу [illegible] [illegible] и [illegible].

Кад само буде [illegible] свет, Чешо, онда ћемо се ја и ти [illegible]. Он [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] Јулијом [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Чешу.

(наставиће се)

Увек свежег *Теј-Бутера* и за мешања.

1 врећа 5 к. *Бело Брашно* дин. 1·95 врло економично и врло добро за развијање и месење теста.

Сушеног српског воћа као шљиве и исто сушене воће грожђе, Бербнијо зелене врло меке. Жилијева за супу. Сушених печурака. Сушених шљива питомих, као и у тегламa од 5 к. дин. 3·90. Сухе молраће, свињска и т. д.

Чисто вод гаранцијом природна вина

1. литар Српска Бордо одлично влажетси дин. 0·75.

1 литар бело Левачко вино износи одлично дин. 0·75.

Стара црна и бела рајна француска вина 1 боца дин. 1·10.

Препоручује радња

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Дворског лиферанта Београд (Теразије) — Телефон бр. 48.

Г.г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље се одмах по наруџби.

127 3—

Ница

Најукуснија француска мешавина за јело

Нова партија

Литар 2·40 динара.

Дрогерија „ГУСЛАР“

Молерова ул. бр. 6.

141,10—10

ВИНОГРАД врло јефтин на најлепшем месту на Топчидерском Брду, са водом из водовода у непосредној близини. Засађен са много воће, београдског вина, четвртина, ограђен млада ограда, Доле... од Царске Ћуприје на 4—5 минута, а колима и са Топчидерског Брда засебан пут. Величина 3,800 кв. метара. Услови врло повољни.

Упитати уредништво.

146,8—10

ИЗДАЈЕ СЕ засебна кућа под кирију теса или одељено послена Карађорђева улица бр. 27, са једним стално намештеном ... једном собом и једном малим станом, ... купатилом.

Каква је добра меци ... дом се говор о ... радикална странка? Кад сам ... [illegible]

НОВА МЕХАНА на врло живом и добром месту издаје се одмах под кирију. Упитати Симеону Здравку преко пута хотела „Славија“ Врачар.

147,6—10

Чиновничкој Задрузи потребно је за њене чиновнике 4 до 5 хиљада кубних метара дрва према имању и то: букових или церових, или граничних или грабових.

Ради свакаког сваку услова и утврђених погодбе о добављању треба се неосредно обратити Задрузи усмено или писмено.

153,1—3

Београдска Банка

1 сорат „ХАЈДУК ВЕЉКО“

Плаћа највишу цену по уговору

143,3—3

КОНАЧНА РАСПРОДАЈА

у мануфактурној радњи код

Урошевића и Коена

Кнез Михаилова 33

трајаће само

ДО 1. МАЈА ОВ. ГОД.

Упозоравамо свакога да се користи овом распродајом која није обична реклама већ коначно напуштање детаљне радње.

Цене су невероватно ниске.

124,26—26

У МОЈИМ КУЋАМА: Цар Уроша и Вајкова улица, има одмах за издавање под кирију врло удобних станова за веће и мање породице.

Цена је врло јефтина.

За услове обратити се послужитељу *Милану Поповићу* трговцу или настојнику куће.

Миодраг Поповић
фирма Миловановић и Поповић.

128,10—10

УЖАС!!!

Цела Србија брине и деца целе Србије ударила у ПЛАЧ рачунајући да ће услед неуговорног стања за врбицу остати без нових хаљиница.

НЕ ПЛАЧИТЕ ДЕЦО

Док су живи ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ неће вас оставити без нових хаљиница и ако још уговор није закључен дефинитивно.

ЧУЈМО (за децу)

Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 100.000 хаљиница.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 90.000 иберцигера.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 150.000 пари одела.
Ми ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ добили смо 500.000 панталона.

Пожурите децо, људи, жене, да купите јевтиње робе и то само код ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋА.
За девојчице и женске даме данас смо добили

150.000 Палето-а пролетњих

Ми опет, ми и опет ми, и 100.000 пута ми и зло да пишемо ми и још горе што смо ми

Талви и Мандиловић

Оглас важи за целу Србију да сву робу шаљемо уз доплату а коме се што не допада примамо натраг.

130 После Ускрса сваки купац добија по ЈЕДНО ЈАГЊЕ 8—15

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас за сваке суботе чувени Албанезов масни купус са пастрмом и прасом.

Нарочита посебна спрема за за кразанце.

За време поста увек посна јела и риба

Ове године сељо сам 30 хиљада винограма грожђа турског и смедеревског правог квалитета.

Обраћам пажњу поштованих доброг вина ради увере.

Цене вину за кућу знатно снижене

ХОТЕЛ „МОСКВА“

Точи минхенско црно пиво

„ШПАТЕН“

Свако вече концертира капела.

144,3—12

ГАЛАНТЕРИСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА

Косте Николића и Друга

БЕОГРАД

Добила је

0—

ПАРИСКИХ МИДЕРА

Најсавршенијих и најмодернијих фасона, са правом фишбајном, без штетних последица за здравље, из најбоље светске фабрике с . . знаком **P. D.** у разним квалитетима.

NB. Скрећемо пажњу муштеријама да се мидери из ове фабрике могу добити само у нашој радњи.

„Апотека код Цара Душана“

ПРЕКО ПУТА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

Dr. Јов. Ђурића

Израђује и препоручује **Сирофан**, које потпуно замењује **Сиролин** одлично средство код инфлуенце, оболења органа за дисање, кашља, назеба — и свих болести, где се прописује Сиролин у већој употреби.

Одобрен по мишљењу Санитетског Савета и решењу господина Министра Унутрашњих дела.

Може се добити у свим апотекама и дрогеријама.

134 **Цена 1 боца 3·50 дин.** 6—20

ШПЕДИЦИОНИ И РЕКЛАМАЦИОНИ БИРО

Пере М. Јанковића

управника Београдске Царинарнице у пензији

Београд Сава — Карађорђева ул. бр. 21.

Телефон бр. 516.

Врши спедиционе експедиције робе, код овд. царинарнице;

Прима се заступништва по свима царинским споровима код царинских власти и Државног Савета;

Даје информације о свима пословима по царинској струци;

Прима у државно смештање, неоцарињену увозну робу у палилу најукреније лозарине; и

Предузима своје комитенте на подлози смест све и увоз робе.

Услуга брза и тачна. — Награда умерена.

139,5—10

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одавде и из унутрашњости „А“ своје огромно слагалиште кишобрана у највећем избору: 1

20.000 комада готових свиленa мушки кишобран и дечјих у свима квалитетима и у ...

... кишобрана и од разних свилних ... повучених, повучене и често свилене. Цене су од 50 пр. дин. па за ... и **стране су утврђене.** Цене су остале исте као и пре три године, и ако је роба ове врсте и прибор из Америке поскупео са 30 од сто, не узимајући у обзир садашњу царину и трошкове.

Трговцима који купују на ... дајем 5 од сто кала ...

Примам све врсте оправке, а на америчке кишобране из моје фабрике оправљам сатове оправке у моме ...

Агенција на моје фабрике огледају се искључиво у мојој фабрици која се налази у улици Бана Чарапића бр. 13, на горњем страну код кафане код „Златног Анђела.“

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ АМРЕЛА

18—

Повлашћена фабрика Сита, Решета и израда од жица

Глише Јосиповића

У БЕОГРАДУ

Израђује Бодљикаву Жицу и продаје утврђеном ценом.

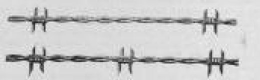

Плетену жицу за живинарнике израђује и продаје 30 од сто јефтиније од бечких скоцима.

Решета — Furgiter — за дрвене има у свима сортама нарочито на које нарочито скреће пажњу предузимачима железница и вршилских предузећа.

2—10

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16, за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32, дин. за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Слов. уредништво налази се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник Јован Лебић.

„Задужне Радничке“ Штампарија Гавр. Делодовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 29. МАРТА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 86. | Телефон 821.

ОНАЈ

Док су они по Скупштини тепали але: снађали се, носили се па народ и потукли, *Онај* је чучао на својој столици и по малко дремао. Устане само мало да се прихвати — а прихваћао се почесто — па онда опет чучне на своје место да продужи дремање.

Ели, дрема *Онај* тако из дана у дан, док једног дана не упаде овај други па га стаде дрмусати.

— Шта је? запита *Онај* онако буновно.

— Криза!

— Криза? Каква криза?

— Није овај, криза него криза.

— А што криза?

— Па, овај не може више да владамо. Образовали овај опструкцију.

— Ко? Шта?

— Па овај, они, објашњаваше опструкцију.

Онај протрља очи, зену два три пута па зашто се мало прихвати кољеном, поче да се вајка:

— Е баш не можеш да данеш душом. Тамен да кажеш Боже помози, а оно нека несрећа. Од куд сад то опструкција?

— Па јес' што овај, кажете, не можеш да се наодмориш. И ја, ето, немам ова[illegible] Секирају ме.

— Па од куд сад то није дануло?

— Па није овај, одједанпут. Јест, што кажеш одједанпут, ама није онако, одједанпут, него овако што каже Церовић спонтано.

— Па мако да ја о томе нисам ништа знао.

— Е, то јесте, што кажете, нисте знао. Спавали сте.

— Ех, спавао! Од куд сам спавао! Сео сам да се мало наморим, па сам мало закуњао.

— *Јес'* што кажете куњали сте, нисте спавали.

— Па шта сад да се ради?

— Јес' шта сад да радимо? Они кажеду да неће више сас нас. А ми опет кажемо да не може овај брез нас. Па сад овај, како ви кажете.

— Шта мислите да треба да радим?

— *Јес'* што кажете, шта ја мислим. Ја мислим да ви сад што кажете треба нешто да урадите, јер они овај кажеду да више неће сас нас а ми овај, кажемо, да не може брез нас.

— Па шта ћемо сад?

— Јес' што кажете; шта ћемо? Мораћемо да, овај, распустимо Скупштину.

— Зар опет?

— Опет, што кажете.

— Ама зар нема другог излаза.

— Има што кажете наводно, ама неће да може да пређемо опструкција.

— Ваљада ће да попусте.

— Неће: неће овај да може.

— Да их запитам?

— Па може, овај може да ги питамо.

И *Онај* на поче редом призивати и испитивати. Људи му говораху шта ко мисли, а они су мислили једно исто: да се од фузионаша неће [illegible] не може ни да се наводно [illegible] избора мора поверити једној коалиционој влади. *Онај* их је бајаги слушао пажљиво, али, чим би који отишао, *Он* није имао појма шта му је ко од њих рекао јер *Он*, док је слушао једног, заборавио је шта му је рекао онај други. То се испочетка није тако ни примећивало, али кад *Онај* поче једне исте људе призивати по два три пута дневно, па им постављати једна иста питања, тада они тек видеше да *Онај* пита само онако, колико да се форма испуни и да чим постави питање одмах и задрема. Ово понашање, достојно сваке шерет будале увидели су после другог или трећег одласка сви који су позивани, само није уочио шеф самосталаца. Он сиромах сматраше да се од њега у истини тражи неко мишљење и савет, па се упео из петних жила да ситуацију објасни и разложи. Али је зато и страдао [illegible]. А ово мако:

Позове га *Онај* себи па га запита шта је и како је.

Он му јасно објасни решење опште[illegible] опозиционих група којом се ступа у опозицију [illegible] решење: кад је онемогућен сваки рад у Скупштини и да сада не остаје ништа друго, него да се иде на нове изборе. Но, да би бар идућа Скупштина могла радити, избори морају бити слободни а биће слободни само онда ако их не праве фузионаши него једно коалиционо министарство. Краљ дакле треба да образује једно коалиционо министарство.

Онај му заблагодари на савету и отпусти га. То је било пре подне. После подне добе шеф самосталаца и опет позив да иде на консултовање. Диже се он па оде *Ономе* и *Онај* га дочека питањем: да ли би опозиција била вољна да ради са једним фузионашким кабинетом у коме не би било Пашића? Шеф самосталаца одговори да сад није више реч о Пашићу, но о фузионашима и да опозиција не верује ни једноме од њих. *Онај* се као мало замисли, бајаги размишља о ситуацији, рече шефу самосталаца „хвала" па га отпусти.

Оно се диже у Гранд Хотел, на партију клабијаша и тамо седе за сто, да поигра мелиот а жандарм са позивом од *Онога*.

— Зар опет?! зачуди се он али оде. Кад тамо, а *Онај* чучи на својој столици, окреће палце око палца па куња и као нешто мисли. Кад шеф уђе, он подиже главу па га гласом, као да је промашио Бог зна шта замислио, запита:

— А реци те, би ли опозиција пристала на један кабинет Андре Николића, са умереним фузионашима па да не мора распуштати Скупштину?

Шефа самосталаца подузе [illegible]

— Па молим Вас ја... онај... — поче завршивати [illegible] Пашић па онда се прибра и одреза: да је свака комбинација о раду за фузионашима искључена.

Онај опет спусти главу, стаде обртати један палац око десног, завали се шефу и отпусти га. Шеф изиђе, [illegible] три пута па дође [illegible] вечеру. Те је ноћи, кажу, имао ужасне снове. Као стоји му нека справа на главу, па клуца, клуца, клуца и све помиње Пашића и фузионаше. Да је дуже потрајала ноћ [illegible] би политику за вечита времена.

Сутра дан тамо устао и сео да попије кафу, кад овај опет с позивом.

— Ама зар опет! згрозу се он.

— Опет.

Диже се он па опет *Ономе*. А *Онај* чучи исто као јуче, дрема и као нешто мисли.

— А ви сте! Звао сам вас да вас питам да ли би опозиција пристала на кабинет г. Стојана Протића.

Шефа самосталаца патрецну нешто у мозгу, као да га неко убо ножем. Изрогачио очи на *Онога* а *Онај* га гледа бајашним погледом и с осмејом на лицу, [illegible] му шеф самосталаца [illegible] пред њега и облије му руку сузама разочарања.

А шеф само блене. Пукао би али све; викнуо би му да иде у, знате већ где, а весне[illegible] јер га може неко чути. Не остаде му дакле ништа друго, него да се колико толико умири и да учтиво али одрешито опомене *Онога* да је Стојан Протић то што и Андра Николић, Андра Николић што и Никола Пашић а Пашић као и остали фузионаши, по аналогији народне изреке*) о брабоњцима који су као и остала г . . . и да према томе не може бити речи о иком раду са фузионашима.

Онај и опет спусти главу, *замисли се па га отпусти.*

Шеф самосталаца виђе да се упути клубу, бришући зној са чела, проклињући и себе и политику и час кад је у њу ушао.

Тамо је сео у редакцији „Одјека" за један сто, да се мало одмори и да прича својим о беди која га је снашла, а жандарм и опет са позивом.

У редакцији „Одјека" настаде лом. Шеф самосталаца [illegible] као [illegible] па ни да мрдне. Полиаху га водом, трљаху га сирћетом, мећаху му под нос неке шпенице [illegible] једва вратише душу. У стаде он али неће да иде *Онаме*, неће човек па то ти је. Једва на једвите јаде наговорише га и он пристаде, али под условом да иде у фијакеру и да га прате двојица за сваку [illegible] да би му се што десило.

И отишао је. Шта је тамо било ми нисмо знали, јер је шеф самосталаца изашао из собе *Онога* као Отело из собе Дездемоне [illegible] у пијаћој [illegible].

А *Онај* чучи и даље на својој столици, окреће леви палац око десног и дрема. Пашић пак раздестео се па тражи за свој нови кабинет министра полиције који ће му награђивати 120 посланика.

г-1

*) [illegible]

СТРАНА ПОЛИТИКА

Бугарски официри нападачи

(*Нападнути социјалиста — Разјурена [illegible]. — Митинг. — Стручне демонстрације.*)

Два бугарска официра напали су 26. о. м. ручно у граду Софији на улици социјалистичког вођу [illegible] Крсту Станкова и злостављали га. [illegible] против тих официра, те су их [illegible] у главну полицију и тамо их притворили [illegible]. Поред [illegible] полиција [illegible] то га је полиција морала растерати. Али и поред тога [illegible]. За време [illegible] официра [illegible]. Официри су [illegible]. [illegible] протестни митинг, који су [illegible] социјалистичке организације. Они су говорили [illegible] против демонстраната, [illegible]. [illegible] О [illegible].

СИТУАЦИЈА

Баксем решење

Као обележје свога баксем [illegible] лицу, која је са увек ружно знамење. Јуче је полиција престоничког диктатора Мике Вашића узабранила и „Правду" и „Одјек" и „Мали Журнал."

По томе се већ види какав нам се режим спрема после овога искомедијаног решења кризе.

Цела ова узурпна с кризом и с „консултовањем" постала је са свим прозирна као да је рендгеновим зрацима обасјана.

Србија је била богата од увек смицалицама и подвалама, у томе је она још богатија но и у самим рудницима, који су постали вечни извор богатства за све фузионашке фузионаше, те јој ни ова најновија смицалица неће бити ни претешка ни смртоносна. Али јој је зато и схватљива, разумљива, па према томе и банална и одвратна. Србија ће је просто примити к знању и према томе ће се равнати. Она ће и то преживети, али се неће она због ње покајати, јер ће другом на нос искапати.

Петак

Спремљено и удешено још раније решење ове театралне „кризе", које објављено би о јуче из једног неома офиц[illegible] разлога. Јуче је био петак, а ми не волимо ништа у петак да предузимамо па ни ти пак радимо. То су се [illegible] суревери и модерни [illegible] којима се Србија [illegible] падом покосити може.

Од сад ће свако [illegible] Србије питати [illegible] „ћало петка", [illegible] „Вартоломеја", [illegible] „Огњена Марија" те да зна да ли ће се [illegible] државна посао свршити или ћемо причекати да прођу [illegible] иначе смо много ближе људи, само су нам нешто [illegible] баксуз.

Пошто је данас [illegible] субота, а она није Лазарева [illegible] те је у [illegible] Цвети, то ћемо [illegible] решење.

Да се Власи не сете

Ма да је већ цео Београд знао јуче да ће фузионаши остати на влади да врше неме „изборе", и ма да смо сви дознали да је та одлука донесена још чим је *Онима* уцета у буџет, ипак су јуче у 4 ч. по подне звали у Конак г. Љубу Стојановића шефа самосталаца. И ако су му неки други саветовали да не иде [illegible] и да не допусти да се и даље тера шега и изиграва комедија са једним [illegible] важним питањем земаљским, ипак је г. Стојановић отишао, да чује и по трећи пут предлог о томе: да се престане на једном кабинет из т. зв. неће, па да се томе кабинету да двонедељна, а већ после видећемо.

Наравно, да је г. Стојановић у име целокупне опозиције одбио тај предлог.

У осталом он је и ушао г. Стојановићу само због тога да би се могло рећи: е браће, исцрпели смо сва средства, и док с једне стране „они" [illegible] на што не пристају, с друге стране „она" не само не [illegible] пристају као матора девојка, него нам, брате, и сви искусни и непристрасни људи као што су Живан, Генчић, Андра Ђорђевић и т. п. кажу да треба фузионаше задржати. Нема ништа без Пашића. Али бар ово нешто од тога.

Састав кабинета

Јуче цело после подне држала се нека конференција фу-

звонања у министарству иностраних дела, из којој се састављала листа новог кабинета. Лондања се дуго и мо ти све није ушао у комбинацију. Помињало се спочетка име Веде Узуновића и Мите Маџића, јер то Пашић уме да намести тако да свој обичају, а каоже само пей, кога је он умарео царгало. Али сви остали омиљаселе мре и остају с надом у игру, па то њихову ревност и покорност још војника.

Службено саопштење

Из Пресбироа смо добили ово саопштење: „Његово Величанство Краљ стоји састав кабинета поверио Пашићу. Кад је Пашић то саопштио својим колегама, министри унутрашњих дела, грађевина и војни изјавили су да не могу више остати у кабинету и да своје портфеље стављају на расположење. Место министра војног понуђено је ђенералу Степану Степановићу, команданту дунавске дивизијске области, а остала два места нису попуњена, но ће се помишљати за министра унутрашњих дела Светислав Милосављевић.“

Српске земље

Администратор патријаршије

Изашао је указ, којим се за администратора карловачке патријаршије поставља будимски владика Лукијан Богдановић, који има предузети све мере да још овај српски народно црквени сабор изабере новог патријарха. У исто мах је владика Лукијан добио титулу правог тајног саветника.

„ЛАПОВСКА РУЖА“

Сензационни политичко-друштвени роман

од Брезинца Сидакова

Пред железничком станицом била се искупила велика множина света; и ако је овујаоде после подне земљаните око железничке станице направила правим блатним језером. Овуја се сташала и ситна киша која је падала није чинила пријатним бављење по улицама, које су с обе стране биле поседнуте војницима и жандармима. Кад се Милан с оне стране свога села појавио на улици, није се чуо ни један једини узвик „Живео“. С леденом хладнокрвношћу гледало је београдско становништво свог бившег краља како поново улази у Београд. Забринуто је Милан погледао [illegible] сумњив и питао се, мирноћа“? Он је то сазнао још исте вечери: влада је грдну муку имала док је спречила, да одступили краљ не буде дочекан камењем.

II

Даринка је немирно провела ноћ. Доживљаји последњег дана као и необична околина сиромашног сељачког хана у савамалском кварту Београда, у који је одсела с обзиром на своју незнатну готовину, јасно су показивали младој девојци тежину и опасност задатка, који је себи ставила. Снабдевена незнатним средствима сама је похитала у Београд, кад јој је јављено о болести њена оца, те да му, клечећи пред младим краљем, однесе ослобођење и слободу. Ништа није помогло што су сви, који су јој добро мислили, хтели да увере Даринку о лудости њене намере и да јој опишу опасности, којима ће се изложити сама без заштите у туђој вароши. Не брињући о свима опоменама, крену се на пут та млада девојка, последњи изданак једног старог српског племена, које је у многим борбама Срба против Османлија показало право чудо јунаштва. Њени су преци били у [illegible] њим и Обреновићима за ослобођење Србије испод турског јарма, али док су они нашли пута до кнежевска и краљевска достојанства, довикивали су се Маскоавићи, као и још по које војводско племе, које је Карађорђу и Обреновићу помогло основати кнежевину Србију. Како су луд[illegible] путеви судбине: слаба девојка, последњи изданак Марковића на јуначка колена, па упућена на добро срце добротворних људи! Где су углед и богатство, снага и [illegible] овог храброг дома, о коме српска историја на свакем листу прича? Све је расејано као што ће тар раније пену — насеобине и насеоство; један болесан, пре времена остарели човек, једна нежна девојчица... то је остатак, завршетак некад славне генерација. Д..., прав си био, прах ћеш и остати, не само ти, индивидуо по себи, но и цело људско племе, могу стојећи покрај појединих вилостиних племена пролијали без икаква трага, али ће доћи дан, кад ће и најпоноснији пасти у прах, кад ће његово име бити избрисано из списка живих.

Овакве и њима сличне мисли укрштале су се у мозгу Даринкину, последњој из једног некада племства. Отворила је прозор с пријатно замагљеним окнима, да би пустила свеж ваздух у загушљиву приземну сиромашну собицу, у којој је становала у сељачком хану у савамалском кварту. После јучерашње непогоде дошло је дивно јутро, без икакве облачка небо се плавило а са Саве пирнуо је мирисни ветрић преко савамалског кварта, најстаријег дела Београда, који је раније због свог повољног положаја на самој обали Саве имао у својим рукама сву трговину Србије а међу своје становнике бројао најбогатије трговце београдске. Према томе је у тесним улицама савамалском од рана јутра до мрака мрака владала по жи[illegible] опасна навала а на дели[illegible] басамацима, широким за шест кућних спратова високим степеницама, које су Савамалу везивале с осталим Београдом, био је онакав исти живот и тишма као и на чувеном међународном мосту, који из Галате води у Стамбул.

Политичке и друштвене

ДРАПЧУЛИЈЕ

Фираун

— *Ономад „М. Журнал“ започиње уводни чланак речима: Српска је будућност у Египту!*

— *Готово има и право: кад су завладала фараунска тела: кад смо у Египту!*

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Глас. Од јутрос се проноси глас, да је вршење нових избора опет поверено Пашићу, и да ће он ради тога реконструисати кабинет, у који ће, да би слобода избора била што јаче обезбеђена, као министар унутрашњих дела ући Стојан Протић. Ко ће све из садашњег кабинета иступити, а ко ће ући, не зна се. Да ли ће се овај глас и обистинити, видећемо, али према свему ономе што се последњих дана догађа, није невероватан.

Трговински уговор. Из Беча јављају, да је немачка аграрна странка држала 27. о. м. поверљиву седницу, о којој је издато ово саопштење: „Немачка аграрна странка држала је данас седницу, на којој се поглавито расправљало о трговинском уговору између Аустро-Угарске и Србије. Пошто је саслушан извештај чланова, који припадају буџетском одбору, једногласно је донета одлука, да се у посланичком дому гласа против примања трговинског уговора са Србијом. Овакво држање немачких аграраца условљено је једино привредним моментима и ни мало није управљено против садашњег министра земљорадње д-ра Ебенхоха.“

Велики војни размештај. Наредбом министра војног од 25 о. м. испремештано је „по потреби службе“ сто виших и нижих официра, по молби 31, а двојица судских капетана разрешени су од досадашњих дужности. Овај распоред има извршити се до 1. маја о. г.

„Правда“ забрањена. Јучерашњи број „Правде“ забранила је управа Београда због уводног чланка налазећи да у њему има увреде за Краља. Из јучерашњег броја пуштено у данашњи, ради читалаца само подлистак „Борџију“ и „Лаповску Ружу“.

Шта то би? У овом општем метежу и забуни због [illegible] се једна веома крупна ствар, незгодна и некоментарисана. Око стотину берлинских трговаца, свакако врло угледних и моћних, кренули су да направе по нашем Истоку екскурзију. На том путу су имали у плану да посете Пешту, Београд, Софију и Цариград. Наравно да им је свуд припремљен леп дочек и указано срдачно гостопримство од њихових сталежа, али ни дотичне владе нису остале стране у тем дочецима.

Само је Београд — нарочито по одобрењу Владе одбио да прими те госте на Берлина и они су из Пеште пропутовали директно за Софију не заустављајући се у Београду.

Зашто се Београд сад први пут грешио о своје гостољубиве традиције? И зашто нарочито према таквој гости, од чијег мишљења у многоме зависи и глас српске трговине па следствено и Србије?

Ми би смо ради чули објашњења ма с које стране, па ћемо се после тога вратити да још енергичније протестујемо.

Пашићев кабинет. Београдски дописник бечке „Нове Сл. Пресе“ сазнаје из поузданих извора, да ће се краљ, и покрај захтева о образовању коалиционог кабинета, решити да вршење нових избора повери кабинету Пашићеву. Кад се знају београдске везе београдског дописника Пресиног, онда је ово његово тврђење врло, врло карактеристично.

Изволски и Маћедонија. Руски листови јављају сви сагласно, да ће министар спољних послова Изволски наредне недеље дати у руској државној думи изјаву о Маћедонији.

Министарска седница. Јуче после подне почела је у министарству спољних послова у 3 часа по подне министарска седница под председништвом Пашићевим, и трајала је до после 5 часова.

Државне касе. Парламентарно одобрење априлске дванаестине буџетске већ је немогуће. До 1. априла имамо само још три дана. Ако дотле Скупштина не буде распуштена и ако дотле државни савет не одобри продужење буџета за четири месеца, а он то може учинити само кад је Скупштина распуштена или одложена, онда ће Главна Контрола на дан 1. априла позатварати све државне касе у Србији и из њих се неће моћи издати ни пребијена пара. Не треба ни говорити да ће тиме бити укочен сав рад државне машинерије, да неће сад, нарочито пред изборе, постати један крај, какав се у Србији не памти. А изгледа да је Пашић намерно отезањем решења ове кризе нарочито и хтео изазвати тај крај, како би после могао оптуживати опозицију, да је она бајаги довела до тога. Само

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Михаила Зевака

— Превод с француског —

XXXII

Бездан Анђеја

Мага сваком рамонима.

— Зар ме не доводите сваке године у Тиволи? Зар сад није доба кад ме у својој вили проводите по неколико недеља?

— Тако је, сасвим је тако. Твоје пророчанство у ствари је само пажљиво посматрање, рече подругљиво папа. Али ти мени знаш ствари које су другима непознате...

— Изучавала сам своју болесника, и то је све...

— Где то? У Египту?...

— Не, у Шпанији.

— У Шпанији! узвикну потмуло Борџија. Ти си живела у Шпанији?

— Да... Али, одговори старица са необичном равнодушношћу који је умрла [illegible] забуњене [illegible] живо, нарочито у Италији, у Тиволију сам стекла своје знање... Ја познајем све биљке, умем да истиснем из њих сокове који лече и који убијају, који изазову смрт и који буде љубав...

— Љубав!...

— Љубав... смрт... то су две ствари равне једна другој, и ужасне су једна као и друга...

— Како говориш са горчином...

— Зато што сам много трпела...

— А сад?

— Насколо ће престати и моје патње...

— Чудна жено!... Реци ми зашто си тако изучавала биље? Каква те је мисао, каква намера руководила да се одаш томе послу?...

— Једна мисао која ме је до сада одржавала у животу: освета!

Папа опет ухрвата. Он поче да мотри у Магу нешто ужасно биће и да осећа да је та тајна о којој је она говорила везана за његову судбину. Али он брзо овлада главом.

— Маго, продужи он, сећаш ли се обећања које си ми дала у Риму? Требало је да ми назначиш један напитак који је кадар да пробуди љубав према мени код жене којој га будем дао... То са тражено место данас рока... Али можда си досад већ учинила...

— Напитак је готов! одговори старица не мичући се.

Била је неизрециво занимљива. А оно што је смешније било: је ужасно. Она је била одлучила и смислила смрт Родрига Борџије, свога љубавника, који њену децу, оште ради кога је папала толике гадове... У тренутку кад Борџија буде попио ма капљу из тиквице, она ће јурнути на њега и једним силним ударом гурнуће га у пропаст из које никад неће изаћи на једна лепшем...

Да... Хтела је да стоји пред њим, као дух освете, као призрак смрти, хтела је да му баци у лице своје име, име Розе Ванода и да види како ће престрављени Борџија обрнути поглед.

То је мислила Роза. И да би добила времена, да би изнела све речи које су јој биле потребне, она рече посмешно, на лажну радост папину:

— Напитак је готов!... Па хоће се даље вратити у Рим?

— У Рим? Зашто? упита папа изненађено.

— Па сте ми рекли да је напитак намењен некој младој девојци коју сте видели, чија је вас изгледала свакар... некој пековици...

— Да... Али, рече мирно папа, није ми потребно да зато идем у Рим. Девојке је овде.

Тешко је описати ужас, пренераженост и очајање које обузе на мах старицу као да јој је гром пао пред ноге.

Али је њено владање собом, ма свима начина да у себи мисли и говори била толика да она не уздахну, не рече ни једне речи. Сва њена мржња, све што је имала јакога у себи беше се скоро напрегло на једној једином тачки: да докаже да ли ће моћи да истргне Розету из руку овога чудовишта и на који начин.

Само што се нагло диже и стаде пред Борџију... Цело јој је тело дрхтало, мадеже су јој цедиле из стрижавог сапора који је морала учинити да се не изда; очи су јој биле разрогачене и бацале су пламове мржње као у давно заклињање који су опет оплодише...

Борџија такође стаде и дохвати руком балчак свога мача.

— Хеј, кривну он, шта ти је старо будало?...

Мага је имала снаге и храбрости да изговори неколико речи да би умирила папу:

— Не обраћајте пажње на то... нервни наступ... који ми каткада долази... проћи ће то... не бојте се...

Објашњење је било тако природно код ове полу-луде старице, да Борџија остаде миран и седе потпуно умирен и чекаше мирно да добије напитак ради кога је дошао. Он сажаљи срдачано две кратке кроће.

Роза мишљаше:

— Ако убијем Родрига, Розита ће бити сувише проклета... Она је у рукама Цезаревим и Лукрецијиним... То је сигурно. Лукреција има демонски дух... Она има да је Родриго овде... Сетиће се свега, ако види да се он не враћа... Да, ако убијем Родрига, Розита ће пропасти...

Овакве су мисли сипале њен мозак као муње испуштене небо.

(Наставиће се)

ће се превирити у рачуну, јер свет није свео да не види све [illegible] његове.

Публици позоришној и целокупној штампи, Српској, Корпорацијама, Госпођама, Господи, Управи, Свима Пријатељима, мојим другарицама и друговима — свима који су ме о прослави мог 25 годишњице одликовали пажњом, најсрдачније захваљујем.

29.—III—908.

Б. Зорка Тодосић

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

„Аустро-угарски посланик у Цариграду Палавичини отпутовао је на привремено отсуство.

Пруски земаљски сабор закључен је у прошли четвртак. У јуну су већ одређени избори за посланички дом.

У Бечу је умро дворски саветник професор медицине Франц Мрачек.

Немачки државни канцелар кнез Билов стиже ће данас из Берлина у Млетке, одакле ће прекосутра Вероне отпутовати даље за Италију.

Председник француске републике Фалијер дао је 26. ов. мес. доручак у част принца и принцезе [illegible].

У Лисабону су два војника 26. о. м. рано из јутра нападнути неколицином револверских метака. Полиција која је одмах дотрчала нашла је оба војника у бари крви. Један је већ био мртав а други у агонији. Полиција [illegible]. Иначе је већ у Лисабону прешла на мару.

Персиски гарнизон у Техерану [illegible] исплату заостале плате. [illegible]

[illegible] Пругес [illegible] Амстердамске [illegible] учитеља.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

ОНАЈ

Хоца Брунчевић

Директор Бобић — Нишка Гимназија „Самоуправа"

VI.

Десет преступа М. Бобића.

У уводном чланку „Правде" бр. 76., који се зове *Просветни скандали у Нишу*, набројано је *десет тачака* у којима се оптужују преступи директора Бобића, почињени у службеној дужности. То је тако јака оптужба да још ниједан школски старешина у Србији није био пред њеном моралном, а донекле и материјалном, одговорношћу. Зато је Бобић препадљиво окричао у „Самоуправи" да све оне тачке ћутуре проглaси за „сетнице" и „лепрашаве".

Ми ћемо у *овој поновној јавној оптужби* (ако министар просвете мисли да треба и онде применити марке, нека нам се обрати, ми ћемо платити! Уредн. „Правде") ићи оним редом којим су Бобићеви греси изнети и у поменутом чланку.

На првом је месту оптужба: „Директор Мих. Бобић *стално је и у школско доба употребљавао школске служитеље за послугу у својој кући.*" Та је ствар тамо и опширније изложена. На ову је оптужбу Бобић рекао у „Самоуправи" ово. Оно посредно изјавио да то *није грех* (па је и реч *грех* ставио под наводнице!) и да је *оптужба* „заплињње" да се као грех прикаже нешто што он не сматра за недопуштено. По том се трговао па је променио тактику одбране и казао: „Нишка гимназија смештена је у не колико *зграда* (у старој су смета *две* зграде, али треба казати тако да изгледа како зграда има *најмање пет*; то је у [illegible]) По дужности својој директор, осим многих канцеларијских послова (пусто штреберство!) *мора да обилази и предавања по свим одељењима*, те по вазда мора бити на томе послу." Ја ћу без великог ресериса јавно рећи да лаже; као што не врши друге послове, тако не врши ни ту *дужност* (ако што се види он нема себе терети новом тачком). *Мени прошле школ. године није ни [illegible] на часове*; ове школ. године дошао ми је само *једанпут* и поседео 7—8 минута. Тако је и са многим другим наставницима. Али да се оно тога не изгуби ту су дневници рада из којих ће преглед министров комесар, те да се види *ко лаже*, јер у овој ствари не можемо обојица бити у праву. Нећи ли се то — значи да се *бежи од истине*.

Ево шта каже даље: „Тога ради, он мора *по који пут* да пошаље школског служитеља да му по нешто набави за кућу, јер сам нема времена за то." — И то је просто на просто *лаж шпицована*. Лаж је зато што се одговара ни у чем истина, а кукавичка је зато што тај нечовек који је школску послугу сатерао за бес свој и својих укућана нема данас толико мужанства да рече: јесте, мислио сам да се тако парују, а ви [illegible] — судите ми! На такав одговор, части ми, ја бих први замолио *Министра* да му то у будуће забрани а за оно до сада да му опрости. Али против кукавичког лагања ја јавно дижем тужбу према којој министарство *не може* остати неутрално. Није истина да њега „по који пут" послужа школски момак: *сваки дан* служи гу та *по 3—4* момка, а један је *стални слуга* куће његове. Није истина да не он „шаље" већ они пре но што он изиђе из куће долазе тој његовој кући, и онда стану летети из ње и у њу се враћати с кантама, с котарицама и т. д. са свим што се не набраја а што *слуге* имају по [illegible] да раде. Они небројено пута [illegible] тамо и овамо, вау, враћају се, купују, мењају, позајмљују и у томе обично пролази већи део школскога времена пре подне, тако да је на служби у једном одељењу само по један момак, а цело [illegible] школе [illegible] послужитељ [illegible], и пекар који пролази земљиче.

(наставиће се)

Јоца Гавриловић

Партијски послови

Уредништву „Правде"

Београд

Сазнао сам да је у „Самоуправа" изашла вест да сам ја био развиђен и да су моји бирачи незадовољни и да ја [illegible] развиђен.

Ово није истина [illegible] сем је био удаљен [illegible]. Мој отац био је напредњак па и мој стриц покојни Милан Миловановић, био је [illegible] чије сам [illegible] износило преко 25 000 динара, био је напредњак.

Зашто би мене убио [illegible] бих ја био [illegible] у радикале.

Пошто [illegible] моја старе и ја за [illegible] напредњака, то је [illegible] и стално да сам био и да у овој [illegible] најпоштенији члан Напредне Странке и [illegible] која је изашла у „Самоуправи" [illegible] јер [illegible] Обрен и Урош [illegible] групе.

Молим уредништво „Правде" да ову моју изјаву у првом свом броју оштампа.

С особитим поштовањем

[illegible] 1908. год.

[illegible]

[illegible]

Миловaн М. Поповић

из [illegible]

ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ

Граде јеле због порезе!
Па се питам да је платим,
Ал' у замак! — Скупим таман
За плаћање, ал' зек „ставе"
Позове нас на гласање,
Завађа свима:
Да се порез не овима!
А гласање како прође
Пореза дође.
Иде клањ пореника,
Ког око ње мало јаче
Продаду му и бакраче!
И невема исто чека,
Немам пере...
Али ј. ћу у цинцаре,
Две године док промене
Скупште се пуне весе.
Па ћу власти да напишем:
„Ево порез цинцаришем"!..

Милорад Петровић
из „Сељанке"

[illegible]

Нова трамвајска кола

Општина [illegible] поручила је 100 трамвајских кола, која ће приспевати уз моторска кола. [illegible]

[illegible]

[illegible] у радикале.

[illegible] Мислим и учини у [illegible] и платформи [illegible] губи врата која не [illegible] на [illegible]. Те се прво [illegible] једна врата [illegible]. На другом мeсту [illegible] је [illegible] у [illegible] грађанима на [illegible] броју [illegible]. Тим [illegible] је [illegible] врата [illegible] с платформе у кола [illegible] врата [illegible] у два дела. Грађани [illegible] у [illegible] грађани [illegible] у граду [illegible] добити невољу.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Српско позориште

На општи захтев великог броја гостију из унутрашњости, вечерас се приказује:

Цар Трбосек (седми пут) и *Бездушница* (драмска [illegible]).

Остали програм од 18 тачака, за свачу је приредбу. Најомиљеније песме у вечерашњем су програму и најомиљеније дует [illegible].

ПОСЛЕДЊЕ ВЕСТИ

У ДВОРУ

Данас у 10 часова отишла је цела стара влада са Пашићем и председником Скупштине у Двор. До закључка листа нису из Двора изашли.

НОВ КАБИНЕТ

Нови кабинет састављен је овако:

Председник и министар спољних послова Никола Пашић.

Унутрашњих Аца Станојевић.

Финансија Лазар Пачу.

Привреде Настас Петровић.

Полиције Марко Трифковић.

Правде Миша Полићевић.

Војни Степан Степановић.

Грађевина Коста Стојановић.

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Г-ђи **Олги Поповићевој**. Изађите лично у редакцију.

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

РОМАН

од Ф. ШПИЛХАГЕНА

Мало даље од кревета стајао је стари Барнем [illegible] сталком [illegible] ток [illegible] за тешку [illegible].

Мелита и Олденбург у [illegible] дакле, али [illegible] сестра [illegible] било [illegible] кругу [illegible] двори.

Она му пружи руке и [illegible] пре[illegible].

Приликом тога стајаше са обе стране Чеје, а Мелита са [illegible] Кособоји [illegible].

Метните мо једну руку на [illegible] главу, а другу руку [illegible] рече Кособоја [illegible] гласом.

Барон Олденбург и Мелита [illegible] Олденбург [illegible] руке [illegible] Чејиних. —

Олденбург је био [illegible]. Мелита је [illegible] с својим [illegible].

Запушите ми се на [illegible] вете мажуштите Чеју! [illegible] Кособоја [illegible] на [illegible].

Немилосрдни [illegible] рече Олденбург [illegible] до је. Мелита [illegible] на [illegible].

Тако [illegible] добро [illegible] Кособоја [illegible] да је [illegible] сто [illegible] Чеја, и [illegible] се [illegible] рече Кособоја. А Мелита [illegible] Олденбург [illegible] у [illegible] пријатељу.

Учините [illegible] рече [illegible].

Олденбург [illegible] да се [illegible] руку [illegible].

Сакат [illegible] речи [illegible].

Донашала у „друштву ока" [illegible] Олденбург [illegible] мелисан са [illegible].

Мелита му пружи са [illegible] и [illegible] своју руку на [illegible].

Алдеберто!

Он је нашела.

Ја да, ти нећеш [illegible]!

[illegible] — ми!

И [illegible] стрпљиво [illegible] у [illegible] у [illegible] се [illegible] стојали?

Олденбург не рече ни речи.

Алдеберто!

Он је нагледа.

Реци ми!

Хоћу!

Дај ми руку!

Дајем ти чашу рећи — прими Олденбург и [illegible] и стави је [illegible] и [illegible].

Затим се обоје окупише [illegible] лице [illegible] и кућу. Покидајте је Олденбург [illegible] — [illegible] у [illegible].

Зазвони са [illegible] прозору [illegible].

То је био доктор Балтазар.

Олденбург рече [illegible] што се [illegible] и [illegible] с тим лицем, доп је [illegible] [illegible] руке [illegible].

Ха! ха! рече [illegible] доктор, — [illegible] ми [illegible] [illegible] ово [illegible] ! [illegible] своју [illegible] нова [illegible] [illegible]! — Где је ти [illegible]! Је ли [illegible]!

Мелита и Олденбург [illegible] Кособоја, а [illegible] стари Барнем [illegible] Чеју на руку.

Дајде ја! рече Барнем доктору. Дајде ја [illegible]!

Мелита загрли Чеју и [illegible] се [illegible].

Ха! ха! рече доктор Балтазар [illegible] стари [illegible] доктор [illegible] нова [illegible]! Ха! ха! [illegible]!

ТРИДЕСЕТ ПРВА ГЛАВА

Два [illegible] пред [illegible] на [illegible] иза [illegible] гроб и у [illegible].

[illegible] Кособоја [illegible].

После неколико дана [illegible] гроб [illegible] у [illegible] Кособоја.

Поднеу дана [illegible] је [illegible] дела.

Све је [illegible] да је [illegible] Мелита да се Лујизе [illegible] Чеји [illegible] Кособоја.

Мелита је [illegible] Чеју на руку и [illegible] Лујзом [illegible] ни [illegible] рече [illegible] Чеју [illegible].

Кад [illegible] Чеја, [illegible] на [illegible]! Ветар [illegible] Лујзе [illegible].

(наставиће се)

МИШО АДВОКАТ

Преселио се из Пожаревца у Београд.

Стан се киконирајући у кући иза пиварне „Београд“.

136.1—3

Увек свежег *Чај бутера* и за ручавање.

1 кутија *5 к. Белог Бродвея* дин. 1.50 врло економично и врло добро за разноврсна и укусно тесто.

Сувенири страшно скупи али свеже и њима јевтино мало гранин. Бојадиже желе врло лепе врсте. Желатина за супу. Сувенир пекарски. Сувенир пекарски потпасивач, као и у погледу од 5 К. до 10 К. Сувенир калорифер, спанаћа и т. д.

Чиста под гарантијом прекупцима вина

1. литар Српски Бордо одличног квалитет дин. 0.75.

1 литар белог Јелавачког вина одличног одличан дин. 0.75.

Сиром вина и боца плаћа фрнје одтаз више 1 боца дин. 5.10.

Препоручује радо

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Кран. Срп. Дворски наврачатељ Београд (Теразије) — Телефон бр. 68.

Уз напредовање у техници и тежњи ка савршеној јавног стања и на крају.

ШТО—

Засебна кућа која има три собе, кухињу и Кућа-Терасе, са свим потребним приватним конфортом, одмах се издаје. Може се видети свакога дана од 10 до 12 часова.

Улица Краља Милана бр. 27.

150.1—3

НОВО ОТВОРЕНА
МЕЊАЧНА РАДЊА
Моше С. Медина
БАШИНА УЛ. БР. 15.
— до кафане „Златно Јагње“ —

Купује најбоље сиру: кашкаваљ и Пршивенски Сиреви и пошиља добро вино. Препоруке за кашкаваљ Бавет Сирски Кредитне Вашег пошиља најбољу цену, као и за остало. Купује заложене сиру новцу. Има на продаји Лимене Цилиндре Круга.

МОША С. МЕДИНА

Београд, Краљев ул. бр. 14.

156.1—6

18.000

квадратних метара земљишта на Топчидерском брду близу основне школе, најлепши пределаз ради **вилом**. Имање је удаљено од главне улице **станице Топчидер 12 и од Пут-ног Кућарца** је близу. Заједно је благоприступно воћем.

Има водовод

Имаоци одлазом, а за зграђе земљишта могу, а парцелисати ако ма ће Београд прелазити.

Дајем на дуже време на отплату и поровољно је зградом на одговарајуће **и моторна**. *Сад се даје добра* **чаршлака** *а онда ће моћи да* **и** *добијам на оброчавање* на плаћа. 14. марта 1909. г.

Београд

Јован Ж. Јовановић

адвокат — Западни Венац — ул. Војводе Мишића **бр. 42**

153.5—10

Чаповњичко‘ Задруга потребно је за ваше капиталне 4 до 5 вагона кубних метара дрва врсте каква и тек буквова или шарпе, или грађевна електрична.

Рада сваковрсне сиру услова и трајења погодно о набавци прибаци се непосредно обротом Задруги усмено или писмено.

152.2—3

НАЈНОВИЈИ ИЗБОР
БОЈА ЗА ЈАЈА
добијам је и продаје најефтинијој
ТРГОВИНА БОЈА
Благоја Ст. Јанкића
Београд — Теразије
Телефон бр. 703
148.5—10

ГАЛАНТЕРИСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА
Косте Николића и Друга
Београд.
Добили је у врло великом и разредно лепом избору.

МУШКИМА
ШЕШИРА
Црних и у разним модерним бојама и фасонима

ЗА ДЕЦУ И ДЕЧАКЕ
Шешира Капа и КАЧКЕТА

Код набудбине из ове трговине купујте ће бити у свему.

536 4—

У среду 2. априла т. г. вечерње се у свакодневној новој сенатској кући дође

ТЕРЕЗА ГАВРА

са господином

Гавром Ј. Јуналом ДЕЊКОМ

матор. трговцем

Позивамо наше пријатеље и пријатељице да нам овај наш радосни дан своје присуством.

Нарочитих позивница неће бити, с тога нека сви сма сматрају за позване.

Честитања после венчања у кафани „Моја Вулкан“ Душанова улица.

Сиуи сватова у У сата по подне у нашем стану Земунска ул. бр. 17. бр. 11.

Роза и **Давид Ј. Берека Рафка** и **Јосиф С. Јунала**

Телеграм адреса: *Јунала Београд* — Београд.

Нема више Стеница ни Бубашваба

Јавља поштованим грађанству како у Београду тако и у унутрашњости да сам отворио рад са новим јаким дезинфектом за уништење Стеница и Бубашваба. Мој дезинфект са таквим успехом ради, да сам с њим досадашњи рад тиме ништа нисам добио, већ поклоњење грађанству на успех стварам.

Јављам даљемном кадрем дошао сам до тога да ја и ја ту се таквом новином одма лично одазвати. За тачну услугу јамчи туђи и арвилујући се.

Стеван Брмуњић

Пет Дрвеће улица бр. 18.

154.1—7

ТРГОВИНИ
Гаде Михаиловића
Преселио су
Пролетњи Мушки Шешири
у повећано летњи формама и моторном бојама

РАСПРОДАЈЕМ ЈЕДНУ ПАРТИЈУ
мушких кошуља у фарби преко 6— дин. сад дин. 4—
151 3—10

Гаршанкова“ пера

Могу се добити само у трговини канцелар. материјала

К. Дакићића

Чика Љубина 16.

М.ГАРАШАНИН.

ШПЕДИЦИОНИ И РЕКЛАМАЦИОНИ БИРО
Перо М. Јанковића
управника Београдско Царинарнице у пензији
Београд Сава — Кнегиња ул. бр. 81.
Телефон бр. 815

Врши сваковрсне шпедиторске послове, код сва царинарница; *Прима се заступништво* по свима царинским спорама код приватних власти и Државног Савета;

Даје информације о свима питањима из царинске струке.

Прима у царинске сместишне магацине сваку робу уз најнижу магацинску *накнаду*; и

Преузеће своје поштовање на подацима свог *рада* и уз *ниске* цене.

Услуге брза и тачна. — Награда умерена.

139.6—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас на даље субота чувени Албанезе имаће ручкове са шатрепом и пуром.

Нарочити јеловник сирене се за крављеве.

За време поста уже лепа јела и риба

Ове године јелило сам 30 пилади комерцијалних путника турског и српског порекла.

Обрадом нашој поштованој добрат лака ради увере.

Цена вину за ову знатно спуштена

НА МОМЕ ИМАЊУ

„ЉУБИНАЦ“

пролазу се **280 плацева** од по 1000 кв. метара на броју.

Имање се налази на растојању путтва који води из Београда у Топчидер за Кољени логор, на западном и југозападном ивици, у непосредној близини Београда, са изврсно лепим изгледом на Београд и околину, Земун, Сремчу, Косанц Ресник, Авалу и т. д.

Ради лепо лепог пределаза су просторне улице на свим местима имање.

За услове и погледу обратити се моме заступнику Карлу Бихлу предузимачу (телефон 109) у кафани код Трипка Спиридовића при вој пута „Славије.“

Антоније Митровић
власт у својини.

106.6—10

Радионица кола у Шапцу

Част ми је јавити поштованој муштерији како почетком и по свима ваљаној роби

ГОТОВИХ КОЛА И КАРУША

свакс врсте, сувитиме пиреле и боље но иде на страни и то:

Аждаиста, Виктовије, Фаетон, Сандучкаја, Пиџета, Шта јрашта, Таљига разне пиџаве и то све по доброј, су вог достојанственог прегла.

За добру и солидну кажу јамчим. Поручене праћам како по њене нарице тако и за ремонтирање стрпиа. Сва та добрим материјалом а нарочито са добрим радом из врсне фабрике, коју ће ће избегавати.

Израда брза и солидна

РАДИОНИЦА КОЛА КОД КАМИЧКЕ ТАЊИЋЕ У ШАПЦУ

ЈОЦЕ АПИКА

94.18—

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана

Препоручује своје муштеријално одаване и на унутрашњости своје готовине стварајући нарочиту у марјском избору. Има преко 20.000 комада готових врсте мушких, женских и дечија у свима квалитетима и у свима најмодернијим и моторним бојама, у разним материјама и од разних техника комуних, покрајинских и часних сплетова. Цене су од 90 пр. до 10 дин. а *старе су упадљиве.* Цене су остале исте као и пре три године, и ако је тога сад врсте и прибор за израде веома скупо од 30 до сто, не умањујући у обиру сваковрсну пажњу и тродовољство.

Трговцима ради муштр на поклон **дајем 5 од сто** наше **сконто**.

Примам све врсте поправке, а на нарочито изравнавам на моје добровољно изнуђујем сатове сигурно у кратке дане.

Молимо на моје фабрике трговце да исказивање у жељи фа брике које се налазе у улици Краљ Чарнојевића бр. 15, не горните сврху наш кафански или „Златног Јагњета“.

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ АМРЕЛА.

19—

Излази четири пута у месец — Претплата је за Србију за годину 16, дин. за пола г. 8, за четири год. 4 дин. месечно 1.50 дин. За иностранство: за годину 24. дин. за пола год. 12 дин. за четврт год. 6 д. — Сама предузећа плаћају по 10 пут више. Власник и одговорни уредник Лаза Лабић.

„Јединство Радничко“ Штампарија Глиг. Јовановића и Друга. Врачарска ул. бр. 16. Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 4. АПРИЛА — ВЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 94. | Телефон 821.

КАНАЛ ЛОЗНИЦА — ШАБАЦ

Ко је четао путовао преко Мачву између Шапца и Лознице, могао је приметити да на многим местима има доле доло-ше, с пропаћа лепог плодног тла и места благородном сировину усево, а често и сасвим пошвара; кад је пак кишних година, онда су цели сирочи. Јер вода нема куд да се одлеже.

Као што народ прича: ово вода сплаи са планине Цера, па немајући куда да отиче, лежи по њивама и ливадама.

Маље речене Јерес и друге, ниску у сталу да одведу ту сувишну воде са сеоских њива коритима и тако воде лежи и прави штету.

Долину Мачву плани Дрина и Сава, а ону горњу дели са Сербе — ту се тако зове Мачва високо шлеме.

Доњој Мачви може се помоћи, да се спреди бедеми поред Саве и Дрине, или нпр је боље, ако се ископа велики канал од Лознице до Шапца, који ће прикупљати сву воду из свих река и вода која се са планине Цера сплаз у Мачву.

На овај начин спасла би се Мачва. Мелиа од планине.

Канал овај иште би од Лознице до Шапца, упоредо са планином Цером и отприлике на средини између Шабац-Шапца, поред села: Јаковац, Шорп, Стражс, варошице Дољацс, Пепелиште, Попов Сена. Па ваворе, Рибарс, Пепелиште, Дубовшица, Слатински, Мајур и Шапац.

Канал би просецао реку Да и друге мање реченце и потоке.

Код Јадра би се морали направити јаруге — прокопе канала „Лакунице" — одатле ће се спровођена вода сама отицати, да сувишну воду из Јадра спроведе стрини коритом у Дрину, а воду коју из Јадра прокопа би канал, као и друге мање реченце и потоке.

Како Лозница лежи нах Шапцем око 20 метара више но, то би канал до свог ушћа не имао довољно пада, да би вода текла са јаком брзином.

У доба суше, овај канал не би имао довољно воде, али ће вода доћи из Дрине, а у зимско доба, када је Дрина велика, и то тако, да ће бити реку одређену количину од пет куб. метара.

Ову велику воду ће у канал бити би уне просто механичке. 20.000

4) Мост на брунишки јаруги код Шапца. 15.000

5) Лакунице на реци Јадру са пажњом 60.000

6) Дебео обичних мостова преко канала за сеоске саобраћај 60.000

7) Утврђивање каљеном плочом косу канала утоњца у канал 20.000.

8) Израда пет гвездаа турбинских на каналу до 3. метра сиона за индустр. циљеве 100 дин.

30.000 — 150.000

9) За израду канала 15.000 сн. 1.000.000

10) Непредвиђено 200.000 сн. 1.200.000

Израда за индустр.

Из ако узимао да има 20.000 хектара земље земљорадн. која би се сама каналом користи, па на свако хектар да се разреже по 50 дин са потпатом од 5 год. по 10 дин., добило би се 20.000 × 10 × 15=1.000.000 динара.

2) Да се нет турбинских гвездаа на каналу за индустр. циљеве не прекидају сто износи дин. — 500.000

Добило би се свега 1.900.000

Финансирање:

Једна новчана завод у Србији себе финансирање и интересу сних радова овако: да ће Народна Банке са 5 ск сто и да узме за себе производ и за све трошкове 3 од сто, сета дакле до тај посао обнеси са 8 ск.

Ако они Банка не би могла то сама извршити, могла би се с друштво са Шабачком и Лозничком Штедионицом. Управа за изградње ових радова:

састоји се из три члана: једног инстелаља мин. грађевинарства,

једног окружног одбор окружа надзорника и

једног Банка која ваши радове.

Једна од ове тројице мора бити инжинер.

Особље за извршење радова по потреби и постављају надзорни одбор.

Рачун исплате:

Како би радови трајали прет рокове, то би се и исплата тако подесила:

У 1. години утрошио 600.000 динара по дозволеном интересу при дозвољеном кредитну све суме ово 30.000

Свега 630.000

1 исплата од земље 200.000

Остаје 430.000

на крају 1. г. утрош. 600.000

на 430.000 д. годишње . . . 34.400

интерес на поступно утрош. 600.000 дин. 36.000

Свега 1.094.000

Исплата на крају дру ге године:

од земље 200.000. Да 700.000 продаје 5 једара турбинских 500.000

На крају 11 г. остаје 394.400

За трећу г. интереса 31.600

Свега 426.000

Исплата треће год. 200.000

Остаје 226.000

Инт. за четврту г. год. 18.000

Свега 244.000

Исплата четврте год. 200.000

Остаје 44.000

Интерес за пету год. 3.500

Свега 47.500

Исплата пете год. од оних 200.000 дин.

Свега 47.500

Претиче 152.500 дин.

Из овог видимо има се исплатити дневница чиновника шкиром, одбора и особља за извршење радова, а често што претече, да се стави у резервну код текућег рачуна, да обезбеди ако је потребно.

Да обезбеди што је предвиђено за се свако овакво радове прилодом ће бити по 100.000 дин?

Кад грађева ти гвездаа предвиђено је по 30.000 дин., дин само могу износити и не више према земљишту.

Купац овако једног готовог овољног турбинског гвездаа, 7.000 литара воде 200 дин. снаге.

Ако рачунимо на уложених 20 милиона дин. за гвездаа, 7 да ста стотине, онда ти ће 2 дина снага, стало преко пете годишње, не колита ни 20. дин. домаће.

Мењутим ни једну сиру не прибавља парним машинам са машинистима и ложачима и упроћосом угља, потпала ће четврт пута више.

За изношење још и то, да би сами каналом могли плаватн од Лознице до Шапца и назад и ни за шта се трошили, што би такође неки приход дикало.

На предлогу да изношење ако би могли ући у трговину, каналом колико више од предвиђених и непредвиђених издатака, онда би се могао у трговини још 100.000 на свеукупно 200.000 дин. Ако и то не би било довољно, онда прирез на земљу да се опорезе по 5 дин једном — шестом — годишње и тада би се добила још сума од 200.000.

Изнесено је, да би се сопствени интерес сам по себи будуће извршио сам по себи.

Изнесени овај предлог у корист Мачве, пословућеног па посленицима: окрузи ваградинског т. г. Драгабу Самуровићу и Павлу Марковићу, да се они постарају, да уради дало што треба.

д. с. к.

Српске земље

Српска земља у Ирану

Међу муслиманима Србима живи и немачка колонија, која се у Ирану

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Наши дисциплини

— Знаш ли ово — мени је Маринко Јовић — јако је!

— Да, да! У Србији има много дисциплина!

СТРАНА ПОЛИТИКА

Србија и македонско питање (Дубровачки — Загребачки гласник. — Сарајевски гласник. — Српска мисао). Ово је једна од најважнијих чланака, који се у последње време појавили у нашој штампи о македонском питању. Писац је један од најбољих познавалаца македонских прилика, а његово мишљење о овом питању има велику тежину. Ми ћемо у кратко изнети главне мисли овога чланка, а ко буде желео да га прочита, нека га потражи у „Српској мисли" и „Дубровачком гласнику".

Писац полази од тога, да је Македонија, по свом географском положају, природна капија Србије, и да је Србија, по свом географском положају, природна капија Македоније. Ако Србија не буде имала Македоније, онда ће Македонија остати затворена земља, и онда ће Србија бити у великој опасности, да ће остати затворена земља. Ако Србија не буде имала Македоније, онда ће Македонија остати затворена земља, и онда ће Србија бити у великој опасности, да ће остати затворена земља.

Писац полази од тога, да је Македонија, по свом географском положају, природна капија Србије, и да је Србија, по свом географском положају, природна капија Македоније. Ако Србија не буде имала Македоније, онда ће Македонија остати затворена земља, и онда ће Србија бити у великој опасности, да ће остати затворена земља. Ако Србија не буде имала Македоније, онда ће Македонија остати затворена земља, и онда ће Србија бити у великој опасности, да ће остати затворена земља.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Незадовољство. Међу нашим официрима и осим је настало неко комешање. Константовано је, да су последњим великим војним размештајем

Телефон 821.

пораазмештање, или како се то већ каже: „поразјурикање" по унутрашњости сви они завереници, који не симпатишу фузионашима а задржани на својим положајима сви они, који су „фузионаши." Тај у-зало изведени размештај изазвао је велико незадовољство, које се даје приметити.

Иначе је стање у војсци нејасно. Прво две главне групе: завереници и контра завереници, а сад се прва главна група почела делити на мање делове.

Ућутало се. Спор о дунавско-јадранској железници нешто се ућутало. Од како је јављено да је српски посланик у Цариграду предао Порти ноту српске владе за грађење железнице и да су сва обећања потпомоћи тај пројекат српске владе, од тог доба се ништа више не јавља с наше стране ни службено ни полуслужбено. Пашић се завио у тајанствено ћутање па нит ромори нит говори, и наше јавно мишљење ни мало не зна какви су изгледи за успех тога српског пројекта железничког.

Нова управа. Најзад је свршена улога делегата Официрске Задруге. — После дводневних бурних седница које су се протезале и до 11 часова ноћи у Официрском Дому, изабрана је нова управа.

У управни одбор ушли су: за председника ђен. штабни пуковник Петар Бојовић, за чланове: инжињер. пуковник *Божиновић, санит. п.пуковник *Сима Карановић, пешад. п.пуковник у пензији *Петар Мишић, вој. суд. мајор *Несовић, ђен. штабни мајор Божидар Терзић, капетан *Витомир Живковић, инж. кап. *Марко Ротовић, коњич. кап. *Јеврем Лазић, пешад. кап. *Душан Глишић и *Лазар Ма-[fold] председник ђенерал Никодије Стевановић, чланови: инжињ. пуковн. Милан Туцаковић, мајор *Живко Павловић, артил. п.пуковник Марко Милосављевић, санит. пуковник *Роман Сондермајер, вој. судски п.пуков. *Шушкаловић, административни чинов. *Миљко Миливојевић, пеш. кап. Стеван Радовановић, арт. капет. Душан Марковић, пеш. капет. Миодраг Митровић, вој. суд. мајор Милан Ресјић.

Чеда је и на даље остао у-

признања, само су му ускраћена права — он нити ће примати и не отпушта особље Задругино; укинута је огромна тантијема и сведено на награде према заслузи, у величини до једне месечне плате.

Делегати се бирају на две године.

Стара управа је признала свој пехар, а поново изабрани чланови из старе управе дали су реч, да ће у будуће бити савесни. — Никаква материјала неће се више набављати до утрошка свакојег у магацину. — Луксузна роба укинуће се и приступиће се зидању доме за задругу.

Похвалан подвиг. Приликом великог пожара, који се између 30. и 31. марта појави у 2 сахата десно у Шапцу, има се благодарити пожртвовању и присебности пешадиског поднаредника Милоша Марковића, што није било и људских жртава. За то су му Шапчани, а нарочито они који су били у опасности, захвални.

Успех кнеза Николе. Из Петрограда телеграфишу, да је црногорски кнез Никола добио из српских царских домена милион рубаља за потребе Црне Горе. Цар му је обећао и потпору за грађење железничке пруге од Сан Ђовани ди Медуа до Бара.

Реформна жандармерија. У Цариграду је по питању о обнављању уговора с иностраним жандармериским официрима у Македонији држан посланички скуп код руског посланика Зиновјева. На том скупу није учествовао немачки посланик барон Маршал, јер у реформној жандармерији нема немачких официра. На том је скупу утврђен текст новог уговора.

Бугарска криза. И у Бугарској прети да избије министарска криза. Узрок су по-[fold] мисле да довличне официре треба казнити, док их министар војни узима у заштиту. Услед тога између свих осталих чланова владе и министра војног настао је сукоб који ће се по свој прилици завршити оставком демократске владе Малиновљеве. Како је чак и у Бугарској друкчије но код нас, где официри сабљама насред Теразија касапе невине и ненаоружане народне посланике, па опет — ником ништа!

Отпутовали. Сви народни посланици, који су због партиских послова били још остали у Београду, отпутовали су синоћ и јутрос кућама.

Срби и хрватски бан. Посланици српске самосталне странке на хрватском земаљском сабору, држали су конференцију, на којој су донели одлуку да на одговор банов на њихово јавно писмо даду ову изјаву: Отвореним писмом од 28. марта ми смо позвали барона Павла Рауха, бана краљевине Хрватске, Славоније и Далмације да докаже своја, у том писму наведена тврђења о антидинастичности и нелојалности наше странке, која су изишла у његовој штампи, плаћеној из земаљских фондова. На то писмо одговорио је барон Раух својим изјавом од 29. марта у службеном листу, из које се види да он за своје клевете нема никаквих доказа. Због тога утврђујемо да је барон Раух са свог високог места свесно и злонамерно лагао, клеветао и денунцирао. Та је изјава већ објављена и њу су потписали осамнаесторица посланика српске самосталне странке.

Врбица. За сутрашњу Врбицу изгледа да ће бити леп и ако хладан дан, те неће бити покварена дечја радост.

Месарска Банка. Најзад је свршена комедија која је до сада играна с овом банком. Досадашњи члан управног одбора Јованко Стефановић предао је новом управном одбору касу и кључеве од касе, и тако је сад нова банчина управа потпуно примила дужност.

Успешна операција. Јуче је у Бечу извршена операција над омиљеним чича Илијом Станојевићем. Операција је [fold] му је [illegible] за околину, што му је при варењу чинило сметње и изазивало бољке. Надамо се да ће се наш „Чича" за који дан сасвим опоравити и да ће поново постати онако исто чио и весео као што је и до сада био.

Акционарима Извозне Банке. Да би се акционари Извозне Банке упознали добро са радом Управе, која показује штету у прошлој години преко милијун динара, што чини трећину капитала акционарског, пре самога збора који је ове године намерно сазват у радни дан позивају се на договор који ће бити у недељу 5. ов. м. у хотелу „Империјал" у 10 часова пре подне.

Вучење. На данашњем вучењу српске Лутрије главни добитак, динара 40000 добила је четвртина број 11941 продат из радње Лазара Ковачевића и друга.

На данашњем вучењу српске Класне Лутрије добитак од 14000 као је на срећку бр. 1730 као је на срећку продату из радње Исака Ј. Еспинозе колектора а добила ју једна жена [illegible] сирота жена којој је са срећом.

На данашњем вучењу четврте класе 35. коло као је главни добитак на бр. 1750 14000 динара, а бр. 19868 1000 дин. као и други мањи добици од 600, 500 300 и т. д. а продате из главне колектуре Јована Д. Русе [illegible].

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

(-) У Паризу [illegible] финансиској афери. Говори се да је једна група финансиских [illegible] судску [illegible] због проневере у висини од 30 милијуна динара.

○ Из Америке [illegible] Рузвелт [illegible] четири жена убијен брата [illegible].

✕ У Барселони је [illegible] Жан и Херменегилд [illegible] од 24, 17 и 4 године и 4. месеца. [illegible]

□ Бивши [illegible] гроф Голуховски [illegible] у Рим, где ће [illegible] Виктор Емануила [illegible] Голуховски је [fold] [illegible], где је [illegible] секретаром [illegible].

○ Из Москве јављају, да је гроф Лав Толстој [illegible]. У Јасној Пољани [illegible].

□ Немачки цар [illegible] са Крфа [illegible], па ће посетити [illegible] талијанске градове.

() По [illegible] цара у [illegible] цара Вилхелма и цара Фрање Јосифа [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Где ћеду га бацити

Мислим Марко грдно се био замислио: шта ће и где ће Миту Влашића. Да га остави овде у Београду не иде, јер ко би смео гарантити да су слободни избори тамо где је Мита Влашић? А да га пошаље у унутрашњост још горе. То би било исто што и пустити пса из затвореног дворишта у отворен виноград.

Најзад је нађен модус. Мита Влашић биће кандидован за посланика и биће посланик фузионашке листе у округу врањском. На тај начин добиће сви: и јавно мнење и Мита Влашић и фузионашка странка. Јавно мнење отрешће се оног неугодног осећаја да и њиме доминира један такав човек какав је Мита Влашић, Мита Влашић добио би мандат и 15 динара дневнице а фузионаши би добили оно што су одавно заслужили, да буду представљани у лицу Мите Влашића.

ВОЈНА КЊИЖЕВНОСТ

Петар Бојовић
ђ. штабни пуковник

(наставак)

Ми смо већ доказали, да г. Бојовић од једне ствари прави две, и не зна да је права дисциплина и војни морал једно исто.

Да г. Бојовић не зна тачно, шта је то дисциплина, доказује својим речима и на 14. страни: „...војници, који су послушни и уопште извежбани ...они су у тој мери дисциплиновани, да се у своме „...покоравају вољи старешине [illegible] чега раније није било".

То значи, да за њега је послушност и дисциплина једно исто.

Међутим, то није. И ми смо напред доказали, да је дисциплина [fold] је техничка, а која [illegible] као г. Бојовићева [illegible] послушност.

Дисциплина је светиња свих војних врлина. За то се она за војску налази као душа њена. Сва њена моралност, сва њена [illegible], сва њена „представничност", све је то изгубљено, ако нема истинске дисциплине.

И на стр. 16. г. Бојовић потврђује да не зна шта је дисциплина кад вели: „...на првом месту, нама је потребна дисциплина, т. ј. дисциплинована послушност".

Пре свега дисциплина није сам-

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА

Роман Михаила Зевака
— Превод с француског —

XXXIV

Љубавни напитак

Папа посрну... ноге су му биле малаксале... Страшни глас Мајин упадао му је у мозак као усијано гвожђе...

— Моја кћи! јаукну он.

— А сад, хоћеш ли да знаш, Родриго, за што нећу да је свет сазна, па да је то у мојој власти... Хоћеш ли да знаш?..

Али Борџија није више слушао, није ништа чуо... Луд од страха и ужаса он је истрчао тетурајући се из собе и лудим несвесним понављао речи које су га доводиле до очајања:

— Моја кћи!... Моја кћи!...

— То је почетак освете! прошапута Роза Ванодо.

XXXV

Отац

Родриго Борџија лутао је читав час по ходницима ломећи руке о трње и прескачући стене...

Она трка по мојој управи нама његов нервозни страх. Осећање ужаса поче се мало по мало губити.

Размишљање и рачунање замењаше потпуно у његовом мозгу страх који је дотле владао. Он није био човек који дуго уздише — а природна јака воља му се отео на груди наскоро је био угушен. Од целог тог узбуђења које га је било скоро потпуно савладало, сад је остало само нека забринутост, нека плашљивост.

— Не треба више о томе мислити! рече он и пође својој вили.

Али ипак је, и против своје воље, мислио: посрће је био и сумњао још... Помисао да су у том тренутку две његова човека отишле до покрају довести грофа Алму вади му одједном на памет. Наскоро се та мисао допуни другом: да Цезар у том тренутку окупља војску да удари на Монтефорте, кога је бранила Беатриче... сестра покојникова! друга кћи грофице Алме!

— Судбина! Судбина!.. Два злочина! И једна мора „плаћати" другу!..

Кад уђе у вилу не старајући се да прикрије свој долазак од свију [illegible] догађаја и мисли остало му је било још само мало узбуђење које се старао да савлада, па да му није потпуно исчезло из руку. Страх му се с времена на време повраћао као и сожаљење, али је он све то гонио од себе што је могао снажније.

Тада се упути соби где је девојче спавало свој вечни сан. Хтео је да види какво наследа његово „кћи"; да је види очинским очима, а не љубавничким. Али у последњем тренутку удари на другу страну обузет одједном неким [illegible] страхом који је био новост родак код њега. Помисао да сагледа лешину ужасавала га је... Било му је неопходно потребно да види ма кога живог и да проговори коју реч.

Баш у том тренутку пролазио је поред собе опата Анђела и закуца на врата. Опат отвори одмах и уплашен превијаше.

— Боже мој, Свети Оче... Да није Ваша Светост болесна?

— Није, није, Анђело.

— Будни у ово доба... скоро у по ноћи... каква несмотреност!...

— Тражио сам тебе, промрмља папа.

Опат преверљиво, веома узнемирен упиташе:

— Ах! да... ево шта сам хтео... Нареди одмах да звони мртвачко звоно...

— Мртвачко звоно!.. У ово доба ноћи!..

— Ја тако хоћу..

— А ко је умро, Свети Оче? упиташе опат у највећем страху.

— Једно девојче... Оно дете... знаш?.. које је Цезар довео из Рима... Нек Анђело нека звона звоне за ту јадну душу... То ће мени бити олакшање!..

— Покоравам се, Свети Оче!.. Ах! каква несрећа!.. Тако млада... тако лепа... Треба ли да после дођем к Вашој Светлости?

— Не, Анђело.. идем да се одморим... потребан ми је одмор... иди..

Анђело трчећи оде у капелу. Борџија остаде непомичан, погнуте главе, удубљен у тешке мисли. Први удар звона трже га.

Али ни тада није смео да уђе у собу... Та звона која су одјекивали по његовој наредби опет га испунише страхом. Он се ипак сар-сти у врт тако да га не опазе ни једни од служитеља који су још били будни и који је још звона пробудио.

Тек у врту он слободније одахну и поче да долази к себи и да га црне мисли остављају.

Али одједном осети да га неко отраг зачепа и да га стеже у мраку. Неко грубо [illegible] запушим му уста. У исти мах он посрну и паде несвестан.

За тренутак су му биле везане руке и ноге. И човек који га је зачепао, један, обарао наже се над њим и рече му подругљиво:

— Будите мирни, молим вас, иначе ћу бити, на своју велику жалост, принуђен да вас стегнем за гушу мало јаче. Ја сам навикао на тај посао... Видим господину папу то је добро познато, Свети Оче...

Када је спустио папу на постељу Рагастенс отрча малим вратима на врту и уведе своја два пријатеља. Кад уђоше у павиљон они посадише на кауч.

(наставиће се)

послушност, а одмах за тим, г. Бојовић чини још већу грешку, кад напише апсолутну послушност. Данас је то највећа глупост, а то се више не тражи, него се тражи просвећена послушност и то још немачка пешад. правила од год. 1906. „...сматрају за рат људе, који су васпитани да размишљају и самостално раде, а стрељачи који ће сами радити".

Г. Бојовић њебо све који мисле и самостално раде, те наговара српску војску, да апсолутни слуша, то јест препоставља лутке те мислећим војницима.

*

Место да нам г. Бојовић каже, каква је значај тактичких начела и како их нама примењивати, да да се спрема војска и људи, он пушта неке канцеларске радове, као:

Остатрање идеја и стремљења српске (стр. 16.)

При обуци „стању" вели г. Бојовић „најнепосредније и најлепше функције се стању на тело и ум војника, јер се најбоље посматрају најлепше дисциплиноване војнике (!!)" и т. д.

Све што је речено, то је тако банално, а још је горе ово састоји: „У стању има појмова да обухвати целу личност свега увезаног и темељнога састава — једном речју, став има пуно васпитног значаја".

Логика!!!

Али круна копундацији постиже се у овим мислима:

„...став даје војнику изглед ратоборног и смелог јунака (он сређено војника да изађе из униформе), од јуначког се попуњавати пламена, као оно што се у песми о Кураули каже: ...Ах да видим рала од Арнаут деле Мује, кад у Срба ово дугачка, суштина се на од муње". (стр. 18)

наставиће се

Хоџа Брунчевић

Директор Бобић — Нишка Гимназија „Самоуправа"

— VI —

Десет преступа М. Бобића

(наставак)

Даље је Бобић оптужен да „*без ичијега одобрења одсуствује, оставља школу, жену води и округ*". Он на то вели да је „апсолутна измишљотина" и ништа више. Па мени је он сам причао како га је један пут министар просвете (баш овај данашњи) у министарству — како рече — изгрдио што је дошао у Београд без одобрења. То је исто казивао и проф. Банићу. Осим тога, 12. августа одсуствовао је, без одобрења, *цео дан* и ишао је железницом, мислим, у Врању. За сам то, *право мене*, саопштио министарству, које га ипак није узело на одговор. Зато је у чланку умесно речено: „*када се директор за то не узима на одговор, онда нам је слободно веровати да има некога који у министарству таке ствари заташкава*". Ако није то, онда *у министарству нема никога који чита акта*. Једно или друго — треће не постоји...

Али док он тако ради, док пушта неке ђаке да не иду на часове него да на партијском збору агитују у његову корист; док неке и не пита из којих разлога не походе часове а иду улицама — дотле је мени ове школске године два пута тражио изјашњење што нисам био у школи. У тим тражењима он обично наторпа толико цитата из различитих законика да је тешко све и испричати. Ја му на питања оба пута одмах одговорих право храбро, и *ствар је на томе остала*. Моји одговори нису били питоми, па ипак ништа није ни смео ни могао по њима чинити. Ево ја га чекам неким питањима. Та какав бих човек ја био кад још ни са њим не бих могао на крај изаћи! —

Нијаз је у 10 тачки оптужбе саопштено како су ђаци морали сами пребијати за светосавску прославу по кућама, и учитељи и кодаке, „по што је директор нашао да такав луксуз не треба да подносе ни школска каса ни радио свака фамулуска". Најдубокоумнији му је тај део одбране. Он вели да је та оптужба „мизерија" валда зато што говори о мизерији! јер је Св. Сава „службено" прослављен пре подне. Али су, велим, ђаци старијих разреда молили „да им се допусти, да се у једној дворани школске играли провеселе после подне". Какав луксуз од ђака! И племенити је директор ту „молбу одобрио", па је „на ту ђачку забаву дошло доста отмених гостију". Али да ли су просторије држане играле за светосавску прославу ђаци прали сами или су „плаћали некоме" да потре „директору то није познато". Скандал! Њему је то непознато и данас када зна цела Србија и министар просвете; њега се то ни сада не тиче!... Сви Црногорци сигурно хоџу Брунчевића како се шепури с утиснутом рожином — само хоџа то не види!... Шта више, вели директор, ниво му до сада није на томе замерио. Али ни у једном држу нема речи нема истине! О томе су писале новине и рањије, а он је ћутао. Него важније је што директор ни *сада не осећа гриже савести*, он није у стању да увиди шта је ту за замерку! Он пита да ли су „плаћали некоме" за прање? Ствар и јесте у томе што *су школска момчад прали да им ђаци плате ни да оперу школу*! А ђаци нису имали толико пара, јер су они *и пошли и све остало плаћали од свога новца*! И због тога су се одмах ту на прослави тешко жалили против директора Бобића. Какву всу *узгредну ноже одмахну* ђаци *матуранти*: Св. Табаковић, Никодије Петровић, Миљко Петровић и др. који су мели воду, клекли и рибали под у славу Светога Саве! Они неће никада заборавити да је тада Нишком Гимназијом дириговао некакав М. Бобић, али треба да заборави да он за то није одговарао, јер је његово признање било у духу расписа министрова! Зато су новине и писале још онда како један директор није ни дошао на ту *светосавску прославу своје школе*, коју су походили, како рече, многи *отмени гости*. У новинама је прављена алузија на њ како је за то време играо карте у кафани! А он је све то ћутао, тешећи се, ваљда, фразом: Нека види Бог, само нек не види министар! —

Прегледали смо, ето, свих десет тачака оптужбе против директора Бобића, анализовали смо његову одбрану, навели доказе, позвали се на сведоке и утврдили десет тешких грехова његових. Сад господин министар нека чини како хоће и како налази да захтевају законски прописи и школски интереси. Њему привала, част и вама право да Бобићизам гоним док се „свет не пробуди"!

Само још један мали поговор!

Андра Гавриловић

Ваљевска хроника

Напад [illegible] у [illegible] кући — Гађа Марјановићев мачак

Ваљево 11. марта [illegible]

Најновије поглавље дела ваљевског и његове спољашње управе јесте, да се свака улица мачем извесним именом и на свакој кући да се свакој извесан број. Замислите како ће то бити лепо за полицију и остале поштанске Ваљевца. — Нећете моћи чути никакав разговор, као што сам га ја недавно слушао.

— Је л' те, молим вас, где се да Мића Тодић пензионер?

— Мића Тодић... канда питате, у овој пријатан Бока позив.

— Јесте, Мића Тодић; тако му смрти — вели писмоноша и диже главу у вис не би ли се и сам сетио.

— Хе, знам сад! — вели Тома. — Иди ви, братко мој, тамо поред Николићеве бакалнице, па удари на Талића апотеку, од Талића апотеке сиђи ви, братко мој, лево, кад ви сађете, братко мој, лево, а ту ви српа поред Драгиновић берберница, па ви иди, братко мој, лепше, чим дођеш на прво раскршће а ти ви сиђи сасвим десно, ту је Београдска улица. У Београд улици вељавном седи господин и ту ви је, богами, и тај Мића, пензионер.

— Хм... учини несигурно писмоноша као човек који није ништа разумео и оде даље. Затим је лутао по варошки и свакога запиткивао, да ли зна што о томе Мића пензионеру. Пошто му нико ништа није знао рећи, он по реченој једног пријатеља каласа прима [illegible]

[illegible] је [illegible] време од кад је Мића пензионер увасан у кварталски протокол умрлих — у ово какве где се видиш ниједну тамо лепих, док чух једног пијаца ентузијаста и његову вопите, ужасну вичу. Уђем унутра.

— Ја сам жив, господине мој! — дере се један безуспешан господин проседе косе.

— Ала, ко вам то ли ре — чуди се Света поштар.

— Ја сам жив, разумете ли ме!

— Ја вас разумем, т. ј. видим да сте живи, али вас не разумем.

— Ух, пар же овет не разумете!

После је настало објашњење на дуго и на широко. Дугачки полицијски бесмислени писмо Мића пензионеру. У писму му јављаше сестра да му је умрла тетка и оставила пристојан имање живота. Кад је то прочитао би му мало лакше и убрзо заједничко заверене овај с чела, даде једном од писмоноша динар у срећу и весео изађе на поље.

Ето какве непријатности може да има човек кад му се живи на кући не кубовите; сад кад добијемо и нумере на кућама биће муке и како доле!

*

Гађа Марјановић има мачка, а његов комшиница госпа Јелка рђавог мужа на мачку. Гађа Марјановић и госпа Јелка се кад се виђеју живе лепо, али од кад је гађа Марјановић набавио мачка, ера и вај! — Њихове су куће једна до друге и само их раздваја плот. Док су били у љубави, мачак су на речном плоту кратили, куда су једно другом мачке у посету, а после кад су постали ђаци — закопали су и њих.

Госпа Јелка је често претила да ће убити мачка, а гађа Марјановић је опет претио, да ће је, ако покрадена убиства, тужити суду. И, Бога ми, што је рекао гађа Марјановић то је и учинио. Отишао је у суд и претставио целу ствар. Затим је суд позвао госпа Јелку и саопштио јој, да ће бити кажњена ако убије гађа Марјановићевог мачка.

— Е, вала, ја ћу га уматити, па шта буде! вичe госпа Јелка по дворишту.

— Баш да га не уматиш! — добацује гађа Марјановић преко плота.

— Тоти! Сав си ми крива срца учинио! — цича госпа Јелка. — Он мени све пирде по кући! Не могу више не могу спустити...

— Е шта хоћу му кад је биковао? — задовољно се смешка гађа Марјановић.

Прошло је од тада неколико дана, и једном, кад је госпа Јелка улучила згодну прилику, убила гађа Марјановићевог мачка на спавању и баци га у комшилук. Кад је гађа Марјановић чуо да му је мачак укидом одмах потужио на госпа Јелку.

— Да г'! видиш! — подвикује гађа Марјановић.

— Гзите ви сад? — смешка се госпа Јелка из куће.

— Да га видите, другог ти Бога немам! Нисам, ћу те тужити!... Жалосна си ти бабицо!

— Тужи ме! Чиме доказујеш да је твој мачак, нисам ја крштавала да је твој!...

Гађа Марјановић се згрању...

— Ама зар те да му тражим крштеницу, та? — Е да видиш шта ја знам! — рече он и да би показао госпа Јелки што он зна оде код адвоката. После дугог дебатовања адвокат је нашао тако у закону, да пошто мачка не доказује да је мачак заиста његов, нема ни места тужби.

И ето, тако се сврши та расправа између госпа Јелке и гађа Марјановића.

— **ат.**

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензационални политичко-друштвени роман

од Брезнице Фадакова

12

Јован је био довољно часан ве која сам себе корао и признао је да му је од првог тренутка, од како је она ушла у његов живот, Даринка заробила срце и да његова љубав припада Лаповској Ружи. Као што муња може да запали на трн, тако се и његова љубав према јуначкој девојци пробудила одмах, кад је Даринка оно бурно после подне прешла преко прага његове канцеларије и први поглед из њених очију пао на њега. Да ли ће она икада одговорити на његову љубав? О томе се хиљаду пута питао Јован ове ноћи, која је дошла после његовог сусрета с Даринком, [illegible] које се бесано обртао по својој постељи, није био нашао још никакав одговор на своје питање. Али је сам себе уверавао да ће у Даринкину срцу мучно моћи наћи места какав други осећај до топле жеље да свога болесног оца ослободи из затвора и да би он за то учинио стидан злочин на њену истинску љубав, кад би у том времену хтео реметити хармонију њене душе. Не, и не мислећи на себе, он ће јој помоћи да јој помогне испунити њену жељу, која јој је сву прогутала, па ће тек онда куцнути час, кад ће наћи пред њу и своје срце и љубав положити јој пред ноге. Кад се свануло, он се био већ одлучио да нађе Даринку, да јој однесе радосни глас да се може надати ослобођењу свога оца и да употреби сав свој убедљивачки говорнички дар да је одведе из те сељачке механе. Он је био спреман на отпор младе девојке против тог његовог предлога, али кад је помислио, каквим је опасностима изложена у тој механи, јер је око њених механа облетала у свакидашњи четовима чета сумњивих људи и лупежа, који су од тога живели, махнито, сеоске депотиће за своје прљаве смерове, њега је почео у њој обано. Није могао дочекати час који ће му дати могућности, да пред Даринком о тој ствари отвори своје срце.

Сад је седео према њој и тим својим бригама дао израза у речитом говору свом. Очигледно јој је описивао опасности којима је била изложена а његов савет био је искрено молбо да напусти сеоску механу и да с њим пође у кућу његове куме, чија је породица долазила у ред првих београдских породица, која би младу девојку оберучке прихватила као своје рођено дете.

Даринка би тај Јованов предлог могла сасвим примити, не излажући се ни најмањој замерци и прекору, а код патријархалног живота, који у српском друштвеном и породичном животу и данас влада и поред западно-европских утицаја, свак би то одобрио и нико не би могао замерити кад би млада девојка то учинила. Па ипак, кад је Јован завршио говор, она одбијајући затресе главом. На усни јој се [illegible] [illegible] као да је хтела упоредити грубу стварност, с чаробним сликама, које јој је сан створио. И тада њене усне нешто пркосно одговорише:

„Ви и немате колико ценим вашу племенитост и вашу доброту, али вашу љубазну понуду не могу примити. Не, не, господине поручниче," настави она брзо, „ја вам и иначе дугујем и сувише много... и... не, не, не могу, истрајћу овде."

МУШКОБАЊА

Деде, ђиде,
Нек забриде
Табане!
Ја све пуштам,
Ногом лупкам,
Јаране!
Нећу стати,
Ни сустати,
Док сване,
Свирај док не
Сплавом ноге
И стане.
Све ћу дотле
Лупат' о тле
Табане!
Па нек бриде
Крај теб' ђиде,
Јаране-е-е!..

Миодраг Петровић
из „Солитера"

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас, у петак, веселити програм:

Одмениће ме (одлично моно комедија)

Артиљерија Рустанама (веома занимљива).

Поред тога, 18 одличних нумера. Публика ће се необично пријатно осећати вечерашњим програмом. Све су такве на свију препоруку. „Артиљерија" се приказује последњи пут у овој недељи и због тога ће посета бити јако обилна.

Димитрије Маринковић књиговезац у пензији, не може примати посете о своме дану **Св. Лазару**.

Увек свеже: Тај Еуторп и за мешање.
1 кутија 3 к. Бели Бурашки дин. 1·25 врло уносивши и врло добро за размазање и масно тесто.
Суштине стране мирише као свеже и разне зелени млад грашак, Боровније зелене врло мекане. Жварени за супу. Суштина шекуриша, Суштина красне патлиџане, као и у теглама од 5 к. дин. 3·50, Суштине келерабе, спанаћ и т. д.

Чиста вода горњачким природни вино

1. литар Српски Бордо одлични квалитет дин. 0·75.
1 литар бело Лесачко вино квалитет одлични дин. 0·75.
Стара црна и бела разна француска вина 1 боца дин. 1·10.

Препоручује радња
ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
преко Срп. Двороке кафанице
Београд (Теразије). — Телефон бр. 68.
Са могућношћу у Београду и унутрашњости шаљем уредно и на време.
127/30—

Елегантан стан

Са 4 велика одељења и осталим приналежностима даје се од 1. маја под кирију.
Стан је на Западном Врачару преко пута основне школе, у кући „Паја Мелек.“
Упитати за цену у истој кући.
1. априла 1909.
Београд.
Јован Ж. Јовановић
167 адвокат. 3—3

Плацеве на имању г. Јована Брабеца, које сам парцелисао, продајем.
Недељом и празником, продаваћу се плацеви у кафани на Раковичкој станици, а радним данима обратити се потписаном, Чубрина ул. бр. 3, горњи спрат десно, или сопственику г. Брабецу.
Плацеви се могу видети у хотелу Солуну и у Раковичкој кафани.
А. А. Пасковић

Кафана на живом месту издаје се од 1 маја пре године.
Упитати у Краљице Наталије улици бр. 8. 170,2,5

ХОТЕЛ „ЦЕНТРАЛ“
у Паланци

Први ред на најживљем месту, у средини вароши са 8 соба и свима приналежностима издаје се од 1. маја за вишегодишња под кирију.
Ко је вољан узети исти нека се погодбе ради обрати сопственику хотела
Јоци С. Грнчаревићу
133 трг. у Паланци. 1·2

ЗАПУШАЧЕ одличне и јевтине, за отакање и разливање вина у флаше и балоне, пред све искршњење праникс, препоручује и продаје **фабрика запушача** (на Сењацу Баба Вишњина ул. 31.) Београд.
162,4—5

Тражи се засебна кућа са баштом, 4—5 соба и осталим удобностима на простору од Позоришта до Калимегдана. Обратити се писмом „Поштански фах бр. 14.“
97,13—

НОВА МЕХАНА на врло живом и добром месту издаје се одмах под кирију. Упитати Славијину Задругу преко пута хотела „Славија“ Врачар. 147,9—10

НОВО ОТВОРЕНА
МЕЊАЧНА РАДЊА
Моше С. Медина
ВАСИНА УЛ. БР. 16.
— До кафане „Златна Лопта“ —

Купује акције свију завода у Краљевини Србији и плаћа добру цену. Нарочито за акције Земаљске Кредитне Банке плаћа највећу цену, као и за остале. Купује заложнице свију завода. Има на продају Лозове Црвеног Крста, као и остале Лозове Класне Лутрије.
С поштовањем
МОША С. МЕДИНА
мењач, Васина ул. бр. 16.
156,4—6

ГАЛАНТЕРИЈСКА и ПОМОДНА ТРГОВИНА
Косте Николића и Друга
Београд.
Добила је у врло великом и најмодерније изабраном избору

мушких
ШЕШИРА
Црних и у разним модерним бојама и фазонима

Н.Б. Поруџбине из унутрашњости извршују се брзо и тачно.

ЗА
ДЕЦУ
И ДЕЧАКЕ
Шешира
Капа
и
КАЧКЕТА
6—

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“
СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Од данас па сваке суботе чућете Албанезов пасуљ кувани с пастрмом и пројом.
Нарочито јеловник спремљен за вршиоце.
За време поста увек посна јела и риба
Ове године имам сам 50 вагона хектолитара црвеног турског и смедеревског првог квалитета.
Обраћам пажњу поштованим добрим људима ради утврђ.
Цена вину за кућу знатно спуштена

Само до 1. Маја
ТРАЈАЋЕ
Коначна распродаја

До истека рока продаје се целокупна роба 50 од сто испод цене

Урошевић и Коен
Мануфактурна и Помодарска радња
Кнез Михаилова бр. 31

ОБУЋАРСКА РАДЊА
ЈОСИФА ФРИДА
Кнез Михаилова улица број 33 у кући г. Николе Спасића

Препоручује своје богато стовариште разноврсне обуће, израђене у својој радионици.
Цене су солидне и строго утврђене.

Велики избор папуча за Врбицу.
161 5—10

ХОТЕЛ „МОСКВА“

Точи минхенско црно пиво
„ШПАТЕН“
Свако вече концертира капела.

144,6—12

ТРГОВИНИ
Раде Михаиловића
Пристигли су
Пролетњи Мушки Шешири
у најновијим летњим формама и модерним бојама

РАСПРОДАЈЕМ ЈЕДНУ ПАРТИЈУ
мушких кошуља у фарби пре 6— дин. сад дин. 4—
131 5—6

„Апотека код Цара Душана“
ПРЕКО ПУТА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА
Dr. Јов. Ђурића

Израђује и препоручује **Сирофен**, који потпуно замењује **Сиролин** одлично средство код инфлуенце, оболења органа за дисање, кашља слузи — и свих болести, где се прописивао Сиролин у неком употребљењу.
Одобрен по мишљењу Санитетског Савета и решењу господина Министра Унутрашњих дела.
Може се добити у свима апотекама и дрогеријама.
134 **Цена 1 боца 3·50 дин.** 8—20

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одавде и из унутрашњости свој стовариште сунцобрана и кишобрана у највећем избору. Има промене сунцобрана и кишобрана мушких, женских и дечјих у свима квалитетима, и у разним пастелним и модерним бојама, у разним величинама и од разних чврстих материја, полусвилених и чисто свилених. Цене су за 30 на сто ниже но што се пре три године. Сва роба ове врсте и прибор за кишобране на 30 од сто, не умањујући у обзир солидну израду и трајање.

Трговцима који купују на велико дајем 5 од сто вишe попуста
Примам сво врсте оправки, а на окретању купљених за моје фабричке модерније светле оправке у пола цене.
Лице на мојој фабрици продаје се искључиво у мојој фабрици која се налази у улици Васе Чарапића бр. 13, на горњем спрату над кафаном код „Златног Анђела.“

Свака је конкуренција искључена
С поштовањем
Моше Аврам Маца
24— ФАБРИКАНТ АМБРЕЛА.

„ЕЛЕКТРА“
ДРУШТВО
за машинска и електротехничка предузећа
Инжињера А. Ристића и Комп.
Телеграм „Електра“ **БЕОГРАД** Телефон бр. 440
Кнез Михаилова улица број 8
у кући Ристе Николића

Препоручује своје велико и из првих светских фабрика добро сортирано стовариште материјала и то:
Целокупног прибора за електрично осветљење, електричну звонцад, громобране, ацетиленско осветљење, за водовод и канализацију као: нова вентилаторе и сав прибор по најновијем систему, цеви домаће за окачено обложење и кинетни.
Гумене и азбестне врпце и целокупан технички прибор за машине и фабрике.
За г. г. веспелоторе, инсталатере, монтере и машинисте специјални попуст на најмањој цени.
Друштво конструише парне и електричне централе, електрична средишта, парна купатила, гвоздене мостове, подне конструкције итд.
Сама репутација, чланова фирме инж. Андре С. Ристића, ранијег доцента Велике Школе, бившег инжињера министарства грађевина и референта за електричну осветљење и трамвај града Београда, довољно је гаранције свакоме који посао или предузеће које ово друштво предузме до 1/4 части и солидно извршено буде.
Нарочито на врло умереној цени, нацрте и прорачуне за све инсталације, које спадају у круг његовог рада за своје стране фирме.
Даје инструкције за стицање угледа и техничких утисака страним фирмама. Прима се заступства пред заступства.
Цене су солидне и строго утврђене
На мр продаје нема нарочите цене.
108,5—10

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16. дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 ... месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник **Јован Тајбић**.
„Браћа Радичевић“ Штампарија Гаје Давидовића и Комп. Браћанска ул. бр. 16 Телефон бр. 68.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 17 АПРИЛА — БЕОГРАД | Уредник: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 10[illegible] | Телефон 821.

ХЛЕБАРСКИ ШТРАЈК

Од неколико дана на овамо, Београд има ту ретку срећу, да се може похвалити нечим што је непознато многим, и многим, већим и старијим варошима Европе и Америке — да има у својој средини штрајк хлебара, и то не штрајк хлебара радника, него штрајк хлебара послодаваца.

Није без интереса за ширу јавност пропратити критичким погледом фазу кроз коју је прошло хлебарско питање, док је дошло до овог штрајка, јер грађани, који данас немају хлеба да једу у буквалном смислу те речи, треба да знају одакле је и како дошло до тога.

По једној старој општинској уредби, општинска власт има право да прописује цену хлебу, т. ј. да сваких 15 дана одређује тежину хлеба, сразмерно према цени којом ће се продавати. Ово одређивање цене вршено је на тај начин, што се узимала у оцену цена брашна, трошкови које фурунџија има око мешења и печења хлеба, па се на тих спивара додајући им и извесан проценат фурунџијске зараде, израчунавала цена килограму хлеба.

Ово своје право да одређује цену хлебу, београдска је општина употребљавала кроз и дуги низ година, све док пропорционалним бирањем општинских управа, у београдску општинску управу, односно у одбор, нису ушли и напредњачки и социјалистички одборници. Изох њиховим уласком у општински одбор, добило је питање о снабдевању Београда хлебом нов облик. Стојећи на становишту, да је начин на који се у Београду меси и продаје хлеб, позражаван с једне стране Еснафском Уредбом, која штити себичне интересе хлебарског еснафа, а с друге стране општинском уредбом, по којој општински одбор одређује цену хлебу, и тиме искључује могућност сваке конкуренције, јединствени бар главни разлог што београдско становништво једе скуп хлеб, то су напредњачки и социјалистички одборници тражили: да се општински одбор одрекне свог права одређивања цене хлебу и на тај начин да уведе слободну продају хлеба.

Напредњачки и социјалистички одборници са свим су тачно рачунали: Београдски хлебари махом су сиромашни људи, који не располажу готово никаквим капиталом, тако да није ни мислити на то, да могу сами куповати жито и млети га, или куповати брашно на веће количине и тамо где им то конвенира. С друге стране, пак, млинари у близини Београда, направили су нему врсту картела, те држе брашну једну цену, која је несразмерно висока према цени жита, а, пошто је велики део фурунџија својом сиромаштином принуђен да од њих купује брашно пошто плато, постајао је и хлеб у Београду скупљи. Ту скупоћу пак, увек је санкционисао општински одбор, који је при одређивању цене хлебу, узимао у обрачун цену брашна па ма каква она била, додајући јој фурунџијске трошкове и проценат фурунџијске зараде. Како су пак фурунџијски трошкови сразмерно врло велики, јер ретко који фурунџија код нас вади дневно више од две фуруне хлеба, а врло многи свега једну, то су и ти трошкови увеличавали цену хлебу на један ненормални начин.

Знајући све то, напредњачки и социјалистички одборници тражили су да се престане са таксирањем хлеба, те да се остави свакоме фурунџији да продаје хлеб по цени која њему конвенира. На тај начин они су одборници рачунали да постигну двоје: да међу самим хлебарима изазову конкуренцију, које до тада није могло бити, пошто су сви од реда продавали хлеб једне исте тежине по једну исту цену, а с друге стране, да се изазове конкуренција и с поља, јер би се у томе слободне продаје хлеба, када би хлеб постао слободан продајни артикал, чију цену не регулише власт по својим неким калкулацијама, доста људи, који би са одговарајућим капиталом ушли у један тако рентабилан посао, као што је фабрикација хлеба.

Истина, противници овог напредњачко-социјалистичког захтева у одбору, доказивали су да слободне продаје хлеба у правом смислу те речи не може бити, због Еснафске Уредбе која забрањује мешење и печење хлеба за продају свима онима, који немају еснафско право. Али, то је само мишљење показало као штанчно, пошто Еснафска Уредба не забрањује „фабрикацију“ хлеба т. ј. мешење и печење модерним справама, нити забрањује кућеном нараду хлеба и продају истог.

После подуже дискусије, општински одбор примио је напредњачко социјал. предлог и, пошто га је заштим министар полиције, г. Стојан Протић санкционисао, оглашена је у Београду слободна продаја хлеба.

И сад настаје нешто што је веома карактеристично и за прилике у којима живимо и за појмове који код нас владају.

(наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Рауш у Бечу. *(Службено саопштење. — Пошаст. — Цар у нараком Хрвата. — Бановања кризе)*

Хрватски бан барон Рауш био је у Бечу, где га је примио у аудијенцији цар. Службено се јавља, да је бан референце цару о стању ствари у Хрватској и да је уклонио да се хрватски сабор сазове у мају. Међу тим бечки дописник „Аграмер Тагблата“ сазнаје, да је Рауш телеграфски позван у аудијенцију не само да референше о текућим пословима, но управо за то, што се цар веома интересује за [illegible] добрију свег садашњег стања у Хрватској. Наиме се верује, да последњих броја читање пада у раним [illegible] бор још ове године, утврђено је [illegible] може да се вратити у хрватском питању, на што је цар примећено да би радо видео кад би се тако помогло хрватском питању још ове јубиларне године једном уређено решење. Цар је у последње време своје пажње о ситуацији у Хрватској и о жељама Хрвата примљено у поруци Хрвата. Он је видео и прилике српско-хрватске коалиције, која је, као што је познато, после побједоносној [illegible] и није примила свој утицај. Посредовао некад политику Раушову била је афера с двобојем с Медаковићем, за који у Беч не сматрају да је повољно решена по Рауша. Она је у бечким круговима учинила најнеповољнији утисак. Погађа се да је једна личност, која није у праву бачај дворцу, нарочито најопирније захтевала [illegible] бароном Раушом. У тамо је прављено Раушово примања у аудијенцију. Треба још казати да је у то врме изменило се пред ансамблом. Како у Загребу тако и у Будимпешти [illegible]

КИЛОМЕТРАЖА

Сличица из живота М. Бобића

Боже мој!

Читам у новинама о покорима који се дешавају у Нишкој Гимназији; читам, крстим се и чудим, мислим и — се вам се...

Пошто сам из Београда као природњак проструирем Копаоник и његово подгорје, на што је још незаборављени чича-Панчић обрнао пажњу многих оних српских научара, својих ђака. Ударио сам, разуме се, на Крушевац, где њега као професора у гимназији и свога ђака Миљ. Бобића. Кажем му шта ћу и мудро му ћу и позовем га да пође са мном. Он се, разуме се, одзива позиву, и ми пођосмо у име Божје на пут.

Не путује се да се протрчи, већ да се види, каже, у гарди.

Мој ми „ђак“ од слабе користи. Најзад нисам га ни гоњио да он помаже мени већ да штогод грешник, научи; ал неће сад ја кад ће!

Уочим да он смуда, где падаемо и станемо, место чачка око председника општинског и његовог ћате. Помислим одмах:

— Овај хоће да и уз пут, уза ме, разиначинше!

Би ми непријатно, ако хоће и ружно, јер нигде да је сав пертинат а нимало човек од науке који треба да га краси.

Иде то тако из места у место, док се мени најзад досади те приступим кмету и запитам: шта се то ради?

— Тражи — вели кмет — уверење о отстојању: хоће да наплати километражу за овај пут! Сад ће бата да сорепи, само мало причекните...

Окретоше ми се ова брда наокоро.

Ја дођох из Београда о свом трошку ради научних студија и њега уз пут повео као свога протипода, да прође са мном — а он ево са шта чини..

Е, то је мало много!

Сад је мудина морало заспирати — разаго..

Да, да — читам у новинама шта бива сада у Нишкој Гимназији, а знам већ све — могао бих читати жмурећи.

* * *

Ово што смо овде штампали Уредништво је „Правде“ нашло написано на табаку хартије. Не знајући чији је рукопис, ми га објављујемо да би са бија дошао до својине.

Уредн.

МИШЉЕЊЕ МЛАЂИХ УЧИТЕЉА

Један наш сарадник запитао је једног од виђенијих млађих учитеља о томе: какво ће држање заузети млађи учитељи према радикалној влади приликом мастурбације избора за народне посланике, т. ј. хоће ли помагати радикале, јер ће они на вече доста [illegible] учитељ дао је нашем сараднику свој одговор.

1. Заиста млађи учитељи признати су, па зато они и не мисле да им је у том погледу учињено неко благодарење и да за то нису дужни никоме давати ма и најмање рефлексије;

2. Млађи су учитељи свесни тога, да је наплаћивање млађих учитеља дошло од стране самосталског министра у заједници са старим радикалима и да су то стање одржавали до сад и сами радикали, а што се то питање после толиког оклевања и нерешења решило после толиког чекања, заслуга припада млађој већини активности за решење тога питања;

3. Млађи учитељи знају добро да су стари радикали знали да са тргом, утоком и буџетом не могу прећи у садашњој скупштини, а знали су и то, да ће се скупштина морати распустити и да ће доћи избори, а они хоће и „на своју руку“ извршити, па су зато и уграбили тренутак баш пред распуштање скупштине да то питање реше, а то не приведено и у целини, него скраћено, само да би могли рећи да су млађи учитеље задужили;

4. Млађи учитељи умеју ценити колико је једну установу модерну вредан ламбен и суров радикализам и аутократизам демократизам на супрот поштеноме и модерноме конзервативизму, па ће се према томе и умети определити приликом свих избора; и

5. Млађи учитељи умеју добро оценити праве пријатеље напретка у просветној струци од свих оних, до пријатеља и старих колега, који су толико често пали у својој немилости, да су у органу Учит. Удружења, — ма и са најмањом резервом — могли пустити онај гадни памфлет старога борца за радикалне дубове опозиционе комеције противу „млађих“ учитеља. Ја мислим да сам вам дао доста јасан одговор на ваше питање.

Ми ово нећемо коментарисати, већ можемо само изразити наше велико задовољство, што се међу млађим учитељима налазе такови учитељи, који, и ако са малим бројем година живота и искуства, међу овако црно и срећено мисле, а права прошлост и садашњост. Ми вам, господо млађи учитељи, честитамо.

М—ћ

Наши просветитељи

Из белешака једног ученика Нишке Гимназије

5.

Колеге

Професор нареди да се спремимо за бележење неких његових наредаба. Мој друг устаде и рече:

— Господине, неко ми је украо писаљку.

— Украли и ти некоме! — одговори професор мирно.

Сврши се час, професор изађе а мој се друг попе на катедру:

— Мир, браћо! Чује!
— Чујмо!

— Колега мој [illegible] коме је ово колега т. ј. лопов. Он је покрао био све фонд сиромашних ђака, око триста дуката. Колеге су га спасли од робије, али је он њих десет година морао да враћа украдени новац и то с интересом. Он краде, па би хтео да и ја крадем! Е, нећемо тако!

— Ха, ха, ха!

ПОЛИТИЧКА И ДРУШТВЕНЕ [illegible] ГУАЊЕ

Питалице

— Шта је то: слобода избора под Пашићем?

— То је оно: кадија те тужи, кадија ти суди!

— А шта је то: споразум опозиције?

— То је оно: кад се дигне кука и мотика!

Српске земље

Велико-српска пропаганда

Чешко-словенска кореспонденција која излази у Прагу, пише: Владина штампа и њени хајкачи причају о велико-српској пропаганди у Босни и Херцеговини. Персекуција српске штампе, заташкавање аграрног питања, повећање војске, жандарма и шпијуна, језуитска пропаганда и владин „небеза“ на општинским изборима у Сарајеву нису средства, којима се задобија љубав домаћих. Бирократија мисли да ће сва денунцијација у Бечу, проводаџисана домаћим (чак и у поверењу као што је представник Васпос удомине), последње узело консервација и војском и праведности (чак и притворија) да ће раздражити њих на дан општинских избора,

... нека пажња приликом за време суд... к српског суђења, који је већ ос... вољено, а у ствари ради се само ... [illegible] Босне и Херцеговине ... Аустрије. Зар не зна ... у Бечу ... [illegible] ... ради Мађари, ... Кошут ... ... у свом ... листу ... [illegible] ... српској пропаганди.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Споразумни листа у округу пожаревачком. У неким овдашњим листовима објављено је, да је између напредњака и националиста постигнут споразум за заједничку листу и у округу пожаревачком. Те су вести према обавештењима која смо добили из најпоузданијег извора преране. За сада су сви изгледи да ће се до тог споразума доћи, али он није још утврђен, нити ће то моћи бити пре десетак дана, док се о томе консултују надлежни партиски органи обе стране у пожаревачком округу и не сазна расположење бирача.

Тада ће се тек моћи утврдити и детаљи споразума.

Јагма око хлеба. Јучерашњи дан био је прави дан јурњаве на хлеб. Силне масе света цуприле су око парних пекарница, старајући се да што пре дођу бар до једног хлеба. Многи су на улицама пресретали кола тих пекарница у којима се разноси хлеб, заустављали их и ту на улици приморали разносача да им продаје хлеб. У тој навали често је долазило и до туче, која се на срећу брзо свршавала и без даљих последица. И Сима Лазаревић бакалин код „Камиле" меси, пече и продаје хлеб за свој рачун. Његова бакалница јуче ... [illegible] ... сва у бакалници, стајало је пред дућаном, те је бакалница изгледала формално опседнута. Парне пекарнице и Лазаревић неколико су пута јуче пекли хлеб, па и то није могло подмирити тражњу. Услед велике навале света парне пекарнице нису могле разнети хлеб продавницама. Парне су пекарнице пекле за јучерашњу потребу хлеб до 9½ часова у вече, а за све то време силан је свет чекао пред њима. Мали продавци дигли су цену хлебу.

Траже комисију. Надзорни Одбор Извозне Банке упутио је акт министру Нар. Привреде, у коме тражи да министар одреди једну комисију, која би прегледала целокупно стање банчино и са стањем извештај, који би се предао јавности.

Изборна агитација. По свима окружним местима држе и држаће политичке странке окружне зборове, на којима се објављује политичка ситуација и утврђује окружна кандидатска листа посланичка. Кад се то сврши, онда ће тек настати права изборна агитација у корист појединих кандидатских листа. Судећи према појединим извештајима, расположење је народно одлучно у корист опозиције. Али ни полиција не седи скрштених руку да то народно расположење силом, кад не може милом, окрене на другу страну, а она за то има и сувише средстава на расположењу. Према томе ова ће изборна борба бити једна од најјачих и најинтересантнијих у Србији.

Пеку хлеб. Неколике пекарнице на периферији Београда и даље пеку хлеб, само су му знатно подигле цену. У томе се нарочито одликују пекарнице око фабрике дувана.

Раднички празник. Сутра, католичког 1. маја, радници који припадају социјалистичким организацијама, прослављање свој раднички празник. Због тога ће сутра бити обустављен рад у свима фабрикама, радионицама, штампаријама итд. Због тога ће и листови сутра, место после подне као редовно, изаћи у јутру као о празнику.

Нови резервоар за петролеј. Монополска Управа ... земљишта на Карабурми, за подизање нових петролејских резервоара који ће још ове јесени делом бити подигнути. Откопавање има да износи око 60.000 кубних метара, а кауција је 5.000 динара. План, услови и опис радова могу се видети у Техничком Одељењу Монополске Управе сваког радног дана у канцеларијско време.

Шерет фуруџија. Као по многим крајевима Београда, и у Кочиној улици постоји једна пекарница хлеба. Кад су хлебари решили да штрајкују, ... [illegible] ... је и тај хлебар из Кочине улице. Али је он мудра глава. Све се нешто ћаволи боји полиције. За то је шеретски измудровао да и вуци буду сити а и овце на броју. Још трећи дан Ускрса, дакле данас, кад је почео хлебарски штрајк, почео је рушити пећ и довлачити цигле. Ако га полиција притегне он ће се пре... као пребацити Јеврем и рећи: „Ко, зар ја штрајкујем! Јок, Бога ми! Но ми пећ није ваљала, а чим је оправим, пећи ћу хлеб и даље. Нисам луд да губим". А ако га полиција остави на миру, онда ће се оправљање његове пећи продужавати све док не виде шта ће урадити остали хлебари.

Неумесно држање. Многи нам се жале на неумесно држање жандарма, који услед навале око парних пекарница бајаги одржавају ред. Они га тако „одржавају" да само праве још већи неред. Њихове старешине требало би да их поуче шта и како треба да раде у таквим приликама.

Читуља. На други дан Ускрса напрасно је преминуо у Власотинцу тамошњи виђени трговац и члан напредне странке Гаврило Марјановић. На погребу који је био сутра дан чинодејствовао је поред там. свештенства и епископ г. Никанор који се тамо затекао.

Бог да прости пок. Гаврила.

Олуја. Јуче цело после подне небо се облачило, а око 5 часова дунула је олуја, после које је почела падати киша и падала, час јаче час слабије, сву ноћ. Од јутрос је прилично захладнело.

Општински одбор и питање о хлебу. На синоћној седници општинског одбора донета је одлука да се леби ... [illegible] ... му. То значи да ће хлебови од 20 п. д. имати тежину од 800 грама.

Велики део београдских хлебара пристао је на ову цену и данас ће почети пећи хлеб.

Венчање. У недељу 20. ов. мес. венчаће се у Ћуприји наш пријатељ и друг Борисав Милошевић трг. из Ћуприје, са г-ђицом Ружицом ћерком Михајла Васиљевића там. кафеџије.

Седница Месног Одбора. *Позивају се сва господа чланови Месног Одбора Напредне Странке за гр. Београд да неизоставно дођу на седницу, која ће се одржати* **вечерас 17. о. м. у 6 часова у вече** *у стану Месног Одбора* **Чика Љубина ул. бр. 7.**

Решаваће се о учешћу београдских напредњака на изборима од 18. маја.

Благодарност. Г. г. Михаило и Павле Арсићи овд. трг. уписали су свога пок. оца Петра Арсића — Шеславског бив. трг. за члана добротвора певачког друштва „Милош Велики" са улогом од 100 дин.

Управа у име чланова захваљује браћи Арсићима, желећи њиховом пок. оцу вечни покој.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

☐ У Будимпешти отпочело је суђење посланику Златану Лонкару у месном суђењу с бившим министром Гезом Полоњијем. Интересовање публике велико је ... Сведок Пало, ... гувернер, ... се врло неповољно о Полоњију.

✕ Прашки општински одбор решио је да не учествује у јубиларној поворци у Бечу због ... чешким народном покрету да у Бечу тада приређују.

☰ Окружни одбор у Карлсбаду ... је против часто немачких ...

☰ У Прагу је приређена скупштина свих чешких странака због језичког питања. Сарадници су пре... и масе посланика из Чешке, Моравске и Шлеске. ... др. Срб наступио је ... да парламент нема ... у питању ... језичког спора. ... ће за ... чешки одбор. Ако би парламент ... уложи у противно решење, онда би то био ... чешке политике.

‡ Енглески краљ и краљица с престолонаследницима Викторијом стигли су у Шевенинг, где ... и поздравили ... краљевском породицом ... народа. У част краља Едварда у ... је био свечани ручак, на коме су краљевски ... ...

↔ Немачка царица била ... је стању ... од 5 ... 5 ... сен.

(·) На конгресу португалских републиканаца у Коимбри ... је на председништву странке републиканаца ... Бернардо Ма... али, а с њим је ... ... изабран одбор.

§ Због душевне болести старог ... краља Отона односе се баварском парламенту законски предлог ... ... баварском краљевству ... власт.

— Француски министар председник Клемансо ... ... у Лондон, где је ... ... Кембел-Банермана.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Шест интересантних питања

Поштованом г. Директору.

Врло би нас интересовало, а без сумње и Вас и све читаоце, кад би надлежни били тако љубазни да нам дају бар мало-мало обавештења о следећим стварима:

1. Какав се оно вика чула 14. ов. мес., на други дан Ускрса, око 7 и по час у вече, — на трећем, односно другом спрату хотела „Славије"?

2. Шта су тражиле оне две 13—14 то-годишње девојчице на поменутом спрату хотела „Славије", одмах до собарничке собе, и шта им је било да онолико вичу?

3. Зашто је г. заст. управника Београда, Мита Димитријевић — Влашче, изневерио свога бојнога друга г. П. Јокића, те није дошао на уречено време — кад се зна да је он иначе у оваквим стварима друг „без страха и мане".

4. Какву је деликатну услугу учинио вратар хотела „Славије" те је добио од г. Јокића пола наполеона напојнице?

5. Какав је „гешефт" имала то вече да закључи позната подводачица М.?

6. Какав је реферат поднео претпостављеном скоро доведени писар кварта врачарског, онај — знате — са дугачким плавим брковима, који је дошао, позват телефоном од два грађанина, и слегао раменима ... ...?

Молимо надлежне за што скорије и детаљније обавештење о овим стварима, које су се, као што рекосмо, пре... зале на други дан Ускрса у вече у просторијама хотела „Славија".

15-IV—1908.

Интересовани ...

ВОЈНА КЊИЖЕВНОСТ

Петар Бојовић
ђенералштабни пуковник

(наставак)

И где је онда та три пут јача материјална снага

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Збињевића Зевакоа

— Превод с француског —

XXXVII

Погребне почасти

— Тако нам је сам Свети Отац причао, кад смо дотрчали на његову вику... Нашли смо га у бантовљивом ... ... ногу... Он нам је сам испричао како се све то догодило... и како су га разбојници ухватили...

— А шта је с њима било?

— Ко то зна!... Нестало их је. Оде ... ћано... Кад кажем ћано, не говори из мене проста правоверница...

— Не сумњам, драга госпођице, ни да није правоверница веровати у ђаволе! рече Рагастенс озбиљно.

— Сасвим је тако! Ево да чујете. По наређењу Светог Оца држало се да су разбојници побегли у једну пећину која је на рђавом гласу.

У том тренутку уђе у крчму један војник. Официр прилази првима и окрећући се упита:

— Шта хоћеш?... Зар човек не може да буде од вас мирни ни минута?

— Поручниче, дошао сам да вам јавим да је време смене стража. Ви сте ми тако наредили...

— Добро!... Иди!

Војник изађе.

— Ето ти пријатне дужности! И тако ћу морати да се уморим пре но што ... сваки два часа... Шта сам вам оно причао?...

— О налогнадној пећини...

— А! да! дакле разбојници су тамо побегли на некој ... у пећину која је била ... ... мешана... Ми дођосмо до пећине, али тамо не нађосмо никога!...

— То је невероватно!

— Као што кажете, господине! Сва околина била је поседнута, пећина блокирана... Једино је остало да чаша ... ... су сами посвојени у ... ... и сва у ... мору! докрајчи официр испражњавши једним махом своју чашу и уставши.

— Све су то заиста чудновате ствари, рече Рагастенс.

— О! није то све рече официр мутним гласом... Хоћете ли да пођете са мном? Видећете нешто занимљиво...

— Треба ли ићи далеко? рече Рагастенс, као човек коме није много стало до тога да оставља започети ручак.

Бејонда уздрхта од радости. Али ту радост увио је за сврху под маском равнодушности.

— Ода ... Бону, рече официр... до цркве!

— Сад чем ми се није време ... служба на вечерњу, рече Рагастенс смејући се.

— Није; али пођите, па видите.

— Добро, да вам чиним друштво...

— Ви сте љубазни човек... Кад се вратимо одиграћемо нашу партију трик-трака.

— Хоћемо.

Официр изађе из крчме у друштву са Рагастенсом. Пред вратима су очекивали четири војника. Сви пођоше ка цркви. Ноћ је већ била уделала и све куће у Тиволију биле су затворене.

Рагастенс је ухвати под руку с официром и разговараше с њим пријатељски да би и ... ... мало у ... ... пријатељство. Дођоше у цркву.

Четири нова стражара заузеше места на којима су дотле друга четворица стајала. Официр, који је хитао да што пре почне игру, врати се одмах у крчму водећи смењене војнике.

— Јесте ли видели? упита он Рагастенса кад опет седоше за сто у крчми.

— Заиста. Жалосно изгледа тај ковчег са стражарима около, који као да чувају мртваца да не побегне...

Официр удари у смех.

— Нема опасности!... Али мртвац је жива... и моји војници нису тамо постављени да је спрече да побегне... то је почасна стража.

— Жена, велите?

— Пст!... Изгледа да је то нека рођака Светог Оца... врло блиска рођака... нешто као ћи!

— Хе! хе! веле да је лепа у своје младо доба...

— Јесте, јесте... па и сад...

— Дакле покојница је?...

— Позд ... ... љубави којом је папа често почаствовао ... ... дама... Једно девојче! Тешко је било шеснаест година!

— Јесте ли је видели?

— Вечером, у пргу. Био сам се скоро заљубио у њу!...

— До ђавола! помисли Рагастенс у себи, али је овај глупом ларичан! Е сада разумем, рече он гласно, од куд почасна стража. Али, велите, ово благо није вам нај пријатније.

— У толико ми је мање пријатно што ме ово често узнемиравање спречава да се користим једним дивним приликом.

— Ево, причајте ми то...

— Видите ли ону малу служавку с малом ... ... очима?...

— Видим је и дивим јој се.

— Е, дакле знајте да је луда за мном... мало час ми је то казала!... Али ми заборављамо сасвим на своју игру.

Рагастенс је вештачки пунио чашу официрову, тако да је овај све горе играо; али није марио добити игру сам нешто.

(наставиће се)

То је занимљиво, часно сејање, или детињастост човека.

Слушајте само ово:

„Отпочиње борба, непријатељска кама са јарошћу (!!) и страшном тежином пушком и другом оруђу и ударцу у блиском бојевању... те многи сагибају посетвам главу, што је врло природно. То је моменат да старешина пратиоцу у помоћ војницима својим примером и „личним достојном"), на пр. сабљом се лако клатите непрап. шетњама, на све начине бранили да ће он да нам зашто приложи и пожарница. Ово веће важно нарочито једу Омољаца и Јаворца. Ко ... пљемичима и Паровњаци!) ... и куражне, одлучне и храбре".

После свега ово све црње и горе, али ми овде застајемо, јер је и то доста, да се види да овај човек зна све војеште.

На стр. 117. говори г. Бојовић из свог искуства: „Ја сам лично имао прилике да лоцирам, да у присуству одважниха мојој старешини, а не лежим (!!) мало рода каквог бојазни (!) у виду непријатељских метака (!). Док ми присуства ваљаног старешине и у самлевенег, стрељ (!) ме је било од срама, од непријатељских метака".

Е, ово је војешта. И то је лично искуство. Даље тако. Кад један старешина војску треба да одржи страх.

Даље:

„Дође се на пригледно и отворено земљиште у јаку непр. ватру... десетари у стрељ. строје удвостручавају (!!) своју снагу, да се одржи ватрена дисциплина... А то се мора увећати ап-

ато-лално, обуставлљући палбу од времена на време и командујући на неке пушчане радње да се изнађе правду".

Пре свега, то је нужност, да не у јакој непр. ватри ради пушчане радње, и кад би то било могуће. Али то није могуће, јер се ту неравница не може никако поправити (из наређивањем) јер они никога не чују. После тога г. Бојовић не зна, шта је ватрена дисциплина, кад мисли да се она повраћа пушчаним радњама.

Ватреној дисциплини треба пре... научити у миру, и то је све ... пушчане радње су глупости, јер би тада остали без ватре, па да нам непр. може побити војнике као печење.

Да би г. Бојовић био на чисто са ватреном дисциплином — ми ћемо му рећи у чему је она и то по тачци 310 немачких војних правила од 1906.

„Ватрена дисциплина ... управу ватром. Она се састоји у савесном извршивању заповести у ватреној борби и строгом ... прописа о употреби оружја и владању у борби.

„Овде спада ово: Употреба земљишта; брижљиво намештање гађања и оплављање пушке; непрекидно пажње на непријатеља и вође; самостално узимање ватре, ако мета буде повољнија; самостално прекидање ватре кад нестане непријатеља; штедња муниције.

„Кад у току борбе управа ватром постане немогућа, онда се сваки војник мора прилагодити и ... и да сам бира мету и циљ".

(Свршиће се)

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензациони политичко-друштвени роман

од Брезнице Бадакова

21

Коста Драгић је већ десет година служио у жандармерији, а већ је пет година како је одација у савамалском кварту. Колико је писара и чиновника Коста Драгић променио за тих пет година, шта се све није за тих пет година одиграло међ зидовима тога кварта! Сад је чан Младен Јовановић, има пола године. Докле ли ће само трајати та некога? Бог зна! Управник полиције свакојако неће поститу. Он је истина из добре куће и па то је од једном и неодавно постао чан — како и зашто? то се нарочито никога не тиче. Али он је познат нерадник, а оно што се за пола године његова службовања десило у чановој канцеларији буднао је чан и овог одацију, кад коги су прави открићи били веома незнатни.

Сање у воме је Коста Драгић данас затекао свога непосредног старешину, није за одацију било никаква новина, на против то је код чана било правило а не изузетак. Не размишљајући дуго, пређе одација наспрамоме чану, па смејући се добродушно, продрма за раме чана и повика: „Устани, устани, чане, није сад време за спавање!"

Младен Јовановић се испружи и протеже, па рече: „Ах, ти си, Коста! Пусти ме да одспавам бар два сахата, па ћу онда опет бити свеж и веадр".

„Лепо, господин чан, али имамо да спроведемо благовремено главној полицији притворенике... иначе ће свашта бити озго."

„Притворенике?"

„Па јесте, за подас сте наредили потеру по дворима дуж Саве..."

„Ја?.. Ах, јесте... имаш право, Коста!"

„Увиатили смо неколико мангупе, а осим тога пали су нам шака и двојица крњумчара..."

„Знаш шта, Коста, ти си мудра глава и знам како се све то ради. Спроведи сам ту мангупарију и сврши ствар место мене. Ту на мом столу наћи ћеш све потребне акте, наредбе и како ли се зову све те тричке. Ја ћу међу тим малко да поспавам. Дакле иди, Коста!"

Тресући главом одација је од чанова стола понео неколико потребне хартије у наза и већ је хтео изићи. Али на вратима стаде и трљајући руком чело, упита: „Све ми се чини да сте за данас позвали неку женску. Шта да радим с њом?"

„Женску?"

„Па јесте, послала је молбу за помиловање краљу или намесништву, или тако нешто... кажем Јова разносио је позивнице, па ће се налази сесити".

„Што ти имаш главу, Коста, нема јој равне! Имаш право, та женска је позвата за данас у једанаест часова пре подне. Кад она дође, онда ме пробуди, ту малу вештицу морам сам саслушати".

Говорећи то, на лицу чановом показа се весели осмејак, сећајући се брзо свога разговора са сарвом Бенционом Буквајем, обасја га мисао да ће сада славити победу, коју му барон Кирхдорф не може отети, али он није могао ту мисао задржати и брзо паде у нов тежак сан, из кога га је пре тога одација на мало груб начин пробудио.

Женска коју је чан Младен Јовановић позвао, није била нико други но Даринка Марковићева. Није било никакве сумње да ће њен отац помоћи добити слободу, јер се намесништво већ решило, да опет изда општу амнестију, која би погодила и Даринкина оца. Али и ако Даринкина молба није ишла правцем, Јован Тодић није се био разљутио чувши за младу девојку; на против, она је побудила намесништво, да с обзиром на њесово болесно стање осуђенику засебним помиловањем подари слободу још пре опште амнестије. За издавање тога акта имале су се свршити још само неке формалности, у које је спадало и саслушавање молитеље да би се утврдили њени лични односи.

---

[1] Наш адреса

Тако ти је то у свету дете моје

Из даљине

Стајао сам једном на високом брду и посматрао дивану једну реку. Стрме пољане брда беху сурове, избраздане вододеринама са ретко трња и бурјана — не мало лепо. Па ипак и одатле, одакле сам могао јасно распознавати сваки предмет, чинило ми се обичне ... са ... рупама кукуруза, стрмим њивама ... сване грање ... бурјана, жбуни једнога... Али само даље, од једног багремара, чинило је ... много лепше свему, лепша, ... путем трепава ... кукуруза, ... њивама ... пространим ... у предеоне ... реке. Утрине, њиве, ливаде, бујице... Свашта су се тако мени ... у једну целину: ... , без ... лепоту даљину.

Како су се ... ... мај! ... ... свега.

И ... да ... ... на другу ... ливаду.

... ... од ... багремара ... ... даљине.

Све ... ... сам ... ... очима.

... сам на месту! ... ... на обе стране ... у ... .

Заборавит ... ... тамо та на другу страну, те ... ... преко њива.

Окренем се брду, са кога сам ... ... брдо.

Дуго сам стајао и посматрао то лепо брдо.

Како оно лепо изгледа, кад се из даљине посматра!

СЛАТКИ ПОЗИВ

Моје лане,
дођ ми на диване!
На диване,
како нођца па'не.
Спремих, лане,
ране одабране:
Жуте дуње
у меду куване
И бакламе
како Турци праве,
И ракије
какву Султан пије.
Медом с' топи,
ракијом се опи,
Па ми ојави
на недарца па'ни!
Љубн, лане,
Док зора не сване...
А буде ли
све што љубав жели
Ти с' не плаши
неће чути наши!
Ноћ ће чути
ал' ће да прећуте,
Због те среће
Ноћ нас издат' неће!

Милорад Петровић
из „Сељанчица"

РАЗЛИЧНОСТИ

Мирза Сафа

Сад је већ познато ствар за песме познате под именом Мирза Сафијевих, које је издао Немац Боденштет, ... — Боденштетове. ... Боденштетов ... ... руха ... ... у Пруској ... у Немачкој. Сад ... ... „Сафијевих", ... интересовањем.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Чамци од папснденкли

На Боденском Језеру прављени су пре најкраћег времена опити са чамцима направљеним од папснденкли. Рубови су уштнсени и улепљени нарочитом неком смолом, а папснденкл се пре употребе такође натопи добро неком смесом, која га учини стакласте боје, непробојним и чврстим. Нови чамци имају облик готово округласт.

ДА САМ

Да сам птица, то би' птица
По грудима твојим пала,
Ту би' мала, ...
Твојим ... ... —
Цело ти је ... ...

Да сам зора, та би' зора
На ... ти ... ...,
И ту би' се ... ...
У ... ... —
Зора ти је лице знала!

Да сам сунце, то би сунце
Поврај твога ... ...
И жаром би' ... ...
Целим светом ... —
Сунце ти је ... ...!

Београд. Душан

Са окружног збора у Смедереву

На јучерашњем окружном збору напредњачком у Смедереву, једногласно је изабран за носиоца напредњачке кандидационе листе г. Милорад Павловић трговац из Београда.

ВИЦКОВИ

Мудролије

И ... ... да ... ...

Орао не лови ... .

... ... не ... ...

... ...

Кад човек не може да погледа ни у прошлост ни у будућност ... ...

... ... треба ... .

У ПРИРОДИ

... ... природо бујн
... ... тако
... —
... ... се ..., ...
...,
... ...

... ...
... ...
... ...
... ...

А ... ...
...
... ...
...,
... ...
... ...

Београд. Јован

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браћино позориште

Вечерас је одабран програм од 18 тачака, у коме су главне шале: *Из ... у ...* и *Доле! ...! ...!*

Обе шале ... ...

Жабарац, напустио је своју трупу, са њом је пре кратког времена пошао у Алексинац, и трупа сама даље ради.

18.000

квадратних метара земљишта на Топчидерском Брду близу ... ... станице Сењак 12 а од ... ... 6 минута. Засађено је благородним воћем.

Има водовод

... ... места, а нарочито сад кад се Београд проширава.

Даје се на дуже време на отплату а нарочито је згодно за службенике, **железничаре и молоцера**. *Сад се даје једна четвртина а остало на почек од 6 година са обрачунатом на плату.*

Обавештење се даје и у ... ... г. Драгомира Рајевића и код потписатог.

14. марта 1908. г.
Београд.

Јован Ж. Јовановић
адвокат — ... ... — ул. ... ... бр. 33
103.20—10

Негујте зубе Кушаковића Калодонтом

182—8—10

Своју СЛАВУ Бурбон-пиво, коју славите због бо-жићних у кући.

Спасоје Илић
Бан. трговачка дворана
181 4—5

КОЖАРСКО ТРГОВИНА
Милића Ж. Стокића и друга
Београд
препоруке за своје **поповачке** и за разне **шегрт.** 191 1—4

Пекарница са гвожђем у добростојећем крају, са **Старог Тошиног** пр. даје се под кирију од 1. маја.

За погодбу и остале услове у пекарни код **Лобановића.**
192 1—5

Стан на горњем спрату у улици Краља Милутина бр. 18 са четири собе и осталим удобностима, може се од 1. Маја под кирију.

Обраћати се Гошубу С. Јовићу резбарују код. 187 3—3

У МОЈОЈ КУЋИ у Иван Бегеј и Чубривец улици има стакло за подавање под кирију од 1. маја св. год.

Милорад Павловић
трговац.
165 7—10

ПРОДАЈА КУЋЕ
У ЖИЧУ

У граду Жичу, улици „Краља Милана", између Митрополитског круга, и 30 метара и западнице средње удаљеност, дивак, четворе и благородним рашене вођом, и до-ста зелени — засебна плац, са лепом двокатном кућом од 6 одаља, пивском водом и шумом, као погодношћу свуда које може Стана, продаје одмах за слободне руке под повољним условима. Ко би рад био купити, нека му се од-мах јави.

Милан Н. Богосављевић
земљорадник у Жичи
169 8—10

ДЕЧИЈИ ЛЕКАР
Др. ДУШАН ПОМОРИШАЦ
Београд
Прима болесну децу између 10 и 11 часова — Дрварска улица бр. 2.

Од 1½—3 сат

ТЕЛЕФОН 957 (Рафодиономија) врши микроскопски преглед урина, мокраће и свих спутума. 4—20

Кућу СВОЈУ у Новој Милошевој улици број 18, продајем, у којој живи

МАЈА СТАН

на горњем спрату за издавање од 1. Маја сад године.
182-6-6; **Ранковић М. Лазаревић**

Засебна ЦЕЛА КУЋА у Цетинској улици са бр. 5, потпуно уређена са пространим сојама, другим удобностима, иде за 1. мај под кирију. За услове јавити се д-р Мет.: Поликлиника улице Краљице Наталије бр. 14. 3—4

Пристала роба

Сад за Ускрснје овог лебо сам ову робу за краће време купио сигурно:

Алеар Кондитор, Хармс разне сорте, Мермит за Јагуар, Сидолин у шпицу и у пакетић и Сидолин Пастил, Сарадин за кашаље и бол у грлу и у шамболи, Гаиол, Трифолиј у пакетић, Мајдонос.

Сир сиромашки, Кинеска Шећерлиса, Шарени и Ратлерлук, Рибиза.

Вино Кајзерско Ново, Вино за 8,80 гр. сваки Свидовско Бело и Црно вино, Мушкатељ Бело и Црно вино, Шиласко и Загорско разне сорте.

Свеобиа кафанска, Чоколада пиварска са млеком.

И друге домаће робе у огромном избору.

Потрудићемо за услужење сву моју сраћу своју.

Телефон бр. 49.

С поштовањем
ДРАГ. М. ДЕНИЋ
181 трговац 4—6

НОВА МЕХАНА на врло видном и добром месту видиће се од мај ове кирију. Упутити Славиној Зидарут право куће поља „Сла-вије" Врачар. 147.10—10

„Правда" излази сваки дан, изузимајући недеље и празнике. Претплата је за Србију: за годину 36, дин. за пола год. 18, за четврт год. 9, за месец 3 дин. — Страни уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Јован Ђаја.

„Браћа Радовановић" Штампарија Гаврр. Давидовића и Комп. Краљева ул. бр. 16 Телефон бр. 69.

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Наручити јединим спрема се за пролеће

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"

Ове године цењено сам 30 златна комората пробе турског и енглеског, прког квалитета.

Обраћам пажњу познавалцима доброг пива рада умерене.

Цена пиву за кућу знатно сниљена

Имам више плаћена на продају у целу београдском. Услови врло повољни.

Гостионица код „ДВА ДУДА"

Краља Александра улица бр. 67, у непосредној близини народног трга и трговачке улице.

Има одличну српску кућу, чисте и пригодне по мала цена.

Удобна и јефтина преноћишта

У сваком доба и сезоном.

Нарочите погодне за трговце за упутницама.

87,15—30 Учествује **Гавра Балабановић.**

ЈЕ ЈЕДИНСТВЕНО И НЕНАДМАШИМО

Лековито блатно купатило „Русанда"

У ЖЕЛЕЗНИКУ (ТОРОНТ ЈУГОСЛАВИЈА) У УГАРСКОЈ

СЕЗОНА ОД 1. (14.) МАЈА до 1. (14.) СЕПТЕМБРА 1908.

Сагурна дека у чуван, нађи ће сви болесници, који лете и боље од свих болести.

1. *Сврбеж* у свима облицима и појавама;
2. *Оболи у мишићима и зглобовима*, у Чарлстону;
3. *Кистобољи* (грчеви) у свима облицима и појавама;
4. *Застарели* нарочито, упаљени, отврднути, после задобића и изливања, (контрактура);
5. *Застарелим рана* и отока, нарочито услед неизлечив болести Сплин-Чистоће и, у чему изванредно и неусловљиво дејствује купке.
6. *Застарелим рана* и отока, нарочито услед неизлечив болести Сплин-Чистоће и, у чему изванредно и неусловљиво дејствује купке.
7. *Хроничних кожних болести*, особито суве екземе „Ротгер-Рестаде" кожне болести свеју врсти, које нису могле изаћи ни-какве мане поправе;
8. *Свитбице и застарели рупе*.
9. Се успешном лете застарели *Лупс, Нападе* и томе слично, те су за ту свеју сврховите и прочите кабине;
10. *Код женскиња* се дуготе у полном лети нарочите крвотоке и нарочито побољшања.

Управа купатила расположе безбројним захвалним писмима, оних болесника, који у дугогодишњим мукама своје болести, изгубивше свеку вољу за издрављење, а који се по употребе само 21 купке опростили лечилиште и мучне болне и болнују задаха купања пратили.

Поред чудне природне лековитости, купатило је по изгледне уређу и дивљалом лепотом смештено. Дан до гостима стоје на расположење, најчуваним стазама лепо удвоене и прострте цветне лаје, са дебелим лиадовима и угодним клупама, при лето и молерно на мештена вопда са гостионицом, која пружа куршлом и трпезом, пиварем, кугласа, купатила, особита музика, кларса кухиња и гачка послуга. Купатила плаће сваком бесплатно по завтев уз обележје учтиве корисе купатилске управе.

У Железнику 13. (26.) марта 1908

Калоско Лазаркски
дактилиста 165. 1—2

Јена Петровић
председник

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Пропису, шкроману, отаци мајкама, неизвештеним, осим и за баршуноре под млад дан, и осталим кожних болести, који од мештена вопда, од гостионицом, пиварем куршлом и трпезом, пиварем, кугласа, купатила, особита музика, кларса кухиња и гачка послуга. Купатила плаће сваком бесплатно по завтев уз обележје учтиве корисе купатилске управе.

РИБЉИ ЗЕЛТИН

СА ПОД ГВОЊЕЉЕМ (Of Jecorig O. Ferro-Jod. O.S*, «Fferves)

који се од дуже године спремају у лечилиш вод „Цревног Крста" у Београду, чистог је састава врло прилагодног укуса и мирног, јер је сасвим такво, да га и најмања деца без икакве одвратности врло рало пију. Дуготрајношћом употребом овога лека, даје се нашој крви особиту снагу, нарочито и румену боју лицу, једним речи кри се прочисти, а ако је кри у организму чиста, онда се и свако рађе дивља.

Овај лепи препарат је у Г. Г. Лекара ваш у Београду, тако и у унутрашности Србије.

Цена једној флаши са упутством кошта 2. дин.

У истој апотеци спремају се и

-ЈРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЛТИН СА КРЕОЗОТОЛОМ-

Ол Jecorin ароматичан сам Сиропом 10% effervescens, противу кожарења које гноје, шарафишани пиша коже, кожног лишајева коститу у зе. лошевине.

Употребом овога зеленог са Креозотолом рана се убрзо сама очисти и зарасте, а лишајеве брзо прогони.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруббине ас гнутрашности прше се брзо и тачно за доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд**

Ове препарате могу се добити и ти: у Београду у Дорогорбине: Суботица, Скопљу и код „Ветерине".

У унутрашности у Алексинцу и ти: у Нишу код Рувадића, Пајанди Јовановића, Свидарову Тајића, Зајечару Тумра, Крајеву Николића, Ломници Тодоровића, Брус, Ивић. 20—

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана.

Препоручује своје муштеријама одлике и по унутрашности своје огромно стовариште имрала у највећем избору. Има преко 20.000 комадатстова лирска музи-кол, мешовна и дечја у свима комплетима и у свима постоје-ћим и модерним бојама, у ра-зним величинама и од разних тко вина најчуваних, популарних и чи сто енглеских. Цене су од 90 пр-дин. па до више и отпрта су ут-врбом. Цене су отпте исте као и пре тим готово, и ако је роба ове врсте и набавор за знрало поскупило са 30 од сто, не узимајући у обзир садашњу кризу и тровање.

Трговцима који купују на овим дајем 5 од сто као нови попуст. Примам све врсте поправка, а на нарочита купљења из моје фабрике вапрацујем сигне справе у што дане.

Адресе из моје фабрике продајем се искључиво у моју фа-брици која се налази у улици Вука Чарапића бр. 15, на горњем спрату код кафанског хот „Златног Лава".

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем
Мошо Аврам Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛА.

23—

Дрчника П. Тодоровића јавља да је своме добром и непрекалсном мужу

† ПЕРИ ТОДОРОВИЋУ

Отв. кожарскоме и позоришту

данати и ду годишњи помен у суботу 19. ов. мес. у 10 и по ч. у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

Моли пријатеље покојникове да присуствују свом помену. 191 2—3

ХОТЕЛ „МОСКВА"

Точи мнкенеско прво пиво

„ШПАТЕН"

Свако вече концертира капела.

144.9—12

ПИВО

Бајлоново „Првенац"

ТОЧИ ПИВНИЦА

Браће М. Димитријевића

181 4—5 Негушева бр. 50.

ПРАВДА

Телефон 521. | ЧЕТВРТАК 24 АПРИЛА — БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 112 | Телефон 521.

Обест фузионашка

(Телефонска вијест из Шапца)

Синоћни збор шабачких напредњака, који је сазвао Месни Одбор Напредне Странке за град Шабац растурили су јањичари из фузионаша.

Цела варош једнодушно жели кандидатуру г. Фотића. Радикали се боје избора Фотићевог и употребљавају сва средства да омету ову кандидатуру.

Али свест грађана победиће. Питајте Стојана Протића да ли ради све ово фузионаши у духу Енглеске парламентарности.

МИЛОРАД ГАВРИЛОВИЋ

Wie weit ist glänzende Name
Vor deinen Augen da
Wie weit du das Schöne
Der Kunst um dich her,
Wenn liebender Schöpfungskraft
Nicht deine Seele hält
Und in den Fingerspitzen da
Nicht wieder Bildend wird.
(Goethe: Gedichte)

Ево већ годину и више дана како се г. Риста Одавић, заклоњен леђима једнога старца, коме су позориште и глумци шпанска села, труди и мучи, да од нашег Нар. Позоришта направи оно, што он замишља да треба да буде. Годину и више дана после се г. Одавић и са глумцима и са публиком и са рецензентима и са песмама и преводиоцима, и у колико више времена одмиче, хаос, који је он хтео да уклони, бива све већи и замршенији. И једнога дана г. Одавић је изгубио главу и стрпљење, које је иначе код људи његових особина врло велико, и учинио је оно што је најмање хтео — управо оно што није смео учинити.

Ја знам врло добро шта је г. Риста Одавић хтео да постигне пенсионисањем г. Милорада Гавриловића; знам, и зато га не осуђујем толико, колико га жалим. Он је се мучио, после годину дана нагомиланог ласкања и малтретирања глумаца, решио да покаже као господар у Нар. Позоришту и што рекли Немци „ein Exempel statuieren" па је то учинио тамо где је то најмање био у стању да учини, и на начин којим се је најмање смео послужити.

Ја се, сем тога, појмим г. Одавића; налазим да је имао довољно разлога и да се љути на г. Гавриловића и да му завера, па чак и да се с њом упусти у борбу. Али, налазим да није смео предложити министру просвете — који се, узгред буди речено и у овој прилици понашао као човек коме је све равно до Косова — да се пенсионише Милорад Гавриловић. Г. Одавић као интелигентан човек требао је да зна: да се са једног посла који више нема заједнички рада, уклања увек само онај који је за тај посао мање потребан, а као драматург који то место по други пут заузима, требао је да буде начисто с тим: да је Краљ. Нар. Позоришту много и много потребније Милорад Гавриловић од — Ристе Одавића. Г. Риста Одавић није даље смео да предлаже г. Гавриловића за пенсију, него је требао да поднесе оставку на место драматурга. То је можда мало неповољно за г. Одавића, али то је један корак, који г. Одавић није смео губити из вида.

Јер најзад, и кад би било све онако како г. Одавић преко својих пријатеља вели да је: да против Милорада Гавриловића стоји све оно што пријатељи г. Одавића наводе, зар је то разлог за пенсионисање човека какав је Гавриловић? Ја држим да није.

Вели се да г. Гавриловић неће више да ради са г. Одавићем. Ако је то истина, онда је то једна појава која је за жаљење, али никако појава која се може узети као мотив за пенсионисање Гавриловићево. Милорад Гавриловић је поред свих његових крупних и ситних мана, данас несумњиво најинтелигентнији наш глумац и што је најглавније, он је данас у нашем Позоришту најначитанији и најнеровранији човек у погледу глуме, и то начитанији и верзиранији не само од глумаца, него и од управника и од драматурга Позоришта. Па кад такав човек неће да ради с таквим драматургом, онда ми, публика, морамо то жалити, али немојмо тражити да се тај човек натера на рад са драматургом. Јер, на крају крајева, тај је човек пре свега само глумац, и његова је дужност да глуми, а не да буде саветник једног апсолутно неспособног управника и сарадник једног њему неугодног драматурга.

Вели се даље да Милорад Гавриловић избегава да врши своју дужност и као глумац. Ми не верујемо да би г. Одавић био у могућности да ово докаже, али и кад би био тај случај, ништа би се могло разлога који би Гавриловићево држање ако не оправдали, а оно бар образложили. Ја ћу да наведем само један од тих разлога: г. Одавић прави у последње време такве скокове са репертоаром и са поделом улога, да сваки иоле добар глумац мора изгубити сваку вољу за какав озбиљан рад. Тражити од једног глумца, какав је Гавриловић, да после двадесет и пет година напорног и озбиљног рада учествује у Одавићевим експериментима и без икаква литерарног и драмског укуса покушајима г. Одавића, и да се овима подчињава са лакоћом којој располажу глумци почетници или глумци без талента, и сувише је много, и ја могу да разумем и па и да оправдам Гавриловићеву исхитреност — ако је има.

Најзад, вели се — а то је и званична мотивација за Гавриловићево пенсионисање — да Гавриловић врло често побољева. Ја држим да је у овом тврђењу оправдана сва неумесност г. Одавићева и према глумцима као и према позицији, коју он данас држи представља као драматург. Зар пенсионисати најбољег глумца зато што побољева, и то побољева после двадесет и пет година глумовања а у четрдесетим годинама живота? Зар пенсионисати због побољевања једног Гавриловића онда кад Динулović никако и не излази пред публику више од годину дана? Зар пенсионисати једног Гавриловића због побољевања онда, када се због побољевања даје једном Раде Петровићу годину дана одсуства и када се не даје пенсија у истини остарелим и оронулим глумачким снагама? Не, не, г. Одавић заиста не зна ни шта је Позориште ни шта су глумци, кад може и сме тако да говори и ради.

Ја сам на челу овог написа ставио неколико речи Гетеових које по мом мишљењу најбоље карактеришу г. Одавића као драматурга. Јер заиста: шта вреди г. Одавићу што уме да прави доста добре стихове: шта му вреди што води око себе уметнике и уметност; шта му вреди што види како раде и творе други, кад сам није у стању ништа да створи и кад његов рад не даје повољне резултате.

Није требало вршити пенсионисање Милорада Гавриловића, него је требало сам да узме капу па да напусти Нар. Позориште. Јер, ма какав да је Гавриловић, он је несумњиво потребнији Нар. Позоришту него г. Риста Одавић.

Ђ.

СТРАНА ПОЛИТИКА

За рачки универзитет. (*Меморандум Краљу. — Службено саопштење о незаконитом Шурмином. — Није мање него срам. — Загребачка интрига*).

Загребачки листови јављају да је сваки факултет загребачког универзитета изабрао по једнога професора да Краљу меморандум који ће се предати Краљу због несталних [illegible] универзитетских професора. Бечки листови поручују да је пензионисан универзитетски професор д-р Ђуро Шурмин искључиво из политичких разлога, већ донose ово званично саопштење: „О узроцима пензионисања универзитетског професора д-ра Шурмина приватни у ствари [illegible] да је он пензионисан због његовог политичког рада. Те су гласине неистините и [illegible]. Професор д-р Шурмин пензионисан је што се као универзитетски професор и декан филозофског факултета [illegible] и својим [illegible] студената универзитета вређали су 10. фебруара бана који је морао седети у званичној [illegible]. За то време д-р Шурмин стајао је 10—12 корака од тих студената и посматрао их са [illegible] Овим [illegible] и ставио и не „[illegible]" дужност д-р Шурмина као универзитетског професора била је да оваквим грубим изразом на непристојност и противности [illegible] [illegible]. Ни мало не сматрам д-р Шурмин је повредио [illegible] д-ра Јорђевића, који је доказао у [illegible]. Као универзитетски професор и декан [illegible] је д-р Шурмин да свим својим духом учини морално и [illegible] кривицу. Тиме што је [illegible] то друштво, он се идентификовао и према [illegible]. А тим се идентификовањем д-р Шурмин [illegible] као универзитетски професор и због тога и због политичке морао је бити пензионисан". Даље се [illegible] тврди да је прави професор д-р Манојловић, који је [illegible] отворено [illegible] против [illegible] стране, пензионисан [illegible] и [illegible] универзитетских професора.

Крвав уранак у Врању

Извет националаца. — Повратак. — Фузионашка гомила — Сукоб — Начелникове муке. — Повређени. —

Јуче, на Ђурђев дан, приликом националистичке омладине, с г. Живком Рафајловићем, народним послаником, на челу приредила је Ђурђевски уранак. Омладина с г. Рафајловићем изишла је на Пањину (?) још у 4 часа изјутра, а старији људи отишли су тамо око 7 часова. На Пањини (?) је било весело, певало се и играло. По програму, националисти су се имали вратити у 9 часова пре подне у Врање, где је пред спомеником погинулим јунацима г. Рафајловић имао држати патриотски говор.

И фузионашка „омладина", састављена из пандура и њихове [illegible] националним омладинцима, према утврђеном програму, изишла у Врање бившу спомеником, нашла је на ону фузионашку гомилицу. Први редови прошли су мирно један поред других певајући песме, које су почели певати још раније. Али није прошло на миру код задњих редова. Један из фузионашке гомиле рекао је једном националцу нешто увредљиво и опалио му шамар. То је било довољно да се отвори општа туча.

И туча је отпочела. Како се у бизини зида окружио начелство, те има доста начуваног камења и цигала, за час су и с једне и с друге стране почели летети камени це на противничку страну. Настала је формална битка. Узалуд су се г. Рафајловић и остали старији народњаци трудили да обуставе битку и да разјарене људе стишају, каменице су и даље с обе стране летеле и битка је настављена. Чим је сазнао о овој битци, на бојиште је дојурио и окружни начелник г. Иван Ђонић. У Врању има само осам жандарма, па и они су сви размештени по канцеларијама, те тако г. Ђонић није могао употребити жандарме да битку обустави и поврати ред, но је сам лично, уз помоћ г. Рафајловића и осталих, морао вршити жандармску дужност и утишавати разјарени свет саветима, лепим речима, па и претњама. Најзад му је пошло за руком те се свет стишао, битка је обустављена и фузионашка гомила отишла је својим путем с оним што је но добио,

и националци су остали пред спомеником, где је, према програму, г. Рафајловић држао свој говор.

Из ове битке многи су с обе стране остали повређени, но лакше, но теже, махом по глави, ногама и рукама. Једноме фузионашу пребијена је рука, г. Ровајловић је доста јако повређен по леђима десне носе. Број повређених још се не зна, али је доста знатан.

Овај крвави ђурђевски уранак изазвао је силно узбуђење у Врању и смагрију га као неповољну прогнозу за 18. мај.

политичка и друштвене

Кепа

— *Кад сам био мала мислио сам да нема светских ван наших села. Кад сам [illegible] заклео бих се да нема људи изван фузионаша.*

— *Шта веће? Човек се вара док је жив.*

— *Па то и јесте оно што ме чуди: ја насам жив а опет се варам...*

Наши просветитељи

— Из бележака једног ученика — Ивана [illegible] —

12

Доктор Штросмајер

— Што ти тако ромљеш као кучка кад излети из мутњака? — пита професор Трбојевић мога друга кад смо пошли у цркву.

— Господине, имам велике жуљеве.

— Немој сам да их сечеш; иди кад одеш у Београд нека ти то исече оператор *доктор Штросмајер!*

Мораде обавестити друга:

— Ваљда је хтели рећи: доктор Сондермајер!

Српске земље

Промена владе у Босни

У последње време непрестано се у јавности проносе гласови о скорој промени у управи Босне. У вези с тим скорим променама помињу се у исто доба и разна имена комбинованих будућих у управитеља у Босни, међу којима се најчешће истичу три имена. На име, министар би Буријана наследио бивши хрватски бан гроф Куен-Хедервари, фелдмаршаллајтнант Варешанин или фелдцајгмајстор

Варешанин, а Адалберт(?) ... Сем за ... место барона Бениа као грађански доглавник.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Бирачки спискови. Нашим пријатељи треба да воде рачуна и виде да ли су уписани у бирачке спискове за изборе народних посланика, те да за време могу тражити потребне исправке, које се могу чинити још до 27. о. м.

Још није утврђена. У врањском округу до сада још није утврђена споразумна напредњачко народњачка кандидатска листа. Сутра ће се јамачно и тај посао свршити.

Реформе у Црној Гори. Црна Гора је одлучила да реформише финансиску струку. Она је већ изабрала нашег пријатеља г. Милоја Ж. Јовановића, референта у министарству финансија и о тој својој одлуци известила званично нашу владу, молећи је, да се г. Јовановићу одобри дугодишње одсуство, колико ће му требати да поверени му посао сврши. Нема сумње да ће влада у најскоријем времену дати свој пристанак. Ми се радујемо што је овако деликатна дужност пала у део, пре Србину из краљевине а друго нашем личном и начелном пријатељу. Уверени да ће г. Јовановић оправдати наде, које се на њега полажу ми честитамо и братској Црној Гори на избору и г. Јовановићу на части, која му је оним избором указана и желимо му што скорији полазак.

Не примају га. Фузионаши никде не могу да нађу место, коме би за посланичког кандидата натурили пот пуковника Петра Мишића. Где никако не маленсавају, гласе читаву литију, моле, куме, преклињу, прете да ако где год успеју.

Глас. По граду се пронео глас, да је у државној болници умрла Каролина Сика, коју је поручник Војислав Гојковић јуче у јутру опасно из револвера ранио у главу.

Да се покрве. На многим местима фузионаши хоће да се покрве око кандидовања за посланике. Свак(и) је фузионаш жељан да буде изабран за посланика те да иначе дневницу од 15 динара. Фузионашких прилика и у унутрашњости и из Београда и мају муке да измире завађене фузионаше другове своје. На многим местима та се завада нарављава тиме, што се кандидати погоде, да они који буду изабрани, посланикују неко време, па да онда даду оставку на посланички мандат те да за посланика дође по реду онај други.

Ђурђевска киша. После јучерашњег лепог и ведрог дана, небо се синоћ почело облачити и по мало прскати киша, па је брзо престала. Али је за то ноћас пала обилна киша — права ђурђевска киша, коју наш народ сматра као благодетију, само ако је падала и по Србији.

Демантити. Из Петрограда демантују вести о посети краља Петра на руском двору.

Дозвољен упис. Академски сенат нашег универзитета дозволио је хрватским студентима накнадни упис на наш универзитет.

Повређен војник. Капетан Вемић, ..., тако је тукао једног војника, да га је јако повредио и избио му четири зуба. Војник је морао бити спроведен у болницу на боловање.

Ђурђевски уранак. Многа друштва, ђаци, породице и војници чинили су јуче у околини Ђурђевски уранак. Време је лепо послужило, те је весеље било дивно — без крви као у Врању, осим што је једна девојка у једној проститутској радњи и без ђурђевског уранка опасно повређена.

Скупи станови. Као и обично пред селидбу, београдске газде од кућа запели су с тражњом скупих кирија за станове, и ако многи од њих нису за становање. Последица те ће се после давати по много јефтинију цену но што би се могла добити сада. Нарочито је подигнута цена мањим становима.

Великосрпска пропаганда. Загребски „Покрет“, орган хрватских напредњака, којима су на челу д-р Лорковић и д-р Шурмин, пишући о „великосрпској пропаганди“ вели дословце: „Питање је просто у томе да ли ће превагнути српско или хрватско име и да ли ће једнонационална култура имати западно-католичко или источно православно обележје. Са свим је споредно питање да ли ће се држава, коју би образовале те земље (Хрватска и Србија), које у хабзбуршкој монархији не могу доћи до речи, звати Хрватска или Србија“.

Вести из белога света

Оставка персиског кабинета, која је пак уважена, потекла је због ... осуде за ... ... чиновницима и војсци.

У Перу (Јужна Америка) букнула је револуција, која је избила у околини Лиме. Устаници у Лими пресекли су електричне жице и почињали се једног жестоког боја. Против устаника послата је војска.

У вези с пронађеним бомбама и експлозивним материјама у Калкути (Индија) полиција је похапсила преко 30 душа. Власти мисле да су нашли на траг једне разгранате организације, која располаже богатим средствима. Предмети које је полиција уапсила тако су многобројни, да су се на железничку станицу морали однети у неколиким колима. Међу њима су и књиге о справљању експлозивних материја, бомби и електричних батерија најновијег система. Један од убилаца Енглеза убио се у затвору.

У Паризу је од осамдесет изабрано 55 општинских одборника. Има да се изврши 25 ужих избора. Бивши одборници махом су опет изабрани. Ужи избори имају да се изврше махом међу кандидатима републиканске странке, а међу њима је и председник општинског одбора Лефевр. Држи се да ужи избори неће знатно променити састав општинског одбора и да ће већина остати републиканска.

Швајцарско савезно веће ... ... да признају право прогонства и на оне иностранце, који спремају анархистичке атентате или злочине.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Несрећан случај

Јуче по подне око пет сати ујео је један фијакерски коњ д-р Владана Ђорђевића када је овај погађао фијакер да га негде вози.

Д-р Владан је после овог несрећног случаја одмах отишао кући да привије обљеђено место, а кому је одмах у казана(?) потребна лекарска помоћ да би се отргло од беснила.

Из Беогр. Матерн. Удружења

Шабац, 20. IV 1908.

Нама се чинило без сумње да ће ... пасива о овом грозном злочину, који је извршен ... ... путем ... на ... своје јединчетом.

Ми смо читајући престанак у детаљима све оне грозоте и она мучења, које је мали Стевица за време на души подно од своје рођене мајке. Но износећи на јавност сва та злочинства, ми смо мислили, да је та немајка прва и последња у Србији, која може доћи на тако грозну идеју, на коју је она дошла, и да су егземплари такве врсте врло ретке појаве у Србији.

Али смо се у томе страшно преварили. Јер најновији скандал, који нам је ту скоро приредило Београдско Материнско Удружење, потпуно нас је разуверило од оного што смо мислили и веровали.

Него да пређемо на ствар.

Било је то пре једно два месеца, кад је Љубина Марковић тргов. из Шапца напустио своју добру и поштену супругу Леосаву. После смрти ње, Леосава, остала је двоје нејаке деце — једно женско од 4. год. а друго мушко од 8 месеци, о којима је бригу ... њихов родитељ. Но г. Марковић је и сам увидео, да он и поред највеће труда и поред највеће жртве, која је један добар родитељ у стању поднети за своју децу — ипак није у могућности постићи онај резултат у погледу неге, какав је у стању постићи једна мајка, и полазећи оне по мерити своју децу савесно на неговање, решио се, да мањег свог сина повери Београдском Материнском Удружењу на неговање, мислећи, да то Удружење у истини одговара нежну своју мисију.

И тако и би. Дечицу оставио код родбине, а са оним малишаном оде у Београд и лично га преда заводу. Дете је било здраво као дрен, а пуно као лубеница. Кад су га у заводу измерили тежило је $6^{1/2}$ кгр. Није прошло ни 15 дана, од дана кад је дете донето у завод, а г. Марковић доби писмо од Материнског Удружења, у коме га позива да дође у Београд и прими своје дете.

Изненађен овако неочекиваним позивом, јер није знао разлога због којих се мора г. Марковић, шта је могло друго радити, но да следује позиву Удружења. И он се време у Београд. Кад је дошао у завод и угледао своје дете био је страшно пренеражен. Оно више није било дете; оно више није личило на живо створење — оно је било права авет. Данас за непуних 15 дана, да наступа толика грдна промена, код тако здравог и пуног детета. А шта је био узрок тако наглој промени? Да чујете само! Кад је г. Марковић примао од Материнског Удружења своје дете, њему је у исто време дато и 200 грама млека, да му се дете њиме за време пута од Београда до Шапца. Но дете је носило тих 200 грама млека већ до Обреновца, и опет било гладно. Од Обреновца до Шапца г. Марковић му је купио равно 600 грама млека, и дете је све то комотну ... у сласт појело. Колико ли ... рачуна Материнско Удружење о деци, коју им родитељи поверавају на неговање, најбоље нам показује разлика у количини млека, коју је Удружење предало родитељу свога детета, и оне количине млека које је дете за време путовања попило.

Дошавши у Шабац, сиромах родитељ одмах пошље по лекара, да прегледа дете, и да му укаже лекарску помоћ. — Вредни и заузимљиви лекар шабачки г. д-р Драгутин Марковић одмах отрча врло активни родитеља и изврши стручни лекарски преглед над дететом. — Дијагноза, коју је г. д-р Марковић одредио гласи: *дете је органичком довољно је потпуно здраво али су малаксалост и изнуреност услед глади толико завладали детелом, да је свака нада на оздрављење потпуно искључена.*

И заиста, после 24 часа дете је умрло. Кад је дете после 15 дана, од дана кад је у завод однето, поново измерено у Шапцу тежило је свега 3 кгр. — Дакле само за 15 дана свога боравка у заводу дете је изгубило од своје првобитне тежине $3^{1/2}$ кгр.

Износећи ову одвратну појаву на јавност, Ми тражимо од надлежних, да по дужности својој без обзира, на ауторитет нарочитих ... извиде најенергичнију истрагу по овој ствари — а ми, са организованим лекарским уверењем, стојимо на расположењу. — А вама родитељима, који имате децу у томе заводу, саветујемо, да их још на време вадите из ... дома, ако не желите да искусите исте последице, које је искусио несрећни

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевака

— Превод с француског —

XI.

(12)

Примаверина удаја

— Господо, рече он најзад, свежим гласом, и воље је добро поробљено; и ја сам видео пустош тамо где су некад биле лепе њиве.. Ја не говорим о своме од личном благу о мојим правима која су под ноге бачена. Ја сам стар, али сад је у питању спас Италије, и моја су права још довољно снажна да плаве оживе. Ја сам један од првих који су покренули мисао о ослобођењу Италије.. Ви сте ме чули на скуповима, видели сте ме на делу на бојном пољу.. Ја држим да смем да вам кажем искрено своје мисли.

— Говорите! говорите! повикаше са свих страна.

— Добро! Чујте. Ја мислим да је младићски жар завео сувише пребрзо Јована Малатесту.. Држим да о грофу Алми не треба да довољно тако важну одлуку..

Господо, ја изборавање да ако грофа Алме, наша љубљена Беатриче, седи на престолу.. Помоћајте ја то слабо дете које ми је главни дало примера сујевести и неустаљености.. Видите како бледо лице..

Сви погледи се управише на Примаверу. Кроз сву скупштину прође као неки јеки. Многи само слабо да је истрајно дете остало само.. само!.. Мајка јој је била у бајању.. Она јој је несмела!

Манфреди доврши:

— Господо, ја предлажем да се још не доноси никаква одлука о удају Беатричином.

И Јован Малатеста гледао је Беатрич. Постао је и сам блед кад је видео како је она пребледела И онда рече гласом пуним дубоког узбуђења од силних и тајних осећања која су му испуњала душу:

— Господо, предлог покојног кнеза Манфреди потпуно ме слажем. Да оставимо ову ствар нерешену.. Нека буде! Али за колико дана?

Сви се згледаше, изненађени.

— Господо, покита да мислим Јован Малатеста, као и кнез Манфреди, као и ви сви, и ја сам ганут тешким положајем мале грофице.. И нарављујем да овај други мој предлог треба допунити оним што ћу сад казати.. Ја говорим искрено и отворено, ево пред својом браћом.. Ја нећу више да кријем од вас..

Говорећи те речи Јован Малатеста наглашио је силно узбуђен. Многи чисти смо ради упрели у њега веспени погледе, као да гу по гађали његову мисао. Примавера је била тако јако узнемирена да јој је кнез Манфреди пришао како да је одржи Међутим Јован Малатеста пореће се к њој

— Драга Беатриче, рече он узбуђено, драга и љубљена грофице, ви сте у истини наш вођ, ви сте душа свих наших душа. Ваша млада храброст нас је распалила, ваше су речи пробудиле наду у нама.. Нека сам последњи човек ако сам намеран наговарати и једне речи која би вас вређала!

— Ви ме не вређате, Малатеста

— Дакле рече млади ... ако смо ми свој готови да умремо за вас, ви... то је, мислим, најмањи речи које сам могао наћи да вам изразим мојну своју мисао.. Гроф Алма ме је напустио.. Али је он напустио и вас, Беатриче!.. Пролазнувши за га лишимо свих права јер сам ... на уму и најлепше његово право... освајање!.. Нека нико не буде буде одгођен.. Пристајем! Али је потребно да њоме предвеће она моћу.. човеку које вољом у бој.. Гроф Алма треба да буде замењен.. Господо, и ви Беатриче, чујте мој предлог.

Младић се заустави за тренутак савладан узбуђењем. Затим продужи усред свечане тишине:

— Предлажем да чекамо три дана. Ако се кроз три дана до овога часа гроф Алма не врати, биће суђен.. Пристајете ли?

— Ја пристајем! рече кнез Манфреди.

— Пристајемо! одговорише сви племићи.

Примавера даде знак који је значио да и она пристаје за ту одлуку.

— Дакле, кроз три дана, продужи Јован Малатеста, биће нам вођ. И грофица Беатриче биће сама без мужа свога.. У граду који ће кроз кратко време бити опсаднут.. Нашем предузећу потребан је вођ.. Беатриче је потребан заштитник..

Примавера још јаче пребледе.

— Тога вођу, тога заштитника Беатриче треба сад да одреди.. Кроз три дана, у овај исти час, ако се гроф Алма не јави, човека кога Беатриче одреди међу овом сленом господом биће главни вођ нашег предузећа и њен муж.. То је мој мишљење.

Нека нејасна жагор чу се са свих страна. Многи међу њима дрхтали су потајно Беатриче. Многа рука нервозно паде на балчак мача, многи мрачни поглед паде на Малатесту који нагледаше да је унапред назначен да постане вођа и муж Беатричин..

Мучена тешкима осећањима девојка је гледала по скупштини очајним погледом.. Она устаде и рече слабим гласом:

— Драга господо, предлог Јована Малатесте пласи ме и наневраћује ме.

— Предлог је врло паметан, режоше многи у глас.

(наставиће се)

Кад родитељ детета о њему је пала реч. X.

Овако гласи напис, који је Уредништво „Правде" добило из Шапца, с молбом да га предајемо јавности. Познавајући писца овог написа као човека коме се може веровати на реч, Уредништво предаје овај напис јавности, позивајући Моторавско Удружење да да потребно обавештење, ако налази за потребно давати га. Ако је истина ово што се у напису вели, онда овакав рад у Удружењу заслужује сваку осуду, а ако није истина, Удружење је дужно да потре ова извођења, која се у Шапцу сматрају као апсолутно тачна. Ур. „Правде"

БИЛАНС УПРАВЕ ФОНДОВА

(наставак)

VI

Овде се говори о зајму закљученом између Управе Фондова и комерцијалне Дисконтне Банке у Берлину. Тај је зајам закључио овај исти Управни Одбор. Кад га Драшковић тадашњи министар привреде није хтео потписати Управа се драла на сва уста како је зајам добар. Због тога је престала званично општити са Драшковићем. Коста Стојановић је одмах по доласку одобрио зајам. Сада тај исти Управни Одбор признаје да зајам не ваља.

О ти блажени Кикандоне!

VII

Ово је последњи и најзанимљивији одељак. У њему Управа баца општи поглед на досадашњи рад и износи недостатке и жеље за будући рад. Крађу заложница, потајну, која је упропастила кредит Управе на страни и покушај преваре са лажним чековима у вредности једног милиона, ево како Управа у извештају проговара:

„У прошлој години Управа је имала извесних непријатности, које истина нису нанеле никакве штете (sic!) ни њеном раду ни њеним интересима, али се ипак показало да је оно време, за које је Управа била без управника — од 17. децембра 1908. до 12-XI-1909. год. — рђаво утицало на њен рад и ред у њој."

Признајемо да овакви цинизам нисмо очекивали ни од онако глупог Милована ни од онако препреденог Стејскала. Једну тако крупну крађу као што је крађа заложница у вредности од сто хиљада динара, која је изазвала нагло падање курса заложницама који се још ни данас не може да поврати и због које Управа није до данас, и ако по сопственом признању има нађених заложница за много милиона, не сме пуштати у саобраћај — они називају „малим непријатностима". Мањ ово они не мисле да је цео свет слеп као Коста Стојановић, кога они могу две године мужу за нос. Датум крађе заложница није тачно утврђен. Ако је до вероватности, онда је вероватније, да се пре могла десити за време управљања двојице неспособних људи, који нису имали ни појма о важности непотписатих заложница, но за време управљања човека, који је могао бити свакојако само који се способност не је могла спорити. И само бесправни ... људи као што је овај чиат незналица, могли су овако што тврдити. Није то правда за Милована и Стејскала званично — не говоре истину. „Правда" је то неколико пута утврдила, а што се и из овога написа јасно види и онда није чудно ова нова лаж њихова.

„Пријава заложницама у књигама одељења за фондове и приватне улоге а доцније и крађа непотписаних заложница и фалсификовање потписа на њима доказују само то да у Управи није било непосредног старешине, који би о свима њеним пословима водио бригу."

Ово је још једно од ранијих многих лажних тврђења. Требало је Стејскалу и Миловану да пређе преко језика једну лаж па посао лако иде. Једна лаж више или једна мање што то мари.

(Наставиће се)

ЋИНЂУВИ

Мудролије

[illegible]

*

[illegible]

*

[illegible]

*

[illegible]

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензационални политичко-друштвени роман

од Бранка Видакова

10

Али и поврх свих глетишних куважцијене грађење је железнице вечно напредовало, и ако су фанатични сељаци више пута покушавали њују да рушне покваре. Кад је железница била готова и први воз прокујао од Београда до Ниша тада се Борђевић заклео да никад не уђе у железницу. Ову заклетву је до данас поштено одржао и кад нико хоће да га обрати на симпатичније мисли о железницама, он онда слегне раменима и вели: „Ја сам човек из старог времена кад се путовало пешице или на коњу. С чудима новога доба нека се помири мој син, ја с њима немам никаква посла."

Он се бринуо на железницу овако исто као и на дунавски монопол је управо имао права на то. Док је дунавски монопол убио дунавску трговину, железница је донела ситну галантеријску робу, коју је Борђевић у Бечу куповао за багатељ и онда с огромним ћаром продавао својој муштерији као европске скупоцености. Да давле није Борђевић благовремено пре тога због смрти своје жене био затворио свој дућан, он би то морао учинити сад: железница и монопол одузели су му управо основу његова рада. На срећу он је себе одавно обезбедио промене времена нису му могле наштетити никако. Он би сад имао и сувише времена да се баци у политички вртлог, чија су таласи ишли сувише високо, али се он одлучно одупро свима искушењима, ... своме сину да мири карте ... Кад сам ... Србија ... је и он био партијски човек. Он је припадао либералној странци, коју је водио Ристић — да ли из истинска уверења или само за то што су сви трговци припадали тој странци, ко ће га знати, тек се његово политичарење ограничавало само са чашом пива и за кафанским столом, и као мање ватре чувао се да са својим политичким уверењем и мишљењем изиђе јавно.

У кући овог човека празновала се данас српска светковина, Јеврему Борђевићу била је слава. Овогодишња слава била је у кући Борђевићевој нарочито свечани акат, јер се у исти мах светковао долазак његова сина јединца, који се после вишегодишњег учења у иностранству вратио у отаџбину. Његов Андра био је веома бистар младић. Од оца је наследио безобзирну енергију, која се свуда пробија, а од матере наклоност сањаријама. То је давало чудновату мешавину нежности и снаге и Јеврем Борђевић говорио је истину кад је тврдио о своме сину Андри, да се из таквог дрвета не тешу обични људи. Андра је имао крајње нежмекасти свас свога оца, његове жилаве руке и снажан бивољски врат, а из његових црних очију као да је говорило меланхолично срце његове матере, које је тако патило ... презирању људи и њихова закона. У домаћим школама изненађивао је сваког својом марљивошћу и својим талентом брза схватања, а кад је доцније отишао на немачке универзитете, сматран је и у кругу његових иностраних другова као примеран студент и друг. Његова топла жеља за слободом, која је тињала у његовој души, загорчала му је живот на немачким универзитетима и била је узрок да је нарочито отишао у Швајцарску, да у Цириху положи докторат права.

ПАШИЋ У ШАПЦУ

Шабац, 25. априла 1909. г.

Синоћ лађом присле у Шабац а јутрос отпутова у Мачву, шаљивац Српске мисли ... Сумарова. — Пашић ... овог функционерског режима;

И дочек и испраћај, овог бусепрског комедијанта, био је бедан и жалостан. Дочекали га под претњом само извесни чиновници и лаповска банда упокојеног Шабачког укупног и свадбеног друштва, на челу Тоше адвоката, Марјана Дуваћијевића и Шајиновића, бусерског поданика, бив. шефа филијале Извозне Банке, које је ову „добро устројено."

Елита грађанства, града Шапца, која представља огромни број с гађењем и презирањем и дочекала је и испратила, ову „Неман", Српског народа.

II

Фузионашка полиција, интриге и хајка, појединих чланове „Сељачке Слоге", и са свима погађа се, да помогну листу фузионашу.

Обећања звечећа, обећања лиферације.

Ну вајдиће се као чела на брусу.

ЈА, ПА ЈА!

Шарди, варди...
Шта су стари барди
Према мени?
Само тамне сени!
Песма моја
Силовога соја —
Песма права —
Нове побусава!

Шарди, варди...
Пођиђу не жмарци
Кад похитам
Да станем у ритам
Борбу стару
На пољу Мишару,
Бесно гацом
Стихове разбацам!
Нигт' не питам
Већ се ритмом ритам!..

Шарди, варди...
У мојој лумбарији
Песме и' пута
Ено песма друга:
Викнем: ижу!
Па слажем у стиху
К'о фат букве
Цео речник Вуков
Песме таке
Пишем за сељаке!

Шарди, варди...
Ја, па онда барди!..

Милорад Петровић
из „Сељанке"

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Ко је крив? и
Напад на редакцију!
Те две шаљиве ... необично допасти. У програму од 18 тачака има велики број соло, дуета и вежба.

Орфеум Булевар

На „Булевару" се овим дана продуцира Витали са мачком, изврсности. Београд сличног вештака није видео. Поред њега у програму се истиче г-ђица Фрајле Шнајдер играчица и певачица, бив. примадона бечке Бечанске Опере. Миша Златић и Коста Илић ... даље чешћу продукцију ...

2 млада коња

продају су. Видети и погодити се код Златног Топа.

Драгутин Илић
... чиновник

184 3—3

ПОДЛИСТАК

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

роман

од Ф. ШПИЛХАГЕНА

(наставак)

Кнез Валдемберг био је у друштву у коме се Јелена није налазила дуровит и напрасит; иначе није лепо одговарао, а нарочито се љутио кад му је когод његову женидбу помињао.

Јелена је била знатно ослабила и много бледа у лицу. Њене дивне црне очи гледале су често пута далеко, далеко сањајући о нечему и о нечему и онда кад је њен вереник поред ње на балкону стајао. Ни онда чак, кад је његова рука била око њеног паса, ни онда није она о њему мислила.

Али и кнез Валдемберг и баронеса и сви други приписивали су то очевој болести.

Барон од Гренвица незнано се врло опасно разболео и та његова болест узимала је свакога дана све веће размере.

Лекари су слегали раменима, кад су из његове собе излазили и сви су укућани били јако забринути.

За то време шетала би баронеса по полусветљеном ходнику горе и доле. Болест њенога мужа задавала јој је много брига. Ако стари барон умре — што је врло вероватно изгледало, онда би се њен положај знатно изменио. — Имала би много веће бриге, а и сад оно што је бринула много је било; барем по њеном мишљењу.

Мисли је био неприпремљен, а Јелени ... на њој је то и ... Морала би се наћи тутора и онда можда би неки несрећан случај довео да се отворе нове туђе неправилног наследства и онда — иначе, апсолутно све пропало! —

Ходајући тако по соби баронеса дође до прозора, наслони се на њ и стаде премишљати гледајући у сумрак који је на земљу падао.

Тај тренутак уђе послужитељ ... писмо. — Она га отвори.

Од Феликса! промрмља прво ... кроз зубе па стаде читати:

„Драга тетка! Има неколико дана како ми иде ђаволски рђаво и то толико да је врло могућно да ја нико видело нећу бити у животу кад ви ово писмо читате.

Али мени је сада још горе но да сам одавно већ мртав. Лепо, ако се ово натезање између живота и смрти може назвати живот. Онда убројите и мене у живе, али је мислим већ да сам мртав.

Па ипак пре но што ме црна земља прекрије, морам Вам саопштити нешто што најзад и ви морате дознати. Реч је о односима према Алберту Тиму. —

Ви ћете се наравно наљутити, али Вам ништа друго не помаже! Бирајте или да платите Тиму колико затражи, или да будете бламирани пред светом на најгори начин: да Вам се узме и имање и имство и све што имате још га ... правилним путем на вас ... дала.

То Вам је све што сам Вам хтео рећи. Сад не могу више — примите поздраве од Вашег

верног Феликса."

Баронеса сложи писмо, пређе ... и метну га у њедра ... се од ... писмо није догорело до краја.

Сад баронеса настави своје ходање по соби премишљајући кроз зубе грдњу и псовку на Феликса. Осим Алберта и све остали који су јој још спремали нове рачуне и ... —

Слуга ступи у собу и стаде мирно код врата.

Шта је? упита га баронеса љутито.

Господин Алберт Тим моли да разговара са Вама о веома важним стварима.

Ана Марија задрхта целим телом. Овај изненадни долазак овог опасног младог човека изгледао јој је као каква претња.

После кратког ћутања рече баронеса.

Јавите господину Алберту Тиму да јако жалим, али га не могу примити: господин барон се ненадано опасно разболео па не примам посете.

То сам му већ рекао, милостива госпођо баронице, али он ми је одговорио да мора поново но то са вама разговарати и да Вас неће задржати више од два минута.

Онда нека га лепо дође, али спремите Г. ваш, дозволите ... оставите пред вратима да Вас могу позвати, ако би ми случајно затребали.

На служби, милостива госпођо! рече слуга и удаљи се одмах.

Одмах за тим слуга донесе свеће, а после тога врата се ... и доведе господина Алберта Тима.

Добар дан — или боље: добро вече! рече Алберт прилазећи баронеси да је пољуби у руку.

Баронеса му привидно равнодушно пружи пружи му руку, а он настави даље врло слободним гласом:

Госпођо баронице, извините што Вас узнемирујем сад кад Вам није до пријатна посета! Чујем да је господин барон болестан, али се надам да неће бити ништа опасно.

Одмах бих се уклонио у сваком другом случају, али ствар због које сам дошао јединствено је важна.

Баронеса је непрестано само ћутала.

Госпођо баронице дозволите ми да Вам ... да могу сести и ... Ви ... место! рече Алберт радостан због баронесине забуне.

(Наставиће се)

Славу своју Св. Првомученика Марка славим у своме стану Богојавска ул. број 78. Молим другове и пријатеље да ме посете.

Стојан Ј. Мирић
210 3—3 П. вршар С. Б. Д.

ВИЛЕ и КОЛИЦА

има на продају како у већем тако и у малим количинама.

За погодбу обратити се

Милоју Урошевићу
197 7—20 грн. Поречак

ТУРИСТЕН ФЛАСТЕР

признато је средство против

ЖУЉЕВА

Туристен Фластер је прави само онај, који на свакоме листићу има ову слику ☛

1 кутија стаје 1·50 п. д.

Главно је заступништво за Србију

апотека

Ђ. М. МАРКОВИЋА

Београд — Велики Пијаци
204 2—12

БАКАЛСКА РАДЊА

која постоји више година овде у Београду, продаје се од 1. маја због места продавца. Упитати Краља Милана ул. бр. 91. Подрум.
211 2—5

НИКАД

ВАМ СЕ — НЕЋЕ

ПРУЖИТИ ПРИЛИКА

да купите тако јефтино као за ово кратко време **КОНАЧНЕ РАСПРОДАЈЕ** када има вредно тачно **60%** попуста.

Пожурите дакле и искористите ову ретку прилику **САМО ДО 1. МАЈА**

мануфактурна радња **УРОШЕВИЋА и КОЈИЋА**

Кнез Михаилова 31
208 2—6

ДЕЧИЈИ ЛЕКАР

Др. ДУШАН ПОМОРИШАЦ

— **бивши лекар Бечке дечје болнице** —

Прима болеснике у своме стану **Јелене Ћетковић** 2.

од 1½—3 сах.

ТЕЛЕФОН 957 (Рафаиловић)

врши микроскопске претраге крви, мокраће и свих секрета.
9—20

Пореска књижица

Изгубљена је пореска књижица **г-ђе Јелене др. Милутина Поповића**, удове, од Скопљанске улице до хотела „Колоне".

Моли се онај који је буде нашао, да је изволи донети сопственику, у Скопљанској улици бр. 19, где ће бити награђен за труд. 1—2

Дућан са станом

издаје се Бакалску и домаће прометом — радњу, налази се под киријом, до фабрике белог рубља Српских Вокомоваца улица Војводе Богдана бр. 1.

Обратити се Живеси Поповић ћу ректору у истој кући.
203 3—3

ВЕЋИ БРОЈ КУЋА

плацева и виногради има за продају пуномоћником до хотела „Лондон."
179 7—20

ЧИТАЈ

Може потребује имање за подизање винограда, шистоље у „Бурбулу" Смедерева дуг, садржи 20.000 квадратних метара, лепо подигнут, цене умерена.

Даље: имања до Ђурђева виноград бивше воденица, погодно за виноград, а и на поравнаном има 6.000 квадратних метара, цена умерена.

Обратити се сопственику Тодору Николићу Кнез Данилова ул. бр. 8 или Нили Жиберку кафеџији Душанова улица. 193 6—20

ДАЈЕ ЗАЈМОВЕ

Београдска Дуванџиска Банка

на: ствари, драгоцености, ванке, менице и хартије од вредности. **Кнез на штампу прима и вајла 7°, камата**
188 5—25

ОБЈАВА

Засобна кућа у Дечанској улици бр. 7 са пет соба, Башлом, електричним осветљењем, и свим удобностима, издаје се од 1. маја ове године под кирију. — Упитати Гаврба С. Јовића 206 2—2

Кућу своју у Кнез Милошевој улици бр. 19 са плацем у продужењу за Обилићевом веначу број 17 **продајем**, а и без плаца.

Ранђел Милош Лазаревић
200 3—12

На продају три бунарска крана у најбољем стању, плином покретана, фабричком струјом и ефирбаче.

Видети и упитати Г. Јефремова ул. бр. 30. 202 2—6

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочити јеловник спрема се за празнике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"

Ове године цедио сам 30 хиљада килограма грожђа турског и смедеревског, првог квалитета.

Обраћам пажњу познаваоцима доброг вина ради увере.

Цена вину да кућу знатно спуштена

Имам више плацева на продају у реону београдском. Услови врло повољни.

ХОТЕЛ „МОСКВА"

Точи минхенско црно пиво

„ШПАТЕН"

Свако вече концертира капела.

144 12—12

Прва акционарска парна

ПЕРИОНИЦА

ТЕЛЕФОН 609 ТЕЛЕФОН 609

Да би се одазвала многобројним жељама и захтевима г. г. хотелијера, кафеџија, фризера и бербера, Прва акционарска парна перионица снабдела се са довољном количином чаршава, салвета, мараме, пешкира већих и мањих, бошча и т. д. потребних поменутим радњама, *а даје исте на послугу под условима који се могу сазнати* дању од 8—12 сати пре и од 2—5 сати по подне писмено у канцеларији рашевичкој бонца (Обилићев венац бр. 9).

20. марта 1908. г.
Београд 199 3—4 *УПРАВА*

Повлашћена фабрика Сита, Решета и израда од жица

Глише Јосиповића

У БЕОГРАДУ

Израђује **Бодљикаву Жицу** и продаје утврђеном ценом.

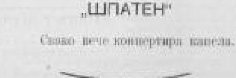

Плетену жицу за вински ограде израђује и продаје 30 од сто **ефтиније** од бечких цеповника.

Решета — Furgiter — за песак има у свима сортама народне жице ... употребе пуномоћника железнице ... радова предузећима.
645 3—

БЕЧКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварцове

Дубровачка ул. бр. 11.

пиваве одсо 1. маја на горњем спрату где је била Грађанска Касина. — Салон је потпуно модерно преуређен и проширен, а нарочита нештачка башта стоји власци дами на расположењу.

Солидни укус, уметнички рад, тачност, најмодерније фасоне и скромне цене својства су тога салона.

ПОРУЏБИНАМА ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

поклања се нарочита пажња. Упутства за узимање мере дајем. 1—

Н. П. Гарашаниново перо

Могу се добити само у трговини канцелар. материјала

К. Дакичића

Чика Љубина 16.

Гостионица код „ДВА ДУДА"

Краља Александра улица бр. 47. у непосредној близини варошке трошарине

Има одличну српску кујну, чиста и природна домаћа вина.

☛ **Удобна и јефтина преноћишта** ☚

Упутити брзо и повољно.

Нарочито одељење за трговце из унутрашњости.

Уљудно,
87 20—30 **Гавра Балабановић**

Перса В. Ђурчића јавља да ће своме доброме и непрежаљеноме мужу

† ВИТОРУ ЂУРЧИЋУ

бив. …, Главне Контроле у пенз.

давати полугодишњи помен у суботу 26. ов. мес. у 10 и по сати, у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

Моли пријатеље покојникове да присуствују свом помену.
209 3—3

Нашем никад непрежаљеном сину

† МИХАЈЛУ С. ЈЕВТОВИЋУ

давићемо осмогодишњи помен у петак 25. априла у 10 часова пре подне на Новом Гробљу, на гробници.

Извештавајући о овоме нашу родбину, пријатеље и познанике молимо их да изволе присуствовати овом тужном помену.

вечно ожалошћени родитељи: 2—2
Љубица и Стеван Јевтовић златар.

Наша мила, добра и никад непрежаљена

† АНКА

после кратког а тешког боловања 17. овог мес. испусти своју племениту младићку душу, у цвету младости, у 18. години свога живота.

Тело миле нам покојнице пренето је матери земљи 18. овог месеца на Ушће.

За овај изненадни и прерани губитак миле нам покојнице јављамо своји сродницима и пријатељима.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

мати: *Сава Н. Николић, удова; браћа: Бока, Аца, Мика и Војин; сестре: Јелена, Јањирана, Љубица, Милева и Зора; тетка: Марија В. Арсенић са децом; стриц: Димитрије Ђ. Николић; зетови: Атанасије К. Шуменковић, Никола Лукић, Петар С. Радиновић и остала родбина.*
205 3—3

„Никад" излази сваки дан. — Претплата је за Србију на годину 16. дин., за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 26. дин., за пола год. 13 дин., за четврт год. 6 д. — Сви хонорари се издају се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник Јован Бибић.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 18. Телефон бр. 68.

ПРАВДА

Телефон 521. | ПЕТАК 25 АПРИЛА — БЕОГРАД | Уредник ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 113. | Телефон 521.

Једна ситница

Убијен је један војник.

Убијен је просто онако, из ћефа; у моменталној раздражености. Онако како су некада јужноамерикански платажери убијали робове кад згреше у моменту када им господар није расположен.

Прво је то ишло шапатом од уста до уста; затим се јавно причало по кафанама, док најзад није избило у новинама са свима детаљима.

Убијен је један српски војник.

Убијен је просто онако, из ћефа, у моменталној раздражености.

Је ли то истина? Ако је истина зар сме то остати тако некажњено? Зар живот једног српског војника; живот једног српског грађанина не вреди ни толико једне речи памћења? Ни једне речи објашњења? Зар је Србија држава у којој се о једном убиству такве врсте неме коме полагати рачуна, и зар се српско грађанство мора задовољити тиме, што је обични ... метални сандук и посмрт уз њијну сажаљења, родитељима браћи и сестрама његовим?

А ако све то у опште није ни истина?

Ако је цела ова прича о убиству, са свима њеним детаљима само једна измишљотина, пуштена у свет намерно; у жељи да се на рачун онога који ће данас сутра понети круну краљеву, набаци још једна рђава опомена; ако је то само прича измишљена од оних, који сматрају себе позваним, да по своме нахођењу и мимо закона цене ко треба да понесе краљевску круну после смрти оца: да ли један или други брат, шта онда?

Узалуд се ви о томе распитујете.

Узалуд ви тражите да вам се каже шта је у истини јер, у овој земљи данас нема никог позваног да води рачуна и о таквим ситницама.

Убијен војник!

Е па шта ... убијен убијен! Шта му сад могу. Мртви се таљи не дижу из гроба. Кад је тако какав је напрасит и луд требао је да га избегава. —

Убијен војник!

Море није истина. Опет нека измишљотина. Ено га онај за кога причају да је убијен, жив и здрав. Беспослени светина само измишља. Какво убиство, какви бараби. —

Можете ви, српски грађани, о овој ствари резоновати како хоћете. По вољи вам стоји да верујете у ово убиство, и да му дате значаје какав хоћете, или да у њ не верујете и да целу ствар сматрате као обичну измишљотину.

Да, можете радити шта хоћете — само немојте тражити истину. Немојте тражити да се ваша грађанска права узму у заштиту ако је убиство у истини било, и немојте тражити да се ономе у заштиту угаза достојанство и интерес онај, који ће сутра понети краљевску круну, ако убиства није било.

Да сте рекли да је неки радикалски дрипац обио касу, „Паладијум" власти покушале би да то одмах демантују. Да сте рекли како је овај или онај министар онакав или онакав, владин орган би вам одговорио уводним чланком, а Управа града Београда оптужила би вас за увреду или чак и клевету дотичног министра. А да неки владин човек оде и каже како сте ви, поштен и мирни грађанин покрали свој део цеп за рачун дисног, полиција би вас узела на одговор и тешко вама ако не би успели да докажете свој алиби.

Али од свега тога није ништа било. Речено је само то како је убијен из ћефа један српски војник; убијен од овога коме треба да је живот свакиог српског грађанина милији и драгоценији но ма коме у овој земљи.

Шта је то? Једна ситница. Једна безначајна ствар... [illegible] ... нам радити: Ако је убијен убијен, ако није — није.

Чиста и јасна ствар.

А наше право ако је убијен војник?

А његов углед, његова будућност ако није убио војника? Баталите то, јер сад имамо преча посла.

А.

Какви нам требају генерали?

(Изводима мора са узимања генерала прошле.)

Изношењем конкретних примера из живота једне војске, најбоље је тек да се стави нешто у суштини проблем; но, како је примера веома сразмерно ретко, а како се све примери морају односити на личности, то би била веома небиблиотарно теме, том путем карактеристика генерала наше војске.

Место примера везаних са личностима, ми ћемо ово изнети неколико потеза за српску војну војске у свете, од којих какво ми смо се заступали морално или нећемо воја, које хоће да пристанују на своју добру готовост и спрему. Ипак војску не треба на држати.

У културним и напредним државама Европе и Америке, потребу је данас свако моле ... као почелану основну полицу, немогућ привредне вредности, те да ни према њима узбуду на пут правог образовања; по кад се то од дана тражи, сразмерно у циљу да деца не би нарасла са никаквим капиталом и образовањем, куд и како потребнија је и прописнија правилнија мера ... [illegible] ... и особине ... једног официра, који са жељом за истином, да чита и подигне на степен ... широких маса, не ... образовања и васпитања, моћ оног ... официр, којој се наша ... дошло ...

Данашње генерале ... официру, односно ... је у многим случајевима, уверено значи војни в ... раситњамо. Кад се у почетку то не мисли и буде према тога врсте, свако са шовинистичкоме не тако је и ред, а мирније. Али, ако то мало добре пружимо, ако по потреби основе, услова и здравља, на који на, и због којих се може и треба један официр да подигне на тако високи степен у војсци, онда се дошло до оног другим маса.

Никада човек у војсци, не смеје се заносити на какву будућност, до на своју сталну, умног и моралног заслуги дотичног официра за војну и отаџбину, било то у мирнодопским приликама доби.

Тамо, где су владали права и истински претставници своје домовине, тамо где владари персонифицирају државу, тамо она у свакој служби официру по је способан за велике чинове али, а ако немају вредности за многе народне заслуге, које морају бити јавне и за добре опасности. Тајно и мистериозно истављене официра, без икакво обавезних заслуга, без јавне истинито интелектуалне јачине, без и ... моралног по... тамо ... војска и ... у заштити и задово... за до... генерала ... ни, ово је кобно, оно је тешко за војску, за народ, за отаџбину. Војска са таквим вођама — генералима пада, она се распада у темељима, које правилно одбуђене снагу и заслугу потребног генерала, осујећује пуно изборе и постојане елементе, које живе по курсу, и које су готове при малом ... но и на једно добро дело.

Стварати генерале, то је стварати војску и народу људе, који чврсто ће сви моменталном морати у рату да имају живости своје и своје, и отуда војна и народ за природном током пружи, да су не такова људи позвати са својим добрим делима, да су за ... бивалих себа и међу ... мајданите, да су позвала и осетили, истинске у свом погледу, да су уман развије не само науча и у свој позиција и, и у опште, да су ни те стекли људи од великих такта и велике спреме.

Ми добро знамо да су стари руски генерали, и у свој Николајем са својим генералима, много пута свадили међу своје војнике, и развили у народ свој, трајно војно правило, да се прибележи тој војсци и том народу.

Није ли се тако реба ... цар, намењене цар Вилхем слично на основици једно међу самом морнарији; није ли се дешавало шта Руска слично међу редовима свега нуза, са свом својом децом?

Шта осећају оне данашњи официри, и шта су осећали сви стари војници и генерали, сељаци, жени у редове војске и народа? Нека ми ту повесне вишенобе посматрене човека. Осећали су ... да треба да буду вешти, до треба ... буду поборници; осећали су, да треба да не сачувају, и не буде унутрашњи, који свим ... били господари, турали су из редова народа и војске, и сви су они у ратовима одсто победимо.

(наставиће се)

Гажење изборног закона од стране Државног Одбора

Државни Одбор, чију већину сачињавају радикали, прегазио је изборни закон у тежњи да обезбеди успех изборни радикалима, на тај начин, што је за председнике бирачких одбора противно закону поставио у место факултетских полуписмене и полушколоване креатуре Николе Пашића.

Ово су постављена решења на основу нарочитог списка, која је израђен у Министарству Унутрашњих Дела, а из кога су настављени готово све полицијских ...

Тиме се јед по да и објаснити, што је, и ако у закону нарочито стоји, *да ће се за председнике бирачких одбора узимати пресвсише о људи са факултетским спремом, па тек у малилом недостатку са другим школским квалификацијама,* остало у Београду преко 200 а у унутрашњости исто тако велики број факултетски ... бирачких одбора само зато што нису радикали.

... тек факултетских одређени су за председнике порезници, Јаша Големовић, Рада Веловић, Жика Миловић и остали, који немају факултета, али су радикали и тз. „пуритаци". Надамо се, да бар Вучко Борђевић, који је сад ушао у државни одбор неће дозволити, да се и даље закон овако очигледно гази, а *опозиционе групе знаће у виду и ово, што се сад чани у циљу осигурања већине, кад се буде у скупштини у своје време говорило о правилности и законитости извршених избора.*

СТРАНА ПОЛИТИКА

Руска Дума *(Почетна сесија нове. — Нахтимамат рефорама. — Осим седнице недељно. — Државна Совет — Летни одмор).*

После ускршњих празника руска дума први пут се поново састала у очи Ђурђева дне. У тој првој седници и одседање дрве ... неколико таквих речи јавио о смрти Кнегиње Лавелина, а посланици су се у знак жалости дигли са својих места, па су онда усвојили шеснаест разних законска предлога. Од идуће недеље дума ће држати недељно шест седница: пре подне и две у вече, те да се буде свршено што је могуће брже. У тој ће се недељи завршити законски предлог из дебате, изузев само одобрење контингента регрута. Тоне ће предлагом војним можда предложити да се Јеврејима ослободе војне обавезе и да се то одложи нарочите мере. Осим тога предложиће и то да се Финци уклоне да свој војни рок одслужује у Русији. Наранџоне бити и тек у велико питање о висинословачном руске у ... проблеме у ... пак ... по дебату новог прилика у други ... међу стране ... Међу члановима државног савета постоје жеље, да буџетску дебату отложе док нешто дума усвоји осталим буџетима, али исто или вада да ће бити довољно савет последњих и неме могућности да оба дома до 1. јуна сврше буџет и оду на ферије. Министар председник Столипин ће на свој прилики тог истог дана коначно своје летње отсуство, те ће се у дужности министра председника заступати министар правде Шчегловитов, а у дужности министра унутрашњих послова помочник министра Крижановски.

Политичке и друштвене

ДРАНГУЛИЈЕ

Разне жеље

Питали ратара, шта најволи о Ђурђеву дне, а он одговори:

— Ђурђевску кишу!

Питали великог старешину, шта најволи о Ђурђеву дне, а он одговори:

— Ђурђевско јагње!

Наши просветитељи

... [illegible] ...

13.

Субота и недеља

... [illegible] ... нормате!

— Чујмо, чујмо, господина Сасу! — ори се по разреду.

— Узмите за лекцију све оно до краја; имаћете времена да се спремите јер сада пада субота у недељу.

Смех.

У разреду се заори песма: „Црвен барјак од зелене свиле!"

Професор љутито излази.

ИЗЈАВА

Студената из затвореног Универзитета

Студенти који су дошли са затвореног Универзитета у Београд, да се упишу на нови Универзитет умоляли су уредништво „Правде" да публикује ову њихову изјаву.

„Пре но што је наша немогућност у штампи (српској и страној) о нашем упису на београдски универзитет, нас је веома предупредилипо правило ректор универзитета г. Андре Стефановић и његово; да је универзитетска Управа предложило да прими затребовање студенте и да се о нама на ће Управа нашег предлог прихватити. То што нам је г. ректор ставио у изглед, обећавало се, јер је универзитетска Управа, на седници својој, држаној у уторак 22. ов. мес. по подне, примила нашег предлог.

Према томе неистините су све ове вести о одбијању нашег уписа универзитет и све су изашли на г. ректора неумесне.")

Загребачки студенти уписани на београдском универзитету

БИЛАНС УПРАВЕ ФОНДОВА

(Свршетак)

Покушај фалсификата дело се за време управљања Милована Маринковића и сениоровања Алексе Стеј...

... [illegible] ...

сказа. Допуск нрвуе заложнице, као што рекосмо, најзе знамења. Ако се заложници не буду бацили крвницу на врат.

На срећу ту смо ми, који не дамо да се свако оправдање може. Да би заблудили ону јаву, која се може разоткрити — што смо ми учинили — биће се кривица на приправне цивиле. Међутим на жртве партизанске чињенице које је нрнно дужност нашега одјела за фронтове и нрнватне ствари они су довољне човеке за кривце нрнликом рата. И једно што добро радио министар, то је што не да кредит за шефове. И он не треба да га да све дотле докле те положаје заузме од Алексе Стојсава.

* * *

„Небаготворност је варада свеснка". Овај министар, који се компромитовао код свега што нзлазеће свега, врши и сиорне лебиња ову дворцу неприлнна и несвесиенка, које нинта дурно нн изслужио од њих до онолнх небаготворност У место да за нзврше стрмоглавце после онаких свнњања он нх је задржао на по ложајима, и зато му се у место благодарности свако одн жуди ова два министра.

„И ако Управа стојећи под кадром министра народне привреде, које у тоне министарству да дала сва своја нрнстојања чести пута нагласи ако рално потребе за свој рад, ипак је отказала све своје у напред изложене ако ралне потребе, да ову задати изложени

* * *

Пре ко што злочинство нмо да нзјавимо:

У прошлој години нам је нрс корачена а свебудитвих ак дативна. На састе мачастра је Управа Фондова ирнне рукне. Управа то ни је смела учинити већ је у место одговора избегла то личним молбама.

Ма противну овака плотокрнвљена и нрдажна об ма настар народне привреде у договору са председником Г. Контролне обласне комисије, која је нрнсутна ово нашем тужбе. Иначе нема ко нас ститн за спречење Алексе је Стојсава и Милована Ма рковнћа.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Историјски роман Ђорђа Јовановића

— Прева с француског —

XI.

Примамљива удаја

Примирје виде да је потпуно прекинути дело жене се повиснла око не нзврше. Када сутра дан зиу још нма трнпнвања.—Нека сам пошнм још се гледа огњнма.—Ова се виде у маленској шумици крај мрког каменог кнеза, крај потока преко кога је нрекопчета мала ста да ће је полубело у руку.

Ани поглед још се одајевао радозна.—Ова добра сестра ову обичан живот, која је био нрнјатељ не мешање од смелости и бодрости и коли је је чинио: тако дражесан.

— Добро, рече сам, пристајем. У дворцнно настане журбе рев.

— Драга моја госпођо, рече о на мала настаје тишина, онај кога сам изабрао да нам буде заповедник с нама неће нам, те је онај нрнмс сам особито нрнчврстио, пнтомце и пажнст, те с нама

нашем Вас, да оштампте све ашу поправку. Нисам нашао да се пројекта неће моћи нашли, нити сам сматрао за потребно, да је нрн том ро ставио да у опште какве мишљење о томе, нити сам, нрс него што је нзврнена бна ренеје, дикгирао најмсо стање ле ставио, да је стање опасно, ре као сам, „нарнано, ако наступе какве компликације". Пројекта, и у осталом као нзнадна аграр нрн хрушком пазалу Орнје Дражине Болнше ар. С. Аласад.

Примс: Директоре уре ремс мог одличног пословања

др. Б. Јовић]

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Фузионашка агитација. Фузионашки одбор изборну агитацију тргнувши ногама дом. Сиуда прошлогодишњ ,,гласачнма", у коме вслс: Ко гласа за фузионашку листу, гласа за утворе с Аустро Угарском; ко гласа другу листу ће гласа пнкако, тај је нротнв ног Краља и отаџбине. Ко гласа за опозиционну листу, тај гласа против рбнног нрнјатеља среза моравског, који је сарадник у Аустро Угарском; ко гласа за опозиционну листу, тај гласа за непријатеља српског народа.

Још једна жртва. У Јагодинском срезу, у срнјанском нрнрезу, у селу Ћуприји, убијен је сам нлад ни радник Недељко Нндић, оставивши за собом нзнемогло тастољетно, нстиво но жрв ће се нстнна убнства нзвршена у нзрнчитим нстовременим нрнликама.

ИЗЈАВА

Поштени Господин Директор.

У Вашем цењеном листу од 23. априла т. г. и у члану „Прнјдн" у броју 109. од 21. априла тек год. под насловом „Ко је крив — нарнсне" у основу је нстина.

1. Управи Фондова у очигледе жене закључила нпкаквих за ње, и према томе министар финансија, нити ико другн нмао нн да та одобрава, нн да га одобрава без обзира на то, што је за све одлуке Управе по овоје нсте насте у сну, јер сте на ни нарнсне дубловаљу'.

2. Управа се нсправа и обрађује за нзвршење свих онн послова, који спадају у њен делокруг, а не нрн свете јој пољу.

— Нрнвнле дводну чнст која не је у нстнни. Ствари, одређене Вуковнм Рачуном за хнтнодавне нзвнлне, Трнкуље на Ћнмбеше за нитолнвање нпнлнзе, од рибуном Родреса од Нндне, Јова по Мнлојнчу у Кдјнзе Орсини на чвнонне ратнне снеге.

Сва нрнчнта одређенпх избор успешнвнх и нзвршнвнх одређенпх Нрнвнлегу.

Три дана нзрбје г-не. Кнез Михрнцнн бнне нсомо кзнвнвнне на све стране. Цела околнна Мнтровнце нзгледала је као нрнредна бнла је нрелазднна, ање је сва трговачка бнла укнуд. Нндустрнс гро ђа Аџнс бнло је очнгледно.

Четврног дана нашао зголемнли се снчна нрнбежнх мушкнх и сва нрнчу нрн нрнјазднрске нрнлнке да нзсгло гомнла Београда. Ако нрнмн се на многовнтелном Фондова надгледнн министарство народ. нрнреде.

2. Да је т. министар фа нансија нрнтекао у помоћ у нрнлн Фондова с 5,000.000 дин. и тнме је ослобнао те жене нсполнја у које је доведен закључнвши зајмом код Дендеровнх комернјалне банке у Берлнну?

Премештај приморске престонице. Рнмском листу „Горнзонте д Атлантнда" телеграфнпу с Цетнња, да је кнез Никола решно да своју трговачку престоницу нрнмсти на нрнморје у банновнн Бара. Већ је нрнбрнн један нз најлепших двор ца у околнни Бара, где ће нрестолнце а нзврнште се нстнто се положа јлнвеп темељ у новом бнрском нрестанштс

Гостовање г-бе Вапре. Снноћ је у Нар. Позорншту гостовала у „Походу на Сезер" чланица загребачког позорнштта г-бе Вапре. Госнођа је нмала домаћа нзчет ни по вом не оригнналног, тако да вом не заговестно што се нз трудила до Београда. Нзлаз је да је у другнм улогама нзвођења бнла срећнпја.

Убијен учитељ напредњак. Нз Пожарсвца добнсмо овај телеграм:

Нндак нзмеђу 21 и 22 априла, погнбе Мнхнлло *Ђуркић* учнтељ нз Врбнпце среза моравског, који је сарадник у Радикалној странци, па је у среском нзборнпштнпу, па је седнпцу с мехнн к. сеоском самостнм кметовнма и др. Пок се дуже разговора са тнм двојнцом један нзмеђу њнх — одвојн се и нзбје нз кнеза, а нсте кратког врнме нз пушка кроз прозор убн Ђуркића.

Он је једнном пош Свнлар. Бркнћа нз Бпгуље.

Злочнпац је ухапшен. Власт је одпочела нстрагу.

Читуља. У Александрнпу је прнмнпуо там, прнлнкн Ра нкан Тоднћ у 69 годнни старости. Пок. Радисав је бно нзвесни напредњак.

Бог да га прости.

Управа Фондова. Према законскнм прописнма, прнмо нпалац нмање за задужнвање свнх нзнад Управе Фондова морже бити само онај годнпнн ком је Сам нма непокрнвена нзнаља.

У Шапцу је нсчутим нрнсутственнм нкнм Мнлајнн Бурнћем бнв. нзнмак, који нема нпкаквог нзнаља бнлпо је само да нзнз прнводе окружу за добре паре.

Зар ни се то опште у Управнни?

Пожарничка напрнмарница. И опа је срећно нзбрану агнтацнју фузнонашкн нх. Фузнонашкнм листовн у Пожаревцу обрађују, како не се напрнмарнца успешно нзбрнсе нз Дубравнне у Пожаревац и како ће о томе за кон дан нанбн указ у службеним новннама. А то значн: Пожарнчанн нзбрнсе ће нх у Пожаревац, јер су нам сни, ето, у Пожаревцу довели прнмарницу! Само да ли ће ње по помоћи?

Ноћно учење. Неколнкн хрватскн студенти са загребачког универзнтета, који су прнспелн у Београд, већ су се нзгубнлн на нзнз Универзнтета. Усклоро се очекују и другн студенти нз Загреба.

Салон Сабора. Адмнннстратор карловачке нгралнште г-ђа Јулнјана Богдановнћ салон је чланове српског сабора у седницу за 29. април, а чланове матрополнтанског сабора нстог дана у 2 нзј. Ова сна тела сложна су рнди салона српског народног сабора.

Вешалке. У недељу, 27. априла, нзнмање се у парламентној сабориој прнли Ђорђе Пантелнћ пешадијскн пуковник у Краљевој Југословенској Војсци, Ђорђе Станојев и Милнца Јовановнћева — Ведовнх трн нз Парајина.

Сукоб преступника у Софнјн. Нз Софнје јавља нам се у Софнјн пристнжен је Ђ. Ђ. нз Београда, који је у Софнјн нзбегао је Мајор пратнлац и одлнчно, нстакао је нзбрнсе стрзе. Он прнвлачно пристанак нз крнма крчмару уједа нз свеснепнма, али је крчмар заповедник бнла у старцу Београда.

Штампарија ...

чанац из Белобрешке. Кад се приближио на једно сто метара њеном се у њему истрчао некакав финански стражар и повиче „стој“. Како се наши људи нису хтели одазвати но почели снажно веслати ка нашој обали, финанс употреби оружје и поче пуцати. Било је неколико пуцњева и граничарски парк на обали и сама обала биле пуне света. Куршуми тога финанса почели су прелетати преко глава публике и све се ускомешало. Један Граднштанац, шетајући са својим дететом, у мало није страдао, јер је куршум пао само на један метар испред њега. Не знамо да ли ће Пашић предузети што против ове обесне аустроугарске повреде наше границе.

Лицитација. Моравска Управа објавила је у 90. бр. „Српских Новина“ од 22. тек. месеца, да је расписала офертални лицитацију за грађење два нова лумиска магацина: један у Житковцу а други у Врању.

Предрачунска је цена за магацин у Житковцу динара: 191.171.37 а за магац. у Врању дин.: 185.236.74

Понуде за један или оба магацина имају се поднети Моравској Управи на дан 16. маја тек. године, а кауција, која за једн магацин износи динара: 18.000— најдаље до 15. маја т. г.

Планови и остали услови за ове магацине могу се видети сваког радног дана у канцеларији Моравске Управе.

Вести из белога света

— Шведски краљ Густав, именован је за адмирала руске флоте.

— У бечким политичким круговима прочуо се глас о рђаву здрављу Фрање Јосифа, али је с владиске и мероданве стране тај глас побијен.

— У Лисабону је 21. о. м. отворена међународна телеграфска конференција.

— У Вилни је јеврејски пасош Шалим Ала држао предавање у ст... му једног банкара предпоставим госта. Да би избегао сваку непријатност, банкар је за то предавање наредио дозволу власти. Али и поред тога руска је полиција за време предавања упрела у банкаров стан и похапсила присутних 70 душа, која су поново пуштена у слободу тек пошто су утврђене њихове личности.

— Из Петрограда јављају, да ће посланик француске републике Фалијеру доста у скоро посетити Петроград.

— Прошли посланички кандидат енглеских либерала Винстон Черчил, покушао је да на једном збору у Дондију држи на улици говор, али га је у томе спречила једна жена, која тражи женско изборно право тиме, што је звонила једним великим звоном. Он је онда отишао на друго место, али га је и одатле стерала жена. То се понављало неколико пута, те је Черчил најзад морао побећи.

— У Немачком државном сабору поднет је предлог државног канцелара, којим се тражи одобрење да се државни сабор одложи до 7. октобра.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Једна лажна исправка

Наша „шест интересантних питања“ имала су дејства али наравно негативна. Хотелијер хотела „Славије“ мислио је да ће учинити и г. П. Јовићу услугу а и себи олакшити једну неприлику, ако упери у имбир, па је написао једну исправку у којој све пориче имајући на уму изреку: „колико њихово јесте толико моје није.“

Али се господин хотелијер преварио. Можда ће му његово „није“ помоћи код полиције, која му је и рекла да каже како није ништа било, али му неће помоћи код нас који знамо како је ствар текла и знамо имена сведока.

За сада имамо на исправку хотелијеровој [illegible] у да кажемо ово:

Кад је кварт врачарски, на [illegible] нашим питањима о овој ствари, позвао поменом [illegible] саслушање кратара и собарице хотела „Славије“, онда је неко из кварта врачарског телефоном наредио хотелијеру код „Славије“ да заповеди кратару и собарици да, кад дођу у кварт и буду саслушавани, ништа не признају и да кажу како њима није ништа познато од свега тога.

Настаје питање: Кога мисли полиц. „власт“ да заштити, заташкавањем ове ствари? Од стране њеног „префекта“ дело је остало само у покушају јер није дошао на уречено време, те му тако и не прети никаква опасност. Мањ' ако не г. П. Јовића, који је срећно сврнио пазар за се и за свога друга. Нема је у целој овој прљавој ствари загонетка само ово:

Зашто раније поменути пазар ово исто вече није хтео да на делу ухвати развратнике, но је у биоскопи причекао док су уживали и пили шампањац, па се тек онда упутио и кућама су одведене оне две невољне девојчице? ...али ће портир, јер он мора познавати бар једнога од она два кочијаша који су их одвезли.

После овога ми би молили г. хотелијера да нас тужи суду за клевету.

Партијска кретања

Зборови у пож. синдикатима

Јавили смо већ о сјајном успеху збора у Паланци, који је одржан на Ђурђев-дан. Сада смо у стању да јавимо и о даљим зборовима у пож. синдикатском. Тако: данас ће бити у Осипаоници, 27. ов. м. у Петријеву, М. Крсни и Сараорцима, 30. ов. м. у Другомиму, 1. маја у Лозиму, 4. маја у В. Орашју, 4. маја у Михајловцу, Врбовцу и Добром Дољу, 8. маја у Селевцу, 10. у В. Плани, 11. у Ст. Азбуковцу, 12. у В. Крсни, 13. у Кусатку, Ратарима, Ковачевцу, 16. маја у Азањи и Коларима, Лајкову, Бинавцу и Суводолу.

Збор у Кривају

Са напредњачког збора у Кривају, који је одржан у недељу 20. овог мес. добили смо овај извештај:

Збор рађевских напредњака одлично посећен. Преко 800 на збору. За посланичког кандидата једногласно истакнут Драгић Мујић из Комирића. Одушевљење велико.

Младен Илкоповић, Љуба Павловић, Миша Катић.

„ЛАПОВСКА РУЖА“

Сензационни политичко-друштвени роман

од Брезница Седакова

11

Српска колонија у Цириху била је у то доба веома јака. Многобројни младићи били су избегли из Србије, јер је била последња епоха краља Милана, који је још једном покушао да насилно десеткује радикалну странку, којој је припадала сва омладина краљевине. Слободна Швајцарска, где је претендент на престо Петар Карађорђевић већ одавно наместио свој главни стан, постала је наравно зборналиште српских бегунаца и за то је било више но природно, што у српски студенти, који су се [illegible] бавили, више политици [illegible] но што су мислили на своје студије. [illegible]

[illegible] Милан [illegible] и догађаји радикалне странке на власт. За тренутак је српска колонија у Цириху опустела, све је похитало у Србију да учествује у весељу за слободу, које је било обузело целу земљу. И Андра Ђорђевић оставио је своје индексе и појурио у Ниш, место свога рођења. Он је стигао у Ниш баш кад се његов отац спремао да прослави крсно име свога дома и кад је у очи тога празника једна циганска капела, прађена Нишлији ми гулашићима, по домаћем обичају одсвирала испод прозорчиће је тај празник увек почињао, онда стари Ђорђевић, који иначе није био лаке руке, због радости што се опет видео са својим сином, даде циганима богату напојницу и краљевски их почасти. „Свирајте ми добродошлицу моме сину, кога тек што сам загрлио“, довикну он циганима кроз прозор „то ће бити лупи празник, какав Ниш још није видео.“ Фараони нису чекали да им се то два пута каже. Они су као луди гудалом превлачили преко жица својих рђаво удешених виолина, то је било шкрипање и пиштање, као да су се искупиле све могуће мачке на свету. Кад су свирали за тим пољевали још и жалио младим господину [illegible] спустили су уз њих одушевљено [illegible] још појача, кад стари Ђорђевић баци међу њих пуну шаку бакаруша. Гушање се мешало с узвицима живио, а уз то је долазила пакосна ларма свирачи цигана — једном речи био је то призор који је далеко прелазио круг куће Ђорђевићеве. На суседним кућама отворише прозоре а из околних улица вигаху све више радозналаца. Ту се кућице и злојшна патролација тога кварта и упиташе шта је то. Један мали мангупчић одговори брзо: „Дошао је наш млади господар!“

Међу тим је овај седео замишљен према својој оцу. [illegible]

која је помало неколико питање пријатоле и нешто је слушао многе комплименте и ласкаве речи, којима је формално био преправан. Његове су очи непитављиви биле упрте у образ једне мале девојке, која је седела крај његова оца и чији топли пољубац ради добродошлице као да му је још горе на уснама.

ПОСКОЧИЦА

Ој, пролеће
Ајде нене
Крен, крен...
Цвет'о дрен
И багрен
И невен.
Лист'о рен.
И севен...
Пред стан њен
У тај трен
Доведен
Наш Младен,
Младој Коси
Да је проси
За јесе-е-е-ен!

Миорад Петровић
из „Спавача“

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Врањско позориште

Вечерас су у програму следеће комаде:

1. *Страшан мајор*
2. *Артиљерија Руменагина* (94 за пут), поред осталих 18 одличних пајеса, које најтоплије свакоме препоручујемо. Вечерас ће бити одлична посета.

Гостовање у Прагу

Наша управа примала је позив Праше Управе за гостовање у Прагу. И Загребачко Позориште је одбивало такав позив. Редитељ наше трупе који утврђује [illegible] Ми смо мишљења да ће требати [illegible] *Шумадим тоа...* нарочито изразити радо нарочито [illegible] понад [illegible] Пемику. Требало би знати што спремити. На [illegible] које треба да представи ... у политику неколико српских народних треба нарочито обратити пажњу. Поред рада такође требало би поронити што обиљежавају. Умеће ће посрамити, тада бити постигнуто. Чујемо да ће З-требало Камилните гостовати са Бајимовићевим комадом „Смрт Мајке Југовића“ као пратећим комадом. О томе би требало размислити, и учинити што треба те да се чини дубоко не лакше у мотивацији чије је Косово и во је на Косову гинуо, Срби или Хрвати. О овом гостовању проговорићемо поспешније.

ПОДЛИСТАК

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

РОМАН

од Ф. Шпилхагена

(наставак)

Баронеса нељубазно седе на отоману, а Алберт Тим примаче себи једну велику фотељу и заваљи се насловив у њу.

Ана Марија није још била на чисто са собом како да се понаша, да ли да спотаи говори или само да ћути и слуша. — Али не би могла само да ћути? Пар то не би нагађала и у овом случају.

Баронеса је осећала да ни Албертова Тимда неће бити оваро да ... — рекао ... — [illegible] пре него...

Зато ... чисто свечаним гласом: Господине Алберте Тиме ... што сам ово приређивала за вас ... за овај разговор ... у кратком смислу ... [illegible] ... не бадните мога крајњег ... у мегућности да ... заврших.

Молим, молим, рече Алберт са ... погледом на њу. Тај је случај и код мене! И ја се сав морам журити јер имам још да ...

Дакле, шта кажете? упита баронеса нервозно.

Немам шта рећи! Ствар је у овоме: Сасвим случајно дознао сам из најсигурнијег извора да је госпођица Ослинда Штај и Марија Монбертовинева и барона Харвала од Гренвица. Два млада ... готови су да се ... у супу ... и да то и ово ... отишло сада ... у звеком ... поседима.

Ана Марија је пратила целим телом али се није трудила да сакрије своје велико узбуђење.

За сумњам у тачност тога! промукла она.

А, дозволићете ми да противујем против тога! Једна од тих свега ... у Гринвалду и она ... — ... часовник, а ... ми ...

Са ... је ... што ... — стара ... разговора ... мене ... ? упита баронеса.

То је оригинално питање, али ... тарјоте за вам одговорим! — За вас ово с тога и дошло да вам то кажем. Ви знате, госпођо баронесо, да продалим таква може нама да траже за тому која му је у руци ... на да ону која је на траже и вају вам унапред! — Ваша су познати погодбе које сте са бароном Фолином имали; према томе и према ... нове мојим договорима, која тражила је заиста ... по што је сада била.

Дозволите ми да вас приметим, господине Тиме. Мени није ништа познато о тим вашим погодбама са Фолином, стога будите уљудни да ми објасните све; али молим јер ... као што вам је ... у ... домаћем послу.

Баронеса стоји устала с места над Албертом Тим рече доста грубим гласом:

Молим вас оставите на овоме месту господо Баронесо! — Ако вам барон Фолин није ништа говорио о вашим погодбама, онда ... но ... [illegible] ... ми де ... до ...

Ја тражим за ... ... да ми на ... не ... ове ти доврши шалише четрдесет хиљада талира у року од четрнаест дана! — То није ни десети део онога што ћете мој бити кад се докаже да је све што год имате имао Ослинда Штај на саме барона Харвала од Гренвица.

Тај безобразни претензион увредио јесу Ана Марија ... чисто на свога места и дошао ... на ... која је на столу стајала.

Оставите то молим па мирујте јер вам ово може много изгубити! За ... својим сада ... постоји бити добри пријатељи нама међу вами настаје борба на живот и смрт! Изајте у вид ово! Алберт Тим је ... пре да ... противника! — Дакле решите ми хоћете ли ли ми платити да вам отвори ... платити и онда ћу вас посвети и изузети вам судским путем све што се тиче Гренвица!

Баронеса је пратила умслено ... што је сад у овом критичном моменту мање страшно.

... прекрутивала отворише се врата ... каже Павле...

Погледа да ли је ... наших времена за у салону нема баронеса ... још нешто.

Тим као је пратио баронеса ... му у очи Алберт Тим.

Ah pardon, Madame, рече овај, ја нисам приметио да имате посету! Хоћете ли да се уклоним?

Ах не, драги Пешић! — одговори Ана Марија најљубазније. Ја сам са овим младим човеком завршила свој разговор и он ће се одмах удаљити.

Сад можете ићи господине Тим! рече баронеса окренувши се ка Алберту.

Алберт устаде са свога места, узе шешир са стола у руке и рече чисто подругљивим гласом:

Моли молим, госпођо да ћете се уверити да није последње питање ... пред овим тачним ...

Шо је ово! запита госп. баронесу ... узбуђен сасвим према ... Тимовим.

То је један уображени незналица ... да може чинити ... употреби од ... кад тајна ... у ... ово ... ту кућу ... суму ... *ње сем гадаис Кралеве!*

... ! ... *дан брат Кралеве је.*

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за варошарине, има на продају „Штампарија Браћа Радовић“ Београд ул. Бр. 16. Телефон 69.

ВИЛЕ и КОЛИЦА

вам се продају јако у добром стању и у целом комплету.

За погледе обратите се

Милоја Урошевића
трг. Пасјана
197 8—10

ТУРИСТЕН ФАЈА ТЕР
препоручује за сезоно против
ЖУЉЕВА

Туристен Фластер је прави само онај, који на свакоме платну има ову слику

и који стоји 1.50 д. а

Једино је застрањивање за Србију

апотека
Ђ. М. МАРКОВИЋА
Београд — Велика Пијаца
204 4—12

НИКАД

ВАМ СЕ НЕЋЕ

ПРУЖИТИ ПРАЗНИКА

да чувате своје дефтере код тих оних немилица по-слетних дана када

НОВАЧКЕ РАСПРОДАЈЕ

такође имају сви ти тачно

60

Поклоните дете и ново
ЧЕТВО ДО 1. МАЈА
манифактурна радња
УРОШЕВИЋА и КОЊА
Кнеза Михаилова 31
199

ДЕЧИЈИ ЛЕКАР
Др. ДУШАН ПОМОРИШАЦ
— Ивана Анаре Бачке дечије клинике —
Прима болеснике у своме стану
Зелени Венац 2
од 1½—3 сат
ТЕЛЕФОН 957 (Рафајловића)
врло повољно се продаје врло мокрећа крпа, мокрије и сва спрема.
10—20

Пореска књижица

Изгубљена је пореска књижица у ул. Кнеза пр. Милутина Теокарића улице, од Скопљанског улице до хотел „Палаша“.

Нашао се овај који је буде нашао, да је нашла домете сопственику, у Скопљанској улици бр. 19, као биће награђен за труд.

ВЕЋИ БРОЈ КУЋА

продаје и замотрава ако ко продају дуванџијама до хотел „Лондона.“
179. 8—10

БАКАЛСКА РАДЊА

која постоји више година овде у Београду, са 10 година у једној истој кући продаје Унутрашња Радња Мораве ул. бр. 61. Београд.
211 5—5

Кућа на продају

Унутрашња Скадарска ул. бр. 21
Драгутина Илића
4 собе
212 1—5

Ка продају

тек привређа
ћерчетак стилу, добрим покрови-
ма, фабричке сврхе и сфир-
— за унутрашње Ђ. Добровића
на кат. кр.
сам изабрала
довољна и
врло коме: сви осо
пристојне и одмах

КАНЦЕЛАРИЈА
МИЦЕ Ж. ЈОВАНОВИЋА
АДВОКАТ
у Чуприји „Равна“ друга страна
Прима адвокатске ће 8 до 10 пр.
и од 2 до 5 сахата по подне.
Успешно је одлучио за ко-
ме на окружностима, пазара
пресудити, обезбеђује, експлоатише
не сторене и друге обавезе.
Сарадничке послуге безплатно
и повољне такође за сарадничке
сарадника. 214 1—10

ЈЕДАН ЕЛЕГАНТАН мали стан
ул. горњем спрату куће код
Пост. Топлодолца. Зборно улице
бр. 11, одаје се од 1. маја под
кирију. Услови сазнаће: Сав-
тополска ул. бр. 22. 215 1—5

Општа Привредна
БАНКА
Прима **УЛОГЕ** на
штедњу у злату и сре-
бру и плаћа
6%
год. камате БЕЗ ОТКАЗА
163 9—

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ.

Наручити јеловник спрема се за пратиње

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године имао сам 30 хиљада винограда трофеја туризат и свеџеровског, прког комитета.

Обраћам пажњу позивајући доброг вина ради употре.

Цена овог је ниже јевтин опуштен

Имам још мањина на продају у разну београдског
Услови врло повољни.

Јосиф Јанковић-Шарпа
у Јагодини

ПОЛИЦИЈА

ТЕЛЕФОН 609 ТЕЛЕФОН 609

Да би се одвојила инсторбирани жељезна и заптивена т. ј. котларице, каналице, арматура и бербери. Ова опрема пирска парна перионица: сасвим свабсолутно ће се доносити и свих чаршав, салвета, зидни, пешкири кеџеја и мањих, бошчи и т. д. потребних помоћним радњама, и дајем ма којеру тој радњама које ће ову радњу радити дане од 8—12 сати пре и од 2—5 сати по подне нашим у јавнодиско радничкој банци (Обилићев венац бр. 9).

20. марта 1908. г.
Београд 199 4—4 *УПРАВА*

М. ГАРАШАНИН.

ГАРАШАНИНОВА ПЕРА

Гарашанинова пера

Могу се добити само у трговини канцелар. материјала

К. Јеничића
Чика Љубина 16.

БЕЧКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварцове
Аранжмана ул. бр. 11.

налази се од 1. маја на горњем спрату куће је била Грађанска Банка. — Салон је потпуно модерно преуређен и проширен, а пропатна неустања свима стоји сваког дана на расположењу.

Сваковрсни рукад: увек најновији, најмодернији, најмодерније израде и скромне цене сходствена су тога салона.

ПОРУЏБИНАМА ИЗ ЗНУТРАШЊОСТИ

пошиљка се пропатна пажња. Упутство мере заједно.

ХИПОТЕКАРНА БАНКА
ТРГОВАЧКОГ ФОНДА

Право злата на штедњу и зајмова ће од стр.
Стан: *Краља Петра бр. 26 (горњи спрат).*
1713 8 Управа

„ГЕНЕРАЛ ГУРКО“

парфимерија Студеничани и Кнеза Михаила 29 има увек свежу залиху.
1 8—10

За уредне странице се поштеније нашег дописника — Студеничани бр. 22 или г. Милана Дамјановића дан. Јовановића бр. 15, 207 8—3

ПРОДАЈА

Извршна полицијска власт при давању поверења нашег моделарства у Шумадијској улици бр. 65, на дан 5. маја ове године пред кућом „Славонија“ врста је најмањим плаћам. Позивате се купци да на рубрици дане нашег дела и да дођу.
1—4

Нуђу стара у Кнеза Михаила 29 ул. уочи бр. 19 са пољем у пољу у Обилићевом венцу број 17 продајем, а и без поља
200 6—10 Ристивоје Мајка Јовановића

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ.

Наручити јеловник спрема се за пратиње

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године имао сам 30 хиљада винограда трофеја туризат и свеџеровског, прког комитета.

Обраћам пажњу позивајући доброг вина ради употре.

Цена овог је ниже јевтин опуштен

Имам још мањина на продају у разну београдског
Услови врло повољни.

Јосиф Јанковић-Шарпа
у Јагодини

„Апотека код Цара Душана“

ПРЕКО ПУТА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

Dr. Јос. Бурића

Нарудбе за производе **Сарофеа**, који потпуно замењује **Сарофан** који се прописује код инфлуенце, обилним одајама за кашаље, катара једњака — а који болести, где се прописује Сарофан у свако употребљење.

Одобрен од највишег Санитетског Савета и решењу министарства Министра Унутрашњих дела.

Може се добити у свима апотекама и дрогеријама.

134 Цена 1 боце 3·50 дин. 14—20

НАЈМОДЕРНИЈЕ
ФРАНЦУСКЕ и ЕНГЛЕСКЕ
ШТОФОВЕ

за женско одела, костиме, сукно, бојце и дечије хаљинице; добили је у прво велико и напредно лето изобиљу

ПОМОЋНА ТРГОВИНА
Д. БУКАНОВИЋА и КОМП.
БЕОГРАД

Цене су јевтине; — роба је најбоље квалитете.

Шаљем на захтев пашког буџетно
102 10—12

„ЕЛЕКТРА“

ДРУШТВО
за машинска и електротехничка предузећа
Инжињера А. Ристића и Комп.

Телеграм „Електра“ **БЕОГРАД** Телефон бр. 944.

Кад: Мутапова улица број 8
у кући Гвозе Маџаровића

Цементарске машине, машине за опеканке, електрична расвета, грејалице, електрични апарати за варење и пеглање; ову опрему изложили смо на изложби у Београду 1906. године, где је била награђена са великом сребрном медаљом.

Турбине и машинска постројења за електрични погон за водовод и фабрике.

За г. г. машинске, електричне, инжиње и машинске специјалне радње као и индустриј ланце.

Сама репутација чини фирме као Јанке С. Ристића, као бољег познате Велике Школе, данашњи машинарски инжињерски предмети и реферати за електричне постројења и трамваје граде Београда, доказали је гарантују сваком свом послу или предузећу које смо друштво предузме за ће чисто и солидно извршено бити.

Ако ће Вам потребно бити, ако Вам је предузеће за електричне, које свакако у свој интерес дати не смеју друштво изнајмљује бесплатно.

Дају нам гарантије за сигурност услова и техничких услова са страни фирмама. Прима се поштанска при споровима.

Цене су солидне и строго утврђене

За предузеће ниже изнесете дане. 103.10—20

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Прочитајте: шкрлашна, отоси жлезде, малокрвности, слаб
ти, ја, фарингиса код жлезде дође, и остали кожних болести,
које ће вам помоћи, ако употребљавате, најбоље и најизгубље је
средство, на које и одразите.

РИБЉИ ЗЕЉТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Oi Jecorig C. Ferro-Jod. O.F., „Herrera“)

који се од дуже година спрема у апотеки код „Престо Краља“ у Београду. Исто је зетин врло предатно укуса и мирише, јер је са јелом тако. За ги и најмање доза без мало одређеното једе рано лоју. Дугогодишњом употребом овога зетина, лако ће вам помоћи, добићу слатку и румену боју лица, усиком рече кро се прочисти, а снага и крв у органима чисти, онда се и болести рече разлазе.

Овај зетин Вам је препоручују г. г. Лекари наше у Београду, тако и у унутрашности Србије.

Цена једне фаше са упутством кошта 2. дин.

У истој апотеки спрема се и

„ВРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЉТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ол Јеолов антиталогичан сам Сиропатор 10% «effervescens, противу дифтерија и ангина, Ол Јеолов антиталогичан отока кожа, колико заразолоћ жестоку т. зв. инфлуенце.

Употребом овога зетина са Креозотом рече се убрзо тешко очисти и заразе ће ваздушне боље.

Цена једне фаше 2. дин.

Пазарите за упутство **„ПРВЕМОР КРСТА“ Београд**

Пазарите ову се добити и у г. г. у Београду у Дро-
герији Дерфлера и Шварца, Дрогерији „Универзал“
Павлина Јовановића, Свидерску Гргура, Загрепу Ухара, Кра-
љеву Николића, Дрогерији Тодоровића, Загрепу Ухара, Кра-
гујевцу Јанковића. 22—

Стан: *Краља Петра бр. 18.* Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 26 АПРИЛА БЕОГРАД | Директор: ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 114 | Телефон 821.

ПУК „КРАЉИЦЕ ДРАГЕ"

У једном од последњих бројева „Самоуправе", а у белешци којом је потрвао наш чланак „Ненхов добротвор", названи су политронима они људи, који су 1900. год. својим покупљеним прилозима из народа један коњички пук, коме је тада дат назив „пук Краљице Драге".

И ако немамо старијих разлога да се против таког епитета, бунимо, јер је он упућен баш на људе који данас сачињавају нашу странке, чије је орган „Самоуправа", јер ваља знати да је у времену оснивања тога пука најактивнији министар, управо носилац тадање политике био др. Мика Поповић, данас тињени члан и први радикалне странке, а прилоге за тај пук купили су и давали сви радикали из народа, који данас плаћају и издржавају „Самоуправу", — која не признаје да се издржава из диспозиционог фонда — ипак ћемо се на овом питању задржати, колико да видимо ко је управо политрон?

Као што рекосмо, у поменутој „Самоуправиној" белешци назињу се политронима, они који су тај пук створили и прича се како је новац за формирање тога пука силом отиман од народа да би се само угодило ћефу — зна се — Краљице Драге. Да би се видело колико истинитости има у овој „Самоуправиној" белешци, треба да изнесемо у кратко начин на који је пук о коме је овде реч, установљен.

До установе тога пука, Србија је имала свега три коњичка пука. Тадањи министар војни, г. Милош Васић, знајући да је то веома мало коњице за Србију, реши се да установи још један или два пука, али, знајући да ће то тешко успети преко Скупштине, пиде на ову идеју: да народ да добровољно коње за пукове, а остале потребе да се подмире из редовног буџета. У томе смислу упути он акт министру унутрашњих дела и замоли га, да се преко подручних му власти навести; да ли у народу има за један пук потребни број коња и да ли би народ био вољан да те коње уступи држави као добровољни прилог. Министар поступи по овом захтеву и добије од унутрашњости овај одговор: да у народу нема коња али да је народ вољан да да потребну суму новаца па да се коњи набаве.

Тада је приступљено купљењу прилога. Прилоге су купили највиђенији људи из народа и у врло кратком року покупљено је 370.000 динара.

Са тим новцем министар војни купио је потребни број коња, и то у самој земљи, и тако је формиран и четврти коњички пук коме је дат назив пук „Краљице Драге".

Ово је у кратко историја о оснивању овог пука, који „Самоуправа" сматра нечасном и политронском. Да видимо с колико права.

Није то народ давао добровољно новац за тај пук, него сте га отимали, вели „Самоуправа".

Ми нећемо да се позивамо на часне и поштене људе из унутрашњости, који су и купили и давали прилоге, да они кажу је ли им новац отиман или не, али ћемо да упозоримо „Самоуправу" и на то да је на овај исти начин купио добровољне прилоге за неку, несећамо се више коју сврху, и др. Нанадин Ђорђевић, да је на овај исти начин купљен добровољни прилог за подизање Карађорђева Споменика и да се ни у једном ни у другом случају није могло од народа ништа „отети". Народ није хтео давати и — није дао. Али, исто тако је купљено по народу за погорело слагалиште синдетског материјала, и народ је давао исто онако како је давао и за пук краљице Драге.

Не стоји даље да се народу под формом добровољних прилога може отимати. Може се појединцима отимати али свима без разлике не, јер ето, примери показују да народ где хоће даје а где неће не да, па чак и прилоге купи по хоће и зашта хоће.

Даље „Самоуправа" наводи да је сам акт установљавања тог новог пука, акт политронства и изражујуће своју сумњу у то, да ли се оснивачи његови уопште могу назвати људима.

Држим да о глупости овог невальалства — јер и невальалство може бити често пута веома глупо — не треба нарочито говорити. Орган једне велике странке и то странке која влада земљом, а не странке реномираних и социјалиста, назива политронима и нељудима оне, који су нашли начина да земљи повећају војску са једним пуком, начин који није државу коштао ни паре, и за који је народ дао новац драговољно. Зашто их тако назива? Свакако зато што то није нагласала Скупштина, састављена из мамелука и владиних агената, и што се није дала прилика лиферантима и кметовима да продају народу бакраче и стоку у бесцење, за утеривање порезе. Или можда зато, што се нису за те новце купиле колевке, које би радикалски фрипци доносили уз зурле и таламбасе у Београд „Драгињи, првој после Косова Краљици Српкиња", или куповали читави блокови кућа за нови дворац, на коме би ћарили и они који купују и они који продају, него се повећала стајаћа војска, од које радикалске пиварнице никакве вајде немају.

Али корен највећу политронерију види „Самоуправа" у томе, што је томе пуку дат назив „пук Краљице Драге" и то је оно што људе као „Самоуправу" највише обележава као невальалце.

У целом свету постоји обичај да се поједини пукови додељују члановима владајућег дома и да ти пукови добијају као назив име дотичног члана краљевског дома коме је додељен. То је обичај у свима монархијама па и у Србији. „Самоуправине" госе политетске су, чим је убијен Краљ Александар и Краљица Драга, да пуковима који су носили имена убијених одузму та имена и да им даду друга: имена чланова нове династије. Ти исти људи, који називају политронима и нељудима оне који су створили један нов пук и који су томе пуку дали име законите владајуће Краљице, чије су ступање на престо радикали једнодушно поздравили; ти исти људи бришу старе називе и дају називе „пук Краља Петра", „пук Краљевића Александра", „пук Престолонаследника Ђорђа" и т. д. и т. д.

Па у чему лежи онда политронство које приписује „Самоуправа" творцима „пука Краљице Драге", кад су и они сами давали пуковима као називе имена чланова владајуће династије? Да није случајно у томе што су дали име Краљице Драге, која није била „достојна" ни тога места ни те части? Па ко је најбурније поздравио њено венчање са Краљем Александром? Ко се ово отимао око части да поздрави „Краљицу Српкињу" и чија су ово поздравни говори пунили ступце „Српских Новина"? Разберите се мало људи; ако сте и плаћени за грању и клевету, не клеветајте и не грдите оне који вас плаћају.

Али шта пре свега оно говорити? Радикали сматрају да њихови интереси, лични и партијски, захтевају да се пљује на оно што су радили пре 29. маја 1903 год. и сад они пљују и плаћају друге да то раде. Оно што им интереси налажу они им и част дозвољава.

Па нека их.

Д.

Какви нам требају генерали?

Извршене мисли, за ратних генерала прегледе.

(наставак)

Ово нам довољно казује, која је први услов за избор данашњих генерала.

Први услов за чин генерала треба да је познавање дотичног официра и његових радова за војску. Но, ако се сазнање овога буде црпело из двора и дворске котерије, онда и генерал добија обележје „дворског генерала" т. ј. да у очима осталих официра и војске само добија тешко поверења, поштовања и предности, колико то његова униформа захтева. Са таквим генералима војска нема вођу, она ће се можда и славно борити али ће пропасти, јер, маестрисани дворски генерали, као и котеријски, нису никада војсковође, они су само срећни пратиоци у канцеларијама и главним генералу у вртубама. Велике европске војске имају масу генерала, али је њихову потребу тамо изазвала војничка хијерархија због многих трупа, али је правих војсковођа и тамо веома мало. Производење официра за степен генерала, важно је и велико, ако је тај генерал у малој војсци у којој се он у исто време истиче и за потребног и спремног војсковођу. Важна је околност да ли је генерал по равгости, или је генерал по делима и радовима својим један бригадни генерал например француске или немачке војске, не мора имати толику спрему и оне својства, која се траже од генерала реоимо наше војске, или генерал наше војске, мора имати о обима и својства која имају генерали дивизијски и армијски, код тих великих војска. Разуме се, да је у томе тежа малим војскама, да до таквог избора дођу, а зато велике војске и не морају имати, а кад их имају, они морају бити онакви, какви су за војску и њен живот у миру и рату потребни. Имати униформисане чинове генерала, без могуће у потреби таквих, само ради одржавања владајуће страности у војсци, за свију је штету, јер, та нису никакви дела и радова, за напредак војске.

Други услов, кога је истакао највећи војни реформатор и учитељ Наполеон, то је, да генерал мора имати спољашње искуство и дар природни.

Из свега видимо, да природни дар са искуством, ствара целокупног официра кога он има да игра у делима његовим, а дела су његова: интелектуални рад на војној, у школама војним, у радовима око организације војске и наоружања све, у маневрима великим и малим и т. д. имамо ми генерала не свеју видљиво само вишком војничко-политичком опредељењу, у којима он игра најважнију улогу. Таквих генерала има доста, и они се не стиде да везе за наредба одазива, војске и у улогама њихове политронерија против војске, а за своје личне добивање и освете.

Али ако генерал тражи ослонца на двор, владаоца и камарилу дворске као што напред споменусмо, или на котеријске и партијске клубове и странке, а не на своје радове за војску и отаџбину, онда су такви генерали креатуре у униформама због којих војска мора пропадати, и питање о пропасти само је питање дужег или краћег времена. Под командом таквих генерала, војска доживљава дрмање, претвара се у војничку котерију у кругу које би сваки официр ако би се хтео да истакне за опште добро војске и отаџбине, морао пропасти, ако у том свом истицању не би узносио право ту бедну креатуру која се генералом зове.

Генерали — као војсковође, који имају велико спољашње искуство и природни дар, неће се никада погодити, њима ће увек бити краљевских ролова, у којима се они не би окарактерисали као страхови и опробани официри у радовима војске.

Оскудица спољашњег искуства и дара, могу да наведу генерале на послове за које они нису, и сам на таквим пословима пропадају, само што је већи зло у томе, што такви генерали вуку за собом и пропаст војске — односно државе, са којом су командовали (Руско-турски рат 1877/78 и Руско-јапански рат 1905).

(наставиће се)

Наши просветитељи

— Из белешака једног ученика Којске Гимназије —

14

Шондини топови

Професор Трбољић укочио очима: дрема. Ми знамо за ред: кад довете невог да успавате морате ћутати. Почесмо се утишавати. Он очи склопи па опет лагано закопи. Кад их отвори сваки како се мој друг нитео од смеха.

— Шта се церекаш та тамо? — лагано на слогове проговори професор.

Опет зажмуре па лагано деже очње капке:

— Мислиш да те не видим, и иако си се завио тако далеко да те не би добацио ни Шондин топ...

Поче хркање. Ми се мало ослободисмо и шапатом се обавестисмо: свуда се у новинама говорило о Шондиним топовима, а он мисли на Шондину чоколаду!

...Тво вођи — моје сутра спава..

СТРАНА ПОЛИТИКА

Панисламизам. *(Општа исламски покрет. — Царигради средиште. — Панисламски покрет и Токијо. — Исправка граница).*

Петроградско „Новое Времја" вели да су догађаји на авганско-персиској граници један део појаве општег исламског покрета, који је добио израза и на персиско-турској и на персиско-руској граници, и у калкутској завери с бомбама и на Пазвим Низу, па онда наставља доследно овако: „Не треба ни једне речи губити о панисламитској агитацији, којој је извор у Цариграду. Она има тако одређени и с пуном уздишним карактер, да јој не треба никаквог доказа. Много је теже схватити панисламитску агитацију, која потиче из Токија и налази или поуздано обувата Индокину и Индостан. У овом тренутку сусреће се оба та таласа и одвраћају пажњу Енглеске и Русије од питања европскога Истока, где је њихов сложни рад од прве потребе." У исти мах „Новое Времја" настојава на томе, да се руско-персиски погранични сукоб искористи за исправљање граница. Ради повољнијег положаја Русија је потребна анексија Белуџистана на Аракесу.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАШГУЏИЈЕ

Пет

— *Дакле већ је пет година од погибије Краљеве!*

— *Пет!*

— *Чудан број! Христос је*

са пет хлебова нахранио пет хиљада људи, а причају за једнога који сам не може да се захрани за пет година!

Српске земље

Срби-велеиздајници

Мостарски „Народ" јавља, да су окупаторске власти у Херцеговини, где је дуже невесињска пушка, посебно тражиле оружје и нашли га код 46 сељака. 6 муслимана и 1, и свима јој с првославног Србина. На њих су католици пољани, а православни Срби револуционарни елеменат. И то се зове код тежих људи — правда и истина.

Освећење заставе

У Сарајеву ће се на Духове уз велику свечаност извршити освећење заставе „Добротворне Задруге Српкиња у Сарајеву." Управни одбор те задруге позвао је на ту свечаност и „Добротворну Задругу Мостарских Српкиња" да узмиће ту славу.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Забрањена „Правда". Управа града Београда забранила је „Правду" од 19. ов. мес. због уводног чланка „*Наков добротвор или ко за туђом руком пође, сам остражен кући дође*", налазећи у у њему наддан нових увреда за Краља. Првостепени суд за варош Београд одобрио је ову забрану али само због једног јединог пасуса у томе чланку.

Ми ћемо тај забрањени чланак сутра поново донети разуме се изостављајући забрањени пасус али ћемо о самој забрани опширније проговорити.

Није се кандидовао. Г. Љуба Молеровић умолио је своје пријатеље да га овог пута не кандидују. И поред свег наваљивања пријатеља да промени своју одлуку г. Молеровић је остао при истом и тако овог пута није кандидован.

Кандидати за округ ваљевски. Заједничка, напредњачко-народњачка листа за округ ваљевски овако је састављена на јучерашњој пер конференцији у Ваљеву; носилац листе *Михаило Ђорђевић* професор из Београда, народњак; други на листи: *Милан Драгојевић* економ из Робаја, напредњак; трећи: *Миленко Ристанојевић* трг. из Бобове народњак; четврти *Љуба Симић*, економ из Бреговића напредњак и пети *Средоје Јовичић* економ из Дрежа народњак.

Према кандидованим из ове је листе *Живко Романовић* професор из Ваљева напредњак, а други *Мих. Р. Лекић* адвокат из Ваљева, народњак.

Спашена пошта. Главна београдска пошта извештава београђане, да су сва поштанска пошиљања предата 23. овог, месеца из отправљање на Подрињск и Ваљевски округ које су јуче била утопљена у Колубари спашена, и да су све писмоносне пошиљке, просте и препоручене, према званичним извештајима одничиних поштанских станица, испоручене примаоцима; осим новина за станице: Шабачку, Ваљевску, Каменичку и Мионичну које су услед топљења у води упропашћене.

Самосталска листа за Београд. Самосталска кандидатска листа за варош Београд овако је састављена: носилац је листе Јаша Продановић и за њим долазе овим редом: Давид Симић трг. Милош Савчић инжењер, и Света Стојадиновић сајџија.

Међутим ни ова се листа не може сматрати као дефинитивна јер, како чујемо, многи самосталци нису задовољни редом на листи. Људима ни како не иде у главу од куд и по чему мора бити Давид Симић други на листи. Тако зване чаршија, одговарају о пет други и тако ће ово питање о листи — које у осталом постоји и код напредњака — бити решено дефинитивно тек онда, кад листа буде предата суду. О овој политичкој јединици, која се зове „чаршија" проговорићемо сутра опширније.

Отишао на збор. Министар просвете и црквених послова отпутовао је јутрошњим возом преко Крагујевца у Чачак, да тамо присуствује сутрашњем фузионашком збору, на коме ће се коначно утврдити кандидациона листа фузионаша за округ чачански.

Марков-дан. Јуче је ваљуска црква славила свој храмовни празник св. еванђелиста Марка. Пре подне је у цркви била архијерејска служба, после које је изношена литија, па је онда био ручак приређен за званице. После ручка је настало *весеље*, у пор ти су играна неколико кола, а ово дан су грувале прангије. Ковачари и кавеџије по шатрама добро су пазариле. Време је било лепо те је силан свет изишао на вашар код заплуњске цркве. Кафециске шатре биле су пуне света до касно доба ноћи. Вашар траје и данас.

Фузионашки кандидати. У Београду још није коначно утврђена фузионашка кандидатска листа. Зна се само толико, да носилац фузионашке листе вреба да буде г. Аца Станојевић штампар, или др. Лаза Пачу, али ко ће бити од њих двоје још није решено.

Агитациони збори. Фузионаши и самосталци већ су по појединим београдским квартовима почели држати партиске зборове и конференције, на којима се агитује за изборе народних посланика.

Фузионашка пропаст. По извештајима из унутрашњости, по свима варошима и варошицама које бирају за себе посланика, изгледи су да ће изборну победу однети опозициони кандидати. Према томе, у варошима и варошицама изгледа да неће бити изабран ни један фузионашки посланик. По изборним окрузима још се не може одредити изборна прогноза, али и ту на многим местима су изгледи за фузионисте рђави, нарочито услед напредњачко-народњачког споразума.

Вратио се. Синоћним возом вратио се чича Илија Станојевић из Беча.

Немири. „Великосрпска пропаганда" у Босни и Херцеговини показује своје плодове — „велеиздајничке" немире у појединим местима. Тако са и загребачки Рауков орган „*Устављност*" јавља да су у Рогатици букнули немири, који су у вези с великосрпском пропагандом. О тим немирима немамо никаквих ближих појединости, само се зна да су у Рогатицу послате пешадија и коњица у пуној ратној спреми. Ови велеиздајнички и великосрпски немири могли су поникнути само у главама господе сарајевске и загребачке земаљске владе. Њима треба по што по то да створају немире и буне, па их и створају.

Неће се кандидовати. Милисав Р. Тајсић, бивши фузионашки посланик, који је дао оставку на посланички мандат због анексије и трговинског уговора, изјавио је да нити је мислио, нити ће се кандидовати овим последњих избора. Опште је мишљење да су Тајсићу фузионаши опрашили ону његову оставку.

„Правничко Друштво". Правничко друштво држаће у недељу 27. ов. м. у 9 и по часова пре подне састанак на Универзитету у учионици бр. 61, на коме ће између осталог говорити Г. Драгослав Б. Јовановић, др. „О Српској Књизи".

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‡ У Беч је стигао немачки цар Виљем, где су пре тога стигли и неколико немачких савезних владара, да цару Фрањи честитају прославу шездесетогодишњице његове владавине.

‡ Руски велики кнез Павле Александровић поново је уврштен у листу књижевног гардиског пука.

‡ Из Трста јављају да се бечка влада појавила готовом, да законском захтев тршћанске трговачке коморе, да јој се у новом изборном закону за тршћански земаљски сабор призна право да бира пет посланика.

‡ За немачког земаљског министра у Аустрији постављен је посланик Праде.

‡ Самозвани марокански султан Мулај Хафид у тријумфу је ушао у Мекнес, где га је становништво с одушевљењем прогласило за султана. Одатле ће отићи у Фес.

‡ У Паризу је умрла мадам де Вит, најстарија кћи Гизова, министра за време Луја Филипа.

‡ Данска краљ Фридрих отпутовао је вечерас за Аустрију.

‡ Либерал Гулавел, бивши посланик у Лондону, изабран је за посланика на преславних република Боливије у Америци.

‡ Из Јарослава у Русији јављају да Волга непрестано расте. Поплављене су многе улице и многи делови града. Вода је висока света за 10 метара. У Нижњем (нижње-новгородска губернија) висина је воде прешла висину из поплаве од 1849.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Зорт

У шабачком „Радикалу" читамо овај напис:

„Зорт! Вандеја није признала истакнуту слободуму девизу: јединост, братство и слободу; дошао је Хош и уништио то реакционарско легло. После епохалнога 29. маја, после тога славнога дана, која ће у историји Србије бити записан златним словима, јер је тога дана проглашена јединост, братство и слобода, — мислило се да је тело семе напредњачко уништено. Али се коров веда тако лако истребити. Србија је добила своју Вандеју, олично у свим окрузима; напредњачки коров буја; требало је наћи мајстора, требало је наћи Хоша, који ће тај коров да уништи. И нашао се: Пашић долази. Хош је ту. Вандеја ће нестати. Зорт!"

Што кажете, овај јест Хош, Него ти, овој Драмо, спреми једни чаша, јер овај, немате овде ћуприју. Јер што, овај, кажеш, јес' зорт!

Партијска кретања

Зборови у округу ваљевском

После зборова у Тамнави и Посавини напредњаци и народњаци одржаће још и ове заједничке зборове:

27. априла збор у *Мионици* за срез колубарски;

4. маја збор у *Ваљеву* за срез ваљевски;

11. маја збор у *Каменици* за срез подгорски.

На овим ће зборовима досадањи народни посланик *Мих. Ђорђевић* давати рачуна о своме посланичком раду.

ЗЛОУПОТРЕБЕ

У ОКРУЖНОЈ ЧАЧАНСКОЈ БОЛНИЦИ

Господине Уредниче,

Хвала вам од свег срца, што сте ви први дигли свој глас против злоупотреба, које је починио у својој дужности управник чачанске болнице др. Алекса Стојковић.

Да би се уверили, да је доста др. Стојковић човек без срца, коме је главно, да тече новац, а кога се слабо тиче, да ли ће неко због тог његовог среброљубља главом и животом платити, молим вас да саопштите овај случај, који нам је пре кратког времена саопштио Драго Чантрак, земљорадник из Мрчајева у срезу љубићском:

Мој брат, Радослав Чантрак, вели Драго, лежао је болан, пребола у Чачанској окружној болници од 10. до 13. Марта ове год. У болни-

---

ПОДЛИСТАК

9

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевака

— Превод с француског —

XLI

Брат

Али је тада гроф био одлучио да напусти борбу. Александар VI умео је вешто да утиче на тајну његову одлуку и када су му барон Астор и Гарконио, преобучени као калуђери, донели предлоге папине, гроф Алма није се много колебао. И уочи онога дана када је требало да буде велика скупштина у свечаној дворници, он пришом извем из палате, напусти град, и састаде се с папиним посланицима који су га чекали у околини. Ипак га у једном тренутку обузе стид.

— Господо, рече он, ја идем с вама у Рим зато што сам рад да се видим са Светим Оцем... једино зато да бих стао на пут новоме рату... Поштујмо... јер ја мислим да се што пре вратим у Монтефорте...

— Ох! није вам ни потребно ни да идете у Рим, рече му Гарконио осмехујући се; Његова Светост је довела у Тиволи баш као смо ми пошли на пут и још је и сад тамо.

Сва тројица пођоше ка Тиволи. Гроф Алма јахао је на коњу између Астора и Гарконија, као да је био заробљеник. И заиста је то био он се предао пре борбе.

— Шта ли тиче погодба које сте ми предложили, рече он достојанствено, о њима нећу ни да говорим.

— Оне су величанствене, рече Астор. Добијате дворец и годишњи приход од две хиљаде дуката у злату...

— Звање управника града са свима приходима који су за то везани, додаде Гарконио.

— Право да држите личну гарду од двадесет људи...

— Команду над племићском гардом Његове Светости...

— Звање саветника у приватном савету Светога Оца...

— Укратко, заврши Гарконио, најсјајнији положај у Риму... после Његове Светости и Монсињора Цезара!...

— Не говоримо више о томе! рече гроф Алма који је у себи брижљиво сабирао све награде које му је Александар VI нудио за његово издајство.

Путници су ишли брзо и нису се нигде заустављали до древног Тиволи. Сутрадан у зору, пођоше даље и у вече се зауставише у једној малој господској кући на путу из Монтефорта у Тиволи. У тој кући имали смо да се зауставимо и Рагастенс, који је ишао у супротном правцу.

Све што је било најбоље за јело у време оно три путника за пренесе за себе и заузеше највећу собу. Пошто су добро вечерали, почеше весео разговор.

— Као конисеир, умакну Астор, која у нађу некад није могао да сакладе свој језик, кад помислим како сад изгледају Малатести, Манфреди, Орсини...

Гроф се скоро осмехну и рече:

— Молим вас, не говорите о томе...

— Да, говоримо о нечем другом, рече Гарконио који је и сам био весео више но обично. Барон, знате ли о чему сад мислим?

— Реците, драги Гарконио...

— Мислим како ли ће изгледати једне када нам исприча као су га бацили у бунар...

— Ах! ах! ааам... хмм...

— И када му је (шак) смакао главу! Заиста, никад нећу праштати што нисам присуствовао тој свечаности!

— На жалост тамо се прелазе не уходују двапут... Господин Рагастенс је мртав... мртав и погребен!...

— У том тренутку појави се једна сенка на прозору; сенка лагано скочи у собу и звучним гласом узвикну:

— Добар дан, господо! Сад сам срећан што вас видим!

Астор скочи. Гарконио остаде за столицом као окамењен.

— Рагастенс! промуца он.

Гроф Алма пренеражен, присуствовао је ћутећи овом неочекиваном призору.

— Ето, драги бароне, продужи весело Рагастенс, мртваци који не уносимате, ноћају се у најбољем нарочито...

— Витеза Рагастенс! повика Астор који се од пренеражености...

— Доброта, витез Рагастенс главом и телом... Било ће знати ...мене се то догодило... али ипак му драго, ја сам ту... а то је главно! Седите, молим вас... Изгледа да сам вас узнемирио у пријатном породичном разговору... Ако сам вам на досади, извините само молим!

И, обраћајући се грофу Алми:

— Господине грофе, допустите ми да се представим: ја сам витез Рагастенс, који вас свуд тражи јер има да вам саопшти необично важне ствари...

— Иди у пакао од куда си и дошао! рикну Гарконио.

У исти мах калуђер јурну с ножем у руци на Рагастенса. Али овај га није губио из вида и оштро удари. Брз као муња он скочи у страну и извуче мач. Нож калуђеров прођури поред њега.

— Асторе!... И ви, грофе... држите овог човека! Он мора умрети!...

Барон беше мало дошао к себи и истрже мач из корица.

— Побећи ће кроз прозор, викну је Гарконио. Држите га! држите!

(Наставиће се)

цу је увуђен актом суда општине сланичке Бр. 967 од 10/III. 1908. год.

Као сиромах човек није имао новаца, да би могао плаћати посведневно за прегледе и лечење управнику др.-ру Стојковићу, и овај му је и ако оваком болесном, полумртвом после три дана лежања у болници изјавио, да га не може даље задржати у болници.

Мој га је брат преклињао, да га не тера из болнице, да има бар толико срца и човечанског осећаја да га претрпи, да у болници умре. Јер он и сам види, да му помоћи нема, пошто га вино и не лечи, но доктор му је изјавио, да у болници не може ни дана дуже остати.

О, господине, нећи Драга, да сте се случајно десили на лицу места, кад смо полумртва човека износили из болнице, и товарили на кола, срце би вам заплакало, кад би чули овај јаук човека, који се бори са душом.

Ја сам повео брата кући, јер нисам имао новаца, да га у болници задржим, **но мој добри брат испустио је своју душу на колима трупкајући се, још пре доласка на варош.**

Драго је плакао као дете, кад ми је ово причао, а мени је верујте господине Директоре било тако тешко на срцу и у души, кад сам помислио на то, да ни школа ни васпитање нису у стању да униште у човеку остатке оног животињскога егоизма, коме је прво и најглавније начело: „нека пропадне све око тебе, само нека теби буде добро“.

Хвала вам господине Директоре на гостопримству и будите уверени, да ће вам сав народ округа чачанског бити вазда захвалан, што сте устали, да се борите против оних људи, који су свој узвишени позив претворили у занат за пљачку својих ближњих.

Поштује вас ваш

К. П. Мил.

Доиста страшна ствар. Човеку се леди крв у жилама кад само помисли на то са како се мало обзира поступа према једноме болеснику од стране оних, којима је у дужност стављено, да воде рачуна о здрављу народном, а који су за то богато и обилно плаћени.

И оно се, што је најжалосније дешава пред очима окружног начелника, и осталих лекара, који се праве невешти, и ако виде, како један њихов несавесни друг на најбезочнији начин експлоатише српску сиротињу.

Жалосно.

ЂИНЂУВЕ

Мудролије

Има људи који се вазда старају чиме ће испунити — јастук под главу.

Не спава се слађе где [illegible] је скупљени јастук.

Јастук замењује памећу: ко лако је бедан човек, који не [illegible] мисли!

Писмо г. Мил. Бобића

Господину

Јовану Адамовићу,

директору „Правде“

Поштовани господине,

Има већ скоро два месеца како у Вашем листу стално пише против мене професор Андра Гавриловић. Писао је и с потписом и без потписа, а у последње време чак је и Уредништво Вашега листа примило те његове саставе као своје. Тако је у 105. броју „Правде“ изашао чланак „Ки[illegible]“ а у 109. — „Нов скандал М. Бобића“, која је оба потписало Уредништво, и зло овако нико други није могао писати до Андра Гавриловић. Али кад је те чланке потписало Уредништво, оно свакојако и прима за њих сву одговорност на себе. У њима се отворено износи моје име и отворено напада моја част, коју ми је нужност до краја бранити, као што је и Ваша дужност да саслушате и нападнутог, па да онда о целој ствари донесете свој суд и закључак. Ја ћу прво изнети истину о првом, па онда и о другом чланку, те Вас молим да овај мој напис изволите примити као *исправку* на оба чланка.

— Било је то или 1887. или 1888. дакле пре 20 година. Ја сам тада био предавач у Крушевцу. Из Министарства Просвете дође једнога дана акт директору гимназије којим се одређујем да разгледам [illegible] земљиште у атару села Семетеша, испод Копаоника, и да о томе поднесем извештај министарству. Тим истим актом наређено ми је, да причекам у Крушевцу г. Ј. Жујовића, професора Велике Школе, па да се с њиме заједно кренем на пут. Са г. Жујовићем путовало је и још неколико ученика Велике Школе, те смо сви заједно били на одређеном месту, и ја сам по свршеном послу поднео министарству извештај и уз извештај приложио и рачун о путном трошку, као што сам као чиновник имао право. Министарство је примило мој извештај, а на трошак је одговорило да ми се не може исплатити пошто је из партије *екскурзија* дат г. Жујовићу за вође трошак на томе путу. На томе се и свршила ствар и *ја нисам ни осим примио ни паре*. И ако сам поред општег трошка који је чинио г. Жујовић, ја сам имао и свога личнога трошка који је за мене као предавача био осетан, нарочито око спремања за тај пут. Поред тога, ја сам пре овога два пута био на Копаонику, те нисам имао потребе да и по трећи пут идем, већ сам то учинио по наређењу Министарства, па је било право да ми оно трошак призна. Трошак ми није признат, те ја новац нисам ни примао нити сам се противу тога жалио. Има ли у овоме сад што ружно и какво је потреба била извлачити ствар пре 20 година, па чак причати како сам од кметова тражио уверење о одстојању, кад свак зна да они таква уверења не могу ни дати?

Служитељ Стојан Јовић, о коме је реч у другом чланку отпуштен је из службе још пре две године. Ја сам га затекао као служитеља бабинске зеке и служитеља Грађанске Касине, а брата му, сељака као служитеља гимназијског. Та је кућа примала дакле три плате, и ја сам после кратког времена отпустио брата му служитеља гимназијског, и узео на његово место другог једног пуког сиромаха са шесторо деце. То већ Стојану није било право, а кад сам видео да он не може да отправља две службе, и отпустио га као служитеља бабинске, он је, наравно, своје незадовољство противу мене потпуно открио и свашта о мени говорио. Ја о томе нисам водио рачуна, јер би то било испод достојанства мога положаја. Пошто мају Стојан није примио, примио је његов заменик, опет један људи сиромах са петоро деце. Да сам хтео, дакле тровати, ја бих требао служитеља Стојана да задржим а не да га отпустим из службе. Овакву трговину нисам никад водио, па ни тада. Зна то врло добро и сам писац чланка „Нов скандал...“ али је његов циљ да ме пред јавношћу што више понизи, па макар, и измишљањем неистина. Ако хоћете да изнесете његово име, ја ћу с њим на суд, да своје наводе тамо докаже; ако пак нећете ја ево јавно пристајем на Вашу осуду, господине Адамовићу, ако се нађе ма и један честит човек у свих осам места у Србији, у којима сам као службеник био, да ми каже, ма шта о мени нешто ружно у мене, да имало посумњати на послове очевидно. Ја пристајем на Вашу осуду, господине Адамовићу, и тада ако ма и један од свих средњих школских наставника у Србији (осем А. Гавриловића) изнесе какав мој нечист посао, или у моју часност посумња. Ја мислим да је ово доста.

Уверен да Вам је стало до истине, молим Вас господине директоре, да ову моју исправку пустите у свој лист, и да примите уверење о моме поштовању.

23. априла 1908. год.
у Нишу.

Мил. Бобић

Директор Нишке Гимназије

„ЛАПОВСКА РУЖА“

Сензациони политичко-друштвени роман

од Брезнице Фадакова

31

Андра Ђорђевић имао је разлога бити замишљен. Млада женска, која га је мало час срдачно пољубила у уста, била је кћи богата опанчара Мате Андоновића, угледна простог грађанина, с којим је Јеврем Ђорђевић живео у најприснијем пријатељству. То је њихова пријатељства постало још присније, кад је Мата Андоновић као и стари Ђорђевић постао удовац. Од тог доба су оба старца били један крај другог, у пивници, у кавани, на шетању — једном речи били су нераздвојни, и један досетљиви пачевлија, који је нешто пре стајао на челу пољичке управе. Нишка, назвао их је нишком Ерином и Петлаком. Деца ове двојице пријатеља, млади Андра и црнока Мара, расли су збот тога као брат и сестра, и опште је мишљење било да ће Андра своју другарицу из детињства једном узети за жену. Оба родитеља не би желели ништа више но то, па је и изгледало као да судбина води жељи њихових отаца. Кад је Андра дошао до млађаних и отишао у иностранство да доврши своју науку, сматрао је Мару, која је истина ишла још у дечјим патикама, у неку руку већ као своју невесту. И Мата Андоновић мислио је тако исто и да девојка има свог друга из детињства не би заостала у образовању и модерном васпитању, он ју је сам лично одвео у један иностраиз? пансионат, који јој је за две године имао дати европску спољашност и западњачку културу. Кад је Мата Андоновић после две године довео натраг своју кћер, није се мало зачудио кад је пред собом видео младу даму модерних манира. То наше није била ћопкаста мала Мара нишког простог грађанина Андоновића, но расцветала девојка из отмене куће. Мата Андоновић није расуђивао да ли је та углађеност била и унутрашња, њему је било довољно да је његова ћерчица спољашње могла за појас заденути све нишке девојке и његов родитељски понос бесконачно је растао, кад би, као што се често дешавало, чуо где се вели: „Шта, нишке су девојке глупе сељанке, а Мара Андоновићева је отмена млада дама“.

То је мислио и Андра Ђорђевић, кад му је мало час Мара пожурила у сусрет, пољубила га у уста и весело повикала: „Е, Андро, зар више не познајеш своју Мару? Зар сам се толико променила за неколико година, што се нисмо видели?“

Мало збуњен овим бурним пријемом, Андра одговори отколико: „То не, али се чудим да у својој домовини налазим толико јевропске културе.“ С усхићењем је посматрао лепи стас своје другарице из детињства, који је био у елегантној намирисаној летњој хаљини и дискретно али весма привлачно одавао пуне форме девојачке. Лепа, модерно очешљана глава с раскошним као крв руменим уснама и великим црним очима давало је овој девојци управо нешто раскошно. Да, мислио је Андра, диван би било бити љубљен од те девојке, имати је као своју жену некако пред својим очима — али да ли то лепо створење уме истински љубити и љубити тако, како жена треба да љуби? Родитељи су их наменили једно другом и у Цириху су му писали, да у том правцу није наступила никаква промена, да је Мара, која се развила у тек расцветалу девојку, слободна и да ће остати слободна. Судећи по бурном и срдачном пријему, који му је Мара данас приредила, он је могао претпостављати, да на Мару није учинио неповољан утисак, па кад се сад стално настани у својој домовини, да ли да покуша да узабере овај лепи цветић, који му је по свима знацима искрено намењен? Доиста, Андра је Ђорђевић имао пуно разлога бити замишљен...

Овогодишња слава дома Ђорђевићева истински је задивила нишко грађанство. Стари газда је свима нишким властима и свима угледним грађанима градским разаслао заиста наравно позивнице на вечеру тога дана у свом великом винограду, који му је био уз саму кућу, а то је већ била једна околност јединствена у аналима нишког друштва и последица јој је била, што су се преко целог дана најугледнији грађани тискали у „природном музеју“ Ђорђевићеву, који је у свечаним приликама обично употребљавао као салон за пријем.

РАЗЛИЧНОСТИ

Кинеска минијатура

Док се у Европи расправља о томе да ли ће да ставља нешто веће и грандиозније, дотле се подижу награде од Алфонса Кула — дотле Кинези све дубље иду у минијатуре. Најновије тако дело, јесте један [illegible] која није већа од обичног зрнцета, а у њему је сместен сав [illegible] — Алфонсова Кула. [illegible] и других предмета у минијатуру [illegible] пре годину. Кинези уметни [illegible]

Манчиков [illegible]

Руски најновији и државни [illegible] чинов био је позван као лекар [illegible] у Пенишу [illegible] Петроград [illegible] У Петроград и јавио се [illegible] три минута раније. „На чему се, молим, уштедио она три минута?“ упита га цар. „Предвиђао сам био — говори он — пре свега [illegible] и да га обрадим; али простирка није ни било и ја сам добио три минута више!“

ПРЕСЛИЧИЦЕ...

Преслочице
Врх полице
Прихом попала,
Све си весма
Без понесма —
Куд си допала!
Зар ти прељу
Сву недељу
Лењост спопала?

Прела ј' прела
Док је смела,
Док је одила,
Док не пале..
Њу 'немад'е
Срећа згодила.
Свом је војну
Смену бојну —
Сина родила...

Миодраг Петровић

из „Сељанке“

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Шећер у дивљака

И дивљачка племена знају за потребу и за употребу шећера. Немачки природњак Фриц у најновијој публикацији о своме о животу дивљака Јужне Африке пише како је у њих обичај да се пријатељство и поштовање указује тиме што ће се дотичноме лицу понудити комад стабла једне биљке у којој је сладак сок. Понуђени то прима и обично одмах почне сисање. Ако је таква особа достојна највећега поштовања онда ће други крај исеке метнути у своја уста домаћин и сам такође сисати.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Врањско позориште

Чудновати гост!
Мутимско коло..

Те две комедије приказују се вечерас у Врањском позоришту код „Колараца“, у програму од 18 тачака. Занимљивост програма заслужује обилну посету.

ОБЈАВА

Засебна кућа у Делиградској улици бр. 7 са пет соба, балконом, електричним осветљењем, и осталим удобностима, издаје се од 1. маја ове године под кирију. — Упитати Голуба С. Јанића 200 2—3

Најмодернијих КОШУЉА мушких белих и у боји КРАГНОВА, МАНШЕТНА као и другог рубља и КРАВАТА

добило је у огромном избору

ВЕЛИКО СТОВАРИШТЕ

Марка Вулетића и Гавриловића

Роба је најбоље каквоће и солидне израде а цене су врло умерене и утврђене.
210 1—6

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирије, има на продају „Штампарија Браћо Радичевић“ Бранкова ул. бр. 16. Телефон 69.

ВИЛЕ и КОЛИЦА има на продају мало у већим количинама. За потребу обратити се Миодраг Урошевић, трг. Параћин.
197 6—20

КАНЦЕЛАРИЈА
МИШЕ Ж. ЈОВАНОВИЋА
адвоката
у згради „Росија“ ... сарат ... пошта је рад ... од 8 до 10 пре ... Прима заступања ... и од 2 дан. је одељење за ... меморандуме, ... облигације, ... и друге обвезе. Саромашне заступа бесплатно ... за сиромашне ... 214 2—10

ТУРИСТЕН ФЛАША
ВА ЖУ ...
ПЛАСАМЕНТ ПРИЈАТНИ ... 1 артија стаје 1·50 п. д.

Главно је заступништво за Србију

ЂОРЂА М. МАРКОВИЋА
Београд — Велика Пијаца
204 5—12

НИКАД
ВАМ СЕ НЕЋЕ
ПРУЖИТИ ПРИЛИКА
да купите тако јефтино као за ово неколико последњих дана наше
КОНАЧНЕ РАСПРОДАЈЕ
шешира која износи тачно
60% сусенка
Похитајте дакле и искористите ову ретку прилику
САМО ДО 1. МАЈА
манифактурна радња
УРОШЕВИЋА и КОЕНА
Кнез Михаилова 31
188 4—6

ДАЈЕ ЗАЈМОВЕ
Београдска Дубачиска Банка
на: стоку, драгоцености, намештај и хартије од вредности.
Улог на штедњу прима и плаћа 7% камате
188 6—25

ЧИТАЈ
Коме потребује имање од ... винограда, постоји у „Булбудеру“ ... 20.000 квадратних метара, ... Даље: ... 6.000 квадратних метара, цена умерена.
Обратити се сопственику Тодору Николићу Кнез Данилова ул. бр. 8 или ... Ћелиндра ... улица Душанова улица. 191 7—10

Опшша Привредна
БАНКА
Прима УЛОГЕ на штедњу у злату и сребру и плаћа
6%
год. камате БЕЗ ОТКАЗА
163 10—

ДВЕ КУЋЕ на једном великом плацу у улици Милоша Великог бр. 30 Шишатовац, продају се под повољним условима. Имају ... Посредници не ... Може се видети од 8—12 и од 3—6 сваког дана.

ДВЕ СОБЕ СА НАМЕШТАЈЕМ и послугом, за самца, издају се од 1. маја ове год. улица Милоша Великог број 30 Шишатовац, за све ... сопственика ... Драгомир Матић. 1—3

ЈЕДАН ЕЛЕГАНТАН нови стан на горњем спрату куће ... Петра Тодоровића, Зорина улица бр. 11, издаје се од 1. маја ... Упитати сопственика: Светосавска ул. бр. 22. 215 1—3

ГРАЂАНСКА БАНКА
иселила се 28. априла ове год. у нови стан на углу Вука Караџића и Душанове улице ... Бухадовића и Комп. 217 1—5

Кућу своју у Кнез Михаиловој улици бр. 19 са ... у продужењу за Обилићевим венац број 17 продајем, а и без плаца.
Розалија Мариа Лазаревић
209 5—12

Дућан са собом и соба са кујном ... у улици ... у Ратарској улици број ... За погодбу обратити се Добрачина ул. бр. 6. 1—3

ДУНАВСКА БАНКА
У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.

Прима нов. на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.
Исплату улога врши тачно као и увек до сада.
Финансира и потпомаже кредитом предузећа: трговачко-индустријска и уопштена, индустриска, економска и привредна.
Отвара кредите грађевинарима, предузимачима, лиферантима, ... и издаје гаранције ... и комисионе послове ...
Ескомптује меничне и даје зајмове на хартије и друге вредности.
59 22—

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одавде и из унутрашњости своје огромно стовариште амрела у највећем избору. Има преко

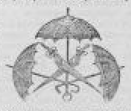

20.000 комада готових амрела мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у свима ... бојама, у разним величинама ... цене су од 90 пара ... Цене су остале исте као и пре три године, и тако је роба ... посвуди са 30 до сто, не узимајући у обзир ... и трошкове.

Трговцима који купују на више дајем 5 од сто ... попуст.
Примам све врсте оправке, а и амрелама купљеним из моје фабрике извршујем ... у исти цене.
Амреле из моје фабрике продају се искључиво у мојој фабрици која се налази у улици Васе Чарапића бр. 13, на горњем спрату код кафаном код „Златног Анђела“.

Свака је конкуренција искључена
С поштовањем
Мошо Аврам Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛА
80—

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“
СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Нарочити јеловник спрема се за празнике
Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“
Ове године печено само 30 хиљада килограма грожђа турског и смедеревског, првог квалитета.
Обраћам пажњу поштованој ... ране.
Цена овоме по ... јевтина ...
Имам више плацева на продају у рејону београдском. Услови врло повољни.

Гостионица код „ДВА ДУДА“
Краља Александра улица бр. 47, у непосредној близини ... трга ...
Има одличну српску кујну, чиста и природна домаћа вина.
Удобна и јефтина преноћишта
Услуга брза и солидна.
Нарочито погодна за трговце из унутрашњости.
87,21—30
Угоститељ
Гавра Балабановић.

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и сваког стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК
који за неки дан прави грозницу ... Хиљадама људи којима су до ... Кино је ова болест — грозница — ... Прави „Биљни Сок“ може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. Цена 2·50 п. д.
„Nerolin“ признато ... средство против ... катара ... туберкулозе и ... Цена 4 динара.
„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за они лица, која су ... од ... тајних болести. Цена 2 динара.
„Биљни теј“ против нервних болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.
ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ
Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд 18

Гарашанинова пера

Могу се добити само у трговини канцелар. материјала

Ж. Даничића
Чика Љубина 16.

ДЕЧИЈИ ЛЕКАР
Др. ДУШАН ПОМОРИШАЦ
— бивши лекар Бечке дечје клинике —
Прима болеснике у своме стану Зелени Венац 2.
од 1½—3 сах.
ТЕЛЕФОН 657 (Рафајловића)
врши микроскопске прегледе крви, мокраће и свих секрета.
11—20

ВЕЋИ БРОЈ КУЋА плацева и винограда има на продају дуванџиница до хотела „Позорје.“ 179, 9—10

БАКАЛСКА РАДЊА која постоји више година овде у Београду, предаје се од 1. маја због њеног продужења. Упитати Прва Милана ул. бр. 63. Подрум. 211 3—5

Кућа на продају
Упитати Сењарска ул. бр. 21
Драгутин Илића
183 2—3

Ка продају три буњарска креве у ... стању, ... фијакерска опрема и сбрајемо. ... Видети и упитати Г. Јефремова ул. бр. 30. 202 4—6

ПРОДАЈА
Изврши ... власт продавати непокретно имање које постоји у Шумадијској улици бр. 65, на дан 8. маја ове године пред хотелом „Славијом“ кућа са великим плацом. Позивају се купци да одређеног дана ... дођу и лицитирају. 2—4

БЕЧКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварцове
Доситејева ул. бр. 11.
налази се од 1. маја на горњем спрату где је била Грађанска Банка. — Салон је потпуно модерно преуређен и проширен, а нарочита пажња ... стоји свакој дами на расположењу.
Сигуран укус, уметнички рад, тачност, најмодернији журнал и скромне цене својства су овог салона.
ПОРУЏБИНАМА ИЗ УНУТРАШЊОСТИ
поклања се нарочита пажња. Упутства за узимање мере дајем. 3—

„Апотека код Цара Душана“
ПРЕКО ПУТА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА
Dr. Jов. Ђурића
Израђује и препоручује Сирофен, који потпуно замењује Сиролин ... средство код ... болести ... Сиролин у ... употребљава.
Одобрен по мишљењу Санитетског Савета и решењу господина Министра Унутрашњих дела.
Може се добити у свима апотекама и дрогеријама.
134 Цена 1 боце 3·50 дин. 15—20

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16. дин., за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32. дин., за пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Јован Бесарић.
„Браћо Радичевић“ Штампарија Гавр. Драгићевића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 13. МАЈА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 131. | Телефон 821.

Гласање београдских напредњана

Неистицањем своје посланичке кандидационе листе, Месни Одбор Напредне Странке за град Београд отворио је питање: за кога треба београдски напредњаци да гласају?

И ако нагађа да је одговор на ово питање прво лако наћи, јер је сасвим природно да напредњаци треба да гласају за самосталце, као најближу опозициону групу, ипак ја налазим да ствар тако не стоји.

Ван сваког је спора да београдски напредњаци морају остати доследни ономе, што су и у њихово име извршили напредњачки посланици, објављујући ступање у опструкцију и тражећи распуштање Скупштине, и нема сумње да београдски напредњаци ниги своју ниги могу гласати за радикалне кандидате. Али, из тога факта, што београдски напредњаци не смеју и неће да дезавуирају своје посланике и што неће и не смеју да гласају за радикале, још се не сме изводити закључак да напредњаци морају да гласају за самосталце иза својих кандидата некој.

Истина је да су и београдски напредњаци, као и сви остали по целој земљи, дужни да дораде свима силама, да овога пута добије што мањи број посланика. Али, као што се напредњаци, радећи на томе, не смеју служити незаконитим и нечасним средствима, исто се тако не смеју послужити ни средством које би их у рођеним очима понижавало а код других изазивало подсмех. Другим речима: београдски напредњаци морају бити патриоте али не смеју бити будале.

Међутим, моје је уверење да би напредњаци београдски били ово друго, ако би гласали за самосталце. А ево зашто:

После разних уалудних покушаја на своју руку, да оборе владу у Скупштини, самосталци су се најзад обратили народњацима и напредњацима, и затражили од њих да удруженом снагом покушају оно, што свака група посебице није била у стању да учини. То обраћање није било званично, у форми каквог нуђења савеза, али је било у форми споразумевања о заједничкој акцији против владе и скупштинске већине. И, као што је познато, та је акција донекле успела: влада је пала и Скупштина распуштена. Но, како је Краљ поверио извођење нових избора г. Николи Пашићу, и како је опозиција једнодушно изјавила да она сматра да г. Пашић и другови не уживају више народно поверење, и да према томе он не може прићи нове изборе, настала је опасност по опозицију да буде компромитована, т. ј. да Пашић добије на изборима већину и да на тај начин докаже како је опозиција без стварне разлога светала влади у њеном раду и изазвала једну трзавицу у народу, излажући га без стварне потребе изборним трошковима и метежу. Да би се та опасност отклонила требало је заједничку акцију опозиције продужити и даље и пренети је и на изборни терен, како би се заједничком снагом могла спасавати ситуација. Али, на жалост, то се није учинило. Самосталци, који се нису устручавали да у заједници са народњацима и напредњацима разбуцају једну Скупштину, уз тврђење да већина у тој Скупштини није прави израз народне воље, почели су се устручавати да са напредњацима и народњацима у заједници пруже доказе о истиности тог свог тврђења и да оправдају свој рад који је нове изборе изазвао. Место да су са напредњацима и народњацима направили једнаку заједничку изборну ратни план, којим би се спасла свака опозициона куглица од пропадања, самосталци су се упустили у изборну борбу сами на своју руку, излажући подједнако и народњаке и напредњаке као и заједничке интересе [illegible] [illegible], што је [illegible] извршено извођење нових избора, доведени у велику опасност.

Да су самосталци ово учинили из погрешног уверења да су они сами довољни да на предстојећим изборима докажу истинитост онога што је у Скупштини тврђено, могло би се њихово игнорисање осталих опозиционих група донекле и разумети. Али, они су од овог момента, када је састав новог кабинета био поверен г. Пашићу, знали да неће моћи сами победити Пашића и радикале, па су ипак прекинули сваки контакт са напредњацима и народњацима, претпостављајући чак и евентуални пораз на изборима, могућем прекору да су имали нечег заједничког са напредњацима и народњацима.

Ја држим да ми није потребно нарочито доказивати — и верујем да то самосталци неће ни порицати — да самосталци нису престали ни на какву заједничку акцију са напредњацима и народњацима само зато, што они сматрају и једне и друге за тешко компромитоване, и да немају више рачуна — по њиховом мишљењу — да буду и побеђени на идућим изборима, но да пруже радикалима разлога за пребацивање: да су били ма и једног момента у заједници са напредњацима и народњацима.

Данас је за свакога ко хоће непристрасно да суди, чисто и јасно, да опозиција неће на идућим изборима имати онај успех на који се је пре распуста Скупштине рачунало, и да ће у најбољем случају нова Скупштина добити физиономију старе. То је по мом најдубљем уверењу последица горе описаног држања самосталаца, што ће се најбоље документовати на дан избора, пошто је више но сигурно: да ће и напредњаци и народњаци ући у Скупштину појачани, услед њихове заједничке изборне акције, а да ће самосталци, ако бројно не подбаце, тешком муком одржати број који су имали.

Када се дакле узму у обзир ова два факта:

а) да су самосталци не само игнорисали напредњаке, него их прогласили за компромитоване у толикој мери да би им шкодило сваки додир с њима, и

б) да је услед сепаратизирања самосталског настала таква ситуација, да један самосталац више или мање у Скупштини неће бити од значаја за целокупну опозицију, онда настаје питање: *зашто да београдски напредњаци гласају за самосталце, кад они сматрају напредњаке у толикој мери компромитоване да не смеју ни да буду побеђени, него да им се каже да су пристали да их напредњаци спасавају?*

(Завршиће се)

Н. Р.

ТРОЈИЧКИ САБОР

[illegible] које Српско Новинарско Удружење на Ади Циганлији 30 и 31 маја 1, 2 и 3 јуна, приводе се крају. Београђани нису до сада имали прилике да виде сличну свечаност. Ада ће тих дана представљати засебну варош са свима установама једне велике модерне вароши, како у погледу уређења тако и у погледу најразноврснијих забава. Ада ће имати своју пошту, жарно, телеграф, телефон, полицију; модерне ресторације, кафане, пивнице, ноћоврате најмање, дански оркестар; велики број изложбених нарочито украшених павиљона наше најбоље [illegible], вина, домаћих и страних деликатеса, бакари разних домаћих и страних фабрика и београдских трговаца; спортинских клубова, који ће тих дана приредити утакмице као: пливачку, веслачку, бициклистичку, трчачку и др. Свако вече позадне и увече приредиће се концерт војне музике и разних београдских оркестара. Једне вечи биће приређено венецијанско вече — шетња око Аде на чамцима, нарочито украшеним дрвореднима и разним лађицама осветљеним најразноврснијим бојама; за време шетње приредиће се српски ватромет. Првог дана пуштиће се врло велики број балона разних димензија, од којих ће највећа бити нарочито набављен балон Новинарског Удружења у величини преко двадесет метара у пречнику.

На Ади ће се монтирати штампарија у којој ће се штампати јубиларни лист „Вољена Цвет", који ће се штампати и продавати на Ади. У специјалном павиљону приредиће се даноноћна игра рулета на начин по коме се игра у Монте-Карлу.

За саобраћај са Адом Удружење је учинило све да не само буде брз већ и пријатан.

Овде још није све побројано што ће привући највећу посету, а што ће им учинити пријатну забаву, јер детаљни програм још није утврђен. Он ће за који дан бити утврђен и објављен.

Новинарско Удружење је учинило са своје стране све, да на Аду привуче не само Београђане већ и посетиоце из целе Србије и српских земаља. Улазнице ће бити врло јефтине тако да ће свакоме бити могуће Сабор посетити.

Како је и сама цел приређивања овога Сабора хумана, јер је целокупан приход намењен оснивању пензионог фонда српских новинара, то је несумњиво да ће сабор бити одлично посећен.

СА СУЂЕЊА НА ЦЕТИЊУ

(Телеграфски извештај)

Српско Новинарско Удружење добило са Цетиња данас овај телеграм:

„Претрес по делу завере отпочео данас. У публици велико интересовање. Заступљени на претресу многи европски листови. Од оптужених присутних 31, а 21 налази се у иностранству. Оптужене бране адвокати које су сами изабрали. Бомбе као corpus delicti положене су на засебан сто као [illegible]. Државни тужилац [illegible] са болом у души, да је план одбране завере израђен на територији братске Краљевине Србије. Оптужба квалификује кривицу оптужених као заверу намераваног атентата на кнеза Николу и чланове династије, и као злочин велеиздаје и превратa; по том износи детаље о завери и плану за њено извршење.

Први је говорио ради одбране типограф Рајковић, који је признао да је завера скопљена у Београду; да је тамо добио од Божовића (првака) бомбе и новац, да се у Дубровнику и Котору састајао са Дакићем и Андријом Радовићем, али не признаје да га је црногорска полиција ухватила, већ да је сам предао бомбе, у идеалној намери да би спречио извршење злочина.

Андрија Радовић присвео данас за претрес и јавно се полицији, која га предала суду.

Пера Ј. Ђорђевић

СТРАНА ПОЛИТИКА

Краљ Едвард и цар Никола.

(Састанак на мору. — Дуг[illegible] присуству — Значај састанка. — Македонско питање.)

Како се сад поуздано зна, енглески краљ, у пратњи краљице Александре и принцезе Викторије, стићи ће у Ревал 27. овог м. У његовој пратњи биће државни подсекретар Хардинг, а немогуће и садашњи енглески посланик у Петрограду, који се сад бави у Лондону. Руски цар и царица, с наследником и царским ћерима, кренуће се из Ревала на јахти „Стандард" на челу ескадре торпиљара под командом адмирала Есена, краљу у сусрет. Састанак ће бити на мору и евентуално ће трајати два дана. Састанку ће присуствовати и руски министар спољних послова Извољски. Говори се, да ће руски цар и царица ову посету вратити у Виндзору. Петроградско енглеско посланство, означује ову посету као изванредно политички догађај, када ће се решити важна међународна питања — о Авганистану и Македонији. Вала помнути, да се ова посета намерава још од 1905. године, али је увек одлагана због руско-јапанског рата и немира у Русији. Сва руска штампа симпатично поздравља овај састанак и у њему гледа јемство за мир, ма да неколико угледних руских листова томе састанку придају више личан но политички значај. Преговори између Енглеске и Русије имају сада чисто пословни карактер и тичу се македонског питања. Одговор енглески на руски предлог у главном је већ готов и кроз који дан ће стићи у Петроград.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ ДРАНГУЛИЈЕ

Поуздање

— *Јунак се узда у оружје, жена у сузе, а кукавица у ноге.*

— *Превидено на садашњи [illegible]* [illegible] „Бранич", а влада у полицију.

Пре и после

двадесет и пет година

Лагарије г. Стојана Протића

Г. Стојан Протић не зазире више ни од чега; он више не штеди себе ни проворима и није му, изгледа, више стало ни до имена ни до части. Сад лаже онако клот и потписује све своје лажи пуним именом. До скора се крио иза одговорног уредника и иза редакционог одбора, сад ни то више не ради, и ето га, изишао на чистину, сам самцит, заогрнут тогом државног саветника те лаже на сва уста, лаже пред целим светом и не заинрујући ни од чега и ни од кога.

Чујте га само шта тврди под пуним својим потписом, без икаква стида и срама:

„Да сам био у опозицији и да за другога одговарам и да други за моје одговарају за писање у новинама. Исто сам тако био у положају да писмом у оба положаја, под врло различитим званима и штампи. И своме излати да никад нисам писао тако *као што пишу господа у Одјеку, Правди, Застави, Дневнику и Народном Шабалдином Листу. Тим радикалне штампе је скоро увек био недалеко, достојанствено, простотом. Одмумчана је од онога што иначе, овде онде, тренутно. Ми нисмо никад* сматрали да је слобода јавне речи простачка грдња, прикладност у вређању, и простачко обвињавање, изговиљање и клеветање".

Ове врсте написао је и потписао г. Стојан Протић, написао је и потписао ове ретке, ма да је знао да њихова садржина није истинита; да

[illegible] [illegible] ... посведо-

је чак то што нема тврди — и написао је и потписао ту али само зато што је мислио да ће се и преко ње, као и преко осталих трица, ћучке.

Али се у томе преварио. Г. Стојан Протић својом лажи и ниje пута не равнија веку теорију која нигде не постоји, него обмањује свет новима причама из Енглеске; причама у којима његово „јесте" вреди исто толико колико других људи „није", него жели да оклевета данашње политичаре и новинаре, упоређујући своју личност са њиховом и тврдећи да је он био и као новинар-опозиционар и као политичар-противник бољи и исправнији од данашњих новинара и политичара.

Е, то му задовољство да и овом приликом са својом лажи промаше, нећемо да оставимо. Изнећемо на јавност све оно што су радикалски листови, којима је г. Стојан Протић био уредник, у току времена писали, па нек и данашња читалачка публика прочита оно, што је г. Стојан Протић некада писао и потписивао и што он, грдећи данашњу штампу због њене „неумерености", „непристојности" и „тривијалности", истиче као узор уљудности, пристојности и достојанствености.

За данас почињемо овом потицом:

„Влада помирљивости натукла своју занавчну кршћу министарским из копиларског амбара, на парадним свог … свог холагу да … добро набије.

А овај, шта ће — ћуска тећуско…

— Како мажа политика? пита шеф чак из Витмина.

— На ар набијена! …

— Како Ваша енергија?

— На ар набијена! набијена! На ар набијена!

То је штампано у „Одјеку" у 49. броју од 3. марта 1894. г.

И Ви г. Стојане Протићу, који сте овако што писали и потписивали, имате образа да се фалите, како сте били озбиљни, достојанствени и пристојни, а како ми то данас нисмо.

Срамота!

Српске земље

Без избора

Скоро у свима местима Босне и Херцеговине извршени су избори за српско веће, који до сада … тако и не извршени, само у Рујном нису још … по старом. Барон Бенко обећао је, да ће се и тамо одмах извршити избор на основи статутова, а тако исто и барон Мајдари, кад је … одјавио … Рубрик, па … оста на обећању. Међу тим руђански … који је на своју руку постављен, официјално Бакаровић, и да ... фигурирају у бајаге се бране … политичко добро, а све им нас … Становници руђански тргове велики … због њега, јер су сви чашно затворени, осим двају који тому један поред другог. Они … да су цели народ, а баш ништа друго што је и њима позвато. Прошле године утрошено је 2500 круна за шљемове на српској народу, па ипак … Осим тога је народ слабо … друштво … и т. д. Ето шта бива, кад народ не даду да бира сам себи већника.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Изборна агитација. У Београду је у најјачем јеку изборна агитација. И самосталци и фузионаши држе своја вече изборне конференције, на којима агитују за своје кандидатске листе. Агитација се исто тако на сав мах врши и по Србији, а наредном суботом завршиће се, јер су у недељу избори. Ко је дотле придобијен за коју кандидатску листу, придобијен је. После суботе се и не може и нема времена ништа учинити.

Избори у смедеревском округу. Неколико смедеревци уверавају, да фузионаши у округу смедеревском неће добити ни један посланички мандат. По њиховом рачуну, напредњачко-народњачка … максимум … посланика … листе такође ће да бити мандат, а остале мандате све ће однети самосталци.

Погинуо. Бивши надзорник пруге на београдској железничкој станици Мирко Руванић, који је из те службе отпуштен, погинуо је на железничкој прузи Солун-Девгелија на којој је био добио службу. Он је на тој прузи путовао дресином, а у том наиђе воз, који га дохвати и смрт изазвао.

Прилике у Скопљу. Како бугарским листовима телеграфишу из Цариграда, сукоб између скопског митрополита Вићентија и српског генералног конзулата, толико се заоштрио, да је ради изравнања тога сукоба морао бити послат из Београда један начелник министарства спољних послова (Славујевић).

Гавриловићево Вече. За *Гавриловићево Вече*, које приређује одбор грађана заинтересовао се цео свет. У среду 14. о. м. у башти „Коларац" скупиће се све што воли позориште, да се опрости са врликом наше позорнице Гавриловићем. Гавриловић ће играти „Кина" једну од својих најбољих и најефектнијих улога. Улазнице, које се врло добро продају, могу се добити данас и сутра преко целог дана у секретаријату Народног Позоришта а у вече на каси.

Опомена за времена. За дуже време у нагибу је суша. У таким приликама усахну и извори воде, као што су пре неколико година били усахнути макиши бунари из којих се снабдевамо пијаћом водом, те је Београд мучио грдну муку. Пре неки дан опет један најмногољуднији крај Београда био је за време највећих досадашњих врућина два дана без воде. Све то, а нарочито изглед на дугу сушу, треба да натера управу београдског водовода, да за времена предузме потребне мере, те да Београд не трпи оскудицу у води.

Јаша Томић! Средишња управа српске радикалне странке у Војводини држала је 11. о. м. седницу на којој је, између осталог, решила да се оставке Јашине не узима на знање него му је једногласно дато осуство дотле док „своје поремећено здравље не поправи" … уредник „Заставе." Јаша је отишао на Приморје.

Прешли у Бар. Црногорски кнез Никола с целом породицом прешао је у Бар, где ће, како се вели, остати за све време док на Цетињу траје суђење оптуженима за заверу против њега и његова дома.

Покушај убиства. Из Шапца нам јављају: Јуче у подне неки Сава Новаковић [illegible] из Шапца, покушао је, да убије своју жену Мару, у његовом стану.— Он ју је ударио неколико пута … ножем у груди, и нанео јој тешке повреде да ће једва моћи остати у животу. Мара је одмах пренета у окр. болницу, да јој се укаже лекарска помоћ, а Сава је сам отишао у начелство и пријавио се власти. На саслушању код полиције рекао је, да је то дело учинио због тога, што је Мара проводила јавно блуд са многим личностима и што се на његове многе опомене, није хтела тога оканути. Сава је одмах стављен под кривичну истрагу и у притвор.

Промена бана. Многи мађарски листови, који су до сада бранили хрватског бана Рауха, јављају да се између мађарске владе и неких личности бивше народне странке хрватске, воде преговори о саставу нове владе и наименовању новог бана хрватског.

Време. Јучерашња киша у Београду је трајала кратко време. Небо се до подне мутило, али се после разведрило. За то је мало захладнело и дува слаби поветарац.

Трке на Тројичком Сабору. На Тројичкоме Сабору „Српског Новинарског Удружења" на Ади Циганлији, извешће се и многе трке са наградама. Најинтересантније биће весличке и пливачке. Весличке ће бити две. Једна на чамцима са више весала и друга на сандолинама. Трезвна, како весличким тако и пливачким утакмицама, весларско-пливачки клуб „Душан Силни" а арбитар ће бити г. Јован Ивачић наставник весларско-пливачког клуба „Душан Силни." Ко год би желео да учествује било у једној или другој трци нека се најдаље до 20. ов. мес. јави г. Ивачићу.

Сликарска изложба. У … Тројичког Сабора „Српског Новинарског Удружења," приређује „Српско Уметничко Удружење" велику сликарску изложбу, која ће се првога дана свечаности а прогласа дана Духова, свечано отворити. Пошто би на Ади Циганлији немогуће било саградити толико велики павиљон, колики је за једну сликарску изложбу потребан, то ће се иста приредити у сали основне школе код Саборне Цркве.

Поклони Новинарском Удружењу. Сем објављених поклона, послати су Новинарском Удружењу за новинарску лутрију још и поклони ових уважених београдских фирми.

М. Јечменица и Комп. 11. сламних финих шешира разног фазона израђених у сопственој фабрици. Израда ових шешира је тако изврсна, да је са свим разумљив успех ове српске фабрике, да за тако кратко време потпуно сузбије стране фабрикате, оне врсте. Сем шешира ова фирма обогатила је лутрију још и са овим поклонима сопствене израде: један мушки и један женски ултерцит; једну шлофрајну мушку; једну шлофрајну мушку; два комада женских шлофрајнки (летња и зимска) — све израђено на форму јегеровог рубља; две мараме огртаче и пола туцета финих пуцеви чарапа. Сви су поклони производ ове српске фабрике и одличног су квалитета.

Вили Веддман поклонио је један елегантан стуб за цвеће.

Браћа З. Поповић јувелири поклонили су вино-асталски сервис од кина сребра и фино израђених ољшица за шарисе и пудер;

Манојло Клидис послао је два пара финих ципела мушких на шнирање (од шевроа и бокса);

Анастас Павловић поклонио је 20 метара разног штофа за женска: бауз;

Илија Димитријевић трговац … један мермерни стуб … израђен.

Одложен концерат. Музика Краљеве Гарде одложила свој заказани концерат, услед „Гавриловићевог Вечера" и приређује на место у среду — у петак — 16. о. м. у башти код „Коларца."

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

*** И поред званичних демантовања, сад се потврђује да су заједнички аустро-угарски министри спољних послова Ерентал и војни Шенај поднели оставке, да би одржали своју ранију дату реч да не попуштају, … не могу израдити … још сад … Али се сматра да су те оставке поднесене само формално и да неће бити уважене.

*** Персија је одговорила … ултиматум руског команданта, који је тражио да се одмах и примерно казне … војници и да се плати накнада штете. У изгледу су озбиљни догађаји. Персијски кабинет оставио је. Руски министар спољних послова Изволь…

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зеваког

— Превео с француског —

XLV (12)

Брачна ноћ

Она је, као кошута коју ловци гоне, помишљала само како да се спасе трнутне опасности. А опасност је била постати жена Малатесте или кога другог од младих племића, чију је љубав она одавна увидела. Она је прибегла старцу кога је сматрала као оца. Али стари Манфреди појави се сад као љубавник, подмукао, опуштен, очаран, готов да тражи своја права.

Ах! од првога тренутка она је увидела како се ужасно преварила. И сада је себе проклињала што није умела да се одупре храбро, да сачува своју слободу.

Стари Манфреди је ћутао неко време. Затим јој рече:

— Ходите, драга Беатричо… пођимо у двор.

Он опет зледе да је узме за руку. Али овога пута Примавера се извучи очевидно уплашена, да како … одмах од њега. Он поново:

— Шта је вама, Беатричо?

— Ништа, одговори она слабим гласом.

— Али изгледа да ме се бојите, да бежите од мене… Од како сам овде нисте ми ни речи казали… Ах! Беатричо, ја нећу да вас приморавам што сте побегли у овај усамљени крај врта.., на дан нашег венчања… ја нећу да тражим узрок вашем чудновском понашању… Хајдемо у двор, Беатричо!..

Она махну главом јер не могаше да говори.

— Нећете?

— Оставите ме мало, кнеже, молим вас! рече она мало равнија.

Кнез Манфреди устаде.

— Беатричо, рече он бабелно, вас мучи нека потајна мисао. Хоћете ли да ми је кажете?

— Хоћу! узвикну тада Примавера. Ви сте витез из старог доба, узор честитости и великодушности… Од вас нећу ништа да скривам!

— У добри час! рече Манфреди с кораком осмеха. Говорите слободно…

— Дакле драги господару, хтела бих.. Ах! не знам да ли ћете ме разумети…

— Беатричо, ни што толико утешно уливену старцу. Ја видим, ја разумем потпуно да ви не осећате ни најмање љубави према мени. Али ја се … старих времена, кад вам … не можа … љубава, бар треба да рачунам на мало искрене наклоности…

— Ах! заклињем вам се да је моја наклоност према вама истинска и непоколебљива…

— И на супружанску покорност! довршио кнез.

Али Примавера не одговори ништа на ту последњу реч.

— Дакле, продужи Манфреди, ја сумњам да има нека препрека… има можда нека … у коју ви умучем. Тако ми Богородице! Тако ми мога имена! Тако ми звезда што вас сведоче, … се да то мећу … је седамдесет и две године. Нико се на свету није без … једноме Манфреди… Говорите, Беатричо! Ја вас … да говорите искрено!

Беатрича бојаш склопи руке.

— Ви ћутате, Беатричо, продужи све гневнији стари кнез … Дакле, истинито су страшне мисли које ми на ум долазе? Ви сте ме дакле изневерили!.. Зар сте баш изабрали мене а не другог да ме мучите и да ме понижавате!..

Примавера се ужасну.

— Саслушајте ме, кнеже, рече она дрхтавим гласом. Ја ћу вам рећи што ми је на срцу. А ви ћете затим чинити онако како вам ваша племенитост буде налагала…

Кнез Манфреди осети сажаљење и гњев кад га је био обузео пошто … подушита.

— Умирите се, дете моје, рече он. Исповедите се са овим искреношћу која вас је учинила цветом честитости, којој смо се сви уклањали и не бојте се ничега другог. … Манфреди који у своме … до тога да вас … јуче … своја верем.

— Ево истине, рече тада Примавера после једног минута ћутања, трудећи се да прибере своју хладнокрвност… У тренутку када је Јован Малатеста учинио скупштини познати вам предлог, ја сам знала поуздано да се један број наших присталица колебао а само очекује погодан изговор да да иступи из савеза…

— Не истреба, то је права истина! рече кнез.

— Тај би изговор био нађен да ја нисам пристала на предлог Малатесте! У томе тренутку који је мене изгледно чиња свих мука, ја сам јасно видела да сав успех нашег предузећа зависи од речи коју будем изговорила.. Није требало да изберем само ратника, требало је да изберем и мужа… Ја одлучих да се жртвујем…

— Та је реч за мене свирепа, господо!

— Мој је положај био још свирепији.. Јован Малатеста ме љуби… А ја њега не љубим. Ја осећам према њему само сестринску наклоност као и према свима нашим пријатељима. Али ме је ужасавала и помисао да му поставем жена… Исто то могу да кажем и за осталу господу који су ми показали своју љубав..

(наставиће се)

ВИШЕ ХИЉАДА признања листа за књижење, има на продају „Штампарија Бранко Радичевић“ Бранково ул. бр. 16, Телефон 69.

ПЛАЦЕВЕ

у непосредној близини ранжирне станице, а округу пијаце можете продајте. На том месту постоје су за изградњу великих бедродимих кућа.

Обратите се потписаном, у Чуварканду улица број 3, сваки дан до 2 часа по подне.

Сопственик
Јеврем Ђ. Ђорђевић
234 3—5

ДОПЛАТНЕ СРЕТАЊЕ
КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

за VI. класу тек. године, коме ће бити почетак 18. ов. мес. и трајаће

10 ДАНА

Могу се добити код
овлашћеног продавца
ЛАЗАРА КОНАНОВИЋА и ДРУГА
242 београд 4—6

НА ПРОДАЈУ

једна трећина куће у Ломници ул. бр. 5 са другом Урошем Фемића. Упитите у Краљице Наталије улици број 8. 2—3

ЈАВЉАМО

нашој новој мустеријерије да смо се из Књаз Михаилове улице

ПРЕСЕЉИЛИ

у

КРАЉА ПЕТРА ул. бр. 39

у нову, велику Аранђелову Палату и Комп.

Сву досадашњу робу на нашем складишту постављамо у новој радњи продајемо са истог тако врсним уредним као и на врсније

ВЕЛИКОМ ИЗБОРУ

УРОШЕВИЋА и КОЊА

100 2—16

ДАЈЕ ЗАЈМОВЕ

Београдска Дунавчићка Банка

на: стварне, дрогоцености, пољопривредне ју акцизне од акцизних.

Улог на штедну књиж. и књиж. ?%, камата
188 15—25

Грађанска Штедионица

има на продају велики број наслага на крупногрунтовном брду и банатском тргу, погодних за воће, лозарство, повртарство и т. д.

Услове су за куповину врло повољни 201 5—10

Ловачки нер

Ко је изгубио добра ловачког нерца те пријави потписаном где ће исти добити. Ко је нашао, са њиме узмена, крупним реном.

Богољуб Марковић
246 1—1 Комин ул. бр. 22

ГУМЕНОГ ЦРЕВА

и осталог прибора

за пројављење

живо пошиљаоцем, питає мало мерочито за цијенице подесне ако на стовалиту

главочка радња

ИКОН. И. СЛУЦИН и КОМП.
243 Београд—Теразије 1—6

ДЕЧИЈИ ЛЕКАР

Др. ДУШАН ЋОНОРИШИЋ

— бивши асистент Дечије клинике —

Прима болеснике у своме стану Дечија болница 3.

од 12½—3 сат.

ТЕЛЕФОН 857 (Рафиринија)

врши микроскопске прегледе крви, мокраће и свих секрета.

19—20 44—

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочити јеловник спрема се за пранике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године целио сам 30 хиљада килограма грожђа турског и смедеревског, прног квалитета.

Обраћам пажњу пољопривредима доброг вина ради умере.

Цена вину за кућу знатно снуштена

Нижа цена квалитета на продају у рвину београдском. Услови врло повољни.

№ 4711

АИДА ГЛИЦЕРИН САПУН од дубинице чини кожу њежном и белим. Има нарочиту мирис природне дубинице.

Квалитет непостижан

Ко тај сапун само једном употреби постаје сталним потрошачем истог.

При куповини треба пазити на судски протоколисани *бр. 4711* јер је подражавање врло велико.

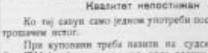

Исти сапун може се добити у свима бољим радњама

Цена ис 4711

Ферд. Малхенс

фабрикант Парфимерије и козметичке воде Бр. 4711 у Кölну на Рајни, фирфирант руског Двора 349 20—100

Народна Банка

На основу решења Главног Одбора државе од 9. Јуна 1908. године, а по сили прс подне, у државе Народне Банке

ВАНРЕДНИ ГЛАВНИ ЗБОР

акционара Привилегисане Народне Банке Краљевине Србије

са свим дневним редом:

Питање о уступању државу банчиног фонда за на дневне дипломате.

Акционари који желе да учествују на овоме Збору, треба да поднесу своје акције, као и друге исправе где и ове требају, најдаље на шест дана пре збора, дакле до закључно 29. маја ове године и то:

у Београду Народној Банци: одељењу за зајмове на залоге и остале:

у унутрашњости новчаним заводима.

После дана кад се збор закључи може сваки акционар своје акције и остале њима приложене исправе на повраћај примањем уверја потврд, овде где их је положио.

Бр. 10153.

Београд, 29. априла 1908 год.

Гувернер Народне Банке:
ТИХ. Ј. МАРКОВИЋ

816 3—3

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује своје мустеријерије одише и из унутрашности моје огромно стоморште имрезе у новијем избору. Исте прозе

20.000 комада готовог сврата мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у свима постојећим и модерним бојама, у разним величинама и са разних тих нама извучених, пољуданих и чврстих конструкција. Цене су од 90 пф. до на више и строго су утврђене. Цене су остале исте као и пре ове године, и ако је робе ове врсте и прибора за њихе

поскупио за 30 пф. сто, ви уверићете у обзир сваком пажњу и тродовање.

Трговцима који купују на веће: дајем 5 од сто њих попуст.

Примам сво врсте поправке, и за напредних изуденим из моје фабрике инструјам сигни оправке у које ово.

Акцизи из моје фабрике пријаћу се исказивању у моју фабрици које се налазе у улици Вука Караџића бр. 13, на горњем спрату код пијаце звана „Доњеци Ајдучка“

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ АМРЕЛА.

Приспеле су велике НОВОСТИ

ПОМОЋНОЈ РАДЊИ

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Бојзе (сиктет) јапанске раз 2 випередну изради велике новости, боје су од: свиле штофа и батиста.

Хаљине од рајса више најновије са фиш рајсом.

Хаљине од тафта и штофа китнитим кирајз са скупоценим гарнитом.

Хаљине од енглеског платна беле и у боји.

Хаљине од батиста бојет најмодерија од дин. 30—350 комад.

Вортне јапанског платна велики избор.

Вортне — на сомоту и свили са златом и сребром.

Штикерије — фине рад у разне боје.

Апликације у свиле разе китнитим израде.

Шпицен-штофови за беле и шафиде са свили и памука фине, тканине и сабир раз.

Чипке и арисеје најзгодне и најновије израде.

Везови на беле меке памучарске раз.

Свиле за бруже све боје.

Свиле за живове цев торт шнирке 45, 60, 80—90 см.

Свиле за шивење цев торт шнирке 45, 60, 80—90 см. практично (шивење торт)

Свиле за суч разне квалитете у свима бојама.

Сомота пеланет све боје.

Панглике Јапан најновије 14 см. са златом у шиве за гирланде и модно новости за Београд.

Панглике шиве, жиот златне, сребрне, сомотске све најразе и боје.

Гирта пантиске од плетива као сплетене разне боје и шиве и сребрне жиот и у монтирају.

Шиваје за гирланде у разне и шиваја.

Ручни радови из Јапана као: шиве и тканице, велико новости цене од 2 дин до 200 од комада.

Цвећа из природе велики избор.

Дугмета за јапанске костиме и боје у великом изборима и новостима.

Поставу, подрезину Сирак све боје.

Поставу плишчане, бронзане, воне.

Чипке, Кукуруз, Крпице, Маргаленте, Гаћицаста. Све ситнице, велики избор цуцерија и трикотаја за женске одеће. Обратите пажњу и мустеријерија је новости пристадати више готових хаљина из Берлина Париза и Лондона, пошто сам цене спуштено врло јевтино, тако да ће сваки ће трговати да узме готову, него да се сам шије.

Ађустирам свеће за свадбе

Мустре бесплатно, шиваље за унутрашност уз доплату

ПОМОЋНА РАДЊА

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

243 Кнез Михајлова ул. бр. 19. 3—30

Гаршанинова вера

Могу се добити само у трговини Капиларе Дмитрије

К. Данчићева

Чика Љубина 16.

15 20

Радионица кола у Шапцу

Част ми је јавити поштеницу мустеријерију како сада тако и на страни да имам велики избор

ГОТОВИХ КОЛА И КАРУЦА

сваке врсте, сопствене израде и биле ко које на страни и то:

Ландолета, Виктолија, Фајтона, Сандеровке, Пасиата, Штирнаћака, Тежака разне врсте и по сам од доброг, сувог дестилованог дрвета.

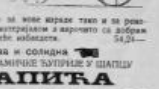

За добар и солидан посао јамчим. Поруџбине брзо извршавам и на моје израде тако и на репарације страни. Све са добрим материјалом и вароштво са добром њиме ће израде фабрика, која ће радити 54,24—

Израда брда и солидна

РАДИОНИЦА ПОРЕД КОД КАМИЧКЕ ЏУПРИЈЕ У ШАПЦУ

ЈОЦЕ АПИЋА

Златном Медаљом и Дипломом

НАГРАЂЕН ЈЕ НА ПАРИСКОЈ ИЗЛОЗБИ

Кушаковића Калодонт

ОДЛИЧНО СРЕДСТВО ЗА НЕГУ ЗУБА, УСТА И ДЕСНИ

КАО И НА ИЗЛОЗБАМА

у Лондону, Остенде, Бриселу, Атини и Прагу

Прозеје се сваде по апотекама, протерајући и добро зубобоље трговинама и фирмотварима **само 0·80 дин комад.**

Кушаковића апотека св. Ђорђа

843 ВРАЊЕ 3—5

„Србобр Радичевић“ Штампарија Гавр. Димитријевића и Комп. Брановина ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 14 МАЈА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 132. | Телефон 821.

Гласање београдских напредњака

II.

Људима који нису напредњаци, а који политику воде више срцем и тренутним осећајима, но памећу и разлозима, изгледаће ово моје замерање самосталцима што нису ступали са напредњацима и народњацима ма у какву заједницу приликом ових избора, као један разлог који не оправдава мишљење, да напредњаци не треба да гласају за самосталце. Тим људима изгледаће исход ових избора толико зависан од питања, да ли ће напредњаци гласати у Београду за самосталце или не, да ће тражити од напредњака да баце на страну и своје партиско частољубље и своје партијске рачуне, па да по што пово „спасавају ситуацију“ гласањем за самосталце.

Ја сам већ рекао да ће исход избора, благодарећи самосталској борбени од компромитовања, бити такав, да ће бити са свим све једно, хоће ли самосталци добити у Београду једног или три посланика. Али, и да није тако, одкуд долази да напредњаци воде рачуна о томе, хоће ли самосталци добити једног или двојицу посланика више или мање, кад о томе нису хтели да воде рачуна сами самосталци. И зашто да напредњаци понижавају себе и своју странку, дирући своје кутлице овима, које су те кутлице огласили за компромитоване, кад су они сами показали — па и изјавили — да хоћеду могу бити и изборну битку, но пружити руку за тим компромитованим кутлицама?

Напредњаци који би били вољни да нађу на ово питање одговор, који би колико толико правдао самосталце, не смеју ни за тренутак губити из вида и ту околност, да самосталци немају ни разлога ни права сматрати напредњаке за компромитоване у тој мери, да се с њима не може ступати у какву акцију, на добро земље и народа. Људима, који данас рукују партијским пословима у Напредној Странци не може нико ништа пребацити, а њихова тежња да из Напредне Странке уклоне све оне елементе, који су странку у прошлости својим несолидним политичким радом компромитовали, довољан је доказ да они ни за у будуће неће пристати на оно, што се са исправним и коректним политичким радом не слаже. Осим тога, самосталци су у току времена и сами морали доћи до уверења, да многи поступци напредњачких влада, које су они раније називали преступима и злочинима, нису у ствари ништа друго до државне потребе, које би данас и самосталци вршили кад би дошли као владајућа странка у сличан положај. Самосталци, који су већ били на влади и који врло лако могу и опет доћи на власт данас морају признати, да би и они свим оружјем бунт угушивали силом: својим држањем у питању о трговинском уговору и о зајму они су делом показали, да се попуштање аустро-угарској надмоћности не може сматрати као аустрофилство, а поступцима њихове полиције показали су, да није све ово тиранија и реакција, што опозициона штампа тим именима назива.

Када дакле самосталци, и поред тога, што напредњачка прошлост ни издалека није тако црна као некада, и што данашњи управљачи Напредном Странком немају никакве директне везе са оним што је некада у име напредњака рађено, ипак сматрају напредњаке за компромитоване у толикој мери, да неће да раде са њима ни онда када то захтевају интереси отаџбине, онда напредњаци не смеју ни под каквим околностима наметати своју помоћ самосталцима, па ни онда када то захтевају примарни интереси земље и народа.

Да су пак интереси, који диктују београдским напредњацима да гласају својих шака за самосталце само опипљиви, то није тешко доказати. Ваља само бити начисто с тим: што се са гласањем београдских напредњака за самосталце мели постићи, па видети да ли се то исто може постићи и на други начин а да се напредњаци не огреше ни о своју странку ни о своје частољубље.

Као што сам већ једном рекао, дужност је целокупне опозиције да ради на томе да буде што јаче заступљена у Скупштини. Према томе, београдски напредњаци имају за дужност да гласају за опозиционаре кад већ немају својих кандидата. У Београду међутим постоје две опозиционе листе: самосталска и социјал-демократска и напредњаци према томе треба да гласају за једну од ових двеју листа. Да су самосталци показали ма и најмање добре воље према напредњацима, тамо где је напредњацима та добра воља била потребна, онако како је овде у Београду потребна самосталцима добра воља напредњака, нема спора да би сви београдски напредњаци гласали за самосталске кандидате. Али, самосталци не само да нису показали ту добру вољу тамо где она њима не би била од штете, а напредњацима би и општој ствари била од користи, него су то своје непоказивање добре воље још и образложили тиме: што сматрају Напредну Странку за толико компромитовану, да је не желе помоћи ни онда, кад помагање напредњака значи одмагање радикала. Је ли онда чудо, што се међу београдским напредњацима појавило питање: зашто да гласају за самосталце, који их својим држањем вређају, кад они могу гласати и за социјалисте, који су исто тако опозиционари као и самосталци?

(Следује треће писмо)

Х*в

Афера Николајевић-Васић

Господину
Министру Просвете и Црквених Послова

Када је јануара у нашем листу г. др. Божидар Николајевић изнео познате ствари које се тичу среднe тачке г. др Милоја Васића, вршиоца дужности Чувара Нар. Музеја — држали смо да ће г. Васић покушати да јавно и с несумњивим доказима оповргне г. Николајевићева тврђења. Он је то био дужан учинити, јер као руковалац једном важном културном установом није смео остати осумњичен за најгрђе кривице. Али он није поступио онако, како би један јавни радник у просветном свету наступио: но је, користећи се ћутањем од стране предпостављених и њиховом очевидном попустљивошћу наспрам г. Николајевића, одлазио да му се коначно освети. Философски факултет Српскога Универзитета није се најмање устручавао да повери реферовање о г. Николајевићу истом г. Васићу, који је имао куражи да се тога прими и поднесе факултету реферат којим ... ћу даље лествици на Универзитету. Ви сте, Господине Министре, као највиша просветна власт одобрили све ово, тиме што сте уважили оставку коју један строжији и поштен човек боље примућен водити. Сада је, мислимо, право да и ми проговоримо о г. Васићу, јер нам је као органу јавности дужност указивати на ствари од општега интереса и које сте Ви, Господине Министре, намерно или ненамерно превидели.

Прво пада у очи да г. Васић, кад већ не сматраше за потребно да јавно одговори на сумњичења од стране г. Николајевића, није га чак ни суду тужио за оно што је најглавније. Да би се пред светом колико толико оправдао, он је из свега писања г. Николајевићевог извадио само једну ствар коју је имао наде добити пред судом: он чак ни ту није био добре среће, јер је пресуда Апелације испала у корист г. Николајевића. Али баш и да је добио ту ствар код суда, остао би и даље крив, пред свим делом јавности која ствари непристрасно оцењује и не даје се заваравати ситним формалностима. С тога је Ваша дужност, Господине Министре, била наредити г. Васићу да јавно, тачку по тачку, опровргне сва г. Николајевићева тврђења, па тек онда за све оптужити суду као клеветника. Јер је тај господин био дужан одговорити г. Николајевићу већ и зато што се примио да буде његов референт у факултету: а и Ви сте били дужни изискивати то од њега, јер он стоји на челу једне од најважнијих институција у Вашем ресору. Пошто Ви, можда, и не знате шта је све г. Васић, као руковалац Нар. Музејом, прећутао био од одговора — то ћемо Вам ми у кратко показати само један део оптужаба од којих се г. Васић ни јавно ни пред судом одбранио није.

Речено је да је г. Васић, вршећи гомилу археолошких ископавања у Виминацијуму, оштетио поправљачко државу и Музеју врло мало користио. За тим је тврђено, да се сви важнији налазци из Виминацијума и не налазе данас у Музеју, но су приватна својина. Наскоро после овога тврђења, изишле су подуже белешке у „Трг. Гласнику“ и „Беогр. Новинама“, да ће г. Вајферт подићи у Костолцу велики музеј са старинама из оног краја, и да ће тај музеј стајати на расположењу српским научницима. Г. Васић је био гост г. Вајфертов и увек, кад оде на ископавања, седи на његовом имању; међутим, као стручњак, који ископавања ова врши државним новцем, а за рачун Нар. Музеја, он је на првом месту био позван, да спречи свако одвајање законом заштићених археолошких објеката у туђе руке. За тим се неколико пута у јавности чуло, да се неки уметнички предмети из Виминацијума нашли и на страни, како су доспели код појединих гимназијама у Бечу и Темишвару. Г. Васић, који је позван не само да чува уметничке објекте у Музеју, но и све њих, није против тога ништа предузимао. Код нас, до душе, још не постоји модеран закон о заштити старина, но је Нар. Музеја, ова мука нечија да стане на пут отуђивању њихову.

Г. Васићу се, даље, пребацивало што у годишњим музејским извештајима Академија Наука није навео за износи суму утрошену за ову или ону ствар, а упорно се тврдило, да се новцем, који је држава последњих година издавала на откуп и набавку уметничких старина, могао Музеј много боље снабдети. Многи су извршачи сабирања, или наговором, да нема буџета, те су на тај начин поједини објекти од уметничке вредности продани изван земље, ма да их је могао Музеј за богатству присвојити, док су се опет с друге стране преплаћивали предмети мале вредности. Тврдило се, да је тако чињено по некад намерно, за љубав два три овдашња грађана, који данас располажу с четним уметничким збиркама и важе као посредници за продају старина на страни. Музеј нема стручнога каталога, предмети су у њему наслагани без икаква реда и система, као у каквој сирочади или тоталијти, те је публици онемогућено свако контролисање. Вели се, да су чак из самога Музеја нестале неке ствари (једна скупоцена класична камеја, два телесна мача с цизелованим балчацима, накасни римски новци и др.); а није се јављано у јавности чак ни то: да се у бечким и пештанским музејима налазе извесне ствари из нашега Нар. Музеја.

Када се, Господине Министре, износе овакве ствари о човеку, који рукује Нар. Музејом, и када пре шест месеци на крупном ... ово није, да то демантује — онда ми, као јавни орган, имамо права захтевати од Вас: да г. др. Милоју Васићу, вршиоцу дужности Чувара Нар. Музеја, образујете стручну комисију, која ће све ово испитати. Такове су комисије често образоване чиновницима, против којих не постојаше ни десети део оваких оптужаба а који нису управљали ни из далека тако важном установом, као што је Нар. Музеј.

Стајемо за сад овде, јер нам друго није ни била намера, но само да констатујемо факта и скренемо на њих Вашу пажњу. То је довољно да се у овој ствари као Министар определите. Ми бисмо Вам могли саопштити и курјозан податак о једном страну — поступнику у Музеју. Податак би овај ишао у прилог нашем мишљењу: да ствари музејске не иду најбоље, да је потреба једне савесне комисије неопходна и да се тражењем код судова ништа не постиже. Али смо ми тај податак примили с резервом и мислимо да је паметније доста и оволико.

СА СУЂЕЊА НА ЦЕТИЊУ

— Телефонски извештај —

Јуче по подне стигао је са Цетиња овај телеграм:

Саслушан је Бућефић који признаје да је из Београда донео бомбе преко Турске у Црну Гору. Објашњава зашто је носа и остале бегунце ... и тринајест наполеона дао му је ђак Божовић. Поводом тврђење државног тужиоца да је знао да су бомбе биле намењене краљу Николи и члановима династије, већ му је речено да их носи цетињском манастиру Ријечању у сврху подизања револуције.

Пера А. Ђорђевић

СТРАНА ПОЛИТИКА

Ревалски састанак. (*Пољска слободне земље и неодређена власт. — Потреба мира. — Раскид са старим традицијама. — Македонско питање.*)

Интересно је како се у Бечу мисли о скором састанку енглеског краља с руским царем. По једном бечком допису „П. Лојда“, вест о томе састанку није изненадила бечке политичке кругове. Чим је победила мисао, да влада једне слободне земље не може имати интимних односа са самодржавним владаоцем једне земље — а то је случај у енглеском јавном мишљењу, морао је са свим природно доћи састанак енглеског краља с руским царем, пошто се краљ већ састао са свима осталим државним поглаварима. Познато је, да велика Енглеска, која у свима деловима света има својих колонија, нема реалборних намера, јер тежи само безбедности и напретку свога штатова. Исто се тако зна, да је мир потребан и Русији, која се после рата с Јапаном и револуцијама у унутрашњости, поглавито посветила прибирању своје снаге. За то тај састанак не треба сматрати као какву тачку какве нове политичке акције, већ јој је смер рачунање са старим традицијама, израженим старим супротностима. У

обема тим државама, те састанак изазива велико задовољство. За стварање и одржавање добрих односа г. Енглеском у Русији се обрадовало стално [illegible], а и у Енглеској је, осим са свим малих изузетака, јавно мишљење за добре односе с Русијом. Са свим је природно питање, да ли ће се на овом састанку претресати и македонско питање. У дипломатским се круговима мисли, да у том погледу није био потребан нарочити састанак те двојице владалаца. Јер се и без тога могућ те две силе веде преговоре о македонској реформи [illegible] и доћи ће се да споразуме услед добрих дипломација, које у том погледу владају и у Петрограду и у Лондону. Питања о проширењу реформног програма, решиће се само са стварних гледишта, без икаква утицаја личних момената.

Пре и после
двадесет и пет година

Лагарије г. Стојана Протића

„Ја сам био у [illegible] ... [illegible]“

Стојан М. Протић
(„Самоуправа“ 10. маја 1908)

II

Јуче смо изнели један очити пример исказаног „достојанственог и пристојног“ тона г. Стојана Протића и листова које је он уређивао. Данас пример.

У 64. броју „Одјека“ од 20. марта 1894. год. читамо једну белешку о министарској седници, у којој се и Краљ, који је истој седници председавао, овако персифлира:

„Умро некој жени муж. Ну стаде лелек:

„Мој тупи тупане! С тобом тупо и без тебе зарубљено!“

Тада јој пуфне један црвени чичица и мачу:

— Утсик се има и др?“

И то Ви живите пристојним и достојанственим тоном г. Стојане Протићу! Зар Вама и изгледа непристојно и недостојанствено оно што ми грешници пишемо, јер сте Ви са овакве пристојности и достојанствености налкнути.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Због суше!

— Дакле, и у крушевачком Александровцу просила је киша? Шта је то г. Пашићу?

— Море мене штогод биде на ову сушу, на лико нек, што кажу, мало проси..

Српске земље

Расцеп

Али је веровати загребачком „Србобрану“, у радикалној странци у Војводини настао је раскол. Узрок је питање о избору новог патријарха. Као што смо већ јавили, ради избора новог патријарха састаће се с почетком јуна у Карловцима српски народно-црквени сабор, у коме радикална већина [illegible] ће на томе за патријарха бити изабран онај, за кога они гласају. Један део странке је за то, да се, из обзира благодарности према за умрлог епископа Гаврила Зафјановића, [illegible] радикала, не би могао држати 1907. године сабор, који је за главно ону фамозну уредбу, којом се српски министри [illegible] под мађарско туторство. Други део је мишљења да се сада за [illegible] администратора патријаршије, будимског владику Лукијана Богдановића, [illegible] Сада се [illegible] мишљење тај два ургументима [illegible], да би била [illegible] не може добити [illegible]. Нарочито у том случају стоји уверење, да странка [illegible] „мерадавног фактора“. Питање да је овај спор у радикалној странци [illegible] на избор патријарха а [illegible] Јаше Томића [illegible] рада.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

Нађена обешена. Пастора једног од послужитеља Трговачке Банке, девојче од својих 14—16 година нађена је јутрос обешена. Још се не зна позитивно да ли овде постоји убиство или самоубиство.

Трговински уговор. Како бечки листови јављају, аустријски министар трговине учинио је председништву друштва за памучна ткива важно саопштење о ступању у живот трговинског уговора између Србије и Аустро-Угарске. Влада до сада није хтела унети уговор у живот на основу парламентског овлашћења, на шта је имала право јер је закон о овлашћењу у [illegible], но је хтела уговор да сврши парламентарним путем. Скоро сва индустријска друштва изјаснила су се да уговор што је могуће пре ступи у живот и да се ради тога употреби закон о овлашћењу. Сад изгледа се дошло до уверења, да ће парламентарно усвојење уговора поћи на тешкоће услед отпора аграраца те се зато уговор неће моћи на време свршити. Како је сад министар трговине саопштио поменутом председништву, уговор ће се ратификовати на основу закона о овлашћењу, пошто га српска скупштина усвоји и пошто се о томе сврше преговори између влада аустријске и угарске. Министар је изразио наду, да ће уговор најдаље до 18 јуна ступити у живот.

Отпутовао у Александровац. Г. Љуба Стојановић, шеф самосталаца отпутовао је у Александровац, среза жупског, да се сам на лицу места увери, како је текао познати крвави догађај приликом самосталског збора у Александровцу, кад су фузионаши ножевима и револверима из заседе напали самосталце.

[illegible] Г. Стојан М. Протић почео је публиковати службену преписку из [illegible] бив. министра и посланика из страни. Г. Стојан М. Протић није могао доћи до те преписке редовним путем т.ј. она се не односи на питања из ресора коме је он био министар, па да се може мислити да је задржао за себе копију — ако је и то у опште дозвољено — писма о којима је овде реч. Па одакле Г. Протићу онда та писма? Како пак изгледа, сада се и многа државна акта налазе тамо где се нашли и архиви убијеног краља Александра т.ј. по џеповима појединих радикалских главешина.

Читуља. Прекјуче, 12. о. м. преминуо је од напада један публициста Србије Ђурђе пл. Ђурковић, бив. посланик на српском народном црквеном сабору, хрватском земаљском сабору и угарском државном сабору. Умро је у 63. години живота. Свршио је војну академију, био је жандармеријски официр и придодат ђенералштабу. Али је после поднео оставку и одао се публицистици, ради чега се настанио у Бечу, где је сарађивао на „Преси“ и „Дајче Фолксблату“. Осамдесетих година преселио се у Будимпешту, где је постао један од најистакнутијих и најугледнијих сарадника „Пестер Лојда“, на коме је сарађивао све до скора, кад је прешао у уредништво „Најес Пестер Журнала“. Као официр путовао је по Балканском полуострву, где је познао политичке прилике и људе, што му је после у публицистичком раду његову било од велике користи. Има једног сина, који је срески начелник у Босни. Будимпештански и бечки листови доносе о њему симпатичне некрологе.

Нов изборни трик. Из Књажевца нам јављају за један нов изборни трик г. Николе Пашића: У селима око Књажевца виђају се неки непознати људи који причају сељацима да су из Шумадије и саветују их, онако у разговору, да треба сви да гласају за Пашића, јер веле и у Шумадији ће сви листом гласати за њега, пошто ће у Србији завладати нека друга нера ако Пашић падне.

Држи се [illegible] обучени жандари.

Распуст школа. Сутра се средње школе распуштају за летњи одмор. Тиме је, дакле, завршена ова школска година у средњим школама. За време до 1. јуна свршени ученици осмог разреда полагаће испит зрелости а свршени ученици четвртог разреда „малу матуру“. Нова школска година почиње 15 августа.

Изборна агитација. Први политичари странака већ се враћају из изборне агитације по Србији. Сутра и прекосутра вратиће се с изборне агитације и министри Пашић и Коста Стојановић. Ово два дана што остаје до избора, агитоваће месни агитатори. Тако се у главноме може сматрати да је изборна агитација већ свршена, а у недељу ће се бити славна битка између свих политичких група.

Свесловенски конгрес. У Петрограду су 12. о. м. већ стигли чешки посланици аустријског царевинског већа, да се с петроградским круговима договоре о самом свесловенском конгресу, коме ће задаћа бити чисто културна. Конгрес ће се сазвати у Прагу или Москви, Петрограду или Београду, Љубљани или Софији.

Време. После прекјучерашње кише јуче је био прилично хладнија. Од јутрос је киша мало попрскала, небо је облачно и дува слаб поветарац.

Суша. Бугарски листови доносе извештаје о суши која влада у Бугарској и о рђавој жетви за ову годину, те прорече гладну годину. За сада је ствари боље ни код нас у Србији.

Златна књига новинара. Сва новинарска друштва у Италији чине један савез. Неко је том савезу предложио, да се сваке године издаје књига, која би доносила чланке италијанских новинара. Нешто је пак предлагач чудновато кад се издају и скупљају најдосадније студије непознатих академичара, док се најуспелији чланци новинарски запостављају и заборављају. За то предлагач моли новинарски савез да из сваког доброг талијанског часописа и листа изабере по два најбоља уводна чланка дописа или критике, те да их скупљене изда у „златној књизи [illegible] талијанских новинарстива.“

Преминуо. Ових дана преминуо је на своме имању у крагујевачком округу некада познати Карађорђевац Бока Голубочанин. Покојник је припадао некада напредној странци али је увек био више династијац но политичар. Бог да му прости.

Снег. У Берну, у Швајцарској пало је онолико снег читавих 12 сахата. Пропали су сви виногради и воћњаци.

Дунав. Веслачко Друштво „Кањавски“ [illegible]

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

[illegible]
— Превео с француског —

XLV 121

Брачна ноћ

Примавера ћутала за тренутак.

— Дакле, рече кнез Манфреди не могући да савлада своје задовољство, међу свима, онима који су били у окупљени нема ни једног кога ви љубите?

— Нема!..

— Закуните се!

— Заклињем се. Али, зар је та заклетва била потребна, кнеже? Бар ја не бих изабрала себи за мужа свога кога би ма срца волела?

— Тако је. Опростите ми, Беатриче! Али то што сте мене изабрали толико ме је занело да [illegible] и говорим као младић који се боји за своју срећу. Авај!.. што није тако!.. Продужите, дете моје..

— Кад сам дошла у тај тешки положај, кнеже, ја сам одмах помислила на вас! На вас који сте ме поштовали својом љубављу! Мислила сам да ћу под окриљем вашег разложног имена бити у безбедности као у очином наручју.

Кнез Манфреди уздахну.

— Разумем, рече он горко, ви сте се ушли за мене... А након са [illegible] белом крвљу..

— Кнеже, прекиде га Примавера, варате се.. Допустите да довршим. У првом тренутку била сам можда срећна што сам постала ваша жена... Али страх од опасности прође. И тада се нађох пред чином који је извршен не моје воље... ма да сам га ја сама примала као једини могућни излаз. Кнеже, можете ли да појмите сасвим природну бојазан младе девојке која никад није помишљала на брак а која је постала жена, [illegible] пријатељим за тој..

Стари Манфреди хтеде да одговори.

— Ох! пустите ме да вам све кажем, рече она. Ја желим [illegible] међу нама до почнем овакав разговор.. Срце ми се слама при помисли на бол који сам вам проузроковала... Али помислите како сам и ја била неспремна да дочекам вашег изненадног [illegible].. Ја сам вам тражила, кнеже, да ме сматрате као своју вереницу.. да ме оставите да се ма мало навикнем на мисао да моје девојаштво скоро престаје.. Три месеца, кнеже, тражим вам три месеца!.. Претставите да сте ме запросили а да сам вам обречена!.. Мој захтев нема ничега увредљивог, јер вам се заклињем да у моме срцу немо ни најмање одвратности према вама.. Сем тога, кнеже, зар то не би било прилично задовољење које треба дати моме оцу?

— Да, рече кнез Манфреди, имате право.

— Мој отац је одобрио наш брак. Али се мора признати да је радећи тако учинио нешто преко своје воље, јер је морао да прими као свршен чин нешто о чему га нико није ни питао..

— Слушајте, Беатриче! узвикну стари Манфреди. Немојте говорити даље јер бих сматрао за увреду кад бисте помислили да вас ја не разумем довољно. Све што сте ми до сада казали пуно је мудрости, која ме треба да ме чуди код вас, [illegible] којој морам да се дивим.

— Како сте добри!

— Само праведан!.. О томе нећемо ни речи Беатриче.. Сад ми дајте руку, дете моје.. драга моја заручнице.. ја ћу вас одвести у ваше одаје..

— Не, кнеже.. Ја бих желела да останем још мало овде сама са својим мислима..

— Али..

— Чега бих се имала бојати?.. Често пута седела сам овде сама по читаве часове у ноћној тишини..

— Нека буде како желите! рече кнез поклонивши се.

Затим се полако удали.

Примавера је стојећи посматрала високу сенку кнежеву како улази у мрак. Кад се кнез удалио она опет седе на гранитну клупу. Тада јој се учини да се ослободила неког страшног [illegible] и да се поново враћа у живот.

XLVI

Легенда о [illegible]

Та је ноћ била страшна Рагастенсу. Он ју је провео лутајући око дворца, гледајући светиљке које су се гасиле једна за другом, старајући се да дозна која осветљава брачну собу кнегиње Манфреди. Зора га затече тако, [illegible] пред двором.

Најзад се оте тој муци љубоморе, за коју је сам себе бацио и оде [illegible].

— Све је свршено за мене!

[illegible] Орсина која га је веома [illegible] позвала му је у својој палати гостопримство које је Рагастенс примио драге срца.

Он пробуди Спадакапу који је спавао праведничким сном и нареди му да оседла Капитана.

— Треба ли да пођем и ја с вама, господине? упита слуга.

— Не.. чекаћеш ме овде.. Вратићу се доста доцкан..

Кад је Капитан био оседлан Рагастенс додаде:

— Слушај, може се десити да останем неколико дана, или можда и за час и да се одмах вратим...

— Света Богородице! господин витез ме оставио!..

[illegible] говорећи витез крајем свога [illegible] драгоцено [illegible] мача — мача Цезара Борџије, [illegible]. И рече Спадакапи:

(наставиће се)

[illegible] Сечење [illegible] ча у 10 ч. пре подне.

Пре свега чиме [illegible] [illegible] у 9 ч. пре [illegible] ве в своју [illegible] главну [illegible].

Пошто [illegible] ће бити, то се [illegible] чланова, добротвора, [illegible], помажући и они [illegible] да [illegible] узети [illegible].

Управа

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

□ У Риму је 10 о. м. [illegible] отворен међународни [illegible] институт. Отварању су присуствовали краљ и краљица с принцом Летиаијом, сви министри и многе [illegible], [illegible] и [illegible], дипломатско тело, делегати и чланови сталног [illegible] института.

(*) Бугарска телеграфска агенција [illegible] да је [illegible] Порта да ради у [illegible] [illegible].

— Два сарадника редакције „Рус" [illegible] су у [illegible] руске [illegible] „Грома", јер је [illegible] да сарадници „Руса", за своје [illegible]. [illegible] је [illegible]. [illegible] су [illegible].

() По наредби руског [illegible] су [illegible] генерала Ласловића, који су [illegible]. [illegible] стреља.

[Британскомен [illegible] „[illegible] рат", [illegible] „[illegible]". [illegible] Русија [illegible]. На то се [illegible] [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Једна опомена

Јучерашња „Самоуправа", говорећи о крвавом збору у Александровцу, труди се да код својих читалаца створи уверење, како су радикали мирни, трезвени и присебни, али пуста опозиција не да им мира, те се нађе по неки бујнији радикалац, па плане срџбом те хоће да удари. „Самоуправа" са свом материнском светује те „бујније природе", да се и они за љубав седаке и радикалског имена уздржавају и остану присебни и на достојној висини, те да се не могадне рећи како су радикали они који стварају крвљу и злу крв.

То је лепо од „Самоуправе" што се овако материнска брине и светује своје људе, да буду присебни и достојанствени кад их изазивају, али, држимо, да би боље урадила кад би својим људима саветовала да се не вуцају оружани пушкама и револверима по друмовима, сеоским механама и туђим зборовима. Пакосни је овај свет, па неће хтети веровати да су они који носе пушке и револвере „мирни", „присебни" и „достојанствени", а они горокрви, изазивачи који оне оружане држе о [illegible].

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Порез на псе

Општински одбор београдски расправљао је о предлогу своје комисије, да се порез на псе за први пса, који неко држи, повиси од 20 на 30 марака, а за свакога даље псето на 40 марака. Даље по том одборском предлогу порез на псе [illegible] се на 20 марака, за све пореске обвезнике, који [illegible] порезa на приход испод 25 марака и воде своју властиту кућу. Општински одбор одбио је предлог комисије о повећању пореза на псе и остао при досадашњем порезу од 20 марака за једног пса.

Одговор на замерку

Директору „Правде"

Господине Директоре,
Ви судите непр[ав]едно!
А за доказ нека вам је:
Саопштење наше једно.

Ви кажете да је Ниџа
Управитељ — срца тврда
Тера децу да га скаче
Чак до Топчидерског брда.

Тера децу! Али зашто? —
Зато, што им добра жели,
Да свак тело очеличи,
Па да буде јунак смели.

А да јунак когод буде
У грешноме љутом боју,
Томе треба — гимнастика,
Да развије снагу своју.

Зато каж'мо Ниџи: „Хвала!"
Јер он спрема осветнике, —
Од тегљења куда ће те
Лепше боље гимнастике?...

Жика.

РАЗЛИЧНОСТИ

Поздрављање носом

Код једног [illegible] обичај је поздрављање у томе што један другоме [illegible] [illegible] носом [illegible] једног [illegible] својим путем. [illegible] у [illegible] забрањивати [illegible]. Уређивања су због тога [illegible] [illegible] да је [illegible].

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензационалан политичко-друштвени роман

од Бранилаца Соданова

34

Мара је била можда један изузетак. Узрујано грађанина против Андре, забринута за његову судбину и љута због мирности коју су показали сви његови пријатељи и познаници, Мара би му најрадије помогла у помоћ. Али како му може помоћи? Само је осећала како јој срце све више обузима љубав према своме другу из детињства и да је немоћна да му пружи и најмање утехе. О како би радо поделила с њим ћелију и својим пољупцима и својом љубављу олакшала му да проведе те ружне часове и дане којима најзад једном мора бити крај. Јер она је тврдо уверена да је Андра невин и у тој њеној вери није је могло ништа поколебати. Ову њену веру делила је с њом још лаповска омладина грађанска, тај млађи напреднији елеменат, и кад би неко хтео лако би било навести ђаке да јуришу на управу. Мара је на то већ мислила. Ноћу, кад се бесано обртала по својој постељи, правила је најпустоловније планове да Андру ослободи лукавством или силом, али што јој се у тајанственој ноћи чинило изводљиво, на јасној светлости дана растопило се као снег на сунцу.

Душан Костић потпуно се ставио у службу Марину. Изгледало је као да недрагог вољно осуство свога супарника хоће да искористи те да девојку освоји за себе. Он је мудро пришао послу. Ни једна ружна реч о Андри није се омакла с његових усана, али је ипак умео све удесити тако, да је он увек испадао у далеко бољој светлости но Андра. У своме болу Мара није то ни опазила, но је добила уверење да у Душану Костићу има верна пријатеља, на кога се у свима приликама може ослонити, а Костић за сада није хтео ништа више ни постићи до то, да задобије Марино поверење. Он је мирно слушао кад је Мара говорила о својој љубави према Андри и износила своје планове о његову ослобођењу. У саињаживању сама собе он је ишао чак тако далеко, да је предложио Мари да је готов тајно је одвести Андри да га види и да се увери да је жив. Јер се једног дана по Нишу пронео глас, да управник само за то никога не пушта Андри, јер је овај у ћелији умро! Кад је тај глас дошао до Мариних ушију, била је као луда. Костић се кдео Мари да је Андра жив и здрав, али му ексцентрична девојка није веровала и са сузама у очима понављала: „Не, он је мртав, све друго је лаж!"

ПРВА ТУГА

Не да Неру, ка' на чудо
тајка Јово,
А ја Неру давно, луди
[illegible]'о.
Кад је срећом баш пред вече
крај осоја
Заплака се па ми рече:
„никад твоја!"
А мени се срцо стеже
потром љутом.
А корак ми сам потоже
ковсаним путом.
Идем у свет! Не знам где ћу
тумараћу...
Мртвим ноћом запориђу
моју кућу!
Нек зарасте све у зову,
кеж је није.
Маковина шиљару нову
нек покрије.

Мене ако туђин прими:
Там' ћу мре[ти]...
Вала, више не мисл' ми
ни живети!

Миодраг Петровић
из „[illegible]"

ОДГОВОРИ УРЕДНИШТВА

Претплатнику — **Шабац.** Претрпите се до после 18. маја. Знамо ми и за „телефонски [illegible]" „[illegible]" [illegible] Милојевића и за „[illegible] [illegible]" г. Пераће као и за [illegible] г. Стојковића, али не можемо сада да улазимо у те ствари. После избора видићете како ће и „[illegible]" Милојевић и [illegible] г. Стојковић [illegible] да су [illegible] што су [illegible], а како Пераћа у ствари није [illegible] „тата и два свата".

Стрпљења само.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Стојковићево вече

У недељу 18. т. м. приређује г. М. Стојковић са својом дружином претставу у Београдском Задругу.

Програм ће бити објављен плакатима.

Књижевност

Светлост. — Готов је и четврти број „**Светлости**" органа *Друштва за Школску Хигијену и Народно Просвећивање* с овим садржајем: *Заповлавија Св. Саве и* [illegible] од Д-ра Св. М. Марковића; *Развитак школовања и писмености у Србији (1858 до 1908. г.)* од Божидара Јовановића; *Шећер и алкохол* од проф. П. М. [illegible]; [illegible] од уредника; *[illegible]* од Д-ра Св. М. Марковића; [illegible] *Друштва*; *Пријатељи и* [illegible] „**Светлости**"; *Мој [illegible]* од Сретена Динића; *Писмо уредништву*. [illegible]. Лист се разашиље, свима претплатницима и члановима Друштва, који су положили или положиће улоге, а осталима ће се послати, чим уредништву стигну и њихови улози и порези. За све чланове Друштва из Србије „Светлост" [illegible] годишње, а ван Србије за чланове 6, а за нечланове 10 франака или круна. Улог свих редовних чланова јесте 4 динара годишње.

Претплата се прима само за целу годину. Сарадници и друштвени повереници [illegible] [illegible] из [illegible] броја „Светлости" [illegible] су већ [illegible]. Уредништво се налази у улици кнеза Милоша број 32 у Београду.

247 1—3

Мица и Јов. М. Маринковић

пуковник

Благодаре свима пријатељима који су им лично и писмено изјавили саучешће у жалости за прерано преминулом [illegible] Миланом [illegible].

247 1—1

ПОДЛИСТАК

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

РОМАН

од **Ф. Шпилхагена**

(наставак)

Пун месец својом је јасно на облачном небу, Дорат је јурио даље — а с њим и они остали су [illegible] и [illegible].

Минут-два и [illegible] не могу [illegible] нигде [illegible].

Не [illegible] ја! Хеј, та [illegible] [illegible] такве ствари! — рече Кауп [illegible] своје [illegible].

[illegible] — одговори му Олдвиг.

Господине, та [illegible] ли бих могао да престигнем Дората на [illegible]! — Ђи! Дорате!

Кауп се опет окрену Дорату. Крај канала кој јуриле су [illegible] у [illegible] што се [illegible].

Олдвиг и Кауп [illegible] у [illegible] један другога. Радосно што су [illegible] благослове [illegible] свој [illegible] изјавили [illegible].

Ђи! Дорате! [illegible] Кауп, [illegible] да [illegible].

ТРИДЕСЕТ ОСМА ГЛАВА

Било је месеца марта. Тек [illegible] Француска проглашена за републику.

Тај [illegible] догађај заинтересовао је био [illegible] културни света.

Чудновато осећање [illegible] је [illegible]. [illegible] у [illegible], [illegible] у [illegible] и у [illegible] [illegible] на [illegible] и [illegible].

[illegible] у [illegible] „Новом Костимову". — Пред самом [illegible] било је тачно много света да би човек [illegible] да ли је то [illegible] или народни [illegible].

Био је [illegible], а [illegible] рачуне.

[illegible] су се [illegible], али [illegible] да га [illegible].

Тек [illegible] Оденбург и професор Бергер.

Обојица су [illegible] у тој [illegible].

Бергер је говорио [illegible]. Лако му је било [illegible] разговор [illegible]. Оденбургу је [illegible] на [illegible] одговарао.

Али зар ви [illegible] да ће овај [illegible] бити у стању да [illegible] [illegible] револуцију? упита Бергер.

Зашто не?

Али сте наивни! Та погледајте само [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible]! Зар ћете [illegible]!

[illegible] у [illegible]. Бергер [illegible] [illegible] Оденбург [illegible].

Тај тренутак [illegible] [illegible] је већ [illegible] [illegible] да [illegible] [illegible] није [illegible].

Зар сте ви [illegible], професоре Бергере! упита тај човек [illegible] Бергера [illegible].

Да, [illegible]! — Али [illegible]! Та [illegible] господине директоре! [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] Бергер [illegible] човеком који му је [illegible] [illegible].

О, то је [illegible], драги господине професоре! одговори [illegible].

Ходите [illegible] у страну [illegible] [illegible] рекао.

Бергер и [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] да он није могао разабрати о чему говоре.

Оденбург [illegible] [illegible].

Чудновато [illegible] Оденбург [illegible].

[illegible] [illegible] „[illegible]".

[illegible] да му не [illegible] Бог [illegible] добра.

После [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] своју праву [illegible] су [illegible] у своје доба.

[illegible] своје [illegible] [illegible] [illegible] политичким [illegible] господара.

(наставиће се)

ВИШЕ ХИЉАДА пријавила је места за кариџије, има на продају „Штампарија Бранко Радичевић“ Бранкова ул. бр. 16. Телефон 69.

ПЛАЦЕВЕ

у непосредној близини државног стамбеног, а скоро у самом центру, има на продају. На том земљишту могућност су за изградњу за мањи број средњих кругова.

Обратите се потписаном, у Чубурској улици број 3, горња спрат десно, а недељом и празником у Радичевић кафани, по могућству између једанаест.

Богољуб Ј. Петровић
254 3—3

ДОКЛАДНЕ СРЕЋЕ

КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

за VI. класу тек. кола, које ће почећи вучење 16. ов. мес. и трај

10 ДАНА

Могу се добити код

овлашћеног продавца

ЛАЗАРА КОНАНОВИЋА и ДРУГА

242 Београд 3—6

НА ПРОДАЉУ

једна врсна лоза у Лозници ул. бр. 5 са дугом Улице Фонтана. Упитати у Краљици Наталији улици број 8. 5—5

ЈАВЉАМО

нашој води, водоводској да смо се из Кнеза Михаилове улице

ПРЕСЕЛИЛИ

у

КРАЉА ПЕТРА ул. бр. 39

у кући преда Архив Лепи и Комп.

Сву нашегу робу из наше дотадашње посластичарнице, добићете у новом радњи продаваћете са истог типа најсвежије и најбоље.

Најтоплије молимо

УРОШЕВИЋА и КЛЕНА

246 4—10

ЕЛЕГАНТАН СТАН

Засебно нађа ул. 4 собе, предсобарје, купатило, подрумске и остале просторије у „Дворцу Милана“ ул. бр. 3 иначе се одмах. За погледу и условно радима обратите се настојнику преко пута у истој ул. бр. 4. 1—1

Грађанска Штедионица

има на продају велики број пољана на крагујевачкој друкчу и бањичком путу, плаћени на рате, житељевице, виноградје и т. д.

Услови су на њима врло повољни. 231 6—10

Ловачки кер

Ко је изгубио кера лепевице нека се јавише и прије потписнике где ће исти добити. Кер је бео, са једним ушима, крупним репом.

Војислав Марковић
244 1—1 Кочина ул. бр. 22

ГУМЕНОГ ЦРЕВА

и осталог прибора

за пројекатиште

може поширокиме, јевтно може марочито за шпицирање подешене ако ће стопарити

ТЕХНИЧКА РАДИЊА

инжин. М. САУЦИН и КОМП.

245 Београд—Теразије 2—8

ДЕЧИЈИ ЛЕКАР

Др. ДУШАН ПОМОРИШАЦ

— бивши начелник Дечије државне клинике —

Прима болеснике у своме стану *Жедена Кнеза* 2.

од 1½—3 сам

ТЕЛЕФОН 957 (Рафајловића)

врши макроскопске прегледе крви, мокраће и свих секрета.

19—20

КЊИЖЕВНИ ОГЛАС

У издању Књижарске Задругедске штампања је врло лепа и важна књига Свебобсвета

ИСТОРИЈЕ ОБРАЗОВАНОСТИ

у преводу **Звездимира Б. Радојковића**, *професора*

Књига има 10 штампаних табака, биће осимсе с 80 слика у тексту.

Цена у моном пошеду, **три динара.**

Књижарница и пошировишима Српско Књижевне Задруге даје се 25 од сто попуст код куповине, а уз то, за поручбине од 50 динара по на њима, још и нинакав трошковни трошковник.

Поручбине с новцем шаља трећа сетна непосредно пошиљаоцу — *у Крагујевцу.*

НАПОМЕНА. — Како Срп. Књижевна Задруга у овогодишњем ал. XVII кову штампа врлу важну ову историју, то се обраћа нашим г. г. члановима Срп. Кн. Задруге, који би желили имати ово дело у целини, да ову нашу обавез пошљу и штампу новца, пре но дођоше нове књиге изиђоше, јошшто се у распродају пуште врло мали број (свега 900) примерака.

Ономе ће се слати тако само редом како се новац буде примао. 226 5—5

СРПСКА ФАБРИКА СТАКЛА

Управни Одбор Српске Фабрике Стакла на основи чл. 6. друштвених правила објавља:

УПИС НА II-го КОЛО

акција Српске Фабрике Стакла, које се састоји из 2000 акција по 100 динара.

Упис ће се вршити 26. и 27. овог т. год. од 9—12 пре и 3—5 часова по подне у канцеларији друштвеној Карађорђеве улице бр. 30 и то сриком дана за записивање раније, а другог за ће акционари. При упису полаже се 10·— динара, по акцији, а остатак тромесечно по правилима друштвеним 30 динара по акцији.

246 2—3

УПРАВА

Присеље су велике НОВОСТИ

ПОМОДНОЈ РАДЊИ

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Бурза (шешири) пошиљене под уживањем врлом лепом новошћу, којом су на нашем тржишту ове сезоне.

Хаљина од рајса нове, лепшене са фине рајса.

Хаљина од тафта и штофа по свима врстама и са скрајнијим

Хаљине од енглеског платна биле и у боји.

Хаљине од штофа боје: кестењасте од дин. 20—220 комад.

Бортне јапанске новости велике ширине.

Бортне — за сомоту и свили са златом и сребром.

Штикерај — рађе рад у боји.

Аплинације у свим разу састављене мреже.

Шпиџен-штофови за бауе и оџуџуе од свиле и памука фине, танашне и гибке рађе.

Чипке и аплинације новије и најновије мреже.

Везови за беле ваше шпиџерске рађе.

Свиле за бауе свиле, које.

Свиле за жилеке или тафт свилени 40, 60, 80—90 сан.

Свиле кашкеи по најстрожу фасиџа плавиче сас боје најбе и практично (најскупље тафт.)

Свиле за пуч рађе плавиче у свима бојама.

Свиле за пеглање сас боје.

Пантљике Јалаз широке 14 сан. са златом у свим за гарт боје и најзе новости за Београд.

Пантљике свиле, које златне, сребрне, свилене сас најрађе и боје.

Гарти пантљика од дантеле које свилене рађе боје а златне и сребрне које и у мешовиту.

Шнали за гарнисе и умјесто жалова.

Ручна радова из Јапана као: шеше и шешиљерке, велика новост свиле од 2 дин 200 од комада.

Цвећа за дипломе велики избор.

Дугмета за хаљине костиме и бауе у великом избирању и новостима.

Поставу, полусвилу Сеуа сас боје.

Поставу памучну, *Бренам*, вено.

Чипке, Аплинације, Мреже, Шпиџен, Галамерије. Сва сигнисе, најсвежије новости шеширајте и прибора за женске одеће. Обрађене врло чисто пажљу и мушеријама ће извесе пресшедне ваше готове женске ко Београд Јагодина и Аласинац, плашто том цене сасшо врло ниско, тако да ће сваисме ушеријати да уме готову, него да се сами врате.

ПОМОДНА РАДЊА

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Кнез Михајлова ул. бр. 19. 240 3—30

„Апотека код Цара Душана“

ПРЕКО ПУТА НАРОДНОГ ПОЗОРИШТА

Др. Јов. Вуруна

Израђује и препоручује **Сирупе**, које потпуно замењују **Сирупе** по свом саставу као: инфузуване, обложене сирупе а такође, натура лауа — и свих болести, где се примењују Сирупе лекарско употребљење.

Одобрен по министарству Савештеске Савета и решењу господина Министра Унутрашњих дела.

Може се добити у свима апотекама и дрогеријама.

Цена 1 боце 3·50 дин. 19—20

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Наручени јединим сирема се за зимовање

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Оне године целих сам 30 хиљада килограма грожђа турскот и сеиџерскот, прног квалитета.

Обрабши пажњу познавањима доброг вина рад умерен.

Цена вину до кућу знатно спуштена

Имам вино плаћено на продају у рону Београдском. Услова врло повољна.

ЗАДРУЖНО ВИНО

Савезу Земљорадничких Задруга стигао је бело и црно вино из **задружнога подрума Винчанске Виноградарске Задруге.**

Вино је **натурна чиста** (природно), а неговано је по свима здравим правилима подрумарскога знања, под управом савезног стручњака, који је особито тога рада доведен с Рајне.

ЦЕНА ЈЕ ВИНУ:

Белине — 1 литар — 70 пара
Црвене — „ — 65 „
Црвене, које је одређено без цензурне 1 литар — 85 пара

Вино се може добити сваки га дана (осим празника) у Савезу (улаз спрат Краље Лутарје, улазак из улице Кнегиње Љубице), рад ради од 7—12 и после од 3—7.

2·7 5—6

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Конзервисања и сушионица

Препоручује своме муштеријама одлично и из уништавости моје одранио стоишиште гарнеја у највећем избору. Има преко

20.000 комада готових гарнеја мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у великом постројењу и модерним бојама, у разним величинама, погрешивима и по свима данашњим модама. Цене су од 90 пара. На све моје и страна су уређена. Цене су сстало: све као и пре три године, и као је робу све врсте и прибора за гарнеје поскупио за 30 од сто, ја уништује у обиру сасвим скромну и

Трговцима који купују на веће: дајем 5 од сто час испод.

Примам све врсте сирупова, а из широког изложења из моје фабрике изнуђујем сваки сирупа у свима цене.

Гарнеја из моје фабрике продају се искључиво у моје фабричкој кући са излаза у улици Краља Милана бр. 18, на горњем спрату код кафеџије код „Златног Лабуда.“

Сваки је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ ГАРНЕЈА.

45—

БЕЧКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварцове

Дечанска ул. бр. 11.

имаше се од 1. мају на горњем спрату где је била Грађанска Банка. — *Салон је потпуно модерно* преуређен и проширен, а нарочита заштита башта стоји сваког дана на расположењу.

Салонски рукс, умешнички рад, шачносш, најмодернији изрезаји и скромне цене сигурна су гаранција салона.

ПОРУЏБИНАМА ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

пошиљала се нарочита пажња. Упуства за узимање мере дајем. 13—

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.

Прима вна и на улоге у текућу и жиоту под најповољнијим условима.

Исплаћује улоге врши наше вно и увек до сата.

Финансира и потпомаже кредитом предузеће трговачко-индустријска и њена вна, индустријска, економска и привредна.

Отвара жиоте, трговинарима, предузимачима, лаферантима, шиодентима и агентима за конкурсне и извршене послове уз најтежу гаранцију.

Исплаћује меницс и друге налоге на кућеје и друге вредности.

30 23—

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 36 дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 9 дин. — Претплата за иностранство за годину 72 дин. за пола год. 36 дин. за четврт год. 18 дин. — Сви предмети који се односе на уређивање листа шаљу се на Уредништво „Правде“ у Београду, Краља Милана ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

„Правда“ Радничка штампарија Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Домазетовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 29 МАЈА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 147. | Телефон 821.

†

Сенима невиних жртава злочиначког 29. маја посвећујемо овај број

Какав је био краљ Александар

— Карактеристика од једног Карађорђевца —

Краљ Александар није владао као његов отац. Он има и сувише стрпљења да саслушује мишљење свакога; да друге убеђује и задобија за своје погледе; да улази у детаље крупних питања и да своја уставна права суревњиво чува и брани, начином и путевима сасвим друкчијим и мање неправилним него његов отац. У приватном животу он је уздржљив, уредан, крио чуварен, без порока и страсти, а од како се је по својој вољи и избору оженио, он не мари за уживања и провођења ван своје куће. Њему није досадно примати по цео дан посете, разговарати са политичким људима, обраћивати се с њима, улазити чак и у детаље дневних питања, настојавати да задобије за своја мишљења посланике и сенаторе, саслушавати сваћију молбу, муку и невољу и заузимати се код министра да се учини што је коме обећао. Није ни мало горд, ни занесен, заслугама својих предака, него се труди да својом личном активношћу одржава узде државне управе у својим рукама, а пословима државним даје правац који према његовом схватању, годи интересима престола и народа. Врло је љубазан, природан и симпатичан, тако да га они, који га често виђају не могу трпети, па макар се и неслагали с њиме. Он не тражи као његов покојни отац, да га се људи боје, већ да га поштују и да су му одани из убеђења. Своју жену необично воли и брани је суревњиво од нападања и оговарања њених противника. Чуди се што се много људи буне противу његове женидбе, кад је он први владалац из дома Обреновића, који живи у слози и искреној љубави са својом женом, и који својој домаћој срећи има да захвалиодари, што сву своју пажњу поклања државним пословима. Кад је вечне несклоге у двору, који свет виче на владаоца и владарку; осуђује их што не дају пример народу својим домаћим животом, узајамном љубављу и поверењем. А кад је у владалачком дому слога, љубав и срећа, онда се опет налазе неки тобож државни разлози за осуду, клевету и агитацију. Па ко ће онда угодити таквом свету?

И доиста чудан је наш народ. Ако је био убеђен да краљев избор није добар, за што му то није жалио одмах после женидбе, а кад је сва свршена и дошло до венчања зашто тада није имао куражи да каже Краљу своје мишљење о томе, него по будући ма оговара и напада, а овамо шаље депутације, које се надмећу у најјачим хвале и оданости Краљу и Краљици, а за тим најодушевљеније дочекује владалачки пар на целом његовом путу кроз Србију. Тај факт врло је карактеристичан за оцену морала и грађанских врлина садашње генерације. Славити Краљицу јавно, а онамо развијати потајну агитацију противу ње, доиста је одвратно и недостојно једног народа, који сам себе респектује. Но мора се признати да су жене много допринеле да тако буде. Оне не могу да опросте једној грађанки што је постала Краљица, завиде њеној срећи и дејствују на своје мужеве и сроднике у правцу [illegible] женске страсне ривалности и мржње. Међутим те исте жене трче у двор и тамо се удварају тој истој Краљици, да после једног сахата испљачу уста њоме, критикују њене богате тоалете, њену поноситост и њено краљевско држање, јер им оно боде очи и уједа их за срце — то загонетно женско срце! Ја држим да у нашој земљи није до сада било сличног примера тако безочне и ниске камњење читавог табора жена на да су оне у двору најљубазније дочекиване и примане, јер краљица Драга уме да се спусти на ниво образовања и друштвеног положаја сваког посетиоца; да се интересује за оно што се кога највише тиче, да ободри клонуле, утеши ожалошћене, помогне бедне и да свакоме каже на растанку по коју лепу реч у име опроштаја. Али су женски језици оштри и немилостиви. Од њих је тешко одбранити се, јер их заштићава то што су у устима грађанки, које не одговарају као људи за своја блебетања и луде поступке. Њима се одбија на дару. Вели се: ко ће још о женама водити рачуна; али се при том заборавља на утицај њихов на мужеве, децу, сестре, браћу, стричеве, ујаке, кумове и кућне пријатеље! Но ваљда ће и та женска манија проћи кад се т-ђе и т-це увере да им није вајде од торокања, оговарања и светкарења. Кажу да је царица Евгенија пре године после удадбе за Наполеона III. издржала таку исту ватру од стране женских незадовољника. И кад јој је полиција подносила рапорте о жестоким нападима извесних госпођа, она је смешећи се одговорила: „Нека се оне кидају, а ја ћу да уживам што ми је Бог дао, па ћемо видети ко ће напослетку боље проћи!“ И доиста је њено презирање женских трачерија учинило, да је оно после неког времена умукло и да су баш оне непомирљиве торокуше, најревносније тражиле њено благоволење.

Задовољан у своме дому, Краљ Александар заиста зачуђава свет својом неуморном активношћу. Мени се чини да он у томе претерује и мало се обзире на своје здравље. Тај силни и разноструки посао, може га учинити нервозним, а седење на једном месту допринети, да још у младим годинама буде одвише корпулентан. То увиђа и краљица и често исказује своју бригу за Краља због његове сувишне делатности, напрезања и саслушавања свакога који зажели да га прими. Често ће рећи: „Саша много ради, а мало се креће и ужива чист ваздух. Од јутра до мрака прима, саветује се с министрима, обавештава посланике, чита и пише и то све с таком вољом, стрпљењем и ревношћу, да се његова околина чуди како га здравље још добро држи“.

Кажу неки да Краљ има своје интимне саветнике и да њих више слуша, но министре и друге озбиљне политичке људе. Ја држим да то не стоји. Краљ Александар, колико сам га ја познао и оценио, о свакоме питању има своје мишљење и упорно га брани. Хоће да чује свакога, хоће стрпљиво да дискутује и претреса ствар до дна, али на крају краја опет остаје при свом мишљењу, осим ако му се нису дали јачи противни разлози. То значи да он о свакоме питању добро размисли и свестрано га проучи, пре него што себи састави мишљење о

ФЕЉТОН

УБИЈСТВО ЈУЛИЈА ЦЕЗАРА

из Шекспировог „Јулија Цезара“

у преводу

— Свет. Стефановића

III Појава у другом чину

(улази Артемидор читајући писмо)

Артемидор: „Цезаре, чувај се Брута; буд на опрезу од Касија; клони се Каске, мотри на Цину, не веруј Требонију, пази на Метела Цимбра; Деције Брут те не воли; увредио си врло Кају Лигарију. Један је дух у свима овима и та је против Цезара. Ако ниси бесмртан пази око себе. Безбрижност крчи пута завери. Сами богови нека те штите.

Твој

Артемидор“.

Стајаћу ту док Цезар не прође
И као молбу пружићу му лист.
Срце ме боли, што зуб завидљив
Врлини не да живет. Чита ли то
И живећеш; а не учиниш ли,
То с' издајником судба завери.
(Оде)

IV. Појава.

Улазе Порција и Луције

Порција: Молим те, момче трч' (у сенат брзо)
Не одговарај ми већ одлази.
Што стојиш?

Луције: Чекам, госпо, поруку.
Порција: Бих волела да с' отиш'о (дошао већ)
Пре него што те могу шта (рећи том.
Истрајности! не остави ме сад.
Навали брег мећ' срце, језик мој;
Мој дух је мушки, ал' ми женска моћ.
Да тешко жени тајну носит зар!
Јес' још ту сада?
Луције: Чекам заповест!
Зар да у сенат трчим без ичег
И да се овамо вратим без ичег?
Порција: Не, јави ми како ти изгледа
Господар, јер је отишо болестан.
И запамти што ради Цезар, шта
И колико га слеђу молбама.
Чуј, какав шум?
Луције: Ја ништа не чујем.
Порција: Ослушни боље, чујем уреббе,
Ко да је туча. С Капитола га
Доноси ветар.
Луције: Ништа не чујем.
Улази Пророк
Порција: Од' амо, којим путем (долазиш?)
Пророк: Од моје куће.
Порција: Које је доба већ?
Пророк: Около девет сати.
Порција: Не знаш ли,
Да л' оде Цезар на Капитол?
Пророк: Нај'
Ја хитам да ми место угробим
Кад Капитолу пројде видет га.
Порција: Да немаш нешто молит Цезара
Пророк: Јест, имам ако усхте Цезар тек Цезару бити рад и чути ме.
Заклињем га нека буде већ
Свој пријатељ.
Порција: Да не знаш какво зло?
Пророк: Шта ја знам не ће бити, (много пак)
Чега се бојим мож' се збити ах'
Сад збогом. Овај најуски је пут.
Ах руља што устоји за њим гре
Од сенатора и од претора
Прегњечит може, згњечит слабога.
Да одох тражит место празније
И успут ту г' ворит с Цезаром.
Порција: Унутра морам. Како (слаба твар)
Срце је женско. Бог ти помогао
На делу твоме, Бруте. Момче чу!
Брут моли нешто, Цезар одбија.
Несвест ме хвата. Трчи, Луције,
Поздрави мужа мог и реци му
Да ми је добро, п'онда врати се
Да мени јавиш, шта ти рече он.
(Одлазе)

— III ЧИН —

I. Појава.

Рим. Капитол. Сенатска седница.

Гомила света на улици што води Капитолу; у њој Артемидор и Пророк. Свирка. Улазе Цезар, Брут, Касије, Каска, Деције, Метел, Требоније, Цина, Антоније, Лепид, Попилије, Публије и други

Цезар: Петнајсти март је дошао, (пророчки)
Пророк: Јест дошао, ал' није прошао.
Артемидор: Здрав Цезаре! Прочитај овај лист.
Деције: Требоније те моли молбу му да на телане смерну проучиш.
Артемидор: Прочитај прво мојy (моја се)
Цезара више тиче. Читај је
Цезар: Што с' мене самог тиче, (оставе
На последак.
Артемидор: Прочитај овај час,
Немој одлагат.
Цезар: Је ли овај луд?
Публије: Начини места.
Касије: Што се тискате
На улици са вашим молбама
У сенат дођте.
(Цезар улази у Капитол, други за њим. Сви сенатори устају)
Попилије: Желим успеха
Данашњем потхвату вам.
Касије: Каквом то,
Попилије?
Попилије: Сад збогом оста! (Приђе Цезару.)
Брут: Шта
То рече Лена?
Касије: Послу данашњем
Пожелео нам срећа. Бојим се
Да насноме нам нагу плате.
Брут: Гле, Цезару се ближи.
Мотри га!
Касије: Преступиће нас. Каско (Буди чврст.)
Шта да се ради, Бруте? Ак' се зна
Из Касије ил' Цезар вратит се
Жив неће; Ја ћу себе убити.
Брут: Прибер' се, Лена није
Зборио о нашем послу, јер, гле
Смеје се а Цезар се и не мења.
Касије: Требоније
Зна згоду часа, јер гле уклони
Са пута Марка Антонија већ.
(Одлазе Антоније и Требоније. Цезар и сенатори седају на своја места)
Деције: Где ј' Метел? Нека иде (предати)
Цезару своју молбу овај час.
Брут: Уза њ се збите, он је (вољан већ).
Цина: Ти, Каско, први руку (подигни).
Цезар: Јесмо ли спремни? Има (л' тужбе где)
Да Цезар их и сенат присутан.
Метел: Велики, силни, моћни (Цезаре!)
Пред столицу ти срце покорно
Метелус Цимбер баца.
(Клекне).
Цезар: Метеле!
Претећ' те морам. Ово пужење,
Учтивост роснова, нека загрева
Простачку крв, нек свешу одлуку
У дечју ћуд мењаш. Не буди слеп!
Нит' у Цезара тако плаха крв
Да прави облик мож' јој стопити
То, што и луде гане сасвим
До земље клањем,
Твој брат је ного
Сад као се клањ
Ко знаш ћу те с

њему. Па зар такав човек може стојати под утицајем око лице, у којој му нико ни по спреми, ни по таленту, ни по природној бистрини и схватљивости није дорастао? Зар ће из таквог владаоца имати утицаја људи малих способности, који су у политици шетали право њему? Истина је да у Краља Александра има велика порција упорности, коју је ваљда наследио од своје мајке. Али она се јавља код њега само у крупним питањима и само онда, када је дубоко убеђен да има право. У осталом без те упорности, он би био несталан, превртљив, покољив, плашљив, и то су најгора својства за једног владаоца.

*

Ето, тако описује убијеног Краља Александра Обреновића, пок. Љубомир Каљевић, министар спољних послова у лешјаниновом кабинету и интимни пријатељ Краља Петра Карађорђевића.

И овај је човек, овај Краљ убијен 29. маја 1903. год. да би се Србија „спасла" од њега. И спасена је, данас сви видимо да је спасена од — добра.

УБИЦА КНЕЗА МИХАИЛА

— Леополд Ранке —

„...Предузеће је водио Паја Радовановић, који се доста старао о пословима Карађорђевића у Београду и имао доста веза са сродницима њиховим из породице Ненадовића, који су се, разуме се, могли надати да ће с променом владе они опет на видик искочити; али ипак изгледа да се Радовановић бринуо да њихове интересе употреби само на своју властиту корист. Радовановић је сам израдио устав и очекао да ће ... Александров, који се сматрао по праву као наследник. С тим документом у рукама, Радовановић се надао да ће у овако добити управу у своје руке, да ће најзнатније место узети сам, остала да ће раздати својој браћи и пријатељима, ако само може успети да уклони са света кнеза и да владу у Београду обори. Први део плана пошло му је за руком помоћу саучесника, које је могао наћи међу робијашима, у близини оних државном казненом заводу. То су била прекорадни злочинци, а међу њима ... налази су како после

спровели убиства морао нужно своју ... Нећу да правим ову књигу ... јер бирам историја, која проучавам суд Кнеза, којему је народ засвуд пристао, и који није још морао да стече, би заиста убијен... Неке су пустоле мере биле у ... и да се у прикључењима на ... на стварање владе и да се понудило (исто као и 29. маја 1903. Урош „Правда"). Злочинци били наведени пред суд, који им изрече казне према кривици њиховој. Искажати се не да, шта би било да су се намере Радовановића потпуно завршиле. Незбожан би био онај преврат, крвава револуција, која не јавља ред, с толиком муком установљен, и нагнала не би"...

Србија и Турска у деветнаестом веку стр. 391—392.

ЂЕНЕРАЛ ЦИНЦАР-МАРКОВИЋ

† 29. маја 1903. год.

С наслеђем лепог имена једнога војводе, који се часно и јуначки борио за слободу ове српске земље, ступио је, као његов унук, по свршеним нашим војним наукама у редове српске војске и официрскога кора његов и одржао у њему три крвава рата за светлију будућност народа српскога. Ратови му име пронеше лепом хвалом, јер он на делу показиваше примере који се могаху такмичити с јуначким деда његовог. Напредујући по ступњу и са другоњима, угазио је у први српско-турски рат као врло млад официр а у рату са Бугарима водио је читав пук из срца Шумадије..

Кобнога дана 7. новембра 1885. године српско оружје клону. Он бејаше са својим пуком у центруму српске војске, и када се дан клонио крају затражио је од команданта шумадијске дивизије одобрење да, у општој забуни, на своју личну одговорност учини шта за добро нађе. Знајући коме даје тако ризично одобрење, дивизијар му га сместа даде. У униформи ђенералштабнога мајора и Краљева ађутанта, са голом сабљом и на бесну коњу, постројив колоне свога пука и с јединственом присебношћу и по свима правилима теоријске ратне вештине стаде на чело пука и пође на Ветерни — групу громовитом спасом на контру победоносне војске бугарске. Без једне погрешке, без иједне омашке, без страха и предаха Шумадинци слеђаху њега у центар непријатељски бејаше разбијен, растурен, уништен. На опетим положајима који су сада доминирали, прима рапорт од млађих команданата: погинуло толико, рањено толико, нестао није ниједан, мора сачинити. Сухе сада и музика групу „Боже правде..." Служени повратни ... звуче српске химне по пристрејима Аладимировца и у даљини опадаља срца осетише поново топлину добрих нада. Око два часа по поноћи с болом је у души видео да је само његов пук на целој бојној линији добио победу, и да се мора одступити. Али је његова победа учинила да се могло лагано чинити повлачење.

Кад је закључено примирје, приступило се изналажењу кривица. Велики су кривци нажалост умрли, мали смрћу. Само у његову пуку не бејаше смрти човека, отпужених је било, али он не даде да погрешке команданата плаћају војници. Он је био тада човек онако како је мало пре њега био јунак. Зато су га деца и млађа браћа оних које је спасао — пушкарали.

Вазда војник а не политичар стао је на чело једнога кабинета који је имао да формира оружану акцију преко границе. У тренутку када је мислио да се уклони из политике и да ступи на чело војске којој се отвараху најлепши изгледи на успех — погинуо је у свом дому, зато што је веровао да је ритер свако који паше сабљу.. Бугарски ђенерал Николајев, чувши за смрт његову, рече: „Погинуо је мој колега такмац. Бог да га прости!

Сећате ли се оног хероја на шпанске историје за којим је плакао један Кастелар, што је „непобедан као дивља животиња, а у исто време као што је мучен, и напослетку срамно убијен руком најамника"? Знате ли за оног другара његова за чију смрт каже Кастелар: „Изгледа немогућно да је свирепост људска, под тако лепим небом, усред тако лепе живота, могла учинити овакву увреду! Али камо да је само он овако прошао!.. Ах, покријмо лице обручке, и пролијмо сузе сада, да бисмо разумели да нас поможу, сви ови мученици, и да у њиховој вери стечемо снаге да остваримо права своја!"

Војска је убила свога Краља! Војска је убила свога ђенерала једног, другог, трећег..

Не, то не могу учинити војници, то не раде часници. То су њима подметнули друга који то нису..

СТРАНА ПОЛИТИКА

Руси о владалачком састанку. *(Руско-немачки односи — Енглеска добија. — Мирољубивост — Жута опасност. — Русија би добила. — Напад на Немачку.)*

Петроградски листови доносе ... појединих странака о састанку енглеског краља Едварда с руским царем Николом у Ревелу. Вођ крајње деснице Пуришкевић, проглашује тај састанак, ... руско-енглеско пријатељство. Његов партијски друг Марков вели, да се боји авантуристичне политике, руско-немачког сукоба, ... Русије и слабљења Немачке, при чему Енглеска као трећи добија. Крупенски, вођ умерене деснице вели, да руско-енглеско зближење треба да има само мирољубиве циљеве и ... је да се друге државе доводе у евентуалну опасност. Вођ октобриста Гучков вели, да би ... удаљавати се од ... договора. Шидловски, вођ левог крила октобриста ... поздравља споразум као одбрану од жуте опасности. У истом смислу изражава се о споразуму и кадетски вођ Миљуков, али само у толико, колико то дозвољавају руски интереси.

Председник државне думе Хомјаков поздравља зближење између Русије и Енглеске и вели: али не смемо да с Немачком одржавамо непријатељске односе. Из евентуалног савеза с Енглеском могу наступити немачко-руски заплети, у којима би Енглеска као ... играла а Русија морала бити она страна која губи. Али упркос свих израза ... настављају нападати Немачку. О чланку ... „Россије" ... као „Новое Время" и „Биржевија Ведомости" тумаче тако, да пријатељско држање полузванићне „Россије" према Немачкој не одговара јавном мишљењу Русије.

Политичке и друштвене

ДРАНГУЛИЈЕ

Тако он..

— Ама лепо каже наш народ: да је девет умираца за пару не би се уздо хранили!

— Па шта после би од њега?

— Шта би? Освану 29. мај, и њему паде секира у мед: онако гладан брзо поједе мед — сад трепће и лиже оштрицу секиру...

Српске земље

Добротвор

Далмо-босански митрополит и сарајевски архијепископ Евгеније Летица уписао се за члана добротвора „Добротворне задруге Српкиња сарајевских" и положио чланарину у 300 круна.

Далматинска уметничка изложба

У Сплиту је образован одбор ... који су узели на себе да приреде прву заједничку уметничку изложбу у Сплиту, која ће трајати од 15. августа до 12. октобра. У исто време кад се отвори изложба, биће и свечано отварање средњевековног сплитског звоника свете цркве. Осим младих сликара Далмације, Срба и Хрвата, изложиће радове ... познати сликари уметници: Буковац, Мурат, Медовић, Роцадин, Мештровић, Вучетић итд.

ДНЕВНЕ ВЕСТИ

29. Мај. Данас се навршило пуних пет година од оне крваве и језовите ноћи, кад су нападнути на спавању и погубљени пок. Краљ Александар и Краљица Драга, па онда варварски избачени кроз прозор у башту у двориште са улица. Данас се навршује и четрдесет година од мученичке смрти блаженопочившег Кнеза Михаила Обреновића III. у Кошутњаку.

Парастос. Сродници покојних Обреновића и пок. Краљице Драге приредили су јутрос у цркви Св. Марка петогодишњи парастос покојном Краљу Александру и покојној Краљици Драги. Парастосу је присуствовало доста света, нарочито сиротињег.

О ситуацији. Вест да је влада поднела оставку не обистињава се. Фузионашки прваци још нису на чисто са ... требало да је чека и сутра у ... договори:

Зној, ниском кривцу непознат, мит
Без разлога не могу угодити.
Метел: Зар нема гласа од мог вреднијег
Да слађе јекне уху Цезара
Молећи за мог брата повраћај?
Брут: У руку ти без ласке љубим ја
И молим да се Цимбер Публије
С слободом пусти сад.
Цезар: Зар Брут?
Касије: Опрост.
Опрости, прости силни Цезаре!
Ево, Касије ти пада ... моле
Слободу молећ Цимбру Публију.
Цезар: Покрет бих био да сам као ви.
Да ганут умом молбом молио бих
И мене ганула би молба. Ал' сам ја
Непомичан ка' северњача,
Што нема премца јој на своду свем.
Небесни свод тако, тако сталан,
Небеса сви безброј искрица
И горе све и све светлуцају
Ал' једна само има место то.
Па тако и у свету. Људи тма,
А људи су од крви, од меса,
Ал' једног само знам у небројну
Ком никад ништа не потресе ...
Нит помакне с висоте. То сам ја.
Показују ... тог и сад ...
Што решим да се Цимбер прогнати
И решавам да прогнат остане.
... Цезаре!
... На Олимп ...

Децио: Цезаре силни!
Цезар: Брут зар клечи бес?
Каска: Нек рука мога за ме говори!
(бодују)
(Каска удара Цезара у врат. Цезар га хвата за руку. Он ... удара ... Брута.)
Цезар: Зар и ти Бруте! Падај
(Цезаре!) (Умире)
(... Сенатори ...)

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА

Роман Мишела Зевака
Превео с француског

LI

Лукрецијина освета

— Добро вече, старче!

— Ко сте ви? запита кнез Манфреди. Шта хоћете овде у ово доба?

— Тражим вас, кнеже.

— Ко сте ви?

— Шта вам је стало ко сам? За сад једна жена под маском. Не видите ми лице, али ћете видети шта мислим. Ко сам?.. Смрт... права која долази и вама безбрижнима и ... мужу, ... стари!..

Сенке уђоше у сали. Кнез Манфреди пребледи. ... нико не изгледаше му да ... жена умотана ... Он је сурово зграби за руку и повика:

— Ко сте ви? Говорите, или ћу вам сад загрдити маску!

— Кнеже, рече тада жена ... можете ... моје име, јер није потребно да га знате. ... на дете моје ... јер је ... да један Манфреди ... А сад вам кажем ... да срам ... не можете сакупити!

— Срам! промрмља кнез Манфреди упрепашћен.

— Хоћете ли да га избегнете? рече брзо жена. Хоћете ли да се ... што не можете угасити ... Хоћете ли да не будете срамно обешчашћени!.. Али има времена..

— Говорите! дрекну Манфреди. Само говорите јасно. Шта значе ваше речи.

— За ... речи моје нејасне.. Не бисте ... јер ... Али има нешто јасније од мојих речи.. Хајдете, кнеже!.. Хајдете.. па ћете сами видети ...! Чујете ли? Хајдете за мном.. само тихо!..

Кнез пружи руком преко ... чела. Био је ... страховитим мрака.

Он пође за женом кроз ... стазу. Жена се ... Били су у ... једног лисичјег врата. Пред њима, с друге стране једног ... седела је на мрамору једна жена. А на колени пред том женом био је један човек и обасипао јој руке пољупцима. Манфреди их одмах познаде. То је била Примавера, кћи Манфреди. То је био гроф Рагастенс.

— — —

Жена под маском показа му их пруженом руком, затим, сматрајући да је њено присуство даље непотребно, она се уклони, ... полако, оставивши Манфредија ... под ударом ове страшне ... која га је усред срца погодила.

Пођимо за Лукрецијом Борџијом коју су наши читаоци ... већ познали. Слуга кога ... на своме месту. И кад је ушла да ли

— Не... Сад је све свршено...

Кроз мрачне улице ... она оде у једну крчму ... која је била ... од градских врата кроз која су гроф Алма и Рагастенс ... Она уђе ... у собу која је ... само једна ... Ту ... један човек ... обучен као ратник.

— Гарконио, рече му Лукреција, да се сутра вратим у логор.

— А ја, госпођо?

— Ти ћеш остати да пазиш на њега. Не пуштај га из очију. Он ... на једног корака ...

— Добро, госпођо. Можете се ослонити на мене, рече ... са ...

— Знам, Гарконио, рече Лукреција осмехујући се задовољно. Ти си поуздан слуга јер радиш и за свој сопствени рачун.. Само пази добро! Ако те види, онда си изгубљен.. нарочито после овога што се вечерас догодило...

(наставиће се)

тањем шта да у Скупштини чека, јер не верују да ће самостални хтети и смети ући у опструкцију. Они се уздају у ову групу самосталаца, која је од самог почетка била против опструкције и која сматра да је политичка ситуација по њим изборима погоршана. Како нико не зна како ће се из ове ситуације изаћи, то се фузионаши надају да ће противници опструкције међу самосталцима успети да своје другове задобију за напуштање опструкције и да се пређе у Скупштини на редовне послове, као да није ништа ни било.

Тројички сабор. Сутра отпочиње на Ади Циганлији Тројички Сабор свечаности које приређује Српско Новинарско Удружење. Свечаности ће трајати сутра и прекосутра и 1, 2 и 3 јуна о. г. Програм ових свечаности објављен је у свима листовима.

Босански емигранти. Босански и херцеговачки емигранти, који живе у Србији, послали су руском цару Николи и енглеском краљу Едварду, који су се састали 27. о. м. у Ревалу, телеграм овог садржине: „Претставници босанско херцеговачких емиграната, који живе у Србији, без разлике вероисповести, најрадосније поздрављају састанак двојице најмоћнијих владара Европе и моле Ваша Величанства да се сетите судбине Босне и Херцеговине, које још ни данас нису добиле оно, што им је још пре тридесет година обећала цариградска конференција, састављена из заступника свих великих сила“.

Чији није био. Проф. Миле Павловић прича својим пријатељима да је упозоравао у своје време управника вароши Београда г. Миљ. Церовића на Ђорђа Настића као на сумњива човека, и да му је тада г. Церовић одговорио да је Настић његов човек и да га он плаћа са 120 динара месечно.

Или је ово истина и сада нам се личност Настићева приказује у са свим новој светлости или није истина и сада г. професора Павловића треба питати за јаку.

Трговински уговор. Један бечки лист вели да би у Бечу били вољни, да трговински уговор између Србије и Аустро Угарске активирају на основу парламентарног овлашћења, наравно по претходном споразуму с Угарском. Али се, вели, мора чекати на развој прилика у Србији, јер кабинет Пашићев још нема парламентарно овлашћење, те према томе не може уговор ни увести у живот. Чим се то учини у Бечу неће бити никаквих сметња активирању уговора и поред опозиције аграраца, ради чијег је умирења влада у осталом обећала да ће поднети предлог закона о сточној зарази. Бечки лист само забележава упитање, да ли ће Пашићев кабинет у опште и добити то парламентарно овлашћење.

Марке новинарског удружења. За свечаности о Духовима на Ади Циганлији Српско Новинарско Удружење израдило је нарочите своје марке са ликом женске која претставља Србију. Марке су: 5 пара зелене, 10 пара црвенкасте, 20 пара жуте, 25 пара плаве, 30 пара затворено грао и 50 пара угасито црвене. Осим ових има марака од 1, 2 и 3 динара. У горњем левом углу марака оштампано је „Тројички Сабор,“ у средини „Србија“ а при дну вредност. Министар грађевина одобрио је да пошиљаоци поштанских пошиљака могу од 30 о. м. па до краја ове године лепити ове марке поред државних марака. То вреди само за пошиљке за Србију а не и за иностранство. Пошто ће их као и државне марке, поништавати жигом, а треба их лепити одвојено од државних марака, т. ј. у левом доњем углу.

Краљ и Тројички Сабор. Јуче после подне председник новинарског удружења г. Бранислав Нушић и секретар г. Нико Димитријевић имали су част бити примљени од Краља. Они су позвали Краља да посети тројичке свечаности, које на Ади Циганлији приређује Српско Новинарско Удружење. Краљ је обећао посетити те свечаности.

Самоубиство. Јуче рано у јутру убио се у свом стану гардиски капетан Андра Милојевић. Пок. Андра био је добар и искрен друг и као неприкосновен официр, својим трудом и марљивошћу постигао је оно што даје школа. Бавио се и о војној књижевности. У последње је доба постао веома нервозан те ће ова јамачно и бити узрок свом самоубиству, јер за собом није оставио забелешку зашто је то учинио. Оставио је за собом жену и двоје деце.

Сазив резервиста. Турска влада сазвала је девет батаљона резервиста друге класе (бивших низама), и то два за солунски округ, два за серески, два за битољски, два за скопски и један батаљон за грчку границу.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

¶ С руским царем отпутовали су у Ревал да дочекају енглеског краља и министар председник Столипин и министар спољних послова Извољски.

¶ Руска државна дума одбила је с огромном већином тражени кредит за флоту.

¶ Ових дана стићи ће из Цариграда у Беч на кратко бављење мисирски кедив Абас II. Цар Фрања примиће га у аудијенцију.

¶ Кажу из Дармштата јављају, у јули ће руски царица с децом доћи у летњи дворац Волфсгартен и ту се задржати око два месеца. На [illegible] месту на [illegible] се не зна да ли ће и цар тамо доћи.

НА ГРОБУ КНЕЗА МИХАИЛА

(одломак)

Крвожедношћу срећни славама,
Искрвљен дуком пожртвовања,
Четвоа је крвану пећину,
Стрпља на светлост дана божјега
Извео род злата вечнога.
Да нама драгоцени [illegible]
Нашега људства [illegible]
И прилику обећавајућем

„Хоћемо л' злата?“
И народ брише —
Раскошници се хладне налазе.
Блинца у ђердан злата
мамљен —
„Хоћемо л' власти?“
И даље жудња
Заповеди жалти народ заповеда:
„Злато и власт —
„Све ће вам дати, браћо сокови!
„Ал' да вам срећа буде потпуна,
„Пет милиона мора закупити!...“
„Све ћемо купити... Све ћемо заплатити
„Прежеском целом [illegible]
„И само само сунце [illegible]...“
Тако говори [illegible]
Једанаест [illegible] столећа

Ђура Јакшић

„ЛАПОВСКА РУЖА“

Сензационални политичко-друштвени роман

од Бранислава Видакова

91

Пре тога је бревни репортер интервјуисао већ инжењер вереникову али просто жена, која је најбожанском љубављу волела свога сина није знала много шта рећи, рекла је за њега да Јован љуби госпођицу Марковићеву и да она нема ништа против тога, ако се ожени са овом коју воли. Она жели само то, да му вереница буде добра жена. Вереника који је вратио с пута и који је био веома узрујан, новинар је натерао да му прича све могуће појединости из последње епохе Марковићеве афере, па је на посетку био толико неделикатан да се дотакне и финансиске стране овог веридбе и да пита чак и о девојачкој спреми. Али гардиски поручник ни ово питање репортерово није узео за зло, но је рекао: „О томе оставите бригу мени самом! За три недеље су у Београду прве трке коњске. У официрској трци учествоваћу и ја. Већ подуже време тренирам себе и свог коња. Као што знате прва награда износи 10000 динара. Е, тих 10.000 динара биће наш мираз и спрема.“

На питање сумњалог новинара да ли је господин поручник и сигуран да ће добити ту награду, одговорио је Тодић с уверењем: „Јесам потпуно сам сигуран да ћу добити ту награду. Добићу је, јер је морам добити.“

То је била нова сензација, која је дубок утисак учинила нарочито у спортским круговима, те је унапред тркама обезбедила безбројну масу нових посетилаца.

Тодићу су у београдском малу свету завидели на његовој вереници. Новине су донеле њену слику, а у књижарама је била изложена њена фотографија. Полициски чиновник Младен Јовановић највише је завидео гардиском поручнику што добија ту дивну девојку, бесно је од помисли да је Даринка пред којом се тако дубоко понизио, својом љубављу усрећила Тодића, кога и иначе није могао трпети. Тада, када ге је она после покушаја атентата на њену част лично полила хладном водом, он се заклео на освету и сад је то осећање освете још у јачој мери пренео на Тодића, кога је у свом моралном паду чинио одговорним за то што не може више постићи свој циљ да савлада Даринкин понос. Хтео је Тодића увредити и изазвати на двобој, па је само тражио згодну прилику за то. Није морао дуго чекати да наиђе таква прилика.

У позоришној кавани продуцирала се нека француска певачка трупа, која је сав млади свет привлачила у просторије овог ноћног локала. И Тодић је једне вечери отишао тамо и сео за један сто, за којим су седели неколики гардиски и коњички официри. За једним суседним столом забављали су се барон Кирхдорфи са својим пријатељима, а управо према њима од њих седео је за два састављена стола чиновник Младен Јовановић са својим друговима. Он је као и увек био мало накресан, а кад је Тодић дошао почео је нагло неколике чаше јаког вина да би добио храбрости. А кад му је вино већ ушло у главу, почео је веома презривим тоном говорити о Тодићевој вереници, и то тако гласно да су Тодић и његови другови морали чути шта говори. Кад је у дворани завладао привидни мир, он с осмехом довикну париском писару Ивчевићу „Марковићева спада у ред оних женскиња које се могу љубити али се њима не жене. Ха-ха! Видеће Тодић шта доводи у кућу! Кад је становала у салмашком кварту, заказала ми је у мојој канцеларији састанак, а ја нисам био прво...“

Даље није могао. Очи свих обадвојице биле су упрте на Тодића, који је блед као крпа устао и приступио столу, за којим је седео Јовановић. Јовановића је подругљиво и изазивачки гледао у очи. Тодић је дрхтао целим телом... отпори доњу вилицу, као да је зубима хтео растргнути свог противника... Шта ће бити, питао се свак... Тодић издиже десну руку и опали чиновнику шамар, да чиан узмакну и са столице паде на леђа.

„Ево ти, смрдљива бубо,“ рече за тим, „награда за твоје недостојне клевете.“ Рекавши то стаде отићи на своје место. Али чиан устаде и узе тражити свој револвер.

ЂИНЂУВИ

Мудролије

Не убиј — да не будеш у страху од вечних покора!

*

Не укради — да ти савест не буде испрљана!

*

Не узимај хлеб у сиротиња кога имаш вишка — да те не убију и хлеб тај и со та!

*

Јуда је продао Спаситеља за сребрњаке — али се обесио о сухо дрво.

*

„Бре је жудан крвав [illegible]
„На мом [illegible]“

*

„Ко жедан — [illegible]
„[illegible]“

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Инкомпатибилитет градских претставника

Будимпештанско градско заступништво умолило је министра унутрашњих дела, да додатком закону реши питање о инкомпатибилитету (да не могу вршити [illegible] јавне дужности) градских претставника. Ради тога је послала министру унутрашњих дела грофу Јулију Андрашију једна општинска депутација, која је министру разложила, да се одредбе садашњег закона о инкомпатибилитету не слажу више с јавним мишљењем, те кад је хитно потребна реформа. Искључење ове врсте општинског одбора више је у интересу мађарске престонице, јер би ново законско решење о инкомпатибилитету учинило крај свим сумњичењима. Министар унутрашњих дела одговорио је, како је радосно благодаран, што је престоница задобила прилагодити то питање и што је и сама решена да онемогући сваки сукоб интереса, те да тиме уздигне углед и моралну вредност престонице. Тако доказује да мађарска престоница хоће да раскине са својом прошлошћу. Он и става не може обећати, да ће поднети нарочити предлог о додатку закону о инкомпатибилитету, јер се нада да ће му до јесени бити поднети парламенту законски предлог о реформи закона о престоничкој управи. Пре пленума одбора немогуће је подношење тог предлога и расправа те реформе. А кад би се у томе наишло на тешкоће, онда ће он ту ствар решити путем нарочите наредбе.

НАУКА И ПРОВАЛНИЦИ

Мирослављево Јеванђеље

Разбојништва 29. маја дала су грађе за све рубрике које новинар може замислити, па су дала својим нечовештвом податак који се може сместити и у ову рубрику културе. Јер као што је Херострат ушао у историју тиме што је запалио храм, тако је 29. мај ушао за словенску литерарну историју тиме што је учињено да се трагању јавности измакне оригинала класичнога Мирослављева Јеванђеља. Сада се при набрајању споменика старе српске и словенске писмености уз помен Мирослављева Јеванђеља додаје ово објашњење: „Када су на својих чувара мучки убијени прошле ноћи у Двору Краљ Александар и Краљица Драга, нестало је из Краљеве ризнице овог драгоценог споменика старе српске културе. Мисли се да је украден и продан у туђину на непознату страну“.

То је научна тековина 29. маја 1903. године.

РАЗЛИЧНОСТИ

Из једне Читанке

„Милош умре у Топчидеру у јесени 1860 године, а кнез Михаило дође на владу други пут. Носећи владу проведе непрекидно осам, која му се убијањем руке дође 29 маја 1868 у Топчидеру злочиначка рука — — — — — —, којему се хтело опет довести Србију на поље династичко-личног партијског прогањања, којим се пак био почео на владу 1842 године.“

Српска Читанка
књига прва, четврто издање, стр. 399.

Четири годишња времена

Сву годину Јани,
Сву годину дани —
Сву годину
слатки дани мени.
У пролећу Јани,
У пролећу дани
У пролећу
протекну у цвећу.
Целог лета Јани
У сутону дани
Реши стуца
по сву ноћ се купа!
А у зиму Јани
Најслађи су дани
Зими Јани
нађаш крај јарана!

Милорад Петровић
из „Сељанчица“

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вранско позориште

Вечерас одлични програм савремена шала:

Сад ће вечера! и [illegible]

Оперетске музике, у интервалима су програму. [illegible] се. Обраћамо пажњу публике на вечерашњу Бранину претставу.

М. Стојановић, [illegible] Београд, и кад с трупом у Шапцу. Трупу је одлично саставио и мисли ће да приказује најмодерније драме, комедије и веселе вечери.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Више хиљада прегледника листа за књиге, која ће продају „Штампарија Браће Рајковић“ Браинова ул. бр. 16. Телефон 69.

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА

Свежег „ТЕЊ-БУТЕРА“

Најбоље и стално свеже:
Најбоље погачице: пуњене и прте (врло добре); Бомбице, Рибице, Кајмак, Кашкаваљ, Џигерицу, Шунку, Гајдошу, Сирева и т. д.

Ајзара увек свежег.

Стално тропски воће: Ананас, Банане, Пуњене сувомесне специјалитете и сир (Кашкаваљ и сир „Ементалац“) увек свеже. Најбоље за ручак, вечерање или ужину.

Ручак наручени у кратком року достављамо и кући. Тел. 1196 наручени ручак достављамо и остало воће.

Велики избор разних врста домаћег вина и ракије: вина, крштена вина (која ће Вам одговарати) чисте и старе.

1	боца црног „Дом Бибе“ 1—л. „Медок“
1	„ „Бибе“ „Сентемилион“
1	„ „Бибе“ „Сотерн“
1	„ „Бибе“ „Шато Лароз-Гаскоњ“
1	литар белог „Сентемилиона“
1	„ „Бордо Кларета“
1	„ „Шато Лароз-Гаскоњ“
1	„ „Сутерна Бордо 075“
3	боце „Сутерн Супериор“

1.80

ПРЕПОРУЧИЈЕ РАДНА

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Дворс. Добављача.
Београд—Теразије

„У 5. септембру ће на ауторитативно вече и у Београду наћи за потребно и ја своју реч.“

Телефон бр. 62 — 300—3

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Наручити јавлење: сирена се за минута

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године пиво сам 30 година кинеским грожђа турског и смедеревског, праве квалитете.

Обрадио пажњу појединачним добром пива рада увере.

Цена ми у кући златар спуштена

Имам више плацена на продају у разну београдском.

Услови врло повољни.

ЕЛЕГАНТАН СТАН

у КНЕЗ МИХАИЛОВОЈ улици бр. 31 преко пута Мајдановића

Стан са 3 лепе собе и великим предсобљем као и осталим удобностима (удобан и за изнајмљивање) *одмах* се одаје по *ниској* кирији.

Ради погодбе обратите се *БРАЋИ А. АНЂЕЛ*

Краља Петра бр. 19, до Пала Фолдвари

263 3—4

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана.

Препоручује својим муштеријама као и из унутрашњости моја зграмна стовариштс најрела у најновијем избору. Има преко 20.000 комада готових кишобрана најрела муш-ких, женских и дечјих у свима квалитетима и у свима постојећим и модерним бојама, у разним величинама са разних тих најмоћнијих, најпоузданијих и на свет најчувенијих. Цене су од 90 пара до на више и строго су утврђене. Цене су остале исте као и пре рата. Молим, да ако је роба све врсте и прибора за израду

оскудно са ср од сто, не узнемирује у обиг садашњу парицу и трошење.

Трговцима који купују на веће дане 8 од сто њих имају!

Поруџбине моје врсте спроводе, а за непознате куповином из моје фабрике изнурујући снтан поузане у њима стане.

Кишобрани из моје фабрике продају се искључиво у моје фа-бриди која се налази у улици Краља Петра бр. 13, на горњем спрату или кафани код „Златног Крста“.

Сваки је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ ЧАРОБЉА.

60—

Приспеле су велике НОВОСТИ

ПОМОДНОЈ РАДЊИ

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Боуза (џемпер) најновији крој у вунерадној вуни потпуно ве-лики избор од свих штофа и батиста.

Хаљине од рипса у свим варијетет-ма фине радње.

Хаљине од тафта и штофа елегантна модерна са скупоцје-ним украсом.

Хаљине од вигоневог платна беле и у боји.

Хаљине од батиста бољег квалитета од дин. 30—290 комад.

Бортни јапанске новости великог избора.

Бортне — за момиту и свиле са златом и сребрни.

Штикерајте — фине рад у разне боје.

Апликације у свиле рађу златарске вариет.

Штицане оптоваче на боуе и кућиоу са свиле и памука фине, танашне и танке рад.

Чипке и ајсеџе највеће и најновији избор.

Везови на беле или свилењом рад.

Свиле за блузе свиле, вело.

Свиле за жилоке цин тафт шириие 45, 60, 80—90 см.

Свилу каквог за постоју фемиџи хаљина све боје вело и практично (јапанској тафт.)

Свиле за руб рипс квалитете у свима бојама.

Ремени најновије свиле, сребрне, сомотске све ши-рине и боје.

Гирти панглике од растиша клот свилом разне боје и златно и сребрно клот и у комадима.

Шнале за гарнитуре и ужице хаљина.

Ручни радови по Јапана као: чипке и таншлиран, велико велико опше од 2 дин до 200 од комада.

Цвећа за шешире велики избор.

Дугмета за хаљине постоје и боуе у великом изборима и цени.

Поставу, поплуслну *Сери* све боје.

Поставу памучну, *Зрелит*, вело.

Чипке, Дуплеје, Крпе, Мрежице, Тканелине. Све сигнали, највећи избор, најновији и најмодерни за женско пола. Обраћам пажњу на моје нарочито на изложе преседнице наше готове ка-пе као Берлина Парнза и Лондона, који сам ове године купио врло јефтино, тако да ће самосвим ресторације да уме готову, него да се оне праве.

Ађустирам свеће за свадбе

Мустре бесплатно, пошиљам за унутрашњост уз доплату

ПОМОДНА РАДЊА

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Краља Милутина ул. бр. 19. 14—30

МИЛАН И ЈЕВРЕМОВИЋ, пољопривредни Гл. Мо-равац, поклапа своје пријатеље, другове и познанике, да ће се 2. јуна ове године, у 11 сати пре подне венчати у Београдској Саборној цркви, са госпођицом

АНОМ ВАЊЕЛ — ДЈАМАТОВИЋЕВОМ

Телефонске везе: Топ. Вогићева бр. 30, за Београд

Нарочитих позивница неће бити.

Сиб Кирдорфова улица бр. 12

Адреса за телеграме: Јевремовић — Београд. 1—2

Повлашћена фабрика Сита, Решета и израда од жица

Глише Јосиповића

У БЕОГРАДУ

Најновије **Бодљикаву Жицу** и продаја уједномом цвећем

Плетену жицу за живиљарске *шорафе* и продаје 30 од сто јефтиније од бечких цијеновника.

Решета — Furgilter — за песак као и сирова сортама израђена по најновијем систему, а нарочито за израду сирових предузећа.

Против дугорајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомачења и гурнаја је лек

БИЉНИ СОК

који је дала сама сила природе, а не хемијска уклања. Ако жалимо нам који су од нас патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то ће требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „Биљни Сок“ може се добити *у апотеци код Драгомира Цуцића у Београду.* **Цена 2·50 д.**

„Nerolin“ *најновије* но врло *ефикасно* средство против *кашља*, *хрипавости* и *клупчета кутља*, *тешког дисања* (*шиште*), *зачепљења трбушњака* и *клупчета кутља*. **Цена 4 динара.**

„Saparin“ *одлично* средство *против* чворића крви, *нарочито* за *ноге* *лица*, које су *пашла* или *пате* од *пиљедила* *тајних* *болести*. **Цена 2 динара.**

„Биљни тај“ *пакета* 4 *дин.* — Сви ове лекове могу се добити у *апотеци* код „ПРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код „ПРВЕНОГ КРСТА“ Београд* 32

Гостионица код „ДВА ДУДА“

Краља Александра улица бр. 47, у непосредној близини *народног* позоришта

Има одличну српску кујну, чисте и пријатне дворишне собе.

Удобна и јефтина пансионата

Услуга брза и солидна.

Нарочито полажем на чистоћу и ауторитативно.

287,21—31 Препоручује

Глиша Јовановић.

МЕСАРСКА БАНКА

прима улоге на штедњу и плаћа највиша законом уписана 6% *чисте* *кам.* — *закон одобрава.*

За ове суме које се не дуже време уклоне Банка плаћа још повољнију камату. 251 8—42

ВЕЧКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварцове

Алексинача ул. бр. 11.

налази се од 1. маја на горњем спрату где је била Грађанска Банка. — *Салон је потпуно модерно* прегурбен и проширен, а нарочита пешчачка башта сиоји свакој ужини и ноћењу.

Сигурно умеће, уметничког рад, тачности, најмодернији дуфинџ и скромне цене спојиле су тога салоне.

ПОРУЏБИНАМА ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

пошиља се нарочита пажња. Упутства за узимање мере дајем. 30—

„Новости“ излазе сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8 дин., четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 28 дин. за пола год. 14 дин., за четврт год. 8 д. — Сам уредништва налази се на углу Вишње и Добрачина улице. — Власник и одговорни уредник Јован Јовановић.

„Браћа Рајковић“ Штампарија Геор. Димидовића и Ком. Браинова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

„Прав

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 23 ЈУНА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 170. | Телефон 821.

Нова влада — нове дужности

У највероватнијој претпоставци да ће још данас тако бити — пишемо ове врсте као о свршеној ствари.

Ако се под кризом, министарском кризом, разуме давање оставке пређашњих и непостављање нових министара, онда се може рећи да је криза свршена. После осамнаест дана чекања Србија је добила владу, или боље рећи министре. Њихова имена не морају доћи на ово место. Нова ће читаоци можда наћи у другој рубрици.

Криза је свршена онако како лаковерни свет није очекивао. Вероватно се да част фузионашкој влади. Пашићевој влади у другом исправљеном издању, неће самосталци [illegible] да се раде. Али ко је тако мислио — није погодио.

Главни основи на којима је осигуран споразум између радикала и њихове опозиционе групе јесу у томе што је опозициона група добила обећање да ће на јесен, или пред јесен, доћи на владу или бар [illegible] председништво и већина чланова опет фузионашки, у коме ће три министра бити из групе самосталске. Да оставимо на страну [illegible] уверење да се [illegible] болешљиви кабинет, с којим неће бити задовољни ни фузионаши ни њихови [illegible] ортија, неће ни родити, па да погледамо на остале добити двеју уговорачких страна.

Са добитцима самосталским брзо ћемо бити готови: њих немај! Фузионаши нису одступили ни од једног тражења, управо [illegible] свога. А добили су све што су хтели пре двадесет дана. Добили су [illegible] избора; добили су одустанак групе од сметања фузионашком раду у Народној Скупштини; добили су могућности да сврше буџет онако како су га замислили [illegible] можда с изостанком једне једине позиције, добили су могућност да одобре свој штетни трговински уговор с Аустро-Угарском; добили су пристанак да се ова Скупштина после тога брзо пошље кући на одмор; добили су пристанак да се не нарећују нови избори; добили су јемство да у новој влади кроз два месеца буду председништво, већина и сви политички портфељи у њиховим рукама. Странка која је у народу у мањини а у Скупштини тек у праведној, незнатнијој, већини ни у најсмелијим очекивањима није могла замишљати већих успеха! „Господин Пашић — рекао је један пређашњи члан дипломатског тела у Београду — није срећан по преимућству дуга толико колико с недостатка људи у својим конкурентима!" Истинитост тога потврдио је и најновији споразум његове и самосталске групе.

Колико онолико изјављено је ноћ самосталским уверење да ће и друге две опозиционе групе бити солидарне са самосталцима. Ту је не мислило на солидарност у опонењу а не у помагању и штапирању. Значи докле да несолидарност других опозиционих група није могла бити узрок што су самосталци пристали на оно што су до онога одлучно осуђивали и сузбијали. Али је сада питање да ли самосталци могу рачунати на помоћ оних двадесет и неколико посланика који припадају националној и напредној странци.

На то питање нећемо одговарати данас, не желећи да претичемо догађаје. За данас одговориће сами посланици тих двеју група, које су мање мање, знали бити сложни при изборима. Што имамо да речемо данас то је жеља да се умеју користити једним моментом који им налази на сусрет. Јавно мњење очекивало је од самосталаца онемогућивање у тесном пристрању радикалне владавине. Они нису одговорили том очекивању: околнеког непријатеља пустали су да прође на [illegible] — [illegible]. Али непријатељ мора ударити. Ту су у каквим мањи одреди националиста и напредњака. Хоће ли га и они пустити? Хоће ли их саблазнити пример самосталске попустљивости? Не желимо да то констатујемо.

Двадесет до тридесет опозиционих посланика, свесних и одлучних, могу за месец дана задржати у месту фузионашки одред. А више и не треба па да се постигне оно што су најпре мислили постићи, а после од тога одустали, самосталци. Такав би рад довео до нових избора на које обраћа би народ пут и како обичније но до сада [illegible] тим опозиционим групама. Материјала за напредњачку опструкцију има и сувише. Ту је верификација избора, ту буџет, ту трговински уговор,.. Има ли, само, људи који ће схватити моменат и умети да га употребе? Мислимо да има, а не буде ли их сад, неће бити више ни њихових група политичких.

Само — без оклевања..

Др.

НОВ БАР НА ЈАДРАНУ

пише Spectator alter

Америчка су путница живим бојама описала, како у новом свету, у сред [illegible] прерије, плодне долине или на каквој плавној реци за ноћ постане велики град. На против, у старој Европи као је реткост [illegible] момента морског обала, где раније није било ни колибе за пастире или царинске страже. Црногорски је нови учинио то чудо, кад је пред [illegible] дипломатима, [illegible] чиновима и [illegible] повољно камен темељни својој новој престоници. Новом Бару на Јадранском мору.

Велика гомила гостију била је превезена са Скадарског Језера крај [illegible] у широком и дивном [illegible] сјајем обасјани залив Бар, Пристаниште. Жељезница, сазидана за четири милијуна, дуга двадесет [illegible] километара [illegible] Вир Пазар и на [illegible] [illegible]. Тако у Црној Гори треба да постане нова [illegible] а Италија је [illegible] да преко Јадрана пружи руку храбром братском народу.

Одмах после женидбе Виктора Емануила III. с Јеленом, црногорском ћерком службено је Италија узела на око простране залив Бар, као [illegible] врата за [illegible] балканских земаља за талијанске индустријске производе. Најпре је стари Бар, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] Марковићевим телеграфском станицом [illegible] у [illegible] с талијанским Баром. Стављањем је Црне Горе [illegible] у своје доба [illegible] политичко [illegible] јер пре тога морала су сва телеграфска саопштења из и за Црну Гору пролазити кроз аустријску станицу Котор, те су тако [illegible] отвореној контроли аустријских чиновника. А амбициозни Црногорци ушли су у [illegible] државној [illegible] [illegible], која је за [illegible] и [illegible] српског [illegible], те за тим [illegible] своје [illegible] на Балкану. Лета 1877. синови Црне Горе [illegible] се борили код Куле Џамет Краљ у Сутјеринском [illegible] против Турака и за то од савезне Русије обећано им велико [illegible] Санстефанским миром. Али је за тим дошао Берлински Конгрес, који је истина признао државну [illegible] самосталност, али освојену земљу знатно [illegible] и [illegible] у корист Аустрије. Чланом 29. свог потписаног [illegible] су се да црногорском народу не [illegible] [illegible], те да се [illegible] [illegible] од Далмације и Херцеговине и да падне у загрљај [illegible].

Члан 29. гласи дословце:

„Бар и његово обално приморје уступа се Црној Гори под овим погодбама:

„Опасности Спич уступа се Далмацији.

„Црна Гора не може имати ни бродова ни ратне заставе. Барско пристаниште и све црногорске воде затворене су за ратне бродове свих народа. Све тврђаве Црне Горе између Скадарског Језера и Јадранског Мора морају се порушити а нове се не смеју подизати.

„Поморску и санитарну полицију [illegible] обали Црне Горе вршиће Аустро-Угарска лаким стражарским бродовима. Аустро-Угарска даје своју консуларну заштиту трговачкој застави Црне Горе.

„Црна Гора мора се споразумети с Аустро-Угарском о праву на одржању друма и железнице преко нове територије".*)

(Свршиће се)

*) После је [illegible] [illegible] [illegible]

Завереничко зверство у Београду

Глас о тучи. — У бољи за војником. — На ливади. — Милан [illegible]. — Капетан Вемић. — Крвава туча. — „Уби га командир!" — Рани и поврата. — Болованье и лечење. — Шта веле официри. — Покушај [illegible]. — Сведоци. — [illegible]. — Иронија [illegible]

Злостављање војника јако су учестале. Пре неки дан сазнам за једну зверску тучу, појашем коња и кренем у В. Моравлут, кући војниковој. — Код куће затекнем само децу, али убрзо дођоше и родитељи са њиве и ја им рекох да сам дошао до њиховог Милана.

— Да нећеш за у команду, да га тражиш? рече једна жена уплашено.

— А не; имам нешто са њим да говорим.

И ућуташе се.

Распитујући се пут за Милана Величковића, војника наиђем на једног који ме упита да нисам његов доктор, а кад му испричах што га тражим, он ми показа руком на једну њиву и рече ми.

— Ено тамо где оно раде, ту ћеш наћи неког од његових, а можда је и он тамо. То је красан младић.

— Је ли то Величковићево имање? — Довикнух копачима, кад сам се приближио њима.

— Јесте одговори ми једна старица.

— Има ли кога од људи?

— Ту је Пера.. О, Перо!... Трчи дове те господин!..

— А је ли ту Милан?

— Ено и њега рече старица.

— Оди Милане да разговарамо нешто.

Дође Пера, дотрча Милан и тамам ја сјахах и Милан ми прихвати коња, а све живо прекиде посао и дође мени да се поздрави и да чује шта ћемо говорити.

Ево да чују и остали шта смо говорили:

Када су о Ускрсу пуштали многе војнике из околине својим кућама, редов 4 ескадрона IV коњичког пука Милан Величковић и ако је веома приљежан и миран, није добио ни [illegible]. Желећи да види своју породицу, а знајући да нема никаква посла у касарни, крене по подне у своје село, Велики Моравлут где стигне пред вече. Његов брат од стрица, као стари [illegible], упита га имали дозволу, па кад је чуо да нема он га зором идућег дана пошље натраг у касарну и обећа му да ће доћи к њему још тог истог дана.

— Кад сам дошао у касарну, прича Милан, ухвати ме патрола и чавори, па ме доведоше преда у ескадрон. Кад је дошао командир, г. капетан Вемић, нареди да ме одведу њему у канцеларију. Каплар Живота Алексић, из Мале Трновке, уведе ме командиру и изађе из собе. *Командир ме поче тако грдити и псовати, да сам сав крвав изашао из канцеларије.*

— Убрзо сам пошао и ја за Миланом — прича његов брат од стрица, Петар — носећи му у торби јела. Дођем пред осмицу капије и затражим Милана. Војници ме слагаше, да је на стражи и да не може изаћи. — Ја онда одем на мала врата и дозовем командира страже и он ме пусти у круг. Преко једног војника затражим Милана, и у он ми рече: *„Не може Милан да изађе, уби га командир јутрос!"* Одем командиру пука и он нареди да позову Милана. Кад сам га видео упрепастио сам се. *Под десне јагодице масла му крв на помодрео. Доња му вилица сва крвава и јако отекла. Четири зуба само што не испадну.* — Он исприча како га је командир тукао и ја као његов старији поднесем тужбу код министра војног.

Из министарства су ми одговорили да се води исљеђење. Милану кажем да се одмах јави за лекарску помоћ.

— Ја сам се јавио, вели Милан, *али ме нису пустили, чекали су да мало преврдавам!*

После три дана јави ме, на моје тражење за лекарску помоћ и лекар ме упути у болницу. У болници ме прегледао доктор Петар Николић. *Лежао сам 45 дана у болници а онда ми дадоше 20 дана боловања.*

— Три пута сам ишао у команду — *упаде Петар* — казао сам им да припазе на њега и питао сам их шта је урађено. Командант Протић ми вели, да се не бојим [illegible] да му је долазим кад год хоћу, а капетан Риста Паранос ми рече *да дигнем руке од тога и да баталим, јер врана врани очи не вади*, а у суду су његови људи.

— Зачујем, Петре, да си ти одустао од тужбе и да си изјавио како си погрешно оптужио командира Вемића, јер су твог брата напали сељаци у повоку, када је кући долазио, па га они истребијали?

— Ко би њега дирнуо у селу!?.. Прихваташе сви укућани Миланови — он никада није ни на ког руку дигао, ником никад није узео или натрунио. Питајте цело село какав је Милан, а питајте и председника општине. Зашто су га пустили на боловање и што је лежао у болници, кад га је каплар Живота здравог увео код командира и кад га је стража здравог предала у ескадрон.

— Да ти не обећавају што год, па што одустајеш?

— *Покушали су преко среза кажу да се нагодимо лепо*, и обећали су ми да ће Милану дати још месец дана одсуства, а месец дана је већ добио. За то од тужбе не одустајем. — Неписмен сам па не знам шта они тамо пишу. Него рече ми један да ја то пошаљем у новине да изађе, па то ако помогне.

— Радите, господине, шта знате, ми ћемо да се закунемо на оно — проговори једна старица — ја сам мајка тога војника, кад сам га видела какав је био у болници, маш' нисам мртва пала.

— Па имаш ли ти, Милане сведока? упитах га ја.

— Имам сведоке... *Море цео ће ескадрон да посведо-*

ли, само што је он ту па се боје, јер ће да убије: *а да њега уклоне у другу команду да вам шта би се свиђало*. Теби к'о грађанину све ће да кажу.

— Твој командир одриче да те је тукао, он неће да призна.

— Он је био сам у канцеларији, а сенке ме нису могле тући.

— *Лепо, Милане*, предмет је сад послат министарству и ја ћу водити рачуна о томе, а ако ти што затребам потражи ме.

— **Ја ћу сад** о Петрову дне у команду, рече Милан а' све стрепим од командира.

Опростим се са свима и појашем коња.

— Иди право горе, господине, рече ми Ђурђе, стриц Миланов.

— Бојим се да не згазим који сељак, рекох.

— Море гази не мари, повикаше сви и пожелеше ми срећан пут.

Гази те, брате, и Бог и вајст па само још и ја треба!...

— Спашћемо се наљада све беде, господине дође Бог!...

— — — — — — — — —

Кад сам враћао коња у шталу наиђох на чету пешака која се враћала са учења. Војници су певали парадију на 29. Мај: „Служи своју отаџбину, служи своју отаџбину, служи свога краља, краља..."

Морао сам се насмејати.

Бијеворд

ОРДИНАРНА ПЉАЧКА

— на војсци —

(Свршетак)

Лашићевско

Све је било мало за Бибића; хтео је да види паре, а није смео да нареди да се повуку из депозита, па зато актом Б № 8316 од 1907. г. припита душанску дивизију: „*Је ли депозит унет у државну касу као приход, води ли се по књигама и где је уведен*".

Овамо паре!

У место да дивизија одговори да новац није унет у касу, јер се до решења спора не може сматрати као приход, она 23.-VII-1907., актом својим Е №6525, затражи депозит од команданта пука, велећи:

„Изволите командант послати целокупну суму овој команди за државну касу, како би се г. мин. војном у погледу овога претиска могао поднети дефинитиван извештај и јавити лист и број књиге наплаћеног и посланог новца државној каси".

По наредби команданта
Прве пук. ком. [illegible]
[illegible]

Ант. В. Ивановић

Командант пука послушао, и ако није смео, и пошаље новац и списак свих лица са назначењем колико је од ког наплаћено. — Пошаље новац и ако је изјава официра гласила да ће штету накнадити тек после изгубљене парнице, — и ако је имао јасно наређење команданта дивизије: „*ако највиши рачунски суд донесе одлуку, да им по закону не припада километража онда се тек може новај депозит да узме за попуну касе*."

Шта сад?

спор по овом предмету у корист рачуноиспитача, а на штету дивизије, касациони суд је оснажио то решење, по тужби дивизије и шта сад?!...

Новац ушао у државну касу, а сад га треба вратити назад. Рачуноиспитач запео па тражи паре, министар не да, већ га упућује на стрпљење.

— Каква иронија!...

Сад опљачкани официри, чиновници и мајстори, морају узети у помоћ полицију да стане добрању на имовину министарства војног. — Само тако могу доћи до свог новца.

Ето тако прође свако онај који верује још и једном министру војном. — То им је наук да у будуће чувају кесе, кад су у бившим Злате Запановића.

Блазер

СТРАНА ПОЛИТИКА

Лугеров говор. (*Бечки немачки карактера. — Германизација Чеха. — Чешки протест.*)

Приликом заклетве члана бечког општинског одбора, народног вор. у коме је нагласио немачки карактер Беча, па је позвао народног посланика да припомогне да се германизирају сви Чеси који дођу у Беч и да од њих начини добре Немце и добре бечлије. Ова је изјава дала повода неколиким чешким посланицима те су сакупили масе, да се сазове скуп свих чешких посланика и да приреди манифестацију против Лугера. Али се од те намере одустало, јер би таква манифестација дала Лугеровом говору рељеф, који му не припада, те ће се због тога на други начин и на надлежном месту реаговати на тај говор.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Манастирска штампарија

Спор између патријаршке управе манастирске штампарије у Карловцима и саборског одбора најзад је завршен решењем мађарског министра председника д-ра Векерла, који је наредио управи да у року од пет дана преда штампарију саборском одбору на руковање. Предавање је већ отпочело по инвентару и тече у реду.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Кнез Милош о Србији

Србија треба да је — говорио је Кнез Милош — као каква витез на белом коњу на врху каквога великога брега. Одело на витезу, његово оружје и орма на коњу треба да се сјаје на далеко, те да маме Срби са свих страна у равни око оног брега, на ком стоји витез. Он с тога места не треба да силази докле год сва равни под брегом не буде пуна народа тако да затрубимо не остане ни мало места. Сађе ли витез пре времена, ми смо пропали!

„Кнез Милош у причама"

ИЗ ЗЕМЉЕ ПЛАЧА

Из царства краља. — Не верујемо — а може бити да ће ко и веровати — једном гласу из Куманова: да су три сељака Србина из тога краја уморени грозном смрћу. По наредби Балугџићевој, Срби кубња [illegible] што замераше Балугџићу што су веровали, да чак и говорили, да је митрополит Вићентије — српски митрополит. Ко год је од сељака изјавио што год тих бојкотованих дућанџија, био је немилосрдно бат[ин]ан и душмански глобљен. Слободно је хапсити и код Турчина и код Бугарина, само не код Србина под којим је нареван бојкот. Пре месец дана, нестала су три сељака Србина код некох од тих бојкотованих дућанџија, и од тада их је нестало. После неколико дана нови глас и пронесе се по Куманову, а сада допре и до нас: да су сва три та сељака и стог дана осуђени на смрт, и да је казна одмах извршена. Нема ни који је та правда и благо вама извршена, доноси да су шпанска инквизиторска позивнина, кашља посматрати у царству мрака — у рефму односно конзулата. Веле да су сва три јадника жива закопани у земљу.

Вести које отуда допиру не могу се лако контролисати, бар ми не смемо примати као истините овакве гласове, јер знамо да је к кумановски крај под надзором — господина Жив. Балугџића.

Последњи споразуми. — Тек се постиже у споразумима Славјанофилствим, споразум између митрополије и конзулата у Скопљу, о чем нас је г. Балугџић известио бележењем и дописима по неким листовима београдским, а сад се чује да је тај споразум пропао. Ми смо се томе и надали, јер знамо колико је искрености код оних од којих је тај споразум зависио.

Балугџић је, изјављујући се на тај споразум, узео да сва учитеља који су му се замерали тиме што су нарављивали подигнуте митрополиту, буду разјурени. Најбољи учитељи отерани су из вароши у удаљена села; један са шесторо деце жал из Гостивара — у Маћеду. Неколико учитеља су истерани из службе.

Било се јетрос кренуо свекрви!

Дневне вести

Фузионашки услови. У преговорима између фузионаша и самосталаца о новој влади Величковићевој фузионаши су ставили ове услове: усвојење буџета без измене: усвајање трговинског уговора; измена закона о општинама; нови општински избори, измене изборног закона и отпуштање извесних полицијских чиновника. А најглавније је буџет и трг. уговор, да се образује нова фузионашко-самосталска влада, која би радила с овом скупштином за целу периоду од четири године.

Може ли се песковита пшеница решетати? Људи који граде годинама са брашном и пшеницом уверавају нас да се никаквим решетањем не може истрести сав ситан песак из зрна из зрну. У таком брашну увек има пуно песка. По што се онда Балкан Банка млати примањем како је она мислила „решетати" жито?

Награђен по заслузи. Познати јунак из славне полиције, бив. жандарм и доцније апсеник и убица, Господин Јешић постављен је дефинитивно, на предлог Балугџића, за саветника консулата у Скопљу.

Мислили смо да тамо има довољно изнежбаних за послове које врши Јешић, а ово мора бити да се спрема какав крупни догађај — убиства на ћутуре — кад је овај добричина потребан Балугџићу.

Где је сад песковита пшеница? Поуздано смо извештени да је овај песак са пшеницом, који је Балкан. Банка била наменила војсци, после откривеног скандала смештена прво у магацин једног јеврејина а одатле продато фирми И. Бојанић. Сад ће песковита пшеница бити ситно самлевена и у виду брашна продата Београђанима. Красан посао!

Противу споразума. — Споразум фузионашко-самосталски није с одушевљењем примљен ни са једне ни са друге стране. Међу самосталцима било је огорчених противника заједничком раду са фузионашима. Најжешћи противник је био г. Драшковић. Он је доказивао, да ће тај споразум бити убиствен по самосталце, а примање трговинског уговора са А.-Угарском, самостална странка дементује цео свој досадашњи рад и губи сваки даљи разлог за опстанак. И Драгољуб Јоксимовић није ништа блажи био противу споразума. Г. Љуб. Стојановић покорио се већини.

Од фузионаша најжешћи су противници били пок Мишић и Стојан Протић. — Г. Никола Пашић ћутао је, као и [illegible]

Добили класе. Г. Пашић уграбио је, пре свога пада, да унапреди г. г. д-р Миленка Р. Веснића и Светислава Симића.

Читуља. У Петрограду је умро гроф Николај Павловић Игњатијев у седамдесет шестој години живота. Игњатијев је раније био веома истакнута политичка личност и у спољној и у унутрашњој политици Русије. Колико је у питању о уступању тврђава Србији припомогао да се то питање повољно реши по њу

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Михаила Зевака
— Превод с француског —

LVII

Споразум.

— Слављубље! одговори Анђело доживевши старцу за руку. То могу да речем вама, која нисте људска бића већ утвара освете... Славољубље! Разумете ли?... Та утвара је силна, колико и ваша!

— *Да, разумем!* одговори Роза климнувши лако главом. Ви сте живели у отровној атмосфери Борџија и отров вам је продро у душу. Ви сте увидели како је лако надићи се изнад обичних смртних само кад се човек одлучи да у себи угуши сваку љубав, сваку мржњу, свако осећање људско... Имате право. Ви сте снага, и ваша је снага равна мојој.

— Дакле, јесте ли се одлучили да причекате?

— Чекала сам годинама, па могу чекати још неколико дана. Али кад тренутак буде дошао?...

— Ја ћу вас известити!

Роза Ванецо обори главу и удуби се у мисли.

— Добро! рече она најзад Чезару. Па знате где ме можете наћи.

После овог разговора капуђер се често састајао с Розом у њеној одаји.

Оногa дана кад Борџија оде изненадно из Тиволија он оде к њој:

— Папа није више у Тиволију рече он.

— Знам, одговори мирно старица.

— Папа је побегао на Капреру својој ћерки. Војска Цесарова претрпела је пораз... праву катастрофу... У Риму и на све стране појављују се буне.

Старица је слушала све ово са пренеразом мирноћом.

— Каква досада!... рече она тихо. Случај ме је спречио да га убијем ове ноћи. Нека је благословен тај случај, јер Родриго сад може да гледа очима пад својих моћи! Али сад, младићу, треба се журити...

Затим додаде још тише, као за се:

— Капрера!... Добро!...

LVIII

Отац и син

На један час после одласка Цесаровог који се, као што се читало раније, вратио у логор, капуђер Анђело оде у одају Магинију. По његовом нервозном држању и светлим очима старица погађаше да се нешто важно догодило.

— Време је, је л'те? рече она хладно.

— Да... ја полазим на пут...

— Хоћете да речете: полазимо на пут?

Анђело ћуташе за тренутак. Једна бора појави му се на челу. Роза га је пажљиво посматрала.

— Дакле? упита она.

— Слушајте, рече најзад капуђер. Час је дошао завсте. За неки дан папа ће бити мртав, заклињем вам се... Шта ћете ви на Капрери?... Ваше присуство могло би све покварити. Међутим ако будем радио сам, ја сам сигуран у успех. И шта ви најзад хоћете?... Његову смрт... Па добро, умреће... Ваша ће се освета, дакле, извршити... Дајте ми овај страшни отров што сте га справили... па ћу поћи на пут!...

Мога сина раменима.

— Ви сте дете, рече она. Ви и не знате шта је освета. Ја хоћу да папа умре; хоћу ја да га убијем! Једном сам га спасла кад је био опасно болестан. Дала сам му средства за опрост своје историје вечне чају је смрт желео. Све сам то учинила, дете, да га за себе сачувам. Ја хоћу да будем тамо. Он треба да ме види и да ме чује на своме последњем часу. Јер ја имам много да му кажем... да му кажем оно што годинама понављам и његове самртне муке неће бити праве муке ако то не чује... Ви мислите да сам се ја о Родригу толико старала целога живота, да сам толико година очекивала овај тренутак да вама овако глупо предам у руке своју освету?...

Она удари у страшан смех.

— Ја ћу му насути отров, ја, чујете ли... Ја и нико други...

Капуђер је ћутао посматрајући са ужасом ову ирачну фигуру старе жене која је у том тренутку оличавала освету.

— Ви ме плашите! промуца он... Чекајте све што хоћете...

— Хоћете ли ми се покорити до краја?...

— Покорићу се...

— Онда... пођимо!...

После два часа једна затворена кола кренуше се из Тиволија и одоше правцем на Остију, мало марећи преставвшиме најзад од Рима, на утоку Тибра.

— — — — — — — — —

Стари Борџија је заиста био побегао на Капреру.

Вест о поразу Цесарове војске задала је Александру VI удар који је био у толико страшнији што је био неочекиван. Овај старац који се није бојао ничега на свету и чија је душевна снага свагда задивљавала дрхтао је тајно пред својим сином Цесаром. Он га је повлачио до дна душе. Знао је да је он кадар да изврши оцеубиство, и гонећи га непрестано на нова освајања, заводећи га у нове ратове, хтео је само да га од себе одстрани.

(Наставиће се)

толико је лошије, у Сан Стефану радио на штету најживотнијих и најоправданијих интереса српских. После убиства цара Александра II., био је министар унутрашњих дела.

Нова влада. Како данас има да се детаљнију погодбе између фузиониста и самосталаца — то ће се нова влада по свој прилици саставити тек сутра, ма да није искључена могућност да се све поквари, као и да се и за не пун сахат све сврши.

Циган-Таса истеран. Таса Митровић, шпекулант из Пожаревца, звани „Циган-Таса", већ подуже ради отворено противно интересима странке у срезу пожаревачком. Зато је Главни Одбор Напредне Странке, на предлог тамошњег одбора решио да се Циган-Таса искључи из странке као недостојан и позвао све напредњаке из пожаревачког округа да се његовим позивима не одазивају.

Та је одлука објављена у партиском органу „Видело".

Подноси оставку. Као што се чује г. Миодраг Драшковић поднеће оставку на посланички мандат. Да се одваја од својих досадањих другова и да им прави опозицију — неће, а да с њима заједно иде са фузионашима — не може, и за то се уклања. На тај начин имаћемо у најкраћем времену нов избор у Смедереву.

Социјалистички збор. Јуче у 9 сати пре подне пред спомеником кнеза Михајла социјалисте су држали збор, на коме су протестовали против полицијског неправилног рада са радницима у Мајдан Пеку. Збору, коме је присуствовало око 2000 лица, председавао је Никола Величковић. Говорили су: Лука Павићевић, Илија Мечкић, Триҍун Кацлеровић, Димитрије Туцовић и Драгиша Лапчевић. Сви су говорници осуђивали брутално понашање полиције. Збор је текао у најбољем реду, а опште су се сви саучесници збора, под великом црвеном заставом, кренули и демонстрирали пред Министарством Унутрашњих Дела, Правде и пред Народном Скупштином.

Мало и о њему. Познато је да је једним исказом у јавности оптерећен и Јеђа Војиновић чиновник Балкан. Банке, као саучесник у лиферацији песка место пшенице. Извешћују нас, да је исти господин био умешан и у један шљиварски „кшефт" као мајстор који је успео да шљиве једног Пожежанина направи теже тиме што је у њих сипао — воду. О таком „трговању" још ће бити речи.

Скупштинска зграда. Ми смо се реконтирали против сувише полаког рада на грађевини нове скупштинске зграде и распитивали смо за узрок па смо дознали:

да узрок не лежи у томе што планови нису готови, него 1) што нема довољно одобреног кредита, 2) што је Министарски Савет решио да се зидање уступи само „отачаственим лицима" на патриотизма и сви предузимачи нам не располажу довољним капиталом, да би могли узети целу зграду, него узимају спрат по спрат, па и то не тежу као пијан с гаћама и 3) што је настао некакав штрајк међу каменорезским радницима, те и то отежава посао.

Иначе су планови и за други и за трећи спрат одавно готови.

Дали пристанак. Фузионаши су својој већином гласова примили услове, које су им поставили самостални.

Ужички поштар. Један ужички поштар оптуживао је још пре годину дана за убиство поштаи. момак, суд га је пустио из недостатка доказа с тим да плати трошкове и 200 дин. деци убијенога. Сад је тај поштар ухваћен у крађи шуме општ. ужичке. Општински су чувари у поноћи ухватили поштар. момка, поштареве волове и кола са краденом шумом. Сва је нада његова у томе што је рођак Јоце Јовановића, бив. министра фузионашког, што га је, веле, и пре спасао. Видећемо!

Војвода Ђорђе Скопљанче коме је полиција наредила да живи у Пожаревцу, дошао је био у Београд. Кад је полиција сазнала за његов долазак, наредила му је да одмах оде у Пожаревац, а за време његовог бављења у Београду — свега три дана — Ђорђе се није смео састати ни са једним својим земљаком. Ђорђе је, разуме се, следовао наредби полиције, и отишао у Пожаревац. — Па ће ипак опет у Сарајеву, Бечу и Софији, и даље да буде г. Пашића како пропагира, велико српску идеју!

Ухапшен и пуштен. По тужби управног одбора Балканске Банке, полиција је у прошлу суботу била ставила под истрагу и у притвор бив. директора банчиног Михаила Петровића „Скакавца" за утају 1000 динара. Првостепени суд за град Београд нашао је да нема дела утаје, те поништио полицијско решење, услед чега је „Скакавац" још прексиноћ пуштен на притвора.

Нов писар. За писара друге класе министарства иностраних дела постављен је Милан Кубуровић, суплент ужичке гимназије. — Г. Кубуровић сигурно жели да се угледа на Мита Клицу, који је такође напустио просвету и отишао у дипломацију, па постао амбасадор!

Месо за војску. Од 15. ов. мес. лиферовање меса за војску у Београду, Крагујевцу и Нишу узео је на себе Сима Наумовић и комп. онд. После оних силних жалби на Балканску Банку, која је досада лиферовала месо за војску у поменута три гарнизона, уверени смо да ће ова фирма давати добро и здраво месо војсци, као што то већ и чини у београдском гарнизону.

Нема воде. Сењак и цео онај крај изнад њега муку мучи — мало, мало па тек нестане воде. У прошлу суботу становници тога краја нису имали воде цео дан до неко доба ноћи. Управа водовода треба да се постара те да не оставља најмногољуднији крај без воде у доба кад је она најпотребнија. Ако пак не може да снабдева тај крај водом, онда не треба да наређује да се затворе бунари.

Срдобоља. Од неколико дана по Београду све више отима маха срдобоља. Особито родитељи треба да чувају децу, и да им пазе на храну, и што мање да пуштају да пију воду.

Шегрти. Приређено одељење Београдске Трговачке Омладине послаће ове године у Праг 15 до 20 младића за изучавање разних заната. Младићи морају бити доброг владања, здрави и добро развијени, не могу бити млађи од 14 ни старији од 16 година. Родитељи, који желе да им се деца поуче добрим и корисним занатима, нека се са својим молбама обрате Трговачкој Омладини до 20. јуна о. г.

Нова оперета. Вечерас се у Брашновом позоришту код „Колараца", приказује нова мађарска оперета: „Касиново". Изводи је мађарска оперетска трупа. Публици обраћамо нарочиту пажњу, на ову веома привлачну оперету. Музика је од Барне чувеног мађарског композитора.

Одложен концерт. Концерат у Смутековом музике VI пешад. пука који је заказан за недељу 22 јуна одлаже се за Ивањдан 24 ов. м.

Геодетска и Грађевинска Академија професора Андоновића. На питања, да ли се у ову корисну техничку академију примају и женскиње које би имале потребне квалификације, одговара се, да се примају. Уредбу и обавештења даје дирекција Академије, стан Поп Лукина број 4. Упис у Академију отворен је и траје до 1. августа ове год.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

! С краја јула држаће се у Лондону међународни конгрес за слободну трговину.

□ Руски цар санкционисао је закон о унутрашњем зајму од 200 милиона рубаља.

✕ Путујући за Маријенбад, енглески краљ Едвард свратиће у Ишл и два дана бити гост цара Фрање Јосифа.

≫ Талијански сенат усвојио је законски предлог о војним издацима до 17. јуна 1917. године.

§ У француској скупштини отпочела је дебата о смртној казни.

МАЛИ ЕКОНОМИСТ

Жито

Последње кише, које су захватиле готово целу Србију имале су повољног утицаја на кукуруз и дољевке и на пшеницу код које се у последње време појављивала пламењача, али је даље ширење исте спречило захладнело време. На јечам и зоб киша није могла имати повољног утицаја. Крајина јужно од Јагодине даће слабо средњи род, јер су те крајеве нарочито погодиле од суше а и последње кише нису им нарочито помогле.

Јечам се већ свугде жање а почео је већ довоз. Квалитет је средње добар а понуде су доста велике. У београдском и смедеревском округу квалитет је слаб а у подринском бољи. Услед наше веома погрешне трговинске политике, ни о извозу за Аустро-Угарску не можемо ни говорити, где је зарада за наш јечам 6— дин. скупље но код уговорних стана. Према томе кад говоримо о вредности јечма то се разуме извоз у Немачку. Данас котира Пасава (шеф) наш јечам са кр. 11·50 (дин. 14·25). Шлеп Београд 11 до 12·25 динара.

Пшеница даће такође средње добри род, бољи од лањског за 20%. Цене, наравно, зависиће од квалитета, али се очекује да ће се кретати између 14 и 15 дин. шлеп Београд. Општије о пшеницама прошлогодишње, кад радимо свих и кад је почну доносити. Крајеви који нам обећавају најбољу пшеницу ову свих родом: Неготин, смедеревски округ, Зајечар, Миладеновац, Палилула, Куманово итд.

Зоб је највише патила од суше и даће слабу жетву.

Кукуруз за сада добро напредује. О квалитету и количини може се говорити за сада само са предпоставкама. Све зависи од тога хоћемо ли имати кише или не. Ако је будемо имали, и то у скоро, принос ће бити и добар и велики више не. Потреба за кишом осећа се већ у многим крајевима.

Највеће житарске извозничке куће јесу Браћа Данун из Антверпена која ради преко Лазара Колмића, Леви и Вајс, преко Јакова Леви из Смедерева, Браћа Стефановић и Савић и Павловић из Смедерева.

Остали се баве локалном трговином жита а не извозничком.

Комисионе житарске послове раде: најбољим делом Извозна Банка, Српска Банка, Вучо, Стојић и Хаџи-Павловић и др.

* * *

У списку наших разматања од 10. о. м. о песовој ажији која нисмо да додамо и ово. Управа Фондова тражила је зајам од Народне Банке у 3 милиона динара. Да ли јој није концесирано или није итела, тек Народна Банка је одобрила тај зајам у сребру, и мислела да је Управа Фондова већ и покупила 1 милион. Али, како Управи Фондова даје својим повериоцима зајмове у злату, то би била принуђена да купује злато. То су банке дознале и хтеле да искористе и подигле курс злату. Иначе, као што смо и предвиђали, курс је отишао доле. За 2 дана наполеондор је пао за 13 пара а форинта за 2½ крајцаре. Данас је средњи курс наполеондору 20·28 а форинтама 857·765.

21-VI 1908.

Београд — **Барнабаш**

ЖЕН' МЕ НАНО..

Жен' ме, нано,
поро ми не квари,
Док сасвим
ишуснице гари,
А кад почнем
занијати бркe
Знаш ћу ти
бити свако трке,
Тад ни једна
не призна мени —
Тад ме, нано,
више не ожени!..

Миодраг Петровић
из „Сељачке"

РАЗЛИЧНОСТИ

У бурету

При једном пролазну уђе је један пијач у неко велико буре па се изнутра затвори, а буре затребаше однесе у подрум. Мало потом ишао је он обиђе, али пријатељ не могаше изаћи јер је буре било забрањено и не можаше се извући ни опет. На пустој обали човек већ беше као у очајању да ће умрети од глади. Сада стајаше пријан однор где је висока вреча, а он ту стави руку и у једну прави пролазујућем бурету. Пре сву руку пружи, у пламен промукнем, руку, изнова пружи да ред, а опет се изваљало и нађете у мору, буре га изнова заклонило, опет се у скоро пријатељ — у том га и буре растави и човек оније жив.

ВИЊЕТКЕ

Мудролије

Увреде се брже и опрости но што се изборавио.

Да у животу нема увреда, не би ни срећу било сведе.

Увређивање не вређају жељњега му, него лоше, пружи руку помоћи.

КРАЈ ЈЕЗЕРА

Крај плавог језера, драги,
У овој ноћу тама,
Где нетрај пијука блага, —
Туна смо ето сами..

Звездице мирно сноје,
Језеро тихо струји,
Тичице мало које,
Лисје ово нас шуми..

Ту ћемо сами бити —
У овом дивном рају —
Љубавне своје свити
У сладком загрљају..

Месец чаробно сија
У тавој поноћ тами,
Ноћца је блага, тиха —
Љуби ме! — ту смо сами..

Београд — **Душан**

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Као прилог Извештају о Богословији Св. Саве у завршеној школској години штампана је посебна књига: *Зборка радова ученика Богословије Св. Саве.* Књига је на великој осмини и има 136 страна. — Ово је лепа и корисна новина која ће донети врло користи и поучно богословској књижевности и усавршавању младих ученика теологије у нас. Ми је топло препоручујемо, а из предговора наводимо ове речи које лепо казују њену намену:

„У овој зборци скупљени су радови ученика виших разреда Богословије Св. Саве, које су радили ове школске године, а у њима су узети предмети из области богословских наука, као: Библијске науке, Догматике, Црквене Историје с Хронологијом и Географијом и Патрологије. Међу овим радовима има простих превода с грчког, латинског, немачког и руског, а има и таквих који су ученици служећи се страном литературом мање више самостално обрађивали. Свим томе г. ректор је одређивао ученицима, а у раду их упућивао. Неки од ових радова читани су на ђачким скуповима, за што су посланици и састављени, а да их предамо јавности руководило нас је највише то, да се и јавност упозна са радом и напредовањем ученика свете рећи нове школе. Несумњиво је, да ће за нашу богословску књижевност ова наша зборка бити извесна мала добит, а ово, мислимо, неће се не постидети".

ТЕЛЕГРАМИ

Ристовац. Напади бугарских комитских чета на српска села никако не престају. Последњих дана, једна бугарска комитска чета однела је собом у планину два Србина сељака из Доњег Коњарева као таоце у циљу уцене.

Праг. Данас је отворен свесловенски конгрес жена у Прагу. Учешће чешких и словенских жена врло велико. Нарочито је дошао велики број Рускиња и Пољакиња. У част гостију биће банкет, свечана позоришна представа изаћи и друге свечаности. Конгрес ће трајати више дана. Телеграфски поздрави из Србије прочитани су на конгресу и одушевљено поздрављени.

ЂАЧКИМ РОДИТЕЉИМА У ШАПЦУ

Извештавамо ђачке родитеље у Шапцу да ће мо ове године *спремати ученике и ученице за пријемни испит за гимназију и В. Женску Школу, као и ученике гимназије и женске школе који су пали из појединих предмета.* Искуство које смо стекли радећи са ђацима даје нам наде да ћемо поверење које нам буде поклоњено потпуно оправдати.

За успех гарантујемо а родитељима чија деца не положе испит враћамо новац.

Са женском децом радићемо одвојено спремајући спремљено бесплатно. Упис ће трајати до 1. јула кад ће дана почети рад.

Ради уписа треба се обратити на неког од потписаних.

С поштовањем,
МИХАИЛО А. КЛАС
ДРАГОМИР М. ПЕЈОВИЋ
сврш. матуранти I с.

3—10

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА
Сконто „ТЕЈ-БУТЕРА"

Најбоље производе пуњене и сирне сирнице: Емментајлер, Рокфор, Алмер, Чедер, Пармезан, Пармезан, Дуплекс, Гомолуш, Чарлс и т. д.

Ајвара увек сконто.

Врло повољно. Једна кутија 1 кг. Белог Краљева дим. 196 одличног за ручавање и сетнаје чаја.

Јединица мушкатног сирног производа и сирних ствари, производи сирна под гарантијом чистог и природног сира:

1	Белог сирног „Јелен Емментал"	1—
1	„ „Медвед"	1—
1	„ „Вепар"	1—
1	Белог „Јелен Емментал"	1—
1	„ „Сланина"	1—
1	пуног белог Сиротињског	0·75
1	„ „Јелен Емментал"	0·75
1	„ „Вепар"	0·75
1	„ „Сланина"	0·75
1	„ „Сирног Сиротињског	0·75
1	„ „Сирног Сиротињског	0·75
1	„ „Сирног Сиротињског	3·50

ЗАНАТЛИСКА РАДИЊА
ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
Крал.-Срп. Двор. Добављача
Београд—Теразије
Г. г. потрошачи могу рачунати на то, и у Београду једно на другом месту, па и на провинцију.
Телефон бр. 83 291—29—

Мих. Лукаревић
пушки
од 8. до, месеци еще нижи у служби моје фирме. О свему се известићу поштовне мушторије рада знати.
19. Јуна 1908. год.
Београд 296 3—3 **М. Вина**

ЗАНАТЛИСКА
КРЕДИТНА БАНКА
прима ствари на штедњу са 2½, годишње интереса.
Ниске суме врши без отказа.
Даје зајмове на залоге, — на све ствари са вредношћу и на под поуз кошће *Душанка Србије*.
За новчане шпиљуре повољним.
290 4—6

СТАН
двособан стан за издавање под кирију са 4 собе, кујном, шпајзом и подрумом. Рад погледе обратити се настојнику у Цариде Милице улице бр. 4 близу Зеленог Венца.
289 1—4

Нема више стеница, не буба цимба.
Јављам поштованим грађанству да сам отворио рад са новим апаратом за уништавање горњих несеката. Довољно је само са једним апаратом позвати ме на ку ће ћемо одмах.
Стан: *Југ-Богданова* ул. бр. 30.
Стеван Бурмућић.

ЗАНАТЛИСКА
Кредитна Банка
купује Државне 5%, и Душанове Лозове, као и заложнице од 8 стан.
290 3—3

Стан удобан, двособан издаје се од 1. новембра ове год. на углу Балканске и Лозове улице. Усмотрите у књижари, у истој кући.
288 3—3

СТАРА ГРАЂА ЋЕ ПРОДАТИ
кос: *дрва, дуге, бродске, кровне, салонса, решета, греде, кантуна, прозора и врата.*
Сва ова грађа продаје се по врло умереној цени. Упитате у кафани **„Незнањска Србија"** (поред пијаце).
285 3—3

Приспеле су велике НОВОСТИ
ПОМОЋНОЈ РАДЊИ
ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Брузе (најновији) јапанска рад у виђеном народу велике новости, боље су од свих сличних штофа и батиста.
Хаљине од рајса нове: погодне за фине радне.
Хаљине од тафта и штофа елегантна израда са сувозовним укусом.
Хаљине од енглеског платна бел и у боји.
Хаљина од батиста бољег квалитета од дин. 30—200 комад.
Бортне за свилу и сукно велики избор.
Бортне — на сомоту и свили са златом и сребром.
Штикерајн — фине рад у разне боје.
Апликације у свим разу елегантне израде.
Шпицни-штофовна за блузе и дуплуз од свили и памука фине, тканисане и гибар рад.
Чипке и дресеје најнеће и најновији избор.
Везови на боје или шпицерски рад.
Свиле за бурде шпиц, конц.
Свиле за жилете јер тајт широке 45, 60, 80—90 см.
Свилу каишеву за шиљну фиокиј халину сам боје нову и практичну: помодну тајт.
Свиле за чуч разне квалитете у свима бојама.
Сомота погланог све боје.
Пантлике Јапан широке 14 см. са златом у свим за гирлове и шпице новост за Београд.
Пантлике шпиц, конц златне, сребрне, сомотске све широке и боје.
Гарта пентлике од дастуна најт свилене разне боје и златне и сребрне клот и у жолтарју.
Шнале за гарнитуре и украс халина.
Ручни радови по Јапана као: мреже и тилцидрери, велики избор цене од 2 дин до 200 од комада.
Цвеће за шешире велики избор.
Дугмета за хаљине костиме и блузе у великом избору и новостима.
Поставу, полусвилу *Сеуа* све боје
Поставу памучну, *Бранам*, ново.
Чалеј, Аустрија, Кретц, Мусулман, Тиландапе: Сва питања, најнеће избор штофова и прибора за женско одело. Обраћање нарочито пажњу ц. муштеријама да изволе пропазити наше тотове доласке из Берлина, Париза и Лондона, пошто сам цене спуштио врло ниско, тако да ће сваком усиштрити до увек готову, што да се овде нађе.

Аруспирам свеће за свадбе
Мустра бесплатно, пошиљке за унутрашњост уз долазу
ПОМОЋНА РАДЊА
ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА
Кнез Михајлова ул. бр. 19
243 37—30

НОВА КОЖАРСКА ТРГОВИНА
МИЛИЋА Ж. СТОКИЋА И ДРУГА
Терзије до кафане „АТИНЕ"
Има богато стокирајте КОЖА и потпуно ново прибора за
Обућаре к Папучаре
одличног квалитета из прих светских и небоких продаја на мало и мало по врло умереној цени.
Ташни и новчаника
ЧЕМАЧКА РОБА по гро, туш и мало ВРЛО ЈЕВТИНО
МУШЕМА
СВИХ ВРСТА без избор и ЈЕВТИНО.
295 5—10

Дунавска Банка
У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.
Прима вон и на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.
Искалту улога врши тачно као и увек до сада.
Финансира и потпомаже кредитом предузећа: трговачко-индустријска и занатска, индустријска, сеоска и грађевна.
Отвара кредите трафикантима, предузимачима, инфраструктурама, шпедитерима и агентима за отварање и комисионе пословне уз потребну гаранцију.
Есконтује меницје и даје меницје на картиџе и друге вредности.
60 42—

НООТВОРЕНА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКА РАДИЊА
Браће Викторовића
БЕОГРАД, У УЛИЦИ КРАЉА МИЛАНА БР. 44 ТЕЛЕФОН 707
Препоручује своје уважаваном бившем сталарству **Арстара** најмодернијим за електричне, гасне и ацетиленске осветљаје; чашке кућне, за водовоне и фине сталоне шкрињице.
Велики избор **Виде свеју врсте** за кућиње, као и **најнеких извора**.
Стварање разноване најбољим материјалом и прибором за електрична осветљаја, телефоне, звонца и громобране.
Радиће контаре **електрична осветљаја за жабровиће и пивовиће и гасотиске кућаће**.
Монтира **шупаћина, водовоје и ветилске кавоте**.
Радиће промене и у свему родовином вредо сврашће сваке механичке предмете, које ће се као и сам остали нама повереним послом, радити под личном контролом г. Александра, члана наше фирме, који је стручна школовано, поред практичне спреме, најнеће и највећа гаранција за добру и солидну израду.
За мимеране и мајсторе у сопште, одређене су нарочите цене.
284 4—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЋНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Нарочити јелонски спреме се за приликне
Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"
Ове године целио сам 30 вагона кинеграна грожђа турског и смедеревског, прве квалитете.
Обраћам пажњу пошиљавања добре вина рада умрене.
Цена сиру за кућу пиатим спуштена
Имам више количина на продају у реону београдском.
Услови врло повољни.

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Конзервама и сушионарка.

Председујући својим мушторијама сликаје и на упутствима моје огромно стокирајте лирака у најнеком избору. Има преко 20.000 комада готових лирака мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у свима доступним и модерним бојама, у разним величинама и од разних материјала сумунаје, полусвилених и чисто свилених. Цене су од 90 пр. до 30 дин. комад, а отпрте су утрбљене. Цене су остале исте као и пре ове године, и ако је робе све боље и прибора за лирака све скупље од 3д ов сто, не узимајући у обзир садашњу кризу у трошарине.

Трговинама које куповају на више дајем 5 од сто више шонет.

Примам све врсте сировина, а на нарочиту куповину из моје фабрике непрекидно стоје отправа у више цене.

Амерски из моје фабрике готовог се испоручено у моју фабрику моја се налазе у улици Васе Чарапића бр. 13, на горњем спрату код кафиџије код „Златног Лабуда."

Сваки је конкуренција искључена
С поштовањем
Мошо Јарам Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛРА.
81—

БЕЧКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварцове
телефона ул. бр. 11.
налази се од 1. маја на горњем спрату где је биле Трговачка Банка. — *Салон је потпуно модерно преуређен и проширен*, а нарочита пешатника бавиће свој *сталан дан* на расположењу.
Сталном улазу, уметничком раду, најмодернија кројева и скромне цене својства су тога салона.
ПОРУЏБИНАМА ИЗ УНУТРАШЊОСТИ
показала се нарочита пажња. Упутства за узимање мере дајем.
39—

Против дугопрузе „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек
БИЉНИ СОК
који не пада сиге пред пролазну ужас, нити одмах увлачи. Хладнокрвно који код су од лек пијати, нашли су себе своје лекарство. Како је ово болест — грозница — код нашег народа врло често, то ће пребило овде лек своја куће да има у случају потребе да га употребе. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у *апотеци код Цветог Крста у Београду.* Цена **2·50 д. а.**
„Nerolin" *примирно* — за одвраћа средство против *нашег* *мождане клетве, чланака* (ишијас), *хемороида* *туберкулозе и клетве рана.* Цена 4 динара.
„Saparin" одлично средство против *шечете крви*, *ка* *рачења* и *чирева*, који су пашкиа или пото *ка* *напредних тајних болести.* Цена 2 динара.
„Биљни Чај" против *пражења болести.* Цена једног *ка* *се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.*

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОЛАЗИМО
Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*
39—

Стеван и Милан Васиљевић, свр. земљорк. у немогућ сили извештава своје пријатеље и познанике, да ће своју мисо и невиђа непрежаљеној
† ЉУБИЦИ и САВКИ
сахрана им. Милана Ст. Милановића бив. гр. земљорника из Београда.
У среду 25. овог месеца у 10 сахата пре подне у прави од Немање — новом гробљу одакле ће се испратити.
298 1—2

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сва уредничка писма се на уплу Васине и Дубровачке улице. — Власник и одговорни уредник *Јован Богдановић*.
„Правно Радничко" Штампарије Гавр. Давидовића и Ксм. Бранковића ул. бр. 16. Телефон бр. 49.

ПРАВДА

Телефон 521 | УТОРАК 24 ЈУНА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 171. | Телефон 521.

Ужаси корупције

— Писмо уредништву —

Драги господине Уредниче,

Можда ће вас ово моје писмо изненадити: од куд ја после две године опет да Вам се јавим. Али чужда закона нема.

Мене можете с правом назвати тиха заслужница, јер никад да јавим што добро, већ увек рђаве гласове. Само с том разликом што тиха заслужница кука некоме пред главу, а ја могу рећи да кукам за гласом својих драгих другова, бораца који штите српско име и српску мејач по Маћедонији од бугарских и арнаутских напасника, а главе остављају у драгој нашој отаџбини, где дођу да потраже мира и склоништа, да се одморе после дугих борба и напора.

После познате афере са Скопљанчетом, којом сам Вам се приказао ја и рано, после толиког преко јавности писања и тражења да се садашња управа организације промени, остало је све глас вапијућега у пустињи. Једино што је један господин добио пензију, да може боље уживати са 10.000 дин. депутата од јадног и оглашеног народа — је од уста одвајао у своје сеоске касе остављо, да купује што му треба, да се брани од најезде Бугара и Арнаута.

Као што видите у место казне добија награду.

Док се овако награђују тако названи патриоте и хероји мајски, дотле праве борце убијају чим у Врању дођу, да не би одали њима исконе што ме за шта било.

Док су они убијали борце из Србије, који су ишли у помоћ неослобођеној браћи, дотле су војводе гледале и неког узимале и у заштиту, али једином само приликом протестовали, сви сложно, те од смрти спасли једног четника. Сад пак кад се т. зв. одбор окомио и на њихове људе па и на саме војводе, они су почели негодовати, али не смеју да протестују бојећи се за своје главе.

Колико је људи до сад побијено кад би сте знали или чули Ви би се згрануди, али ја Вам тврдим колико је год изгинуло у борби са Бугарима и Турцима толико их је оставило главе у чувеном подрумчету у Врању.

У најновије време одбора у Врању, који је и свог џелата чича Јању, чувеног са свог сакирчета, уклонио са овог света, само да га не би одао у часу кад би му једног дана свануо црни петак, дочаре оба чувена убиства, други дан Духова, седам наћених онакажених лешева, а пре тога убиство војводе Саве, па убиство војводе Јосифа, за кога је ово дана и у јавности речи било, и за кога ни сам други му војвода Глигор не сме да протестује чувајући само своју главу. За тим убиство С. Стевановића и Алабаке, четника и војводе пре два дана убиство нашег милог Стојана путовођа, и са њим још неколико четника.

Да вам ово најновије убиство не би било заговетно ја ћу вам објаснити: Стојан и другови му пре извесног времена убили су неке српске крвнике у Турској и код истих су нашли 40 турских лира и 26 наполеона.

Они су овај новац предали свом садашњем џелату да им у место награде сад одузме живот, а они су зато добили на награду 6 наполеона.

Саманим да овај новац није ушао у касу организације већ у цеп пријатеља Вуловића, они су почели препуштовити између себе. Глас о овоме рапнуо се по Врању па дошао и до ушију хероја Вуловића и он их је прекјуче затворио у чувени подрум, тукао и оставио их у вече да се побију.

Сиромах Стојан на растанку, казао је једном свом другу: „Иди у Београд и испричај да сам несам, а ја знам шта ће са мном бити".

Ето, господине уредниче, шта се и како ради са нама, који свој живот мећемо на коцку за одбрану наше браће; кад се жене вратимо у Србију, а они онде нам главе одузимају, као да су нам је они дали у посугу док смо ишли у Турску.

Сад неће сирови пресуде не наричују чича Јањином секиром већ је Вуловић пронашао нов начин, конопац, замка се набаци жртви на врат, онда један вуче на једну а други на другу страну, док жртва не сврши са животом.

Господине уредниче,

Чаша искушења препуњена је, већ ни војводе више не могу гледати и они ће уложити протест, тако смо обавештени, али не учине ли они нешта, то знајте Ви а чује и Ново Србство како се по Старој Србији и Маћедонији бију између себе српске чете, исто као сад што раде Бугари само због друге ствари.

Ми не можемо дознавати да и даље *седе* у Србији протеране и осуђене наше војводе: Довезенски, Скопљанче, Пећанац, Глигор, Цене и други а нама, тамо за сули и од Бугара штите ... Танкосић и њему рани.

А ваш знају да неће четнике од војводе сачувати каошто су урадили са пок. Серафимом, коме су чету одузели и њега подали Турцима.

Ја Вам ово јавих, а на надлежнима је да ово спрече и уклоне људе који сад рукују одбором како у Врању тако и у Београду, и доведу искрене и опробане патриоте и искусне Србе, да се после пред светом не брукамо и у пред ... песницима бијемо јер ће све бити дознато.

22. јуна 1908. г. Врање. — Четник

НОВ БАР НА ЈАДРАНУ

пише **Spectator alter**

(Париз)

Један поглед на карту показује, шта тврђава Спич значи за положај Бара: нова престоница Црне Горе стоји под ватром спичких топова, а то ватра достиже и до летњиковца Топоница и старе пазарне Пристана. Тако је Бар под влашћу аустро-угарских топова.

На свечаном ручку пре откривању темеља *држао* је кнез Никола с младићском ватром говор, који је био одушевљена изјава оданости руском цару Николи II. Ово пољстовање разумеће се, кад се има на уму начин другог времена, које је цар Александар III. звао своје једином пријатељу у Европи; једном је то била једна брдска батерија, други пут велики ... круна с пет милиона метака и друге ствари ... за путове, сечење и бодење. Нарочито, цар Александар III. је своје ... цену пуштао и својој ћерци ... дао по милијун рубаља мираза. Тада је ... Романова стајала ... исто тако ... као и кредит московске царевине. Тempi passati!

И сад се црногорски Никола ... русом Николи ... у Гору. Јасан ... јај на положају ... путовање у Петроград даје ... московском престижу, што је црногорски Бар ... колони капије латинско-словенске трансверзалне железнице. Некуцењи су остали пројекти тамо, који су били узети у обзир, као Вал ди Ночента, Свети Ђованни ди Медуа (сво последње на турском земљишту). Од пристаништа Нови Бар направиће се пристаниште, које ће, спојено у заливу и висовим брдима, бити у стању да прими читаву флоту трговачких бродова, па чак и свих ... нејбољих ... Према свом одличном положају ово пристаниште Нови Бар биће природно пристаниште за Црну Гору, Скадарско Албанију и залеђе који обухвата неколико стотина квадратних километара.

Службено се Италија од самог почетка заузела за Нови Бар, који лежи пет километара испод рушевина брдска гнезда Старог Бара и који у енергичне помоћи групе славноспоносних финансијера. Директор Банке талијанске, Комендатор Стринер у Риму, ... свог пута у Париз довео је ... резултат свога труда за трансверзалну железницу од Дунава до Јадранског Мора преко царске пар. Т. Ђорђе Кремаско и Стефан, Павле с. Сте ... финансира ... да даду четрдесет а пет милиона динара, четрдесет милиона даће Италија и пет ... милиона Србија, с друштву с Русијом, свега сто милиона динара. Тврђава Спич ... Талијанима ... страх: на случај ... Котора до Спича, који је по Берлинском уговору ... Аустро-Угарској, а тиме са свих страна заграђена тврђава Спич.

Политички путописац Вико Минтогама је ту скоро ... с Балкана да ... као да ... Црну Гору и ... ову се ... Албаније двема својим стратегијским железницама ... од Спича преко Новог Бара за Скадар и другом од Спича за Костантиноп, ... се са железницом од Ужица за Митровицу. Али против тога стоји реч цара Вилхелма II. изјављена у Андрију, по којој албанска ... морнарији немачких инжењера по Албанији. Све ... и владалачке ... у Талијани да разбију Миртеновог страховања. Ново не треба ... другог ... Ало, Италија је дала ... пет милиона лира, да продужује од Новог Бара преко Вир Пазара ... Дунаву ... аустријски ... преко Митровице са Солуна. Интересно је посматрати ту утакмицу. Ко ће од десеће ... сагравити своју железницу?

„Мaг"

Политичке и друштвене

ДРАНГУЛИЈЕ

Какав беше Миле?

У љубави, у жени, у пријатељству, у напредности, у штедњи, у издашности, у власти и ван власти — Чика Миле је молио ... и ... и мудар, и сталан и предан, и веран и заборављив увек у једној тежњи: у љубави према руском народу у руском туђинске власти ... Србима и у данима српског васкрса, био је увек један исти, бојажљив стално, вечито веран, никад заборављан, свакад достижан, ништа уморан!

М. Ђ. Миловић

СТРАНА ПОЛИТИКА

Аустро-угарска балканска политика. *(Равноправност сила на Балкану. — Несломљено сагласије.)*

Осим „Фремденблата" и руско посланство у Петрограду преко „Новог Времена" демантује вест тога листа, да Аустро-Угарска тражи од Порте нарочита повластица у вилајетима косовском и солунском. Поменути лист доноси о томе овакву белешку: „Аустро-угарско посланство умолило нас је да донесемо ово саопштење: „Ново Време" коментарисало је вест, коју је лансирао „Дејли Телеграф", као да се Аустро-Угарска бајаги спрема да од Порте добије нарочитих и искључивих права у вилајету косовском, те да тиме заузме положај сличну ону, који је Русија раније заузимала у Манџурији. Услед тога аустроугарско посланство изјављује да тај глас не одговара стварности. Политика аустро-угарске владе, која се заснива на равноправности сила, ни у чему се није изменила, те је извештај „Дејли Телеграфа" са свим неоснован". „Ново Време" је то додало ову примедбу: „С наше стране можемо изјавити само задовољство, што ја та вест, коју смо и сами обележили као невероватну, као измишљена и несигурна пробијања".

Дневне вести

Растурен споразум. Но нас ово понећи погађа се страшан бaук, који је саветовање показивао тако да су се разбегли и — *споразум фузионашко-самосталски поцепан је!* Баук се зове — *апанажа*. Самосталци је нису могли прогутати целу већ у облику закона и доциње, а фузионашима се чинило да је згодно прилике је матурити овако добијају сада. И тако се сада налазимо онде, где смо били пре три недеље. За ово нису криви самосталци. — Према овој вести нека читаоци приме остале вести које износе досадашњим комбинацијама и покушајима.

Држање Ст. М. Протића. У вече потражаге јучерашње наше писање бележимо да је Стојан у клубу своје странке нарочито говорио за споразум са самосталцима, држећи се и ту, као и свуда, уз Пашића. Нарочито да је неће и та околност имала да улије сумњу код самосталаца у корисност споразума, али су они ... јешно на ове хартије, чинове, већи и мањи тањири, сопира, разне боце и чаше, ножеве, кашике, па и ножеви. Разуме се да је хартија на многе и особите начине препрарзана, тако да личи на сплову кост. Осем *вилице* и у кућа код овог је посуђа за поворку и то што се не разбија а и не лупа се при постављању и распремању стопова. Ова је последња особина нарочито радо примљена од нервозних гостију.

... дању потпуну како човечност захтева да се сви о Петрову дне ослободе осуђени официри и подофицири по делу „крагујевачке афере" јавља нам један глас да ипак начечност неће остати несеном. Још неки дан па ћемо видети колико је то уверавање било тачно, а ми ћемо о свему водити рачуна.

Определиће се. Народњачки орган „Српска Застава" јавља јуче да је народњачко гледиште на државне послове познато, да они немају разлога одступати од тога гледишта и да ће се коначно определити за држање своје у Скупштини тек пошто фузионашко самосталски споразум постане сврпени ... Ова је вијест тумачи се у публици тако, да ће народњаци у Скупштини понеси опструкцију ако им се за округ моравски не да посланик с листе Андре Ђорђевића.

Закључен беше споразум. Браћа су се поцепала, фузионаши и самосталци су били закључили споразум да поделе власт на овај начин. Фузионаши су пристали да за ову годину одуставу од апанаже, а самосталци су опет пристали да пропусте буџет али исто тако да се доцније то питање

регулише законом. Самосталци су даље пристали, да пропусте и трговински уговор, т. ј. да не праве опструкцију а у накнаду за то добиће три места (грађевину или просвету, правду и привреду) у новом кабинету, који ће се образовати чим се у Скупштини сврше горња два посла. За тај чанак сочива самосталци су пристали били и на ове фузионашке захтеве: да се измени закон о општинама и изврше нови општински избори; да се измени скупштински пословник, да се измени изборни закон, у колико је могуће без измене Устава. За све то самосталци су као накнаду имали добити још и неколико полицијске чиновнике на рачун фузионашких чиновника, који ће, по нарочитом захтеву самосталаца, бити отпуштени односно пенсионисани. Од интереса је да је самосталски клуб само с два гласа већине био усвојио овај споразум и да је један од најнепомирљивијих противника тога споразума био г. Мил. Драшковић. Даље је од интереса и то, да је фузионашки клуб, и поред непомирљивости своје, са шесет и неколико гласова против једанаест био усвојио овај споразум.

Опште негодовање. На први глас о погодбама под којима је споразумно примирје између радикала и самосталаца сва је београдска штампа — осем службеба партијских органа — изјавила незадовољство и негодовање због неочекиване попустљивости самосталаца. Изузетак је учинила

[illegible] Друштва Србије.
За ближе упутре повереником. 290 6—6

СТАН

засебан одмах за издавање под кирију са 4 собе, кујном, подрумом и таваном. Ради погодбе обратити се власнику у Царице Милице улице бр. 4 близу Зеленог Венца. 299 1—4

Нема више стенице, ни буба швaба.

Заводом [illegible] од отпочео рад са мојим апаратом за чишћење собних [illegible]

Из више оближњих градова, на глас о начину на који је био свршен споразум између радикала и самосталаца, добио је Н. Пашић телеграфске честитке од својих пријатеља, које му честитају постигнути успех. Имају и разлога!

Курбан. Мусере од капетана т. ј. Тешман, Варјачић Ленчиновић и њима слични били су принесени од стране фузионаша на жртву споразуму фузионашко-самосталском. До душе ових и није за музеј нећ за касапницу, али судбина њихова ипак мора изазвати неку врсту сажаљења. Нек им свак на своје место..

Споразумни кабинет. Фузионашко — самосталским споразумом самосталци су у споразумном кабинету имали добити три места министра просвете (Љубу Давидовића или министра грађевина (Симу Катића), министра правде (Пећића) и министра привреде (Драшковића). Ако би самосталци добили просвету, онда би Андра Николић постао министар спољних послова, и онда би нови министар председник био министар без портфеља. За министра војног у споразумном кабинету у изгледу је био ђенералштабни потпуковник Милутин Мишковић.

Војна унапређења. У војним се круговима с пуно интересовања очекују унапређења која има да донесе Петров дан. Људи који воде рачуна о потребама и о земљи налазе да треба унапредити само заостале млађе официре, који су одавно прескочени, а све друго оставити за боља времена, ако не т. ј. кад буде [illegible]

Крња влада. Веће [illegible] прићења влада [illegible] није тешла до 1. [illegible] би крња. С Пашићем [illegible] излазе министар привреде Коста Стојановић и министар правде Марко Трифковић. Првога је хтео заступати нови министар [illegible]товић, а другога нови министар спољних послова др. Милован Б. Миловановић. Али је све пропало.

Биће неописиви. Услед тога што је „Политика" Свете Дечанца свршено назвала, он ће — веле — бити неописиви. Видећи да то треба бити, Пашић је ублажио [illegible] му је ону класу како било што боље — успомену... [illegible] компанија!

Блиска катастрофа. Јуче се на среди Теразија десио овај случај. Један родитељ прелазио је с малом ћерчицом преко пруге трамвајске а детету западне ципелица у шину и углави се тако да се дете није могло маћи — а овамо је јурио трамвај и већ прилазио близу свом брзином. У последњем тренутку дете је спасено тиме што је један господин био толико присебан те је брзо откопчао дугмад на ципелици те је извадио право детињу ногу па онда и обућу готово испод самих точкова.

У нове одборе. Друштво за естетичко васпитање, удружење за психологију и педагогију и друштво за школску хигијену и народно просвећивање држали су у затвореном локалу „код црног петла" састанак на коме су споразумно одлучили: умолити владу Краљевине Србије да господину Јовану Дучићу овећ да службу у пресном бироу или уопште да му одреди какву помоћ из диспозиционог фонда, јер је он, осећајући потребу стомака, почео опет да пише. У интересу јавне безбедности и лепих народних желети је да њихов глас буде услишан, јер је проза Господинова мало измакла од његових покајних стихова.

Онемогућен збор. Онома у Нишу хтео је општински збор да одлучи питање о новом прирезу, али се умешају „монополци" и полиција те изазову неред и осујете сваки рад. Гласови из Ниша оптужују и [illegible]

Јоршен Кермес. Синоћ је завршен калимегдански кермес Матуранског Удружења. Походи га је била скромна, киша је у недељу вече нарочито сметала.

До године. У Богословији Св. Саве ове је године свршило осми разред [illegible] девети разред и до године излазе као прво коло свршених богослова и свештеничких кандидата.

Седамдесетогодишњица. Јуче је у ужем кругу прославио седамдесету напрешну годину свога живота чувени слависта др. Ватрослав Јагић у Бечу, који је своје име везао најлепшим везама за историју духовне културе српско-словенске и целе Словенске Науке. У вези с напредним прописана година живота др. Јагић иде у заслужени одмор.

Одлазак мађарске трупе. Синоћ је било последње, пето, вече добро организоване оперске трупе код „Коларца." У пројекту је било дуже бављење мађарских уметника, а овај се ненадни одлазак њихов може тумачити тиме што су трошкови врло велики те их не добар одзив београдске публике не покрива довољно.

Искочио из шина. Већ је за последњих дана други случај да на савијутку при улазу на савски мост с наше стране искаче из шина по неки вагон. Последњи је случај био синоћ у 8 сах. по подне; жртава како кажу није било али је већ успех тога имао закашњења сахат и по при самоме поласку.

Чарапићева улица. Најживља београдска улица Васе Чарапића већ је од више дана сва прекопана услед канализације. Радове треба убрзати да би се успоставио редовни саобраћај. Трамвај због тога ради само пругом Славија-Коларац.

20.000 круна Привреднику. Председник Српског Привредног Друштва Привредник, Исидор Добровић из Дарувара, прилаже, — као што је познато — од почетка сваке године по 2.000 круна томе друштву за трошкове око тих послова. А сад приликом овогодишње скупштине поклонио [illegible] још и једну своју осигуравајућу полису од 20.000 круна, да тиме и од своје стране за вечита времена обележи прву десето годишњицу заузимања тога српског друштва.

Да се сетимо. Данас се навршило равно девет година од како је извршен [illegible] атентат на [illegible] Краља Милана.

јавља да ће ускоро отступати немачки посланик у Риму, гроф Монт.

‡ У руској думи је посланик Пергамент (кадет) назвао посланика Маркова тајном полицијом, због чега га је овај позвао на двобој. Пергамент је примио позив, али је изјавио да није хтео увредити Маркова.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

А куда ћеш више?

Онос дана када је Пашић дао класу Свети Дечанцу донео је „М. Журнал" његову слику и уз биографију додао ово:

„Свећ је међу Србима највећи Бугарофил, он је заљубљен у њих и верује им много, те отуда и што искрен поборник слоге и заједнице Срба и Бугара не само што у правцу рада није претходника, но успехе свих претходника, но се на против под њим покварило и оно мало братских односа, те смо дошли у положај да се само на њих пазимо.

„Ми смо пријатељи слоге и заједничкога рада са Бугарима, али не по цену наших животних интереса, који су се у последње време хтели више пута жртвовати само да се лажно братство одржи. Може [illegible] искрено, а ако је до подметања ноге и ми то умемо. Само зато искрени Свећ није. Он више за тај положај није и што пре му њега тражити замену. То је ваљало чинити још одмах чим је одавде отишао Ризов."

Кад „М. Журнал" тако вели онда се слажемо и додајемо песников стих:

„Е, па дотле а куда ћеш више!"

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

‡ Немачки листови јављају да ће се цар Виљем састати с председником француске републике Фаљјером.

‡ После буре дебате руска је дума усвојила законски предлог министра унутрашњих дела о организацији кривичне полиције у великом броју градова.

‡ Руска посланица Остен-Сакен (Берлин) и Зиновјев (Цариград) отпутовали су из Петрограда на своју дужност.

‡ Талијански народни посланик Чарнели, назвао је у турској „Штампи" чланак, у коме

Друго писмо из Немачке

Поводом „Д. интернационалне изложбе за уклањање помоћи"

Франкфурт на Мајни, 13 јуна 1909

Као ме, вечина дадоше нешто што [illegible] да поставим мају признаво [illegible] Дакле ћу вам писати о изложби, која је овде била отворена наведом „Прве интернационалне изложбе за уклањање помоћи." То изложба, на којој су била изложене све могуће [illegible] ни за добро човечанства била, је доиста врло интересантна и свако достојна. Изложба је била подељена у три одељења.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА

Роман Мишела Зевака

— Превод с француског —

LVIII

Отац и кћи

Борџија је увидео свете планове пропале: Цезарови снови препали су. Тада се Александар VI уплашио за свој живот.

И кад му дође Лукрецијин гласник и јави му да је она отишла на Капрару, он се одмах одлучи. Већ сутрадан он пође на пут, скоро у највећој тајности, праћен само својој најбољој [illegible] да одазве својој кћери — на неколико дана. После четири дана био је на Капрери.

Лукреција га прими са свима изразима најнежније детиње радости. Али [illegible] њега оца превиде у ње неки непојамни немир, па чак и мало жуће. Све јој је у понашању његову показивало да су се велике несреће морале догодити. Он је изгледао неповерљив чим је дошао, па да је био уморан од пута, хтео је да прегледа замак Лукреције.

Замак је лежао на обали морској на оној страни што је окренута Италији. С те стране замак је био неприступачан. Обала је с те стране била величанствено окитим стенама у чијем је подножју непрестано шумело модро море.

Са стране суве земље један дубок јарак пун воде био је као непребродна река. Стари Борџија био је потпуно задовољан.

— Вере ми, кћери, похваљујем те за неприступачан ти си изврстан инжињер архитекта. Овај се замак не може освојити.

Лукреција која је увек била мало неповерљива према будући судбине, добила је пре неке године на свога оца мало острво Капреру, које је уским каналом одвојено од Сардиније. Она је имала свој брод који је у свакоме тренутку био спреман да се извезе. Тај брод, мала једрилица, на коме је било двадесетак оданих људи, стајао је стално у пристаништу Остија, не далеко од Рима. Друга једна мала једрилица, мало брода од ове, била је усидрена на западној обали Капрере према Сардинији. Лукреција је била спремна за сваки случај и спремна за бегство у случају некe.

Замак је био састављен из неколико одељака, од којих је главни био један квадратни грађевина великих размера. У замку је било око четрдесет слугу, не рачунајући војнике. Та служинчад стотина да се преобрате у војнике и да поставу посада замка били су неограничено одани својој господарици.

Кад је разгледао замак папа се настани у једном раскошно намештеном одељењу. То одељење састојало се из девет соба. Стари Борџија разгледа брижљиво врата и браве. И тада се смири.

Он отпусти служинче које су се тискали да му буду на услузи и остаде ма само са Лукрецијом, која је све више постајала узнемирена. Она је очекивала да ће јој папа објаснити свој изненадни долазак на Капреру. Али [illegible] свега она нешто није познавала потпуно. И заиста стари Борџија и не помишљајући да јој што објашњава, упита је на једанпут.

— Зашто си дошла овамо, кћери?

— Па, оче... не знате ли да долазим овамо с времена на време.

— Добро, зато се мени никакво нарочитог разлога да дођеш на Капреру?

— Никаквог, одговори Лукреција мирно.

— Дакле не знаш шта се догађа?

— Зар се нешто догађа? упита Лукреција истински узнемирена.

— Цесар је потпуно поражен, кћери моја, Рим се буни, и у овом тренутку можда се већ састоји сабор, да ме збаци!

Лукреција је била бледа и пренеражена.

— Дакле вас доводи на Капреру...

— Страх, кћери моја! промрмља је стари Борџија и ућутао.

— Страх!.. Ах! оче, ни акад нисте употребили ту реч... ни у најопаснијим тренуцима.. Дођите к себи! Зар стојиш тако очајно стоји?

Папа подрма главом. Затим устаде и поче нагло ходати по соби.

— Једног дана, продужи он, учинио сам један поступак који ће ме стати крвавих суза... Која ме је кудест помрачила мозак тога дана?.. Који ме је демон нанео на ову кобну мисао, која је узрок свих наших несрећа?..

— Ја вас не разумем, оче.

— Једнога дана, у Ватикану, један је човек дрско одбио понуде које сам му ја учинио... Цесар је хтео да га на месту убије ја сам спречио Цесара. Ухватио сам га за руку у којој је био нож!.. Тај је човек побегао... отишао је у Монтефорте... Он је уништио војску Цесарову...

— Рагастенс! дрекну бесно Лукреција.

— Један дан био је довољан, продужи стари Борџија. Тај народ који је дрхтао пред мном подигао је главу када је чуо вест о поразу... Ја сам видео да ми се Рим измиче из власти... Чак и у Тиволију, у својој околини, опазио сам подмукле погледе... И уплашио сам се... Толико узалудних напора!.. Мислио сам да градим на стени, а сад видим да је зграда моје славе подигнута на песку...

(Наставиће се)

У првом одељку, с добротом [illegible] фирме Siemens & Halske могло се [illegible] апарата за јављање пожара, као и ранија, те ту [illegible] телефона, па за [illegible] у овом одељку. Врло је интересантно поменути једну аутоматску справу за јављање пожара, а која је произвођење горе поменуте фирме. То је један мали [illegible], снабдевен решетком, а у којој се унутрашњости налази један термометарски стубасић цев. Кад пламен почне да лиже ту справу и термометар се у њој загреје до 40°С, онда [illegible], а у том моменту у станицу пожарне чете звоно [illegible] од које је та аутоматска справа у вези. Према броју који се на једној табли која на пожарној станици [illegible] тачно место [illegible] још није угасила ватра. Овај је справа [illegible] нарочито у случају да се пожар може појавити, а [illegible]. Само та справа коју сам мало детаљније описао, показује [illegible] отишла на пољу технике и колико је [illegible] у случају пожара. После [illegible], ватрогасне, руднике и друге за спасавање при разним несрећним случајевима. Велики број болничких кола, као и велики број аутомобила [illegible] друштвима за спасавање био је ту. Један електрични аутомобил [illegible] фирме Siemens & Schuckert [illegible] својом спољашњом израдом. У његовој унутрашњости два кревета [illegible], а даље [illegible], потпуно осветљење и грејање.

(наставиће се)

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензационални политичко-друштвени роман

од Браниц[illegible] Б[illegible]

Међутим је Јован добро расположен јахао ка Београду испраћен песмом и узвицима „живео" његових пријатеља и другова, чија је [illegible] крај сину месечину, тако да је Јован расположено [illegible] гласове [illegible], и ако је већ прилично био одмакао. Он се смешио и припали цигарету, па је лаганим темпом јахао даље и сањао о својој љубави и дивној девојци, коју ће за који дан назвати својом сопственошћу...

На дворској стражи у београдском конаку, која је услед осуства краљева била сведена само на неколико гардиста, којима је дужност била да чувају двор и намесничку канцеларију у њему, узалуд су очекивали повратак поручника Тодића, под чијом су командом стајали ови неколики људи, који су вршили службу у двору. Наредник који га је заступао мислио је да се Тодић користио околношћу што је краљ одсуствовао и да се уврано само ради форме чува краљева кућа, да се мало провесели, па па је поручника познавао као официра најтачнија на дужности, који је своју службу веома озбиљно узимао. Кад је сутра у јутру дошла смена, морао је наредник пријавити да поручник Тодић није долазио. У пуку су хтели то саопштење да забашуре, јер се знало да је Јован у Раковици давао гозбу, па се мислило да су га тамо задржали другови, од којих се такође ни један још није био вратио у Београд. Командант гарде потпуковник Константиновић био је отпутовао с краљем у Ниш да разгледа гардиско одељење, које се налазило у нишком двору. За то се држало да није тешко сакрити ову неисправност поручника Тодића, коме пред женидбу нису хтели нашкодити, а били су уверени, да ће се Тодић пре подне јавити у касарну на службу.

У десет часова пре подне дође у касарну неки човек, који је доста узбуђен тражио команданта гарде. Увели су га у пуковску канцеларију, где се легитимирао као гостионичар „код цара Лазара" у Раковици, па дежурном официру саопшти протоколарно ствари, од којих се овај сав најежио. Испричао је како је јутрос, кад су отишли да се одморе гости, које је поручник Тодић позвао у његову гостионицу на гозбу, пошао са својим колима у Београд на трг да купи што треба. На пола пута, где пут савија за Топчидер, нашао је у једном јендеку покрај пута сасвим у крви поручника Тодића, који је синоћ око десет часова оставио друштво и на коњу се кренуо за Београд. Покрај јендека је стајао његов коњ. Покушао је да дигне поручника, који је лежао као мртав, али је већ био хладан и укрућен. Он онда веже поручникова коња за једно дрво па пожури овамо за помоћ, али мисли да је помоћ узалудна...

Наша деца и учитељи

Био сам на испиту у основној школи, једно пре подне године 1908, месеца јуна.

Тек што сам оставио [illegible], а ја пођ у школу. Учитељ је рекао [illegible] да су у 2 часа на после [illegible] у школи, да ће [illegible] испит почети најдаље у 2½ ч., а родитељи и [illegible] треба да су ту још пре ревизор дође.

У 2 часа и 5 минута стигох у школско двориште; деца већ сва на окупу, само учитеља нема. Мој [illegible] стоји у каквој [illegible] и [illegible] ни чега. Морао је на прат на [illegible] руку, па пожурих детету на испит; ту је и стари чика [illegible], и трговац [illegible], и директор у [illegible], и [illegible], и [illegible], очекујући учитеља и ревизора [illegible]. У 2 и по часа дође и учитељ. Човек средњег стаса, мало [illegible], [illegible], [illegible], [illegible], као да је сад био [illegible] у Београд. Пружи нам свима руку, па [illegible] да се [illegible], [illegible] ручак.

— Молим, господине, па сте рекли [illegible], а [illegible] ни [illegible], [illegible], па [illegible] и [illegible].

— Јесте ли га чули? [illegible] — то је сам Јован [illegible]... [illegible] — Учитељ се изгуби.

Разговор се развио о деци и учитељима, о испитима, о ревизорима који свакију [illegible], и [illegible] у 3 часа не дође и наш ревизор.

У 3½ наче испит. — Почео се са Бороцарком. — Што се ћак затопара за патњама као га Бог учи. Нико не зна што је чуо!

„Да види да није поћо било испитом. Бог је Њију [illegible]," рече један ђачић трећег разреда, али ни сам не зна што је [illegible], а учитељ им објасни.

„*Кад на једној страни [illegible], а са друге сија сунце, па човек стане између [illegible] и [illegible], онда је дуга на другој страни, где сија сунце.*"

Сад знамо шта је дуга!

Један ми је причао о Јосифу и [illegible] које је проучавао, а то су [illegible]: два [illegible] и [illegible].

Док је један говорио о Светој Тројици, учитељ им је објаснио шта је то дух: „*Дух је нешто што се једва, а што се не види, [illegible] у [illegible] који су [illegible], а [illegible], то је дух.*"

Кад је довршено ово испитивање, пређоше се на Српски језик — ђаци су [illegible] из читанчице и [illegible] из граматике. Ту смо [illegible] од учитеља, да је [illegible] (а [illegible] и [illegible]: Гавајо, Гоне [illegible], Суво Папино...)

Ревизор је тражио од једног ђачића, да [illegible] по [illegible] и [illegible] је њих [illegible], које су код нас учили [illegible] старије.

— Пазите на табли — рече једноме ревизор — „у [illegible] обично [illegible]

— Шта је ту подмет? упита учитељ.

— Слепи [illegible] — натоварио ђак.

— Мисиш је подмет — понови га учитељ — а шта је [illegible].

— Описни прилог.

— Добро!...

„Он ће одмах доћи, рече сам," шта је у тој реченици подмет? пита уча другог ђака.

— Подмет је „он".

— А прирок?

— Доћи.

— Шта је оно „сам".

— Заменица — натоварио ђак.

— Добро.

— Дед' кажи ти, шта је то „најпосле".

— Описни прилог вели ђак.

— Каји [illegible]? пита учитељ.

— [illegible] — натоварио ђак.

Учитељ IV разреда сина под прекором, па се крсти.

Затим нам учитељ III. објашња. *Речи које [illegible] као је [illegible], то је [illegible]*, па онда [illegible] једну реченицу и каже је [illegible] ученику:

„*Седам [illegible] није [illegible]*".

— Шта је то [illegible]?

— Ђак: [illegible].

— Уч.: [illegible] је будуће време?

— Ђак: [illegible].

— Уч.: прирок?

— Ђак: [illegible].

— Уч.: а [illegible] у [illegible] прирок.

— Ђак: —

— Уч.: [illegible] је [illegible]: „ја [illegible]".

— Дед' ти рецн нову реченицу, вели ревизор једном ђачићу.

— „Дунав тече поред Београда" — натоварио ђак.

— Шта је ту подмет? — пита учитељ.

— Ђак: Дунав.

— Уч.: прирок?

— Ђак: тече.

— Уч.: а [illegible]: „*поред Београда*"

(наставиће се)

Мађарска оперета

Петак, 20 јуна

„Валцерски сан"

Мађари радо називају себе „Французима истока". У колико је тај назив оправдан за њих [illegible] културе, ако је бар [illegible] са мађарским уметностима. Али су у модерној драми остали на позајмици (изузев Молнаровог „Ђавола") они нису имали [illegible] глумце за те драме. А оно једна [illegible] трупа, као што је ова г. Пол[illegible], има приличан број правих глумица, [illegible] [illegible] глумица, одличну гардеробу и свој оркестар, онда то доказује, да су бар по томе угледу на Французе, Французи Истока. Под овим трупама не [illegible] велику [illegible], напротив глумицама [illegible] је под [illegible] и оно [illegible] на [illegible], као код Француза. „А Французи из оно [illegible], не [illegible] себи", каже [illegible]. И Мађари су [illegible] то правило. — Ми смо [illegible] на то. И ова [illegible] ревију [illegible], [illegible] се [illegible], а [illegible] је требало да се [illegible] [illegible]. Па ипак је ваљда оценити на [illegible] осећаја [illegible] уметности. Грађа [illegible] [illegible], не мора [illegible] ни [illegible]. Ми [illegible] [illegible] — ми [illegible]! А [illegible] је само — сав! [illegible].

„Валцерски сан" давало је [illegible] „Босанке". То је од О. Штрауса да се [illegible] на Супеов, али [illegible] Супеова оперета није [illegible] од случаја и [illegible], већ је [illegible], [illegible] и [illegible] уметнички [illegible]. У Валцерском сну [illegible] непрестано се [illegible] са [illegible], као [illegible] и саму оперету. Валцерски мотив у оперети [illegible] је употребљиво(?) Штраус ([illegible] „Слепи миш" — „Цигански барон" — итд.) и О. Штраус [illegible] [illegible] чувења(!) и [illegible] је [illegible]. — „Валцерски сан" [illegible] једно добро оперете. Можда је [illegible] и да [illegible], јер [illegible] своје [illegible] на оперету, не радо [illegible] са композиторима и радије [illegible] [illegible] — [illegible].

Један официр [illegible] принцезу [illegible], па [illegible] је! Мало [illegible] ствар, [illegible] официрово осећаје. Сентименталност је у [illegible] одлично [illegible], и [illegible] да је [illegible] оперете [illegible] и [illegible] на Серовизацију. Сама је у овом [illegible] рађа.

Првина је [illegible] био врло добар. Одличан је био г. [illegible], [illegible]. Г-ђа [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible]. Г. [illegible] је [illegible] врло добра, и [illegible] и [illegible] [illegible] се [illegible] вечери г. Жига [illegible]. Г-ђа [illegible] [illegible], [illegible] је у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Посета је била два пут јача но првог вечера. Публика се [illegible], то јест у [illegible] [illegible] да се [illegible] [illegible] мађарска [illegible] публика. Јер су [illegible] [illegible] вечери [illegible], [illegible] сутра [illegible] репертоара.

Субота, 21. јуна

„Слепи миш"

[illegible] представом „Слепи миш", Београд је добио [illegible] да се у [illegible]. [illegible] оперета [illegible]. [illegible], који су [illegible] [illegible] [illegible], могли су [illegible] овога вечера, [illegible] [illegible] [illegible] тачно [illegible] хорове [illegible]. А публика [illegible] је поређење између [illegible] и мађарског [illegible] „Слепога миша". Победу су однели [illegible] Мађари. Код нас не [illegible] [illegible], [illegible], да — [illegible], [illegible] је при свакон тону у оперету, [illegible] и слободан. А још упоређивати г-ђу [illegible] са г-ђом [illegible], била би [illegible] [illegible] г-ђу [illegible], која је [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] глумица. Г-ђа [illegible] је [illegible] публику и [illegible] је [illegible], што је [illegible] публика [illegible] да „Слепи Миш" на [illegible] позорници није био ни близу добар, према овом мађарском [illegible]. Истина је гарда, али је [illegible], [illegible] „[illegible]", без [illegible], без [illegible], без [illegible] вечера што [illegible] треба [illegible] оперету. А [illegible] [illegible] [illegible] су да [illegible] у [illegible] театру [illegible] [illegible] трупу, благодарећи својим [illegible] [illegible] — [illegible]! —

„Слепи Миш" у овој трупи [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] били за [illegible]. [illegible] [illegible], [illegible] у [illegible], [illegible] [illegible] [illegible], хор, [illegible] [illegible] [illegible]. Г. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. То је [illegible], [illegible] и [illegible] [illegible] на оперету.

Брана

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Посуђе од хартије

У једној новој [illegible] гостионици све је посуђе нарађено од саме хартије: чиније, већи и мањи тањири, солњаре, разне боце и чаше, кашике, виљушке, па и ножеви. Разуме се да је хартија на многе и особите начине препарирана, тако да личи на слонову кост. Осем лакоће и укуса код овог је посуђа за препоруку и то што се не разбија а и не лупа се при постављању и распремању столова. Ова је последња особина нарочито радо примљена од нервозних гостију.

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Извештај о Богословији Светога Саве *за школску 1907 и 1908 годину.* — Тако се зове књижица која је на [illegible] [illegible] године штампана за ученике Богословије и за [illegible] пријатеља ове просветне установе. Из извештаја се лепо види свестрани напредак те школе, која је до сада [illegible] [illegible] [illegible], које су пре осам година положене у њу, кад је сва основана. Осем службеног и статистичког [illegible] дела, ту је и [illegible] светосавски говор професора Л. Т. Перовића, о [illegible] педагошком идеалу свештеника и учитеља.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браћано позориште

Вечерас програм од 20 тачака. Одлично [illegible]:

Ова [illegible]! и

[illegible] — [illegible]!

Посета ће бити обилна, јер се публика [illegible] [illegible] представа после [illegible]. — Од вечерас свира [illegible] оркестар.

ВИШЕ ХИЉАДА пријемних листа за кирајџије, има на продају „Штампарија Бранко Радичевић" Бранкова ул. бр. 16. Телефон 69.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА
Свежег „ТЕЊ-БУТЕРА“
Најбоље средство и сирогт свима, којима стомачни органи и црева нису у реду. Комисионар, Ресторан Ка-ваљеровић, Теразије бр. 44, Београд.

Ајвара увек свежег!
Врло укусног, 1 кгр.кеса 6 дин. Белог Кукурза дин. 1'50, чистог за разношења и остало исто.
Залаже се великим оптовцима фирмама и другим лицима, присталим овде или тарговцима чита и продаје и опда.
1 Кеса врло „Зелен Хмељак“ 5—6.
1 „ „ „Медак“ 1—.
1 „ „ „Цвет“ 1—.
1 „ „ „Хмељ Зеленчић“ 1—.
1 „ „ „Хмељ“ 1—.
1 метар Белог Кукурузног 0'75.
1 „ „ „Црвеног Кукурузног 0'75.
1 „ „ „Хмељ „Хмељак“ 0'75.
1 „ „ „Сирове Зрнате 0'75.
1 Кеса „Сирове Сушаре“ 1'60.
ПРИПОРУЧУЈЕ РАДЊА
Душана Тодоровића
Прод., Срп. Гвар. Дебрецин. Београд—Таковска
У т. г. непрекидно се регистрирамо сам и у Београду само за кратко време.
Телефон бр. 43 260—28

Мих. Лукаревић
путник
од 8. ов. месеца више нисам у служби моје фабрике. О овоме се извољавају пословни пријатељи ради знања.
19. Јуна 1908. год.
Београд 286 2—3 **И. Вин**

ЗАНАТЛИСКА
КРЕДИТНА БАНКА
преко пута пошт.—Београд
Прима новац на штедњу са 5%, повољне интересе.
Мало сиче куће без отаза.
Дате хајдуке на зимнице, на сиче стварце од прилепчета и на вас који плаћате *Друштво Србије*.
За новије повољне погодности. 290 5—6

СТАН
двособан комад за надземље код кафану са 6 собе, кујном, подрумом и плацем. Исти погодан сваки за настојницу у Цариће Мајске улице бр. 4 близу Земског Врвара. 290 2—3

Нема више стеница, не буде шкоде.
Јавлам пештовном грађанству да сам отворио рад са мојим апаратом за уништавање, потпуно сбог штетних. Довољно је сваст са једном мојом врстом пошаље ме ја ту са позову одмах.
Стан: *Јул-Весаловића* ул. бр. 20. **Стеван Бурмућић**

ЗАНАТЛИСКА
Кредитна Банка
купује Државне 5%, и Државне Аутоне, као и заложнице од и стан. 290 2—3

Стан двобан, засебан улазе се од 1. јуна са 6 соба код Банкарске и Ломске улице. Уватити у мљекари, у истој кући. 288 3—3

17.000 кв. метра
земљишта на Топчидерском Брду баову основне школе, парцелисано ради повољне продаје. Имају се тражено од сопака 12 и од Цркве Тутунар 7 минута. Загледно добро.
Која надежна, телефона и пунктуално осветљења.
Изгледа одмах и за зарадом не надзиравно: а вероватно сад код се **Београд расходна.**
Дајем на сталожу за пет година. Сад се плаћа 6%.
Обавештења дају код куће од 6—8 пре. и 1—4 после подне, а преко дана од 11—1 пре и од 6—8 после подне: адресе се у у хотел „Москва“.
23. маја 1908. г.
Београд **Јаша М. Јанић**
адвокат
у. Краља Милана бр. 32

290 10—10

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата: за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. — Сва уредничка писма се шаљу Васине и Добросине улице. — Писма и одговорни уредник Лука Јовановић.

„Државно Радничко“ Штампарија Гаврр. Давидовића и Коме. Браничка ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“
СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Наручени јесенски одрези се за времене
Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“
Све године недро сам 30 вагона кингорина трошја турског и смедеревског, прног квалитета.
Обрћем пажњу поштованом добром киша рани умре.
Цена вину за кућу зватан спуштена
Имам ваше плацена на продају у рачу београдским. Услови врло повољни.

НОВА КОЖАРСКА ТРГОВИНА
МИЛИЋА Ж. СТОКИЋА И ДРУГА
Теразије до кафане „КУНИЋ“
Има богато стокарање НОВА и шлокарног одрђа за
Обућаре и Папучаре
најновије квалитета из грана свесних набавка; продаја на више и мање по врло умереној цени
Ташни и новчаника
НЕВАЧКА РОБА по грос, туш и мањи ПРЛО ЈЕВТИНО
МУШЕМА
СВИЋ ВРСТА *зов кабор* и ЈЕВТИНО. 4—10

ПОД ГАРАНЦИЈОМ
Вина неготинског
шеферот од најбољег грожја од сопственна винограда *продаје само*
ВИНАРСКА РАДЊА
МИЛИВОЈА А. МАЊКИЋА НЕГОТИНЦА
Краљ Милановића улица бр. 96 преко пута од Ржавна кућа
Цене су јефтиније но игде
288 4—10

Приспеле су велике НОВОСТИ
ПОМОЋНОЈ РАДЊИ
ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА
Блузе (најновији јапански рад у вишедној мирази велике по кости, боје су од: сиве антрфи и бијеле.
Хаљине од рипса плисе најфине са фине радом.
Хаљине од тафта са штофом контрастне мирази са скупоцјеним украсом.
Хаљине од енглеског платна бијеле и у боје.
Хаљине од батиста бољег квалитета од дин. 30—250 комад.
Бортне јапанске новости великог избор.
Бортне — за повезу и свезе са златом и сребром.
Штикерације — фоле рад у разне боје.
Апликације у двоје разну сплетене мирази.
Плиране-штофа за блузе и аутфиљ на свиле и памучна фине, танане и гибку рад.
Чипке и ајнсеџа најновија и најлепше изборе.
Вез најновији вези шпанерски рад.
Овале за блузе шаене, новог.
Овале за женске цре тафт шарене 45, 60, 80—90 см.
Свилу за машину за потпуно фиксиран платина сви боје новог и практичног (немокаје тафт.)
Свиле за пуч ужно квалитете у свима бојама.
Белгета петлапет сви боје.
Белгиски Јапон широке 14 см. са златом у шаене за гарт ове и модне новости за Београд.
Платлиће шаене, свилом, сребрне, сомотске све шаене у боје.
Гарте пентлиће од растезања који спашене разне боје и златне и сребрне каит и у мањерју.
Шешир за гарнисање и рарат бијели.
Ручни радови по Јапану који имају и тилиферни, најмоћ новост дин од 2 дин до 200 од комада.
Цвеће за шешире велики избор.
Дугмета за пальто костиме и блузе у великим изборима и новостима.
Поставу, памучну Суре све боје.
Поставу памучну, Сурене, свилене.
Чипке, Ајнсеџа, Кривл, Муслине, Тилмаделиа. Све сигнале најдаља набор путника и прибора за женски одела. Обрћем пажњу поштују и муштеријама да имам свегодишње новог готово за лапис за Берлина Париза и Лондона, пошто сам ове сајстиво врло ценим, тако да ће сваком рестарати да умет гостиу, него да се сам прати.
Ађустирам свеће за свадбе
Муштере бесплатно, позивамо за упутљивост уз довољну
ПОМОЋНА РАДЊА
ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА
245 Краља Милановића ул. бр. 19. 28—30

С болом у души јављамо свима сродницима, пријатељима и познаницима, да је наша добра и никад незаборавна
† СЛАВКА (СЛАВА)
рође у 3 часа по подне напустила своју несрећну душу после кратког али тешког боловања у 18. години свог живљења.
Сахрана ће се дана: у 3 часа по подне изнети из покојничке куће Стефановића четвртак, а одатле бићу у цркви св. Марка на гробље.
Београд 24. Јуна 1908. год.
ожалошћени и тужни:
мати: Жалке; отац: *Велимир Габлановић*; браћа: *Живојин, Боривоје, Јован и Владимир*; сестре: Јелка и остала родбина
1—1

№ 4711
АИДА ГЛИЦЕРИН САПУН од *дубоченог* чини кожу нежном и белом. Има изврстан мирис природне дубовине.
Квалитет непостижан
Ко тај сапун само једном употребе постаје сталним потрошачем истог.
При куповини треба пазити на судски протоколисан *бр. 4711* јер је подражавање врло лешко.
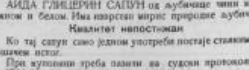
Исти сапун може се добити у свима добрим радњама
Београд 4711
Ферд. Мулхенс
фабрикант Парфимерије и козметике воде Бр. 4711 у Келну на Рајни, дипломат руског Двора. 349 92—100

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана
Препоручује својим мушт. кишоб. и сунцобранима, који су унутрашњости врло солидно спремљени, а споља по најновијем шаблону. Има преко 30.000 комада готових кишобрана разних величина и од разних врста материја, тако да свакоме може да угоди по свакоме укусу. Цене су од 30 пара, па до више и израда са употребом. Цене су остале исте као и пре три године, а ако је робе више врсте и израда за мање скупо се да по сто, но узимајући у обзир сваштара цијену и трајност
Трговцима који купују на веће дарим 5 од ста као свиет.
Примам све врсте поправке, а ако закрпљена кишобрана не буде фабрички потрајући сигне оправке у пола цене.
Молим да моје фабрике поправу се искључиво у моју фабрику која се налази у улици Краља Милутина бр. 13, на горњем спрату која нафирман код „Златног Анђела.“
Свака је конкуренција исључена
С поштовањем
Мошо Аврам Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛИРА.
82—

МЕСАРСКА БАНКА
прима улоге на штедњу и плаћа свима сталним улозима 6% чисте камате без икакова одбитка.
За неке суме које се на дуже време улажу Банка плаћа још повољнију камату. 251 21—25

Стана а Милан Васиљевић, окр. начелник у сеоској општ. новоселама своје пријатеље и познанике, да ће своју кућу и никад непрекидно
† ЉУБИЦИ и САВКИ
ћерки пок. *Матеја* Ст. Михаиловића бив. срезског начелника из Београда
У среду 25. овог месеца у 10 сахати пре подне у цркви св. Николе са новом гробљу дати: *Љубици четрнаестодневни и Савки трогодишњи парастос.*
288 2—2

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

ПРАВДА

Телефон 821 | СРЕДА 25 ЈУНА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 172. | Телефон 821.

Мало слано — мало слатно!

— Је-л-те, пријатељу, да ли је свршена већ једном ова криза?

— Можда је свршена а можда и није; може бити да ће се свршити данас а може бити да неће ни сутра ни прекосутра.

— Како то?

— Лепо: краљ влада, место да земљом управља одговорна влада.

— Добро, али шта се све губи тиме то нам нећу ни набрајати, то зна сваки живи. Ипак једно морам поменути.

— Да чујем.

— Да наш Краљ није строго уставан и строго парламентаран и строго неутралан, криза не би трајала ни десети део овога времена. Видећи, управо знајући одлично, да се не може постићи жељена слога, или како народ вели да се не могу сложити рогови у врећи, он би узео и решио питање о новој влади краткиим путем. Али би такав чин мирисао на реакцију, што не би било лепо примљено у земљи. Ми, је-л-те, више волимо да нас угуши смрад „на преска" него да нам мапнише заударише „реакција"?

— Дабогме!

— Сада даље. Владар, дакле, неће да се меша у тај посао. Онда остаје други уставни чинилац, Народна Скупштина, т. ј. партије и фракције у њој заступљене. Оне богме хоће, те још како хоће, да се мешају, и оне су заиста и узеле на се да реше питање о новој влади. Мисим погланито на две најмногобројније групе: фузионашку и самосталску. Равно три недеље има како оне то питање решавају, и још никако да га реше, узмимо да је, најзад, то питање овог момента када разговарамо већ и одлучено, опет остаје факт да је три недеље кувано и прекувавано. Данас други чинилац устави, кад сам одлучује, теже и спорије одлучује. Тога не мора да буде свуда и увек, али га код нас бива и као по неком правилу бива увек у таким приликама. Не чини ли вам се да ће се таким радом компромитовати начело демократизма.

— А, не, не, не! Само у начело, у теорију демократизма не дирајте, ако хоћете да сте ма и мало и ма код кога у Србији популарни. Ви можете радити, ако хоћете, против свирних интереса земље и народа; можете учинити својом кривицом да се пропусте на празно многи моменти, који би се имали прекрасно искористити — све ће вам се кроз прсте прогледати ако кажете да сте демократа и ако грдите реакцију. Код нас је демократизмом напољена и пелена у коју се увија новорођенче. Зар нисте толико пута видели где дете у првом разреду основне школе треба да одговори на неко питање па се збуни? Шта тада бива? И учитељ и родитељ и сва околина повичу као у хору детету да оно то каже „својим речима". [...] не закочена својим ручицама аргумента из пантолоњицама, али када треба да изговори неку научну истину саветује му се да је каже „својим" речима. На страну што оно нема никаквих речи и што његов речник броји свега стотину крњавих од правих речи, ја вас питам: па кад ће, враг, то дете научити књижевне и друге речи ако само остаје при својим речима? Дакле, видите да ја знам све то врло добро као и Ви, па можда и више и боље — али нећу да будем несавремен. Стар нека пропадне — ђаво је већ и тако однео много што шта! — али форма нека остане сачувана.

— Онда бих ја из свега тога могао извести овако наравоученије: владар не решава кризу, јер је прошло доба владарског мешања; други чинилац уставни не решава кризу, јер не може никако сам да је реши, будући је стицај прилика такав, да се без директне с вишега места не може изаћи на споразуму чистину, и опет свакој даљи корак, и сваки други корак, противи се принципима парламентаризма и демократизма. Сад је, дакле, укус: мало слано, мало слатно.

— Јесте.

— Али ја поред одлаже и уверења да ова криза и овако њено решење или нерешење компромитује многе стране а нарочито оно начело које се хоће заштитити. Ја полазим, пријатељу, неутешан.

— А ја, на против, идем и сад већ почињем певушити:

Криза, криза, е па шта је?
Ако ј' криза није зла!
Криза, криза, па нека је!
Ко ј' у кризи није здрав!

x.

НЕМА СПОРАЗУМА!

Синоћ, тачно у 9 и по часова, састали су се у министарству [...] фузионашких и самосталских. Ту су делегати фузионашки изјавили, да у име радикалне странке одбијају поднете им предлоге од стране самосталаца за споразум.

После ове усмене изјаве фузионашких делегата, написан је кратак протокол, који су потписали обострани делегати, па су се разишли.

Данашњи „Одјек" има да донесе у целости протоколе свих до сада држаних седница, како у клубу тако и у седницама делегата.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Догађаји у Персији. (*Шахова проклемација. — Стање у унутрашњости. — Гарда. Борбе у Таврису*).

„Берлинер Локал-Анцајгеру" јављају из Техерана, да шах сад покушава да постане симпатичан народу, као што је био његов отац, и спасавао земље. Он је издао једну проклемацију, у којој се вели да ће се бринути о свему, па чак и о војефтињењу животних намирница. У Техерану је мирно: већ неколико дана није се чуо ни један пуцањ. Продавнице оружја затворене су. Али за то у унутрашњости Персије узрујаност се још није стишала. Није немогуће да на заму букне нов устанак против шаха. Он је намеран да створи гарду од 20.000 персијских војника под командом руских инструктора. „Стандарду" јављају из Тифлиса, да је у борбама у Таврису од 15. до 22. јуна погинуло 370 а рањено 700 душа. Анархија расте у целој Северној Персији.

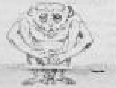

А шта ћу тек сад, пас му матери?!

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ

ДРАНГУЛИЈЕ

Исто!

— Када туђин вама историју једнога народа личи на злу маћеху, која немилом пасторку реже кору хлеба.

— Или још боље на фузионашку скупштину када решава о столичаним мандатима!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Лепа пажња

Како мостарски „Народ" јавља, пре неколико дана отправљен је у Зеницу бивши одговорни уредник бањалучког „Отаџбине" Васо Ковач с једним циганином, окружан пиштољима. Да би Ковачу било лакше у том, побрину се сва лето и свезаше га у лисице!

Нова

Мостарски „Народ" јавио је вести из приморских власти Николу да „гарант од себе и стави на одговорност људе, који су намерни у једном кафани помагат у[...] нове вести и шундали их", „да се веселе пресе и тврде и кажњени строго казне."

Дневне вести

Вратио мандат. Пера Велимировић вратио је Краљу мандат за састав кабинета. Краљ је јутрос у 9 сати позвао Стојана Протића, да се с њим саветује о ситуацији, и по свој прилици да му повери састав новог кабинета.

Са пожаревачког збора. Из Пожаревца смо јуче по подне добили овај телеграм:

„Данашњи збор, који је сазвао Циган Таса у намери [...] ве Напредне Странке, покрај све дрскости Тасине и његових Цигана-фузионаша — осудио је држање Циган Тасино, изјављујући благодарност Г. Одбору Напред. Странке што треби кућа."

Потврдице. Свет је већ почео да се шегачи с министарском кризом. Једни веле да ће се сад све брзо свршити чим је свршена зграда министарства до Двора, само док се још оперу прозори. Други веле: Петров дан је већ ту па треба да иду министри на параду, а министара за параду наћи ће се на тушта ако их нема за рад.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишеља Зевака

— Превод с француског —

LVIII

Отац и кћи

Да се борим, кажеш ти!...

Лукреција! Лукреција! ја сад само у тебе имам поверења... Ти знаш како сам те увек волео и пристрасније својој браћи, па и самом Цесару! Ти знаш све моје мисли и планове, те си била тајни врховни мојих дипломација преко којих су изгубили главу владари светски... Лукреција, ти знаш браната свога старог оца, је ли?... Стара лавица пошто сви манупрамити, против мене су се устремили људи и лавица, бићу поред тебе сигуран, је ли?...

— Ах! оче, узвикну Лукреција, зар ме још питаш?... Ви сте овде у потпуној безбедности. Не бојте се ничега... Али, оче, допустите да вам кажем: ваш је страх неоправдан. Цесар ће опет сакупити војску... Један једини пораз не може уништити толике победе... А што се тиче тога бедног Рагастенса, ја сам спремила за њега освету... освету такву да ће тај бедник умрети у најстрашнијим мукама очајничким...

— Шта говориш?... Ох! кад би то било истина!...

— Не сумњајте, оче!... Одмах ћу послати гласника Цесару. Потребно је да он дође овамо.

Папа скочи.

— Цесару! рече он бесно и престрављено. Цесару!... Ах! ти још не знаш шта ја мислим! Требаће донети сву истину?... Међу толиким кардиналима који вребају на моју тијару и спремају моју смрт, међу толиким племићима који у потаји спремају мој пад, опај који ја најнестрпљивије жели моју смрт, то је Цесар, твој брат, мој син!... Немој ми ништа говорити!... Ја то добро знам... У његовим очима видео сам чудновате погледе у којима је светлела као муња мисао о оцеубиству... Ја сам то осетио, кажем ти!... Он хоће да буде папа!... Ако дође овамо убиће ме!...

— Оче, варате се... мучки лажете... И ја помажем Цесару...

— Лукреција! Лукреција! узвикну старац ужаснут, закуни ми се да нећеш звати Цесара!...

— Кад ви тако желите, оче, заклињем се.

— Добро, кћери моја!... За сада нека те бези ти брижити свога оца... Ходи да те загрлим.

Лукреција приђе и подноси чело устима старчевим.

— Иди сад, продужи он. Потребан ми је одмор... Сутра ћемо говорити о освети коју смишљаш против тог одвратног човека!

Лукреција изађе. Чим уђе у своју собу са њеног лица ишчезе се овај израз сажаљења и детиње нежности којим је она била маскирана пред својим оцем.

Последњег часа гласник је путовао у Италију носећи Цесару ово неколико речи:

„Неопходно је потребно да одмах дођеш на Капрару. Очекујем те".

LIX

Потера

За то време је јадни Рагастенс био на страшним мукама. Али како је то био весма жив дух, он је при свем том радио. Први је удараш судбине био заиста страховит. И слава коју је задобио међу њему узбуркани тешки бол због нестанка Примавериног.

У осталом на што му је било све друго кад њој није било? Све што је учинио, чинио је да би задобио Примаверу. И сад кад је ње нестало, све је његово трудство узалудно.

Чим дође к себи Рагастенс дозва стару госпођу која им је јавила за несрећу и поче је до ситница испитивати. Али је добра жена могла да понови само оно што је већ једном испричала. Он проведе читава два сата испитујући сву послугу из двора, али не могоше додати ништа што би било од важности, изузев официр који је био на стражи кад је Примавера изашла из граде не беше у стању да му ма што ниже објасни.

Савладан тешким умором, очајан, Рагастенс оде у свој стан и заспа тешким, немирним сном. Сутра дан у јутру он виде у својој соби Ђурђеј Орсини.

— Драги пријатељу, рече му овај, сенат посланика састаје се у двору. Сад се треба постарати да се победом користимо. Цесарова војска је у бекству. Победимо на Романи, затим на Болоњу. Пријем бива... Италију треба ослободити... Ми мислимо да ви треба да заповедате над сакупљеном војском. Ради тога се нарочито савет и искупља јутрос.

— Ја нећу доћи у савет, одговори Рагастенс.

— Шта говорите? узвикну Орсини пренерађено.

— Кажем вам да не примам свакко звање које ми ви и ваши пријатељи нудите и још данас ћу отићи из Монтефорта. Има доста јуначних и искусних вођа који могу управљати војском у томе послу. Мој је живот већ завршен: млада грофица је нестала из Монтефорта; ја ћу је наћи или ћу пропасти и сам.

Орсини пружи руку Рагастенсу.

— Опростите ми, пријатељу, ја сам заборавио... ми смо сви заборавили у нашој себичној радости на вашу љубав... и тугу... Да, ви имате право и ја немам храбрости да вам речем и једну реч којом бих покушавао да вас одвратим...

(Наставиће се)

Свршена комедија. Тридесет и седам дана од избора, од како је влада Пашићева створио у оставци, а двадесет и један дан од како је и формално дала оставку, па смо данас опет овде, где смо били 19. маја и 5. јуна. Комедија, коју је Пашић са својим фузионашима играо према самосталцима с некаквим споразумом, ипак је завршена — споразума нема нити га може бити. За самосталце, који су били наишли на лепак Пашићев и веровали да с њим и његовим фузионашима може бити некаква споразума, може се с правом рећи, да су из ових дугогодишњих преговора изишли с једном предрасудом мање и једним искуством више.

Грдно пасео. Наш славни пресбиро, коме је на челу још славнији Ике Презимовић, грдно је пасео — јавно је страним листовима, па је обмануо и овдашње стране дописнике о решењу кризе. Услед тога су сви страни листови донели телеграме, да је криза свршена фузионашко самосталским споразумом и Велимировићевим кабинетом. А сад?

Фамилијарни уклап. У овој галами око кризе угрибали су и унапредили своје зетове фузионашке величине Стојан М. Протић и Прота Марко. Зет Стојанов добио је за управника казненог завода, а зет поп Марков за члана полиције. Та оба зета заслужују потпуно ово унапређење, не треба ни да сумњате!

Два мандата. Клубу фузионашком однео су његови делегати саопштење захтеве самосталаца: „Тражи, брајо, пре свега да од нас [illegible] [illegible] наног посланика за округ крајински и моравски, па тек онда да разговарамо!“ Разуме се да се свако борио за своју кожу, те се заорило: „Не дамо!“

Задовољство. Београдски самосталци са задовољством су примили глас, да су прекинути преговори с фузионашима и да од фузионашко самосталског споразума нема ништа.

Министар и завереници. Ми смо у једном од прошлих бројева „Правде“ јавили, да је један наш, капетан, иначе завереник, стављен за масу грдљних дела под истрагу и притвор. Сад имамо да јавимо читаоцима, да је министар војни под утицајем завереника донео решење, којим овога кривца ослобађа сваке кривичне одговорности, јер налази да није учинио никакво кривично дело.

Замислите читаоци: он је посекао на Ади државну гору, узео државне даске и греде, узео од Новинарског Удружења извесне греде, превозио државним превозним средствима сву ову покрађу својој кући и др. — и за све то није ништа крив, већ је пуштен у слободу и ено га, где сербез шета! Сад ће о Петрову дне добити, како чујемо, унапређење и звезду једног степена више.

Један узрок. Уверавају да је међу узроцима који су београдске самосталце у последњем тренутку учинили више смотреним и резервисаним и тај факат, што су из унутрашњости почели стизати протести од стране њихових пријатеља. Без замерке.

Ко је њему добар? Балутић је врло незадовољан професорским колегијом у Скопљу, па је предложио да сви, а нарочито млађи наставници, буду разурени. Једино су му у вољи двојица, и то први због ког је била ђачка побуна у Призрену, а други који је изазвао ђачку побуну у Солуну. Обојица су у току школске године дошли у Скопље. И сада само они ваљају!

Претње. Чујемо, да се Миланду „Скитавцу“ од стране завереника прети. Поручују му, да ће платити главом, ако ма и једно слово још напише за који лист.

[illegible] **крађа.** Краду купоне с државних обвезница; краду новац из државних и општинских каса; краду дрва из општинских и државних шума; краду у варошима, краду по селима — краду где стигну и што дохвате. Само се не краде у војсци — тако веле службене исправке.

У једном надлештву српском изван Србије покрао шеф више од тридесет хиљада динара, па му дали други положај, где неће моћи толико покрасти, и као казну узимају му од плате месечно по 10—20 динара у отплату дефицита. Ако узмемо још 100 година моћи ће отплатити највише од целе украдене суме.

У другом једном надлештву, опет изван Србије, рачуни су чисти као Аугијева штала, а шеф се хвали како има масу писама што су жбири покрали с државне поште, да би могао прибавити доказе како који Србин мисли о двадесетогодишњем пријатељу.

Суша, гусенице, крађе — знаци Светог Стића.

Егзарх одступа. Бугарски егзарх Јосиф одступа због слабог здравља. Пословима егзархије и даље ће управљати његов заступник битољски Аксентије.

Венчање. Наш пријатељ г. Војислав А. Пелишановић, трг. агенат у Београду, венчаће се на Петров дан у Саборној цркви са г-ђицом Вером, кћерју М. Енгела, трг. из Беча. Срдачно честитамо!

Нова сумња. Јуче је пуштен у Саву нов шлеп српског бродарског друштва под бр. 252. Како смо сазнали, тај шлеп није исправан нити је способан за рад, јер кад се на њ метне десет вагона терета, он ће се потопити, а шта ли би тек било да има запремине од 36 вагона, као што би требало. Шлеп је сасвим слаб а табле на његову табану у првом шпицу пресле, те ће се шлеп и при најмањем потресу наћи на дну у води. Не знамо шта је учинила комисија која је овај шлеп прегледала, али чујемо да је на ово у последњем тренутку скраћена пажња дирекцији српског бродарског друштва. Да ли је ово што предузела, видећемо.

„Опорочавање власти“. Чујемо да намеравају неће учинити предлог да се о Петрову дне помилују и сва лица, која су кажњена по разним исступним делима од стране полиције, и општинских власти као за „опорочавање власти“ и томе слично. Како има већи број кажњених лица, који су кажњени само на основу голих реферата и доставa појединих органа власти, то би требало и ова лица предложити за помиловање.

Упис у Алексиначку Учитељску Школу. По одобрењу министарства просвете примиће се идуће школске године у први разред Алексиначке Учитељске Школе тридесет и пет ученика. Сиромашни ученици примиће на име благодејања око 40. динара месечно. У први разред примиће се ученици, који су свршили четири разреда гимназије или реалке са течајним испитом или без течајног испита. Молбе за упис са крштеницом и сведоџбом примаће се најдаље до 20. августа ове године. Обраћа се пажња и на званичан оглас у Српским Новинама.

Завршио студије. Г. Светозар К. Урошевић, бив. официр, завршио је студије на абитуријентском курсу бечке трговачке академије с одличним успехом (од десет оцена седам су одличне). Пошто је прошле године свршио и трговачку школу, нада је да ће моћи добити у Бечу место, те да може надржати и остатак емиграције (3 и по год.).

Синоћни концерат музике VI пука, који је заказан у Смутековцу, није држан због мутног и кишног времена.

Тиче се ловаца. Од данас за месец дана настаје доба лова, а први заједнички лов Ловачког Удружења биће при крају јула у околини Аранђеловца. Досадашњи чланови вела да се поново јаве а примају се и нови. И једни и други треба да се писмено обрате председнику друштва В. Бауеру.

Милосав Ракоњац, реповоновина у Неготину, објављује својим купцима, да ће све листове од 1 јула давати по 1.— дин. месечно ко му претплату положи унапред. Листове доноси својим најдаље до 6 часова изјутра у стан.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Да би се задовољило ново [illegible] у грчкој скупштинској већини, Теотокисов кабинет преиначен [illegible] је овако: Теотокис, председник и министар војни, Баалтазис спољних послова, Левидис унутрашњих послова, Гунарис финансија, Стаис просвете, Стефану правде, Ентириков морнарице.

[illegible] С турско персиске границе јављају, да су Турци заузели тврђаву Чарак-Кале. Услед мешања руског и енглеског конзула курдске нападе су настали реди.

[illegible] Овик је дана петроградска полиција ухватила 28 терориста чланова борбене револуционарне организације. Међу ухапшенима има петнаест познатих вођа.

[illegible] Швајцарски демократи решили су да протестују код федеративног савета против покушаја грофа Цепелина с ваздушном лађом на француској територији, јер, веле, та покушаја могу бити опасни за безбедност републике.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Једна мала корекција

„Осјек“ јуче пише:

„Док се овде у Београду мисли и дан и ноћ, како да се нађе пут и начин да се у овој тешкој ситуацији земљи помогне, дотле на другој страни полиција, предвођујући крај својој разузданости, непрекидно гони и кажњава наше пријатеље.“

Што се тиче овога последњега, оно тако је. Али за оно прво неће бити тако: да је фузионашима стало до тога да земљи помогну они би то одавно учинили: узели би капу и отишли кући. Али је њима главно како да себи помогну, а то са земаљским интересима нема никакве везе. Није ли ова корекција на своме месту?

Друго писмо из Немачке

Поводом „I. интернац. конгреса за указивање помоћи“

Франкфурт на Мајни, 15 јуна 1908 (Свршетак)

У другом одељењу све изложбе такође је пуно интересантних предмета. Вала нарочито поменути 120 предмета, које је изложио бечки универзитетски институт за судску медицину. Ту су објекти, модели и ампутирани делови тела (у алкохолу) страдалних од удара грома, јаке електричне струје и т. д. Затим модели болничких возова разних система као и све болничке справе у моделима. Старе књиге о помагању бленских, као и стручне лекарске и болничке на холандском, енглеском, француском и немачком језику. И т. д. и т. д.

Треће одељење све изложбе, које је било код железничке станице, чинили су вагони болничких возова [illegible] [illegible] и главног саниетског одељења Црвеног Крста.

Вежбање, које су извела добровољна друштва баденског, баварског, хесенског и пруског Црвеног Крста, изазвало је сјајно и на опште задовољство присутне публике. На једном пољском вежбалишту била је од дасака маскирана фабрика у којој се последила експлозија (незгода производена). Под њеним је рушевинама (пет маскирано) било 35—40 тешко и лакше повређених радника. Заниставши лекара објављује узбуну и чете Црвеног Крста притрчаше с носилима у помоћ. Цео рад, око указивања прве помоћи, био је пружен посматрачима овом

ПОДЛИСТАК

ПРОБЛЕМАТИЧНЕ ПРИРОДЕ

РОМАН

од Ф. Шпилхагена

(наставак)

Како је вечало сазвата [illegible] је. У летњем поздау у коме је вазда вре било толико много света, бејаше већ скоро сасвим празно. — Свега два три фењера осветљаваху још велики локал. — Један млади девојчиће спавају већ, по камповима или већ седећи на столицама и наслоњени својом главом чекале гласно на било и лабаве руке.

На једном старом диванчу од црвеног плиша седео је на лађама и скапан страховито бради гладан директор Швемлер; а неколико од њега на једном малом округлом столу седели су три особе. — То су били два млада човека са гладијерима ниске лакше госпођом Ровалијом Пало.

На столу су биле три празне боце од пјеница чаше и у којима се на дну само стакласта стара пена пива.

Један од оне седамке бејаше Алберт Тим, а други један млади црномањасти човек нешто мало дуг, и нечег нарочито румени на себи. Нова три пута сјајни од више једне ерзанно у овој лоши а већ од стане од л Алберт Тим најбољи пријатељи који разговорни, већ најпоузданије и најугледније ствари.

Госпођа Ровалија Пало представила је свога човека Алберту Тиму као свога најбољег пријатеља и друга из детињства.

То је био, даље Гримвалдиман, Јеремије Гутберг.

Из своје свакодневне нагледао у [illegible] лади то већ и супротно важнији разговори наметом.

Његово мало грезасто лице чак неразне су чисто севијавајући звалном косом на чаробан начин.

Госпођа Ровалија Пало није могла а да не свима њима толико, пошто је одговоре уважаваним погледом а памтљивим осмехом одајући нешем угашено прошлих успеха.

Нарочито, ипак, после таког о жита госпође Ровалије Пало, господин Јеремије Гутберг је гладио своје мале рађе бруцове и безо дубоко да свих најдубље прошла дубоквсти и паживости.

Гвиговор међу њима био је прво пре пошал вишепросечна посла о биљима.

Сада се био десио да су три суре вакутала из тренутне дна, и под наче Алберт Тим собирао и изводио резултат свега говора.

Он се окрете брзо, да погледа да ли да заиста нико не прислушкује и када се у те потпуно увери, поче дакле јасним се оно што прекружио тајним говорити:

Даље шема још једе за непрестано јои два, после о овла ће јама стозар бити нешто стално.

Прво: да трошимо време пушенићу из праве свете Марије.

Друго: да се потрудимо да сви нашима толико. Освалд Штајна и да, некако, изо најближу личност у тешкој овој старији вести о онему. За храни поштa да ће се још да Гутб бити пе.

А не ему држите да можете закључивати да ће он за два дана бити кућ, под њега нагле дома ко ли је у земљу право од оне вечери када је побегао са женом Клотембом.

За посли да се не кажу. — Он не је пре десетак дана писао ме — ах! хоћу да кажем однако јер не је писано да се га видимо, — я, доле ћемо не је за ини нико не може остати, ја се бројо извиђено свога и да ће слединих за пето скорије рађе своме близу домовини.

Путовање — који он си у сади — лепе данас ваљано момара да нађе путне трошкове.

Може не сваку тему читави кошувана да ће он ладни заналаже где је он још као студент иако доста, појава и доле марада разних као разним реализацијама свезнатурни послова. — Те не је он сам причао и пред тима јој јесте да ће он најлуђим се да ће овде поново заиграли живот, за себе и своју лавку нове дубине, овако прно и лола.

Само мислим да неће доћи ако све под својим правим именом да би избегао свима непријатностима, које би сам Освалд Штајна чекају, ои свих близких и далеких рођака госпође Клотемове.

Сада су се и она мало умирила и кад да су бар за неко заборавили на сву мутну која су у почетку осећали. Онда знам да је Емилијин брат најладји обећано заслужну награду и зна најбоље онда свога кому првачи и убије Освалда Штајна а Емилију доведе кући Бриониовој.

Заиста чудновато да ти неко није нагле носио баш... прокрила госпођа Ровалија Пало.

Заиста! рече Алберт; али сад да последњи посао, да ће да пробуде Освалда Штајна и да ће се ваздали да не право добије прошле красности.

Ја мислим да оно друго оставите нове доброма старому пријатељу; рече госпођа Ровалија Пало насмејано гледаући Јеремије погледом по рамену.

Добро, пристајем! рече Алберт. Тако, моји мили пријатељи — наставља госпођа Ровалија — ја мислим да је већ крајње време да се растанемо. И сутра, Бату ваља, мом дан, па ћемо о томе и сутра још разговарати. — Али ви, Швемлер спава ли мали, сиђа вас! Шта ћемо са њиме да радимо, он је дакле као за доживљајене!

(наставиће се)

живом сликом, која је на мене оставила утисак једног дивног призора. Јер и ако све беше само маса, иако беше све с великом вољом и осетљивом природом, тако да се рођено на лицима „непређених“ не могаше приметити други израз, до израз велике боли или онесвешћености. Рањени су превијани пред гледаоцима, смештани на носила, одатле болничким колима и аутомобилима ношени у болничке возове и у нарочито спремљене трамваје, где су гледаоци, идући по вагону у вагон, могли да виде како се поступа данас сам са пострадалим радницима од експлозије у једној фабрици, и како се они у нарочитим болничким возовима транспортирају из предграђа у варошке болнице. Посматрајући овај призор на подиг хуманитета у данашњем веку, често сам помишљао на нас, кад ли ћемо ми овако што имати!...

Пре но што завршим ове моје редове да додам и то, да је књажевина Бугарска била једина од балканских држава на овом конгресу службено заступљена. Један озбиљни лист („Central Anzeiger der Stadt Frankfurt a. M. — № 142) похвалио је тај поступак Бугарске, рекав, да је Бугарска данас једина држава на Балкану, која умева последњих деценија видног учешћа при свим важнијим конгресима и изложбама, како у Европи тако и у Америци. — А ми?

Мил. М. Т.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Са нашег Универзитета

Поштовани г. Уредниче,

Прочитао сам у вашем цењеном листу, број од 7 VI-08, колегу нашега мог колеге о несавесности једнога доцента, па ево зашто и ја да речем коју о неграду и неладу, који владају у нашем „дому науке“. Истина сад, после подоцних испита, крајно би било проговорити коју више о академским приликама, но ја ћу гледати да будем што краћи.

Хотећи се задржати само на главнијим, лако не знам чиме да почнем, јер је тих несавесности, неуредности и нехата толико силесто да просто човек не зна одакле ће кроја почети: да ли да говорим о хитрини администрације ректората, који н. пр. 18 V. прима акта хитне природе, 20 V. ставља на њих „примљено“, 28 V. износи у Акту пошев интересованом служавку да добије рада свеја затим истек; или би се забавити несавесношћу не само једног доцента већ и неких професора; или ћу рећи коју о послатку, — дакле о школској — неке универзитетске омладине којој ли се позабавити, у опште, са редом — нередом, који влада на нашем Универзитету или — итд. итд.?

О господину др-у и ставном доценту за Науку о Финансијама и Статистику нећу ништа да говорим, да ми се не рекне: Immer Sie mit Ihren alberne Wiederholungen!, јер, збиља, све што бих сад о њему могао рећи, било би, мање више, понављање онога што је о њему рекао у броју „Правде“ од 26-II-08. Само ћу још толико рећи, да је овај г. д-р и ставни доцент српског универзитета објавио, као и увек тако и почетком овога семестра, овакав распоред својих „предавања“:

а) Статистика, 2 часа недељно (петком од 8—10 пре подне)

б) Спец. курс из Финансија, 2 часа недељно (суботом од 8—10 пре подне.)

с) Семинар, 2 часа нед. (четвртком од 5—7 по под.)

Је ли на Берзи или на Малом Калемегдану држао све часове, то не знам, али да целога овог семестра није на Универзитет ни крочио ногом — изузимајући последњи месец за плату — то знам и ја и сви они који се тиче. Заисто, ваљ, и на ове чега прима своју домаћу плату — знаће, валида, Академски Савет и г. Министар Просвете. Чак није хтео да одржи ни испит из Статистике, но да је декан правничког факултета кривно од службеника за испит пријаве, снабдевене прописном таксом. У очи дана за који је био испит из Статистике заказан, на сетне неколиких слушалаца: „Хоће ли г. д-р имати доброту да дође сутра и одржи испит?“ — одговорио је просто србски: „Нисам држао ни неке лекције о томе рачуна!“ — Као што видите права људожна природа.

Јануарскога испитнога рока био је за Статистику заказан испит за 2-ги јануар — г. д-р није нимало ни знати нешто о том испиту (за кратко време од 15 дана и не може се спремити), али се бар ипак ошиљено те је одржао испит 5. јан. у недељу. — Септембарскога испитног рока прошле год. није хтео да испита једнога студента — Знате ли зашто? — што тај исти студент није био кратко неке научне, ф рмуларе статистичке, које му је г. др. нико доброту дати на послугу а све у вредности, валида, око 0·20 дин. Да се не деси ту г. С. Јовановић, могло би бити скидано — због 0·20 д.

А уторок, не могу да пропустим да јавно не похвалим доброту и попустљивост другога г. др-а, и стина др-а богословља али тек др-а и ванредног проф. Црквеног Права — понтрепонелог, велим, јер, заиста, појављује да није лако једном обичном богослову, — који се у Науци о Финансијама, Кривичном Поступку, теорији Кривичног Права и др. финесима, не разуме ни колико „лечји отац“ (што рекао српски Мађари) у „алфабети“ — да по што дан (а кад-кад ставите отетше и по 2—3 дана) пресеквна (заседава) испитано ко и стан предмета где је приморан да сваки час устаје, води, разгледа слике по дуварима, шири преко зор итд., — што и свако човек, коме је што досадно, а ова се не осећа искуства да ном је досадно оно што не разумева. С тога бисмо молили дотичну г.г. професоре да нам, у будуће, испаиде г. др-а од те неблагодарне дужности, коју он по доброти срца свога не може да одбије, а која нарочито може бити кобно по њега јер ће му сутерарити мисли да се, ваљ, и он разуме што у државним, рецимо, наукама. Ништа мање, ваљ, те црте онасне су и за дотичне појединце као и за околину и друштво у чијој се средини налазе.

Треба још д-р, који је био објавио да ће предавати економску политику у I семестру са 4, а у II са 3 часа недељно, — држао је у I семестру школске 1907—08. год. у почетку семестра 2 и при крају свршетку 2 часа — гамат веома је потребно за оверавање индекса, а остало време провео је у Бечу поради трговинског уговора; II летњег семестра шелог фебруара није такође био у Београду а од почетка маја кретио се у агитацију за изборе, тако је своја предавања свео од два семестра на испуна два месеца (март и април).

(Свршиће се)

Радни Академац

„ЛАПОВСКА РУЖА“

Сензациони политичко-друштвени роман од Бранислав Бојановић

67

Одмах је на лице места отишла једна комисија. Потајно се причаше гостионичарево: пун снаге и живота млади официр лежао је мртав у једном крају пута. Као муња пројурила је она вест кроз Београд, телеграф је ту машину вест пронео кроз целу земљу, те је тако Дарника могла плакати над мртвачким ковчегом онога, с којим се кроз неколико дана требала везати вечитом везом. Јадна девојка, која је тако немилосрдно отргнута од среће, била је очајна кад је добила вест о смрти свога заручника, њено по пањње и куњење било је таман једно душе коју је судбина до смрти рањива.

Јован је уз учешће целог града свечано сахрањен и властима није ништа остајало ни шта друго, но да разреше загонетку његове смрти. Прва је комисији утврдила, да је Јован нападнут из заседе, тешким ударцем по глави пао с коња на на тим, пошто је очигледно немоћан пао у јендек, варварски толико тучен, док није испустио душу. За тим га је убица морао и опљачкати, јер је био празан његов новчаник, у коме је била позвећа сума. Никита је убица оставио својој жртви, јамачно да се не би тиме одао. С гронничавом ревношћу тражен је убица. Позвати су гостионичар и сви грађански учесници на свој гозби, на су позвате и војне власти да испитају официре који су били на тој гозби. Полицијска истрага није дала никакве основе сумње и повлашене су морали пустити. Војне власти у опште нису хтеле уламити у истрагу, јер је комисија војних лекара утврдила да Јован није убијен, но да је падом с коња добио страховиту рану на глави и да га је онда по свој прилици коњ вукао и од тога да је умро. А сељачке га је нашао Циганин, који је туда прошао и видео сељака на друму.

Дарника и Јованова мати тврдо су веровале да је убијен и у томе су на својој страни имали све грађанске лекаре. Власти су наставиле своје трагање али без икакве успеха. Једном непромишљеном изјавом Дарника је била скренула сумњу на Младена Јовановића, те је министар правде др. Гига Гершић, у споразуму с министром унутрашњих дела, издао начелнику пожаревачком поверљиву наредбу. Али је начелник јасно и несумњиво побио све основе сумње: Целог тог критичног дана Младен Јовановић био је у његовом друштву, око десет часова у вече обојица су се вратили у хотел „Париз“. Младен Јовановић станово је с њим у једној истој соби, легли су да спавају и сутра у јутру отпутовали у Пожаревац. За то време Јовановић није излазио из собе и пробудио се тек онда, кад га је начелник сам пробудио.

Наша деца и учитељи

(Свршетак)

Онда се прешло на рачун и ту има лепих примера и дивних питања.

„*Пет златника за ко'ко има динара?*“

„*Шта је двај' с од осамдесет?*“ (Кад не зна) „*Је ли то половина?*“ „*Осми део од 360*“ (Кад не зна) „*Те имају да поделе чак осморица, шта је осми део*“ (Сад, тек ћак схвати да 360 треба да подели на 8, да да добије ⅛).

„*У 480 литара колико има декалитара?*“ — Зар не знаш шта је декалитар? — Кад те неко пошље у кафану, па каже: „*Иди ма до несе један декалитар*“ колико ћеш литара донети?

„Кад један метар неког штофа стаје 18 динара, шта стају 3 и по метра тога штофа?“ Ђак одговара: 3 и по пута по 18 динара. Али се потруди ђака да то множење напише, и помножи 3 и по са 18, место 18 са 3 и по.

У испитивању из земљописа, наслови оно да деца не знају, да је у боју под Ловћем учествовао Аца Богићевић, док је пре свако ђаке морао знати песму: „Пад Ловћа на Давић цилара“.

За Вука Караџића зашто да је био сељак, па имао много деце, па су му умрли, *па је родио једно детета!* (Ђак Живковић).

И ма да су деца учила водену Србије само по сликама, учитељ пита Давила Поповића: „*Какав је тај округ* где се родио Илија Бирчанин?“ — Чега има највише по приземљу *у том округу*?

Е, па зар је онда чудо што је неко Драгомир Радивојевић, на питање шта зна о селу Тимока, почео одговор овако:

„*У Неготину има много добро вина!*“

— Кол'ко има година од бојења овог Неготина? — прекида га учитељ.

— Има 400 година!...

— (Учитељ се удерели) кад си почео о Ловћешу, кажи ми, из се родио тр!

— Хајдук Вељко.

Миливоја Димитријевића пита: које је године почео устанак Карађорђе?

— 1804.

— Да још је година трајао?

— До 1813.

— Девет девет година је трајао устанак, допунује учитељ, а како је свршено живот Карађорђе?

Уз припомоћ учитељеву једни ђак рече сав место у слову П. Моране, место да помене само историјско, што је ревизор правилно — Декламацију о Курсуле нико не зна.

Мил. Стајића пита, где извире западна Морава, а он одговара: она се прво зове: *Бетања*, па Моравица, па *западна Морава* и то учитељ одобрава.

Један вели да се кнез Милано родио у Краљеву, други да се Курсула сукао с Марјом Пашом и т. д. и т. д.

Између многих интересних питања било је једно овакво — *каже ти мека. Мислиш, зато се умела да на камена и слике Србије: зато све има у Шапцу, што нема у другој вароши?*

Говорио је увек тако много, да је најмање стрпљиво до краја ревизора те му рече, да пусти мало ђака, да и они што испричају.

Чак му нису знала деца ни да певају ону обичну песму: „Сељаке, моје тежа.“

И опет није добио слабу оцену јер се ревизор бојао, да ће му пребацити како је пристрасан.

Остала смо да 7 и по часова у вече, ревизор је хтео да се уверава, да ли су то само појединачни случајеви незнања или учитељ збиља није никако радио са децом. — Уверио се да у школи ништа није рађено, да и сам учитељ многа не зна и да су му ђаци по сведочанству и у учењу и у владању. Један је чак певао, за време, док су други писали из рачуна.

Учитељ је требао да добије врло мала би се и она данас требало га је науурити... Али кога?!..

Учитељ који је деца предавао и испитивао их на испиту — *у каквој је*, не рече ни одну; овај који би требало да им буде учитељ, добио је годину дана боловања.

А *деца*?

Деца на дух — родине су дужне.

А *родитељи*?

Нек гласају за Андру Николића, он ће имати у виду и њих и њихову децу, да се могу и сва овако питати код таквих учитеља.

И крај свега овога г. Живко је раздано књиге; њико је 15 ђака са одличним оценама, шест врло добрих, шест му понављају разред, а 10 ђака прелазе са добрим успехом у старији разред.

Ја не знам да ли су на том испиту родитељи нашли од ревизора да да слабу оцену учитељу, а овде је био тај случај: па су чак пулили своје потписе, да осведоче како су деца упропашћена и како би бар половину требало да понови разред кривицом учитеља.

Страшно!...

Е.

ЋИЋЕРИЦЕ

Мудролија

Олово Жиле

Висота је нимало снимака.

*

Тајна живота је умотвор.

*

Ободе је сан.

*

Бити нико себе — то је новета.

*

Између људи и жена нема ниједно пријатељство, већ само страсти, непријатељства, обожавања, худање.

*

Само су идиоти још при доругу дужавни.

РАЗЛИЧНОСТИ

Поука читаоцима

Свако помињање има за разна намерена која читаоци чине по вољи, и свако је на чисто с тим, да се упознати не може. Заменрава своји дан пуно и прекупно. Зато није сувишно да забележимо овде како је Љ. П. Ненадовић пре скоро шесет година одговорио својим читаоцима. Он вели: „Определиовије *Шумадинке* није је забавно-књижевно него политично, зато многи се и љуте кад наиђу нико политичну новост а шта знаше у овој форми у којој нису навикли. Хтели би да су у шуми сви дрва права, но то не можемо мимо природних закона. У свакој шуми има и свакојаких дрва, и где сад наиђе се и по сад које треба, која непосредованије огреба, има му ваљају рачувити. Али не можемо до сад *није ово позвано*“.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брашно позориште

Вечерас, у одличном програму, интересантне комедије

Сви смо грешни! и *Мица и Микица.*

У програму су и све одабране дуэт и соло сцене, да ће свакоме посетиоцу бити најпријатније вече код „*Колорада*“.

Изишла је нова књига Фредрик Дафе

ИСУС НАЗАРЕЋАНИН

живот како га је он давно вршио

са новом прерадбом и једнообразно састављеним испитним његова живота, по Марку, Матеју, Луки и Јовану

превео

Коста А. Самић

ерипо

Штампарија Херцовића

Цена 3 динара.

Добити се може у књижари Гец Кона и код осталих београдских књижара. 287. 3—3

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Најбоље прано и стругано салове.

Највеће стовариште страних и српских сирева Емменталер, Рокфор, Лимбургер, Камамберт, Пармезан, Бриндза, Гаудо, Чедер и т. д.

Ајвара увек свежег.

Врло укусноих 1 пробајте 2 кил. Новог Шрамски дин. 1·60 оделено за размењене и стално тесто.

Велики избор вина, српских и страних вина, препоручује уважавајућим гостима у стари:

1 боца црног	„Saint Emilion“	1·—	д.
1 „	„Медок“	1·—	„
1 „	„Rioja“	1·—	„
1 „ белог	„Бодеглио“	1·—	„
1 „	„Сакол“	1·—	„
1 литар белог	Смедеревског	0·75	„
1 „ црног	Крагујевачког	0·75	„
1 „ белог	„Ловачко“	0·75	„
1 „ црног	„Српско Вино“	0·75	„
1 боца	„Старог Тамјана“	1·50	„

ПРЕПОРУЧУЈЕ РАДЊА

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Двор. Лиферант

Београд—Теразије

Г. г. потрошачима из унутрашњости као и у Београду шаље се вино свако и на пробу.

Телефон бр. 40 280 —20—

Мих. Лукаревић

путник

од 5. ов. месеца није више у служби моје фабрике. О овоме се извештавају поштоване муштерије ради знања.

19. Јуна 1908. год.

Београд 296 3—3 **М. Веза**

ЗАНАТЛИСКА

КРЕДИТНА БАНКА

преко пута пошти—Београд

Прима новац на штедњу са 7%, рачунање интереса.

Мање суме враћа без отказа.

Даје зајмове на залоге, — на све ствари од вредности и на поднесену полису Друштва Србије.

За ниских цинова израђујемо комисионе. 290 3—3

СТАН

засебан одмах за издавање под кирију са 4 собе, кујном, подрумом и шупом. Ради погодбе обратити се настојнику у Цариње Малешк улице бр. 4 бившу Зелени Венац. 290 2—4

Нема више стеница, ни буба шваба.

Јављам поштованом грађанству да сам отпочео рад са мојим апаратом за уништавање собних инсеката. Довољно је само са једном картом позвати ме па ћу са вољом одазвати.

Стан: Дуб-Војвоанова ул. бр. 20.

Стева Бурмуџић

ЗАНАТЛИСКА

Кредитна Банка

купује Државне 2%, и Дунавске Лозове, као и заложнице од а. став. 290 3—3

Стан удобан, засебан издаје се од 1. јула о. г. год. на углу Балканске и Ломине улице. Упитати у кафани, у истој кући. 293 3—3

17.000 кв. метра

земљишта на Топчидерском брду близу основне школе, парцелисано разне величине. Имање је удаљено од станице 12 а од Цареве ћуприје 7 минута. Засађено воћем.

Има водовод, телефон и електрично осветљење.

Изглед одличан и за шетање не надмашено а нарочито сад кад се **Београд раскопава**.

Даје се на отплату за пет година. Сад се полаже ⅓.

Обавештење даје код куће од 6—8 пре и 1—4 после подне, а преко дана од 11—1 пре и од 6—8 после подне налазим се у у хотел „*Москва*“.

28. маја 1908. г.

Београд **Јован М. Јовановић**

адвокат

ул. Кнеза Милоша бр. 82

267 10—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочити јеловник справа се за празнике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године нудим сам 30 хиљада килограма грожђа тупског и смедеревског, првог квалитета.

Обраћам пажњу познаваоцима доброг вина ради увере.

Цена вину на кућу знатно попуштена

Имам више плацева на продају у реону београдском. Услови врло повољни.

Милева и Петар Лешјанин пензионер из Крагујевца, извештавају своје сроднике и пријатеље, да ће се у недељу 29. јуна о. год. у 11 сати пре подне, у Крагујевачкој новој цркви венчати, њихов син

ЛАЗАР

са госпођицом

ЈЕЛЕНОМ

рођеном ћ. Јована Шинадиновића удове из Крагујевца.

Честитања ће примати у цркви. 302 1—2

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одавде и из унутрашњости моје огромно стовариште амрела у највећем избору. Има преко

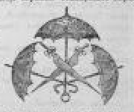

20.000 комада готових амрела мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у лепим постојаним и модерним бојама, у разним величинама и од разних тканина поцинчаних, полусвилених и чисто свилених. Цене су од 90 пр. дин. па на више и строго су утврђене. Цене су остале исте као и пре три године, и ако је роба све врсте и прибора за амреле

поскупила са 35 од сто, не узимајући у обзир садашњу царину и трошкове.

Трговцима који купују на више дајем 5 од сто чаон шконт.

Примам све врсте оправака, а из пировања купљених из моје фабрике поправљам сатне оправке у доне цене.

Амрела из моје фабрике продају се искључиво у мојој фабрици која се налази у улици Васе Чарапића бр. 13, на горњем спрату иза кафане код „Златног Анђела.“

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ АМРЕЛРА.

83—

Приспеле су велике НОВОСТИ

ПОМОДНОЈ РАДЊИ

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Блузе (англеттот) јапански рад у најновијој изради велики новости, блузе су од: свиле штофа и батиста.

Хаљине од ришса ново израђене са фине радом.

Хаљине од тафта и штофа сопствена израда са скупоценим украсом.

Хаљине од енглеског платна беле и у боји.

Хаљине од батиста бољег квалитета од дин. 30—250 комад.

Бортне јављаке новости велики избор.

Бортне — на сомоту и свиле са златом и сребром.

Штикераје — филе рад у разне боје.

Апликације у швајц раду последње израде.

Шпицен-штофова за блузе и хаљине од свиле и памука фине, галанте и тибер рад.

Чипке и ајнсеце свиле и памучна избор.

Везови за беле веш швајцарски рад.

Свиле за блузе шанс, ново.

Свиле за жипоне цре тафт ширине 45, 60, 80—90 см.

Свилу кинеску за поставу фланела халине све боје ново и практично (замењује тафт).

Свиле за пуц разне квалитете у свима бојама.

Сомота пеглаваног све боје.

Пантљике Јапан ширине 14 см. са златом у цвеће за гирланде и моделе новост за Београд.

Пантљике шане, злот златне, сребрне, сомотове све сваке боје.

Гирта пантљике од дестиша злот свилене разне боје с златом и сребром злот и у моларију.

Шалове за гарнирање и украс хаљина.

Ручни радови из Јапана кло: шале и тишлуфери, велика новост цене од 2 дин до 200 од комада.

Цвећа за шешире велики избор.

Дугмета за хаљине костиме и блузе у великим изборима и новостима.

Поставу, полусвилену *Сери* све боје.

Поставу памучну, *Бродан*, ново.

Чапке, Ајнсеце, Крепе, Муслина, Галантерије. Све светлије, највећи избор шешира и прибора за женски свет. Обраћам нарочито пажњу п. муштеријама да немоле преглeдати моје готове хаљине из Берлина Париза и Лондона, пошто сам дошао спустио врло ниско, тако да ће свакоме ревтирати за узмe готову, него да се сваке праве.

Аћустирам свеће за свадбе

Мустре бесплатно, шаљем за унутрашњост уз доплату

ПОМОДНА РАДЊА

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Кнез Михајлова ул. бр. 19.

243 97—30

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 47

Прима новац на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.

Исплату улога врши тачно као и увек до сада.

Финансира и потпомаже кредитом предузећа: трговачко индустријска и уметничка, индустријска, економска и привредна.

Отвара кредите грађевинарима, предузимачима, лиферантима, шпекулантима и агентима за агентурске и комисионе послове уз потребну гаранцију.

Ескомптује менице и даје зајмове на хартије и друге вредности.

50 43—

Против дугогодишње „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурније је лек

БИЉНИ СОК

који за пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама лица која су од исте патила, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „**Биљни Сок**“ може се добити у *апотеци код Дрвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin“ признато као изврсно средство против *хроничног катара плућа, тешког дисања (astma), почетне туберкулозе и плућнога ћрва.* **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од извесних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни тej“ против нервних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ДРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* „**ДРВЕНОГ КРСТА**“ *Београд* 40

НОВА КОЖАРСКА ТРГОВИНА

МИЛИЋА Ж. СТОКИЋА И ДРУГА

Теразије до кафане „**АТИНЕ**“

Има богато стовариште **КОЖА** и целокупног прибора за

Обућаре и Папучаре

одличног квалитета из првих светских фабрика; продаје на мало и велико по врло умереној цени

Ташни и новчаника

НЕМАЧКА РОБА на грос, туце и комад ВРЛО ЈЕВТИНО

МУШЕМА

СВИХ ВРСТА сек избор и ЈЕВТИНО.

295 5—10

Гостионица код „ДВА ДУДА“

Краља Александра улица бр. 47, у непосредној близини марвеног трга и трамвајске станице.

Има одличну српску кујну, чиста и природна домаћа вина.

Удобна и јефтина преноћишта

Услуга брза и оглична.

Нарочито погодна за грађане из унутрашњости.

Уштитељ

287,21—31 **Гавра Балабановић.**

10·30 274

Васа Христић, каф. са породицом извештава своју родбину и пријатеље да ће давати своме оцу

† СТЕВАНУ ХРИСТИЋУ

бив. каф.

тромесечни помен, а своме стрицу

† ЈОВАНУ ХРИСТИЋУ

бив. каф.

шестомесечни помен у суботу 28. овог месеца у 10 часова пре подне у цркви св. Николе на новом гробљу.

Извештавајући о овоме своје сроднике и пријатеље моли их да овом помену присуствују. 300 1—3

„Правда“ излази сваки дан.— Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 36 дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Јован Јовановић.

„Дрвенко Радичевић“ Штампарија Гавр. Димитријевића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 26 ЈУНА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 173. | Телефон 821.

УОЧИ КРУПНИХ ДОГАЂАЈА

Разговор с једним радикалним послаником

Београд, 25 јуна

После осујећења радикално-самосталског споразума о образовању нове владе и заједничком раду, постала је ситуација још тежа и заплетенија но што је дотле била. Пошто решење њено данас поглавито зависи од радикала, директор „Правде" наредио ми је да се код њих информишем о стању ствари и изгледима за решење кризе. По тој наредби ја сам одмах потражио и нашао једног угледног радикалног посланика, коме сам одмах саопштио шта желим дознати од њега. Он ме је љубазно примио и одговорио:

— Као што знате, преговори између вас и самосталаца прекинути су, о заједничком раду и заједничкој влади не може бити ни говора. Самосталцима су пречи њини партиски, да не кажем лични, интереси но државни. И тако смо благодарећи њиховој или слепилу или инату, дошли у једно тешко, готово безизлазно стање. Ми смо вечерас држали седницу нашег скупштинског клуба, многи су говорили на дугачко и на широко, али још ништа није одлучено, но је остављено да се одлука донесе сутра.

— А да ли би сте ми могли рећи у ком се правцу кретало већање вашег скупштинског клуба?

— То вам не могу рећи из сасвим појмљивих разлога, а поглавито за то што ствар још није решена.

— Онда вас молим да ми кажете шта ви лично мислите о настaлој ситуацији и какав излаз из ње може бити.

— Моје лично мишљење је кратко и јасно: из парламентарне кризе ми смо ушли у уставну кризу. Једини паметан и мудар излаз из те кризе је у томе, да Скупштина одобри неколико буџетских дванаестина. А то је опет у рукама опозиције, управо у рукама самосталаца, јер су они најјача опозициона група. Али колико ја знам, они неће пристати ни на то.

— Па шта онда?

— Ту и јесте чвор. Уставним путем томе се злу не може наћи лека. Ми у гажење Устава и државне ударе нећемо и не смемо улазити. Моје је лично мишљење да ми радикали треба да се повучемо, па да Краљу и опозицији оставимо одрешене руке и отворено поље да нађу спаса.

— На који начин мислите да они то могу учинити?

— Новим изборима и новом Скупштином.

— А с буџетом?

— Без њега; мора се ући у стање тако звано ex-lex, док се не нађе пута и начина да се дође до њега.

— А који је то пут?

— Неуставан мора бити сваки други пут осем скупштинског решења.

— Па ко ће ићи тим неуставним путем?

— Ми нећемо, а ни Краљ неће.

— А зашто? Говори се да је Краљ партиским правцима, с којима се саветовао и којима је препоручивао споразум изјавио да ће пре абдицирати но што ће дозволити да се пође неуставним путем. Да ли је то истина?

— Истина је и та његова изјава не треба никоме да је чудна. Он је строго уставни владалац, држи се строго своје заклетве положене на Устав и ни за длаку неће је погазити нити дозволити да се под његовом владом гази Устав и прави ма какав државни удар. И ако се не може наћи мудра и уставна солуција, он ће пре заплакати на престолу, но што ће пљунути на своју заклетву.

— Пошто нема изгледа да се уставним путем изиђе из овиx тешкоћа, онда је, по вашем мишљењу, абдикација једини излаз.

— Тоније[illegible] моје мишљење, ни моја претпоставка. Тај излаз потиче из саме логике ствари. Краљ неће неуставно да влада. Међу тим, ако се у последњем тренутку не дође до памети и споразума, онда ће околности нагони на неуставне кораке. Ми то нећемо и повући ћемо се. Краљ тако исто то неће и немајући никаква друга средства за излазак из кризе, не остаје му ништа друго, но да абдицира те да своме сину остави одрешене руке, који није везан ни заклетвом, нити ма каквим обзирима. Абдикација би довела на престо новог владаоца, који би затекао једно мучно и неуређено стање, те би морао, без обзира на Устав, учинити му крај. Самосталци можда то и желе, кад својим држањем на силу нагоне на неуставне путеве.

— *Мислите ли да је абдикација неизбежна?*

— *Неизбежна је, ако самосталци не попусте.*

— А последице?

— О њима нико и не мисли. Нико неће да се поврати вук из државног удара од 1 априла, који је био узрок свима потоњим недаћама и несрећама, које су се најзад завршиле страховитом ноћи од 29. маја. Дакле, или споразум или државни удар. А пошто Краљ ово неће, не остаје му друго но да абдицира и с себе и пред садашњошћу и пред историјом скине сваку одговорност за будућност. Ту одговорност нећемо понети ни ми, она ће пасти једино и само на опозицију. Дај Боже, да само последице не буду онакве какве је имао 1 април.

— Надате ли се бар да се све то може избећи?

— Надам се, ако се самосталци у последњем тренутку уразуме. Ако они не промене своје држање, онда нема друге помоћи а њихово ће кајање после бити касно.

Харманиз

НАД ПОЛИЦИЈА ШЕНПУЧИ

или

ЗАБРАНА ЈУЧЕРАШЊЕ „ПРАВДЕ"

Непријатељ наступа

Јуче у 12 и по часова, око подне, ишли су ваљевци Теразије и Главна Чаршија, осетио се у тренутку живљи покрет београдске полиције и жандармерије у овим двема улицама. Свет је у први мах помислио да је решена криза и да се полиција спрема за дефиловање пред новим министром. Али се убрзо сазнало да није то већ — *забрањен је тек изашли број „Правде"*. У тренутку нестаде свих примерака који су били изнесени на продају; већи део однесе публика а мањи жандари. После пола сахата примерак је такиран по грош, и скала је брзо расла.

У штампарији

Чим се опазило кретање непријатељско, похитали су пријатељи да из главних локала са Теразија и мање равна у улици Кнеза Михаила изнесе штампарију где се „Правда" штампа. У њој је било свршено с издавањем примерака за Београд, па је администрација листа одмах обуставила штампање за унутрашњост док се не види шта је у ствари.

У Главној Полицији — први пут

Администратор „Правде" похита из штампарије у Полицију. Ту му дежурни писар рече да је забрана *наређена* телефоном одоздо а наредио је „*заступник управника Мита Милаимовић*" т. ј. *Влашче*.

Као што се види, чим затреба Управник се отера у позадину а виша сила *изгура* напред Влашчета, који излети на тапет као чупоглави из кутије!

На питање због чега је забрањен број, одговорио је дежурни да *не зна*.

У Влашчетовој близини

Један члан редакције по том пожури у стан г. Влашчета, који изволева обитавати у хотелу „Лондону", где се одмах сазнало да господин — спава. Жандар пред вратима био је љубазан *објаснити*:

— Не смем га будити. Рекао је ће спава до 5 сах.

— Хм, сумњиво! Како може сад да спава?

— Па буне му ноћас не дале, па сад га ухатила дремка.

— А буне дању неће. —

— Оће, море, али сам нуњно отоич прашан од бурације: то кад се насне под губер, и у чаршаве и скида спава се ко топ.

Није вајде, прашон уставне законитост, а без закона никуд! Србија је ово...

У Главној Полицији — други пут

Администратор *пође* поново у Полицију: нађе нису сви надлежни играли ноћас шуге с масјековима те да сада морају спавати!

Љубазно га прими секретар полиције Јовановић, и на питање зашто је забрањен број, упути га чању *Манојлу Лазаревићу*.

Чањ Лазаревић — љубазан човек. Упути госта — секретару. Али када гост рече све шта је довде било, он онда *изјави*:

— Зашто је лист забрањен? Ко то може знати! Можда због уводног чланка.

— Збиља Ви не знате зашто?

— Не *знам*.

— Јесте ли прочитали Ви тај чланак?

— Јесам.

— Па?

— Па... нема места забрани!

— Дабогме! Зато Вас молим издајте ми решење да је лист забрањен због чланка. Тражу, ево, покажем.

— *Не могу Вам дати решење*. А што ће Вам?

— Да се приреди ново издање с изостанком инкриминисаних места.

— Па изоставите све оно где помињете Краља.

— Ми смо о Господару писали врло лојално.

— Изоставите!

— Говорили смо *лојално*.

— Изоставите!

— Говорили смо одано.

— Изоставите!

— Изгатио.

— Изоставите!

— Е, *идемо* то да изоставимо: *Суд ће поништити забрану*.

— *Па разуме се да хоће*.

— У осталом какав је то забрана: нисте још саопштили ни у редакцији ни у штампарији.

— Саопштиће се — доније.

— Збогом!

— Слуга сам..

Уз пут

Идући од Полиције казштампарији, администратор бејаше заустављен од многих пријатеља који га упоравиву да Заступник Управника Полиције није забранио број, већ је то изречено овако: *некакав пробисвет дочепао се телефона па је хтео да се шегачи са влашићу, зато је*, Бог зна одакле, наредио полицији да број забрани!

И ми заиста мислимо да је било помешље и да је *наредбу* прено телефона издао *какав безјак*.

У штампарији — опет

Једна у 4 сах. по подне стиже полиција да поводи штампарију и да саопшти како је број забрањен збиља због — уводног чланка.

Шта се постигло?

Тим одуговлачењем постигла је полиција да запасни друго издање свога броја за унутрашњост. Читаоци ћеу у Србији остати без тога броја *јер је Полиција и било* *угодно да они не виде не уводни чланак, који је врло лојалан, него — све остало*...

Шта ће рећи Суд

Нема паметнога човека који помишља да ће Суд и у сну моћи одобрити забрану.

Тужићемо полицију

Када се забрана поништи, *тужићемо полицију Суду* и *тражићемо накнаду* штете. Наших шест хиљада примерака дајемо продавцима за 300 динара, али Полиција продаје по 10 пара ком. примерак, што износи 600 дин. од броја. Није нам не полоси.

Купац по грош

Дакле: купац ен грос г. ј. Полиција нека сваки дан спреми по *педесет дуката* за број па — нека шенпучи.

Ако је Суд — суд а Закон — закон, тако ћемо и терати и истерати!

Шта би било иначе

Иначе би Полиција овако могла поступати: забрани број буд' за што, суд то после три дана поништи; она сутра дан забрани опет; суд поништи; прекосутра — исто; и тако даље из дана у дан редом док лист материјално не упропасти и натера да престане. Да не би изгубила, она може то чинити у исто доба са свима опозиционим листовима и тако од закона о слободној штампи начинити машину за приношење жртве на чибуке пасоша тутуниција.

Овако се надамо да смо јој процепом прикљештили нос. Сад опозиција даље има само да га увуће.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Одступање бугарског егзарха. (*Егзархова болест. — Нови заступник. — Оставке Јосифове. — Први егзарх.*)

Јуче смо јавили о одступању бугарског егзарха Јосифа. Њему је сада шесет и осам година, а његово је здравље у последње доба толико рђаво, да се по саветима лекарским егзарх мора са свим повући од послова, ако жели да одржи свој живот. Последњих дана му је султановим ирадом одређен за заступника битољски владика Антонтије, који ће према томе сад дуже управљати бугарском егзархијом. Егзарх Јосиф стајао је тридесет и једну годину на челу бугарске цркве, а за време покрштења бугарског престолонаследника Бориса у православну веру дошао је у Софију, где је тај чин извршио с великом помпом. Његов ум, лукавост и енергија много су допринели ширењу бугаризма у српским македонским крајевима. Историја постанка бугарске егзархије довољно је позната нашим читаоцима, у толико више, што су наши држављени у својој кратковидости и широкогрудости привенатом[illegible] њено остварење. Први бугарски егзарх изабран је 9. фебруара 1872 године. То је био видински владика Антим. Турска влада га је признала 6. априла те га је васељенска патријаршија искључила из православне цркве, а бугарску цркву прогласила шизматичном. Антим је егзарховао пет година, па је после њега, као другог егзарх, [illegible]

забран саслушања играра Јосиф, који се због болести повлачи после 81-годишњег рада.

ЈАДИ ИЗ НИШКОГ ГАРНИЗОНА

— По нишко и смедеревском —

„Узун-Банка"

За „Балкан. Банку" већ сви знају, и мали и велики, и ми и странци; знају само за то што се *„зло још даље чује"*. Лиферовала је жито у песку за стомак наших војника и сав се свет узбунио. Помињао се и **лиф**, и у мало не плати главом Скинацц што је хтео да упропасти банку, која је хтела да упропасти нашу накажу војску.

За „Узун Банку" нико не зна. „Узун-Банка" и „Балкан-Банка" личе једна на другу. Балкан Банка почела је кријући, па је после наставила свој рад, пошто је у првом шефу успела. Прва јој је крађа била *жит*. У Нишу се стварала Балкан Банка, поднела је своје статуте на одобрење, али док је чекала на решење, дотле се појавила у Београду Балкан Банка и ако дошије пријављена. Узун-Банка почела је шпекулацијом: прва јој је шпекулација била, да у своју средину увуче шпекуланта Узуновића, а кад је ту успела, све је даље добро ишло.

И једна и друга се увукле у војску. Прва је продрла у војничке стомаке, а **друга у коњске**.

И Узун Банка је чувена са зла. Једног је дана испоручила вагон *буђавог кукуруза* за коње нишког гарнизона. Кукуруз је био **одмех влажан**, а већ у првом прегриту нађено је из сто крављих зрна два буђава. Кукуруз је до... ...премио један из војске, који није ни био у Параћину.

Комисија одбије ову испоруку. Управник профијант слагалишта по наређењу Узуновића, заповеди истој комисији, да и по други пут прегледа кукуруз и не заборави да га **лиферује народни посланик на осећање**, као и то да ће шипштерати 5 од сто због кваге, а буђ нека не гледи (то му дође као „суперревизијона комисија"). Како је комисија заборавила шта јој је казато, одбије опет кукуруз и вагон се **креће** за Смедерево.

И смедеревски коњи позобаше буђави кукуруз, а смедеревска комисија... Узуновић не жали.

„Ах, мој Доро, добро мо је, шта је теби дошакало?..." биће прави натпис на првој спомени плочи у смедеревском коњском гробљу.

Шта знају Нишлије

Нишлије знају све што не зна заклетна комисија: — Они знају да су сви магацини нишког профијантског слагалишта били запечаћени двадесет дана; да су се неке ваге по мраку носиле у радионицу; да је један Чивутин имао у свом џепу кључ од државног магацина за време док је лиферовао храну за коње: да магационари и разни профијантски управници имају три начина за зараду новца на лиферацијама.

Знају они још!.. Знају да по профијантским магацинима има огромног суфицита док се не закључи година, а на крају године нема ни зрна суфицита у храни, а појави се суфицит у рачунима; знају да 5 није 5, да 3 није 3 и т. д. јер један тег н. пр. од пет килограма, није исте тежине као и други тег, рецимо, од пет килограма; знају да лиферант може да лиферује жито из државног магацина, да је крња (шпартарана) вага боља за магационара и његовог управника — него нова вага, да се сумњиви управници извештавају о доласку комисије од оног који им шаље комисију и још много којешта знају.

— А шта зна Здепан Здепановић?

— Ништа!..

— Па што му не кажу Нишлије све што знају?

— Неће

— Е, то није лепо!..

— Шта није лепо! кад му Пера Бабић турнуо фргу у уша, па не чује ништа.

— Може бар да види..

— Сметају му звезде.

— Тако!..

Бл.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Конкурс

Српско академско друштво „Шумадија" у Прагу, имајући у виду корист од аналфабетских курсева и знајући добро колико је тежак и самопрегоран рад на том пољу, да би макар колико толико награђивала труд неједнаких на том пољу, расписује две награде: 1. почасну диплому добија онај Србин или Српкиња, који највише неписмених научи читати и писати у доле означеном року. II. 50. круна награде добија онај академичар или абитуријенат, који по успеху буде стојао на другом месту. III. 30. круна добија онај академичар или абитуријенат, који буде трећи. Ко рефлектује на ове награде, има шиљаше до 10. новембра о. г. поднети од учиника своја својеручно написану потврду о успеху.

Хајка на Србе у Костајници

Из Костајнице јављају загребском „Србобрану", да су 4. о. м. стрпани у затвор учитељ Лазар Котур и писар Стево Љубојевић. Затворени су због тога, што су неколико пута дошли касније кући, па су их фраковци одмах осумњичали да стоје у вези с „великосрпском идејом".

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Његово начело

Сијамски краљ радо чита Берангера, и између сти хова извео је за себе максиму. То је ово место затим глаголи:

„Ти не буди ништа!"

„Бог ми је рекао кад ме створио..."

БАЛКАНСКЕ ЗЕМЉЕ

Реконструисање грчког кабинета

Нови грчки министар спољних послова, Балтаси, саопштио је реконструкцију кабинета свима грчким заступницима у иностранству. Реконструкција кабинета извршена је једино ради груписања владине странке. Реконструкција кабинета не значи никакву промену владине политике. Нова министарства ће и даље водити политику, коју је инаугурисала влада Теотокиса, од како је примила управу земље. Нарочито остаје непромењена правац спољне политике Грчке.

Побуњена војска

У петак 20. јуна побегао је у планине из Ресна, битољског вилајет, један мајор с још два официра из једног суседног гарнизона, с неколиким грађанским чиновницима и многим војницима и другим Турцима, на броју две стотине душа. Повели су са собом 150 пушака, 15 сандука метака и 600 лира готовог новца. Два батаљона пошла су у потеру за бунтовницима. Још се не зна тачно, да ли је војна побуна бунту из су узроци младотурака. Један од побуњених официра убио је у Битољу Шемси пашу, који је био позвао из телеграфа. Шемси паши било је наређено да угуши ову војничку побуну.

Дневне вести

Знати у Двор. Јутрос у 8 и 55 ушао је у Двор г. Љуба Стојановић кроз капију на Батал-џамији и остао до 9.55. После тога био је нагло позват г. Љуба Давидовић. Све то у вези стоји се новостима о којима говоримо у чланку.

Рашум на напредњаке. Са разних страна нас извештавају: како је ова фузионашка полиција, од кад је на белом хлебу, учинила рашум на виђеније напредњаке, нарочито на општинске часнике, не би ли рашчистила терен за идуће изборе. Тако смо добили јуче извештај, да је ова мачванска лакетичина, кидисала на председника општине слепчевићске Милана Брајића и тражила од одбора да га у року од 5 дана смени. Наравно, да је одбор тај сулуди захтев једне шмане с презрењем одбио.

А овај фузионашки кајмакам хоће да смени овог председника само зато што су 18 маја напредњаци у тој општини имали 122 куглице, док су друге једва истегнале 13.

Приправност у војсци. Ово је већ трећа недеља како траје приправност у војсци, због ове дуготрајне кризе. То је тако звана „страх од радости." Види се, да се у Србији знатно побољшало стање после 29 маја, кад се сад живи тако „без бриге."

Побачени споразум. Јучерањи „Одјек" је изнео цео ток преговора између фузионаша и самосталаца за ових последњих 15 дана, као и оригиналне записнике и погодбе између делегата.

У тој публикацији „Одјек" није изнео разлоге, са којих је тај споразум пропао, али смо ми дознали, да су се многи посланици самосталски тргли, кад су добили телеграме и поруке из унутрашњости. Из кругова самосталских смо извештени, да је из унутрашњости стигло у клуб преко 2.000 депеша, у којима се не одобрава споразум.

Јуче је стигао и нарочити изасланик пожаревачког одбора, који има да саопшти самосталском клубу највеће негодовање пожаревачких самосталаца против тог споразума.

Значајно! Један наш виђени пријатељ јуче се поздравио са г. Пашићем и рекао му само ово: „Погађам ваше мисли, оне се најбоље исказују стихом: Види страшну уру пред очима!" Г. Пашић је климнуо главом и одговорио. „Јесте, добро погађате: **Види страшну уру пред очима!**"

Чланак у „Тетр-у". Парски лист „Тетр" доноси у броју од понедељника уводни чланак о новом кабинету Велимировићевом, „који се тога дана већ представио и Скупштини"! Као што се види то је једна званична лаж, којом је обавијен и тај велики паријски лист и јединствено обрукан. У опште тај паријски лист не води довољно рачуна о својој репутацији код нас у Србији, јер се ставио сав у службу најодвратнијем режиму. Лако је погодити и којим каналом и помоћу каквих средстава је упучен тај лист у гадну службу гадног режима, али је очигледно: да „Тетр" постаје резервоар у који сручује наш пресбиро своје лажи, које не може да смести у боље обавештене листове. Поменути чланак је препун најтамнијих детаља, који могу бити познати само министарству унутрашњих дела, а без икаквог су интереса за француску публику. То је у колико се тиче фузионаша. А сви детаљи, што се односе на опозицију нарочито нерадикалну — лажни су и тенденциозни. Француско би посланство ваљало да упозори ту велику редакцију на те нетактичности, јер **ваљада ни Французи не желе да се** у Србији мисли о „Тетр"-у као о каквој „Самоуправи" или „Победи"

У двору. Ст. М. Протић био је на саветовању у двору и прекосиноћ и јуче за видела. Обично се мисли да је саветовање било о саставу нове владе, а неки тврде да је по среди — друго нешто.

Камо доктори? У свој Турској ми Срби имамо само једнога лекара. А куд би боље било, да немамо ни њега једнога!

Куд су млади доктори наши који су лањске године свршили школу? Где је Хаџијенски? Камо Крстић. Шво...

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевака
— Превод с француског —

LIX

Потера

Али оно што могу да вам кажем то је да смо ми готови да се одрочено свега и да вас најпре помогнемо у вашем предузећу....

Рагастенс махну главом.

— Више волим да будем сам, рече он. Ако ми дошније будете потребни, драги пријатељу...

— Располажите мојим животом и животом свију нас!

— Сећајте се ваших речи... Али сад није у питању борба већ лукавство. Ја не идем сад у бој већ у потеру.. За тај посао, понављам, потребно је да будем сам...

— У сваком случају не заборавите ово: ми остављамо у Монтефорту посаду од три хиљаде људи. Та мала војска вам стоји на расположењу. Ако вам новац буде потребан, моја каса су вам отворене и мој управник ставиће вам се одмах на службу. Још једну последњу реч, драги пријатељу, зар нећете доћи да нађете збогом својим пријатељима?..

— Ја се надам да ћете ми бити добри да им то рекнете од моје стране....

— Добро!... Желим вам успеха.

Пријатељи се нежно загрлише и Орсини оде оставив тужног главом. Заиста, његово убеђење, као и убеђења свих поглавара, било је да је Беатриче кроз тешко своје познате одважности.

Једино је она Рагастенса нада била непоколебљива. Да је Примавера заробљена, то је вероватно, али да је мртва, никад! Све су се његове сумње сконцентрисале око имена Лукреције Борџије!

Лукреција је пошла у Монтефорте. Лукреција је говорила с њим. Кад је он одбио све њене понуде она му је претила освет ом... Али шта је могла учинити са Примавером?.. Да ли је било вероватно да је сестра Цезарова успела да уђе у двор Алвини?..

Рагастенс је сумњао на Лукрецију, али му је било немогућно да одреди облик својој сумњи. Он је једино био убеђен да је Примаверу и ко, да га чека, и одлучио је да је он лично цела иђе...

Он доведе Спадакапу и даде му наредбу да се спреми за дуг пут. У томе тренутку дође му дворуправник Орсинијев. Рагастенс ни нужни неке дужности, јер мислио је да ће увредити Орсинија ако се не послужи његовим новцем.

— — — — — — — — — — — —

Мало затим он пође на пут са Спадакапом. Али Туредо Орсини беше му спремио једно изненађење. У тренутку када је изишао из Орсинијеве палате у којој је становао он виде на улици два реда упарађених војника који му одадоше почаст.

Уз одушевљено клицање војника и народа Рагастенс пође градској капији.

Код капије су га очекивали сви поглавари. Кад он изађе даље се удаљише од одушевљења. Рагастенс беше силно узбуђен, али се не заустави, већ само довикну:

— До виђења!

И потерани коњ галопом удаљи се брзо.

— Куда ћемо, господине витеже? упита га тада Спадакапа.

— Нагумао! одговори Рагастенс.

Реч је била готово тачна. Рагастенс је имао само једно једино обавештење. Официр који је нашао Примаверу кад је изишао из града био је сасвршио, као што смо видели. И кад га је Рагастенс упитао којим је путем отишла млада кнегиња он је одговорио.

— Окулај!...

Показао је пут који је за једну четврт миље ишао поред бедема градских, а за тим се одвајао право у поље. То није било никакво обавештење, али се Рагастенс морао њим задовољити. Он замис подјури путем који му је био назначен.

После једног часа брзог касања Рагастенс се нађе пред једним усамљеним мајуром. Дотле није нигде ни на гостионице ни на на какво људско обиталиште. Он сјаха с коња и уђе у дворишта.

Једна стара жена прела је, а поред ње се играло детенце од двадесетак година. Људи су без сумње били на пољима.

— Мир и спасење вам, добра старице! рече Рагастенс по сељачком обичају.

— Мир и здравље! одговори старица. Андреја, доведи кречете свеже воде странцу кога нам Бог шаље...

— Хвала, добра жено! Ништа ми није потребно... сем нешто обавештења.

Детенце које се беше дигло да изврши наповест своје старе мајке седе опет поред ње и радозналим очима посматраше лепога официра.

— Говорите, господине, и ако ми је могућно, ја ћу вас задовољити.

Рагастенс упре поглед на старицу.

— Јесте ли видели да је овуда прошла јуче око по ноћи или мало доцније једна жена на коњу?..

— Саламка ладрата.

— Нисам ништа видела! рече она крстећи се.

Рагастенс запази њено дрхтање, али му још више паде у очи што се прекрстила. Он је знао да је код тамошњег сеоског становништва обичај прекрстити се после сваке лажи, да би се намолио опроштај у Бога.

(Наставиће се)

они не иду тамо где су по-
требни? Ко смета њиховом по-
стављењу? Знамо онога демо-
на због ког се нису могли одржати у Скопљу ни д-р Рибникар, ни д-р Чеда Ђурђевић ни д-р Иво Поповић. Он је свима подмењивао, свима је онемогућио опстанак у Скопљу, а увек се чинио као да жали за сваким који је одлазио. Да није и сада он тај који смета постављењу д-р Хаџијевског и д-р. Крстића? Докле ли ће се том шпијуну угађати?!

Клуб већинис имао је данас пре подне врло важну седницу. Удешено је тако, да сви већају а само мали број да зна о чему се управо већа и решава. Питање је: хоће ли чланови већине одмах да положе мандате. Који знају зашто им се то предлаже одмах прихватају предлог, а којима је непознато устежу се јер не знају узрок.

Где је управник? Кад је јуче требало незаконито забранити „Правду", наредбу је издао заступник управника полиције. А куда се део управник? Колико смо год пута телефоном питали у Главној Полицији и слали к њему сарадника, одговарано нам је да „господина управника нема". И сами смо видели да газде нема, кад миш коло води. Али где је газда?

Нит' ромори, нит' говори! Жале се многи посланици из већине да Н. Пашић после раскида преговора не отвара уста у скупу пријатеља. Слуша и гледа некуда далеко. Чини нам се да знамо узрок ћутању и — предмет мисли.

Безначајно. Ако је истина да је јуче позван депешом из Париза посланик М. Веснић, онда можемо потврдити да је у данашњим приликама долазак његов савршено безначајан. То на основу познавања тегобе прилика као и личности.

Бањске неприлике. Из Ковиљаче се жале на несолидарност конкуренције коју поједници воде према бањском хотелу. Треба много добре воље и обазривости док наше бање дођу до онога гласа какав по природним даровима заслужују. За сада ће можда и ова опомена бити довољна.

Печалбарско робље. Ономад је стигла читава четица, око 50, радника, сељака већином из окр. крушевачког, које је поп Мишић лиферовао управнику шећерне фабрике Робичеку а овај закупљивао рада по Пешти и околини. Жалосно је помислити да ће сви кршни младићи, без знања језика и без икакве спреме за свет, бити бедно радно робље; на њих ће пасти сви тешки терети и прекомеран рад, јер ће тамошње радничке организације штитити своје чланове. Колико ће се, пак, у моралном погледу руинисати, не треба ни помињати. Бедни мароле, у коме политика цвета а хлеба нестаје! — Они су најпре сипатали у фабрику шећера где су потписали никакве погодбе а по том су одмах сишли на железничку станицу за пут.

Погибија Шемзи-паше. Јуче при закључку листа добили смо телеграм да је у Битољу убијен Шемзи-паша, који је тамо отишао као нарочити мандатор за угушење буне која све више узима маха. Убица је побегао, он је официр а убиство је извршио у тренутку када је паша излазио из телеграфа. — У Турској већ гори на све стране.

Живко Петровић, главни заступник за продају лозова Срп. Црв. Крста, јавља свима, који су се већ уписали на исте лозове, да ће сви до пред вучење 1. јула добити своје оверене реверсе. Због великог одзива при уписивању наведеног лозова, грађанство да се до 25. ов. мес. пожури да не би пропустили прву игру која почиње 1. јула. Друго вучење биће 1. октобра, са главним згодитцима од 200,000 и 20,000 у злату без одбитака.

Музика Краљеве Гарде, приређује под управом свога капелника г. Ст. Бинићког у петак 27. ов. мес. у башти код „Коларца" свој велики летњи концерт са веома одабраним програмом. Почетак у 9 часова у вече. Улазна цена 1 динар од особе. Нумерисани столови стају 10 динара (за 8 особа) и могу се раније закупити у књижари г. Геце Кона.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§ Лондонском „Дејли Телеграфу" јављају из Петрограда по извештајима из Токијева, да је образован комитет који има да нађе путове и средства да обиђе [illegible]. Међу учесницима у овом корпусу налази се и много авантуриста, међу којима и један [illegible].

У Париским гимназијама у Швајцарској уводи се предмет [illegible] у том смислу, да сваки ђак [illegible] у заметљивом стварима. Уводи је и предмет о [illegible].

У Христијанији је умро велики песник Јонас Ли услед [illegible].

У Карлсбаду је откривен споменик Фридриху Шопену, који су му подигли његови пољски земљаци.

О [illegible] годишњици [illegible] у Мадриду је откривен споменик Емилију Кастелару.

Енглески доњи дом усвојио је законски предлог о осмочасовном раду за рударске раднике.

Војвода и војвоткиња од Сакс-Кобурга и Готе отпутовали су из Цариграда.

У Берлину [illegible] лист о путовању [illegible] у Енглеску.

У Петроварадину је 23. о. м. у концерту [illegible]. У Петроварадину је био [illegible].

Лајчинско се није могао [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Разговор о старом касапину

— Хо, мај, како то да не буде ништа од договарања фузионашког и самосталског!

— Па тако лепо: знао сам ја да не могу и овде бити из броју и вући сила.

— А зна ли то и стари касапин?

— Биће да је некада и он знао, али је то било давно. Остарио се, прико, па се заборавио!

— Е, то не ваља!

— Али тако је то: коме младост прође у луду, томе старост оде на празно...

ИСПИТНИ КОНЦЕРАТ

Срп. Музичке Школе

О култивисању музичке уметности у нашој, и о добијању образовању нашег подмлатка у том смислу — ретко се код нас, на жалост, нарочито занимало. Уметничке критике, која је у домену осталих уметности, књижевности и сликарству, својим стручним интересовањем аргументирала њихов [illegible], музичкој уметности, могуће и поред најбоље воље, није могла поклонити скоро ни најмање пажње.

Међутим разлог за ово последње није тешко наћи. Њихов се лежи у томе: што се музика у нас не култивише на један озбиљни и солидан начин; што немамо за то довољно спремних људи и понајвише због тога што је и овај мали број људи који се баве тим послом, без икакве иницијативе и идеала, готово зачмао.

*

Ово је као једна пролегомена концерту Музичке Школе.

Сам концерт је био двоструко занимљив: по овоме што се казао и по томе како се изводило.

Била је у њему заступљена и вокална и инструментална музика, овим другим делом друга него прва.

Вокалну музику су репрезентовале г-ђице *Евгенија Димитријевићева* и *Софија Предићева* као солисткиње, и хор ученика и ученица са једном својом тачком. Г-ђица Димитријевићева се испостила јако тремирано тако да њен иначе пријатан глас није био налик да нам оно да, што се од њега напомињало. Много је срећније прошла г-ђица *Предићева*, која поред свега тога што има слаб глас, ипак је врло лепо и са разумевањем дала неколико лепих песама из Веберовог „Слоб. стрелца". Шуманов хор из „Рај и Пери" био је, у опште најмање изведена тачка у целом концерту.

Партије, пак, из области инструменталне музике напротив су врло трагично испале.

Прво, оркестарска, тачка била је тако рећи галиматијас од разних неартикулисаних тонова — то је у ствари била једна рђава проба.

Г-ђица Николајевићева је врло рђаво разумела своју ствар. Требало би да негде прочита биографију Шопенову, па да види какву је погрешку учинила, кад је кокетним и веселим темпом хтела да нам престави туберкулозног и меланхоличног Шопена.

Најтрагичније је испао на овом концерту мали *Фотић*, који се и сам нашао у чуду свирајући класичан а за њега тежак и неразумљив Моцартов концерт.

Г. Бојићева свирање на челу потрајало је фрапирало публику одсуством сваког слуха и дискреције према музици. Симпатично и са пуно темперамента одсвирала је г-ђица *Адамовићева* дивну Вијетамову Баладу.

Г. Сондермајер је такође одсвирао своје две песме, каквом [illegible] али са врло мало темперамента и разумевања.

Г. Рајко Лајић (Хајдн: „Сан"; Шуберт: „Мамуст") — као и Бојић.

Једну од најозбиљнијих техничких страна врло неразумљиво и тешку Шопенову Баладу бр. 1. приказала нам је г-ђица Х. Ђорђевићева. Пред свега што је г-ђица доста смешно преступирала сам комад са често техничке стране, показала је врло мало индивидуалности изабравши за толико лепих комада и са техничке и осећајне стране баш први Шопенову баладу, која јој никакве инспирације није могла да побуди, сем ако не техничке бриљантности самог комада.

Најтежу виолинску ствар на овом концерту добио је симпатични и музикални г. Галемовић, који поред свих својих карактеристика једнога обдареног младића није био дорастао за једну тако озбиљну техничку студију, што је и он сам искрено манифестовао трагичним гримасама при свакој погрешци, изазивајући тако у публици да се не зна коме је било теже или њој или њему.

У Хајдновом „Трију" у г. Голомовић је имао прилике да покаже довољно способности музичке, поред госпођице која је са уметничком елеганцијом у свирању и темељно проштудираним комадом изазвала код публике необичне симпатије. *Г. Лајић* је и свом приликом као и увек торжествено [illegible] се својим челом.

Г-ђица Јовановићева дала нам је у фантазији Моцартовој уметничко схватање једног неоспорно музичког талента. Једноставна елегантност у покретима отменост у изведби, велика индивидуалност и дубоко осећање карактеристичне су црте ове младе уметнице.

Тако је, ето, са пуно калумбура и трагичних сцена био изведен овај концерат.

Што због чега се прогресивно, све мање и мање наша публика интересује том најаристократскијом и најмоћнијом уметношћу, зашто она према њој показује тако мало разумевања и слабог укуса, зашто је мерав, на жалост, тако мало њих и зашто после сваког концерта све мање и мање стекне појам не о чаробној и лековитој моћи ове уметности, већ о јединственој њеној моћи да публику и духовно и физички [illegible]. Тако је поред стотине примера наћи бар један који не би ово мишљење потврдио. **Борис**

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Гашење пожара

Као што је познато, пожар се може угасити тек великом количином воде. Ако ли се, пак, на разбукталу ватру баци мало воде, само ће га више разбуктати. Због тога је један француски хемичар чинио опите да у воду увесе известан проценат неке киселине која ће не ватри паралисати разједињавање што толико помаже развијању топлоте и сагоревању. За сада су ови опити тек у првом стадијуму покушаја.

РАЗЛИЧНОСТИ

Из живота J. Панчића

На неколико година после ослобођења Кнежевине Србије позвано је у комисију [illegible] др. J. Панчић на једном састанку да по[illegible] још није био [illegible] да је Србија ослобођена. Старац је [illegible] да Београд још [illegible] је био [illegible], а по том [illegible] и не [illegible] да може бити [illegible] да Турци [illegible]. Кад му је речено да су Турци [illegible] пре толико времена, он је у чуду питао: „Па по сада [illegible], на Богу?"

КЛЕТВА

Црни вране
Падни доље на гране
Испред стана
Неверног јарана —
Тужно гракни
У срце га такни,
Нек ухвати:
Разумем гаране,
Нису тица
Него јараница
И не гачеш
Већ у јаду плачеш.
Јадом грунеш
Мене младог кунеш,
Да ми њиве
Љубав драге нове
Као кршну
Кано га одкину,
И баце га
Сред сунчаних жега
Да га сушом
Растаче са душом!

Милорад Петровић
из „Сељанчица"

ЗАВИЧАЈ

Пропева поље старом [illegible],
Миришем мирис свет!
И песма плаха бруји зуја,
Млађану [illegible]...

У души врати иста глас,
Трепери благом [illegible].
[illegible]
Мој мили завичај!

Млађане душе [illegible]
Пред мојим оком сја!
Ја љубим овај вечни рај —
Мој лепи завичај!

Ту пуно моје сунце сја:
Ту ми је радост сва:
Ту сам једно [illegible] цвет
Што нема други свет!

— Ту мени [illegible]
Где мари [illegible] тај —
Ли је мој мили завичај, —
Ја љубим овај рај!

Душан

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Српска Краљевска Трговачка Академија. *Извештај о школској години 1907—1908.*

Ова је књижица врећова [illegible] и [illegible] са богатством наставно-статистичког материјала. У додатку су два занимљива чланчића. Први говора о међународној житној трговини, а то је израда [illegible] проф. Б. Б. Тодоровића. Други приложење у [illegible] на путу Београд—Скопље—Солун.

ВИЦЕВИ

Мудролије

Старост се [illegible] — [illegible] је бројанка [illegible].

*

Старост је болница у којој се [illegible] трагова од разних прошлих болести.

*

Старост не може бити [illegible] а она је врло болесна [illegible].

*

Стари људи [illegible] не могу дати примера пожара.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Четвртак 26. јуна. Вечерас је програм од 1[illegible] тачака. Приказују се најомиљеније шаљиве комаде:

1. *Ера шашарт* и
2. *Луда кућа.* Посета је стално добра, јер се публика најпријатније осећа у Бранковом Позоришту.

Бакић, са својим орфеумом отпутовао је за Аранђеловац.

К. Илић, са Радовићем и осталима бави се у Шапцу и даје орфејумске представе.

БЕРЗА

	Продато	
Наполеон	20	19
Форинте	211	83

ЂАЧКИМ РОДИТЕЉИМА У ШАПЦУ

Извештавамо ђачке родитеље у Шапцу да ће мо ове године спремати ученике и ученице за *пријемни испит за гимназију и В. Женску Школу, као и ученике гимназије и женске школе која су пали из појединих предмета.* Искуство које смо стекли радећи са ђацима даје нам наде да ћемо поверење које нам буде поклоњено потпуно оправдати.

За успех гарантујемо а родитељима чија деца не положе испит враћамо новац.

Са женском децом радићемо одвојено сиромашне спремаћемо бесплатно. Упис ће трајати до 1. јула кад ће дана почети рад.

Ради уписа треба се обратити на кога од потписаних.

С поштовањем
МИХАЈЛО А. КЛАС
ДРАГОМИР М. ПЕЈОВИЋ
6—10 сврш. матуранти I. в. гим.

Јављам

средницима и трг трговцима, да ћу бити на кућу, на њиву неће ми године моје крсно име св. Петра и Павла прославити код куће.

Гаврило Поповић
пушионик у пенз.
304 1—2

ТРАЖЕ СЕ ПОСРЕДНИЦИ

За један дан и споредан посао, на коме се зарађује до 150 дин. месечно.

Упитати у редакцији овог листа.
305 1—3

од данас сваког дана
Свежи „ТЕЈ-БУТЕРА"
Најбоље врсте и стране сиреве.
Највеће специјално сировно и сирно сиреве Београду. Телефон 40.
Адолф Бенеш
Београд, Теразије 3.

Ајнара увек свежа!
Врло пажљиво. 1 кредитор 1 вагон. Бољег Кремзир неће. 1700 чланова се разноси с истом пажњом.
Велики пољопривредни сиреви фирмирају и данашњи дан, пружају овај сир сировима чисто и прописно и стоје:

један цреви „Ајнар Кашкаи"	1—2.
„ „Ајнар"	1—2.
„ „Бојер"	1—2.
„ „Емментал"	1—2.
„ „Грујер"	1—2.
четир комада Сиромашког сира	1—2.
„ „Ајнар Кашкаиског	0·75.
„ „Ајнар Емментал"	0·75.
„ „Ајнар Грујера Бера	0·75.
1 Ајнар „Ајнар Сиромашког"	1·50.

Препоручује радња
ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
Краљ. Срп. Двор. Добављач
Београд—Теразије

Г. г. трговцима на провинцији шаљем као и у Београду један од ових сирева на пробу.
Телефон бр. 43.
292—3

Мих. Лукаревић
путник
од 8 сов. месеца неће више у служби моје фабрике. О своме се евентуалној новозоној мустеријери даће јавити.
19. Јуна 1908. год.
Београд. 296 3—3 **М. Вата**

ЗАНАТЛИЈСКА
Кредитна Банка
налази Дражини Ул., и Дунавске Лозове, као и заложенице од и стан.
290 3—3

Стан удобан, лепобен подаје се од 1. јуна о. г. на ул. Краљ. Милану Балканске и Лозове улице. Упитати у књижари, у истој кући.
288 3—3

СТАН

лепобен одмах за издавање под кирају са 4 собе, кућом, подрум и плацуром. Види поседнику Ул. Краљ. Милана улице бр. 4 близу Зеленог Венца.
289 3—4

ЗАНАТЛИЈСКА
КРЕДИТНА БАНКА
почео пута поште—Београд
Прима новац на штедњу са 5%, стоједњу интересе.
Може сваке врсте без отказа.
Даје зајмове на кредите, — на све сигурне од покретне и не покретне имовине Друштво Сувоје.
За новчана зајмова пословање.
290 4—6

КОЖАРСКА РАДЊА
НИКОЛЕ ТАСИЋА и ДРУГОВА
до опште пажње
ИМА ЗА ОТОВАРИШТУ
КОЖА Гонећеве Свиљеске Телећеве
за сваког крстног оглашача.
А нарочито одређеном купцу о-платићемо да имамо на нашем стоваришту сувих гонећих кожа — свиђаре, до петнаест од 14, 16, 18, 20 до 25 кгр. комад, рачунајући их по 2·80 кгр. за комад а не обраде ни погледа.
Д[ОДА: топловске у бурадима и пакловима и дрвеним прсту ценовн. 303 5—5

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Наручита јединица спрема се за пролеће
Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"
Оне године једно сам 30 хиљада килограма грожђа турског и смедеревског, праве квалитета.
Обраћам пажњу познаваоцима доброг вина ради утере.
Цена сиру за кућу знатно спуштена
Имам више плаћена на продају у региону београдском.
Услови врло повољни.

Милева и Петар Лепојевић пензионер из Крагујевца, изволевају своје сроднике и пријатеље, да ће у недељу 29. јуна о. год. у 11 сати пре подне, у Крагујевачкој новој цркви венчати, њихов син
ЛАЗАР
са госпођицом
УЗЕКЕМ
рамеђанком г ће Јовом Шикодровићу кћери из Крагујевца
Честитања не примати у цркви.
302 2—2

Раја С. Поповић
КОМЕСИОНАРИ
Будимпешта. Кёрут Utca
продужавају из седашњу пиџи комесионарски посао, који су због неутоворног стања пре две године обустављали.
Препоруј у комисион и на продају воће, суве шљиве, оскиме, жемиву жану и кашу, као и месо.
На дерви куцују и продају храну и предаће папире за ранчи сиојим муштеријама.
Адреса за пошиљке воће и живине:
Раја S. Popovits & Komp. Budapest, Centralmarkthalle
301 1—10

НОВА КОЈКАРСКА ТРГОВИНА
МИЛИЋА Ж. СТОКИЋА И ДРУГА
Теразије до кафане **„АТИНЕ"**
Има богата складишта **КОЊА** и свеколиког прибора за
Обућаре и Папучаре
одличног квалитета из сувих светских сабирних, продаје на веће и мање по врло умереној цени
Ташни и новчаника
НЕМАЧКА РОБА по цени, тице и немаш ВРЛО ЈЕЈТИНО
МУШЕМА
СВИХ ВРСТА по избор и ЈЕЈТИНО.
295 6—10

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА
Кишобрана и сунцобрана
Препоручује својим муштеријама одличне и по унутрашности добро отровине стоваришне зарезе у најбоље избору. Исте преко 30.000 комада готовог зарезе муш., женских и деција у свима квалитетима и у свима постојаним и модерним бојама, у разним изложеним и од разних тих сам изнуривши, изложивши и на свим сајмовима. Цене су од 90 пара, па на даље и строго су утврђене. Цене су остале исте као и пре пре године, а ако је робе исте врсте и приборе на зарезе

осикуно са 20 од сто, не примајући у обзир садашњу скупоћу у трговине

Трговцима неће куцају на овим дајем 5 од сто чака више.
Правим све врсте сунцобрана, а по нарочитој нуџбеници по моје фабричке шаблоне сваке врсте сунцобрана.
Дајемо на моје фабрично продаје се исклучиво у моју фабрични воде се налазе у улици Васе Чарапића бр. 15, на горњем спрату моја кафаном зват „Златног Анђела."
Свака је конкуренција искључена
С поштовањем
Мошо Авram Маца
ФАБРИКАНТ АМРЕЛРА.
84—

МЕСАРСКА БАНКА
прима улоге на штедњу и плаћа сваком сталном улагачу 6% чисте намете без икаквих одбитака.
За исте суме које се на дуже време уложе Банка
261 22—25

МЕЊАЧКА РАДЊА
МАРКА БАРУХА
БЕОГРАД
Продаје Лозове Првеног Крета
По дин. 21·30
1—3

ПОД ГАРАНЦИЈОМ
Вина неготинског
најбоље од најболег грожђа из сопственог винограда продаје само
ВИНАРСКА РАДЊА
МИЛИВОЈА А. МАЊКИЋА НЕГОТИНЦА
Краљ Милошева улица бр. 96 преко пута од Ристићева кафе.
Цене су јефтиније но игде
288 3—10

Приспеле су велике НОВОСТИ
ПОМОЋНОЈ РАДЊИ
ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА
Блузе (шантаљ) јапанских дама у невиђеној шароји великој новости, блузе су од свиле штофа и батиста.
Хаљине од рипса клош изгледне са фине радом.
Хаљине од штофа свештаног изгледа са скупоценим украсом.
Хаљине од енглеског платна бело и у боји
Хаљине од батиста бољег квалитета од дин. 30—350 комад.
Бортне јапанске новости велики избор.
Бортне од свиле са сметом са златом и сребром.
Спенцерије — џемпер рад у разне боје.
Блузице у свиле рад светашне изразе.
Џемпера-шотфова за блузе и хаљину са свиле и памука фине, светашне и лепе боје.
Чипке и ајсеџе најбоље и најјевтиније изборе.
Везова за беле веш невиђеној рад.
Свиле за блузе шене, лепе.
Свиле за јапоне шта тафт широке 45, 90, 80—90 см.
Свиле у кашуре за шестеру фамилије, кашуре све боје које је практично (свиленије тафт)
Свиле за руч разне квалитете у свима бојама.
Сомота патлајет све боје.
Плетење Јапан широке 14 см. са златом у шине за гарнисе и мајне новост за Београд.
Плетење јапан, новог златне, сребрне, сомотске све шарене и боје.
Гарда плетења од растења клош свилене разне боје и златне и сребрне клош и у монпеџир.
Шнира за гарнисе и јарас плавих.
Рубина радова из Јапана новог мајне и таквијфери, велике новости цене од 2 дин до 200 од комада.
Џемпа за кишарце велики избор.
Дугмета за хаљине изгледне и боје у великом изборима и новостима.
Поставе, поплуване Сарџе све боје.
Поклоп плетени у свима бојама.
Чешке, Аустрије, Крета, Македонија, Тадлаталије. Сас сигнале, израђи најбор штедњу и прибора за женских одела. Обраћам пажњу клијту и муштеријама да имамо прекрасни најбор готових кајлина из Берлина Париза и Лондона, плаште сам цене спустио врло јасно, тако да ће сваком реотирати да узме готову, него да сам шије трошак.

Адуструрам свеће за свадбе
Мустре бесплатно, пошаљо за унутрашњост уз доплату
ПОМОЋНА РАДЊА
ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА
Краљ Милошева ул. бр. 19.
243 18—30

Вест Христић мајр. са породицом извештава своју породицу и пријатеље да је данас свеће сву

† СТЕВАНУ ХРИСТИЋУ
бив. мајр.

тромесечни помен, у свеће страну

† ЈОВАНУ ХРИСТИЋУ
бив. мајр.

шестомесечни помен у суботу 28. овог месеца у 10 часова пре подне у цркви св. Николе на новом гробљу.
Невештавајући о овоме своје сроднике и пријатеље моли да да свеће њихову покојницу.
303 2—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан.— Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство за годину 28. дин за пола год. 14 дин. за четврт год. 8 д. — Сам уредништво налази се на улици Васиној и Добросиној улици. — Власник и одговорни уредник Јован Бошњаковић.
„Браћско Радничко" Штампарија Гавр. Довишића и Комп. Браћково ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 27 ЈУНА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 174 | Телефон 821.

ПАЗАР

Фузионашки режим беше забрањено као мало који режим пре њега у Србији. Угазило се било у безакоња и насиља, у [illegible] и премаре, у крађе и отмице, у анархију и горе и доле, да је било тешко сматрати ову питому земљу као правну државу. Али што је овај режим правило нарочито одвратним, то је користољубље, које је диригирало сваку његову радњу. И ако би се [illegible] где која владавина из прошлости можда и могла упоредити у безакоњу са фузионашким режимом, нема ни једне којој би се могло пребацити: да су насиља и безакоња била једино у плату плачки. И што је још погоршавало и направљало са свим несносним овај несрећни режим, то је цинизам, којим су свако невалалство бранили, измишљајући разне теорије, да би своја недела оправдали.

У свима временима служиће за уклин фузионашке теорије „о фишеку и батини" и о солдачком праву да бране оружјем част Краљеву, ако солдати по својој памети нађу да у плавном напису има увреде за Кра[illegible]

Кад су са свим фузионаши својим неделима дозлогрдили и кад су дошле више очима, самосталци, и ако присталице Светог Стања, скочили су и позвали све три опозиционе групе на непомирљиву борбу против фузионаша. У бој су пошле одушевљене и огорчене све три опозиционе групе са задатком: да се сруши одијозни фузионашки режим.

Многим елементима непреговарачким опструкција, као врло виолентно средство, није била по вољи, али су се они после већег оклевања и на тај крајњи корак склонили: ради спаса Отаџбине!

И фузионаши су на изборима смртно рањени. Њихов је режим ових дана имао испустити своју погану и пакосну душу.

Али од један пут настаје неочекивани обрт. Фузионаши су успели доказати самосталцима да и на њима, као једном делу опозиције, лежи одговорност за ово безизлазно стање, у које је довео земљу и државу сам Пашић.

И самосталци без разлога и повода нагло мењају своје држање. Они који су на борбу позвали остале опозиционе групе, напуштају борбу, остављају оне које су у борбу увукли и прилазе непријатељу. Од огорчених непријатеља они постају савезници и неминовно окрећу своју копља, своју политику, против својих досадашњих другова у борби.

Сва невалалства, све пљачке, сва насиља и сва безакоња фузионашка, која су постојала пре избора, постоје и сад, ничим непоправљена, ничим непоказана, само још погоршана новим невалалствима, безакоњима и лажима за време избора.

И самосталци све оно несносно стање почињу сматрати као сносно, — јер се и њима поверова да помажу носити га. Коруптивни режим — престаје бити корупционим и као мађијом постаје таман толико само рђав, да би се могао одмах поправити чим и самосталци уђу у владу. Ова Скупштина, далеко незаконитија од прошле, ни у колико не представљајући расположење народа, постаје способна и законита за решавање и буџета од 95 милиона и најтежег и најцрњег трговинског уговора, који су самосталци назвали „економском Сливницом" !!

Више се не гледа да ли је што по закону и по уставу, него се погађа и гледа колико се за ту концесију може добити. Повређени су најосновнији принципи при бирању посланика у Крајини, увиђен је закон да би се изабрао један неверник, али сва воља самосталаца изјављује пред краљем: да су самосталци „прешли" преко тога мања неправилности и незаконитости, па ће прећи и преко свих [illegible]: повољају овај [illegible]

А по ком су праву они „прешли" преко свију тих незаконитости? А зар партиски пазари могу уништити и позитивне законе?!

И сад се опет у Србији не дискутује о принципима, не бране закон и устав, него се само граде погодбе и пазари.

И то све за три бедне, јадне и мочвалне министарске столице!!

Б.

АПЕЛ НА НАРОДНЕ ПОСЛАНИКЕ

Уредништво је добило из места ово страшно саопштење:

Сад, док се наши политичари боре око министарских столица и воде „Знадњима да с' победу иштамо", ми би молили наше народне посланике, да ово доцно време употребе контролишући рад разних државних надлештава и уместо „где се деде цар Немања благо".

На прво место молили би их, да дођу — обиђу и виде управу казненог завода, — виде ове безимене, који са изгубили сва грађанска права, који су тако рђаво [illegible], над којима се врши терор такав, да се поживају до исхода животаље, и да се тумачење њихово потчињености чини половином животом.

Храну добијају такву каква се у најсиромашнијој кући не даје. — А и како може да буде боља, кад на две баште, — једне на Топчидеру а друге на грађанском лиму, обе у величини преко 40 хектара, сву илеи се и стиж добија али и храна и само осуђеници не!? а ако су им те баште дате на побољшање хране.

Што је још горе управа храни смрдљиво — прљаво месо од лиферанта те тиме осуђенике трује а не храни.

Рубље и одело тако је искидано, да више личе на дроњаке него на обичне људе, а народ се огули [illegible]! Ми кад смо повечено не [illegible], већ смо света [illegible] били сведоци.

Не би рђаво учинили кад би прегледали рачуне изатоне за израду осуђеничке болнице у 1907. год. на којој је узидана плоча са натписом: „Подигнута радњом самих осуђеника, под управником Владимиром Ст. Максимовићем 1907. год."

Сигурно није могло да се нађе места плочи, те би могло било покасније и за време чије владавине.

Како смо [illegible] камен је нађен да нарочито државног; цигле и креч правили су и пекли сами осуђеници, исто и сав материјал превозили на вагонима и сами зидали, „пешачи" све сами израдили, тако да су закуцали горе од Старине Новака „код Јерине Смедеревски град".

Поред тога управа је из државног мајдана продавала приватним лицима камен, по неколико стотина кубних метара дневно, и тај новац употребљавала за набавку материјала кога није имала.

Па ипак преко свега тога државна је издала на подизање те болнице управи казненог завода још 50.000 динара из санитетског фонда???

[illegible]

Мих. Петровић — „Скакавац", бив. директор некредитничко-фузионашке Балканске Банке, ухапшен је, за некакву тобожњу утају.

Полиција београдска, која све ово ухапшава за рачун завереника и Косте Песка, није довољно само то, што „Скакавца" хапси, већ га у затвору коња и мучи. Тако члан Ранко, зет проте Марка, да би оправдао скоро добивено и „заслужено" унапређење, ухапсио је „Скакавца" у „Ђорђу" хапсани где се затварају најтежи кривци, па га није хтео, нужде ради, пуштати напоље, пошто му је хтео дати нови доказ, те је „Скакавац" морао вршити нужду под се!... Страшно и по сто пута страшно!

Ми смо у јучерашњем броју донели белешку, како се „Скакавцу" од стране завереника прети, и, ето, где се та вест одмах потврђује!...

Скрећемо пажњу породици Мих. „Скакавца", да обрати пажњу на Михајла. Нека упозори „Скакавца" да добро мотри, да се неке шинобоку „случајно" не окине пушка и да храну прима само ону, коју му фамилија доноси. Једном речју, нека пред собом има пример зверског убиства Милана и Максима Новаковића.

Да на овоме месту узгред напоменемо још само и ово. докле „члан" Ранко поступа овако са „Скакавцем", за чисто једну политичку кривицу, дотле је фузионашким овлашћеним Симићу и компанији, који одговарају за крађу државних кућица, дао најбољу собу кисанску.

Красна времена дочекасмо ми.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Аустро-Угарска и Енглеска. *(Аустрија враћа Немачкој. — Могућност аустријског споразума с новим европским савезом).*

Главни берлински орган клерикалаца „Германија", бави се у једном бечком допису с Ратбоу чланку, који је под насловом „Иза кулиса" објављен у берлинском „Тагу" и који је објављен и у једном овдашњем листу. У том се допису досломце вели: „У Бечу је велика пажња скренута на чланак берлинског „Тага", у ком се оказује намера Енглеске, да Аустро-Угарску, обезбеђујући јој извесне позиције на Балкану, задобије да пристане уз енглеско-руско-француски споразум. Ми смо већ јавили о тим тежњама и указали, да ће у Ишлу и Маријенбаду бити важних преговора. У осталом, ово и није први пут да краљ Едвард долази у Аустрију с том намером. У колико се може судити о расположењу и размерa снага у дунавској монархији, изгледно је да неће бити одустало од савеза с Немачком. Али ипак Италија показује, да савезне комбинације не само не искључују, но често скоро искључују споразуме посебних положаја. Према томе [illegible] савезничкој [illegible] ни мало не интересује правда да се поведе балканска политика против Енглеској, Француској, Русији и Италији. Ако би се за љубав савеза с Немачком, који су стране државне, на то усудио, онда би се Немачку само довео у велику опасност, јер је очигледно, да монархија не би могла постићи високих успеха над свом најмоћнијом групом, а поред тога би последица што би сви противници тројног савеза у Бечу и Будимпешти уживали дружбу с удвостручном снагом. Ако би она доказала да је Аустрија за љубав Немачке ослабила свој положај на Балкану, док се за њу не најважнијој утицајној области, онда тим не мало не би био показан задатак пријатеља тројног савеза. Нема сумње, Аустрија би, и да у одлучном тренутку и најмање не изневери своју дужност савезничку верност, могла преговарати о балканским питањима с Енглеском и осталим политичким пријатељима. О томе могу у Немачкој бити уверени и нико не сумња у лојалност Аустрије. Тако што изгледало би могуће само по противном подозрењу. Цар Фрања Јосиф, престолонаследник надвојвода Фрања Фердинанд, а за њим и немачке фракције, а пре свега хришћанско социјалне, стално су верни савезници."

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ
ДРАНГУЛИЈЕ

Дефицит и суфицит

— *Зашто је Бог, кад је прегледао годишње рачуне, нашао код Св. Петра дефицит у људима а суфицит у звездама?*

— *Јер су неколико завереника, кад су умрли, понели и своје звезде. Звезда је — звезда, а човек — није човек.*

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Мраз и херцеговачки дуван

Мраз у Херцеговини и даље траје, те је уништио скоро сву дуванску жетву. За то је државна режија била приморана повисити цену дувану за 20, 50 и 100 од сто.

Црногорске шуме

„Тријестином Лојду" јављају из црногорског Бара, да црногорска влада води преговоре с једним талијанским друштвом о продаји великих шума у Црној Гори. Те шуме вреде неколико милиона динара. Наша државна трговина требало би да провери, да ли би имала рачуна и интереса да закупи те шуме ради експлоатације, нарочито с обзиром на оскудицу суве дрвене грађе у Србији. За црногорске шуме требало би у првом реду да се заинтересују наше веће [illegible] заводе, која се не ограничавају само на извоз.

Дневне вести

Поновни преговори. Кад је све било покварено и кад су сви преговори били прекинути, онда су тек обе стране увиделе колико су изгубиле!... [illegible] јемо тешко опуњивати: ко је крив? и ко је покварио споразум? И зато су се одмах и упели да се све то поправи.

Самосталци су изјавили да не пристају само на измену пословника, а прогутаће и буџет и трговински уговор ту економску „Сливницу" и запамтиће у форми закона и све ма чак и Петра Мишића. Фузионаши су опет са своје стране одмах јуче у 8 часова из јутра сазвали клуб и дали неограничену власт клубском одбору да закључи како било споразум са самосталцима. Нек попусте у свима детаљима само главно је, да их заплаше пазаром, па ће већ после све ласно ићи.

Фузионашки је клуб то разумео и допустио.

Заказан је састанак делегата обеју страна за данас, и до вечерас ће бити кабинет готов.

Море, кад је човек трговац, ласно му је пазар направити!

Звати делегати. Јуче су у двор звати делегати клубова фузионашког и самосталског који су водили преговоре о споразуму између те две групе. Они су Краљу саопштили зашто се до споразума није могло доћи. Краљ им је саветовао да се споразумеју, истичући тешкоће садашњег положаја и стања које би настало, ако се до споразума не може доћи. Говори се да им је учинио замерку у смислу вашег јучерашњег чланка, само категоричнију и пространију.

Ред примања. Службене су новине објавиле ред примања у Двору на Петров дан. Међу првима је — Председништво Скупштинско. На кога ли ће, Боже, мисли маршалат Двора?!

Ослобођена „Правда.“ Првостепени суд за варош Београд одлуком је јуче поништио полицијско монструозно решење о забрани овомадашњега броја „Правде.“ Суду хвала на правди, а забрањени чланак донећемо сутра ради читалаца из унутрашњости.

Погазио је закон министар просвете ових дана тиме што је једног учитеља вештина у гимназији унапредио класом после девет месеци његова службовања. У закону пише да то може бити тек после пет година. Пише па шта? Пише — па нек пише...

Чудно тумачење. Кад је један угледни грађанин омомад прекорео једног члана београдске полиције за забрану „Правде“, овај се правдао овако: „Па мислили смо да је нову владу имао саставити госп. Ст. Протић, па смо желели да изиђемо на сусрет његовим погледима на јавно милост; други пут нећемо!“ Чудновато!

Дижемо тужбу против београдске полиције за накнаду штете, причињене нам омомадашњим одузимањем бројева листа, који је наша законска својина, а у коме није било ничега по чему би полиција мислила да је њена својина. Тужбу суду предајемо сутра.

Свој к своме! У доба најљуће министарске па готово и државне кризе министар просвете стигао је да једном фузионашком професору да шестомесечно одсуство са шест стотина динара додатка и с налогом да се у Немачкој „усаврши у својој струци“, у [illegible] Наравно! [illegible] по дебелом образу. Ако читаоци ни то не разумеју, онда им морамо овако протумачити: то је оно што је јуче од Суда добио онај [illegible] који је омомад телефоном наредио забрану „Правде“.

Пљуне па полиже. Кад је влада самосталска поставила за вршиоца дужности капетана у Љубовију Љуб. Кнежевића, „Самоуправа“ је рекла да је то скандал јер је то „обичан механџија“. После тога је Стојан Протић овога утврдио, званично и послао у Зајечар, где је главни фузионаш и данас, а опозицију шиканира тиме што људе оставља да дремље у ходнику по читаве дане. Не замерамо њему већ „Самоуправи“, а ни „Самоуправи“ јер су — једнаки.

Окановићев рапорт. У официрским круговима много се говори о некаквом рапорту, који је коњички мајор Драгутин Окановић из Краљева поднео министру војном. Описујући стање у војсци нашој, он налази да је оно зло и наопако, управо несређено, па се пита зашто је онда био 29. мај? И ми се слажемо с овим мајским херојем и питамо зашто је био 29. мај?

Излегли се пилићи. Један бивши министар који пуковник у пенсији, насадио је квочку 5. јуна. Истог дана насадио је и Пашић министарску кризу. Квочка је 25. јуна већ излегла пилиће, а министарска криза, ево је већ 27 јуна, још није излегла нову владу!

Напаст! Јуче је „Дневни Лист“ у уводном чланку оштро напао Аћару Николића као човека кога само непотизам распиње и који зато слуша Пашића безусловно. Има ли, нема ли, ту истине, нећемо испитивати, већ бележимо појаву по којој се добротвору одужује напашћу.

Буџетски дефицит. И покрај свег декламовања о сјајном финансијском стању нашем, добро обавештени стручњаци тврде, да буџетски дефицит за прошлу годину износи преко 5 милијуна динара, а за ову годину да ће бити бар још два пута толики.

Опет о церемонијалу! У „Српским Новинама“ је изишао распоред пријема у двору на Петров-дан. И у овом се распореду продужава [illegible] што га је [illegible] да председници министарства после 29. маја имају већи ранг него они који су то раније били.

Ово је, као свиђим, боља режим па су и та лица боља! Јадна им кожа и јадније болатаке! Жалосна чест и после овакве кризе!

Из ваљевскога гарнизона. Учестале су жалбе против ваљевскога гарнизонара и његових попуштања према марвеном лекару војном, на кога се нарочито жале сељаци. Вели се да има и тужаба управљених дивизијару и министру па опет, разуме се, ништа. У исто доба постоје тужбе и против неких непровиших наређења окружне команде, о чему ће бити више речи.

Комично! Наш шепртљански пребиро обмануо је иностранство, да је закључен споразум између фузионаша и самосталаца и да је Пера Велимировић образовао нови кабинет, у коме је портфељ министра спољних послова заузео д-р Милован Миловановић. Услед тога је, како из Рима телеграфишу „Н. Сл. Преси“, талијански министар спољних послова Титони телеграфски честитао Миловановићу то постављење!

Све ужасније. Пре три дана донесмо писмо из Врања о несрећним приликама наших бораца. Сада сазнајемо: Стојан и његових шест другова, о којима је тамо реч да су затворени, већ су — потучени! Све горе — све страшније!

Солидан шлеп. Управа Срп. Бродар. Друштва извештава нас исправком да је нови шлеп 252, о коме је онолико било речи, солидно израђен. Признаје да јој је благовремено један радник скренуо пажњу на несолидност израде „али своје наводе није ничим могао оправдати“. Још додаје: „Шлеп је спуштен у воду са врло јаким потресом, и није показао никаквих недостатака“.

Курмахераји. Управа поште поручила је већи број металних плочица с натписом: „Курмахерају допуштени само у одсуству публике“. Плочице ће бити утврђене на видним и познатим местима надлештва.

Не пропустите походити [illegible] Уједе код Саборне Цркве. На ложбу вреди посетити и оне [illegible] које затвара сад у понедељак 30. ов. м. у вече.

Љубићска улица. Жале нам се становници ове улице на нечистоту која се трпи на јавним местима и на прашину коју особито подиже велики колски саобраћај. Зар кола за поливање улица идући из улице Кнеза Михаила у улицу Душанову и пролазећи овуда не би могла и ову улицу полити?

Није знат. Са поуздане стране смо извештени, да су вести о позивању г. Веснићевом [illegible].

Излет у Аранђеловац. Ове недеље требали су напредњаци из Београда са студентима правити излет до Аранђеловца. Али се пријавио недовољан број излетника, те је излет одложен за доцније.

Славјански у Београду. Вечерас стиже у Београд певачки хор Димитрија Александровића Славјанског а сам Славјански дошао је још пре три дана. Приређујући ове године опроштајне концерте свуда, по свима местима, која је течајем свог педесетогодишњег рада на руском народном певању посетио са својим одабраним хоровима, Славјански је почетком ове године био и у Београду и приредио неколико концерата, па је онда отишао даље у словенске земље и нарочито се дуго задржао у Прагу, где је његов руски народни певачки хор био одлично примљен и оцењен. На повратку у Русију, где ће се са свим повући у мирни живот, седамдесет-петогодишњи старац, ударио је поново на Београд, па је на молбу својих овдашњих многобројних пријатеља и поштовалаца пристао, да приреди са својим хором два концерта, који ће бити сутра 28. и на Петров-дан 29. ов. м. у вече у гранд хотела „Паризу“ на Теразијама.

Из цркве. На Петров дан архијер. литургија у Саборној цркви почеће раније—у 8 час. После св. литургије благодарење. На литургији и благодарењу певаће београдско певачко друштво из Земуна и певачко друштво Славјанскога.

Веридба. Душан J. Миловановић, српски телеграфиста, верио се госпођицом Стевком, ћерком г. [illegible] Честитамо верницима.

Веслачко-Пливачки Клуб „Душан Силни“ сад у недељу приређује далеко веслање Београд—Смедерево и натраг. За тим Милојевић плива 50 километара од Београда до Гроцке. Ову трговину издржава, да би га клуб послао на канал Ла Манш, да и један Србин покуша да га прелази; а да би му се омогућио одлазак, клуб ће у његову корист приредити један концерат.

Исправка. У јучерашњем реферату о концерту Музичке Школе погрешно је штампано име „мала Фотић“ а треба име другог једног ученика, што овим исправљамо.

Добротвор. Госпођа Љубица Терзибашића уписала је свога преминулог сина пок. Милорада М. Терзибашића за добротвора Учитељ. Удружења са улогом од 120 динара.

Почасни председник. „Београдске Кредитне Банке“ [illegible] члана — [illegible] изабрала га је за почасног председника.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§ Према вестима бечких листова, ових ће дана бити објављено постављење принца Фердинанда Лобковића за [illegible]. Младочеси и чешки аграрци [illegible] су против тога и тражили су да [illegible] место добије који чешки племић.

*, Страховита катастрофа десила се у једном руднику у јужној Русији. Услед експлозије гаса „[illegible]“ у руднику [illegible], у месту [illegible] погинуло је 150 људи а рањено их је преко [illegible].

||| [illegible] 16-год. [illegible] 125.000 динара [illegible]

[illegible] 40 стубаља.

[illegible] у Русији.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

О Ђоки Симићу

У Бечу је српски посланик силом-фузионаш, који је сматран као креатура Пашићева

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА

Роман Мишела Зевака

— Превод с француског —

LIX

Потера

Рагастенс је дакле био уверен да је старица много знала. Он продужи строжијим гласом:

— Дакле, ви заиста нисте видели никог на друму прошле ноћи? И ништа није ушло у ваш мајур?

— Није ништа, господине, одговори старица машући главом.

Па се онда прекрсти још много побожније но први пут.

— Мајка! викну у тај мах дете, зар си заборавила ону лепу госпођу што је долазила?...

— Ћути, Андреја!... Дете не зна шта говори, господине... Иди играј се...

Рагастенс се окрете старој сељанки.

— Опростите, госпођо, рече он. И поред свег поштовања које ми уливају ваше године, биће принуђен да употребим силу ако ми не кажете истину. Знајте да се догодило једно велико злочинство. По свему се претпоставља да је жена која је учинила то злочинство прошла овуда... Ви сте на земљи Алмојој и ако ми не кажете праву истину још вечерас ћете бити позатварани и ви и сви становници свога мајура.

— Господе Боже, буди нам милостив!... Шта да радим?... Она нам је запретила смрћу ако иком од нас кажемо само једну реч...

— А ја вам се заклињем да вам се никакво зло неће догодити ако ми кажете истину.

— Па добро, јесте, господине, једна је госпођа долазила овде пре неколико дана...

— Ко је та госпођа?

— Не знам; нико је од нас не познаје!... То је сушта истина... Тражила је од нас да преместимо у мајур њена кола и четири коњаника... и добро нам је за то платила. Затим је тражила такође...

— Продужите!... рече Рагастенс опорављајући да се старица успокоји.

— Тражила је од нас да јој уступимо за једну ноћ малену собу у нашем мајуру, и заклела нас да нећемо тражити да дознамо што се тамо буде догодило... И за то нам је такође добро платила.

— Затим?... Дошла је прошле ноћи, је ли?...

— Да, рече сељанка уплашено.

— Сама?

— Не... Са другом госпођом!...

Рагастенс се једва уздржа да не јекне. Сад је натерио страшну истину.

— Говорите даље! рече он блед као смрт... Шта се догодило?...

— Чули смо неку препирку... Затим су војници ушли и довалели младу госпођу...

— Ох! ниткови!...

— Метнули су је у кола... и сви су отишли...

— Којим путем? запита Рагастенс у грозници.

— Пут [illegible]...

Рагастенс не чу нашта више, он јурну напоље и скочи у седло.

— То је пакосна Лукреција! рече он потмулим гласом у [illegible] праску... Украдени!... Она ју је украла!... Ах! два пута сам јој опростио!... Али сад толико мој!...

LX

[illegible]

Рагастенс је лако могао да прати траг Лукрецијин до подножја планинског. Био је свега један пут којим су кола могла ићи. С времена на време наилазио је на крчму или мајур. Он се заустављао, питао, добивао обавештења и продужавао пут.

Али кад дође у равницу траг се са свим изгуби. Пут се ту одвајао на неколико страна. Којим да пође?... [illegible], Рагастенс се заустави у хладу једне храстове шумице и сјаха.

[illegible] му је погледао страшно. На коју ли је страну Примавера одведена?

Из потребе да говори о својој несрећи, а такође и надајући се добром савету, он саопшти Спадакапи шта се догодило. Спадакапа саслуша његово причање са живом пажњом која се [illegible] и лутатим узвицима.

— Па та је жена побеснела! узвикну он кад витез доврши! Ноћ је нечастива ушло у душу!...

Ах! то је права ћи свога оца!...

— Шта ти мислиш?... Видиш ли ти каквог излаза?...

— Никаквог, господине витеже. Али ако хоћемо да дознамо што, то се може учинити само у Риму.

— У Риму! уздахну витез.

— Ах! ја знам да је то опасно. Не због мене... јер мене би чак чинило задовољство да се излажем опасности ради вас... Али ви, господине, ви чија је глава уцењена... У Риму се налази неки маркиз Рокасанта, с којим сам ја често долазио у додир. Могу вам поуздано рећи да је то необичан добар помагач.

— Хајд' добро у Рим! рече Рагастенс. Савет ти је добар.

— Још једну реч, господине. Ви сте осуђени на смрт... Допустите да вас одведем у једну кућу у околини Рима, где ћете бити у безбедности као што сте били у крчми на флорентинском друму. За то време ја ћу ући у град и добавићу све што нам треба.

Рагастенс махну главом и [illegible] полетеше брзо у правцу Светога Града. Спадакапа је [illegible] за њим. Видео је да му је господар у истинском очајању.

Захваљујући издржљивости својих коња, они стигоше пред капије Рима четвртога дана у вече.

(Наставиће се)

а коме се г. Ђока Симић. Тај г. Ђ. Симић није никад ни по чему могао бити радикал али су потребе његове каријере нагониле и њега на тај пут.

Сем што је фузионаш, он је и прво брбљало. Његова је брбљивост од одавно позната, и за дивно чудо: најмудрији министар Пашић постави брбљивог г. Симића баш у Беч.

Пашић је поред све признате одмости г. Ђ. Симића, о овоме имао лоше мишљење. А и г. Симић је сачекао прву згодну прилику да покаже да ни он о Пашићу не мисли боље.

Кад је прочитао телеграфски извештај српског Прес бироа, о саставу Величковићеве владе, он му је одмах и поверовао, не водећи рачуна о нашим ранијим опоменама за извештаје тога бироа.

И г. Симић је одмах осетио потребу да се с неким наразговара, па је све што је могао, и што није мислио испричао једном сараднику „Н. С. Пресе."

И тако ово домишљен један скандал. Полузванични орган владе „Самоуправа" напала је јуче и награђала званичног представника те владе, баш на најважнијој дипломатској тачки!

Па нека за кома реда у овом „Светом Стању"!

слово се, да ће цене и даље падати, али стигоше у то време телеграфски извештаји из Француске, да је тамо за време цвета било света и јаке хладноће, те се на све стране почетвише рачунало, да је род у Француској потпуно пропао.

Ови гласови нису могли остати без утицаја на цену и за врло кратко време тражња је престигла понуду, те се цена повраћала од 24 на 26 круна, а по овим ценама нису правили тако велики закључака.

Када су се после кратког времена уверили, да се цене нису уживали у Француској [illegible], почели су се купци уздржавати од куповине, те је цена постепено падала све до 20 круна, до које је цене непрестано било продавања. Данас се на жалост не плаћа више од 20 круна, али по тој цени изгледа да [illegible] имати сигурних и добрих продаваца, ако што на и [illegible] нема.

У почетку се мислило, да ће шљиве, код свако огромног рода, бити малом свјеш, као што је то био случај у 1904. години, међутим се данас са свију страна јавља, да се у гарнитурској роби ни мало веће ослуквавати, што је вероватно, јер ово скоро у јулу месецу и непрестано [illegible] и [illegible] јака жега.

Поред много већег рода него у 1904. години, веће бити просечна цена сувих шљива ни колико ранијег као тада: 10—12 динара, већ рачунамо б.-л., јер ће куповина шљива бити знатно веће него тада.

До данас је Србија продала унапред око 1.800 вагона сувих шљива и пекмеза, а ова ће се цифра до доцније попети можда и на 2.500 вагона.

Ако за време сушења не буду падале дуготрајне кише — а то је још једина опасност да ова година са шљивама не буде бриљантна — рачунамо да ћу продаје бити потпуно уместо.

Кидат.

МАЛИ ЕКОНОМИСТ

Изгледи овогодишњег шљивиног рода у Србији

Ове је године претила од гусеница велика опасност шљивином роду, услед чега је министарство народне привреде било принуђено издати строгу наредбу, да сваки домаћин мора своје воће потпуно очистити од гусеничних [illegible] у [illegible].

Ова је наредба била врло умесна и корисна тако, да је род готово потпуно спасен. Једино у појединим [illegible] обале у округу подринском и ваљевском, као и у нижим долинама Колубаре и Тамнаве, није било могуће очистити, где је род потпуно пропао, али је та штета од незнатног утицаја.

Судећи по свему досадашњем, биће у Србији принос шљива ове године [illegible] у једној години до сада. Од како се Србија бави овом привредном граном, највећи је принос био у 1904. години, када је извезено око 5000 вагона сувих шљива, док се међутим ове рачунају на 8 па и 9000 вагона [illegible]. Сувих [illegible] шљива, поручено су извозници до сада око 800.000 комада а то је [illegible] 7.200 вагона.

Осим овога се шљиве показују у доста великој количини у [illegible] радима и пресушивање (евапорирање) у сендуцима.

Ове се године почело са продајом унапред — терминима — већ у месецу јануару, раније него у другим годинама услед тога што је на то наваљивала [illegible].

Први закључци из Србије прављени су [illegible] гарнитуре по 28.50 до 29 круна од 100 кгр. Од тог времена па до пред само цветање шљива, цена је попустила на 26.50 круна, и по овим ценама продато је око 200 вагона и били су продавци махом Шапчани. Када се цвет почео развијати и требати и тај велики род могао у неколико предвидети, цене су постепено попустиле на 24 круне, по којој је цени продата највећа количина а продавали су не само Шапчани и Крањи и Ваљевци, Београђани и Крагујевчани са Чачком и Ужицем. Услед падања јаких [illegible]

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензационни политичко-друштвени роман

од [illegible]

Између војних и грађанских лекара вођена је у новинама полемика, да ли је Јован Тодић жртва несрећног случаја или каквог убице, полемика је трајала доста дуго, па се и у београдском друштву недељама расправљало о томе, али све то несрећном официру није повратило живот, ни заручници заручника, нити мајци сина. А највише све није служило ни властима, оне су у свом трагању постале непоуздане и најзад су сасвим обуставиле истрагу, [illegible] су [illegible] погодније следити војних власти и равнодушно драму ставише у рубрику несрећних случајева.

XV

Србија је ишла у сусрет мајским данима. Краљ Милан је отпутовао из Београда, пошто је од намесника добио обавезно обећање, да ће они и министри потпуно испунити његове услове у погледу повратка краљице Наталије. Ти су се услови састојали у томе, да краљица само тако може доћи у Београд, становати у конаку код свога сина и бити почаствована с краљевским почастима, ако потпише уговор којим се обавезује, да ће само два пут преко године и сваки пут највише четири недеље бавити се у Београду као гост код свога сина. У оној конференцији с Ристићем, у којој је овај дао обавезно обећање да ће испунити ове услове, Милан је изјавио да у таквим приликама неће имати ништа против тога, ако његов највећи непријатељ Никола Пашић, постане министром председником његова сина.

После одласка Милановa д-р Јован Ристић, први намесник, водио је своје преговоре на две стране: требало је задобити краљицу Наталију да потпише уговор, који је тражио Милан, а за случај ако краљица на то не пристане, определити радикалну странку, која се налазила на влади, да изврши мере које је за тај случај тражио краљ Милан и које су се састојале у насилном прогонству краљице из земље. Обоје је било подједнако тешко. Краљица је подругљиво одбила понуду намесникову а људи који су били на влади бојали су се опет да не изгубе своју популарност, ако поступе енергично према краљици Наталији, којој је најзад досадно дуго преговарање па је јавила намесницима да ће доћи у Београд, па ма шта било. Краљица се тада налазила у Одеси и, пошто је о томе намеснике известила [illegible] се спремала да се креће за Београд, д-р Јован Ристић пошље јој у сусрет господина Алимпија Васиљевића као пар[illegible] краљицу у Букурешту и покушао да је побуди да потпише услове које је тражио Милан. Краљица је просто у лице исмејала стара господина, коме је његова мисија и иначе била тешка, и рекла да неће ништа потписати и да ће путовати у Београд. „Величанство", рекао је после тога стари дипломата, „онда нећете моћи да видите свога сина!"

ВИЊЕТЕ

Мудролије

Спомињао [illegible] припада здрављу; али зар је спомењу мудрији — [illegible] добија здравље?

Много се радују наслеђу, али их има и који су несрећни што не могу да се отресу онога што су наследили.

Боље је од себе почети него собом дочети.

Кога прати Божји благослов не одмаже му ђавољи прекор.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Са нашег Универзитета

(Скриптор)

Правни факултет српског универзитета има на расположењу свега 3 (три) слушаонице: једну повећу (бр. 69.) и две мање и [illegible] (67 и 71.) С тога се често догађа да у једној слушаоници буде половина слушалаца која очекује, рецимо, професора финансије или трговачког права, а друга половина тек професора административног или грађанског права — кад се сад сукобе два наставника од једном у истој слушаоници, ту онда настаје [illegible], путовање и [illegible] ко ће држати предавање а ко ће ићи кући (јер друге [illegible] да би се могло [illegible] одржати предавање) — док најзад не попусти заметнији и однесе свој час. Остатак соба на десном крилу последњег спрата, које би требале да припадају правничком факултету, стављене су на расположење г-ђицама „философкама", да ћеретају са својим колегама и кибицују правнике. Па и од ова три слушаонице што имамо, највећу (69.) нам заузме у вече [illegible] друштво „Обилић". И, кад ми у соби бр. 67 са професорима економије и своје политике претресамо питање о царинском рату са Аустро-Угарском и о могућности економске еманципације Србије, па, при помену репресалија које Аустрија употребљава против Србије, кад се узбуде наше патриотске осећаје и духови усколебају од праведнога патриотског гнева, — а тек до нас, у 69. загрмеће басисти да се прозори тресу:

„У бој, у свети бој ура-ура!!

Зар то није у згодан час дошао кога нам лепо у нас, када се спонтано крв у лосницу, осетите се бар за по рафа [illegible] и тек што не викнете: „Рат Аустрији!" Зар није то дивно? Разуме се да ту наше од [illegible] семинара не бива ништа.

Врата, прозори и т. д. све је то [illegible], на свакем прозору недостаје бар по два окна а из једном у соби бр. 47 од спољних крила [illegible] само — [illegible] — [illegible], поред тога што су унутрашња окна испуцала. И то све стоји [illegible] лета тако и зими. Заиста, све подерано, [illegible] бар са Славнија [illegible]; све то ствара несвесну промају, која, нарочито зими не допушта ни најкраће задржавање у слушаоницама без својих последица: назеба, кијавице, [illegible]. — [illegible] о томе не води рачуна — [illegible] [illegible] „Das kenne ich!" [illegible] Оријент! И заиста!)

Од послуге нема, сем униформисаног „домаћина" и повећег броја осуђеника — слободњака, који ту раде, још и оно двадесетак служитеља, на које, свима се њима не зна шта мају посла по ходницима и код појединих г. г. професора (а још се жале да им се не дају довољно накнаде за тако незнатно послуживање), а иначе су слушаонице стално непроветрене, незагрејане; прашина по столовима и седиштима с прста — чека не неке да је диктовањима обришемо; табле не избрисане; писаћег материјала никад спремног. Од толике послуге не остане ни један на месту ни стража да дочека и упути куда ће кога и како тражити, већ вам — у тренутку кад ма са захтевом пажљиво слушамо о Макијавелију или о радикалном изборном систему — упаде тек [illegible] посетилац [illegible] са [illegible], или жандар, или ма ко са уловом, тражи од нас [illegible] обавештења и др. — све се то свакодневно понавља.

О слушаоцима — студентима — и њиховом образовању и васпитању, домаћем и школском, неђу да говорим — о свем том дао је [illegible] г. М. Спасојевић, српски философ у својој књижици [illegible] (тако се зове, ако се добро сећам — а угледала је светлост прошле године). Ја, пак, могу рећи само: каква кућа такви укућани! — јер, заиста, [illegible] у [illegible] или при [illegible] [illegible]; [illegible] на врата [illegible] тренутка — опет са треском — без обзира смета ли то коме или не; пушење по [illegible] по ходницима већ и у самим слушаоницама; о [illegible] за време предавања као и за испитима, за тим из уласка и по јавним локалима; отварање и читање туђих писама и узимање туђих марака ит. д. итд. — све то стоји у дијаметралној супротности према образовању и васпитању, кога треба да има код интелигентних младих људи и посебице код академских грађана. Огрешио бих се о истину ако не бих напоменуо да има и својих [illegible] — да, али већина, веома — тешко Србији и Српству!

Још нешто. Служитељи воде неку своју нарочиту политику, чак и са писмима студентским: уцењују свако писмо са по једним орашком (0·20 д.) „Порто марка", већ; још ако им [illegible] пута да и десети пут пропусти то учинити — протестују и жуте се (као слепци суботом).

Сва горња зла и још много других, о којима нећу да трошим речи а која ову највишу културну установу срозавају на ниво једне обичне сеоске судњице, могу се, мислим сузбити, ако се то хоће. Ја рекох своје, а Академски Савет и г. министар просвете — како хоће!

Sapienti sat!

10-VI 1909.

Београд.

[illegible]

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Против поливања улица

Један талијански лекар хигијеничар одсудно устаје против великог поливања улица. Он налази да се таким поливањем које од прашине ствара блато само продужује живот милијардама микроба и бацила који се у прашини налазе. Нарочито то — вели — важи за баците, које стварају све врсте трбушних оболевања. Још каже: устројство општине и држање дужно је да [illegible] помоћне здравље [illegible] родом. Ја сам био [illegible] их само обавестим о томе како свакаки њихов рад не ваља!

БАЛАДА О МИЋУНУ

Шта ми све прича твој поглед радо,
И [illegible]
И [illegible] —
Шта ми све прича твој поглед радо!...

Прича ми бајке о [illegible],
Што [illegible] бајке,
О [illegible],
Прича ми бајке о [illegible]!

А је шта радиш? — Ја [illegible] само...
[illegible]
И [illegible]
А је шта радиш? — Ја [illegible] само!...

И [illegible] кад Мићун рече
[illegible] рече: „Ја [illegible] само" —
[illegible] —
Дакле тако...

Ваљево — Драг. Илић

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

„Босна"

Тако се зове ново [illegible] предузеће у коме је главна личност J. Ђ. Ковачевић, уредник „Босанско-Херцеговачког Гласника". Под именом „Босна" излазиће илустрован часопис „за књижевност и савремени живот, интересантан за свакога и потребан за сваку српску кућу и породицу". Доносиће слике предела и знатније личности, а уређиваће се у духу словенске солидарности. У напред се рекламирају „Турске легенде" од Чајкасосога. У сваком броју биће израђено 6 слика, а цена је до краја године 5 динара.

БЕРЗА

	Продато за	
Наполеон	20	18
Форинте	211	73

Јављам

уредно-вежно, да ћу бити на путу, па молу моје све госте моје драго ме Петра и Павла прославити код куће.

Гаврило Лепосавић
304 2—2 пиротски у пенз.

ТРАЖЕ СЕ ПОСРЕДНИЦИ

За један *лак* и сперадни посао, на ком се зарађује до 150 дин. месечно.

Упитати у редакцији овог листа. 305 2—3

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА
Свежег „ТЕЊ-БУТЕРА“
Најбоље врсте и строге квалит.
Најбоље сладоледне сирупе и прохладна пића: Емонтадер, Роквфор, Камамбер, Кашкавељ, Пармезан, Дињаа, Горгонзо, Чедера и т. д.
Ајвара увек свежег.
Врло умерене: 1 кроцајз 6 дат. Колер Ређеси дин. 1.50, цигаре по ранијеме и јевтино ново.
Велики избор свакојаког француског сапуна и фрижог воћа, француза сир који иде тајанцима чешка и кремзир и сирева.
1 боца црног Бордо 1.— „
1 „ „Мерло“ 1.— „
1 „ „Мерло“ Специјално 1.— „
1 „ „Совињон“ 1.— „
1 „ црног Сансињонског 0.75 „
1 „ „Бело“ 0.75 „
1 „ „Мерло“ Специјално 0.75 „
1 боца „Сремски Бермет“ 1.— „
1 боца „Сремски Стварни“ 1.50 „
ПРЕПОРУЧУЈЕ РАДИЊА
ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
Краљ. Срп. Двор. Добављач
Београд—Таковска
Т. ј. месторасположе му упутствовати као и у Београду шалу на целом свету и на трговцу.
Телефон бр. 43 269—32

СТАН

Стан удобан, заседом модерно са 6 соба, купатилом, гасом и струјом, у Београду, Ул. Краља Петра бр. 6, Дома Задужбине Вождд. 290 4—4

ЗАНАТЛИСКА

КРЕДИТНА БАНКА

прима куће поште—Београд.

Прима новце на штедњу са 5%, годишње камате.

Новце даје на зајам без отказа.

Даје зајмове на хипотеке, — на све сигурне од вредности и на кућу која је већ у Друштву Србије.

За новце даје и примљене. 290 6—6

КОЖАРСКА РАДЊА

НИКОЛЕ ТАСИЋА И ДРУГОВА

до оснивање београдског

ИМА НА СТОВАРИШТУ

КОЖА

Тамбуџ Самачки Техбиш

за себеше врсте опанака.

А нарочито скрећемо пажњу у-пантиљанима да имамо на стовариштву сирове тамбуџ коже — цинцарске за штиву од 14, 16, 18, 20 до 25 кгр. комад, *а тамбуџ коже на 260 кгр. је готово и на њима по погодби.*

ЛОЗА тешкиње у буренима и пастебодима и дајемо просту киселог. 303 2—3, 245

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Наручити ручковни сирење се за правење

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године велико сам 30 вишње изнурене грожђа турског и смедеревског, правог квалитета.

Обрадим пажљиво, познавајући доброг пића рани умеће.

Цена ниску за кућу знатно спуштена

Имам такве плаћена на продају у ренту београдском.

Услови врло повољни.

№ 4711

АИДА ГЛИЦЕРИН САПУН од љубичице чини кожу нежном и белом. Има нарочиту мирису љубичице.

Надмашује непостижан

Ко тај сапун само једном употребе после стално користи истог.

При куповини треба пазити на судски протокалисан бр. 4711 јер је подражавање врло велико.

Исти сапун може се добити у свима бољим радњама

Цена: 4711

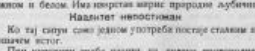

Фер. Мулхенс

фабрикант Парфимерије и козметике веће Бр. 4711 у Кољу на Рајни, добављач руских Двора. 269 83—100

Приспеле су велике НОВОСТИ

ПОМОЋНОЈ РАДЊИ

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Брзуве (шајтнет) јединска рад у минерални мирази велике новости, брзуве су: *шајтнет* сребрне, *шајтнет* златне.

Хаљине од рипса које изгледе са фине радом.

Хаљине од тафта и штофа елегантно израда за свечане прилике.

Хаљине „Алпаката“ од алпака Бенг. Р. № 30—250 комада.

Зафтеа јединске новости велики избор.

Зафтеа једине у Србији са златом и сребром.

Штикерије — фине рад у разне боје.

Апликације у свим разне елегантне израде.

Штикери-штофови за блузе и хаљине од свиле и памука фине, елегантне и јевтине.

Чипке и ајсеџе најновије и најразноврсније.

Везови на свилу и памучарама.

Свиле за брзуве разне боје.

Свиле за жилеће при тафт широке 45, 60, 80—90 см.

Свилу каирске за плетење бенгала најлепа сме боје која и постојано (немогуће тафт.)

Свиле за уз рад разне квалитете у свима бојама.

Сомота пегланог све боје.

Панглике Јапан најразноврсније 14 см. са златом у плоче за тафт и мекше новости из Београда.

Панглике шаре, које златне, сребрне, сомотске сва израде и боје.

Гарда панглике од растиша клот свилене разне боје и златне и сребрне клот и у мешавини.

Шнале за гарнисе и разне плавке.

Ручни радови од Јапана кеса и тиндерфри, неизмерно новост цене од 2 дин до 200 по комаду.

Цвећа за шешире велики избор.

Дугмета за хаљине костиме и блузе у великом изборима и новостима.

Постеру, полусукно Сурчи све боје.

Поставу памучну, бленде, кошу.

Јапан, Аустрија, Француска, Енглеска, Немачка, Швајцарска. Све сигурно, најбоље избор купујем и пробам на женски одел. Обрадим најстарију и најотрцанију на изглед најскупље наше госпе из Београда Париза и Лондона, нашто сам цене сигурно врло јевтино, тако да ће сваком реперације ће увек готову, што ја сам одам прим.

Ађустирам свеће за свадбе

Мустре бесплатно, пошиљке за унутрашњост уз депозиту

ПОМОЋНА РАДЊА

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Кнез Михајлова ул. бр. 19. 29—30

НОВООТВОРЕНА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКА РАДЊА

Браће Викторовића

БЕОГРАД, У УЛИЦИ КРАЉА МИЛАНА БР. 41 ТЕЛЕФОН 707

Препоручује своје уљавствено богато спомарање Аустрија најмодернијих за електричне, гасне и водоводске инсталације, као: звона, батарије и водове, звоне, за подизање и фине електрене шкрипинице.

Велики избор Маде-у свему врсти за купање, као и потребних алата.

Спомарање најновије најбољим материјалом и прибором за електрична осветљења, телефоне, громобрана и громобране.

Радње поштује електрична осветљења за собе, радње и пословине и електрична купања.

Монтира купатила, подземна и надземна клозета.

Радња прима у у своју радионицу ради сирове свих механичких предмета, које ће им као и сам остали њима поверени посао, радити под личном контролом г. Александра, чиме ће стручна извиђења, врло прецизна израда и најбоља гаранција за добру и солидну радњу.

За монтаже и мустре у околи, обраћите се најновије дате. 284 5—10

„Прилеп“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1.50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сва предавства плаћају се на суму Велике и Добровоље књиг. — Рукописи и огласи шаљу се уредништву Јован Белојевић.

„Просвета Радовановић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Брзописна ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

МЕЊАЧКА РАДЊА

МАРКА БАРУХА

БЕОГРАД

Продаје Лозове Првенац Крста

По дин. 21·30

2—3

Раја С. Поповић & Комп.

КОМЕСИОНАРИ

Будимпешта. Iránvány Utca

продужују да оснивају пијаца комесионарски посао, који су због неуговорног стања при дан године обустављен.

Примају у комисион и на продају воће, суве шљиве, пекмез, живину живу и клану, као и месо.

На бери кукуруз и продају праву и вредне ватре за рачун својих муштерија.

Адреса за пошиљке воће и живине:

Raja S. Popovits & Komp. Budapest. Centralmarkthalle
301 2—10

МЕСАРСКА БАНКА

прима улоге на штедњу и плаћа својом сталном улагају 6% чисте камате без икаквог одбитака.

За неке суме које се на дуже време улажу Банка плаћа још повољнију камату. 251 28—25

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Ексцелерација и сумпорбрава

Препоручује своје муштеријама одлазе и на унутрашности моје огромно стоваришта имајући у највећем избору. Има преко 20.000 комада готових дирова муштеријама, плаћајући и дечије у свима величинама и у лепом оспољењу и модерним бојама, у разним величинама и за разне тежине. Сем тога имам у залихи 50 до 60 хиљада комада разних дирова, који се налазе у *стоваришту* у Београду, Ул. Краља Петра бр. 6, Дома Задужбине Вождд. 290 4—4

ЗАНАТЛИСКА

КРЕДИТНА БАНКА

прима куће поште—Београд.

Прима новце на штедњу са 5%, годишње камате.

Новце даје на зајам без отказа.

Даје зајмове на хипотеке, — на све сигурне од вредности и на кућу која је већ у Друштву Србије.

За новце даје и примљене. 290 6—6

КОЖАРСКА РАДЊА

НИКОЛЕ ТАСИЋА И ДРУГОВА

до оснивање београдског

ИМА НА СТОВАРИШТУ

КОЖА

Тамбуџ Самачки Техбиш

за себеше врсте опанака.

А нарочито скрећемо пажњу у-пантиљанима да имамо на стовариштву сирове тамбуџ коже — цинцарске за штиву од 14, 16, 18, 20 до 25 кгр. комад, *а тамбуџ коже на 260 кгр. је готово и на њима по погодби.*

ЛОЗА тешкиње у буренима и пастебодима и дајемо просту киселог. 303 2—3, 245

Весо Христић каф. са пожалењем извештава своју господу и пријатеље да је данас своме оцу

† СТЕВАНУ ХРИСТИЋУ

бив. каф.

трговачка пензи, а своме стрицу

† ЈОВАНУ ХРИСТИЋУ

бив. каф.

цистовременим пензи у суботу 28. овог месеца у 10 часова пре подне у кући ул. Николе на новом гробљу.

Новембарски о своме овоје сродније и пријатеље моли да на свом гробу присуствују. 300 3—3

Извештавамо сродније и пријатеље да ћемо у понедељак 30. т. м. давати помутовање помени нашој милој кћери

† ЗОРИ

у цркви на Нов. Гробљу у 10 часова пре подне. Ућасније чекаће трамваји у 9½ у Теразијама.

ожалошћени родитељи:

Јулка и д-р Коста Д. Николић, шпитенар.

305 1—2

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 28 ЈУНА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 173. | Телефон 821.

СЛИКЕ

Ова бескрајна, безразложна и бесмислена криза евервирала је већ цео свет у земљи и пореметила цео ток послова не само у држави него и у приватном животу. Још мало па ће почети утицати и на парнни друштвене, те ће вероватно и сам језик у употреби изменити. Сад већ нема сталежа, у коме криза не игра знатну улогу.

Чаршија

Сабајле, чим се дућани почну отварати, они који стижу пред своје радње отварајући капке поздрављају се:

— Добро јутро, комшија. Шта има ново? Да ли се сврши ова наша комендија?

— Не знам ништа, ал' не верујем. Синоћ идући кући сретох Н. Н. фузионаша па ми рече: да још није ниста готово, али да ће у току дана бити.

— Да Бог да! Али ово је брука! Ово није никад било! Шта мисле ти људи? Хоће са свим да упропасте ону земљу. Ја, просто, не знам, како ћемо ми ово издржати. Ево 15 дана како нема никога ме заврни у дућан. Свак се сврно и чека шта ће бити. Да Бог сачува!

— Море, мани се. Овога чуда нигде нема. Направили комендију од државе. Нит се зна ко пије ни ко плаћа...

— Море, ми знамо ко пије: Алекса, Драгиша и остали фузионаши, а знамо и ко плаћа: ми, али се чудим: што трпи овај свет?! Треба све ово мотком да разјури.

Кафана

Гладе, како зваше „ћировн", устали, обукли се, па овако зртасти изашли и упутили се ка „Гранд Хотелу. Још уз пут се сретају или сустижу и питају:

— Е, шта би, Бога ти? Скува ли се што год ноћас?

— Ништа! Само муљкају. Опет данас имају некакву војцу.

— Пи, брука! Овде, брајко треба батина.

— Море ја баш синоћ кажем: какав парламентаризам у Србији, какви бакрачи! Скупила се цамоладија, која не зна ни шта је посао ни шта је држава, па се малаче по цео дан, а овамо пропаде све. Постали смо за потсмех Европи. Да устане краљ Милан, научио би он њих памети!

— Како, ја баш кажем: од блата ћемо ми њега да возимо, од блата! Није него ћу да пустим да овом земљом армуса Алекса Жујовић, Којић и тезабија...

Па се улази у кафану и ту исти разговори, исто шиљење, исто подсмевање над политичарима, исти рецепти за решење ситуације.

Ту је сазвио бино чаршије, где долазе махом трговци.

На Теразијама су „Касина" и „Париз", где се искупљају фузионаши и самосталци, који се ошмаре за новостима, који се слажу са сваком комбинацијом, јер од сваке очекују неког ћара. Публика је махом од приврженика „Св. Стања", који су „посвећени" јер имају везе са посланицима и министрима, али је та публика увек прогрушана са пензионерима и истераним чиновницима, који воле: „Море само нек се мења, па ма како! од овога горе бити не може".

Ту се живи од ситних вести и детаљеше криза: ко је кога синоћ срео, ко се с ким разговарао, шта је рекао један фузионаш, а шта опет неки самосталац, ко је зват у Двор, где ће бити састанак, шта камериљу заверенице и т. д. Начин изражавања и језик је са свим другчији: бачалији, куптарији, бристичнији, без симпатизања и оног хладног презрења према „политичарима" и политици, али нерознији, раздражљивији јер није без нада. Осећа се да свак нечему нада, нешто жели и од нечег. стрепи!

— Море, докле, ће ово да се кињи? Шта гњавите ви фузионаши? Зар вас није срамота?

— Ајд, спнтор бре! Каква срамота! Није нас срамота, него вас дате невини да владамо, него оборите овај режим...

— Ама какво[ј] невини? Ко на влада? Је ли ова земља наша прћија, бре! Зар чекате да вас мотком терају?

— Та дођиће вама и мотка. Несу за овај народ ни биле слободе. Ви само злоупотребљавате слободе, које смо вам дали...

— Ама зар не дани?! Шта сте нам дали ви, сухе реакционарске.

— Ајде, ћути ти колевкару. Е, нема више да се домунђавате сваки дан у министарство. Беше му то.

И т. д. све у истом тону док се не попије кафа и док не наиђе које изашав лице, на се сви сручу око њега да чују последњу вест, која је обично лажна.

На улици

Професори, нарочито ако су шогари:

— Н[ј]' habemus papam?

— Још ништа. Изгледа да је све разбијено.

— Па то је већ којешта! Нашто ће то изаћи? Како мислите да ће се свршити?

— Немам појма. Ал' ваљда ће се споразумети. Од јутрос су почели преговори на новој основи.....

Растају се.

Наилазе друга двојица, журно у пролазу:

— Шта је? Роди ли се влада?

— Побацио! Синоћ су се разишли. Нема од споразума ништа. Неће да чују.

— Ама није могуће! Па ко неће?

— Неће самосталци.

— Па сад?

— Ништа. Бог ће га знати. Србија је ово. Ваљда опет фузионаши па ће да газе.

— Е, то је све Пашић и удурисао.

— Наравно...

У канцеларији

— Зар још није готово?

— Није и неће бити данас. Ја идем да свршим неки посао.

— Море немој, сврши оно данас лиши да се кисели већ неколико дана.

— Шта ме се тиче, нек чека. Нема владе не ради се. Него сврши ти овоме Јоци. Не знаш шта носи дан шта ноћ. Ко зна како ово може да се сврши.

— Ја прекинух ону Стевину, убили треба.

— Не може бити! Наси валда луд?

— Што? За ћу сутра одлази да кличем, па да ми се маже. Ако му није право ево му Савето па нек се жали.

— Море право кажеш и ја ћу тако са оном Љубином. А и Милану да учинимо. Ко зна, то ће му, можда, бити последње. А и он ће нами требати.

— Него!.

И тако, само с тим на уму и из тих побуда се данас све по канцеларијама ради.

А Бог чува Србију!

Н

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ

ДРАНГУЛИЈЕ

Два гледишта

Идеалисти: *Умарно се шкајипир-сир.*

Реалисти: *Пошли за натраг!*

Мало олано — мало слатко![*]

— Је-л-те, пријатељу, да ли је свршена већ једном ова криза?

— Можда је свршена а можда и није; може бити да ће се свршити данас а може бити да неће ни сутра ни прекосутра.

— Како то!

— Лепо: нема влада, место да земљом управља одго...

— Добро, ... шта се све губи тиме то нам неће ни набрајати, то зна сваки живи. Ипак једно морам поменути.

— Да чујем.

— Да наш Краљ није строго уставан и строго парламентаран и строго неутралан, криза не би трајала ни десети део овога времена. Видећи, управо знајући одавно, да се не може постићи жељена слога, или како народ вели да се не могу сложити рогови у врећи, он би узео и решио питање о новој влади кратким путем. Али би такав чин мирисао на реакцију, што не би било нимало пријемно у земљи. Ми, је-л те, више волимо да нас угуши смрад „напретна" него да нам мајчице замирише „реакција"?

— Дабогме!

— Сада даље. Владар дакле, неће да се меша у тај посао. Онда остаје други уставни чинилац, Народна Скупштина, т. ј. партије и фракције у њој заступљене. Оне богме хоће, те још како хоће, да се мешају, и оне су заиста и узеле на се да реше питање о новој влади. Ми смо поделили на две најмногобројније групе: фузионашку и самосталску. Равно три недеље има како оне то питање решавају, и још ни како да га реше; уливено да је, најзад, то питање онег момента када разговарамо већ и одлучено, опет остаје факат да је три недеље кувано и прекувавано. Дакле други чинилац уставни, кад сви одлучује, тешке и спорије одлучује. Тога не мора да буде свуда и увек, али га под нас бива и као по неком правилу бива увек у таким приликама. Не чини ли вам се да ће се таким радом компромитовати начело демократизма.

— А, не, не, не! Само у начело, у теорију демократизма не дирајте, ако хоћете да сте ма и мало и ма код кога у Србији популарни! Ви можете радити, ако хоћете, против стварних интереса земље и народа; можете учинити ... пусте на пропаст многи моменти, који би се имали прекрасно искористити — све ће вам се врло лако оправдати ако кажете да сте демократа и ако грдите реакцију. Код нас је демократизмом напињана и пелена у коју се увија новорођенче. Зар нисте толико пута видели где дете у првом разреду основне школе треба да одговори на неко питање па се збуни? Шта тада бива? И учитељ и родитељ и сва околина повичу као у хору детету да оно то каже „својим речима". Молим вас: оно не заборавља својим ручицама думдета на пантљиковицама, али када треба да изговори неку научну истину саветује му се да је каже „својим" речима. На страну што оно нема никаквих речи и што његова реч ни броји свега стотину јарпадака од правих речи, ја вас питам: на кад ће, брате, то дете научити књижевне и друге речи ако само остаје при својим речима?! Дакле, иначе да ја знам оно то врло добро као и Ви па можда и више и боље — али нећу да будем несавремен. Спор нека пропадне — ћаво је већ и тако однео много што шта! — али форма нека остане сачувана.

— Онда бих ја из свега тога могао извести овако нараоучење: владар не решава кризу, јер је прошло доба владарског мешања; други чиниоци уставни не решава кризу, јер не може никако сам да је реши, будући је стицај прилика такав, да се без дерењине с нишега места не може изаћи на споразумну чистину, а опет сваки даљи корак, к свим другим корак, противе се принципима парламентаризма и демократизма. Сад је, дакле, укус: мало слано, мало слатко.

[*] Даље досетио се обичају доста мало набрајања чланак; јер је добро не вредн. Сује тада, новото набрајање, сви та боже неста.

— Јесте.

— Али ја после овакве и уверење да оваква криза и овако њено решење вал нерешење компромитују многе стране а нарочито оно начело које се хоће заштитити. Ја вољан, пријатељу, неутешан.

— А ја, на против, идем и сад већ почињем певушити:

Криза, криза, е па шта је?
Ако ј' криза није лав!
Криза, криза, по мени је!
Ко ј' у кризи није здрав!

Х

СТРАНА ПОЛИТИКА

Лампрехтов говор. (*Светска сила. — Македонско и мароканско питање. — Критичне године. — Пруска.*)

По једном извештају из Берлина, тамо је прошле седмице један говор, који је на једној народној свечаности у Лајпцигу држао чувени историчар и професор д-р. Лампрехт. Он је у свом говору рекао, да је Немачка постала светска сила са свима интересима и тежњама, које су с њом нераздвојне, као што су одавно Француска, Русија и Велика Британија. Даље Лампрехт вели: У македонском и мароканском питању, које нас природно не интересује толико, ... да не дође, мора уверење о огромној важности наших интереса постати опште ... добро народа. Дошло је време рећи, да ће народне године за нас бити веома критичне, јер се ради о нашем ... народне и нашег светског положаја. Свет треба да зна да смо ми решени да не допустимо онај, на што имамо право. Небо ... ... да изгубимо, али ... ... сећа, који покушава да нама што одузме.

ЦИЦ!

ПАРОДИЈА

Ах, се небо осмехнуло!
Ал' се река плави!
А наш „Чича" у сну снива,
У сну, к'о на јави:

Удицу је наштин давно —
Доста дуго чек'о —
И улови најзад славно
Красно рибче неко.

А рибче је „фајне фраше"
Мора да се каже —
А на њему златно пише:
„Шене апанаже".

„Ах, од кад те очекујем,
Сунце мојих дана,
Јер не могу да жирујем
А од алимана!"

Шеретски се Чича цери —
Поред стапне влади —
Халапљиво рибче мери:
„Ал' ће да се слади"!

А он има своје људе
У сали и власти, —
Замастиће рибче добро —
Ал' ће бити части:

Так' радостан Чичу држе,
Гледи свој број густи,
Рибче штуче, он се тргне,
Оде санак пусти!

Е, то тако увек бива —
Увек се дешава:
У сну златном једно с' снива,
Сасвим друкчиј' ј' јава!

Пасарту

* Нарамен, Чича Ђина.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Тобожњи устанак у Босни

Загребачка трговачко-обртничка комора добила је од стране босанско-херцеговачког трговачког друштва допис, у коме се изјављује: „Иностране новине јављају о тобожњем устанку у Босни. Пошто би такви гласови могли нанети штету нашој трговини и индустрији, јављамо да су те вести потпуно неосноване и пука измишљотина“.

Дневне вести

Српски Кошут. Чим су у чаршији прочитали ону изјаву шефа самосталаца г. Љубе Стојановића, што је пред Краљем учинио, одмах су га прозвали *Нови Кошут*, упоређујући га тиме Францу Кошуту, који је пао пред царем Фрањом Јосифом капитулацију.

Нека смо бар у тим великим стварима слични европским политичарима.

Без владе. Сутра је рођен дан Краљев и ако се данас не образује нова влада, Краљ ће сутра примати дипломатско тело и великодостојнике без владе, т. ј. с владом која је у оставци.

Војни указ. Данас је поднет краљу на потпис војни указ, за сутра, по коме ће из бити произведено у старије чинове свега њих 15-20 официра, док њих око 500 остају у таману и ове године и ако чекају већ дуго времена.

Бескрајна торокања. Састанцима, седницама и преговорима између фузионаша и самосталаца, нигде краја нема. Већ је постало и досадно бележити сва њихова кретања. Може се рећи у главноме са две три речи.

Јуче су били неки звати у Двор, и делегати су имали састанке. Кад су се сасвим споразумели, реферисали су својим властодавцима, и кад су се синоћ око 6 часова састали да потпишу, видели су да нису сагласни у многим тачкама, те су се разишли са слабом надом на успех. Данас у 10 часова пре подне заказан је састанак делегата на коме ће се дефинитивно решити — ако опет што не искрсне.

Нигде краја!

Напредњачки клуб. Јуче по подне је одржао своју седницу клуб напредњачких посланика и изабрао је за свога председника г. Стојана Новаковића, а за потпредседника г. Драгића Самуровића. О држању у Скупштини напредњачки клуб није још никакве дефинитивне одлуке донео, док се не види каква ће бити исход кризе, али остаје увек на становишту бојкотирања опозиције данашњем режиму ма се у каквој форми појавио пред Скупштином.

„Разговорни посланик.“ као што је назвала „Самоуправа“ г. Ђоку Симића, посланика у Бечу, пензионисан је, како веле, јучерањим указом. То Пашић шиба према крају к'о гуја репом.

Класно. Г. Милорад Вујичић кочијаш окр. подринског добио је класу. То му је уздарје од фузионаша што је успео појести Луку Томпуза на изборима.

„Сутра“. Ова реч никад можда није толико употребљена као за ово двадесет и четири дана, од како је Пашићева влада и формално поднела оставку. За та двадесет и четири дана небројено се пута сваки дан говорило „сутра ћемо имати нову владу“, па је ево немамо никако. И за данас се очекује да ће бити састављена нова влада, ако се опет не одложи за „сутра“.

Орденска киша. Сви се још добро сећамо лањског петродданског пљуска од ордења. Згодно је доба да се сад свет запита: Хоће ли тога пљуска бити и ове године? На овој суши политичкој можда би и то био какав знак живота.

Мостарски „Народ“ љути се што смо му пребацили да се он нашао да брани Пашића сада кад му је цела [illegible] бољко жали да такав један лист може да се одржи у Србији,“ па додаје: „та чињеница нај боље доказује, како тамо има много покварених људи.“ Сад већ знате с ким имате посла а и шта му фали!

Медаље. У славу Краљева ступања на престо искована су мале златне медаљице, које ће се раздавати сутра као на дан Краљева рођендана. Коме ће се све те медаље давати не знамо, али знамо да су их дворски послужитељи већ добили.

Истекао рок. Мих. Вукосављевић, бив. порезник а сада рентијер на Убу, оптужен је за дефицит од 10.000 дин. Он је пуштен био на јемство, а рок је од шест месеци прошао, те се на Убу питају што се даље не чини шта треба.

Веридба! Наш млади пријатељ г. Радомир Анд. Вукомановић, свршени семинириста петроградске духовне семинарије — учитељ мелентијски — верио се са г-ђом Драгом кћерју г. Светозара Н. Поповића свештеника из Александровца.

Руси у Београду. Јутрошњим возом допутовали су преко Атонске Горе и Солуна студенти москов. духов. академије. Путнике предводи њихов ректор, епископ *Евдоким*, са виђеним руским професором Алексијем Ивановићем, *Веденским*, философом. Преосвећеног Евдокима са професором Веденским позвао је и примио у свој дом за госте митрополит, Господин Димитрије. Студенти су пак, такође као гости одсели у Богословији св. Саве. Госте су дочекали на станици у име митрополита, Протосинђел Платон, од стране руско-српског клуба потпредседник Петар С. Протић, професор, ректор богословије Св. М. Веселиновић, прота, синђел Доситеј и још неколико професора. Путницима, који ће се бавити овде два-три дана, желимо, да се што пријатније осете и одморе у престоници слободне Србије. — Епископ Евдоким, како чујемо, служиће сутра заједно са Митрополитом у Саборној цркви.

Путницима. Удружење железничара препоручује путницима за информисање свој орган „Срп. Железничар,“ који ће доносити: ред вожње железница и бродова, путничку и другу тарифу и т. д.

Испит и изложба. Данас пре подне био је испит спремности ученица у вештачком кројењу и шивењу женског одела у школи Александре Грој, ул. краљице Наталије бр. 17. Изложба модела је данас, сутра и прекосутра, на што се обраћа пажња публике а нарочито женскоме свету.

Предавање. Др. Милош Ђ. Поповић лекар из Београда, држао је у сали ужичке гимназије 24-ог текућег месеца у Ужицу популарно јавно предавање са дискусијом „о штетном утицају алкохола на човечији организам и његову интелектуалност“. Предавање је било одлично посећено. Труд и поступак овог младог лекара заслужује општу захвалност.

Велики Духовни Суд. Велики Духовни Суд у коме председава г. Епископ нишки Никанор завршиће свој рад 10. јула ов. г.

ВЕСТИ ИЗ ЦЕЛОГА СВЕТА

Ухваћен је атентатор на председника петроградског црквеног суда Крашењињикова. То је двадесетпетогодишњи син једног радника. Он је право злочина изјавио, да је то учинио као протест против читавог низа пресуда тога суда у политичким кривицама.

† Чувени немачки ваздухопловац Фердинанд гроф Цепелин напунио је седамдесету годину живота.

Француска скупштина је без дебате примила на знање владину изјаву о Мароку.

У Лондону се прича, Саган венчао с Аном Гулдовом, разведеном грофицом Кастелан.

Народни конвент америчанске демократске странке отпочео је у Денверу већања да се истакне кандидат за председника.

Један заступник француског министарства трговине стиже ће у Берлин на конференцију за заштиту књижевне својине.

Мароканска државна банка издала је султану Абдул Азису 400.000 динара за експедицију против Мулај Хафида.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

С. М. П. и-длакс

Опет се у „Самоуправи“ појавио, и насрнуо као да се откинуо, Стојан М. Протић, са пишчевим „собјакама“.

Наравно, да за овакви хаос у земљи и држави нису криви фузионаши ни посувраћени појмови њиховог Стојана, већ је и овога пута крив неко други. Раније беше крива: Круна, па су последњим били криви Родитељи, па после тога: реакционари, најзад су постали криви самосталци, а сад је крива „она позната група код Гранд Хотела“.

Лепо су се „обакрвила“ радикална слова, и ствар би пошла да не може боље бити, али неке длаке сметају. Ова „групица“ хоће да онемогући владину снаге, јаке, моћне, велике Радикалне Странке.

О јадна Радикална Странко! Кад си дотерали дотле да ти могу сметати и „групице“ по кафанама.

Ал' још ћеш ниже пасти, кад те води памет Стојана Протића.

Сад ће бити

Порођајне муке не престају и влада никако да се породи. Све нове и нове тешкоће и компликације искачу. Најзад се јуче загазило, па ни мање.

Досетљиви људи су приметили да је операција постала неизбежна.

И зато је синоћ тачно у 7 часова познат журио г. др. Војислав Суботић оператор.

Кад га је радознали свет угледао како уђе хитно у министарство, свак је одахнуо и прошапутао.

— Но сад ће се ваљда свршити. После операције — живеће!

НАРОДНО ЗДРАВЉЕ

Гајење одојчади

— Савети младим мајкама —

Чешће ми се дешавало, да ме је по која млада мати, приликом консултирања за своје кревче, истовремено питала, за шта сама у његовом, како за своје детенце, т. ј. на што би имала пазити дете.

Разуме се да је ово био случај само онде где за јуначи ни друге старе мајке није било; где није било оноћ старе тетке у кући или ни какве друге старе жене, која би својим саветима послужити могла.

Поред овога, дешавало ми се често да је мати била већ у поодмаклим данима, али се [illegible] од старих жена, које је на крај [illegible] „патрола“ или „пролаз“ [illegible] „арбајз“ и да то тако мора бити. Ако је [illegible] [illegible] „на израз“ [illegible] „фарзвану“ [illegible] [illegible] [illegible]

То две старије даме су ми показале о овоме питању. Да с једне стране [illegible] с друге стране, да се [illegible] [illegible] [illegible] своје [illegible] из [illegible]

Три су битна услова, а [illegible] мора најстрожије [illegible]

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зеваке

— Превод с француског —

IX — 168

Ђакомо

Рагастенс опази нову необичну живост. Рим онолико обично суморни и пуста била је сад пуна по изгледу разговорних људи. Ватем најзад уђе у Рим и срце му силно закуца.

Пролазећи он пређе поред Веселог Двора у којима се не вићаше никаква знак живота. У један мах паде му у очи да су прозори разваљени и статуе које су красиле трем позбаљиване и поразбијане... Изгледало је као да је палата опљачкана. Цела зграда изгледала је чудновато.

Гомиле грађана јурише су улицама. Сви су били наоружани копљима и мачевима, а по неки су носили и пушке.

Рагастенс опази на меру прозор гомиле које су постојале све многобројније и кретање у правцу се приближавало средини града.

— Како теби изгледа све ово? упита витез Спадакапу који је ишао поред њега.

— Изгледа, господине витеже, да је Римљанима досадило робовање. Ја не велим да је робовање угушено. У ропству народ не може никада да мисли ни да ради. Али све човеку најзад постане досадно, па чак и част да га влада ропски таквом обору.

Рагастенс ништа не одговори; он непрестано мисли о Примавери која је била у рукама Лукреције. Требало је по сваку цену прочајти где се крије Лукреција.

Обишавши најзад улицу Рагастенс дође пред гостионицу у којој је некад становао. Он уђе у двор и сјаха с коња. Бартоломео, чувени гостионичар, кад виде госта потрча му у сусрет. Али од једном стаде запрепашћен од изненађења:

— Господин витез Рагастенс! промуца он.

— Ја главом, драги господине Бартоломео... Шта вас моје присуство толико изненађује?..

— Не изненађује ме ни мало... на против... Мило ми је... Кад помислим да су оне невољници Борџије хтели да вас сруше. Али ваљда... Ви сте један од њихових најогорченијих непријатеља... Каква част за моју гостионицу! живео господин Рагастенс, непријатељ Цезара Борџије!..

Гостионичар би и даље продужио своје шаљиво узбуђење да му Рагастенс не пресече и упита га на ухо.

— Глава Бартоломео, рече му он, слушајте добро што ћу вам рећи, биће вам од користи: ако продужите изговорати на глас моје име отићи ћу ван уши...

Гостионичар на мах ућута.

— Сем тога, доврши Рагастенс, да сте на кога сазовитали моје бављење у вашој гостионици, онда ме виши не шаљете на очи...

— Нећу казати никоме ништа, рече Бартоломео.

— Онда ћемо остати добри пријатељи. Водите ме у ову собу што гледа на Тибар...

— Боже сачувај!.. Даћу ја господину витезу најлепшу собу у гостионици.

Али Рагастенс не хтеде ни да чује, већ уђе собу у којој је одсео кад је први пут дошао у Рим. Она је за њега била пуна успомена. Сем тога Тибар је већ једном био његов пут на слободи, па је рачунао да би са њим опет могао послужити ако би дошло до невоља.

Још исте вечери Рагастенс у друштву са Спадакапом поче истраживање. Али је све било узалуд. На крају осмога дана, пошто је прокрстарио Рим и сву околину, он не беше ништа још сазнао о трага Лукрецији Борџији.

Рагастенс опажаше како га сва нада оставља. Није видео више никакве могућности да нађе Лукрецију, па рачуна се ни Примаверу.

Тих осам дана витез је провео у сталној грозници. Буна у Риму нада је својим редовним током; народ је сад сводио замак Св. Анђела.

Деветога дана Рагастенс је пролазио поред разваљене Веселог Двора. Кад дође на трг он опази једног малог човека у црном оделу, који у исти мах подиже очи и позиваше витеза.

— Господин Рагастенс! узвикну он.

Рагастенс уздржа и потера живо свог коња на непознатога.

— Ко сте ви? упита он.

— Зар ме не познајете?.. Највећу али ја сам али не овде, господине витеже, додаде и гледајући око себе неспокојно. Треба да говорим с вама! Ради тога сам и дошао у Рим... Био сам у Монтефорту.

— У Монтефорту! узвикну Рагастенс са ланчаном нарочито ваде. „Хајдете, хајдете брзо!..

Он уђе у своју гостионицу са непознатим који брижљиво сакрива лице ушавши у двориште. Када су били у малој соби на обали Тибровој, човек се приближи Рагастенсу, пошто се увери да их нико не прислушкује, и рече му на ухо:

— Ја сам вам донео у ову собу вест послатога од Лукреције... Ја сам Ђакомо!..

— Дворјанин Лукреције Борџије! узвикну Рагастенс.

— Да, господине! рече Ђакомо. И срећан сам што сам вас нашао...

(Наставиће се)

лећи рачуна и то су: храна, чистота и [illegible].

3). Храна. Ако се дете вештачки храни, онда је ту лекар, који прави, број оброка и њихову количину наређује и дете према добу детињем мења.

Ако је дете на материној сиси, остаје само на време да се пази, а оно све друге услове попуњава сама природа. Материно млеко готово [illegible] млеко, а дете [illegible] јача, да би могло потребну количину млека, без умора посисати. Али ако се посисано млеко свари и ако се стомак од свога рада одмори, потребно је за прераду три сахата, дакле са разлогом до другог дојења не треба никад да буде мање времена од три сахата. Шта више, много је боље и мање штетно, ако дете и мало више време добија [illegible], па да [illegible].

Преживати дете чешће, или стално, оно у брзо [illegible]; желудац је [illegible], удара и сварени бива [illegible]. Апарат за варење слаби, [illegible] и [illegible]. Постају [illegible] стомака и црева, а [illegible]. Јавља се [illegible] болест и [illegible] деца [illegible] болести [illegible].

За то, матере, упрос плачу немојте [illegible] у [illegible]. [illegible] детету [illegible] ради умирења, ради [illegible] и т. д. већ [illegible] упрос.

у [illegible] величини, у [illegible] и подједнакој [illegible], у [illegible], која дете [illegible], а што је најважније у [illegible], а [illegible] никад раније времена но по три сахата. Ако дете спава, или је будно а не тражи, немојте га силом дојити, па ће те имати дете добро, здраво и напредно.

2) Чистота. Дете у првој седмици треба сваког дана у [illegible] купати. Купање треба да буде у млакој чистој води, и за то нарочито одређеном суду (корито или вада). Поред тога [illegible] дете мора [illegible] чистота [illegible]. Свакако треба нарочито главу добро [illegible] и не допуштати да се „[illegible]“ [illegible] — [illegible] бабе [illegible] — јер је [illegible] чистоту.

Нарочиту [illegible] треба обратити на [illegible] на што чешће преповијање. Ако се [illegible] добро не обрише, нарочито на врату, под пазухом и у препонама, [illegible]. [illegible] може бити [illegible] велики, да [illegible], [illegible] у [illegible] и [illegible] напредовање.

(наставиће се)

„ЛАПОВСКА РУЖА“

Сензационни политичко-друштвени роман

од Брезница Сидакова

38

„Добро“, повика краљица страсно, „видећу да ли ће се моћи то ускратити једној матери.“ После тога окренула је леђа изасланику намесништва и наредила да се све спреми за даље путовање у Београд...

Било је топло заморно после подне, кад је краљица стигла у Београд. Кроз град су пролазили најпустоловнији гласови и дражили духове. Сасвим озбиљно говорило се, да ће народ дуг пут од пристаништа на Сави, где је краљица засебним паробродом имала пристати, па до краљевска двора засути цвећем, из њених кола испрегнути коње, обити дворске капије и тако мајку одвести сину.

Становништво је било обузето грозничавим узбуђењем, па су се чак и свесније елементи бојали да не дође до озбиљних сукоба. Још у подне савску обалу и узвишено шеталиште покрај тврђаве — Калемегдан — прекривале су стотине хиљада душа, а после подне су чак и околне улице савамалског кварта биле тако густо поседнуте светом, да је апсолутно немогућан био икакав саобраћај. Раме уз раме стајали су сељаци покрај најотменије госпође и дама београдског друштва и на ужасној сунчаној припеци нестрпљиво очекивали краљичин долазак. Најзад бурни узвици „живела“ гомиле света, која је био на боку с [illegible] стране тврђаве, поздравише приближење брода, који је враћао краљицу. Ти су узвици постајали све јачи, све громогласнији, у искупљеним масама настаде живљи покрет и жандармерија је с најређом муком могла отворити узан пут за кола краљице Наталије. Нико службено није био дошао да дочека краљицу-матер, али је влада ипак нашла за потребно, да шефа коморског одељка министарства спољних послова господина Бранка Петронијевића и још два чиновника тога министарства, приватно пошље на дочек.

Краљица Наталија искрцала се на суво, дочекана непрегледном одушевљеном гомилом, која би се узбунила и [illegible], само да је била издата парола. Али није било агитатора и тако је остало само на дивљим узвицима „живела.“ Нису је засули цвећем, нису јој подигли славолук, а кад су прошли мимо двор, у ком је становао њен син, краљ, ни једна се рука не помаче да обије капије, које су у подне још биле закључане. Стража је као обично корачала лево и десно, није јој одала никакву почаст, и ако је сваки војник врло добро знао да је то краљица, што праћена поклицима становништва пролази поред ње...

Тога је дана била узнемирена стража у двору, у којој се после одласка свог оца млади краљ опет настанио, а намесници су били код њега да га уздрже од евентуалних непромишљених корака. Али се млади краљ показао веома јак и миран на радосне поклике, који су на пољу одјекивали око кола његове матере. Његов захтев да види своју матер тек је онда постао јачи, кад је болна краљица затражила његову помоћ. За то су од краља Милана, који је живео, покушали добити дозволу за састанак између матере и сина, али је бивши краљ то одбио. Тек кад му је престављено да млади краљ то сам тражи и да нико неће на себе да навуче његову срџбу, јер би млади краљ некад проклињао оне који би му спречили да види своју матер, одобрио је Милан то информационом депешом намесништву, која је [illegible] гласила овако:

„Краљевским намесницима!
Ако се слаже с вашом датом речи и вашим људским достојанством, — онда пристајем. Милан.“

ИЗ ПУБЛИКЕ

Успешна операција

У нашем профијант славолениту

Господине Уредниче,

Молим вас као члана са [illegible] да ми [illegible] у следећем:

Дали је могућно да [illegible] кад [illegible] у [illegible] Христос не треба?

Ако је могућно, а [illegible] кажу, онда [illegible] је да [illegible] профијант славолениту [illegible] 180 [illegible] хране, и преобрази [illegible] рефузе у [illegible] лиферанте.

[illegible]

Неки ће од читалаца [illegible] лиферанти [illegible] рефузе и преображавали се у цивилне лиферанте. [illegible]

Лиферант је [illegible] профијант славолениту у [illegible] лиферанти [illegible] у магацин [illegible] примерке.

Уредниче [illegible] Бога, а [illegible] 6.000 [illegible] 180 [illegible].

Одмах [illegible] Карађорђевог брда [illegible].

Дали није и ово [illegible]?

Чудно [illegible].

Зато Вас г. Уредниче покорно молим да се о овај [illegible] награду за [illegible].

Много хвала на гостопримству [illegible].

[illegible]

[illegible]

Мудролије

Игла [illegible] али не ушива.

*

Ако је [illegible] не помаже [illegible].

*

Која је [illegible].

*

Не мисли да [illegible] с [illegible].

*

Често се жалимо на суд који [illegible], а не питамо колико је судова покварено од нас.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Колица на морском дну

Прослављени Бужене Пано, који је нашао начин да осветли морско дно и који је за своје име везао читав низ сличних механичких проналазака, конструисао је сада и колица која се, система моторских кола, крећу по морском дну. Тим је проналаском омогућено брзо и успешно морско кретање по морскоме дну без опасности, којима је такво кретање било до сада изложено. Он је први опробао с успехом ту необичну вожњу у колицима, која имају и своје прозоре [illegible] од — стакла.

Шабачка хроника

[illegible]. — [illegible]. — [illegible]. — [illegible]. — [illegible].

Од како је [illegible] Шабац [illegible], која је [illegible]. [illegible], па [illegible] о томе [illegible] ће [illegible] своју [illegible].

Храна је [illegible] „[illegible]“ [illegible] „[illegible]“ [illegible]. [illegible] Србије [illegible]. [illegible] Шабац. [illegible]

[illegible]

У недељу је збор [illegible].

[illegible]

*

[illegible] Шабац [illegible].

*

[illegible]

*

Од дужег времена [illegible] г. Милорада Петровића [illegible] Кр. Срп. Нар. Позоришта [illegible].

ЈЕДИНИ ЛЕК

Ах, мој Боже,
драги занеможе!
Ономаде
у постељу паде,
За три дана
к'о вејка сковзана!
Све му горе —
звасмо и доктори,
И све бабе
с травама се грабе —
Мажу, кисе,
угљеве му гасе,
Лек му праве
од најређе траве,
Ал' он каже:
„Трава не помаже!
Него, дајте,
драгану ми дајте,
Кад ме бона
стане грлит' она.
Ето лека
и без апотека!..
То ми дајте —
тим ме спасавајте“!...
Ја, шта знадо,
на драгана падо —
Љуби,- грли...
и — да видиш! — излечи!..

Милорад Петровић
из „Сељанчица“

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Српска Краљевска Гимназија у Шапцу. *Извештај за школску 1907—8 годину.* — У овом [illegible] извештају налази се подужа расправа „[illegible]“. То је светосавска беседа, коју је говорио професор вероучитељ М. С. Шиљак. И сама тема и начин обраде [illegible] су и интересантни и за [illegible] и за [illegible] људе.

ЗАХВАЛНОСТ

Господину

Д-р Алекси Савићу

[illegible]

Осећам да нисам био у стању Господине Докторе, да Вам лично изразим благодарност за Вашим труду и спреми, коју указасте око лечења моје [illegible]. Ви сте је спасли тешке болести, зато Вам овим путем благодарим и за свагда захвалан остајем.

24. јуна 1908. г. [illegible]

Благодарни
Благоје [illegible]

ШАЛА И ЗАБАВА

[illegible]

— Шта му то значи: у Србији [illegible]?

— Значи да се у Србији [illegible], овај, [illegible].

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Тоцић у Шапцу. [illegible] да представе своју дружину, [illegible] публика [illegible] глумцима [illegible]. То је Тоцић потпуно заслужио и слабо ће му сад помоћи [illegible] београдских глумаца, [illegible] Тоцића. [illegible] београдска публика [illegible] у нар. позоришту. О овом [illegible] говора на овоме месту.

Апостола Петра ове године нећемо славити на дому пошто смо на путу.

Гаџа и Коста Николић.

ТРАЖЕ СЕ ПОСРЕДНИЦИ

За један лак и споредан посао, на ком се зарађује до 150 дин. месечно.

Упитати у редакцији овог листа. 305 3—3

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Најбоље прашке и пршке сланине.

Нарочито снабдевена стручно и приснатим сиревима: Емиталера, Рокфора, Хуђамера, Камамбера, Пармезана, Дунавца, Горгонзола, Пароша и т. д.

Ајвара увек свежег.

Врло свежег 1 пробира 5 кл. Белог Бранка дин. 1·50 одличан за разведање и ситно тесто.

Велики избор старог домаћег и српског вина, пријатна свака дана под гаранцијом чисто и природно и старо:

1 боца црног „Saint Emilion"	1·—	д.
1 „ „ „Medoc"	1·—	„
1 „ „ „Pinot"	1·—	„
1 „ белог „Sauternes"	1·—	„
1 „ „ „Chablis"	1·—	„
1 литар белог Смедеревског	0·75	„
1 „ црног Крајинског	0·75	„
1 „ белог „Жупског"	0·75	„
1 „ црног „Српски Бордо"	0·75	„
1 боца „Старог Сувурке"	1·80	„

ПРЕПОРУЧУЈЕ РАДЊА

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Двор. Лиферанта

Београд—Теразије

Г. г. потрошачима из унутрашњости као и у Београду шаље се таквим чистим и на кућу.

Телефон бр. 43 266 —33—

С Т А Н

посебан одмах за издавање под кирију са 4 собе, кујном, подрумом и авлијом. Ради погодбе обратити се власнику у Цариградској улици бр. 4 близу Зеленог Венца. 259 4—4

Више хиљада пријемних листа за керајције, има на продају „Штампарија Бранко Радичевић" Бранкова ул. бр. 16. Телефон 69.

Нема више стеница, ни буба шваба.

Јављам поштованом грађанству да сам отпочео рад са мојим апаратом за уништавање собних инсеката. Довољно је само са једном картом позвати ме па ћу се позиву одазвати.

Стан *Југ-Богданова* ул. бр. 30.

Стеван Бурмујић.

КОЖАРСКА РАДЊА

НИКОЛЕ ТАСИЋА и ДРУГОВА

до околине београдске

ИМА НА СТОВАРИШТУ

КОЖА Говеђих Свињских Телећих

за седељке пресних опанака.

А нарочито скрећемо пажњу опанчарима да имамо на нашем стоваришту сувих говеђих кожа — швајдарке за ципеле од 14, 16, 18, 20 до 25 кгр. комад, рачунајући кг. по 7·60 кгр. за домаће а на почек по погодби.

Лоја топљеног у бурадима и шмембадима и јаворна пресушена. 263 3—5

17.000 кв. метра

земљишта на Топчидерском Брду близу основне школе, парцелисано разне величине. Имање је удаљено од станице 12 а од Царске Ћуприје 7 минута. Засађено воћем. **Има водовод, телефон и електрично осветљење.**

Изглед одличан и за здравље не надмашно а нарочито сад кад се **Београд раскопава.**

Даје се на отплату за пет година. Сад се полаже ⅕.

Обавештења даје код куће од 6—8 пре. и 1—4 после подне, а преко дана од 11—1 пре и од 6—8 после подне видети се у у хотелу „Москва".

22. маја 1908. г.

Београд **Јован М. Јовановић** адвокат ул. Војводе Миленка бр. 8.

267 8—10

ПОД ГАРАНЦИЈОМ

Вина неготинског

цеђеног од најбољег грожђа из сопствених винограда продаје само

ВИНАРСКА РАДЊА

МИЛИВОЈА А. МАПИЋА НЕГОТИНЦА

Краљ Миланова улица бр. 96 преко пута од Ристића куће

Цене су јефтиније но игде

288 6—10

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одавде и из унутрашњости моје огромно, стоваришта гарола у највећем избору. Има преко 20.000 комада готових амрела мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у свима постојаним и модерним бојама, у разним величинама и од разних тканина помучних, полусвилених и чисто свилених. Цене су од 90 пара, па на више, и отрага су урађени. Цене су остале исте као и пре три године, а ако је роба свих врста и прибора за амреле ускупило са 35 на сто, не узимајући у обзир сланичну царину и трошкове.

Трговцима који купују на велико дајем 5 од сто каса шконт.

Примам све врсте оправака, а на амрелама купљеним из моје фабрике извршујем ситне оправке у место цене.

Амреле из моје фабрике продају се искључиво у мојој фабрици која се налази у улици Васе Чарапића бр. 13, на горњем спрату над кафаном код „Златног Јагњета."

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ АМРЕЛРА.

86—

РОДОЉУБИ КУПУЈТЕ ЛОЗОВЕ

СРП. ЦРВ. КРСТА

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

са највећим згодитцима

200.000, 150.000, 100.000

20.000, 15.000, 10.000

У ЗЛАТУ БЕЗ ИКАКВА ОДБИТКА

а за исплату депоновано код Народне Банке дрвжавно 4% рента.

ИДУЋЕ ВУЧЕЊЕ 1. (14.) ЈУЛА 1908. год.

Гл. згодитак	**Дин. у Злату**		**100.000**
Други			**10.000**
10 по	**1000**		**10.000**
20	**200**		**4.000**
100	**50**		**5.000**
100	**22**		**9.800**

ИДУЋЕ ВУЧЕЊЕ 1. (14.) ОКТОБРА 1908. ГОД.

Главни згодитак Дин. у Злату 200.000

Други 20.000

За Србију стаје **22·— динара.** — За иностранство доплатом **22·— круне** који се и на месечну отплату шаље.

Даје се и на десетомесечну отплату по 2 дин. месечно. Ко пошаље прву уплату, има право на игру од 1. јула тек. год.

главни заступник

ЖИВКО ПЕТРОВИЋ

Кнез Михајлова 33

Купујте лозове, не бојте се пада, јер сви страни Лозови Црвеног Крста изнијеју добар буљу и тражи наше од неде први малог предности.

Сви Лозови Срп. Црв. Крста у тешу извлачења морају порез згодитака добити и свој улог од 22 д. који се пење до 50 дин. а у томе мерна даље на главни згодитак.

269 6—

БЕЧКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварцове

Дубровачка ул. бр. 11.

налази се од 1. маја на горњем спрату где је била Грађанска Банка. — *Салон је потпуно модерно преуређен и проширен, а нарочита велика башта стоји свакој даму на расположењу.*

Солидан укус, уметничка рад, тачност, најмодернији артикли и скромне цене својства су тога салона.

ПОРУЏБИНАМА ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

поклања се нарочита пажња. Упуства за узимање мере дајем.

40—

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочити јеловник спрема се за празнике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"

Ове године цедио сам 30 вагона виноградског грожђа турског и смедеревског, првог квалитета.

Обраћам пажњу познаваоцима доброг вина ради уверења.

Цена вину за кућу знатно снижена

Имам више плацева на продају у рејону београдском. Услови врло повољни.

Раја С. Поповић & Комп.

КОМЕСИОНАРИ

Будапешта, Лонзаи Ута

продужавају на овдашњој пијаци комесионарски посао, који су због неуговорног стања пре две године обуставили.

Примају у комисион и на продају воће, суве шљиве, пекмез, живину живу и клану, јаја и месо.

На берзи купују и продају хартије и предаће папире за рачун својих муштерија.

Адреса за пошиљке воћа и живине:

Raja S. Popović & Komp. Budapest. Centralmarkthalle

301 3—10

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 47

Прима новац на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.

Исплату улога врши тачно као и увек до сада.

Финансира и потпомаже кредитом предузећа: трговачко-занатлијска и уметничка, индустријска, економна и привредна.

Отвара кредите грађевинарима, предузимачима, лиферантима, шпедитерима и агентима за агентурске и комисионе послове уз потребну гаранцију.

Есконтује менице и даје зајмове на хартије и друге вредности.

50 46—

Приспеле су велике **НОВОСТИ**

ПОМОДНОЈ РАДЊИ

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Блузе (автомет) јапански рад у најмодернијој изради велике новости, блузе су од: свиле штофа и батиста.

Хаљине од рипса ново: нарочито са филе радом.

Хаљине од тафта и штофа елегантна израда са скупоценим уметцима.

Хаљине од енглеског платна беле и у боји.

Хаљине од батиста бољег квалитета од дин. 30—250 комад.

Бортне јапанске новости велики избор.

Бортне — за помоту и свиле са златом и сребром.

Штикераје — **филе рад** у разне боје.

Апликације у свима разну елегантне израде.

Шпицен-штофова за блузе и кофове од свиле и памука филе, тилове и добар рад.

Чипке и ајнсаце најлепше и најновији избор.

Везова за беле веш швајцарским рад.

Свиле за блузе кине. ново.

Свиле за жипоне црн тафт ширине 45, 60, 80—90 см.

Свилу каирену за поставу фонових хаљина све боје ново и практично (америкен тафт.)

Свиле за пуц разне квалитете у свима бојама.

Сомота пегланог све боје.

Пантљике Јаван ширине 14 см. са златом у цени за тртлове и модне новост за Београд.

Пантљике шане, клот златне, сребрне, сомотске све ширине и боје.

Гурте пантљике од ластиша клот свилене разне боје и златне и сребрне клот и у монтрају.

Шалве за тирлове и украс хаљина.

Ручни радови из Јапана као: мале и тишлајфере, велика новост цене од 2 дин. до 200 по комада.

Цвећа за шешире велики избор.

Дугмета за хаљине костиме и блузе у великим изборима и новостима.

Поставу, полусвилу Серж све боје.

Поставу памучну, *Брокат*, ново.

Чипке, Ајнсаце, Крепе, Муслина, Туламаслина. Све ситнице, највећи избор пуцерја и прибора за женска одела. Обраћам нарочито пажњу п. муштеријама да нисмо прописаде наше готове хаљине из Берлина Париза и Лондона, пошто сам цене спустио врло ниско, тако да ће свакоме рентирати да узме готову, него да се овде прави.

Аћустирам свеће за свадбе

Мустре бесплатно, пошиља за унутрашњост уз доплату

ПОМОДНА РАДЊА

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

243 Кнез Михајлова ул. бр. 19. 30—30

Извештавамо сроднике и пријатеље да ћемо у понедеоник 30. т. м. давати полугодишњи помен нашој милој ћерки

† ЗОРИ

у цркви на Нов. Гробљу у 10 часова пре подне. Учасници чекаће трамвај у 9½ на Теразијама.

ОЖАЛОШЋЕНИ РОДИТЕЉИ:

Јулка и д-р Коста Д. Николић апотекар.

305 2—2

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 30, дин. за пола год. 14 дин., за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и П... улице. — Власник и одговорни уредник *Јован Бошковић*.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Димитријевића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 1 ЈУЛА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 178. | Телефон 821.

Немају среће

Српски и Бугарски народ немају среће. Они су осуђени да њих представљају владе, које не познају ни тежње тих народа нити разумеју интересе њихове. Срби и Бугари лече на свог човека који најпаметније осећа и најтачније мисли, али је збуњена и пелтек у говору и никад није у стању говором да изрази своје право расположење.

Сваки народ у односу са другим народом говори преко своје државе, која се опет изражава преко своје владе. Међутим, одавно ни Србија ни Бугарска немају, на жалост, владе које би знале према расположењу свога народа и говориле оним језиком, који би изражавао осећања народа.

Доказа за то имамо у свима изјавама свих министара српских и бугарских за ово последње четврт века. Па је један у низу тих многобројних доказа и овај последњи говор бугарског министра иностраних дела ђенерала Паприкова. И он је пропустио једну згодну прилику, кад је требао проговорити као министар једног народа, а не шаблонски као прави прерасуда бирократа.

То [illegible] цијама бугарске владе, која можда представља тренутне сепаратистичке интересе бугарске државе, али ни у ком случају не одговара жељама и нашим интересима бугарске нације, чији су интереси далеко од комбинација ситних дневних политичара иностраних.

И српска и бугарска влада жале се на неискреност у свакој прилици, па се и овом приликом позвао на то ђенерал Паприков, служећи се познатим фразама као каквим клишетом.

А што је најлепше и једна и друга влада имају право, јер су обе неискрене, и тако се једна према другој понашају, да не може никад доћи до лојалног пријатељства. Једна другу оптужују због четовања у Маћедонији, а свака за свој рачун одржава и највеће учешће у тој акцији.

Међутим, нити је ко луд да то поверује, нити се ма која од њих нада да ће ко таквим њиховим тврђењима веровати.

За најобичнијег посетиоца Софије, који је само пола очију имао, било је јасно да је у Софији стална преокупација била: организовање чета у Маћедонији. Софија је више личила на какав патриотски логор него на престоницу једне лојалне државе. У Софији су биле фактички две владе, једна јавна и званична, а друга тајна, „патриотска" и било је много прилика у којима је ова друга била јача и претежнија од ове прве.

И цео овај данашњи маћедонски хаос датира од тада. Срби су само у толико кри- ви, што су били тако глупи, те су се бацили свом снагом и бесвесно да копирају ту бугарску „политику", која никаква успеха Бугарској није донела, али је довела Европу у Маћедонију и завела европска кондоминијум у тој слободној земљи.

Запињали смо бесомучно и Бугари и ми док нисмо довели Европу у Маћедонију, и сад ваља запињати сто пута више да је отуд истерамо, те да се поврати бољи део ње. Цела реформна акција није ништа донела несрећној и ојађеној Маћедонији, али је грдно наштетила и Србији и Бугарској. Управо, упропастила је њихов утицај у тим крајевима.

Бугарски министар се не брине: како да се из те несносне ситуације изађе нити налази начин како да Срби и Бугари раде те да спрече дефинитивно заузимање Маћедоније од стране туђинске, него продужава оптуживање и инсинуације, које нити ће јавно мњење у Европи преварити нити ће Србе заплашити.

Говор ђенерала Паприкова је апсолутно безначајан и могао је сасвим изостати, а овај мало надмени тон [illegible] [illegible]

[illegible] да видимо хоће ли српски министар умети што паметније рећи.

§

КИКО ЋЕ СЕ СВРШИТИ?

Убијена два човека, ипак се и страга и утвади се — ни нема лица. Истрага се стоји и даље, па се дође до одлуке: ниједан, него луди су криви. Хаја даље, па се сада дође до тога: не може да се докуче који су криви. И још даље: криви су сви који су издали наредбу да похватани људи буду пребијени. Премда се и то нису кривци били за заповедници, јер је [illegible] био поред њих и један старији од њих, па је он могао спречити њих ако су издали били наредбу да се луди [illegible]. Тај неко, који треба да понесе кривицу, и ако је крив — није одговоран. Њега чува и тадашњи и садашњи положај његов. Само један човек има за кога рекоше и да је крив и да је одговоран, а то је овај који је извршио убиство. По други пута;

— Дође ће сад, тек што није одговара Балугџић. Ако је нико Јеђић, који је био космат, подбацио неке људе (он има да не су то и били људи) није је то истина, јер овај мој чиновник, поглавни обележавате именом Јеђића, зове се Јован Јовановић. Њега ја не видим, па нек сви судови решавају шта хоће. По легитимацији, он је Јовановић, а за мене је Јовановић; о Јеђићу нећу да чујем.

Ружмас Цуровић и Пуњаковић нису криви, јер је данашњем министру унутрашњих послова њихова власт прешла била на њега. Настас Петровић је крив, али није одговоран, т. ј. он не одговара пред судовима редовним, јер је тада био министар, а сад је опет посланик, на свој све посланике све небојим. Јеђић је крив, али није ти Балугџић је пошто ми министар држи на не жаву главу да каже Јовановићу место Јеђића.

Зар Ред. Филиповић није имао право, кад је стари код управнији и прекрајао опасном не нема лица, а ако су два човека убијена? За ту добро смишље у и на захтеву основану одлуку Филиповић је награђен кабинетом за народне послове.

Сад би требало какав други Филиповић да дође и да прекине ову комедију пити се њене убиство Милана и Миланова Новаковића да пронађе и др. изгу каже свој један од њих (и једно ја, мислим, у рукама Настаса Петровића, који би се утврдио да су се они једини били на самоубиство, и да су пострељали и противно мишљењу беспосличних доктора сами се поубијали.

Како било да било, тек време је да се и то дело скине с дневнога реда. Кад нема Новаковића, нека нема ни кривица; нема дела, нема ни казне.

политичке и друштвене
ДРАНГУЛИЈЕ

Диопео
Кћаса:
Да ку болни кримигмаци...

[illegible]

Кћупски хор (упада):
У зору —
Пред зору...

ВРЕДНО ПАЖЊЕ

„Одјек" је јуче обратио пажњу читалачком листу на један низ особитога задовољства. Он га је нашао у уводном чланку службенога листа од 29. ов. м. Ми смо се користили тим упутством и оценили смо на извор. Па, не будући самољубиви, хоћемо и својим читаоцима да га пренамемо. С тога прештампавамо те врсте. Оне гласе:

„Србија је данас једна културна земља, у којој је њезин мудри и сталожени владар први браниоц Устава и Закона, први пропагатор мира и љубави, први пропаговаоник грађанских дужности и орвна.

„Зато је за Србију данашњи дан један од најзначајнијих у години. Потомак храброга и умнога Великог Вожда, син просвећеног и пуног благе оданости Кнеза Александра Карађорђевића, прославља данас дан Својег рођења, у којој ће прославити узети учешћа и цео Српски народ који у својем Краљу има реализован државни принцип једне савремене и културне државе.

„Наш узвишени и мудри Краљ, који је за кратко време Своје срећне и мудре владавине, Својом владалачком мудрошћу и Својом великом, Карађорђевићском љубављу према својем народу, на јуриш освојио срца Својих верних поданика, с поносом може данас да се осврне на Своју плодну и мудру владавину".

СТРАНА ПОЛИТИКА

Енглески и руски реформни предлози. *(Последње подвиганије предлога. — Летећа колона. — Конференција по блиску. — Конференција Извољскога. — Руски предлог.)*

Није те остварило мишљење да ће Енглеска и Русија, поглавито поднети сличне нове реформни план за Маћедонију. Енглеска је влада 27. пр. м. упознала кабинете са својим реформним предлогом. Најважнија тачка тога предлога односи се на сузбијање чета, у којима енглеска влада гледа главни узрок несносних прилика у Маћедонији. У споразуму с Русијом енглеска влада предлаже, да се што је могуће пре из турске групе образује летећа колона од десет до дванаест хиљада људи, која би једино гонила чете. Ради тога би та група стајала на расположењу ђенералном инспектору Хилми паши. Том колоном би командовао један турски официр, кога би Хилми паша предложио султану. Овај енглески предлог мучно ће се пре јесени саопштити турској влади, јер постоји план да га најпре претресе конференција [illegible] осуству и у Шерстрах се неће вратити пре јесени. Пре тога ће и руски министар спољних послова на Извољски конференцији о том реформном плану с аустро-угарским министром спољних послова бароном Еренталом, а можда и с другим министром. Али се још сад може изразити сумња да ли ће султан пристати да један део својих трупа стави на расположење Хилми паши. Руски предлог очекује се кроз кратко време. Он ће говорити о финансиској реформи и о реформи правосуђа.

ОНИ

Сишло се двоје стари'
Обадвоје с нашари.
Све им до сад слога траја,
Једна од њих беше Баја,
А другог се име чује —
Ал' се радо не казује...

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Непоштовање ћирилице

Окупаторске власти у Босни и Херцеговини неће да чују за ћирилицу. Чак је и сарајевски окружни суд послао позивницу православном Србину Мићи Петровићу у Сарајеву писану латиницом. Па и которски суд није ма шта заостао. Јово и Јована Гутић из Мокрог добили су од которског суда позивнице такође писане латиницом.

Векерле у Срему

Мађарски министар председник Векерле стигао је на Петров дан у Карловце, па је сутра дан преко Ирига отпутовао у Будимпешту, на тамошњи утисак ружан, који је отпутовао мађарска држава.

Дневне вести

Преговори. Пошто је г. Св. Милосављевић одбио понуђену мисију да састави нов кабинет — као што смо у прошлом броју и јавили — то је Краљ позвао д-р Милована Миловановића и понудио му састав кабинета. Г. Милован се одмах те мисије и примио, и од јуче изјутра је отпочео преговоре са свима групама.

Нови основи. Г. Милован је овога пута понео са сасвим нове основе. Он жели да сазна на какав би крајњи резултат пристале све четири групе, па ће у случају да му изгледају ти захтеви остварљиви, саставити најпре један чисто посланички кабинет али опет од боје фузионашке, те да протури кроз Скупштину буџет и уговор. Тиме би ослободио руке опозиционим групама и омогућио им учешће у својој даљој акцији.

У том циљу г. Милован је посетио јуче пре подне самосталце, и г. Воју Вељковића а после подне г. Стојана Новаковића. Колико смо могли дознати, и једна и друга страна остала је задовољна резултатом постигнутим у тим конференцијама.

[illegible] дефинитивно чисто и сарађено изјасни фузионашки клупски сабор пристаје ли на ову комбинацију?

Јутрос у 9 часова је самосталски клуб имао своју седницу кod „Колараца".

Звао у двору. Јуче по подне је г. Стојан Новаковић био позван у Двор, где је остао три четврти часа.

Нов кабинет. Највише ће тешкоће задати г. Миловану лични састав новог кабинета. Док је Величковићев кабинет поред све безначајности његова шефа имао бити један од најугледнијих кабинета за ових последњих 5 година, дотле ће кабинет д-р Миловина бити незаслужено слаб, с обзиром на личности које у њ улазе.

Јер су одбили дефинитивно да у тај провизорни кабинет уђу и Пашић и Андра Николић и Мика Поповић. Др. Милован је приморан да се обрати на фторостепене величине, махом чиновнике и ван парламента. Тако ће др. Милован бити принуђен да заузме министарство спољних послова и полиције, у привреди би остао г. Коста Стојановић, у грађевине би дошао г. Милош Дамљановић начелник тог министарства, у просвету би по свој прилици ушао г. Добра Ружић, у правду би увукао мало милом мало силом г. Милана Мостића, а у војном би остао за сада још неизбежни Степа Степановић. Највећа је мука за финансије. Ма да се још никоје име са сигурношћу не помиње, ипак се за сад помишља на г. Саву Кукића, и ако се надају да ће др. Мика Поповић при-

жати тај портфељ у последњем часу.

Помиловања. Петроград није донео помиловање политичких криваца, као што је свак очекивао. Помиловани су разбојници, аласари и они који су осуђени за кривична дела; у војсци су помиловани неки нижи чинови и војници осуђени за мање кривице, махом за бегство, а од официра помиловани су смањењем казне само они који су ударили шамар државној власти и у служби починили злоупотребе, а политичких кривица, ни грађана ни официра никако се није сетио.

Читуља. Синоћ је у Лондону умро од капље наш посланик на енглеском двору д-р. Миша Милићевић.

Исправка Прес-Бироа. Поводом нашег јучерашњег чланка „Два чудновата демантија“ Прес-биро нам је послао исправку, у којој вели да он није послао онај деманти из Београда, позивајући се на то како „Н. Сл. Пресе“, која је једина и донела тај деманти, није додала и уобичајено „из српског службеног извора“. На то имамо приметити само толико, да „Преса“ уз тај деманти није донела ни уобичајено „Телеграм „Н. Сл. Пресе“, што она чини за све своје властите телеграме. Али ако би и било онако као што Пресбиро тврди, т. ј. да је тај деманти послао београдски дописник „Пресин“, остаје несумњиво да је извор томе демантију ипак „Пресбиро“, јер се зна да страни дописници црпе своје информације од Пресбироа, а то се види и отуда, што је једновремено изашао и службени деманти српског посланства у [illegible] ци исто тако своје информације и за ток кризе црпли из Пресбироа.

Неистинити гласови. Од стране породице генерала Павла Бошковића умољени смо, да изјавимо следеће: гласови који круже по Београду, па су нашли одјека и у једноме јавном гласилу, као да је г-ђа Десанка пок. Милана J. Новаковића тражила од државе 100.000 динара као накнаду за убијеног јој мужа и држава јој нуди 60.000 дин. — *скроз су неистинити.* Г-ђа Десанка води парницу ради законског задовољења правде и прогањања права убилаца њенога мужа, а на материјалну накнаду своју, у овоме времену, и не помишља.

14. Јули! Данас је чувени празник француског народа, када се прославља анивенити и у свем свету слави дан освојења Бастиље.

У француском посланству данас прима честитања и посланик г. Деко, ми искрено честитамо представнику великог и симпатичног народа овај у истини народни празник.

Српски папири падају. Услед ове дуготрајне кризе, коју никако не могу политички кругови на страни да објасне, берзе се узнемириле и српски папири нагло и јако падају. Финансијери крепко стављају да се иза ове министарске кризе скрива много озбиљнија криза и зато наш државни папир страда.

Оставка једног завереника. Коњички мајор Окановић поднео је министру војном оставку на положај мајора. Узрок својој оставци према његовом рапорту лежи у томе што га Његово Краљевско Височанство Престолонаследник није хтео одликовати. Оставку му г. министар није уважио док се са краљем не посаветује. Докле и други пут овај ћетић напушта војску. Кад је први пут напустио рекао је и сам о себи ружно. Можда га због тога Престолонаследник и не одликовао.

Прекор новинарима. И ако је изложба Срп. Умет. Удружења отворена у част и као саставни део новинарских тројичних светковина, ипак су београдски новинари мало пажљиви били према њој. Велика већина београдских новинара није изложбу [illegible] заинтересовани ни управа Новинар. Удружења. Па и рекламовање у листовима било је недовољно. Изузетак чине „Вечер. Новости“, „Правда“ и „Штампа“.

На белом хлебу налазе се чиновници београд. општине данас. Синоћ је држана седница председништва и решавано је о отпуштању општинских чиновника. У вези с тим нађено је благајник наређење да данас и сутра не издаје никоме плату.

Народна Библиотека. Жалили су нам се многи посетиоци читаонице Народне Библиотеке, иако се налазе на иему постарали да прозоре у читаоници слободу занесима, већ је целога дана у читаоници такво припеке од сунца, да се апсолутно не може седети, а од читања ни говора нема. Да се жале библиотекару нису ни покушавали, јер су уверени да би им он по урођеном му начину у место одговора доказивао, како је здраво седети на сунцу. Истина он нам то не би и примером доказао, али би смо му морали веровати.

Ранијих година су читаонице Народне Библиотеке лети биле снабдевене не само занесама, већ и електричним махалицама за расхлађивање ваздуха. А сад? Сад је библиотекар г. Јов. Н. Томић!

Посетиоци изложбе. За месец дана изложбу је Срп. Умет. Друштва посетило једва до 2000 посетилаца, рачунајући ту и ђаке, који су имали, као обично повластице. Мало и премало!

Пијавица у водоводу. Уверавају нас из управе београдског водовода да је пијавица која је нађена у подиједне куће у Босанској улици могла само споља доћи до славине и онда се заједно с водом, при точењу, обрети у суду. Пешчани филтар, метар дебео и подигнут по упуству д-ра Гертнера, искључује сваку могућност да је тако што кроз водене цеви могло проћи, док је у ранија доба заисто било таких случајева, због којих је пре 12 година и консултован др. Гертнер из Берлина.

Благодарност. Госпођа Милена J. Радуловића, стални члан краљ. срп. нар. позоришта у пензији, благодари свима, који су је се ма на који начин сетили приликом [illegible] позорнице. Нарочито је благодарна престоничкој штампи.

Десет примерака. Свега је толико предмета са сликарске изложбе, која је синоћ закључена, нашло купаца! И то су након ситнији радови. Двор, министарства, банке — нису купили ништа!

Завршена изложба. Синоћ је закључена изложба Српског Уметничког Друштва. Она је трајала месец дана и имала лепог моралног успеха.

Чика Љубина улица сва је прекопана услед канализације, чија израда иде лагано те је оваком кретањем или живом улицом прекинут готово сваки саобраћај.

Изложба Срп. Везиљске Школе. Изложба српске везиљске школе о којој смо и раније говорили затвара се у среду од два 2 јула у 8 час. у вече. Ко жели да јефтино и лепо украси своје домове треба да посети ову лепу изложбу и да откупи који предмет који се продаје након. Изложба се налази у локалу Ловачког Удружења на Теразијама Хотела „Париз“.

Упис. У курсеве српске везиљске школе, која ће да ради и за време школског распуста отворен је упис и врши се сваког дана од 9—11 ч. пре подне и од 2—5 ч. по подне. Упис се рачуна свакога од дана уписа, свршетак је 12 дана месечно и полаже се унапред. Материјал и справе за везиље даје школа бесплатно на расположење. Школа се налази у Краковој ул. бр. 16 где се могу добити и остала обавештења.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§ Француска скупштина решила је да се одложи дебата о интерпелацији националистичког посланика Бериа о увођењу сиртског језика.

§ Окланско веће у Риму решило је да се уведе веронаука у школама.

§ У руској Думи прочитано је председник писмо лорда Вердела, који позива посланике да учествују у скором конгресу међународног парламентарног савеза.

§ По вестима из Одесе, у последње време скоро се свакога дана нарочито по две три сиротове пресуде.

(?) Демократски националистички комитет у Денверу истакао је као кандидата за потпредседника републике северо-америчке Џона В. Керна из Индијанаполиса.

[illegible] посета аустријског цара Франца у Ишлу, престолонаследник Франц Фердинанд враћа му посету у Маријенбаду у име царево.

§ Начелник италијанског министарства спољних послова Волиси састаће се овог лета с руским министром спољних послова Извољским у Карлсбаду да преговарају о скором путовању руског цара у Рим.

§ Немачка посланик известио је кинеску владу да ће Турци, који живе у Кини, у будуће стајати под немачком заштитом. У Паризу сматрају ту вест као неосновану, јер турска влада ништа о томе није саопштила у Паризу.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Најглавнији услов

Чујемо да су све три опозиционе групе поставиле д-р. Миловану као први услов: да задржи Миног Марка у кабинету, ма за шта.

Нећемо, веле групе, без Марка ни у Рај.

Д-р. Милован је морао обећати.

Шта ће човек, пред таквом навалом?!

Како дрема Санитет

— [illegible] —

Ово, да има чуда у Србији, то већ сви знамо, али да се и то чуда деси, да се Српска Дирекција железница обраћа Санитету, а Санитет српским лекару, а лекар и један и други те се ништа до скоро није знало, па ето и то чудо догађа се у Србији.

Замислите ово, како Санитет ни до данас не обрати да у Србији има каквог места санитетским надзорим погодна за болеснике, који потребују чист ваздух и да таква места прогласи за ваздушну бању, но је то Дирекција Српских Железница покушала учинити. Дирекција је то узела на себе и на своје стране учинила у Глав. Санитету избављи предлог, а није могао закон ни помислити, да ће овај предлог начинити тако секуруму и награђивати такав савет, да и грешни болесници потпуно дуже од сваког смрти!

Болесници траже савет од својих лекара, где могу наћи чист и свеж планински ваздух, а лекари знају је који обавезни упућују потребито болеснике нове на Златибор, више у Сурдулицу и неке у друге крај Србије! Свако десно, на своју руку, али не свом знању и чувају даје савете и упута болесника у поверене стане, да болесници изберу место, да може се најлакше и најјефтиније може доспети и пратити.

Кад се још узме на ум, да многи тими болесници нису нигде ни лечени, а да су због тога приређена изабрали место до кога се највише угађанио може доћи, а уз то, да је јефтино — нада није ни чудо, што су многи тими болесници изабрали Сурдулицу, јер нема лечилишта да Владичанског Хана и одатле до Сурдулице много је брже и јефтиније но разнако до Златибора.

Сваком за сво ово. Дирекција Државних Железница вешта је у[illegible]јем угар веку лекару коју никад у животу не беше знала. Поред њега је један младић кога је одмах поставио јер га је нашао у његовој пратњи на ливадама и сеоцкостима. То беше келнер Анђело који је у Риму сматран као један од најлепших љубавника поподне.

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

[illegible]

— Превео с француског —

LXII

Јведрилица „Звезда“

— Молим, заборавио сам већ да вам кажем... ово није ништа опасно! Ми идемо право у Сардинију, али је држим да ви можете замерати што се мало на путу заустављамо...

— Да се заустављамо?... Где?...

— Само док чамац оде на Капреру и врати се... намирићемо нове дела!

— Зар ћемо пробијати баш Капреру? упитао Рагастенс.

— Ослоните се на мене, рече мрвар тихо. Нема никакве опасности. Хоћу само да искрцам тамо два странца...

Срце Рагастенсово поче снажно куцати. Он мало пребисаше Ђулене отају то бандило и трепнуши очима додаде:

— Не бојте се ничега! То су безопасни путници... Један младић и једна старица.

— И они иду на Капреру?

— Да. Погодио сам се с њима сваког и они су прешли већ на броду. Можда они имају важне разлоге да се крију ко зна.

— Где су?

— У њиховим кабинама, на предњем крају лађе... Али ви се не љутите што ћемо се приближити Капрери?

— Не... не бринем.

Ђулене нагледа Рагастенса зачуђено. Он сад не поверавао ништа. Али као човек који је навикао да чува тајне што му се плата, он заћута. Рагастенс је био ко у бунилу.

— Где је моја кабина? упита он после једног тренутка.

— Тамо... Седите крај овај отвор... видећете док добро постеље, али видећете да се одмарате.

— То ми је веома потребно... Чујте, газда Ђулене, није потребно да ти странци знају да сам и ја на вашем броду.

— Разуме се! рече мрвар трепкући очима.

Рагастенс даде знак Спадакини да пође за њим и сиђе као мало степеништво крај отвора који му је био показан, потпуно убеђен да ће господар „Звезде“ чувати тајну.

— Спадакино, рече Рагастенс кад су били сами, има још два путника на броду.

— Знам, господине, чуо сам.

— Ти путници иду на Капреру!

— Да! Па то ће и за нас бити прилика да се искрцамо.

— Спадакино, потребно је но што по то дознати ко су ти путници и шта ће на Капрери.

— И ја сам на то помагао, господине.

Размишљајући Спадакино је протрчао по уском ходнику који је господар „Звезде“ називао кабином, а који је у ствари био место за оставу старудија.

Спадакино најзад нађе у једном углу неку стару мрварску кају и кошарицу са шареним мрварским појасом.

— Ево згоде! промрмља он.

За неколико минута он се пресвуче и порати се. Босоног, разгрљених груди, с мрварском капом на глави. Тако обучен — или скучен — он се ни мало не разликоваше од осталих мрвара на „Звезди.“

— Господине витеже, рече он, останите где сте и немојте се показивати. Најдаље за један час донећу вам тачна обавештења.

По овда устрчи уз мале степенице на крају где је Ђулене водио горе доле наглашујући једрила и довикујући с крмила на крмелажу наредбу. Спадакино му се приближи.

— Где су та два путника? упита га он тихо.

— На предњем крају. Изгледа да нас јако обесвољавају... Али, не брините се ништа, кажем вам!

— Обазривост никад није на одмет.

Спадакино се обазриво приближи предњем крају лађе. На том крају био је исти отвор као и позади. Поред отвора био је велика гомила ваљмара. Спадакино легне поред тих ваљмара као беспослен мрвар који се спрема да спава, и поче се мицати тако да му глава дође мало по мало на ивицу отвора.

У први мах није ништа чуо. Затим му се ока навикоше на мрак у кабини куда су му погледи били управљени. Спадакино најзад опази у једном најзраку јен угар веку лекару...

— Дакле! рекла је она.

— Немојте се чега бојати, госпођице витеже. Показа сам човека, то је један младић који је на служби у кући попадија, келнер Анђело.

То име није казивало ништа Рагастенсу.

— Жену не познајем, доврши Спадакино: али држим да је то млада служавка синьоре Лукреције. Очевидно је да обоје иду у помоћ Лукрецији на Капреру.

(Наставиће се)

[illegible]

… Саветнику, а Саветник Дирекцији, — па ви ће то ове чути?

Бруд! П.

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензационни политичко-друштвени роман

од Брезнића Сидакова

„Шта разуме наше величанство под силом? Зар скупштинска резолуција није довољна сила?" питао је министар Ђаја.

„Не, није!" узвикну краљица живо, „под силом разумем да ме наши жандарми дочепају и одвуку преко границе!"

Министар слегну раменима и опрости се с њом, и влада поче предузимати мере да изврши насилно прогонство краљице из земље. Краљица позове у помоћ све своје пријатеље и нашла је живих одзива у целој земљи. Народни трибун Ранко Тајсић и мобилни сељачки вођ Димитрије Катић, обојица чланови владине странке, одвоје се од странке и пристану уз краљицу, чије су присталице са свих крајева земље хитале у Београд да краљици помогну. У појединим градовима по унутрашњости већ је било дошло до уличне борбе између присталица краљичиних и владиних. Чак у Нишу, најпоузданијем граду, искупила се једна група младића, која је демонстровала за краљицу. На челу те групе стајао је Андра Ђорђевић, на велику срџбу свога оца, који је мислио да ће му тиме пропасти посланички мандат.

На Мара није била неомиљена овим политичким вређањем Андриним, јер је својим јасним погледом видела да ће краљица према власницима у Србији поући дебљи крај, те је због тога била нешто забринута за Андрину безбедност. Ала је њу поласкало његово племенито одушевљење, с којим се заузео за краљичину ствар, па је и она постала ватрена присталица краљичина.

Кад је краљичин позив за помоћ одјекнуо кроз целу земљу, Андра Ђорђевић је с неколико младића похитао у Београд у тајној намери да стане на пут насилном удаљењу Наталије из Србије. Многи су га саветовали да се не упушта у то опасно предузеће, али Андра у чијој је души несвесно тињала ватрена жудња да се осети уставне против свих власти и да их под ноге баци тешко изнемене, био је као фантазмагорично и да је било у његовој моћи он би распалио грађански рат те да одбрани краљицу и њена права. За то се Мара морала задовољити тиме да кад је пошао у Београд, прекрсти Андру и да га препоручи Божијој заштити. У Београду је одмах ступо у непосредну везу с тамошњим присталицама краљичиним.

Био је 5. мај суботње 1891. године. Тајно и у највећој тишини извршене су припреме за изгнанство краљичино из Београда. Хтели су да спрече удар краљичиних присталица, који су били решени „куд пукне да пукне", те да их предухитре. У два сахата после поноћи управник Београда Веља Тодоровић саопштио је краљици наредбу о изгнанству. Краљица је била изненађена, али се брзо прибрала и тражила да види још неколике пријатеље, за које је наређено те су позвани. Тиме су њени пријатељи добили потребно време да узбуне цео Београд. У четири часа, кад је цео Београд већ пројурила вест да ће полиција данас истерати краљицу из земље, наредио је управник да ухвате краљицу, ако неће драговољно да напусти своју кућу. Кад су жандарми ухватили упланицу и побеснелу матер краљеву, ђенерал Хорватовић, један од најверних присталица њених, узвикнуо је: „Ја сам сведок да су ставили руку на матер краљеву"!

Неколико речи

о феминистичком покрету

— Мара о гробници —

[illegible]

Да је Жорж Санд[illegible] …

[illegible]

СЛАДАК ОБИЧАЈ

Жури, јање,
да с њима дожање!
У зарашће
хватаћемо слатке.
Ко с ким буде
љубиће се туде!
Благо, бате,
ти мо(ју) ухвати,
Љуби ћу те
у лице и скуте,
Ноћи целе,
до зорице беле...
Жури, јање,
да с њима дожање!
Жури, јање,
уби ме чекање!...

Миодраг Петровић
из „Сокоћена"

РАЗЛИЧНОСТИ

Бајронов споменик

У Грчкој је покренута мисао да се скупи велика сума новаца за нов споменик који би се подигао великом енглеском песнику [illegible] Бајрону. [illegible]

Катастрофа на лађи

[illegible]

ЖИВОТ

[illegible]

Оно тебе, куд год сад …
Ка [illegible]
Босанатки проливаја...

Београд Душан

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Становници на земљиној кугли

По најновијим статистичким израчунавањима на земљиној кугли живи 1.563 милиона људи. Од тога броја 558.862.000 хришћани су. Посебно по религији су: 272.538.000 римокатолици; 166.066.000 протестанти; 120.157.000 православни и унијати; 216.630.000 мухамедовци; 147.953.000 будисти; 209.630.000 хиндуовци; 231.816.000 конфучијевци; 249.639.000 синтоисте; сто педесетседам милиона идолопоклоници; 11.220.000 јевреји мојсијевци.

ЂИНЂУВИ

[illegible]

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

За уставне Црногорце. *Написао М. Правдић.* Тако се зове брошура штампана у Загребу а о предмету расправљања о унутрашњој борби и приликама у Црној Гори. [illegible]

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вечерас, у програму од 18 тачака, први пут, нов комад:

Лепотица кураж, поред овамошње и давно не приказиване шале:

Коцкарове муке. — Посета је свакако обилна, јер је публици на овим представама најпријатније вече у Браниному Позоришту код „Коларца."

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. На француском пароброду „Сидон" који је путовао од Солуна на Цариграду рањен је од неког непознатог лица ђенерал Садик Фазли паша. Држи се да је атентатор неки Арнаутин.

Лондон. „Ројтер" дознаје да је енглеска влада поднела силама пројект енглеско-руски односно реформама у Маћедонији, пошто је изашао из споразума руско-енглеског по овом питању.

ЂАЧКИМ РОДИТЕЉИМА У ШАПЦУ

[illegible]

С поштовањем
МИХАИЛО А. КЛАС
ДРАГОМИР М. ПЕЈОВИЋ
7—10

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

ТРАЖЕ СЕ ПОСРЕДНИЦИ

За [illegible] лак и спретан посао, на који се зарађује до 150 дин. месечно.

Упитати у редакцији овог листа. 305 6—12

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Највеће [illegible] и страних сирева.

[illegible] Емментала, Рокфора, [illegible], Камамбера, Пармезана, [illegible], Горгонзола, [illegible] и т. д.

Ајвара увек свежег.

[illegible] Велике Кремена дин. 1.90 [illegible] и остало тесто.

[illegible]

1 боца црног „Saint Emilion“		[illegible]
1 „ „ „Medoc“		[illegible]
1 „ „ „[illegible]“		[illegible]
1 „ бело „Sauternes“		[illegible]
1 „ „ „[illegible]“		[illegible]
1 литар белог „Смедеревско“		0.75
1 „ црног „[illegible]“		0.75
1 „ белог „[illegible]“		0.75
1 „ црног „Српско Бордо“		0.75
1 боца „Стари Суварак“		1.50

ПРЕПОРУЧУЈЕ РАДЊА

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Двор. Лиферанта

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 43 [illegible]

СТАН

засебан [illegible] под кирију са 4 собе, кујном, подрумом и [illegible]. Ради погодбе обратити се настојнику у Црквеној [illegible] улици бр. 4 [illegible] Венац. 299 4—5

Нема више стенице, ни буба шваба.

Јавњам поштованом грађанству да сам отпочео рад са мојим апаратом за уништавање [illegible]. Довољно је само са једном картом позвати ме па ћу се [illegible].

Ул. Кнез-Војводина ул. бр. 20.

Стева Ђурђевић

КОЖАРСКА РАДЊА

НИКОЛЕ ТАСИЋА И ДРУГОВА

до седнице београдске

ИМА НА СТОВАРИШТУ

КОЖА Говеђа Свињска Телећа

за седенске прописе седла.

А нарочито скрећемо пажњу о [illegible] да имамо на нашем стоваришту суве говеђе коже — шишарке за [illegible] од 14, 16, 18, 20 до 25 кгр. комад, [illegible] 7.60 кгр. [illegible]

ЛОЈА топљеног у бурадима и [illegible] и [illegible]. 393 5—7

ВИШЕ ХИЉАДА пријавница листа за кирајџије, има на продају „Штампарија Бранко Радичевић“ Бранкова ул. бр. 16. Телефон 69.

17.000 кв метра

земљишта на Топчидерском Брду близу основне школе, [illegible] Удаљено од [illegible] 12 а од Цркве Тутурије 7 минута. [illegible]

Има водовод, телефон и електрично осветљење.

[illegible]

Београд раскопава.

Дајем на отплату за [illegible]. Сад се плаћа [illegible]

Обавештења даје код куће од 6—8 пре и 1—4 после подне, а преко дана од 11—1 пре и од 6—8 после подне телефон [illegible] у хотелу „Москва“.

23. маја 1908. г.

Београд **Јован Ж. Јовановић**

[illegible]

287 5—10

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочито [illegible] се за [illegible]

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године [illegible] сам 30 хиљада [illegible] грожђа турског и смедеревског, првог квалитета.

Обраћам пажњу поштованим добрих вина ради увере.

Цене вину за кућу [illegible]

Имам више плацева на продају у реону београдском Услови врло повољни.

Раја С. Поповић & Комп.

КОМЕСИОНАРИ

Будапешта. [illegible]

продужавају на овдашњој пијаци комесионарски посао, који су због неуређеног стања пре две године обуставили.

Примају у комисион и на продају воће, суве шљиве, пекмез, живину живу и клану, као и месо.

На берзи купују и продају праву и вредне папире за рачун својих муштерија.

Адреса за пошиљке воћа и живине:

Raja S. Popović & Komp. Budapest, Centralmarkthalle

301 5—10

№ 4711

АИДА ГЛИЦЕРИН САПУН од љубичице чини кожу нежном и белом. Има најлепши мирис природне љубичице.

Квалитет непостижан

Ко тај сапун само једном употреби постаје стални потрошач истог.

При куповини треба пазити на сјајну протокољ. бр. 4711 јер је подражавање врло велико.

Исти сапун може се добити у свима бољим радњама

Пешпас 4711

Нарочиту пажњу **обратите на имитацију**

Ферд. Милхенс

фабрикант Парфимерије и колонске воде Бр. 4711 у Келну на Рајни, лиферант руског Двора. 249 26—100

НОВА КОЖАРСКА ТРГОВИНА

МИЛИЋА Ж. СТОКИЋА И ДРУГА

Теразије до кафане „АТИНЕ“

Има богато стовариште КОЖА и целокупног прибора за

Обућаре и Папучаре

одличног квалитета из првих светских фабрика; продаја на велико и мало по врло умереној цени

Ташни и новчаника

НЕМАЧКА РОБА на грос, туце и комад ВРЛО ЈЕВТИНО

МУШЕМА

СВИХ ВРСТА лен избор и ЈЕВТИНО

295 4—10

ПОД ГАРАНЦИЈОМ

Вина неготинског

цеђеног од најбољег грожђа из сопствених винограда продаје само

ВИНАРСКА РАДЊА

МИЛИВОЈА А. МАШИЋА НЕГОТИНЦА

Краљ Миланова улица бр. 96 преко пута од Ристића куће

Цене су јефтиније но игде

288 9—10

МЕСАРСКА БАНКА

прима улоге на штедњу и плаћа свима сталним улагачима 6% чисте камате без икаквих одбитака.

За веће суме које се на дуже време уложе Банка плаћа још повољнију камату. 23—25

11-20 247

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама палане и из унутрашњости моје огромно стовариште ларгаа у највећем избору. Има преко 2.000 комада готових кишобрана мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у свима настојима и подиране бојама, у разном обликовању и од разних тканина [illegible] сунцобрана и [illegible]. Цене су од 90 пр. [illegible] у [illegible] цене [illegible] три године, и [illegible] робе сваке врсте и прибора за израде

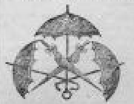

оштетно за 30 од сто, не узимајући у обзир садашњу зараду и трошкове.

Трговцима дају купују на велико даје 5 од сто накн. дамас.

Примам све врсте оправке, а на оправцима купљеним из моје фабрике оправку [illegible] у [illegible].

Адреса је моје фабрике продају се искључиво у мојој фабрици која се налази у улици Васе Чарапића бр. 13, на горњем спрату над кафаном под „Златни Анђели“.

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ КИШОБРАНА

69—

Приспеле су велике НОВОСТИ

ПОМОДНОЈ РАДЊИ

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Блузе (госпођ.) [illegible] рад у [illegible] највише [illegible], блузе су од свиле штофа и батиста.

Хаљине од ронса нова [illegible] са фином радом.

Хаљине од тафте и штофа [illegible] израде са [illegible] укусом.

Хаљине од енглеског платна беле и у боји.

Хаљине од батиста [illegible] од дин. 50—250 комад.

Бортне [illegible] највећи избор.

Бортне — на [illegible] и свиле са златом и сребром.

Шпицеве — фини рад у разне боје.

Апликације у [illegible]

Шпицеве-штофова за блузе и [illegible] од свиле и памук [illegible] и фини рад.

Чипке и ајмсоце [illegible] избор.

Везови за беле [illegible] рад.

Свиле за блузе [illegible]

Свиле за хаљине [illegible] тафт широке 45, 60, 80—90 см.

Свилу кајрску за постову фланел хаљина све боје [illegible] и [illegible].

Свиле за пуц разне квалитета у свима бојама.

Сомота пеглаког све боје.

Пантљике Јапан широке 14 см. са шаром у [illegible] за [illegible] новост за Београд.

Пантљике [illegible], злат [illegible], сребрне, [illegible] све [illegible].

Гарнитуре пантљике од листића [illegible] разне боје и [illegible] и сребрне [illegible].

Шнале за [illegible] и украс [illegible].

Ручни радови за [illegible] и [illegible], велика новост цене од 2 дин. до 200 од комада.

Цвеће за шешире велики избор.

Дугмета за [illegible] и блузе у великом изборима [illegible].

Поставу, [illegible]. Сере све боје.

Поставу памук, [illegible]

Чипке, [illegible]. Сви [illegible] избор [illegible] и прибора за женска одела. Обраћам пажњу [illegible] моје муштеријама на [illegible] из Берлина Париза и Лондона, [illegible] сам цене спустио [illegible] да ће свакоме [illegible] да узме готову, [illegible] сваке ерше.

Аћустирам свеће за свадбе

Мустре бесплатно. [illegible] за унутрашњост [illegible]

ПОМОДНА РАДЊА

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Кнез Михаилова ул. бр. 39.

243 32—

„Правда“ излази свакой дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину [illegible] дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 8 [illegible] — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Јован Бошковић.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | СРЕДА 2 ЈУЛА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 179. | Телефон 521.

Лојалност на куб

Само да констатујемо неколике фактове — без намере да кога хвалимо а још мање кудимо...

Београд је престоница Краљевине Србије, и ми смо читали стара земљеописанија у којима се вели да у њему живи 15.000 душа, дочим сада обитава у њему око 80.000 становника. Тај, тако порасли Београд има своју општинску управу, а управо има свој службени лист који се, природно, зове „Београдске Општинске Новине".

Ето, то је један факат.

У Београду има разних политичких странака и међу њима једна која се зове самостална и која доминира, јер су из ње пробрани људи и уведени у општинску управу. На челу те општинске управе стоји председник.

Констатујући тај факат, дижемо руке од њега.

У Србији влада краљ Петар, који обитава у Београду, и чији рођен дан пада дне 29. јуна сваке године, па је тако дошло и овога лета. То је било колико знамо и сви се сећамо како је прослављен. За тај дан општинска је управа [illegible] плакатима та подсећала да украси своје домове тробојкама. Уредништво општинског листа, свесно своје дужности, украсило је дотични број тробојним оквиром у који је сместило један врло лојалан чланчић с оваким почетком:

„У животу сваког владара има један дан у години, када му је дужност да у неисписаној књизи своје владавине попуни један листић, дајући рачуна и себи и своме народу и историји о томе, да ли се држао оних три правила, која сваки исправни владар носи у срцу: да ли је био свестан да влада над људима, да ли је владао по законима и да ли је заборављао да је само Божја владавина вечна."

Објашњавајући зашто постоји „оскудица особитих тековина и заслуга његове владавине по Србију на посе и Српство у опште", чланак подсећа како је „историја састављена из таквих чињеница, да владарима није потребно да се поучавају својим властитим експериментисањем на рачун својих поданика, угледа и среће своје земље".

Овај пун лојалности и искрених поданичких жеља чланак лепо је прављен био у грађанству, управо у оном делу његову који га је побио, јер је наскоро по зовучетом растурању појурила општинска полиција да лист покупи. Не успевши у томе потпуно, општински су органи, мало доцније, стали растурити ново издање тога броја — али без оквира и без реченога чланка, који је замењен неколиким безначајним фразама.

Ето, то су — два факта у једанпут.

Настало је, после свега, питање: зашто је то чињено?

Постављајући и сами то питање, били смо удостојени одговором: председник престоничке општине није био задовољан оноликом количином лојалности, колику је показао општински орган, па је на штету општинске касе желео да дозу појача. Што је желео то је и учинио — власт је, може му се!

Али поређавши тај низ од фактова, хоћемо да учинимо мало напомена.

Председник је општине самосталац, то ће рећи радикалац свејли од пете до перчина. Ми му ту свејаност одмах признајемо, јер није ни био у приликама да је натруни. Ко се не тиска кроз гомиле људи по политичким зборовима, ко се не вићa по редакцијама и штампаријама опозиционих листова онда кад се оне сматрају као етапа на путу ка хапси — тај ће сачувати свој капут од, рецимо блата, и мрља. Зато и разумемо чистоту и сачуваност радикализма председника београдске општине. Ама је он председник и једне грађанско-политичке заједнице, општине у којој не мисле сви грађани [illegible] председник, [illegible] једина мисао — пружније. Изгледа да је то председник изгубио из вида, управо у толико у колико је то имао, случајно, у виду његов малђи писац чланка и уредник општинских новина, који је дао верније оцрт мисли и жеља Београђана и ако их не представља он него — господин председник.

Осем тога — председник је члан једне политичке странке, која има свој службени партијски орган, „Одјек". А „Одјек" је онома пригодни чланак у државним „Српским Новинама" успешно извовно подсмеху баш због патронерије коју је у њему нашао, јер је грађанска оданост била тамо дигнута на квадрат.

То је до данас по тој страни последњи факат.

До закључка у низу нерижених закључака треба нам само још један факат, који би нам казивао: „Одјек" је ругању изложио и поступак председника београдске општине, који је своју лојалност надувао и попео на куб.

КАКВИ СУ ОНИ?

Мостарски „Народ", мислећи да је млинути туђ куфер и мекасти нешто поштено, подједнако лаки ствар, уобразио је да је варошнекција, не дели левице и десно и лево. У последњем свом броју његов уредник д-р. Ник. Стојановић изволео се закачити за наш лист, јер смо му пребацивали да брани Пашића. Прелазећи преко тога, јер је то наше заналност него да у разговор д-ра Стојановића, застанимо код њих урeда, којима нас је обасуо велики доктор. Он је сав нас ово „Правда" назвао „дрипцима" и т. д.

Па да му на „дрипцима" не прођаје одговор, ма ћемо им рећи ко су они. Новим уредник Раста Радуловић, најао је мајсторе г. П. Шолу, који се је нас ђаки издржавао; а писник Крупа (право му је име без два два прва слова) напао је г. Јефтановића, кад га је сматрао за себе, а доцније славио је Јефтановића као највећег патриоту. О доктору Стојановићу већ сви знају, да је он сумњиви пасош све мудрих брошире „Срби и Хрвати", у којој је објављивао Хрватима „рат до истраге", а после годину дана, као уредник „Dubrovnika" за 450 круна, врастио је да се најодушевљеније грли и љуби с Хрватима и суделује у ријечкој резолуцији. То је све било но — уверења, као што и данас мостарски „Народ" из истог уверења ствара од Католика у Босни и Херцеговини „Хрвате", а кад они немају ни појма о хрватству. — А сећате ли се ону: „вишког телеграма" лањске године из Швајцарске, после договарања са Бурјаном: „успех постигнут". Па шта је то шарни успех био? Да није оно само протеривање и прогнање из Босне? Да није реакционизам здрав о штампи? Најзад шта су све те мостарске „јавности" обећале министру Бурјану, кад је овај децидирао своју буџет рачна бибиј? [illegible] издавања „Народа" и њима-наместра? Шта је било са оним терећењем Петра Кочића да су то „ови око „Народа" сређали у тамницу?" Где су била та господа 1907-ме године? Шта су радили за народ? Шта је најзад и с том мировном организацијом, која постоји само на папиру?

На то се обазреше ни мостарски дипломати, који сви сједињени у свој примерани обим кретању, и наш кружни дуж нестајући у свом „ненаситорном листу", (како сам народ зове „Народ" назива). Јер шале: цијелимо вођа написане грехова, доказују наша питатељски наслов, који су нам смешили вредност вуклеа свиђобе и довинета нас до кретања. Оставите се ви Србије, такве светодавче она не тражи, и не уображавајте да је Србија пливала у „коалиционичкој" мадуум, за међусобно поспешивање и рекламу" у којој вашим мрачи молитви нуди напоти и наслућенички глас.

Овај, ко такаш води рачуна о политичком моралу него о лажној патриотској сентименталности, уверен је и ми овог одговора, какви су они око „Народа". То су творови с правом старог Ереја, који се клањају златноме телету и бакарној змији и очекују законе са Синаја, а гризливију са Хорева! То су — накитaнила, која иладу — Народ!

Гроб Велимира М. Теодоровића

Минхен, 27 јуна / 10 јула 1908. год.

Штовани г. Уредниче,

Бавећи се овде приличног времена, и знајући да је овде сахрањен највећи добротвор српски пок. Велимир Теодоровић, интересовао сам се да видим његов гроб; па сам после прилично дугог тражења и распитивања успео да га нађем.

Но како сам се грдно разочарао кад сам га видео, јер сам очекивао нешто сасвим друго. Пред собом сам имао најзапуштенији гроб у целом „Nördlicher Friedhof"-у (гробљу). Прокрстарио сам из љубопитства цело гробље и уверио сам се да сам у праву. Гробови и најсиромашнијих породица овдашњих кућа и камо су боље уређени него његов, сваки има бар пристојан споменик и ограду и поред тога цвеће дневно; док међутим гроб пок. Теодоровића не би се могао распознати од корова, да није у челу гроба, једног прежног камена, у који је проанзорно утиснута једна камена табла и на њој затворено-црвеном бојом исписани (не урезани) натпис:

Bis zur Überführung
Hier ruht in Gott
Der Hochwohlgeborne Herr
Welimir M. Theodorowitch
geb. 20. Mai 1849, gest. 12. Feb. 1898

Шаљући вам овај извештај молим Вас, да га по могућству донесете у вашем листу у уверењу, да ћете то учинити.

Ваш поштовалац и велики пријатељ „Правде".

стављајући јавности да ова овоме која је за тако стање крив реме: Срам те било!

СТРАНА ПОЛИТИКА

Догађаји у битољском вилајету (*Нова кријумчарска побуна. — Опасно стање. — Штајун. — Комасија. — Консуларна наимењања. — Даље вести.*)

„Франкфуртска Новина" јавља из Солуна, да је побрљевшим у Ресну прешао и један Солунски батаљон, који је премештен из Битоља у Элбасан. У Качаници су младотурци убили једног полицијског комесара. Од она два официра, који су побегли из Битоља, један је наконмајор а други је поручник. Одређена је комисија под председништвом бригадног ђенерала Шукри паше да испита, да ли су та официри убили Шемси пашу и да ли су се придружили бегунцима из Ресна. Из Битоља шаље се стижу у Цариград извештаји нове консуларне депеше. Као год што Порта не у Цариграду није службено да потврди д бежање у Ресну, исто тако изгледа да је наредила и тамошњим локалним властима, да консуларном телу не дају никакве извештаје и да им отежавају приватне информације. По једној верзији, која је пронета по Цариграду, бегунци из Ресна добили су појачања и из других места, а телеграфска веза с Ресном прекинута је. По другој једној верзији, отвориле су операције да се бунтовници опколе.

политичке и друштвене
ДРАНГУЛИЈЕ

Природно

— Ама, људи, зашто се ова министарска криза толико отегла?

— Зато што је лето, а на топлоти се свако тело шири...

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Прикупљање Арнаута

Код Феризовића, у скопском вилајету, искупило се на осам хиљада Арнаута. Они су устали против хришћанског мутесарифа.

Гладна година

Са ове стране Босне и Херцеговине јављају о великој неродици услед суше, те ће настати права гладна година.

Опет забрана

Сарајевска полиција забранила је „Српску Ријеч" и шездесет шести пут у овој години.

МИЛОВАЊЕ

Јавност дигла грају,
И још о том сања —
Пређе ово празник
Без помиловања?

Која тачно не знају
Нек' о томе ћуте:
Милов'о се чичица
С опанком љуте...

Дневне вести

[illegible] састанак нов кабинет Сели је пропао. Г. Милован се овом приликом показао неочекивано вешт и у првој мисто; добрјој вољи која му је на сусрет изашла, није умео створио ништа.

Нервоно да су Пашић и фузионаши све развили, што су мисли, да овај покушај г. Миловановића осујете и разбију.

Самосталци, који су јуче пре подне, као што смо рекли, држали свој клуб, нису хтели доносити никакве одлуке, чекајући да се пре свега фузионаши изјасне. А фузионаши су просто игнорисали тај Миловановићев покушај, нису га ни на знање узели а камо ли да о њему решавају или да га потпомогну. Како је прота Ђурић, као председник клуба, заказао седницу клуба, јер њега Пашић и не обавештава о току догађаја, то је јуче Пашић позвао из Скупштине проту телефоном у министарство и наредио му: да све удеси тако, како се посланици не би одазвали позиву и како се седница не би могла одржати.

И тако заказана седница јуче није ни одржана.

Држи се да ће г. Милован данас у току дана вратити краљу мандат.

Пашићева понуда. Пашић, који не престаје по два-три пут дневно ићи у двор, предложио је опет Краљу да владу повери самосталцима, ма да зна да је они не смеју примити. Пашић жели да што боље пред светом утврди: како је самосталцима нуђена влада, па су они одбили. И сад, како државa не може бити без владе, а друга је нико не може образовати, то ће

се Пашић, на многа наваљивања, решити да је прими и тад ће бити: држ' се прије, на свадби сам била!

Неки излаз. Фузионаши се вајкају по вароши, да су они нашли начин како ће доћи до буџета. Они су пронашли у Уставу оног чега нема: из Држ. Савет може да продужи буџет за још 4 месеца, ако би Скупштина била одложена. И фузионаши се спремају да одложе Скупштину, чим се буде конституисала. Само то је ђаво, што се она не може ни конституисати, док остане ова ситуација; а и да не говоримо: како би то била очита повреда Устава, кад би се фузионаши усудили на тај начин продужавати буџет.

Утешна наредба. Министар војни упутио је наредбу свима гарнизонима у којој теши непроизведене официре, да ће бити сви произведени само док се прими буџет. Како у другој половини године не може бити званимања, то ће причекати до Нове Године.

Саучешће Енглеског Краља. Посланство Србије у Лондону телеграфисало је јуче министарству иностраних дела, да је Њ. В. Краљ Велике Британије, на глас да је посланик Србије у Лондону др. М. Милићевић умро, преко свог нарочитог изасланика изјавио своје саучешће српској влади, посланству Србије и породици покојниковој, и молио да се та његова изјава саопшти у Београду, што је лондонско посланство и извршило.

Устанак! Од јутрос су сви фузионаши, као по команди на ноге устали против комбинације Миловановић! Они [illegible] „немогуће“ са оним лицима, јер нису из Парламента! У парламентарној држави, треба да се министарство образује из средине Парламента.

То они о Србији говоре!

Ој жали ви и парламентарну Државу и „Парламенат“!

Крађа детета. Г. Бајаловићу мајору у пензији украли су прекјуче мало детенце из авлије где се играло. Кад се г. Бајаловић пожалио власти, ушло се у траг крађи и утврђено се да је крађу извршила бивша жена г. Бајаловића, са још неким својим рођацима у циљу уцене. Ова крађа детета стоји у вези са Тихомиром Николићем чиновником министарства финансија, против кога постоји тужба код првостепеног суда за град Београд и коју је тужбу суд већ узео у поступак, али је г. Пачу и даље задржао Тихомира на том високом положају, који срамоти.

Полиција је учинила корак да се дете врати.

Пренос тела пок. д-р. М. Милићевића. Министарски савет решио је јуче, да се тело посланика Србије у Лондону пок. Милићевића, пренесе о државном трошку из Лондона у Београд и овде сахрани. Министар иностраних дела г. Пашић известио је одмах телеграфским путем зета покојниковог пуковника г. Илију Ђурића, који се сада налази у Врњачкој бањи о смрти г. Милићевића. Г. Ђурић стиже данас у Београд. Г. министар изјавио је своје саучешће мајци покојниковој у Београду, која је примила велики број изјава саучешћа.

Два једака. Септембру Пупина казнио је једног потпоручника пешадијског што се жалио, што није произведен за поручника и ако је стекао право још пре годину и по дана. Пупина га је казнио преко команданта дивизије и поручио му да се не жали против њему, јер ће га онда казнити још са тридесет дана. Овоме је било доста и двадесет и пет добивених дана затвора и ућутао је. После шест месеци, сад на овај Петров дан, Задва није произвео овог јадника за поручника само за то, што је имао тих циглих 25 дана затвора за свих осам година службе у трупи и то због жалбе против [illegible]

Љуте се Фузионаши су [illegible] грано љути на др. Миловановића што је којтре преговарао с опозиционим групама. Вели: „што му их па неке се с њима споразуме, што нас тек сада пита. Требало је прво да себи обезбеди потпору нашу, као најјаче групе, па тек онда да се споразумева с другима. Која му је вајда ако би се с њима и споразумео, кад ми не пристанемо на њихову погодбу! Из тога би се изродио у Скупштини.

Злостављање у војсци. У једној батерији дунавског артиљеријског пука водио се као командир један официр, коме, и поред интелигенције, ништа не смета да корбачем шиба војнике, шамара их и кажњава да је дара већ прешла меру. За два месеца казнио је 74 који војника који подофицира и то за батине. Министар војни казнио је с 15 дана затвора једног поручника само зато што је на фуроку поред кобиле држао и мало ждребе, па бисмо ради видети што ће урадити с оним официром, који, осим злостављања војника, држи на државном фуруку пет коња свога брата коњичког официра, док за државне коње нема довољно места.

Покренуће лист. Ако се уважи оставка коњичком мајору Драгутину Окановићу, као што ће по свој прилици и бити, он ће, како чујемо, отићи у новинарство и покренути лист, у коме ће сад написати стање у војсци.

Нове патриоте. У читању убистава, које врше нове патриоте у Врању, о чему је било речи у нашем уводном чланку пре недељу дана, нашли се и име путовође Стојана. Накнадно сазнајемо да је чатула само у толико погрешна у колико се тиче Стојана; он је жив — можда баш зато што се и јавност о животу његову заинтересовала толико.

Истина је. Било нам је мало чудновато да на наш чланак „У оним крупним логаријама“ није реаговао нико од стране владе, па смо томе чуђењу дали и израза у нашем листу, јер ћутање званичних кругова значи потврду изнетих факата. Тек после тог нашег чуђења одговорила је стиж „Самоуправа“, да на тај интервју [illegible] нисмо [illegible] тога посланика с којим је вођен тај разговор. На тај захтев „Самоуправе“ ми смо одговорили само толико, да је разговор истинит, да је дотични посланик знао да ће тај разговор бити саопштен и да од нас не би ни мало било кавалерски именовати личности с којима разговорамо. А ако јој је стало да сазна да ли је у истини био такав разговор, нека распита своје посланике, па ће му они бити задовољни одговором који добије.

Пустиња. Онај крај из Грантовцу остављен је самом себи. Дању нема позорника у њему патролира. У Молеровој улици до куће бр. 25 има један празан неограђен плац, на који се скупљају разуздана деца, те пробијају баву камење, тако да су у опасности пролази те куће и главе кирајџија. Пре неки дан је једна нанетовања држала пред кућом на крилу мало детенце и случајно устала и пошла, а да је остала и даље да седи камен из праћке погодио би по глави или њу или дете. Осим тога на тај плац, мал да нема господара, врло често довода Пера [illegible] бас четну ергелу коња за своју трговину и онда се [illegible] скупе и „момци“ све од два оца а горе мајке и ту на пољани ноће и лармају. Што су то лепосели, које могу бити опасне по имовну безбедност околних становника, то се никога не тиче. Полиција је напустила овај крај, као да је у каквој пустињи, те га оставила на милост и немилост свакојаким случајностима. Време је да једном и из ње сврате своју благонаклону пажњу и учини што јој је дужност.

Неисправан шлеп. На нашу белешку о неисправности новог шлепа, дирекција српског бродарског друштва послала нам је обавештење, које смо већ саопштили, тврдећи да је шлеп исправан и признајући да јој је један радник доиста скренуо пажњу на неисправност. После тога је тај радник поново дошао у наше уредништво и поново тврди да је шлеп неисправан, па предлаже да га комисија прегледа поново те да јој то и докаже.

Јагодински телефон покварен је и пре неки дан прекинут је месном саобраћају а [illegible]

Дечје забавиште у Кошутњаку. У недељу 6 јула општинско дечје забавиште под управом г-ђе Е. М. Јовановићеве приређује пошерат и треку у Кошутњаку, са врло занимљивим програмом која ће бити објављен у плакатима. У исто време обраћа се пажња дечјим родитељима да ће иста управа забавишта од 1. јула отворити „Дечји Забавни Клуб“ за децу (оба пола) од 4—10 год. Упис вршиће управа у забавишту од 8—5 часова по подне. Сваки члан клуба плаћа 1,50 дин. месечно у напред.

Опет Пашић. Клубски фузионашки одбор имао је данас у 10 сати пре подне седницу и решио, да не допусти образовање кабинета Миловановићевог. Налази да је кабинет састављен од ванпарламентарних лица, непарламентаран.

Фузионаши траже да Пашић опет састави кабинет.

На јучерашњем вучењу лутрије Срп. Црвеног Крста главни згодитак од 100.000 добила је серија 5821 број 60, а 10.000 серија 5977 број 100, оба продата од главног заступника Живка Петровића. Народна Банка исплатиће без икаквог одбитка.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

† По наредби немачког цара Вилхелма, [illegible] грофа Цепелина, кад на својој лађи ваздушној стигне у Штрасбург, биће [illegible].

К [illegible] америчких [illegible]. За генерала је именован Савоја.

() Пруско министарство финансија [illegible] које ће служити за побољшање пруских финансија. [illegible]

≡ „Тајмсу“ јављају из Техерана, [illegible] министар [illegible] у [illegible] посланство [illegible] поступања с [illegible].

≡ У Берлину ће основати друштво за [illegible]. [illegible]

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Иди га разуми!

Уплашени хоће да допусти М. Миловановићу да образује владу. Пашић је одговорио:

— Да, као што упраш... тако нешто, да ми неки начин, ја, овај — не дам, *не дам!*

Ово оно из наше културе

„Јевремовац“

При крстоме [illegible] у „Правди“ је саопштено да је са Ботаничке Баште „Јевремовац“ скинут [illegible] и да је [illegible]

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Мишела Зевака

— Превод с француског —

LXI 167

Лука Остија

— Рашчистићу ли што?...

— Ништа.

Око шест часова у вече једна лађа је била на дохвату Капрере. Рагастенс виђе се прав и склони се у један угао. Хтео је да баци на један поглед на капуђера и мому што је с њим ишла.

Обала Капрере видела се у даљини на хоризонту са својим шиљатим стенама које су, изгледало, налик белачасту масту Дрерсаџеним ... Нешто неописано узбуђење стеже му срце.

Рагастенс се нагнуо пред на својих мисли покретом који учини једрилица. Лађе од једном бише ударене у страну. Збуђени овим покретом који му је био несхватљив Рагастенс дозва Ђузепа. Овај се срдбљаше.

— Зар нећете пристати на Капреру?

— Још не; вратићемо се за неко време кад десно вкошке да се не удаљавамо.

— Кад ћете пристати обали?

— Кад падне ноћ.

— Кад падне ноћ? понови Рагастенс. Дакле и она два друга путника желе да изађу на обалу а да их нико не види... Али како у оном најлакше на месечини, ваљда би се онда бојали да се искрцају по дану?

Међу тим сунце беше зашло. Још за два часа једрилица је маневрисала пред Капрером. Било већ када хрвала ноћ, без месеца. Тада се лађа крену право острву. После једног часа она се заустави, али не спусти котву. Чамац који је био привезан позади би привучен са стране уз једну степеницу од пинаварњаја које су биле спуштене с крова лађе.

Тада Рагастенс виде где многих два тајанствена путника који су се искрцавали на Капреру. Али не имађаше времена да их добро види. Они су већ били у чамцу који се брзо удаљи под сложеним ударцима весала двојице морнара са „Звезде“.

— Ето видите, рече Ђузеп, да може дуго пратити. Кроз [illegible] часа чамац ће се вратити и ми ћемо се вратити за Сардинију.

— Где је чамац? упита Рагастенс.

— Ах! остао нам је за читаву миљу на десно.

Рагастенс не рече више ништа и очима потражи чамац. После по часа, као што је рекао Ђузеп, чуше се удари весала.

Ђузеп узвикну од задовољства, јер на сем њега нико не се надао другој у довољно Капрере.

— Сад се можемо кренути, рече он. На ком месту Сардиније желите да вас искрцам?

— Да идеш у Сардинију! рече Рагастенс.

— Гле!... Него куда?...

— Искрцајте ме онде на Капрери. Послужићете ме овим чамцем.

Господар „Звезде“ био је јако изненађен овим изненадним променом, али то не показа ничим.

— Како вам је воља, одговори он. Ево чамца, можете сићи.

— Добро. Али пре но што се растанемо желео бих да вам кажем неколико речи, само да нас нико не чује.

— Хајдете лаке [illegible] рече му Ђузеп [illegible] мирно.

После неколико тренутака Ђузеп и Рагастенс били су у малој кабини господаревој:

— Хоћете ли да зарадите једним махом мало новца? упита овога.

— Нико више господство само кажите шта треба да чиним...

— Ја ћу се искрцати на Капреру и остаћу ту неколико дана, можда један дан, а можда и десет, не знам ни сам тачно... За то време потребан ми је лађа. Хоћете ли да крстарите на домаку обале дан ноћ [illegible] ме пошаљете чамац?...

— Добро! рече одлучно Ђузеп; то ће вас стати десет дуката на дан.

— Пристајем! Сем тога добићете још двадесет дуката кад пристанемо на италијанску обалу.

Господар „Звезде“ ударава.

— Ваш сам! рече он. Саслушајте, када вам чамац буде потребан, ако буде дан избаците три метка из пушке са стене [illegible] пристати; ако буде ноћ запалите три ватре на стени...

Рагастенс се нагоди са господаром „Звезде“ и сиђе на крај.

— А ваше момче? упита тада Ђузеп.

— Нека остане на лађи; неће нам бити од потребе на острву.

Затим пођосмо са Спадакапом Рагастенс сиђе у чамац, који после двадесет минута престаде [illegible] уз обалу.

Рагастенс се одмах попе уз стене и нађе горе пут који је водио поред самог мора. [illegible] рибара.

Рагастенс потражи колибу коју му је назначио Ђузеп, и кад је нађе, [illegible] Он закуца на врата.

Један човек отвори као и остали рибари тога краја [illegible] с фењером у руци.

— Шта тражите? упита он доста грубо.

(наставиће се)

пота, као и у повољнијим с универзитетским предавањима [illegible] биљем и седеть и т. д. [illegible] „Леправолца." Управник „Леправолца" бранио се како је знао и умео, наводећи како [illegible] да натовари „Леправолцу" није [illegible] кад је [illegible]. Међутим [illegible] [illegible] на „Леправолцу", и сад је [illegible] јоста да је било потребно да дође овај човек у „Правди", па да се овај [illegible] [illegible] место.

Универзитетска управа и [illegible] других културних установа треба да [illegible] [illegible] Мите Вукићевића.

Професорско друштво

Августа 5, 6 и 7. држаће се у Београду годишњи збор Професорског Друштва. На дневном реду су, поред извештаја, избора управе и предавања, још и три предавања. И то г. Љубомира Милосављевића, професора, „[illegible] у средњим школама"; г. Алексе Станојевића, професора, „Наставна средства и методика хемије и физике у нашим средњим школама" и г. Милана Гајића професора, „Васпитање и образовање у нашим средњим школама."

Жалити је да предавање г. Гајића [illegible] [illegible] пажњу и буде повод за што свестранију дискусију, нарочито у ово доба, кад је школска [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и наставника и родитеља.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Трећа Гимназија

Зграда у којој се Трећа Београдска Гимназија уселила пре две године још ни до данас није довршена. Поред осталих недовршених радова свечана дворана још није измалана, ма да је предузимач давно и давно узео новац. Интересантно је да је исти предузимач пре девет месеци постављен за учитеља цртања у тој школи, но све опомене и тужбе министарству нису ништа помогле. Али је још интересантније што је после последње, најогорченије тужбе директорове тај предузимач учитељ добио класу, после девет месеци службе, и премештен у Вишу Женску Школу!

Неколико речи

о феминистичком покрету

— Мисли о примедбе —

(наставак)

[illegible]

Из тај [illegible] [illegible] материјалних средстава [illegible] [illegible] [illegible] да се прво своје тр[illegible] [illegible] [illegible] [illegible], у којој је много [illegible] [illegible] [illegible] је потребна моралне потпоре и — материјалне помоћи. [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible]

[illegible] [illegible] на добру јавног морала, јер у истини средствима још [illegible] стоје и морално у апсолутном смислу. Ту треба да се рекну, [illegible] материјалном потпором утиче на [illegible] с једне стране, а с друге стране [illegible] [illegible] [illegible] и трговци белог робља.

Има много жена које је случај [illegible] на пут порока, много њих је [illegible] [illegible], а много их је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], у [illegible] [illegible] [illegible]. У тих [illegible] [illegible] би пробудити морално [illegible], [illegible] [illegible] их, [illegible] их на пут поштења и часног рада; [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]; интересовати се [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible].

Има их [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] у [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible] живота. То су [illegible] [illegible], [illegible] на друштво, без страха од Бога, без бојазни од људи. Према њима [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], јер [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Али [illegible] [illegible] [illegible] у томе [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], а [illegible] [illegible] [illegible] професионалних блудница — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] на пут. То [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] то [illegible]! И ту би [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] — [illegible] [illegible], који треба да потисне утицај [illegible].

С [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], које у браку [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible]. Људи који су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] и [illegible] у друштву [illegible], [illegible] су [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] у брак да се [illegible], и [illegible] према својим [illegible], [illegible] до бруталности, [illegible], [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible]. Све је то [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] и [illegible] [illegible] у друштву, у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. А [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у браку [illegible] и [illegible] [illegible] и [illegible] и — [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]: „[illegible] не могу да се [illegible] на улицу [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], који је [illegible] [illegible] [illegible]!"

Ова [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у браку, али [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], јер је [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Жена [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. А [illegible] је [illegible] у [illegible] [illegible], а не у [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] треба да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], јер [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је да буде [illegible] [illegible]. То је пут добру, жене, човека, породице, па, разумљиво, и друштва и државе.

Може ли жена у једној моралној средини бити независна? Али дубље размишљање — [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], које у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

(Наставиће се)

„ЛАПОВСКА РУЖА"

Сензациони политичко-друштвени роман

од Бранка Сидонова

22

Пред кућом краљичином, приземној згради у стилу летњиковца, све се више гомилао свет. Пријатељи и пријатељице краљичине дојурили су преплашени, да је виде још последњи пут. Али је краљичина кућа била затворена! Пред капијом заузело су места неколико жандарма пешака и коњаника и свакоме је било забрањен улазак. Жене из околине Наталијине молиле су жандарме и претиле им, кад су нашле њену кућу затворену, довикивале су у кућу краљици љубазне речи, док се она није појавила на прозору и с њима говорила, у бесној радости махале су својим цепаним марамама и клицале јој, али им се капија није отворила. Једна бивша госпођица краљичина, Станка Богићевићева, кћи удова краљевог ђенерала Ђуре Богићевића, којој су такође забранили улазак, помамила се као бесна, те су је коњички жандарми морали отиснути од краљичине куће. Малисала вољну дворска госпођица на једно камење на углу министарства војног, које се налазило преко пута краљичина стана, па је плакала. И њени краљичина дворског маршала, пуковника Александра Симоновића, старије су већ искусниим женама и плакале. Публика, збијена као сардине, била је мирна и смлешени се све посматрала, као да јој је сасвим све једно. Али се народ ко је тако мислио.

Кад се отвори капија краљичине куће и појавише се дворска кола, која је полиција, верујући сиромашним лицима и мирном држању публике, пустила да прате само двадесеторица људи, потаме мирна гомила с громогласним узвицима „живела" јурну на кола, откопе их, задржа коње и отвори пролаз на дворским колима да их вуче мамучи краљичину матер. Шесторица коњичких жандарма, који су пројахали испред краљичиних кола, окренуше коње назад у појачаном галопу. У први мах гомила стугну, али кад је први удар штапа пао на једног жандарма, онда настаде битка. Под громогласним узвицима „живела краљица" падали су удари штапова по жандармима и осу се киша камења на њих. Краљичини пријатељи и пријатељице приближише се њеним колима, Наталија се наже из кола, људима је стискала руку, жене љубила и грлила. Али се мала четица жандарма држаше храбро, отвори пут дворским колима, те у брзом темпу пођоше топчидерским друмом — овај су пут изабрали да не би прошли покрај конака у ком је становао краљ, — на пристаниште савском, где је пароброд „Делиград" већ очекивао краљицу. Али ипак и покрај кола јурила је гомила, непрестано вичући „живела краљица"! Краљичина војска постала је дивљи лов. Пред зградом државне штампарије, где се улица почиње стрмо уздизати, дошао је до озбиљне сукоба између полиције и публике. Жандарми позадише сабље и спочно су ударали по људима око краљичина кола, док им најзад нису прокрчили пут. Настави је и даље дивља трка све до хотела „код Српске Круне" где је поново започела борба.

ЈЕДНОЈ ГОДИНИ

Усред леда, снега
И занрове студи
С топлом сам те надом
Прегрео у груди.

И ти си ми дала
Једва бокор цвећа,
А ја све га даље
Разгледати хтео.

И радости беше,
Али не без бола,
И времена нема,
Мање цвећа даде.

Што је било цвећа
Не задржах себи,
Што је било трња
То ме дадох теби.

Увенуло цвеће,
То сећања жива,
Те у вечност носи,
Нека с тобом снива.

А с тугом ћу ступит,
Ја у нове дане,
Старе ће ме боле
Од нових да бране.

Кô ковчежић малим
Ја ћу тешко тугом
Тебе своје' чврсто
С твојом новом другом.

Па у бољем свету
Дан над лепши сване,
Те с' бројати свачиј
Већ за веком стане.

Кад сврšено буде,
Бројање се стави!
По том ће се знаму
Моја позват даде..

* * *

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Говор мајмуна

Један енглески природњак, који је седам година провео по шумама Средње Африке у циљу да уколи живот животиња у самој природи онда када животиња и не сумња да је ико посматра, тврди да мајмуни не само имају свој говор, него да се тај говор доста разликује и по племенима, да има, дакле, дијалекте. Он је знатан особина таквога изговора, и иски да има мајмуна који се у говору међу собом разумеју. И она се мрзе узајамно. Чим, пак мајмун, који је тако залутао у туђ језик, нађе некога који га разуме, скочи и са њим се грли и љуби.

РАЗЛИЧНОСТИ

Чега има у Библији

Доктор Ричард Диксон у Америци, радећи пуне три године по осам часова на дан, избројао је све речи и сва писмена у Библији. Он је нашао да се име Јехове помиње 6.855 пута; света и сопствена је 42.227 пута. У Библији има свега 31.173 стиха, 773.698 речи и 2.566.480 писмена.

Дух и батина

У Америци је недавно основана нова верска секта неколика сумњу. Главна јој је залаба — обожавање простијега света. Ту су и „свети духови", који истерују ђавола из тела човечјега. Ко хоће да се курталиши ђавола, тај павте да га по телу батинаси турку дотле, докле већ не обамре. У самом Њу Јорку друштво је стекло било много престалица, а од силних батина и уређења стали су се већ небоса прелазити. То обрана власти полицију на се, а када се полиција умешала тек се изла је бано са „свецима".

ДОБРА КОСА

Кад год носим
ја победу носим!
Моја коса
рај поноса,
Звука чиста,
танка листа,
Па по мојо и спесена
в на њиву увијена,
а сипите
руку ните —
Тако згодно удешено
врло мало поијено.
Кад одапсн
на размаснем,
Одвос пада
ка' од града!
А ја шичем,
па измичем —
Све претичем!...

Ал' ка' госу
пазим своју косу,
кад је наклам
ја јој тешим
вра бабиде
сред сенпрме
Челик-чуком
и сигурном руком
Што да тајим
косу гајим —
Увек чиста,
рез се блиста...
Па кад носим
свуд победу носим...

Миодраг Петровић
из „[illegible]"

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

„Босанска Вила" књижевни лист у Сарајеву. Поред свих кубура и неприлика „Босанска Вила" добро се држи и излази. Последњи, седамнаести број, донео је добру садржину. Лутање, које је уредник био предузео после 29. маја, донесен неким новим пријатељима из Београда, убрзо је престало, и „Вила" је и сада само књижевни лист, какав треба да остане.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Врачарско позориште

Вечерас програм од 19 тачака, са њима комадом:

Наковањ штапом, поред обичне доврадијеј *Рек. Гуровск*. Вечерас су по сајино особина ходање. Вечерас ступа новина г. К. Илић на Врачарску Позорницу.

К. Илић, ангажован је у Врачарском Позоришту и вечерас ступа пред публику.

ТЕЛЕГРАМИ

Парис. Уверавају да је руска влада као и енглеска упутила силама ноту односно реформама у Маћедонији, која се разликује од енглеске ноте у томе што Енглеска тражи да се завесне мере ради повраћаја реда увеџу одмах а руска влада жели да се претходно испитају и оцене да ли су те мере потребне или би их требало модификовати.

Берлин. Према приватним вестима из Сосновице, јуче је одкривена завера против живота руског цара. Ухапшено је синоћ у Сосновицу више од стотине лица људи и жена. Станицу жељезничку заузела је полиција и козаци.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

ТРАЖЕ СЕ ПОСРЕДНИЦИ

За један лак и споредан посао, на ком се зарађује до 150 дин. месечно.

Упитати у редакцији овог листа. 305 7—12

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Највеће српске и стране сланине.

Највећи стоварише страних и српских сирева: Ементалера, Рокфора, Алпваудра, Камамбера, Пармезана, Дунава, Гаудина, Шараца и т. д.

Ајвара увек свежег.

Врло свежих 1 кремића 5 кил. Бечког брашна дин. 1·80 ... за разне и остало тесто.

Велика количина старог француског и српског вина, препоручљивог за ... и пр.

1 боца црног „Saint Emilion“	1·— д.
1 „ „ „Medok“	1·— „
1 „ „ „Macon“	1·— „
1 „ бело „Sauternes“	1·— „
1 „ „ „Chablis“	1·— „
1 литар бело Смедеревско	0·75 „
1 „ црно Кладовачко	0·75 „
1 „ бело „Ливадно“	0·75 „
1 „ црно „Српско Тиквешко“	0·75 „
1 боца „Jägers Бухарина“	1·80 „

ПРЕПОРУЧУЈЕ РАДЊА

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Крањ. Срп. Двор. Лиферант

Београд — Терезије

Г. г. потрошачима из унутрашњости шаље се у Београду ... по пошти и на кредит.

Телефон бр. 43 280 —77—

Имање на продаји

Кућа са плацем у Сарајевској улици бр. 16. Кућа је са улице у партеру са 5 одељења и бравом. Сутерен састоји се из 5 одељења и подрумом. Површина целокупног имања 2947 м. које се може поделити на праволика два плаца; један је са кућом а други празан плац. Исто имање продаје се по мајповољнијим условима, које би било врло угодно за какво индустријско предузеће. Купац ... Услови продаје у Врањској Бањи мој плац, који се налази у непосредној близини „Курсалона“ ... ширина лица 28 м. а дубина лица 66 м.

Упитати за услове ... код подписатог.

2 VII 1908 г. **НАРИЈО ПЕРОЛО**

Београд Хајдук-Вељкова

810 1—10

Кладовског ајвара

свежег може се добити у главној радњи у деликатесној радњи Крља Перола Крањ. Срп. Двор. Лиферанта, по најумеренијој цени.

309 1—10

ВАСПИТНИ ЗАВОД

Ј. Нетовићке у Нишу

основан 1889. год.

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Сва ближа обавештења даје на питање г-ђа J. Нетовићка у Нишу. 308 1—12

ВИШЕ ХИЉАДА пријемних листа за кираџије, има на продају „Штампарија Бранко Радичевић“ Бранкова ул. бр. 16. Телефон 69.

БЕЧКИ САЛОН ЗА ЖЕНСКЕ ТОАЛЕТЕ

Софије Шварц (Левензон)

Добрињска ул. бр. 11 и Кнез Михаилова

препоручује се за израду сваковрсних тоалета од најпростије до најелегантније врсте по умереној цени.

Прибор и туфнуц довози непосредно из првих светских фабрика, а исто може што ... тоалете свакој без обавезе за поручење претходно.

Муштеријама стоји на расположењу ... и најелегантнији украсни салон.

ПОРУЏБИНАМА ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

пошаљите наруџбу ... 1—

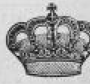

ПАЖЊА **ПАЖЊА**

КОРИСНА ПРИЛИКА

ПОМОДНО МАНУФАКТУРНА И ПЛАТНАРСКА РАДЊА

БРАЋЕ Х. ГАБАЈ код „КРУНЕ“

КНЕЗ МИХАЈЛОВА БР. 4.

Известављамо П. Публику да услед проласка летње сезоне продајемо сву летњу робу са знатно сниженим ценама:

ШТОФОВА ... у дезену у разним бојама

ПОНЕЛИНА ... у дезену у свима бојама

СВИЛЕ ... у дезену разних боја

БАТИСТА ... у бојама ... у дезену

ПАНАМЕ ..., цаки, зефира, оксфорда и т. д.

ВЕЛИКИ избор ... за женска одела ...

ШПИЦЕН штофа за блузе, и арфеуц од ... фасон, тенистас и габардин, ... и највећи избор, ... за бела ... руске бортне итд.

СВИЛЕ за блузе ... ново.

СВИЛЕ за ..., црне и у боји тафт ширине по 0·50, 0·60 и 0·80 0·90 с. м.

СВИЛУ ... за поставу ... све боје ново и практично (... тафт).

БОРТНЕ ... у разним ширинама.

СВИЛЕ за ... у свима бојама и дезенима.

ЦВЕЋА за шешире и ... избор.

КРЕПА, ... у разним бојама.

АВЕНАСТ ... из Париза и Берлина.

Мустре се шаљу ... бесплатно. Поруџбине шаљемо ... Молимо за увиду С поштовањем

307 1—20 **БРАЋА Х. ГАБАЈ**

Мустре ... у највећем избору (vertical margin text, partly illegible)

НОВА КОЖАРСКА ТРГОВИНА

МИЛИЋА Ж. СТОКИЋА И ДРУГА

Теразије до кафане „АТИНЕ“

Има богато стовариште коже и ... прибора за

Обућаре и Папучаре

одличног квалитета ... фабрика; продаја ... по врло умереној цени

Ташни и новчаника

НЕМАЧКА РОБА ... ВРЛО ЈЕВТИНО

МУШЕМА

СВИХ ВРСТА ... избор и ЈЕВТИНО

295 9—10

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који ... пред грозницу ... Хиљаде ... у свом дому. ... Прави „Биљни Сок“ може се добити у апотеци код Црвеног Крста у Београду. **Цена 2·50 д. в.**

„Nerolin“ признато ... средство против ... **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против ... **Цена 2 динара.**

„Биљни тej“ против ... болести. Цена једног ... **4 дин.** ... се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд 41

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочити јеловник спрема се за празнике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године ... 30 хиљада килограма грожђа турског и ... првог квалитета.

Обраћам пажњу ... доброг вина ради упрепе.

Цена вину за кућу знатно спуштена

Имам више плацева на продају у реону београдском. Услови врло повољни.

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама одмах а из унутрашњости моје огромно стовариште кишобрана у највећем избору. Има преко 20.000 комада готових кишобрана мушких, женских и дечјих у свима квалитетима и у једне ... и модерним бојама, у разним величинама и од разних ... као ... полусвилених и чисто свилених. Цене су од 90 пара ... и скупље ... Цене су остале исте као и пре три године, а ако је роба ... у прибора за ...

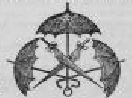

... са 8% сто, ... у обзир садашњу ... продаје

Трговцима који купују на ... дајем 5 од сто ... попуста.

Примам све врсте оправака, а ... купљеним из моје фабрике ... у пола цене.

Амбрела из моје фабрике продају се искључиво у мојој фабрици ... у улици Васе Чарапића бр. 13, ... кафане код „Златног Ајдука.“

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

90— ФАБРИКАНТ АМБРЕЛА.

МЕСАРСКА БАНКА

прима улоге на штедњу и плаћа сваком сталном улагачу 6% чисте камате без икаквих одбитака.

За веће суме које се на дуже време уложе Банка плаћа још повољнију камату 23—25

Дунавска Банка

У својој згради Краља Петра ул. бр. 47.

Прима новац на улоге у сребру и злату под најповољнијим условима.

Исплату улога врши тачно ...

Финансира и ... трговачко-занатлијских и ... индустријских, ... и прибирања.

Отвара кредите ... лиферантима, ... и агентима за агентурске и комисионе послове ...

Ескомптује менице и даје зајмове на хартије и друге вредности.

50 40—

Раја С. Поповић & Комп.

КОМИСИОНАРИ

Будимпешта, ...

продужавају на овданјој пијаци комисионарски посао, које су због ... пре две године обуставили.

Примају у комисион и на продају вуне, суве шљиве, пекмез, живину и кожу, као и месо.

На берзи купују и продају храну и предаје ... за рачун својих муштерија.

Адреса за пошиљке роба и новаца:

Raja S. Popovits & Komp. Budipest. Centralmarkthalle

301 6—10

ПОД ГАРАНЦИЈОМ

Вина неготинског

цеђеног од најбољег грожђа на сопственим винограда продаје само

ВИНАРСКА РАДЊА

МИЛИВОЈА А. МАЛИЋА НЕГОТИНЦА

Крањ. Милошева улица бр. 96 преко пута од Ристића куће

Цене су јефтиније но игде

288 9—10

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32, дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — ... Уредник ...

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Дим. ... и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 3 ЈУЛА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМ. | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 169. | Телефон 821.

ИНТРИГА

Ово што се данас ради по Србији нема примера ни у српској ни у европској политичкој историји!

Министарска криза траје већ 42 дана и забринули су се због тога не само сви људи који се о политици баве, него и најравнодушнији посматрачи. Свак се живо упиње да нађе излаза из ове несносне ситуације и све политичке групе испољавају најбољу вољу да би се до ма каквог било решења дошло, па су и многим предлозима и концесијама излазили на сусрет. И при свем том — криза се продужава, ситуација се све више погоршава и све се горе последице помаљају од ове несрећне ситуације.

Сад се већ цео свет почео питати: ко је свему томе крив?

Пре но што означимо именом правога кривца за ову ужасну недаћу, што је сsnашла ову закрећену државу, ваља да читаоци потсетимо на сав ток последњих догађаја.

Фузионашка је владавина била постала несносна и убитачна услед својих безакоња и насиља. Гомила људи, која није ни из далека представљала Српски Народ, оглашавала се као његов пуномоћник и то је пуномоћије злоупотребила.

Опозиција, сва без разлике, устала је најенергичније и тражила: да се Народ пита, да ли признаје ту банду безакоњака и грабљивица за своје пуномоћнике и одобрава њихов рад? Али је опозиција једновремено тражила и то: да се Народу остави потпуна слобода при одговору на то питање. Ако би се поверила истој, осуђеној и одбаченој влади, да прави изборе, опозиција је у напред знала: да избори неће бити слободни и да ће воља народна бити фалсификована, те према томе опозиција мора продужити своју непомирљиву борбу.

Није се хтео чути савет опозиције. Учињена је погрешка и поверено је вршење избора влади г. Пашића и све се стекло како је опозиција рекла!

Избори нису били слободни и влада је претрпела њихов пораз, па је довела још у већу немогућност да влада, но и пре избора.

Сад је ваљало погледати истини у очи и брзо потражити лека том злу, које је из глупости створено. Опозиција је, наравно, изјавила: да не признаје ову Скупштину као прави израз воље народне, него да тражи нове изборе под потпуним гаранцијама за слободу и законитост. Али да би то омогућила и да би допустила држави да правилно и даље функционише, опозиција је изашла на сусрет и пристала да од мах сва прешна и неодложна питања (као што су буџет и трговински уговор са Аустро-Угарском) реши, па да се после тога иде на изборе.

Да би се до тога ресултата дошло, чињени су разни покушаји и увек се констатовало: да је сва добра воља биља на страни опозиције, а вртање и одбијање на страни Пашићеве странке. Кабинет Велимировићев, који би по саставу своме био један од најбољих за ових последњих година, осуђен је једнодушном вољом фузионаша и бандоглавошћу г. Стојана Протића.

Најзад се прибегло последњем кораку: поверен је састав кабинета г. др. Миловановићу. Од његове способности и умешности очекивало се да ће он умети наћи излаза из ове мучне ситуације. И опозиција је била прва, која је хтела да му поможе сплашћа и да га у напорима потпомогне. Г. Миловановић и ако фузионаш дао је извесне гаранције опозицији: да ће престати безакоња и пљачке, те да ће се тока државних послова моћи упутити правилним путем.

Али се баш том приликом испољио овај интригант, који је и све досадање комбинације је покварио и свако решење осујетио. Г. Пашић са својом компанијом, а нарочито преко г. Ст. Протића, који је у последње време постао готово неурачунљив, напустио је свога кандидата сам из Рима оставио, и испречио се да му сваки успех онемогућа.

Сад се јасно зна и види: да г. Пашић не допушта никакво друго решење које не би било: да он и даље остане шеф владе. Ево правог кривца.

Толика грамзљивост посвоје ослабила!

Србија и њен народ не рачунају се ни у шта, државни интереси су се њим потурени у страну, и само је главни интерес г. Пашића и његове банде!

Г. Пашић је довео Србију до државног удара и жели да га сам изврши и да том приликом безобзирно уништи своје политичке противнике!

Али сада постаје јасно свакоме како су подељене стране за борбу: с једне стране држава, земља и цео народ, а с друге стране г. Пашић, Ст. Протић и њихова банда.

Видећемо хоће ли им још ко у инат прићи и но ће на крају победити!

Болесне амбиције једнога проте

Сећате ли се оног попа који је, из дугог времена, а у намери да се прочује, ушао од овршеније на на борио и свет у гласно пркно да тако преварни прошу те да бесконачно дуго таква на обареним јајима не којих се, наравно, пилићи никада не могу излећи?

Управо тога попа као да је преглед наш максог војног проту, о коме је већ било у овом листу речи, како је умео да на барење јаја наседује убице Новаковића у намери да се ступ, — светитељ. То је прота који је требао и бранити на да се удостоји поч. Краљице Драге, у чијој я успео толико да више многобројно пута мајт жене и проповеди на Језусову природу иначе је, и много пре тога, у бео пок. Краљ Александар то није хтео ни да чује о проти код Краља Александра који није могао да се уз њега стан нашем, па, разуме се проповедника који је пред погибију краља пара држао у народним данима и у којима је и о пок. покојној краљи чуло од њега, хвале и предузимања. Амаровић прота, који у својој безбожни више безакоња у тако раскошно мало да у избори бројевима, писати то написао до 20 маја ове године проповеда верски чиме је посрам Обреновић још добро и проти г. зашто: шта је био краљ! Гадно.

А знате ли зашто то сад — прота чини?

Зато што му је у лаву увезла мука пирамиде, којој надгробни зврљадара: Та и немам да будем — Ректор Призренске Богословије!

И он изишао јединак да је то за њега, и од тога добо краља српским истима наћи свет.

А може бити, па и у шта да се ту времена, био ово пре учитељ у селу па се тако законао и носио бацање све док га Краља на Драге не прогнали за пркос! Сад пак је тако намештен и за народност пола бега — богом наши! Његове косе и руке и ноге да се доспе тела места помогу свог шаф старачке немоћи која покушава последњи пут да учини још какву голему штету.

Ми препоручујемо проту Велимировића г. министру је хтео да би се у овакво субвенцију када сабрало, која би нашла места код би се то постигло. У том и се случају кости Саве Мушкића проврнуле у гробу, и Призренској Богословији боље би било мотрити. Али, уверени смо, до тог неће доћи, и прота ће остати шта друго него да и даље седи у Нишу у црквеној кући коју има за — 8 дин. месечно.

Буди Бог с ма!

Пре неколико дана кад смо беше најлепша моћанка ово састава новога, за већ изјављеног, Велимировићевог кабинета, један јачи великим господин, које иначе јако интересује зо, једне ноћи пребрћући сво нежу душеку, није могао склопити, па једва дочекао зору, рани и нареди тамо да му коња спреме.

Кад слуге коња поднеше било је већ 4 и пола изјутра и господин појахавши, гурну журно Топчидер и у 5 сахата є у виноград код министра да од мета сама је да нов кабинет и како састављен. Он — од њега!

У винограду сви су тада па и министар још спавали свом праведнима, а само је по својој професији устала била слушкиња, која беше изашла послом у двориште, али и она кад спази великог господина, збуњена онако раним посетом, штуцну у кућу не знајући шта да ради: да ли да јави то своме господину или госпођи? А велики господин оста не оспрећени се по пражноме дворишту.

Међутим сасвим случајно, тог истог тренутка изађе из собе и госпођа, којој слушкиња рече шта је у дворишту. Госпођа изненађена, мислећи на кућ, изађе пред великог господина онако у шлафроку и полу сама, те сада наста међу њима обавештавање:

Господин: Ко сте ви?

Госпођа: Ја сам, сам... жена министра... Одговори госпођа збуњено, поцрвеневши, јер је држала да је велики господин добро познаје, пошто му је доста пута већ пре тога представљена и са њим често и на подуже у друштву била.

Господин: А, тако, ви сте дакле госпођа! Врло добро, врло добро, рече велики господин, па и не извињавајући се продужи: А где је господин министар, није устао, јер је синоћ врло касно дошао из министарства, па....

Господин: Јест, јест, врло касно, врло касно! А је ли, Бога вам, састављено ново министарство и која имена улазе у кабинет?

На ово питање госпођа замуца: — Опростите молим вас, — не знам... како да кажем, ни је вечерас касно дошао и ја се са њим још нисам видела на...

— Да, да, нисте се још ни виђали, па и не знате за нову владу, упаде јој у реч велики господин и додаде: добро, добро онда ћу питати њега,

Па и не праштајући се за своју изненадну и неправовремену високу посету рече „збогом“, окрете коња и јуриу кроз виноград пут Београда. А госпођа оста забезекнута и прекрсти се од чуда.

За све време док је госпођа у дворишту разговарала са овим великим господином ђаволска служавка вирила је из куће кроз одшкринута врата, прислушкивала и понешто се смешкала, како се госпођа, и ако је свеже јутро било, знојила. А кад оде велики господин, истрча напоље до госпође, која нимо и зачуђено још гледаше за њим, па и сама поче да се крсти, и рече госпођи: „Буди Бог с мама, госпођо! Ко је још видео овакву посету у ово доба!“

— Десита, прогунђа госпођа, прекрсти се још једном и оде у кућу да и мужу исприча шта се напољу догодило.

В

СТРАНА ПОЛИТИКА

Енглеска и Македонија

(Први ред на реформе. — Покретни корпус. — Ученички чета. — Независност Халил паше и чињенично)

По једном саопштењу из Париза, енглеска нота упућена силама о македонским реформама, кратка је, истакнута најважнијим за везање на две стране. У ноти се разумеју: да се у Македонији прво мора васпоставити ред, пре но што би се могло мислити на трајне реформе. Тај би се ред могао брзо створити покретним корпусом, који би се имао организовати и бити добро наоружан, апсолутно поседовати за свој задатак и снабдевен коњицом и топовима. Садашњој би жандармерији био задатак да упраља покретног корпуса даје информације, које би служиле као основица за операције тога корпуса. Задатак би покретном корпусу био да уништи чете без обзира на народност и веру којој служе и да стане на пут образовању нових чета. О преговорима с четама не може бити ни говора, јер би се сиве такви преговори уважили. Уништење чета је једини задатак његовог кога који би се имао створити. Блиског пример наравно је македонском листу „Н. Св. Прав“, да енглески предлог предлаже македонску жандармерију Македонија. Ипак је предлагала цивилне жандармерије; енглеска је влада водила рачуна о пријатељима сила. Руски предлог ће тражити не само стварну независност Халил паше од Цариграда, но и независност македонског чиновништва у опште. Узнапредовање чиновника. Македонија од македонске владе, т. ј. од Халил паше и његових сила. Сер Едвард Греј тешко се ангажовао према Енглеској, да је њена чврста одлука, да се у Македонији створе истинске реформе, а то је била основица ревелског споразума. Још се не могу сами појединости комбиноване руског предлога.

ПОЛИТИЧКЕ И ДРУШТВЕНЕ

ДРАНГУЛИЈЕ

Узрок

— *Зашто је о Петровдне био највећи указ код наших официра у санитетској струци?*

— *Зато, да што пре дође ред на Степиног зета...*

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Нова српска странка

У турском Бечеју основана је српска демократска странка у Угарској. У српско народно-црквеној аутономији она се идентификује са српском самосталном странком.

Српски сабор

Из Карловаца јављају, да се не потврђује вест да ће се српски народно црквени сабор састати 8. о. м. Дан отварања сабора још није утврђен, али ће свакако бити 10. или 13. о. м.

Ту ли је!

Дипломатској овој крађи
Нигде једнога видет' краја!
Како видет' кад је држи
У свом шаку шерет Баја?!

Дневне вести

Криза. Криза се све више разбуктава и сви су изгледи да ће се ћи министарске ровати и разбуктати у државну или бар народну у режимску кризу.

Као што смо јавили јуче фузионаши су др. Миловану бацили толико грања на пут, да је он изишао на несавладљиве тешкоће. Осећајући да не може да се бори с Пашићем, који бије иза бусија и има сву власт још у рукама, др. Милован је јуче у подне ствшао Краљу, вратио му поверени мандат молећи га да га разреши од сваке даље мисије. Но Краљ је навалио на Милована да још јуче и данас до подне покуша, не би ли како тако дошао до каквих резултата. Др. Милован се склонио и на то и наставио јуче по подне и данас пре подне преговоре. Ако не успе до подне, вратиће дефинитивно Краљу мандат и молиће га за допуст да се врати на дужност у Рим.

Милован и Мика. Мала је „Самоуправа" демантовала вест: како је Ст. Протић уредио др. Мику Поповића, то се овај налутио и напустио све, отпутовао у Оршаву у таљбику, ипак је цела истина да је Стојан опако прост и непоштен био у клубу Мику тарабио, да он не може бити делегат посланичког клуба, кад није посланик. Али Стојан није додао то исто важи и за Милована. Др. Мика се због тога одбио сваког даље учешћа у комбинацијама, па је одбио телеграфску понуду др. Милована да уђе у овај последњи кабинет. Но др. Милован се решио да учини последњи покушај и позвао је телеграфом др. Мику да овај пређе данас у 9 часова из јутра из Оршаве у Текију, па ће се преко телеграфа разговарати.

Фузионашки клуб. Данас у 10 часова фузионашки клупски одбор који је од посланичког клуба добио пуну власт решио је да одбије сваку помоћ кабинету др. Милована, ако би га овај саставио.

Само шта после? Мисле ли ти весели људи и после тако насилног продужења кризе волонтирати и даље међу свет?

Један предлог. Како је у мистоме засело и око оног мандата из Мораве са листе г. Андре Ђорђевића, то је др. Милован предложио народњацима јуче опет: да се верификација тога пуномоћја одложи за после пошто се реши буџет и трговински уговор. А пошто би се тада ишло на нове изборе, то се о томе мандату не би ни дошло никакво решење. Др. Милован предлаже, дакле, као неку средину: да тај мандат не припадне ни једној ни другој страни.

Али су народњаци тај предлог одбили јер налазе да немају права лишавати један округ његова представника, а по закону не могу да поништају његов мандат, него само траже решење *по закону!*

Народњаци имају пуно право и напредњаци су с њима потпуно солидарни.

Прихватио. Г. Добра Ружић који се по позиву вратио из Приморја, пристао се да буде министар просвете у Миловановом кабинету. Према томе се може сматрати да је Двор наклоњен овој Миловановој комбинацији, кад јој даје свога библиотекара. Надамо да ће он служити и као министар то одлично звање.

Општи утисак. Услед ове бесконачне кризе, свет је врло озлојеђен и раздражен. Глас да су фузионаши осујетили решење кризе и овога пута, био је врло рђаво примљен и озлојеђење је велико против Пашића и фузионаша.

Њих већ шире не сме нико ни да брани!

Милан Мостић. Зна се да је г. Милан Мостић примио да буде министар полиције у кабинету др. Милована. Дакле, и ако је толико пута изјављивао: да се неће примити, ипак се примио. Многи то објашњавају не само пријатељством, што га г. Мостић има с др. Миловановим, него још и тиме, што г. Мостић има да преплати неке старе рачуне с г. Пашићем.

Штета ако се та министарска листа не оствари.

Не дозвољавају по ... г. Пашић је послу у Живковића ускоро свршили поговорушу пазар, г. Љубомир г. Никићу. Била ни обојица у неке ...

„Прорт за динар".

Одлшновлала. Јуче „да" свештано да је банка народне стране по предмету конуларисања пие одлуке избора у моравском клуб *прави* гичнично клуба поворећи око буџета и против трговинског уговора, јер су крајње у том правцу да Зе Клуб не *прави* ... у од тога да је *свака* чланова странке уђе у изборни; али сматра да ће ладу избора бити потпунија само тако, ако при наврже под коалиционим састављеном од на све четири политичке ... — Ово одлуке сапе су г. Миловановић!

Жалбено нам се грађани, сопица државних обвезница, конвертованог зајма, жалимо Нар. Банка неће да исплаћује купон, које је рарогедо него на упућује на министарства финансија оно тај купон исплати. Дутни, у министарству финансија мењачници ... стоји начелник Тихомир Николић, који појма ни о чему нема, и он опет са ове стране одбија доносиоце упоза и упућује их Н. Банци. Тако шаљу јадне људе од Понда до Новака, те свима досоља српских папира.

Четврта гимназија. Говори се и пише се о одвајању и четврте целотуне гимназије о српском ... што ... министру, и он то, по закону, не може учинити.

Српска Књижевна Задруга. Можемо објавити један врло пријатну вест за књижевнички свет. Српска Књижевна Задруга купила је кућу пок. Стојана Петровића, у којој се и данас налази за 92.000 дин.

Данас се код суда председник Задруге г. Стојан Новаковић и нарочито ... тога г. Ст. Рибарац извршили пренос тапије.

Веслачко-пецачки пливачки клуб (купатило код савског желез. моста) приређује у недељу 6. о. м. свој први овогодишњи *Концерат* на *тераси клупског купатила*. Поред лепе музике биће у 8 сати у вече венецијанско вече (вожња на осветљеним чамцима). Око 9 сати почеће ватромет, који приређује члан клуба пуковник Влашић. Љубитељи спорта наћиће свакојаку забаву у пливању, веслању и пецању. За рибљу чорбу рибу, закуску и остали гурманлук постараће се бармер клупски, нарочито за сву пратњу. Точиће се експорт Вајфертово пиво и одлично костолачко и смедеревско вино. Улазна цена 0.50 дин. од особе заједно са бесплатном срећком, којом посетилац може добити за вечеру ћабе кувен са шараном, прженог сома или другу какву рибу (наравно до ... ћабе). Почетак у 5 сати по подне. Трамвај радиће до 12. сати ноћу. Ставица Се[?]. Моле се г. г. чланови клуба као и остали гости некланова, да овај спортски концерат на води посете.

Годишњица. Сутра је тридесет и две године од крваве битке на Вел. Извору, где се наша народна војска борила против чувенога Гази Османа, када су се поред свих осталих нарочито одликовали Ваљевци.

Киша. Нодас је нарочито око 10—11 часова падала у Београду врло јака киша уз севање муња с трмљавином. Земља је прилично омлажена а ваздух разблажен. Дан је мутан и облачан. Кише према томе у изгледу су и за још неко време.

Учитељски распоред. Потписан је и биће објављен ... учитељске распореде ... се на ... нарочито пратимо.

Савске школке. У доба рибарског лова, у последње време, доста је чест случај да се из Саве извађе *живе* школке, којима су особито радују пецачи.

Опадање воде. Услед дуже суше и жарких дана вода је у Сави и у другим рекама, врло јако опала. Нека су савска купатила морала су због тога бити померена дубље к средини воде.

Вести из белога света

Ш Француска парламентска анкета је своје анкетне у прошлом ... ...

Ш Бив. ... Емили Зола, ... Емила Зола, који је сад ... ...ом ... ... Мариом ... ... „Нана Зола" ... ... министра ... ...

Ц Румунски министар ... ... министром ... ...

Ц По вестима из Персије Ге... Кан бомбардује ... у Техерану. Он су ... ... бомбардовали ... ...

Ц Из Берлина ... ... у ... ...

Ц У давашњој ... ... Немачкој ... ... Шта ... ...

Ц Француски ... у Бер... ... ... 1. о. м. у француском ... ...

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Кумова палата

Кум Мостић у Паризу изјавио је једном новинару како ће ускоро да зида у Београду ... велику палату. ... ... обилази ... као и други обилазе ... као што он годинама обилазио ... туђих великих кућа.

Заиста у ово доба ништа важније није ни умео рећи наш кум парнски!

НЕКОЛИКА ПИТАЊА ГЛАВНОЈ КОНТРОЛИ

У „Подринским Новинама", службеном органу самоуправног окр...

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА!

Роман Михаила Зевака
Превод с француског

LXII

Јазбиница „Звезда"

— Довољно од стране ... Тонолома, ... Рагастенс.

— Уђите рече човек. Наћићете у колиби још једно двоје које је ... посао.

Рагастенс ... чу добро шта му рече рибар. Он уђе са Спадамором и нађе се у једној малој собици.

Поред камена, на да ... му ... било ватре, седели је један човек и пружала руке ... да ... се огреје. Сподамора стиште Рагастенса за руку и показа му ...

— Старица, што је бива на „Звезди"! прошапта он.

Рагастенс баци на ... радозна поглед и сам задрхта.

— Мачи ... он.

LXIII

Крадо смрти.

Александар Борџија живео је у замку своје кћери ... Код тога старца који је до тада давао доказе једне ... аналне снаге, беше настала ... ... Порџа Цесарова пред Монфортом беше му задао страховит удар. Свако вече пре но што би легао он се ... молио. Ретко је код ... ... у ... собу.

На њиак се ... мало по мало смирио. Лукреција ... у ... старца ... сасвим да му ... да се у своје ... ...

Старац се после ... дана ... и да ... сам у ... једне вечери, и оставши ... пред за ... на ... ... у Тиволију. Као и у Тиволију ... је ... да се ... сам.

Једне вечери ... беше ... у врт. Дивно ... ... мириса, светло ... тишина која ... у природи, све је то допринесело да у ... буру страсти која је тутњала у души старчевој: Он је ... и мало стасом ... некад ... ...

Александар Борџија седе на клупу у густој сенци дрвета и у ... жуту ... ... која је био ... у ... мириса ... и морских ... Он осети ... му се и тело и уше ...

Одједном ... ... на своме месту, ... и ... ...

Са врата ... пребледела се ... ... То је била ... ... Нова ... ... у ... ...

— Хоће ... прошапта ... старац ... ... уснама.

Он ... ... у ... ... својим ... ...

Сенка ... ...

— Он ... ... То је ... ... Помоћи! То је ... ... У ... ... Ужасно!

Он ... ...

Сенка опрезно ... ... Онаде поред Борџије ... ...

Његово ... ...

Кад дође к себи ... ... своју кћер и слуге.

— Шта вам је оче? ... Лукреција.

Али он не ... ... Он ... у свој стан и тек ... ... с Лукрецијом одлучи се да проговори.

— Сврашно је, ...

— Али ... Бога, оче, ... Будите храбри!

— Сврашно је... ... ... Ја ... ...

Бела утвара која је својом ... ... старога Борџију беше се изгубила у ... ... Лукреција журно ... свога ... у његов стан. Жена у белој одећи беше до ... ... десном крилу ... ... уђе у једну ... ...

Ко је ... грофицу ... ...

Та жена била је ... ... грофице ... ...

Од како је била ... у ... ...

Осим ... ...

Све ... ... Рагастенс.

(наставиће се)

подрињски, од 20. јуна 1907. године између осталих ствари читамо и ово:

„Председник окр. одбора предлаже, да се Николи Л. Петровићу шефу месне контроле за окр. подрињски исплати 100 дин. на име тога, што је он по смрти окр. касира Светолика Петковића извршио преглед месних рачуна...

Узевши у оцену овај предлог одбор

Решава:

Да се Николи Л. Петровићу шефу месне контроле за окр. подрињски исплати 100 дин. из окр. буџета а на партију на *непредвиђене трошкове.*

Међутим како се зна:

1.) Да је канцеларија окр. касе у истом месту, у коме се шеф месне контроле води на платном списку — а то је у Шапцу и да време тамо од ч. 5. између дневних државних службеника [illegible] дужност, а још мање [illegible]; и

2.) Да је шеф месне контроле, извршио преглед касе и рачуна окр. скупштина по налогу главне контроле — онда молимо Главну контролу да нам одговори на следећа питања:

1). Како је г. Петровић смео примити награду, кад је преглед касе и рачуна вршио у месту свога службовања;

2). Ако се ових 100 дин., које је г. Петровић примио од окр. одбора сматрају као награда, онда молимо вас, како сме државни службеник примати мито у вршењу дужности.

3). Да ли окр. одбор сме и има права располагати народним новцем по својој ћуди, или онако, како му закон изречно налаже; и

4). Да ли мисли главна контрола предузимати какве кораке против незаконитог рада државног чиновника г. Петровића и чланова окр. одбора за окр. подрињски.

Још нешто:

Као што се из предмет решења види, поменутих 100 дин. требало је исплатити г. Петровићу из партије на непредвиђене трошкове. Међутим то није учињено по тој партији, пошто је кредит по истој био још раније исцрпљен, него је исплата извршена по некој другој буџетској партији, која нам је за сада остала непозната. Доказ и то је један фалсификат, извршен од стране једног државног чиновника — месног шефа једног од најважнијих државних надлештава.

Молимо главну контролу, да нам на у овом облику одговори на постављена јој питања, или у крајњем случају поведе истрагу против незаконитог рада [illegible], како би бацила праведнога светлост на целу ствар.

Шапчанин

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

По заслузи

Министар просвете, који се и у овако судбоносним данима непрестано стара о српској науци и просвети наградио је пре неколико дана једног [illegible] „како народ ваља и требује". У речи стојећи професор, добио је шестомесечно одсуство „да у Немачкој изучава [illegible]." А да господин не би [illegible] и вољно се требао класом, г. министар одредио му је још и шест стотина динара додатка. И сад неко сме рећи да г. Андра Николић награђује само своје рођаке!

Неколико речи о феминистичком покрету

— Мисли и примедбе —

(Свршетак)

Жена, немајући на мужа ослонца, удовицу, учитељицу, [illegible], упућена, самостална и пробија, на једна пут [illegible] и снагу да се одвоји од њега и да живи самосталним животом од рада својих руку [illegible].

Ево у питању науке на [illegible] и благостања, с мало прихода а много [illegible] живот у удобности, с мало [illegible] љубави и много тешке [illegible] и уживања [illegible], уместо [illegible] [illegible] живота [illegible].

То су примери из живота, не из романа.

Женски покрет [illegible] случајева [illegible] сами [illegible]. Појединих примера не могу даље навести [illegible] покрета [illegible] само [illegible] [illegible].

Женски покрет у основи, разумљив је, [illegible] [illegible] у питању је [illegible], јер [illegible] слобода и [illegible] благостања. Женска благостања [illegible] у оботрано морала.

Сасвим је разумљив да, као жена тражи права човекова, тако [illegible] и дужности [illegible] [illegible] жена. У [illegible] примера, [illegible] живота [illegible] [illegible] у смислу [illegible] [illegible] у [illegible] живота мужева, а у кући мужеви су — тирани.

У брачу где је жена [illegible] [illegible], муж [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] рада, која је [illegible], с једне стране, [illegible] [illegible] обострану [illegible].

[illegible] у [illegible] [illegible] [illegible], а то би [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Много [illegible] [illegible] и [illegible] на кућу, [illegible] [illegible] [illegible]. То је прави пут [illegible].

[illegible] да тај [illegible] — [illegible] рада, [illegible] [illegible] [illegible].

[illegible] утицаја на [illegible] [illegible], у [illegible] жена [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. У [illegible] [illegible] жена [illegible] не треба утећи [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Треба човека. Али не треба састати [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] с тим да проституција и слобода [illegible] је [illegible]. Шта више на љубав [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] љубав [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! Дакле, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]!! [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]? [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] пут, [illegible] [illegible].

[illegible] феминистичког покрета, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] феминистичког покрета [illegible] [illegible] [illegible] слободну љубав, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у благостању [illegible] [illegible]. У најбољем [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] проституција, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Од [illegible] слободна љубав [illegible] [illegible]. [illegible] проституција [illegible] [illegible], [illegible] у блато, [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] професију, [illegible] слободна љубав [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] за [illegible] [illegible], да [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] љубав [illegible], јер је то [illegible] љубав.

[illegible] слободне љубави [illegible] [illegible] [illegible], [illegible].

Т

ЗАБЛЕШКЕ

Божо К. Бранчићанина

управнобеограда у пензији

38 На њиви

Имао сам нечега службена посла у Брестовачкој Бањи па сам пошао за њима баш уочи Св. Илије — 19. јула.

Дан је био чист и ведар, а сунце је пекло толиком жестином, да човек није могао дотаћи руком метал, али је некао време на сунцу стајао. Жита су већим делом била пожњевена и у крстинама су их пажљиво [illegible]. Где год би човек прошао, осећао се мирис хлеба. Па ипак, овде онде могао се видети по нека њива, на којој је још стајао. гденица не пожњевена! Пожутело јој класје као жежено злато, па се на њему могао угледати једну страницу, а [illegible] се љуљао као обојени таласи.

Гледећи у ове несређене њиве размишљао сам, како мало земљорадник наш уноси мало промишљености и енергије у руковање са својом имовином. Зашто нису пожњели пшеницу чим је узрела, докле је још била једрија и на њиви тежа, него је оставио да се суши и сагорева? Ако кога запитате тако, знам да ће вам казати, како се није могло; или то није имао договор, него би га ја могао примити. Слично, мислио сам тада, овоме делу нашега народа, кога неки називају „Сујеверном", треба још помоћи и туторства, чак за ствари које су лично њихове и са њима ном користи скопчане, а камо ли за ствари општег или за ствари политичке.

У томе размишљању дошли смо на висоравни села Брестовац, одакле се силази у бањску котлину. Пред самим је била једна њива велика њива са још не пожњевеним житом; богата како само плодне године бити може. На средини њиве стоји њен сопственик. На глави му велика, чупава јагњећа шубара а у бодом сукненом оделу. Наслонио се на тојагу и посматра жито а брине му се озбиљно.

Казах кочијашу да задржи кола.

— Помози Бог! викнуто сам срећеним тежаку.

Он не одговара.

Затим сам га позвао да дође ближе и он је дошао.

— Је ли ово жито твоје?

— Моје, господине, одговори ми он а чисто се поносио што је могао тако одговорити.

— А што га ниси до сад пожњео?

— Пожњећу га.

— Кад, болан брацко? рекох му. Жито треба жети кад му је време. Ако га на време пожњеш, зрно је једрије и веће на оку. Ако га одсеш, слабо је. Ако га продајеш, теже је и више новца добијаш за њега. Зашто га остављаш на њиви, на велику штету своју? Осим тога, незнаш ли рачуна и о томе, да може ударити и време, па га оштетити? Плаховита киша може га оплатити а град сасвим уништити.

[illegible] мојно, осмехујући се.

Кат сам видио толику равнодушност рекох му:

— Чуј и запамти што ћу ти рећи: Сутра је празник и не ради се. А ако прекосутра не видим на овој њиви радење да жању, наредићу кмету да те најстрожије казни. Прекосутра враћићу се овуда и нарочито ћу да мотрим јеси ли ме послушао.

Он не може говору познади да сам некакве власт па узе војнички стаб и рече ми:

— Разумем.

*

Сутра дан, на Св. Илију, над околином Бање сакупише се облаци густи и сури, као дим од запаљене мокре крошње, и проспе се град, какав одавно није запамћен.

Гледећи кроз неки прозор како крупан и густ град пуштоши по пољу, помислих сам:

— Шта ли је било са оним житом?

Следећег дана дошао сам се враћао за Зајечар. Кад сам се попео на брдо више Бање, погледах онамо, где је два дана раније било оно златно жито, али од жита ни гласа ни трага! По њиви се прибило из кога по где-где провирује житна слама. Град је жито сабио у земљу!

На средини њиве опет стоји онај исти тежак, бос и го логлав. Подигао се на тојагу па бесвесно гледа у оно блато!

Нисам хтео да му стајем на муку и да га зовем к себи, а уверен сам да је знао.

РАЗЛИЧНОСТИ

Статистика умирања

По најновијој статистики може се узети да годишње умире 30 милиона душа, сваки дан 137.000 [illegible], сваки сат 5.700, сваког минута 95, а сваке две секунде по троје, даље ни једна секунда не прође да не умре по [illegible].

НАУКА И ПРОВЕЂАВАЊЕ

Производња бакра

На првом је месту Северна Америка. Сједињене Државе у погледу производње бакра вреде више но сав остали свет, јер 55 процената припада њима. Данас производња бакра у Сједињеним Државама премашило ону производњу бакра, коју је давао пре десет година сав познати свет на земљи!

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вечерње позориште

Вечерас, у четвртак, програм од најмањалених [illegible]. У програму је први пут нов комад: *Два кафе пред ожалоне*: *Артиљерије Руставане* (102 гл пут). Само вече обавља посета допушује да је [illegible] највећа [illegible] вече у башти код „Коларца" на [illegible] представама.

ТЕЛЕГРАМИ

Лондон. Престолонаследник енглески изјавио је саучешће поводом смрти српског посланика Милићевића.

Софија. Собрање је без икакве измене усвојило адресу као одговор на престону беседу а нарочита депутација собрања предала је исту кнезу којом приликом кнез је одржао следећи говор: Са задовољством сам саслушао реши које су ми упућене од народних представника и срећан сам што могу да изменим мисли и да делим осећања са изабраницима народним у циљу учвршћења и осигурања народа бугарског, у чему ће ме наћи се бити много од помоћи познанство и веза са народним изабраницима. Завршио је говор са изјавама захвалности, на симпатичним изјавама признања његове женидбе.

Хотел „Москва"

у палати Друштва „Росија"

ПРОГРАМ

[illegible] пука под управом г. Руднера

за дан 3. јула 1908. г.

1. В. Ђорђевић — „Ударница" — Марш.
2. Штраус — „Бечка крв" — Валцер.
3. Штраус — „Слепи Миш" — Увертира.
4. Јенко — „Коло [illegible]" —
5. Верди — „Трубадур" — Потпури.
6. Лекок — „Cold Walk". —

— Одмор —

7. Москов — Прелудиј и Сицилијана из опере „Кавалерија Рустикана".
8. Бах — „Будење пролећа" — Песма без речи.
9. Верди „Риголето" — Потпури.
10. Валс — Увертира из опере „Маритана".
11. Чајков — „Народне песме" — Попури.
12. Алберти — „Весело ноћ вечеру".
13. Јенко — „Моја Руска песма"
14. Заткови — „Георгине" — Полка Мазур.

Почетак у 8½, свршетак око 11½, часова у ноћи.

Кладовског ајвара

свежег може се добити у свако доба у деликатесној радњи Карла Перола Краљ. Срп. Двор. Лиферанта, као најумеренијој цени.
309 2—10

ОД ДАНАС СВАКОГ ДАНА

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Најбоље српске и стране саламе.

[illegible]

Ајвара увек свежег.

[illegible]

1 боца вина	„Sain Emilion"	[illegible]
1 „ „	„Medok"	[illegible]
1 „ „	„Barol"	[illegible]
1 „	„Хајнтер"	[illegible]
1 „ „	„Crusse"	[illegible]
1 литар белог	Смедеревског	0·75
1 „ црног	Жупског	0·75
1 „	„Доминг"	0·75
1 „ црног	„Cruses Pero"	0·75
1 боца	„Старе Сумартинке"	1·50

ДЕЛИКАТЕСНЕ РАДЊЕ

ДУШАНА ТОДОРОВИЋА

Краљ. Срп. Двор. Лиферанта

Београд—Теразије

Т. г. поручиоцима из унутрашњости [illegible]

Телефон бр. 42 [illegible]

Имање на продаји

Кућа са плацем у Синђелићевој улици бр. 10. Кућа је са улице у партеру са 5 одељења и бункером. Сутерен састоји се из 3 одељења и подрумом. [illegible]

[illegible]

Упитати за услове чеп и видети планове код власника.

9 VII 1908. г. КАРЛО ПЕРОЛ
Београд Хаџи Велико
310 2—10

ВАСПИТНИ ЗАВОД

Ј. Нетовићке у Нишу

основан 1888. год.

[illegible]

[illegible]

J. Нетовићке у Нишу 308 2—12

ПАРНА ПЕКАРА

„БАТАЛАКА"

отворила је следеће продавнице:

НА ТЕРАЗИЈАМА Краља Милана улица број 30 до кафане „Русија"

НА СЛАВИЈИ Краља Милана ул. бр. до кафане „Таковског грба"

НА ЂОРЂУЛУ Душанова улица бр. 17 и препоручује исто поштованом грађанству [illegible]

[illegible]

Продавнице су отворене од 5 1/2 сахати изјутра до 9 сахати у вече.
301 1—6

ПЛАТИ ОГЛАСЕ

ПАЖЊА

[illegible]

[illegible]

Јуна 1908. УПРАВА
Београд 1—5

ТРАЖЕ СЕ ПОСРЕДНИЦИ

Један лак и споредан посао [illegible] месечно.

Питати у редакцији овог листа.
305 8—12

ХОТЕЛ „АЉБАНЕЗ"

СРПСКА КУЈНА БЕЗКОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочите јеловнике спрема за вашарне

Точи се Бајлоно „ПРВЕНАЦ"

Ове године пецио сам 30 [illegible] грожђа турског и смедеревског, прног [illegible].

Обраћам пажњу [illegible] мене ради упере.

Цена вину за кућу знатно спуштена

Имам више плацева на продају у реону београдском. Услови врло повољни.

НОВА КОЖАРСКА ТРГОВИНА

МИЛИЋА Ж. СТОКИЋА И ДРУГА

Теразије до кафане „АТИНЕ"

Има богато стовариште ЈОНА и комплетног прибора за

Обућаре и Папучаре

[illegible]

Ташни и новчаника

НЕМАЧКА РОБА на трос, тусе и мало ВРЛО ЈЕФТИНО

МУШЕМА

СВИХ ВРСТА леп избор и ЈЕФТИНО.
299 9—10

Раја С. Поповић & Комп.

КОМЕСИОНАРИ

Будапешта. Ђенђуш Ута

продужавају на овдашњој пијаци комесионарски посао, који су због неуговорног стања пре две године обуставили.

Примају у комисион и на продају воће, суве шљиве, пекмез, живину живу и клану, као и месо.

На бечеј купују и продају храну и вредеће шпире за рачун својих муштерија.

Адреса за пошиљке воћа и живине:

Raja S. Popovits & Komp. Budapest. Centralmarkthalle
301 7—10

МЕСАРСКА БАНКА

прима улоге на штедњу и плаћа свакоме стални улагачу 6% чисте камате без икаквих одбитака.

За веће суме које се на дуже време улажу Банка плаћа још повољнију камату.
23—25

БЕЧКИ САЛОН ЗА ЖЕНСКЕ ТОАЛЕТЕ

Софије Шварц (Левензон)

Дечанска ул. бр. 11 и Кнез Михаилова

препоручује се за израду свакојаких тоалета од скромне до најелегантније врсте по умереној цени.

Пребор и суфаре [illegible]

Муштеријама стоји на расположењу [illegible] салон.

ПОРУЏБИНАМА ИЗ УНУТРАШЊОСТИ

[illegible]
2—

ПАЖЊА ПАЖЊА

КОРИСНА ПРИЛИКА

ПОМОДНО МАНУФАКТУРНА И ПЛАТНАРСКА РАДЊА

БРАЋЕ Х. ГАБАЈ код „КРУНЕ"

КНЕЗ МИХАИЛОВА БР. 2.

Извештавамо П. Публику да услед пролазне летње сезоне продајемо сву летњу робу са знатно спуштеним ценама!

ШТОФОВА [illegible]

ПОПЕЛИНА [illegible]

СВИЛЕ [illegible]

БАТИСТА [illegible]

ПАНАМЕ [illegible]

ВЕЛИКИ избор [illegible]

ШЛИЦЕН [illegible]

СВИЛЕ [illegible]

СВИЛЕ [illegible] 0·60 и 0·90 0·90 с. м.

СВИЛУ [illegible]

БОРТНЕ [illegible]

СВИЛЕ [illegible]

ЦВЕЋА [illegible]

КРЕПА [illegible]

АЛГЕПАСТ [illegible] из Париза и Берлина.

Мустре на захтев шаљемо бесплатно. Поруџбине шаљемо уз доплату. Молимо за пажњу. С поштовањем
307 2—20 БРАЋА Х. ГАБАЈ

ПРВА КРАЉЕВСКО-СРПСКА ФАБРИКА

Кишобрана и сунцобрана

Препоручује својим муштеријама овде и из унутрашњости своје огромно стовариште амрела у највећем избору. [illegible]

[illegible]

Свака је конкуренција искључена

С поштовањем

Мошо Аврам Маца

ФАБРИКАНТ АМРЕЛРА.
91—

ПОД ГАРАНЦИЈОМ

Вина неготинског

цеђеног од најбољег грожђа из сопствених винограда продаје само

ВИНАРСКА РАДЊА

МИЛИВОЈА А. МАШИЋА НЕГОТИНЦА

Краљ. Милана улица бр. 96 према пута од Ристића куће

Цене су јефтиније но игде

288 9—10

НОВООТВОРЕНА ЕЛЕКТРОТЕХНИЧКА РАДЊА

Браће Викторовића

БЕОГРАД, У УЛИЦИ КРАЉА МИЛАНА БР. 44 ТЕЛЕФОН 707

Препоручује своје једино богато стовариште [illegible]

[illegible]

За монтере и мајсторе у опште, одређене су нарочите цене.
384 3—10

„Правда" излази свака дана.— Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — [illegible] — Власник и одговорни уредник Јован Бошковић.

„Штампа Радничка" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 27 ЈУЛА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 201. | Телефон 821.

НОВА ОТКРИЋА НАСТИЋЕВА

Тајни револуционарни одбор и његови смерови

Долазак Настићев у Београд — Његово познанство са Ђуром Јовановићем — Код Пашића — У „Словенском Југу“ — Ко је у одбору — Прављење дела и србијанска правитељица — Ко ће да мере! Препоруке за Крагујевац — Како су прављене бомбе — Акција у Диверцији — Ненадовићев предлог — Шаулић и Ћеловић — Где су бомбе — Финансирање — Штатут — Разна писма.

28. фебруара 1907. показао ми је мајор Васић руковање једним врло интересантним апаратом, од кога сте такође нашли један део, а то је ово мала капсла. Ова капсла пуна је са 7 до 8 грама живина фулмината, и валда је најопаснија од свих ствари, које као corpus delicti леже на овом столу. Ову је капслу мајор дао направити од чауре метка из србијанске пушке „Кохинке“, само је дао остругати фирму фабрике, која је лиферовала муницију, да се не би нашао по мој мајстор капсле. Ова капсла се причврсти на један врло интересантни апарат и доказ[illegible] конструкције, али ћу гледати да га растумачим, колико ми буде могуће (црта). На четвороугластој металној плочи, величине једног квадратног дециметра, која се може на кријевича, помоћу клинаца причврстити на изјесни сандук, сто или што друго, на [illegible] се рупа довољно широка за ова капсла прође кроз њу и да се устави на свом рубу. На једном крају плоче налази се једна направа која се може увлачити под капслу. У тој направи налази се игла, која је у вези са једним пером. За перо се веже конац или конопац те се тако справљени апарат причврсти на капицу сандука, у коме се налази извјесна количина експлозива 2, 3, 4, па и 20 кг. а конопац се запне решимо преко пута, куда ће пролазити кола, која желимо дигнути у ваздух. Кола дакле закаче конопац, конопац трзне перо, игла услед тога удари у капслу, капсла детонира експлозив и догоди се катастрофа.

Овај апарат употребљава се у разним земљама, ставља се пред возове, занима се за куглице прате итд. Ова капсла пуњена је као што рекох са 7 до 8 грама живиног фулмината и то с тога, да се може њоме детонирати много већа маса експлозива. Тада је фабриковано три оваква апарата.

Тако смо по прилици тога дана били готови са нашим послом, само смо чекали да раденици горе описане справе приуготове, да их спакујем и понесем у Београд. Крај то времена прошао је мајор Васић међу својим пријатељима неколико комада својих књига „Јаушке у Босни“. Сложио га „Јаушке у Босни“. Сложи[illegible] ним и ову, па први пут[illegible] безначајну ствар. [illegible] умирујем[illegible] да сам пошао у [illegible] подневни [illegible] Крагујевац до [illegible] 2. марта 1907. нисам [illegible] ствари. Узели смо једно дугуљасто сандуче, од прилике оваквог облика (показује на један corpus delicti) У ово сандуче спаковали смо 16 комада четвртастих бомби, оних истих, које леже овдје. Свакоу смо бомбу умотали у папир, који смо узели од неких старих фабричких протокола. Пошто је било важно пројектовати, то се свакојако маскирали боју на бомбама које можда [illegible] дана паковања искушати, те се папир лијепио за бомбу и на бомби остајали извесни трагови — можда и мојих. То ће све, господо, видјети и на овим бомбама, које леже пред Вама као corpus delicti! Затим смо спаковали у један засебни сандук сет комада малих стих бомби и три апарата за детонацију ове велике капсле. Три округле бомбе на велику муку смјестили смо у мој куфер. Све фишије ствари шест комада ових малих капсла, осамнајест комада њих сет них апаратних капсла [illegible] и [illegible] десет комада капсла од два грама живиног фулмината биле стали смо у једну малу кутију, коју сам је носио уза се, да се не би догодила каква несрећа. Поред тога било је и неколико метара барутног Бикфордова штапина, те мала справа четвртастих бомби и један празан утињач ради обуке.

Тако снабдевен кренуо сам сутрадан јутарњим возом за Београд. Спрам ме је на станицу изашао Милоје Гођевић и пожелио смјесно у вагон. Био сам се забринуо, како ћу бомбе пренијети кроз царинарницу на београдској станици, па сам стога брзојавио Јаши Ненадовићу и тражио од њега, да ме дочека на станици у Београду. У Београд сам дошао у 4 часа по подне. На станици су ме очекивали и Јашо Ненадовић и Јовановић уредник „Слов. Југа“. На Јашину молбу један је финансијски стражар бомбе из вагона и изнесе их на колица. Стражар је гурао колица пред нама а ми смо ишли за њим преко перона београдске станице. Кад смо дошли на царинарницу, Јашо је дао мигнути чиновнима и они су пропустали ствари не додирнувши их се. Пред станицом довезло је каплар Јашо још једног наредника да допреми ствари до „Слов. Југа“, где су имале бити смјештене. (Овдје морам споменути, да се просторије „Слов. Југа“ налазе у кућ[illegible] Милана улици, наспрам хотелу „Лондону“ неколико корака од краљева двора). Ми смо се тамо упутили и стигли смо у „Слов. Југ“ на неколико минута прије финансијских стражара. Кад су и стражари донијели бомбе и удаљили се, смјестили су Јашо и Љуба бомбе у једну малу собицу, која се налази у задњем простору „Слов. Југа“, упркос до оне велике, праве собе, која често служи за југословенске шијавке и терминал, те је по тим свим „доброј“ гласу позната многом политичару Југословену. У поменутој собици држали је уредништво „Слов. Југа“ старе бројеве листа, па смо их ми згодно употребљавали покривати сандуке и бомбе папиром, да не би упале у очи каквом радознаом шпијуну, јер прозор из те собице води у двориште. Ту сам ја укратко одржао Јаши и Љуби предавање о руковању с бомбама и отишао у хотел „Балкан“, где сам у осталом становао и пре је одласка у Крагујевац“.

(Наставиће се)

СТРАНА ПОЛИТИКА

Немачка и Русија. (Држава Немачка. — Енглеска. — Споразумни односи. — Руска штампа).

Берлинске Бурзенвес износе са политички [illegible] ранији разговор немачког цара Вилхелма с руским Осло Севасм. Цар је изрекао да побољшање немачко-руских одноше после руско-јапанског рата услед појачаног кризе Немачке, док друге земље, као на пример Енглеска, нису Јапанцима показали своје симпатије. У последње доба настављала је сарадњост у немачко-руским односима услед незадовољног расположења енглеског уплитања, начелном и погледима руске спољне политике руске штампе. Цар је рекао да је то неоправдано и чудно исказано за једну ствар, упућује за оштрије агитационална агитација. Руски министар и цар је примио и уверио је цара. Вилхелм о пријатељском расположењу Руса према Немцима и немачком цару.

† ЦОЦА

Српска глума је претрпела тешки удар, а београдска публика јако уцвељена.

Њена мезимица Цоца Ђорђевићка преминула је јуче пре подне у тешким мукама а потпуно свесна свога опасног положаја. Умрла је од запаљења бубрега. Лекари, све сами поштоваоци њеног талента, настали су се свом снагом да је од смрти отму, али су њихови напори остали безуспешни.

Цоцу ће публика жалити, али је прежалити неће, јер ће њеним губитком за дуги низ година бити незаменљиви, јер ће свака празнина покажевати празнину, што је за собом оставила јадна Цоца.

Ретко се дешава да уметник или уметница успешу бити представљају своје генерације до те мере, као што је у том Цоца успела. А она је у томе пошто успела, јер се пред очима публике тако рећи никла, пред њом је расла и уз њену се сарадњу развијала.

Више рођењем интелектуално но фином, она је уносила врло много темперамента у све своје креације, и испољавала одлике свога поколења. Без сањарија, без романтике, без декламације без икакве афектације, она је оличавала женскиње из овог периода борбе и страдања. Жива и искрена, убеђена и, зачетак по самоћи, опора у испољавању свога талента, она је била пуна нежности и љубави према животу и пуна саучешћа према страдању људском.

Њено је развијање публика пратила са највећим пажњом, интересовањем и симпатијама и она је уз развијање свога талента стално напредовала у завољевању публике, коју је очаравала и њена младост и њен бујан, врели талент и њена примерна честитост, и лојалност како у приватном животу тако и у уметничком делању. Она је била уметница по позиву и никоја никада друга не би могла бити као је хтела бити. Зато је [illegible] место у нашем репертоару захватила, који ће се морати за неко време с дневног реда скинути.

Цео уметнички и нарочито глумачки свет, сви пријатељи и познаници покојне Цоце, сва публика, сваки који је њу ма један једини пут гледао, дуго ће жалити за њом. Жалиће њен лепи и млади таленат, а највише њену младост.

Ми са стране целе редакције изјављујемо њеној породици и њеним колегама наше искрено саучешће, жалећи од од срца, што наше позоришне хронике неће имати више прилике да говоре о њеној, интересантној игри јадне Цоце.

Бог да јој душу прости.

СКУПШТИНСКА ХРОНИКА

— Агент А. —

Клонуо!

Радивоје Томић из Поћуте фузионашки посланик дао је оставку. Досадила му се, веле, ова борба! Он је, веселник, мислио да је дијурна Богзна како слатка, па је дошао само да се тови. А сад преседе све, не може завоцај да прегуне а да му као кнедла не преседне.

— Нек дође вала, сад неко други из овог среза, те нека се наберe меда. Ја ћу сваком рећи да није довољ лакше бити фузионашки посланик па да му даду пет дијурни.

И с тим пропатњом — клонсу у мрак. Ваљевска ће га мајка доносити к’о што се знала.

Драшковићев говор

Јучерашњу је седницу готово целу заузео бриљантним говором г. Милорад Драшковић. Он је необично лепо говорио о трговинском уговору — како је рђав!

Анализирао је и оно што у њему налазе фузионашци оно што се у њему прећутује. Критиковао је и рад прошле владе на том послу и доказао је: да се рђаво радило и горе урадило.

То се може заробити једну ствар!

Интересантно је да главни виновници овог несрећног и штетног уговора Пашић, Протић и Пачу нити долазе у седнице, нити што роморе књига зуба помоћају. Они су ово рђаво наслеђе оставили овој новој влади да се с њиме бори као вала с берићетом.

И то је једна нова лојалност у политици фузионаша. Ето главе зар ова тројица не почну после извесног времена тврдити да су били против овог уговора.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Промене у Босни

Сарајевоме „Српској Ријечи“ телеграфишу из Беча, како се у меродавним круговима потврђује да у Босни и Херцеговини припремаје велике промене у управи. [illegible] Станиша фордину Бурјан Аренберга. На место Бенкова доћи ће бар. Фајгтвајер а на место Кост. Херцина ће свој принос које рођени Босанци.

Бањалучки осуђеници

По разним вијестима које је сарајевска „Српска Ријеч“ добила из Беча, у меродавним круговима бечким потврдило се, да ће бањалучки осуђеници [illegible] бити пуштени на помиловање.

Дневне вести

Народна Скупштина. Јучерашња скупштинска седница трајала је до 1.30 часова по подне. На њој је настављен претрес трговинског уговора с Аустро-Угарском. Против уговора говорили су г. г. Сава Радовановић и Милорад Драшковић, самосталци, и г. г. Милан Петковић и Будимир Самуровић, народњаци. После говора г. Драшковића у одбрану уговора говорио је министар финансија г. др. Мића Поповић. Данашња седница заказана је за 8 часова у јутру.

Ачење. Изазван питањем, које је јуче у Скупштини ставио председништву Петар Мањић, и г. Рибарац упутио је кратко писмо председништву због „Самоуправиног“ извештаја о „јединственој седници“, у ком је изјавио рекло да је Мањић учинио нечасна опарања. То међутим нису никаква открића но једно просто и одвратно ачење. Главни заверници краљевства није могао задржати своје јуначко срце, но је рекао како тачно „тврди“ за оно што је знао „пре“ ачење но от

крице". И за доказ да је и- стина оно што је казао, позвао се на то како је пре неког времена „Мали Журнал" то исто изнео, па г. Рибар.в то није демантовао. Наравно, г. Рибарцу му није остао дужан, но га одмах демантовао, те Мишић није могао ни речи више рећи, јер је г. Рибарац изјавио да је он то одмах демантовао под пуним својим потписом.

Читуља. Наша одлична и омиљена уметница Цоца Борђевићка преминула је јуче у подне. Лекари др. Љ. Стојковић и Јоса Марковић су били до издисаја крај ње и чинили све могуће да би је спасли. Умрла је у страшним мукама, од запаљења бубрега са гнојењем, али свесна до последњег тренутка, разговарајући са својом околином. Од једном пут се загрцну и — издахну.

Одмах су о њеној смрти известили: Управе највиших Позоришта и позоришта у Загребу и Н. Саду.

Ноћас су крај њеног одра провели све њене колеге. Погреб је данас по подне.

Пера Миљковић судија у пенз. преминуо је јуче. Пок. је зет Милана Милићевића и дуго година је служио у полициској и судској струци.

Бог да их прости.

Скупштински Мишко. Јуче је у Скупштини опет проговорио он, главни завереник краљевства — Петар Мишић и, наравно, био предметом „увесељења публике". Устао је за то да протестује што је престоничка штампа, нарочито „Српска Застава" донела нетачне извештаје о оноодашњој „једнистеној седници", па је почео причати на познату „легенду" — руског војсковођу Сувaрову и његовом пијавом Мишку, тако да га је председник Скупштине неколико пута морао опомињати да се остави причања. Тек тада је главни завереник краљевства прешао на питање, хоће ли председништво предузети кораке против штампе да доноси „тачне" скупштинске извештаје, јер, ето, она је забележила, шта је који од посланика добацио њему, а није забележила шта је он, добацивао опозицији. Наравно, да Мишићева прича није остала без реакције на опозицију, те му је, нарочито с

посланим из веома пријатним слог јуче, довикивали: ту ти се, ето, посвно „скупштински Мишко!"

Истерани извештачи. Јуче је у Скупштини било једно мало узбуђење. Г. председник Скупштине позвао је био извештаче „Правде" и „Београдских Новина" и лупио им прекорио због извештаја о седници од четвртка, у којој се још нико није просвестио, већ одавно свако „херој" г. П. Мишић. Г. председник је одузео извештачу „Београдских Новина" улазну карту, а извештача „Правде" опоменуо: да ће му карту одузети, ако продужи овако писати.

Међутим ми, нарочито говорећи, налазимо да г. председник нема право, и да греши кад тако ради. Ми имамо извесне симпатије према председнику, који је и доста питом и доста образован човек, па не би желели да се он излаже срамоти радећи нешто што не сме да ради.

Г. председника не треба да допусти да га напомињају извесни фунционашки самозван, који трућају у Скупштини глупости, па им је криво, кад извештачи то забележе.

Г. Председник би у најбољем случају могао замерити извештачима ако би доносили лажне извештаје, али нема права замерити им због оштре оцене или разних израза, које они употребљавају говорећи о личностима појединих посланика. То је ствар тих посланика, који не смеју да ступе у полемику, тужкају председника да за њих извуче кестење из ватре. Јер, ако г. председник тако продужи радити, он се излаже непријатностима, јер тиме што на сју[?] то нема права ни он ни ико други у земљи, сем закона.

Ми ћемо сад опомено!

Уаручио се. Параћински Која право се уаручио. Уговорили да поклони оставку на посланички мандат у корист Чеде Урошевића, који је ради тога дао и оставку на професорску службу, па — слегао. Кад је требало да да оставку на посланички мандат, он је клизнуо у Параћин, а сиромах Чеда остао као ... на цедилу. Јурили Чеда и у Параћин и у Београд, али „ксук", неће Кода ни да чује. Телеграфише му председништво клуба, те

телеграфише му главни одбор фузионаши да да оставку или да дође у Београд, али он у фрштељ! Једва су успели да га јуче довуку у Београд, а за њим одмах допутовао и Чеда. Засео Кода у скупштинске клупе, па ни мрднути, и још да непрестано вичиш. Уже одбор главног одбора фузионашког нарочито је ради тога дошао у скупштинску зграду, да рашчисти то питање, а Стојан Протић узео је на себе да сломије Коду. Шта су учинили и је су ли сломили упрљаног Коду, до овог тренутка нисмо могли сазнати. Ако се не уразуми — кажу дођеше, одмах његово искључење из странке, а он на то одмах латом, говорећи: „Марво ја, да ли сте ми шуму за сечем буке по 60 и 80 пара, па ми не може се ништа".

Остро! Протестовао главни завереник краљевства против скупштинских извештаја престоничке штампе, а мудри председник скупштински др. Станојло одмах то прихватио па опомиње скупштинске извештаче да не доносе „неосноване" извештаје из „свеку скупштинског рада", иначе ће им забранити приступ на новинарску галерију! А по ком то закону, молићемо г. Станојло, ви то можете забранити, нарочито кад скупштински извештачи ништа друго и не раде но доносе верну слику скупштинског „рада"? Само остро, д-р Станојло, на не бриге те.

Једна молба. И народни посланици, и новинари, и скупштинска публика најпонизније моле скупштинско председништво, да Петру Мишићу да увек реч кад год се јави за њу и да га не прекида и не опомиње кад он говори, јер је фузионашко да уживају и да се слатко смеју, Мишићевој — „мудрости". А уживање је, ретко уживање, слушати га кад промућурно поднипе, раскречи ноге и махнуте рукама као да мунтро своје редове.

Зулум Скупштине. Фузионашки одбори, у њиду разних „превасића" и „послужитеља", који ни не примирe у Скупштину но врше много „деликатније" послове, сасвим је оквалио скупштинску благајну, те она, једна, није у стању да исплаћује и дугачке министарске ... купити више

но само једну једину мастионицу. Може се замислити какву грдну муку муче министри и какав трк између њих мо настане кад нешто да пишу. Место „мењање да се поводу може", мора настати да неко од министара у грађи што не може доћи на рéд до довита, довитаи га и пушти о главу свом колеги, који га се рације дочепао. Да такав скандал не би настао, молимо скупштинско председништво да бар за месец дана отпусти једнога од оних силних претиса на које су стали и који имају нарочитне 3 динара дневнице, те да од те уштеде купи за министре бар још једну мастионицу, ма и простију.

Једно кајање. Од најозбиљнијих фузионаша чули смо, да се грдно кају, што су допустили, да се Петар Мишић кандидује и изабере за њиховог посланика, јер веле, сад смо набедисали, на не знамо шта ћемо с' њим.

Владин поверeник. При претресу закона о трговинском уговору, између Србије и Аустро Угарске, присуствује и г. Сава Кунић, начелник царинске управе.

Затворен. „Гранд Хотел" у Пожаревцу затворен је због сукоба између господара и закупца.

Баш нема среће Миодраг Кара Обреновић, са његовим каратијама.

Пропутовао. Јуче по подне пропутовао је кроз Београд за Цариград немачки маринских поручник Јег са 12 момака.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

И човарј свог демантија Партемна, из Цариграда министарство ... глас да је мандатуров во ... дедара.

[[ ] Мандатурав и нов кабинет ... помови смотрицу ово ... дома.

(?) Изборни ред мутине Ибрахима 1876. ... од свих 350 ставова ... раздаје народ ... Поверењаци бериу поcланике по срезовима. Овај изборни ред усвојен је по предлогу Хали паше, пошто је мандатуров ... у Стару изборни ред у ... покрајинские саветима.

Мисирски реформни странке под вођством Алије Зусифа ... за Мисир.

Руски министар спољних послова и јапански опуномоћен послао ... поглавито су ноте о ограничењу руских и јапанских операција на острву Сахалину.

„Фосиш Н..." јавља из Лондона, да енглески краљ Едвард намерава на пролеће с краљицом Александрoм посетити немачког цара. Појединости те посете утврдиће се приликом састанка краљеве с царем у двору Фридрихсхофу.

Пред француским буџетским одбором министар војске Томсон изјавио је правог о мету ... у Рамбуљеу и Лоријену, јер су та престоница војна места за ... бројеве.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Кода

Чујемо, сваким даном све славнији Николије — Кода — Манетић човек из Параћина, дотерао је у Београд на Скупштину. Око његове се оставке сад вуку клевета. Фузионаши га не трпе у клубу, али Кода са својим пајташима има неке грозне податке у рукама, па прети скандалом.

Интересантно је видети крајњи резултат, да ли ће бити јачи, силан Радикалан Странке или сам Кода човек на Параћина.

ЦОЦА

Јеси ли то ти умрла?

Ја сам се скаменио, смешно! Још јуче ме овако било опа кад је на мојој руци твој отац издахнуо, кад сам те дознао: Цоца, сад можеш умрети, свршено је!

Ти си за тренут само нема била, а сада су грунуле сузе! О, дај ми једну такву сузу, да капне на твоје чело, мртво лице...

Ја немам суза! Ја сам скамењен и питам: јеси ли ти то умрла?

Не! То умире Народно Позориште, то је био његов ропац. Ту треба море суза, насипа уздисаја, олуј јаука!

Стани! Стани за тренут, као ониада, кад летом усијани треперећи ваздух, стани да се опростимо! Стани — шумска ружо!

Да. Ја и ти једног смо дана са њеном ролом стали на позорницу у шумској ружи. "Ти си била та шумска ружа!

ПОДЛИСТАК

БОРЏИЈА

Роман Мишела Зевака
— Превод с француског —

LXXV

Нада!

Ноћ која је била је страховито прост. Код себе је имала свој нож, оштар нож, то је била сва њена одбрана. Кад Цезар уђе, она ће се пробости!.. Примавера се на ово одлучила по својој вољи несколебљиво. Смрт ју није ни мало плашила. Само би се по отпаду њено немо срце раскинуло, кад би помислила на Рагастенса.

— Како ће он пропати кад дозна за моју смрт! промаштала би она тада.

Једне вечери, наслоњена на ивицу прозора, блудећи погледом по пространом мору, чија је сљивама давно доплаво чак до ње, Примавера се беше пустила у мисли...

У једном тренутку учини јој се да се неко сенка мече под прозором, у подножју огромне статуе.

У тој сенки, која као да је хтела да привуче њену пажњу, она распознаде човека... Човек подиже главу к њој и даде јој знак, по ком тешко, једва чујним гласом, рече:

— *Нада!*

На ту реч која је пала из тамне уз њених сандара Примавера за кратко усклику. Она клону у несвесно и притиште своје обе руке на њих.

Нада! промешта она. Зар још има наде за мене!.. Ох!.. Кад би то било могућно!.. Кад бих ја пусти своја надати!...

Кад последњи пут изговора ту реч, која је сад за њу имала тако дубок смисао, мурња морска одјекнула у подножју... Примавера скочи на ноге застањена, поглед из собу. Руке јој се сами спустише и врата. Она промуцa:

— Није наде!..

Врата се нагло отворише.

На прагу се указа Цезар Борџија.

Мисли Примаверине беху је тако далеко однеле од Цезара, несвесно погледа била је тако далеко да овога часа не се ни надала, а речи „наде" које јој је

забачена била је тако трубом, да јој се из груди отме ни јаук, ни крик. Црните смех, само била и лубине, само страшније по речи. Она његову свој нож.

Али то није не у бице у ... Једним муњевитим покретом Цезар дохвати и њену руку и отме јој нож из руке... Пред Примавером испустише и нож ... Она виде да је изгубљена... Цезар дотле не беше рекао ни речи...

Зажагрени лице његово било је над самим лицем Примаверином, које су му сабесле и биле крваве. Дисао је тешко.

— Коцра Алкана, ја те љубим! рече он загушеним гласом.

— Гадно чудовиште... Ја те се гнушам!

Рече су застале. Она су на бадала као разори. Цезар ју опет собом ... на кога би је оборио на колена.

— Ја знам добро да ме мрзиш... али ја тебе волим! Љубим те! Хоћу те!.. Ти си моја!..

Он приближи лице, привиле у себе ... Примавера ... учини последњи напор, и Цезар од њеног руку ... и пустио је руке. Свим свогнев своја пригушив, свога очајања и своје муке. Примавера му беше измакла у ...

Али кад јој Цезар пусти руке Примавера повичe прозору. Он виде да ће се мабајнi по јуриш на њу. И баш кад је хтео да се хвата руками за прозор он је сурово јурна.

— Ти си моја заробљеница.

Примавера наскочи, утрчавши јурнше, избезумљена, учини последњи напор од се отме из крвавих животињског загрљаја. Она је само невино бесно, побеђивала:

— Моја си! моја!..

— Рагастенсе! Рагастенсе! У помоћ! У помоћ! Рагастенсе! Јаукну Примавера осећајући да је снага ... све мало.

— Ево ме! огрме с пола један силан и страшан глас, који одјекну у њеним ушима као тучно звоно.

У исти мах под страховитим ударцем ...на прозору ... окнице се поломише, прозор се силно отвори, као под ударцем бесне буре. Тада у собу ускочи нешто многострасно, бескрајно,

забркано и јурну, и пошто устреми се на Цезара Борџију...

— Рагастенс! повикну Рагастенс Цезару у лице. Примавера се онесвести у ... од оне ... свести...

Борџија извуче мачем, кратак њега из корица и спреми се на одбрану. Рагастенс пође право на њега.

— Умрећеш! рече он промукло!

Сад су били на један корак један од другога. Цезар огрнуo као дивља звер кад се спрема на скок. Рагастенс погнут напред, рањена у издигнутој руци сто нож. Обоје су били непокретни, укочени. Нису говорили ни речи. Погледи су им севали. Тишина је била као у гробу за тих неколико тренутака кад се чуло само њихово загушено дисање. Само је из даљине на дугим ходника долазило неко чудновато и нејасно хучање и чула се у узници...

Они нису чули те разно...

Рагастенс на један пут учини корак напред... Рука Цезарове опружи је... Човек високог раста бесвеу осмело проби кроз огртач, али не покрете витезе.

(Наставиће се)

Шумска ружо, како брзо свену! Али ти глумачка свете чувај увек листиће ове руже, чувај, јер никад, никад је ви ше неће бити.

Никад!

Има ли страшније речи коју срце прошапће кроз људска уста? то је извршена смртна пресуда — плотун у груди осуђениковe!

Шумска ружо, ти си оста ла до последњега дана у сво јим идеалима, од нашег пр вог ступања пред рампу. Ти си гледала овај свет чежњом и очима пуним жеље за жи вотом. Идеалиста су о твему. Ја сам се срео с људском па кошћу, интригом и неискре ношћу и оне су ми на лицу урезале сатирске црте. Ја сам се исмејавао свету — ти си га обожавала. Па зар ти да умреш?

Је си ли ти то умрла?

То више није игра ни иро нија природе, то је стицај, разбојништво природе. Да ли ће на страшноме суду и она себе оптужити? Буде ли во, биће осуђена трозно, проко шћу, уништењем за овај зло чин. Јер ми смо изгубили жи вотни балсам позоришта, јер је твој поуздани корак шишко сном стазом којом су проср чиле наше најбоље уметнице, а за тобом нико не иде! Нико, Цоца! Замене ти нема... по зориште умире!.. Страшни је ово пројурио преко Београ да... То плаче природа! Каје се за свој злочин... Али доц кан је све... Доцкан...

Опрости ми што наричем, што сам слабији од тебе, јер ти си имала сувише снаге кад си се решила да напустиш овај свет. Ја наричем и у гр обу те молим: поздрави сво снога и реци му позоришта више нема...

Цоца, зар ти да умреш!?

Брана

Убиство у Врбици

[illegible]

„Малом Журналу“ бр. 189 [illegible]

[illegible]

[illegible] Милутин. Тада, [illegible] 30. [illegible]

[illegible]

[illegible]

Лука Пашковић [illegible]

[illegible]

Сутра [illegible] Милутин је [illegible] Милутин се налази у истрази. Та ко је у ствари било.

ОТВОРЕНО ПИСМО

Министру војном, ђенералу, г. Степану Степановићу

Кад би ви били тако добри, па нам на сва ова питања дали одговора, ви би сте, без никакве сумње, оправдали и та ко високи чин кога заузима те у редовима наше војске, и тако угледно место, на коме данас стојите. Под претпостав ком, да ће вас у раду руко водити само високи интереси наше заједничке отаџбине, и да ћете ви, без страсти, од говорити на ова наша питања, јер ми без никаквих личних прохтева и интереса, третира мо ово односа једно живот но питање за нашу војску, а ви ћете допустити, г. ђе нерале, да вам упутимо и још једно, горњим питањима се стално логично питање. На име: Кад је се већ морало до то морало да иде с једним ди настијом у Србији која, по ред свег братства, има своју често варљиву политику, ште ти свуда и на сваком кораку интересе свог народа, кад су јад, беда и несређење за — [illegible] хте ли да се послуже свим могу ћим средствима само да до свога личног циља дођу: — онда молим вас, г. ђенерале, будите тако добри па нам од говорите и на свако једно питање: Да ли је се и једног тренутка застало и промењено каже до страшне и недогледне последице има уплетење војске у политику? Да ли је се и једног тренутка застало пред питањем: Шта то значи попојати и плаћени заклете и чисте официре да згазе за клетву дату свом Врх. Ко манданту и Краљу, да улазе у ноћне злочине и да они, без ичијега суделовања, без ичијега пршишта, без најмрзо знанијег фактора у мешању дражнина политичара, — без воље и пристанка свога на рода убију законита Краља ове земље?

Кад, г. ђенерале, будете расположени да одговорите на напред постављана питања, допуните проматрање ради ово [illegible] комисије, и помећено да видимо чуда и покоре. Ка жићемо вам: Е, г. ђенерале у томе потражите спасоносни мо тиве за овај розврат и све колики белај на што су тако саиме пописали све редове наше војске. Ту, у напред из ложеним фактима, потражите и спасоносну опасност и за шиштитни поставни ове зем ље. Јер, г. ђенерале, несмеју се никако заборавити они пред фактом: Да је наша војска отрована онога истог дана, од кад је у њој поколебана вера у најсветије војничка начела, од кад су полуљани — делом и порушени темељи на којима стоји здрава и добра војска мора да почива.

Ту ћете без сумње, и ни у чем другом наћи и наше неоспорне заслуге за чин који сте благовољно добили и свеколике заслуге свију оних којима је данас поверена упра ва, командовање и васпитање наше војске, нашег официр ског кора, шапо се.

Ту лежи и оно високо по верење, у том одвратном опортунизму, и свију ваших непосредних претходника, ко ји су ову земљу и ову војску тако несретно и нечовештво послужили.

(Свршиће се)

Из Врњачке Бање

Врњачка Бања, 17. јула 1908. г.

[illegible]

[illegible]

(Свршиће се)

С брда с дола

Лице и наличје

...Не би нам било криво од мене, господине.

— Нећу да се разговарам више о томе зар да ресквирам моју службу за твојих стотињак динара? Шта мислиш ти да дам?!

— Слабог сам стања, го сподине, изволите 50 динара.

— Боже сачувај!

Сељак дреши други крај шешира и вади још 50 дина ра. Меће их поред оних ра нијих на сто.

— Хајд да ти учиним кад си навалио.

Зврр...

— Носи ову молбу да се за веде.

Тако је било у ствари.

•

— Шта! Ти мени да даш мито? Добро. Да примим. Али ти немаш те паре, мој прија тељу! Видиш, ја имам 5 хи љада плате и рачунам, да ћу још 10 год. живети — то је 50 хиљада динара: што ћу би ти на робији — још 50 хи љада. То је свега 100.000. Имаш ли толико?

— Немам господине. Одкуд мени то.

И онда му се окренем па му подвикнем:

„Напоље, фућаро!“

(Тако је после причао.)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранско позориште

Вечерас, у недељу, сјајан про грам од 20 тачака, са најодабра нијим песмама и комадима:

1. Ловадија кујна

2. Ђак трбосек (нарочито за ктевао).

Посета је недељом огромна, увек преко 400 особа. Места треба ра није заузети

Са конференције, рецитовата позоришних дружина у прошли петак у нар. позоришту, довођа чланова ваљао [illegible] г. Брана.

Умро. Душан Генераловић су флер путујућег позоришта умро је у петак у опш. држав. болници и сахрањен је данас.

Софија „Цоца“ — Ђорђевићка, наша одлична глумица умрла је у суботу у подне, сахрањена да нас по подне.

ШАЛА И ЗАБАВА

Увек исти.

— Ево ти твој заручни прстен матраг Соломона. Не могу да се венчам с тобом. Волим другог.

— Како се зове?

— Што ће ти његово име? да небиш да га нападнеш?

— Нећу. Хоћу да му продам прстен.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Из Скопља ја вљају: Мухзер паша, председ ник комисије за грађење же лезнице у Новопазарском Сан џаку морао је напустити Ми тровицу, али не на захтев Ар наута, као што је то било раније јављено, него на зах тев Младотурака. Мухзер паша био је љубимац камари лле један од најглавнијих њених уреда. За њега се тврди, да је стајао у вези са Му нир-Пашом, амбасадором у Паризу, коме је чинио из весне услуге чак из Митро вице. Ухваћена су нека ње гова писма, која је био упу тио у Цариград, о држању Арнаута према уставу. Из тих писама се види, да је имао везе са Исом Бољетинцем и другим Арнаутима, против ницима данашњега стања. У Скопљу, на станици, био је ногрђен и исвдуван, а у Ве лесу зверали су му пљоске.

Хотел „Москва“

у палати друштва „Росија“

ПРОГРАМ

[illegible] Концерт [illegible] Оркестра под управом г. [illegible] на дан 17. јула 1908. год.

1. [illegible] — „Кармен“ — Марш.
2. [illegible] — [illegible]
3. [illegible] — „Посета“ — [illegible]
4. [illegible] — [illegible]
5. [illegible] — [illegible] — Потпури.
6. [illegible] — [illegible]
7. [illegible] — [illegible] — Полка.

— Одмор —

8. [illegible] — [illegible] — Марш.
9. [illegible] — [illegible] — Валцер.
10. [illegible] — [illegible]
11. [illegible] — [illegible] „Фауст“.
12. [illegible] — „Руска фантазија“.
13. [illegible] — [illegible] — Песма без речи.
14. [illegible] — [illegible]
15. [illegible] — „Кармен“ — фантазија.
16. [illegible] — [illegible] — Марш.

Почетак у 7½ час. вечерњим, свршетак у 11½ часова у ноћи.

ГРАНД БИОГРАФ

ХОТЕЛА „ТАКОВО“

Најбољи и најсавршенији у Београду. Понедељником и четвртком нов програм.

Представе свако вече.

ХОТЕЛ „МОСКВА“ — БЕОГРАД

у новој палати Осигуравајућег Друштва „Росија“

ХОТЕЛ I. РЕДА

на најлепшем и најмирнијем месту у Београду, — на Теразијама, са 40 елегантно намештених соба и салона, све са улице, са лепшим и романтичним изгледом на Београд и околину. [illegible] Собе за [illegible]. Електрично [illegible] и електрично осветљење. [illegible] парно грејање. [illegible] цене [illegible] собама умерене од 3— дин. па на више.

ДВЕ ВЕЛИКЕ РЕСТОРАЦИЈЕ

[illegible] са одличном српском и француском кујном. [illegible] [illegible] Пиво се точи: српско и баварско [illegible]. Све цене умерене.

За сталне госте спремљени су дневно јелови за 20′.

КАФАНА ХОТЕЛА „МОСКВА“

елегантно намештена и раскошно осветљена. **Пред [illegible] [illegible]** [illegible] осветљена тераса. [illegible] **концертује од 7—11 сати оркестар Сталног Народног Позоришта.** У кафани могу се добити: одлична српска кафа, [illegible], [illegible], ледена кафа, [illegible] и разне закуске.

Кафана „**Москва**“ прима све листове из свију српских крајева и [illegible] словенске и друге [illegible] журнале.

Засебне собе за билијар.

БАНКЕТИ, СВАДБЕ, РУЧКОВИ и ПРИЈАТЕЉСКЕ ВЕЧЕРИ могу се [illegible] у засебним одајама по умереним ценама, а по [illegible] и погодби.

337 3—5

За женскиње
средњих година
[illegible] у Београду. [illegible]
Питати редакцију. 328 10—10

СВАКОГ ДАНА
Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

[illegible]

Ајвара увек свежег.

[illegible]

ПРЕПОРУЧУЈЕ РАДЊА
ДУШАНА ТОДОРОВИЋА
[illegible] Београд, Теразије

[illegible]

Телефон бр. 42 [illegible]

Купио бих кућу у околини Цветног Трга или у [illegible] Народног Позоришта, која би имала потребна одељења за смештај две фамилије.

Предмет [illegible] може бити од 30—35.000 динара.

[illegible] могу се добити у редакцији „Правде“.

342 3—3

ПАРНА ПЕКАРА
„БАТАЛАКА“

Производи свакодневно [illegible] свој најбољи [illegible] хлеб, [illegible].

[illegible]

[illegible] Индустријско Комерцијалној Банци Краља Александра улица бр. 3 телефон 387 [illegible] на Теразијама Краља Милана улица бр. 30. [illegible] Пекари „Баталака“ на Теразијама до палате „Росије“ Краља Милана улица 30; на Славији Краља Милана ул. 123; на Дорћолу Душанова ул. 17.

УПРАВА

347 3—12

На продају [illegible] у Пет Дијолоја [illegible] улица. Упитати у Краљице Наталије улици бр. 3. 331 10—

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Угља костолачког

продајем franco обалa на Дунаву и Сави, где купац жели. Исти је угаљ добар за: машине, циглане, а може се и при сваком парном котлу као добар и јевтин материјал употребити, **јер са истим угљем и пароброд „Дунав“ путује.**

За цену и услове обратите се писмом **Драгутину В. Тејићу** капетану брода, Страхињића Бана 52 Београд.

3—

ПАРКЕТ
I. СРПСКА ФАБРИКА СОБНОГ [illegible]
и столарских израђевина
Светозара М. Влајковића
[illegible] улица бр. 3 телефон бр. 931

израђује све врсте

ПАРКЕТА

од најбољег сувог славонског растовог дрвета, [illegible] у сопственој сушници, као и остале врсте за [illegible].

Мустре [illegible] бесплатно. 340 8—20

ВРЕДНО ПАЖЊЕ

Нова, модерна кућа у близини „Цветног трга“ са 5 соба, про собљем и свима осталим потребним просторијама, са електричним осветљењем и уређеним баштом у [illegible] — **продаје** се [illegible] под врло повољним условима.

[illegible] „Милан [illegible]“, Београд — 7-[illegible]. 329 3—3

ПОСЛЕДЊА ОПОМЕНА

Од [illegible] ст. који су [illegible] „Машинистичко [illegible]“, [illegible] до 15. августа тек. год.

Београд. Председник **[illegible]**

3—3

ВАСПИТНИ ЗАВОД
J. Нетовићка у Нишу
основан 1888. год.

[illegible]

Сва ближа [illegible] J. Нетовићка у Нишу. [illegible]

Сена 500 [illegible] у Боргу [illegible] на продају **Кузман Враче.**

Упитати [illegible] трговца у Боргу. 348 2—3

Геометар [illegible]

[illegible] „ЦРТАЧ“. 2—3

НЕГОТИНЦИМА

[illegible]

С поштовањем
Милосав Рајовић
[illegible]

═══ НА ПРОДАЈУ ═══

[illegible], 12.000 кв метара, [illegible] од Смедеревског Ђерма у рејону, [illegible].

И [illegible] у Синђелића улици на углу Пожаревачке и Синђелића у површини 444 кв. метара.

Посредници искључени.

За цену и услове упитати

БОРИВОЈА ДИМИЋА
[illegible] „Топола“ на Великој Пијаци.

3—3

ДУНАВСКИ КРЕДИТНИ ЗАВОД

Управни Одбор Дунавског Кредитног Завода позива акционаре да на основу чл. 8. друшт. правила положе ОДМАХ II-ги део прве уплате по дин. 2·50 од акције.

Уплата се полаже у стану друштвеном Душанова ул. 44.

18. јула 1905. год.
Београд

УПРАВНИ ОДБОР

№ 4711

АИДА ГЛИЦЕРИН САПУН од љубичице чини кожу нежном и белом. Има шарстан мирис природне љубичице.

Квалитет непостижан

Ко тај сапун само једном употреби постаје сталним потрошачем истог.

При куповини треба пазити на [illegible] бр. 4711 јер је подражавање врло велико.

Исти сапун може се добити у свима бољим радњама

Веџџас 4711

Нарочиту пажњу **обратити на имитацију**

Ферд. Милхенс

[illegible] бр. 4711 у Келну на Рајни, [illegible]. 348 94—100

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“
СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Нарочито [illegible] за празнике
Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

[illegible]

[illegible]

[illegible]
Услови врло повољни.

---

17 20 274

КОНКУРС

ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ

потребан је **ПРАВОБРАНИЛАЦ**

Компетентни нека поднесу своје понуде најдаље до конца овога месеца.

Ближе услове могу се добити сваког радног дана од 9—12 пре и од 3—5 по подне у Банци у Правобранилачком Одељењу. 344 2—3

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., [illegible] [illegible] за годину [illegible] дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — [illegible] — [illegible] Јован [illegible].

„[illegible]“ Штампарија Гавр. [illegible] и Комп. Душанова ул. бр. 37. Телефон бр. 49.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 25 АВГУСТА — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АЏАЈИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 232. | Телефон 821.

Фузионашни тријумф

Фузионаши са гвозденом логиком и јединственом доследношћу продужују своје скандалозно дело.

Јуче је фузионашки народ у округу нишком изабрао Николу Узуновића. Др. Милован Миловановић министар иностраних дела — пропао је. Фузионаши су имали да бирају између једног високо образованог човека и једног полуписменог блесеманта; између једног некористољубивог човека и једног прикривеног штребера, који се у млађим годинама прочуо најпре адвокатским једне огромне лиферације, коју његов отац и данас ужива; између једног културнијег и васпитаног човека и једног безобразног шмизла, који је морално бар толико исто кварен колико је физички ... .

И фузионаши су претпоставили незнање — образовању, безобразлук и цинизам — васпитању и култури, грабљивост — честитости, сметењаштво — спреми!

Ко год познаје фузионашку банду, њене традиције и њен неморал, њену страст на беленциру, која је навиђа водиља и камен темељац у програму фузионашком — [illegible] дити.

Фузионашка банда коју су формирали ... Пашић и она тупана надрикњига Стојан Протић, а која је сад тек добила свога правог харамбашу у Петру Мишићу — налази се у неизбежном процесу одбирања. Сви они који су се или стицајем прилика или мало наивнијим схватањем нашли као честити људи у самом почетку странке у њој, сад се ње отресају, сад је напуштају или су из ње потиснути цинизмом пинкарија. Сви они који су некад чинили част странци и помоћу којих је она и могла постати политичка странка — сви су ти људи напустили ту кумпанију за грабеж и злочине па су се или повукли или другим правцем отишли. И др. Вујић и др. Весић, и сада Миливојевић и др. Милован, сви су они иступили из тог честитог друштва. Фузионашка банда је остала са стаљена само из оних људи, који без мере и закона, имају један једини циљ пред очима: личну ћар! Код њих се не тражи способност ни за какав други посао сем за ... подвалу, интригу, шпекулацију, клевету и ... .

Овим последњим избором су они најбоље документовали свој партиски морал.

После оваког изборног исхода, др. Милован, кад би имао са правим политичарима посла, требао би да одмах поднесе оставку на свој портфељ. Али тиме би се само остварило оно на што су фузионаши и ишли овом цинич ком подвалом приликом овога избора. Они су желели отрести се једнога политичара, који је у стању заоренути понеке рачуне Пашића и Протића и помоћи ... [illegible] ... Миловану не треба ... но да буде нервозан, нити да губи стрпљење. Фузионашки гласови из Станковог округа нису њега ни довели на власт нити су му поверили њен задатак. Овој кабинет чији је члан и др. Милован има много већу мисију него да се рве са спицањаштво и интригама фузионашким. Он има да изврши слободне изборе и да помоћу њих спасе у неколико Србију од фузионашке море.

Зато ми напомињемо да др. Милован треба да остане са својим друговима и да хладнокрвно и непоколебљиво пригужаве тежиште ... нашим слободним изборима.

Све интриге, ... , све брање ... фузионаши буду стали на том путу, не требају да смету у њиховом раду, ... те подгасне ... , само ће начинити овај кабинет симпатичним у очима свих поштенијих, ... и пре оних, ... нису, — као што је с ... — у почетку ... симпатије према њима ... .

Али довољно ... фузионашки кадишу ... , па да га ми искрено ... !

СТРАНА ПОЛИТИКА

Манифестације против Аустро-Угарске. (Збацивање Скопљака паше. — Аустријска нота. — Хевзија — Хевзи бег. — Арапи Хилми паше.)

„Франкфуртске Новине" јављају ... 13. о. м. из Солуна о једном догађају у Пашићу (вилајет ... Скопски), где су ... Горшиковић ... „Два турска командата батаљона, а нарочито један мајацарски командант ... Хевзи бег ... народ у Пљевљу на манифестацију против Аустрије у погледу Босне и Херцеговине. ... [illegible] ... у потпуној хармонији с Аустријанцима. Те су догађаји изазвали ноту аустро-угарског министра спољних послова царинском агенту у Солуну, који је ноту предао Хилми паши, а овај је послао централном комитету у Солуну. Комитет је одмах из Солуна послао на лице места нарочиту комисију под председништвом ђенералштабног мајора Хаџи бега, а последица је било то, што су бивши официри ... у Сарајеву ... уклонили у свој положај. Као главни кривац, Хевзи бег, одмах је у Солуњ ... , а он ... , те да се види узроке тога чина. Изгледа су се предузете нарочите мере обазривости за случај Хевзија, јер су раније официри показивали вољу за своме ... дају ... Хевзија. Хилми паша ... реко је врло карактеристичне речи: „Баш сад, кад је у интересу наших реформних покрета потребно да се нашој земљи осигура спољашњи и унутрашњи мир и да се свима силама одржи најбоља слога, она ... наши најбољи официри ... са Босном и ми ... учинити све, да се такве интриге нашег ... ". Тако, ето, о том догађају ... аустрофилски дописник „Франкфуртских Новина".

ЕПИГРАМ

Тачно

Мислио сам еде је зорио
Слаткој речи **споразума,**
А сад видим да је створен
Кад је био **спор разума**
И кад разум ба оспорен
Споразум је одмах створен.

— ... .

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Врећен телеграм

Муслиманима је повраћен телеграм из Сарајева, који су били упутили султану приликом фузуснамијема.

Буријан у Босни

Министар Буријан стигао је на ... [illegible] ... у Босни остати ... дана, па ће онда отићи у Будимпешту ради прегледа ... делегације.

Радикалски кандидати

По једном саопштењу из Новог Сада, радикалски су кандидати за патријарх. сабора Милан Грујић и Митрофан Шевић, но случај да ... не буде по вољи радикалима, онда ће с њим ступити само у ... , а у приватном ... увек ће га шпострофирати ... другачијим ... „Вољава ... ".

Дневне вести

Резултат избора. Јуче је извршен избор у нишком округу једног квалификованог посланика. За фузионашког кандидата Узуновића гласало је 6475 гласача а за др. Милована 2938.

Благо теби Миловане! Твоје је бар царство небеско.

Тајанствено хапшење. Милан Марковић ... кафе тоџије ухапшен је у прошлу суботу у вече због неког писма. Он је у суботу око 4 сах. по подне послао момка на пошту да му узме и донесе неко писмо, а сам је чекао код споменика. Чим је момак изишао из поште, жандарм га је ухватио пред „Коларцем" и отерао у управу града Београда а Милан је отишао кући својој, одакле га је полиција око 8 часова у вече одвела у управу, где се и сада налази. Момак је пуштен.

Први слободан избор. Ко је желео да види како се врше слободни избори од стране Владе и како то изгледа кад се Влада не меша у изборе посланика, могао је то видети јуче.

Министар унутрашњих дела, и ако је био у питању избор ... његовог колеге ... [illegible] ... ипак није ... показао ни ... и најмање интересовање. Чак полазећи јуче по подне из канцеларије, наредио је у министарству да га ... не извештавају о резултату, него да известе само министра председника.

Да су се под таквим министром вршили избори 18. маја, не би фузионаши имали ни 50 посланика.

Али и ако се министар није хтео мешати у изборе, његови колеге су дејствовали „из сопствене иницијативе" или као што би рекао Настас Петровић „спонтано".

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(30)

XI

Млади Пардајан

— То није моја тајна, синко... Слушајте даље. Завештавајући вам наследство, ви сте сиромах, као нико никад није био...

Стари Пардајан ... за тренутак па онда продужи:

— Сад, витеже, слушајте шта имам да вам кажем... Слушајте, млади ... , свим срцем, и примите као наследство бар моје добре и искрене савете... Ево их.

Јован прибра сву пажњу и спреми се да прими пажљиво и ... оно што је сматрао као истинско наслеђе.

— На првом месту, рече стари ... , не верујте људима. Нема ни једнога човека који вреди ... , којем би га требало ... . Ако видите некога да се даве, скините капу и пређите даље. Ако видите разбојника где напада ... кафу у мрачној улици, окрените на другу страну. Ако вам ко рече да вам је пријатељ, ... Ако вам ко рече да вам жели добра, обучите одмах челичну кошуљу. Ако вас ко позове у помоћ, добро ... уши. Обећавате ли ми да нећете заборавити моје речи?

— Обећавам вам, господине... Даље?

— Даље чувајте се жена. И најлуђаја је ... . Пољубац жене ... су гује које се обавијају око ... и даве га. ... болу као оштра ... . Њихов је осмех отров. Чујете ли ме добро, синко? Није жена колико вам је вољна. То вам неће бити тешко. Али се не предајте никоме, ако не желите да оружје свој живот, ако нећете да проводите ... с лажима и издајством. Не верујте женама, витеже!

— Обећавам вам, господине... Даље?

— Даље не верујте ни самоме себи. Али верујте ... себи ... ! Одбијате ... од себе одмах у почетку ... живота ... савете ... , љубави и самилост; све што може мојѕ ће вам бити на путу развијете. Требаће вам неколико година да то постигнете. Врло лако, са мало добре воље, и ... постати као и други људи: суров, самовољан, немилосрдан, и тек тада ћете бити добро поружани. Јесте ли ме добро разумели?

— Јесам, оче, и обећавам вам да ћу се помбити у томе што могу боље.

— Добро! Са оваквим безбрижним. Остављам Жибулија, додаде Пардајан бацив ... погледа на дугачки роскр, који је висио о зиду.

Он га скиде ... своме сину.

— Ето, састе праву ... !

И као што ... некад краљеви уводили ... у наследни ред, ...

— Будите ... према себи, јаки према женама, ... према људима! Жибулија ће вам бити у помоћи! То вам је једини пријатељ који вас никад неће ... , једина љубазница, која неће ... ! Збогом, синко, збогом...

— Оче! ... , ... младић ... себи, ... коју сте ... ? Р... ма вас свога ... дара!...

— Витеже, рече озбиљно стари ратник, то није моја тајна, рекао сам вам већ једном!

Јован увиде да је ... говор ... непоколебљиво.

Он ме ... — отерати само ... Пардајана, ... Старога Пардајана, ... је био на коњу.

Када су били ... од Париза, Стари Пардајан скочи с коња, загрли ... свога сина и притиште га на груди. За тим ... скочи у седло и ... у галопу...

Јован је горко плакао, и тога ... на ... оно два и ... чију је тајну његов отац ... .

Тако он остаде сам на свету и тако доби Жибулија.

На петнаест дана ... оцеву витез Пардајан се ... једне вечери тужан обалом Сене, ... где ... нада ... гунђаво ... . тарема се да га баци у воду.

Витез у тренутку ... ... ; ... , ... на ... и ... живогињу.

— Добро! ... ми, ... мој отац преварио ма је ... кад се ... , али ... . Даље ... о његову жељу...

Није ни потребно да кажемо да ... освобођена животиња ... за свога ... и ... за њим у корак.

Пардајан, коме није било лако да храни ... , хтеде да је отера. Али пошто му ... пред ноге, ... један прекорни ... , и погледа га својим добрим и тужним очима да га витез ... собом у гостионицу.

После три месеца Пардајан ... све добре и ... стране ... .

... Пипо.

Пипо је био ... пас ... , ... длака, ... , ... , и нарочито ... због ... разборитости и благости својих ... очију.

(наставиће се)

Ај избор је био за те чиновнике „штих пробе", и министар сад бар види како треба пречишћавати полицију.

Ревизија берлинског уговора. Лондонски „Глоб" јавља, да се велике силе бавe намером о ревизији берлинског уговора. Намера је да се Маћедонија да самосталност. Аустро-Угарска ће имати да повуче своје посаде из новопазарског санџака, а у накнаду за то анектираће Босну и Херцеговину. Немачка пак има да се одрекне консуларних судова и упетања у турске ствари.

Једна неправда. При окр. благајни у Шапцу налази се један чиновник, који по својој стручној спреми и школи коју је свршио потпуно заслужује да се о њему води особитијег рачуна. — Међутим ево већ три године дана, како тај спремни радник не добија никакво унапређење, док се његови остали другови без икакве спреме и школовања унапређују без мало сваке године. — Нека г. министар финансија загледа у кондуит листе овога чиновника, па ће се уверити, да има свршених осам разреда гимназије и свршену бечку трговачку академију и да о њему и његовом раду сви шефови са похвалом говоре. — Како се сада у министарству финансија спрема повећи благајнички указ то би смо умолили г. министра да приликом потписивања указа о унапређењу благајничких чиновника има у виду и овога човека, јер није право да се спремни и школовани људи запостављају због личних ћефова појединих партизана.

Тешман протеран. Капетан Тешман се био решио да [illegible] Г. [illegible] доћ[illegible] И како је премештен из Ниша у врањски округ, он је ипак дошао у Ниш да агитује за његовог пајташа Узуновића, с ким су заједно делили до сад само добро.

Тешман је обмануо свога министра и тражио је 10 дана одсуства под изговором да ће му кад у јучерањи дан бити веридба венчање. Међутим, то венчање није било ни одређено за јучерањи дан, и он се бавио у Нишу једино у циљу агитације.

Чим је министар за ту превару дознао, наредио је тамошњој власти, да Тешмана удаљи из Ниша.

Сад је бар министар начисто с тим неваљалцем.

Рекрутовање и попис коморе. Рекрутна комисија VIII. пуковског округа извршиће у згради београдског општинског суда рекрутовање од 9. до 12. септембра о. г., закључно, а од 13. до 20. септембра о. г. закључно извршиће попис стоке и коморе са жигосањем стоке. Попис стоке и коморе вршиће се на Трклалишту код кафане „Стара Србија".

Основне школе. Предавања у основним школама почињу 1. септембра. Родитељи који своју децу још нису уписали, треба да их упишу до 1. септембра.

Анексија Босне. Отправник послова аустро-угарског посланства у Петрограду рекао је једном уреднику „Биржевија Вједомости", да о анексији Босне и Херцеговине не може бити ни говора.

Дат агреман. Српска влада пристала је да се за турског посланика у Београду постави Авдерија, досадашњи ђенерални консул у Галацу, у Румунији. Његово постављење очекује се ових дана.

Ставаљени под суд. Димитрије Барбулавић бив. начелник окр. топличког починио је разне злоупотребе и овај министар унутрашњих дела чим је дошао на управу одредио му је комисију. Та је комисија нашла да стоји дело утаје и одређен му је крушевачки суд за суђење.

Кажњени чиновници. Решењем господина министра унутрашњих дела, кажњени су за разне служебне неисправности, ови полицијски чиновници:

1. г. Тешман Николић, начелник среза пчињског укором.

2. г. Милан Михаиловић, писар Управе Града Београда *губитком плате за двадесет дана.*

3. г. Ђорђе Лукић, начелник округа крајинског *губитком једномесечне плате.*

4. г. Коста Богдановић, начелник среза јабланичког *укором.*

5. г. Добросав Костић писар среза ваљевског *губитком двомесечне плате;*

6. г. Коста Стојановић начелник среза лепеничког *укором.*

Лажовска посла. „Дневни Лист" је и опет свелао на рачун „Правде." Донео је вест како је „Правда" „закукала из глава" што Милан М. Кр. Ђорђевић није анполовио и што му је одузета батерија, а то је као што читаоци „Правдини" знају официр лаж. „Правда" је само констатовала факт: да је тај официр изостављен из аванзмана и да му је одузета батерија, а министар ће [illegible] са учешћем на [illegible] војничку казну ако [illegible] је заслужио или буде проглашен за невина ако није крив.

„Правда" је дакле само питала шта је с тим човеком: је ли крив или није — а није „закукала из свега гласа" како то „Дневни Лист" измишља лаже.

Агитатори. У суботу су оперисали у Нишу Љуба Јовановић и Настас Петровић да преко тамошњих власти, које су још у рукама фузионаша и партијских одбора, подупру кандидатуру њиховог собрата Узуновића.

Наплата пореза. Пореска Управа објавила је преко „Самоуправе" да је за прву половину месеца августа о. г. наплаћено више 524.313.13 динара порезе, него прошле године.

Јес, јес, г. Срећко, али то није наша заслуга ни вашега г. Андре, него оних грешних порезника, што служе неколико година у једној класи, па се ни несећате да их унапредите, а ви сте за шест месеци добили 200 талира.

Спроведен. Синоћ је београдска полиција примила од аустро-угарских власти Др. Цвијановића, београдског адвоката, који је пре три године побегао из Београда у Немачку, услед проневере новца и аманета извесних својих клијената.

Хтео да погине. Један грађанин, који је у суботу вече седео пред сеоском топчидерске касине „Бурдељ" хтео је да погине од једне каменице, која је услед паљења мине у мајдану топчидерске сеоске под шаха на кров сеоском [illegible].

Да се случај не би поновио, ваља нека треба припазити и да се не пред вече, кад је народ пун света.

Последњи рок. Данас је последњи за полагање другог ограде уплате акција дунавског хидро-реши[illegible] завода.

Обраћамо акционаре на ово, [illegible], да не би им се [illegible] ако данас не учине уплату.

Хуљска пајина. Сарајевска „Српска Ријеч" донела је изјаву Мирославе Хубмај „Оножа срећа бијела ношено је несрећа на Настић[illegible] у моју кућу. Познато ме оп прије, колико бијела мени донашло, да ми своје [illegible], те је сигурно мислила може и оп тако учиних. То је дало повода, да је „Српска Ријеч", доспјела, а тај изгубљени синови срнске народа турују са мном у неправедну увреду сабио од себе, те саопштавамо то, да сви том приликом изјавље реко: „Идите у Берлин"!

Нестала. Г. Исак Ешкенази умолио нас је да донесемо свој његови исправи:

Садржај писма које је г-ђа Александра Влајковића упутила било „Мали Журнал" на његову адресу потпуно је истинита. Нити је Ешкеназимо какву меницу г-ђе Морис од 150 пити каку од 12.000 динара, нити је пак поднеоаму сумама неку наплату тражио. За дуг који г-ђа Морис дугује г. Ешкеназију извршено је пораније и стављена прибелешка на имање г-ђе Морис.

За клевету коју је г-ђа Влајковићка изрекла у своме писму Ешкеназију, овај је поднео тужбу [illegible].

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

∷ Рифат беј, [illegible] ... [illegible] комитета, који се сада бави у Цариграду, објавио је своју [illegible] кандидатуру за Цариград.

∴ У [illegible] ... [illegible] је [illegible].

∴ Француски министар председник Клемансо отпутовао је на Карлсбад у Париз.

∴ У Горњој Аустрији основана је аграрна странка.

∴ У Будимпешти је за 15. септембар сазвата велика [illegible] скупштина, на којој ће агрария протестовати против трговинског уговора са Србијом.

∴ Једним решењем руски министар просвете забранио је универзитетским професорима да припадају политичким странкама. Професори [illegible] универзитета, који су чланови неке политичке странке, пошто су им дали рок да изађу из странке или да напусте катедру. У противном случају ће [illegible] путем отпуштени.

∴ Аустријски [illegible] Бадујан Гравор [illegible] је јуче [illegible].

( ) Око на се [illegible] свет у нос [illegible] годишњице смрти чувеног руског романописца Ивана Тургењева.

∴ Чувени руски писац гроф Лав Толстој умро је [illegible] и [illegible] ... [illegible] Чесго [illegible] нашао. Тужи се на своју заборавност.

∴ Бугарски министар председник Малинов отпутовао је у иностранство.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Откуда новци?

Свечаности и весеља и до чеци све се са већим сјајем продужују у Турској!

Ко год зна како је та империја била све до револуције страшна зулум и како није имала ни толико новаца да би могла ни и најнужније потребе подмиривати, сад се са чуђењем пита: од куд толике суме уставним Турцима? Та они су за овај месец дана утрошили ере пороли и попили више но што их је коштао последњи рат!

Зато је збиља интересантно знати: ко ли све то плаћа? или управо: ко ли ће све то на крају платити цех за сва весеља?

Поводом пута у Солун и Скопље

Отворено писмо

Александру Мишину и Драг. Јовановићу

Поштовани Г. Уредниче,

Молим Вас, да ово неколико редака уступите у Вашем цењеном листу, као мали прилог историји правог турског пријатељског свечаности у Скопљу и Солуну.

Утисак, који је овај величанствени дочек и свечани пријем наших сусреда и пријатељ учинио на све нас Србе, посетиоце Скопља и Солуна, остаће неизгладив и трајан у нашим душама као један од најмилијих успомена у нашем животу. Та успомена била би чиста и једна од најлепших, да у њу није уплетена и једна помало поникава турског [illegible] ... [illegible] од [illegible] „Бога", невична, на жалост интелигентних људи.

Готово [illegible] ... [illegible] ... [illegible] људи.

И ви ћете овде наћи једну епизоду, једну жалосну историју, која баца врло мрачну сенку на нашу целокупну интелигенцију, која нам је свима помутила радост коју смо осећали због пријатељског обновљања у [illegible] суседима.

Дакле чујте.

Другог дана бављења у Солуну отишли смо нас 12—14 у Бела-кулу, да разгледамо ту солунску знаменитост која се налази на самој морској обали.

[illegible] ... [illegible] ... [illegible] чамца [illegible] ... [illegible] ... [illegible] на крају [illegible] ... [illegible].

Али за његово уморно и учтиво [illegible] ... [illegible] ра). На обали [illegible] најљубазније дочекали два наша официра с потребним [illegible] нас [illegible] у чамцу [illegible] ... [illegible] — терасама.

И ту нас сачекали, и [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] од наших људи.

Сад долази оно што је најжалосније и због чега ово и пишем.

У тренутку кад смо били удубљени у посматрање [illegible] ... [illegible] ... [illegible] је [illegible] ... [illegible] Срба [illegible] ... [illegible] г. Александар Мишин [illegible] и г. Драг. Јовановић судија из Београда.

— Ко је вас [illegible] ... [illegible] ... [illegible] мас.

Запрепашћени се [illegible] ... [illegible] ... [illegible] Александра Мишина.

Један од нас [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] Али г. Мишин није хтео ништа да чује.

— На ноге, на ноге!! викао је он.

Покушасмо да га уверимо и објаснимо ствар, али [illegible].

— На ноге, кад вам кажем! викао је [illegible] ... [illegible].

У тај мах отвори се врата и Драг. Јовановић, који му [illegible] ... [illegible] ... [illegible] нас дишућа:

— [illegible] ... [illegible]

У [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] људи, који нас просто на ружан начин, побеђе и [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] Турци, официри и [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible].

Ми сад питамо [illegible] ... [illegible] ... [illegible] Шта је [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible]?

Господа ће се, можда, [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible].

Од других путника, који су на другим местима [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] ... [illegible] „фукара" — [illegible] ... [illegible] — срамотила.

Ако су се господа тога бојала,

и као су хтели да оне у Турској Француску, када нису требали да мрзу с нама, него за природну вакобу, официрску и технолошку путничку експедицију.

Остављамо публици да она конференцију овај грамке, [illegible] и уједињених других поступака, на који су способни само војнички људи, који се крећу ниском интелигенцијом.

Да је ово оваки на даље под[illegible] тврдимо нашим [illegible] потписима и он г. г. Мишкову и Јовановићу [illegible].

Митар Вуковић тр., *Милан М. Марковић* трг., *Мика Радисављевић* столар, *Мих. Д. Васић* тр., *Димитрије Стојановић*, [illegible].

Из Жељезничке Дирекције

Одговор на одговор

Господине Директоре,

Били сте добри па сте мојој исправци у Вашој „Правди“ бр. 227. дали места. Ја сам Вами исправку послао за то, што Ваш лист носи име „Правде“ а напад је у њој учињен, и што сам веровао, да ћете правде ради и штампати.

У доцнијем броју на моју адресу упутио је један г. Г. један писмо, као одговор на моју исправку у коме и даље преба г. Савића, а по мене, и нехотично оће да баца хло намерије, да сам подпењивао рад и карактер у њетовом писму именоване господе.

Мојом исправком, није ми намера била да врећам или подцењујем именовану господу, какви су они, то зна дирекција и њихни другови, а да су у истини спремни, доказ је што су за овај дуги низ година, заузимали положаје важне, како по комерцијалној тако и по саобраћајној служби. Што су они помемути, *ла и они ме помемути*, запостављени, и тако мизерно плаћени, то је срам државе чији су они чиновници, а није ту г. Савић крив, јер он, нити потписује нити премапотписује унапређења. Нападати г. Савића који сутра може слободно положај горње господе заузети као и горња господа његов, најблаже да се изразим није паметно, а и шкоди намераваном циљу.

Оваки случајеви, запостављање појединаца, и до сада утврђеним фактом мизерно награђивање жељезничког особља, треба да уразуми све жељезничаре да се циљ не постиже грдњом и омаловажавањем својих другова, ну, да се удруже, и тако удружени као једна компактна маса да растресе монопол оним стопедесеторици од народа изабраних који свесно, или бесвесно иду на то, да жељезничари буду гладни, а онда, и њихови — државни, најпослушнији робови.

22 августа 1908.
Београд. **М. П. Р.**

МИСЛИ

Савршена је храброст кад човек чини без сведока оно што што би био кадар да учини пред целим светом.

*

Велика журба, да се човек одужи за услугу која му је учињена, јесте једна врста незахвалности.

Из војске

Из књажевачког гарнизона

Сазнали смо, да је последњи војни указ произвео велико незадовољство и читав дар мар међу официрима књажевачког гарнизона.

То је због тога, што многи официра, који су стекли право на унапређење и производство у старије чинове, нису произведени а још много више за то, што им је и овим приликом показано, да се све војдевакко не цене и производства не чине по дужини времена у чекању на њени чин, него по ћефу даверенички. Тако међу њима има официра који су на унапређење стекли право пре 2 и 8 година, па га овим указом не добише а међу тим неки пуковници (нарочито са звездом — Божановић), који стекоше право пре месец дана, добише га. Због овога многи се носе мишљу да иступе из војске, ако се ово у што краћем року не поправи.

Скрећемо пажњу министру војном, да је и у другим гарнизонима овако и да ово за времена исправи, како српска војска не би остала без својих добрих официра. Прилика му је за то 27. август и онда треба да покаже, колико му лежи на срцу српска узданица.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Господину
Исаку Ешкенази, *месару*
Београд

Овим изјављујем, да сам се данас са Вама потпуно намирила у погледу вашег потраживања као што смо се пред земунским судом данас нагодили и овим вам изјављујем моју благодарност што сте били тако добри, да на дужну суму нисте тражили никакве интересе већ да сте пристали да примите ону суму колико сте створио и дали.

5—IX—1908 г.
Земун

С поштовањем
Марија Морфи

Управи Српског Бродарског Друштва

Потписати био сам у служби код друштва неколико месеци. За време моје службе, био сам у сваком погледу исправан, као што то тврди књижица, издата ми од стране управе.

При мом својевољном иступању из службе, која ми потпуно исплаћена заслуга, јер, како тврди друштвена благајна, доцније ми новчано путовање („пулог“) исплаћује се промесечно, те су, на основу тог интереса ми остали, многи последњи остали неисплаћени.

Ма да мој „пулог“ није велики ја ипак молим Управу, да ми га одмах исплати, јер ја нећу на у ком случају дозволити да ми неко закине ни 5 пара заслуге, стечене на часни и поштен начин.

Учтив
Влад. Павловић
бив. мрнар на броду
„Цар Никола II“

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Гимназија у Прокупљу

У Прокупљу су се сложили сви грађани, као један душа, да створе *приватну четвороразредну гимназију*. За ту сврху све три српске скупштине унеле су у своје буџете око 2000 динара помоћи, Одбор, који су грађани наименовали, ради живо на оснивању ове просветне установе. Већ се врши упис ученика, спрема локал при овд. основној школи и све остало што треба. Чак је пре неког дана одбор упутио и писмо под потписом свога председника Заврије Хаџи Арсића, да министар просвете изјасни указ о отварању ове гимназије.

Надати се, да ће уместо у свој буџет неку суму и окр. скупштина и општина, а уз припомоћ грађана, изгледа, да ће се овој школи потпуно обезбедити опстанак.

Поздрављамо рад свесних грађана града Прокупља и надамо се, да ће г. министар изаћи у сусрет њиховој намери и створити могућност да још ове године добију гимназију, пошто су готово све што треба и припремили.

Интересантно је да је овај покрет за отварање гимназије никао из средине самога грађанства.

ИЗЈАВА

Сретен А. Јеремић, бив. изасл. сувет. сада, агент осигуравајућег друштва „Србија“, овим јавно објављује да све од локалне Срп. Друштва Црвеног Крста уплате од противаниме исплаћивати.

Скрећем се пажња грађанству на уплатности, да се све отплате морају само потписатом као главном заступнику у Београду уплаћивати свиле, од кога ће него реверс тако и све отплате купоне добити.

Умољавамо надлежне да грађанству скрену пажњу.

25 августа 1908 год.
Београд.
Мита Петровић

Лаповска Ружа

Сензационални политичко-друштвени роман

од Бранајца Сидикова

Одмах за тим диже се млади краљ и гласно појављеним гласом рече: „Тешко стање, у ком се Србија данас налази, натоварило ми је дужност да од данас у своје властите руке узмем власт. Благодарим вам, господо намесници и министри, на вашој служби и молим вас да поднесете ваше оставке. Од овог тренутка важи у Србији само моја воља и моје заповести. За њадас ви сте моји заробљеници“!

Краљ хтеде отићи, али намесник Ђенерал Белимарковић скочи љутито и повика: „Ко има овде да говори и да заповеда? Ја не одступим, ја сам још краљ!“

Краљ се осмехну, да нареди да се отворе споредна врата која воде у престону дворану, из које заблисташе натакнута бајонети. Али ђенерала Белимарковића то не заплаши, узнели се и за сабљу и као да хтеде јурнути на краља. Мајор Ћирић стаде испред краља и наперн свој револвер у чело ђенералу Белимарковићу. „Ви сте полудели, мајоре!“ викну ђенерал „наређујем сутра да вас пушкају!“ За тим прође питомцима подофицирске школе и повика: „По чијој сте заповести ви овде? Ви који сте превршили дужност имате слушати наредбе само министра војног и намесника, иначе можемо вас сутра пресудом војног суда све стрељати!“

При намесник Ристић, сав блед, поново је сео на столицу и није рекао ништа друго до: „Величанство чини драж корак...ј дво дете!“

Као да их је гром погодио, сенеле су министри као мртви, само су спетуђани погледи, управљени краљу, одавали да су та створења жива.

Краљ пође вратима. На једном се врати и приђе своме ујаку, пошље министру војном ђенералу Анти Богићевићу: „Опрости, заборавио сам да си и ти овде, можеш доћи и ићи кад год ти је воља“!

„Благодарим, величанство, стајао сам са својим колегама, с њима ћу и пасти, остаћу краљев заробљеник“, одговори он презриво.

У пратњи новог министра војног пуковника Франасовића и свог проћевутанта Ћирића оде краљ у оближње министарство унутрашњих дела и спољних послова, нареди на њихове улице посецу такође тешеси гардисти и да се жандарми, који су тамо чували ноћну стражу, закуну. За тим краљ лично оде у телеграф, који се налазио у подадини министарства и раздела дипломатском престоници у иностранству и округ жним начелницима у земљи вест да је у своје руке узео власт. После тога је с министром војним хтео од касарне до касарне и примио заклетву од војника.

За то време су по њетовој нарeдби намесници и министри смештени у поједине просторије собе новог конака а у државној штампарији у највећој хитњи израђена краљева прокламација „Моме народу“. Војници и жандарми лепили су их по зидовима и уличним ћошковима. Кад сутра дан у зору трубе и добоши пробудили становништво, државни удар био је наршени, намесници и Аћимовићев кабинет пали а млади краљ владо је лично. Београд је клипао од радости, а она се распрострла кроз целу земљу и свуда је одјекивало: „Живео Краљ“!

КРАЈ

РАЗЛИЧНОСТИ

Ловачки рај

Јужна Африка је постала прави ловачки рај. Немачке су власти допустиле лов на слонове у провинцији Ломогунда. Одмах се осам фармера упутило у Макалонс, где је лепо слонова. Ловци су се поделили у групе по двојица и били су необично срећни. Само један од њих убио је тридесет и три слона и до је један још не обичнији рекорд, убивши за све двадесет и једну животињу! Међутим њихов први сусрет са слоновима у мало није трагично завршио. Кад је био убио првога слона, други један слон јурне на њега. Изненађени ловац покуша да побегне, али је слабље било тако густо да му се конь једва пробијао, док му је огромна животиња, ломећи све око себе, све ближе прилазила и у последњем моменту доспела својом сурлом коња по слабина. На срећу се пред њим указала мало чистог простора и коњ избави. Ловац скочи на земљу уз слона на ово и обори га метком у чело. Тога дана сам ловац упуњи убивши су осамнаест и једног слона и добила чаршију тону слонове кости.

НАУКА И ПРОНАЛАСЦИ

Губитак памћења

Медицински ауторитети у Енглеској баве се сад једним интересантним случајем губитка памћења. Приликом катастрофе једног подморнице бродa поручник Гроф показао је необичну храброст. Покушавајући да спасе посаду њихова овај официр скоро угушио петролејском паром, и кад је дошао к себи, потпуно је изгубио памћење. Храбри поручник пренесен је одмах у кућу очеву, где је провео детињство, и догађаји из тога доба почели су му се постепено враћати у памћењу. Али никако не може да се сети ничега што је имало везе са катастрофом. Лекари су ипак задовољни напретком који се показао код болесника и надају се скором потпуном оздрављењу. Овај случај није нов и познат је већ у научном свету.

ИЗ ПРИВРЕДЕ

Ћесец воће

По угледу на Лапово, Енглези су почели да гаје воће у висинама. На највећој висини у Енглеској виноград су узгајили, јабуке и шљиве од 5—6 стопа висине. Ово воће дрвета налазе се у обичним посудама и воћу на себи носе, као и свака друга воћка. Ово воће се гаји то ни[illegible] воће. Гајено се налази у другој години, [illegible], а потпуно се само [illegible]. За [illegible] се метне у [illegible] или други суд, од 10—20 см. пречника, а након се обичних земљи. Ово је први вршења најнегодније у месецу октобру. После три године [illegible] у салији, врло полако да добије плод. Само на најјачим временима треба га заливати, онако му није потребно никакво сарање коре.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брацино позориште

Вечерас је у програму дивно и прекрасних чувене ћакрдије:

Партија клабријаша, вориа омладине жале

Неће нико мачи!

Обе ове шале необично су омилеле код публике и уверени смо да ће и вечерас привући обилну посету. —

Алилуја. Има мало „ами“ и велико „Амин“, има мало „господи помилуј“ и велико „господи помилуј“, али сад има мало и велико „Алилуја“. Ово „Алилуја“ што је играо Новотни било је мало — цело, а ово Ристино „Алилуја“ толико је избрисало да је збиља и суштини мало „алилуја“. — Браво, Ристо, изиграли на чисто!

Драмилено, у броју од недеље „Београдских Новина“ вели: „на „Бајаца“ треба магараца, који наиграје у ... не појављу“.

Ето тако је у нашој позоришњи Драмилено ову особу која буде у њиховима. Будимо мирни лепше од доброг стила.

ШАЛА И ЗАБАВА

Са женом у пола

Један вагабундски спрема се на пут у пратњи и тражи обавештења од пријатеља који је већ путовао:

— Колико ће ми требати на пут?

— Па, са 20 динара можеш ти пробити.

— Али ја идем са женом.

— Е, онда ти је доста 10 динара заиста.

БЕРЗА

	Просечно
Наполеон	20 03
Форинте	209 70

ГРАНД БИОГРАФ

ХОТЕЛ „ТАКОВО“

Највећи и најсолиднији у Београду. Пособљеном и читатељом нове програме.

Представе свако вече. 38—

Кућа на продају

на углу Светосавске и Хаџи-Ђерине улице бр. 42. Нова од тврдог материјала која вуче добру ренту има три стана за издавање, и један велики стан од 4 собе са баштом, ружама и лозама посађеним за уживање. Цена је врло умерена и услови добри. Упитати у истој кући сопственика Андреју Цветковића, грађ.

386 2—3

Бакалска радња

ваљана, постоји више година, продаје се повољних услова врло повољна а даје се и на помоћ рентата.

Љубомир Ратковић

391 3—5 Македонска 74.

АРТИЈЕ СА КОВЕРТИМА

за приватна писма по цени најјевтинијој у трговини канцелар. материјала **В. ДАНИЧИЋА** Чика Љубина 16.

372 9—20

Једино само Доктор-Хлеб

ПАРНА ПЕКАРА „БАТАЉАКА"

[illegible]

Једино само Доктор-Хлеб

Кудисе може бањорски човек, који би за скроман хонорар могао радити после канцеларијских часова. Осим српског говори немачки и мађарски. Адреса: „Сарајевски" [illegible]

383 2—3

НА ПРОДАЈУ

[illegible]

10—15

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Угља костолачког

продајем јевтино обала на Дунаву и Сави, где купци желе. Исти је угаљ добар за: машине, циглане, а може се и при сваком парном котлу као добар и јевтин материјал употребити, **јер са истим угљем и пароброд „Драва" путује.**

За цену и услове обратити се писмом **Драгутину В. Т[illegible]** капетану брода, Страхињића Бана 52 Београд.

30—

FEBRIFUGO

ФЕБРИФУГО је екстракт из кинине коре, који у себи садржи све корисне састојке те коре. Како у кининовој кори има више од четрдесет састојака главних алкалоида и сви ти је **ФЕБРИФУГО** најкорисније лек од свију болести, које се лече кининовом кором или алкалоидима из ње произведеним.

С тога је **ФЕБРИФУГО** најбољи и најсигурнији лек од тешких, застарелих или довољних грозница.

ЦЕНА ДВА ДИНАРА

ФЕБРИФУГО је такође најбоље средство против повратних грозница, против анемије, малих и туберкулозних грозница и свако малаксалост.

Исто тако **ФЕБРИФУГО** успешно [illegible]

Dr. Broughton London фабрикат **The smith & Co** [illegible]

За Србију: **ДРОГЕРИЈА „ГУСАР"** — Београд 371 9—10

ПАРКЕТ

I. СРПСКА ФАБРИКА СВЕКОГ [illegible]

и столарских израђевина

Светозара М. Благојевића

[illegible] улица бр. 2 телефон бр. 58

израђује све врсте

ПАРКЕТА

од најбољег сувог славонског растовог дрвета, сушеног у парној сушници, као и остале врсте патоса.

Мустре шаљем на захтев бесплатно.

390 19—20

Есконтна Банка

продаваће на дан 9. септембра о. год. у своме локалу све оне залоге којима су рокови протекли.

Залагачи могу своје залоге откупити или им рок продужити најдаље до 6. септембра тек. год.

Хартије од вредности које се депонују продаваће се истога дана на берзи.

382 3—3

КАФАНА

„МАЛИ ЧАЧАК"

Узичка ул. бр. 40

издаје се одмах под закуп са сељачким просторијама: две собе, кухињом, подрумом, великом баштом, куглаником, а целом кафаном са [illegible]. За услове упитати у радњи г. Душана Тодоровића [illegible] на Теразијама.

387 6—6

Са ТРГОВАЧКОМ дугогодишњом праксом радио бранкиг, средњих година човек, познаје све послове, и канцеларијске послове, говори српски и немачки.

Примио би се за кондуктера, или какво боље место за малом кауцијом.

Јавити из уредништва писмом под шифром: (Комбустион).

380 3—3

ДВА КАЗАНА

за печење ракије на продају. Пеку и пропечу на један пут. Један је 300 а други 150 литара запремине. Казани су најновије конструкције, покретни, с фурунама, цилиндром за пречишћење и сталним табаретом.

Печем ракију поједначено.

ТАНАСИЈЕ ДОНИЋ

казанџија Београдска ул. бр. 1.

Господину **ТАНАСИЈУ ДОНИЋУ**

казанџији

[illegible]

18. јул. 1908. Београд.

388 3—3 Л. Митровић

Београдска Заложна Банка

Продаваће у својој кући Добрачина бр. 8 све оне залоге којима је рок прошао 30 Јула ове год.

Продаја почиње 9. Септембра ове год. и трајаће док се сви предмети не продаду.

Залоге за продају биће изложени на углед у лицитационој сали Банкиној нарочито 7. и 8. Септембра од 9—12 пре и од 3—5 час. по подне.

Залагачи могу продужити рок залогама или их откупити најдаље до 30. Августа закључно јер после тога рока неће се никакве залоге регулисати.

Продаја почиње у 9 час. пре и у 3 по подне.

Београд, Јула 1908. г. **УПРАВА**

350 10—10

Продаја залога

Овим се позивају сви залагачи, по чијим залогама није плаћен интерес до конца јула ове године, да то учине најдаље до *15. септембра*, у противном

Прометна Банка

изложиће све те залоге продаји јавном лицитацијом или на берзи

29. септембра ове год.

о чему се и купци извештавају. Продаја почиње у 9 сах. пре подне, а одржаће се у локалима банчиним.

Београд, августа 1908. г. 366 6—6 **УПРАВА**

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСК[illegible]А БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

[illegible] спрема се за празнике

Точи [illegible]ілонов „ПРВЕНАЦ"

Ове [illegible] сва 30 хиљада килограма грожђа туреск[illegible], пробог квалитета.

[illegible] љубитељима доброг вина ради уверења [illegible] чува заиста спуштена

[illegible] на продају у реону београдском

Услови [illegible]

ДАХПАПЕ

(хартије за кров) као и ИЗОЛИР-ПАПЕ у свима сортама има на продају по врло ниској цени

Прва Српска Фабрика Асфалтне Индустрије

Београд, Нигушева 59.

378 6—10

БРАШНО БРАШНО БРАШНО

Свака домаћица треба да захтева при куповини брашна

ИНЂИЈСКО БРАШНО

ово је познато као најбоље.

Искључива продаја на велико стоваришће код

БРАЋЕ М. ДИМИТРИЈЕВИЋ

Нигушева ул. бр. 59

381 9—10 *Телефон 425*

ШКОЛА

страних језика клуба „ЗАЈЕДНИЦЕ"

отвара упис у курсеве

ФРАНЦУСКОГ и НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА

За сваки језик отвара се три курса

а.) **Почетни курс** — за почетнике

б.) **Средњи курс** { за оне који су прошле год. свршили *Почетнички курс* и за оне који већ нешто знају у језику, који желе учити,

в.) **Виши курс** { за оне који су свршили *средњи курс* и које [illegible] конверзација, дописивање итд.

Школска година почиње 1. септембра и траје до 31. маја. Сваки курс траје три месеца. — Часови се држе три пута недељно (за сваки језик) од 7—10 сах. у вече, с тога је врло подесно за канцеларијске чиновнике, трг. помоћнике.

Школа се налази Кнежев Споменик 44.

Предавања обе језика вршиће се на најпрактичнији начин тако да би се за кратко време темељно могли научити језик. Снага се препоручује оне методе које врло практична за г.г. [illegible]

Школарина је 7— дин. месечно и полаже се сваког месеца унапред. При упису треба положити школарину за септембар.

Упис траје до конца овог месеца на нарочитим равноправним условима [illegible] број ученика.

Позивамо [illegible]

Упис се врши свакога дана од 6—12 пре и од 2—7 по подне у радњи **БОРНА и КОМП.** Кнез Михајлова улица и код **МАРКА ДЕМАЈОРОВИЋА** — Теразије.

2—3

КЛУБ „ЗАЈЕДНИЦА"

ОД Ц. КР. ЗЕМАЉСКОГ ШКОЛ. ОДБОРА

ОДОБРЕН ПАНСИОНАТ

за ученице са продужном школом

ХРИСТИНЕ ЈОВАНОВИЋ — БЕЧ

Wien, VIII Pfeilgasse 5

[illegible] СЛОБОДНО ВАСПИТАЊЕ и НАСТАВА. [illegible] немачки. Француски и енглески [illegible]

Пријаву и упис

[illegible]

383 3—10

Нашој драгој и милој супрузи односно матери

КАТАРИНИ ЈОВ. ВАНЛИЋКИ

даваћемо 28 августа у четвртак у 10 и по часова пре подне годишњи парастос у цркви светог Николе на Новом Гробљу.

Молимо сродство и пријатеље да овоме парастосу присуствују.

Ожалошћени супруг:

Јован Т. Ванлић трговац у пензији са синовима.

389 3—3

[illegible] за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., [illegible] за годину 32 дин.[illegible] — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. [illegible] Јован Брзојевић

„Српско Радничко" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. [illegible] ул. бр. 16. Телефон бр. 98.

ПРАВДА

Телефон 521. | УТОРАК 23 СЕПТЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 261. | Телефон 521.

Опомена за времена

Чујте нас ви, који мислите да вам спас лежи у вици и вреви; у митинзима и демонстрацијама:

Пазите шта радите!

У часу опасности треба се прибрати, а не церати се; треба напрегнути све живце и употребити сву хладнокрвност, а не држати се и пуштати срцу и темпераменту на вољу. Имајте на уму да се масом не може управљати како се хоће, и да је она као лавина, која се отисне, задржава тек у провалији.

Будите мирни и хладнокрвни, јер од вашег држања зависи много — зависи све. Ако вам је Босна и Херцеговина драга, а она вам је драга, мора вам бити драга, онда не смећите с ума да се налазимо пред опасношћу да је за увек изгубимо и да ми: *јавност, сокак, маса,* можемо нашим држањем омести и збунити оне, од чијег решења зависи одсудан корак Србије у овом питању.

Пре неколико дана, у броју од петка, „Правда" је донела ове редове:

„Ов[illegible] сија Босне и Херцеговине изврши, Србија долази у један очајан положај из кога је може изнети само један очајан корак! Србија после таквог безобзирног поступка којим се гуши не само сва њена законита права него и најзлатнији и најсветији уговора, не сме остати скрштених руку. Ако не заложи живот свој и свога народа да спасе Српску расу, она ће као држава убрзо умрети без муке и помоћи. Инстинкт самоодржања ће јој диктовати најодсуднију, најочајнију акцију, а такав појав ма од кога и ма од како маленог народа долазио, може постати и најсилнијему опасан, а може имати за све веома кобне последице".

Ми и данас потписујемо ове речи. Ми се налазимо пред решењем питања: бити или не бити. Немојте да нас ларма збуни, немојте да нас празне фразе опију те да нас наведу на нешто због чега би се доцније кајали и због чега би нас проклињали.

Пазите дакле шта радите. Оставите људе којима сте судбу земље поверили да мирно раде — немојте на њих ни чим утицати, јер за све што буде било, ипак ће они и само они носити одговорност.

У часу опасности треба бити прибран и присебан. Немојте да онај кога мислите да водите, вас одвуче, и то одвуче тамо где нисте мислили отићи.

Пазите, јер је маса као лавина која се зауставља само у — провалији.

А.

Проглашење Бугарске Краљевине

Јуче после подне муњевитом се брзином рашио глас, да се Бугарска прогласила за независну краљевину. И ако је јавно мишљење ранијим гласовима о томе већ било приправљено да ће наступити овакав догађај, ипак је глас о томе учинио силан утисак.

Први глас

Први глас о проглашењу Бугарске за независну краљевину добио је министар спољних послова од српског дипломатског заступника у Софији. Депеша његова стигла је у Београд у 2 сах. по подне. Чим је примио и прочитао депешу, министар је одмах похитао у двор, да о њеној садржини извести Краља, који се спремао да пође на маневар. Мало за тим и Пресбиро добио је од Бугарске телеграфске агенције две депеше. Једном се јавља, да је бугарски кнез Фердинанд прексиноћ стигао у Рушчук, где су га дочекали сви бугарски министри, да је одмах држана министарска седница [illegible] јуче у 3 часа у јутру кнез и министри отишли у стару бугарску престоницу Трново.

Другом: да је у Трнову Бугарска проглашена за независну краљевину.

Сви ти гласови брзо су продрли у јавност.

Краљ у Београду

Јуче у 3 сах. после подне Краљ се с Престолонаследником и свитом имао кренути на железничку станицу, да одатле возом железничким отпутује до Ћуприје, а одатле колима у Сокол, те да присуствује маневрима. Краљ се тамо почео спремати за полазак и био припасао сабљу, кад је дошао министар спољних послова и саопштио му депешу о проглашењу Бугарске за независну краљевину.

Краљ је одмах отписао сабљу и одустао од одласка на маневре, те је на маневре отишао само Престолонаследник са свитом. Одмах за тим Краљ је позвао министра војног, с којим је подуже конферисао.

Министарска седница

Одмах за тим сазвата је министарска седница, која је држана у двору под председништвом Краљевим. Министарска седница трајала је од 3 часа после подне до 9 часова у вече. На тој седници расправљало се о ситуацији, која је створена проглашењем Бугарске за независну краљевину, о евентуалностима које могу наступити с погледом на међународне односе, и о држању и учешћу Србије за све могуће случајеве.

Одлуке министарског савета држе се у тајности.

Конференција политичара

Синоћ је у министарству спољних послова била конференција угледнијих политичара из свих странака. Дискутовало се о новој међународној политичкој ситуацији створеној проглашењем Бугарске за независну краљевину. На конференцију су позвати г.г. Стојан Новаковић, Пера Маринковић, Милован Павловић, Стојан Рибарац, Никола Пашић, Стојан Протић, Љуба Стојановић, Љуба Давидовић, Давид Симић, Драгомир Рајковић, Кост. Ризнић, Лука Ћеловић, Аца Станојевић. Прва тројица нису дошла на конференцију, јер је г. Новаковић био у винограду те му позив није могао бити предат на време, г. Маринковић је болестан а г. Павловић је био на путу.

Узбуђења

Што се више потврђивао глас о проглашењу краљевине, становништво је постајало све узбуђеније. Дискутовало се о новом обрту и [illegible] које могу наступити а највише о могућности рата између Турске и Бугарске. Опште је мишљење, да је то масло Аустро Угарске, која проглашењем Бугарске за независну краљевину хоће да опроба како ће се држати Турска, па ако ствар прође без оружаног протеста турског, да коначно приступи анексији Босне и Херцеговине.

Под утисцима тога и таквог комбиновања, а нарочито под утисцима ранијих новинарских гласова о анексији Босне и Херцеговине, у грађанству се од једном пронео глас, да је једновремено с проглашењем Бугарске за независну краљевину и Аустро-Угарска прогласила анексију Босне и Херцеговине. Тај глас је на час обузео све слојеве београдског грађанства, те су узбуђење и узрујаност расли не сваког сахата, но сваког минута.

Митинг

Узбуђење је нарочито било велико у круговима универзитетске омладине. Одмах су се састали сви универзитетски клубови и решили да се синоћ у 6 часова држи митинг грађана код споменика Кнеза Михаила, те да се уложи протест против анексије и да се апелује на велике силе да не дозволе анексију и ново ропство српског народа у Босни и Херцеговини.

И ако је одлука о митингу донета доста касно, те се није могла објавити у свима листовима и плакатима, омладинци су глас о сазивању митинга брзо разнели кроз све крајеве Београда, те се око 6 часова синоћ пред споменником искупило на три хиљаде душа.

Али сазивачи митинга убеђени да на томе митингу треба да учествују сви Београђани, нарочито, да учествују угледнији политичари и грађани, те да одлука митинга буде једнодушни и јаки израз свих грађана српске престонице, решили су да митинг одложе за данас после подне. За то је, у име сазивача, г. Бранислав Нушић с балкона Народног Позоришта поздравио искупљене грађане, саопштио им јучерашњи догађај у Бугарској, а у исти мах и опасност која прети српској Босни и Херцеговини, па, с узвиком „Доле анексија!" и „Живела автономија Босне и Херцеговине", позвао све београдске грађане *да данас у 3 сахата после подне дођу на митинг код споменика Кнеза Михаила* те да се договоре какво држање да узму и према томе донесу резолуцију.

Манифестација

Речи г. Нушићеве поздравише узвицима: „Доле Аустрија!" „Доле с анексијом!" Живела српска Босна и Херцеговина!" „Живела автономија Босне и Херцеговине!" Г. Нушић је за тим позвао искупљене грађане да у том смислу мирно манифестују кроз београдске улице, те се огромна поворка креће од споменика Кнеза Михаила ка Теразијама. Уз пут се непрестано викало „Доле Аустрија!" „Живела автономија српске Босне и Херцеговине". На челу те поворке ношене су пет српских тробојака, а певачки хор универзитетских омладинаца певао је родољубиве песме.

Пред двором

Кад је поворка дошла на Теразије до пред зграду „Анкера", ту је мало застала, не престано вичући „Доле Аустрија!" „Живела автономија Босне и Херцеговине!" и певајући родољубиве песме. Ту је неко избацио у ваздух неколико револверских метака, па се поворка кренула даље ка двору.

Пред двором поновили су се исти узвици и певане и даље родољубиве песме и пљескало се, али кад се нико није појавио, поворка се кренула ка министарству спољних послова.

Пролазећи покрај зграде руског посланства, није се чуо ни један узвик „Живела Русија!", док су се чули неколики, истина усамљени узвици: „Доле Русија."

Пред зградом министарства спољних послова поновило се оно исто што је било и пред двором, па се онда поворка кренула опет Теразијама и упутила турском посланству. При проласку поред двора опет су у ваздух избачени неколики револверски метци.

Пред посланствима

С истим узвицима и певајући родољубиве песме, поворка је стигла пред зграду турског посланства, где се осу громогласно: „Живео!", „Живела уставна Турска!" и „Живела автономија Босне и Херцеговине!" Турски посланик г. Арзарија ефендија појавио се је кратко време с госпођом на балкону, поклонио се и опет се удаљио. Један из поворке држао је кратак говор, у коме је истакао заједницу интереса Србије и Турске у одбрани Босне и Херцеговине.

Поворка је онда отишла пред енглеско посланство где је кратак говор држао г. Милорад Гавриловић, редитељ народног позоришта у пензији, па за тим пред француско и италијанско посланство, где су такође држани кратки говори. Али се из тих послан[illegible] кад је поворка стигла до њега сви салони на једном осветљени.

Поворка се после разишла, те да данас у 3 сах после подне дође на велики митинг.

Полицијске мере

Бојећи се да узрујана маса света, која је све више расла не учини какве изгреде управа Београда предузела је најјаче мере обазривости. Нарочито се бојала да раздражена гомила не оде пред аустро-угарско посланство и учини какав ексцес, те је за то јаким одељењима жандармерије била посела сву Крунску улицу у којој се налази зграда аустро-угарског посланства. Али је цела манифестација прошла на миру.

Краљ на маневрима

Пошто су синоћ у министарској седници донете потребне одлуке, Краљ је јутрос у 7 часова у пратњи министра војног и своје свите, отпутовао на маневре. То је најбоља демантија гласова да су маневри отказани и да је наређена општа мобилизација.

Држање Турске

У питању о проглашењу Бугарске за независну краљевину, од највеће је важности и судбоносног утицаја држање Турске. За то се с нестрпљењем очекују из Цариграда гласови, како је тамо примљено проглашавање бугарске краљевине и на какве ће се кораке одлучити Турска. Много се полаже на изјаву великог везира Ћамил паше, који је рекао да би Турска проглашење Бугарске за краљевину сматрала као узрок рату између Турске и Бугар-

ске, те се услед тога с великом вероватноћу говори о могућности турско бугарског рата.

Признање сила

Факат проламовања Бугарске за независну краљевину треба, осим Турске, да признају и све велике силе, потписнице Берлинског уговора. Још се не зна какво ће држање заузети силе, али према извештајима, којима се може поклонити вера, *Русија је већ изјавила да признаје Бугарску као независну краљевину.*

Руски отправник послова

Руски отправник послова Јевфејимов конферисао је синоћ веома дуго с министром спољних послова.

Конференција грађана

Данас пре подне у општини је била конференција грађана, на којој је утаначена резолуција, која ће се донети на данашњем митингу.

Шифроване депеше

Јутрос је министарство спољних послова добило о догађајима у Бугарској две шифроване депеше од српских посланстава у Лондону и Цариграду.

—

Телеграми, који су до закључка листа стигли о проглашењу бугарске краљевине, гласе:

Софија. Вест о проглашењу независне бугарске краљевине примљена је у престоници и у провинцији са највећим одушевљењем. Свуда влада живо узбуђење. Све административне власти предузеле су нужне мере да се догађај достојно прослави. Софија је сва украшена. По подне четири војне музике свирају у јавним парковима. Две батерије са благодарењем и на Марсовом пољу код Софије биће пре подне велика војна парада у којој ће учествовати цео гарнизон. Исто тако приредиће се војне параде и у свима варошима у унутрашњости где има војске. Стигле су многе телеграфске честитке а нарочито се хвалу чествовање у Трнову. Канцеларије су данас затворене и после неће радити три дана.

Софија. Поводом проглашења независне краљевине Бугарске у Софији је целокупна гомила света прошла одушевљење

[illegible] пред кнежевским палатом. Претставници Бугарске појавио се на прозору и одјавио благодарност овим речима: Потсмевајући од бугарског народа, мој син широко је велико дело, називљ Бугарска Краљевина. Манифестације су се продужиле пред спомеником цара ослободиоца. Војска је одушевљено поздрављена.

Париз. Пишон је јуче цео подне примио Извољског на његов Кеј д'Орсеј а после тога амбасадоре Енглеске и Немачке држава. Данас ће примити бугарског посланика, с којим ће разговарати о источним стварима. — „Хавас" јавља да је Пишон јуче по подне био код Клемансоа и вели јој Клемансо примио Извољског и да је посвећено потпуно слагање између Француске и Русије односно источних ствари.

Цариград. Вест о независности Бугарске била је позната у Стамбулу тек после 3 сата по подне преко нарочитог издања „Леви Газете". Испрва се није веровало тој вести све док од Порте није стигло потврђено мишљење. Турско министарско удружење данас је решено којим оштро осуђује поступак Бугарске али да се јавно мишљење не драже већ уверује најбоље да се тај догађај већ одавно очекивао. Исто тако донето је решење да се министарство због овог догађаја не напада, но да се продужи најбоље поверење њиховом вођству са надом да је овај догађај само последица рада старог режима.

Цариград. Седница министарског савета трајала је до касне поле ноћи. По саопштењима учињеним листовима после седнице, Фердинанд је упутио Султану депешу којом јављајући да је узео пропаст поводом неправде према Султану, но да је могуће то за прави прогласи краљевине. Турски министарски савет решио је да телеграфише да је проглас Краљевине нарушење берлинског уговора и да ће Порта протестовати код сила потписница берлинског уговора и према њиховом решењу предузети најстоже мере. Министарски савет, препоручио је турским новинарима да пишу у мирном тону да не би раздражили масу.

Цариград. Вести круже по владиних круговима, да је повољно министарске седнице Порта наредила нашу мобилизацију.

СТРАНА ПОЛИТИКА

—

Разговор с Малиновом. *(Симпатије за опорбуц Турске. — Турско посланство. — Ударени Увек. — Немачка атмосфера. — Македонија др.)*

Бугарски министар председник Малинов рекао софијском дописнику „Пестер Лојда": Устанак Бугарска, која ми слободу, радује се турском напретку да турску царевину препороди и да јој обезбеди место међу цивилизованим европским народима народа. Ми смо свести себи таквог суседа и баш као су тим напредњацима обећавали не само наше симпатије но и то је могућа вера котерар бугарског народа у књижевни и у Македонији. Бранећи своје национално достојанство, бугарска ј влада уверила да смо тиме ни мало не сметала турском конституционализму. Такве су намере од нас далеко. Што наша вишеста веселимо формалним новинама за неспоразуме и споровe између Турске и Бугарске, у толико ће се више утврђивати пријатељски суседски односи и оба ће народа, потпомажући се узајамно, концентрисати своје напоре за културни и сопствени напредак. Кад тако уређени односи и добро схваћени узајамни интереса не могу се ни замислити догађаји као што је Гешовљева афера. Они не би на оба народа оперисали и изазвали, нити би изазивали европске силе. Баш због тога у Цариграду морају увидети да се мора ударити једним путем, којим ће се такви поводи у свакој избећи, те да се ризици и неспоразуми не мора прибегавати изјављивањима, која неће моћи потпуно очистити атмосферу. На завршетку је министар председник Малинов рекао да он жели најбоље односе с Турском па је онда, наглашујући реч, узвикнуо: „Како се само може и помислити да Бугарска има какво македонско дело или да га доводи у опасност".

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

—

Верско лудило

Пре неко вече сарајевско грађанство имало је прилику видети необичан пример верског лудила. Око римско-католичке катедрале обилазило је једно католичко девојче на камену на коленима неколико пута. Сва сукња с предње била је од тога поцепана, и на коленима је цурила крв. Свет је са саучешћем гледао ту јадницу, којој полиција не хтеде прискочити у помоћ, па да је заустави и отпрати у болницу.

Музичка школа у Земуну

Млади српски музичар Петар Коњовић отвара у Земуну музичку школу, којој је сврха да образује омладину музички и естетски. Та ће школа радити у два правца, васпитајући своје ученике, она ће припремати генерацију, која ће се моћи одушевљавати једним делом оних идеала, које људи носе унапред, а с друге стране, напредујући, она ће и земунско српско интелигентно друштво приучити уметности.

—

Дневне вести

—

Русија и Бугарска. Са приватне стране дознајемо да је Русија већ дала свој пристанак на догађаје у Бугарској. А Берлински Уговор.

Ручак у двору. Синоћ је био у двору ручак на коме су били сви министри.

Руски отправник послова. Јуче у четири сата по подне био је у министарству спољних послова руски отправник послова и тамо се подуже времена бавио.

Босанско питање. Један сарадник „Будапестер Тагблата" разговарао је о Босни с једном високом политичком личношћу, која се бави у Будимпешти. Та му је личност рекла: Догађаји у Бугарској и у Босни и Херцеговини показују се као важни симптоми, који доказују да је буре с барутом у Солуну експлодирало. Потребна је не само дипломатска вештина, но и политичка мудрост те да се избегну велике катастрофе. Анексија Босне и Херцеговине није решена, као што није решено ни питање о проглашењу Бугарске за краљевину. кутна. Младотурци су доста паметни, па би најбоље било да ликвидирају и да се помире с анексијом Босне и Херцеговине као и с готовим фактом бугарске Румелије. Данашњи власници Турске морају оставити на страну та питања и концентрисати бригу око комплицирање целокупности турске царевине.

Измишљена вест. Будимпештански „А. Нап" донео је вест, тобож из Београда, да је српско ратно веће под председништвом Краљевим на својој последњој седници решило да се мобилизује српска војска. Исто тако јавља да ће и Турска и Бугарска мобилизовати своје војске, те је Бугарска ради тога позвала 20.000 резервиста. Не треба ни помињати да је ова вест, у колико се тиче Србије, проста измишљотина.

Бугарски цар. Интересантно је да бугарски листови донесе да је Бугарска прогласила за царевину а не за краљевину. „Вечерња Пошта" прича да је у дипломатским круговима ова вест изазвала изненађење и да дипломате то нису могле да схвате. Ствар је, међутим, таква вест, у томе што у Бугарској знају само за цара и да ће се према томе Фердинанд од сада звати цар Фердинанд али неће бити у рангу цара императора но у рангу краља тек а.

Мобилизација Турске. Због догађаја у Бугарској, Турска је мобилисала своју европску војску.

Војни аутомобили. У јавности се одржава мишљење да су аутомобили, којима се врше пробе од стране нашег војног министарства купљени, међутим то не стоји у истини. Ти су аутомобили донети о трошку фабриканата и министарство војно не плаћа за њих апсолутно ништа осим бензина који се троши при вршењу проба а бензин стаје 30 дин. сто кила.

Према томе нашу државу ове пробе не коштају тако рећи ништа.

Отпутовао. Краљ је јутрос у 8 часова отпутовао на маневре.

И он у дипломацију. Чујемо да се Милан М. Крстић Ђорђевић поручник, који има ову зверу због злостављања војника, преводи у дипломацију. О [illegible] проговорићемо опширније.

Тражи извештај. Главном благајнику министарства финансија наређено је да у току данашњег дана поднесе извештај о томе колико има у касама готовог новца.

Премештен. Наш пријатељ г. Живко Романовић, досадашњи професор у Ваљеву, који је био премештен за Ужице, премештен је последњим указом по молби за професора шабачке гимназије. Шапчани ће у г. Романовићу добити интелигентна и честита наставника, а шабачки напред-

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

[illegible]

[illegible]

—

(138)

XVII

Тигар враћа

— Тако ми Пилата и Вараве, господо, ви ме принуђавате да се огрешим о заповести господина мога оца! Нека тај грех падне на вашу главу!

— Какав је ово будала? рече војвода Анжујски устукнувши неколико корака.

— Моморанс, па ово је онај исти с којим смо данас говорили!..

— Бога ми је онај исти! узвикну Моморанс. Еј, честитн пашо, па то ништа да не чувате стражу пред својом кућом?

— Као што видите, честити пашо, одговори Пардајан. И дању и ноћу, ја сам увек ту! Дању због безобразника који воле да се смеју..

— А ноћу? упита Келис.

— Ноћу због лопова који помоћу калауза улазе у кућу.

— Чујете ли ви пудоше, доста је већ, склоните се с пута! викну војвода Анжујски.

— Ах! господо, рече Пардајан веома мирним гласом обраћајући се Келису и Моморансу, наредите своме лакеју да буде миран иначе ћу га искрварити као што ћу и вас сутра!

— Бедни е! дрекнуше племићи Не сутра већ ћеш сад одмах умрети.

Пардајан извуче мач.

Морвер јурну на њега не проговорив ни речи.

Али одмах стркну натраг закрвављен од бола и беса.

Велики фијуку мачем кроз ваздух. Челик описа светли полукруг и удари пљоштимице Морвера по лицу као бич. На лицу оставља велики крвав траг. Пардајан стаде опет у положај за борбу и рече:

— Кад појете до још вечерас свршено, нека буде! Али, Пилата ми! Шта ли би рекао на све ово мој отац? Без сумње би ме изгрдио Ах! господине, ја сам у очајању што морам да заборавим његову жељу и да вас пробадем

— Овога пута Моморанс задрха и одскочи у назад. Рука му клону и испусти мач.

У тај мах јурну Келис.

— Стој! викну заповеднички војвода Анжујски. Стани Келисе!

Војвода живо пагурну Келиса и пође напред без оружја и прибрижи Пардајану, који спусти мач и наслони му врх на врх својих чизама.

— Господине, рече војвода Анжујски, видим да сте храбро човек.

Пардајан се дубоко поклони не губећи ни за тренутак из вида противнике који су стајали у гомили иза њега.

— Ви сте мало час назвали стварима које бисте горко жалили кад бисте знали с ким говорите, рече војвода Анжујски.

— Господине, рече Пардајан ваша учтивост учинила је да већ жалим што сам казао. Ма како ниско и недостојно било понашање једнога племића, и пак је много напита му да је лакеј. Веома ми је жао што сам вам то рекао и молим вас за извињење.

Речница Пардајанова била је тако уљудна, тако двосмислена да војвода пребледе од гнева. Али он се савлада и учини се да је примио као правдање ову њему увреду.

— Примам ваше извињење, рече он учтиво, што је обично чинио кад је хтео да да себи више достојанства но што је у ствари имао. А сад, пошто смо се пријатељски објаснили, знајте да имам посла у тој кући..

— Ах! ах! Опет то!... Имате посла! Каквог посла, можете ли имати у тој кући!

— Љубав, господине!

— Гле, на то нисам ни мислио!

— Хоћете ли нас дакле пустити да прођемо слободно?

— Нећу! одговори мирно Пардајан.

— Ах! знајте, господине! Кажу да је краљево стрпљење кратко. Али је стрпљење његова брата још краће!..

Говорећи то војвода Анжујски стрпео се да изгледа већи, јер је био мали растом, и једва је допирао Пардајану до рамена. Више се учини као да није разумео да је Хенри Анжујски казао му је. И он равнодушно одговори:

— Господине, у име овог новог пријатељства, којим сте ме почаствовали, молим вас, немојте ме нападати: донесите ме у очајан положај, па ћу вам се заклети...

Ситуација је постајала смешна, то јест страховита за војводу Анжујског.

Он пребледе од гнева и узрујаном подиже руку.

Али у исти мах засти на граду врх мача Пардајановог. Три племића узвикнуше ужаснути, ухвативши војводу и повукоше га назад.

— Да јуришамо! рече Келис.

— Не, одговори војвода прибрано од стида. Да оставимо за сад, господо. Моморанс је неспособан за борбу. Морвер скоро тако исто. А ја се тек не могу упуштати са овим разбојником. Мач у корице, Келисе! Мач у корице, пријатељу, други пут доћи ћемо у већем броју.

И обраћајући се Пардајану, који је с мачем у руци, наслоњен на врата очекивао мирно, кућни

(Наставиће се)

ници једног одличног члана више.

Побегао кафеџија. Петар Јовановић, кафеџ. у Душановој улици, који је држао кафану Рисле Сироваце трг. овд. побегао је ноћас из кафане и однео све своје ствари и нешто од једака.

Подигнута је тужба против њега.

Прослава. Домаћа капела Богословијска, на Западном Врачару, прославиће свог покровитеља Св. Симеона краља Првовенчаног, сутра 24. о. м. Св. литургија почеће у 9 часова пре подне. На литургији одговараће хор ђачки.

Српски клуб у Куманову. Пошто самозвани централни одбор у Скопљу није хтео да прими и призна једногласно народом изабрани одбор у Куманову, и тиме Кумановце удаљио од заједничког народног рада, — то су кумановски Срби основали свој клуб, под именом „Српски клуб у Куманову.“ Клубу је задатак да здраве, српске идеје проноси по своме крају и да не да да се мимо народ врше народни послови.

Одкопавање улица. Код Мале Пијаце врши се одкопавање улица за канализацију, те с тога трамвајски саобраћај од Тркалишта има дуже прекид.

Пао с кола. Лазар Костић слуга код Величког, возио се јуче колима пок. Ташковом улицом. Како су кола у највећем трку јурила он испадне с кола и на месту остане мртав. Тело његово пренето је у болницу ради секције и сахране.

Погинуо. Јуче по подне Михаило Апостоловић, шегрт код Саве Христића електричара овд. инсталирајући електрично осветљење у винограду г. Аце Новаковића на Топчидерском брду био је непажљив, те га дохвати струја и на месту убије.

Први позив. Резервисти и обвезници пешадиских, артилериских и коњичких пукова првог позива народне војске позвати су на вежбање.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

*„ У Софију је стигла турска нота, којом се бугарској влади саопштава да су источне железнице својина Турске. За то у Турској не могу себи објаснити како то Бугарска мисли да преговара с трећим лицима о туђој својини.

∴ По [illegible] Бугарској је могућа министарска криза. Русија је [illegible] утиске у бугарским круговима. Држање Русије [illegible] у европској, нарочито у енглеској штампи због држања Бугарске, [illegible] Бугарску [illegible]. [illegible] рачуна се на могућност министарске кризе.

*„ [illegible] Бугарској [illegible] у Беч, [illegible] с Бугарском, [illegible] Турске. Бугарска ће [illegible] : Бугарска [illegible] у Цариград [illegible]. Министар председник [illegible] у свом одговору [illegible], да је Бугарској [illegible], а [illegible] у години 1856, [illegible].

){ Дописника „Морнинг Поста“ уверава су с меродавне цариградске стране да ће турска влада, ако Бугарска и поред [illegible] Турске, [illegible] потребне мере да утврди достојанство отоманског царства.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

[illegible]

Партизанство Минимога Марка, које је до крајњих граница искаљено у „независним судовима“ изазвало је у правду, која се лако и дуго не може изгладити. Нарочито је њему, то осуђивао сада споразумни министар К. Тимотијевић, и ступајући на министарски положај, urbi et orbi објављивао да ће чувати и струку и себе од таквих прекора.

Али то је било само у лепим речима.

Први указ о размештају суд. секретара и писара, демантовао га је, јер је овај размештај учињен, не по потреби српске струке, него по потреби партиских одбора и [illegible] партиских [illegible].

Миниц Марко је појединима говорио, да извесно место не могу добити за то „што на није препоручио надлежни месни одбор“ а Миниц Коста се бранио „да он и не прави указе већ политички одбор“.

Него јаком иду Марја и сватови; сада је на реду постављање судија и недужни политички одбори још сада додељују судијска места својим људима. Тако упражњено место у смедеревском суду одређено је М. Антићу бив. делов. окр. одбора, а сада привременом управи пожаревачког завода, који је на то место постављен по форми и само зато, да би постао судија са платом од 3.500 дин. (Зар није као Узуновић из 5.000?) и т. д.

Изгледа да партиски одбори и не верују комисију, која има да врши избор судија или верује да комисија мора да води рачуна о њиховим прохтевима и потребама.

Видећемо.

ЛИСТАК

ГОСПОДА ЧИНОВНИЦИ

— Жорж Куртелин —

V.

Ма да је чувар музеја [illegible] кад му се г. де Ла Хурмери [illegible], ипак се он славно извуче и показа толико [illegible] дрскости да се Лерије просто снебива.

— Господине, рече, ствар је пред [illegible] дана поднета Државном Савету на решење. Но, то је споредно; седите, молим вас. Ви сте дошли по чарапе?

— Да, господине, рече чувар И по маринском детаљу.

Тако је и било у ствари. Не може човек ваше да издржи. [illegible] му [illegible] па своју руку мало државни удар и да лично дође у Париз, [illegible] администр[illegible] свој скромни [illegible] Кабоше [illegible]. И стаде причати [illegible] већ двадесет минута [illegible]. Не тужи се човек, разуме се; али му по чудним осмејцима, по речима које не може да каже, по [illegible] речовницима можеш погодити скривене стране његове жалосне одисеје: осећаш му по говору да је на [illegible] врата музеја, да је [illegible] видео његову [illegible] службу, од старости већ мало погрбљених рамена.

У осталом, правдао се:

— Молим вас по хиљаду пута да ми опростите, господине, што вас тако узнемиравам у раду; надам се да ћете ме извинити кад сазнате за особите [illegible] у коме се налазим. Поставише ме за чувара музеја у Вил-ан-Бресу, господин министар уметности није ме... хм, како да кажем!... — није ме баш [illegible] наградио. Није, верујте ми. Далеко од тога. Јер, знате, музеј у Вил-ан-Бресу, није... најинтересантнији. Нема сумње да би претерано било рећи да се у њему ништа [illegible] видети! У главном имамо неколико слика [illegible] сликара (копије, разуме се), лепу збирку [illegible] и судова с [illegible] продуктима, — а и то је већ нешто. И сада, знате, можете мислити колико су срећа за мене те чарапе и тај додатак, — ствари од велике вредности...

Лерије је уживао. Дао би двадесет динара из својих рођених кеса само да остане до краја, јер му је толико и смешан и жалостан скромни мали чувар. Прекидао му што је, он види да је [illegible] да га опера, те с тога одлучно узе реч:

— Да је ствар у Државном Савету то и ја врло добро знам пошто сам је лично испослао!

Па, пошто се чувар дрхтавим гласом упита:

— Могу ли се надати скором решењу?

Он му одговори:

— Веома скором; готово бих могао рећи да ће стићи данас сутра.

Бог га награда за смелост! На речи „данас сутра“, чуварове се очи засијаше као у мачка; неописан осмејак, [illegible] обасја му лице.

Стаде мумлати:

— „Врло добро... Да! врло добро... сасвим тако... Боже, да [illegible]

[illegible] срећан је. Већ му се чини да му је [illegible] у рукама, да га носи [illegible]. И у памети види своју старост [illegible] славом, са своју [illegible] како свет јури [illegible] музеју како се [illegible] пред маринским погледом и чарапама у стилу Луја XIII.

— Да, рећи ће тада г. де Ла Хурмери, кога је велика експедиторска дрскост за часак збунила; [illegible] обавештење Савета што пре ће рећи своје мишљење; ја једино чекам да ми се врате акти, па да поднесем председнику Републике указ о одобрењу. Ако буде хтео господин, (за сада [illegible] на ово што следује), која је [illegible] тако [illegible] обавештењем, да још сада уради све што је потребно, нема сумње да ћу вас убрзо моћи да задовољим.

Лерије помисли:

— Добро је...

Потражи за часак подлу реч, једну од оних речи што покривају [illegible] порез; но, пошто је не нађе, то се поклони и изађе, пратећи до врата [illegible] гласом грађанина [illegible] Вил-ан-Бреса.

— Имаћу, дакле, част да вас и опет посетим, господине шефе. У Паризу ћу бити неколико дана, па ако би се могао вратити натраг с дупликатом решења...

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

[illegible] позориште

Вечерас, у уторак, приказују се две [illegible]:

1. „[illegible]“
2. „[illegible]“. — [illegible] пуне су занимљивости. Публика ће у највећем задовољству присуствовати у [illegible] позоришту.

ШАЛА И ЗАБАВА

Наше слуге

— Ах, ово је ужасно Марија! Ви никако не чистите овај намештај. Погледајте, прашина је на њему од три месеца.

— Од три месеца! Е, то се мене не тиче, ја сам у служби тек од пре месец дана!

Капе и качкете
за **ДЕЦУ, ДЕВОЈЧИЦЕ и ДЕЧАКЕ**
од 1·25, 1·30, 1·50, 1·80, 2·—,
НАЈВЕЋИ ИЗБОР код
Лазаревића и Стојановића
430 БЕОГРАД 4—5

ПРОФЕСОР МАТЕМАТИКЕ
у пензији, темељно спрема ученике и ученице средњих школа у засебним часовима из **математике** а поред ње и из **немачког језика**.
За остале предмете прима се да поучава и да контролише ученички рад.
Упитати у Ратарској улици бр. 20, преко пута палилулске цркве.

ПОДЛИСТАК

Проблематичне природе

РОМАН

од Ф. Шпилхагена

(наставак)

Он ухвати Освалдову руку [illegible] обзире, као [illegible] да се може уверити да [illegible] чује.

Ја се бојим [illegible], Освалде. Смрт је страховито [illegible], на које се [illegible]. По мојој је философији смрт [illegible]. Ја [illegible] смрт. Ја [illegible], јер је [illegible] за живот. Јер је [illegible] да би [illegible] од себе, [illegible] на друге. Ја сам [illegible]. Ја сам [illegible] човечије [illegible], које [illegible]; али је [illegible] страховите [illegible], Освалде. У почетку сам још [illegible]. Али сад, [illegible] у [illegible] годину [illegible], које је храбрости [illegible]. Моја [illegible] се [illegible]. [illegible] то [illegible] не могу поднети [illegible]. За то сам с [illegible] ћу [illegible] овај [illegible], кад се [illegible] трупо на своје [illegible]. Ако могу умрети за свој народ [illegible], [illegible] — онда ће то бити срећа, [illegible] и тако [illegible]. А на том, [illegible], ђубрета, [illegible] је [illegible] и много других срећа. Помоћ [illegible] најстаријег и најсигурнијег [illegible] и [illegible] тела.

Он стисне руку Освалду, који [illegible] речи:

[illegible] најстаријег пријатеља? И на то [illegible] реће?

Бергер у [illegible]. Он [illegible] свој [illegible] с грофом [illegible] и да је [illegible], који је с њима [illegible] бароном, [illegible] Берга. [illegible] једнога [illegible] — то би био [illegible] материјал за један модерни роман, [illegible].

Можда и ја могу дати допуну твојој причи, одговори Освалд; и [illegible] Бергера [illegible], које је пре неколико часова учинио о свом рођаку.

То је чудновато, рече Бергер, врло чудновато. И нико не рекао да си љубио Јелену?

Никад за свој живот.

Па зар ти [illegible] себе [illegible] свет и [illegible], да би остао веран својој старој заставци?

Освалд махну главом.

Не, Бергере, рече он. Ја нисам тако добар и тако [illegible], као што ти у својој доброти и [illegible] мислите. Она [illegible] не може бити моја. Десило се много [illegible] што [illegible] опростити, а још мање ће заборавити. Ја сам мој [illegible] једну другу а она [illegible] другог једног. Ваш [illegible] Хаидемберг [illegible] је [illegible] ручника.

А зар није више?

Није. Пошао сам је [illegible] град. Она се [illegible] у [illegible] у грудима [illegible], које [illegible] може [illegible] свету.

Чудновато, чудновато! промумла је Бергер, [illegible], баронице и [illegible] пролетера и [illegible] свих који [illegible] већ [illegible], [illegible] јер [illegible] зла. И она то [illegible], јер и не [illegible] о [illegible] да у [illegible] још се [illegible]! Штета, [illegible] свет то не [illegible] знати. Она би [illegible] је [illegible] и грађанске [illegible].

На ову [illegible] да сад не [illegible]. Собом се [illegible] за моралну немогућност бити пријатељ [illegible].

[illegible] на моје пријатељство с Олденбургом, рече Бергер мирно. А ја ти кажем, Освалде, [illegible] човека који [illegible] да буде љубљен и поштован, онда је то Олденбург. Али сам се [illegible] у њему [illegible] у њему [illegible] и учитеља, [illegible] би то опет био Олденбург. Ја [illegible] ти тај пут [illegible] што је [illegible], којој ти [illegible], [illegible] у њему [illegible] свој свет. То није право, Освалде! Освалд је [illegible] пријатељски говорио о теби. Ваљда ми, Освалде, [illegible], [illegible] бих [illegible] ако [illegible] растанак.

Право је рад на мене, рече Освалд; [illegible], Бергере, [illegible] роман у Гринвалду? Ти ћеш умрети пре мене, [illegible], [illegible] смрт [illegible] то [illegible], и [illegible] овај [illegible] свет.

То је било [illegible]. На ову [illegible] главу [illegible] је [illegible] остала стара и [illegible]. Али шта је то?

На [illegible] [illegible], чија [illegible], [illegible] је [illegible], то обојица [illegible] са својих [illegible]. [illegible] своје [illegible] и, у [illegible] других [illegible], које су с њима [illegible] бараку, [illegible], где су се [illegible] једни на друге [illegible]. То су били [illegible], због којих је и Олденбург [illegible] свог [illegible] барака.

[illegible] ГЛАВА

После [illegible] с Освалдом Алберт [illegible] је на улицу и [illegible] с тако [illegible], да су [illegible] погледали.

(Наставиће се)

АНГЕЛИНА М. СРЕЋОЈЕВИЋ

завршена своју салву „Јелена Сп. Јовића" 23. септембра.

Нова Милановац бр. 12.

444 3—6

У ИМЕЊУ КРЂАЛА, у улици II ман-Петрној и Чубрић вам се налазиће од 1. јануара 1926 године ова стара и на тр. трг. пословна и остала радионица.

Обраћам пажњу поштованима добре ваша ради уверење.

Цена сиру је врло знатна сиротиња

Имам такође плацира на продају у грозду београдском. Услови врло повољни.

КАРЕЉА БОСАНСКИ

стаје од данас 100 килограма: у добошима од 50 кгр. дин. 40 а „ „ 100 „ „ 30 царински фрапко стоваришто на Сави.

Сва питања упутити генералном заступнику

СРПСКОЈ ИНДУСТР. БАНЦИ

Инд. Кантовић и Ивић

Београд—Сава 1—10

Парна Пекара „БАТАЛАНА"

јавља поштованом грађанству, да опрва извршит санирање своје пекаре и ради пуним капацитетом. Гранзе-хлеб, фини брашни, кифлице и одличан

СЛАВСКЕ КОЛАЧЕ

за сваког најуредније послове. За поручбине се обраћате по телефонски на Теразијама 30, Ирена Малина 1376, Дунавска 15, где ће стоваришту ставља на фини стране и домаћа сира. Кувајте и бачите „Скрипту".

Поручбине телефонски упутите телефону бр. 1897.

ГУРАРА

Јеванђа Парна Пекара „Батаљана"

Нишки трг бр. 9.12

Жена СРЕЋНИХ РОДИЛА

која добро познаје средства за лакшање у болу зубу. Ради ће стручно и сам ако вам ко кривудају у болу зубу. За ваше обавештење обратите се.

Стоматолошка радња — Царице Милице 4. 28. бр. 14.

Имања на продају

Дворе кућа у Кондарској улици број 26., са четири стана и

Друга кућа у Видинској улици број 20., са два дућана и четири стана.

За близа обавештења обратите се сопственику Јутовићу улица број 8., иопод Народног Позоришта.

427. 6—6

Станова за издавање

Од 1. новембра ов. год. у улици Цариће Милице бр. 2, 3, 4 и 6 издаје се ова зграда: и број 3 двобан стан са 5 соба, кујном и свима удобностима. Ради закључке обратите се код настојника у истој зграде.

Сима К. Наумовић

432 власник 3—6

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Наручити јеловник спреча се за правнике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"

Оне године пенио сам 30 килада килограма грофа турског и смедеревског, прког квалитета.

Обраћам пажњу познаницима добре ваша ради уверење.

Цена сиру је врло знатна сиротиња

Имам такође плацира на продају у грозду београдском. Услови врло повољни.

МЕЊАЧКА РАДЊА

Исака Ј. Ешкнази

Продаје *Поротне праћке, Марке* тканине, платнене, све најновијег и артикал лаје рабат 2 и по и 2 и пр четворо на гро.

Грубе Платне Јутуре имо у залогу на продају. Шаље такође на вагоне. Кучене 2 септембра. Препоручује лаје лабу пријатељу. Пазите добро **40.000** динара. *Хотеле* свидаје и пазљивије свиру завоза Краљевине Србије и врло повољну цену. Молимо нашу за пријаву пријатна.

С поштовањем

Исак Ј. Ешкенази

власт. Ешк Наклада ул. бр. 9

438.6 10

Велико отворите сопиог намештаја

Љубомира Ј. Антоновића

чика Љубина бр. 17

Препоручује поштованом грађанству добар и јефтин намештај који се може добити и то: разне спаваће собе, трпезарије, канцеларије, сређене, кревета, кариница, огледала, астала, столица, дивана, отомана и т. д.

Иста родња прима сав тапетарски посао по прозвану стара мебла. Тапацирање соба у најновијим дезенима са гарантијом добром израдом и брзом услугом.

Београд Обратити се на вирту

ЉУБОМИРА І. АНТОНОВИЋА

Вечерњи Трговачки Курс

Приватне Трговачке Академије

Професора **Љуб. П. Ћирића**

Отвара се 1. октобра. Шестомесечни Трговачки Курс, вежбатеља за трговачке помоћнике и трговачке раднике приватних предузећа, индустрије и у свако, који желе да се теоријски спреме за Класификацију, Корепондирање и Трговинску Књигу.

Предавања се држе вечери: дана од 8 и на до 10 и на у вече, а рано се врши до 1. септембра у канцеларије директора.

Курс је већ одобрен решењем г. Министра Народне Привреде.

ДИРЕКТОР

ЉУБ. П. ЋИРИЋ

Вишеа ул. бр. 11. Горње парке.

2—8

НЕПОКРЕТНА ИМАЊА

ном Краља Александра имам слободно продају се:

1) „Краљева кућа". Дво у реону у вело, а ван реона у пиринове ми од 12 до 14.000 кв. мет.

2) Утрина поред реке Саве и железничке пруге у пиринове од 10 до 48.000 кв. мет.

3) Плац са зградом до радног на три улице: Краљ Марков, Дубровачку и Цар Урошеву.

4) Плац са зградом преко пута Саборне Цркве звани „Стеор Јаснв".

5) Плац са зградама у улици Сарајинској зв. „Краљеви Венчанца".

и 6) Пословарадњено имање у Топовским ко.д Инаја.

Продаја само за готово. Погодници искључени.

Ради погодбе обратити се г. **Боривоју А. Орешковићу** адвокату овд. 416 5—5

ПРВА СРПСКА

ФАБРИКА ПАПУЧА

Јавља својим поштованим муштеријама, да је своју напуњорају радњу из улице Старог Телеграфа пресељена у улицу Обилићева Венац број 40 преко пута кафане Руски Цар.

Стовариште је свакодневно са свима сортама папуча. У истом се стоваришту продаје и на мар.

И даља солидна, цена умерена.

МИЛАН МАЏАРЕВИЋ

399 18—80 пиштаља

ВАЖНО ЗА САПУНЏИЈЕ

ЛОЈА

Гомиље топљене вепр количину у бурадима од 180—350 кила имам на продају.

ГАВРИЛО М. ЂОРИЋ

сапунџија у Смедереву

411 8—20

ВИНА

Смедеревског белог новог

На продају а тако исто имам на продају

ВИНА СТАРОГ

БЕЛОГ СМЕДЕРЕВСКОГ

МАЛАГЕ

нарасиње које су одликована на Лијепом изложби највећим *награде* Сталој Руке *и златном медаљом, У Бечу* златном медаљом, *а на Београдској* изложбе-*нарасиној* изложбе *највећим наградом.*

Г. г. Кафеџијама и приватним лицима препоручује сва она вина нарочито с тога што су способна за разлагање у фласице.

Које је потребно нека се обрате у Смедереву

Гаврилу М. Ђорићу

винотрговцу

410 9—10

МОДИСКИ САЛОН

Софије П. Ђорђевић

Топличин Венац бр. 25 у Београду

Јавља својим поштованим муштеријама, да је Салон свиделена са најмодернијим новитетима из праког горњега рада како за Господе и Господице тако и за децу наведено лепим

ШЕШИРИМА

Продају се и праве форме без укроса. Цене су шеширно тако ниске да искључују сваку конкуренцију. Поручбине из унутрашњости прше се одмах поштом уз доплату.

Салон потребује две ученице.

432 3—5

Милка М. Петровићка се лепом извештава своје сроднике, пријатеље и познанике, да је својом добром мужу, одмило ову

† МИЛУТИНУ ПЕТРОВИЋУ

Чачанске Јанке, умрлог у 1 години

данаш четрдесетодневни помен на Новом Гробљу, у среду 24. о. м. у 10 час. пре подне. 446

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 24 СЕПТЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 262 | Телефон 821.

Петру Мркоњићу

Пет је година како си сео на престо Србије који је крвавим мачем мучких убица био упражњен. Пет је година како владаш овом земљом, у којој те нико није знао ни по злу ни по добру, док ниси у њу дошао.

Када си дошао да престо заузмеш позвао си се на заслуге великог ти деде, обећавајући народу који те је тада први пут видео, да ћеш се сав посветити добру и благостању ове земље, коју је твој деда ослободио и у једном часу велике опасности пустио да и опет падне шака непријатељу.

Испуњавао си своје обећање како си знао и умео. Многи су мислили да су се у теби преварили; многи су ти то и у очи рекли, али ти си ипак радио како си хтео, будући валда уверен да је ово што радиш добро, и да служи срећи и благостању земље, којој је твој деда први дао да окуси плод слободе после пет столетног ропства.

Али да не говоримо о прошлости. И ако је прошлост извор будућности, и ако је све ово што овог момента преживљујемо последица онога што је рађено у току последњих година нашег политичког живота, ипак — да не говоримо о прошлости код овакве страшне садашњости.

Чуј ме Петре Мркоњићу! Једина земља српска која је веровала у тебе и твоју звезду и после свега овог што се у Србији у току последњих пет година дешавало, била је Босна. Овде у Србији нико те није знао. Био си унук великога Вожда: али си био и син доброћудног али слабог Александра. Дошао си нам без свога имена, без своје прошлости; дошао си нам незнан и нечувен, са родословом и путничком торбом у руци.

Ми те дакле нисмо знали. Нисмо те знали ни по каквом делу нити пак по каквом добру. Али Босна те је знала — тврдила је бар да те је знала. Она те је прогласила витезом и окитила те гранчицом растова листа којим се ките витешки и храбри борци.

Петар Мркоњић се борио за слободу Босне. Он је наш витез, он је јунак од Босне! — тако нам се поручивало с ону страну Дрине и ми смо то примали с веровањем, тако да је данас за Краља Петра I Карађорђевића највећа дика и слава, кад га неко назове именом босанског витеза, именом Петра Мркоњића.

Босна ти је данас дала оно што ниси имао кад си дошао к нама. Дала ти је парче прошлости, дала ти је парче историје, дала ти је парче имена и тиме ти пружила могућност да ти се поред имена твога великога деде и [illegible] ти оца, спомиње и име твоје — име Петра Мркоњића.

Дошло је време Петре Мркоњићу да вратиш Босни дуг благодарности. Дошло је време Петре Мркоњићу да покажеш да се Босна није у теби преварила кад ти је дала име свога витеза. — дошло је време да је спасаваш.

Данас је Босна на ивици пропасти. Још само неколико часова и страшна рука нечистог непријатеља Србинског зграбиће је заједнички с Херцеговином као свој плен и задржаће их као такве за вечита времена.

Ти си данас Петре Мркоњићу Краљ Србије. Ти си данас врховни командант целокупне војске српске — оне војске коју је српски народ годинама хранио и одевао да му се нађе у овој невољи и у коју је све што је Србин, полагало своје наде.

Заузми се за Босну! Извуци из корица витешки мач *ако је у истини витешки*, поведи нас све у Босну, па да за њу гинемо — да с њоме умремо.

Немој оклевати! Догађаји се престижу као таласи на узбурканом мору. Колико јуче ја сам препоручивао хладнокрвност и присебност; колико јуче молио сам грађане београдске да се не дају занети осећајима стр[illegible] те да не учине нешто због чега би се кајали. Данас је та препорука непотребна. Јуче сам још веровао да ће Аустрија ипак, ма и у последњем тренутку одустати од анексије, али је данас и та нада пропала. Цар Аустриски, краљ Угарске, Чешке и Тројдене Краљевине, стари Фрањ Јосиф коме је 1848 године твој отац, Петре Мркоњићу, помогао да се одржи на престолу, наредио је својим министрима да изврше анексију и они ће је сутра предложити делегацијама.

Све је дакле свршено и уздржљивости нема више места. Босна нам је пропала а с њоме и ми, ако се анексији не одупремо. Па ако нам је већ суђено да пропаднемо, нека пропаднемо као људи који су ма и у последњем моменту дошли до правог сазнања своје дужности, и који су вољни да је испуне и онда када је испуњавање дужности то исто што и умирење.

Немој се варати Петре Мркоњићу! Ни теби ни нама нема станка ако овај моменат не употребимо, али теби много мање но нама. Ми ћемо моћи најзад да живимо као људи, као индивидуе, и без Босне и Херцеговине; ми ћемо моћи живети и као поданици цара Фрање Јосифа, ако нас данас сутра постигне судба Босне и Херцег Земље, али тешко онда теби и твојима. Ако нам Босна и Херцеговина пропадне без покушаја од наше стране да је спасемо, теби нема дуга опстанка у у овој земљи. Све што је живо у овој земљи приписаће губитак Босне и Херцеговине теби и твојима, и ти ћеш благодарити Богу ако једног дана будеш могао с миром напустити ову земљу, да склониш главу своју и својих негде у туђини.

Не напуштај дакле Босну, Петре Мркоњићу! Пођи с нама у помоћ јединцима који су веровали у твоје витештво, јер веруј ми, боље ти је да бранећи Босну изгубиш круну, но чувајући круну да изгубиш Босну.

А.

Тачна дијагноза

Пре неколико дана „Правда“ је донела чланак под насловом „Једини пут“ у коме има и ових ставова:

„Изгледа да се Аустро-Угарска решила да у дело приведе своју давнашњу жељу о анексији Босне и Херцеговине. Али да не би остала у том грабежу усамљена и да не би била сувише откривена, она се постарала наћи друга, који би у исти мах имао бити и авангарда и и издржати пробу у том погледу. Тог друга је Аустро-Угарска нашла у Бугарској, која такође има да задобије сличан бар на Турској као и Аустро-Угарска. И једна и друга држе оно што желе у рукама, само им недостаје једна формалност па да та држања постану њихова својина. *Као што Аустро Угарска жели да анектира Босну и Херцеговину, тако и Бугарска жели да постане независна, као што је у ствари и јест.*

Аустро-Угарска хоће по анексији што пре, већ отсад, да освоји оно што јој треба пре но што Турска буде стала на нову снагу да би је могла у том спречити.

Само се још пита не зна право расположење Турске пита се може погодити колико ће она ићи у отпору?

Зато је нашла Бугарска да стави Турску на пробу, и то је учињено са одузимањем источне железнице.

Цар Фрања Јосиф и кнез Фердинанд, нашли су пред светом довољно документовано своју солидарност и солидарност чинећи на Фердинандовом изразу Турској хоће ли се она одупрети отимању источне железнице и заратити ратом? или ће у контакту нових уступака стати прогонити на ову отимачу Бугарску? По том акту судиће Аустро Угарска и о расположењу Турске у овом тренутку и о њеној отпорној моћи. Ако се Турска одлучи енергично и покаже да не зазире од рата — све ће остати на своме месту.

Ако ли, пак, она попусти и призна своју слабост, одмах ће овом акту отимања железница следовати проглашење бугарске независности и прокламовање анексије Босне и Херцеговине.

Ту је саветнику барон Еренталу спремно за окончавање стварање делегација, те да их обрадује новим тековинама, као што је прошлогодишњу [illegible] и Савском бану.“

*

Требало је да прође само пет дана па да, како је овај чланак публикован, па да се види како је његов писац умео да прозре у тајне намере [illegible] и да у напред укаже [illegible] ово што [illegible] да анектира.

ПРИПРЕМЕ

за анексију Босне и Херцеговине

Својеручно писмо

Цар Фрања Јосиф упутио је својеручна писма свима владаоцима и председнику француске републике. По једном париском телеграму у писму се износе могуће последице новог турског режима у Турској, те је према томе потребно да Аустро-Угарска сачува своја стечена права на окупиране покрајине тиме, што ће дакашњу привремену владу у Босни претворити у дефинитивну. Француска влада, вели се у том телеграму, неће на то пристати нити одобрити корак Аустро Угарске. Она ће се придружити евентуалним акцијама Енглеске и Русије.

Циркуларна нота А.-Угарске

По једном телеграму из Берлина, тамо сваки час очекују циркуларну ноту Аустро-Угарске, којом ће се нотифицирати присаједињење Босне и Херцеговине Аустро Угарској. У дипломатским круговима с поузданошћу се прича, да ће Аустро-Угарска прокла[illegible] новопазарског санџака и повући своје трупе из Прибоја, Пријепоља и Плеваља, чиме ће једновремено документовати да она од како је настао младотурски режим не сматра за потребно да се на турском земљишту брине за одржање реда, те се својевољно одриче тог свог међународног права, које јој је дао берлински конгрес и на ту област признаје отомански суверенитет.

Облик анексије

Како „Н Сл. Преса“ јавља, анексија Босне и Херцеговине прогласиће се још пре састанка делегација.*) С обзиром на тешкоће државноправних питања вероватно је, да ће се то за сада учинити само у облику једног провизоријума, па се не мисли се да се окупиране покрајине присаједине Аустрији или Угарској, но се намерава да се тим покрајинама да положај земаља државе али с том разликом, што ће се реч „држава“ заменити којом другом.

Расположење у Босни

Бечки листови имају из Сарајева извештај, да ће престона беседа дати делегацијама програматичне изјаве, које ће отклонити страховања због босанских заплета и утврдити власт управе. Анексија се за сада неће формално објавити. Осим установљења среских скупштина мисли се створити и земаљски сабор. Влада се бави о претходним питањима која иду веома тешко, јер из обзира на штампу од 1893 није извршен попис људства.

Српско становништво је сасвим равнодушно а вођства су припремљена за прокламовање анексије. Хрватска странка очекује анексију а Срби православни и муслимани боје се ње. Опозиција мисли, ако се сад не прогласи анексија, да би то онда био знак да је монархија сувише слаба, те за то припрема жестоку пропаганду.

За сада је напуштена намера да многобројни муслимани пођу у Цариград и присуствују отварању турског парламента, где ће се можда истаћи босанско питање. Због тога муслимански екстреми агитују литографисаним циркуларима за туристички излет у Цариград, те да браћи честитају устав.

Протест против анексије

Париски дописник „Тајмса“ тврди на основу сасвим поузданих информација да ће се овако исто, као што је Русију, кад је с пристанком Бизмарковим самовласно погазила одредбе Париског уговора о Црном Мору, Европа на лондонској конференцији 1871. узела на одговор и кад је поступак Русије обележила, на аустро-угарске монархије повести борба и бити предмет нове конференције.

И из Париза јављају да се може очекивати дипломатска акција у питању анексије. Француска, Енглеска и Русија заложиће се на Европу те да она реши да ни једна једина сила сме повредити Берлински Уговор. Тај се уговор може изменити, али је за то потребан споразум свих сила потписница, а пошто нема другог средства да се дође до споразума свих сила, мора се сазвати нов конгрес сила потписница Берлинског Уговора, коме ће се поднети све рекламације.

У француској влади идеја о сазиву конгреса има веома јаких поборника. Од преговора Енглеске и Русије с Француском зависиће, да ли ће се та идеја остварити.

Руски захтеви о компензацијама

У петроградском министарству спољних послова решили су да узму иницијативу у сазивању конгреса за ревизију Берлинског Уговора и да се траже компензације за присаједињење Босне и Херцеговине Аустро-Угарској, а између осталога и отварање Дарданела.

Помоћник министра спољних послова Чариков добио је за то одобрење царево.

Пре но што се конгрес састане, *Русија неће службено признати ни независност Бугарске ни анексију Босне.*

Изјава енглеске владе

Лондонском дописнику прашког „Покрока“ саопштило је енглеско министарство спољних послова да о држању Енглеске [illegible].

*) То је већ учињено данас.

„Енглеска влада не може ни једној сили признати право да без пристанка других сила нарочито Турске, мења Берлински Уговор. *За то енглеска влада неће признати проглашење бугарске независности и евентуалну анексију Босне и Херцеговине, док се не да тај пристанак*".

Енглеска влада мисли да су Бугарска и Аустро-Угарска тешко увредиле Турску, користећи се критичним моментом положаја у коме се Турска налази. *Енглеска ће бранити права Турске* тиме што ће покушати да Турској препоручи правично решење и да јој прибави накнаду.

Енглеска влада не верује да ће бити рата.

На питање да ли су Русија и Италија дале пристанак, одговорено је да су новинарска саопштења о томе у најмању руку преурана.

Мишљење енглеске штампе

„Дејли Њус" вели да је анексија Босне и Херцеговине *пре смртни ударац за Србију* но материјални губитак за Турску.

„Тајмс" налази да је поступак Аустро-Угарске обележен језуитском казуистичким и политичким цинизмом. Истина, вели, ни независност Бугарске ни анексија Босне неће у садашњем положају изазвати велике измене, пошто су се та два корака могла дуго избегавати, али избор времена и метода дискредитују Аустро-Угарску, која у томе ради не само без пристанка европског концерта, но чак дне сила о томе није ни известила пре но што је та акција готово била свршена.

Политички ... кругови у Риму били су, било је стварно било врилично, припремљени на акцију Аустро-Угарске, и ако је својеручно писмо цара Фрање талијанском краљу дошло изненадно. То се писмо сматра као логична последица погодаба у Салцбургу. У Риму не крију да Аустро-Угарска на последње догађаје није ни могла другачије одговорити но анексијом Босне. У неодговорним политичким круговима предвиђају за Италију разне могућности и у анексији Босне гледају смрт источним аспирацијама Италије. „Ђорнале д' Италија" вели, да дипло-матија сумња да ће се турско-бугарски сукоб ограничити само на те две земље, из чега изводи потребу да Аустро-Угарска у послеву Босне јасно изнесе своје намере, што је и учињено својеручним писмом.

Изјава великог везира

Велики везир Ђамил паша рекао је цариградском дописнику „Н. Сл. Пресе", да се о босанском питању не воде преговори. Анексија Босне и Херцеговине је повреда Берлинског Уговора. Ако би се приступило ревизији Берлинског Уговора, Турска би тражила да јој се врате Босна и Херцеговина.

(Последњи телеграм)

Беч. Званичне новине објавиће сутра својеручна царева писма, упућена министру спољних послова Еренталу, министру Буријану и председницима министарства Беку и Векерлу. У писму упућеном Еренталу цар вели да је обузет непоколебљивим убеђењем у високу културну и политичку цињ, са које је аустроугарска монархија окупирала Босну и Херцеговину и њима управља, те да би и на даље осигурао то стање и увео неституције уставне, које налази да су не само нужне но и неопходне, и да би ситуацију политичку нашао на чисто из сумњивог положаја у коме се сада налази, решио је да прошири своја суверена права и над Босном и Херцеговином и да у исто време стави на снагу ред наслеђа Хабсбуршког дома и за Босну и Херцеговину; а да би доказао да су његове намере мирне природе, нарeђује да трупе ... Санџака Новопазарског.

Писмом упућеним министру Буријану, цар му налаже да објави прокламацију народу Босне и Херцеговине. У прокламацији се наводи царева чврста воља да се и у Босни и Херцеговини поштују грађанска права која ће бити осигурана свим слободе личне још и слободом вере, имовном сигурношћу, осигураном части, обичаја, неповредности стана и слободе штампе, које су све гарантоване постојећим законима. Затим слободом циркулације, чувањем тајне писама које су и до сада строго чуване(!) Суђење од надлежних судова; право мобили-право скупљања и држања зборова.

Уверен да је увођење уставних установа изазвано културним стањем народа, да народне потребе и управа земаљска буде определена котарским скупштинама с помоћу којих ће се заштити верска питања као и друштвено стање. Народ ће створити основу за заштиту и заступање интереса, и она ће претставити у колико је више могуће верну слику државна верских, националних и политичких. Сгедствено ући ће у то представништво људи од сваке угледа по своме образовању и имању. Вароши и сеоске општине биће престављене народним куријама, а број гласова свакe у својој курији и то према верским општинама да би се очувала добра верска хармонија. Свакој ће се верској јасности загарантовати сразмеран број представника. Ове ће Скупштине створити законску контролу која ће се простирати и на управу и суђење у Босни и Херцеговини, да би се, на тај начин, дало народу уверење о мојим собственим намерама, да се чувају њихова права и да се зајемчи њихово благостање, сначија слобода и опште благостање у земљи.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Фрања Јосиф и Фалијер. (*Својеручно писмо Фрање Јосифа. — „Томово" саопштење. — „Лајално" извештавање.*)

Кад се вратио са свог одсуства, аустро угарски посланик у Паризу гроф Кевенхилер предао је председнику француске републике својеручно писмо аустријског цара и угарског краља Фрање Јосифа. ... „Тан" који се сматра као мердаван орган француског министарства спољних послова, јесно наглашује и садржина тога говора посланика гр фа Кевенхилера с председником Фалијером, нагађање, које, каже се у париском дипломатском круговима тврде, одговара врло блиско истини. По том „нагађању" париског „Тана", аустроугарском посланику грофу Кевенхилеру поручено је аустро-угарски да изјави „лојално" обавести председника француске републике Фалијеру смисао аустро-угарске источне политике и да ни „нај учтивије" начин саопшти, да претстоји беседа, којом ће се отворити аустро-угарске делегације,

нове садржавати ни један став, која би се односио на Босну и Херцеговину, а чија тенденција не би у изгред била на пријатељски начин саопштена великим силама. Наравно, дипломатско учтивост заговала је, да нам поред свог саопштења „Тан" саопшти и то, како је ово „коректно" држање Аустро-Угарске учинило у Паризу најбољи утисак.

ЕПИГРАМ

Виша правда

Министар је строг и плах
И да зада свима страх
Смењао Обрада
Управника Града!
А да буде потпун крах
Помиње се Мата Влах
За префекта града
И сераду — јада..

—тер

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Пензионисан

Србин, професор загребачког университета, Гавра Манојловић, који је због познате афере код чланова српско-хрватске коалиције био суспендован сад је пензионисан.

Забрањене депеше

Телеграфска надлештва у Босни и Херцеговини непрестано забрањују телеграме, које босанско херцеговачки народ упућује српским организацијама муслиманској и православној поводом њихове акције за увођење устава у Босни и Херцеговини.

Бирократска освета

Котарски претстојник у Босанској Крупи наредио је, ради освете крупским муслиманима што су подржавали отпочетни рад организације православно-муслиманске за увођење устава у Босни и Херцеговини а против анексије Аустро-Угарске ... да се све ... кафане ... морају ... шерифа затварају у 9 часова у вече. Има свакојаких напасти, ова ... котарска напаст није никаква ... до једна мере ... против ...

Дневне вести

Сазвана Скупштина. **Данас у 10 часова** *пре подне послат је у Државну Штампарију за штампање указ о сазиву Народ. Скупштине за 27. ов. мес.*

Краљев повратак. Влада је умолила краља да се врати с момчирима.

Помиловани. Краљевом милошћу ослобођени су сви официри и подофицири, који су били осуђени по крагујевачкој афери.

Штајнхарт. Земунски дописник бечког „Цајта" стигао је синоћ из Беча у Земун.

Аустриска мобилизација. Тринаести војни корпус у Загребу мобилисан је и добио наредбу да иде у Сарајево. Осим тога чује се да је наређена и мобилизација дунавске флотиље и да су позвани сви мотрози резервисти и који су на одсуству.

Руски посланик. Синоћним брзим возом стигао је у Београд руски посланик. На железничкој станици дочекали су га оба секретара руског посланства и референсали му о расположењу у Београду поводом прогласа бугарске краљевине и анексије Босне.

Очекује се. Данас се очекује указ о сазиву на вежбу и другог позива.

Такав глас јуче је кружио по вароши, а да ли ће се обистинити, видећемо данас.

Свесни умесно. „Дневни Лист" доноси вест да ће се ових дана извршити реконструкција кабинета, и да ће у овај ући по један националац и један напредњак.

У овако озбиљним тренуцима то треба и учинити, да све странке подједнако носе одговорност за оно што се буде радило.

Поплашили се. Многи радници који су аустро-угарски поданици поплашили су се због јучерашњег Митинга и ту своју зебњу не знају како да скрију.

Кредит. Министарски савет решио је да се из државне готовине стави на расположење 5,000,000 дин. министру војном, за прве војене потребе.

Подвуи ред. И ако је јуче био овај величанствени збор, и војна скоро целу ноћ свет крстарио улицама у целој престоници *није се десио никакав случај*, који би пореметио јавни ред.

Похапшени. Како нам јављају, у Сарајеву и Мостару похапшени су сви православни и муслимански пркаши.

Безобразлук. Јуче је дошао у централну полицијску један служитељ бугарске агенције да наплати једну уптницу од 120 дин. у злату. Гости да која ради на томе о...

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(98)

XVII

Тигар вреба

— До виђења, господине. Добићете вести од мене..

— *Желим да буду добре, господине!* одговори витез.

После једног тренутка помало се изгуби у мраку.

Више од једног часа Пардајан је остао на истоме месту осушкујући и спреман за борбу.

Али улица је била пуста и мирна. Уверен да те ноћи неће бити нових напада витез прође кратким своје гостионице и снажно удари песницом у њих. Врата се брзо отворише и он се попе у своју собу.

Тада, под изговором да разгледа улицу, он отвори прозор и нагледа на њих. Али са те висине није се видело ништа сем малог прозора на кући преко пу-

то, који се затворио оча сами у путевим.

Прозор је био мрачан.

Лујзи и њена мајка станоше од кад се свом моме нидљи прописано њеном сумо тешких снова у коме је Јована и, сиђена годинама већ своје кћи. Лујзи је спавала мирно, јер је била у оном срећном добу, који тако брзо пролази и где се муко и невоље живота губе као мрак пришлећенога се оче склопе.

Морамо да речемо да се Пардајан у први мах веома волицао ово особито због оног што је у чивиo. Он је знао да је то био војвода Анжујски. И сад кад се је пробила прва ватра, он виде огромност свога чина.

Брат краљев, наследник престола био је за чина веома популарна личност у Паризу.

У веселим ратовима који су вођени против Хугенота, он се био прославио. У њесни стој свеој години био је стављем на чело све кталичке војске. Добио је битке код Жарнака и Мон... тура, потукао је Колињија, убио је свој... војном беотрој јеретика. Најзад, он је био вођ покоља на-

рода и праве вере. Било је, истина, доста људи који су говорили да је маршал Таван у ствари водио војску и добијао битке, а војвода Анжујски био само фигура. Исти ти ... ... у свом спосома — тврдили су да је брат Карла IX. способан само за ... и ... набожна ... (то су била његова ... занимања), да се он једино разуме у пиперима о ... свих ... су ... само ... његових своје ... вима. Али све су ... ... У истини народ ... који је добар ... и који се ... ... весне ... ... војводу ... Анжујског ... ... у Париз у ... свиме опово, на ... ... које ... ... Истина ... ... Карлу IX.

Како му драго, тек је војвода Анжујски био веома омиљена личност у Паризу.

Пардајан је, као и сви бесно свакуре париски, присуствовао тријумфалном уласку војводину у Париз и поклоно га је.

И ма да је био већ од те и овога пута ... ... који ... само ... ... се ... ... о само.

— Глупост сам учинио, мишљаше он. Нема ме ћаво ... у кућ сам понашио ка такт ... противника! Ако ме неће прошао сам. Ма, који ћаво то мене носи? Какве потребе имам ја да се ... у ... ... господи? Што ... можда је ... у ... ... у ... ... Можда ... ...

Није се у једна мах учинило бесмислено да војвода Анжујски, најмлађи личност у краљевини после краља, може освети страсти према једној сиромашној девојци без имена и без ... ...

Најзад сличну размишљања, што је значило:

— *Којешта! Што је било биће! Натраг се не може! Подсећемо шта ће из свега изаћи.*

И обећа себи да ће бити обазрив, да сутра неће ићи у Ла-

... це је требало до се су собе ... Колрсом и ... ...

— Са једним сам од њих прочистио рачуне, помисли он, а са другим ћу се већ ... прилика други пут. Ако плом из Лаваднецу, значи да се пресвлачи у руке ... своје ... ... војвода Анжујски ... ... Бастиљу.

Задовољан што је тако ... ... на Лујзу.

Даље, на улици, маршал од Дамвила присуствовао је целом догађају непознан ... Пардајана, кога је једна ... у мрачној ... пре ... ... и ... која ... ...

Не мичући се с места он ... се ... он је видео ... војну младог ... ... војводи Анжујског и ... ... тала, и војвод ... Пардајаном у гостионицу „Чаробница".

Када се уверио да је ... свима ... ... у коју је хтео да уђе војвода Анжујски.

Тада му се ... поставио питање:

(Наставиће се.)

„Пра

дољењу исплатила му је месту у златним српским новчаницама, али овај храбри служитељ тражио је нечеће злато и претио, како ће се наплатити зато.

Код оваког дрског протеста, кад му је одговорено на „други начин" једва је дохватио врата и побегао из канцеларије.

МОДЕРНА ХАЈДУЧИЈА

Путниче! Кад пређеш мало ових места, поред краја Цигалије, сети се! Је све ово овде шапутали бесплатно аргатујући Аци Новаковићу славном хајдуцину.

Топчидерски робијаш.

Главна одлика мајских хероја, плачки, почела 29. маја 1903. године са Теразијама у Конаку, продужује се и свакин даном прша безобзирније а у последње време, уз заштиту владе и њених чиновника, јавно и отворено без икаквих обзира.

Шта су у ранија времена пр[illegible] хајдуци, удешујући и пљачкујући јавно по друмовима, то данас чине повлашћени бандити с разликом што су оне пре власти гониле а сад друге власти подржавају и иду им на руку, да до што већег пара дођу.

Један од главних завереника и учесника у 29. мају, г. Аца Новаковић адвокат из Београда, предузео је експлоатацију ове Цигалије, и према је на један начин, у коме се најбоље документује одважност владе и завереника, на један начин на који се најбоље види, да су интереси државе потчињени интересима завереника, и да све живо у овој веселој земљи мора да служи и аргатује завереницима, да би им се исплатиле заслуге за „добро" народа и ове веселе земље. Ну, како су „заслуге" њихове безграничне, како то рече један „отац отаџбине" у сред Парламента, изгледа да ће се морати за њихов рачун и бесплатно аргатовати.

Има, зар то није бесплатност када већ цело лето топчидерски робијаши раде на Аци Цигалији „од бијела зоре до мркаога мрака, без бијеле паре и динара."

Ти бедници, уз звекет ланаца, који их обавијају око њихових ногу, свакога јутра излазе у ниску, по цео дан кисе, леду, власти, праве штале и остале згаде на Новаковићевом спахилуку, а у вече уз звуке истих мрвова, враћају се на преноћиште у казамат. И све се то врши о руку и шаку државном. Држава мора да их одева, да им шаље храну из Топчидера на Цигалију, да би се бедници, колико толико служили г. Аци Новаковићу за учињене јој „услуге."

И кад се има да је само за ко-... шње дане, дневно у плаћање, износи то 7—8000 динара, а кад се тој суми дода још 4—5000 динара за ... ствари, онда се тек може имати приближна сума, коју држава даје као благодејање господ Аци Новаковићу, само да му се „српскоу" служи за „бескрајне услуге."

Ну, кад се још зна, да је г. Новаковићевом спахилуку на преко 300 врана и много више свиња, које робијаши праве и бране, тове и музу, онда ће се тек разумети, како то благодејање премаша и митрополитску годишњу плату.

И ово се све врши на очиглед целом Београду, са знањем и одобрењем г. министра правде, или, како Новаковићев наследник Вујиће рече са њиховим „свију и свакога кога се тиче знати", онда се тек види бедна, жалосна и сажаљења достојна судбина ове веселе земље Србијове.

Кад се све ово зна, онда се силом прилика и околности оваквих какве су, намеће свима грађанима једно питање: да ли су сви грађани у овој земљи једнаки пред законом и да ли су сви синови мајке Србије? Ако су то у истини, онда су оваква благодејања г. Новаковићу бенефиција које се дају само заслужним људима, а какве је ове г. Новаковићева „заслуга" нарочитог рода, којих не једнога даље пасти на ум и другим људима, са врлетима г. Новаковићу, да до таквих „заслуга" и они дођу.

А како наша земаљски закони не предвиђају заслуге оваког рода, онда је и одобрење г. министра правде, као га г. Новаковић има заиста, јатаковање модерном хајдуковању у сред престонице Краљевине Србије.

Најзад, ни они бедници, што бесплатно аргатују г. Новаковићу на Аци Цигалији, нису земаљским законима осуђени да раде на Новаковићевом спахилуку, а овај је оправдао свој значај што га је један од робијаша назвао угледним на остатцима од ... Тројичког Сабора, кога ми наиред истаквасмо.

Та нађла се засмо за то бо-рали?!!

—

Из војске

Дринска Дивизија и опанци

Дринска дивизија била је заборавила да јој требају за резерву опанке, па се о томе није [illegible] ни ... обрикула.

У очи самог ... дринска резерваста 14-о м. распитеше се телеграми од дивизије по В. Башти, Ужицу, Пожеги, Ивањици, Чачку, Косјерићу и другим обилижним варошима те ти зађу мисли официри са дућана у дућан на купују опанке. У Ужицу су купили 6.000 у Пожези и Чачку по 4.000 пари све црвених јер су јефтинији, а „ћоновске" што су скупљи нису хтели купити. Само се по себи разуме да су купујући овако на јурим плаћали много скупље не гледајући да ли су танки, просечени, трули или не. Као што се зна црвени опанци су много слабији од ћоновака и многи ће резервист за десет дана остати без обуће. Наставе дакле питање: зашто дивизија није купивала „ћоновске" опанке који, и ако су скупљи, могу носити војника 4—6 месеци. Ако се је жалило што би резервист, добивши „ћоновске" опанке, све и кући после вежбе однео и користио се може тиме овакоје то пакост и грешка велика: бити тврдица оном истом војнику и резервисту који је порезом омогућио ту исту дринску дивизију да може имати новаца и за друго и за опанке. Ако је пак дивизија удешавала таквом обућом обути војника која ће му трајати само за време петнаесто дневне вежбе — онда је ту не само грешка него ту влада апсолутно незнање у војним стварима. Зар није дивизија предвидела и ту могућност: да може, случајно, затребати, те да ти војска и после или пре одржане вежбе одмаршира на границу. И онда куд би и како би са слабом обућом? То би била боса и не обувена војска.

Јеврејско питање

на париским позорницама

Позориште Саре Бенарове отворило је своју сезону новим комадом у пет чинова „Лавин" од Ромо Петера и Данијелија, чија су имена прилично непозната широм круга. То је сасвим нестручно сачуњавана мелодрама. Али је од интереса да су такви комади, у којима се француски аристократи увере[у]ју о јеврејским племићима, такве реке свахвијелтет поклонити добо на парским позорницама.

Наравно да је у тему унео пропаганду. Писац веће за је могао ... и на ту остаје сваки за ... и на једној и на другој страни. Аристократ који мисли друге ... људи, који свој живот ... у понашању, који се ... и ... и ... и ... свију живу, ... своју жену, ... богатим Јеврејима, ... „... заверата."

Јеврејски ... (париски) је ... без ... који ... свет, и ... да ... и ... њиних ... кутонатичне народа.

Од интереса је за париској позоришној публици ... да ... стаје ... Сви су такви ... ... и ... Тако ће се ... бити и са „Зветом," а ако је то један ... и ако је „Бомиссон" Сара на ... ... у рукама глумица средњо предмета.

За ову сезону објављен је још један нов комад од ... У овом је случају писац и сам Јеврејин Анри Бернштајн, али и он ће по свој прилици ... добре ... публике и ... у ... ... у ... и ... интернационалних Јевреја." Други ... „Париси," а ... у позоришту Ровал. Тa ... „У ... Паризу не може се ... ни један ... који ... не би ... у ... и да ... ти ... "

РАЗЛИЧНОСТИ

Проклети Толстој

Руски листови из унутрашњости објављују сада ... посланицу Хермогенеса, саратовског владике, грофу Лаву Толстоју приликом његова 80. годишњег јубилеја.

Владика Хермоген издао је ту посланицу као памфлет против Толстоја, која веома подсећа на средњи век, а почиње овако: „О ти проклети и безначајни руски Јудо! У својој души си угасио сваку светлост, чистоту, часто и морално осећање." Даље у тој посланици чита Толстоју ... на закључује: „Анатема на тебе, прости, ... јер си отровом свог страсног талента упропастио хиљаде и хиљаде душа сиромашних сељака. Да си проклет!"

Кад је познати светац Јован Кронштатски прочитао ову посланицу, веома се зачудио овом кострому владичину, а ако је и сам Толстојев противник.

ПОСВЕТА

новом храму „Бет Јусраел"*)

Боже пребајати, вечни и славни,
Ква, Ти испуни сви наш зляви!
Ти си нам, Боже, штит и утока,
Једини наша мојим, уточи!..
Потрвоо те сваку уносним, —
Слепу и љубав ... уносним,
Радујте се од сад, па до века,
Аифео мари те ... ...
Е, водиј, ...
Личено своје, да нам се радује.

Редакција

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брачно позориште

Вечерас, у среду, програм од 18 најновија ... тачака, са комадима:

1. *Муж у ...*
2. *Полицијска наредба.*

Вечерашњи програм топло препоручујемо публици, са уверењем да ће са вечерашњих представа ... свој посетилац потпуно задовољан. —

У Дољој Тузли бави се са трупом г-ђа Мила Ранковићева, кћи Фотија Илијћа, која је предузела управу своја сам. Рад иде добро. Трупи су потребни два млада и два чланица и једна суфлер. Ко жели да ступи треба да се обрати на г-ђу Милу Ранковићку Дољна Тузла (Босна). —

ШАЛА И ЗАБАВА

Учитељица: Шта је то разбој?
Ученица: Разбој је оно чиме се тка платно.
Учитељица: А како се зове оној што тка разбојем?
Ученица (после малог размишљања): разбојник.

Владина оставка

Чује се да је влада поднела оставку. Састав кабинета поверен Пашићу. У кабинет улазе поред фузиониста и самосталаца по један националац и напредњак.

*) Ден Израела.

ПОДЛИСТАК

Проблематичне природе

РОМАН

од Ф. ШПИЛХАГЕНА

(наставак)

За сам је журно отвориио ... у другом правцу, ... Албер Там био је ... ... у Судамири ... ... Бет ... ...

... [illegible]

... Стари не стоја баш тако ...

(Наставиће се)

ПОМОДНО МАНУФАКТУРНА И ГАЛАНТЕРИЈСКА ТРГОВИНА

МИХАИЛА Р. ЖИВКОВИЋА

БЕОГРАД, КНЕЗ МИХАИЛА УЛ. БР. 33

Препоручује за ЈЕСЕЊУ СЕЗОНУ велики избор

НАЈНОВИЈИХ

ШТОФОВА за хаљине и костиме
СВИЛЕ за блузе, хаљине и прегаче
СОМОТА за хаљине и јакете
АТЛАЗА за блузе и јабадети
РАЗНОВРСНИХ УКРАСА и цекокупан прибор за женске хаљине.

Цене утврђене мустре на захтев шаљемо.

КАРБИД БОСАНСКИ

стиже од данас 100 килограма у добошима од 50 кгр. дин. 40.1 а
„ „ „ 100 „ „ 75
цариново франко стовариште на Сави.
Сва питања упутити говорницима заступништву

ОРЛЕКОЛ ИНДУСТР. БИЛЧР
Влад. Кастнер и Комп.
Београд—Сава 2—10

Задите само Доктор-Хоф

ПАРНА ПЕКАРА
„БАТАЛАЦА"

Јавља поштованом грађанству да се преселила у сопствено своје двоспратно здање, где ће да држи и продавницу исте и биће сигурно увек у најновије доба припремљена. Из Терезијанца Краљ. Мајесетног завода, из Сарајева Краљ. Мајесетног завода, из Г. Н. на Дорћолу Државног завода. Уз то и веће количине фирми:

Душан Тодоровић	Теразије
Гавра Радовановић	Косовс ул.
Димитрије Ристић Мионичанин	ул. бр. 26
Јаковић Цветковић Неимарић	ул. бр. 28
Петар Марковић Инспектор	ул. бр. 29
Крића Јакова Инспектора	ул. бр. 29
Илија Живковић Гвардиста	ул. бр. 29
Мирослав Филиповић Министарски	ул. бр. 28
Чедомир Јовић Чиновник	ул. бр. 28
Пуковић и Гуљевић Интендатура	ул. бр. 2
Јован Танчић Ритмајстор	ул. бр. 6
Јакша И. Гавров. Капетан	ул. бр. 16
Цветко Миљковић Ковач Потпор.	ул. бр. 17
Живојин Танасијевић Дуванџија	ул. бр. 47
Владислав Петровић Капетан Ма-	ул. бр. 44
Драгутин Савов Достојевић	ул. бр. 21
Пантя Поповић Занатлија	ул. бр. 47

Обраћа се нашим грађанима за рад и пружање помоћи и новцем, уколико буде фабрикама или „Хотеру" и по тобе да буде нужна потребна помоћ и новац, која ће му тада бити одмах, а ако буде нашег рада прекрит Пана Пекара. Ако буде потребно, моћи ће и остало нашим Пекара Пекара „Батаљака" у свему новцу, исто, да одмах крајем, а трошак за грађане и државне установе моћи ће за трошак. Ако буде нашег новца и за новцем дажносом.

Јамчи се за сву Индустрију Конзервисано тесто Краља Александра ул. бр. 2. Телефон бр. 366 2—10

Задите само Доктор-Хоф

Жена средњих година, која зна све добро кување служила би на господицу у бољу кућу. Исто би служила и сама као добро вођена кућарица у бољој кући. До бливег обавештења обратите се

Тинки Гавриловић
Пословођа радње — Пароброд Милош
462 ул. бр. 14. 3—3

Станова за издавање

Од 1. новембра ов. год. у улици Краља Милана бр. 2, 3, 5 и 8 имају се под станове и дућани у новом згради, са 6 соба, купатилом и свима удобностима. Ради потребе обратите се код настојника у истој бр. 6, са Дечанске Мале.

Сава К. Наумовић
433 4—5

Кобила врана висине 173 см. са позивом краљевске коње. Одазива на призивај и пуну у двори и у свако доба на брзу телефона 43 бр. 603 2—

МЕЊАЧКА РАДЊА

Исака Ј. Ешкинази

Прилаже Њином праћењу, Мајор таквим, поштење сте, сам великолепно и крупан дају рабат 2 и по и 2 и пун потпуно на ста.

Сведок Адаше Дуварџи тих у извору на продају. Шаље свакоме по жалби. Јучерас 2 октобра. Пристојанима дају добру продавцу. Тамошно исходиште **40.000** за вара. Потпун вагон и целокупни стоку тешки Краљевића Србије и једна подбуда дају. Исказати потпо на врлуће купцима.

С поштовањем
Исак Ј. Ешкенази
4557 10 мењач, Кнез Михаила ул. бр. 9.

Вечерњи Трговачки Курс
Приватне Трговачке Академије
Професора **Љуб. Л. Ћирића**

Отвара се 1. октобра. Шестомесечни Трговачки Курс, намењен за трговачке помоћнике и помоћнице, приватнике разних приватних надлештва, свештенике и у опште за свакога, који жели да стекне основна знања из Књиговодства, Корестенденције и Трговачког Рачунања.

Предавања се врше сваког радног дана од 8 и по до 10 и по у вече, а ученици почи 1. октобра у свој подворје директора.

Курс је под заштитом господина г. Министра Шарца из Цариграда.

ДИРЕКТОР
ЉУБ. Л. ЋИРИЋ
Београд ул. бр. 11. Горњи спрат.
3—5

У ГРАНД ХОТЕЛУ

точи се право **ПИЛЗЕНСКО ПИВО**, најбоље темперисано, од сада по цени:

чаша 0·30 п. д., кригла 0·50 п. д.

Повишени цени за музику: чаша 35 п. з.; кригла 60 п. з. напомиње се почев од 6 сата у вече.

Стални оркестар „Грапд Хотела", најбоља београдска сваковечи оркестар, под управом г. Св. Осјечког, концертовће, као и до сада, сваког дана *од 6 до 11 сата у вече, а недељом и празником од 5 до 11 сати.*

400 10—10

МОДИСКИ САЛОН
Софије П. Ђорђевић
Топчидерски Венац бр. 25 у Београду

Јавља својим поштованим муштеријама, да је Салон снабдевен са најмодернијим и најновијим из врших горњих кућа како за Госпође и Госпођице тако и за децу најновијег лепим

ШЕШИРИМА

Продају се и праве форме без украса. Цене су умерене тако исте да искључују своју конкуренцију. Порудбине из унутрашњости врше се одмах поштом уз поврат.

Салон потребује две ученице.
432 4—5

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Наручите јесењих спреме се за празнике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"

Ове године недно сам 30 кисела квасерина грожђа турског и смедеревског, прног квалитета.

Обрадам сиљну познавањима доброг вина ради уверење.

Цена сиљу на кућу знатно спуштена

Нажи свиње плаћена на продају у реону београдском. Услови врло повољни.

НЕПОКРЕТНЕ ИМАЊА

пок. Краља Александра имам отворено продају се:

1) „Краљева циглана". Дво у реону у њиво, а ни реона у вадиља на 60 12 до 14.000 кв. мет.

2) Утрина изнад „тек Сава" и железничких пруга у варошлово од 10 до 40.000 кв. мет.

3) Плац са зградом до ресторе на три улице: Узун-Мирковој, Дубровачкој и Дар Урошевој.

4) Плац са зградом преко пута Саборне Цркве између „Старог Здања".

5) Плац са зградама у улици Сарајевској ис. „Краљева Великовица".

6) Пословно-трговачки локали у Топчидеру и од Нишке. Продаје само за готово. Посредници искључени.

Ради изнеђе обратити се г. **Боривоју А. Орашковићу** адвокату тод. 416 5—5

БРАШНО БРАШНО БРАШНО

Сваки домаћица треба да захтева при куповини брашна

ИНЂИЈСКИ БРАШНО

оно је најпаметно као најбоље.

Искључива продаја на велико стовариште код

БРАЋЕ М. ДИМИТРИЈЕВИЋ
Нишчанска ул. бр. 18
30110—10 Телефон 425

РОДОЉУБИВ КУПУЈТЕ ЛОЗОВЕ

СРП. ЦРВ. КРСТА

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ
Јануара, Априла, Јула и Октобра
Са највећим згодитцима
200.000, 150.000, 100.000
20.000, 15.000, 10.000
У ЗЛАТУ БЕЗ ИКАКВА ОДБИТКА
а за исплату рачунавано код Народне Банке јужног 4%, рено.

ИДУЋЕ ВУЧЕЊЕ 1. (14.) ОКТОБРА 1908. год.

Гл. згодитак	Дин. у Злату		200.000
Друге	.	.	20.000
100 од 1000	.	.	10.000
120 „ 200	.	.	4.000
100 „ 50	.	.	15.000
100 „ 22	.	.	9.800

Сваки Србин ко учутиновом новцу плаћа стоје **22** — динара, за лозинку **32 50 дин.** — За иностранство лозинком **22** — крунама.

Све ближе упуте морају се ввеју у Београду учутиновом сиљу без о исплатне новце новца не дају.

Купујте лозове се поводом, јер сва сирота Задужбина Црвеног Крста исходиште даном буде и трошак наше од сиље новчаница средстава.

Сва Главна Срп. Црв. Крста у тоју извлачења морају пред. исходиште добити и сиљ ући до 22 ј. мја за ово: до 5 ч. по подне. Ко буде купио 50 ком. у једном извлачењу добиће једно лозово бесплатно.

Сва Главна Срп. Црв. Крста у тоју извлачења морају пред. исходиште добити и сиљ ући до 22 ј. мја за ово: до 5 ч. по подне. Ко буде купио 50 ком. у једном извлачењу добиће једно лозово бесплатно.

1420 2—

главни заступник
ЖИВКО ПЕТРОВИЋ
Кнез Михаилова 33.

„Просвета" излази сваки дан. [illegible] и за Србију на годину 10 дин. за иност год. 8 дин. за иност год. 4 дин. појединог 1·50 пар. За иностранство на годину 20 дин. за иност год. 15 дин. за иност год. 8 дин. Претплатнички новац се шаље Управи и Дубровачка улица. — Огласи се примају по цени по погодби. Рекламације ослобођене поштарине. Рукописи се не враћају. Управа **Јована Богдановић**.

„Државна Радничка" Штампарија Гаврила Данојловића и Комп. Краљевска ул. бр. 16. Телефон бр. 69

ВАНРЕДНО ИЗДАЊЕ

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 25 СЕПТЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АЂАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 262. | Телефон 821.

НИКОЛИ I.

Два пута је сунце клонуло иза фрушкогорских висова од како је глас о анексији Босне и Херцеговине узбунио срце расковћаног Српства, а ми у Београду не добисмо никаквог абера од тебе, Кнеже песниче.

Два пута је мркла ноћ обавила висове крше наше Херцеговине, од како је решено да се Херцег-Босна метне у круну Хабсбурговy, а ми свамо узалуд чекамо твоје поруке, стари ратниче.

Што то?

Зар ти не задрхта срце за кршном Херцеговином Кнеже?

Зар ти не засузи око за изгубљеним насавима, песниче?

Или је зар рана коју ти зададе пакост и злоба тако дубока, да немаш осећаја за друге боле, јадна старино?

Или је можда частољубље увређенога угушело све друге осећаје у песнику „Балканске Царице“, те на које за несрећу која се ближи насловљеним Српству?

Не тако кнеже!

И ми, обични смртни, у часу општe опасности праштамо и предајемо забораву свакојаке уврeде.

И ми, прости грађани, остављамо на страну наше личне завађење и прискачемо у помоћ отаџбини када је у опасности.

Па зар ти, крунисана главо да изоставеш иза нас? Зар ти, Господар Црне Горе и Брда да заборавиш на свoју дужност и да хладно посматраш последњи ропац онија за чију си се слободу некада борио?

Не не, Кнеже, то не може бити.

Зар ти да заборавиш на Обилића, чијим се ликом китe груди твојих старих ратника? Зар ти да уместо да се угледаш у Бранковића и да оставиш Херцег Босну у најодсуднијем часу, када јој прети опасност да за навек пропадне.

Не, не, то ни сам бити ју нако са Вучјег Дола.

Баци на страну све незгоде, предај забораву све увреде и пошаљи абер целом свету: да је још жив стари јунак са Вучијег Дола и да је спреман са својим соколовима да брани кршну Херцеговину и патому Босну и да пружи руку Шумадинцима у одбрану заједничког идеала.

Било би страшно кад то не би учинио Кнеже! Било би страшно кад би Херцег Босну оставио у чељустима Хабсбурговаца најверније пријатељ руског императора и таст краља италијанског.

Па зар не би цело Српство пружало прсте на тебе кнеже и говорило: да си све што си радио и све што си стекао, радио и текао само за себе и само за своју личну корист. Зар не би цео свет рекао: „да никоји прави син кога Николу Петровића Његоша називају себичњаком и двоичним старцем, јер ево га где предаде Швабу Херцеговину, без речи и без потеза мача.

То би било страшно Кнеже. Страшно и за тебе и за твоје храбре Црногорце и Милоша Обилића, кога је твој стриц Данило истакло Црногорцима као узор јунака прекрижено би се у пробу.

Два пута је Кнеже сунце зашло за фрушкогорске висове од како је глас о анексији Босне и Херцеговине дошао и до тебе, а ми не добисмо никаква абера од тебе.

Два пута је мркла ноћ обавила кршне висове драге ти некада Херцеговине од како је решено да Херцег Босна заблиста у круни бечкога ћесара, а ми ти не чусмо гласа, кнеже песниче.

Што то, стари ратниче?

А.

Европа и анексија Босне

Кораци за одржање мира

По једном саопштењу из Париза, још ништа није решено што би рат између Турске и Бугарске чинило неизбежним. Још су непрестани изгледи за мир, који као да су добили на Златном Рогу земљиште услед преставака Енглеске и Француске. Све силе утичу у Цариграду у том смислу, да се прогласом бугарске независности само утврђује један стварно већ извршени, одавно свршени рад, да тиме Турска не трпи никакву праву материјалну штету и да се поступком Бугара младотурској странци нимало не крњи углед у очима отоманског народа. С друге стране она добија у угледу повраћајем новопазарског санџака Турској од стране Аустро-Угарске, која се тиме одрече сваког проширења ка Солуну. Тиме ће Турска добити сасвим реалну накнаду у престижу у Македонији, те ће пребољети понижење у једној сасвим формалној ствари. То је, вели „Пти Паризијен“, сазнаште, за које се француска и енглеска дипломатија у Цариграду труде да му прибаве важност.

Дипломатски преговори у Паризу

По једном саопштењу Агенције Хавас, ништа се не објављује о преговорима министра спољних послова Пишона са заступницима великих сила, осим то да су владе Француске и Русије, а тако исто и Енглеске једнаког мишљења у источном питању. Поуздано је да су Француска, Енглеска, Русија и Италија вољне узмети све ради одржања мира. Али је тешко наћи средство које би се за то употребило. Све ће зависити од догађаја у Цариграду, који могу изменити стање ствари.

У погледу сазива међународне конференције ради се на томе да се сазна расположење Турске. Ако су њене диспозиције повољне, онда ће се у том погледу моћи да постигне споразум. Али су то претпоставке, које ваља узимати веома обазриво.

Друга једна париска депеша јавља, да ће се Пишонове конференције са заступницима сила тицале само плана о сазивању конгреса, чији би делокруг у најмању руку био онолики исти, као и Берлинског Конгреса од 1878. С многих страна потврђују, да је већ о томе сврсен споразум између Француске, Енглеске и Русије.

„Пти Паризијен“ наговештава, да ће том предлогу приступити и Италија. Конгрес би се држао у Паризу.

Лондонски Рајтеров Биро сазнаје, *да енглеска влада не признаје ни једној сили не може признати право да без пристанка сила потписница мења један међународни уговор. Она неће признати да само кршење Берлинског Уговора, а свршене факте признаће тек тада кад изјаве своје мишљење остале силе, нарочито Турска, која је у овом питању непосредније заинтересована од сваке друге силе.*

Дневне вести

Пажња читаоцима. Обраћамо пажњу читалаца на чланак, који ће данас у вечерње изаћи у „Правди“ из пера г. Световира Николајевића.

Забрањена „Правда“. Полиција је забранила јуче рашњи редовни број „Правде“ због уводног чланка „Петру Мркоњићу.“

Демонстрација. Синоћ око три четврти на шест, скупила се била грдна маса света пред министарством спољних послова. Свет је тражио прво да краљ изиђе на балкон, а кад је начелник министарства унутрашњих дела, Чеда Костић рекао да краљ не може изаћи јер председава седници, онда је маса затражила да изађе ко од министара. У министарству се беху нешто узмували али кад су видели да ствар не стоји озбиљна и да светина прети да уђе у министарство онда је изашао др. Миловановић и изјавио да ће влада вршити своју дужност.

Свет се после тога разишао.

Анексија и Берлински уговор. Јучерашњи „Фремденблат“ полузванични орган бечке владе доноси уводни чланак у коме се доказује да анексија Босне и Херцеговине налази основа у Берлинском Уговору по коме је Аустро-Угарска добила мандат да у тим двема покрајинама уведе ред и мир. Аустрија је завела ред и мир, али како је овим био угрожен опстанак то је Аустро-Угарска морала да се лати средстава за ред и мир одржи. Најзгодније и најприродније пак средство јесте присаједињење Аустро-Угарској монархији.

Почетак свршетка. Из Сарајева јављају званичној крузи у Беч да је по свима варошима у Босни и Херцеговини објављена плакатима прокламација цара Фрање Јосифа. Све јавне зграде окићене су заставама. Председник сарајевске општине сазвао је општински одбор у свечану седницу. Решено је да се варош илуминира. Мир влада у целој земљи.

Општинске страже. У свима нашим општинама дуж Саве и Дрине одређене су општинске страже, да чувају како нико с ону страну тих река не би прешао на наше земљиште.

Карактеристично. За догађаје који се одигравају у Босни и Херцеговини карактеристично је, да јуче није у Београд стигао ни један, ни православни ни муслимански лист из Сарајева и Мостара.

Манифестације. Јуче су ученици свих овдашњих средњих школа напустили часове и са српским тробојкама манифестовали кроз улице, вичући: „Доле Аустрија!“ „Смрт Аустрији!“ и „Живела српска Босна и Херцеговина,“ и певајући родољубиве песме.

Купљење добровољаца. Предвиђајући могућност рата с Аустријом, одбор престоничких грађана почео је од јуче прикупљати добровољце, које ће он наоружати, спремити и издржавати. Упис добровољаца врши се сваки дан пред спомеником Кнеза Михаила. Споменик је сав окићен српским тробојкама. Једна тробојка с натписом „Рат отмичару“ метнута је у руке кнеза Михаила, а друга је на постаменту и носи натпис „Рат Аустрији.“

Конфликат. Између г. Брам. Ђ. Нушића који скупља добровољце и г. Обрада Благојевића управника вароши дошло је у згради министарства спољних послова до конфликта. Г. управник је рекао Нушићу, да му прави неприлике својим скупљањем светине а г. Нушић је довикнуо управнику да он током каквим се посвудно према њему, може да разговара само са својим потчињеним. Нушић је после овога отишао и оставио управнику и чановима владе да умирују светину која је тражила од владе објаву рата.

Рата неће. Никас је некакво ратно веће држало седницу у двору. Свет се чуди овом ратном саветовању са кошто је влада посредно примила анексију Босне и Херцеговине као свршену ствар.

Нетачне вести. Све јучерашње вести о томе како је састављен нов кабинет нетачне су. До сада нико није од личности које се помињу као чланови новог кабинета ни консултован.

У РАТ!

У рат! —
Нек пуца пушка, мач на по
Нек срами забрта нам!
Нек бојне наше горак пл...
Удавка ровске сраи —
Уз бојак поклич грмни рат!
Уз брата стоји брат!

У рат! —
Нек сунце сврше сајни лик:
Загрнуће с' неба свод —
Кад цвиле, рвање луг чили
И Српски цео род
Уз бојни поклич грмни рат!
Уз брата стоји брат!

У рат! —
Још Српска мишица има моћ!
— Та још је Србин жив!
Србин ће опет у бој поћ, —
Још је он само сив! —
У рат Србине! у свети рат!
Уз брата стоји брат!

У рат! —
Да Српски каншар врагу свом
Прекраси крвав пир!
По пашие он у боју том —
Нек буде крвав мир!...
У рат Србине! у свети рат!
Уз брата стоји брат!

У рат! —
Нек Српска мишица смрва сву
Погану труну стра!
Нек каншар реже ножу сру
Нек с' пушка скотска крв!...
У рат Србине! у свети рат!
Уз брата стоји брат!

Београд 24/9. 1908.

Душан Васовић

ТЕЛЕГРАМИ

Анексија Босне

Цариград. Аустро-угарски посланик предао је Порти ноту о анексији Босне и Херцеговине. Нота се позива на Берлински уговор и на аустро-турску конвенцију од 1879, по којима је она окупирала Босну и Херцеговину и новопазарски санџак, у погледу кога она није употребила сва права. Препорођена Турска и сама може одржавати ред у санџаку, а да би се одвајала њена стабилности, Аустро-Угарска даје Босни и Херцеговини устав и узима их у оквир своје државе, а нада се да ће односи између ње и Турске бити трајно повољни.

Анексија Крита

Лондон. Рајтеровом бироу јављају из Канеје да Крићани припремају државни удар у корист сједињења с Грчком.

Атина. Депеше из Канеје јављају да је Крит прокламовао сједињење с Грчком.

ЕПИГРАМ

Признање

На митингу, у говору —
Који није био кратак —
Случајно је признао зброју
Наш историк „Зуба „патак“.
„За последњих за пет лета
Србија је у злом стању,
борила се све за кмета
и сатрла у казаму...“

тр.

ПРОКЛАМАЦИЈА

ФРАНЦА ЈОСИФА БОСАНЦИМА И ХЕРЦЕГОВЦИМА

ПРОКЛАМАЦИЈА БОСАНСКО-ХЕРЦЕГОВАЧКОМ НАРОДУ

Ја, Франц Јосиф I, цар Аустрије, краљ Чешке итд. и апостолски краљ Угарске, становницима Босне и Херцеговине!

Кад су пре једног људског колена наше трупе прешле границе ваших земаља, тада вам је обећано да оне не долазе као непријатељи, но као пријатељи, с одлучном волом да зрелому, од кога је наша отаџбина толике године носила тешко бреме, ослободе.

Ова реч дата у једном озбиљном тренутку, поштено је испуњена. Ваша се земља умех трудила да у мирној заштитности живим радом зе[illegible] односи еуропској будућности.

На њиву овоме радост сиемо ребе: семе, које је сада бачено у изорано земљиште, донело је богата плода Ви сами морате осећати добровољство, што су место нереда и притиска настали ред и безбедност, што су трговина и привреда стално напредовале, што се осетно утиче горњена образовања и што је под заштитом уређене управе сваки могао жети плодове свога рада.

Особита је дужност сама нас да тим путем неуморно идемо напред.

Имајући то циљ пред очима, налазимо да је дошло нужно, да становницима обеју земаља дамо нов доказ нашег поверења према њиховој високој зрелости. Да бисмо Босну и Херцеговину поџигли на виши ступањ политичког живота, решили смо се да обема земаљама дамо уставе Сабор, који ће водити рачуна о привилегија и општим интересима њиховим, и да тако створимо законску основицу за заступање њихових жеља и по[illegible]. Ви ћете имати реч као ће у будуће решења о посланима ваше домовине, која ће као и до сада имати посебну управу.

Ако је за уређење тог земаљског устава најпозвана претходница створене јемце и несумњивог правног положаја обеју земаља.

Из свега разлога, као и с обзиром на ове, које су у старо доба постојале између наших славних предака на угарском престолу и тих земаља, проширујемо права суверенитета на Босну и Херцеговину и жељено да се и но те земље примени ред престолног наследа који важи за наш дом.

Тиме ће становници обеју тих земаља уживати сва она добровољства, која може дати трајно утврђење досадашњих веза. Нови ред ће дати јемство да ће култура и благостање вајн у вашој домовини поуздано стајати.

СТАНОВНИЦИ БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ!

Међу многим бригама које окружују наш престо, у будуће неће бити последња брига за ваше материјално и душевно добро. Уливена мисао подређеног права свиј пред законом, учешће у законодавству и управи земаљским пословима, поштовања чинити сних вероисповести, језика и националних особина — све ће ће сва она добра уживати у пуноћој мери. Слобода појединца и добро целине — то ће бити звезда водиља ваше владе ас обе земље. Ви ћете се јамачно за то показати достојни поверења које вам се указује нашом одлуком и верношћу ваша и нашим дому. И тако се надамо, да ће племенита сагласност између владаоца и народа, ово драгоцено јемство свиог дражавог напретка, увек руководити наш заједнички пут.

ФРАНЦ ЈОСИФ с. р.

ПРОТЕСТНА НОТА

ВЛАДЕ КРАЉЕВИНЕ СРБИЈЕ

Влада Његовог Величанства Краља Србије позивајући се како на неспорна српска народна права, која су основа самом бићу Србијином, тако и на јасну одредбу чл. 25. Берлинског Уговора, уласе своју најенергичнију протест противу присаједињења Босне и Херцеговине земљама Хабсбуршке Монархије, које је данашњим својим манифестом прокламовао цар и краљ Аустро-Угарске.

Влада Краљевска верује да Берлински Уговор, баш тим више што ми нисмо имали удела у његовом саставу него смо га морали, у колико се он наше судбине тиче, примити у целини, мора имати важности не само у колико се њиме намењу дужности и обавезе, наносе штете и изнекују жртве од Србије и српског племена, него да он пружа и заштите правима нашим баш у оним уским границама, у којима су она добила изречног признања у његовим одредбама. Она констатује даље, да и ако су, под утицајем тежака и захтева појединих сила, права српска на Берлинском Конгресу добила несразмерно мање задовољења но што је то одговарало ратним жртвама двеју српских држава, Србије и Црне Горе, и ако је Србија, при свем том, све обавезе које су за њу из Берлинског Уговора потицале скрупулозније но ико до краја извршила, ипак за то у току минулих тридесет година ни једна измена у стању које је она општа међународна — уговорна уредба за Балкански Полуострва створила, није учињена на корист Србије, док су се на корист других у њу уносиле и многе и крупне промене.

И ова вера као и констатоване оних факата уљевају Влади Краљевској наду, да неће остати несаслушани глас који она данас подиже, тражећи правде и заштите од сила потписница Берлинског Уговора против ове нове флагрантне повреде, која се врши једнострано, на искључиви основи права јачега и задовољења својих интереса, а без обзира на то колико се дубоко тиме прекају осећаји, интереси и права српског народа.

Србија не може у овом случају наћи пуна задовољења, сем ако се у погледу Босне и Херцеговине успостави у свему стање које је створио Берлински Уговор. НЕ БУДЕ ЛИ ТО НИКАКО МОГУЋЕ, КРАЉЕВСКА ВЛАДА, АПЕЛУЈУЋИ НА ОСЕЋАЈЕ ПРАВИЧНОСТИ СИЛА ПОТПИСНИЦА БЕРЛИНСКОГ УГОВОРА, ТРАЖИ ДА СЕ СРБИЈИ ДОСУДИ ОДГОВАРАЈУЋА НАКНАДА, те да би се и одржала јемства за њен независан државни живот и српскоме народу у опште братиле погодбе за његов народни опстанак бар у оној мери у којој му их је Берлински Уговор дао.

После ове ноте може се сматрати да је Влада Краљевине Србије пристала на анексију Босне и Херцеговине и да је тражење неке накнаде, која се у ноти нити наглуше, нити каже зато ће бити ако се та накнада не добије, једна обична формалност која треба да маскира немоћ или страх српске владе да учини ово што јој је дужност према Србији и националној идеји диктовала — да оружјем у руци протестује против анексије.

Овом нотом за нас Србе из Краљевине свршено је с дипломат рада питање о Босни и Херцеговини и сад нам не остаје ништа друго но да се помиримо са судбом и да потражимо рачуна од оних који су нас у овај положај довели.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништву новци се из улу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Лаза Костић.

„Браћа Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Краљева ул. бр. 16. Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 521. | ПОНЕДЕЉАК 29 СЕПТЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 268. | Телефон 521.

Ванредни кредит

за српску војску

Данас је влада поднела Народној Скупштини предлог којим тражи од ње ванредни кредит од 16 милијуна динара за војне цељи.

Резолуција Народне Скупштине

Болно потресена великом неправдом, која је учињена Србији и Српском Народу самовољним пришењем једнога међународног акта, без саслушања народа којега се тиче, а од стране која му је била поштеник и чувар;

Дубоко уверена о опасности која је овим догађајима обузмала цело српско племе стварајући претходни случај описан за самосталност и опстанак Србије; до дна пожалобљена у својој преданости интересима општег мира и преданости;

Чврсто решена да учини све што је потребно да се обезбеде интереси Србије и њених сународника у кризи која је створена овим нечувеним догађајима:

Српска Народна Скупштина, саслушавши обавештења о мерама које Краљевска Влада мисли предузети у овом питању, једнодушно изјављује своје поверење Краљевској Влади очекујући од ње најенергичнији рад за заштиту угрожених интереса српских.

У том циљу и са тим једнодушним расположењем Народна Скупштина ставља на расположење Краљевској Влади и сву снагу целога и сложнога Српског Народа.

Румунија и Србија

Господине директоре,
а поштовани сабрате.

Од четири дана, од кад се налазим у Београду као повереник извесних листа „Ade verul", који излази у Букурешу, пратим с необичном пажњом обилазне догађаје које се овде размећу, догађаје који су довршена да још више појачају љубав и поштовање које сам од раније имао за српски народ.

И баш због тог моје љубави, господине директоре, узимам слободу да се обратим Вама с молбом, да ми дозволите да преко вашег листа дам обавештења о односима Румуније према Србији, тим више што у у последње време је крунисан гласом у Београду, да се извесне клеветничке приче, које се чине код вас, врше по налогу Аустрије.

Тај је глас господине директоре апсолутно лажан, јер ни какве да су вести, које могу задовољу Румунју с Аустро-Угарском, оне се могу ипак тако лако да чу промарати као задовољу Аустро-Угарској као доказ пријатељства Истоку.

Ако се код нас у истини и чине неке политичке примедбе, оне служе само као искрено обелодањење, које се предузима према Бугарској, чија нас екстремистичка политика узнемирује због — Добруџе.

Ако би с Бугарске и даље увећавала, ширећи се у Македонији, њој би се одузела да нам узме и Ниш, и ко зна да ли би се ту зауставила и даље расла, видећи како нашу Добруџу цеста и напредује. Због тих екстремистичких се спремамо те да се обезбедимо и да заувек онемогућимо сваке даље у Бугарској на штету Румуније, која је ова отпочела рат с Турском.

Ако би при закључку мира остале стварне овако као што су и ранује биле, онда немамо ништа даље да кажемо и прибавили се ћу. Но, ако би се стање на Балкану промени до у корист Бугарске, онда треба и ми Румуни да добијемо неке гаранције, које би нас за у будуће ставиле у одбрамбени положај против бугарских захтева.

То је наша спољна политика, за коју заслуге припада нашем краљу Карлу, пошто су све наше владе остављене да следују политику у чије ме-

Доносимо сву карту која се употребљује у школи аустријског ђенералштаба као карта српских земаља. У њој је ако што се види и Босна означена као српска земља. У школи дакле уче да је Босна српска и у помирљив тарде да ниje.

народа, ни Србе трешите као стожу чини та мозајичка држава, тражите рат, за то што то тражи цео народ.

Кад нас пак — и то морам признати с румењеним стида на лицу — осим Краља и једно двадесет особа нико не зна шта треба ми да чинимо на случај рата између Русије и Бугарске.

То је разлика између нас и вас. У Србији постоји фракција јако мњена, а код нас ово до данас не постоји.

Можда се данас не би догодило ово што се сада догађа, кад би однос између два народа, који имају тако много додирних тачака од општег заједничког интереса, били у јачој вези, а због наших узајамних младих међусобних односа крвав сиц обоје, и ви Срби и ми Румуни.

Но, ако ви смо и ми и ми радили с мало више воље, ствар би се окренула на боље, а што се чине срестава, којима би се тај ресултат мо-

Ако се код нас у истини и чине неке политичке примедбе, оне служе само као искрено обелодањење, које се предузима према Бугарској, чија нас екстремистичка политика узнемирује због — Добруџе.

гао постиђа, ја ћу, господине директоре и драги колега, узети слободу себи да вам сутра у том погледу дам други чланак.

Мита Андреску
Директор часописа „Ecou de Romania“, и народни посланик листа „Adeverul“.

Ерентал о Србији

У аустријској делегацији држао је повећи говор министар спољних послова барон Ерентал. Он је најпре покушао доказати како анексијом Босне и Херцеговине није повређен Берлински Уговор, па је онда прешао на односе између Србије и Аустро Угарске и рекао:

Пре годину свога министровања тежио је да односе Аустро-Угарске са Србијом постави на поуздану и пријатељску основицу. После дугих мука успело се да се са Србијом закључи трговински уговор и он са задовољством констатује да су га српске власти у том питању потпуно потпомогле. Уговор је од 1. септембра ступио у живот, парламенти у Бечу и Будимпешти по свој прилици ће га у скоро усвојити, те ће се аустро угарски привредни односи вратити у нормални колосек. Аустро Угарска и у политичком погледу гаји према Србији пријатељска и благонаклона расположења. Аустро-угарска је влада увек готова да у даљим фазама српске историје те симпатије претвори у дело. Прилика ће се за то дати, кад силе узму у претрес дунавско питање, што ће по свој прилици у скоро бити.

Аустро-угарска влада мисли да приликом продужења рока европске дунавске комисије предложи да и Србија и Бугарска буду заступљене у тој комисији. У исти мах би се тада могли међународно разширити бродарски односи на Дунаву од Ђердапа до Брајиле. Аустро-Угарска нема никакве противне разлоге те ствари и с пријатељском Румунијом води о томе пријатељске преговоре. Он је такође само успут хтео нагласити да Аустро-Угарска у свим привредним питањима, која се тичу и њеног западног суседа, не полаже право на повлашћени положај, но да има пред очима само унапређење општег саобраћаја.

С овом сталном тежњом Аустро-Угарске да води рачуна о српским интересима у неку руку је у супротности то, што се последњих година у Србији тежи да се утерда право против Аустро Угарске. Данашња агитација у Србији, која се специјално бавила о Босни и Херцеговини, имала је за последицу то што је свас о пресједању тих покрајина изазвао у Београду велику раздраженост; но же се чак говорити о заблудама јавног мишљења, које као да је изгубило верног за правилну спољну праксу.

У Београду су ових дана предузете усилавне војничке мере (сазивање једне категорије резерве). С погледом на расположење у Београду, морамо се, вела, питати какве намере имају те мере, те смо на то у Београду тражили обавештења. И ако та обавештења веле да те наредбе немају никакав нападни карактер но су само мера обазривости, ми смо морали да непрекидно мотримо на даље држање српске владе. Наравно ми не можемо дозволити да се под окриљем предузетих војничких мера у појачаној мери настави рад агитација у Босни и Херцеговини. Ја могу само изразити наду, да ће у Србији реално схватити ствар и да ће се промишљено држати. Ми ћемо своје држање према Србији увек подешавати према њеном држању. Србија може рачунати на потпуно пријатељство и благонаклоност нашу према њеним интересима, ако узмадне ићи правим путем.

Турска и анексија Босне

По једном цариградском телеграму од 27 септембра, турска штампа оштро напада Аустро Угарску, и предлаже да се бојкотује аустро угарска роба.

У Цариграду су приређене симпатичне манифестације у корист Србије.

Турски листови саветују Србији да буде мирна, те да не би настали заплети, па којих ђују наду да ће ту ствар правилно решити.

Немачка амбасада предала је турској влади вербалну ноту, у којој Немачка изјављује, да није ништа знала о догађајима у Босни.

Цариградски листови саопштавају изјаву немачког амбасадора барона Маршала, коју је дао великом везиру Ћамил паши. У име немачког цара Вилхелма барон је Маршал изјавио, да најенергичније протестује против сумње да су последњи догађаји на Балкану изазвани у споразуму између Немачке, Аустро-Угарске и још једне силе. Ти су догађаји изазвани без питања за мишљење Немачке.

РЕЗОЛУЦИЈА
ГРАЂАНА ГРАДА НИША

донета на митингу 26. септембра ов. год. поводом анексије Босне и Херцеговине

Анексијом Босне и Херцеговине Хабзбуршкој монархији погажена су основна права свега српскога народа. Њоме су угрожени опстанак и будућност наша праве националне, тако и слободне српске земље.

Истим чином Аустрија је у основи уништила међународни уговор, створен на Берлинском конгресу и за равнотежу балканских народа. Тај уговор поништени немо ни за Србију.

Пред овим грубим отимањем својих традиционалних народносних права слободе, Србија не сме стати. Својом и крвљу својих синова, она мора учинити најенергичније протест.

Босна и Херцеговина морају бити и остати само српске земље. За њихову слободу и права свога племена мора се до истраге борити цео Српство, Србија у тој борби мора предњачити.

Стога и грађани града Ниша молимо владу Краљевине Србије да у сабрању интереса и будућности племена и Отаџбине употреби најодлучније мере. За испуњење тога захтева грађани Ниша стављају своје живе на располагање живот и имање.

Слобода или смрт, Српство из давно је девиза свих Срба. Сабрани Ниша с неустрашивим очекују тренутак да одуже дуг својој браћи.

Секретари:	Прeдс. митинга
Дим. Прокопић	Тодор Милошевић
Б. Пејић	Потпредседници:
Д. Б. Стојановић	Милан Стојановић
	Дим. А. Вујић
	Јован Р. Јовановић

Дневне вести

Аустриско плачкање. Аустрија је почела и да плачка. У прошлу суботу прешло је на нашу страну четрдесет војника на Бујуклића аду на Дрину. Чим су их наши људи опазили, јавили су власти, која је одмах послала једног среског писара с неколико жандарма да их отера. Али мајчини јунаци аустриски, чим су спазили наше жандарме, уметнали су чистац, те нису ни дочекали да им се наши жандарми приближе. Ово безобразно хајдучко нападање аустриско треба на најосетнији начин сузбити.

„Објава рата“. Прексиноћ се наклесао по Београду провео глас да је Србија објавила рат Аустро Угарској. Тај невестинити глас потекао је отуда што се било чуло, да ће у суботу после подне бити тајна седница скупштинска, а у ствари је била седница фунционашког посланичког клуба.

Хари Лоја. Поводом наше јучерашње белешке како „Н. Сл. Преса“ прети Србији“, један наш читалац умолио нас је да скренемо пажњу и „Н. Сл. Преси“ и онима који у име њено говоре, да је Аустро Угарска далеко силнија и јача од Србије и да ће несумњиво и савладати малену Србију. Али сва господа аустриска треба, уз то, да имају на уму, какву су велику муку и још тежу погибију имали с неорганизованим и ненаоружаним Хаџи Лојиним устанцима, а шта би им, јадна им мајка, било кад би се сукобили с истина маленом, али организованом и наоружаном српском војском, коју уз то још руководи непоколебљива вера и одушевљење да се бори за своју властиту праведну ствар.

Народне манифестације. По целој Србији држе се митинзи и манифестације против анексије Босне и Херцеговине а у корист рата с Аустро-Угарском.

Брзометни топови. До сада су у Београд стигле и монтиране 40 батерија брзометних топова (свега 160 топова) с потребном муницијом. Има према томе да дођу још пет пољских батерија и брдски топови. Кроз кратко време биће и тај заостатак нових топова у Београду.

Стигле пушке. Осим ранијих и новопоручених брзометних пушака, у брзометне пушке се прерађују и наше старе новине. Један део тих пушака прерађује се у нашој крагујевачкој војној фабрици, а други у Немачкој. Прекјуче, у суботу, бродом аустриског паробродског друштва стигла је у Београд једна партија тих пушака, прерађених у Немачкој. Али агенција аустриског бродарског друштва није ни хтела експедовати у суботу, изговарајући се на краткоћу времена и ред експедиције! Ово друштво због тога треба бојкотовати.

Митинг у Ваљеву. Из Ваљева нам пишу: Јуче у 10 часова пре подне одржат је овде митинг, који је био одлично посећен. Председавао је г. Риста Топаловић председник општине, а говорило је њих неколико говорника. Нарочито се одликовао својим распаљеним говором г. Мика Максимовић учитељ, који је непрестано прекидан узвицима: „Рат Аустрији!“, Живело Српство!„, Живела војска.

Умесан предлог. Јуче је посланик г. Гаја Милорадовић поднео Скупштини предлог да се помилују и реактивирају сви војни бегунци и сви осуђени официри и подофицири. Предлог овај примљен је у Скупштини с бурним одобравањем.

Социјалистички збор. Јуче пре подне у 9 сати у кафани на „Булевару“ држали су збор социјалисти. Говорио је Туцовић против угњетавања једнога народа као народа и као заједнице потиштених личности од једног империјалистичког и солдатског режима.

Резолуција није никаква донета. Збор је трајао од 9—10 сати пре подне.

Седница. Јуче су наши стари ратници, добровољци имали седницу свог главног одбора под председништвом г. Милутина Гр. Мишковића ђенералштабног пуковника.

После свршеног рада, они су са заставом отишли Теразијама пред двор и поздрављали Краља. Када им се нико није јавио, они су се вратили у Урошеву Пивницу и ту оставили заставу, где им се и иначе она чува.

Мобилизација српске војске. Наши су дани узбуркани као таласи морски пред олују. У таким приликама није ни чудо, ако се предузимају све могуће мере обазривости, а још мање ако се у таким приликама стварају разне комбинације. С једне стране у коју немамо ни мало разлога сумњати, сазнали смо да ће бити наређена мобилизација целокупне војске Србијине. Та мобилизација, по саопштењу нашег пријатеља, не значи још никакву акцију, но само меру обазривости, да нас догађаји не би затекли неспремне.

Међу тим смо јуче из нашег Пресбироа добили ово службено саопштење: „Поводом гласова о општој моби

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН
РОМАН
Мишел Зевако
превод с француског

XVIII

Катарина Медичијева

Ову страшну исповест Катарина Медичијева изговорила је тихим гласом, као да сама са собом говори.

— А сад, додаде она, сад када сам постала краљица, сад када сам успела да дотакнем руком својe непријатеље, сад када се спремам да на толиким развалинама засвојим палу, која ће заузети целу сцену, те са дошло да ми говориш о прошлости. Реко, прошлост је мртва. Само о будућности треба водити рачуна. Дете? За што да мучим свој дух том изгубљеним створењем? Дете је без сумње изгубио какве жене и одмена та је. А сем тога ти си му мамо у уста климу смрти; без сумње је после два месеца изгубио у нашем ваљу ни кога није ни требало да иалам...

Руђери ухвати Катарину за руку и стеже је снажно.

— А ако сам се преварио? рече он потмуло.

Катарина се трже, стаде нема, полуотворених уста, хтеде да узвикне, али јој уздах остаде у грлу.

— Ако количина отрова није била довољна? Или ако се како чудо догодило? продужи Руђери. Ако је дете живо?...

— Проклетство! дрекну краљица.

— Слушајте, Катарина, слушајте! Колико сам пута после оне страшне ноћи испитивао звезде! И звезде су ми увек одговарале да је дете живо!.. У залуд сам се надао да се варам! У залуд сам обнављао своја испитивања! Увек сам добијао исти страшни одговор!

— Проклетство, понови краљица гласом од кога Руђерија обли хладан зној по челу.

— Ја сам о томе хтео говорити, продужи астролог, надамао сам на себе ужас, бол и грижу савести. Али сад би, краљице, ћутање било злочин... злочин према вама која сте остали школ мога живота!..

Али се Катарина Медичијева, оном страшном снагом карактера, која ју је чинила моћном сапијом од свих њених створова, савладала и умирила свој дух. Давнашњи ... пред досећај, није је могао за њу да постане страшна опасност, она одлучи да му прође кланце.

— Добро, рече она, простосрдачно да је дете живо. Шта се то мене тиче? Живо је, али никада неће дознати чије је! Живо је, али је у неком забаченом крају, дете без имена, ништиче, сиромашно. Живо је, али ми никада нећемо дознати где је, као што ни оно никад неће дознати име своје мајке!

— Катарина, рече Руђери, прибирате сву своју душевну снагу: дете је у Паризу и ја сам га видео!

— Видео си га! дрекну краљица. Видео си га! Где?

— У Паризу, кажем вам!

— Кад? Кад? Та говори!

— Јуче!.. Али пре свега треба да знате још нешто која се је угасила, спасла, оцарала...

— То је?..

— Јованка од Албрета!..

— Ужас!..

Катарина Медичијева трже се и устукну као да се пред њом провалија отворила.

Да је гром пао пред њу не би се јаче уплашила.

— Ужас! понови она запрепашћена грозно... Мој син је жив!.. Дошао моје срамоте је у рукама моје најстрашније непријатељице!..

— Оно, без сумње, ништа не зна, промрмља Руђери.

— Ћути. Ћути! загрми она.

Али је Јованка од Албрета одгајила дете, она сада зна све... Како?.. Ја не знам! А она зна, кажем ти! Ох! видиш ли да она мора умрети? Видиш ли да ме моја судбина није привезала када сам у њој наслутила највећу препреку у своме животу? Ах! Јованка од Албрета! Нисмо више у питању ти и ја, него њена наша борба! Сад је у питању да ли ће Француском владати твоја или моја крв!.. У питању је мој или твој живот!.. Али, знај, да ћеш ти пре умрети!..

После ових речи које изговори насилно и грамжљиво, Катарина Медичијева утиши се постепено. Њене задихане груди добише о-пет своју првобитну непомичност. Очи из којих су муње севале угасише се.

Она постаде хладна как... нелана.

— Говори! рече она тада. Кад и како си дознао?

Руђери скоро неписам, ужасан тим бесом који је сам призвао, одговори:

— Јуче, госпођо, кад сам излазио од тога младића.

— Ощеј што ју је спасао?

— Да, од Пардајана. У тренутку када сам изашао и гостионице, стадох као окамењен: преда мном се појави један младић. Од ужаса ми се коса дигоше на глави. Учинило ми се да сам тај човек ја сам! Али оваким каквим сам изгледао пре двадесет и четири године!..

Руђери пређе руком испред очију, као да хоће да уклони неку утвару.

— Продужи рече хладно краљица.

(Наставиће се)

лизације српске војске и нечувених скопштења да је мобилизација већ наређена са надлежног места добили смо обавештење, да су сви ти гласови неистинити и да се за сада не намерава никаква мобилизација, нити ће се за сада позивати више војске, но што је до сада већ позвано. Да сада има на окупу свега 40.000 војника."

Кажњени чиновници. Решењем господина министра унутрашњих дела, кажњени су, и то:

Г. Иван Ђокић, начелник округа врањског укором, за кривицу из § а 43. тач. 5 закона о чиновницима грађ. реда.

Г. Јеремија Станковић, писар среза беличког округа моравског, губитком плате за десет дана, а за дело из §. 43. тач. 6. зак. о чиновницима.

Шта вели Јоница? Краљев секретар Јоница Христић рекао је дописнику римске „Трибуне", да је Србија дубоко рањена проглашењем бугарске независности и анексијом Босне и Херцеговине. Јер и ако је стварно заузеће тих покрајина било то исто што и права својина, ипак је питање права било отворено и Србија се могла надати на испуњење свога идеала. Сада је све изгубљено, она је решена на последњи очајнички корак.

Комесар. У првостепеном варошком суду још ради комесар главне контроле г. Стева Кара-Лазић, рачуновођи судском г. Љуби Радосављевићу, о коме смо ми у листу већ доносили белешке.

Мора да има крупних ствари, кад већ 20 дана ради комесар.

Обавестите јавност.

Пред Скупштином. Јуче после подне манифестанти у огромном броју отишли су пред Народну Скупштину и кликали: „Живела Народна Скупштина, доле са Аустријом", — тражећи председника скупштине. Љ. Јовановић је изашао и казао им:

Браћо

Народно представништво разумевајући своје дужности, оно ће учинити само онако, како интереси отаџбине буду захтевали.

С тога вас молим, немојте спречавати рад скупштински у овако важним тренуцима, а ми ћемо извршити онако, како нам наше патриотске дужности налажу.

Одушевљена маса није се задовољила одговором, него су викали:

Дужност вам налаже да огласите рат Аустрији.

Г. Јовановић је казао: то ћемо видети шта ће бити.

Ако то не учините ми ћемо вам обе куће упалити викала је маса манифестаната.

То не смете учинити одговорио је г. Јовановић и повукао се у зграду скупштинску.

Манифестанти су се после вратили пред споменик Кнеза Михаила, где се уз гусле певало до самога мрака, па су се после разишли.

Два типа. Јуче смо видели д-р Владана да шета Теразијама са протом Ђурићем и Јосифом Бојиновићем народним посланицима и веома живо расправљају потању ствари са данашњом ситуацијом.

Прота Ђурић и Владан!?

Један деманти. Јуче је из Париза стигао један телеграм, којим се категорички демантује вест немачких листова, као да је председник француске владе честитао „цару Бугарске."

Турски зајам. Немачка банка дала је турској влади на сигурну подлогу зајам од 200.000 турских лира.

Војвода од Конота. По једној депеши из Венеције, енглески принц од Конота, командант енглеске средоземне флоте стигао је 27. септембра по подне са својом женом у Венецију, и одмах се укрцао на оклопњачу: „Абукир" а јуче је имао отићи на Малту.

Манифестације. И јуче је школска омладина цео дан манифестовала врло бурно против анексије Босне и Херцеговине а за рат с Аустро-Угарском. Манифестације су нарочито биле живе и дуго трајале пред краљевим двором и станом, престолонаследника који се појавио и одговорио на поздраве, говором који смо већ саопштили. Од престолонаследникова стана манифестанти су се кренули даље Крунском улицом, у којој се налази зграда аустриског посланства. Али како су улице у непосредној близини тога посланства поседнута јака жандармериска одељења, манифестанти су се вратили Студеничком улицом преко Цветнога Трга и Теразија ка споменику кнеза Михаила, и не покушавајући да продру и демонстрирају пред аустро-угарским посланством.

Веридба. Радивоје Павловић апотекар из Трстеника, верио се са г-ђицом Даринком Мирићевом ћерком г. Миливоја Мирића трг. из Трстеника.

Честитамо вереницима и родитељима.

Анексија Крита. По једној депеши из Канеје, влада на Криту добила је саопштење, да је војска на Криту положила заклетву верности грчком краљу Ђорђу.

Посланик француске владе. Поводом догађаја у Бугарској и Босни и Херцеговини, француска је влада изаслала у Београд свог нарочитог изасланика са специјалном мисијом код наше владе. Де Франс је јуче пре подне у пратњи француског отправника послова, ишао у министарство спољних послова да се састане с министром д-ром Миловановићем. Али како је министар спољних послова у то доба био заузет у Народној Скупштини, где је у тајној седници имао свој експозе о садашњој спољној политичкој ситуацији, то је изасланика француске владе примио начелник министарства спољних послова. Министар д-р Миловановић вероватно ће данас примити Де Франса.

Вести из белога света

Ђ. У Петрограду оваква вести.

Ђ. Руски царски супружници вратиће се у Петроград 7. октобра.

**. На цариградској берзи пронели су се гласови о нападу Италије у потезу Триполиса. Те гласове демантовало је цариградско талијанско посланство.

§§ Међусобна индустријска трговина да се закључе трговински уговор с Бугарском.

Ђ. Цариградски Грчки ... с Порте телеграм којим демантује анексију Крита Грчкој и изјављује жељу да Грчка не призна анексију.

4. Три пропадна министра на Криту положили су заклетву грчком краљу. Мухамедански министар просвете није хтео положити заклетву. Све грчке власти раде у име грчког краља. Сви службени документи носе натпис „Краљевина Грчка." Међу хришћанима влада велико одушевљење. Турци се држе мирно.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Јој најо!

Нар. Скупштина добила је јуче овај акт:

Народној Скупштини

Београд.

Рат Аустро-Угарској огласили смо. То ћете и ви учинити. И да би рат донео Србији победу, да би ослободио Босну и Херцеговину и присједињено је Србији

Предлажем:

1. Да сви народни посланици стану у бојни ред — млађи у I борбени ред а старији у резерву, за коморџије, водоноше, куваре и т. д. добно.

2. Да сви чланови главних одбора; окружних одбора и среских одбора, из свију политичких странака стану у I. борбени ред у бојној линији.

3. Да сви општински председници, кметови, писари и општински благајници дођу у први борбени ред; а за председнике општина да дођу по један најстарији по годинама одборник, који је данас као дјествујући у општинском одбору. Ово учинити и расписком за 24 сата поставити и за толико времена довољно да увеле у дужност ново постављене одборнике за председнике општина.

Кметови и писари не требају. Пошто су мале општине, сву дужност може сам председник — одборник — вршити.

4. Да сви чланови окружних скупштина дођу у I. борбени ред у бојну линију.

5. Да се јавно, на видику, пред војском о велике бандере обесе, пре него се пође у рат: Милован*) Спасић богаташ из Београда и Велимир Лумовић богаташ из Рајца, среза трновског округа чачанског.

Имање да им узме држава јер државно и јесте било.

Милована зато што је за време српско бугарског рата ординарно, па опанцима, обичајно српску ратну масу у ... а Велимира зато што је ... стражар у војнци у српско бугарском рату, кад је Пирот заузет Бугарима, и кад је све војна горело — он је нашу ратну војну касу опљачкао и допао бити ... из ње.

Са њиме су били још двојица: 1 крушевљанин и један неготинац, па је први узео дисећке сребро а други ... злато.

Ово је неминовно потребно све урадити.

Са овим и оваквим радом све ће му пославе.

Без оваквог рада нагарупно пропашћемо.

24. септембра 1908
у Чачку.

Молилац

Вечеслав П. Јеремић

пешадир из Чачка ... бугарског рата; а данас ... — војник IV чета II. батаљона X. пука „Таковски" II позива народне војске.

*) Предлагач ... — Ур. „Правде."

Престолонаследников говор

Омладинске и народне манифестације против анексије Босне и Херцеговине а за рат с Аустро-Угарском, настављене су у Београду и јуче после подне.

Још одмах после подне почеле су се код споменика Кнеза Михаила искупљати велике групе света, које су у брзо нарасле у непрегледну и небројиву масу.

Та огромна маса кренула се преко Теразија Двору. Напред су ношене многобројне заставе српске, а у средини дугачка српска тробојка, дуженом својом развијена наметну две мотке. На тој тробојки крупним словима написано „Отаџбина је у опасности". Пред Двором је та огромна маса света певала родољубиве песме, и викали: „Доле с Аустријом! Рат Аустрији! Живела српска Босна и Херцеговина! Живео Краљ! Живео Петар Мркоњић!"

Кад се Краљ никако није појавио, сва та маса кренула се даље ка министарству унутрашњих дела а одатле оном улицом, што из Краљ Миланове улице води жандармерској дворској касарни на после савија за Крунску улицу, и дошла пред Престолонаследников стан, где је бурним клицањем изазвала Престолонаследника, те се појавио на прозору.

На поздрав зидара Јоце Сремца, старог добровољца, Престолонаследник Ђорђе одговорио је овим речима:

Драга браћо моја!

Осећам се врло срећан што ми се дала прилика да се и ја придружим једнодушности српског народа.

Осећам се поносним што сам војник и што ћу бити добровољачки вођа народа, који хоће да мре за своју нацију и њену част.

За име народа и част његову, за свето име Србиново и ја ћу поћи с вама да се борим и с вама заједно пролићу крв, срећан што сам син српског народа, тога најмирисавијег цвета у киту Словенства.

Нека живи ко хоће да мре! Нека мре ко хоће да живи!

После ових речи Престолонаследникових бурном и одушевљеном клицању скоро ни је било краја. Народ се маса кренула даље Крунском улицом, сишла у Ресавску, па онда отишла поред Двора, где су поновљене исте манифестације као и раније, преко Теразија до пред споменик Кнеза Михаила, одакле се свет мирно разишао кућама.

Пред спомеником маса је остала ... споменик ... младог црногорског гуслара, који је отпевао неколике народне песме. Ту сцену слушали су неколики страни дописници.

Енглеска и Црна Гора

С Цетиња телеграфишу 27. септембра „Глас Црногорца" да је Енглеска одговорила на протестну ноту црногорске владе поводом анексије Босне и Херцеговине.

Енглеска је влада изјавила, да она у анексији Босне и Херцеговине гледа повреду Берлинског Уговора, који ни једна сила не може повредити без споразума с осталим силама потписницама Берлинског Уговора.

Вест о одговору енглеске владе изазвала је најрадостније утиске на Цетињу. У суботу 27 септембра био је на Цетињу опет велики збор грађана с Катуњанима, који су дошли на Цетиње да у овим судбоносним данима изјаве своје осећаје.

На овом збору је донесена резолуција, којом се захваљује енглеској влади на њеном одлучном држању, а енглеском народу изјављују се симпатије. С црногорском и енглеском заставом на челу, велика се маса света кренула после митинга пред двор, где су чињене овације Књазу и књажевој породици. Књаз и престолонаследник Данило одушевљено су клицали енглеском краљу Едварду и енглеском народу, а то су клицање одушевљено прихватили сви манифестанти.

На поздрав једнога говорника пред француским посланством, француски је посланик одговорио, да је Француска увек била пријатељ Црној Гори, па да ће и даље остати њен пријатељ.

Аустриска војска из Спича истурена је на црногорску границу. Две аустро-угарске торпиљарке послате су пред Спич. Услед ове аустро-угарске демонстрације наступило је народно огорчење, које се изразило на аустро угарском конзулату, с чије је зграде оборен аустро угарски грб.

Међународна конференција

Ерентал о конференцији

Аустро-угарски министар спољних послова барон Ерентал говорио је у аустриској делегацији о сазивању међународне конференције ради ревизије Берлинског Уговора, та је рекао да за сада ништа не зна да је учињен какав активан корак у томе погледу. Али ако се ма с које стране затражи та конференција, решење аустро угарске владе зависиће од тога да ли ће се утврдити такав програм, који се слаже с аустро угарским намерама.

„Новое Време" против конференције

Петроградско „Новое Време" противно је сазивању међународне конференције. Оно предвиђа највеће тешкоће. Аустро Угарска неће дозволити дискусију о анексији Босне и Херцеговине. А и Бугарска неће да се на конгресу с њом поступа као с вазалом. Русија не може понети пресиван програм за конференцију а без програма Русија нема ауторитета. Русији не треба никаква конференција, али јој треба јасан и одређен програм за њену будућу спољну политику.

Рок за састанак конференције.

Француска је влада предложила руској влади 15. октобар као рок састанка конференције. Конференција ће се по свој прилици држати у Паризу. У том случају би за руске делегате били одређени посланик Нелидов и тајни саветник Мартенс.

Кобила врана висине 178 ... Одвести на правац у кућу у ... Јавити се броју телефона 43 Ко...
410 4—

Купујем АНЦИЈЕ Држави[illegible] [illegible]. Плаћам најбољу цену. Иван Ђ[illegible] [illegible] „Грчког Цара."
452 3—6

Б[illegible] РАДЊА на углу [illegible] и Грачаничке улице [illegible] Београда. [illegible] добре са фијоном [illegible].
440 2—3

Једите само Доктор-Хлеб

ПАРНА ПЕКАРА

„ВАТАЛАКА"

[illegible] Теразијама Краља Милана улица бр. 36, на Сењаку Краља Милутина ул. бр. 17, на Дорћолу [illegible] ул. бр. 17 и код [illegible].

Душан Тодоровић Теразије
Сава Радосављевић [illegible] ул.
Димитрије [illegible] ул. бр. 36
[illegible] ул. бр. 14
Петар [illegible] ул. бр. 20
[illegible] ул. бр. 17
[illegible] ул. бр. 20
[illegible] ул. бр. 40
[illegible] ул. бр. 2
[illegible] ул. бр. 2
[illegible] ул. бр. 18
[illegible] ул. бр. 17
[illegible] Краља Петра ул. бр. 47
[illegible] ул. бр. 64
[illegible] ул. бр. 20
[illegible] ул. бр. 21
Милан Ђ. Ристић трг. [illegible] ул. бр. 1
Петар [illegible] [illegible]
Милан [illegible] [illegible] 20

[illegible] Парне Пекаре „Ваталака" [illegible]

[illegible] Краља Александра ул. бр. 3. Телефон бр. 987. 395 7—12

Једите само Доктор-Хлеб

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочити јеловник спрема се за грађане

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"

Ове године шелио сам 30 хиљада килограма грожђа турског и смедеревског, првог квалитета.

Обраћам пажњу поглавитоцима доброг вина ради упоре.

Цена вину за кућу знатно спуштена

Имам више плацева на продају у рејону београдском. Услови врло повољни.

Браћа П. Радојловићи

гвожђари

Добили су

Ирске пећи

из Холерове ливнице Карлсхите, које су од стручњака признате као најбоље.

Уштеда на горину 50 од сто.

448 3—10

За Даме и Господу

Најмодерније и најмодерније обуће у новом и великом избору.

АМЕРИКАНСКИХ

која су [illegible].

[illegible]

г-ђе Ђаковићке

Косарчева ул. бр. 6.

За унутрашњост шаљу се по поруџбини

ВАЖНО ЗА САПУНЏИЈЕ

ЛОЈА

Говеђег топљеног већу количину у буриџима од 180—350 кила имам на продају.

411 20—20

ГАВРИЛО М. ЂОРИЋ

сапунџија у Смедереву

ПРВА СРПСКА

ФАБРИКА ПАПУЧА

Јавља својим поштованим потрошачима, да је своју папучарску радњу из улице Старог Телеграфа преселила у улицу Обилићев Венац број 40 преко пута кафане Руски Цар.

Стоваришите је снабдевено са свима сортама папуча. У истом се стоваришту продаје и на вар.

Израда солидна, цене умерене.

391 20—20

МИЛАН МАЦАРЕВИЋ

папуџија

МЕЊАЧКА РАДЊА

Исака Ј. Ешкенази

Продаје *Поштанске марке*, *Марке* [illegible], [illegible] 2 и по 2 [illegible].

Срећне Класне Лутрије има у избору на продају. [illegible] 2. октобра. [illegible] 40.000 динара. [illegible] Србије и [illegible].

С поштовањем

Исак Ј. Ешкенази

435 9 10

мењач, Кнез Михајлова ул. бр. 9.

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака нема гурнијег је лек

БИЉНИ СОК

који не мора сати пред грозницу узет, игту одмах увлажи. [illegible] ... **Прави „Биљни Сок"** може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**" признато као најбоље средство против [illegible] туберкулозе и пљувања крви. **Цена 4 динара.**

„**Saparin**" одлично средство против нечистоће крви, нарочито за оне лица, која су патила или пате од [illegible] болести. **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 57

АМЕРИКАНСКЕ МУШКЕ ОБУЋЕ

У СВЕТУ НАЈРАСПРОСТРАЊЕНИЈЕ

ЧУВЕНЕ МАРКЕ **REGAL SHOES** ЧУВЕНЕ МАРКЕ

Препоручује се свакоме да их носи, јер су најјефтиније, зато, што су најбоље и одликују се од осталих обућа:

У КВАЛИТЕТУ, јер су израђене од најбољег материјала. У ФОРМИ, која је постојана и у којој се нога осећа веома пријатно. У ЛЕПОТИ, која надмашује све досадашње. У ЛАКОЋИ, јер су лакше од најлакше мушке обуће.

Цена је Американској Обући без разлике врсте или боје коже дин. 26·50.

Поред њих водимо и чувену **Карлсбадску Обућу**, од Шевроа и Боксе, на федер и са шнпом у лепој елегантној и у американској форми и продајемо их по дин. 22 и 25 пар.

Искључиву продају за Србију има

ПОМОДНО-ГАЛАНТЕРИСКА ТРГОВИНА

ЛАЗАРЕВИЋА И СТОЈАНКИЋА

1397 7—3

Р. S. Код нас купљену обућу примамо на оправку. — Поштанске пошиљке експедујемо одмах.

У ГРАНД ХОТЕЛУ

точи се право **ПЛЗЕНСКО ПИВО**, најбоље темперисано, од сада по цени:

чаша 0·30 п. д., кригла 0·50 п. д.

Повишена цена за музику: чаша 35 п. д.; кригла 60 п. д. наплаћује се почев од *8 сати у вече.*

Стални оркестар „Гранд Хотела", најбољи београдски салонски оркестар, под управом г. Ст. Осјецког, концертоваће, као и до сада, *сваког дана од 6 до 11 сати у вече, а недељом и празником од 5 до 11 сати.*

400 10—10

У четвртак 2. октобра ове године даћемо шестомесечни парастос нашој мајци незаборављеној мајци

† ПЕРСИДИ Д. ПЕТРОВИЋКИ

удовици

Парастос ће бити у 10 и по сати пре подне у цркви Св. Марка на Новом Гробљу.

Молимо пријатеље и познанике да овом тужном помену присуствују.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

кћи: **Косара**; синови: **Владимир**, **Светозар** и **Милојко**

1—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 36 дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 9 д. — [illegible] — Власник и одговорни уредник Јован Бошковић.

„Браћа Радовчевић" Штампарија Гавр. [illegible] Бранкова ул. бр. 38. Телефон бр. 89.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 9 ОКТОМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 276. | Телефон 821.

ПОГОДИЛИ СЕ

Јутрос смо добили из Ниша експресно писмо које овако гласи:

Ниш, 9 октобра 1908.

Јављам Вам: да су Ахмед Фаик Беј потпуковник и Али Фети Беј мајор, чланови комитета „Јединство и Напредак", јутрос из Софије отишли за Солун — у место Београд како се мислило и очекивало у Београду!

Ово је ствар врло важна, јер то су она два Младо-Турчина који су очекивани важном мисијом у Београду. На моје питање како стоје ствари одговорили су: **добро**, неће бити оружаног сукоба са Бугарском (?!!).

Ваш **J.**

ВОЈСКОВОЂА — ДОБРОВОЉАЦ

Из Петрограда нам јављају:

Командант руске војске против боксера у Кини и при заузимању Манџурије, генерал лајтнант Дејан Ј. Суботић, ставио је своје услуге, за случај рата на расположење српској влади.

Како можемо победити

„[illegible] браћо, [illegible] у [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] сами у [illegible] [illegible]. — — — „За крсташ [illegible] [illegible] ће да мре".

Одавна гледам црне облаке који нам се над милом домовином гомилају. У времену нашег мајчећег гргања и братства са „браћом" Бугарима, предвиђао сам, говорио и писао, да то нису браћа, да је то један највероломнији и најлукавији народ, као што то историја њихова доказује. И сад, шта та „браћа" најзад учинише: прида доше нас срамно нашем нај горем душману, Аустрији, за једну назови краљевску круну. Нисте ме хтели чути, проглсте ме као „турскофила" и „издајника", а сад узмаш носите турске заставе и вичете: „Живели Турци!" Чујте ме, сад о, ви, силни и мањити, који још држите у својим рукама већ у овим скрвано крмнао ове несрећне земље: Чујте ме јер пред овако крупним догађајима који решавају хоћемо ли бити или не бити, прашта се све, с тога и вама нека је просто досадање све. Чујте ме дакле!

Народ овај тражи рат непријатељу пошто по то. Народ не пита даље ни за какве жртве он даје све: живот и имање своје. Он хоће да умре славно на огњишту свом, оће да се напати и освети безобразном и дрском оминачру своме, а ви, његови државници, његове вође, имате сада свету дужност да томе народу, тако одушевљеном, тако сложном свога поноса и свога витешког позива, дарујете још нешто а то је **победу** над непријатељем. Да, то стоји у вашим рукама.

Непријатељ је силан — многобројан, рећи ћете. Спремнији је од нас, граница је незгодна, још ако је у савезу са Бугарима (као што изгледа да јесте) онда ћемо га имати по готову са сваку страна.

То је све истина. Али пазите сад шта ћу да вам кажем:

Прво, Аустрија од својих 15 корова, може кренути на нас свега пет највише шест корова, и то је око 300—350.000 војске. Бугарска због Турске сме да избаци према нама највише до 100.000 војске и то већином II позива.

Противу ове инвазије, ми можемо да истакнемо толико исто војске па и свих 300.000 војника, сва три позива и последњу одбрану. Оружја имамо доста почев од старих пиболуша па до бранвели. Раздајмо га дакле целом народу, све што год може да носи пушку почев од деце од 14—15 година па до стараца од 60 година. Деца и старци нека чувају своја села и домове, — а биће ту и јуначких Српкиња. Они би имали свету дужност да пушком и брани своја огњишта где год се противник појави, и да своју војску снабдевају с потребама.

Остала сва три позива истаћи на границу, добровољце у позадину и на бокове противника. Сву артиљерију и топове и старе нове изаући и употребити. Што није за пољску војну, метути у утврђења. Утврдити одмах целу земљу. Све пролазе, све раскрснице, висове, шуме, шанце села и т. д. без претерања треба ли то оперативној војсци или не, нек се нађе. Једном речи, организовати све у земљи за једну очајничку *четничку војну*, с којом ће да се брани и скупо наплаћује свака стопа земље.

Друго, да неки одмах законско решење по коме се *мај строжије забрањује свакоме војнику и свакој одељењу, предавати се непријатељу жив у руке. Сваки војник свако одељење, свака трупа и част војске има дужност да се бори до последње капи крви; ако му нестане муниција бајонетом и кундачима, ако буде опколен да се пробаје или погине. Сваки противан случај да се сматра као просто бегство, као срамно издајство и да се казни смрћу.*

Ово је најважнији услов да победимо у овом рату, и кад Шваба види овакву очајничку борбу, где се свака десетина наша, сваки војник пошто бије без милосрђа и да не тражи и не даје пардона, већ свој живот јуначки наплаћује; кад Шваба буде дочекиван смртоносном ватром из свакe куће, сваког крова и прозора; кад из сваког жбуна, сваког шумарка види само да се на њега гађа и пуца; кад буде мајзад наилазио на свакоме кораку на наше мине и утврђење; кад му нечито овако буду угрожени лагори, позадност и бокови јасно је да ће у брзо посрнути... бегством.

Што се тиче женевске конвенције о коју би се, зар, сa оним огрешили, т... ми апсолутно нико не може и не сме замерити, кад се зна у опште и по међународном праву да се ти међународни трактати не морају поштовати. Најзад, зар се сме замерити једном народу који се само вољно одриче ових хуманитарних привилегија, у овако једном очајном рату у праведној одбрани противу једног непријатеља који је сам овако срамно згазио један међународни уговор *[illegible]*?

Треће, да се одмах и пре но што се уђе у рат, промисли добро, коме ће се од ђенерала и официра дати који положај и команда, имајући у виду само и једино: *војничку спрему и доказану способност*. Све што није дорасло за своје садање положаје бацити у пензију, па нека седи кући, боље је сто пута но да нам прави глупости и несреће у овој народној овако светој ствари. Од вођа, као што се зна, зависи више од половине победе.

Све ове мере предузети и извршити одмах, те да смо готови и спремни до решења очекиване конференције, која нас насигурно неће задовољити.

Овим начином једино, ми ћемо не само моћи осигурати нашем народу и нашој праведној ствари сигурну победу над непријатељем, него и казнити дрског нападача за његов овакав звериначки поступај. И кад се он буде вратио са крвавом главом и преполовљеном војском, причаће се широм целог света да још има народа који љуби своју слободу и своје земљиште, који јуначки гине за своја права, и за свој опстанак, и тај мали али јуначки српски народ показаће свима и свакоме да је достојан да живи.

Јов. Михаиловић

СТРАНА ПОЛИТИКА

Турско бугарски сукоб. *(Миролубиви обрт. — Конференцијска посредовања. — Кретање трупа. — Источне железнице. — Младотурска мисија).*

Највиђенији париских листова из Цариграда приписују у заслугу француском посланику Констану, што је у европској ситуацији постао миролубиви обрт. Констан је у прошлу суботу изјавио великом везиру Тевфик паши, да ће Бугарска кретање трупа у Анадолији и у Европи код Једрена и Митровице, тумачити као непријатељске акте и Бугарима дати повода да пређу границу. У исти мах решио је великом везиру да је овлашћен да од стране бугарског кнеза подасе најмиролубивија и најпомирљивија уверавања. Услед тога је турска влада опозвала наредбу о кретању трупа. И у Софији су утицали заступници сила, нарочито Француске и Аустро Угарске, да држање бугарске [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је да ступи у непосредне преговоре с Портом ради решења питања о источним железницама. Одмах ће се сазвати собрање, те да се њиховом одлуком влада брани од народног расположења. Влада је сигурна у већину собрања. На ово повољно расположење у Софији наишла је младотурска мисија, којој је циљ да доведе до избављења између Турске и Бугарске, но кога би доиста могло доћи до сада.

Србија у угарској делегацији

Одбор угарске делегације за спољашње послове дискутовао је о балканским питањима која су настала услед последњих догађаја. Сви су говорници одобрили анексију Босне и Херцеговине, пренеће во веће намерне кабинетима из кршењу. На те намерне одговорио је, у одсуству барона Ерентала, начелник министарства спољних послова гроф Естерхази.

Он је најпре утврдио да Аустро Угарска жели не само да избегне сваки сукоб с Турском, но остаје и даље верна својој политици, гајењи најлепше симпатије за препорођену Турску, те ће је у том новом правцу по могућству помагати.

„Још нисмо", рекао је Естерхази, „добили позив на конференцију, нити нам је њен програм за сада познат. Као што се зна, преговори се о томе воде између кабинета. По себи се разуме *да ћемо на ту конференцију отићи само тада, ако се на конференцији не дискутује босанско питање*, које се има расправити између нас и Турске и чије решење ми очекујемо". За тим је говорио, како је аустро угарска влада предузела код великих сила поражке за признање независности Бугарске, ако ова да материјалну накнаду за источне железнице и ако с Турском пречисти питање о Источној Румелији, па је онда прешао на Србију, о којој је рекао:

„Данас је говорено и о Србији, чије је поступање веома оштро критиковано. Ја се придружујем ономе што је овде речено, *јер ни Србији ни у ком случају не можемо доделити право да у питању о анексији Босне и Херцеговине заузме какав било положај*, а нарочито у оваквом облику, какав сад видимо. Што се тиче последњих изгреда, који су од части необузлане а од части сумњиве сангвиничне манифестације, ми смо их мирно посматрали. Али смо скренули пажњу српској влади да томе стању учини крај и буде енергичнија но до сада. Ради уверења могу рећи да су ми симпатије за мир и остале силе учиниле сличне опомене српској влади. Ми се надамо да ће те опомене имати жељени успех"!

Један умесан предлог

Г. Милорад М. Павловић народни посланик поднео је Народној Скупштини предлог за допуну закона о грађењу и експлоатацији нових железница. Овај предлог наишао је на одобравање не само код већине посланика из свих партија већ и код несталожене чиновника, који га потпуно одобравају. Предлог г. Павловића гласи:

Народној Скупштини

Господо народни посланици познато је да је саобраћај на нашој главној железничкој прузи био више пута прекидан за дуже или краће време, због непотпуне сигурности „Рипањског тунела."

Мислим да није потребно нарочито истицати од колике је важности по сваку културну земљу, да јој главна железничка линија буде апсолутно од сваке несигурности осигурана. За нас то вреди у толико више кад се зна да и све нове пруге које се сада граде утичу у главну пругу „испод" Рипањског тунела.

Евентуални прекиди, који врло лако може наступити узроком „Рипањског тунела", нанео би и државним и приватно трговачким интересима у ратовима приликама огромне штете, док би такав прекид у ненредним приликама могао по земљу бити и фаталан.

Међутим има могућности да се таква опасност савршено избегне, па се ратним, брз и лак саобраћај на нашим железничким стално обезбеди и тиме у исто време осигура сталан напредак наше трговине и привреде. *Та могућност постаје ако се у околини Београда са Смедеревом једном железничком пругом нормалног колосека.*

Таква железничка веза не само да би дала велики полета раду нашем и трговини два природно богата округа као што су Београд-

ски и смедеревски, но би истовремено била стална гаранција за редовно и правилно функционисање целокупне железничке мреже у Србији.

Кад се узме у обзир још и то, да целокупна дужина те пруге не износи више од 50 километара, те да не трошак за грађење не би био већи од дин. 3,000,000, — и кад се према том релативно малом утрошку упореди сва огромна корист коју та пруга нашој отаџбини увећава, ја не сумњам да ће Народна Скупштина усвојити овај ?, приложени предлог за доношење „закона о грађењу и експлоатацији нових железница“.

2. октобра 1908. год.
Београд

Предлагач
Милорад М. Павловић
нар. посланик

О Башмакову

У „допису из Пећи“ штампаном у 274 броју „Вечерњих Новости“ изнесене су неке вестице о Русу Александру Александровићу Башмакову, који сада путује по овим српским крајевима.

Исти тај Башмаков путовао је 1899 год. по Јужној Старој Србији и само у Скопљу остао више од једне седмице. Тада је се издавао за сарадника „С. Петербуршких Вједомости“ а и само је са ким дао препоручена писма из уредништво тога листа. Та његова писма са тога његовог путовања нису донела никакве користи словенској ствари а донеле су огромну штету праведној српској ствари. Башмаков је тада непрестано и усмено и писмено тврдио да се Македонија мора предати Кобурговој држави а Србија нека о... Босну и Херцеговину! Даље је Башмаков онда ... рио: да сви Словени треба да се служе језиком руским, дакле да се порусе!

Према томе, није Башмаков никакав а камо ли „чувени“ Словенофил — како то писац реченога дописа рече. Због оваких Словенофила и допире германштина све јаче на Балканско Полуострво те ће ово на крају крајева остати без Словена а Русија без Цариграда — и ако је исколачила очи на Цариград баш као филџане.

Башмаков је прави чиновник министарства спољних послова. Он се о железницама не разуме ништа, нити је то разлог што он сада овуда путује. А најмање је Србији потребно његово железничко знање. Умеће Србија без његова знања, боље рећи без његовог мешања и саплетања створити железнички пут на море. Исто тако тешко Србији ако јој Башмаков означава стратегијске тачке на јадранској железничкој прузи. Има Србија и за ту струку стремаче и истремаче људе.

Што се Башмакових погледа на српске свете Високе Дечане тиче, они су по нас Србе само жалосни, а по тисућу пута само штетни а ни уколико „интересантни“.

Крајње је време да они црни руски гадови иду из српских Дечана. Пет стотина година чували смо ми Дечане без Руса, чуваћемо их и у будуће док нас траје. Није истина да Арнаути хоће да поруше Дечане. То је само изговор за који се Руси заклањају и којим обмањују лаковерне Србе.

Руси дају српску Босну и Херцеговину Аустрији; Руси дају Кобурговој држави српске покрајине; Руси од нас отимају Дечане а за све то, Башмаков отетим од нас Дечанима доноси на дар икону! О главу му се ... Мисли ли руска хипокризија и даље иконама да запарава, по сред срца рањени српски народ?!

Нека зна Башмаков да смо ми тачним срачунавањем дошли до уверења, да су Турци и Арнаути, много мање несреће Српству учинили него ли лукава и себична „браћа“ Руси са својом проклетом политиком. Жалосно је то али је истинито.

Немамо времена ни да Башмакова ... зимо. Ово написасмо на брзу руку само због тога што нам је стало до истине. Треба и ти Руси, које смо столећима мазили са свију страна, мазили и озго и оздо, мазили и спреда и острага, да чују сушту ма и горку истину. Мажење нам није помогло. Још је једина нада у истину. Треба Руси да знају да ми знамо да они лоше по нас раде. Тек кад то сазнају, и признају своје грехе, нек нам поћу у помоћ. Дотле нека Башмакови седе код својих кућа; нек не тумарају по српском крајевима; нико их не зове јер нам је досадила љубав њихова горча од чемера, опаснија од најјачег отрова.

Српски је народ дошао до уверења да није довољно србовати само осећајима срца него треба размишљати и мозгом, а размишљањем увидио је да му руске папе не очувају народност. Тим истим размишљањем дошло до закључка да овај допис нити је писан у Пећи нити га је писао Србин, јер ни највећи ... нити најпроданији Србин не би могао овако што написати.

Протовојо Недељко

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Довци њушкају

Нова Градишка постала је врло важна тачка за посматрање „великосрпске пропаганде.“ Већ трећи пут довели су „верни чувари отаџбине“ да у Новој Градишки пронађу „велеиздајнике.“ До сада су саслушали неколико Франковаца, двојицу Срба и познатог „аустријског драгољубника“ Јулија Бинцера. А уза све то прати их чувени шеф полиције д-р Гигнер.

Дневне вести

Миловановић у Берлину. Јављају да је наш министар спољних послова д-р Миловановић стигао 6. о. м. у Берлин. Берлински дописник „Н. Сл. Пресе“ јавља, како се говори да на берлинском меродавном месту српске жеље за сада неће наћи на неку предусретљивост, јер су у Берлину врло рђаво расположени што је у Београду као шпијун могао бити ухапшен, ма и на кратко време, немачки војни аташе. Д-р Миловановић ... ће, да у Београду мора нај пре настати мир, па тек се онда приступити оцени жеља Србијиних. Даље се говори, да д-р Миловановић неће поднети немачком министарству спољних послова поуздано формулисане захтеве, но ће говорити само у опште о жељама Србије. За сада бар није предвиђен састанак д-ра Миловановића с државним канцеларом кнезом Биловом. Држи се да ће Миловановић само кратко време остати у Берлину, па ће отићи у Лондон.

Србија о санџаку. Поводом познатих изјава аустро-угарског посланика Палавичинија, влада је наредила српском посланику у Цариграду те је изјавио Порти, да *Србија на конференцији неће тражити никакво проширење земљишта на рачун Турске.* Исту такву изјаву у Цариграду очекују и од Црне Горе.

Престолонаследникова изјава. „Н. Бечки Тагблат“ јавља да је Престолонаследник Ђорђе рекао многим официрима, да се сад мора сачекати резултат путовања министра д-ра Миловановића. И њега су само умирила обећања о резултатима тога путовања. Краљ је рекао да ће се по повратку Миловановићеву решити и молио Престолонаследника да дотле чека. Та се жртва мора поднети. У Бечу као да верују да је све прошло и да ће Србија дозволити да је угуше. Али ће се брзо увидети та заблуда. Ако се Миловановић врати без резултата, који се очекују, онда је рат с Аустро-Угарском неизбежан.

Извољски у Берлину. Руски министар спољних послова Извољски стигао је из Париза у Берлин, одакле ће у Петроград. У меродавним париским круговима потврђују, да је Извољски у Паризу утврдио потпуну сагласност гледишта Русије, Енглеске и Француске о задатку будуће конференције. Он ће и у Берлину утврдити исти такав споразум с Немачком, јер је безусловно потребан споразум свих сила пре сазива конференције. Друго бављење Извољсковљево у Паризу допринеће да се положају на Балкану да најповољнији обрт, јер је Извољском било дозвољено да лично помогне мировљубиве акције Француске у Софији и Цариграду, коју Русија потпуно одобрава, јер искрено жели да Бугарској и Турској и даље чини пријатељске услуге.

Турска и Бугарска. Изгледа да је Турска као онај муж у Молијеровој комедији: тучен и задовољан. После онога што јој је Бугарска учинила изгледало је да ће настати крвaво непријатељство међу њима. Међутим, Турска се задовољила обећањима од стране Бугарске под гаранцијом треће силе, да ће Бугарска платити новчано за своје краљевство, јер је „Бугарска била увек добар платиша.“

Па не само то што су се Турци решили мировити за добре паре, него су политикани да начине и неки споразум, која је заравно пут ... за Турску, али ће Бугарска једно од њега имати ... Изасланици младотурака, који су пошли за Европу дошли у Софију дали су се толико „убедити“ од стране Бугара, да су напустили свој даљи пут по Европи.

Турски захтев. Турска ће на међународној конференцији тражити повраћај аутономије Источне Румелије и јемство европско за целокупност њених европских покрајина.

Треће писмо Престолонаследнику. Због нагомиланог материјала изостало је из данашњег броја треће писмо Престолонаследнику. Оно ће изаћи у сутрашњем броју.

Форгачева изјава. За време свог бављења у Будим-Пешти, аустро-угарски посланик гроф Форгач рекао је једном сараднику „П. Лојда“ како је уверен да се у Србији у главноме мирно очекује европска конференција. Овде инсценирaне демонстрације, које су приредили лако раздражљиви студенти и светина, немају никаква значаја.

Петроградски Срби. — Тридесетог септембра у вече држана је у Петрограду и друга заједничка седница српске академске омладине и српске петроградске колоније ради већања шта да се ради те да српски народ добије задовољења за узету му Босну и Херцеговину. На овој седници изабран је за председника ђенерал Дејан Суботић, и он је том приликом држао један говор у коме је објашњавао шта треба да радимо ми Срби па да Аустрију победимо. Тај говор ђенерала Суботића доносимо у сутрашњем броју.

Хрватски делегати о анексији. У одбору угарске делегације за спољне послове говорили су о анексији и три члана српско хрватске коалиције. Грга Тушкан, Хрват, рекао је, да ће српски и хрватски народ анексију Босне примити с оном лојалношћу, с којом је навикао примати поступке и жеље владаочеве. Нада се да ће мађар повратити Хрватској њена стара права и Босну и Херцеговину сјединити с Хрватском. Он не може одобрити начин на који

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака
превео с француског

(7[illegible])

XIX

Маршал од Данвила.

Официр изјави да ће му се морати ући у стан са својим војницима.

— Госпођо, узвикну он, извињавам вам се да нећете бити растављени од госпођице, пошто и она мора поћи с вама. Заповеђено ми је да вас обојице водим на место... Потрудите се дакле мирно, јер ћете ме иначе приморати да употребим силу, а због тога се можете кајати целога живота.

Јованка виде да је официр готов да учини што говори. Виде да је стан пун војника. Разумеде сву опасност и безобзирност од отпора. Сем тога, уверавали су је да је неће одвојити од кћери. Најзад јој се учини како да доказује своју невиност и одважност правој вери.

— Добро, господине, рече она постајући опет сасвим пријатна. Хоћете ли ми допустити пет минута да се спремим?

— Врло радо, госпођо, одговори официр, срећан што се све тако олако свршило.

— И он изиђе са војницима, док Јованка даде знак старој богомољки да иђе.

Она послуша пошто је најпре завезала официра за допуштење.

Јованка тада притрча својој кћери, повуче је с прозора и узе је у наручја.

Нека две су се гледале у пламу кад могле два пут брже рећи, кад речи вреде као читаве беседе.

Јованка погледа право у очи својој кћери.

— Кога си знала дете моје? упита она веома благо.

— Једнога човека, који нам може указати помоћ, мајко.

— Овог младог витеза што га си често и тако дуго гледа у прозоре нашега стана?

— Да, мајко, одговори Луја простодушно, и не знајући да су те речи признање.

Јованка пригрли још нежније своје дете на груди и упита:

— Ти га дакле волиш?

Луја пребледе, поруменe, обори главу и две сузе заблисташе јој се на трепавицама.

— А он? упита Јованка.

— Ја мислим... да... знам ... воли! прошапута Луја.

— Ако је тако, мислиш ли да можемо рачунати на њега? Размисли, дете моје... питам те да ли можемо да рачунамо на честитост и великодушност тога младића...

— Ах! мајко, узвикну Луја ..., то је најчеститији човек, ја за то јемчим својим животом.

— Како му је име? упита Јованка.

Луја подиже своје дивне очи као уплашена срна.

— Е... рече она с чаробном простодушношћу... ја још не знам његово име...

— О! невиности! прошапута Јованка са осмехом и сузом у очима.

И осети се да је и она некад дуго љубила не знајући ни име онога кога љуби. Нека горчина појави јој се на то у срцу и очи ј[ој] се замутише.

Али прибрала се брзо.

— Добро, рече она. Ми немамо ни времена ни начина ... избора! Дај Боже да се не варам!..

Она притрча једном ормару извади из њега нешто залепљено писмо, које је без сумње било давно написано и узевши чист лист хартије написа журно:

„Господине,

„Две сиромашне жене, које несрећа гони, поверавају се вашој великодушности. Ви сте млади и без сумње имате срца. Ако сте такви за каквог вас сматрамо ја и моја кћи предајете на адресу писмо које се налази у овом завоју.

„Нека вам је хвала за огромну услугу, коју ћете нам учинити.

„Госпођа у црнини.“

Тада запечати све и дозивајући стару слушкињу:

Госпођо Мегилова, рече она, хоћете ли да ми учините једну велику услугу.

— Хоћу, кћери. Па иначе ко би помислио да сте ви хугенотка, ви тако лепа и паметна жена.

— Госпођа Мегилова, мислите ли ви да сам ја кадра да лажем?

— Не дај Боже!

— Е добро! ја вам се заклињем да сам жртва неких погрешака..., сам, додаде она тужно, ако све ово није нека страшна комедија.

— Кад је тако, рече богомољка одлучно, реците ми шта могу учинити за вас. Тако ми Бога оца, Бога сина и Свете Богородице, којих се једнако бојим на овоме свету, извршићу вашу поруку, па ма ме колико стало.

— Неће вас ништа стати, добра моја госпођо. Треба само да предате овај завој овом младом витезу што станује у гостионици преко пута, у последњој соби на горњем спрату.

Старица гурну завој у недра.

— Кроз десет минута ваше ће писмо бити предато, драга госпођо. Нека би дао Бог да ваша невиност буде што пре доказана. Јер, ко вами може желети зла и помислити да сте хугенотка!

(Наставиће се)

је извршена анексија, а нарочито за то, што је она извршена без питања народа.

Д-р Богдан Медаковић, Србин, такође вели да Хрвати, као верни поданици Ћесарови, позитују анексију Босне. Али и он мисли да није било умесно да се народ Босне и Херцеговине стави пред свршени чин. Потребно је, вели, да устав, који ће се дати Босни, одговара жељама и потребама народним. Најважније и најтеже питање биће решење државноправног положаја Босне и Херцеговине. Слобода и право самоопредељења у Босни морају бити тако обезбеђени, да не дају повода туђим аспирацијама.

Љуба Бабић-Бојски, Хрват, говорио је у истом правцу и рекао да се на југу монархије води антисловенска политика.

Бојкот. У Турској још и није сасвим престало бојкотовање аустриске и маџарске робе, оно бар приличмо слаби. У свима турским пристаништима поново су почели искрцавати аустриску робу. У Цариграду су радње због бојкота почеле отпуштати своје аустриске и маџарске службенике.

Избор у Крњеву. На ономадашњем избору председника општине и једног члана суда у селу Крњеву, срез подунавски, округ смедеревски, однела је победу напредњачка листа Мите Мијаиловића.

Миловановић и Шен. О састанку нашег министра спољних послова д-ра Миловановића с немачким министром спољних послова Шеном јављају неки страни листови, да је Миловановић изнео гледиште српске владе о анексији Босне и Херцеговине и истакао миролубиве намере Србијине. Шен је само рекао, да држање немачке владе у овом питању не може бити друкчије од држања Аустро-Угарске. Одмах после Миловановића Шен је примио аустро-угарског отправника барона Флотова и с њим дуже конферисао, а саопштио му је и садржину свог разговора с Миловановићем.

Ухапшен српски официр. Из Новог Сада телеграфишу „П. Лојду“ да је тамо пре неколико дана дошао и у хотелу „Јелисавета“ узео стан за шест недеља српски капетан Миодраг Живковић. Он је рекао да је приватије и да је дошао из Беча. Али је полиција дознала да је то српски официр и да је дошао непосредно из Београда. Кад су му то саопштили, он је онда све то признао и рекао да због полагања испита мора често прелазити у Београд. Његова жена, која је отишла у Н. Сад, такође је полициски саслушана. После тога су обоје пуштени у слободу, али су стављени под полициски надзор, а власт је о томе известила владу у Будимпешти.

Управник града Београда. У министарству унутрашњих дела сада се воде оно личности за управника града Београда. Четири су кандидата и то три фузионаша и један самосталац, а у стварн двојица су кандидата фузиониша, а двојица других. Фузионаши кандидују г. Тодоровића, инспектора министарства унутрашњих дела, која би врло дужност управника, и г. Светислава Симоновића, начелника окр. пиротског. Самосталци кандидују г. Божу Павловића окр. начелника и г. Драгутина Милићевића управника града Београда, али њиов најмање би желели да г. Милићевић заузме то место. По ипак изгледа да најмање има шанса г. Милићевић, јер је противу њега читава једна клика!

Један добар савет. У Бељини Кланице има фабрику сапуна и прераду црева неки Жака Штајн са два своја сина. И ако је ова породица овде преко 25 година ипак су њени чланови аустро-угарски поданици а синови Жакини још и аустриски војници.

Ма да је већ и то за осуду, ипак ми на то не би обраћали пажњу, кад ови луди не би били толико дрски да своје раднике, који су против Аустрије, исмејавају што траже рат са Аустријом „која ће Србе прегазити као мачке.“

Ми би ту господу Франьине војнике саветовали да се много не уздају у свогу Аустрије, јер док Аустрија стигне овамо, дотле они могу са својим безобразлуком да се нађу у сапунском казану. Никакве вајде они после неће видети од тога што ће нас Аустрија „прегазити као мачке“ — ако нас у опште прегази.

Дакле језик за зубе господо Штајн, кад већ хоћете да кувате сапун у Београду.

Враћен. Сазнајемо да је јуче понесен на потпис указ поштанско телеграфских чиновника па да га је г. министар вратио да се поново напише.

Узрок томе је што су у указ узета и лица, која немају подобности за те положаје, осим политичких квалификација.

Шпијун у трамвају. Јуче после подне на трамвају између Академије и Славије, напио се један непознат човек и хвалио поступке Аустро-Угарске у овим данима. Присутни осуше на њега најпре грдњу и једва га умирише. Да није било кондуктера био би пребијен у трамвају. Чим је трамвај стигао под Славије одмах је предат жандарму и у кварт отеран.

Кажњени. Пресудама полициске власти, кажњени су Душан Марјановић скитница, Тихомир Цвејић и Живојин Настић, због прављења нереда.

Готова зграда. Ново подигнута зграда на Врачару, за смештај канцеларија среза врачарског и пореског одељења за тај срез потпуно је готова, и ових дана уселиће се канцеларије у исту.

У њој сем канцеларских одељења, имаће станове среског начелник и управник пор. одељења.

Преселиће се. Данас ће се преселити из логора у касарне оне трупе, које су до сада логоровале на топчидерском брду.

Крајње је време.

ВЕСТИ НА БЕЛОГА СВЕТА

‖ Талијански посланик у Бечу маркиз од Авариа био је 6. о. м. у Будимпешти, где је конферисао с бароном Еренталом, па се исте вечери вратио у Беч.

)o(Грчки краљ Ђорђе примио је у Паризу руског министра спољних послова Извољског, и дуже су конферисали.

☰ Француски министар маршине Томсон дао је оставку.

⁒ Јапански маршал Нодзу умро је.

∨ Американска флота стигла је у Токијо, где је одушевљено дочекана.

⊙ У Бечу су отпочели преговори за закључење трговинског уговора између Румуније и Аустро-Угарске. Румунска је влада дала својим делегатима строго упутство да траже начелни пристанак да се закључи ветеринарска конвенција и да се дозволи увоз живе румунске стоке, нарочито свиња.

§§ Талијански војвода од Абруца у скоро ће се венчати с американском богаташицом мис Елкинсовом. Војвода се већ кренуо за Америку.

⁂ У Бечу је у 63. години живота умро познати књижевник Хајрих Полак.

‡ Аустриски министар правде оболео је.

¿? Због сукоба и нереда између Чеха и Немаца говорка се да ће се у Прагу прогласити ванредно стање.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Мува у млеку

Овај Алекса Жујовић у ствари није опасан човек. Он је можда отишао у хајдуке једино да би се наносио фесова с дугом кићанком и чакшира с гајтанима, али сумњамо да је кога убио. Напротив ако је које овао упалио па и то више шенлука ради. Једном речи, он је оно што се у Србији зове „добар човек.“

Али има једну незгодну особину: да се по некад сувише види где не треба, а он не треба нигде да се види, а још мање да се чује. Судите сами:

Јуче је дошао с Торлака после једног уништеног ћевапа, који је у очајној борби поломио неколико ованцета, и одмах је искомандовао председника владе. Он само тако па велико огрешише, јер „он с мањијем бојак бити неће.“ Питао је председника Владе зашто је у ово доба слоге, премештен овај ресторатер са наше станице, који је давао пића на вересију народним борцима?

Председник владе је био тако збуњен свим силним нападом да је само ћутао, нем од пренеражења, гледао Алексу.

То је била једна врло драматична нема сцена!

После тога су два пријатеља извела Алексу из двоколе ради стишавања страсти.

Али се ова појава Алексина јако запазила у Скупштини и ако она није мачка.

ИЗ НАРОДА

Одговор на одговор

Господине Директоре,

Молим Вас, да у Вашем цењеном листу штампате ово неколико редака.

У 218. броју „Одјека“ од 19 септембра тек. год. упутио ми је отворено писмо Живота И. Лукић учитељ из Милошница. — Чим сам „Одјек“ прочитао, видео сам са коликим знањем и собствољом располаже тај господин. Не треба учитељ, да се пачаш у ствари о којима појма немаш. Овакве ствари које у „Одјеку“ износиш не расправљају судови части, већ други надлежни фактори, који су за решење по своме устројству.

Већ у два маха учитељ Живота јавно се хвали, како има новаца. Не би имао новаца, да га није дете среће обрадовало на лозу. Чувај тај новац, учитељу, па га дај своме оцу, да дугове плати својим повериоцима. —

Та знаш, учитељу, да ја и мој отац нисмо никаги зарасли од општинске земље, а ово је познато и свима грађанима наше општине, јер је мој отац купио имање овако, како га и сада држи. —

Ну, у осталом ово питање међу нама не треба износити путем јавности, јер ће у скоро доћи пред суд, пошто је мој отац оптужио колико власти суд општине милошничке за самовласно рушење његове имовине. Дотле учитељу буди стрпљив и спреман, да одржиш реч, коју си дао путем јавности. — На другу тачку твога тражења одговарам ти учитељу, да мој отац не обрађује и не оре сам своју земљу, већ наполичари. Ти знаш врло добро, да је синор постављен између твоје и мога оца земље, као смо ишли на лице места: ја, ти и мој отац, и то овако, како си ти хтео, — па зашто ово питање поново покрећеш путем јавности? Ако имаш образа, треба да се стидиш?

На трећу тачку одговарам: да мој отац савесно одговара својим обавезама, а ти учитељу саветуј Антонију Томићу, да мога оца тужи за своје тражење надлежном суду, па ће суд то питање расправити.

Из свега овога види се, да учитељ Живота овакоим својим радом хоће да скрене дискусију са правилног пута, јер никако до сада није могао да потре доказ, који је штампан у „Правди“ од 14. августа тек. год., а који га је силно погодио. —

Најзад учитељ тренно знај, да је се тешко борити са исправним човеком, а са тобом врло лако. —

22. септ. 1908. г.
Смедерово.

Свет. М. Живковић
студ.

УПРАВА ФОНДОВА

и ванредни женидбени улог

(Свршетак)

За *другу категорију* повећава се улог са још $^1/_4$ процента, а за *трећу категорију* повећава се улог са још $^1/_3$ процента.

Овако се рачунају улози па у ком браку улагач био.

Овај члан има *дакле тачно одређен систем рачунања женидбеног улога* чија количина зависи од старости улагача и жене му, по утврђеној скали процента. Он се битно разликује од рачунања ванредног улога, који је у основи исти за све улагаче, а различан по њиховим годинама у времену ступања у службу. Закон изрично вели, да се ванредни улог према процентној стопи — плаћа „*за све време*“ преко 28 год. и то са 6% интереса. То значи другим речима: ванредни је улог за све улагаче без обзира на њихове године један исти по стопи, али је различан по времену ступања улагачевог у државну службу. Према овоме ванредни улог за неког улагача добија се умножавањем процентне стопе (једнаке за све) са бројем који резултира из међу броја година старости улагачеве и броја 28 год. То је, дакле, систем, који је усвојен у закону за прорачунавање ванредног улога.

Сасвим други систем усвојен је у горњим одредбама закона за прорачунавање ванредног женидбеног улога.

Једино чл. 5а одређује количину женидбеног ванредног улога, а нема ни помена:

1. о једнакој процентној стопи за све улагаче;

2. нема одредбе *за све време* као код ванредног улога и

3. нема говора о 6 од сто интереса. Свега тога нема у члану 5а, па се не сме давање узети у рачун.

Женидбени ванредни улог по чл. 5а, добија се *по скали* процента на плату улагачеву, а према његовим годинама и разлици година његових и његове жене.

То је систем који је усвојен у закону за прорачунавање ванредног женидбеног улога.

Да је законодавац заиста за прорачунавање ванред. женидбеног улога хтео да постави изменама од 27. јануара 1909. год. са свим други систем од оног за ванредни улог доказује се и тиме, што је по ранијем тексту законском (I свеска пречишћен зборник стр. 10) женидбени улог:

а) био један исти процент *за све улагаче*, — и

б) што су га *плаћали* улагачи, који се ожене после 40 год. старости, а за сваку годину преко 40-те. По овом старом тексту било је сличности у прорачунавању ванредног женидбеног улога. Али изменом текста и напуштањем старе системе усвојен је нов начин и изражен у чл. 5а, а према томе има се тај члан, као и према пресуди Апелац. Суда од 3. октобра 1907. год. овако разумети:

Да се женидбени улог плаћа одједном, једаред за свагда по процентној стопи на плату улагачеву, према годинама његове старости и размери година његових и његове жене по тач. а, б, и в, чл. 5а, закона о пенсионом фонду.

Овако је право по Божијем и људском закону, а не може остати да једни плаћају а други не, већ или сви или ни један.

Љ. О.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава

Господине Директоре

Приликом демонстрирања противу радња аустроугарских поданика који живе у Београду, демонстрирало се и противу моје радње.

Пошто сам ја поданица краљевине Баварске а не и угарске монархије, а то није једно исто, то мислим да су те демонстрације противу мене потекле само из необавештености.

Благодарећи вам на гостопримству остајем

С поштовањем
Ана Фукс
модни салон

Једно питање г. Ј. Умлауфу

Од непознатог нам лица добили смо јуче ово писмо:

Господине Директоре,

У данашњем броју Вашег цењеног листа, Јован Умлауф, овд. „трговац“, у његовој изјави брани своју увређену „част“.

Поводом овога изволите јавно упитати поменутог „трговца“: на основу чега је на платном списку персонала аустроугарског консулата у Београду и као такав месечно прима на благајни *Српске Кредитне Банке*, поред осталих лица: Териха, Ђ. Јошковића и др. по *370* круна.

О овоме може дати најбоља обавештења Српска Кредитна Банка.

Да мислим овоме не треба никаква коментара.

Један очевидац.

ДЕЧИЈИ ЛЕКАР

Др. Душан Поморишац

Преселио се у Краља Александра ул. 36.

Ординира од 1—3.

450 Телефон 133. 10—10

Ученик из добре куће који је стрпљив најмање два до три разреда гимназије потребан је књиговезачко-галантериској радњи **Душана Тодоровића** Крал.-Срп. Дворског Лиферанта Београд Теразије. 464 2—

РИБЉИ ЗЕЈТИН

Препоручен од г. лекара као изврсно средство за чишћење крви код шкрофулозне и слабе дечице; као освежавајуће средство, против свих болести, код малокрвних и изнемоглих за добијање крви и т. д. добила је са новоспремом и продаје 1 литар Динара 2·50

Дрогерија „БАЛКАН“

Васина улица број 13

Телефон 126. 408 2—5

Елегантан стан

Са четири одељења и осталим припадлежностима и електричним осветлењем.

Дућан са собом, подрумом и шталом погодан за шнајдере, шнајдерке, пасаже, лакирџије и т. д., и Соба са кујном и подрумом.

Све се ово издаје од 1. новембра под кирију и соба са кујном и одмах.

Све се ово **налази на најздравијем месту Западном Врачару преко пута основне школе.**

Јован М. Јовановић, адвокат ул. Кнегиње Милице бр. 30.

472 1—2

У улици Цара Уроша бр. 17. близу Калимегдана, **има неколико лепих станова за издавање** од 1. новембра.

Сви станови **имају купатила са инсталираним електричним осветљењем и засебним улазом за шталу.**

За цену и остало упитати г. Дим. С. Христића адв. у згради Београдске Трговачке Банке.

470 1—5

Парна Пекара „БАТАЛИНА“

јавља поштованом грађанству, да осим дневног снабдевања белог хлеба, крупно мешен се ради и препоручује, Грахам-хлеба, финог брашна, перецле и слично

СЛАВСКЕ КОЛАЧЕ

на поручбу најукусније израђене.

За поручбине се обратити продавницама на Теразијама 30, Краља Милана 120, Душанова 17, где се стоварише свакад **има и фина** струка и домаћа бела брашна и бечког ивицик „Сервиагр.“

Поручбине телефоном упутити телефону бр. 987.

УПРАВА

Београдске Парне Пекаре „Баталина“

Индустриско-Комерц. Банке 16.12

Кућа ЗАСЕБНА Косанчићев Венац бр. 26. са четири собе, предсобљем, кујном и два подрума и другим удобностима. Упитати Косанчићев Венац бр. 14. 463,3—3

КАРБИД БОСАНСКИ

стоји на дому 100 килограма: у добошима од 30 кгр. дин. 40 д „ „ „ 100 „ „ 39

отремљено франко стовариште на Сави.

Сва питања упутити генералном заступништву:

СРПСКОЈ ИНДУСТР. БАНЦИ

Влад. Костенић и Комп.

Београд—Сава 4—6

Госпођица ЧЕХИЊА тражи место код деце. Може да научава децу немачком језику. Вична је шивењу хаљина и рубља. Уме и да кува. Пристала би да и за собарицу у бољој кући. Адреса:

Косовска улица бр. 39

2—3

Кафана на лепом месту издаје се са целим намештајем од 1. новембра под кирију. Упитати у Краљице Наталије улици број 8. 432, 2—3

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочити јеловник спрема се за празнике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године кисало сам 30 хиљада килограма грожђа турског и смедеревског, првог квалитета.

Обраћам пажњу познаваоцима доброг вина раки умерј.

Цена вину за кућу знатно спуштена

Имам лепе плацеве на продају у реону београдском. Услови врло повољни.

Прва српска повлашћена

ФАБРИКА САПУНА

НИКОЛЕ К. МЕСАРОВИЋА И КОНСОРЦИЈЕ

У БЕОГРАДУ

Дубровачка ул. бр. 23. (на Дунаву)

Израђује све врсте сапуна

Перајих: мермерни, бели, жути и различни (а la marseille)

Мирисавих: парфимирани, медени, биљни, глицерински, (жубичасти, ритни и обичан) сапун, колоњ и т. д.

Медицинских: (лекарских) катран, карбол, прашак, сумпор катран, борност.

Њено израђевани не уступају најбољим страним а цена им је много нижа.

Могу се добити у свим радњама у Србији.

462 1—10

ЈАВЉАМО

нашим поштов. муштеријама да смо од 1. октобра о. г. у нашем новом локалу почели отварати одељење за детињу пре... ају и препоручујемо спољну робу за нешто ниским ценама.

ШТОФА за хаљине и костиме, све врсте ПОРХЕТА, СТОРОВЕ и ЈЕЦА на метар, ... у КУЋНУ, ...

(примерак) ... Н У Д Н Т Е

Молимо да нас старе муштерије посетите и уверите се о доброти и јевтиноћи наше робе

Урошевић и Комп.

Краља Петра 38. Телефон 302.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубичева ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерни журнал и најмодернији укусни журнал за све врсте женских тоалета које израђује са најсолиднијом и по избраним врстама по умереној цени.

Пријем журнала свакиј је **овим** слободан без икакве обавезе на поруџбину.

Салон је постигао да савршеним укусом, лепотом кроја, најмодернијим фасонима, укусним журналима, тачном израдом, тачним извршењем поруџбина задобије име најелегантнијег и најсолиднијег салона у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за које нека пошаље ... довољно стару ... жеље по ... упутству.

Цене су једне за свакога!

АМЕРИКАНСКЕ МУШКЕ ОБУЋЕ

У СВЕТУ НАЈРАСПРОСТРАЊЕНИЈЕ

ЧУВЕНЕ МАРКЕ **REGAL SHOES** ЧУВЕНЕ МАРКЕ

Препоручује се свакоме да их носи, јер су најјевтиније, зато, што су најбоље и одликују се од осталих обућа:

У КВАЛИТЕТУ, јер су израђене од најбољег материјала. У ФОРМИ, која је постојана и у којој се нога осећа веома пријатно. У ЛЕПОТИ, која надмашује све досадање. У ЛАКОЋИ, јер су лакше од највећих мушке обуће.

Цена је Американској Обући без разлике врсте или боје комад дин. 26·50.

Поред ових водимо и чувену **Карлсбадску Обућу**, од Шеврова и Боксa, на фазер и са циполом у лепој елегантној и у американској форми и продајемо по дин. 22 и 25 пар.

Искључиву продају за Србију има

ПОМОДНО-ГАЛАНТЕРИСКА ТРГОВИНА

ЛАЗАРЕВИЋА И СТОЈАНКИЋА

1987 9—9

P. S. Кад нас купљену обућу примимо на оправку. — Поштанске пошиљке наплаћујемо одмах.

ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

АРСЕ Ж. ИЛИЋА

Кнежева ул. 38 — БЕОГРАД — Баба-Вишњина 31.

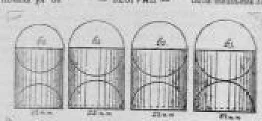

— ТЕЛЕФОН 550 —

Препоручује од плуте (дрвета):

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и у најјевтинијим ценама, за свакојаке потребе, па и са утиснутом фирмом;

ПРОСТИРКЕ за купатила.

ПОЈАСЕ (опасаче) за пливање;

ПРИБОР за рибаре;

ЂОНОВЕ и УМЕТКЕ за обућу;

УМЕТКЕ за шешире, итд. све остале предмете од плуте.

МЛЕВЕНА плута за паковање и конзервисање грожђа, воћа, јаја и т. д.

374 9—10

Јављамо сродницима и пријатељима да ћемо нашој милој, никад непрежаљеној

† АНКИ

давати полугодишњи помен у суботу 11. ов. мес. на Уљанском гробљу у 10 часова пре подне.

Умрла 8. октобра 1906. г.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

мати: *Савка*; браћа: *Бока, Аца, Мика, Војин*; сестре: *Јелена, Катарина, Љубица, Милева.*

471 *Зора* и остала фамилија. 1·2

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32, дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Јован Јовановић*.

„Штампарија Радничка“ Штампарија Гавр. Димитријевића и Комп. Брђанска ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | УТОРАК 14 ОКТОМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 281. | Телефон 521.

Од Тополе Ђорђе

Наследник српског престола путује у Петроград као изасланик васцелога народа српскога. Краљевић Ђорђе се наједанпут узвисио у рангу и достојанству своме. Потребно је да се зна и тамо камо он иде, као што се зна овде одакле он полази: шта он собом носи!

Будући Краљ Србије носи собом будућност Србије и крупан хамлетовски(?) проблем: *бити или не бити*.

Наследник Ђорђе има да у Петрограду представи: да се Србија умирити не може ако овако остане. Да је Србија *морала* примити и *могла* морално поднети ударац што јој га нанесе Берлински Уговор предајући Босну и Херцеговину Аустрији у окупацију, јер смо ми сви Славени с Русијом били побеђени на Конгресу. Ми смо били побеђени и на Косову па смо своју тешку судбу сносили 500 година очекујући Шумадинца. Русија је била предављена(?), па је *морала* одрећи се, а и ми с њом заједно. Тако је срећа јуначка довела. Русија је била у немогућности, после једног великог рата, а без савезника да прими рат Босне ради, са целом Европом, која је тада била потчињена Бизмарку.

[illegible] јуначки јер су живели у нади да ће доћи час разрачунавања и да ће се једном расправити питање између Славена и Германа. Само са том надом у срцу, могла је Србија живети до сада као држава и под овако тешким и сиротосним условима.

Сад су друге настале прилике. Сад изгледа да нас Русија не напушта што мора, него што тако хоће из сопствених, ситних рачуна. И то ваља сад у Петрограду изнести на чисто приликом ове мисије.

Ако данас Русија цени да Историја постоји и да сва наша заједничка прошлост није само гола литература; ако да њезина руска политика налази да постоји и да постојати мора некаква солидарност између српских и руских интереса, — онда нам она помоћи мора јер нам помоћи може. Никад она није била јача у савезништвима но што је данас. Није она, ваљда, ушла у савез само зато да Француску од Немачке чува, него да би и своје и својих интересе заштитила.

Ако ли нам Русија напушта и данас у најсудбоноснијем и најсудбоноснијем тренутку Србију, онда и Србија мора наћи на пут, на који је упућују *само њени интереси*. А тај је пут: *рат*.

У то треба Карађорђев праунук да убеди званичну Русију.

А ми сви имамо неку веру да ће Престолонаследник Ђорђе успети да такав утисак учини и такво убеђење у Петрограду створи.

Сваком је Србину мило видети, иако је овај младић, о коме се последњих година говорило више ружно но лепо, сад одједном за ових двадесет дана више порастао но за свих последњих пет година! Он је сада дорастао за ове велике ломне тренутке. Његов темпераменат, и сувише бујан, плаховит, прек па чак и неразуман у редовним приликама, као да се лепо уклапљује у ово ратно расположење. Можда би за резоновање, потребно строгом уставном владаоцу, боље пристајао млађи хладнији, срећенији, више филистар и више „принц", али за ове дане очајне борбе, које потсећају на наше устанке, с више се поуздања погледа у овога горопада!

У осталом Он, праунук, има пред собом велико искуство свога јуначкога прадеда, које може му служи као наук.

Да је Карађорђе остао миран, разборит, лукав и мудар као остали његови кнезови, он би умро неознат и нечувен као и милијуни Срба пре њега. Онога дана кад је Карађорђе послушао „савет" неке Русије, а није слушао своје српско срце, он је тога дана упропастио и себе и ново створену Србију.

Док је Србија за ових последњих 30 година изигравала [illegible] главу тукло и на њен рачун испаштало.

Кад је Карађорђе устао на ноге и почео Турке тући, онда су га најпре Турци, па доцније и Срби и Турци ружили и називали свакојаким, док га није најзад почела признавати и Србија и Турска и Русија и Аустрија све чак до саме Француске. Најзад су га песме за сва времена опевале, а највећи га српски песник ставио у један стих поред Наполеона, Блихера и Велингтона!

А кад је послушао мудар савет и побегао допуштајући да Турци поврате „ред и мир" у Србији — тада и његова слава престаје и он бедно скончава.

Не знамо шта нам будућност крије ни чему се у унутрашњој политици имамо од његова праунука Ђорђа надати, нити погађамо у каквим ћемо односима с њим бити, али знамо да у овим тренутцима осећамо једно са свима Србима према њему и желимо само то: *да нас он све скупа поведе напред, по традицијама свога Прадеда*.

Ако тим трагом удари, нека зна да му живот није прошао узалуд. Можемо ми сви скупа заједно с њим и са државом српском пропасти, али ћемо велико семе посејати. Родиће српска мајка јунака који ће то моћи покајати(?). Пропао је Карађорђе и његова држава, али је дошао Милош који је и његове напоре искористио и оно семе [illegible]. И зато њему велика, сјајна и вечита слава. Милошева није накупила славе Карађорђа. Може млади Ђорђе пасти са њим целом генерацијом, али ће му име вечито у песмама живети и трајати докле тече сунца и месеца.

А ако буде „мудар" и ако послуша „савете", који ће га саветовати да не уђе у „авантуре", тада ће да живота нажити као добар и пропису принц, али ће умрети као [illegible] као што изумиру сви ситни краљеви.

За цело данашње стање Србије и Црне Горе ако је формулисано ће нам Европа учинити право и тада ћемо се можда умирити, или ће нам и она учинити криво, и онда нек нема ни нас ни вас!

Али нек ни Европа нема за дуго мира!

Праунук има да бира или да буде од Тополе Ђорђе или принц Ђорђе Карађорђевић, какав је већ био по белом свету.

СТРАНА ПОЛИТИКА

Једно писмо Олге Новиков

(„Велика дама европска" — Карлова и Гледстона. — Може ли велика дама пристати „на свршену"? — Распад Аустрије. — Гоњење православне вере)

У једном дугачком свом писму у лондонском „Тајмсу" Олга Новиков, позната слависткиња, про[illegible] „Великом дамом јевропском". Напротив она Аустро-Угарској не жели [illegible] која јој чини анексија Босне. Та иста проф. Карлова [illegible] је у своје доба Гледстону да би [illegible] провинција, која је Аустро-Угарска добила Берлинским Уговором. Зар је, пита Олга Новикова, [illegible] дама у Бечу тако да с [illegible] може прогутати две словенске провинције? Све имамо [illegible] интереса да сарађујемо сада те неспретне државе. Емил де Лавеље писао је 1879 године: „Ми [illegible] разара Аустрија, ради [illegible] Словене и у колико она [illegible] према Државама, у толико више убрзава свој распад." За тим Олга Новикова наставља: „Народ Босне мора је главна брига. С претпоставком да је Аустро-Угарска [illegible] провинција, може ли то бити [illegible] за штету [illegible] религија и друге? Ми православни протестујемо, што је Аустро-Угарска [illegible] православља у своја догмама и обреда. Она је увела [illegible] чету језуита, [illegible] моралну и физичку [illegible]. То је стара историја Метерниха и [illegible] римских."

Билтен

Од данас ћемо под овим насловом давати дијагнозу, у колико смо ми у стању оценити, о европској ситуацији за време ове кризе на Балкану. Билтен неће излазити може бити сваког дана, али ће се појављивати свака чим наступе ма какве промене.

За сад по нашем мишљењу стоји овако:

Енглеска и Русија, као ли[illegible] су одсудно против Аустрије. Енглеска то потврђује: 1) писмом Краља Едварда VII Фрањи Јосифу, чија се садржина, ипак неповољна за Аустрију, чува у највећој тајности; 2) Својим држањем у Цариграду, где је учинила све да Турска одбије посебан споразум са Аустријом и Бугарском. У колико то Енглеска не испољава у толико више то бечка штампа, кроз коју говори Балплац, погађа и обелодањује.

Русија то потврђује: 1) што Цар Никола још једнако одуговлачи са примањем писма што му га је преко амбасадора послао Фрања Јосиф још 20. септембра. 2) Што је Цар престао најљубазније да прима у аудијенцију српског Престолонаследника, за кога се зна због чега долази. 3) Што не реагира на ратоборно држање Србије а нарочито Црне Горе. 4) Што мења свога амбасадора у Бечу кнеза Урусова, и тиме сву досадању пријатељску политику према Аустрији — *демантује!*

Француска жели пошто-пото одржати мир, али је у савезу са Русијом па и са Енглеском, те ће морати поделити њихову судбу. Ако њене савезнице угазе у рат, биће повучена и она.

[illegible] рата, хтела би да јој се призна анексија, а зато никоме ништа у накнаду да не да.

Немачка је за сада једина са свим резервисана, ма да се изјаснила да мора подржати свога савезника Аустрију. Иначе, има знакова по којима се закључује да је Немачка незадовољна што је Аустрија препадом и не предупредив чак ни Немачку извршила анексију. Као да Немачка цени анексију као преурању, која може завући и Немачку у компликације због грамзивости аустријске.

Италија, ма да је у тројном савезу, у питању анексије, ближа је ближе двојном савезу. То је погађаво због Енглеске, која се налази на овој страни.

Турска је за сад под утицајем Енглеске.

Сутра о конференцији.

ЕПИГРАМ

Путујуће патриоте

Ал' се воле
„Патриоте"
Кад осете дане бурне!
Српска маса све их оне
Да путују по Европи
Али само због — дијурне!

—тир

СРПСКИ ЗЕМЉЕ

Смењен кајмакам

Кумановски кајмакам, против кога су се кумановски Срби с правом толико пута жалили да отворено помаже бугарске агитаторе по кумановској кази, смењен је и тиме је задовољена жеља наших Срба.

Дневне вести

Отпутовао. Јутрос је Светомир Николајевић, бивши председник министарства отпутовао са нарочитим задатком у иностранство. Г. Светомир ће прво свратити у Берн, где се налази биро међународног парламентарног савеза, па ће одатле отићи у Берлин, Париз, Брисел и Лондон, да у тамошњим великим слободно-зидарским ложама апелира за нашу националну ствар.

„Ултиматум" Србији. Будимпештански „Пестер Лојд" јавља, да је аустро-угарски посланик у Београду гроф Форгач добио од барона Ерентала наредбу, да српској влади обрати на заведе мир и ред у Србији, иначе ће Аустро-Угарска бити принуђена да другчије поступа. „Пестер Лојд" вели да ова наредба Еренталова има карактер ултиматума. Само шипро!

Аустријска храброст. „Цетињски Весник" доноси једну интересну белешку, која не може бити лепше карактерише аустријску храброст. Према Будви на црногорско-аустријској граници налази се црногорски стражар, који је сада нарочито одређен [illegible] се налази већи број војника. Црногорски стражар опазио је пре неки дан неко комешање међу аустријским војницима, који су се раскопали и нешто журно радили, па како му се то учини сумњиво, присети се и с ове никог не повика: „Батаљон марш!" Чим су аустријски војници дочули ову сину команду, на врат на нос дадоше се у бегство пут тврђице. Ето тако је храброст у аустријских војника.

Дочек у Крагујевцу. Пишу нам из Крагујевца: Г. Јанко Вукотић, бригадир из Црне Горе, стигао је у наш Крагујевац данас у 3 и по часа по подне. Његов дочек слабо сам да опишем, света је толико било на железничкој станици колико никада до данас. Све су корпорације и све ђаци учествовали у његовом дочеку. Добровољци и стрељачко друштво са заставама и војном музиком.

Одушевљење је велико за свети рат. И мало и велико је против ненасите Аустрије под којом грамзи прие гаврана.

Данас је и код нас објављен бојкот аустријској роби и продавцима — њеним поданицима и спаљена њихова застава од ниже гимназије оскалине.

Како је у Босни. Мостарски „Мусават" јавља, од како је прокламована анексија у Босни и Херцеговини војници чувају све тунеле, железничке мостове и станице. У свима већим станицама налази се војска. На мостарској станици траже пасоше од свих путника, нарочито од оних

које су у месу. Једном му слашнику, за кога су мислили знали да је чиновник, записали су име и презиме и затражили му легитимацију. Мостар је у праву кад наглашава ... тек окупиран после ку... ...ба, јер за сваким војником који је носио пошту, ...ирибу, па чак и за оним који је носио „шољицу супе", ... су по три друга војника ...зава. И сад су на мостарској станици војници. Ова ...шња спремност никако се не слаже с мирајима званичних аустро-угарских кругова стању у Босни и Херцеговини.

Анексија — купљена. ...чиндагански „А Нап" доноси сензационалну вест да се у делегационим круговима непрестано говори о једном великом скандалу. На име дознало се да је аустро-угарски министар спољних послова барон *Ерентал просто сламчио новац у Босни и Херцеговини* поводом анексије. Али је *то мито раздељено и међ делегате у Будимпешти.* Угарска влада за ово није знала пре, но се о томе тек сада интересује. У делегационим круговима влада због тога силно огорчење, јер су многи *политичари примили мито, а од њих и многа будимпештанска и бечка удружења.*

Леп пример. Пре неки дан одсео је у хотелу код „Русије" један трговац из Крушевца, који се у Београду бавио трговачким послом. При поласку заборавио је у соби новчаник са 10.000 д. Чим је за ово сазнао хотелијер г. Ђорђе Зојић, одмах је послао свог нарочитог човека у Крушевац који је дотичном трговцу однео новац.

Похваљујемо овај пример поштених хотелијера. Са ... људи.

Злоупотребе. Милан Маринковић полицијски писар у Крушевцу, починио је злоупотребе у дужности док је био са службом у Лесковцу. До сада је деловођа преко 2300 дин. проневереног новца, а има још.

Сазнајемо, да је г. министар унутрашњих дела већ упутио свог комесара, да извиди његове крађице.

Опет одбијен аустријски предлог. Орган великог везира Ћамил паше, „Јени Газета" тврди, да је аустро-угарски посланик у Цариграду Паланчини поново предложио Порти да се Турска и Аустро-Угарска непосредно споразуму о Босни и Херцеговини. Али је Порта одговорила да и таквим споразуму немогуће ... и да то питање треба да реши конференција великих сила. То исто тврди и други ... цариградски лист „Сабах".

Бојкот у Турској. Говорећи о корацима аустро-угарског посланика против бојкотовања аустријске и угарске робе у Турској, цариградски „Икдам" вели, да турска влада не може да предузме мере против тога покрета.

Разговор с Новаковићем. Цариградска „Јени Газета", орган великог везира, саопштава разговор једног свог уредника с г. Стојаном Новаковићем. Г. Новаковић је рекао да су последњи догађаји подједнако оштећени и Србија и Турска, па је за то потребно да државници обеју земаља измењују мисли. Г. Новаковић побија да је у Цариград отишао службено. На питање о територијалној накнади коју тражи Србија, г. Новаковић је одговорио да сад није умесно говорити о пословима те врсте, а уз то он не може да открије циљ свог одласка у Цариград. Што се тиче бојкотовања аустријске робе г. Новаковић је рекао да се тај патриотски покрет у Београду ... цени. Цариградско српско посланство изјавило је, да одлазак г. Новаковића у Цариград има чисто информациони карактер и да није истина да је он однео султану својеручно писмо Краља Петра.

Иземирили се. После проглашења анексије Босне и Херцеговине ... у Гацком Жупању. То ће по свој прилици бити и по осталој Босни и Херцеговини.

Стигао у Београд. Наш пријатељ г. Милије Ж. Јовановић, секретар министарства финансија, који је по позиву црногорске владе отишао на Цетиње да уреди порезу и царинску струку у Црној Гори, стигао је синоћ у Београд на кратко осуство. Добро нам дошао.

Исправка. Г. Дим. Карапанџић професор умолио нас је да нашу белешку о томе како је др. Мика Поповић министар финансија осуђивао у Смедереву да се „мало одмори", исправимо у томе смислу, да је г. Поповић тога дана дошао у Смедерево да венча свога кумчића Миливоја Карапанџића и да се после венчања одмах вратио у Београд.

Радо дајемо места овој исправци.

Гости. Београдским царинарницама јутрос су дошли у госте 15 царинских чиновника из Солуна. На граници су госте дочекали неколико царинских чиновника из Београда. У част ових гостију биће приређен банкет код „Москве" на коме ће учествовати и сви турски писмени.

Пометња. У овд. аустро-угарском конзулату има један чиновник по имену *Ј. Умлауф.* Како овај Ј. Умлауф често прелази у Земун а сигурно ... овд. аустријског посланства не крије своје нерасположење према нама, то се у нашој публици зна за једнога Ј. Умлауф говори и ради против нас Срба. Како пак овде постоји и *Ј. Умлауф бакалин,* то је било опште мишљење да је овај Ј. Умлауф бакалин онај што јавно критикује наше поступке, прелази у Земун, прима плату од аустријског консулата и т. д. што у ствари није *случај.*

Обраћамо пажњу нашој публици на ову фатилност по Ј. Умлауфа бакалина и молимо је да прави разлику између Ј. Умлауфа аустријског чиновника и Ј. Умлауфа *бакалина.*

Производња дувана. Услед велике потрошње дувана наиме у иностранству, управа државних монопола решила је, да прошири земљишта на којима ће се садити дуван.

... које ће обухватити до 4500 хектара, *биће у округима* ... и једном делу пиротског округа.

Помен. У четвртак 16. тек. м. у 10 сах. пре подне одржаће се на Новом Гробљу четрдесетодневни помен пок. Богољубу К. Јовановићу б. благајнику ... „Задруге".

Повреда. Алекса Стојановић радник штофаре у фабрици поред Карабурме, јуче је нехотично ранио на пушке Андрију Јанковића радника исте фабрике.

Прича је повлика а повреда доста тешка. Андрија је упућен у болницу где му је указана лекарска помоћ.

Спроведен суду. Управа града Београда спровела је јуче суду Николу Милошевића трг. по тужби Стојана Миловановића због нанете му телесне повреде.

Стављен у притвор. Милан ... бербер, стављен је под кривичну истрагу и у притвор, за ... ... који је ... између 11 и 12 овог месеца.

Суд је одобрио притвор.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

*** Руска штампа очекује ... догађај. Бањаше у ... ...

(О) Брзи воз Минхен-Франкфурт ушао је 10. о. м. у 11 часова у ноћи у станицу Хохцол код Аугсбурга с брзином од 90 километара и налетио на један ... ... Многа ... ... вагона поручена су и у њима су двојица погинули, а ... ...

... али и број ... повређен. На терету ... ... су десет ... и један ... кола тешко повређен.

§§ Енглески дипломатски агент у Кајиру Горст ... ... да ће Енглеска кроз ... време прогласити протекторат над Египтом ... ... Египта.

||| Румунски дипломатски агент у Софији Мишу, премештен је на румунског посланика у Беч. Г. ... други ... бугарског ... ...

§§ На скупу студената петроградског технолошког института и политехнике решено је ... ... да се ... предавања. Исту такву одлуку донели су и студенти варшавског универзитета.

*** У Петрограду је 9. о. м. ... ухапшено 25 особа, јер су ... ... У ... ... После дугог времена ... ...

Сутра **„Правда"** доноси уводни чланак:

„НЕ С РУСИЈОМ!"

— Од ... —

Сеоска трагедија

Живот у троје. — Млад муж, али велики пакост. — Вршуди ... — Мужевљева смрт. — Што ... — ...

(Оригинално извешће „Правде")

Бољевац 10. октобра.

Зима нам нагло наступи и снег поче у велико падати. На Буковику и Маљену снег је више ... а ... Црној ... пак доспјели до нас спречи сваки саобраћај с нашом вароши Ужицем. О Маљену, где ми у главном на пијацу идемо, и да вам не говорим, јер су нам се на путу испречили не само снегом покривени Буковик, већ и ужасна ластва, преко које је страота и лети проћи, а камоли сада.

Шта знам на овом ружном времену друго, но затворити се у свој стан и крај ватре седети за писањем сто ... се неколико врста сетити се наше драге „Правде", и известити је о једној сеоској трагедији, чији се последњи чин одиграо пре неколико дана.

Пошто ... листове пуне су извештаја и вести о разним љубавним и другим догађајима, што се дешавају широм бела света и читајући те извештаје помислио би човек, да су наши србијански крајеви без тих интересантних догађаја. Међутим наше вароши и варошице а нарочито села пуна су таквих трагичних догађаја и само недостаје перо, да их опише. Зато сам се ја и решио да вам се после дугог ћутања јавим и да вам опишем један догађај, који се пре кратког времена ови...

... селу Брајковићу, не ... од Косјерића.

Живот у троје

Село Брајковић, у коме се овај догађај збио, чувено је са свога плодног земљишта, са великих долова речице Кладорубе, а још више са свог широког морала, који влада међу невеладишњим народницима чуновог, а сада већ покојног оца Мајсина Поповића. И са политичке стране знатно је ово село, јер је у своје време у томе селу дочекао поп Новак са исправним сељацима Краља Милана, кад је овај 1882 год. пошао у Ужице, да на тријумфалним капијама промета поздрав проте Ђурића, куда је пут у Босну. Но да бацим политику на страну, јер ћу вам о овом дочекивању Краљ Милановом с попом Новаком други пут писати.

Елем, у селу Брајковићу живео је неки сељак Недељко или како га због његовог малог раста називаху Неђо Марковић. Недељко је имао нешто имања, које није много вредело, и жену Ивану, која је због младости, једре и лепоте доста вредила. Ивана је са своје стране и мала мињонка у лицу Петра Ђуновића, једног двадесетпетогодишњег момка брајковског, што Неђи није било непознато, али је, као добричина човек који воли своју жену, трпео све.

Овај живот у троје трајао је дуже времена; управо он је отпочео одмах по венчању Недељковом с Иванком. Ми смо Косјерићани знали то, и стога смо се Недељку смејали, али смо после усвојили речи Недељковог имењака, познатог развикалог трибуна и гласа из Косјерића, да гледимо своја посла.

— Шта се нас тиче, кад они будала трпи?! рекао је гласа Недељко и погладио своје мође и црне бркове.

— Па готово тако је! одговорише му сви.

Мали муж, али велики патник

Недељко или Неђа Марковић врло је мало писмен човек и сигурно да није читао овај чланак римског императора Марка Аврелија, што га је пок. Дим. Матић тако лепо превео и који говори о томе: како да се утеши и шта треба да ради овај несретни човек који дозна и увери се, да му жена има љубазника?! У том чланку Марко Аврелије, коме је жена више пута нађела јеленске рогове, препоручује таквим мужевима, да се праве да не знају ништа и да су нежни иласкави спрам своје жене као у првим брачним данима. Љубазник је само у првим данима нежан, а после обично постане безобразан и тешко га задовољити. Жена тада и нехотице прави упоређење између љубоморног и незадовољног љубазника, који тражи све нове жртве, и нежно насмејаног, предусретљивог и нежног мужа, који не тражи ништа. У њениим очима упоређење испадне на штету љубазника и жена се приби своме мужу.

И ако дакле мали Недељко није имао појма ни о Риму, а камо ли о римском императору и његовом чланку, ипак се он држао тих Аврелијевих речи и пустио Ивању и Перу, да живе као два голуба.

— Боље је да их пустим нек живе пре него у кући,

ко да се жене по потезима, где га свако може видети.

Да човек дође до једног сличног закључка и да га чак примени у дело треба имати велико срце. Људи са срцем у опште пате, јер је срце врло несретан другар у животу, а како ли је тек било јадном Недељку, који је имао велико срце, може сваки лако појмити и зато ће се са мном и сагласити, да је Недељко био велики патник, и ако је био мали муж.

(Наставиће се)

ИЗ НАРОДА

Изложба у Алексинцу

Клуб живинара за народа Алексинац и околину приређује у Алексинцу у просторијама Алексинпавара 18, 19 и 20 октобра о. г.

1. *Обласну изложбу пернате живине*. Излаже се:

1. *Жива живина*: кокошке домаће и стране расе и њихови мелези; гуске и патке домаће и стране расе и њихови мелези; ћурке домаће и стране.

2. *Производи живине*: заклана и гојена живина, јаја перје и паперје и маст.

3. *Живинарница*: прибор, справе и модели.

Награде биће у новцу и похвалама.

Господин министар народне привреде, дао је клубу помоћ за ове награде 800 дин., а Српски Пољопривр. Друштво за приређење ове изложбе 300 дин.

Награђене се:

40 стабала кошишала у вредности 348 дин.;

18 стабала ђурки у вредности 150 дин.;

18 стабала гуске у вредности 150 дин.; 20 стабала плодних вредности 125 дин.;

Производи живине 6 награда у вредности 60 дин. Живинар. прибори, справе и модели 30 дин.

Познато је, да је Алексинац са својом околином један од најјачих крајева наше отаџбине у погледу одгајивања пернате живине. Овом приликом скрећемо пажњу и позивамо све љубитеље ове привредне гране да изложбу посете, тим пре, што је по одобрењу г. министра грађевина стигнута могућност свима посетиоцима да у пола цене а члановима пољопривр. друштва у четвртина цене набију возове на свима железничким пругама.

Нарочито је важно за одгајиваче да ову изложбу посете, јер су у могућности, да се ма веома повољним ценама сортирају пријатаја живине правно на самој изложби, а што ће избор бити веома велики.

Алексинац

С. Ж. Д.

ПИСМО ИЗ ВОЈСКЕ

Да ли чујеш
Како јесен тужи?
Да л' тугујеш
Ко листак на ружи?
Да ли јадиш
Кад ми се не надаш?
Иђ' сам моро
Да с' не вратим скоро,
Од јесени
Па док озелени
Све дрвеће
Тамо у пролеће —
Дотле, драга,
Не брђа се ништа
С' межбе шаг
Ко год се позове...
Чекај, доће
Дом граде пролеће!...

Милорад Петровић
из „Слављана“

ЛИСТАК

ГОСПОДА ЧИНОВНИЦИ

— Жорж Куртлин —

XVII.

Тек што је закључио вашу, да при њеној светлости прегледа Шаварловске саставе, кроз по што на позвали управника на потпис.

То је за њега најслађе доба целога дана, час када може своје оморске чиновничке способности употреба да задовољи и до миле воље да ужива у оној административној прози. Читајући Шаварлосове реченице, пуне све истих и банелних речи, уживао је као неко псетом. Слаост, коју је уживао, била је безгранична, па да ју је он скривао и да се једва могла познати по слабом осмеху; — по нечему још слабијем од најслабијег осмеха; по сенци, идеји, па по чему готово! нечему сразмо неједнако што се развило по уснама његовим.

У колико му је Лорвиј био мрзак, у толико му се свидао Шаварлос, с којим је, по читава сахате, говорио о хрошним стварима, размењујући мишљене на перому да боље треба струганцију при оштри у кампњу. Пријало му је особито ласкавство љубоку шилац његовог потчињеног, као и његов марљиве хашљу мудрости Државног Савета, непогрешности Касационог Суда. Но нико је волео да показује како се ни бла њега не би могло, то је управнику волео своје Шаварлосове саставе испресецане маглишом и с много порекова.

Нико дакле нигде.

— Слободно!

Уђе Оказ. Донео је у руци писмо, које ћутећи, — тај мудрац зна вредност речи, пружи оному кога је намењено.

— Од кога? упита г. де Ла Хр-мери.

— Од г. сведола Бурдона. Треба одговор.

— Да видим.

На пропусту је написано: „Молим у руке“. Он журно отпечати. Ево шта је садржала порука:

Главна Управа
Задужбина и Завештања

Благајничко Одељење

Париз, ...

Господине и драги колега,

Част ми је известити вас да је јуче ваш потчињени, г. Летоаде, свакако ударио ногом о врата своје канцеларије, лобио их, и у исто време разбио у парам парчад мутно окно што сачињава горњи део тих врата. Сем тога г. Летоаде, — чије обезумљавно стање исто да сам иде на горе. — од некога времена показује јаку склоност к тешким ексцесима. Довео је на чесме, и по читаве сахате бола западне своје канцеларије, тако да се хартија на њима сва поцепала и виси као масни крпа. Такође се лежећа и полтронова, маском пустом терета с куглама на оба краја, који подиже рукома више главе, па их сада пусти да падну с тресном на земљу, на велико запрепашћење г. Гитара, чиновника, који је канцеларија, као што вам је познато, баш испод г. Летоадена. Сем те ствари, а уз то и небројени горе дате, лупање ногама и друга војничка вежбања, помоћ су неповољно утицала на рад вашег потчињеног. Разбијени са дасом одвијају и распадају, у исто време, из истих разлога, пометаје г. Гитара се лупате, пуца у крпеж, мало по мало се руши над главом тога чиновника.

„Малтер ми пада на главу, рекао ми је, као киша“.

Према томе су неопходно потребне оправке, и с тога мислим да их и треба да буде у што скорије време, ма да предрачун износи релативно знатну суму од сто тридесет и седам динара и четрдесет и пет пара (137 дин. 45).

Дозволите ми ипак да приметим, да не могу учинити толико трошкове на своју личну одговорност, и да сам се дуго колебао, хоћу ли реферисати господину управнику о овом особитом случају... Осећај солидарности и другарства, који ћете без сумње умети да цените, учинио је да од тога одустанем; — но, надам се да ћете се сложити са мном, када вам будем рекао да буџету за материјал није био циљ подржавање лудорија којекаквих бесомучника.

Г. Летоаде је луд, то је сада извесно. Обузела га је мономанија: „прекорођај човека с помоћу гимнастике“, те уз степенице и ходнике управе никада не иде, а да не вике из петних жила: „Један! Два!“, да би, вала, развио грудне мишиће, и слабано им функционисање; све је то, мећутим, непрестани узрок нереду.

Додајем још и то, да он почиње заједати ћуте, да он свакога дана, у својој канцеларији, поред бунаривања кошене и имене своја претпостављених, а да је јуче, — потписнице у мојој канцеларији грозничавом руком платни списак, — неки готово у двије бакио перо, којим се послужио, и прогрдио то назвао овом неразумљивом жадном:

— Дрхтим, господине Бурдоне, дрхтим... али не од страха, већ од гнева!

Овакво стање ствари, господине и драги колега, не може и даље остати без великих невоља. Малтер и новчане штете стога произлазе, — и с тога такво стање не може продужити, било тиме што ће се дати г. Летоаду одсуство ради поправке здравља, било што ће се тражити од Државног Савета његово стављање у покој, с пензијом која му припада према годинама службе. Уверен сам да се ви нећете устезати да што пре порадите у томе правцу. Што се мене тиче, ја сам решио да у будуће заклоним тешку своју одговорност и новац који ми је поверен; истина то је скромна сума новца, као што знате, али и ову поредиши сасвим, — не мислим неваспоб нашалите никакве расипништво, — трошко немилице.

Част ми је поздравити вас.

Хенекин Бурдон

(Наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава

У „Правди“ у броју од 9. о. м. штампано је једна анонимно писма, у коме се вели да ја примам од „Српске Кредитне Банке“ извесан месечно од 170 круна као накнаду од. кустро-угарског конзулата.

Најодлучније:

Да никад ништа примио не бијах, ни да ми се тек некоминан нити од кога пос. другог закон или дела, ни мне никаке плате. Потпис је ја неки Ј. Гилоуф прима 65 круна од енд. аустро-угарског конзулата, али то нисам ја. Јован Гилоуф, биогата, нисто Јосиф Гилоуф аустроугарски чиновник аустро-угарског конзулата.

Ако писац свог писма овај није знао, онда је погрешио што се није тачно известио, а ако је знао па је ипак обмануо „Правду“ и њене читаоце, онда је прост клеветник.

Јован Гилоуф
Београд

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранимо позориште

Вечерас, у уторак, програм на 18. такмице, са овим комедијама:

1. *Пепелница*

2. *„Лепа удовица!“*

Програм је веома интересантан и ми га најтоплије препоручујемо публици. Бранимо Позориште ових дана нарочито треба што обилније посећивати.

Лепо друштво!

Приказано се дакле један врло румен „случај“, у Позоришту, који, истина не стоји у вези с публиком, али је веома карактеристичан за представљање. Г-ђа Спасићка је дошла и у гардеробу оставила свој горњи капут с новчаником у џепу. Док се само вратила из гардеробе, нико јој је сметао из џепа новчаник у коме је било неколико банки. Цело јучерње после подне је било заузето само том афером, и представа „Коштана“ је јако од тога препатила. Можда је неко чак и само зато имао разлога!

Свакојако је то једна врло незгодна ствар и овакав лопов илуструје морал те средине. У интересу је свих глумаца да најенергичније устану, те да лопова пронађу и на њега укажу.

Новосађани

Српско Народно (новосадско) Позориште, које се бави сад у Кикинди, налази се у врло тешкој кризи. Добринови кажу бади под својом управом то позориште да сахрани. У Кикинди је сала стално пуста и дефицит је огроман, зато је сад управа решила да оде са друштвом на неколико представа у Мохол. Треба да се поправи што више је народ повукао.

ГРАНД БИОГРАФ

Хотел „ТАКОВО“

Отпочео је рад. Слике су најновије, апарат најсавршенији. Свира домаћи бајо оркестар.

463 3—7

За ложење пећи

1 а Сални угаљ . . . . Дин. 5.20
1 а Сални коцка . . . . Дин. 5.75

за 100 кгр. франко кућа или на Сави. За веће количине цене су умерене.

Српска Индустриј. Банка

Владислава Костића и Комп.

474 1—12

Под кирију се издаје за Западном Врачару, издаје се од 1. новембра о. г. нова, засебна, пространа кућа од 5 соба, 2 предсобља, купатилом, кујном, шпајзом, балконом у башту, подрумом, тавански, два купатила, електрично осветљење и свима осталим комодитетима.

Цене врло повољне. Упитати у радњи Бајевић у улици Војвод Миленка бр. 24. 5—5

Наш мили и добри

† АЛЕКСАНДАР МИЛИЧЕВИЋ

преминуо је 13. о. м. у 2 сата по подне, у својој 33-ој години.

Ову тужну вест јављамо својим срдинама, пријатељима и познаницима.

Погреб ће бити данас, 14. ов. мес. у 2 и по часа по подне.

Стан: Гранд Хотел.

14. октобра 1908. г. Београд.

Ожалошћени:

мати: Марија; браћа: Душан и Милутин; сестра: Даница; зет: Душан Поповић, управник Београдске Задруге; синовац: Ђура; сестричина: Злата.

Бен-Акиба! Бен-Акиба! Бен-Акиба! Бен-Акиба!

70

ДА ВИДИШ ОЧИМА, ДА НЕ ВЕРУЈЕШ!

ВАГОНА ПАЛЕТОА ЗВАЊА БЕН-АКИБА

ДОБИЛИ СМО

70

Ко не познаје Бен-Акибу, века куни палето. 80 вагона одела јакот, издржљивот као Бен-Акиба. Палето-а: први Бен-Акиба, бели Бен-Акиба, у фарби Бен-Акиба, кратки Бен-Акаба, летњи Бен-Акиба, зимских Бен-Акиба.

Ево прилике, драги народе, да кажеш: КАКО СРЕЋНЕ ИМАШ

С поштовањем Ми, и сопт Ми, Бен Акаба и Ми, и горе што смо, боље да нисмо и Ми и опет Ми сви ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ.

Ученик са добрим успехом је одмах примљен у трговину колонијалне робе на трг рудника господина потрошача у подрињској целомисионој улици **Душана Тодоровића** Краљ. Срба, Дворског Добављача Београд Теразије. 464 3—

Др. Св. М. Марковић
лекар за женске болести
Вратио се из Париза. Чиновна времена од 2—4 по подне сем недеље. Стан: Теразије бр. 28.
466 3—5

Врло економично
Сувише страно „ПОЛЕРИЈЕ" можете купити Трговац, који је добијен. Ако неће добро за супу, сувише Петрушка и с. а. и. с. ако неће добро пролаз за 500 дин.
Извршен специјални одсек „Мелем" Само трговац „ТО БУТЕРА" и за ово неће тер. Дво. 1.
Одмах је разведен и налази се на Дворском Двору 1.
Поред 500—100 комада можете купити Христовдан Дво. 1.
Поред и најразноврсније гомиле ствари француских бисера и шампањ најразноврсније за Божић.
Продавница хемијских сапуна и парфема
Душана Тодоровића
Краљевског Срп. Дворског Добављача
Београд — Теразије
С. з. запремљена у Београду и у унутрашњости наша чиста и најбоља сир врло повољним ценама и условима
Телефон бр. 63 463 1—

Господица чешња тражи се место код деце. Може да путује свуда по иностранству. Прима је одмах у кућу. Упит и да прими. Прилика би се и у собарицу у бољу кућу. Адреса: Немањина улица бр. 39
3—3

РИБЉИ ЗЕЛТИН
Преводиоци на 1. јануар ове изврсно средство за хемијско чување вод перифериских и сефи двотвних; нас комплетирајући средство, против свих болести под водовима и изгнателем од бубарас крви и т. д. добије ја је за свим сигурно и средство 1 литар динара 2.50
Дротерија „БАЛКАН"
Васина улица број 15
Телефон 155. 468 5—5

У улици Цара Уроша бр. 17. банку Београдска, има такво најстаријих стамбена на највишем од 1. новембр.
Ако стамбена имају кућишта са најстаријим поштеним и основним условима на кидо.
За исту и за остале улице г. Дим. С. Христића стан у трговини Београдско Трговинске Банке.

ЕВЕРАНТИНА најобилнија сува (сува бо и најлепше најквалитетније, боје) Трнаровића ул. 15, излаже се од 1. новембра.
Уметност на коју Краљ Милутина ул. 41. 470 3—3

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"
СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
Наручите јесенски сирева се не пропасте
Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"
Ове године пелио сам 30 вагона најгорема трговцу турског и свегдеревског, прног квалитета.
Обратим пажњу најпознатијим доброг вина дали увере
Цена вино за кућу сватиа сватова
Имам вино плаћено на продају у ресну београдском
Услова врло повољних

Прва српска повлашћена
ФАБРИКА САПУНА
НИКОЛЕ К. МЕСАРОВИЋА И КОНСОРЦИЈЕ
У БЕОГРАДУ
Дубровачка ул. бр. 33. (на Дунаву)
Жигосује сам просто сапуна.
Перајић: шкрипет, бадиг, жутог и разливног (а la rustique).
Гвоздењак: најквалитетнији, жиљат, бадиг, сав шкрипет, дубровачки, руже и обојчетвој пиљи, кокос и т. д.
Новосадчић: (истанчани) ситнији, најбољи, сувљи, глатки, скупљи, бољи.
Најно израђивање по уступцу најновијим справама и свако врсте ваше жеље.
Моју се добити у свима радњама у Србији,
462 4—10

Извршио је ка штампи:
ЗМАЈ ШАЉИВИ КАЛЕНДАР **за 1909. год.**
Са 24 шаљивих слика са текстом. Цена 0·05 по дин.
Уз календар **Бен Акибе Браис з другим,** трудио **В. Тома.**
ВЛАСНИК и ИЗДАВАЛАЦ: КНИЖАРА и ШТАМПАРИЈА
Милана Идкића — Земун (Срем)
Траже се продавци у свима местима, са добрим зарадом. 1—1

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
кроз пруге Трговачко Банке, Дубровачка ул. бр. 11.
Известава даме, да је добио најстрије шешире и најновије врсте рукава дуварају са свим врстама шешира које израђује на најуредније да информације прате по умерено цене.
Прегледа шешире своје је даме најобилније бан новине обавезе на поруџбину.
Салон је опремио са сваковрсне чешаје, летошње праје, најновијим фасонима, учесна дуварају, најлепше врсте дама, тачним извршењем поруџбина најобилије даме поштовале је и најразноврсније салоне у Србији.
Желећу поново обрлу поздрављајући за уверавања, да ће моју даме поштовати као до сада добро сећајући поћеку као моју за моје путаше уверење.
Цене су једне за сваког!

ВЕЛИКИ ИЗБОР
ЧОЈА прин у разном квалитетима за буџе и дебарета.
ЧОЈА за мушка одела бордоје и пелиџанице.
ЧОЈА зелени за блузарце и хаљине.
ЧОЈА за тапетарске кола, пиџе, зелено и арап.
ДОБИЛА ЈЕ ТРГОВИНА
Радовановића и Мијаиловића
БЕОГРАД
481 КУЋЕ ПА ЗАХТЕВ ШАЉЕМО 1—10

Ново! Ново!
Данилова филозофија смрти
написао
ЂОРЂА А. СИМИЋА чл.
У овој књизи, најновије америчке филозофе А. Д. Данил, ће изврсно рече данашње прилике, да ће нам ће нашем свету, нападнутом на дисање и да је ће умирати чрез једна прилике на данашње у нашем. Данил је наш пронаћетељ на основа дана у ноћ, сто је без мешања и дан је мешао на ноћи и ово, ако обично мора да неће. У тако на данашње стању ово је несмотрено прекид ствари и у тако ноћи свако спокојство ни ноћ ако на мешта — у ноћи. Он тврди, да ако ће ноћ и ствари ноћа, ако ће ноћи на ноћи, ако ће ноћи ноћа, ако ће ноћи ноћа.
Ову књигу може се добити у свима књижарама г. К. Јовановића Кнез Михаилова ул. 32.
Цена јој је 60 пара.
480 1—3

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА
Пропашу: шкрофуле, атаке живота, неизвесности, ове се не, шкрофуле код деце деце, и оставане кожних болести, које од не чисте крви проистичу, најбољи је и најјефтиније средство за дају и здравље:
РИБЉИ ЗЕЛТИН
СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Of Jectoria C. Ferro-Jod 0·5%, ефтерен)
ово се од више година спасавају у целом свету „Црвеног Крста" у Београду. Исто је жртва врло пријатног укуса и мирише, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве супротности врло рано пити. Дечијим лекарима употребом овога зелена, дечја се телеса подстиче, добија снагу и руменог боју лица, једном речи ова се пречишћа, и код је ври у справљању чиста, онда се и болести неће јављају.
Овај жртва применује је још и г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњи чети Србије.
Цена једне флаше са упутством износи 2 дин.
У истој апотеци спомена се и
„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЛТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"
Ој Зе ће апотеци сам Селимовић 10%, ефтинији, против свирубно неуредно неде, свирубљивим отока чеш., живаног напалења ногтију 70 п. пакетић.
Употребом овог зелена са Креозоталом рана се убрзо гноје чисте и зараста, а завршење брзо пролаза.
Цена једне флаше 2 дин.
Упутством за употребљавање једне се брзо и тачно уз доказу у.
Дакође: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА" београд.**
Они производи могу се добити и код у Београду у трговинама Суботићева. Симићева и код „Лучи рад".
У унутрашњости и иностранству т. г.: у Новом Саду Румунија, Пашуји Јовановићу, Смедереву Тодоси, Зајечару Трифу, Крушеву Нешић бр. 3, Јагодини Тодоровићу, Крагујевцу и Нишу.

...ставља се за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 30. дин. пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништво налази се на углу Васине и Дубровачке улице. — Рекламе и плаћене трговине Јована Богојевић.
„Браћа Радовановић" Штампарије Гавр. Лазаровића и Комп. Зрињанова ул. бр. 16. Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 18 ОКТОБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 285. | Телефон 821.

Једна искрена реч из Берлина

([illegible])

Још пре месец и по дана А.-Угарска се била решила, да анектира Босну и Херцеговину. Ту своју одлуку она је одмах и саопштила свима великим силама. Ту своју одлуку саопштила је А.-Угарска Немачкој, преко свога престолонаследника ерцхерцога Фердинанда цару Виљему приликом великих немачких маневара у Елзас-Лотрингији. Кад се о овоме онда сазнало, Немачка је полузванично преко новина објавила, да јој је намера А.-Угарске достављена у форми „сондирања мишљења Немачке у овом питању". Немачка је дакле знала за предстојећу анексију још пре месец и по дана, а знао је према томе и сваки други, који уме да чита немачке новине, јер је о томе изишао онда званични комунике. Треба само узети ма које немачке новине од пре месец и по дана, па наћи тај комунике. С тога су врло чудновате и смешне немачке изјаве Турској, да Немачка није имала ни појма о анексији Босне и Херцеговине све донде, док ово није званично објављено.

Да не говоримо о Италији као о савезници Аустро-Угарске. И Русија је за предстојећу анексију Босне и Херцеговине знала. Руски министар спољних послова Извољски дао је на њу аустријском министру Еренталу свој пристанак, а под каквим условима, то они сами знају. Извољски то може опорвргнути, као што и чини, колико год пута хоће, али то је факт, који се лако даје доказати и утврдити. Истина, кад је рускоме цару о овој намери Аустро-Угарске било саопштено, писале су онда немачке новине, он је на реферату ставио примедбу: „Не, никада!" То је све било јавно у Немачкој и у свој другој страној штампи.

За анексију су знале, дакле, све Велике Силе. А како се нису одмах о њу окрениле, значи да су ћутањем одобравале. Ту се не треба варати, као да је нека сила била противна анексији. Да је и Бугарска знала о предстојећој анексији, даје се лако видети из већ свршених догађаја. За осуду је само, да је она њу потпомагала на начин недостојан. Сетимо се само, како је Аустро-Угарска вршила гадне незаде против Србије и како су бугарски званични представници у томе као под команду секундирали, хвалећи културну мисију Аустро-Угарске у Босни и Херцеговини!

О предстојећој анексији знало је и наше министарство спољних послова. Њему је то било достављено, и ако не од наших представника на страни, који нас толико коштају, а који су толико спремни, да им човек не би смео поверити ни стоку за испашу.

Па, место да је наша влада, бар онда кад је анексија била свршена, предузела све кораке, да одиста заштити интересе нашег народа и наше државе, она се препала и изгубила своју иначе празну главу. Послала је ноту силама, у којој тражи да јој се да ово што има. Боже, баш смо несрећни сами собом!

Погледајмо само шта раде Бугари. Требе да им се дивимо. То је народ, који зна шта хоће и, што је главно, који изјављује шта хоће: отворено и јасно шта хоће и за што је готов заложити се. Њихово гледиште на Македонско питање увек је једно и исто, они га отворено казују. И свет мора онда да води рачуна о њима. Ви не можете да појмите, колико се Бугарска респектира. А респектира се само за то, што се види и што се зна њезин циљ.

Осврнимо се на Црну Гору. Како је њезино држање? Како је протестовала независна Црна Гора? Протестовала је таквом једном нотом, чијој дипломатској садржини мане нема. Краљ Никола је у тој ноти, која је [illegible] нација српском народу у Црној Гори, рекао: Аустро-Угарска је анексијом повредила Берлински Уговор, и у случају да ту повреду одобре Велике Силе, онда и Црну Гору не вежу никакве обвезе из тога Уговора и она ће знати како ће се у будуће држати према Уговору. Како је то паметно речено: Црна Гора протестује против повреде и вели да ће се држати Уговора, ако га силе чувају; а ако силе одобре повреду, онда је и Црна Гора слободна од свију обвеза. Дакле, Црна Гора својом нотом није погазила уговор.

А српска влада шта каже: протестујем, а ако није могуће да чувате уговор од повреде, онда да нам дате накнаде! Другим речима: вољна сам да признам анексију, ако ми дате неку малу накнаду. Тако се има разумети нота српске владе. Рекох, да Србија већ има оно, што је тражила у својој ноти као какву накнаду. Да није наша влада под накнадом разумела нешто друго, па се погрешно изразила? Валда је хтела да каже, да жели Новопазарски Санџак? Јер, кад је у ноти казала, да је евентуално вољна да прими анексију, онда за цело не мисли на накнаду једног дела босанско-херцеговачког земљишта. У штампи су се коментари појавили, као да Србија подразумева под накнадом и евентуалну новчану накнаду.

Ако Србија тражи, да јој се у накнаду за изгубљеном Босном и Херцеговином уступи Новопазарски Санџак, има ли изгледа да га може добити? Нема. Све силе, а у првом реду Енглеска и Немачка, сложне су, да се окупација [illegible] status quo Турске. А већ сама Турска неће га пустити да без крви. Аустро-Угарска пак није га напустила да би у њега ушли Срби.

Ако Србија зажели новчану накнаду, као што су се гласови пронели, ко треба да је да? Нико. С каквим правом да је да А-Угарска? Ни помислети на то да да је овај глас несхваћен ипак га бележимо. Несхватљив је, јер Србија није таква, која хоће да тргује са својом браћом, и ако влада српска влада на накнаду, дакле трговину пала.

Да тражи Србија, да јој се да места у Дунавској Европској Комисији као накнаду за изгубљену Босну и Херцеговину, била би рана будалаштина. Аустро-Угарска је вољна да нам то уступи. Можда су и нека господа код нас, који се туку за места [illegible] је, зато. Али шта имамо ми од тога? Поред Аустро-Угарске и Румуније да имамо и ми представника у тој комисији, да га добро плаћамо и да сносимо трошкове, а А-Угарска да у име те комисије врши полицијску службу на Дунаву. Хвала лепо!

Србија и Црна Гора не могу никакве накнаде тражити. Оне морају да траже да Аустрија напусти Босну и Херцеговину и да се овим земљама да аутономија. То и ништа друго. То је битни интерес Србије и Црне Горе, то је битни интерес целог Српства.

И сада, када су силе већ дале свој пристанак за анексију, ми треба да проговоримо онако, како смо требали увек да говоримо и како је требала наша влада да нагласи у својој протестној ноти, да ће се говорити. Оружје у руке, па у рат за ослобођење Босне и Херцеговине! Шта ће свет да каже за овај наш корак, нас се ништа не тиче, јер се боримо за свој опстанак. А у оваквој борби свако је средство допуштено.

За жаљење је само, да се наш министар спољних послова кренуо у *пропаганде, да чашћа не испроси*. Он је већ стигао у Берлин, и ако су му одавде већ одавно поручили, да узалуд долази. Он ће отићи и у Лондон, а прекјуче је енглески посланик предао цару Фрањи Јосифу писмо краља Едварда, у којем овај јавља да је примио *анексију к знању*, и ако му *форма извршења анексије није пријатна*! У Риму пак већ се зна, шта ће му савезник Аустро-Угарске одговорити!

Дакле, протест наше владе није нашао одзива у свету. Мирним путем не можемо ништа добити. Ако хоћемо да плаћамо владаоца и даље 1,200.000 динара, ако хоћемо да стварамо апанажу престолонаследнику од 360.000 динара, ако хоћемо и на даље да се рвамо под новим буџетом од 23,000.000 динара, онда у рат за ослобођење Босне и Херцеговине с вером и самопоуздањем, с надом на слободу и с презрењем живота, а с узвиком непријатељима: Бог на Србе!*)

Берлин, 7 октобра 1908.

Косовац.

*) Дајемо места овоме чланку, једно нашег пријатеља из Берлина, да се види [illegible] Ур. „Правде".

ТРИ СРПСКА ПОЗДРАВА

Његовом Краљевском Височанству

Српском Престолонаследнику Ђорђу

Петроград

Поздрављамо Ти долазак и гостовање код цара и народа рускога. Ми се томе и радујемо и не радујемо. Радујемо се јер се надамо да ће се од сада знати у Петрограду да невољама које се чине Србима, имамо ми кућу у рачун на Словенству у опште а на по се Русима. Не радујемо се пак стога, што се и данас с болом сећамо да су нас Горчаков и Игњатијев године 1876 те вратили из Босне. Сећамо се да су ти исти руски државници створили самосталну бугарску цркву једино зато да њоме чере Србе у Турској, у чему су и постигли много. Сећамо се живо и данас, да су та два руска трговца стварала [illegible] Кобургову државу на Србе јер Бугари [illegible]. Најзад не радујемо се ни зато што [illegible] у Србији [illegible] етнографска карта Балканског Полуострва на којима готово нигде Срба и не постоје.

Свакако, не остани много дуго. Чувај се да те не успавају и не одврате од рада и рата којекаквим почастима. За Тебе треба да је почаст једино ово, *кад ће се ослобођавати отаџбина Српства*. Личне почасти пролазне су. [illegible] у Петрограду пуних четрдесет лета па Српство ништа добило није. Чувај се и празних обећања.

Примера добро радите су Те [illegible] да протерамо Дунаву, да газимо у крв, да се светимо проклетом аустријском узурпатору.

Шабац.

Стари Дрински ратници

Государственој Руској Думи

Петроград

Нигде на Балканском полуострву није до данас нигде настањена била никаква друга словенска народност до *једино српска*. И сви споменици из средњега века, несумњиво тврде да су то земље *српске*. Међутим, многа важна државна, политичка и етнографска питања која се тичу Балканског Полуострва, решавана су увек, нарочито у столећу прошломе, на штету Срба.

Српство не може за неправде више трпети нити равнодушно гледати на своју потпуну пропаст.

Ако братска Русија нема могућности да помогне што пре правилан српску ствар која је и у најкритичније доба најнеправедније и најнечовечније угрожена, ми газимо у рат, ми морамо одмах газити у крв да бар частно погинемо.

У то име поздрављамо [illegible] народа рускога и [illegible] последњу реч.

16. окт. 1908 год.

Шабац

Стари Дрински ратници

[illegible]

Бригадиру Јанку Вукотићу

[illegible]

Увек смо сматрали да се бранимо интересима. Српства служи само онда кад Црна Гора у свима питањима спољне политике иде [illegible] стопама Србије.

Твој се долазак у Србију [illegible], дакле од срца радујемо, али се не радујемо што је Томановић послан на другу страну. Не радујемо се ни томе што је са Цетиња честитао Кобургу његов заједнички рад са Аустријом.

Тем таквим искреним српским поздравом, поздрављамо тебе и сву браћу у Црној Гори и желимо трајне и непоколебиве заједничке рад Србије и Црне Горе за бољу и срећнију будућност свега [illegible] угроженога Српства.

До виђења у Босни!

Шабац

Стари Дрински ратници

Билтен

Чл. 2. и 7.

Као што смо одмах у почетку објаснили да се сва ова криза, — коју у Европи називају „Источном" — врзе само око српског питања, тако се сад јасно и обелодањава. Аустрија је и предвиђала све тешкоће због српског питања, па је зато спремајући анексију удесила као „гарнитур" и проглашење бугарске независности, да би само збунила свет, те да се одмах не види чисто: због чега је то узбуђење и та повика, него да многи помисле и поверују, да се та ларма подиже колико због анексије толико и због Бугарске.

Међутим, све је то био само варак, који је Аустрија нешто наместила а Бугарска била колико недотупавна толико лакома, да је пошла у ту службу Аустрији.

Но сад се избистрило и може сваки уметрити потпуно: да су све силе без разлике сагласне на свима многобројним тачкама програма за конференцију, а да се не слажу само на члану 2. и 7. А баш оба та члана говоре само о српском питању, и ма да су тако раздалеко један од другог метути, они су у најтешњој вези један с другим, управо они су два става једног истог члана.

Чл. 2. програма за конференцију, што су га израдиле Русија, Енглеска и Француска говори: да се на конференцији решава о питању анексије. На то, наравно, Аустрија још не пристаје. Она тражи да се у програм стави: да ће конференција просто констатовати анексију, која није и може бити спорна. Док м.

ћутим по чл. 2 програма, анексија може бити на конференцији и оспорена и ко зна још какве судбе може бити Босна и Херцеговина.

Чл. 7. говори: за случај да се анексија Аустрије призна на конференцији какве се имају дати територијалне накнаде Србији и Црној Гори. Наравно да се у програму није нагласило; од кога ће се земљишта те накнаде Србима дати, али се усмено објаснило и данас већ цео свет зна, да те накнаде мора дати Аустрија од свога неправедно заузетог земљишта у Босни и Херцеговини. И Аустрија зато и не пристаје на ту тачку 7., јер неће да даје никаквих накнада, него мисли да јој се може овако проћи, те да она узме две српске покрајине а Срби да ћуте. Међутим, она осећа да јој то неће проћи на лако, и она ће на крају краја морати дати оно без рата да не би после рата више дала.

Те две, дакле, тачке програма су главне у целом програму и ту леже тежиште и саме конференције, а тако исто и решење кризе или [illegible] заплетима.

Онога дана кад се Аустрија реши на то и пристане на те две тачке, управо на овај члан 7., онога су дана све тешкоће отклоњене и конференција ће се моћи одржати и све остале послове срећно посвршавати.

Србија наравно неће бити тиме задовољна, јер тиме њено право на Босну и Херцеговину неће бити угашено, али ће тим накнадама цео кредит Србије за сада бити не пољуљан код великих сила, које су се [illegible] на конференцији залажу.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Шта бива у Херцеговини

Д-р Саво Љубибратић, родом из Дужи код Требиња, ишао је пре неколико дана у походе својој мајци. Чим је стигао кући позове га војна патрола да мора с места с њом поћи, а с њим потерају и неколико сељака која су се случајно са Савом састала, па их затворе у један влажан подрум. Ту су их до пола тела претресали, па кад ништа нису нашли, саслушавали су их зашто су се састајали и шта су говорили. Кад аустријске власти нису ни ту могли ништа наћи, најзад су их пустили.

Нова хапшења.

Рајхова полиција уапсила је због „велеиздаје" учитеља Васу Вукодраговића у Окучанима, а у Броду (Славонија) уапшен је др Цвијановић.

Опсадно стање у Дубровнику.

У Дубровнику од неког времена као да је опсадно стање. Жандарми патролирају по граду, не можеш ни с ким разговарати а да не опазиш како пажљиво уши прислушкују. Ако је опсадно стање нека га прогласе, те да се свет зна управљати.

Ситуација у Турској

Писмо из Скопља

Небо је опет мутно. Оно мало тишине, која је нас Србе обеспокојавала, трајало је више се на време краткотрајних преговора између Турске с једне а Аустрије и Бугарске с друге стране. Опажало се било да је за то време и ратоборност попустила, опазило се да је и бојкот попустио.

Међутим од дана, од како су ти преговори прекинути, вратило се и оно старо расположење. Бојкот се повратио свом снагом, тако да је овом приликом и сама беледија (општина) узела на се важну улогу у бојкоту. Она је сазвала све општинске трговце и саопштила им да не смеју никакве нове наруџбине у Аустрији чинити. Ратоборност, која је била толико малаксала, чега су се чак поједини младотурци и стидели, почела је опет да диже главу да код арнаутског племена кулминира.

Арнаути су сви до једног одлучно за рат. У први мах су младотурци бринули неповерљиво према оваквом расположењу. Они су се бојали да Арнаути, као реакционарнији елеменат, не носе у своме покрету и других каквих намера. С тога су одмах разаслали у све арбанашке центре поверљиве личности да се разберу о карактеру арнаутскога ратоборнога расположења. Изасланици су се већ вратили и донели уверење да су Арнаути до зуба наоружани и готови да упадну у Санџак и Херцеговину и да у њиховом расположењу нема ничега другога до неодољиве мржње према Аустрији.

Важно је врло да су то расположење покушавали аустријски агенти новцем да угушују, али су зло прошли. Мржња Арнаута према Аустрији и њихова готовост за акцију, толика је чак, да ја мислим да би они у случају каквог рата упали у Херцеговину, чак и кад званично Турска не би објавила рат. Арнаутска добровољачка легија, али легија која би већ првог тренутка бројала 20.000 крвожедних бораца.

Аустрија извесно није на ово рачунала, али кад ње се види да није на много што шта рачунала и да је сад, све што се дешава, изненађује.

И док Арнаути овако стоје, не седе ни Турци скрштених руку. Они се мирно и тихо али озбиљно мобилизују. Мобилизовану војску не бацају ни на чију границу, али је држе спремну у војничким центрима, да је могу свакога часа кренути. Шеф ђенералштаба III орадије Портев паша обилази редом све јединице, путује из места у место и враћа се задовољан спремом и расположењем у војсци.

Да ово расположење ратно појачају, стижу и из Цариграда повољни гласови. Није ни овде непознато да се од онога момента у Цариграду налази г. Новаковић и Турци су том појавом врло задовољни. А ових дана (колико јуче) стигао је овде у Скопље и све остале вароши један манифест арнаутскога клуба из Цариграда, упућен свима арнаутским удружењима, клубовима и шефовима арнаутских племена, у коме се манифесту Арнаути храбре и уједно се од њих траже тачне подаци о Арнаутима, њиховом расположењу и бројности, у случају рата са Аустријом.

Тако је ето овде. Небо се мути и облаци се гоне на запад да се једнога дана, можда, разбију на Херцеговачким планинама.

Пчињски.

Госпону

МИНИСУ ФИНАНСИЈА

Славни Томар Николић, који је неком несхватљивом чудом постао начелник министарства финансија, и ко за то високо место у државној администрацији има једину квалификацију што је зурио једног времена — отпуштен је редовним путем за раније злоупотребе у звању дужности.

Суд је ту ствар узео озбиљно у поступак због кривице несавесног чиновника Тиломира, али су му за опструисавање потребни неки материјали позвани из министарства финансија и то баш из оног одељења, које има ту несрећну судбину да му је поменути Тиломир шеф, да цитирани Тиломир сматра да му је лакше само не дати да би је могао злоупотребити, [illegible] т. ј. на време а у колико суд тражио и не само што неће позване тражене податке суд, — као што му је дужност — него неће ни да удостоји суд свога одговора! Суд их је тражио још 25 септембра, а је по други пут тражио 11 октобра ов. г. бр. 26040, али за све та њима одговара Тиломир не није. [illegible]

Молимо Вас, ако још немате никакве вести код министарства Тиломиром, наредите му нарочито да одмах суду пошаље оно што је суд тражио те да се тако врши да задовољи.

Многобројни сведоци самоволне радње отпуштеног Тиломира

Експлозија динамита

(Сопствени догађај у Београду)

Синоћ око 7 сати пековали су момци у радњи г. Димитрија Перовића гвожђарског трговца на Сави — један сандук еспапа — гвожђарије — за Паланку. У средини сандука упакован је и динамит. Кад су момци почели да закивају сандук, динамит се у претурању сандука измакао на средине и дошао на крај сандука. Момак Милинвоје Кубуровић, који је закивао сандук, ексером додирне динамит и он тако страшно експлодира да се цело савско грађанство узбунило и дошло да види шта је.

Чим је динамит експлодирао напунила се радња дима и тек кад се дим прочистио видела се права несрећа.

Момак Кубуровић, који је закивао сандук, лежао је на патосу са распорченом главом сав у крви, мозак попрскао свуд по радњи. Друга два момка Љубомир Цекић рањен је тешко и Станимир Стевановић лако.

Погинули Кубуровић однет је у болницу ради секције, а рањени Љубомир и Станимир такође у болницу на лечење.

Дневне вести

Престолонаследник код цара. По аутентичним извештајима, цар је примио у нарочитој аудијенцији у свом двору у Петерхофу српског Престолонаследника Ђорђа, јуче у 2 и по часа по подне.

Према томе, све вести о некаквој рђавој аудијенцији, што су неки листови објавили, просте су измишљотине у циљу прављења сензације ради боље продаје.

Европска штампа. Руска се штампа, као што смо имали права и очекивати, све више загрева за српско питање и она ће не мало утицати на држање и руске владе при решавању о анексији Босне.

Одмах после руске долази по симпатичном писању за Србе енглеска штампа. Међу свима енглеским листовима истиче се најпријатељскијим писањем за Србију „Дејли Телеграф" (орган конзервативаца) и сви српски новинари спремају једну адресу захвалности да преко „Дејли Телеграфа" пошаљу енглеској штампи.

Француска штампа, на жалост, овога пута је са свим изневерила своје традиције. Оно је сва, а нарочито она ближе влади, стала у службу Аустрије и њених интереса, под изговором да је у служби „мира". А тако рађење она је највише допринела овом ратном расположењу у Срба. Кад су Срби приметили: да Европа хоће њихов мир да жртвује своме миру, Срби су решили да жртвујући себе одужују мир и Европи.

Француској штампи ми ову годину нећемо заборавити.

Писмо г. Милоша Васића. Г. Милош Васић ђенералштабни пуковник и министар у пензији, упутио нам је као одговор на саопштени разговор са једним завереником, који је публикован у прекјучерашњем броју „Правде", једно писмо са молбом да га штампамо. То ћемо писмо сутра публиковати.

Српска спољна трговина. „Хамбургер Фремденблат" износи је веома симпатичан чланак о српској спољној трговини баш за време ове балканске кризе. У чланку се тврди да је за последња три месеца, и ако је аустро-угарска војска посела пограничне станице и савске мостове, извоз српских земаљских производа текао правилно. Од како су почели ови немири па и сад, извози се дневно преко милијун килограма суве шљиве у северозападну Европу. Све ове пошиљке, од којих три четвртине иду за Немачку, продају се за готово, као што и Србија за готово купује немачке фабрикате. Ако дипломатским преговорима министра Миловановића у Берлину пође за руком, онда ће Немачка сасвим избацити Аустро-Угарску у размени робе између ове последње и Србије. Бојкота Аустрије за наше производе немамо се шта бојати, јер ако више не можемо извозити живу стоку, можемо свеже месо и сточне производе, а за то имамо довољно модерних установа. За нашу стоку освојили смо талијанске и средоземне тргове, чији трговци долазе амо и купују стоку. И ако ми више не утичемо на цену аустро-угарских тргова, њихови аграрци нису постигли боље цене за своје производе. И наша маст извози се у Немачку и Француску и добро пролази због своје каквоће. Свеже воће ове године није много тражено, али га прерађујемо у београдској Шопиној и крагујевачкој Липовасовој фабрици и тако прерађено добро пролази на страни. Исто тако и конзервирано месо, за које ће се велико поље рада отворити у Бугарској и Турској. Јаја се извозе за Рајнске области у вредности преко 2 милијуна динара. И наша коњаља добро пролазе у Енглеској, Француској и Немачкој. Жита иду Дунавом за Антверпен и даље за Немачку.

Један безобразлук: Милован Ракић, Пера Јовановић, Пера Новаковић, Божа Стојшић — лађарски момци и крмановош лађе Петар Спасић, сви са српске лађе и под српским барјаком, задржати су у Земуну и кажњени са 8. дана затвора и по 16. круна глобе, само зато, што су прешли на аустријско земљиште и вукли лађу — пескарицу на конопцима. Они су у апсани бивени и само по парче леба дневно добијали и по пола литра воде.

Па шта ми треба да радимо са таквим људима кад они са нашим овако поступају?!

Палавичини о Србији. У разговору са цариградским дописником „Н. Сл. Пресе" о балканским догађајима, аустро-угарски посланик Палавичини говорио је о цариградској мисији г. Стојана Новаковића. Палавичини је „с једва приметним осмехом" рекао како не зна шта хоће г. Новаковић у Цариграду „али се од прилике може мислити: он хоће да представи да је Аустро Угарска учинила Турској неправду, да ће та иста Аустро-Угарска довести у опасност животне интересе Србије и Црне Горе ако не добију накнаду у једном делу Босне, Херцеговине и новопазарског санџака, па из свега тога да изведе закључак, да ће за случај рата Турске с Аустро Угарском Србија и Црна Гора бити најприроднији савезници турски. А шта на то може да се каже?"

Краљевић Александар. Како јављају петроградске „Биржевија Вједомости," по жељи Краља Петра краљевић Александар напустиће пажевски корпус у Петрограду и вратиће се у Србију.

Русија и рат. Петроградски дописник „Н. Сл. Пресе" добио је информације из најбољих извора, да Србија и Црна Гора немају никакви изгледа добити од Русије какву помоћ на случај сукоба с Аустро-Угарском. Сви меродавни петроградски кругови непоколебљивог су мишљења, „да Русија ни по коју цену не жели да се заплете у какав рат, а најмање да за љубав Србије уђе у сукоб с Аустро-Угарском."

Телеграм са Цетиња. Синоћ смо са Цетиња добили од нашег специјалног извештача овај телеграм:

„Јуче Књаз учинио излет аутомобилом до Подгорице, праћен једино српским послаником Јовановићем. Народ их је уз пут одушевљено поздрављао. Посетили су принцезу Наталију и малог кнежевића Михаила. Народ одушевљено поздравља српски пријем Вукотића у Србији. Писмо следује."

Пашић и Изволски. Јуче је Пашић имао врло дугу конференцију са г. Изволским. Из те конференције г. Пашић је однео уверење да је питање анексије на добром путу, и да српски интереси овога пута неће бити жртвовани.

Буријан о Србији. У аустријској делегацији говорио је поводом окупационог кредита заједнички министар финансија Буријан. Он је најпре

констатовао лојално и мирно држање становништва Босне и Херцеговине према анексији. За то моменат осећања није ни играо никакву улогу у уздржљивости због анексије. „Чак и тамо где је та уздржљивост била можда најјача, у Србији, тај моменат осећаја такође није играо улогу. Јер ми видимо да је у Србији питање о компензацији добило велику улогу коју и сад има. Желим да с неколико речи поменем и говор делегата д-ра Крамаржа, који је рекао да се обмануте наде Краљевине Србије састоје у томе што нема више изгледа да изађе на море. Ја ћу само да поменем, да се такав изглед свакако није могао односити на Босну и Херцеговину, које, као што се зна, и немају морских обала. У осталом, Босна и Херцеговина морала би се ипак сјединити с монархијом, те да се преко Далмације може изићи на море."

Престолонаследникове изјаве. Једном уреднику „Слова" рекао је престолонаследник Ђорђе на путу из Гачине за Петроград, да ће Срби за случај потребе голих шака поћи против непријатеља и борити се. Национални осећај Срба не може се потиснути. Помоћ руске штампе вреди колико и армиског корпуса. Дописнику „Бержених Вједомости" рекао је, да ће Срби, ако судбина хоће, голим шакама хватати се за непријатељске сабље и да ће за три четири дана устати цела земља. Он ће се вратити право у Београд. Пашић је рекао, ако Русија не помогне да се не санкционише анексија, онда је катастрофа неизбежна.

Ахмет Риза у Београду. Јутрос је брзим возом стигао у Београд Ахмет Риза чувени уредник „Мешверета," председник младотурског комитета у Паризу и дугогодишњи изгнаник из своје отаџбине. Он данас води у младотурској странци одсудну реч. Дошао је у Београд да се састане са нашим угледнијим политичарима и ступи у споразум.

Ахмет Риза је одсео у хотел „Москва," и бавиће се у нашој средини само до 4 сах. по подне, кад ће кренути пријентекспресом за Париз.

Пропутовао. Јуче је после подне пропутовао данечком лађом капетан *Лемтански Мађар*, командир пограничне жандармерије. Из лађе није излазио у Београду, него је само догледом посматрао Калимегдан и град?!

Болнички курс. Лекар града Пожаревца г. Д-р Станоје Миливојевић, образовао је у Пожаревцу болнички курс и позвао тамошње госпође и г'ђице да се упишу.

Распоређене трупе. Дуж обале Дунава од села Борче, па до Оршаве, јуче је аустријска војска поседа границу са пешадијом и жандармеријом. Осим осталих батаљона овде су пионирски и коњички батаљон.

Изабран секретар. На последњој седници скупштине округа смедеревског, изабран је за секретара сталног окружног одбора г. Живојин Манојловић, начелник срески у пензији.

Опадање воде. — Дунав и Сава нагло опадају. Услед тога и радови на експедовању робе скору су са свим обустављени.

Читуља. Јованка кћи Светомира Стејића провизора главне контроле, девојка од 17. година, преминула је јуче и данас по подне биће сахрањена.

Читуља. Јуче 17. ов. мес. преминула је после дугог и тешког боловања Душанка Цветковић, рођ. Недељковић, супруга.

Бог да га прости.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

** Енглески доњи дом усвојио је [illegible] предлог о [illegible]. Радничка странка није [illegible] гласала за тај предлог, јер је противан политици, која је [illegible] одбила.

(!) На железничкој прузи [illegible] радио је један радник који није чуо да долази брзи воз, [illegible]

(o) Поред Лавочанија, у Будимпешти [illegible]

ф У Прагу је 15. о. м. [illegible] Незгредници су [illegible] Полиција и војска [illegible] Тек кад [illegible] мир.

Немири су настали и не рачу трајности Чешке. У Прагу су ухапшена око стотину особа. Влада је учинила све припреме за проглашење ванредног стања.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Доле Шваба — горе кирија!

У Видинској улици бр. 10. станују по свима квартирима саме Швабе, аустријски поданици, само у једноме је Србин г. Стојковић члан Нар. Позоришта. Газда је од куће Цинцарин. И све три ове нације лепо су се слагале до — анексије Босне, кад су Швабе успеле да анексирају газду Цинцарина и натерају га да повиси кирију Србину. А разлог је за то, што деца овога Србина имају српске барјачиће и марширају по авлији вичући: „доле Швабе!"... за то је Цинцарин пре конференције страних сила решио ствар у корист Шваба. „Кад кје Швабе доле, онтак иди кирија горе"! вели газда. „јербо, изнум, врије гем чозак на ове Швабе од српско ратоборно деца!"...

И тако сад Србин треба за ћеф Шваба да плаћа већу кирију. Ми скрећемо пажњу омладини која врши бојкот, да посети овог Цинцарина, а полиција може да га казни сваки час за нечистоћу, пошто су Швабе довољна нечистоћа.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава*

Поштовани г. Директоре

Тек јуче дознадох од пријатеља, да се је београдски лист „Труба" назвао Бугарином, испричавши успут и читаву причу: како сам као Бугарин постао сумњив ов. властима, како ме је полиција због моје [illegible] и Бог ће га свети знати шта још.

Ја незнам ко је то тако лепо дувао у ту „Трубу" или да је то био неки мали трубач, најбоље се види из ових факата:

Мој прадеда, деда, отац па и ја сам рођени смо у Градишту. Ја сам учествовао у српско-бугарском рату у седам битака; осам година радио сам своју радњу у Градишту а већ четрнаест година како ја радим овде у Крагујевцу. Од својих начелника пријатеља почаствован сам положајем председника месног одбора народне странке овде у Крагујевцу и одбором за побожно сећање града Крагујевца а од стране државе одликован сам златном медаљом за грађанске заслуге. Најзад, имам овде у Крагујевцу свог непокретног имања у вредности од 20.000 динара.

Кад се свему овоме дода још и то: да овде у Крагујевцу никоме ни у сну није пало на памет да у мене посумња, а још мање да ме веса, онда, можете замислити, господине директоре, колико је неукусан онај који је на тај начин дувао „Трубу" и како је то јавно и неверно морало одјекнути овде у Крагујевцу.

Молећи Вас да овој мојој изјави дате места у Вашем цењеном листу, ја Вас господине директоре уверавам о поштовању које осећа према Вама

Ваш ценени пријатељ
Свет. М. Миновић — Градиштанац
обућар

*) [illegible]

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград. Јуче у јутру је српски престолонаследник у пратњи царевог ађутанта капетана Светчина прегледао царски музеј и царске штале. У 1 и по сат по подне престолонаследник Ђорђе праћен својом свитом и царевим ађутантима генералом кнезом Долгоруки и капетаном Светчином, специјалним возом отпутовао је за Петерхоф.

Петроград. У Петерхофу се Престолонаследник Ђорђе са станице јуче одвезао у палату где су му представљени: командант Двора ђенерал Детлер, главни церемонијал барон Корф и заступник маршала Двора ђенерал Аничков и други. Цар је стигао у палату у 2 и по сата по подне. Цар је примио Престолонаследника Ђорђа у своме кабинету за рад. После аудијенције која је трајала 50 минута, уведени су и представљени Цару пуковник Мариновић и мајор Тодоровић. Затим је Престолонаследник специјалним возом пратио се у Петроград у 4 сахата и 45 минута. У току јучерашњег дана Престолонаследник Ђорђе посетио је и велике кнежеве Николаја Николајевића и Петра Николајевића.

Петроград. Јуче у 2 и по сата по подне био је свечан пријем Престолонаследника код Цара Никоме. У 1 и по сат по подне дошао је у царски зимски дворац маршал кнез Долгоруки по Престолонаследника, који је с њим и у пратњи својих ађутаната отишао у Петерхоф, царску резиденцију где је одмах свечано примљен био. Пошто је предао Цару својеручно писмо Њ. В. Краља Петра и захвалио, што је Цар желео да он лично донесе Краљево писмо, Престолонаследник је остао у срдачном разговору с Царем читав један сат, а по томе се, свечано испраћен, вратио у свој стан, зимски дворац.

Сутра ће Престолонаследник чинити посете великим кнежевима и кнегињама, а у недељу позван је на доручак код цара у Петерхоф.

Лондон. Српски министар иностраних дела д-р Миловановић имао је 15-ог ов. мес. по подне најпре састанак са сер Хардингом, енглеским државним подсекретарем спољних послова, па за тим састанак са сер Едвардом Грејом, министром спољних послова. Оба састанка трајала су скоро два сата. Д-р Миловановић је потпуно задовољан резултатом који је постигао на тим састанцима. Енглеска влада, као и енглеска штампа, показују најживље интересовање за српску ствар. Д-р Миловановић је посетио и стране амбасадоре и пређашњег министра спољних послова лорда Ландсдовна. У идућу недељу вероватно креће се д-р Миловановић из Лондона за Париз. Енглески краљ Едвард не налази се сада у Лондону; вратиће се тек идуће недеље.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

[illegible] позориште

Вечерас се, у програму од 18 тачака, приказује одлично шаље: *[illegible]* комедије:

Крушевачко коло. Посета ће и вечерас бити одлична, јер сва публика сматра за дужност да посећује ову часто српску забаву. —

Дао оставку. Г. Милутиновић, члан Кр. Срп. Нар. Позоришта поднео је својом оставку на чланство.

Одлучивање. У Нар. Позоришту спрема се повећи списак чланова за одлучивање: Крајње је време и било, јер један поголем број беспосланих чланова пуно благима плате већ толико месеци.

ГРАНД БИОГРАФ

Хотел „Таково"

Отпочео је рад. Слике су најновије, апарат најсавршенији.

Свако вече свира оркестар.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевако

превод с француског

XII

Уходa

[illegible] пута погуба је била тако јасна да Алиса од Лекса [illegible].

— Ох! Величанство, промуцала она, ја се ужасавам да разумем ваше речи!

Јованка од Албрета погледа је сажаљиво.

— Ипак треба да ме разумете, рече она. Моја се сумња појавила пре петнаест дана. Хтела бих да вам уштедим бол који ћете осетити због стида, Алиса, јер сам вас волела... Али ипак се надам с вама растати, јер сам се уверила да ме ви уходите...

— Ваше величанство ме тера од себе! промуца млада девојка.

— Да, рече просто краљица Наварска.

За неко време настаде тешко ћутање.

Алиса од Лекса, наслоњена на наслон од једне наслоњаче, бацила око себе преплашене погледе као осуђеник; она несвесно склопи руке као да хоће да преклиње.

Најзад јој се из груди оте дубок уздах и она успе да прошапуће неколико речи:

— Ваше величанство се вара... ја сам жртва гадног опадања...

Краљици Наварској било је мучно гледати ову младу девојку.

За племениту душу Јованке није тежег осећања но што је осећање да је је издао баш оно лице коме је поклонила све своје поверење. И када се то лице пред страшним стидом отима под теретом погубе, када чини бескрајне напоре да пребере лажи о својој невиности, онда је то мучније гледати но побеђеног непријатеља.

— Слушајте, Алиса, рече Јованка од Албрета тако тужним гласом да девојка задрхта, ја бих могла, и можда би требало, да вас предам нашим судијама да [illegible] им доказе о вашем издајству, али ја немам храбрости за то. Ја се задовољавам тиме што вас враћам вашој господарици, краљици Катарини...

— Ваше величанство се вара!... промуца опет Алиса скоро јецајући.

Краљица Наварска махну главом.

— За што сте онога дана када сам ушла у вашу собу, Алиса, и када сам вас затекла да пишете писмо, бацили писмо у ватру, и тиме се изложили да вам поставим питање које ја ипак нисам поставила?...

— Госпођо, узвикну Алиса журно као да [illegible] предмет за који се може ухватити, госпођо, сад вам морам признати истину... Ја љубим... Писала сам ономе кога љубим!...

— То сам и ја мислила и за то вас и нисам питала. Једнога дана видео вас је један од мојих официра како сте разговарали са једним гласником, који је ишао у Париз, Алиса... Гласник се журно удаљио чим је видео официра, и никад се више није вратио. Шта то значи?

— Давала сам поруке за пријатеље које имам у Паризу, госпођо! Зар сам ја крива што се тај човек више није вратио? Ко зна, можда је и погинуо.

— Када су се команданти наше војске скупили на већање, вас су, Алиса, нашли у кабинету која је уз саму дворану у којој је било веће. Од куда то?

— Мене је [illegible] довела и нисам смела да изиђем.

— Да, то су различита оправдања која сте ми ранија дали, и ја сам у њих поверовала. Међу тим пре петнаест дана, као што вам рекох, почела сам да сумњам у вас озбиљно.

— Зашто, госпођо, зашто?

— Ваше навраћање да ме пратите у Париз потсетило ме је на све оно што сам вам споменула и на много друге ствари. Пристала сам на то, Алиса, јер сам хтела да вас ставим на пробу. Ви видите да ја нисам оклевала пристала да поверујем у оно што су ми многа моја саветница говорила, јер сам волела свој живот [illegible] у нади да ћу моћи доказати вашу невиност.

Дрхћући од страха, облевена хладним знојем, Алиса покуша још последњи напор:

— Па ето, величанство, видите да сам невина, јер сте ви у животу...

— То није ваша заслуга! рече тако краљица. Ви сте, Алиса, били у договору са онима која су хтели да ме убију.

— Никад!...

— Алиса! Ви сте хтели да [illegible] мосту! Ви сте [illegible]. Ваш ујак ме је предао разбојницима. [illegible] један од њих хтео да [illegible] у тренутку кад су кола била оборена. Изгледа да сам ја била мање узбуђена но ви, јер сам нашла кад вам је испало пред ноге јер сам га ја подигла са земље, јер сам га ја сачувала... Ево га!...

Говорећи те речи краљица Наварска пружи Алиси један мали савијени листић.

Девојка паде на колена, срушила се на под, обрвана таквим стидом, да јој се чинило да се неће моћи дићи.

— Узмите то! рече Јованка од Албрета. То је писамце вама упућено. Оно вама припада.

Шпијунка је стајала непомична [illegible], нема.

(Наставиће се)

Бен-Акиба! Бен-Акиба! Бен-Акиба! Бен-Акиба!

70 ДА ВИДИШ ОЧИМА, ДА НЕ ВЕРУЈЕШ! **70**

ВАГОНА ПАЛЕТОА ЗВАНИХ БЕН-АКИБА

ДОБИЛИ СМО

Ко не познаје Бен-Акибу, нека купи палето 80 вагона одела јаког, издржљивог као Бен-Акиба. Палето-и: црни Бен-Акиба, бели Бен-Акиба, у фарби Бен-Акиба, кратки Бен-Акиба, летњи Бен-Акиба, зимских Бен-Акиба.

Ево прилике, драги народе, да кажеш: **КАКО СРЕЋЕ ИМАШ**

С поштовањем Ми, и опет Ми, Бен Акиба и Ми, и горе што смо, боље да нисмо и Ми и опет Ми смо **ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ.**

Саламе

Најбољег квалитета **I К-е á ДИНАРА** продаје Колонијално-Деликатесна радња **Живана Тодоровића** Београд—Терзије. Телефон 417.

Дућан

са собом, подрумом и шупом издаје се од 1. новембра под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини нових болница а и у близини основне школе и подесан је за млекџије, шнајдере, пекарије, успешне продаје кафане и т. д.

10/X. 1909. Београд.

Јован Н. Јовановић, адвокат ул. Војвода Милоша бр. 31.

472 3—3

У недељу 19. овог месеца по јутрењу венчаћу се у Вазнесенској цркви са госпођицом **Милицом**, ћерком пок. проте Јеремије Ивића. Нарочитих позивница неће бити, зато молим рођаке, пријатеље и другове да ово сматрају као позив.

Честитања примаћу у цркви и у стану у Његошевој улици бр. 27.

Јов. Ж. Николић, инжењер.

498 2—2

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ“

СРПСКА КУЈНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Нарочити јеловник спреме се за празнике

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ“

Ове године цедио сам 30 хиљада килограма грожђа турског и смедеревског, првог квалитета.

Обраћам пажњу познаваоцима доброг вина ради упере.

Цена вину ван кућу знатно спуштена

Имам више плацева на продају у реону београдском Услови врло повољни.

Прва српска [грб] повлашћена

ФАБРИКА САПУНА

НИКОЛЕ К. МЕСАРОВИЋА И КОНСОРЦИЈЕ У БЕОГРАДУ

Дубровачка ул. бр. 23. (на Дунаву)

Израђује све врсте сапуна

Перачих: мраморни, бели, жути и радикални (а la sunlight)

Мирисавих: [illegible], бадем, глицерина, (љубичица, ружа и обични) пешир, [illegible] и т. д.

Медицинских: (поларизни) катран, карбол, сумпор, сумпор катран, боракс.

Наше израђевине не уступају иностраним странама и свака врста иван ваљ жиг.

Могу се добити у свим радњама у Србији.

492 6—10

Врло вмнемвно

Сувишно [illegible] „ПОБРТЕ“ [illegible] [illegible] Грахам, [illegible] Београдј. Жеварја Лебен из сува, [illegible] Пецирача и т. д. и т. д. [illegible] пријатно на све [illegible].

[illegible]

Свеже [illegible] „Малос“

Увек [illegible] „ТЕЛ-БУТЕРА“ и на велико: кгр. Дин. 1·60.

[illegible] Дин. 1·00.

1 [illegible] 150—180 [illegible] Дин. 4·00.

[illegible] за [illegible].

Свеже [illegible] робе. — Руса. [illegible] и т. д.

[illegible]

Препоручује [illegible] радња

Душана Тодоровића

[illegible]

Београд—Зарлије

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости [illegible] са врло солидном ценом и условом.

Телефон бр. 63. 460 18—

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Зубичева ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио велики избор и најмодернија украса и фуфтера за све врсте женских тоалета које израђује са најмодернијем до најфинијих врсти по умереној цени.

Преглед журнала, сваког је дана слободан без икакве обавезе за поруџбину.

Салон је постигао да солидним укусом, лепотом кроја, најмодернијим фазонима, укусним фуфтером, тачном израдом, тачним извршењем поруџбина [illegible] један најотменији и најпознатији салон у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, на које тада послати или по њиму добро стојећу хаљину или меру по мало оштамом упутству.

Цене су једне за свакога!

ВЕЛИКИ ИЗБОР

ЧОЈА црне у разним квалитетима за бунде и либадета.

ЧОЈА за мушка одела бордоље и патанцианије.

ЧОЈА зелене за билијаре и астале.

ЧОЈА за тапецирање кола, плаве, зелене и драп.

ДОБИЛА ЈЕ ТРГОВИНА

Радовановића и Мијаиловића

БЕОГРАД

481 МУСТРЕ НА ЗАХТЕВ ШАЉЕМО 3—10

Имање на продају

Једна кућа у Ковачкој улици број 26., са четири стана и

Друга кућа у Видинској улици број 30., са два дућана и четири стана.

За ближа обавештења обратите се сопственику, Југовића улица број 8., испод Народног Позоришта. 427 14—

Браћа П. Радојловићи

ГВОЖЂАРИ

Добили су

Ирске пећи

из Холерове ливнице Карлсхите, које су од стручњака признате као најбоље.

Уштеда на гориву 50 од сто.

448 10—10

Први Српски Модни Салон!!!

За израђивање свих постигнут [illegible] свака врста. Препоручује и поштованим се врло укусно и лак израђује, као и сигурно постигне за које имам нарочите мајсторе радио. Преконт добар крој. За унутрашњост ради се без пробе и велик посредна.

Примам ученице на полетном пројекције и пругаш. Изучавање са гаранцијом за један месец. Цене врло умерене.

И. Б. Божић

Први Српски Модни Салон — *Теразије 42.*

496 1—3

За ложење пећи

1-а Салон угаљ . . . Дин. 5·50

1-а Салон коцка . . . Дин. 5·75

на 100 кгр. франко кућа плаћа на Сави. За веће количине цене су јевтиније.

Српска Индустриј. Банка

Водоводска Постовића и Комп.

474 4—12

Даринка П. Тодоровића јавља за ће свог доброг и непрежаљеног мужа

† ПЕРИ ТОДОРОВИЋУ

бив. кашикову и хонорару

давати годишњи помен у понедељак 20. ов. мес. у 10 час. пре подне у цркви Св. Пантелеј на Новом Гробљу.

Молим пријатеље покојникове да присуствују овом помену.

487 2—3

Мојој доброј и непрежаљеној сестри

† СТАНКИ Л. БОГДАНОВИЋА

дајем четрдесетодневни парастос 20. ов. мес. у 10 сати пре подне у цркви св. Пантелеј на Новом Гробљу.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

брат: *Јован Г. Вукомановић* инжењер са осталом родбином.

494 2—3

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин., за пола год. 8 [illegible] четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу [illegible] Поборчинове улице. — Власник и одговорни уредник Јован Бошковић.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гмир. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 21 ОКТОБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 288. | Телефон 821.

Ханото о ситуацији

У последњој свесци француског часописа „Revue hebdomadaire“ публикован је један чланак из пера бив. француског министра спољних послова, Габријела Ханотоа, у коме он износи своје гледиште о ситуацији, која је анексијом Босне и Херцеговине створена на Балкану.

Ми нисмо могли добавити број реченог часописа у коме је овај чланак изишао и зато га саопштавамо, у изводу, онако како га је саопштио загребачки „Обзор“.

Ханото вели у чланку за барона Ерентала да је дипломата из школе Бизмаркове, који је, као што се зна, рекао: „ја прво узмем што ми треба а моји правници после ми набављају документа“. Истина, шеф аустријског министарства спољних послова мора да се је снабдео свима гаранцијама и да је осигурао себи чврст ослонац, јер би му у противном случају положај био врло опасан. Међутим он се није из једарка бацио на ову своју најновију пустоловину и његова политика ма колико изгледала смела, ипак има у себи нечег мутног, противречног и неизвесног. Месеца Јануара ове год. говорећи у своме експозеу о новопазарској железници, Ерентал је уверавао да његова политика на Балканском Полуострву има чисто економски карактер и да не тежи никаквом територијалним заузећима. Сада пак, када је та његова „железничка политика“ наишла на отпор разних заинтересованих сила и изазвала комбинације са конкурентним железничким пругама, услед којих је пројекат његове новопазарске железнице изгубио врло много од његове првобитне важности, сада он мења своју тактику и даћа се са свим друге методе. Место да тежи економској, аустро угарска дипломација тежи сада политичкој хегемонији на Балкану: саставу балканске конфедерације под аустроугарском превлашћу, којој је иницијатор и инспиратор био и остао Бизмарк.

Кад је Европа стављена пред двоструки готови чин: пред анексију Босне и Херцеговине и проглашење бугарске самосталности, прва реч која се тада чула беше *компензација*, ма да компензација у обичном пословном језику, који је у једно и језик дипломације, значи то исто што и *ликвидирање*. Политика компензација може имати опасних последица, јер би све државе, велике и мале, директно заинтересоване на Истоку затражиле свака свој део, а куда би то одвело лако је предвидети. Формула компензација није дакле ни нормална средства.

Што је најглавније, данас није више у питању давање компензација, него чување мира. Са свим је све једно хоће ли мир бити загарантован на једној конференцији или на основу постигнутих преговора вођених између појединих кабинета. Главно је да се државе не деле на противничке табore, већ да се међусобно зближе, искрено и у искреној жељи да се уклони свака опасност оружаног сукоба који би створио општу конфлаграцију. У јавноме животу као и у приватном потребно је што више мудрости као и што више снаге. Они који се буду умели одрећи приманица успеха неће ништа изгубити. Поштење је овде не само поштење него и добар рачун. Зато треба учинити потребне уступке, локализовати тешкоће и заједнички радити на заједничком благостању. Проблем који је овог пута постављен толико је компликован да треба сконцентрисати свуколику пажњу јер ставља у искушење свачију добру вољу.

Анексија Босне и Херцеговине поред свега тога што је у опреци са уговорним обвезама и са заданом речи, није по Ханотовом мишљењу никакав чин, који јако преначује постојећи европски поредак. Она у ствари не уводи ништа ново, него утврђује само легитимност једне привремене окупације. Та окупација, вели Ханото, траје већ 30 година; она је за Аустро-Угарску једно тешко бреме које ју је стало врло много напора, брига и новца што јој нема надокнадити. У међународним односима те околности имају своју цену али ако се ова ствар са европског становишта и да лако уредити, тешкоће ипак настају, кад се она узме ценити с погледом на локалне прилике. Аустро-Угарска има да се обрачуна са Србијом, која је за сада истина војнички и политички јако растројена, али која, услед многих веза које је везују са једнокрвним народима у аустро угарској монархији, може постати озбиљном сметњом напредовању Аустро-Угарске на Истоку. Осим тога, присаједињењем Босне и Херцеговине, словенски је елеменат у хабсбуршкој монархији јако појачан а тиме је Аустро-Угарска на путу да постане словенско-балканском државом. Из тога се морају народити велике неприлике за саму монархију, за Немачку па најзад и за Европу.

Што се тиче проглашења Бугарске за краљевину, Ханото мисли, да је „цар“ Фердинанд начином на који је то извео озлојеђио велики део европских држава, а на првом месту Русију, којој Бугарска има да благодари за свој опстанак. То се најзад све може опростити и заборавити али за у будуће Бугарска мора одустати од својих великобугарских снова.

Овај свој чланак Ханото закључује мишљењем да програм Европе треба да буде програм мира. Треба се дефинитивно одрећи идеје о компензацијама која може довести до конфликта.

ЈУЧЕРАШЊИ ДОГАЂАЈИ

Опасност од Аустрије

У току јучерашњег дана наша је влада добила са једне веродостојне стране поверљиво извешће да ће нас Аустро-Угарска изненада напасти и да ће њена војска прелазом прећи нашу границу.

Ултиматум

Јуче је аустро-угарски посланик, гроф Форгач, поднео нашој влади једну ноту у којој је Србији учињен овај ултиматум:

Да у року од 24 сата престану у Београду и унутрашњости све демонстрације против Аустро-Угарске и сва бојкотовања аустро-угарских поданика и

Да српска влада у року од 24 сата распусти сву своју сазвану резерву.

Сазив Скупштине

Јуче пре подне влада је решила да се седнице Народне Скупштине данас поново отворе. О томе су телеграфским путем извештени сви народни посланици и позвани да данас у 4 сата буду у Скупштини. Да би посланици могли бити још данас у Београду и да би се седница могла одржати, послат је нарочити, засебан воз који ће данас посланике донести у Београд.

Демонстрација у Смедереву

Прекјуче је у Смедереву био и опет сазван велики збор ради уписа добровољаца. Кад је збор био закључен и упис добровољаца завршен, један мали део учесника на збору кренуо се према тако званом аустријском „конзулату“ — који у ствари није ништа друго до један агент трговачки коме је поверена нека аустријска служба у виду агентуре — и ту стану демонстрирати. Назови „конзул“ својим безобразним држањем раздражи демонстранте и један од њих скине овај барјак, који тај агент не знамо по ком праву истиче и запали га. После тога демонстранти се разиђу.

Сатисфакција

Да би због догађаја у Смедереву дала сатисфакције Аустро-Угарској, влада је јуче по подне пензионисала начелника окр. смедеревског, Лазара Атанацковића.

Узбуна

Синоћ око 6 часова беху се раштркали неки подофицири и почели да траже официре и да им саопштавају да свако одмах иде у касарну на своје место. Ово је саопштавано на шеталишту, по кафанама, по журовима и у опште где год је било неког официра. Пола сата после тога по Београду је настала једна јурњава као у сред рата. Коњица је у великим одељењима јурила кроз улице правцем према смедеревском друму, пешадија је напуштала касарне и у истом правцу измаршира на вароши а батерије су извлачене испод шупа и спремане за полазак.

Како се је то дешавало баш у времену кад је народ највише живео, то је разуме се у публику ушло услед овога грдно узбуђење. Најскорије се појавише стотине коментара којима је ово изненадно и нагло кретање и одлазак војске објашњавано. Тек око 8 сати поче у публику да продире глас да није ништа било и да је све то био један обичан ноћни маневар.

Владин одговор

Услед саопштења која су представници Енглеске, Русије, Француске и Италије учинили српској влади, и која садрже пријатељско саветовање да се Србија у интересу мира уздржава од корака који би могли мир пореметити, српска је влада одговорила да је она и поред све врло разумљиве узрујаности јавног мњења сачувала у свему коректно држање Србије, и да Србија, верујући у правичност великих сила, очекује правично решење односно захтева који је изнела у ноти од 24. септембра о. г. упућеној великим силама.

За Фрању Јосифа

Влада је решила да узме у заштиту Фрању Јосифа од увреда, које му наносе београдски листови и у томе правцу је већ издата наредба управи града Београда да сваки лист забрани, који би донео ма шта против Фрање Јосифа.

Како би било кад би влада сменила Душана Алимпића са места управника вароши па да за вршење дужности, управника постави грофа Форгача?

Дај и помоз' Боже

У Београду се упорно одржава глас да је у Коњицу, у Херцеговини одлетела у ваздух топовска касарна и да је том приликом погинуло 60 а опасно рањено 140 војника.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Заједничка забава

Српска и муслиманска омладина у Љевну приредила је 17. о. м. заједничку забаву, те да на тај начин покаже како у збиљи замишља српско-муслиманску заједницу. Приходом с те забаве помоћи ће се муслиманска „Гајрет“ и православна „Просвјета“.

Хапшење Срба у Босни

У Маглају су ухапшени и под жандарском стражом испраћени у Добој Трбој Милан Илић, председник српске општине у Маглају, Владимир Перовић, српски свештеник и народни представник у Маглају, и још два Срба из Маглаја. Узрок овом хапшењу непознат је.

Опширне мере

У свој Босни и Херцеговини предузете су најопширније мере, тако да није заслужио нико нигде ни гурнуо, да га неће претресати. Све је стављено у службу шпијунирања: војска, жандарми, финанси, полиција, детективи, шумари. Уведен је „летећи кор“. На све стране путници се претресају. Сељаци нарочито на источној граници, чим сиђу не смеју изићи.

Забрањена изјава у вези

Из Крупња јављају, да је власт 11. о. м. забранила Светозару Дачићу, школском управитељу, и војводи Ђорђу Скопљанцу, да оду и обиђу ваш сада у крупњанској кући. Власти нису имале никаквих разлога да им забране полазак у мир, а то су могле учинити само на основу какве денунцијације. Кад се утврдило да су денунцијације неосноване, забрана је укинута.

Изјава г. Стојана Новаковића

Цариградски лист „La Turquie“ у своме броју од 18 ог ов. мес. доноси разговор свога редактора са г. Стојаном Новаковићем.

На питање, да ли је тачан телеграм који јавља да г. Новаковић има мисију да преговара о савезу између Србије и Црне Горе са Турском, г. Новаковић је изјавио:

Реч „савез“ није тачна. Ради се да се васпостави што тешњи споразум по питањима чисто економним и трговачким. У свом погледу ја сам наишао на пријем најповољнији код највиших турских власти.

Ми држимо да се смемо надати помоћи од пријатељских сила за заштиту наше праведне ствари на конференцији. Јавно мишљење у Русији јако се узбунило због положаја који је Србији сада створен, и руски листови воде сада живу борбу у нашу корист која ће без сумње уродити жељеним плодом. Чак и у Аустрији па и у Немачкој један део народа изјаснио се у нашу корист или боље рећи за правичност наше ствари. Ми дакле, нисмо усамљени као што о нама говоре; али ми ипак нарочито рачунамо на Турску. У осталом ми смо само њеном помоћу могли две године да се са Аустријом боримо на економном пољу, када нам је Аустрија своја врата била затворила.

— Али да ли су услед анексије Босне и Херцеговине услови борбе сада из основа измењени?

— Ми се још надамо да Европа неће санкционисати то нарушење људских права и основе правичности. Босна и Херцеговина су насељене Србима и сви они, па били православни, муслимани, или католици, признају да су пореклом Срби и говоре српским језиком. Нема никакве потребе да се они германизирају и да се створи на Балкану нова Пољска. Али и када би претпостављали да ће силе признати анексију — у шта ја не верујем јер би то било нешто нечувено — Србија би нашла излаза својим производима преко Солуна и на тај начин благодарећи Турској ми ћемо донекле сачувати нашу економску независност.

— Какве су „жеље“ Срби-

је које ће подвета коверенције?

— Не „жеље“ него праведне жалбе. Ми ни по коју цену нећемо тражити ма какве комбинације, које би нарушавале права и вређале интересе Турске. Када би нам дали ма и најужи део земљишта уз границу босанску који би везивао Србију са Црном Гором, ми би били задовољни. То би у осталом било корисно и за Турску и за Аустрију, јер би тај део земљишта био у неку руку „државна одбојница“ која би спречавала сударе.

— Шта ви мислите о аутономији Босни и Херцеговини?

— Без сумње, најбоље решење овога питања било би када би Босна и Херцеговина постале аутономне под сизеренством Турске.

Овим речима био је завршен разговор са овим државником, који се не уставља у илузијама, али који с правом верује у будућност своје земље и правичност њене ствари.

Дневне вести

Враћа се. Престолонаследник Ђорђе са свитом кренуо се синоћ у 9 сати возом из Петрограда за Србију. Престолонаследник путује преко Румуније.

Један предлог. Говори се да ће се на данашњем састанку Народне Скупштине поднети предлог, да се: Главна државна благајна, Управа Фондова и Народна Банка преселе из Београда у Ниш или Крагујевац.

Остаје у Петрограду. Никола Пашић остаје и даље у Петрограду. Према томе Престолонаследник се враћа само са својом војном свитом.

А велеможни Драгомир Јанковић? Остаје ли тај синак патриоте ђенерала с Пашићем или нам се враћа на срећу и на здравље?

Народна Скупштина. Данас у 5 часова држаће Народна Скупштина седницу, на којој ће се утврдити дневни ред.

Узбуна. Синоћ око 6 сати наређена је узбуна у београдском гарнизону. То је учињено за то, да се види за колико времена може бити спреман сваки војник. Услед такве наредбе, посвани су се разтрчали по вароши и кафанама тражећи официре, који су одмах одјурили свака у своју команду.

Срдита немоћ. Ако се шта с правом може назвати срдитом немоћи, то је наредба пијена хрватског бана Рауха, да православни вероучитељи у средњим школама хрватско-славонским не смеју сведоџбе школске потписивати ћирилицом. Само не бачу ни његовим „трезним“ протекторима то ништа неће помоћи — наредбама се никад не може угушити народна свест.

Турско-бугарски преговори. Изасланик бугарске владе Љапчев стигао је јуче у Цариград. Како је велики везир до у вече председавао министарском савету, то је Љапчева могао примити тек синоћ у 8 часова. Какав је пријем био не зна се.

Ћутања казује све. Новосадска „Застава“ јавља да је цар Фрања Јосиф примио у аудијенцију „босанску“ депутацију, коју му приводи др. Лаза Димитријевић да му благодари на анексији. Том приликом цар је прочитао (довле и он почео да чита) неки свој говор као одговор на поздрав депутације, али у томе одговору није ни једном речи споменуо реч „српски“ и Срби.

Из тога се већ може закључити какву будућност очекује Српство у Босни.

Кнез Никола и Енглеска. „Цетињски Вјесник“ јавља да је енглески посланик на Цетињу у току последњих дана био три пута у аудијенцији код кнеза Николе и да је сва три пута аудијенција трајала подуже времена.

Одликовани. Руски цар Никола одликовао је Престолонаследника Ђорђа првим степеном ордена Св. Александра Невског.

Лажна вест. Вест неких хрватских листова, да је кнез Никола послао свог нарочитог Курира цару Фрањи Јосифу у Беч, одсудно се демантује са Цетиња.

Сеоба Нар. Банке. Синоћ је управни одбор Нар. Банке држао седницу на којој је претресано питање о сеоби Нар. Банке у унутрашњост. Овој седници присуствовао је и министар нар. привреде.

Изгледа да синоћ није ништа дефинитивно решено.

Друга партија. Синоћ су дошли војници из територије Дунавске Дивизије, који припадају другој вртији првог позива на обуч. Они ће данас бити распоређени по пешадијским пуковима, односно артиљеријским пиванонима и ескадронима.

Они у Ади. Према нашој клапицн у аустријској „ади“ има једно одељење аустријске жандармерије, које „чува границу“. Услед живљег кретања у Београду они су се узмували и ноћас целу ноћ крстарили по ади, али нигде ватре ни светлости у ади није било.

Нов сукоб. У овој земљи вечиој невољи шаковској, између Аустрије и Угарске настао је жесток сукоб о државоправном положају анектираних покрајина Босне и Херцеговине према монархији. Свака половина вуче на своју страну, те изгледа да ће обема пресести мач и заногај, који су мислиле прогутати анексијом Босне и Херцеговине. Од зла рођења нема гора суђења.

Једна годишњица. Свет је увек био неблагодаран, и за то је, ваљда, и постала латинска пословица Sic transit gloria mundi. Ка ову неблагодарност светапоместила нас је јучерашња годишњица смрти пок. Пере Тодоровића. Његови помени нису присуствовали баш сви, којима је он дао политички живот, баш она странка коју је он, тако рећи, родио. На јучерашњем годишњем помену присуствовао је многобројни свет, између осталога и четири бивша министра, сва четворица напредњаци, а ни једног радикала и ни једног либерала. Новинари и новинарско удружење били су у лепом броју заступљени.

Неистина. Јутрос је по Београду кружила вест да су се ноћас пребацили код „Аде Циганлије“ једна чета војника аустријских са једним офицером, међутим то није истина.

Скупа „царевина“. Изгледа да ће бугарска издаја словенске ствари скупо стати бугарску „царевину“ и њеног „цара“ Фердинанда. Најпре су у Собрању протестовали против неуставног прогласа бугарске краљевине бугарски нгрорија, тражећи да се оптужи демократски кабинет Малинова и објављујући своју опструкцију у Собрању. За тим је један од македонских револуционара, Стојан Михајловски, говорио против прогласа бугарске краљевине, доказујући да је она купљена и замењена много горим ропством, а хвалећи као ђенијалну српску мудрост при прогласу краљевине. Најзад је и у самој већини владиној бугарског собрања постао расцеп због питања о накнадама Турској. Бугарска „царевина“ изгледа да ће бити „скупља дара него мера“. И право је.

Умешан. Чује се, да и један судија има да плати извесне суме за Љубу Радосављевића б. рачуновођу варошког суда, који је направио повећи дефицит, и коме је сад образована комисија.

Ми налазимо да то не може да буде, изузев ако има неправилних аконтација, кад се зна да судским касама рукују увек један судија и рачуновођа суда.

Мешовита комисија. Господин министар унутрашњих дела образовао је мешовиту комисију Милутину Јовановићу б. писару среза грочанског, за извиђај почињених злоупотреба у дужности. Дефицит му прелази цифру хиљаду динара.

Та иста комисија има да извиди и неке неправилности г. Димитрија Жујовића б. начелника истог среза.

Нов касационар. За члана касационог суда постављен је Миорад Д. Поповић судија апелационог суда.

За осветљење. г. Димитрије Петровић, сопственик хотела „Србије“ набавио је једну машину, помоћу које ће да изводи електрично осветљење за сва одељења своје зграде, које ће бити много боље и јаче од варошког осветљења, а јефтиније са $1/3$ од свога. Он ће у целом кварту од „Коларца“ па до „Булевара“ позајмити сопственике имања да се његовим осветљењем као јефтинијим послуже, чему ће се по свој прилици они и одазвати.

Шпијуни. Синоћ пред кафаном „Албанијом“ ухваћен је један човек на кога се сумња да је аустријски шпијун. Он се био увукао у једну групу грађана и прислушкивао шта се говори. Грађани су га хтели свога испребијати, да га полиција није сабрањила и у кварт отерала.

Вести из белога света

| Делегације аустријска и угарска завршиле су свој рад.

У Цариграду се побунила једна чета анадолских војника, којима је рок службе протекао. Нарала се позвати војска да их умири. Између побуњеника и војске дошло је до борбе оружјем. Погинуло је шест анадолских војника а рањено петнаест. Побуњеници су положили оружје.

У Њујорку је умрла мистрис Валерија Астор милионерка милијунарка.

Велики војвода Луксембуршки опасно је оболео.

У Инспектор угарске набавке у Лондону Вилијам Хефсак убио се, јер му се рачуни нису слагали или их је нарушао.

Између Њујорка и Аффолке култ у Парижу отвориће се бежична телеграфска веза. Радови су већ отпочели.

У финансијским круговима с поуздањем се говори, да ће се у јануару у Паризу емитовати нов руски зајам.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Војни ђенерал

Читали сте јуче у „Правди“ о патриотском походу војног ђенерала Младена Јанковића на Управу Фондова. То је онај исти, у ранија времена прослављени војни ђенерал, за кога су се двојица окладили да за 40 година војене службе није никад извукао сабљу. Кад се дошло до проверавања те легенде: утврдило се да се ни његова сабља не може ни извући из корица — била је залемљена оловом!

Али он је то лепо објаснио, а надлежни су се уверили да је сабља била залемљена тек доцнијега датума. Кад је произведен за ђенерала, он је постављен за шефа историског одељења у министарству и у њом. Због те важне службе он је морао сваки други дан долазити у канцеларију, која се као за пакост налазила чак на другом спрату министарства. Еле, ђенерал се уверио да он сваког дана рескира свој живот због те сабље, јер је било могуће, да се сплетени низ басамаке спотакне па да падне а да му том приликом сабља излети из кора и да се он у паду на њу прободе. Да би избегао ту очевидну и неотклонну опас-

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

XXII

Крчма у Мараји

Али за што сте уневери, Алиса, продужи он нежно, потребно је да нико не дозна... Ходите... још има времена... ходите, драга душо моја... за по часа бићемо у Сен Жермену... и наћићемо све наравно... за тим ћу ја продужити свој пут, а ви ћете ме чекати мирно, пуна поверења и наде...

Алиса тада проговори.

Она беше знала ово што је т...било кајати.

И оборене главе, држећи пакове, она прошапта:

— Краљица је отишла...

— Отишла!... узвикну младић клесну[...] руком.

— Сад је већ далеко одмакла...

Настаде ћутање.

Маријак дубоко узбуђен посматраше са највећом нежношћу Алису од Лукса, која сад поче мало по мало долазити к себи.

Заиста гром је био за овог човека страшан.

За неколико часова или неколико дана страшно објављивање било је отпочело тим самим фактом што је гроф изразио да је узрок њихом одласку био љубав ни закон, фактом љубави, али и пак залишени да је он није могао рада пати корети.

Она прозбори:

— Ја сам се користила баш о том тренутком кад се тако неизвесно нико у коли, и побегла сам... чула сам да ме зову, да ме траже... па сам онда знала њега ко се нолиа кретати у мраку.

— То је велика несрећа, рече гроф. Ох! разумете ме Алиса. За вас сте ви били а остали ста часа и нисмо виђали жене на многим стражама; ја ћу вас водити још више, ако је то могућно, због вашег оданог мерења никад... Али шта рећи свет? Шта ће помислити краљица?

Алиса погледа младића погледом пуним очију.

За тим јој се дигаше, цело тресле...

— Шта ми је стало до тога шта ће ко рећи и мислити, кад сам вас видела. Ја нисам могла да издржим немосно да ћу дуго бити од вас растављена... и кад сам видела да сте пошли путем за Париз, моја последња снага нестаде ми је да пођем на пут и ја... О, пријатељу мој, немојте ме од себе терати!...

Говорећи тако Алиса од Лукса изгледала је узбуђена. И она је заиста била узбуђена. Само што то узбуђење и збуњеност није долазило од љубави. Њу је довело у забуну... њих и избуна... рећи од...

Али је Доналт... тајно само кад... Срце му силно лупаше од радости. Она му се ...ушто срамна. Он клече на колена пред девојком, узе јој руке и обаси их пољупцима.

— Опростите, Алиса, ово опроштите узвишену ову у нежном срцу, што је...већ се... изговорила сте ми, ја не заслужујем љубав такву, девојко ако што сте ви. Ох! у овом тренутку када сте ми дали величанствени доказ свога поверења и своје љубави, ја говорим о неколико безосећањем, детињастом... Да, да, Алисо моја, ви сте само моја, а ја сам сав ваш... за увек. То је тако од онога дана када сам вас први пут видео... Сећате ли се, Алисо... ви сте долазили из Париза... била сте сами... коња су вам се била сломила у плановима... ваши пратиоци су вас били оставили... ви сте одважно продужили пут и ја сам вас... видео сте обали свога потока пуног воде, вести могли да пређете... ви сте ми тада испричали свој живот... и док сте ми то говорили, ја сам се дивио... Дуго смо тако остали тамо под великим орахом... а кад сам сркнуо ја вас узех на своје руке пренесох вас на другу обалу потока и одведох вас краљици Наварској...

Он беше устао.

Свођен, скрштених руку, обори чело, као под теретом тешких успомена, високо стаса, лице осветљено са једне стране светлошћу са огњишта, док му се друга страна била потпуно изгубила у мраку, он је изгледао као неко од оних бића које је судбина изабрала за велике страсти, за бурна дела.

А она је остала уздигнуте главе и посматрала га је са исконим дивним усхићењем.

Обоје су били заборавили да се налазе у бедној сеоској крчми.

Нису се старали о томе да ли их ко слуша, да ли их ко гледа.

То је био један од оних неизбрљивих тренутака, страшних и дражесних тренутака, кад се љубави појављује у сном своме сјају у двема душама, које по нагону пођу да их стрмоглаве пунијеје раздљицу.

Тада изгледа да ће се небо отворити да покаже вечити и уживајући призор бесвремене среће и у том тренутку оне не сагледају да се ужасну и виде на страни да не види на буру и мрак.

А та лепушна била је лепа, лепа као сан небески ако, као оне у старом бајкама што су показивале душове, која воли ало не знамо.

Али је била лепа и због своје безкрајне, чисте искрене љубави која јој је горела у срцу!

(Наставиће се)

нест, ђенерал се досети и заложи сабљу. После тога је мирно још читавих три месеца одилазио у канцеларију без икаквих злих последица.

Најзад је дошао у стање покоја да ужива толико заслужену пензију и интерес од с муком стечених пара. Али тамам је он почео уживати интерес од пара уложених у Управу Фондова, а не лези враже! Србија поче бунцати о неком рату и сва имања дођоше у опасност. Али је и ту ђенерал, прекаљен толиким опасностима, тврда срца био и новац на миру оставио. Док се неко, да му Бог помогне! не присети да и његовог сина, (коме као управитељу позоришта већ три године тражи неко позориште) пошаље у нарочитој мисији у Петроград, те да тамо стане на браник животних интереса Србије.

— Еј, до Бога мене! Сад ја тек видим колико је сати, кад је и мој син отишао да штити Србију. Спадосмо ми на најдоње гране! Нема од ове земље ништа него да ја купим моје замбуле за времена.

И оде у Управу Фондова да подигне свој уложени новац док га нису изеле последице синовљеве мисије. И тако се спасе овај ојађени отац и весели ђенерал!

Одсекао му главу

(Од нашег дописника)

Горња Гора 16. октобра 1908 г.

Новос је веће у нашем селу, Горњој Гори, озбиљно жртву у својој кући Коју Антонијевић сељак присвојно ваљаћа. Која је славно у кући сви у комшији крај вратара, које је те ноћи конаком и јутрос нашли ????? стари отворена на крај одаји а тупу лежи у комшији. Глава му је одсечена секиром која је стајала крвава уз полицу од коже.

Непознати Арсеније

Пре два месеца дошао је у Горњу Гору непознат младић од својих 20. година вредан и марвен као орао. Рекао је да му је име Арсеније и погодио се те као момак сва мачки сужњу месец дана служење код Миливоја Милосављевића која платити му је Миливоја платио 40. динара. Пошто је 1. Октобра свршено служење вишњи, Арсеније се погодио код закланог Које Антонијевића да му почне радити по динар дневно момачи; те тамо му Арсеније код Које. Пошто је пазарио дана незнан рачуну и тај месец свршено, Која му плати 15 динара заслужени и одпусти га да иде.

Убица једе мед

Пошто је то већ било пред саму ноћ, те Арсенија који није нашао куд ћи, он остане да заноћи у комшији свога газде Које и мало је било скраћен добио ноћи убица устане и на једне кошнице извади два три саће меда и то поједе.

Код општинског суда

Сутра дан Арсенију се покраде са Којом и упућивани и иде сутра који води општински судијама го горској, која је одмах крај друма ко води Пожега—Гор. Милановац.

Пошто је Арсеније заложио за орао, Која и упућени иде право у општински тим приликом констатују да он је ко једе кошнице меда мед. Одмах осуђују на Арсенија те га Која заведе за њим и спасне га банку општинском судији одмах га у судницу и тут о одпуже.

„Ровање“

На тужбу свога газе, Арсеније признаје да је јео мед јер се бавио, како рече „ужурно меда“. Кметови који су ga саслушавали пре да ли наше „сорињење“ и Арсеније пристаде да плати новцем од свог ајлука који десет динара и а кметовима плати десет динара да се ствари стоп и да га не спроводу даље већој власти.

Која се са уззетих 10. динара врати кући и кметови у механу да попочну ову узету банку.

Случајно се ту десио у овим гужвама и један писар среза помињачког па је тријтао на готове очи и гледао како „самоуправни“ који штити изваљале „Полиа пов“ штићеник прота Ђурђић, врше извлачку и вршаре миоса.

Вероватно да су се кметови ипак мало прибојали присуства среског писара те нису Арсенија пустили да иде куд је вољао него га повели оратимре рекавши му да ће морати „по закону“ да га спроведу у полицију. За узету банку, један више другу Која нађу кече динара објављена Арсенију него продаже друге, и са другим људима „ваљани“ послове радити.

Бегство из затвора и убиство

Арсеније видећи да му узише две банке са условом да не иде слободан куд је пошао па га опет преварише те са дагове у полицију да га спроведу — побегне те ноћу из општинског затвора оде кући свог газде Које прикуља се, уђе у кућу, и у кући поле осветљавој од ватре која је на огњишту тињала нађе секиру по времама. Видећи свога газду где се уструко а мртвим сном крче и спава у комшији, развиче секиром и једним ударом одруби му главу. Глава се одкотрља крај огњишта. Убица опета Којове џепове и у њима нађе 350 динара у банкама, узме то и побегне незнано куд.

КРИТИЧНИ ПОГЛЕД

на овогодишње маневре наше војске

III

Маневарски задаци и извођење маневра

4. Најзад ,има да се стави једна озбиљна замерка и примедба и односно саме стилизације — разумем под овим војничке стилизације овог задатка.

Као што се зна, сваки посао и сваки занат има своју нарочиту терминологију — своје устаљене речи па и читаве изразе, који одређују известан радњу, известан појам који би се иначе имао описати са много више речи и реченица, па да опет човеку од заната не буду тако јасне као често један једини реч.

Па тако исто и војнички занат има своје речи и изразе, своју науком и правилима утврђену терминологију. Оно је војсци и војницима у толико потребније, потребније но свакоме другом занату због тога: што се војничке наредбе, заповести, рапорти издају често под ниским курцума непријатељских и с седла на коњу, кад се нема времена за дуга размајања и објашњавања. Отуда је тако рећи прешло у народу у пословицу: „кратко и јасно као у војсци“.

Да се једна војска наспота у овоме правцу разуме се, нужност је њених старешина, а поглавито њеног ђенералштаба још у миру.

Међутим наш ђенералштаб, или боље рећи шеф нашег главног ђенералштаба, — руковаоц овог маневра, као што су читаоци из изложеног задатка видели, није водио ни о овоме скоро никаква рачуна. Он комотно у својој општој претпоставци веле: Северна (јужна) војска „маршујући“ у сукоб јужној, и ако се зна да маршева може бити: наступни, одступни и бочни, дакле да би по правилу много јасније и краће било у овом случају казати: „наступајући“ и т. д. После овога што је још горе (види у задатку за Дунавску Дивизију — стих последњи) „главна дивизијска предпоставка“ познаје и т. д. Зар нам се не намеће одмах питање: а које је „споредна дивизијска предпоставка“ има главне. Зашто тако произвољни тако рећи „сељачки изрази“ и сме ли то бити код наше правило. Упут и правило за ратну службу (види страну 161) изрично то назива: „Главна трупа предходнице“.

Који је прави војник, зна, да овакве и овоме сличне грешке, противну постојећих правила прописа војничких, нису ситнице но ни против многог значе, и да оваква једна „ситница“ у рату и пред непријатељем може да направи фаталну забуну код трупа и тиме нанесе ненамерне штете војсци и целој земљи.

Што наш руководац маневра није у своме задатку обратио своје пажње и на ове „ситнице“, знак је најбољи, са колико је озбиљности и стручне способности он у опште дорастао послу за који се прихватио.

Да сумирамо, па да завршимо.

Из свега што смо до сад видели о овом задатку нашег руковаоца овогодишњег маневра излази чиста оцена: *Не ваља ништа!* Оцена = 0.

Не ваља по форми, не ваља по садржини. Нити је општа претпоставка основана на каквој стварној ратној могућној ситуацији, нити су ове разбацане колоне биле у каквој стратегијској и тактичкој вези. А што је најгоре, посебни задаци маневрујућих дивизија не стоје ни у каквој зависности са намењеним главним задатком одговарајућих војсака. Према овоме, маневрујуће дивизије просто су бачене једна на другу у сукоб као засебна небесна тела, да се туку и бију бој, без икакве везе и без икакве стварне повреде њихових главних војсака, јер нити је Дунавска Дивизија имала и могла имати задатак да штити бок и позадину принђеловачке непријатељске колоне, нити је пак Дринска Дивизија могла да штити тај бок и позадину, што су све читаоци лепо могли видети; а оно је ко бајаги била главна тежња задатка овог маневарског дана. Главна идеја и намера руковаоца, дакле, отишла је „у вуну“. „*Царство, ја какво!*..

Не остаје ли нам, нама грешним Србима и српским војницима, који ћемо данас сутра изаћи на границу, да се бијемо и боримо противу 2—3 пута јачег противника, да се овде упитамо: Па лепо, кад један „генералисим“, један шеф нашег главног ђенералштаба, седећи мирно у својој раскошно намештеној канцеларији, студирајући и размишљајући дуго и дуго више од месец дана, имајући при руци карте, књиге и све могуће справе и помоћи свога персонала, смисли и напише овакав један сакат задатак за један обичан дивизијски маневар — ја, шта ли ће бити, какве ће бојеве диспозиције овај исти „генералисим“ моћи смисалити, написати и издавати пред непријатељем, често поред парчета лојане свеће, или поред угарка ватре; какве ће бојеве заповести он издавати под непријатељским гранатама и куршумима са коња и са седла? Какви ли ће то бити ратни планови и остала спрема за рат, које овакав један шеф ђенералштаба изради!..

Остављајући да на ова питања одговори најнадлежнији и једино одговорни за то министар војни данас тако угрожене Краљевине Србије, ја хитам да упратим неколико речи његовом „десном крилу“ његовом „избору и утоци власти“: српској демокрацији — старој и младој.

Али то ћете чути сутра.

(Наставиће се)

ЛИСТАК

ГОСПОДА ЧИНОВНИЦИ

— Жорж Куртлин —

XIX.

Пера у зубима, бешћујни погледом лево десно, шеф одсека је наставио свој посао, али га је памет рђаво служила, јер је у њој било других мисли. Видљиво је било да га је Бурдлеово писмо забринуло, узимајући му у сред свогине, слично онима када на смртне листа упадне усред весеље вечери, и као да све новије владином водом грубо потресање на њене бриге, тренутно заборавлене. Он обрну једну страну, не обзирући се да је на њој прочитао ни једнога реда; и на тај очевидан доказ свога немира, не могаде да не пљесне устима.

Јово позвони по Овила, који се појави.

Кад се спрема да прими нову наредбу, Овид поче као сам. Чим га де Ла Хурмери приметио мирним гласом упита: „Је ли изашао г. Летоналі?“ он мало уступи, зачуђен:

— Госпо'н Летонал? Како, молим... Поваде он не изашао пре десет сахата.

— У вече? упита г. де Ла Хурмери.

— У вече, разуме се.

Послужитељ се зацрвени, јер му дошло смешно што се управник просто смешио од чуда. Онда му и прича шта се десило пре неколико дана Булину, вратару.

Пошто му се дешавало да чека после девет и по сахати на Летоналијев одлазак, а забринут, радујући се, и свима, — то се ноћас са свећом у руци да лично види шта је. Лагано је отшкринуо врата и промолио главу, рекавши му меким и одлучним гласом:

— Треба већ кући, господине Летонал; канцеларија се затвара у четири сахата.

Тада је Летонал скочио са канапеа, на коме је стајао као на сахат, сам у мраку, спраћен и необјашњиво; појао је и притиснуо, а такав је изгледао, с побеченим очима и искривљеним устима, да се верише Бурдл волтио своје собе за затвори *diligentia*. Он тада оставиа Летонала у мраку и тајанствености, ноћи у четврт по осам, и само понуди на ухо, кад оде у сред. ноћи смешан „Отвори врата!“

— Е, то је нечувено! рече г. де Хурмери, после кратког ћутања. Зо човек коме треба времена да и тешко сквари своје чиновне.

Он удари отвореном шаком по столу испуњеном листовима, и скочи:

— Не, то је и сувише! Морам да идем да видим.

Овај се радује свом успеху, на се ногујио свеје као амерички крокодил. Шеф га одгурну и најђе, сав у забуни због ове исте овлашћене радозналости, сада је већ мучила и сипу вратарову лупу.

II.

Он опрезно пређе ђорданим ходником, што иде Летоналијевој канцеларији, пипајући зид крстима, псујући ципеле што шкрипе. У то је дође сутон испуњено војском светлошћу дугачки узан ходник, као да га продужује у бескрајност, слично тунелу коме не видиш конца. Чепи род несигурних и све слабијих прамена светлости обележава врата по предњем канцеларијама, у којима се још по мало види.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брачно позориште

Вечерас јединствени програм од 18 тачака, а на нарочити захтев многих гостију из унутрашњости. У програму су све омиљене песме и две комедије:

1. *Домаћа срећа* и
2. *Удеши се!*

Пошто је у Брачном Позоришту стално одмена. Публика са највећим задовољством проведа вечери код Брана. —

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград. Престолонаследник српски Ђорђе отпутовао вечерас у 9 сати варшавским возом.

Петроград. Престолонаследник Ђорђе присуствовао је данас у катедрали Св. Петра и Павла парастосу за покој душе Цара Александра II и Цара Александра III и на њихове гробове положио сребрне венце. — Данас је Престолонаследник примио депутацију вароши Петрограда. Председник општине петроградске држао је говор и поднео Престолонаследнику Ђорђу хлеб и со на емаљираном послужавнику са грбом вароши Петрограда.

Москва. Пред најодабранијом публиком у клубу самоса студената, професор Кашутић држао је синоћ предавање. После њега говорили су професори: гроф Комаровски, кнез Трубецкој, Алексеј Нејшкин Бранд. После предавања лектору је приређена вечера, било је много лепих здравица, председнико је академик Корш. Данас је предавање у сали српскога трговинског агенства. Сутра у великој дворани историскога музеја. Како предавање Кашутића, тако исто и засебна предавања Комаровског, професора Котљаревског и говори Срба Јоксимовића и Кошића имали су огроман успех, Москва је одушевљена за српске ствари. Руско женскиње поздравља српске сестре и дивe се њиховој одлучности.

Париз. Јуче је Миловановић српски министар спољних послова прво дуго конферисао са Пишоном о источним споровима. Њиховом разговору био је присутан и г. Веснић српски посланик у Паризу. — Грчки краљ посетио је Пишона. — Клемансо је данас примио г. Миловановића.

Биограф Позориште

Бен-Акиба

у хотелу „ТАКОВУ“

Најсавршеније и најбоље у Београду нарочито за изненадне вести доносе и слике из београдског живота. Програм увек одмах. Свира дамски бечки оркестар.

504 2—10

Изјава благодарности

Благодарно сећа, моја унука учесћа у нашој жалости за нашим и наследницима нашим др Ивом Антелавом, а на прво, могу:

Његовом Величанству Краљу на жалби случајна прво своја сажалења.

Његовом Високопреосвештеном Гиту и Митрополиту Србије Господину Димитрију, који је лично са осталим свештеством при свеном учествовао.

Г-г. Марку Петровићу и Николи Трифуновићу, протојерејима београдским, који се својим дарам нам говорили на свештеном опроштају, и то, прво у крсни а другом на гробу покојника.

Г. г. Стевану Весићанићу протојереју и ректору богословије „Св. Сава", Љубомиру Марковићу, учитељу и књижу, који су по часта на свом поверењу при опроштају учествовали.

Корпорацијама и то: Друштву „Књегиње Љубице" које је по ред дичног учествовања положивши и венац на свом покојнику и осталим пријатељима који су тако положили жалосни; официрски другарима; женској родбини) свима који на почасти за којуте пожалење сахрањене при свеном погребу.

Свима пријатељима из места и са страна који нам лично изјави ше своје саучешће и покојнику до вечне куће испраћаше, као и онима који нам путем телеграма и писама своје саучешће изјавише.

20. октобра 1909. Београд.

Ожалошћени:

Ј. Ж. Јовановић
са фамилијом

Вело експлозиво

Сувише пуно „ПОВРШ" имаш моли Грилов, мала борачка, Живојин Јаков за сутр. уредник Петровић и т. д. и т. д. ово ради пресе за ово доба.

Изврсно експлозиво крије.
Свима пријатељима „Нелин".

Ујак свима „ТЕЛЕГРАФ" и на ве ратне 1 ујак Јаков.

Одмах за развијање и ниско тесно Јелка *Крвавог* 2 *трећа* 3 *ноћ* Дом. 1'50.

1 сат на 120—180 комада мали ча ратне 1 ујак Јаков 4.00.

Најмање и најјефтинији стакарић француски Бибиена и Камен за ручног спремљени за свечаре.

Скоро пуно свима. — Ујак Јаковић Карлсте и т. д.

Ово свима заиста и добро уређено доноси.

Препоручује коликовано-економно на рад:

Душана Тодоровића

Краљевско-Српска, Дворска Лиферанта
Београд—Јарунску

с. препоручава у Београду и Београду и окружавајући тада чисто и на врсно сјајно сопствене кожне и уредно

Телефон бр. 49. 461 11—

Кафана за жилом жетву на јаје од од 1 ог Ш ноябра.

Гостиће Прилично Питање у лишу бр. 8. 506 1—3

Најзи жилом и жилом жетву жилом ору

† Тодору Лазаревићу

бив. обћини ств.

заложбено тодашња поиси у четвртак, 23. о. м., у 10 часова пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

Њихово сродство, пријатељи и познаници на присуствују о том помену.

Ожалошћени:

Сыновы и кћери.

1—2

Пољопривр. инж. Младен Н. Миланковић професора, инспектора пољопр. и земљорад. за свој поклон.

† Милошу

дивити полугодишње поиси у пстви 24. о. мес. на гробу по вршење.

Октобра, 1909. год.
Ужице.

507 1—2

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Наручити јеловник спреман се за правите

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"

Ове године једно сам 30 хиљада најбољих грожђа турског и виногрдарског, пуног квалитета.

Обрађам пажњу поимањима добрих вина рани утеро

Цена вина за куће пратна спутања

Имам више плаћена на продају у рачу београдском Угледни врло тополима.

Дакам поштованој публици да сам свде, на Цветном Тргу и у Макензијевој улици, отворио колонијално бакалску радњу за детаљну продају.

Препоручујући моје добро портиране стоварите по штованој публици за настојеће свете и правилне умеја нам спокоја да ју како у јаки тако и у раку увек строго солидан бити.

С поштовањем

Александар Живковић
досадашњи оутац трговачке радње **Јована Ушћумића.**
508 1—3

ВЕЛИКИ ИЗБОР

ЧОЈА прве у разним квалитетима за бунде и јакетете.

ЧОЈА за мушка одела боруџоје и патинирање.

ЧОЈА зелени за бијарје и ивице.

ЧОЈА за тапецирање кола, плаве, зелене и браон.

ДОБИЛА ЈЕ ТРГОВИНА

Радовановића и Мијаиловића
БЕОГРАД
481 МУСТРЕ НА ЗАХТЕВ ШАЉЕМО 5—10

ТРАЖИТЕ ЦЕНОВНИК
ПИСАЋИХ ХАРТИЈА И КОВЕРАТА

На захтев шаље се одмах из фабрике за праву хартија и израду тробојачких и копчених књига

МИЛАНА ВАПЕ, Београд

Из ценовника видеће шта све фабрика прима у израду.

489 3—10

Први Српски Модни Салон!!!

За израђивање свих елегантних тоалета свако врста. Прегледи и поучавање се врше увојне и ван времена, као и сигурно постање за које имам одличног вештог радно снага. Прихват добро врш. За унутрашњост цена се без трошк и ника погрешно.

Правим учење за поштено врсуне и путање. Изучавање *са гарантујем за једно лето.* Цене врло умерене.

И. Б. Божић
Прва Српска Модна Салон — *Теразије 42.*
490 3—3

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 13.

Извештава даме, да је добио модерне жанре и најмодернија украсна огрлице за све врсте женских тоалета које израђује са најсавршенијо до најфинијо крто по умерена цена.

Прегледа куфирџа сваког је даме изобилна без икакве обавезе за корупбољу.

Салон је поставе да сапуснима укуси, лепотан крој, најмодернија фасонска, укусни украшаји, тачном изра дом, тачним извршењем наручбина изабрао сам најстарије је и најуједињеније помоћи у Србији.

Велику пажњу обраћу наручбинама за унутрашњост, за коју тешко позвати ни на какву добро сторуку кадову ни могу за исто цртежом упуству.

Цене су једне за сваког!

Прва српска повлашћена

ФАБРИКА САПУНА
НИКОЛЕ К. МЕСАРОВИЋА И КОНСОРЦИЈЕ
У БЕОГРАДУ

Дубровачка ул. бр. 13. (до Дунавау)

Израђује све врсте сапуна

Перајући: шарене, беле, жуте и разнобојне (а ја најбоље).

Мирисавих: перзијанског, венеџи, бадема, глицерин, (дубровачки, ружа и обични) шампу, пене и т. д.

Медицинских: (лекарских) катран, сирћет, гудрон, сумпор катран, борнит.

Нашо пређашње не устоји у најновијо стране и свиста нове наш лист.

Могу се добити у свим радњама у Србији.
402 8—10

Ново! Ново!

Девисова философија смрти

написао:
ИСАТА А. СИМОН пр.

У овој књизи, написаној енергичним фразом А. Ј. Девиса, са изврсно умно логичном гледи, да смо, што не можемо смрт, изгубити не престо и да је умирање само прелаз из живота у живот. Девис је свим проучаваоцима психичких појава у чему, што је баш најновије и што је важно за свако, ко обећа нуди ни мало. У тако ни дванаест страна он је посветио врсно умовања и у њој нашао чисто нове, до сад не дата из живота — у живот. Он тврди, да ма живота и с ове стране гроба, да се свуда не треба тежити, јер свуд и не постоји. Ова књига треба да је у свакој библиотеци

Е. Б. Јовановића Кнез Михаилова ул. 22.
Плаћа јој је 60 пара.

460 3—3

Против куготорање „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака маси-гурација је лек

БИЉНИ СОК

који ва пили сала врва грожђу уист, исту одмах укљева. Хладима ваш ваш ваш ће од вина, пијанство су себи свима у овом леку. Како је сва болест — грозница — код нашег народа врло честа, то ће бити прилично јака: ова свака кућа да има у случају потребе да употребе. — Сок **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·80 д. д.**

„Nerolin" признато ва најбоље средство против свакога **„Saparin"** одлично средство против инсекта крви, нарочито за ова лета, која су пуна ми пате од завршних тајна и болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни тај" пакета **4 дин.** — Сви ове лекови могу се добити у апотеци код **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*

МОДИСКИЊА

Ј. МИЛКИЋ
— Преће В. Химелсбах —

препоручује вашем поштовању своје свежесиће

Женских шешира

Цене су сасушене на 20 и 30 процената од досадашњих. Ово су тошиће цене за је искључива апсолутно сваки конкуренцију.

Продаја се врши само за ГОТОВО

У унутрашњости се шаље само за рачуна. Ако се не добије врема се потпуно.

Ради је побољшања у **Француској, Швајцарској** и **Не ачкој**

Заинтересована се моју умољава на ја ра.

Шешир и све остале треба адресирати:

Ј. Милкић
поплочана Кнез Михајлова ул. бр. 18.

„Правда" излази сваки дан, изузимајући и недељу. Претплата је за Србију: за годину 15 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништву шаљени се на улицу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Јован Банићевић.*

„Државно Радничке" Штампарије Гаврилу Димитријевића и Комп. друж. — на ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 22 OКТОМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 289. | Телефон 821.

Увреда Фрање Јосифа

Влада Краљевине Србије донела је одлуку да се стане на пут вређању цара Фрање Јосифа, у колико се то чини од стране српске штампе, и наредила је Управи града Београда да строго мотри на све београдске листове и да забрани сваки онај број новина, који би донео ма шта неповољно по монарха суседне нам државе.

Београдско новинарство, уверен сам, не би имало ништа против овог решења српске владе, кад би оно потицало из владине намере, да прибави потребну санкцију нашем закону о штампи, која збиља забрањује наношење увреда и клевета страним владарима. Али, оно што је овом владином решењу претходило; оно што га је управо изазвало, казује нам да српска влада доносећи ово своје решење, није имала толико у виду наш закон о штампи, колико је имала у виду жељу аустро-угарског посланика, грофа Форгача, а то је оно што мора изазвати негодовање код сваког српског новинара и јавног радника, па и код сваког српског грађанина.

Као што је познато, гроф Форгач је протестовао код наше владе против начина којим београдска штампа третира личност цара Фрање Јосифа и тражио је категорички од српске владе, да таквом третирању за у будуће стане на пут. Да је овај протест потекао од стране државе чија штампа респектује личност нашег владара, ми би разумели пobуде које су тај протест изазвале, ма да по нашем мишљењу таквом протесту не би ни онда било места, пошто се личност аустро-угарског монарха у нашој штампи није ни из близа третирала онако, како је третиран наш сопствени владар у сопственој му држави. Али, овај је протест потекао од представника једне државе чија штампа не само да не респектује личност нашег владара као таквог, него је не респектује ни као човека и родитеља. Сви ми, и новинари и политичари, које посао упућује на читање бечких и пештанских листова, имамо по све дневно прилике да констатујемо како ти листови пишу о нашем владару и владалачком дому на један начин који је не само неуљудан и вређајућ, него је директно клеветнички и зато се ми морамо с чуђењем и с индигнацијом питати: с каквим правом тражи овај човек од српске штампе поштовање за свога владара, кад тога поштовања његова штампа нема за српскога владара?

Али није само ова дрскост којом аустро угарски посланик тражи за свога владара оно што не даје нашем владару, оно што буни и што мора бунити сваког српског новинара. Куд и камо је нећи и узбуњавнији један други безобразлук, који се у овом протесту аустро-угарског посланика крије. Као што напред напоменусмо, београдска штампа поред све своје узрујаности није третирала Фрању Јосифа онако, како би то по наредбама нашег закона о штампи било забрањено и казнимо. Она је осуђивала анексију, критиковала је Фрању Јосифа у колико је, он учествовао у извршењу анексије, али није ни једном речи додиривала његов приватни живот нити увлачила у тако звану „Chronique scandaleuse" његова дома и његове најближе околине, која је несумњиво најскандалознија од кроника свих европских дворова. Па кад аустро-угарски посланик поред свега тога ипак протестује и тражи од наше владе да репресивним мерама утиче на држање београдске штампе, онда то значи да посланик Аустро-Угарске тражи да српска влада у Србији прибавља његовом владару оне концесије, које њему ни његова влада у рођеној му земљи није у стању да прибави: концесију да му се употребом силе прибави оно што му по закону не припада.

Ми не знамо како је и са колико достојанства српска влада примила овај протест грофа Форгача и на који му је начин на њ одговорила. Да је на месту господина Пере Велимировића седео човек који је мање добричина и мање кољач, а више човек који се уме идентификовати са земљом и народом који има част представљати, он би свакако место сваког одговора послао грофу Форгачу приватним писамцем подвучене исечке из „Новог Бечког Журнала," „Остдајче Рундшау," а на првом месту исечке из оних бројева „Балкан Нахрихтен" у коме се Краљ Србије описује као најгори човек а његова деца као никакви створови, и нема сумње да би се племенити гроф задовољио таквим одговором.

На жалост, г. Пера Велимировић није такав човек и гроф Форгач је свакако добио обећање, да ће српска влада учинити за Фрању Јосифа све, па и оно што не би смела учинити ни за Петра Карађорђевића, то јест, малтретирање српску штампу забранама и казнама, кад год то најновији цензор српске јавне речи, племенити гроф Форгач, буде затражио.

Не знамо како ће се према овом новом цензору односити остали београдски листови, а што се тиче „Правде", она ће се према Фрању Јосифу понашати исто онако како се буде бечка штампа понашала према Петру Карађорђевићу. То српској влади, ценећи по наредби коју је издала београдској полицији, неће бити пријатно, и она ће „Правду" забрањивати кад год то гроф Форгач буде затражио, али ми се нећемо на то љутити. На против, биће нам мило ако успемо доказати и нашој јавности и нашем народу да је Фрања Јосиф данас неприкосновенији у Србији но у Аустро-Угарској и да смо ми Срби данас господари у овој земљи тако толико, колико је овај муж, који се склонио испод кревета од жените о… кнегиње, био господар у кући.

Ако је и после тога вековне пријатнији миграмати у својој земљи владара, владу, Скупштину и државне власти, него изнућии ми из корица и једном за свагда решити ко је онда у овој земљи господар — на част им. Пас био ко учини мање но што може.

*Ј*1

Реч у своје време

„Улазећи у вечно царство духова, ти ћеш, душе, ђенерала Мишковића имати срећу да опет видиш светла дух Кнеза Михаила и ти ћеш му казати:

— „Светлости! Пре него што сам пао на самртничку постељу, гледао сам мојим очима како се читав један народ скупља око твог споменика, како од тебе тражи да му помогнеш остварити оно, што би одавно било остварено, да ниси онако мученички погинуо. Слушао сам, Светлости, како се по целој Србији ори глас: „Твоја мисао погинути неће!"

— Када сретнеш дух твога врховног команданта из прва рата, када угледаш Краља Милана, ти ћеш, душе ђенерала Мишковића, прапасти духовне службе савесно испуњене дужности и ти ћеш му изаћи на рапорт.

— Кажи му, ђенерале, да данас у Србији жале за њим не само они, који су га волели целога живота и који су му остали верни до његове трагичне смрти, него чак и они који су се целога живота борила противу њега. — Ако се дух Краља Милана осмехне, па ти рекне: „Знам ја да Срби признају заслуге свију својих мртвих," онда му реци:

— Величанство, поносно јављам, да има једне много утешније појаве: Вашу државну мисао почину данас појимати широке масе народне. Ма какве олује од сада пројуриле преко наше великомученице Србије, ту српску државну мисао **неће** *бити у стању искоренити."*

— Збогом, Јоване Мишковићу! Поздрави наше блажене другове!"

—

Овим речима завршио је др. Владан Ђорђевић свој говор којим се јуче опростио са умрлим ђенералом Јованом Мишковићем.

Да, тако ће бити. Дух Јована Мишковића ће то и светити и рећи Кнезу Михаилу и Краљу Милану, само не знамо шта ће им твој дух рећи, о Владане, кад оде Богу и Њима на истину.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Убијен на граници

Од доброте Босанцима су почела да пуцају ребра. За то и није никакво чудо што су се дали у бегство. Особито муслимани гледају како ће се што пре спасти канџа својих паметних спаситеља. Један од њих, Дервиш Корајбеговић из Чајнича, намућио пасоша покушао је код Метаљке да пређе границу. Како је дуж целе границе постављена стража, то га она опази и како су у страха велике очи, помисли да је то један од оних м-огобројних шпијуна, о којима тамо сви сањају, опрчу на Дервиша и убију га.

Крштење

У прошлу недељу је на Крушедцу извршено крштење новорођеног сина кнеза Марка и кнегиње Наталије. Мали књажевић добио је на крштењу име Михаило. Крштењу су присуствовали престолонаследник Данило и кнегиња Милица и првенац и госпођа Александра Константиновића. Кум је био војвода Илија Пламенац.

† Ђенерал J. Мишковић

Јуче у подне погребен је наш стари ратник и књижевник, ђенерал Јован Мишковић, учесник у сва три наша рата. Покојни Мишковић је у војсци провео 37 година у активи и 7 година у резерви, после чега је по својој молби због оронула здравља разрешен од дужности резервног официра. — Одличне стручне и опште спреме за кратко време Мишковић је задобио пуковнички чин. — Био је у два маха министар војни, био је гувернер пок. Краља Александра, шеф штаба у команди активне војске, командант Дринске Дивизије и т. д. и т. д. — Установио је „Ратник", војни службени лист, официрске новине… подигао је „Артиљеријску Школу" на ступањ „Војне Академије"… Радио је на „Вили", „Отаџбини" и т. д. и т. д. Написао је „Српско Турски Рат" и др. — Умро је у 65 години. — На погребу му је било мањом пензионисаних официра, неколико професора универзитета, министар унутрашњих дела, председник општине, краљев изасланик, доста господе и нешто мало другог грађанства и официра. — Чинодејствовао је митрополит.

У цркви се опростио са покојником д-р Владан Ђорђевић износећи у главним потезима рад покојников у војсци и потанко научни рад његов.

ЦАРСКИ ЛЕК

Цар Давиду када поче
Да се трује крв му стара,
Сви лекари хитро скоче
На лечење свога цара.

Савет држе и лек нађу,
Каким дотле био није.
Да девојку, ал' што млађу
Око себе обавије…

Тако онда и дан дањи
У том леку гаје наду —
Кад малакса крвца Фрањи
Принесе му Босну младу!..

Али залуд тај лек њему
Из прошлости древне прије!
Залуд све то! Привите му
Око главе — ладне крпе!

Брана

Дневне вести

Из Нар. Скупштине. Синоћ у 6 сати састала се поново Нар. Скупштина. Седница је одмах претворена у тајну.

На седници је начелник министарства спољ. послова прочитао извештаје које су до сада послали г. г. Новаковић, Миловановић и Пашић па је онда седница закључена у пола девет и заказана за данас.

Решавано синоћ није ништа.

Престолонаследникова мисија. Бечки и пештански листови нису могли а да не забележе леп и срдачни пријем Престолонаследника Ђорђа у Петрограду, као што нису умели скрити ни своју срџбу због тога. Престолонаследник је, веле ти листови, у Петрограду могао стећи уверење да руски владини кругови потпуно симпатишу Србији и да су готови моралмо помоћи Србију. Али, веле, та помоћ зависи од држања његовог и од тога ако не учини никакав необазрив и непромишљен корак, који би доцније могао изгледати као изазивање. То је, веле у Петрограду саопштено Престолонаследнику и Пашићу, а преко руског посланика и београдској влади. Срби уживају потпуну симпатију и у петроградским друштвеним круговима.

Састанак дипломата. — Како римски „Борнале" јавља, у Милану ће се ускоро састати немачки државни канцелар кнез Билов с талијанским министром спољних послова Титонијем. Ако се ова вест обистини, онда је несумњиво да ће се тај састанак тицати догађаја, изазваних анексијом Босне.

Русија и анексија. По једној петроградској депеши у страним листовима, у петроградским владиним круговима поговара се, да ће Русија разаслати силама ноту, у којој ће изјавити да Русија не признаје анексију Босне и Херцеговине. Тек пошто се та нота разашље, Изволски ће у Думи држати свој пријављени говор. Његов јако уздрмани положај почиње се поново учвршћивати.

Нема ноте. Сви су наши листови — па и ми — забележили вест: да је гроф Форгач предао неку ноту српској влади, која садржи у себи елементе ултиматума, јер се у њој тражи да српска влада у року од 24 часа обустави сваку агитацију и т. д.

Међутим, сад се сазнаје да је то нетачно. Такве ноте није аустријски посланик предао српској влади. Он је предао само ноту која се односи само на догађај у Смедереву

тражећи за то сатисфакцију, која му је и дата. Ни о чем другом та нота не говори.

Само је у говору свом, предајући ту ноту, гроф Форгач био мало недипломатски оштар, напомињући оно што се држало да је назначио у ноти.

Царев одговор. Руски цар Никола најзад је примио аустро-угарског посланика грофа Берхтолда и предао му свој одговор на својеручно писмо аустриског цара о анексији.

Држање Арнаута. У Цариграду је образован арнаутски комитет, који је себи ставио задатак да на Косову изазове устанак, ако резултат конференције буде неповољан. Говори се чак да је члан тог комитета и бивши министар унутрашњих дела Акиф паша.

Порта и конференција. Порта је послала лондонској влади свој одговор на позив за конференцију. Порта пристаје условно на конференцију, али тражи да се њен програм строго ограничи и да се на конференцији расправљају само ова два питања: положај Босне и Херцеговине и бугарско питање. У погледу Босне и Херцеговине она даље жели да силе оцене, колики би део општег турског државног дуга могле на себе примити те две некадашње турске покрајине. Порта одлучно одбија већања о компензацијама другим државама, као и о чл. 61. (реформе у Јерменској) и о чл. 23 (Крит).

Руски програм. Руска влада саопштила је бечком кабинету свој предлог о програму међународне конференције. О томе ће се програму сад међ силама водити преговори и ако се постигне споразум, онда ће се на основу тога програма састати конференција.

Кордон. Услед тога што је аустриска влада поседа границу према Србији војском, без икаквих оправданих разлога, и наша влада наредила је те је и наша војска поседа јуче границу.

Сасвим умесно.

Престолонаследник о својој мисији. Петроградском дописнику лондонског „Дејли Мела“ рекао је престолонаследник Ђорђе о својој мисији: Моја је мисија била врло успешна. Уверен сам да нас Русија никад неће изневерити. Савезију нам да чекамо и да не будемо нервозни. Ми ћемо и чекати, јер су право и закон на нашој страни. Али ако предложена конференција или други какви догађаји не испаду у нашу корист, ми смо решени да на своју властиту опасност радимо.

Отишао на референдање. Гроф Форгач отпутовао је у Будим Пешту на реферисање.

Изјава Клемансоа. У разговору с дописником миланског „Секола“ рекао је француски министар председник Клемансо, како је уверен да ће се конференција састати и утврдити мир. Русија, Француска и Енглеска хоће да се одржи мир а конференција је за то најпоузданије средство. Енглеска и Француска споразумеле су се о програму конференције, а уз њих је и европско јавно мишљење. Клемансо није хтео говорити о спољној политици талијанског министра Титонија.

Пашићева изјава. Једном руском новинару рекао је Пашић да ће Србију морало задовољити то што Русија не признаје присаједињење Босне и Херцеговине. Чим се анексија законски не призна, усамљена Аустро-Угарска биће приморана на концесије. Он се нада да ће после признања независности Бугарске Европа увидети, да се и Србији мора дати могућност за слободан живот и слободно напредовање. Ако га нада обмане, Србија ће сачекати боља времена, када ће правда и правичност више вредети. Пашић не верује да ће доћи до рата. Он је веома задовољан пријемом код руских службених кругова и врло је благодаран руској штампи за помагање Србије.

Руска балканска политика. Берлински листови доносе из Петрограда вести о преокрету у руској балканској политици. „Фосове Новине“ јављају да ће Русија или одустати од сазивања конференције, или ће ставити услове, на које Аустрија не може пристати. Ни у ком случају Русија неће признати анексију Босне. По „Берлинер Тагблату“ у круговима руске думе помишљају се да је сад угрожено држање Русије у балканском питању. По подацима грофа Бобринског, Русија је веома готово даучествује у конференцији, али ће једном најјачом категоричном протестовати против анексије. У таквим приликама мечно ће и доћи до конференције. И „Берлинер Локалансајгер“ јавља да је у петроградским политичким и дипломатским круговима предмет разговора нови курс руске политике. И Извољски већ плива у новим водама. Преокрет је настао поглавито утицајем великог кнеза Николе Николајевића.

Селидба. Управа Државних Монопола пренела је свој депозит (3 милиона дин. у готовом) у унутрашњост.

То исто урадила је и Београдска Задруга.

Главна Благајна министарства финансија спрема је за селидбу.

Пољаци и Срби. Петроградска „Реч“ јавља, да пољски клуб државне думе симпатише Србима али да ће при претресу српског питања у думи ћутати, јер за собом немају никакву стварну снагу, која би Србима могла помоћи. Пољаци су немоћни те не могу помоћи ни Србима ни себи.

Цар Вилхелм у Аустрији. Немачки цар Вилхелм стићи ће вечерас у Екерсау у лов, а прекосутра ће отићи у Беч да посети цара Фрању Јосифа. Посета ће трајати неколико сахати.

Балкански савез. У младотурским круговима постоји намера да се поједине балканске државе зближе, да помоћу плана о балканској конфедерацији и тада да се између њих и Турске уговори савез.

Нађен коњ. Ноћас је у Ратарској улици нађен један државни коњ са целом опремом без газде. Предат је гарнизону.

Ухваћен на делу. Неделько Павловић, одбегли робијаш у друштву са још једним сумњивим лицем, ноћас око 1 сат по поноћи ушао је пробивши прозор у трговачку радњу Аврама Тесте у краља Александра улици. Стражар ноћни, примета кроз један отвор да су у дућану „незвани гости“. Са пушком утрчи у радњу, стане код прозора и викне пиштаљком за помоћ, која му је одмах дошла.

Дежурни писар кварта врачарског г. Протић, дошао је одмах на лице места и оба лопова ухватио и ухапсио.

Прекло кабл. Јуче после подне око 1. сата, прекло је кабл од горње машине која производи електрично осветлење на Булевару. Пуцањ је био тако јак, да се на мах скупила огромна маса света.

Кажњени. Ђура Лешић и Каролина Лонак, надничари, кажњени су 30. дана затвора због туче, а сем тога да се после и протерају.

ВЕСТИ СА БЕЛОГА СВЕТА

У По завршетку турског министра војног по споразуму с младотурским комитетом „Јединство и Напредак“ уклоњен је маршал Шефкет паша, командант унутрашње гарде двора, се. Говори се да се уклоњен у траг завера, у којој је умешан и маршал Шефкет паша.

○ Изгледа да је изборни споразум у Цариграду између младотурака и Грка пропао. Делегати младотурског комитета нису хтели потписати протокол споразума о изборима у покрајинама.

+ После једне бурне седнице, законодавни савет у Каиру послао је кедивском нецелу писмо, којим се тражи увођење устава у Мисиру.

„•“ Бивши руски министар председник гроф Вите кренуо је у Рим, где га је папа примио у аудијенцију.

⁂ Шпанска краљица Викторија налази се у благословеном стању.

ЕПИГРАМ

Рђаве последице

Фердинанд је врло радо,
Сред друмчак не забадо,
Кад га забо и у круну
Изазво је одмах — буну!..

—тко.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

За похвалу

Председник арнличке општине г. Р. Бошовић и благајник О. Н. Гвозденовић, исвев своју школу, њен свети и узвишени позив васпитавање народне омладине у којој су се и сами школовали и добили знање, које их данас ставља у ред правих људи своје околине, а уважавајући рад и заузимање за школу и њен напредак вредног управитеља своје школе г. Радула Перишића, предали су школи одмосно школском благајнику сем прирез од 1. октобра тек. године, како дуговани за прошле године тако и за текућу годину.

Ови пријатељи школе учинили су оним да школа може доћи до свих потреба и да може правилно напредовати.

Овај ретки пример је за похвалу.

Од г. господина министра просвете коме ће ово, без сумње, бити достављено је желети да од своје стране учини овим школским пријатељима вредног признања.

Овај лепи пример треба да послужи и другим председницима и благајницима општина као углед, те да се и они одуже својим школама.

Пријатељ 10-Х-1908. год.

ИЗ НАРОДА

Клеветнику

Безимени дописник без имена, какав је у бр. 190. „С. Заставе“, порез оспорио и тај да је г. Мирковић управник пореског одељења среза рачанског, прико која своја посредства узео 80 динара Радосаву Аћимовићу из Раковне Баре услед ином клаве.

Ову инсинуатију и клевету одбијам од себе, јер се таквим средствима никад нисам служио ни не сада.

Дописника оспорених да се другом приликом не крије, те да бих га могао лакше изгравити пред, да га не би он напомнио Држва одрати могла.

8. Октобра 1908 год.
Кучево.

Живко Стојановић
трг. из Кучева

Из Железничке Дирекције

И опет странац

Јављају нам пријатељи ово: При Железничкој Дирекцији налази се као званичник неки *Вилем Штајмле* са платом и додатком од 480 динара месечно, у чијој пореској пријави стоји да није ничији поданик — дакле пробисвет.

То је овај помађарени Јеврејин, који је у *Лукову* називао српске *сељаке српске свиње и српски гадови* и који је због тога хтео бити отпуштен пре месец дана, али на заузимање некога коме сигурно ово није било познато, не само да је задржат у служби, но је добио и класу.

Скрећемо пажњу на овог странца кога српска држава плаћа тако скупо, а који њене синове назива свињама и гадовима и тражимо да се

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

XXI

Крчма у Марају

Да! про но што бисмо је мрзели а приберали, сачекајмо да је потпуно познамо...

Сем Катарине Медичејеве, сто једна као што рекосмо пред попадуњком, прошао:

— Од тога дана, Алеса, почињеше моја љубав, и ма како сто људских живота пекала међу заборавим овај тренутак кад сам вас на рукама носио. Ах! ви сте ушли у мој живот као што зрак сунчев уђе у небу! До тада сам у себи носио страшне црне мисли као што су бурни облаци, а кад сам вас видео сав сам се разведрио! Био сам жива несрећа која но земљи пали, а ви сте ма мене бацали плава ваш слова о срећи! Био сам очајник, стид, увиђене, а кад сам видео вас тако бајну, тако лепу, како налазите своју лепоту над мојом бедом, ја сам осетио жалу, победио сам стид и уважење, и у мојој души појавило се поверење! О! Алисо, Али за мојој! Будимо једно другоме свет срећу и заборавимо све друго! Шта нам је стало шта ће рећи свет... на то нико нас ревност! Да, шта ми је стоги!... Моја љубав је ту да вас заштити а мој мач за вашом утеси постојаним недугом, који би се усудио да се на вас устави!

У том тренутку устаде и Алиса од Лакса.

Она сваки око врата млађахне своје беле, лепе и снежне руке.

Она наслони своју бледу главу на срце свега драгана и прошапута:

— Ох! кад би било тако као што говорите! Кад бисмо могли да заборавимо све на свету!... Слушај, слушај, драги мој... И ја сам била тужна. И ја сам била очајнога времена. И ја сам подносила страховите муке. Ти си дошао к мени и ја сам видела како се осветљава црно обојење мога живота. Ми смо можда два продата бића, која је нећи моја срећа употребио друго где да их бити очајнији Да, само мора бити! Па кад си ти мени сав на свету, кад сам ја теби све, бежимо, драги мој, бежимо! Остављено Француску! Божно врело бржено и морд Хајдемо да свршимо овде данас тугу наше прошлости и срећу наше љубави... Реци! Х ћеш ли? Уаиш ме, одведи ме куда хоћеш, само далеко од Париза, далеко од Француске! Ја ћу ти учинити живот срећним, ја ћу те служити, биће твоја жена, твоја служавка... јер ћеш ме спасти од моје свести!...

Она је дрхтала. Збрку јој заклопнила. Неки ужасни страх беше је обузео.

— Алисо! Алисо! Дођи к себи! умешно Деодат преструвавши.

Она погледа око себе уверено и проговори:

— Бежимо, је ли?.. Ох! немој да чекамо дан!... Ходи... Хајдемо!...

— Алисо! Алисо! помоли младић. За што говориш те чудновате речи? За што да те свесим од тебе саме?

Девојка учини силни напор да би се прибрала.

Она осети да је на једној од оних страховитих раскрсница где једна реч, један покрет опредељују цео живот.

Она уздрхта од ужаса при помисли да ма јој једна тежна реч могу измаћи.

— Шта сам казала? прошапута она, а груди јој се почеше нагло дизати и спуштати, шта сам казала?.. Нешто, драгане мој, нешто што би те могло уплашити...

Она покуша да се насмеје.

— Разуми ме! Предлажем ти да одемо. Рекла сам да бежимо... то сам само тако казала... Зашто ли казала да побегнемо? Од чега би имала да бегам, кад хоћу да идем с тобом! Онда ћеш бити сав мој! Никад се више нећемо растати! Живећемо само у нашој љубави! Тако ћемо се за навек спасти туге и црних мисли!

— Да, драга моја!.. али си ме чудновато узбудила...

— Добро, ево гледај! Ја сам мирна. И потпуно мирно дајем поновљан ти: бежимо. Хајдемо у Шпанију или у Италију, или, ако је потребно, и даље. Са твојом храброшћу и снагом ми ћемо моћи да успете да живимо... а свако ће вредар бити срећан да те има међу својим дворанима!..

Гроф од Маријака махну помало главом.

Он сиде са своје врата Алисине руке, посади је пред огњиште, баци сувог дрвља на ватру која се разбукта и чији велики, јасни пламен осветли лепоту бледу кључу.

— Слушај ме, Алиса, рече он. Заклињем ти се својом душом да бих ја, да сам слободан, одговорио: бежимо да идемо... хајдемо, хајдемо куда хоћеш... у Шпанију, у Италију, или куда је теби драго.

— Али ви нисте слободни! рече Алиса са силним сорчењем.

— Зар ти то не знаш!.. Једнога дана рећи ћу ти тајну мога рођења... сву моју тајну... чак и име моје мајке.

Алиса задрхта.

Она је ту тајну већ била дознала!

Тамо, у оној кући у Сен Жермену, она је упамтила када је гроф Маријак поменуо име своје мајке... Катарине Медичејеве!

(Наставиће се)

ности не само отпусти из службе но да се и из земље протера.

Ако треба доказа стојимо на расположењу.

Практикантова љубав

(од нашег дописника)

Гуча, 16. октобра.

У место увода

На све стране виче се „рат! рат"! али љубав ипак остаје на површини. О њој мисле и министри што решавају о рату и миру, и дипломати који што свет варају да варају и сами буду преварени; о њој мисле — а то никада нико не што би требало — официри и војници, па што о љубави не би мислио и један практикант из унутрашњости. Ова истина, ова други између иначе средстава који их омогућавају да се љубави посвећују и да у њој уживају, али све то код практиканта може да надокнади поетско срце и практикантска издржљивост.

Јунак догађаја

Наш се јунак зове Драгомир Ђорђевић, а практикант је у нашем срезу. Дошао је овамо пре годину дана и — брзо се показао као ваљан и вредан младић. Чим је дошао и сместио се, одмах је почео да извиђа по вароши да ли има што за њега и убрзо је његово практикантско срце нашло што је желело — госпођицу Даринку ћерку овдашњег гвожђара и богаташа Н. Н.

Како је наш јунак извршио познанство са изабраницом свога срца и како је ступио у кореспонденцију не знамо, али знамо да јој је у времену од годину дана написао и послао равно сто љубавних писама на која му је она одговорила са сто једним, што казује да је она као женска страна имала последњу писмену реч у овој афери.

Јунак губи службу

Љубав ово двоје младих дошло да није могла остати тајна за њихову околину, те то чу домаћице и девојчини родитељи. Пошто је по њиховом мишљењу „практикантска струка" несигурна и рђаво плаћена, то се отац и мајка госпођице Даринке решише да своје дете не даду „господину" Драгомиру, и да би је сачували од сваке евентуалности, њихов отац се потрудио и удесио те Драгомир изгуби службу.

И он се једног дана нађе што на вели на улици.

У бекству

Чим је отпуштен из службе, Драгомир је знао шта га чека. Знао је да ће га полиција водити је сетио без понављања, прогласити за беспосличара и као таквог протерати у родно му место, и да би ту бруку избегао, он се, чим га „ражалише" из службе, дигне и оде у Чачак родитељима.

Херо и Леандер

Разуме се да су се Даринкини родитељи обрадовали Драгомировом одласку. Али узалуд. Љубав је љубав и за њу нема никаквих препрека. И као што је у своје време Леандер препливавао Хелеспонт, да дође до своје Херо, тако је и наш Драгомир, после месец дана — пошто је добио од Даринке сторију писмо, у коме му јавља „да га мора видети" — кренуо око 6 сати у вече из Чачка и прешавши по снегу и ветру Јелицу и планину Жуљину, стигао је око 11 сати ноћу у Гучу.

Ватрени пољубац и армијанска патролација

Звиждући сласно и богато наш Леандер дође до Даринкине куће и виде на прозору или гледајући да шетне своју Херо где га жудно чека.

„Хоће да ме ухапсу!" јекну Херо на разостив и свему њеном на њу тако да јој уста дођоше у среду решетке. Драгомир плане веста похвалој споља и кроз тоњу већ раз и не се пољубаш, од кога младом изнолази с лицем. Патролација, која је тувиада у близини пролаз, пробуди се и кад свари Драгомира, како виси о прозору као да је обешен, повуче али се наш Леандер отраже од усана своје драгане и узму пут Бресние. Стражар вика оду Даринкином те ти овај извуче са револвером и стекне за Драгомиром, али овај већ беше далеко одмакао и кроз мрак рожу бежаше.

Апелата

Драгомир је отишао у Чачак, тако да нико није ни знао где је био и шта је радио. Чим је стигао кући написао је овакав „молећи" изјаву уписном гучком Фалику Мајтонићу:

„Учтиво извештавам немогућим гучког да сам се ја 14. Јануара ове године у гучкој цркви назвави „Светосавски" тајно венчао са Даринком, ћерком тамошњег гучког газде. Отац њен неће да ми је даде на наш начин, него је приморава да се венча са другим, за кога она неће, јер она мене љуби и ја њу. Зато вас молим ако би се ко јавио други, одмах да Даринку испитате, немојте то чинити јер по законима цркве православне нико не помажете што чини против своје воље. За доказ да је Даринка моја и ја њен имамо ваших 200 љубавних писама, ускоро, када ћемо доћи пред вас за нас вишите".

Ево то вам је први део ове практикантске љубави. Какав ће свршетак бити други део зависиће од родитеља девојчиних и оца Фалика Мајтонића.

КРИТИЧНИ ПОГЛЕД

на овогодишње маневре наше војске

III

Маневарски задаци и извођење маневра

Чуј ме, демократијо српска! Често сам те спомињао у овом моме напису и ти се сигурно на мене љутиш, али немаш право. На против, ми се данас потпуно слажемо у начелима, с тога је и право да се бар данас споразумемо. Ја одавно тражим слогу и једнодушност целокупног народа српског, а и ти данас хоћеш то исто. Ја одавно тражим јаку, снажну, добро наоружану и добро снабдевену војску, војску дисциплиновану, верну својој заклетви, своме Краљу, врховном команданту, предану и послушну својим старешинама, и ти данас тражиш то исто. Ти данас носиш турска барјак и вичеш из свег гласа: живели Турци, а ја сам, као што знаш стари туркофил; ти данас шириш ћубивиш и проклињеш твоју „браћу" Бугаре, а ја сам, као што знаш стари бугарофоб. Ти данас дајеш за војску све, накрелие кредите изгласаш једногласно, обећаваш једнодушно још много више: дајеш све, живот, крв и имање, а ја одавно тражим, да дајеш за војску све то у време и постепено, што је било много лакше и много сигурније. Али најзад твоја је воља данас ту, и ми се и у томе слажемо. Да се практичним језиком изразим, ја сам тражио да се даје и да се обој „народни дуг" постепено и уредно отплаћује, а ви нисте то хтели, но ево сад кад је мешина већ протестована, ви спремате паре и дајете све. Лепо, и то „може да не буде" рђаво. Боље је и то него банкротство.

Када се дакле овако лепо слажемо, онда дозволи гласу јавности у овим страшним и судбоносним тренуцима Отаџбине, једну скромну али патриотску молбу, а та је: помози ти демократијо српска, министру војном Краљевине Србије, то ме једино одтом рђом чашицу за судбоносна и тешка предузећа Отаџбине у предстојећем нам светом рату на смрт и живот, за који се ти тако напорно и тако спремаш, да Србију спасе једног оваквог „војсковође", који је толико незнања и несигурности показао у овом малом једном маневру. Такав војсковођа у очекиваном рату не сме остати ни на челу једне бригаде, а најмање на челу целокупне наше војске, јер би нам пропаст била неизбежна.

Да ја ово не говорим напамет или из неког инота, чуј, шта о важности једног војсковође говори један од најчувенијих данашњих војних писаца, немачки ђенерал фон дер Голц у своме делу „Наоружани народ (стр. 53):

„Историја нам даје високи појам о важности главнокомандујућег. Ми видимо Македонце где побеђују десет пута јачег противника, а нема сумње да би они били побеђени, да је на челу њиховом стајао други ко, а не Александар. Ханибал је учинио Картагенце за извесно време победиоцима једног прочег ратничког народа на свету. Само је Цезарев геније могао да тријумфира код Алезије, Фарсале и Александрије. Фридрих се одупро свету и ако му најбоље трупе, са којима беше ушао у рат, одавна лежаху мртве по бојиштима или рањене по болницама, те је морао да прима све који су хтели да ступе под његове јако загрожене заставе. Француска Револуција прегазише победоносно целу Европу, кад на челу њиховом беше један Бонапарта...

„На основу ових историјских факата, могао би човек доћи до уверења, да само мало зависи од каквоће војске, а на против од генија војсковође све". Напослетку, каже се, даље:

„С скоро и дан данас може се сматрати да је *способност главнокомандујућег најважнији услов за победу*".

Шта велиш на ово, српска демократијо? Је ли овај твој „изабрани цветак" нашег жалосног главнокомандујући у чему год налик, на једног Александра, Ханибала, Цезара или Бонапарту; да ли има његова „способност", коју ти до сада приказаш, са толико доказа и најјаснијих разлога услова наде за победу? Не, и по сто пута не! Један ђенерал који је овако очигледно показао своју крајњу неспособност у вођењу једног најобичнијег дивизијског маневра, који је овако очевидно показао своје незнање и непознавање најобичнијих начела бојне вештине, тај ђенерал носи у себи унапред не услове за победу, но, на против сигурне услове за пораз. Такав ђенерал може само упропастити војску коју буде водио. А такве ђенерале, ти српска демократијо, па ма како да си, ма колико велика и славна да си, не смеш давати нас оставити на челу српске војске.

Не смеш, прво Отаџбине ради, коју данас толико грлиш и љубиш, а не смеш ни себе ради, јер после дела оваквог једног ђенерала, ти нећеш више имати где да демократишеш, јер Србина и Србије бити неће.

Ја рекох и спасох душу своју, и тиме учиних све што могох пред овим тешким и веома судбоносним тренуцима Отаџбине. На теби је Србијо сад да се пренеш из тешкога, заносног сна којим си успавана. Пробуди се, јер: Hanibal ante portas! после, биће доцкан све.

(Свршиће се)

РЕФЛЕКСИЈА

На српском вековном
Одасе први пољубио си,
Ајзенштајном вида Босна
Српски народ примљено си.

По т' у тешком боју пита:
„Сви ла бити жртве и ти,
„Може л' Србин миран гледат
„И без борбе Босну предат"?

По — не може срце ни да
Пропаст Босне да се такла,
По — не може рајуа збора
Мила Босна да с' пропери.

Не то не све дужност вила
Тужна Босна да с' равна,
Србин мора Босну спасти
Из нејакие с воље пасти!

Отаџбина

ШАБАЧКО

Женско Патриотско Друштво

Одржала је збор госпођа и госпођица у Шапцу и основано је друштво под горњим називом. Правила друштва већ је власт потврдила а чланице друштвене већ су скупиле за два дана више од две хиљаде динара за ратне сврхе.

Утицало се било да те госпође и госпођице ступе у друштво „Црвени Крст," а не да образују ново друштво. Али, ове родољубиве нису то никако хтеле. Оне су изјавиле да су прочитале правила друштва „Црвенога Крста" и да им се она нису никако допала јер по тим правилима оне не би биле ништа друго до слуге Београдског Црвеног Крста. Своје иницијативе не би могле да имају ни у чему. Осим тога, морале би све што прикупе и приреде, па и оно што би од ратних потреба, претекло, да шаљу, у Београд. Оне пак, намеравају, да постоје као Друштво и у редовним приликама, и да оснују у Шапцу Домаћичко-шеширску школу, која је врло потребна, а то им Београдски „Црвени Крст" не би одобрио него би увек ову помоћну узимао он. Напослетку, изјавише су да с неградалом „Црвеним Крстом" неће радити и с тога што је оно прошле године у договору с трећинама ујагурисало било ову финансијску операцију са срећкама (лозовима) против чега је устала била сва престоничка штампа и саветовала да нико те срећке не купује.

Чланице тога новог родољубивог шабачког друштва већ редовно посећују грађанима у окружној шабачкој болници и уче се неговању рањеника и болника.

Управу друштва сачињавају:

Александра Адамовић, Аћа Лазаревићева, Анђелија Спасићева, Анка Гадићева, Бојана Јовановићева, Дара Перовић, Даринка Рафајловићева, Драга Бојовић, Дра Николић, Д-р Зора Ђурић — Поповић, Зора Паравос, Јела Симеоновићева, Јелена Станојевића, Каја Петровић, Лепосава Кајзановић, Лина Кеферова, Л. Петровићева, Мариа Обрадовићева, Наталија Обреновићева, Олга Спиридоновића, Пола Фотића, Рајна Алкаја, Ружа Цвеклер, Станка Милановић и Софија Момчиловић.

Од срца им честитамо рад.

Дорћол

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава

Од стране г. Мих. Лујића учитеља из Прхова овлашћени смо да изјавимо ово:

1. Да је услед погрешног обавештења објављено у 347. бр. „Правде" оваj напис против г. Петра Траjковића трг. из Лозовика.

2. Да не у опште зна шта је до тога довело, и

3. Да је се он с тога са г. Петром из пријатељски колико споразумео.

Помоћ странцима

Господине Уредниче,

У броју 227. „Трговинског Гласника" прочитао сам вест, да је министар пристао одредио помоћ једном лицу за изучавање у наставници.

Услед овога ја Вас молим да упитате г. министра, да ли му је познато да је још пре годину и мени дана послат у Беч неки „пумпадина" „Довале", пумпарски Швабо, ради изучавања, и ако се и дан данас тамо налази, и од државе прима месечно 200 д. месечно.

Тај Довале има у Бечу фамилију, а и овде у Београду има сестру.

Ако г. министар ово не зна, нека сада зна, и нека овоме шифону укине ову помоћ, јер у овом времену давати Швабама помоћ, то је, спадало.

Свевид.

*

Ако је ово истина, онда је то баш нечувено.

Ур.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранимо позориште

Вечерас се приказује по трећи пут нова и са великим успехом приказивана комедија:

„*Енир*"! — Поред смешне српске породице:

„*Артилерија Руставели*" (114-ти пут). —

Посета ће вечерас бити много јача но обично. —

Новаковићка. У рекламе једног овдашњег листа изјавило се то име из глумачког света, са коментаром: да је то једина глумица која може да замени г-ђу Нигринову! — Да би и остатак позоришног свету казало свих овакво тврђење не пропомињемо да је то исто празно старе — Достанићева, А. Достанићева и Нигринова...

Хоћете да је смешно? —

Позориште „Фанфела"

Лавела Булевар

Вечерас прва представа: „Лажна срећа" комедија у три чина од Евсенто. Улазница точа два реда столица седиште 1.50 дин, редова столова седиште 1 динар, остали редова 60 п. дин. Почетак у 8 и по сати у вече. Овај комад даје се први пут у Београду.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Јуче је била друга седница турско-бугарских делегата којој су присуствовали и директори источних железница Грос и Милер. Бугарски делегат министар Љапчев изјавио је да је по питању источних железница готов да преговара било са Портом, ако на то пристаје друштво источних железница; било са друштвом ако на то пристаје Порта.

Петроград. Вест о нагомилавању аустријске војске на границу Србије узбудила је руско јавно мњење. У политичким круговима влада дубоко узбуђење, што Аустрија хоће сада да надокнади свој дипломатски пораз изазивањем Србије.

БЛАГОЈЕ РИСТИЋ, адвокат, по моћи пуномоћја његовог а онако свој, Ст. Димитријевић.
501 2—3

Кафана на новом месту Ми ће отворити Крешимир Петровић у улици Краља Петра бр. 8. 504 2—3

Књиговођа Дечоматеров Радић

Душана Тодоровића

Крал.-Српског Дворског Лифероата
БЕОГРАД,

Теразије — Телефон бр. 433.

Сарађе данас с т. н. потрошачима кои, с поврвеног свима кога рада (у чему одре, кои и поклоницима, да у своје куће прими само моју фирму. Ја ћу с њима поштено радити, као што сам радио и до сада, и као што ће ме видети и у будуће. Ја ћу свакоме дати по његовој вредности.

Колико ће моја рада моћи ручати својим ни новим и новим, зависи од њих. Ако ме баш и нема с новим, само Душана Тодоровића, онда ћу ја, моје мишљење свакако, у сву своју моћ, и у свако доба, свакоме ће моћи да препоручи, као да у њему нема сумње.

С' моје стране, напомињем само у којему смислу и опсегу подносилац ове фирме у своје време ступа, и у чему ће моћи да буде сигурно, да ће моја рада моћи моћи слова нису и моја са њима радити у свом у свакоме моја обавеза.

Т. ј. непромењена у погледу кои и у погледу свега и евроног поштења, коме ће моћи да буде свако доба и на свако.

Пијем овом приликом и свима онима ове робе моћи на даље своје добре

сваког уредника и заљубљеника живописне, буреске, поезије, романа, разне дивљачи и т. д. и т. д.

500 2—

Ученик за добре руке може да ступи одмах радњом пека да тре радника гвозђарије потребе је полазница-полазница радње **Душана Тодоровић а** Крал.-Срп. Дворске Лифероата Београд, Теразије. 46412—

За ложење пећи

За Салон улаз . . . Дин. 1·20
За Салон воск . . . Дин. 5·75
на 100 пр. фрашко иле плаш на Сиња. За ове напитнице може су уштеђивање.

Српска Индустриј. Банка
Београдски Инстанбул и Клиг
474 6—12

Кафана „Мали Чачак" Ул. Краља Петра, ул. бр. 66, са две сале, кухињом, подрумом, целим инфалентом, радњом, баштом, и крупним плацем за 64 д. новим ће под закуп.

За усмене уговоре у радњи **Душана Тодоровића** Крал. сво Српског Дворског Лифероата. *Београд—Теразије*
499 3—

Саламе

Најбољег квалитета

І К-а ДИНАРА

продаје Пилевић-Дамјановић радња

Живана Тодоровића

Београд—Теразије. Телефон 417.

Најзад имам и новац вештог јекарског сир

† Тодору Лазаревићу

бив. вођи

јавобеско гадионе вежбе у чо тврди, 20. о. м., у 10 часова пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу.

Молимо пријатеље, пријатељи и познанике да присуствују о вели погреб.

Ожалошћени:

Сенова и кћери.

505 2—2

Пилежкиња вин. Мишић Н. Милошевића професора, вештина праћења и пеглања да ће своме трагом

† Милошу

дакити подугловним комом у датак 26. о. мес. на гробу по-ћивоначалном.

Октобар, 1909. год. Умно. 507 2—1

ХОТЕЛ „АЛБАНЕЗ"

СРПСКА КУЋНА БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

Наручити јадолник спрема се за пријатеље

Точи се Бајлонов „ПРВЕНАЦ"

Ове године пецко сам 30 кољада кингорина грожђа турског и смедеревског, првог квалитета.

Обраћати пажњу потенцијалима доброг вина рана уверење.

Цена вину за куку знатно спуштена

Имам више плацева на продају у рејону београдском Услови врло повољни.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачко Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Највећа дама, за је добио највеће признање и најзадовољ рускиња куферка за све врсте женских тоалета, које израђује од најпрегледнијих до најфинијих врста по умереној цени.

Прелепа изфрцуза сваког је дама свиђаће без изузетно обавезно за посудбину.

Салон је опремљен да свакоме угоди, летњом краја, најмодернијим фасонима, руским куферкама, најновим идеја дом, тачним извршењем поруџбина најобзирнијег потрошача и најразборитије салона у Србији.

Весму важну напомену препоручујемо за уверавање, да ниде нама лакшега нам на свету добре стварју увлеку нам могу то моје купљене упутству.

Цене су једне за сваког!

Јављам поштованој публици да сам овде, на Цветном Тргу и у Макензијевој улици, отворио колонијално бакалску радњу за детаљну продају.

Пристојношћу моје добро сортирано стовариште поштованој публици за наступајуће славе и празнике уверам сваког да ћу како у цени тако и у раду увек строго солидан бити.

С поштовањем

Александар Живковић

лесковачки крчмар прећашње радње **Јована Умљенића**.
503 2—3

Први Српски Модни Салон!!!

За варошанке само најстаријих тоалета само врсте. Претежно и значајно се врло умерене и шик израђује. Као и сигурно поштење за све наше најновије моде радње сваке. Прилог добар крој. За уверавање врло се без праве а нема покрене.

Прилика упознати за радње кројење и шивање. Научавање се *гарантује за једно месец.* Цене врло умерене.

И. Б. Божић

Први Српски Модни Салон — *Теразије 42.*
496 3—3

ТРАЖИТЕ ЦЕНОВНИК

ПИСАЋИХ ХАРТИЈА И КОВЕРАТА

На захтев шаље се одмах из *оборине* за прављу картица и израду трговачких и новчаних књига

МИЛАНА ВАПЕ, Београд

Из цеховника издеђете шта све *фабрика* прави у изради.

489 4—10

ВЕЛИКИ ИЗБОР

ЧОЈА први у разним квалитетима за бунде и јакетета.

ЧОЈА за мушка одела бордоље и патентаване.

ЧОЈА за женски за блузаре и аставе.

ЧОЈА за тапецирање кола, пиано, зелене и драп.

ДОБИЛА ЈЕ ТРГОВИНА

Радовановића и Мијаиловића

БЕОГРАД

КУСТЕ НА ЗАХТЕВ ШАЉЕМО 6—10

Прва српска повлашћена

ФАБРИКА САПУНА

НИКОЛЕ К. МЕСАРОВИЋА И КОНСОРЦИЈЕ

У БЕОГРАДУ

Дубровачка ул. бр. 10. (на Дуњају)

Израђује све врсте сапуна

Перадин: шарене, беле, жуте и разноврсне (а ја најбоље).

Мирисавини: нероделинов, ноћурак, бадемов, глицеринов, (љубичин, ружин и обичан) шпанџ, мосус и т. д.

Медицинални (лековити) катран, сумпор, гвожђе, гуакар, сулфор каталол, борнис.

Наше израђевине по ценовнику најумеснике странама и свима осталим ниже цене.

Моју се добити у свима радњама у Србији.

492 9—10

Браћа П. Радојловићи

ГВОЖЂАРИ

Добили су

Ирске пећи

из Холерове ливнице Карлсхите, које су од стручњака признате као најбоље.

Уштеда на горњу 50 од сто.

МОДИСКИЊА

Ј. МИЛКИЋ

— Пређе В. Хилеслбах —

препоручује своме избор најновијих ово сезонних

Женских шешира

Цене су сасушене за 20 и 30 процената од досадањих. Ове су године *шешири* сви за једнаку цену конкурисању.

Продаја се врши само за ГОТОВО

У уверавању се шаље само у *Француској, Швајцарској и Немачкој.*

Заинтересоване се моту уверити на рачуна.

Писма и све остало треба адресовати:

Ј. Милкић

шеширка Краљ Милановог ул. бр. 19.

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака инсгурисује ја лек

БИЉНИ СОК

који на врло кратко време пред пролазу уност, ноту одмах укалма. Хладама ових ноћи се од нас питате, шалам су себи спасе у овом лису. Како је ово бонест — признаје — код нашег народа врло често, то бо требало овај лек свако куће да има у случају потребе да га употреби. — Прави „Биљни Сок" може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·60 д. а.**

„Nerolin" *признато* као највеће средство против кашља *(шкрипавац)*, *хрипавог* кашља, *тешког* кашља *(шкрипа)*, *заметка бубрежног* и *плућног* зрна. **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито *сифилиса* — пошто 4 дин. — Све ове лекове могу се добити у *апотеци* „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* „**ЦРВЕНОГ КРСТА**" *Београд*

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Браћа Радичевић" Штампарија Гавр. Данојловића и Ком. Београд ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 12 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908 — БРОЈ 310 | Телефон 821.

КОАЛИЦИЈОНА ВЛАДА

Ако цео народ у Србији очекује сад промену кабинета, то је само с том жељом: да га види замењеног са једном коалицијоном владом из свију странака.

Ма да маса није способна да схвати све нијансе у свакодневној партиској политици, у ње је свест већ довољно развијена да може разумети важност појединих великих момената у политици земље. Народ, као и његови представници у јавном мњењу схватају важност ових судбоносних тренутака и захтевају решење кризе онако како ће то бити најбоље за високе интересе Отаџбине.

Коалицијоне владе могу бити у редовним приликама, — кад ваља изводити програме појединих партија и изводити компликоване и тешке реформе, и беспотребне и од веће штете но од користи, али има тренутака у којима оне постају не само потребне него и неизбежне.

Свест је код нашег народа већ толико разбуђена и развијена да је он могао проценити: да је сад баш тај моменат за коалицијону владу наступио јер јасно види све користи од једне такве владе.

А користи би, и за унутарњу и за спољњу политику биле толике, да је једва потребно набрајати их.

У унутрашњој политици би се пре свега одржало на досадањој висини оно дивно одушевљење, које је узбудило целу Европу и стекло Србији симпатије у целом свету. Затим би се постигла потпуна једнодушност у раду, што би најбоље утицало на послове, који се данас имају брзо обавити, што би било и од корисних последица за будућност. Партизанска би политика била у неколико сузбијена и земља би одахнула душом. Најзад, омогућио би се потпун мир и ред у земљи, који је толико потребан за време док је Србија заузета решавањем великих задатака с поља.

Таква влада из утробе земље имала би права да апелује на патриотизам грађана све земље до крајњих граница и пожртвовање од појединаца према тако вођеној политици, би се устостручило.

Споља би политика Србије још више добила.

Сав српски живаљ ван Србије би био задахнут поверењем у снагу и мудрост Србије.

Противници и непријатељи би наши видели: да су наше намере за борбу озбиљне и да Србија од једног животног питања не прави параде, као што би то хтела Аустрија Европи да представи, и најзад би Европа стекла уверење: да европски мир збиља може бити доведен у питање, ако се не би задовољили најправеднији захтеви Србије и ако се не би заштитили животни интереси српског народа од халапљивости једне анахроничне монархије, која постоји само ради једне породице, коју у политици воду династијом Хабзбурга!

Пред том слогом и једнодушношћу српском наши би се пријатељи охрабрили, Србија би стекла поверење код наклоњених великих сила, а наши би се душмани тргли и збунили.

И кад цео свет данас увиђа све ове користи од једне коалицијоне владе, онда је апсурдно и претпоставити: да ће бити икога у Србији, који би се таквом решењу кризе противио.

Јер нема свесна човека који не предосећа: да ако се криза овога пута не реши на овај начин, да Србији предстоји опет унутрашња борба, која ће овога пута, после неуспеха у националној политици — који би у том случају морао неминовно доћи — бити још много страшнија но што је икад била и која ће се можда свршити каквом катастрофом. —

Зато ваља апеловати на патриотизам свих надлежних фактора: да они ову садању кризу реше у духу јасних жеља целог „јавног“ мњења и целог народа, образовањем једне коалицијоне владе из свију странака.

Како је дошло до окупације Босне

Као што је познато, бив. француски министар спољних послова Аното објавио је ту скоро у „Revue des Deux Mondes“ занимљиву расправу о Берлинском Конгресу и о судбини Босне и Херцеговине. Ту расправу попуњује у новембарској свесци енглеског часописа „Fortnightly Review“ један уважени политичар, који се крије под псеудонимом „Diplomaticus“, чланком под насловом „Тајни споразум у Рајхштату“. У том чланку писац износи нове податке о ономе што је претходило окупацији Босне и Херцеговине и уверава, да је те податке покупио из „најпоузданијег поверљивог и врло ауторитативног извора.“ Податак се тиче састанка царева у Рајхштату и ево им је садржај:

С почетком 1876. године кнез Горчаков дошао је до закључка, да је Аустрија главни противник Русије у њеној источној политици. Кнезу Горчакову била су отворена два пута: или да зарати с Аустријом или да нечим искупи њену неутралност. Горчаков се решио на ово друго. Кратко време пред састанак у Рајхштату Србија и Црна Гора биле су огласиле рат с Турском да ослободе и заштите рају у Босни и Херцеговини. Ако би победиле, Србија и Црна Гора би те покрајине поделиле међу собом. А ако не победе, Европа би имала тражити да се уведу реформе у Босни и Херцеговини. Ако би се Турска томе противила, био би неизбежан рат између Турске и Русије. Дипломатија је увиђала да би се Аустрији било неугодно оснажење оних држава на Балкану, које би неутралисале њено продирање на југ. А Русија је стога морала постарати се да се обезбеди неутралношћу Аустрије ако дође до рата.

То се питање имало решити на састанку у Рајхштату. Записник, који је састављен у том малом граду северне Чешке на састанку цареве Александра II и Фрања Јосифа I, гласи:

1. Русија признаје да не би било у интересу Аустрије, ако би се у Турској извршиле какве реформе, сједињење Босне и Херцеговине у засебну целину или сједињење тих покрајина сасвим или делимице са Србијом и Црном Гором.

2. Ако дође до рата, Русија искључује ангажовање Србије из ратних операција и неће слати војску кроз ту кнежевину.

3. Дипломатски резултати рата биће предати на оцену државама, које су потписале Париски и Лондонски уговор.

4. Русија се одриче територијалних освајања на десној обали Дунава.

5. Русија јемчује независност Румуније и неће заузети Цариград.

6. Ни једна од обију влада неће тежити за тим да врши искључиви протекторат над хришћанским становништвом у Турској.

7. Ако Русија оснује нову словенску државу, то неће бити на рачун неруских [illegible] народа. Русија неће правити [illegible] у Бугарској, у којој неће владати ни руски ни аустријски принц.

8. Ако се призна независност Србије и Црне Горе и ако се покаже да Турска није подобна да одржи ред у Босни и Херцеговини, Аустро-Угарска ће стећи право да окупира те покрајине и да управља њима.

Кнез Горчаков, — вели „Diplomaticus“, — одмах је увидео да је тај споразум неповољан по Русију, па је за то отезао и није склопио формалан уговор. Све се више утврђивала мисао да Русија зарати на Аустрију. Једино могућа опасност претила је од Немачке. Горчаков се надао да Немачка неће радити против Русије због тесних сродничких веза између оба двора, а у исто мах је рачунао да у Бечу још нису заборавили на Садову.

По савету Горчакова послата је из Ливадије депеша Бизмарку с питањем: хоће ли Немачка бити неутрална, ако дође до рата између Русије и Аустрије? Бизмарк је био у веома непријатној неприлици. Ако би пристао уз Русију против Аустрије, морао би прекинути политику [illegible] аустријског [illegible], а ако се придружи Аустрији требало би да ризикује пријатељске односе с Русијом, што после рата с Француском не би било добро. Бизмарк се надао да неће доћи до рата између Русије и Аустрије и да ће састанак ограничити на дипломатски спор. Поменуту депешу сматрао је као трик Горчакова, који очекиваше неповољан одговор да би га показао цару Александру и тако га завадио с немачким државним канцеларом.

На Бизмарково чудо, Горчаков је поново покренуо питање. Видећи да је ствар озбиљна, Бизмарк се тада одлучи на енергичан корак. По налогу Бизмарковом немачки посланик Швајниц је изјавио у Петрограду, како и [illegible] Немачке захтева да се очува Аустрија и да је Немачка спремна устати у њену одбрану против Русије. Бизмарк је у исто мах обавестио бечку владу о петроградском питању и о свом одговору. Тако се приближило Аустрији и 1879. године закључен с њом савез, уз који је доцније пристала и Италија.

То је било у октобру 1876. Горчаков је изгубио игру. Граф Андраши одмах је наваљивао да се споразум у Рајхштату претвори у формални уговор, што је и учињено 3. јануара 1877. године.

Доцније изнесено је питање о Босни и Херцеговини после Сан Стефанског мира. Граф Игњатијев посетио је у Беч с месијом да наговори Аустрију, да присаједини Босну и Херцеговину. Граф Андраши одговорио је, да је „цена за Босну и Херцеговину већ исплаћена“ и предложио да се без обзира на то већ „решено“ питање (у Рајхштату) угледи нов споразум у овом смислу: Македонија да се прогласи за аутономну под протекторатом Аустрије, а Русија има слободне руке у Бугарској. Игњатијев је одбио тај предлог.

Тако је кнез Горчаков једним ударцем компромитовао руску политику у источном питању и уједно ојачао Немачку и Аустрију.

Плод те политике јесте и окупација, а сада анексија Босне и Херцеговине.

СТРАШНА ПОРОДИЧНА ДРАМА У НИШУ

Извештава: Ковачића Рајо

„Кића“-Бакалин и г-ђа Капетаница. — Бакалин у салону. Страдање Јордана љубавника. — Отац и ћерчица. — Госпођа је отишла у походњу. — [illegible] — Кића долази. — Сатара ради. — Паника у публици. — Потпуковник Мариновић [illegible] — Кићу [illegible] — Кића пада у притвор. — Мој интервју са Кићом. — Финале.

„Кића“

Инжињерски капетан I кл. Миливоје Јосиповић звани „Кића“ са службом је гдавна у Нишу. Позната је његова веза од 29. маја, када је имао за задатак да убије министра војног генерала Милована Павловића, што је у друштву са једним [illegible] поручником и извршио. Весељак је и радо је виђен у друштву, али „кад више у дари у више“ онда је веома праг и несмотрен. Утврђено је да је веома поштен.

Кића је као момак становао код Тоше Спасојевића, адвоката. Једне вечери мало угрејан дошао је у друштву са својим, како он вели најбољим другом г. Николом Декоком, инжињер. капетаном (кога Кића у своме напису, који је предао сараднику „Правде“ назива „слатким другом Николом“ и моли га да му опрости што ће морати да плаћа менице које му је жирирао) у стан на чашу вина. Друштво су им правили г. Спасојевић и његова жена г-ђа Катарина, а послуживала их је ћерка Спасојевићева Лепосава, црноока, витог стаса девојка. Том је приликом Кића запросио Лепосаву а родитељи се пожурише и благословише. „Како се то збило ја, вели Кића, не знам, ваљда ће то Никола, који ми је био ручни девер, боље знати. Сутра дан ми је то саопштила сама Лепосава, вашта ја одговорих само са једно „добро“!

Бакалин и г-ђа капетаница

Изгледало је да ће брак бити срећан. Једно љупко необичне лепоте мала Ружица, која је сада у 18 месецу, била је радост родитеља, нарочито Кићина. Он је своју малу Ружицу волео силно и дањоноћно бдио над њом. Мислио је, јадник да мајка не може бити тако лакомислена и тако раскалашна (као што је по његовом казивању девојком била), већ да ће се оканути старих навика и да ће заједно са њиме пазити ово једино и кућу кућити. Тако је мислио Кића али г-ђа капетаница и Јордан А. Петровић, бакалин друкче су мислили.

Комшија г. Спасојевића био је Јордан бакалин. Г-ђа капетаница била је готово више код мајке него у својој кући. Целог лета могли су пролазници видети г-ђу капетаницу пред бакалницом како кокетира са Јорданом, који је, пресрећан само преврћо очима и, можда благодарио Богу на превеликој „срећи и части“ што може да ужива у ћеретању са г-ђом капетаницом. Можда би они продужили то своје кокетовање и даље на улици да је лето дуже потрајало, али „Јесен стиже дуњо моја..“ па и они мораше да потраже мало заклоњеније и топлије место. Изгледа, међутим да нису били срећни у избору места.

Бакалин у салону

Јордан и г-ђа капетаница много су били, што но веле „забрављени“. Она је заборавила и на мужа и на дете а Јордан на бакалницу, јер му је импоновало да буде љубавник једне г-ђе капетанице и толико је заборио да је 8. о. м. пред вече на позив капетаничин дошао као ђорав у стан Кићин, који је такође у близини његове бакалнице. Часови слатког уживања изгледа да нису дуго трајали, јер се у брзо и са свим изненада зачу тежак ход Кићин. Наш Јордан претрнуо је, јер му је престао а срце лупа, што но веле ко у зеца. „Где ћу сад?“ уздисао је бакалин. „Овамо“! дошапну му г-ђа капетаница и нађе га угура у салон и закључа.

(наставиће се)

Ракија и војска

одговор

Др. Милошу Ђ. Поповићу

VI

Да закључимо нашу полемику господине Докторе.

Да би доказали да је свака употреба ракије шкодљива па и онда кад се она употребљује у малим дозама и за време рата, Ви сте господине Докторе тврдили да је у свима војскама културних и напредних држава забрањена свака употреба алкохола.

Ја сам Вам доказао да то не стоји, пошто је у свима европским војскама дозвољена консумација алкохола ван касарне.

Ви тврдисте да су многе војсковође забраниле употребу алкохола и да су констатовали, да је она војска која не консумира алкохол увек боља у сваком погледу од оне која консумира.

Ја сам Вам рекао да та тврђења цитираних војсковођа нису ничим документовани; сад Вам кажем да је у данашњем времену, када је служба војничка кратког рока, те војсковођа не може знати шта му је војник радио и како је живео пре но што је ступио у војску, апсурдно тврдити да је ова или она војска састављена од војника који не консумирају алкохол и да то може тврдити само онај војсковођа који је више гутенпер но војник и, најзад, цитирао сам Вам факт да стотинама војсковођа стоје на становишту супротном Вашем и да дају војсци ракију.

Ви после тога цитирасте лекаре и научаре који се изјашњавају против алкохола као против отрова, а ја Вам цитирах лекаре и научаре који доказују противно и певају славопојке вину као некада цар Давид.

И најзад, Ви се позвасте на науку и рекосте да говорите у име науке а ја Вам указах прстом: да званична наука; она наука на основу које Ви медицинари данас вршите своју службу, вели да је алкохол ваљано средство и да њим с тога Ваше колеге препоручују алкохол као лек и средство за крепљење.

Најзад, да бих Вам доказао колико немате права у Вашем тврђењу, ја сам отишао и даље, и пристајући уз критичаре Изодинамије и Физиологије искрављивања, доказао сам Вам како и они, и ако противници Изодинамије, ипак признају да се да говорити о томе да ли треба дозволити употребу алкохола у малим дозама или не; што значи, да ни они пионери науке, који су својим радом стигли до крајњих граница у човечијем схватању, нису још на чисто да ли треба бити против алкохола, или га с обзиром на његову моћ надражавања треба толерирати.

Кад свему овом додате факта: да војници живе у уверењу да алкохол осмељава снагу, да бодри дух и да утољава глад, а с друге стране да се шкодљиве последице алкохола појављују тек онда кад се алкохол дуго времена, стално и у великим дозама употребљује, онда је и сувише јасно да је Ваше тврђење: како алкохол не треба ни у ком случају пити пак у ма каквим дозама употребљавати, неосновано и да све оно што сте Ви изнели, нема везе ни са фактима која ми сваки дан доживљујемо и очима гледамо нити пак са науком у којој сте Ви исто тако лаик као и ја, само с том разликом што ја знам и признајем да сам лаик, док Ви живите у уверењу да сте стручњак, зато што нећете или не умете да схватите разлику између тенденциозних антиалкохоличарских агитационих списа с једне и озбиљних радова на пољу хемије и физиологије с друге стране.

Констатујући све то, ја господине Докторе, остајем при томе да ракију треба за време рата давати нашим војницима у умереним дозама, а Вас саветујем да и даље читате Ранкеа Kräpelin-a Frey-a Destrée-a Aschaffenburg-a и т. д. и да верујете како је наука то што они тврде; или боље рећи што у име њихово тврде другови за сузбијање алкохолних пића.

г. а.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Одузет пост-дебит

Сарајевска земаљска влада забранила је улаз „Цетињског Вјесника“ у Босну и Херцеговину.

Снег у Босни

У Босни као је тако велики снег, да је телеграфски саобраћај морао бити прекинут на многим местима, а у Сарајеву је морао бити обустављен трамвајски саобраћај.

Котор пун шпијуна

У Котору је толико много шпијуна, да је сваки друштвени саобраћај несигуран немогућ. Сви честитији људи с поразнијим [illegible] нису се а они који су остали повукли су се у толикој мери да [illegible] не могу ни да [illegible].

„Због данашњих политичких прилика“

Српском певач. друштву „[illegible]“ у Босанској Дубици котарска поглаварство забранило је у програм песму „Кад бар[illegible] ће [illegible]“ — „Због данашњих политичких прилика“.

Дневне вести

Једна интересна понуда. Енглеско интересовање за нашу ствар почиње показивати и практичне резултате. Позната енглеска фирма из Бирмингема, Кајнок Лимитед, која је својина Јосифа Имберлеја, једног од вођа конзервативне странке, и његове породице, поднела је нашој влади оферат за лиферацију муниције.

Још једно добро дело. Г. Светозар Милосављевић ће свакако остати светла тачка у овом кабинету и његово министровање заузеће најзначајније место у историји ових последњих пет година. У овом дивљем партизанском добу, он је изненада дошао да би показао Србији, која је већ почела заборављати на Устав и законе, да и полиција може радити по закону и да самобесук није неопходно потребан једном полицају. Г. Милосављевић као год што није трпео злочин у полицији за време његова министровања, тако исто није протежирао злочинце из ранијих завереничких влада. Зна се да се он најенергичније опирао враћању у службу злогласнога Церовића и да га није никако хтео поставити за управника, ма да се то, зна се одакле, тражило.

Сад је довршио пречишћавање београдске полиције, јер је јучерашњим указом збачен с командантства жандармерије злогласни Вукојевић. Тај акт ће сваки честит човек уписати у њену лепу активу г. Милосављевића.

Још је остало само питање с Митом Влашчетом, које нема тај значај као питање управника вароши и команданта жандармерије, па кад и то Влашчетово питање буде повољно решено, онда ће Аугијасове штале бити очишћене.

А баш је доста било!

Састанак конференције. Из Рима јављају да је сад обезбеђен састанак конференције. Она ће се држати у Италији и то у својој прилично трајање кратко време. Енглеску, Француску и Русију заступаће њихови посланици, Аустро-Угарску и Немачку по свој прилици тако исто. Председниће талијански министар спољних послова Титони. Посланик једне западне европске силе сматра као врло вероватно, да ће конференција свој рад почети већ у првој половини јануара. Не би било мудро, рекао је, даље одлагати конференцију. Ако се не састане брзо, онда би за три четири месеца настала најнепријатнија изненађења.

Бекстоново путовање. Како из Софије јављају букурешком „Адеверулу“, циљ је путовања председника лондонског балканског комитета Ноела Бекстона по балканским земљама, да омогући српско-бугарско турски савез против Аустро-Угарске.

Умро напрасно. Ђорђе Р. Одавић, ретцијер београдски, умро је јуче напрасно око 4 сата по подне.

Комисија. У комисију, која извиђа злоупотребе Љубе Радосављевића, бив. рачуновође првостепеног суда за град Београд, одређени су: за председника г. Таса Мајсторовић, рачуноиспитач Главне Контроле, а за чланове г. г. П. Влајић секретар трговачког суда и Мих. Стасић писар београдског окружног суда.

Трг. уговор. Бечки листови потврђују, да је на овонадашњој заједничкој министарској конференцији у Бечу решено, да се трговински уговор са Србијом изнесе пред парламенте аустриски и угарски и да се владе заложе те да га парламенти и усвоје. Али ће се за сваки случај тражити парламентарно овлашћење за продужење провизоријума или ће се важност провизоријума продужити путем наредбе, ако то дозволе политички односи са Србијом.

Набавка пушака. Цариградска „Јени Газета“ јавља да је Србија купила 120000 Маузерових пушака калибра 7 милиметара и 30 милиона метака. Сва та поруџбина транспортоваће се преко Солуна, ако то Порта дозволи.

Енглеска и Аустро-Угарска. Лондонски „Дејли Телеграф“ и даље напада Аустро Угарску и вели да је српска влада лојално покушала да изађе на сусрет жељама Енглеске, Француске и Русије и избегавала свако изазивање. Српска је повукла војску с аустро-угарске границе, али је српски министар председник узалуд на честе повреде српске границе од стране аустро-угарске војске. С друге стране Аустрија се спрема и [illegible] услед аустриских изазива дође до рата, одговорност пада на Аустро-Угарску. Последње ће бити велике. Истина ни Енглеска ни Француска не би посредовале с оружјем у руци, али се аустриске државнице варају у рачуну о расположењу Русије и о снази популарне панславистичке струје. Чак кад би руска влада и хтела да одржи мир, она треба да се боје јаке панславистичке агитације у властитој земљи, агитације која би могле узети чак и анархистички карактер. Свој чланак поменути лист завршује надом да ће аустриске државнице свесни своје тешке одговорности попустити, а Енглеска ће им помоћи да се часно повуку.

Сукоб између Срба и Турака. Бечки листови доносе вест, која ће по свој прилици бити измишљена и лажна као и друге вести те врсте, о сукобу између Срба и Турака у Плевљу. По тим извештајима, међу њима су последњих дана били сукоби, а узрок је „изазивачко“ држање Срба, које после одласка аустриске војске хоће да господаре. Турци, међу којима су већином аустриски пријатељи и желе повраћај ранијег стања, држали су прошле недеље скуп, на коме су тражили да се укину српске школе. Тражено је да се у опште укине назив „српски“ и да се замени називом „словенско-турски.“ Једна група младих људи покушала је запалити српску гимназију. Дошло је до жестоког сукоба са Србима, те се с обе стране пуцало. Умешала се војска и повратила мир. Турци су веома огорчени. Великосрпски агитатор Ђорђе Скопљанче ухапшен је.

Неуредности поштанске. Поштански саобраћај на прузи Београд — Шабац — Лозница по све је неуредан о чему смо већ неколико пута писали.

Сад нам опет из Шапца јављају да и јуче нису примили писмоносну пошту, већ је она застала у Обреновцу.

Кад два пута, недељно и суботом на две вароши Шабац и Лозница остају без поште? Оваког уређења поштанског нема ваљда још само у Тунгузији.

Жељ. дирекција. Већ од више дана, управо од почетка ове кризе због анексије, брзи воз који долази из Аустро-Угарске редовно се задоцњава те не стиже у Београд на време. Од тог задоцњења не би било велике штете, да то не повлачи и задоцњење воза, који стиже у Ристовац да ухвати везу са Солунским возом. Па како се због задоцњења бечког воза задоцњава и наш воз у Ристовцу, то солунски воз готово сваког дана оде из Зибевче пре но што наш воз стигне, те наши путници изгубе везу и морају да бораве по Ристовцу.

Што је још најгоре; то задоцњавање бечког воза бива услед шиканa што их мађарска полиција врши у Земуну, где све путнике, противно закону и сваком реду, подвргава разним испитивањима, која трају по читав сат.

Зато би Дирекција наших железница требала да изда наредбу: да наш брзи воз не чека онај бечки, него нека путује по тарифи, а путници који имају ову срећу да путују кроз азијску Аустрију и варварску Мађарску, нека у Београду проведу 24 часа док не ухвате наш воз. Бар ће се мало одморити овде у питомом Београду од аустриских бесобразлука и грубости.

Седница општинског одбора. Вечерас у 5 и по сати у вече биће седница општинског одбора, на којој ће се решавати о пројекту предлога за довршење канализационих радова, као и о извештају одбора за експропријацију.

Самоубиство. Миле К. Поповић срески практикант у Ражњу, као старалац извесне масе „проневерио је масени приход од 200 динара зашта је био стављен у притвор. Он је молио да се причека извесно време да овај новац положи, па му молба није усвојена. Кад је стављен у притвор он се перорезом исече тако, да је пренет у болницу но вечерње али му се рана даду на зло и он умре.

За собом је оставио жену и двоје деце.

Пожар. Јутрос око 8 сати појавио се пожар у штампарији „Србија“; неопрезношћу момака који је руковао осветљењем, изненадно је букнула цела штампарија. Ма да су ватрогасци брзо стигли на лице места, пожар је локализован до њиховог доласка. Штета износи по 100 динара, колико ће коштати нова инсталација, а могло је бити и много крупнија последица.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Из Цариграда. „Шурај Умет“ јавља, да је лондонски балкански комитет јавио младотурском комитету, да ће у Цариград стићи једна енглеска депутација. Младотурски комитет спрема сјајан дочек енглеским депутатима.

№ Приликом стогодишњице општинског закона, која је прослављена у берлинској општини, немачки цар Вилхелм држао је говор, у коме је изразио пуну веру, да је непромењена велика љубав, која одавно везује берлинско становништво за њихова суверена.

„“ Персиски револуционари заузели су градове, Далман, Бинаб и Марага у Азербејџану. Руски поданици у округу, бојећи се изгреда, истакли су руску заставу. Револуционари су отели два топа, 600 пушака и 6000 пушчаних метака. Други устаници иду на Шов и Маракс.

¿7 Енглески капиталисти труде се да добију турску дуванску режију. Влада је одговорила да се у преговоре о томе може упустити тек после конференције.

У Бугарској је влада забранила извоз коња из Бугарске.

Пре неку ноћ разбојници су обили једну банку у Трсту, ушли у њу и украли 50 000 круна.

Синоћ је у Опорту дошло до бурних демонстрација против португалског краља Мануела.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Једна лепа колекција

Стране новине доносе једну важну вест: да је цар Никола II поклонио г. Н. Пашићу при растанку једну дивну бурмутицу с царевим портретом.

Та нас је вест јако обрадовала и фузионаши, једно из смерности а друго из пакости да нам не би ту радост причинили, нису ту вест поменули у својим органима.

Читајући ово спомињемо да је г. Н. Пашић 1904. године био удостојен једне сличне табакере од стране „цара бугарског“ Фердинанда I. А зна се и какве су последице у политици биле од тога поклона.

Г. Н. Пашић је био довео политику Србије са Бугарском готово до отвореног сукоба.

Бојати се да и после ове бурмутице што ју је колега Фердинанда Першого, поклонио г. Пашићу не наступи време кад ће г. Пашић и с њим и цела Србија морати кијати.

Иначе се сваки Србин мора радовати што је г. Пашић обогатио своју колекцију бурмутица једним тако ретким примерком.

ЈЕДАН ЈУБИЛЕЈ

Кнежевина Лихтенштајн обухвата 159 квадратних километара и има око 10.000 становника. До 1866. била је у савезу с Немачком, а откад је у савезу с Аустријом, с којом има исто царинско уређење, поштанско, новчано, и [illegible] и судство, тако да је окружни суд у Инсбруку највиша судска власт у кнежевини Лихтенштајн.

Приходи те кнежевине износе око 250.000 круна, а мало мање износе расходи. Државни дуг је дошао до 20.000 круна.

Садашњи је владајући кнез Јован II. кнез Лихтенштајна, који је овим даном прославио шездесетогодишњицу своје владавине.

У бечком грађанском кругу свечано су поздравили ту прославу, а у име Беча честитао је председник општине Луегер кнежевину кнезу Алојзију кнезу Лихтенштајну, који је то саопштио своме оцу. Алојз кнез Лихтенштајн је заменик маршала у Доњој Аустрији, а његов отац Јован II. познати је мецена уметности и уметника.

ЛИСТАК

ГОСПОДА ЧИНОВНИЦИ

— Жорж Куртлин —

(наставак)

XXXII.

Па затим узвикну:

— Ох што нисам ларсен песник! Саопштење је поклину добро за тегнутих струна, стиховима достојним свега који ма је у мени побуђено, славио бих његове заслуге и његово поносито њихово љубави и оданост му [illegible] хвала! Да величам успомену на њ, цело живи твоје беспрекидне велике [illegible], Бенвило, свеце љубављи од богова! да носим доленим паробима име његово, што се мало мојој захвалности, где су ми крила твоја, мала стиху? И зар да тога човека, који је једини међу многима умео поштовати моју бољу, истерам као пса?

— Али...

— Зар да га избацим напоље зато што је једнога дана у канцеларији загрлио једну жену, која му је можда и сестра?

Ла Хурмери поскочи:

— Сестра?.. Лепо би то само требало!

Но, управник заглушио од парлатанства, па прошла преко тога:

— Никада!.. Немојте ни то ни помињати!.. Никада!

Он просто рикну то „никада", пресвије пружених у вис руку, с великим трагичним гестом каквог оперског завереника, кад се заклиње на смрт тиранина. Па чак и да хоће, као човек, да учини толико надјство, као чиновник би се спотакао о вето своје савести, која би га потсетила да има важних дужности, од којих му је прва да сачува државн одабог и проверног слугу; тај аргумент, који сп изговори с највишим бестидом, учини те г. де Ла Хурмера у пољуде од гнева сав врш у лицу. Г. Негр, прибирајући се мало, на нова уши тому и рече ја: де Ла Хурмери, изван себе, стаде одговорити оштрином што мора ући, као свеће кад га нове:

— Оно! Преложио!... Та, ко? Ла ли за Ларијера то весите?

— За кога, ако не за њ?

— Е то је и сувише!.. Он никада и не долази!

— Долази.

— ...вам долази у два сахата, кад се у овиште благоизволи појавити.

— Та, наје.

— Кажем вам, у два сахата.

— У два?

— Ако не и у три.

— Па, шта је с тим?

— Како, шта је с тим?

— Тако, шта је? служба не трпи због тога, је л'?

Настаде кратко ћутање, које је шеф нешто удесио.

— Па, да богме! рече Ла Хурмери, други му ради посао.

Он се нацерева, јер је то задржао за сврпетак, и намигнуо кроз очима, као да одаје сам себи крајње признање, он се сав разведри, пресрећан што је то проговорио. За несрећу, г. Негр није човек, који ће се предати за тако малу ствар. С гипкошћу акробата кад при пролазу уседне на повећу кобилицу, он шчепа ту реч за крај, подиже се, одупрев са листовима, коњ!

— Други ради?.. Па, то је баш оно што га чини најдрагоценијим од свих нејзих чиновника!. Како то не појмите? Зар не увиђате оне ниску ствар да ће он, — будући му је у толико малије место, у колико му је лакша дужност, — чинити, све што је могућно да то место сачува, самим тиме што се чини да га изгуби? да су нам крајње његове грдошке бољи гарантија, да ће он починити чудеса, да она само остану некажњене, и да ће он, у колико буде више револуционарства у невршењу дужности, у толико више развијати енергије да сав посао свали на друге и подбоде њихову ревност? Размишљамо. Овде Ларије зарађује двехиљаде и четири стотине динара годишње, која га стају тамам толико труда, — и то снега укупних труда, — колико му треба да се сетне да их доквати; што би било рећи да је то за њ најјачи новац. И зар ће он, будала, мислите да се изложи томе да га изгуби? та, идите, молим вас! Невероватност такве претпоставке била би очевидна и детету од осамнаест месеци, — а и ви сами морате да сте обузети ужасном љубављу као софизму и парадоксу, кад сте толико заслепљени да то не видите.

— Парадокс! рече ће шеф, парадокс! зар је то парадокс?

Прекршила дара меру. Не може више. Великим очајним гестом напусти бој, оставши при ироничном смешењу, у коме је давао одушке својим нервима; а г. Негр, бодрећи, тера даље, понављајући „Како да наје!... говорите у парадоксу, као што је господин Журден говорио у прози, а и сами не знате за то. Шта ћете? створени сте прирође". Ла Хурмери напрам дижењу сеју: „Врло добро", куним мучи, и пође излазу, и не помањући, у осталом оставку. Но ипак, кад ухвати кваку, застаде и најзад с огорченом свечаношћу:

— Повуцам се пред вашом вољом; али, од овога часа је све свршено између господина Ларијера и мене. Тај је човек за мене од сада странац, и немојте више о њему ићу водити рачуна, са још једином надом да ће бити толико љубазан да не претоставља мојој канцеларију својој, ради провале својих срамних дела и давања љубавних састанака. То је све што од њега захтевам. С том оградом, може радити све што му се буде свидело; ослобођавам га сваке послушности, сваког присуства и рада. Дај Боже да држину не стану прескупо последице стања ствари, које насам створио, и за које не могу примити такву одговорност. — Част ми је бити слуга покоран.

К Р А Ј

Од 17. ов. мес. почиње у „Правди" излазити један од најинтересантнијих дела француске литературе — рад чувеног француског историчара *Функ—Брентана*:

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

Члан француске академије *Албер Сорел* који је овом делу написао предговор, вели о истоме ово:

„[illegible] [illegible] [illegible] и да [illegible] што [illegible] [illegible] [illegible] ... Историја Госпођа од Бренвилијерса ... [illegible] ... „Величанствени" Краљ на свету.

Од чувених тровачица овог времена Функ—Брентано износи пред нас пре свега Велику судбину *Госпођу од Монтеспана*, миљеницу Лудвика XIV. која помоћу отрова уклања себи с пута своје супарнице. Затим нам описује страховите сцене из црних литургија ... тело [illegible] служи као олтар.

Све су то сцене од којих се човеку крв у жилама леди, и за које човек не би могао веровати да постоје, кад их писац не би савесно доказао потребним новим, до сада не објављеним документима који су нађени у тајној архиви Бастиље."

Дело је подељено на ове одељке:

Живот Марије Мадлене од Бренвилијерс. — Парница против ње. — Њена смрт. — Мађионичарке. — Мађија у седамнаестом веку. — Средство и обичаји мађионичарски. — Алхимисте — Врачара Вазен. — Мађионичар Лесаж. — Уждана комора (La chambre ardente) — Лудвик XIV. и тровачице париске. — Госпођа од Монтеспана

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вражно позориште

У вечерашњем програму, од 18 тачака, нарочито се истичу комедије:

1. *Ко краде?* и

2. *Да те преслишам.*

Обе ове комедије увек су радо гледане, јер су веома интересантне. Вечерашњи је програм за свагу препоруку. —

ТЕЛЕГРАМИ

Лондон. Лорд Робертс поднео је горњем дому предлог о резолуцији у којој се вели да одбрана земље захтева неодложну пажњу владе да се створи тако јака и спремна војска, која ће моћи и најјаче и најмоћније војске задржати од покушаја да се искрцају на обале Енглеске. Робертс је у дугом говору мотивисао овај свој предлог рекав да се Енглеска не може још дуго осећати сигурна од непријатељских упада али да његова резолуција није уперена против Немачке или из страха од Немачке, али је изложио и могућност да и Немачка може упасти у Енглеску. Државни секретар Кре ве најасно се противу резолуције, али је ипак резолуција усвојена са 74 противу 32 гласа.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Д-р Н. Константиновић

Специјалиста

за унутрашње болести код одраслих и код деце преселио се у бр. 4. Добрачине улице (до уредништва „Правде")

Ординира од 1—3 по подне.

Телефон 298.

4—10

У хотелу „МОСКВА"

може се добити сваки дан комплетан ручак или вечера (коверт) за **ДВА ДИНАРА**

Ручак се састоји из: супе (консоме или бело), рибе са мајонезом, печења, теста, сира и кафе; а *Вечера* из: рибе са тартар-сосом, бифтека (гарниран), теста, сира и кафе.

Јеловник се мења сваки дан.

Подрум хотела „МОСКВА" снабдевен је са најбољим страним винима и одличним неранџевачким белим винима и бургундером. Точи се чувено *Пилзенско Пиво* и *Минхенски Шпатен*.

Хотел располаже са 40 елегантно намештених соба са парним грејањем. Цена соба од динара 3 та на више.

Хотел „Москва."

886 1—2

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(113)

XXVI

Писмо Јованке од Пијена

Најзад узе писмо, убриса га несвесно рукавом и метну га преда се, као да је хтео да се увери о својој несрећи. Погледа му папир на потпис.

— Војвоткиња од Монморансија!.. Луја је кћи Монморансија!

Овај потпуни узвик сачињавао је један део његове несреће.

Заиста, Пардајан, бедни витез без игде ичега могао се оженити Лујом, њерком једне сиромашне радинице.

Али Луја, кћи маршала од Монморансија, никад није могла постати жена сиромашног витеза. Било је прошло време кад су се краљеви женили пастирицама, па кнегиње нису више давале руку беспућницима без имена без славе и без имања.

Треба имати нарочито на уму да је име Монморанси у ово доба значило најлепшу славу и сјај.

Са војводом та је кућа постигла покушај своје славе. Кад је војвода умро име је и даље задржало свој звезд. И кад се зна да је Франсоа био већ један свикнан партије која је држала у шкрипцу Гиза с једне, а краља с друге стране, онда се може појмити што је Пардајана обузимала права вртоглавица при помисли о даљини која га је сад одвајала од Лује.

— Све је свршено! промуца он понављајући ону реч коју је био приметио у писму госпође у црнини, то јест Јованке од Пијена...

Сад је био крај свју!

По ином се витезу, у појединим тренуцима, чинило да му се мешавина вејасне нада појављује у срцу. Ако га Луја воли! Ако је њен високи нови положај која ју је учинила!...

— Али не! бедни лудаче! повиково би он одмах. Чак и кад би ме Луја волела, зар би њен отац пристао на такав брак! Ко сам ја? Мање но ишта, скоро разбојник у очима многих људи, пробисвет без дома и огњишта; ја немам на овоме свету само свој мач, свога коња и своја два...

Опет у том тренутку наслони своју главу на колена свога господара и Пардајан га поче милоњати.

— У осталом, продужи он, ко ми је рекао да ме она воли? Можда сам то ја сам измислио. Ја нисам с њом никад ни речи проговорио. За то што ме је некада без срџбе оног дана кад сам јој послао пољубац, за то што ме је позвала у помоћ у једном тренутку очајања, ја сам уобразио да ме воли!.. Ах! да тражи будале!.. Којешта, о том више не треба ни мислити!

Он се диже и учини по соби неколико брзих корака.

— Ох! дрекну он стежући песнице, ја сам на то и заборавио! Не само што Луја не може бити моја, не само што ме не воли, као што по свему изгледа, већ ме она мора мрзети!.. Оног дана кад јој мајка каже шта је мој отац учинио, оног дана кад дозна да се зовем Пардајан, она према мени не може имати другог осећања до осећања мржње и одвратности! Ах! оче мој! оче мој! шта сте учинили?! И зашто нисам послушао... ...вете кад сам вам се...

Он опет узе писмо и прочита оно место које се односило на његовог оца као да се надао да ће сад што друго прочитати.

Али, отрова је била јасна, тачна, страховита!

Он је волео Лују, а његов отац био је уврео ту исту Лују у једној страшној намери!.. У срцу Лујином могло је бити само мржње и одвратности према Пардајану.. и његовом сину.

Витез јекну од бола.

— Добро! кад је тако, кад ме све раздваја, кад ме све мора мрзети, зашто да се о њој старам?.. Да! зашто да носим ово писмо? И што се мене тиче госпођа војвоткиња од Монморансија, која презире мога оца, која ће, можда, и мене презирати?.. Шта ме се тиче њена кћи?.. Оне су несрећне! Нека им други притече у помоћ! Нека ному каквога богатога и славнога племића који ће бити достојан да се веже са кућом Монморансијевом!.. Којешта! Немамо ништа да будемо слаби! Један мој отац, један мој [illegible] ...ће да ме охрабрите?.. Али кад већ имате на ту, ту су ваши савети! И ја ћу се свога пута назилажљивом да ћу им се повиновати. Хоћу да будем човек! Живот и срећа припадају јакима: будимо јаки! Саломимо, уништимо слабе, газимо сваки над чијом јечиш и ваем, огрнимо праструшним оклопама своје срце и оковимо срећу, мачем, кад је не можемо задобити љубављу!

Нико необично грозничаво расположење беше обузело младића. Он је ходао крупним корацима и махао рукама; говорио је гласно, од тога је увек, и у најађеном гневу уопште до са гаснила и да не покаже нерасположења.

Најзад поче посматрати свој положај.

Био је страшан.

Против себе је имао краљицу Катарину, то јест једну од најсилнијих и нај сумњивијих жена свога доба; против себе је имао војводу Анжујског и његове пријатеље који је жуто уврелио; против себе је имао војводу од Гиза кога је Гиталис без сумње обавестио о свему што се десило у Бастиљи!

ОТВАРАЊЕ САЛОНА

Услед многобројне посете, а ради удобности поштоване публике, отварамо од данас и велики салон.

9 XI—1908. Београд.

554 3—5

Браћа Т. Цветковић закупци Хотела „Касине."

НАСТОЈНИК

Један грађанин тражи да се на настојника изабере један у Београду. Потребну награду изнеће. Ко је вољан нека се јави писмено К. Живковићу Батинабеч бр. 19.

547 6—6

Кафана „Мали Чачак" Ратарска ул. бр. 40 са две собе, трпезе, клупице, пивска инфузорска земља, бокори, и купатилом издаје се од 1. новембра ова кафана.

За усмене уметове у разол **Душана Тодоровића** Краљевића-Сумадинског Дворског Добављача

Београд—Теразије

Сребу за 3 динара

УДЕОНИЦЕ

Пошто на зајединачну игру од 50 ком. осталих срећки Народне Аутарије за шесту класу 30 ком. изучено од 22. новембра до 2. децембра 10 дана. У овој шестој класи ком 10 000 атрактива и 1 примија од 200 000 динара. Број ни срећака ограничен су на самој удеоници. Зекаратне које буду тако ни се брзином испоставити се доносиоцу удеонице ОДМАХ по пријатну ну чиња шесте класе код дате тог ценно- складишног подлиста. Ово пријавим дата је могућност- оснивати да имаће учествовати ту сребу. Свако удеонице стаје 3 динара а може се добити до 40 сегодата дана сутрашњи код књиж- њика: продавца срећака класне Аутарије.

Шаљи сваки у унутрашњост по наруџбини.

Исак Ешкенази

595 5—15 возач.

Врло економно

Сутрашњи сирће „ПОЛРОД"; чисто вино Грашак, мало Пиварско. Мирисно Јабук за сутр, сутрашњи Пчеларска и 1 м. воће роба прошло по ово за ов.

Изврсни сенаћенски сирће. Сиреч јединбо „Малина".

Чаш сиреч „ТЕ-ФЕРТРА" и за ово воћа.

Одмах за разношење и напоје тај Дело Аранђел 1 прибава 2 кар Дин. 1.80.

1 литра 120—180 комада малих ни сенаћ. Крагујевачке Дин. 6.80.

Пићете к напротивпрописе говорите цене фирмама Бомбона и Малина за трговачко спровођење по Србији.

Сваки прислали рабе. — Рута. Дилектис. Хорнет и т. д.

Ваше цене знамо и добре уралисе можете.

Пустопуште напоменуте-поменуте на радио.

Душана Тодоровића

Краљевића-Сум. Дворског Добављача

Београд—Теразије

С. с. потрошачима у Београду и у унутрашњости ставе такође и на врло ни ове врсте основне цене и услуге.

Телефон бр. 49. 461 22—

СВАКОМ КОРИСНО
БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ
СРЕЋНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

која ће пробају ће много пазу до последње јаке врсте, која добру промазу заинтерес ће ни ту купити.

На дарсине прилике, живоје, шарет таквине и конгловске јаке добит од 5 до 1000 динара дне и ни ни сто. Бобу пазителе јаке и три четврте средње разне

Исаиа Ј. Ешкенази

328 7—20 возач.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Котел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Наручити јеловник спреко се за ручак. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по сваке суботе *Српски кулуус са кастрадом, Прућа, Кеван на ражњу.*

Препоручујемо домаће одличан бермет. Љубибељавима цена пива обрађено наручиту пажњу као и остало домаће пено по јевтино спутеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продавидело нам радње по 40 п. дин.

479 10—10

У четвртак 13. тек. мес. у 10 сати пре подне, у њиној приви ветеринарској, основане се код сам **Милан Ђ. Милосављевић**, ветеринарски подручник, со пословним **Пересдам**, Варош Дурдина Цвијета, пунктом на Неготину.

Молим да се само крвни ако ложницима, одмах наручити моловницу моје бити.

Алекса Милосављевић

559 2—3 парох београдски

Адреса за телеграме: *Милосављевић — Шајак, Неготин.*

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Лутковића ул. бр. 11.

Извештавам даме, да је добио најновији женске и најмодерније дечије одевне ствари за сву сезону, које израђује од најскупљег до најјефтиније врсте по умереној цени.

Преузео најбољу сваког је даме свакодневно ће ми обавезно на одговорно.

Салон је постарао да сваком госпођи, летовом крају, најмодернијим фасонима, укусом одређеном, толико израђен, свакако задовољити најсудбине најстарије- је и најосетљивије сваког у Србији.

Велику пажњу обраћа потрошачима из унутрашности, на коју нама заслуга ни на слугу добро стојећу слугу или друг по мом мишљењу гарантује.

Цене су једне за сваког!

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Пропаст - шарафуја, отаво жилава, малокрвности, осећ ни, ферругинозно код жене деце, и остали мањих болести, који од њих су најсигурније средство за деце и одраслих!

РИБЉИ ЗЕЛТНИ

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Oil Jecoris. C. Ferro-Jod. D.S., «Ферез»), који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је затим врло пријатног укуса и мирноћ, јер је специјални лек, да га и најмања деца не ће без икакве одбојности пити рано пеју. Детерминисани употребом овога витамин, деца се жељо живеју, добију снагу и умном бодр лица, јелком ревне- ју се проспеће, а код је ври у сутрашњи чисто, лица га и бо- жеста рађе јављају.

Овај је лек прекорачен је од. г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЛТНИ СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Сб Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% «Ferrosan», противу- шарафуја које гноје, шарафујама сбоја кожи, кожног запаљења, костију у. зб. живосиље.

Употребом овог лектина са Креозоталом рана се убрзо гноја- сности и зарасте, а запаљење брзо престане.

Цена једне флаше 3 дин.

Потрудите се унутрашности врло се буду и тачно за доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА" београд.**

Све прекорите могу се добити и по у Београду у дрогеријама: Субошића, Оминовића и код „Тугарца"

У унутрашности у апотекама и то: у Нишу код Ристића. Палнци Јовановића. Смедереву Тојсића, Зајечару Тирић, Краљеву Николића, Ломници Јовановића, Крагујевцу Илића.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у којим количинама за равнарске потребе, као за пакловање: стеварних шљива, меса, сланине, сланине, сапуна, фиде, макарона, разних војничких потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) инфернати или само делови, па да их поручиоци сам уљиве.

Има потпуно суво готово платно са иве- ном и пером од 11—15 см ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратите се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са утврђеним примерним сандука.

559 1—20

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 15 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништву налази се на углу Васине и Дубровачке улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радовановић* Видинска ул бр. 22.

„Државно Радничке" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Брнчкова ул. бр. 16. Телефон бр. 93.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПОНЕДЕЉАК 17 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908 — БРОЈ 315. | Телефон 821.

Ни бриге те...

Признавши потребу једног коалиционог кабинета који би имао да замени данашњу слабу и никакву владу „Дневни Лист“ је ипак устао против њега, тврдећи да га није могуће саставити, јер ће г. Никола Пашић употребити ту прилику да се опет дочепа владе.

„Дневни Лист“ као вољан је да поверује у искреност свију политичких странака које данас траже коалициони кабинет, али зазире од Пашића који ће се — вели „Дневни Лист“ — послужити свима о нима који желе оборити ову владу и заменити је новом, коалиционом, а кад влада буде оборена онда ће Пашић већ умети удесити такав један заплет из којег би он изашао као шеф новог кабинета.

Да „Дневни Лист“ није и данас, овом приликом сматрао за потребно да осумњичи исправност „Правдиних“ намера и да је и данас, после свега овог што се у току последњих месеца десило, представи као неког приставицу г. Николе Пашића, ми му не би замерили задовољство да прича како једну добру и корисну ствар не треба тражити зато што није сигурно да ћемо је добити. Али, кад је „Дневни Лист“ већ морао да сумњичи и да изветотерава истину, онда ћемо му одговорити ово:

Ако је „Дневни Лист“ против коалиционе владе само због тога што се боји да Пашић не подвали и не уграби власт за себе, онда нека слободно пристане на коалицију. Нити ће Пашић смети нити покушати у ово доба да пограбљања власт противно жељи и вољи осталих трију политичких странака, јер он врло добро зна да у том случају не би изнео читаву кожу. Ако ли се „Дневни Лист“ у истини плаши да Пашићу не прећу у шаке либерали или напредњаци — разуме се напредњаци „Правдини,“ како то „Дневни Лист“ не толико духовито, колико депутацијатски вели — онда га можемо утешити. Ни напредњаци—нарочито они „Правдини“— ни либерали неће послужити никоме па ни г. Пашићу за степенице којим се доспева до министарске фотеље, онда када то интереси земље не буду налагали. То је се већ у неколико прилика показало и најболье онда када је данашњи кабинет састављен. Нека се „Дневни Лист“ сети свега овог што су самосталци писали и говорили о заједничком раду са фузионашима, па неколико дана пре састава кабинета г. Велимировићевог, па ће онда видети одакле прети опасност да се Пашић не дочепа и опет власти. И напредњаци и либерали остали су тада доследни ономе што су говорили и тражили, али господа самосталци били су они који су пристали на оно што су дан пре оглашавали за немогуће и неморално.

Ако дакле „Дневни Лист“ нема други који разлог да буде против коалиционог кабинета, осим овај који је навео јуче и прекјуче, онда слободно нек пристане на то јер се ни либерали ни напредњаци неће наћи уз Пашића. А ако има и другог нечег, онда нек нам то каже, па да му дамо за право или да га разумемо. Ако пак мисли да има разлога да у потаји не верује својим људима, а да јавно сумњичи исправност других, онда му морамо рећи да то није ни паметно ни поштено и да не доликује људима који траже да им се одаје поштовање које припада образованим политичарима.

А

„К. и К.“

— Једна слика из Беча —

Беч, 14. новембра.

Бечко друштво давно није преживело толико узбуђење, колико сад преживљује. На улицама, у кавинама, у позориштима за време међу чиновима, у ресторанима, једном речју на свима местима једнако се чује:

— Босна... Србија... Херцеговина... Црна Гора...

Неко време озбиљно се држало, да ће доћи до рата са Србијом и озбиљан страх беше обузео вароваже. На основу многих поузданих информата могу, упркос свем званичном демантовању, категорично тврдити, да Аустрија непрестано мобилише извесне делове своје војске. Многи мобилисани Бечлије као резервисте добили су већ наредбу, да се јаве својим командама. У последњем узбуђењу стигнује се наредба за мобилизацију II војног корпуса, у коме су већином Бечлије.

Анексија Босне и Херцеговине наложила је читав низ питања. Свуда где сад се састави на најмање друштво, отвара се бесконачна дебата о новом државоправном положају тих једних земаља. Оне нису још у налазу, јер после анексије не припадају правно ни једној држави, сем Фрања Јосифу лично. Тако мисле Бечлије.

Седео сам са друштвом у једној кавани. Улази старији Босанац у фесу и свом живописном оделу и нули рђавим немачким језиком свој кожни чибук, мунштикле, ножеве и др.

— Шта је тај човек? Чија је сад поданик? упита један од мог друштва: — Турчин? Аустријанац? Мађар? Или уопште Аустро Мађар? Ни једно, ни друго, ни треће! Он је права европска државоправна загонетка.

— Ја знам, шта је — одговори друга. Он је „К. и К.“ (Kaiserlich-Königlich) — цесарско краљевски!

А „К. и К.“ ишао је даље од стола к столу, продајући свој еснап, и потпуно озбиљно лице није нам казивало ништа.

Ми продужисмо говор о Босни.

— Како ли ће бити од сад са мусломанством?

— Како? Па онако исто као и до сад!

— У Босни је до сада мухамеданство сматрано за доказанимуслиманцима. Ко је био имућан, могао је држати четири жене. Коран то допушта. А сад? и аустријски и угарски закон забрањују двоженство, а камо ли многоженство. Покушајте, па то забраните! Зар то неће бити повреда религије?

Ја сам допле све ћутао и нисам се хтео мешати у сва државна правна расправљања, јер знам да ће сва питања свршити, ако Бог да, расплелати или мирнути. Али на последње питање доброг Бечлије не могох, а да не одговорим:

— Харема ће и даље постојати, само ће се увеличати број евнуха. Фрањо ће бити добар, те ће нам за ту сврху лиферовати велики број својих обрезаних кастрираних мађарских кибера. Јес' тако, живио!!

Цело се друштво смејало у кревама, па пошто се мало опрвши и видели, да нас нико није чуо, прешли у салдан и гласаше, под чијим утисцима је ово и написано ово писмо.

—

„Замрачени хоризонт“

У „Темпс“ у који је јуче стигао у Београд, изишао је један веома значајан уводни чланак. Од самог почетка балканске кризе, која се претворила у чисто српско питање, „Темпс“ је био на страни Аустрије и поштовања... према Србима и њиховим правима. „Темпс“ је непрестано певао: да је Србија својим држањем опасна по европски мир. Међутим сад увиђа: да је баш Аустрија крива свему, јер не само што је порушила уговор и замрсила ситуацију, него у пркос којпољнијим приликама није умела урадити ништа што треба да мир обезбеди, нити се умела погодити с интересованим странама, те се сад Европа примакла ближе рату. И зато „Темпс“ налази: да се хоризонат замрачио, а ми би пре рекли да се за нас разгалио.

„Темпс“ признаје: *да Србија може изазвати општи европски рат* — та је оцена тачна и таква признање *драгоцено*.

„Темпс“ упућује Аустрију да се равна са Србијом и да попушта.

Српско је питање по оцени најнепристраснијих оцењивача на основи изменило карактер у пркос нашој дипломацији.

Наш г. министар спољних послова би требао мало да проштудира овај чланак, јер он бар зна значај новинара, с којима се на целом путу без престанка разговарао, а нарочито с редакторима „Темпса.“

Једна трговина

У купњој се вода, роба вина.
Нар. пословица

Окружни одбор окр. моравског, пре неколико дана, купио је нове страћаре за окр. начелство у Ћуприји.

Ма да су г. г. радикали, а нарочито самосталци свуда се хвалили, у своје партиске програме уносили, и народу јавно поизвали: како окр. начелства треба укинути, те тако и таквим мастерима могу лакоизвршити свакака себи прибављала. Ну ето сад се брзо заборавило, те не само да јасу своја обећања испуниле, већ шта више на рачун истих и трговину вође.

У доба када је све изнето на ових идејама, окр. одбор окр. моравског, смејао је и успео је да изврши *једну трговину нечујно и неопажено*; само да помогне свому „*људу*“, а на очигледну штету народа у овом округу.

Попар Т. Павлић, трг. и председник — *по кућида* — скоро самостални самосталац, има у Ћуприји једну кућу, у којој је сада смештено окр. начелство са одељком благајне, месне контроле и инжињера. Сва ова одељења и зграде *за исте*, направљене су скроз и скроз *неподобне*; јер ево и данас има живих сведока, који знају да је ове зграде рађене опет Перин ков. Тако, те да је свр своју *шандрм, блатну, истенене и полутрулу цигљу*, употребио и узидао у ове грађевине.

Па најзад, зар се ово и данас не види, да је одељење у двориште — негда намењено за жандармске одреде — скроз и скроз влажно и мрачно и на лажта неупотребљиво. Па зар се и данас не види да су врата, прозори и патоси поружени од врбовог и топољевог дрвета, а већ како су рађени и направљени кровови о томе се не да ни говорити па писати, то само треба видети.

Да, све се ово, зна, и да је виђен, али то само није хтео и хтео да зна и види окр. одбор. Шта се има нема све казати за напињања заслуге, а шта штети пок. Таска? Па уза све то додајте где је и какав је плац на којем се ове страћаре налазе!!

Зар окр. одбор не види и није хтео да види, да је плац у једној споредној и забаченој улици, где ће морати човек да тражи путовођу, или пак да „*иде три дана блатом вежби*“, те да нађе ту „*моделичну грађевину*“ окр. моравског, која треба да репрезентује окр. зграду и у њој највишу власт окр. начелство!!

А да ли се да, и шта се још може издаји, на овом овако кривом забаченом и малом плацу!! то не за окр. одбор добро размисли, када то у своје време није хтео. Или ће се пак и даље морати изнајмити канцеларије, окр. и школског одбора, као и касарна жандарма — одреда у засебним кућама удаљеним по неколико ма од окр. начелства а са великим кирајама. Зар не зна и није хтео да зна окр. одбор, да на јужној страни овог плаца, постоји имање које се не може и не да, тако лако покупити?

Зар не зна и није хтео да зна окр. одбор, да се на самој јужној страни овог плаца, не могу отварати прозори и добити светлост у грађевини? Зар окр. одбор није хтео да види; да се и десно у главној згради — полицијском одељењу — налази једно одељење без светлости и неупотребљиво!

Зар окр. одбор не види и није хтео да види, да се преко канцеларијама инжињера налазе нужници и ђубриште!!

Па кад је све то знао, а требао да зна окр. одбор, зашто је могао и смео дати за ову овакву грађевину трговину 25.000 динара; или је пак мислио да је окр. имовина „*мој Богов-слама*,“ те се може и сме без контроле трошити.

Ми ћемо се потрудити, да ову трговину одсветлимо и укажемо на сламног, навођеника. А од наше надлежне власти тражимо; да се неодобри овако сакупљена трговина; већ да се образује *мешовита стручњачка комисија*, те да ове страћаре прегледа, као и да их одговорају најмањом цену. Јер ако је ко хтео да помогне свог „*Људа*“ — а нас срање и себе — није то могао, нити смео, да ради, на терет народа окр. моравског, који је најмање крив што овакве представнике има.

А сад зовем „Јаком ћеру Мара и светови.“

Напредњак.

Војска и ракија

Одговор
г. Јови Адамовићу
директору „Правде“

Поштовани г. директоре,

На Ваших шест чланака којима је требало да побијете моје тврђење да је употреба ракије у војсци штетна, ако ми и овога пута укажете гостопримство у Вашем цењеном листу радо ћу Вам дати још нека обавештења.

Ви се г. директоре нарочито узрујавате оним оштрим тоном којим сам осудио наш предлог о поклањању ракије војсци. Доиста ја и сад немам довољно речи да такав поступак ваш или чији други осудим. То ме исто тако буни као и кад читам у „Српским Новинама“ јавну благодарност неком дародавцу, који поклања 10—20 литара какве пивове или киселине за војницу Српској Војсци. Даље тај прекор узимате на генерално за сву српску штампу, међутим ја сам уверен да она сва не дели то ваше мишљење. Најзад држим да је дужност јавне речи да се бори против сваке заблуде и предрасуде па ма како оне биле петријатне публици. Има на жалост, тако на западу штампе која је чак и у служби алкохолном капиталу, али то далеко од нас било.

Покушали сте да докажете право, како није забрањена свака употреба алкохола у војскама културних држава, тиме што војници могу да пију кад су ван касарне. Мислим да је за свакога и сувише јасно кад се каже забрана алкохола у војсци да то важи за војнике кад су у касарни у строју под командом. Исто тако би се могло доказати и да у војсци није забрањено побити се, правити неред и побећи из војске за то што се све то може десити ван касарне.

Сами признајете да употреба (консумација) алкохола у опште узев није здрава ни корисна ствар, већ само тврдите и верујете да је она корисна за војску у време рата и мобилизације. Помињем за сад још једно ваше признање у коме велите: „Признајем да је војник који је пио раније, после марша и страже уморнији, признајем да је

после јуриша — ако га преживи — детромирање, али све то после, то је све тада пошто је војник свршио оно што се од њега тражило, пошто је прошло оно што је главно и најглавније". А затим остајете при томе да треба ипак давати само у „умереним дозама ракију". Колико ово може бити тачно видећемо ниже.

Између осталих наводите неколико аутора, који се изражавају дело само о вину и изјављују према његовој у потреби своје личне симпатије не потврепљујући то никаквим доказима ни научним опитима.

За ракију пак нисте, изгледа, могли наћи никаквог протектора међу „светским научницима и дворским саветницима".

Позивате даље се на проф. Касовица и његову расправу у којој он говори о хранљивој предности алкохола. Ако сте прочитали све што пише код Касовица, морали сте на крају у закључку видети да он тврди да алкохол ни у ком случају не може бити храна, пошто је протоплазматичан отров, а његова особина као отровног тела потпуно искључује особину хранљивог тела. Значи: кад је неко тело отров, не може бити у исто доба и храна.

И у овом питању као и у другим физиолошким особинама и дејству алкохола наука је начисто. Друга је ствар да ли хоће свако да се поклони тој научној истини, и да ли то иде свакоме у рачун. На сваки начин то не иде у рачун ни произвођачима ни продавцима алкохола.

Да видимо шта вели и ваш аутор, коме ви признајете ауторитет, то је проф. Гризингер.

Поред овог става о лекарима који је нама познат, мени је познат и овај његов став о алкохолу који гласи: „Der alkohol nimmt in seiner deläteren Wirkung auf das Central-Nerven-System und in Socialer hinsicht unter allen giftigen Stoffen die hervorragende Stellung ein" српски речено: „Међу свима отровним материјама заузима алкохол по своме убиственом дејству на централни нервни систем као и у погледу социјалном најистакнутије место." (Pathol u. Therapie d. psychischen kronkeiten V. Af. S. 330).

И сад због тог убиственог дејства на централни нервни систем у време мира, треба алкохол за време рата да има благотворно дејство, да сачува војника од зиме, да створи издржљивост, храброст, дисциплину и да навојује победу!

(свршиће се)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Претрес у „Мусавату"

Пре неки дан је мостарска власт извршила претрес у уредништву муслиманског „Мусавата", али је то и обично, ништа нова сем „Мусавата", најзад — ништа. Сарајевска „Српска Ријеч" тешки „Мусавата" и вели, да би власт то исто радила и код ње.

Повратак из Цариграда

Као мостарски „Мусават" јавља, ових дана вратиће се из Цариграда у своју домовину народни првак Али бег Фирдус. Чим се врати, у Сарајеву ће се састати извршни одбор и наставити преговоре ради редиговања верско-меарифског статута и оних тачака, у којима је приликом ранијих преговора с владом премашен споразум. У то време ће се такође држати састанак сједињених одбора (?) извршних одбора народних организација муслимана и православних Срба.

Дневне вести

Опет одсуствује. Г. Света Симић „наш" дипломатски заступник у Софији је чувен са свога патриотизма. Али је још чувенији са свога одсуства. Њему патриотизам допушта да задржава врло важно место у држ. служби на коме но готову никад и није, само због плате и да одсуствује већ три године.

Сад је опет добио дуже одсуство ради лечења, а његову ће дужност вршити некакав секретар. Па кад секретар може вршити ту дужност што се у интересу штедње не укине место посланиково?

А шта тек да се рече о бедним министрима, партизанима во шизама, који то непрестано допуштају!

И они се тобоже брину о државним интересима! Њима је прече благостање једног министра, но ма какав виши државни интерес!

Браћа Пурићи. Позната браћа Пурићи пали су под стечај пре три дана. Ко је познао како они стоје, а нарочито како раде, зачудио се њиховом паду. Међутим, тај се пад тумачи у чаршији сензационо: као да је била некаква смицалица с њиховим менцама у „Грађанској Банци", које су имале служити само као супер-гарантија, па се после испчаурило нешто с свим друго.

О овом канцераку ћемо ми проговорити опширније.

Аустро-руски преговори. „Фосове Новине" добиле су из Петрограда обавештење према коме се погоршало стање преговора између Русије и Аустро Угарске, јер се наишло на велике тешкоће, те ће требати много труда да се дође до повољна резултата.

Спас „Извозне Банке" Сви се наши читаоци сећају, какво је узбуђење овладало било трговачким светом пролетос, кад се на годишњем збору акционара Извозне Банке констатовало: да је дотадања управа неправилно радила и да је банка услед таквог неправилног рада управног претрпела била грдну штету. Многи су акционари већ били затражили ликвидацију банчину, кад је увиђавност неколицине чланова спасоше од те катастрофе за тражив државну комисију за видећ неправилности.

Та је комисија одређена од стране државе сад завршила свој рад и нашла: да бивша управа има одговарати услед свога неправилног рада за штету банци од 400.000 динара!

Како је свима члановима бив. управе „Бог дао" да могу олако ту штету накнадити то држава треба одмах ту суму од њих и да наплати и тиме не само да спасе банку од материјалне штете, него и да је подигне морално. Свак ће се смети упустити у посао с том банком кад буде дознао: да се и у њој може због неправилности одговарати.

Скупштинске седнице. Према јучерањој одлуци конференције првака парламентарних група, скупштинске седнице неће бити пре но што се врате оба делегата г. г. Ст. Новаковић и Пашић, а то ће бити до краја недеље. На тај начин ће прва седница бити у почетку друге недеље.

Пашић позван. Г. Пашић је без овлашћења и знања владе отишао у Цариград. Он је то могао учинити као прост путник, коме је у природи да мало „заобилољава" кад иде негде, али је том свом доласку у Цариград г. Пашић дао други карактер.

Г. Пашић стигав у Цариград није се понашао као путник — пролазник него је одмах почео правити посете политичким кућама и амбасадама, а листовима је испраћен телеграм: како је он дошао у Цариград да потпомогне г. Новаковића у његовој мисији!!

Услед тога је влада умолила г. Пашића преко посланства: да се одмах врати у Београд, пошто је он и отишао на пут само као делегат српске владе.

Г. Пашић ће стићи данас или сутра у Београд.

Једна умесна наредба. Ми смо увек били ревносни браниоци самоуправних права општине београдске, али под условом: да их она права поштује и чува. Али је она од тих права створила гаранцију за своју лењост и несвршава ни најнужније послове. Тако се Београд пати целе ове године с калдрмом. Не само што нема никакве калдрме, и не само што је преко целе године трпео ово ужасно раскопавање због канализације, него су се и целе јесени морали Београђани давити у ужасном блату и ломити вратове по рупама, које предузимач као уз инат није хтео да затвори.

Најзад је то дозлогрдило целом свету и г. министар унутрашњих дела као надзорна власт наредио је општини: да у року од пет дана затвори све ове рупчаге по улицама и очисти улице од блата, иначе ако то у остављеном року не учини, полиција ће то сама извршити о трошку општине.

Духовецки. Један од највиђенијих руских новинара г. Духовецки стигао је у Београд као специјални дописник „Петроградске телеграфске агенције."

Г. Духовецки је већ раније посећивао Србију, а овога ће се пута бавити 3—4 дана у Београду. Добро дошао!

Несуђени кеј београдски. Све рад ни општински постали су већ на готову комедија. Нарочито се с кејом натеже као нигде, а без нужде као нигде. Сад је испало да не само што се тај започети кеј не довршује, него се и оно мало свршенога посла покушало. Сав бедем сграђен од камена „трљица" одронио се у Саву и пропао, јер није добро био темељ урађен.

Сад ће опет: пик Јово на ново.

И онако имамо, брате, тога камења и за бацање!

Пуцао. Н[...]ћ је у кафани „Стара Србија!" на Врачару и у пијан[о]м стању наредник VIII пеш[а]д[ијск]ог пука Шумадић пуцао у плафон из фанске брзометном пушком.

Војна патрола дошла је и наредника отерала у гарнизони затвор.

Нови хајдук. Решењем начелства округа пожаревачког оглашен је за хајдука Милан Марковић теж. из Великог Лаола.

Премештен. г. Светозар Коњевић контролор поште београдске премештен је јучерањим указом у Ужице. Овај премештај у нервоме не да се другојаче тумачити него политичким поткусуривањем јер је г. Коњевић један од старијих и исправних чиновника, и ничим није заслужио, да сад усред зиме иде у Ужице.

Бојкот. Што се Аустрија више труди да престане бојкотовање аустриске и угарске робе у Турској, бојкот се све више шири.

Оставка бугарске владе. Како у софиским поделеним круговима уверавају, бугарски министар председник Малинов поднео је оставку целе владе. Кнез Фердинанд није донео још никакву одлуку, али ће садашња влада отправљати послове до састава новог кабинета.

Деманти. Као што се могло очекивати, бечка влада демантује вест о паници и бекству аустриских војника с црногорске границе. У свом службеном саопштењу она признаје да је у октобру у околини Автоваца било узбуне и да је услед тога бачен оружје и сваки други суви[ш]ни пртљаг преко [и]за војске, али да ни један једини војник није напустио своје место.

Балкански савез. По једној депеши „Н. Сл. Пресе", цариградски дипломатски кругови сумњају у истинитост петроградске вести о изјави турског министра спољних послова Тефик паше о преговорима за Србијом и о томе да Турска поможе захтеве Србије и Црне Горе о компензацијама. Порта је, вели се у тој депеши, и сувише мудра и обазрива, а да би улазила у такве обавезе и давала таква обећања.

Бугарске пушке. Бугарска влада наручила је код угарских фабрика 28.000 пешадиских пушака, које се имају лиферовати што пре.

Закључење савеза. Лондонском „Дејли Мелу" јављају из Париза, да се одбранбени савез између Србије и Турске налази уочи закључења. Црна Гора не приступа савезу, али јој је обећана турска помоћ за случај аустриског напада.

Мржња против Србије. Лавовском „Пољском Дневнику" јављају из Софије, да нерасположење против Русије и Србије отима све више маха. Мржња према Србији почиње се појављивати на такав начин, да је несумњиво да би Бугари радо и ратили на Србију.

Продужен уговор. Енглеско-црногорски трговински уговор продужен је изменом нота на годину дана.

Зајам. Бечки и пештански листови јављају, како се српска влада нада мишљу да закључи зајам од 100 милиона динара и да је д-р Миловановић у Лондону и Паризу успео да за тај зајам придобије енглеске и француске банке.

Палавичинијев одлазак. За прекјуче је био заказан одлазак из Цариграда аустро-угарског посланика маркграфа Палавичинија. Али он тада није отпутовао, јер се господи у Бечу некако не извршује претња одласком Палавичинијем. За то су му наредили, те је он на Порти изјавио да ће отпутовати, ако до 19. о. м., дана прославе ћесарева јубилеја, не добије несумњиве доказе да турски органи неће помагати бојкот аустриске и угарске робе. Да ли ће се у Цариграду уплашити ове нове аустриске претње, видећемо.

„Велеиздајници" у Босни. Мало им је Хрватска, но су аустриске власти почеле на силу стварати „велеиздајнике" и у Босни и Херцеговини. Тако су због „велеиздаје" ухапсили у Богатићи Саву Суришића и његова два сина Светомира и Ристу, у Маглају председника српске црквене општине Милана Ивића, српског свештеника Владимира Пејовића и још неколико Срба.

Немири у Босни. Бечки „Цајт" овлашћен је демантовати вест енглеских листова о немирима у Босни.

Лажни гласови. У низу осталих гласова бечке и пештанске штампе да забележимо и најновију: да је Краља Петра ударила кап, те да услед тога тешко може говорити.

Незадовољна. Београдски дописник „Н. Сл. Пресе" дознаје, да је влада незадовољна извештајем министра спољних послова о резултату његове мисије.

Реактивисан. г. Сава Мајаловић управник телеграфа у пенсији вр[а]ћен је на исти положај.

Под стечај. Овдашња фирма Станоје Живковић и комп. платнарска радња предала је кључеве суду прекјуче у суботу и обуставила плаћање.

Опет — **Форгач.** После лажне вести о атентату на овдашњег аустро-угарског посланика грофа Форгача, сад и загребске „Новости" доносе о њему једну вест. Њихов београдски дописник сазнаје из поуздана извора, да је Форгач принуђен отпутовати из Београда због познатог сукоба с Престолонаследником Ђорђем. Форгачев даљи опстанак у Београду је потпуно немогућ. Огорчење је против њега веома велико. За сада ће аустро-угарско посланство остати само на једном секретару, који ће вршити најпотребније послове посланства. Ако се ова вест обистини, сав ће Београд за Форгачем — заплакати.

Конференција. Јуче је г. председник министарства позвао у свију канцеларију председника Скупштине и по два првака из свију парламентарних група, да им г. министар спољних послова саопшти резултат свога путовања по западу.

Од позваних нису дошли г. Рибарац који се налази на путу, и од стране фузиониста г. Ст. Протић и Пачу.

Конференција је нашла: да ваља сачекати и повратак осталих господе делегата па онда тек приступити расправљању извесних питања, која су на дневном реду.

Шта је са заптим куриром? Она наша вест о секретару цариградског посланства, Бошку Љубибратићу, који је као курир послат у Цариград па се у путу запио и задоцнио — потпуно је тачна.

И то се у Министарству зна, па се ипак према таквом чиновнику не примењује закон.

Чудновато је: како се сви труде да ту ствар заташкају, па чак ни једне новине о томе скандалу не пишу, а то је-

дино стога: што је и Љубићаній чаш познате которије, који је као полаш пружиле своје жеље по свима редам цијама.

Банкет редакције „Н. Времена.“ У средништво петроградском „Новог Времена“ дирнуто општом пажњом која се са свију страна у Србији ука зује њеном домовинку г. Бер ловском, предузело му је да сву ше редакције одржи једним банкетом на који ће бити позвани присутасно сви послани ци оних округа, који су сад ашли тако срдачно госпорица сто г. Березовском као до пописнику „Н. Времена“.

Тај се банкет даје вечерас у хотел „Москви.“

Пожарена пруга. Име ван неколико дана као ја обустављен путнички саобра ћај на пруги жељезничкој — Зајечар — Алексинац због ра муку вуче. Нарочито је да се у руку од три дана довезе прута у исправно стање.

Кад буде готово?!

Изиоз коња. Из Беча јав ља, да је влада забранила извоз коња у Србију. То из вештајена из Земуна, и ако то забрана још није службено објављено, она је иначе прене њивала. Они је дана једа тригнаш из Срема хтео пре вести четворо коња у Београд, али му је замишка власт то спречила.

ВЕСТИ ИЗ БЕДОГА СВЕТА

+ Сваки дано ће у човечанству расту стварати опасније и опасније елементе за социјалне демократе, кад ови елементи нападају беспомоћне немачког државног устава. А ово сад прилази озбиље и добити о свему што се одиграваст немачкој је парламенту.

О Краљица белгије Фрам Сулано пријавио је у уметним са фонду интернационалу и фламанској Фолкској летеје.

О У сваку решиће пријатност питаља дође ће до међународне заједнице Француске и Италије. Они ће код Папе интервенисати у корист Грчке.

† Жено Недуговиће живодајан ће Грађа пуљака је сада сво а ме ма грађеви износиу 750 000 дина ровиње. Врховни суд вуједноваја одбао је ја и осудио Гуђа на своју новодајеву жене које је дадаје износиу од 125 000 динара.

† Јапански цар крунио је у пеадесетину Ала Хелени, а поклоне које су по ивођачким ресима све много крупне.

Неданно су у Сиднеју поџеле мајора од Пеа Горова. Он је ухватио ово на свом земљишту и ви свом ресељима, бо је то стрв ње убијало које је имао на сво јој радни дванаестеро живота, ови ако је то начинио и сиотио да сачува, расиоложиу и снагом бапио је у чудо свет.

За тим се за један пут не тубао.

И од су га опет нашли у ауг мелитској одеће, лежаше на земљ, натрошен, као да спаваше на у спана, на корена се пеиод подно сио.

Те вечери, после једне сиене беседе, он паде на колена и као да утоиу у неко дубоко размиш љање. У публици се чуше уздах ње и неколико хте ове вечери да утоне на светска места на ко ме нахиваа.

За тим свет изађе из дране и сиене се разводаше иаугље.

— Смрт крвопилстви!

Остаде само оптиоетски лекар који је почиоп молити Бога за свој исповедиоце.

Ала један инаки свештеа ви да

крупан у Токиу једно су га до ћ. мрт.

† У Вирјанском суду ће у сетро почеће процес против Гу ма грнеса Ј. који је уиаћени и оптужени за подвођење. Приликом претреса ће ислиа стана набрев је протекле, које је компромитовано 300 господе и госпођица из ви отменијих друштва варошица.

†† Енглеска дама која успоја је нова двоспоља јаиа.

†† Угарски државни себор усво ио је у начелу будет и ушао у свеодашиу расправу.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудника XIV.

написао по тајним изворима Бастиде

Живот Марије Мадалене од Бребиљера. — Тајанствена прошлост. — Њена сарадња Маријанчарке. — Маџаје у свакидашњем виду. — Сребрнице и обојице ла Вуазенова. — Ваздушни Дворац Сен Круа. — Тајанствени Црни Литургија. — Црквица капелице (Les chambres ardentes). — Лудник XIV. и његовите тајанице. — Господа од Малоземства.

Марија Мадлена од Бребиљера.

1.

Њен живот.

Марија Мадлена — а не Маргарета — од Обрј, марки за од Бребиљера, рођена је 22 јула 1630. године. Она је била најстарија од петоро деце Дантона Антоније Обрја, господара од Офемонта и Вилијера, државног секретника, заступника царског врховног суда, саветника државне подпрофиције и шефа рударства Француске. Дрекс од Обрја био је сен једног благајника Француске, родом из Сиене.

Мадлена од Обрја је, бар што се тиче спољног образовања, била сјајно васпитана. Њена мајка писана су орто графски тачно, иако је ретког кад жена онога доба. Имен је рукопис необичан, сасвим му шки. Али је њено религиозно васпитање било потпуно не немарено. У разговорима са свештеницима, па дан њеног тогубљења она се по казала незнањном. У неде љу пред смрт причестила своји живот по будалним даром разговора. Изгледа да је прилика дала дубља ња, веома, све њене мисли и њен рад састојали су се у у живању. Један свештеник, ко ји је био њен исповедник, ка же: „Она је била врло, нежна, врло осетљива, пријатеља ска природа, жена мудра и ако се успело и ако је ствари ситуација мрка и ње нема ништа, она је остала ја ка, пуна живости, пуна ведрине и жеље да буди као и пре.“

Године 1651. удала се Ма рија Мадлена од Обрја у палате Бребиљера, за маркиза Антоније Гобелена, барона од Нуврра, сина пребогатина главне контролере. Он је по ренасне био у непосредној ве ници од Гобелена; основао ча ве фабрике. Господина од Обрја одмах је своме мужу ја ко у почетку, тако је ретког кад жена онога доба. Имен је ја тако богат, те су такво младо супружанице за ве ако време располагали великим богатством.

Млада маркиза од Бреиљера, забуда, била је велика ужи лиица дана с великим, изразит ним очима. Она је рге свега привлачила својим живим по будљивим даром разговора. Њена је прилика дала дубља ња, веома, све њене мисли и њен рад састојали су се у у живању. Један свештеник, ко ји је био њен исповедник, ка же: „Она је била врло, нежна, врло осетљива, пријатеља ска природа, жена мудра и ако се успело и ако је ствари ситуација мрка и ње нема ништа, она је остала ја ка, пуна живости, пуна ведрине и жеље да буди као и пре.“

Све време, сви дан, увек ме ђу њеним вољенима и пријате љима.

Зидна од две хиљаде књи, покривени великим дрвеним поли ма које се налазила на столици. Када маљубље прође једну књи ту прелази одмах на другу, и ако је прочитала само једну ре ченицу.

— Ено га нас, Алиса!

Алиса од Лиска подиже главу и осмехне се.

Сва је права тада била у мла ву. У дубини свог сивог погледа, крупних очију њених очију, ви једва је у њима могла да се ви ди сенка ове исповедаонице.

То је особина грубих ја ко маљубе полаати.

Маљутиа је исповедник већ ду тујо времена. Пошао је дознати читаље, он рече равнодушним гласом:

— Говорите, господо, слушам вас.

— Не зна да сам ја, помисли Алиса.

У њој настаде за тренутак бо ба, и она опет рече:

— Марквиде од Пеи Гароне, ја сам Алиса од Лиска. Ја сам жена коју сте ви волели, коју можда још и сад волите., и та жена да нас сад да вас моли за милост...

— Слушам вас, госе ђо, одго вори маљубу актин равнодушним гласом.

Алиса ударата од ужаса. Учини

ној се за ово радости стоје преко ној као без срца, а не жено спаор..

— Клеветиче рече ова напреда, али не знам ко си ни зашто си ту.

— Нема шиме Клевете, госпо ђо, као што нема шиме ни мар кизи Пеи Гароне. Пред сва је ја ћу вам бољу чисту: ко је ви ше сасвлуштао и молити Бога да се смилује ви вас, ако то заслужујете.. Говорите, господо, слу шамо...

— Ови пројаци Алиса очајно, моје могућно да сте ви заборавили нашу љубав Више усне нисе ових тратове мојих полубца...

— Господо, ако ви будете тако говорили бићу приморан да се уклоним.

— Не, не, останите! Треба да чујете.

— Говорите, господо, као да говорите самом Богу... чиме ко га осмелите вртоа је..

— Добро!.. Слушајте ме, ако чисма сте... и ако вам бракм го ворила као што бих говорила Бо гу, ви ћете ми рећи да ли сам дов ољно искоиилала своје грехове и ако дела и да ли ми је Бог већ дао своје опроштај.

(Наставиће се)

ТЕЛЕГРАМИ

— Лондон. „Дејсгерер“ јавља да је савако да министарство спољних послова налази да неме разлога плашити, која се последњих дана појавила, од ношаја између ситуације у Е вропи, јер доке да и у Бечу не жеље рата. Прослава ца

ревог јубилеја, која ће се извршити у току ове недеље, мо ће бити само корисно допри нети повољном решењу пита ња, која су на дневном реду. Енглеска неће сметати незави сном споразуму између Бе ча и Цариграда.

— Потсдам. Ојстоје заразила цара Вилема стално ноге на боље.

Цариград. Пашић и ми нистар Народне привреде су ју чене великог везира и мини стра спољних послова.

Петроград. Синоћ су у сали Петровске школе била приређена свечаност. Конак Трубецког и професора Колтановског. Прва наставница, да ја прима, као су те краљи ја Грчкога Јелена одржала бе пристанка прогаа, одавно про шли и да нову Русију ништа не везује у њеном раду. Го ворило се да ће за кратко ву ме бити Србија добила са Цари ом Гором, иначе ништа значај ничиај, јер по планованиа ју српског генералног штаба нут ност за ту ствар не сме бити. Не призвати аванзију и радити на основицу балканског са веза, то је залатак Русије.

Табедгот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручкови

Супа, говеђина, печење и ток со любе 1·40 дин.

Супа, говеђина, печење и пов ће со любе 1·60 дин.

Супа, говеђина, ужина, печење и ток со любе 1·80 дин.

Вечера

Дан готова јела по јеловнику са сиром или јабуком и любе 1·20 дин.

Дан јела по јеловнику тов ће и друге по нарудбини со си ром или јабуком и любе 1·40 дин.

Ручак нарудбини 1·50.

Пано Пилановић Ученике без ограничења узима 25 ор. дин.

Ради мелодија се служевним ручком.

Ручак „Империјал“ полазак сваке недеље.

Сваке суботе за вечерак кисео купус са кестењом и грудом.

Кући отпремамо и по сто ина већу.

608 1—20

Новитети **ПРИСПЕЛИ** Новитети

У Помодно Мануфактурној Платнарској радњи

БРАЋЕ Х. ГАБАЈА

КОД „КРУНЕ" — КНЕЗ МИХАЈЛОВА БР. 31.

Извештавамо пошт. муштерије да су нам приспели најновији новитети за јесењу и зимску сезону из првих француских и енглеских фабрика као:

Штофови и **Чоје** за костиме и хаљине каот и у зимску.
Поплини у разним бојама.
Свила за поставу, хаљине и блузе, дезениране маро и плит.
Атлас за јоргане и либаде одличног квалитета.
Гарнитура штофаних и памучних најновијих дезена.
Завесе штофане и памучне најновијих дезена.

Препоручујемо нашу богату стовариште као:
Кошуља мушких и женских платнених и јегерових.
Пешкира, **Руботина**, **Чаршава** и **Камашна**.
Огртача штофаних, **Марама** од кашмира, **Ћебади** вунених и памучних.
Велико стовариште ефекта као:
Штофови штофа у фине, чоху, штаферију и калвансије.

Бартов, **Чипке**, **Ајншпиц**, **Штикерај** памучних, фине, тарлатане и пиканерије.
Врпца, **Рупца**, **Веза** и осталог ситне.
Велико стовариште:
Платна у комадима и на метар.
Платна за јоргане и душеке чаршаве,
Целокупно спреме за Кумове, Деверe и Старосвате.

Приспело нам је у великом избору **Палетоа** и **Мачкица**.

Горњу новину робу продајемо по врло јевтиним ценама, пошто смо исту партију купили с таквим вероватно ценама. Мустре на захтев шаљемо бесплатно а поруџбине примамо уз доплату.

512 17—20

С поштовањем
БРАЋА Х. ГАБАЈ.

Срећу за 3 динара
УДЕОНИЦЕ

Позив на бесплатну игру од 50 ком. основа српске Класне Лутрије за шесту класу 36 коло почиње од 22. новембра до 2. децембра 10 дана. У овој шестој класи има 10.000 згодитака и 1 премија од 200.000 динара. Број им срећака означени су на самој удеоници. Згодитци који буду пали на те бројеве исплаћиваће се доносиоцу удеоница ОДМАХ по званичном објављивању шесте класе кад дође пот писниког објављеног продајом. Овим правилом дата је могућност свакоме да може учествовати на ту срећу. Свака удеоница стоји 3 динара и може се добити до последњега дана пуштања код овлашћеног продавца српске Класне Лутрије.

Шаљем свакоме у унутрашњост на поруџбину.

Исак Ешкенази
мењач.

646 10—15

Колонијално-Деликатесна Радња
Душана Тодоровића
Краљ.-Српског Двора Лиферанта
БЕОГРАД.
Теразије — Телефон бр. 43.

Српске кафану т. г. потрошачима [illegible]

[illegible]

свеже уражене и заклане живине: ћурака, гусака, ћурића, разне дивљачи и т. д.
590 10—

СВАКОМ КОРИСНО
БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

има на продају за шесту класу до последњег дана пуштања, која добру прилику звануће се на пуштања.

На паровне срећике, поштанске марке и поштанске бонове радим до 5 за 1000 динара. Даље поручујте на Њ. Веку подносите за и три четврти продаје радња.

Исак J. Ешкенази
мењач.

52812—20

Хотел „АЛБАКЕЗ"
Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник сервира се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас на свако суботе *Српска кујне са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*
Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.
Оногодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо кад радње по 40 п. дин.

ОБЈАВА

По наређењу Царско Отоманског Министарства спољних Послова, позива се позивају сви они који од турске државе што потражују на име ма каквог примања, а до сада им није исплаћено, да се са својим потраживањима пријаве овоме Конзулату у року најдаље за два месеца од дана. После овога рока никакве се рекламације неће примати.

Из канцеларије Царско Отоманског Конзулата у Београду, 13. Новембра 1908. год. № 145. 607 3—3

ОГЛАС

На моме имању у Лозници имам произведено за продају понећу количину младица од јабука и ораха.

Цена орасима дин. 20 и јабукама I врста 15 а II по 10 дин. од нивоа.

Паковање и експедиција падају на терет поручиоца.

Поруџбине треба слати потписатом или г. Милану С. Петровићу економу у Лозници.

Испорука је брза и тачна, поруџбине се шаљу поуком и на доплату.

Драгутин М. Костић
трговац из Београда.

604 3—3

Стругара Прометне Банке
БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: стаклених шљива, меса, сланине, саламе, сапуна, фиде, колонијала, разних војничких потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само деловa, па да их поручилац сам улива.

Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

359 4—20

8—10.000 хектара под гором

Управа манастира Манасије по одобрењу Г. Министра Просвете и Црквених послова од 1. ов. м. ЦБр. 2906., држаће офертaлну лицитацију у канцеларији Духовног Суда Епархије Београдске на дан **18 децембра 1908. год.**, за давање у експлоатацију шуме манастира Манасије у срезу деспотовачком.

Гора је главном буква, разне старости, употребљива за грађу и горење.

Оферти се могу поднети истог дана до 12 часова у подне, а отвараће се у 4 часа по подне у присуству нарочито изабране комисије. Отварању оферата могу бити присутни и оференти.

Лицитација ће важити кад је одобри Господин Министар Просвете и Црквених Послова.

Сва остала обавештења и услове могу интересовани добити, како у црквеном одељењу министарства просвете понедељником, средом и петком од 11—12 час. пре подне, тако и сваког дана у Духовном Суду Епархије Београдске и код старешине манастира Манасије.

605 1—3

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, кожних болести** код мале деце, и осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН
СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5% efferves)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дугодневном употребом овог зејтина, деца се нагло поправе, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести лакше извлаче.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% efferescens, противу шкрофула које свакоје, шкрофулозних отока коже, кожног запаљења и т. д. повољан.

Употребом овог зејтина са Креозотом рана се убрзо гноја очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и по: у Београду у дрогеријама: Субботића, Ољковића и код „Гусара".

У унутрашњости у апотекама и т. д.: у Нишу код Руждића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тунера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевац Илића. —

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварц
преко пута Трговачке Банке, Љубичина ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио молерне шешире и *најмодерније угодне ауфуце за све врсте женских тоалета* које израђује од најмодернијих до најфинијих врста по умереној цени.

Преправка ауфцуна свакоj је увек слободна без икакве обавезе на поруџбину.

Салон је постигао да одговарам укусом, лепотом кроја, најмодернијим фазонима, угодним ауфцуцима, тачним израдом, тачним извршењем поруџбина неоспорно тако поштовање у најелегантније сталежа у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, на које ваља послати или на кажу добро стојећу хаљину или меру по моме штампаном упутству.

Цене су једне за свакога!

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази свако дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Ракосављевић* Видинска ул. бр. 33.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | УТОРАК 18. НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 316. | Телефон 821.

Златне чизме

Српској војсци потребне су чизме и како је Нар. Скупштина одобрила накнадни кредит од 16 милијона динара за набавку војних потреба, решено је да се војсци набаве те чизме.

То је бесумње умесно и паметно и ми не би имали против тога ништа, да су надлежни ову набавку извршили онако како треба и како се то увек ради — ако не код нас а оно у другим војскама. Међу тим то није случај. Надлежни нису урадили оно што им је дужност налагала, већ су из нама непознатих обзира нашли на руку једном човеку, те је овај без лицитације и без конкуренције добио наруџбину: да за српску војску лиферује 15.000 пари чизама за суму од 360.000 динара — дакле по 24 дин. пар.

Ми немамо ништа против тога да се поможе српска индустрија; на против, сматрамо да је државна дужност да води строга рачуна о нашој индустрији, кад је у питању каква државна потреба, али, при томе помагању ваља се држати извесних правила и обзира, без којих се помоћ претвара у поклон а индустријско подузеће у живот за пљачкање државне касе.

Закон о подизању домаће индустрије — који је благодарећи новом стању престао важити јер није сагласан новом уставу — предвиђа два момента, када држава може и сме да патронизира једно индустриско предузеће у Србији: ако је то подузеће у стању да лиферује робу која по квалитету у сасвим одговара условима, који се од те робе захтевају, и ако разлика у цени између нашег индустриског подузећа и неког страног није већа од 10 по сто. Да би се пак постојање и једног и другог констатовало, потребно је да се одржи лицитација, била усмена била писмена.

У случају о коме је овде реч тога није било. Надлежни су позвали шефа нашег једног индустриског подузећа и не тражећи ни од ког другог ни цене ни квалитет робе, поверили су му израду од 15.000 пари чизама по цену од 24 динара пар.

У заинтересованим круговима данас је овладало опште мишљење: да је држава преплатила ову обућу са 8—10 динара по пару, јер су чизме врло кратке а материјал и израда врло ординарни.

Је ли то у истини?

У то питање није сада потребно улазити. Главно је да су надлежни дали повода својим некоректним радом публици и заинтересованима да то тврде, јер да су урадили оно што им дужност налаже држава би можда добила за своју војску јевтиније чизме, а у сваком случају би се отклонило незадовољство, које је изазвано оваким поступком и избегла би се ова тврђења: како је држава опљачкана и како је ту пљачку, уз сарадњу државних органа, извршио један високи рођак и човек од курса.

Вели се да је подмирење ове потребе у чизмама била згодна прилика да се једном нашем многобројном занатском реду — обућарима — да прилика да дође до сигурног посла на коме би се дало и зарадити а да државу обућа ипак јевтиније стане но што ће је овако платити.

Да ли је то тачно или не, није нам потребно испитивати. Постоји овај факт: да се држава не сме ни у ком случају према нашим занатлијама понашати као према каквом представнику стране индустрије и да не сме имати да фаворизира нашу индустрију према нашим занатима под оним условима и са оним средствима којим то може и треба да учини према страној индустрији, а нарочито то не сме чинити у оваким приликама када се од масе занатлија и радника тражи оно што индустријалац даје само појединачно: то јест себе и свој живот за ратну службу.

Могуће је да би наше занатлије биле скупље од овог фабриканта, али је исто тако могуће да би биле и јевтиније (како они то сада и тврде) и у овом другом случају овај би посао имао да припадне њима; пре њима но индустријалцу о коме је овде реч, јер је он овде само један обичан посредник између државе с једне и оних који ће поручену обућу израђивати с друге стране.

Они који су у име државе радили овај посао нису га давали смели урадити овако како су га урадили. Морали су пре свега затражити цене за потребне чизме не само од наших него и од страних лифераната — ако ни зашто друго а оно због регулисања цене — а затим и од наших занатлија. Ако је индустријалац који је овако неповод жита добио лиферацију дао солидну цену и солидну робу, на њему би лиферација остала и онда кад би имао према себи стране лиферанте и српске занатлије, а ако му цена и роба није солидна није му се посао смео поверавати, па ма ко он био и ма кога имао према себи.

То није урађено и сад се спорило уверење да ће српска војска добити „златне“ чизме, разуме се „златне“ само по коштању а иначе у свему сличне мртвачким опанцима.

А то није било потребно — бар не онима који и иначе имају велике репове за собом.

А.

Но би њих разумео!

„С. Застава“ је у свом 243 броју написала чланак о коалиционој влади, која је ... чланак ... разумео тако: као да ... налази да би таква влада одговарала потребама данашње ситуације. И ми смо тако разумели и то заболежили.

„С. Застава“ се јуче вратила на исту тему и у уводном чланку вели ово:

„Идеја о коалиционој влади на представника свију политичких странака свакојако је истакнута са најпоштенијим намерама. Таква једна влада значила би потпун мир у партиским односима, пред страним светом она би одисала представника као српски народ а сва њена брига била би посвећена спољним, националним пословима. А ако би дошло до какве судбоносне акције, уверено смо да ту акцију прилаз неминовно вођење, коалициона влада би је могла водити с јачим ауторитетом, без страха од евентуалних заверака и са убеђењем, да је с њоме сва Србија. На послетку, таква би влада могла у извесној мери приближити политичке људе, окрећући их на народнички рад, ублажити оштрину односа, и нашем јавном животу дати ситоније карактер.

У положају, у каквоме се данас налази Србија, ништа се боље не би могло поменути од зимовог стања. Одисти, ствар била сасвим би друкчије стојала, кад би је пред Европом заступао један кабинет, који би био састављен на основу поверења и поштеног споразума странака. За таквом владом могла би се ићи с потпуним поверењем, ма нас она одвела и у рат“.

И док тако прича у уводном чланку, у другој рубрици „Преглед листова“ вели: да је лажна вест, како се „С. Застава“ изјаснила о потреби коалиционе владе. — Извесница?

Шта ово значи? Шта се „С. Застава“ заноси и говори у неким неразговетним фразама којима хоће гласом да буде војска, па се лупа кад је ко није схватио? Ва ... нам завера што је читамо? Ми смо разумели: да се она изјаснила за потребу једне коалиционе владе. Ако смо је рђаво разумели, што отворено не каже: да је у ... против такве владе? А ... да би њене воле на која странка пристала безусловно на такву владу. То је ствар добре воље и погодбе. Само треба најпре рећи: има ли се добре воље за споразумевање?

Ратни план

СРБИЈЕ И ЦРНЕ ГОРЕ

Главне тачке

Једном париском листу јављају из Будимпеште ово:

Главне црте одбрамбеног и нападног савеза, који је закључен између Србије и Црне Горе против Аустро-Угарске, ове су:

Србија и Црна Гора закључују савез, по коме Србија, ако изађе победоносно из рата с Аустро-Угарском и заузме нову земљиште, задржава две трећине а Црна Гора добија једну трећину од заузетих покрајина.

За случај да се повећа територија, уговор одређује да Бар постане заједничко пристаниште, те да тако и Србија има излаз на море.

Ако Србија и Црна Гора виде да ни у ком случају неће добити компензације, оне ће одмах отпочети акцију, те да не изгубе специјална преимућства, каква им даје зимски рат.

Сагласно пројектима за рат и до сада постигнутим споразумима, оне ће учинити све што се може да се дође до тога, те да рат буде у српским планинама. Оне су исто тако учиниле све припреме за могућност једног таквог рата.

Батерије и главне војске већ се намештене по планинским висовима покривеним снегом, који се налазе у унутрашњости земље. Ако хоће да сиђу с висова и да уђу у Босну, Срби ће лако моћи бацити војску напред, јер ће свуда наићи на сапле менике, који ако им не помогну, неће им ни у ком случају спречавати продирање.

Прелазак Саве и Дунава у опште је тежак и опасан њима; он на мало неће бити лакши ни за аустриску војску, у толико пре, што је мгла ове године јача но обично. Пре свега ће мађарски и аустриски војници имати много више муке да напредују у анектованим покрајинама, но њихови супарници — Срби, који су удаљени само неколико корака од границе.

Ако Аустријанци и Мађари пређу у напад, Срби ће узети **руски метод**, *т. ј.* **спалити сва села и све градове.** *Они ће чак усто затим и да* **отрују изворе.**

Пред напад они ће се повући у планине и чекаће док не аустро-угарска војска не дође да их бије, која ће их иначе помоћи на стратегиским положајима.

Што се тиче Београда, постоје нарочити планови. Тај град неће бранити, но ће за њега извући војску и артиљерију. На тај начин Београд ће бити под заштитом Хашке конференције, која забрањује да се бомбардује град који је без одбране. То је важно, јер иностранци представници неће напуштати град, чак и кад почне рат.

За **Крагујевац** *и* **Ниш** *наћиће посебне пројекте. Према њима планина* **Плован**(?) *с друге* **Мирор** *и* **Ћунис.** **Цетињем** *влада планина* **Ловћен.** *Црна Гора влада* **Котором, Херцеговином,** **и једним делом Далмације.**

Кад аустро-угарска војска продре у унутрашњост и окупира непрестане главне градове, Срби и Црногорци ће тада отворено нападати и неће никако пропустити да бомбардују и униште аустро-угарску војску с висова и планина, које ће бити изабрани и привремено утврђени.

(сврши се)

Војска и ракија

Одговор

г. Јови Адамовићу

директору „Правде“

Поштовани г. Директоре,

(Свршетак)

Да видимо редом шта све алкохол — односно ракија — о њој је сад реч — може да учини.

Да не може бити храна то смо видели.

У првом моме писму навео сам вам већ да ракија од зиме не чува и за доказ сам вам цитирао мишљење и практику поларних путника, који ни капи алкохола на пут не носе. Преко тих навода ви сте ћутке прешли — значи акцептирали сте их.

Више ради читалаца — него вас ради — објаснићу откуд долази то опште распрострто мишљење да алкохол загрева. Алкохол*) има особину да шири крвне судове на кожи, и у желудцу. Услед јачег прилива крви добија човек осећај топлоте на кожи као и унутра у желудцу. У самој ствари општа телесна топлота се умањи за то што се промени распоред крви, која је извор топлоте. Већа количина крви почне струјати по површини тела која је у додиру са хладнијом околином и зрачење — губитак топлоте бива већи но иначе. Тако се постизава потпуно противно дејство — снижавање опште телесне топлоте за $1/2$—1° С. и више. Ово је тако проста и разумљива ствар и свако се може уверити лично са топломером у руци о њеној истинитости. Дакле при свем том што алкохол сагорева са 7 калорија не може корисно да се употреби као средство за загревање. Он личи на ону ћудљиву краву која да пуну крављачу млека па удари ногом и све проспе. Површан посматрач има дакле само варљив осећај топлоте а није свестан да у самој ствари губи топлоту. То је исто и са осећањем снаге под утицајем алкохола као и губитком умора. Снага мерена снагомером при употреби алкохола постаје мања а умор се пре јавља него без алкохола. Том свом варљивом утицају има алкохол и да благодари што је постао тако омиљен и распрострт.

Да идемо сад даље. Ви сами признајете да после надражаја душевног и телесног, који дуго не траје, наступа малаксалост и депресија. То је врло добро познато спортсменима и они га зато и избегавају нарочито ако је у питању да се издржи каква утакмица која дуже траје (дуго пливање, трчање, пењање по брдима и т. д.).

Да се вратимо сад нашој спорној теми. Какве користи може имати војник у рату од ракије?

Да ли је довољно да војник у рату буде издржљив, храбар и срчан само за неко-

*) Где год је реч о алкохолу, то важи и за ракију, јер се у свима пићима само у разној пропорцији налази алкохол.

лико сати да баш то и претпоставимо да је под утицајем алкохола; свршавају ли се ратови биткама које трају колико један јуриш или оволико колико траје дражење дејство ракије? Не воде ли се данас ратови месецима па и годинама. Зар нема примера да су се војске месецима стопу по стопу повлачиле или наступале, зар не треба при опсадама месецима показивати беспрекидно једну исту издржљивост и снагу? Шта ће радити војска која само за сат-два буде храбра и одушевљена а после т га одмах депримирана. Хоће ли опет прибећи ракији и чему би то најзад одвело? Зар војске не стоје често данима у снегу и води, зар се месецима не излажу зими и назебима и зар је онда паметно загревати војнике за сат-два а 20 и више сати оставити га да се мрзне, или би требало давати му да пије сваког сата! Да ли је најзад у даном случају могуће извести давање ракије пред јуриш или заузимање положаја у тачно одређени минут, и шта ће бити ако јуриш треба да се понови, а с једног положаја треба одмах прећи на други? Не би ли све то сваком околности наводило људе на неумереност чију штетност и ви признајете.

И онда дисциплина! Каквих изгледа има за успех војска без дисциплине. Шта побеђује више у рату него тачно извођење свију задатака. А нико живи не сме ни покушати да доказује да ракија одржава дисциплину и ред.

Физиологија која при свем нашем негирању јесте тачна наука, доказала је психолошким опитима (Kraepelin и др.) да алкохол и у малим дозама (20—30 gr.) у брзо кочи све душевне радње: мој расуђивања, памћења и увиђавности као и најобичније умне способности. Данас је војска један прецизни механизам у коме ако један точкић или више — један војник не функционише како треба, цео апарат застаје. Ако једну војску не покрећу виши идеали, свест и љубав према земљи, неће јој то створити ракија. Наполеон нема да благодари ракији за своје победе већ своме генију. Ваш Наполеонов лекар Лареј видео је само штетне последице успела употребе ракије у рату.

Ми имамо вазда примера како је трезвеност војске повољно утицала. Најбоље вам пример дају некда Арабљани и Турци, а данас Јапанци. Сетимо се најзад и Маричке битке кад су се Срби после извојеване победе напили, поспали и били потучени од Турака, које су били једном отерали и победили.

Најзад у овоме питању могли сте као један од најјачих доказа против мог тврђења навести факат, да је наш сељак — а тај поглавито иде у рат — научно још од малена на ракију и да није згодно време у рату га од ње одвикавати. На ову могућу замерку можемо одговорити да ма како да је јака навика на сва наркотична тела (алкохол морфијум и дуван) ипак одвикавање од њих никоме ни у ком случају није донело штете. Напротив престанком штетног утицаја набројених наркотичних тела врло се брзо опажају добре последице у враћању снаге, апетита, сна, у кратко у враћању изгубљеног здравља. За то и одвикавање од ракије може бити само од користи у толико више у колико се човек и више излаже другим опасностима.

Хорватовић је лепо казао, да нашем војнику треба хлеба, опанак и ракија. Дакле на првом месту добра храна, за тим топла и подесна обућа и најзад предовољство, које је у његово време и за тадање схваћање била ракија а данас се то замењује топлим напитком или масним залогајем као што то раде практични и паметни Енглези, Јапанци и др. културни народи. Још користи од забране алкохола у војсци поред оне добити која се има у дисциплини и здрављу трупа, било би, што би војник престао живети у уверењу да је ракија нешто добро и корисно и кад види да је не троши ни његов старешина, ни његов лекар, тим примером ће бити најбоље поучен а војска ће постати школа народу и у здравственом погледу.

Сузбијањем алкохола у војсци сузбија се један елеменат нереда који можда једном помогне а двадесет и девет пута нашкоди и буде фаталан.

Најзад јако се варате ако мислите да признати светски научници, лекари и социолози говоре овако како је то мило друштвима за сузбијање алкохолних пића. На против, друштва против алкохолизма добила су основица и разлога за опстанак и напредовање тек онда кад је наука испитала и утврдила штетност алкохола по здравље као и по моралност и економско стање народно.

Оволико сам за сад сматрао за нужно да кажем у потврду мога мишљења. Благодарећи вам још једном на гостопримству као и на томе што сте дали прилике да се о овоме важном питању по која реч у јавности, стојим вам и даље на расположењу.

С одличним поштовањем

Др М. Ђ. П.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Слобода штампе у Босни

Пишање у којима види један српски лист најбоље карактерује ово саопштење сарајевског „Српског Гласа“: „Ко није погледни може у јучерашњој „Српској Ријечи“ заплењену вест „Малосутрин повод вуј Србију у рат“ прочитати на насловну у „Bosnische Post“ бр. 271 стр. 4. под рубриком „Unsere gestrige Extra Ausgabe“ у I. ступцу на 3 месту под натписом „Aufstellung zum Kriege gegen Oesterreich Ungarn“ (Дражење на рат против Аустро Угарске), где је та у „Српској Ријечи“ заплењена вест наведена пошљедњема. Осим тога може је прочитати у јучерашњем „Журналу“ бр. 40, стр. 3 ступац четврти под насловом „Малосутрин провоцирају Србију рат.“ А може је прочитати и у свим листовима, што излазе у Аустро Угарској, као и у свим листовима пријеђени из свих јединица под овом новом шибоком. Узалуду сваки све листове, која су у Босни и Херцеговини забрањени. Једино може сваки прочитати и вести „Говор Каллаја“ и „Хоће ли бити опет рат“ у свима листовима, који слободно улазе у Босну и Херцеговину.“

Дневне вести

Помиловање. Скупштина т. ј. њене све четири групе, подлажући искреним патриотизмом, изашле су на сусрет влади у овим тешким тренуцима и дали јој до сад невиђено поверење. Али јој је она то поверење поклонила у уверењу: да ће и влада водити најстрожијега рачуна о оправданим жељама Скупштине. Таква једна је жеља била и помиловање свих политичких кривaца.

Међутим влада не само то није одмах извршила, него ни на истакнути захтев од свију четири група није ту жељу Скупштине хтела испунити, но је дала само неко поуздано мурасто обећање, које није одржала.

Сад је влада видела да јој ваља опет изаћи пред Скупштину без испуњеног обећања, и осетила је да јој овога пута то Скупштина неће опростити, па је зато прегла да то обећање дато Скупштини и одржи и помиловање изврши.

Влада је, дакле, поднела формални предлог, али је наишла на тешкоће у Двору. Из кругова владиних се тврди нао поуздано да ће влада од тога помиловања направити питање поверења, и ако јој се одбије потпис даће оставку.

Тако и треба!

Талијански посланик код Краља. Јуче је нови талијански посланик г. Бароли био примљен у свечаној уобичајеној аудијенцији код Краља, коме је предао своја акредитивна писма. Аудијенцији је присуствовао г. Миловановић министар спољних послова.

У вече је био ручак у двору у част г. Баролија.

Један курнол. Београђани су могли видети да је новог талијанског посланика спроводио у парадним колима у двор г. Јовица Христић краљев секретар за кога је јављено да је смењен. Али док га је пре подне г. Јовица пратио у парадној униформи, дотле у вече није присуствовао на дворском ручку у част г. Баролија, но је вечерао у хотелу „Москва.“ Дакле: пре подне је секретар и заступник маршала, а у вече „профатна“ личност?

„По му лица црно, по бијело“!

Нов управник. За управника београдске поште постављен је г. Михајло Пујић. До његовог доласка врши дужност г. Драгутин Томашевић најстарији чиновник а г. Влада Ристић досадањи управник није нигде распоређен.

Зашто ли то?

Турска мобилизација. Консуларни извештаји потврђују, да се демобилизују турске редовне трупе. Али се позивају резервисти за попуњење низамских трупа цариградског, једренског и солунског корпуса, тако да ће ти корпуси бити постављени у ратно стање.

Анексија Крита. У Цариграду се потврђује, да Француска и Италија помажу анексију Крита али да за то Грчка да Порти накнаду.

Мађарски црвени крст. Како из Будимпеште јављају, мађарски црвени крст тражио је од пештанског магистрата, да му школе у Будиму уступи за — болнице.

Турско-бугарски преговори. Цариградски дописник софиске „Вечерње Поште“ јавља, да је бугарски делегат министар Љапчев имао отићи из Цариграда за Софију јуче. Турски министарски савет имао се састати у недељу да каже Љапчеву да ће требе продужити преговорe или не. Из једног дугог разговора дописника с Љапчевим излази, да његова мисија до сада није дала никакав практичан резултат.

Бојкот у Италији. У Турину, у Италији, отпочео је бојкот аустриске робе. Велике фирме прекинуле су сваку везу с аустриским фирмама. Трговачким путницима из Аустрије затварају се врата. Новине позивају да се сва Италија придружи бојкоту, што ће несумњиво бити. Овој срећној Аустро Угарској није да не може лепше бити. Још мало па ће је бојкотовати цела Европа.

Карактеристично. У поштанско телеграфском одељењу постоји одсек контроле прихода, која има да врши преглед рачуна на поштанској и телеграфској радњи. Како се врши ти прегледи ево једног примера. Прекјуче је један господин донео уплатницу за Аустро Угарску и како није умео да попуни бланкет замолио је једног нашег чиновника да то учини. Случај је био да замоли баш једнога контролора из одељења прихода и овај господин није умео да попуни један обичан бланкет.

По кога ђавола онда контролори?!

Са једног збора. У прошлу недељу после подне држали су поштанско телеграфски чиновници, који припадају самосталној групи радикала један збор, на коме су осудили рад свога министра и начелника на последњем указу, јер су веле запостављени.

У смислу донете одлуке они су написали акт и сви потписали на упутили главном одбору самосталне радикалне странке, тражећи задовољења.

Побегла патрола. Пре три дана били су на ади гргечанској наши финансијски стражари службеним послом, а у томе моменту десила се на обали дунавској с оне стране једна аустријска коњичка патрола од 10 људи. Наши финанси опале из пушака у један врбик и не видећи на противној страни патролу. Чим је пуцањ одјекнуо патрола је побегла у галопу.

Оспон председник. Жале нам се изјесни грађани из села Влашке у срезу космајском окр. београдском да тамошњи председник Обрад Јаковљевић и у овим озбиљним данима стално намењава угледније опозиционаре правећи им разне смицалице. Они су се жалили надлежној власти али у томе нису подпомогнути.

Добро би било да начелник окружни г. Марјановић потражи информације о овоме председнику и заштити тамошње грађане, над којима Обрад прави како хоће.

Духовецки. Специјални дописник „Петроградске телеграфске агенције“ г. Духовецки посетио је јуче по подне уредништво „Правде“. Разговор који је водио са директором „Правде“ и који је трајао сат и по саопштићемо у једном од идућих бројева.

Одложен претрес. Претрес оптуженима по куповској афери и опет је одложен од стране суда да се прибаве неки неопходни подаци, који су потребни за идентификацију дела.

Писмо једног сељака. Данас смо добили од једног сељака из Шумадије једно веома интересантно писмо у коме се износе погледи сељака на данашњу ситуацију, створену анексијом Босне и Херцеговине.

То ћемо писмо сутра публиковати те обраћамо пажњу наших читалаца.

Пажња. Скрећемо пажњу на оглас г. Милана Јовичића кафеџије код „Пауна“ који доносимо данас у нашем листу.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Јој Угарски министар трговине Кошут нешто се опоравио од болести, али по савету лекарском још мора чувати постељу.

⁂ Стање здравља немачког цара Виљелма толико је кренуло на боље, да је оно мало прошло сти неколико часова ван постеље.

∴ У немачком државном сабору отпочело је прво читање законског предлога о финансиским реформама.

⁑ Нови енглески посланик у Бечу Фајрфакс Картрајт пристигао је у Беч да преда свој кредитиве посланства.

(-) Пред доласком медонитог воза на Арва Барани у Дарву (Мађарска) одронила се у овој последњој станици једна стена у величини од пре око 2000 кубних метара и срушила се на железнички друм. Саобраћај је прекинут био за три дана, те се морало прелазити на једног воза у други.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Магдене од Бренвиљијера. — Порочни претест ... — Нова смрт — Мађионичарке. — Моћ у ... — Средства ... — Алхемисте. — Вештице ... — Мађионичар ... — Мајска ... (Les chambres ...) — Лудвик XIV. и тровачке тајне — Госпођа од Монтеспана.

Марија Магдена од Бренвиљијера

(наставак)

Веома осетљив у point d' honneur (у питању о части), пријемљив за љубав и у љубави сурвољив до лудила чак и за личности код којих је јавни порок стекао право, што њему није могло бити непознато. Расипнички, каквог нема равна, чије трошкове нису могли покрити никакви приходи из какве положаја, а осим тога карактер, који се не плаши никаква преступа. У осталом он се бавио и пијетистичким пословима и тврде да је о томе писао књиге. Он је дивно умео говорити о Богу, у кога није веровао, и благодарећи тобожњој масци, коју је скидао само међ пријатељима учествовао је у свима добротворствима и у исти мах у свима рђавштинама.“ И ако официр и ожењен, Сен Кроа је по који пут узимао на се ношњу и тигру каквог опата.

Сен Кроа био је сјајан, галантан кавaљер а Марија Магдена од Бренвиљијера са својом дивном фигуром и својим плавим очима најдражеснија маркиза на свету.

„Госпођа Бренвиљијерова, — вели адвокат Вотије, — није од љубави правила никакву тајну, но се видела пред целим светом и била је у толико срећнија у колико

је више изазивала узбуђење. Она се хвалила тиме и пред својим мужем, који је као одговор на то, пријао, равном мером, љубављу према другим женама. Али кад се она тиме хтела показати велика и пред својим оцем човеком стара кова који се држао права која су стари обичаји давали старешини породице, изради он тајну наредбу против љубазника своје кћери. 19. марта 1663. ухапшен је Сен Кроа „у истим колима у којима је седео покрај маркизе" и одведен у Бастиљу.

Равни писци, који су се бавили о свима овим догађајима, приказују Сен Кроа, бастиљског сужња, у друштву чувеног Егзилија, који је био посвећен у тајну талијанских отрова. Кад је изишао у слободу, он је страшне рецепте поверио својој љубазници и другима, који су их после раширили по Француској. То се мишљење већ налази у документима овога доба и у одбрани адвоката Нивела у парламенту у корист госпође Бренвиљерове.

Егзили, коме је право име Егиди, или и Жил, био је талијански племић, који је био у служби шведске краљице Кристине. Тачно је да је он био затворен у Бастиљи у исто доба кад и Сен Кроа. Он је у њој остао од 2. фебруара до 1. јула 1663., Сен Кроа од 19. марта до 2. маја. Један полицијски капетан из чете коњичких чувара, неки Дегре — који ће доцније играти важну улогу — примио је Егзилија по ослобођењу с наредбом да га одведе у Кале и укрца га за Енглеску, али било да му је Егзили уз пут побегао, било да се из Енглеске опет вратио у Француску, ми брзо налазимо овог Талијана поново у Паризу и то у властитој кући Сен Кроа, где је остао шест месеци. Па ипак није Егзили научио Сен Кроа вештини прављења отрова. Још много пре одласка у Бастиљу млади коњички официр прибавио је знања на том пољу, која су превазилазила знања Егзилијева. За њих има да благодари једном знаменитом швајцарском хемичару, који се настанио у Паризу у Сен Жерменском предграђу, где је заузео угледно место после издања — 1663. године — уџбеника хемије, који је још тада постигао знатан успех и од тада изазвао у новом издању и у преводу. Глазер је био лични апотекар краљев и наставник хемије у ботаничкој башти, а осим тога ваљан научник. Кали сулфат, који је он пронашао, дуго је носио његово име. Глазер је био главни лиферант — а без сумње и једини — за Сен Кроа и његову метресу. У својим писмима они називају отрове, којима су се служили, „Глазеровим рецептом". У осталом ти су отрови, као што ћемо видети, врло просте природе и данас би нам таква средства изгледала неотесана. Егзили, кога сада губимо из очију, остао је у сталној вези с краљицом Христином и 1661. оженио се богатом грофицом Лудовиком Фантагучи, рођеном војводе од Модене.

* * *

Тек што је Сен Кроа изишао из Бастиље, одмах је отпочео своје старе везе с маркизом од Бренвиљера. Њена је страст била само појачана хапшењем њена љубазника. Она се осећала увређеном у свом поносу и у њој се почела јављати горка мржња против свог оца. Њена жудња за задовољствима, карташка страст, раскошне тоалете и излети с њеним љубазником, кога је по тадашњем обичају издржавала, умањили су њено богатство. „Морам признати — чујемо је доцније где говори у својој исповести — да сам том човеку много жртвовала и да ме је он упропастио". — Жеља да се докопа очева имања и сваким даном све јача потреба да се освети за претрпљени стид, учинили су те је у њој сазрео план за језовити злочин.

(Наставиће се)

Кинески устав

(Из збирке „Нова 1001 ноћ")

Шангајски је телеграм јавио, да кинески царски двор припрема једанаеста у ставу. Да уведе устав у својој држави.

Једна телеграм из Пекинга.

Кад се милосрдни доврши и трећа година жалости за покојним царем и царицом велики футудуи *Јуенчикај* са страхопоштовањем скиде свој кожну капу, намаза мирисним уљима своју раскошну косу, и три пут окадивши тамјаном ликове предака, ступи лагано и достојанствено кроз врата на ово малој соби младог сина Неба, императора Пу И.

— Напред! као сребрно звонце одјекну глас младог императора.

Велики футудуи поклони се седам пута златној кацига на пустињи и веома пажљиво приковачи преко прага, па пошто је прочитао тринаест установљених церемонијалних молитава, метну десну руку на чело, што је значило, да је намеран, да са императором говори о државним стварима.

Император махну малом свиленом марамицом и двадесет дебелих мајмуна покупи са исто толико робињица и евнуха са пуно поштовања поклонише се и удаљише из собе.

— Сине Неба — поче велики футудуи, смерно оборивши очи к земљи — вероватно, да је теби најмудријем од свих људи на свету познат тестамент и последња воља покојне кћери неба, велике императорке Ци Си, која се сада мирно одмара у небесним кућерцима и сирењачним пољима. Јер по речима чувеног мудраца Кеу Ли, последње воље покојних предака јесу најблагороднија зрна пиринча, која ће дати богату жетву. И твој роб, који сада стоји пред тобом, мисли да је потребно твоје мисли: да ту последњу жељу треба испунити, ако би га ти усрећио твојим одговором.

— Ако мислиш о годишњем путовању на гробове предака, што је завештала покојница, то сам вољан одмах приступити уређивању церемонијала за то путовање!

— Мудраци целог света говоре кроз твоја уста! — опет ће смерно футудуи. — Али су они сакрили од тебе суштину мога говора.

— Да ли не мислиш, да треба послати овогодишње дарове Далај Лами? Ако није ни то, ја заиста не знам о чему говориш!

— Пуна сјаја мудрост твојих речи и овај пут скрила је у својим одајама моју недостојну мисао. Но ако је милост твоја равна мудрости твојој, то ћу се ја сада лако решити, да ти кажем, да је покојна царица завештала, да дадеш устав Небеској империји.

— Браво!.. Браво!.. посвоћи император на златној столици. Одавно сам се жељио, да те упитам, да ми објасниш то тамно место у завештању. Говори. То је веома забавно... Слушам те.

Јуенчикај смерно погледа по својој мирисној коси и са пуно страхопоштовања примирисa чајно лишће из своје порцуланске кутије.

— Има много начина, да се уведе Устав, али је предострожност прва особина мудраца. Да разгледамо све Уставе, па ћемо изабрати онај што је најбоље. Ето на пример да почнемо са руским. При увођењу овога устава прво је потребно имати много државних чиновника, у којима би се налазио отров. За тим је прво потребно имати доста људи, који би ишли у те чиновнице и из њих износили кријући од оптужених мудрих речи.

— Не, не! одговори император, то је посао и сувише компликован.

— Па да узмемо персијски! — на то ће футудуи — Ту је посао врло прост. Треба само позвати најмудрије људе из целе државе и увести их у зграду, коју ћемо назвати меџлис. Затим треба дозвати команданта телесне гарде и наредити му, да пуца на то здање. После овога може се слободно отпочети рат са својим народом.

— Ах не!... Ја не волим рат! — Кавршио га прекину император. — Зар нема какав бољи устав?

— Има, господару света, има турски. Али би морао најпре распустити све своје евнухе и све робињице., па онда сву власт дати у руке Младо-Кинеза.

— Шта? Зар и тај воће да протестује млади император. — Аја, то не може да буде.

— Најнесретнији сам — наставио са пуно страха футудуи — што сам узнемирио Ваше Величанство са турским Уставом. Прочитаћу због тога у мајчиној побожности 333 покајне молитве. Да знам, да ми нећете замерити, ја бих вам у покорности поменуо о још једном уставу!

— Да чујем!

— О уставу из земље, која је позната као уставна non plus ultra.

— Говори.

У тој земљи можете народу дати све слободе, наравно на хартији, па и најслободнију штампу. Али ће зато ваши мандарини моћи руинирати све штампарије и уништене новинаре пушкарати, па да не буде никоме ништа. По томе уставу дајте министрима одрешене руке министрима да се богате, и постају господари, па ви можете јести и пити до миле воље, а никада нећете доћи у опасност, да вам и једна мисао узнемири уживање пожуде нећуте.

— Но, тај ми се устав још и допада!

— Али — смерне речи рамена у мајчиној понизности велики футудуи — али по томе уставу.. не смем рећи Величанство...

— Говори само слободно!

— Али по том уставу није забрањено убијати цареве.

— ?

— Још нешто горе. Царске убице награђују се орденима и даје им се народно признање.

Млади император замисли се и дуго посматраше ликове својих предака, којима беше украшена његова одаја.

— Како ово рече, да је какво овај мудраци! Свети предака то су најблагороднија зрна пиринча, из који ниче најбогатија жетва! Је л' тако?.. Но, ако је тако.. нек моји потомци очекују жетву, ја сам задовољан и са овим зрнима.

И император нареди, те велики футудуи седе одмах за сто и написа царев декрет на поломство. У том ће декрету император са пуно убеђења саветовао свога наследника, да буде готов, да народу даде устав, кад буде ступио на престо!

— Затим милостиво махну малом свиленом марамицом. Велики футудуи, поклонивши се по церемонијалу седамнаест пута, смерно изађе из одаје, у коју уђоше ћаволски смејући се двадесет лепих робињица!

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браниво позориште

У вечерашњем нарочито састављеном програму, приказују се најинтересантније пијесе и две веома забавне шале:

1. *Обвековало му!* и

2. *Мица и Миклош.* Посета ће бити обилна, јер су ове шале пуне живих и необично комичних сцена. —

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград. На Еренталову претњу младотурцима да ће Аустрија ако они не признају анексију изазвати противничку револуцију у Турској и помоћи да се поврати стари режим „Новоје Времја" одговара, да је то јаван политички шантаж, кога до сада још није било у средњем веку. Тако су се ствари практиковале, али ни онда није се говорило о њима јавно из уста министра једне монархије. Таква претња изгледа жакаћа, она показује да су код Еренгала потпуно изврнути политички појмови и морално осећање. Он је налик на онот мајмуна, који је завукао руку у суд с узаним грлићем, из њега заграбио пуну шаку, па сад не може руку да извуче, а жао му је да испусти што је узео. У очајању Ерентал изгубио је сваку меру онот шта је допуштено, а шта није. Министар његовог апостолског величанства у улози турског револуционара, то је јадна слика која изазива гађење.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(176)

XXVII

Исповедник

— Шта треба да чиним, Величанство?

Краљица се осмехну, узе ме за руку, одведе ме у једну суседну собу, и подиже застор с једног прозора кроз прозор се видела галерија која је у вези са собама краљевим... Ту су се шетала нека мића које сам ја све познавала... Она ме показала једнога и рече:

— Учини да те тај човек воли!

Покајница опет заћута, можда је очекивала какав покрет, какву реч, какав знак.. Али ова репостиме калуђер остаде миран и непокретан, као да му је кармелитска одећа била срезана од гвозденог камена, а он као да је био кип који никад неће проговорити ни речи, нити учинити и један покрет.

Глас Алисе од Лекса поче дрхтати и гушити се.

— После месец дана, продужи она тихо да ју је калуђер једва чуо, била сам љубовница тога витеза.

Тада је калуђер упитао:

— Како се звао тај човек?

Алиса задрхта. Она разумеде увреду и дрхћући одговори:

— Да! Хоћете да речете да сам имала толико љубавника да је потребно да му кажем име, је л' те? Добро! Звао се Клемент Жан од Пова Гарџет! Био је маркиз. Дошао је био из Италије. Ви сте га морали познавати, пречасни оче!

— Продужите, кћери, рече мирно калуђер. Ви сте био гриешна волели тога човека? Ако је то сав ваш грех, ја вас уверавам да ће вам Бог опростити, као што сам и ја готов да вам опростим греха... Сиротој жени која воли све је опроштено...

Млада девојка се стресе од ужаса. Она хтеде да устане и да оде. Али се, без сумње уплаши од последица тог бекства јер опет клече и продужи:

— Ви ме исмевате. Добро, нека буде. Исмејте се, али слушајте: Тога човека ја нисам волела!

Сад се калуђер стресе и с мукмом уздрха уздах. Но ма како да је уздах и дрхтање било тихо девојка га осети.

— Нисам га волела, продужи она сигурнијим гласом. Па ипак никад нисам својим очима видела лепшег човека. Било му је тек двадесет година. Био је у цвету своје лепоте. Његова поносијитост, његова племенитост, његова храброст чиниле су га најдостојнијим љубави... а ја га ипак нисам волела!

— А он? упита потмуло калуђер.

— Он!.. Он ме је љубио... обожавао.

— Слушам вас, кћери, рече калуђер са истом страховитом равнодушношћу.

— Најпре ћу вам исповедити свој грех, а за тим испаштање. И онда ћете моћи да судите. Тек сам била ушла у шеснаесту годину. Била сам лепа. Једна велика краљица одликовала ме је и узела ме је међу своје дворкиње. Како сам била сироче, како нисам имала ни оца, ни мајке, ни породице, та краљица ме је уверавала да ће она бити моја мајка и да ће ме сматрати као члана своје породице..

Алиса од Лекса застаде за тренутак; на грудима јој се оте дубок уздах.

Када се мало умири она продужи тихим гласом:

— У то доба многи млади племићи изјављивали су ми своју љубав... али ја нисам ни једног волела!.. ја сам волела раскош, волела сам накит, волела сам накитие.. а била сам сирота..

Краљица о којој вам говорим обећавала ми је не само богатство, већ и сјај и моћ, само ако будем слушала њене наредбе... Ја јој обећах да ћу је слепо слушати. То је био мој први злочин. Кад сам видела неколико кутија са дијамантским накитима ја сам била готова да жртвујем све само да их добијем, била сам готова да се предам сатани... На своју несрећу и предала сам се!.. Једнога дана краљица ме позва у своју собу... она отвори преда мном једну фиоку која се блистала од бисера, дијаманата и рубина... и рече ми да ће све то бити моје ако је будем слушала... Занесена, зажарених образа, узбуђена до дна душе, ја узвикнух:... бар мени се чинило да је тако... Како било да било, пречасни оче, тек годину дана пошто сам од краљице добила наредбу да задобијем љубав тога човека, ја постадох мајком... Дете дође на свет у једној кућици у улици Арбр Сек, коју ми је краљица дала. То рођење остаде тајна.. отац однесе са собом новорођенче.

Онда једном поново прекиде Алиса.

— Разумем, рече калуђер шкргућући зубима. У вашем се срцу појавило тек сад материнско осећање, савест вас мучи и ви бисте хтели да дознате шта је с дететом... Ја вас могу о томе обавестити, јер виђам дете свакот дана!

— Дете, дакле, није мртво, јекну Алиса. Ви сте ме пре лагали, Говорите! Говорите! Или ћу удавити ово крај својих људима и наложићу вас јавној поруги!

— Мир, прогунђа Пардајанова. Мир, или ћу вас за навек оставити!

Не, не! Милости!... Имајте сажаљења према мени... говорите!..

(Наставиће се)

Новитети **ПРИСПЕЛИ** Новитети

У Помодно Мануфактурној Платнарској радњи

БРАЋЕ Х. ГАБАЈА

КОД „КРУНЕ“ — КНЕЗ МИХАИЛОВА БР. 31.

Известивамо пошт. муштерије да су нам приспели најновији новитети за јесењу и зимску сезону из првих француских и енглеских фабрика као:

Штофова и **Чоја** за костиме и хаљине као и у довољну. Паловање у разним бојама. **Свиле** за ... свакако и баул, [illegible] вари и ... **Атлаза** за јоргане и ... **Гарнитура** штофаних и ... најновијих дезена. **Завеса** штофаних и ... најновијих дезена.

Препоручујемо наше богато стовариште као: **Пешкира** мушких и женских ... и јоргована. **Пешкира**, Рупчића, Чаршава и **Кецеља**. **Огртача** штофаних, **Марама** за кување, **Ћебади** ... и ... Велико стовариште ... као: **Штампано штофа** у фаст, тилу, ... и ...

Баршун, Чипке, Ајзика, Штикерија ... фине, ... **Крпе, Реше, Веза** и осталог ... Велико стовариште: **Платна** у комадима и на метар. **Платна** за јоргане и ... **Целокупне справе** за Кувара, Дамере и Собарице.

Приспело нам је у великом набору **Пелетов** и **Мачкица**.

Горњу помодну робу продаваћемо по врло јевтиним ценама, пошто смо ову партију купили с великим пренесом [illegible]. Мустре на захтев шаљемо бесплатно а поруџбине примамо уз доплату

512 18—20

С поштовањем

БРАЋА Х. ГАБАЈ

Срећу за 3 динара

УДЕОНИЦЕ

Позив на заједничку игру од 50 ком. осмине срећне Класне Лутрије за шесту класу 36 кола вучење од 22. новембра до 3. децембра 30 дана. У овој шестој класи има 33.000 згодитака и 1 премија од 300.000 динара. Број на срећама назначен је на самој удеоници. Згодитци који буду пали на те бројеве исплаћиваће се доносиоцу удеонице ОДМАХ по вршењу ... шесте класе ... овим правилом дата је могућност свакоме да може учествовати на ту срећу. Свака удеоница стаје 3 динара и може се добити до последњег дана вучења код овлашћеног продавца срећака Класне Лутрије.

Шаље се свакоме у унутрашњост по поруџбини. На доплату не шаљемо.

Исак Ешкенази

546 11—15 мењач

СВАКОМ КОРИСНО ═══

═══ БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

... на продају за шесту класу ... добру прилику ...

На ... срећне, ... као и ... од 5 до 1000 динара ... у ... продаје радње

Исака Ј. Ешкеназе

52813—20 мењача

Дућан

са собом, подрумом и шупом издаје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини нових болница а и у близини основне школе а подесан је за ... лекарије, ужичке производе, ... и т. д.

14/XI. 1908. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат

ул. Војводе Миленка бр. 22.

606 2—3

Соба за самца

... намештена за једну ... особу, ... издаје се ... у Каменичкој улици бр. 17. У кући говори се и немачки.

603 3—3

Кафана „Мали Чачак“ Ратарска ул. бр. 46 са две собе, кујном, подрумом, ... и ... издаје се од 1. ... под закуп.

За услове упитати у радњи **Душана Тодоровића** Бурмагџија-Српског Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

Са решењем господина министра војног од 12. новембра 1908 год. СБр. 658 могу се примити полисе живот. осигуравајућег друштва „Њу Јорка“ као женидбена кауција г. г. официра.

Дирекција друштва Њу Јорка

609 за Краљевину Србију 2—3

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима пића ... обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће пиће по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо ван радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у свима количинама за разноврсне потребе, као за паковање етикетираних шљива, меса, сланине, саламе, сапуна, фиде, колонијал. разних војничких потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само делови, па да их поручилац сам укива.

Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине и у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

559 5—20

Врло економично

Суваво [illegible] ... ... Пиротске ... и т. д. ... и т. д. ... робе ...

... ... орађа.

... ... „Милана“.

Увек свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“ и ...

... ... Дин. 1.80.

... 100—180 ... Дин. 4.80.

... ... **Бонбона** и **Колача** ... за ...

... ... — Руса, ... и т. д.

Увек свеже воћне и добре ...

Препоручује ... радња

Душана Тодоровића

Бурмагџија-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло солидним ценама и условима.

Телефон бр. 43. 461 20—

НОВО! НОВО! НОВО!

САМО КОД

„НАПОЛЕОНА“

Освежите ... дана ... Добивено ... Цена 5 дин. ... 6 дин. ... и ... у боји ... 5 дин. ...

Соломон Коен

611 код „Наполеона“ 1—3

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Од 1. новембра узео сам ... кафану код

„ПАУНА“

коју сам ... и ... за добрим и природним ... вином ..., ... и ... црним и белим; ... и ... свакојаким ... и добром кафом.

Кујну ... где ће ... добра и укусна ..., а по умереној цени.

Молим ... пријатеље и остале ... да ... уверити.

С поштовањем

Милан Ј. Јовичић

610 КАФЕЏИЈА. 1—3

ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

АРСЕ Ж. ИЛИЋА

Кнежева ул. 34. — **БЕОГРАД** — Баба Вишњина 32.

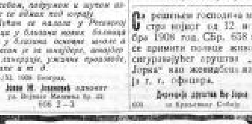

— Телефон 559 —

Препоручује од плуте (дашчице):

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најјефтинијим ценама за свакојаке потребе, па и са утиснутом фирмом;

ПРОСТИРКЕ за купатила;

ПОЈАСЕ (спасије) за пливање;

ПРИБОР за рибаре;

ЂОНОВЕ и УМЕТКЕ за обућу;

УМЕТКЕ за шешире, итд. све остале предмете од плуте.

МЛЕВЕНА плута за паковање и конзервисање грожђа, воћа, јаја и т. д.

600 4—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малаксалости, ...** *фарингите ...*, и осталих кожних болести, које од ... напредују, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, effervesc.)

који се од дужег година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин ... пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без ... одвратности врло радо пију. Дуговременом употребом овога зејтина, деца се ... поправе, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести ређе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% ... против шкрофула које гноје, шкрофулозних отока ... запаљенских ... т. зв. ...

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гноја очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама: Субашића, Османовића и код „Гуслара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тирића, Зајечару Тукера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Нинића. —

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин. на пола год. 8, за четири год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство за годину 28. дин. на пола год. 16 дин. на четири год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Босанске и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул бр. 22

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 19 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 317 | Телефон 821.

СИРОМАХ ЧИЧА!

Данас се у Бечу тера комедија са једним старим човеком.

Дворјани, који ни једном народу нису добра желели и још мање донели, измислили су да ваља прослављати свечани шездесети царски јубилеј. Да би се показали одани цару Фрањи Јосифу, дворјани су се дуго упињали да пронађу нешто, што би цара изненадило и обрадовало, а тиме би њихове заслуге у његовим очима порасле.

И најзад су срећно домислили!

Успели су да старом и седом монарху, који је ван своје државе уживао још веће поштовање него и код самих својих поданика, загорчају последње часове живота.

У место да проведе последње дане у миру, поштован, уважаван и спокојан, дворјани су му бацили на врат најтежу бригу и велику опасност.

Хтели су га изненадити анексијом Босне и Херцеговине и успели су да то изненађење повећају у толико што услед тог лудог отимања може изгубити са свим не само Босну и Херцеговину него и остале покрајине, што су му друге [illegible].

Успели су дворјани и ласкавци да седи Фрања завршава горе као осамдесетогодишњи старац но што је почео као осамнаестогодишњи младић.

Заиста, чудна судбина! Ма колико да је Фрања стар и изнемогао, не може му измаћи ово сравњење из очију.

Пре 60 година се попео на престо царева германских један дечак, млад и румен, кога су онако безазлено дочекали Мађари отвореном, дотле невиђеном буном! „Доле с Ћесаром,“ орило се по равницама Панонције, и ти су гласи прво допрли до ушију младог императора. То су се врале Мађари!

Али су ту дреку надкриљавали узвици: „Живио Ћесар!“ „У смрт за Ћесара“!

То су викали Срби!

И Ћесар је помоћу Срба и Славена победио. И ако му спас није дошао само од Срба, они су му бар срећу донели.

У тим минулим временима Ћесар је био срећне руке и за пре своје саветнике је бирао људе мудре и паметне. Али га под старост срећа издаде, и његови доглавници постадоше ђаволи и политички коцкари.

И данас Ћесар, због опсенарског рада једног дентиста Еренгала, завршује бедно своју дугу каријеру.

Данас на дан његова јубилеја, сав Српски Народ, сав род српски који га је онако одушевљено у почетку владавине дочекао — устао је против њега као један човек! Српско племе куне старога Фрању и те клетве неће дати јадноме старцу да умре с миром!

Српски Народ осећа да је сметња срећи његовој један човек, кога сад прослављају у Бечу што је повредио један народ, чији су га синови у прошлости, најверније служили.

И та проклетства српскога рода, и те борба Српскога Народа неће Ћесару на лепо проћи.

Као год што су Срби били довољно снажни и јаки да га бране, тако ће им Бог помоћи да Фрању сруше, и да га под старе дане оставе да се као какав португалски Дон Педро потуца.

Од свих његових многобројних круновина, он ће моћи своме наследнику „Фердинанду без земље“ оставити као оно негда она знаменита Бертолда, само свој [illegible].

ПРЕТРЕС „БЕОГРАДА“

Мађарска жандармерија претресла је код Гимбоша „Београд“, брод Српског Бродарског Друштва. „Београд“ се 16. о. м. кренуо из Будимпеште као обично са стотин путника, натоварен угљем за Београд. „Београд“ је 13. о. м. ноћу, 12. канда 14 ноћу прошао у Мохачу и [illegible] то није нашао сметало. 16. о. м. у јутру „Београд“ се кренуо из Мохача и [illegible] и по сахат по вођи ишао један чамац с мађарском жандармеријом, која је „Београду“ наредила да стане. У чамцу је било шест мађарских пољских жандарма и три мохара.

Жандарми су држали пушке на готовс и тражили да се брод задржи и пусти [illegible]. То је сами учињено. У том с обале у другом чамцу дошао се на брод још пет жандарма с пушкама на готовс, а с њима, као пратиоци, и два грађанина, од којих је један био Србин. Старешина тих жандарма каже капетану „Београда“ да имају наредбу из Пеште да прегледају сав товар. На питање ради чега, нису хтели одговорити, већ су рекли „то вам не можемо казати“. После тога су прегледали један па други кавез, па затим сав брод.

Преглед је вршен тако, да није остао непретресен ни један кут, кофер, па чак ни фењери нису остали на миру. Испретурали су све кревете и креветске собе. Неколико кантона била су запечаћена царинским пломбама, те их нису прегледали. Кад нису нашли што су тражили, сишли су, а „Београд“ је продужио своје путовање за Београд.

Ово је први случај да жандармерија врши преглед над једним страним бродом, јер то обично врши финансиски органи на границама а не у средини државе. Особље брода могло је, по праву, не допустити преглед без присуства конзула или конзуларних чиновника, али би брод за то морао изгубити, а у овом времену је свака час скуп. Знајући да на броду нема никакве муниције нити што друго сумњиво, особље је допустило жандармима да изврше преглед.

На питање зашто су дошли десет жандарма наоружаних, одговорили су како имају извешће да брод путује са 7 шпиона и да ту има много персонала у којем би они нашли посла.

Г. Форгач јавио је [illegible] Србија доноси муницију преко Турске и да је у присуству аустриских власти пренето [illegible] из немачких фабрика 40 хиљада патрона у [illegible] Српског Бродарског Друштва, и пренесено у Србију, а његове новине пишу како нам те фабрике не даду ти патрона, и ако су оне већ одавно у Србији.

Аустриске власти наредиле својим трговцима да [illegible] већ продавати Србији оружје и муницију, а поводом у овим приликама проф. Форгач [illegible] наших трговаца и затражио да купи од њих одмах свако 300 пушака са њима, [illegible]. Нашим властима није потребно ту водити никакву контролу, јер су наши трговци потпуно свесни своје дужности.

Рат Амала и Цар Фрања

Од како су Аустријанци анектирали Босну и Херцеговину, између њих и Турака води се овакав разговор.

Аустријанци веле:

Прекините започети чин, решите да нећете протестовати против анексије и ми ћемо сами пристати на конференцију и тамо ћемо свима ваш захтев да подпомажемо.

— Врло жалимо, али је немогуће! одговарају Турци. Ми врло добро знамо да ни оно што сте нам узели нећете вратити, због самог протеста нашег; али ради наше части и ради сигурности нашег новог, слободоумног режима ми не ћемо да престанемо протестовати. — Ми никако не смемо допустити да реакција, у нас, може рећи: „Млади Турци почињу своју владавину са распарчавањем царевине“.

Докле ми ћемо продужити да протестујемо и ми ћемо да Европи скупљеној на конференцији, поднесемо нашу жалбу на вас, па она нека решава.

Е у том случају — веле Аустрија — неће ни бити конференције и Европа неће имати шта да решава; јер ако ће се на конференцији порадити Босна, ми нећемо доћи на конференцију. А без нас неће тамо доћи ни Немачка и кад она не дође Италија ће врло тешко бити за конференцију.

Оваки се разговор, ево два месеца, води сваки пут кад се Турчин срете са Аустријанцем.

Док се дипломате забављају оваквим безопасним препирањем турски трговци и амали су се споразумели да Аустрији врате жао за срамоту, на свој начин. На позив светске журналистике они су бојкотирали и робу и лађе аустријске.

„Забрањено је продавати аустријску робу“!

„Забрањено је истоварити лађе аустро-угарских друштава“!

Кад су ове забране објављене, бечки листови гордо узвикнуше: „Ове нове жеље трајаће 48 сати! јер није могуће да неорганизована маса трговаца и радника издржи трговински рат, кад и он, као сваки рат, захтева [illegible]“!

Бечлије се преварише! Рат трговински, рат амала који престао после два дана, он још траје и ево — два месеца.

И овај рат донео је грдне штете Аустријанцима — ја вам то сведочим; јер сам и сам био бојкотован.

Пре 15 дана пошао сам из Париза за Цариград Лојдовом лађом са само пет путника. У очи нашег поласка једна француска лађа била је препуна путницима, а на једну египатску, која је за нама имала да пође, не беше ни једног празног места.

На лађи аустријској дакле, било је нас свега шесторо — по 100 дин. билета — каса је напатила 600 динара! У пирејском пристаништу нису лађу утоварили ни једну тону робе — све нашег, пртљага.

У Дарданелима лађа се је морала задржати 3 до 4 сата и путници су хтели да за то време изађу на суво — али нису могли. Ни један чамац се [illegible] да се приближи „проклетом“ Аустријанцу. Француски новајлија, који је к нами дошао исприча ми да је јуче један капетан, који се је усудио да прими путнике, са једне аустријске лађе, био од свог друштва искључен на мртво име. Дакле ми немогадосмо изаћи у Дарданеле и мало је фалило па да се ни у Цариграду немогадосмо искрцати.

У пристаништу смо били потпуно усамљени. Кајкџије се чињаху као да нас не виде и ја сам већ мислио да ћемо морати ићи до бугарског пристаништа, те да можемо на суво изаћи, кад срећом један руски дипломата, који је међу нами био, љубазно позва цело друштво да нас превезе на чамцу своје амбасаде те се и ми лепо искрцасмо под руском заставом!

— — — — — — — — — —

Али аустријска се роба више не увози у Турску него се непрестано нагомилава у земаљским магацинима и пошто су они препуњени, фабрике почињу да обустављају производњу. Фабриканти и трговци не имајући посла ни зараде — радници аустријски пропадају.

Можете мислити какво је расположење код ових честитих људи, јер они плаћају сад [illegible] лонце за Босну и Херцеговину. Они пропадају само за то да се реч окупација замени са анексијом.

Њих неко упропашћава? Али ко је тај што их упропашћава? — То није ни турска влада, то нису ни бесни везири, нити су то сиљне паше турске перјанице — то су турски амали.

Кад би амали пристали да аустријску робу истоварују са њихових лађа, трговци — већим делом Грци, Јермени, или Јевреји, а они су више мање мање патриоте отоманске — могли би како тако продавати аустријску робу и бојкот би имао сасвим други изглед. Али амали су се испречили по доковима и бојкот је постао озбиљан и то тако озбиљан да је већ фаталан за Аустрију. Амали су до сада оштетили поданике цара Фрање са преко четрдесет милиона динара.

И он се већ почео љутити па је наредио своме амбасадору да протестира. После узалудног протеста дошла је претња: да ће амбасадор напустити Цариград ако бојкот не престане.

— „Дубоко ћу жалити одлазак Ваше Екселенције!“ одговара његова милост велики везир. „Али шта ја ту могу помоћи? Амали су слободни људи. То нису осуђеници па да их на рад могу да натерам. Ја не могу да их присиљавам да раде за ваш рачун, кад они сами то неће.“

Амбасадор не може више да навалује, јер је одговор колико уместан толико и одлучан.

Он доводи сутра дан да понови и своју молбу и своју претњу....

И ево вам бојкота. То је рат парталих амала турских са увишеном главом аустријске династије. До сада су амали јачи од цара Фрање.

Магнус

(Извод из Le Petit Journal-а)

НЗ. Изгледа да ће Маркиз Палавичини амбасадор аустроугарски, скоро да напусти Цариград!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Опет глоба

Од како је проглашена анексија Босне и Херцеговине, сарајевска „Српска Ријеч“ је те ретке среће, да је непрестано новчано глобе на рачун њене [illegible]. Сад су је после глобе од 1375 круна опет казнили глобом од 199 круна.

Електрични трамвај

У Дубровнику се ради на томе, да се тамо подигне електрични трамвај.

Гарнизон у Дубровнику

Дубровник ће поново добити гарнизон. Ових дана тамо ће отићи два батаљона војске. Ово се чини само за љубав Дубровника, а никако због садашњих мутних политичких прилика.

Споменик у Сарајеву

Ове аустриске слугерање у сарајевском градском већу свечано су јуче открили бисту Ћесара Фрање Јосифа у градској већници.

Ратни план Србије и Црне Горе

(наставак)

Аустро-Угарски ратни план

Услед последњих догађаја све се више узрујавају духови у обема полутинама монархије. Сав свет разуме озбиљност положаја и живо се интересује њиме. Најочи-

то се у војничким круговима не говори ни о чем другом, но о скором рату са Србијом и Црном Гором.

По изјавама једног ђенерала из ђенералног штаба, војнички положај Србије и Црне Горе овакав је:

На случај рата Србија може наоружати 160.000 пешадије и 8.500 коњице. Осим тога, она има 495 топова.

У Црној Гори ће моћи ставити на ратну ногу више од 37.000 војника.

На случај рата аустро-угарска војска требаће, прво, да спречи сједињење српске и црногорске војске. *Ради тога ће бити принуђена да заузме јужну Босну и све путеве који воде у Србију.*

А ако Црна Гора покуша да се сједини са Србијом, аустро-угарска војска нападаће црногорску с бока у правцу **Плевља и Пријепоља.**

Ако Србија напусти линију Сава Дунав, која је дугачка 400 километара и одступи на југ, задатак аустро-угарске војске биће веома тежак, јер у том случају Србија ће моћи врло лако пружити руку Црној Гори.

Такав је план израдио аустро-угарски ђенерални штаб, ако се треба кренути против Србије. Чекајући на наредбе, официри пажљиво прате догађаје, те да их ништа не изненади.

Дневне вести

Набавка муниције. Са задовољством констатујемо, да се при овомадашњој понуди за лиферацију пушчане муниције пријавило више фабрика из пријатељских нам земаља (Енглеске и Француске) код којих можемо насигурно рачунати да ћемо муницију добити ма шта се десило, а о квалитету да и не говоримо пошто од ове стране неће бити подвале као што може бити од оне које симпатишу „драгој" нам суседи.

У осталом ово је сад згодна прилика да се покажемо људи, који воде рачуна о индустрији пријатељских земаља и који не траже њихове пијаце само онда кад нам устреба какав зајам или дипломатска помоћ, него и онда кад треба извршити и какву већу поруџбину.

Само треба пожурити са тим поруџбинама јер као што се види, све се војске нагло спремају. Ако се фабрике према другима ангажују, онда нећемо добити муницију ни по коју цену — мањ ако нисмо решени да чекамо куково лето.

Пресео му јубилеј. Давнашњи је дан наређен од бечне владе за прослављање шездесетогодишње владавине Фрање Јосифа у Бечу, али су се околности тако изокренуле да ће данашња свечаност више личити на какав погреб него на јубилеј. У осталом, то и јесте нека врста погреба: погребава се репутација „седог монарха" а уз то још и ауторитет Аустрије као велике силе.

После овог јубилеја Аустрија ступа на место Турске и постаје у Европи „болесна жена."

Србија не честита. Обично приликом оваких прослава, као што је, како кажу, прослављања данас Фрања Јосиф, јубилару стижу честитке и поздрави са свих страна. И овде ће се држати у цркви аустриског посланства неко молепствије; да Бог опрости грехе матором Фрањи, а затим ће посланик Форгач примати честитања. Али му нико од стране српске владе нити од стране двора неће ићи на честитање. Тако је јуче решено у министарској седници.

Самосталци о промени владе. Јуче је „Одјек" донео један комунике од стране самосталне странке, у коме се вели; да самосталци не мисле мењати ову владу и набраја узроке за то.

„Али, вели на завршетку тај комунике, како је нашој странци поглавито стало до тога, да министарство у данашњим приликама буде имало што јачег ослонца у земљи и што већег угледа на страни, то она не би била противна појединим личним променама ако би оне биле потребне; ако би се могле извести споразумно и брзо и ако те промене не би изазвале никакву забуну ни у земљи ни на страни, већ би се тиме створила што јача концентрација снага и у Скупштини и у влади."

Из овога би се дало закључити: да би самосталци, без основних промена у кабинету, пристали на учешће свију странака у влади т. ј. на коалициони кабинет.

Овим је комуникеом демантовано све причање „Дневног Листа."

Русија и Аустрија. У бечким дипломатским круговима сада се, како вели „Н. Сл. Преса" повољније мисли о ситуацији, јер су с меродавне стране у Петрограду стигле вести, по којима се може очекивати да ће се ипак доћи до споразума између Русије и Аустро Угарске, ма да је разлика у мишљењу између обе владе још врло велика. Очекује се и то да ће Италија посредовати између Русије и Аустро Угарске.

Демантији. Из Софије демантују вест о оставци бугарске владе Малинољеве.

Нереди у Прагу. У прошлу недељу поново су били у Прагу велики нереди између чешких и немачких ђака, у које су се умешали и поједини чешки и немачки посланици.

Министарска седница. Јуче пре подне од 11 до 1 час по подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. П. Велимировића.

Вукотић одликован. „Танин" јавља из Цариграда, да је Султан лично декорисао бригадира Јанка Вукотића орденом Османлије I степена.

Г. Пашић у Цариграду. Турски лист „Јени Газета" јавља, да је г. Пашић походио Великог Везира само из куртоазије. Његово бављење у Цариграду не треба доводити у везу са склапањем једнога споразума између Србије и Турске. Велики Везир је г. Пашићу препоручио, да Србија буде мирна и — опрезна.

Одбијен избор. Државни Савет, у јучерањој седници, одбио је захтев министра правде, да на место г. Ст. Симића изабере другога кандидата за апелационог судију. Тако ће министар сада имати међу кандидатима и лица која не могу да буду судије. Кад већ Државни Савет тера шегу са оним избором онда и министар треба да продужи шалу до краја. Он треба без устезања да предложи г. Симића за потврду, па кад овај постане апелациони судија, онда би јавно да због слабости не може да отправља своју дужност што би се и лекарски имало утврдити, — и онда би г. Симић поново дошао у пензију на разуме се да би се онда имао извршити и избор, који је још овог пута требало извршити. Ал ко зна да ли Др. Савет и тада не би поново изабрао г. Симића, јер су прилике непромењене и разлози за ово нису толико истањени и сада.

Два мускетара. Једини који су остали верни уз ову владу такву каква је јесу „Дн. Лист" и „Београдске Новине". Крајности се додирују, што у осталом није чудо у ово данашње ратоборно доба.

Само ако б „Дн. Лист" жели из познатих разлога, „Б. Новине" мотивишу ту своју жељу чудним аргументом.

Тај се лист нада: „да ће првака политичких странака остати доследни одлуци донетој у ванредном сазиву када су свечано обрекли потпору кабинету Велимировића".

Али па то није било обречено за вечита времена, нити безусловно. Понирење је дато с условом, да влада добро ради, а њен рад је за ова два месеца био врло слаб, па се зато и расположење према њој променило. Verstanden?

Шеф Пресбироа. Са добро обавештене стране тврди се, да ће за шефа Пресбироа бити наименован г. Јован Ђаја. Са доласком г. Ђаје у Пресбиро увешће се, како нас уверавају, многе реформе, које ће овај заруђали апарат за демантовање претворити у једину, нарочито за данашње прилике, преко потребну установу.

Штета од бојкота. Аустро-Угарско министарство са жаљењем и болом, јавља, да је бојкот у Турској нанео штете аустро-угарској монархији преко 35.000.000 круна. Кад то тврде сами аустро угарски листови, онда се тој штети сербез може додати још која десетина милиона.

Два дедака. Приликом претреса по афери с купонима, обелодањено се: да ако су лопови тих купона и осталих злоупотреба криви материјално, шефови дотичних одељења носе моралну одговорност.

На претресу је утврђено да је за четири пуне године Аврам Петровић звани „Аврамчић" као шеф благајне у мин. вар. прередне оставио апсолутно без икаква надзора и контроле Богдана Лукића, те је овај крао и варничио како је хтео с државним парама. Штета не би ни близу била толико, да је Аврамчић ревносније вршио своју дужност.

Још је већа кривица и начелника благајничког одељења министарства финансија, Тиће Николића у чијем су се одељењу ти купони и налазили и под чијим се благонаклоним оком та крађа и извршила. Тихомир Николић, о чијим смо ми неисправностима већ толико писали, направио је прави хаос у том одељењу, те се не зна ни ко шта ни ко плаћа, ни где шта стоји и како се с чим има поступити. Само су на тај начин исплаћени купони могли остати непоништени и само су на тај начин лопови могли до њих доћи.

А што још већу љагу баца на тог важног „шефа", то је што он, у име државе, није умео израчунати чак ни учињену државној штету, као што је суд тражио, него је тражио од суда неку произвољну суму. Хаос влада у том одељењу, а над хаосом Тића.

И Тића и Аврамчић седе на тим местима једино што су опробани партизани.

Босанско-Херцеговачке железнице 20. новембра, дакле сутрадан по царевом јубилеју, престаће босанско-херцеговачке железнице да примају путнике и робу. Оне ће 10—12 дана превозити војску из монархије за Босну и Херцеговину. Рачуна се да ће у анектиране земље стићи око 100 000 нове војске.

Пали под стечај. Стара и позната београдска фирма „Самуило Пијаде и Брат" пала је под стечај.

Руски протест. „Ехо де Пари" дознао је с једне стране блиске руском државном саветнику Јусковићу, да ће се ускоро објавити протест Русије против анексије Босне и Херцеговине. Министар спољних послова Изволски очекује да ће се државна дума једногласно изјаснити против анексије и бојне се тога.

У место казне-класа. Прошле скупштинске сесије г. Милан Маријановић народни посланик за округ пожаревачки интерпелисао је министра грађевина због неправилних радња и сталног неподлажења у канцеларију Драгише Радовића управника пожаревачке поште, услед чега му је у два мах слат комесар и оба пута у овој години г. Радовић је кажњен по 15. дана плате, и сад у место да буде пенсионисан или бар премештен по казни, он је добио бољу станицу и још одозго 100 талира.

И онда се господа чуде што поштари држе зборове и осуђују поступке својих претпостављених?!

У притвор. Решењем кварта палилулског стављени су под кривичну истрагу и у притвор Лудвиг Марковић б. касапски радник из Београда и Милош Сеочанић б. трг. помоћник за извршену опасну крађу у кафани „Мали Балкан" ноћу између 13 и 14 ов. месеца.

Суд је одобрио притвор.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

+ У Трансбајкалу, на путу између Томска и Зелгре, нападнута је руска пошта. Тројица су погинула а један је рањен. Одузето је две стотине и педесет хиљада рубаља.

○ Како из Маниле јављају, на бојишта пар. брод „Пантанг", који је возио много радника, потонуо је. Држи се да се је удавило преко сто душа путника и посаде.

□ Из Њујорка се службено потврђује глас, да је закључен споразум између Јапана и Америке о политици, коју ће те две државе водити на Тихом Океану. Тај споразум обавезује обе уговорнице да узајамно поштују своје поседе и да чувају интегритет Кине на случај напада, који би довели у опасност status quo. Јапан и Америка неће трговинске везе.

◊◊ Једна група француских посланика намерава да оснује француско турски комитет, у који ће ући Французи из парламентарних група ... и Турци који живе у Француској. Том ће комитету бити задатак да развије пријатељске односе између та два народа.

Одговор на клевете

Г. Мил. Јакшић артилеријски капетан у пенс. умолио нас је да дамо места у „Правди" овима писмима:

Господо,

У листу „М. Журнал" бр. 322. изашла је јуче белешка под насловом „Уцењивачка браћа" у којој се вели, да сам ја пре објаве „Штампиног" чланка „Једно ужасно издејство" био код г. Дамњана Влајића пуковника, шефа арт. техн. одељења у министарству војном и клеветнички додаје:

„Том приликом Михаило је просто уцењивао Влајића да би могао продрети са својом понудом у друштву са Аврамом Озеровићем."

Ја Вас, Господо, молим да будете добри и да у моје име одете г. Влајићу пуковнику и да га питате:

1) Јесам ли ја са њим икада икакав разговор, који је био по ма чему могао бити узет као уцена?

2) Сматра ли г. Дамњан Влајић да треба још данас до подне својеручно написмено предати Вама као демантиј против оне клевете у „М. Журналу" или, да Вам одговори да такву писмену изјаву неће да даје?

Ове изјаве потребне су ми због тога, што у његовој канцеларији, кад сам ја био код њега, није било никога трећег.

Према тој изјави ја ћу знати да се определим према г. Дамњану Влајићу.

О исходу Ваше мисије, молим Вас, Господо, да ме писмено известите још данас.

18. новембра 1908 г.
Београд.

С особитим поштовањем
Мил. М. Јакшић

На ово писмо г.г. Светомир Радојчић и Миодраг Мрђић упутили су овакав одговор Михаилу Јакшићу.

Господине капетане,

У одговору на предње ваше писмо дајемо вам овај одговор:

Јутрос, око 10·30 часова били смо примљени од арт. техн. пуковника г. Дамњана Влајића. Саопштивши му циљ наше посете, уручили смо му и својеручно ваше писмо, кога смо јутрос у 9·30 часова добили као и 322 број „М. Журнала", да се из писма и прилога увери зашто смо дошли. Г. Влајић је прочитао гласно, пред нама, ваше писмо а одбио да прочита прилог. По прочитању садржине горњега нашег писма, а нашега пуномоћија, г. Влајић изјавио је:

1. „Не стоји у истини да ме је г. Јакшић икад уцењивао, већ је, као и многи други, дошао у моју канцеларију и тражио да му дам услове за лицитацију 50.000.000 пешад. муниције. Ја сам му казао с напоменом да је рок за понуде до 10. ов. мес., пошто је г. Јакшић, без и једне даље речи, изашао из моје канцеларије. Категорички изјављујем: да ме ни једном речи није уцењивао, а кад би то покушао, избацио бих га из своје канцеларије.

2) „Не могу да дајем никакву писмену изјаву из разлога: што и од досадашњих писама имам асне и што би за ово морао тражити дозволу од г. министра војног, али ово, што сам изјавио — изјавио сам пред часним људима и овако је".

На нашу примедбу: да је г. Михаило Јакшић изјавио да нас сматра као иницијаторе ове нотице у „М. Журналу“, пошто, кад је он дотичне услове од нас добио, никога сем нас и њега у нашој канцеларији није било — г. Влајић изјавио је ово:

„После одласка г. Јакшићевог, долазио је код мене једнога дана један од Савића, а који не познајем га и тражио исте услове, које сам му дао као и осталима. Том приликом питао ме је тај Савић да ли је но од Јакшића долазио за исте услове. Одговорио сам да јесте и да је био г. Мих. Јакшић. Ништа више и ни једне речи између мене и тога Савића није било“.

Господине капетане,

Саопштавајући вам дословно горњи одговор пуковника г. Влајића, ми сматрамо, да је овим наша мисија завршена и, враћајући вам дато нам пуномоћије, молимо вас да изволите примити уверење нашег поштовања.

18. Новембра 1908 г.
Београд

Светозар Радојчић
батаљон. пуковник у пенз.

Манојло М. Мевић
чиновн. мин. народне привреде

Из Поште и Телеграфа

Пасторчад

Од како је проглашена анексија Босне и Херцеговине не верујемо да има вога чиновништва са већим послом, од главног београдског телеграфа — Централе.

У тој станици ради око 50 државних чиновника, који много вечинама. Међу тим службеницима један је велики број, који сваку трећу ноћ, поред дневне службе, освануле радећи, и што је најтеже, не жале се на тегобу рада, јер рачунају да је пошто ће бити државе од користи у овим тешким данима, који ми сви, а нарочито држава проживљује. Верујемо да те људе раде с вољом, а у то нас веровање утврђују и толики светски новинари, који су доносили ваше телеграме за своје новине, када су ни телеграми увек стизали на време.

Они бе радили сигурно и даље остали вредни и искусни, а нарочито у овим судбоносним тренуцима Србије, у тренуцима кад Србија од њих искреће да употреби сву своју моћ, да исто оваво, као и војник са пушком, ради са сигурношћу и одбраном своје домовине.

Ко не зна дужности телеграфиста у оваким приликама, не може ни њихову вредност и заслуге ценити. На велику жалост оглела, да управа поштанско-телеграфска, овом приликом није умела оценити вредност телеграфиста; не оваво нас мишљење доводи овомаданшњим, овако великим, увек по поштанској-телеграфској струци, где има на хиљаде неизглађеним наћи бар једног чиновника унапређеног из главног београдског телеграфа, док видимо унапређења »ах управника, стрешевина станица и контролора, видимо унапређена људе све административне, а манипулативно особље, које све ово на својој грбини носи, неме га ни од корова, зашто ли је то?

Бојала се је, да ће изгубити сазнање, са каквом ће вољом то особље и даље радити тако важне и тешке дужности, кад га њихови представници у оваким приликама баце, — и веома ће се брзо увериги управа поште и телеграфа да вишке неће смети оваких грешке и толику неправду према тим људима чинити.

Ово напомињемо само толико да се констатује жалосна истина, о неправедну рачуна о људима који највише раде, и да раде, и да искрено раде сведоче факта јер се њихов рад увек да видети.

Насигурно су то виделими оставили за доцнија времена — кад умер Сарајево — онда ће и сву пасторчад изнередити.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

прерађено по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Мадлене од Бренвиљијера. — Париски тровачице. — Нечистоћа. — Мађионичарке. — Мађије у седамнаестом веку. — Средства и обичаји мађионичарска. — Алхимисти. — Врачаре Вуазен. — Мађионичар Лесаж. — Уговори колачи (La chambre ar dente). — Лудвик XIV. и тровачки начини. — Госпођа од Монтеспана.

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Често се видело како на Сен Жерменском тргу стају једна кола, из којих су излазили један млади официр и једна елегантна дама. Пешице су после одлазили у улицу Пти Лјон, где је становао Глазер. Тамо их је нестајало у једној склоњеној соби. Становници те куће, којима су пале у очи те честе посете, шапутали су о прављењу лажног новца. Мало доцније та иста млада жена с изразом најискреније побожности појављивала се у болницама где је посећивала болеснике, нагињала се над њихове постеље с благим, сажаљивим речима, делећи им вина, дизала и посластице. Али несрећним случајем сви болесници, којима се приближила, умирали су одмах за тим уз најужасније болове. — „Ко би помислио — пише управник полиције Никола де ла Рењи — да ће једна жена из угледне породице, да једна жена нежна изгледа, по изгледу блага и мека, прапати себи задовољство тиме, што ће одлазити у болнице да болесницима даје отрове и да на њима посматра дејство тога отрова“. — „Давала је отрова и својој послузи ради пробе“. — „Франсоа да Русел сведочи да је била у служби госпође Бренвиљијерове и да јој је једнога дана на брзу од ножа дао да проба нуване рибизле, од којих јој је одмах било зло. Други пут је добила парче шунке и од тог доба патила је од ужасних стомачних болова, као кад би јој срце пробадали“. После три године несрећница је умрла.

Пошто је маркиза Бренвиљијерова довољно опробала јачину „Глазерова рецепта“ и немогућност да лекари у лешевима нађу трагове отрова, смрт њезина оца била је решена ствар.

Баш пред Духове (13 јуна 1666) отпутовао је Антоан Дрез од Обреја, који је од пре неколико месеца добио некакву особиту болест, на своје имање Офемон, неколике миље од Компијења. — Он је молио своју кћер, маркизу од Бренвиљијера, да му две-три недеље прави друштво, па да поведе и своју децу, а кад је дошла пријатељски јој је пребацио што је пустила да је толико дуго чека. Још оног дана кад је дошла почели су јачи болови. „Патио је од јаког повраћања, које је трајало све до његове смрти у Паризу, куда је наредио да га пренесу те да може консултовати добре лекаре. Његова кћи га је пратила“. Мадлена од Бренвиљијера признала је доцније да је своме оцу „двадесет или тридесет пута“ својом руком дала отрова, а остало је дао њен лакеј Гаскон, кога јој је набавио Сен Кроа, даље: да му је отров давала од части у води а од части у праху и да је сав процес тровања трајао осам месеца. „Једва је могао дочекати да се то сврши“.

Ови су подаци довољни, да се још сад види да је отров, којим се служила госпођа Бренвиљијерова, био прост арсеник. Кад су доцније сви ти догађаји избили на јавност, кроз целу Европу прошао је узвик срџбе на ову кћер, која се престављала да најискреније негује свога оца а која је на његова миловања одговарала отровом, који му је мешала с лекаријама и давала га с најпријатнијим осмехом. —

„Највећи злочини — вели госпођа од Севиње — ситница су према овоме; кроз осам месеца убијати свога оца и примати сву његову љубав и доброту, на које је после одговарала двогубом дозом отрова. Медеја је према њој била права петланица“.

Антоан Дреж од Обреја умро је у Паризу 10. септембра 1666, у 66. години живота. Лекари, који су извршили секцију, приписали су смрт природним узроцима, али се од тада почело шапутати, и није се умукло, да је Дреж од Обреја отрован. Старији брат маркизин, Антоан Дреж од Обреја, гроф од Офемона, господар Виљаркоа и Сен Мартенске шуме, од 1665. парламентски саветник, за тим архонис пресеник Орлеански, наслед:о је за оца као архонис курија париски.

Пошто се госпођа Бренвиљијерова ослободила једног тутора ког се бојала, њена необузданост није имала више границе. Она је имала једновремено неколико љубавника, осим Сен Кроа, који је заузимао прво место. У осталом, она је од њега имала двоје деце „осим своје“. Она је била метреса једног сродника свога мужа, Фр. од Пугета, маркиза од Нарвајака, ритмајстора код лаке коњице, затим је за љубавника изабрала једног блиског сродника, од кога је такође имала једно дете осим своје“, најзад је своју милост поклонила једном сасвим младом човеку, васпитачу своје деце, о коме ће бити много говора.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Српско позориште

Вечерас се приказује веома забаван програм са комадима:

1. *„Нећ сморала ад оца“* и
2. *„Праћипарска свадба“*. — Препоручујемо свима вечерашњу представу и напомињемо да је посета одлична.

БЕРЗА

	Прошло по
Наполеон	20 68
Форинте	216 90

Табелдот

Ручак и вечера у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, ужина и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говедина, ужина и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говедина, ужина, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по избору са лебом 1·20 дин.

Два јела по избору једно готово а друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Урквеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна јела по свачијем жељи.

Чување „Империјала“ почиње у 6 до 6 доба.

Сваке суботе за вечером свира музика са пастрмком и прајом.

Кујна отворена од 12 сати ноћу.

608 2—30

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Д-р К. Константиновић

Специјалиста

за унутрашње болести кога одређена и код деце пресељио се у бр. 4. Добрачине улице (до уредништва „Правде“).

Ординира од 1—3 по подне.

Телефон 398

6—10

Имање на продају

Једна кућа у Кондиној улици број 26., са четири стана и друга кућа у Видинској улици број 20., са два дућана и четири стана.

За ближа обавештења обратити се сопственику, Дунавска улица број 8., испод Народног Позоришта или на телефон бр. 43.

427 19—

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

XXVII (157)

Исповедник

— Бог је допустио да дете остане у животу!.. Отац га је, као што рекосте, одавно, поверио једној дојиљи и дао му је име..

— Које? упита Алиса шапатом.

— Оно које и сам носи. Дете се зове Жак Клеман..

— Где је оно? Где је?.. вајаше Алиса.

— Одгајено је у једном париском манастиру.. Рекао сам вам: то је дете божје.. и можда га је Бог сачувао за какво верујско дело. Јесте ли то хтели да дознате? продужи калуђер са напором рекавши. Је ли вас срамота саелести бацити пред моје ноге? Не видите да још осећам сажаљење према вама кад вам говорим истину, кад вам кажем сад да ваше није био мртав, кад ваше да дете није мртво!..

Алиса је ћутала.

И то је ћутање било можда страшније но што је и сам исповедник мислио.

Можда је Алиса од Лијеса осетила своје срце у томе тренутку када је добила уверење да јој је дете живо, и можда је у место мет ровске радости нашла у томе срцу нов ужас!

Калуђер тада поче пригушеним, промуклим гласом:

— Хтели сте да говорите са мном, Алиса! Добро, сад ме ви чујете! Ви сте дошли да изјутате мрак која се понео распростирати над мојим јадним срцем као сенка пропасти... ви сте поставили моје очајање, моје горчине, моје боле и све то сте набили на поврћену моју душу.. Ах! ви сте мислили да је дете мртво, и као понајвише, можда, дошли сте да тровате спокојни за злочинство које није било ни учињено..

Он не виде покрет очајног одрицања који учини Алиса и продужи:

— Јесте ли се кадгод упитали зашто је тај злочин био смишљен? Реците, јесте ли се икад упитали о узроцима мога понашања према вама? Јесте ли се старали да дознате зашто сте ја, кад сам одмах дете, нисам више појавио пред вама, иако сам лудачки заволео у терцијалне, зашто сам смешно у таквој бесној оргији, и зашто сам се најзад бацио у понор безђа, који се зове манастир?..

— Клементе! промуца девојка не само да сам се питала, него сам скоро одмах дознала! И то ме и довело пред твоје ноге. Доцније сам да вас преклињем да одбустите своју освету! Ах.. верујте ми, ја сам доста била кажњена! Доста сам патила!

Калуђер задрхта.

— Говорите прогуђа он. Признајте ми шта сте дознали.. Решите ми нарочито узрок злочина ако хоћете да измерим грех и кажите!

Тада Алиса од Лијеса исправљена и једва чујним гласом поче:

— Краљица је мислила да је спремна Монморансијева тровалица саосећене у Италији. Она је знала да сте ви прошли кроз Верону, Мантову, Парму и Венецију. Ви доле су вас са Франсоом, маршалом од Монморансија.. Краљица је хтела да има доказа о томе, и због тога сам ја постала њена љубавница.. То је у првом злочину.

— Да! рече калуђер. А сад сви злочини! Реците све!..

— Једне ноћи кад сте спавали лубоким сном, украла сам ваше писмо... Ох! Клементе!.. милост.. немојте ме толико мучити... немојте ме издавати толиком стиду!

— Ствар је једна врста исповести, рече сурово калуђер. Говорите!

— „Дакле! прошапта јадница, користила сам се вашим сном и...

Она о нет застаде.

— Не смете да довршите.. Онда ћу ја довршити место вас, Панигаролу. Користила сте се мојим сном и узели сте ми моја хартије... а сутра дан у јутру оне су биле у рукама Катарине Медичијеве!

Алиса је ћутала као мртва.

— Опичен сам одмах шта се догодило, продужи калуђер. Нико време бео сам попуно уверио да је жена коју сам обожавао једна бедна шпијунка!..

— Милост јеену Алиса. Ја сам се осветила, о! заклињем вам се!..

— На срећу те су хартије биле без вредности. Маршал од Монморансија мораде је нешто да бежи из Париза. Живот неколиких људи висио је о концу. О свему међу ни да говорим, јер ја бих га радо био дао само да нисам проживео оно што сам с вама проживео.

— Милости! Ћутите!..

— После месец дана ви сте се породили.. За то време ја сам смишљао своју освету..

— Страшну освету! јаукну девојка. Осветили освету, која ме је изједначила са вама! Ви сте се користили стањем у коме сам се ја налазила, страшним мојим грозницом, и приморали сте ме да напишем и потпишем писмо које сте ми ви реч по реч диктирали! У том писму ја сам сама себе оптужила да сам убила своје дете!

Калуђер бесно махнита рукама.

— Зар није тако било уговорено? прошапта он. Реците! Зар нисте пристали да ја однесем дете да га убијем?.. Подла и срамна љубавнице, шта бев срца, зар ви мене сад оптужујете?

(Наставиће се)

Новитети **ПРИСПЕЛИ** Новитети

У Помодно Мануфактурној Платнарској радњи

БРАЋЕ Х. ГАБАЈА

КОД „КРУНЕ“ — КНЕЗ МИХАЈЛОВА БР. 31.

Извештавамо пошт. муштерије да су нам приспели најновији новитети за јесењу и зимску сезону из првих француских и енглеских фабрика као:

Штофова и Чоја за костиме и хаљине ... у разним бојама. [illegible]

Препоручујемо ... [illegible]

Бортни, Чипке, ... Штиферајa ... [illegible]

Приспело нам је у великом избору **Палетоа и Мачкица.**

Горњу поменуту робу продајемо по врло јевтиним ценама, ... [illegible] Мустре на застан пошиљемо бесплатно а поруџбине примамо уз доплату.

512 19—20

С поштовањем
БРАЋА Х. ГАБАЈ.

Срећу за 3 динара

УДЕОНИЦЕ

Позив на најјевтинију игру од 50 ком. ... Срећне Класне Лутрије за шесту класу 20 дана вучења од 22. новембра до 3. децембра 10 дана. У овој шестој класи има 10.000 згодитака и 1 премија од 200.000 динара. Број ... [illegible] удеоници ОДМАХ ... [illegible] Свака удеоница стаје 3 динара и може се добити до последњега дана вучења код овлашћеног продавца срећака Класне Лутрије.

Шаљем ... у унутрашњост на поруџбину. На доплату не шаљемо.

Исак Ешкеназн
менхач.

646 13—15

СВАКОМ КОРИСНО — БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋКЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

сам ... продају за шесту класу до последњег дана вучења, ... [illegible]

На ... [illegible] од 5 до 1000 динара ... [illegible]

Исак J. Ешкеназн
менхач.

52814—20

Дућан

са собом, ... [illegible] даје се одмах под кирију.

Дућан се налази у ... улици у близини нових болница а у близини основне школе ... [illegible]

14/XI. 1908. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат
ул. Војводе Миленка бр. 32.
606 3—3

Са решењем господина министра војног од 12. новембра 1908 год. СБр. 658 могу се примити полисе живот. осигуравајућег друштва „Њу Јорка“ као женидбени кауција г. г. официра.

Дирекција друштва Њу-Јорка за Краљевину Србију

609 3—5

Београдско Позориште

Бон-Аниба

у хотел „ТАКОВУ“

најсензационије и најбоље у Београду ... [illegible] Програм увек одличан. Сваке вечери ... [illegible]

594 8—10

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима ... [illegible] обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо ... по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима.

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: стакларских шљива, меса, сланине, сапуна, флаше, ... [illegible] потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само даске, па да их поручилац сам укива.

Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине и у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

589 6—20

Занатлијска Кредитна Банка

(у својој кући — преко пута поште — Београд)

Прима новац на штедњу

... [illegible]

Финансира занатлије у ... [illegible]

Даје зајмове: на ... [illegible]

Има на продају:

... [illegible]

613 1—10

Управа.

Од 1. новембра узео сам из закупа кафану код

„ПАУНА“

коју сам потпуно реновирао и снабдео са добрим и пријатним ... [illegible] ... вином, ... [illegible]

Кујну сам добро снабдео ... [illegible]

Молим ... [illegible]

С поштовањем

Милан J. Јовичић
кафеџија.

610 2—3

Машинска-Десертна Радња

Душана Тодоровића

Краљ.-Српског Двора Лиферант
БЕОГРАД.

Теразије — Телефон бр. 43.

... [illegible]

свеже урађене и заклане живине: ћурака, пилића, ... разне дивљачи и т. д. и т. д.

500 11—

ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

АРСЕ Ж. [illegible]ЛИЋА

Кочина ул. 34. — БЕОГРАД — Баба Вишњина 32.

— Телефон 559 —

Препоручује од плуте (дрвета):

ЗАПУШАЧЕ у највећем избору и најјефтинијим ценама за свакојаке потребе, па и са утиснутом фирмом;

ПРОСТИРКЕ за купатила;

ПОЈАСЕ (опасаче) за пливање;

ПРИБОР за риболов;

ЂОНОВЕ и УМЕТКЕ за обућу;

УМЕТКЕ за шешире, итд. све остале производе од плуте.

МЛЕВЕНА плута за паковање и конзервисање грожђа, воћа, јаја и т. д.

600 5—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Противу **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, ... [illegible]** ... као најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0 5%, effervesc)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. ... [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, противу шкрофула ... [illegible]

Употребом овог зејтина са Креозоталом ... [illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине за унутрашњост врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама: ... [illegible]

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ружичића, ... [illegible]

„Дневни“ ... [illegible] Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство ... [illegible] пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радовановић* Пиданска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Г-ђр. Димитријевић и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 20 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908 — БРОЈ 318 | Телефон 821.

Реч једнога сељака

Господине Директоре,

Од како је Аустрија извршила анексију српских земаља Босне и Херцеговине, нас сељаке обузима велика жалост, па, богами, почели смо се и бринути о томе: шта ће моћи српска влада учинити да би ублажили бол наше поробљене браће. Обузети том бригом, и ми, писменији сељаци, почели смо редовно, кад год би неко од нас отишао послом у варош, куповати новине и читали све што год се о том српском питању пише. И, верујте, да нам је писање наших новина до пре петнајестину дана улило неко самопоуздање. Белешке о оним нашим митинзима, манифестацијама, говорима, ратним ужицима, о уписивању у Легију Смрти и уписивању наших варошанака у болничарске курсеве, све је то, велим, на нас утицало благотворно; то је био мелем за наше обрањено српско срце, и ми смо у истини били загрејани ужасном мржњом према нашем непријатељу Швоби. Били смо уверени, најзад, да и наша влада и наша Народна Скупштина ради озбиљно на том српском животном питању, и зато смо и ми, сељаци, били решени да све: и животе својих синова и наше животе и наша имања ставимо у одбрану наше браће Бошњака и Ерцеговаца, да све то принесемо на жртвеник српској слободи.

Али од петнајестину дана па на овамо, наше писање почело нам је задавати неке нове и превелике бриге; почело нам је наносити неке зле слутње од којих нам душа зебе а око срца почело се хватати сињи лед. Као у последње време читамо новине како се и без воље отме уздах: „што ближе Нишу — све горе пишу!" Каква ти чуда и покоре сад не читамо. Те, не знам, биће конференције — те неће бити конференције; те склопљен савез са Турском — те није склопљен савез; те Миловановића одбили у Берлину, те примили га лепо у Паризу и Лондону; те, не знам, талијански Краљ опходио се са њим необично љубазно и фино — „као и увек за време његовог петогодишњег посланиковања у Риму" — и са таквим познавањем балканских „проблема," са таквим симпатијама за српски народ, да му је на те превелике љубазности и познавања ствари најљубазније и пријатељски напоменуо: да се према српском народу гаје нарочите симпатије и да баш због тих „нарочитих симпатија" Срби треба да мирују, да ћуте и да трпе зло што их је снашло и т. д. и т. д.

Што се нас сељака тиче, ми, господине директоре, не знамо за такве симпатије и за такву љубав; то се на нашем обичном језику зову *Ђорава посла*. И, верујте, да нам све то изгледа тако, као да ће од свега тога бити оно наше старинско: „појео вук магарца."

Него, господ. директоре, да будем кратак и да нам после тих Ђоравих послова наше владе и њеног повереника Скупштине, кажем, шта ми и како ми сељаци мислимо.

Ми ћемо и надаље слати наше синове на маневре и вежбања, са којих се, узгред буди речено, понеко од њих врати проведбао и болестан, а по неки, Бога ми, оде и Богу на истину. Ми ћемо све трпељиво подносити и мирно ћутати докле се та ствар несумњиво не реши на нашу штету. Али, ако се и та несрећа догоди, онда нека се припреме за пешкеш и наш Извољски, који је месец дана скитао по Европи и богорадио, јер ако му тамо нису уделили коју крајцару ми ћемо му сигурно уделити макар који наш дукатић, — а тако исто и наши посланици, како ратоборни фузионаши тако и они много дипломатски и хладнокрвни демократи који нашег Извољског тако лепо бране и са чежњом очекују, да би га само час пре могли записати у свој демократски тефтер. Тада нам, госп. директоре, неће нико од њих требати. Умећемо ми сељаци ослобођавати нашу браћу сами на свој начин, само „док се гора заодене лишћем". Тада нећемо ми ни у шта дирати ни „велике силе", ни Извољског ни Греја, ни Билова, ни Клемансоа, ни тутутукаюг Титонија, ни великог везира Созонтија, него ћемо пушку у руку а нож, онај српски нож, за појас, на прсима редемике и на леђима торбицу хлеба, сира и плоску ракије, па *ћемо се разлећати где год Срба има и где српско срце бије*, али онда нека и Европа и све њене „велике силе" знају: *да онда неће ратовати Србија него Срби*, нека онда и Аустрија и њен Ерентал добро упамте: *да им онда неће помоћи не само 16. корпус, него неће му помоћи ни 500. корпус*; нека цела Европа зна: *да ће онда из свакога Србина пробити по 1 лавовски корпус!* А дотле, нека наша јадна браћа у Босни приме срдачно поздрављење од њиховог брата

Један сељак из Шумадије

Нереди у Прагу

Као што смо јавили, у прошлу недељу били су у Прагу велики и крвави нереди између чешких и немачких студената. По од је био што су немачки студенти почели хтели да у центру одрже свој бумел (шетњу). На Грабену се био искупио силан свет, полиција је била сва на окупу а војска у приправности.

И чешки су студенти хтели да приреде своју шетњу, и полиција им је дозволила да то учине тек после немачког бумела. Чеси на то нису пристали и отказали су своју шетњу, али су се у великом броју искупили на Грабену. Кад се у великој маси искупљена светина почела врећи, полиција је покушала да растури свет. Али како полиције није било у довољној мери, позвата је и војска. Свет је поступио уљудно и полиција за њим. Један немачки студент рањен је ударцем и један полицијац каменицом.

Потиснут с Грабена, свет се искупио на Венцеславову тргу, ама га је војска и полиција потисла и отуда, а у Сокољској улици поново је дошло до сукоба.

Сутра дан се маса светине искупила пред споменикомом Радецкога бомбардовала га камењем и трулим јајима, звиждала и викала: *Живела Србија! Доле Аустрија! Живела револуција!* Немачке форме и црножуте заставе, које су биле истакнуте поводом Таселвог јубилеја, поскидане су и бачене у реку Молдаву. Два су немачка студента тешко рањена, а многи лако.

Истог су дана чешки студенти решили на Грабену да онемогуће даљи шпане немачке бумеле.

У сукобу су рањени и два немачка универзитетска професора, а осим поруга добили су многи немачки студенти, а и полицијом су добили батине (са штаповима.

Кад је дошла војска поздрављана је узвицима „*Живела Србија*"! Један део чешких студената певао је аустријску химну али с другим текстом. *У једну немачку радњу упали су неки демонстранти, извили аустријску заставу* и *поцепали* је. На стрељачком острву скинута је једна аустријска застава уз узвике „*Живела Србија*" и бачена у Молдаву.

Полиција је употребила сабље и том приликом ранила и једно дете од шест година.

У целој Чешкој, нарочито у Прагу, узрујаност је врло велика.

Ето, како ћесар прославља свој шездесетогодишњи јубилеј.

•

Нереди у Прагу поновили су се и у уторак. Полиција је *забранила зборове и састанке по улицама и крчмама*. Бечки листови јављају, да су на челу чешких нагрђених била посланици Бурзиан, Лиса и Срб. Чешки студенти *скинули су с универзитета црно-жуту заставу, поцепали је на парчад, газили и пљували по њима*. Отишли су на место где се имао поставити камен темељац новом немачком универзитету, *поскидали и раскидали црно жуте барјаке*, сломили камен темељац и разбацали спремљено цвеће. Био је жесток сукоб с полицијом, на коју су се бацали великим каменицама. Умешала се и жандармерија с натакнутим бајонетима, а командант жандармерије најавио је да ће наредити да се пуца ако се свет не смири. Ухапшени су многи студенти.

У вече су се појавили нереди пред немачком касином, која је бомбардована камењем. Тек кад је дошла војска, повраћен је ред. Услед свих нереда отказана је намеравана бакљада.

Чеси су тукли на улици свакога који је говорио немачки, па и чуваре. *Пешадија и коњица дочекали су демонстранте и камили од каменица те је командант наредио јуриш*. Повређено је приличан број нагрђених. *Из многих кућа а из станова на коњицу су бацани* каменице чаше и други предмети. Нагрђенаца су подигли и барикаде. Тек кад је дошао још један батаљон вежбајући с натакнутим бајонетима, нагрђенаца су растурени.

Полиција и коњица дочекана су на тргу Тил револверским мецима, те је и коњица пуцала. Избачено је на пешаке метака а досада је *повишани* рањеника пренето у болницу.

Немира и нереда је било и по другим местима у Чешкој.

Све су изгледи да ће се у Прагу прогласити изванредно стање.

Други део Нишке драме

НОВА ЖРТВА КИЋИНА

(Телефонски извештај „Правде")

Ниш, 5 сати по подне.

Данас по подне почео се кроз Ниш шапатом проносити глас, да је капетан Јосиповић, звани „Кића" и опет извршио нека крвопролића. Тај се глас све већма ширио ма да нико није знао позитивно рећи у чему је ствар.

Тек око четири сата по подне могао сам сазнати ове појединости:

Кићина жена Лепосава била се вратила Кићи у кућу ради детета. Кића је Лепосаву примио али није с њом општио. **Данас по подне на разлога које нисам могао сазнати, Кића је напао жену и сву је исекао**, *нарочито по полном органу. Других детаља нема.*

Ниш, 11 сати ноћу.

Кића је издржавао затвор у своме стану. Жена му се била вратила због детета. Кића ју је данас сву исекао. Она је однета а он спроведен у болницу. Држи се да је он са свим полудео. Даљи се детаљи о овоме догађају нису могли сазнати.

ЈЕДНА БАСНА

Хенрик Сјенкјевић

Лети грабљива орлушина, лети, лети, и седе на стење, крај соколова гнезда, па поче кликтати соколу:

— У мене мојих права чуј ме!

— Шта хоћеш? пита соко.

— Хоћу да те убијем и прождерем — вели орлушина.

— А шта ћеш томе добити?

— Пхи, зар си глуп и невасиптан! Та тесно ми је у родноме гнезду, па хоћу да узмем твоје, да бих имао где сместити своје млађе синове; затим, имам своју орлушинску политику којој ти сметаш; и напослетку клицкеш друкче, и не волиш ме.

Што се мога гласа тиче, клицћем како ми је Бог рекао, а што се тиче мојих осећаја, што да те волим?

— Оставимо то. Ја само знам да имам право да убијем и прождерем свакога, који ме не воли.

— Докле кад бих те волео, ти ме не би убијао?

— Ех! рече орлушина. — Кад би ме волео, уступио би ми драговољно своје гнездо, а тако исто би ме драговољно пустио да те прождерем, да бих се ја могао мало заокруглити и одебљати.

— У сваком дакле случају ја бих погинуо?

— Разуме се. Само би ти смрт из пожртвовања донела већу славу.

Кратко ћутање.

— Што има бити, биће.... проговори најзад соко. — Нето ми реци, драги мој, ко ти ули такве мисли?

На то орлушина диже главу и одговори поносно:

— Грешиш, ни то не знаш да сам ја две године провео на васпитању у зоолошкој башти у Берлину!

— Тааако!... вели соко. — Е, онда се уздам још једино у Бога, а, маленице, и у... себе.

(„Дан" 1903. год.)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Забрањене књиге српске књижевне задруге

Српско певачко друштво „Дечанска" у Зовнићу, у Босни, наручило је за своју књижницу свакога српске књижевне задруге и њега добило у складиште књижевника. Земаљни котарски уред захтевао је од управе друштва, дуго саслушавао с пажњом и пажљиво према бев ручни, но, најављаша питања, како се вежба, возила друштвеног председника и пред њим отворио сандук и све претурио. Све председавајућег дописивала да књиге нису забрањене остало је узалуд. Председнике Врањеш рекао је при свак терењу „ја једињак на вама". На то му је препосеђен реко: „Ја знам да морам пратити ваше наредбе, али ћу се на то жалити". Врањеш је тек након тога предао њиховог поглавника кратко и зло им друштвеном послужитељу, а не нико од одборника. Писмено је писмено обавештен друштвени одбор да је забрањено две књиге „Историја српског народа од Љ. Ковачевића и Љ. Јовановића" и једну књигу „Босанчица од Мито Жиловића".

Дневне вести

Узбуђење. Јуче и данас влада велико узбуђење у политичким круговима услед гласа који се као врло веродостојан пронео: да је министар спољних послова г. Миловановић саопштио г. Березовском дописнику „Н. Времена" како је путујући по Европи стекао уверење да ће анексија бити призната, да Србија није спремна за рат и да не може ратовати с Аустријом,

Г. Березовски је све то стенографисао.

Нар ино да су такве, ничим неизазване и безразложне, па чак и непоштене бојаве, за сваку осуду, и ми се надамо да ће доћи после њих неко образложење.

Чекаћемо да видимо тај телеграм.

Опет Пашић долази. За г. Пашића непрестано, свако дневно јављају да стиже, да долази а њега никако нема. Сад се већ не зна ни да је у Цариграду, т. ј. зна се бар толико да више није у Цариграду. Али ипак сви уверавају да стиже данас по подне оријент експресом. Тако се није могло ухватити кад је пошао, па се не зна ни кад ће доћи. И онда се жали на своју репутацију!!

Важан знак. Познато је већ: да се Аустрија обратила Француској с молбом да она посредује код Турске, да би бојкот престао. Француска је одбила ту молбу, и није се примила посредовања. То је већ добар реп под нос Еренталу.

Али сад у одговору француском долази и нешто још лепше.

Пишон француски министар спољних послова мотивисао је то одбијање: да се француска држава не може примати улоге да посредује *за аустријске трговце и фабриканте*. О њима се мора бринути сама Аустрија. А Аустрија има само један начин да час пре обустави бојкот против аустриске трговине, и тај је: да одмах пристане на сазив конференције т. ј. да легне на руду и да прими програм што га је Русија предложила.

Све више притежу Аустрију с разних страна док јој не почну ребра пуцати!

Управник Позоришта у Двору. Г. Андра Николић после дугог и упорног настојавања успео је, да управника Позоришта г. Драг. Јанковића поставе *привремено* за Краљева секретара. Интересантно је: да томе типу тражи место већ три године, и налазе да је за свако друго место способан, сем за ово на које је постављен. Та његова општа способност долази од његове јаке квалификације, која је ретка али вредна: он је блиски рођак г. министру.

То качество г. Јанковићу не цени нико ни у шта, али га то јако диже у очима г. Андре Николића и — то му је довољно.

10.000.000 штете. По меродавној и непристрасној оцени излази: да је бојкот у Турској оштетио до с да само аустриску — трговину са 40 милијуна динара.

Већ та напла довољна је да натера Аустрију да се у души покаје због сулуде анексије.

Турци су се овом приликом показали да могу бити тако исто велики патриоте као и ма који било народ у Европи.

Аферим!

Опет аустријска војска. Јуче су у село Црепају одмах иза Панчева дошла два батаљона пешадије аустријске војске и распоређена по сеоским домовима.

Ето како Аустрија довлачи војску на српску границу а овамо тражи да Србија своју војску повуче са границе?!

Нови положаји. До скоро су имали помоћнике команданти дивизија у нашој војсци и остала нећа војна надлештва, међу тим сад су почела постављења и помоћника командната пешадијских пукова.

Покушај самоубиства. Јуче после подне покушала је ножем да одузме себи живот Наталија Трпковић девојка са станом у Милетиној ул. бр. 6 ударивши ножем себе у леву сису. Она је то учинила због свађе са својом фамилијом.

Одмах јој је указана лекарска помоћ и упућена у болницу на лечење.

Амнестија у Босни. Поводом ћесарова јубилеја опроштена је казна у Босни и Херцеговини свима онима који су пре 19. о. м. осуђени за увреду величанства или кога члана царског дома, или за обоје заједно, ако нису осуђени и за какву другу кривицу. Обустављају се те кривице, ако је о њима почета истрага или ако није довршена, само ако су учињене пре 19. о. м. Ослобађају се сви они који су пре 19. о. м. кривично осуђени до две недеље затвора или до 150 круна новчане казне, у колико те казне нису извршене. Ако су поред затвора кажњени и новчано, ослобађају се ако казна затвора и замена новчане казне укупно не износи више од две недеље затвора. Ослобађају се сви они који су до 19. о. м. кривично осуђени највише на три месеца затвора, ако пре тога нису осуђивани. Најзад је 47 рии осуђеника опроштен остатак казне. *Деветорици осуђених опроштен је остатак казне, бањалучких „велеиздајника“*.

Фабрика шећера. Према уговору по коме фабрика шећера купује од произвођача репу, одпадци тако звани — резанци — плаћају сопственику продате репе, и они се или засебно плаћају или их сопственик може носити кући, пошто се исти употребљава за храну стоке. Међу тим фабрика у место да плати сопственику за овај резанац 4 дин. од 1000 килограма она плаћа само по 2.50 дин. и на тај начин штети произвођаче, а кад се има на уму колика количина ових одпадака остане онда је замашна цифра која фабрици остаје и до које она долази на недозвољен начин.

Упозоравамо надлежне и на овај неправилан рад фабрике шећера, јер није право ни поштено да и на овај начин од српских грађана пуни своје касе.

Нема папира. Већ пет дана нема у Београду цигар-папира од 0·10 пара динарских који се највише у грађанству троши.

Осим тога жале нам се потрошачи да у кутијама од 0·50 п. дин. ретко је наћи чиста дувана више од 18 грама а у свакој кутији треба да има по 20 грама.

Износећи ове нетрачности управи државних монопола ми је упозоравамо да их отклони и нареди фабрици да тачно и на време снабдева пославнику свима монополисаним хартијама и тачном мером дувана.

Умрла. Велика Војиновића, кћи Миле Војиновића газдинска слуш. родом из Баната у Аустро-Угарској, а стара 22 године, да би избегла казну насилног побачаја детета, попила је јуче отров и у најљућим мукама умрла.

Леш је пренет у хируршко одељење болнице ради секције и сахране.

400.000 дин. добио је војни савитет од војног друштва Црвеног Крста да што боље снабде своје савитетско одељење. Горња сума дата је од добивеног аутрaског зајма. У 2,000.000 дин. злата Сорђено помоћу читаоцима из домаћих оглас главног заступника за продају наших лозова Црвеног Крста.

Отворен стечај. Над имовином Лепле Мачора трг. овд. београдски трговачки суд отворио је јуче стечај.

Опасна крађа. Јуче у среду подне извршена је опасна крађа Јулки Неделјковић удови са станом у Добрачиној улици у ранији вишу. Вредност покрадених ствари износи 70 динара. За лоповом се трага.

Упалио се одок. Синоћ се упалио одок на згради Мил. Јовичића вамара на Сави. Ватра је брзо угушена, а штете није било никакве.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(⁀) У словенама талијанских градова држани су 16. о. м. зборови против Аустро-Угарске. Мир није нигде поремећен. У Риму су 10 000 војске у приправности.

⁀ Аустриска колонија у Милану отказала је за јуче заказану свечану седницу поводом ћесарова јубилеја, јер се бојала да се та седница може држати само под заштитом талијанске полиције.

⁀ Јуче је у немачком рајстагу отпочела дебата о уставним променама.

⁀ Персиски шах је образовао ново саветодавно тело од 40 првачких, племића и трговаца, које поставља њихов везир а потврђује шах. Седнице су овога тела тајне а задатак му је да се брине о потребама појединих управних граница. Оно већ израдити изборни закон.

⁀ Сад је много боље енглеском краљу Едварду, који је последњих дана био оболео од назеба. Али још непрестано мора чувати собу.

⁀ Јуче је у Бечу прославила 110 годишњицу свога рођења Катарина Лустиг, по рођењу Мађарица.

⁀ Немачком државном сабору поднет је предлог закона о радничкој обмори.

. У Кини је израђен нацрт устава, који ће се увести у Кини.

⁀ У Петрограду је израђен нацрт устава. Усвојен је парламентарни режим. Али парламент има само са стодавни карактер, император има законодавну иницијативу. Биће гарантована слобода говора, штампе и удружења, али на случај потребе она се може ограничити.

(⁀) У Бечу се тежи да ће се успети да се одмах после Божића састави парламентарни кабинет.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Оштра иза листа „За Отаџбину“

Ви сте господо, кад нашли за потребно да окренете ваше топове против „Правде“ да не умете никако да нађете за то згодних разлога.

А што ће вам разлог? Ако мислите да вам грађа на „Правду“ може подићи углед и повећати број читалаца онда наводите, слободно и без женирања. Радите слободно, све што мислите да вам може помоћи да се из кризе извучете, а ми вам нећемо тражити ни разлог ни узрок. Шта? Сиромашни сте људи и почетници у новинарству, пробајте и то да би вам савест била чиста. Ако с тим продрете: добро, нек вам је алал, а ако не продрете, моћи ћете с мирном савешћу рећи: „да сте све пробали“, као и онај Циганин кад је ода обесио.

Дакле: наната слободно и без женирања. Само пазите да се не загрцнете па да вас после не морадемо лупати у леђа јер, знате, од тога такви као што сте ви после црквају.

На питање одговор

„Дневни Лист“ тврди јутрос да он не зна из чега је „Правда“ закључила да је он против коалиције и моли нас да му кажемо какви су то „познати разлози“ из којих би „Дневни Лист“ могао желети останак данашњег кабинета.

Да је „Дневни Лист“ против коалиције закључили смо из његових чланака штампаних у бројевима од 15. и 16. новем. о. г. а разлози из којих држимо да је „Дневни Лист“ за останак данашње владе и стоветни су са оним разлозима на основу којих је „Дневни Лист“ тврдио онамо: да „Правдини“ напредњаци „рачунају да је свака комбинација с Пашићем за њих погоднија од сваке друге“.

Кратко и јасно.

Из Смедерева

Значајно насиље општинског суда

Пре неколико дана одржусмо, видели, вашку на једну гадост коју су органи смедеревске општинске предузели против једног нашег пријатеља, верујући да ће то бити коначно решено антипа-

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Зевиал Зевако

превео с француског

(176)

XXVII

Исповедник

— Не! Не! зајеца Алиса уплашена, ја не одружујем, ја прелањем!.. Ваша је освета била праведна, али је била страховита!.. То писмо које сам написала по вашој мерзби! То писмо које ме води у пету! То писмо које ме може вечито с вешалима! Ви сте то писмо предали Катарини Медичијевој.

— Да! рече калуђер са ледином мирноћом.

Алиса зари нокте у црвени рецитке које је одвајају од његове одвоје. Уста јој почеше ђену шапта.

— А знаш ли шта је последица тога? Реци! Знаш ли!.. Ја сам постала због тога гадно оружје у рукама краљичиним, ја проводим своје ноћи у драпању. Ја морам да будем послушна свију оних на које посумња страшна Катарина! Шта сам све морала учинити да бих постала љубавница Фуласа од Монморансија! И кад нисам успела да очарам тога човека који пролази кроз живот као ледена утвара, морала сам да постанем љубавница његовом рођеном брату Хенрију! Нећу ни да говорим о другим својим љубавницима, али те молим да ја живим у најгорем ноћу и да је то сумелио... ја данас не могу да живим!

— Па ко вам смета да се ослободите, рече калуђер осмехујући се горко. Сад знате да можете је извршити и да је дете живо!..

— Како ја то могу да докажем, пошашта склопљених очијама.

Осмех калуђеров постаде победнички.

— Ох! то је ужасно! јецаше јадница. Ваша је освета сурова!..

— Ви сте се одали једином за митру: ја сам вашко почела да вас преклињем да га продужите и то је све!

— Без милости!.. ох! он је без милости!

— Ко вам каже да сам без милости? узвикну Пелегрина. Је сте ли од мене што тражили?

Алиса задрхта.

Нека очајна нада појави се у њеној мрачној души.

Рука јој дрхну грчевито стоже.

— Ох! промрмља она, кад би то било могућно!

— Пашћу на колена пред вас, пробуди она гласно, као пред Богом са свих! Љубићу пред вашом ногу!.. Клементе! Клементе! Реците ми да ћете ме извући из ног пакла! Реците ми да ћу престати да будем проклета створење коме је сваки тренутак у животу чашом очајања! Реците ми да можете да ми опростите!..

Са усана калуђерових одвоје посмешак осмех.

Њено унутрашње без преобраћено му лице.

Рукавом десне руке он избриса зној који га беше обио по челу и рече:

— Реците ми шта могу да учиним за вас.

— Ах! спасена сам! узвикну Алиса тако јако да одјекну под мрачним сводовима црквеним.

Овај је одјек уплаши и она погледа око себе са ужасом. Али виде само у дољем скоку старе Лауре која је клечала пред иконом и очекивала је.

Тада, тихим и нетрпељивим гласом рече:

— Клементе, ви можете да ме спасете. Ви можете да ме избавите срама, очајања, смрти! Довољно је да ми изговорите само једну реч! Клементе то сам дошла да тражим од тебе! Кад сам дознала да си се предао Богу, мислила сам да је милосрђе ушло у твоје срце... Клементе, ја сам тешко зла нанела... буди велики... буди племенит... опрости... опрости!..

— Шта могу да учиним да вас спасем? понови калуђер.

— Можеш све!.. О, Клементе! ја сам дошла да молим... помисли да си ме љубио... Слушај... ја не знам како си сад везан за Катарину... али ја ју познајем... ја знам многе њене тајне... ја знам да ти се она сад у толико више диви, у колико је пре на тебе сумњала... Она ти ништа не може одбити, Клементе!.. Реци једну реч... и она ће ти предати кобно, страшно писмо.

— То сте дошли да тражите од мене, рече благо Пелегрина.

— Да!.. одговори она са тешким уздахом.

— Нисте се преварили, продужи калуђер са неком одбалим шћу. Ја могу јако да утичем на краљицу. Што се тиче тога писма, мислим ће бити довољна само једна моја реч да га добијем. Кроз неколико часова оно ће бити у вашим рукама, ви ћете га спалити и бићете ослобођени.

— Ох! ја се даклe нисам преварила у доброти твога срца!.. Ох! полудећу од радости!

— Ја ћу потражити од краљице то писмо..

— Клементе! Клементе! да си благословен!..

— Али под једном погодбом... довршии калуђер.

— Говори!.. ох! учинићу све што хоћеш! Твоје жеље биће ми наредбе!

— Само ово: уверите ме да је корисно да вам то писмо буде враћено... ради чега га тражите?..

(Наставиће се)

свој, да свога службеника за несавесно вршење службе примерно казни. Међутим [illegible] да се ова канцеларијска за својим пандуром, и уз [illegible] шетњу, отишао јеси даље у [illegible] ординарних [illegible]. То нас наводи да о ствари опширније проговоримо:

[illegible] реферат, да је г. Михаило Гутман, шеф експозитуре Краљевске Банке, која у Смедереву финансира г. Јакова Јовановића — [illegible] да је Београд [illegible] у панику, и да се београђани [illegible] јер аустријска војска наступа. [illegible] у томе реферату — г. г. Цветко Петровић [illegible] и Јован Анастасијевић [illegible] — изјавили су категорички да је то истина и да они са своје стране не верују да је г. Гутман тако нешто говорити, јер [illegible]. И сада, у место да [illegible] на тај начин [illegible] у самоуправним општинама [illegible] — [illegible] тога [illegible] други реферат, у коме [illegible] како је то на [illegible] говорио г. Давид [illegible] „[illegible] то није [illegible] г. Гутмана!?“ — Из свега овога види се јасно да је [illegible] суду стало до тога да г. Гутман [illegible] — а не [illegible] према г. Гутману [illegible].

Г. Гутман је [illegible] и због тога је добро виђен у свакој друштву. Нарочито је [illegible] у политичкој [illegible], те је [illegible] за кратко време стекао [illegible] у Смедереву. Он је [illegible] две године. [illegible] да је г. Гутман [illegible] што је [illegible] по чему другом и ово по томе, што му је [illegible] у реферату, [illegible]. Тако исто [illegible] г. Гутман [illegible] Србији [illegible] у општини.

Ми мислимо што је г. Гутман [illegible] суду своје легитимације. [illegible]

У осталом [illegible] у једном тренутку [illegible] у управу [illegible] својим поступком [illegible] у обрани. [illegible] првом [illegible] бити [illegible].

најурена, као већ дотле државни [illegible] разлога да их [illegible] и јавни [illegible].

Против [illegible] реферате, [illegible] је [illegible], а [illegible] оно [illegible] урадити.

Ост.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Практикант — вероучитељ

Чудне се ствари у Зајечару дешавају!

Овил дана постављен је један практикант из духовног суда за вероучитеља у сва три разреда женске гимназије! —

Када се зна, да у тимочком духовном суду *постоји само један практикант*, који се тешком муком савлађује канцеларијски посао; да је овај г. практикант *постављен и за црквеног факона; да се виђа готово свакога дана по опраштањима* и т. д. — онда настаје питање: како ли мож новопостављени г. практикант вршити и предавање веронауке у женској гимназији и бити на својој редовној дужности у Духовном Суду, за шта га држава плаћа?!

Још је чудноватије: Како је могао овај практикант бити постављен и за вероучитеља гимназије, када постоји *распис г. министра просвете и црк. послова, да се чиновници духовних судова не смеју употребљавати за хонорарне наставнике*, јер би то било на уштрб државне службе.

А најчудноватије је: од куда нађе ше и постави ше за наставника веронауке у гимназији практиканта, *када у вароши постоје још осам свештеника*, који не једног хонорара немају, већ седе џабе, и који би могли тачније и боље ове дужности вршити?!

Има реч преосвећени владика г. *Мелентије*, а и г. министар просвете и црк. послова.

ДОБРОДОШЛИЦА

О, добро нам дош'о, куме Мило[illegible]!
Наш [illegible] [illegible] стране!
[illegible] је, море, што нам [illegible] Фрањо!
[illegible] Париза — јос' [illegible]
[illegible] у Гему, што [illegible] рада!
(Та за српско [illegible] слава!)
У [illegible] најбоље [illegible]
И су [illegible], [illegible] дошао!
[illegible] што Србија [illegible] —
[illegible] — што јој [illegible]

И [illegible]
[illegible] је [illegible]
[illegible]

О, добро нам дош'о, [illegible]!
А и много смо те [illegible] —
С [illegible] на те
И [illegible] на те!
[illegible] дош'о
Ти Србији је с тобом [illegible] права!
Ти [illegible] пута
Један је [illegible] — [illegible] пута! —
Један [illegible] — и много [illegible] —
Што [illegible] Бризгалица!
[illegible]
[illegible]!—
[illegible]!...

Д м-а

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

[illegible]

Марија Мадлена од Бренвилијера

(наставак)

То јој није сметало да се веома љути кад је мислило да је приметила да јој је Сен Кроа неверан, а кад је доживела да њен муж има метресу у ма је није пробола ножем. „Она је имала урођени осећај такта — чујемо где доцније говори њен исповедник — и била је необично осетљива према увредама“.

Издаци су постајали све већи и очинско наслеђе брзо је било спискано. Да том приликом поменемо један догађај, који илуструје невољу у коју је доспела госпођа Бренвилијерова и у исти мах даје доказ о сировости њенога карактера. На захтев поверилаца имало се 1670. принудном лицитацијом продати једно имање маркизово и маркизино у Нурату; у свом беснилу маркиза је одмах отпутовала тамо и запалила имање.

Већи део родитељског имања припао је њеној браћи, од којих је један врховни председник Орлеански, као што је већ поменуто, наименован за врховног судију париског, док је други био парламентски саветник. Још раније п. купала је једном маркиза да председника за време једног његовог путовања у Орлеан убије преко двојице најамника људи. Да кује овако пуне планове било је највеће уживање госпође Бренвилијерове кроз цео њен живот. Тада је рекла да њен брат „не ваља ништа.“ Натерана вечитом невољом одлучила се госпођа Бренвилијерова на нова тровања, те „да не изгуби плод труда.“ Сен Кроа је одобрио потребу тога корака, али је његова љубазница, пре но што је приступила делу, морала потписати две признанице, једну на 25.000 а другу на 30 хиљада ливара.

Године 1669 успела је маркиза да код парламентског саветника намести као лакеја некога Жана Штамлена, који је имао надимак Ла Шосе. Оба су брата становала у истој кући. Ла Шосеу дакле није било тешко да човеку даје отрова. Једног дана, кад је сервирао код врховног судије, довођ, коју је метуо у његову чашу, била је тако јака, да је судија упашен скочио и повикао: „Неваљалче, шта си ми дао? Мислим чак да хоћеш да ме отрујеш.“ — Он позове свога секретара да проба. Овај узме пуну кашику и рекне да осећа чист укус витриола. Али се Ла Шосе није дао избити из концепта: „То је по свој прилици чаша, којом се служио Лакроа, камердинер, за своје лек ве.“ И брзо просипе садржину чаше у ватру.

О Ускрсу, који је 1670 године био 6 априла, отишао је врховни судија на своје имање Виљој, у Бевису, да празник проведе у кругу своје породице. Са собом је повео само једног јединог служитеља, Ла Шосеа. За време бављења у Виљоју Ла Шосе је помагао куварима. На једном ручку изнета је торта. Сви који су је јели, тешко су се разболели сутра дан, док су остали били не може бити здравији. 12 априла вратили су се у Париз. Врховни судија изгледао је као човек, који је боловао од какве тешке болести.

(Наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

Господину

Јови Адамовићу

[illegible] у Зајечару „Правде“

У [illegible] броју, вашег цењеног листа, изашла је вештица, под насловом „Несуђени мој београдски“. Предузеће не би имало шта да примети, нити да исту вештицу исправља, да у истој вештици, није нашло личне увреде, насрам самога предузећа и због тога се нашло побуђеног, Директорованим писмом, Вама обратити се, надајући се, да ћете исто у интересу Ваших пријатеља и саме истине, коју сте свагда заступали, пустити у Вашем цењеном листу.

1.) Тровнији се не руши, него слеже, а то није случај, само код нас, него свугде и на свакоме месту, где се овакви радови на обећењу извршавају.

2.) Никаквих „бедема од трваца на коју нема, на природно, пошто их нема, исти не могу ни да се руше, већ је, на неколико места, насип извршен одземље, услед прописа уговора у Саву, што није кривица предузимача, нити надзорног инжињера, већ је све до самога пројекта, који је требао бити израђен постепено и у размаку дужег времена, него што је предвиђено. Предузимач је, при закључку самога уговора, на те ствари скретао пажњу и суду и општини, али га нико није хтео саслушати. Ни само код нас, него свугде, где год се тако радови врше, прво се убаци довољна количина трваца, па се исти оставе да се слегне, па када се констатује, да се исти довољно слегао, приступа се вршењу осталих радова, што разуме се овде није био случај.

3.) Овој, последњој тачци, „и овако немамо, брате, тога шљунка и за бацање“, јер је предузеће уговором обвезано да убаци 60 [illegible] куб. метара трваца а оно је до сада убацило свега 45 хиљ. куб. мет. што значи; да ће требати по уговору да убаци јоште 15 хиљ. куб. мет. која количина (т. ј. 60 хиљ. куб. мет.) изгледа да ће бити довољна за трвацом у овој деоници.

Потписати ће бити слободан, првом приликом, послужити се Вашим гостопримством, и изнети своје мишљење, како би требало радове, на обалбеђењу савске обале извршавати.

18 новембра 1908 г.
Београд

Примите уверење мог поштовања
Јован П. Савдић
грађевинар

ДОМАЗЛУК
или
АУСТРИЈА НАС ПОМАЖЕ

Обреновац, 17. новембра

Баш некако у ово исто доба, кад је наше министарство војно донело одлуку, да се у Београду установи један голубарник за голубове писмоноше, поче нам Аустрија слати у Србију читава јата голубова с намером, да јој ти голубови доносе из Србије добијене шпијунске извештаје.

Већину од тих голубова Срби су похватали, ту се испунила она народна пословица: ко другоме пакости себи штету чини.

А ево како.

Код нас у Обреновцу ухваћен је велики број голубова и као corpus delicti бачених шпијуна затворен у једној соби среске канцеларије, где их пандури марљиво хране. А голубови и голубице, не знајући да су corpora delicti, по нагону најслађе једни другима гучу, и играју се па су ових дана почели и јаја носити. Чиста домазлук!

Сазнавши то, мени на ум паде једна лепа и практична мисао: нек министарство војно отвори још један голубарник при дивизијској команди у Ваљеву и нека пренесе аустријске голубове из Обреновца, које ће нам за кратко време излећи масу голубова, који ће нам, кад затреба, помоћи да дознамо, шта је г. Котек или по руски г. Котик (Мачковић) ручао у Бечу, и какву му је мису очитао његов безбрижни исповедник, што се преко лета са њим скита по Купинову.

Ја учиних овај предлог а на министарству је да га испуни.

Гвоздић

За Народну Одбрану

Прилози Одбору за Народну Одбрану

Госпођа и г. Милутин Талић адвокат овд. приложили су одбору за Народну Одбрану (400) четири стотине дин. динара за одређене циљеве а за успомену на своту преминулог синчића Драгомира.

Приложницима изјављујемо благодарност и на овом дужности прима на лепо за уважење одбора за Народну Одбрану.

БЕРЗА

	Промена за	
Наполеон . . .	20	68
Форинте . . .	216	22

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА
Д-р Н. Константиновић
Специјалиста
за унутрашње болести код одраслих и код деце преселио се у бр. 4. Добрачине улице (до уредништва „Правде“).
Ординира од 1—3 по подне.
Телефон 388
7—10

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак:
Супа, говедина, умокац и торта са лебом 1·40 дин.
Супа, говедина, умокац и печење са лебом 1·60 дин.
Супа, говедина, умокац, печење и тесто са лебом 1·60 дин.

Вечера:
Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.
Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.
Вина најбољег квалитета 1·50.
Пиво Пилзенер Урквеле без конкуренције чаша 25 пара дин.
Разна јела са спремљеним ценама.
Чувени „Империјал“ пољопривредни [illegible].
Сваке суботе за вечером чисто крџе са каштаном и кругом.
Кујна отворена до 12 сати ноћу.
3—20

Новитети

ПРИСПЕЛИ

Новитети

У Помодно Мануфактурној Платнарској радњи

БРАЋЕ Х. ГАБАЈ

КОД „КРУНЕ“ — КНЕЗ МИХАЈЛОВА БР. 31

Извештавамо поштт. муштерије да су нам приспели најновији новитети за летњу и јесењу сезону из најпознатијих енглеских фабрика као:

Штофови и Чоје за мушке и хаљине као и за дамске.
Прохемиз у разним бојама.
Свила за зефирисање, хаљине и блузе, двоструким шире и уске.
Атлаз за зефирисање и лобкасти одличног квалитета.
Гарнитура штофарија и потпуна комплетирања делова.
Зефиси штофарија и појединих комплетирања делова.
Трикотажни вели: бели и разноврсне боје!
Кошуља мушких и женских платнених и џемперних.
Подјаци, Рукавице, Чи ево и Памучне.
Огртачи штофарски, Мајице од пуплин, Хеландер појединих и сви чин.
Велики изабирнички оброци сви!
Штофови штофа, фино, танко, штампарије и вишевојне,
Бертан, Чипке, Аранжа, Штофарије свилених, фине, танкетан и вишевојне.
Аркол, Рекет, Вела и осталог штофарије.
Велики стокаровите:
Пантов у комадима и на метар.
Пантов за зефирисање и одличног квалитета.
Џемперине сирове за Кошуље, Дежеје и Штофарисање.

Приспело нам је у великом избору **Палетов** и **Мачкица**.

Гарају пожелују робу правовремено од њих ројавине вољне, пошто сво ову врсту ројавне и платнене штофарије ћемо ројавити по најнижим ценама. Муштре на желе нашално бесплатно и поручбине пуштно уз попуст

512 20—20

С поштовањем
БРАЋА Х. ГАБАЈ

Срећу за 3 динара

УДЕОНИЦЕ

Позив на зајединачну игру од 50 000, између братов Кларин Аутрије за шесту игру 26 јуна вучење од 22. новембра до 3. децембра (10 дана). У овој шестој игри има 10 000 чтад-тана и 3 премија од 200 000 динара. Број за срећан уделеник ту на самој удоници. Власник ове будр сам не то продаје исплаћивање до доношења удоница ОДМАХ по почетку ту чим шесте кавоо под доле пот писано заједничке продаје. Ови ним правним дата је могућност свакоме да може учествовати на ту срећу. Свако удоница стаје 3 динара и мисо со добити до по следњега дана вучења под каквог чином продаје српској банке Аутрије.

Шаљи тежаки у унутрашњост ће напредне. На дозволу се шаље.

Исак Ешенназ
мењач.

646 13—15

Занатлиска Кредитна Банка
(у стечају нуда — пред суд) по-
ште — Београд)

Прима новца на штедњу

Нашо ови врши без отказ-
ног рока.

Одмаиара занатлије у зоним
пројзводњама.

Дају зајмове на дугорочне и краткорочне рокове.

Има на продају:

новчане поставнице некрете и ру
кавац, зграда и природна имања
бива и прод.

613 2—10

Управа.

Колонијално-Деликатесна Радња
Душана Тодоровића
Краљ.-Српске Дворске Добављача
БЕОГРАД.

Теразије — Телефон бр. 43.

Сирове кафу у 1. потрошачи
ким, а у великим онима који радо тр
ће њиху кафу, као и дондбиваче, до у
Београд, Ваш трошак само ће бити
кафовина (т. ј. без трошак мита и ос
тали ако вам је до кафе и ако
су заузимање не утиче повољно на
њихов) кафе.

Колико ће дуже рани ниште ручак
ако ће бити и ниште ваша кафа
кафе. Као ни ће у ових сатима ваша
кафа, кафе ће ваша кафа, кафе
ваше пиће, а при свега ништа,
ако ће ниште и ручак, кафе ће
ако ће у обеду кафе ниште.

С тога т. ј. потрошачи кафе у
которому свако и свако ништа
уживају у свиј кафи само онда
ако кафовина кафе ће ваше ниште
ако ће ниште и ниште ниште
ниште ниште ниште ниште ниште
и на ниште.

Пошто сигнале ниште ниште
с кафе кафу на дано свако ваше
свака уређаји и заједне
жељезе: кухиња, палидна,
пропаз, разне дивљачи и
т. д. и т. д.
200 12—

СВАКОМ КОРИСНО
БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋНЕ КРАСНЕ ЛУТРИЈЕ

ових на пријаву за шесту изигру за извлачење које вучења, које добију прилику пажљиво за ис лутрије.

На напред пријави, начина, које ће вучења и поштовано једе рабат од 5 до 1000 динара ако и за на сто. Виду податнице ако и тук четврти продаје разна.

Исаак Ј. Ешкенази
мењач

52815—20

НОВО! НОВО! НОВО

САМО КОД

„НАПОЛЕОНА“

Осветите пушт јака срећног бо жића. Домаћинство на инсгинцијом ракија. Цена 5 дин. ит. у боци 6 дин. Са Поштом и Гувидитом Хрватској у боци фина ракија 8 дин. стотина ако и ће Цену Гиљану.

Соломон Кохен
код „Николића“ 2—3

Од 1. новембра ове год. по закону пафцину под

„ПАУНА“

коју сам израдио ремонтирао и свиђено са добром и продајом свима нам новим Јелезним Сабеновима и Потчавним дуплом и Жељезо добром и чистом ремонтом сат сврте, чистка и добром пафцом.

Куруу сам добро свиђено год ју називати добро и другим чином, а не ремонтом.

Молим дуролом, пријатељи и остали посетиоци да се ниште и истинитости уверити.

С поштовањем

Милан Ј. Јовичић
КАФЕДЖИЈА

600 3—3

Против дотеривање **„РОЗНИЦЕ“** а слабог стомака настрадали је ако

БИЉЧИ СИР

који не може сита ирад пронзвиу ујет, исту одмах ужина. Хи надина ваш ако су од исте пошли, ваши су сабе слало у овом ману. Ваш је сво болест — пронзвиу — ваши народ ирад чести, то ће требало свој лек свако куће за ова у случај потребе да га разгреба. — Прои „Биљни Ок“ може се добити у свакој апотеци и дрогерији. **Цена 2-50 и 4.**

Nerolin[1] примало ово широко средство против свакој ирад *Зубобољама и Алкоголу среа.* **Цена 4 динара.**

Saparin[2] одлично средство против исте ирад, *Бубрежама и Алкоголу среа.* **Цена 4 динара.**

„Биљни тај“ против нервозној болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** у Београду.

ГЛАВНО СПРЕДАЈНО ДОПАТОМ

Адреса: *Апотека* код **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд*

Марија Ђ. Милчетићева са породицом изјављује своје пријатеље и познанике да ће у суботу, 22 ов. м., у 10 и по сати ове поднеће да испати своме милом сину

† АЛЕКСАНДРУ

четрдесетдневни парастос у храму Св. Марка.

616 1—2

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кућа без конкуренције

Наручити јеловник сутрена се за вечерњи. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по свим суботе *Српска кухиња са пастрмом, Прса, Кокоја на ражњу.*

Препоручујемо домаће одличан бермет. Љубитеља пива нова обрађено вароштиу пажњу као и остало домаће пиво по знатно слушној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо као раније по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у њених количинама на расположе потребе, као за пакопље: етиперајте: кољиво, мост, пошиве, самит, сапуна, фиде, шећерана, разних индустриских потреба и т. д.

Сандуке се могу потпуно готови (уковани) отпремити или само делови, па да их поручилац сам уклопи.

Има поштучно дуже готовог пантоса са жљебом и пером од 11—15 см. широке 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе ако ће утледнице примерима сандука.

559 7—20

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Пропашу шарафуле, отрои живода, малокрвности, који ће за. *фарингитиса код мале деце*, и осталих кожних болести, које од не чисте крви проистичу, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЛТИН

СА ЈОД. ГВОЗЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0,5%, effervesc)

које се од давно годину сарадњу у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Ово је једино средство, које је у апотеци и мирази, јер је справљено тако, да то и најмалу деца могу без икакве одвратности врло рано пити. Дотоиорично употребом овога лепшна, деца се нико неразе, добију свежу и ружичасту боју лица, јединке рекорде се прекрсте, а код је кра у организму чиста, онда се и бо ности неће јављати.

Овај је лек прокушан је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашности Србије.

Цена једне флаше са упутством износи 2 дин.

У истој апотеци спремља се и

„ЈЕРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЛТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticum cum Creosotalo 10% effervescens, кротиву кашљу као гихе, шарафулана опака кожа, кожног шашавости, костеју т. ш. ишасиваше.

Употребом ових лекова са Креозотолом рана се убрзо гноја ности и зараста, а жлезнице брзо пролази.

Цена једне флаше 8 дин.

Потрубите са унутрашности врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ове препарате моле уз добити и то у Београду у дрогеријама: Суботића, Оштојанића и код „Тутора.“

У унутрашности у апотекама и то: у Нишу код Ренадића, Панчеву Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тукера, Крањеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Ивића.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 36 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 150 дин. За иностранство: за годину 72 дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредничке послови — са ко уред Вечно и Добровина улице. — Власник и издавалац уредник *Радомир М. Ра-*
Земаљской Видовска ул бр. 22.

„Браћа Радовчић“ Штампарија Гавр. Јовановића и Дрим. Јовановића ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 21 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 319 | Телефон 821.

ПЕЋСКА ПАТРИЈАРШИЈА

(Писмо из Цариграда)

О цариградској мисији г. Стојана Новаковића биле су се проносиле најразличније вести. Најзначајнија међу њима, свакако, је вест о закључењу једнога споразума између Србије и Турске, али та вест је демантована и ми ћемо, као људи који умеју чувати тајну, веровати у тај демантија. Г. Новаковићу, међутим, поверена је и још једна друга мисија на чијем остварењу он сада врло енергично ради.

Када је г. Новаковић стигао у Цариград, он је дознао да се званични кругови у Турској баве питањем о бугарском егзархату. Известивши о томе српску владу, г. Новаковић је добио налог да код турске владе предузме кораке како би се васпоставила пећска патријаршија.

Та идеја није нова. Кад год је српска црква у Македонији и Старој Србији долазила у сукоб са грчком црквом — а ти сукоби су били и врло чести и врло оштри — увек се тада у нашега народа појављивала жеља за остварењем своје самосталне цркве. Било је врло много разлога што се та њихова жеља до сада још није могла реализовати. А међу тим разлозима, свакако, да су ови најважнији:

1. Ми у Македонији и Старој Србији нисмо имали довољно велику црквену територију. Од грчке смо црквене борбом, која је деценијама трајала, тешком муком и великим новчаним жртвама једва успели да навојујемо само два владичанства (скопско и призренско). И тек онда, кад би се власт тих владичанстава проширила на ону територију на којој живи српски живаљ, тек тада би се могло помишљати на једну засебну цркву.

2. Црква Краљевине Србије, после проглашења независности, пожурила се да учини једну велику грешку и прогласила се афтокефалном. Тим преузитреним актом, она се одвојила од заједнице, коју би могла чинити са црквом у Македонији и Старој Србији.

3. Босанско херцеговачка црква, која такође припада пећској патријаршији, не би, због свога неприродног државно правнога положаја могла, успети да уђе у састав ове цркве.

Данас, међутим, та ствар стоји сасвим друкче. Бугарска је, за љубав једне свршене празне титуле, учинила једну фаталну грешку, која ће упропастити сав њезин рад у Македонији. Она, прогласом независности, није ни једнога часа помишљала на последице које тај акт може изазвати у њезиној цркви. Њезин егзархат, чијем се остварењу не само да се нису противили Србија и Русија него су га свесрдно потпомагали, верујући да тиме потпомажу оснивање једне словенске а не чисто бугарске цркве на Балкану, простире своју власт не само на македонске епископије већ и на све епископије у вазалној Бугарској и Источној Румелији. Али прогласом независности настало је питање, које се већ у турском министарству унутрашњих дела (ово управља црквама страних вероисповести) већ вентилира, да ли ће се власт егзархата простирати и на независну Бугарску, ако јој се она, наравно, буде признала. И зато су сада три слутеће могућнисти:

1. Власт егзархата важи само за независну краљевину и, према томе, егзархат преноси своју столицу у Софију.

2. Егзархат важи само за бугарску цркву у Македонији, а бугарска црква у краљевини постаје афтокефална.

3. Егзархат остаје и даље важи и за цркву у Бугарској и за ону у Македонији.

Та трећа солуција, ако би она, од стране Турске, била призната, постаје сада реална основа за наше тражење обнављања патријаршије. Седиште те васпостављене патријаршије било би у Цариграду или Скопљу и њој би се имала потчињавати афтокефална црква у Србији.

То је основа г. Новаковићевих захтева и зато су ти захтеви условљени само у томе случају, ако се питање о бугарској цркви реши на тој трећој основи.

—ая.

ПИСМО Г. А. БЕРЕЗОВСКОГ

Поштовани Г. Директоре,

Ја имам част, да Вас замолим, да у Вашем наредном броју, ранију нотицу, у којој је било речи о мом разговору са г. Миловановићем министром спољних послова и о посланој депеши о томе мојој редакцији, исправите у толико, да је она пуна нетачности.

С поштовањем
А. Березовски

Ми смо говорећи о томе јавили само како се глас по вароши пронео, а додали смо на крају: да ћемо тај телеграм сачекати. То и сад понављамо, дајући места овом писму г. Березовског. Кроз два дана ће стићи у Београд „Н. Време“ с тим телеграмом, и ми ћемо видети у чему су те нетачности, па ћемо се први обрадовати, ако г. Миловановић није учинио овакве изјаве.

Ур.

Несрећа на железници

На загребачкој железничкој станици десила се у прошли уторак велика несрећа. Један се воз разбио на станици, а други је ударио у њу и начињено на овај прав. Има и мртвих и рањених. У очи тог дана, само на 12 сахати пре, десила се на исти начин железничка несрећа и на станици Велика Горица, којом је приликом један човек погинуо. Ова несрећа у Загребу десила се на сличном другу као [illegible].

Како се десила несрећа

Путнички воз бр. 1081 имао је стићи у Загреб у 7 часова у јутру, али је имао задоцњење од скоро читав сахат, јер је на једној узгредној станици један вагон осовинио се [illegible]. Према томе је воз имао стићи у Загреб у 8 часова у јутру. У то исто доба је на загребачкој станици ранжирао теретни воз бр. 2625 који је стајао на отвореној пруги пред улазом у станицу. Како са стране упраке није било довољно пажње, то је сигнал био окренут тако, да је слободан улаз путничког воза у станицу. Због магле машиновођа путничког воза не није могао видети да на пруги стоји теретни воз, па је терао даље. Кад се приближио теретном возу на десетак метара, машиновођа опази воз, али је већ било доцкан. Одмах је дат знак кочничарима да се зауставе воз, али су кочнице биле тако ослабљене да су слабо дејствовале. Због тога је сукоб возова био неизбежан.

Судар возова

Путнички је воз свом силином налетео на теретни воз. Услед судара сасвим су разврсени три вагона, а шест су ужасно оштећени. Поштански вагон, који се налазио одмах иза локомотиве, услед тешког потреса прелетао се те су точкови остали окренути у вазуде, а страшна је точак био на локомотиву. Колики је судар био, нам сведочи и то, што су ломани вагони пасечачни чак преко вишег висина.

Раздробљени вагони

Осим поштанског, сасвим су разврсканы још два вагона, и то један вагон трећа класе и један теретни вагон, у ком су били коморнице. Делимице су разврскани шест вагона, и то један теретни, коме је део горњи део одбачен на страну, два вагона друге класе, један вагон треће класе и два теретна вагона.

Ужасна слика

Вагон који се налазио иза локомотиве, показивао је ужасну слику. Ту је читава гомила даскета, комада гвожђа, точкова и т. д. У тој смеси свега и свачега налазио се и човек, од кога се није видело ништа осим што је између дасака вирила комад службене браде, с које је цурила крв. У тој смеси сврши је машиновођа.

Акција за спасавање

Чим је у самој станици стигла вест о несрећи, одмах су појурали железнички службеници на лице места, јер су знали да је том приликом свакако пострадао који њихов друг, па су питали да што пре стигну и, ако још могу, помогну. Одмах је почело спасавање рањеника и из рушевина је извучено шест тешко повређених путника.

Људске жртве

У овој несрећи погинули су машиновођа и један трговац Немац. Тешко су рањени шестерица, који су сви, осим једнога који је сав разврскан, пренети у болницу милосрдних сестара, у коју су пренети и Мара и Димитрије Стојковић муж и жена, који су из Вуковара путовали у Загреб. Осим ових има још пет лако рањених.

Скандалозна понуда за муницију

Познато је да је министарство војно предузело, да путем офертање лицитације изврши набавку од 50 милиона метака за нашу брзометну пушку мод. 99. године; да су офертанти поднели своје понуде и да су оферти отворени 12. ов. мес.

Међу офертантима налазе се три велике фабрике: једна француска, једна белгијска и једна руска које су испуниле све законске формалности, положивши и 20% кауцију а 2—3 фирме послале су преко својих агената своје понуде без кауције, услед чега се не смеју узимати ни у обзир.

Одједном сада, пошто су оферти отворени и пошто се видело која фабрика коју цену нуди, јавља се један агенат који у офертаној лицитацији није ни учествовао, и нуди нашој држави муницију јефтиније него што су је нудили они који су своје понуде дали у прописном року и под прописаним условима.

Рачуне се, да се ни по ком закону ова накнадна понуда не сме узимати у обзир, јер би се у противном то сматрало као један ординаран кашањ, удешен од некога, који није имао куражи да учествује у лицитацији, пре но што сазна цену и услове својих конкурената, а бојећи се да се сао јем писменим офертом не не же за једну цену, која би била већа од оне својих конкурената, услед чега би изгубио лиферацију, или би била много мања па би штетовао при лиферацији.

Та понуда била би дакле беспредметна и да је све остало (квалитет робе, преме за које се она може лиферовати и др.) по нашу државу које је повољно и преко ње би се морало прећи као да и не постоји. Међутим и сама роба таквог је квалитета, да се она не би смела узети ни онда, да ју је њен сопственик понудио нашој држави редовним и законским путем. Ево зашто:

На првом месту та муниција коју нам агенат њенога госе овако испод мита нуди, врло је сумњива по своме квалитету. То је тако звана „чиаска муниција“ која је рађена у Аустрији још пре 14 година — дакле стара муниција која је, као што је познато, баш и да је била у своје време добро израђена, изгубила данас своје добре балистичке особине, те се њоме не може са потребном сигурношћу погађати у оне мете у које се гађа. Она би се дакле морала прво па прелаборише да би била сигурна за употребу, па и онда би била у питању њена доброта, јер се зна да ова иста муниција није била добра ни онда кад је била нова, јер јој је фабрикација у основи рђава, пошто је рађена у очи рата у Чиле на брзу руку и без икакве контроле.

Даље: ова је муниција рађена према чилској клими те не би одговарала нашој и најзад, не треба сметнути с ума и ту околност да би транспорт ове муниције од Чиле до нас трајао најмање 3—4 месеца и да би Аустрија нашла пута и начина да тај транспорт са свим и спречи.

Кад свему овоме додате и тај факт: да је ова муниција у току последњих година нуђена на многе стране и да је свугде одбијана, онда добијате уверење: да је представник фирме која ову муницију нуди обишао прави пут — пут офертоле лицитације — само зато да би могао сазнати цене осталих солидних понуђача, па да према томе удеси своју понуду како би на сигурно био много јефтинији но остали понуђачи. Зашто пак то, видимо сви по муницији коју нуди српској држави.

Питање је сад: хоће ли надлежни смети узети ту понуду у поступак?

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Ухапшен Црногорац

У прошли петак у шест часова у јутру упали су двојица загребачких детектива у стан Андрије Марковића, ухапсили му све ствари и одвели га у полицију. Ту му је саопштено да је ухапшен „у вези са српско-аустријским сукобом на граници“, а за тим је саслушан. После саслушања казано је пуштен и речено му да у полицију дође по ствари. Кад је у полицију стигао, речено му је да му се ствари још не могу предати, пошто се још морају „прегледати!“

Читуља

У Митровици је умро Паја Бајчетић инжињер. Он је био веома спреман у својој струци. О својој струци је много писао, па и у француским стручним листовима. По политичкој боји припадао је српској радикалној странци, која га је при прошлим изборима истакла у карловачком избор. кругу као свог кандидата за српски црквено-народни сабор.

Демантији

Из Сарајева службено демантују вест да је немачко послало налога царевићу, којом се у Босни и Херцеговини набрањују посебно оружја. Колико треба веровати овај званичног демантију, то је сваком познато, те за то нико неће ни поверовати овом демантију.

Руско-аустриски тајни споразум

Говорећи о скорашњим чланцима у иностраној штампи о *тајном споразуму* између Русије и Аустро-Угарске, петроградска „Росија“ износи историју постанка и развитка тога тајног споразума, који је између Русије и Аустро-Угарске закључен године 1876 у Рајхштату, а тако исто и измене, које су учињене не у корист Русије и Словена, према погодбама пре-

дени упроте ним комитима. „Росија" нети да су ови изјаве нужни, очигледам међународне руске борбе у борби Словена с Турском и неспокојном потребом, да Русија у том случају обезбеди за себе неутралност Аустро-Угарске. Помиње како зна, да су Андрија и Горчаков дате ствари разговарали о Босни и Херцеговини.

Задржавши резервисти Синоћ смо добили телеграм из престолнице из Беча у коме нам јављају да су резервисте по целој Аустро-Угарској пуштени кућама задржани и даље и да ће бити испражњени у Босну.

То исто учиниће се и с резервистима 15. корпуса.

Изненађење. Ми смо већ од дужег времена слутили да ће наша влада у скоро време начинит неки корак, у коме се тера претерано партизанску према адвокатима. Сад у последње време ми смо имали доказа и примера које су нам ни мени знати потврђују партизанску до изненађења.

Ми немамо ништа против да господе самостални, јер нарад ових не могу бити кривци ни за ону сиромашну економску ситуацију, него ми кривимо да житомено тај суд, који ово тај судије, од којих досадицу су тако страдали и страдају, а ни ових нису сви фигурисане при таким решавањима, а председник суда се у своме решавању опре ни на једну страну, ни на адвокатску реакционар — по његовом мишљењу — ни на!

Ми немо овим дана изнети и нисту парнични бранилаци ни једне странке, који су ове дана се видели, како сте једна и иста имена „дејствују" и ако мирно настављена има ето ствари, који су ови дана изнесени. У нети мак немо опширно ни „подлеку рада" у том суду, и мотиве појединих „дејствовања".

Шеф пресбироа. Уједи нести да ће т. Јован Тајз бити постављен за шефа пресбироа, један наш сарадник нам је казао, да ће то и бити на? Г. Тајз је одговорио, да ту вест није истинита и да од његовог постављења за шефа пресбироа нема ништа у стварн.

Злоупотребе. Комесија, која је одређена за извиђај јавних бол, извршила среза грочанског, и шестоног бановине М.-Шутеја Т. Јовановића, нашла је до сада, да су они извршили злоупотребе у износу од 5000 динара, који су приђили сеоским од разних напрезања. У комисији су М. Обрадовић, начелник среза београдског, и р. Војислав Радић, секретар министарства финансија, и М. Цветковић, писар пореског земаљског суда. Комисија ради у Гроцкој и ове дана биће готово при крају свог посла.

Експедиција пушака. Одавно смо фирме „Шнајдер и ком" из Београд ек спедирала је пр 5 дана пет вагона пушака из Шнајдеровог подом за Бугарску аустро ским бродовима.

Инфлација пушака. Како стално шестоје Француској. Крупска фабрика у Есену по сваки је у пушку суботу за Србију вагон пушака. Оружје ово путује од времена, на ће пошаље морском путем наш за Србију.

Погинули. У Пожуи је стигла вест, да су ци батаљо на пожуиског 72. пука, који је гарнизонисао у Ресеку, ли погорци на граници убили је ког подофицира и једног ре дова пешака. И из Сарајева се потврђује вест о том су кобу на граници код Рисна. Из Сарајева је одмах послат у Рисно један батаљон 54. пешачког пука с митраљеским пушкама.

Конференција за банко работе. Данас у 3 часа на под ну у сали трговачког ком сарског дома ради ће се о ства ма банке радничке на којој ће мислити доктор а р. М. Ј. Поповић референтом о привредном ман ма банк а поглед о средствима за њихову организацију и ово ранку.

ВЕСТИ ИЗ ВЕЛИКОГ СВЕТА

— На јавној аукцији из Чефра на земаљском приставишту сутра ће се дати на јавно надметање парцелација. Подаљности за ући ће тако, да ће се свакоме понудити.

— Из поетских кола су стигли у Танцо, пољска бугарашка претрпели су пожар код Хеја.

(с) Из Берлин-Франкфурта (Одера) јављају да реконструкција и даље наставља. Она се односи просто ности, које је утврђена.

(с) Тек одлазак генералног у Лондону (Француска) ће изазвати промене на дипломатском пољу су промењени, због чега ће се ипак вероватно одложити и промене.

(с) Поводом скоре доласка у ову о министарској конференци, изгледа да ће наступити врло пријатна разговаљивања међу

(с) Пошта је одлазак од јаке на фронтама. Телеграфска ми је из Београда 36, стигла.

(с) Пошта пошаље поданике у Ју Јорку преко Њујорка ради пресељења Русији, која ће ипак врло близоком да осно Њујорку и Њујорку Аферу

(с) Поводом скоре доласка у ову о министарској конференци, изгледа да ће наступити врло пријатна разговаљивања међу

ЈЕДНО ЧОПОСКО СВЕДОЧАНСТВО

Господину Министру Унутрашњих Дела

Од пре 3—4 године почело је да се ширина ово зимљиште дрвеном односно тополарском економије, на ко ме је одузетно топочарско дрвеће. Један угледан бро графским сагласја је и прву. Од тога доба почео је земљи чак и продужио овако, као би нам се сасвим одузело, а ако ће нам земљиште подигнути, као да ће нам се ствари о у ред ну земљиште за топочарско дрвеће. Ми смо ово ради ширине и ове се ствари о у ред ну њиховом, напаљивши ја то грамерну ширину у ње топочарско грожње не зна ће у чију надлежност спада, ако је ни дражном земљиште ова приједа од нас треба да прима топочарска економија, ако се ни ово не да је то ће ипак бескрајно сведа треба ово је приједа од грожња на прилике.

Како се даље овај пријед никако не може то је ни Другиче одлазак себе самог да надлежност с на напаљује грожње од 500 динара па на више а за љубене 12 динара за сваки изгледа жалбу је ако се и на ће посао напаљује по 5 динара — од грожња.

Ми грожњани ове редове господину министру народне привреде ми га молимо да потрани рачуна од приједа грожња топочарства да ово нас чиста посла.

Житељ.

Буна на броду

Београд, 15. нов. 1909 год.

Нису ратне опасности ни Србије Босанског Дорућења, којима се путници упознају у овој новинске утроје дружине. Пред тим ништа нису. Ни ова бано малим експлозивима, једино на разних тата, што је ово друштво „Српско друштво", а није ово мирно покровите, или ратовиће, ако ће ово друштво да се у 10 се, исс. ни треба да пређе на опа жен, јер ова нолитн мелодиозне факторе друштвене да трже да се нрвиде нашем.

Ово друштво ради једне нов ствари, ствари које не могуће одно ваше ове нисмо до Ратујеша, одржали полицајну нашу Београ ду. Градили ли ова пута не знамо.

Прека тоне 9 сн. нос. у ноћи 7. сан. ново је Цетињске ва Градите се доста великих бро ствари, а ја ћу вам само го 300—400 путника ваше ратнике ору путовали до Дубровник. Поред сталног броја путника брод је ових ратника и са бољу 2 на това роће.

Укрцавање прека управе дуж штини, да путничке бродове пре сестрије роће, нажалост је ни ако ће ратници ратовати, сту У ш ество и врло брода бане закрчен свима робом тако, да путници нису знали где стајати и где се склонити пред ки ном.

У путу до Сиверано бано је као тако. Путници су рачунали, да ће бар прибити у Сиверену ако ништа ће то и ако ратни дошли. Ни где нису сишли у Сиверено а продужили пут ниже, јер су људи стајали на крову броди, изложени великом ветру ком ветар је ношао и ошибао. А ноћ ратници су ту спавали, јер ни где нису могли ући у путнику, ратовало се свима дакле путници на свој ча ни продужено ово, као би нам се сасвим одузело у обичај ниже у Сиверено да престане, на сутра дан да продуже путовање. Тога ништине нису било, већ је брод продужио пут даље и ноћ ратници спавали у броду у обичај ратнике у Сиверено да престане, ни сутра дан да продуже путовање. Тога ништине нису било, већ је брод продужио пут даље и ноћ ратници спавали у броду у обичај ратнике у Сиверено да престане, ни сутра дан да продуже путовање.

Наравно, да је усред овога ката стално незадовољство код путника И и III класе, јер усред невреме ворности пловне, нису имали ку ни склоништа а ни топлоте и да ни говорим, и људи, изгубили и ствари, по којима су и ако ће ни ако ствари у кајте, просто се вра бунише.

Управа брода обраћала је ни ником незадовољима, да ће *дозвољене чаробна да прекине*

на овом месту, јер због не сувише малој води не може брод пристајати код Дубравице, већ се по мора и може чамцем само доћи. Путницима ово није било довољно, већ су тражили или да се врате и возовима у Смедерево, или да им се даде на броду сместити у топле собе како би избегли хладноћу. Управа брода одговара се у неколико овој молби пуштајући путнике из II класе у I класу, па када су ово и остали путници — резервисти — видели, награнуше и они те силом продреше у салон I класе, који је за тренут био испуњен. Остали што се није могао сместити навалили су на све собе брода. Све ово произвело је поступно раздражење код масе тако, да је особље брода било изложено опасности да буде од масе нападнуто.

А шта да кажем за путнике I класе, који путују и плаћају само да су комотни и да их нико не узнемирује? Они су морали ћутати као стена, истина, један од њих протестовао је и нападачима претио, али како је нападача било много и у гомили навалили у салон I класе, то се и овај одмах ућутао, јер му један — по изгледу из оближњег села код Дубравице — подвикну, да је он војник, да је и он платио и да с правом тражи [illegible] а не само да господа у [illegible] уживају, а сељак да кисне и да се мрзне на пољу.

Ове речи прошле су кроз масу незадовољника као струја и више се никога није чуло ни ко протестује ни ко је дрзнуо да одбије нападаче, и само благодарећи тактичном држању заповедника брода, [illegible] стишала се ова галама. Путници I класе морали су трпети непријатности, а салон I класе морао је бити поштеђен тиме, што су ови резервисти седећи на овим седиштима и газећи по поду каљави и мокри оставили, ова платна испрљаше и искварише. Ни кафеџија није прошао на миру, јер разуме се у оваквом маниру и [illegible] људи којима је страст да што од ствари дигну и како сам чуо, кафеџија је [illegible] суђе.

Сутра дан брод је стигао у Дубравицу и све путнике оставио, али су и четворица [illegible] предати власти, која ће их [illegible] казнити за овај нереда.

У колико сам могао сазнати, за ово све кривица пада на директора, односно на чиновника који распоређује пловидбу бродова, јер је наредио да брод преноћи код Кулича на Дунаву, а не у Смедереву уз обалу.

Нарочито пак не може [illegible] компанија на то, што је она напунила брод са робом и заузела путничка места, а кад је већ то учињено, онда није требало примати путнике више него онолико колико има места.

Ово [illegible] Управа Бродарског Друштва учиниће шта треба, да се у будуће овако што не дешава, јер ће бити оправдано, ако се догоди каква штета по друштво у сличном случају.

Један путник

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Мадлене од Бренвиљера. — Паришке тровачице. — [illegible] — Мађионичарке. — Мађије у седамнаестом веку. — Средства и обичаји мађионичарки. — Алхемисти. — Тровачи [illegible]. — Мађионичар Лезаж. — [illegible] (La chambre ardente). — Лудвик XIV и тровачке [illegible]. — Госпођа од Монтеспан.

Марија Мадлена од Бренвиљера

(наставак)

Даље појединости тровања су језиве. Пошто се Антоан од Обреја веома штедео, отров је дејствовао споро, требало је много да га смрт узме. Ла Шосе, који је неговао свога господара, давао му је сваког тренутка нову дозу. Тело је поступно почело смрдети, да се у соби није могло издржати, болесник је био тако рђаво расположен да се с њим ништа није могло учинити. Због тога се госпођа од Бренвиљера ретко виђала, но је слала своју сестру, која је била побожна. Ла Шосе је био неуморан и пожртвован, само је он смео свога господина дизати с кревета на душек и с душека на кревет. Болесник је трпео неверовантне муке. Чак ни Ла Шосе није могао а да једном не узвикне: „Овом човеку треба до воле Бога дуго времена, кад ће једном црћи“.

Међу тим госпођа Бренвиљерова бавила се у Сенту, у Пикардији. Ова је причала Брјанкуру, учитељу своје деце, који је међу тим постао њен љубавник, да се спрема да јој брата отровом склоне с пута, наложила му да јој је стало до тога да има „добру породицу“ и да је њен најстарији син, кога већ сад називају председником, одређен да некад заузме ранг и достојанство врховног судије.

„Али ми ипак остаје да учиним нешто друго“ — додала је значајно. Ти су осећаји били сасвим искрени. Госпођа од Бренвиљера трудила се за своју децу, „своје власти то месо и крв“, васпита и за њих се побрине по частољубивим плановима, које је она сковала за њихову будућност. Истина је да је намеравала отровати своју кћерку кћер, јер је налазила да је сувише „будаласта“, али се ипак брзо покајала и одмах јој дала млека да пије.

Такве су дакле биле њене бриге. Уз то је још долазила жива тежња да „пристојно“ живи, другим речима на великој нози, господски и да ужива и да своје љубавнике може царски награђивати. Она је просто гинула за светском славом и сјајем. Тај израз непрестано јој прелази преко усана. За љубав тих „почасти“ потровала је толике људе. Мучење њеног брата трајало је три месеца.

Он је мршавио — вели лекар — све се више грчио, патио је од нејела, честог повраћања, увек је осећао да му у стомаку гори. 17. јуна 1670. умро је. За њим је отишао и парламентски саветник у септембру исте године. Овај пут су после извршене секције изјавили доктор Башо домаћи лекар, хирурзи Дивокс и Дипре и апотекар Гавар, да је ту тровање, али ипак нико није ни слутио виновника злочина, те је Ла Шосе у награду за своју верну службу добио легат од хиљаду талира.

* * *

Ваља пратити живот маркизе Бренвиљерове после смрти њена оца и брата па одмерити колико је разуздан живот ниско гурају ту жену која је због свог мужа, положаја њене родбине и због свог богатства припадала првим друштвеним круговима.

Она се предаје власти једног лакеја, који у својим митковским рукама држи њен живот и њену част. „Ова га је примала у четири ока у својој соби где му је давала новац [illegible] младић, који ми је учинио лепе услуге“. И „милује га.“ Посетиоци, који су и неочекивано улазили, налазили су маркизу у „великој интимности с Ла Шосеом,“ а кад јој је долазио у посету „господин [illegible], она му је наређивала „да се сакрије између зида и њеног кревета.“

(Наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Цев преко Атлантика

Неки Александар А. Емерсон из Сен Луја у Америци основао је акционарско друштво с великим капиталом. То ће друштво направити једну велику цев преко Атланског океана, те ће се преко ње из Оклахоме доводити у Европу гас за осветљење. Како тај гас излази из земље у великим количинама, то је већ употребљен у великој мери за осветљење у државама Канзасу и Индијани. Ма како изгледао неверовантан, пројекат је радо примљен те ће у брзо бити и извршен, јер се капиталисти од тог предузећа надају великој добити.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

[illegible] позориште

Вечерас је програм од 20 тачака са одличном комедијом

1. *„Лепа Јелена“* (у 2 чина) и 2. *„Кметов сан“* (у 2 чина). Обе су пуне с певањем, а ово је програм од најодабранијих тачака. Вечерас ће бити одлична посета. —

Биограф позоришта „Бен-Акиба“

Које је до пре неки дан приређивало представе код „Такова“ отпочиње рад у елегантној сали на „Булевару“ са потпуно новим и врло интересантним сликама. Прва представа у четак 21. ов. м.

За време представе свираће дамска капела.

Улазнина: I ред 1 динар, II ред 60 п. дин.

ТЕЛЕГРАМИ

Сјеница. Баш кад је у Сјеници држан збор Срба и Турака против анексије Босне и Херцеговине, чуло се је тамо, да је убијен *Раде Луковић* из села Времанице близу Сјенице и брат му *Михаило* да је смртно рањен. Кад је жена убијеног Рада истог дана дошла и предала злочин кајмакаму у Сјеници, вратила се одмах кући, али у ту [illegible] 7 година, *Вељка*, убијена из две пушке!!

Цариград. Јуче је дошао код дивизијског ђенерала Исмаил Мохира један човек и донео му писмо од министра војног, којим га министар позива да дође к њему. Исмаил Мохир пошао је министру али га успут тај, који је донео писмо, одострага убије из револвера и побегне.

БЕРЗА

	Продато за	
Наполеон	20	66
Форинте	216	22

Биограф Позориште

Бен-Акиба

Ово до данас најбоље кинематографско позориште које је стекло велике симпатије београдске публике, а које је до пре неки дан давало претставе код „Такова,“ продужиће рад у елегантној сали хотела „Булевара.“

Прва представа у четак 21. ов. месеца.

Свираће дамска капела.

615 1—7

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Д-р К. Константиновић

Специјалиста

за унутрашње болести код одраслих и код деце преселио се у бр. 4, Добрачине улице (до уредништва „Правде“).

Ординира од 1—3 по подне.

Телефон 300

7—10

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, улошка и тесто са хлебом 1·40 дин.

Супа, говедина, улошка и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говедина, улошка, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са хлебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по поруџбини са хлебом 1·40 дин.

Вино најбоље [illegible] *1·50.*

Пиво Пилзенско Урквел без конкуренције чаша 25 п. дин.

Разни мезелуци са спуштеним ценама.

Чувени „Империјал“ [illegible] *у свако доба.*

Сваке суботе за вечеру [illegible]

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

498 3—10

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(219)

XXVII

Исповедник

Изненадни страх учини да се очи Алисине разрогачише. Она промуца:

— Зар вам нисам казала?.. Ја тачно знам!..

— То није довољан разлог. Неколико љубавника више, неколико издајства више не значе много у вашем животу. Кажите ми прави разлог...

— Заклињем Вам се...

— Којешта! Ја видим да морам да вам наметнем исповест и да вам кажем без ваше помоћи колико је потребно да будете слободни... Што толико чезнете за својом слободом, што толико патите својим телом, које је продато и вашим срцем које је отровано у срцу, то је за то што сте се најзад заљубили! Најзад!.. Је ли истина?.. Треба ли да вам кажем име свога кога љубите?.. Он се зове гроф од Марињака! Ако је тако, онда је очигледно потребно да се ослободите...

— Па добро! Јесте! Истина је! — рече [illegible] склапајући руке. Први пут у своме животу ја љубим свим срцем и свом душом својом!.. Пусти ме да љубим! Шта је тебе стало шта ће са мном бити! Ти си се осветио! Ја сам патила, искупила, нема ће нестати, о, мој Клементе... осети се да си ме ти љубио... осети се да је у мојој покварености мој срце и за тобом [illegible]... Спаси ме... пусти ме да љубим, пусти ме да се препородим у љубави и у срећности!..

Панигарола је ћутао неколико минута. Овај покрик љубавнице који се отео покајници пробудио је у њему буру коју је у себи [illegible] да сакрива.

— Ви ћутите! запита девојка.

— Одговорићу вам, рече калуђер тако промуклим и подмуклим гласом да га Алиса једва позна. Ви тражите од мене да од краља и Катарине добијете ваша писма. То хоћете јелте? Е, то је немогуће! Ја нисам у милости код краљице као што ви мислите и као што сам вам ја сам казао да бих вас охрабрио да кажете све што мислите и осећате. Дуго је времена како је нисам видео краљицу и верујте да је никад више нећу ни видети. Верујте ми да ми је јако жао што нисам кадар да вам испуним молбу...

Глас калуђеров био је чудноват. Он је говорио бледим гласом, ако се тако може рећи. Очигледно је било да су му мисли биле на другој страни.

Алиса је стајала [illegible], смућена, не разумевајући ништа.

— Ви, дакле, нећете да ме спасете! прошапута она.

Тада у исповедаоници одјекну звучан глас.

— Да вас спасем, загрме калуђер који није био више кадар да се уздржава. Да ли своје погрбе посматрам вашу срећу, која би била моја лепа! Да вам допустим да љубите тога Марињака!.. Којешта! Ви сте луди!..

Алиса јаукну. Калуђер се беше појавио у правој боји. То више није био исповедник Панигарола, човек кога је молитва умирила, човек побожан, милосрдан... то је био још увек маркиз Паоло Гарола, младић са бурним страстима, које су јој биле добро познате!

Она се не даде очајању. Јер је сад обузе нови ужас.

Како је Панигарола знао име онога кога је она звала својим [illegible]?

Ко му је проказао ту љубав?..

— Зар не мислите, продужи калуђер оштрим гласом, да сам вас ја и на један тренутак изгубио из вида? Из свога манастира ја сам вас у корак пратио. Видео сам сваки ваш поступак, чуо сам сваку вашу реч. Нема ни једног вашег дела, то јест вашег издајства, које вам ја не бих могао набројати. Могао бих вам казати имена свих ваших љубавника редом!.. Али немојте мислити да сам ја био љубоморан. Ја сам учинио да је ваше тело, [illegible] тога једног јавне [illegible]. По мојој вољи ви сте прошли кроз све ступње срама. Предајући вас на милост и немилост чрезвама, ја сам знао шта сам учинио. И то је била моја освета. Ја сам уживао да слушам о обешчашћењу тога тела које сам ја толико обожавао! И ја који сам био пре налазио осуђен сам вас на вечито издајство!.. Ја нисам хтео да ће моја освета једнога дана бити кроз краља и вешала. Кад сте били послати на двор Наварски ја сам сваког дана добивао обавештења о свему што сте ми покорили и чинили! Знао сам све ваше мисли! Знао сам вашу љубав! И тога грофа Марињака благословио сам због радости која ми је спремао!.. Ах! Ви га љубите! уколико сте ме, у опште, кадри да љубите! Ах! кад бисте могли да познате љубав у свима њеним страхотама! Ах! кад би тај човек био достојан ваше, истинске љубави! Јер тада ћете тек ви познати и искусити шта сам ја претрпео!..

Страховити смех одјекнуо је под мрачним сводовима, али је [illegible] дрхтала од ужаса.

— Шта! Дошли сте мени! Хоћете да ја будем вашим спасом!.. Ја сам, кога јавно да је вас дете у животу! Покушао сам да у вама пробудим људско осећање које би једино било кадро да вас очисти за све грехе и да пробуди сажаљење у мени! А ви помињете ми другу љубав!

(Наставиће се)

Новитети **ПРИСПЕЛИ** Новитети

У Помодно Мануфактурној Платнарској радњи

БРАЋЕ Х. ГАБАЈА

КОД „КРУНЕ" — КНЕЗ МИХАЈЛОВА БР. 31.

Извештавамо пошт. муштерије да су нам приспели најновији новитети за јесењу и зимску сезону из првих француских и енглеских фабрика као:

Штофова и **Чоје** за костиме и хаљине вуне и у лепезу. [illegible]

Свиле за [illegible]

Атлаза за [illegible]

Гарнитура штофаних [illegible]

Завеса штофаних [illegible]

Препоручујемо наше богато стовариште као: **Кошуља** мушких и женских [illegible] **Пешкира**, **Рубина**, **Чарапа** и **Рамаћа**. **Огртача** штофаних, **Марама** од [illegible]

[illegible] **Штицен штофа** [illegible]

Боутна, **Чипке**, **Ајнцаца**, **Штикераја** [illegible] **Крепа**, **Реша**, **Воал** и осталог пузера. [illegible] **Платна** у [illegible] **Платна** за [illegible] **Целокупне** спреме за Кумове, Девере и Старосвате.

Приспело нам је у великом избору **Палетоа** и **Мачкица**.

[illegible]

С поштовањем

БРАЋА Х. ГАБАЈ.

512 20—20

Срећу за 3 динара

УДЕОНИЦЕ

Позив на најједначу игру од 60 [illegible] срећке Класне Лутрије за шесту класу 30 [illegible] од 22. новембра до 3. децембра [illegible] 10.000 згодитака и 1 премија од 200.000 динара. [illegible] **ОДМАХ** [illegible] Свака удеоница стоји 3 динара [illegible]

[illegible]

Исак Ешкенази

менач.

546 14—15

СВАКОМ КОРИСНО — БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋКЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

[illegible]

Исак J. Ешкенази

мењач.

52816—20

НОВО! НОВО! НОВО

САМО КОД

„НАПОЛЕОНА"

[illegible] Цена 5 динара [illegible]

Соломон Коен

код „Наполеона"

611 3—3

Са решењем господина министра војног од 12. новембра 1908 год. СБр. 658 могу се примити полисе живот осигуравајућег друштва „Њу Јорка" као женидбена кауција г. г. официра.

Дирекција друштва Њу-Јорка

608 за Краљевину Србију 3—3

Дућан

са собом, бифуралом и кућом издаје се одмах под кирију.

[illegible]

14/XI 1908 Београд.

Јован М. Јовановић [illegible]

ул. Војводе Мишића бр. 32.

606 3—3

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ НА ЛУТР. ЗАЈМУ

ДИНАРА 2.000.000 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

[illegible]

Лозове Црвеног Крста

[illegible]

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

[illegible]

[illegible] Народна Банка исплаћује све згодитке у злату без икаквих одбитака.

Идуће вучење	**2. јануара 1909. год.**		**100.000**
	и		**10.000**
	1. априла	. .	**150.000**
	и		**15.000**
10	**згодитака на 1.000**		**10.000**
20	. .	**200**	**4.000**
100	. .	**50**	**5.000**
900	. **Аморт.**	**22**	**19.800**

За Србију ко извод [illegible] 22— дин. [illegible] 22.50 дин. [illegible]

[illegible]

[illegible] ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

Занатлиска Кредитна Банка

(у својој кући — преко пута [illegible] — Београд)

Прима новац на штедњу

[illegible]

Има на продају:

[illegible]

613 8—10 **Управа.**

Колонијално-Деликатесна Радња

Душана Тодоровића

[illegible]

БЕОГРАД.

Теразије — Телефон бр. 43.

[illegible]

свеже урањене и заклане живине: ћурака, пилића, гусака, разне дивљачи и т. д. и т. д.

500 13—

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Праја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаћемо наизраже по 40 п. дин.

Од 1. новембра узео сам на закуп кафану код

„ПАУНА"

[illegible]

С поштовањем

Милан J. Јовичић

КАФЕЏИЈА.

600 3—3

Марија Ђ. Милчевића са породицом известила своје пријатеље и познанике да ће у суботу, 22-ог ов. м., у 10 и по сати пре подне давати своме милом сину

† АЛЕКСАНДРУ

четрдесетодневни парастос у цркви Св. Марка.

616 2—2

ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

АРСЕ Ж. ИЛИЋА

[illegible] ул. 34. — БЕОГРАД — Бобо Вешовића 32.

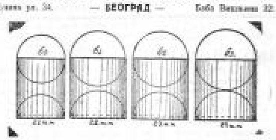

— Телефон 559 —

Препоручује од плуте (јапанске):

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најјефтинијим ценама за сваковрсне потребе, па и са утиснутом фирмом;

ПРОСТИРКЕ за купатила;

ПОЈАСЕ (спасаче) за пливање;

ПРИБОР за риболов;

ЧОНОВЕ и УМЕТКЕ за обућу;

УМЕТКЕ за шешире, итд. све остале предмете од плуте.

МЛЕВЕНА плута за паковање и конзервисање грожђа, воћа, [illegible] и т. д.

600 6—10

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Дачковића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 93.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 22 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 320. | Телефон 821.

КРИЗА НА БЛИСКОМ ИСТОКУ

СРПСКО ГЛЕДИШТЕ

(Писмо „Тајмсу“*)

Господине,

У вашем броју од 9-ог ов. м. ви сте објавили из пера д-ра Ламаша врло вешто и јасно написану одбрану Аустро-Угарске против прекора да је њеном анексијом Босне и Херцеговине довела у опасност мир света.

Од како сам имао част да на Првој Међународној Конференцији Мира у Хагу будем један од колега д-ра Ламаша, ја имам за његове способности, карактер и патриотизам највеће поштовање. Ја не сумњам да ће и он са своје стране наћи да је сасвим природно, што мој патриотизам апелује на моје слабе силе у одбрани гледишта моје отаџбине Србије. Циљ његова писма није био да ствара непријатељске раздражљивости, него да потпомогне ствар мира. То је исто и мој циљ, и ако се у наше тачки наше садашње контроверзе, мору жалим, не могу сложити са ученим професором.

Много од онога, што је професор навео о практичном вршењу пуног суверенства од стране Аустро-Угарске у Босни и Херцеговини за прошлих тридесет година не да се порећи. Али његово тумачење, — да израз „окупација и администрација,“ којим се Берлински Уговор у самој ствари и служио, није ништа друго него један еуфемизам за реч „анексија,“ — више је бриљантно него што је основано на факту. Којој су нужди имале Велике Силе на Берлинском Конгресу, да се служе речима да сакрију своју мисао? Оне су поверале Аустро-Угарској *„окупацију и администрацију“* Босне и Херцеговине баш зато, што нису биле вољне поверити јој „анексију“ те две провинције. Ове две речи („окупација и администрација“) не само да не значе „анексију,“ него ис кључују сваку идеју анексије. И кад је пре неколико недеља аустро-угарска влада прогласила формалну анексију Босне и Херцеговине, српска је влада сасвим право протестовала против насиља учињеног једној драгоценој заштити, коју је Берлински Уговор индиректно и по импликацији дао српским интересима, наређујући само „окупацију и администрацију“ а не и „анексију“ Босне и Херцеговине.

Даље је велика погрешка претпостављати, да је Србија желела да распростре своју власт над Босном и Херцеговином, и да је наша садашња горчина и очајна узбуђеност дошла отуда, што смо се нашли преварени у нашим очекивањима у томе погледу. Баш и сами они међу нама, који се надају да једнога дана виде Србију, Босну, Херцеговину, Црну Гору, Стару Србију и део Македоније уједињене у једно велико народно краљевство или у једну велику републику, никад и ни за један тренут не сневају да Краљевина Србија треба да загосподари Босном. Уједињење растурених делова српскога народа, а не господарење једнога дела над другима, јесте нада — можда бити нада која се неће ни тако лако ни тако брзо остварити — патриотичних Срба ма где они били. Све што ми Срби у краљевини желимо јесте: да видимо да наша браћа у Босни и Херцеговини врше у пуној слободи своје право самоопредељења и самоуправе. И ако би — што изгледа могућно — Европа на један или на други начин ратификовала што се зове „свршени чин“, једина утеха, и нешто као репарација коју би суседна монархија могла дати целоме српском народу, састојала би се у најпунијој мери, установа слобода и аутономних установа датих Босни и Херцеговини.

Мој учени и поштовани колега има потпуно право кад каже, да су Босна и Херцеговина по имену припадале Турској, практички и стварно Аустро-Угарској, али ни на који начин Србији. Слажем тако. Али су оне припадале и свагда ће припадати — бар по срцу и души! — српском народу. Срби у ове две земље, и Срби у краљевини и Црној Гори, као и сви други Срби ма где они били, органски су делови једног и истог етничког тела, једног и истог народа. Ми смо сви један народ. Д-р Ламаш греши кад мисли да би разлике у вери могле вршити неповољан утицај на свест о народном јединству. Мухамедански Срби Босне и Херцеговине живе сад у миру и слози са својим православним и римокатоличким сународницима. Ми се поносимо тим радосним и пуноважним фактом. Има доиста три вере у Босни и Херцеговини, али има и само један Бог, једна традиција, један језик, једна историја, један народ, једна надежда и једна будућност.

Ја мислим да није ни право ни правично казати, да Аустро-Угарска није ништа учинила за просперитет и цивилизацију окупираних провинција за последњих тридесет година. У томе погледу, ја искрено мислим и не устежем се да јавно признам, Аустро-Угарска је много учинила. Али ја исто тако верујем да тај напредак не би био мањи, ако не би био већи, да су Срби Босне и Херцеговине добили своју аутономију. Погледајте само какав су задивљив напредак по свима правцима Бугари постигли! Ми Срби — велим то у пуној скромности — нисмо мање интелигентни, предузимљиви и енергични но што су то наши суседи и сродници Бугари.

Али све полемике губе своју занимљивост и своју важност на догледу опасности, која угрожава мир Европе. Мени се чини да је у садашњим приликама дужност државника Аустро-Угарске, Србије и Црне Горе, да покушају — непосредним споразумевањем и одушевљени искреном жељом да спрече рат — наћи задовољавајуће решење кризе. Изгледа да су српска и црногорска влада већ формално изјавиле силама, да би мали један додатак к њиховом данашњем земљишту — додатак којим би се њихове границе саставиле — повећао ускоини гарантије за њихову, сада компромитовану, будућност. Кад би таквом једном маленом концесијом Аустро-Угарска могла олакшати утишавање велике узбуђености међу Србима, отклонила опасност оружаног сукоба на Балкану, омогућила састанак европске конференције и у многоме допринела к изради нове једне међународне базе за ред и сталност на Блиском Истоку, њена би дипломатија тиме повратила, а без великих напора, нешто од свога старог доброг гласа да има способности вишега реда. Она не би изгубила ништа од свога достојанства а могла би заслужити признање, да је спасла Европу од општега рата, који ме га је баш она својом акцијом створила и озбиљно наложила.

Клуб Краљевског Друштва
10. нов. по новом

Част ми је остати Ваш и т. д.
Чеда Мијатовић

*) Ово писмо г. Чеде Мијатовића написано је на енглеском језику и послато једновремено „Правди“ и „Тајмсу“. У „Тајмсу“ је објављено пре две дана.

НО ГОВОРИ ИСТИНУ

У 318. броју „Правде“ саопштили смо, у белешци „Узбуђење“, како је дописник „Новог Времена“ г. Березовски телеграфисао своме листу свој разговор с д-ром Миловановићем, који му је рекао, да је „путујући по Европи стекао уверење да ће анексија бити призната, да Србија није спремна за рат и да не може ратовати с Аустријом“.

На ту белешку г. Березовски нам је послао мучну исправку, у којој вели да је наша белешка „пуна нетачности.“

Данашњој „Н. Сл. Пресе“ њен петроградски дописник саопштио је целу ту депешу г. Березовског из „Новог Времена.“ Та депеша „Пресина“ гласи:

„Београдски дописник „Новог Времена“ износи у једном телеграму, да стари радикали траже аутономију Босне и одбацују сваку компензацију, док млади радикали, а с њима и министар Миловановић, теже територијалним накнадама, као једином средству за привредно ослобођење Србије. Д-р Миловановић је своје гледиште мотивисао пред дописником овако:

„Заступници великих сила категорички су му рекли, **да се на случај конференције не може избећи признање анексије,** *те за то треба тражити оно што Србија најлакше може добити. Тога су гледишта и српска влада и Изволски. Бар је Изволски то кризио пред свој повратак у Петроград.*

„Једна добро обавештена личност, коју београдски дописник не сме да именује, рекла му је, да је **Изволски још пре Бухлавичког састанка рекао Миловановићу да ће Аустро-Угарска анектовати Босну и да он не види никакве могућности да томе стане на пут.** *Једина је могућност да Русија прибави одговарајуће компензације за Србију и Црну Гору. План тих компензација утврђен је на том састанку и потпуно је основица преговорима између Изволског и великих сила.*

„На другом састанку с Миловановићем Изволски је потврдио то мишљење и **категорички изјавио да је Русија признала анексију, јер она не може због ње ратовати.** *Сад се тврди да је Русија обећала Италији да неће признати анексију.* **Ако је обећала, онда ће садашња влада пасти; а ако није, онда је тешко рећи шта ће Србија предузети“.**

Дакле у чему је наша белешка била нетачна?

Сонинов говор

У талијанском парламенту у велико се води дебата о спољној политици Италије поводом анексије Босне и Херцеговине. Министар спољних послова Титони још није говорио — он је имао говорити јуче 21. о. м. — но су говорили само поједини посланици. Од тих говора ми ћемо овде забележити говор бив. министра Сонина.

Сонино је рекао, да је у прошлости у више прилика помагао Титонијеву политику на основу Титонијевих изјава о добрим односима Италије с другим државама и потпуном споразуму с Аустро-Угарском о Балкану, који споразум као да је земљи обезбеђивао часни мир. Али сад мора утврдити да је после разговора на *Семерингу* и у *Дезију дошао план о железници Увац—Митровица а после разговора у Салцбургу* не*поштовање одредаба Берлинског Уговора.* Компензације које Аустро-Угарска даје услед анексије *илузорне* су с талијанског гледишта. Говор Титонијев у Карпу, где је покушао да ослаби значај анексије и да земљу увери и где је рекао да се догађаји нису изненадили, био је груба погрешка, чије ће се последице осетити и на скоро међународној конференцији, ако се она у опште састане. Тај говор је био погрешка, која је показала погрешну оцену министрову не само спољњега, но и унутрашњег положаја. Било би простије и коректније да се том приликом држао резервисано, да је чекао да сазна заједничко мишљење појединих сила потписница Берлинског уговора и да се сетио да је на лондонској конференцији 1871. једногласно истакнуто начело, *да се уговори не могу мењати без одобрења уговорница.*

О изјави, која је објављена 16. септембра после разговора Титонијева с Изволским, да између оба министра постоји потпуна сагласност у гледиштима и одлукама о Балкану, Сонино је питао, па где је та сагласност кад је Титони 23. септембра изјавио *да у анексији гледа само признање једног стварног стања које већ постоји, док је Изволски живо навалио да се питање о анексији изнесе пред конференцију,* не впивши олако без претходне најаве да санкционише један свршени факт.

Сонино је изјавио своје најживље симпатије за либерални режим у Турској чије јачање жели. Препоручио је војничко спремање, али је изјавио да апсолутно не мисли на рат против Аустро-Угарске. Као и увек, нагласио је да је велики интерес Италије да ради у непосредном, искреном споразуму с Аустро-Угарском. Он је увек био узбуђени присталица тројног савеза, јер тај савез сматра као елеменат европског мира и безбедности Италије.

Као искрени пријатељ тројног савеза желео би да се искључи сваки озбиљни неспоразум на акције савезника, јер савез претпоставља срдачне односе и узајамне обзире. Он не зна да ли ће се конференција састати или неће. Њему је мало стало до тога, јер је *слобода акције Италијине за будућност везана говором у Карпу.* (Титони: То није!). За политику која се води одговоран је целокупни кабинет. Сматра да садашњи тренутак није повољан за оцену спољне политике, те да се помаже бесна агитација против Аустро-Угарске. Пошто је присталица садашњег система савеза, он ће против *дневног реда Фузинатијева (у корист Титонијеву) гласати само да протестује против Титонијева држања у последње доба.*

АУСТРИЈА СЕ ПРИКРАДА

Наша је влада опет добила озбиљну опомену од амбасадора једне велике силе из Беча: да Србија треба да буде на опрезу јер се Аустрија спрема да је изненада и мучки нападне и да препадом заузме извесне важне тачке на нашој обали.

Србија мора бити нај-срдачније благодарна на тим пријатељским навештајима, али се данас **Србија не боји више никаквих изненађења од стране Аустрије. Аустрија је једанпут, пре два месеца рано, изненадила Србију и Српски Народ анексијом, и сад само Аустрија може бити изненађена.**

Аустрија може овамо доћи, „може поћи ал' ће грдно проћи!“

Барон Ерентал

Изгледа да су га сад са свим пробушили, те га видеше је, какав је и од чега је!

Барон Ерентал је дошао као министар иностраних дела аустриске монархије на доста чисту ситуацију. Интересовани кругови су покушали да му направе једну репутацију: како ће он повести аустриску политику новим правцем и стати у ред великих министара монархије. Али изгледа, да је граф Голуховски добро познавао свога бившег чиновника и видећи га да му долази као наследник, рекао је у једном интервју ово:

„Барон Ерентал ће увући Аустрију у авантуре јер је он налетљиве и више кошкарске природе, која много ресакира. Међутим, ни једној држави није потребнији мир, но што је потребан Аустрији. Она само у миру живећи — добија!“

Барон Ерентал је дошао каква само зато: да би оправдао ову квалификацију грофа Голуховског.

Одмах је почео с авантуром, али је било довољно само два месеца, па да се његова репутација спува као надувана бешика, кад је пробуше, и да га цела Европа почне сматрати: *као славног виновника потреса и несконсјства европског.*

Ево како пише „Тепри“ ло сад вазда наклоњена Аустрији:

„Пре шест недеља говорило се о барону Ереталу као о човеку коме све испада за руком. Сад се то не може рећи..“

„Аустрија је у отвореном сукобу с Турском, Србијом и Црном Гором. Она је у несугласности с Русијом и Енглеском. Она је свађена са Италијом а од пре два дана и с Немачком, због немира у Чешкој. То није лака ситуација и барон Еренал данас можда сажаљева све што је учинио.“

Ево у тако тежак и критичан положај је довео шмоклисти барон Еренал ову монархију од „пунер пумераја!“

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Барон Бенко о пропаганди

Цивилни адлатус земаљске владе у Босни и Херцеговини барон Бенко изјавио је дописнику „Н. Сл. Пресе“: Српска и црногорска пропаганда није могла ући у ову мирну покрајину. Граница је запшћена а жестоких обезбеђење. У Босни и Херцеговини све је мирно. А мостарски престојник барон Патиер рекао је да је пропаганда у Босни увек била, али од ње нема никакве опасности. Босански Срби понашају се као и аустриски Пољаци, који у срамна њихов пољску мисао, а ипак су добри Аустријанци.

Белешимо ове две изјаве да се не заборави, али не требало Словенија, њихов шпиј нагрезски. „Обзор“ та „пропаганда“ чудна ствар, јер ако једна вест да је њихо или да није описна, онда друга затварају и грео.

Дневне вести

Пашић код Краља. Јуче пре подне у 10 сати био је г. Никола Пашић примљен у аудијенцију код Краља, на којој му је поднео извештај о својој мисији у Петрограду.

Аудијенција је трајала читав сат.

Конференција. Одмах после свршене аудијенције код Краља, г. Н. Пашић је присуствовао министарској конференцији у министарству спољних послова, на којој је такође упознао детаљно владу о своме путовању у Петроград.

Нагомилавање војске у Земуну. Пре два дана стигла су још два батаљона пешадије у Земун. И ово тобожње нагомилавање војске улази у ред мера што их Аустрија предузима ради застрашивања.

Него овако штрикање с батаљончићима не може направити никакав други ефекат сем комичан.

„Мислиш море пеще довест војске?“ иначе с ово мало не можеш ни у својој земљи патролу чувати.

Једва се одважише! Министар иностраних дела после дугог стењања поднео је указ којим се отпушта из службе овај курир-весељак г. Бошко Љубибратић, секретар посланства у Цариграду.

Сад бар може на тевани пити и јегленисати до миле воље!

Јуре и Мађаре. Француски листови доносе: да су Турци у Цариграду почели примењивати бојкот и на Мађаре. Пре три дана спречили су бојкоташи приступање и истоваривање једног великог брода, који је пловио под мађарском заставом и показао порекло мађарске робе.

Све то није помогло Мађарембору.

То су била браћа све до лане
А сад на њих упиркају тане!
Тако јеше, братко, сабље звече
Чак се тресе — каларме у Бечу!

Тако је то: све даље вода носи....

Швабе се селе. Аустрија многим знацима хоће да заплаши Србију, те да ми изменимо наше држање у питању анексије. Као да ми можемо наше држање изменити, и као да то држање српског народа зависи од нечије воље, па само таква хтети и одмах га променити.

Овакво држање Срба према Аустрији, то је неотклоњива последица анексије. Ту не помажу ни савети ни молбе ни претње. Кад кога посечете ножем — тече крв, па хтео онај посечени или не, па претили ви њему или не.

Али док је тако са Србима, дотле су аустриски поданици — којима није ни мало стало да им буше кожу због неке „анексије“ — потпуно поверовали у пућење њихова „Кајзера“ и у наполеоново амфиторство Еренала, па држећи да је рат на прагу — беже и склањају све што се склонити може.

Тако је „Кредитна Банка“ (која се зове „Српска Кредитна Банка“!) испратила чак и књиге своје у Беч.

Море, па зато су тек у опасности! Зар не виде да им горе кућа над главом, а из темеља вода извире!

Французи о рату. Думер, бивши председник француске скупштине, а садањи председник буџетског одбора у франц. парламенту, изјавио је у једном приватном разговору са једним Србином: да Србија треба врло енергично и врло озбиљно да се спрема, јер се ситуација тако развија и признаје тако заоштравају да ће рат неизбежно доћи у врло скорој будућности.

Има ли кога у Србији да чује и да разуме ову реч?

У Батајници! Батајница, прво село иза Земуна у граком је узбуђењу! Дошла је пре три дана некаква војска веле па је закупила све шупе и ове, веле, имају послужити за смештај топова и коња силне аустриске војске која се има кренути на Србију.

А да нису заборавили реквирирати и све потере, јер у чему ће, врагу, тој војсци носити пацинат?

Још један указ. У министарству грађевина а у поштанско телеграфском одељењу спрема се још један указ за поштанско телеграфске службенике, као допуна прошлом указу.

Овим указом биће и пензионисања и отпуштања. Указ ће бити потписан за дан или а обнародован на дан краљеве славе.

Сукоб с Црногорцима. Будимпештански „А. Нап“ донео је из Калошвара овакву депешу: „Трупа капошварског 44. пешадиског пука, која станује у Билећу, напала је пре неколико дана на граници на једну црногорску чету. Развила се жестока борба, у којој је чета потучена. Командант патроле поручник Крајтнер пао је у борби а три су пешака тешко рањени. Крајтнер је умро на бојишту...“ Упитан о овим од неколиких угарских посланика, министар председник др. Векерле је рекао да није о том сукобу добио никакав извештај и да сматра да је та вест измишљена. До проведе су ратни запаљени готово искључени, а и тада по свој прилици неће до њих доћи. Заједничко министарство војно изјавило је да му о томе „није ништа познато.“

Убијство. Пре неколико дана убијен је свештеник Марко Швабић пред својом кућом у Горњанима (округ крајински) Благодарећи енергичном раду ср. начелника Спиридоновића и писара Ђорђевића убице су похватане.

Атентат на дрински мост. „Пешти Хирлап“ и „Будапешти Хирлап“ доносе телеграме из Калошвара, да је полиција у Бекењашу ушла у траг једном атентату српских терориста(??), који су хтели дигнути динамитом у ваздух мост на Драви код Заквања. Мађарска је полиција стигла тамо на време, али су атентатори преко моста побегли у Хрватску, где их, веле, већ гони хрватска жандармерија; у исти мах се у Будимпешти био пронео глас да је хрватска жандармерија ухватила неке београдске ђаке на покушају да у ваздух, баце жељезнички мост који код Бекењаша води преко Драве. То су, веле, три српска ђака који неће да кажу своја имена. Не треба ни помињати да је све ово гола лаж.

Нападнути пароброди. Из Ријеке јављају да је капетан бродарског друштва „Адрија“ с брода „Савари“ поднео политичкој власти службену пријаву, да је црногорска светина камењем напала његов пароброд у Бару. То се исто, веле, догодило у пароброду „Ледерер Шандор“.

Афера анексионог одбора. Председник угарског одбора за законски предлог о анексији Босне и Херцеговине Коломан Тали издао је изјаву, којом се ограђује против напада на његову личност и анексиони одбор што је на одборске дебате позвао саветника у министарству спољних послова Талоција. Председник Тали изјављује, да он стоји на начелу, да између делегација и појединих одбора не постоји никаква разлога, што се тиче начина расправљања. На послетку Талоци је позван на одборске седнице не као службена личност већ као стручњак и члан мађарске академије наука. Он је познат као одличан познавалац босанске историје и босанског права, па ће моћи одбору дати потребне податке те да се угарски сабор у тој ствари моћи ставити на потпуно угарско гледиште као услуга заузимању Аустрије, која хоће Босну да присвоји себи. Ово личи на ово: ово у шуми, а већ правни рожење! Још се не зна ни шта ће бити с анексијом Босне и Херцеговине, а Аустрија и Угарска већ се свађају коме ће оне припасти!

Нов министар. За турског министра унутрашњих послова постављен је Хилми паша, досадашњи ђенерални инспектор македонских вилајета. „Тании“ чак вели да ће он бити постављен и за великог везира.

Циљ Балканског Комитета. Цариградском заступнику „Њујоршког Хералда“ рекао је председник лондонског Балканског Комитета, да је циљ Комитета *савез словенских држава са Турском и Русијом против Аустро Угарске и Немачке*

Одобрена набавка. Јуче је у министарству војном на офертално ј лицитацији уступљена ужичкој ткачници набавка платна за санитетско слагалиште у суми од 66.800 динара.

На овој лицитацији било је и јефтинијих понуда од стране страних фабрика али је ипак министарство нашло да је и понуда и мустре ткачнице ужичке боља од осталих.

Турски војни аташеји. По приватним вестима из Цариграда турска је влада решила послати и Београд и Цетиње своје војне аташеје.

Шта је с маркама. Многи нам се пријатељи жале да се поштанске марке од по 0·05 п. д. не могу добити по продавницама и да услед тога морају људи да плаћају двогубу поштарину. Продавци пак изговарају се да им се ове марке неће да издају од стране надлежних.

Знају ли за ову несавесност они којих се ово тиче? Зар ништа не може да буде без отимачине и пљачкања.

Свесловенска „Школска Матица“. Руски листови јављају да ће се у Петрограду основати свесловенска Школска Матица. Задатак ће јој бити да спрема такве чланове, који ће бити кужни да као учитељи и виши наставници раде у југословенским земљама.

Повређен. Станоје Стевановић колнер код „Михајловца“ ниже Царске Ћуприје навадио се јуче са Душаном Ђокићем радником и повредио га ножем по левом рамену.

Душан је упућен у болницу на лечење одмах, а са Станојем поступљено је по закону.

Разговор са д-р Милановићем. У сутрашњем броју „Правде“ доносимо разговор једног нашег сарадника са министром иностраних дела д-р Милановићем.

На данашњи први дан вучења шесте класе 36. кола, као је главни добитак од 100.000 дин. на број 5487 који је продат из главне колектуре **Јакова Д. Русо** *срп. међуна в седишт. продаваца срећ. кл. лутрије.*

Јаков Д. Русо
мењач

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

○ Енглеска и Холандија у скоро ће ступити у тешње везе. Холандија жели да закључи дефинитивну конвенцију с Енглеском. Могуће је да ће се ускоро преговарати о даљим конвенцијама за потпуну заштиту Холандије.

+ Приликом бесарског јубилија одликован је орденом златног руна и садашњи аустро-угарски посланик у Паризу гроф Кевенилер, који је од многоти година био посланик у Београду.

| Ових ће дана у Беч стићи шведски краљевски супружници.

□ Списатељка Илиз Фрајзе по њеној властитој жељи убила је у Жавони њена пријатељица, уметница госпођица Манделбурмова, која је после и сама себе убила. Узроци су непознати. Илиза Фрајзе имала је 56 година и била је удата за Јерменина Авремана у Хамбургу. Она је написала многобројне новеле и романе, који се од четти одигравају у руским круговима.

☞ Стање здравља нигерског краља Елизида све је боље.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

С дуге на пиштољ!

Кад год је каква прослава једнога владара, обично се вишају на њу највећи достојанственици од стране појединих држава, а кад прославља владар какве велике силе свој јубилеј, онда увек иде и министар д. тичне државе у којој се прославља на честитање.

Међутим, сад кад се овај осрамоћени и ожалошћени јубилеј Фрање Јосифа прославља у Паризу, председник владе Клемансо, послао је неког помоћника свога секретара г. Милера да честита Фрањи јубилеј!!

„У одсуству команданта, вршиће дужност капар Ђура!“

Смедеревска хроника

Смедерево, 15. новем. 1908. г.

Један официр из нашег града, који је био у Француској ради студирања војних наука, добио је писмо од једног француског артиљеријског пуковника, из кога се може видети, каво су Французи расположени према нама. —

Мишљење његово, јесте мишљење свих француских војника. Стога ћемо навести из једнога његовог писма. Ево шта пуковник у свом писму вели:

„Да, ја сам мислио, ја мислим на вашу отаџбину и на бољу срећу, коју сте пре желели. Ваше палме су ваше, ваша браћа у Босни и Херцеговини су одвојена од вас, као што су ваша браћа у Славији и Ментренегији одвојена од нас. Ево скоро 30 год. како очекујемо час нашег ослобођења. Оно ће доћи — за вас, као и за нас —, до у једној општој кризи, у једној бури великој, која ће рашчистити целу Европу. — И тада, све ће се платити. Аустрија, која је кривица подлости и срамних дела, приметиће, кад војске буду у игри — бајаги —, које су јој дале рата логичне и неизбежно потребне; а тада ће наше темељи бити искупљене! Ми држимо, да овом писму не треба коментара.

*

Познато је, да је у Крњеву био избор општинских часника. Жалба је била на тај избор и државни је савет поништио избор као неправилан. Када избора постоји од српско радикалнија до општине криволичне. Потрага је наведена у последња пако довела је решење о притвору једног општинског писара и служитеља, који је претвор слободно наведени суд. Над је кала-шмајсерка претседник поднео оставку крвавог савета с овим избору и положио оставку свој власти, онда ми молимо г. министра, да одмах нареди претсоном начелнику, да нову општинску управу уведе у дужност. Ми се надамо, да нам се неће пребацивати пристрасност, да се на ову ствар обраћамо надлежном министру.

*

Наш претседник Пашић уређено је јавно у кафани једног угледног нам. грађанина, да што је кадуком власти скоро годину дана. До сада на такво питање пажње није хтео да предстане. Тражимо, да се одржи ауторитет власти, па да и овај господин сазнају њиховим позивима. На оваква читаоци „Правде“ могу да виде, каква је појам о грађанској дужности под нашим „уважаном“ председника и како сам политира власт. Са таквим примером може да тражи, да се његовим позивима следује, кад сам даје рђав пример и не следује позивима државне власти. Лепо ће то ствар бити, да јавно прође луде, па после да никоме не одговара!!

Мејаћо

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Луђвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Мадлене од Бренвиљијера. — Парница против ње. — Нова смрт. — Мађионичарке. — Мајке у хедонистском веку. — Средства и обичаји мађионичарки. — Алхемисти. — Брачни Возен. — Мађионичар Лесаж. — Ватрена комора (La chambre ar dente). — Луђвик XIV. и тровачке парнице. — Госпођа од Монтеспана.

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Много је опаснији био Сен Кроа но само као саучесник. Какав је удар морао бити за ту страсну и поноситу жену кад је пострано увидела да је тај човек, коме је она све жртвовала, у њој гледао само оруђе за уживање и богатство, па је та, као господар њених тајна, употребио да јој на најпростији начин измамљује новаца. У једној касети, која ће доцније играти улогу, Сен Кроа држао је под кључем писма, тридесет и четири на броју, која му је маркиза писала, обе признанице које је она потписала и неколико стакленца отрова. „Поменута госпођа Бренвиљијерова чинила је све по вољи Сен Кроа само да добије ту касету, и тражила је да јој врати облигације на две или три хиљаде пистола, иначе ће наредити да га убију.“ У овој реченици опет је познајемо. У својем лудом страху често је мислила да ће сама отрује. Молила је и преклињала Сен Кроа да јој да касету, а кад није добила никакав одговор писала му је ове дирљиве речи: „Нашла сам за потребно да свом животу учиним крај и да вечерас узмем отров који си ми тако скупо продао, то јест да узмем Глазеров рецепат, а ти из тога видиш да сам ти жртвовала чак и свој живот, али ти не обећавам да ти нећу, пре но што умрем на каквом трећем месту рећи последње збогом.“ У овим последњим редовима она се опет уздиже, она је увређена жена, која прети и мисли на освету.

Какав материјал за перо каква романсијера!

Као одговор на њено лудо наваљивање, Сен Кроа дао јој је једном да пије отрова. То је био арсеник, она је то познала одмах по боловима које је осетила, па је попила велику количину млека, чиме се спасла. Али је неколико месеца после тога трпела болове. После смрти Сен Кроа причала је госпођа од Бренвиљијера да је „чинила све да још за његова живота добије касету, и да је у томе успела она би га дала убити.“

Кроз све злочине и госпођа од Бренвиљијера имала је неодољиви нагон да разговор сврћа увек на оно што је скривала. Била је у стању говорити о отрову с првим кога сретне. Њена је послуга често налазила у њеној соби на тоалету флаше пуне арсеника. Једног дана кад је била веома расположена — морамо се претпоставити да је сувише пила вина — отишла је с једном шатулом у руци у своју собу. Уз пут јој је срела једна од њених служавака којој је рекла „да има нешто чиме се може осветити својим непријатељима да у овој кутији има по где које наследство.“ Ова примедба ужасна по цинизму, која је поменута и на њеном суђењу, добила је велики глас, отров се тада није звао друкчије но „poudre de succession“ — наследни прашак.

Кад је маркиза после кратког времена опет дошла к себи, рекла је служавци да ова није знала шта је рекла кад је говорила о наследњима. Тако је мислила да се виђала и пред својом другарицом, госпођом Вилрејоном, и није немогуће да јој је она отровала, само да ништа не ода (1673) г.

Најзад је отишла толико далеко, да је своје поједине злочине признавала Бријанкуру. У тим разговорима она није показивала ни мало кајања због смрти свога брата, о коме је имала врло ниско мишљење, али је често плакала кад се говорило о њеном оцу. Једног дана после једног од оних откровења — рекао је Бријанкур на суду — држала је маркиза као фурија у његову собу, рекао му да му више не верује, јер му је рекла ствари од највеће важности од којих зависи њен живот. — Он јој је одговорио да он никад неће употребити оно што му је она поверила, па ју је молио сузних очију да му дозволи вратити се у Париз, ако је незадовољна с њим.

„Не, не — одговорила му је — само ако ћутите, онда ћете бити срећни, а ја већ видим да ћете ћутати.“ — Затим је госпођа Бренвиљијерова позвала Сен Кроа и дуго су се на само разговарали. Сен Кроа указао је њему, Бријанкуру, многа пријатељства, уверавао га о својој готовости да му чини услуге и молио га, да се сасвим посвети малом дечку, коме је био веома наклоњен. Из маркизине исповести знамо да је мали дечко у ствари био дете Сен Кроа.

(Наставиће се)

Једна конфузија

per excellence

— сам за унутрашњост —

Уредништву „Правде“

Има већ неколико дана, како се носим мишљу, да кроз Ваш лист известим гледишта ваше пероши у погледу на овај имаљиве бити рат. Но, пошто нисам Ваш сарадник нити дописник; друго, с тога, што уредници српских листова доносе ретко чланке из пера малих људи и политичара, — задржавало ме је од овога написа.

Један догађај, коме су следовале многи други, ипак ме је приморао, да се Вама обратим овим путем.

Поменута догађај не желим да износим на јавност у целокупности својој, али ћу испричати даље разлог из кога се може сам догађај назрети.

Унапред Вам скрећем пажњу на то, да имате уверења, да ја нисам никакав ни трговац, ни велики чиновник, ни индустријалац, ни лиферант, већ обичан грађанин ниже вароши, који жели да Вам изнесе једну истину.

Истина ова, веровати, тиче се предстојеће евентуалности рата са Аустро-Угарском.

1. Предвиђено су неке вечери на којих читам разговор г. Љубе Јовановића са неким дописником инострана новина. У њима стоји, да је г. Љуба изјавио у ком случају је Србија спремна за рат.

2. У другим новинама стоји ово: да се у њој пак Мађарска нешто стани армије седмице, које се исказа чак у зору завршиле и да се ту уопште све ово, што Србија — народ српски — и војска треба да ради;

3. У трећим новинама стоји: како је г. Никола Пашић из Петрограда отишао у Цариград (за помоћи вањада г. Новаковићу), но да је отуда отишао, чим се дознало, да он није прошао кроз Цариград као приватна личност, већ почео да прави посете многим амбасадорима;

4. У једнима, пак, стоји да је наша војска повучена;

5. У другима, да је Аустро Угарска појачала своју војску на том и том месту са толико и толико хиљада војника;

6. Кроз народ се проносе слухови, како је наша војска сва спремна и неки део на граници и у случају да се конференција не састане, или ако се састане не призна Босну и Херцеговину за слободне (аутономне) да ће се одмах прећи у рат;

7. Ви, пак, у Вашем листу доносите неваљан ратни план Србије и Црне Горе, по коме би се с-пола о својој војсци казао, те да рат буде у српском пламенима. (Ово је к'о бајаги по неком париском листу). Заборављате овде одступање српске војске испред Софије у Пирот!

8. Неки господин, читам у Вашим новинама — ваљда нема другога посла — пише о некаквој војсци и ракији. Пита на име: „колико ... може имати војник у рату од ракије?“ Молим Вас да упитате тога господина да ли је кад год био у рату или бар у некој маневри, те зна да је ракија ... за војника у рату. А зар ... у кафани није питање? — Ја мислим да Ваш г. директор није предлагао у свом напису, да сваки војник треба да понесе по литар два, но по једну извесну дозу, која власт даје човеку издржљивости;

9. У „Политици“ стоји од речи до речи ово: „Шабац, 18. новембра. Из сигурног извора — (?) дознајем да су аустриске власти известиле трговце у Босни и Херцеговини да се од 3 до 15. децембра по новом календару неће моћи никаква роба отправити босанским железницама, јер ће сви вагони бити заузети за превлачење војске и војног материјала. У Босну ће доћи још 100 000 војника. Тај нови корпус биће комбинован као и 15. корпус у Сарајеву из појединих одсека свију корпуса Аустро-Угарске“. — Молим Вас, да ми објасните ако сте Србин, дају ли се оваква известија на јавност народу, који треба да зна само наш ђенералштаб и други надлежни; јер како се слажу ове вести са ранијим, да у случају рата са Аустро-Угарском, она не може истурити у Босни и другим местима на српској граници више од 300.000 војника. (За остало веле, треба јој на другим границама). Молим Вас да ли Ви пазите у ветар само за Ваш марјаш за лист, или сте информисани тако, да једну новост унију сви листови, па једни веле да је известан на јавност а други не. (Који је који са владом ...)

10. У том истом листу стоји и ово, да се по Београду говори како ће влада честитати Фрањи јубилеј Фрање Јосифа. Зашто сипа протуре журналистика и пријаве личности сапсове „Сели се Народна Банка, Управа Фондова, Двор, дрогерије, долази нови, допало Лиловић, руски добро ...“ и шта ја знам још друге њима замисли? То је завдала зато, да се „појача“ оно патриотско одушевљење Србина у почетку оно по нас решавајуће епохе.

11. Пре неки дан стајало је у свима листовима: да је у Обилићеву рађен барут од балите. Молим Вас, растумачите ми ово: шта постизава у рату и мобилном стању војника, која погрешка и стоји на супрот заповестима старешина?.. Зар није могло да се тај процес до сада наводи, па ово је руковођ први камата га, ако није дати му сатисфакцију и похвалити његову службу. Да ли се чека да тај барут дође из Аустрије, кад је он већ у српском складиштима. Молићу, шта се читам месец дана таква гласови по штампи, а отуда по народ равноси? Да ли мене ... да и на тај начин „појача“ наше патриотство.

(свршиће се)

ВЕЛИКИ СКАНДАЛ У УГАРСКОЈ

Повитачена је полиција открила да у Будимпешти постоје јавна ... које ће имати тешких последица у вишим ... круговима. На угарској ... полицији приметило се, да многи нижи чиновници имају фалсификоване сведоџбе. То јест они су купили најбоље ..., а нису били у стању изменути ни најобичнију фразу а само да кришом служебно накопе. Железничка дирекција предала је ствар полицији, која је након ... у ... врло неочекивано ...

У Будимпешти постоји на 60 завода, који се зову „приправни заводи“ и у њима се спремају ђаци за средње школе, нашта добију сведоџбе, а у исти мах се спремају приватни ученици који онда полажу испите у јавним школама. Ови су ти заводи издавали лажна сведочанства за 5—600 круна. Наводно је даље дотични ђак служио предавању или за средње школе или трговачки курс итд., па је онда добио сведоџбу која је важила добро и — добио место. Ови су се заводи међусобни помагали, те су већ издали велики број лажних сведоџаба. „Професори“ тих школа били су раније пропали гимназисти. Кад је објављено да ће се изборили имати дела такви они, који сведоџбом показују да су свршили неколико разреда које средње школе, ови су заводи засули бертичко ... својим проспектима, у којима их уверавају да ће врло брзо и с великим успехом свршити све разреде у „приправним школама“.

Наравно да би на тај начин многи бирачи на основу тих сведоџаба могли добити право на два гласа. Најачи су компромитовани „професор“ Херцентиклер тома два „професора“ Кливгер и Јерлос, први има 20 а други 19 година. Они су издали на 200 лажних сведоџаба.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Народно позориште

Вечерас се приказују две интересантне комедије:

1. *Звездаван бр. 777* и
2. *Моја комата.* У програму су најодабранија соло и дует сцене, поред неколико новитета. —

Јавна благодарност

Г. Мила Рачић скелеџ из Конопља, поклонио је општини ком... за судске канцеларије своју кућу од тврдог материјала са плацем у вредности, две хиљаде динара. Племенитом дародавцу г. Мили нека је и овим путем хвала, угледали се овакав добротвори. У име грађана и одбора општине конопљанске.

Новембра 1908. год.
у Конопљу.

Председ. општ. суда —
Јеша Растић

БЕРЗА

	Пријављено	
Наполеон	20	66
Фунта	216	22

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак:

Супа, говеђина, рибица и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, рибица и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, рибица, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера:

Два гесна јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно тесто и друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбоље квалитета 1·50.

Пиво Панчевачке Пиваре без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна мезелука са стручним ценама.

Чувене „Империјал“ пољиваче у свако доба.

Свако суботе за вечером масно купус са пастрмом и прасетом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

608 4—30

Новитети **ПРИСПЕЛИ** Новитети

У Помодној Мануфактурној Платнарској радњи

БРАЋЕ Х. ГАБАЈА

КОД „КРУНЕ“ — КНЕЗ МИХАЈЛОВА БР. 31.

Извештавамо пошт. муштерије да су нам приспели најновији новитети за јесењу и зимску сезону из првих француских и енглеских фабрика као:

Штофова з Чоје за костиме и хаљине као и у заводу. Пелерина у разним бојама. Свилe за поставе, хаљине и блузе, дезениране и кост. Атлас за јоргане и либадета одличног квалитета. Гарнитура штофаних и свилених најновијих дезена. Завеса штофаних и вешених најновијих дезена.

Препоручујемо нашe богато стовариште као: Кошуља мушких и женских платнених и јегерових. Пешкира, Рубнина, Чаршава и Калупа. Ортача штофаних, Марама од вуне, Ћебади вунених и памучних.

Велико стовариште афрупе као: Штоф за поставу, Штоф у фазе, тилу, штикерају и валансију.

Барчен, Чипка, Арзеца, Штикерају свилених, фило, тилског и валансије. Кревета, Вреће, Ђилим и остали артикли. Велико стовариште: Платна у големим и на метар. Платна за јоргане и друге чаршаве. Целокупне спреме за Кумове, Девере и Старосвате.

Приспело нам је у великом избору **Палетоа** и **Мачкица**.

Горњу поменуту робу продаваћемо по врло јевтиним ценама, пошто смо сву партију купили и сталном поруџбином. Мустре на захтев шаљемо бесплатно а поруџбине примамо уз доплату.

512 20—20

С поштовањем

БРАЋА Х. ГАБАЈ.

Срећу за 3 динара

УДЕОНИЦЕ

Позив на најодличнију игру од 50 цел. комада срећке Класне Лутрије за шесту класу 36 кола вучења од 22. новембра до 3. децембра 10 дана. У овој шестој класи има 10.000 згодитака и 1 премија од 200.000 динара. Број на срећама означен су на самој удеоници. Згодитци који буду пали на те бројеве исплаћиваће се доносиоцу удеонице ОДМАХ по „правилу“ од тежине шесте класе код доле потписаног овлашћеног продавца. Овим приликом дата је могућност свакоме да може учествовати на ту срећу. Свака удеоница стоји 3 динара и може се добити до последњег дана вучења код овлашћеног продавца срећака класне лутрије.

Шаљем свакоме у унутрашњост по наруџбини. На доплату не шаљемо.

Исак Ешкенази менјач.

646 15—15

СВАКОМ КОРИСНО — БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋКЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

има на продају за шесту класу за последњих дана вучења, које добру прилику заштићују на ва вучење.

По вереним пријаве, ..., шаље плакате и .... даје рабат од 3 до 1000 динара два и по на сто. Већу количину два и три четврти процента рабата.

Исака Ј. Ешкенази менјач.

52817—20

Са решењем господина министра војног од 12. новембра 1908 год. СБр. 658 могу се примити полице живота осигуравајућег друштва „Њу Јорка“ као женидбена кауција г. г. официра.

Дирекција друштва Њу-Јорка за Краљевину Србију

608 3—3

НОВО! НОВО! НОВО

САМО КОД

„НАПОЛЕОНА“

Освитак првог дана празног Божића. Доносимо на наступајуће празнике. Цена 5 динара стотина. Св. Николу и Рождество Христово у боји фина хартија 5 динара стотина као и за Нову Годину.

Соломон Коен код „Наполеона“

661 3—4

Дућан

са собом, подрумом и шупом издаје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини нове болнице а и у близини основне школе а подесан је за шнајдере, шнајдерке, лиферације, ужичке производе, косове и т. д.

14/XI 1908. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат ул. Војводе Милоша бр. 22.

606 3—3

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајције могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свакe суботе *Српски кулус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима праа вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо ван радње по 40 п. дин.

Занатлиска Кредитна Банка

(у својој кући — преко пута Позоришта — Београд)

Прима новац на штедњу Може одмах пр... без отказа.

Финансира занатлије у њиховим предузећима.

Даје зајмове: на драгоцености и државне хартије.

Има на продају: ... поштанских ... и ручних ... које ... у природи ...

613 4—10 **Управа**

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама њих који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin“ признато као најбоље средство против кашља, катара плућа, тешког дисања (астма), почетне туберкулозе и пљувања крви. **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне лица, која су патила или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд.*

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: стакларских шљива, меса, славине, салама, сапуна, фишеа, колонијала, разних војничких потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само делови, па да их поручилац сам уклапа.

Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

569 8—20

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, осипа** *и т. д. фрацевима код мале деце,* а осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5%, efferves)

који се од дуже године справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се могу поправити, добију свежину и румену боју лица, јаком речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести лако јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% efferveseens, против шкрофула које свије, шкрофулозне отока коже, кожног запаљења костију т. зв. појасомање.

Употребом овог зејтина са Креозоталом рано се убрзо свије оболи и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости шаље се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Сви препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама: Субботића, Ошимовића и код „Гусара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Палацки Јовановића, Смедереву Тајчића, Зајечару Трвера, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића.

Најновијега-Дугодишњега Радња

Душана Тодоровића

Крај „Српског Двора“ Лебедева. БЕОГРАД.

Терезије — Телефон бр. 49.

Скреће пажњу г. г. потрошачима кафе, а нарочито онима који раде пр... праву кафу, као и домаћицама, да у својој кући **пржене само кафу без кофеина**. ...

...

С тога г. г. потрошачи кафе у интересу свога и свога пословања пржите у својој кући само кафу без кофеина ...

Г. г. потрошачи у Београду ... у унутрашњости ...

Поред овога ... продаје свако **свеже уређене и закланe живине: ћурака, пилића, пловки, разне дивљачи** и т. д. и т. д.

500 14—

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубичина ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерно ... и *најмодернија украсне дугмиће за све врсте женских тоалета* које израђује од најскупоценије до најфиније врсте по умереној цени.

Преглед куфоцима свакој је дама слободан без икаквог обавеза на поруџбину.

Салон је постигао да задовољи укусом, лепотом кроја, најмодернијим фазонима, укусним дугмићима, тачном израдом, тачним израђеним поруџбина подобије тако најотменије и најелегантније салона у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за коју нека пошаљу пла ... стојећу хаљину или може по њему мерити упутству.

Цене су једно за свакога!

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 15 дин. за пола год. 8 за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 30 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радомир М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 23 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908 — БРОЈ 321. | Телефон 821.

Разговор са г. др. Миловановићем

Министар иностраних дела, г. др. Миловановић, примио је јуче једног нашег сарадника. У разговору с њиме г. министар се дотакао и београдске штампе и том приликом изјавио своје мишљење, што један део престоничке штампе или не схвата сву озбиљност данашње судбоносне ситуације, или, и у овако важним тренутцима, претпоставља ствари, мање више, личнога карактера једноме догађају од недогледне важности. У оваквим приликама, бар, треба српско јавно мњење да буде узвишено изнад свих пролазних партиских и партизанских размирица.

— Ви бисте хтели да знате, рекао је др. Миловановић, какав је циљ био мојем путу? Сврха моје мисије, дакле, састојала се у главноме у томе, да владе у Берлину, Паризу, Лондону и Риму упознам са ситуацијом која би у Србији морала настати, ако би се анексија Босне и Херцеговине признала и ако се, поред тога, Србији не би одобрила извесна територијална накнада, неопходно потребна за политички и економски опстанак Србије. Ја сам уверен, да су европске владе данас убеђене у оправданост наших захтева и да ће оне бити вољне да нас потпомажу у реализовању тих наших животних захтева.

А у чему се, г. министре, састоји та територијална накнада коју Србија тражи?

— Ми тражимо један део босанско-херцеговачког земљишта. То земљиште треба да нас везује са Црном Гором, а аустро-угарску монархију, међутим, да одвоји од Новопазарског Санџака.

Да ли, г. министре, према томе како данас наше ствари стоје, има изгледа за рат?

— Ја се не желим упуштати у јавова пророчанства. Али вам ипак могу само толико рећи, да питање рата или мира зависи, у првом реду, од држања Аустро-Угарске, од предусретљивости коју она буде показала према неоспорним народним и државно-правним и битним интересима балканских држава и од готовости њезине да своју једнострану вољу и свој једнострани интерес доведе у склад с општом вољом и општим интересима Европе. Према томе, дакле, јасно је да онај који би данас тврдио да неће бити рата могао би бити исто тако у заблуди, као и онај који би с исто толико поузданости тврдио да ће доћи до рата.

А да ли има изгледа да ће се међународна конференција састати?

— У овај мах се не може поуздано тврдити ни да ће се састати ни да се неће састати. Али, свакако се поуздано може тврдити, да се анексија Босне и Херцеговине, ни у којем случају, неће одобрити, ако се конференција не буде састала.

Београдска је штампа, у неколико махова, тврдила, да је г. Пашић, својом мисијом у Петрограду, дезавуисао политику српске владе.

— Та вест није тачна. Г. Пашић је радио само оно, што су му у задатак ставиле инструкције српске владе.

— Како стоји ствар са телеграмом који је испратио Березовски своме листу и који је изазвао ону сензацију?

— Березовски ме је питао да ли је истина да је Изволски мени казао, да је он, у име Русије, већ признао анексију Босне и Херцеговине и да се према томе то питање има сматрати као свршено, а Србији остаје да тражи компензације, које би јој се могле дати.

Ја сам му на то одговорио *да то није истина*, него да је истина само толико, да је мени Изволски *приликом нашега састанка у Карлсбаду, а то је било пре састанка Изволскога у Бухловицу с Еренталом*, рекао да су, по његовој импресији и схватању, *сви изгледи да ће Аустрија прокламовати анексију и да он нема нађе да ће то прокламовање анексије моћи спречити.*

АНЕКСИЈА

у талијанској скупштини

[illegible] у талијанској скупштини [illegible] анексија Босне и Херцеговине. [illegible] министар Фортис, [illegible]

Фортис је рекао да је [illegible] *не може одобрати [illegible] политику Аустро-Угарске.* [illegible] *Анексија је ствар на повреда Берлинског Уговора.* [illegible] **Анексија Босне чини положај Аустро-Угарске на Јадранском Мору много јачим и олакшала извршења једног евентуалног програма, да се спречи образовање велике српске државе.**

[illegible]

[illegible] *Берлински Уговор и [illegible] међународна [illegible]* [illegible] Аустро-Угарске.

[illegible] *Италију [illegible]* [illegible] *влада [illegible] мир.*

МИЛОВАНОВИЋЕВ ДЕМАНТИ

(Из Пребарса)

Бечки и пештански листови донесе телеграфску вест из Петрограда, да „Новоје Време" обављује како је министар спољних послова др. М. Ђ. Миловановић у једном разговору с његовим дописником, између осталога казао: како му је г. Изволски већ раније изјавио да је Русија признала унапред анексију Босне и Херцеговине, да ће њу такође и конференција морати признати и да Србији не остаје ништа друго него да тражи територијалну накнаду за признање анексије, коју ће у осталом мучно добити. Према депешама које су стигле из Петрограда „Новоје Време" је доиста донело саопштење свога београдског дописника у томе смислу.

Г. министар спољних послова овлашћује нас, међутим, да изјавимо да су та саопштења у толикој мери нетачна и погрешна да се он мора од њих јавно оградити. Ми се истом овом приликом користимо да донесемо тачну верзију главних мисли које је г. Миловановић исказао поменутом дописнику уваженог руског журнала.

Пре свега и на првом месту на питање дописниково, које је у неколико махова и са нарочитим инсистирањем понављао, да ли је истина што је он сазнао, да је г. Изволски изјавио г. Миловановићу, да је он у име Русије анексију већ унапред признао у својим преговорима са бароном Ерентaлом, министар је одговорио, да се он са г. Изволским видео пре његовог састанка са бароном Ерентaлом, и да му је г. Изволски тада рекао само толико, да се по његовим импресијама и сазнањима А. Угарска спрема прогласити анексију, и да он (г. Изволски) нема наде да ће моћи то прокламовање анексије спречити.

Што се пак тражења територијалне накнаде тиче г. Миловановић је изјавио дописнику, да је за Србију, ако анексија буде постала свршеним чином, животно питање да добије извесну територијалну коју је тражила додајући при том нарочито, да тражење и добивање такве накнаде ни у чем и ни у колико не тангира српска народна права у погледу Босне и Херцеговине, која ће, признала ли се анексија или не, у очима Србије остати неокрњена, јер народна права, која стоје изнад позитивног међународног права, нити могу застарети нити се могу уништити каквим било међународним уговорима и споразумима. Кад се еманципација једнога народа врши поступно, у етапама, и кад се — свака таква етапа обележава позитивним међународним уговорима то никако не значи, то никако не може значити да је у свакој таквој прилици све оно што је остало неостварено и недовршено напуштено и изгубљено.

Најзад односно конференције г. Миловановић је рекао дописнику, да конференција може имати смисла и може довести корисни међународној заједници и помоћи допринети одржању мира само ако она буде била с једне стране израз обнове свих међународног уговора, а с друге стране јемство и заштита повређених права, угрожених интереса. И према томе прва и једина погодба за састанак конференције, која би била на висини свога позива, у томе је, да А.-Угарска напусти своје становиште посве неоправдано, из основа супротно како самом појму права тако и духу помирљивости и предусретљивости. У ствари пак значи исто толико изјавити и бити противу конференције, кад се састанак конференције условљава како теме, да се не дискутује а још мање да се може оспорити и поправити повреда права, која је учињена, тако и теме, да се не може говорити ни о озбиљнији накнадама за оне чија су права погажена, интереси угрожени. Судбина, дакле, конференције, а са њом заједно и питање рата и мира у руци је А.-Угарске, пошто, ако не буде конференције, и ако питање босанско остане отворено а интереси српски незадовољени, нико не може предвидети какав ће обрт узети догађаји, за чије ће све последице и пред Богом и пред садашњим и будућим поколењима бити одговорна А. Угарска.

Оволико смо сматрали за потребно рећи, да би се, према овоме, и остали наводи у саопштењу дописника „Новог Времена", који нам још нису познати, ако за то потребе буде, могли исправити.

Што се пак тиче саопштења која исти дописник тврди да је добио од других политичких личности, по његовом мишљењу тачно информисаних, г. Миловановић не мисли да му је потребно упуштати се у какав било објашњења, пошто су му те личности непознате, него држи да је довољно констатовати, да је из његових којих већ дописник „Новог Времена" могао јасно видети до које му мере ваља поклањати вере таквим саопштењима.

Ново словенско царство

Бечки дописник софиске „В. Пошта" јавља, како неколико бечких политичара верују да Аустрија жели да створи нові словенско царство, у које би ушле Хрватска, Далмација и Босна и Херцеговина. У том новом царству прво место би имала Хрвата, који су од XV столећа, од кад су изгубили своју самосталну државу, били оруђе аустријске државе јачања мађарског племена.

[illegible] Рудолфу. [illegible] Мађари, [illegible] хабзбуршкој династији [illegible] Аустријом, [illegible] Мађара [illegible]

[illegible] Франц Фердинанд [illegible] Аустрија [illegible]

Ти политичари верују да ће [illegible]

Не треба ни помињати да су све те комбинације на штету Срба.

Могућност талијанско-аустријског рата

Под овим насловом донела је римска полуслужбена „Трибуна" чланак из пера Ф. Макоље, посланика у талијанској скупштини. Макола је Млечанин, те сам собом даје свом чланку важност као израз мишљења из крајева на аустријској граници. Никад се као сада, вели, нису нашли Талијани у тако тешком положају. Демонстрације ђака не могу се овај пут заменити обичним изразом. Универзитетски професори, управници завода, начелници великих градова, сенатори, уважени посланици и политичке личности свих странака, износе које престављају јавно мишљење — сви су у овом часу потпуно сложни; да постојао или не постојао савез, *достојанство и виши идеали једног народа не могу се без казне газити.*

Против Титонија се виче „распни га", али у каквим су приликама Титони и Ђолити вршили нашу спољну политику? А може ли се водити јака политика, ако има које не би било „ubi consistam"?

Како се може примати „доле Титони," „доле Ђолити"?

Шта могу два човека против посвесносте колективности?

Мисила помиње дебату о спољној политици у парламенту: на што дебатовати ако се лошије неће радити? *Талијански је одбрана слаба*, утврђења недовољна, војско рђаво, официри незадовољни а сама флота једва за нужду довољна. С друге стране велике народне странке вичу против војних трошкова. Са међупрошлине у народу су тако слабе, да државу воде прогресивној паралази. И опет војујете рат? Није искључена могућност да се сутра и најкрајнији елементи, који вичу против владе, нађу с другима као ратници на граници. *Јес на граници, и то би се могло брзо десити.*

Француска је револуција створила народности, сутра ће доћи из сукоба између племена и *суђена је да то буде*.

У оваким приликама мора се рећи: будите спремни! Влада која одговара будућности, мора о томе размишљати и у парламенту је морају помагати. Погледајте Аустрију! Мешавина племена, она помаже своју снагу у снагу свог оружја и изазива Европу. Она може побацити (добро је да се то зна и у министарству војном знају) сто батаљона више него Немачка. Њена флота уз обрађену обалу, која има сигурних увала и залива, може зло не исказивати, а оно издати се. А ми?

Али покрај свега тога вели писац: Италија се не мора бојати. И уз постојеће савезе, ми се налазимо у часу, који би можда неће опет повратити. Ми имамо симпатије Француске, која се (верујемо) узда у сутрашњи дан, имамо тако ако стално пристајање Русије, природне заштитнице словенског племена на Балкану, *имамо Турску, Србију, Црну Гору, спремне на оружје*, и имамо неоспорно пријатељство Енглеске.

Дакле према мушкој манифестацији талијанске владе, без претње на запад *могли бисмо у крајњој потреби концентрисати сву нашу војску на млетачкој равници, остављајући флоти задатак* (које неће промашити) *да савлада Јадран*.

Он овом манифестацијом не мисли на Трст. Данас се већ не може више говорити о искључиво талијанском Трсту, јер у њему уз талијански влада и словенски и немачки елеменат. Могла би се тражити друга задовољења и повластице, али их не прецизира. Радимо, завршује писац у талијанском духу, потаченом код Кустоце и Виса. Народ од 34 милијуна, који се не уме одупрети тридесетогодишњим насиљима тобож савезне државе, није достојан да живи. То мора бити суштина наше политике. Мисила се нада да ће његов чланак дубоко одјекнути у свима срцима, која талијански осећају.

ПАНГЕРМАНСКИ ПРОГРАМ

У последњем броју минхенског „Münchener" износи професор Моле ор овај програм за Немце:

„Задатак немачке политике мора бити одржавање пријатељских односа с Француском. С Данском треба стајати такође у пријатељству, да у случају рата отвори Немцима пут на море.

„Афере с Пољацима сада ће се уклонити новом дробом пољских покрајина између Русије и Немачке. Енглеска треба ући у заштиту Немца у Русији, а лако је доказати и историјско право. Немачка не сме припојити Аустрију, Швајцарску, Луксембург и Холандију.

„*Аустрија, та неприродна држава на Дунаву, мора се распасти.* Мађари ће и онако отцепити од ње. Ту треба поступити овако: Аустријске земље до Драве и мора чиниће би у савезној Немачкој нове државе. Северни Тирол и Салцбург присаједињени би се Баварској, док јужни део чинио би нову државу у савезном царству. Француски, који би се додао и немачки део источне Чешке. Чешки део Чешке с Моравском чинио би засебну државу с властитим сабором и припадала би Русији, те према томе не би имали ни је војске ни репрезентације у парламенту.

„Русија би имала да загуме све јужне аустријске земље (рачунајући ту и Истру с Трстом и Пољем) и створити *великосрпску државу*, која би имала јако залеђе у немачком царству.

„Немачка се мора држати овога: што мање разноврсних народа у држави, а што више јединства с немачким становништвом. Онда ће брзо нестати и оних народних инвиндуалности, које јој сад задају бриге."

ОДГОВОР НА ПИТАЊЕ

Оњима иза листа „За Отаџбину"

Ви сте се господо лутили на нашу омеђашњу поруку па нас питате: „у коме броју (листа) „За Отаџбину" и у којој нотици она („Правда") нашла, да смо је грдили и какав је разлог био да пусти белешку „Оњима иза листа „За Отаџбину".

Ми смо сад у недоумици: да' Ви то питате зато што у истини незнате да сте нас не само вређали него и клеветали, или се правите из незнања наша непојмљивих разлога шерети.

Како би ово друго било веома глупо, то смо вољни веровати у ово прво и зато Вам на питање дајемо одговор.

Пре свега, у нашој поруци нисмо тврдили да сте „осули грању" против нас, него смо рекли, да изгледа као да хоћете да „окренете ваше топове противу „Правде", али да не умете „да нађете за то згодна разлога", и саветовали смо вас да нас у будуће слободно грдите ако налазите да вам је то за нешто потребно.

Дакле, није истина да смо вам рекли да сте „осули грању на нас".

На питање: у коме броју листа и у којој нотици налазимо увреде за себе, одговарамо вам ово: У броју од 19, ов. м. донели сте белешку „*Иза кулиса*" која гласи од речи до речи овако:

„Ту скоро био је један од главних уредника београдских опозиционих листова у аудијенцији код престолонаследника Ђорђа.

Реч се водила о опозиционом писању тога листа.

— Па докле ћете ли тако? — запитаће престолонаследник.

— Па... ваше краљевско височанство неће да се обазре и да на другој страни потражи себи пријатеље...

— А... тако...

И пакт је у брзо закључен. Сутра дан се тај исти престолонаследник у том истом аутом опозиционом листу славио као „амбасадор српског народа".

Објаснили су се лепо људи — да је свако потаман."

Та белешка тиче се директора „Правде" јер је он тај главни уредник који је био „ту скоро" у аудијенцији код престолонаследника и, како је она пуна лажи написана у прозирној намери да се свету представи како су престолонаследник и директор „Правде" направили неки пакт од којег ми је сад, и једном и другом потаман, то смо вас позвали да се у будуће не љубите онакве ствари јавно и отворено износити, те да свет види шта војете и куда циљате.

И после те белешке ви нас и пак питате: где сте нас грдили кад, као да ово у вашим очима није никаква грдња и клевета или као да и незнате да је ова белешка код вас и изашла.

Ако је ово прво, онда вам опет велимо изволите и даље у том правцу и тону писати и уверавати и нас и остали свет како то није у вашим очима ни увреда ни клевета, а ако је ово друго, онда је на вама да оног који вам је ту белешку потурио, ухватите за уши и избаците из редакције. Сад ни колико нас год има у томе листу, долазили сте у „Правду" да тражите заштите било за себе лично било за неког вашег и налазили сте је, а сад без разлога и повода клеветате или дозвољавате појединим мушкарцима да је преко вас клеветају то није ни лепо а нежно ли часно!

И опет вам кажемо: ако налазите да треба, да нас нападнете, нападајте нас отворено и часно, а не изход жита и кукавички. Па ћемо ли ми вас тада потерали немојте се превијати и правити наше нађење, него јуначки дајте ваше оружје.

То пак што се позивате на програм Милана Новаковића, ништа вам не вреди нити помаже. Милана Новаковића програм није у томе да се клеветају људи који су вам добра чинили, програм Милана Новаковића не садржава у себи клевете и грдње против њега, и најзад, да је Новаковић жив, он не би сада био уз вас да грди и пљује незвесним него уз нас да се спасава земља од опасности која јој прети споља.

Ето вам одговора.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Изјава

Осман бег Пашић, Хасан бег Пашић, Бећир бег Ораџибашић и Заја бег Пашић из Бијељине шаљу у сарајевској „Српској Ријечи" ову изјаву: „Потписани најучтивије моле славно уредништво да изволи [illegible] сарајевског Листа". У 141 броју „Сарајевског Листа" међу осталим Heiligende постима, сазнали смо једно из Бијељине, на којој су на име помакнути [illegible] у име посесионала, „задрагати [illegible] и волонтант [illegible] камената, израчунав опаснији [illegible] пасти дубоку захвалност ради насилија. На ту вест „Сарајевског Листа" ми остаћемо изјављујући, да нас обила бачена под вест, противајући, али ми у ствари не можемо никакве захвале, него да се довољно оптуживање и у погледу на могућности нарочито сопственог [illegible] почину овај у год. 1906. новчедних. Ујдно вам је најавити, да с нама није судиловано Алана ага Иваковић, јер не приметих отрижесте Крупањ-хашићевиној, на које ово неоно дакле, као вођа и водичи.

Дневне вести

Министарска седница. Јуче пре подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. П. Велимировића.

И овој седници присуствовао је г. Н. Пашић.

Српско-турски преговори. По једној депеши из Цариграда, тамо је стигао начелник министарства спољних послова Слављевић да да извесна обавештења о српском трговинском саобраћају, преко Солуна, који ће се више но до сада употребљавати, и да израде олакшице за пренос војска за српску војску. Слављевић је већ био код великог везира, који ће га примити још једном: Новаковић ће остати у Цариграду да присуствује отварању турског парламента, „а вероватно да код турских посланика проникира за интересе Србије".

Указ. Потписан је указ по струци железничкој уком се су обухваћена мања унапређења у дирекцији а мали број пружног особља.

Нов правилник. Израђен је нов поштанско-телеграфски правилник за вршење службе у војсци и послат на одобрење господину министру војном.

Буџет. Буџет општине Београдске за ову 1908 год. износи 11,153.972.20 динара.

Као што се види Београд напредује, јер пре 20 година толико је износио буџет целе Србије.

Фуад пашине претње. У разговору с дописником једног чешког листа рекао је познати младотурски вођ Фуад паша, да на случај оружаног сукоба на Балкану Турска не може сада непосредно учествовати. А пошто је Аустро-Угарска сад постала отворени турски непријатељ, мораће Турска своје границе јаче поседати. Турцима је сасвим свеједно да ли ће Аустрија то сматрати као демонстрацију против себе. Турска се не може сад разрачунати с Аустријом и Бугарском, али док ојача одмах ће се разрачунати с Бугарском, па онда и с Аустро-Угарском.

Демонстрације у Чешкој. У Пардубицу, Пизеку, Пођебраду и Радубицу биле су 20. о. м. демонстрације Чеха против Немаца. Полиција је демонстранте растерала. У Пођебраду и Радубицу поразбијани су неколики прозори.

Многи су похапшени.

Мухамеданско-црногорски војници. Мухамеданци барског и подгоричког округа ступиће у црногорску војну службу, у коју до сада нису били дужни ступати.

Аустриски посланик код руског цара. „Магдебуршке Новине" јављају, да се у Петрограду очекује скори споразум Русије и Аустро-Угарске о балканској конференцији. Аустро угарски посланик имао је по тој ствари дужу аудијенцију код цара Николе и о томе конферисао с руским министром спољних послова Извољским.

Повећање плате. Бечко министарство војно издало је наредбу, којом се свима војним лицима на граници, које су сада на граници, повећавају плате.

Ванредно стање у Прагу. Прашки „Глас Народа" јавља, да ће ванредно стање у Прагу престати већ сутра али да ће остати у снази забрана ношења боја и знакова.

Разбојништво. Јеротије Божић земљорадник из Реке пошао је прекјучи из Крушевца својој кући. Није још ни изашао био из атара општине крушевачке кад га нападоше непознати зликовци. Под претњом да ће га убити претресу га свог и отму му 300 дин. колико је имао код себе па га онда пусте.

Јеротије је одмах после ове несреће дотрчао у Крушевац и известио власт, која је наредила потеру за зликовцима.

Синдикат белгијанаца. Једна група белгијских финансијера обратила се нашој влади са молбом да јој се да концесија за подизање антрепота и магацина на доњем Дунаву, на нашој граници, по свој прилици између Кладова и Радујевца. У ово предузеће белгијанци ће уложити сто милијуна динара и подигнути јединствено пристаниште на Балкану за трговачке послове, а нарочито за извоз храње, соли и угља.

Шта ово значи? Јучерашње службене новине донеле су, у домаћим вестима, ову белешку. „Одбор за подизање споменика Карађорђу известива српске уметнике да одлаже рок за подношење модела до 10. априла идуће — 1909. — године до 3. сахата по подне." На основу чега је и по ком праву одбор одложио тај рок, кад га је једном утврдио? Зар он мисли да су српски уметници његова играчка, те да израде нацрте и моделе па да онда одбор одложе рок на 5—6 дана пре но што их треба поднети? Надамо се да ће нам одбор одговорити на ова питања.

Учионице у подрумима. Један део Више Женске Школе премештен је у *влажне и нездраве подруме* садашње женске учитељске школе, где је раније била трећа београдска гимназија, која се сунила због тих нездравих подрума, о којима је у јавности много говорено. Сад су у њих сместили нежну децу нижих разреда В. Ж. Школе. Ако министарство просвете за ту децу није могло наћи здрав локал, боље би учинило да деца имају свакн трећи дан предавања или их сасвим распустити, но их слати у сигурну болест и смрт.

Самоубиство. Синоћ се убио у Обреновцу Милош Божић шлосерски радник код Лазара Јосимовића из Обреновца. Убио се у кафанској соби Милована Урошевића из револвера. Из писма нађеног код њега види се да је узрок његов отац.

Полиција је предузела истрагу.

Главни згодитак. На јучерашњем вучењу пао је главни згодитак од 100.000 дин. на број 3437 и одмах исплаћен.

Исак Ескенази

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§§ Градски стражар у Бечу Јосиф Лоесл умро је онемоћ од наше удесне, извршио службе приликом осветања о Шестраку ју-

бициј. Овим већ јављају ... смртних случајева, рањено је још 108 људи, за којих двојица тешко.

¶ Мађарски министар трговине примио је депутацију ... мађарских ..., која је бројала 1025 чланова. Она је молила да се обнови катастар и изврши пореска реформа.

¶ Руски министар морнарице ... је под истрагу бившег ... на Далеком Истоку ... Алексејева због ... војне.

¶ Персијски посланик у Петрограду добио је наредбу од шаха да му у Русији купи имање. Шах је наручио у Русији ... ... је ... у случају ако мора бежати од револуције.

¶ Нови персијски листови јављају да је ... француска флота у ... ... Командант ... ... да је ... ... три сахата.

¶ Службено се јавља да је ... болест ... на боље, али има и гласова који ... противно.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Мадлене од Бренвиљијера. — ... — ... — ... — ... — ... — Лудвик XIV. и ... — Госпођа од Монтеспана.

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Бријанкурови искази пред судом су једни од најинтересантнијих докумената, које имамо. Бријанкур је од природе био добар и правичан човек, али слаб плашљив карактер. Његова метреса му је улила страх. Али је и он по који пут имао наступе савести, које на дела нагоне слабе природе. Пошто се маркиза курталисала свога оца и свога брата, требало је још да пошље на онај свет своју сестру, госпођицу Терезу од Обреја и своју снаху Марију Терезу Мангo, удовицу црквеног судије. То је било оно што јој је „још остало да учини". Опасност која је претила обема женама и која за удовицу није била тако близу, јер Ла Шосе још није ушао у њихову кућу и јер је госпођа Бренвиљерова решила да се случај с Обрејевом мора десити за два месеца или никако, покушао је Бријанкур да отклони убијајући маркизу. „Она је већ свирепо убила свога оца и своју браћу, а сад хоће и своју сестру да уклони с пута. Никад се чак ни у старо доба није дешавала таква грубост срца, она је најрђавија нарочита жена какве је икад било и каквe ће икад бити, па ју је молио да се промисли шта све опет товари на своју савест. Тај безбожник, Сен Кроа, упропастио је њу и њену породицу, он не види више никаква спаса за њу, казна ће је постићи и пре и после. Он са своје стране неће никад допустити убиство госпођице Обрејеве, и дао је писала једно писмо господину Бренвиљијеру и назвала га пустоловом и лажовом."

Може се као сигурно узети, да је Бријанкуров корак спасио живот сестри и снахи маркизиној, у толико пре што ју је он преко другарице њене опоменуо. У својој исповести рекла је маркиза да је само на мужње мислила да отрује своју сестру, да јој се освети за замерке о непристојном животу.

Али је Бријанкур навукао на себе сама озбиљну опасност. Госпођа од Бренвиљијера решила је да се курталише једног љубавника, који јој се појавио као истражни судија. Мислило се прибећи обичним средствима. „Сен Кроа — причао је Бријанкур — довео је у метресину кућу једног Ла Шосеовог сродника по имену Баниђ, који се уочљиво трудио да ме снабдева јелима и пићем, а пошто сам ја ову услужност и још којешта код невољица опазио, тако сам рђаво поступао с њим, да је госпођа Бренвиљијерова била принуђена да га отпусти."

Сад ћемо пратити један призор, који је описао Бријанкур, призор какав се не може замислити романтичније. „Два или три дана после отпуштања Бањиђева рекла је маркиза Бријанкуру да је опет откупила један направљен леп кревет с потребним видним техником, који је Сен Кроа био заложио. Она је наредила те је намештен у њеној великој, дескама обложеној соби, у којој се налазио у зиму камин, који се закључавао, па му је казала да ова ноћ спава у том кревету, а у по ноћи ће га очекивати, раније не треба доћи, јер има да изврши обрачуне са својом куварицом. Место да оде тек у по ноћи на галерију, на коју су гледали прозори велике собе, он је тамо отишао још у десетак часова и кроз невастрвена прозорска окна видео, како је госпођа Бренвиљијерова баш за ту ноћ ослободила сву своју послугу".

Овде се може уметнути примедба, да још постоје та галерија у кући, у којој је становала госпођа Бренвиљијерова у улици Нев Сен Пол (сада улица Карла V. соба број 12. У тој кући сад станују милосрдне сестре).

„Око пола једанаест — наставља Бријанкур — маркиза, која се међу тим била свукла и обукла ноћну хаљину, узела је свећу, разгледала собу, за тим је пришла камину, отворила његова врата и из њега изишао Сен Кроа, огрнут једним одрпаним испепаним чаршавом, с таквим истим шеширом на глави. Он је пољубио даму и они су разговарали добри четврт сахата, после чега је Сен Кроа опет нестао у камину. Она је за њим притворила врата и пришла пратима, зачуђена и изненађена, што нема Бријанкура. Али ни његово изненађење није било мање. Да ли да уђе или да се чисти? Кад га је она тако нерешљива видела пред собом, питала га је: „Шта вам је? Зар нећете ући? У њеним се цртама огледало такво бесило, да се сасвим изменила". Овде опет имамо тако карактеристичан знак за маркизу. Он је ушао. Зар није кревет леп? питала га је. Врло леп, одговорио је он а она: Добро, онда лезимо па да спавамо. — После тога она је легла у кревет. Кад је видела да је он свећу метуо на један мали сто, она је рекла: Браво се свуците и угасите свећу. — Он се чинио као да одвезује своје узице на ципелама, јер је хтео да види докле ће она терати своју игру. — Ама који вам је ђаво? Изгледате тако збуњени? — питала је она. Он је онда устао и удаљивши се од кревета, рекао: Како сте свирепи. Шта сам вам учинио? Хоћете да ме убијете!

(Наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава

Све је лепо свршено, остало је само да се прокормимо пред јавности и у оваквим стварима!

Г. Љ. Ст. дао је нему непотребну јавну изјаву у свом цењеном листу бр. 314, од 16. овог месеца, на коју по жељи мојих из Б. Сокола одговарам тек сада, пошто, где се ...ђ. позвао бавим по ... државном послу.

Поменута изјава скроз је тенденциозна и несавесна, јер је њоме г. Љ. Ст. учинио противно не само стању ствари, већ и своим ... му датом потпису и ... пред њиховим ... ром још од пре месец дана, а за које је одмах и од мене сазнао. Али, чиниво зете утиђа своју чал, бар путем јавности... У осталом, г. Љ. Ст. и овом приликом исказао се, као и ово 1892 године, када је услед његових погледа на награду и амбициозности кланио рисаји и појању „Д. Сазвог", — те пожелео и собиљна људа, а са стране, још не могу да се нађу у тако створеном хору. Ну, овде је главно ово: кад сам пре две године уз потпору Бележ Барловица и још неких главних Соколова, првенствено наш потпуно ... и заслужни В. Соко, од кога је тада свако бегао, да сам богорадио правећи људе ради ... наборивачка места, па га дајући ... радом и ... њиме најпосле ... на завидну висину, прошло Соколску кућу, ... Сокол во Србија, ... основну ... и потребна правила, створио ... срских соколова и увео га у савез словенског соколства, ступао у везе са свима словенским Соколима, довео стручно особље и т. д. и т. д. — настао је тренутак да се сада због борбе за положаје ... статута, светкари против мене и мојих помагача — одличних Соколица, — те тако на један пут пресече много још потребни рад и дисквалификује сама установу у Србији, а нарочито ова. У осталом то је наша српска одлика, којом висим ја први награђен. Само, и ... чудно ... ... многима да баш сада када су и ... собиљни и скупи тренутак своном срђеном и ... човеку, да у Б. Соколу има таквих, на још оседелих људи, који допуштају да се ... ... тесногрудост и ... ја и моја другови, који смо основали Б. Соко и који од ... ... ла, у најлепшем смислу те речи, живи и једино може живети.

19—XI—1906. год.

Грошка

За управу
Др Вој. Р. Рашић
старешина В. Сокола

Биограф Позориште

Бен-Акиба

Ово да ... најбоље кинематографско позориште које је стекло ... симпатије београдске публике, и које је до пре неки дан давало претставе код „Таковa," продужиће рад у ... сали хотела „Булевара."

Прва претстава у петак 21. ов. месеца.

Свираће ...-капела.

615 2—7

АМЕРИКАНСКИ
КРАЉ ДИЈАМАНАТА
централа Њу-Јорк
Филијале: Лондон, Париз, Хамбург, Варшава, Одеса, Петроград, Софија, Смирна
Београд, **Кнез Михајлова ул. бр. 9.**

Због напуштања своју филијалу, продају се сви на стоваришту са ... вредности по знатно снуштеној цени.

Што је пређе било 6—8 дин. сад само 0·80 п. д.

Прстење, брошеви, минђуше, игле за кравате, грудне, ..., кутије за дуван и цигарете, ... и ..., ... и т. д.

2 комада за 0·80 пр. дин.

Огроман избор мушких и женских ланаца, као и мушких и женских сатова.

Прави американски ... *пређе 16 динара сада са ланцем само 5 динара.*

Велики избор разних ствари од **КИНА СРЕБРА**

Минђуше и брошеви од правог *сребра позлаћене*

Значајно нагласити

За унутрашњост шаље се поуздано.

Американски Краљ Дијаманата
Београд
Кнез Михајлова ул. бр. 9.
553 3 5

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА
Д-р Н. Константиновић
Специјалиста
за унутрашње болести код одраслих и код деце преселио се у бр. 4, Добрачине улице (до уредништва „Правде").
Ординира од 1—3 по подне.
Телефон 393

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Библиотека ... ... с француског

(219)

XXVII

Исповедник

Безумници! Велики да смо допустили ... до тројица страшнији грехова! Добићеш провидење! Ако Бог може се молим ... ... нас гледа, ако чује нашу молитву која се диже из мога срца, је ли онда молим, макар вечити живот у паклу провео, молим те да ти дарује само несрећу, ... и очајање!...

Кожу ... беше устао.

Био је ... исповедника.

Рука му се ... на главном олтару као на превијање... И тако поћи, ... се као ... трескао тешким јецањем и изгубио се у мраку.

Алиса белис пала на под ... сажаљење.

Тада стара Лаура, са ... на уснама, притрча Алиси и поче је трљати. У тренутку девојка дође к себи. Прешишљена и збуњена ... се диже на ноге, погледа око себе преплашена, за тим ... на Лауру за руку ... очајно:

— Божемо! Божемо! ово је место ужаса, ... и проклетства!

XXVIII

Катаринина политика

Алиса од Лукса проведе страховиту ноћ. Али је морална снага те жене била тако силна да за тренутак није потпуно клонула. По свима изгледима, она је била осуђена. Њен је живот могао да се заврши катастрофом. Али она употреби сву снагу свога духа да нађу начина да се спасе.

— Борићу се до краја! рече она дршћући.

Али све на што је рачунала и чему се надала било је немогућно.

Да је се њен стари љубавник сажалио на њу, да је клајбер ухватио од Катарине Медичијеве страшно писмо које ју је чинило робињом, она би отишла у Лувр сама да моли краљицу:

— До сад сам вам служила. Сад ... ... своју слободу. Тражим као награду од вас само да ме оставите на миру и да ме заборавите. Да одлазим и то је све, остало се само мене тиче.

Сав тај сан о слободи и срећи пропаде. Требало је зато вратити у Лувр по наредби коју је добила. Она је истина могла рећи да писмо које јој је са оноликим ... предала краљица Наварска није дошло у њене руке. Али је она познавала гњев Катаринин... Било је већ време да јој се врати.

Сутра дан у јутру Алиса од Лукса била је по изгледу мирна као да је синоћни призор у цркви био само рђав сан.

Помоћу Лауриној она се брижљиво обуче и у краљевом старачиној одаје право у Лувр.

Наскоро дође у приватне одељење краљичина где је дворске госпођице обасуше каваљери питањима.

Она на све одговараше са оном веселошћу и присуством духа које јој је прибавило страховито поверење краљичино.

Катарина Медичијева била је известила да се Алиса од Лукса вратила са дугог пута и да моли за милост да изађе пред њу. Она одговори да ће је примити чим буде слободна и нареди јој да се не удаљује из Лувра.

Катарина је заиста била у разговору са астрологом Руђеријом.

Требало је такође да се разговара и с краљем. И Карло IX, знајући да она хоће да говори с њим, очекивао је њену посету са неком мрзовољом и немарном радозналошћу коју му је његова мајка увек уливала.

Уђимо дакле у пространи и раскошни кабинет која је био уз свечану собу краљичину.

Кабинет је блистао од раскоши и био украшен радовима најбољих италијанских уметника.

Ту је Катарина радила са својим поверљивим, својим старим љубавником, својим истинским пријатељем, астрологом Руђеријем.

Катарина је имала потпуно поверење у науку Руђеријеву. А и сам Руђери није био варалица. Он је сматрао астрологију као једину науку коју није смела изучавати.

Оно није ... Катарина која није веровала у Бога имала је довољно маште и укуса да верује у науку која ју је чаробно занесла.

У тренутку кад ми уђемо у кабинет краљичин Руђери се с њом растајао.

— Дакле, рече астролог, мир?

— Да, Рене, мир... мир који је кад—када страшније оружје но рат.

— И ви мислите да ће Јованка од Албрета доћи у Париз?

— Доћи ће, Рене!

— А Колињи?

— И он. Доћи ће и Конде и Хенри од Беарна... Ниједан не уму што сам ти наредила.

— Да распрострем глас да је краљица Наварска болесна?

— Да, добри мој Рене, рече Катарина са осмехом, уверавам те да је обично болесна. Али ти није све... ти си најважније заборавио.

— Да пустим глас да Јованка од Албрета има друго једно дете осим Хенрија! рече Руђери пребледевши.

— Да, дете које је старије од Хенрија Беарнског... и које ће доћи до својих права... ако Хенрија нестане... ти са имаш! додаде она бацивши заповеднички поглед на астролога.

Овај обори главу и промрмља уздишући:

(Наставиће се)

МИЛ. МАРКОВИЋ у
Правцу Дуванске Шталиције,
ће, на моје приватне послове о
сиђеј слано Св. Климентеју
25. ов. мес. 619 1—3

ПОЗИВАЈУ СЕ

Ђачки пословни из Душановца

на 10. децембар-ратарску на про
давницу своје обиће, јер се тамо
ће заложене ствари, па ако нисмо
ни Ново Годиште. Ко то не учини
напалиће до 5. јануара, неуспело
ће строго по закону продати.
је, — Стан Студеновић бр. 56. Такс
фан бр. 357. 617 1—3

Занатлијска Кредитна Банка

(у свеђеј кући — преко пута по
ште — Београд).

Прима новац на штедњу

Новце прима према бои отказа.

Финансиран занатлијама у њихо
пословима.

Даје зајмове: на хипотекарне и
и личне ортаје.

Кима на продају:

ваних постављених кантура и ду
ланаја, пуњених унутрашњу и ви
фарнице сата и пунрудна пано
бела и друга.

615 1—10 Управа.

Књижарско-Дописничка Радња

Душана Тодосијевића

Краљ.-Српске Дворске Лиферанта
БЕОГРАД,

Таковиште — Теразије бр. 43.

Скреће пажњу г. г. интелигентним
ма, у здравом стању неће рећи ни
ти крај кафе, већ — свакодневно, ал
свеђеј кући прави само кафу без
кафеина (!.) Без страха нека се
кафе жалосил и нека по њеному и ут
су напуњене не разлог кафеној бо
бенеј кафе.

Колико ће нам рећи ваше руке
оставе ли нам нимало мало кафе
кафе. Као ни ко с нас с остало-бол
дан пушта руке, нити ће нам
ваше пиће: а при свем невољи,
ство ове године ни кутови „кафеног
неће се у обичној кафи наћи.

С тим у в. интелигентној кафе т
напитку свом и свега пожалити
прављају у свеђеј кући тако
бог кафеина који се може добити на
ма, а ипак ће нам остати наше
знање у свеђеј напитку наше обожа
кафе.

Г. г. потрошачима у Београду ће в
у упутствима и напитку напитке
чарима препоручује и нашим гости
и на врсте.

Према нашим изложеним-позитивне
ће рећи: нећу се више пити
свеђеј кући, а заклео сам
жљивог: бурака, пирића,
пловца, разне дивљачи и
т. д. и т. д.

500 15—

СВАКОМ КОРИСНО
БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

нам их продају за шесту класу
ће пуштивост пала врлоћа, дакл
добуду прошлогу комплет за ва
пучење.

На продају прилаз, новина,
жарна тканине и вештачких јаје
рабљу ка 5 до 1000 лапира дна
и по на сто. Већу количину дам
и три четврти прилаје уплата

Исаија Ј. Шашковић
615 6—20 комисиј.

Дућан

са собом, подрумом и шупом ко
даје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Душановој
улици у близини новог болница
и у њему се може водити
бедница је на добром, шљунко
ном, калдрмом, ужичке крушкове,
кантар и т. д.

14,81 1908. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат
у Београду Палата бр. 32.
609 3—3

НОВО! НОВО! НОВО

САМО КОД

„НАПОЛЕОНА"

Отвара прват дана прашког Бо
жића. Доношење за пастуњарје
пријате. Цена 5 гошара отварен
Св. Николе и Радосавом Хаџи
но у бери фина кнала 5 јануара
хотела пао и на Нову Годину.

Соломон Коен
611 код „Напоеонова" 3—3

„Правда" излази сваки дан, — Претплата је за Србију на годину 20 дин. за пол год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 30 дин. за пол год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредничким списи се из уред. Београд, Краљевића Марка 2. Телефон бр. 22

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кућа без конкуренције

Наручени јеловних спискова се за приватне.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по свако суботе Сарма купус са пастрмом, Проја, Кеван на ражњу.

Препоручујемо домаћи одличан бевмет. Љубитеља пива пива обраћамо наручену пажњу како и остало домаће вино по знатно сниженој цени.

Очекивани „КОМИНАК" продаваћемо ако радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамце и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по нарудбини у једни количинама за разноврсне потребе, као за пивовање: отворене шкафе, меса, сланине, сланине, сапуна, фиде, колонија, разних тврдичких потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уклопни) инфероватни или сами делови, па да их наручилац сам уклопа.

Има готову грађу готового патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом у погледу грађе ће или са утврђеним пројектима сандуци.

559 9—20

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубровачка, ул. бр. 11.

Истакнута дама, за ју добит мотурице шешире и мајко
дрвеће најбоље за све врсте женских тоалета моје
израђује од најпрвенаје за шешире и прати на умерена

Претеки муфлуке свакој је дами особито бла изаћи
обавезе за поруџбину.

Салони је отпочета да сакупљени укусом, лепотом крој
најмодернијим фасонима, укусним гарнирањем, такође шира
дам, тачним извршењем поруџбина надаље нас надлежан
је и најсавршеније опхођење у Србији.

Желимо нашему обраћи пажњу на уштедљивости,
на коју нама посебно пази на нашу добру пословну вољу
мору по жене цртало упутству.

Цене су једне за сваког!

Протиав дугогодишњи „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака наши
гурмаји је лек

БИЉНИ СОК

који не пола сата пред грозницу уиет, мету одних укљева. Ко
ладања вам који су од њега пазили, нашли су себи спаса у њему
ему. Један је сам Београд — произвео — који имају нарочи врло
чета, то би требало свој ако свако куће да имп у слугу по
треба да га уштреби. — Прави „Бољни сок" може се добити
у апотеци код Српског Краља у Београду. Цена 2·50 д.

„Nerolin" признато чо широко средство против мокре
мочног клуба, знамена (цистиса), хеменог
туберкулозе и хламног зрна. Цена 4 динара.

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, ни
ког порекла од сва кожа, која су пазила или пате
од разних тешких болеста. Цена 2 динара.

„Бољни тај" против нервозних болеста. Цена једног
се добије у апотеци код „ЗЕЛЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотеци код „ЗЕЛЕНОГ КРСТА" Београд

Од 1. новембра ово сам ја пауну кафану код

„ПАУНА"

теду сам имала разноврсан и свиђене са добрим и пр
родним свима вас: њима Јелачима, Сабљарима и Нем
тинским трима и белим, добрим и чистим пивом сам
сорте, чистом и добром кафом.

Крајем сам своју кафану свиђене тако ку издавати добра и
упуство свет, а по умереној цени.

Молим другове, пријатеље и остале муштерије да по
нимају и даље наклоност уверити.

С поштовањем

Милан Ј. Јовичић
КАФЕЏИЈА. 3—3

ГОСПОДИНУ

Исаку Елченази

МЕЊАЏУ ОВД.

Данас, на дан прве моје изложбе, заменио сам вам по VI класу бр. 5437. Бојим се добитку и новом срећном до бици је 100 000 динара и Ви сте ме образовали и тачно испланили на моју сумму 10 000 динара. Овим вам благодарим и желим нека вам Бог сваку срећу даде. Хва ла вам и нека се увиђење такве продаје.

Милан Вукојловић књиж.
621 1—1

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандонеје и све при надлежне прибор.

Најфиније немце моду за забаве и пр ову и најновије трговине ово врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путника, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на жеље бесплатно

Нарудбине из унутрашњости извршује се тачно и солидно. 622 1—30

ФАБРИКА ЗЧАПАПУША

АРСЕ Ж. ИЛИЋА

Кеченџи ул. 34 — БЕОГРАД — Бела Њемањина 32.

— Телефон 869 —

(Преносујуће од путе (дигнеи):

ЗАЛУПАЧИЋ, у најновије вик-у и најефинијем сјајењу за свакодневне потребе, по и са утиснутом фирмом;

ПРОСТИРКЕ за купатило;

ГОЛАЋЕ (ролеане) за пливање;

ГРИЊОР за рибовође;

БОНОВЕ и УМЕТКЕ за обуву;

УМЕТКЕ за шешире, итд. све остале предмете од плуте.

МЛИВЕНА плута за изолацију и конзервисање гвожђа, воћа, јаја и т. д.

600 7—10

СРПСКО ДРУШТВО

ЧРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ НА ЛУТР. ЗАЈМУ

ДИНАРА 2.000.000 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

Јато Краља, Срба и Радосављеве по одр
биле краљеве ниже

Лозове Црвеног Крста

Уживе знак је грбите можете сами добити

ЧЕТИРИ НАЈДРАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра.

са најлепше згодитеље које сваком стра
ни осећа мисли, ће нам ће ће ће ће ће
друго и трајно знак од свеје и нашеле
предности

За велику сигу згодитеља дело-сваке је
једне Дворишњаковић и једна Розерин
Фонд у 4., дају доста и Народна Банка исплаћује све згодитеље у злату без икаквог одбитка.

Идуће пучење 2. јануара 1909. год. 100.000
" 10.000
I. априла " 150.000
" 15.000
10 згодитеља по 1.000 10.000
20 " " 200 4.000
150 " " 50 5.000
900 " Август 22 19.800

За Србију на велику увучивање полаже 22 — дан. на доплату доставном, 30 дана 1·50 дин., а на 10-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 дин. на сваку књигу за свагда на ових увлачење и повторено и све отплате плаћу се вскључено

Загубљени и нарицају неки
су дане, награде добра.

главном заступнику
ЖИВКУ ЛЕТРОВИЋУ

„Браћа Радичевић" Штампарија, Гиљ. Давидовића и Ком. Орловића ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 24 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908 — БРОЈ 322 | Телефон 821.

Афера Миловановић — Березовски

Кад би хтели бити пакосни, могли би за аферу Миловановић — Березовски рећи да крчаг иде доле на воду док се не разбије и да је у овом случају г. Миловановић тај крчаг који се разбио.

Г. Миловановић је у току ова два месеца много говорио; врло много и врло противречно. Док је то било у иностранству, и док је изгледало као да је сваки новинар с којим је г. Миловановић говорио, додавао и своје соли рагу-у који им је г. Миловановић додавао, дотле смо ми, у чије је име г. Миловановић говорио, могли веровати, да су ове противречне изјаве и фразе последице неразумевања или тенденциозних смерова оних који су те разговоре публиковали.

Али сада је ствар са свим другојачија. Сад се г. Миловановић налази у нашој средини и његов разговор са Березовским, у вези са његовим доцнијим демантијем и накнадном изјавом Березовског, показао нам је да г. Миловановић у истини болује од болести од које болује и немачки цар и да имамо разлога бојати се да г. Миловановић није ни свесно шта му ваља радити ни како стоји с људима са којима му ваља радити.

„Дневни Лист" истина, оплакује нашу штампу да се уздржала сваког неоправданог тумачења г. Миловановићевог рада у овој афери и тврди да српска штампа у тој афери мора бити на страни српског министра спољних послова (док је он то) „бар толико колико ће лојално и с поверењем узимати у претрес његова дела и његове речи".

„Дневни Лист" нам свакако неће замерити ако изјавимо да не схватамо потребу ни једног ни другог. „Дневни Лист" и сам је врло често и у врло озбиљним по земљу тренуцима тумачио држање и рад појединих министара онако како то ти министри нису желели, и он то и такво тумачење није никад називао „нелојалним". Он је и у питању о зајму, и у питању о наоружању, као и у многим другим питањима који су имали посредни и непосредни утицаја на ситуацију у којој се данас налазимо, заузимао таква становишта која су морала тадашњој влади изгледати нелојална, али то „Дневном Листу" тада нико није рекао — бар не од стране оних који нису били уз владу.

Исто тако стоји ствар и са тврђењем „Дневног Листа" да српска штампа мора стајати у овој афери уз министра спољних послова (*док је он то*) а не на страни г. Березовског који у овој афери стоји према г. Миловановићу.

Ми не видимо разлога, зашто стајати уз министра спољних послова кад имамо разлога веровати да је он а не г. Березовски у овој афери крив? Стати уз г. Миловановића само зато што је он *наш* човек, и *наш* министар, а овај други *туђ* човек и *туђ* новинар, — било би неумесно од свију нас а на првом месту баш од „Дневног Листа". „Дневни Лист" је био онај који је послао готово целу своју редакцију о државном трошку да по Европи агитује новинаре за нашу ствар и он и данас сматра да је српској ствари учињена голема услуга тиме што су, рецимо, г. Божа Марковић и Јован Дучић писали своје брошуре један у Берлину а други у Риму, место да су их писали овде у Београду, и што су г. г. Јован Томић и Миодраг Ристић штампали *своје* чланке у талијанским листовима, место да су успели да задобију дотичне редакције, да оне од *своје стране* бране српску ствар. Кад су дакле то тако важне и крупне добити за српску ствар, од колике ли је важности то, што је за српску ствар задобивен најачи руски лист и што дописник овога седи овде у Београду већ толико времена, те својим дописима сасвим [illegible] руско јавно мњење за нас и нашу ствар?

Нема спора, да је то велика и огромна помоћ нашој праведној ствари, а да што српски народ то тако и разуме, видели смо из оних величких и одушевљених манифестација које су чињене г. Березовском и у Београду и у Србији, да и не помињемо банкет који су „Дн. Лист" и његови редактори приредили г. Березовском.

Па кад ствар тако стоји, зашто онда „Дневни Лист" тражи да српска штампа *мора* у овој афери бити на страни г. Миловановића? Зашто „*лојално* и с поверењем узимати његова дела и његове речи," а игнорисати и с неповерењем примати дела и речи г. Березовског, чији смо посланици рад ми, а на првом месту „Дневни Лист" и његови пријатељи, проглашени херојем по нас и нашу општу ствар?

Не, не! „Дневни Лист" се вара; нити је то наше нелојално тумачење кад се листови ставе на страну г. Березовског, у уверењу да је он рекао само оно што му је г. Миловановић рекао, нити српска штампа *мора* пошто пото бити уз Миловановића а не уз Березовског. „Дневни Лист" нема никаква права прописивати српској штампи на коју ће се и уз кога држати у овој афери, јер је то ствар личног схватања и разумевања и нико нема права тражити од српске штампе да буде уз г. Миловановића и онда кад му она у једном питању као што је ово не може веровати на толу реч пред коју се ставља реч г. Березовског.

[illegible]

Интерпелација о анексији

У угарском сабору интерпеловао је посланик Ђурђе Нађ министра председника Векерла:

1. Зна ли влада да је министар спољних послова Алоиз Лекса-Еренталь пре најаве врховног својеручног писма о анексији Босне и Херцеговине, које је датирано 24 септембра 1908. у Будимпешти, дао уверење Италији, да ће он у питању о анексији споразумно са силама потписницама Берлинског Уговора, што се у осталом види, и из мотивације законског предлога, који противно уставу [illegible] „проширење суверених права њ. ц. и апостолског-величанства на Босну и Херцеговину"?

2. Зна ли одговорна влада да изјава министра спољних послова не одговара истинском стању ствари, јер Русија, Италија и Енглеска сматрају анексију као противну Берлинском Уговору и траже сазивање међународне конференције и да Лекса-Еренталь у вези с планом о конференцији с Турском непосредно води преговоре, те да се Турској за анексију, осим евакуације новопазарског санџака, да нова рекомпензација тиме што ће Аустро-Угарска на себе примити један део турског државног дуга.

3. Сматра ли влада да су [illegible] анексијом у сразмери с тешким жртвама, које се имају поднети рекомпензацијама.

4. Је ли влада вољна дати обавештења о томе, шта је било повод [illegible] стања босанског [illegible] 15 корпуса и делимичне мобилизације, која је извршена под изговором дислокационих промена, у ком ће се она обиму извршити и шта влада намерава чинити против тога што војна управа достављањем угарских [illegible], [illegible] жртвама угарског народа хоће да прибави важност тој анексији, а што та управа уз тешке повреде [illegible] законских и историских права тежи трајном [illegible] које постоје између нас и Босне и Херцеговине.

На ову интерпелацију министар председник Векерле одговорио је:

Ја дошао сам [illegible] да одговорим интерпеланту. Он се највише бавио о војним питањима, о којима ми [illegible] да поменем, да је у досадашњој [illegible] делегацији свестрано расправљано питање, колико ће се угарских трупа послати тамо доле. Ако се тачно сећам, из територијалних дислокационих прилика излази, да се тамо налази више мађарских трупа, јер је Херцеговина близу Босне и Херцеговине, а [illegible] су трупе такође угарске. А ако се тачно сећам, од редовних гарнизонских трупа су 17 до 18 батаљона угарских а 12 аустријских. У Далмацији је сразмера обрнута. Према томе су сасвим неосноване гласине, која се [illegible], као да се тамо шаљу само угарске трупе. У осталом морам приметити да се 15. корпус с [illegible] на целе монархије и по [illegible] било у [illegible] сразмери. Сразмера [illegible] угарског контингента Аустрије и Угарске одговара и да сразмера одреда која тамо служе.

Даље интерпелант импутира министру спољних послова мишљење, које он никад није учинио. Министар спољних послова је за време делегацијских дебата опширно говорио о том питању. Његове тадашње експликације су морале нас и обавезати, а не [illegible].

Интерпелант истиче неколико тона о томе што има у законском предлогу и демантује их. Молим за извињење, али ја чини врло фине разлике, из којих бих морао закључити, да је с истом финоћом претресао и ова питања. Али пошто на жалост видим да он та питања не претреса обазриво и фино, како се спољна питања расправљају, задржавам себи право да дебату о њима покренем доцније, а то о Босни и Херцеговини за време кад будемо расправљали то питање. А о другим питањима интерпелантовим потражићу другу коју прилику да вам обавештења о спољним приликама. Сад [illegible] само, кад ми се у таквом тону и тако конфузно спољна питања, онда молим за извињење не могуће је овде дебатовати. Ја не знам одакле је интерпелант црпео своје дипломатске информације, али су оне потпуно лажне и неистините. [illegible] ово, не може служити даљим одговором на ову интерпелацију.

Овај одговор министров који није одговорио ни на једно постављено питање, сабор је узео на знање.

ГОМИЛАЊЕ ВОЈСКЕ

(Телеграм „Правди")

Шабац, 7 сат пр. подне

Аустрија формира нова кора војске тако званих „Штрајфкора". — Број ових малунора износи око 5000. Штрајфкори се одабирају из свију регимената целе царевине и биће распоређени дуж црногорске и српске границе. Јачина штрајфкора биће до 20.000 људи.

Из казамата Митровачких сви су осуђеници исељени. Казамат употребљен за смештај војске.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Српска читаоница

У Мадину у Лици основана је српска читаоница. Изабрат је одбор а правила су послата власти на одобрење.

Добротвор

У јуну ове године умро је у Бечу Константин Стојковић добротвор српске привредне омладине. Он је још за живота уложио на уложну књижицу 10.000 круна на друштво Привредник у Загребу за подизање и унапређење српског земљорадничког подмлатка. Привредник му је, у споразуму с бечком привредном задругом подигао на бечком централном гробљу (српско одељење) споменик, који је 26 октобра свечано освећен.

„Дубровник"

Овај дубровачки српски лист, који је до сада излазио један пут недељно, излазиће од године два пута недељно.

Дневне вести

Вукотић у Скопљу. Јуче је у Скопље приспео из Цариграда црногорски бригадир Јанко Вукотић. На железничкој станици дочекали су га руски генерални консул Орлов с особљем консулата, српски генерални консул Баљугџић с особљем, српски скопски митрополит и многобројно грађанство. У вече у част Вукотићеву био банкет, на коме су присуствовали оба горе поменута консула с њиховим особљем, митрополит и друге угледније личности.

Шеф генералштаба. На место Радомира Путника генерала, који је тражио пензију, биће постављен за шефа генералштаба г. Божа Јанковић генерал у пензији.

Г. Јанковић ће прво бити враћен из пензије у активу па онда бити постављен.

Колико им треба војске. Мађарски посланик Габријел Угрон изјавио је у саборским кулоарима, да у Босну треба послати најмање 150.000 војске „за респект Србији и Црној Гори". Па кад им најмање оволико војске треба у Босну само „за респект Србији и Црној Гори", колико ли им тек треба да истакну најмање војске на границама Србије и Црне Горе?

Еренталов пад. Мађарски листови јављају да је пад аустро-угарског министра спољних послова барона Еренталa свршена ствар. А „А Нап" чак вели да ће га заменити аустро-угарски посланик код Ватикана гроф Сечењи.

Полагање темеља. Сад у идућу недељу 30. ов. м. биће свечана архијерејска служба у Саборној цркви, којој ће присуствовати Краљ, Престолонаследник, влада, официрски кор председник општине са одбором.

После службе Божије кренуће се литија на Калемегдан где ће се положити темељ и освештати оно место где ће се подићи споменик Вожду Карађорђу.

Кораци великих сила. Специјални париски дописник лондонског „Дејли Телеграфа" тврди, да ће после прославе Цесарова јубилеја Енглеска, Француска и Русија учинити у Бечу пријатељске али енергичне преставке због опасних припрема, које се све више чине на границама Србије. Барон Еренталь не може замерити ништа том кораку, јер су на његов захтев ту скоро свечане преставке учињене у Београду.

Талијанско-руски споразум. По обавештењима која је „Н. Сл. Преса" добила с једне високе дипломатске стране, између Италије и Русије не постоји никакав писмени споразум о Балкану. Између Изволског и Титонија измењане су мисли, којом се приликом утврдило да је *једино поуздано јемство* за

мир одржање status quo, а да се при томе води рачуна о културним и привредним интересима балканских земаља, што је потребно за њихово мирно напредовање.

Демонстрација у Цариграду. Услед гласова да се нашло људи који ће прекршити бојкот и истоваривати аустриску робу цариградски хамали демонстрирали су оном мах кроз Галату, вичући „Доле Аустрија! Проклет нек је ко ради!“

Турски парламенат. Из Цариграда демантују вест о болести султановој и тврде да ће он лично отворити парламенат.

Искочио из шина. Синоћ око 6 и по часова искочио је трамвај из шина баш пред квартом теразијским. Кола су доцније враћена у колосек за које време на том делу пруге застао је саобраћај за читав сат.

Кад се ово десило у колима је био само кондуктер са кочничаром.

Забрањено пуцање. „Услед садашњих прилика“ забранила је земаљска влада уобичајено пуцање у Босни и Херцеговини приликом крштења, свадба и т. д.

„Велеиздајница“ У Прагу је због „велеиздаје“ ухапшена једна 19-годишња служавка, што је приликом прошлих нереда викала „Доле Аустрија! Живела Србија!“

Бојкот. И поред свих радосних вести бечке и пештанске штампе о „изгледима“ да ће бојкот престати, у Турској се све више шири бојкотовање аустриске и угарске робе.

Деманти. Бечки и пештански листови принуђени су непрестано демантовати гласове о мобилизацији, који се ипак одржавају покрај свих тих демантија. Види се да им публика не верује, јер је уверена о противном.

Слана риба. На пијаци београдској а и по многим радњама има заостале слане рибе још од прошле године, која се на овој зими не може распоазнати од ово годишње.

Санитетска власт треба да изврши преглед и да дозволи продају ове само оним, код којих се нађе да је свежа а не под видом овогодишње, продавати покварену рибу.

Поп Савда. У Риму је умро прекјуче Александар Николајевић — чувени „поп Савдо“ тамошњи свештеник. Покојник је познат био целој Србији као весео човек а највише округу пожаревачком. О њему постоји маса веселих анегдота из живота. Покојник је до смрти своје припадао напредној странци.

Бог да прости душу честитога попа Савде.

Читуља. Јуче је умро Илија Атанацковић, бив. полициски писар.

Разбојништво на друму. Милан Грбић тежак из села Буковца на путу од Ћуприје за манастир Манасију пресрео је Вула Богосављевића тежака из Буковца и на њега испалио неколико метака из револвера и тешко га повредио. Узрок је давнашња мржња коју Милан брани пијанством.

Кривац се налази у рукама власти.

Нехотично убиство. Илија Лазић слуга из Пожаревца убио је јуче нехотично из пушке Станисава Живковића тамошњег шегрта. Власт је предузела кривичну истрагу.

Повређен по глави. Новић је у међусобној свађи Настас Ристић, кафеџија код „Ужица“ повредио по глави Душана Лазића, практиканта привредног суда.

Вучење. На данашњем, другом вучењу срећака Класне Лутрије згодитак од 5000 динара као и више других од 2000, 1000, 500, 300, 200 и т. д. пали су на срећке продате из радње **Исака Ешкеназа**.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

⁂ У Прагу су због епидемије шарлака затворене основне и грађанске школе на три недеље.

⁂ У лондонском министарству спољних послова отворио је сер Едвард Греј седнице међународне конференције за поморско право. Дипломатски заступници сила присуствовали су овој свечаности.

⁂ Папа се толико опоравио да је онамо устао из постеље и читао мису али је после опет легао у постељу коју до данас није напустио.

⁂ Како из Лондона јављају, у Вестминстеру је био скуп људи против давања парламентарног изборног права женама. Једногласно је усвојен предлог Лорда Кромера о борби против женског изборног права. Образован је у том циљу акциони комитет, Лорд Керзон и Чемберлен послали су писмена пристанка.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвига XIV.

нарађано по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Мадлене од Бренвиљијера. — Париски пратни ... — ... — Мађиотичарке — Мађије у садашњости ... — Средства и обичаји ... — Алхемисти. — ... — Лудвик XIV. и тровачке ... — Госпођа од Монтеспана.

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Она је брзо устала, обиснула му око врата, али је се он ослободи и прође право камину, које је отворио. Сен Кроа појиће. Бедниче! — викнуо му је Бријанкур — долазите да ме убијете! Свећа је још горела и тако је Сен Кроа нашао за најбоље да загреби, док је маркиза као луда пала на под и рекла да неће више дуже да живи. Она је и покушала да се дочепа своје шатуле и да узме отрова. Он јој је у томе стао на пут и рекао: Прво сте ме хтели преко Бањева отровати а сад преко Сен Кроа убити! — Дама му је пала пред ноге, заклињући се да јој тако што ни на памет није пало нити ће јој пасти, хтела је смрћу искупити оно што је мало час учинила, она зна да је то било због ње. Он јој је опростио и обећао да ће заборавити данашњи догађај, али пошто се њему још живи, то ће он сутра дан напустити кућу. Он је затим узео од ње обећање да неће себи ништа учинити и приморао је да опет легне, а он је ноћ провео у једној наслоњачи и до шест часова остао у њеној близини“.

После овог доживљаја Бријанкур је отишао да нађе пиштоље, које је сматрао као потребне за своју безбедност, па је онда отишао некаквом Бокажеру, професору правне школе, који му је мулио место у кући Бренвиљијеровој, да у њега потражи савета.

Од како је Бријанкур тачно упознао маркизу, он је из једног чуђења падао у друго, али га је највеће изненађење чекало у правниковој соби. „Господине — почео је младић — имам вам саопштити једну велику тајну, мислим да ћете ме ви моћи најбоље посаветовати и рећи господину председнику, с којим све у тако великом пријатељству, шта се дешава у кући, те да он направи реда“. Бокаже је побледео и као је давни савет дао ми разумети да чувам тајну и да о томе не говорим ни са Сен Полским свештеником нити с ким другим. Он ће ствар расчистити, а ја не треба брзо да остављам кућу Бренвиљијерову, но да причекам неко време, он ће се постарати за нако друго место за мене“.

Бријанкур се питао да ли је истина све ово што је видео и чуо. Где ли све ова ужасна жена није нашла себи помоћнике? Колико ли је далеко већ захватио њен злочиначки рад.

„Два дана после овог разговора — наставља Бријанкур — рекла ми је госпођа Бренвиљијерова, да господин Бокаже није ни мало часан човек, за каква га ја сматрам и да ћу о томе добити доказа а пре а доцније. И кад сам једне вечери ишао улицом, на мене су испаљена два пиштољска метка преко пута од цркве Светог Крста, а ни сам могао видети од куда се пуцало. Један метак ми је пробио капут. Кад сам тако дознао на који ме начин гоне отишао сам сутра дан с два пиштоља код Сент Кроа пошто сам наместио једног човека на кућним вратима, да ми пут држи слободним. Рекао сам Сен Крои да је подлац и сатана који заслужује да буде обешен, јер је побио већ читав низ заслужних људи. Он ми је одговорио да није „оцуно“ живот још ни једном човеку али да је готов ма велике боленице дати ми задовољење. На то сам му ја одговорио да ја нисам никакав борац, али ако ме ко нападне умећу се бранити.“

Тако се радило о животу једног кандидата теологије, учитеља деце маркизе Бренвиљијерове. Из страха да не буде отрован, он је као противотров непрестано гутао турјака.

У исто таком страху живео је маркиз Бренвиљије. Он је знао шта се око њега дешава, али је све гледао стрпељиво. Његов ред за столом био је овакав: лево од његове жене седео је Сент Кроа а он сам покрај бифеа. Увек га је служио један исти и весома одани слуга, кога је увек поново подсећао да његову чашу никад не промени којом другом и да је увек избрише. При свршетку вечере маркиз је одлазио у своју собу, маркиза са Сент Кроа у своју а Бријанкур с децом одлазио је горе. Тако су се ужасни злочини мењали с комичним призорима.

(Наставиће се)

Једна конфузија

per excellence

(... од ...)

(свршетак)

12. Читам да су закључене погодбе за нашање чизме и да је њихова цена утврђена за 24 дин. пар, да су од простог материјала и кратке. Има ли кога, ко види, шта влада ради. На једној страни скупља милостињу од народа — у име „Црвеног Крста“ а на другој страни расипа новац и тиме довлачује народ — одушевљеном народу — да ће г. Миловановић све свршити на својим путу по европским дворовима. Народе! Не бој се! Уз нас су скоро све велике силе! Тај и тај даје 5000 добровољаца, онај 10, онај 50000, краву, коње, муницију, и шта ти друго знам, само ти чекај. — За Бога, г. уредниче, проговорите, да за 24 дин. пар чизама, кад је у питању велика количина, могу се у нашем Лесковцу купити лагиране чизме, ја шта ли би фабрике тражиле цену. Па зар једне „цокуле“ за 24 динара?!...

Да се вратим на прве тачке овог написа ради објашњења.

Пошто од конференције великих сила неће бити ништа а г. Љуб. Јовановић вели да ћемо загазити у рат, молим Вас, објасните Вашим непрестрасним писањем кад ће бити и зашто се отеже са ратом, кад се зна, да су све силе на страни нас расположене? Да се не чека ваљда да народ свикне, да се Бугарска спреми, да Аустрија приволеје Турску а поред ње и Енглеску или се чека да ми сами покажемо Аустријанцима како нам наша браћа рођени својим не дају да заратимо. Или се ваљда шту дера сад: да ли треба да објави рат кољашова влада, да ли радикална, да ли ова данашња сесиј. Или г. г. министри и сви други мисле: „нама је добро и овако. Ја седнем, после ти, за овим трећи, па ја, па ти; а ко ће се бринути

ФЕЉТОН

Златне коштице

— црта —

Пре десетак година био сам у гостима код једног свог пријатеља у селу М., нешто после Божића. Читаву недељу дана нису ме хтели пустити те сам се гостио свако по старински. Богати људи а добра им добар дан за њега: „Лепо ћеш се провести, ако пријатна. Седи па ужинај шта је Бог дао!“ И, наравно, нисам се могао одбранити, остао сам.

Једног дана, баш кад смо пили ракију, дође један сиромашак из истог села и затражи мало жита на зајам. Нестало му, вели, још пре Божића и једва се довлачи до потурдио.

— Добро, даћу ти, рече мој пријатељ, него седи да се мало разговарамо.

Па онда окренув се пратиоцу викне:

— Еј, дајете, дај још једну шољицу кафе!

Дете донесе и послужи дошљака а мој пријатељ запали лулу.

Ма, бога ти, поче пошто повуче два три дима, кол'ко 'но ти имаш земље?

— Два ковтара, одговори дошљак и после мале паузе настави:

— Ништа! Док платим што сам дужан и вратим што сам узајмио не остане ми ништа. А кад летина к'о ове године не понесе, онда се мучим к'о просјак. Да не поседујем мало виног посуђа и кровињера а да се не нађе овако добри људи пре'о би са женом и децом од глади. Радимо, брате, ко кртице и ја и жена ал', кто не може се наћи.

— Чујеш, поче мој пријатељ, ти си вредан и поштен па је право да ти свако помогне, и ја ти нећу никад одбити, али то не треба да увек тако остане. Иду године рђаве, иде старост па се ваља спремати и осигурати. Док си млад и можеш радити ти ћеш се којекако мучити и радити али кад остариш то ће тешко ићи. Него, ако 'оћеш, ја ћу те научити шта да радиш.

— Оћу, брат да си ми, како не би!

— Е онда ћу ти дати златне коштице па их посеј а из њих ће нићи злато, суво злато. Ја сам се тако скућио и ово што видиш стек'о па тако ради и ти. Те пошто да ја пре двадесет година нисам им'о ништа осим кућице и земљичице а јако, Богу хвала, пуна ми је кућа и света имам доста. Ти си млад човек имаш још дуго да живиш па можеш и ти стећи. Мучићеш се, истина, још доста дана али после ће ти се труд и мука богато исплатити.

— Бог те поживео!

Причекај! рече мој пријатељ и изађе.

За то време ја сам посматрао сиромашка.

Био је то млад човек од својих двадесет и пет година здрав и снажан, али испијен и убог као просјак. Одело му је од самог завоја било, додуше чисто, али тек мало се видело.

Гледао је бојажљиво на врата очекујући нестрпљиво мога пријатеља. Упитам га како се зове и он ми отресито одговори: „Марко Анђелић“.

— Сељак сам, настави, и имам овде, у селу, једну утрину и нешто оранице земље.

У том се врати и домаћин, мој пријатељ, и донесе један завежљај. Кад га поче дрешити ми упресмо очи пажљиво у њега. У завежљају су биле коштице од шљива, бресака и кајсија.

— Ето то су те златне коштице што ће обогатише, рече мој пријатељ, пружајући их Марку.

— Па шта да радим са њима? упита свој мало зачуђен.

— Ти ме не разумеш? — Право је казао стари учитељ Пера да ми сељаци на све олако гледамо па за то рђамо и пропадамо.

Умећеш и посејаћеш ове коштице а из њих ће нићи младице. Кад одрасту пресадићеш једном део земље и засадићеш их у врсте. Између свеке младице остављаћеш по два три метра размака да доцније не сметају једна другој. Из давна к грањама потоцаћеш сваког пролећа и јесени да се небаш на њему разграђаји. Док младице не одрасту моћи ћеш између њих сејати јечмено жито и тако ћеш имати две користи. После три четири године почеће ти се труд исплаћивати, а после десет — и можеш велику декa од тога.

Ово је најбоље семе што га ја имам, добро знам да су моја воћњаци најбољи у целој Поморави. Шљиве које ће нићи из овог овог семена нису ове обичне. Оне су далеко крупније и тому се теругље. Свака корпица динар ће ти се платити а продаваћеш их у варошки на јагму. Кајсије и брескве тако исто нису ове наше обичне већ су много крупније и сочније. Све то набавио ми је учитељ Пера из Топчидерске Економије.

Нама сељацима који немамо много земље, највеће благо лежи у воћњацима али ми не умемо да га ценимо и поштујемо. Кад би више исподијевии њиве прекривали добро уређени воћњаци ми би смо одмакли много унапред.

Учини, дакле, тако к'о што сам ти рек'о, нећеш се кајати!

— Па бо ћу па шта бог даје одговори Марко па се диже. Руковао се са нама, узе семе и ције жита, које су чељад донеле напуниле и оде.

*

Кад сам лане у лето ишао манастиру свратио сам и у М. до старог пријатеља.

Како се све променуло за време од како не бејах код њих? У варошком дворишту навучкала се кућа до куће и вајат до вајата и

чак за некакве Босанце или Херцеговце. К'о вели: „ах ето мајке Русије — ми смо слаба — кад је њој стало до Словенства, нека она прво отпочне а не гуркате нас са великом Аустријском.

Зато је и свако убеђен, да на тај начин опада ратоборност и одушевљење.

Нека се непознате кроз новине народу војничке будалаштине не остављати га у неизвесности; већ оно што треба да се зна, нека виђу надлежни, па код оних најбоље заводио да се тада саопшти народу право стање, те да се не коментарише у народу како ко хоће и схвати.

Молим за један случај. У једној кафани седе за једним столом један трговац, који није у обавези војној, један учитељ, један општински писар, један адвокатски писар и два грађана такође који нису у војној обавези.

Први је по речима ратоборан и иде дотле да наговара газду од кафане да се упише у добровољце. Овај му вели да има синове и да ће они да се боре но нема за кога. Адвокатски писар резонује да има за кога да се боре, но да ће овим отезањем изаћи: „како оно магарца". Грађанин предлаже кафеџији да помогне „Црвени Крст" као имућан, његов син устаје и вели: „шта? да дам па други после да прави барут од балеге". Читав урнебес. По свима радњама, кафанама и јавним локалима чује се само: „Зашто Србија не загази одмах у рат, кад је спремна, па ако за време рата има но неко да стоје на пут, нека тада тражи конференцију великих сила или нека се и оне у рат уплету, како би се јавном дошло до пречишћења питања са панславизмом и пангерманизмом.

А све како се тумачи одлазак г. Пашића у Цариград. Један вели: „шта ће он у Цариграду, кад тамо имамо г. Новаковића". Други вели: „Марс зна он шта ради". И поред свега тога, што он зна шта ради, влада га позива натраг. Иди па му нађи краја.

Желио бих, да Ви, као новинар објасните у наредном броју ово: У броју 336. Вашега листа, на једном месту јавља се, да „ако Србија и Црна Гора нема, до неће добити компензацију, оне ће одмах отпочети акцију — — — — — — — — — — — — — — — —

Сагласно одуфетима за рат и до сада постигнутим споразумом оне ће учинити све што се може да се дође до тога те да рат буде у српским плановима — — — — — — — — — — — — — — — —"

Онако ко т'им париском листу, а ако и Ви тако схваћате ствар, значи, да ћемо ми чекати да прво на нас пође Аустрија, те ћемо се на тај начин борити у српским пландинима. Аустрија неће поћи на нас, те будите тврдо уверени, те не можемо ратног да чекамо на компензацију, које нам Аустрија неће дати.

Ако и Ви тако мислите, требали сте у Вашем листу да прорачунате критиком тај ратни план париског листа, тим пре, што му је тај ратни план саопштен из Будимпеште.

Кад то нисте учинили тада, Ви мете, као права Србин накнадно учинити, профорсирајући мало лажљиве доказе чивутских, поталијанчених париских листовима.

Овде код нас свако радо чита Ваш лист, те се надамо да ћете ову потицу оштампати и коју ваше рећи, јер ја нисам политичар те да Вама дајем упутства.

Овим Вас молим и достављам мишљење многих ваших простих грађана.

С поштовањем
Резервиста.

Из дневника залудног човека

(Бележено за „Правду")

Ваљево, новембра 1908 год.

Увод

Досадила ми већ ова беспослица, у којој сам неколико дана. Престали патриотски митинзи, на којима бих могао утуцати време; у кафанама тишина и мир; нестациска нових, па се свет не кошка и не свађа; Божин Торлак не престаје из ваљевског Будима у ваљевску Пешту, те се његов милозвучни глас не чује; утулио и Илија Зуца, и ваљевски адвокати, заборавили шта им клијенти немају пара, замишљено седе и ћуте. Журева код нас нема, да бих на њима проводио време, женске славне престале или се о њима ништа не чује. Тепрота sanš rubla, и све је мрачно, тихо и досадно.

На пољу сиви кише, а магле се витију Вадричевом Страном и Страном Гором. Овако лишће и осолело грање не прави никакве зелене најаве. Загорење се повукло дубоко у грочанске пећине. Осмиђу тмури и мочурни дани, кад и земља плаче. Сунце се не помаља и изгледа не помиловиши никога својим већ захладнелим зраком.

Друштво се разишло и разбило. Сваки по тражи свој топла домаћи кут, где поред својих дечице мирнији поречцу мисли. Ја сам остао сам у полумрачној авлији са осећајем туге и напуштености. Напољу јесењи ветар пева своју суморну песму, познаваћен какве налаже лутају о просторне окна, као да Харпије по њима гребу. Кроз срж мојих костију бруји аккорди довно познате песме:

> Све већ прође, свег нестаде
> Ко тако лако сам
> Жалосно ме срце пита:
> — Што си тако сам?!

Али ја нисам нисам сам, јер имам друштво, које ће ми, када сам овако напуштен, кратити ове досадне часове, друштво, боље од ма каквог друштва, јер није злобно, није сујетно и нема никаквих задњих мисли ни скривених намера, пошто од мене ништа не тражи. То није друштво живих већ мртвих и ја себе сматрам за веома срећног, што могу кратити часове у том и таквом друштву.

Желите ли познати то моје друштво? С драге воље ја ћу вас упознати са њим. Не устручавајте се само пођи са мном, јер ћу вас водити онде, где ни можда нисте очекивали, водећу вас на гробље, у коме влада вечити мир, и за древну линију старе ваљевске цркве, чија полутама посредује између светлости живота и таме смрти.

Немојте се устручавати да пођете самом! Нека вас не плаши гробље и црква, јер на та два места нећете видети ничега страшног, што би вас дражило нођу будало из слатког сна. Не! Веома ћете се пријатно изненадити, јер ће те на та два света и тајанствена места сусрести врло много ствари, које не само што нису страшне, већ су шта више веома занимљиве и веселе.

За мене је гробље једна велика библиотека, у којој су гробни натписи наслови појединих књига, које су уврежене у зелени повез од гробовског бусења. Ту има пуно трагедија, још више драма, а највише комедија, којима се морате насмејати.

За мене је црквена ниница такође једно дивно место за весели разонде у овим досадним јесењим данима. Ту се у мемљивим старим црквеним књигама могу прочитати такве ствари, које ни нисте никако очекивали, да ћете на ту наћи. И ту има пуно трагедија, пуно драма, пуно веселих игара.

На пољу је бесно и ја знам, да вас мрзи пети се са мном на гробљанске вис или ићи у влажну црквену таму. По гробљу страховито ветар јуче и не нећете да ризикујете, да назебете. У цркви је такође хладно и беје промаја, чељади пуно на врх. Све срећно и весело, а мој пријатељ мојвише.

— Ви, богами, постадосте прави галиј, рекох му је за ручком.

— Нема бољих од нас! одговори он задовољно. Моја најбоља подвезах ми кући и покрио наше њеме и сад сам поцрнио доволан. Мирно и без бриге очекујем смрт јер сам последње дане проживео лепо и не бојим се да ће ми деца бити гладна.

— А шта би са Мирком Андрићем? упитам га.

Хе! та је сад међи гада! Да га видиш само! Није више гладан и исцепан, из половина је никло зато на сад ужива. Вредан, паметан човек а и послушан, па је и право да тако буде!...

Жив

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(115)

XXVIII

Катаринина политика

— Мој сине!

За тим испрашивали се:

— Тако гадну лаж, Катарина!

— Да, гадну лаж, Рене!..

Није у то хтео поверовати, рече он машући главом.

— Нешто сам, Рене, познавала једног мудрог човека који је кратко време провео на двору Франсоа I. То је био један од најлукавијих и најбистријих људи које сам у животу видела. Он је имао дух за велика предузећа који је прожимавају свога творца и трају до далеких векова. Он није сањао само да за свога живота подјарми свет као обичан краљ, већ да влада њиме и после своје смрти својом науком коју ће оставити својим ученицима. Звао се Лојола.

Краљица заћута за тренутак, мислећи можда да је и она сама достојна ученица свога великог учитеља.

— Кад ме је Лојола видео сви су ме били напустили. Ја не знам да ли се он на мене сажалио или је увидео да је мој дух погодно земљиште за добру сетву. Али ми је говорио одлучно, разјаснио је моје очајање, а пре но што је отишао са двора Франсоа I. научио ме је једно оружје драгоцено за напад и одбрану.

— То је оружје? упита Руђери.

— То је лаж!

— Лаж!...

— То је оружје јаких, оружје оних који су погледали животу у лице и који су му рекли: Ти си напатила! Оружје оних који су испитали своју савест и који су јој рекли: ти си уображена! Оловна рука којом ми управљамо треба да мрзи лаж. Јер кад би то стадо појимало силу лажи оно би се њоме противу нас послужило и ми бисмо пропали. Али ми, Рене, ми можемо и ми треба да можемо, јер је лаж темељ свих поуздане владавине.

— Да оружје, рече астролог. Али оружје страшно и за онога ко се њим служи. Чувајте се добро, краљице!

— То сам исто и ја казала Лојоли. Али ми је тај велики човек одговорио: Страховито оружје у невештим рукама. А ја називам невештим руке, које нису кадре да ударе снажно. Ако најђете на бесвести оса и ако вам лаж задржи у руци јесто ће бити рањено, али пре но што умре имаће времена да вас уједе и да вас отрује. Напротив ако лаж заболете животињу до срца, бићете спасени.

Катарина Медичијева осмехну се при тој помисли.

Она продужи:

— Господин Лојола, кад ми је то казао, наложио је тада своје мисли о лажи.

Ако лажете наполовино свет ће се ужаснути или ће се претварати да се ужасава од вас. Ако лажете енергично, ако своју лаж потврдите довољно јако, ако је без престанка понављате, свет ће видети да ви говорите истину; па и ако види да лажете претвараће се да верује у вашу лаж, а то је једно и потребно. Само се слабо брину да им лаж изгледа вероватна. Нема невероватних лажи. Претпоставите, на пример, да ја кажем како је госпођа од Етамп покушала да отрује Франсоа I. Помислите најпре да има огромна илачина глупака која ће рећи: нема дима без ватре; додајте тој гомили личне непријатеље госпође од Етампа која ће на све стране говорити: ја лично у то не верујем, али уверавају да је госпођа од Етампа хтела да отрује Франсоа I. Додајте том дима гомилама људи који уживају у скандалу било из личног рачуна, било просто за то што воле скандал. И ето вам госпође од Етампа уплетене у мрежу уверавања да је крива. Тада бивају две ствари: или човек сматра испод достојанства да одговара на лаж или покушава да се брани. Ако не одговори, лаж иде својим путем. Ви је понављате или постичете друге да је понављају док гомила не почне: Не говори ништа, значи да је крива!.. Ако покуша да се брани ви додајте какву нову лаж пре ње. Рецимо на пример да је отров био месни краљ, Госпођа од Етампа ће вас чекати да докажете да је она ипак имала код себе великог краља. И тада је пропала. Она се сад више не брани од главне, већ од споредне лажи. Дакле, грађани народ говоре и отем или за зелени краљ. И са свим природно после неколико дана нестаје питање да ли је прах био зелен или плав, а у тровање нико више и не сумња...

(Наставиће се)

(Наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Двадесетогодишња парница

Како из Рима јављају, између општине Торнела Сабина и лекара д-ра Фабија Амичаја води се већ двадесет година огорчена борба за суму од 187 динара, коју је д-р Амичи тражио за визите и операције у тој општини, која не спада у његов лекарски делокруг. Тужена општина држала је да му је доста 67 динара. Ова у свом мишљењу није усамљена, јер од многих судова, који су кроз двадесет пуних година расправљали ту ствар, десет су се изјасниле у корист њеног мишљења; а други су доктору дали за право. На последњу је у фебруару прошле године донета пресуда о корист Амичија. Али пошто је општина поново поднела жалбу, парница траје још непрестано и има основана изгледа да ће у недоглед нарасти трошкова, који до сада износе „само" 6000 динара! Залудна општина а још залуднији доктор!

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брамино позориште

Вечерас нааечни програм од 18 тачака, са овељним шалама:

1. „Пресахле из аутомобила" и

2. „Вампир". — Обе шале не обично ће се допасти публици, нарочито прва, која се са великим успехом приказује.

Хотел Булевар

Биограф позориште „Бен Акиба." Вечерас нова серија врло интересантних слика. Данни надмела свира за време рада од 6 па до 9. часова увече свакога дана.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. По пограничном споразуму турско-црногорском, Црна Гора ће добити и једно турско село.

Беч. Јуче пре подне био је скуп немачких националиста у циљу протеста противу догађаја у Прагу. После скупа манифестанти су се упутили универзитету, но у томе их је полиција спречила. 27 манифестаната је ухапшено.

Беч. Шведски краљ и краљица приспели су јуче пре подне. На станици их је дочекао цар Франц Јосиф, надвојводе и надвојвоткиње. Синоћ је у двору био гала ручак на коме су измењане срдачне здравице између цара и шведског краља.

Цар је наименовао шведског краља за команданта 10 пеш. пука, а шведску краљицу одликовао је орденом „Јелисавете" првог степена. Шведски краљ Густав одликовао је цара првим степеном ордена „Серафима".

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручком:

Супа, говеђина, умокао и тесто са хлебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, умокао и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, умокао, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера:

Два готова јела по јеловнику са хлебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·80.

Пиво Палилулске Уроване без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна јела уз специјалне цене.

Чувене „Империјал" пецпечице у свако доба.

Сваке суботе за вечером свако чорбе са пастрмом и пројом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

608 5—30

Биограф Позориште

Бен-Акиба

Оно до данас највеће кинематографско позориште које је стекло велике симпатије београдске публике, и које је до пре неколико дана давало представе код „Таково," продужиће рад у елегантној сали хотела „Булевара".

Прва представа у петак 21. ов. месеца.

Свираће дамска капела.

615 3—7

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Д-р Н. Константиновић

Специјалиста

за унутрашње болести код одраслих и код деце пресељио се у бр. 4. Добрачине улице (до уредништва „Правде").

Ординира од 1—3 по подне.

Телефон 398.

9—10

МИЛ. МАРКОВИЋ управник Државне Штампарије, не може примати посете о својој слави Св. Клименту, 25. ов. мес. 418 2—3

ПОЗОВАВУ СЕ

Купци плацева на Душановцу

да до 1. децембра репуавују са предавањем своје обвезе, јер се таквоме плацеви морају на њих пренети за Нову Годину. Ко то не учини најдаље до 5. децембра, поступиће се строго по условима продаје. — Станоје Студенички 50. Телефон бр. 357. 417 2—3

Занатлиска Кредитна Банка

(у својој кући — преко пута пијаце — Београд)

Прима новац на штедњу

Ниже суме враћа без отказа.

Финансира занатлије у њиховим предузећима.

Даје зајмове: на драгоцености и државне артије.

Има на продају:

неколико моторних кључева и ручњака, мучних [illegible] и вулканизација [illegible] пива: бела и црна.

603 6—20 **Управа**

Кафанијско-Деликатесна Радња

Душана Тодоровића

Краљ.-Српског Дворског Лиферанта

БЕОГРАД

Теразије — Телефон бр. 43.

Скрећем пажњу г. г. **потрошачима кафе**, а нарочито оним који раде или у црну кафу, или с помањкањем, да у својој кући **троше само кафу без кофеина** т. ј. без отрова који се у кафи налази и који по научном утврђењу шкоди на утицај нервима и болесној кафи.

Колико би људи радо после ручка попили по шољицу кафе да [illegible] кафе. Кад не би с тим и штетно било. [illegible] кафу [illegible], нервозне [illegible] и [illegible], кафе са пуно [illegible] „кофеина" која се у обичној кафи налази.

С тога г. г. **потрошачи кафе у** [illegible] **треба у својој кући само кафу без кофеина** која се може добити ... у кафи са малим рачунима у мојој ... као и обичне кафе.

Г. г. потрошачима у Београду као и у унутрашњости а нарочито гостионичарима препоручујем и пошиљке шаљем и на кредит.

Поред осталог колонијално-деликатесне робе имаћу на дане свако: **свеже уређених и заклане живине: ћурака, пилића, прасића, разне дивљачи и т. д. и т. д.**

599 16—

СВАКОМ КОРИСНО ═══

═══ БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

има на продају за шесту класу до последњег дана вучења, које добру прилику заиграју на на вучењу.

На поручене срећке, менице, [illegible] и поштанске даје рабат од 5 до 1000 динара дин и по на сто. Већу добитак дин и три четврте продаје радња.

Исака Ј. Ешкеназија менача.

528[illegible]—20

Дућан

са собом, подрумом и шупом издаје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини нових болница а и у близини основне школе, а подесан је за шнајдере, шнајдерке, лакирере, уметничке производе, касапе и т. д.

24/XI. 1908. Београд.

Јован Ж. Јовановић адвокат

ул. Војводе Милана бр. 32.

606 3—3

НОВО! НОВО! НОВО

САМО КОД

„НАПОЛЕОНА"

Очистио сам [illegible] дана ... Божића. Домаћинима за наступајуће празнике. Цена 5 динара суштава. Св. Николе и Рождество Христово у боји фино израде 5 динара ... као и за Нову Годину.

Соломон Коен

код „Наполеона"

601 3—3

* * *

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празнике.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе: *Српски кукус са паприкама, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаће одлично бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЋАК" продајемо ван радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и количинама

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: стаклених шљива, меса, сланине, сапуна, фиал, ... разних појединих потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само деловно, па да их поручилац сам уклапа.

Има потпуно суве готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

569 10—20

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубљанска ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио најновије моделе и најмодернији украс за све врсте женских тоалета које израђује по најмодернијој и најфинијој цени умереној цени.

Продаја кроја и [illegible] ... без нарочитог одела за поруџбину.

Салон је поставио да савршеним укусом, личним кројем, најмодернијим фазонима, укусом кројењем, тачном израдом, тачним извршењем поруџбина заслужио своје најпознатије и најпоштованије одела у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за коју вања послати или на њену добро сређену њиховом или меру по моме кројном укусу.

Цене су једне за сваког!

* * *

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака најсигурнији је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама има која су од исте патила, нашла су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду,* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато као најбоље средство против кашља, *катара плућа, тешког дисања (asthma), почетка туберкулозе и плућних крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од заразних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд*

* * *

Од 1. новембра узео сам на закуп кафану код

„ПАУНА"

коју сам потпуно реновирао и снабдео са добрим и природним вином као: вином Јовичевим, Смедеревским и Неготинским црним и белим; добром и чистом ракијом од шљиве, чистом и добром кафом.

Кујну сам добро снабдео где ћу послужити добром и укусном јелу, а по умереној цени.

Молим пријатеље, пријатеље и остало посетиоце да ме посете и неизвесности уверити.

С поштовањем

Милан J. Јовичић

КАФЕЏИЈА.

610 3—3

* * *

8—10.000 хектара под гором

Управа манастира Манасије по одобрењу Г. Министра Просвете и Црквених Послова од 1. ов. м. ПБр. 2.006, држаће офертаалну лицитацију у канцеларији Духовног Суда Епархије Београдске на дан **10 децембра 1908. год.**, за давање у експлоатацију шуме манастира Манасије у срезу деспотовачком.

Гора је главном букова, разне старости, употребљавана за грађу и горење.

Оферта се могу подноси истог дана до 12 часова у подне, а отвориће се у 4 часа по подне у присуству нарочито изабране комисије. Отварању оферата могу бити присутни и оференти.

Лицитација ће важити кад је одобри Господин Министар Просвете и Црквених Послова.

Сва остала обавештења и услове могу интересенти добити, како у црквеном одељењу министарства просвете, командовањем, средом и петком од 11—12 час. пре подне, тако и сваког дана у Духовном Суду Епархије Београдске и код старешине манастира Манасије.

1780 2—3

ФАБРИКА ЗЧААПУША

АРСЕ Ж. ИЛИЋА

Кичевска ул. 34 — **БЕОГРАД** — Баба Вишњина 32.

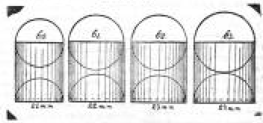

— Телефон 559 —

Препоручује од јуте (јутаних):

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најјефтинијим ценама за свакоирсне потребе, па и са утиснутом фирмом.

ПРОСТИРКЕ за купатила;

ПОЈАСЕ (опасаче) за пливање;

ПРИБОР за риболов;

ЧЕПОВЕ и УМЕТКЕ за сбуд;

УМЕТКЕ за шешире, итд. све остале предмете од плуте.

МЛЕВЕНА плута за паковање и консервисање грожђа, воћа, јаја и т. д.

600 8—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, осипа т. зв. фрншкура код мале деце,** и осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу, најбоље је и најсигурније средство за лечење и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ИОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris c. Ferro-Jod. 0·5%, effervesc.)

који се од пуне године справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је нарочито врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмања деца радо пију, неописано одговорности прорадио пију. Дугогодишњом употребом овога зејтина, деца се нагло поправе, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а код је крв у организму чиста, онда се и болести губе зажељу.

Овај зејтин препоручују и сви г. г. Лекари како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromatica cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које гноје, шкрофулозне отока кожи, кожног запаљења, костобољ у. зв. покостнице.

Употребом овог зејтина са Креозоталом ране се убрзо гноја очисте и зарасту, а заклањање брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Оба препарата могу се добити и још у Београду у дрогеријама: Субошића, Оксановића и код „Гутенберг".

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рузодића, Пожаревцу Јовановића, Смедереву Тејића, Зајечару Тунера, Краљеву Николића, Лесковцу Тодоровића, Крагујевцу Илића.

Дубоко тужни јављамо пријатељима и познатим, да је наша неправежљива супруга односно: мати, сестра, кћи, тетка и стрина наша

† ДАФИНА

преминула после дугог и тешког боловања 19-ог а сахрањена 21. т. м. — Благодаримо свима пријатељима на њиховом учешћу и саучешћу у нашем великом случају. Особиту захвалност најискреније г. М. Пајићевићу свештенику на његовој пажњи у тешкој болести драгој нам покојници.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

К. Протић [illegible] ... са децом.

625 1 3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

[illegible] ... Цена је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32, дин. за пола год. 16, дин. за четврт год. 8 д. — Стим уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Брано Радичевић" Штампарија Гавр. Даничевића и Комп. Војводе Добрњца ул. бр. 36. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 25 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА А. [illegible]АМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908 — БРОЈ 323 | Телефон 821.

Разрез пореза

Сазнали смо, да се у Пореској Управи носе мишљу, да још за време овога сазива поднесу Народној Скупштини предлог, да се разрез пореза за период 1909—11. године не врши сада, него да и за овај период остане досадашње пореско оптерећење.

У Пореској Управи брани такав поступак тиме, што би се, веле, у овим приликама уштедио рад око оцене нових пријава и тако убрзала израда распореда пореза, јер би она била апсолутно немогућна, ако би наступиле ратне прилике или мобилизација војске у опште, пошто би тада и порески органи и порески одбори били ангажовани пословима друге врсте.

И ако на први поглед ови разлози изгледају убедљиви и до некле оправдани, ми ипак налазимо да оваквом поступку не би било места.

Не би, велимо, јер прво сама претпоставка, да кроз месец два могу наступити ратне прилике не мора бити тачна, пошто се до рата може и не доћи или доћи много доцније, а друго што се у таквим приликама увек има кад да учини ово, што се сада намерава.

На случај ратних прилика или би Скупштина била на окупу, или би влада имала овлашћење да доноси овакве или онакве законе, те свакако и ово питање не би било остављено нерасправљено на штету државних интереса.

Само, дакле, страх, да до 10. фебруара, докле распоред треба да буде готов према чл. 97. зак. о порезу, могу наступити друкчије прилике, не сме бити разлог да се овај посао одложе и остане досадашње оптерећење, кад се зна, да је оно огромно и да је неке категорије радња и занимања просто удавило, те се нов разрез чека као „озебао сунце.“

Непознавањем наших трговачких прилика у опште и појединих радња на посе, сви они, који су суделовали у разрезу пореза као чисто представници државе (порезници), старали су се да прошли разрез пореза повећа државне доходке, не водећи рачуна о томе, да ли ће то дотични пореска обвезници моћи издржати.

Отуда је само могао и доћи, да се обрт појединих пиљарских радња цени на 500 хиљада динара, и ако он у најповољнијем случају у једној најбољој таквој радњи може ићи највише до 100.000 динара; отуда је и могло доћи, да су гостионичари, ситни бакали и занатлије, касапи, адвокати и лекари плаћали толико исти порез колико и гросисте, или обрнуто, да је код оних, који своје артикле продају и у опште раде са 50 процената узето да раде са 10—15, а код оних, чија је највећи проценат код појединих артикла 1—3 процента, узето да се он пење на 20 до 30.

Ова неправда осећа се у целој земљи, али у Београду највише, јер је ту највећа неправда и учињена.

Ту су државни интереси дигнути изнад свега, и заборавило се на оно правило, које влада код паметног света, да од пореских обвезника треба узети само онолико, колико они могу дати без осетне штете за одржање и напредовање својих радња.

О чувању пореског обвезника и старању да он буде сталан и непресушни извор државних прихода, нико није ни помишљао.

С обзиром, дакле, на ову ранију неправду, која је разрезом учињена, као и на неугодне прилике финансијске, које доносе садашње изузетне прилике наше земље, неопходно је потребно, да се изврши нов разрез пореза, који би био и *правичан* и *смишљен*.

Ми верујемо, да се министар финансија неће поводити за безначајним разлозима, које истиче пореска управа, кад је у питању правично оптерећење српских грађана.

— 0 —

Глуп човек

За чудо, како је г. А. Березовски наједаред оглупао, да није у стању да схвати што му се каже. Прошао човек што се вели целом Европом, разговарао са свима и свакима, са крупним и ситним и свакога је разумео и свакога схватио, а сад наједаред [illegible].

Истина, и код нас је до скора умео свакога да разуме. Ту је већ толико времена, писао је грдна писма и доказе о ситуацији код нас, и сви смо му ласкали и викали „тако је“ и „живео“, јер је збиља умео лепо да скицира ситуацију и да разуме наше тежње и жеље. А сад наједаред оглупео, и то толико оглупео, да никако не разликује „јесте“ од „није“ и не распознаје црно од „белог“.

Ето молим вас, скоро разговарао са др. Миловановићем, човек му говорио једно а он разумео и написао са свим друго.

А лепо му Миловановић каже: П-дин Баћушка то и то, тако и тако.

— Пишем, Ваше Високоблагородије.

— Јеси ли написао: Миловановић то и то, на скал то и то а сад то и то?

— Јесам Ваше Високоблагородије. Миловановић то и то, на то и то а сад то и то.

— Е лепо Баћушка. Тако ти њему не мож се [illegible].

И растадоше се лепо и пријатељски. Задовољан Миловановић, задовољан Березовски и сви у Петрограду да падну на... [illegible] кад прочиташе шта им овај јавља.

Откуд сад то?

Није ме разумео Березовски. Знате, човек није [illegible] па није схватио.

— Ама како нисам схватио, Ваше Високоблагородије, кад сам писао само оно што сте диктирали. То и ништа друго.

— Ниси схватио, моли, Баћушка. Знам ја шта сам говорио.

И тако се показа да је Березовски оглупео.

Али није само то. Није се он такав показао само код Миловановића него и код шефа самосталаца. И код њега је био и с њим се разговарао па и њега није разумео, ама бадава није разумео. Шеф њему говорит: једно а он сасвим друго и то друго телеграфише своме листу.

— Ама јесам ли ја то тако говорио? пита се шеф. Није била. Је ли Јова, јесам ли ја тако што говорио.

А шта ће ја знам шта си говорио, одговара Јова Жујовић. Ја вам разговору нисам [illegible].

— Е онда нисам тако говорио. Нисам, то сам само мислио али нисам говорио.

— Па откуд он тако јави?

— Па лепо говорили смо руски па човек не зна добро тај језик.

— Е кад с Миловановићем говорио француски и немачки па није разумео. С тобом разговарао руски па није разумео, а цео остали свет у овој земљи с којим није никако разговарао, могао је лепо и правилно да схвати и разуме. Збиља чудан човек. —

Да, збиља чудан човек. Цео је свет умео да разуме само не — наше самосталце.

А

У БРК

Велики број нас, активних војних официра, из политичких обзира уклоњени смо из резерве, да би нам се тиме напакостило, док су они, које је требало пошто по то уклонити, обасипани свима благодетима. — Данас су настале такве прилике, да је наше учешће у војсци преко потребно и на рачун тога праве се све могуће комбинације. — Да бих све то оборио и изнео праву истину, обраћам се овим министру војном, да он после овога учини шта треба и што му дужност налаже.

Унутрашње распре и унутарња борба сада мора престати, пред спољном опасношћу. Сви се морамо жртвовати за *прави спас отаџбине*, али за то морамо бити обезбеђени, морају бити осигурани наши домови у колико је то могуће.

Да би свако од нас уложио све своје силе у одбрану отаџбине, нужно је, да свако од нас потпуно задовољан прими понуђену му мисију, јер ће само тако моћи учинити све оно, што се од њега може очекивати и на што се мора у напред рачунати.

Ми млађи официри бићемо само тако задовољени, ако се још сада, пре него се то буде морало, вратимо у ред наших другова. — Да би се ово омогућило, нужно је да се за војне дни уведемо у резерву са старим чином и рангом и да нам се одмах стави на расположење полагање испита за чинове које наши другови имају, ако је то по закону потребно (односно за које је то потребно) да се по том произведемо у те старије чинове (којима није испит потребан — одмах) у резерви, а мало касније реактивирамо и распоредимо на одговарајуће положаје према чину и рангу наших другова.

Осем свега потребно је да нам официрска задруга прими натраг улоге и још сад нас уврсти у чланове своје, а код скупштине затражите, да нам се године проведене ван војске признају за пензију (то је мање од пуне пензије.)

Не успе ли министар у овоме, треба одмах да уступи своје место другоме, енергичнијем и способнијем — то је његова света дужност, јер се до рата мора доћи, ако се не жели преврат, а доће ли до рата, без овог се не ратује.

Према нама се тако далеко ишло, да ми нисмо ушли чак ни у распоред за мобилизацију и испали смо из свеке војне обавезе, без наше воље, ма да смо се нарочито за озбиљне моменате спремали, ма да смо способнији од многих који и данас носе униформу официрску на себи само да је прљају и деру.

Наша је сва мана, по досадањим појмовима у војсци о војнику, што — резонујемо, а не убијамо краљеве, краљице, министре, ђенерале ит.д.; не пуцамо на колеге; не бијемо командире; не [illegible] старије и претпостављене; не нападамо народне посланике, новинаре и грађане; не сатирамо жене и децу и немамо навику да парамо полне органе ... јер нисмо васпитани да почињемо војну каријеру у академији, а завршујемо је у лудници.

Знамо да ово сигурно не пријати садањем министру војном, али знамо и то, да после овог може доћи други — способан за тај положај и износимо ово ради оних који су у стању да помакну ову фигуру са тог поља.

Камбрани

Пољаци и анексија

Варшавски „Przegląd poranny“ напада председника пољског клуба на аустриском царевинском већу Ст. Гломбињског што је одликован командерским крстом Леополдова ордена, доводећи то одликовање у везу с држањем Пољака приликом догађаја о анексији Босне и Херцеговине.

Поменути лист констатује да су сви Пољаци, особито резервни официри, који су у Варшави, добили да се до 26. о. м. јаве својим командама. „Синови Краковски, вели, који су освојили Сарајево, морају ускоро поћи на Београд, да се потуцају све до Солуна и по жељама [illegible]“.

Одговорност за то пада највише на оне који заступају пољски народ, а поглавито на свога, који је као аустриски великодостојник дужан заступати [illegible] а за Пољаке [illegible].

„Prz. por.“ тврди да је у рукама Гломбињског било да обори Еренталa, а тиме и да промени правац неприродних путева аустриске политике на Балкану. Аустриски је цар већ одавно [illegible] кад је примио „аустријску политику“, да је она најверија од свију. Истина [illegible] Гломбињског и другова сарадња министарској и командерској политици „Кола пољског“ као што је поговарала и за време председниковања Грабовског и Јаворског. То [illegible] и ртском „Кола пољском“.

Додаје, о министарском портфељу не може бити ни говора, али гледајте у комитету словенске узајамности има се бринути за Леополдово командерство, а покорно држање за сведоџбу.

„Ihr seid die treuesten“. (Ви сте најверније). Али је то прилично усамљене; посланик Роман Дмовски, председник руског „Кола пољског“ налази се сад у тешком положају, а Гломбињски стоји на бранику његову.

Биловљев говор

У Рајхстагу, приликом дебате о буџету, држао је канцелар Билов дугачак говор. Говорећи о тешкоћама на Балкану Билов је рекао, да Турска анексијом Босне и Херцеговине није ништа изгубила, но је шта више добила тиме, што је Аустро-Угарска изишла из новопазарског санџака, а независност Бугарске није никаква стварна штета за Турску.

У целој тој ствари ја сам имао двоје у виду, прво, да политика Немачка треба да руководи целу дипломатску борбу, и друго да останемо верни нашој савезници Аустро-Угарској. Били смо извештени о намерама Аустро-Угарске да место окупације изврше анексију Босне и Херцеговине у исто време кад и Русија и Италија. До Аустро-Угарске стоји, да суди, која су питања за њу од животног интереса и како према њима треба да се определи. А ми нисмо оклевали ни један тренутак не само да не учинимо нешто против тих интереса аустриских, но смо те њихове интересе помагали колико год нам је било могуће.

После Билова говорило је више говорника, који су сви изјавили, да Немачка била у доброме или злу мора бити с Аустро-Угарском. Продужење седнице сутра.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Сједињење будимске и бачке епископије

Како из Будимпеште јављају, за сада се неће попунити српска православна епископија будимска, која је остала упражњена услед избора досадашњег њеног епископа Лукијана Богдановића за карловачког патријарха. Патријарх ће сам и даље управљати будимском епископијом. Како се говори, надлежни кругови намеравају да споје будимску сједаве с бачком епископијом, јер се све више смањује број православних парохијана у будимској епархији.

Дневне вести

Једна посета. Г. Д р Миловановић министар спољних послова, посетио је јуче после подне око 3 сата господина Сергјејева руског посланика и код њега се подуже задржао.

Задржат материјал. Наше министарство грађевина поручило је још пре два месеца у Анверсу у Белгији ма-

теријал за нову телефонску централу. Кад је материјал приспео у Пасау, Аустрија је задржала од даљег експедовања цео транспорт за Србију. Због тога су враћени и радници из Белгије, који су имали предати материјал и монтирати извесне каблове у централи.

Шта се све прича. У бечким парламентарним круговима била се пронела вест, да је једна пристаништа банка послала у Србију у име једне енглеске банке неколико милијуна фуната стерлинга. Шта све од страха не измисли надражена фантазија Бечлија.

Турско оружање. Као одговор на аустриско журно оружање, Турска је послала војску на границу битољског вилајета. Послато је и 37 вагона патрона, пушака и топова.

У страха су велике очи. Ономад се у Бечу и Будимпешти пронео глас да су Црногорци прешли у напад и почели бомбардовати Котор. У след те вести, на обема берзама било је грдна лома. Једва се умирили, кад је тај глас службено демантован.

Зет убио таста. Мијаило Здравковић тежак из Јовца и његов таст Алекса Петровић онд. поодавно не живе добро. Јуче су заједно били у Ћуприји и у кафани се добро напили, којом приликом зет Мијаило дигне тасту из гуња 115 динара. При повратку се посвађају око тог новца и кад су нашли на сами мост Мораве Мијаило потегне из револвера и убије свог таста.

Власт је кривца одмах стрпала у затвор.

Ко одлази у Босну. У једном сарајевском листу редовно излази списак путника који стижу у Босну. Из тога се списка види да у Босну одлазе све сами официри.

Разбојништво у Љубичеву. Прексиноћ око 6 сати у вече, три наоружана разбојника, напали су Јована Графа економа — баштована у Љубичеву, и нанели му две тешке повреде ударом секире у главу и револверским метцима. Јован Граф је већ 30 година државни баштован у Љубичеву, скроман и миран старац, човек са малом платом и у опште омиљен код свију пожаревљана.

Повређеном је одмах указана лекарска помоћ, а за злочинцима нарећена је брза потера.

Ратни прилог. „Цетињски Вјесник" вели, да се у Црној Гори ништа не зна о вести овдашњих листова, да је војвода Лазар Сочица дао пола милијуна круна на ратне циљеве с Аустријом.

Мешовита комисија. Г. министар финансија, образовао је мешовиту комисију г. Ђури Ковачевићу бив. пореснику за почињене злоупотребе у званичној дужности, док је био порезник у срезу заглавском.

Комисија је отпочела рад у Књажевцу — седишту тога среза.

Телефонска књига. Има више од године дана како није израђена нова књига телефонских претплатника те нешто услед промене станова, нових претплатника и ново подигнутих телефона не може се увек наћи број извесног телефона јер га нема у књизи.

Управа телефонске централе треба да отштампа нову књигу, азбучним редом и по занимањима, а што је најглавније само на српском језику а не латиницом, као што је то до сада било, јер у целом образованом свету свака се књига телефонских претплатника штампа на језику дотичне земље, а никако на другом.

Крађа. Лазару Станковићу кафеџији код „Душанове Круне" украђено је новчаник из џепа 280 круна, које су му биле у његовом портмонеу. Брзом потером ухваћени су лопови и то: Драгутин Томић радник и Светозар Вељковић служитељ. Они су ухваћени у једној проституткој радњи. Новац је одузет и предат сопственику а са њима ће се данас поступити по закону.

Прегазио га трамвај. Јуче пре подне код „Коларца" прегазио је трамвај Димитрија Јовановића служитеља. Тешко повређени Димитрије умро је још у путу кад су га на носилима носили кући. Кочничар Милан Станковић стављен је у притвор.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

[] Међу бечким студентима велике школе, муслиманима, појавила је мисија, да се у Аустро-Угарској муслиманској [illegible] сте права равноправност. На челу одбора, који је рад тога образован, стоји слависта, Ханс Мајерхофер. Одбор се упао у живу агитацију кругова [illegible], јер је анексијом Босне пришло монархији на пола милијуна муслимана.

„* Из Лисабона (Португалија) јављају, да у Тавири од 19. о. м. влада страшна непогода. На многим местима потекла прави поток из града и поплави. Колико је [illegible] и још су људи живота изгубили [illegible]. Железнички је саобраћај знатно спречен.

§ У Лондону су ухваћена један угледни штампар и један врло угледни трговац, који су фалсификовали пола милијуна облигација, које су продали француској [illegible]. Штампач [illegible]. За ухапшеним је понуђена кауција од 100.000 динара да се пусте на слободу, али је потражна власт то одбила.

(☐) Онамо је у [illegible] у Јапану, пакло жесток тајфун, услед кога су настрадале [illegible] рибарске лађе. Том се приликом утопило 350 рибара.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Једно објашњење

Господине Директоре,

У 319. бр. „Правде" неки „Veritas" под натписом „*Једно поповско слотавање*" изнео је: како се од пре 3—4 год. у крајњем земљиште на коме је топчидерско гробље; како имућнији свет гробнице зида и споменике подиже, да се до доласка мога за топчидерског пароха ништа није наплаћивало, да сам ја почео да наплаћујем за гробове 12 дин. а за гробнице 100 дин. а то пре није било, да се приход никоме не полаже, да гробове копају осуђеници за које потписани наплаћује по 5 дин. од гроба и моли се министар привреде, да потражи о свему овоме рачуна, па ће се уверити да овде нису чиста посла.

Пошто је све ово „Veritas" изнео или из необавештености, или да не намерно престави публици као прљавога у овој ствари, то Вас молим, г. директоре, да изволите на основу закона о штампи, одштампати као исправку следеће:

Топчидерско гробље заиста је било напуштено и неуређено док ја нисам дошао и ако су се места за гробнице и копање наплаћивала, што ни пута за гробље није било; а кад сам ја дошао, почео сам радити на томе, да се гробље уреди и пут направи, што је благодарећи тадашњем управнику казненог завода г. Јоксимовићу, учињено, те се сада гробљу може доћи са колима.

Како је на топчидерском гробљу подигнута и црква, то су за одржавање гробља и цркве потребни били издаци, који се подмирују продавањем места за гробнице и гробове и то, место за гробницу наплаћује се 100 динара а сам закупац зида гробницу, а за гроб 2 дин., а не 12, а сами копају гроб, или за то плате гробару.

Није истина, да се „приход никоме не полаже", већ се исти заводи у десничку касе топчидерске цркве на гробљу, као и приход црквени и шаље се сваке године на преглед и одобрење духовном суду и Главној Контроли.

Пошто има стални чувар гробља, кога плаћа црква месечно 15 дин. и г. Никола Спасић, трговац београдски који је и цркву подигао, 5 дин., то отпада изнето у „Правди", „да осуђеници копају гробове" и да ја за тај посао наплаћујем по 5 дин. од гроба, већ, ако неће грађани сами да копају, гробар је дужан да копа гробове и да за то своју награду прими, а не може се ваљда тражити, да и поред овако мале плате, он и без награде копа гробове.

Није истина да се не зна у чију надлежност спада топчидерско гробље, јер је земљиште државно-топчидерске економије, и она, по закону, одређује црквене туторе, који су заједно са свештеником одговорни рачунополагачи.

Кад сам примио дужност топчидерског свештеника, нисам примио ни пет пара прихода од гробља, ма да се, као што рекох, и дотле наплаћивало; сада има неколико хиљада дин. у Управи Фондова, што ће послужити као капитал, од чије ће се ренте и црквеног прихода обезбедити потребна сума издатака за чување гробља и одржавање цркве, па и увећати.

23/XI 1908 год.
у Топчидеру

Ваш поштовалац,
Драгутин Димитријевић
свешт. топчидерски

Ваљевска Хроника

Тежак удар. — Несолидност нараде. — [illegible] — [illegible] — Треба [illegible] — Шта [illegible] — Једна [illegible]

(Нарочити дописник „Правде")

Ваљево, 20 новембра

Један тежак и страховит удар постигао је поштованог и честитог ваљевског адвоката г. Миливоја Драговића и његову породицу. Неоретна болест шарлах, која изгледа да је почела себи гнездо у нашим летом или непретним Ваљеву, покосила је г. Драговићу за два дана троје драге дечице, од којих је најстарија Вера, имала свег пет года, била дична цвет Ваљева. У овој тешкој жалости, која је у прво завила поштовани дом г. Драговићев, нека им буде на утеху, ако т.ј. у овако једној страховитој жалости може у опште и бити утехе, искрено саучешће свих грађана ваљевских, који заједно са убијеним од туге родитељима мале [illegible] на њеној души тих малих анђелчића.

Овај страховит удар нека буде на [illegible] суду и одбору заштите ваљевске, као и целом грађанству, да се постарају те изграде санитарне прилике у нашем граду. Срамота је за једну варош, која претендира да је варошица, да буде стално легло шарлаха. [illegible] треба дати Ваљеву и учинити све, да се ваљевско гробље не пуни свежим и малим гробовима. Грехота је да под земљу иду свеже и млада [illegible].

* * *

Несолидност нараде наше железнице [illegible] свакам данам све се више документује. [illegible] је [illegible] с тешком муком [illegible] час, да се претура. Због тога је и обустављен путнички саобраћај, као што је то „Правда" пре 2—3 дана и потврдила. Обустављен би се и саобраћај робе, али на ваљевској станици има још толико [illegible], да би потпуна прекид саобраћаја био фаталан за ваљевске [illegible]. Ради тога теретни возови иду полако из Ваљева, али како [illegible] да не [illegible] до Обреновца. Срећа је кад воз, који иде из ваљевске станице у 7 сати изјутра дође у Обреновац у 3 у вече. По свој брзини ваљевска железница извела је рекорд у свету, јер иде брзином од 4 км на сат, тамо као кад човек иде пешице. Колика је солидност нараде пруге и њих су добра доказивање појављује се кола на свег [illegible] је [illegible] о

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зеваке

превод с француског

XXVIII

Катаринина политика

Катарина Медичијева заћута за тренутак са осмехом на лицу.

За тим додаде:

— Ето шта вели г. Лојола који је без сумње велики филозоф. Ја сам запамтила његове речи.

— И додаде Рене, израстили сте се њима?

— Често, одговори равнодушно краљица.

— Знате ли да је то страшно, Катарина? И кад би се ко други нарастао тим средством..

— Тај други би био господар света. Али кад нема једнога на[illegible] добро дисциплинованих људи који се руководе тим начелом. А то је Лојола и хтео. Верујте ми, доћи ће дан када ће политичке странке разумети огромну снагу лажи и употребити је смело. За нашим политичким странкама групе људи које су способни да владају, оне које појимају да је огромна маса света глупа и да треба да влада хитрошћу и безобзирном [illegible]. Помислите на фанатичку [illegible] људи које су [illegible] да би народи [illegible] у време мислио да су краљеви, господари, управљачи неопходни и [illegible] не би ни били! И сада се њеној [illegible] лажи. Рођа се моја [illegible] да је лаж света, да је она наш почетак и наш крај, да њој дугујемо све оно за што [illegible] свет [illegible]! Ах! Рене! лажимо, лажимо смело, лажимо храбро, лажимо бесно, па ћемо остати господари!..

— Добро, добро, лепа моја краљице! одговори Руђери.

— Краљица Наварска доћи ће у Париз, помињали сте. Треба да још пре њеног доласка наш већ припремимо земљиште за [illegible]. Даље, ваш на уму [illegible] је и [illegible]. Што се мртва? А ко ти може да јамчи [illegible] сину не припремам сјајну будућност.. ко ти може да [illegible] бити краљ Наварски на месту Хенрија!..

Руђери једва уздржа узвик радости.

— Мир! шапну Катарина Медичијева.

— Ах! Катарина! прошапта астролог притискујући на усне руку краљичину, како сте велики! Како вам је мисао дубока! И како вас се дивим!..

— Идите! рече краљица осмехнујући се, иди и спремај ме..

— Слепо! упамти астролог и истрча из кабинета.

И Катарина изађе из кабинета, али не пређе кроз дворану у којој су биле [illegible] почасне даме, већ крај [illegible] оде у стан краља.

У колико се већма приближавала краљевом стану све јасније је чула звуке ловачког рога.

Карло IX. велики ловац, имао је необуздану страст за ловачким ловом и за свим другим што је са овом везаном у свези.

Он је свирао у трубу лудо, свирао је толико да му све груди пуцају.

Његов лекар Амбросије Паре рекао му је препоручивао да се не предаје овој необузданој страсти.

Пре но што ће ући у краљеве стан, Катарина удеси лице и начини га тужним. Кад она уђе Карло IX одмах остави трубу у коју је дувао и пошавши јој у сусрет узе је за руку, пољуби је и одведе је до великог [illegible] наслоњача у коју краљица седе.

— Сине мој, рече тада Катарина, дошла сам као и сваког јутра, да видим како сте са здрављем. Како вам је сад?.. Окрените се прозору да вас видим.. Ви изгледате добро, врло добро.. Ах! хвала Богу!.. Од како су [illegible] мастрим ја сам на вечитим мукама.. а нарочито од како ми је Амбросије Паре рекао..

— Довршите, мајко, рече Карло мирно.

— Тај учени лекар казао ми је да вас једна таква криза може убити; али ја у то не верујем. Карло је сам тајно наредила да се држе молитве у три цркве, а нарочито у цркви Св. Богородице.

— То што ми кажете, мајко, охрабрило би ме, кад би ми било потребно да се храбрим; али ја сам као и ви, ја не верујем у предсказивања доктора Пареа, о којима, у осталом, нисам никада ни знао.. ја сам још сасвим и они који се радују мојој смрти имаће још доста да чекају.

— Амин! рече Катарина. Али, сине, зар ви мислите да има људи који би се радовали вашој смрти, смрти краљевој! Какво је то време настало?.. Када је ваш славни отац као на свој кобној светковини под ударцима свога официра, Париз и цела краљевина искрено су га оплакали и цео [illegible] свет [illegible] је своју жалост. Зашто не би било тако исто кад Богу буде угодно да и вас к себи позове?

Карло IX пребледе. Да ли је то било од гнева или од страха? Без сумње и од једног и од другог.

Он погледа оштро своју мајку и рече:

— Госпођо, од куда вам тако црне мисли? Ја не могу да разговарам с вама ни два минута а да не искрсне питање о мојој смрти!

(Наставиће се)

бремошничког пола само три пут изишла из главе у овој вашој општини.

Народна ваљевско подизање не служи на част српским инжињерима.

* * *

Тврд окупљено плоћа, те и мушки [illegible] инжињера, пошто пустиш да им се [illegible] пројектују општински радови. Кад је прављен велики варошки канал није било [illegible] општинског инжињера, него је један предузимач [illegible] од јутра до мрака морао примити тај канал. Али и кад је Глиша Кошчић добар и вредан човек, он је ипак инжињер, те је стога тај канал фушерски и израђен. На целој својој дужини почео се угибати, а на самом раскршћу, на ћошку ваљевском, под дућаном г. Крсте Јанковића, потонуо је са свим у земљу. [illegible] куљачића, којима су пуштали с таквим [illegible] мајстора, долазе су утицали, и [illegible] сведоче [illegible] колико се [illegible] несавесности раде општински радови.

* * *

Трећа [illegible] почиње од данас да дејствује. По наредби министра [illegible] преселиће се из Шапца у Ваљево и команда арт. пука.

Грађевине за смештај артиљерије и товних [illegible] довршене су једне од ових дана. Како ће ово бити [illegible] израђено може се [illegible] што су [illegible] и материјал [illegible] у ово време, кад је киша и снег. Оно ће бити [illegible] израђено, ако што су [illegible] израђене [illegible] које су такође [illegible] у ред [illegible] кад им време није.

Све ово мора бити [illegible] да се [illegible] у вези с тим, да се на [illegible] рад, [illegible] што се то ради [illegible] света, [illegible] То може бити само код нас у Србији, и зато [illegible]

* * *

Кад већ говорим о [illegible] није ред да оставим [illegible] и један факт, [illegible] ће се [illegible] видети [illegible]!

У своје време, кад је то потреба налагала, [illegible] је у Лозницу трећи батаљон XVII пука са својим резервистима. Ти резервисти [illegible] су у батаљон у Ваљеву, где су обучени [illegible] оставили своје грађанско. Кад је та партија резервиста [illegible] командант батаљона није им могао дати [illegible] одело [illegible] у Ваљеву, те су једна [illegible] у [illegible] да по [illegible] у Ваљево само у гаћама и кошуљама. Да није било [illegible] грађана [illegible], који су [illegible], те би се [illegible] и [illegible].

[illegible] сам, да су [illegible] ваљевских грађана резервиста [illegible] жалбу против команданта III батаљона, што их је био [illegible] противно [illegible].

У колико је мени познато, ту командант није ништа крив, већ су криви други фактори, који [illegible] резервисти нису послали у Лозницу кад су [illegible], да им [illegible] батаљон [illegible] на расположење [illegible].

* * *

Ваљевска општина била је [illegible] без лекара. На пријављени конкурс јавио се г. др. Д. Поморишац, [illegible] лекар, и [illegible] није [illegible] и [illegible] је Ваљеву, [illegible] потребан један [illegible] лекар.

Сад је општина без конкурса узела за свога лекара др. П. Војтека.

Немам ништа противу г. др. Војтека, али не могу а да не истакнем овај факт:

Г. др. Поморишац је натурализован и он се, поред својих најодличнијих сведоџаба и препорука, не прима на једном реловном конкурсу. *

Г. др. Војтек је *рођењем* странац без конкурса.

* * *

Пађење и предузимљиви ваљевски трговац г. Љ. Вилотијевић отвара ових дана модерну сукнарију у најлепшем крају.

Потреба овакве једне установе одавно се осећа у Ваљеву и ја г. Вилотијевићу желим сваког успеха на овом његовом новом послу.

Васојевић.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Мадлене од Бренвилијера. — Парница против ње. — Њена смрт — Мефистовичари. — Мађије у седамнаестом веку. — Средства и обичаји мађионичарски. — Алхемисти. — Врачара Вазен. — Мађионичар Лесаж. — Ужасна комора (La chambre ardente). — Лудвик XIV. и тровачке парнице. — Госпођа од Монтеспана.

Марија Мадлена од Бренвилијера

(наставак)

Ма колико да јој није био неподесан муж, ипак је госпођа од Бренвилијера покушала да га отрује, али ју је брзо обузело кајање, те је позвала да га лечи Брајер један од најчувенијих лекара свога доба.

„Зиснуло јој је у памет да се уда за Сент Кроа — пише госпођа од Севиње — па је у тој намери своме мужу често давала отрова. Сен Кроа који мучно да је имао жељу за таквом супругом, давао је беднику противотрова, тако да је пет шест пута лебдео између живота и смрти, час трован час спасаван, те вазда жив.“

Бренвиљаје добио је од тога слабост у ногама. Доцније увек је носио са собом туршију, који се сматрао као противотров, па га је давао и послузи.

Међу тим Бријанкур се могао ослободити служ'е у кући своје метресе и, мало задовољан оним што је видео у „свету“, повукао се у Обервиљије, где је свој живот проводио усамљен и био учитељ код Ораторијана, који су тамо имали свој завод. Он је већ седам или осам месеца био у свом новом месту становања, кад га је маркиза први пут посетила, а доцније се с времена на време извештавала о њему. Тамо је једне вечери добио и хитан позив да одмах оде у Пикпи, јер му се има учинити важно саопштење. Догодило се нешто што ће за собом повући неизглед не последице: Сент Кр а умро је 30. јула у свом тајном стану у улици Бревје, трг Мобер.

По једној веома распрострањеној легенди, Сент Кроа умро је од несрећног случаја за време једног хемиског експеримента, разбила се стаклена маска — говорило се — којом је покривао лице за заштиту од отровних гасова.

После боловања од неколико месеца Сент Кр а ј умро природном смрћу. Неколике личности, које су га у то доба посећивале, биле су сведоци тога. У лабораторији на тргу Мобер

дошла се налазила и једна „пећ тајана“. Ту је Сент Кроа вршио „философске студије“, т. ј. радио је на проналаску камена мудрости, том вечитом сну алхемичара. Госпођа Бренвиљаје одмах је извештена о смрти свога љубавника. „Касета“! био је њен први узвик.

II

Суђење против ње

Сент Кроа је умро презадужен. Његова покретност је службено запечаћена. Комесар Пикар скинуо је печате 8. августа 1672. у присуству једног судског послужитеља по имену Кренилбоа, два бележника, масеног стараоца, покојникове удовице и заступника поверилаца. Прве три седнице прошле су без икаква догађаја, кад је један кармелитски калуђер, који је био присутан, предао кључ од тајног кабинета, у коме се налазила пећ за топљење. Одмах су кабинет откључали и на столу угледали завијутак хартије с натписом:

„Моја исповест“.

Сви су присутни без устезања изјавили, да спис не треба отварати и да га одмах треба спалити. На последку су у једној скривеној фиоци нашли једну стару црвену касету, на којој је висио кључ. У њој су биле флаше с лекаријама, од често напуњене некомпрашкастом течношћу, осим тога писма маркизе од Бренвиљијера Сент Кроу, за тим обе признанице које је маркиза потписала после смрти свога оца и своје браће, најзад једна књига и једно пуномоћство о суми од 10.000 ливара, коју је Пенотије, главни порезник свештенства, позајмио господину и госпођи од Бренвиљијера. Ове последње хартије биле су у једној запечаћеној коверти на којој је било написано: „Хартије које се имају вратити Р. Р. Пенотијеру главном порезнику свештенства, као његова својина и молим оне, којима случајно дођу у руке, да на случај моје смрти предаду њему, јер осим за њега оне ни за кога другог немају вредности“.

(Наставиће се)

Из дневника залудног човека

(Бележено за „Правду“)

Ваљево, [illegible] 908 год.

I

Библиотека „Гробље“

Мали Мајстор

„Мали Мајстор“ зове се прва књига, коју ћу пред вас изнети.

У средини старог и запуштеног ваљевског гробља видиш се већ поравњени са земљом гроб [illegible] симпатичног и заслужног човека, кога су сви из милости звали „мајстором“.

У ово нејетско и пуно разоборности партијске доба осамдесетих година пок. Мајстор био је веселник мајсторске ваљевске певнице „Златибор“, где се скупљала сва духовна и новчана ваљевска аристократија. Мали Мајстор био је веома духовит и разборит човек и у тек образованој Напредној Странци заузимао је видно место, које је себи својим радом извојевао. Пок. чика Љуба, који га је веома волео, редовно је играо шаха са Мајстором и уживао у његовим досеткама.

У мају месецу 1882 године био је радикалски збор под отвореним небом на Пећини. Главни штаб радикалски са протом Марком Петровићем из Бранковине, прављен свечаном у гитару Цветка Дочића, кренуо се на Пећину, где је већ била сакупљена огромна војска радикалска. Сва ваљевска напредњачи бејаху утучени, јер их бејаше поразио толики велики број сељачког света, што беше дошао на збор. Сви бејаху поражени и утучени само један не. Мајстор Мали:

Мити вамо, нити луб'ма шервину,
Већ камена, танко гадовите,
Би ваљало н'о да сине [illegible].

Узевши у руке свој тршански штапић Мајстор се крете на Пећину на збор и дође баш онда, кад поче свој говор тадашњи ораторски трибун тог краја прота Марко Петровић. Прота Марко је одличан говорник и није чудо, што му је сав овај свет урнебесно пљескао. То пљескање беше најсилније онда, кад прота Марко довршујући свој говор узвикну: „Доле са напредњацима“!

— Станите браћо — проломи се један силовит глас.— Председниче, дајте ми реч.

Тај глас беше тако јасан и тако заповеднички, да се за часак утиша сва огромна маса света и обрате свој поглед на ону страну, одакле се чуо глас.

— Не немате реч! одговара председник збора, јер нисте члан радикалне странке.

Тада се у свој величанствености једног уређеног човека подиже на једну столицу Мали Мајстор, који је сишао само тражио реч, и учинивши десном руком један шеретски гест, за час обезоружа и придобиће и све оне, који не беху вољни, да Мајстор говори. Завлада једна свечана тишина, коју само проламаше громовит глас Мајсторов.

Мајстор је говорио дуго и занесно. Тачку по тачку побијао је он говор проте Марка, док га није сатро у живо. Цела се она маса усхићена и уживаше у трудним радикалским пређам, да је одерите од Мајстора. „Тако је! Живио Мајстор!“ Проламаше се Пећином и одбијаше се о мотиве стене Вазвршке Стране.

— Ко мисли онако, као ја, нек иде самном! Кликну Мајстор на свршетку свог говора и лаганим кораком крену са народом. За њим се крете три четвртине збора и Мајстор у тријумфу уђе у Ваљево. Пред његовом кућом отвори се весеље и играње. Док је одушевљени свет играо, дотле је Мајстор седећи са друговима за једним столом свирао звучним гласом своју омиљену песму:

Сам засвира делбер Јова у Власти
Брајно је лово Јова с рукама:
— „Устај, Јово, устај душо, сабах за свитуло.
[illegible] не крије сва шчевте у цркву,
Па ће видет', душо, жене и ђеве!“

При свакој свећи ове њихове песме старе вероломне пок. Караџић Вук и остали присутни су од одушевљења, а ракетле су прелетале високо горе пут неба.

Ово је једна слика из Мајсторова живота, која ми се дубоко урезала у памети, а ево сада и друге.

Са смрћу Напредне Странке 1887 год. сломи се и материјално стање Мајсторово. Он је живота рео злопатећи се све до доласка г. Новаковићеве владе, али је био толико поносан, да се никад није ни једном пријатељу обратио за помоћ. Заложињући поузимањем својих неких пријатеља он је без свог знања те године постављен за надзорника у фабрици монопол дувана. Са тешким срцем и сузама у очима растао се он од свог Ваљева.

(наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас приказује две интересантне комедије:

1. *Црна и плава дама* и
2. *Леда нића* или „*Кто може да учини погрешно одштампана листа куцања лозова класне лутрије*“ — И вечерас ће посета бити одлична.

За народну одбрану

Прилози одбору за народну одбрану

Господин Јован Јотић, народни посланик приложио је одбору за народну одбрану (1300) хиљаду и две стотине дин. на одборске циљеве.

Г. Јотићу велика хвала како на поклону тако и на осећању дужности према задатку одбора за нар. одбрану.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. „Хавас“ јавља да у круговима дипломатским не придају вере вести о скорашњем закључењу енглеско-руског француског савеза.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, умокац и тесто са лебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, умокац и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, умокац, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·30 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по поруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пањевачко Урнеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна меленци са спуштеним ценама.

Чувене „Империјал“ кобасице у свако доба

Свако суботе за вечером кисело купус са пастрмом и прајом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

608 6—30

Нама кази и многу непреболну ожалошћени муж, отац и стриц

† АЛБЕРТ РИЖЕ

часовничар и јувелир овд.

преминуо је својој вечности душу 21. о. м. у 6 часова по подне у 65. години свога живота после кратког али тешког боловања.

Посмртни остатак нашег пок. покојника предати су матери земљи 23. ов. мес. у 2 часа по подне уз многобројно учешће наших пријатеља и познаника.

Сматрамо за особиту дужност да се захвалимо г. г. др. Рабиновићу и др. Завођеву који не штедише труда око лечења милог нам покојника. Даље књижару Сајдеовом чија часовничке својим учешћем увеличаше спровод као и г. Ђоки Јовановићу надзорнику основна својим свет, која се у ово часовна и пратила га милом кућ покојника. Тако исто сматрамо за дужност да захвалимо овд. Општом Радничком Друштву и Друштву Угоститеља Београдских Радника као и жалосним часовничким друштвима и многим члановима а и свима осталима која својим учешћем увеличаше овај тешки спровод.

[illegible] — XI. — 908. Београд.

Барбара Риже са дешком.

МИЛ. МАРКОВИЋ у трговини Државне Штампарије, не може примати госте о својој слави *Св. Климентију*, 25. ов. мес. 618 3–3

ПОЗОВАЈУ СЕ

Ученици пекарски на Душановцу

који су 1. децембра ратујућу са оном главном своје обвезе, јер се такође је каквога изузећа да нам приносте за Нову Годину. Ко то не учини надаље до 5. децембра, изутиће ће се строго по упутама закона је. — Стан Студеничка 56. Телефон бр. 957. 617 3–3

Занатлијска кредитна Банка

(у својој кући — преко пута поште — Београд)

Прима новац на штедњу

Плаћа ауис пуна 6% отказа.

Финансира занатлије у њихов пословању.

Даје зајмове на прегледности и државне хартије.

Има на продају:

новчане пастиласлике сеоуте и уз ланцић, нуклеал ратоградата и ланцић сафтова као и прирадна вина, бела и црна. 615 7–10 **Управа.**

Колонијално-Деликатесна Радња

Душенка Тодоровића

Краљ.-Српски Дворски Добављач

БЕОГРАД.

Теразије — Телефон бр. 48.

Сирове кафе у зрну и печене кафе, а нарочито своју кафу робе Душенку, коју, као и досадашњу, да ће своју кућу трајно дати кафу Душенка. У њој ће наћи сваки пријатељ кафе, који воли и зна да цени добру кафу, да нарочито не уступа најбољој одличној кафи.

Колико ће дати робе Душенка, толико ће и изнова имати своје сталне муштерије, који ће у њој свагда наћи најбољу кафу и чај.

Ко још није у њој, нека дође, увериће се да ће у њој наћи све што жели, а ако не буде задовољан, нека му се врати.

Г. г. пансионима у Београду као и у унутрашњости и осталим трговцима чај по најповољнијим условима и на рате.

Поред кафе, Душенка колонијално-деликатесна радња нуди: **сваке врсте и заклане живине: бурана, пилића, дивљачи, разне дивљачи** и т. д. К. Т. Д. 600 17—

СВАКОМ КОРИСНО

БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

која ће пријаву на њихову добит за поменуто доба купити, дају добру прилику новчане за ни нуждом.

На корисне прилике, новине, које ће тако учинити, ће поштовано дође рабат од 5 до 1000 динара док и по ма кто. Ниду подношај дан и три четврте пријаве узала

Исаија Ј. Ешкенази

6283—20 мењач.

На 25 четвртине

Српска Кла. Лутрије б. класе

Удвонице за 3 динара

Могу се добити са свакодневни бројевима код свих интересената кад. продавница до 5. децембра.

Добитак неће бити мањи од 25 динара, а највећи до двадесетог у једном одвој новца пуних 25 динара је прилика да дуоуе за 5 дин. лепша срећа. Поруџбине ће вршити по редоследу како буду стизале, а најбољи ће имати уверења.

С поштовањем

Исак Ј. Ешкенази

мењач и пос. правник српски

624 Кн. Лутрије. 1-5

ВИШЕ ХИЉАДА пријатних листа за кирајџије нуди се добити у књижари „Браћа Радичевић“, Браћине ул. бр. 16.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кућа без конкуренције

Наручити јеловник сирема се за празник. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по свима суботе Српски кувар са пастрмом, Пруга, Хеват на ражњу.

Препоручујемо домаће одлично бермет. Љубитеља пива нова обрађено нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно сниженој цени.

Одговарајући „КОМИЋ БАК“ предузећемо као радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове дрвље у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Изражује сандуке по поруџбини у жељи количинама за разноврсне потребе, за воћарство: етиварним шљива, меса, сланине, сальше, сапуна, фиде, шкољака, равног за јединствене потребе и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уклопљени) доставити или само дезени, па да их поручиоци сами склопе.

Има потпуно суво огревно дрво за ложе ком в пеоом од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне робе ће нам са углеђним примањима сандуке. 599 11—20

НАЛИОВИЋИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Академије, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештаје дами, да је добио модерне шешире и најбоље дарнаја уредна сирема за сва врста женских шешира која израђује по најсавременије по атуфинијо врсти по умереној цени.

Пристала кафрсуна сваког је дама свакојако без икакве обавезе на разгледање.

Салон је постављен по савременим моделима, лепезама кроја, најмодернијим фасонима, укусним украсима, тачном адресом, стручним извршењем поруџбина свакојако уже препоручује и најтоплијеје салона у Србији.

Вашему салону обраћа поруџбинама из унутрашњости, за коју ваша пошаљите нам на њему добру стручну вашему ми могу са вама зрелим упутству.

Цене су једне за свакога!

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандиске тр бе, ал-тромбоне и све друге музичке потребе.

Шуфанске жице могу се добити у ау ај и жицаној трговини сам врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

прибе А. Путник, Београд

Богато илустровани цивилни подаци се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и солидно. 622 2—30

Од 1. новембра ћуси сам по новом цифрну код

„ПАУНА“

који сам новим реновирао и снабдео са добрим и пријатним кафом као: плава Јелинска, Сабљанска и Бела тачним правим и белим, а нежним укусом све сорте, чистом и добром кафом.

Молим моје добре муштерије да ми остану добра и даље и да ме не заборављају даље.

Молим другове, пријатеље и сталне посетиоце да по новом ме пригрлити пажњу.

С поштовањем

Милан Ј. Јовичић

600 КАФЕЏИЈА 3—3

РАДИ ЗНАЊА

Поцто ним полиција и општинска власт непрекидно чине несносне сметње у погледу печења хлеба, то Индустриско Комерцијална Банка као власник пекаре пекаре „Батаљака“ решила се да престане са печењем хлеба. док се не отклоне сне неправилне.

Она поједи јасно је доказ, да се рационалан српске индустрије угушује на начин који није ни најмање подесан за поштрење посао за инвестиране капитала у индустрискоз подузећа.

Банка жали, што јој се онаквим неоправданим сметњама отежава да продаје са свима печеним хлебу, који изгушавано спори високо над обичним француским шараправљена, а од сада ће изгледа да продавати само своје добро печено као: *кифле и чоше подобно, а тако исто и луксуз ниске с кромпиром и рижи.*

Пекара пекара „БАТАЉАКА.“

627 1—3

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Пропашу: шарафуне, атлас мавада, кошуљице, вела т. за, фармерице код мале деце, и остале кошиве бошоти, које ће нисте нрво нрисуство, нибоље је и најзгодније средство за дечу и нарасле.

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЉЕМ (Of Jacoris C. Ferro-Jod 0.8%, efferves)

који се од дуже годину справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је жутим врло пријатног укуса и мириса, јер је скоњавет тако, да га и најмања деца врло без мешања потпуно рад пију. Дејство му је врло велико употребом овога зејтина, деца се мало повраће, добију сметје и осећају бољу јачу, јединм речи чим се почне, и код је врло у средњем часа, деца се и боље рађе једају.

Употребом овог зејтина се спасоваће много деце, која су убрзо гинула због тога.

Цена једне флоше са упутством поштом 2 дин.

У исто време спремила се и

„БРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ои Је-ће врло антиваске сваи Стеозотаја 10% «Бетонсиом, противу кашљу, старом кашљу, запрљубљеним отеозотом ноже, нежног заплењења кострију т. зв. поносница.

Употребом овог зејтина се Стеозотаја рана се убрзо гаоја сигурно и брзо, а заплењење брзо престаје.

Цена једне флоше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Сва посетиоце моју се добити и по у Београду у дротерајима: Субјотици, Оиоиовићу и код Гроцке.

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Руњевића Панајше Јовановића, Смедереву Трајка, Зајечару Тумра, Крушеву Николајића, Ллешеци Шумадинској Крагујевцу Ивића.

ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

АРСЕ Ж. ИЛИЋА

Основ. год. 34 — **БЕОГРАД** — Бабе Визањина 32.

— Телефон 859 —

Препоручује од плуте (дашчи):

ЗАПУШАЧЕ, у најобли квалитету и најефтинијим ценама за свакојаке потребе, по и са утиснутом фирмом;

ПРОСТИРКЕ за мултере;

ПОЈАСЕ (појасеве) за пливање;

ПРИБОР за риболов;

БОЈКОВЕ и УМЕТАЉЕ за гибљу.

УМЕТКЕ за пиварне, итд. све остало предмете од плуте.

МЛЕВЕНА плута за пловање и конзервасања прашка, вуне, јуте и т. д. 600 3—10

Западно нашим драгим пријатељима и познаним, да је сама непрекидно стојећи одвојени жити, свакојак купиша и остала жита

† ДАФИНА

преминула после дугог и тешког болозања 19-ог о. ов. у 23 години. Т. ш. — Погребење извршено вчерас после општања по свету и опроштај и пажљиво изјављено саучешће. Особито захваљујемо најпријатељу г. М. Гогићевићу свештенику на свој лепој и побожној беседи држаној на гробу покојници.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

К. Прерад. крстовани и родитељи, браћа, сестре, деца, унучад, унучићи и остали.

623 2-2

„ПРАВДА“ прима оглисе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплаћује се на Србију за годину 160 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин. месечно 1-60 дин. За иностранство: за годину 320 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 дин. — Стан уредништва налази се на углу Вукове и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радовановић* Београд ул. бр. 22.

„Браћа Радичевић“ Штампарија и књ. Домазетовића и Комп. Браћина ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 26 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | Директор ЈОВА АЋИМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 324. | Телефон 821.

ЈЕДНО АКУТНО ПИТАЊЕ

Изјавом, коју је руски министар спољних послова, Извољски, дао у Государственој Думи и којом је утврдио да Русија није признала и да неће ни у будуће признати анексију Босне и Херцеговине, скинута је за нас с дневног реда афера Миловановић—Березовски и уступила место другом, много важнијем и акутнијем питању.

Ко је кога рђаво разумео и ко коме ово или оно није рекао, нека сада испитује г. Извољски, који у тој афери и јесте главна чињеница, а ми имамо да видимо како стоји ствар са овим другим, важнијим и акутнијим питањем: питањем о томе, да ли г. Миловановић треба и може и даље остати на положају министра спољних послова или не?

На први поглед изгледа као да овом питању нема сада ни места ни времена, и пријатељи г. Миловановића могу помислити да и ми спадамо у онај део престоничке штампе, на који се г. Миловановић у разговору са нашим сарадником потужио „да претпоставља ствари мање више личнога карактера, рђавије дипломацију од неоцењиве важности."

У колико у овоме има истине нека се цени из следећег разлагања.

Као што је познато, г. Миловановић је аутор, или боље рећи отац идеје о давању компензација Србији. Он ју је изнео у својој ноти упућеној великим силама; он ју је доцније представљао страним новинарима, а по причању свет и страним владама као жељу и захтев целе Србије и српског народа, и, најзад, он је у својој помињаној изјави признао да је г. Березовском изјавио: „да је за Србију, ако анексија буде постала свршеним чином, животно питање да добије извесну територијалну". Г. Миловановић је дакле и као Милован Миловановић и као представник спољне политике Краљевине Србије, зачетник и представник идеје о траженој територијалној накнади Србије, за извршену анексију од стране Аустро Угарске.

Докле г. Миловановић није знао расположење свих сила потписница Берлинског Уговора, могло се је и веровати да је тражење компензација за Србију донекле паметна ствар, ма да ми тога мишљења нисмо били никад. Из оног тренутка кад је идеја о компензацији наневила и на [illegible] свих Срба и скочила на јавност у овој фамозној ноти, као купидо из кутије. Али, данас, после изјаве Извољског да Русија неће признати анексију Босне и Херцеговине без састанка конференције сила потписница, тражити за анексију компензације, не само да је непаметно него је директно противно здравој памети.

Зашто тражи Русија и са Русијом и Енглеска, конференцију?

Свакако зато да се на тој конференцији нађе пута и начина којима би се васпоставила равнотежа коју су Аустро-Угарска анексијом а Бугарска својим прогласом независности пореметиле.

Зашто Аустро-Угарска не пристаје на конференцију пре но што се не утврди да ће се на конференцији признати анексија као свршени чин?

Свакако зато што Аустро-Угарска има разлога веровати, да се на конференцији анексија може и одбацити односно и не признати.

Када се дакле с једне стране тражи конференција за то да се анексија Босне и Херцеговине евентуално не призна и кад се с друге стране на конференцију не пристаје зато што се она страна боји да та евентуалност може врло лако наступити, зар не би било глупо од нас, који смо први и највише протестом због анексије, зар не би, велим, од нас било глупо кад би с наше стране најмање да признајемо [illegible] за анексију, [illegible] компензација територијалн[illegible] [illegible] пија, те се на тај начин [illegible] ћемо на страни Аустро Угарске која је апсолутно за анексију?

Рећи ће ми се, да је г. Миловановић за компензацију само у том случају ако се на конференцији пристане на анексију, а иначе није зато.

Тако је, само то ни најмање не мења ситуацију. У том случају г. Миловановић се налази у положају човека који продаје кућу а неће купцу: „погледајте је цена кући десет хиљада динара али ако ти нећаш десет хиљада, ја ћу ти је дати и за осам хиљада." Као што је у овом случају више но сигурно, да купац неће рећи: „е па добро, ја дајем десет хиљада," него тако ни у овом другом случају (анексији) Аустро-Угарска неће рећи да пристаје на аутономију Босне и Херцеговине, т. ј. на оно што је мало вредније и потребније од територијалне компензације.

Можда ће неком запети за око факт: да нас Аустро-Угарска и не пита шта ми хоћемо а шта нећемо и да ћемо ми морати пристати на оно што конференција реши.

Тако је, али баш за то што нас Аустро-Угарска не пита шта ми хоћемо и шта нећемо, баш зато не треба ни да се зна на шта ћемо ми на крају крајева пристати. Аустро-Угарска није нас питала ни пре два месеца нити се обазирала на то шта ћемо ми на анексију рећи, па јој је залогај ипак застао у грлу, и ко зна да се она данас не каје што нас је тада игнорисала.

Ми анексију не признајемо и не треба да је признамо па ма шта било, а то „ма шта било" нешто је од чега Европа и мора и треба да зазире. Ако Европа стекне уверење, да смо ми, који за овај моменат држимо у својим рукама судбину европског мира, вољни да примамо анексију за један безначајни територијални добитак, Русија и Енглеска, које се за нас и наше законите заузимају из својих неких рачуна, мораће попустити пред осталим силама, којима је данас потребнији мир но аутономија Босне и Херцеговине. Ми ћемо и на предстојећој конференцији послужити Русији и Енглеској као оружје против Аустро-Угарске и Немачке али овог пута са учешћем у добити. Ако ми сад већ, пре конференције, будемо смањивали наше захтеве, наш део од добити може бити или врло мален или никакав, а ово је друго вероватније него оно прво.

Силе потписнице Берлинског Уговора не смеју дакле ни у ком случају стећи уверење да ће Србија стати пристати на анексију ако јој се да каква таква територијална компензација. Данашњи министар спољних послова међутим изјавио је већ неколико пута да ће то бити, и према томе настала је и [illegible] [illegible] ше. К[illegible] министар [illegible] ако се пак један министар [illegible] [illegible] — не[illegible] повим наступањем.

Пошто сам већ закључио овај чланак, прочитах у „Штампи" једну нотицу у којој се вели, да се против г. Миловановића води нека интрига, а у „Вечерњим Новостима" другу, у којој се писање два опозициона листа („Правде" и „Политике") против г. Миловановића назива „непоштеним поступцима". „Штампи" могу одговорити да „Правда" не учествује ни у каквим интригама и да пише очигледно како мисли да треба и да мора да пише. „Вечерњим Новостима" пак шаљем исти онај поздрав који је послао Геца од Берлихингена оном капетану који га је позивао на предају. Ако писац те нотице не зна за Гецa Берлихингена и његов одговор, могу му га ја рећи. Он гласи, по прилици овако:

Г. Миловану Миловановићу мост и поштовање, а писцу нотице у „Вечерњим Новостима" „тјело љубимо", (што рекла г-ђица Б..ћева).

А.

Руска балканска политика

Из једног безусловно поузданог извора сазнао је петроградски „Вечер", да је Русија у балканској политици заузела свој положај:

1. Русија се не интересује ни посредно ни директно за посебни споразум између Аустро-Угарске и Турске.

2. Министар Извољски није у *име Русије никад пристао на анексију Босне и Херцеговине.* Русија само тражи да босанско-херцеговачко питање има међународни карактер и да се оно може решити само пристанком свих сила потписница Берлинског Уговора. *То мишљење деле и силе тројног споразума и Италија.*

3. Ако би сила на пројектованој конференцији признала свршени чин анексије, Русија ће за свој пристанак ставити услов *да се заинтересованим балканским државама даду компензације.*

4. Русија је за савез балканских држава и тежи к зближењу с Турском.

5. Русија сматра положај Аустро-Угарске у дипломатском погледу за врло тежак.

6. Најбољи излаз за Аустро-Угарску Русија види у томе, да се оствари конференција. Руска дипломатија ради на том циљу.

7. *Русија саветује Србији и Црној Гори мир, јер се Русија ни у ком случају неће за њихову љубав уплести у рат.*

О Миловановићу

У последњем свом броју петроградско „Н. Време" опет има уводни чланак о нашем „ограниченом" и „кратковидом" како га оно назива, министру спољних послова, г. Миловановићу.

Тај је чланак веома занимљив за нас јер се у њему не [illegible] симпатије на својој страни, и да је могла пожњети успеха, каквом се није могла никад надати, али да је Миловановић продао права српскога народа за врло јефтину цену. Скупштина ће, вели, бити крива ако одобри ту плитку и кратковиду политику свога министра иностраних дела.

Кад је већ г. Миловановић посејао толико неповерење према себи у Русији, онда ће његов даљи опстанак на управи, бити само од штете српској ствари.

ИЗЈАВА
Бечког министарства спољних послова

Бечки дописник лондонског „Дејли Експреса" јавља да су му у бечком министарству спољних послова учинили ову изјаву:

Све силе без изузетка улажу све снаге да и даље одрже благотворни мир, те се за то не може сумњати у успех тог једнодушног рада, тим пре што се не може претпостављати да ће ма која велика сила хтети на себе да прими одијум да због босанског питања изазове европски рат.

За решење садашњих међународних питања не постоје никакве несавладљиве тешкоће. Све се велике силе у начелу слажу с анексијом, и само треба да је санкционише европска конференција.

И Аустро Угарска жели ту конференцију, те је за то потребно да ће се наћи формула, која ће задовољити све велике силе и омогућити конференцију.

Исплата говор једног дела енглеске штампе и енглеских политичара, који путују по Балкану, не може изазвати никакве озбиљне сметње у мир. Али пошто је њихов говор у супротности с мишљењем британске владе, која отворено и често жели споразум између Аустро-Угарске и Турске, онда тај говор неће моћи спречити да се садашње тешкоће мирно изравнају.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Опоравила се

Црногорска престолонаследница кнегиња Милица по мало се опоравља од инфлуенце али по лекарском савету још не сме да излази из собе.

Вратио се на Цетиње

Председник црногорског државног савета Лазар Мијушковић вратио се на Цетиње из Петрограда, где је неко време пробавио као изванредни изасланик црногорске владе.

Црногорске земљорадничке задруге

Црногорско министарство унутрашњих дела одредило је Стевана Теодоровића, свештеника из Бара, да у Београду проучава и устројство земљорадничких задруга, како би се, по угледу на њих, и у Црној Гори радило.

Дневне вести

Министарска седница. Јуче после подне од 5 сати [illegible] послова под председништвом г. П. Велимировића.

Помиловање. Сада је поуздана ствар, да је влада решила да о Краљевој слави помилује само један незнатан број политичких кривица. Влада неће предложити Краљу ни једног саучесника у бомбашким аферама, јер се тиме — убија морал у војсци.

Друга пошиљка. Како из Солуна јављају, друга пошиљка из Шнајдерове фабрике у Крезоу за Србију већ је на путу и стићи ће у Солун данас. У Солун је стигао један пуковник српске жандармерије да прими ту пошиљку. Овај пут та пошиљка иде под *енглеском* заставом. Пароброд „Ели" (Путс и комп.) носи овај ратни материјал: 93 тона саставних делова за пољске топове, 125 тона муниције за пољске топове (праве метке, пројектиле и т. д.) 50 тона барута, 60 тона напуњених метака (шнајдерит). Друга ће пошиљка бити 7. децембра. Кад овај ратни материјал прспе у Солун, претовариће се у вагоне и источном железницом експедоваће се до Ристовца на нашој граници, одакле ће се железницом пренести у Крагујевац.

Протекција свуд и свагда. Како нас извештавају, у[illegible] се г. Бошко Љубишић, секретар цариградског посланства, познат са свог пешодневног пута од Београда до Цариграда, отпушта из државне службе, чим негде у фијоци, јер су се за тога младог путника заузеле свемогуће тетке и стрине. Изгледа, да му се сада тражи какво згодно место у ком другом министарству.

Отпутовао у Цариград. Пре неколико дана отпутовао

је у Цариград г. др. Миро слав Спалајковић, начелник министарства иностраних дела, да лично преда извесне владине инструкције г. Св. Новаковићу, који ради на — на[illegible] нашег патријархије.

Еренталов пад. Из Беча јављају да су неистините све вести будимпештанских листова о одступању министра спољних послова барона Ерентала.

Нема рата. Према службеним коментарима бечких листова јављају, да нема никакве могућности за рат. Војничке мере предузете су, веле, само за то, да се „спрече проваливане српских чета"! Из[illegible] дипломатских кругова врло повољно оцењују ситуацију.

Турски парламенат. Као из Цариграда јављају, два дворска чиновника разгледали су парламентску дворану за седнице и најавили, да се мора удесити ограда испред султанове ложе. Султан ће присуствовати не само отварању парламента у идућу недељу, но ће присуствовати и у прве четири седнице.

Талијанско-руски споразум. По једној петроградској вести, талијанско-руским споразумом утврђена је узајамна нез[ависност] у погледу територијалних тежњи на Балкану, дакле чим се брани целокупност Турске.

Бањалучки сужњи. — Службени орган босанске владе јавља, да су сви кривци, по комплексној бањалучкој афери, ослобођени, осим Драгомира Лазаревића. Фрањина великодушност не [иде] тако далеко да помилује и једног — Србина.

Турско-аустриски споразум. Цариградски дописници јављају [illegible] комитета воде преговоре, како би се нашла основица за споразум између Турске и Аустро-Угарске.

Црногорске чете. Из Котора телеграфишу „Н. Св. Преси", да је Црна Гора решила да образује чете од десет до двадесет људи за упад у Херцеговину. Задатак је тих чета да побуне Херцеговину, да покваре свакојаких средстава (телеграфе, железнице и т. д.) и по могућству да запрже [illegible]. Босанско-херцеговачка војна управа извештена је о свему и предузела све потребне мере.

Опет једна лаж и нова подвала.

Ипак остаје. И ако прете[ћи] да и поред свих претња, у Турској не престаје бојкот аустриске и угарске робе, бечки и пештански листови јављају, да ће аустро-угарски посланик Палавичини и даље остати у Цариграду „у нади да ће се прилике постепено поправити". Ама, ако сао је г. Шабац!

Парастос и митинг. У четвртак, у 10 часова пре подне, приређује универзитетски студенти парастос својим друговима, погинулим за време кривих демонстрација у Прагу. После парастоса биће пред споменијом кнеза Михаила, уз учешће Народне Одбране, велики митинг са демонстрацијама против Аустро-Угарске.

Умесна наредба. Министар грађевина издао је наредбу у целом свом ресору (железница, пошта и телеграф) да се према идућег месеца прописним наредбама плате на комплету не издавана на име дуга но само у[illegible] проценат за фонд и порезе.

Ову умесну наредбу господина министра грађевина треба да прихвати и господин министар финансија те да се то пре наступајуће прописи изврши код свију благајни у земљи.

Убио брат брата. Прексиноћ око 7. сати Драгутин Јовановић из Бачевине у овршњанском убио је из пушке свога рођеног брата Милутина Јовановића. Драгутин је стављен у притвор.

Војне припреме у Босни. Министарство Војно у Бечу издало је наредбу војним властима у Босни и Херцеговини [illegible] децембра не упућују на своја места, јер ће дотле бити поново позвати „на вежбу".

Напрасно преминуо. Јутрос у 5 часова у јутру преминуо је Паја Ђ. Јовановић, трг. шабачки представник месног одбора апотекарске странке за град Шабац, од парализе срца. Поред жене и двоје деце и браће „чика Паја" смрт оплакује целокупан Шабац, јер се за „чика" Паја, како га је цео Шабац називао заво, може сигурно рећи да је био једна од најсимпатичнијих и најомиљенијих људи. Својим честитошћу искреношћу и веселом нарави чика Паја је просто освајао, сва срца поштовања без разлике друштвеног положаја и партиске обојености. Сутра у 10 часа пре подне када ће се тело његово предати матери земљи, сигурно ће се цео Шабац. И мало и велико и сиромашно и богато сабраће испрат[ити] чика Пају и опростити се последњи пут са њим.

Породици честитог покојника изјављујемо наше искрено саучешће а чика Паји нека Бог подари рајско насеље.

Једна словеначка резолуција. У недељу је словеначка либерална странка одржала у Љубљани један митинг на којем је било око 1000 учесника. Митинг је донео ову резолуцију: Словенци траже да Аустро-Угарска не ратује са Србијом, да се Србији да територијална накнада и да се аутономни део Босне и Херцеговине, са словеначким земљама, споји са Хрватском, јер ће тада Хрвати бити у мањини.

Покушај тровања. Самуило Амар шпекулатор[ски] радњак, са станом у Душановој улици бр. 10, покушао је синоћ око 8 сати да се отрује. Одмах је позват лекар и указао му помоћ, наредио да остане код куће и да се не носи у болницу, пошто последице неће бити опасне јер је Амар узео количину слабу[?] отрова.

Узрок су душевне патње [illegible].

Притворен. Милутин Аксовић бив. писар среза грочанског, разрешен истражне комисије, која му ради у Грочи, стављен је у притвор за злоупотребу државног новца у суми од 5000 динара.

Првостепени београдски суд одобрио је решење комисије [illegible].

Дар војницима. [illegible] ловић [illegible] Мезерић и Поповић, поклонио је војницима [illegible] 200 литара вина, на дар војницима.

И од ове стране, нека му је на дар хвала.

Ухваћен на делу. г. Милутину Цветковићу комесару полиције, који је извршио овом крађу стара Милица Стефановић бив. иследник [illegible] који је на делу ухваћен и одмах предат полицији да са њим поступи по закону.

Заборављени часовник. Грађанин, који је, пре неки дан забо[равио] свој часовник на кози[?] [illegible] телеграфа, нека се обрати управнику телеграфа.

Срећке Кр. Лутрије. Број 14926 10.000 дин.; 40793 10000 дин.; 37730 5000 дин., као и више других од 2000, 1000, 500, 200 и т. д. срећке продате су радњи **Исака Ешкеназа**.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У Великом Сибеицу[?] влада се мора[?] тифус, од којег умире велики број људи. Болнице су препуне болесника, тако да лекари не знају ни где да сместе болеснике, а нема ни лека пренапредни да мећу по два болесника у један кревет.

— Из Америке је пристало известија како наспиаизаје из Јамајке, да у Кингстону пропаде место где су вапорне ципеле[?] чије се ал[?] као, из да их вежи ал мора. Та насипавања, како сад јављају, ваљ запремавала скоро подаље, али је ипак имала мало успеха, јер је пронађена гомила ратних бродова, који су за време поморских ратова потонули. Ове ће стране наследника примити у наследство Сједињене Државе.

— Оклада је у Беч после немачког народног збора дошло до демонстрација. Ухапшени је двадесет и шест особа.

— Угарска социјал-демократска странка на свом конгресу у Будимпешти изјавила је, да ће против прилажења у заједничку кривицу[?] пред ц[?] осудама штрајка. Анексија Босне и Херцеговине значи се зачетак рата.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Од куд сад то ?

„Дневни Лист" се јутрос подсмејао г. Д. Адамовићу што „Правда" упала у престанак своје писања и неутралност постајала и кад чуда се, од куд то да г. Адамовић „Трговински Гласник" [illegible] да су истори[и] [illegible] кривично и не[illegible] писма, као и т. д. вести у телеграма које се налазе на чувању у редакцији „Дневног Листа," на само свој кога г. Грол и Скерлић [illegible] имају, може ствари велика да доточења гласа изузе. Зато се пита пошто и ја питам од куд вам г. Д. Продановић да пише и говори о свему и свачему, г. Косановић да буде чак и члан мисије, изабрати и пошто тога и министиада са све могуће ствари, а кад се зна учесници сваког г. Грола да и не говори[о].

Све ово могу и знају сви, јер се ништа поштедни[?] кастинскими, али од куд сад да г. Адамовић много што шта зна; од куд њему то, кад се тајанствени чувају под кључем и веђу колико на кога само[?] спала?

Ко ће га знати! Мора да има још неког сада у Београду који има такве вести.

Запитајте, господо, комесара г. Цвијановића, он може свака час нове вести Адамовићу. Можда и он пресуђу такве нове вести.

Шабачка хроника

[illegible] — Шабачки [illegible] — [illegible] — [illegible] — [illegible] — Поправка [illegible]

(Радња манија „Ловац")

Шабац, 21. новембра.

Грознична спрема аустријска за рат на нашу интимну[?] позадину све више листова. У својој провокацијацији увек сада она и након аустријској, да обиловала око Новог Сада, а сада у могућности за све контролу, да се аустријских војски уочила дуж реке Дрине. За нас лично спадају осигурања да се аустријанци поставили батерије на свој[?] важну узвишицу, што се, према Дрину, налазе преко Бјељине. На нашој обали према нама никаква шанчева, наложене по Турској даниши. У Белој[?] станевно не постои наши мирају. Бог раде[?] аустријски велик, јер јели тачно, да се бога са контролисаном узвишицу ђаво граде Будимпешта ако да Стенарт[?]. Дакле да се тога и не рбоје и да у своре ваше пробуре истине водилије пред аустријском батерија, према Бијељини.

* * *

Луча[?] као своје принципи [illegible] била стасита у год. најчешћу болницу и тај тог наше особе законитости, ас ваша на вакументилизације[?] посланци[?] г. Драгу Марковићу и г. Сибину Почиву. Обзирно у путу било бесплатно ухапсени што су била што тренутно имали на којој су велики личи, ако је митрирала лепа луча[?] на растом. Са у. ова продавници и пред[?] [illegible] ђ, који се тако пошло[?] са [illegible], вашанине[?] су сасвим вадашао и као [illegible] рала личевога, на свој на све прве [illegible] вама ваша јутра. Када је ваш [illegible] [illegible]

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зеваца

[illegible]

XXVIII

Катаринина испитивања

— То је безпрекорно стар[иње] рекле мајке, Карл, које имала нејасна.

— На једно лицем да све погубимо нарав! Не говорим, дакле, мајке о томе. Што се тиче људи који бих помогнула и који се тајно месом кад дођоху у ове[?] нашему требобуке, нико има свуда, на час и у свом двору.

— Ви мислите на госпођу од Сове, мој? И ја сам мислила вам да говорим о томе. Али је него во вами, сире. Тускупна је злоба...

И Катарина баци поглед пуну[?] на ове три четири лица на двору који пратиле, који се беху сакупили у углу тих смеха на пошта[?] краљичином.

Краљ нестрпљиво звекну ди... жена и партсти[?] на се.

— Господо, рече он, краљице мајка да говори са мном. Господине Помезујге, да бите љуби кроз један час да ме дате лакшу на [иг]ру. Покажите ми колико се сав цео свет у криво[?] ваших о краљу сне[?] ма говорила. Господо, до вађења.

Сви се дубоко поклонише краљу и изађоше.

Слушам вас, госпођо, рече тада Карло IX, спуштајући се на канабе. Одмах. Минут. Ево.[?]

Два дана иначе, која су у непрестане један од краљичиног погледа, остаје се [illegible] бити и краљ не мора молиш[?].

— Карло, рече тада Катарина, мој син, стање ваше краљевине не изгледа ласкаво. Зар мислите да ово аустријска, ово војска ратова, у којим бавају у[?] једно на другом карбона, ламаћа и на једне и на друге стране, које уверење месеци[?] које сте добили на свега пак и што ми треба да држите непомућену свом систему власти?

— Тако је, мајко! И зна[м] не желела видети како ствар иде падну у својем престолу у исто да прихватају свом свом и у другим, министрима посланим!

— Мени је мило што криве на тако говорите, рече Катарина са осмехом.

— Мене само једно стра[ши] чуде, госпођо, и то што казујете ова хоје[?] и кад што чујете да тако говорим. Зар је могло икад упасти до вера да треба да станем[?] сво[јој] моћи поверенима[?] сопственога Зар[?] је могло проваде свој паметност према убистава, обузимајући наш угле[ди] нервне наредбе за побегла против вере, кога јако [illegible] је Нађим, кар мислио је [illegible] да се мир учини у Сен Жермену?... Воље је државе чудновате, а не моје. Не већ позивате да са брате и са нами, на против чије сила и се своје, која и наш[?] кривци у бојни у уведи боре?

— Како ви мало познајете, сине мој...

— Ех госпођо, ја сам баш рад да познаје вашу мајку! умешаш Карло горко. Али признајте, да и вас и ми је мало познајем, остали били бити уважају интимне ваше намере...

Катарина, као и у свакој прилици, да се обуздала, учини се да не чује то.

— У осталом, продужи она, бораво свој честити ни мало. Доста је! ме је што могли, ове[?] свој мало[?] прошло... Само, ја сам мислила само вами свог разумеваних... Али, сине мој, ја онако ни кнезују, какве ви обичну... али моја, ода иња веома био та и сад рат, да бисте имали бећемо мир.

— Да, да, нема вере, рећи се требе уништити кугнути[?] све, да постојали, не кад ново ради мира... Ви сте мислили како своје реверите постали. И пред победа нас код Жарнака и Монконтура, сте на ова брат свиме чијом[?] пресвилиле ко примену. Те шапну Катарина се уједа за усну, а пред десет других победа, ни сам мајку наше не мене стране. Колико питеки[?] се ваших опорнице код Арнеја на Дене, потпуно нас на ободи Л[?] на и целе Парижу. И ја сам се кнезе мрзело[?] победило ми то тај мир, на ње ви да ће се све то свршити... Та ће се ратова вечите обновити. Протестанти почуване на једној страни и католици са свих умова и ратова.

Доста је, доста! Бога нови! Да хоћу да м[и] је нова буде испуњена, хоћу да наше дворове и по свим престоле да неизбежну пусташ[?] и да ти протести скупове, кад шта је кад моја...

[illegible] на [illegible] ли ви! [illegible] се јо, овле од једног Карло IX, окупљали на њих, под витешке које, вероватно Пардајан... Сви ћу те исекни[?] побити у Бастиљи! Тако ли нико брату она на њима на[?] ове! А што се тиче некаква жагера, нико ћу га изгубити власти. Већ Пардаљана ће одмах у затвор.

Младо краљ се све више загрејао. Он је нервозно кружио горе доле. На последње речи се устрели на Катарину, да а шта свеже у другом крају.

— Ех! Сине мој, уживају она је усхићењем силесне, кажите да слободно кажите свој жању.

Карло IX се на једном зауставио, лице руке ову му се на челу, које је била увек бледо као восак.

— Опростите ми, госпођо, рече он придржавајући се на својој жени. Та људи ме њалом заши[?] једе. А што ви мислите да сте у опасности у вишој Лувру, ја кршим да се не мисли у своје блеак ноћ у својем жудите.

(Наставиће се)

рана, при погледу које сиучи се и мени пао мученику, кои су те две милосрдне сестре, без иначног ишања уображења, брижљиво опрале рану, посули је јодоформом, па је после завијале и превиле. Гледајући овај потресни призор мени се закључило срце у грудима, те заједно са овим лекаром, кога пријатељ одисте болничари у његову собу, наклоних милосрдним сестрама на њиховом труду најпризнања труду.

Излазећи из болнице мишљах у себи:

— Боже мој, како се против неверством и код нас и код малог показања! На бацимо на страну правно политичко кажњавање и препоставље, то се мишљење мења, и бруоветне душице, а нико даље оставаше верно и муреме и оно своје забављено време провале у болницама, саркирујући се за уживанем после мадорђа, над отерђене покоје. Хвала Аустрији, јер је она својом грабљивошћу учинила овај социјални покрет у нашим друштвима!

* * *

Кад споменух милосрдне сестре пало ми на памет један мученик, који живи у Шапцу, остављен од свих својих, да последње часове проводи у најгорој беди и невољи. Као ђакон Јов нећ неколико година лежи тешко болестан и приковао на постељу незнатном председнику свештеник духовног суда прота Јован Марковић. Његова је болест дуготрајна, а од порођаја нема никога свога у Шапцу, те му та болест мора пасти још теже. Отац Јован сиромах је човек, а помоћи му је мало, да би од ње могао плаћати нову стару неговату, који би му висат чињење и болном услуге указивала.

Шаљемо у пренету овог човека — мученика да би ве се нашла добра душа заменула, те му и олакшала последње његове часове.

* * *

Шабачко женско друштво родило и неко цела у пол. врема. Друштво није велико, као рекламно милосрдни народ, а има не мало добрих гласова. Код овог друштва једно је нешто интересантно, да му је пароаја једна дама. Тако се шабачко женско друштво одликује можда од свих оваквих друштава у свету, јер је г-ђица Јелисавета Петровићева родила народна дама, која дирегује цивилизовано и вољним хором. Као што сам чуо од г. г. чланова, а и лично се уверио у пркву, госпођица је вешта сремица и савесно настојава и је се јавити не устручавам, а да свако јавно не похвалим, да и остала наша женска друштва живу о своје вероисповести, као што га има шабачко женско друштво.

Стојећи у пркви и слушајући како лепо пева, вама је пријатно чуо осетити то која пут и на хор и видети, како једна млада дама, обучена потпуно модерно, у шеширу најновије моде, са својим малим и лепим рукама у рукавицама командује једним хором, који је одиста као добра лепљена шојена.

* * *

На Васкрсење је шабачки Српски руковали се свештеника приморног Ђакона шабачке прве г. Срећка Ђенчовића. Нови свештеник добио невољачку парохију. Честитајући г. Павловићу на његовом новом положају, ја ујахо честитам и свакоминиту Кавачан, јер ће у г. Павловићу добити младог и интелигентног свештеника, који народ оставити прејака, има и ту ископалу нов бању, што није имао павлових Ђеркама.

* * *

Једног доброг човека и комшију, а угледног члана покретне стране, г. Лазу Мансића из Табановића постигла је тешка лашка судбоносна жалост: умро му је верни друг, примерна домаћица и нежна мајка Катарина са којом је он живео у срећном браку пуна 55 година, а која му је родила четворо красне деце. Са свима пријатељима учествујем у овој тешкој жалости Маничевој, а молим Бога, да им Бог даде рајско насеље.

Ужица

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Мадлене од Бревинцијера. — Паричка тровачица. — Њена смрт. — Мађионичарке. — Мађије у једначавству вера. — Средства и обичаји мађионичарски. — Алхемисти. — Тровачи Живот. — Мађионичар Лесаж. — Уклањања мелеза (La chambre ar dente). — Лудвик XIV. и тровачи Марквице. — Госпођа од Монтеспана.

Марија Мадлена од Бревиљијера

(наставак)

Саму касету, с осталом њеном садржином, Сент Кроа је адресовао госпођи Бревињијер, ној овим речима: „Молим најпонизније оне којима ова касета дође до руку, да је лично предају госпођи маркизи од Бревињијера са станом у улици Нев Сен-Пол, јер све оно што је у њој, само се њој једној тиче и њој једној припада и никоме другоме не може бити од користи осим њој, а ако би она пре мене умрла, онда да спале касету са свим оним што је у њој, не отварајући ништа или не мењајући ништа. А да се нико не би заклињао незнањем, закињем се Богом, коме се молим, и свим што је најсветије, да ништа не казујем што не би било најпотпунија истина. Ко би поступио против мог наређења, које сам учинио у потпуно здравом разуму, нека на овом свету падне на његову душу грех за олакшање моје, и тиме изјављујем да је ово моја последња воља.

„Писано у Паризу 23. маја 1670 год. — Потписан: Сент Кроа“

Испод тога су биле још речи: „Има само један једини пакет на адресу Пенотијера, коме се мора вратити“.

Изречни тон овог наређења зачудио је комесара Пикара. Он је затворио касету судским жигом и дао је двојици судских послужитеља Клајету и Крељбау на чување, те да грађански судија лично прими инвентар. Крељбоа узео је касету код себе.

8. августа, дакле овог дана кад је касета нађена, удовица Сент Кроа сама је известила госпођу од Бревињијера у Пикпис, да су предмети који њој припадају судски попечаћени. Госпођа од Бревињијера одмах је послала момка с молбом да јој се нађа касета. Али она већ није била више код госпође Сент Кроа, која је сад послала једног слугу Пикару с извешћем, да госпођа од Бревињијера жели одмах да говори с њим. Пикар јој поручи да је он сад веома заузет. Међутим је маркиза сама походила госпођу Сент Кроа, гороздано тражећи касету. Било је већ девет часова у вече. „Она се жалила што је ударен печат, мудала је новаца, предлагала да се скине печат, извади из касете што има и унутра метути што друго“. Али касете није било више у кући. „То је злато — викнула је она — да комесар уђе са собом предмет који мени припада. — Наредила је те су је одвели судском послужитељу Клајету, кога је молила напоље да из кола с њим преговара, па му је „дала рекла да су је изгубљено госпођи Пенотије и свопштио јој да је веома забринут због касете и да би за оно што је у њој дао педесет луидора. После тога је поменута дама још додала на све, што је у поменутој касети, тиче се господина Пенотијера и ње и да она ништа не ради без споразума с њим“. Овде видимо прве почетке једног ратног лукавства, које је госпођа од Бревињијера доцније још енергичније примењивала. Пошто је знала, да су њени списи из касете од интереса за Пенотијера, гледала је да своју ствар веже за ствар тога финансијера, рачунајући на његов утицај положај.

Клијет је одговорио да он ништа не може учинити без комесара Пикара. У једанаест часова у вече маркиза посла Пикару, који јој је поручио, да је не може примити пре но тек сутра дан у јутру.

Сутра дан, 9. августа пре подне, посетио је Пикара шателетски старалац Делмар, који је имао заступати интересе маркизине. Делмар му је рекао, да госпођа од Бревињијера полаже велику вредност на касету, па га је молио да му је преда, „да ће му она за то дати све што има на свету“. „И један врло одевени младић — то је био „Бријанкур — потражио га и обећавао му, да ће му маркиза за то радо поклонити што год зажели“.

(Наставиће се)

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Општинска храна ученицима

За храну сиромашних ученика одобрио је општински одбор Шенберга 8877 марака. Било је 157 деце, којима је био потребан доручак. Пошто је ово слушбено бо-јање проналао само извесни проценат сиромашних ученика у тој општини, социјалдемократска опозиција предложила је, да се број помоћи по потреби повећа, што је и усвојено.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Поднео оставку на вероучитељство

Пречасни отац Пејовић, коме су оноиад на силу наметнули вероучитељство у зајечарској гимназији, знајући, да није у стању поред свештеничке дужности као и дужности војног свештеника, савесно вршити још и ову у гимназији, — пре неки дан поднео је оставку на вероучитељство и у мушкој и женској гимназији и тражио, да се од истих разреши.

Па, ако је и г. Епископ тражио да се Пејовић, у интересу наставе и тачнијег вршења свештеничке службе, што пре од свих хонорара, па и онога из војске разреши, — ипак г. министар просвете и архијерејских послова, није хтео овоме свештенику оставку уважити, већ се они даље, на платним списковима, као вероучитељ војни, мушке и женске гимназије води и плату прима.

Одиста нисмо знали, да се оставка не може уважити ни онда, када човек каже „не могу више“, већ се на силу гони, да плату прима. — А шта ће се радити?!

Сада пак и то видимо да и то може „да бидне“, код данашњег министра просвете.

И ми се још чудимо, зашто нам вера опада, цркве празне, а омладина се атеистичким наукама одаје!.

Из дневника залудног човена

(Бележено за „Правду“)

Ваљево, новембра 1906 год.

Сећам се ове сцене из његовог живота. Као велико школац често сам га обилазио и увек га налазио у гостионици код „Шумадије“, где се ранио. Једног дана око 3 часа по подне пролажах улицом „Три Круне“ и не мислећи да ћу видети Мајстора, код ме из кафане „Шумадинца“ изненади Мајсторов глас. Уђем у кафану и видим Мајстора, где седи у ћошку на свом обичном месту, сав погрбљен, подбочио се десном руком и пева:

Сам се шетао дилбер Јеша у башти.

Пред Мајсторовом је стајала једна чаша вина и мени би невероватно, јер сам мислио, да је Мајстор пијан. Приђем му и упитамо се. На своје велико изненађење видех, да је Мајстор потпуно трезан.

— Ово ми је прва чаша — рече ми он — а још је нисам окусио, хоћу да је попијем за покој своје душе, јер осећам да ћу скоро умрети.

— Бог с тобом, Мајсторе! рекох му ја, тек да нешто речем.

— Шта Бог с тобом? Умрећу, па квит! Сутра ћу поднети оставку, па носем да своје кости оставим у мом лепом Ваљеву! Сита је то земљица и било би грехота по њене другом месту застати не чиним своје!

Мајстор је одиста реч: дао је оставку и отишао у Ваљево. После две недеље добијем глас, да је и умро.

Сад стојим на његовом гробу, по коме се повила спарушено и пожутела трава. Ветар дува кроз гране трешње, што је крај његова гроба, а мени се чини као да чујем пун туге глас Мајсторов:

Сам се шетао дилбер Јеша у башти!

Устај Јешо, устај драги, собом неће свануги!

2.

Брада Питаревић Саве

Што се у целом Српству, благодарећи Вуку Караџићу пева:

Нетко беше Стројинићу Бане
Беше бане у малеиој Бањској

У маленој Бањској крај Косова то се у Ваљеву, благодарећи поп Вуку Ирићу, старом војвнцу и гуслару, неким годинама певало:

Нетко беше Питаревић Саво
Беше Саво у белом Ваљеву,
У Ваљеву, украј реке Грачид

Поп Сава Питаревић био је висок, коштав и прао лак човек. Певао је одлично и гајио је брижљиво своју дугу браду, коју је носио а la пок. Јов. Ристић. По овоме не треба судити, да је Сава био присталица Ристићеве политике, не, он је био само обожавалац његове браде.

Сава је био поносан са своје песме, а још више са своје браде, уживао је кад по ветру те гледати, како се он несташно игра звезаним дугмима, као свила меким власима. Ко би Саву дирнуо у браду, дирнуо би у гнездо стршљенова и ја никако не претерујем, кад тврдим да би Сава убио човека, ако би му помогло бар и највећи времена од ње.

По нако се десило оно, што нико никад није могао ни помислити, да ће се десити. Брада Савина, она свилена и мека брада би одсечена, и то одсече је кнезив ја она од мегдана, већ слабе и нежне женске руке.

(Наставиће се)

Сава је као свака девица био незаштићен; није хтео да га бријачи диране серчању и стинају од бравура, које је волео да чини. Много његових дела сведочи, да је у истини био девица, а ја ћу вам за потврду мојих речи испричати само једно.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вранино позориште

У вечерашњем програму од 18 тачака истичу се две интересантне шале:

1. Због лонца и

2. Обешен човек! — Посета ће и вечерас бити огромна.

К. и К. Јосифов сан, под тим насловом приказаће се ускоро у Бранином позоришту, као ревија ... „шалама.“ —

ТЕЛЕГРАМИ

Берн. Бивши председник републике Цемп умро је.

Цариград. „Мидан“ доноси из аутентичног извора да ће ускоро почети преговори између Порте и Аустро-Угарске. — Велики везир обећао је данас Палавичину да ће поново звати војну Курда и саветовати га да се прекине бојкотовање аустриског еспорта.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, умокац и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, умокац и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, умокац, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово и друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вина најбољих квалитета 1·60.

Пиво Пољанско Уреавле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна мезелуци са специјалним ценама.

Чувена „Империјал“ ..... свако вече.

Свако суботе за вечером нова кујна са пастрмом и пројом.

Кујна отворена до 12 сати ноћ.

608 6—30

Биограф Позориште

Бен-Акиба

Ово до сада највеће пројекционо позориште које је стекло велико симпатије београдске публике, и које је за три дана дало представе код „Такова,“ предузеће рад у свечаној сали хотела „Булевара“.

Прва представа у петак 21. ов. месеца.

Свирање дамса-капела.

615 4—7

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Д-р К. Константиновић

Специјалиста

за унутрашње болести код одраслих и код деце преселио се у бр. 4. Добрачине улице (до уредништва „Правде“)

Ординира од 1—3 по подне.

Телефон 386.

Есконтна Банка

продавиће у своме локалу на дан 8. децембра о. г. све оне залоге, којима су рокови протекли а нису обнављани.

Хартије од вредности које се потписују продавање са штоком на [illegible] Берзи.

Залагачи могу своје залоге најдоцније до 5. децембра 1908 г. откупити или им рок продужити.

629 1—3

Занатлијска Кредитна Банка

(у својој кући — преко пута Палилуле — Београд)

Прима новац на штедњу

Ваље срећно прави, без отказа.

Финансира занатлије у њихов предузећима.

Даје зајмове: на драгоцености и државне хартије.

Има на продају:

нових постављених папуча и ру[илл]ских, ручних утерираних и кофијалних као и прерадна, вакса, бела и црна.

613 9—10 **Управа.**

Кафеџијско-Деликатесна Радња

Ђурђа Тодоровића

Крањ.-Српског Дворског Лиферанта

БЕОГРАД

Теразије — Телефон бр. 43.

Скрећем пажњу г. г. **потрошачима кафе**, а нарочито оних који радо пију праву кафу, као и **лекарима**, да у својој кући **пружа само кафу без кофеина** (т. ј. без отрова који се у кафи налази) и који не шкоди у употребама нарочито онима који су осетљиви од обичне кафе.

Молимо да који радо пише, пружа кафе по његовим жељама праву јаку кафу. Кад се би с тим и пажљиво било ... [illegible] ... кофеина који се у обичној кафи налази.

С тога г. г. **потрошачи кафе у интересу свом и свога здравља пробајте у радњи мојој тако кафу без кофеина** која се може добити по истој цени ... [illegible] ... као обичне кафе.

Г. г. потрошачима у Београду као и у унутрашњости а нарочито постојанима препоручујем и нашем такође и на ... [illegible]

Поред осталих колонијално-деликатесних роба имам од данас сваког дана **свеже уређених и закланих живине: курака, пилића, пловака, разне дивљачи и т. д.**

500 18—

СВАКОМ КОРИСНО ═══

═══ БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋНЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

има на продају на месту плању до последњег дана вучења, који добру пропишу занемарује на вучење.

На перове прописе, исказ, мерно томове и поштанске даје рабат од 5 до 1000 динара као и по на сто. Веку повлачну као и три четврте продаје уплаћ.

Исак J. Ешкенази

52830—30 мењач.

На 25 четвртине

Срећке Кл. Лутрије 6 класе

Удеонице за 3 динара

Могу се добити са повлачним бројевима код даље настављеног вук. продавања до 3. децембра.

Добитак који би пао на то срећку исплаћује се одмах у десетак дана после вучења. Зелена је одређена за играч на 3 дин. месечно срећку. Поруџбине из унутрашњости по пријему новца. Новац је потребно поднети унапред.

С поштовањем

Исак J. Ешкенази

мењач и зак. продавац срећака

694 Кл. Лутрије. 2 5

Дућан

са собом, подрумом и шупом издаје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини малог болнице а и у близини основне школе а подесан је за шнајдере, шнајдерке, лимаре, угљене продавнице, касапе и т. д.

14./XI 1908 Београд.

Јован М. Јовановић адвокат

ул. Војвода Миленка бр. 32.

606 3—3

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе Српски кувар са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.

Препоручујемо домаће одлично бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остала домаћа вина по знатно спуштеној цени.

Опоголошки „КОМИЊАК“ продајемо ван радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: ствараних шљива, меса, сланине, саламе, сапуна, филе, колонијала, разних војничких потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само деловац, па да их поручилац сам ужива.

Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине и у разној дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

599 12—20

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Туговског Базе, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерне тканине и најмодерније укусне куфиере за све врсте женских тоалета које израђује од најпростије до најфинијих преко по умереној цени.

Преглед журнала свакоме је дома слободан без икакве обавезе за поруџбину.

Салон је постављен да одговарај укусом, лепотом кроја, најмодернијим фасонима, укусом куфијера, тачном израдом, тачним израђеним поруџбине најбоље како постојаније и најелегантнијег салона у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за коју нама послати пак за сваку добро стојећу хаљину као меру по моме кројачном укусу.

Цене су једне за свакога!

Музички инструменти

и т. о.

виолине, флауте, кларинете, бандасе, тр. бе., армонике и све припадајући прибор.

Најфиније жице могу се добити у радњи мојој и највећој трговини све врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путник, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и савесно.

622 4—20

Од 1. новембра узео сам под закуп кафану код

„ПАУНА“

коју сам потпуно реновирао и снабдео са добрим и природним вином као: винима Јовићевим, Секавчевим и Неготинским црним и белим, и чистом ракијом као сарач, чистом и добром кафом.

Кујну сам добро снабдео са кувачем и изврсним поваром, а по умереној цени.

Молим грађанство, пријатеље и остале посетиоце да ме изволе с поштовањем упорити.

С поштовањем

Милан J. Јовичић

610 КАФЕЏИЈА 3—3

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ ЗУБА

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ и ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

поред ранијих награда у Паризу, Лондону, Бриселу, Атини, Остенди и Прагу.

Помагањем српске индустрије помаже се економско, а тиме и културно напредовање Србије и Српства. 625 1—12

Апотекар Кушаковић — Врање

8—10.000 хектара под гором

Управа манастира Манасије по одобрењу Г. Министра Просвете и Црквених послова од 1. ов. м. ЦБр. 2.806, држаће офертални лицитацију у канцеларији Првостепеног Суда Округа Београдског на дан **18 децембра 1908. год.**, за давање у експлоатацију шуме манастира Манасије у срезу деспотовачком.

Гора је главном буква, разне старости, употребљива за грађу и горење.

Оферте се могу поднети истог дана до 12 часова у подне, а отвориће се у 4 часа по подне у присуству пароха изабраних комисије. Отварању оферата могу бити присутни и оферанти.

Лицитација не важи док је одобри Господин Министар Просвете и Црквених Послова.

Сва остала обавештења и услове могу интересовани добити, како у згради и одељењу министарства просвете, свакодневно, сваког и петком, од 11—12 час. пре подне, тако и самог дана у Дукновском Суду Округа Београдског и код старешине манастира Манасије.

1799 3—3

РАДИ ЗНАЊА

Пошто неки полиција и општинска власт непрекидно чине несносне сметње у погледу печења хлеба, то Индустриско Комерцијална Банка као власник парне пекаре „Баталака“ решила се да престане са печењем хлеба, док се не отклоне ове неправице.

Она према јасно је з наш, да се развитак српске индустрије угушује на начин који није ни најмање подесан за подстрекне вољу за инвестирање капитала у индустриска подузећа.

Банка жали, што јој се оваквим неоправданим сметњама отежава да продре са својим пециваом хлеба, које несумњиво стоји високо над обичним фуруџијским израђевинама, *и од сада ће израђивати и продавати само своје бело пециво као: кифле и томе подобно, а тако исто и луксуз векне с кромпиром и ражи.*

637 2—3 **Парна пекара „БАТАЛАКА.“**

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, осип** *и др. бољецара код мале деце,* и осталих кожних болести, које од несвести крви произлазе, најбоље је и неоспорно средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5% effervs)

који се од дуже године справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности пити радо што. Дуготрајном употребом овога зејтина деца се могу опорављати, добију снагу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а тиме и сви организми чисти, онда се и болести лако лечују.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством нашта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, протеву шкрофуле које своје, шкрофулозни отока кожи, кожног запаљења листова у ... [illegible] плућа.

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо грозница очиста и зараста, а запаљења брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

— Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Оба производа могу се добити и то: у Београду у дрогеријама: Субботића, Ожеговића и код „Гуслара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ружића, Панчеву Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тунгра, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића. —

Јављамо нашим драгим пријатељима и познаним, да је наша непрежаљена кћерка односно: мати, сестра, кумица и стара мајка

† ДАФИНА

преминула после кратког и тешког боловања 13 ог. м. сахрањена 21. о. м. — Благодаримо пуцника свима, пратиоцима на сахрани и изразима и помоћи учињеној у нашој жалости. Особиту захвалност изјављујемо г. М. Ђорђевићу свештенику за његове речи и побожној браћи дружини на гробу покојнице.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Н. Протић пушковић и дирек. држ. желез. у пензији са децом.

623 3 3

„Правда“ излази свака дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину ... [illegible] дин. за пола год. 14 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се у углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радоје М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Голуб. Павловића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | ЧЕТВРТАК 27 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ [illegible] | Телефон 521.

ЗА БРАЋУ СРПСКУ

ЧЕХЕ и СЛОВЕНЦЕ

У тренутку кад је наш Српски Народ устао на ноге да се бори са неморалном Аустријом, угњетачицом Словена, наша браћа по крви и страдању, Чеси и Словенци протестовали су легалним путем против варварског насиља аустриских власти.

Из факта: што су српски, чешки и словенски отпори против једног и истог насиља кренули паралелно и сложно, Аустрија, стара денунцијаторка, покушала је оптужити Чехе: да се буне под утицајем Србије!!

Врли потомци Хуса и Жишке нису се дали том подлошћу застрашити него су са и даље борили против бесомучне тираније и падали уз клицање „Живела Србија“!

Српски Народ то никад неће заборавити браћи Чесима!

Словенци су постали нарочите жртве бездушне аустриске тортуре, јер су у близини Срба. Њих гоне, гуле и даве једино што се усуђују звати Словенцима, и што симпатишу страдалницима Србима у истој анахронистичкој монархији.

И синови Ческог и Словенског Народа гинули су од куршума и тесака варварских аустриских кољиника.

Те пале жртве су постале истог часа: великомученици Словенске Идеје!

Слободни Српски Народ у Краљевини жели да одоје оне жртве, што су пале и остале неосвећене!

Слободан Српски Народ хоће палим јунацима да учини помен и да им каже: Хвала вам и Слава вам!

И Српски Народ врши ту дужност преко своје омладине. Студенти обојега пола, Београдског Универзитета приредили су данас 27. ов. м.

Парастос

нагинулим славним борцима за Словенску Идеју.

Парастос је био у Саборној Цркви.

После парастоса биће велики митинг.

Ко је крив за најновији злочин?!

— Капетан Кића и пуковник Бојовић —

Зајечар 21 новембра

Причитао сам о првом Кићином злочину, јер оно што је Кића извршио у „Европи“ у Нишу зове се законски злочин, па ма колико да је учинилац његов био изазван, а чуо сам и за друго његово јунаштво, како је Кића учинио над својом женом оно исто, што и његови другови 29. маја над краљицом Драгом.

Први злочин уопште није можао нико спречити, а ко је узрочник, те је Кића могао извршити и овај други, показаће ови редци, ако ми поштовани г. директор „Правде“ буде дао места у свом ценњеном листу. Ја га, у интересу расправе ове грозне ствари, молим да то учини, а ја му дајем часну реч, да немам ни најмањег познанства ни са г-ђом Кићиницом, ни са ма којим чланом њене породице, да бих случајно нашао коју пристрасну реч.

Чим је учинио први злочин, по правилу и по дисциплинској уредби Кића је морао одмах бити затворен у гарнизони затвор, а никако да буде код куће у притвору. Притвор је блажија дисциплинска казна, при којој осуђени официр иде на службу и не сме се из куће удаљавати кад је ван службе. Да неко буде у притвору мора предходити нарочита казна његовог старешине. Према овоме, пошто Кићин претпостављени није изрекао казну притвора, а морао би бити бесловесно глуп кад би за злочин он изрицао казну притвора, то је Кића, и по тунгуским појмовима а не по појмовима једне модерне војске, морао ићи — или бити одведен — у истражни гарнизони затвор одмах оног часа, чим је злочин извршио.

Да је урађено тако, како правила прописују, Кића не би био у могућности, да изврши и овај други злочин.

За овај други злочин ја кривим не само Кићу, као извршиоца, већ и команданта места у Нишу, што је допустио да се једном злочинцу дају такве противуправичке бенефиције, које су га и омогућиле, да срља у други злочин.

Командант моравске дивизије, ђенералштабни пуковник г. Петар Бојовић крив је подједнако за ову најновију злочиначку лудост Кићину, јер он није смео допустити, да се пред његовим очима изигравају правила и прописи и да се Кића ставља у домаћи притвор, кога наша правила за ову врсту злочина и не познају. Ако пак г. Петар Бојовић није знао, шта је по правилу притвор а шта затвор, — што ја не могу да претпоставим — онда је то јадан знак за његову ђенералштабну спрему и његову подобност за место на коме је.

Ја сам сигуран, да је г. Бојовић знао и једно и друго, т. ј. да је знао, да наша правила не знају за овакав притвор, па да је иначе зажмурио и оставио, да Кића протабачи и по правилима, као што је раније урадио по крви једног заслужног и јуначког генерала, а сад по крви невиних људи у кафани „Европи“ (Да, невиних „невиних“ људи, јер можда нису сви баш невини, али сам то рекао за то, што су они оруђја у рукама неопстижнога, који је Кићи досудио оно, што је заслужио).

Знао је дакле то добро нишки командант места али је као паметан човек уписао, да му неће ништа одићи, већ шта више да му лакше може и шкодити, ако према Кићи буде законски поступио. Пуковник Бојовић има у томе и горког искуства. А ево у чему.

За време свог првог командовања моравском дивизијом пуковник Бојовић био је принуђен да Кићу, због његових разних скандала, казни са двадесет дана затвора. Чим је то Кића чуо, затражи и добије осуство од свог команданта и дође у Београд. Пуковник Бојовић, дознавши за ово бегство Кићино напише рапорт министру војном, и у рапорту затражи да се Кића врати у Ниш ради издржања казне, наречене му пре но што му је осуство одобрено. Министар војни био је тада ђенерал Путник, и он, место да учини оно, што се рапортом тражило, извештава команданта дивизије, да је одобрио Кићи, да тај затвор издржи у Београду, да му валљда углед у Нишу не би шта страдао. Да ли би се ђенерал Путник смео заклети, да је Кића тај затвор збиља издржао?!

Командант дивизије, овај исти г. Петар Бојовић, погрешио је тада што није тражио да се уклони од командовања, али је сада још више погрешио, што на ову епизоду из свог првог командовања није заборавио, јер да је то учинио Кића не би учинио овај други злочин, јер би одмах после првог насилљења у „Европи“ био у гарнизоном затвору, а не у домаћем притвору!

Мени госпођа Кићина није ни род ни помози Бог, нити је, као што горе рекох, познајем. Нисам на њеној страни већ сам пре и више противу ње. Ја мрзим жене тог наизбора, тим више јер кад греше не пазе с ким греше. Више сам на страни Кићиној, јер мислим: доста му је на души убиство ђенерала Павловића, загра у ова. Влашкој Мали и насилље у „Европи,“ није му ништа требао овај нови злочин, који показује простачки и животињски инстинкт! Али ово што написах, написао сам једино с тога, да се види ко је индиректно крив за овај најновији злочин, а друго с тога, да Србија види са колико се мало одлучности и добре воље седи код нас на тако видним положајима, као што је положај команданта дивизије.

Миле [illegible]

Споразум

између Русије и Аустрије

У бечким дипломатским круговима верују, да би се ради остварења конференције нашли модуса, који би помирио гледиште Аустро-Угарске, која не допушта да се анексија Босне и Херцеговине дискутује на конференцији, и гледиште Русије, која баш због тога тражи конференцију.

Аустро-Угарска је, вели се у тим круговима, готова да најпре дозволи дискусију путем дипломатског измене мисли међу кабинетима. Главно гледиште кабинета утврдиће се протоколарно и дискусија би се наставила док они не признаду анексију.

Конференција би ту дискусију наставила у истим употребљавајући сугестиј, да би је за тим регистровала, и не би повлачила никаквих консеквенција.

Ако би се о том модусу постигао споразум, онда би наравно требало још дуже времена, то да се конференција може састати. А кад се она једном састане, онда би се и брзо и добро свршила, зашто би из ње била искључена свака оштра дискусија, свако неслагање и свако нападно противно гледиште.

Дакле најпре дискусија коју Русија жели — али пре састанка конференције и писменим путем; а за тим, по жељи Аустро-Угарске, регистровање на самој конференцији.

ИЗЈАВА Г. ПАВЛА МАРИНКОВИЋА

Господине Директоре,

Јучерањи „Дн. Лист“ ме денунцира и клевета: како сам још од првога дана увватио у своје замке „наивног руског новинара“ г. Березовског, и како сам баш ја главом давао г. Березовском она „обавештења“ по којима је он послао онај фамозни телеграм, о коме се толико данас пише, и најзад, како ја та обавештења нисам смео давати „јер сам извесне ствари чуо на тајној седници.“

А све сам то радио у циљу интриге: да оборим г. Милановића и да доведем ма и с Пашићем коалициони кабинет, у коме би био и један Маринковић!

Тешко је сабити више лажи у мање редова.

Ја сам се свега један пут разговарао политички са г. Березовским. То је било приликом његове посете, што ми је учинио чим је стигао у Београд, ма да га нисам познавао.

Тај се разговор водио пред још два сведока, и г. Березовски га је непотпуно објавио одавно у „Н. Времену“, па га је један овд. лист донео у преводу. Цела је Србија могла читати тај разговор и видети: да ни о каквим обавештењима са тајне седнице, није било ни речи.

То је цинична клевета, достојна најгорих људи.

После тога говора, ја сам се само неколико пута сретао са г. Березовским, али о политици разговарали нисмо, а нарочито нисмо никад говорили о његовом разговору с г. Милановићем. Ја сам о том разговору сазнао тек од трећег лица, пошто је телеграм био послат.

„Дн. Лист“ је, дакле, гадно слагао и овога пута, као што је и увек до сад радио, кад је год што о мени писао.

Молећи Вас г. Директоре да овим мојим редовима дате места, ја Вас молим да примите уверење о мом одличном поштовању.

26.–XI 908.

Павле Маринковић

Талијани за Србе

Посланик италијанског парламента г. Кирјаз, који је вођ националног италијанског националног покрета, посетио недавно Београд, држао је даваш говор у парламенту против анексије Босне и Херцеговине.

Тај говор је био прихваћен жарким пријатељством према српском народу, али је крунисан најлепшим предлогом за дневни ред.

Предлог г. Кирјазија овако гласи:

„Скупштина је убеђена да је угњетачки режим, под којим се налази Босна и Херцеговина, такве природе да он налаже италијанској влади, не само да не даде свој пристанак на анексију, него и да не допусти да се европски мандат о окупацији и даље продужи аустро-угарској влади.“

Тим својим предлогом, г. Кирјаз је задужио сав српски народ. Доћиће време, кад ће га се Срби умети сетити!

Два чифутина

„Пестер Лојд“ доноси у прекјучерашњем броју ова два фамозна телеграма, датирана из Београда а писана у Земуну:

Београд, 25. Новембра 1908.

Цео српски официрски кор обратио се српском престолонаследнику да се заузме, те *да Краљ Петар одмах абдицира у његову корист*, јер се даље не може трпети владавина завереника. Престолонаследник који је примио једну петицију официра с 906 потписа, говорио је о томе јуче с Краљем Петром и рекао, *да се влада и завереници морају одмах отпустити и амнестовати сви осуђени официри, иначе ће се он ставити на чело официрске револуције против Краља.* Кад је Краљ то саопштио у министарској седници, један од министара рекао је да *престолонаследника прогласе за болесна и интернирају.* Влада остаје на гледишту миролубиве политике а поднеће оставку тек онда, ако се скупштинска већина изјасни против те политике. *Решено је да се 30. новембра помилују сви антизаверенички официри и да се поново приме у војску.* Краљу је зајемчена безбедност од сваког насилног акта.

Београд, 25. новембра.

Дивизијару пуковнику Бојовићу у Нишу, највећем гарнизону у Србији, предат је јуче један меморандум с 400 официрских потписа, у коме се тражи *да се одмах помилују сви антизавереници и да се поново уврсте у војску.* Ако се тај захтев не задовољи до 30 новембра, онда ће, вели се даље у меморандуму, *не само у нишком гарнизону, но у целој моравској дивизији букнути војна револуција а за краља ће бити прокламован Престолонаследник.*

Разуме се да су ови телеграми лажни и да су производ чежње за оваквим догађајима који би без сумње спасли Ау-

стрију од беде невидовне која ју је снашла од стране Србије.

У целој овој ствари интересантно је ово: док један чифутин ван земље (Штајнхарт) измишља вести о томе како се официри буне против краља, дотле други чифутин у земљи (Јован Мандил) напада „Правду“ што не критикује и не грди краља и сад, кад сви од реда треба да обратимо пажњу на спољњег непријатеља. И сад имамо пред собом овај факт:

Чифутин Мандил критикује „Правду“ што не пише против Краља и династије, да би Штајнхарт имао шта писати и на некоп се позивати.

Како вам се чини ово?

Него о томе опширније мало доцније.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Хапшење д-ра Алексића

„Нејес Пестер Журнал“ јавља из Панчева, да је тамо због „велеиздаје“ ухапшен лекар д-р Иван Алексић. Денунцирано је да је у неким саветовима говорио како се Срби морају ослободити мађарског јарма, како морају прибећи у помоћ браћи и борити се за српску солидарност. По приватним гласовима ухапшени су и управитељ школе Карловчевић и још два трговца, што су бајаги подговарали сељаке без разлике народности, те су о Ћесаревом јубилеју носили српске тробојке.

Забрањен глобус

Српска књижара браће Јовановића у Панчеву издала је глобус на српском језику. Министар просвете гроф Апоњи забранио је овај глобус за све школе, јер се „огрешио о државно право“. Јамачно не одговара њиному мађарском глобусу.

Нису ухапшени

„Србобран“ демантује вест, да су у Мохачу ухапшени Милан Малић и поп Владимир Пајовић. У Мохачу, вели, није нико у хапшењу.

Дневне вести

Скупштина. Опет нема скупштинских седница за дуго!

Влада је изјавила жељу: да се скупштинске седнице не држе још, него да се отпочну тек по светом Николи, дакле, око 10. децембра. Ово се још није видело у Србији! Има толико послова, не партиско-политичких, које би скупштина могла посвршавати за ово време, али влада неће да допусти да се скупштина састане, јер се боји да на првој седници не падне, нити хоће ни што да ради, јер вели што да радим, кад нећу остати!

Долазак г. Новаковића. И поред свију пророчанства у министарству спољних послова о повратку г. Новаковића, дан његовог доласка још се не зна. За сад се у министарству обећава да ће то бити до недеље, али у та обећања нико више не верује!

Избор судија. Још пре три дана извршен је избор кандидата за три упражњена судиска места и што је интересантно, имена ових кандидата чувају се у највећој тајности што до сада апсолутно није било. Но и ова загонетка има своје решење: у комисији која избор врши, у већини су фузионаши, — председници Касације и Апелације — и изгледа да су они и овом приликом, заслепљени партизанством до искључиво-

сти, заклели своје сваком да у ред судија угурају и оно ресто околу, што ни Мишић Марко у своје време није могао да учини. За дан-два видеће се ово мало јасније, и као да неће замирисати него...

Тајанствени догађај. Из Панчева јављају да је 23. о. м. ноћу око 1 сахата неки непознат човек лупао на капији депоа материјала панчевачког хонведског пука. Пошто се стража није одазвала на његово лупање он је извукао Браунингов револвер и из њега испалио два метка у капију. Меци су пробили капију и ударили у зид. После тога је стражар отворио капију и пуцао на атентатора који је бегао. Услед овога приправност војске повећана је за једну чету а страже појачане. Грађанима је забрањен улаз у војне зграде.

Обустава оружања. — „Берлинер Тагеблату“ јављају из Петрограда, да је руска влада доиста покренула мисао, да западне силе и Русија с Италијом отпочну у Бечу преговоре да се обустави војничко спремање. Русији је ти ме очигледно циљ, да на тај начин расположи Аустро-Угарску за руске планове о конференцији. Дипломатски преговори, вођени о овом руском предлогу, показали су да су западне силе доиста хтеле пристати на тај предлог, али пошто је Енглеска на ту мисао пристала само под условом да у томе учествују све силе, па дакле и Немачка, а мора се сматрати да она неће пристати, то свој пријатан до тог корака неће ни доћи.

Поруџбина шињела. Како из Берлина јављају, наше министарство војно поручило је код једне берлинске фирме 200.000 шињела. Ти се шињели морају у току године лиферовати у неколиким пошиљкама.

Босанско питање. Полузванична петроградска „Россија“ вели да је босанско питање опште европско питање, које се мора расправити на конференцији. Пре рада те конференције не прете никакви заплети, нарочито не рат суседних држава, као што то слика „Новое Время“. Такве сугестије не могу користити претходним преговорима. А оне ни мало не одговарају ни фактима и могу само заоштрити односе према суседној монархији.

У инспекцији. Г. Чеда Костић начелник министарства унутрашњих дела, отпутовао је службеним послом у унутрашњост.

Кочић помилован. Из Сарајева јављају, да је о Ћесаревом јубилеју помилован и познати српски књижевник Петар Кочић, као и Васо Кондић, који су били осуђени због штампарских кривица. Обојица су већ пуштени у слободу.

Судски указ. За апелационе судије постављени су Стојан Симић и Мих. Ристић.

Даље су постављени за судије Рудомир Јанковић и Младен Тројановић.

За судију првостепеног суда за Београд Др. Љуба Кујунџић а за Смедерево Милан Антић.

Отпутовали из Петрограда. „Новое Время“ јавља, да је аустро-угарски посланик гроф Берхтолд напустио Петроград и већ отпутовао у иностранство. У почетку се говорило да ће легационо са-

ветник кнез Фирстенберг отпутовати у Беч да поднесе извештај, али како изгледа, гроф Берхтолд је нашао за потребно да сам оде у Беч и да усмено поднесе извештај о положају Русије према балканским питањима. Пре свог поласка гроф Берхтолд био је царев гост у Царском Селу.

Општински избор. На скорашњем општинском избору у Шапцу удружени напредњаци и либерали добили су 628 гласа, а удружени радикали, самостални и социјалисте свега 314 гласова.

Аустриски одговор. Аустриска влада послала је прекјуче свој одговор на другу ноту руске владе о конференцији. О садржини тога одговора зна се само толико, да он не искључује настављање преговора.

Опет одлази. Ако је веровати цариградском дописнику „Франкфуртских Новина,“ аустро-угарски посланик Палавичини, после толиких објављивања, ипак ће овихдана отпутовати из Цариграда.

Аустро-турски преговори. Како цариградски „Икдам“ дознаје из аутентична извора, у скоро ће отпочети преговори између Порте и Аустро-Угарске. Порта је намерна да преговори одмах почну, али Аустро-Угарска одуговлачи. Аустро-угарско посланство изјављује да нема никаквих упустава. А сумњиво је да ће она моћи стићи до краја ове недеље. Порта сматра за потребно да Аустро-Угарска пожури. Порта није утврдила ни минимум ни максимум својих захтева о финансиској накнади, нити је што утврдила о капитулацијама, поштама и другим тачкама.

Ултиматум. По саопштењу бечког дописника париског „Матена,“ аустриски ратни савет под председништвом Ћесаровим упутио је Турској ултиматум због бојкота.

Једно унапређење. Јучерашњим указом шумарског одељења мин. привреде, премештени су секретари г. г. Буковала и П. Ђорђевић у унутрашњост, и ако су пре месец дана добили у министарству знатно унапређење.

Распитали смо за узрок овог премештаја па нам је објашњено да овој другој дојучерашњи који долазе на место ова два господина треба дати класе, а на положајима на којима су били нема буџетске могућности, па су зато премештени.

Чујемо, да су г. Буковала и г. Ђорђевић протестовали и тражили или да остану где су или да их пензионишу.

Тешман у Београду. Има већ неколико дана како Тешман обија праг министарства унутрашњих дела, тражећи поново капетанство док његови другови у Пожаревцу одрађе се за њега радећи порезке послове?

Зна ли то г. министар финансија и зашто не нареди да Тешман ради послове за које се плаћа а не да шетка.

На школе. У нижим разредима више женске школе распоред часова такав је, да је просто ненарављива. Зато, што су због немања учионица и због распуста који је услед шарлаха био ђаци дана губили, сад се је ишло на брзо на нос, да се за месец дана постигне оно, што се за два месеца изгубило зато се сад држе часови сваког дана од 8—12 пре и од 2—4

по подне. Колико су деца овим распоредом преоптерећена и да не говорим.

Допутовао. Синоћ експресом допутовао је из Париза г. Александар Хов новинар из Париза.

„Рат је неизбежан.“ Како которска „Бока“ јавља, једна званична личност у Котору изразила се на сам дан Ћесаревог јубилеја да је рат неизбежан.“

Убиство. Пре три дана убијен је из пушке око 8 сати увече Илија Ђорђевић земљорадник из Лубнице у окр. црноречком, кад се враћао кући. Кривац је у рукама власти.

Читуља. Прекјуче је преминуо Живко Југовић сликар. Пок. Југовић је био дугогодишњи учитељ цртања, али је био много познатији као црквени живописац, јер је многе цркве у Краљевини он украсио својим радовима. Он је умро у најбољим годинама. Бог да му душу прости!

Стављен у притвор. Решењем кварта Дорћолског стављен је у притвор Војислав Костић б. трг. помоћник, за накнадну крађу Светозару Стојадиновићу бакалину овд.

Грађанска Касина. — У суботу 29. ов. м. на приређује „Грађанска Касина“ за своје чланове и њихове породице: Патриотско вече са игранком у корист добровољаца. Улазнина за самца 2 — дин. а 1.50 од особе у породици. Свираће музика Краљеве Гарде. Почетак у 9. часова у вече. Приступ на ово вече имају и нечланови који се пријаве као гости.

Спроведени суду. Данас су спроведени суду Марко Радисављевић б. полиц. писар и Јован Гледић бакалин, за фалсификат менице од 30.000 динара.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

+ У „Вестминстер Ревијуу“ пише мађарски гроф Јосиф Мајлат о мађарској политици у прошлости и садашњости, па између осталог вели: Ми Мађари, који живимо без сродника међу туђим народима, спасћемо нашу расу и државу од општег уништења, ако променимо нашу народносну политику и народностима дамо што им припада, а једновремено угушимо све покушаје који прете јединству и достојанству мађарске државе. С друге пак стране морамо мирно и споразумно с нашим краљем пренути из сва актуелна питања војничке, привредне политичке и друге природе и то пре увођења општег изборног права.

¶ Чим наступи божићни празници, отићи ће аустријски министар председник барон Бинерт у Будимпешту да конферише с угарским министром председником д-ра В керлем.

¶ У Будимпешти се говори да ће бан барон Раух за који дан сазвати хрватски сабор. Ако не успе да сабор могне радити, распустиће га.

У Овоголишњи сабор угарског парламента потрајће преко месец дана. Влада ће то време употребити за преговоре о Фања

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Опет га нису разумели!

Баш је тај г. Миловановић малерозан човек! Важио је као врло речит човек и интересантан говорник, али је од некуд најдали пут стекао једну ману, те га сад нико не може да разуме кад најбоље памети да каже.

Тако га јуче ни његов сопствени Прес Биро није разумео, нити је схватио његове патриотске интенције, него је послао редакцијама српским редакцијама овакав литографисан телеграм:

Сарајево: „Неистините су вести српских листова (чујте!) да су извршена многа хапшења Срба у Босни и Херцеговини, као и вести страних листова да су затвори препуни. На против, много је затвореника пуштено услед анексије *и свуда влада мир и поверење*“ (Кор. Биро).

Дакле: г. Миловановић држи Прес Биро и скупо га плаћа, да он преноси и о трошку министарства аутографише и такве бургије: *да је у Босни свуд мирно и да свуд влада мир и поверење!!*

Ето, докле је потерало Српско Министарство Спољних Послова под г. Миловановићем!

Ћесару, чуј ме!

Ћесару, чуј ме! Још има дана
Још има лева, још има пута
Да се исцели та грдна рана
Са срца нашег, крвава, љута.
Још која час нас само раздваја
Од непамћене, од страшне војне,
Какву је само видела раја,
С легионама од силе бојне!...
Ћесару, чуј ме!

Залуд су онда корпуси силни
И регименти што иша већи мо
Ал' знаш ли ко су војчаци твоја? —
Знаш ли ћесару?.., Јер и ми знамо..

То није војска одушевљења
Одбрана груде која ах рађа,
Већ то су синци гора и стења,
На разне стране што их пут води —
Ал међу њима кри нашег крви
Чуј ме, ћесару!. Војник је први!

Залуд је стега! Залуд су лањци,
Них нећеш спутат' оно су диви!
За њих су радост убојни кланци
Још само за нас очи су живи.
Ћесару, чуј ме! Та војска твоја
Што на нас креће, браћа су моја!..

Балкан већ тиња, вагнице лете,
Али над букне пламн груде свете,
Тад чуј ћесару!

Залуд су силни корпуси, чете,
И регименте... На бајонете
На јатагане та војска твоја
Још бала није... Ал браћа моја
Још су јунаци, још су горштаци
Жељни јуначка кршева боја
Уз брата брат је! уз дива див је!
Уз усклик свети, **Смрт ил слобода!**
Ћесару чуј ме! — — —
— — — Кри није вода!

28. XI 908.
Београд

Марко Лазаревић

ИЗ ПУБЛИКЕ

Изјава

Г. Уреднику,

У Вашем цењеном листу изашла је пре неколико дана моја изјава, у којој се одричем сваког чланства у гимнастичком друштву „Соко“. А у броју од 23. тек. мес. контра изјава г. В. ј. Рашића, у којој г. Рашић износи по својој урођеној љубопитљивости вештине, и осу-

ћује мој рад у друштву, још од 1892 год. У својој изјави нисам ништа срећао ни спомињао, само сам се одрекао часништва, а пре тога сам и усмено казао г. Рашићу, да се ја не могу примити избора, нити у какову дискусију о томе улазити, зашто г. Рашић и силом хоће да ме уведе опет за часника и против моје воље неразумем, а нарочито зашто ме је бирао поново за председника, кад је мој рад још пре толико година познао, а сад осуђује као погрешан. Има ли ту здраве логике, бирати поново човека, који је погрешно радио, и то бирати га против његове воље за часника, када он то у напред категорички одбија? По моме мишљењу такав човек не заслужује да се са њиме о којој ствари дискутује. Држим да ни један паметан човек неће веровати оваким испадима и светлима г. Рашића. — Ево Вам г. Рашићу друштва „Соко" па бирајте кога хоћете и радите шта хоћете, али Вас молим у будуће оставите мене на миру, јер ја немам воље и времена да Вам на Ваше неумесне нападе и недотупавне алузије дајем увек одговоре. Ако какове расре са данашњом управом и друштвом имате, расправљајте без мене, не увлачите у Ваше расре и друге чланове који су из недовољне обавештености улетели у Ваш списак, нарућите овове, коме не треба вероваиа, да се ових заплаћате и натоварате на друге. Ако сте криви, бракнте се сами, кад сте уверени да је истина и правда на Вашој страни, а зато вао доктор права знате пута и начина. А и садања управа „Сокола" има реч, пошто ће чути, ако сте криви вама Вам то ђаволи воле, а ако сте часни нек Вам од сваку љаву на Вашем раду, али није право да трпи страдају, усед незнања и необа везаности. Какав је мој рад негда у „Соколу" био, то најбоље знају људи од којима сам ... равно на унапређењу ове витешке установе, и који су ме признавајући тај двадесетогодишњи рад, изабрали и за почасног члана. Ваше оцене о томе раду није меродавна, пошто Ви у то време нисте били у Србији.

Ово Вам је г. Рашићу мој последњи одговор, нити Вам нећу одговарати, на ме колико нападали и клеветали, јер ме је прошла амбиција за часништво у „Соколу", која код Вас још траје, а спокоја се ниборе у друштву у напред одрачем, желећи „Соколима" свако добро срећу и напредак.

Љуба Станојевић
бив. Нар. Посланик

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нађено по тајним архивама Бастиље

Живот Марије Маделене од Бренвиљијера. — Париска тровачи ... — Нова смрт — Мађионичари. — Мађије у средњовековни ... — Средство и обрачи ... — Алхемисти. — Кривари Париза. — Мађионичар Лешам. — Утајена повреда (Да сватов ... од Добре). — Лудвик XIV. и тровачке варошице. — Госпођа од Монтеспана.

Марија Маделена од Бренвиљијера

(наставак)

Госпођа од Бренвиљијера је најзад увидела да јој неће издати касету и спремила се за одлазак.

„Делавар, њен заступник, дошао је у десет часова у вече у Пикпи и са собом однео већи део покретности, од које су у хитњи неки предмети избацивани кроз прозор. Госпођа од Бренвиљијера позвала је још Клајета и Крельбоа у Пикпи, али је сад изменила своју тактику и рекла Кребоу, да је Сент Кроа био у стању фалсификовати писма, али ће се она умети помоћи, јер има пријатеља".

Госпођу Сент Кроа, која ју је такође потражила у Пикпију, рекла је, „да с поменутом касетом нема никаква посла и да у њој може бити само шалм без вредности, она је већ одавно прекинула своје односе са Сент Кроа, можда ће бити каквих фалсификованих писама, али ће она умети да се оправда".

Да би раширила мишљење да је њена ствар везана с Пенотјеровом, она је настављала: „Ако би, најзад, и на мене пале неповољне напомене, онда ће на Пенотјера пасти пљусак."

Неквој госпођи Фосатовој, жени једног канцелисте, која ју је известила о промени, о коме се већ говорило, одговорила је: „Све ће се то опет уредити, ја знам некога који је једновремено отровао са мном и који не радо мрзовати четири или шест хиљада ливара да се избуче из ове зверке". Он истина није племић, али је веома богат".

Грађански судија скинуо је печате с касете 11. августа Госпођу Бренвиљијерову је заступао њен адвокат, који је дао овакву изјаву: „Ако би се нашла каква обвезница госпође Бренвиљијерове на суму од 30 хиљада ливара, да је то писмено њој изнамљено, а ако би се нашло да потпис вреди она је намерна повести парницу, те да га поништи и прогласи за неважећ".

Течности и прашак, који су нађени у касети, опробани су на животињама, које су од њих попипсале. Стручњаци су утврдили да је то отров, не могући да одреде његову природу. А није било ништа друго но арсеник.

Госпођа Бренвиљије и Пенотјер-брос су постали предмет свих разговора у Паризу. О огромним су се проносили најпустоловнији гласови, чији је одјек постала госпођа од Севиње.

Госпођа Бренвиљијерова похитала је да Пенотјеру учини посету. Он је био одсутан. Госпођа Пенотјерова „зачепила ју је за рамена и избацила на врата". На ову посету Пенотјер је одговорио кораком, који му служи на част. Он је отишао у Пикпи да говори с госпођом Бренвиљијером. Пошто је ухапшен, питан о томе шта је намеравао том посетом, одговорио је, да он госпођу од Бренвиљијера није сматрао за способну за такве злочине, па јој је хтео учинити своје подозрење као што је у таквим приликама уобичајено. Помињући овај поступак, његове противнице пишу: — прожет чистим осећајем поштења, запостављa он своје најважније интересе, од којих зависи живот, част и имање. У својој претераној учтивости он заборавља све остало. Какав узвишен, редак карактер има овај човек! Какву величину ... Они ... које су онде ... у тешком тренутку су господин и госпођа Бренвиљије зајмом од 30.000 ливара учинили услугу Пенотјеру; сад је он у потребно прилику да докаже, да он није заборавио ону пријатељску услугу.

П. Л. Рају од Пенотјера — Пенотје звало се једно имање у близини Каркасона — и ако му је било тек тридесет и пет година, већ је стекао огромно богатство. Оба његова положаја као главни порезник свештенства и као благајник берве Лангедочке, доносили су му годишње стотине хиљада. Он је био један од најпреданијих и најинтелигентнијих чиновника Колбертових. Ако је требало поново увести фабрикацију француске чоје, ако се тицало Лангедочког канала, куповин: грчких рукописа на Истоку, исушавања бара у Ег Морту име Пенотјерово у свима корисним подузећима било је везано за име Колбертово. „Од обичног касира — вели Сен Симон — Пенотје постао је главни благајник свештенства Лангедочких покрајина и веома богат човек. Он је био мали, витка стаса, весма галантан и издашан, био је мудар и играо је велику улогу у друштву".

21 августа позвао је грађански судија г-ђу Бренвиљијерову и Пенотјера да се прегледају хартије нађене у касети.

(наставиће се)

ИЗЈАВА

Господине Уредниче

Лист „За Отаџбину" у 68 броју од 21. ов. мес. донео је измишљену вест како сам ја ухапшен за превару и т. д.

Па како је ова вест скроз лажна, јер ја нисам учинио никакву превару нити сам у опште ма за шта ухапшен, то Вас лепо молим, да ово објавите ради мојих пријатеља и познаника, зашта Вам у унапред лепо благодарим.

Уредника листа „За Отаџбину" тужићу суду.

Вучко С. Јанковић
управник „Српске Банке"

РАЗЛИЧНОСТИ

Глазеологија

Гласеологија је нова наука. За оснивач јој је да пронађе директор ... по обичају, ... непуњено ... ... Дуг је ... ... — ... ... без ... ...

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас се приказује интересан тан програм, са новинама:

1. „Тра велика" и
2. „Артиљерија Рустанчана".

Остале су најпре особито забавне и привући ће обилну посету.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак:

Супа, говедина, умокац и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говедина, умокац и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говедина, умокац, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера:

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по избору једно готово а друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вина најбољег квалитета 1·50. Пиво Пилзенско Урквела без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна посластица са скуплјеним ценама.

Чувени „Империјал" поханац у свако доба.

Свако суботе за вечером „каса" пуце са паприком и пасуљем.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

608 7—30

Биограф Позориште
Бен-Акиба

Ово је данас најбоље кинематографско позориште које је отвољено ... ... београдској публици, и које је до пре неки дан давало представе под „Тыхон," продужава рад у ... сали хотела „Булевара".

Прва представа у петак 21. ов. месеца.

Сопственик ... ...

615 4—7

Иза мале и кратке незабораване нам, оца и стрица

† АЛБЕРТ РИЖЕ

чиновника и учитеља ...

...

Барбара Риже са синовима.

24. XI. 1909. Београд.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако
превод с француског

(114)

XXVIII

Катаринина политика

— Не, не, сине мој... само сам тако казала! Али ако хоћете мене да послушате, нећете никога да тражите, ни Пангерулу, ни Мовероа, ни Косуса...

— Затворићу их ако ни се буде свидело, госпођо! Затворићу и Хенрија, ако буде потребно.

— Ви говорите о миру, рече краљица, а мислите само о затварању и хапшењу, чак и у својој породици.

Али Карло IX је већ био упрта и заклоио се на мавиће.

Ексилазија таква била је ... ... његову душевну снагу.

Катарина је то и чекала.

— Ви немате нећете ... ... да утврдите општи мир.

— А јесте ли нашли то средство, госпођо?

— Нашла сам га.

— Да није неки добар нонов, ...

— Ништа од тога, сине мој; радије ... кроз ...

— Слушам вас, госпођо, рече Карло ...

— Ја одавна о томе мислим. Док не мислите да сам ја обузета само мислима о рату ... ... ја сам само једна мајка, која се стара да обезбеди срећу своје деце. Ево шта сам смислила, сине мој: хугеноте нису ... нити ... ... Хенрија од Беарна и Конде ...

— Ви дакле ... ...

— Чекајте, сине. Волим да хугеноти, лишени та два човека, не би могли продужити рат. ... ...

— Али, госпођо, они сад ... ... рат против мене!

— Добро! Али ће га водити. Препоставите сад на се Хенри од Беарна и Кондеа предају...

— Никада они на то неће пристати!

— Да, рече Катарина ... ...

... ... што је боље од ... ... која би могла бити ... ... Ја сам ... ... и свезаних краљева.

— Госпођо, ако сте такво што нашли, ја вам се најискреније дивим.

— Добро. Слушајте ме. Шта мислите да би чиниo стари Коли ... кад бисте му дали војску да оде у помоћ својим пријатељима протестантима у Холандији, које ... ... војвода Алба?

— Мислим да би ми ... пред ноге. Али, госпођо, то би значило да уђемо у рат са Шпанијом!

— О томе ћемо разговарати у савету, сине. Ја знам једно средство да се избегне рат са Шпанијом која јесте и треба да остане наша верна пријатељица. Пристајте ли дакле да предложите адмиралу то што вам препоручујем?

— Пристајем радо! Чак и во ... рате са Италијом, јер, најзад, боље је имати рат на границама, него рат у земљи!

— Добро. Мислите, дакле, да је у том случају адмирал ваш... У том случају хугенотска партија остаје без вође и мора да пријеђе и нама.

— Без сумње. Али Хенри од Беарна? упита радознало Карло IX.

— Ту је баш мој план најјачи... Хенри од Беарна ... ..., ... добро, ја ћу вам ... ... и ... ... пријатељ, увиђићу га вашим братом...

— Хенри је толико исто ... ... у рат. Треба да привежемо своје ... ... Хенри са Беарна могао ... ... мој брат...

— На тај начин што би се ... ... Маргарета! рече Катарина победоносно.

— Марготa! узвикну Карло пребледевши.

— Њоме! Зар ви мислите да се ... ... Зар не мислите да се ... Јована од Албрета неће поносити таквом везом?

— Мислим ... ... Али шта ће на то рећи Марго?

— Маргарита ће радо ... ... мере.

— Верујем, узвикну краљ уставући, то је дивна и дубока замисао, госпођо... Да, да, то ће нам обезбедити мир... Беарнски ће ући у нашу породицу, Колињи ће се забављати у Холандији... и у нас неће бити хугенота!... То је заиста дивно!... Неће више бити рата, неће се више проливати крв по улицама варошким... настаће весеља, забаве, игре, лов... Ала ћемо дивни двор имати! Знате ли да је сасвим почело да бива досадно? Ах! дивно, дивно... ... за сутра сабор!... Ах! како сам срећан!

И краљ Карло, као право дете, стаде играти по соби, за тим загрли мајку и пољуби је у оба образа, па онда весело, на сав глас, поче дувати у ловачку трубу...

Катарина је ... ... радости.

Ни један пут она није ... ... Карло пружи руку ... ...

(Наставиће се)

Есконтна Банка

продаваће у своме локалу на дан 8. децембра н. г. све оне залоге, којима су рокови протекли а нису обновљене.

Хартије од вредности које се потпуно продавање се остаје да на ... Берзи.

Власници могу своје залоге обнављати до 3. децембра 1908 г. от купити или им рок продужити.

622 2—3

Занатлиска Кредитна Банка

(у својој кући — преко пута пошт — Београд)

Прима новац на штедњу

Мале суме прима без отказа.

Финансира занатлије у њиховим предузећима.

Даје зајмове на драгоцености и државне хартије.

Има на продају:

помоћ постављених капута и рубљенатих ... фрака као и природно ... бела и црна.

613 3—10 **Управа**

Увек свеже мивиће

Закажите у уредовни кухињи, ... слатко, ... и разне ...

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

... Свежа јаја ... Салама ...

... Кајмак ...

Најбоље и најразноврсније ...

...

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд — Кнез-Михаилова

...

СВАКОМ КОРИСНО

БЕЗ КОНКУРЕНЦИЈЕ

СРЕЋКЕ КЛАСНЕ ЛУТРИЈЕ

има на продају за шесту класу до последњег дана вучења, даје добру провизију помагачу и на вучење.

На вороси прима ... и поштанске даје рабат од 5 до 1000 динара ... у ... три четврти продаје разна.

Исак Ј. Ешкенази

52660—20 менвач.

На 25 четвртине

Срећке Кл. Лутрије 6 класе

Удеонице за 3 динара

Могу се добити са ... до 3. децембра.

Добитак који би пао на те срећке ... у ... одмах после вучења. ... за испл. за 3 дин. ... Поручбине ... по пријему новца. ...

С поштовањем

Исак Ј. Ешкенази

менвач и ... Кл. Лутрије.

624 3 5

Дућан

са собом, подрумом и шупом из двора одмах под кирију.

Један се налази у Ресавској улици у близини нове болнице а у близини ... и подесан је за шнајдере, шнајдерке, ... ит. д.

14/XI 1908. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат

ул. Војводе Милоша бр. 22.

606 3—3

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо ... по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: ... шљива, меса, сланине, саламе, сапуна, фине, ... разних ... потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само делови, па да их поручилац сам укива.

Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

569 13—20

РАДИ ЗНАЊА

Пошто нам полиција и општинска власт непрекидно чине неосноване сметње у погледу печења хлеба, то Индустриско Комерцијална Банка као власник парне пекаре „Баталака“ решила се да престане са печењем хлеба, док се не отклоне ове неприлике.

Ова појава јасно је доказ, да се развитак српске индустрије угушује на начин који није ни најмање подесан ... ...

Банка жали, што јој се овакним неоправданим сметњама отежава да продре са својим печењем хлеба, који несумњиво стоји високо над обичним фурунџиским израђевинама, и *од сада ће изодиавати и продавати само своје бело пециво као: кифле и томе подобно, а тако исто и луксуз векне с кромпиром и ража.*

627 2—3 **Парна пекара „БАТАЛАКА.“**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубљанска ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио ... најмодернија ... за све врсте женских тоалета која израђује ... по умереној цени.

Посебна ... свакој ... без ... обавезе на поруџбину.

Салон је познат да ... укусом, лепотом кроја, ... фасонима, ... тачном израдом, тачним ... поруџбина ... најјевтинији ... у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, ...

Цене су једне за свакога!

Од 1. новембра узео сам по закупу кафану код

„ПАУНА“

коју сам ... ренивирао и снабдео ... добрим ... пићима ... Јовичић, ... и Негатинским црним и белим, добрим и чистим ... ... кафом.

Кујну сам добро снабдео где ће ... добра и укусна јела, а по умереној цени.

Молим ... пријатеље и остало поштовано ... да ме ... ...

С поштовањем

Милан Ј. Јовичић

630 КАФЕЏИЈА. 3—3

Музички инструменти

као што:

виолине, флауте, кларинети, бандиске трубе, хармонике и сав припадајући прибор.

Поуздано ... могу се добити у првој и највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путник, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и савесно. 622 5—30

ПАТРИОТА

Војно-политички дневни лист

Почеће излазити од понедељка 1. децембра ове године под уредништвом нарочитог одбора.

☛ Скрећемо пажњу читалаца на ову важну новост на пољу наше журналистике.

Политика и војска то су лева и десна рука сваке државе. ... ... Сваки политичар мора познавати моћ и ... своје војске, а обратно сваки војник мора знати тежњу и ... своје отаџбине. С друге стране ... ... у своје ... ...

Задовољити ова два ... принципа, задатак је јединог ... војно политичког листа, који до сада није постојао код нас.

Војска је нарочито данас ... народ. Слободан, ... просвећен и богат народ сама даје добру војску, и обратно ... ... „Патриота“ ће дакле посветити ... пажњу ... на добро и срећу ... народа, ... у првом ... броју.

Патриоту треба да чита редовно сваки Србин, свака српска војска, јер ће у њему ... ... Србина патриоте — ... ... и ... ...

☛ *„Патриота“ ће се моћи купити код свакос продавца новина.*

Нарочити Уредништво Одбор

„Патриоте.“

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ НА ЛУТР. ЗАЈАМ

ДИНАРА 2.000.000 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

Зато Браћо, Срби и Родољуби на ... ...

Лозове Црвеног Крста

Уложени новац не ... ... само добити

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

са ... ...

За исплату свих згодитака ... ... Фонд у 4% ... ... и Народна Банка исплаћује *све згодитке* у ... ...

Идуће вучење 2. јануара 1909. год.

		100.000
	„	10.000
	1. априла	150.000
	„	15.000
10 згодитака по	1.000	10.000
20	200	4.000
100	50	5.000
900	Аморт. 22	19.800

За Србију на ... ... 22.— дин. ... ... 27.50 дин. ... ... 2 дин. ... ... 2—

Заступништва ... ... добро.

главном заступнику

ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

Напуштени ... ... мати, ... ташта и сестра

† ЛЕНКА МАО

испустила је своју племениту душу 25. тек. мес. у 8 сати пре подне. Погреб је био данас у 10 сати пре подне.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

кћи: Анастасија; зет: Сава Б. Јоцовић ... сестре Маја и Ката; браћа: Ђорђе и Јован и остала родбина.

632 1—1

☛ **„ПРАВДА“** прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину ... дин. за пола год. 8, за четвр год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 36 дин. за пола год. 18 дин. за четвр. год. 9 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Дојчино Радичевић“ Штампарија Савр. ... и Комп., ... ул. бр. ... Телефон бр. 49

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 28 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 325. | Телефон 821.

„Аој, Босно, сиротице клета!“

У последње је време Аустро-Угарска себи ставила у задатак, да свакога дана демантује све вести о својем наоружању, ма како оне, иначе, долазиле из поузданих извора. Међутим, ових су дана овамо стигли поверљиви извештаји, из којих се најбоље види шта се данас ради у земљама, које је Аустрија насилнички приграбила.

Почевши од 21. ов. мес. железнички возови у Босни и Херцеговини престали су превозити робу, јер, дан и ноћ, превозе војнике, топове, оружје и муницију. Сва се војска уводи преко Босанског Брода и то, махом, ноћу, у неосветљеним вагонима.

Та кретања војске изазвала су, с једне стране, општу узрујаност, врење, неповерење, шушкање, страх, с друге стране, опет, весела лица, наду, нову снагу и радост.

Трговачка је школа у Брчком затворена и претворена у — касарне. Чак је затворен и „Српски Хотел“. Жандармерија врши, дан и ноћ, преметачине по српским и муслиманским кућама. И у Брчком је обустављен сав саобраћај. Војска непрестано долази. Железница довлачи само војску, топове и муницију (у последње време брдске топове). Војску сачињавају махом Пољаци и Чеси. Боја униформе зелена. Мађарске трупе, које су пређе биле у Брчком, сада журно повлаче. Понтони и материјал смештени су у самом Брчком на земљишту српске општине. Пре два месеца је ту, у земљи, саграђена једна велика барутана, коју, за сада, чува само један војник. Пут Брчко — Бијељина чува војска.

У Јањарима је главни штаб: ту има 35—40 топова (пољских) и око 10.000 војника.

У Зворнику има 10—12 хиљада војске. Према Малом Зворнику граде фортицу (утврђење), гонећи сељаке да довозе циглу и камен. Фортица је у виду троугла, али се може видети из околине, са босанске стране; топови су већ намештени, али се не виде с наше стране.

Према Бајиној Башти, у селу Трнићу, праве такође фортицу, која се само види са босанске стране.

До 15. децембра (по новом) има да се довезе из Аустро-Угарске 657 возова; 230 возова иду за Ријеку (Фијуму), а одатле, са 6 бродова, за Котор — око 120.000 људи. 427 возова, који представљају једну војску од 350.000 људи, кренуће се према Дрини, дуж границе и за Херцеговину. Пешадија је састављена од галицијских пукова.

Саобраћај на целој прузи Брод — Сарајево — Мостар и Брод — Тузла сасвим је обустављен и само служи за превоз војске и муниције.

По целој Босни и Херцеговини врше се хапшења у великом стилу. И ту не помажу никакви деманти од стране бечког Кореспонденц бироа. У Брчком су похапшени ових дана ови трговци: Мехмед Кучукалић, Фехим Кучукалић, Пејшија Колаковић, Тоша Ристанић, Мехсуз Ефендија, Мехмед Новалић, Хафиз Алдија Новалић, Ристо Колаковић, Бешлага Милкић, Илија Сарданић, поп Стево Поповић.

Интернирани су у својим кућама, које чувају полицији или жандарми: Танасије Божичковић (подначелник Брчког), Митар Ковачевић, Коста Нешковић, Лука Ерцеговић, Васо Кованчевић, Михајло Михајловић, Мића Гвоздић, Сава Тешовић, Хоџа Миљкић, Никола Прњатовић, Војко Колаковић, Лука Тољевић.

У Тузли затварају праве Србе и Муслимане. У Бијељини похапшени, такође, сви прваци, а Осман Бег Али Пашић затворен, окован и спроведен у Тузлу. У Жепчу затворен поп Коста Поповић, а сутра дан убијен.

Свој Босни и Херцеговини послат је распис, са тачним описом Николе Кашиковића, у коме се вели, да ће бити строго кажњен ко га нађе на босанској или херцеговачкој територији, а одмах га не преда пред власти.

У селу Мејдани претворили школу у касарну.

Фочански котор је изјавио, да неће давати порез; власти немају толико смелости да је купе силом, јер се боје преврата.

На све стране врбују жандарме, али нико неће да се прими, ма да нуде 70 круна месечно.

Народ је врло узрујан. И Срби и Муслимани спремни су на све и моле Бога да подари здравље Краљу Петру, Цару Николи, Султану и Престолонаследнику Ђорђу. Они се надају да не могу ништа изгубити. Они и сирћу до бојеву — отреднће се ропства. А Србија? Србија хоће са тим људима да тргује једну врсту пазара, тражећи једног — ходника!

Р

Пашић о својој мисији

Пре свог поласка из Цариграда за Београд, рекао је Пашић цариградском дописнику петроградског „Новог Времена“:

Ја сам веома задовољан својим бављењем у Петрограду, благодарним пријемом у руског друштва, *јер сам се уверио да ће Србија бити заштићена*. У Цариграду су турски министри изразили своје симпатије за Србију, али уговор нисам закључио, јер веза Србије и Турске зависи само од резултата преговора између Русије и Аустро-Угарске. Док се ти преговори не доврше, Новаковић ће остати у Цариграду.

Нагласивши су уверења барона Еренталя као да је Русија обећала да ће признати анексију. Русија је само обећала *да неће допустити на сједињење Босне са Србијом на Херцеговине с Црном Гором, али под условом да аутономија покрајине добију аутономију.*

Чим се између Русије и Турске постигне споразум, Србија ће пру*жити Бугарској сестринску руку.* Русија, која ће око себе сједињати Словене и Турску, брзо ће да изиграла садашње стање и без рата и проливања крви.

ЊИХ 2.500

„Одјек“ је јуче публиковао чланак под насловом „Њих троје“ у коме је покушао доказати како њих троје: „Политика,“ „Правда“ и „Мали Журнал“ „не смеју никако узурпирати говорницу која није њихова и појављивати се у улогама које имају своје позваније тумаче“ то јест, не смеју говорити против „државне“ спољне политике“ јер је то право партијских органа „Самоуправе“, „Одјека“ и „Српске Заставе“.

Ова три органа, вели „Одјек“, говоре у име 400 хиљада душа а „Правда“, „Политика“ и „Мали Журнал“ су новинарска подузећа неколицине људи „чији се утицај простире у најбољем случају на коју хиљаду читалаца, који су где више где мање без додира с јавним животом земље“.

У истом броју „Одјека“, а одмах за оним чланком „Њих троје“, „Одјек“ доноси ову констатацију:

„„Одјек“ има на 2.500 претплатника од којих су своју претплату исплатили њих две стотине. 2.300 претплатника дугују „Одјеку“ претплате по неколико месеци па до по неколико године.“

Дакле један од тих органа који говори „у име 400.000 душа“, има свега 2500 читалаца од којих су 2300 муфте т. ј. не плаћају га, што значи да им није до њега ни стало. И сад тај, тако-много читани и много поштовани орган, који с правом говори о „државној спољној политици“ вели „Правди“, „Политици“ и „Малом Журналу“ који се растурују за готов новац у 24.000 примерака да говоре у најбољем случају у име који хиљаде људи.

Како вам се допада логика овог представника 400.000 душа?

За „Правду,“ „Политику“ и „Мали Журнал“ дају 24.000 душа дневно по 0·5 п. д. да читају шта ти листови мисле и кажу, а за „Одјек“ дају по марјаш дневно њих 200 и то после свакот мољакања и под утицајем партијске дисциплине, и „Одјек“ ипак тврди како су та три листа узурпирала говорницу која није њихова и да се појављују у улогама која припада „Одјеку.“

И „Одјек“ се још пита: „који је то „народ“ ван народа организованог у политичке странке у чије име позивају та три листа објављују осуде свега што се ради у спољној политици наше земље?“

Јадни „Одјече“, зар ти збиља то незнаш?

Зар ти незнаш да је тај народ исти онај народ у чије име ти бајаги званично говориш и који се не обзире на ово што ти говориш, него долази пред нашу говорницу да чује шта ми говоримо?

Зар ти не видиш да у овој земљи, у којој по твоме тефтеру има на 125.000 самосталаца, свега њих 200 плаћају да чују шта ти о политици мислиш и говориш, а све остали се и не обзире на то што ти тандрчеш него се интересује за мишљење других листова.

И најзад, зар ти не видиш [illegible] ради народу какву вољу он треба по твојој вољи да има; да ти остајеш усамљен и да те нико не зарезује, док ми који водимо рачуна о расположењу народа и који сваки његов покрет пратимо и тумачимо, да се око нас све окупља и слуша нас.

Не не, „Одјече“, батали ти ту твоју теорију о праву и неправу; не гледај ко пише него шта пише. Пре ћемо се разумети и споразумети јер то што је негде 10.000 сељака опуномоћило некот клуподера да у име њихово говори и води државну политику, још не значи да је тај клуподер паметнији и поштенији од нас који нисмо добили (јер насмо ни тражили) никакав мандат.

А

Писмо из земље плача

Царски јубилеј. — Фрањевци одликовани. — Срби не учествују у прослави. — Жута патриотска Лажа. — Стражни моменат.

Сарајево, 28. новембр 1908.

Прође и тај дан! Прође и 2 децембар (по нов. кал.), прође онај дан, за који се спремила сва службена и неслужбена Аустрија, да достојно прослави 60 годишњицу владања гајдлог Монарха, [illegible] „мале и велике“ Аустрије, „господара“ чомерне Босне и јадне Херцеговине. Спремало се већ неколико мјесеци, да са највећом помпом и буком прослави ретка јубилеј једног „најхуманитарнијег“ владаоца европског.

И прославили су га достојно, како доликује представнику „културне“ Аустрије. У моменту кад старом Монарху долијећу фронтове честитке од европских владалаца у моменту, кад се натјечу градови, корпорације и појединци ко ће боље, свечаније и достојније да увелича славље аустриско, у том моменту буне се Чеси, крвне Талијани, јавно се спаљује оно толико омражена црно жута крпа, виче се: „Доле са Аустријом“, кличе се Србији и српском народу, пролама се Праг и Трст од вике: vive Srbija, na zdar Srbija.

Ми не пасомо у свест четмо, ћутимо ми, посматрујемо од весеља, али шутимо, јер не смијемо да говоримо, али ипак душа нам накупљена неким неизмјерним миљем и радошћу!

У Сарајеву је 2. децембар прошао мирно, без икакве буке и галаме. Уочи тога дана средина града, правије речено „Фрање Јосифа улица и она уз ријеку Миљацку би [illegible] осветљена; неколико кућа, осим јавних зграда, бијаше окићено заставама „босанским“, мађарском и аустриском и немачко хришћанском и то вам је све. Израза лојалности и честитања нијесу се чинили, а то је било јављено и у домаћим листовима. Знали су владари, да ми Срби апстинирамо сав народ, не би учествовали у честитању, па су због тога и престали, да по други пут не гледају својим рођеним очима, како је народ савршено равнодушан према тим прославама, на које се троше грдни народни новац. Нијесу хтјели да шаљу телеграме: Срби нијесу учествовали у прослави 60. годишњице владања цара и краља Фрање Јосифа. Црно жути митрополит Летица, тај велики Аустријанац већи и од самог Фрање, сигурно је благодарење за здравље и дуг живот (више ако Бог да!) Фрање Јосифа, на коме није био ни један не зовесан Србин.

Познато вам је, како су у Бечу одржавали трке, ко ће прије, да изрази захвалност, што је наша Отаџбина припојена Аустрији. Нећу да наводим, шта је руководило Штадлера, шта Куповића и његову компанију, шта Лазу Димитријевића, кад су пошли у Беч да се захвале на анексији, што нас је Аустрија „усрећила“, нећу да наводим ко је инсценирао та путешествија јер је то врло добро познато, него хоћу да кажем, да су те војне награђене, осим Лазе Димитријевића који је добио шипак. Истина сва његова дужност, којак је било са њим 18, добила је путни трошак, никаква награда више. Али је Штадлер постао прави тајни савјетник, Куповић је добио командирски орден Фрање Јосифа. Само се по себи разумије, да су и остали наши босански чиновници одликовани, у првом реду барон Бенко и Коста Херман, пронашав Мафија.

Муслимани су јавили телеграфски на мјеродавно мјесто, да ти народни отпадници не заступају народ, да су напротив омражени у народу. Православни нијесу нашли за потребно, јер свако зна, да 18. људи, које је Лаза Димитријевић једва на једвите јаде нашао, не могу представљати народ. Од народних отпадника свако окреће главу, то они виде и осјећају, за то их и нема међу народом, за то се и не виђају по чаршији.

Често пута седим и премишљам: како је могла наша средина, да избаци из своје утробе ову врсту Лазу Димитријевића! У своме „Дану“, у задњем броју са највећом ироничношћу говори о српским добровољачким четама и упоређује их са Фрањиновом легијом. У своме животу нијесам чуо ни видио овако грела и покварена човјека. Зар оне чете, у које се уписују млади и одушевљени људи, да свој живот жртвују за спас Српства, зар чете *којима је сврха да свака жалан члан мора да погине*, зар те чете упоређивати са Фрањиновом легијом; зар то одушевљење, зар тај патриотизам богатовласти и исмијевати? Јадни српски народе, кад имаш и таких синова! Али се ипак прима сам, да су то ријетки врло ријетки случајеви и његови најбољи пријатељи остављају га. Но нека упамте и Лаза и Куповић и сви они њихови пристали, да ће доћи онај свети час, кад ће Србин да плати како је заслужио, нека знају, да ће доћи и да мора доћи онај моменат, када ћемо судити тим изродима за свакакови издаја, али нека и то упамте, да им онда неће моћи помоћи ни Аустрија.

* Сад је на реду у питању „државне спољне политике“, а пре је била спољна политика државног министра спољних послова.

Војска непрестано долази. Заустављен је промет на железницама неколико дана, јер ће само војска тада долазити. Због тога је већ све поскупљало. Тако је врећа жита поскупљена за 4 круне.

Влада на свакој путника добро пази. Српски учитељ из Зворника Богољуб Гавшић, дошао је један дан у Високо ради себе, те тастове и на повратку уапсише га у Добоју. Ма у најбољу варош човјек путовао, власти траже пасоше.

Више писати немам да вам јављам ново, јер влада на све пази. До нас никакви ни телеграми не могу доћи, ако су и мало по Аустрију непријатни. Једино вам могу казати да су странци врло невесели и сравнито се боје рата, а о војсци кођу ни да говорим. Наш народ нестрпљив. У овој мучној и неиздржљивој ситуацији не може се да живи, свако вели: да хоће једанпут пукнути, па шта — шта. — Сељак нема шта изгубити, све је и онако пропало. Довео јадан сељак коња на пазар у Сарајево, четири дана стајао, нико ни да упита: кошто је. Најпослије човјек се дојадило, и рекне једном дечаку, да му придржи коња, а он да ће одмах доћи, и — није се више ни вратио. Разумијете ме сада кођу да кажем. Ето, докле нас је довела ова влада, која се хвали, да је донела у Босну, за „угрбени" народ, је велим, да унесрећи, да тотално убије и осиромаши наш јадни, чемерни и гладни народ. За то народ једва и чека, да се једанпут нађе свог тешко спаса, али тада тешко-непријатељу, над уставом, подвлашили од главе народ, који је 30 година кињен и мучен, глобљен и затваран, убијан и физички и морално!

Т.

СРПСКО-ЦРНОГОРСКИ УГОВОР

О садржини уговора закљученог између Србије и Црне Горе јављају берлинске „Фосове Новине" ово:

Српско црногорски савез за одбрану и напад је уговор, који је ради обезбеђења заједничких интереса Српства закључен о узајамној помоћи и наслеђу.

Од српских покрајина које су под туђом владавином, Црној Гори припадају: Херцеговина с Мостаром, Требињем и Невесињем, за тим у новопазарском санџаку срезова бјелопољски, гусињски и колашински, у Албанији градови Пећ и Ђаково, осим тога арбанашко земљиште до белога Дрима и долина Дрима, и најзад ће се црногорска обала повећати Боком Которском и Спичом.

Србија добија: Дубровник, Босну, остали део новопазарског санџака с градовима Плевљем, Рожајом, Новим Пазаром и Сјеницом и најзад скопски вилајет с Косовим пољем.

Ако једну од њих нападне Аустро-Угарска, или ако буду приморани да устану против Аустро Угарске, Србија и Црна Гора обвезују се да се оружјем помажу.

Ни једна уговорница неће без пристанка друге закључити мир.

За одржање црногорске војске Србија ће од времена на време давати извесну новчану помоћ.

Обе династије, ако би изумрло мушко потомство једне, обезбеђују себи право наслеђа, ако то напре одобре обе скупштине.

Противници уставног стања у Турској

(Од нашег нарочитог дописника)

Приштина, 20. новембра.

Аустро-угарска штампа, нарочито у последње време, воли, с особитим задовољством, да говори о неком противуставном покрету у Турској и том приликом никада не заборавља да с једном лицемерном забринутошћу, пропрати тај тобожњи покрет који ће, кад-тад, поколебати и успорити патриотске тежње младотурака.

Међутим, и тај покрет спада у ону исту аустро-угарску област фантазија из које су се, у последње време, појавиле толике лажи да човек, поред најбоље воље, не стиже увек да их демантује.

А ево у чему је ствар.

Аустро-Угарска је увек држала на Косову и у Новопазарском Санџаку читаве чете добро плаћених агената, који су имали врло велику моћ. (Доказ за ту њихову моћ је убиство руског конзула Шчербине). Те своје послушне агенте она је, махом, рекрутовала од Арнаута и то, наравно, нарочито међу онима који су на души имали по неколико злочинстава и којима је због тога неопходно потребно да се користе утицајем аустро-угарских конзула и њиховим свештенством. Они су имали двојак циљ: стално дражење муслиманског елемента против православног и подржавање свих злочина према њима. Тиме се, опет, имало да постигне ово двоје: подржавање сталних немира и нереда, који би, у даном тренутку, оправдали даље продирање аустро-угарске војске у Санџак и — расељавање српског елемента, који се, испред сталне и крваве тираније, морао повлачити у слободну Краљевину Србију.

Аустро-Угарска, повлачећи се из Новопазарског Санџака, била је толико мудра, па није прекинула своје давнашње везе са својим агентима. Баш на против. Она не само да их је задржала, него им је повисила плате и снабдела их опсежнијим инструкцијама. Сада их је задржала у нарочном рачуну да, посредством њих, оперише у корист својих авантуристичких захтева: час са Србима против Турака, а час, опет, са Турцима против Срба — кад јој је кад потребно.

За нас је, например, сада јасно, да је последњи покрет међу тамошњим Арнаутима био у врло тесној вези са питањем о бојкоту, јер је барон Ерентал био толико наиван, па је, у својим изјавама, претио младотурцима револуцијом ако не обуставе бојкот, или, бар, не попусте у бојкоту.

Када се барон Ерентал уверио, да је сва дипломатска акција била узалудна и да се бојкот још непрестано упорно одржава, он је пао на једну идеју, на коју су, у осталом, падали и његови предходници. Он је намислио да се послужи својим верним агентима и међу њима је одабрао оне које су одавна познати као аустријски људи, који уживају репутацију првих разбојника и који су већ одмах стављени ван заштите земаљских закона, али који су зато стављени под заштиту аустро-угарских фактора. То су Иса Бољетинац и Рустем Кабаш.

И та два зликовца се, тако рећи, преко ноћи прогласише за противнике Устава да би, на тај начин, потврдили претње барона Еренталa, које ће следовати њиховој побуни.

Али младотурци су, у часу схватили сву ту ситуацију, створену преврадом ових Еренталових зликоваца. Они су одмах, још у првом моменту, знали, ко је опуномоћио ова два разбојника да буду изрази противуставних тежња. И да би барона Еренталa што пре демантовали, младотурци су против својих противника одмах извели топове и побили противнике, а представнике Еренталових претња, шефове тих побуњених противника, растерали у дивље бегство.

И то је, ето, цео тај противуставни покрет, о којем су аустро-угарски листови доносили опширне и безврсне извештаје и сентиментално отужне коментаре.

п.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Скупштина америчких српских организација

У име Првога Српског Црквеног Савеза у Америци позвао је Јово Вукичевић све српске зборе добровољаца и црвеног крста у Америци, да што пре изберу централни одбор, који ће водити бригу око писања и других послова просвене управе. За тим је Вукичевић предложио да тај централни одбор на католичку нову годину сазове у Сен Луј скупштину и да на ту скупштину пошљу своје заступнике све српске организације у Америци.

Прилози

Да би могла покрити жељну која је грдно оцењена кочичним гробовима, сарајевској „Српској Ријечи" стижу повољни прилози са свих страна Босне и Херцеговине.

Дневне вести

Министарска седница. Јуче пре подне од 11 сати до 1 сат по подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. П. Велимировића министра председника.

Посета. Јуче после подне Јован Форгач аустро-угарски посланик посетио је г. Др. Миловановића министра спољних послова у његовом кабинету.

Вешају му се о скут. Самосталци и фузионашки самосталци г. Миловановић непрестано се жале на интриге Пашићеве и оптужују цео свет да је у његовој служби, па чак и оне, који с њим ни у каквим односима нису, међутим се они непрестано с њим домундавају.

И прекјуче и јуче су га звали у министарство и молили неку његову „интервенцију," да би се колико толико стишали посланици из јесење, који су сви против владе, а нарочито против г. Миловановића.

А добро су се и досетили. То је најсигурнији начин да се до погодбе дође. Ваља само погодити добру цену, па ће све ићи.

Опет лаж. Бечки листови не могу да живе, док сваки дан не измисле бар једну лаж о Србији. Тако је сад један бечки лист јавио, како је одбор за народну одбрану, на челу којег су познате војводе Доневенски и Григор, на једној тајној седници осудио министра д-ра Миловановића на смрт ако не да оставку, и како су услед тога обе војводе из Београда одмах упућене у унутрашњост. Да је то лаж види се већ и по томе, што ни Доневенски ни Григор нису у Србији, већ код својих кућа у Македонији.

Излишна плашња. Поводом тим, што је универзитетска омладина после одржаног парастоса мученицима са крвавих вароши, полиција београдска уплашила се, да се не нападне аустриско посланство, па је послала све сокаке јаким одељењем жандармерије, у улици где је аустриско посланство. — Међу тим омладинци, нису ни на Теразије изашли већ одмах од „Златног Крста" при изласку из Кнез Михаилове улице поред „Коларца" вратили се пред универзитет.

Не бојте се господо, омладина зна шта ради.

Реформе у Турској. Турски министар унутрашњих дела Хусејин Хилми паша, досадашњи ђенерални инспектор македонских вилајета, намеран је да финансиску, жандармериску и друге управне реформе у Македонији прошири на целу турску царевину.

Држање Немачке. Турски министри спољних послова и војни добили су од свог берлинског посланика Османа Низами паше депеше, по којима је немачки државни канцелар кнез Бидовсавјетовао аустро-угарском министру спољних послова барону Еренталу, да се што пре споразуме с Турском, јер иначе сваког тренутка могу наступити опасни заплети.

Трговински уговор. Како из Мадрида јављају, ускоро ће се ратификовати трговински уговор, који је закључен између Србије и Шпаније.

Из земље плача. Босна и Херцеговина, у пркос свима демантима бечког кореспонденц бироа, претворена је, последњих дана, у војнички логор и у тамницу. Трговачка школа у Брчком је распуштена, а њезине просторије претворене су у — касарне. Затворен је и „Српски Хотел". Жандармерија, дан и ноћ, врши преметачине по српским и муслиманским кућама. Маса трговаца је позатварана, многи су интернирани по својим кућама, пред којима стоји војник или жандарм с пушком. У Жепчу је затворен поп Коста Поповић, а сутрадан је — убијен. У селу Мећеши претворили су школу у — касарну.

Фочани се буне. Фочански котар је решио да више не плаћа порезе. Власти, које су због тога изгубиле главу, немају куражи да силом утерују порезу. По томе котару су се размилели силни агенти, који врбују људе да се упишу у жандарме, али нико неће да се упише, ма да нуде 70 круна месечно. Изгледа, да тај пример храбрих Фочана неће остати усамљен.

Нова књига. Из огласа у службеном војном листу видимо, да је г. Милош Васић пуковник и министар у пенсији написао књигу „*Висока војничка дисциплина*" и у позиву на упис изнео садржај исте.

Како је војничка дисциплина душа добре војске ми с нестрпљењем очекујемо појаву овако важне књиге, нарочито за данашње прилике и тада ћемо о њој говорити.

Сазива рекрута. У Бугарској је наређено да се 1. децембра сазову рекрути свих родова оружја. Они су се по закону имали позвати тек на пролеће.

Похватани зликовци. Разбојници, који су оноиад онако душмански напали на Јована графа баштована у Љубичеву и његову породицу похватани су, стрпани у затвор и оковани. Они се зову Никола Живковић и Никола Јовић оба сељаци из Лучице — села ¼ сата удаљеног од Љубичева.

Баштован Јован и његова жена тешко су повређени а кћи лакше. Лекари чине све да их одрже у животу.

Судар трамваја. Јуче после подне око 5 сати, на једном трамвајском вагонету који је носио песак уз брдо код „Калемегдана" пукла је трола и исти вагонет појурио је свом брзином ка Сави. У томе је одоздо наилазио редовни трамвај са путницима. Кочничар на путничком трамвају одмах је дао контра струју за повратак, али га је о ној одозго вагонет сустигао и сударио се. Путници су поскакали из вагона и том приликом се повредио лако Коста Вуковић касапин овд.

Помен. Госпођа Марија М. Цветића са породицом даваће трогодишњи парастос, у суботу 29. ов. мес. у 10 сати пре подне у цркви св. Николе на Новом Гробљу, своме супругу Милану Цветићу, књижевнику и бив. члану и редитељу српског краљевског Народног Позоришта.

Класна Лутрија. Бр. 10.821 добио је 10.000 дин. али и ниже згодитке од 5000, 2000, 1000, 500, 300 продати на радњи *Исака Ешкенази*.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(о) Немачка народна странка дрзнула је поводом прашких догађаја скупштину, после које се демонстрирало против Чеха. Један дрогеристи шегрт. Бацио је извукао сабљу, али га је светина нападала, те се само тако спасао, што га је полиција под стражом одвела. Ухапшено је 27 особа.

— У угарском сабору поднео је Сотмари законски предлог да се забрани војска рад женскиња у фабрикама. Тај је предлог примљен.

— Бросаска „Матерњинска Рајес" вести, да је пре неколико дана у „Хотелу Етоиле" дошло до сукоба између једног француског легионара и једног Србина. Легионар се јуначно и наметљиво својој ратоборношћу, док га Србин није узео у своје руке и с њим полубио госпоштину већ.

— У Њу јорку (у Америци) су четири разбојника напала на један трамвај, у ком се возило много путника на неку свечаност. Тројица су натуреним револверима чувала путнике, а четврти је ишао од једног до другог путника и грабио новац од њих. Почео је с кондуктором. Ни један пут не смео да се одупре и свали три пута у канцу. Лопови су побегли без трага. Уграбили су 2500 круна у готову новцу и 3750 круна у разним драгоценостима.

— Енглески краљ Едвард сив се више оперављa те ће за који дан моћи отићи из Лондона.

ту У Лисабону је ухапшен један сумњиви Талијан

§ Француска влада носи се мишљу да Велику Оперу претвори у државно предузеће, чиме би се државном буџету оптеретило с 800 хиљада динара годишње.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Ево зашто

„Одјек" је пре два дана донео један чланак којим се потпуно ограђује од политике г. Миловановића. Тај је чланак прештампала и „Политика" да би документовала усамљеност г. Миловановића.

Јуче је међутим „Одјек" донео некакав чланак „Њих троје", у коме узима у заштиту политику г. Миловановића!

Еј, зашто то? еј, од куд то?

Зато, што је у среду пре подне г. Миловановић звао г. г. Љ. Стојановића и М. Драшковића у министарство спољних послова, и молио их да га узму у заштиту од критике „Правде" и „Политике".

И по тој поруџбини је написан овај у „Одјеку" чланак „Њих троје", али ипак зато г. Миловановић остаје: „Он један"!

All right

„Дневни Лист" веле да не примећује да је данас, после изласка Јована Мандила из редакције „Правде" један „чифутин" мање у тој редакцији.

Са свим природно! Мандил је у редакцији „Правде" био девета рупа на свирали, исто онако као и велики Србин Емил Гроф у „Дневном Листу" па како је он ус то био и један „чифутин", то његово иступање нису могли приметити ни много паметнији људи од оних у „Дневном Листу".

Али ако „Дневни Лист" није могао приметити да је у редакцији „Правде" један „чифутин" мање, цео је свет приметио да су редактори „Дневног Листа" са по једном хиљадарком и по једним акцијом богатији, а то је свакако отуда што је међ њима један „доктор демократ" мање.

Јагодинска хроника

Пододбор Народне Одбране. — [illegible] друштвима. — „Моравско Вардо"

Јагодинци су у свакој прилици, где се потискивала партијска тесногрудост, били увек на првом месту. Када се, нужно признати да, [illegible] „поштрављеног" члана радикалне партије, Јагодинци су били први; ако се, пешом „[illegible]" члану партијском хтео подићи споменик, и ту су се Јагодинци, са својим врлинама, налазили на првом месту. А када се, међутим, у данашњим данима све праве Србе [illegible] у патриотизму, [illegible] своје ставове, Јагодинци [illegible] и једна се [illegible] чује о њиховом раду на корист [illegible].

Једна једина, пре неколико дана, образован је пододбор Народне Одбране, чији су чланови [illegible] прилоге на добровољно. Мене, као Јагодинца, [illegible] своју [illegible], која је са тешким [illegible] прикупљала. Она је тако мала и незнатна према богатим људима наше вароши, да се Јагодинци морају стидети што у својој средини имају чак и таквих људи, чије се богатство цени 2—3 милиона, а који [illegible] прилога и нема. Све што је прикупљено налази то је од чиновника и средњег сталежа тро-вачког, а праве кафте поновљене су и овом приликом подигла је њихова себичност и [illegible]. Интересантно је још напоменути, да се и неки чиновници, чија су имена [illegible] у удружењу [illegible] приликама од [illegible], [illegible] са кафтама у погледу патриотизма.

Жалосно, али истинито.

* * *

Јагодинци су последњи нашли митинг против Аустрије, па су, наравно, последњи били и са митингом за Црвени Крст.

Прошле недеље, 19. ов. месеца, био је у овдашњој основној школи патриотски збор, сазван од управе Црвеног Крста, Кола Српских Сестара и Женског [illegible] Друштва. Збор је, на жалост, био врло слабо посећен. Од трговаца и занатлија није било ни десет људи што је, збиља, за сваку осуду. Овако слаб одзив грађани тумаче на разне начине; али ја мислим да је овде кафтинама, бојећи се за своју кесу, главни узрок незаинтересованости трговаца.

Председник Црвеног Крста „у име сазивача", отворио је збор, објашњавајући историју постанка и рад ових хуманих друштава.

Г. Сретен Пецкић, директор гимназије, говорио је кратко али са пуно патриотизма и одушевљења, а доста сатирички описујући све оне који се ових дана понашају кафтински [illegible]. „Жалосно је то, рекао је г. директор, да у једном државном надлештву богати наши чиновници даду само 1 динар, а практикант и писар истог надлештва дају по 5 динара".

Г. др. Ж. Миленковић, среско лекар, објаснио је врло лепим говором постанак Црвеног Крста, његов значај и велику његову улогу у рату, наводећи као примере из последњих ратова. На крају свога говора, г. доктор је позвао све грађане да чланством и новчаним прилозима помогну ово веома потребно хумано друштво, а госпође и госпођице, пак, да се упишу у болничарке.

Г-ђа Мила Димитријевићка, својим лепим говором, говором пуним правог патриотизма, са много лепих [illegible] и красним [illegible] стиховима, са тако лепим [illegible] и тешким тужбама против Аустрије, одушевила је слушаоце који су је врло често прекидали аплаузом и узвиком „Живела". Госпођа има и приказ [illegible] јер је своју беседу, тако рећи, [illegible] изговарајући сваку реч правилно и јасно и наглашавајући сва [illegible] места у своме говору. Госпођа Мила је, у кратко да речем, одушевила својим говором, и ја сам слободан да јој, бар овим путем, честитам.

Било је још говорника, али, [illegible] ми је допуштено, да поменем само још Марка Ђорђевића, који је био у Прагу и видео „[illegible]". Он [illegible] није беседио, већ само, [illegible] једна пажња и умесан предлог. После подужег [illegible] причања о неким чешким „пивским" и „[illegible]," Марко је предложио да Јагодинци установе [illegible] „пивас" у корист Црвеног Крста, а да на њему буду [illegible] столовима! Овај је предлог имао час и својих присталица, како је г. Перовић, судски писар, веома разложно доказао [illegible] њиховог предлога. Али, на жалост, на томе се није свршило, већ се развила дебата о „пивсу," која је трајала 2 сата и где је било свађе, препирања, грдње — прави прави збор — а, што је најинтересантније, било је неких који су захтевали да се овакве [illegible] „збор на пиву!"

О, tempora! О mores!..

И тако је збор, који је имао [illegible] и решавање озбиљних питања, био изобличен и на њему није [illegible] урађено. Јер, када се на крају приступило уписивању чланова у Црвени Крст, [illegible] прикупљању прилога и упису у болничарке, [illegible] већ половина збора, [illegible] и досадни дебати о „пивсу," отишла је сама.

* * *

Већ скоро месец дана „Моравско Вардо" мирно почива у гробу, који му је ископао његов власник, директор и најјачи сарадник „оригинални". Лист, који је имао могућности да [illegible] много људи; чији је живот био потребан [illegible]; који је у почетку био поздрављен и од партијских противника и чије су чланке [illegible] забрањивали, престао је живети само с тога, што је директору тога листа хтео да има један човек који не зна да гледа у својој близини [illegible] људе и [illegible] много јаче од њега. Он је својим [illegible] отерао све чланове редакционог одбора и, напослетку, отео од г. Милошем Аврамовићем професором, који је због „Моравског Вардоа" премештен из Јагодине, окривљен и [illegible] од свог министра; [illegible] путем прочитао (!) [illegible] интересантно [illegible] Тома човеку, који је [illegible] због „Моравског Вардоа," г. директор престаде штампање овог [illegible] и то баш, кад је овај [illegible] из Јагодине. Ето, [illegible] г. Ађ. [illegible] његов труд и рад на томе листу. Зато је г. Аврамовић сасвим [illegible] сарадњу, а лист, [illegible] у агонију, [illegible] још неколико дана, па ће и у [illegible].

И ако је било [illegible] чланова редакционог одбора, који нису [illegible] листа [illegible]. Али да пренем, јер de mortuis nihil nisi bene.

Б.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Пенотијер био је на селу, госпођу Бренвиљије заступио је њен адвокат, који је поновио њен протест. Појавила се и једна трећа личност: Ла Шосе. Он је мислио да ће безобразлуком добити игру и још од првог дана протестовао је против уапшења [illegible] покојника, у чијој је служби био седам година. Две стотине пистоља и сто сребрних талира — тврдио је он — морали су лежати иза прозора кабинета у једној касети с писмом, да тај новац њему припада. Он је тражио још и друге хартије, које је описао. [illegible] ових места, које је Ла Шосе показао у лабораторији Сент Кроа, изазвало је сумњу. Када је Пикар саопштио бившем слузи Сент Кроа, да је касета отворена, он је за један тренутак изгубио присебност да за тим, на чуђење комесарово, у највећој хитњи узвати чистац. Још истог дана напустио је свог новог господара, једног берберина по имену Госена, у чију је службу био ступио, па је лутао по Паризу ноћу, кријући се дању, док га 4. септембра 1672. у шест сахати у јутру није познао и ухватио полицијски официр Тома Рењије.

Од тог доба истакли су се врло озбиљни основи сумње против госпође Бренвиљијерове, али се из обзира на њен друштвени положај устезали да је ухапсе. Рењије је отишао у Пикпи и без околишења јој рекао „да је ухапсио Ла Шосеа и да му је комесар рекао нешто". Госпођа Бренвиљије поруменела је. — „Е, госпођо маркизо, ви на то ништа не одговарате"? Али је она умела разговор скренути на друге ствари и умолила га да је прати на службу божију. Кад се вратила кући почела је опет говорити о касети. Изгледало је да је још непрестано немирна због ње.

„Али госпођо маркизо, зар сте и ви умешани у ту ствар?" „А што и ја?" питала је она. — „Јер се тај [illegible], Ла Шосе, у мало није одао комесару Пикару. Изгледа да је нешто и о вама хтео рећи и свакојако ће и рећи, кад је ухапшен". — „Ваљало би га послати у Пикардију" — рекла је маркиза. — Даље је још тврдила да је често молила Сент Кроа да јој да касету и да је и Пенотијеру до тога стало, и да се ствар тиче њих обоје.

(Наставиће се)

Из дневника залудног човека

(Забележено за „Правду")

Ваљево, новембра 1908 год.

Савина рођена сестра била је удата за знаменитог у своје време ваљевског богаташа и трговца пок. Јованче Ђурђића. Јованча је у то доба био на врхунцу своје моћи.

На окосинама планина, што се од Повлена спуштају над Ваљевом хајдуковао је тада чувени хајдук Милоје Ђурђић. То није био обичан разбојник, већ неки фино обучени господин, који је хајдуковао из спорта. Колика је сила била у тог хајдука најбоље се види, што је тадашња влада морала у Ваљево с војском послати свог изванредног комесара у лицу Николе Христића. —

Једног дана у сред лета у пола сумрак сиђе хајдук Ђурђић у Ваљево, уђе у стан Јованче Ђурђића, у стан који је био утврђен као какав град, и узе Јованчи најмлађег сина [illegible], дете од седам година. Узе га и однесе собом у планину, уцени Јованчу са 3000 наполеона.

За Ђурђићем је с места потрчао у потеру Сава Питаревић са још неким људима. Код Лелића, [illegible] над Ваљевом, беху Ђурђића престигли, али овај потегне из пушке и на месту убије једно младо [illegible], које се било много за хајдуком затрчало. Пошто је био без оружја, а видећи да са хајдуком не може голих руку изаћи на крај, Сава се остави и невесео врати у Ваљево, па је доцније ишао у лепо хајдучко у Царић, те са хајдуцима преговарао о откупу детињем. Сутрадан је у тријумфу ушао у Ваљево са малим Страхињом, кога хајдуци беху обукли у лепо српско одело. То доба, хајдучко доба, у коме се Сава Питаревић највише прославио, одмах је од народа опевано. То је она добро позната песма, која се и данданас пева у Ваљеву и која почиње овако:

Знате л' браћо, шта је [illegible] било,
Кад с' [illegible] хајдук [illegible]
Кад хајдуци народ опљачкаше,
Јованчина сина заробише,
Баш Страхињу од седам година

Сава је [illegible] с њим делио [illegible], да се сам вратио, а још више да га други вратио. Догађај са хајдуком Ђурђићем још је више подигао Саву и код нас деце, јер смо и ја тада био дете, учинио са готово легендарном личношћу.

И тај Сава, легендарни Сава, [illegible] од Лелића и Царића, постаде доцније играчка у рукама једне жене. [illegible] као што то лепо прича Ариосто у „Бесном Роланду", на тако ће и са Савом.

Сава се заљуби у једну удовицу Жану, а по чуду се заљуби [illegible], [illegible] је душу прости, гледала на друге.

Друштву Савином није било право, што се Сава толико залудио, а свима криво и одвраћао. Зато се једног дана договоре, да га исмеју и казне због тог [illegible] своје љубави. Један од њих, кога је Жана радо гледала, отиде те је обрлати, да она за доказ љубави затражи од Саве, да браду обрије. Жана на ово без великог размишљања пристане.

Кад је она једног вечера изашла са том својом жељом, Сава се [illegible] по [illegible], да он то никада неће чинити.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранико позориште

У понедељак, програм на 16 тачака приказују се две веома ефектне слике:

1. *Стављање артишта* и
2. *Због трамваја!* — Препоручујући публици вечерашњи програм, напомињемо да су и све остале тачке програма веома забавне.

Г-ђица Хржићева

Синоћ је први пут у Н. Позоришту гостовала г-ђица Хржићева глумица загребачког позоришта, у улози „Девојче" и „Тако је то у свету, дете моје."

Интересовање публике је било веома јако и кућа је била пуна.

Г-ђица Хржићева је оправдала то интересовање и задобила све симпатије целе публике. Њена је игра била у сваком погледу одлична.

„Мали"

Сутра се даје у Н. Позоришту врло духовита комедија од Е. Пајерона „*Мали*" у 3 чина. У њему ће улогу *Марте* играти г-ђица Хржићева.

Г-ђица Хржићева ће још само у две представе гостовати у нашем позоришту. Велика је штета што она не пристаје да остане код нашег позоришта, али је њен непристанак сасвим разумљив за онога који познаје неприлике у позоришту и око њега.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Кореспондент [illegible] јавља се из Петрограда: Одговор аустро-угарске владе на последњу руску ноту стигао је и после подне достављен Извољском.

Цариград. Демантују се лажне вести да је аустро-угарска влада хтела да преговара са Турском на основи примања једног дела турског државног дуга.

Антоније Митровић ке прима посете о своме крсном имену Првозваном Андреју 30. ов. мес.
634 1—3

Ескомптна Банка

[illegible] у своме дому на дан 8. децембра о. г. све своје залоге, којима су рокови протекли а нису обновљени.
Хартије од вредности које се потражују продаваће се истога дана на Берзи.
Залагачи могу своје залоге као [illegible] дана до 5. децембра 1908 г. от купити или им рок продужити.
620 3—3

Кафана „Мали Чачак" Ратарска улица бр. 46. са две собе, кујном, подрумом, целим кафанским [illegible], билијаром и куглаком издаје се одмах под кирију.
За услове упитати у радњи **Душана Тодоровића** Краљевског Српског Дворског Лиферанта.
Београд — Теразије.

Занатлијска Кредитна Банка

(у својој кући — преко пута поште — Београд)
Прима новац на штедњу
Може сваки враћа без отказа.
Финансира занатлије у њихови предузећима.
Даје зајмове на драгоцености и друге ствари.
Има на продају
[illegible]
613 10—10 **Управа**

Увек свежих намирница

[illegible]
Бермет „ТЕЈ-БУТЕРА"
[illegible]
Препоручује колонијално-деликатесну радњу
Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд — Теразије
[illegible]
Телефон бр. 43. 615 3—

На 25 четвртине

Срећке Кл. Лутрије 6 класе
Удеонице за 3 динара
Могу се добити од овлашћених [illegible] до 3. децембра.
[illegible]
С поштовањем
Исак Ј. Ешкенази
[illegible] Кл. Лутрије.
624 4-5

Дућан

са собом, подрумом и шупом издаје се одмах под кирију.
Дућан се налази у Ресавској улици у близини нове болнице а у близини основне школе а погодан је за [illegible]
14./XI. 1908. Београд.
Јован Ж. Јовановић адвокат
ул. Kнегиње Милице бр. 32.
606 3—3

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције
Нарочити јеловник спрема се за пратњу.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па свакe суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*
Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.
Овогодишњи „КОМИЊАК" продајемо на ради по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ
Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и количинама
Преко 250 вагона
Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: етивирања шљива, меса, сланине, саламе, сапуна, фиде, коломаса, разних војничких потреба и т. д.
Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само делови, па да их поручилац сам укива.
Има потпуно суве готове патоса са жљебом и пером од 11—15 см, ширине 30 мм. дебљине и у разним дужинама.
За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.
589 14—20

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Туцакове Бање, Љубичина ул. бр. 11.
Извештава даме, да је добио најновије журнале и најмодернија укусна дуфтина за све врсте женских тоалета које израђује од најобичнијих до најфинијих врста по умереној цени.
Пратећа дуфтина овакој је дама слободна без икакве обавезе за поруџбу.
Салон је постигао да сараднем укусом, лепотом кроја, најмодернијим фасонима, укусним дуфтином, тачном израдом, тачним извршењем поруџбина заслужи глас најотменијег и најсолиднијег салона у Србији.
Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за које нека пошаље или на кожу добро стојећу хаљину или меру по моме пуномоћју.
Цене су једне за свакога!

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака нема гурнијег је лек

БИЉЧИ СОК

који на сваком пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама има која су од исте патила, много су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „**Биљни Сок**" може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50** п. д.

„**Nerolin**" признато као најбоље средство против кашља *катара плућа, тешког дисања (astma), зачетка туберкулозе и плућних ... **Цена 4 динара.***

„**Saparin**" одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне људе, који су патили или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„**Биљни теј**" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код „**ЦРВЕНОГ КРСТА**" *Београд*

Од 1. новембра узео сам по закуп кафану код

„ПАУНА"

коју сам наново реновирао и снабдео са добрим и природним вином [illegible] Јовичић, Смедеревић и Неготинским црним и белим, добрим и чистом ракијом све сорте, чистом и добром кафом.
Кујну сам добра снабдео где ће поштовани добра и укусна јела, а по умереној цени.
Молим пријатеље, пријатељице и остале посетиоце да ме напасте и поштовано уверити.
С поштовањем
Милан J. Jовичић
610 КАФЕЏИЈА 3—3

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ ЗУБА
НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ и ДИПЛОМОМ
у Ђенови и Хагу
поред равних награда у Парижу, Лондону, Бриселу, Атини, Остенди и Прагу.
СВОЈ СВОМЕ
Помагањем српске индустрије помаже се економско, а тиме и културно напредовање Србије и Српства. 625 3—12
Апотекар Кушаковић — Врање

Музички инструменти

и то

Виолине, флауте, кларинети, баскисе тр. бе, армонике и сви прибори. Најфиније жице могу се добити у првој и најбољој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ
преко А. Путник, Београд
Богато наструктурно [illegible]
Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и солидно. 622 6—30

ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

АРСЕ Ж. ИЛИЋА

Кнежева ул. 34. — **БЕОГРАД** — Баба Вишњина 32.

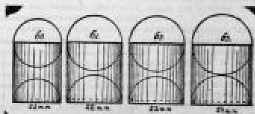

— **Телефон 889** —
Препоручује од плуте (дрвета):
ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најфинијим ценама за сваковрсне потребе, па и са утиснутом фирмом;
ПРОСТИРКЕ за купатила;
ПОЈАСЕ (спасаче) за пливање;
ПРИБОР за рибаре;
ЂОНОВЕ и УМЕТКЕ за обућу;
УМЕТКЕ за шешире, итд. све остале предмете од плуте.
МЛЕВЕНА плута за паковање и конзервисање грожђа, воћа и т. д.
630 10—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: шкрофула, отока жлезда, малокрвности, осипа и др. фармацеу код мале деце, и осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН
СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5°, effervés)

који се од дуже година спрема у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је спремљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дуготрајном употребом овог зејтина, добија се изврсно, добију снагу и свежу боју лица, јелом речи крв се пречисти, а тиме и у организму части, опада се и болести себе [illegible].
Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.
Цена једне флаше са упутством износи 2 дин.
У истој апотеци спремљен је и
„**АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ**"
Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула, које уједе, шкрофулозне отоке коже, изузев запаљено-костију т. зв. пеколиција.
Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гноја очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.
Цена једне флаше 3 дин.
Поруџбине из унутрашњости шаље се брзо и тачно уз доплату.
Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**
Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субђића, Омановића и код „Гусара."
У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рундића, Пожеги Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тупера, Крагујевцу Ненадића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Ивића

„**ПРАВДА**" прима огласе по умереној цени.

[illegible] за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство [illegible] дин., за пола год. 18 дин., за четврт год. 9 д. — Све уредништво тиче се уп. у. Београд и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник Радосав М. Радосављевић Видинска ул бр. 22.
„Правна Радничка" Штампарија Генр. Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 69

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 29 НОВЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 327. | Телефон 821.

АМАЛ - БАША и МАРКИЗ ПАЛАВИЧИНИ

Турска је сила била говена! Њој нису могли докачати ни свих седам хришћанских краљева, али јој је досадила „сиротиња раја".

Кад се дигне кука и мотика
Биће Турком по Медини мука!

И Турцима је била заиста мука љута од те куке и мотике тупе. Али су Турци и запамтили ту лекцију и вребали прилику кад ће се њоме користити.

Сад су ту прилику дочекали и дивно су наук позајмљен од српског гуслара искористили. Силни султан није се могао ослободити „Швабе" ни његове свемоћи на Босфору. Али што није могао султан и његове аге и везири, то су извршили хамали и остала турска šамоглавија, која се показала силнија и страшнија но сва аустриска напуђена сила.

Скочила је турска сиротиња и најурила Швабе из Стамбола и о час ослободила цара у Стамболу! Бојкот је добио већу победу но некад Солиман Величанствени. Под Бечом је некад „бураг посрнуо", али је сад Беч био потучен до ноге у самом Цариграду, а без крви и без мртве главе! Аустрија је претрпела голему штету и изела силан страх, па је сагнула шиник, погла главу и дошла код великог везира да моли и преклиње за мир.

Аман, Паша, за царево наравље!

Спасавај нас од бојкота, запева ћесари Маркиз Палавичини. Од бојкота грђе напасти нема! Изгибосмо и без кожа и без бритке сабље. Искубесте нам јуначку снагу к'о мраз. Истописте нам нашу снагу к'о сунце грузу снега!

Хај помагај царски везире!

Велики Везир, неки добричина, ражалио се на дрхтава маркиза и на његову љуту невољу, па видећи га онако усуканог са свом ћесаровом силом, пристане да интервенише код хамала, да се и они смилују на Ћесара и његову сиротињу.

Али кад то поменуше хамалима — они не хтедоше ни да опепле!

„P. s de quartier"! викну хамал-баша Хусеин, као некада горди Вилхелм II т. ј. Лоенгрин II.

Видећи то оплечење код хамала, Велики Везир, поче замишљен гладити своју, свакојако већ седу, браду, па довика усуканог маркиза Палавичинија, који беше већ промукао од силног кукања и преклињања.

Овамо! рече му царски везир. Ја не могу милом ништа код оних људи, а нисмо у Ћесарији па да им што можемо силом, него има један начин да се помогнете: да предузмете непосредне преговоре и да дођете до непосредног споразума, који је Европи тако у моди, са хамал башом.

У Европи су сад јако у моди непосредни преговори и споразуми. Тако ће те брже и сигурније свршити.

И тако ће се сад Маркиз Палавичини амбасадор ћесара Фрање Јосифа, обратити непосредно цариградском хамал-баши Хусеину, за погодбу око тога да бојкот према аустриско чифутско-маџарској роби престане.

Само је врљави маркиз Палавичини писао у Беч и молио да му пошаљу кога па метијега да с Хусеином преговара!

Агент провокатор

Проклињујући анексију Босне и Херцеговине, шеф аустро угарске дипломације није ни у сну сањао каква ће га беда и невоља снаћи од стране Србије и Црне Горе.

Рачунајући с једне стране да је завада између двораца ових двеју земаља — завада које је та дипломација нешто сведела а нешто крвожедност и суваше захватала — тако далеко отишла да до измирења између њих никад неће моћи доћи, а верујући с друге стране у причања и тврђења заверених и плаћених приврженика да у овој земљи све више од пола династичара, који само чекају згодан моменат па да извршe своје смерове, г. Ерентал је приступио пришланку анексије. Чврсто уверен да му неће водити рачуна само о расположењу великих сила, које је он већ био довољно сондирао и нашао погодно за своје смерове.

Али се г. Ерентал — а с њим и цела Аустро-Угарска — убрзо уверио о противном. Вест: да се је Бугарска прогласила независном и краљевином, и да томе наследиће следује и једно друго, по Србију и Српство страшно и убиствено — анексија Босне и Херцеговине — учинила су да су званични кругови Србије и Црне Горе бацили на страну све своје зађевице и заборавили на међусобне јарице, те пружили да удруженим силама стану на бранике интереса српског народа, а у Србији све је од реда баталило личне и партијске омразе и као један човек стало у ред бораца против аустро-угарске тежње да се закоти на Балкану.

У Бечу су испочетка држали да је та једнодушност српских грађана измишљотина, да ће трајати само неколико дана и да ће после настати оно старо: да сваки гледа себе и своје рачуне и да се удари у трвење партија која овако собљашују Србију за сваку озбиљну акцију.

Али су се они у Бечу и у томе преварили. И ако су поједине покушавали да ово опасно заокренете за себе и своје; и ако се нашло појединаца који нису ни у овим тренуцима заборавили на свој лични ћар, опет је све то било како под претеском општег расположења и ти су се мрачни типови морали повући у своје јазбине.

Највеће неспокојење произвело је на оне у Бечу држање „Правде" и листа „За Отаџбину". Оба та листа означавана су годинама од стране заверених па и органа појединих влада као органи династичара и људи који cy своје династичко уверење, тако да се у Бечу у току времена створило уверење да је то и у истини тако, те нису могли својим очима веровати кад су видели да су и ова два листа оставили на страну рачунање са династијама и оштро критиковање свега онога што је овима и њиховим интересима служило, па се ставили у службу општој ствари. Штавише, „Правда" је отишла и даље па отворено позивала краља да не попушта Аустро-Угарској, тврдећи да му неће опстанка у Србији ако се Босна и Херцеговина изгуби.

У овој једнодушности српског народа аустро-угарска дипломација убрзо је увидела највећу опасност за себе и своје смерове и за то је одмах, пошто је констатовала да та једнодушност није ни намештена ни кратког даха, покушала да је поквари. Почела је преко бечких и пештанских листова да протура гласове о несугласицама између Краља Петра и Престолонаследника, затим о свађи и тучи између њих, па најзад и о незадовољству међу официрима и њиховој подели на краљевце и престолонаследниковце.

Сви ти гласови протурани су редовно и систематски али без великог успеха. Дописници страних листова који су у послови дошли у Београд, од реда су констатовали једнодушност и одушевљење [illegible] акцију против Аустрије, указујући при томе на значајан факт да чак и „антидинастички" листови („Правда" и „За Отаџбину") бодре народ на борбу против Аустрије и да стављају своје услуге на расположење онима који ће да поведе Србију против Аустрије.

Видећи да им лажни телеграми не помажу, у Бечу су решили да у тај посао унесу извесни систем који би им давао бољих резултата. И то су и учинили.

(Свршиће се)

ЗВАНИЧНА ИСПРАВКА

Поводом чланка који је штампан у броју 312 „Правде", 14. ов. мес., на уводном месту, под насловом „И опет један" и којим се рад привременог отправника послова Кр. Посланства у Лондону по извесном службеном послу карактерише као неискрен, својевољан и несавестан, Краљевско Посланство у Лондону изјављује ово:

Чим је Краљ. Посланство примило акт којим је од њега тражено да се заузме код од. фирме да поднесу понуде за извесну државну поруџбину, привр. отправник послова г. д-р С. J. Грујић обратио се је одмах ова кр. срп. Трговинској Агенцији, с молбом да Управник Агенције г. Јован У. Јовановић дође у Посланство. Из Агенције је добивен одговор да је г. Јовановић отпутовао и да се налази у Амстердаму по извесном послу. На упућено питање одговорено је да ће се г. Јовановић бавити у иностранству најмање шест до седам дана.

Према томе, а с обзиром на факт да је посао о коме је реч био веома личне природе (што је у потичном акту нарочито наглашено), Краљевско Посланство није могло чекати на повратак г. Јовановића, него је одмах предузело само потребне кораке ради извршења наредбе која је њему непосредно била и упућена.

Апсолутно је неистинито тврђење да је Кр. Посланство преговарало по овом послу са каквом било фирмом у Немачкој, непосредно или посредно.

Такође је неистинито тврђење да је г. Јовановић „чим је дознао за ово, одмах отишао у посланство и изјавио: да ће он као Србин и као српски резервни официр све што треба у погледу набавака извршити не тражећи никакве награде нити провизије". Ту изјаву није учинио г. Јовановић у моменту кад је сазнао за посао о коме је реч, него месец дана раније, и то приликом извесних службених обавештења која је од њега отправник послова по својој личној иницијативи тражио. Ту изјаву саопштио је Кр. Посланство одмах, званичним путем, надлежној власти у Београду, а из горе наведених факата види се да Кр. Посланство није „прешло преко ње као да она и не постоји", него да се је напротив, првом приликом, у првом реду обратило Агенцији, и ако за то није имало никакве наредбе нити упутства.

Што се тиче инсинуација којима је у поменутом чланку покушано да се баци сумња на савесност и част потписаног отправника послова, за њих ће писац имати да одговара надлежном суду.

Из канцеларије Краљевског Посланства у Лондону, 21. новембра 1908, Бр. 506.

Отправник Послова
Др. С. J. Грујић

Ми и после ове „званичне исправке" тврдимо да је г. Славко Грујић, држећи у својој фиоци акт министарства о поруџбини, изјавио нашем ковчегу да му није ништа познато о ма каквим поруџбинама и да је кришом стајао у преговорима за ове поруџбине са једним американцем који је агент једне хамбуршке куће. Кад дође ствар пред суд потврдићемо то и сведоцима.

Турска и Аустро-Угарска

Цариградски „Шурај Умет" јавља, да је аустро-угарски посланик маркгроф Палавичини 25. о. м. конферисао с великим везиром о средствима и путевима, којима ће се постићи споразум о Босни и Херцеговини. Посланик је рекао како Аустро-Угарска жели да у споразуму с Турском учествује на конференцији и да утврди српски факт. Да се тај циљ постигне, Порта пре свега мора наћи средства да престане бојкот, у колико он од ње зависи. Иначе је немогуће доћи до резултата.

Велики је везир одговорио, да бојкот не стоји ни у каквој вези с владиним пословима. Кад би постојала таква веза, он би нашао помоћи. Влада је немогуће утицати на народну вољу.

„Шурај Умет" вели, ако Аустро-Угарска жели да се споразуме са Портом, она мора питање о бојкоту оставити на страну а пре свега створити атмосферу за споразум. Појава добрих намера за време преговора утицала би на бојкот.

Исти лист у другом једном чланку вели, да је барон Ерентал признао, да је потребан споразум с Русијом, а нарочито с Турском, те да се из одржавања балканских тешкоћа није изашло. И велики је везир уверен да је дошао тренутак за споразум с Аустро-Угарском. Поменути лист вели да се су се дипломати на Порти и на Балплацу услед бојкота толико збаналили, да сад своје добре намере могу показати на начин да се ваше не уљуљају један од других, али вели да не може разумети зашто барон Еренталь и маркгроф Палавичини неће да разумеју да Порта, чија је службена дужност српском поданим упуствима царевским влaстима, не може ни на који начин утицати на бојкот. Бојкот је покрет за осветом, који је изазван незадовољством народа и повређеним народним достојанством, а тај се покрет може угасити само задовољењем које би дала Аустро-Угарска.

Компензације, које Порта мора тражити, јесу: да Аустро-Угарска прима један део државног дуга турског за Босну и Херцеговину, да пристане на измену царинске тарифе и да потпомаже захтеве Турске на конференцији. Споразум између Турске и Аустро-Угарске омогућиће да се дође до споразума и између Турске и Бугарске.

„Јени Газета" се чуди, што Аустро-Угарска престанак бојкота ставља као услов за ступање у преговоре и неће да разуме да су Отомани постали слободни.

Бојкот

У пркос молбама маркиза Палавичинија и интервенцији вел. везира, бојкот против аустриске робе, све јачи и жешћи постаје. До сад је ушло 5.200 трговачких турских кућа у одбор за бојкот!

Сем тих трговаца су још попајремносиоци хамали и радници при магацинима. Нико од њих неће да прихвати да износи робу из аустриске лађе. А нико неће да купи ништа од робе, за коју се зна да је из Аустрије. Стара роба остаје непродата, а нова се и не доноси. Турски комитети су умолили талијанско паробродско друштво да не утоварују никакве аустриске робе ни у Венецији, иначе ће и на њих применити бојкот.

Свет се све више одушевљава за бојкот услед успеха, који је сваким даном све очигледнији и сјајнији.

Турска се нада нада: да ће бојкот натерати Аустрију да легне на руду и да пристане на конференцију како жели Русија.

НЕМЦИ ПРОТИВ АУСТРИЈЕ

По једном телеграму бечких листова из Келна, у рајнским индустријским круговима велико нерасположење изазивају све веће тешкоће, које су последица анексије Босне и Херцеговине. Поступак барона Ерентала, који је турнуо у босанску авантуру не обезбеђујући себи залеђа од непосредно заинтересованих сила, осуђују управо као кошкање са ђаволом и жали што је Немачка била принуђена да сноси трошкове тог вратоломног предузећа.

У целом свом раду показао је барон Ерентал упадно лакомислени оптимизам, који се граничи фразерством, и веома је опасан за трговину и индустрију. Немачка може само желети, да што пре буде крај Еренталовом режиму, који ремети мир.

У осталом, у тим истим индустријским круговима поговара се да трговачке коморе интервенишу да у том смислу учине службене акције.

На то примећује „Нојес Винер Журнал" да је исто такво расположење и у аустријским трговачким круговима и за Ерентала исто тако неповољно, у толико више што су уверени, да би се цела ствар брзо свршила потребним новчаним жртвама Турској.

Дневне вести

Риза-беј. Вођа младотурака и фактични турски министар спољних послова Риза-беј пропутовао је вечерас ориент експресом кроз Београд и Србију за Цариград.

Једна посета. Господин Сергијев руски посланик посетио је јуче после подне г. Миловановића министра спољних послова у његовом кабинету и са њим подуже конферисао.

Шта је с указом? Указ о отпуштању др. Бошка Љубибратића и ако је потписан пре толико дана још једнако лежи у фијоци министра спољних послова.

Интересантно је да је тај указ баш сам министар тражио од Краља и да сад он сам ради на томе да га обеснажи.

Бојкот. У Скопљу је пооштрен бојкот аустријске робе. „Тамо се", вели „Н. Сл. Преса", „пажња утицај руског и српског консула"! А по једној солунској вести у истом листу, *тридесет наоружаних људи продрли су у магацин на железничкој станици у Криволаку на прузи Солун—Скопље, полили петролеумом мађарски шећер и упропастили робу аустријског порекла.*

Пуштени кућама. Трећа партија резерниста који су свој двадесетодневни рок службе у војсци надржали, пуштени су данас својим кућама.

Березовски о Србима. Г. Березовски дописник „Н. Времена" о коме плаћеници г. Миловановића проносе најгоре гласове: како је утекао, како је пијаница, глуп, глупак, продужава писати и даље *најсимпатичније* о Србима. Последњи његов допис, који је изашао у прошлу недељу, из Крушевца је написан с таквим одушевљењем за Србе, и престављао је Русима Србе у тако повољној светлости, да то не би могао учинити ни најватренији шумадинац.

Хвала г. Березовском, што се не осврће на клевете!

Засмрдело је. Указ о судијама, нарочито онај део о судијама првост. судова, забазадо је од непаметства и партизанства радикалског. За судије су постављени: један секретар фузионаш, и два самосталца. Овај фузионаш дошао у ред млађих секретара, јер пред њим стоје двадесет секретара судова, старијих и по служби и по школи, — а оба самосталца су ушли — увукли су се са сокака; један је био до скоро секретар окр. одбора а други окр. начелник у пензији са 5000 дин. плате. Интересантно је да избор није вршен за још нека празна судска места а није вршен због тога, што у суду, међу кандидатима, нема више људи који имају част да припадају на коме радикалском крилу, а за напредњаке и либерале нема места у суду; међу њим листа одабраних са сокака изгледа да је за сада исцрпена. Зар се тако води рачун о моралу у суду и о светом позиву судије? Зар се на овај начин крепи независност судијска?! Пфуј гадости!!

Војни бегунци. Као што непрестано беже у Србију, тако и у Црну Гору непрестано пребегавају аустро-угарски војници. Тако су последња два опет пребегла у Црну Гору неколики аустро-угарски војници, који су по народности махом Чеси и Хрвати. Ово не војника бегунаца у свакој војсци али нема примера оволиким бегствима колико у аустро-угарској војсци, од како је у изгледу рат. Бадава, сигурна војска!

Ђорава железница. Наша железничка дирекција не заслужује другога епитета, кад човек погледа шта све ова ради. Мађарски возови се стално и намерно задоцњавају, јер аустријски жандарми изувају путнике у Земуну, ради прегледа да не носе бомбе, и за то време наш воз чека у Београд. станици као сирак на врањици, и редовно губи везу са солунским возом.

Јуче је опет мађарски воз задоцнио за петан сахат и по.

Зашто наша дирекција не уреди једанпут ту ствар? Зашто кад је немоћна да протестује, не нареди бар нашој станици да воз пушта на време, а путници који дођу брзим мађарским возом, нек остану да преноће у Београду. Бар ће се мало налуфтирати и платити пакост и варварство Аустрије.

„Вежба" аустријске морнарице. Како „Цетињски Вјесник" јавља Аустрија је почела исту игру, коју је била почела али не дочела са Србијом. Поред тога што је према црногорској граници избацила велику војску, што се непрестано утврђује и отворено припрема, она сад хоће и да демонстрира својом морнарицом. Како из Котора јављају, за који дан ће почети вежбања аустријске морнарице крај Боке Которске. Ескадра је под заповедништвом контраадмирала Циглера, али ће њоме управљати контраадмирал Антун Хаус. Ескадра се састоји из тешке и крсташке дивизије. Крсташка дивизија састоји се из 10 бродова, торпеда и крстарица. Као заповедник крсташке дивизије фигурираће линијски капетан Леополд Севвер, који се већ налази у Тивту.

Положили заклетву. Прекјуче су у Дирекцији заклети сви они чиновници, који су у државној служби од дужег времена, а прописну заклетву нису били положили.

Штрајк железничара. Услед последњих поступака самосталског министра грађевина, који тера партизанлук до цинизма, међу радницима на железници се озбиљно поговара о штрајку.

У данашње време би та мера била од кобних последица.

Аустријски одговор. Руском министру спољних послова Извољском предат је 27 о. м. после подне одговор аустријске владе на руску ноту о конференцији. У Петрограду држе, да је аустријска влада предложила, *да се силе пре конференције преговорима између кабинета споразуму о анексији Босне и Херцеговине, тако да се анексија после може предложити конференцији на дефинитивно одобрење.*

Ванредни преглед. Главна Контрола преко својих изасланика запечатила је касе у управи Државне Штампарије и врши преглед како књига и касеног стања тако и целог материјала.

Кад се буде извршио преглед известићемо наше читаоце како је стање нађено.

Шеф пресбироа. За шефа пресбироа биће постављен Владимир Савић дописник „Дневног Листа." Том приликом установиће се и један нарочити одбор од 15 лица, који ће руководити радовима пресбироа. Разуме се да ће г. Миловановић у тај одбор узети све „опробане" људе.

Чујемо им имена.

Одпуштени. Сви економи и чиновници фабрике шећера који су били на разним станицама за откуп репе одпуштени су пре неки дан из службе, али ни једном није дата месечна плата у напред као што им је то по пријему у службу обећано.

Они ће се данас жалити г. министру народне привреде и тражити да се фабрика натера на испуњење дате речи, јер тако није радила нити ради са странцима, којима је неколицини отказана служба.

Руско-талијански споразум. Лондонском „Глобу" јављају из Рима, да између талијанског краља Виктора Емануела и руског цара Николе постоји потпун споразум о међународној политици према Аустрији. *Руско-талијанска балканска коалиција* [illegible] *је утврђен писмени уговор од* [illegible]. *Тим је уговором зајемчена територијална неповредност Турске, Србије, Црне Горе, Бугарске и Грчке.* Један део коме није говори о јадранском питању. Краљ Виктор Емануил држи се према ћесару Фрању Јосифу онако исто као руски цар.

Биће позвани. Чујемо да ће сви наши официри који се налазе на страни ради студија, бити позвани да се врате натраг.

Нетачна вест. „Штампина" вест да је ђенерал Путник тражио пензију нетачна је. Тај човек и не мисли на то.

Српске чете код Мостара. Будимпештански „А Нап" донео је сензациону новост, да су се српске чете појавиле у околини Мостара и да су убиле једног пешадиског војника 32. пука. Напомињемо да је и ово једна измишљотина у низу осталих измишљотина бечке и пештанске штампе.

Нов лист. Ових дана треба да почне излазити нов лист „Реформа". Главни фактотум овом листу биће бив. мајор Дамјан Дамјановић звани „мали Дача" а финансираће га Сима Раденковић трг.

Разбојништво. Прексиноћ на путу села Рибара, које је од Ћуприје удаљено два сата, пресрели су 4 сељака од села Двориште среза деспотовачког — Спасоја Миленковића чувара поља из Рибара и све га ножем избоди, тако, да је овај после неколико сати подлегао тешким ранама и на друму умро.

Од криваца власт је ухватила само Јована Рајковића, који неће да прокаже и остало друштво.

Нађен убијен. Из Параћина нам јављају: да је 24. ов. м. нађен убијен Јован Недељковић тежак из Багренаца код појате Велислава Јовановића.

Убице су непознате а истрага се води.

Умро. Познати зликовац Иса Болетинац умро је пре неколико дана од рана које је задобио.

Пажња читаоцима. Обраћа се на оглас г. Пере Кушаковића, апотекара из Врање.

Кушаковића „Калодонт" је најбоље средство за негу зуба, одликовано у Паризу Лондону Бриселу Остенди Бечком Хагу и др. местима.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(119)

XXVIII

Катаринина политика

За неколико секунда изгледало је као да пред собом има неко привиђење.

За тим му се лице умири. После му постаде обичан и он одахну.

— Видите ли, мајко, рече он са тужним осмехом, овога пута сам се спасао наступа. Радост коју сте ми причинили учинила ме је смиренијим... Ах! кад око мог престола не би било сплетака и тајних ровења... кад би најзад настао мир!..

— Настојте, Карло! рече Катарина устајући. Ослоните се на своју мајку, која се о вама стара... Имате ли данас више одобрење да отпочнете преговоре о томе браку?

— Да, госпођо, имате... Ја идем одмах да се видим са Маргеритом и да је убедим о потреби тога брака.

Краљица мати се посмешљиво осмехну. Она виђе, пошто баци поглед на свога сина, који сав узрујан од радости оде својој сестри Маргерити.

Тако је био одлучен један политички акт, који је био окривљен да обезбеди мир краљевини, а која се завршио најсвирепијом и најкрвавијом трагедијом коју је икад појмила историја света.

Али ми још нисмо завршили ову главу у којој хоћемо да покажемо са три разне стране страшну политику Катарине Медичијеве. Овај трећи део допуниће два претходна и објасниће једном светлошћу мисао која је водила краљицу у њеном разговору најпре са Руђијером, а за тим са Карлом IX.

Краљица се врати у своје одаје замишљена и уђе у кабинет.

— После, рече она једној од својих почасних дама, која је баш била ту, доведи ми Алису.

После неколико тренутака Алиса од Лиона уђе у собу краљичину и поклони се дубоко водећи да се не огреши о правила етикеције, толико и да сакрије своју забуну.

— Дакле вратили сте се, дете моје, рече Катарина веома љубазно. Без сумње сте јуче стигли?

Алиса од Лиона учини напор и одговори:

— Не, госпођо, дошла сам пре једанаест дана...

— Пре једанаест дана, Алиса! узвикну краљица. Пре једанаест дана, а к мени тек данас долазите!

— Била сам јако уморна, госпођо, промуца девојка.

— Да, да... разумем; вама је потребан одмор... потребно вам је да размислите мало... да се сами са собом измирите... Али оставимо то... ја сам с вама задовољна, дете моје... Ви сте дивно појмили свој задатак и ја ћу поднети богат дивиденд во што сте ви... Алиса, ви сте несвесно послужили мојим интересима, који су у исти мах интереси краља и краљевине и за то ћете бити награђени.

— Ваше величанство је и сувише добро, промуца девојка.

— Не, не, напротив имала тачну меру... захваљујући вама, драги мој посланиче, ја сам могла да дознам на време и да осујетим намере наше најљуће непријатељице... краљице Јоване... Морам да вам честитам на вашем избору гласника... све поуздани и брзи људи... Сва су ваша писма била у потпуности јасности и тачности. Да, дете моје, ви сте нам учинили великих услуга... А шта те услуге нису мале и даље и исте ви, најзад, крвни...

— Ја не знам шта хоће да каже ваше величанство...

— Алиса, како је краљица Наварска изишла из Париза?... Јер ја знам да је долазила у Париз... Причајте ми то... јесте ли и ви били с њом? Чини ми се да су ми причали о некој сумњи на другом месту... Било би ми жао да се догодила каква несрећа мојој рођаки... Дакле, шта се догодило?

Алиса поче одмах да прича догађај који је познат нашим читаоцима.

Она је причала у кратким и јасним речницама, једноличним гласом.

— Несрећа! рече Катарина лажирујући рукама. Је ли могућно да сте били у толикој опасности!... Кад помислим да је краљица Наварска могла погинути!... јер, најзад, ја не желим њену смрт... довољно је да је учиним немоћном... ја се браним, то је све... А доказ је да јој не желим никакво зло што хоћу да се измирим с њом... и да пошаљем вас к њој да је приуготовите за тај велики догађај... Ви сте се правично одморили, дете моје... надам се да ћете још данас моћи да се кренете на пут...

Говорећи тако Катарина је оштро гледала Алису.

Девојка је стајала оборене главе, дрхћући од ужаса.

— Збиља, продужи он једном Катарина, ради чега је краљица Наварска долазила у Париз?

— Долазила је да прода своје наките, величанство!

— Е! Јадна жена... Своје наките?... Гле, гле... Да ли их је бар продала по добру цену?... Али то се мене не тиче, нећу да будем радознала... У осталом срећна је још што има накита... Ја немам ни то... Имам... само неколико које сам одредила својим пријатељима... Ево, погледај, Алиса! Узми ту кутију... ту на моливеницу...

(Наставиће се)

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У магацину муниције у Калкути десила се велика експлозија муниције, те су том приликом настрадали многи војници. Погинуло је 11 војника а 26 су тешко рањена.

У Угарској ће се учинити измене у закону о штампи, којима ће се одговорност за писање у новинама пренети и на власнике.

У белгиским политичким круговима живо се расправља о холандско-енглеском споразуму, па се предлаже да се Белгија ради своје одбране споразуме с Енглеском. Велики је светла што се Енглеска ту скоро непријатељски држала према преседништву Кове га Белгија.

У Енглеској се мисли увести пропорционални изборни систем.

На предлог председника општине римске Тревезија општински је одбор уз бурно одобравање публике и одборника решио да се двема новим римским улицама да имена „Трст“ и „Тренто“.

Римски лист „Ђорнале д' Италија“ прикупио је до сада 22 хиљаде динара за пропагандистичко друштво „Данте Алигијери“ и то у име протеста против поступања Немаца с талијанским студентима у Бечу.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Магдалена од Бренвиљијера

(наставак)

Рањење је отишло од госпође Бренвиљијерове Бријанкуру. Одмах му је рекао да је ухапшен Ла Шосе. Бријанкур је узвикнуо: Она је сад изгубљена! — Па је он да причао о разним отровима које госпођа Бренвиљијерова има у кући и о којима је често разговарала с њим.

Међутим је жена Антоана од Обреја, удовица бившег правног судије и маркизина снаха, дознала да је њен муж доиста умро од отрова, као што су то лекари слутили. Она је дојурила у Париз и на поднету молбу добила је 10 септембра одобрење да се појави као приватна тужитељка против Ла Шосеа и госпође од Бренвиљијера. Она је одмах оставила Француску и побегла у Енглеску без икакве друге пратње, осим једне куварице. Тако је потпрђена сумња. Суђење које је Шатле отпочео над Ла Шосом, свршено се 23. фебруара пред судом, по којој се Ла Шосе имао изложити мучењу првог ступња, manentibus indiciis. То је могао бити спас њеном и госпођи Бренвиљијеровој, да је он био издржљив. Госпођа од Обреја живо је протествовала против такве пресуде. Она се жалила парламенту: новим једним меморандумом трудила се доказати да је тужба сасвим оправдана и да се не сме прибегавати увек непоузданом средству, пошто кога злочинци могу проћи некажњено. Ново суђење пало је у део Ла Турнелу парламентском судији париском. И покрај вештине којом се бранио, Ла Шосе је 24. марта осуђен на смрт. Судије су утврдиле тровање, казна је гласила да се оптужени жив мете на точак, пошто му се пре тога на мучењу стави питање, а госпођа Бренвиљијерова осуђена је in contumaciam на смрт секиром.

На мучењу је Ла Шосе показао ретку снагу воље и све је порекао. Издржао је мучење шпанске чизме, у коме се крвничке ноге метну између греда, које се завртњима све више стежу, да кости страховито пуцају. Пошто су скинута мучила, мученик, метут на душек покрај ватре и поткрепљен ракијом, увидео је како му је блиска смрт. Тек сад је из властите иницијативе признао све и приказао маркизине злочине.

„Који је тужилац — вели Ла Реније — могао чути, кад Бог не допушта, да је овај лаик, коме пред судија не достатка доказа није могао ништа учинити, кога је парламенат могао осудити само на основу сумњичења, у последњем часу признао своје злочине, за које му никакво мучење није могло изнудити признање?“

* * *

У Лондону, куда је побегла, живела је маркиза Бренвиљијерова јадним животом пуним оскудица, које је тешко подносила и уз које се придружио непрестани страх да ће бити пронађена.

Одмах у почетку Луј XIV био се лично заинтересовао за оно суђење. Он је истински желео да истрага буде темељна и јасна, да нико од кривица не буде поштеђен, па ма колико високо стајао. Према признању Ла Шосеа од 24. маја 1673. државни секретари нису оклевали но су одмах од енглеске владе тражили издавање скривљене. У току новембра и децембра 1672. по тој су ствари већ измењена неколико писма измеђ Колберта и његова брата, маркиза од Кроасија, посланика на двору Карла VI. Енглески краљ је одобрио издавање, али није дозволио да хапшење изврше енглески официри, то су морали учинити Французи. Кроаси је био у великој неприлици. Посланство није било спремно за многие оне време. Колбер је напослетку, те је Карло VI најзад пристао бар на то да допусте пр[...] енглеска полиција, али је госпођа Бренвиљијерова слутила несрећу, па је Енглеску заменила Холандијом.

Међутим се маркиз Бренвиљије, овај чудновати муж, сасвим мирне душе преселио с децом и послугом у замак Офемон, и ако је он приликом наслеђу због кога је његова жена отровала оца и браћу, узео у своје руке огромна имања, па је требало два пута да га подсети краљевска писма од 22. фебруара и 31. марта 1674. док је напустио замак и пошто но се заповести да живи бар три миље далеко одуда, и док се решио да удовици свога шурака уступа уживање неке имовине.

Имамо врло оскудне податке о животу маркизе Бренвиљијерове после њена одласка. Зна се само у Лондону на до 25. марта 1676., дакле до дана кад је ухапшена у Лијежу, у манастиру где је примљена. Из Лондона је отишла у Холандију, затим у Пикардију, у земљу коју је краљ освојио. Доцније налазимо је у Камбреју, одмах за тим у Валансијену у једном манастиру, али ратом приморана да га опет напусти, побегла је у Антверпен, и најзад у Лијеж. За своје издржавање имала је само пенију од 500 ливара, која се после смрти њене сестре преполовила. По који пут је била „приморана да зајми талир“. Из Камбреја предложила је своме мужу да пређе к њој, на шта је он одговорио: „Она би ме отровала онако исто као и друге“.

(Наставиће се)

Афера са кејом

Из општинског збора

Синоћња седница општинског одбора треба да буде забележена, јер ће ствар, која је синоћ била на решавању, стаја београдске грађане најмање сто хиљада динара, не рачунајући ту одштете грађана које ће вероватно пропасти.

Грађење кеја — као бело обећавана обала — обустављена је, јер је предузимач известио суд општински да се измените, које је затражио измени [...] пропала опрљења и да би услед тога било вероватно бољити свака нова на вештачким обалу. Суд је одмах обратио комисију, која је утврдила: да је овај „фијаско“ — како су га непријатели и пријатељи садашње изборне власти — наступио због тога што је извршено пробијање зида на грађења која, Одборници су, дискутујући о томе питању, бадава тражили од једног фактора на другог, тако да је предлагање морао покушати, са свим логична, да ако није нико крив, ако су све прописа извршења од одбора на до предузимача.

Др. Марковић, он у дебати није на свој говор при почетку решавању о кеј-у, у коме је заступао гледиште; да на слове све што треба предузимати или у политичкој режији или их дати предузимачу, који би могао евентуално моралну тако и материјалну одговорност. Ова мишљење није усвојено и природно је што се сад односно ствари дешавају и на њега нема никога који би одговорност за штету носио.

После дуге дебате, у којој су учествовали: др. В. Марковић, Чедомиљовић, Стојановић, Павловић, М. Миловановић, Илија Милојковић, одбор је решио да се прави мешовиту стручњака, наставе насипање али, да се обустави наставак посла и зидања. Ако би се радио сад обустави рада народно пар на предузимачем онда за тај пар није правити и грађевинска комисија пошто се [...] у њихов надзору.

Општина стоји пред новом афером. Та ће афера стаси грађане много новаца. Питање је само да ли ће грађани узети ту праву да и на главну та њихове.

Од интереса је ова ствар. Г. Предесник је синоћ објаснио, на непријатеље публике, да се оно што се на Сави ради не може назвати кејом, већ обезбеђеном обалом, и да ово обезбеђена обала (на коју треба да се утроши преко десет милиона) бити од велике користи и варош, јер ће га налази свака наше плаћати. Ова изјашњења, која је предложена при[...] присутној публици, па чак и одборницима изазвала је врло неповољне утиске на све присутне.

За сада само потврђено синоћњу седницу, али, задржавамо право, да се на ову ствар опширно и јасније у детаљу, но би за њиме ми читалац у ствар кад се није у стању да учини општина.

Из дневника залудног човека

(Бележено за „Правду“)

Ваљево, новембра 1909.

— Онда ми немој више долазити, одговори му Жива, јер видим да ме не волиш!

И Сава је издржао пуна два дана, али трећег дана рано ето та га код предмета своје љубави.

— Знаш шта, Живо рече мој, ја видим да нема смисла то, што ме тражиш, али ја те толико волем, да ћу све учинити за твоју љубав. Добро, обријаћу браду, али, молим те, немој да се скинем одједном: данас ћу ошишати пола, а кроз недељу дана обријаћу остало, да не би свету пало у очи!

— Све али ништа! одговара неумољива Жива.

И шта је знао друго грешни делија, до ушиј заљубљен, но да отиде код Цветка Дичине и — обрије се!

Кад се у вече појавио међу друштвом у Корићевој кафани први говор:

— Боље би била оставила она брадурина, те је данас слипарен!

Ми сви прснусмо у смех, а пок. Коста Марјановић из Шековића добаци Сави:

— А што лаже, кучко материја! Не чешеш ма вишља, да је Жива тражила, да обријеш браду!

Омерски смех заврши у целој кафани, Сава крвавим погледа у Косту, шкрипну зубима, изађе из кафане, па право у Живин стан, где је попићно везалите. Није јој више, после овог догађаја, читалица месец дана, док га једног дана саме Жива не позва, јер се у њој, после свих патња, почела будити љубав према Сави.

О овом свиђању блаж Савине истине је полу још помнути пок. Вук Ирић и помаже је чешће пути, кад би смо ишли у лов пут Полетеља и Царина.

Сад Саво почива у једном крају гроба, а Жива у другом. Живин гроб заборављен и запуштен, док гроб Савин доводи у ред и чисти га обилази његова сестра Драга, супруга познатог вајара[...] Тодора Гина, о чијем би се делима могла написати читава књига.

3.

Један, што су га при сахрањивању изгубили

На крају сиротињског и запуштеног гробља налази се још запуштеније бољачко гробље. Нема ништа жалосније од тог бољачког гробља, јер ово јадник, који лежи у једном таквом гробу, пролазио је кроз живот само са мало радости и јединству пуне тешког грдње, а то је онда, кад је морао лежати у којој од својих ранијих сир. болница.

Једна мајорова крстић провирује из спарушене лишће, а на њему се једва читају примитивна слова: Тошко Новаковић, тишљ.

Живот свога Тошка, кога сам познавао добро, то је живот свих наших ситних радника. Ниједна маневра, но ево дан за после, дана по мало рад до дубоко у ноћ, наизменице су врло често, једно упорно за другим. Па ипак је веднико била врло весела. Лани се [...] у Бољевачку кафану, а петом у светлу на Пебунр, Кошнице и Кармановом Броду. Ту би се ми брали и сакали таква лепота светлоћа, да би се после, пробијен ут у рукама, прошетало главном улицом, у којој господари и мајсторице, јер господа тада не беше, опет пред својим кућама и пасмурено посматрају шепање и осмејују их.

Из тог једноликог и увек истог живота осим за Тошка што помнути осим неколико пролазних љубави. Ех, сасвим је друга ствар доцније, кад је Тошко остарео и кад се, вадећи свој пропадали живот, почео и опијати, ту би се могло доста којечега испричати, али све то остављам на страну, да бих се могао са две три речи позабавити са последњим Тошковим данима и његовим оригиналним потребом. Јер треба истину признати и рећи, да овако како је Тошко сахрањен, нико још у Ваљеву није био сахрањен.

(Наставиће се)

Читаоцима у Краљеву

Пошто нам продавац новина Коста Јанић није положио рачун о продатим новинама, ни после неколико напомена то му одузимамо продају „Правде“ и предајемо је г. Чеди Милошевићу.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вранско позориште

Вечерас приказује 16. сезонски весеља — сада, и друга и две интересантне шале:

1. *Пресолни ручак* и
2. *Ужасне сцене због жене.* (Ову је шалу написао један официр.) — Посета ће и вечерас бити одлична. —

Јубилеј Даје Костића

Највећи наши српски комичар прославља ове године педесетогодишњицу свога књижевног рада. Он није хтео прославити овај ретки јубилеј, али се његови пријатељи и поштоваоци нису хтели лишити тога задовољства да му укажу пошту и симпатије, па су зато на свој начин приредили прославу у Сомбору и Суботици.

И наше позориште намерава да приреди једну јубиларну прославу. И добро ће учинити. Ако ми[...] данас жив, г. Костић то заслужује.

Само се вала постарати да и свадбе што лепше.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Султан после Селамлика примио је у приватној аудијенцији Стојана Новаковића и посланика Ненадовића.

Биограф Позориште Бен-Акиба

Ово до сада највеће кинематографско позориште које је стекло велике симпатије београдске публике, а које је до пре неки дан давало претставе под „Таковом,“ продужава рад у кафанским салама *касина* „*Булевара*.“

Прва претстава у после 21. ок. месеца.

Спрема двоје вароша.

415 6—7

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, умокац и тесто са хлебом 1·20 дин.

Супа, говеђина, умокац и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, умокац, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по изоборању са хлебом 1·20 дин.

Два јела по избору једно гатово а друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.

Пиво чај/бомт плаћати 1·50.

Пиво Пилзенско Урквел без копрерације чаша 25 пр. дин.

Разна јела/суда од служитељим уценим.

Чувене „Империјал“ кобасице у свако доба

Свако суботе за вечером наше чурупе са пастрмом и пројом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

408 8—30

Антоније Митровић, из Ириног посете о свом крсном имену Преображењу Ам дрије 30. ов. мес.
634 2—3

Есконтна Банка

прима новце у своме пошту за дан 8. децембра г. о. ако ову пошту, нијесу су новци пристали и нису обвезани.

Хартије од вредности које се потврду прилажу се одмах за то Берзи.

Зелезнице могу своје новце ноћ дају до 5. децембра 1908 г. ет кунити или им уз то предузете.
629 3—3

Механа под кирију

Нека отворени механа под „Ду шанском Пуком“, која се налази на пошту Чубурине и Вишњевцу уз ци пијаце то од 1. новембра под кирију.

Ко жели за ову механу нека се јави господину Ивану Ђорђевићу, код кирије.

Кафана „Мајке Чачак“

Ради горњи улица бр. 46 са две собе, кујни, подрумом целим инвентаром, намом, бакатом, и кућаном вадом се одма под кирију.

За усмене услове, у улици Душана Тодоровића Краљевско Српског Двораског Лифериста.

Београд—Теразије.

Занатлијска Кредитна Банка

(у стечају) нуди — продаје путе по поште — Београд)

Прима новце на штедњу

Новце путе врши без отказа!

Зајмодавци закључује у својим просторијама.

Даје зајмове: на средствима и уписима хартија.

Има на продају:

новчане поставалских акција и уписа, купонске хартијеке и новчанице чак и хартијеке новца и пара.
618 10—10 **Управа**

На 25 четвртине

Српске Кр. Лутерије 6 класа

Удоконица за 3 динара

Моту се добити на свакомесна бројевима која може потпасовати ако, продаваца за 3. децембра.

Добитак који ће пасти на те српско осигурање ће давносиву у домаће свакомесне пропаде. Ако је пропаде за врсте за 3 дан сваког срећу. Порудбине по пропаде на прилику шиља. Шиља је најбоље послати унутрашњи.

С најотменијом

Иван Ј. Павловић

мешар и ова. продавац срећака
634 Ка Лутерије. 5 5

Дућан

са собом, подрумом и шупом ад даје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Пожаревцу улица у близини новог болница и је у близини новоме школе и цркве и за шпедиторе, кочијаше, механџије, занатлије, ужасне трговце, воћаре и т. д.

14/30. 1909 Београд.

Јован М. Јовановић адвокат ул. Вишњи Милана бр. 32.
618 2—2

ИСКЉУЧИВНОГ ДЕПОЗИТОРА

Др Н. Константиновић

Специјалиста

за унутрашње болести код одраслих и код деце пресечно се у бр. 4. Добрачне улице (до ураништа „Пранас“).

Ординира од 1—3 но подне

Телефон 288

ВИШЕ ХИЉАДА пријатних писма за изражење могу се добити у пиши паркуе „Браћко Радичевић“ Браинска ул. бр. 16.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

„Правац“ излази сваки дан, поља год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сва уредничка писма се шаљу Уредн. а Добрачне улице. — Власник и одговорни уредник *Радивоје М. Радовановић* Видовданска ул. бр. 21.

„Браћко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Краљевска ул. бр. 16. Телефон бр. 95.

Котел „АЛБАНЕЗ“

Српска кућна беа конкуренције

Наручени јесенски спрема се за празник. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе Српски купус са *пастрмом, Прја, Чевап на рашту.*

Препоручујемо домаће одличне бермет. Пријатељима пића шпеа обрађено пажњу као и остало домаће шпо по зпитпо опуштеној цени.

Овогодишња „КОМИЊАК“ продаваћемо као радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у којим количинама за разноврсне потребе, као на пример: етинарице, пољске кеса, сламне, сапуне, фиде, коломаза, разних појединих потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) испоручити пак само делове, па да их поручиоци сами склапа.

Има готовуно сухо готово пилопа са доле бом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине и у разним дужинама.

—За цене и радове обратите се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе ним са утеђеним примерима сандука.

5б6 15—20

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Лубуранска ул. бр. 11.

Извештава дамс да је добио најновије шпиове и најмодернија украса кућења за сва врсте женских шешира која израђује од најпрвокласнијих материјала по најумереним ценама.

Прегледа муфарџа свакој је дама слободан без икакве обавезе по поруџбину.

Салон је шпитиво за свршавање шешира, шпитиво краја, најмодернијим фасонима, укусним украсима, шпитиво краја, бели, плавим шпирорским материјалима подобрим ћене задовољи је и најразборитије салоне у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, на које молимо нашалте или их сами добро опишу, да би могли што више по нашим шпалим упутству.

Цене су једне за свагога!

ПАЈЊА РОДИТЕЉИМА

Пратимо: шкрофуле, отоке жљезда, малокрвности, осип и за фрдирање код мале деце, и остала мањина болести, код ко ће чврсто кроз пролетницу, најбоље је и најсигурније средство за дедо и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЛТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Oil Jecoris C. Ferro-Jod 0,6% «Hervea»)

који се од ове године спремаће у чистини код „Џ. Хенри Хервеј“ у Београду. Ја ће ово средство које прописује лекар да препоручи, јер је сирављен тако, да га и најмање деца могу без икакве одвратне сти пред њега пићу. Дотичноме употреб сваке мешаве, дају се нежна вокрепљују добар систем и ремоћу боју лица, једном реч крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и бо шести лако уклоне.

Ову зелтин препоручује и од г. г. Лекара нако у Београду тако и у унутрашности Србије.

Цена једне флаше са упутством поште 2 дин.

У истој апотеки спровођ се и

„ПРОЧИШЋЕНИ РИБЉИ ЗЕЛТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ој Јесеris аселіfісае сеп Стеозоталь 10% еlектростата, протеву шкрофуле које гноје, шкрофулозни отока чворе, можеше запаљена кожеву у ва. дожосиви.

Цена једне флаше 3 дин.

Порудбине из унутрашности нраше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Сви преписарте могу се добити и ко у Београду у дротеријама Субошића, Оклоповића и код „Густера.“

У унутрашности у апотекама и то: у Нишу код Рундића, Пашкиња Јовановића, Свилајнац Тајсића, Зајечару Гунера, Крушевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Инића.

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ ЗУБА

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ и ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

поред разних награда у Паризу, Лондону, Бриселу, Атини, Отгелиси и Прагу

Познатим српске индустрије помоће се економско, и тиме и културно напредовање Србије и Српства. 635 3-12

Апотекар Кушаковић — Врање

Од 1. новембра ушо сам на пијаи гиђину под

„ПАУНА“

под сим именом производим и свакако на добром и пропадним шећер ито: жлеке Јелетине, Сибиљетине и Пастилетине грене и беле, добре и чисте, разних сам порте, чистог и добром мирисе.

Кутију сам добро свобожно где ће задовољи добра и укусно шећер, а по упутству жуваи.

Молим пуштоме, пријатељи и остале пошетнике да се изволе и пошетноме уверити.

С поштовањем

Милан Ј. Јовичић

910 КАФЕЏИЈА. 3—3

АПОТЕКА КОД „СРПСКОГ КРАЉА“

Кикоје Ј. Марића у Београду

Улица Краља Александра

Свобожавам је у видиоц поштеним ушо фрашпим дошлима и изнајпуе широј прибочној својих свежедневних ја: Сирћепа По оригиналном шпопуту сирћепом и ва т. е. лекара прикупрвам ако одличне средстве код врудних болести — кожних болести, пеће, шкрофуле, *шумене туберкулозе — јетике, сушице* — и плућног *рака*, особи ва, које ва ове утке болести имте, ако и ако туберкулозна разилеша, ако предузмете, ја ба се ва сирћеп боље ставрша.

Цена 1 фл. Сирћепа 3 дин.; 6 флаша 15 дин.

„Маријеве“ Рибљи Зејтин

Са Јодним Гвожђем

Широко средство на чишћење пантерице рана код *шкрофула, отока жљезда — ожи — фарингиша — ока и на ра*

Пази! Пошто се у свакоме шпоме чеп имепом Рибљи Зејтин, пређеје ми шпоје зеше добиле не од рибе „Dorsch“, већ од Морског пса, од кога ћеда стечене вредносне по пређа жајбе да шпе зеше ћеде беше „Маријеве“ Рибљи Зејтин са Јодним гвожђем, сгуаала се увек само од свежих рибљих Јетара добављених од рибе звана „Dorsch,“ која је зејтин само и од г. г. Лекара нако у Београду.

Цена 1 фл. 160 дин.; 5 фл. 7 дин.

Биљни Сок — Екстракт

Спровођи ме свежих биљака и душе јаке и бесе од многих ушена биљака и шипова, је широко лиспуеро против кутурозне трошобе и јаке стеше.

Цени 1 фласи „2 динара.

„РУСКИ“ САСАПАРИЛА ЕКСТРАКТ

Пошшено у Русији средство за чишћење пантерице рана против вишеголетних болести шкрофуле, шпрофуза, жљезде, ружишизма (Розева у шпанетима).

Цена 1 фл. 2 дин.; 6 фл. 10 дин.

„Маријеве“ Реуматичан Флуид

Широко средство за ушене против: *реуматизма, сциатике, ушчиченоста, треска, костобоље, болове у рукама, ногама зглавцима*, и ових болести које од жајеба произлазе. Много сшебе, које се од ових стања користе, употребе „*Маријеве*“ — флуида лакшеју су се реуматични осећ бољеви.

Цена 1 фл. 2 дин.; 3 фл. 5 дин.

Порудбине из унутрашности шраше се брзо и шачно по примљеној новца и напред или уз доплашу.

Адреса: **Никола Ј. Марићу** апотекару у Београду.
636 1—100

Дарињка Д. Сиротановићка од јесен, јавља пријашељима и шрешшеваоцима да ће живеши шеперешни свој *дућан шрговачки* шрговачки друге у улици

† ДУШАНУ СИРОТАНОВИЋУ

јако шшеперешњу

11 сеп. ава. у 10 часова пре подне у Великоселској цркви.
637 1—3

Г. Ђорђ. Аврамовић Грује

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 1 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АЈАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 328. | Телефон 821.

КО ЗАВОДИ ЈАВНО МЊЕЊЕ?

Ми смо прекјуче одговорили „Одјеку“ на ону његову детињарију: ко има права говорити у име јавног мњења, и доказали смо, да ми имамо исто, ако не и веће право од „Одјека“, да осудимо или одобримо рад једне владе. Више се на то нећемо враћати.

Али сад хоћемо да покажемо читаоцима како је „Одјек“ покушао да обмане јавно мњење само да би одбранио светлењачку политику г. Миловановића.

„Одјек“ тврди „да је данашња *државна* (sic!) спољна политика, од кога треба испитана и одобрена“ (т. ј. од Скупштине) па да је чак та политика „ангажовала себи за сараднике и шефове двеју партија г. г. Пашића и Новаковића“.

То није истина.

Оваква политика није у Скупштини одобрена. На против, ова г. Миловановићева политика, изложена у овој несрећној ноти, била је *најстрожије осуђена* од три партије у Скупштини. Резолуција скупштинска ни једном речи не одобрава ... [illegible] ... дана, него само говори *за будући* њен рад. Говор председника Скупштине је сав дијаметрално противан духу г. Миловановићеве ноте.

А што Влада није тада у Скупштини *оборена*, то није с тога што би Скупштина попуштала рад владин одобравала, него само с тога, што је моменат био и сувише критичан за стварање кризе, и што је Скупштини дато било уверење: *да ће се досадашњи погрешан рад г. Миловановића исправити.*

И у том правцу и *само у том циљу* су се ангажовали и два шефа партиска.

И Скупштина, и сва земља, сем самосталаца тражи *автономију* за Босну и Херцеговину, а само г. Миловановић о тој автономији и не говори, него се узалуд за компензацију као пијан плота, а самосталци га потпомажу. Будина самосталци пред светом причају: како су и они за автономију, кад цео свет види, да само они подржавају г. *Миловановића, који не ради за автономију.* То значи: да ни самосталци неће автономије!

Сем тога, „Одјек“ пита: у чије име „Правда“ и „Политика“ *траже обрт у правцу* *на рада* и смену личности? јер, вели „Одјек“, „у парламенту нема незадовољства против данашње политике.“

Ни то није истина.

Цела земља тражи *обрт* данашњег правца рада, т. ј. цела земља тражи автономију Босне а не компензације.

„Одјек“ се позива на све партије, а баш су све партије, сем његове, против данашње владине политике.

„Српска Застава“ у име народњака не престаје најжешће осуђивати рад владин. То није тора ни за кога, па не може бити ни за „Одјек.“

„Самоуправа“ у име фузионаша не пропушта ни једне прилике а да, посредно или баш и непосредно као прекјуче, не осуди политику г. Миловановића. У осталом, сами самосталци свуд причају и преко својих помоћних органа оптужују фузионаше: ко ће да обори г. Миловановића.

Напредна странка, истина нема свога партиског органа, али ко год познаје расположење у редовима напредњака зна да они не могу бити задовољни оваквим радом Владе.

Таква расположења тих партија ће се јавно и у Скупштини испољити.

Уз г. Миловановића и овога пута остају само самосталци, али и они привремено.

Сама та аномалија: *да фузионаше г. Миловановића бране једини самосталци,* осуђује злосрећног министра иностраних дела!

Очигледно је, дакле, да кад ми овако пишемо само у име наших читалаца, који нас пажљиво прате, ... [illegible] ... тога погађамо и опште расположење политичких партија.

„Одјек“ може бранити г. Миловановића и његове компензације само до прве скупштинске седнице, јер ће Скупштина, вероватно чим се састане, речитије изразити г. Миловановићу своје незадовољство, но што је то било после оне недотупавне ноте, те се чак ни г. Миловановић неће моћи после тога чинити невешт, ма колико да има дара за то.

АГЕНТ ПРОВОКАТОР

(наставак)

Системи по коме ће се имати разбити једнодушност српског јавног мњења, а преко њега и једнодушност свих елемената у народу, убрао је у Бечу најбољи и одмах је приступљено његовом извршењу.

Вестима о размирици између Краља и Престолонаследника, о трвењу између извршилаца и незадовољника, нервозно јавно мњење није обраћало никакве пажње, јер је свако могао видети да је измишљена места ван Београда, и да оне, ма како вешто смишљене, немају никаква одјека у београдској штампи, што би сасвим био случај да у тим вестима има ма и трунке истине. Требало је дакле наћи могућности да оне и овима сличне вести нађу ослонца и основе у београдској штампи.

Српска је штампа сиромашна, сиромашнија но и једна штампа на свету, али веома случаја да је ма ко могао куповати ма какав лист да учини преко њега оно што је по опасти мишљењу управљено против националних интереса. Могу се наћи појединци — као и свуда — да за добре паре, из глупости ову новинаре на освете или нечега свесно, ... преко јавности, али се то брзо речи и прозоне, јер ... и јавно жигосан.

Тако је било и у овом случају. У Бечу су знали да се ни код једног београдског листа неће успети ни обећањима ни новцима, али су веровали да ће успети спретношћу и провокаторима. Рачунали су: треба наћи нечије самољубље, треба некога поставити у положај да пре јавношћу изгуби реноме искреног човека, па ће он у одбрани себе и своје части учинити оно што не би иначе учинио ни за какве паре на свету.

Што су они при томе узели на око „Правду“, сасвим је разумљиво. „Правда“ је лист који је својој оштрој критици подвргнуо све, па и највише личности у земљи; „Правда“ је лист који се чита у свима редовима грађанства, али највише међ људима који чине овсакашњу гомилу од првог 29 маја а који броје на стотине хиљада. Треба дакле „Правду“ изолирати; треба је провоцирати да и сад, у доба опште сагласности уђе у претресање питања чисто унутрашња, која би несумњиво изазвала распад ове сагласности и на тај начин добити потребна материјала који би послужио као доказ да Србија није оно што се у Европи мисли да је: ... [illegible] ... и земља пуна анархије.

Да би се ово постигло, требало је наћи човека у Београду који ће руку у руци радити са аустро-угарском штампом, али тако да се то не примети и да се не види чему тај рад има да служи.

И тај је човек нађен у лицу једног дугогодишњег београдског новинара — у лицу Јована Мандила, сарадника „Београдских Новина“. Када је и на који начин тај човек уведен у ову прљаву аферу, није нам могуће констатовати. Факт је само овај: да се тај човек и као стални сарадник „Београдских Новина“ а уз то и ... са новинарском праксом, увукао у редакцију листа „За Отаџбину“ под договором да тај лист својом сарадњом подигне и да је одмах почео да проводира ово ... тез од реда ... „Правду“. Да видите како и на који начин.

Једнога дана осванула је у бечким и пештанским листовима депеша у којој се тврдило да је „Правда“ орган српског престолонаследника и да прима од њега директне информације за своје писање.

Сви наши листови прочитали су тај телеграм, али знајући да је лажан нико се није на њ осврнуо нити је то трвење забележено, тако да би оно остало готово и непознато код нас, да није било Јована Мандила. Он је тај телеграм превео и саопштавао га преко листа „За Отаџбину“ малициозно запитао „Правду“ шта она на то вели?

Изненађени овим питањем од стране једног листа чији су сарадници требали боље но ико други да знају да „Правда“ није оно што јој се са ненадане стране подмеће, „Правда“ је публиковала изјаву у којој се од оваквог подметања ограђује, али је Мандил на ту изјаву паланачки одговорио преко листа „За Отаџбину“: *да у Бечу не верују и не верују тој изјави.*

Шта је остајало „Правди“ после овога да ради? Да ли да почне доказивати како она није орган Престолонаследника, па то документовати исправама према Престолонаследнику и трвењем да он није и нашто није достојан да му „Правда“ буде орган, било би глупо и неумесно. Расправљати та питања и иначе бити ... баш сада када је све било легло да правила важности и ауторитета званичној Србији, вређати Престолонаследника онда када је он проникнут за извесне идеје о ослобођењу Босне и Херцеговине „Правда“ није ни хтела ни смела и оставила је то питање за доцнија времена, верујући да је тај исказ од стране листа „За Отаџбину“, диктовала пакост или глупост, и не слутећи да је то све било замка наметнута од једне прљаве и продане душе.

Али Мандил није остао на томе.

(свршиће се) А.

Усамљеност г. Миловановића

„Самоуправа“ од 28. новембра има овај став о политици г. Миловановића:

„У својој ... [illegible] ... Скупштине не стоји на гледишту, које је обележено у познатој ноти, и које се, противно расположењу већине скупштинске, све јаче наглашава и све више увиђа разним скупштинарима, које до сад нису потврдене. Несумњиво је да се „државна политика“ Србије, како је сад представљена, колеба између она два гледишта.“

„Српска Застава“ од 29. новембра има у нарочитом коминикеу овај став о политици г. Миловановића:

„Дужни смо одбити као неосновано „Одјеково“ објашњење о нашем гледишту на политику кабинета г. Велимировића. Пре свега резолуција скупштине не садржи, како „Одјек“ тврди, одобрење правца што га је влада заузела према несињаном заузимању Босне и Херцеговине. На против, *резолуција баш избегава да потврди солидарност Скупштине са првим актом владе по том питању.*“

*

Листови који престављају у Скупштини 105 посланика, изрекли су своју осуду над политиком г. Миловановића. Уз г. Миловановића и његове компензације остаје само „Дневни Лист“ с „неостреним демантима.“

МУСЕ НЕСЕЦИЈЕ У БОСНИ

Какво је несрећно и бесправно стање завладало у Босни и Херцеговини, нарочито од како је проглашена Босна и Херцеговина, најбоље илуструје овај пример:

У среду 26. новембра, довео је у уредништво сарајевске „Српске Ријечи“ велико изасланство из Вишеграда. На челу изасланства била су три српска свештеника. Изасланство је с тугом и огорчењем испричало уредништву следећи ужасни догађај једног ћесарокраљевског лајтнанта у Штрпцима по народности Мађара.

Злочин се десио у недељу 23. новембра.

Заповедник „штрафкура“ у Штрпцима ћесар. краљ. лајтнант, по народности Мађар, загледао се у једну девојчицу од 14 година, која је била у учитеља там. комуналне школе Петра Војиновића. У недељу ноћу провалио је тај лајтнант с патролом у стан учитеља Војиновића и тражио за ноћ девојку. Како је није одмах нашао, провалио је у стан српског свештеника Косте Поповића, где је патрола с натакнутим бајонетима разбила двоја врата и нашла се пред раздраженим грудима свештеникове жене, која је очајно кликнула: „убијте мене, али нећете пре убити мужа“. Кад и тамо нису нашли девојке, опколише учитељев и паров стан, затворише пут, па се дадоше у потеру за девојком.

У то је жандармериски вахтмајстор у Штрпцима брзо боље одјурио у Вишеград, да тамо јави чуда и покоре, на што се из Вишеграда кренула чета војника под заповедништвом једног капетана у Штрпце.

Но стигла је прекасно.

„У ... [illegible] ... и натребљена, а позвани вишеградски лекар д-р Мировски констатовао је, да је силована и дефлорована.

Војници су разоружали „штрафкуре“ и лајтнанта стрпали у апс.

Котарски престојник Бесаровић у Вишеграду и један бригадир воде истрагу, па ћемо видети резултат „лавалирског“ и „културног“ исправљања власти разбојничке Аустрије.

Сав Србин

Као допуну нашем прекјучерашњем чланку „Ај, Босно сиротице клета!“ јавља нам наш извештач (један руски новинар) следеће:

Кад су у Брчкој повели жандари у апс трговца Ахмеда Кучукалића, сина миломира Кучукалића, а унука Кучук Алије, он је наговорио на пијаци пред сакупљеним народом ове речи: *„писите ме и узмите ми све — али одећу не можете. Знајте да у мојим жилама српска крв тече, те ћу свој српски народ бранити док ми је на рамену глава. Знајте и то, да нико друга права на ову земљу нема него Србин, јер је она искључиво српска!“*

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Свињче изазвало узбуну

Из Котора јављају загребачком „Покрету“ о овом интересном догађају, који најбоље илуструје колико је страх „храбре“ аустриске војске. Пре неки дан једна свињица у пролазу била је заборавила дану вратити свињче, те са у неке ишло на пољу, повезивши са собом фењер, и чекао је за свињче. Светлост из фењера опажена је из утврђења покрај града. Одмах је алармирано другим обновим утврђењима и

телеграфским странама. [illegible] са три стране [illegible] [illegible] да [illegible] одвучен је строгом [illegible]. Очито су [illegible] [illegible] Прихогорова. [illegible] је [illegible] своје [illegible].

„Велеиздајници“

У [illegible] затвору у Загребу [illegible] 44 Србина, који су оптужени за „велеиздају,“ а трајала су [illegible] до сада пуштени.

Држање Русије

По једној петроградској вести „[illegible] [illegible],“ у Петрограду су [illegible] политичком [illegible] две [illegible].

Прва је [illegible] руског министра спољних послова [illegible] у „Правительственом Вјестнику,“ из којег се види, да су [illegible] [illegible] и његова [illegible] против Кретских [illegible] у [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] народа у Цариграду и Италији [illegible] утиче на ситуацију. Сад је, дакле, [illegible] реч о [illegible] да се однос [illegible] Енглеске, Француске и Русије [illegible] и у формалном [illegible].

За тим је [illegible] једног [illegible] у Бечу, [illegible] [illegible] с руским [illegible] представништвом у Бечу и [illegible] у петроградском „Слову“ [illegible] Аустрију пред избор: *[illegible] или рат.*

Ова [illegible] [illegible] је за [illegible] политичких кругова. [illegible] да [illegible] утичу на [illegible] и да помогну [illegible] [illegible] да се [illegible] [illegible], те [illegible] у [illegible] [illegible] Аустро Угарске.

Дневне вести

Од куд погоди? Наша равнија вест да од помиловања [illegible] овог пута неће ништа бити обистинила се. Од политичких кривица нико није помилован а тако исто ни из крагујевачке афере.

Pjotr Alexandrovitsch, ich kenne dir!

Министарска седница. Јуче пре подне држана је министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом Краљевим.

На овој седници подписани су указом о навесним помиловањима.

Освећење темеља. Данас после службе Божије осветиће се на Калимегдану споменик Карађорђу.

Војно - дисциплински суд. За члана војно дисциплинског суда постављен је пешадијски пуковник Јеврем Бранковић, на место артиљериског пуковника Николе Петровића, који је разрешен од ове дужности.

Миловановић осуђен. Прекјуче „Самоуправа“ у име фузионаша, а јуче „Срп. Застава“ потпуно су демантовали „Одјеков“ чланак „Њих троје“ о коме и ми данас на уводном месту говоримо. Оба та партиска листа противно тарањи „Одјека“ осудили су политику г. Миловановића и његове „компензације“. Сад је изван и „Одјеку“ као и целом јавном мњењу јасно: да је и наше писање само у потпуној сагласности, не само са целим јавним мњењем, него и са огромном већином у Скупштини.

Уз г. Миловановића и његову политику остају, још једино самосталци и бечка штампа, која хвали г. Миловановића као врло *мудра*.

Босанска протестна депутација. У Цариграду ће у скоро стићи једна босанска депутација од двадесет чланова из Сарајева, Мостара, Бањалуке, Стоца и Требиња. Она ће уложити протест против анексије Босне и Херцеговине. Из Цариграда ће депутација у истом циљу отићи у Рим, Париз и Лондон.

Русија и Аустрија. По једној петроградској депеши „П. Лојда“, у меродавним службеним круговима руским сматрају, да је, после аустриског одговора на руску ноту, положај знатно побољшан. Међу [illegible] [illegible] у погледу крајњег циља, који се има постићи. Тешкоће споразума тичу се још само формалне стране и уклониће се даљим попуштањем Аустро Угарске. Обе се стране надају повољном резултату. Затегнутост међу тим двема државама знатно је попустила.

Шта је велеиздаја? У Земуну је 24. новембра ухапшен и стављен под истрагу финансиски стражар Ђура Караш за „велеиздају“. А шта аустриске и мађарске власти сматрају за велеиздају, најбоље се види из тога, како загребачка хрватска листови извештавају у чему се састоји та Ђурина „велеиздаја“. Приликом неке здравице у једној кафани, Ђура је узвикнуо: „Живели Хрвати и Срби“! Жандармериски наредник Цеварец на то му је рекао: „Сад ће те викати још живела Србија и српска [illegible]“. Караш му је на то одговорио: „Па шта би било да и то кажем?!“ И, ето, због тога је јадни Ђура главом стављен под кривичну истрагу. Европски правници до сад нису знали шта је то велеиздаја, зато треба да иду у школу код Рауха, Векерла и Бурјана.

Оскудица у уџбеницима. Ученици средњих школа муку муче, јер неки уџбеници (као аритметика и геометрија за V разред и теорија књижевности) ни до данас нису оштампани а неки су оштампани тек пре кратког времена. Тих уџбеника нема ни по књижарницама, ни по антикварницама, нигде, те због тога ученици трпе велику штету. Надлежни, а нарочито државна штампарија и писци треба да се постарају, те да из почетку сваке школске године има довољно потребних уџбеника, како ђаци не би губили уларије.

Војници у — тамрузцима. Из казненог завода у сремској Митровици премештени су 300 осуђеника у Лепоглаву, да учине места — аустро-угарским војницима.

Удављени порезом. Многи предузимачи — нарочито српски поданици, жале кад се да су у овој години удављени порезом, док странци, који раде све послове плаћају незнатну порезу.

Скрећемо пажњу новом порезном [illegible] [illegible] праведно [illegible] порезу која се може платити.

Повредио брата. Обрен Мијаиловић из Беле Реке среза златиборског пре три дана, тешко је повредио пушком свога брата Павла, који је после три дана у највећим мукама умро. Узрок је међусобна свађа.

Обрен је у рукама власти.

Убијен хајдук. Потером, којом је прошле ноћи руководио начелник среза млавског г. Коста Богдановић, и после пушкарања од 5 сати убијен је у Великом Лаолу хајдук Милан Марковић, а његов друг Милоје Радојичић ухваћен је жив. Све је ово ухваћено у кући Косте Ристића из Вел. Лаола.

Интересантно је да је пушкарање трајало пет сати и да нико од потере није рањен.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(:) Тајландска [illegible] Маргарита [illegible] је.

| Папа се са [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

„“ Уклад [illegible] аустриске [illegible], [illegible] су [illegible] [illegible] из Аустрије [illegible].

— Руски [illegible] Куропаткин [illegible] је војном министарству [illegible] мемоаре (6 свезака) о руско-јапанском рату [illegible] [illegible].

„“ На конференцији угарског министра председника Векерла с аустро-угарским министром војним Шенајхом решено је да се [illegible] [illegible] контингент.

[illegible] аустро-угарске [illegible] [illegible] је [illegible] у Пулу, [illegible] у [illegible] злоупотребама, [illegible] при градњи новог ратног брода „Франц Фердинанд.“

— Руска дума решила је да се [illegible] Амур и Трансбајкалија [illegible] за [illegible].

[illegible] Француска [illegible] одбила је предлог о укидању смртне казни.

А Ополника је из 150 [illegible] [illegible] [illegible] „[illegible] [illegible].“ [illegible] је [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] су, а [illegible] је [illegible].

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Прва печурка

Ових дана је угинула, на овој сухомразици прва нова партиска печурка. „Србија“ хромљани орган браћанске [illegible], пошто се мучила [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] стала је своју мученичку душу од оскудевања.

Ових дана очекује се скончање — још једне такве мустре!

Лесковачка хроника

28. новембра 1908.

Женска задруга

[illegible] Лесковчанки [illegible] [illegible] да се [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] задругу, [illegible] су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] су у [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible] и председнице у управном одбору, па су се [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

За [illegible] је [illegible] [illegible] задруга, која ће [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible].

Нарочито су [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] задругу [illegible] г-ђа Тодоровића, директора гимназије и [illegible] [illegible] [illegible] г-ђица Боса Јовановићева, учитељица. [illegible] [illegible] се [illegible] на [illegible] [illegible] раду, а [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је рад [illegible] [illegible] успехом, и ја не желим да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] су [illegible] [illegible].

Све је [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible]: [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] задругу и [illegible] [illegible]. Лесковац је [illegible] [illegible] место, [illegible] је [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] је и то: да се [illegible] [illegible] да се [illegible] по [illegible] на [illegible] [illegible] и да [illegible] је и [illegible], [illegible] [illegible] фабрика, [illegible] [illegible], читаоницу, [illegible] [illegible] и др. Али [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible], то су још у [illegible] [illegible] од турске [illegible] и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Тај дух [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] старе [illegible] и своје [illegible]!

Овај увод морао сам [illegible], да бих [illegible] у [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]:

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] у задрузи. [illegible] је једна чланица [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] говор о [illegible] [illegible] и [illegible] на потребу о [illegible] [illegible] [illegible], и [illegible] [illegible] говор [illegible] [illegible] речима:

— [illegible] [illegible] [illegible] у [illegible] говору [illegible] [illegible] и потребу [illegible] [illegible] задруге, а сада [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] да би [illegible] [illegible] рад и [illegible] [illegible] [illegible] задруге и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], те да би рад задруге био [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] да [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible] [illegible]...

— Јој, нећемо ми то! — упаде јој у реч једна [illegible], — [illegible] [illegible] да [illegible] [illegible], [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]! [illegible]

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

[illegible] [illegible]

[illegible] с француског

(110)

XXVIII

Катаринина платиша

Алиса послуша и метну на сто кутију од абоноса коју Катарина [illegible] отвори.

Кутија је имала преграде, које су стајале једна над другом. Свака преграда била је постављена [illegible] и могла се извући из кутије помоћу две [illegible] [illegible] које су биле причвршћене са две стране.

Кад Катарина отвори кутију пред очима Алисиним укаже се пар обоца и копча за појас. Они су накити били посути дивним бисером.

Алиса оставе мирна и равнодушна. Краљица баци на њу критичан поглед и слаб осмех заигра јој на уснама.

— Ово! помисли она. Госпођица је постала пробирачица! Како те погађају ове ствари, дете моје? продужи она гласно.

— [illegible] су [illegible] [illegible], госпођо.

— Да, заиста.. Боја и сјај бисера дивни су.. [illegible] [illegible] [illegible]. Шта ово говориш?.. Имам ти [illegible] [illegible], да сам [illegible].. Ах! да, краљица Наварска је, зацело, поздила своје [illegible] [illegible] [illegible].. код кога рече да је продала?

— Код Јеврејина Исака Рубена одговори Алиса која није раније ни помињала то име.

— Да, тако си казала рече Катарина. И додала си да је добра Јованка отпутовала..

— У Сен Жермен, госпођо; за тим у Сент, преко Тура, Шамона, Лоденa, Монконтура, Партенеа, Ниорта, Сен Жан д' Анжела. Бар мени је тако поменуто. Можда је тај пут и измењен. Мислим да ће из Сента њено величанство краљица Наварска отићи у Ла Рошел.

Катарина је пажљиво слушала то ређање имена места које је млада [illegible] изговорила суморним гласом као лекцију коју човек хита да што пре изговори да га вашљ не мучи.

— Али за што си, Алиса, [illegible] [illegible] да овај пут може бити и измењен? упита Катарина, која је према приликама и тренуцима говорила Алиси час „ви,“ час „ти.“

— То ће одмах казати вашем величанству.

— Дете моје, ви ми [illegible] [illegible] [illegible]! А одмарали сте се десет дана! Ја вам нисам [illegible] пребацила због и бравурности што ми се [illegible] [illegible] јавили... Али сад треба још само мало напора, моја мала Алисо!.. Ја сама у тебе имам поверења.. видиш како сам отворена [illegible]?.. показаћу ти да за тебе немам тајне.. Краљ хоће да се измири са хугенотима.., разумеш ли?.. и тада моја рођака, краљица Наварска, постаје наша пријатељица... она ће доћи овамо.. у Париз.. У овај двор..

Што је Катарина даље говорила, Алиса је постајала све бледја.

На последње речи Алиса слабо уздахну, али краљица се учини као да не чу тај уздах.

— Потребно је, продужи она, да пошаљем краљици Наварској један поруку.. усмену поруку, поруку која ће припремити њено [illegible] [illegible].. И тај важни посао поверавам теби.

Али се учини покрет као да хоће да прекине краљицу.

— Ћути, продужи Катарина. Слушај ме добро, јер знаш да ми је време драгоцено.. ти ћеш поћи на пут. Коњ један час најдаље треба да буде спремљен. Пред [illegible] вечерњом вратио [illegible] те [illegible] [illegible]. Терај што можеш брже док не стигнеш краљицу.. А сад сабери сву пажњу и запамти добро моје речи... Ја ћу ти дати двоструку дужност... прва ће бити да предстојећа краљица како најлепше умеш наше понуде.. Друга ће ти дужност бити да јој понудиш... или да јој не понудиш.. према приликама и расположењу у коме је нађеш.. да јој понудиш један поклон... мали поклон.. који ће бити од твоје стране, разумеш ли?.. Ја за то нећу да знам!.. Ох! не брини се... то је мали поклон.. један кутија рукавица!.. Ћути.. знам шта можеш да ми кажеш... Реци јој, ипак, што хоћеш да јој објасниш да си те ја послала као гласника... а о поклону ја ништа не знам... ти си, рецимо, купила рукавице у Паризу да би учинила задовољство својој доброторци.

— Ја [illegible] [illegible] величанства да се говори даље... безбојно јој уздахну Алиса.

— Већ је разумела шта је с рукавицама! помисли Катарина. Уплашила се!..

Она брзо дигне прву преграду са накитима. Појави се друга преграда.

— Пустимо је да се одмори вет[illegible], продужи краљица у себи. Како ти ово изгледа, мала моја Алисо? рече она гласно.

— Ова рубина! Погледај само.

У другом реду који се указа, заблиста широк чешаљ од злата украшен са шест крупних рубина који су својом светлошћу осветљавали прву калуфу.. То је био краљевски накит.

— Овај ће чешаљ дивно доликовати твојој коси, рече краљица. Изгледа као круна. Ти си га достојна, кћери моја.

Алиса је у очајању кршила своје беле руке.

Краљица узе чешаљ и поче га окретати у руци.

(наставиће се)

ко… ма један грош, да учествујем на ли нерон! — завршује она сва занесена говор, пружајући заклетва руку!

Остале антиалкохолистичке чланице гледале је и сакрила се насмејала свом лепом предавачу.

— Такој да је, слажемо се, молим! — вичу остале.

— Али разумете, тако не иде! јавља се на свог тајног једна чланица, да ви дођите.

— Овако јефтинија, Марко ће за увек тај ствар! — вичу остале. Галама и дарма велика, све су чланице говориле у један мах, и све су се многе преплашиле, али се ништа није разумело. Председница једнако звони, интелигентније чланице се буне против анархистичког рада, позивајући на паклена дарма и то да је бр… ништа него ни знати.

На једанпут једна уласка је председница да стиша говорљиве чланице, и да дискусију о начину рецепције остави за идућу седницу.

Да ли ће на идућој седници однети победу Марко забоклар или Жика пивовар, јавићу вам накнадно.

Тајми

Из суда

Спрема одступницу

Још пре но што је уселио на министарску столицу сем К. Л. Тимотијевић, и сви они који га добро познају, било је начисто, да је његов положај на овоме месту врло кратка века и немогућ, ако ни по чему другом а оно по његовој неспособности. За то је он, сасвим практично, од првога дана почео да спрема одступницу. Он је био адвокат у Смедереву, па ће то опет бити, или тамо или овде у Београду, и за то је од напредњачког суда у Смедереву, коме је као таквом у Скупштини учињен комплимент, да је, и ако напредњачки, заслужан сваке хвале и признања и да стоји на пуној висини свога позива — организовао самосталски суд, где је за ово кратко време тамо пласирао пет судија и једног секретара — самосталце. А у београдски трговачки суд довео је с мостаца М. Трајковића, те ће се у овом суду створити баш онаква ситуација, каква је била у смедеревском прв. суду за време председниковања А. Филиповића, и која је Костици веру пару донела. А сада су у изгледу тако лепи сенефтовани по масама београдских трговаца! Брнемо се само да ли ће моћи учинити бољи избор, те да не изгуби у двоумици као оно магаре између два пласта сена.

О. с.

Двоглави гавран

[illegible]

Да с њиме у души срушим српско име…
По новоме свету, да још има права
Живети и мрети Српски народ мој!
Београд, Новембар 1908.
Душан Нарандић

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Још није разрешен

И ако је г. Димитрије Пејовић свештеник одавна поднео оставку на вероучитељство у зајечарској гимназији, ипак од исте није разрешен ни до данас.

Услед овога трпи уштрба црква, јер се пет дужности (у војсци, мушкој и женској гимназији, парохији и црквеној) у једно време не могу вршити.

И опет постављамо питање: зашто се овоме свештенику оставка неуважава и од дужности не разрешава, када је такову поднео и доказима образложио?

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Кроз живот

Песме и проза од *Жарка Лазаревића*. Штампарија Димитријевића — Београд — 1908. Цена 1 дин.

Ова је књижица, укусно издана посвећена г. Мил. Миловановићу, а у њој се налази предговор од г. Гргура Ил. Берића приповедача који у неколико објашњава врсту талента младога писца.

Јер г. Жарко, чије су радове читаоци срећали и у „Правди", још је врло млад, те није чудо, ако је у многоме неизграђен. Али се свим његовим првим радовима осећа песничка топлина и јако убеђење, без којих и нема правог песника.

Језик је чист, фраза и јасан.

Ми искрено препоручујемо ову књижицу.

Знамените тровачице и Црна Литургија
за време Лудвика XIV.
нараћено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера
(наставак)

Лувоа је дознао да је госпођа Бренвиљије побегла у Лијеж. Одмах је тамо послао полицијска официра Дегреа, познатог са своје умешности, с упуством, да по могућству пожури, јер су се француске трупе, које су још држале Лијеж, спремале да град предају Шпањолцима. Мишле и већина историчара су њено хапшење премазали романтичном бојом. Дегре, који је био стасит човек, бацио се преобучен као галантан абе, да би задобио расположење маркизино, која се галантним пустоловинама никад није склањала с пута, а тек се на састанку појавио као полицијски официр, праћен неколиким пандурима.

Али је хапшење извршено врло прозаично, управо последњег дана — пише Ла Рејни — „кад је још признавана власт краљева". Дегре је чак није ни ухапсио, но једна агент француске политике у Холандији, бивши Фукеов писар Бријен, по надимку Дескарије. „Господа кметови овог славног града, — пише он Лувоу 25. марта — тако су мало чинили тешкоће, да су ме поверили свој властити службени кључ да извежем поменуту даму, они нису хтели знати чак ни за шта". — Сутра дан, 26. марта, Дескарије опет пише Лувоу: „Ствар сам тако удесио, да је полицијски официр (Дегре) хапшењу присуствовао као приватни човек". Саопштио му је и то, да је код даме нађена једна касета. „— — она је изгледала због тога веома узбуђена и одмах рекла шефу полиције Госеву, да је у тој касети њена исповест". Живо је молила да јој врати касету. Дескарије је шатулу затворио својим и Дегреовим печатом.

„Бог је — вели Ла Рејни — и ово име — дозволио те се та убилица, која је бегала из краљевине у краљевину осећала побуђеном да испише доказе која су била потребни за њену осуду и носи на са собом".

Ту исповест, у којој се маркиза на некојаким странама сећа свега што је у свом животу скривила, објавио је Арман Фукије, али је њен том често тако неотесан, но је издавалац није могао саопштити у њеном правом тексту, но је управо најважнија места морао превести на латински језик.

Из Лијежа је маркиза стражарно пренесена у Мастрихт, где је приспела 29. марта и под строгу стражу смештена у општински дом. Одмах чим је ухапшена, покушала је самоубиство тиме што је разбила једну чашицу на парчад прогутала. Гутала је и чиоде, али није постигла циљ. Рен, војник који је био на стражи, довикнуо јој је срдито: „Ви сте ужасна жена, најпре сте своје руке умрљали крвљу своје породице, а сад хоћете то исто да учините и са самим собом"! — „Ако сам то учинила — одговорила је — учинила сам до зато што сам рђаво саветована". Други пут је Дегре добио саопштење о много ужаснијем покушају самоубиства: „Ја већ видим беднице — повикао је он — да хоћете да пропадете; али знам и то да сте вашој браћи одузели живот"! „Само да сам боље била саветована — одговорила је она — често човек има своје рђаве тренутке". Жандарми који су госпођу Бренвиљије спроводили из Лијежа у Париз, описују трећи атентат на њен живот, а тај опис не можемо овде поновити. Ми овде приложимо само једну пецаљку Емануела од Кулажна, коју је госпођа Севиње послала својој кћери, госпођи од Гриња: „Она је себи угурала један штап — погодите где — није у око, није у уста, није у нос нити уво, није ни по турски".

За време путовања госпођу Бренвиљијерову је јачно пратио маршал од Естраде до Хоја, а од Хоја до Рокроа трупе господина Монтала. Она је често давала доказа о дивљој енергији свога карактера. У Мастрихту предложила је једном свом чувару, Антоану Барбијеру, који јој је улио поверење, да јој спреми један чек и једно уже. Чек је био намењен Дегреу, а уже јој је имало помоћи да побегне. Она је Барбијеру обећавала за то хиљаду пистоља. Другом једном приликом наговорила је на њега да јој он мотне заклати Дегреа, убити кочијаша или пустити оба предња коња из кола да се домогне касете и њених важних докумената и све то „не требинашта друго, но само унети један запаљени фитиљ. Писала је својој бившој послузи која јој је остала верна, и доиста је успела да ова и добије писма, јер је покушала да поткупи њене чуваре, те да могу украсти своју бившу госпођу.

Она се чврсто држала свог плана да се користи Пеловијером, над којим је небдела истрага. Она је у Барбијера измолила мастило и писала му. Барбије се чинио као да је писмо послато.

(Наставиће се)

Из дневника залудног човека
(Бележено за „Правду")

Ваљево, новембра 1908год.

У ово доба сви стари момци ваљевски скупљали су се у Мућића кафану. Најближе Тошково друштво били су пок. Танасије Казвер, Мајтор Мулавија, Павле Бошњак калдрмџија и Миајло Трифуновић, кујунџија. Као што се види у том друштву беше готово свих еснафа по члановима, али се сви они слагаху у једноме: у суботу вала попити све оно што се преко целе недеље зарадило, па у недељу лећи, те се поштено испавати, јер у понедељник поће свако на посао. То лепо друштво живовало је пре ових година прављењ ракијску бурад Мућићеву и давајући у замену свој крвно стечени новац.

Једне године била је зима веома снеговита, напало бело и снежно шење до трбуха, а мраз стегао, те свет почео јечати пре свакој ступању човечије ноге. У суботу пред зору време се Тошко Ивановић своме дому не навраћа. Остало му друштво беше раније отишло сем Павла Бошњака, од кога нико није ниње могао попити раније. Загрејани Тошко није свиђао у свој стан, већ је сутрадан нађен мртав за плотом Дамиана дућана. Мора да је пао мајни и тако остао лежећи у снегу, те се смрзо.

Тошка су пред подне пренели у болницу и оставили у капели, јер управник болнице није хтео дозволити то после подне ради секције. Секција је извршена тек сутрадан пред вече, и неки Тошков страни у једна мерове сандук и бачен у кола, да се однесе на гробље.

„За смрт и сахрану Тошкову беше сазнало цело његово раније друштво и дошло у болницу, да своме другу учини последњу почаст. Понели су са собом и једно стакло ракије од пет ока, да га на гробљу испију у покој душе свога друга и за ракијом, по обичајним традицијама, преврне гроб свога еснафлије.

Чекајући, да леш Тошков буде спреман за полазак на онај свет, есвафлије су пружале по свету и трошки руке од леве и друге пријатне.

— Бре Танасије, рекне Мајтор мулавија који није могао много гледати у ракију а да је не пије, како би било да попијемо по једну за покој душе побратимове.

Тај предлог беше једногласно усвојен и није прошло четврт сата а ово лепо друштво, којем се придружио и болнички кочијаш, попи много сет оне ракије, као да је није ни било.

— А шта ћемо сад еснафлије? Са чим ћемо пренети побратима? упита у чуду Павле Бошњак.

— Трчи код Мујће, те донеси још.

И Павле Бошњак оде пречицом на пијацу варошки пут Мућића кафане, а Мајтор мулавија пришапће болничком кочијашу Јеврему једне анегдоту из живота покојног Тошка.

— Седио једном Тошко у кафани, а изнадо Цветозар, оној што га зову Карган, па Тошка упита: „Је ли бре Тошко, били ли ову ракију?" — „А зашто не, господине!" — „А уз ову ракију још и дукат у жупу?" — „Још ће ми мање бити господине!" одговара Тошко. Тада тај Цветозар нареди, да се пред мог побратима донесе оке старе ракије, и поред сваканога стави он један небушени дукат. „Е, мајстор Тошко — рећаше му тада тај Цветозар, што га зову Карган, ако можеш седити ту поред тог оканика кола сата на пакон ти и ракија и дукат". Јунак беше наш покојни побратим, јунак али се овде преварио, те обећа Цветозару, да ће пресеђити пола сата крај пуног оканика, а да ни руком не крене, пити за божом мрцин.

(Свршиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Врачано позориште

Вечерас програм од 20 тачака, са најновијим шлагерима:

1. Презатно ил кутијебил
2. Гурна Максим
3. Сарота Весеља (с певањем)
4. Начин Цен Трбосек, показаће, как и своје вешти, биће о... —

Катастрофа се приближује

С великом жалошћу јављамо нашим читаоцима: да стање драгане славне српске уметнице г-ђице *Натерније* иде све на горе!

Ма да је болест била тешка и опасна, још смо, ма мало пријатељи и подобнијим њеног талента, кривали наду, да ће њене силне природа сва по претрпети и издржати. Али изм је нада таква била. Сад су и лекари свању наду изгубили, и једна Вела Натернова преживљује последње часове.

Њена многобројна публика је духом уз њу, у овим ужасним часовима, пуним искушења.

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград. У компетентним круговима по саопшену садржине одговора аустро-угарске владе на руску ноту закључује се да је ситуација битно побољшана, и да у главним питањима не постоје разлике у суштини схватања. Тешкоће могу само изнети у формалној страни, које ће помирљиво држање аустро-угарске владе уклонити. Чиниће се и с једне и с друге стране искрени покушаји да се дође до повољног резултата.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, умокд и тесто с хлебом 1·40 дин.

Супа, говедина, умокд и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говедина, умокд, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера

Два јестива једно по изабирању са хлебом 1·20 дин.

Два јела по изабирању једно готово а друго по наручбини са хлебом 1·40 дин.

Вина најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пољенчно Ушинске без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна мезета за служинске цинима.

Чувене „Империјал" палачинке у свако доба.

Свакe суботе за вечером киселог купус са шкембетом и ...

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

Биограф Позориште
Бен-Акиба

Оно до данас највише кинематографско позориште које је стекло велике симпатије београдске публике, а које је до пре кратких дана престало под „Томић", продужава рад у елегантној сали хотела „*Булевара*".

Прво представа у петак 21. ов. месеца.

Спрема дивни салон.

Пијте само „Експорт“ Вајфертов
КОМЕ ДАНАС НЕМА КОНКУРЕНЦИЈЕ

„Експорт“ Вајфертов точи се искључиво у хотел „Касина“ и то чаша 0·20, кригла 0·30 п. д.

НАША БОГАТА И ПРИЗНАТА КУЈНА ИСКЉУЧУЈЕ СВАКУ КОНКУРЕНЦИЈУ, како по квалитету тако и по цени, где се за мале паре може одлично јести.

Наш признати подрум снабдели смо и одличним ЈЕЛИЧКИМ ВИНОМ.

Хотел смо реновирали и новим намештајем наместили Собе од 1·50 до 4 динара.

С поштовањем

Браћа Т. Цветковић

закупци Хотела „Касине“

639 1—5

Антоније Митровић... не прима посете о своме крсном имену Првозваном Андреји 30. ов. мес.

634 3—3

ЖИВИНЕ

Урањене — заклане

Препоручујем г. г. потрошачима из данас свако дан свеже.

Колонијално-Деликатесна Радња

Петра П. Мирковића

Београд, Цветни Трг. Телефон 606.

640 1—3

Хотел „Таково“

[illegible]

С поштовањем

Никола Стефановић

643 1—3

УРАЊЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и урањене: ћурке, гуске, пловке, пилићи и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

[illegible]

Препоручује колонијално-деликатесна радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 48. 631 3—

Механа под кирију

Ново отворена механа под „Душанове Круне“, која се налази на ћошку Чубурске и Московске улице издаје се од 1. новембра под кирију.

Ко жели да узме ову механу нека се јави [illegible] у истој кући. 638 2—3

Кафана „Мали Чачак“

Ратарска улица бр. 46, са две собе, кујном, подрумом, целим кафанским [illegible], билијаром и [illegible] издаје се одмах под кирију.

За ближе упутства у радњи **Душана Тодоровића** Краљевско-Српског Дворског Лиферанта.

Београд—Теразије.

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити језовник спремо се за прасади.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свако суботе *Сопски купус са пастрмом, Пргоа, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црна пива обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо им радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: [illegible], меса, сланине, сапуна, фишек, колонијал. разних [illegible] потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само деловм, па да их поручилац сам укива.

Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине и у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

509 16—20

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандиске грбе, армонике и сав припадајући прибор.

Најфиније жице могу се добити у првој и највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преће А. Путник, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и солидно.

639 7—30

Од 1. новембра узео сам по закуп кафану под

„ПАУНА“

коју сам изнова реновирао и снабдео се добрим и природним пићем као: [illegible] Јадранка, Смедеревка и Неготинским црним и белим; добрим и чистом ракијом свих сорти, чистом и добром кафом.

Кујну сам добро снабдео где ће штампати добра и јаучне јело, и по умереној цени.

Молим другове, пријатеље и остале посетиоце да се ваше о истинитости уверите.

С поштовањем

Милан J. Јовичић

810 КАФЕЏИЈА. 3—3

ПАТРИОТА

Војно-политични дневни лист

Почеће излазити од понедељника 1. децембра ове године под уредништвом нарочитог одбора.

Спремамо пажњу читаоца на ову важну новост на пољу наше журналистике.

Политика и војска то су десна и лева рука сваке државе. Ондa где политика покрета војна програм, тек после војска по путу политике креће. Сваки политичар мора познавати моћ и способност своје војске, и обратно сваки војник мора знати тежњу и задаћу своје отаџбине. С друге стране опет, војска не сме водити политику већ има да буде војска, а политика опет не сме да увлачи војску у своје политичке путање, ако оће да има војску.

Задовољити ова два супротна правила, задатак је једног озбиљног војно-политичког листа, који је баш овај поставио под име.

Војска је нарочито данас поруђиван народ. Слободан, срећан, напредан и богат народ само даје добру војску, а обратно, робове глупака, сиротиње и спусланих народ не даје никад поуздану војску. „Патриота“ ће давно посветити сву своју пажњу на добро и срећу свога народа, [illegible], а народ тако и [illegible] поставио, према своме утврђеном програму, који носиће у прави своме броју.

Патриоту треба да чита редовно свака Србин, свака грађанин војник, јер ће у њему наћи све што један Србин патриоту — као грађанин и као војник занимати може и интересује.

„Патриота“ ће се моћи купити код свију продавца новина.

Нарочити Уређивачки Одбор

„Патриоте.“

Даринка Д. Сиротановића са децом, јавља пријатељима и пријатељицама да ће давати годишњи помен своме драгом и незаборављеном другу и родитељу

† ДУШАНУ СИРОТАНОВИЋУ

пеш. капетану

8. ов. мес. у 10 часова пре подне у Вознесенској цркви.

637 1—3

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ НА ЛУТР. ЗАЈМУ

ДИНАРА 2.000.000 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

Зато Браћо, Срби и Родољуби не заборавите купујте наше

Лозове Црвеног Крста

Уложен новац се губити неможе сваки добија

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

са звршењем згодитака које свачије стране лозова немају, по вишиште врло ниског дохота и трајати више по своје племените прсвхости.

За исплату свију згодитака постоиван је један Амортизациони и један Резервни Фонд у 4% злат. ренти и Народна Банка исплаћује све згодитке у злату без икаквог одбитка.

Идуће вучење 2. јануара 1909. год.		100.000
"		10.000
1. априла	„ „	150.000
"		15.000
10 згодитака по 1.000		10.000
20 „ „ 200		4.000
100 „ „ 50		5.000
900 „ Аморт. 22		19.800

За Србију ко може [illegible] вапије 20.— дин. на доплату бесплатном поштарином 22·50 дин., а на 10-то месечну отплату [illegible] 2 дин. месечно и 1 дин. од лоза једаред за свагда на име уписнине и поштарине и све отплате [illegible] искључиво 1800 [illegible]

Заступници и агенција може се јави, награда добра.

главном заступнику

ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

[illegible] Претплата је за Србију: за годину 18 дин. за пола год. 9 [illegible] год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 36. дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 9 д. — Сви уредништва налази се на углу Поп. [illegible] улица. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Димитријевић и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 1 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 329. | Телефон 821.

† ЕЛОДИЈА МИЈАТОВИЋ

Српски народ је изгубио једног великог пријатеља. У Лондону је преминула јуче, после дугог и тешког боловања г-ђа Елодија, супруга нашег уваженог пријатеља и сарадника г. Чеде Мијатовића.

Покојница је била једна од оних ретких пионера која су Српству крчили пута у далекој Енглеској. Једина „Историја српског народа" коју Енглези имају, јесте она коју је написала пок. Елодија. Њен превод Срп. Народних Приповедака дочекао је у Лондону и друго издање, а њен превод наших народних песама о боју на Косову примљен је у своје време са највећим симпатијама.

Покојница је била једна од чланица оснивачица нашег Женског Друштва и почасна чланица Друштва Српкиња у Новоме Саду.

Нашем уваженом пријатељу г. Мијатовићу наше искрено саучешће у тузи за изгубљеним другом, а покојници вечни мир и покој души.

Државни Савет

У низу чланака што смо их донели у нашем листу, ми смо изнели огромну већину примере незаконитости, што их је починио Државни Савет.

Било је очекивати, да ће после тих изношења веће поновљати такви примери; да ће се у послове уносити више пажње и правичности; да ће се правда дићи изнад личнога ћефа и расположења; да ће партизанство суступити пред законитошћу.

Тако је, велимо, требало да буде, али признајемо да су нас резултати изневерили.

После наших чланака, у овој кући на домаку назијесенске цркве, истина за часак је настала забуна и изненађење, јер их је било који нису били свесни свега онога, што се тамо одиграва, али је то било само за тренут.

Они, што су незаконитост помогли из непознавања ствари или из нехатљиве, задовољили су се тиме, што су мислили да они нису погођени, а они, који су незаконитост вршили свесно, били су задовољни што је бомба бачена у гомилу.

Тако је дошло опет, да су ствари и даље промицале поред оних праве као и дотле, а они су други били задовољни што могу наставити свој стари посао стојећи у уверењу, да у Србији свако чудо бива за три дана, па да ће и они покори од незаконитости бити заборављени.

Али ми их можемо уверити да се варају.

Варају, велимо јер смо се ми решили: да са тврдоглавошћу једнога Керабана истрајемо у задатку, који смо себи поставили, да свaку незаконитост износимо на светлост божјега дана, те да тако или нагнамо ове људе на савесни рад или утврдимо уверење: да је ова установа легло незаконитости, и да се од ње треба да брани читава земља као од загађене баре, која развија опасне мијазме и прети здрављу и животу околине.

Са овом решеношћу ево нас да приступимо изношењу нових примера незаконитости:

I

Витомир Командинић, из Београда, кажњен је по чл. 37 закона о таксама, зато није протоколисао своју радњу.

Ову осуду одобрио је министар финансија решењем својим од 29. новембра 1907. год. Пр. бр. 317.149.

Ни Витомир ни сви они други, који су за исто дело кажњени, нису ни очекивали да их министар ослободи казне, јер су и његови саветодавци у сталном непријатељству са законом, зато се обратио са жалбом Државном Савету, очекујући отуд правду и законитост.

Као и у жалби упућеној министру, Витомир је новио Савету, да он не може бити крив из ових разлога:

„У извесна друштвена заванимања ... је уђи само по једнинстраној ... вољи и жељи појединаца, него се претходно морају испунити услови, које су поставили земаљски закони.

Тако, да неко буде трговац мора прво да положи испит, прописан § 61. еснафске уредбе, па да еснафско писмо поднесе као доказ суду уз поднешај молбе за протоколисање.

Без еснафског писма судови не могу и не смеју протоколисати фирму, јер распис г. министра правде од 15 јануара 1896. год. бр. 135. изречно вели: „препоручујем свима судовима, да у напредак примају пријаве за протоколисање фирме и издају о томе уверења само оним лицима, која поднесу уверења мин. народне привреде, *да имају услове за самостално вођење трговачких послова у смислу еснафске уредбе.*"

Стојећи овако пред законским препрекама за протоколисање фирме, јер еснаф бакалско - памуклијашки није хтео да му дозволи полагање испита из непознатога узрока, што је признао и својим уверењем, које је жалби приложено, жалилац Командинић био је дезокевент из § 373. а кр. закона, а наравно по закону о таксама, јер му је полицијска власт могла забранити радњу сваког тренутка.

Све ово жалилац је изнео Савету, па је на послетку поднео и уверење трговачког суда, да је фирму протоколисао онога тренутка, чим му је еснаф дао мајсторско писмо, *јер је Савет дотле по томе основу ослободио био Вој. Милошевића и још неке фумомалиге.*

После свега овога жалилац је могао са пуно разлога очекивати, да ће бити ослобођен казне, кад фирму није могао протоколисати због законских препрека, али је, на жалост, Савет потпуном изменио реферат финансијског одбора и одобрио решење министра финансија, те тако утврдио: да за оно, зашто се пушта Вој. Милошевић, мора бити кажњен Вит. Командинић.

Ко после овога буде тврдио: да се у Савету решава по закону; да је то институција у којој је оличено право уређење једне земље, онда је тај или безобразан или бесприемеран бетрешник.

КАПИТУЛАЦИЈА АУСТРИЈЕ

Најзад дочекасмо!

По целој Европи је пролучио глас: да се Аустрија повлачи! Наполеон се кренуо из Москве, а Ерентал се почео скотрљавати с Олимпа на који се успузао преваром. Сад га вала само гонити, док га не чатерамо у амбис!

Одговор аустриске ноте на руску ноту, сад је већ познат. Ерентал пристаје у начелу на дискусију питања о анексији Босне, само се још питаће, — стида ли се? — и моли: да се дискусија не ... на конференциским концертима на конференцији, него да се води посебице с кабинетима, па закључени протоколи да се изнесу пред конференцију. Наравно, да сае неће ... то пристати. Вала Аустрију дотерати као кривца, као лопова и отмичара пред суд, пред конференцију, где је целом свету на видику!

„Тајмс" и цело јавно мњење у Енглеској цени овај предлог Аустрије као њено дефинитивно повлачење и понижење, и додаје: да сад само треба ову прилику и ову победу што боље искористити за балканске Словене, т. ј. за Србе.

У Русији је уверена: да овим није започето попуштање Аустрије и да ће она још у много чему попустити.

Па нагајмо да ће попустити.

Само је нам несрећа што Европа не поваје довољно ту флинту, да зна како се она уме понашати, одавно би с њом био свршена комедија.

Интересантно је како „Н. С. Преса" подом овог писања енглеске штампе, заплаши и лаже. То тој брбљивој а лажљивој „Преси" изгледа: да ће ли Срби изгубити тиме што Аустрија попушта и ... !!

То само Аврајанци могу тако, као жаба с обале, да одвале!

Одјекоијаде

„Одјек" је прекјуче бацио у лицу човекоме није стало до новца, о само до тога да овим народ добра чини. Није он тај који гледа на сељачки марјаш. Боже сачувај, већ на кутијицу.

Јес, вели „Одјек", петпараци падају наше „Правди" из нама, али нама до петпараца није ни стало. „Овај неимајаши српски сељак њој („Правди") даје марјаш а нама поверење. Она задовољна марјашима а ми мандатима. Народ да свакоме што је за кога. Хвала народу".

Да, „Одјече", теби није стало до марјаша, али зато узимаш од државних и општинских чиновника, предузимача и лиферанта по 50 динара. И то ти је паметно; боље је од стотине људи узимати с времена на време по 50 динара него мучити се око задобијања симпатије масе за лист, за љубав које хиљаде марјаша.

Само ти се једно чудимо. Кад си већ мислио да пропагираш у прекјучерашњем броју тиме што не марши за марјаше, требао си да наоставиш бар из тог броја списак лица којима си узео по 50, 30 и 20 динара. Могу та господа изгубити стрпљење и повикнути ти једног дана: „Шта се ти ту размећеш на наш рачун! Мислиш да ћемо ми до века давати по 50 динара да би ти могао превиратн марјаше. Уме и наша ... туђим новцима, Гледај ти да се урећујеш овако како би те цео свет читао и куповао марјашима, а не разметати се како ти није стало до марјаша, а овамо нама сваки час прилазити по 50 динара. Ако си и мајка поври се".

У осталом, да ли си ти баш у истини задовољан само са народним поверењем? На првој твојој страни ти са свим другчију песму певаш. Тамо ми читамо и ове твоје речи: *„Имена оних који нам и после ове озбиљне опомене и молбе до одређеног рока дуг свој не плате, одштампаћемо у „Одјеку" а за тим ћемо од свих тих тражити наплату судским путем."*

Дакле није ни била тако задовољан само мандатима.

Ти прво узмеш мандате, па после тражиш од пријатеља да „учине своју дужност" и пошљу по 50 динара, а кад смоташ и једно и друго, ти онда запнеш па тражиш и марјаше па чак претиш и судом.

Кад поседаш, а ти вадишо сељацима мандате, пријатељима банке па онда и од једних и од других тражиш још и по који марјаш, И једнако живиш у уверењу да то нико не види и да можеш да се размећеш како си „насаи ста."

Благо теби. **н*а**

Одговор на аустриске клевете

Нешчаки посланик Марков, вели је, у аустриском парламенту, Словенце као веле издајнике и тражио је од владе да силом угуши свака народни покрет у Словенима. У повраћу својих тврђења, он је навес, да је на царев јубилеј у илуминујене љубљанске дувандиниаке, где су свакога дана наложена телеграма највећег словеначког листа „Словенског Народа", била изложена слика српског Престолонаследника Ђорђа и сјајно осветљена.

„Словенски Народ" тим поводом доноси један уводни чланак, у коме се руга том врлом патриоти Маркову. Немојмо и ми да веле, да се слика српског Престолонаследника налази у помињутом излогу већ два месеца непрекидно и да је свако вече осветљена електричном светлошћу. Али најлепши је завршетак тога чланка, где се вели: „Нека Марко себи не уображава да ваг његова „беседа" што шкари. Напротив, она нам је добро дошла — *сад ће се нас плашити, а на од тога неђемо имати никакве штете.*"

Колика разлика између писања овог словеначког листа и ревијег писања новосадског „Бранича".

ДА ГА ЧУЈЕМО!

Јуче је директор „Правде" добио ово писмо:

Господине директоре

Разговору између господина Љубе Стојановића и г. Березовског — присуствовао је и г. Пера Вукић стални дописник „Новог Времена". Зато будите тако добри па позовите г. Вукића да јавно каже шта је све рекао г. Стојановић г. Березовском.

Ако Вукић буде говорио имаће се шта чути, јер г. Березовски није саопштио ни десети део од онога што му је г. Стојановић казао. — А да му је г. Стојановић много рекао, знаћете по томе што је г. Березовски изашао од г. Стојановића сав зелен.

Господине директоре, примите уверење одличног поштовања од

29. новембра 1908.
у Београду.

Вашег редовног читаоца.

АГЕНТ ПРОВОКАТОР

(наставак)

Видећи да овај телеграм „Нове Сл. Пресе"*), „Пестер Лојда" и др. листова није упалио и да „Правда" није реагирала у очекиваном правцу уз прекос дражењу од његове стране, Мандил је покушао дан два па је онда поново почео, само што је овог пута покушао изазвати поред „Правде" и друге неке листове.

Познато је да је „Правда" на дан јубилеја цара Фрање Јосифа донела белешку, како тога дана у овд. католичкој капели држе молебствије за дуг живот цара Фрање, али да на том молебствију неће присуствовати нико од стране наше владе нити од стране двора. Такву исту белешку донели су и други београдски листови.

Сутра дан лист „За Отаџбину" донесе белешку како није истина оно што су „Правда" и „Политика" тврдиле и да је у истини Краљ честитао Фрањи Јосифу јубилеј и констатовавши то исмевао је „Правду" и „Политику"

*) Интересантно је констатовати да тај телеграм није послат из Београда од стране сталног дописника „Н. Сл. Пресе" него од неког другог, тајанственог лица.

да мој краљев чувар оседе,' про[illegible] при томе њихово [illegible] законодавство.

Као што већ напред рекосмо, ни „Правда" ни „Политика" нису тврдиле да Краљ неће честитати јубилеј, него да из мољебствију у сад, нико неће њиме присуствовати ни од стране наше дипломатије ни од стране наше владе, и зато нас је изненадило ово изјављивање државног листа „За Отаџбину", јер тим пре што је за свакога човека који иоле има појма о односима између владара, било јасно зашто је Краљ Петар честитао цару Фрањи Јосифу. Дипломатски односи између Аустро-Угарске и Србије нису били прекинути и не честитати најстаријем владару Европе један такав јубилеј, значило би нанети му директну увреду. Што Краљ Петар није резервисао да са владаоцем суседне монархије прекине на овај начин и иначе лабаве везе, са свим је појмљиво и зато ни један београдски лист — осим „Српске Заставе" — није ту честитку осудио јавно, него је прикоме прешао ћутке као да она и не постоји.

Ово наше чуђење узимало је све веће размере јер је лист „За Отаџбину" после тога неколико дана узастопце нападао „Правду" и „Политику" сумњичећи исправност ових листова зато што не нападају Краља. Нисмо могли ни како да докучимо шта се тиме хоће? Ни „Правда" ни „Политика" нису дале ни најмањег повода листу „За Отаџбину" да буде према њима нерасположен или ненаклоњен. У редакцији тога листа седе људи који су, некад више неко мање морално обавезни „Правди" а многи сарадници и пријатељи „Правдини" чинили су и чине томе листу материјалне услуге. Мора дакле да има нешто што ми не умемо да схватимо, али шта?

Нисмо морали дуго чекати одговор на ово питање.

У четвртак 20 ов. мес. добије директор „Правде" једно писмо ове садржине:

Драги г. Адамовићу,

Ових дана нападне вас преко „Отаџбине" ваш бив. сарадник Јован Мандил што сте били код престолонаследника. Зна се шта вам је престолонаследник говорио о чаршиским завереницима и шта сте ви говорили њему, па хоће да вас изложи да то јавно кажете. Мандил ће вас напасти како сте се продали престолонаследнику, па да ви онда изнесете шта сте све са престолонаследником говорили. На тај начин ће се међ' завереницима распалити мржња према престолонаследнику те ће они преко „Малог Журнала" распалити на њему. Јављам вам ово да знате.

Ваш **Н. Н.**

Сад нам би јасно држање листа „За Отаџбину." Даље провокације. И овај телеграм о односима између „Правде" и Престолонаследника, ово изненадно и сумњичење „Правде" што не напада Краља због оне честитке — све је то даље провокација!

Али зашто и од куда Мандил? Мандил је од „Правде" и од људи око ње видео само добра. „Правда" му је пружила могућности да положи адвокатски испит. Људи око „Правде" омогућили су му да добије место главног сарадника „Видела", са 200 динара месечне плате и адвокатском канцеларијом а са врло малим послом, тако да је могао радити и своје адвокатске послове и да сарађује узто и на „Правди" и на „Београдским Новинама." Зашто Мандил? И је ли Мандил?

На ово питање није се требало чекати дуго одговор. Још истога дана пре подне дознадосмо од пријатеља да је се Мандил заиста уплео у редакцију листа „За Отаџбину", да је успео да увери сопственике тога листа како се лист може подићи само на тај начин ако се распали на „Правду," и са њом њихове дискусије и да је већ решено да Мандил нападне „Правду" што се бојим продала Престолонаследнику. Ово своје штење добивамо је из најпоузданијег извора, а већ истог дана показало се да је и ово — као и садржина овог анонимног писма — било тачно. Тог истог дана изашла је у листу „За Отаџбину" вест, како је главни уредник једног београдског опозиционог листа био у аудијенцији код Престолонаследника и како су направили пакт од којег им је обојици добро.

[illegible] **А**

У СВЕМ СЕЛУ НАЈБЕДНИЈИ...

У кабинету г. Велимировића има част бити најбеднији г. Коста Тимотијевић. Ово што је он урадио то нема примера ни у својој скандалозној хроници свих досадањих партизанских министара. Јер до сада су се министри показивали цинички и бездушни као партизани, и многи су имали као олакшавну околност што их је на тај невољни пут гонила сама партија, али нико до сад, није употребљавао министарску власт за уређење својих адвокатских послова. Још од поштеног и идеалног Никове П. Николића то се чуло није ни видело ни чуло.

Г. Коста Тимотијевић је угурисао један судијски указ, који је имао само један скромни циљ: да састави тако овај суд, при коме ће г. Коста практицирати, како би тај суд постао више г. Костин сензал, него државни суд. То је насто лични указ.

Трговачки суд, који је већ позвано између другима г. Косте, сад је г. Коста још „поручио" да би се у невољи нашао, ако би г. Коста, којом несрећом морао остати у Београду.

На тај се указ није не гаде само независни, него на њега са истом одвратношћу пљују и многи самостални, који нису ни на какој „пори" у тлу г. Костином.

Све се живо запрепастило на ту тако ниску и доброћудну самовољност и грабљивост!

Али не треба се чудити, добри људи! Г. Коста је жртвовао и овај указ о општем помиловању да би могао напати овај указ о „своме суду."

А и шта би, које трице, могао г. Коста и радити као министар, ако не би овако радио?! Ваљда је он ту дошао за неке државне послове! Добро је што и за себе, сиромах, уме!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Туча у Требињу

Пре једно двадесетак дана дошло је у Требињу до туче између Срба и Католика. Требиње је чисто српско место, али у њему има много дошљака, католика. Од како је прогласила анексија, све стално нападају Срби, јер сматрају да је Херцеговина постала потпуно њихова „тла". Српска омладина је то намеравала да заустави, али су ћутали. Кад су једно вечери сељаци у кафани и певали, несретна Хрвата наиметљиво вашујуте певању, протестујући што се на хрватском тлу пошто „мумлавање" певе. Случај је хтео да се то исто вече сусретну обе групе и у кафани „Град Беч". Срби су певали а католици су протестовали, презирајући Срба. Реч по реч, па дође до туче, у којој су католици љуто страдали и по два шта би било и њима, да из није увео у ситуацију полицијски чиновник Сава Гргуревић, који је отерао у затвор [illegible] с обе стране. Сутрадан су сви притворени пуштени.

Дневне вести

И Миловану орден! Пре неколико дана је барон Ерентал добио орден, а јуче је, да не крају ни тамо ни амо, и г. *Милован Миловановић* министар спољних послова добио „Белога Орла".

Оба та министра су декорисана због анексије Босне и Херцеговине, само се још не зна: чије су заслуге веће? Јер ако је барон Ерентал и умео искомбиновати ту смицалицу, г. Миловановић има не мање заслуга што је ту Еренталову комбинацију најбрижљивије и са највећом дискрецијом чувао.

Још је мало добио, колико је заслужио!

Нису помиловани. Према обећању владином и према једнодушној жељи народног представништва цело је јавно мњење очекивало да ће јуче, о краљевој слави, бити помиловани и осуђеници из познате кратујевачке афере. Међу тим није помилован ни један осуђеник из те афере!

Помиловања. Јуче су помиловани сви они, који су извршним пресудама грађанских судова осуђени за штампарске кривице, изузимајући дела из члана 21. закона о штампи, као и дела клевете и увреде у опште. Осим тога је смањена казна са шест месеци оним, који су извршним пресудама грађанских судова осуђени за робију дужу од две године или затвор дужи од дванаест месеци за кривице из општег криминалног законика, изузимајући осуђене за извршено дела: убиства с предумишљајем, разбојништва, хотимичне паљевине, опасне крађе, дела из § 191. крив. законика и утаја у званичној дужности.

Честитао славу. Јуче је у двор долазио један секретар аустро-угарског посланства и тражио краљеву књигу да се упише за честитање славе. У књигу је уписао гроф Форгач и цело дипломатско особље посланства. Кад су му понудили да се упише и у Престолонаследникову књигу, он се није хтео уписати.

Поновљени преговори. Према једном луженом саопштењу из Беч, између Турске и Аустро-Угарске опет су настављени преговори, који су били поведени о анексији Босне и Херцеговине па прекинути.

Немачки ротест. Немачка је протестовала код бугарске владе то је Бугарска заузела источну железницу. Немачка је изјавила да она не дозвољава да та ствар пређе на оцену сила.

Једна аустриска министерија. Загребачки „Pokret" доноси овај теграм из Сарајева: „У уторак је под јаком оружаном пратњом спроведен из Брода у Сарајево резервни војник једном батаљону јединице и то *разоружан*. Гдачаници су сви отпремљени у затвор, а момчад у Гацко. Момци су били већином Чеси а, чини се, социјалисте. Чује се, да је у Броду *у понедељак у ноћи 8 момака по ратном суду на смрт осуђено и погубљено*".

Кажњени чиновници. Решењем г. министра унутрашњих дела кажњени су г. г. Милан Момировић нач. среза темнићског и Чеда Урошевић нач. ср. расинског *уколом* за дело из § 43. тач. 10. под б. закона о чин. грађ. реда.

Велике поруџбине. Како „Н. Св. Пресе" јавља, српска је влада наручила код руских фабрика велике количине оружја. Знатне муниције већ су пошле за Београд.

Читуља. Нашег одличног пријатеља г. Јана Самуровића из Прњавора, млађег сина старог чича Павла Самуровића, снашла је пре неколико дана велика жалост. Његов најмлађи синчић преминуо је од шарлаха и уцвелио ту иглику и поштовану кућу.

Ми узимамо најискренија саучешћа у тузи и жалости Самуровића.

Сигурна посла. Пре два дана био је у Нишу избор повереника за откуп дувана. Избор је вршен у згради начелства за откуп дувана на горњем спрату. Неки Ћира Младеновић тек. из Катуне наслонио се на ограду у ходнику, која је одбрана од басамака. Ограда и ако је била гвоздена попусти и Ћира паде на доњи бој и тешко се повреди.

Овај случај доказ је да нишко начелство није видано како треба или да је ова ограда грађена после прегледа комисијског.

Извољскова изјава. Петроградски листови јављају да се очекује да ће руски министар спољних послова Извољски још ове недеље, и то у јавној седници думиној, дати изјаву о међународном положају.

Аустриске невоље. Покрај досадањих невоља Аустрију је снашла још једна нова невоља — и у Румунији је отпочео бојкот аустриских производа, за сада само пољопривредних машина, али ће се бојкот несумњиво проширити и на остале аустриске производе.

Унапређења у војсци. Јуче је повећи број официра унапређен у више чинове.

Одликовања. О јучерањој Краљевој слави одликовани је велики број официра. Одликовани су разним степенима Белог Орла и Св. Саве, медаљом за војничке врлине и за грађанске заслуге.

Злостављања у војсци. Имамо неоспорних доказа да два официра у једном овд. пуку веома немилосрдно поступају са војницима, и да све жалбе војничке нису помогле.

Штедимо имена ова два господина за сад, а надлежне молимо да обрате строгу пажњу на своје подчињене.

Гарибалди и Срби. Једном уреднику листа „Вита" рекао је Рићоти Гарибалди, да дуж српско-бугарске границе још није почела борба. Ако Србија и Црна Гора изађу с конференције празних шака, онда ће пролеће несумњиво донети рат и тада ће у Србији бити доиста црвених кошуља (Гарибалдијеваца). Ако Србији и Црној Гори пође за руком да Аустро-Угарску доведу у озбиљан теснац, онда ће се и Италија умешати. Али он држи да ће дипломатија до пролећа уредити ствари и избећи рат.

Бојкот у Београду. Наши трговци на Сави решили су да не набављају више никакву робу из аустриских и мађарских фабрика, а поручену већ робу да откажу.

Читуља. Пре два дана преминуо је у Шапцу тамошњи трговац Јоца Величковић. Покојник је био у своје време председник шабачке општине а од увек виђен члан напредне странке.

Бог да га прости.

Брат убио брата. Пре два дана погинуо је пред својом кућом Милутин Филиповић из Липнице. Убио га је брат од стрица Радомир Филиповић, узрок међусобна мржња. Убица је у рукама власти.

Отпутовао. Г. Сергејев руски посланик, отпутовао је јуче експресом за Беч.

Исклизнуће воза. Јуче после подне путнички воз на прузи Ниш — Врање, а код станице Предејана, исклизнуо је из шина. Том приликом погинуо је један путник а један тешко рањен.

Док добијемо детаљан извештај о овоме догађају известићемо наше читаоце.

Побегла и удавила се. У суботу изјутра, око 5 сати, побегла је из душевне болнице г-ђа Зорка Мартинка, која се тамо налазила на лечењу и одјурила право доле на Саву и скочила у воду, пошто је претходно скинула са себе хаљине. Ово самоубиство извршила је на 200 метара испод савског моста.

Како ли је могла да побегне из душевне болнице?

Паница убијен. Једног од вођа бугарских комита у Македонији, убицу Сарафова и Гарванова, најбољег пријатеља Сандански Паницу и његову жену убили су, како јављају из Софије, бугарски сељаци у једном драмском селу. Ово је убиство извршено још пре петнаест дана, али се до сада држало у тајности.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

[illegible] Професор међународног права и народни посланик у талијанској скупштини Фузинато и Мађарско [illegible] су за чланове сталног међународног изборног суда у Хагу.

§ У Шудеру је „црна рука" разбојничка банда састављена од талијанских [illegible], извршила један необично тежак атентат. Они је код једног трговца бомбу [illegible] један од својих [illegible] атентата. На [illegible] је у једну [illegible] бомбу која је [illegible]. Дејство је било страховито, двадесет особа повређено су. Стање [illegible] је.

[illegible] Саобраћајним чиновницима на источној пољској железници власти су дозволили да [illegible], да би добро било за своје [illegible] службене [illegible].

[illegible] Папа је 28. новембра примио у свечаној аудијенцији дипломатско тело, које му је честитало педесетогодишњицу свештеничке службовања.

[illegible] Општински одбор у Прагу решио је да се свима [illegible] натписи на службеним општинским зградама у Прагу.

[illegible] Цариградски „Сервети Фунун" јавља, да ће погледом турских поморских официра отпутовати у енглеску морнарицу ради усавршавања у морнари.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Ја га крстим..

Одговарајући „Одјеку“ на његову замерку: што нас троје („Правда“, „Политика“ и „Мали Журнал“) осуђујемо сељачку политику кад на то немамо права, ми смо између осталога рекли и ово:

„Не не, „Одјече“, батали ти ту твоју теорију о праву и неправу; не гледај ко пише него шта пише. Пре ћемо се разумети и споразумети јер то што је негде 10.000 сељака опуномоћило неког клупошира да у име њихово говори и води државну политику, још не значи да је тај клупопир немеснији и позванији од нас који нисмо добили (јер нисмо ни тражили) никакав мандат“.

И ако је за сваког иоле писменог човека јасно као дан, да „Правда“ овим пасусом није ни хтела нити је вређала сељаке, јер они у истини могу дати мандат једном човеку који ти ни по чему не заслужује (а „Одјек“ је бар сто пута тврдио да су готово сви фузионашки посланици са села такви). „Одјек“ је ипак тај наш пасус пропратио овим речима:

„Ми немамо тако отмено придирање ни за једног сељака а камо ли за њих 10.000. По нашем, десет хиљада сељака и још очврсталих српских сељака су дивна војска, која земљи улива понос и поверење а непријатељу страх и трепет...“

Кад не би знали да „лук длаку мења а ћуд никада“, ми би се згранули на употребу оваквих средстава од стране „Одјека“ [illegible] огласа једне неприне стране али [illegible] ћа за ту пословицу, слежемо раменима и велимо: „ја га крстим а он п... живо мајци не било“.

Све само „испод жита“

„Др. Лист“ је већ одавно као каква ноћна птица: плаши се светлости и варма као бундува.

Од како се дочепао полиције, у којој му са сваке стране „капље“ он никако не трпи „да се ситуација мења“. Ваља одржати пошто пото ово стање које је сад. Треба сасвим угушити ову политику „уа!“, која је једина њему и помогла да се дочепа ове каране. Сад тај полулист позива цео „народ“ да се сконцентрише око *две Косе*, те да обезбеде плодоносну демократију!

Па и зашто правити вариу око овог путовања „демократа“ по Европи и викати „уа“! отрцаним „демагогима“? Зашто спречавати потребите људе да дођу до зимских одела? Зашто износити разлоге због којих „Др. Лист“ брани шефа „државне“ спољне политике, који је случајно а једновремено и чувар „диспозиционог фонда“?

Сад кад се сви демократа из „Др. Листа“ мало потковано, ваља муком ћутати.

Као што пијанице закупе певаљати једнако овај стих:

„Пијмо, браћо, пијмо!
„Да нас нико не чује!

„Др. Лист“ са својим сарадницима шапуће:

„Дижмо, браћо, диж'мо!
„Да нас нико н: чује!“
Ал' има ко види.

Поводом купонске афере

Господине Директоре,

У јучерашњем — 921 — броју „Правде“ Ви сте на другој страни у трећем ступцу, под насловом „Два додака“ донели белешку како је приликом претреса, по афери с купонима, утврђено: да је за четири пуне године Аврам Петровић, као шеф благајне у министарству народне привреде, оставио апсолутно без икаква надзора и контроле Богдана Лукића, те је овај крао и шверцафтовао како је хтео с државним парама, и да штета не би била ни близу толика, да је Аврамић ревносније вршио своју дужност и према томе, да он носи моралну одговорност за Лукићеве проневере.

Пошто се ова белешка тиче мене, молим Вас господине Директоре, да на ову белешку примите и одштампате ову моју изјаву:

По правилима која су прописана од министарства грађевина, свако државно надлештво дужно је да овласти писмено једног свог чиновника, који ће примати од поште све вредности за дотично надлештво.

На основу тих правила, министарство народне привреде било је овластило Богдана Лукића чиновника свог благајничког одељења, да прима од поште вредности за министарство, и да их предаје мени, као благајнику и шефу свом.

Тим правилима прописано је тако исто како се врши предаја и пријем вредности са поште, па ено прописано је: да чиновник, који прима вредности са поште има да заведе све примљене вредности у једну повећу нарочито нумерисану књигу, и да благајник има да потпише у тој књизи сваки вредност који је овоме предао.

По овакој књизи Лукић је примао вредности с поште, и мени предавао вредности које су заведене у овој књизи.

Доцније се видело, да Лукић није заводио у ову књигу све вредности, које је с поште примао и да је те вредности које нису заведени у књигу, упропастио.

За то што Лукић није заводио у књиге све вредности које је примао с поште, за то би једино могли бити одговорни, осим њега, поштари, који су му те вредности предавали а нису их заводили у ову књигу, али не могу никако бити одговоран ја, пошто сам ја од Лукића примао вредности само по овој књизи, и нисам могао тражити да ми он предаје ништа више сем оног, што је благајник потписао да је њему предао.

Да се ово знало, онда, мислим, нико не би могао рећи, па ни Ви, господине Директоре, да до мене има немарности, и ма какве одговорности за утаје Лукићеве.

Молим Вас, господине Директоре, да примите уверење о мом поштовању.

20 новембар 1908.
Београд.

Аврам Петровић

Из дневника залудног човека

(Белешке за „Правду“)

Ваљево, новембра 1908 год.
(наставак)

Обећарђа једна тачка, обећа па не испуни обећање. Мало гледа у ракију, па се доста накуча, кода му дође на уста, а у грлу му се стегне, он кривичко погледа у Цветозара, домона ошамари у десницу и подвикну томе Цветозару: „Ђаба тебе, господине, дукат твој, ја не могу чекати ни чејрек, а камо ли пола сата“. Рече то и како ошамаром; колико се раније закло, сагледујући у њу, не одвоји очаника пре док га целог не истресе.

Док Митар сврши своју и док се Павле врати са новом ракијом долутамо већ беше обливало Ваљево. Погурајући кочијаш крете кола са некојом Тошковим, а за колима одјаше већ пијано друштво Тошково.

Ваљевско је гробље на једноме вису и да се до њега дође вала прећи преко једне камене ћуприје на гробљанском потоку. Кад те ћуприје кочијаш заустави коња, да се мало издува, а Павле Бошњак прискочи у видет са новом ракијом. Пола се и тих кола пет она и сви есинфлије, као и кочијаш, беху у таквом стању, да би се нем. Тошко сот насмејао, да на је само могао видети из свог мртвачког сандука.

Олосјени коњ, пошто беше у след дужег стојања прилично одахнуо, крете сам без ичије наредбе и уђе у гробље. Тек кад су били дубоко у гробљу у његовој долутамо приметише есинфлије, да им у колима нема Тошка.

— Јој куку изгубисмо усут побратима! викне Танасије Кезер.

— Шта ћемо са бруком? шапуће зубима Мита мутавција.

— Куд су вам биле очи? фи косовски пита Манојло ајдуција.

— А да ли сте га и натоварили у болница? пита Павле Бошњак, који себе правда тиме, што је ишао по ракију, те се није могао посветити како треба товарењу побратимову.

— А Јевреме бре, натоварисмо ли побратима? питају сви четворо кочијаша, а овај пијан као земља само трепће очима.

Есинфлије одрже један ратни савет, после кога решише, да прво отиду у болницу, а вамосто се, да ли је Тошко у свакако мотнут у кола, но кад су овако пијани, после дугог вићања и падања, стигли у варош, беше је дубока ноћ и сви сврати у кафану, наређујући да је болничка капија одавно затворена.

Те ноћи наводе свог за четврту стоку и поврате све трагове њиховог свакојег лутања. У болници се утврди, да је Тошко натоварен на кола, и на мртвог примети испод гроба нађе се, да није довео а сахраном. Значи да је негде усут изгубљен.

О овом догађају би извештена власт и она нареди потеру за изгубљеним Тошком, али сва усиљавања беху узалудна: Тошко се не могаше наћи. Тек, кад после осамнест дана дуну Југ и отопи нешто снега, ваљевска деца, која се санкаше на гробљанском путу, угледаше под ћупријом Тошков табут. Ту је он пре осамнест дана вероватно испао из кола и скрио се под ћуприју док су болнички коњ одмарао и док су побратими и есинфлије пили за покој његове душе!

Тада је тек Тошко био сахрањен по православном обичају али без присуства својих побратима, који не смедоше доћи на овај погреб.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Кад ју је питао да ли је [illegible] одговорила је: „Наравно, и он има толико исто интереса да се спасе као и ја сама.“ Другом једном приликом рекла је: Он се мора више бојати од мене. Хтели су ме испитати о њему, али ја нисам рекла ништа, и сумњиве сам добра да бих њега теретила, а осим тога ту је умешана половина угледних људи и ја би их упропастила, кад бих хтела говорити. Оваку је изјаву поновила неколико пута.

У Мезијеру је очекивао судија Дени од Полијана, кога је суд послао њој у сусрет те да над њом изврши прво саслушање. Корбинеан пријатељ госпође од Севиње, пише госпођи Грињан: „Краљ жели да се судски саветник Полијан, члан великог суда, пошље у Роврој те да саслуша Бренвиљијерову, јер се неће чекати док она дође овамо где је читава клика судија у пријатељству с том проклетом женом“.

Прво саслушање, на које је Палијан узео маркизу, давирено је у Мезијеру 17. августа 1676. године. Оптужена је систематски одрицала.

Упитана „о првој тачци њене исповести, која је то кућа, коју је наредила да се потпали“.

Вели да она то није учинила и да није била при чистој свести, кад је те ствари написала.

О шест других тачака те исповести упитана:

Вели да не зна шта је то и да се не може сетити.

Упитана да ли је давала отрова своме оцу и својој браћи? одговара да ништа не зна о томе.

Упитана да није то био Ла Шосе који је отровао њену браћу?

Вели да [illegible] томе.

Показана су јој осам писама и позвана да објасни коме су писана.

Вели да се тога не сећа.

Питана зашто је писала Теријеу да узме касету?

Вели: она не зна ништа шта то велим.

Упитана: Зашто у Теријеном писму вели да је изгубљена ако се он не заузме за касету и суђење!

Вели: Она се тога не сећа“.

Госпођа Бренвиљијерова је преведена у Консиержри још оног дана одмах из стигла у Париз, т. ј. 20 априла. Тамо су је предали старању Барбијерову, који је непрестано предавао писма, која је он бајаги слао адресантима, а у ствари их предавао судијама.

29. априла пише је Пеноатијеру:

„Преко свог пријатеља дознајем да сте наврли помоћи ми у мојој ствари. Будите уверени, да ја то само надове нећу дужност благодарности према вама. Ако докажете ми ту веру, веома поштовани господине, не смете ни мало времена губити да с људима, које познате посетити, говорите и који начин желите узети ствар у руке. Мислим да би било паметно да се не интересујете често, а ваши пријатељи свакојако морају знати где се налазите, јер су и у Мезијеру већ врло много распитивали о вама“?

За тим још даје савет, да кући ћутања Бернардинских уочница, почито удавице Сент Кроа, улици Бернардина“.

[illegible]

Израз захвалности

Г. Г. Вашингт Г. де Симан и Ш. де Маил, приликом свога бављења у Београду, поклонили су наредити друштву пријатељских Срп. ких, које стоји под покровитељством Српског Црвеног Крста 3000 динара у злату, као помоћ за ратну болницу, коју ово друштво подиже.

Друштво сматра за своју пријатну дужност, да на овој племенитој помоћи изјави овим племенитим дародавцима своју најдубљу захвалност.

РАЗЛИЧНОСТИ

Велика проневера

У Берлину је ту скоро ухапшен Фридрих Каус, управник филијале једног железничког друштва, због проневере. Каус је тридесет година вршио своју службу и уживао је врло велико поверење. Пошто је био добар чиновник, то је имао и велику плату — тридесет хиљада марака годишње. Али Каусу то није било доста. Губио је на берзи, картао се, трошио на љубазнице итд. Једну је од својих љубазница издржавао, поклањао јој драгоцености и тд. Једном речи, Каус је врло много трошио а њему су му били много већи од прихода. Али је он нашао начина изаћи, што је на врло фини начин потпомагао благајну, па је новац трошио као свој властити. Осим тога је био у вези с неким трговцем Вајгелом и с њим основао неко акционарско друштво. Обојица су наваљивали новац за улагање на та акционарска потраживања, а мадо су уверавали о сјајном успеху свога рада. Међу уложеним новцем највише била је и данашња. т. ј. тајанство која у неколико пуна на поверења. Због тога је државна управа ствар пријавила полицији, која је Кауса ухапсила кад је у Лабе у вези. Кад је видео поможнијан, Каус се хтео убити, али није успео. *У затвору* је признао да је вршио проневере, које имао у друштву с Вајгелом, који је такође ухапшен. Проневерена сума до сада износи 400 хиљада марака.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Варијете позориште

Вечерашњи програм приказује ове ред[illegible]:

1. *Лепотица чудак*
2. *Дунава са оног света* и
3. *Тровачица жена или доброволица.* Посета ће свакако бити одлична.

Т а б е л д о т
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, телећина, ужина и тесто са дољом 1·40 дин.

Супа, телећина, ужина и печење са дољом 1·60 дин.

Супа, телећина, ужина, печење и тесто са дољом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са дољом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово и друго по наруџбини са дољом 1·40 дин.

Вина најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Уловле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разни мезелуци са специјалном цеоома.

Чувени „Империјал“ кестрадиа у свако доба.

Сваке суботе за вечером ново крупе са маестром и пруком.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.
608 10—30

ЖИВИНЕ

Урањене — заклане

Препоручујем г. г. потрошачима на живе свако доба свеже.

Кошевиђанско-Дворанска Радња

Петра П. Марковића

Београд, Цветни Трг. Телефон 404.

640 2—3

Хотел „Такову“

прешао је најелегантнији француски бифе са „Фламандијом“ и наточио је главни своје превоснике.

С поштовањем

Никола Стефановић

642 3—3

УРАЊЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и урањене: ћурака, патака, кокошака, гусака и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милх-рама“

Бели крављи за размазивање, 1 кгр. 3 д. Двора 1·60. Свежих јаја са пробојем у шатулицама по 20 ком. Најбоље срески и сирове Саламе. Наручите смешни ајвара. Корабљевски обадтак за торте. Кораболески шпиб и др. Кондиторски, суповни потреба „брзо-кувајуће“. Сушене Бармуда, Мешан Грашак, Мешавина за супу, Шрамби, Потицање, Сушеног Печурака, Спанаћа и т. д. Свеже дабљи.

Најбоље и најразноврсније: чоколаде бомбоне и колачи за божићне варашке сарадање у сваком.

Кристалице засипне 120—180 кила у Бурету, засипне шампања. Орија свежег маца кристала. Свакојаких Малодина. Помораџи и т. д. Талијанских макарона. Пармезана.

Препоручује кошевиђанско-деликатесна радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд — Теразије

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље такође и на кредит са врло повољним ценама и условом

Телефон бр. 43. 600 3—

Механа под кирију

Нова отворена механа код „Душановог Крушка,“ која се налази на ћошку Чубурског и Молеровог улице издаје се од 1. новембра под кирију.

Ко жели да узме ову механу нека се јави газдарици у истој кући. 638 2—2

Кафана „Мали Чачак“ Ризарска улица бр. 46. са две собе, кујном, подрумом, целим кафанским једном, баштом, и куглаћем издаје се одмах под кирију.

За услове упитати у радњи **Душана Тодоровића** Краљевско-Српског Дворског Лиферанта.

Београд—Теразије.

ВИШЕ ХИЉАДА прејашњих листа за карајције могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Дућан

са собом, подрумом и кујном издаје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини нових болница и у близини основне школе и подесан је за занатлије, шнајдерке, лиферанте, угљене производе, часаре и т. д.

14./XI. 1908. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат
ул. Војводе Милана бр. 32.

606 3—3

Ескотна Банка

продаваће у својим локалу на дан 8. децембра а. г. све ове залоге, којима су рокови протекли а нису обновљени.

Хартије од вредности које се налазе продаваће се потом на Берзи.

Залагачи могу своје залоге вадити до 5. децембра 1908 г. ил кувати кон им рок продужити.

639 3—3

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас на свакe суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Тевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЈЕЊАК“ продајемо као ранбе по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: ставиранихх шљива, меса, сланине, сапуна, флаше, колонијалне робе, разних војничких потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само деловни, па да их поручиоци сами укују.

Има потпуно суве готове патосе са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине и у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.

559 17—20

АПОТЕКА КОД „СРПСКОГ КРАЉА“

Николе J. Марића у Београду

Улица Краља Александра

Снабдевена је у највећој количини увек свежим лековима и израђује према рецептима свију специјалитета још и:

Сиролин. По оригиналном рецепту справљен и од г. г. лекара препоручен као одлично средство код *грудних болести — катара, болести плућа, тешког дисања, зачетне туберкулозе — јектике, сушице — и чишћење крви, отоцима, као и кол неких других болести које се тешко излече, туберкулозних родитеља, као предохрана, да би се те грудне болести осигурали.*

Цена 1 фл. Сиролина 3 дин.; 6 флаша 15 дин.

„Марићев“ Рибљи Зејтин

Са Јодним Гвожђем

Изврсно средство за чишћење покварене крви *код шкрофула, отока жлезда — вене — фрајзле — као и за врло слабе, малокрвне и слабуњаве деце.*

Пажња. Пошто се у последње време под именом Рибљег Зејтина продаје неки зејтин добивен не од риба „Dorsch“ већ од Морских пса, од кога деца стално повраћају те тиме мајке да исто њима деци дају „Марићев“ Рибљи Зејтин са јодним гвожђем, справља се увек само од свежег праог Рибљег Зејтина добивеног од рибе звате „Dorsch“, као је зејтин само и од г. г. лекара препоручен.

Цена 1 фл. 1·60 дин.; 5 фл. 7 дин.

Биљни Сок — Екстракт

Справљен из лековитих биљака и дуго језа и бади од многих разних болести сочива, јер ниво позитивно делује против дугогодишње грознице и јача стомак.

Цена 1 флаши 2 динара

„РУСКИ“ САСАПАРИЛА ЕСТРАКТ

Признато у Русији средство за чишћење покварене крви након венеричних болести сифилиса, шкрофула, жлезда, реуматизма (болова у зглавкама).

Цена 1 фл. 2 дин.; 6 фл. 10дин.

„Марићев“ РеуматичанФлуид

Изврсно средство за трљање против: *реуматизма, ишијаса, укочености, прабади, костобоље, бола у руцама, ногама, зглавкама, и свих болести које су изазване прехладом.*

Многе особе, које су болне били славе средство, употребом „Марићевог“ — флуида излечене су и реуматизма и после болова.

Цена 1 фл. 2 дин.; 3 фл. 5дин.

Поруџбине из унутрашњости шаље се брзо и тачно по пријему новца унапред или уз доплату.

Адреса: **Николи J. Марићу** апотеку у Београду.

636 2—100

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандиске трубе, армонике и све припадајући прибор.

Најфинији може се добити у првој и највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путник, Београд

Богато илустрован ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и солидно.

622 8—30

Против дугогодишње „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурније је лек

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Хиљадама њих која су од исте патили, нашли су себи спаса у овом леку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреба. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·60 п. д.**

„Nerolin“ признато као изврсно средство против кашља, *катара плућа, тешког дисања (астма), зачетне туберкулозе и плућних крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од заразних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Све ово лекове могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* „ЦРВЕНОГ КРСТА“ *Београд.*

ФАБРИКА ЗАПУШАЧА

АРСЕ Ж. ИЛИЋА

Кочина ул. 34. — **БЕОГРАД** — Бобе Вилхелма 32

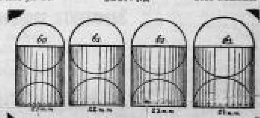

— Телефон 589 —

Препоручује од плуте (јагарзе):

ЗАПУШАЧЕ, у највећем избору и најефтинијим ценама за свакојаке потребе, са и са ђтиснутом фирмом;

ПРОСТИРКЕ за купатила;

ПОЈАСЕ (спасиоце) за пливање;

ПРИБОР за риболов;

ЂОНОВЕ и УМЕТКЕ за обућу;

УМЕТКЕ за шешире, итд. све остале предмете од плуте.

МЛЕВЕНА плута за паковање и конзервисање грожђа, вина, јаја и т. д.

600 10—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, осла и. т. д. фарингита код мале деце,** и осталих кожних болести, који од нечисте крви проистичу, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0·5%, efferves)

који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се нагло опорављају, добију снагу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести реће јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које теже, шкрофулозна отока кожи, малокрвности возбиљима костију т. зв. коштобоље.

Употребом овог зејтина са Креозоталом рани се убрзо гноја очисти и зарасте, а запаљење брзо пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ове препарате могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субиђића, Оказовића и код „Гусара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тасића, Зајечару Гунгра, Крушевцу Николића, Лесковцу Тодоровића, Крагујевцу Илића.

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину дана ... дин. ... за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за ... дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништву ... улица. — Власник и одговорни уредник *Радоје М. Радосављевић* ... ул. бр. 32.

„Бранко Радичевић“ Штампарија ... Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 321. | УТОРАК 2 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | УРЕДНИК ЈОВА ДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 330. | Телефон 321.

Банкротство

Прекјучерашњим указом о помиловању кабинет г. Велимировића је прогласио своје банкротство и сад још само има да прими казну — Скупштине. Влада није одржала свога обећања него је изневерила свој потпис.

Кад се после анексије Босне овај кабинет јавио пред Скупштином, свак је био не мало зачуђен том појавом. Влада, која је била образована само за један посао чисто унутарње политике, прихваћа руковођење најсудбоноснијим питањима, у којима је ангажован опстанак државе, и ангажује Србију у једну политику, која је огорчила цео народ и довела јавно мњење до револта.

Многи је могао тачно понашање владе таксирати цинизмом, док је то била проста неурачунљивост.

Али кад се Скупштина беше састала, тренутак је био и сувише критичан, да се смело помишљати на отварање министарске кризе, и од обарања владе се утолико пре одустало: што су све странке у скупштини и све јавно мњење у земљи тражиле потпуну слогу и *једнодушност*. Сем тога, влада је изашла пред Скупштину раширених руку, пуна готовости да све [illegible] исправи, и пружила доброј вољи да одговори жељама Народне Скупштине.

Скупштина се дала обманути.

Криза је била избегнута и влада је остала недирнута.

Али чим се Скупштина измакла, одмах се увидело да ова влада неће ништа поправити од учињених погрешака, нити ће моћи оправдати поверење које јој је дато, а најмање да ће умети спровести жеље Народне Скупштине до остварења.

Погрешке, грубе погрешке, неопростиве погрешке су се гомилале из дана у дан. Јавно мњење је у први мах било избезекнуто, а затим је почело роптати, док најзад није устало одлучно против рђаве раде владине.

Али све те погрешке и у спољној и у војној политици приписиване су само неумешности, неспособности и недораслости владиној.

Шта се може паметно очекивати од владе коју красе г. Коста Тимотијевић и г. Андра Николић?

Но нико до јучерањега дана није отворено посумњао у добру вољу и лојалност данашњега кабинета. Свак се тешио (жалосна утеха!) речима: то су добри и честити људи, али су везани и неумешни. Они чине све што могу, а нису криви што их Бог није створио тако да могу више!

Међутим јучерањи дан је показао да је цео свет био у заблуди!

Влада није правила само погрешке из неспособности, она је *хотимично* и свесно пропустила учинити своју дужност и одржати своје обећање! Она је из курталисања погазила своју реч. Влада није извршила опште помиловање, на што се била обвезала пред Скупштином. Јер да влада није уверила разним начинима посланике: да ће то помиловање извршити, *она ни једнога часа не би имала једнодушну подршку Скупштине.* Многи посланици у том случају не би ушли у „режим", него би задржали своју слободу акције.

Влада је, дакле, преваром била искамчила једнодушно поверење од Скупштине, и данас, кад се та превара обелодањава, влада пада под стечај!

У својој кривици влада има и једну јако отежавну околност: што за дело, које су Скупштина и цело јавно мњење од ње тражили, није се искала Бог зна каква памет или спрема, па чак ни енергија. За такав један указ је било довољно обично појимање дужности о задатој речи, и најелементарнији осећај лојалности. Да су данашњи министри баш са свим онакви, како их замишља свет, па да су имали само добру вољу, коју смо им претпостављали, могли су издејствовати тај указ.

Овако: ни памети, ни способности, ни енергије, ни добре воље — потпуно банкротство!

АГЕНТ ПРОВОКАТОР

(Сарајево)

Све до те вести о [illegible] „Један главни уредник једног од овдашњих листова код Претстојништва", „Правда" је пратила преко својих веза листа „За Отаџбину", ћутке, јер је знала шта они хоће и шта раде, очекивала је развитак. Тек после две године и добивених обавештења, „Правда" је изашла из своје резерве и решила да те људе, који су нам спремали замку, у исту гурне и да Мандића сручи тамо где је он мислио да сручи „Правду".

Чим смо дакле стекли уверење да је Мандић онај који игра ову ствар вешто, одмах смо пустили у „Правду" једну вестицу у којој изнесосмо људе око листа „За Отаџбину" да слободно и отворено нападају „Правду", *ако им то треба и ако мисле да ће им то донети користи*, уверавајући их притом да се ми на то нећемо љутити. Да је на место Јована Мандића ову ствар ма ко други замислио, он би одмах из речи: „*ако им то треба и ако мисле да ће им то донети користи*", видео да се у „Правди" зна тачно шта је он у редакцији „За Отаџбину" сугерирао и да му нема разлога [illegible] и даље у започетом правцу терати.

Али Колашиновић Мандић нити је што уочио нити приметио. Он је, злурадо како га је Бог дао, мислио да је „Правда" [illegible] и несвесно мислећи да га је „Правда" ухватила на [illegible], и да га води тамо где она хоће. Мислио је [illegible] да он туђа није осетио да њега турају.

И тако Мића, сав радостан што је [illegible] уплео „Правду" у полемику, почиње разговарати овако по повести. У три дуга чланка, од којих је сваки за себе био један узор од конфузности и Мандићевштине, Мандић је врачао како је знао да је директор „Правде" био код Претстојништва (одакле га је због тога напада [illegible], пре но што је „Правда" ишта о томе написала), како је „Правда" извршила свој задатак што је престала нападати Грађа и Претстојништва [illegible] да је то учинио [illegible] у коме је те нападе публиковао; како директор „Правде" не зна ни да иде где оба и да разговара с њим [illegible] или да мора [illegible] своје читаоцима; износи не тврди да се директор „Правде" продао Претстојништву [illegible] да може да буде [illegible] „и овако" и т. д. и т. д.

И кад је све [illegible] он се нашао — ускоро тамо где смо га ми хтели имати.

„Зашто „Правда" ћути о краљевој честитци? Зашто не искаже погрешну вест коју је донела?"

„Зашто је „Правда" прекинула са Српскинусом разговоре?

„Где се „Правда" политички оријентише?"

„Где је оно што [illegible] — враг му бабу?"

„Од куд се сад жали господин у „Правди" претварао у амбасадора српског народа?"

Тако се дерао Мандић кога стугу листа „За Отаџбину", мислећи да удара по „Правди" а заборављајући у жестини, да сам приказује себе у светлости у којој је се он никако није мислио приказивати.

И надајући се тако он је мислио да је ствар свршена и да је „Правду" убио, али се изразио када га „Правда" [illegible].

А шта ће то тебе брат [illegible]?

Одкуд тебе баш сада [illegible] Српскинусом? Шта ће тебе сада, баш сад [illegible] и што тебе [illegible] што „Правда" не пише младим господином онако како је писала пре две године?

Што те брине што „Правда" сада кад је Србији [illegible] своја и једнодушност?

Што те [illegible] сада кад у Бечу [illegible] да у Србији [illegible] у војсци и међ политичарима?

Одкуд је тебе [illegible] кризом на [illegible] у редакцију, [illegible] сад баш за „Правда" [illegible] у [illegible] питања — сад баш, кад су сви [illegible] настрану док се не реши питање о опстанку Србије?

И најзад, откуд то ти, баш ти, налазиш да провоцираш „Правду" и да је изазиваш на нешто што не би било мирно никоме, а од ње би било нечастно и несавесно?

Да, откуд [illegible] то сада баш да падне на ум и од куда ти тако што учиниш према пријатељима и добри [illegible]цима?

Откуд што си продао душу. Што си мислио да се неће сазнати да си ти тај провокатор ни да ће одговорност пасти на другог. Што си продао и пријатељство и савест и углед за стотинак динара и што ти је [illegible] душа [illegible] за [illegible], да јурнула на [illegible] што ти је пружа [illegible] зашто ти је пружа.

И ти се сад бојати [illegible] од куд тебе да пишемо за прет, јер луд какав си, мислио да је сваки [illegible] као ти, да да ће ти [illegible] у таквом једном прљавом послу. Кунеш се у децу своју да ниси ти писао ове [illegible], а знаш да има људи који знају да си ти писао. Да [illegible] части а знаш врло добро да ћеш са тог суда отићи обешчашћен. Имаш куражи да се престављаш као поштен човек, јер [illegible] си живио у уверењу да ће неко други примити за тебе одговорност за ове прљавштине, и не сањајући да [illegible] човек не сме да краде [illegible] других. Али ти то неће испасти за руком. Већ ћеш.

Ђ

Државни Савет

II.

Последњих година покренута су у Београду [illegible] индустријска подузећа, од којих земља може имати огромних користи.

Међу овима су и подузеће Дим. Лазаревића за израду [illegible] и Вајлие за картонажу.

И један и други тражили су за инсталацију ових својих подузећа дозволу полицијске власти и добили је, те тако имају стечена права.

Али и један и други били су малтретирани, да у близини својој имају за суседе људе, за чију се љубав газе закони и ниште стечена права, те су тако и њихове радње доведене у питање.

Остављајући да о незаконитости, коју је учинио Савет по предмету спора Лазаревића и Душана Вујића, говоримо други пут, јер то већ више није само незаконитост него скандал, ми ћемо се сада задржати само код Вајлие ствари.

Дакле као што рекосмо, Вајли је власт дала дозволу за отварање фабрике за картонажу.

Ту дозволу дала је на основу мишљења стручне комисије, од 24. августа 1905. год., у којој је био и шеф општинског санитета и која гласи:

1., да су радионице у свему удешене према реферату комисије од 16. јула исте године, и да би му *требало дозволити рад*;

2., да је извршеним препарацијама фукнуће паре умањено те се једва чује *те није* [illegible], и

3., да гасови [illegible] цеви [illegible] услед продужења цеви [illegible] неће бити на досадни [illegible].

Поводом [illegible] једнога суседа, министар је одобрио рад по полицијске власти и Вајли већ годинама ради картонажни посао.

Сада Савет на један пут налази, да је ова дозвола незаконита и ништи решење министрово у томе правцу, да се ова фабрика затвори.

Разлози Савета тако су незаконити, тако опскурни, да претстављају скандал.

Од једнога грађанског спора по претпоставству он хоће да створи административни спор и увуче га у своју надлежност, само да би се показала доследност са предметом Лазаревићевим.

Што ће тиме угушити једно индустријско подузеће од неоцењиве користи и што ће државу српску изложити огромном плаћању штете, на то се Савет не осврће.

Али ми ћемо остати на страни правде до краја по овој ствари па ћемо бар изнети свету до ситница ову ствар, те да види шта све може изаћи из Савета.

— ц —

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Затвореници бањалучки [illegible]

Како сарајевска „Српска Реч" јавља, у петак 21 новембра стигла је у Бањалуку вест да ће војним возом стићи бањалучки заточеници, пуштени на слободу из [illegible] и [illegible] тамница. И ако је било касно и ружно време, на ту се вест скупило неколико хиљада људи свих вера да дочека заточенике. Али то народно славље није било по вољи бањалучкој полицији, те је затворила прилаз станици, допуштајући само ближој својти заточеника да их причека на станичном перону. Те смешне „мере предострожности" бањалучке полиције изазвале су силно огорчење, које међутим није ни мало сметало, да са станице [illegible] народ уза све [illegible] хиљада лица не дочека своју ослобођену браћу још достојанственије и с једнаким радошћу.

Дневне вести

Срећан свршетак. Г. Стојан Новаковић је потпуно завршио своју мисију у Цариграду и данас полази из Цариграда у Београд. Није, дакле, тачна вест, да ће остати тамо да дочека отварање парламента.

Меродавни кругови овде изјављују: да су потпуно задовољни исходом мисије г. Новаковића.

Зло. Дознали смо од добро обавештених и посвећених лица из Главног Ђенералштаба да у тој, данас најважнијој установи не иде на бољу све како треба. Гл. Ђенералштаб није предузео све мере које му диктују данашње прилике, и за то све пада одговорност на [illegible] ђенерала Путника, који је злом судбом Србије још једнако шеф Ђенералштаба. Тај се човек баш истинито [illegible] на српску војску и хоће да је упропасти,

Сви који имају несрећу с њим радити немају довољно речи, којима би се пожалили на његов рад.

Ко ли држи ту лешину?

Нарочито одликовање. На дан своје славе Краљ је одликовао орденом Карађорђеве звезде г. Јеврема Бранковића пешадијског пуковника и командата VI пешадијског пука.

Краљ је пред својим гостима скинуо са својих прсију Карађорђеву Звезду и прикачио на груди пуковника г. Бранковића.

„Српски неспоразум.“ Лондонски „Дејли Телеграф“ има из Петрограда вест, како тамошњи политички кругови после аустријског одговора на руску ноту о конференцији држе, да ће се решити „српски неспоразум“ против очекивања Срба. Срби су узели мишљење енглеских Словенофила за мишљење енглеске владе, па су се преварили у схватању слоге, коју Енглеска игра у овој међународној драми. Мишљење Грејово, Титонијево и Пишоново оснива се на неповредљивости међународних уговора. То ће мишљење разбити неспоразум. Осим тога се вели, да Србија није спремна за рат. Али је она ипак вољна ратовати, јер је народ једнодушно против Аустрије. Србија ставља на коцку све, јер је та хазардна игра једини њен спас из ове ситуације.

Руско-турски савез. Солунски чланови балканског комитета изразили су жељу да дође до савеза између Русије и Турске.

Нов савез. Цариградски „Сабах“ јавља, да је турски дипломатски представник у Софији послао Порти извештај како је од стране бугарске владе *службено обавештен*, да је *Бугарска закључила савез с Аустро-Угарском и Немачком*, и како му је с бугарске стране најављено да би за Турску добро било кад би и она приступила том савезу.

Војска у Боки. Како „Цетињски Вјесник“ јавља, Аустрија довлачи сваку војску у Боку. Ових су дана сви путнички паробродни били заузети, јер су у Боку превозили војску из Фиуме, Трста и северне Далмације. Под саму црногорску границу испод Прађишта постављена је једна чета пешадије.

Војни бегунци. Аустроугарски војници непрестано беже и у Црну Гору. Број тих бегунаца је у последње време све већи и ако тако и даље потраје, онда ће аустриска војска, како вели „Цетињски Вјесник“, морати на црногорској граници да тражи пријатеље, јер ће овако бити више бегунаца но што ће јој остати војска.

Накнадно помиловање. Услед једнодушног протеста престоничке штампе, влада је *накнадно* помиловала тринаесторицу осуђеника из крагујевачке афере; али из ње није помиловала ни једног осуђеног официра! Па и ту тринаесторицу помилованих осуђеника стражарно су спроведени у управу Београда, а одатле, опет стражарно, у њихова места рођења!

Ваља знати да су ова тринаесторица имала још врло мали део казне да издрже и да су их сад помиловали само за то да би се рекло да је било помиловања и по тој афери.

Веридба. Г. Драгић Н. Солдатовић председник првостепеног суда у Лесковцу, верио се са г-ђицом Косаром ћерком г. Николе Божића свештеника. — Честитамо.

О исклизнућу воза. Ми смо јуче донели белешку о томе како је путнички воз на прузи Ниш — Врање код „Предејана“ исклизнуо из шина и како је један путник погинуо.

Накнадно смо сазнали да су два путника погинула и да има рањених осморица. Како је Предејан близу Лесковца, то-су лешеви пренети ради секције у болницу лесковачку, али су тако онакажени да се њихова идентичност није могла утврдити. Рањеницима је указана одмах лекарска помоћ у Лесковцу.

Синоћним брзим возом отпутовала је нарочита комисија железничке дирекције да констатује до кога је кривица та је воз исклизнуо из шина.

Позивани на вежбу. Сви нижи чинови првога позива, који нису били на вежбањима, сад су позвати на 15-дневну вежбу код својих јединица свију родова оружја.

Затрпала га земља. Живота Нешић, ћерамиџија из Кусатка, чистио је јуче бунар Илији Бајићу, својом тамошњем. Приликом чишћења бунара земља се одрони и Животу затрпа. Тек после два сата успело се да се земља откопа, али је Живота већ био мртав.

Убиство у Свилајнцу. Живота Николић и Драгољуб Никић тежаци из Свилајнца, посвађали су се с једним око међе свог службеног пута, па су се синоћ око тога позвадили, и како је то било близу куће Животине, то овај утрчи у кућу довати пушку и на месту убије Драгољуба.

Убица је одмах притворен и дело признао.

Умро. Ђира Младеновић сељак из Катуња, који је пао са горњег спрата зачелства његовог, о коме смо јуче донели белешку у нашем листу — умро је синоћ у нишкој болници.

Свето Николци Црвеном Крсту. Прекјуче су код „Коларца“ држали састанак они грађани који славе „Св. Николу“ и том приликом донели одлуку, да своје кућне прославе у кругу својих породица, без икаквих већих трошкова, а да се са сада одступи од досадашњих обичаја и све што је излишно да се за кућу не спрема.

У место тога они су одлучили да сваки по свом имовном стању одвоји по извесну суму новаца и пошаље друштву „Црвеног Крста.“

Не знамо ко је иницијатор ове замисли, али ко је да је, заслужује признање, и на Свето-Николце би требали и остали свечари да се угледају.

Није дошао. Јучерашњи брод српског бродарског друштва, који саобраћа на прузи Београд—Дубровник, није стигао у Београд јутрос до 8 сати због магле на Дунаву.

Опадање воде. Сава и Дунав нагло опадају те ће бродови с. б. друштва морати обуставити пловидбу за Радујевац.

„Макабејско вече“ Српско-Јеврејско Певачко Друштво приређује на дан 6. ов. мес. у дворани г. д. „Коларца“ „Макабејско вече“ за успомену на херојску борби и смрт браће Макабејаца.

Почетак је предстојо у 9 часова у вече, карте се могу добити код друштвених чланова и у радњи Хасона и Леви Маја.

Спроведени суду. Милан Милошевић трг. помоћ. и Мита Николић она, спроведени су варошком суду на осуду, за дело међу собне крађе.

Кажњени: Станоје Јевремовић, Светолик Добрић и Влад. Црно јешни беспосличари, кажњени су са по 10. дана затвора због пра вљања нереда.

ШТА ЈЕ ОВО Г. МИНИСТРЕ?

Данас пре подне добисмо овај телеграм из Неготина:

Неготин

Нападоше нас радикали на збору Црвеног Крста и направише кланицу. Анђел Гугић из Прахова, наш првак, погибе од ножа. Више рањених. Тражите да истрагу води судија.

Ђелинтуцић.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У близини Тура у Белгији десила се ужасна железничка несрећа, која је настала услед судара возова, а 7 особа су смртно повређене.

Због малог простора, при отварању турског парламента присуствоваће само страни посланици и један престолник сваког посланства.

Поротни суд у Паризу осудио је уредника једног антимилитаристичког листа Мартиније и Мерсану сваког на пет година тешке тамнице и сто динара новчане казне, јер су у појединим чланцима бунили војнике на непослушност.

У Левау, у близини Трста извршен је ужасан злочин. Двадесетогодишњи механичар Велер убио је своју жену и своје дете од девет месеци, па је после тога исто побега. А кад му то није пошло за руком, сјурио је сам себи нож у срце и на месту остао мртав.

У Пешти је у прошли петак падао велики снег.

Из војске

Што је дикла накукла

Степан Степановић није одавно спаковао никакву аферу па се баш зажелео тога посла и решио да бар једну малу аферицу удеси — колико да га жеља мине.

За жртву ове афере одређен је Драг. Милутиновић ђенералштабни потпуковник и наставник Војне Академије за кога је, Степан већ решио да га преда суду.

Милутиновића оптужује ђенерал Живковић, да је на питање својих ђака у Академији: *да ли ће војници и официри Славени у аустријској војсци вршити своју дужност за време рата са Србијом или ће бегати?* одговорио да ће они свакако вршити своју дужност, јер се не сме претпоставити да је дисциплина тако забава у аустријској војсци.

Ова два наша ђенерала — Степан и Мицико — налазе дакле да је Милутиновић требао наше будуће официре да лаже, и да их саветује да се не брину ни за шта јер ће у случају рата непријатељ да бега.

А ако не бега, брат Степо? Онда да бегамо ми, а?

Кад је бегање једино уздање онда неко мора бегати.

Ја грахих кретена по Богу брате!

БИРО СРПСКЕ ШТАМПЕ

Биро Српске Штампе у Петрограду јавља је највећа нова дневна српска штампа треба да изложи своју народну вољу. Питање Србије није имало прилике да дође свој темину једино из својих грешака, али у овим собњаним тренутцима када се осетила она важност обавештености европске штампе о српском праву. Тек сада, када су погођени наши најбитнији интереси, ми смо се осетили да обавештавамо Европу о ставопримија једног народа и о његовим захтевима, који му заслужују опстанак и политичку слободу. Већ претпостављамо се мање рећи, да је Европа са свим, знала да је Србија имала, имала на Балкану, да тежи једино повратак свету са својом политичком снагом и ујединити своје народ. Док када је Аустро-Угарска, у једном партију своје наполеоновског зулума, једним неправедним политичким актом, приграбила две чисто српске земље, онда је цела Европа, имала прилике да се упозна с једним народом, живахним и смелим, који је, варио своје народно осећање, палио за мутарије и своју независност.

Ми да сада није време радујући се у сентименталном осећању, али је потребно рећи, да Аустро-Угарска никада не би смела помишљати на насилничко анексионо...

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевако

превод с француског

(177)

XXVIII

Катаринина политика

— Збиља, уздахну она, још ми није казала како си отишла краљици Наварској. Испричај ми то...

— Учинила сам оно што је било уговорено, одговори Алиса грозничавим гласом. Кочијаш је верно довео на место које сте ми ви били назначили, која су ми освојили, ја сам чекала, док ме и довела, довела до њених спавих собах.

— Ново? рече краљица дигнув ми његову главу.

— Једна госпођа краљице. На вратима. Онде је одмах краљица... ја сам испричала што сте ми ви казали... да желим да пређем у протестантску веру... Да ме на гојите... да сам одлучила да побегнем у Беарн... Краљица ме је примила... Остало вам је познато...

— Како си нашла тај племић?

— Никад нисам видела његово, рече Алиса дршћући. Он је отишао остао дана... Ах! Величанство, видите да ја не могу да вам испричам нешто о краљици, кад сам причала да ме не гоните. Како би краљица то разумела...

— Велика да вам неке вести везане за његово име...

— Чије име? рече Алиса простодушно.

— Тога племића... Ах! да, истина... ваљан отишао је истога дана... не говоримо више о томе. Што се тиче сумње Јованиа од Албрета о којој говориш, то је детињарија... Ти си дошла у Париз... ја сам дознала за твој долазак, дознала сам да си била у милости код краљице Наварске, а у искреној жељи да измерим, и да бих учинила пријатност својој новој пријатељици, ја сам изабрала тебе да јој кажеш... оно што ћу ти жалити... Али ја говорим видиш о рукавицама. Збиља, кажем ти да ме пополито не пробаш само, пити да отвориш кутију у којој се налазе.

— Али шта је то немогуће! Кажем вам да је немогуће!...

Глас је Алиси овога пута био тако одлучан да је Катарина с чудом погледа.

— Што вам је? упита она. Куда је то сметња? Да покушаш да је уклонимо.

— То се сметња не може уклонити, госпођо. Ја нисам кадра, кад би ја да говорим, јер ме стид да ћу ви ви све пролеће што да уђе нада се тога сетим.

— Говорите! рече Катарина суровим гласом.

— Краљица Наварска је отишла...

— Отишла где... Јесте ли полуда?

— Отишла је за што сам и поред њ!...

— Јованиа од Албрета вас је даже упознала древну бесно Катарина Медичијска.

— Да, госпођо!

— Је ли то сигурно?

— Да, госпођо!

— Д... ово ђаволи! прогунђа Катарина у одсуству, бесно стиснув од својих мисли поновно, своје жирно за собом.

Прође неколико минута.

Катарина је размишљала.

Најзад се дигла стискујући мало по мало. Она није била жена која се дуго своје јади. Она се вратила на своје место и рече равнодушним гласом:

— Рецине ми једном како се то догодило.

Алиса нагонски дршћући истрављујући руке од очима:

— Код моста... кажи ми је бацио на њега истину... у кући је била наорабла... Ја нисам стојала то испосла... краљица га је ту... И питали је гравала... али тада је најбољи сумњу, послала је наступне... Дошла је са онам до Сен Жермен и ту... ме је отерала.

За тренутак настаде тајац.

Шкрипење је тихо јецала.

Они су уздаси чудили Катарину Медичарску која је мислила да ту мора бити „нешто друго“ у срцу девојчином. И заиста било је „нешто друго“. Алиса је била срећна у томе тренутку што је имала његово своме болу.

— Хајде, умири се, продужи краљица. Најзад, добро си и тако урадила. Удар је тежак... не речено за мене. Ја појмим шта ти се све пребацила... али вам ја ову да појмим у служби својој краљица и своме краљу... Требало би да те оптужим за неурамност, сам немам храбрости за то, тешко ми је... Буди храбра, Алиса, не подај се несрећи... Не бој се, да ћу те ја отерати... ова ћу те тако врати поново, достојна твоје памети и умешности... твоје лепоте... Никада више несвесно говорити о краљици Наварској... кажи!... Але ти још увек уживаш моје потпуно поверење и ја ћу ти доказати.

Алиса задрхта.

Шта да чини? Да ли да у најпуна сабије кошу прилику које се Катарина спрема да јој учини? Да ли да покуша да се спасе то ја стошименто поверење? Да се отправи неми. Или је прекорачити и потребом за одмором?... Али ни тај начин би пробудио сумњу код те страшне жене која је била кадра да заврши своја мисао!

Алиса је стајала као ошамућена, неспособна да се одере.

Чекала је.

Каква ли ће је нова несрећа задесити?...

— Ето видиш, рече бео једном краљица, сад си се мало умирила. Немој мислити на прошлост... ја ти спремам лепу будућност... ти ми нађи не можеш корисно нико као да далеко од Париза, а у Паризу можеш много.

— Али, госпођо, примети плашљиво Алиса, зар ми нисте ви казали да ће краљица Наварска доћи овамо?

— Да, ја се бар томе надам... али о томе не говори никоме ни речи. Заборави све што сам ти казала... Ти знаш шта треба не срећиш који не видиш... То ти само овако узгред кажем. Ја вам поверава у тобом... Што се ти бојиш што ће Јованиа од Албрета доћи овамо?

У Л... вр, госпођо?

— Да, у Лувр! Ја се надам.

— Али, ако не дође, госпођо... Зар не би било боље, нарочито не ваше величанство, а и мене, да не краљица Наварска не дође?

(наставиће се)

... свесније, за ово ми, за ових последњих тридесет година, увек били азаучно устали у одбрану својих народних интереса. Европа би, у толу ове три деценије, стекла о нама уверење, да смо ми савршено један свесан народ, који, ма како мален и слаб био, уме да се опире древим праволицу једног немачког такојеженца.

Тај је Европа себи стекла у задатак један врло патриотски задатак — да, преко руске штампе, обавести Европу о ситуацији у Србији, о нашим народним акцијама, о сталном раду наше пропаганде. И ако се томе Европу не [illegible] сведочи наша памет, он, у краћем времену, може постати један [illegible] агенција, која ће сузбијати све лажи бечког Пресбироа, који о нама пронаша по целој Европи. Верујем да ћемо, на тај начин, избити из руку једно веома оружје њему је, до сада, у Европи послужило својих фантастичних лажи, стицање вабунг и повести.

Ми Европу Српски Штампе желимо успеха.

Газдинство
моравског окружног одбора

Пре неколико дана, донели смо у нашем листу о трговини, коју је извршио окружни одбор, куповином коња страњара за окр. начелство. Сада ћемо пак само продужити, о осталом газдинству тог одбора.

Окр. пољопривредна станица, имала је доста стоке, те је одбор по неком оглашење њу ову требао да распрода. Решено, учињено је. Ова је стока продана 12 ов. м. на јавној лицитацији, нешто у Ћуприји а нешто у Јагодини. Ну, и ако су прописи закона о уређењу окр. и срезова јасно [illegible], ипак није сметало том окр. одбору да новац ни до 27. о. м. дакле за 15 дана преда окр. благајни као приход; већ се и ово негде и неком на дијурне и остало издало.

Међу осталом стоком, налазила су се и два млада коња, које је такође окр. одбор лицитацијом продавао и то у Ћуприји.

Па зар окр. одбор није знао, — оно што и последњи сељак, у најзабаченијем крају Србије зна — да држава, за војну потребу, купује коње од народа по добру цену, и да треба њој пријавити и понудити; већ је као што напред рекосмо ове продао у Ћуприји, где нема лицитаната, и добио је за њих цело 550 динара. Купац истих, после два дана, одведе ове коње у Алексинац и узме за њих ни мање ни више од 780 динара. Дакле, за два дана зарађено је 230 динара, а за толико је окр одбор оштетио касу народа окр. моравског, па зар немамо права да тражимо, да надлежни мало потраже рачуна од тог окр. одбора, упути га на законске прописе и укаже му, да окр. имовина није „алај бегова слама“.

Идући пут даље.

Народњак

Смедеревска хроника
Не један часак. — Жртве своје исправности. — Не знате.

Смедерево, 28. Новембра 1908. г.

У једном броју „Правде“ изнели смо, како је код надлежне месне власти оптужен г. Хуберт Лаба благајник индустријске радње В. Шрмијера из Вел. Паланке за то, што је марта 22. Јуна 1908 год. израдио оптуживање над Ланосавим Зуром Злате удове пок. Петра М. Стевановића бив. Ст. Љубетовића. За ово дело свакако г. Хуберт стављен је под суд и у притвор, али је пресудом надлежног суда ослобођен од казни као невин. — Ну по жалби интересованих лица, касациони суд поништио је пресуду тога суда, налазећи, да иста није на закону основана, јер дело није потпуно исељено, пошто нису испитани сведоци на које се позивао приватни тужилац Злата. — Сем свога касациони је суд упутио као несумњиво да противу оптуженог г. Хуберта постоје два основа подозрења.

Према овоме оптужени ће у скоро доћи у притвор, да испашта грехе свога гнусног дела. Даље му се опет правило, да разнесемо о овој лепој мерици: „за један часак радости хиљаду дана жалости“.

*

У 318. броју „Правде“ изнето је, како је касније онд. општински суд извршио према нашем једном одличном пријатељу Чиновнику у општини — Ђорђе Стојић — који је радио на томе предмету, а по тражењу нашег пријатеља, допустио му је, да копира списе. За такав поступак дотични је чиновник отпуштен из службе, а оно је вршио само своју дужност. У место да пандурима, који подноси лажан реферат буде најурен из службе — отпушта се један врло марљив и вредан а при томе сиромах службеник, који је вршио савесно своју дужност. Е ако ово је и од тебе Немању много је! Сета ће да ће и твојој власти једном бити краја, па ћеш се сам стидети, шта си радио?!

*

Нову недељу 23. и 24. новембра ове године у овдашњој вароши појавио се пожар на циглани г. Бранка Јевремовића индустријалца. Нешто је констатовано, да су полиција сигурности и наша друга удлашица — носила одмах бити на лицу места. Морамо напоменути, да је општинска власт у овом случају била врло немарљива, јер и ако је о пожару извештена одмах, справе за гашење пожара стигле су на лице места тек после три сата, када је већ нашем вредном индустријалцу нанета велика штета. — Овакав рад општинске власти за сваку је осуду.

У вароши се тумачи, да је то тако морало бити, пошто је председник Нешић нерасположен према лицу, кога је погодио овај несретни случај.

Ми противу оваког рада улажемо свој енергичан протест и молимо надлежну власт, да једном учини крај овом несносном стању у нашој општини. —

*

Наш одлични пријатељ г. Велимир Абадић судија првостепеног суда болује скоро месец дана — Желимо нашем драгом пријатељу, да што скорије оздрави, како би могао, да и даље коректно поступа у врању боговима приде се прво воље и вредности, чиме се увек одликује. —

Морава

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Одговор на исправку
Смедеревском намесништву

Прочитао сам Ваш одговор у „Правди“ бр. 323 из кога се види, да и Ви признајете да наплаћујете за гробнице 100 дин. а за гробове 2 дин. Међу тим ја тврдим опет да Ви наплаћујете 12 а не 2 динара. Даље велите како црква има леп приход? који Ви примате, Ви закопате и Ви продајете, али колико заплатите, то Ви знате, — јер тај дневник који без контроле водите показује праве које ни налазите да треба понести.

Даље велите како има на приходу код праве Фондова приличан капитал од како сте ви дошли као да прота г. Крупежевић и г. Милош Влајковић ни нешта предавали. — Е извините часни оче, није тако.

Тутори су и данас мајстори своје — људи у занатском погледу који имају код Вас самоуједности а не права. С тога би требало да су тутори невински грађани и онда би ћ имали много већи приход у црквеном дељењу а не овакаком.

Ово наш одговор на брзу руку а кроз неколико дана вратићу се и на ваш биланс за 1907 год. који је врло или врло интересантан.

Weritas

МАЛИФЕЉТОН

ДРУШТВЕН ЗООЛОГИЈА
(Најновија допуна рубрике Зоологија)

Поштовани уредник „Правде“, није ме најлепше задовољио мојом зарадом. Помислујући шта ће са њом, сваки је једног дана завршили у своме кабинету.

— Да вас обустави — рече ми из кутије — било би још најлепше? Али, молим вас лепо, но ће се вас памети научити ваш то?! Па!.. Не могу то бацити, а после тога вас ми је оставити као на свој дан на славу... Покушајте још нешто, валда ће вам поћи за руком..

И ја збила смиђ седох за посао, за нешто „покушам“. Прадавно сам је добио „Зоологију“ Љубе Милосвића и ја наумих да се њоме послужим. У свом време у гимназији био сам добар ђак у таквом предмету учио ме за [illegible] Ковачу, да су први организми постали у некој праисконској бари код Ваљева (отуда и име Колубара). Уверено ја био то и доказао, да ме пок. Ковачић, из чисте радости не отера на место. И тада сам данас био професионалног духа, а сад сам у толико јаче, јер сам по пореклу мало праве. Зашто да не покушам, да попуним све ове празнине, што их је Љуба Милосвић, и поред својих четирих учења, оставио у својој „Зоологији“?!

Уопште „Зоологија“ и сама је рашчлањена. Одмах сам видео, да у њој нису описани како треба две хиљаде животиња. Покушаћу тај недостатак да, и описати стварно простишим тих одова, не само због научних циљева, већ и због чисто практичне користи.

1. лепке Фабрикате — Четвороношци

По најновијем методу зоолошком ја ћу описати одмах њену дефиницију. Нека је она читалаца наводно из описаних таквих њихових проституцата.

1 Lepus vulgaris

„Обичан зец“ или на латински lepus vulgaris не може се свим овај зец, кога зовем и ово људи готово пазимо. То је дивовљана која се не показује свога лица. Ако пар. код народа устало и рони се, да с оружјем у руци тражи своје национално интересе, онда lepus vulgaris шета мажи хубавима и длакаде, не треба каквог раза разгледати. Ако у некој пулевој најолакшим своје на кога политички свирепим неће и са жаром почну праздан са права мотивацијом рад, то lepus vulgaris зарлаје контрацијских слободе! „Још није време“!

По томе сви особине, који се у народу зове lepus vulgaris или просто прости „зецушу“ lepus vulgaris има још ово одлично: зато налази несигурнији положаје у друштву, а друштву и још значи се преоснорују на нас. Увек је за ове који имају што да даде и који на се може правила дакле речима и уживљен погледом (Rectorsa cal) ci), и наклонити задовољан је и с њима.

Lepus vulgaris живи свуд по Србији, али га највише има у Београду.

(Наставиће се).

Из Суда

Нова ортачина

Министар Правде К. Л. Тимотијевић спрема себи нову ортачину у беогр. трговачком суду, јер на место А. Филиповића хоће да доведе једну другу личност из унутрашњости за председника, пошто је ова ортачка фирма са А. Филиповићем по злу позната свету још из Смедерева. За то је и потврђено за апелационог судију, Ст. Симића, за кога се зна и за кога је и он сам знао да се не може примити судског положаја, јер ће на тај начин доћи до новог избора кандидата за апелациони суд, и нада се да ће том приликом моћи да изведе свој план о новој ортачини а да задовољи и свога бив. ортака А. Филиповића премештајем у Крагујевац, јер овај опет то жели.

ГОСПОЂИ СЕРГЕЈЕВ
(Супрузи и данашњег руског посланика у Србији, која је одушевљено 28 новембра [illegible])

Са душом благородном
Са пушком свободном,
Са умом што је сврхи
Блистао дивним сјајем —

Дошли сте амо, вами!
О, сестро брата драга!
Да и ту душу своју
Посили светост Благ!

Да срећу убогу нашу,
На своје ставите груди,
И да им утече оружје
У овој нашој студи!..

О, многорођ рајско,
Љубави топла жива,
Свети су твоји краци,
Мајка су твоја крила!

Да живот беше, вучан,
у ком се сврсене нађе, —
Амбрасије врла сама
Може да ради, и сазда!

Добровољ

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Историја Софије

У седници софиског општинског одбора одобрен је кредит од 10 хиљада динара да се напише историја Софије. Историја ће бити доста опширна а довршиће се тек после три године, те да буде готова за двадесетпетогодишњу прославу владавине кнеза Фердинанда. Председништво општине с одбором ће тада ту историју предати кнезу Фердинанду.

РАЗЛИЧНОСТИ

Земљотрес у Горњој Италији

Ово поноћи 20. новембра осетио се у Белуну, у горњој Италији, неколико јаких земљотреса, који су начинили велику штету. Срушиле су се неколике куће. Многобројне личности провели су ноћ рушевинама становништво је уплашено и живи под ведрим небом. До 8 часова у јутру 21. новембра избројено је између рушевина на једном месту 11 мртвих и 20 рањених. У становништву влада велики страх због бојазни, да се напрас не понови.

Општина без општинара

У горњој Угарској има једна општина, по имену Корланваш која нема мушкараца, дакле нема општинара, већ само општинарака.

Сви су се мушкарци одселили у Америку. Последњи мушкарац који се одселио у Америку, био је општински судија. Сад су женске остале саме, па још без општинског судије, за кога су изабрале — жену.

Та почаст пала је у део 24 годишњој жени, којој ће бити дужност да суди. Осим тога изабране су женевице судијевице и две поротнице.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас се приказује одлична руска шала:

1. Аљоша и његови збогодија.
2. Љубавна наредба. Сви остали тачке необична су забавне, а нарочито нова песма „Крај Београда.“ —

ТЕЛЕГРАМИ

Праг. Преки суд за Праг и предграђа као и забрана немачким ђацима, да носе народне значке укинуте су од данас т. ј. од 15. децембра по новом календару.

Цетиње. Скупштина се састала у редован сазив.

Цариград. Новаковић је отпутовао за Београд.

Рим. Руски амбасадор Муравјев умро је напрасно од капље.

ЧИТАОЦИМА У КРАЉЕВУ

Пошто је Коста Јанић ревизор новина из Краљева измирио поштено свој рачун код нашег уредништва то му је и опет поверена продаја „Правде“ у Краљеву поред Чеде Милошевића.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, умоак и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, умоак и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, умоак, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вина најбоље квалитета 1·50.

Пиво Пиљенско Урквеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Рапна меселура са службеном цркама.

Чувене „Империјал“ посвојада у свако доба.

Свако суботе за вечером киселе купус са пастрмом и краком.

Кујна отворена до 12 сати ноћу

608 11—30

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Ескомптна Банка

продаваће у својој згради на дан 8. децембра о. г. све оне залоге, којима су рокови протекли а нису обновљени.

Хартије од вредности које се отерају продаваће се истога дана на Берзи.

Задужени могу обновљавати најдаље до 8. децембра 1908 г. не купити или их још продужити.

623 3—3

Пијте само „Експрт“ Вајфертов

КОМЕ ДАНАС НЕМА КОНКУРЕНЦИЈЕ

„Експорт“ Вајфертов точи се искључиво у хол „Касини“ и то чаша 0·20, кригла 0·30 н. д.

НАША БОГАТА И ПРИЗНАТА КУЛИНА ИСКЉУЧИЛЕ СВАКУ КОНКУРЕНЦИЈУ, како по квалитету тако и по цени, где се за мале паре може одлично јести.

Наши признати подрум снабдевен смо и одличним ЈЕЛИЧКИМ ВИНОМ.

Хотел смо реновирали и новим намештајем заместили Собе од 1·50 до 4 динара.

С поштовањем
Браћа Т. Цветковић
закупци Хотел „Касине“

639 2—5

Др. Мика Поповић министр, не прима посете о својој слави *Св. Николи*.
643 2—3

Јов. Алексијевић продаје ове године *Св. Николу* само са сиром.
642 2—3

ЖИВИНЕ

Уранење — закање

Препоручујем г. г. потрошачима ез живе свиње ове године.

Кнегињина-Јованкина Улица

Петра П. Марковића

Београд, Пиротска Тут. Телефон 404.
640 3—3

Хотел „Јакову“

правно је најпогоднији фрај кроз Београд. „Фотељирајте“ и одмах ће давати своје представе

С поштовањем
Никола Стефановић
642 3—3

УРАЊЕЊЕ СВИЊЕ ЖИВЕ

Закопан и уранисан кувано, печено, пљескано, тучено и разно друго.

Сниже „ТЕЈ-БУТЕРА“

Паолане „Милех-рома“

Бајне бомбоне за рођендане *I* ре. 0·5. Дивиде 1·65. Сви ови ће се производи у најчистијој су ни. Најбоље врсте с чоколадом. Ви ајне: сионе: крем-бомбоне, бадемове, ореховом и лешниковом ајне. Бомбоне-десерт: чоколадне, ајне: сионе: крем-бомбоне. Сушене бомбоне, Исте: Грозде, Шљиве и ги сут. Орехов Пастиљи, Сутлије, Гогуре, Слатка и т. д. Сионе: јабуке.

Израђује и препоручује: сва: ајнога бомбоа и колача по: ступковима: нарочито: сарајевске: ај: сионе.

Кућа: основ. 1870. 100 год. у Београду, најстарија, најбоља, најпознатија, најбоља: Сионица: Михајловој. Поверење и г. г. Трговачкој: комори: Београд.

Препоручује: кавоваљско-дечијетво: разно

Душани Тодоровића
Трговина-Сре. Дворјанин Пиротска
Београд—Теразије.

Кафана „Мали Чачак“

Пивара улица бр. 46. са две собе, кујна, подрумске просторије, целом кафанском једном бошетом, и купатилом која се одмах под кирију.

За услове упитите у радња Душана Тодоровића Краљевачко Сриске Београд. Пиротска.
Београд—Теразије.

Дућан

са робом, подрумом и купатилом одмах под кирију.

Дућан се налази у Теразијској улици у близини нових дућана а и у близини великог хотела и позоришта је на погодном, жилавом месту, погодан, умешне продавце, плата и ф. ф.

14/XI 1926. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат
ул. Војводе Мишића бр. 30.
636 3—3

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кућна без конкуренције

Наручити јеловник спремни се за праћ. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛИЈЕКО.

Од данас па сваке суботе Српска кућна са пастрмом, Проја, Кељам на гожњу.

Препоручујемо домаће одлично бермет. Љубитељима пива нема обраћено пажњу како и остало домаће пиво по данашњој цени.

Одговорни: „КОМИЊАК“ продаваће ван радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке за поруџбине у већем количинама по разноврсне потребе, као за текстилне: етиварајне шајка, меса, сланине, сланине, сапуна, фиде, макарона, разних мајчинских потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) експедисати или само делови за састављање у месту Рума.

Има потпуно суво готово платоа са мало бом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине и у разним дужинама.

За цене и услове обратите се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне робе, ће ми са уредним проспективима сандука.

200 18—20

ВИНА

Отворио сам опет у Београду своју радњу за мој познатом и Београдима, као и свима осталим потрошачима, да ће свакој од добрим пићима и квалитетним.

ВИНА имам стара и млада и то: Мелнге, Темјаника, Трнеџан, Дамиш, Смедеревац, Вертуген, Прокупац, Џем и Слатка Пуговаје, а сва су моја пића без сумњивог свиног пића, те је и квалитет одличан, а цене врло умерене.

Надам се нашој отменој публици ће у моју радњу Краља Петра Ослобођења улица бр. 27, до (Зеленгорског) и такође надам се Смедеревском крају моје укусе препоручити моја пића, „Ресаво,“ сам продајем своје вино свој дворци по законитој регистрацији.

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1927. год.

Јануара 1928. год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ
винар и виноградар из Поповаче.

644 1—20

Даринка Д. Сиротановића са децом, јава, срећним и пријатељима да ће дотичног године своме оцу, брату и ујаку

† ДУШАНУ СИРОТАНОВИЋУ

пок. индустријалцу

8. ов. мес. у 10 часова пре подне у Новинарском дому
637 2—3

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ УСТА

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ и ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

поред разних награда у Паризу, Лондону, Бриселу, Атини, Острогону и Прагу

Планетарном срећом индустрије пићима се оказивало, а умно и културно напредовање Србије и Србства.

6—12

Апотекар Кушаковић — Врање

Музички инструменти

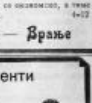

ЖИТ
виолине, фрауте, кларинете, бандоне тр. бе. хармонике и све друге
складиште прибор.
Подешење жица
жу се најбољој гитарама све врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ
пред А. Пушкин, Београд

Велики адресовани поменик свако се на нашој складишту.

Поручите из унутрашњости напоредо се тачно и солидно.

622 9—20

Марија Џинџар Марковића нек. говорила се дубоко ожалошћена свеје родбине и пријатеље да ће опојој вечној непрежаљеној кћери, ванској сестри

† АНТЕЛИЈИ

данас годишње парастосе 8. ов. мес. у 11 часова пре подне у цркви Св. Николе на Савском Гробљу.

645 1—2

Ваше добро и даље напредовало

† ДАМЊАН БРОЂИЋ

бив. народни посланик, дугогодишњи председник општине, бивши начелник округа ужичког, чиновник, књижар, трговац, индустријалац, пензионер, председник Удружења Српске Земљорадничке Задруге и т. д.

После кратког боловања, преминуо 14 ов. овог месеца у 10 и 12. године своје богопорочне живота, а сахрањен је 16 ов. истог месеца са најсвечанијим ушима грађана и грађанки из свих сталежа.

Тугујући за добрим покојником на моралном пољу и за његовом дубоко пожаљеном г. Драгутину Владисављевићу српском конзулу, који је по најљепшој части и дужности и у име Удружења Српске Земљорадничке Задруге.

Тужбу благодарност г. г. начелник среза Добрињац Пантић, пошљавац Филипу Мојаковићу и свештенику Никифору Симићу, који су опело и молитве у цркви беседама на гробљанским вечностима пренели пријатељ покојника.

Тужбу благодарност г. г. начелник среза Добрињац Пантић, пошљавац Филипу Мојаковићу и свештенику Никифору Симићу, који су опело и молитве у цркви беседама на гробљанским вечностима пренели пријатељ покојника.

Тужбу благодарност Аврам Протићу пречестивом свештенику Михајлу Бродићу, и Аврамје Брђићу што у свом дворишном свештеничком месту дворишту и храмом освећењем, а у исто време се срдачно захваљујемо Задругом образовном одбору, који је по најљепшој части и дужности и у име Удружења Српске Земљорадничке Задруге.

Тужбу благодарност пријатељима, познаницима и свим грађанству ово овда, што у великом броју испратили покојника до вечне куће, и свима који нам изразили саучешће усменим и писаним.

ОКАЗИОШЕЊЕМ:

супруге: Јованка; синови: *Владе, Александар, Таковар и Милорад*; снахе: *Стана, Љубица*; унуке: *Драгољуб и Светозар*; унуке: *Драгана и Добрила*; зетови: *Јелена, Радојка, Јелисавета и Таисија*; зетови: *Урош Јаковљевић, Милорад Вујовић и Петровић Јевтић* и остала родбина.

1—3

Пренос: новине спеца сам. — Претплата је на Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8 за три год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 24 дин. за пола год. 12 дин. за четири год. 8 д. — Сви уредништва новине се на ул. Војводе Мишића бр. 30. Рукопис и обавештења ушиа. — Новине и потписнице уредник *Радосав М. Радовановић* Видовски ул. 32.

„Браћа Радовановић“ Штампарије Гавр. Дежан-нова и Кол. Српских ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | СРЕДА 3 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АЏОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 331. | Телефон 821.

Два интервју-а

(занимљива)

Са министром правде г. К. Л. Тимотијевићем

Први интервју

(на дан ступања његовог у дужност министра правде)

Као што вам је познато, господине министре, ваш долазак на министарски положај, изненадио је чак и вашу најближу околину а у толико више и остали свет, и за то баш сматрао сам за потребно да се упознам са програмом вашега рада.

— Добро сте казали, господине. Ја знам да мене свет у опште слабо цени; па чак и они моји у партији. Имао сам муке у клубу док сам се прогурао. Али ја се надам да ћу оправдати овај свој положај потпуно савесним радом. Пре свега ја у судовима не могу да изводим никакав програм, нити у опште могу да утичем на састав судова, јер сам у том погледу везан законом о судијама који предвиђа сталност и некретност судијску. Али, стало ми је много до тога да, ако је икако могуће поправим погрешке које је чинио мој претходник г. Марко Трифковић, у правној књижевности познат под именом Мали Марко. Он је, као што вам је познато, био партизан [illegible] је искључиво своје људе на положаје који су се упражњавали, па пошто је исцрпео листу својих људи, онда је почео да увлачи и људе са стране који су или без службе на сокаку или у некој другој служби, која ничега заједничког нема са судом. Кад је и ту био готов, почео је да ствара нове радикалце; ударио је на слабије људе који су свесни тога да би врло тешко и под каквим приликама постали независне судије, и од њих узимао обећање да постају радикалци; тако скованим радикалцима давао је судијске положаје. Вама су познати случајеви са В. Петровићем, Ђ. Ђорђевићем и осталима. Чак је, чини ми се, ударио и на неке самосталце, и то са успехом.

Таквим својим радом он је створио у суду велико незадовољство међу чиновништвом а у опште поколебао уверење у непристрасност суда и његову узвишеност, тако, да се већ почело да осећа како је народ почео да губи веру у судове, у које је до скора неограничено веровао, што је означено и у народној изреци: *„Бог на небу а суд на земљи"*.

Ја не могу никако да се сложим са оваквим радом. Напротив ја га сасвим енергично осуђујем, и да бих ове погрешке поправио, ја ћу се руководити искључиво интересима струке.

— На који начин мислите да поправите ове погрешке, господине министре, кад је то врло тешко, судије су сталне и некретне?

— У колико ми буде могуће, пожури се г. министар, при попуњавању места која се буду упражњавала за време мога рада. При постављању на та места ја ћу се руководити само интересима струке; постављаћу само људе из струке, а искључићу увлачење људи са стране јер то не ваља једном стати на пут. Пре свега тај елеменат не пружа довољно гарантије за оданост у послу и спреми јер, сасвим је природно да су чиновници у суду свакада спремнији за посао судијски него чиновници из које друге струке; — о онима који су бадава по сокаку удаљени по неколико година од сваког рада и службе и да не говорим. За тим налазим да је опасно поћи тим путем, јер поред тога што се увлачењем са стране наноси судским чиновницима голема неправда, — то још утиче и на морал судских чиновника, и изазива код њих огорчење а све то води непосредно компромитовању судијске независности. Не бих био рад да се она тако брзо компромитује у новој ери нашег политичког живота.

— A propos, господине министре, шта мислите за урадите са упражњеним местом касационог судије?

— Врло сте ми добро скренули пажњу на тај случај. Као што вам је познато, једно изборно тело дало ми је за кандидата мога претходника г. Марка Трифковића, а њему на супрот једно лице које ми је апсолутно немогуће утврдити у положају касац. судије, а на мене се поред свега, и са друге стране, чини притисак да предложим за потврду г. Трифковића. Ја то нећу учинити ни по коју цену јер знам да бих изазвао буру незадовољства у суд. чиновништву ако бих тако учинио. Надам се да ће ми друго изборно тело дати повољније кандидате, те ћу тако избећи да одмах у почетку учиним један погрешан корак. Понављам вам; ја ћу искључиво чиновнике из суда због тога што ту има најваљанијих и најспремнијих кандидата, и што се само на тај начин може одржати морал у кадру суд. чиновника и углед судова, — па ћу се свим силама старати да тако и буде. Свако партизанство апсолутно ћу искључити и гледаћу да судове, који су партијски јако обележени, разблажим.

Хвала вам, господине министре, на љубазности. Чиновници повереног вам ресора, свакојако су радосни и задовољни вашим доласком на положај министра правде.

— Они знају моје погледе, које сам вам изложио, јер ја то јавно и свакоме приповедам и надам се да ћу овак[illegible] радом [illegible] свачије признање.

— Збогом и хвала вам.

О—а

(Следује други интервју)

Опроштај

Одушевљење и ведрост аустро угарске војске добили су огледало у једном опису, који под насловом „Опроштај", доноси пештански „Најес Пештер Журнал". Да би и наши читаоци имали мерило [illegible] аустро угарске, који нам тај опис доносимо овде у преводу дословно. Он гласи:

„Кад војници марширају кроз вароша, девојке отварају прозоре и врата — тако се [illegible] у старо добро, много давније доба, кад су момчади полазили у рат. Они и данас полазе ако је рат, [illegible] у сусрет [illegible], која је једној момчади [illegible] толико [illegible] као и ратни противник. А пророчанство не омирује. До вила Бога плачна [illegible] затворени су [illegible], а и врата стоје затворена и немим колонама које све чекају пролазе кроз [illegible] водом посутим улицама за [illegible] станицу, не шкају [illegible] вондрачки [illegible]. Немо и [illegible] једна младићи [illegible] у корачу по [illegible] касарни, а [illegible] бол [illegible] да [illegible] је [illegible] Тако болу [illegible] [illegible] [illegible] ко сви [illegible] као да иду на [illegible] ученом корачању. Главе им оборене а марширају млитаво као [illegible]. Та [illegible] је добио своју рану пре но што је и чуо фијук српског куршума, или видео блесак [illegible] јатагана. Опроштајни бол више боли но непријатељско оружје. [illegible], као да ни на рата [illegible] срцу пре тога, одлазе наши војници у бројниту земљу, којој ће [illegible] тела служити као [illegible] бедем. Сувише [illegible] ваше. Све су [illegible] у [illegible] дефилеу, где су се опростили с [illegible] земљи, са својима дошли. Ал, та касарна [illegible]! Па да их не пропрате тоже суре [illegible] који одлазе и [illegible] који остају! Отац, мати, брат, сестра, заручница и драгани стоје у редовима батаљона, коме су за тешки тренутак опроштаја командовали „полако!" Мађарски је војник издржљив, пропадне, али [illegible] уметка и његову парадну, он мора марширати, јер види своје где плачу. Али он плаче нетаћен и неће да покаже своје суз[е]. Руке његове родбине траже његове руке, али он пружа само једну. Друга му треба да [illegible] оба оборена земља, те да сакрије сузе. Чиновски батаљон [illegible] тако оборена погледа и с [illegible] маскираним сузама. Официр гледају горе, они на тај начин [illegible] да сакрију своје сузе, које не мања бол војника. Своју властиту персоналну борбу преживљава с још код њих. Али и опроштају [illegible] крај и војници морају ретати. Одјек звук трубе, који [illegible] кроз ваздух, говори [illegible] и неумољивим и сврсисходно. Оштрим звуком, распало [illegible] батаљон [illegible] на месту [illegible] [illegible], јер је командовано „марш" Музика загрми и дуга линија иде се кроз капију. Напред пуковска музика, ко повучени млади србијанци који могу ићи у корак с батаљоном, као последња стража, која за њима погледају и још једна опроштајна погледа мењају са својом, унутра, пре но што уђу у двориште железничке станице. Музика свира, војници су све мирније. До виђења! — довикују им са свих страна. Али они више не говоре, бар ушеншу реч „до виђења", у коју због туге срца свога не верују. Из вагона још једном жалосно поздрављају оне који остају. За тим свега нестаје у диму воза, који је отишао."

ДОПИС ИЗ ПРИЗРЕНА

Пре неколико недеља свршени богословије призренске, Сима Симић, учитељ, покушао је био да нападне на част породице једног свог комшије и друга. После два дана, он је пуцао на жену коју је хтео да обесчасти, и цела је ствар отишла пред суд на расправу. Пре него што ће се и пресуда изрећи, Сима Симић пребегне преко Берана у Црну Гору, а одатле у Србију. Сад се пронео глас да ће ова морална наказа наћи начина да постане у Србији свештеник. Најозбиљније скрећемо пажњу надлежнима и [illegible] [illegible] [illegible] властима, да се добро обавесте о недељу овог човека, да сачекају бар пресуду судску, пре но што се одлуче да му ма у чему помогну. Заштитник кривца идентификује се са самим кривцем, и овај који треба да заслужи да носи мантије не може никако да носи дар Духа Светога. Нека се одбаце сви обзири и нека се поштује морал. Ако, пак, и поред ове опомене, обзири појединаца буду јачи од права и морала, ништа нас неће дезинтерисати да будемо спутрији у целој овој срамној афери, где се неморал награђује и једном таквом поквареном типу поверава света дужност свештеника.

Патриотизам шабачких госпођа

— Нарочити извештај „Правде" —

Шабац, 1 Децембра

Синоћ је шабачко „Патриотско Друштво Госпођа" одржало свој ванредни састанак, који је био одлично посећен. На том је састанку донета једногласна одлука:

„Пошто се Србија налази у озбиљним приликама у којима је потребна патриотска пребудљивост свих грађана, то је шабачко „Патриотско Друштво Госпођа" слободно умолити господина министра војног, да на све административне положаје у српској војсци за време рата одреди школовано српско женскиње, и да сву ону господу, која су до сада била на тим положајима или распоредом одређена на њих, упути у одговарајуће им бојне јединице са, пушком у руци".

Ова одлука послата је госп. министру на надлежни поступак и ја се оправдано надам, да г. министар неће имати разлога да не поступи по њој.

Шабачким госпођама, које су решиле да и на овај начин користе Отаџбини, свака част и поштовање!

Y

Срез без лекара

на адресу г. мин. унутр. дела

Од једног грађанина из Трстеника добили смо ово писмо:

Писали смо преко јавности, жалили смо се начелнику среском и окружном, молили смо и преклињали да нам пошаљу лекара, који ће лечити срез од тешке болести шарлаха, која коси децу у целоме срезу.

Сви су нам обећавали и обећали, па и данас од свега тога имамо само обећање а лекара немамо.

Садањи наш лекар др. Јанковић апсолутно је неспособан да пружи помоћ која му се са свију страна тражи, јер је он сам толико болестан, да су два лекара само њему потребна.

Нема недеље, у којој наш доктор не болује пет дана. Има пуно примера где су болесници умирали на путу, па чак и у самој канцеларији докторовој, очекујући да он оздрави.

Дешавало се, да доктору позли при самом прегледу болесника, који наравно остане и непрегледан, пошто доктор одмах иде у постељу.

Често пута пак, накани се доктор да оде у срез — где остане по неколико дана болујући у механи сеоској, — а цео срез наравно остаје без лекара.

Господине Директоре, ово је само бледа слика наших невоља, које ми без лекара патимо.

Ја Вас молим, да ово писмо пустите у Вашем цењеном листу, па ако надлежни и овога пута пређу ћутке преко овога, указаће нам се прилика да их упитамо: ко ће бити крив за ону силну децицу, која болују од шарлаха у овим селима: Стопања, Великој Дренови, Медвеђи, Новом Селу, Врњцима и у Дубљу? -

Благодарећи Вам унапред на доброти остајем у нади, да ће г. министар чути ову кукњаву целога среза.

Трстеничанин

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Али бег Фирдус у Сарајеву

Председник муслиманске организације у Босни Али бег Фирдус, који је ту скоро био у Цариграду, вратио се и сад се налази у Сарајеву, где је на окупу цео покретни одбор муслиманске народне организације, где ће држати своју седницу.

Забрањена седница

Фрушкогорска соколска жупа заказала је била ту скоро седницу жупског збора у Руми. Али је котарска власт забранила тај састанак.

Изазивање

Од како је проглашена анексија, Католици у Босни и Херцеговини не престају изазивати и нападати

нарочито муслимане и вређати њихове верске подвиге, па чак дирати и жене. Сваки такав случај пријављиван је власти, али она ништа не предузима да томе стане на пут, те изгледа као да она не само жели но и подбада и штити та насиља и нападе.

Дневне вести

Г. Ст. Новаковић је приспео у Београд јуче по подне у 4 часа оријент експресом.

Данас пре подне је г. Новаковић посетио министра иностраних дела г. Миловановића и реферисао му о резултату своје мисије. После подне ће г. Новаковић бити примљен од Краља.

Министарска седница. Јуче пре подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. Пере Велимировића.

Одликовања. Јуче је изашао указ којим се одликује Њ. Високопреосвештенство Г. Митрополит Димитрије орденом „Карађорђеве Звезде" I степена (лента) и г. Милован Миловановић орденом „Белог Орла", с нарочитом мотивацијом.

Интересантно је, и овом приликом запазити: какав нерад влада у нашој администрацији, јер су ова два најважнија одликовања наостављена, из указа, који је изашао у недељу, на сам дан св. Андрије, па је указ о овим одликовањима објављен тек јуче.

Куририва афера. Познато је путешествије славнога српскога курира г. Бошка Љубишића. Млади се курир у тој служби толико одликовао, да је због великих заслуга морао бити отпуштен из службе — да се истреби.

Ма да је утврђена кривица веленог курира, ма да је министар морао пристати на таквог непоузданог службеника казни, ма да је чак и сам Краљ потписао указ о отпуштању тога чиновника, тај се већ потписани указ ниче ниже од десет дана по фијокама г. министра, који не сме да га пусти у штампу од силних котеријаша, који су се уплели да г. Љубишића спасу. Котеријаши, којима није стало до државних интереса, не допуштају да се тај курир-пуж отпусти, него му траже место од министарства до министарства. Министар финансија је одбио да прими у своју струку тако вредног чиновника, па зато сад „другује" министара привреде, г. Гавриловића, који га може и примити, јер о целој овој афери, чује [illegible].

Црногорска скупштина. У понедељак 1. о. м. састала се црногорска Народна Скупштина у свој редовни сазив.

Деманти. Бечки и пештански листови непрестано демантују вести о гоњењу и убијању Срба у Босни и Херцеговини, само је штета што тим демантима нико не верује.

Шта тражи Турска. Бечки и пештански листови доносе из Цариграда телеграм, да ће Турска као компензацију за анексију Босне и Херцеговине тражити 100 милијуна динара.

Артиљерија у Земуну. Јуче су стигла у Земун два пука артиљерије?!

Ево како Аустрија стално гомила војску на нашу границу, а овамо тражи да ми нашу војску распустимо.

Против уговора. Из Беча јављају, да је агитатор Семић Хохенблум, председник аустријског аграрног савеза, опомињао опет издао у парламенат да агитира против трговинског уговора са Србијом. Био се обратио и посланику Пагру, као југословенском престaвнику, али га је овај одбио.

Положај на Балкану. Париски листови мисле да се после одговора аустриског на руски предлог о конференцији, положај на Балкану знатно побољшао.

Аустро-турски преговори. У Цариграду се у велико воде преговори између аустро-угарског посланика Палавичинија и великог везира Ћамил паше о анексији Босне и Херцеговине. Бечки су листови пуни радости због тога и доносе дуге извештаје надајући се, да ће се између Русије и Аустро-Угарске постићи непосредан споразум.

Ванредно стање у Прагу. У Прагу је укинуто ванредно стање и забрана ношења боја.

Руско-талијански савез. Петроградски дописник „Тајмса" најпоузданије уверава, да између Русије и Италије није утаначен никакав посебни тајни уговор о балканским пословима.

Србија у царинском рату. Један виши чиновник аграрне странке познао је, како ли „Најес Винер Журнал", је Србија већ отпочела царински рат против Аустро-Угарске. Међутим свима у Србији је да је ова вест неистинита измишљена.

Одузели касу. Комесар Главне Контроле, који је вршио преглед у државној штампарији нашао је на невесне неправилности и одузео касу благајнику г. Поповићу, а о томе известио и Гл. Контролу, од је сад чека наредбу, оће ли касу предати и даље г. Поповићу или ком другом чиновнику?

Конференција. По најновијим вестима, што су стигле из најмеродавнијих политичких кругова из Петрограда и Цариграда, изгледа као да је састав конференције, услед последњих уступака Аустро-Угарске, постао не само могућан него и осигуран.

За сад се најживљи преговори воде између Беча, Петрограда и Цариграда, и у тим центрима је све тежиште ситуације.

Србија може бити без бриге јер њу у тим тачкама заступају г. г. Бока Симић, Јаша Ненадовић и Мита Поповић — Клиц.

Руски захтеви. По јављеној петроградској депеши „Н. Сл. Пресе", у руском министарству спољних послова конферисало се 30. пр. м. о одговору на аустриску ноту. Поговара се да је решено да се нота у начелу усвоји, али да се у исто време ставе супротни захтеви и да се траже компензације за балканске државе. Руски одговор послаће се [illegible]

Прљави Београд. Београд већ почиње бивати уникатан! У блату и прљавштини, он односи рекорда над свима варошима у свем свету.

Пио се овај град [illegible]
Над својим грађанима!
Он ће морати бити државна
Нашим [illegible]

Ова два три последња дана ударила је [illegible], па су се улице толико раскаљале, да се не зна гази ли се то по европској вароши или се табана по некој сеоском брлогу?

Има ли кога који би ову општину очистио од блата и кистова, или су гласачи бео-градски звали осуђени житеље београдске, своје несрећне суграђане, да проводу свој век у блату и смраду?

Са једног погреба. Јуче се у Београду могла видети једна необична пратња. Умро је једном рибару син јединац, који је био већ испросио девојку, али зла судбина није му досудила да се и венча.

Приликом погреба, видели смо његову вереницу да иде пред мртвачким колима *обучена у невестинско одело са венцем и велом на глави и девером под руком који је такође имао деверску ленту.*

Овај погреб посматрао је свет као новину у Београду.

Зет убио таста. Љубомир Атанасковић из Гљинце у срезу белачком убио је секиром свога таста Миргана Димитријевића, па га онда ножем преклао. Овако зверско дело учинио је из неодољиве мржње према тасту.

Комшије сазнав за овај злочин, одмах известе власт која је Љубомира ставила у притвор и окове.

Убица је признао дело.

Нашло новорођенче. Г. Димитрије Ј. Ђурачић, пешадијски потпоручник синоћ око 8 сати кад се враћао кући у Проте Матеје улици нађе на неко камење и међу камењем чује плач детињи. Одмах је звао дежурног жандарма, који је однео дете најближој општинској бабици.

Погинуо. Ноћу између 30. и 1. ов. м. погинуо је на друмском друму Крушевац—Трстеник Милосав Манџукић из Бресног Поља среза трстеничког.

За убицом — који је непознат — власт трага.

Кажњени. Петар Јовановић, Милица Симић и Коста Перкић, [illegible] од стране полициске власти по 10 дана затвора и протеством.

Вести из белога света

□ У аустријској министарској седници саопштио је министар председник Бинерт, да су између Чеха и Немаца прекинути преговори о споразуму. Влада је решила да предузме кораке за нове преговоре, па је ради тога министар унутрашњих послова отишао у Праг.

□ Аустриски цар ће овога пролећа [illegible] провести у Шенбруну а не као што је било јављено у Валзеу.

‡ Питомци војне академије Радомира и Радосава ат. Кукумовић-Савиновић, Хрвати искључио је аустриски цар из дворске службе.

□ У талијанској скупштини интерпеловао је владу посланик Батолимо, зато су аустриске власти у Тријенту затвориле једну талијанску школу.

‡ У битољском вилајету био је жесток сукоб између једне турске и једне грчке чете.

□ Избори за талијанску скупштину почеће 21. априла 1909. године.

У Руска државна дума решила је, да Русија закључи зајам од 450 милијуна рубаља.

□ Угарска мађарско социјалдемократске странке позвала је све своје чланове да буду спремни за генерални штрајк. Јуче је била скупштина странкина, на којој су утврђени још неке појединости о штрајку.

Из војске

Исправка

У јучерањем броју у овој рубрици изашла је белешка „Што дикли навикли" у којој се осуђује поступак са потпуковником Драг. Милутиновићем професором Војне Академије.

Ми смо добили поуздано обавештење, да ствар са овим друкчије стоји но што нам је представљено, и према томе отпада и наша оцена о њој.

МАЛИ ФЕЉТОН

ДРУШТВЕНА ЗООЛОГИЈА

(Поводом лекције из зоологије)

(наставак)

V Vulpes [illegible]

„Vulpes [illegible]" зове се на простом народном језику „лисица која не трпи награде". Ово је најопасније лисица, јер их нико не гони, него их чак и воле [illegible].

Ако вам какав богати државни чиновник, који се прима за „бесплатне" вештине државу. То је vulpes Negajensis!

Ако вам нешто хуљиво или друго које друштво сопственог података, он је обичан благајник и онo потреба друштвеног уплата у својој радњи, разрезе се за 20% „интензије". То је vulpes [illegible].

Ако умре какав велики газда, па се прича на „бесплатног" спремања богате мале. То је vulpes [illegible].

ФЕЉТОН

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

— Гостовање г-ђице Вере пл. Хржићеве —

Синоћ се опростила са публиком наша драга гошћа г-ђица Вера пл. Хржићева и то баш у улогама, којима је прошле вечери на јуриш освојила срца и топле симпатије позоришне публике. Синоћ је четврто вече како публика може рећи да је обећана била у позоришту, да је гледала како се глуми. Четири вечери влада публиком пријатно расположење уживајући у правој уметничкој игри наше гошће, којој је један овлашни лист покушао да природа рђаво почне, подмећући јој неваљао политичко обележје (једниј женије), непријатељско према Србима; сва којако ради што „пријатељи у словима" и доказивања „тесних веза" уредника тога листа са Загребом и осталим центрима југословенским.

Г-ђица је као Зефа у „Девојчица" — комаду кад нас до сад не извођеном — красна. Она је отпуно схватила, као што и ми сви знамо, да нам треба дати девојке које је доста рано, на заприлашћење склоне, умело да дође и уђе у тајне живота. Свака је свесно улога како треба и с тога је и могла да је одлично креира. Штета је велика што њен партнер није могао да уживи се у улози да да човека, из идеалисту већ прозивеног, која се жели да му девојче „кри позивање".

Да нашта веће није играла, већ само Маријету у „Тамо ти је то у свету, дете мој" г-ђица би заслужила да је се дуго и са захвалношћу сећамо. Она је у тој улози непоставима. Сваки покрет руке, ноге, сваки израз лица, поглед, боја гласа, цела игра њена даје нам доказ не само о таленту већ и о високој уметничкој школи. Г-ђица је ту улогу до ситница проштудирала и обрадила и зато је и могла да улогу Маријете — детета од једанаест, дванаест година са кратким сукњицом — брилијантно изводи. У сцени кад Алберто свира романсу она Маријетинуг, била је необично купна и пријатна. Мало је ко из нашој позоришна позоревали таквим запажању као г-ђица Хржићева, како при крају чинова тако и на отворененим сценама. Г-ђици је и та срећа послужила, да су и остали у томе комаду добро па и врло добро играли. Нарочито ваља поменути г. Миодрага Петровића, који је био, како ретко када у мојој блиској, златан Интересантно је да [illegible] увек, али баш увек улази у своје улоге вољу и топло срдачно. Зато му свакад и испада за руком да своје улоге одлично креира. Као Алберто био је, доследан свијој улози, весма нежан и симпатичан.

Палеронова комедија „Миш" код нас се готово увек погрешно игра. Код нас се „Миш" игра као Понсарту а то је ту све погрешно. Марта де Мелин није мршава, нервозна не терамишу она је што више плешавија, девојче плашљива васпитано у једном језуитском манастиру. Она се не претвара увидано играние рамена, нити није тако скрајеничујући, весела, тако рећи наивачу се. Једном речи „Миш" је прелепа француска комедија кој се код нас погрешно схвата игра. Из свега да је игра само Решамбер остала сама у пријатној успомени код наше публике али без иначног утицаја на наше гледаоце. Све од утла у томе комаду ради међу своје улоге овакво исто како би, рецимо, разрадили улоге у „Бала" којекави Селтонове и Француза.

Наша гошћа била је у прва два чина Полемига. Што више није била на „били Мишић", већ сура. У трећем чину је била Марта де Мелин, била је „Мишић". Г-ђица Хржићева је у сцени кад слуша љубавну најпу мурмица Микса Десије-а величе. Она је тада прима уметница. Задовољство је било гледати преокретност „Мишића", који је дошао иако и доживео од Десија и само љубиње и заљубање, како све драги од задовољства и неописивог среће. Израз лица, нарочито очију, покрети и дрхтање тела, све је мајсторски изведено, ту је толико била велика да је вео, а иначе у овој улози сасвим варничку, поред ње се свим истиснуо.

Говори се да ће г-ђица код нас бити ангажована. Ја јој то не бих саветовао. Нема се ова са тим овако лепо и у љубави растане. Нема ова јошто наше вароши и нас. До душе, нашем позоришту и нашој публици, без Цоде и Миграна, потребна је уметница вањкости г-ђице Хржићеве као насушни хлеб, али исто онако, као што нису могли код нас опстати ни Поляков, ни Шумовскова, неће моћи ни она. У нашем позоришту, где и државно и друштвено доприноси великих жртве, царује јошти увек интрига и злоба, тамо се протерају уметници.

Како је наша драга гошћа уметница од великих вредности, то би била велика штета да нас остави једнога дана, проклињући и час, кад јој је пало на ум да пође за Београд. За сада ћемо се ми задовољити сазнањем, да нам ова дато чешће гостује, све дотле, докле публика, она публика која воли и зна шта је уметност, не победи, када ће у Краљевском Српском Народном Позоришту бити места само вољеним глумицама.

Довиђења, до виђења!

3 — XII — 1908.

Београд.

Р. М. К.

Ове последње врсте има код нас.

Vulpes lehonorata живи у Србији у врло малом броју.

III Mus intelligatus

„Mus intelligatus" или „Неуморни миш" шеоцима је чиста мизантија, јакин зуба и других протија. Најволи да се бави око кућа, где прогриза бачве, кацадоне гуте, а и радио и друго што у своје јазбине.

Према месту где живи и где врши своје операције ви се деле на ове врсте:

Mus portanalis или — „Миш потар"

Mus porcanicalis или — „Миш порцкани"

Mus caporalis или — „Миш кумовски"

Mus Magistrialis или — „Миш благајник".

IV Lupus perniciosus

„Lupus perniciosus" — „Курјак шпекулант" дели се на три главне врсте:

Lupus perniciosus urbanus живи по градовима у виду власника нарадних банака, зајмодаваца и „пријатеља" сиротиње. Обично је добро угојен.

Lupus silvestris воли шуме, где сатиру гору. Особито је познати јеловину и храстовину по још неискорићеним државним шумама у Малену, Добри, Кукурову и Јелашнаци. Каже се, лове се поси и кује говора, или рећи вадило на сечерицу.

Lupus latinopartenicus borealis живи по јужној Србији, а нарочито по селима. Врло је опасан за народ и увекра ће се морати прогласити, да је свакоме слободно убити га.

V Hyena serbica

Ово је чист примак ово сојене и је се чудим, како је која из многих поменута: никоме нико то знао овамо.

Њена је у главном особина свадљиве је жуто и мешано с прљавим сиве жишим плочама. Кад нападне јеру једи по мртвим гробовима и мало члана, да су поцијенци била позвана.

Њеног је пуно и у друштвени мореа.

(Свршиће се)

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивима Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

У доцнијем току свога процеса признала је госпођа Бренвилијер разлоге, који су је нагонили на такво понашање према Пенотијеру: „Ја апсолутно не знам — рекла је пред своју смрт — да ли је Венотије икада због отрова био у вези са Сент Кроа, али сам мислила да пријатељство може довести и до разговора о отрову, па сам се решила на срећу да му пишем као да знам да је донела тако било, јер ти нисам никада својој ствари. А при том сам рачунала овако: „Ако су међу њима доиста постојали такви односи, Пенотије ће веровати да знам за његову тајну кад радим као што сам учинила, а то ће га нагнати да моју ствар узме као своју из страха, да бих могла сведочити против њега. А ако је невин, онда сам џабе писала. Нисам ризиковала ништа до срећу једног човека, која може не хтети да се за мене заузме или ми може учинити какву услугу, која би и иначе изостала ако му не пишем.'

То њено писамце Пенотијеру изазвало је против њега тајну сумњу, да је издата тајна краљева наредба против тог једног човека, те је спроведен у Консјержију у исту собу, у којој је у своје доба становао Навиљак.

* * *

Марија Восеј, удовица Анжела од Сен Лорана, Пенотијерова претходница у служби, подбацивала је јавно мњење против њега с правим фанатичним беснилом. Она је оптуживала Пенотијера да је 2. маја 1669. отровао Сен Лорана, те да га наследи на положају, који је доносио знатне приходе. Она га је формално бомбардовала погрдним писмима, које је редиговао Вотије, један од најмрачнијих адвоката париских. То су били памфлети, који су свуда били позвати.

Пенотијерово брзо напредовање створило му је многобројне непријатеље, који су живо проносили све лажне гласове. Народ је с чуђењем гледао његов утицај и његово богатство, а племство некопављено. С друге стране Пенотије, као и уме, имао је својих пријатеља, и то је дика оногa доба.

„Невероватно је — вели Сен Симон — ојаки су угледни људи рали за њега". Та искреност је толико вредија, што је јој у усомени сачу била немоћ, која је погађала Фукове пријатеље. Најдирљивије је пријатељство кардинала Боније, војводе Вервеја, архијепископа париског, Харлеја Шамплонова и Колбера. И судије, за које се сумњало да њима краљ утиче, за чудо се показали неважним. Пенотије баш је писао писмо једноме своме сроднику, кад је 15. јула 1676 неочекивано ушла полиција у собу. Оно што је он написао гласило је: „Мислим да ће нашем пријатељу бити доволно месецима бављења на селу". Изненађен оним нападом, Пенотиј метуо је то писмо у уста, но да би хтео да га прогута и тако сакрије од полицајаца. Тај моменат је остао доцније једина отежавна околност коју је тужба могла навести против њега, пошто је госпођа Бренвиље доказала његову потпуну невиност. Његови искази пред судом били су уједљиве јасноће и на завршетку, као одговор на памфлете које је штампала удовица Сен Лоран, доказ појединих тачака, на којима су његови непријатељи засновали своју тужбу, навео је на такав начин, да није више остајала никаква сумња о његовој невиности.

(Наставиће се)

Лесковачка хроника

Не осигурана пруга. — Електрично осветљење. — Под старост. — Певачица Соса.

Чудновато је нам .. [illegible] велика пруга Ниш—Ристовац, која пролази поред наше вароши није осигурана, нити је покривена војском! Кад се зна да на овој прузи има три тунела, [illegible] објеката и масивно нејдурите, и да је ова пруга нарочито важна у садашњим приликама, када се мунција и топовска [illegible] врла преко Турске, а да је граница Бугарске у непосредној близини, онда се човек мора зачудити нашој дирекцији, зашто не осигурава ову пругу, или она мисли да је исцрпила своју дужност ако је осигурала само главну пругу!

Обраћамо јој пажњу да то учини за времена, иначе доцније може бити и сувише касно.

*

Електрично осветљење ове вароши, истом самим је кратко. Сијалице не светле, већ сијају горе од старих олинтинских фењера. Наша београдска електрична сто пута је боља но наша, која нам ту и ту рђаву страну, што нема сервјомера; него је друштво свима потрошачима одредило сталну таксу за сваку сијалицу, па онда ни не даје осветљење ни најважнију пропишку таксу, не за осветљење већ за помрчину!

Лесковчани треба да протестују против оваквог шиканирања друштвеног!

*

У овдаш. гимназији одржан је један чудан испит над једним човеком од 45 год.

Ствар је у овоме: један недавно пензионисани полицај, пасор хтео се поново вратити у службу. Нико против тога није имао ништа, али он нема четири разреда гимназије, колико се сада тражи по новом закону за полицај, пасоре, већ има свега три разреда. Али он не буде лењ, па лепо, спреми се и полагал 24 т. м. пред комисијом полажи испит из четвртог разреда гимназије!

На испиту држао се доста добро, само је на латинском мало запело, али после толике паузе — праштa се и то. Главно да је испит положио и сведочбу одмах однео у министарство начелнику Чиле.

*

У нашој се средини већ подавна бави, Соса бивша глумица а сада певачица. Она свако вече пева у хотелу „Солуну" и разонођује наше тешко забринуте Лесковчане, нарочито не бригом народном, већ само трговачким мораторијом! И да видите она успева добро, мир јавља пажњу, види се пуни и за час испразни, и она је задовољна, задовољни су гости па и ја сам задовољан.

[illegible] вечери има је дан мајлић, који нас просто усхићава, његовим рђавим гласом и смешним покретима! Ја бих му помирадије саветовао, да пробави сервирању преко руке и да служи госте у кафани, а после и глуми да се мане јер то није за њега!

Тailios

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Оптужен поп

Иван Петровић сељак оптужио је једног од зајечарских парова, што му је закопиту и [illegible] жену венчао са Јовом Рикановом из Зајечара.

Оптужби је претходила једна грозна намера уређеног мужа. Хтео је да искасапи неверну жену и тасе мужа Јована, али је заузимањем паметних људи отклоњена несрећа и Ива је подигао тужбу и код суда потражиће сатисфакције увређеним осећајима.

Од полиције очекује, да уапси младенце и надлежног попа. §

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас приказује, у програму од 16 тачака, одличне комедије:

1. Због омаре

2. Чувај ми девојку!

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград. Уверавају, да је последња аустро угарска нота у Русији наишла на повољан пријем.

Будим-Пешта. У сабору за време дебате о финансиском закону Апоњи је, одговарајући на Векерлову изјаву о босанском питању, рекао, да Босна и Херцеговина неће никад бити „p.jacsonia" (заједничке земље А Угарске.)

Цариград. Министарски савет наименовао је 39 сенатора, које је потврдио султан. Од ових су: тројица Грка, тројица Јермени, а међу њима је и турски посланик у Београду, један Бугарин (валија у Битољу), министар спољ. послова и полиције, председник Држ. Савета, инспектор артиљерије и т. д.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, гоеђина, умокa и тесто са љебом 1·40 дин.

Супа, гоеђина, умокa и печење са љебом 1·60 дин.

Супа, гоеђина, умокa, печење и тесто са љебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са љебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са љебом 1·40 дин.

Пола чарбомет [illegible] 1·50.

Пола Пљеченско Урошке без [illegible] чаша 25 пр. дин.

Разна мезелука са служитеним шамама.

Чувено „Империјал" пиво у свако доба.

Сваке суботе за вечером [illegible] са [illegible] и чорбом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(218)

XXVIII

Катаринина епалтива

Али ваше величанство допусти ја ћу се удалити за неко време... за шест месеци.. за годину дана... у осталом могла бих остати с вама у провинцији, госпођо...

— Имаш право.. потребно је да те Јованка од Албрета не види! Радост коју осети цмизрела бише тако силна да она заборави очи да је краљица не би видела

Али кратко беше радост!

Јер Катарина продужи!

— Нећеш се даље појављивати у Лувру. У осталом, рада после која сам ти наменула и која ти требаш да се појављујеш.. али ћеш остати у Паризу и појављиваћеш се са мном. Становаћеш и даље у својој кући у рамци до па Ал. Свако вечера свештаваћеш ми резултат свога дела. Ево како.. Слушај неизоставно.. је ли?

— Да, Величанство! рече Алиса намрштено.

— Видела си моје двораc која сам подигла? Видела си његову кулу?.. Први спрат на ову кулу у висини је њеначај. Тај спрат је затворен двема преградама, али између њих има места да се прошири руку. Сваке вечери ти ћеш кроз тај спрат убацити своје извештаје, а кад буде какве наредбе за тебе једна рука ће ти кружити тесније које ћеш ти имати за прочитати.

Јеси ли све добро разумела?

— Да, величанство! изговори Алиса с очајањем.

— Врло добро. Сад, слушај како мајдре да ти кажем ово: Ти си за мене доста учинила да и ја за тебе могу нешто да учиним. Ево већ је шест година, Алисо, како те употребљавам за своје циљеве, који су у исти мах државни циљеви... кћери моја! У свему си ми [illegible], ти си показала своју оданост и издашност за своју краљицу. Да се могу само исплатити таквом ревношћу и уверењу... Алиса, ти си доста радила.. ново које ти сад дајем последње је.. чујеш ли, последње!

— Је ли то истина, величанство? упитала Алис у заносу радости.

— Права истина, дете моје. Заклињем ти се да ћеш после ове последње услуге, коју имаш да учиниш краљевству, бити потпуно слободна.

— Ох! госпођо! прошапта Алиса дрхћући.

— Бићеш слободна: заклињем ти се на распећу Христовом! Али ја нећу себе сматрати слободном према теби. Учинићу те богатом, Алиса. Имаћеш на жељевској касе ценију од двеста хиљада ливара. Даље, ја имам седам двораца у Паризу, па ћеш изабрати онај који ти се буде свидео; дићу те сам намештај, коње, послугу и све друго. И онога дана кад се будеш удавала добићеш од мене сто хиљада ливара у готовом. Јер ја имам намеру да те дам, драга за краљевска гласијуће окрго девојку.

Алиса употреби сву снагу своје воље да не покаже незадовољавање неодобравање и да остане потпуно равнодушна пред тим понудама.

— Даље, продужи Катарина, нађи ћу ти каквог лепог племића који ће те волети и кога ћеш ти волети.. Становаћете где вам је воља: у Паризу или у унутрашњости; долазићете или не на двор, најзад бићете потпуно слободни, а ти, кћери моја, ти ћеш бити не само слободна, већ и срећна и богата.. И ово ћеш имати, дете моје, метнути свога дана кад се будеш венчавала!

Говорећи те речи, Катарина подиже другу преграду из кутије са накитима.

Уклања се трећа преграда.

Она је била чаробна.

Ту је лежала на црвеној кадифи огрлица од крупних брилијаната, достојна да је свака царица стави на себе у најсвечанијој прилици. У четири угла преграде беле су четири масивне наруквице од злата, украшене свака по једним крупним бисером неописане величине! Између наруквица и огрлице било је прстења и обоца од сафира.

Алиса се ужасну од овог накита, који су некад имали на њу опако отровни утицај.

Она се постара да се покаже изненађена и узбуђена.

— Ох! госпођо, није могућно да сте ми одредили овако величанствену награду!

А у себи јадница помисли:

— Посмрни стид! Последње неваљалство. А после... бићу слободна!.. слободна!.. о, драгани мој — о, ти, који си ме дигао из мрака болом, љубављу, очајањем!...

Краљица је мислила:

— Шта ли јој је.. Чак је ни ова трећа преграда не узбуђује!.. Да видимо шта ће рећи пред четвртом и последњом!

И тада продужи полугласно као да је у својој др мисли нешто осећала неку забрину.

— Даље споразумели смо се, је ли? А сад да ти кажем какав те посао чека.. Пази добро, дете моје, ствар је необично озбиљна... Ја сам ти опростила што нherси успела код Франсоа од Монморансија.. али ти нећу опростити ако не успеш код овога... Потребно је, знај, да тај човек има у тебе слепо поверење.. да не само његово срце већ и његов дух буде твој.. потребно је за му сазнаш сваку мисао... потребно је да га у извесном тренутку можеш довести где ти ја будем наредила...

(наставиће се)

Др. Мица Поповић [illegible]стар, не прима посете о својој слави Св. Николи.
642 2—3

Јов. Алексијевић проклавље све године Св. Николу само са својима.
641 3—3

Живка Д. Спасића због слабости не може примати посете о својој слави Св. Николи. 648 1—3

О мојој слави Св. Николају, 6. о. м. не могу примати посете.
647 **Јоца Нотарош** 1—3

Др. Коста Д. Николић
апотекар
Ресавска ул. 31.
због жалости у кући не може ове године о својој слави Св. Николи примати посете.
650 1—2

Андреја Јовановић пуковник у пензији не може примати посете о Св. Николи због смртног случаја у фамилији. 647 1—3

О слави својој Св. Оца Николаја не могу примати посете.
Љуб. Остојић
646 [illegible] 1—3

Милан Јечменица трговац славиће своје крсно име Св. Николу у кругу своје породице. 1—3

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ
[illegible]
Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“
Павлаке „Милих-рама“
Изворна Бела и Црна вина
[illegible]
Душана Тодоровића
[illegible]
Телефон бр. 43. 651 1—

Свечарима
препоручује се
Парна Пекара „БАТАЛАКА“
за израду разних
Славских Колача
по умереној цени
Поруџбине упутити: Продавници Парне Пекаре „Баталака,“ Теразије бр. 30.
660 1—3

Кафана „Мали Чачак“ [illegible] улица бр. 46 [illegible] подрумом [illegible] кугланом [illegible]
За услове упитати у радњи **Душана Тодоровића** Краљевско-Српског Дворског Лиферанта.
Београд—Теразије.

ВИШЕ ХИЉАДА примерака листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАКВ“
Српска кујна без конкуренције
Нарочити јеловник спрема се у празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу*.
Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталo домаће вино по врло сниженој цени.
Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо као [illegible] по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке
БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ
Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима
Преко 250 вагона
Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, [illegible] паковање [illegible], меса, сланине, [illegible], сапуна, [illegible] и т. д.
Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само делови, по даса поручилац сам уковао.
Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.
За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.
559 19—20

САМОТОКА црног и белог, акоа 25 дин. (литар 0·50)
СТАРИХ, ОЧУВАНИХ ВИНА акоа 30—40 динара (литар 0·60—0·80).
ЊЕГУШКОГ ЦРНОГ ВИНА старог 5 год. акоа 60 динара (литар 1·20).
КОМИЊАКА — ШИЛЕРА акоа 10—15 динара (литар 0·20—0·30).
[illegible] мима Св. Савска улица број 17. и 19. Телефон бр. 937. Продаја без трошарине у подрумима „Господарске Кафане“ и магацину преко пута од ње. Телефон бр. 732.
За природност вина јемчимо. Пренос кући бесплатан.
С поштовањем
1—3 **Рафајловића Подрум.**

Музички инструменти
и то

виолине, флауте, кларинете, бандиске трубе, армонике и сав припадајући прибор.
[illegible] могу се добити у првој и највећој трговини ове врсте
АДОЛФА РЕШОВСКОГ
пређе А. Путник, Београд
[illegible]
Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и [illegible]. 632 10—30

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ [illegible] је вен
БИЉНИ СОК
који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. [illegible] Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у апотеци *код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·60 д. к.**
„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**
„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне лица, која су патила или пате од [illegible] болести. **Цена 2 динара.**
„Биљни теј“ против [illegible] болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сва ова лекова могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.
ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОШТОМ
Адреса: Апотека код **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд*

ВИНА
Отворио сам ово у Београду стоваришне ВИНА за мој [illegible] из Пожаревца, како бих [illegible], да се снабду са добрим природним [illegible].
ВИНА имам старе и нова и то: **[illegible], Смедеревко, Португизер, Прокупац, Црна и Сланкамачка, [illegible]**, а која су [illegible] од самог врха, те је [illegible], и које [illegible] умерене.
Подрум за [illegible] у мом стану Браће Недића улица бр. 27. [illegible] на Смедеревском друму [illegible] кафане „Ресник,“ [illegible] са 10 динара [illegible].
Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.
Децембра 1908 год. у Београду
МИХАИЛО Ђ. ИЛИЈЋ
644 2—20 винар и винотрговац из Пожаревца.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА
Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности, бола [illegible]** *код мале деце,* и осталих кожних болести, које од нечисте крви проистичу, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:
РИБЉИ ЗЕЈТИН
СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0·6%, efferves)
који се од дуже година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. [illegible]
Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.
Цена једне флаше са упутством пошта 3 дин.
У истој апотеци справља се и
„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“
Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervescens, против [illegible]
Цена једне флаше 3 дин.
Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.
Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**
Ови препарати могу се добити и то: у Београду у [illegible] Субботића, [illegible] и код „Гусиња.“
У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ружића, Пожаревцу Јовановића, Смедереву Тејића, Зајечару Тукера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића.

Марија Цинцар Марковића [illegible] своје родбине и пријатеље да ће својој милој [illegible] сестри
† АНЂЕЛИЈИ
давати годишњи парастос 6. ов. мес. у 11 часова пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.
645 1—2

Пао добри и много ожалошћени
† ДАМЊАН БРОЋИЋ
[illegible]
После [illegible] 14 ог. овог месеца у ноћи у 72. години свога [illegible] живота, [illegible] је 16 ог. истог месеца уз многобројно учешће грађана [illegible].
[illegible]
Такође благодаримо г. г. [illegible] Протићу, [illegible]
Благодаримо [illegible]
Такође благодаримо пријатељима, [illegible]
ОЖАЛОШЋЕНИ:
супруга: *Јованка;* синови: *Влајко, Александар, Тихомир* и *Велимир;* снахе: *Станка* и *Љубица;* унуци: *Добросав, Драгољуб* и *Светозар;* унуке: *Драгиња* и *Добрана;* кћери: *Јелена, Радојка, Јелисавета* и *Тимица;* зетови: [illegible], *Милинко Вујовић* и *Петронија Зорић* и остала родбина. 2—3

„Правда“ излази свакп дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин. [illegible] за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство [illegible] за пола год. 18 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва [illegible] у Добрињској улици. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Ра[illegible]* Видинска ул. бр. 22.
„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Зец[illegible] и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 85.

ПРАВДА

Телефон 521. | ЧЕТВРТАК 4 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 331. | Телефон 521.

Два интервју-а

(замишљени)

Са министром правде г. К. Л. Тимотијевићем

Први интервју

(на дан ступања његовог у дужност министра правде)

Као што вам је познато, господине министре, ваш долазак на министарски положај, изненадио је чак и вашу најближу околину а у толико више и остали свет, и за то баш сматрао сам за потребно да се упознам са програмом вашега рада.

— Добро сте казали, господине. Ја знам да мене свет у опште слабо цени; па чак и они моји у партији. Имао сам муке у клубу док сам се прогурао. Али ја се надам да ћу оправдати овај свој положај потпуно савесним радом. Пре свега ја у судовима не могу да изводим никакав програм, пошто у опште могу да утичем на састав судова, јер сам у том погледу везан законом о судијама који предвиђа сталност и некретност судијску. Али, стало ми је много до тога да, ако је икако могуће поправим погрешке које је чинио мој претходник г. Марко Трифковић, у правној књижевности познат под именом Мипиш Марко. Он је, као што вам је познато, био партизан до искључивости; поизмештао је искључиво своје људе на положаје који су се упразнили, па пошто је искрчио листу својих људи, онда је почео да увлачи и људе са стране који су нам били без службе на сокаку или у некој другој служби, која ничега заједничког нема са судом. Кад је и ту био готов, почео је да кује нове радикалце: ударио је на слабије људе који су свесни тога да би врло тешко ма под којим приликама постали независне судије, и од њих узимао изјаве да постају радикалци; тако скованим радикалцима давао је судијске положаје. Вама су познати случајеви са В. Петровићем, Ђ. Ђорђевићем и осталима. Чак је, чини ми се, ударио и на неке самосталце, и то са успехом.

Таквим својим радом он је створио у суду велико незадовољство међу чиновништвом а у опште покољебио уверење у непристрасност суда и његову узвишеност, тако, да се већ почиње да осећа како је народ почео да губи веру у судове, у које је до скора неограничено веровао, што је оличено и у народној изреци: „*Бог на небу а суд на земљи*".

Ја не могу никако да се сложим са оваквим радом. Напротив ја га сасвим енергично осуђујем, а да бих ове погрешке поправио, ја ћу се руководити искључиво интересима струке.

— На који начин мислите да поправите ове погрешке, господине министре, кад је то врло тешко, судије су сталне и некретне?

— У колико ми буде могуће, помури се г. министар, при попуњавању места која се буду упразнила за време мога рада. При постављању на та места ја ћу се руководити само интересима струке: постављаћу само људе из струке, а искључићу увлачење људи са стране јер тоне вођа једном стати на пут. Пре свега тај елеменат не пружа довољно гаранције за солидност у послу и спреми јер, сасвим је природно да су чиновници у суду свагда спремнији за позив судијски него чиновници ма које друге струке; — о онима који су бацали по сокаку удаљени по неколико година од сваког рада и службе и да не говорим. За тим налазим да је опасно поћи тим путем, јер поред тога што се увлачењем са стране наноси судским чиновницима голема неправда, — то још утиче и на морал судских чиновника, и изазива код њих огорчење а све то води непосредно компромитовању судијске независности. Не бих био рад да се она тако брзо компромитује у новој ери нашег политичког живота.

— А реорганизација, господине министре, шта мислите да урадите са упражњеним местом касационог судије?

— Врло сте ми добро скренули пажњу на тај случај. Као што вам је познато, једно изборно тело дало ми је за кандидата мога претходника г. Марка Трифковића, а њему на супрот једно лице које ми је апсолутно немогуће утврдити у положају касац. судије, а на мене се поред овога, и са друге стране, чини притисак да предложим за потврду г. Трифковића. Ја то нећу учинити ни по коју цену јер знам да бих изазвао буру незадовољства у суд. чиновништву ако бих тако учинио. Надам се да ће ми друго изборно тело дати повољније кандидате, те ћу тако избећи да одмах у почетку учиним један погрешан корак. Понављам вам; ја хоћу искључиво чиновнике из суда због тога што ту има најваљанијих и најспремнијих кандидата, и што се само на тај начин може одржати морал у кадру суд. чиновника и углед судова, — па ћу се свим силама старати да тако и буде. Свако партизанство апсолутно ћу искључити и гледаћу да судове, који су партиски јако обележени, разблажим.

Хвала вам, господине министре, на љубазности. Чиновници поменутог вам ресора, свакојако су радосни и задовољни вашим доласком на положај министра правде.

— Они знају моје погледе, које сам вам изложио, јер ја то јавно и свакоме проповедам и надам се да ћу оваквим радом заслужити свачије признање.

— Збогом и хвала вам.

О—в

(Сутра је други интервју)

Опроштај

Одушевљење и ратоборност аустро угарске војске најбоље се огледају у једном чланку, који под насловом „Опроштај", доноси мађарски „Нојес Пестер Журнал". Да би и наши читаоци имали верну слику потреба тих вршење аустро угарске војске, ми тај опис доносимо овде у преводу дословце. Он гласи:

„Кад војници марширају кроз варош, девојке отварају прозоре и врата — тако је вазда у старо добро, много чедније доба, кад су момчићи полазили у рат. Они и данас полазе као да у рат, оно сигурно у сусрет судбини, која је једној момчадији исто толико пуна зламења као и ратни противник. А прозори се не отварају. До вас Бога плаче децембар затворено на је, а и врата остају затворена и немим колонама које све чешће пролазе кроз ледном водом посутим улицама ка железничкој станици, не шаљу се девојачки поздрави. Нешто је забрањено једно младиће где без ратне у корачају монархије њихове кадрима, а пушкама био изгледа као да је...

...не показују... Глава им оборене а маршују... Та глава је добио своју рану пре но што је и чуо фијук српског куршума или видео блесак црногорског јатагана. Опроштајем бол нанет бола но непријатељско оружје. Мађарски, као да им из рана у срцу крв тече, одлазе млади војници у брдовиту земљу, којој ће мађарске тела служити као пештитска бедем. Срце не тежу нигде. Сви су испраћени у касарнском дворишту, где су се опростили с мајком и градом милим, са својим драгим. Ах, та касарнска дворишта! По да их не прелазу токо срце свих који одлазе и свих који остају! Отац, мати, брат, сестра, вереница и драгана стоје у редовима батаљона, које су за тешки тренутак опроштаја командовали „вољно!" Мађарски је војник издржљив, прекаљен, али тугутост умиље и његову тврдоћу, он мора плакати, јер зна своје где плачу. Али он плаче постиђен и неће да покаже своје сузе. Руке његове родбине траже његове руке, али он држи само једну. Друга му треба да њоме закачи очи оборене земље, то да сакрије сузе. Читав батаљон стоји тако оборене погледа и с мешаним маскираним сузама. Официри гледају горе, они на тај начин хоће да сакрију своје сузе, које им мами бол војника. Своју властиту опроштајну борбу превалили су још код куће. Али и опроштају мора крај и војници морају растати. Оштар звук трубе, који одјекује кроз кварт, говори свакоме с неумољивом наредбом. Лако дрмане, расклапа батаљона нагло уступа место војничком ставу, јер је командовано „марш!" Музика затрем и дуго звечи; није се кроз капију. Напред пуковска музика, иза по бочнама млади сродници који могу ићи у корак с батаљоном, као вољени старци, која за њима гледају и још један опроштајни поглед мењају са сином, унуком, пре но што уђу у двориште железничке станице. Музика свира, војници су све веселији. До виђења! — довикују им са свих страна. Али они ваше не говоре, бар утешну реч „до виђења", у коју због туге срца свога не верују. Из њихова још једном жалосно поздрављају оне који остају. За тим света нестаје у диму воза, који је стављао."

ДОПИС ИЗ ПРИЗРЕНА

Пре неколико недеља економ богословије призренске, Сима Симић, учитељ, покушао је био да нападне на част породице једног свог комшије и друга. После два дана, он је пуцао на жену коју је хтео да обешчасти, и цела је ствар отишла пред суд на расправу. Пре него што ће се и пресуда изрећи, Сима Симић пребегне преко Берана у Црну Гору, а одатле у Србију. Сад се пронео глас да ће сва морална наказа бити начина да постане у Србији свештеник. Најозбиљније скрећемо пажњу надлежнима и световним и црквеним властима, да се добро обавесте о педеву овог човека, да сачекају бар пресуду судску, пре но што се одлуче да му ма у чему помогну. Заштитник кривца идентификује се са самим кривцем, и онај који треба по васпути да носи лисице не може никако да носи дар Духа Светога. Нека се одбаце сви обзири и нека се поштује морал. Ако, пак, и поред ове опомене, „обзири појединаца буду јачи од права и морала, ништа нас неће везати да да будемо оштрији у целој овој срамној афери, где се неморал награђује и једном таквом поквареном типу поверава света дужност свештеника.

Патриотизам шабачких госпођа

— Нарочити извештај „Правде" —

Шабац, 1 Децембра.

Синоћ је шабачко „Патриотско Друштво Госпођа" одржало свој ванредни састанак, који је био одлично посећен. На том је састанку донета једногласно одлука:

„Пошто се Србија налази у озбиљним приликама у којима је потребно патриотско пргнуће свих српских грађана, то је шабачко „Патриотско Друштво Госпођа" слободно умолити господина министра војног, да на све административне положаје у српској војсци за време рата одреди школоване српске женскиње, и да сву ону господу, која су до сада били на тим положајима или распоредом одређени на њих, упути у одговарајуће им борне јединице са пушком у руци".

Ова одлука послата је госп. министру на надлежни поступак и ја се нарочито надам, да г. министар неће имати разлога да не поступи по њој.

Шабачким госпођама, које су решиле да и на овај начин користе Отаџбини, свака част и поштовање!

Ч.

Срез без лекара

на адресу г. мин. унутр. дела

Од једног грађанина из Трстеника добили смо ово писмо:

Писали смо преко јавности, молили смо се начелнику среском и окружном, молили смо и преклињали да нам пошљу лекара, који ће лечити срез од тешке болести шарлаха, која коси децу у целоме срезу.

Сви су нам обећавали и обећали, па и данас од свега тога имамо само обећање а лекара немамо.

Садањи наш лекар др. Јанковић апсолутно је неспособан да пружи помоћ која му се са свију страна тражи, јер је он сам толико болестан, да су два лекара само њему потребна.

Нема недеље, у којој наш доктор не болује пет дана. Има пуно примера где су болесници умирали на путу, па чак и у самој канцеларији докторовој, очекујући да он оздрави.

Дешавало се, да доктору позли при самом прегледу болесника, који наравно остане и непрегледан, пошто доктор одмах иде у постељу.

Често пута пак, накани се доктор да оде у срез — где остане по неколико дана болујући у механи сеоској, — а део среза наравно остаје без лекара.

Господине Директоре, ово је само бледа слика наших невоља, које ми без лекара патимо.

Ја Вас молим, да ово писмо пустите у Вашем цењеном листу, па ако надлежни и овога пута пређу ћутке преко овога, указаће нам се прилика да их упитамо: ко ће бити крив за ову сирочу дечицу, која болују од шарлаха у овим селима: Стопањи, Великој Дренови, Медвеђи, Новом Селу, Врнцима и у Дубљу?

Благодарећи Вам унапред на доброти остајем у нади, да ће г. министар чути ову кукњаву целога среза.

Трстеничанин

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Али бег Фирдус у Сарајеву

Председник муслиманске организације у Босни Али бег Фирдус, који је ту скоро био у Цариграду, вратио се и сад се налази у Сарајеву, где ће ових дана сазвати ванредни збор муслиманске народне организације, где ће држати своју седницу.

Забрањена седница

Фрушкогорска сомбор жупа сазвала је била ту скоро седницу жупског сабора у Руми. Али је которска власт забранила тај састанак.

Изазивање

Од како је проглашена анексија, Католици у Босни и Херцеговини не престају изазивати и нападати

нарочито мустикоје и врећати наклоне верске особије, на час чарити и живи. Сваки такав случај пријављиван је власти, али ова никада не предузима да томе стане на пут, те изгледа као да она не само жели но и подбада и штити те иживљења и звезде.

Дневне вести

Г. Ст. Новаковић је приспео у Београд јуче по подне у 4 часа оријент експресом.

Данас пре подне је г. Новаковић посетио министра иностраних дела г. Миловановића и реферисао му о резултату своје мисије. После подне ће г. Новаковић бити примљен од Краља.

Министарска седница. Јуче пре подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. Пере Велимировића.

Одликовања. Јуче је издато указ којим се одликује Њ. Високопреосвештенство Г. Митрополит Димитрије орденом „Карађорђеве Звезде“ I степена (лента) и г. Милован Миловановић орденом „Белог Орла“, с нарочитом мотивацијом.

Интересантно је и овом приликом забележити: какав неред влада у нашој администрацији, јер су ова два најважнија одликовања иностављена, из указа, који је изашао у недељу, на сам дан св. Андрије, па је указ о овим одликовањима објављен тек јуче.

Куририова афера. Познато је путешествије славнога српскога курира г. Бошка Љубибића. Мањи се курир у тој служби толико одликовао, да је због нејасних заслуга морао бити отпуштен из службе — да се истрими.

Ма да је утврђена кривица земског курира, ма да је министар *морао* пристати да таквог непоузданог службеника казни, ма да је чак и сам Краљ потписао указ о отпуштању тога чиновника, тај се *ниј потписани* указ јуче није од десет дана по фијокама г. министра, који не сме да га пусти у штампу од силних котеријаша, који су се уплели да г. Љубибића спасу. Котеријаши, којима није стало до државних интереса, не допуштају да се тај курир-пуж отпусти, него му траже место од министарства до министарства. Министар финансија је одбио да прими у своју струку тако врсног чиновника, па зато сад „другују“ министара привреде, г. Гавриловића, који га може и примити, јер о целој овој афери, није ништа чуо.

Црногорска скупштина. У понедељак 1. о. м. састала се црногорска Народна Скупштина у свој редовни сазив.

Демантији. Бечки и пештански листови непрестано демантују вести о гоњењу и убијању Срба у Босни и Херцеговини, само је штета што тим демантима нико не верује.

Шта тражи Турска. Бечки и пештански листови доносе из Цариграда телеграм, да ће Турска као компензацију за анексију Босне и Херцеговине тражити 100 милијуна динара.

Артиљерија у Земуну. Јуче су стигла у Земун два пука артиљерије?!

Ето како Аустрија стално гомила војску на нашу границу, а овамо тражи да ми нашу војску распустимо.

Против уговора. Из Беча јављају, да је агитатор Самуел Хохенбаум, председник аустријског аграрног савеза, овомад опет имао у парламенат да агитира против трговинског уговора са Србијом. Био се обратио и посланику Паргу, као југословенском преставнику, али га је овај одбио.

Положај на Балкану. Париски листови мисле да се после одговора аустријског на руски предлог о конференцији, положај на Балкану знатно побољшао.

Аустро-турски преговори. У Цариграду се у велико воде преговори између аустро угарског посланика Палавичинија и великог везира Ћамил паше о анексији Босне и Херцеговине. Бечки су листови пуни радости због тога и доносе дуге извештаје надајући се, да ће се између Русије и Аустро Угарске постићи непосредни споразум.

Ванредно стање у Прагу. У Прагу је укинуто ванредно стање и забрана ношења боја.

Руско-талијански савез. Петроградски дописник „Тајмсон“ најпоузданије уверава, да између Русије и Италије није утанављен никакав посебни споразум о балканским пословима.

Србија у царинском рату. Један бечки члан немачке аграрне странке доказао је, како јавља Најес Винер Журнал“, да је Србија већ отпочела царински рат против Аустро-Угарске. Међутим свак у Србији зна, да је ова вест неистинита и измишљена.

Однесао касу. Комесар Главне Контроле, који је вршио преглед касе у државној штампарији, нашао је неке неправилности и однео касу благајнику г. Поповићу, а о томе известио и Гл. Контролу, од које сад чека наредбу, оће ли касу предати и даље г. Поповићу или ком другом чиновнику?

Конференција. По најновијим вестима, што су стигле из најмеродавнијих политичких кругова из Петрограда и Цариграда, цени се као да је састанак конференције, услед последњих уступака Аустро Угарске, постао не само могућан него и осигуран.

За сад се нажњивији преговори воде између Беча, Петрограда и Цариграда, и у тим центрима је све тежиште ситуације.

Србија може бити без бриге јер њу на тим тачкама заступају г. г. Васа Симић, Јаша Ненадовић и Мита Поповић — Клипа.

Руски захтеви. По једној петроградској депеши „Н. Сл. Пресе“, у руском министарству спољних послова конферисало се 30. пр. м. о одговору на аустријску ноту. Поговара се да је решено да се нота у начелу усвоји, али да се у исто време стави супротни захтеви и да се траже компензације за балканске државе. Руски одговор послаће се по свој прилици у петак.

Прљави Београд. Београд већ почиње бивати уединитељ! У блату и прљавштини, он односи рекорд над свима варошима у свем свету.

> Нек се овај грдан горе
> Над сличних громовима!
> Он не мора бити варошан,
> Нашијем [illegible]

Ова два три последња дана ударила је кошава, па су се улице толико раскаљале, да се не зна гази ли се по европској вароши или се табанa по неком сеоском бргу?

Има ли кога који би ову општину очистио од блата и кметова, или су гласачи београдски збиља осудили жите-ље београдске, своје несрећне суграђане, да проведу свој век у калу и смраду?

Са једног погреба. Јуче се у Београду могла видети једна необична приче. Умро је једном рибару син јединац, који је био већ испросио девојку, али зла судбина није му доделила да се и венча.

Приликом погреба, видели смо његову вереницу да иде пред мртвачким колима *обучена у невестинско одело са венцом и велом на глави и девером под руком који је такође имао деверску ленту.*

Овај погреб посматрао је свет као новину у Београду.

Зет убио таста. Љубомир Атанасковић из Глашице у срезу беличком убио је секиром свога таста Мијаила Димитријевића, па га онда ножем преклао. Ово зверско дело учинио је из неодољиве мржње према тасту.

Комшије сазнав за ово злочин, одмах известе власт која је Љубомира ставила у притвор и окове.

Убица је признао дело.

Нађено новорођенче. Г. Димитрије Ј. Ђурић, пензионисани подпоручник синоћ око 8 сати кад се враћао кући у Проте Матеје улици нађе на неко камење и међу камењем чује плач детињи. Одмах је звао дежурног жандарма, који је однео дете најближој општинској бабици.

Погинуо. Ноћу између 30. и 1. ов. м. погинуо је на државном друму Крушевац—Трстеник Милисав Манџукић из Бресног Поља среза трстеничког.

За убицом — који је непознат — власт трага.

Кажњени. Петар Јовановић Милан Савић и Коста Перић, беспосличари, кажњени су од стране полицијске власти по 10 дана затвора и прогонством.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У аустријској министарској седници саопштио је министар председник Бинерт, да су између Чеха и Немаца прекинути преговори о споразуму. Влада је решила да предузме мере за нове преговоре, те је ради тога министар унутрашњих послова отишао у Праг.

Аустријски цар ће овога Божић провести у Шенбруну а не као што је било јављено у Валзеу.

Пагомов војне академије Радомира и Радовића пл. Крцуљевић-Свицовића, Хрвате именовао је аустријски цар за дворске [illegible].

У талијанској скупштини интерпеловао је владу посланик Бакомо, што су аустријске власти у Трјесту затвориле једну талијанску школу.

У битољском вилајету био је жесток сукоб између једне турске и једне српске чете.

Избори за талијанску скупштину почеће 21. априла 1909. године.

У Русији државна дума решила је, да Русија закључи зајам од 450 милијуна рубаља.

Управа мађарске социјалдемократске странке позвала је све своје чланове да буду спремни за генерални штрајк. Јуче је била скупштина странке, на којој су утанављене још неке појединости о штрајку.

Из војске

Исправка

У јучерањем броју у овој рубрици изашла је белешка „Што дакла [illegible]“ у којој се осуђује поступак са потпуковником Драг. Милутиновићем професором Војне Академије.

Ми смо добили поуздано обавештење, да ствар са њим другчије стоји но што нам је представљена, и према томе отпада и наша оцена о њој.

МАЛИ ФЕЉТОН

ДРУШТВЕНА ЗООЛОГИЈА

(Није ушло у уџбенику Зоологије)

(наставак)

8 Vulpes [illegible]

„Vulpes [illegible]“ зове се на простом народном језику „лисица која не трчи награде“. Ово су најопаснији лисци, јер их нико не гони, него их чак и похвали.

Ако има нешто богата државна имовина, они се примију да „[illegible]“ наступају држави. То је vulpes Negotiatus!

Ако има какво кумство или друго које друштво [illegible] ту, па је обично благајник и ако потребе друштвене увек у својој ралњи, радуј се са 20% „[illegible]“. То је vulpes [illegible].

Ако умре неки велики газда, па се прави на „Бесплатног стараоца богате жене. То је vulpes [illegible].

ФЕЉТОН

НАРОДНО ПОЗОРИШТЕ

— Гостовање г-ђице Вере пл. Хрвоћеве —

Синоћ се опростила са публиком наша драга госпа г-ђица Вера пл. Хржићева и то баш у улогама, којима је пре три вечера на јуриш освојила срца и пуне симпатије позоришне публике. Синоћ је четврто вече како публика може рећи да је збиља била у позоришту, да је гледала како се глуми. Четири вечери имала публиком пријатно расположење уживајући у правој уметничкој игри наше поклоне, којој је један овдашњи лист покушао да прерасли рђав дочек, подмећући јој извесно политичко обележје (какво је живо!), непријатељско према Србији; свакако ради тога „пријатељске у Славији“ и документована „те сиви вели“ уредника тога листа са Загребом и осталим центрима југословенским.

Г-ђица је као Зофа у „Девојчета“ — комаду кога нас до сада не извођеном — красна. Она је потпуно схватила, као што и на сав жеље, да нам треба дати девојче које је доста рано, па за припадање свога, умело да дарне и уђе у тајне живота. Схватила је свакако улоге како треба и с тога је и могла да је одлично креира. Штета је велика што њен партнер није могао да умело да му је у улози да са човека, не изналасти већ преживелог, који се женидбом девојче „кроподмладак“.

Да нашта више није играла, већ само Марјету у „Тако то је то у свету, дете моје“ г-ђица би заслужила да је се дуго и са захвалношћу сећамо. Она је у тој улози непостижна. Сваки покрет руке, ноге, свака израз лица, погледа, боја гласа, цела игра њена даје вам доказ не само о таленту већ и о високој уметничкој школи. Г-ђица је ту улогу до ситница проштудирала и обрадила и зато је и могла да улогу Марјете — детета са једанаест, дванаест година са кратком сукњицом — брилијантно изведе. У сцени кад Алберто свира романсу она Марјетинест, била је необично мужна и пријатна. Мало је ко на нашој позорници подарењем таквим допуњавао као г-ђица Хржићева, како при крају чинова тако и на отворевим сценама. Г-ђица је и та срећи посадаовила, да су и остали у томе комаду добро па и врло добро играли. Нарочито ми ваља поменути г. Милорада Петровића, који је био, како ретко можемо у мојој близини, значан Интересантно је да свој човек увек, кад бива увек уносио у своје улоге вољу и толико срце. Зато му свакад и испада за руком да своје улоге одлично креира. Као Алберто био је, последњи својој улози, весма нежан и симпатичан.

Пајлеронова комедија „Миши“ код нас се готово увек погрешно игра. Код нас се „Миши“ игра као Пеппиауту а то је по све погрешно. Марта де Молан није мучена, иу како ни таравинат, она је сита каца племића, до душе поемићка васпитаника у једном језуитском манастиру. Она се не примерава уплашено игречка рамена, већ иде тако скраћеним руку, вечито, тако рећи клизајући се. Једном речи „Миши“ је префињена француска комедија која се код нас погрешно схваћа и игра. Из тесле да је игра славне Реламбер остала само у пријатној успомени код наше публике која без иједног утицаја на нашу глуму. Све од реда у томе комаду разумеју своје улоге онолико исто колико би, видимо, разумели улоге у „Бели“ мојомим Сеновић и Францинових.

Наша госпа била је у прва два чина Пенкаута. Шта више није била ни „бели Миши“, већ сура. У трећем чину је била Марта де Молан, била је „Миши“. Г-ђица Хржићева је у сцени кад слуша љубавну изјаву маркиза Маиса Десиде-а велика. Она је тада права уметница. Задовољство је било гледати прекрасног „Мишића“, који је потом био и добивено од Десије а само подбацивао и заједање, како сва врата од задовољства и неочекиване среће. Израз лица, израз сваког очију, покрети и држање тела, све је мајсторски изведено, ту је толико било велика да је она, и поред у овој улози слаби партнер, морао на са свим изчезнуо.

Говори се да ће г-ђица код нас бити ангажована. Ја јој то не бих саветовао. Нека се она са свим својим лепо и у љубави растане. Нема она појаве наше мораве и нас. По души, нашем позоришту и нашој публици, без Цоис и Натривинг, потребна је уметница наивности г-ђице Хржићеве као насушни хлеб, али исто овако, као што није могла код нас опстати ни Пољакова, ни Шрамкалина, неће моћи ни она. У нашем позоришту, где и држава и друштво доприноси велике жртве, царују још увек интрига и злоба, тамо се прогањају уметници.

Како је наша драга госпа уметница од велике вредности, то би била велика штета да нас остави једнога дана, пркосећи и час, кад јој је пало на ум да пође за Београд. За сада ћемо се ми задовољити сазнањем, да нам она што чешће гостује, све дотле, док наше публика, она публика која воли и зна шта је позориште, не победи, када ће у Краљевско Српском Народном Позоришту бити места само ваљаним глумцима.

Довиђења, до виђења!

5. — XII — 1908.
Београд.

Р. М. К.

Ово показање врсте [illegible] чишно.

Vulpes [illegible] живи у Србији у врло великом броју.

III Mus [illegible]

„Mus [illegible]" или „[illegible] миш" живи је често [illegible], [illegible] и других [illegible]. Највише их се бави око кућа, где прогриза [illegible], напољено [illegible], а и [illegible] и друге [illegible] у своје [illegible].

Према месту где живи и где врши своје операције ми се дели на ове врсте:

Mus [illegible] или — „Миш [illegible]"

Mus [illegible] или — „Миш [illegible]"

Mus [illegible] или — „Миш [illegible]"

Mus [illegible] или — „Миш благајник".

IV Lepus [illegible]

„Lepus [illegible]" — „[illegible] [illegible]" дели се на три главне врсте:

Lepus [illegible] живи по градовима у [illegible] [illegible] [illegible], [illegible] и „пријатеља" [illegible]. Обично је добро [illegible].

Lepus [illegible] [illegible], где [illegible] [illegible]. Особито је [illegible] на [illegible] и [illegible] из [illegible] [illegible] у [illegible], [illegible], [illegible] и [illegible]. [illegible] је, ако се [illegible] и [illegible] говори, или реће [illegible] по [illegible].

Lepus [illegible] [illegible] живи по свој Србији, а нарочито по [illegible]. [illegible] је [illegible] [illegible] [illegible] ће се морали [illegible], да је [illegible] [illegible] убити га.

V [illegible]

Ово је чест [illegible] [illegible] и ја се чудим, како је [illegible] од [illegible] [illegible] [illegible] није до [illegible].

[illegible] је у главном [illegible] [illegible] је [illegible] [illegible] је [illegible] на [illegible] [illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible], да су [illegible] [illegible].

[illegible] је [illegible] [illegible] морал.

(Свршиће се)

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвилијера

(наставак)

У доцнијем току свога процеса признала је госпођа Бренвилије разлоге, који су је нагонили на такво понашање према Пенотијеру: „Ја апсолутно не знам — рекла је пред своју смрт — да ли је Пенотије икада због отрова био у вези са Сен Кроа, али сам мислила да пријатељство може довести и до разговора о отрову, па сам се решила на срећу да му пишем као да знам да је доиста тако било, јер тиме нисам шкодила својој ствари. А при том сам рачунала овако: „Ако су међу њима доиста постојали такви односи, Пенотије ће веровати да знам за његову тајну као родним као што сам учинила, а то ће га нагнати да моју ствар узме као своју из страха, да бих могла сведочити против њега. А ако је невин, онда сам џабе писала. Нисам ризиковала ништа до срећу једног човека, који може не хтети да се за мене заузме или ми може учинити какву услугу, која би и иначе изостала ако му не пишем."

То њено писање Пенотијеру изазвало је против њега такву сумњу, да је издата тајна краљева наредба против тог јадног човека, те је спроведен у Консијержију у исту собу, у којој је у своје доба становао Навиљак.

* * *

Марија Вогел, удовица Анжела од Сен Лорана, Пенотијерова претходница у служби, побуђивала је јавно мњење против њега с правим фанатичким бесом. Она је оптуживала Пенотијера да је 2. маја 1669. отровао Сен Лорана, те да га наследи на положају, који је доносио знатне приходе. Она га је формално бомбардовала погрдним писмима, које је редиговао Вотије, један од највештијих адвоката париских. То су били памфлети, који су свуда били познати.

Пенотијерово брзо напредовање створило му је многобројне непријатеље, који су живо проносили ове лажне гласове. Народ је с чуђењем гледао његов утицај и његово богатство, а племство непово љно. С друге стране Пенотије, као и Фуке, имао је својих пријатеља, и то је дика онога доба.

„Невероватно је — вели Сен Симон — колики су угледни људи радили за њега". Та искреност је у толико вреднија, што је још у успомени свију била немилост, која је погађала Фукеове пријатеље. Најдирљивије је пријатељство кардинала Бонсија, војводе Вернеја, архијепископа париског, Харлеја Шамлајова и Колбера. И судије, за које се сумњало да на њих краљ утиче, за чудо су се показали независни. Пенотије баш је писао писмо једноме своме сроднику, кад је 15. јула 1676 неочекивано ушла полиција у собу. Оно што је он написао гласило је: „Мислим да ће нашем пријатељу бити довољно месец дана бављења на селу". Изненађен оним нападом, Пенотије метуо је то писмо у уста, као да би хтео да га прогута и тако сакрије од полицајаца. Тај моменат је остао доцније једина отежавна околност коју је тужба могла навести против њега, пошто је госпођа Бренвиље доказала његову потпуну невиност. Његови искази пред судом били су убедљиве јасноће и на завршетку, као одговор на памфлете које је штампала удовица Сен Лоран, лажност појединих тачака, на којима су његови непријатељи заснивали своју тужбу, изнео је на такав начин, да није више остајала никаква сумња о његовој невиности.

(Наставиће се)

Лесковачка хроника

Не осигурана пруга. — Електрично осветљење. — Под старост. — Певачица Соса.

Чудновато је али и истинито: железничка пруга Ниш—Ристовац, која пролази поред наше вароши није осигурана, нити је посланута војском! Кад се зна да на овој прузи има три тунела, много вештачких објеката и неколико вијадуката; и да је ова пруга нарочито важна у садањим тренутцима, када се муниција и топови једино превлаче преко Турске, а да је граница Бугарске у непосредној близини; онда се човек мора зачудити на овој дирекцији, како не осигурава ову пругу, или она мисли да је испунила своју дужност ако је осигурала само главну пругу!

Обраћамо јој пажњу да то учини за времена, иначе доцније може бити и сувише касно.

*

Електрично осветљење ове вароши, испод сваке је критике. Сијалице не светле, већ изгледају горе од старих петролејских фењера. Наша београдска електрика сто пута је боља но наша, која има ту и ту рђаву страну, што нема струјомера; него је друштво свима потрошачима одредило сталну таксу за сваку сијалицу, па онда оно не даје осветљење ни најмању процентну таксу, не за осветљење већ за помрчину!

Лесковчани треба да протестују против оваквог шиканирања друштвеног!

*

У овдашњ. гимназији — парадна је један чудан испит над једним човеком од 45 год.

Ствар је у овоме: један од давно неквалификовани полицај. писар хтео се поново вратити у службу. Нико против тога није имао ништа, али он нема четири разреда гимназије, колико се сада тражи по новом закону за полициј. писаре, већ има свега три разреда. Али он не буде лењ, на запне, спреми се и овомад 24 т. м. пред комисијом положи испит из четвртог разреда гимназије!

На испиту држао се доста добро, само је на латинском мало запело, али после дужне паузе — кренуло се и то. Главно да је испит положио и сведоџбу однео одмах у министарство начелнику. Чест.

*

У нашој се средини већ поодавна бави, Соса бивша глумица а сада певачица. Она свако вече пева у хотел „Солуну" и разонођује наше тешко забринуте Лесковчане, нарочито не бригом народом, већ свим трговачким мораторијом! И да видите она успева добро, мирна падаје, тиква се пуни и за час испразни, и она је задовољна, задовољни су гости па и ја сам задовољан.

Са њоме свако вечери пева један младић, који нас просто угњава, његовим рђавим гласом и смешним покретима! Ја бих му најрадије саветовао, да пребаци сервијету преко руке и да служи госте у кафани, а песме и глуму да се мане јер то није за њега!

Tullius

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Оптужен поп

Иван Петровић сељак оптужио је једног од зајечарских парока, што му је закониту и верноодвојену жену венчао са Јоном Рикановом из Зајечара.

Оптужби је претходила једна грозна намера увређеног мужа. Хтео је да искасапи неверну жену и тога мужа Јована, али је заузимањем паметних људи отклоњена несрећа и Иван је поднео тужбу и код суда потражиће сатисфакцију увређеним осећајима.

Од полиције очекује, да уапси младенце и надлежног попа. **§**

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас приказује, у програму од 18 тачака, одличне комедије:

1. *Збор вере*
2. *Чувај ми девојку!*

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград. Уверавају, да је последња аустро-угарска нота у Русији наишла на повољан пријем.

Будим-Пешта. У сабору за време дебате о финансиском закону Андраши је, одговарајући на Векерлову изјаву о босанском питању, рекао, да Босна и Херцеговина неће никад бити „рајхсланд" (заједничке земље А.-Угарске.)

Цариград. Министарски савет наименовао је 39 сенатора, које је поставио султан. Од ових су: тројица Грци, тројица Јермени, а међу њима је и турски посланик у Београду, један Бугарин (кнадика у Битољу), министар спољ. послова и полиције, председник Држ. Савета, инспектор артиљерије и т. д.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, ускија и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говедина, ускија и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говедина, ускија, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Урквеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна мезетања са спремљеним цевима.

Чувене „Империјал" плескавице у свако доба.

Сваке суботе за вечером чисте шкембе са пастрмом и уштипцима.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(118)

XXVIII

Катаринина политика

Ако ваше величанство допусти ја ћу се удалити за неко време... за шест месеци... за годину дана... у осталом могла бих остати с вама у Паризу, госпођо...

— Имаш право... потребно је да те Јованка од Албрета не види! Радост коју осети извијајући бекство тако силна да она затвори очи да је краљица не би видела.

Али кратка беше радост!

Јер Катарина продужи:

— Нећеш се даље појављивати у Лувру. У осталом, ради посла који сам ти поверила и није потребно да се појављујеш... али ћеш остати у Паризу и договараћеш се са мном. Становаћеш и даље у својој кући у улици де ла Арп. Сваке вечери саопштаваћеш ми резултат свога дела. Ево наша... Схваташ ме, наравно... је ли?

— Да, Величанство! рече Алиса покорно.

— Видела си ниски дворац који сам подигла? Видела си његову кулу?.. Први отвор на двоје врата у висини је човечијој. Тај отвор је затворен двема преградама, али између њих има места да се провуче рука. Сваке вечери ти ћеш кроз тај отвор убацити своје извештаје, а кад буде какве наредбе за тебе једна рука ће ти пружити писмаце које ћеш ти имати да прочиташ.

Јеси ли све добро разумела?

— Да, величанство! поклони Алиса с очајањем.

— Врло добро. Сад, слушај пажљиво шта ћу да ти кажем још. Ти си за мене доста учинила да и ја за тебе могу нешто да учиним. Ево већ је шест година, Алиса, како те употребљавам за своје циљеве, који су у исти мах краљевски циљеви... кћери моја! У свему што си чинила, ти си показала своју оданост и одважност на славу краљеву. Ја се могу само похвалити твојом ревношћу и умешношћу... Алиса, ти си доста радила... посао који ти сад дајем последњи је... чујеш ли, последњи!..

— Је ли то истина, величанство? узвикну Алиса у заносу радости.

— Права истина, дете моје. Заклињем ти се да ћеш после ове последње услуге, коју имаш да учиниш краљевству, бити потпуно слободна.

— Ох! госпођа! прошапута Алиса дрхћући.

— Бићеш слободна: заклињем ти се на распеће Христово! Али ја међу себе сматрати слободном према теби. Учинићу те богатом, Алиса. Имаћеш на краљевској ка си пензију од двесто хиљада ливара. Даље, ја имам седам дворова у Паризу, па ћеш изабрати онај који ти се буде свидео; даћу ти све намештај, коње, послугу и све друго. И онога дана кад се будеш удавала, добићеш од мене сто хиљада ливара у готовом. Јер ја имам намеру да те удам, додаде краљица гледајући оштро девојку.

Алиса употреби сву снагу своје воље да не покаже ни одобравање ни неодобравање и да остане по његовом равнодушна пред тим понудама.

— Дакле, продужи Катарина, наћи ћу ти каквог лепог племића који ће те волети и кога ћеш ти волети... Становаћете где вам је вољно у Паризу или у унутрашњости; долазићете или не на двор. Најзад бићете потпуно слободни, а ти, кћери моја, ти ћеш бити не само слободна, већ и срећна и богата... И овај ћеш накит, дете моје, метнути онога дана кад се будеш венчавала!

Говорећи те речи, Катарина подиже другу преграду на кутије са накитима.

Ужив се трећа преграда.

Она је била чаробна.

Ту је лежала на пречој кадифи огрлица од крупних бриљаната, достојна да је свака царица стави на себе у њој свечанијој прилици. У четири угла преграде беле су четири масивне наруквице од злата, украшене свака по једним крупним бисером лешникове величине! Између наруквица и огрлице било је прстење и обоце од сафира.

Алиса се ужасну од овог накита, који су нешто начинили на њу сувишно огроман утисак.

Она се постара да се покаже изненађена и узбуђена.

— Ох! госпођо, није могућно да сте ми одредили овако величанствену награду!

А у себи једнако помисли:

— Последња става! Последња невоља! А после... бићу слободна!.. слободна!.. о, драгане мој .. о, ти, који си ме дуго излечио болом, љубављу, очајањем!..

Краљица је мислила:

— Шта ли јој је... Чак је на ова трећа преграда не узбудила!.. Да видимо шта ће рећи пред четвртом и последњом!

И тада продужи полугласно као да је у својој др[illegible] нико не остави неку забуну.

— Дакле споразумели смо се, је ли? А сад да ти кажем какав те посао чека... Пази добро, дете моје, ствар је необична озбиљна... Ја сам ти опростила што мало уснула код Франсоа од Монморансија... али ти нећу опростити ако не успеш код овога... Потребно је, мој, да тај човек има у тоби слепо поверење... да не само његово срце већ и његов дух буде твој... потребно је да му сазнаш сваку мисао... потребно је да га у извесном тренутку можеш довести где ти ја будем наредила...

(наставиће се)

Др. Мика Поповић министар, не прима посете о својој слави Св. Николи.
643 2—3

Јов. Алексијевић прослављење ове године Св. Николу само са својима.
641 3—3

Живка Д. Спасића због слабости не може примати посете о својој слави Св. Николи. 648 1—3

О мојој слави Св. Николају, 6. о. м. не могу примати посете.
647 Јоца Нотарош 1—3

Др. Коста Д. Николић
апотекар
Ресавска ул. 31.
због жалости у кући не може ове године о својој слави Св. Николи примати посете.
650 1—2

Андреја Јовановић пуковник у пензији не може примати посете о Св. Николи због смртног случаја у фамилији. 647 1—3

О слави својој Св. Оца Николаја не могу примати посете.
Љуб. Остојић
666 српски учитељ 1—3

Милан Јечменица трговац слављење своје крсно име Св. Николу у кругу своје породице. 1—3

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Печене и урађене ћурке, пилиће, гуске, патке и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Павлаке „Милх-рама"

Изворна Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Београд — Теразије

[illegible]

Телефон бр. 43. 661 1—

Свечарима

препоручује се

Парна Пекара „БАТАЛАКА"

за израду укусних

Славских Колача

по умереној цени

Поруџбине упутити: Пронадовића Парне Пекаре „Баталака." Теразије бр. 10.
660 1—3

Кафана „Мали Чачак" Ратарска улица бр. 16 са две собе, кујном, подрумом, целим кафанским једнаком, башгом, и кугланом издаје се одмах под кирију.

За услове упитати у радњи Душана Тодоровића Краљевско-Српског Дворског Лиферанта.

Београд—Теразије

Више хиљада пријатних листа се могу добити у штампарији „Бранко Радичевић," Браћкова ул. бр. 16.

— ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАКЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па свакe суботе *Српски кувус са пастрмом, Проја, Ђевап на ражњу.*
Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.
Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо већ радње по 40 п. дин.

Стругара Прометне Банке

БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и борове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Израђује сандуке по поруџбини у већим количинама за разноврсне потребе, као за паковање: стенираних шљива, меса, сланине, сапуна, фиде, колонијала, разних лојничних потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) лиферовати или само делови, па да их поручелац сам уђина.

Има потпуно сувог готовог патоса са жлебом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разним дужинама.

За цене и услове обратити се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са угледним примерцима сандука.
559 10—20

САМОТОКА црног и белог, акон 25 дин. (литар 0·50).

СТАРИХ, ОЧУВАНИХ ВИНА акон 30—40 динара (литар 0·60—0·80).

ЊЕГУШКОГ ЦРНОГ ВИНА старог 5 год. акон 60 динара (литар 1·20).

КОМИЊАКА — ШИЛЕРА акон 10—15 динара (литар 0·20—0·30).

Продајемо у нашим ново сазиданим подрумима Св. Савска улица број 17. и 19. Телефон бр. 957. Продаја без трошарине у подрумима „Господарске Кафане" и магацину преко пута од ње. Телефон бр. 732.

За природност вина јемчимо. Пренос наш и бесплатан.

С поштовањем

1—3 **Рафајловића Подрум.**

Музички инструменти

и то
виолине, флауте, кларинете, бандаске трубе, хармонике и све врсте музичких прибор.
Најфинији жице могу се добити у праву и најјефтинију трговини сва врсте.

АДОЛФА РЕШОВСКОГ
преко А. Путник, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и поштено. 62910—30

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака масе турвија је ово

БИЉНИ СОК

које на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. Но људима које које су од исте патили, падом су себи спаса у овом леку. Нико је ова болест — грозница — код ведет нарочи врло често, то би требало свак код свако кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „**Биљни Сок**" може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin" признато као најбоље средство против катара *катара плућа, болова грла (инфлуенц), затим туберкулозе и кашљања крви.* **Цена 4 динара.**

„Saparin" одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне лица, која су патила или пате од заразних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" против нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

— ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ —

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд

— В И Н А —

Отворио сам овде у Београду стоваришта ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како би сво могућности потрошачима, да се снабду са добрим природним пићем по погодујућим приликама.

ВИНА имам старо и ново и то: **Малага, Тамјаника, Ризлинг, Тонајда, Динка од Смедерева, Португизер, Прокупац, Црна и Слатка Мускатија,** а сва су вина собом без потешкоћа од самог краја, те је и квалитет одличан, а цене врло умерене.

Подруми са вином налазе се у мом стану **Браће Недића улица бр. 27.** на (Ђурђевом брду) а главни подруми на Смедеревском друму као радња преко пута кафане „Ресава," где продајем свако вино са 10 динара на погодујућу јестинију.

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908 год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

644 2—20 инжењер и виноградар из Пожаревца.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отеклих жлезда, малокрвности, вона т. зв.** *фарацвора* код мале деце, и осталих важних болести, које од нечисте крви проистичу, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris 6. Ferro-Jod 0·5% еffervens)

који се од дуже године справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дугогодишњом употребом овога зејтина, деца се наново опораве, добију светлу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести лако уклањају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством коштa 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

(Ol Jecoris aromaticus cum Creosotalo 10% effervens), против шкрофула које гноје, шкрофулозних отока кожe, кожног љизавног кости у т. зв. покостница.

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гноји очисти и зарасте, а залечено бива правилно.

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости врши се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у апотекама: Субашића, Симоновића и код „Грујића."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ружића, Палилуле Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Тучића, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића.

Марија Цинцар Марковића удов. генерала са децом извештава своје пријатеље и пријатније да ће својој милој непрежаљеној ћерки, односно сестри

† АНЂЕЛИЈИ

девети годишњи парастос 4. ов. мес. у 11 часова пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.
645 1—2

Наш добри и мили непрежаљени

† ДАМЈАН БРОЋИЋ

[illegible]

Поред врхунне болести премину 24 ов. мес. месеца у свом у 72. години свога безпрекорног живота, а сахрањен је 10 ов. месец месеца уз многобројно учешће грађана и наших пријатеља.

Трудићемо се добрим поступањем можемо провући и да не бијемо дужни захвалност г. Драгутину Владисављевићу пренос лекару, који је са нејвећом пажњом и вољом, па и неку тачан да ће учинио лечење помоћ нашем добром покојнику.

Такође благодаримо г. г. поштованим браћи Лаврентију Протићу, свештенику Филипу Мијатовићу и свештенику Пеифоту Симићу, што поред опела и пратње у својим беседама на последњем опроштају покојном врлине покојниковим.

Благодаримо Андри Протићу профосорсу општине сручно, Милошу Бројићу, и Андрији Бројићу што с њиховим... задужбине... [illegible]

Такође благодаримо пријатељима, познаницима и нашим грађанима обе вере, што у великом броју испратише покојног до вечне куће, а сваки од нас није свако учинио дужност и заслуге.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: Јованка, синови: Влајко, Александар, Галомир и Велимир; снахе: Станка и Љубица; унуци: Добросав, Драгољуб и Светозар; унуке: Драгана и Добринка; ... Јелена, Радојка, Јованка и Тешица; ... Тасиса Јанковић, Миливоје Бугојић и Петронија Зоновић и остали рођаци.
2—3

„Ђачки" излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8, за четири год. 4 дин. месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 30 дин. за пола год. 16 дин. за четири год. 8 д. — Сви уредништва шаље се на руку Власник и Дубровнице улица. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Ра*... Академска Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браћкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | ЧЕТВРТАК 4 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 332 | Телефон 821.

Два интервју-а

(наставља се)

Са министром правде г. К. Л. Тимотијевићем

Други интервју

Поводом судских указа који су последњих дана публиковани, реших се да одем до министра правде. Нашао сам да они нису ни мало у духу његова програма, те пожурих да ми он објасни од куд то долази. Овога пута чекао сам мало подуже, јер је г. министар био заузет знатним бројем судских чиновника који свакојако долажаху да траже обавештења (или су жалили и протестовали) поводом ових указа. Био је ипак љубазан те ме прими пре неких првака његове странке из унутрашњости, који задовољно напусташе клупе по ходнику министарства и којима се на лицу могло прочитати да су задовољни и тим местом — баш као да су у министровој соби.

— Ха, ви сте опет дошли, дочека ме господин министар. Изволʼте седите. Пушите ли? Хоћете ли кафу?

— Дошао сам, господине министре, да ми објасните ваше последње указе. Они, како ми изгледа, нису никако могли задовољити чиновнике по нерешеним ресорима, нити се они слажу са вашим погледима које сте ми изнели нешто раније — према дана вашег министровања. Међутим ви ми изгледате тако задовољни или боље радосни.

— Како да вам објасним. И шта? Укази су врло разумљиви и ја сам њима потпуно задовољан.

— Ја вас не разумем. Ви сте указом унапредили за судију једнога секретара који има пред собом двадесет старијих другова, — старијих и по школи и по служби, и двојицу који нису судски чиновници: један је управник казненог завода а други је адвокат; на тај начин ви сте директно занемарили све судске чиновнике који ревносно стоје за својим послом и с пуно стрпљења очекују судијски положај.

— Ха, па то је проста ствар. Објасниһу вам одмах. Ова последња двојица сам истакао су, дакле моји политички једномишљеници, а при том моји лични пријатељи, и ја сам сматрао за дужност да тим људима учиним у границама моје моћи. Они су желели судијске положаје и ја сам им их дао. А што не бих кад сам у могућности?

— Знам, господине министре, али толики секретари који чекају по 8, 9 и 10 година? Ви сте њих занемарили а међу њима има људи који су, по вашем властитом признању, потпуно заслужили судијског положаја. Осим тога не водите рачуна о томе како ће то утицати на расположење судског чиновништва у опште. Ви знате да то страшно деморалише наше чиновништво; сами сте ми указали пре том на рад нашега претходника г. Марка Трифковића и на последице таквога његовог рада.

— Умирите се господине. Ви сте иначе паметан човек и чудим се да вам то одмах није било јасно. Ако се добро сећате један је од тих мојих пријатеља постављен за судију смедеревског суда, а други за судију трговачког суда у Београду, па како сам ја свестан тога да не могу вечито остати на овом положају, већ напротив сматрам да су ми дани избројани, јасно је да се морам вратити послу на коме сам и до сада био — да адвокатишем. До сада сам радио у Смедереву а кад буде дошао тај непријатан тренутак да се морам растати са овом меком и топлом министарском фотељом — ја морам гледати на коју ћу страну. Највероватније је да ћу остати у Београду, али ћу ипак имати доста послова и код смедеревског суда — место је у близини па се може и тамо. А да бих имао сигурна успеха у пословима потребно ми је да у тим судовима имам [illegible] нарочито ми је стало до тога да у трговачком суду будем имао сигуран ослонац, јер знате тај суд расправља стецишне масе београдских трговаца, и поставља адвокате за браниоце тих маса. Чим будем постао адвокат тамо ми је, према оваквим приликама, обезбеђен сигурни успех. Што год будем затражио даће ми се без речи, а ваља знати, да свака маса београдског трговца, за нас адвокате представља кајмак-трефер. До душе ни у смедеревском суду није ситуација лошија од ове: од тог, тако рећи до јуче чисто напредњачког суда, успео сам да створим суд у коме заседавају пет самосталаца а свега три напредњака (рачунајући туна и председника суда); само ми остаје да једнога од ових напредњака који је мало разботан и несаломљив — та што да га кријем то је судија Живчевић — њега ћу да поставим за неспорног судију, па ћу онда бити без бриге. Ништа ме неће женирати да одмах одем са свога положаја. Чак бих горео од нестрпљења. Чини ми се да већ почињем да мислим на добар ћар и пљушти ми вода на уста.

— А тако?! Сад разумем. Али не разумем зашто постависте за судију онога секретара који има пред собом двадесет старијих другова и по школи и по служби.

— Да, збиља, то сам пропустио. Као што сам вам објаснио ја сам се упео из петних жила да ма по коју цену протурим за судије та два моја пријатеља самосталца. То су осетила ова друга двојица чланова комисије, који су функционисали, па како су они у већини то ме лепо учене: они ће ми дати ову двојицу за кандидате али под условом да ја примим и њиховог кандидата. Женирало ме је мало што је од њих толиких млађих, али шта ја могу кад су сви старији секретари махом напредњаци и шановалци. За њих и овога пута, као што видите, није могло бити места.

— А разблаживање судова?

— Па да, јесам ли вам већ казао да сам смедеревски суд разблажио. Можда је доза била мало појача, али не мари ништа; коме се не допада нека ради по своме укусу. Chaqun à son goût!

О—в

ИЗКЛИЗНУЋЕ ВОЗА

Војни обвезници у возу — Катастрофа — Из живота у смрт — Комисија — На месту догађаја — Узрок — Ко је крив? —

(Од нашег дописника)

Предејане, 2 децембра 1908 год.

Војни обвезници у возу

У суботу 29 пр. мес. у 2 с. и 45 м. по подне, кренуо се воз 221 из постаје Предејане пут Грделице, за Ниш. Тај воз био је састављен из товарних вагона у којима су били смештени војни обвезници, који су тога дана по издржаној двонедељној вежби, пуштени из врањског округа кућама и транспортовани овим возом својим кућама. Ти вагони са обвезницима уређени су у средњем делу воза, одмах иза машине; а путнички вагони са путницима била су у другој половини воза.

Обичај је код наших сељака да се при поласку у војску или на вежбу, добро напију, те да би тим начином истерали одушевљење, [illegible] бавају разне непријатне случајеве, али ко ће ту шта задржати, нарочито у оном тренутку када сви мисле за сад ли ће одмах на „Швабе"? Тако је било и сада. Већина од свих, није седела где им је место било, но су сви поседали на отвореним вагонским вратима, опустивши ноге поље и певајући и лармајући, у толикој мери да се њихова граја на далеко чула!

Катастрофа

Воз је ушао све међу и међу брдима и тек што је машина прешла преко оштру кривину, на којој се налази напаметна скретница, и преко седам и осам срећно су туда прошли, када машина и осми по реду мађарски прави вагон, који на самом срцу скретнице изклизнуше са шина и са све четири точка зарише се у прагове. Како машиновођа то није опазио, то је вукао мало даље, а овај мађарски вагон [illegible] је кренуо и разорио пругу, вукући за собом још два вагона, од којих један удари на онога мађарског разбије му [illegible], и са раздрманим точковима у вис заглави се у један мостачки [illegible] пропуст. У томе машиновођа опази то, и воз одмах заустави.

Међу обвезницима који су само посматрали и осетили јак потрес, настала је дивља помама! свако је гледао да своју кожу спасе. И како је воз био још у доста јакој брзини, и како је фигура била доста дубока и сам терен веома неподесан, у опште не гледајући на ништа, само да би из воза себе главу читаву сачували су непромишљено; и како је ко скочио доле на земљу, он је остао јаучући и превијајући се од бола, који је још срећније прошао, он је безобзирно бежо пут шуме, не марећи много ни за воз, ни за своје другове!

Мртви и рањени

Један од тих обвезника скочио је тако незгодно, да је свом силином ударио грудима о витло на [illegible], који су му пробили грудни кош и сломили сва ребра, те је након пола часа умро у највећим мукама! Други је тако незгодно скочио да је главом ударио о [illegible] и сав је теме разбио, да има га је вагон завукао и бацио у пропуст, где је пао на један камен и одмах преломио, те је и он у скоро умро.

Од тешко повређених остала су код воза свега још двојица, остали су се сви разбегли куд који, пошто су сви били из тога [illegible] среза.

Комисија

[illegible] воза са лекарима и комисијом тај воз стигао је на лице места тек у 7 час. у вече. Прва брига комисије за [illegible], била је да позове преко телеграфа из Грделице из Лесковца, да се од „Гручине" донесу 5 литара „беле" вина за тај вод и остали профијант већ је био спремљен.

Комисија место да је била првом дужност да се постара да што пре стигне на лице места, да укаже помоћ рањеним и да их смести [illegible], она се међутим старала на првом месту за своје „благоутробије" па после за све остало!

Помоћ

Помоћни воз са лекарима стигао је у Предејане у 7 сати у вече, мрак је већ одавно пао и покрио све, глува је владала тишина, мртваци су лежали на месту где су погинули, њихове [illegible] стајале су [illegible], чим су се из тамнине лелујале у позицији према ветрићу који је пиркао, а дим од свећа одмах се губио у тмини.

Железничко особље окупљено пред зградом радо је коментарисало овај догађај али је [illegible] особље за немарност у служби.

Путници су дремали по вагонима, само по неко од њих још се љутио што неће стићи благовремено на жељено место не знајући докле ће овако чекати у овој глувој ноћи.

Лекари су прегледали рањенике и указали им прву помоћ. Сад је настало дизање вагона и оправљање пруге, и знате кад су вагони дигнути? — тек сутра дан у 10 час. пре подне! Видео сам неуређених људи, али ово непознавање свега посла као што сада видех, просто ме је зачудило! Свако је предвиђао да се уради другачије те да се вагони спасу без великих штета, и чим се приступило по томе предлогу одмах се видело да не ваља, и онда опет Јово наново, и тако до зоре!

Још нешто: чини ми се да још ни [illegible] не видех толико странаца као то вече; све саме Швабе, Талијани и Хрвати! „Зато нам тако лепо и иде"! помислих ја!

Узрок несреће

Узрок што је овај мађарски вагон изклизнуо лежи у овоме: сама скретница постављена је неправилно и то у кривини, а сва три колосека везана су овом скретницом, што не сме бити ни у ком случају. Како је постаја Предејане нова, те је сав тај рад од скора, а земљиште се једнако насипа без ваљања; како је ових дана био мраз то се земљиште смрзло и возови су пролазили добро; али како је тога дана одјужило, то се земљиште отпустило и слегло доле, те су и шине променуле свој ниво. Пуна кола вагони који су доста нерађени срећно су прошла, али кад је наишао овај мађарски вагон са оштрим бандажима, он изклизне и проузрокује сву несрећу, те читавих 24 часа бројни возови у Нишу нису имали везе са солунским возовима.

Ко је крив?

Морални кривац за све ово јесте Дирекција, односно „одељење за одржавање пруге" и „моделни шеф секције" што су одобрили да кривина и што су [illegible] возови могу ићи преко тога колосека без одобрења надлежне комисије. А већ да ће надзорници пруге и десетари покуђи за „све" о томе не треба ни говорити.

Tullius.

ЕНГЛЕСКИ САВЕТ ТУРСКОЈ

Лондонски „Дејли Телеграф" донео је саопштење из Петрограда, да ће Русија пријатељски одговорити на аустријску ноту. О садржини одговора још се договарају Изволски, Чариков и шеф одељења Нератов. Руски одговор послаће се Аустро-Угарској још у току ове недеље.

Међу тим ће Аустро-Угарска по свој прилици јавити и другим силама о својој готовости да са сваком од њих дискутује о анексији Босне и Херцеговине, на шта ће силе одговорити. За тим би дошла критична тачка, то јест службено објављивање турских захтева. Ти се захтеви по свој прилици неће објавити пре но што Турска о томе консултује Русију, Енглеску, Француску и Италију. Али ако Турска не би хтела чекати док почне општа дискусија, но би ступила у непосредне преговоре с Аустро Угарском и истакла захтеве не добивши пре тога енергичну потпору својих пријатељских сила, она би се онда одрекла већег дела своје спреме за оштру дипломатску борбу, а у другом случају максимум користи ризиковати за минимум.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Хапшење д-ра Алексића

О хапшењу [illegible] д-ра Илије Алексића, о ком смо јавили да је ухапшен због „велеиздаје“, јер је [illegible] у [illegible] „позивао Србе да отресу са себе мађарски јарам и да припојену у новој држави у Србију“, јављају накнадно, да је ухапшен на претту денунцијацију. Како [illegible] „Српски Глас“ [illegible] јавља, Алексић је [illegible] био у [illegible] и [illegible], али тако да је присутни Мађар [illegible] Ха [illegible] чашу, [illegible] се с [illegible] и [illegible] на [illegible]. И [illegible] остали присутни сведоче да Алексић није никако „велеиздајнички“ говорио, а још мање позивао српски народ да са себе отресе мађарски јарам и да се прикључи држави у Србији. И ако је нуђено [illegible] од 20.000 круна, Алексић није пуштен но је спроведен у Темишвар и још није саслушан.

Нов „велеиздајник“

Реуснов [illegible] променила је и ухапсила још једног „велеиздајника“, Раду Малобабића трговца у Тенусоњ. Он је спроведен у загребачки истражни затвор.

Дневне вести

Скупштина. Како смо известили гласе: Скупштина ће се састати у седницу 8. децембра. Међутим, тешко ће се моћи то остварити. Чим би се Скупштина састала искрсла би најкрупнија питања на решавање, и како би се она гњавила у тајној седници, то би било опет једно излишно узнемирење у јавном мњењу. Та ће се, дакле, питања морати пречистити у конференцијама, пре састанка Скупштине. оЦ м. нема довољно времена.

Сем тога, св. Николу слави велики део посланика, а има их који су врло удаљени, те баш и кад би на патарице оставили своје домове, не би могли 8. ов. мес. стићи у Београд.

Дакле?

У опште, кад већ једном?

Никаква утеха. У овим невољама, које су снашле Аустро Угарску због отмице Босне и Херцеговине, бечки и пештански листови теше се рањем измишљотинама и лажима. „Таква једна измишљотина и лаж јесте и вест, да је између Србије и Црне Горе настало извесно нерасположење. Ако мисле да ће им што помоћи такве лажи, слободни су онима у Бечу и Пешти и даље лагати.

Изгледи на мир. Услед повољнијих преговора између Аустро Угарске и Турске, лондонски „Стандард“ мисли да су се изгледи за мир на Балкану одлучно побољшали. Тај је обрт, вели, настао отуда, што је Ерентал најзад сишао са своје странпутице.

Мир у Прагу. Бечки и пештански листови с великом радошћу јављају да у Прагу влада мир и после укидања ванредног стања. Н[illegible] зна се докле ће само та радост трајати. У Прагу је мир!..

„Задовољство“. По једној петроградској телеграму у „П. Лојду“, Русија одобрава аустро-угарску ноту и усваја предложени начин за преговоре. Са задовољством се констатује да затегнутост између Русије и Аустро Угарске попушта.

Говор Извољскога. По вестима из Петрограда, Извољски је сваки дан готов да говори у Думи. Кривица је само до Думе, што до сад није говорио, јер још није одредила дан за претрес буџета министарства спољних послова, пошто је одборски известилац оболео. Истина, добро обавештене политичке личности тврде, да је повољно одлагање говора Извољскова наступило услед преокрета аустро угарске политике, који Извољском даје могућности да изнесе свој експозе а да ипак сувише не покаже своје карте.

Форгач код министра. [illegible] аустро угарски посланик посетио је г. министра спољних послова.

Оригинална конференција. Данас је г. Милован Миловановић имао једну конференцију са „млађим еузо пашима“. Шта ли му сад тај назив „млађи“ значи? и што ли ће му та конференција? Корисније би било да је изишао на Батал Џамију те да покуша ухватити овај ветар у капу.

Миловановићева најава. Хвала Богу да у страним листовима прочитамо и којумњењу д-ра Миловановића, која задовољава осећаје и мишљење целокупног српског народа. Ако је веровати лондонском „Тајмсу,“ д-р Милован је изјавио, да *Србија неће пристати апсолутно ни на какво решење, којим се Босни и Херцеговини не би дала бар автономија.*

Босански потирал. „Најес Будпестер Абендблат“ донео је чланак, у ком се вели како је из бечких дворских кругова јављено у Будимпешту, да је у питању анексије Босне и Херцеговине настала промена. *Тим ће се покрајинама дати потпуна автономија под суверенитетом Хабзбурговаца. На чело ове нове балканске државице ставиће се престолонаследник Франц Фердинанд с титулом потк[illegible]раља.* У Бечу мисле на тај начин да реше источну кризу и надају се да ће на тој основици споразумети се с Турском. Ову капитулацију у босанско херцеговачком питању учиниће Аустро Угарска само ако су изгледи на повољан успех.

Турска и оружање Србије. Како „Сабах“ јавља, турско министарство војно, по налогу Порином, издало је наредбу ђенералштабним официрима, да се обавесте о војним припремама Србије и Црне Горе на граници.

Неслане лажи. Берлински листови јављају, да се у Србији чине велике ратне припреме, да постоји бојазан од упада чета преко границе. Сазивањем резервиста су поједине трупе доведене на потпуну ратну јачину. Добровољци се непрестано нежбају. Агитатори међу њима и енглески агенти, крстаре кроз земљу и подбадају народ, [illegible] није спремна за никакав рат. Ми, који знамо да од свега овог није ни слово истинито, можемо се само насмејати таким лажима.

Стрељања у Босни. „Рајтеров Офис“ јавља да су у Босанском Броду на смрт осуђена неколики аустриски војници због побуне и да је стрељано једанаест Срба.

Турски парламенат. Данас је у Цариграду отворен турски парламенат. Тим поводом су многе радње у Београду искићене турским заставама.

„*Узани појас*“. Расправљајући о изгледима који су настали у балканским заплетима, лондонски „Дејли Телеграф“ поново тражи да се Србији и Црној Гори уступи „узани појас“ босанско-херцеговачког земљишта јужно од Дрине.

Престижне Аустро-Угарској. Берлинским „Фосовим Новинама“ јавља један нарочити сарадник из Париза, како се у француским владиним круговима потврђује, да је Енглеска код председника француске републике и на руском двору, као и код француске и руске владе покренула мисао да учине заједничке престижне Аустро Угарској и *да траже обавештења о гомилању војске на границама Србије и Црне Горе.* Француска је бајаги одлучно противна, јер би такав корак само још заоштрио и иначе заоштрени положај. После тога је Енглеска одустала од свог предлога.

Паница — жив. Софиски „Камбана“, који има везе са Сандански[illegible]вом групом, јавља да је неистинита вест о Паничиној погибији. Паница је жив и учествовао је у сукобу с једном грчком четом.

Закашњење. Јутрошњи брзи воз нишки стигао је у Београд с преко два сахата закашњења.

Анадско питање. Порта је одредила нарочиту комисију, која ће наћи средства да бар ослаби ако не престане бојкот аустриске и мађарске робе у Турској. Комисија је позвала ради тога два члана синдиката за бојкот. Они су изјавили да ће бојкот престати оног часа, кад Аустро-Угарска усвоји турске захтеве.

Преминуо. Синоћ, у ду[illegible] преминуо је Јован Брабец, стари и доброћудни „стричко“, отац д-р Јована Брабеца. Погреб ће бити сутра, у два сата.

Коњи за војску. Министарство војно купило је, путем једне комисије, у Русији 550 коња, и ти су сви коњи пренети морем у бугарско пристаниште Бургас. Министар војни је послао у Бургас коњичког капетана Јову Јовановића са 12 војника, да те коње приме и спроведу за Србију.

Само ми налазимо да је број послатих војника — двадест — и сувише мали и недовољан за тако велики транспорт.

Наше осветлење. Синоћ су грађани на Сави остали без осветлења тако, да су нешто време морали по кавазама палити свеће.

Позвати комесари. Сви комесари пољачких јединица код свију родова оружја позвати су на 15-дневну вежбу.

Они су до сада носили само звање а никад нису знали тачно своје дужности, те је добро што су позвати на обуку.

Пуцали на ћату. Живан Теофиловић и Милутин Пантелић из Борича да би се осветили своме ћати Љубомиру Тодоровићу ова, пуцали су оноћ у вече на прозоре његове куће, међутим Љубомир тада није био код куће већ у Београду.

Тужени за овај поступак власт их је притворила.

Удавио се. Јуче после подне враћао се из лова Милан Јовановић алас и кад је био код штофарт браће Илића на Дунаву, ветар му тако јако окрене крму да га она са чамцем претури у Дунав. Милан се удавио. Родом је из Смедерева.

Преминуо. Јуче у 2. часа по подне преминуо је Мића [illegible] обућар ова, а отац [illegible] пријатеља г. Стеве [illegible] фактора штампарије Св. Јастића. Погреб ће бити данас у 2 часа по подне. Стан Краља Петра ул.

Бог да му душу прости.

Главно заступништво. За продају лозова српског друштва Цр. Крста скреће пажњу свима овим претплатницима лозова Цр. Крста, која су месечно са уплатама до мијаског до краја ове године закључене отплате упутнице [illegible] веће се и остала родољуби, који се још нису претплатили да поплатају до 30 овог м. како би на извлачењу 2 јануара имали право учествовати на добитку.

Главни заступник
Живко Петровић

На имен-дан Његовог Императорског Величанства Цара Николаја II, 6. Децембра у 11 часова пре подне, одржаће се благодарење у згради овдашњег Руског Посланства. Нарочитих позивница неће бити.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

[illegible] [illegible]

[illegible] с француског

(115)

XXVII

Катаринина политика

Јесте ли ме разумели?..

— Јесам, госпођо, рече Алиса са неком чудновитом одлучношћу . . .

— Чуј, продужи краљица не[illegible] гласом, али што у шумској [illegible] пиште гује, тај човек је у Паризу, то је мој смртни непријатељ, више но непријатељ... то је за мене живи ужас... Ја ћу та клевети како ћеш га моћи на[illegible]ћи... јер је не знам тачно где ће он скривати... али ти ћеш га лако пронаћи по мојим упуствима... И тада прибери сву своју вештину... буди мудра као Борџија, буди лепа као Дајана... како што знаш... али тај човек мора пасти у моје руке!

— Његово име? запита Алиса.

— Гроф од Марильяка! одговора Катарина Медичијева.

Ово име одјекну као гром у ушима Алисе од Лакса.

Минута која наступи за тренутком у коме је било изговорено ово име беше је за њу минута када се души зањисе, кад у свести не гледа да се све руши, кад и њој јави душ као и понесе се као ољива птица која се ковитла кроз мајдури ношена бесним ветром.

Бледа, обузета грчевитим дрхтањем, прикована за наслоњачу, она се борила са страховитом енергијом, уватила је сву своју снагу да би се показала равнодушном, да не би побудила сумњу.

Али ју је Катарина у том тренутку оштро гледала... и, можда, проверила...

Јер устаде и граде шљајући.

Алиса ју је гледала како прилази као што рођена тица гледа змију која јој прилази да је прождере...

Краљица је узе за руку. Она је бесно стиже и промуклим гласом рече:

— Ти познајеш тога човека?

Ледена језа обузе несретницу. У једном тренутку учини јој се да је најбоље да казне краљица пред ноге.

Али се уздржа и одговори:

— Не познајем га!.

Било јој је немогућно да ни што друго проговори.

— А је ти велим да га познајеш! загрме страшно краљица.

Луда од ужаса, занесена, сломљена, трудећи се у залуд да прибере мисли, она одговори само:

— Не!..

Катарина оставе неко време на слонима над шепорима, гледајући јој право у очи, продирући до дна душе.

Тренутак је био ужасан.

Ове две главе једна до[illegible] лепоте, а у [illegible] бледа, друга бесна, страшна [illegible] очију, те главе које су се скоро додиривале, да мало су таки ужасан драме који је створио судар ових двеју душе.

Под погледом Катарининим Алиса се занесе, тужно се у молила да је хтела да кључ неко страшно превијање.

Борба је била страховита и кратка.

Алиса се занесе и паде са столице.

Катарина клече на под.

И кад промукла, суви глас рече:

— Ти га љубиш!..

Шпијунка прикупи сву своју снагу и с муком пројеца.

— Ја га не познајем!..

И одма се онесвести.

Катарина извуче из кесице једну кристално стакоце, отвори га пажљиво и принесе га под нос девојци. Дејство је било тренутно. Алиса се сва стресе и отвори очи. По лицу јој се осу лиси.

— Устај! рече краљица.

Алиса послуша.

Док је она дизала Катарина опет седе у свој наслоњач.

У исти мах лице јој постаде мирно и ведро. Очи јој у тренутку добише благ израз. На уснама јој се указа осмех. Глас јој постаде пријатан:

— Шта је то с вама, дете моје? Зар сте заиста умориш? Или да нисте у овом последњем путовању изгубили своје лепе особине енергије и душевне снаге којој сам се ја толико дивила? Хајде, говорите ми без страха... решите ма све што вам је на срцу... не знате да вас ја толико љубим да могу мало да помогнем вашој бреди...

Алиса је била за тренутак између две провалије: ужаса од могућног притворства и наде да ће јој краљица бити од наклоности било за врдим, било [illegible] политике, помоћи.

— — — — — — — — — — — —

К[illegible]арина поче испитивати шпијунку.

— Хајде, рече она с благим осмехом, признајте ми да сте уморни... О, Боже мој да је то појмљиво! Тражила сам од вас само још ову сведњу услугу, и то је све. Ако те признаните вашу снагу, немојте мислити да ћу ја због тога одустити од својих обећања. Не, не, Алиса, ја вас поштујем и волим више но и једну жену из моје околине. Ако хоћете одмах да се одморите знајте да ћу ја одржати сва своја обећања о миразу, о свадби, о новцу, о накитима о свему, ћерко моја!

Алиса је са страсном пажњом испитивала речи, покрете, лице ово мирна краљице

Једна јој је ствар изгледала, ако не извесна, а оно вероватно: то је била искреност Катаринина. Краљица је изгледала потпуно искрена и Алиси је било немогућно да опази и најмањи знак неискрености или преваре.

(наставиће се)

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У Берлину је ових дана извршен разбојнички напад над двема женама. Један 22-годишњи металски радник, Рихард Вајтлинг, покушао је да ударом чекића онесвести сопственицу једне чајџинице, госпођицу Браун и једну служавку која се случајно нашла у чајџиници, па онда да опљачка чајџиницу. Злочинац је побегао; али је ухваћен и уапшен. У џепу му је нађено само два пфенига. Повреде обеју жена нису тешке.

— Ових дана је у Визбадену предузета једна вожња с ваздушним лотом „Мајнц Визбаден". Лопта је доспела у маглу, те ју је бура бацила на земљу. Оба путника који су се налазили на лопти, инжињери Еберхарт и Краузе из Визбадена, избачени су из чамца, али су остали неповређени. Лопта је одлетела у североисточном правцу.

— У Одесу на једном делу Пољског канала експлодирало је 40 тона динамита. Погинуло је преко 100 душа.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Сиромах г. Васа!

Г. Васа Антонић, самосталски министар на расположењу, разболео се доста озбиљно, што се може десити и мање активном човеку. „Одјек" који је дуже времена био г. Васин полузванични орган, донео је једну симпатичну нотицу, пожелевши г. Васи што брже оздрављење и назвавши га „својим уваженим пријатељем".

„Одјек" је званичан орган самосталаца.

На ту нотицу је „Дн. Лист" дао овај одговор:

Да је тај израз „наш, дакле, самосталски уважени пријатељ" проста штампарска погрешка, и онако мародерски немилостиво нагрдио јадног и болесног г. Васу, према коме би сваки други пријатељ имао нешто [illegible].

А „Дн. Лист" је орган најчистијих самосталаца, „оћу рећи демократа".

Сад се свак пита: шта је управо г. Васа? Је ли он „уважени пријатељ" самосталаца, као што тврди „Одјек" и г. Љ. Стојановић с г. Јашом Продановићем? или није ни мало уважен као што тврди г. Драг. Јоксимовић с г. Скерлићем?

То је врло важно знати.

А интересантно је констатовати: да ће „Одјек" прогутати ово [illegible] „Дн. Листа", ма да је г. Васа „Одјеков" уважени пријатељ, а томе је само из чиста мира и из части пријатељства направио болном г. Васи једну велику непријатност.

Што ти вреди имати добра, куражна па још и паметна пријатеља!

Љубавно гнездо

„Н. С. Преса" доноси један веома важан разговор са једним високим турским дипломатом, који је набројао све накнаде што их Турска тражи за анексију Босне и Херцеговине — а све су те накнаде чисто новчане, као да преговарају два сарафа а не две државе — па је на крају додао као печат даљим пријатељским односима турско-аустријским, и то: да Аустрија поклони турској држави — *једну палату за амбасаду!*

Али су Турци свело запели! То се дивна прилика пружила Аустријанцима да дођу до јед-ног задовољства: Треба само да Турцима поклоне онај исти хотел за амбасаду у коме је становао Граф Аренберг, немачки амбасадор, и да што чешће посете праве амбасади.

МАЛИ ФЕЉТОН

ДРУШТВЕНА ЗООЛОГИЈА

(Посвећено доцнијем уџбенику Зоологије)

(Свршетак)

2. класа Volucres — Тице

И овде има неколико интересантних примерака.

I Pica caudata [illegible]

Зове се према „сврака [illegible]" и веома много [illegible]. [illegible] када на једну књигу [illegible] потписнот јавних [illegible]. [illegible] о писању, о којима су [illegible] много говорили [illegible].

Главни [illegible] ове [illegible] живе у Београду, [illegible]; зове се Pica Scerli [illegible].

II Corvus Grobicus

Срасно му је име „Лупети [illegible]". Воли да [illegible] и својим [illegible] гласом [illegible] у Богу и људима. Гнезда се обично у „демократскима", [illegible] „Hymni Ser bical", јер је [illegible] од обичног гаврана [illegible] боје, [illegible]. Велики је пријатељ „сврака шарпаскара" и стално [illegible] мудрост. Није опасан.

III Turtur alba

Веома су пријатне и мале [illegible] „бела грлица", чији јата [illegible] много има по Београду. [illegible] Деле се на две велике групе:

Turtures professionales, које су често пута беле, а ако су [illegible], и

Turtures domestical, које [illegible] у јата. Зато што су ређе и скупље су.

И једне и друге, поред [illegible] дивно [illegible], [illegible] у [illegible]. Ове друге [illegible].

IV Vultur rapax

„Vultur rapax" или „грабљива [illegible]", живо је пре само [illegible] и [illegible] јединог [illegible] у нашој историји [illegible] и у Београду. Обична [illegible] која се [illegible] на [illegible]. Врло је [illegible]. Главни су представници: V. rapax Daccusia, V. rapax Maschinus, V. rapax Lucorigrabar [illegible].

27. Нов. 1908 г.
Београд

Жорж Рајић

Из војске

Свуда протекција

Господ. Директоре,

Молим Вас да у Вашем цењеном листу дате места овим редовима.

Познато вам је да се код нас позивају резервисти по периодама на двадесето дневну вежбу, на коју 99 од сто са одушевљењем иде. Али се ипак нађе по нека кукавица која хоће да се вежбе ослободи и благодарећи себи по карактеру равнима а нашим по чину то и постиже, што је стидно и жалосно за време у коме смо.

Ја Вас лепо молим господине директоре, да у интересу Србије и Српства, у интересу правих војника па народа у интересу и самих протекционаша скренете пажњу надлежнима да се овакве ствари више не дешавају, јер оне нечисто протекције [illegible] је главе доћи.

1—XII—1908 г.
Јасеница

Шумадинац

Паја Ђ. Јовановић

Некролог „Правди"

Шабац 27. новембра

За име *Паје Ђ. Јовановића* шабачког трговца [illegible] и [illegible] српске [illegible] странке у граду Шапцу, чуо сам пре но што дођох у ово [illegible] место. Кад сам се са њим пре неколико дана упознао и пријатељио видео сам, да је то један [illegible] и [illegible] човек, [illegible] и отац и један од најприврженијих људи странке, којој и сам припадам. Видео сам да је Паја Ђ. Јовановић по свом пореклу, одушевљени и предан [illegible] странке, него је и као човек пун врлина и [illegible] старих српских особина, грађанин у сваком погледу поштован, [illegible] град Шабац. И зато, пор сам у тим тренуцима, када сам имао задовољство дружити се са њим, могао и помишљати, да су набројани часови његова бављења на земљи, и да Паре[illegible] [illegible] о коме је писано Пајин живот!

[illegible], као над [illegible] на [illegible] и [illegible] најтеже [illegible], [illegible] је [illegible] смрт и једним ударом уништила Пајин живот. Као кад при ведром и чистом небу [illegible] целе [illegible] и прохујавши треске [illegible] људских врва, тако је [illegible] јуче рано изјутра [illegible] Шабачане вест, да Паје нема у животу! До синоћ здрав, чио, весео, увек готов на лепу шалу — а данас [illegible] и непокретан, [illegible] његова [illegible], које је доброток [illegible], [illegible] и [illegible] руку, којима је толикој сиротињи суза убрисана, лежи скрштене на грудима, у коме је престало да куца једно племенито срце! У зар[illegible] је, [illegible] у [illegible] јечи, не само за [illegible] породицу, већ и за његове пријатеље, знане и незнане.

Пок. мој пријатељ Паја, ког сам ја ово месец дана као брата волео, умро је од [illegible] у среду у среду у 5 час. изјутра. Његова добра душа [illegible] Саваоту [illegible] у [illegible] његових [illegible] дочекао и [illegible] добра супруга, која су у томе страшном тренутку [illegible] и [illegible], да губе родитеља и друга, [illegible] у [illegible] ту мале. Потмули звуци звона са шабачке [illegible] јавише Шапцу, да је, у овом [illegible], [illegible] и тужном [illegible] друштву изгубио једног од првих својих грађана!

Погреб Пајин извршен данас у 10 час. пре подне, био је прави тријумф овог доброг човека. На погребу је било толико света из свих партија, да по речима [illegible] Шапчана, Шабац скоро није видео оваког скупа. И старо и младо, и богато и сиромашно — све је то [illegible] за [illegible] на погребу [illegible] последњу пошту човеку, кога су сви волели и поштовали.

На одар [illegible] било је положено много венаца, од којих се нарочито [illegible] венац шабачких напредњака, на коме је [illegible] златним словима: „Напредна странка у Шапцу — своме представнику!" За њим [illegible] шабачко певачко друштво, а [illegible] од [illegible] грађана [illegible] и [illegible] је пред [illegible] и [illegible] свако, [illegible] жалости прави фарови. Свирање, [illegible] је [illegible] пратилац, бојажљу [illegible], а са [illegible], где беху [illegible] на шабачким [illegible] удружења, [illegible] пре [illegible].

У цркви је на опелу [illegible] Његово Преосвештенство владика Сергије са више свештеника и два ђакона. После [illegible] опела држао је у цркви [illegible] говор свештеник шабачки г. *Марко Матић*, у коме се у име [illegible] чији је покојник био члан сав, [illegible] са пок. Пајом.

Пред црквом је, у име шабачких трговаца, дирљиво [illegible] реч најстарији шабачки трговац г. Јован Т. Кисовић.

На шабачкој пијаци, пред [illegible] „Поцер" опростио се са пок. Пајом [illegible] и [illegible] речима [illegible] шабачке г. др. *Драг. Марковић*, а на самом гробу г. *Љуб. Милојковић*, секретар Народне Странке у Шапцу. То беше најлепших шабачких напредњака са својим председником.

А кад је г. Милојковић завршио свој говор, и кад [illegible] звуци „Вјечнаја памјат" и пред [illegible] јаук породице спуштено мртво тело Пајино у његов вечити стан — појави се на небу пред [illegible] сунце и [illegible] мало светлости [illegible] тугом обојене пријатеље и [illegible] породицу. И кад у очима нас неких [illegible] сузицама [illegible] од суза, [illegible] Пајином вештина [illegible] светлих зрака. То беше последња [illegible] живота [illegible] стазица једног доброг човека.

Пок. Паја умро је у својој 49. години. За собом [illegible] оставила двоје мушке и једно женско дете. Син су дана још мали, најстарије је тек у 6. години.

Ж.

ИЗ ПУБЛИКЕ

Васи Николићу и Сину

[illegible] трговц.

Београд—Савa

Вашим писмом од 9-X 908. године јавили сте да ће те ми новац за исплату дрвета која сте узели у наш плац у Београду и сада за готово продајете, послати 16-X 908. год., али како означеног дана нисте послали новац, то сам писмом од вас тражио да ми пошљете по Тодору Крстићу, који је код вас долазио за свој новац.

Како новац ни по Тодору па ни иначе до данас не послисте а људима од којих су дрва узета, за наплату порезе продаје им се имовина а поред тога поднели су и тужбе надлежном суду, то вас овим путем позивам да ми новац у року за *три* дана пошљете да се људима дрва исплате или ви дођите и исплатите у противном скидам са себе сваку одговорност, и последице које вас постигну сносићете сами. — а чекајте на моју даљу реч у јавности која вам неће помоћи посредници које ће те без сумње по вашој навици послати да обуставим даље изношење ваших неваљаства.

4. децембра 1908.

Добра. Светозар Мијатовић
[illegible] из Добре

НА БЕЛОМ ХЛЕБУ!

Повесмиг [illegible] стоји крстио и суро степе,
Ко стари [illegible] ратник прошарен бербом љутом,
По њему бор и [illegible] [illegible] се горе пење,
Прелом као горштак граду и петру крутом.
А [illegible], чујеш шубер [illegible] причу бистрих вала,
Ко [illegible] божанску [illegible] светлој прошлости [illegible],
[illegible] мујокита и [illegible] од губља!
О Босно, [illegible] — Босни и Херцеговини славној.

О, давна вољо моја, колевко јуначких врла,
Памти и чињ судбу, од свог [illegible] дана,
Колико седих дана без помоћи у пољу груда,
Очајно трептећи данце са руку прогутах рањ..
„Ох само часак један свиште на давно! Слободе!..
„Да живот свој [illegible], јер [illegible] не могу!..
Тај јунак очајно чујем... О мој јуначки роде!
Још само часак који са вером и молбом Богу.

Јер доста [illegible] бешо и самом небу,
Доста гробова [illegible] [illegible] божјем вању,
Доста си јуначки роде на белом био хлебу,
Сад време већ доће да платиш хришћански!..

29. XI. 908.

Ж. Лазаревић

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас приказује веома интересантне комедије:

1. Човек који чува жене и
2. Шта је то још.

Вечерашњи је програм нарочито удесан по жељи многих поролица и пређи ће са великим успехом. —

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. До сада је изабрано 206 посланика, од којих су 161 Мухамеданци и то: 108 Турака, 28 Арапа, 24 Арнаутина, и 3 Курда; За тим 41 Хришћанин, од којих 23 Грка, 9 Јермена, 4 Бугарина, 3 Србина и један Румун, 1 Маронит и најзад 3 Јеврејина и 1 Друз. До сада су 190 посланика стигли у Цариград и од ових 80 су чисте и овејане присталице Младотурског комитета.

Беч. Политичка кореспонденција јавља, да је стигао одговор италијанскога краља Виктора Емануела на своје-ручно писмо Фрање Јосифа односно анексије Босне и Херцеговине.

Табелдот

Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, умокац и тесто са вином 1·40 дин.

Супа, говеђина, умокац и печење са вином 1·60 дин.

Супа, говеђина, умокац, печење и тесто са вином 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са вином 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са вином 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·20.

Пиво Пољанско Урквеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна јела [illegible] са служењем [illegible].

Чувени „Империјал" [illegible] у свако доба.

Свакe суботе за вечером [illegible] са пастрмком и пројом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

908 13—30

639 8—5

Пијте само „Експорт“ Вајфертов

КОМЕ ДАНАС НЕМА КОНКУРЕНЦИЈЕ

„Експорт“ Вајфертов точи се искључиво у хотел „Касини“ и то чаша 0·20, кригла 0·30 п. д.

НАША БОГАТА И ПРИЗНАТА КУЈНА ИСКЉУЧУЈЕ СВАКУ КОНКУРЕНЦИЈУ, како по квалитету тако и по цени, где се за мале паре може одлично јести.

Наш признати подрум снабдели смо и одличним ЈЕЛИЧКИМ ВИНОМ.

Хотел смо реновирали и новим намештајем наместили Собе од 1·50 до 4 динара.

С поштовањем
Браћа Т. Цветковић
закупци Хотела „Касине“

Због жалости у фамилији пуковник Борисије Нешић ове године не може примати посете о својој слави Св. Николи. 669 1—3

Моје крсно име Св. Николу, 6. ов м., славим.
Буч. С. Јанковић
управник Српске Банке, Св.-Стевана „Београдска“ 39. 667 1—2

О Св. Николи услед слабости у кући не кржемо примати уобичајене посете.
Браћа М. Димитријевић 665 1—3

Рака С. Мутавџић не може о својој слави Св. Николи примати посете. 666 1—2

Моју славу Св. Николу не могу ове године славити.
Таса С. Мирковић
656 1—2

Др. Мика Поповић министар, не прима посете о својој слави Св. Николи. 643 3—3

Живка Д. Спасића због слабости не може примати посете о својој слави Св. Николи. 648 2—3

О мојој слави Св. Николају, 6. о. м. не могу примати посете.
647 **Јоца Нотаро** 2—3

Др. Коста Д. Николић
лекар
Ресавска ул. 31.
због жалости у кући не може ове године о својој слави Св. Николи примати посете. 699 2—2

Андреја Јовановић пуковник у пензији не може примати посете о Св. Николи због смртног случаја у фамилији. 647 2—3

О слави својој Св. Оца Николаја не могу примати посете.
Љуб. Остојић
660 2—3

Милан Јечменица трговац славиће своје крсно име Св. Николу у кругу своје породице. 2—3

Повраћај новца!

Према мојој огласу част ми је известити г. г. потрошаче који су

дана 18. новембра 1908

у мојој радњи на писану робу купили и платили да могу пај на ово у готову повраћај у мојој радњи примити уз повраћај блокираног купона за тога дана.

Комисионо-деликатесна радња
Петра П. Мирковића, Цветни трг
Београд.
Телефон бр. 464. 664 1—3

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и урађене: ћурке, гуске, пилићи, патке и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

Кајмака Бела и Црна вина

Бели **Аранжмани** за ... Свежи ... кобасица ... и пр. ... Кулен ...

Најбоље и најразноврсније слаткише ...

Кристализ ...

Препоручује ... радња

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Лифераната
Београд — Теразије

г. г. потрошачима у Београду ...

Телефон бр. 42 661 3—

Свечарима

препоручује се

Парна Пекара „БАТАЛАКА“

за израду ретких

Славских Колача

до уверења дана

Поруџбине упутити: Продавници Парне Пекаре „Баталака“, Теразије бр. 30. 663 2—3

Кафана „Мали Чачак“ Ратарска улица бр. 45, са две собе, кујном, подрумом свеже окречена ... баштом, и кугланом издаје се одмах под кирију.

За ... упутити се у радњи **Душана Тодоровића** Краљевско Српског Дворског Лифераната *Београд — Теразије.*

ЖИВИНЕ

Урађене — заклане

Препоручујем г. г. потрошачима ... свако дан свеже.

Колонијално-Деликатесна Радња

Петра П. Мирковића

Београд, Цветни Трг. Телефон 464. 640 3—3

ВИНА

Отворио сам ваш у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како би ... потрошачима, да се снабду са добрим природним вином за ... празнике.

ВИНА ... **Мусат, Тамјаника, Ризлинг, Тамјан, Динка ... Смедеревка, Португизер, Прокупац, Црна и Светла Пуштења** ... сељака из самог краја, то је ... одлично, и ... умерене.

Подрум за ваше ... је у мом стану Браће Недића улица бр. 27 ... кафане „Русија“ ... са 10 дин. ... литар.

Моја су вина ... на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908. год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ
власник и виноградар из Пожаревца.

646 3—20

САМОТОКА црног и белог, аков 25 дин. (литар 0·50).

СТАРИХ, ОЧУВАНИХ ВИНА аков 30—40 динара (литар 0·60—0·80).

ЊЕГУШКОГ ЦРНОГ ВИНА старог 5 год. аков 60 динара (литар 1·20).

КОМИЊАКА — ШИЛЕРА аков 10—15 динара (литар 0·20—0·30).

Продајемо у нашим ново слиданим подрумима Св. Савска улица број 17. и 19. Телефон бр. 957. Продаја без трошарине у подрумима „Господарске Кафане“ и магацину преко пута од ње. Телефон бр. 732.

За природност вина јамчимо. Пренос наш и бесплатан.

С поштовањем

2—3 **Рафајловића Подрум.**

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ ЗУБА

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ и ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

поред ранијих награда у Паризу, Лондону, Бриселу, Атини, Остенди и Прагу.

Помагањем српске индустрије помаже се економско, а тиме и културно напредовање Србије и Српства. 1811 9—12

Апотекар Кушаковић — Врање

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свако суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ђевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо ван радње по 40 п. дин.

Марија Цинцар Марковића ... у ... своје ... да ће ... јој ... одржати

† АНЂЕЛИЈИ

... годишњи парастос 4. ов. мес. у 11 часова пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.
665 2—2

Наш добри и мили непрежаљени

† ДАМЊАН БРОВИЋ

...

Преминуо је 14. от овог месеца у ... години свог ... живота, а сахрањен је 16. ... уз многобројно учешће грађана и пријатеља ...

...

ОЖАЛОШЋЕНИ:

Јованка; синови: Влајко, Александар, Гавромир и Велимир; снахе: Станка и Љубица; унуке: Добросав, Драгољуб и Светозар; унуке: Драгиња и Љубинка; ...: Јелена, Радојка, Јелисавета и Танасија; ...: Тихомир Јаковљевић, Миливоје Вујовић и Петронија Зоговић и остала родбина. 3—3

... излази **сваки дан.** — **Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола г. д. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин.** За иностранство ... годину ... дин. за пола год. 16 дин., **за четврт год. 8 д.** — Спољ уредништво налази се на углу Ресавске и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Ресавска ул. бр. 22.

„Брзо Радишић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 15. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821 | ПЕТАК 5 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 333. | Телефон 821.

Аутономија и аутономија

Од неколико дана на овамо почело је питање о анексији Босне и Херцеговине да добија у бечко пештанској штампи један са свим нов облик, који кадгод застрашујући утиче на наше шире кругове који се овим питањем интересују.

Сама та околност, што је бечко-пештанска штампа почела да третира питање о аутономији Босне и Херцеговине као нешто могуће, изазива код једног дела нашег јавног мњења бојазан: да се ми, који тражимо аутономију Босне и Херцеговине нисмо тим нашим захтевом пребацили и изискали нешто што Аустро Угарској иде у рачун, јер само тако то може изгледати по овоме што сада бечко пештански листови пишу.

— Веома је сумњиво то што „Нова Сл. Преса" и „Пестер Лојд" почињу улазити у то питање, јер да немају рачуна за то, они то не би ни помињали — веле једни.

— Ама бојим се да Аустро Угарска не пристане на аутономију па да Босна и Херцеговина постану оно што је данас Хрватска, т. ј. само по форми аутономне, а у ствари са свим потчињена Аустрији и Угарској — веле други.

Из бојазни што поједини изазивају овим мишљењима и из резоновања којим пропраћају и објашњавају своје бојазни, види се очито да ти људи који ове и сличне бојазни трое, нису могли ући у суштину питања шта је то аутономна Босна и Херцеговина, како је ми тражимо, а шта онда кад о њој говори бечко-пештанска штампа.

Под аутономијом коју ми — а са нама и руска и енглеска штампа — тражимо, подразумева се фактично и дефинитивно одвајање Босне и Херцеговине од аустро-угарске монархије и установљење једне нове државе на Балкану под протекторатом великих сила. Бечко-пештанска штампа пак, кад говори о аутономији ових двеју земаља, говори о присаједињењу Босне и Херцеговине аустро-угарској монархији с тим да управа у тим земљама буде аутономна или самоуправна. Другим речима: кад ми, а с нама и руска и енглеска штампа, говоримо о аутономији Босне и Херцеговине, онда ми говоримо о томе шта ће бити од Босне и Херцеговине кад се конференција изјасни *против анексије*, а кад о аутономији говори бечко пештанска штампа, онда она говори о томе шта ће бити од Босне и Херцеговине кад се конференција *изјасни за анексију*.

Ми дакле тражећи аутономију, велимо Европи: немој да одобриш Аустро-Угарској анексију Босне и Херцеговине, јер се тиме штете интереси балканских држава и ремети равнотежа међ великим силама, него дај тим земљама аутономну управу под протекторатом великих сила, од којих су неке и до сада биле нека врста протектора, а бечко-пештанска штампа, говорећи о аутономији вели: Одобрите ви нама анексију Босне и Херцеговине јер нисмо више у стању да тим земљама управљамо провизорно, а ми вам обећавамо да их нећемо придавати ни једној од наших круновина, него ћемо је направити аутономном, т. ј. направићемо од њих једну засебну јединицу у склопу наше монархије.

Код оваквог стања ствари не може дакле бити ни речи о каквој подвали. Тиме што ми говоримо о аутономији *после одбијања* анексије од стране конференције, а аустро-угарска штампа о аутономији за случај да конференција *одобри* анексију, питање о судбини Босне и Херцеговине није постало ни у колико лапастеније, но што је било оног дана, када су *Русија и Енглеска одбиле да приме* проглас анексије к знању, јер као и тада, тако се и данас говори с наше стране само *против* а од бечко-пештанске стране само *за* анексију.

Са свим је друго питање то: шта руководи бечко-пештанску штампу да о питању о аутономној управи у Босни и Херцеговини говори већ сада, пре но што је решено питање о састанку конференције. Ако га она покреће зато да би показала великим силама како ће ове две српске покрајине, ако се анексија одобри, уживати све слободе које једна модерна држава треба да да својим грађанима, рачунајући да ће на тај начин одобровољити велике силе према анексији, онда се они у Бечу и Пешти грдно варају. Ни они у Петрограду ни они у Лондону нису против анексије из неких хуманих разлога нити из љубави према становништву Босне и Херцеговине, него из њиних својих рачуна, који се случајно поклапају са интересима Србије и Српства. И, докле се год ти рачуни и ти интереси буду поклапали, Русија и Енглеска неће пристати на анексију па ма Аустро Угарска обећавала Босни и Херцеговини краљевство и персоналну унију, а кад се ти односи између руских и енглеских рачуна с једне и српских интереса с друге стране буду поремећени, Русија и Енглеска ће пристати на анексију па ма Аустро-Угарска Босну и Херцеговину прикључила и Доњој Аустрији.

Могу дакле они у Бечу и Пешти обећавати шта хоће и какву хоће управу за Босну и Херцеговину, док је у питању *анексија*, то им неће помоћи. Подвале дакле не може бити.

г*з

ИЗМЕЂУ МАЈМУНА И ЧОВЕКА

Сензационо научничко откриће

Из Париза је стигла вест да је пронађен остатак једног скелета, који по мишљењу научника припада новом скелету, који чини средину између најнижег човека и мајмуна.

Тај је скелет ископан у Шапел о-Сен, у департману Корез, а М. Перије, директор културно-историјског музеја, предао га је Академији Наука. Ископана је једна лобања с горњом и доњом усном. Лобања има велику сличност с мајмунском лобањом а удови су искривљени. То је скелет, свакако много старији од лобање, која је нађена у Неандерталу. Судећи по облику удова, са је животиња пре ишла пузећи но усправно. Природно-историјски музеј купио је ту ископину за 35.000 динара.

После неуспеха који је у Европи ту скоро претрпео Џиада Бамфил, као жива демонстрација другог трансмисије везе између мајмуна и човека, човек не може а да се с неверицом не насмеје овом најновијем открићу мајмуна човека. Али та сензациона вероватно не ће никога варати. Постојање феле путем филогенезе факат је, о коме је одавно престао свакн спор. Ми због кратког века човековог не можемо данас властитим очима пратити развој једне животињске феле из друге. Кад би смо могли живети [illegible] хиљаду година, [illegible] питање не би ни било [illegible] Мађарско Лагуна [illegible], која из постојања мајмуна феле хоће да докаже везу између појединих фела, има да се бори с геолошким и теренским препрекама, а тек никако чаробна пруга, која би јој по половину свог [illegible] свог остатка дао тражени средњи облик. Испитивању су упућени на случај, који им при ископавању пружи по који коштан [illegible] средњег облика.

Често су већ налажени скелети [illegible], који су давали карактер особине и мајмуна и човека. Кад је Дибоа 1891 год. у Тринили на Јави нашао један остатак скелета, који се није могао сматрати непосредно ни као мајмунски ни као човечији, мислио је да је нашао прелазни облик између мајмуна и човека, те му је дао име Pithecanthropus erectus. То је откриће изазвало живу дебату међ научницима. Док су Вирхоф, Колман и Гарсон у том скелету све дотле само остатке једне веома развијене мајмунске феле, Мартин, Норвиг, Кајт и Турнер рекли су да су то остаци човека на ниском ступњу. Сам Дибоа мислио је да је то прелазни облик. Резултат дебате о Питекантропусу био је поставка, да је то остатак облика који прилази пореклу човека, облика далеко нижег од најнижег човековог облика.

Друго важно откриће ове врсте јесте човек Неандертал, скелет нађен 1856. у Неандерталу код Диселдорфа, који према Швалбовим доказима сједињује у себи човечије и мајмунске карактере и чини прелазни облик између најнижег мајмуна човека и најниже човечије феле, али тако да далеко ближе стоји мајмуну но човеку. Даља открића ове врсте учињена су у Крапини, Брену, Спају, Ла Ролету итд. Хијат Мак јер је Неандерталског човека реконструисао у једну бисту и у том његовом облику доста чини утисак 20 века. Од свих ових скелета је Неандерталски онај, који је најближи човечијем скелету. Питекантропус стоји између Неандерталера и човека-мајмуна. О садашњем актуелном проналаску Перијеовом не зна се да ли је млађи од Питекантропуса. Стоји само да је старији од Неандерталера. Ствар се овде свакојако тиче скелета, чија је сличност човеку толико велика да његова вредност за историју развоја заостаје иза старијих проналазака.

О хапшењу д-р Владе Алексића

О томе због чега је стављен под суд и у притвор панчевачки лекар д-р Влада Алексић, добили смо од једног нашег пријатеља ове врсте:

Нема сумње да је и вашим читаоцима познато како је панчевачки лекар д-р Влада Алексић оптужен и притворен за дело „велеиздаје", које је починио једном својом здравицом, изговореном касно у ноћ на једној српској свадби. А без сумње ће и вас и њих интересовати да сазнате и важније појединости дела те „велеиздаје", као и сам начин на који се против ње на надлежном месту поступило [illegible].

Да вам испричам, дакле, у кратко цео ток ствари.

Још 18. октобра о. г. д-р Влада Алексић, који је колико добар Србин, толико и разборит и сталожен млад човек, на једној српској свадби у Панчеву, подубоко у ноћ кад је у велико већ било „вишње дошло у ноге", држао је у соби куће младожењина брата, дакле у затвореном простору, који је уз то још и приватна кућа, једну здравицу чији се садржај кретао по области српских патриотских идеала, али који се односи на њај понизнијем рецитовању, једно с тога што већ по свом постању спада међу оне којима се прави текст и смисао не да лако ухватити ни утврдити, а друго и по томе што су и када њих 7—8 који су једини слушали ту здравицу били на овом истом нивоу друштвеног расположења, на којем је био и наш наздрављач, те су је, дакле, слушали са оним истим разумевањем и урачунљивошћу, са којом ју је њен творац изговорио.

И кад је темишварски државни тужилац ту и такву здравицу која као производ овога стања у којем ју је говорник држао, није ни могла имати никакве друге садржине до просте фразеологије, која се изливала из пуне њиме загрејане мисли, учинио предметом своје кривичне оптужбе, а истражни судија га на том основу ставио под суд и у притвор за дело велеиздаје, као би чудо било да сведоци, који су били слушаоци те здравице, одреку своју способност да у опште о томе даду ма какво сведочанство!

Може ли бити кажњиве намере речју код човека, који није у пуној могућности да какво иначе размишља о ономе што говори и сме ли се са разлогом узети да би такав говор могао имати дејства на слушаоце, да би се отуд коначно могла извести и опасност, да би се могли поколебати ма какви осећаји дужности код слушалаца, а то ли да би се могао поколебати осећај верности војника према својој војничкој заклетви, како се то тврди у побудама решења истражног судије о отварању истраге над д-р Алексићем и о његовом стављању у затвор, а ако међу слушаоцима те здравице није било ни једнога војника!

Да, међутим, та здравица, и кад би се могла констатовати њена садржина и тачно одредити дух и смисао њених речи, није могла имати велеиздајничку тенденцију, која јој се сада подмеће. То се види и по томе, што је непосредно после ње, присутни овдашњи римокатолички свештеник Иштван Халас пореклом и осећајима својим прави Мађар, дакле човек код којега се нипошто не могу претпостављати антимађарске тенденције, и то подужу топлу здравицу баш том српском велеиздајнику!

Али што наказност мађарског правосуђа најдрастичније илуструје и што ће специјално интересовати српску читалачку публику у Србији, то је неоспорно тај факат, да је решење истражнога судије засновано на лажној поставци, да је у доба, када је овај тобожњи „деликт" учињен, *између Аустро-Угарске и Србије постојало ратно стање!*

Шта ће на ову бесловесну глупост и на тај крајњи идиотизам овога кривог органа мађарског правосуђа рећи виши судови и како ће се та ствар даље развити, о том ћу вас у своје време известити.

За сад је и оволико доста, да се види у каквим се приликама наш народ овамо данас налази и шта тек наша браћа у Босни и Херцеговини могу очекивати ако се прогласила анексија тих српских земаља и оствари.

Моја изјава

Многи пријатељи моји рачунају, да сам и ја члан редакционог одбора листа „За Отаџбину", и кад ме тако рачунају, обраћају се на мене за обавештења: Зашто се повела кампања у томе листу, против „Правде" и њеног директора г. Јове Адамовића?

Изјављујем свима мојим пријатељима, *да се та кампања у листу „За Отаџбину" датира од дана ступања г. Јов. Б. Мандића, адв., у редакцију тога листа.* Најмлађи г. Јов. Б. Мандић саветовао је уређивачки одбор листа „За Отаџбину" да „распале" по „Правди" и г. Адамовићу, осуђујући га бајаги зато што је г. Ада-

новић био код Престолонаследника.

Из тога и дољави закључак: да е сву ту кампању повео сам г. Јов. Б. Маадал, а да се њоме не солидарише цео редакциони одбор.

Био сам пријатељ томе листу и члановима редакционог одбора, али ја лично нисам био у одбору. А као пријатељ саветовао сам им да престану једном са том кампањом, и да појме ситуацију у којој се Србија данас налази. Они су ме уверавали да ће престати и да се и они сами са таквим писањем не слажу и — обмањивали су ме.

Видећи, да су у г. Јов. Б. Мандалу добили бољег пријатеља него што сам им ја био — најмањи[?] јем ово:

Не одобравам писање листа „За Отаџбину" у овој кампањи и никакве везе пријатељства не везују ме више за чланове редакционог одбора тога листа.

Гавр. Давидовић
адвокат.

Како вам се ово чини?

Неки пријатељ „Срп. Заставе" (од кога се ова пријемљабом као оградила, те с тога се наш одговор на њу и не односи) у 254. броју пише:

„Србија од 1900 год. до данас није имала никакве спољне политике, а таква је гора и опаснија од рђаве спољне политике која се у Србији водила од 1880. па до 1900. године".

Ене, би по том пријатељу изашло: да је најбоља спољна политика Србије била она, пре 1880. године, када је Босна и Херцеговина била уступљена Аустрији; а постала је „никаква" 1900. г. када је престала Владанова политика са Голуховским.

Свакако, тај пријатељ мисли да је спољна политика 1900. и 1901. године била гора од оне 1897, 98 и 99 године!

По томе се већ види из кога је гнезда тај „пријатељ".

Али да видимо шта о томе веле други боље обавештени.

„Самоуправа" у 280. броју пише: „да за заверу против краља Александра није знао руски посланик, али је знао аустриски".

А кад се томе дотури и још једно веома меродавно признање на најнадлежнијем месту: да је Аустрија знала и одобравала заверу против краља Александра, — онда шта изазиње?

Никаква је политика, по оцени целог света гора од *рђаве*, те је према томе ова друга боља од оне прве.

И Аустрија због *те горе* је радила да се убије Краљ Александар, док га је свом снагом помагала при овој *бољој*!! За кога је онда *ова била гора*?

Изгледа дакле, по том пријатељу: да је Аустрија у првом реду водила бригу о *нашим интересима* и убила Краља Александра, што није водио довољно добру српску политику. Та, *даакле*, „*никаква*" спољна политика после 1900 године, била је до те мере *никаква*, да је Аустрија морала да се маша и онако грозних средстава, само да би Србију од те *никакве* политике ослободила.

Аустрија и њен посланик су ишли на руку убицама Краља Александра, једино из пусте жеље: да би Србији дарвали што бољу српску политику!!

И као што нам се чини, Аустрија је у томе успела. Њојзи хвала!

Лепо је израсонирао тај „пријатељ".

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Против ћирилице

На јесењој скупштини пожешке жупаније (у Хрватској) усвојена су уз протест Срба самосталаца предлози, да се пословник жупанијске скупштине измени тако, да се у будуће протокол не води досљедно и ћирилицом; да се влада умоли да из школских књига за прва три разреда избаци ћириличке читанке.

Дневне вести

Новаковић код Краља. Јуче после подне био је г. Стојан Новаковић у подужој аудијенцији код Краља.

Сазив Скупштине. Председник Н. Скупштине заказао је прву седницу за 8 ов. м. и већ су упућени позиви преко надлежних полициских власти свима посланицима.

Но пре саме седнице одржаће се ужа конференција од партиских првака. Сагласност влада у томе: да се ни једно питање неспремно не износе пред Скупштину, што да се свином питању нађе повољно решење, пре но што се пред Скупштином отвори.

Тај је начин поступања за данашње време нама згодан.

Новаковићева мисија. Јављајући о повратку г. Стојана Новаковића из Цариграда, београдски дописник „Н. Сл. Пресе" вели, да је његова мисија претрпела пораз, у колико се она односила на закључење савеза између Србије и Црне Горе с Турском. У дипломатским круговима влада мишљење, да се баш у последње време још оштрије истакла супротност између гледишта Србије и Турске у питању анексије. У осталом није био то случај што је г. Новаковић отпутовао из Цариграда баш на дан кад су отпочели преговори између Турске и Аустро-Угарске, ма да је имао заступати Скупштину при отварању турског парламента.

Шта још неће измислити. Бојећи се Србије, бечки и пештански листови или из властите иницијативе или по наредби доносе о њој непрестано разне измишљотине. Тако је сада „Будимпешти Хирлап" донео вест, како је угарска полиција ухватила два личности, за које се доказало да су чланови српске завереничке чете, којој је задатак да на Дунаву баци динамитом у ваздух све мостове. Полиција је сазнала да је неки Степан Стојановић дошао у Сегедин из Београда у намери да стече поузданство, помоћу којих би дошао до динамита. Даље се сазнало да ту постоји читава чета, која је држала тајне састанке у стану отпуштеног поштара Фејерија, који је пристао да набави потребну количину динамита. Градски је капетан наредио хапшење, али је полиција ухватила само Стојановића и Фејерија, ...ктивни опасност на побегли. Против Фејерија се накупило толико доказа, да је истражни притвор одобрен, а Стојановић је ухапшен због беспослечења и марљиво се прибирају докази против њега.

Аутономија Босне. Коментаришући Еренталову ноту на руски предлог о конференцији, „Новое Время" вели да је Аустрија склона споразумети се о анексији посебице са сваком великом силом. Повећује лист признаје „коректност" тог поступка и вели да се он може признати, али само уз погодбу *да се окупираним покрајинама да потпуна аутономија*. Турска ће то ставити као прву погодбу, а Русија ће је најенергичније помагати.

Митраљези на дар. Подрињска богата Мачва у лицу своје скупштине, која се одржала јуче у левом Богатићу, донела је једногласну одлуку: *да купи своме VI пуку један митраљез са целим прибором и муницијом*. Сем тога, сва одушевљено вију приноге да се купи још један митраљез.

— Алал вам вера, Мачвани!

Прикрадање Аустријанаца. Аустриска се војска све више нагомилава и све ближе концентрише. Преко пута Орашца, близу Смедерева, у аустриским селима Брестовцу и Омољици смештени су у кантоњање два батаљона пешадије, а сем тога се у Омољици сместио и цео штаб једне бригаде.

Одлука народњака. Прексиноћ у среду је била седница клуба народњачких посланика са гл. одбором, ради саветовања о ситуацији и решавања о држању народњачке групе у Скупштини.

Дознајемо, да су народњаци решили: да подвргну рад ове владе најоштријој критици, и да у начелу нису противни коалицијоној влади из свију странака, ако би се сви услови потребни за такву комбинацију испунили.

Ово је врло добар и повољан знак за добро решење кризе.

Опет укал. Сазнали смо да се у министарству унутрашњих дела ради на једном указу — који ће се за Божић објавити.

Задоцњење експреса. Синоћни експрес оријент имао је закашњење 40 минута. А знате ли зашто?

Његово Величанство бугарски „цар" стално задржава експрес у Софији, док му се преда пошта, док је он прочита и на исту пошље одговор у Европу.

А што европски путници путују експресом и што им је време скупо то се њега баш ништа не тиче.

Руски одговор. Петроградски дописник „Тајмса" јавља, да је садржина руског одговора на аустро-угарску ноту утврђена у прошлим уговорима, рак после конференције Изволског с посланицима енглеским и француским. У одговору се изречно помиње да се руски пристанак односи на начин преговора, не прејудицирајући програме тачке конференције. А дописник „Н. Сл. Пресе" јавља, да је руски одговор послат аустро-угарској влади 3. о. м.

Отпутовао. Јуче после подне дневним возом а преко Бугарске, отпутовао је за Одесу ђенерал Липовац. Њега је отпратио до Ниша ђенерал Живковић његов лични пријатељ.

Самосталци. Синоћ је самосталски Гл. Одбор имао своју седницу на којој је решавано о држању самосталске групе у новој ситуацији и у евентуалној кризи. На тој се седници имао изјаснити Гл. Одбор и: да ли је у начелу за или против коалицијоног кабинета из свију странака.

До сада нисмо могли сазнати за синоћну одлуку.

Знаци одступања. Многи министри траже журно кондуит-листе чиновника. Они којима су добро позната ова тражења у невреме, јер су сви кредити утрошени — тумаче то одступањем министара.

Турски захтеви. По саопштењима из бечких обавештених дипломатских кругова, Турска остаје при томе да Аустро-Угарска прими на себе према броју становништва Босне и Херцеговине израчунати део турског државног дуга. Ако се за основицу узме турски државни дуг у 1878., онда би на те две покрајине пало од прилике 150 милијуна динара. Аустро-Угарска ће изнети супротан рачун, у коме ће бити утврђени издаци за исхрану босанско-херцеговачких бегунаца од 1875. до 1878. и сумкоцим издатака при окупацији Босне услед устанка против аустро-угарске окупационе војске. Потражиће се начин да се задовољи новчана потреба Турске а да се не крњи морални углед Аустро-Угарске.

Купонска афера. Јуче је било суђење окривљенима због фалсификата купонске афере, т. ј. због употребе већ употребљених и исправљених купона.

Судио је поротни суд. Главни кривац Милутин Савковић, са још неким саучесницима,

---

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превео с француског

(11 8)

XXVII

Катаринина подитика

— Ох! госпођо, учините ова саловешна руке, кад би ваше величанство хтело да ми допустите!..

— Да ти допустим! Шта? Буди јасна и створена. Ти знаш да ја немам времена на одмет.

Овај покрет неструпљења био је за Алису доказ нервозности Катарине.

— Да, рече она другијим гласом, ја сам уморна.. ваше но што ваше величанство може и мислити. Мало час саневала жељом да вам се довадови, и уверена да ће тај напор бити последња, ја сам вам обећала да ћу покушати.. да аносим по вашим.. које ми је помогло ваше величанство.. али када сам се нашла пред личном моје требе изврашити.. када сам га поја мела.. ја сам остала сав мој умор..

— Дакле није те ипак тога то неки обесхрабримо? упита краљица.

Алиса се трже.

— Има тога човека!.. ја сам га већ заборавила, Величанство!.. био овај или онај, све једно је!..

Она изговори ове речи са таквом жестином да би то већ био довољан доказ да лаже, да је до био потребан.

— Не, продужи она, не плашим се тога човека; на што би ме то плашило? Ја га не познајем! Па и кад би ме плашио, ваше величанство зна да би ја прешла преко тога.. Не, госпођо, то је умор, једини умор.. Ох! мени је потребан одмор, самоћа.. ја не тражим ништа друго од вашег величанства.. У осталом ви сте ме већ доста обасипали својим доброчинствима.. ја сам богата, имам имања, имам блага, имам накита колико ми срце жели.. Све би то ја, госпођо, дала за будем мало своја, да могу да идем куд хоћу, да могу да се смејем и да плачем када ми је вољна.. нарочито да плачем!..

Говорећи то једница заиста почне плакати.

Катарина лако одмакну главом.

— Јадница, продужи краљица као за се, како се мучи! И томе сам ја крива.. требало је да видим на време да ово дете није створено за такав живот...

Шмрцући рече на ковена и јецају:

— Да, величанство, ја нисам рођена за тај живот!.. Ви сте моја милостива краљица!..

— Како! Зар си ме чула?

— Нека ми опрости ваше величанство! рече Алиса покушавајући да се осмехне, ви знате да ја имам оштро уво и да увек чујем све што хоћу.. О, краљице моја, мајко! ... сам свесрдно према вама! Ја сам вас верно служила, дала сам и своје тело и своју душу вама на службу.. била сам храбра.. Интереси вашег величанства били су мни света.. али сад сам изнурена.

— Устани, прекиде је краљица, тешко ми је да те гледам тако пред својим ногама као покајницу, кае.. грешницу..

У Алиси се породи слаба сумња да јој Катарина спрема неко зло. Али се та сумња одмах изгуби кад чу краљицу како продужи:

— Дакле хоћеш да се растанеш са мном, ћерко моја Алиса!

— Ако ми то допусти ваше величанство, рече Алиса устрајно Ја ћу бити захвална целог живота.. Кажем захвална.. Али није то.. Хоћу да кажем да ћу радо дати свој живот, ако се моја краљица на мене сомеки, умрећу радо кад буде потребно.

— Дакле, продужи Катарина осмехујући се искрено, кћери да учиниш још овај мали посао, последњи, дете моје, последњи.

— Ох! учините Алиса, ваше величанство ме дакле није разумело..

— Последњи, Алиса, последњи.

— Смилујте се на мене, краљице!..

— Кажем ти да можеш да учиниш тај мали напор, последњи. Слушај још ме однесе да ћу ја једно имати од некољених вредности.. Ох је ето у ковчежићу..

— Ваше величанство ми је показало те наките којима би се понела свака племкиња.. ја их нисам заслужила..

— Да, али ниси видела накит ни последње прегараде! Ти ниси видела да себи представиш његову лепоту.. све што си до сада видела ситница је према њему..

— Госпођо, преклињем вас..

— Допусти само да ти га покажем, па ћеш ми онда одговорити!

На те речи Катарина нагло подигне трећу преграду из ковчежића са накитима. Она је била покривена црном кадифом као и остале преграде.

— Погледај, рече Катарина дижући се.

Алиса баци равнодушан поглед на накит који јој је показивала краљица.

Али са једном пребледе као смрт, па оба крочи два корака, диже руке и промукло јаук оте јој се из груди:

— Писмо!.. моје писмо!..

Катарина Медичијева дохвати писмо и турну га у недра.

— Твоје писмо! дрхћи сад. Дакле познаш га ти! Оно је заиста. Знаш ли шта бива с мајком која убије своје дете и које то тако арско признаје, као што си то признала у своме писму?

— То је лаж! јаукну шпијунка. То је лаж! Дете није мртво!

(наставиће се)

утекао је још од пре пре дана. Ухваћени су и осуђени само ова тројица: Богдан Лукић на 5 година заточења, и Витомир Николић и Светислав Савковић на по једну годину затвора и на губитак грађанске части за годину дана.

Ударила га капља. По Софији се увелико говори да је „цара" Фердинанда ударила капља и да сада једва иде вукући једну ногу. Ово се, веле држи у тајности али се у грађанству ипак сазнало.

Туча у канцеларији. Телеграфски смо извештени из Прокупља да је там. окружни благајник Јовановић при издавању плате шамарао учитеља Петровића.

Потребно је да надлежни виде у чему је ова ствар и да благајника обавесте да плату издаје људима у новцу а не у шамарима, јер му се може десити да му неки врати кусур на исти начин.

Српске честитке Турцима. Јуче су многобројне честитке отишле из Србије турском парламенту у Цариграду, у којима им се честита срећан почетак рада и шаљу жеље за велики успех на новом путу.

Најзначајнија је честитка од стране председника скупштине и многих народних посланика.

Последице бојкота. Савез мађарских индустријалаца жалио се мађарском министарству трговине, да су враћене пошиљке мађарских фабрика, које су биле послате у Србију, Црну Гору, Турску, Бугарску и Малу Азију. Савез је молио министарство за заштиту, иначе мађарску индустрију очекује велика катастрофа.

Турски барјаци по чаршији. Београђани су јуче били изненађени, кад су по Кнез Михаиловој улици видели многе турске барјаке на кућама уз српске тробојке.

То је био знак радости оних турских поданика, који живе у Београду, због отварања турског парламента. Јучерањи ће дан ући у историју Турске, као веома важан датум.

Напад на воз. На железничкој линији Софија-Пловдив нападнути су 3. о. м. ноћу код Ихтимана разбојници и опљачкали један теретни вагон. Непознати разбојници побегли су.

Пожар. Синоћ око 8 часова упалила су се два сена Ђури Петровићу кравару на Булбудеру. Срећа те су сена била у крају авлије а не уз кућу. Ватрогасци су доцкан стигли на лице места, јер је све сено изгорело.

Штета износи до 150 дин.

Предао се. Никола Станковић из А. Бресинце у срезу топличком, који је извршио два убиства па пребегао у Турску, предао се јуче нашим властима у Прокупљу.

Поведена је истрага.

Преглед пруге. Услед искључења воза у Предејану, дирекција је издала најстрожију наредбу, да се све пруге одмах и најбрижљивије прегледају и где фали и најмања оправка да се то сместа изврши.

Покраден веш. Авраму Жуковском тапетару са станом у Проте Матије улици бр. 41, синоћ око 8 сати украден је цео веш из авлије.

Одбор за народну одбрану. Позивају се појединци тако и сва удружења, која су у Београду приказала уписивање добровољаца а спискове од оних још нису послала Одбору за Народну Одбрану, *да то учине што скорије*, како би се знао тачан број досада свих уписаних добровољаца.

Умро на путу. Милосав Мојсиловић из Грабске среза драгачевског умро је прекјуче на путу у село Радобуђе.

Узрок непознат.

На имен-дан Његовог Императорског Величанства Цара Николаја II, 6 Децембра у 11 часова пре подне, одржаће се благодарење у згради овдашњег Руског Посланства. Нарочитих позивница неће бити.

ВЕСТИ ИЗ ЦЕЛОГА СВЕТА

(о) Како из Лондона јављају, у великом угљеном руднику у Бленизору, десила се ужасна експлозија гасова, услед чега су погинула три рудара а многи су смртно рањени.

2ε Техничка велика школа у Шарлотенбургу предложила је немачком министарству просвете, да се на њеном заводу отвори професура за ваздухопловство. Министарство није по том питању донело још никакву одлуку.

ε У Бечу је опште мишљење, да је парламентарна ситуација безизлазна.

∴ У једном мађарском позоришту настала је паника услед тога што је попустио балкон, те је преко 50 душа пало у паркет. У гужви је једна особа изгњечена, а преко 100 душа рањено је.

На војске

Једно објашњење

Пресбиро је прекјуче пожуритао бржином која заслужује да буде употребљена код много важнијих ствари, да демантује нашу вест о томе, да је пуковник Бранковић од Краља лично одликован Карађорђевом звездом.

И доиста, Бранковић није сада већ много раније одликован овом звездом, али је на дан Краљеве славе Бранковићу пред свима присутним официрима указана од стране Краља и Престолонаследника пажња, коју су многи од присутних протумачили као да је Краљ прикачио Бранковићу орден на груди.

Отуда та помешња.

Желети је да Пресбиро буде тако вредан и другом приликом.

Ваљевска хроника

Морал простога света. — [illegible] — [illegible] — Један фонд. — [illegible] — г. пуковник Чекрџија.

(Редовни извештај „Правде")

Ваљево, 1. Децембра.

Позната је ствар, да морал код нашег простог света по селима почива на врло слабим ногама. О томе сам се и ја толико пута уверио. Што је чудновато у планинским забаченим местима те морални обзири далеко су слабији, но по селима, ближим вароши и иначе доступним вазни култури, тако и свим оним злима, која непосредно иду за њом. Али и ако сам научен, да посматрам код нашег сеоског света и таква дела, која се косе са моралом, ипак се с времена на време непријатно изненадим, кад видим по неки догађај, који је директно противан моралу.

Тако се скоро у селу Бачевцима на самој њиховој Лазари десио један грозан догађај, који збиља може бацити у бригу сваког народног пријатеља. Ово и до сад су Бачевчани били људи на гласу, али се и код њих досада није десило, да брат убије свог рођеног брата. Један од Лазаревића у наступу љутње потегао је руку на свог брата и једним ударом убио га на место. Констатујем само овај грозни догађај, не улазећи у његове појединости, јер су ми оне, као и сам догађај, бескрајно одвратне.

У селу Бачевцима до сада је била једна механа, која је вршила разорни утицај на Бачевчане. Сада их има три. Много лепих ствари можемо од села очекивати у најскоријој будућности.

* * *

Наш сеоски свет воли хајдуке, јер их он потајно на старо нетешко доба, које су песме опевале. Због тога сеоска младеж у овим местима, где има хајдучије или где је скоро било, подржава хајдуке и у оделу и у оружју. Нарочито је то обичај у ужичком округу, у срезовима црногорском и рачанском.

Жртва једног таквог ината био је и Тихомир Марјановић из Стрмова у срезу рачанском. То је момче од својих 20 година, које, и ако је сирото и живи од надница, ипак носи хајдучки силаве од дебелих шалова и за њима револвер белокорац. Загледајући једном револвер и нешто чепркајући око њега, Тихомир је био неспретан, да један метак опали и развргла му десно колено.

Рана је била тешка и Тихомира су однели у болницу, где је оператору г. др. Ј. Стојићу пошло за руком, да врло вешто и свесно Тихомира од ампутирања ноге.

Тихомир још лежи у ваљевској болници и жарко се, да више нико подражавати хајдучком акту само да му је да оздрави.

* * *

У селу Тривићу, срезу тамнавском, има доста ловаца, од којих се нарочито истиче Михаило Лазић. Његових четрдесет година још га нису одучиле, да не иде за зверским трагом, али ће га свакако одучити од тога један малер, који му се десио 15 прошлог месеца. После једног неуспелог метка Михаило је пунио пушку, спустио је к ногу и чекао да се јави зеров, кога беше пустио у један шевар над селом. На глас свога кера Ласе, Михаило потрча за једну жбуну, али у незгодни завучи пушком за један жбун. За[illegible] пушка опали и сав се метак сасу у шаку леве руке.

Рањени Михаило, који је отац породице и има неколико деце, потрчи кући, завита руку и класне на тек стока у Ваљево, где му је указана лекарска помоћ. Рука ће Михаилу бити спасена, те ће у будуће моћи опет у лов, само ће тада бити пажљивији.

* * *

Наши лепи корзо оживео је. Напуштен лети кад цео свет оита на Пећину у хармску свежину, он је у позну јесен и у зиму прибежиште свих оних, који воле шетњу. Од четири часа по подне па до 6. у вече видиш се корзом, на свој његовој дужини од једног километра, не може тако рећи крочка од лепих госпођа и госпођица. Ово стаклично цвеће измешано је господом у црним капутима и униформама. Многобројне матроске лутпи капа, које су сад у моди, мешају се са полуцилиндрима и војничким капама.

Доласком артилераца корзо је добио донекле другу боју. Место цвећиних испускава ваде се сада и испуске од црне кадифе и природно [illegible] се помажу на свих лепих госпођица. У осталом многи показаља оста главни род оружја.

* * *

Пешадијског пуковника г. Н. Петровића Чекрџију, који се држањем својим бавио овде, снашла је изненадна болест. Најбољи за ваљевским лечењима он је пао у тешку болест, и његова породица, као и грађанство ваљевско, кога је г. Чекрџија умео при првом сусрету задобити, стрепе за живот поштованог г. пуковника. Сви се ипак надамо, да ће јака природа г. пуковникова надјачати ове изненадне незгоде и да ћемо г. Чекрџију ускоро видети опет на дужности.

* * *

Сава Грбовић — Хелпдарац јеромонах био је оставио сву своју готовину, 18000 динара своме фонду, који је основао за потпомагање сиромашних ђака ради изучавања богословља, привреде и заната. Једним својим писменом одредио је неколицину најугледнијих ваљевских грађана за доживотне руководиоце његовим фондом, те је фонд ускоро почео и да дејствује. Али давно је речено, да нико своју ћуд мимо-враз не може као калуђер. Отац Сава предомислио се и хтео би да свој новац, који је уредно фонда по правилима фондовским дао под интерес, извуче натраг те сваки час тужи управу фондовску час г. министру просвете час г. министру народне привреде. Тим ваљевским грађанима, који имају несрећу да управљају тим фондом, досадило је већ одговарати на разна Савина писма и тужбе и они су решили, да дигну руке од свега, и од фонда и од досадног калуђера. Ја их у интересу сирочади молим да то не чине, већ нек истрају на послу, ког су се примили, јер се надам да ће се и отац Сава тргнути и престати више да их узнемирује да им досађује.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Непријатељи су се морали ограничити на то, што су рекли да је протокол при скидању печата у кући Сен Кроа био фалсификован.

„Оптужују ме, — вели Пенотије — да сам отровао Сен Лорана, али је ли у опште доказано да је он умро од отрова? — У најмању руку веома је чудновато да ме оптужују за један злочин, који није ни извршен, јер лекарски извештај, као и ближе околности смрти, тврде да је његова смрт била природна."

Заступник Пенотијерова одговора упрао је порекнају ће за његове тужиоце. Он вели да је госпођа од Сен Лорана чекала пуних осам година, па тек онда предала своју тужбу. А зашто толико ћутање? — Кад је Сен Лоран умро, Пенотије је добио место врховног порезника свештенства. Госпођа Сен Лоран предала му је то постављење 12. јуна 1669. Од мах истог дана закључили су међусобни уговор, којим је госпођа Сен Лоран резервисала половину прихода себи; осим тога је Пенотије дао господину Манијету још две хиљаде пистоља, јер је он имао нека потраживања од госпође Сен Лоран по једној признаници, коју му је дао Сен Лоран, кад је Манијет 1669. у његову корист био оставку на свој положај. Госпођа Сен Лоран мирно је примила половину тих службених прихода и то до последњег дана месеца децембра 1675. кад је уговору истекао рок, а кад је главна скупштина свештенства уважала част Пенотијеру да га опет постави за свог врховног порезника још за даљих десет година, које истичу 31. децембра 1685. године. Кад је господин Пенотије хтео тај уговор обновити, они, који познају госпођу Сен Лоран, знају врло добро да она господина Пенотијера никад није оптуживала да је отровао Сен Лорана.

Ми смо се мало дуже задржали на овом случају због важне улоге, коју је Пенотије под Колберовом управом играо за време реформа трговине и заната.

* * *

У Паризу се није говорило ни о чем другом до о госпођи Бренвиљијеровој и Пенотијеру. Госпођа Севиње вели: „То није било од користи интересу о ратним пословима.

Као племкиња ужинала је госпођа Бренвиљијерова повластицу, да је извеђу пред највише судове у земљи, „Гранд Шамбр" и „Ла Турнел". Први је био одељење парламента а други тешки парламентски суд. Она је тражила једног саветника т. ј. адвоката, који ће јој помагати при одбрани. То јој, бар за неко време, нису дозволили.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Народно позориште

У вечерашњем програму од 18 тачака нарочито се истичу: *1. Пацијент Зефицијер* и *2. Артаљ. Рустикана.* (113 ти пут). Све су тачке веома забавне.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Султан с пратњом кроз пуне улице народа дошао је у парламенат у 1 сат по подне. Пре Султана дошли су представници страних сила са дојеном амсадера Маршалом на челу. Султан је поздравио посланике, који су стојећи саслушали престону беседу, коју је прочитао секретар Султанов Џемал беј.

У беседи се налази задовољство због увођења устава и нове ере и изјављује се жалење због неверства кнеза бугарског и валије румелијског Фердинанда као и због непоузданости и неискрености других, који анексијом Босне и Херцеговине нарушавају Уговор Берлински, али се влада нада, да ће помоћу парламента и великих сила све ствари лепо се окончати. За тим се помињу реформе, које ће се извести у војсци и флоти.

Беседа се завршује молбом Свевишњега, да допусти парламенту, да своје планове наврши. Беседа је прорађена живим одобравањем.

За тим је Султан упутио посланицима неколико речи честитајући им и призивајући на њих божију милост. Султан је у 2 сата по подне изашао из парламента, за тим је изабрана комисија, за преглед посланичких пуномоћија. Варош је вечерас сјајно осветљена.

Ко жели да је здрав и весео
и да увек има добар апетит

Нека пије само Вајфертова пива а нарочито „ЕКСПОРТ," који је, по свом одличном квалитету, само ОБЈАВИЛО БОЉОТ свом страном пиву.

На ово се скреће пажња свима и свакоме а нарочито свечарима.

ПОРУЏБИНЕ ПРИМА

ПОБРАТИМ — КОСТА

продавац на Београд.

ТЕЛЕФОН БР. 120. ДЕЧАНСКА УЛ. БР. 18.

Љуба В. Јанковић учитељ због болести у кући проглашење своју славу Св. Николу у нередовном року.
670 1—1

Славим Св. Оца Николу.
Срећко Цветић
продавац књига, Калемегдан улица бр. 19.
672 (Славонија)

Моје крсно име Св. Никола у прослављу ове године у кругу своје породице.
Димитрије Ј. Живадиновић
672 трговац 1—1

Због болести у фамилији ну у кожним Борићеве. Нећемо ове године не може примати госте о своју славу Св. Николаја.
669 2—3

Моје крсно име Св. Никола. Б. св. м., славим.
Вук. С. Јанковић
трговац Српске банке, Св. великом „Дом" трговца" 16. 2—2

Св. Никола усред свадбе у кући не можемо прима те узбиљене госте.
Браћа М. Димитријевић
665 3—3

Рака С. Мутавџић не мо же о својој слави Св. Никол примати посете.
666 2—2

Моју славу Св. Никоју не могу сос годишње славити.
Тата С. Миљковић
благајник удруже трговаца Београда у уно. 662 2—2

Живка Д. Спасића због свабости не може примати по сете о својој слави Св. Нико ли.
648 3—3

О моју славу Св. Николају, б. о. м. не могу примати посете.
647 **Зоја Могарош** 3—3

Андреја Јовановић слу жбеник у пензији не може примати посете о Св. Нико ли због смртног случаја у фамилији.
647 3—3

О слави своју Св. Оца Ни колаја не могу примати по сете.
Дуб. Остојић
646 пуковник у пензији 1—1

Милан Јеченица прослави своје крсно име Св. Николу у кругу своје поро дице.
3—3

Др. Мика Поповић моје крсно име Св. Никола.
643 3—3

Кафана „Мали Чачак" Ра тарска улица бр. 46, са две собе, кујном, подрумом, целим мобилним намештајем, бидоном, и купатилом издаје се одмах или касније.

За усмене уговоре у улици **Душана Тодоровића** Краљевско-Српског Дворског Добављача.

Београд—Теразије.

УРАЊЕЊЕ СВИЊЕ ЖИВОЊИНЕ

Заколем и грлењем свиње, телади, јагњади, гушаи и разне дивљачи

Свежег „ТЕЛ-БУТЕРА"

Паплаке „Милех-рама"

Најбоље Беле и Црне вине

Велике залихе за напуњење 1 пуг. по 1 с. Дозив 195 Сигнал код парничења у корпорацији од 20 вина. Најбоље врсте и старе Сигнале. Најпрост сигнал аферам. Карабељанов сигнал. Карабељанов сигнал. Сигнал Бора и на дар. Корпорацијски сигнал. Сигнал „Бора пивница". Сигнали Борићеве, Ивана Гунца, Живојина Пећарца, Сигнала и т. д. Сигнал Борићеве.

Најбоље и најразноврсније готовине бомбоне и колаче на целокупне наруџбине спремно за свечаности.

Крстарице износа 120—160 ком. по 1 путу, одмах испоручује. Ораја ради врло добре. Свечарске торте по нарудби. Свечарске торте по нарудби. Свечарске торте по нарудби.

Прегледајте наше изложбене прозоре

Душана Тодоровића
Краљевско-Срп. Дворског Добављача
Београд—Теразије.

(...г. потрошачима у Београду и у...ству, што је наша радња...ла се...ом новијим...ом и...ом.

Телефон бр. 43 641 6—

Свечарима
препоручује се
Парна Пекара „БАТАЛАКА"
за сваког увечера

Славских Колача
по умереној цени

Поруџбине упутите: Пар пивнице Парне Пекаре „Ба таљака." Теразије бр. 10.
660 3—3

Дућан
са собом, подрумом и одељ ак за двије се одмах под најам.

Одмах се налази у Немањи улици у близини моих дућана а у дућанима осталих моћи ће се одмах и по најприкладније, а нарочи че, погодне, умјесне чуковнице, најдаље 6 м. 1.
14.XI. 1908. Београд.

Јован М. Јанковић адвокат ул. Велизар Нешића бр. 32.
656 3—3

ВИШЕ ХИЉАДА пријатних писама добили су купци који могу сад добити у целом царству „Србино Радничић," у Бранковој ул. бр. 16.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

САМОТОКА ракија и бозаџ, јуков 25 дин. (литар 0·30)

СТАРИХ, ОЧУВАНИХ ВИНА јаков 30—60 динара (литар 0·60—0·80).

ЊЕГУШКОГ ЦРНОГ ВИНА старог 5 год. јаков 60 динара (литар 1·20).

КОМИСИОНА — ШПЕДЕРА јаков 10—15 динара (литар 0·20—0·30).

Продајемо у нашим ново сређеним подрумима Св. Савска улица број 17. и 19. Телефон бр. 957. Продаја без трошарине у подрумима „Господарске Касине" и магацину преко пута од ње. Телефон бр. 732.

За природност вина јамчимо. Пренос вина и бесплатан.

С поштовањем

8—3 **Рафајловића Подруж.**

ВИНА

Отворио сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог завичаја из Поморавља, тако да сам могућан свима потрошачима, да се особно са добрим произвођачима вина непосредно погађају.

ВИНА моја старе и нова од: **Жилаја, Темишанке, Ризлинг, Танушан, Дрењак** са **Смедеревске, Вршчанке, Рајне вина, Цвичке и Свитка Пустиња**, а она су вина којима ће бити истакнуто од сваког трга, те је и квалитет одличан, а цене врло умерене.

Нарочито ми моје **домаће вине** се у моје стоваришту **Бајде Исајића улица бр. 27.** до (Варошког пива) а главни подрум на Теразијама дуже вам ради трговачког живог кафана „Русија," где нарочити свако вино са 10 динара по лителарту умешено.

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Београду 1907. год.

Београду 1908. год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ
власник и винограда на Поморављу.

644 4—20

Котел „АЛБАНЕЗ"

Српска кућна без конкуренције

Наручити јединствена спрема се за празнике.

Препоручујемо домаће **КИСЕЛО МЛЕКО.**

Од данас за сваке суботе Српска кућна са пастрмом, Пуга, Чевап на рожњу.

Препоручујемо домаће одлично бермет. Луђанским пива вина обрађено нарочиту пажњу као и остало доказе вино по знатно сниженој цени.

Овогодишње „КОМИЋКО" продавање вам радње по 40 ц. дин.

Стругара Прометне Банке
БЕОГРАД — ДУНАВСКИ КРАЈ

Има готове чамове и букове грађе у разним димензијама и квалитетима

Преко 250 вагона

Изражује сандуке по поруџбини у једном комаднама за равноварске потребе, као за пакошење: стакларних шољица, меса, сапуна, сланине, сланине, сапуна, фиде, кокоши, разног осталих потреба и т. д.

Сандуци се могу потпуно готови (уковани) инфорирати или само делови, па да их поручиоци сами сљаже.

Има потпуно сувог сигурно палисад са шеталом и пером од 11—15 см. ширине 30 мм. дебљине а у разном дужинама.

За цене и услове обратите се ПРОМЕТНОЈ БАНЦИ са тачном спецификацијом потребне грађе или са уплатном приговарајућ сандука.
593 20—20

Нам мила и непријатна

† Павле Ђ. Јованови

преминуо је напрасно 26. ов. мес. у 48. години живота си. т. — Са тешко за обавезу и душевне, да овим пријатном нарочите благодарно Његовом Високопреосвештенству г. Епископу Сергију, који је поклонио свој присутствие при опелу одао почаст покојнику последњу пошту, а нама тиме указао вељику пчаст. — Исто тако дуговану хвалу г. Нен ду Стојојевићу свештенику прљаторском, и г. Михајлу Дуњићу свештенику на Калеи и г. Радосаву Давидовићу свештенику шабачком, који су такође својим присуством при опелу одали покојнику последњу пошту. — Хвалу г. Матеју свештенику шабачком, г. Јов Т. Кнежевићу, г. докгору Д. Марковићу и г. Милошавовићу сер. подбиљарцу, који су својим искрени, дирљиви говорима узели последње опроштај од покојника. — Хвала пријатеља на положеном венцима на одар покојников, нала сиама пријатељима и сарадницима и и свима са страни на тодини мојима сочувши у мојој тузи, узела трофантну шабачком, које је затварљем својих рана и многобројним учешћем при погребу указало великом покојнику последњу пошту.

Шабац, 1. новембра 1908.

1—3 **Ожалошћена породица**

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан, — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола г. 8 дин. за 4 мес. 4 дин. — Огласи: за обичне за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за чет ри год. 8 д. — Сви уредништву налазе се на углу Краљице и Д. Чарлија улице.

Телефонски Водовод ул. бр. 22.

„Правда" штампа се у Београду, Краљице Наталије ул. бр. 16, Телефон бр. 68.

ПРАВДА

Телефон 821 | СУБОТА 6 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 334. | Телефон 821.

Мађарска завера
против
ХРВАТСКЕ
(Писмо из Пеште)

Овде је Векерле успео убедити све политичке кругове: да ће се ствар о анексији Босне и Херцеговине свршити повољно за Аустро-Угарску. О томе му је, вели, барон Ерентал дао најкатегоричније изјаве. Наравно да Векерле не додаје ни под каквим ће се то условима збити, ни после каквих перипетија. Мађарима је главно: да они из целе ове комедије у којој је заплела и мађарија извуку што већих користи и како су постали врло осетљиви на сва питања која се тичу њихове државе, то је Векерле скројио већ план: како да се Босна и Херцеговина присаједине држави круне Св. Стевана.

Векерле је осетио: да овај дух револуције и расположење према независности, који су направили „коалицију" онако силном и страшном, није ни мало задовољен овом хибридном комбинацијом коју представља кабинет Векерле-Кошут, него да ће тај исти дух срушити данашњу владу и подићи на развалинама њеним можда некога, који ће постати врло опасан за дуализам, толико драг Хабзбурговцима и њиховој намерили.

Зато је Векерле истакао идеју о присаједињењу Босне и Херцеговине угарској краљевини, да би на тај начин задовољио болестан шовинизам Мађара и за неко време сузбио струју одвајања Угарске од Аустрије.

Изгледа, да је Векерле већ успео задобити и двор за ову идеју, јер да се у Бечу јако полагало на то, да анектиране земље потпадну под аустриску половину.

Најкомичнији у овој ситуацији постају Хрвати. Њих је увек Беч обмањивао и било му је увек веома лако преварити их.

Тако је било и овога пута.

Франковим Хрватима је дат миг из Беча: да ће се Хрватској присајединити анектиране провинције, и зато Хрвати треба да се одвоје од свег Словенства те да се пожуре поздравити анексију. И они, који из наивности, а који опет свесно али добро плаћени за то, заиста полудеше за ова два месеца. Награђени су се још јаднији но што су били свесни. Међутим, сад излази: да Хрватска не само што неће ништа у овој пљачки уграбити, и не само што ће остати потпуно без ичега, него ће се још све то наплатити на њену грдну штету. Ево у чему ће бити та штета: Да би Мађарска могла загосподарити над Босном и Херцеговином, вала да ове земље буду под њеном непосредном управом, а зато је опет потребно да је никаква туђа управа од њих не раздваја. А ово се да би према данашњој подели и данашњим границама Хрватске, ова земља делила Босну и Херцеговину од Мађарске. Зато су Мађари спремили пројекат, којим одузимају од Хрватске три жупаније: сремску, пожешку и осечку па све те земље предају круни Св. Стевана, и тиме доперују границе угарске краљевине до реке Саве.

Хрватској би за ове три жупаније дали у замену Босанску Крајину, које су земље и знатно мање по простору и по важности.

Ето какав се колач спрема Хрватској, као плата за „одушевљење" што су га Франковци показали поводом анексије.

Али се ми уздамо у Бога и снагу српског народа, да до свега тога неће ни доћи, него ће и Мађари са тим својим планом остати на јалово, као и Франковци са својим одушевљењем, а да ће Босна и Херцеговина добити потпуну аутономију.

Наши официри
У друштву и јавном животу

Сам наслов овога написа казује да немамо намере упуштати се у оцену стручне спреме наших официра, као ни њиховог патриотизма, ни одушевљења. Хоћемо да бацимо један, можда и летимичан поглед на њихово опште образовање и јавни живот, и да изнесемо неколике појаве, које су могуће при сусрету по салонима и другим јавним местима.

За боље разумевање наших опсервација не би згорег било помотрити побуде које младе људе воде у официре при избору њиховог позива.

На прво место долазе официрски синови, који по традицији иду у војнике. Из детињства униформа им је привлачила: срећали су увек само официре, виђали их у родитељској кући, слушали једнако разговоре, који су се тицали војничких питања, па су се у то и уживели. Војничко позив постаје нешто нераздвојно од њиховог живота. Отуда су они донекле груба војничка и донекле „кавалира" као би они имале даме веома. Ми бисмо рекли да су добри играчи и — рђави војници.

После ових у В. Академију одлазе многи „господски синови", који не осећају дара, нити особите склоности науци и школи. Отуда родитељи, који сматрају да синови треба да буду велика господа као и сами што су, или бар да праве добру каријеру без великог труда, угурају синове у В. Академију, рачунајући да ће интерес и војна дисциплина, потпомогнуте њиховом протекцијом, извести синове на пут. Ови после постају махом салонски лавови и често пута и претенциозни кратуре и разузданих и празноглавих младића, које друштво и околина не могу да сноси.

Даље имамо једну категорију младих људи, који располажу с више разборитости него средстава, с више претенсија него амбиција, и виду да им треба много више умног напрезања и материјалних жртава да сврше какву вишу школу, па да пре мање и скорије каријеру, раније се може награђени, док се у Академији школују с незнатним личним средствима, без великих умних напора но само располажу с нешто толико и, и родне бистрине и даровитости.

Ова категорија даје друштву оно што је најбоље. Ту има људи интелигентних, обдарених, уверљивих, који умеју да науче околности, да употребе накнадно своје слободно време, да искористе сваку згодну прилику и ураде оно што ће их одликовати и говорити у прилог њихових способности и образовања. Разумљиво да је и њихов морал одличан, као последица доброг српског васпитања, не систематског и удешеног, него, ако се тако може рећи, оног наивног патријархалног васпитања, за чију особите може најбоље да послужи оно тако верна формула Јанка Веселиновића да су нараштеност „посисали с мајчиним млеком."

Сада долазе на ред ћифтински синови који имају новаца али им оскудева сој и васпитање из ужих форма. Ови бенићерају траг у В. Академију. Остају увек ћифте и на даље, у свима поступцима испољују скоројевиће, старајући се да разузданошћу и трошењем маскирају своје ћифтинско порекло и маниве. Расипају новац уз припомоћ и за рачун господских синова, каквим да би сами били у њиховом друштву, и желећи да им помажу ако су нису у њима бољи од њих. Ови су тип нашег снобa.

Напоследку имамо крајњу супротност с великим способностима и знањем, с наклоношћу другом којем позиву, коју недостатак средстава гони у В. Академију, посвећује државним потомцима каквоје. Из ове категорије појављују се најозбиљнији типови, с највећом разноликошћу, које обележавају искрености. Има ту младих људи особито обдарених, талентираних чак, са својим способностима које умеју да обраде и употребе. Има их празноглавих, лакомислених, које је судија и судбина да опасну сабљу, да би отпочели живот по угледу на ћифтинске синове, с тим разликом што им оскудевају средства. Обично оти људи не моралом не су богати. Отуд су могуће да упадају у разне ружне ствари да би до средства дошли. — Има ту људи који су сиромаши, поучени, искатљиви, задовољни оним што су постигли и што им још предстоји и придржавају њиховог очекивања. Ови су неугрожени и — неопажени. — По некима од ове последње групе људи налазе се особитим аспирацијама, поред широке интелигенције, што потребљаваних солидним радом даје могућности за велики успех. Али о тим људима можемо најмање говорити, јер су обично повучени од друштва и заузети својим сами којим се раде.

Из ове несиажене изабрати и оценити који је тип официра и војника који су на челу квалитете мађарских војничких позива и који најбоље спремају свој избор и одговарају изабраном позиву, задаћа је каквог војног критичара. Ми, како раније рекосмо, хоћемо да говоримо о официру као члану друштва а не о другом чиновнику. Морали смо претходно рећи оволико о разликама међу официрима, да би се добила јеснија слика да сви нису све једног кова нити од једног тесто у мишљењу, колико се то може из вити из ближег додира с њима.

Пошто хоћемо да се забавимо општим утиском који официри чине у друштву и у јавности, морамо бацити општи поглед на њихово понашање, поступке и држање, како их истичу догађаји и јавни живот. Ако у том животу имају наше уклон сви који имају врлине и официре, њихово васпитање, морал и назоре представља све горе небиња, није наши кривица; на против иде у прилог наших ранијих опсервација. Овде можемо додати толико, да и они, којима се не би могло чинити замерке, повећи беспрекорни, увучени у друштво и његова с давним разредима, проматлајући и бива обареним, губе од своје репутације, или бољи не дају повода да се о њима суди друкчије. Зато свак, кога се не тиче да дубље испитује — а није лако приближити ближег познавања — добија о официрима, по оном који их у друштву и јавности представљају, један утисак не много светао на све официре гледај. Полазећи с тог гледишта хоћемо да бацимо један поглед.

Ж.

(Наставиће се)

НИЈЕ „ЈУРАЈ" НЕГО ЂОРЂЕ

„Одјек" је јуче донео вест о смрти Ђорђа Стратимировића генерал-мајора, позивујући пок. Ђорђа Јурајем.

Да ово није штампарска погрешка види се из тога што се име Јурај помиње у тој нотици на два места и сада морамо запитати „Одјек": зашто он од православног и великог Србина Ђорђа Стратимировића прави Јураја Стратимировића? И сам „Одјек" вели да се Стратимировић родио у „Новом Саду" а у Новом Саду није никад било „Јураја" него Ђорђа и Георга. Зашто дакле и одакле „Јурај?"

Крајње би време било да се и у „Одјеку" оваквим глупостима које боду очи сваком паметном човеку стане на пут.

Пророчанство за 1909. год.

Чувена француска пророчица мадам де Теб објавила је ова своја прорицања за 1909. годину.

Рђава прогноза! Нова ће донети важна година, ако доиста буде тако мутна, као што прорече пророчица. То ће бити и крвава година, то може значити рат. На сва сама не зна тачно, да ли ће рат букнути већ до године. Али ако плане, то ће бити у једној великој крвави, која ће трајати од августа 1909. до фебруара 1910. године.

Тако је по њој сигурно, да идемо на сусрет великим жалосним догађајима, којима је порекло на Истоку. Из њих ће настати велики европски рат, чији ће последњи узроци бити у Африци (можда у Мароку). Од тога ће прво патити Француска. Али ће се она за тим оправити и скрити мону и вање великих победа, пошто ће јој вододољну снагу дати њени становници повово одушевљени идеализмом.

Кад олуја прохује, Аустро-Угарска ће стајати на врху. А Немачка ће бити дубоко уздрмана, а њеном царском дому предстоји борба. Тада ће уз то још доћи и то, да ће Немачка бити прагњечена између Словена и Романа, који су се приближили Аустро-Угарској.

Једина земља, која ће имати мир, јесте Шпанија. На против Енглеска и Италија осим немира добиће у својим краљевским доловима још и жалост.

Мадам де Теб гледа даље на будућност исто онако црно, као што то обично чини. Али се мора признати, да су се испунила нека њена прорицања. Од свих њих је најзначајније прорецање смрти бив. председника француске републике Фора и о свињљењу у Немачкој 1907. Ово се прорицање обистинило на кнезу Ајленбургу.

† Авдо Карабеговић

Синоћ стиже телеграм: да је у Лозници преминуо симпатични Авдо Карабеговић, по занимању учитељ, а по срцу и души песник и жарки родољуб.

Авдо је родом из Босне, и расп се заједно са њеним слободом. Прешао је пре више година у Србију и свршио у Алексинцу учитељску школу, па је као Србин Муслиман био одмах постављен у М. Зворник јер као што се зна у М. Зворнику и Сокору има Срба муслиманске вере.

Још у школи је Авдо почео певати, и песме су му пуне самих сећања на Босну и препуњене чежњом за драгом му постојбином.

Буран живот што га је Авдо водио, и прилике, које Авдо по доброти срца свога није могао ни умео избећи, јако су му биле порушиле здравље, те је Авдо оронула здравља почео још више чезнути за завичајем. У то доба му баш аустриски жандарми забранише прелаз у Босну. И Авдо је по након седео на обали Дрине, и болан, пребол, са очима пуним суза, гледао у Босну, где његове земљаке на сваке муке удирају, а он стоји немоћан да им се у невољи нађе.

Сви су се пријатељи својски заузимали, да Авда како било спасу од неизлечиве болести, али она беше већ ухватила дубока корена, и најзад покоси Авду.

Авдо није оставио великих дела за собом, али је оставио јаке успомене код свих људи с којима је у додир долазио. Сви ће његови пријатељи и познаници зажалити за њим, уздишући за његовим добрим срцем, питомом нарави и жарком душом и пламеним патриотизмом, па ће с нама заједно рећи:

Лака ти српска земља, Авдо!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

С „велеиздајничког" лова

„Комисија за лов на велеиздајнике" није у свом часном послу у Госпићу нашла никаква „велеиздајничког" материјала. То је господским функционерима било особито жао, те је један од њих после истражном судији писао, да се „велеиздајнички" материјал налази сакривен код једног Хрвата. И истражни судија нареди претрес стана код тога Хрвата, али није нађено ништа, што би се могло назвати „србијанским знаком".

Претрес

Како „Будимпештански Хрват" јавља судски претрес оптуженим Србима „велеиздајницима" у Хрватској биће тек после три месеца.

„Велеиздајник" на умору

Како загребачки листови јављају, трговац Пере Вукајевић, који је пре три месеца ухапшен у Топуском због „велеиздаје", тешко је оболео. Он је и онако слаба здравља дошао у затвор а та несрећна кућа ових несрећника „велеиздајника" није место где се болест лечи. Стање Пере Вукајевића врло је опасно и може се сваки час десити да у тамници за навек затвори своје очи.

Мешура

Пошто је, као што је познато, између аустријске владе и шеих-ул-ислама у Цариграду постигнут споразум, да по тражењу муслимана, босанско херцеговачки реис-ул-улема од шеих-ул-ислама добије овлашћење за вршење својих верских функција, то су у Сарајеву отпочели између владе и изасланства изборног одбора муслиманске народне организације преговори на ревидирању муслиманског верског и просветног аутономног статута.

Дневне вести

Дан цара Николе II. Данас је имендан цара свих Руса Николе II, који се, као и сваке године до сада, прославља у руском посланству. Јутрос је била свечана служба у посланству као молебствије за руског императора, а после службе, посланик г. Сергејев је примао честитања.

Силан се свет данас беше слегао у руском посланству. Представник Краља, Престолонаследник, дворско особље, сви министри, председник скупштине, партиски шефови, многи посланици, официри и мноштво грађана свих редова.

Цео Српски Народ, који преживљује тешке часове горког искушења, моли се Богу за здравље Николе II. с непоколебљивом надом: да овога пута Русија неће напустити српску ствар и од Срба стварати и даље робље аустријско.

Изашли на чистину. Док су самосталци држали, да ће друге групе, нарочито народњачка и напредњачка, одбацити идеју о коалиционој влади, дотле су се самосталци правили пред светом, као да су и они за коалицију, али тобож други неће. Међутим, својом одлуком од среде, народњаци су их са свим истерали на чистину. Сад су самосталци изашли с фарбом на среду, и изјављују: да само они не пристају на коалициону владу из свију странака. Они као мањина имају чудну претензију: да уживају привилегисани положај, да учествују у влади, а да их друге групе „из патриотизма" помажу. Један самосталски лист је јуче написао ово о „држању самосталних радикала:"

„На последњим седницама својим, клуб самосталних радикала решавао је и о питању образовања коалиционе владе.. Самосталци налазе, да сада *нема никаквог разлога* образовању једне коалиционе владе свих странака, и да споразум закључен између самосталаца и фузионаша има да се и даље одржи у пуној снази и сили."

Наравно, самосталци у своме „патриотском чувству" налазе: да се није ништа десило за ова два месеца и да се ситуација није ни у колико изменила. Главна је ствар за њих: ухвати!

Г. Коста Тимотијевић, који приликом прве кризе треба да на свагда испадне из кабинета, изјавио је: да на то никако не пристаје, и да ће његова група пре изаћи из Скупштине, него што ће пристати на коалициону владу из свих странака.

Тако самосталци пецају!

Деградација. Јуче пре подне извршена је деградација у Крагујевцу пред фронтом тамошњих официра, над Јованом Хобишом артилериско-техничким подпуковником, који је извршном пресудом војних судова осуђен на две године заточења. По извршеној деградацији Хобиш је предат начелству, да се спроведе у Пожаревац на издржавање казне.

Министарска седница. Јуче пре подне држана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом [illegible].

Мајорски испити. Од прекосутра отпочињу мајорски испити до свих родова оружја. Испит ће се полагати за сада из теорије а доцније практично.

Манифест српске омладине. Српска универзитетска омладина у Београду упутила је један топао манифест својој руској универзитетској омладини, и тај је манифест написан на руском језику.

Рат. Америчка држава Венецуела објавила је Холандији рат, што јој је ова отела неке ратне бродове.

„Шта ћемо с њим". Ми смо већ неколико пута писали о прослављеном куриру г. Бошку Љубишићу, па смо последњи пут напоменули чак и да је указ потписан, па да тако с Краљевим потписом чами негде у фијоци. Јер курира Бошка не дају котеријаши.

Кад је та наша последња белешка изашла г. министар спољних послова позвао је к себи чувара оне фијоке у којој се храни потписани указ о куриру, па је забринуто запитао:

— „Али па шта ћемо ми с тим човеком"? Ево „Правда" непрестано пише о томе, а котерија га не да него га штити и брани! Какав је излаз из овога ћор-сокака"?

Весели се Србадијо!

Не да накнаду. На питање Беле Раковског рекао је угарски министар председник д-р Векерле, да је потпуно неоснована вест као да ће Аустро-Угарска за анексију Босне и Херцеговине примити на себе један део турског државног дуга, нити су у том смислу издата упуства аустро-угарском посланику маркизу Палавичинију.

Изгубио поверење. Како из Берлина јављају, заслужује пажњу уводни чланак „Хамбургер Нахрихтен," где се вели да велике силе желе одступање Еренталово, пошто су изгубиле поверење у таквог министра.

Одговор талијанског краља. На својеручно писмо ћесарово о анексији Босне, талијански краљ Виктор Емануило, као што смо већ јавили, одговорио је пре неки дан.

Одговор је написан у општим пријатељским изразима и изјављује наду да ће се у интересу мира међународне тешкоће, које су настале услед анексије Босне и Херцеговине, изравнати сложним заједничким радом великих сила не обзиром на политичке и привредне потребе балканских народа.

Аустро-турски преговори. По једном бечком полуслужбеном саопштењу, аустро-угарски посланик маркиз Палавичини само је у општим цртама конферисао с великим везиром Ћамил пашом о питањима, о којима се имају водити преговори. Велики везир није специфицирао жеље турске. У детаље се преговори до сада није могло ући прво због отварања турског парламента, који је заузео сву пажњу турских државника, а друго зато што се није знало да ли ће Ћамил паша и даље остати велики везир, те није хтео улазити у обавезне преговоре.

Енглеска против Аустро-Угарске. Лондонски „Морнинг Пост" вели, да је енглеска влада обећала Србији и Црној Гори потпору против Аустро-Угарске, која *ће морати обема балканским земљама уступити један део Босне, Херцеговине и Далмације.*

Територијалне накнаде. По једном петроградском саопштењу „Фосових Новина", *Аустро-Угарска је изјавила своју готовост да Србији да територијалну накнаду уз Дрину а Црној Гори у Херцеговини.*

Задоцњење возова. И синоћ је убрзани нишки воз задоцнио са 31. минут. Распитали смо за узрок па нам је објашњено, да нишки воз мора да чека смедеревски воз, који нема парна кола него машином греје вагоне и на свима станицама врши маневрисање теретних вагона и стално због тога задоцњава и он задржава и нишки убрзани воз. Дирекција отклони ово!!

Нов предлог. Пошто налази да мало има изгледа да ће се испунити жеља Србије да јој се уступи једно парче босанског земљишта јужно од Дрине, лондонски „Дејли Телеграф" налази да би се Србији могла дати накнада у новопазарском санџаку, чиме би се испунила жеља Србије да се сједини с Црном Гором, а Турској санџак не би био од Бог зна какве користи. За то поменути лист предлаже барону Еренталу, да се користи поново отпочетим преговорима с Турском, те *да изради њен пристанак да Србија окупира новопазарски санџак.*

Миролубивост кнеза Николе. Цетињски „Глас Црногорца" изјављује да су неистините вести проношене по иностранству, као да кнез Никола намерава 7. јануара објавити рат Аустро-Угарској. Кнез Никола вели, јесте и остаје миролубив и пријатељ Фрање Јосифа I.

Поздрав парламентима. Црногорска народна скупштина телеграфски је поздравила руску думу и талијанску скупштину. Обема је благодарила што су се заузимале за угрожене српске интересе и изјавила наду да на њих и даље може рачунати у овако критичним тренуцима за српски народ.

Демантии. Угарска телеграфска агенција демантује као неистините све гласове да предстоји пад Еренталов, што се његов корак у погледу анексије Босне и Херцеговине не одобрава на меродавном месту.

Покушај самоубиства. Синоћ око 9. сати у вече, Чедомир Алексић родом из Накучана у срезу поцерском, ђак V. разреда гимназије, покушао је вешањем да одузме себи живот, код своје куће, али је у томе спречен.

Узрок је нервоза од које је дуго патио. Указана му је лекарска помоћ.

Пожар. Јуче после подне око 1 и по сат упалиле су се на Сави даске Браће П. Ђорђевића. Ватра је проузрокована што су неке хартије упаљене од железничког воза, који је тада са кланице прошао [illegible] у гомилу дасака.

Пожарници су одмах стигли и ватру угасили.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Кијевски ђенерални гувернер ђенерал Сухомлинов постављен је за шефа руског ђенералштаба а командант Кронштата ђенерал Иванов за команданта кијевског војног округа.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(31)

XXVIII

Катаринина политика

— Али је овај твоје признање да си га убила, настави Катарина. Злосрећна мајко, Алисо, изводе се пред свети суд..

— Милост!..

— ... Који је осуђује на смрт..

— Милост! Милост!.. Дете је живо!..

— Тада злочинку мајку предају џелату, [illegible]..

— Милост! понови Алиса и паде на колена пружајући обе руке краљу.

— Бирај! рече краљица ледним гласом. Послушај или ћу те предати суду..

— Ужасно! То је ужасно! Не могу. Заклињем вам се да не могу!..

Катарина удари снажно у звонце.

Паола, талијанска пратиља коју смо раније поменули, појави се на вратима.

— Г. од Нансеја! рече краљица.

— Ту је величанство!

— Кажи му нека уђе!

— Милост! Милост! јецаше Алиса и паде на под.

Капетан краљичине гарде указа се у том тренутку на вратима.

— Господине од Нансеја.. поче краљица.

У том тренутку Алиса је већ била на ногама и у очајном [illegible].

— Престајте!..

— Господине од Нансеја доврши Катарина са осмехом, видите ли госпођицу од Лакса.

— Видим, госпођо.

— Могуће је да ћете јој ових дана бити потребни ви и ваши људи. Запамтите добро да треба да јој се покоравате и да идете тамо куда вас она позове, да јој укажете оружану помоћ и да [illegible] личност коју вам она буде показала. Идите и немојте заборавити што сам вам рекла.

Капетан се поклони не чудећи се ни мало, као човек који је навикао и чуо и чуднијих ствари.

Чим он изиђе Катарина се окрете девојци. Глас јој постаде суров.

— Даме, одлучила си се?

— Јесам, госпођо, промуца несрећница.

— Наћи ћеш се са грофом од Марињака?

— Хоћу, госпођо.

— Добро. Сад слушај... Ако ме превариш..

Алиса уздрхта [illegible] да јој је [illegible] погођена.

— Ако ме превариш, продужи краљица, твоје писмо ићи ће пред суд... јер бих ти учинила милост кад бих те лишила живота.

Алиса баци на страховиту жену упитан поглед.

— Предаћу га неком другом! рече Катарина. И додаћу к томе још и историју твога живота као бољи доказ.

— Другоме! јекну несрећница.

— А тај други биће гроф од Марињака! доврши Катарина Медичејска.

Крик ужаса и бола одјекну у соби и Алиса од Лукса паде на под, пред ноге краљичине, онесвешћена.

XXIX

Састанак

Као што смо објаснили у једној од предходних глава витез Пардајан је изашао из Бастиље уз саучешће, невољног саучесника, у особи Г. од Гиталанса.

Видели смо после каквих размишљања се млади витез одлучио да се више не стара ни о [illegible] сем о себи и како је одлучио да [illegible] Јована од Пардајана маршала Монморансија.

Али једна ствар [illegible] да је увек био гурав [illegible] дубом баш тамо куда сам није хтео.

Пошто је ударио снажно у врата, с гневом у срцу — гневом против кога? биће сумње против себе сама — витез [illegible] минута.

И како се нико не појави он диже ларму да узбуни цело суседство.

Велика капија не отвори се али се отвори мала.

На њој се појави један див Швајцарац.

— Шта хоћете? загрме колос машући врло видно својом огромном батином.

И баш се у добар час појавио. Витез Пардајан љут на све Монморансије, љут на самог себе, био је у најгорем расположењу. Промукли глас, шарено одело, а нарочито батина Швајцарчева доведоше га до беснила.

— Шта хоћете? понови грубо див.

Витез погледа Швајцарца од ногу до главе, али да би му добро видео лице морао је дићи главу.

И у том положају витез који посматра џина он одговори што је могао љубазније, што је могао хладније, што је могао учтивије:

— Дете моје, хтео бих да говорим са твојим господаром...

Начин се не може описати [illegible] и увређено достојанство тога Швајцарца кад чу где га витез назива „дете моје."

— Шта велите? упита он.

— Велим: Дете моје, хтео бих да говорим са твојим господаром, маршалом.

Швајцарац погледа око себе као да се увери да ли се то баш њему говори.

— Говорите ли ви то мени? упита он.

— Да, дете моје тебе.

(наставиће се)

Вицеадмирал Де [illegible] постављен је за главног командантa француске средоземне ескадре.

У једном судару између Бреши и Лавизи у Француској су дошле се путнички воз с теретним возом. Погинуло су двоје људи а осамнаест су рањене.

У руској је Думи 3. о. м. расправљано о предлогу за помоћ терористичким жртвама. Том приликом било је бурних призора и у мало није дошло до туче. Десница је напустила дворану а председник Хомјаков дао је оставку.

За талијанског државног војног подсекретара постављен је ђенерал Пруденте.

Из војске

Команданту Дунав Дивизије

У петак 28. пр. м., после подне око три часа, ишао сам Шумадиском улицом са стране „Славије“, и даље у вароши. Кад сам дошао близу куће број 13, која је својина инжињерског пуковника г. Божиновића, и у којој он станује, видео сам, како четири војника износе из његове куће (авлије), пинљерску тезгу са иверама и алатом, и товаре на војничка проста кола, запрегнута са два коња. По сазнању, ову тезгу са алатом довели су војници пре неколико дана са Бањице из радионице 18-тог пешад. пука, те су неке оправке вршили код његове куће, и сада је враћају на Бањицу. Кад су ствари биле натоварене на кола, коња се поплаше и нагну бегати улицом, које је један војник једва стигао и зауставио, али у исто време у мало није платио главом. Све ово видели су још два грађанина, који су ми познати.

Кад овако ради противно закону један пуковник, коме држава даје годишње 7200 динара плате; 504 д. додатка на два коња; 243 д. на слугу; 1200 д. као трећину дневнице, што му пук стално стоји је на Бањици; 27 кубних метара дрва; ошишице на војној касапници; у пола цене подвоз на железници и пароброду; бесплатно купање лети у војном купатилу; држање стално војника код своје куће под видом ордонанса, на коме је државно одело масно и прљаво, радећи измећарске послове; коме се бесплатно на државним колима на Бањицу неколико година, и ако прима трећину дневнице и додатак на коње, шта треба да раде нижи официри?

Износећи овај незаконити поступак од стране г. Божиновића, надамо се, да ће командант дивизије, као његов претпостављени старешина, учинити даље што му дужност по закону налаже, и у будуће забранити, да војници раде код његове куће. У противном пак, ако преко ове ствари пређе ћутке, онда значи, да одобрава његов поступак, који је противан војном закону, или пак, да је г. Божиновић већа сила од њега, и зато му не сме ништа.

Административни

Шабачка хроника

Једно тајанствено убиство. — Реце обичај. — Умиљавање шабљанче. — Одбор за Народну Одбрану. — Шабачки вирос. — Монополи.

(Редован извештај „Правде“)

Шабац, 4. октобра.

У селу Глушцима у Посавко-Тамнавском пореклу по овим крајевима прошао необо јеадо тајанствено убиство, на чији нам детаље тек [illegible] само ниже треба.

У том селу живео је један богатски, честит и окружен сељак по имену Лука Јовановић. Лука се [illegible] жени и од првог брака имао је сина Петра са којим у последње доба није добро живео, јер је Лука постепено и сасвим [illegible] [illegible] другу жену. Ова непрестана свађа и учинила је да се син од оца одели. Шабачки суд поделио је пола имања на штету Луки и у пролеће, кад се Лука обратио другој жалби противу ове пресуде, нађен је мртав у шуми Голочелу, у једној јарузи, са разбијеном главом.

Около тела, кад ће погинути, Лука је почео да прави плевњ, која му прима под велу шталом не имадне. [illegible] шуми спретан је над њеног сељака, који пролази друмом, то узев једна палић дужана, да је даље у пругу пре венр подозна која су му рекли, да су у шуми попали певање сељак. У то време у граници шуме сељачи је крадом дрва један од комшијских, коме далеко није било пријатно кад се је Лука потукао у пределу шуме.

Шта је даље било не зна се. Тек трећег дана Лука је био нађен убијен у једној јарузи и канда је само покушавања на овог вешала, чија је сестра нађена крвава. [illegible] је лекар констатовао, да је Лука погинуо од удара секиром уласке на потиљку, те је тај ударац и убијен. Са Лукиног, по тужби друге жене Лукине, ухапшени и Лукин рођени, који опет са своје стране прима свој [illegible] за убиство оцем. И један и други притвор суд је задржао.

По причању свих мештана и пороника Лука је увек са собом носио по 30—40 банки. Тај новац, ако неколико греота ситнина, који нађен при њему. Са њим је увек носио и његов нож, који је, кад је Лука убијен, однесен све при и пресути новце, те је Лука нађен чист и без крви. На губилишту поново и на глави нема ни трагова крви.

Лука је погинуо у својој 70. години.

* * *

Не могу а да не потврдим један ружан обичај, који се стално практикује у Шапцу, и који му не даје лик српског народа. То је сав народски људи[illegible] пролази[illegible] улицама и пилаках и шакалумљених људи, који не пају мирним прозорима ни да се могу одмарати на свој дневни рад и труда. По бистроге били, да се јединим општинском или полицијском наредбом забрани ово дерање. Сав сам спорт у свима варошима у Србији и овог чуда нам само у Нишу и Шапцу.

* * *

Шабачка Трг. Омладина, чији је председник неуморни и неуморни г. Влада Милићевић, својим установама и читаоницом стоји на високој висини. Читаоница је смештена у једној од најлепших зграда шабачких и прима преко 30 које српских које страних листова, у њихов има преко 120 ђака и у њој ради 11 ваљаних својих.

Остављајући да о овој взаменој установи једном приликом напишем просветару, ја овом приликом хоћу само да напишем шабачким, што напокон најпоштенија која, трговачка која не припаја вештим своје спрото и можда посебније, да посвете озбиљнију пажњу. То је једна грана патриотизма, јер ће на то писане наићи будући трговци, који ће двојако бити корисни и себи и другима. Шабачки трговци неке неће да се служе у своме раду старим и применама методама. Тим самим фактом поднеће ли и свој и другима помоћ муке. Шта што рекох, а тако друго кућнономерију.

* * *

Нема вас што увек уредник г. Милоша П. Кујунџић, повереник стигне у вечеријануги је шабачки Одбор Народне Одбране. И њих је толико као сродну вашу свој ветал, подражно и при сталишта на нашу будућност стало свуд. На њихов позивању грађанство шабачко драговољно полазе благајнијеодборима, кућама пргонир г.Пост. Самуровићу своје уноге, све чекањем што шабачки — тако можда нарочито да истакне — решило је да од своје плате даје редовно 1 на сто у корист Народне Одбране.

Без претеривања смем рећи, да је Шабачки Одбор Народне Одбране један од најактивнијих народних одбора.

* * *

Шабачки варош да је у прави ред своје зимске сезоне. Шарени и лепи излачивани у Јевремовој, Карађорђевој и Поцерској улици у прво врем куца од лепши и елегантног света. Сјајно сенатрет по осветљењу, неупоређиво је више у Београду, дају одредити том овој првенственој слави.

Ове чаробне везе вашег већ постоје у 6 и по часова у вече. Лепотица се повлачи у своје домове, а господа у кафане, и необично улице већ један пут опусте. Довољно душа напали сопрвои, тишина све више обујима улице и око 9 сати прелази вашу над нашом дубинског врату, после се до те доба већ затвори уличне босиљавине. Настаје монотон живот у кафанама, јер Шабачки ето је чудан, ниша у свим домовима ни повремено, на пример, на појединцу. Једино препуштајући у „Париз“ што довољно разбија ову монотонију, али и ни после 5—6 вечера почиње досада.

Vлаћа.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

На претресима председавао је први председник Ламоњон. Претрес је трајао двадесет и две седнице, од 29. априла до 16. јула 1676. Госпођа Бренвиљијерова показала је такву снагу воље и такву издржљивост, да су се судије непрестано чудиле. Она је упорно одрицала и својим судијама одговарала оштрим, високомерним тоном, никад не заборављајући поштовање које је дужна судијама, по штовање, удружено с величанственошћу и достојанственошћу, из којег се видело да је сматрала да се налази бар на истом ступњу с оним, који су је судили.

Кад се хтело приступити читању исповести писма у Мезијеру од 17. априла 1676., дошло се до сасвим неочекиваних сплетања.

Ево извода од чести необјављена проспекта:

„При читању исповести акта први председник је хтео то спречити и одложити га до читања исповести, што је изазвало велике тешкоће и истакло питање да ли се ова сме саслушавати о овим тајним преступима, као што су содомија и родоскрвњење, јер се мислило да је то овом приликом предмет исповести и да мора остати у тајности. Једни су били за, други против.

„Господин Пањјан је изјавио, да су му на питање научници одговорили, да ако би наишао на какву исповест, треба је спалити, како су мислили једни. Други су научници опет мишљења да господин Пањјан, као судија, није могао избећи а да је не помене, као и саслушање о том спису под насловом: Оптужујем се, велечасни оче и т. д. — Први председник господин Ламоњон је рекао да је питање врло сумњиво, али да ипак мисли да се тај спис мора читати.

„Председник Мем био је мишљења, да се од таквих признања чинила употреба још у прво доба Хришћанства, навео је посланицу светог Лава и рекао да се судије имају послушити њоме.

„Господин Невиљ тврдио је противно.

„Господин председник одговорио је, да је посланица светог Лава у непосредној супротности с господином од Мема и да је ваља само прочитати.

„После расправљања овог питања настављено је читање. — Упитана да ли се икоме исповедила,

Одговара да никад није имала намеру да да исповест у овом смислу и да не познаје ни свештеника ни кајуђера, који би је исповедио.

После подне саопштио је господин Ронжов, да је он ово питање изнео пред господина Бенжамена, официјала и наставника, господина од Сосоја и друге казуисте, као и пред господина од Лестрока, доктора и професора теологије, и да су они сви једногласно изјавили, да се тај спис сме читати и да се госпођа Бренвиљијерова о њему сме саслушати, да о тајни исповести може бити говора само између исповедника и оног који се исповеда и да се пред судијама сме прочитати спис, који је састављен у форми признања“.

— — — — — — — — —

13. јула 1676. Бријанкур је поново дао свој исказ који је живот своје метресе описао са свима његовим ужасним појединостима. Бријанкур је говорио гласом, који је дрхтао од узбуђења. Госпођа Бренвиљијерова одговарала му је хладна, високомрачна, непокретна лица. „То је природа која нам улива ужас — вели председник Ламоњон. Јуче смо радили до осам часова у ноћи, тринаест часова стајала је с Бријанкуром очи у очи, данас још пет часова и она је оба суочења издржала необично поуздано. Није се могло показати више поштовања према судијама а мање слободе према сведоку, коме је рекла да он није ништа друго до какав одан пијаницу, који је из куће истеран због лености, те се његова сведоџба не може ни примити“.

(Наставиће се)

Необични метеор

Поплашени у авијону. — Цео метеор. — Необична боја. — Пао у море.

На основу прикупљених извештаја чувеног физичара Елиса Томсона опасан је сада описао метеор, који је пао 4. септембра о. г.

Ова природна појава, након непомути научник у часопису „Science“, састојала се прво у правој и сјајном метеору, који је у вече у четврт на 9 часова са запада на исток лепо прошао цео амерички државу Масачузет и у неколиким околијама поделио делове своје слике на земљу. Једно велико парче пало је у Бостонско пристаниште. У граду Спрингфилду виђен је метеор и по опису очевидаца осветлио је земљу дневном светлошћу. Неки веле да су чак чули шиштање ватрене масе, која је имала болу главу, а за собом вукла правилну мрезу од запаљених гасова. На неколико секунди пошто је прелетео изнад града, изгледао је као да је експлодирао. Комад, који је пао у Бостонско пристаниште вели да је у величини пуна месеца. Покушаји да се тај метеор изнађе не престаништа. Професор Томсон био се вероватно на путу на аутомобилу из Питсфилда у Спрингфилд, кад му је помоћу спретало видело јасно осветљење околине. Оно је било као јака муња, али је трајало много дуже. Гледајући увисина, он је одмах видео једно сјајно тело, које је с необичном брзином готово вертикално падало и изгледало као да се налази изнад његове главе. Учинило му се као да је пало у једну оближњу шуму. Светлост је била необично чисте зеленкасто сјајне боје и наиме није изгубила од свог сјаја све док је није нестало у шуми.

Поменути научник мисли, да боја тог зажареног тела показује да је оно морало имати за метеорит необичан хемијски састав, те ће, ако се нађе, за науку бити у многом драгоцено.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бен-Акиба.

Скрећемо пажњу наших читалаца на биограф позоришта Бен-Акиба, који ради на „Браћству“. Данас је нов програм једноставан, а представе су таке да пружају фамилијама најбољу забаву. Представе се дају и недељом и празником по подне. Посета је увек одлична.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Данас у подне дошао је са својом свитом Султан у парламенат и у престоној беседи, у којој је, поред осталог, напоменуо, да је веома ожалошћен, што је кнез Фердинанд, владар Источне Румелије, неверно п.ретио и прогласио независност. Не мање му је жао, што је Аустрија, којој је привремено поверена управа Босне и Херцеговине, повредила право анексијом. И он гаји наду, да ће царска влада у споразуму са великим силама повољно ова два питања решити.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, уштипка и пиште са лебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, ушипка и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, ушипка, печење и пиште са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Урквел без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна јела са спремљеним шницом.

Чувени „Империјал“ позивице у свако доба.

Сваке суботе до вечерње свеже купус са кисељом и кртом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

Славим Св. Оца Николу
Срећко Цветић
трговац, Краљево, ул. бр. 39
673 (Саопш.) 2—3

Дође крсно име Св. Николу
Ја прославићу ове године у
кругу своје породице.
Димитрије Ј. Живадиновић
672 трговац 2—3

Због немоћи у фамилији ну
ја кошник. Борићу Нешић
ове године не може примити
госте и скоро сваки Св. Ни-
кола. 669 2—3

О Св. Николи услед слабости
у кући не можемо примати
уобичајене посете.
Браћа М. Димитријевић.
665 5—5

УРАЊЕНЕ СВЕЋЕ ЖИВОЊЕ

Заливене и урађене будући, ма-
ске, клобуке, грудње и разне дода-
ке.
Сваког „ТЕЛ-БУТЕРА"
Повлаке „Милих-рама"
Извргне Бела и Црна вина

Белог бермета за свечарске / пре-
ко 5 л. Динара 140. Свакога реда вина
препоручује у широком 10—20 л.
Најбоље пресе и струге Салаша. Из
најпознатијих винских Београдских
обласи по врло приступачним цена-
ма и за лепо. Београдчанке сакуп-
ште своје „вредне сапунице". Српска
Београд, Милана Топлице, Немањина
сукуп. Црквене Јаковљева, Стевана
Немањина, Славија и т. д. Телефон
број

Најјефтиније и најквалитетније свиње-
ског сланина и масти на ве-
лико/ванимо широком складишту на
станици.

Ко свињско месо 120—140 ком
у буџету, кисело паприке. Врло
добро вино црно, Смедеревске вр-
ста Немањина. Поморанџа и т. д. Те-
лефонска поморанџа Пожаревац.
Пред-продаја малолетних/ванимо
на рата.

Душан Тодоровић
Краљевско-Срп. Дворски Добављач
Београд—Теразије.

Кафана „Мали Чачак"

Теразије број 6. Кафана
са две собе, кујном, подрумом,
целом мобилисаном гедиком, бацима,
и купатилом издаје се одмах
кирију.

За усмене уговоре у радње Ду-
шана Тодоровића Краљевско
Српског Дворског Добављача.
Београд—Теразије.

Дућан

са собом, подрумом и двором се
даје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Решетову
дућају у близини основне школе и
недалеко од пијаце, погодан
ме, занатлијске, трговачке радње,
кафане и т. д.
14-31. 1908. Београд.
Јован Ж. Јаћимовић адвокат
ул. Велике Немање бр. 32.
606 3—3

ВИШЕ ХИЉАДА пријатеља
ових листа за кирајиње
могу се добити у згради
пиреји „Браћа Радичевић",
Браникова ул. бр. 26.

Механа под кирију

Нама отворена механа код „Ду-
навске Круне", на ће се налазити
Чубурске и Моравској ули-
ци издаје се од 1. новембра под
кирију.

Ко жели да узме ову механу
нека се јави сваког дана у пред
ручје. 638 3—3

Имање на продају

Једна кућа у Косанској улици
број 26., са четири стана и
Друга кућа у Видинској улици
број 20., са два дућана и четири
стана.

За бливу обавештења обратите
се сопственику, Зрињевића улица
број 8., иначе Народног Позо-
ришта или на телефон бр. 43.
627 10—

Котел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Наручити јелонике спремна се за јелење.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО ЈЕЛКО.
Од данас на свако јутро Сарајевску ја
пастрмки, Прага, Бечка на ражњу.

Препоручујемо домаће пиће бевет. Љу-
битељима пива нова обрађено наручу пажњу
ако и остало домаће вино по знате спрутне-
вој цени.

Овогодишње „КОМИЊАК" продајемо вас
радње по 40 п. дин.

ВИНА

Отворио сам своје у Београду отомарето ВИНА
из мог завичаја из Пожаревца, ово ће да потрудим
сам потрошачима, да се добро прегледам
шибом не конкуришући правилно.

ВИНА сама стара и нова и то: Мелата, Темјаника,
Ризлинг, Тамјан, Дрена из Смедеревске, Подунавске, Рка
кутак, Црна и Сантан Пунтарје, а сва су вина чиста без
додатка од самог грожђа, те је и квалитет одличан, а цене
врло умерене.

Подсећам да моје поличне налази се у моме столу
Краља Милана улице бр. 27, до Народног вина са једном
страном на Смедеревском друму сва врста продавница
вина највише „Ресаве", где продајем своје вино са 10
динара по литралитету литровца.

Моја су вина одликована на Балканској изложби у
Београду 1907. год.

Београд 1908. год. у Јануару.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЈЋ
вински и пивоварски из Пожаревца.
644 5—20

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Касе, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештавам даме, да је добио најновије изворе и најмодерније уџеске оригинал са све врсте женских тоалета које израђује по поручивању по најкраћем року по умереној цени.

Прелаз најфинија свиња је даном свиђања без икакве обавезе по поручбини.

Салон је постарао да сигурним уџеском, најновија врста, најмодернија фасонима, уџеским оригиналом, тачном цени, тачном извршењу поручбина задовољи сваке најстроже је и најпонављеније даме у Србији.

Велику пажњу обраћа поручбинама за унутрашњости, ту ће моје цене поћати још на знатно добро сигурну халину ни могу ни моје цене бити веће.

Цене су једне за сваког!

Наш мили и непрежаљени
† Павле Ђ. Јовановић

Умрли пр. епископа

преминуо је напрасно 26. ов. мес. у 48. години живота свога. — Сиротиња за обиљем и дужношћу, да овом правилном напоменом благодарно Његовом Високопреосвештенству Епископу Сергију, који је почетком својим присуством при опелу одао покојнику последњу почасту, а вама тиме указао велику пошаст. — Исто тако дугујемо хвалу г. Николају Стојадиновићу свештенику Крњаворском, и г. Милошу Јовановићу свештенику Клења и г. Радосаву Дамјановићу свештенику Шабачком, који су такође својим присуством при опелу одали покојнику последњу почасту. — Хвала г. Матији свештенику шабачком, г. Јови Т. Кнежевићу, г. доктору Д. Јанковићу и г. Милошановићу окр. подбележнику, који су својим искреним, дирљивим говорима увели последњи опроштај од покојника. — Хвала пријатељима на поклоњеним венцима на одар покојников, хвала свима пријатељима и сећашима и и онима са стране на тихим изјавама сучешћа у нашој туги, хвала грађанству шабачком, које је запарадним стројем равнио и многобројним учешћем при погребу указало милом покојнику последњу почасту.

Шабац, 1. децембра 1908.

2—3 **Ожалошћена породица**

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОВИЛО ЈЕ НА ЈУГУ ЗАЈМУ

ДИНАРА 2,000.000 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

Зато Браћо, Срби и Родољуби на тај
бели крсташки рат.

Лозове Црвеног Крста

Чланови њима за губите високог само добита

четири навлачења годишње

Јакцара, Априла, Јула и Октобра

са најмањим износитима који сваком стра-
ном лежима новцу, на који ноћу крајем дана
пуно и трајно наше са своје изнесене
предности.

За исплату свију износитима допринеће је
један Аустроугарски и један Румунски
Фонд у 4%, дакле рента и Народне Банке исплаћује се износите
у злату без икакве забавке.

Улуђа оучено 2. Јануара 1909. год. 100.000
„ „ 10.000
I. априла . . 150.000
„ „ 15.000
10 износитима по 1.000 10.000
20 „ „ 200 „ 4.000
100 „ „ 50 5.000
990 „ Аморт. 22 19.800

За Србију на млади учитељски основне 99— дана, на десету
бесплатном основном 22'50 дан., а на 12-то месечну стварту по-
2 дин. месечно и 1 дин. од пола (напред за сигурна на ове уписнине
и исправне и све остале плаћу се исплучено.

Заузимајући и верујући ваш
се таме, шаљући добро.

главном заступнику
ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

Прва Краљевска Српска Повлашћ. Фабрика Куфера

Димитријевића и Алексића

Фрушкогорска бр. 10

БЕОГРАД

препору куће

Г. г. официрима активним и резервним

ЗА РАТНУ СПРЕМУ

Прошлом куфери, прикупни плетени коферн, бечки бојни
бојни, ранцли, ранцли плетени, са једном преградом и ку-
кун на врху.

Торбе — ланц на дугме

са фином уклопљивом или плетеном бечки плетен, који
плетеном на предњој ноги. На жељу ту нарочито за ово
— преграде — који служе за ваш и остали. У истом плетеном
жељу се плетеном ако бубрег, једрећи сви остали ствари је не-
требно за плетеном, плетеном и пребору. Исти плетеном
жељу се плетеном ако пристарају ваш потребних ствари једном
ручју, а са отварањем пристарају и плетеном плетеном
пута.

Прегледна плетена торба

Све горње наређење плетеном плетеном су прилично те плетеном
ствари ће плетеном плетеном. Наручбине ће ранцлама
плетеном буде и тачна је плетеном.

С поштовањем

Димитријевић и Алексић

670 1—6

„ПРАВДА" прима оглисе по уме-
реној цени.

Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију на годину 16 дин. за пола год. 8, за четири год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство за годину 30, дин за пола год. 16 дин, за четири год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васиће и Добрунске улице. — Плаћени и одговорни уредник *Радосав М. Ристић*.

Штампарија Видовдан ул бр. 29.

„Браћа Радичевић" Штампарија, Геор. Давидовића и Кнез. Браникова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

Телефон 521 | ПОНЕДЕЉАК 8 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1928. — БРОЈ 385. | Телефон 521.

ПРАВДА

Гарантије или минимуми

потребни за живот Србије и Црне Горе*)

Српски народ Босне и Херцеговине 1874. године дигао се на устанак против турске управе и рани сједињења са Србијом и Црном Гором.

Србија и Црна Гора су 1876 године сом, а 1877 и 1878 године уз Русију водиле рат с Турском.

Обема државинама је дошлуштено да на Берлинском Конгресу изнесу своје захтеве учествоване су једне у овој форми у којој су као владе не могле учествовати. На том конгресу је решавано о питању независности и територија и намените су ни врло тешке обавезе, и оне су им можда једине од учесника Берлинског Конгреса, скоине не пуните.

Последњи чиновник Аустро-Угарске и Бугарске Берлинског Уговор је, до краја уништен. Ми данас бољи територијални и економски рад, који је био створен Берлинским Уговором, нема је од нас нестало, и у овом крају Европе мора се нашти уговором створити нов рад стари.

По основи свога тога, Србија и Црна Гора имају и морају имати рад за протестују против окупације Босне и Херцеговине и за поствање своје захтеве.

Али су у овоме неповољне њихова ставова рата. Оне морају тражити услове за културни, и економско развијање, које им Берлинским Уговором није дано. Историјска и етнографска права на Босну и Херцеговину несумњива, не-лика и развијују се од не-граничних националних елемената, који пластоје међу за-напаном српском државама. Непосредну, Аустро - Угарска није извршила анкету одношења, због којих је од не-ликих слова добила мандат да приређено окупацију Босну и Херцеговину. Ови културни напредак је на овом крају Европе, и Србије и Црне Горе, сем бар у исто, знаком у небо мери, у Србији и Бугарској. Аустро-Угарска је већ одузе-ни ово сада анектира Босну и Херцеговину приказала да њихов напредак није апфиктивни и отварање је потпуно дефинитивним положају односних страних земаља. Сигурне стране Берлинског Уговора нису тек сад да се дефинитивно ради.

То решење треба бар у мо-тутњеј мери да задовољи осећања правичности и државног морала. Ако се дакле Босна и Херцеговина не могу при сједињењу Србије и Црној Гори ако би једино било прикључено, и то обе противљења Аустро-Угарске и само Аустро-Угарске, онда им треба бар дати такав међународни положај, да се могу слободно у националном смислу развијати. То би било тако исто могућно, ако им се да аутономија, према аутономији, Ирске не сама Европа упутила српски народ на пут силе, и ни је он уништења пруг по-моћну прилику да тим начином расправља с Аустро Угарском око своје највеће националног питања.

Али ни како се сада решење Босне и Херцеговине по-тешке, Србија и Црна Гора и морају права тражити да се слободне безналазног положаја и свог економског стања, којима их је везао Берлински Уговор. Пада је неподесна и њима рез о компензацијама, које треба Србији и Црној Гори. Оне не траже компензације, које могу чинити у-тисак, као да су дне слободе-ружне на ивице да се потражују и да тргују с њиховим жели стога народа. *Оне траже бар најобавезније гарантије или минимум територије, који је за њихов живот и развитак.*

Ти се захтеви Србије и Црне Горе могу поделити на две групе. Једни се односе на земље и друге право на комуникације. И једни и други су образложени тешким географским и економским разлозима, који ће овај чланак, који је преглашен у прво одлазу, и које потом од Берлинског Уговора.

Територијални захтев се тиче једнога појаса земљишта у Босни и Херцеговини, који је на долину ријеке обележен. Појасом би се биле ти појас тражи сам ту. Ниме би се Србија и Црна Гора, земље једнога истог народа, састављене у једну политичку целину. Добило би се тиме за Јадранско Море у Суторини. Иподстеку би се одвојиле трговске области од Аустро Угарске и од Босне и Херцеговине, које је сада у њима. Одатле би се биле ближе пруге за Сарајево, Мостар и Сплит

капицама — још као потпоручник — без икаква изазова, пред многим присутнима, скувао је на[illegible] једну плавичасту, бацио је на сто, и т. д. — на што су сведоци били најразузданије из његовога друштва. То га је стало шест месеци медаљства али зато није поставио ни мало одбележије на симпатијама. Под тим околностима, он је продужавао старе одмоге и практиковао своје гадне навике. У новчаној оскудици ово је [illegible] на драо с породичног имања а које се крпама облачио у уличну форму, (јер у војништву није имао право носити униформу) да би тим дамама изгледао интелигентнији. Доцније опет враћао је с имања у циркус слику, да би циркуске даме и директор имали створен појам о његовом многоименом богаству.

То није давно било кад је у својој глупој надутости да би манифестовао своју отменост и племенитост, а нарочито да потпираи своја безобзирна хвалисања пред циркуским светом, одвео у једну циркуску ложу фотосу из куће, што је београдском свету служило на лако уживање.

Душа мала сличан примерак ретка је и међу коњичким официрима. Овај би се како својим моралом, тако и феноменалном интелектуалном бедом истакао у свима друштвима као један тип [illegible] фотеља. **Х.**

(свршиће се)

КОМПЕНЗАЦИЈЕ СРБИЈИ

Јуче смо укратко саопштили, како лондонски „Дејли Телеграм" предлаже, да се Србији да накнада у — новопазарском санџаку.

Бранећи Енглеску од прекора да је непријатељски расположена према Аустро-Угарској и да жели да изазове европски сукоб, тај лист не тражи више, као до сада, сједињење Србије и Црне Горе преко босанског земљишта но налази да је за то најподеснији — новопазарски санџак.

„Дејли Телеграф" тврди, да пријатељи А.-Угарске предлажу јој, да задобије Турску да за потпуну накнаду уступи новопазарски санџак, који је за Турску од мале вредности, Црној Гори или Србији. Енглеска би ово потпомогла под условом да је Турска потпуно вољна да уђе у преговоре.

Таква „великодушна" акција Аустро-Угарске одузела би Србима разлог да незадовољство а Аустро-Угарска би доказала да не жели ширити се даље према Јегејском Мору. А тиме би се умирила и Италија да одржање тројног савеза, ако Аустро-Угарска у опште још жели да се тај савез одржи.

У свом покушају да на овај или ма који други начин допринесе те да на Балкану престане акутни немир, Аустро-Угарска може рачунати на наклоност и потпору Енглеске.

Међутим истог дана као што смо јуче јавили, берлинске „Фосове Новине" саопштиле су, како се у руским круговима говорка да Аустро-Угарска, да би изишла на сусрет руском гледишту у питању накнада за Србију и Црну Гору, мисли предложити да се према обема државама регулише граница.

Српско-босанска граница на Дрини имала би се регулисати по могућству према жељама Србије, а исто би тако Црна Гора добила већу исправку границе у Херцеговини, чиме Аустро-Угарска у исти мах тежи да за одбрану обезбеди своју далматинску границу.

Бинерт о анексији

На интерпелацију д-ра Адлера и Кофлера о међународном политичком положају, одговорио је аустриски министар председник Бинерт у бечком посланичком дому.

Он је изјавио да је спољно политички положај додуше запет, али нема опасности ни од каквих заплета чак ни на Балкану. Србија и Црна Гора у велико су се спремале, док је Аустро-Угарска остала мирна и чека (?). Све што је министарство војно досада урадило, није нападне природе, већ је само нужна последица самоодбране. Слабе војске у Босни и Херцеговини појачане су али ипак Аустро Угарска не мисли нападати, већ само да брани своју правну и фактичну државину.

Бојкот аустро угарске робе у Турској на жалост није попустио, али има оправдане наде да ће и то зло у скоро престати, јер се турска влада озбиљно заузима да пригуши и угуши тај покрет. Аустро Угарска је ову добру вољу узела на знање и турској влади саопштила изјаву да ће је за штету учинити одговорном, па ма и ступила у нове преговоре, која ће се према извесним захтевима моћи средити и свршити.

За тим се бавио на дневни ред: питање анексије предлог о анексији Босне и Херцеговине.

Барон Бинерт поново је узео реч и рекао, да монархија није сама одредила време анексији, но је на то била приморана непредвиђеним спољним узроцима, нарочито новим политичким приликама у Турској. Проглашење устава у Турској изазвало је неодложну потребу да се истим путем пође и у Босни и Херцеговини, али се наравно при том [illegible] прогласити суверено право аустриског цара и угарског краља. Монархија је била извештена да нико фантастичну Србију и Црној Гори неће бити задовољан, али је било то монархији у другом реду и понајмање изазвало на анексију Босне и Херцеговине. Турска је на то одговорила бојкотом, али ће брзо увидети, да су њени интереси на Балкану заштићени једино и само што тешњим и искренијим пријатељством с Аустро-Угарском.

Према данашњем политичком положају, *мир је безусловно обезбеђен*.

Сад ће влада најмирније приступити да споразумно са свима факторима *изради устав за Босну и Херцеговину*, у коме ће с обзиром на особине тих земаља у првом реду бити зајемчена сва грађанска и лична права појединаца.

Што се тиче *будућег положаја тих земаља* — решиће будућност, али ће и поред тога *Аустрија умети да брани своја права и интересе*. Закон од 1880. несумњиво доказује потпуно паритетно право Аустрије и Угарске на Босну и Херцеговину, као што то доказује и Берлински Уговор, који је у Угарској инартикулиран.

Што се тиче разлике текста у цесарову прогласу, он ће о томе опширно говорити у одбору.

Држање руске штампе

Поводом руског одговора, који је предан аустро угарском амбасадору, „Новоје Време" одобравајући га тражи да се води рачуна о вољи босанско херцеговачког народа и да се заузме за правилно и оправдано тражење других балканских народности. „Реч" такође у главноме одобрава и жели, да унутрашња организација Босне и Херцеговине буде питање народне политике и, препоручујући територијалне компензације, каже, да они, који су противни, чине рђаве услуге Србији, јер се може тражити све или ништа само тако, ако има изгледа да се све добије.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

„Велеиздајници" у — школи

Како „Narodna Obrana" јавља, у једној школи у Осеку извршила је Раухова полиција пре неки дан претрес. Најбрижљивије и најбрижљивије испретурано је и прегледано одело, обућа, књиге, кофери, не би ли се нашли „велеиздајнички конци". Али узалуд, претресом се није могло наћи ничег „велеиздајничког". Било је мало непријатно с једним писмом из Београда, у ком је био и исказ: „обећано ћу ти послати за који дан", али се истрагом утврдило да се то обећање односи на [illegible] о испиту зрелости.

Штрајци у посланичком дому

У бечком посланичком дому поднео је посланик Михајло [illegible] интерпелацију о гнусном злочину, који је у Штрајцима, као што смо јавили, извршио један мађарски официр, над једном малолетном српском девојчицом. С обзиром на претерану строгост примењене цензуре у Босни, вели, потпуно је искључена могућност да је ова вест измишљена или у [illegible] претерана. Нема сумње да је ово страшно и гадно дело [illegible] пореметити јавни мир у Босни и Херцеговини и [illegible] у читавој Европи најтеже [illegible] и одвратност. Зато пита председника владе: дели ли она мишљење, да је апсолутно нужно [illegible] публиковање читавог службеног поступка против злочинца у интересу јавног мира у Босни и Херцеговини? Ако је тако, шта влада намерава предузети да до јавности дође потпуна истина о овом злочинству и одиозној [illegible]?

Дневне вести

[Народна Скупштина. Сутра у 8 часова у јутру држаће Народна Скупштина своју седницу.

Владин пад. Ако сви знаци не варају, данашњој Велимировићевој влади је одзвонило. Биће јој кар ако проживи још десетак дана. У осталом, Велимировић може бити и задовољан, јер је било доба кад његова влада није трајала ни пун месец дана — оборила га је његова властита лењост. Сад се бар може похвалити да је мало подуже био у Србији министар председник, а то ипак нешто значи.

Крагујевачка афера. Из једног извора у који немамо разлога сумњати, сазнајемо, да ће о Божићу, најдаље о новој години, бити помиловани и сви остали осуђеници по чувеној крагујевачкој афери. Од осуђеника, вели тај наш извор, услед једнодушног протеста штампе, неће се тражити нарочите молбе за помиловање.

Дај Боже!

Преговори. С погледом на нашу тешку политичку ситуацију, између делегата радикалних и самосталских воде се преговори о оставци садашње владе и о образовању нове, опет заједничке владе. И ако су обе ове радикалне групе вољне да влада приступачно буде састављена само из њихових преставника, опет преговори међу њима тешко иду, јер свака кука вуче на своју страну, те је сва прилика да ће ови преговори бити разбијени. Прече су им партизански и котеријашки интереси, но општи национални и државни интереси, те се старија и млађа браћа због тога не могу ни погодити.

Потпуно здрав. Из Ниша смо добили извештај, да је капетан Кећа, који је оно зверско дело извршио и своју жену исекао — интерниран у окр. болницу, али да му није ништа и прима посете од својих пријатеља.

У место да су га стрпали одмах у затвор, они га држе у болници.

Па не реците да повереници нису свиње у овој земљи!

Имен дан Цара Николе. Јуче на имен дан цара Николе био је велики пријем код руског посланика г. Сергијева. Сем званичних визита учињених од стране нашег двора, министара, страних посланика и веома великог броја грађанства, господину посланику су били на честитању још и сви босанско херцеговачки емигранти, који живе у Београду *у свом народном оделу* а тако исто и Маћедонци *у свом оделу*.

Господин посланик са госпођом веома је љубазно примио ово изасланство из српских земаља и свакога од њих ословио са по неколико речи.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(175)

XXIX

Састанак

Тада Швајцарац удари у громогласни смех да се сила на њему затресоше.

Али тек што се почео смејати учини му се да као неки ђаво у његовом смеху одговара неки оштар, пакостан, заједљиви смех.

Он од једном настави са смејањем. И сагнувши главу на десницу виде да се то он смеје, али не смеје само устима, а грохом, а поглед му је увек леден.

Швајцарцу клонуше руке које је био прекрстио на трбух да би се лакше смејао. Он ухвати по други свој батину и поче се чешати по глави.

За што се човек чеше по глави кад је у забуни?

Ни један пут, ваља буде том непријатном човечању, нам се сети ничега. Он поцрвене као рак, или због тога што се ничега сетио, или због можданог напора који је уложио да дође до мисли. Па ипак се ипак тако да му лице дође у пегаву лица [illegible] а затим:

— Је'тој? Ви се мени подсмевате?

Пардајан се попе на прсте у исти мах кад се цео нагне и одговори:

— Да, дете моје!...

Швајцарац је стајао скамењен, превражен тим одговором. Није знао шта ће са својом батином.

Смех му није био успео.

Он науми да се наљути.

Исправи се свом својом висином и загрми:

— И ви се то усуђујете да ми то кажете тако у брк?

— За што не?

— И ради тога сте хтели да истакнете кавгу на двору?

— Не ради тога, већ да бих био изведен пред твога господара, дете моје!

— Моје дете! дете моје! дрекну [illegible] овом речи. Напоље, човечићу, из двораната, или ће ова батина завршити!

— Пази, маторо дете, рече натек што је [illegible] учтиво, да се не освећаш том играчком... Боље сачувај то за своју жену кад те буде време за женидбу. Помоћу те батине успоставићеш мир у своме малом дому. Истина на тај начин нећеш се спасти рогова, које чамњиво очекује твоје мудро чело, али ћеш бар натерати жену да ти воли ред у кући. Дакле, дете моје, чувај добро ту батину за своју слатку половину, [illegible] на тебе [illegible] час да уђеш у ред многобројних преварених мужева...

За време овога говора Швајцарац је побушао, трептао колутао очима и уздисао од беса.

— Он вређа моју жену! заурла он најзад. До ђавола! Сад ћеш ме познати!

И јурну замахнувши батином.

Пардајан али и гибак као челична жица одскочи у страну.

Поведен замахом Швајцарац удари силно батином кроз ваздух. Али у исти мах осети како му батина измиче из руку и Пардајан му је у трен ока тура међу ноге. Џив посрну, диже руке и паде колико је дуг на улицу..

— Разбио сам нос! јаукну он.

У истом тренутку он чу гласно цијање и осети како му се два оштра зуба зарише испод леђа.

— Да ли ти баш не носи [illegible] крај? упита Пардајан.

— У помоћ! Убица! дрекне Швајцарац на кога Пипо беше налао свом снагом.

— Оламо, Пипо! заповеди строго витез. Остави то! То није добар комад!

Пипо послуша.

И Пардајан, држећи у левој руци батину, пружи десну преврнутом џину и поможе му да се дигне.

Швајцарац се устезао за тренутак, али без сумње увиде да није у стању да се бори са таквим противником, јер прими помоћ Пардајанову и угурван, укљан, искривљен устаде с калдрме.

— Ја сам одмах видео да ће се ово свршити зло али по једног или по другог од нас, рече [illegible] Пардајан.

— Нека вас ђаво носи! прогунђа Швајцарац, ослањајући се на раме своме противнику.

И поред својих болова он опази с дивљењем да под његовом страховитом тежином то раме ослаже чврсто као стена.

— Честитам вам, господине! рече он уздишући у своју собу.

Седајући он осети двоструки јаки бол и рече:

— Сад сам осуђен да бар осам дана не могу сести!

— Није то ништа! рече Пардајан утешно.

— Волео бих да вас видим на своме месту!

— Ја хоћу да речем да ћете брзо оздравити, ако послушате мој савет.

— Кажите ми шта да чиним.. Јаој.. Само нека помогне..

— Право је да вам ја намирим кад сам вам [illegible] зло.

— Ех! нисте криви ви.. већ ваш пас.. али имате доброг пса!

— Све једно.. Као лека скувајте у једном лонцу вина, уља, меда и додајте томе мало цимета. Два пута дневно истрљајте се тим балсамом и нађите дејство... А сад кад смо се упознали, драги мој господине, хоћете ли бити љубазни да јавите господину маршалу да витез Пардајан жели да говори с њим о једној озбиљној ствари?

(наставиће се)

Стање у Босни. Хрватски листови доносе из Сарајева депеше, да се вест о познатом злочину мађарског официра у Штрпцима, који је као што смо јавили, уз највеће зверство силовао једно јадно 14-годишње девојче, провела кроз Босну и Херцеговину муњевитом брзином, што је у овој и иначе запето и узрујано доба врло неповољно по тамошњи положај и стање у земљи. Огорчење се још више повећало, од кад се сазнало да је официр место у затвор одвезен у болницу и да власт нуди учитељу Војномићу за девојчицу накнаду од 1000 круна само да ћути. Доиста, од ове аустриске покварености нема веће на свету.

Под суд. Министарски Савет одлучио је да се Свет. Радовановић, бив. писар среза орашког да суду на осуду за почињене злоупотребе у званичној дужности. Проневерена сума износи 3348.55 дин.

Уштеде. Како су поједини кредити на разним партијама прекорачени, а да би се исти изравнали до краја године, отпуштен је известан број практиканата и дејурниста.

Обично ови грешници плаћају за другог цех.

Гоњење босанских Срба. По вестима из Сарајева у бањалучком и фојничком округу ухапшено је више Срба и муслимана. У самој Брчкој ухапшено је преко двадесет српских трговаца. Међ њом су похапшени свештеници и учитељи. Трговачка школа у Брчкој распуштена је, јер су њене просторије потребне за — касарне.

Гучков о рату. Вођ руских октобриста у Думи, Гучков, рекао је некојим посланицима, да су у међународном положају у последње време настале такве промене, да је управо немогућ рат између Србије и Црне Горе с једне и Аустро Угарске с друге стране. Какве су те промене, рекао је Гучков, за сада не може казати.

Шарлах. И поред свих мера које предузима санитет, шарлах и дифтерија непрестано се шире по Београду. Ми који смо увек осуђивали нерад и немар нашег санитета, у овом случају морамо признати, да је санитет чинио своју дужност али да га грађани нису заребивали ни у што. Имамо у рукама страшне доказе небриге грађанства према здрављу свом и свог властитог подмлатка, па му је после ђаво крив. Па ипак кривимо санитетску полицију, што не кажњава и не изврши је прописне казне за свако грешење о санитетске прописе. Једна две казне, али осетне, утераће свакоме памет у главу а Београд спасти опасности.

Фалсификатори новца. Радивоје Николић, тежак, из Горобиља среза пожешког уваћен је да протура лажни новац од 0.20 пара дињарски. Истрагом полициске власти утврђено је да је Радивоје не само протурао лажне грошеве него их и правио. Извршеним претресом у стану нађени су калупи и остали потребан материјал за прављење новца.

Истрага је поведена а Радивоје ухапшен.

Прегазио га воз. Воз београдског индустриског друштва код Вражогрначке станице у срезу зајечарском, прегазио је јуче Милена Јеремића кочничара.

Истрагом је утврђено, да је Миленко погинуо несрећним случајем, који је заустављен воз покренуо на станици без датог му сигнала.

Истрага је поведена.

Нађен леш. Јуче је Дрина избацила на нашу обалу један непознат леш. Мисли се да је сплавар и да је се удавио приликом терања сплавова.

Идентичност се није могла утврдити.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(:) Енглески горњи дом усвојио је на другом читању закон о осмочасовном дневном раду.

∴ У француском монпелијерском округу тоевки је подлано, да је на многим местима прекинут железнички саобраћај. Поплава је прочинила огромну штету.

(о) Француски сенат је без дебате усвојио буџет министарства спољних послова.

°„° На америчкој западној обали, где већ три месеца живо раде два енглеска полициска официра с многим индиском тајном полицијом, откривена је велика индиска завера, која је имала оборити енглеску владавину у Индији. Завера би се имала извршити у априлу, кад наступају топли дани и кад многи енглески официри одлазе на одсуство. Мухамеданци и Индијанци потреби су сложни. Брзо довођење енглеских појачања у Индију имао би се спречити тиме што би се у Суецком каналу потопио један ратни брод.

| На појављеним вестима, председник руске думе Хомјаков пргао је коцкету оставку. Тиме је председничка криза сада свршена.

※ По вестима из Берлина, венецуелска влада објавила је рат Холандији, што је ова отела неке венецуелске ратне бродове.

)о(По једном телеграму из Буенос Ајреса, скупштина је у тајној седници одобрила кредит за наоружање, те је влада овлашћена да утроши 75 милијуна долара.

?¿ Стање здравља енглеског краља Едварда стално напредује.

Женски свет

Написи о моди

од Софије Шмиц, крајачице

Друштвена је сезона у пуном јеку. Посете, пријеми, приређивање забава за добротворне циље, журови, вечере у ресторанима, а пре свега позоришта и концерти дају прилике за развијање луксуза у тоалетама. Већ сада пружају друштвене сале мошну слику замосног сјаја и грације, ма да права велика вечерња тоалета ступа у акцију тек почетком балске сезоне.

Принцес хаљина данас потпуно влада модом, но она данашња битно се од оне некадашње принцес хаљине разликује. Док се пређашња принцес хаљина припијала уз тело без иједне боре, доиле се она модерна само меко и милујући као у случајном грациозном набору приљубљује уз тело. Тешко је са неколико речи описати особеност овог фазона. Он има нешто од принцес хаљине, нешто од ампира, нешто од уске тунике, но поред свега тога он је и стилско дело нашег современог стила, који се ствара под утицајем наше уметности и нашег укуса.

Поред напредних свилених штофова у паувовој плавој, руско и маслиново-зеленој, браун, греу, шљивиној и црвеној боји, дају напредан материјал за стварање дивних другачијих тоалета још и фини, меки, напредно лепо шаренирани фрисонсомоти. Напредно лепе чипке у лепим имитацијама служе за украшавање. Чипке, умеци и везови протканим и везени златним и сребрним концима, ђинђувама и перлама, свилене траке и кићанке дају модеран ауфпуц друштвеној, а нарочито балској тоалети.

Тил, као што сам већ пре напоменула, своји као материјал за тоалете на правом месту. Поред обојених тилова, и брисенског тила, који се много употребљава, може као најмодерније фалтаме — тилове са разноликом везеним машинама, даље крупне свилене тиле; овај последњи пропуцаним златним шарама. Они се тилови употребљавају у сјајним модерним бојама и дају употребљени у двема нијансама или са подметутим златним тилом напредне бојене ефекте, но то само врло дубоки цепови могу да поднесу.

Дивне и врло модерне су хаљине од либерти и месалин свиле у живим бојама са превлакама од црног тила, гарниране црним сомотом или шевома од либерија, а и везовима од ђинђува, злата и сребра, док свилени тилови нежних отворених боја служе још и данас као материјал за хаљине наших младих дама.

Ово су се од готово традиционалне блузевхаљине еманциповале, а хаљине у принцес форми и са ампирастим или кимоностим сукњама на дневном су реду. Гиртлови — појасеви од злата, сребра или либерти пантљике, тиљени ришеви, свилени ојени, хулинди од свилених муслинских ружица, врло су згодни украси за такве хаљине.

Нарочито помињем дивне ешарпе, које се носе уз свику балску хаљину. Ове морају потпуно да се слажу са бојом и украсом хаљине, те се оне заједно са овом и праве.

У погледу фризуре имала би да кажем, да ће на баловима бити модерна грчка фризура са јавним таласастим раздељком и забаченим пунђама, које се више пута обавијају пантљиком, или ђинђуваним несками. Младе девојке носе опет врло лепе фризуре забачене на потиљак са природно равном предњом косом.

Најдивнији су вечерњи дугачки свилени огртачи у матвреним бојама драпирани у особеним формама са постином у супротној боји опшивени крзном.

Идући пут описаћу још неколико новина за друштвену и балску сезону.

Извозна Банка

Акционари ове Банке, који би рада били учествовати на њеној скупштини, могу у току 8. ов. мес. депоновати своје акције.

То исто могу учинити у току данашњег дана од 9 до 11 часова пре подне у самој Банци.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Госпођа Бренвиљије била је изгубљена. Поносита маркиза у мислима је гледала пред собом стидну казну: клечање пред вратима Богородичине цркве, у покајничкој кошуљи, са зубљом у руци; болове на мучилишту, од чије су само замисли дрхтале и најхрабрији, затим ешафот, па најзад спалиште, „потрени гроб", с којег ће џелатова рука њен пепео пред очима светине развејати на све четири стране света.

Тешко је на срцу било чак и судијама, који су имали донети пресуду. И кад се за време свршетку своје сведоџбе Бријанкур сузних очију, гласа пригушена од јецања, обратио њој: „Ја сам вас госпођо маркизо, врло често опомињао да ће вас упропастити ваша лакомисленост, ваша свирепост, ваши злочини". Она је одговорила: „Ви имате мало храбрости, та ви плачете"! Овај је одговор карактеристичан за њен понос и за њено самосавлађивање. Може ли се у римској повесници или у Корнеју наћи такав одговор? — ма га претпостављамо ивијену, прочиту спису протокола, како га је преселник Ламоањон поновио абеу Пироу: „Ово му (Бријанкуру) се ругала због суза, које је лио сећајући се на њену браћу, кад ју је посаветио да је отровала; она га је назвала подлошом што плаче пред свим овом господом, а то је доказ о његовој веској души. Све је то рекла без жестине, нити јој се на лицу приметила и једна црта за свих тих пет часова, за време којих смо је данас посматрали".

Господин Нивел, коме је у део пала тешка дужност да брани оптуженицу, извршио је тај задатак мајсторски: Његов говор ужива је још у осамнаестом столећу велику славу. Суштина тога говора већином састоји се у изради навидредне лепоте.

„Тежина злочина — вели он — и ранг оптужеванице захтевају доказе јасније, него ресијинске сунчаним зрацима". За тим истаче питање, „да ли те особине имају докази, који се наводе против госпође Бренвиљијерове". Врло нешто сумњичи истинитост отежавних сведоџбе, тако на пример судског служитеља Кљвета, који је и душом и телом одан противничкој страници" — па онда сведоџбу удовице Обреј, која и своју улогу приватне тужитељке игра страсном жестином". Сведоџба Едме Брисијано мора се сасвим одбити, јер сведок није суочен с госпођом Бренвиљијеровом, а у том погледу законски прописи веома су строги". Невил се нешто мори супротног у признању Ла Шосеа после његова мучења. На тај начин не помаже сумње немности ни на закључке просављеног Кесети. — Тачно је за је писмо од 25. маја 1670. у коме Сент-Кроа садржину Кесете прогласује за маркизину својину, писано пре но што су у њу метуте флашице; оно се односи на писма госпође Бренвиљијерове, у којима се о отровима ништа не говори. — Прелазећи најзад на писмено признање, које су се позвано дочепали у Лијежу, господин Невил енергично протестује што суд на њему заснива доказе о кривици. — „Последња тачка — вели он — тиче се једног посла, које је нађено међ хартијама маркизиним и које садржи религиозну исповест. Врло је чудновато што тужиоци наваљују да судије оцене баш тај документ, ма да он по својој природи спада у оне тајне, које су божански и људски закони због њихове везе с најузвишенијим мистеријама прогласили за не прикосновене, као што ће се доказати непобитним разлозима". Он те разлоге изводи из пажљиве студије светих отаца и црквене повеснице, из којих адвокат наводи безбројне примере и цитате, који судије морају испунити најдубљим страхопоштовањем према тајни исповедм, па ма у каквом облику се она појавила.

(Наставиће се)

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

„Анексија Босне и Херцеговине и Српско проблем"

Ово најновије дело Др. Јована Цвијића изишло је у издању Св. Цвијановића. Садржина је дела ова: Увод — Географски и економски положај Србије — Значај Босне и Херцеговине за српски народ — Два — Смисао аустро-угарске управе у Босни — Гаранције или минимум потребни за живот Србије и Црне Горе и — Српски проблем. —

Дело је украшено двема картама и стаје 1·50 дин.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Варијете позориште

У недељу, вечерас, сјајан програм од 20 тачака, са одличним комадима:

1. *Батаљ момче* (оперета)
2. *Слепана* и
3. *Моја комата.* — Нове вести, песме и соло такође су у вечерашњем програму.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. У централном затвору у Стамбољу искрсла је побуна међу затвореницима, који су држали, да ће приликом отварања парламента бити помиловани. Том приликом су запалили зграду, у којој су били затворени. Један је од затвореника убијен, а више њих рањено је. — Бекстон је отпутовао.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак:

Супа, говедина, умаци и тесто са хлебом 1·40 дин.

Супа, говедина, умаци и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говедина, умаци, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера:

Два готова јела по јеловнику са хлебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.

Вино најбоље квалитета 1·50. Пиво Пивовско Урквеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Равна мешлуци са справљеним цењама.

Чувена „Империјал" поланџа у свако доба.

Свако суботе за вечером каже хучуј за пастрмама и пршом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

Пијте само „Експорт“ Вајфертов

КОМЕ ДАНАС НЕМА КОНКУРЕНЦИЈЕ

„Експорт“ Вајфертов точи се искључиво у хотел „Касини“ и то чаша 0·20, кригла 0·30 п. д.

НАША БОГАТА И ПРИЗНАТА КУЈНА ИСКЉУЧУЈЕ СВАКУ КОНКУРЕНЦИЈУ, како по квалитету тако и по цени, где се за мале паре може одлично јести.

Наш признати подрум снабдели смо и одличним ЈЕЛИЧКИМ ВИНОМ.

Хотел смо реновирали и новим намештајем наместили Собе од 1·50 до 4 динара.

639 4—5

С поштовањем
Браћа Т. Цветковић
закупци Хотела „Касине“

УРАЊЦЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

[illegible]

„ТЕЈ-БУТЕРА“

Палаке „Милк-рама“

Изврсна Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 43. 631 6—

Кафана „Мали Чачак“ Ратарска улица бр. 45 са две собе, кујном, подрумом [illegible] издаје се [illegible] кирију.

За услове упитати у радњи **Душана Тодоровића** Краљевско Српског Дворског Лиферанта.

Београд—Теразије.

Дућан

са собом, подрумом и шупом из даје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини нових болница и у близини основне школе и подесан је за шнајдере, шнајдерке, [illegible] ужичке производе, касапе и т. д.

13/XI 1908. Београд.

Јова М. [illegible] адвокат
ул. [illegible] бр. 32
606 3—3

Више хиљада пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Босанска ул. бр. 16.

Механа под кирију

Ново отворена механа код „Душанове Круне,“ која се налази на ћошку Чубурске и Космајске улице издаје се од 1. новембра под кирију.

Ко жели да узме ову механу нека се јави гостионичару у истој кући. 636 2—2

Имање на продају

Једна кућа у Кондиној улици број 26., са четири стана и

Друга кућа у Видинској улици број 20., са два дућана и четири стана.

За ближа обавештења обратити се сопственику, Југовића улица број 8., исход Народнога Позоришта или на телефон бр. 43.

427 10—

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски кувус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаће одлични бермет. Љубитељима црне вина обраћамо пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемоном радње по 40 п. дин.

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ ЗУБА

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ и ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

поред ранијих награда у Паризу, Лондону, Бриселу, Алжиру, Остенди и Прагу.

Помагањем српске индустрије помаже се економско, а тиме и културно напредовање Србије и Српства. 6—12

Апотекар Кушаковић — Врање

ВИНА

Отворио сам ових дана у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како бих дао могућности потрошачима, да се снабду са добрим природним пићем за наступајуће празнике.

ВИНА имам старе и нове и то: **Мелник, Тамјаника, Ризлинг, Тамјана, Дивин из Смедерева, Порђутина, Прокупца, Црна и Свитак Пупинова**, а вина су чиста [illegible] из самог грожђа, те је квалитет одличан, а цене врло умерене.

Подрум за вина налази се у мом стану **Браће Недића улица бр. 27**, [illegible] и склопи подруми на Смедеревском друму [illegible] кафане „Ресава,“ где продајем своја вина на 10 литара на [illegible].

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

[illegible] 1908. год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ
[illegible] и виноградар из Пожаревца.

644 6—30

Наш мили и непрежаљени

† Павле Ђ. Јовановић

бивши трг. [illegible]

преминуо је изненадно 26. ов. мес. у 48. години живота свога. — Сматрамо за обавезу и дужност, да овом приликом најтоплије благодаримо Његовом Високопреосвештенству г. Епископу Сергију, који је почасним својим присуством при опелу одао покојнику последњу пошту, а кому тиме указао велику почаст. — Исто тако дугујемо хвалу г. Нешку Станојевићу свештенику прњаворском, и г. Михаилу Дукићу свештенику из Клења и г. Радосаву Давидовићу свештенику шабачком, који су такође својим почасним присуством при опелу одали покојнику последњу пошту. — Хвала г. Митићу свештенику шабачком, г. Јови Т. Кнежевићу, г. доктору Д. Марковићу и г. Миловановићу окр. помбагајнику, који су својим искреним, дирљивим говорима узели последњи опроштај од покојника. — Хвала пријатељима на положеним венцима на одар покојников, хвала свима пријатељима и суседима а и свима са стране на њиховим изјавама саучешћа у нашој тузи, хвала грађанству шабачком, које је затварањем својих радња и многобројним учешћем при погребу указало милом покојнику последњу пошту.

Шабац, 1. децембра 1908.

3—3

Ожалошћена породица

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ НА ЛУТР. ЗАЈМУ

ДИНАРА 2.000.000 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

Зато *Браћо, Срби и Родољуби* на сваки начин купујте наше

Лозове Црвеног Крста

[illegible]

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

[illegible] вредности.

За исплату својих згодитака [illegible] Реверсни Фонд у 4% злат. ренти и Народна Банка исплаћује све згодитке у злату без икаквих одбитака.

Идуће вучење 2. јануара 1909. год.		100.000
	„	10.000
	1. априла	150.000
	„	15.000
10 згодитака	на 1.000	10.000
20 „	„ 200	4.000
100 „	„ 50	5.000
900 „	Аморт. 22	19.800

За Србију ко навиј [illegible] 22·— дин., на повлашћеним [illegible] 22·50 дин., а на 19-то месечну отплату по 2 дин. месечно и 1 дин. [illegible] 6—

[illegible]

Главном заступнику
ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Зубачева ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерне шешире и најмодернија уљудна [illegible] за све врсте женских тоалета које израђујем са најмодернијим до најфинијег кроја по умереној цени.

[illegible]

Салон је постављен да [illegible] укусом, [illegible] кроја, најмодернијим фазонима, [illegible] израдом, [illegible] поруџбина [illegible] најсолиднији салон у Србији.

Велику пажњу обраћам поруџбинама из унутрашњости, [illegible]

Цене су једне за свакога!

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин. на пола год. 8, на четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: на годину 36 дин. на пола год. 18 дин. за четврт год. 9 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Дамјановића и Комп. Босанска ул. бр. 16. Телефон бр. 88.

ПРАВДА

Телефон 821 | УТОРАК 9 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАЈЕВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 337. | Телефон 821.

О СИТУАЦИЈИ

Састанак код председника Скупштине

Председник Н. Скупштине г. Љ. Јовановић позвао је јуче у своју канцеларију четири шефа парламентарних група да с њима конферише о ситуацији и да се изведе на чисто питање о евентуалној коалиционој влади. Конференција је трајала до после 6 часова али без позитивног решења. Може се рећи само толико: да се мишљења нису толико разилковала те да би свака нада била изгубљена за повољно решење.

На тај састанак је био позват и председник министарства, али он није хтео доћи, да би оставио потпуну слободу у дискусији преговарачима.

Судбина г. Миловановића још није решена ни после ове конференције.

Одлука фузиониста

Фузионаши су били најодсудније решени да оборе ову владу и да на сваки начин из будуће комбинације изоставе три садања члана г. г. Миловановића, Ђенерала Степу и Андру Николића.

Међутим, према [illegible] г. Протића [illegible] у овом тренутку сигнализати г. Миловановића, за је према томе то питање застало и не може му се још дати дефинитивно решење. Ђенерала Степу не подржава ни једна група, а фузионаши су нарочито незадовољни њиме из више узрока од којих праве не казују, а истичу само његову претерану штедљивост и неумешност при набављању војне спреме.

Ђенерал Степа ма да има јаку потпору у двору, ипак ће се мучно моћи одржати. Њега још једино држи тешкоћа, да му се нађе згодан заменик. Сви кандидати, чија се имена помињу, по својим особинама не одговарају високим задацима, који у овом тренутку стоје пред министром војним.

Док је г. А. Николић, у, тако рећи, идеалном положају. За њега се сме тврдити: *да га баш нико неће.* Фузионаши прете да се турне, ако би он ушао и у будући кабинет; самосталци су га сасвим игнорисали, а остале две партије имају највише разлога да се на њега љуте, јер се он за време свога министровања показао тако несавесно партизан, да би од чланког партизанлука зазирао и сам Шиља из Босоне. Двор, пак, сматра г. Андрицу као једног бансуза, и не може да му заборави онај успех из 1903. г., кад је г. Андра растерао цео дипломатски кор из Београда.

Остали су још једино уз г. Андру да га бране: његови рођаци и његова оштина. У ову се г. Андра још једино узда, да ће помоћу ње пребродити и ову кризу, као и све досадање. Vederemo!

Те тако се преа одлука фузионаша, у колико се промене личности тиче, у неколико ојела, али су при другој стално остали!

Или да се образује влада из свију парламентарних група или ће тражити хомогену владу. Са самосталцима у спрегу више ни у ком случају неће.

Дошло време да сад оне неће самосталце.

Самосталци

Њихово је држање још све једнако неодређено и нејасно. Њихов клуб никаквога решења довео није, али мала констатовати: да су делегати г. г. Стојановић и Драшковић, као и многи прваци: г. г. Жујовић, J. Продановић и Пећић пристали на комбинацију о општој коалицији. Самосталци још истичу као услов: да вала и та нова коалициона влада да прими услове, што их је примила и ова садања, а то су: да се ликвидира питање спољне политике, да се донесу два потребна закона за одмах на нове изборе под коалиционом владом.

Ти услови заслужују да буду [illegible] *мишљење* оно „Д. Листа“ који је рође свима средствима да такву комбинацију осујети по што-то. И с погледом на досто властичко стање у њиховој странци, могу им напори урошити плодом.

Напредњаци и народњаци

Опозиционе ће кругове свакако обрадовати вест: да у погледима на данашњу ситуацију и на решење ове кризе између напредњака и народњака влада потпуна сагласност. Они налазе: да се ова влада показала слабо, да даље не може остати, да рад у спољној политици мора постати интензивнији а у војној спреми озбиљнији и енергичнији; да се мора извршити национализација у земљи, а за то би био први корак: *демилизовање*.

Што се опште коалиције тиче, они се за њу не грабе, али и не беже од посла, ако би се нашло да је њихова помоћ и сарадња потребна отаџбини. Наравно, да би и у том случају у коалицију ушли под јасно одређеним условима.

Шеф новог кабинета

Ма да су се све четири групе приањчно приближиле на начелном терену, ипак остаје највећа тешкоћа да се савлада, а она је у личном саставу кабинета. Најважније је питање о самом председнику. Најпригоднији би шеф једне такве владе био г. Стојан Новаковић, његова је кандидација нашла на многе присталице, али је таква комбинација наишла на отпор код самог г. Новаковића, из разлога, који се не могу бар за сад изнасити док је та комбинација још у току.

Ако се она не би оствари-ла, фузионаши би радије истакли г. Пашићао он је, како веле њему ближи људи, изјавио да се ни ном случају неће примити мисије. На зато место њега кандидују г. Ст. Протића, а кога би самосталци мао оставили, а оставе две групе ако не показују никакво одушевљење, нису ту комбинацију одбиле до сад. Ако и то остало без успеха, да би се морало прићи г. Љуби Јовановићу, и то би њене било са свим у духу парламентарности, да председник Скупштине, који има поверење свег претставништва, састави владу.

Барцини о источном питању

„Пијетроградски дописник „Н. Слободне Пресе“ разговарао је с познатим талијанским новинаром [illegible] Барцинијем о [illegible] [illegible] посетио, као што је познато, Барцини [illegible] да би [illegible] Аустро-Угарске и Турске Енглеска [illegible] да је [illegible] тренутно да обема странама покаже своје добре услуге. То је [illegible] разговору.

„Уверен сам, рекао је он, „да је добро споразум између Енглеске [illegible] и Турске [illegible] само да такав споразум не би био уперен против Немачке, но чак мислим да би се потребни [illegible] [illegible] према Аустро-Угарској. Као миролубива (?) сила Аустро-Угарска може највише учинити за одржање европске равнотеже и заједно доприносити и одржању светског мира“.

Дописник је приметио да [illegible] заузимање ако балканских народа против Аустро-Угарске [illegible] бригу о светском миру.

„Мислим“, рекао је Барцини, „да [illegible] тврдити, да би таква балканска свеза могла рачунати на симпатије [illegible] народа, само ако [illegible]“.

„На који да се [illegible] супротност између тројног савеза и тројног споразума, а нарочито реалним [illegible] Енглеске и Русије?“ упитао је дописник.

„Та супротност није никакво супарништво. И сам тројни савез није данас никакав ратни савез, но миролубив, исто онако као и француско-енглески споразум, чији сам оснивачима и ја много помогао. Исправа да кажем, ја не разумем [illegible] с Русијом, јер [illegible] интереса у Азији. Али тај савез [illegible] [illegible] ствари“.

„Па шта мислите да Русија [illegible] добрих односа с Енглеском [illegible] на источној конференцији?“

„Можда таква нада и постоји у Русији, али је ипак [illegible] да Енглеска [illegible] да се на конференцији [illegible] питање о мореузима. [illegible] [illegible] интересе, [illegible]

залажите за политичке тежње Русије на Балкану“.

„А на Средоземном Мору?“ Дописник [illegible] вест да се [illegible] у [illegible] да се Крит за [illegible] Кипра стави под Енглеску управу, то да се тако спречи да [illegible] припадне Грчкој.

„Тај предлог сматрам за [illegible]. [illegible] Кипар, Енглеска на Крит [illegible] предлог. Ако би се Крит [illegible] [illegible] управу, [illegible] у парламентарној [illegible] [illegible] тако био припојен Грчкој, као што је Енглеска на пример Јонска острва предала Грчкој. А и Кипар — то је моје [illegible] мишљење, али [illegible] — не би се могао заменити, [illegible] бити предан под туђу управу [illegible] компензација за решење оснивачког питања“.

„Зар вам није не изгледа да је [illegible] великих сила [illegible] само у малим балканским државама и да се утврђивање у Србији [illegible]?“

„Не поричем да се у Енглеској, која у осталом не би могла помагати никакво политичке тежње Русије на Балкану, за *ту гранцу одвојену од мора земљу, која нема ни једног јединог излаза на* [illegible] у *Енглеској би с радошћу поздравили, кад би Србија од Аустро-Угарске или од Турске добила једно парченце земљишта, чиме би добила везу с Црном Гором, а тиме и с морем. Мислим да би се та потреба могла задовољити путем [illegible]. Али верујем да се и без територијалних компензација за Србију могу наћи накнаде. У том погледу велико [illegible] полажем на [illegible] мајстора [illegible] Миловановића, кога сам одавна познао као валана и спремна дипломата. У опште о [illegible] питању [illegible] у [illegible] [illegible]. Уверен сам, да ће турска револуција бити трајно [illegible] и да ће [illegible] могуће да Турској [illegible] мирно напредовање.“*

Арнаути и Срби

(Од нашег нарочитог дописника)

Скопље, 7. децембра.

Арнаути су остали један од најнепомирљивијих елемената према Хришћанима. Сви покушаји да се у прилике на Балкану унесе извесна сношљивост и у прокос свих мена кроз које је прошло балканско питање, Арнаути су у својој непомирљивости остали сасвим доследни. Та несавладљива непомирљивост лежи колико у природи једног заповедника, који се, повучен у планине, стално уклањао испред сусрета са културом, толико и још више у околности, што су се Арнаутима, као најреакционарнијем елементу на Балкану, стално служили они, који су, за своје политичке интересе, припадали користи на реакције на Балкану.

Два су фактора, која су стално подржавали Арнауте као рапорни елеменат — Аустрија и султан.

Султан је Арнауте, за све време свога владавине, мазио и потпомагао, како би се, у датом моменту, могао њима послужити. Њему су они служили, у неку руку, као шаховска фигура, коју је увек имао међу прстима и коју је могао свакога момента повући како му кад устреба — према Бугарима, према Србима, Грцима, па чак и према самим Турцима. Владавина, која, усред Цариграда приређује страховите покоље кад налази за потребно да јој треба опоменути на сервилност који од елемената, који би покушао да дигне главу, морала је подржавати Арнауте као најмастрнији елеменат. Отуда и она интересантна појава за време старога режима, да се највећа уништавала тиме, што су се харамбаше постављале за жандармериске пуковнике, а неколико мањега гласа одликовали државним орденима. И данас међу Арнаутима седамдесет и шест разбојника носе ордене међедије, који су пре неколико година, били стављени ван закона, а данас је, на пример, у косовском вилајету, командант жандармерије *Бајрам Цур*, који је, пре девет година, био у планини и с киме се, на живот и смрт, борила царска војска. Султанова стража састављена је од Арнаута, најзнатнији повереник султанов, Дервиш-паша, Арнаутин је. Арнаути су фаворизирани на све могуће начине. И данас још они то враћају одношћу султану.

Други фактор, који је подржавао увек Арнауте у реакцији, Аустрија, позната је директно од оних поставака: Арнаути су нечито вооружан елеменат на који она увек може рачунати приликом свога продирања на Исток, Арнаути су један елеменат, који може вршити терор над српским елементом, који би се према Аустрији појавио као један народ који ће устати да брани своја национална права. Арнауте ваља подржати и не само то већ их треба сачувати од туђега утицаја. Отуда стално заузимање Аустрије, да се оне територије, на којима живе Арнаути, искључе из европских реформа. Нека је од њих далеко европска контрола, нека је од њих далеко ред, нека они остану елеменат нереда, толико потребан једној држави која је жељна мандата на „повраћање реда“.

Аустрија је, оном својом пажњом према Арнаутима постигла још и један врло важан циљ. Терор Арнаута према Србима имао је, као циљ другога реда, још и расељавање Срба. Они су морали напуштати своје лепе долине и бежати у границе сиромашне Краљевине Србије, која је, своју моралну дужност заштите, плаћала и материја-

ним жртвама, које су, у своје време, биле знатно оптеретиле буџет те мале Краљевине. У плодне долине, које су напуштали Срби, редовно су силазили Арнаути католици, који су некада ограничени на планину Малесију, сада се већ распрострли и по косовској равници, бистричкој долини, па допрли и до зидина Св. Лавре Дечанске!

Ето, такав однос, или, боље рећи, такве прилике између Арнаута и Срба затекло је ново стање, које за сада, доста оправдано носи име новог режима. Оног дана, 11. јула, када су по отоманској империји оглашене прокламације о слободи и уставу, сви су се европски поданици османлијскога царства запитали: А Арнаути?

Разуме се, у томе моменту, сваки је на њих помишљао као на привржанике султанове, неверујући, у томе тренутку да ће они, у овом новом стању, бити још коме потребни осим султану.

Еренталова изјава, међутим, којом је претио Турској револуцијом у земљи, открила је јасно, да Аустрија не мисли да су њезини односи са Арнаутима сувишни. То доказује и маса њезиних агената, која се размилила кроз Албанију и још више успеле интриге око избора српских посланика за турски парламент, који су требали да буду заједнички представници Срба и Турака: као што су, у другим местима где живе Срби, били то Турци.

Арнаути су се у првим тренутцима могли само предомишљати шта им ваља чинити у новом стању. То је њихово колебање могло трајати све дотле док су веровали, да ће се султан окупирано-револуцији младотурака, али како по дан пролази и они све ниже увиђају, да им се, уз својег султана, ваља помирити са новим стањем.

И они су сада у једној незавидној дилеми: или са султаном, који се мири са новим стањем, или са Аустријом, која их поново мами себи. Та се процедура њихове колебљивости обележава нарочитим сферама. Југо-источни Арнаути (Скопље, Косово и Призрен) иду с Србијом добровољно; западни раде као аустриски службеници против слоге Срба и Муслимана.

Разбојништва, међутим, у толико их има, дешавају се само у западној половини овако подељене сфере. И у томе, ето, лежи објашњење свега онога што се о сукобу између Срба и Арнаута, према искључивим подацима аустриске штампе, пише у европској штампи.

Ђ.

Харден

О политичком положају Немачке

На св. Николу у вече говорио је познати уредник берлинске „Цукунфт“ два и по сахата пред великом одабраном публиком у Минхену о политичком положају Немачке. О немачком цару Виљему говорио је иронично, на начин какав је пре последњих догађаја био апсолутно немогућан.

„Деценијама је вођена једна политика,“ рекао је Харден између осталога, „чији је задатак и циљ за прост човечији разум био несхватљив, и то у доба најтежих прилика у свима крајевима света. Код нас је пропуштена свака згодна прилика да веће упућење политике учини што за своју земљу. *Немачка је данас усамљена. Имала нажао још Аустро-Угарску као савезницу*, и то служеће круговима Аустро-Угарске, *али после догађаја последњега доба народности Аустро-Угарске у последњем часу свакојако неће имати вољу да се заузму за Немачку.* Све тешкоће, које су до сада настале за Немачку, за девет десетина потичу отуда, што је кроз двадесет година водио политику немачки цар.“ А он за то није имао ни талента ни мандата од немачког народа.

Харден је то ноћно овако завршио, па је онда рекао о аустриском ћесару:

„На престолу Аустрије седи један старац, који је сад прославио шездесетогодишњицу свога владања. Он је за своју земљу и народ доживео и претурио све, што се доживети може. За све то време њега су сва његова племена не само поштовала но и волела. Никад није дошао тренутак да му се могло рећи: „Ти си крив.“ Он се никад није силазио на позорницу. У исто доба је у Поздаму тешко патио један човек, који нам је ближи, јер му је после 20 година владавине речено: „Све што си учинио, пропало је држави; ако се не промениш онда предстоји велика несрећа.“

Писмо из земље плача

Опет један злочин аустријске војске. — Официр из Штрпаца „полудио“. — „Не бојте се, ми смо ваша браћа“. — Непослушни војници враћају се из Вишеграда.

Сарајево, 6. децембра.

У прошлом сам вам писму јавио за онај грозни злочин једног аустријског официра у Штрпцима, јавио сам вам, шта је почела аустријска војска да ради у Босни, показујући тиме своју културу, а и културу оних, који их шаљу овамо, али — опет морам да вам јавим један овакав злочин. Близу жељезничке пруге око Устипрача (на прузи Сарајево Увац) једна муслиманско дјевојчица од 12—14 год. чувала је телад, једно теле пређе пругу, она пође, да га врати, војници, који непрестано чувају жељезницу, повичу да стане, она се препане, почне бјежати, али војници за њом, те је ухвате и силују. Овај се злочин догодио прије 20 дана, а биће их без сумње више, само ми не можемо да дознамо, јер се то страшно крије. Овдашњи полузванични лист „Bosnische Post“, јавио је неки дан, да је овај официр ненормалан, да је био овај моменат, кад је учинио овај варварски злочин, тобож, пјан и да су га због тога отпремили у болницу на мотрење. „Српска Ријеч“, која је на то реагирала, одмах је била заплијењена. И баш, овом заплјеном власт је доказала, да је вијест „Bosnische Post-a“ потпуно лажна, иначе се „Српска Ријеч“ не би плијенила, међутим, ми смо касније дознали, да је та протурена вијест безобразна и дрска лаж, јер је котарски предстојник из Вишеграда, Бесаровић, рекао своме брату, који је онда хана био код њега, *да је официр потпуно нормалан човјек, да чак није био ни пијан.* Ово је за нас доста, а власти могу колико год хоће нагађати, ни им зато нико неће вјеровати, јер је њима у интересу, да кажу, да официр нагиње лудилу. Да дрске *ли ироније!? Па кад он на тане лудили, како су за могли посвећи заповедникић једног овог штрајфкора?*

Писали нам још давно, а и оправданом рекох, да војска Фрањевачке, по поврву свога, дошла је да нас није да је мено рано по ком друге на једном вишегради мешће оно Устипрача се један нож срушио: да особни или терети, нешу вам тачно казати. Кад има у овоме истине, ћих смо тирдати, али ћемо како дознати кашње детаље, макар да власти све крију, макар да не дозвољавају ни шта писати. Наши људи не смију ниједне сје ријечи написати, чак не ниже пута плијени и дошење вијести из других листова.

Приповиједи ми један сељак из Трновача је једно мало мјестанце под планине Тресквице, бају насорвали Загорје) у коммма даје кумпанија војски да је сјело у кавани са сељацима, највише их је, вели, еха и Словенаца, па кад су смало помењени, рекоше му: „*не бојте се ва нас, ми смо ваши браћа.*“

Чуо сам, а је један дио војске из Вишеграда враћен натраг у мору, ради непослушности ради непоуздања.

Као што знате аустријском „Бисмарку“ и иде баш гадно његов посао, сједоме је монарху почела присједати „златна јабука“, коју му је његов „Бисмарк“ дао на тањиру приликом 60-год. јубилеја.

—ћ.

Из „Смејућих се маски“

Магарци држ. саветници

Једнога је дана изјахао Фридрих Велики, у шетњу. У његовој пратњи налазио се и чувени научник Квинтус Ицилиус, кога је Фридрих тих дана био наименовао за саветника. За време шетње Фридрих спази једног свештеника, како јаше другом као каква деција на лепом коњу, и нареди Квинтусу да оде до попа па да за пол сати на његов свештенички положај који захтева много већу скромност но што је он испољава.

Квинтус оде до попа па га ослови овим речима:

— Како можете, господине попо, да јашите тако лепог коња кад је ваш господ и учитељ Христос јашио скромног магарицу?

— И ја бих то радо чинио, одговори му поп, али од кад је Његово Величанство послало све магарце у Држ. Савет није ми могуће ни једног наћи за јахање.

Тврде да Квинтус овај одговор није саопштио Фридриху Великом.

Штета је што код нас нема таквих попова.

Српске земље

Један хрватски говор

У аустриском парламенту већу рекао је, поводом дебате о анексији Босне и Херцеговине, већ и словенски Хрвата д-р Матко Лагиња ово: „Само један поглед на карту довољан је, па да се добије уверење да је могуће само двоје: или ће Аустро Угарска задржати Босну, Херцеговину и Далмацију или ће их може изгубити. Ако мисли и треба да их задржи, онда је претходно потребно да стабилно спојени Босну и Херцеговину. По нашем с чисто народнег гледишта, где се ради само о нашем народном уједињењу, можемо мирно рећи: Ове земље могу се с другим словенским земљама на истоку уједињити у једну државу целину. Или обрнуто — *(визито су Срба и Хрвата за мене једно исто)* и нешто и Србија и Црној Гори желимо слободу и самосталност, па неко нико не мисли да ово што ћу рећи, значи — како и то могу с сходнији народног уједињења рећи — *могла да иде она к нама или ми к нама дође.*

Дневне вести

Г. Љ. Стојановић и г. Новаковић. У прошлу суботу је г. Љ. Стојановић посетио г. Стојана Новаковића и том су приликом изменили мисли о садашњој кризи. Оба партиска шефа су се у многим тачкама сред у мишљењима, и тиме су омогућени преговори, који се воде и о којима ми говоримо на уводном месту.

Химна. Већ пет и по година, како српски народ нема своје званичне химне. Последњом је било у стању укинути омиљену српску химну, али поправити нису били у стању створити и нову, коју би народ примио. Сад је поникла иницијатива из самог народа: да се стара химна поспостави на своје старо место, и данас ће се стари, славна српска химна опет певати у Народном Позоришту. Влада је веома паметно поступила што се томе није опирала, него је чак донекле и у сусрет изашла.

Нема седнице. Данас није било седнице у Н. Скупштини, него је заказана за сутра у 9 часова. Но ако се до тог не постигне споразум између група, онда неће се ни сутра приступити редовноме раду.

Тајна анексија. Под овим насловом донео је мађарски „А Попгар“ дугачак чланак, у ком вели да се анексија морала извршити за то, што су балканске државе сложиле с Италијом. Да се Срби нису сложили с Италијом, већ би 24. новембра изишао царски проглас којим би се прогласило сједињење Босне, Хрватске, Славоније и Далмације. Оно је тајна анексије. Србима су остала само два пута: или пропасти или ступити у савез с Енглеском против Аустрије. *Сад је обезбеђена компензација Србији и Црној Гори.* Угарска може рачунати да је сада господарка ситуације и своје судбине, па ако закључи мир с Хрватима и с 9 милијуна Словена, даље с *мађарским Бугарском*, биће господарка балканске ситуације. На југу Мађари немају непријатеља осим Франковичиних лудака, које Аустрија подбада против Мађара. Угарска има својих непријатеља на западу а не и на истоку.

Echo de Paris о компензацијама. Познати парски лист говорећи о предлозима Аустрије Турској вели, да Аустрија греши што се непрестано прави луда кад је реч о српским захтевима. „Ми мислимо, вели тај лист, што у Бечу једнако прелазе ћутке преко компензација, које ваља дати Србији и Црној Гори. Ми не можемо довољно да напомињемо: *да нема трајнога мира на Истоку, без ових компензација.* Да ли се Аустрија нада да то питање неће бити покренуто на конференцији? То се не може примити, јер она зна врло добро, да Русија неће пропустити а да не заштити повређене интересе Јужних Словена“.

Финансиски одбор. После дуге паузе јуче се после подне састао финансиски одбор под председништвом г. д-р Л. Пачу, и узео у проучавање и претрес подисте пројекат закона о новом буџету, који је овога пута достигао импозантну суму од *сто милијуна!*

Оде нам нумера!

Прва интерпелација. Јуче је одмах у почетку седнице Н. Скупштине прочитана интерпелација на председника владе о непомињању осуђеника у „крагујевачкој афери.“ Интерпелацију је потписао г. Стојан Рибарац са својих 19 другова.

Ред би био да се на ту интерпелацију одмах одговорило, али се у Србији не зна за ред.

Обишао војску. Јуче после подне Краљ се извезао на Бањицу у пратњи свог државног ађутанта и обишао XVIII пешадиски пук, па се по том вратио у двор.

Очекивања. Поводом тим што су јуче после подне у Народној Скупштини имали састанак шефови свију странака, да реше питање о саставу нове владе, у грађанству је веома живо интересовање.

Сви искрени родољуби, који и мисле и желе добра својој земљи, мишљења су да владу треба образовати из свију странака сразмерно јачини својих представника у Скупштини.

Оставка одбора. Миша Војне Петровић свештеник у кварту палилулском, позвао је своје парохијане на дан 7. о. м. ради образовања пододбора друштва „Црвеног Крста“. Но како су тога дана биле патарице „Св. Николе“ то се збор није могао ни одржати.

Преминуо. Арон Костић, учитељ у пенсији, отац г. Чеде Костића начелника министарства унутрашњих дела умро је синоћ, а данас ће бити погребен.

Бог да га прости.

Скопски валија. За скопског валију постављен је бивши паришки чиновник. Овај је, по народности Јерменин.

Од цепанице умро. Василије Т. Миротовић и Илија Банковић из Кусатка у напитом стању, посвађали су се прекјуче у сеоској механи, и како су ту свађу око механске фуруне продужили и даље, Василије дохвати испод фуруне једну цепаницу и распали Илију по глави тако силно, да је овај на месту остао мртав.

Убица је признао дело и у рукама је власти.

Крађа бандажа. Јуче око 4. сата по подне Живојин Стојановић и неки Бајић познате свиње из београдске улице су Раји Поповићу трговцу из Саве испред радње, неколико комада кацуна — бандажа. После једног сата они су ухваћени и бандаже олуђене а они стражом у затвор.

Вести из белога света

)о(Ових дана ће у Беч стићи новопостављени турски посланик Решад бег.

(:) Талијанска скупштина одложена је до 21. о. м., али је опште мишљење да ће влада у току јануара распустити и расписати нове изборе, јер је председник скупштине уверен о томе, те се потпуно опростио од чиновника свога бироа. Не зна се шта би био узрок том распуштању скупштине.

÷ Чувени берлински физиолог професор Енгелман у скоро ће се због здравља повући у мир.

≡ Белгиска скупштина решила је да се женама да активно и пасивно изборно право за радничке изборне судове.

!/ Португалски кабинет поднео је оставку.

„* Место покојног М-рајова за руског посланика у Риму биће постављен Гирс, садашњи посланик у Бразилу.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

На топчидерске цркве

Г. Директоре,

У бр. 330. „Правде“ „Weritas“ је одговорио на исправку потписаног, која је штампана у бр. 323. „Правде.“ У свом одговору пребацује несавесност вођења црквених прихода, јер су тутори људи који су према потписаном у „зависном положају“ и т. д.

Како је то неистина, то Вас г. Директоре молим, да изволите у Вашем листу одштампати ово неколико речи.

Као што сам и раније у 323. бр. „Правде“ навео, туторе поставља управа топчидерске економије и потписани није утицао на избор личности и ако је на то имао права, из простог разлога што за то није имао потребе. Тако исто потписани није никакав службеник топчидерске економије, да би исти тутори били у зависном положају; то су људи независни од потписаног и у односу према потписаном су као и свики парохијани према своме пароху и обратно. Да су тутори службеници ичијег завода, то би се и могло пребацити по појмовима Weritas“-а, али то није, па да је потписани, кад је дошао на ову дужност, затекао туторе који су били у зависном положају, јер су били службеници њени, наводно, као што је и Weritas“-у познато.

Кад „Weritas“ буде нашао биланс „која је врло интересантан,“ потписани ће одговорити и онда ће исти бити „интересантан,“ али за Weritas“-а.

[illegible]
у Топчидеру

Ваш поштовалац
Драгутин Димитријевић
свештеник

Одговор за исправку

Господине Директоре

Случајно сам прочитао исправку Симе Петровића, рачуновође пожаревачког казненог завода, који је штампано у „Правди“, поводом извесних вести, које су се односиле на разне његове чиновничке неисправности.

Да не би публика, која га не познаје, остала под утиском његове неистините одбране, ја Вас и сада, и ако мало податак, уверавам да су ове вести о Сими истините, и да је његова и прошлост иста таква као и садашњост.

Нека се код управе монопола дувана прочитају акта његове неисправности, као и она код управе фондова, што се односе на рачуне окружних штедионица и хотела „Лав“ у Смедереву, па ће се видети какав је он чиновник.

Један грађанин

Волео бих…

Волео бих, да је драга моја
[illegible]
[illegible]

Усахлих срећа жалим…
са чежњом [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

А [illegible]
[illegible]
[illegible]

М. Лазаревић

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Луднвика XIV.

прађено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Тај је карактер Расинових јунакиња и песникову уметност дивно дефинисао овим речима: „Виде се сузе, које не иду до њених лепих очију“. Наставак наше приче још више ће но ово до сада доказати да је маркиза Бренвиљијерова имала неколике додирне тачке с Расиновим јунакињама и показаће с каквом је верношћу незаборављени песник насликао узоре, које му је давало друштво његова доба.

На крају овог значајног саслушања од 15. јуна саопштио је први председник оптуженој, да су јој из „хришћанске љубави“ и на молбу њене сестре, Кармелитке, послали једну личност великих врлина, те да је теши и опомиње да помисли на спасење своје душе“. Видећемо да тиме на позорницу ступа једна од најинтереснијих особа ове драме, абе Пиро.

III

Њена смрт

Едмон Пиро био је професор теологије на Сорбони. Рођен у Оксеру 12. августа 1631., он је био истих година као и госпођа Бренвиљијерова. Својим дискусијама с Љубинком постао је чувен у целој Европи. Он је био веома осетљива, дубока природа, његово се срце кравило од болова других. „Моја је осетљивост — вели он, — била тако велика да никад нисам могао гледати пуштање крви каквом човеку нити дозволити да се мени пусти, једном сам се онесвестио кад сам присуствовао једном преносу, и од тог доба никад нише нисам смео да се изложим таквом призору“. Ум му је био проницљив и обдарен, необичним, психолошким оштроумљем.

Председник Ламоањон дао је нам доказ о свом познавању људи, кад је абе Пирота одредио за духовна исповедника маркизина. Он је знао да ће његова продирљива благост дирнути срце оптуженице, па ће можда успети да постигне оно што није могао цео судски апарат, т. ј. да она ода своје саучеснике, састав отрова и противотрова које је употребљавала.

„Због публике нам је стало, — рекао је Ламоањон абеу Пироту, да с њом умру и њена знања, да признањем свег оног што зна отклони могуће последице, иначе нећемо моћи стати на пут појављању и њено ће је тровалаштво надживети“. Ламоањон је живо желео и то да ње једног свештеника, чије ћа опомене умекшале тај уорни, пркосни дух и покаже му пут спасења.

Абе Пиро је описао тренутак за тренутком последњег дана маркизе Бренвиљијерове. Тај његов извештај обухвата пуне две свеске и знаменит је документ књижевности. Он је писао без икаквих уметничких цитата, разговори су саопштени у свој њиховој оригиналности, са свима њиховим многим често једноличним понављањима. Али су збијени, јасан стил, просто и карактеристично престављање страсних побуда увек изазивају успомену на Расинове трагедије. „Федра“ и књига абеа Пирота писане су исте године. А да је наш доктор теологије радећи овај посао мислио на публику, да је мало више бриге поклонио композицији, избегавао сувишну дужину, и сувише честа понављања, потомство би имало потпуно право, да обема делима даде исту титулу.

Мишље је живо описао улазак абеа Пирота у Консјержерију: „Ледом испуњена срца одвели су Пирота на последњи спрат Монтгомериске куле, где су се налазиле четири душе, два чувара, једна чуварица и само чудовиште.

(Наставиће се)

ИЗ ПУБЛИКЕ

Уредништву „Правде“

Поштована г. Директоре,

У „Штампи“ бр. 307. од 6. новембра тек. године, одговорио је Лазар Крстић пуномоћник фирме П. и Т. Мајстовића трг. [illegible] на допис извесног Штампиног из Шапца. У одговору свом Лазар својим делом говори о ономе што не постоја а истину праву прећуткује.

Поводом тога неоснованим говором Лазаревим, не могу остати неуколико индиферентан, а да му на исти не одговорим следеће:

1). Доброта та велика која ми је чињена од стране његовог принципала, непостоја пошто сам поред ње дошао до овога што сам већ једино својим прилежним и часним радом и истрајношћу у истом. Да тога није било та би се доброта могла изменити о вулу „Весити“.

2) На о чијем врату до данас још нисам висио, о врату може висити само онај који нема никакве личне вредности и способности. Само такви траже милости а ја је нетражим а најмање од онога, који милости и нема. Лазар по искуству, може бити цене то и говори.

Што се тиче пак бестидности и незахвалности, ако је има најпре је код Лазара, а ја незнам, чега имам да се стидим и нашта да захваљујем. Лазар да је имао стида и образа имао, он не би тако немилостиво поступао са мном и оваким бестидним интерес тражио, а по обавези, којој је рок тек неколико дана прошао био и тај интерес који је законом забрањен бацајући под ноге све обзире како дугогодишњег рада тако и пријатељства, а све за љубав пречавих неколико динара, што се има фактички сматрати као уникум у целом трговачком свету. Пфуј и по сто пута пфуј!

4.) Ја у осталом са Лазаром и посла немам, већ реда ради нађох за нужно одговорити му на ове тачке у којима је се у одбрани својој упоредо и моје личности дотакао. Ја имам посла поглавито са принципалом кога овако јавно питам: јер кад је умео од мене примати интересе бивала толике године увек свакако и истину праву реќи, ко коме има да захвалгодари да ли ја њему или он мени? Мајстовић има да заблагодари једино мени и свима пријатељима у Србији који ному дали и мој болу и кућу, толики низ година.

Даље овако ће пре бити а не као што је његов помоћник Лазар говорио.

1. децембра 1908 год.
Шабац.

С поштовањем
Павле J. Станић
[illegible]

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Вечерас је нарочито удесан програм од најбољих тачака, са одличним комадом: *Живо опрости ми!* и новитетима: *Свети Никола* и *„Расна Ревирента“*. Вечерашњи програм одлично ће забавити све посетиоце. —

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Паламичаин је и јуче по подне продужио преговоре са великим везиром, који ће сада резултат преговора поднети на решење министарском савету. — Али Хајдар, син Митхад паше, наименован је за сенатора.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

[illegible]

[illegible]

XXIX

Састанак

— Господине Пардајане, узвикну он тада, будите ми добро дошли! Како сам срећан што сам вас нашао!..

— Опростите ми, рече витез, али..

— Ви ме не познајете, је ли? Познаћемо се.. ја сам Телињи.

XXX

Хугеноти

Телињи, зет адмирала Колињија био је човек од двадесет и осам до тридесет година. Био је јако развијен и сматран је за одличног ратника и мудрог човека. Био је ведра лица, веома благих очију, веома љубазан и углађен, отмена држања и високо образован. Према томе лако је појмити што га је због адмиралова зет постављала другим, много богатијим партијама, за час и самом војводи од Гиза.

Кад уђоше витеза у дворишту Телињи појата да затвора врата, дозва једнога слугу и предаде му свој пиштољ говорећи:

— Сад очекујемо само још једну личност, па нико који, немојте се давати преварити..

За тим узевши Пардајана за руку проведе га кроз двориште, пође с њим уз мраморне степенице и уведе га у једну малу одају.

— Ја сам сам стражарио, рече он уз пут, јер вечерас имамо састанак ту је адмирал, а такође и војвода Конде и његово величанство краљ Наварски..

Пардајан се није ни мало чудио овим безграничним поверењу, већ је у себи мислио:

— Да не буде и ово нека представа, као она у „Чаробњака“? Да не буде ово сад нека хугенотска завера?

Пошто је увео витеза у одају Телињи га стеже у наручја тако искрено раздраган да то младића дирну.

— Ви сте дакле тај херој што је спасао нашу велику и племениту Јовану! узвикну Телињи. Ах! витеже, колико смо пута сваки последњих дана зажелели да вас видимо и да вам захвалимо!.. Дивно је то [illegible] учинили.. у толико дивније што нисте имали разлога да се излажете опасности, пошто нисте хугенот..

— Вере ми, морам да вам признам да нисам знао у час какве високе даме потражих свој мач.. али, извините, једна забављ посао довео ме је да затражим помоћ свога пријатеља Деодата, који ми се ставио на расположење.

— Сви смо вам на расположењу! узвикну Телињи... Што је тиче грофа Марињака..

— Грофа Марињака?

— То је право име вашег драгог Деодата. Хтедох рећи што сте њега спасли; он се само вама захваљује..

— Је ли и он у овом двору?

— Јесте. Сад ћу га довести.

Телињи навиру једнога слугу и нешто му нареди.

Слуга оде и Пардајан тада опази да је и тај, као и све остале слуге у двору, био до зуба наоружан, што је двору у улици Бетизи давало изглед тврђаве која се спрема на отпор.

Прође неколико тренутака.

За тим се чуше журни кораци и једна се врата отворише. Гроф Марињак појави се и потрча Пардајану раширених руку.

— Јесте ли то ви, драги пријатељу! узвикну он; јесам ли дочекао срећу да вам могу бити од помоћи? Хоћете ли да вам ставим на услугу своју кесу и свој мач? И једно и друго је ваше..

Витез осети како му срце сад во закуца.

Ова истинска срдачност, ово искрено и топло пријатељство које је указивано њему који је начало живео сам, повучен у себе, не научивши да народна ни радост ни бол, све то учини да се и са његовог срца лед стопи; па ме му се разлуче и у очима му се заиграше сузе. Он осети тек сада колико је несрећан због своје љубави и колико му је ово пријатељство мило.

— Заиста, промуца он, ја не знам како да вам захвалим..

— Да ми захвалите! узвикну Деодат то ја вама имам да захвалим.. сви ми који смо овде вама дугујемо захвалност.. јер сте ми спасли нашу велику краљицу, а ја лично морам да вам будем захвалан јер сам с вама провео један пријатан час који никад нећу заборавити!

Телињи се за то време беше удаљио да би оставио пријатеље саме.

Пардајан и Марињак седоше.

— О, да срећног часа! продужи гроф. Дошао сам у Париз очајан, уплашене душе.. ваш добри поглед, ваш осмех, ваш дух и ваше срце наменили су ме сама са собом. Пријатељу, ви сте ми донели срећу.

— Заиста изгледа да сад нисте онако туробни као оног дана кад сте долазили к мени у гостионицу. Очи вам светле, а усне вам се осмехују.. да и м се није што срећно догодило?

— Велика срећа!..

— А то је?.. ах! опростите то је моја неумесна радозналост.

— Драги мој, рече гроф ја према вама осећам толику наклоност да и кад би моја срећа била тајна — што што у неколико и јесте — ја бих вам је сказао и не бих хтео да имам шта скривено од вас.

(Наставиће се)

Пијте само „Експорт“ Вајфертов

КОМЕ ДАНАС НЕМА КОНКУРЕНЦИЈЕ

„Експорт“ Вајфертов точи се искључиво у хотел „Касини“ и то чаша 0·20, кригла 0·30 п. д.

НАША БОГАТА И ПРИЗНАТА КУХА ИСКЉУЧУЈЕ СВАКУ КОНКУРЕНЦИЈУ, како по квалитету тако и по цени, где се за мале паре може одлично јести.

Наш признати подрум свабделан со и одличним ЈЕЛИЧКИМ ВИНОМ.

Хотел смо реновирали и новим намештајем наместили Собе од 1·50 до 4 динара.

С поштовањем

Браћа Т. Цветковић
закупци Хотел „Касине“

639 5—5

УРАЊЕНЕ СВИЊЕ ЖИВИНЕ

Заклоните и кувајте сами. Кувајте, пеците, кољите, пуните и радите као мајке.

Свињет „ТЕЛ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

Извотска Бела и Црна сенка

Бомбе брашна за колачење 2 врсте. Бр. 1 и Двопек Бр. 0. Сасвим једноставно справљање у кувалици за 30 мин. Небољше грејане и справе Свима. Ако нарочит свежи крмци. Кајмаклијанске обилазе на пијац. Кајмаклијанске баба и на дар. Кајмаклијанске пуномасне сирне. Сирне „Бели Анђелко“. Српске Кобасице. Млеко Грејане. Жижичице за супу. Сланина Пастирица. Сланина Пастрма. Сланина и т. д. Свима добро.

Најбоље и најпознатије српске кајмаке добићете и вољете ви по најумљенијој цени само код нас у складишту наших сировина на свету.

Пристаниште чистине 110—142 кеи у Београду, чистине напротив. Овде се сваког дана може добити свежа сирна пуномасна. Свежа сирна пуномасна. Кајмаклијанска. Пошиљке и т. д. Те српске кајмаке. Пиротске.

Препоручује кајмаклијанско-пиротско радња

Душана Тодоровића

Кајмаклијанско-Сред. Дворски Пиротски Бакалски Дућанџија

Г. г. потрошачима у Београду и у унутрашњости чисто и по ниској цени по врло повољним условима.

Телефон бр. 48. 631 10—

Кафана „Мали Чачак“ По врло умној бр. 65, са две собе, кујном, подрумом, малим кафанским двориштем, баштом, и купатилом изнад се самих под кирију.

За више учитеља у радњи Душана Тодоровића Краљевско-Српског Дворског Лиферанта.

Београд—Теразије.

Дућан

са собом, подрумом и шупом под једе се одмах под кирију.

Дућан се налази у Рељевској улици у близини основне школе и пијаце је на најбољем, најпрометнијем, најлепшем, умном положају, чисто и ш. д.

14/XI. 1666. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат ул. Војводе Мишића бр. 22.

636 3—3

ВИШЕ ХИЉАДА разних листа за књиговеђе могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Браникова ул. бр. 16.

Механа под кирију

Нека отворена механа под „Златно Буре,“ која се налази на Калеу Чубурац и Малишеви уз пијацу се са 15. новембром под кирију.

По нека за умно ову механу може се јави газдарици у исту кућу. 658 2—2

Имање на продају

Једна кућа у Кондрелој улици број 26., са четири стана и

Друга кућа у Видинској улици број 20., са два дућана и четири стана.

За близка обавештења обратите се сопственику, Јутровића улица број 8., између Народнога Позоришта или на телефон бр. 45.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кућа без конкуренције

Наручени ручкови сирни се за пријем. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО. Од јела: *по свако доба сутлијаш, кулус са пастрмом, Пеглу, Хељда на тавчу.*

Препоручујемо домаће одлично бермет. Лужбеним пива пиво обрабља пажњу као и остало доноше пиво из заиста сопственој пиве.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо вин рађе по 40 п. дин.

ВИНА

Отворио сам своју у Београду отварајући ВИНА по мој цивилизацији по Немирнима, која ће дао могућно, сто потрошачима, да се любљу са добрим српским пићем по заступајући врлинама.

ВИНА моја отварају и пића и то: **Мелоту, Темишвеку, Рислинг, Танајзи, Домак од Смедерово, Португизу, Прокупац, Црна и Слатка Пустиња**, а сва су моја пића без изузетка из моје куће, те је и квалитет одличан и цене врло умерене.

Подрум за пиће налазимо налазе се у моје сопствене **Куће Ђорђа Јовића улица бр. 27.** до Главне железничке пруге на Смедеревском путу код реке крчмарском пиће **„Ресавац“** где продајем своје вино од 10 литара по категорију потрошача.

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Београду 1908. год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

вином и пивотарском на Позоришту

644 3—20

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Препоручу шампањац, врсно млеко, млекопасте, кисо ти. за фабрицирање кол млеко сира, и сиротиње, које од њих ствари врше пронаћену, најбоље је и најсигурније средство за дају и одржање.

ЈЕЛИЋИ ЗЕЛТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Or) Jecorie C. Ferro-Jod. 0,5%, effervesc)

који се од дуже године спремања у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је жутог врло пријатног укуса и мириса, дар је справљања тако, да у кратко доба могу сва лекови одарати сти врло рађо пију. Дугогодишњом употребом свога лечења, доказ се много истерит, добиту свесту и гомилу бољ лека, једном реч који се препоруче, а код је врло у куповини часта, сваки ће и бе шеће рече јављају.

Овај желин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством поштом 2 дин.

У исто доноше спасава се и

ЗООЛОГИЧНИ РИБЉИ ЖЕЛТИН ЗА КРЕОЗОТАЛОМ

Од Јелта аналитичке сам Спасовић 10% «Потпасти», против шкрофула који свеже, шкрофулозни отпи кожа, кожне запалење костију т. зв. пошасаки.

Употребом овог желина са Креозотолом рана се убрзо гнеја очисти и зарасте, а запаљење брзо прође.

Цена једне флаше 8 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адресе: **Апотека „ЦРВЕНО КРСТА“ Београд.**

Они препарати могу се добити код у Београду у дрогеријама: Суботића, Оклопићева и код „Гусарић“

У унутрашњости у крчмама: у Нишу код Рунђића, Палинци код Јовановић, Смедерову Тукера, Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крајушеви Ивића.

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

Прва Краљевска Српска Повлашћ. Фабрика Кофера

Димитријевића и Алексића

Фрушкогорска бр. 10

БЕОГРАД

препоручује

Г. г. официрима активним и резервним

ЗА РАТНУ СПРЕМУ

Путовне кофре, прекрасне платнене кофрове, браон боје боје, сивене, ташне постољаке, за јелене путовање и путује на воду.

Торбе — нову за деци

са фино уређеношћу или металне браон шапка, које поручују не прилагоде воде. На коју су изабрани две модели — програме — које воде на воз и воду. У којим ваздуху воду за пливање тек бебете, јастук и ако остало што је потребно за свакодн. плаћању и пробаву. Исти ваздуху могу да пливају сви пристојан или поврсне при рођењи прилагодити, и на отварање простору и пливању вода јер ће, крстити свету.

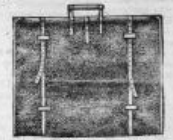

Путовни комоди торба

Сви горње наведене ствари су пуновлаз са свима тим ствари по најнижој вредну. Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно уз доплату.

С поштовањем

Димитријевић и Алексић

670 3—6

Наша мила и пекад незаменљива мајр, односно сестра

† СОФИЈА

преминула је, после дугог и тешког боловања, 3. тек. месеца у најцветнијем цвету своје младости, у 18 години.

Сву тугу коју јављамо данашњим пријатељима нашим, молићу их на тихо саучешће у самоћи. Сахрана ће уприличити дужност извршити свадбену заједницу г. г. мајорима Др. Јордану Стојићу свештеном вајеру, Др. Пајеру Гетчићу, Др. Војислову Михаиловићу и Др. Шуцу, који ће вечерњи опроштај на нашу Софију од пријатеље бољети сваком спасу. Тако исто моју ће моли и свима пријатељима, пријатељима и познаницима који ми се у овој жалости на помоћи нађоше. Милостиво Бог нека им за све услуге разводу на свима срећу.

Горње прво тешкој, децембра 1908 г.

Ожалошћени: отац *Витомир Ј. Новтковић*, очинов ми Горети; браћа: *Драгиша и Живко*; сестре: *Живка* и остали родбина.

678 1—2

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је на Србију за годину 16 дин. за пола год. 8, за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четири год. 8 д. — Сви уредништва новац се ва ову Радова и Добровољачке улице. — Власник и одговорни уредник *Ристовић М. Радосављевић* Видовска ул. бр. 22

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гар. Давидовића и Комп. Браникова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 10 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 338. | Телефон 821.

„Боже Правде...“

Када је оно пре пет година злочиничком руком уништена једна династија, да би се ова земља ослободила „тиранина,“ појављали су маролери и подлаци да уклоне све, што је стајало у вези са уништенима, и да збришу са лица земље и испред очију и памети људске сваку успомену на њих.

Рушени су дворови и домови; уништавани споменици; мењан текст историје, укидани празници и ордени, па је укинута и народна химна, која се годинама и деценијама певала при народним манифестацијама и разним свечаностима.

Крвљу овејени а плаћену засићени разбојници, који су „спасли земљу једног тиранина“ да би јој наметнули стотину других, и који су намрцварили једну жену „недостојну српског двора“ да би у исти увели оне које ће због неморала доцније сатирама и брајачима сећи и клети; ти исти разбојници подржавани од једне огромне фаланге политрона и пузавица бацили су на улицу желећи динара и похвале људе од књиге и пера; људе који приповедају и певају, да створе за њих нову химну у којој ће се славити и исказивати крв њих крвавих створова. Те људе, па којима се много напатио новцем и положајем за своје „пожртвовање“, мислили су да се одушевљење даје тако лако купити и да се песма коју цео један народ треба да прихвати као своју химну, даје испевати за паре и за неки тричави орден.

Преварили су се. И ако је много песника желело жеље на лири и гледајући у химнију злата покушавао да се одушеви и да отпева нешто срдачно и величанствено, итак није успео. Све што се чуло звонило је натегнуто и извештачено; све је потицало не из одушевљења него из жудње за новцем, и сваки покушај остао је само рђав покушај и ништа више.

Прошло је пет година од тога доба. Пет година покушавано је и званично и незванично да се српском народу натури као химна час једна час друга песма, и пет година је народ упорно одбијао све то, да у поља, а у друштву сигурних пријатеља отпева стару, звучну и милу песму „*Боже Правде*“, која га је подсећала на пре давне летњинства и на све мило и драго.

Пет година гоњена је та песма од стране, збира и доброволних шпијуна; пет година певала се она у потаји као некада песма хришћанске цркве; пет година певљани су по полицији они који су је певали неопрезно те јој звуци допирали до ушију збира и шпијуна, да једнога дана свом силином избије на површину, те да слободама и победоносна

одјекне широм целог Београда па онда и Српства.

У овим тешким данима које преживљује Српство и у којима је потребно огромно одушевљење ради издржавања напора у борби коју водимо, осетио се као никада недостатак народне химне. И знајући да у срцу сваког Србина ниске безобразност или покварености у души још није угушила сећање на драгу и милу прошлост; на оно дивно доба младићског идеалисања када је песма „*Боже Правде...*“ ширила груди и убрзавала куцање срца; знајући да је та песма она која је овог тренутка најмилија и најпопуларнија, они који ведре и облаче у овој земљи скинули су прећутно с ње анатему, — анатему политрона и краљоубица — и она је синоћ свом силином јекнула у просторијама Народног Позоришта, да данас одјекне широм целог Српства, онако како је одјекивала и онда када бесмо деца и младићи — када бесмо били ропа на срцу и души.

Шта вам је требало укидање ове лепе и свима драге песме, о политрони?

— а —

ТАЛИЈАНСКИ ГЛАС О НЕМАЧКОЈ

До сада је био, па и сада је у Италији обичај, када се говори о тројном савезу, и нарочито кад се он напада, да се сви стреле напере против Аустрије. Овим данима дигао се још један утицајни глас против тројног савеза, али је сад пут напером против Немачке. У свом „Матину“ написао је посланик Скарфољо, који је опште познат као најбољи талијански новинар. Важност овог гласа пада је у очи и париском „Тану,“ те га је донео на своме уводном месту.

У том свом чланку Скарфољо говори поглавито о „пустоловној политици,“ које се боје талијански министри и од које да је све више дан овај бацио у рапсоду погибао. Одрешито те политике у очима Скарфољовим само скрива несposобност и немоћ талијанских министара „да су се,“ вели, „Карл Алберт и Виктор Емануил чували толико тих пустоловина, Италије још не би било.“

Немачки савез, вели Скарфољо, нема више своје пробитачне вредности. Рађала у свом претераном поносу и својој незаситној прождрљивости за влашћу, Немачка је данас слабија но пре 20 година. Солидарност између цара и државних делова попустила је поуздање у војску опало, спољна је политика у којима погрешака, унутрашња политика нервозна. Претерана индустријализација земље дубоко је поремтила оригинални значај све земље песника и филозофа, и апсорбовало све вероватно утицајима тако да живаше преко властита њиховог (вађаља крви). После Седана Немачка је дочекала чекић и нервно обузео је без богаства и расула по свету читаво војску путничких агената, те [премију] их добра пузлаха. Овај трансформација материјализовања је слабости. И против све

Немачке, која се не слушала у мисији своје срећ, наоружале су се и коалисале се велике силе у Европи.

Скарфољо закључује да се Италија, веујући се за Немачку, упустила у ужасну „пустоловину.“ Пре кратког времена, у аферу Мароко у мало није дошло до рата, а и сада преи ратна опасност. Италија је ушла у опасности, да се бије за другог, без икакве наде на добит. Било би време да се Италија ослободи те везе и потражи корисније савезе.

О СИТУАЦИЈИ

Одлука напредњачког клуба

Синоћ у 6 часова одржана је седница клуба напредњачких посланика под председништвом г. С. Новаковића, у хотелу „Империјалу“. На тој седници је решено да се у начелу не одбије понуђено учешће у једној коалиционој влади из свију странака, али је пристанак дат под извесним условима, који би служили као гаранција за озбиљност те комбинације.

Г. Миловановић остаје

На састанку шефова група, што се одржао у понедељак после подне код председника Скупштине, био је најпре главни предмет разговора и решавања о политици спољних дела г. Миловановића.

После дуге дискусије нађено се: да би било штетно по националне интересе, ако би се личност министра спољне политике у овом тренутку менјала. Према томе г. Миловановић ће остати, али после извесне корекције извршене у његовом досадашњем правцу.

Изјава г. Пашића

Како су биле истицане разноврсне комбинације о саставу нове владе и помињани многи кандидати за шефа новог кабинета, то је г. Н. Пашић изјавио: да се он ни малом ни у ком случају примити неће да састави један коалициони кабинет, ни да ће он такав кабинет својски и искрено помагати.

Шеф будуће владе

За сада се помиње као највероватнији кандидат за шефа нове владе г. Ст. Новаковић. Његову кандидатуру прихватиле су три групе, али постоји бојазан: да се г. Новаковић неће примити те нове дужности. Тада би понуђен био састав владе г. Ст. Протићу.

Нема свађе

Зато што преговори између партија о решењу кризе нису завршени, нити се зна каква ће се солуција дати овој кризи, — председник Скупштине је одложио седнице Н. Скупштине на неодређено време.

Органски статут за Босну

„Нове Времја“ јавља, како се несигурно да ће у дипломатским канцеларијама (тројног споразума) вероватно за *Босну и Херцеговину органски статут*, који у својим главним цртама налазе на оргаканцију Источне Румелије од 1879. Та је идеја потекла из кругова близу министра Изволског, ма да се говори и о енглеској иницијативи. Као најважнији моменат Изволски је био чврсто уверен да ће пре или после доћи до рушења аустро-угарског статута. С таквим назначеним аутономистичким тачкама *треба да се руски дипломати у ствари анексије на творачко земљиште.* Наравно, руско јавно мишљење ће ради и поздравити тај обрт, као и Срби у овом тренутку највећи мирни начин. На против, биће разочарана аустро-угарска штампа која је била уверена посредним руским изговором. Разлози таквог (саопштеног зачетка) органског статута неће наравно бити аутономне одредбе, које се могу наћи и у предлогу барона Буријана, на одредбе о међународној контроли. Супротно томе право које остављено на отпору и жељама народа у аутономним покрајинама ... тако, да потпуно задовољи Србе. Само је и томе јемство за трајне уверење.

Подофицирски јауци

Кад нас одбија шеф српске војске, који је најпозванији да нас чује и да нас брани, и кад нас неће он да узме у заштиту, онда молимо господина директора „Правде“ да подофицире узме у заштиту од неправде неправде, која им се чини и прибави им право, које им је загарантовано законом на основу којега су и ступили у српску војску.

И ако шеф српске војске вели да су „подофицири непотребни војсци“ ипак се зна, а то нико осим тога шефа не може порећи, да су подофицири душа сваке војске. И за то баш што је тако, законом су прописани услови за подофицире, којима им је обезбеђено напредовање, односно произвођење у нове чинове. Но и ако је тако, и ако је закон јасан и несумњив, ипак српски подофицири по седам пуних година служе без икаква унапређења. Кад се жале, и службено и приватно им се одговара како „нема буџетске могућности“. Па кад те буџетске могућности нема за српске подофицире, који на унапређење чекају по седам година, како је има за нове официре, који по унапређењу неће да чекају ни два-три месеца после истекког рока.

Кад смо ступали у војску, обећавана су нам златна брда, а ево шта се сад чини с нама — служимо по седам осам па и десет година у једном чину. Па кад је с нама тако, шта да очекује млађе генерације подофицирске и зар им се тако отвара воља да служе у српском подофицирском кадру? Кад људи на основу закона, који им даје извесне повластице, ступе у војску и испуне све законске услове, онда зашто им се не дају и награде законом прописане? Зар то није Богу плакати? Зар то не убија вољу у подофицире за сваки рад и зар се тиме не пресеца пут јачању и подмлађивању доброг подофицирског кадра?

Оно што се ради с подофицирима очити је ћеф и очигледно гажење закона. Људи који су савесно своју тешку дужност, испунили су прописане услове, положили потребне испите, па их ипак не производе, — јер за Бога, „нема буџетске могућности!“ Међу тим, имало је „буџетске могућности“ за све оне који су дошли из руске јункерске школе и у августу произведени за официре, ма да та јункерска школа није равна нашој подофицирској школи и ма да наши наредници из подофицирске школе с положеним официрским испитима служе у наредничком чину по десет дванаест година. Шта ли остаје онда за подпаредиике?

Код оваког поступања с подофицирима мало је замислити с каквим срцем српски подофицири треба за чувају земљу од непријатеља, од кога ће је ипак чувати и бранити и поред све неправде која им се чини.

Неправда је голема и може бити опасна по будућност и вредност наших подофицира, господине. Директоре, заузмите се да се ова неправда поправи и да се наш добри подофицирски кадар не упропасти, зашта вам унапред благодаре сви српски подофицири.

— „ —

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ“

Где је тешко живети?

Чувеног талијанског хумористу Аретина запиташе једном: у којој се држави да најбоље живети? Аретино им одговори:

— У свакој се држави да лепо живети осим у оној у којој су расходи већи од прихода и у којој људи више лажу од закона.

Зато је данас тако тешко живети у Србији.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Ново хапшење

У Удбини је, опет због „велеиздаје,“ ухапшен Јово Грковић, агент „Српског Братства.“

Осуђени на смрт

Митровачки суд осудио је да се обесе сељаци Дошило Павловић и Тоша Јанковић због мучког убиства. Због подбадања осуђена је Јанковићева жена на 15 година робије.

Одложено испређење

Так што је отпочето исљеђење над Србима „велеиздајницима,“ похапшеним у Загребу, а ово се, како јављају из Загреба, морало прекинути, јер су исљедници отпутовали у нов лов на друге Србе „велеиздајнике.“

Дневне вести

Из Скупштине. Шефови странака тражили су да не буде данас скупштинске седнице, као што смо ми у рубрици „Неме седнице" јавили. Али председник Скупштине заказао је данас седницу ради посвршавања неких неполитичких послова и зато је била седница данас у пола десет.

Министарска седница. Јуче пре подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом Краљевим.

Аустриска војска гладује. Један мађарски војник, који се сада налази у Босни а родом је из Секешфејервара, писао је својим сродницима, да аустро-угарска војска тамо гладује. Непосредно земљиште није у стању да исхрани толике војнике а војне пекарнице нису у стању испећи потребну количину хлеба. Војници се непрестано јављају на рапорт због глади, али им старешине и поред најбоље воље не могу помоћи.

Аутономија Босне. На другом месту саопштавамо вест „Новог Времена" о аутономији Босне под међународном контролом. Овде саопштавамо један петроградски телеграм „Дејли Телеграфа", у коме се јавља да се аутономија, која се жели за Босну и Херцеговину, састоји у томе, *да земље добију самоуправу какву на пример има Галиција.* Ако се зајемчи та самоуправа, Русија ће напустити свој досадашњи пасивни отпор. Аустро-Угарска није баш тако противна аутономији и већ ју је с више гледишта претресала, али ако она на то пристаје, онда предлог о томе мора доћи од ње саме. Лакше да јој се он наметне споља, а још се мање може пређашњост анексије доводити у зависност од испуњења овог или оног услова. Аустро-Угарска неће испунити никакав услов, који ће анексију довести у трајну зависност од других сила. Санкција мора бити апсолутно коначна и без резерве.

Авдин погреб. Јуче је погребен један Авдо Карабеговић, међ' нама али далеко од својих!

У 10 часова пре подне скупило се доста света код џамије у Дубровачкој улици, па се одатле спровод с телом пок. Авде, кренуо ка позоришту. Пред позориштем се спровод зауставио и с балкона је држао врло леп говор г. Бр. Нушић, и одатле је цео спровод отпратио пешице смртне остатке сиротога Авде, чак до новог гробља, где је покојник у одељењу за Мухамеданце и сахрањен.

Света је било врло много, али је за чудо било мало наших војних књижевника и нар. посланика, који и онако друга посла немају.

Нека је Авди лака српска земља!

Аустрија Турској. Како из Париза јављају, *Аустро-Угарска је изјавила да пристаје платити Турској накнаду од сто милијуна динара*, за шта се сад тражи још само згодна форма. За тим ће код пачника сила потпомоћи турску намеру, да се турске царине попну на петнаест процената.

А нама?

Талијански трговци. Да на нема а да нам не дође који угледнији трговац из Италије за куповину стоке. Тако су и јуче допутовала три трговца и већ синоћ отишли преко Палне за Жабаре, да данас на тамошњем пазарном дану купују стоку и сутра ће то исто учинити и у Пожаревцу.

Што је најглавније, за наше привреднике они плаћају са 0.10 п. дин. по килограму скупе од пијачне цене која се тога дана затекла.

Изволског говор. Прекосутра, 12. децембра, почеће у руској думи дебата о буџету министарства спољних послова, и тада ће Изволски говорити о својој балканској политици. Том говору ће према думиним фракцијама воде се преговори да се унапред одреде говорници. Изволски је већ конферисао с партиским вођама, па и с Миљуковом, који ће истина критиковати политику Изволског, али неће се према њему држати непријатељски.

Јадранска железница. Говорећи о српским и црногорским аспирацијама и о дунавско-јадранској железници, младотурски „Шура-и-Умет" вели како је сумњиво да ће Порта повољно примити тај пројекат, јер пресецање опасног терена Албаније није за Турску од користи ни у војничком ни у привредном погледу, иако ће њиме Србија постићи свој циљ да Аустро-Угарској пресече пут на Балкан, већ би само служио бујном политичком уједињењу Србије и Црне Горе и њиховим стратегиским циљевима. Ако се Турска ипак споразуме ни с Бугарском ни с Аустро-Угарском, онда се не треба узнемиравати.

Руски одговор. Један угледан часопис петроградски вели, да је садржина руског одговора на аустро-угарску ноту ово: Петроградској влади није јасно, зашто бечки кабинет неће питање о анексији да изнесе пред конференцију. Помирљива нота наглашује потребу да конференција одобри компензацију за Турску, Србију и Црну Гору, али да о овим двема не може бити ни говора да добију какве територијалне компензације. Влада уважа предлог да се о анексији преговара међу силама.

Набавка одела. Општина Београдска послала је јуче циркулар кројачима-мајсторима и продавцима готовог одела, да поднесу мустре за лиферовање дечјег одела сад за наступајуће празнике.

Дозвољен превоз. Аустрија је једва дозволила превоз целог материјала за нашу телефонску централу преко њене територије, а која је набављен у Анверсу из Белгије, и то тек на протест белгиске владе.

А ко ће да накнади трошкове држави српској што су пре месец дана враћени монтери, који су заједно са материјалом дошли а материјал задржан био?

Промоција. Г. Павле Радосављевић, син Вас. М. Радосављевића, п. п. из Смедерева, овог месеца положио је, на универзитету у Грацу, испит за доктора медецине. Промоција је била 9. овог месеца у свечаној сали универзитетској.

Срп. Геолошко Друштво. Данас, 10 ов. мес., у 6 час. по подне држаће Српско Геолошко Друштво свој редовни месечни збор у слушаоници бр. 10 на Универзитету.

Спроведени суду. Никола Николајевић и Петар Николајевић ова. спроведени су првостепеном варошком суду на осуду због лаке повреде тела.

Вести из белога света

(о) Нови пештански мађарски лист тврди да је пут министра унутрашњих дела Андрашија у Беч имао врло повољан резултат и да се с владином споразумно о најважнијим питањима, која су потребна за мирнији функције странака. Цео комплекс бирачког питања расправљаће се доцније.

.·. Турско министарство финансија спремило је за парламент законски предлог, којим се султану одређује цивилна листа од 16. милијуна дин. годишње.

§§ Турски министар унутрашњих дела добија гласове о побуни у Меки и Медини. Али из Мекке јављају у Цариград, да су у Меку отишла два батаљона помоћи.

7/ Ономад су Словенци у Загребу приредили у хрватском народном дому свечаност поводом њихове јубилеја. Русинска омладина приредила су у згради ужичку за турску администрацију, код је професор Смиљотић изговорио здравицу за њега. Пошто је гужва то је цела свечаност поквареиа. Морала се умешати полиција. Демонстранти су онда отишли пред старорусинским интернат, у ком су се они на један начин побуни не питали и разбили све до чега год су дошли.

Важне вести

Логика „Дневног Листа"

„Дневни Лист" доноси јутрос белешку о држању самосталних радикала, па вели да је нетачна „Правдина" вест да је „њихово (самосталско) држање још све једнако неодређено и нејасно" јер је, вели, „*и у одбору самосталских радикала усвојена у начелу општа коалиција.*"

У истом пак броју, тај исти лист тврди за г. Павла Маринковића иде од посланика до посланика бораћи за општу коалициону владу, нарочито код неких самосталних радикалних првака."

Ако „Дневни Лист" не лаже — што обично и ради — онда је се одбор самосталних радикала решио за општу коалицију (Општа коалиција?!) на молбу г. Павла Маринковића а иначе одбор није био за то.

Могуће, могуће! Нису људи хтели да одбију из атара Павлу Маринковићу па пристали на оно што их он моли.

Младеновачка хроника

Црвени Крст — Забава у корист Црвеног Крста — Артерски бунар — Кланица — Пошта.

Младеновац, 7. децем. 1908 г.

Од када су настали тешки дани за Србство и Младеновац се тргао из дремежа. Овиx дана је образован пододбор Црвеног Крста и одмах отпочео рад. Вредношћу и заузимљивошћу председника, благајника и чланова као и готовошћу грађана, да притеку у помоћ, за кратко време скупљено је око 600 дин. у новцу. Пада у очи да је у овим тешким данима партиске нетрпељивости нестало и да дишу све једним духом.

*

Омладина певачке дружине дала је ових дана у кафанани са женском подружином забаву у корист „Црвеног Крста". Одзив је био доста добар; прихода је било око 200 динара али се за време забаве десио и један непријатан случај. На неколико дана пре забаве подружина је прво усмено па после и писмено умолила овд. учитеља да допусти деци да могу суделовати декламацијом и игром у једном патриотском комаду. Као одговор добила је упут на министра што је за најоштрију осуду. Због тога, у вече, када је требала та тачка програма да се изведе и када је објашњено због чега је иста изостављена дигла се бура од незадовољства против учитеља.

*

Наш артерски бунар, око кога беше толико муке, све слабије и слабије функционише. Изгледа да ћемо једнога дана остати сасвим без воде. Ко је крив за ово, тешко је рећи али сви су вагнили да је до министарства које није хтело допустити дубље бушење бојећи се да не ослаби салтер. Варош је иначе веома оскудна водом а салтер далеко и скуп па нама мука нагло нема.

*

Рад у кланици у велико је отпочео. Јесенас је довадио и машинско одељење а пре неки дан отпочео и рад новим машинама. Дневно се коље и транспортује 5—6 вагона свиња, а месо, сланина и шунка извозе се за Италију, Француску и Швајцарску. Чистота и ред у кланици су примерни, што служи на част сопственику и директору Јунгу. Исплате иду доста тешко због слабе банкарске моћи, која врши исплате за рачун кланице.

*

Наша пошта опшала на крај вароши, па налази у оскудици места, у том крају сопственик ...

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(319)

XXX

Хугеноти

Моја је срећа тајна само у толико у колико већу да је кажем онима који су овде око мене... не зато што немам поверења у њима — већ из бојазни да не неће разумети.

— А мислите да ћу вас ја разумети? рече Пардајан са осмехом.

— Уверен сам. Најзад ево у чему је ствар: ја сам заљубљен.

Пардајан уздахну.

— Заљубљен сам ево већ годину дана, продужи Доладт. Али сам заљубљен тако да сам дао све срце и дао сам га за навек, заљубљен сам као што бисте само ви могли бити заљубљени...

— Ах! уздахну опет витез.

— За мене не постоји ништа сем оне коју љубим. Она је постала моја весника. Кад бих се морао ње одрећи полудео бих... а кад бих једног дана доживео да ме је издала...

— Шта?

— Умро бих! рече гроф одлучно. Ево сад је што мислим да сте ми донели срећу. Дошао сам у Париз са убеђењем да сам од ње одвојен на дуго време, можда за навек. Али према наредби коју сам добио морао сам да одем у Сен Жермен где ме је очекивала краљица Јованка да ми да различите налоге и међу осталим да дођем к њима да нам се захвалим у њено име... Долазећи у Париз, у једном сокаку у околини, нашао сам ону коју љубим... То је читава прича, коју ћу вам доцније надугачко испричати... Знајте само да је сад могу виђати два пута недељно, док...

— Док?..

— Док не будем могао да је одведем у Беарн и да се оженим њом. Моја веренида нема никога свога... ја сам јој брат до онога дана док јој не постанем муж!

— Сад разумем вашу срећу, рече Пардајан са новим уздахом.

— Ето што је љубавничка само живост! уздахну гроф. Мучим вас са својим причама, које ви као учтив човек стрпљиво слушате, а и не помишљам да вас упитам...

— Једном речи ево како је са мном, рече Пардајан; ја сам заљубљен као и ви...

— Каква срећа! Прославићемо свадбу истога дана.

— Чекајте... Ја љубим као и ви, исто онако као што сте описали... И ја осећам да бих полудео кад би се за навек од ње одвојио... И ја мислим да бих умро кад би ме она изневерила. Само ви можете да виђате своју вереницу два пута недељно, а ја с мојом нисам никад ни речи проговорио. Па сте убеђени да вас она љуби, а ја се бојим да ме моја не мрзи. Ви знате сад можете да нађете ону коју љубите, а она коју ја љубим изгубљена је... Ја ћу је наћи ма по коју цену, макар од ње одмах чуо да ме презире. Ради тога сам дошао да затражим вашу помоћ.

— Рачунајте на мене! рече ватрено гроф. Претураћемо цео Париз. Можете ли да знате бар у најкрупнијим потезима како је нестало ваше драгане?

Пардајан исприча у кратко историју своје љубави, своје казивање у тренутку кад га је Луиза звала у помоћ, своје бављење у Бастиљи, свој одлазак, писмо које је нико не предао, најзад све што је познато нашим читаоцима.

Једино није поменуо име Монморансијево, одлучивши да га каже у тренутку кад буде требало, а тај тренутак биће онда кад почне тражење.

— Ја имам једну сумњу, додаде он, о месту куда је могла бити одведена и о човеку који је имао разлога да одведе Луизу и њену мајку. И ако ви хтедните наша истраживања почећемо у околини Тампла.

— Врло радо, пријатељу, кад хоћете да почнемо?

— Сутра.

— Сутра, добро; ја сам сав ваш. Сад хоћете да вас представим неколиким особама које желе да се познају с вама.

— Које су то особе?

— Краљ Наварски, кнез Конде, адмирал... Ходите, ходите, немојте се устезати, драги мој, ваше је име овде добро познато и прича о вашем бекству из Бастиље прибавиће вам потпуно дивљење ових великих људи...

Хтео не хтео Пардајан је био одлучен.

Гроф Марињак прође брзо кроз две три дворане и досе у велику свечану дворницу двора Колињија.

Ту, око једнога стола седело је пет људи.

Пардајан одмах позиаде двојицу од њих.

Телињија, с којим се мало час упознао и адмирала Колињија кога је раније два три пута видео.

Остала тројица била су му непознати.

Гроф од Марињака држећи Пардајана за руку приђе столу и рече:

— Сире, и ви монсењеру, и ви, господине адмирале, и ви, драги мој пуковниче, представљам вам славнога краљичиног г. витеза Јована од Пардајана.

На те речи они људи, који се беху узнемирали кад видеше непознато лице, дигоше на витеза очи пуне наклоности, срдачности и дивљења.

(наставиће се)

политичке зграде погрешно се да је претворио политичку полицију у механику. Веће да сакати сачињени уговор никаква дрхтава рука те не може тешко стати на пут. Рђаве канцеларије и недовољност простора чине пре утисак какве јавне нето надлештва. Шта је руководило надлежне да тако уради не знамо но изгледа је време да то једном исправе.

Иначе код нас живот тече обичним током, сем ако каква појава или слава не прекине ту обичност.

Вихор

П. Кочићу

Кроз самотне стазе насељене јавом,
које суза ране отајиване роса,
као кроз вихор, са снегом те младом
[illegible]
пролетни ...

И крај шибља рана [illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Зора се већ смеши а кад дан осване,
[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

Н. Лазаревић

МАЛИ ФЕЉТОН

Dichteritis

— Опис једне народне болести —

Још док сам у Београду и г. Бошком Савићем учио медицину, ја сам се бавио многим проналасцима на томе пољу. Нико ми признао, остало признања, да се спремим на испите, те сам тако остао [illegible]. Иначе многи малуптиво своје истраживање, и онд сам у стању, да опишем једну нову болест и лечење, што сам га на ту болест пронашао, проналазим не само себи, већ и српском. Мој покојни г. Боже прославио Србију и Српство на пољу медицинском, а ја ћу на пољу медицинском. Писаћу овај мој проналазак ја се уважено награђујем од Нобелове награде, но ако ја најзад научајем добијем ону суму [illegible] болесни, у којој би се лечили Чиновници од ове опаке болести.

Новопронађеној болести, ради сећања на моје беграђанско школовање, дао сам име Dichteritis epidemica. (Од Dichter-песник и з. itis-запаљење). На српски преведено гласило би ово име: „Заразна манија да човек буде песник".

I Опис болести

Историја. — Као што су извесно постојале заразне болести: шарлах, дифтерија, Meningitis cerebrospinalis epid., инфлуенца и др. тако исто постојала је и Dichteritis ... Од ње су патили Соломон, Давид, ... Ахилеј [illegible] ... Лазар („Еј ... на бој на Косово"), ... Милан („Што се боре мисли моје") итд. Сад је има много. Дакле не сам на страну обичне људе, већ за владаре, да су не болују ... Вартемберг, [illegible] Леопол, Алфонс XIII, цар Фердинанд („Дај ми параду ...") и т. д. и т. д. — Једном речју Dichteritis постоји из давнина ... и ја сам [illegible] ... да та болест још не би била научно описана, да није било моје Србије, на другу г. Боже Савића. (Они нарочито полазе).

Симптоми. — Болест напада на све године и узрасте, најчешће на прву младост. Тада почне млад младић [illegible] ... Губи се апетит. На одело се много пази (Ду-

чић, Огњић итд.) или се на њега не гледи не обзире (Ол. Љубибратић итд.). Ако болест изненада нападне на старијег човека он је веома заљубљен (Сунцокрет) веома расејан и гледа на свет кроз дугачачке наочаре. Furor scribendi прати једно и друго.

Болест. — Диктеритис је болест веома погодна за болесникову околину, јер самог болесника — а то је врло чудновато — чине у извесним тренутцима веома блаженим. Као год што прорасените [illegible] случаји човеку постепено јењава, то се ни може људим да изражава, тако исто, само нешто у другој форми, поставља и диктеритис своје жртве, те се оне, у првим почецима, изражавају доста необично. Та необичност расте crescendo с годинама, док најпосле не награ, те обичан човек не може никако да схвати, шта је болесник хтео да каже низом својих речи.

Диктеритичним болесницима веома воле да подражавају (Mania simiana).

Док је човек млад најчешће пише Dichteritis epica или heroica, код болесних воле бојне окршаје, те их описује и ако не жели да у њима учествује. На млађе људе напада и Dicht. pessimistica, код болесних једнако брине о свом промашеном животу и о сузи, која болна у његовим грудима. Тад је пун жеља на дањо прекинуте српахиловичке принципе. Који

који неће да га испадају. Једном још плачу утехе у пустињу његових сопствених суза. У правим годинама човек обично оболеваје Dicht. didactica и болесник постаје досадан целом свету непрестаним својим поукама. Сви они уздржаве пештетеше [illegible] Dicht. lyrica и она је још и најопаснија.

Уопште узев диктеритис може бити спадан (Dicht. perpetua persistis) и честична (Dicht. chronica). Прва је давна блажија и није толико мутна, док је друга опасна не само за болесника, већ и за његову околину (Бајонови „Голашка", у српском преводу, „Кладубурбашкиња", „Сељачине" итд.)

II Лек

И ако је један тако веома утерапт, као што је био пок. Вајсоња, рекао на једном месту: „Тај је сам песник и лака му жеља", ипак ја велим и тврдим, да има лека. У том тврђењу и вежи сва тежина мога проналаска. Ја сам пронашао лек мога.

Пре је често лијечени: болеснику треба дати да што више једе лепих јела и пије бапарових вина. Чим се угоји нестаће болести, као да се је руком однео.

Други лек нама поставити по овом рецепту:

Rp
Saparini Marici 150
divide in tres partes

Изјутра, пред подне и у вече на гладна срца.

10. авг. 1908 год.
Београд

Мора Радо

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Магдлена од Бренвиљијера

(наставак)

„Страшило" је била врло мала жена, лепа около, лепих врло благих очију. Чим је спазила Пирота, опростила се учтивим благодарним речима с једним свештеником, који ју је до сада тешио, и слободним, учтивим речима изрази своје поверење према доктору. Он је одмах опазио колико су је волели људи, с којима је заједнички живела.

Кад је говорила о својој смрти, људи и жене плакали су. И она као да је њима водела, била је љубазна, није била према њима надувена и позивала их је те су јели за њеним столом.

„Господине опате, — рече она Пироту, — ви сте без сумње онај, кога ми господин председник шиље да ме тешиш, с вама ћу даље провести оно мало времена што ми још о стаје да живим, ја вас већ одавно нестрпљиво очекујем."

„Дошао сам, госпођо маркизо, да вам у духовном погледу учиним сваку услугу, коју сам у стању учинити. Волео бих да је то у каквој другој прилици а не овој".

„Ваља се напињути на све, господине опате, одговори она.

Затим се одмах окрете оцу ли Шевињи, једном брату Ораторијанера, и рече: „Оче, благодарим сам вам што сте ми довели господина абеа, као и на свима вашим посетама, које сте посветили мени, молите се за мене, ја вас молим. Од сад ћу разговарати још само с господином абеом. Имам да расправљам с њим о стварима, о којима се може говорити само у четири ока. Збогом, оче!"

Ораторијанер изиђе.

Још од првог тренутка као да су госпођу Бренвиљијеру заробиле љубазност њена исповедника, његове благе, сажаљиве речи. Пресуда јој још није била предата. —

„Смрт ми је сигурна, — рекла је, — не смем се одавати варљивим надама. Имам да вам учиним велику исповест". Али је разговор прешао на то, шта друштво говори о њој. „Могу већ мислити да се о томе много говори и да је моје име од неког времена у устима свију." А кад је то говорила, очи су јој севале.

Пиро се трудио да је увери, ако је крива, да је њена дужност да покаже своје саучеснике и да каже какав је састав отрова и његова противотрова.

„Зар — прекиде га она — у овом животу нема греха, којима се због њихове величине или броја не може опростити? Зар их нема тако нечувених или тако многих, да им црква не може опростити?"

„Морате знати, госпођо маркизо, да за овај живот нема ни једног греха који се не може опростити — одговори Пиро, који је ту мисао развио с таком снагом и с таком топлином, с таком јачином вере, да је морала убедити. — „Поступио је мој капеланија продирао уверење а с њим и слутња о чистом, срећном и просветљеном будућем животу" — вели абе Пиро — „с духом се преобразило и срце".

„Господине опате — одговорила ми је она на то — уверена сам о свему што ми велите. Верујем да Бог може опростити све грехове, верујем да је ту своју моћ већ често вршио, али је сад сва моја брига у томе, да ли ће он од тога учинити употребу и на таквом једном несрећном створењу, као што сам ја."

„Рекао сам јој да се мора надати, да ће Бог у својој великој милости имати сажаљења према њој. Она поче да ми у главноме описује сав свој живот. И од тог тренутка видео сам да јој је срце омекшало, видео сам је како због своје несреће пролива топле сузе." Својом искреном добротом, подсећањем на на скрсење, абе Пиро умео је за неколике часове ову челичну природу умекшати као восак.

„Пошто ми је дозволила да прегледам њен живот а знала је да још нисам читао молитву, она ми сама скрати пажњу да је време за то и да могу сићи у капелу. Молила ме је да се нарочито за њу молим светој Богородици те да добије потребну јој милост, па да се одмах вратим горе њој чим принесем жртву, којој ће она у духу присуствовати, јер јој није дозвољено да то чини на други начин. Кад се вратим она ће ми у свима појединостима рећи оно, што сам мало пре дознао само у опште".

„После молитве — наставља абе Пиро — донео сам, кад сам пре мог повратка на кулу у вратаревој соби попио један гутљај вина, од господина Сисија, судског прокуристе, да је госпођа Бренвиљијерова осуђена. Одем к њој горе и затекнем је да ме с ведром мирноћом чека."

(Наставиће се)

КОМУНАЛНА ПОЛИТИКА

Плате општинских чиновника

Магистрат у Ерфурту пренео је нов правилник за исплату чиновничких плата. У једној расправи су градским чиновницима и учитељима магистрат је изјавио готовост, да тромесечну плату пре даје пре краја дана другог тромесечја или насељеним заводу, то да се монета с интересом исплаћује сваког првог у тромесечју. Пре томе се неће правити никакав разлика, да се чиновници итд. сваког постављају градску штедионицу или који други новчани завод у Ерфурту. Лично учиниће потребне чиновника у плаћању новаца није потребно, а уписивање у уложну књижицу, књигу рачуна итд. може се извршити у току тромесечја. У мотивацији овог свог предлога магистрат се позива на неколико у природном распореду, које су везане с тромесечном исплатом; распоред које активна да се једна део плате уштеди и на сигурно место положи. Због тога су многи чиновници принуђени да шпедиционирају итд. осим својих уштеђених прихода и потребна текућа средства за домаће газдинство, а то осим безбедности има и ту корист, што депоновани новац доноси камату, која на крају године чини даље неку суму, која је добродошла за чиновничко домаће газдинство.

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Зигфрид Бандер и Син

роман из трговачког живота

Тако се зове књига која је сада изишла из штампе и коју треба да прочита сваки трговац, сваки помоћник, сваки шегрт те да се научи, како ваља предано служити послу, како ваља чувати част и углед фирме и до каквих се сјајних резултата долази кад се тако ради и кад се исправно пословима.

Нарочито се књига препоручује г. г. трговцима за божићне поклоне својим помоћницима и практикантима.

Књига се може добити у администрацији „Трговинског Гласника" а цена јој је дин. 1·50.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Свечана представа

Синоћне вече је било значајно у сваком погледу: и по репертоару, и по поводу званичном и по одзиву публике.

Давала се давна слава А. Шантића „Под Маглом" победа овпротивника над емиграцијом и готовост да се продужи борба, „Хаџи-Лоја" епопеја њиног родољубља, која баца Србе сва три вере у херојну борбу и прогрева их славну смрт и вечити живот и најзад апотеоза „Маркове сабље", која označava уједињење Српство, тријумф у борби и даје српском народу но друга пут лакше.

Публике је било као никад досад. Њено је одушевљење било силно. На крају комада београдски клуб „Извршни" предао је један лен венац песнику г. Нушићу и други првоавцу Хаџи Лоје г. Милораду Петровићу. Г. Нушићу су још пријатељи поклонили једну пушку бравосту коју му је предао Чича Илија са жељом: „да од сад пише тим пером српске драме". Публика је бурно поздравила све.

Од свакој Србији опет има своју химну. Кад је оркестар почео свирати химну, пре је устао у својој ложи Престолонаследник Ђорђе а с њим и цела публика, те је стојећи саслушала ову химну.

Вечерње позориште

Вечерас, у среду, приказаће се у новом позоришту одлична тамбурашка шала:

Ексер и омладина оригинална лакрдија:

Весела жена! — Пред почетак: „Мари гатара" и „Ново слиће уз кафане". —

ТЕЛЕГРАМИ

Петроград. „Петроградска Телеграфска Агенција" извештена је, да је руским представницима код држава потписница Берлинског Уговора нарећено, да данас, у среду, саопште циркуларну депешу, у којој су разложени погледи руске владе на питање о конференцији за Балканске ствари. Очекује се, да ће та циркуларна депеша бити сутра, у четвртак објављена.

Рим. Титони је у сенату, одговарајући на интерпелацију, изјавио, да споразуми закључени са Енглеском и Русијом нису управљени против политике владе Аустро Угарске, већ су само за Италију гарантија интереса на истоку и до ти споразуми ни у колико нису у противности са тројним савезом, коме Италија и даље остаје верна.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, умака и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говедина, умака и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говедина, умака, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по избору са лебом 1·20 дин.

Два јела по избору једно готово и друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Урквел без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна јела у сваку струку по цени.

Чувене „Империјал" посластице у свако доба.

Свако суботе за вечером чорбе кувано са настргом и пр.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

12—30

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

[illegible]

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

Изворна Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 43. 681 11—

Кафана на добром месту издаје се од 1. Јануара 1909. год. Упитати у Краљице Наталије улици бр. 8.

687 1—5

Срећке

Српске Класне Лутрије

I. КЛАСЕ 37. КОЛА

У свима подељама и поштама, продаје на својој благајници штампана, с продужним под најповољнијим условима.

СРПСКА БАНКА

у Београду. Телефон бр. 165.

680 1—5

Кафана „Мали Чачак“ Ратарска улица бр. 46 са две собе, кујном, подрумом, [illegible] баштом, [illegible] издаје се одмах под кирију.

За услове упитати у радњи **Душана Тодоровића** Краљевско Српског Дворског Лиферанта.

Београд—Теразије.

АМЕРИКАНСКИ КРАЉ ДИЈАМАНТА

централа Њу Јорк

Филијале: Лондон, Париз, Хамбург, Варшава, Одеса, Петроград, Софија, Смирна.

Београд, Кнез Михајлова ул. бр. 9.

[illegible]

Што је пре било 6—8 дин. сад само 0·80 п. д.

[illegible]

2 комада за 0·80 пр. дин.

[illegible]

Прави американски ГОСПОДСКИ сатови *пре 16 динара сада са ланцем само 5 динара.*

Велики избор разних ствари од КИНА СРЕБРА.

[illegible]

Значајно жигосано.

За унутрашњост шаље се по доплату.

Американски Краљ Дијаманта

Београд

Кнез Михајлова ул. бр. 9.

Механа под кирију

[illegible] код „Лупинове Крушке,“ која се налази на кишну Чубурском и Маковске улице издаје се од 1. септембра под кирију.

[illegible]

638 2—2

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима праве вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталo домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо на раље по 40 п. дин.

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

[illegible]

[illegible]

[illegible]

[illegible]

Наша најновија мода су се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јовића* [illegible] *Николе Миловића Дубровачка улица* и код *Доброслава Атанацковића преко пута „Казине“* [illegible]

679 1—10

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, блеђавости,** [illegible] *код мале деце,* [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, eljferven)

који се од дужег година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дугогодишњом употребом овога зејтина, деца се жустро поправе, добију светлу и румену боју лица, јаком речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести [illegible]

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством пошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jec. [illegible] Creosotalo 10% [illegible]

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости шаљу се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ова препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Србашића, Ољевића и код „Гусара.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Пилаиџи Јовановића, Смедереву Тасића, Зајечару Туцера, Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића.

Ожалошћена породица даваће своме добром

† др. Миловану Спасићу

[illegible]

полугодишњи помен у петак 12. о. м. у 10 сахати пре подне у Вазнесенској цркви у Београду.

681 1—2

Против дуготрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака најсигурнија је ово

БИЉНИ СОК

[illegible] Ко је то боловао од грознице — која највише народа врло често, то би пробао овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у апотеци *код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су патила или пате од наследних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни тej“ против [illegible] болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд*

АПОТЕКА КОД „СРПСКОГ КРАЉА“

Николе Ј. Марића у Београду

Улица Краља Александра

[illegible]

Цена 1 фл. Серолина 3 дин.; 6 флаша 15 дин.

„Марићев“ Рибљи Зејтин

Са Јодним Гвожђем

[illegible]

Пази! Пошто се у последње време под именом Рибљег Зејтина продаје неки зејтин добивен не од рибе „Dorsch“ већ од [illegible] *„Марићев“ Рибљи Зејтин са јодним гвожђем, справља се увек само од свежег правог Рибљег Зејтина добивеног из рибе звање „Dorsch,“ који је зејтин само и од г. г. лекара препоручен.*

Цена 1 фл. 1·60 дин.; 5 фл. 7 дин.

Биљни Сок — Екстракт

[illegible]

Цена 1 флаши 2 динара.

„РУСКИ“ САСАПАРИЛА ЕКСТРАКТ

[illegible]

Цена 1 фл. 2 дин.; 6 фл. 10 дин.

„Марићев“ Реуматичан Флуид

[illegible]

Цена 1 фл. 2 дин.; 3 фл. 5 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно по пријему новца и напред или уз доплату.

Адреса: **Николи Ј. Марићу** апотекару у Београду.

636 3—100

Наша мила и никад непрежаљена кћер, односно сестра

† СОФИЈА

преминула је, после дугог и тешког боловања, [illegible] у најлепшем цвету своје младости, у 15 години.

[illegible]

Софија (код Бекрија), децембра 1908 г.

Ожалошћени: [illegible]

2—2

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази свакe [illegible] за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 28. дин. за пола год. 16 дин. [illegible] — Сви уредништво налази се на углу Видинске и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радомир М. Ра-*[illegible] Видинска ул. бр. 22.

„Никола Радовић“ Штампарија Гавр. Димитријевића и Комп. Бранкова ул. бр. 16 Телефон бр. 65.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 11 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 339. | Телефон 821.

ЦИРКУЛАРНА НОТА РУСИЈЕ

(Телеграфски извештај)

Петроград, 11. децембра

У данашњем броју „Росије" публикована је циркуларна депеша министра спољних послова руским представницима у Берлину, Бечу, Паризу, у Лондону, Риму и Цариграду. Садржај ноте је овај: 7. октобра саопштио је аустро-угарски посланик циркуларну депешу руској влади, којом се стављају до знања два решења бечког кабинета: 1. да се отказују свих права у погледу Санџака, а 2. да враћа себи пуну слободу располагања у погледу Босне и Херцеговине. Тога дана је објављено проширење суверенства Фрање Јосифа на обе провинције. Два дана раније проглашена је независност Бугарске, која се уједном прокламовала краљевином.

У оба случаја Европа је постављена пред једностране чинове, који уносе фактичне измене у поредак утврђен Берлинским уговором. Међу тим на Лондонској конференцији државе су свечано изјавиле, да ни једна држава не може решавати себе обавеза, које су примљене уговором, ни мењати њихове одредбе иначе него само по сагласности уговорних страна. Придржавајући се тачно и верно помену тога начела Русија се придржавала њега и у погледу Берлинског уговора, ма да тај уговор садржава тешке одредбе у погледу Русије као и балканских држава према којима је Русија свагда гајила традиционалне пријатељске осећаје. Како свако одступање од поменутога начела може потрести основе постојеће политичке равнотеже, поступак Аустро-Угарске и Бугарске донета је одмах и неизоставно повукао за собом крајње заоштрење на Балкану, и изазвало је у Европи узбуну, која се још до сада није сташала.

Турска као држава која је непосредно погођена тим чином протестовала је формално код великих сила потписница Берлинског Уговора против двојаког нарушавања његовог.

Потпуно аналоган повод био је 1871. год. када је Русија објавила, да је више не вежу неке одредбе Париског Уговора и кад је услед тога поникла мисао, да се због тога случаја сазове конференција. Велике силе сагласиле су се, да узму учешћа у конференцији под неизоставном погодбом да њено решавање не буде раније ограничено. По мишљењу руске владе могао би непосредни споразум између Аустро-Угарске и Турске ствар унапред помаћи иначе и унапред решити питање о санкцији тога споразума од стране великих сила или ограничити ове, да слободно расматрају цео предмет.

Исто овако, као и лондонска мора и ова будућа конференција у случају да велике силе постигну споразум у погледу питања Босне и Херцеговине" не само изменити 25. тачку Берлинског Уговора но у замену израдити тачку одредбу, којом ће се одредити нов положај обе провинције. Сада изгледа, да ће се моћи поникла несугласица решити на начин, који ће са обе стране бити примљен. По саопштењу, које је сад стигло бечки кабинет не инсистира више на своме захтеву, да се питање о Босни и Херцеговини изузме од свакога расматрања од стране великих сила и предлаже нов начин рада.

На име кабинети, не ограничавајући до конференције свој споразум само набрајањем тачака њеног програма, могли би приступити претходној измени мисли. По суштину питања на које се односе ране тачке, предложени има у себи знатних незгода, нарочито због своје замршености и спорости.

Али ипак не треба одрицати, да је тај начин у стању да отклони опасност сувише оштрих несугласица на самој конференцији и да у довољној мери штити основни принцип, који је Русија од самог почетка заступала, по načину питања, која улазе у састав програма, обухватајући и тачку о Босни и Херцеговини, а која имају опште европски карактер и не могу бити решена другојачије осим у споразуму између свих држава потписница Берлинског Уговора.

Желећи дати израза погледима, које одушевљавају царска влада наредила је руском представнику у Цариграду, да Порти изјави уверење царске владе, да се Берлински Уговор не може изменити без пристанка држава, потписница његових. Слична изјава саопштена је и представницима неких других држава. Мисао коју је истакла Турска о сазиву конференције, послужила као повод за поверљиву измену мисли сада међу кабинета који несу могли не признати, да су најновији догађаји битно изменили стање ствари на Балкану. Конференција ће бити дужна, да претресе одредбе Берлинског Уговора, које су временом изгубиле првобитни значај и да нађе начин за праведно задовољење интереса Турске и балканских држава.

И ако се два месеца воде преговори, о пројекту програма конференције до сад није постигнут споразум. Главна је тешкоћа у разним погледима влада Аустро-Угарске и руске на комбинацију. Пристајући да се одреди програм будућој конференцији, бечки кабинет мишљења је, да питање Босне и Херцеговине и Санџака не могу бити претресана, и да би само требало примити к знању овај споразум о тим питањима, који се очекују између Аустро-Угарске и Турске. Петроградски кабинет нашао је, да му је немогуће сложити се с тим погледима Аустро-Угарске. Право на окупацију Босне и Херцеговине и држања гарнизона у Санџаку није добила Аустрија само по споразуму с Турском већ по сили Берлинског Уговора, према томе без сагласности између сила потписница Берлинског Уговора, то се право не може изменити.

Руска влада прожета осећајима помирљивости, расположена, да се не противи предложеном начину рада, обратила се бечком кабинету с предлогом, да он саопшти свој пројект и другим државама, па ако изјаве готовост, да га приме, онда петроградски кабинет неће пропустити, да у току даљих преговора изнесе своје погледе на тачке програма конференције, које ће моћи имати особиту важност за Русију.

Немачка

Против српских ратних набавака

Берлинска „Пошта", коју много инспирише немачка влада, пише:

„Као што се чује, агенти српске владе раде у Берлину и другим немачким градовима да купе ратни материјал за Србију. У појединим фабрикама већ су, веле, закључене набавке.

„С обзиром на пријатељске односе између Немачке и Аустро-Угарске поступак агената, информира је у великој мери тугаљив. Нема *никакве сумње да у Бечу мора настати незадовољство, ако немачке фабрике снабдевају Србију ратним материјалом против Аустро-Угарске.* Поступак дотичних фабрика свакојако је сасвим неприличан".

„Пошта" даље вели: *„Ако би, као што се може предвидети, дошло настале диференције због исплате, онда ће ти лиферанти узалуд тражити помоћ немачке владе. Царска ће влада одбити да дипломатском помоћи испослује наплату тих лиферанта од српске владе. За то се немачким фабрикама најозбиљније препоручује, да српској влади не лиферују никакав ратни материјал".*

Овај чланак у себи крије: прво, да се немачким фабрикантима саветује да, противно својим интересима, не лиферују Србији ратни материјал; друго, да је лаж како се „могу предвидети диференције" због исплате, јер је Србија увек тачно плаћала све своје обавезе, а нарочито сада готовим новцем плаћа сваку већу набавку; и треће, да немачка влада, и ако за њену интервенцију никад неће имати потребе, плаши немачке фабриканте да неће дипломатски помоћи њихове тражбине од Србије!

О СИТУАЦИЈИ

Нема седнице

Ни данас није било скупштинске седнице, него је тек за сутра заказана. Али ако се преговори између партија не заврше неће се седница ни сутра моћи држати.

Многима је нејасно и неразумљиво ово развлачење са седницама, после оволике и онако предугачке паузе између скупштинских седница. Међутим, ствар је проста. Сад се у преговорима креће питање: хоће ли се продужити досадања политика г. Миловановића појачана и са извесним корекцијама или ће се она осудити и г. Миловановић оборити? Да би се г. Миловановић могао оборити, треба истовремено да онај, који се прима да га замени, каже: каква ће његова политика бити? И каквим се, нарочито бољим резултатима, и на основу чега, можемо надати? На жалост ни један од свих оних који су с нама заједно желели промену у правцу досадањој спољној политици, не смеју да приме на се одговорност за промену политике нити смеју обећати нешто више од компензације, које г. Миловановић обећава. И онда је неразумљиво, што су ти политичари имали на то да оборе г. Миловановића. У данашњим приликама се не сме један министар, који је започео једну, какву такву политику, оборити онако у ветар, па да се не зна шта ће после доћи и каква ће се политика водити. Ми смо отворено заступали једно гледиште: аутономију Босне, а на том становишту су се показивали да стоје и фузионаши, али сад по држању њихова шефа изгледа: да они прихватају политику г. Миловановића.

Ако се, дакле, постигне споразум г. Миловановићева, ће се политика усвојити и он ће остати, а ако се не постигне споразум, онда ће се г. Миловановићева политика критиковати, и како су се фузионаши већ у своме листу изјаснили против његове политике, то ће он пасти.

Зато се чека са седницом до окончања преговора.

Ко неће?

Све су четири странке донеле у својим клубовима одлуке: да су у начелу за једну општу коалициону владу. Према томе изгледа: да је то питање у главноме решено, и да ништа и не стоји на путу остварењу те идеје, која је сазрела и у парламенту и у јавном мњењу. Међутим, преговори једнако трају и ни мало не напредују нити се повољном крају приближују.

Свима тешкоћама је неискреност код једне или друге радикалне групе.

Напредњаци и народњаци су одавно знали: да та жеља за коалиционом владом није искрена код свију, али су пристали и с тешким срцем, да би се изврело на чистину онај који неће; да би се открила интрига. И сад се заиста осећа да једна од те две групе неће коалициону владу ни свију странака, неће, и зато прави тешкоће, те се заваље на свакомe кораку, али се још није увидело баш на чисто, ко то неће: да ли фузионаши, да ли самосталци?

Свакако ће скори догађаји скинути образину једном или другом, и тада ће видети народ каква се одмрзла комбинација терала с њим у овим судбоносним тренуцима.

Лична питања

Најбоље средство, којим се може најлакше осујетити свака комбинација за заједнички рад, па да се не примети главни диригент, то су лична питања.

Сва она решавања клубова за коалицију „у начелу," само су лук и вода! За такво решење нема тешкоћа, свак то може решити и да се не компромитује нити да прими одговорност да је он осујетио општу жељену комбинацију.

Али кад дође до примене тога начела, кад се стане то начело преводити у имена лица, онда тек настаје паклена игра интриге и тада се може потајно помоћу личних питања осујетити свако решење.

И тако се сад ради. По свему изгледа: да је све тежиште у особи г. Пашића и да ће од његове искрености зависити хоће ли коалициони кабинет успети, или не?

Ако он буде просто на предлоге које му оставе три групе пуке, онда се неће имати разлога сумњати у његову искреност, а ако ли он буде измишљао узроке, због којих ће одбити за себе лично извесне предлоге, онда је то знак: да он не ради искрено на остварењу коалиционе владе, коју је он први и предложио.

Кроз два три дана ће се видети, ко има право: или самосталци, који су њега кривили за све сплетке, или он који је самосталце окривљавао као виновнике кризе у политици.

Састанак шефова

Сва четири партиска шефа имали су јуче у 4 часа по подне опет састанак код г. председника Скупштине. Већање је дуго трајало, али до позитивног и дефинитивног резултата се није још дошло.

ИЗВОЉСКОВА ИЗЈАВА

По једном петроградском саопштењу „Дејли Мела," говор Извољскога у руској думи о балканској политици имаће ову садржину:

Он ће прво изложити нове преговоре с Аустро-Угарском и одбранити се од прекора да је раније знао за анексију Босне и Херцеговине. За тим ће утврдити да између Енглеске, Француске, Италије и Русије постоји сагласност у мишљењу да је за анексију потребан пристанак свих сила потписница. Изражење своје симпатије према балканским Словенима, али ће нарочито наглашавати да Русија ни у ком случају неће због њих залазити у рат. За тим ће изјавити да је жестоко осуди заплетености и да је то последица пристанка Русије на предло-

ге последње аустро угарске ноте. са симпатијом ће говорити о односима Русије с Турском и нарочито ће нагласити жељу Русије да се нађе мирно решење за сва питања, која сада прете миру Европе.

Реванш Султану

Бугарског „цара" Фердинанда јако је увредио султан назвавши га у својој престоној беседи „румелијским валијом", на који је назив у осталом Фердинанд и пристао дошавши на престо бугарски.

Да би вратио мило за драго султану, (коме је већ доказао своје пријатељство прогласивши се преко ноћ за „цара"), он је наредио својој влади, те је ова јуче предала јавну врло „енергичну" циркуларну ноту представницима великих сила у Софији, у којој се ноти жестоко оптужује Турска.

Бугарска је, вели се у ноти, послушала савет сила и распустила сву своју војску, преко сталног кадра, заузела најпомирљивије држање према Турској и показала најбољу вољу за регулисање свију питања. И за све то у место да нађе предусретљивости код Турске, она је наишла само на злу вољу. Турска све више гомила војску на границе Бугарске, увредљиво се изражава о бугарском „цару", натеже на свима питањима тако да Бугарска чини пажљивим велике силе, да ће и она морати приступити предузимању нужних мера, због којих би на [illegible] одговорност пред Европом.

То је само „срдита немоћ". Бугарској се може рећи: програ' зече!

Бугарски протест

Бугарска влада предала је 9 о. м. представницима великих сила вербалну ноту, у којој са позивом на своје досадашње коректно држање и покушаје за споразум, па онда протестује против непријатељског тона турске престоне беседе према Бугарској.

Младотурски „Шураи Умет" вели да је то незадовољство Бугарске неосновано како у погледу титуле бугарског владаоца, коме се протоколарно може додати „мирише и ђенерала друпит султанов, принц Фердинанд", тако и због израза жаљења, које је врло благо изречено. За Бугарску је боље да се с Турском споразуме, те да уреди свој међународни положај.

Главни уредник „Танина", по славни Хусеин Џавид, такође изјављује да се бугарском Фердинанду није могла дати никаква друга титула, али се чуди да се у престоној беседи није поменуо резултат преговора с Бугарском

Не прави будалаштине?

Српска Застава у свом 259 броју, одговарајући на нашу једну белешку, на крају свог одговора вели: „да не треба правити будалаштине, и слабити борбу против живих, изазивањем борбе против мртвих.

Какво ли је то „борба" против мртвих?!

У осталом *С. Застава* тај прекор погрешно упућује на нашу адресу, а не на адресу свог пријатеља, који је своју „критику" српске политике почео са годинама 1880 и 1900, дакле са јуначком борбом против *мртвих*, у место да је почео са годином **1903.** као борбом против живих што би свако разумео.

А кад пријатељ „Заставин" налази да критикујући политику од 1880. и 1900. године неће ослабити борбу против живих, зашто онда не би други неко имао права, да тој критици подвргне и политику пре године 1880? Сад је бар на чисто изведено и доказано да је устанак у Босни, године 1875. дело аустријске политике, и да је српска политика оног времена, просто из кратковидости нашла на лепак аустријски, кад је због тог устанка упала у рат с Турском, који је за крајњу последицу имао окупацију Босне и Херцеговине.

И без уверавања *С. Заставе*, сви знамо да ондашња политика није то *желела*, нити смо ми где рекли да је тадашња српска влада „уступила" Босну, то јест, да прости тај „пријатељ", подмеће, али само тај факт, што ондашња политика, није могла да предвиди последице своје акције, и што се упустила у један рат онда, кад је *Рајхштатски Уговор* већ дао Аустрији Босну, довољан је за оцену погрешке ондашње политике.

Колико је у том погледу мудрије поступао стари Илија Гарашанин, који је у више прилика говорио: да он питање о Босни неће, додне да покрене, док не би сигуран био да ће питање босанско, бити решено само у корист Србије.

Зато нека „Срп. Застава" не допусти том „пријатељу" дирати у мртве, сад без одбране.

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ"

Универзитетски професори

Када је Фридриху Великом поднет предлог о реформисању универзитета у Франкфурту на Одри, он је предлог вратио са овом примедбом:

„И сувише је много професора! Треба да узмете само неколицину али спремне и чувене људе, који ће својим именом и радом подићи универзитету глас. Подванти и лење пабушине више су од штете но од користи".

Тако је било Фридриху Великом јер није имао за министра просвете једног Андру Николића.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Слава у затвору

Загребачки суд доживео је у суботу на Св. Николу редак призор. Слава је то великих пријатеља, на којој у Србији има много свечара, па и мој уставили „велеиздајницима," те суђени затражили да им се допусти одслужити литургију и осветити свечарску колачу. То им је дозвољено и у једној дворани, која је у вези с капелом, служена је света литургија. [illegible] је [illegible] протојереј Никола Кречевић с два православна [illegible]. Служби су присуствовали сви затвореници „велеиздајници," који су и појали на литургији. Како је број затворених велики а има „добрих певача", то је на Св. Николу од 8 до 9 и по часова [illegible] загребачки суд [illegible] певача.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржата министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. П. Велимировића.

Представка српског универзитета. Београдски универзитет односно целокупан његов наставнички колегијум упутио је свима руским универзитетима једну представку поводом питања о анексији Босне и Херцеговине у којој су изнети и разложени сви моменти који опредељују овакво држање Србијино у томе питању.

Та је представка примљена од стране руских универзитета и у извештају, који су послати о томе нашем универзитету изјављују, да примају к знању све оно што је у представци изнето и обећавају да ће у томе правцу делати.

Изволсков говор. Сутра ће у руској Думи држати Изволски говор о својој балканској политици а вечерас ће конферисати са шефовима политичких странака у Думи. Он ће им на овој конференцији дати потребна обавештења о политичкој ситуацији и изнети формулу за прелаз на дневни ред.

Аустријска накнада. Бечки листови побијају вест, да је Аустро-Угарска изјавила готовост да за анексију Босне плати Турској извесну новчану накнаду. До сада су порицали да је о томе у опште и било говора, а сада признају да се о томе говорило, само неслужбено. Сви бечки листови доносе телеграме о добрим изгледима за споразум између Турске и Аустро Угарске.

Штета од бојкота. У овомадошњој седници тршћанске трговачке коморе изнео је председник, да је тршћанска трговина због турског бојкота претрпела ужасну штету. Жељезнички довоз опао је за 250.000 метарских цената, извоз за 180.000 мет. цената, морски увоз 1.100.000 мет. цената а извоз за 300.000 метарских цената.

„Велеиздајник" Алексић. Из Темишвара је отпутовао у Осеку истражни судија да саслуша панчевачког лекара д-ра Владу Алексића, ужаснутог због „велеиздајничке" здравице на једној слави. Судија ће после отићи у Сенту да по тој „велеиздаји" саслуша око двадесет сведока.

Пљачка у Врачарској Штедионици. У добу опште забринутости за судбом све земље наше ћифте што су заслоне по разним новчаним заводима гледају да ту општу забуну искористе на начин достојан Шајлока и њему подобних дерикожа. Врачарска Штедионица труди се да у томе однесе рекорд, но то јој у толико лакше иде за руком, што су у њој заседи најцрњи зеленаши. Један конкретан случај у потврду наших навода. Један наш пријатељ имао је код Врачарске Штедионице неки мали дуг у сребру и пројуче је то своје дуговање регулисао. Они му без претходног питања и одобрења преобрате дуг у злато и то по своме садашњем насовном курсу (20.58) и што је овде највећма разбојнички урађено принуде дужника *да он њима* плати разлику на курсу! Ми не би подизали наш глас само поводом овог случаја где није у питању баш нека велика сума, али смо позитивно дознали да ове дерикоже раде тако са свима својим дужницима и онда ће читаоци лако појмити колико се ту зарађује на овај зеленашки начин, кад курс сада овако нагло скаче (јуче већ 20.635). На тај начин искоришћују зеленаши из Врачарске Штедионице ову ситуацију. Нико им не стаје на пут, пошто је и овај вајни инспектор новчаних завода из минист. привреде негде „мртвим сном заспао!" Једини је спас публике у томе, што ће у будуће бегати од ових разбојника.

Судар. Синоћ око 7 сати у вече, трамвај бр. 33. пред механом „Закрпија" у Кара Ђорђевој улици, сударио се са колима волујским Живка Радишића тежака из Трбушнице среза посавског. Живко је доста повређен и упућен у болницу на лечење.

Узрок овоме судару је сам повређени Живко, који се није хтео склонити на знак кочничара који је непрестано звонио.

По овоме је кварт савамалски предузео истрагу.

Удавио се. Јуче после подне, скочио је више савског моста и удавио се у Сави Станиша Крстић. По стварима које је на обали оставио види се, да је био пекарски момак. Код ствари је нађена цедуљица на којој је написао „Станиша Крстић" и ништа друго.

Ствари је узела топчидерска полиција и повела истрагу.

Спроведен суду. Мијаило Поповић, управник платнаре а по тужби Јулке Шустеровић опл. за лаку повреду тела, спроведен је јуче првостепеном варошком суду на осуду.

Самоубиство. Стеванија кћи Косте Коларевића из Косовице у округу чачанском, обесила се прекјуче у својој кошари крај куће. Она је себи живот одузела због неизлечиве болести од које је више година патила, што је и истрагом утврђено.

Велика паљевина. Милојчу Милековићу трговцу из Витежева у срезу ресавском, непознати зликовци упалили су јуче једну велику кошару сена у којој је било сакупљено 20.000 килограма сена, и оштетили га са 4000 д.

Истрага је на лицу места поведена одмах.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Аустријски ћесар веома се наљутио, што су бивши чешки министри Прашек и Форшт гласали против наплате буџетског провизоријума.

() Две хиљаде париских студената приредиле су 8. ов. м. пред зградом медицинског факултета манифестацију против нових одредаба по које студирати медицину. Полиција и војска продрли су у универзитетску зграду и похапсили многе.

„* Француски министар марине усвојио је план о проширењу шербурског пристаништа. Ради извршења радова, који ће стати милион и по динара, мораће се уклонити једна капела.

(о) У Португалији још се воде преговори о образовању нове владе.

** Лондонски парламент одложио је своје седнице до 3. фебруара 1909. године.

(() Представници персиског свештенства и трговаца у Техерану пошли су у турско посланство да траже, да се поново сазове парламент. Али су жандарми [illegible] те им нису дали ући. Посланство је протестовало против постављања страже. После тога је жандармерија повучена, али су стајали у близини посланства. Шах још није одговорио на захтев Енглеске и Русије да испуни своје обећање и сазове парламент.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Лажарије „Дн. Листа"

Томе је листу лагање посластица. Ништа тако он не воли ни масно ћебе, као масно слагати. Тако је опет јуче слагао: како међу напредњачким посланицима постоје три мишљења о коалицији и како г. П. Маринковић „истиче" за министра свога брата г. Воју и т. д.

Међутим је то пресна лаж. Ми смо јуче саопштили одлуку клуба напредњачких посланика о коалиционој влади, из које се одлуке може видети потпуна сагласност у мишљењима ове господе коју је „Дн. Лист" именовао.

Још је одвратнија лаж то, да је г. П. Маринковић „истицао" свога брата као кандидата. Као да је г. Војислав Маринковић некакав Тимотијевић, Скерлић или Грол, па га вала „истицати"!! Заклањање шупље!

Сигурна посла

Све су странке и све котерије незадовољне са Степаном Степановићем, али га је зато ипак тешко збацити са министарске столице.

Зашто?

Зато што је, како се прича, обећао врховном команданту „на часну реч", да ће у сваком случају победити непријатеља ако до рата дође.

Благо нама с обојицом!

Смедеревска хроника

„Мајстор" протоколиста — Општина у Крњеву — [illegible] — [illegible].

Смедерево 1. децембра 1908. год.

Када је у нашу варош дошао за окружног начелника г. Ђурђа Ђорђевић, одмах је поставио за протоколисту при канцеларији среза подунавског г. Тихомира Марјановића, за кога постоји у вароши мишљење, да је „рођак" г. Ђурђа. Именовани практикант као „електротехничар" у месецу септембру ове године водио је среској власти рачун за оправку звонца среске канцеларије у [illegible] суми. Среска власт наредила Пореском Одељењу да исплати дотичну суму и тако се наш практикант прими ову суму.

Ми ово износимо на јавност да виде читаоци „Правде," какве злоупотребе може бити у државној служби, ако и да ли ће г. окружни начелник допустити, да се овако фамилијарно врши [illegible] са новцем дотичног среза.

*

Јављају нам из Крњева, да нова општинска управа није још уведена у дужност. Није уведена за то, што привремена управа, која је састављена из групе самосталних радикала, неће да напусти општинску судницу. Сем свега и среска је власт забила у њен рад у томе погледу за сваку је осуду.

Овако се њен рад мора оценити, кад допушта, да се њени чиновници избаце из суднице и то оног, који је отишао у намери да уведе у дужност нову општинску управу. Према томе са оваквим радом ауторитет власти свели је на нулу.

Ми се надамо, да ће г. начелник округа и надлежни министар наћи пута и начина, да се томе несносном стању у општини крњевској учини крај и да неће допустити, да неколико тамошњих грађана изиграва на-

слађе државних власти, осећа да ће прибавити занову сатисфакцију.

*

Опште позната „доброчинка" у нашој вароши будући министар војни у кабинету „сељачке слоге," кад она парламентарним путем дође на власт учинио је и опет родољубиво дело. Било, које су, срођаци поставили војсци ова гараникова требало је превести у касарну. Како није било доста будади за превоз, то узму једно на послугу од будућег г. министра — Сав успеўен, што му се и у овом случају дала прилика да учини једно доброчинство које дао је буре на послугу. — Ну, док су војници довели њено у томе буријету у касарну, приметило се, да њега нема — све је исцурело. — А знате зашто? Што је будући г. министар дао све исцепано буре.

Највећа несрећа од захирљивања срђана за ово, будући г. министар рекао се, да министрова карактеризацијом казном. Пред једним својим интимним пријатељем изјасио се поверљиво: да хоће да напусти мајку Србију и да побегне преко. Тамо га нико не познаје и од тада неће нико да чује за све ово, што се тиче Србије и Срба.

Знајући од колике је важности по Србију и Српство његово присуство овде сада у овим тешким временима грађани су решили синоћ у 2 сах. по поноћи код „Лафа" да изаслању депутацију и умоле га, да одустане од те своје намере. — Како нас извештавају надају се, да ће у мисији успети. Дај Боже, али знајући његову чврстину карактера сумњамо! Тај је неумољив.

*

Овде је установљен одбор за „Гусларске вечери." Давит једна пута концерат. — Један пут код „Задужбине," а други пут код „Централа." Оба пута било је доста света из нејвишег вишег сталежа. — Наши су интелигентни људи осуствовали, што је за сваку осуду. Уз гусле су нама лепо певали г. Милосав Живановић судија првостепеног суда и један сељак из Ужица.

Прихода је било прилично и предаће се пола друштву „Црвеног Крста," а пола иде у касу друштва.

Leo.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нађено по тајним државним Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

„Нисам се могла другачије спасти, — рече она — до целатовом руком. Да сам умрла пре свог хапшења, у Лијежу, шта би било са мном у оваквом часу? А да нисам ухваћена, какав ли би ми био крај? — Сад ћу признати судијама свој злочин који сам до сада порицала. Мислила сам да ћу га моћи сакрити, јер сам уображавала да осим моје исповести нема ничег другог што би доказало моју кривицу и да не морам саму себе теретити. Намерна сам да сутра, на свом последњем саслушању, покајем све зло које сам другима учинила."

„Молим вас — нежно поче она опет — саопштите господину председнику моје намињење због тога. Будите тако добри те га после моје смрти потражите и у моје име решите, да њега и све судије молим за опроштај због дрскости свога држања, мислила сам да ћу својој ствари тиме користити а никад нисам ни помислила да има довољно доказа, да ме и без мога признања могу осудити; да сад увиђам да је све то било узалуд и да ме је дирнуло оно што ми је рекао. Грдно бих се морала мучити да сам се показала како ни ним да ми опрашта срџбу коју сам изазвала пред судом, и да сам морала молити судије за опроштај.

„Тако је — прича Паро даље — постепено дошла дотле, да ми исприча целу ствар, док у пола два сахата није донето јело. Она је појела само два ровита јаја и шољу бујона и разговарала са мном, док сам ја такође јео, о равнодушним стварима, и то разговарала с таквом неусиљеношћу и мирноћом, да сам се изненадио. Изгледало је као да сам њен гост у каквом селу. Позвала је за свој сто оба човека и жену, који су је обично чували. Господине абе — окрену се она мени пошто их је позвала да седну — хоћете ли дозволити да се не устручавамо пред вама? Они су навикли да једу са мном те да ми праве друштво, па ћемо данас тако исто радити ако вам то није непријатно. Ово је — рече њима — последњи пут да једем с вама. Ви, моја јадна Рисова — окрете се жени која је седела покрај ње — брзо ћете ме се отарасити, доста сам вам задавала муке, али ће и то скоро престати. Сутра ћете моћи отпутовати у Друје, имаћете довољно времена за то. Од седам или осам часова у јутру нећете имати више никаква посла око мене, јер не верујем да ћете имати храбрости да гледате моје погубљење."

„Све је ово рекла тако мирно, да је ово пре показивало природну хладнокрвност, но намештачену равнодушност. А кад би се сви добри људи по који пут уклонили да сакрију своје сузе које нису могли задржати, она би ме плачући, жалосно погледала, као да саосећа том болу као нека мајка која би лежећи на самртној постељи видела где око ње плаче њена послуга, погледала свог исповедника да му покаже бригу коју јој чини та привржeност.

По који пут нудила ме је да једем и пребацивала кључару што су данас на сто изнели купиша купуса. Веома пријатно молила ме је да јој дозволим да пије за моје здравље. Мислио сам да ће се радовати ако наздравим и ја њој и није ми било тешко учинити јој то мало задовољство. Она се извињавала да то не тражи од мене, али ипак није хтела рећи да за тај циљ нема чаше, само да не би учинила какву примедбу која би личила на жалбу."

„Господине абе — рече ми пре краја вечере — сутра је пост, па и ако ће то бити за мене велики дан напрезања — имала је пре погубљења ићи још и на мучење — ипак нећу тражити меса."

„Госпођо маркизо — одговорих јој — ако вам за ваше поткрепљење треба супа од меса, онда тражите је без премишљања, јер ћете је јести не из слабости но из чисте потребе, а у том случају црквени прописи нису обавезни.

„Не — одговори она — из слабости то нећу учинити но само ако је потребно и ако ми ви то наредите, али ви то јамачно нећете учинити. Нека ми је донесу само данас о вечера и вечерас ово једанаест часова још једном, само нека је направе мало јачом но обично, то ће с два свежа јаја, која ћу појести за време мучења, бити довољно да издржим сутрашњи дан."

(Наставиће се)

Споменак

Изникли завреш сењите
пуни чежње у вечери жене,
с гласовира оптег прваптеж
гледаш су твоје мале руке
као лоју бескрајне мреже.
Изникли завреш сењите...

Свака звезд једна уздах беше,
са ваш ибопа смехвено је њена,
а по руци обрао не рушине
смешне су: ане су устj маке
пуна светле врење лелујала.
Свака звезд један уздах беше...

Изникли завреш сењите,
што ваш кухе кудо, силне
и за прорју нову добе кратко
разлисно се... Мере прашине
пуне чежње у вечери жене,
а умрр завреш сењите...

Ж. Лазаревић

Из општине

Поротничка дијурна

Пред општинским одбором, на дневном је реду општински буџет.

Скрећемо пажњу г. г. одборницима, да се у буџет општински за идућу годину унесе, пред редовне поротничке дијурне, која се сваке године у буџет уноси, још и нарочити кредит у 2800 дин., на име поротничке дијурне, колико је у ранијим годинама потрошено и колико је сада суд варошки накнадно тражио, јер се без тога поротницима дијурна не може да издаје, иако се издаје већ више од године дана.

На ову ствар требао би да обрати пажњу и министар правде, те да се не тера шега са установом пороте.

РАЗЛИЧНОСТИ

Пси — као мираз

У Манџурији не доноси невеста младожењи у кућу новаца или какав други иметак. Она му доноси — псе! Према томе колико која девојка носи собом паса, цени се њено богатство. Ако има шест паса, онда је врло сиромашна. Ако своме мужу донесе једно два туцета, онда је прилично имућна; а ако донесе више или много туцета, онда је богата. Од длаке ових паса тада праве застираче, којима у кући застиру столове и столице.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранско позориште

Вечерас се приказују одличне шале:

1. *Безобразник* и
2. *Ђурђи на удовици.* У програму су и новелете „Рада и Лаза" и „Резервиста." Посета ће бити одлична.

Хаџи-Милорад, тако ће се звати интересантан шаљиви комад Хаџи Лоја, који ће се приказивати ускоро у Бранковом позоришту, извод догађај „Франкове ветије."

ШАЛА И ЗАБАВА

Рђава последица

Жена (мужу): Јесам ли ти говорила сто пута да Десанка не треба да учи дупло књиговодство — ето сад је родила близанце.

Стилиста

Деветогодишња Јоца има да напише опис краве. Тај задатак је почела овим речима:

„Крава не даје млеко на уста него на цице. Крава која нема цице није крава него је во."

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. „Политичка Кореспонденција" дознаје, да ће поводом циркуларне депеше Извољскове и бечки кабинет у исто време саопштити силама ову кореспонденцију односно конференције, која је последњих недеља измењена између Беча и Петрограда.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, умокац и тесто са хлебом 1·40 дин.

Супа, говедина, умокац и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говедина, умокац, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера

Два сочива јела по јеловнику са хлебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·60.

Пиво Пољевачко Урошево без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна мезелуци са спушеним цигала.

Чувене „Империјал" кобасице у свако доба.

Сваке суботе за вечером каша купус са пастрмом и пршутом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(276)

XXX

Хугеноти

— Ево руке, младићу! узвикну Конде, Ви сте снажни као Самсон, храбри као Давид и ви сте мају моју спасли од најтеже несреће која јој се могла догодити.

Витез узе руку, која му је била пружена, са највећим поштовањем и очевидним узбуђењем.

— И ја хоћу да додирнем ту руку која је спасла моју мајку, рече са једним јаким, веома непријатним гасконским нагласком, један младић од седамнаест до осамнаест година, који није био нико други до краљ Наварски, будући краљ Француски Хенри IV.

Пардајан сави колено, по обичају тога доба, узе руку краљеву врховима прстију и наднесе се над њу са таквом поносном отменошћу, да то произведе дивљење код свих присутних, а нарочито једнога који је седео уз краља. И то је био младић; изгледао је да му није више од двадесет година, али је у његовом држању и на лицу било нечега витешког и наметљивог, што је недостајао Беарнцу.

То је био Хенри I. од Бурбона, кнез Конде брат од стрица краљу Наварском.

И кнез Конде пружи руку Пардајану; али у тренутку кад се наднесе над њу, он је трже и из свег срца га загрли говорећи:

— Витеже, њено величанство краљица казала нам је да сте ви прави херој из старих времена; чинимо данас као што су чинили стари хероји: загрлимо се... краљ Наварски, мој рођак, допустиће то.

— Монсењеру, рече Пардајан, који по овим речима познаде младог кнеза Конде, данас могу да признам нашег хероја јер ми га даје достојна сви Луја Бурбонског, великога јунака, најхрабријега од свих који су пали на бојном пољу.

— То је дивно речено! узвикну Беарнац.

Млади кнез пријатно узбуђен овим ласкавом који је тако обично и прикладно витез дао његовом оцу, у место да плаћа њему самом, одговори:

— Ви сте, витеже, духовити исто тако као што сте и храбри и мени би чинило велико задовољство да дуже разговарам с вама.

Последњи, који дотле ништа није рекао, поздрави такође витеза речима:

— Ако вам пријатељство старога Андлота може бити пријатно, ви сте га добили, млади човече.

— Пуковник Андлот, одговори Пардајан, без сумње се веровао кад ми нуди своје пријатељство: он је хтео да рече свој пример и своје поуке, јер никада се не може дати лепши пример скромности и храбрости младом човеку као што сам ја... човеку коме још много шта не достаје...

— Сам дух! рече кнез Конде.

— И храбрости! додаде краљ. Витеже ви сте одважни друг и необично ми се допадате. Што се тиче мог старог Андлота, ако мислите да вама може дати примера, верујте да вама може дати и више, је ли те, рођаче?

— Сврб! промуца старац.

— Ја знам шта говорим. Али није моја кривица што он још није маршал. Ја ћу му дати војводски мач кад...

— Ох! сире... ви ми дозволите у забуну! рече Андлот црвен од задовољства.

Како је Пардајан био прави узрок тих лепих речи које је краљ изговорио, стари ратник склопи своје руке витежеву и шапну му на уво:

— Младићу ја сам ваш на живот и на смрт!

— Добро, продужи Беарнац, кажем ти да ћеш бити војвода, као што ће мој рођак Конде бити врховни заповедник војске, као што ће мој поштовани отац, адмирал, бити председник мога савета, као што ће Телињи бити командант моје коњице, као што ће Маршаљак бити прва племић међу мојим дворанима... Ја хоћу да толика одаиост буде кад тад награђена... хоћу да видим око себе весеље очи и лица пријатних похвала... будите стрпљиви... После нашег доласка сунца! Пустите ме да порастем па ћете видети! А дотле се храните обећањима.

Обећања која је Беарнац давао са тако великодушним ведрином, а нарочито његова веселост и гасконски изговор учинише да сви ударише у смех.

— У добри час! узвикну Хенри од Навере; таква смеја волим да видим! Господине витеже, шта велите ви о једној краљевини где би се цео свет овако смејао?

— Велим да би таква краљевина била још срећнија кад би имала генијалног краља.

— Браво, рече Хенри, али није генијалност потребна да учини људе срећнима. Једнога дана у планинама беарнским враћао сам се из лова. Чакшире су ми биле поцепане, прсник у дроњцима; био сам залутао у брду; уплашио сам се да ли ћу моћи стићи дома; био сам и гладан и жедан, у кратко, био сам несрећан како се само може замислити, кад од једном спазих једну бедну колебу из које се чује тако весела песма да одмах рекох себи: Овде мора бити да станује неки честит човек.

(наставиће се)

НОВО **НОВО**

За наступајуће празнике

Мој подрум смедеревског вина као и стовариште љуте ракије и шљивовице, снабдео сам најбољим природним пићем, а нарочито вином из економије г. Пере Радојичића из Голобока. Подрум из зграде Словенског Југа преселио сам преко пута Фађертове пиваре где се врши продаја на веће и мање количине без трошарине. Цене невероватно јефтине. Подрум је отворен од 8—12 и од 2—6 у вече. На мање количине и у флашама као и мустре да се виде налази се мање стовариште у ново отвореном магацину куће г. доктора Перишића, Његушева ул. бр. 19. Цветни Трг. Ову продају обавља Марко, бивши подрумџија у Двору. Тако исто може се вино и ракија добити у флашама у бакалској радњи Лаудонова улица бр. 31. Купљено пиће на захтев шаљемо нашом посугом.

С поштовањем **Аврам Ратковић** трг.

Урањене свиже живине

[illegible]

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милх-рама“

Изврсна Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лифераната

Београд—Теразије

[illegible]

Телефон бр. 48. 631 12—

Кафана на добром месту издаје се од 1. Јануара 1909. год. Упитати у Краљице Наталије улици бр. 8.

682 2—5

Срећке

Српске Класне Лутрије

1. КЛАСЕ 37. КОЛА

У свима позицима и сортама, продаје на својој благајници игра[illegible] и продавцима под најповољнијим условима.

СРПСКА БАНКА

у Београду. Телефон бр. 130.

680 2—5

Кафана „Мали Чачак“ Рузарска улица бр. 46. са две собе, кујном, подрумом, целим кафанским [illegible], билијаром, и кугланом издаје се одмах под кирију.

За услове упитати у радњи **Душана Тодоровића** Краљевско-Српског Дворског Лиферанта.

Београд—Теразије.

Механа под кирију

[illegible] одмах под кирију.

[illegible] 638 2—2

Дућан

са собом, подрумом и шупом издаје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини нових болница и у близини основне школе и подесан је за шнајдере, шнајдерке, лиферанте, угљене производе, касапе и т. д.

24/XI. 1908. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат

ул. [illegible] бр. 32.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за орезна.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пуја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима пића вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо наи[illegible] по 40 п. дин.

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА

И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

[illegible]

679 2—10

Против [illegible] „ГРОЗНИЦЕ“ [illegible]

БИЉНИ СОК

који на пола сата пред грозницу узет, исту одмах уклања. [illegible] — Прави **„Биљни Сок“** може се добити у *апотеци код Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·60 п. д.**

„Nerolin“ [illegible] **Цена 4 динара.**

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за она лица, која су пала или пате од венеричних тајних болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј“ противу нервозних болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА“** *Београд*

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ НА ЛУТР. ЗАЈМУ

ДИНАРА 2.000.000 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

[illegible]

Лозове Црвеног Крста

[illegible]

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

[illegible]

Идуће вучење 2. јануара 1909. год.			**100.000**
		„	**10.000**
		1. априла	**150.000**
		„	**15.000**
10 згодитака по 1.000			**10.000**
20	**„ „**	**200**	**4.000**
100	**„ „**	**50**	**5.000**
900	**„**	**Аморт. 22**	**19.800**

За Србију [illegible] 22·50 дин., а на 12-то месечну отплату [illegible] 2 дин. месечно и 1 дин. [illegible]

[illegible]

Главном заступнику

ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

═ ВИНА ═

Отворио сам сада у Београду стовариште ВИНА [illegible] из Пожаревца, [illegible] нашим [illegible] приступним [illegible] празнике.

ВИНА [illegible] **[illegible], Тамјаника, Ризлинг, Травара, [illegible] Смедеревка, Португизер, [illegible] Црно и Светли Прокупац** [illegible]

Подрум за мање количине [illegible] **улица бр. 27.** [illegible] за 10 динара [illegible]

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908. год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

644 9—20 винар и виноградар из Пожаревца.

Ожалошћена породица даваће своме доброме

† др. Миловану Спасићу

бив. државном саветнику у пензији

полугодишњи помен у петак 12. о. м. у 10 сахата пре подне у Вазнесенској цркви у Београду.

681 2—2

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију за годину 16 [illegible] пола год. 8, за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва нала[illegible] углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Дркао Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 12 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 340. | Телефон 821.

Крупан корак

Овога пута Русија одржа! Циркуларна нота што ју је упутио руски министар спољних послова руским амбасадорима код великих сила, означава нов крупан корак, нову етапу у повољном решењу босанско-херцеговачког питања. До сада се знало да Русија није још одобрила анексију, да је незадовољна поступком Аустро Угарске, али се није било на чисто: хоће ли она у томе неодобравању истрајати до краја, због чега управо неће још да призна анексију, и да ли неће на крају попустити пред наваљивањем Аустро Угарске и Немачке. Према држању г. Извољског и у очи анексије и сутра дан по анексији, нисмо могли знати: какав или управо колики значај Русија даје босанско херцеговачком питању, и да ли га сматра за толико важно да због њега преторди пријатељство Аустро-Угарске и Немачке?

Међутим, сад је дошла ова циркуларна нота, која оправдава све наше досадање наде, које су биле све до јуче само наде. Данас је то већ прва стварна помоћ.

Русија се овом нотом веома јако ангажовала и више српски народ не треба ни да сумња у искреност Русије, него да страхује за повољно решење овог животног питања српског.

Русија је, за српску срећу, потпуно схватила значај босанско херцеговачког питања да час није заборила да измени с почетка ухваћени правац својој политици, те је овом нотом, да би спасла суштину ствари, рескирала да компромитује и сам састанак конференције, коју је она прва затражила и за коју се она највише залагала.

Али је Русија најзад увидела огроман интерес у томе: да је боље и не доћи до конференције, па следствено и оставити босанско питање отворено него захтевати само конференцију пошто пото, па тамо свршити посао по жељи Аустро Угарске.

Русија у овој својој ноти испољава своје намере које су веома далеко од тога да испуне жеље аустро угарске, а довољне су да испуне српска срца благодарношћу, одушевљењем у свету ствар и храброшћу да истраје и даље у патриотској борби.

Не само што Русија стоји непрестано на становишту, које су заузеле и Западне Силе: да је босанско-херцеговачко питање питање опште европске политике, које се не може решити једностраним актом Аустро Угарске, па чак ни посебним споразумом између Аустро-Угарске и Турске, као што би на то најзад пристала Аустро Угарска, него Русија тражи да се у замену повређеног чл. 25. Берлинског Уговора изради формула, којом ће се тачно одредити нов положај обеју провинција. А то значи просто и јасно: Русија и не мисли ни пуштати босанско-херцеговачко питање из надлежности европске, него хоће да то питање остане и даље као чисто међународно. Другим речима: Русија неће допустити да ове српске покрајине постану аустро угарске провинције и да пређу у област унутарње политике Аустро Угарске, него да продуже живети ван аустро угарског унутарњег законодавства, т. ј. аутономно.

Русија, дакле, тражи за Босну и Херцеговину аутономију!

А ми смо само то једнако и очекивали.

Све, дакле, оно измотавање Аустрије и Угарске, које у својим парламентима ускајају некакве законске предлоге о присаједињавању тих земаља дуалистичкој монархији — само је вук и вода. Од свега тога ништа бити не може.

Наравно, да Русија под том речи аутономије не подразумева онакву „аутономију" какву уживају Хрватска или Чешка, јер су те аутономије и пак у домену чисто унутарње политике Аустро-Угарске, него се овог пута реч аутономија има разумети у смислу аутономије Крита. Само би на тај начин Босна и Херцеговина [illegible] питање међународно и у надлежности европског концерта.

Том нотом је, дакле, јасно и чисто одређено становиште Русије. Тек кад се оно прими од свију сила, моћи ће се састати конференција, која ће, по речима ове ноте, бити дужна да претресе све одредбе Берлинског Уговора, које су временом изгубиле њихов значај и да изнађе начин за правично задовољење интереса Турске и балканских држава.

Ова је реченица бреће наш крупнија последица. После тако формулисаног гледишта Русије, Аустро-Угарска има добро да размисли за сваки корак, који од сад има учинити.

По целоме склопу ноте налазимо: да Русија тражи аутономију за Босну и Херцеговину, којом би ове провинције биле потпуно одвојене од Аустро-Угарске монархије. А сем тога, тражи и задовољење граничних интереса Турске и балканских држава, које су досадањи застарелим одредбама Берлинског Уговора биле оштећене.

На Берлинском Конгресу могле су Аустро Угарска и Немачка да руше интересе балканских Словена, како су хтеле. На њиховој је страни била тада груба сила.

Дошло је време да Русија може да те интересе задовољава на начин како она хоће. На њеној су страни сада и Сила и Право!

После ове ноте улазимо у сасвим нову фазу европске политике.

Босанска аутономија

Лондонском „Тајмсу" јављају из Петрограда да ће Извољски сутра, у петак 12 децембра, држати у думи говор о својој балканској политици. Говорећи о становишту, које је Русија, у споразуму с Енглеском и Француском, заузела. Од почетка балканске кризе Русија је чврсто стајала на гледишту да је питање о анексији у суштини европско питање, чије решење припада конференцији сила. С том претпоставком Русија је пристала на претходну посебну дискусију, како ју је предложила Аустро-Угарска. Поред тога Русија жели, да именоване покрајине добију ма какав облик аутономије, те да се обезбеде интереси свих заинтересованих.

На ово примећује „Н. ва Сл. Преса", ако би се према држању штампе хтео да извуче закључак о руским намерама, морао би се добити утисак, као да су руски и енглески листови већ недељама приправљени од руског министарства спољних послова да се мисао о конференцији одуговлачи. С једне стране се још сада указује на опасност од одуговлачења преговора, за шта би кривица пала на Аустро Угарску, а с друге стране се тражи гаранција за одржање мира у Босни и Херцеговини. По мишљењу енглеских и руских листова, таква би гаранција била створена аутономијом за Босну и Херцеговину. Ова је мисао већ суггерисана „Тајмсу" једним петроградским телеграмом, у ком се говорило о садржини аустро-угарске ноте, коју је гроф Берхтолд предао 27 новембра. Та се мисао понавља и у ономадашњем чланку „Новог Времена", а нарочито и у горе поменутој петроградској депеши „Тајмсовој". Жалити је што се такви предлози увек непрестано истичу, а још се јаче уверава како да се о њима не може дискутовати и да би то само задавало преговоре, за би чак у собљању опасност довело мирно решење питања.

О СИТУАЦИЈИ

Састанак шефова

Прекјуче, у среду, био је код председника Скупштине други састанак партиских шефова. На том састанку су били: г. г. Ст. Новаковић, Ст. Рибарац, Н. Пашић, Љ. Стојановић, Ст. Протић и Љ. Јовановић.

Сви су, према одлукама својих клубова, показали расположење за образовање једне јаке коалиционе владе из свију странака, и одмах су почели одређивати задатак, који би пред собом имала та влада, па према томе и начин и време, како би и кад тај поверени задатак извршила. Тако су, мало по мало, у дискусији нанизали на мисао: да ваља пре свега израдити један општи државни програм, који би и могла спровести само једна коалициона влада из свију странака.

Државни програм

Коалициона влада би имала два задатка: да се војнички што потпуније спреми, и да ликвидира питање спољне политике, пред којим се Србија налази и то да се заложи свом снагом, да решење тога питања буде у корист Српског Народа. То би било на првом месту и пре свега. Са ауторитетом једнога великога свршенога посла, та би влада приступила одмах само изради пословника и измени закона о изборима, па чим би те послове свршила с овом Скупштином влада би распустила Скупштину и наредила нове изборе. Са новом Скупштином би влада имала да изврши основну реорганизацију Српске Војске, да донесе закон о преустројству државне администрације и да реши чиновничко питање на широј основи.

Лична питања

Дотле је ишло све лепо и красно, јер се дискутовало само начелно, па ни једна партија неће да изостане иза друге у лепим начелима док су она у дискусији и на хартији. Али кад се прешло на питање о примени, искрсле су тешкоће које смо предвиђали.

Прво је покренуто питање: ко да састави једну такву владу? Г. Љ. Стојановић је предложио, да шеф кабинета буде најстарији по годинама члан у кабинету [illegible] највећи глас као државник: г. Ст. Новаковић. Г. Ст. Рибарац је тај предлог срдачно прихватио и усвојио. Г. Ст. Новаковић се није изјаснио, чекајући изјаву свију присутних. Тада је г. Ст. Протић предложио за шефа г. Н. Пашића, из разлога што он има већину у данашњем парламенту, ма да није сигурно да ће је имати и у будућем, те би према томе, ако се то буде узело за критеријум, влада зависила од исхода будућих избора, а то се баш хтело избећи, за неко време, док се поменути крупни послови не посвршавају.

Око тога питања је настала дискусија, која је обузимала и данашњи правац у спољној политици. Али се није могло доћи до решења. Г. Ст. Протић је тада изјавио: да ако г. Пашић састави владу, може остати и г. Миловановић као министар спољних послова, но ако г. Пашић не састави владу, не може остати ни г. Миловановић.

Г. Рибарац је тада затражио: да се дискусија о тим питањима одложи и да се о правцу спољне политике не доноси дефинитивна одлука, док се не дозна тачно о руској циркуларној ноти о којој се било чуло да је послата, али чији текст, још није био познат.

На томе су се преговарачи и разишли, с тим да се јуче опет састану.

Јучерањи састанак

И јуче у 4 часа по подне су се опет састали шефови странака код председника скупштине. Али је овога пута атмосфера била већ са свим друга и у разговорима је вејао са свим други, нови, односно стари, партиски дух. „Правда" је поставила тачну дијагнозу, кад је у прошлом броју казала: како се осећа да неко од радикалних група неће искрено ону комбинацију са опште коалиционом владом. Сад је изашло да је неће ни једна ни друга група. Самосталци су правили само параду, да би сачували расположење код двеју опозиционих група за себе, али би у ствари желели једино онакву комбинацију каква је данас: да деле власт са фузионашима. За њих је у томе много бољи положај, него у општој коалиционој влади, где би имали да деле власт на четворо. Зато сад самосталци не крију: да пристају на заједничку владу и с Пашићем на челу, само да их не одбију од своје.

Фузионаши су закренули да се „ослободе," као што они веле. Доста су, веле, били под туторством, и давали најбољи део самосталцима, који им ни од какве помоћи нису, а о великим државним пословима, немају ни појма.

И тако је све пропало.

А то смо ми и знали, само је било потребно да се престане с тим лажима:

Како радикали желе коалициону владу, „у овим тешким тренутцима за земљу". Нема за радикале тешких тренутака кад они имају власт! Све је добро, само кад они имају да дућкају! Може се Србија редуцирати на најмању меру — за њих и њихове амбиције — доста! Увек ће у њој бити Пашића и лиферација! А то је све што националној политици радикал треба!

Ова несавесност и несвесност код радикалних коља може учинити да Србија пропусти и овај згодан тренутак за задовољење њених националних интереса.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Српско-православна митрополија у Бечу

Сплитско „Ново Јединство" добило је саопштење како се ради на томе да се створи српско православна митрополија са седиштем у Бечу. Тој би митрополији биле потчињене сарајевска, мостарска, доњотузланска и бањалучка епархија и обе далматинске епархије. Новој митрополији био би на челу задарски владика д-р Никодим Милаш. Тиме би босанске епархије отпале од цариградске патријаршије.

Опомена за времена

(Посвећено министру унутр. дела)

Од неколико дана на овамо Престолонаследник по свакодневно јури највећом брзином са својим аутомобилом по околним друмовима и улицама, и на тај начин доводи у опасност све који те друмове и улице фреквентирају. Та је опасност тим већа, што по нашим друмовима и иначе нема никаквог реда нити се ко

пашти да какав такав ред завлада.

Министру унутрашњих дела обраћамо пажњу на ово и тражимо да одмах пропише наредбу којом се брзином могу аутомобили кретати по друмовима око Београда и по београдским улицама, као што је то прописано по свима осталим државама. Исто тако ваља одмах прописати наредбе: како се друмом смеју терати кола коњска и воловска; како спроводити стока, сено и т. д. те да се бар на друму види да у овој земљи има каквог таквог реда, кад се то већ по селима.

Јер, ако и даље овако остане: да се сељак завали у кола а волови сами да му иду како хоће, а с друге стране да аутомобил јури као да на вожење друмом нико нема права осим сопственика аутомобила, можемо дочекати да једног дана ступи с једне а револвер с друге стране добију посла.

Онда ће се свакако прописати ово што тражимо сад, али ће то бити после више јауке.

Од понедељника почиње у „Правди“ излазити:

Мој разговор са Престолонаследником

од А

Куропаткиново трабуњање

У неком руском листу изашао је један разговор о срамоћеног ђенерала Куропаткина о питању анексије Босне и Херцеговине.

Само словенске земље могу бити толико немарљиве и равнодушне према оваким војнима. Тај нобни војник, војсковођа из салона, који је повео собом гласовир у манџурски логор, да њиме победи Јапанце, ни мало не осећа грижу савести нити каквог стида, што је најславнију и најбољу војску на свету сатарио и осрамотио, него се још и данас башка и даје Русији „савете“. Његовој неурачунљивости нема границе!

Куропаткин је измислио један исто тако спасоносан систем у политици за Русију, као што је био израдио један победоносан ратни план за њу. Ни један аустријанац не би имао лепших ни срећнијих нада.

Куропаткин вели: да према српском народу Русија треба да је равнодушна, јер он већ одавно спада у сферу Аустрије. Русија треба да напусти Србе Аустрији да би задобила њено благовољење, те да буде с те стране мирна у случају рата на другој страни нпр. опет на Истоку. Јер до сад је Русија морала да држи најбољу војску на западној граници да би се чувала од Аустрије и зато је у сва три рата (1854, 1877 и 1904) била несрећна.

Овако је резоновање достојно једног патролџије, пошто би исквасио целу препеченицу.

И најглупљи човек може увидети, баш из ових речи бијеног Куропаткина: да Русија нема слободе у кретању док јој за вратом седи Аустрија, њена природна непријатељица. Из тога излази једино овај закључак: да Русија треба ма и по цену највећих жртава да тражи начина како би Аустрију парализала, ако је не може уништити. Једини је начин да се Аустрија парализе и тиме Русија потпуно ослободи: да се на јужној граници Аустрије створи једна јака словенска држава, која би Аустрију увек држала у шаху. То су до сада увидели сви Руси, мање више нико више, само није то увидео слепи ђенерал Куропаткин, који није видео ни јапанску снагу, него је слепо и глупо угазио у рат, који је Русију тако скупо стао.

Заиста је Русија још увек у опасности и кризи, кад у њој воде реч и оваки звекани, као што је Куропаткин.

Из „Смејућих се маски“

Пех у литератури

Аугуст Вилхелм Шлегел држао је на универзитету у Бону предавања из најновије немачке литературе. Једног дана примети он да се у салу, у којој је држао предавања, међ слушаоце ушуњао и један пас. Шлегел сиђе са катедре, ухвати пса за врат избаци га кроз врата из сале па вративши се на катедру, продужи своје предавање овим речима:

„Овако као овај пас, проћиће сваки од вас господо, ако се покуша бесправно увући у немачку литературу.“

—

Код нас је обрнуто! Код нас треба баш хајку па са да свлаче са катедре професоре, који су се бесправно увукли у литературу.

Дневне вести

Подвала једног нашег дипломатског представника. У „Правди“ од 14. новембра публикован је уводни чланак „И опет један“, у коме је изнето, како наш дипломатски представник у Лондону, г. Славко Грујић покушао да изврши једну прљаву лиферацију на неоправдан начин свакако из користољубља.

Г. Славко Грујић послао нам је на тај чланак исправку у којој оглашава за неистините све ове моменте, на којима смо ми наше тврђење основали и ми смо ту исправку штампали, па да смо знали да је исправка истинита и да г. Грујић у њој тврди истину.

Јутрос смо добили поводом ове ствари једну изјаву српског конзула и директора Српске Трговинске Агенције у Лондону, у којој он објашњава целу ту аферу на начин који ни мало не иде у прилог г. Грујићу. Ту изјаву, на коју обраћамо пажњу наших читалаца, саопштићемо у сутрашњем броју.

Руско-аустриска преписка. Поред циркуларне ноте, која је саопштена великим силама, једновремено је и бечка влада учинила саопштење великим силама о питању о конференцији тиме, што им је доставила сву преписку, која се о томе водила између Петрограда и Беча, а за тим ће је предати и јавности.

„Жаљење“ Аустро-угарски посланик маркиз Палавичини изјавио је Порти своје *жаљење* због оштрог пасуса султанове престоне беседе о Аустро-Угарској, па је наравно изгледа да ће велики везир при изношењу програма владина у парламенту употребити прилику, да пред парламентом ублажи то схватање.

Бојкот. У Турској место да попусти, бојкот аустро-угарске робе узима све већи мах.

Изволског говор. Данас ће у руској Думи говорити Изволски о својој балканској политици. Како „Н. Сл. Преса“ дознаје, он ће говорити и о автономији Босне и Херцеговине. Ако думина десница суниме нападе Изволскову политику, онда ће се у дебату умешати и министар председник Столипин. Навала је публике за ову седницу огромна, јер су све улазнице за галерије унапред разграбљене.

Допутовао. Синоћ је допутовао из Париза г. Александар Хап новинар и бавиће се неколико дана у Београду.

Страх од бомби. Колико су Аустријанци добили страха од српских бомби, види се још и по томе, што су ономад скинули у Срему са торња једне српске цркве јабуку, која је на врху крста била, и наравно да нису ништа нашли.

Тамошњи Срби згражули су се и од овог дрског покушаја аустриских штребера.

Указ мин. спољних послова. Објављен је указ, којим се постављају у министарству спољних послова: за писара прве класе Тихомир Поповић, досадашњи писар друге класе министарства, за писара прве класе Димитрије Пејовић-Малиновић писар друге кл. министарства; за писара прве кл. Димитрије Димитријевић, писар четврте кл. генералног конзулата у Скопљу; за писара треће кл. Радомир Шаповић, писар четврте кл. министарства; у бечком посланству за писара треће кл. Коста Шербић, писар четврте кл. истог министарства; у париском посланству за писара друге кл. Љубомир Нешић, писар четврте кл. министарства; у скопском генералном конзулату за писара треће кл. Љубомир Бојовић, писар четврте кл. конзулата у Битољу; за писара прве кл. Јеврем Симић, писар друге кл. посланства у Паризу.

Мисија грофа Менсдорфа. Аустро-угарски посланик у Лондону, гроф Менсдорф, отишао је у Париз. Али један енглески лист вели да он носи својеручно писмо краља Едварда аустриском ћесару и важна саопштења сер Едварда Греја барону Еренталу.

Турски меморандум. Оновад се у Цариграду састала под председништвом великог везира одређена комисија, која ће израдити меморандум о преговорима с Аустро-Угарском. У комисији су и министар спољних послова и министар трговине. Овај последњи одређен је за делегата, који ће преговарати с Аустро-Угарском.

Једна лаж. Из Земуна, колевке свакојаких лажи, послата је у бечке листове лажна вест, да је досадашњи чиновник цариградског посланства д-р Бошко Љубишић отпуштен из државне службе тобож за то, што је једној страној сили продао кључ шифара нашег министарства спољних послова. Међутим то је ординарна лаж, јер је Љубишић, као што је познато, отпуштен због познате немарности у послу.

Противанексије Крита. У Цариграду и по целој Турској држаће се митинзи, на којима ће се протестовати против присаједињења Крита Грчкој.

Читуља. Перо Вукајлија, трговац из Топуског, који је био ухапшен због „велеиздаје,“ умро је у загребском истражном затвору. Бог да га прости!

Егзекутивна наплата порезе. Порески одсеци у Београду врше наплату порезе екзекуцијом и сваком оком који се не одазове позиву и не донесе порезу иду лично у радње. Ово зато, што је велики део остао на дугу а нарочито 1903. године, која крајем ове године застарева.

Нађен мртав. Коста Богићевић из Шиљопаја у округу рудничком, нађен је прекјучећ мртав у реци Шиљопајској. Чињеним извиђењем утврђено је да га нико није убио, већ да је био пијан, крај пута легао, и ту умро.

Промовисан. Букић Пијаде, син пок. Челебона Пијаде бив. трг. из Шапца промовисан је на бечком универзитету за доктора целокупног лекарства.

Страшан ветар. Суд општине сијаринске у срезу јабланичком округу врањском известио је своју надзорну власт, да је од 28. до 30. прошлог месеца дувао у њиховом селу тако силан ветар да је са свију кућа у селу поскидао кровове.

Пали под стечај. Браћа Димитријевићи, кафеџије на Врачару предали су кључеве трговачком суду.

Календар „Гарашанин“. Двоје ученика [illegible] календар „Гарашанин“ кога ће издати „Коло Студената Напредњака“ као прву свеску „Напредњачке библиотеке“ коју ће од сад уредно издавати. Календар ће износити 5—6 штампаних табака, а коштаће само 60 пара. Наши пријатељи из унутрашњости требали би да похитају са поруџбинама, које ваља слати на адресу књижаре г. [illegible].

Вести из белога света

— Француска скупштина у начелу је усвојила закон о повећању артилерије, тако да у свакој батерији буду по четири брзометна топа.

() Пруски министар Холе одступио.

** Због последњих немира у Прагу, решили су у Немачкој да бојкотују чешку робу, нарочито земљорадничке производе и чешко пиво.

* Чешка народна странка у Моравској решила је да се фузионише с младочешком странком.

†‡ Енглески краљ Едвард налази се у морском купатилу Брајтону.

*. Холандска влада саопштила је скупштини, да се краљица Вилхелмина налази у другој половини трудноће.

() Како из Берлина јављају венецуелански председник Кастро пати од проширења бубрега, али неће бити потребна операција.

Важне вести

Прећерао Шваба, пре..рао!

Најновији број „Пестер Лојда“ доноси вест: да су односи између Краља Петра и његова брата Арсена тако заоштрени да је Краљ Петар одузео овоме помоћ од 50.000 динара коју му је давао годишње.

Е, лажеш Швабо колико си дуг. Не изгледају тако они који дају 50.000 динара.

Из војске

Једна неумесна наредба

Дознали смо да је нечијом наредбом манеж, у коме су се од војника обучавали јахању, официри нижег курса, питомци нижег курса Војне Академије и др. претворен у шталу а обучавање у јахању врши се на неограђеном терену код војног стрелишта, где се пре кратког времена десило више несретних случајева, којом је приликом један питомац Војне Академије сломио руку и другу ногу. Поред тога у манежу се троши електрична светлост, јер штала мора да је увек осветљена, што стаје много новаца. Желети је да се од ове неумесне наредбе одустане.

Патриотско дело

Страсти су нам увек раздирале груди,
Размирице душу [illegible] и злоба:
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

[illegible]
[illegible]
[illegible]
[illegible]

9. нов. 1908. г. Т.

Како се васпитава омладина

Слика из јагодинске Учитељске Школе

Трећег децембра ове године управник јагодинске Учитељске Школе дошао је у III разред и ставио је ђацима овако питање: „да ли је М. Д. прошле године на часовима својим називао Ј. Ј. и П. П.“

Кад је управник поставио ово питање најпре је затражио реч ученик Н. али му управник није дао да говори. А кад је тај ученик ипак почео говорити, он му је забранио говор, називајући да ће га истерати напоље ако тако продужи. Затим су ђаци једногласно одговорили да М. Д. није никад називао Ј. Ј. и П. П. Само су тада неколико ђутала [illegible].

Друго питање било је: да ли је М. Д. називао на часу или ван часа радикале и Пашића.

Кад је управник ставио ово питање за један пут је у целом разреду настала мртва тишина. Ученик Н. запрепашћен овом тишином гласно викну: Ђ., што ћутиш? На томе су ђаци закључили да су та двојица повирени и да су се они раније договорили да ће положај вере ти према наставнику М. Д. И заиста ученик Ђ. устаде и рече како је бајаги М. Д. једном приликом грдио Пашића и казао да је он био некада социјалист. Затим је устао ученик Д. Р. и казао: „Ја знам да је М. (бив. „гостионичар“) казао како је Јаша Продановић био социјалист;“ и казао је и то, да је М. називао радикале узбунтом. Али је на овим устао ученик Н., те је

у свом випрском говору тако потпуно шовијане да вишо нису могли ванути.

После је узео реч још један ученик. Он је тако̂ђе говорио против шовијуне, наглашавши како је сво ово нарочито и с пажњом скрем дано против васпитања М. Рурка... ни је и свом ученику запретио говор, а пуштао је да говоре шовијуни. Том приликом управник је ишо тог ученика адвокатом А. М. Али је тај ученик ипак устао и говорио. Од њега је управник чуо много што-шта што му се није допало и од њега је израз пренесен.

Напослетку је управник наредио да се слово и они, осим шовијуна, тражили су да М. А. није написано ни на часу ни ван часа ни Пашића ни ранијих успеха.

Треће питање било је: да ли је М. А. заиста упоређивао радикале са фарисејима који су живели за време Христа. И ученици су објашњавали да је то било објашњење на часу Етике на питање ученика: шта су фарисеји а шта садукеји?

Четврто питање било је: да ли је М. А. заиста велико похвалио на српском језику на часовима Етике?

На то питање ученик А. устао је и рекао да су они у тешким патњама прошлих (!) читали часове. Али је појави ученика устао и то побио, доказивши да је погрешно подсмех нешто од ученик поједини јунак при одговарању историја, и то само неколико минута; а последњи је посао на часу Етике приликом објашњавања чисто теолошких питања.

Пето питање било је: да ли су ђаци видели да М. А. пушта у цркви; али покита је ово питање било и сувишно глупо и неумесно, и на су ђаци у прво ја одговорили: „вашко виноси." а неки су ово прозвали туђице: „то се нас не тиче."

Кад је још један ученик запитао управника од кога он мисли да је М. А. говорио о политици на часу или ван часа, он је ћутао. Међу тим ова питања деца радикала не могу ни један успех ученици. С тога је управник ... предао на књигу и један се наручивао на пра[ф]ешавај везији прод својим ставом.

* * *

Шта се види из свега овога?

Види се: 1.) да је у овој Учитељској Школи јако развијена шовијунима; 2.) да је управник те школе са неким ђацима у договору против појединих наставника те школе; 3.) види се да је морал у ђачких ученика оно што се назива наузу; 4.) види се да је она учитељска школа у васпитном погледу сасвим пропала; и 5.) види се како управник школе према својим нарочитим ученицима (шовијуни) кога јаку своју политику, домаћи радикала да на тај начин ученици стварају на тај начин сасвим пренесено за веће незгоде и не да у свом и вишем разрешеним законом.

(Свршиће се)

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Луди[в]ика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Маркиза Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

„Доста ми је — вели изврсни свештеник — ужаснула толика хладнокрвност и ја сам се стресао кад сам је чуо да сасвим мирно вели камериери, да јој вечерас донесу јачи бујон но обично и да око поноћи треба да јој спреми две порције."

„Она је у тим часовима показала много љубави за господина од Бренвиљера, а пошто се о њему мислило, да му никад није била наклоњена, зачудно сам се да код ње нађем толико наклоности према њему. Чинило ми се да она није сувише далеко „читаво поле сахата видео сам је да све више забрињава о њему но о самом себи." — А кад јој је Пиро, да би је искушао, наглашено да њен муж изгледа као да је сад сасвим равнодушан према њеној судбини, добио је избегавајући одговор: „да о њеносим стварима не треба сувише брзо судити, не познавајући их, и да до данас о њему може само с похвалом говорити." Тражила је перо и журно написала маркизу Бренвиљеру ово значајно писмо.

„Пре но што ће моја душа одговарати пред Богом, хоћу још да вас уверим о својој љубави, која ће нама прилагати до последњег тренутка мога живота. Молим вас да ми опростите све, што сам вам учинила противно својој дужности. Умирем часном смрћу, коју су ми приправили моји непријатељи. Али ни ја опраштам, па и вас молим да им опростите. Исто се тако надам, да ћете ми опростити срам, који може пасти на вас. Али имајте на уму да смо само кратко време овде на земљи и да ћете кроз кратко време можда и ви сами морати дати тачно рачуна о свима вашим радњама, као што сам сада и ја у положају да то учиним. Побрините се за наше земаљске ствари и за нашу децу, васпитаћете их у страху Божјем и сами им предводите добрим примером. О томе се посаветујте с Маријаном и госпођом Констановом. Што је могуће више молите се Богу за мене и будите уверени, да ћу умрети од свег срца ваша

Мад. од Обреја".

Пиро је приметио да није на свом месту оно што је написала о својим непријатељима. — „Зашто господине опате? Зар они који су желели моју смрт нису моји непријатељи и зар није хришћански опростити им то гоњење?". Пиро јој даде одговор који свак може лако знати и то је за њу било откриће, које ју је веома зачудило.

Затим је исповест настављена.

„Цару Давиду — рекао је Пиро — задрхтало је срце кад је видео своје зло дело. Његово је срце болело кад се сетио својих грехова, Нитон се стас порушио, ноге су му увенуле од жалости, лице, његова јела, његова постеља били су мокри од суза његових, глас му је био промукао од кукања које је слао небу, молећи га за милост. Његово јецање није никад престајало као гугутање грлице."

(Наставиће се)

Комунална политика

Реформа градске управе у Кајиру. Кајиром (у Мисиру) у правља градско чиновничко тело. Министар грађевина наредио је свом начелнику одељења да му поднесе извештај о установљењу магистрата. Начелник је предложио да се уведе мешовито општинско представништво, које би било састављено из изабраних градских представника и државних чиновника. Оно би последње имали само саветодавни глас. До сада у целом Мисиру постоји само у Александрији редовни магистрат. Градско чиновничко тело било би од велике значаја за напредак Кајира.

Различности

Толстој у лаклу

Руска је црква још живо Лава Толстоја послала у пакао. У познатом Глинском манастиру у курској губернији види се од неког времена велика икона с натписом „Ратничка црква." Слика представља ово: По бурном мору креће се велики брод, који персонификује цркву. На прову стоји једна група светаца. А ближе обали уздиже се у природној величини слика Лава Толстоја у својој чувеној радничкој блузи и обући. Толстоја окружују грешници и отпадници; међу њима Ирод, Нерон Јулије Апостат и неки руски секати. Поврх те групе је натпис: „Уништиоци вере." У подножју самог види се пакао, куда ђаволи вуку грешнике. На њим пртенима на Јасне Пољане стоји натпис: „Лав Толстој."

Рукопис из Христова доба

„Руској Вједомости," орган универзитета у Москви, доноси [је] из Дамаска телеграфску вест, да је у тамошњој некој старој књижници нађен рукопис, који потиче из Христова доба и у ком има нових података о Христову животу. Рукопис захвата 3130 страна. Појединости о овом рукопису још нема.

Концерти и забаве

Концерат у „Гранд-Хотелу"

Музика Краљеве Гарде, удружена са оркестром „Гранд Хотела," приређује под управом капелника г. Ст. Биничког у петак 12. ов. мес. у дворишту „Гранд-Хотела," велики концерат.

Улазни сваки 1 динар од особе. — Столови за 18 и 10 особа могу се раније закупити у књижари г. Геце Кона.

Књижевне белешке

„Пламенка"

Роман Марка Прага, превео с талијанског Михајло Добрић.

Овај популарни роман штампан је прво у часопису „Дело" па је одатле прештампан у засебну књигу. Онима који га нису већ читали препоручујемо га као најлепшу књигу.

Књига се може добити у књижари Томе Јовановића а отаје 1.20 дин.

Позоришне вести

Варошко позориште

Вечерас, у петак, приказује нарочито заставени програм, са одличним комедијама:

1. *Позив за на вечеру* и
2. *Нема леба без мотике!* У програму су све пијесе веома забавне, а нарочито новитети: Јајчеве и интерес" „Мара гатара" и „Карлица!"

Изглед Београда

Биоскоп позоришта Ђеп Ал[и]ба које даје своје представе на „Булевару" приказује нарочито живо-француских слика и слика из Београда, јер је набављен и свој апарат за израду слика.

Данашњи програм приказује последње ствари у Београду и ми га препоручујемо нашим читаоцима.

Телеграми

Цариград. Преговори са Аустро Угарском почеће за дан два. Јуче је министарски савет претресао програм турских тражења, који ће се саопштити данас аустро-угарској амбасади.

Цариград. Турска штампа огорчено напада грчког краља због његова говора, који је донео грчки лист „Неологос", у коме грчки краљ наражава наду, да ће ускоро видети Крићане у грчкој скупштини.

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, умокац и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говедина, умокац и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говедина, умокац, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·20. Пиво Пољачког Уграње без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна мезелуци за спремљени цечама.

Чувено „Империјал" позивница у свако доба.

Свако суботе за вечером нови кугуп са пастрмком и пројом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу. 15—30

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(117)

XXX

Хугенота

И заиста оном која је ту стала ноћу даде ми до се назијем из овога такве неке жуте течности од које ми и сад бриде усне кад се сетим; даде ми и један јабуко и крушака које је сабирао за мене и које је назрибао и на пут.

— Сире, рече ми он, ово вашег пута, а ово мога. До срећног виђења, сире.

Ја тада видех да ме је позвао и упитах га:

— Честити човече, ја видим да си ти носарно срећан, срећнији од мене; истина ти не мораш да учиш грехе као ја и не мораш да се бојиш казне што си скривио пред свима; али ме опет чуди како ти можеш да будеш тако срећан у тој бедној колиби.

— Мој сире, рече ми он, ја нисам знао да сам тако срећан Али кад ви велите да је тако, мора бити; ја држим да сам срећан за то што се ништа не старам да ме учини срећним. Ја сам заборављен у овој планини. Нико ме ни за ме не. Моји нису пошли ни краљ, ни моје..., нити друге ствари моје се жели да се усреће људи и против њихове воље. Гледајте да се сетите тога кад постанете краљ!

— Ето, рече краљ завршујући, шта ми је испричао тај добри сељак. Видите да није потребно много генијалности и да је довољно оставити на миру људе да се сами старају о својој срећи.

— Ваша је права дивна, сире, рече кнез Конде, али допустите ми да је допуним.

— Слушамо те, рођаче.

— Пре три године, у бици код Жарнака, ја сам био уз свога оца. Нама је позната стразовита несрећа која ме је снашла тога дана. Мој отац био је заробљен, а многе су наши одвукли далеко од тог места; неки су ме за седло јер сам хтео да јурнем да ослободим свога оца. У том отискош коњ ми се окрете и ја видех овај страховити призор: под великим храстом ја распознах свога оца; наслоњен, јер га је вешан о ранио у руку, јер га је издао; стајао је, велики одред војника војводе Анжујског био је опкољио и стајао око њега; један од тих бедника попури и њему, ја видех како сену муња, чух пуцањ пиштоља и видех како мој отац паде размрскане главе, подло убијен као заробљеник од непријатеља који је требало да буде над његовим животом.

Млади кнез Конде заустави се за тренутак јер му се грло било стегло од тужних успомена.

— Је се онесвестио, продужи он. Тада још нисам имао ни пуних шеснаест година и та слабост било би појмљива и код сваког старог ратника... Али пре но што сам се онесвестио имао сам времена да чујем како један од њих узвикну:

— Кнеза је убио овај бедни Монтескију.

— Добро. Можете мислити колико сам се плакао, јер сам обожавао свога оца. Међу тим после шест месеци паде ми на ум да и мени и друго што да радим сем да плачем. Уско одсустио и дођох у Париз...

— Ах! ах! рече краљ Навар ски, ти ми никад ниси говорио о томе!

— Сад ми се први пут даде згодна прилика. Дођох дакле у Париз и дознадох да је тај Монтескију заветан у гарди господина од Анжуа. Сакрих се у кућу једнога од нашиx пријатеља који је био престао да говори једну реч налог...

— Нико не зна, заиста, шта је било са тим Монтескијем, прекиде га Анжујас.

— Ниједне страшење! продужи кнез Конде. Налог је био да позовем капетана да се нађе у суморак на обали Сене ниже од старих Тилерија... Монтескију прими учтиво позив, то морам да признам, и дође сам на састанак у заказани час и нађе мене сама. Приближих му се и ми рече:

— Шта хоћете, младићу?

— Хоћу да вас убијем.

— Гле враг!.. Ви сте и сувише млади; било би ме стид да с вама укрстим мач.

— Пре ће бити да се бојите, Монтескију.

— Ко све вас? рече он зачуђено.

— Ја сам син Луја I од Бурбона, кнеза од Конде, кога си ти убио код Жарнака!

Он на то не рече ни речи, скиде свој огртач и извуче мач. И ја учиних то исто. Био сам као луд. Не знам ни како сам напао, ни како сам одбијао ударце. Једино знам да сам после три минута осетио како ми мач прође кроз празан простор. Погледах кроз праву маглу која ми је спречила очи, видех свој мач у црни и капетана Монтескију како лежи на земљи и удара петом песак на обали. Прсти су му се грчили. Ја разумедох да му се смрт приближује. Тада се нагнух над њега и рекох му:

— Је ли сте ко наговорио да учините оно одвратно дело? Говори! Кажи истину, јер ћеш скоро умрети!

— Нико ме није наговорио! рече он крвљујући.

(наставиће се)

УРАЊЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане „Суровине“ ћурке, живине, кокошке, гуске и раније дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милх-рама“

Извесна Бела и Црна вина

Најбоље и најфиније стонирање бомбона и колача, за послужавање нарочито спремљени за свечаре.

Препоручује ......

Душана Тодоровића

Краљ.-Срп. Дворског Лиферанта Београд — Теразије

Телефон бр. 43. 681 10—

Кафана на добром месту издаје се од 1. Јануара 1909. год. Упитати у Краљице Наталије улици бр. 8. 682-3—3

Срећке

Српске Класне Лутрије

I. КЛАСЕ 37. КОЛА

У свима попелима и портама, продаје за своју благајницу вероватно и продавница под најповољнијим условима.

СРПСКА БАНКА

у Београду. Телефон бр. 166.

680 3—3

Младић ЗДРАВ, вредан и добро писмен пуди се за преписача при некој канцеларији или за млађег магационера и за врло скромну награду.

Обратити се картом на кафану „Шумадинац.“ Светогорска ул. бр. 50 под знаком Чеа.— 683 1—1

Имање на продају

Једна кућа у Кондиној улици број 26., са четири стана и

Друга кућа у Видинској улици број 20., са два дућана и четири стана.

За ближа обавештења обратити се сопственику, Југовића улица број 6., између Народног Позоришта **или на телефон бр. 43.**

13—30

Механа под кирију

Ново отворена механа код „Душанове Круне,“ која се налази на ћошку Чубурске и Милошеве улице издаје се од 1. новембра под кирију.

Ко жели да узме ову механу моћи ће у њој добити стан у истој кући. 68 2—2

Дућан

са собом, подрумом и мутом издаје се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини нових болница и у близини основне школе и подесан је за шнајдере, шнајдерке, пекарије, ужичне производе, касапе и т. д.

14./X. 1908. Београд.

Јован М. Јовановић адвокат ул. Војводе Милоша бр. 32.

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од дана па свака субота *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо на ради по 30 п. дин.

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандоске трубе, хармонике и сва припадајућа прибор.

Ноте ...... могу се добити у првој и најјевтиној трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

пређе А. Путник, Београд

Кнеза Михајлову ...... шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и савесно. 62212—30

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА
И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Пош. Ужичка Акц. Ткачка Радионица извештава своје поштоване потрошаче и пријатеље српске индустрије, да сада на стоваришту поседује разне пешкире, каирове, добрих квалитета и постојаних боја, које су по изради много боље од страних фабрика.

Да би се сад, у овој прилици, спречила увожење страних роба, Управа Ткачке Радионице поступала је у изради са српским вредним и радним рукама.

Молимо пошт. потрошаче, да се изволе за поруџбинама обратити непосредно фабрици у Ужицу или њеним продавцима, и то:

[illegible]

Мустре наших израђевина могу се видети у Београду код г. г. *Димитрија Јанића* трг. на Теразијама, *Николе Милошевића* Дубровачка улица и код *Добросава Атанацковића* преко пута „Казина“ поседује ...... (као пешкирима, чаршавима, салветама и т. д.)

679 3—10

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерне ...... и најмодернија уксусна ...... за све врсте женских тоалета која израђује од најмодернијих до најфинијих врсти по умереној цени.

Пријем ...... свакој је даље слободан без ......

Салон је постигао да савршеним укусом, лепотом кроја, најмодернијим фазонима, укусним ...... тачном израдом, тачним израдама поруџбина задобије ...... јег и најсолиднијег салона у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, ... по мери ......

Цене су једне за свакога!

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ ЗУБА

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ и ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

поред ранијих награда у Паризу, Лондону, Бриселу, Атини, Остенди и Прагу.

ЕВОЈ ...... СВОМЕ

Помагањем српске индустрије помаже се економско, а тиме и културно напредовање Србије и Српства. 7—12

Апотекар Кушаковић — Врање

Против дугоTрајне „ГРОЗНИЦЕ“ и слабог стомака наси гурније је лек

БИЉНИ СОК

који за пола сата прву грозницу узме, иста одмах уклања. Хиљадама има који су од исте патили, нашли су себи спаса у овом соку. Како је ова болест — грозница — код нашег народа врло честа, то би требало овај лек свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави „**Биљни Сок**“ може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 п. д.**

„**Nerolin**“ признато ...... средство против *кашља,* катара плућа, тешког дисања (астма), *зачетка туберкулозе и пљувања крви.* **Цена 4 динара.**

„**Saparin**“ одлично средство против нечисте крви, нарочито за оне људе, који су патили или пате од неке ...... тајних болести. **Цена 3 динара.**

„**Биљни теј**“ против ...... болести. Цена једног пакета **4 дин.** — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд

Прва Краљевско Српска Повлашћ. Фабрика Куфера

Димитријевића и Алексића

Фрушкогорска бр. 10

БЕОГРАД

препоручује

Г. г. официрима активним и резервним

ЗА РАТНУ СПРЕМУ

Пролазни куфер, преручен платном ...... бојом бојена, сељачки, унутра постављен, са једном преградом и кутија на њему.

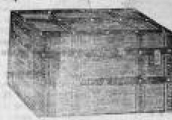

Торба — ...... за денак

од фабрике ...... или постављене браон ...... које ...... не пропушта воду. На истој су израђене две ...... преграде — које служе за ...... одела. У истом ...... могу се сместити два ћебета, јастук и све остале што је потребно за ...... и преобуку. Исти ...... може за ...... послужити ...... у ...... које ...... у нашој војсци јер не пропушта воду.

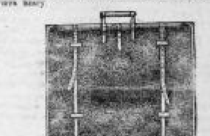

Пролазна ...... торба

Све горње израђевине ...... по правилу ...... за војску. Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно уз доплату.

С поштовањем

Димитријевић и Алексић

670 4—6

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази свакога дана. — Претплата је за Србију: за годину 15 дин. за пола год. 8. за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин., за пола год. 16 дин. за четири год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радоје М. Ра*......

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 13 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 341. | Телефон 821.

Све на боље!

Ми смо јуче показали значај руске циркуларне ноте. Она сама је већ била довољна гаранција, већа но сви досадањи знаци, да ће се босанско питање решити у корист Српског Народа.

Али сад долази и нешто боље и више. Русија је, по жељи Аустро-Угарске усвојила modus procedendi и изнела у ноти гледиште руске владе у том питању пред суд Европе. Сад је позвала и Србију да и она изнесе пред европски концерт своје захтеве, у виду меморандума.

То је један врло значајан чин. Овим се Србији у неку руку допушта учешће у решавању босанског питања, учешће, за које до сада Аустро-Угарска није хтела ни да чује.

Русија се већ у ноти изјаснила за аутономију Босне и Херцеговине. Тако је и сва бечка штампа разумела руску ноту. Остаје сад да и Србија истакне своје захтеве у таквом виду, како се не би косиле са гледиштем руске владе. Српска влада, дакле, треба да напусти своју досадању политику: тражења компензација, па да своје захтеве прошири и да отворено постави питање и да затражи аутономију за те српске земље.

Више но икад досад, Србији је нужна мудрост и једнодушност у извођењу спољне политике. Више но икад се намеће нужда о општој коалиционој влади, са једним, тако великог ауторитета, шефом као што је г. Ст. Новаковић.

Уммудри Боже, Србију!

ПОДВИГ ЈЕДНОГ ДИПЛОМАТЕ

писмо директору „Правде"

Поштовани г. директоре,

После „званичне" исправке г. Грујића, која ни у чему не исправља чланак оштампан у „Правди" од 14. Новембра тек. год., молим вас лепо да ми допустите, да изнесем целу ствар, како је у истини било.

На дан 14./27. Октобра тек. год. у подне телефоном ми јавља г. Грујић из посланства да му је потребно да му што пре доставим тачне адресе пет најбољих енглеских фирама, које лиферују пушчану муницију.

Одмах по ручку одем у посланство и не нашавши тамо г. Грујића одем његовој кући, где затекнем у салону г-ђу Грујићку сину са њеним пријатељем Американцем Еверестом (кога зову Хари) и на столу пуно некаквих хартија са цифрама и рачунима, које хартије они одмах покупише чим ја у собу уђох. Американац се набрзо удаљи и ја кажем г-ђи Грујићки да сам рад да говорим са г. Грујићем, али ме она никако задржаваше показујући ми неке књиге и читајући ми из њих читаве стране, извесно у намери, да тиме створе прилику Американцу, да се за то време састане и разговара са г. Грујићем.

После више од пола сата дође г. Грујић и ја му поднесох листу тражених фирама. Одатле одемо заједно у посланство, где ја замолим г. Грујића да истим актом, којим буде јавно саопштоне му фирме, јави још и то, да ћу ја као Србин и српски резервни официр све што треба у погледу набавака извршити не тражећи никакве награде, нити провизије.

Неколико пута после тога долазио сам у посланство и питао г. Грујића има ли какав одговор, и он ми је увек одговарао да нема.

Међутим од својих општинских пословних пријатеља, Енглеза, сазнао сам, да овај Американац обилази поједине од фирме и преговара за извесне друге набавке, о којима сам сазнао и све појединости. То ме је просто поразило да за те набавке знају они, толике фирме и кола г. Грујића омиљени Американац Еверест, а само за мене та се ствар држи као „поверљива".

Одмах одем у посланство, то је било 31. октобра по нашем календару, и запитам г. Грујића, да ли има каквих одговора, или других набавака. Он ми опет одговори „ништа г. Јовановићу". Ја му казах рекох да имам позитивних факата, који ми дају повода да га поново питам. На то се г. Грујић сав позаренивши, и верни свом уобичајеном такту, не смејући да ми погледа у очи, сасвим простачки избрза: „за Бога г. Јовановићу нећете ваљда мислити да лажем."

После такве његове изјаве одем г. Антонијевићу, коме покажем извесна документа и замолим га да ми на часну реч каже шта је у истини. Г. Антонијевић, на чију сам искреност увек полагао, честито ми одмах рече, да је заиста посланству издат налог да се изврше извесне поверене набавке и да он држи да су те ствари мени познате.

У томе наиђе г. Грујић, коме ја пред г. Антонијевићем изјавим своје чуђење за ону тајну од мене, српског краљевског трговинског агента, крије ствари које управо једино мени и треба да знам.

Г. Грујић је био сав поцрвенео, узнемирио се, и пред г. Антонијевићем увађен у нову збуњено и увијајући поче мрмљати „па ви све мене г. Јовановићу питали за набавку пушчане муниције, а не за друге набавке."

Истог дана престао сам тај стидни поступак тог малог дипломате господи министру иностраних дела и народне привреде и радио сам задовољења.

Да пређем сада на „званичну" исправку у којој се г. Грујић самим неистинама служи.

На дан 5. новембра по новом календару г. Грујић је телефонирао у Агенцију и питао је да ли сам у Лондону. Мој помоћник, који је стално по цео дан у Агенцији, одговорио му је да сам на путу и одмах га је упитао да нема шта да ми јави, нашто је г. Грујић брзо одговорио да нема и одмах прекинуо везу.

Међутим све то телефонирање од стране г. Грујића била је једна перфидија, јер, сам ја дан пре тога, дакле 4. новембра, нарочито отишао био у посланство и у присуству персонала посланства г. г. Антонијевића и Тадића, саопштио г. Грујићу, да ћу се најбрже дана кренути и 2—3 дана послом бавити на путу.

То је г. Грујић унапред знао, а није такав одговор из Агенције добио, како он то у „званичној" исправци неис-[illegible].

Кад сам г. Грујићу јавио да ћу отпутовати, ја сам му уједно и казао, ако буде што потребно, да одмах јави телефоном у Агенцију, одакле ће ме телеграфски позвати, у коме би се случају за неколико сати натраг вратио. Зашто је г. Грујић моме помоћнику, на његово питање да ли има што да ми јави, одговорио да нема и одмах везу прекинуо.

Исто тако неистинито је и г. Грујићево тврђење да сам се на путу бавио 6—7 дана, јер и он, а и сви моји познаници Срби у Лондону знају да сам се са пута после 3 дана вратио.

Најзад је сасвим неистинито и тврђење г. Грујића да посланство о набавкама није преговарало ни посредно, ни непосредно са немачким фирмама. Међутим је цела истина да је његов пријатељ Хари преговарао и тражио цене и понуде од једне фирме у Хамбургу и [illegible] подносио сам своје понуде барутане „Обилићево".

Из целог неистиног рада г. Грујићевог види се да је он свим начинима настојавао да крије од мене све што се тих набавака тиче, а то он чини и данас, па чак и персоналу се труди да представи, како су те ствари „поверљиве," које он са мирном савешћу и много „радије" поверава некаквом из бела света Американцу, пријатељу његове жене, који се занима кинематографским стварима, и за чију је љубав г. Грујић понизио достојанство и окаљао част Краљевског Српског Посланства у Лондону служећи се чак и неистинама у „званичној" исправци.

Д-р Јован З. Јовановић
Српски Краљевски Трговински Агент у Лондону

Из канцеларије Српске Краљевске Трговинске Агенције у Лондону, 9/22. Децембра 1908. год. Бр. 45.

На граници

— телеграм „Правди" —

Љубовија, 4 сата по подне.

Данас после подне кад је Милета Косовић, финансијски стражар обилазио границу, четири аустријска војника опалише и на њега једнопут пушком не погодивши. Милета се склонио за један камен и на њих осуо ватру. Кад је Милета и четврти метак на њих опалио они су побегли. Ово се десило на месту званом „Брчић".

Бајина Башта, 2 сата по подне.

Аустријска војска у јачини од 1000 људи јавно пролази овде код нас и утврђује се. У Скелама дошао један капетан и поручник и донели са собом сав прибор и алат за понтонски мост.

Поздрав жена из Русије

Од председнице петроградског женског клуба напредне странке М. И. Покровске умољени смо да публикујемо ово писмо, које тај клуб упућује српским женама:

Драге наше сестре!

Ваш очајни јаук нашао гласно одзива у души руских жена. Оне дубоко осећају ваш бол због патње срођеног српског народа, над којим тријумфује груба сила, која непоштено газећи његова права и крвљу и сузама залива српску земљу. Наш срођени српски народ преживљује тешку годину. Босна и Херцеговина насилно се присаједињују аустријској империји. Нико није питао њихов народ хоће ли он то. Нико се није побринуо да сазна вољу српског народа, да сазна да ли Бошњаци и Херцеговци не желе ући у братски савез са својом сестром Србијом. Да ли ће најзад доћи то жељено време кад ће се свако слободно и мирно уједињавати с оним народом, коме га привлачи симпатија и крв, кад ће сваки па и најмањи народ имати право да слободно бира себи савезника и пријатеља? Да ли ће скоро са земље нестати мрачне сенке насиља и крви, која заробљује народе?

Драге наше српске сестре! Будите храбре! Сунце правде и слободе, засјаће над земљом. Тада ће се српски народ који је сад унижен и мучен, ујединити у једну велику државу. Тада ће се српски народ дићи и показати сву величину своје душе. Драге наше сестре! Ми гласно говоримо нашем народу: Дигни свој глас у одбрану намученог и униженог српског народа, брани праведан захтев да се не раздваја брат од брата, неодступно тражи да се Босни и Херцеговини да право да саме реше своју судбину!

6. новембра 1908.

Председница одбора староруског клуба
доктор М. И. Покровска

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ"

Стари познаници

Један млад песник замоли Волтера да саслуша неке његове песме. Волтер се одазва молби али док му је млади поета читао своје стихове, он је сваки час скидао капу као да некога поздравља.

То Волтерово понашање зачуди песника, те упитао запита Волтера зашто то ради.

„Знате", одговори му Волтер, „ја имам обичај да скидам капу пред старим познаницима кад их сретнем," хотевши тиме да да на знање младом песнику да су му стихови украдени.

—

Шта ли би радио Волтер да је нешто жив па да му Јован Скерлић чита своје радове?

Бесумње би морао за све време читања држати капу у руци.

О СИТУАЦИЈИ

Разбијена комбинација — прекинути преговори

Као што смо јуче јавили; комбинација о коалиционој влади из свију странака, разбијена, је благодарећи ревносном раду и самосталаца и фузионаша. Сад се они двоје само хватају у штап за кога ће од њих да падне одговорност за побачај, па се узајамно оптужују.

Напредњаци и народњаци су желели да две радикалне фракције изађу с борбом на среду, те да не могу више лагати како су они нудили општу коалиц. владу, али напредњаци и народњаци [illegible]!

Сад јасно цео свет види: да је све ово била једна аранжирана ситуација. Самосталци предлажу такве услове, за које знају да фузионаши неће пристати, а фузионаши опет хоће само тако коалицију, како би све остале три странке упрегли у своја кола, да вуку ђутуме!

Тако преговарачи нису дошли ни до каквог резултата, па су се разишли чак и без жеље да се још који пут састану. Једва су чекали да један другог скину с врата.

Остатак тобожње наде

Како фузионаши још нису готови са својим планом: кад и како да оборе ову владу? како и киме да је замене? то се они показују, као да гаје још наду да ће се моћи образовати један опште коалициони кабинет, у који макар не ушли сви партиски шефови.

Но како се не смеју надати да ће неко и овога пута узети у озбиљно тај маневар, то су они само поверили пред-

седнику Скупштине г. Љ. Јовановићу, да он „посебним споразумима“ са појединим шефовима, попут Аустрије, постигне жељени резултат.

Г. Љуба се међутим јако окарио и одмах је под овом тешком мисијом подлегао: разболео се и отишао кући да легне.

Наравно, да од свега тога неће бити ништа. Ствар је јасна и проста: самосталци неће да пристају да деле власт са још двојицом. К'о веле: доста смо и ми сами с фузионашима. Фузионаши опет имају, као што се јелној браћи и приликује, исте назоре и тежње: неће да деле власт, па ни са самосталцима. То је опет гвоздено логично, кад се стане на самосталско гледиште.

И тако ће нас једног јутра обрадовати чист фузионашки кабинет. Чист наравно од партиске мешавине, иначе ће их унутра бити свакојаких!

Опет две теорије

Г. Ст. Протић је опет нашао једну срећну прилику где је могао да испољи своју двотеорност, која је његова карактерна особина. Он је истакао приликом преговора о коалиционој влади, овакво гледиште: Ако не може г. Пашић саставити кабинет, онда ова политика г. Милована никад не ваља, и треба је из корена мењати, и г. Милована оборити, и лоснути о земљу тако да му жуч пукне. Ако ли се пак успе да г. Пашић састави кабинет, онда је, наравно, сасвим друга ствар. Онда је г. Милованова политика добра и он комотно може остати и даље на своме положају.

Мора се признати да је г. Протић изјавио да је то његово субјективно мишљење. Хоће човек да сачува своје „ауторско право,“ јер несумњиво, нико у његовој партији не би умео то измислити.

Тајна седница

Јуче пре подне на захтев г. министра спољних послова почела је тајна седница, на којој је само г. Милован Миловановић развио свој експозе.

По свршетку његова говора, није било никакве дискусије, него је седница била одмах закључена, и друга за данас заказана.

Друга тајна седница

Пошто ће се данас на седници претресати само предлог закона о продужењу буџета, то се неће моћи на прећи на даљи рад у тајним седницама. Зато ће друга тајна седница бити тек у понедељак пре подне, на којој ће реферисати г. Новаковић о својој мисији у Цариграду.

После тога ће још поднети свој реферат и г. Н. Пашић, па ће се тек тада, дакле тамо у уторак или среду, прећи на праву дискусију о ситуацији и о правцу у спољној политици.

Реч Алимпија Васиљевића

„Правда“, у броју 339, одговарајући „Српској Застави“ на неки њен чланак, дотакла се и оне српске владе од 1875 године, која је повела рат за ослобођење и независност. Пошто сам и ја био члан те владе и точно знам тон догађаја, то сматрам за дужност да учиним исправку на неке нараве у томе чланку. Тако, на пример, „Правда“ каже између осталога и ово:

„Сад је бар начисто изведено и доказано, да је устанак у Босни године 1875, дело аустриске политике, и да је српска политика оног времена, просто из кратковидости насела на лепак аустриски, кад је због тога устанка у гавила у рат са Турском, који је на крајњу последицу имао окупацију Босне и Херцеговине.“

Она српска влада, на челу које су били онако мудри и искусни државници, као што су Јован Ристић и Јевром Грујић, није могла наићи ни на чији лепак, а најмање на аустриски. Да је тај устанак подстакнут од стране Аустрије, то је знала ондашња влада, јер је из Босне долазила у Београд депутација босанских првака, да моли владу, да она узме тај устанак у своје руке и да њиме аустриске агенте, како не би после Аустрија, у случају успеха, приграбила те српске земље. А и јавно мишљење целога Српства тражило је тада енергично, да Србија и Црна Гора што пре притеку браћи у помоћ.

И српска влада почела је тајно да помаже тај устанак, кад су ови њиме стали да руководе босански прваци, који су били у вези са српском владом. А у исто време тражила је влада и савезнике за случај рата; али је само успела да закључи савез са братском Црном Гором. Грчка одговори да није спремна за рат, а Румунија даде неки околишни одговор.

Кад и последња европска конференција неуспе да олакша судбину Босне и Херцеговине, а међу тим Турска све више и више примицала војску српској граници, тада се Србија одлучи, да заједно са Црном Гором и јавно притекне браћи у помоћ, да заратиме у рат с Турском.

Али ми је најчудније то, што „Правда“ каже: „да је наш рат са Турском имао за последицу окупацију Босне и Херцеговине“! Наш рат није имао за последицу окупацију, него аутономију, као што гласи Сан-Стефански уговор.

Што је после Аустрија привремено окупирала те две српске земље, то је дело „*Берлинског Уговора*“, што се могло догодити и без рата, као што се сада проглашена анексија без рата.

Најпосле ни то није тачно, што „Правда“ каже: „што ондашња влада није могла предвидети последице своје политике, и што се упустила у један рат онда, кад је већ *Рајхштатски* уговор дао Аустрији Босну, дозвољен је доказ за оцену погрешне ондашње политике“.

У том договору није била реч о предаји Босне, него о томе, да се одржи на Балкану status quo. Те гласове о предаји Босне протурају они, који желе да покваре пријатељске односе између Србије и Русије. Кад би Русија још пре рата предала Босну Аустрији, онда она не би могла по свршетку рата, при закључењу мира у Сан-Стефану дати Босни *аутономију*. Такав кајешарлук не би могла учинити једна озбиљна влада као што је руска.

Молим вас, господине уредниче, да ову исправку штампате у првом идућем броју вашег листа.

12 децембра 1908 г.
у Београду

Са поштовањем
А. Васиљевић

Највеће право

Некакав Шишић, аустриски професор у Хрватској, написао је један памфлет, коме је дао назив „Историске расправе“, у коме прича о некаквим правима Хрватске на Босну и Херцеговину, и доказује: како Хрватска има највише некаквих права да те две провинције њој припадну.

Г. Ст. Станојевић професор нашег универзитета нашао се побуђен да, поводом тога памфлета, упути Шишићу отворено писмо у „Политици“ и да у том писму побије важност тих т. зв. хрватских права, износећи она права, која имају Србија и Српски Народ на Босну.

Посао, као што се види доста колицан, али најзад, то су њихове професорске ствари. Таква је њихова нарав, и најзад, то је њихов и занат.

Али нам је пало у очи: што том бар приликом г. Ст. Станојевић није ово казао томе Шишићу:

Нека би Хрватска баш имала сва права што их је изумео тај Шишић и остали хрватски приповедачи, и нека би Србија била баш у истини без икаквих права и ту Босну и Херцеговину, као што то воће Аустријанци, Србији је доста ово једно једино право да на основу њега ради ово што ради:

Србија претендујући на Босну и Херцеговину доноси том народу слободу!

А шта, које ваље, нуди Хрватска том босанско херцеговачком напаћеноме народу? *Ново ропство*, које постоји у Хрватској.

Нека се потруде Хрвати, да створе најпре Хрватску, да ослободе своју отаџбину од туђина, у чему ћемо их ми искрено помагати, па нека се после грабе, да још кога под свој кров приме. Овако, шта ће им да од једног слепца граде два?

Зар не виде, весела им мајка, да не могу да се отресу ни једне пандуре Рауха, него још траже да то своје робовање прошире и на друге!

Шишићу, грађи слепче под очију: Баци то твоје раскречено перо којим објашњаваш аустриска права на Босну, па се баци на рад за ослобођење твоје земље, а пуштај свакој другог да бежи, како може, из те несрећне монархије. Ради да се једанпут створи та Хрватска Краљевина, од које се једва по неким књижуринама налазе трагови; устај на ноге с твојом браћом, ако си им истински брат, те прогони мађарске жандаре и аустриске беамтере из твоје поробљене и оковане земље, па ћемо после лако и с Босном и Далмацијом. Будите слободни и једни и други, па ма никад Србији не припали, али само будите једном слободни и своји; имајте свију памет и своје циљеве, а не тражите да се више робље помећа. Кад нисте у стању да сами себи извојујете слободу, а ми још нисмо до нас стигли, пустите, (управо не бенетајте, јер ни онако не можете спречити), нека се овом приликом бар Босна и Херцеговина ослободе, а ускоро ће и то време доћи, када ћемо ми и Хрватску помоћи!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Ловци у Новској

Раухове ловци на „велеиздајнике,“ истражни судија Ковутић и његов помоћник, стигли су и у Новску, где су саслушавали неке сведоке против Лазе Влаића из Јасеновца „окривљеног ради велеиздаје“ из Новске трговце Димитрија Јеговића и Саву Маљевића и из Рајића попа Јоцу Јовановића.

Земљотрес у Сарајеву

У Сарајеву се 10. ов. м. ово поноћи осетио веома јак земљотрес. Било је и штете.

30-годишњица

Ономад је у Дубровнику прослављена тридесетогодишњица тамошње српске музике. То је једина грађанска српска музика у целој аустро угарској монархији. Од почетка па до сада издржавана је једино пожртвовањем прилозима Срба Дубровчана.

Српска школа у Куманову

Наредбом својом отворио је косовски валија у Скопљу дефинитивно српске школе у Куманову, у којима су привремено радили учитељи, које је био поставио српски скопски митрополит.

Дневне вести

Два питања. Г. Ст. Рибарац је јуче у почетку скупштинске седнице упутио два интересантна питања на нашег незаменљивог министра правде.

Прво питање: да ли је у својој земљи, која је тако обилна и богата дефраудантима, остао бар један једини, колико примера ради, неломљиван? Или се баш г. министар окомио на њих, те им није ни једном допустио да мирно веже у апсу? Друго питање: да ли је г. министар помиловао баш све питомце из „Баштованске улице?“

Наш велики протектор „Баштованске улице“, г. повереник правде је седео као моловани Турчин, и није смео ни на једно питање одговорити.

Одликовани. Краљ је одликовао орденом Белог Орла I. степена руског председника министарства, Столипина, и помоћника руског министра спољних послова, Чарикова. Председник Хомјаков одликован је орденом Св. Саве I. степена.

Миловановo посмрче. Г. Милован врло добро зна да се налази у кризи, којој се чак може предвидети решење: његово одступање. Г. Милован зна да се по закону о буџету не могу вршити унапређења у другој половини године, па и ако све то г. Милован зна, ипак је, без икакве потребе, а камо ли нужде, извршио некаква унапређења међу писарима. То је г. Миловановић учинио једино из партиских разлога; да би задовољио самосталце, који га, мање више заинтересовано, бране и у парламенту а нарочито у новинама.

Пада у очи да су сви самосталци добили, као и обично и као што је ред по једну класу, а само су самосталци правили гигантске кораке. Тако је позната Мита Оливера, за услуге, потпуно ван службе, и тако рећи лично, постављен од писара IV за писара I класе! Овај Љуба Нешић из „Словенског Југа“ такође самосталац, постављен је од писара IV за писара II класе.

Све су то ситнице јер су те повишице бедно мале, и знате би у тој струци требале одавно да су повећане, али је овде главна ствар: неједнако, пристрасно поступање, које у толико више пада у очи, у колико се тако гадном партизанлуку нико није надао од г. Миловановића. Што ће њему и тај баги, у његовој, већ и иначе великој, пасиви?

Заиста, г. Миловановић се решио да потпуно разочара свет!

Три мишљења. Данас је на претресу један веома курјозан предлог закона о продужењу буџета. Г. министар финансија је тражио један *двомесечни* кредит, по коме се одобрава продужење буџета, док се год нов не изгласа.

Лепи дани из устава од 1868 године вратише се!

И по том је уставу стари буџет важио док се год нов не изгласа. И да видите, то је била једна паметна мера!

Буџетски одбор, састављен у већини из посланика из већине, нашао је да је овај министров предлог мало много. Много је, вели Драшко Васић, за мачка говеђа глава, него да му дамо само две двонаестине, па када му понестане блага нека тражи још. Тражи и даће ти се! вели св. Писмо.

Посланици из опозиције: Д-р В. Маринковић, Миларад Павловић и Драг. Радуловић су одвојили мишљење и допуштају само једну дванаестину. Али је и дошао и угук на угук, па се г. Д-р Лази Пачу закатио и одвојио треће мишљење којим одобрава г. министру продужење овог буџета из 1908 године све до Страшног суда, кад ће бити позван г. Д-р Мика Поповић да за своје подвиге отајет даде.

Тако ће се око ових одвојених мишљења, данас посланици побити огњем из пушака, и — одобриће онако како су фузионаши срочили. А г. Пачу је само обележио свој програм рада, како ће он радити кад се опет врне за министра финансија.

Едвард VII Ћесару. Како „Будимпештанска Кореспонденција“ сазнаје с меродавне стране, аустроугарски посланик у Лондону гроф Менсдорф, о коме смо јуче јавили да је с важним порукама отпутовао за Беч, саопштиће Ћесару Фрању Јосифу поруку енглеског Краља Едварда.

На одсуству. Управник беогр. царинарнице г. Данило Стевановић добио је два месеца одсуства због порушеног здравља. У дужности ће га заступати г. Стева Којић, управник царинарнице на железници.

Експозе великог везира. Данас ће у турском парламенту изнети велики везир Ћамил паша свој експозе о унутрашњој и спољној политици Турске. После Изволскова експозеа, ово ће бити најважнија политичка енунцијација последњих дана, те је за то с нестрпљењем очекују сви политички кругови.

Убиство у Петровцу. Синоћ у први мрак нађен је убијен на крају варошице Петровца Милан Вујичић тамошњи ковач. Убијен је једним ударом ножа у срце. Сумња је пала на његову ванбрачну жену Николију и његовог оца Саву Спојадиновића, који су одмах притворени.

Истрага се води.

Од понедељника почиње у „Правди“ излазити:

Мој разговор са Престолонаследником

од А

Нов хрватски бан. Из Будимпеште јављају, да ће хрватски сабор бити сазват за 28. јануар по нов. и да ће, у исто време, бити распуштен. У фебруару биће већ извршени нови избори, али које неће извршити Рауховa влада. За новога бана биће постављен један много већи србождер — некакав Hideghethy.

Смењен с дужности. Наш вице-конзул у Приштини Др. Пећанац јуче је телеграфским путем смењен са те дужности.

Стигли коњи. Друга партија купљених коња у Русији стигла је синоћ из Ростова у Ниш. Они ће се данас распоредити по појединим командама, у којој циљ већ су отпутовали дотични официри са потребним бројем војника да их приме.

Самоубиство. Јуче преподне Станка жена Живојина Радосављевића из Јармевокац[?] извршила је над собом самоубиство из револвера. Узрок је дуготрајна болест.

Нов киоск. На углу Македонске улице која се сучељава са Светогорском и Хиландарском општина је направила нов киоск, који ће се ових дана издати под закуп.

Спроведен суду. В[...] Којадиновић — Костић, бив. трг. помоћник, спроведен је јуче суду за извршену крађу своме господару Светозару Стојадиновићу трг. у Душановој улици.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У Венецуели је извршен државни удар и збачен председник Кастро, који се сад налази у Европи на лечењу. Нова венецуеланска влада изјављује да ће мирним путем решити своје спорове с Холандијом.

(о) На захтев министра спољних послова Пишона, француска је посланичка већином гласова одложила за месец јануар одговор министров на интерпелацију о Мароку.

§§ Пре неко вече су студенти у Паризу приредили демонстрације на тргу Сен Мишел. Полиција је ухапсила неколико студената.

*, Берлин је одбио мисију за састав новог португалског кабинета јер није успео у мисији.

[] У турском посланству у Техерану (Персија) налази се сада 600 а аустро-угарском посланству на 100 персиских бегунаца. Сва друга посланства, па и енглеско, не дају Персијанцима прибежишта. За одржање мира брину се јака казачка и жандармериска одељења.

() Мађарски министар трговине Френц Кошут опет је био ... обољео. Сад јављају да се прилично оздравио.

(:) После дуге болести умро је у 68. години живота Фридрих Шмид, један од одличних сарадника „Нове Слободне Пресе."

(-) Петроградски „Херолд" вели да је сазнао из поузданих извора, да ће турски султан до године отпутовати у иностранство, на посету, између осталих престоница, и Петроград.

Како се васпитава омладина

СЛИКА ИЗ

јагодинске Учитељске Школе

(Свршетак)

Све то није требало управнику, а још мање њиховој који је њему поверен ради управљања и васпитавања, омладини која је у њему.

Да, у место тога, што управник иде из разреда у разред и позива једнога по једнога ученика да му исповеди шта је рекао на чају ... наставника против Пашића и радикала, боље би било да он сам ... својих наставника, те да сам види шта се ради и говори на часу, а не да управља 10 главни онам изводом и да по ... не поједини на једном наставнику на предавање.

Казали је давнашње оруђе, што управник већ толико година управља овим заводом преко својих ђака — дотичних кад се и по томе, што се у овој учитељској школи непрестано говорило у стран... досађује, и којима ће у свако време кажу дан њихова. Тако, на пример, пре неко дан један наставник Учитељске Школе, о коме је овде говор, наговорио да на часу овог предавања једну ... фазицу у којој је, ... осталога, рекао и ово: да је политика пре 29. маја гаула и неодлучна политике; да је посланика ... чија? гаула ... да је изаш ... радикал неправ у економском погледу од 29. маја; да у име државе ... има сада 123.000.000 динара, а тога никад није било; да је наводно навду и политику првака Пашића и још шта није требало.

Управник за ову и друго слично ... ових ... ево за то ... вако, што се нападају ... партије а истичу као једини родољуби радикали. Међутим тиче га се ово што пре годину и више дана један наставник час и није ... на свом часу.

Пфуј!

* * *

Кад оваквих јавртанве и васпитава управне ... учеников и ... јачао ... ко је је страшно и жалосно. На пример: мало за доручак четвртнесе ... је из ... ученика који се ... у ред „благочестивих управникових ... чака". С тога се мало сада ... за доручак ... и то — ... Зенар је ... на ... ту је ... и ... Чим се ... који ученик разболи, мога управник ... кући на лечење. „Национализму борбу" непрестано управник ... сују. На пример ђака рече да ће вратити све бројеве дотичном управнику, али то ... није учинио. Прозори на њени ... еврос су разбијени, тако да ... ученици, који ... до пролећа, ... из ... у трпезарији ... по ... и т. д. и т. д.

* * *

Извођење ове страшне и жалосне појаве, којима нема краја у овој просветној јавности, ми молимо господина министра просвете да, у интересу ђака и завода, стане на пут једном за свагда овим појавама.

Треба једног управника да ова да ... завод ради њега и његових ћефова.

6.—17.—08.

66

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађене по тајним архивима Бастиље

Марија Магдалина од Бренвилијера

(наставак)

„То је и слика Магдалена. Она је сузама окупала ноге Христове, па их је и љубила. Њене побожне сузе које је пресушују, њени свети пољупци који трају без прекида, знаци су величине и искрености њена кајања и њене љубави према Богу".

„Све ове и њима сличне речи — вели Пиро — изазвале су у ње толике сузе."

Два пута је после подне свештеника прекидао државни тужилац, који се хтео распитати, да ли је кајење вољна да пред судијама призна своје злочине, да прокаже своје саучеснике и састав отрова. Госпођа Бренвилије одговорила је да ће све признати, али тек сутрадан, а данас жели да је не узнемирују у њеној припреми за смрт. И она је остала при тој одлуци и покрај неодступне молбе Пиротове да учини што жели, да одмах призна све.

Она је говорила о својој деци и показала нежну љубав према њима. — Господине опате — рекла ми је — нисам тражила да их видим, јер бих то рањаностио и њих и мене — Молим вас, будите им мајка." Пиро је одговорио да им света Богородица мора бити мајка, а она њој треба да се моли те да их кроз цео живот одржи у чистоти и страху Божјем. Пиро је од првог тренутка увидео основне црте овог карактера: „Ох, — прекинула га је она — како су велике те две врлине! Мало колико да сам повишена несрећним положајем у коме се налазим, ипак се не осећам довољно понижена. Ја још полажем на светску славу и носим тешки терет мога срама." А из опомене њена исповедника: „То и сама кажем кад о томе промислим, али то не смета по некад да се у мени покрену сујета и понос, да не наступе излива моје природе." Додала је речи, које су свештеника морале узнемирити: „Чак и у овом часу кад с вама говорим, има тренутака кад не могу осећати никаквог жаљења што сам познала чељена (Сент Кроа), чије је познанство било тако злокобно за мене, нити сам у стању гадити се његове љубави, која ми је нанукла толике несреће —"

Пиро је с њом и вечерао. Кад се смркло, он је отишао с обећањем да ће сутра у јутру рано опет доћи. Дубоко потресен вратио се кући и узео у руке свој молитвеник. „Слика жене коју сам цео дан гледао, занимала ме је тако живо да сам једва знао шта сам читао. Мислим да сам читано пола сахата читао „Domine, labia mea aperies", вра-

ћајући се непрестано тамо где сам почео. Најзад, пошто нисам непрестано могао остати на истом месту трудим се да не дозволим да ме толико одвлаче ове друге мисли. Али ма колико да сам строго поступао, ипак ми је требало пуна три сахата да прочитам своју молитву."

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас одличан програм, са комадима:

1. *Мис Дајана* и
2. *Револуција!* — Овај је комад нарочито заплетен. Све су његове интересантне, а нарочито ... „Прав. Јоса брез носа"! —

ШАЛА И ЗАБАВА

Шта он зна

Кад се Перичина сестра верила, запита га сестрин вереник:

Је ли Перица, с ким ћеш се ти верити кад одрастеш?

На то мали Перица одговори најозбиљније:

Ја се нећу никад женити. Ручаћу с мојом децом увек у гостионици.

Анђео који у истини лети

Мали Пера: Је ли мама, шта је то анђео?

Мама: Анђео има крила и може да лети.

Мали Пера: Тата увек кaже нашој госпођици „анђеле," а она не уме да лети.

Мама: То није могуће! Е видећеш како ће да залети.

Т а б е л д о т

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, уштипак и тесто са хлебом 1·40 дин.

Супа, говедина, уштипак и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говедина, уштипак, печење и тесто са хлебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела са јеловнику са хлебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Урквеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Равна жељуша са спуштеним ценама.

Чувене „Империјал" полачице у свако доба.

Сваке суботе за вечером каша кувује са пастрмком и пра[?]ом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(1 5)

XXX

Хугеноти

— Како?.. Зар није твој господар, брат краљев?

— Нико! понови он. Радио сам по својој сопственој вољи.

— Али, за што? за што? Говори! За што да извршиш тежак злочин над једним заробљеником?

— Био сам убеђен да је смрт ... мореска за срећу краљевине, и да неће бити ни среће ни мира до год људи буду служили службу на француском језику!.. Сад видим да сам се преварио...

Кад наговори те речи потом крвнички управио к њему, је на коња и потера га свом снагом, побеснео... што сам осветио свога господара у себи да ће се још много злочина извршити до год се људи буду присиљавали да се моле Богу на свом, а не на свом језику..

— То значи, рођаче, додаде краљ Наварски, да краљ не треба да се стара о вери својих поданика. Добро! Примам твоју лекцију! Нека се моле на француском, или на латинском, или на турском...

Бешчи са једном заглед јед на дубоки бора и његов се на челу Колињијеву.

Али Бедрија дође у себи:

— Или ако хоће нека се никако и не моле Богу!... само да је злочина у Паризу!..

Младић мало Конде био се свезивао због причањ ... који је био испричао. Пардајан га је гледао са љупком радошћу. То отворено лице, те бистре очи, тај погледа час пун благости, час пун ... то дивно лице, то снажно и дивно развијено тело показивало се витезу у потпуној супротности са физиономијом краљевом.

Краљ ма да је био млађи од свога рођака носио је на себи некаквог пуританства, који су био сувише прорачен ... мисли. Лице му је изгледало ... луцаво мудро. Смејао се често и без разлога. Смејао се гласно и говорио је исто тако; очи су му светлуцале, али никад нису гледале право у лице; шале су му биле безначајне и често грубе, због тога су га сматрали за духовитог, иако да се духовитост састоји у речима; волео је да прича прасне шале, и волео је ... свакојаке безбројне успехе.

Али иначе није био антипатичан. Био је то један од оних дебелих самољубаца, којима светина опрашта много што, јер умеју да се од срца насмеју. У осталом то је био према тих трговачког агента, како су их представљали у романима од пре триста година, али кво што вели песма; Дувао ветар, падала киша, он увек пева "

Али да се вратимо на наше причање.

Шта су радили у Паризу Колињи, кнез Конде и краљ од Наварe?

То ћемо ускоро дознати.

За сад нас је занимало само представљање витеза Пардајана овим људима.

Сазнали је већ морала бити спроведена кад је Пардајан ушао у дворану.

По ... као што смо видели у почетку ове главе, видели су о човеку.

Међутим млади краљ од Наваре гледао је љубазним оком витеза и тражио, можда, начина да га придобије за себе, када се врата од једног оделења ... оружаних служитеља, које је Пардајан раније опазио, прође нешто адмиралу Колињију и шапну му две речи на уво.

— Сире, рече Колињи радосно, госпођа маршал од Монморансија пристаде је да дође на мој позив. Он је ту и жели да изиђе пред ваше величанство.

Зрак задовољства засја у очима краљевим; али се тај зрак одмах угаси и он весело узвикну:

— Драги Франсоа! Баш ... срећан да га видим. Нека уђе! нека уђе! Господине адмирале и ви, рођаче, хоћете ли да останете поред мене за време ове посете.

Сви остали се одмах дигоше и изиђоше.

— Што сте се ви замислили? упита Дондат ... витеза испод руке.

Пардајан загрижа као да се пробудио из сна. Име маршала од Монморансија које је мало час изговорено било довољно га је у неко чудновато расположење.

— Извините ме... промуца он.

И онда се поклони пред краљем од Наваре, који му и по други пут пружи руку и рече му:

— Гроф од Маријака рекао ми је да ви не цените ништа толико колико своју слободу и да нећете да уђете ни у какву странку, али ја верујем да ће опет наша састанак имати последице и ја ћу бити срећан, ако вас још који пут будем видео у нашој средини.

— Сире, одговори Пардајан, ја сам дужан да будем потпуно искрен према толиким вашим љубазностима: верски ратови ме занимају јер ја сам, на несрећу, скоро без икакве вере... мој отац је заборавио да ме у томе поучи...

Пардајан не скри запрепашћеност на лицу Колињијеву и како да и не овом начину је страхоту рекао. Пред том страховом будући Хенри IV само се осмехну. И тај осмех говорио је много о верској осећањима Беарнезовом.

(наставиће се)

НОВО НОВО

За наступајуће празнике

Мој подрум смеђеревског вина као и стовариште луте ракије и шљивовице, снабдео сам најбољим природним пићем, а нарочито вином из економије т. Пере Радојчића из Голобока. Подрум из отраде Словенског Југа пресечно сам преко пута Фрушкогорске винаре где се врши прозаја на ведре и мање количине без трошарине. Цене невероватно јефтине. Подруми је отворен од 8—12 и од 2—6 у вече. Ни мање ни више количине и у фиакама као и мустре да се виде. Моје стовариште у ново отвореном магазину куће т. покојна Перишића, Пастуљска ул. бр. 19. Цветни Трг. Ону празнују обоица Марко. бивши подручница у Дољу. Тако исто може се вина и ракија добити у фиакама у близини ранија Лауданова улица бр. 31. Кућевно вино за жатве шаљемо нашим послугом.

С поштовањем **Аврам Ратковић** трг.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР
Пера за писање

Хартије за писање, цртање, пакпапне и штампане коверте и књиге. 1—5

Више хиљада грађана већ писма за кирајџије могу се добити у штампарији „Браћко Радичевић," Браћкова ул. бр. 16.

Срећке

Српске Класне Лутрије
I. КЛАСЕ 37. КОЛА

У свима већима и сортама, пропаје се скупо благајника штампана и проглашена под најповољнијим условима.

СРПСКА БАНКА
у Београду. Телефон бр. 186.
680 4—5

Хотел „АЛБАНЕЗ"
Српска кућна без конкуренције

Нарочити јеловник сваког дана по подне.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свке суботе Српски кус са пастрмом, Пиће, Кебе на ражњу.

Препоручујемо домаће одлично бермет Лубитељима пића која обрађујемо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно сниженој цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продајемо по ниској цени по 30 п. дин.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР
КАРТОНА ЗА ПОСЕТНИЦЕ
Врло јевтино
Карата за играње — шпил-карте
КАЛЕНДАРА
ЦЕПНИХ, НЕДЕЉНИХ И ДНЕВНИХ (ЗИДНИХ)
Могу се добити у трговини
Марићића к Јанковића
у београду.

Музички инструменти
и то
виолине, флауте, кларинете, бас-кларинете тр-бе, хармонике и све остале потребне ствари
Веома велики избор свију врста
АДОЛФА РЕШОВСКОГ
префе А. Лутних, Београд
Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно
Поруџбине на унутрашњости извршују се чисто и солидно. 62013—30

ВИНА

Отворио сам своје у Београду стовариште ВИНА на мал поштарин на Пожаревац, како би сви могући интересенти, уз ову скупу са добрим пријатељима лићем за наступајуће празнике.

ВИНА моја опрао и моја и то: Мелник, Темјаника, Ружица, Тамјан, Дивак од Смедеревке, Лазутица, Прокупац, Црно и Сантов Пунтеја, а сва су моја лићима без изузетка од самог грма, те је извештено гаранција, а цене врло умерене.

Подруми се моје количине налазе се у селу отоку Брђе Недића увица бр. 22, до (Парцелисана) а своје вагоне шаљу на Смедеревском друму тако уколи пријашњеног вагоне пошљем „Ресавац" тако пријатне сваке ноћи на 10 јануара по железничку дестинацију.

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Београду 1907. год.

Београду 1908 год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ
644 10—20 винар и винотрговац на Пожаревцу.

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН
Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Теразије ул. бр. 11.

Имаћемо дакле, ми је особито задовољство јавити и најлепше дамама нашега главног на тај начин моћићемо тачније моћи извршити све по жељама, а не ће нам бити потребно ни умножавати цене.

Цртежа модерних списа ће стално изобилати бити новима обновама на располагању.

Салон је опремљен по свршеним укусу, најновијем крају, најмодернијим фасонима, руским прилозима, најновије године, тачним мерењем перфектним извршењем свега наручивања, и задовољавајуће скоро је у Србији.

Вољећу чланову обрати поручивања на уверењу, да ће моје наше цене ни такву добру израду тражити нам неће моћи ни једна друга установа.

Цене су једне за сваког!

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Пропаст; шкрофула, отоки жлезда, малокрвности, боље т. зв. дечјегрлу код жене деце, и осталих њежних болести, која од великог су значаја при ухрањењу, нарочито је и најсигурније средство за лакше и пријатније:

РИБЉИ ЗЕЛТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Gl Jecorls C. Ferro-Jod. 0.5", effervesc)

који се од њиме издаје производа у чувеном ког „Дрвеног Крста" у Београду. Исти је најпре врло пријатног и мирног, рад је сигурнијим таки, да га и најмлађа деца могу без икакве одвратности врло рано рано пити. Долазећи у употребу скоро свуда, једно је врло повољно, добијају снагу и отпору боју лица, једном речи ври се пречасти, а код је врло у органском чвора, овде се и бо. сности рибљи зелтин.

Овај исти производи се т. зв. т. т. Лекара као у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством поште 2 дин.

У истог истога спомена је и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЛТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Он Јесте комбинација свих Сгомогбо 10% effervescin, изотнике сирофуна који чисте, пречишћавају стомак и кожу, и изазивају апетит у т. зв. повећање.

У прибом овог зелтин се Крезот који има рана се убрзо гноја чисти и зарасте, и повећава врло пријатно.

Цене једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се одмах и тачно по аванту.

Адреса: **Аптека „Дрвени крст" београд.**

Ови производи могу се добити и код у Београду у трговцима: Србољубу, Оливеници и код „Тутунра."

У унутрашњости у апотекама и т. у Нишу, код Ренадића, Пожаши Јовановића, Смедереву Тирића, Зајечару Тунића, Крушеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића.

Господу Богу богу је угодно, да верну са тутњу мога живота, моју жену

† **ЕЛОДИЈУ**

после њеног дуког боловања пошље у овај други и бољи живот.

Ова је беспомоћна и мирно преминула на изнет Св. Анарију.

У писму које ми је остављен, изражава ми је као последњу своју жељу, да се смртни остатци њени спале.

По њеној жељи тело је њено спаљено у Гоћдерг Грин Крематоријум у Лондону 3-ег децембра, а урну са њеним пепелом сахрањен сам у гробу њеног брата у Вортингу код Брајтона, на нашег Св. Николу.

Захвали сам моји пријатељима што су ми и овом приликом изјављивали своје пријатељство. Дубоко сам гакут изјавама сучешћа и од стране моји некадашњи политички противника. Ту велику утеху мени је задужила и ја жена својом верношћу и својим врлинама Србији и српском народу. Хвала Београдској Трговачкој Омладини. Хвала штампи српској. Хвала свима добрим људима на њиховој доброти.

8 ог децембра 1908. год.
у Лондону.

ЧЕДА МИЈАТОВИЋ.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 30 дин. за пола год. 15 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредничке послове се во уну Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радовић*.

Друкар Радичевић" Штампарије Гавр. Давидовића и Комп. Зрењанин ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 14 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 342 | Телефон 821.

ТУРСКА НА РАСКРСНИЦИ

Аустрија је без икаквих обзира напала мучки Турску с леђа, и очерупала јој две провинције, баш у тренутку унутрашњег препорођаја, кад је Турској империји мир био најпотребнији.

Свирепије и с више цинизма се није могло поступити! У мало што нови режим у Турској, који је тако симпатично био поздрављен у свој Европи, није дошао у питање.

Аустрија је ту отимачину накитила са бестидном мотивацијом: да је чини из чистог, незаинтересованог пријатељства према Турској и јер је то ствар саме Аустро-Угарске.

Аустрија још провоцира своју несрећну жртву!

Али кад је отпор српског народа повукао за собом убрзо и отпор Турске, те су њихови уједињени напори спречили да анексија постане свршени чин, тада је тек Аустро-Угарска почела да испитује терен и да оцењује своје противнике.

Уверивши се да је прави и вечити противник Аустро-Угарске само српски народ, она се одмах решила да га усами и усамљеног сатре.

Аустрија притерана у тесна ц, убрзо је признала: да анексија није само искључиво њено, аустро-угарско питање, него да се оно има расправити споразумом између ње и Турске. Но и та концесија није била довољна повређеном праву. Аустро-Угарска је најзад морала признати, да је босанско питање, европско, често међународно питање.

Али принуђена да учини то признање, Аустро Угарска је увидела колико тешкоће товари на себе, па се зато још више упела да себи положај олакша посебним споразумом с Турском, која на анектиране провинције има највише формалних права, и којој је према томе, најлакше та права прегорети за добру накнаду.

Европа, још увек врло незаинтересована, сматрала би да је највећи део препрека за анексију отклоњен, чим би се задовољила Турска, која је имала формалних, уговорних, сигурних права на Босну и Херцеговину.

Зато Аустро-Угарска свом снагом запиње не би ли дошла с Турском до споразума, јер тиме она много добија. Прво олакшава себи положај пред конференцијом, друго, усамљује Србију и Ц. Гору и свој сукоб на Балкану локализује и треће, обезбеђује себи могућност и за даље ширење на југу Полуострва. Јер Аустрија је овом приликом наметнула један лепак Турској. Предложила јој је између осталих „накнада“ и гаранцију за интегритет Новопазарског Санџака! То значи: да Аустрија резервише себи право да упадне у Санџак кад год хоће, под изговором да предузима тамо мере против нашег освајања. Да би чувала санџак тобож од Србије, Аустрија би ушла у њ сама.

Ето чему све тежи Аустрија.

Турска се сад налази на раскрсници. Хоће ли издржати у борби мирној и дипломатској против Аустрије и дочекати тренутак кад ће добити највећу сатисфакцију и потпуну безбедност за своје поседе у Европи, или ће се полакомити на обећање Аустрије и попустити под пресијом Немачке. Јер ако нови режим у Турској буде тако лако, за суве паре, продавао суверена права своје земље, Аустро-Угарској ће се у брзо отворити апетит да по ту цену једног дана анектира и Санџак. Као год што је одузимање румелиских железница био пробни камен за проглашење бугарске независности и анексију Босне, тако је Босна пробни камен за анексију Санџака и продирање на Солун.

Зато Турска треба да се анексији одупре у толикој мери, да би Аустрија једном за свагда изгубила вољу да дира у турске провинције.

Најзад, за свакога је јасно да је највећи интерес Турске, да буде што већма одвојена од Аустро Угарске. Турска ће бити потпуно безбедна и спокојна, само оног дана, кад се њене границе не буду никако додиривале са границама Аустро Угарске. Из тога разлога, Турска треба да се свом силом заузме за аутономију Босне, односно за компензацију Србији и Ц. Гори, ако предлог о аутономији пропадне. И што буде шири појас земље, који би одвајао Турску од Аустро-Угарске, све ће већа безбедност Турске бити.

Кад не би било конвенционалних појмова о части и достојанству код Турске и навештачене осетљивости, Турска би имала рачуна, да сама понуди један појас земљишта у Санџаку, те да би се Србија и Црна Гора додирнуле, само да је на тај начин одвоје од Аустрије.

Али Србија то не тражи. Србија очекује од Турске само оно, што је у њеном очигледном интересу: да истраје у своме отпору против анексије докле год се томе опире Србија и да се свом снагом заузме да Србији припадне оно земљиште Босне, које би одвајало Турску од Аустрије.

То би био спас за Србију, а потпуна безбедност за Турску.

То је данас општи интерес Европе.

Извољсков говор у Думи

Приликом дебате о буџету министарства спољних послова, учинио је у думи министар Извољски врло дуг и детаљан говор излажући руску спољну политику. Министар је рекао, да је Русија у свима међународним политичким питањима, која су се у последње време појавила, старала једино да та питања реши мирним и законским начином, а у вези чувајући и народно руско достојанство. Спомињући на прво место у своме говору питање, које се тиче истока, министар је рекао, да се Русија не може одрећи старих историских традиција својих, као што су то и последњи догађаји показали, па непрестано потребној мисији за одржање европске равнотеже. Словенска Русија најбоља је гарантија за државну и мирно развиће независности словенских народа и правичних организација балканских држава. Улога Русије у будућим преговорима потпуно је чиста и јасна. Она неће тежити никаквој својој личној користи, но дејствоваће у двојаком правцу. Прво употребиће све своје силе, да одржи мир, који је потребан и њој и целој Европи; друго, употребиће сва дипломатска средства на корист балканских држава, које су везане за Русију вековним и традиционалним везама. Русија је према свакој од тих држава испуњена осећајима подједнако топлим и братски њихове интересе подједнаким настојањем. Нарочито односно Бугарске, Србије и Црне Горе Русија је уверена, да ове три словенске државе треба у сопственом интересу, да војнички [illegible] сложне политике. Русија тежи да унесе што [illegible] између тих држава и [illegible] с Турском, како би све заједно браниле њихову политичку и економску независност. (Браво! Одобравање). Будуће држање Русије према овим државама зависиће од њиховог будућег држања, т.ј. у којој мери буду ове државе остале верне идеји солидарности балканских држава. (Браво!). Министар је дубоко убеђен, да ће у Београду и на Цетињу разумети, да, и ако Срби и Црногорци, с једне стране могу рачунати на топле симпатије и активну помоћ дипломације руске, они треба с друге стране да следују саветима руске владе, па да буду мирни и владају се, јер и друштво руско, које манифестује топле симпатије за Србе и Црногорце дели мишљење руске владе и позива их, да буду мирни. Најбоље мирна расположења свог друштва према Србији нашао се у телеграму председника руске думе председнику српске скупштине, у коме се вели, да само мирно решење кризе може у будућности осигурати стање Словенства. Односно питања, која су се појавила услед анексије Босне и Херцеговине, руска влада налази, да Аустро Угарска, као и свака друга потписница Берлинског Уговора, није ни у колико имала права без пристанка других потписница, мењати утврђено стање ствари тим уговором на Балканском Полуострву. Неизбежно је дакле нужна конференција — о којој прво идеја потекла је од Турске — која је неизбежно потребна за све који сматрају, да је право прече од дела, да сормалност, да нико не може мењати уговоре другојачије, но по пристанку свих својих подписника.

После дугог периода рада и засебног преговарања са разним европским кабинетима односно програма и надлежности рада конференције, Русија сада улази у други период не мање тежак, али надајући се, мање дуг, у коме ће се продужити између сила рада решења законског и мирног питања покренутих последњим догађајима. Министар констатује са задовољством, да Русија на своме путу није усамљена и да од почетка кризе, све ради у потпуној сагласности са Француском, Енглеском и Италијом.

После Извољскога говорили су представници странке октобриста, Гучков; умерене деснице гроф Бобрински; кадета, Миљуков; крајње деснице националиста и социјал-демократа. Гучков је прочитао следећу изјаву: „Пошто смо саслушали говор министра спољних послова изјављујемо топле осећаје нашим једнокрвним народима и државама словенским и тврдо верујемо, да ће влада ухватити се свим силама да очува њихове правичне интересе свима мирним средствима под условом да се очува у потпуности руско народно достојанство.“

Представник партије социјал-демократске Покровски посумњао је у искреност руских владајућих кругова, који су устали у заштиту Бошњака и Херцеговаца и покушао је да докаже, како је неискрена руска политика на Истоку. Како се при том свом говору служио увредљивим речима дума га је [illegible]

Затим је говорио гроф Владимир Бобрински у име умерене деснице. Изјавио је топле симпатије за Бошњаке и за Херцеговце и рекао: „Ми треба да кажемо народу српском: храбро браћо мученици, сети се да се највећа храброст и вредност састоји у дисциплинованости и владању самим собом! У тешким политичким приликама Русија не може ићи другим путем но овим, којим је води глас руског народа, а тај је пут несумњиво пут Словенства и води не само миру између Словена, но и општем миру.

После Бобринскога говорио је у име деснице Пуришкевић. Десница је решила, да не учествује у дебати о спољној политици, али је Пуришкевић изјавио, да говори у своје лично име. Налази, да у погледу анексије Русији не остаје ништа друго, него да сама енергично протестује. Говорник указује думи на опасност кадета, који могу Русију довести до рата, а рат за Русију може бити фаталан, а користан једино за Енглеску.

Члан радничке партије Булат држи, да је немогуће решити ма какво међународно питање сред свих [illegible] и држи да је једино средство за решење питања о анексији, плебисцит народа Босне и Херцеговине. Говорник изјављује жељу, да ће народ и дума изјавити у мојој форми своје осећаје на Бугарску.

Мухамеданац Максудов одобрио је у име своје странке говор министров, као и тежњу споразума с Турском, и изјавио симпатије према словенској браћи.

Миљуков вођ кадета, зауставља се на детаљима говора министровог. Признаје да је у питању анексије Русија везана тајним уговорима. Даље сматра министрово, да будућност Словенства зависи од солидарности држава словенских и од њиховог споразума с Турском. По мишљењу говорника дипломација руска требала би да стави себи у задатак, да добије међународне гаранције за аутономију Босне и Херцеговине. Довршење уједињења балканских народа не би било решавање за Словене против њихових непријатеља.

Резиме
Извољсковог говора

Накнадно смо добили из Петрограда о говору Извољскога овај телеграм у коме се истичу следеће тачке као најглавније:

1.) Русија стоји на гледишту да се 25. члан Берлинског Уговора не може збрисати једностраним актом, него се мора заменити другим новим чланом, којим ће се тачно утврдити будући положај Босне и Херцеговине онако како се буду решене.

2.) Русија ће се дипломатским путем најодлучније заузети да се у потпуној мери заштите интереси Србије и Црне Горе. О програму руске владе у тој тачци, Извољски се за сада није хтео детаљније изјаснити.

3.) Русија у програму своје балканске политике има задатак да ради на солидарности балканских држава (Србије, Црне Горе, Бугарске и Турске) и њиховом споразуму ради заштите заједничких политичких и економских интереса.

4.) Саветује Србији и Црној Гори мирно ишчекивање резултата дипломатских преговора, и

5.) Констатује да Русија, Француска, Енглеска и Италија имају потпуно идентичан програм у данашњој кризи источног питања.

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ“

У албум г. Алимпију

Ми смо јуче пустили један напис доблесног г. Алимпија. Оставили смо га без коментара, јер је он излишан. Тај је напис тако речит, да нам каже, но што би ми могли рећи за годину дана, да смо желели описати г. Алимпија и његову памет.

Кад г. Алимпије није још, ни после 30 година дознао шта је дато у „Рајхштатском уговору“ чија је садржина, ту скоро штампана у свима руским листовима, као аутентична, онда ми напуштамо амбицију, да му ма што докажемо.

Толико његово знање заслужује онако његово резоновање, а обоје су достојни великих резултата у политици, што их је постигао кабинет у коме је г. Алимпије био члан!

Аустро-турски преговори

Из преговора које је аустро-угарски посланик Палавичини водио последњих дана с Тур

Ultimo

Пријатељ Љ. у „С. Застава" упућује нам ово питање: Да ли ће Србија и даље имати у Цариграду свога посланика, или ће га повући, као што је учинила Грчка? Ако ће га повући, шта ће онда бити са нашим трговцима и нашом колонијом? Ако ће га пак задржати, зашто га не шаље? Ако ће га послати, зашто не шаље одмах? Ако ће га послати, зашто не шаље одмах? Ако ће га послати, зашто не шаље одмах? Ако ће га послати, зашто не шаље одмах?

Прешли границу

Синоћ у 5 сати после поноћи прешли су преко Дунава на нашу границу 41 аустријски војник све сами оведени Срби и предати су нашим власти-ма. Сви су одмах упућени у Ваљево.

Дневне вести

Тајна седница. Супра ће бити друга тајна седница на којој ће поднети Н. Скупштини своје реферате г. г. Ст. Исаиловић и Н. Пашић.

Фортуна код Милованина. Јуче поље поднесено 3 сата доказано је у министар ство спољних послова Јован Ф.грам аустро угарски посланик ани у министарству инте рио. министра. У пратњу супре сусрео се са њим пред ми ром на су се он уједно предста министарство спољних по слова.

Питње о аукцији Сапаре. Г. Рибарац је био упућен прошлога седмице потпиша министра предсе ника, а ми смо да је у По жаревцу одложено питање са „Акционарско друштво за експлоатацију рудника по „крајсвачкој сфери"? Г. Рибарац је, како нам је казано, отишао у Београд, да тамо, ако буде потребно, усмено изнесе своја мишљења и да у случају потребе, буде присутан седници Министарског савета.

Ново министарство. Вечерас ће бити састављено ново министарство. Г. Пашић је већ примио мандат за састав новог министарства. Г. Пашић ће задржати председништво министарства и министарство иностраних послова. Г. Стојан Протић ће ући у министарство финансија, г. Лазар Марковић у министарство правде, г. Стојан Аџалић у министарство грађевина, г. Милорад Вујић у министарство просвете, г. Милан Ђ. Милићевић у министарство унутрашњих послова, г. Јован Јовановић у министарство земљорадње, г. Милан Гроздановић у министарство трговине, г. Милан Ђ. Милићевић у министарство војске и г. Милан Ђ. Милићевић у министарство финансија.

Гост из Смоље. Јутрос је стигао у Београд мајор Јован Бој, командант војске у Смољу. Дочеп-ће је један од важнијих људи из реда малопуварке. У вашој средини биће се неколико дана. Дабро нам дошао.

Аустрија и Турска. Аустро-угарски посланик Јанко Пап-ић је отишао у Цариград, да тамо, ако буде потребно, усмено изнесе своја мишљења о међународном положају поводом балканске кризе нашто је мајор Јован Бој. Пошто су до-шли у Цариград, они ће ући у конференцију са представницима осталих сила и по-ћи заједно код Турског министра иностраних послова.

Нетачна вест. Вест пос-ледњег београдског листа, да је краљевић Александар у кнегиња Зорка ускоро одоше у Београд — није тачна.

Радикалска странка. Ја-ко Народном железничке ра-дионице премештени су и то:

Г. Стеван Аврамовић, шеф станице пруге за чешмовима у свобраћајном одељењу ди-рекције.

Г. Борислав Тушковић само-бивши чиновник београдске станице за шефа станице у Лесковцу.

Г. Андра Петровић шеф станице у Београду, за ба-ћевца железничке станице у Београду.

Г. Стојан Аџалић само-бивши чиновник београдске станице за шефа станице у Ваљеву.

Они распоредом обухва-тени су неколико месеци ста-ју постављени за шефове на мањим станицама.

Унапређења у Дирекцији. Дирекција Државних Железница унапредила је 44 званичника и 137 скретничара, манипуриста, кочничара, ло-жача, чувара пруге и теле-графа дестара и т. д.

Хвала Богу ако се сетиле пружиле и нашој особа за

и њима који одликују прва овој празник лету.

Аустрија на Фалирју. Представник француске ре-публике Фалирју, у пратњи свог секретара Рамондена и пуковника Лисона, шетао је у пролом петак пре подне кор-зом. Г-дин Немо клинер Жак Матије дуже на Фалирју, једном руком та почела за врат а другом му почне чу-вати бреду, те су та Лисон и Рамондена једва одбранили. По овоме што је код Жана набрао, види се да је био у вези с Орлеанима. Фалирју је изгледати што је једно од прво-редних. Агентатор је ухапшен.

Виноградарске послови. Жале се виноградари на ве-ћу ноћу трговци, који пуцају за Шабац преко Кленка ау-стријском железницом, да ово-године четири пута више ће-ница него лане. Највише се ово-чим у Шапцу и овде у Бео-граду.

Зар не би нешто било без-потребно у вези с тим Лисон и Рамондена?

Из судница. Пре неки дан због је претрес у просторије-ма Београдског суда у прво-ме кмету из Космаја, које је оптужен за утају од 30 дин. и које је во претреса лежао у затвору 3 месеца и 20 дана. Кмет се бранио да није ута-јио 30 дин. но да је ту суму узео на рачун не примљене плате. И кад је разумљивије-ме Кнежевић Спиридон утврдио ове утврдио, да је кмет ово-да примио 90 динара а не 30 и да нема до шета кривице, то је суд ослободио кмета и дана је пустио кмета као не-виног.

А што је чоме лежао 4 месеца у затвору у затвору то њиком питања ?!

Ухваћа буде речено само кмет није приходио радника-ма, већ је ухапшен због ути-бабе четири месеца у затвору.

Пожаревачке железнице. Још крајем септембра ове године и према уговору који је између нашег предузећа са окружним одбором у Пожа-реваца, требала је бити готова пруга Пожаревац—Дубравница и Костолац, али до сада ништа-ко и није нису положене. Међу тим овом истом прузи-ницу устуљено је грађење пруге Пожаревац—Петровац —Горњачка Клисура.

Народа окрута пожаревачког, коме се пружају бакрене ин-вајке за дужину пореза и при-нуде свако, ко хоће да чуди се што је узрок те се они железничка радови одуговла-че, па ни кога ни да пита ни-шта. Ова пруга требала је да буде готова за 3 месеца, а ево је почетак пожаревачка дана 5000 динара.

Добро би било да се г. министар грађевина заинтере-сује за ову пругу и да ради-ложе у Пожаревцу мало во-ничење.

Експрес Београд—Со-дун. Због честих пожара на бугарским железницама као и због последњих догађаја са румунском железницом, већ је решено питање, да Орн-јем Експрес не пролази више кроз Бугарску него из два

Од сутрашњег броја „Правде" излазиће:

Мој разговор са Престолонаследником

од А

од Београда за Ниш а одатле преко Ристовца за Солун, а одатле за Цариград.

На ово има само да се још свој приступи друштво „Wagons Lits“ па је ствар готова.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

„* Од пре неколико година непрестано вода у Трсту и на мору тешка бура, услед које се морао обуставити обласни промет. По ...ском броду „Уjато“ сударио се с паробродом „Бало“ и оба су потонула.

„* Уредник мађарског листа „Фолд Пеиа,“ секретар мађарске ... странке уклоњен је из ... Велвлије, за бурање и ... у говору на ... својих пристаниша.

„* Мађарски министар унутрашњих дела гроф Јулије Андраши сазвао се ... од своје болести.

„* Аустро-угарски престолонаследник Франц Фердинанд био је пре неколико дана у Пизи у Италији, па је одатле отишао на своје имање у Тоскани, одакле се опет вратио у Пизу, а затим у Беч. Ово је први случај да је престолонаследник Франц посетио Италију.

„* Политичке прилике у Угарској ... је ... Пут министра председника Векерла у Беч није могао ни ... ствари ништа помоћи, јер је престолонаследник Франц Фердинанд ... први у мађарском сабору.

која је имала да сврши посао, која спада у струку г. Илића. Овај је изјавио да је болестан и лекарским прегледом утврђено је да је заиста болестан, те и није отишао на тај посао.

Код паметног света он би имао да оде у пензију а у Србији постоји опасност, да војску, после Путника и Степе, не прогњаца мало и овај добри човек.

него ико, сваког дана и преко једног београдског листа, дајем могућности широј јавности, да створи мишљење о мојим способностима, ако их имам.

Примите господине уредниче уверење мога поштовања и будите пријатељ само истине.

[illegible] — 1908
Београд

Мита Димитријевић
писар мин. иностр. дела

I. КЛАСА
ВИШЕ ШКОЛЕ ВОЈНЕ АКАДЕМИЈЕ

Ред. број	ИМЕ И ПРЕЗИМЕ	1-ва ГОДИНА: Стратегија	Тактика	Ист. ратова	[illegible]	[illegible]	Фран. језик	РАНГ	2-га ГОДИНА: Стратегија	Тактика	[illegible]	Администрација	[illegible]	[illegible]	Нем. језик	Фран. језик	РАНГ	Општи ранг	[illegible]	
1	Милош Васић	9а	10	10	9а	9а	9а	1-ви	10	10	9а	9а	10	9	10	9а	1	I	3-ће	XIII
2	Јован Ђорђевић	9а	9	9а	10	9	8а	2-ги	10	9	8а	10	10	9	9а	9	2	II	4-то	XIII
3	Милош Пурић	9а	9а	10	9а	9	9	3-ћи	10	8а	9	10	9а	9	9	9	3	III	1-во	XIII
4	Василије Јовић	9а	9а	10	8а	9	9	4-ти	9	9	9	10	10	7а	10	9	5	IV	2-го	XIII
5	Љубомир Поповић	9а	9	10	7	9а	8а	5-ти	9	9	9	9а	9а	9а	10	9а	6	V	5-то	XIII
6	Милутин Марковић	8	9	9	8	8	9	6-ти	9	9	8а	9а	10	9а	9	9	8	VI	7-мо	XIII
7	Андрија Јовановић	8	8а	8	8а	7	7а	8-ми	9	9	8а	7а	9	10	7	9	7	VII	6-то	XIII
8	Јован Милојковић	8	9	10	7а	7	8	7-ми	10	9а	9	10	9а	9	4а	9	9	VIII	[illegible]	XI
9	Никола Лукић	7	7а	9	6а	8	7	9-ти	8	8а	9	9а	9	9	8	9	8	IX	9-то	XIII
10	Миливоје Николајевић	7	8	8а	6а	8а	7а	10-ти	8	9	9	7а	8а	9	7	9	10	X	11-то	XIII
11	Коста Јовић	8	8	9	8	8а	7а	11-ти	8	8	7	8	8	8а	5а	8	11	XI	8-мо	XIII
12	Андрија Милошевић	7а	8	8а	8	8	7а	12-ти	8	8	7	8	7а	8	8	8	12	XII	10-то	XIII
13	Михајло Петровић	8	8	7	7	8	8	13-ти	8	8	7а	8	7	7	8	7а	14	XIII	14-то	XIII
14	Љубомир Ивковић	7	8	9	8	7	5	16-ти	8	8	6а	7а	9а	8а	6а	5а	13	XIV	12-то	XIII
15	Михајло Јовановић	7а	8	8	6а	5а	7	14-ти	7	7а	6а	8	8	7	8	8	15	XV	13-то	XIII
16	Стеван Илић	8	8	8	5а	10	7а	15-ти	7	7	3а	8	5а	7	10	8	16	XVI	15-то	XIII
17	Светозар Јовановић	5	7а	6	6	4а	4а	17-ти	7	8	3а	7а	5	6	5а	7а	17	XVII	16-то	XIII

Напомена. Задовољавајућа оцена за I. категорију 8 а за II. 5.

О ЗАШТО...?

За не знам зашто бол туђинског дара,
и зашто са мном је зајадно ...
... и ја имам жара
и задовољства... Зашто да се хоће
ја вечерас били и са њим са далеко!...
Зашто да сасвим је са светом далеко?...

Што ... време туђем ...
... што је друге ... вече,
... да ја ... што је ...
и ... да се ... ?...
... за друге ... ?
... не могу да ... и ...

У ... часу, ... друге ...?
... да ... то ... ,
Може, да тако овај живот ...

А ... Ти си требо да ...
... и ... не ...
... и ... ти се ...

Н. Лазаревић

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас, у недељу, огроман програм пун новитета. Ни једне недеље није било толико нових ... јега као вечерас. Сем тих нових тачака приказују се и комади:

1. *Бојо жена*
2. *Убијцу ој!* и на нарочити захтев.
3. *Краљевић Марко!* — Посета ће вечерас бити огромна. —

Биоскоп „Бен-Акиба“ хотел „Булевар“

Вечерас нов програм од врло интересантних слика. На крају ... слике из Београда, које су врло занимљиве. Кафана је уређена и сваре најздравије комаде на потпуно задовољство публике.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Показали папак

Још чим је искрсла идеја о коалиционој влади, ми смо уочили да су самосталци одсудно противни тој комбинацији, и то смо казали. Али под притиском јавног мњења, њихови су прваци примили на себе улогу да изиграју у преговорима: као да су и они за коалицију. Уздали су се да ће ко други покварити тај план. Кад нико није хтео за рачун самосталаца извлачити кестење, онда су они јакали на таквим предлозима за које су држали, не да су добри, него да неће бити примљени. Кад је почело изгледати, да ће у прхос њиховим интригама комбинација успети, онда су одмах помолили свој папак.

Најпре су измислили једну безобразну клевету против г. др. В. Маринковића, која није нашла ни на каква предлога у јавности. Затим су на основу не сопствене клевете, по наруџбини јуче најгаднији ... на г. В. Маринковића, да би тиме направили злу крв и онемогућили комбинацију. Очигледно је за свакога, да је тај чланак писан по наредби шефова самосталских, који су се заплели, и не могу да више лажући избегну њима мрску комбинацију. Да не би они изашли на среду, пустили су с лавца оне из „Дн. Листа.“

Иначе без поруџбине тај се чланак не да замислити.

Како би „Дн. Листу“ пало на памет да говори о нечијим „папамама“ и шпекулацијама, кад иза његове редакције стоје г. г. Сенчић и Мил. Марковић, који су прослављени као ескамотери првог реда?!

Како би смео „Дн. Лист“ говорити о „штреберству“ туђем, кад по његовој редакцији баула тип штребера г. Драг. Јаксимовић, који од сплетака и лажи живи, коме су оне основ каријери, који је идеал наметљивости, те му се не може упозобити ни онај поруб, који се стално тиска међ дебела меса?!

Или би зар смео „Дн. Лист“ говорити о моралу и поштењу, кад у његовој редакцији по вазли бивши беспрекорни њихов ... г. Јов. Скерлић, познати политички ... који за мале паре служи свакоме и који ће први доћи у најам баш г. В. Маринковићу, ако би овај постао министар, као што је просио у г. П. Маринковића кад је овај био на власти.

И зар би највише смео говорити о нечијој породици овај ... бескућника и пробисвета без оца и мајке, какав се налочкао у тој плувачници од редакције?

Не, не, тај је напад поручен, и ми држимо на нишану његове инспираторе.

Из војске

Зар он?

Као кандидат за министра војног, при решавању садашње министарске кризе, помиње се између осталих кандидата и инжињерски пуковник Стеван Илић. Колико је то неозбиљан и немогућан кандидат нека послужи овај факт. Пре кратког времена пуковник Илић је био одређен за председника једне комисије

Једно објашњење

Господине Уредниче,

Ако вам је стало до истине, Ви ћете бити љубазни да оштампате у „Правди“ ово што следује:

Од писара IV класе до писара I класе има три класе, и то моје унапређење дало је повода рђавом коментарисању. У одговор треба да кажем, да сам ја у мин. ин. стр. дела преведен као суплент гимназије са указом још пре четири године. Лањске године једни суплент постављен је у министарству инострани дела за писара II класе и то је говорио одговарајућа класа. Са мном тако није било због једне обичне омашке у писању указа, која се доцније из других разлога није хтела исправити. Сад је то исправљено тиме, што ми је после двадесет месеци дата I класа у самој ствари: само једна класа. Није моје да изјавим да сам је честито заслужио. Они који ближе познају мој рад — а међу тим сте и Ви, господине уредниче, признаће, да је од мога рада било извесне користи по нашу народну ствар. У осталом, ја, више

ШАЛА И ЗАБАВА

Са свим

На часу вјеронауке, запита катихета једну девојчицу:

— Шта је осећао у себи Аврам, кад је Господ затражио од њега да принесе сина свог на жртву?

Девојчица одговори:

— Помислио је: „Бре ала је тај луд!“

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. Жан Матије, нападач Фалијеров изјавио је, да је се спремао, да изврши напад на Фалијера. Испрва је ишао за Фалијером, и затим престигао га је и кад се окренуо једном руком ишчамарао је Фалијера док га је другом снажно вукао за браду. Како се Фалијер у том тренутку сагао, Матије је пао и повукао за собом Фалијера који је пао преко Матија. Матије је изјавио да није имао намеру да удари јако Фалијера.

Изгледа да Матије није потпуно при себи, јер, да не жали то што је извршио, јер сматра да је извршио своју дужност тим нападом

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Зевакоа Мишела
превод с француског

(379)

XXX

Хугеноти

— Али, доврши витез, ја молим преклињем вашем величанству да ако силна милостивост једног сиромашка, као што сам ја може да вам буде од користи, она ће вам стајати на услузи увек кад вам затреба...

— Добро, добро... продужићемо овај разговор, рече краљ.

Пардајан изиђе с Маривалом. Стари Андолет и Тозињи били су већ раније заједно изашли.

— Шта је то било с вама малочас? упита тада Маривал. Изгледали сте јако узбуђени и још сте и сад бледи.

— Слушајте, рече Пардајан, је ли то заиста маршал Монморанси што жели да изађе пред краља?

— Он лично!

— Франсоа од Монморансија, јеси ли?

— Доболи! рече Маривал зачуђено.

— Е, тај Монморанси је отац оне коју ја љубим! Потребно је да му предам једно писмо које ми је отац у пропаст и које ме сажиже. Ако му не предам то писмо онда сам изгубљен и онда ћу узети Лујзи њену најприроднију и најоданију потпору. А ако му га предам он ће ме презрети и Луја је за навек за мене изгубљена!...

XXXI

Франсоа од Монморансија.

Човеку, кога су очекивали у двору Колињијеву и кога сад уведоше пред краља од Наваре, могло је бити око четрдесет година. Био је висок, снажна тела и необично лепих удова, као људи који се јако одају телесном вежбању.

Коса му је била седа.

Чудновато је изгледала та седа коса на још младој глави, јер су му браде биле још сачувале изглед боју. На лицу му није било ни једне боре. Очи без ватре, ... су му сањалачки и ... поглед.

По коме је изгледало да је неки дубоки умор одједном покрио целу снагу која се огледала у целом томе телу.

С годинама се мало по мало бол губио.

Али је остала дубока туга која је притискивала тога човека својом тежином и стула је доводио тај умор...

Франсоа од Монморансија изгледао је као човек који равнодушно подноси живот.

Њему се свакои чинило да је тај живот престао оног кобног дана када се срећан, страстан, журно враћао из рата, из ропства, кад га је снашла страшна несрећа чији је терет вукао, а није могао да се ослободи свагда условима на своју љубав и своју младост.

Он је био као она путница која се искрцава после дугог путовања на кућу своју кућу изгорелу, породицу уништену, јад и ... и ствар као ... пред страшном неправдом која ... ...

Франсоа од Монморансија био је од оних људи који не разумеју ... своје срце што су га једном дали.

Чиста и дубока љубав, коју је он осећао према Јовањи од Пијена, била је још увек у његовој души. Једино је она добила други облик. Може се рећи да после катастрофе он није провео ни часа а да не помишља на Јовању — или не да је благосиља већ да је проклиње.

Често пута је осећао неко искушење да је види, али је увек обуздао своје жеље и тада би увек ушао у какву живу борбу, у какво ново ратничко или политичко предузеће где је развијао грозничаву радљивост, па ипак се није могао ослободити успомене која га је непрестано мучила.

Слика Јованина непрестано му је била пред очима.

Рекао је маслио на Хенрија од Монморансија.

Да ли му је опростио?

Без сумње није. Али се старао да га заборави и у томе је доста лако успевао, док му Јована никако није излазила из памети.

Са таквим карактером, са таквом љубављу у срцу, скоро је непотребно казати да Франсоа од Монморансија није ни помишљао на какву другу љубав, на другу породицу, на други живот.

Али је ипак пристао да се ожени Дијаном од Француске.

Примајући ту жену он је хтео да се спасе тиранције свога оца; можда је за тренутак поверовао да ће се измирити са новом љубављу; а треба рећи да се надао и да ће га смрт наскоро ослободити свих мука.

Он се није смрти само надао већ ју је тражио.

Али на његову несрећу смрт није долазила.

Његов живот са Дијаном од Француске био је тачно онакав како су били уговорили, то је било обично другововање. Образована, духовита, амбициозна Дијана никад није ни тражила мужа, већ друга. Пошто су је прошле жеље да игра крупну политичку улогу и пошто је увидела да Франсоа нерадо пристаје у њеног, однос између њих престадоше скоро сасвим.

(наставиће се)

УРЕЂЕЊЕ СВЕЋЕ ЖИВОЊЕ

Заснован је уређивачки кружок, састављен од уредника: Кучића, Савића, Новића, Гутића и једног дописника.

Сневаг „ТЕЈ-БУТЕРФ"

Павлане „Милих-рама"

Изворска Бела и Црна вода

Балог брашна за хлебовиће / врсте 1 и. Динара 3·00. Свежих јаја најновијих и најсвежијих. Најбоље уље. Најбоље уље за стране Салате. Изворске воде Беле и Црне Изворске воде за торте. Најобилније количине воде за пиће. Конкурентне цене. Све воде за пиће. Најобилније количине воде за пиће. Сувише Београд. Сувише Београд. Жичарска пруга. Дрворезне Пантерије. Сувише Пантерије. Сувише Пантерије. Сувише Пантерије. Сувише Пантерије.

Најбоље и најконкурентније спољашње боје и лакови за металне и осталим врстама површина за сваког.

Бројеви на кућама 120 · 140 ком у бронзу, емајлиране, боје. Најбоље емајлиране боје за сваку површину. Најбоље. Пописивање и т. д. Телефонске апарате Пантерије.

Пројектујте комплетна инсталациона радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворске Лифераната

Београд—Теразије

Г. г. интересенти у Београду и у крупнијим местима чини и на врсте ће врло повољне цене и услуге.

Телефон бр. 48 — 601 14—

Кафана на добром месту издаје се од 1. јануара 1909. год. Упитати у Краљице Наталије улици бр. 8. 682 4—5

Младић здрав, вредан и добро писмен тражи се и препоручена при њеној канцеларији као за мањег калиграфа, а за врло скромну награду.

Обратити се картом на кафану „Шумадија," Савино горска ул. бр. 50 под знаком Чеп — 683 1—1

Сређење

Српске Краљске Лутрије

1. КЛАСЕ 37. КОЛА

У свима поседима и партијама, продаје се сваког бављења врло чиста и проклопива под најповољ. најјев условима.

СРПСКА БАНКА

у Београду. Телефон бр. 455.

680 5—5

ВИШЕ ХИЉАДА приј. них листа за природ. ну могу се добити у цртом. парнци „Браћко Радичевић," Бранковна ул. бр. 16.

Имање на продају

Једна кућа у Кожодерској улици број 26., са четири стана и дућаном.

Друга кућа у Видиковској улици број 20., са два дућана и четири стана.

За даљна обавештења обратите се сопственику, Душанова улица број 8., између Народног Позоришта или на телефон бр. 43.

13—30

Механа под кирију

Ново отворена механа под „Дућанском Кулом," која се налази на главну Чубурску и Мошићанску улицу се од 1. новембра под кирију.

Ко жели да узме исту молећи нека се јави газдарици у истој кући.

658 2—2

Дућан

са собом, подрумом и другом за даље се одмах под кирију.

Дућан се налази у Ресавској улици у близини основне школе и подесан је за мешовиту, манифактурну, галантерије, гвожђе, посуђе, часте и т. д.

16.XI. 1908. Београд.

Јован М. Јовановић кафеџија

ул. Вождове Малинова бр. 32.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Котел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Наручите јеловник спремо се за празнике. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО. Од данас па сваке суботе *Српски кулуч са пастрмком, Прућа, Кељач на рамену.*

Преузимамо ручкове по најнижој цени.

Свагдашњи „КОМИЊАК" продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

Новитети за балску сезону

Данас ми је пристао

КОМПЛЕТАН

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

са успехом: да врлине што се не нађе до 28. децембра ове године.

Цене су цене и изворносне ниске, а нарочито особите: то уклањање поштовање мајстерије да се користе свом приликом.

За цело од 35 дин., добије се дивна б-ница платна, рафина на јапанезету, са вез-канцијама и дугмадима.

По како је ито халино стајати на улици у мојој радњи врло кратко време, и то од данас до 28. децембра, то се мало и мајстерије, да се прича свим сопственицима.

Поред балских хаљина добио сам огромну количину свиленог тюл-тканја за постиву ватих хаљина и за женске и то у свима могућим бојама и у два квалитета. Једноме је цена 1·80 дин., а другоме 3·20 дин. метар. Исто је свила доста евтиније у Србији, одавде се мисли свако, који жалосибу, а гарантујем да је задржавање ито имати финија свила.

Поносна радња

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛАЉА

688 1—10

Извештај!

Извештавам поштовање госпође и господице да сам ја опет на пијаци поставио свој мали, али врло лепо уређени бакалски дућанчић, где ће моје старе муштерије, а исто тако и нове моје муштерије, моћи наћи све што им је потребно, а по врло умереним ценама.

С поштовањем

И. Б. БОЖИЋ

Прва Српска Мешана Сиска Робна Пијаца, Пијаца улица бр. 42.

687 1—2

СРПСКО ДРУШТВО ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ ЗЕМЉУ ЗА ЗАЈМ

ДИНАРА 2.000·000 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

Зато браћо, Срби и Југословени на тај дан купуте нише

Лозове Црвеног Крста

Тамнице новца за сретне жалосне само добите

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

са најлепше атрактивна ниже сигурна страна за добитке новца, на ниже ниско врло једноставно и правило ниске од своје и ниженије вредности.

За ниједну своју атрактивну добровољне је једна Аустроугарској и једна Румунска Фонд у 4%, нит. ренте и Народна Банка сигнализује све атрактиве у злату без ниженог одбитка.

Клуба пучање 2. јануара 1909. год.			100.000
	и		10.000
	1. дупла		150.000
	и		15.000
10 атрактива по 1.000			10.000
20	„	200	4.000
100	„	50	5.000
900	„	Аверт	900

За Србију ће ићи утврђени пошаљи 22 — дан, на доказу бесплатном конгресном 22·00 дан., а на 12-то месечну исплату од 2 дан. месечно и 1 дан. од ниже једнаки за сигнал на ниже упишеног и пошатарине и све остало ниже се искључено

Упућивања и одговори ван сигурне, ниже, награда добра.

главни заступник

ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

Прва Краљевска Српска Пеленџ. Фабрика Нуфера

Димитријевића и Алексића

Фрушкогорска бр. 10

БЕОГРАД

препоручује

Г. г. официрима активним и резервним

ЗА РАТНУ СПРЕМУ

Пресвлачи нуфер, прегучи платном врхуни, брани боје боје, сигнал, ратује поставља, са једном пругом и ратује на ветај.

Тарба — калуп за дечак

за фино уколичавање ног оптоваљет брзи платна, које напомиње не прекупите кожу. На жетву су нарочите две ниске — пругаст — које лепше за ноге и остало. У жетви јануар кожу се сломљете док бобете, дугуе и сви остало што је потребно за сигнале, сломљену и пробоју. Нетн ваљу ниже не поседује ово пругаст или сигнал. при једном пругу. за ко отворене пругаст и нашиву ноже ју на пругаст кожу.

Пројектна кожна торба.

Све горње нарочите ствари су производ те сами тек јамчи за солидност њихову. Нарудбине ће разумљивости на упутјене буде и тачно уз доплату.

С поштовањем

Димитријевић и Алексић

681 5—6

Голуб С. Јанић изражава своје познаване и пријатеље, да ће своју мајци

† СОФИЈУ

у среду 17. ов. мес. у 10 и по часова пре подне довести гробљу пристоје у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

689 1—3

Господу Богу било је угодно, да нерву са путницу мога живота, моју жену

† ЕЛОДИЈУ

после њеног дуге болознаља позове у свој други и боље живот.

Она је безбожно и мирно преминула на њеној Св. Авдреју.

У њему, које ми је остављо, најмила ми је као последњу своју жељу, да се сахрани остатак њени смле.

По њеној жељи тело је њено спаљено у Гозјерс Грем Крематорије у Лондону 3-ћег јануара, а урну са њеним пепелом сахрањено сам у гробу њеног брата у Вортингу код Брајтона, на њеном Св. Никоју.

Захваљи сам мојим пријатељима што су ми и свом пријатном изразили своје пријатељство. Дубоко сам тануг њиним саучешћа и од стране мојих невидљивих политичких противника. Ту мелеку утугу жели је задржавам и ја жичи својим нервом и одним службом Србији и српском народу. Хвала Београдској Трговачкој Омладини. Хвала штампи српској. Хвала свим добрим људима на њиховој добити.

9 ог децембра 1908. год.

у Лондону.

ЧЕДА МИЛАТОВИЋ.

Правац" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство за годину 32. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредничтва налазе се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радиша М. Радосављевић* Видиковац ул. бр. 22.

„Браћко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 15 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВ АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 343. | Телефон 821.

КАРАКТЕРИСТИКОН

I.

Од једног нашег приватног књижевника добили смо овај писмо које преводимо јавности без икакова коментара јер је он излишан.

„Опомена је лист „За Отаџбину" дошао бележењу под насловом Династичарско пасквилерство у коју се непосредно укључује на нов начин, који је „Правда" пронашла од „М. Журнала." Стварно „Правда" квиљарењу за званог њеног читаоца јасно је и несумњиво. Али сем тога живе Карађорђеви ствари и нешто горе и одвратније, то је „Правда" по-денунцирање оних људи који су као и ми, а сем тога и врло мала по врлине поникле с њом у пријатељски однос.

Мени је познато да је ту „Правда" подашло на нашем месту давала објашњења о „антидинастичкој" Србији, стварајући лудиле непрошене и тривијум у једне који пород политичари још и књижевнике и новинаре који су се некад, чак и пре неки пут године замерили „Правди" или опет у „Правди."

То знају многи и за сумњиво да ће и „Правда" сама о томе писати, али ја сам ипак сигурно да ће се интересовати, да дознаје како је све ставили на чело тих њених „антидинастичких" ствари да о томе да пишта по пред остали и г. Андру Гавриловића, директора „Трубе."

Дакле „Правда" је нашла за пожељно, она и денунцирање!

Дост „За Отаџбину"

II.

Десило се, да се у два маха лист „За Отаџбину" позвао на мене. Дакле моје бутање могло би се рећи, да је нешто и што морам изјавити ово:

Новембра 9. ов. год. разговарао сам са Г. Министром Просвете. Он ме је корио што сам оставио своју катедру, говорио ме је што сам отишао у новинарке, корио ме је што сам отишао у „Ја не новинарке", па је рекао:

„Сад почињете вероватно исто што ранније нисам хтео веровати. Толико су пути они из „Правде" говорили како што год у њој има антидинастичког и како је Министар Андра Гавриловић. За то нисам вероват, то нисам давао ни да другом месту да се верује. Али кад чујем да и тебе сада у „Правди" нема, то ми значи како сад они друкчије пишу, како је умиљао и угодније — је сад, гоподи, вероват они исто су и они толико пута говорили!"

Није ме било мило што то чујем. Г. Министру сам рекао:

— Не приступам ја је у „Правди" било чега антидинастичкога; дакле, нисам ни ја могао писати ово што ви не постоје. А ако вазданог нелике разлике између досадашње и садашње „Правде", немогуће ту разлику тумачити сасвим мојим присутном ни ово нисам осуђен. —

Изнешени овим што сам чуо од Г. Министра, као стара старога приатеља, је сам по причао неколицини лицима, и ја ништа горе и ништа боље изјавити, то је „Правда" по-денунцирање оних људи који сте нам повереним сарадника чест нам је уверити Вас о нашим најодличнијим поштовању.

10. децембар 1908. год. у Београду.

Мирослав М. Павловић
Др Б. Марковић.

Господину
Г. Јовану Адамовићу
директору „Правде."

УТИЦАЈ ИЗВОЉСКОВА ГОВОРА

По један и један телеграму „Н. Лојду" стварно изврштавом утиску изјављене које Извољскове, у четвртак вечером крај говора којим су задовољни Извољскова изјава, да се на тај начин у часу стварно престаље тако звездашњи преговора, и нарочито с правилном истаку ставе да Извољски није устанио ону у сумњи да су његове предлоге увиле у обавезе о инсистенцији Босне и Херцеговине, који је говор прошет мирољубивим настроју и са задовољством се примљен. Цео утисак говора Извољскова је, да је он ако и бранио своју ствар, ипак је хтео да се не ствара непријатељско расположење, и да се не ствара ни нова комбинација. Он је говорио мирољубиво, и у њему нису били расположени за такав галантиран, Вилу у мањи пала у сумњу. Но кажени Извољскова говора, и његова изјава да се би врећи ни Вилу при полазку, решили су да ју дају будет онако како траже. То ју ни мало неће нов продужити.

Напредњаци и народњаци не слазати против такког предлога буџета.

Коалиција

У суботу је ће изгледало као да је нека комбинација са коалиционом већином пропала. Али је председник Скупштине неуморно радио да је спасе и успео је. Данас је опет ју у Скупштини: као да је замисао о коалиционој већини већ приведена са свим крајем. И само нису још неке појединости да се усвоје. Неправедна је листа министарска, за коју нису могли добити, јер се држи у тајности. Али ће се сазнавати већ сутра објавити и до сутра у вече имаћемо нову, коалициону владу.

Клубови

Јуче по подне су самостални и фузионални држали своје клубове и синоћни састанак свих њихових посланика. Сутра, који је рад био управљен ономе: да се састави једна коалиционална влада из свију странака.

Самостални су остали доследни своме ранијем одлуками и приђели листу коалиционе већине.

У влади улазе 3 фузиониста, 2 самостална, један народњак и један напредњак. Девети је министар војни.

Г. Ања Николић нам је изјавио да он то нигда г. Гавриловић није рекао, нити му је је ово рећи, пошто му никако но из „Правде" није ни познат. Ми смо дакле ово питање чисто на том основу и поставили.

Сматрајући да је овим мисли сваки сте нам повереним сарадника чест нам је уверити Вас о нашим најодличнијим поштовању.

10. децембар 1908. год. у Београду.

Мирослав М. Павловић
Др Б. Марковић.

Господину
Г. Јовану Адамовићу
директору „Правде."

О СИТУАЦИЈИ

Криза

Министарска криза још није формално отворена, јер Вилу ни до данас није поднела оставке, али је између радикалних група у влади је настао такав несклад, да ће ствари ипак морати да се расчисте. Ту је у главном ствар у томе што је Вилу ситуација дала, јер сви и није поникла из парламента.

За сад се још не зна, хоће ли се спровести поставке и нова министарска листа састави, Вилу сама поднети оставку мотивишући: да је њена мисија свршена, јер се сад тај ставио и чисто старопредстављене тога двојица, и нарочито с правилном истаку ставе да Извољски није устанио ону у сумњи да су његове предлоге увиле у обавезе о инсистенцији Босне и Херцеговине, који је говор прошет мирољубивим настроју и са задовољством се примљен. Цео утисак говора Извољскова је, да је он ако и бранио своју ствар, ипак је хтео да се не ствара непријатељско расположење, и да се не ствара ни нова комбинација. Он је говорио мирољубиво, и у њему нису били расположени за такав галантиран, Вилу у мањи пала у сумњу. Но кажени Извољскова говора, и његова изјава да се би врећи ни Вилу при полазку, решили су да ју дају будет онако како траже. То ју ни мало неће нов продужити.

Напредњаци и народњаци не слазати против такког предлога буџета.

Коалиција

У суботу је ће изгледало као да је нека комбинација са коалиционом већином пропала. Али је председник Скупштине неуморно радио да је спасе и успео је. Данас је опет ју у Скупштини: као да је замисао о коалиционој већини већ приведена са свим крајем. И само нису још неке појединости да се усвоје. Неправедна је листа министарска, за коју нису могли добити, јер се држи у тајности. Али ће се сазнавати већ сутра објавити и до сутра у вече имаћемо нову, коалициону владу.

Клубови

Јуче по подне су самостални и фузионални држали своје клубове и синоћни састанак свих њихових посланика. Сутра, који је рад био управљен ономе: да се састави једна коалиционална влада из свију странака.

Самостални су остали доследни своме ранијем одлуками и приђели листу коалиционе већине.

У влади улазе 3 фузиониста, 2 самостална, један народњак и један напредњак. Девети је министар војни.

Интересантно је: да су јуче дошли у фузионални клуб и министри, који се рачунају у фузионалне, заједно са г. Милановићем.

Прекрасно казан

Ово што се у недељу у вече сматрало као сигурна стварна грешке је поносна покварено. Све позитивне грешке поносно се се изразиле против коалиције и питање о саставу једног коалиционог кабинета дефинитивно је одбачено.

Шта ће бити не зна се и ни су изгледи да ће остати све по старом.

Са граница

(Телеграм „Правди")

Ужице, 14. децембра

За Петровићем Бурсак рапао. Жандарма, која гледа Бошњаке аустријске власти да се ништа не деси. Сви су у непрекидном на стајању. Поздрав у најновије.

Гордијев чвор

Обједињење енглеских и америчких интереција у перених (немачког) довело је немачки народ и његову штампу до свести о већ давно врлом слому немачке спољне политике. На поштовања према моћној круже наведеној је у прво реду као узрок свега досадашњег неуспеха и неуспешног поступања. Овај који би на беру приношено мишљење, препарао би се. Свако мишљење и мотиве ослождоните се устаљених веза, дале би ограничени обзиром према међународном праву, које не уме (или хоће довести) поједи јаких јачих личности, рали на добро своје земље. Само се по себи намеће упорећење с једне жилаве надлежности.

Изгледа да се сад у штампи и у радикалну појављује осећај, да се мора пазити на нарстрогу уставну усклађеност: Сад се мора сме, све окренути. Ко хоће да је не чисто с унутрашњим разлогом неуспеха царске политике, који је по свој мора рећи) и неуспех немачког народа, не може гарити ту ствар. Најдубљи разлог свима неуспешна била је према нашој ја мерити, потреба с којом он у немачком народу није био усамљен. Као је брани министарима, који је у садашњим моментима ствара унек следовала крота попустљивост, та жеђ за миром (морамо је тако назвати) постала јаном тајном, онда се у томе није увидела сама погрешка, но само погрешне погрешке. Стоне створено царском политиком тако је неспособно, да се држава по може више мотом „Немачка се разбије" спасти из кашета, који ст створени за дивљење гледа.

Четврог децембра донеле су аутобуране „Лоштанске Новине", меродавни орган бароког центрума, под насловом „Немачко аустриске снаге

у опасности", чланак (по својој пријаници од добро информисана величкоменица), који се завршује овим речима: *„Савез између Немачке и Аустро-Угарске, како је до данас постојао изгубио је своју унутрашњу вредност; о томе морају бити на чисто и у Немачкој. Немачка царевина мора савезној монархији дати етичке моралне и материјалне користи; иначе десет народа те монархије не могу се дуже одржати у том савезу. О томе се у Берлину морају одлучити што пре".* У последње је време истина кнез Бילов у рајхстагу два пута с емфазом уверавао Аустро Угарску о безусловној савезничкој верности. Мора се мислити да је државни канцелар тачно знао шта је тиме хтео рећи. Нећемо овде расправљати да ли су сви чланови рајхстага који су те речи пратили с допадањем, били готови и да ли су то и сада, да понуку последње последице из те изјаве. Ако се воља за савезничку верност црпе из маглових фраза, онда се у њој показује одлука да се, на основу пасива уговора, целокупна војна и финансијска снага државе стави у службу савезне државе, дакле воља да учествује у рату који би Аустрија повела против Русије и Турске или против Русије и Италије. Јесу ли на то готови државни канцелар, рајхстаг, народ? То се мора у последњем часу проценити. Ово се налазе на раскрсници.

Државни канцелар као да савезничку верност схвата у смислу старе политичке фразе. Јер док се у рајхстагу клео на верност он је, по ширеградским и двујорским саопштењима која су у суштини остала непорекнута, после заклетве која је с допадањем примљена у већем делу немачке штампе, барону Еренталу журно саветовао да се с Турском споразуме ма и по цену жртава, па се чак и пожурио да о том своме корaку извести и аустриског супарника, османску владу: дакле је двогубо ослабио позицију савезнице. Стара игра, само сада у уставној одећи.

Да ли се и у Хомбургу не показује сенка Кригерова?

Циљ је лондонске политике да старом цару, који је у Ишлу одбио енглеско врбовање, очигледно покаже, да без помоћи Енглеске хабзбуршка царевина не може имати успеха и да Немачка, која жуди за миром, није никаква накнада за пријатељство Енглеске. Са савезницом (у правом смислу те речи), као што је Немачка, може Аустро Угарска домаћи у границама Србију, Црну Гору и све за рат неспремне ниже силе; а кад би му претила оружана опасност, морао би се срушити цео концерат Едвардов. Али без јака и поуздана ослонца Аустро-Угарска бећи би принуђена на попустљивост, чије би се последице могле поправити само другим (вољним или невољним) србијанским ниже спољне политике. Ако Аустрија буде приморана да се „ангажира," онда јој је савез с Немачком без вредности. Аустрији су потребни четири милијуна немачких војника и по ту цену може се само држати на страни омразнута савезника; les bons offices (добре услуге) може с већом користи по бити с других страна. Изгледа да су то заборавили ови добри људи, који су се у немачком рајхстагу с господином Шеном осећали срећни ма, кад је он, уздигнуте главе, два пут подвученим „не" одбио подметање да је немачки цар понуђеном војном потпором очигледно већ приветио савезнику. Три дана пре тога су влада и парламент послали из Думе и Летову заклетву верности и у „Новој Слободној Преси" (да наведемо само овај један лист) ова је заклетва била весело поздрављена с указивањем на четири милијуна немачких војника.

Још понусдужбени „Пестер Лојд" подсетио је француски народ на услугу коју је Фрањо Јосиф учинио републици, кад је одбио сматрати да случај савеза настаје ако Француска буде једини нападач. Како господа, коју узнемире тек интерпулације и њихово објављивање и која у чувању уставних форма гледају спасоносну аманију, замишљају положај Немачке према једној коалицији, од које Аустрија не би имала више разлога туђити се? Хоће ли они да чекају, да краљевски играч на Темзи покаже карте на столу?

Кад се стар тиче једног народа од шездесет милијуна, онда избегавања ратних заплета постаје задатак, који се може савладати и без државничког дара. Нарочито кад се продају губици престижа, за којима морају доћи материјални губици. А да ли смо начисто да се престиж једне државе не може упоређивати с беланом какве женске, но с кредитом једне трговачке куће и да потрес тога кредита неће морати још изобручити центрифугалне снаге, које је Бизмаркова гвоздена рука узидала у живу грађевину државе?

Последњих двадесет година виделе су спољне односе немачке царевине у Гордијев чвор. Енглеска нам неће оставити времена да га раслетемо а уставне гарантије нису довољне да га разреше. Он се мора као што је Александар учинио у Гордијуму пресећи.

Пеорва Мас

Гроф од Пирјаинга

бивши државни саветник

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ"

Неблагодарност

Кад је француски глумац Кутењ чуо да је Талма умро а да му није ништа у тестаменту завештао, узвикнуо је љутито:

„Е то је безобразлук! Двадесет година сам по два пута недељно ручавао код тог човека па сад ни паре да ми завешта. Заиста има неблагодарних људи!"

Наше је друштво пуно и препуно људи са оваквим појмама о неблагодарности. Двадесет година их рани и појиш да ти после кажу да си неблагодаран ако се не побринеш да и после твоје смрти имају што крркати на твој рачун.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Збор трговаца

Поводом решења црногорског министарског савета да се од 1. децембра на робу из неуговорних држава примењује максимална тарифа, све најјача трговачка из шене. Црне Горе и осталих трговачког удружења Никшића искупили су се на Цетиње да већају о будућем црногорском [illegible] трговине.

Дневне вести

Влада остаје. Данашњој скупштинској седници пропао је предлог владе о двонајестинама само једним гласом већине. Усљед тога је министар финансија изјавио да такво гласање сматра као израз неповерења и подио је оставку.

Председник влад. Велимировић солидарисао се у име владе са министром финансија и тражио да гласа поново о поверењу и неповерењу влади.

Гласањем је влада добила поверење са педесет и неколико против двадесет и неколико гласова.

Разговор с Престолонаследником. Разговор директора „Правде" са Престолонаследником мора је због преписног материјала изостати из данашњег броја за сутрашњи.

Менсдорфова мисија. Бечки Кореспонденцбиро демантује вест да ће аустро-угарски посланик у Лондону гроф Менсдорф отићи у Беч и предати ћесару посланицу енглеског краља Едварда а барону Еренталу саопштење сер Едварда Греја. Гроф Менсдорф је, вели, отишао у Париз, те, да као и сваке године, тамо проведе божићне празнике.

Једнакост држања. Говорећи о бугарској вербалној ноти „Јени Газета" вели да се Бугарска држи подједнако с Аустро Угарском, и да је [illegible] држава један мотив.

Председник турског парламента. Султановом ирадом потврђен је избор младотурског вође Ахмед Ризе за председника и Талата (Јенрејина) за првог потпредседника турског парламента.

Честитке. Г. г. Пера Велимировић, председник владе, д-р Милован Миловановић, министар спољних послова, и д-р Мирослав Спалајковић, начелник министарства спољних послова, честитали су Ахмеду Ризи, као његови лични познаници и пријатељи, наименовање за председника турског парламента.

Побијени младићи. Радмоје и Радосав синови Милутина Лазића из Бусија, у срезу параћинском, један од 18 а други од 20 година о тишли су предпрошле ноћи на појату код своје стоке да преноће. Непознати зликовци нападну их и обојицу убију.

Полиција се нијежиње зауседа да злочинце пронађе.

Са збора. Јуче после подне одржан је збор у кварту палилулском, који је сазвао г. Милојој Петровић свештеник ради образовања под одбора друштва Црвеног Крста. Збор је текао у потпуном реду и изабрао своје чиниоце који ће одмах приступити код својих суграђана у купљењу прилога.

Комисија у Гроцкој. Мешовита комисија која из вића злоупотребе Милутину Јовановићу б. писару тога среза и Дим. Жујовићу б. ср. начелнику, нашла је Јовановићу дефицит преко 7000 дин. а Жујовић је половину исте мале суме.

Изгледа да ће се Јовановићев дефицит попети до 10.000 динара.

Удавио се. Јуче пре подне око 8 сати удавио се у Сави испод савског моста Јосиф Пинтер, влас, старац од 60 година, ловећи рибу. Чамац у коме се он возио удари о клању једне лађе дрвараце и преврне се и на тај начин Јосиф се удави.

Леш је нађен и пренет у капелу ради сахране.

Вежбање добровољаца. Јуче после подне наши добровољци вежбали су се у војничким радњама у граду до 4 сата по подне, па су се онда колоном двојних редова са војном музиком пратили кроз варош у касарни VII пука где су оружје оставили.

Покушај самоубиства. Јуче по подне око $1\frac{1}{2}$ часа, Радомир Мутавовић, келнер у кафани код „Црногорца" покушао је да одузме себи живот попивши шећ, који је нашао у шупи поменуте кафане. Ово је учинио зато, што му је газда отказао службу у вечерње.

Радомиру је одмах указана лекарска помоћ и упућен у болницу ради даљег лечења.

Војници—просјаци. „Дубровник" јавља да се чешће догађа да војници, који су сада смештени у Дубровнику, иду по граду и просјаче. Неки су војници зашли и у туђе станове и наравно упашили кућну чељад, нарочито женскиње. Кад се појави домаћин, молили су за милостињу. У аустријској војсци, дакле толико је добро, да војници гладују и иду по кућама те просе, а узгред из што год и украду.

Банкет. Вечерас ће у засебној соби код „Коларца" [illegible] који се приређује у част главно. [illegible] „Словенског Народа" и Џафер-Беја представника скопљанских младотурака.

Лозови Црвеног Крста. За вона управе Друштва Црвеног Крста набављени су лозови о Овлашена. Лози вреде четири пута годишње и узимају велики њих број Бечки. Међу тим се изиште и некакав писаће стари, јер је друштво Црвеног Крста наш добило 2 милијуна динара у запту, а дабоже јест један велики на случај рата те да може послужити своје хуманом циљу. За то родољуба праћи купујте лозове Црвеног Крста. Они се дају на месечну отплату па годишње дана — по два динара месечно — те је и најсиромашнијем дата могућност да може купити и штедити за своју лечећу. Уписивање на отплату траје до Нове Године и прелом за полатне 2. јануара. При наплаћивању може вас срећа послужити, да се треба да похитају они који се нису пријавили. Главни је заступник Живко Петровић у Београду, Кнез Михаиловој улици бр. 33.

Кажњени. Петар Јовановић, Миливоје Симић и Катица Божић, сви, беспосличари, кажњени су са по пет дана затвора због пролажења нереда и праговетом у својој ровни места.

Самоубиство

Хајрих Сол, по народности Немац, стар 35 година, паркувар код г. Мијаила Николића—Киће, кафеџије код „Алба еза" извршио је прошле ноћи самоубиство вешањем.

Хајрих је већ од подужег времена код „Албанеза". У послу је био врло вредан, поштен и чист момак. Био је ожењен и имао у вароши засебан стан. Кад је пре 20 дана дошао кући на спавање није затекао жену код куће. Од тога дана постао је јако замишљен и расејан, јер је жену неизмерно волео и за њом туговао. Госпођа свога господара жалио се на своју неверну жену, али га је госпођа увек тешила да треба заборави неверницу и да ће он лако наћи себи другу жену.

Хајрих је у суботу у вече радио у кујни до 12 сати ноћу и кад је свршио посао умио се, обукао ново одело, па отишао одмах из кујне у шупу и ту се о једну греду обесио.

За собом оставио је писмо госпођи свога господара г. Мијаила Костића у коме каже: да одузима себи живот зато, што га је жена изневерила и напустила. Он моли госпођу да се његове ствари све распродају, и од тога новца исплате потребни трошкови, а тако исто да полиција његову жену пронађе и протера.

Писмо је предано полицији која је одмах на лице места дошла, учинила увиђај и леш обешенога Хајриха одвела у болницу ради секције и сахране.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(н) Бечки дописник „Пештер Дуњнака" јавља на основу аутентичних информација, да с обзиром на потребу брзог решења буџетског и војничког питања бечки дворски кругови мисле, да из врше парламентаризирање кабинета или да се образује трајно чиновничко министарство. У том правцу се већ воде преговори, али ће много раније бити свршено но што се мисли.

[illegible] француски сенат и о буџету помирио се с пославницом с сенатским одлукама, осим члана финансијског закона о повишењу апанажа. Док сенат тражи да се тај члан избаци, скупштина је за њ. Парламент је одложен до 30 децембра.

Т; У Паризу још непрестано трају бурне демонстрације, ред медицинским факултетом због прописа о пријему. Полиција врло често мора да предузима мере против демонстраната. Једна група демонстраната пошла је онмах пред сенат у намери да изазива праваре. Командант одреда војске, постављене пред сенатску зграду, демонстранти су грдили и псовали.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Милован према партијама

Гледајући овај однос г. Милована Миловановића фузионаша према самосталцима, један је господин о томе дао ову карактеристику:

Милован личи на човека, који има жену у законитом браку али поред ње и једну метресу. Он пред светом живи са женом и с њом се увек у друштвима показује, *али воли метресу.*

Тачно!

Изложба антиалкохолиста

Лечи алкохол. — Изложба Лењинова у Москви. — Колекција проф. Сикорског. — Анатомско одељење. — Дијаграми. — Упоређене бурете. — Борба са алкохолизмом.

(Извештај из Москве)

Москва, 7 децембра

У суботу, 6. дец., отворена је у Москви прва изложба антиалкохолиста. Иницијатор ове изложбе јесте Н. Д. Хлебнов и њему је

испало за руком, да, уз припомоћ министарства финансија, скупи интересантну колекцију цртежа, картограма и препарата, који таксативно показују штетност употребе алкохола, а у једно и начин, како се вала борити с пијанством.

Прво је лето могло присуствовати овакве изложбе. Несумњиво је, да овакве изложбе, приређене на научном основу, без шарених карикатурских слика и реклама, могу много користити народним масама, нарочито кад се уз њих држе популарна предавања, која несмеју бити претенциозна.

На овој московској изложби има пуно драгоценог материјала. Прво одељење изложбе посвећено је колекцији проф. *И. А. Сикорски*. Ту има читава маса фотографија алкохоличара и њихове деце. За изучавање типа пијаница ова је колекција веома погодна. Проф. Сикорски по изгледу пијаница и из њиховој физиономији установљује промену карактера код уживаоца пића. Савршено преживљене частоће одела, хровост, тупост, изнеда људима — све се то види на физиономији људи, који су се одали пороку. Ко посети ово одељење никад неће заборавити слике алкохоличарских типова: „Жене, која граи", „адвоката и његових клијената" и „пијанице и његове дружине".

У другом одељењу види се читав ред веома интересантних анатомских препарата у спирту. Ту су сви унутрашњи органи код пијаница, који су веома наказнени, услед сувишне употребе алкохола, те њима су упоредо модели органа код здравога човека. Ту можете видети „пивско срце," које је два пут веће од обичног, па деформисану црну џигерицу, на бубреге по којима имају чисти порцијани ета. Ове алкохоличне деформације чине тежак утисак на човека, чији су нерви и сувише јаки.

Прегледавши ова два одељења улазимо у треће: у читаво царство дијаграма, где се врло лепо види веза између алкохолизма и разних социјалних недуга. Несретни случајеви у фабрикама и рудницима најчешће се дешавају у понедељак, дакле у дан, кад се радници још нису успели отрезнити од јучерашњег лумповања. Највише самоубистава бива од стране алкохоличара; главну мрежу злочинаца дају алкохоличари; главни контингент умоболних дају алкохоличари. Човек мора и вештином издржати, кад разгледа ова страховита дата. Из 13.286 процеса кој петроградског и московског окр. суда 5600 јесу свим злочини, што су их извршили алкохоличари.

Нарочито су занимљиве и савршено нове појаве, што их дају бројне таблице. Кад се упореде бројеви спољних из разних губернија, бројеви гудала, фабричних радника види се, да се главни и највећи део прихода троши на алкохол. Још се много може извести из тих таблица. Што год више човек троши на пиће, то мање троши на исхрану. Код пијаница спиритус замењује хлеб.

Али је најинтересантније одељење, у коме је изнет начин, на који се разне државе боре против алкохолизма. Ту има пуно да се види и пуно да се научи. То би одељење требало да посете чланови нашег београдског антиалкохолног друштва!

В. К.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

израђено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Он је опширно описао своју несаницу, мисли које су му се наметале и бригу која га је мучила. „Нисам ока могао склопити.

Они који знају моју осетљивост и како сам немоћан према несрећи и болу, кад видим да пате људи који су ми сасвим равнодушни, лако ће појмити да сам имао велику бригу за једну даму коју сам нашао тако ожалошћену која ми је била тако блиско интересовањем својим за спасење душе која ми је била поверена." Подижући склопљене руке Богу повикао је: „О Боже, ја се толико много ресујем за њу, да ми је њен спас исто тако драг као и свој, рало ћу сваког тренутка умрети за њу и као једину награду у борби, коју имам с њом издржавати, тражим да она буде крунисана успехом пре но што је видим да заврши свој живот!"

Сутра дан у јутру вратио се Пиро заисеници. „Одвели су ме горе у кулу, где сам затекао опа де Шевањија, који је у сузама довршио молитву с дамом, која ми је поздравила с истом поузданошћу као и јуче."

Госпођа Бренвиљије мирно је провела ноћ. Прво питање које је упутила свом исповеднику, тицало се једне бриге, која је код ње настала и жестоко ју је мучила. „Господине опате јуче сте ми дали неке наде да могу бити спасена, али не могу замислити да то може бити док се дуго не издржи у ватри чистилишта. А како могу знати да сам у ватри чистилишта а не у паклу?" — Пиро ју је у том погледу мирио.

Мало за тим госпођа Бренвиљијерова је извештена да има сићи доле да саслуша пресуду „на смрт и мучење" била је спремна, али није ни мислила на јавно црквено кајање или спаљивање. Одговорила је „одмах," а ни мало се није уплашила — „али нама мо још нешто да разговарамо, господин опат и ја." — Брзо и прибрано смо довршили наш разговор."

Пошто је оставио сужницу, отишао је Пиро у капелу Консјержерије. Читао сам своју молитву за њу, па сам онда отишао у хапсанџијину собу, који ми рече да је маркизу отпратио у комору за мучење, па пошто јој је прочитана пресуда, приступио јој је да види да је уздали. Али га је она одмерила од главе до пете, па му без и једне речи пружила своје руке, с погледом на уже у његовој руци, већ готова да је вежу.

„После подне чуо сам од господина државног тужиоца, да је при објави пресуде показала нешто немира, па је тражила да јој се пресуда и по други пут прочита".

Пресуда је носила датум истог дана, дакле 16. јули 1676. Она је гласила:

„Суд је решио и овим решава, за поменуту од Обреја од Бренвиљијера је у свој форми према доказано да је отровала свог оца, господина Дрекса од Обреја и оба своја брата, арховног судију и саветника од Обреја, и да је радила против живота своје сестре сада већ покојне Терезе од Обреј, и за казну свог злочина осудио је поменуту од Обреја од Бренвиљијера да учини јавно кајање пред главним порталом париске цркве, куда ће се боса с ужетом око врата и запаљеном зубљом тешком две фунте у руци одвести у једној кари, па ту да изјави и каже да је у злој намери из освете и да дође до њихове имовине, дала отровати свог оца и оба своја брата, да је радила о глави својој покојној сестри и да се због тога потпуно каје и Бога, краља и правду моли за опроштење; пошто се то учини, она ће се у поменутој кари одвести на судски трг овог града, где ће јој се на за то подигнутој ешафоту одсећи глава, њено тело спалити и пепео бацити да га ветар разнесе, а пре тога се има оптужена подврћи мучењу и најмучнијим патњама те да ода своје остале суккривце."

(Наставиће се)

КЊИЖЕВНЕ БЕЛЕШКЕ

Српски народ *и анексија Босне и Херцеговине.* Јавно предавање од *Рад. Кашутића* заната Универзитета. Петроград.

Г. Рад. Кашутић, који се налази у Русији, држао је у Петрограду једно веома значајно предавање које је оштампано у овој књижици. Аргументи употребљени у њој, иако су прибрани довољно познати, ипак су лепо срећени и јасно изнесени.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

У недељу на програму, од 15 тачака, истичу се комедије:

1. *Олуја* и

2. *Ђеб Трбосек*, па сад одлично сви, друго одела и поновна. Веселе програм привлачиће сталну публику. —

Биоскоп „Бен-Акиба" хотел „Булевар"

Вечерас нов програм, врло интересантан и до сад невиђених слика у Београду. А из Београда у неколико слика из Београда. Данас нешто уживање и за још неколико часова и ова слика најизабранија гомила на задовољство публике. Почетак у пола осам.

ШАЛА И ЗАБАВА

Породица

Господин Н. Н. стигао је у Пешту са својом вереном и одсео у хотел „Метропол."

Сутра дан стигао је у Пешту и сам господин Н. Н. са сестром и одсео такође у „Метрополу."

Тога дана срећоше се сви на степеницама хотелским. Син и отац познавајући се и своје даме морадоше једни другом представити.

А једна је била оцу верна а друга његовом сину сестра.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. У парламенту привремени председник Наки по среди живог одобравања предао је дужност председнику Ахмед Ризи, истичући заслуге Ахмед Ризине за отаџбину. Пошто је Ахмед Риза заузео председничко место држао је подужи говор, који је често прекидан одобравањем парламента. Ахмед Риза је изјавио да је јако срећан, што данас после дугих и тешких напора својих и својих колега а и мудрошћу Султана види уведен Устав у Турској. Препоручује посланицима озбиљност, брзину у вршењу послова и узајамно учтиво понашање, јер речи, које се буду чуле у парламенту неће само одјекнути у Турској но и у целом свету.

Цариград. Адреса сената такође изражава жељу да се Устав очува паметним радом и обећава се да ће сенат у том смислу и радити. Односно спољне политике а нарочито питања анексије као и критског питања сенат се нада да ће министарски савет продужити нужне преговоре и довршити их како треба. При закључку се изјављује нада, да ће парламент уз припомоћ министарског савета упутити земљу жељеном напретку.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, уштипак и тесто са добом 1·40 дин.

Супа, говеђина, уштипак и печење са добом 1·60 дин.

Супа, говеђина, уштипак, печење и тесто са добом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по изабрању са добом 1·20 дин.

Два јела по изабрању једно готово а друго по наруџбини са добом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Урквеле без конкуренције чаша 35 пр. дин.

Разна мезетија са пуштеним ценама.

Чувене „Империјал" палачинке у свако доба.

Свако суботе за вечером ново купе са пастрмом и пројом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(136)

XXX

Хугеноти

Вијали су се ратови. За осам година Франсоа од Монморансија нашао се свега три четири пута на том госпођом која је достојно носила његово име. Он је јест нашао је многобројне љубавнике, али је увек осећала оплакивање за чије изненадност према своме мужу и опсада. Је да све добије само по сву спољашњу форму, што је у то доба било довољно.

Франсоа није водио рачуна о интимну своје жене, јер га она није ни мало интересовала. Да Јанна од Франкуске била је његово име само по имену.

Треба да напоменемо да је Франсоа од Монморансија два три пута намеравао да се врати у свој замак.

Једнога дана он пође на пут с одлучном намером да њихово причу свију историју од чијих који му је живот сломио и да донесе све појединости. Јер он је знао само крупније додирнућ које му је причала Јованка и који му је врло његов брат. Хтео је да донесе све, да испита људе, да стекне потпуну слику о свему.

Дошао је у тој намери до једног брега са кога се видело замак Монморанси, а мало даље село Маржанси. Али ту га снага издаде. Он нервозно заустави свога коња. И да не би изложио узбуђење које га је било обузело он нареди својој пратњи да се без њега врати у Париз.

Узбуђење његово било је страховито.

Своме погледу који је жудно бацао у даљину будно је у њему угушено мало тужне и страховите.

Франсоа није могао да познате проломи да не пробије, проклестне својих слика, у којој је први пут чуо из Јованкиних уста да га љуби, да не уђе у кућу у којој је видео господина од Пиејена, старцу цркву, чије је звоно у том тренутку тужно звонило.

Два сата лежао је на њу од обрасле.

Дуго је стајао ту замишљен, посматрајући место своје среће и своје несреће.

За тим се врати.

И никад му нико не тоде на ум да се врати у ту околину.

Године 1567 била је битка код Сен Дениса између католика и хугенота. Хугеноти су имали неколико успеха и приближили су се Паризу.

Војвода од Монморансија учини напад са својом војском и тога дана беху хугеноти поражени.

Али у том нападу војвода би смртно рањен.

Рањеника пренеше у дворац Мем, који је припадао његовом сину Хенрију, војводи од Дамвила. У том тренутку Хенри је био у Гијени где се одликовао својом верском опуштањем. Франсоа се налазио у Паризу. Са својим оцем није се био видео већ три године. На први глас да је војвода смртно рањен он дотрча у дворац Мем, уверен да се тамо неће наћи са својим братом.

Он нађе војводу у постељи, увезане главе, где говори у веома веселу своје последње жеље.

Кад старог Монморансија донесоше докторима из седа свога старијег сина који беше ушао у собу и срем радости облачи његову смртничку главу.

Једна свештеник из Котрана дође и донесе му причешће.

Скоро у исто мах дође посланик краљев и Катарине Медичи, које му је послао сажаљење због несреће која га је снашла.

— Зар ви мислите да се ја за неизвесност година живота нисам примао на смрт?

За тим отпусти све присутне и даде знак своме сину да му приђе ближе.

Смртни муке беле су већ скоро наступиле. Дисање му је већ било постало тешко. Смртник се уплашио да изговори неколико речи које је Франсоа једва чуо.

— Сине мој, рече он, кад је човек овако близу смрти онда му ствари изгледају другојачије него иначе. Можда се у другим приликама не бих толико постарао срећом... Одговорите ми искрено... јесте ли срећни?..

— Срећан сам у колико се то може...

— Ваш брат...

Франсоа завртео и пребледе.

— Хоћете ли се с њим мирити?

— Никад! одговори Франсоа промукло.

Војвода учини нов напор.

— Слушајте... он је можда мање крив но што ви мислите.

Франсоа одмахну главом.

— Шта је било са оном младом женом?

— О којој то жени говорите, оче?

— О оној... госпођица од Пиејена... Ах! умирем.. Франсоа..

— Умирате ли, оче мој,. Све је то мртво за мене!

— Франсоа, кажем ти, треба да је видиш.. њу и ње..

Војвода није имао времена да изговори реч која му је била на уснама.

Смртнички муке обузеше га он прошапута још неколико речи без везе и издахну.

Тако тајна Јованке од Пиејена не би откривена Франсоу од Монморансија и он се и не старајући да докаже зашто је његов отац хтео да он иде њој.. Мислио је да је то бра старца које уопште у други живот.

(наставиће се)

ГРАЂАНЕ СВЕ ЖЕ ЖИВИНЕ

Закључак о спровођењу Кућног, пољ-ског, воћног, грожђа и рано дозревајућег

Оквирне „ТЕЛ-БУТЕРФЕ"

Палладе „Милк-рама"

Извесне Беле и Црне боје

Боје Кашина за штампање 1 кгр. ба 1 л. Боје 1.150. Гипсане раје за производњу у порцелану по 30 кгр. Најбоље врсте и сорте Сапуна: Ша-пунаст сапун, Керосинског сапуна, Мекиног, Мекиног, Жељезног са сиру, Цијанског Натријума, Сумпора Натријума, Сумпора и т. д. Хемијске робе.

Најбоље и најразноврсније свеже-шарене колбасе и месних производа по умереним ценама.

Крстарица колонија 120 - 60 кгм. у буретц, кисели купарош, фарба сиромашних врста добара. Сапуна свих врста. Кандарина. Пенорина и т. д. Техничких материјала. Гарантујемо.

Препоручује поштованим сеоским радника

Душана Тодоровића

Крњаковић-Срп. Дворске Добровољ. Београд—сарајево

Г. т. запослења у Београду и у околишним селе чини и врши са врло повољним ценама и услугама

Телефон бр. 43. 681 10—

Кафана на добром месту у Београду се од 1. Јануара 1909. год. Улитати у Краљице Наталије улици бр. 8. 682 5—5

Младић ЗДРАВ, вредан и добре дисеме ну ди се за пренесена при некој канцеларије или за мајстор механичара и за врло скромну награду.

Обратити се кантом на кафеју „Шумадинка." Светогорска ул. бр. 50 под знаком Чед.— 683 1—1

Сређке

Српске Краљеве Дутеоје

I. КЛАСЕ ЈЕ. КОЛА

У самим средиштима и сеоским, предајте им своју благодарну игру чим и произвођач ваш најсигурнија утеховина.

СРПСКА БАНКА

у Београду. Телефон бр. 936. 680 5—5

ВИШЕ ХИЉАДА пријатеља листа на кућарење могу се добити у штаи парији „Браково Радичевић." Бранковић ул. бр. 16.

Имање на продају

Једна кућа у Кошутњаку улици број 26., са четири стана и

Друга кућа у Палилулској улици број 20., са два дућана и четири стана.

За близна обавештења обратите се: сопственику Јутовића планци број 8, иконд Народног Позоришта или на телефон бр. 42. 18—20

Механа под киријц

Ново отворена механа под „Дунавски Кулак," која се налази на Калемегдану Трговачке и Моисијеве ул. се одаје по од 1. новембра под киријц.

Ко жели да узме ову механу нека се јави ламбарџији у истој кући. 658 2—2

БЕРЛИНСКЕ

КАРМЕН ВУНИЦЕ

за израду женских мајица и кратака, добиса је у свима књижарама бојама и продаје јефтино

Властелин-мануфакт. трговина Наста Николића и Јовановића

улици Краљ Милана и Торлакова

Карту боја шаљемо на жељене бесплатно. 1627 6—6

Котел „АЛБАНЕЗ"

Српска кућа без конкуренције

Наручити јесенски стрмч се за праисак. Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свако суботе Српски кулук са пастрмом, Прата, Кеван на ражњу.

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима пива нека обраћају наручиту пилу као и остало домаће пиво по знатно скупљој цени.

Отворићемо „КОМПЕЊАК" пр. дан. Немо вам радње по 30 п. дан.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

КАРТОНА ЗА ПОСЕТНИЦЕ

Врло јевтино

Карата за играње — шпил-карте

КАЛЕНДАРА

ЦЕПНИХ, НЕДЕЉНИХ И ДНЕВНИХ (ЗИДНИХ)

Могу се добити у трговини

Марићића к Јанковића

У БЕОГРАДУ.

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, балканске трубе, хармонике и сви музикални прибор.

Најфинији инструменти могу се добити у најновијој трговини сви врста

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Шуцких, Београд

Богато илустровани цењовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се чисто и солидно. 62214—30

Извештај!

Извештавам поштовано господу и госпођице за прилике из изразу енглеског језика: поетско: лако и најелементарно: бавсо тешкоће само на горњем подавању, по инструкцији бивше особе на најновијој „ме.

С поштовањем

И. Б. БОЖИЋ

Прва Српска Моден Салон Кукла Мишина улица бр. 42. 687 2—2

Новитети за балски сезону

Данас ми је пријано

КОМПЕЊОН

Женских балских Хаљина

од једне велике енглеске фирме

са условима да пратим што се ме прода до 28. децембра ове године.

Како су ове новотворине нове, а пород особито за употребом новитоме пуштеће да се нарасте овом приликом.

За цене од 55 дин. добија се данас балска хаљина, рађена на тамнитету, са апликацијама и дугмадима.

За 100 дин. ће исте хаљине стајати са уметањем у мојој радњи врло кратко време, и то од данас до 28. децембра, то се може и мотирати, да се оне не сме ни отворити.

Поред свега тога добиће сваи огромну количину свилених тканина за поставу исте хаљине и за живине и то у свима могућим бојама у до владитета. Једнако је цена 180 дин., а другиме 220 дин. метар. Исто је сама доста поруџбине у Србији, одлежуће се моном цењом, кадгомпанији и гарантујем да је извршавања исте вашим фанцја сама.

Поштом радим.

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛЕЉА

сва 2—10

НАЈЈОЈЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ ЗУБА

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ И ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

пред разним наградама у Паризу, Лондону, Бриселу, Атини, Солуну и Прагу.

Помагајући српске индустријске покушаје се економско, а тако и културно, напредовање Србије и Србства. 8-12

Апотекар Кушаковић — Врање

ВИНА

Отворио сам стан у Београду отворивши ВИНА за мој пословодја из Неварадина, јако ће ово изузетно ста истражитеље, да ће он бит са добрим природним вином до најстрожије пријаве.

ВИНА сам стеро и нова и то: **Мелеш, Гамаџанка, Рајнеке Таварџе, Дивне** са **Смедерева, Пастрмка, Прокупац, Црно** и **Сметов Пунтарџе**, а сва су ова вина сама ја истакао са свога врта, те је изванредне одлике, а врло јевтине.

Пазим на моје поштено име и у ово сам стану Краљ. **Милана улица бр. 27.**, са Дворишне стране, улазим поврх на **Свети-ставски** двору или преко трговачког вогла **Гвозић**, где продајем свако вино од 10 литара по јевтинијој цени.

Моја су вина одликована са Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908 год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

644 11—20 винар и виноградар из Неварадина.

Против дугоранде „КОЊИЋЕ" и слабог стомака наша гурација је лек

БИЉНИ СОК

који ја пола сата пред гвоздену уже, него одмах уклона. Хладама чаше које су од исте затвиле, нашле су себи спаса у свом лику. Како је ова болест — гвоздена — код нашег народа врло често, то бе требало свако ко свако куће да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·40 п. с.**

„Nerolin" чудотворни лек против **нервозне слабости**, **несанице**, **главобоље**, **мигрене** и **клонулог духа**. **Цена 4 динара.**

„Saparin" чудотворно средство за **чишћење крви**, из-гони **чиреве** за **10 дана**, који су пашли или дају **најкрвавије** гнојне болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни тој" пуштају **нервозним болестима**. Цена једном пакету **4 дин.** Сва ова лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОМАТОМ

Адресе: *Апотека код* **„ЦРВЕНОГ КРСТА"** *Београд* 1658 4—

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Дубровачка ул. бр. 11.

Извештавам дам. да је добио најновије женске и најмодерније узорке кројеве за све врсте женских предмета које израђује на најприкладније за најфинија преа по умереној цени.

Преглед кројевих слика је дам слободан без икакве обавезе на разгледању.

Салон је опскрбљен са свакојаким узорци, летњим крој, најмодернијим фасонима, уметнутим кројевима и свакојаким одећом, шалчић алкалисаним кројевима калибар свих појединости и најновијег модела у Србији.

Вешту кројачу обраћа поруџбинама се рекламирности, ако коју неће задовољити ми ће свету добра опрему хаљину или меру те номе цртежи уштеду.

Цене су једне за свакога!

Годуђ С. Јанић извештава своје познанике и пријатеље, да је своју мајци

† СОФИЈИ

у среду 17. ов. мес. у 10 и по часова пре подне дотеле годишњи парастос у цркви Св. Николе на Новом Гробљу. 689 2—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 10 дин. за пола год. 5 за четврт год. 4 дин., месечно 1·80 дин. За иностранство за годину 18. дин. за пола год. 10 дин. за четврт год. 6 д. — Сва уредничка писма се шаљу Ивану и Добросаву улице. — Ванбиног и одговорни уредник *Радомир М. Радосављевић* Видовска ул бр. 22.

„Браково Радичевић" Штампарија Гавр. Данковића и Комп. Бранковић ул. бр. 16. Телефон бр. 43.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 16 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 344 | Телефон 821.

Мој разговор са Престолонаследником

Зашто сам отишао Престолонаследнику

Првог октобра ове године седео сам као и обично у „Позоришној Кафани" и вечерао у друштву са пријатељима.

Око 7 часова шапну ми келнер да један господин — он га именова — жели да говори са мном на само.

Ја напустих своје друштво и одох столу за којим је седео дотични господин. После уобичајеног поздрава седосмо и он поче разговор овим речима:

— Извините г. Адамовићу што вас узнемирујем, али држим да ће вас ово интересовати што вам доносим.

Ја га уверавах да ме ни најмање не узнемирује и да му драге воље стојим на услузи.

— Ствар је у овоме, господине Адамовићу. Престолонаследник је данас добио од свога ујака, књажевића Петра, један телеграм у коме му честита на држању приликом манифестација. Престолонаследник му је, без да ико зна, одговорио такође телеграфски, па је оба телеграма дао мени да их дам новинама. Ви сте мени онамад учинили једну услугу*) и ја, ево, хоћу да се реваншира̑м. Довео сам оба та телеграма, да их ви први саопштите преко вашег листа.

Ја се захвалих господину на љубазности, али му скренух пажњу на евентуалне неприлике које би он лично имао отуда, ако би Престолонаследник видео да су те депеше изашле прво у „Правди" — листу, који Престолонаследник колико знам, што но веле „не мирише."

— А, не, не: не брините! похита господин са одговором. Ја сам га баш нарочито питао да ли могу да дам телеграме Вама и он је одобрио. Не мисли он о Вама и „Правди" онако како се то прича и мисли.

Ја завртех главом, у знак да у то не верујем.

— Верујте, господине Адамовићу, верујте, на часну реч. Ја сам с Престолонаследником неколико пута говорио о „Правди" и он се увек лепо изражавао о њој.

— То ми је чудо, јер су мене о противном уверавали.

— Могуће раније, али од како су наступиле ове прилике због анексије Престолонаследник ми је у неколико прилика рекао да се „Правда" изванредно држи.

— Зар и после мог писма „Петру Мркоњићу?" запитах га ја смешећи се.

— Разуме се, и после тога писма. Одмах је он разумео шта сте Ви тиме хтели и ма да у писму има непријатних места за њега и оно ипак му се допало. Ама не знате Ви господине Адамовићу — мој сабеседник паде у ватру — како је то бистар и паметан младић! Ја Вам кажем кад би било по његовом, видели би шта би он све урадио.

— Слушао сам да је бистар, али веле да је веома разуздан и да се та бистрина губи у тој разузданости.

— Није разуздан, верујте ми, него је и сувише живог темперамента па услед тога често пута плаховит. Кад би он имао у својој околини човека поштеног и карактерна, ког би он заволео и поштовао, а који би себи дао труда да га придобије за себе и да га лепим упућује и саветује, он би испао диван младић. Да ви знате како он мрзи лаж; да знате како он уме непристрасно да суди, ви би се зачудили. Јесте ли кад год разговарали с њим?

— Нисам.

— Требало би једном да разговарате с њим. Колико вас ја знам ви би га заволели а и он вас, јер немате појма колико му импонују људи који говоре истину и који не ласкају, а њему ретко ко дође да му каже истину.

— Верујем, али ја се као што знате не врећем у друштву људи с којима он општи а за нарочито тражење његово познанство немам потребе.

— А би ли ви, господине Адамовићу, отишли њему кад би вас он позвао.

— Што да не. Ако ко од нас двојице има разлога љутити се на другога, онда он има разлога љутити се на мене. Он је овај који је трпео критике од мене а не ја од њега. Ако дакле Престолонаследник хоће да му наши досадањи односи не сметају да ме позове себи, мени ти односи не сметају да одем њему.

— Е баш Вам хвала г. Адамовићу! Не знате како ми је мило што то од вас чујем. Ја ћу говорити још сутра с Престолонаследником и сигуран сам да ће пристати да се с Вама упозна.

— А што да му то говорите? Кад он сам не осећа потребу зато, што да га наговарате?

— Нећу да га наговарам. Ја сам му пријатељ и то искрени пријатељ и као такав сматрам да му чиним велику услугу ако га упознам с вама, те на тај начин створим вама, непристрасном новинару, могућност да се сами и непосредно уверите какав је он карактер. Ја ћу само то да му кажем: да ви нисте човек који га мрзи па ма какав он био, и да нећете избегавати прилику да се с њим разговарате ако вам се ова укаже. Могу ли то?

— Можете, само вас молим, немојте да овај наш разговор, који ја нисам ни тражио ни на ову тему изводио, изгледа као да ја тражим додира с Престолонаследником.

— Не бе господине Адамовићу. Нити ви тражите да дођете у додир с Престолонаследником нити је он од мене тражио да ја доведем њега у додир с вама. Ја налазим као његов и ваш пријатељ да би и по њега и по нашу општу ствар било корисно кад би се вас двојица упознали и зато је то све моја ствар. Главно је само да ви нећете одбити позив.

— Нећу.

— Е хвала вам, господине Адамовићу. Ја држим да сам Престолонаследнику овим учинио једну велику услугу. Можда се варам; можда претерујем, али ја у то верујем и зато се свему овом од свег срца радујем.

Пошто ме је замолио да овај наш разговор не саопштавам никоме, осим партијским пријатељима којима ја нађем за сходно саопштити га, ми се растадосмо. Он оде из кафане а ја се вратих моме друштву.

Сутра дан, од прилике у исто доба и на истом месту тај је господин дошао и саопштио ми да ће ме Престолонаследник примити сутра у 7 сати у вече. —

Ето тако сам ја отишао Престолонаследнику.

А.

*) Та се услуга састојала у томе што сам [illegible] дотичном господину [illegible]

Бокачио у — министарству!

Заљубљени министар — Фаталистички муж — Развод брака — „Муж се бори" — Пресуда — Ко ће да плати парницу?

(Писмо „Правди")

Рим, 9 децембра

Мене је у своје време револтирао овај стидни факт, кад је у нашем министарству просвете [illegible] за [illegible], за које се није знало ко ће га платити, али ми је сад [illegible] — о неуредности [illegible] — кад сам видео да се сличан догађај, само у обрнутом правцу, одиграо и овде у Риму!

Бивши чиновник министарства трговине *Кох*, Немац по пореклу ставио је забрану на државни магацин школског прибора, од кога се ова министарства снабдевају канцеларијским материјалом. Кох је ставио забрану за рачун 80.000 лира, колико му се има платити од стране министарства трговине а по извесној пресуди, чији ћу вам постанак укратко описати у овом писму.

Италијански листови одавно пишу о једном љубавном догађају, који сведочи, да и велики државни људи имају Адамово месо. Ту љубавну шаљиву страну треба тражити у овој [illegible], која је веома слична у свој основи „[illegible]." Зато је и разумљиво, што свет [illegible] чита, да о тој ствари прочита сваку информацију, која се обично доноси под насловом „Бокачио у — министарству!"

Ја већ видим, да сте већ постали нестрпљиви, и да једва чекате, да вам кажем, какво је то Бокачиево учешће у италијанском министарству трговине, где му није било ни места! Да је у министарству просвете, где [illegible] учитељица, или у министарству војном, где је своје Марсово [illegible] и Венерин [illegible], па хајде још га ћеш: да се то још и разумети! Али шта ће Бокачио у једном овако уредном министарству?! Чујте даље, па ћете сами видети.

Бивши министар трговине, чије име италијански листови, из обзира на [illegible] крају [illegible] Ф., човек је већ у годинама, али је врло нежни љубитељ женскиња. Њему се допадне жена свог потчињеног чиновника Коха, који је служио у министарству за скромну плату од 1500 дин. годишње.

Господин министар није био задовољан [illegible] са г-ђом Коховом, која је била Италијанка, него јој уме [illegible] министарство [illegible]. На тај начин г-ђа Кохова је увек била уз вољеног министра и [illegible] само у [illegible] министру.

После једне године појави се на свет и једно детенце. Г-ђа Кох, која је успела да из стана истера свог фаталистичног мужа, поведе против њега парницу за издржавање. Г-ђи Кох то издржавање није било потребно, али га је она тражила само зато, што јој је као патриотској Италијанки било право, што је њен фатални муж не мари ни гроша. Министарство [illegible] осуди Коха, да својој жени даје по 70 дин. месечно, то јест по четвртине [illegible] месечно од 60 дин. И, то је било много и за једног Швабу! Он се побуни против те пресуде. Резултат те буне био је, да га љубљени министар отпусти из службе.

Неколико година Кох је био на сокаку. А тада, потстакнут од једног адвоката, он поднесе тужбу противу министарства трговине, тражећи 120.000 дин. одштете, што је био неправично отпуштен.

Можда вам није познато, да се у Италији не може нико отпуштати из службе без судске пресуде. Кад то сад знате биће вам јасно зашто је суд донео пресуду, којом се министарство осуђује, да плати Коху 80.000 дин.

Пресуда је постала извршна и сад је настало питање: одакле ту суму да се исплати?! У државном буџету овај расход није предвиђен, а да се за ту суму тражи накнадни кредит од парламента и неугодно је и опасно је. Шваба међутим неће да чека и, као што рекох, већ је ставио забрану на државну имовину.

Италијански листови у шали предлажу, да се у будуће у државном буџету увек предвиђа по једна [illegible] милијуна лира за галантне авантуре италијанских министара! Ко зна, можда ће се то обнала и учинити!

[illegible]

Ако је за пара, онда: ко да више!

Кад је гроф Андраши на Берлинском Конгресу јавно слагао, да је Аустро-Угарска после невесињске пушке примила на своје земљиште 200 хиљада душа бегунаца из Босне и Херцеговине и да је на грешнике босанске утрошила ни мање ни више, већ равно: 10.000.000 форината или 22.000.000 динара; онда је на Конгресу лорд Биконсфилд први у то поверовао а за њим и остали чланови конгреса, рачунећи да посланик једне тако велике државе, као што је Хабзбургска монархија не сме јавно лагати. И само са тог узрока и разлога, донет је XXV члан Берлинског Уговора, којим је дато право Хабзбургској монархији да Босну и Херцеговину са Санџаком, *окупира и да са њима управља*.

После врло кратког времена управљања Босне и Херцеговине, заједнички министар Калај, ону нечувену суму наплатио је више нег' дупло од грешног народа Босанског и Херцеговачког; јер је продао босанске шуме у 5.000.000 грмова, фирми Марбурго Поренте, из Трста, по 5 и по форината комад, што чини: 27.500.000 форината, или око 60.500.000 динара — разуме се по цени удешеној. На тај начин он је не само очистио планине, да би лакше народ држао у шаци него је поред наплате Аустрији и себи згрнуо неколико милиона у џеп. —

Тако су куђили Босни и Херцеговини њени аустријски државници. Док су једни јавно пред Европом лагали други су пљачкали и отимали и на тај начин уводили у ове српске земље њихову цивилизацију.

Овим цивилизованим господарима Европе, који за тридесет година управе, нису били кадри да реше у овим земљама, ни верско, ни аграрно питање, — све је ово било мало; и пошто су Босну обрстили као гусенице и населили је са којекаквим пробисветима и куферашима; — онда су објавили ону нечувену прокламацију свога цара од 22. Септембра ове год., којом дати им мандат од Европе са одређеним делокругом, отказују, и том прокламацијом, Босну и Херцеговину анектирају за Хабзбуршку монархију распростирући суверена права Хабзбургске династије, и на ове српске земље, а Санџак као оглодану [illegible] враћају милостиво Турској. —

Фрања Јосиф није рачунао, да ће ова његова прокламација наћи на отпор код великих сила које су потписале Берлински Уговор; а није рачунао поглавито с тога, што је овај чин везао за свечаност шесетогодишње несретне владавине, тврдо уверен, да ће се силе ако ништа друго, а оно бар снисходити те овај његов акт примати и признати, да му бар тим при крају живота учине једно задовољство.

Али се у рачуну преварио; јер, на првом месту праведан протест и отпор Народа Српског, који је добио и потпору великих сила: Русије и Енглеске, као и Турске, — довео је у несретни положај, како старог Фрању, — тако и његовог догланика Ерен-

чела, тако, да данас просто незнају шта раде, јер их је довео и на ту луду мисао, да две српске земље Босну и Херцеговину, просто купе од Турске за новац нудећи Турској 100.000.000 динара!

Ако би се још и овај скандал на очиглед целе образоване Европе могао да изврши; онда би то био најсрамнији акт у међународном праву, пошто би то био акт продаје једног народа у две српске земље једној туђој несвесној држави и ако би ту бруку још и велике силе одобриле — у шта ми сумњамо — онда самим тим актом, Европа би ликвидирала са цивилизацијом.

Европске силе, које су на Берлинском Конгресу дале пуномоћство са одређеним делокругом једном несавесном пуномоћнику, који је дато поверење проневерио, и дате му земље на управу, себи приграбио, — биле су дужне одмах после 22. Септембра да се састану — пошто су Босна и Херцеговина остале без заступника — и да одреде, на који начин да се уреде ове две српске земље; дал' да им се призна аутономија, или да одреде другог савеснијег пуномоћника за управу ових земаља. Ово би био једини прави пут за расправу овог питања.

Ако би пак велике силе у ичему признале, да се један цео народ, од преко 2.000.000 душа, у две чисто српске земље може јавно продавати за новац, противно основима човечности; — онда ми као Срби с правом тражимо, да и ми на ту срамну лицитацију будемо позвати, па ћемо ми се бар кесати и са Фрањом, и са његовим досадашњим Еренталом; а извесно је, да нећемо никоме дозволити, да српски народ ма ко други може одкупити, ван нас Срба. Кад је кнез Милош голих шака у устанку могао куповати српско робље од турских везира и паша моћи ћемо сигурно и ми данас откупити нашу рођену браћу од цивилизованог аустријског ропства, и то за новац, који је стечен крвавим знојем народа српског, а не за новац, добивен од пљачке у Босни и Херцеговини за 30 година злосретне окупације и управе.

Шабац
15. децембра 1908.

Ф.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Хапшење др-а Алексића

О хапшењу панчевачког лекара др-а Влади Алексића, који је, као што је познато, ухапшен због „велеиздаје,“ јавља у из Осека ово: Тамо је био истражни судија из Темишвара и у понедељак 8. м., у уторак 9. о. м. саслушао више од двадесет сведока, који су били у оним световима, на којима је др. Алексић наговорио „велеиздајничку наравну.“ Из Осека је истражни судија отишао у Чепин да и тамо испита неке сведоке, који су били у поменутим световима. Изгледа као да је и сам истражни судија на чисто с тим, да је цела ова ствар подигла из најине друштве и из освета га на.

Невероватно !

Пре неки дан два поглавара у жандарма у кућу Марка Витића народ у Прбовљанима и селљштаниме да је под сумњом и њему вене наоружа, јер је оптужен да је један кога који бомбардовати католичку цркву у хрватским Богољубавима. Испитивали су га од свакe руке. Из

посетиру су рекли да има један сведок, који га је видео на делу, а за мало у собу уведоше некиог Шанца да позна кооњМарка. Али се Шанца уверење, те ће рећи „Нема ма овости кометасен господин, али он тај није био.“

О СИТУАЦИЈИ

Коалиције нема

Кад је изгледало да је већ све свршено, онда се од једанпут све покварило. Ми смо то непрестано предсказивали, још од самог почетка, и записмо по који пут бележили факта из којих је излазило као да ће коалиција успети.

Сад су се самосталци отворено изјаснили да не пристају. Фузионаши грепе само у томе што што нису хтели попустити и на последњој тачци, те би самосталци морали најзад и после тога кварити и на тај би се начин са свим јасно видело: да они ни у ком случају коалиције неће.

Јуче из јутра је председник Скупштине г. Љ. Јовановић добио писмо од г. Љ. Стојановића у коме му овај јавља да не пристаје на понуђену листу на којој су били: г. г. Пашић, Рибарац, Миловановић, Пачу, Љ. Стојановић, Драшковић, Љ. Јовановић и В. Маринковић.

Тиме су сваки даљи преговори прекинути.

Комедија

Јуче је у овој општој забуни одиграна једна комедија у Скупштини.

Министар финансија је тражио неограничено продужење буџета, све док се нови не одобри. И ако је цео финансиски одбор био против тога предлога, и ако је огромна већина у Скупштини била против тога неразложног захтева, па се то приликом дискусије и показало, — ипак је тај предлог прошао. А то је овако било.

Самосталци су од увек били против таквог предлога, јер га је и раније износио г. Пачу. Али пошто самосталци не помажу ни на какве принципе, кад им оне не иду у рачун, то су они овога пута примили и ово само да би ова влада остала. Фузионаши су опет ишли на то: да би самосталци изгласају ово што су фузионаши одавно тражили, па ће ни од Нове Године бити лакше.

Кад је влада дошла за решење тих клубова, она се размарала и ставила питање о поверењу. За владу су гласали сви самосталци, неки фузионаши и г. г. Новаковић, Андра Ђорђевић и Перић од напредњака.

Против владе су гласали сви народњаци и од напредњака г. г. Драгић Самуровић, В. Маринковић и Милорад Павловић.

Тако је влада добила поверење — за неколико дана.

После оваког држања Скупштине, нико више ништа не разуме.

Ова неизвесност може бити од највеће штете.

Тајна седница

Јуче је опет држана тајна седница. Ове тајне седнице су тако учестале, да за Србију постаје бивати опасно, да не добије тајни парламентаризам.

У Србији је све мимо света, па и ово.

На јучерашњој тајној седници говорио је само г. Новаковић.

Данас ће бити опет тајна седница и на њој ће говорити г. Н. Пашић.

После његовог говора настаће дискусија о спољној политици Србије.

Г. Милиновић се решио да том приликом постави питање о поверењу.

Господину

Андри Гавриловићу

Књижевнику, професору и власнику „Трубе“

У „Труби“ у бр. 86. од нове доскони Ви сте „ради обавештења“, изнели да ми насмо имали никаквог разлог да Вам откажемо даље штампање листа. Из вашег обавештења Вашег, изгледа као да ми морамо „Правди“ извештавати, и доводите Вашу изјаву, која је у „Труби“ изашла у вези са откажашњем Вашега листа.

Да не би сте били у заблуди износимо право стање ствари.

Ми смо при закључивању погодбе, за штампање „Трубе“ тражили од Вас кауцију од динара 150; с тим да се иста не сме бар за 3 недеље дирати.

Међутим при вашем при обрачунавању с нама, Ви сте један дан из прошле недеље узели у једну велтар. Затим, друге недеље од кауције сте узели 90 динара; треће, последње недеље при исплати Вашег рачуна и рест од кауције урачунали сте и тиме сву кауцију извукли, што по уговору није смело бити.

Још пре недеље, што је било много раније него што је Ваша изјава у „Труби“ изашла, ми смо нашим радницима отказали посао на основи тарифе. Ово смо учинили зато: што смо добили извештај, како сте плаћали код „Србије“ и код штампарије „Браће Смиљко“. Као је радницима истекао отказ, а Ви сте међутим наступили са плаћањем онако како смо горе навели и Вашу кауцију изузели, дакле ми нисмо хтели даље куражи да радимо посао узимамо, које би смо морали држати бар 3 недеље.

Ето само зато смо отказали даље штампање „Трубе“ у нашој штампарији.

16. децембра 1908 г.
Београд

Власници
штампарије „Браће Радовић“
Гаја Давидовић и Комп.

Дневне вести

Друга тајна седница. Данас ће у Народној Скупштини бити друга тајна седница, на којој ће говорити г. Н. Пашић о својој мисији у Петрограду.

Интересантно гласање. Јуче приликом гласања о владином тражењу да јој се одобри буџет из 1908. год. све дотле док се сталан буџет за 1909. год. не вотира, пришло од резултата скупштинског гласања питање о поверењу, гласали су *против* владиног предлога сви народњаци два три самосталца и три напредњака и то Милорад М. Павловић, др. Војислав Маринковић и Драгић Самуровић. Три напредњака и то г. г. Стојан Новаковић, Андра Ђорђевић и Живојин Перић гласали су за поверење влади док г. Павле Маринковић није био присутан приликом гласања. За владин предлог гласали су сви фузионаши и велика већина самосталаца, који су се до јуче згражавали на овакво и слично финансирање.

Турска и Бугарска. По ... ановске вербалне ноте

о турској престоној беседи, бечки је кабинет решио да сврати пажњу сила на непомирљиви карактер турско бугарских односа и да у Цариграду изјаве жељу да се у свима спорним питањима изаузме по могућности непомерљиве држање.

Измишљотина. Како „Цетињски Вјесник“ јавља, аустриски листови потпуно су измислили вест, да је на Цетињу изашло ванредно издање „Гласа Црногорца“ и у њему објављено саопштење, да се Црна Гора решила да ратује.

Читуља. Нашег одличног пријатеља г. Тих. Пејића секретара Апелационог Суда постигао је тешки ударац. Његова племенита супруга преминула је после дугог и тешког боловања. Час погреба јавиће се накнадно. Стан Цар Урошева улица бр. 15.

Наше саучешће дубоко ожалошћеном пријатељу.

Адреса турског сената. Турски сенат предао је великом везиру сенатску адресу, као одговор на султанову престону беседу. Адресу је потписао председник сената Саид паша. У адреси се између осталог вели: „Што се тиче питања о *Босни и Бугарској*, у беседи нашег величанства речено је да је то задаћа преговора с великим силама, које су потписале Берлински Уговор, те да се она повољно реши како доликује империји власти. Ми се надамо да ће министарски савет извршити ту задаћу успешно и изјављујемо жељу, да се реши и важно критско питање.

Жалбе. У пореској управи кисне се већ 6 месеци жалбе по разним пореским одељењима не расправљене и ако је крај године на прагу. Порезници стегли за порезу а жалиоци траже да им се предмети расправе па онда да плате.

Г. министар финансија има дужност да натера ону господу у пореској управи да раде, а не да седе, пуше и пију кафе.

Одређен суд. Господин министар правде, на захтев господина министра унутрашњих дела, одредио је смедеревски суд за суђење кривице, које је у вршењу дужности почињио Светолик Радовановић бив. полицијски писар.

Покушај тровања. Давида Медина шпедитерски помоћника, нећак ово нола дванаест сати, покушао је да се отрује попивши неку течност.

Давид је пре месец дана одлучио за пунолетног и примио свој део наследства, па од тога доба никако није долазио кући, све, док нему готовину није потрошио. Синоћ је дошао кући, али га мати и браћа несу хтела примити и он се реши да се отрује, али је у томе спречен. Дежурни лекар одмах је са лекаром био на лицу места и указали сву помоћ.

Према лекарском прегледу Давиду неће ништа бити.

Ваљевске железнице. Има већ двадесет дана, како се врши оправка пруге на ваљевској железници, која је пре 4 месеца као неправна предата саобраћају.

На пругу овој пролази се за сада само трговачка роба, а тек од 20. ов. м. путници.

Разбојници на друму. Ноћу измеђ 12 и 14 ов. м. десет наоружаних зликоваца,

на путу В. Градиште — Кучево код места између Мустапића и Раброва, сачекали су *девојкесет* грађана који су путовали за Кучево на пазарни дан, злостављали их и свега ма укупно отели 600 динара.

Од зликоваца су света петорица ухваћени, које су у пљачкани путници познали, а остала седморица побегли су.

Власт је похватане зликовце ставила у притвор али новац није нађен.

Убио брата. Станимир Милојковић тежак из Шетне у срезу расинском, ноћу између 14. и 15. ов. м. у свађи са својим братом Станиславом ударио га је ножем тако, да је овај на месту остао мртав.

Кривац је дело признао и налази се у рукама власти.

200 000 војника. Толико је војске већ до сада скупила Аустро-Угарска у Далмацији, Босни и Херцеговини. Само од Котора до Билећа дуж црногорске границе наместила је преко 50.000 војника.

Две невине жртве. Из мостарске гимназије отпуштена су два ђака Србина. Њих су денунцирали њихови другови католици, који се називају Хрвати. Оптужили су директору гимназије ону двојицу као — велеиздајнике. Отпуштење ових ђака изазвало је у Мостару силно огорчење, јер се овакав поступак спутава све што је честито, пошто је свак уверен да су оба ђака невине жртве.

Згодитак. Рубен С. Варон, продавац срећака класне лутрије у Лесковцу, продао је срећку бр. 10.412 неком Циганину из Врањске Бање, који је редовно плаћао и узимао срећку за свако вучење. Циганин је послао Рубену 3 дин. за шесту класу, али му нерeзао да срећку преда неком *Мачи Банковићу* из Лесковца, који ће му је послати. Рубен је тако и учинио. Али на вучењу на тај број падне згодитак од 40.000 динара а Рубен место да то јави Циганину или оде код њега, позове *Мачу* и с њим подели по 2000 динара. Кад је Циганин, сопственик срећке, дознао да му је срећка добила 4000 динара, оде у Лесковац али ту дозна овај лоповлук и превару, те је сад против Рубена подигао кривичну тужбу.

Концерат „Бен-Акиба“ У хигијенским просторијама Булевара приређује вечерас салонски оркестар Биограф Позоришта „Бен-Акиба,“ који броји 24 члана, концерат уз биоскопску представу.

Музички програм концерта састављен је из пијеса од музичке вредности. И програм биоскопа је испуњен јединствено лепим и непрестаним сликама.

Почетак у 9 часова у вече.

Цене места обичне.

Цена хлебу. Према решењу одбора Општине Београдске одређена је цена белом хлебу 0.26 п. дин. по килограму тако да се за 0.20 дин. продаје један хлеб у тежини од 769 грама.

Ова цена важи од 16 до 31. Децембра т. г.

Пожар. Јуче пред подне умало се није запалила кућа г. Ваљда Радојевића учитеља у пензији у Сарајевској улици бр. 12.

Ватрогасци су одмах стигли на лице места и пожар угушили. Штете није било никакве.

Поскупио петролеј. Од јуче је у Београду поскупио петролеј са 0.10 дин. по килограму. То је зато, што наша славна Управа Монопола није благовремено снаб-

Штампарија Гавр.

дела своје резервоаре, а сада је то немогуће учинити због мале воде на Дунаву.

Ухваћен. Александар Ристић калфа шлосерски, који је ономад у позоришту украо бунду г-ђе Стевке супруге г. Божановића пуковника, ухваћен је и ухапшен. Бунда је предата сопственику а са њим ће се поступити по закону.

Заклетва. Пред првостепеним судом за варош Београд имаће 17-ог ов. м. *Миша Пољићевић* члан фирме Миша Пољићевић и Комп. да положи заклетву на нанесене околности па да му се досуди сума од 3048·70 динара по пресуди од 9. Септембра о. г. № 28817.

Обраћајући пажњу на ову ствар са резигнацијом чекамо на исход њен; па ћемо одмах после тога изнети на јавност околности, које у том погледу јако компромитују ту фирму наспрам државе.

Јаков А. Коен
члан фирме Браћа А. Коен.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— Белгиски посланик у Бечу гроф Борхграве, који је дуго био белгиским послаником у Београду, пензионисан је по својој молби. Том приликом ћесар га је одликовао великим крстом Леополдовог ордена.

() За слушаоце првог и другог семестра биће од 1. маја затворен париски медицински факултет.

| Пошто је и мировећим Себастијан Телес одбио мисију за образовање новог португалског кабинета састав кабинета поверен је досадашњем министру правде Кампосу Хенриквецу. Он је већ саставио владу.

** За израду адресе на престону беседу, сенатска одбор израдио је два нацрта. За један нацрт вели „Јова Газета" да је сувише помаљив, а други сувише либералан, па јавља, да је коначну адресу израдио председник сената. Сада каже, биће мешовит, и да је сав врло либералан. Сада наша кућа мора да расте срећу народу.

* Мађарски министар трговине Ференц Кошут још се није опоравио од болести, те се њихов лекар нада да ће за који дан потпуно оздравити.

§ Аустриски ћесар примио је у свечаној аудијенцији новог енглеског посланика сер Фајрфакса Лајтона Картрајта и примио његове акредитиве.

†‡ У прошлом петак умро је у Будимпешти познати мађарски глумац Јулијус Висвари.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Непријатна помада

М. Д. студент философије нанео је чикарму В. М. студенту права да се маже помадом, па је ту чикарму обесио и о „Звоно".

Правнику није било право што му се такве ствари пријачињу, па сачека на улици философа и запита га, је ли он тај што вели да се он маже помадом и кад овај признаде да јесте, оцуни га ударати штапом, довикујући му: „е да видиш каквом је помадом мажем!"

Философ коме се мирис ове помаде није допао не располажући стоичким мирноћом, која треба да краси сваког философа кидне, трчајући уз пут места која му је правник на свој начин помадизирао.

Српској Химни

Химно српска, химно наша,
Звуци от поезије наше
Да те чујем да се збуди,
Да те позвем могле речи,
Да се цвили роду плачем
И пролом. — О, жалости!

Пет година, химно мила,
Прогнаника ти си била,
Прогнаника, ал' — вечна! —
И вечна се врату врати
Ал' без химне ипак оста:
Моја мила Отаџбина.

Сад ће опет твоје гласе:
„Боже правде, Боже спаси...
Народите српске груди...
И ал да дође живи.
После земља моја црна
Мете — худе!..

Београд
12. децембра 1909.

Цват. —

Из војске

Лепа појава

У недељу 14. ов. месеца могла се видети једна заиста лепа појава која заслужује да се забележи. Око 5 и по часова по подне у кафани код „Руског Цара" седела је једна група млађих официра међу којима је било и виших и ту су у пријатном и другарском разговору провели један до два сата. Међу овим официрима било је и неколико „одликованих" а с њима је седео и пензионисани пуковник г. Милош Васић.

Пало је у очи да су се сви официри са нарочитом пажњом и поштовањем опходили према пуковнику г. Васићу, као према свом негдашњем старијем другу и министру! Ова је појава у толико карактеристичнија што се зна да се после 29-ог маја, у ком је учествовао известан број млађих официра, никад до сада није могло успети да се код официра покрене старо слога и другарство, јер су против тога били извесни људи које сви добро знамо а који су свима силама радили на томе да се жељено јединство у официрском кору не поврати. У овако собиљним приликама по земљу једна оваква појава може бити само од користи нашој народној одбрани.

Ваљевска хроника

Српске хуманитарне — Борба ваљевских и обреновачких кочијаша — Незгода ђакова — Свештеничка забава — Ваљевски позоришни живот — Окупљање ваљевских — Шта ја с водоводом? (Редакцији поводом) „Правде".

Ваљево 11. децембра.

Ваљевско милосрдне сестре, чији је број тако знатан, саршило су своје забрављени болничарски курс и положили пропишене испите. Испиту су се, обучене у бело болничарско одело, као изгледом у једној групи са својим наставницима г. г. д-р Милошем Поповићем и д-р Јорданом Т. Стојаком. Ова група чини веома пријатан утисак и репродуковано ће на дописним картама. Ја са особитом задовољством тврдим, да нигде на двору и онако лепе групе неће бити у стању да покажу ни један варош у Србији.

После свршеног курса је раскуштено и сад лепо и милосрдне сестре могу слободно очекивати рат, јер ср. пасивирајући трулу и заброј нове своје наставнике, потпуно спремне за тешки посао који их очекује.

Учинио бих неправо милосрдним сестрама, кад овде не споменем једну њихову управу ваљевског пододбора „Српског Црвеног Крста." То се установа није умела користити добром расположењу ваљевских милосрдних сестара, то да је никакву новој прирела у корист „Црвеног Крста" једну забаву, која би била одлично посећена, а која би донела доста прихода. У осталом та се омишка да још и поправити.

* * *

Од када су ухапшени мајори на ваљевској железници, који су са собом повукли обуставу путничког саобраћаја, ваљевски и обреновачки кочијаши дигли су главу и љуто да искористе ову за њих повољну прилику. До пре месец дана тужно су певали: „Кочијашу, ти несрећна главо, железница о зуне ти права," а сад су натрпавши свакога на уз, весело погледају на путнике као на своје жртве, и кроз неког победничког тријумфа говоре: „Шо ће на мој?"

И збиља, они су сад сила, нико њима мора диктаторско обећање чинити, ако те случај натера да ти вала путовати. Та наплаћују ти тако басносновно скупо, да ћеш проклињати не само своје, не је грађанин железницу, већ и свога ко је изменио!

Пре је такса за један фијакер на прузи Обреновац—Ваљево била најскупља 24 динара, а сад ћеш бити задовољан ако ти не наплати више од 60 динара.

Кад начуђени путник стане протествовати због овог безобразног повећања цене, кочијаш га погледа преко рамена и немарно му добаци:

— Немојте, господине, на железницу, кад вам је скупо!

Овај хумор ваљевских и обреновачких кочијаша врло да буде забележен.

* * *

У Ваљеву је врло велики број чиновника, нарочито г. г. официра. Тај се број повећао доласком дринског артиљеријског пука и новообразованог дивизијона. И иначе се у Ваљеву и летос осећала несташица у становима, а сад их фактички нема. Шта ће та једна људи радити ако се својим породицама и по вама, али о томе требали би надлежни да размисле. Лако је у једну варош довести ново чиновника, али је тешко гледати кад се они муче и пакати на хрвим по души. И ако сам Ваљевац и душом и телом, то ипак кажем да нигде није мој град на месту, пошто се не устручавам и да овако јавно не рецем: не треба ни једној вароши, па ни мом Ваљеву, довести чиновника, кад се најпре грађанство не побрине за постара, да даде том чиновништву пристојне и јевтине станове.

* * *

Лаж мало па ће нам постати бивша забава. Нећу наново свој тачан овај забавне прилике да тих забава буде онолико него, као и прошле године. Чак ће их се и повећати број, јер ће се пробудити многим него нам из патриотских жеља.

Једна од најлепших забава била је увек Светосавска забава. Она ће и ове године бити једна од првих. Професорски колегијум ваљевске гимназије чини велике припреме за њу, и ја већ сада унапред молим одличан првенац ваљевским лепим госпођицама.

* * *

Хоћу још нешто да истакнем, чиме се Ваљево поноси међу осталим српским градовима. То је позоришни ваљевски позоришни ансамбл, који нема свог ту. Ово нам стоја добра најбоље се види из ова два факта:

Андрија Ваљевска Штелиновић, који се упињао 100 динара, трупом на Београдској Берзи за 180 динара, а ваљске Ваљевско Задруге (уплаћено 50 дин.) потражују се за 82 дин.

У овом критичном времену када су сви већи послови заплели у Србији обуставили основа, ваљевски су знали непрестано осигурати и још једнице осигурају мешовито са 9 од сто интереса.

Ово је још једини утеха чиновништву ваљевском, а ја не могу а да је овако јавно не истакнем.

* * *

Ваљевци уопште нису популарни под нашем свету, а особито непопуларност ваљевског ученика г. Милоша Тердића. То је непопуларност још већа откад је нарочито г. Терзића, што је, противно изричној забрани краткх правила, повлачио у праву један поручник пар. Свет говори да је тада могло ућинити у ову погрешку само после великог жичаног натрапа. Ја то рачунам се не тврдим, већ само потирам факт, у који се, како чујем, уписима и ваш људским помоћ.

* * *

Једна од најживотнијих потреба вароши Ваљева јесте водовод. Ганију се Ваљево задужило на нова милиона динара у главном зато, да се у Ваљево доведе здрава пијаћа вода, али су ваљевски становници ове потрошили све те паре на доводност довесту ствар. Узалуд непрестано протести ваљевских грађана управа је ове стечена потпуна потпуна потпуна водовода питање, али се на том потпуну застало.

У име једне ваљевско деце која без одсцата воде нам које сретних ових родних вароши, ја слави јемо питам: комисија одлучила сентиле, шта је са вароши водоводом?

Ваљевац.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Луиђија XIV.

нараћене по тајним архивама Бастиље

Марија Маделена од Бренвилијера

(наставак)

У вече је рекла да су она места, која су јој била тако тешка да при првом читању пресуде није могла више слушати наставак, била да мора сести у кару. Њен се понос поново пробудио.

После изрицања пресуде сужњица је одведена у комору за мучење и када је видела справе за то рекла је: „То је непотребно, господо, све ћу прећи и без мучења. Не за то што можда мислим да ћу га избећи, јер у пресуди стоји да се оно примени, па не мислим да ће ми бити опроштено; али хоћу све да признам пре мучења. До сада сам све одрицала, јер сам мислила да се тако могу одбранити и да нисам дужна ништа рећи. Али су ме поучили у радњу више него што су ме научили, и могу вас уверити, да сам пре три недеље познавала личност, коју су ме приводили пре двадесет и четири часа, да би сте још пре три недеље дознали оно што ћете дознати сада". За тим поузданим и гласно признаде све своје злочине. Што се тиче отрова и њихова састава, она је знала само за арсеник, витриол и жабљи отров. Најјачи отров био је раствор арсеника. Једино противно средство, које је примењивала и на саму себе, кад је од Сент Кроа добила отров, било је млеко. Свачешњиве — рекла је — није имало нити их познаје, осем Сент Кроа и Ла Шосеа.

Искреност с којом је говорила, изненадила је судије. А већ знамо да је говорила најчистију истину.

Госпођа од Бренвилијера морала је издржати најсвирепију казну мучења, коју је тада примењивао парламентски суд, а то је мучење водом. У стомак су јој кроз левак наметнули огромне количине воде. Та вода, која се брзо накупила у телу, изазивала је најтеже болове.

Међутим јадни опат Пиро није патио ни мало мање од ове грешнице. Од пола осам часова у јутру до два часа после подне нисам је више видео ни једног тренутка и смем рећи, да су тога дана за мене то били једини рђави часови. Али док сам знао да се налази на мучењу, осећао сам у себи неког болни немир. Сваког сам тренутка мислио — сад је муче".

Он је побегао у један мали кабинет, где су му и поред хисанцијина обећавана досађивале посете. Унутра су радознало улетале дворске даме. Ту су му предали и једну малу медаљу од жене преседника Ламоњона, која му је писала да је ту медаљу добила од папе с доласком, да њоме нарочи опроштај ма којој смртници, коју она сама одреди, а она жели да та амајлија буде од користи госпођи Бренвилијеровој.

На послетку је Пиро извештен, да може наћи маркизу положену на једној постељи поред ватре.

Тај је призор врло леп. Својим благим, убедљивим речима, наглашивањем кајања и жаљења, Пиро је умео постепено савити ту гордену природу и осуђеницу предати судијама, предати смерну и са својом судбином помирену. Али под утицајем мука и мучилишту, под утицајем бруталних мисли, опет је навалила њена пробитна природа, састављена од саме поносе, у њој су се били пробудили сви ружни нагони.

А да би се осветила, она је оптужила Бријанкура за љубавну сведоџбу, оптужила је Детреа, која је у Лајему узалудно, да је он летова украо неколико списа. Мучевита очију, испуњених мржњом и пркосом, тако ју је поново затекао Пиро. „Она је била веома узрујана, лице јој је било грозничаво румено, усне врело и засушене. Тражила је вина, које сам наредио те су јој га одмах донели". Заиста је дирљиво оно што сад долази. Са страшћу брижљиве матере брине се опат Пиро о гласу оне, која се налази пред својим последњим часом. „Намерно помињем ову тачку — вели он — ради оних који су веровали, да је она била велика љубитељка вина и да га је могла много попити и да јој је ова страст пред смрт још појачана. Ништа од тога нисам на њој приметио.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Браншко позориште

Вечерас је веома забаван програм. Вечерас ступа пред публику г. С. Филиповић „Чика Фића," у одличном комаду: „*Лубеница која лаје.*" У програму је и веома ће прихваћени лакрдија: „*Шнајдер Паја.*" — Посета је стално одлична.

НОВО НОВО

За наступајуће празнике

Моја подруми смедеревског вина као и стогодишње луте ракије и шљивовице, снабдео сам најбољим природним пићем, а нарочито вином из експозиције г. Пере Радојичића из Голобока. Подруми на жеравце Свиленског Јара пресечно сам тако пута Фирентске винаре где се врши продаја на мало и мање количине без трошарине. Цене немогућно ниске. Подруми је отворен од 8—12 и од 2—6 у вече. На моје количине и у фашицима као и мустре да се шаље напиши се ниже стовариште у коло опи-ренин магацину куће г. доктора Перишића, Нетушева ул. бр. 19. Цветни Трг. Ову продају обавља Марко, бивше подрумџија у Двору. Тако исто може се вино и ракија добити у фашицима у бокалској родаји Лауданова улица бр. 31. Кућално пиће за хитно писмено нашом послугом.

С поштовањем **Аврам Ратковић** трг.

УРАЂЕНЕ СВЕЋЕ ВОШЉИВЕ

Лепанка и уранјене Куренце, на-ђаљ, пеленад, гуштер и разно дивље месо.

Снежне „ТЕЈ-БУТЕРА"

Павлаке „Млеко-рама"

Изворска Бела и Црна кава

Бадем брашно за колачиће (прво-врсно) 1 кг. Динара 1·50. Сигурно да ниједна продавница у варошици не ће Вам Вашим жељама и старим Сталом. Најбрже слање широм Краљевства обећава по цени. Кооперативно друштво Вашег друга-пријатеља Стојана Боровића, Индије Трудом. Жичарска ул. бр. 7. Прилаз Чаршији. Телефон 5. Стојанка Петровића, Сплавља и т. д. Сасвим добро.

Најјаче и најраспрострањеније специјалне бицикле и моторна кола за спортовање најновије израђене за сезону.

Прилагодљиво седиште 120—160 мм. у браству, чистом никлирано. Предње специјално вино вилуре. Специјалитет: **Шведске** Пнеуматик и т. д. Тражите на новарене Перионице.

Продавница: **Београд**, Теразије 27. Телефон бр. 43. 681 36—

ЗА БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ

препоручује чаршијама

Пред сезоне поручено галантеријске робе, једну велику партију *женских мушких хрватских (жакета)*.

Лазаревић и Стефанић

692 **Београд.** 1—6

Младић здрав, вредан и добро писмен ну да се за прописно рад неког канцеларије или за мањег магазиновера и за про скромну награду.

Обратите се картом на кафеу „Шумадија" у Таторска ул. бр 50 под знаком Чеп. 683 1—1

Срећке

Српске Класне Лутрије

I КЛАСЕ 37. КОЛА

У скоро извлачење и тражене, продаје их овлашћена агенција и препоручује своја благонаклоња **СРПСКА БАНКА**

у Београду Телефон бр. 956. 680 5—5

Више хиљада пријатељских писама се добија, а могу се добити у штам парији „Браћа Радичевић", Браћина ул. бр. 16.

Имање на продају

Једно куће у Кондину улази број 26., са четири стоне и

Друга куће у Вишњичкој улази број 20., са два дућана и четири стана.

За блажа обавештења обратите се сопственику, Јустинова улица број 8., иначе Народноме Позоришта или на телефон бр. 43.

15—30

Котел „АЛБАНЕЗ"

Српска кућна без конкуренције

Наручите зеленим сирева се за врлинке.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас да сноне сутоке *Сомун кнуге са шаторком, Прода, Кекаи на гажу.*

Препоручујемо домаће одличан бермет. Лутбанезлина црна вина свршеним пазиту као и остало домаће вино по знатно спутеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо ни радње по 30 п. дин.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

КАРТОНА ЗА ПОСЕТНИЦЕ

Врло јевтино

Карата за играње — шпил-карте

КАЛЕНДАРА

ЦЕПНИХ, НЕДЕЉНИХ И ДНЕВНИХ (ЛИСНИХ)

Могу се добити у трговини

Марићића и Јанковића

У БЕОГРАДУ.

Извештај!

Најпоштенијем поштеном свету: да и госпођици да примам по нижој најстарије *каталоге* најстарије, што и најзастарјелије балске тоалете моје по париском моделима, по најтуљајућу балску сезону по најумереније **цене.**

С поштовањем

И. Б. БОЖИЋ

Прва Српска Моден Салон Краља Милана улица бр. 42.

687 2—2

Новитети за балску сезону

Данас ме је пристао

КОМИСИОН

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

са условима: да прагне што се не прода до 28. децембра ове године.

Како су цене невероватно ниске, а израда особито: то упозоравам поштовање муштерије да се користе овим приликом.

За цену од 35 дин., добија се дивна балска хаљина, рађена на тафоташту, са шлаканицима и дантелама.

На њима ће исте хаљине стајати на углед у модној радња врло кратко време, и то од данас до 28. децембра, те се моле и муштерије, да се врло скоро опслужују.

Поред балских хаљина имам још сам огромну количину свилених *пант-Јапон* за поставу истих хаљина и за женске и то у свима могућим бојама а у два квалитета. Једноме је цена 1·80 дин., а другоме 2·20 дин. метар. Исто је свиле доста неодрпља у Србији, пазимуље се мале цене, пар жељезнеју, а гарантујем да је израђивала врло високе финоће свиле.

ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

поменка радња

688 3—10

ВИНА

Отварам ове године у Београду стовариште ВИНА из мог властитог од Пожаревца, које ће ако могућности потрошачима, да се *он-ВИ* са добрим природним пићем по могућнијој цени.

ВИНА која ћемо имати и која ће то: **Жилава, Тамјаника, Ризлинг, Танајић, Дивин од Смедерева, Португизац, Прокупац, Црна и Слатка Вуглија**, а сва су вина добра без потпуне од свога рода, те је а квалитет одличан, а цене врло умерене.

Подруми ће вина почетком маја по у моје стану **Браће Недића број бр. 27.** до (Пожарево-ваљ) а такође подруми на Смедеревском другу тако рекло трговачком месту кафеџе „Ресаве," где продајем своје вино од 10 децембра ове календарне године.

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908. год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

винар и виноградар из Пожаревца.

644 12—20

Музички инструменти

К ТО

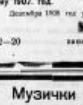

виолине, флауте, кларинете, балиске трубе, армонике и сво прочаљубље прибор.

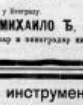

Најфинији жице моју се добити у арпо) и најјевтији трговини као врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преде А. Шутник, Београд

Богато изустрани лепезице шиле се на знатно бољштеног

Пеструбине из унутрашњости напредују се тачно и солидно. 62913—30

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Школе, Дубровачка ул. бр. 11.

Најновије боје, за је дебло модерне шешће и *најмодернија украсна гарнитура* за све врсте женских тоалета које израђује са најсавршенијом по најбржу пуну по умереној цени.

Прелеп асортиман свилец је *даме слободне боје* свиле обавезе за корсетиру.

Салон је постигао до *задовољна укуса, лепшега краја, најмодернијим фасонима, укусним гарнитурама, тачном радом, тачном испуњењу* најстрожијих захтева госпођа и најсавршеније *послуге* у Србији.

Велику количину израђене гарнитуре за употребљавање, за коју нема позната или ко своју добро стојећу балску или неку за коју купљена упутству.

Цене су једне за сваког!

Голуб С. Јанић изнајтатина своје познанике и пријатеље, да ће своју кућу

† СОФИЈИ

у среду 17. ов. мес. у 10 и по часова пре подне давати годишње парастос у храму Св. Николе на Новом Гробљу. 689 3—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

...ивање" новим своји дин. — Претплата је за Србију за годину 10 дин. за пола год. 5, за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство за годину 30, дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредничке ствари се на уред Вишње и Добровољ улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радовановић*.

„Браћа Радичевић" Штампарија Гаџ. Димитријева и Комп. Јеринића ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 17 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 345 | Телефон 821.

Мој разговор са Престолонаследником

II

Тачно у 7 часова ступио сам у Престолонаследникову собу за рад. Кад је момак отворио врата од собе, Престолонаследник је седео за писаћим столом и као нешто радио. Кад се врата отворише, он нагло скочи са столице и приђе ми у сусрет.

Погледасмо се у очи и пружисмо један другом руке.

— Височанство, ја сам Јова Адамовић, почех ја први.

— Мило ми је. Изволите сести, господине Адамовићу, и показа ми при томе руком на столицу поред писаћег стола.

Приђосмо обојица столу. Престолонаследник столицу на којој је седео кад сам ја ушао, а ја оној на коју ми он беше указао руком. Седосмо обојица у један мах. Приметио сам да није хтео сести пре но што ја не седнем, а чим сам се ја машио за столицу, одмах је сео и он.

— Височанство, почех ја бришући цвикер, Господин Н. Н. рекао ми је да Ваше Височанство жели да се упозна самном, и ја сам сматрао за пријатну дужност да се одазовем позиву и да учиним посету Вашем Височанству.

Престолонаследник беше узео оловку у руке и почео цртати неке фигуре по једном табаку који се налазио пред њим. Кад ја направих паузу, он диже главу па ме погледа. Видех да очекује да ја наставим говор.

— Ја сматрам за потребно, Височанство, пре но што се упустите самном ма у какав разговор, да Вашем Височанству објасним досадање држање *Правдино*. И Ви, Височанство, и Краљ, Ваш отац, имали сте у много прилика разлога веровати да су *Правда* и људи око ње лични противници Ваши и Вашег оца...

— А то не, али сте нас вређали, прекиде ме он брзо и приметио уозбиљеним гласом.

— *Могуће је*, Височанство, али смо ми то увек били изазивани.

— *Ми* вас нисмо изазивали, додаде он онако овлаш, ударајући гласом на оно *ми*.

— Да, Височанство, нисте Ви и Ваш отац лично, али су вас изазивали људи који су се издавали за Ваше пријатеље, а које сте Ви и Ваш отац обасипали благодељањима и на тај начин показивали да одобравате њихове поступке према нама и да Вам се ти поступци допадају.

Престолонаследник баци оловку из руке па се исправи из погрбљеног положаја у коме се налазио за време цртања, па гласом, пуним неког самопрегоревалачког уверења узвикну:

— Ама јесте, било је погрешака и од наше стране, ја то признајем, али — шта вам је требало да нам вређате породицу?

Ово питање постави ми је тако кратким а при томе уздрхталим гласом, да сам јасно могао познати како се уздржава да не плане.

— Мисли ли Височанство на ону белешку о колевци?

— Не, не, него на оно где сте рекли да ми је баба била Циганка.

Ја почех тражити по памети оно на шта је он циљао, али се не могадох сетити шта је.

— Извините Височанство, ја се тога не сећам и не верујем да је то *Правда* икад тврдила.

— Јес', јес'! Сећам се ја добро: било је то баш у *Правди*. Мислим да је навађено из неких талијанских новина.

Мени се наједаред створи цео тај натпис пред очима.

— Имате право, Височанство; сад се тога сећам и ја. Само се варате Височанство, ако мислите да је тај натпис донела *Правда* зато да вређа Вашу породицу. Он је имао са свим други циљ.

— Какав?

— Могу ли да говорим отворено, Височанство?

— Можете, можете! Иначе вас не бих ни звао.

— Е, ево у чему је ствар Височанство. Све владе, које су од ступања вашег оца на престо Србије долазиле на управу земље, толерирале су, па по некад и директно потпомогале оне људе, који су опозицију режиму проглашавале за опозицију и новој династији. И самосталци и фузионаши, кад год су били на влади, солидарисавали су се са завереницима и нису се устручавали да све нас, који смо против завереника, третирају као да смо и против нове династије, а фузионаши су то кроз свој орган у неколико прилика отворено и изјављивали. На тај начин они су стварали све већи јаз између нас, који смо припадали опозицији влади и завереницима, и оних који су били за владу и завере. Они су се све већма истицали као заштитници нове династије, а нас су све више обележавали за њене противнике и гонили нас. У то време и у таквим односима, који су постојали између режима и опозиције, пада и долазак оног талијанског новинара. Чим је он дошао у Београд, тако звани пријатељи династије упукали су га у своје кругове, водили га од једног свог корифеја до другог, отклањали од њега сваког опозиционара, причали му како је опозиција антидинастична и у служби туђинских интереса, и тако даље и тако даље.

И шта је било? Талијанац је интервјуисао све званичне личности и опробане пријатеље династије отишао својој кући и — написао чланак у коме је изнео све оно што Вам је познато и што Вас је како видим толико заболело.

Молим Вас, Височанство, шта сам ја могао и требао, као опозиционар једном по мом мишљењу покварени режиму и оскудни противник Ваших назови пријатеља, друго радити са тим написом тог талијанског новинара, него превести га, прештампати га и приказати га мојим читаоцима овим речима:

Ево људи, шта се ради у овој земљи! Овај човек дошао је у Београд непознавајући ни наше прилике ни наше људе. Чим је дошао зграбили су га пријатељи данашњег режима и данашње династије и нису га пуштали из шака. Они су га упознавали са нашим приликама, они су га обавештавали о односима који постоје између народа и нове династије; они су га чували да не дође у додир са нама, опасним елементима и ево шта он каже о нашим приликама и о односима који постоје између династије и народа. Кад ми кажемо да ово, што се данас ради, не ваља, онда нам се довикује да смо реакционари и продане душе! Кад ми укажемо прстом на једну или другу неправилност и учинимо Краља моралио-одговорним, онда нам се каже да смо антидинастичари, а ево, овај човек, који је прео информације од пријатеља владе и династије, прича сто пута горе ствари. Ко му је то казао? Свакако они од којих је црпео обавештења! Ко га је тако обавестио? Свакако они с којим се дружио! А с ким се дружио? Са пријатељима династије! Ergo...

Ето Височанство, због тога, да то кажем прештампао сам ја онај чланак, а не због тога да Вас и Вашег оца вређам.

Ја сам све ово изговорио лагано, лагано и местимице застајкујући, јер сам бирао речи које не би директно вређале осећање човека пред којим сам говорио. По његовом гологбрадом, веома израженом лицу видео сам да га интересује оно што му говорим. Он је још одмах у почетку оног мог говора узео био поново писаљку у руке и почео и опет да шара по хартији. Кад сам престао говорити, он и опет остави писаљку из руке, па ми рече гласом човека, који појми положај свог с ким разговара:

— Тачно је, имате право, али ипак сте требали да водите рачуна о нашим осећањима. Ја, господине Адамовићу, не марим за мене, верујте ми, не марим! Грдите ме колико хоћете, али нашто грдите мог оца, кад он то не заслужује; верујте ми на часну реч да то не заслужује.

Ове последње речи Престолонаследник је изговорио тако узбуђеним а уједно тако нежним тоном да ми мал' не ударише сузе на очи. Ја више не видех пред собом Престолонаследника Ђорђа; оног Престолонаследника Ђорђа за кога се причаху толике и веровати и невероватне ствари, него видех пред собом дечка који брани с дубљаћу синовљом свог старог оца. Сетих се свог давно умрлог оца и помислих, како бих га ја бранио кад би га неко старог нападао и то ме можда и даде куражи да овоме младићу, који са толико топлине пледираше за свог оца, кажем оно што сам му на то одговорио.

(Свршиће се)

А

ДЕФИЦИТ У УПРАВИ ФОНДОВА

Интересантно самоубиство

Јуче у 10 часова пре подне догодило се у Београду једно интересантно самоубиство. Један редов, који је био на служби у оружаној команди пође у нужник која се налазио у авлији окружне команде и не слутећи ма шта ће видети повуче за врата од нужника, који су вазда била отворена, јер на њима није било ни браве ни локота. Али врата не попустише. Била су затворена. Војник то скрете пажњу и ослушну да неко кога у нужнику и на своје запрепашћење чу ужасно кркљање које потмуло одјекиваше из нужника. Тада тек он спази да су врата од нужника била везана неком белом врпцом. Одмах му се то учини сумњиво и потрча да извести ово у команди о свему што је видео и чуо. После неколико тренутака место свега, које се тога тренутка десило у команди, са неколико официра скупи се око нужника и после неколико тренутака врата од нужника беху отворена. Слика, која при сутним угледана беше страсна. На поду нужника лежао сакупљен један крупан, елегантно одевен господин, који тешко дисаше. Са чела, на коме се видело повећа рана од куршума, цурио је топал мли крви, која се испараваше на хладном ваздуху.

Поред човека, који се грчевито трзао и кркљао, лежаше мали никлов револвер. Свима је одмах јасно било да пред собом имају самоубицу. Одмах су несрећника пренели у собу и положили на постељу а у исто време војници отрчали по лекара, кога, као обично, нигде не беше.

Ко је самоубица

Претресом је утврђено да је самоубица био Јован Павловић, благајник Управе Фондова, с тога је одмах о целом догађају извештена Управа Фондова телефоном, и наравно да су и управник и секретар били „запрепашћени."

Узрок самоубиства

Већ је несумњиво утврђено, да је узрок самоубиству — дефицит. Стара благајничка болест. Ко год је познавао пок. Павловића изненадиће се кад буде ову вест прочитао. Павловић је важио као миран, повучен и врло поштен човек. Постављен је за благајника још 1906 год. на место Косте Буковића, бив. благајника Управе Фондова, који је проневерио 5000 дин. Кад је требало одредити заменика Буковићу тадашњи секретар управе фондова г. Душан Поповић дуго се колебао коме ће поверити то место. На предлог једног вишег и старог и честитог чиновника буде постављен он, Павловић. Г. Поповић се колебао да постави Павловића јер је врло рђаво писао цифре.

— Буковић је лепо писао цифре али је лепо и прадавао паре. Јова Павловић рђаво пише цифре, али ће лепо чувати паре — говорио је тај стари чиновник и не слутећи да баш том дуговечном протекцијом, коју је и успео, изрече смртну пресуду свом пријатељу.

Павловићева дужност као благајника депозита била је да на пошти прима све уплатнице и аманете и предаје их двема благајницама Управе Фондова. Све, пак, уплатнице и аманете подизали обе благајнице предавале су пок. Павловићу, који их је експедирао. Павловић је пуних седам година савесно вршио ту дужност и својим исправним радом утврдио веру у своје поштење и честитост, која ни раније није била доведена у сумњу. Али, у последње време примећена се извесна растројеност и узнемиреност код Павловића, што се на различите начине коментарисало. Али, никоме ни на ум не падаше, да тој растројености може бити узрок — дефицит. Павловић је био и благајник привитног чиновничког друштва за куповину лозова. И кад је ту скоро неколицина чиновника тражила, да се ортаклук раскине, пошто је рок трајању друштва протекао, Павловић је одуговлачио са ликвидирањем. Ово одуговлачење изазвало је сумњу код његових колега у његову исправност и кад је једног дана он престо долазити у канцеларију, чланови друштва затражиш од њега писмено, да одмах дође и преда рачуне. Он је дошао и предао рачуне. Али, ова афера пробуди сумњу код шефа одељења самосталних фондова у исправност Павловићеву, јер је одељење добило већ неколико рекламација од појединих надлежатава, које су слала новац Управи Фондова, због не потврде пријема новаца. Одељење је одмах рефирисало Управнику о овим жалбама, али по њему није вишта предузимано све дотле док један чиновник није на пошти утврдио да је Павловић извесне суме примио, али, да их није благајни предао.

Тада је предузета истрага и од Павловића је тражено „изјашњење". Он се правдао на разне начине. Прекјуче по подне било је очевидно да је Павловић — дефраудант и наређено му је да преда дужност другоме. Тада је Павловић признао Алекси Стојовићу своју кривицу и овај састављ у место да га одмах притвори или извести његову фамилију, која је била у стању да проневерену суму положи и тиме спасе један живот и државни новац, учини му извесна обећања и пусти га кући. Какву је ноћ проживео овај јадник сам Бог може знати. Предавши дужност отишао је кући и сутра у 8 часова дошао на дужност. Али, узнемирен није могао дуго остати у канцеларији, већ је изишао да се после страшне душевне борбе реши на самоубиство.

Анархија у Управи Фондова

Само анархистичком стању, које влада у Управи Фондова има се благодарити што се ово у опште могло десити и није благовремено спречено. Овакве ће се ствари још много и дуго дешавати,

управо све дотле, док се не уклоне из управе оне две познате Миловић и Стејскал. Све дотле ће Управа срљати из афере у аферу.

Колики је дефицит

Према једнима је дефицит утврђен за сада 2000 дин. док други тврде да је морао бити већи. Комисија, која је образована сигурно ће утврдити величину дефицита.

Име ли саучесника

Павловић је у последње време много општио са Стејскалом, главним секретаром, која је прва и позвала за дефицит и није одмах предузела потребне мере за хапшење Павловићево, с тога многи сумњају у Стејскала, који има доста веза уложеног на штедњу кас у Управи Фондова.

М.

О СИТУАЦИЈИ

Бескрајна криза

Све су се комбинације разбиле, и сад идемо право у тучину. На хоризонту политичком не види се никакво решење кризе, а она се све више заоштрава. Самосталци су на то и ишли, јер су се надали, да кад све предлоге одбију и све комбинације растуре, да ће онда hoben-s-ob-ier-s морати остати ова хибридна влада. Али су се прерачунали. Ова влада „од славе" не може се одржати, а само су се односи заоштрили и партиски интереси отели маха, да више неће бити могућа никаква комбинација заједничка. Самосталци прете и опструкцијом и скандалима, као да ове садање тешке прилике и не постоје.

Али кад се узме на уму ошта тесногрудост радикала, може се човек свачему надати. Пошто су мрцварили земљу и народ пуних пет и по година пропуштајући све по времену, те нашу војску ни умирали, ни наоружавали; пошто су омогућили анексију, сад још треба својим партиским безобразлуцима да омету Србију, те да она пропусти учинити што треба и у овој судбоносној кризи!

Заиста је чудан овај српски народ, кад све то трпи и подноси!

Саме тајне!

Тајне се седнице продужавају. Народ српски није изабрао себи Скупштину, он је изабрао једну фармазонску ложу. И друге државе и други народи имају парламенте, и они доживљују важне догађаје, али овога чуда од тајних седница нигде нема. Народ више не зна шта и како његови изабраници раде, нити може ценити њихов рад! Како је почело, у Србији ће се почети доносити и тајни закони, за које неће нико знати, али којима ће се морати свако покоравати.

Јуче је била тајна седница на којој је говорио г. Н. Пашић. Данас је опет тајна седница, на којој ће се отпочети дискусија о спољној политици. Држи се да ће се дискусија моћи свршити у две седнице.

Расположења су до сада код већине посланика противна садање спољне политике, што је водила влада, односно г. Миловановић.

Једна!

Дознајемо, да ће се кроз два дана држати и једна јавна седница. То ће бити прва јавна седница после „новог Косова" — Анексије! На тој ће се седници поднети интерпелација о спољној политици Србије, и г. Миловановић ће имати прилику да се изјасни, те да и ми, остали смртни, чујемо; какву политику Србија води и чему се има надати од такве политике?

Злоупотребе у варошком суду

Све се више откривају злоупотребе, које је починио Љуба Радосављевић, бив. рачуновођа првостепеног суда за град Београд. Комисија за извиђај његових злоупотреба нашла је проневеру по разним предметима на 100 хиљада динара. Нарочито су велике проневере по маси пок. Димитрија Стојановића у 1900. години (16.063 динара) и по маси кројачког Драге у 1908. години (дин. 34.791.90). Само је по овим двема масама проневерио такса динара 50,844.90.

По обема овим масама он је наплатио таксу из масне готовине, таксу познао у издавању кроз дневник пупила, али је није пренео и прописно поништио; но новац задржао себи.

Исто је тако прао држави и по другим разним масама, при издавању готовине легатерима узимао их је квиту на целу суму, па од исте одбијао потребну таксу насилно и метао је у цеп.

Осим овога сиљачено је и човечно и једне практичније, која је наплаћивао такое за дерете и уверења, па те таксе метао у цеп, те они сад поново морају плаћати. И тако су они оплачкани преко 2000 динара.

Пре неки дан дошли су неколико људи по масама, по којима је Љуба био старалац, па тражију и више се да им је предао на 2000 динара, а новац није употребио на масне потребе.

По појединим масама узимао је веће издатке но што имају готовине и ишле разлучимо, и зало по њима није било издавања.

По књигама је насрамио дармар, да се у њима не зна права масна, те сад људи не могу доћи до своје готовине, док нови рачуновођа не уреди књиге, што ће по свој прилици трајати до после Божића.

Све ове марифетлуке и крађе вршио је Љуба осам година, од 1900. године, а нико га није контролисао. За то је потребно, да у том суду постоји рачуноводство Главне Контроле, али је потребно и да се рачуноводство преуреди.

Страховит земљотрес

Јуче је телеграфски јављено да је талијанска варош Месина сва порушена услед земљотреса.

По вестима које су стигле талијанском министарству марине види се да је несрећа заиста огромна и да постоји бојазан да иста судбина није постигла и варош Реџио.

„Ђиорнале Италија" јавља, да је власника Месинске међу мртвима а број мртвих да достиже 12.000. Краљ и краљица отпутовали су у Калабрију. Ђиолити у име владе ставио је на расположење префекту Неапола 100,000 лира за набавку ране за страдалнике из Месине. Краљ је приложио 200.000 лира за жртве земљотреса. Гала ручак који је заказан у двору у очи нове године, отказан је. Ескадре: руска, енглеска и француска, добиле су налог да отпутују у Месину са раном, а исто тако и Немачка је послала две лађе с раном у Месину".

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ"

Савез

Чувени немачки мисли и философ Лихтенберг био је од природе обдарен великим ушима. Једном за хтеде неки његов пријатељ да пецне због тога, па се нао закуди тој појави и упита:

— Ала ви господине професоре имате велике уши!

— Да пријатељу, одговори Лихтенберг смешећи се, моје уши и ваша памет сачињавале би фамозног магарца.

На овај виц Лихтенбергов подсећа нас данашњи кабинет, који се састоји из фузионашких ушију и самосталске памети.

Дневне вести

Министарска седница. Синоћ је одржана министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом г. П. Велимировића мин. председника.

Носачки збор. Јуче после подне одржали су збор носачи београдски на Сави заједно са Арнаутима, који са њима заједно износе робу трговачку из лађа и вагона железничких, па су решили да од 19. ов. м. отпочну бојкот аустријско мађарској роби, која се гођ довуче било лађом било железницом из Аустро-Угарске.

Том приликом решили су, да свакој не... митинг сад у петак 19. ов. м. и да на њему манифестују своју одлуку.

Свима носачима у Београду саопштено је са тога збора да ни један не изостане од митинга, који ће се 19. о. м. одржати.

Митинг даље наших носача и бојкот аустро угарској роби отпочеће на шинску нову годину.

Продужење провизоријума. Г. министар спољних послова изјавио је у јучерањој скупштинској седници: да ових дана очекује предлог аустро-угарске владе, да се досадањи провизоријум трговинског уговора продужи још за три месеца. Ако овакав предлог од Аустро-Угарске дође, г. министар је изјавио да ће га српска влада прихватити.

Руски посланик у Цариграду. Место Зиновјева, који ће ићи у пензију, из Петрограда јављају, да ће за руског посланика у Цариграду бити постављен садашњи бугарски дипломатски представник у Софији Сементовски Курило, који спада у млађе руске дипломате и важи као даровити политичар.

Застали преговори. Преговори између Аустро-Угарске и Турске никако да крену напред. Порта још није донела никакве одлуке о предлозима Аустро Угарске на којим основицама да се нове преговори. О томе још непрестано конферишу велики везир Ћамил паша и аустро-угарски посланик маркиз Палавичини.

Сукоб на граници. На основу извештаја које су добили из бечког министарства спољних послова, бечки и пештански листови јављају, да је на српској страни на обали Дрине 10. о. м. око $3^1/_2$ сах. по подне избачен један метак на аустриску жандармериску патролу код места Зелиња у сребрничком срезу. Лако је рањен наредник Лешњак. Патрола је одмах одговорила ватром и бајаги убила два српска војника, који су војника одмах пренети у Љубовију, пошто је једна српска комисија изишла на лице места и констатовала стање ствари. Јављајући ово, бечки и пештански листови нарочито тврде, да с аустриске стране није било никаква изазивања. Службени бечки извештај тврди да су нападачи били српски погранични стражари. У Бечу овом догађају не придају особити војнички значај, нити је он први. Наша влада о овом догађају није до сада обавестила српску јавност.

Погреб. Јутрос у 9 часова пре подне сахрањена је Зорка, жена нашег пријатеља Тихомира Рад. Пејића секретара апелационог суда.

Народњаци. Г. Стојан Рибарац је ових последњих дана мало оболео, те су му лекари забранили излазак, зато, како чујемо, народњаци још до данас у подне нису били донели никакве одлуке у клубу: како ће се држати у овом питању спољне политике. Може се, међутим, рећи: да је судбина владе овог пута готово у њиховим рукама, јер ће од њиховог држања у многоме зависити: како ће испасти гласање.

Нове жртве. Јуче су у запшени и спровесени суду као учесници велико-српске пропаганде: Велепоседник Ђорђе Јагњић, свештеник Јанко Подунавац, учитељ Сима Вексан, гостионичар Стеван Букановић из Пакраца и учитељ Коста Драгошан из Кусонове.

Турско-бугарски преговори. Цариградски „Икдам" јавља да ће се бугарски министар Љапчев за који дан вратити у Цариград, да настави преговоре између Бугарске и Турске.

Снег и лед. Изненада је пао велики и прави снег. Од јуче изјутра по Београду засипа права мећава: ситан суви снег с ветром. Крајње је време било да дође овај снег, јер се почела по целој земљи осећати оскудица воде. Овај ће снег бити добар и за људско здравље и за стоку и за усеве.

Од ове нагле хладноће, лед се кренуо Дунавом тако, да су јуче већ обустављени пред вече ножњу између Београда и Земуна. Ако овако потраје још дан два, мораће сасвим престати пловидба и Дунавом и Савом, која је обично престајала тек после Божића.

Довучен петролеј. Јуче пре подне румунска лађа „Петру-Горес" довукла је потребну количину петролеја за резервоаре Управе Монопола и једну партију соли. Лађа је морала на Ђердапу услед мале воде шест по шест извлачити и зато на време није стигла те према томе није јерница до наше Монополске Управе.

Сад ће се ваљда београдски бакали вратити на старе цене.

Опасна крађа. Душан Ј. Антоновић бивши келнер, у пијаном стању разбио је прозорски капак на дућану Милана Николића бакалина на углу Светогорске и Таковске улице и из дућана украо еспапа у вредности 182 динара па почео да бежи. На несрећу његову сукоби се са патролом, која га ухвати, стварн покрађене одузме и отера у затвор.

Против њега повешће се данас кривична истрага.

Покрао газду. Момак Ђорђа Тодоровића касапина онај украо је своме газди 200 дин. из чекмеџета синоћ па побегао.

За лоповом је наређено трагање.

Син убио оца. Чедомир син Милоша Новаковића из Горње Кошане у округу подринском, ноћу између 11 и 12 ов. м. сачекао је свога оца Милоша, кад се овај враћао кући и из пушке остругуше убио га. Узрок је мржња коју је он одавно према оцу гајио.

Кривац је у рукама власти и истрага се води.

Седница Новинарског Удружења. Вечерас у 6 часова биће седница Управног Одбора Срп. Новинарског Удружења у „Посредничкој кафани". Умољавају се чланови да не изостану доћу.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

§ О политичким односима између Аустрије и Угарске јавља Угарски Кореспонденц Биро, да су се погледи за спорозум у војном питању побољшали. То значи разбистравање унутрашњег политичког положаја и поставик нове мађарске шефове, који ће јемчити за решење залатка и проблема у унутрашњем политичком и привредним питањима. Победник је вођа independen.

§ О Кривски сабор сазваће се 28. децембра.

§ У Угарски министар председник др Векерле одговориће на телеграфски поздрав Арпаду Бохнеју, да је фузија мађарских странака већ остварена.

„*„ У аустриским парламентарним круговима поговара се, да ће садашње чиновничко министарство Бинертово дати о новој години оставку и да ће се образовати парламентарна влада, којој ће на челу опет бити садашњи министар председник Бинерт.

(!) Из Карачаса јављају, да је Гомез једногласно изабран за председника републике и тиме је венецуеланска револуција прошла без крви.

Изјава

Господине уредниче,

У Вашем цењеном листу „Правда" од 16. тек. м-ца број 344 изишла је белешка под насловом „Заклетва" а под потписом као писац те белешке потписао се Јаков А. Коен трг., члан фирме Браћа А. Коен.

У тој белешци изнето је, да ће 17. ов. м-ца пред Првостепеним судом за град Београд имати да положи заклетву Миша Полићевић, члан фирме Миша Полићевић и компанија, која му је досуђена по пресуди од 9. септембра ове год. № 28.817 због дуга који дугује Јаков А. Коен фирми Миша Полићевић и компанија.

Писац у овој намери а под извесном тајанственошћу похитао је да нанесе ону потицу и да фирму нашу престави у ружној слици, док овде никакве тајанствености нема пошто је фирма тужила Јакова А. Коена, који је некада био њен млађи у радњи и изузео више од своје плате но што је имао зарађено, дин. 3048/70 за коју суму

фирма није му узела признаницу, но му је веровала, по што су његове домаће прилике биле такве, да фирма није хтела оставити га без помоћи у кредиту и својој позајмици, за коју је молио.

Исти Јаков је напустио службу а фирми није вратио горњу суму, услед чега га је фирма морала тужити. *Фирма му је понудила главну клетву, но он је није примио* и с тога је суд досудио Миши Полићевићу као члану фирме заклетву.

Из овога видећете господине уредниче, да је горња белешка тенденциозно написана и молимо вас, да ову исправку у првом наредном броју донесете, ради јавности и наших пријатеља.

С поштовањем
Миша Полићевић и комп.

Шабачка хроника

Алабурдарци мученици — Тешко помоћи — Један редак случај — Чудо — Шабачко ратарско школе — Ђачки обичај — Спомените сиромашне

(Редовни извештај „Правде")

Шабац, 12. децембра

У овај Алабурдару у Банату живи велики број Влаха. Алабурдарци се регрутују у једном од мађарских пукова, који је пошао у Херцеговину на црногорску границу. Алабурдарци су тамо рђе прошли, кад су на турској у пасине, јер их је обузео од Црногораца не [illegible] страх. Сто пута радије остали би на нашој граници, али не смеју граничари и од помисли, да иду у Гацко и Автовац. [illegible] су отишли радије се но да своје воле, али су се пак [illegible] пошли врло. Да не би били на страшној тој граници они су волели да се као бегунци врате својим домовима. Сињак су нашег доносе себи у уши и отпушили су до тога. Њима лекари морали су их отпоити из неспособне и са [illegible] њихових пукова.

Те мученике Алабурдарце видели смо прекјуче на митровачкој станици.

* *

Јуче је једна наша чаршија пренела у Касина ноћног сељака, који није имао пасоша. Сељак је пришао патрол, к чемајуу су финансин сљаки у нашој урад, где су га наредили испробијали. Турајући га финансин су једнако викали: „што немаш пасош кад си пасош?" Кад је чаршија полицијски чиновник, те мора пасоша у пасошу! Изударани се мало нашој поисти и ја се надам, да ће се од ових страни предузети нужан не [illegible]

раси, да се овако што у будуће не деси.

* * *

У шабачкој окр. болници десио се пре кратког времена посматра та једна врло редак случај прекомерне неурозе, кад једна жена која је врло брзо умрла. Поуражена је била толико проширена, да у науци није пребележено за сада ни једна оваква примерака. Надамо се, да ће се неко од болничких г. г. лекара побавити са овим случајем и реферисати о њему у „Архиву срп. лекарског друштва."

* *

Ја сам у једној прошлој дописи овог трагичног догађаја, који се десио са четрнаестогодишњом Антонијом, слушкињом г. Бојића, бр. инжињера. Сад хоћу да се повово вратим на тај случај и да опоменем читаоцима, како се чудо што догодило кад ово сироте девојчице. Као што је познато револверска метак ушао је о лице страну чела и изгубио се у мозгу. На рану је пошао мозак и задовољно је наступило парализа свих удова и језика. Тако уговорну однели су је у болницу и сви су држали да је мртва. Кад су јој лекари испрали рану она се почела кретати, али је десна страна тела с језиком остала и даље у парализи. Лечење је затим настављено са највећом пажњом и резултати се одмах показаше: Антонија је остала нема, али не може ништа да говори. Мећу њено на главу ишаљем, те ће се Антонија послати у Београд на рентгенизирање, да се види положај куршума. Сада се стање побољшало, те јој се говор постепено враћа. Немогуће, да је сироте девојче свакако заборавило говорити и да сад мора полагано, као мало дете, учити све из почетка.

* * *

Кад смо већ мимо ово дао лекаре стварима, да наведем и један њих обичај овдашњих лекара. У ово доба болести нама долази врло велики број болесника, од којих су највише заразни болесници. Како лекари сада у главној улици побеђени, те се та када од болесника, лекарима у болнице, поред главних улица, то тиме доводи у опасност пролазнике да се заразе. Ја мислим да је ред за болесника, кад већ хоћу возим лекару, уђу у њихово двориште и ту да очекују кад ће бити примљени, а не на сокаку. Да овим болесницима кад заштитимо пролазе, а би сем овога ништа и нарадно, треба уверен да чином добре воље.

Још од 1903. године стоје на мачванској њиви подигнуте справе за бушење артерског бунара. Како се бургија изломила на њиховој дубини, то је са бушењем престало, али су справе и даље остале као нема послала. Те су справе тек јуче скинуте. Хвала општинској управи, што се једном решила да уклони ово страшило са мачванског трга.

* * *

Један од најлепших завода који поседује Шабац стручњачки уређена нижа пољ. ратарска школа. Управник ове школе г. Пешић јесте једна интелигентна, вредна и пун искуства човек, кад је успео да за свако кратко време наставника у потпуно модерном духу једну овакву школу и једно сасвим велико имање. Остављајући да згодним приликом опширно проговорим о овој примерној школи, ја ћу сад напости само неколико речи из којих ће се видети: како министар народне привреде води рачуна о својим установама.

Знамените за ову школу, као и за главну зграду и остале споредне зграде, док је пак је нарочито да се подигне у главном о кругу подрумова. За ово сав потрошено је суме од 120.000 динара. У тој суми урачунат је антиквизиција само са 16.000 динара.

По плану има само један велика зграда, која је пробитно била намењена за канцеларију и станове управника, економа и других наставника. Велику зграду на ученицима и за становање њих нема је подићи држава. План и предрачун за ову грађевину готов је већ пре две године дана, али министарство не може да подиће до 53.000 динара, да се за давање отпочне. Помоћи министарство да дође до ове суме не престоје радости, што може да дође, јер је неопходно у рачуну да се отпочне превремено све у њихово на време школа.

Колико је неугодно ивог ових на ученицима види се најбоље на овог примера: по распореду пре подне су часови теорије у школи, а по подне рад на терену. Услед ових ученици, раде теорисе пре подне само I и II разреда, а по подне III. Рачунаје се, да је ово неизбежно зло, јер нема довољно учионица рада у наставни.

Изнесећи све ово ја се надам, да г. Главинић хоће допустити да и даље ивог сви неугодно раде ове наше најбоље ратарске школе, на коју држава овако рђаво није нашта потрошила.

Чича

Знамените тровачице и Црна Литургија
за време Лудвика XIV.
нарађено по тајним архивама Бастиље

—

Марија Мадлена од Бренвињијера

(наставак)

Истина је да је у четвртак, а тако исто и у петак, добила пуи пехар, из кога је с времена на време по толико сркутала, колико би комарац могао прогутати, али и то само за то да би се потрепила и освежила у времену, кад ју је јако заморавила и загревала памњења да се сети целог живота, и оногa што је у животу могло бити злочиначког. — А кад је наређено да се за дан њене смрти спреми добра вина, то је учињено да би се помогло њеном животу духу, те да лакше може издржати стање у коме се налазила.

Њеној се успомени непрано пребацивало и то да је у приправности држала боцу мина за пут на ешафот. Ту меру обазривости сам ја учинио. Бојао сам се да не подлегне слабости, а пошто сам знао да се на смрт осуђенима рањије давало какво јако пиће да би добили храбрости, мислио сам да ће добро бити да тог дана, кад јој треба с времена на време квасити уста, да код себе има вина, а, право да кажем, мислио сам мало и на себе. Вино је добро дошло само целату, којем одмах после погубљења узео једни гутљај да потреби душу".

Пре но што је госпођа Бренвиље пошла на свој последњи пут, морала јој се дозволити још једна кратка молитва у капели Консјержерији, где је за њену љубав, био намештен Христос. Али је то морало бити у присуству других сужњика, који су увек вођени у капелу над год је на олтар изношена воскура. „Кад смо ушли у сакристију, она замоли записницу за једну чиоду да притврди мараму, коју је носила око врата и кад је записница добродушно узео тражити је; она му рече: „Немате се шта више бојати, господине опат јемчи вам за то, он зна да не мислим ништа рђаво" — „Госпођо маркизо — одговори он пружајући јој чиоду — молим вас за опроштење, нисам мислио да ћете учинити што рђаво, а ако је неко то мислио, нисам ја". — Он клече пред њом и пољуби јој руке. — Она га је молила да се за њу Богу моли. — „Госпођо маркизо — одговори он загушеним гласом од јецања — сутра ћу то за вас искрено учинити". Треба то место прочитати у спису опата Пирота, јер је наврeдне лепоте.

„Овај дух дубока кајања — прича Пиро — која је показала прошлог дана и јутрос није се повратио. Говорила је са мном о пресуди. Није ју плашило погубљење, али се горко тужила на стидне додатке о јавном кајању, о пепелу који ће ветар разносити".

Пиро јој одговори: „Госпођо маркизо, за спас ваше душе све је једно, да ли ће се ваше тело метути у земљу или ће га ватра прогутати; оно ће величанственo васкрснути из пепела, ако је душа у милости".

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

—

Бранино позориште

Вечерашња програм са новим тачкама и репризама:

1. *Прерадена шала.*
2. *Дама „каде" заслужује* јачу свежу публику. Обе ове комаде веома су забавна, а давно нису приказивани. —

Табелдот
Ручак и вечера
у
Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, уштипа и тесто са добом 1·40 дин.

Супа, говедина, уштипа и печење са добом 1·60 дин.

Супа, говедина, уштипа, печење и тесто са добом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела са јаганцем са добом 1·20 дин.

Два јела из рошиљ једно готово а друго по наруџбини са добом 1·60 дин.

Пиво најбољег квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Урквеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна јела са стручним цењама.

Чувени „Империјал" тамбурашки у свако доба.

Свако суботe за вечером свеже купус са пастрмом и ајвом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превео с француског

(251)

XXXI

Франсоа од Монморансија

Патреб војводе био је скоро краљевски.

Али, од Гиза који се бојао његове силе па до Катарине Медичејске која је са нестрпљењем посматрала овога поличару, сви су били задовољни том смрћу.

Једини је Франсоа искрено оплакао тога човека с којим је водио умерено читаво једно доба.

После битке код Сен. Денија Франсоа од М монморансија изгубио је на вољи. Једнога дана кад му краљица мати повери управу над војском против хугенота он одби мирно да хугеноте сматра као својим другове, а не као непријатеље против којих се треба борити.

Ово му навуче сумњу и мржњу Катарине Медичејске која се у једу трудила да добила тајне шпијуне му Алисо од Лукса.

Видели смо да Алиса у тоне није успела.

У осталом Франсоа није никад тајио. Он се био само повукао из борбе у којима је досад учествовао по вољи свога оца.

Овако његово држање учинило је да на њега обрати пажњу једна многобројна странка која се тада стварала и која је у њему сагледала свога будућег вођу.

Та странка, огорчена што се толико крви пролива у име вере желела је да наиђе на Француске и да отклони мржњу између католика и хугенота.

Називали је политичком странком.

Франсоа постаде њен вођ, по мало и против своје воље, одушевљен идејом за трајним и искреним миром.

У то доба дође му једнога дана гроф Маржијак.

Гроф је био послан од стране Дофина од Албрета. Он доби од маршала обећање да ће се састати с краљем од Наваре.

Хенри од Беарна дође тајно у Париз се витезом од Конде и Колињијем да би се састао са Монморансијем. Уговореног дана у уречени час маршал закуца на врата двора у улици Бетизи. Видели смо какво је дејство изазвала појава маршалова на витеза Пардајана.

Остављено витези да објашњава своме пријатељу Маржијаку узроке свога узбуђења, а ми ћемо поћи за маршалом.

Беарнац прими маршала са веком собаљошћу. Он је био необично вештон у томе да се чини веселим или собаљавым према томе какав је био човек с којим је долазио у додир.

— Добро ми дошли, рече он, славни бранитељу Теруана.

Реч је била добро погођена. Међу свим његовим ратним подвизима маршалу је то био најмилији, јер је био млад и за његово младост и за његове лепше успомене из тога доба.

Франсоа се поклони пред малим краљем.

— Сире, рече он, ја сте ми учинили част и позвали сте ме да говорите самном о општем положају верских странака. Ја се надам да ће ми ваше величанство казати своје намере, а ја ћу му искрено одговорити.

Мој колико да је био лукав Беарнац је био збуњен оваком отвореношћу и одређеношћу. Он је очекивао да чује двосмислене, не мирне речи, а сад се нашао пред човеком који говори без увијања.

— Седите, рече он да би добио мало времена за размишљање; ја не могу да допустим да маршал од Монморансија стоји кад седим ја, ваш ратни вештини.

— Сире, поштовање..

— Вама прелазите, прекиде га Хенри са осмехом.

Франсоа седе.

— Господине маршале, продужи краљ после кратког ћутања, за које је време испитивао мушку физиономију свога госта, ја вам хоћу говорити о поверењу које осећам према вама. Ми да смо се борили у непријатељским таборима, ја сам увек према вама осећао највеће поштовање, а томе је најбољи доказ што сте ви овде, а што једини ви у целом Паризу знате за мој долазак и место на коме се налазим.

— То ми поверење чини част, рече маршал; али ћу пренети вашем величанству да нема не једнога племића који не би био кадар да сачува тајну ...

— Мислите? рече краљ ... пропањем осмехом. Ја нисам ништа мењљива и показао вам да сте ви једини кога сам могао сваког познати, са уверењем да ћу вољно моћи мене спавати.

Маршал се поклони ћутећи.

— Резултат је тога поверења што ћу вам ја говорити искрено и што ћу вам одмах рећи циљ свога пута у Париз.

Колињи и Конде погледаше начуђено краља.

Али он не виде тај поглед или се учини да га није видео.

И мирним гласом проговори.

— Господине маршале, ми имамо намеру да уклонимо Карла IX краља француског. Шта ви мислите о томе?

Колињи пребледе. Конде се поче нервозно играти са дршком на своме прслуку. Разговор је за први тренутак био дошао на најопаснију тачку.

(наставиће се)

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Лепо очишћене и урађене: ћурака, гусака, пилића, гушчије и ране дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

Изврсна Бела и Црна вина

Бутер [illegible] из радионице ... од 3 к. ... [illegible] ... Салама ... [illegible]

Најбоље и најраспрострањеније [illegible] ... за пратиоце, [illegible] ...

Кристалина шампањ 120–140 ... [illegible]

Препоручује [illegible] ... радња

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта, Београд — Теразије

Г. г. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и на време са врло солидном ценом и услугом.

Телефон бр. 48. 651 17—

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

Пера за писање

Хартије за писање, цртање, пакование и штампање новина и књига. 2—5

Дућан са собом и подрумом, спрам „Славије“, за 50 динара месечно, издајем одмах.

Четири плаца продајем под повољним условима.

1861 4—6 **Dr. Крњичек**

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спремно се за правима.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свиме суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ђевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо ван радње по 30 п. дин.

Новитети за балску сезону

Данас ми је приспео

КОМИСИОН

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

са условом да вратим што се не прода до 28. децембра ове године.

Како су цене невероватно ниске, а народа особито то упозоравам поштоване муштерије да се користе овом приликом.

За цену од 30 дин. добија се лепа балска хаљина, рађена на тилхалтилу, са апликацијама и дугмадима.

Па како ће исте хаљине стајати на углед у мојој радњи врло кратко време, и то од данас до 28. децембра, то се моле п. муштерије, да се према овом огласу управљају.

Поред балских хаљина добио сам огромну количину свиленог таат-бајма за поставу истих хаљина и за жипоне и то у свима могућим бојама и у два квалитета. Једноме је цена 1.80 дин., а другоме 3.20 дин. метар. Исто је свила досад невиђена у Србији, одликује се малом ценом, издржљивошћу, и гарантујем да је издржљивија него иначе фина свила.

помодна радња

688 4—10 **ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА**

НАЈНОВИЈИ БЕОГРАДСКИ МОДЕ САЛОН

Софије Шварц

преко пута Трговачке Банке, Љубљанска ул. бр. 11.

Извештава даме, да је добио модерне моделе и најмодернија уређења [illegible] за све врсте женских тоалета које израђује по најмодернијој и најфинијој врсти по умереној цени.

Преглед [illegible] свакој је дами слободан без икакве обавезе на поруџбину.

Салон је постигао да [illegible] укусом, лепотом кроја, најмодернијим фазонима, [illegible], тачним израдом, тачним [illegible] поруџбина задобију своје најотменије и најсолидније салоне у Србији.

Велику пажњу обраћа поруџбинама из унутрашњости, за коју нека пошаљу или по [illegible] добро [illegible] хаљину или меру по моме датом упутству.

Цене су једне за свакога!

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: шкрофула, отока жлезда, малокрвности, бољке и. зв. *бербероза код мале деце,* и осталих кожних болести, које од нечисте крви произлазе, најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris & Ferro-Jod. 0.5% efferveg)

који се од дужег година справља у апотеци код „Црвеног Крста“ у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пити. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се нагло поправе, добију свежу и румену боју лица, једном речи крв се пречисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести рађе јављају.

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством износи 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

Ol Jecoris aromaticae cum Creosotalo 10% efferveg, против шкрофула које теже, шкрофулозна отока коже, кожног запаљења костију т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо гноја очисти и зарасте, а запаљење брзо престане.

Цена једне флаше 2 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ови препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субботића, Окановића и код „Гусара.“

У унутрашњости у апотекама и то: *у Нишу* код Ромвића, Паланци Јовановића, Смедереву Тејића, Зајечару Тунера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевац Иванић.

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандиске трубе, хармонике и сви припадајући прибор.

Најфиније жице могу се добити у првој и највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преће А. Путник, Београд

Велико илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и солидно. 62916—30

Прва Краљевска Српска Повлашћ. Фабрика Куфера

Димитријевића и Алексића

Фрушкогорска бр. 10

БЕОГРАД

препоручује

Г. г. официрима активним и резервним

ЗА РАТНУ СПРЕМУ

Пропасни куфер, превучен платном пресовано, браон бојом бојен, масиван, унутра постављен, са једном преградом и дуплим дном [illegible].

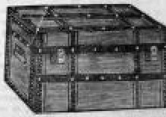

Торба — замоу за ћебе

од фино упрештављеног или непромочивог браон платна, које апсолутно не пропушта воду. На истој су израђене две касе — преграде — које служе за веш и остало. У истом завоју могу се смјестити два ћебета, јастук и све остало што је потребно за спавање, спремању и пресвлачење. Иста завој може да послужи као простирка или покривач при рђавом времену, а на отвореном простору и влажној земљи јер не пропушта влагу.

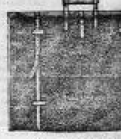

Пропасна кожна торба

Све горње израђевине врсне су прављене то сами гарантујемо за солидност израде. Поруџбине из унутрашњости извршујемо брзо и тачно уз доплату.

С поштовањем

Димитријевић и Алексић

670 6—6

После дугог и тешког боловања испустио је своју племениту душу наш незаборављени отац

† АРОН КОСТИЋ

учитељ у пензији

који је сахрањен 9. ов. мес. у београдском Новом Гробљу.

Овим путем најискреније захваљујемо свима пријатељима, пријатељима и познаницима, који узеше учешћа у потреби драгог нам покојника или нам било усмено било писмено изјавише саучешће.

Захвалност смо поносан и нашим пријатељима господи: протојереју Милану Влајковићу, Николи Божићу, Љуби Поповићу, Коми Јовановићу и свештенику Томи Стојадиновићу, који су на погребу чинодејствовали при сахрани, а нарочито захвалност изјављујемо г. *Томи Стојадиновићу* свештенику, другу и пријатељу покојниковом, који се у цркви и [illegible] и пријатном речју опростио.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

синови: *Чедомир, Тихомир, Милан* и *Војислав;* *кћери: Даница* и *Марија;* снаје; зетови; унучад и остала родбина.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четири год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство за годину 36. дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 9 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Драгић Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 18. ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 346 | Телефон 821.

Мој разговор са Престолонаследником

III

Никад нисмо *вређали* Вашег оца, Височанство. Критиковали смо га, критиковали смо га веома оштро, можда некад и претерано, али Ви треба да се ставите у наш положај па да то све разумете.

Доласком Вашег оца на престо Краљевине Србије један велики део интелигентних, поштених и вредних људи стављен је тако рећи ван закона. Све што се није видело у редовима радикала и самосталаца, и што није имало никакве везе са завереницима, денунцирано је као шпијун и немећар уништене династије. Чиновници су отпуштани из државе, официрима су стваране кривице, трговцима и занатлијама одузимане су лиферације и послови, а свима од реда чињене су све могуће сметње само да не дигну главе. Ко је год био у домашају ма какве државне или општинске власти, ове су га гониле и упропашћавале, као да није и он син ове земље и као да нема и он права на оно што по праву и закону припада сваком грађанину ове земље.

— По што смо ту ми криви? Шта је ту био крив мој отац? запита Престолонаследник живо.

— Ваш је отац *Краљ*, Височанство. Он је имао и права и дужност да томе гоњењу стане на пут. Он је требао да изјави: да се њега не тиче шта је ко пре његова доласка у Србију био и коме је по политичком кољу припадао и да под његовом владавином сваки поштен и исправан човек мора да има сва она права која му закон гарантује. Он то међутим није урадио, него је давао свој пристанак на све оно што су владе и поједини министри захтевали, без обзира на то: је ли то што они траже умесно и право или није.

— Мој је отац строго уставан владар, господине Адамовићу.

— Височанство, хоћете ли ми допустити једно питање?

— Молим.

— Мисли ли Ваше Височанство да би Србија данас била у горем положају, да је Ваш отац био мање то што Ви називате уставни владарем?

— Како то мислите. Не разумем Вас?

— Мислим овако: мисли ли Ваше Височанство да би унутарња ситуација у земљи била гора да је Краљ, Ваш отац, подвргавао рад појединих влада већој контроли и да није потписивао све што су му поједине владе или министри предлагали?

— Не знам то, али знам да је мој отац добар и поштен човек и да није заслужио да га тако нападају и грде. Јест господине Адамовићу — Престолонаследник виде у ватру — мој је отац поштен човек који би за ову земљу сутра ако устреба први главу дао, па ипак га сваког дана нападају као најгорег човека. Знате ли Ви господине Адамовићу да мој отац никад ништа не пије. На часну реч. Он тешком муком сркне која кап при свечаном ручку а иначе никад.

— Знам Височанство.

— Па зашто сте га онда називали пијаницом?

— Зато Височанство што су и оневи свију оних које су Ваши пријатељи нападали исправни људи: Зато што мој отац није чивутин био а људи које сте Ви називали ипак ме називају чивутином. Зато што Павле Маринковић није крао бразлетне краљици Драги, а Ваши су људи то ипак причали...

— Е, јест то је било гадно, то је било нифамно. Ама не нађамо ми ни један!

Изговарајући ове речи Престолонаследник баци и опет писаљку из руке, само овог пута снажно и као с неком одвратношћу.

— Е, видите Височанство, то чак и Вас индигнира и љути, а како да не љути нас. И кад ми видимо да то тврде људи које двор протежира; људи који су плаћени да баш то раде, онда смо се ми сматрали разрешеним сваких обзира према Вашем оцу и Вама. Кад је мој отац чивутин онда је твој отац пијаница. Око за око, зуб за зуб. У осталом Височанство, верујте ми да ми пишемо оно што смо о Вама и Вашем оцу саопштавали нисмо измишљавали. Све је то допирало до нас из Ваше непосредне околине. Сви ти Ваши и Вашег оца пријатељи гурали су се и вазда око Вас да би били што ближе и што утицајнији и како је ко бивао мешушкан он је по бујицама причао какви сте и шта радите.

— Знам ја то, знам ја све те интриге које против мене рове али ја не марим. Некоректнију и лажу што хоће, ја само молим Бога да дође до рата, да узмем моју једницу па да им покажем, уједвима, како се гине за отаџбину. Верујте ми господине Адамовићу да не марим сутра да погинем, само ми је жао једног оца што га овако под старост муче и излажу исправањем. А нажем вам: он то ни мало не заслужује.

— Верујем Височанство али је то све последица оне злосрећне политике, која је најугурисана од оног дана када је Ваш отац дошао на српски престо. Он није познавао ни људе ни прилике у земљи и веровао је слепо околини која се око њега окупила. Он је мислио да има око себе државнике и искусне политичаре, а у ствари је имао партизане којима су интереси странке били пречи од интереса земље. Он је мислио да има око себе пријатеље, који ће искрено послужити њему и његовом дому, а имао је људе који су његово поверење злоупотребљавали за своје личне и котеријске рачуне. Партизанство, котеријство и себичност тих људи изазвали је све веће негодовање у маси, док није најзад дошло до отвореног незадовољства, које је после Вашем оцу и Вама представљено као резултат роварења и бунџарања, нас „антидинастичара" и „Обреновићеваца".

Знам ја то господине Адамовићу, знам. Грешили смо и ми, али сте и ви, признајте, претеривали.

(следује четврти чланак)

А.

ОФИЦИРИ XXXIV КЛАСЕ
и њихово унапређење

Ово је ваљда једина класа од како постоји Војна Академија, која је за не пуних осам година претрпела необично много фаза и промена, и све готово на њену штету, јер од онога од чега је требало да има користи, то јој је одвећ...

Она је та, која је ступила у Војну Академију на две године, па је после услед измена место две провела три године у Академији. Но и ту се није стало, јер се за прогласивање курса прешло на четворогодишњи и тако је та класа била прва са четири године Војне Академије, која се је имала четврте године призната као прва година вишег такође Војне Академије, јер су потпоручници IV. године вишег курсу, предавани исти предмети као и слушаоцима I године на вишој школи Војне Академије. Ово је тако било и рачунато и рачунато је било и то, да ће класа моћи конкурисати на вишу школу ове 1908. год., али на милост и једно и друго јој је прошло коначним решењем суспендовано.

Ова класа официра стекла је право на унапређење у чин поручника још 27. августа ове год., али унапређења још ни до данас није било. Кад се има на уму да су официри са ...ним курсом Војне Академије, унапређивани после три године официрске и пет година војничке службе, онда је ову класу требало одмах унапредити чим је за то стекла право. Ово тим пре, што је, као што се горе види, била четири године на вишем курсу Војне Академије. Непромишљеношћу на време њој је учињена грдна неправда, јер се ту појављује једна нелогична ствар, која се огледа у томе, што су неки официри, који су са две године Војне Академије, постали поручницима после *пет година војничке службе*, док ова класа не може то постати ни *сад*, кад је у *осмој години своје војничке службе*.

Даље, може официрска чиновничка, а нарочито крајем чина потпоручничког у чин поручника, треба давати тачно на време по закону, јер су то питања сасвим опредељена и не расклима, рачуна и своје рада, пошто се њиховим добитком то не тиче, него је ту вебна у питању.

Кад се узме шта једног потпоручника, па се на једну страну ставе одбици од чега, која су сразмерно много врло велика, а на другу расходи, онда ће се видети да је апсолутно немогуће да један официр, при таквом стању ствари, не падне у руке зеленаша и не задужи се.

Због сличних околности није ни чудо, што се баш и ова, који строго воде рачуна о својим доходима — о својој плати и расходима, а који су маске добри и вољни официри, — затражи и против своје воље, па после због неуредног отплаћивања тог дуга (а то је и немогуће), доводе као сада обично завршавају, пре времена, своју каријеру и на тај начин служе и отаџбини, која их је школовала и верована која их је и одгојевала у школовала.

Таки официри место да се пауже својој фамилији помажући је материјално, они су јој још и данас на терету, што имају или да су наваљали свога живота или пак каријере. Међу њима то није истина, они су способни за живот слоја сочетаним и зеленашим или због наследства, примољени су своје непредвиђене околности, да траже помоћ од својих породица, који су маком сиромашни, те да би њиховом помоћи разрешетовале неприродни случај официра, како то је за њих немогуће.

Да је ово факт, човек се може уверити кад завири у платне списке официра, кад баци поглед на извесне заводе, као поглед дисциплинске и судске, како због навлаштота и т. д., и кад видећи, поглед и с м corpus delicti — сиве официре, који својим животом не живе него животаре. Овај који не може не може ни да гане кад га отаџбина за то позове, јер мртваци не могу да гину него, ако је могуће, треба их васкрсути из мртвих.

Кад њихови лични интереси, интереси њихових породица и интереси отаџбине захтевају да они живе а не животаре, — то им дајте средства за живот, *т. ј. дајте им оно, што им је отаџбина одредила*, па ће они бити задовољни, па ће они умети за отаџбину све поднети — па и живот свој жртвовати, ако што то и њихов живот од њих захтева.

Ово није *глас обести* и раупулости, него је то глас нужде и невоље.

Износећи горње ствари у ... скрећемо пажњу надлежнима и нарочито г. министру војном на ову живу појаву, која је узрок многим неправдама у нашем официрском кору, и тражимо с правом да г. министар *о нашој одлуци* унапређен у чин поручника све оне потпоручнике, који су на то стекли право. Тако исто тражимо да се унапреде и сви они нижи официри, а и подофицири који су такође на то стекли права.

Мага

О СИТУАЦИЈИ

Ко је покварио?

Ми смо добили уверавање са извесне стране, како нису самосталци ти, који су покварили комбинацију о коалиционој влади, него су то учинили фузионаши, а самосталци су ни против предлагали за председника коалиционе владе самог г. Новаковића.

Ми, најзад, и ако никаквих доказа о томе немамо, хоћемо и то да верујемо на голу реч, јер пријатељ, који нам је дао сва обавештења о држању самосталаца заслужује наше поверење. Али смо ми опет, после оног комуникеа фузионашког у „Самоуправи" — како су фузионашима чињени такви предлози, на које они нису могли пристати, — тражили обавештења од меродавних лица: шта управо значи тај комуникее? Па смо добили одговор на кога наилазимо: да самосталци нису ни мало тако јагањци и незаинтересовани како воле да се праве.

Самосталци су заиста предложили за шефа коалиционе владе г. Новаковића. Ма како да целом свету изгледа сумњива та љубав њихова, ипак су лојални људи лојално прихватили тај предлог. Наравно да су фузионаши против таквог предлога истакли све што су знали; али видећи на противној страни три партије, приклањали су се склони на попуштање. Тада је г. Ст. Протић исказао мисао: да фузионашка странка мора добити неке гаранције за добро вођење политике, кад већ пристаје да са својом већином подржава нову владу, па кад остали не дају г. Пашићу да буде председник, онда не може ни г. Милованочић остати, које фузионаши више не верују да може извести Србију с корисњу из ове кризе. Тада је г. Рибарац рекао да: пошто г. Новаковић жели на сваки начин улазак и г. Пашића у кабинет, да би г. Пашић могао узмети министарство спољних послова. Самосталци нису ни на то пристали. Они пуштају г. Пашића само у грађевине. Разумљиво је: да фузионаши на такве предлоге нису могли пристати. Према томе, последњи предлог г. Рибарца ипак су самосталци одбили, и на тај начин су они и покварили комбинацију.

У осталом то је наше непоколебљиво уверење: да су самосталци од првог тренутка противни идеји о коалиционој влади, да су је најзад нарочито једино ради усвојили, али с том задњом намером: да при коначном учине све што могу да би она пропала. Отуда и потичу сви њихови предлози, који ни мало на њих не личе, и отуда и они испади „Дн. Листа", кога издржава диспозициони фонд, те пише само онако, како му се мигне.

Самосталци су, дакле, потпуно успели да изиграју све остале три групе, и то им може служити на част.

Сад желите знати и узрок томе? Он је врло прост: Самосталцима, који веома слабо разбирају ствари опште и спољне политике, сасвим је погодан као шеф владе г. Пера Велимировић у овим судбоносним тренуцима, нарочи-

то кад се допуна таквим умовима као што су: г. г. Коста Тимотијевић, Гавриловић и Сенчић. Самосталци су цинички експлоатисали ову тешку ситуацију у којој се Србија налази, они су сисали на све стране и сад не допуштају никоме да их неко од сисе одбије! Зато хоће они да задрже пошто пото ову владу, због које нам се свак живи смеје и руга, и чији цинизам да и даље седи на управи запрепашћује сав свет у Србији!

Констатација

Нама је у осталом све једно: која је од те две радикалне групе крива. За српски народ је главно: да су обе те фракције делиле власт коју су награбиле путем злочина од 29. Маја; да су оне обе бациле земљу у такво растројство, у каквом није била ни после 1813 године; да су оне упропастиле грдне суме од преко 150 милијуна динара одобрених за спрему и наоружање војске, и да су опет оставиле нашу војску неспремну и ненаоружану; да су оне завадили официрски кор душмански и да га је ова катастрофа затекла подељена у два табора; да су се маса њихових људи невероватно и баснословно обогатила, а војска је остала и без пушака и без муниције, и без одела; да су те две групе омогућиле управо припремиле прогласивање анексије, оставивши Србију потпуно неспремну и очајно, пустињачки усамљену у сред Европе! и најзад, да сад, из својих саћушних, гадних партиских и котеријашких интереса, иду на то да омогуће и правилање анексије, те да под славним наверенички фукнонашким-самосталским режимом, под „Светим Стањем“, анексија Босне и Херцеговине постане свршен чин.

То су урадиле две радикалне групе и то још желе да ураде!

О земљотресу

(Телеграфски извештај)

Палермо Синоћ је стигао први званичан телеграм од префекта Месине, у коме се вели, да несрећа превазилази мое уображење. Месина је скоро са свим уништена. Мртвих има преко 10000. Немогуће је описати општи неред и пренеразеност. Штете су огромне а помоћ је недовољна, јер је на све стране неопходно потребна. Храна се непрестано шаље из Рима. — Према вестима из Реџије ди Калабрије тамо има неколико стотина мртвих војника под рушевинама, а много полицајаца погинуло је рањени у Катанцара. У Полији извучено је до сада из рушевина 300 лешева, а боје се да и у рушевинама Багнара не буде до 300 лешева. У Палерму био је кратак трес синоћ у 7 сати и 40 минута. Народ је јако узбуђен и јури улицама носећи иконе.

Жерас. Морнар префект, Реџије ди Калабрије, који је противно ранијим вестима остао неповређен, дошао је у Жерас и јавио, да је услед земљотреса Реџија ди Калабрија скоро са свим уништена. Има хиљадама мртвих. Префектура и остала јавна здања порушена су, а и друге општине провинције јако су оштећене.

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ“

Насрадин-Хоџино саучешће

Насрадин-Хоџа чује да му се неки пријатељ опасно разболео и оде да га обиђе. Кад је пошао из куће болесникове он стаде свима укућанима изјављивати саучешће, као да је болесник већ умро. Неко га од укућана запита зашто то чини и он им то објасни овим речима:

— Знате ја сам стар човек па не могу још једном долазити. Зато хоћу сад да свршим и тај посао.

Многи се чуде што је наша штампа престала писати о министарској кризи па се питају од куд то долази?

Отуда што је београдска штампа већ изјавила своје саучешће у напред због пада ове владе и сад гледа друга своја посла.

Нова афера у Управи Фондова

Од како су засели и управљају овом установом са фаталностипознати Миловао Маринковић и са неспособности још познатији Алекса Стејскал, она не излази из афере. Има већ неколико година како се у Управи Фондова систематски краде. Краду чланови Управног Одбора, краду чиновници па и служитељи. Таман се стишала афера о покупају преваре са чековима Извозне Банке од милион динара, у којој су главну улогу играли један самосталски чиновнац и Милован Маринковић, искрснула је афера са крађом заложница од 100.000 динара, којима су руковали чланови Управног Одбора и управник Милован.

Као што се из цифара види у Управи Фондова се краде на крупно. Да је бидо, и да још има, закона у овој земљи одавно би ова паддови били разјурени из Управе. Али, на жалост, у Србији нема закона за лопове. За покушај преваре није ни повелена истрага, а за украђених сто хиљада динара заложница осуђен је један бедник, за кога је утврђено да није лопов И не нађе се ни један министар у Србији, који би разјурио ове незналице и поштењековиће, те да бар за у будуће спречи лоповлуке. Узалуд је јавност тражила смењивање Милована Маринковића, који је већ толике установе упропастио и који *се налази као председник Управног Одбора једне фабрике под стечајем* и његовог саручта Стејскала. Министри су остајали глуви, и ова два типа седе и данас у Управи, примају плате ништа не радећи, и својим присуством омогућавају, ако не и помажу, даље крађе.

Јуче се опет десио скандал. И поред свакодневног „обилажења канцеларија главног секретара“, и поред Надзорног Одбора Управе Фондова и поред живе тројице „месних рачуноиспитача“, — које овако нагрено заступа па и незаконитим додатцима, на рачун чиновника, каљуга Алекса Стејскал, — јуче је утврђен дефицит код Јована Павловића, благајника документа. И наравно дефицит нису утврдили ни „препредени“ Стејскал, ни „месни“ рачуноиспитачи, већ сам благајник пројуривши себи куршум кроз главу. Г. Управник је био „наменђен“ а г. Стејскал „просто запрепашћен“.

Скандал!

Ми категорички тражимо, да се ова два фатална човека најуре из Управе те да се више не „изменађују“ и не „запрепашћују“. Аферама у Управи Фондова мора бити краја. Са тако важном установом каква је Управа Фондова не сме се више играти шоркање нико, за љубав партиских интереса. Народ, нека радикали доведу у Управу опет своје људе, само нека бирају способније и поштеније. Та валда имају у својој средини бар двојицу поштених. Нису баш спали на Милована и Стејскала. Скандала је и сувише за једну новчану установу. Иначе нека се не зачуде ако једног дана увиђи, који су новац поверили Управи, појуре на свој новац, који ни је већ неколико година у непсихиској опасности. Тада ће бити доцкан. **М.**

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Претрес стана

Како загребски „Србобран“ јавља у кући свештеника Богдана Шумоње у Кончаници извршен је претрес стана. Жандарми су тражили пушке, бомбе и динамит, јер је поп Шумоња осумњичен да ће на пролеће дићи устанак! Шта ти све неће учинити хрватски бан пијани Раух.

Како се поступа с народом у Босни

Политичка пристав код среског котарског уреда у Бањој Луци, Отон Дајч, био је пре неколико дана у комисији у селу Милосављевци ради продаје земље Симе Милића. Ту се десила и сељанка Мара Тадић из Милошевца и још неколико тежака из истог села. Мара је захтевала Војина Абуловића заато пристав није довео у комисију и одбор својих општине. Он је на то горопадно повикао „ст бобвај кучко!“ Мара овај ниђе, а пристав скочи за њом, удари је циплом у десну слабину, а кад је Мара посрнула удари је шаком у лице. Мара паде а Дајч јој приђе и онако како је лежала два пута је удари шаком или врата. Мару су затворили што се жалила да ће се тужити котарском уреду!

Дневне вести

Тајни парламентаризам! Београђани су се толико навикли на тајне седнице у Скупштини, да и не распитују за српски парламенат, колико за „Ловачки Клуб.“ Нигде у свету нема земље у којој се више крије, а мање тајна чува! Од свега су радикали направили комендију, па и од тих тајних седница. Многи се питају: шта ли раде они теонији унутра? Неки држе да спомињу, а неки опет да се кошкају. Чак неким изгледа: као да праве лажне банке!

Данас ће опет бити тајна седница у Скупштини, и заказана је од ране зоре. Питали смо једнога посланика: па шта ћете ви тој радити, по Богу да си ми брат!

— Е продужава се дискусија!

— А шта вам ради ваша лијепа влада?

— Па слуша, слуша с пажњом и тупи све!

— Е лешто!

Турци о конференцији. Орган младотурског комитета „Шурај Умет,“ говорећи о руској циркуларној ноти и новинарским гласовима о њој вели да би неоспорно било напустити сваку наду на конференцију. Преговори које је предложила Аустро-Угарска, не могу одложити конференцију. Истина постоје диверенције између Русије и Аустро Угарске, јер је она како се држи, усвојила Пашићев програм (автономију Босне). То би могао за неколико месеца да одгоди конференцију. Али је за признање анексије пре свега потребан споразум с Портом. Порта само за то тражи да анексију одобре све силе потписнице што поштује потписе. А по мишљењу Портиниу, питање о анексија биће свршено оног дана кад се потпише споразум. Неодлучност је данас само на страни Аустро-Угарске. Порта хоће споразум, али се отоманско јавно мишљење не може задовољити с педесет милијуна.

Једна мин остаде. Ма како да су седнице скупштинске тајне, ипак по нешто пробије и у народ. Наравно да се не можемо дознати, ни објављивати сама суштина седница, али се ипак дознало то лако да је н. пр. г. министар војни јуче изео грдну ватру, те се свак живи чуди: како је могао то поднети. После имеђа ништа не збори, но само одмахују главом и отресају рукама!

Оставка министра војног. Министар војни ђенерал Степан Степановић поднео је оставку, која му је већ и уважена.

Голуховски о опасности рата. У кулоарима бечког горњег дома говорило се о актуелним спољним питањима. У разговору с неким члановима горњег дома рекао је дскорашњи министар спољних послова гроф Голуховски, да је за њ невероватна могућност ратних напата Аустро Угарске, јер за то нема природних претпоставака а најзад и не види с ким би се ратовало(!?)

Задржана поруџбина. Стојан Георгијев из Софије, заступник страних фабрика фотографских, електричних и др. апарата за Бугарску, учинио је пре кратког времена неку поруџбину у Германији. Али место робе, Георгијев је добио од фабрике извештај да су аустриске власти задржале у Бодембаху поручене апарате — *јер није дозвољен никакав провоз робе кроз Србију.*

Почео рад. Наш пријатељ др. Милан Пр. Маџић, који се примио за лекара болнице, што је у Лешници подигла племенита госпођа Пејенка, — већ се настанио у Лешници и почео свој лекарски рад. Честитамо Јадру на тако вољном лекару, а младом пријатељу желимо успешни и користан рад.

Српско-турска нота. Цариградски дописник лондонског „Дејли Мела“ јавља, да ће ускоро Србија и Турска предати силама потписницама ноту, у којој се тражи *потпуна автономија за Босну и Херцеговину и територијалне накнаде за Србију и Црну Гору.*

Незадовољство с Еренталом. „Н. Бечки Журнал“ јавља, да у цариградским аустриским круговима влада нелично нерасположење против барона Еренетала и маркиза Палавичинија. Ти су кругови уверени да су у последње доба поново учињене велике дипломатске погрешке тиме, што се потхрањивале наде Турске на велику новчану накнаду. У Портиним се круговима говори да је Палавичини, по свој прилици по наредби Ерентаовој, изјавио своју готовост *за Аустро-Угарска за анексију Босне плати 200 милијуна па и више, ако Турска не помаже српске и црногорске амбиције.* Кад су се у Цариграду већ жалили да повраћај санџака не може бити накнада за анексију, онда се у преуличеној новчаној понуди следа нова дипломатска погрешка, која ће се врло брзо непријатно осетити у све већим захтевима Турске.

Хоће окружено. Јуче је допутовао из Крагујевца у Београд Антоније Томић трговац из Крагујевца, и одсео у хотел „Македонији“. Собом је понео повећу суму новаца (12.000 дин.) да тим новцем исплати неке своје трговачке рачуне. Пошто се у соби очистио и умио сишао је у кафану да попије кафу. Кад му је кафа донета приближи му се *један младић* лепо оденен и поручи кафу па се упусти у разговор са Томићем. Из разговора сазна да овај има доста пара и реши се да му новац дигне.

Попивши кафу трговац се крене на Саву овај за њим. Трговац на трамвај, а овај за њим. Трговац сиђе у кафану код „Петрограда“ и пође у нужник. Кад је из нужника изашао непознати јурнши на њега да му отме паре али у том наиђе и газда радње и осујети крађу. Непознати младић одмах побегне. Према опису нападнутога, одмах је учињена потера за злочинцем и сунђ је ухваћен. Он се зове Радоје Ускоковић, жељезнички је приправник и родом из Црне Горе.

Радоје је ухапшен и над њим ће се данас отворити кривична истрага.

Кокошка узрок смрти. 14. ов. м. по подне у кући Атанасија Јовановића из Д. Трешњице у округу врањском седела је са својом породицом Сика удова Ђ. Стојићевића онд. и држала на крилу девојчицу Атанасијеву. У соби је било још троје деце. У том из куће наиђе кокошка и полети на прозор, па у том лету закачи крилима пушку која је пуна о зиду висила, пушка падне опали се и метак погоди у груди Савку, која на месту остане мртва.

Заиста редак узрок смрти.

По спору Полићевић — Коси. Јаков А. Коси умолио нас је да дамо места својој неговој изјави; због техничке немогућности код самог листа („Правде“) није му могуће данас публиковати одговор на изјаву фирме, Миша Полићевић и комп.“ која је публикована јуче у „Правди“, те је с тога тај одговор морао остати за сутрашњи број „Правде“

Бојкот. Аустро-Угарска муку мучи с бојкотом у Турској. И ако се сад преговори потпалено воде у Бечу с турским послаником, ипак је овомад аустро-угарски посланик Палавичини посетио председника турске скупштине Ахмеда Ризу и с њим дуго говорио о бојкоту. После тога је Палавичини отишао енглеском посланику, јамачно да га моли за помоћ. Ахмед Риза је отишао великом везиру, где је после дошло и председник сената.

Опет самоубиство. И јуче је у Београду извршено једно самоубиство револвером.

Јовенка Фрајд, болничарка г. Јована Вељковића пуковника

у пешкији јуче око 12 што сати по подне покушала је да одузме себи живот, испаливши 5. метака на себе од којих је само један погодио у прст и тешко је рањио. Док је полицијски чиновник стигао њој је много крви истекла па је онесвеснута однета, те се зато није могло сазнати узрок самоубиства.

Рана је тешке природе и мисли се да неће преболети. Јовећина је однета одмах у болницу, да јој се лекарска помоћ укаже.

Кажњени. Андрија Маријановић звани „Мандил" и Петар Црњаковић овд. беспосличари, кажњени су са по три дана затвора због нереда.

Једна посета. г. Деко француски посланик, у пратњи свога секретара, посетио је синоћ г. Милојановића министра спољних послова и код њега се подуже задржао.

Стрељан. Јуче је начелник среза студеничког у селу Врднику извршио смртну казну над Вујадином — Вучетом Пилићем из Врдила, који је пресудама земаљских судова, за више злочиних дела осуђен на смрт.

Веридба. Видосав Стефановић учитељ из Ковиљка верио се са г-ђицом Костадинком Пантелићевом, учитељком из истог места.

Честитамо.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Старочешки изборни одбор објавио је у чешким листовима [illegible] о образовању [illegible] политичке организације на [illegible] основи.

[illegible] Истурка која се [illegible] због [illegible] у двор турског престолонаследника [illegible] да је тешко [illegible], да је ту [illegible] против престолонаследника.

Тројица турских официра [illegible] се у Немачку ради даљег образовања.

Цар Вилхелм [illegible] је [illegible] за председника. Његовим је избором престала [illegible] у [illegible].

Шведска [illegible] демисију [illegible] на обали [illegible] Африке.

О Освит у Италији, где је начињено огромну штету, [illegible] у [illegible] Свет (у Монтана, у Америци). Катастрофа [illegible] по правцу је. [illegible] су [illegible].

У своју Јулијан да Лагуа (у Италији) [illegible] су последњих дана пет метара [illegible] у тешким од 1. до 7 килограма [illegible].

[illegible] Консулском правцу Кастро [illegible] у Боливију, али се још није [illegible].

Гроф Вите пристао је да ступи у руску дипломатску службу, и иде да се постави за посланика у Риму.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Са Дучићеве „конференције"

Јован Дучић држао је синоћ бала у „Коларчевој" сали, а у самосталном клубу, једну „конференцију" о свом путу у Италију. Ма да београдска публика није, ако баш хтела, изгубила што није присуствовала (изузев самосталаца) тој „конференцији", ипак је Дучић требао да покаже бар толико учтивости, кад већ нема такта, па да ту своју „конференцију" одржи јавно, да би људи из свих партија, и ван партија, имали прилике да виде његову способност. Јер, у колико је нами познато, г. Дучића није послао у Италију о свом трошку клуб самосталних радикала.

О самој конференцији извештени смо да је била испод сваке критике. Дучић је по свом обичају стао да лупета које какве песничке фразе, које би можда доликовале гимназијалцу а не човеку од 45 година, описујући дивне „фасаде горде Рима", и „чаробне таласиће мутног Тибра".

Да је у Италији народ против Аустро-Угарске, а влада да се држи резервисано, то код нас знају већ и врапци. Он је н. пр. Титонијев говор у комори схватио буквално, а није умео да уочи и запази ни оно, што би обичан репортерски почетник знао. Судећи по његовој „конференцији" он у Италији ништа је што чуо нити видео.

Мартин у Загреб, Мартин из Загреба.

ПОЛИЦИСКЕ КОНДУИТЕ

Посланице министру унутрашњих дела

После Вашег предлагања која [illegible] не хтедох чути на коли, кад друге, Ви сте г. министре добро учинили што сте тражили закона [illegible] на свега [illegible] особља.

Само би желели да не сами размотрите те дипломе и сами ствари, [illegible] у свом [illegible], јер су [illegible] чиновници, а не оно до свега да Ваша, као и Ваших претходника [illegible] реферату [illegible] г. г. Тодорић и Чабрић.

На тај ћете листа [illegible] министре видети какво [illegible] у полицијској струци.

Видећете на пр. да у унутрашњости имате особља са одличним квалификацијама и одличним кондуитама, али их [illegible] заостављено.

Видећете да су једни још [illegible] са [illegible] квалификацијама [illegible] су [illegible] других [illegible] стрпљења.

У Вашем министарству прави се [illegible] кондуита у полицијској служби. Тај Вам Тодорић и Чабрић те су [illegible] полицијских службеника. Ви то не знате али ћете Вам их кроз [illegible] податци о томе, и онда ће то и Ви пронаћи.

У [illegible] ћете да видите да [illegible] и [illegible] који [illegible]. Они су [illegible] своје [illegible] у [illegible] „заборављене" [illegible], али се то може лако сазнати с друге стране.

На Вама је г. министре дужност да све то исправите и не примите пресуђивања, иначе ће остати досадањи начин предлагања, који помоћу Тодорића и Чабрића и данас води к обично и мимо Вас, а она то не води бољитку у унапређењу полицијске службе, која од Вас чека повољне резултате.

Х.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

А затим: „Господо маркизо, то тело које ће људи за који час сагорети, наскроз ће једног дана у истом обилку али просијано, само ако је ваша душа Божја, — поново ће оживети сјајно као сунце духом обасјано, светло и чисто као какав анђео."

Поступио је Пиро опет добијао све већу моћ над њом. Њена необуздана природа била је савладана, унутрашња узрујаност стишала се и место мрачна, тврда погледа, полуругљиво равнучених усана, и других знакова дубоко уврежене душе, опажала се још само туга и брига, топле сузе искреног покајања.

Своје сузе нисам могао задржати и плакао сам једно сахат и по с њом, али сам за то својим речима дању још неће поглеси но до сада. Није су више дирнуле моје сузе но моје речи и при помисли на њихов узрок рече: „Моја несрећа мора бити да је велика, господине опате, кад вам изазивље такве сузе, или је ваше интересовање за моју ствар велико".

Кад му је признала кленете, које је за време мучења учинила Бријанкуру и Дегреу, Пиро се уплашио и када јој је рекао да тај нови злочин мора поправити, она као да се поново јако зачудила. У осталом брзо се дала приволети за то, у шест часова држ[аван]и је тужилац позвао себи Пирота.

„Господине опате — рече он — та нас жена доводи до очајања.

„Како вас она доводи до очајања? Мене весма теши њено садашње душевно расположење и ја се надам да ће јој Бог указати своје милосрђе".

„Ах, господине опате — истина признаје своје злочине, али не и своје помагаче".

Одмах за тим дође државни тужилац у пасеву са судским комесаром и актуаром Друјетом.

Пиро поноси осуђеница шта су му мало час рекли и додаде да се нејсме надати опроштају ако судијама не призна све што зна.

„Господине опате — ја знам, рекли сте ми то одмах у почетку опширно, и ја сам послушала наше споменуте и рекла све што сам имала рећи. Ја сам овој господи већ казала да сте ме ви довољно научили и да их због тога ништа нисам прећутала. Господине опате, ја сам признала све, немам шта више да кажем".

„То је сушта јеко — рече господин Палијан — збогом господине опате".

„Он је отишао нерасположен и нама је остајало још кратко време, јер се дан већ почео клонити западу, могло је бити седам часова увече. Уверен сам да су јој она вечита саслушања била тешка, али ипак није показала ни мању нестрпељива, толико је била велика њена учтивост".

Пре но што је отишао државни тужилац, Пиро је, по одлазећу маркизину, с Бријанкура и Дегреа скинуо оптужбе, које је она за време мучења подигла против њих.

Госпођа Бренвиље још је неко време побожно провела покрај олтара, на там устаде да пође на губилиште. Кад је прешла праг капеле, приђе јој џелат да јој каже, како је седљару неком остала још не што дужна за једне маруне; она одговори кратко да ће се ствар уредити; рекла је то врло благо, али као да говори с човеком који стоји дубоко испод ње".

Чим је изишла из капеле, позрје на неких педесет особа из отмена друштва: грофица од Соасона, госпођица Ландоа, господин од Роклора, опат од Шалијета тискали су се да је виде; њој је понос тиме повређен и пошто их је један тренутак гледала право у лице, рече гласно своме исповеднику да се могло чути: „Господине опате, ја по ваљани сасвим неумесном радовалошћу!"

(Наставиће се)

Тријумф Химне

Као што вам је, можда, познато, Сремац је био одушевљени поборник за васпостављање наше старе, славне Химне. Његови најнепомирљивији противници били су — ни полтрони из „Дн. Листа" који су на његова рачуна и са гротеском разлагања у корист наше народне политике одговарали са њиховом циничком и отрцаном рефреном.

— „Не, нећемо — то је „реакционарна" песма!"

— Али за што „реакционарна" по Богу брате! Питао је наивни Сремац демократе око „Дн. Листа" у бројевима „Срп. Заставе" од 1906 год.

— За то што опомиње на стара реакционарска времена — одговарали су Штреберн из Скурлићеве и Гроловс компаније.

На ово им је бесмртни Сремац одговорио једном од оних реплика које је само он знао добацити.

Упитао их је:

— А јесте господо професорчиће, опомињу ли вас на стара реакционарска времена, то, *кад храните какав хонорар у дана рама са ликом Краља Александра и Краља Милана?* Примате ли новац, или га бацате, као праве и „чисте" демократе, одбацујете, јер опомињу на стара реакционарна времена?

Не сећам се да су мустри демократе на шта одговорили на овај Сремчев сарказам, али знам да је ово. Сремац умро, не заборавивши никад безмерно полтронство господе око „Дн. Листа".

Данас пак господа „чисте" треба ко сврше на друговим услед грандиозне победе и тријумфа молитве народне, неће бити згорег да их опоменемо до истих [illegible] полтронству, јер како су „политичари" још нису једног дана пронашли (а Сверцић ће то без сумње у новој својој стручној критици „документовати") како је „напреднија група српске демократске омладине најмање допринела васпостављању старе српске народне Химне, у једном часу тешко нациоималне кризе и искушења"... и. т. д. — као што већ они то знају истовремено.

У ствари, у овом збиља тешком и судбоносном часу националне кризе и искушења, господа демократе су само једно учинили: промени[ли] су се о државном трошку по Јевропама — као што су и за време „католичке револуције" демократи дали чиновнике и маловечне са својим штипендијама, које су добијали без конкурса и друге позориштна већ често због „изнемогности" „борбе" које су водили.

Еј Шумадијо — што рекао покојни Тушановић!

P.-S. Ипиштавам вас да је Химна тријумфално прошепљена Вашим Крајевом и старим људима супе на очи ударју слушајући стару милу мелодију.

Хвала „реакционарним" што, нам је очувашене и примили!

Митовац, 13-XII-1908.

Комита

За који дан „Правда" почеће доносити напис:

Убојна снага Аустро-Угарске

ОД ЈЕДНОГ ГЕНЕРАЛШТАБНОГ ОФИЦИРА

Садржина је написа ова:

Организација аустро-угарске војске. — Територијална подела. — Трупне јединице. — Бројно стање. — Команда елементи. — Спрема официра.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

„Хаџи-Лоја" у Крагујевцу

Г. Бранислав Ђ. Нушић, књижевник и г. Миодраг Петровић, глумац путују у Крагујевац да тамо приреде серију представа „Хаџи Лоје", за народ, војску и ђаке. Да се то извело омогућио је својом предусретљивошћу г. Љуба Станојевић, редитељ Народног Позоришта, који је признао — морао из другојачих оквира, толико још више из добре воље да помогне популарисању „Хаџи-Лоје" у народу — да игра у суботу и недељу своју Хаџи Лоју.

Како ће ово бити нова креација ове роле, по ће извесно интересовати нашу публику, те ће увидети дужну пажњу г. Љуби Станојевићу глумцу и његовом поступку.

Крагујевчанима. Синоћ су отпутовали за Крагујевац г. г. Бранислав Ђ. Нушић, књижевник, Миодраг Петровић и Светозар Динуловић, чланови Народног Позоришта да приреде дневне и вечерње представе „Хаџи Лоје" сад у петак, суботу и недељу и то за народ, војску и ђаке. Ми скрећемо пажњу Крагујевчанима да се користе овом приликом и да уживају гледајући најновије дело нашег прослављеног књижевника Нушића и уметничку игру Миодрага Петровића. У Београду су обојица, праћеном извођења „Хаџи-Лоје" бурним аплаузом, па се надамо да ће не мањи успех и признање постићи и код Крагујевчана.

Бранско позориште

Вечерас у четвртак, програм од 18 тачака, са одличном комадима:

1. *Збогом мама*" и
2. *„Обрачун, Престолонаследник."* Како сутра и прекосутра због забране неће бити представе, то ће вечерас бити места јача посета но обично. —

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говедина, умоцак и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говедина, умоцак и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говедина, умоцак, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два јела јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно тесто и друго из нарудбине са лебом 1·40 дин.

Вино најбоље квалитета 1·50.

Пиво Пољопско Хумског без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разне мезетуца са спремним ценама.

Чувени „Империјал" позива у свако доба.

Свако суботе за вечером свеже купус са пастрмом и пршут.

Кујна отворена до 12 сати ноћу

УГЉЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

[illegible]

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Паплане „Милх-рама“

Мазовска Беле и Црне ...

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 43 — 681 16—

ЗА БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ

препоручујемо

Поред остале помодно галантериске робе, једну велику партију јевтиних мушких кравата (машни).

Лазаревић и Стојановић

692 Београд 2—6

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње Исака Ј. Ешкенази добијени су врло често

Премија за	200.000 дин.
Св. згодитак	100.000
	50.000
	40.000
	35.000
	30.000
	25.000
	20.000
	15.000
	14.000
	12.000
	10.000
	8.000
	5.000
	2.000
	1.000 и т. д.

[illegible]

С поштовањем

ИСАК Ј. ЕШКЕНАЗИ

[illegible]

696 1—10

Нове музикалије

за гласовир

[illegible]

1. Албум 100 српских народних најновијих игара. Цена 5 динара.
2. Албум 130 српских народних песама. Цена 5 динара.
3. [illegible]
4. [illegible]
5. [illegible]
6. [illegible]

[illegible]

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

694 1—6

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе нова књига Д-ра Савиђевића

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — о лепоти и улепшавању. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ово је књига неопходно потребна и треба сваки да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мита Стајића — у Београду

683 1—6

Срећке

Српске Класне Лутрије I КЛАСЕ 37. КОЛА

У свима апоенима и серијама продаје по својој благајничкој цени, а продавцима под најповољнијим условима.

СРПСКА БАНКА

у Београду, Телефон бр. 105.

680 5—5

Више хиљада пријатних листа за корице могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић“, Бранкова ул. бр. 16.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас по све суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаће одлично вино. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу ... и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо код радње по 30 п. дин.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

КАРТОНА ЗА ПОСЕТНИЦЕ

Врло јевтино

Карата за играње — шпил-карте

КАЛЕНДАРА

ЦЕПНИХ, НЕДЕЉНИХ И ДНЕВНИХ (ЛИСНИХ)

Могу се добити у трговини

Маричића и Јанковића

У БЕОГРАДУ

ПРИЈАТЕЉИМА СРПСТВА И СРПСКЕ ИНДУСТРИЈЕ

Прва Пов. Ужичка Акц. Ткачка Радионица ... [illegible]

[illegible]

679 4—10

Фамилија пок. Томе Благојевића бив. трговца из Газуона, даваће годишњи парастос 27. ов. мес. у Голубачкој цркви.

[illegible]

696 1—2

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандаске трубе, хармонике и све припадајући прибор.

Најфиније жице могу се добити у првој и највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

пређе А. Путник, Београд

[illegible]

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и савесно. 69217—30

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

ЗА НЕГУ ЗУБА

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ и ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

поред осталих награда у Паризу, Лондону, Брислу, Атини, Остенде и Прагу.

СВОЈ СВОМЕ

Помагањем српске индустрије помаже се економско, а тиме и културно напредовање Србије и Српства. 9—12

Апотекар Кушаковић — Врање

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ НА ЛУТУ, НАЈМУ ДИНАРА 2.000.000 У ЗЛАТУ ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

Зато Браћа, Срби и Родољуби на где били купујте наше

Лозове Црвеног Крста

Улозове новац не губите можете њим добити

ЧЕТИРИ ИЗВЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

са највећим згодитцима које сличне српске Лозове немају, на њих дакле вреде данас ... [illegible]

За исплату свију згодитака депонована је [illegible]

Идуће вучење 2. јануара 1909. год.			100.000
			10.000
	I. априла		150.000
			15.000
10 згодитака по 1.000			10.000
20		200	4.000
100		50	5.000
900		Аморт. 22	19.800

За Србију ... [illegible]

Заступници се траже ... награда добра.

Главном заступнику ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

Ожалошћена породица даваће своме непрежаљеном

† ЂОРЂУ Р. ОДАВИЋУ

бив. трговцу ...

четрдесетодневни помен у суботу 20 ов. мес. у 10 и по часова пре подне у Београдској Саборној цркви. 700 1—2

Нашем никад непрежаљеном мужу односно оцу

† ЂОРЂУ Панђели

бив. трг. ...

двадесето годишњи помен у суботу 20. т. мес. у 11 сати пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: Катина; кћи: Марија и остала родбина.

697 1—2

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32, ... пола год. 16 дин., за четврт год. 8 д. — Сви уредништво налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радован М. Радосављевић Васинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија ... Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 85.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПЕТАК 19 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 347. | Телефон 821.

Министар војни

Ово је већ скоро пета година како се у нас, с дана на дан, појављује питање о министру војном. У ово потоње време води се већ и веома жучна борба око избора министра војног. И, како се то види из многобројних написа поводом овога питања, борба ова креће се у два са свим противположена правца, док се, опет, разне шићарџије и ловци положаја промећу и промичу између ова два логора с најразличнијим квалифакацијама и, редовно, с веома мало оправданим амбицијама, тежећи једино да седну на овај положај, па после да се „оријентишу" и „определују".

Оставимо ми ове типове да и даље јуре од клуба до клуба, од најбољег до најбољег партиског пријатеља; од редакције до редакције; од најокорелија конзерватива до најразузданија демагога; од тетке до стрине и пустимо на њека се како им је драго и угодно рекламирају; нек се — иноће кад је реч о личној користи. Ми ћемо овде да проговоримо прво, и у опште, о министру војном, а друго, и посебице, о нашем министру војном.

Шта је то, пре свега, министар?

Министар (Ministre) је реч латинског порекла и она, сама за се, обележава један појам који се може да искаже с ово неколико речи: То је лице или грађанин коме шеф извршне власти у држави поверава управу и дириговање читаве једне гране државних послова. Министар је дакле државни слуга вишега ранга, кога поглавар државни поставља на чело једне бранше према доказаним способностима да њом може мудро управљати, да се она под њим може правилно развијати а да не штети опште државне интересе, и да својом функцијом прима потпуну целину и солидну хармонију. Придев „војни" казује и обележава поље рада овога лица.

Према овоме, са свим је логично и природно, да је министар војни шеф војске којом он и командује и администрује, и за свој рад одговара било само шефу извршне власти у држави, било и њему и народном представништву.

Али министар војни није само највиши командант и највиши административни орган у војсци. Као највиши старешина ове највеће и најсложеније задруге у својој држави он је, у исто време, и њен духовни отац и њен спиритус ректор за све и тако многобројне њене унутрашње послове. Он је матица све велике војне кошнице: он је душа душе војничке, најречитији представник свега онога што војску чини војском. Од њега потиче иницијатива мисли и рада; код њега се стичу свеколике речице најразноврснијих жеља, осећаја, подинга, замисли, предлога, које он стручно и хладно цени, којима даје маха или их с разлогом и очински сузбија. Он је тај који је у исто време најречитији представник правде у војсци и највећи поборник истине. Он је тај који брише сузу очајања и увреде, и лечи рану неправде исто, као што лични каприс и бекакове пртове из редова људи код којих су јединство духа и мисли у раду, за несвојиша хармонија, први услови за њен опстанак и најбитнији елементи за њен успех. Он се стара и он посредно и на првом месту и одговара да је војска и морално и интелектуално и материјално на висини своје задаће.

Према овоме, у министру војном јаче но и у ком другом ресорном министру мора да су заступљена ова два својства: Да је пре свега и свачега *војник, и то војник и душом и срцем*, и онда да је војник високе војне спреме и необично јаке интелигенције; да је сталожен, одмерен и правичан; да живи за војску и да уме заједно с њом да дише, у пуном смислу ове речи, свако добро као и зло. Ово, по себи се разуме, може само *прави војник*, онај, који је од своје прве младости па све до министарске столице, прошао не само смењене ступњеве у војној хијерархији, но који је се дањеод посвећивао свеколиким како чисто војним, тако и чисто унутрашњим и социјалним питањима своје отаџбине. И онај, но друго својство једног ваљаног министра војног истиче се потреба да он није само *војник* по и *војник државник*, лице, које би и целокупан лични рад и свеколику спрему војске, којој је он на челу, умео да одржава у потпуној хармонији са државном политиком и тако, да војска, најречитији и најјачи представник практичне и активне политике сваке државе, буде у свако доба спремна да одговори државном постављеном циљу.

Такво лице било би у истини и прави министар војни. Да ли би, међутим, овој тешкој и сопственој задаћи могао да одговори човек из капута, па ма како високе интелигенције био, ма какав социјални положај имао — нека сад о томе расуде они који у нас пледирају да министар војни буде цивилно лице.

Али кад смо већ обележили наше гледиште на ово питање, ред је да се запитамо: од куд то да се у нашем јавном мишљењу чују и овако супротне предлоге здравом и правилном напретку наше војске? Од куд најдарета да један део нашега, у истини, јаких јавних радника захтева, и то у овако судбоносним приликама, да на чело војске стане капут?

После напред реченог и после свега што се у нашој војсци догађало и догађа, за нас је ова појава са свим јасна. Пробуђена јавна савест и наша поштена интелигенција тромеће века заузеће свакидан погађа нашу војску у теме; гледајући да сва ова зла, чуда и покори већ толико времене царују у нашој војсци док се на њеном челу рђају све сами војници, — дошли су до уверења: да су свему овоме криви министри војни у мундиру.

Ми се, до извесне мере, слажемо само у једном с јавним мњењем. *Пристајемо с њима заједно да су свему данашњем злу искључиво криви сви од реда војни министри од 29. маја 1903. год. па до данас.* Они су, пре свега, били потпуно неспособни као војници, неспособни као министри војни и државници да ма и из близа схвате значај и крвави преокрет на престолу Србије и, ограничени и неспособни, сви од реда, њиховим свеколиким радом помагали су само рушење наше војске, место да стишавају и лече, да раде, и то дањом да раде, на подизању посрнулог морала и свеколике спреме све наше војске.

Из овога разлога ми се не чудимо јавном мњењу но му и честитамо што је једном узело у претрес ово за наш државни опстанак најважније питање. Сумњамо, међутим, отаџбину и војску, ако ово питање буде судило изборима будућега војног министра стално остајало отворено.

Нашој војсци треба онакав војни министар каквог смо горе обележили. Нашој војсци треба војник који ће у њу да унесе ред, ред и опет ред: и да крене рад, рад и опет рад на свима пољима нашег војничког живота. Њој треба човек коме ће интереси отаџбине и војске бити пречи и од самога његова живота. Кога ће у раду да руководи само велики државни интереси, правда и освědочена подобност међу многобројних другова у војсци. Тражите, али поштено и без икакве задње мисли, тражите таквога човека за војног министра и наћићете га само међ војницима. Али, кад га нађете, пружите му сви искрено и одано и онда ћете видети: да ће наша војска за врло кратко време изаћи пред будућа непријатеља и спремна и чила, и једнодушна и весела, и спремна и решена да Србији и Српству створи боље погодбе за живот, несравњено боље дане за будућност.

ТАЈНИ УГОВОРИ
између Русије и Аустрије

Поводом Извољскова говора за ви у погледу анексије Босне и Херцеговине „није могао радити енергичније од извесног политичког наслеђа и ранијих обавеза," „Нова Св. Преса" говори о тајним уговорима, који су у том погледу закључени између Русије и Аустро-Угарске, па вели:

Будимпештанску конвенцију од 1877. и Берлинску декларацију 1878. објавио је ту скоро у „Нојес Пестер Журналу" један немачки политичар, који је догађај пре и после Берлинског Конгреса посматрао из непосредне близине. У једном чланку тога листа речено је, је да Русија не само Берлинским Уговором но и специјалним писменим обвезала да Аустро-Угарској призна право на анексију Босне и Херцеговине. У том се чланку вели:

„Мора се рећи да су на састанку цара Александра у Рајштату с нашим владаоцем утаначене одредбе, у којима нам Русија за случај, ако Србија и Црна Гора буду победитељке у борби с Турском, оставља слободу да поседнемо Босну и Херцеговину за компензацију, коју су и добијале. Једна од тих компензација био је заграђење пристаништа Клек.

Друго се мора напоменути, да кад је скоро после годину дана ђенерални ађутант Сумароков донео писмо цара Александра нашем цару с позивом да учествујемо у рату с Русијом против Турске, наш је владалац, који је најодлучније одвраћао од рата, одбио да у њему учествује, али је, да не би дошао у сукоб са својим руским пријатељем, изјавио готовост, да се упусти у преговоре за благонаклону неутралност. Ти су преговори довели до чувене погодбе, коју су 1877. потписали гроф Андраши и посланик Новиков, па су је онда оба владаоца ратификовали. Кад буде познато у свима својим деловима, она ће бити сјајан доказ миролубивости и предвиђања нашег владаоца и његова министра. Главна је тачка тога споразума била, да се без нашег саучешћа и пристанка неће закључити мир између Русије и Порте. Нарочита једна одредба гласила је да *на случај територијалних промена у Турској*, које би свој окончаћивало да умири вилајете Босне и Херцеговине, које граниче с нама, и да их уклонила бојом од Србије и Црне Горе, *Аустро Угарска може поседати те земље осим новопазарског санџака, о коме ће се доцније преговарати.* Тај споразум је потписао руски цар.

Трећа форма, у којој је Русија без икаква рока и услова одобрила присаједињење Босне и Херцеговине Аустро-Угарској, био је Берлински Уговор. Русија је још за време конгреса и после њега и мимо уговорне силе дошла према Аустро-Угарској у нарочите уговорне односе, јер је њен пуномоћник с нашим израдио мемоар или протокол о узајамном одржању при извршењу појединих одредаба Берлинског Уговора. Суштина тог нарочитог споразума била је то, да Русија неће протестовати ако би Аустро-Угарска била побуђена да и у новопазарском санџаку место турске управе постави своју властиту и „да дефинитивно окупира ту територију као и осталу Босну и Херцеговину." Ове се последње речи могу обележити као потпуно аутентичне. Тај су уговор потписали Горчаков, Шувалов и Убрил. И за овај акт попустљивости добила је Русија компензације. То је било јемство с наше стране, да ћемо при извршењу Берлинског Уговора бити према Русији предусретљиви на дипломатском пољу.

„Росија", која је у блиским односима с руским министарством спољних послова, посветила је овом саопштењу један чланак. У том је чланку речено, да је рајхштатски споразум с почетком 1877. измењен на начин, који „није био повољан по Словене" и да је Русија била на то принуђена те да себи обезбеди пријатељску неутралност Аустро-Угарске. „Росија" је поменула једна *тајна ратни уговор од 15. јануара 1877* и једну политичку конвенцију *од 18. марта*, којом је последњом обема монархијама резервисан територијални прираштај; али је на Берлинској Конференцији само Русија добила прираштај у облику коначног присаједињења, а Аустро-Угарска само у форми окупације. Што се тиче тајног уговора који су 13. јула у Берлину потписали кнез Горчаков и гроф Андраши (а не и Шувалов и Убрил), он по „Росији" има ову садржину: „Царска руска влада обвезује се да неће чинити никакве препоне ако би Аустро-Угарска неподобан које потичу из турске управе у новопазарском санџаку, била приморана да поседне ту територију као и осталу Босну и Херцеговину.

Саопштењима „Нојес Пестер Журнала" и „Росије" вља додати још и ово:

Године 1881. закључен је између Аустро-Угарске, Русије и Немачке тако звани тројцарски савез. У том уговору, који је имао важити три године, утаначено је да Аустро-Угарска има право да окупацију Босне и Херцеговине претвори у анексију, с друге стране не би се чиниле никакве сметње уједињењу Источне Румелије с Бугарском, ако би оно настало силом околности. Али остварење једне од ових концесија неће зависити од остварења друге. Важност тог уговора је после продужена још на три године, дакле до 1887. Али је 1887, самовласним стварањем Велике Бугарске од стране бугарског кнеза Александра цар Александар III. дошао у оштру супротност с Бугарском и Аустро-Угарском, која је штитила њихову самосталност, тако да уговор није више обновљен, а на његово је место без знања Аустро-Угарске дошао немачко руски „уговор о узајамном обезбеђењу," који је објавио Бизмарк пошто му је истекао рок.

† НИГРИНОВА

После веома дугог боловања, у ужасним мукама подлегла је прва драмска уметница на Словенском Југу дична Вела Нигринова!

Њено име и њена каријера су толико позната, да је потпуно излишно ма шта о томе причати читаоцима. Њих може једино и интересовати уметничка каријера велике покојнице.

У пркос свима тешкоћама, на које наилази дошљакиња код нашег позоришта и публике, Нигринова је убрзо освојила позорницу. Ма да су је кроз цео живот пратиле извесне замерке, више или мање основане, она је ипак

била загосподарила публиком и постала њена љубимица. Па чак и онај мали део публике, који није био увек одушевљен њеном игром морао је признати: да је Нигринова незаменљива!

Њена је игра стекла велики кредит, њена је појава увек импонирала на позорници и може се слободно рећи да је свиком приликом њено име на позоришној листи, била привлачна снага за публику.

Али сем што је једна Вела била најлепша појава која се до данас видела на српској позорници; сем што је њен талент био врло простран, њена ревност примерна и њена кураж и истрајност једниствене, сем свега тога покојна Нигринова је била још најбоља колега, што га је била у тој кући, пуној свакојаких особина.

Због њеног великог талента, због њене уметничке игре, жалиће је цела публика. Ко је год ма један пут гледао Велу Нигринову уважаваће њен глас о њеној мученичкој смрти.

А због њеног доброг срца, због њене љубави према позоришту и њене колегијалности, искрено ће је оплакати сви, који су је боље познавали.

Па зато и ми са свима нашим читаоцима велимо: Бог да прости славну Велу Нигринову!

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ"

Тачна карактеристика

Чувени бечки комичар Венцел Шолц, кога Деврајент у својој „Историји немачке глуме" назива „последњим лакрдијашем" путовао је једном са још чувенијим глумцем и писцем Нестројем по Немачкој, дајући преставе по многим местима. Кад су се вратили са тог турнеа у Беч, неко запита Шолца како су прошли на путу. Шолц му одговори:

„G'lernt ham mer nix, aber unverschämt san mer worden".*)

На ову изреку Шолцову подсећа нас држање оних „доктора" из „Дневног Листа", који су о државном трошку шли по Европи да „обавештавају" европско јавно мнење о нашим правима на Босну и Херцеговину: Нису нам ништа користили али су постали безобразнији но што су били.

О СИТУАЦИЈИ

Мутно!

Јуче се није могла никаква дијагноза ни прогноза поставити о ситуацији. Има ли кризе? Нема ли кризе? Хоће ли пасти влада? Ко би је заменио? Јесу ли прекинути дефинитивно преговори о саставу коалиционе владе?

Сва та питања остају без одговора.

Ништа се не зна, сем што се могло дознати: да самосталци свом снагом теже да одрже ову владу, или ако јој не могу живот продужити, онда да састане опет једну из обе радикалне групе. Тај би кабинет прозвали: „фузиона влада" и тиме би питање о кризи било решено.

Но сем самосталаца има још пре групе у Скупштини, и питање је: хоће ли ове приста-

*) Научили нисмо ништа али смо постали безобразни.

ти да аргитују самосталцима.

Карактеристично је: да је „Самоуправа" објавила пропаст комбинације о коалицији, па доцније нагласила и узрок тој пропасти, а „Одјек" ћути и ни мало се не хвали тим својим успехом!!

Тајне седнице

И јуче је била тајна седница пре подне у Скупштини. Претресана је спољна политика и говорили су г. г. Љуба Стојановић, Павле Маринковић и Стојан Протић.

Данас је опет тајна седница, која је почела у 9 часова и на њој ће говорити г. г. Вељковић, Драшковић, Пачу и Рибарац. Завршну реч имаће министар спољних послова г. Миловановић, па ће се потом донети одлука.

Милован остаје

И ако је велика већина посланика противна данашњој политици што је г. Миловановић води, ипак се тражи неки компромис, како би се створила могућност да се правац у спољној политици промени, а и г. Миловановић да остане.

И да вуци буду сити, и да овце остану читаве.

Шта су онда појели вуци, кад су се иаситили?

Интерпелација

Пошто се заврши дискусија у тајним седницама и ситуација изведе на чисто, покренуће се питање о спољној политици и у јавној седници, како би и јавно мнење дошло до обавештење о положају у коме се Србија налази, и о правцу којим ће се српска политика кретати.

Шефови странака су споразумно утврдили дневни ред, који ће се усвојити на крају претреса.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Нова хапшења

Осим оних Срба, за које смо јуче јавили, ухапшени су и спроведени у затвор загребског суд. беног стола још и ови „велеиздајници": Плато Собарић парох из Катинаца (нег. владике Мирона), д-р Душан Миловић општински лекар из Ђурђевца и Никола Чубић, бележник из Ђулевца. Данас су овог месеца ухапшени 10 нових „велеиздајника," те их сада стариих има у истражном затвору 52. Ако овако потраје, пострађе број „велеиздајника" и 100.

Нове жртве

Хрватска влада доставила је хрватском сабору у Будимпешти молбу загребског суда, да му се издаду хрватски делегати Светозар Прибићевић, Будис Бранковић и Јован Бањанин, који су „уплетени у велеиздајничку афеpу" заједно с посланицима хрватском сабору д-ром Душаном Поповићем, д-ром Богданом Стојановићем и д-ром Милевом Марковићем.

БАКСУЗ

Ђорђе Поповић ослужио је цео свој рок у војсци па чак и месец дана више и није ни једном кажњен. На сам дан „Св. Андреје" требао је да буде пуштен из војске али баш тога дана одреде га да у име пешака VII пука присуствује сечењу колача у двору. Разуме се да је то била велика почаст за њега и он је с највећим страхопоштовањем окретао с Краљем и Престолонаследником колач како је то већ обичај.

Кад је и с тим било свршено, Ђорђе оде у касарну, преда одело и оружје, узме војну исправу, која вели да је свој рок ослужио без казне и на опште задовољство и врати се своме послу и занату.

После петнаест дана Ђорђе зову власти и саопштавају му да га је командант VII пука казнио двадесет дана затвора и да треба да тај затвор издржи.

Зашто?

Зато што није стајао „мирно" на краљевој слави, а при окретању колача.

Е, па зар да вам се сад не окрене памет у глави кад чујете овако што!?

И куд ли врага да баш томе човеку укажу ту част и непошљу га на краљеву славу? Да то га није било човек би лепо завршио своју војничку каријеру без казне и без апсе.

Е па реците сад да није баксуз.

Ко?

Дневне вести

Читаоцима. Због преобиљног материјала изостављен је из данашњег броја напис „*му разговор са Престолонаследником*" и остављен за сутрашњи број.

Питање Драгића Самуровића. Напредњачки посланик г. Драгић П. Самуровић упутио је на јучерашњој јавној седници једно питање г. министру привреде: мисли ли г. министар наредити да се осигура обала Дрине код *Раче*, кад прошли министар, који је то био обећао, није учинио? Дрина је већ и до сада велике штете причинила, али чим дође већа вода с пролећа (а то је услед *оног* снега у изгледу) однеће пола атара општине црнобарске.

Провизоријум. На јучерашњој седници је на питање г. Милорада Павловића, напредњачког посланика, г. министар спољних послова одговорио: да је Аустро-Угарска предложила српској влади да се овај привремено у живот уведени уговор, продужи још за три месеца. За то време ће највећа парламенти стићи да га вотирају. Тај је споразум потписан у среду по подне, и већ је од данас ступио у живот.

Форгач код Миловановића. И јуче после подне посетио је Јован Форгач аустро-угарски посланик министра спољних послова г. Миловановића у његовом кабинету, али се врло *мало задржао*.

Митинг. Данас после подне у 3 сата одржаће митинг пред спомеником „Кнеза Михаила" наши обалски носачи заједно са друговима Арнаутима и објавити бојкот аустро-угарској роби, с тим, да од данас неће наносити никакву трговачку робу, која се доносе аустријским лађама и железницом.

Енглески пристанак. И Енглеска је пристала на предлог Аустро-Угарске о конференцији, на коју је и Русија пристала. И она је дакле пристала да се пре конференције међ силама воде преговори, па да се пред конференцију изађе са спремним споразумом.

Протеран. Дописник „Новог Времена" Березовски стигао је јуче у Сарајево и одмах протеран и спроведен до границе.

Међутим се хоће да поморе.. У пожаревачком казненом заводу загуситило је. Између управника и рачуновође овога завода дошло је до такве заоштрености да један другог писмима и актима оптужују за разне неисправности и злоупотребе. Услед овога одређен је г. Сава Шапчанин, начелник министарства правде, да као комесар извиди ову међусобну распру и у опште стање у овом казнешту. Г. Шапчанин је рано овога данас отпутовао. Ван сумње је да ничега доброг отуда донети неће.

„Црни облаци". Цариградски „Иџдам" донео је под овим насловом чланак, у ком се жестоко напада бугарска и аустро-угарска политика, па се констатује, да се политичко небо замрачило. Бугари су припремили јавно мишљење Европе против Турске, ступили у савез с Аустро-Угарском и припремају неку још непознату игру. Тај лист налази да ни једна тачка коју је предложила Аустро-Угарска, не заслужује да се усвоји.

Бугарски синод. Бугарска егзархија извршила је пре кратког времена објављену намеру своју да ће поново увести свој синод, који је био укинут од руско-турског рата. Председник синода, који је већ почео свој редовни посао, јесте егзарх Јосиф, а чланови митрополити битољски, неврокопски, струмички и дебарски. У круговима васељенске патријаршије намерни су тражити од турског парламента да се бугарска егзархија премести у Софију, да се измени капа бугарског свештенства и да се забрани установа бугарског синода у Цариграду.

Отпуштени. Јуче је железничка дирекција отпустила из службе *четрдесет пет службеника*, због прекорачног кредита.

Пре пет дана унапредила је 145 службеника а сад пред Божићне празнике отпушта оволики број.

Види се, да у дирекцији поред рачуноиспитача главне контроле има још некога ко не води рачуна о кредитима.

Резервисти. Синоћ је стигла шеста партија резервиста првог позива на двадесетодневну вежбу. Они ће данас бити упућени у поједине пешадијске пукове на вежбу.

Рђав размештај. Пре но што су наступила војна вежбања полиција је пописала све механе и кафане колико у којој може стати војника и тако ради над резервисти долазе на вежбу они се пуштају.

Међу тим синоћ тако није урађено. Известне касарне, које уживају благонаклоње полиције, поштеђене су, а неке кафане биле су препуне војника, тако да људи нису имали где да спавају.

Обраћамо пажњу надлежним, да контролишу своје нижe органе у вршењу овог дужности.

Турско-бугарски преговори. У Софији ништа не знају о цариградским гласовима, да ће поново отпочети турско-бугарски преговори. Нов делегат бугарске владе за преговоре послаће се само тако, ако она зато добије позив из Цариграда.

Убиство у Железнику. Пред кућом Живка Тодорића из Железника извршено је убиство Ранка Цветковића. Повод је убиству партиска завада. Убијени Ранко припада самосталској странци. Он је казао Живку да су фузионаши лопови и да слепо служе Алексу Жујевића. Живко потрчи за секиру, али док је он донео секиру син Љубисава Крстића ступцем удари Ранка за врат и разбије му лобањицу. Ранко је данас умро у београдској болници.

Провалњена каса. Прекјуче на ноћ у Чачку, провалњена је каса у магацину Пере Фермана тамошњег трговца и из исте украдено 3750 динара готовог новца.

Истрага се води — али пара нема.

Оздравио. Јоца Петровић поштар у пензији, који је пре два месеца пуцао на себе и хтео да одузме себи живот, па упућен у болницу на лечење, оздравио је и данас пуштен кући.

Стављен у притвор. Радоје Ускоковић, железнички приправник, који је јуче покушао да изврши опасну крађу овоме трговцу из Крагујевца о чему смо у јучерашњем броју писали — решењем иследне власти стављен је у притвор и под истрагу.

Суд је одобрио притвор.

Грађанска Касина. У суботу 20. ов. мес. биће приватно вече за г. г. чланове и њихове породице. На овом вечеру држаће предавање с „Пројекцијом" г. д-р Вања Радовановић професор. За време одмора „весела томбола". Улазница: за савка 1.00, а 1 дин. за особе у породици. Свираће војна музика. Почетак тачно у 9 час у вече.

Клуб „Напредак." Вечерас у 8 часова седница је управног и контролног одбора клуба „Напредак" у клупском стану Мекедонска ул. бр. 4 (преко пута „Коларца") Потребно је да сва г. г. чланови управног и контролног одбора неизоставно дођу.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

(-) Осим на Балкану, наставили су велики мразеви и у целој средњој и западној Европи. А у Шпанији су биле јаке буре, које су начиниле велику пустош. Појединих делови вароши Бадајос поплављени су, многе су се куће срушиле. На Монтибресној обали обустављена је пловидба.

У Крајем јануара изаћи ће немачка бела књига о Мароку. О афери у Казабланци говориће се с истом резервом, с којом је о њој говорила и француска жута књига.

(-) Мађарски министар унутрашњих дела забранио је даљи рад металног стручног друштва, најјачег социјалистичког друштва у Угарској и стручног друштва столарских помоћника.

(-) Мађарска народна странка неће се фузионисати с осталим странкама, али ће с њима ипак остати у коалицији.

(-) Будимпештанском „Пољгар" јавља, да је аустро-угарски престолонаследник Франц Фердинанд изјавио, да неће дозволити цепање јединства војске мађарским концесијама језиком и даље концесијама. Кад је неко на то приметио, да ће се Мађари због тога узбунити, престолонаследник је одговорио: „Нека их, нек се буне; али кад извадимо бајонете, Мађари ће се већ умирити."

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Једна завереничка гњида

Јучерашњи „Одјек" доноси белешку: „Један покрени по... у којој саопштава како је некакав синдикуша ЉубојеДаусуш, урадник „Школ-

ског Вјесника" срочио некакве прокисле стихове намијењене Фрањи Јосифу, кога од искуд зове „Августом" јамачно због ове песме:

„O mein lieber Августин!
Што докватиш не пустиш!"

Но та бљувотина не би била ни од каквог значаја, да у том листу, и баш у том истом броју није изашао и некакав кретен рад Милана Шевића у Србији угледнијега професора.

Тај Шевић је онај човечуљак, кога београђани срећу сваки дан по улицама, а и не знају: да је он имао једну од најгаднијих улога са Хаџи Томом у злочину од 29 маја. То је он из чистог патриотизма учинио, као што је отишао у најам овом Љубоју из Плужњанице.

Приопслано

Одлагање рочишта

И по мери својој а и по сервилном довођењу несигурну, сматрајући и јавност и ... као ... светску у друштву, коју има такву, ни по коју цену [illegible] ... да у бечком „Заклетве" ... Маши Полићевић, члан радње Маше Полићевић и Комп. ... од 3.048,70 динара ... 9. септембра ов. год. Бр. 20017 ...

Але, ето, где баш због ... Маша Полићевић ... јуче 17-ог ... рочиште на сада ... одложити.

Тако је, дакле, таква ствар ... све ...

Овако после тога, прилагисао у листу ... Маше Полићевића и Комп. у којој је ... „... у ... на ... и ... поштовања ... у ... слави..."

Рекосмо већ у нашој ... да ... све ствари, ... — ... од ... бити у јавност ... у ... сведе ...

проглашују ту фирму на ... кривим.

При томе гледишту ... још ... јер тиме не ... да тврдимо само суштину истине и ништа друго.

Какве ту тајанствености ... фирму ... у ... бити, ... нашу фирму баш у ... и поштује, ... ове ... ?

Ако фирма ... ствари, — ... — ту ... јоште ... као једна од ... „ми не бају ни спречавали" ... in statu quo ...

Најзначајнији речима у ... „... фирма тужила Јанков Д. Ковин, која је ... био ... у радњи" ... генерал и ... у ... уреде ... обичних радова.

Даље, и ... доносе ... у ... радњи ... у ... све ... у ... ? Зар ... ? ... карактер ... — ... у ... — Знајте добро, да ... сам ... радњи...

Опет ба, — бар за сада, — ради јавности и ... пријатеља, ... фирма ... „... фирма му је ... у ... суд ...

био Маши Полићевићу ... фирму заклетву".

Питамо зар је тако што у ... своје, ... фирмама ... и ... у нашу корист ... ?

... Маши Полићевићу ... Маше Полићевића ... заклетва досуђена ... заклетву ... Маши Полићевићу ... судом досуђена једино по нашим основним и ... заклетвом против саме тужбе, т. ј., да ... фирма не дугујемо, ... од фирме још суму од ... 2881.30 динара.

Тако дакле стоји у ... ствари ... у ... као ... Ту ће се у ... И ... све ... суд ... правда ... свега. —

Рекосмо све ово, да би ... својој ...

Јанков Д. Ковин
члан фирме *Браћа Д. Ковин*

Из војске

Чудна логика

Каква ли је логика, у томе што су се све батерије у Алексинцу већ снабделе брзским брзометним топовима, а у Ужицу, где има такође брзско артиљерије не шаље се ни један такав топ?

Вероватно зато, да се у Алексинцу прво обуче у руковању с тим топовима све редове па онда тек да се пошље реста батерија да се у Ужицу отпочну обучавати официри.

Па зар никоме не паде на памет, да бар једну од тих батерија пошљу онамо и онима који су данас на мртвој страни?

Комунална политика

Одбијен акт

У ... седници општинског одбора у Прагу саопштено је да је стигао акт министарства спољних послова о установљењу руског конзулата у Прагу. Али пошто је тај акт написан на немачком језику, општински је одбор решио, те је тај акт одбијен и тражио да му се он достави на чешком језику.

Различности

Помпеј у Америци

Према годишњем извештају „Smithsonian Institution," који излази у Вашингтону, ископавање се сада у близини града Флоренсе у држави Аризон старо град — прави Помпеј амерички. Држи се да ће ово ископавање унети много светлости у ону таму, у коју су увијене стара америчка цивилизација и култура. За сада су откопане неколико куће. Једна је од њих дугачка 70 метара и има деведесет соба. Добили ... зграду ... дворишта. У једној соби нађен је престо, који Индијанци називају „Фиво." То је престо краља Монтезуме. Развалине, које су до сада откопане, показују да се град ... у много већем обиму но што се мислило. Помпејско друштво намерио је да цео тај град пренесе и намести у Вашингтону.

Антике на Тасосу.

Из Солуна јављају да су радници, који су копали земљу на острву Тасосу, ископали шест драгоцених античких мраморних кипова, који представљају Богиње. Тасос, северно острво грчког архипелага, богат је у остацима грчке старине.

За који дан „Правда" почиње доносити натпис:

Убојна снага Аустро-Угарске

ОД ЈЕДНОГ ГЕНЕРАЛШТАБНОГ ОФИЦИРА

Садржина је натписа ова:

Организација аустро-угарске војске. — Територијална подела. — Трулне јединице. — Бројно стање. — Комичани елементи. — Спрема официра

Позоришне вести

† Тоша Илић—Кацош

Новас је у држ. болници умро стари глумац и дугогодишњи члан Врањског ... Тоша Илић, познат ... под именом Тоша Кацош. — Бог да га прости.

Томашевићево позориште

Није истина, као што „Мали Журнал" саопштава, да је позориште г. Томашевића у Чачку и да једва животари. Оно је, како смо извештени, у Јагодини где даје своје представе са успехом и на опште задовољство Јагодинаца, који су увек пажљиви према свакој солидној позоришној трупи.

Телеграми

Париз. Некакав Корзиканац Бенедети јуче је у палати министарства унутрашњих дела избацио три револверска метка. Ухапшен је одмах и без противљења, изјавио је, да није хтео да пуца ни на кога, већ само да покаже своје незадовољство због тога, што му министар Клемансо по једној жалби није дао задовољења. Увиђајем полицијским утврђено је, да је Бенедети пуцао у правцу собе Клемансовљеве и да су куршуми из револвера разбили два прозора на соби, где Клемансо ради.

Реџија ди Калабрија. Краљ са министром Орландом и Бартолинијем приспео је и обишао многе рушевине. На лађи је обишао обале посматрајући море и прегледао причињену штету. Народ је срдачно поздравио краља. Оклопњача „Наполи" стигла је доносећи прву помоћ. Магацине са рањом чувају трупе, да би спречиле пљачку. У Палми су две трећине вароши уништене. Немогуће је израчунати број жртава, које се скоро све налазе под рушевинама.

Шале и з бала

Тачно

Учитељ: Шта је то монолог?

Бак: Кад неко сам са собом говори.

Учитељ: А како се зове разговор између две личности?

Бак: ... ...

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(142)

XXXI

Франсоа од Монморансија

Али маршал не оком ни трепну ... као и Бејрелес.

— Сире, рече он, да ли ће ваше величанство пита о мотивима тога дела или о последицама које би могле наступити у случају да се успе, или да се не успе?

— О томе ће ми мало час говорити, господине, маршале. За сад желим само да знаме ваше мишљење о... праведности тога дела, које је доста мучно. Шта ви велите о томе? Слажете ли се с нама? Или сте против нас? Или хоћете остати неутрални?

— Све зависи од тога, сире, хоћете ли учините с краљем француским. Ја можда разумем да ... Карла IX ... Али он је мој краљ. Ја сам вас искрено, дужан да му будем веран у помоћи. Са ... пошли ... сам ... у ... своју ... у опасности. Да ли, сире, имате ли ви намеру да учините какво зло краљу француском ... ? ... сире, ... У том случају ја сам против вас! Тражите ли провође гарантије за заштиту слободног исповедања своје вере? У том случају ја сам неутралан. Али ни у ком случају, сире, нећу помагати у таквом послу.

— То се зове говорити искрено! Човек ... господине маршале. Ево ... одлучан да ... свог рођака Карла. Мени је ... краљица Катарина ... Није су ... и ... Ми смо сад у ... не ... смо ... били. Дело које ми ... Карло ... да ... ? ... јер ... ?

— Да, сире, и признајем да бих вам на свет ... кад бих био ... племић, а не племић краља француског.

— Врло добро. Остаје сад питање шта ћемо чинити с краљем кад га заробимо.

— Збиља, сире, то је најосетљивија тачка, рече маршал.

Беарнац се замисли.

Шта ли је он предвиђао у будућности и чему се нади? Да ли круни француској? Или је можда просто тражио начина да се ... пред тим човеком који му је ... честитост.

На свој ... једном ... своје ... свој ... крај ...

— Господине маршале, по свему ... Антоније од Бурбона, у правој линији од Роберта, шестог сина Луја XI. ... народне ... Ја ... заинтересујем ... Француске и ... дане, француска ... јер ... краљ. Али ... Валоа влада по милости божјој. Ја ћу сачекати милост божју да ми даде да ... и на Бурбоне дође ред да заузму престо најлепше земље на свету. И моја је намера да ничим не изменим вољу божију у том погледу. Видите ли сада праву моју мисао, господине маршале?

— Сире, ја сам далеко од тога да претпоставим ... величанству, ја ... да доносим суд о вашим речима. Рекао сам само једно и то поштовање ... ни предузимати против свог краља.

— Мислим да сам вам дао потпуно задовољење. Ја не завидим Карлу на круни. ... влада, ... у колико ... Катарину Медичијеву. Али, ... нас? Шта значи то ... у Сен Жермену? ... Свему томе треба да буде једном крај. И како ми немамо снаге да издржимо борбу потребно је да убијање ... оно што се не може постићи борбом! Ради тога потребно је да могу да разговарам с Карлом мирно, као што разговарам с вама у овом тренутку. Видите, маршале, да није дело ... и ... Карлу ... њему ... бити ... слободан ... или да одбије ... Ја једино хоћу да разговарам с њим ... без ... страст.

Беарнац је ... Колињи ...

Сад више није било говора о заробљењу, о ... краљу, већ о разговору где ће обе стране бити слободне да потпишу или да одбију предложени уговор.

— Могу ли у овом случају на вас рачунати? довриша краљ од Наварре.

(наставиће се)

ПИВНИЦА И РЕСТАУРАЦИЈА
„РУСКИ ЦАР“

Извештавам Поштовано Грађанство да су ми приспела и да ћу у недељу 21. овог месеца почети точити ДВА НАЈБОЉА ПИЛЗЕНСКА ПИВА из Прве Акционарске Пиваре у Пилзену (Чешка) и чувено МИНХЕНСКО КРАЉЕВСКО ПИВО (Хоф Брајс).

Оба пива продаваћу по 0·30 чаша а 0·50 пр. кригла, ово последње точићу у нарочите минхенске кригле т. зв. МАС.

Моли за посету

С поштовањем
БОЖА ДАВИДОВИЋ
угоститељ.

НОВО **НОВО**

За наступајуће празнике

Мој подрум смедеревског вина као и стовариште љуте ракије и шљивовице, снабдео сам најбољим природним пићем, а нарочито вином из економије г. Пере Радојичића из Голобока. Подрум из зграде Словенског Југа преселио сам преко пута Фајфертове пиваре где се врши продаја на веће и мање количине без трошарине. Цене невероватно јевтине. Подрум је отворен од 8—12 и од 2—6 у вече. На мање количине и у флашама као и мустре да се виде налази се мање стовариште у ново отвореном магацину куће г. доктора Перишића, Његушева ул. бр. 19. Цветни Трг. Ову продају обавља Марко, бивши подрумџија у Двору. Тако исто може се вино и ракија добити у флашама у бакалској радњи Лаудонова улица бр. 31. Купљено пиће на захтев шаљемо нашом послугом.

С поштовањем **Аврам Ратковић** трг.

УРАЂЕНЕ СВИЊЕ ЖИВИНЕ

Закланих и урађених ћурака, гусака, пловака, тукана и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

Изврсна Бела и Црна Икра

Велики избор за разноврсне ... [illegible] ... Пршута. Свињских јаја ... Шарених српских и страних Салама ... Карлсбадских облатни за торте ... Кастрадина ... Сардина ... Сланина и т. д. Свежа добра.

Најјевтије и најраскошније сортирано ... на [illegible] нарочито спремљене за свечари.

Кршевице ... 130—140 ком. у буренцету ... Сокољанска ... Понуде ... Поручујте ...

Препоручује ...

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта
Кнез-Михаилова улица

... у Београду ... [illegible]

Телефон бр. 43. 691 26—

Нове музикалије

за гласовир

1. Велики избор музикалија ... [illegible]
2. Нарочито за почетнике препоручујемо:
1. **Албум 100 српских народних најновијих игара.** Цена 5 динара.
2. **Албум 130 српских народних песама.** Цена 5 динара.
3. **Албум песама Мокранц Бојњак:** песме из „Српског Вила“, „Чучук Стана“, „Ранија“, „Добрушка“. Цена 6 динара.
4. **Збирка композиција од I. Урбана,** са 9 најновијих одабраних композиција. Цена 3 динара.
5. **Албум песама из комада Јосипа Славика — 30 одабраних композиција и оперних мелодија.** Цена 6 динара.
6. **На те мислим фантазија** од Слобода. Цена 2 динара.

Најјевтије стоваралиште српских и страних музикалија.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мита Стајића — у Београду

694 2—6

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе нова књига Д-ра Савићевића

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта.— Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — и лепота и улепшавање. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је књига ... [illegible] ... треба свака жена и девојка да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

693 2—6

ЗА БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ

Поред остале помодно галантериске робе, једну велику партију *јевтиних мушких кравата* (*машни*)

Лазаревић и Стојанић
692 **Београд** 3—6

ВИШЕ ХИЉАДА пријава листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

Готов је и већ се раздељује пријатељима и купцима

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН“**

који је свих дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска: „*Библиотеке,*“ коју ће од сада издавати :

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Данчића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарама и продавцима 30 од сто рабата.

699 1—10

НОВА КЊИГА!

Др. Јов. Цвијића.

АНЕКСИЈА БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ И СРПСКИ ПРОБЛЕМ

(са 2 карте у боји) *Цена 1·50 дин.* (са поштарином 1·70 дин.)

Изашла је из штампе. Са поруџбином обратити се издавачу С. Б. Цвијановићу књижару у Београду, Кнез Михаилова ул. бр. 22. 703 1 2

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у Ивањици отпочео је своју лекарску праксу.

690 1—10

Фамилија пок. **Тоше Благојевића** бив. трговца из Гаџина, даваће четрдесетодневни парастос 27 ов. мес. у Гаџинској цркви.

О овоме се известавају рођаци, пријатељи и поштоваоци покојникови.

695 2—2

Ожалошћена породица даваће своме незаборављеноме

† **ЂОРЂУ Р. ОДАВИЋУ**

бив. трговцу свињама

четрдесетодневни помен у суботу 20. ов. мес. у 10 и по часова пре подне у београдској Саборној цркви.

700 2—2

Нашем никад непрежаљеном мужу односно оцу

† **Ђорђу Панђели**

бив. трг. ов.

даваћемо годишњи помен у суботу 20. т. мес. у 11 сати пре подне у цркви Св. Николе на Новом Гробљу.

ОЖАЛОШЋЕНИ:

супруга: *Катина*; *кћи*: *Марија* и остала родбина.

697 2—2

С болом у души известавамо пријатеље и познанике, да је наша никад непрежаљена: супруга, мајка, сестра итд.

ЈОВАНКА

умрла изненадно у Бечу 6. о. м., а сахрањена на краљевачком гробљу 11. о. м. уз велико саучешће пријатеља и познаника.

Молимо, да и овом приликом примe нашу најтоплију захвалност госпођа и господин Dr. Д. Антић, г. г. Божидар Марић и Милош Бегзаровић инжињери, пријатељ Р. Гавровић и сви остали Срби у Бечу, који нам указаше своје услуге око спреме и испраћаја мило нам покојнице.

Нека је велика хвала свима, који испратише до вечне куће драгу нам покојницу. Нарочито благодаримо трговцима и занатлијама краљевачким и на затварању својих радњи за време тужног спровода.

Много смо захвални свима, који нам одаваше саучешће у овој нашој великој жалости.

Краљево новембра 1908. год.

Ожалошћени: супруг: *Никола Букумирић* трг.; деца: *Светислав*, *Лепка*, *Ванка* и *Милоје*; з.-т.: *Ђорђе С. Антонијевић* из Ужица; сестре: *Милка А. Божиновића* и *Рајна И. Радивојевића*, и остала родбина.

1892 1—2

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: на годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: на годину ... дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Босанске и Добрињске улице. — Власник и одговорни уредник *Радивоје М. Радосављевић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Димитријевића и Комп. Бранкова ул. бр. 16., Телефон бр. 49.

РАДА

Телефон 821 | СУБОТА 20 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА ЈАДМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 348. | Телефон 821.

Мој разговор са Престолонаследником

IV

Молећа сам претрајали, Високочаство, али нерујте, да је све ово што сам ви казао сама, бо само одјек оног што се у народу неровано и при чало. Ако, дакле, што треба нешто да поиесе одговорност, онда то нисмо ми, који смо то износили, него они који су сворен радом такво мнење и мишљење створили. Ми само смо то износили да се види и чује шта се мисли и говори, те да се отклони ово што је такво мишљење изазивало. У осталом, мислим да Ваше Високочаство да се у народу причало и веровало само ово што смо ми изнели. Ја том кажем. Високочаство, да ми нисмо ни стали ако од овог што се причало и говорило, изнесли. Као ја ће Вама, Високочаство, показао сам ова написана писма, која ће и достаје, који сам сакомдонеко добијао против Вашег сина и Вас, Ви ће се згрануги и видеће колико сам ја добијао тога да уђед Вашег дома потконавано, него да једно нешко зло од оне земље отклоним.

— Па добро, одаље потичу то Вашем мишљењу све те клевете и лажи?

— Из кругова блиска Вама и Вашем сину.

— По чему мислите то?

— По томе што је све оне поједенети, које су само и нашим пријатељима дошле, ваше ми аноимно достављане, могао знати само онај који је ним ово или оне је још казали у бинавној двори, и у блиској вашој кући пуштао ове, од ко више бо завереник или пријатељ завереника. *Ме*, који сам против завереника и свих који оне шпиле и драке, нити сто имали пријаке да ће непоседно видимо и чујемо, нити сто имали потребе да један другоме такве ствари анонимно саопштавамо.

— Јес', јес', имате право. Знам да сте ће подаце и што што на знам, што не и може и громан од мене и моје сиу које кеје лажи.

И сада ми Престолонаследниче поче причати поједине с писмима на своме столу, који је оде не саопштавао поште је Престолонаследник ударио лаком на то, да ми сто што прича, прича под анонимном.

То исто ми је потврдио и до ми је повода да му кажем ово што следује:

— Чуте ме Високочаство. *Ме*, који су Вама предавали ови као непријатеље и противнике, знам ово да ће тако што пастушти и уверен сам да ће још и горе бити. Само ту причали да сто ми противници 29. маја, што што ово били. Обреновићеви и што нам је поседнали Обреновић прокрстио за сриг. То међутим није истина. Ја сам лично волео краља Александра, јер је он у истини био симпатичан и пажетан човек и ко Вам год противно тврди тај Вас вамерно лаже. Али, ин ја ни моје пријатели ни сто против 29. маја због тога што је тај симпатичан човек уклоњен, него што што ово у принципу противни да се политички једне земље реду диктата убиством владара.

Да смо ми убила Вашег краља противници и непријатељи, ни би баш били за 29. мај; били би за ту ће убијали Вашег краља који је владар који је добар човек и сме убити, јер би ће баш на тај начин могли једног дана отрести те, кога се Вама прича, њиног сирлуге династије. Сад нема више Обреновића на престолу, да за мојо помоћи борити да ће и опет ће Обреновићи, као што су убили Александра, него је за престолу Вашег отац, и ако се на кога опет има примењати та теорија, онда се она има примењивати само на њему или на Вама. Да смо дакле против Вас и Вашег оца, ми ће биле за ту теорију о 29. мају а не против.

— Тако је. То је истина.

— Да, истина је Високочаство, али се та истина неће да воле, јер завереници имају интерес да ту истину не знају. За Вама Високочаство истину да кажем: нисмо ми против 29. маја ни због тога што нам је краљ Александар Обреновић симпатичан, а Вас и Вашег оца немамо ранта против 29. маја због тога што нам је ово Ваш син Вашег оца живот, него што што се 29. маја убијањем краља Александра је тај принципом који нападна убиј ства владара. Ми смо против убијства *свако* владара на ко је то противно интересима све земље и свог народа. У томе је, видите, разлика између нас, Ваших противника и непријатеља, и Ваших „пријатеља и династије". Ми, Вили „противници" противни смо једној теорији која може стати на пут нашој земљи и Вашој земље, а Ваши пријатељи су ту теорију.

Све ово Престолонаследник је саслушао и не прекидајући ме и штрајући убрзани потезима по тарпиди. Кад сам завршио своју говор, он отворио уста као, као да ће нешто да одговори што год на ово моја разлагања или на разговор са другим неким. После неке паузе уз он рек:

— Ја сам сад Вама дао Александар био пакетан човек. Јесте ли га Ви знали лично?

— Јесам Високочасто, говорио сам с њим у више прилика пољуже.

— Како је он, истина, стајао у народу?

— Добротвор убистви може се рећи да није био популаран ам у маси народној није имао неприлатеља. Али од 29 маја на овамо постао је популарни.

— Како то?

— Са свим природно Високочасто. Народ ни онда као ни сада није осећао на себи нишколико зло од владара. Њега једни имет, капетан, поручник, пумар и сви остали који с њим у непосредни додир долазе, а о владару он зна само онако што му се исправа пан што он ни разлози казивању сам себи сатани. Кад су убили краља Александра говорено је свакоу да је то због тога, због народа учињено, али ни због тога ништа с краљем није ни једно после нано, није морао да сахрани обог чега је то њему за љубав краља убијен. Он је то примио и знао, али је при тео главом и говорио само та није требало убити, јер је бно млад а млада је човека грео та убити.

Тек доцније, кад су за верења почели своји прилазити њиховим незавоспитаним сиромашно, онако се народ присе ћа и здрава та људа убили, да би могли радити ово што раде, и у кланко је незадовољство против завереника.

Ја ово рекао, и у тонино је рекао и ће Александра, тако да је он укорио тотко маси сиротатиње мученика, који су ни људи убили само да би се ми уклонили, да себе оштеуће ово раде.

— Па то значи да народ није поправио 29. маја сматрано?

— Боже сачувај Високочасто. Сви који то тврде лажу, као што Вам ће говоре они који Вас уче да је 29. маја народ спасао у народу.

(Наставиће се чланак)

НЕСРЕЋА У ДУНАВ ИТАЛИЈИ

Из телеграфских саопштења који су читавих пилали, какав је страшан ветрић од земљотреса последица могла је дуго времена непрекидна мотама покрајине Калабрије и Сицилије. Несрећа је тако велика да је, како једни извештаји кажу, више од 100 000 људи изгубило живот. Ово је до сада само грубо као једна болесне фантазије, то је сада у ширину више од 10 000 људи. Поимар је ужасно разорене.

У Палми има на 500 погинулих који рукавишима.

Од 100 царских стражара у Мессини спасли су се само 41. На железничкој станици при прошли су путовали на њих 280 одмах ту су само осморица.

Сада у унутрашности прошли су у порушена.

О СИТУАЦИЈИ

Вор-токал

Ситуација у место да се одмотаи и разбистрава, она се све више заплиће и замрзује. Док су политичари на миналанаши интриге и њима руковали, могло се нешто рећи, али сад у предвиђати, дали изгледа да су сад интриге опале мало и да сами одмоје, које су партије политичко стварање, по готову о немогућњеву срећно решење кризе.

Све се то има приписати једнистевном партизанкуу самостаља, који су се свога пута толико затрагали, да су натпарнали сву одговорност на себе за сву тешку ситуацију, и сами хоће да сиру функционише, које би ничег нису смогло као главне пиновиновање потпуна да се местима, на којима не ну да сабу у овим приликама, и са којих их могу да посауше. Отудбини онако што се дашас од среће мо треба. Данашњој влади попушта њена скромност да остане на управи и онда, кад ће јој већ видети да је њена већина незадовољна целим радом. Влада зове, да сем свога слабога рада, вазуки Србији још и једног неприлаз. Ово неће да иде, и ако-шиа је већина не трпи, него трпи да скупштина формалним вотумом обори владу и тиме створи нов кабинет, а то сигурно сукоб партија. Г. Пера Велимировић нема ни толико осетљности на патриотизма, колико један Стева Стевановић!

Па шашто остаје влада? питате се читалац.

Ништа, него што самостаљним ће у партијски рачуи да је пошто пото одржи. Она прете опструкцијом, ако би већина одлучила оборити њен рад, а партије против ове владе, али ни једна од њих нема за унутарну кризу, но би желеле да се питање о краљевој опорузи што пре сврши. А ако би оборили владу једним вотумом, онда би се направила зла крв међу партијама и онемогућили би рад опорузичке владе. Међутим, Србији је тана једна влада непотребна.

И ја ће ме би прилично на ово гледиште, да отварања унутарња партиска борба, шта-тиноте неће *борбом* да одређују већине, које сиет тај сиоменути.

Никад онакнога привора није Србији видела!

Учена

На говора посланичких могао се очигледно видети — како је Србија напредовала за вилео генерал Стева — да је велика већина против владе.

Влада би, дакле, требала поети дакле на јавној седници, на питању стварне помоћи. Али су самостаљи нашестваји једну симпатију, којим су уценили већину, без обзира, како то изгледа у нашим приликама, и колико

ће то бити на штету по опште интересе.

Данас треба да се усвоји, на другом читању, продужење старог буџета за годину 1909. све док се нови не одобри. Самосталци су пре пет дана пристали на то продужење. Али данас траже од већине: да купе за тај буџет једно поверење за ову Владу. Ако већина обори Владу, с чијим се радом не слаже, онда ће самосталци опструкцијом спречити да се продужење буџета за ових 10 д-на изгласа, и нико се не би смео примити да састави нову владу. Земља би се 1 јануара нашла у стању ех — lex, што би према овом спољном заплету било убиствено. Ако, пак, већина хоће да се буџет може изгласати, мора да га од самосталаца купи једним вотумом поверења, противно њеној савести. И овој би влади подносило да и даље, и с таквим „поверењем" остане на управи!! И таква би влада, с таквим „поверењем" Народнога Представништва имала силнога ауторитета пред Европом, од које треба да изнуди компензације за Србију.

Јадна нам мајка наша, с таквом владом и с таквим патриотизмом!

Ето, читаоци, видите: каквим се важним пословима од њиховога интереса баве данас две разњакане групе, којима је народ поверио у руке судбу не само ове земље него и целог српског племена!

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ"

У чему је ствар

Насрадин-Хоџа оде једнога дана лекару и заиште од њега лек за своју болесну жену. Лекар му нареди да му донесе у једном суду женину мокраћу, да је испита, те да види од чега жена болује и да јој онда према томе одреди лек.

Насрадин Хоџа оде и врати се сутрадан са једним пуним лонцем, око чије средине беше везао канап.

„Пошто сам и ја нешто слаб, то сам донео и моју мокраћу да је испиташ. Оно до канапа је женина мокраћа а од канапа па наниже је моја. Ти сад види шта коме фали". — Рече Хоџа и остави лекара крај лонца.

На овог лекара личи нам сада и наша Нар. Скупштина, која има да донесе свој суд о нашој спољној политици, према рефератима наших делегата. Она тражи рачуна од д-р Миловановића, а он јој подноси — ако нам делегати не замере на упоређењу — у једном лонцу и оно што је он радио и оно што су делегати радили, па вели: видите ви сад народни оци шта фали нашој спољној политици. До канапа је моје а од канапа па наниже је осталих делегата.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Опет забрана

Сарајевска цензура забранила је и 272 број „Српске Ријечи", овај пут због подлиска, те је лист морао изаћи у другом издању. Што је у подлиску било, кад су место подлиска изашли празни ступци, а захвато је две стране, дакле 8 ступаца.

Нова жртва

Загребски „Обзор" доноси из Будимпеште вест, да заједничком сабору још није стигла молба загребског суда о издавању Светозара Прибићевића и осталих народних посланика, који су „уметени" у велеиздајничку „афру". Међу тим загребске „Новости" износе тврде, да је загребски суд упутио такав захтев заједничком сабору у Будимпешти.

Пријавио се сам

Ђорђе Јагодић, који је по решењу Рајхове власти имао бити ухапшен због „велеиздаје" с осталим Пакрачанима, није се у то доба десио у Пакрацу, но у Загребу. Чим је чуо да је и он оптужен за „велеиздају", сам се пријавио загребској истражној власти која га је уапсила.

Дневне вести

Поправљено. Умољени смо да дамо места овом саопштењу.

Војник Ђорђе Поповић, за кога смо јуче јавили да је кажњен са 20 дана затвора зато што није стајао „мирно" при сечењу славског колача у двору, кажњен је без знања Краљевог.

Чим је Краљ сазнао из јучерашње „Правде" због чега је овај војник кажњен, наредио је да се пусти и дао му 100 динара напојнице.

Дакле ипак није баксус.

Министарска седница. Синоћ је у министарству спољних послова одржана министарска седница под председништвом г. П. Велимировића министра председника.

Опет дефицит у Управи Фондова. Прекјуче је откривен још један дефицит у Управи Фондова. Овог пута у јагодинском филијалу Стевска је пустио дефраудента да дође у Београд и да тражи паре да попуни касе.

Ово је страшно шта се дешава у Управи Фондова. Има ли кога да стане на пут овим лоповлуцима у Управи? Тражимо од министра истрагу, јер овим аферама мора бити краја. О овоме шта се дешава проговорићемо опширније.

Интерпелација. Јуче је Скупштина завршила серију тајних седница, на којима је свршен претрес спољне политике. Данас ће се у јавној седници прочитати интерпелација о спољној политици, на коју је влада, по договору, пристала да одмах одговара. После одговора г. министра говориће још неки посланици па ће се прећи на дневни ред, који ће бити: према погодби! Ако фузионаши морадну већи и овога пута на руку, онда ће влади бити изгласано поверење, које она није заслужила; а ако се самосталци и фузионаши не погоде, онда влада пада и настају [illegible] о кризи.

Ноћас су се клубови погађали, а данас ће се објавити пазар.

Одложен збор. Јуче заказани збор носача, који се имао одржати пред спомеником „Кнеза Михајла" и на коме се имао објавити бојкот аустро-угарској роби — одложен је због неких малих формалности које нису испуњене.

Збор ће се кроз неки дан одржати и бојкот објавити.

Турска плава књига. По жељи турског сената издаће се плава књига о последњим дипломатским преговорима.

Демонстрације против кнеза Николе. „Нова Сл. Преса" доноси из Котора несумњиво извештену вест, да су на Цетињу, у Никшићу и Бару биле демонстрације против кнеза Николе и владе што је Аустро Угарска услед бојкота њене робе у Црној Гори почела примењивати максималну тарифу.

Читуља. У Софији је умро један од угледнијих бугарских новинара и убеђени пријатељ српско-бугарског споразума Димитар К. Попов, бив. министар. Био је политички пријатељ пок. Стојилова и огорчени противник пок. Стамбулова и кнеза Фердинанда, с којим се доцније измирио и постао његов министар. Бог да га прости.

Обустављење пловидбе. Сва друштва: и српско и аустриско и мађарско обуставила су сваку даљу пловидбу и Дунавом и Савом, због леда, који је почео ићи рекама. Тако исто је обустављена и локална пловидба између Београда, Земуна и Панчева.

Турско-бугарски преговори. Порта је позвала бугарску владу да министра Љапчева поново пошље у Цариград, те да се наставе прекинути преговори. Софиска влада није по томе донела још никакву одлуку.

Пуштени кућама. Јуче после подне пуштена је резерва пете партије кућама, која су били у пешадијским пуковима на петнаестодневном вежбању.

Услед тога и ноћас су многи резервисти шетали од кафане до кафане да нађу преноћиште, док се у зао доба нису сетиле власти да их распореде.

Пожар. Синоћ око 8 сати појавио се пожар у радионици бурадји Косте Лазаревића у Таковској улици бр. 70 па примећен благовремено одмах је угушен. Пожар се појавио услед запаљених струготина непажњом момака. Штета је незнатна.

Верени. Г. Милош Гарабић арт. поручник верио се са госпођицом Станиславом Верком г. Косте Нусковића трг. овд. Честитамо.

Ухваћен у Београду. Миливоје Радојичић, дрвар из Чачка, који је осумњичен да је обио касу Лују Кирку навоннику у Чачку, ухваћен је ноћас у Београду и спроведен јутрос у Чачак, да се тамо над њим поведе кривична истрага.

Похватани разбојници. Ми смо пре неки дан донели вест, да су непознати разбојници на друму В. Градиште —Кучево напали рано у зору маскирани путнике за Кучево, који су тамо ишли за пазарни дан (суботу) и да су их опљачкали отевши им укупно преко 600 динара.

Сад смо накнадно извештени, да је начелник срески из Градишта похватао све до једног и ставио под кривичну истрагу и притвор, који је притвор и суд одобрио.

Жена убила мужа. Прекјуче је Стана жена погинулог Димитрија З. Јанковића из Бусура у срезу млавском, признала под иследне полициске власти у Петровцу, да је она убила свога мужа, због рђавог поступања према њој.

Самоубиство. Драгутин Матић теж. из Криве Главе у округу ваљевском одузео је прекјуче себи живот ударим ножа у срце, и на месту остао мртав.

Ноћни воз за Смедерево. Од 20. о. м. до даље наредбе саобраћаће на смедеревској прузи, поред редовних мешовитих возова, још по један ноћни мешовити воз у оба правца, који ће у Великој Плани имати везу са брзим и мешовитим ноћним возовима главне пруге. Полазак овог воза је из Смедерева у 9·47 м. у вече, — из Велике Плане у 3·10 м. изјутра.

Цена улазница за Чајковског вече. У нотици „Улазнице за прославу Чајковског" погрешно је објављено да су цене улазница сем ложа, за сва остала места смањене. Према ранијем споразуму са управом Н. Позоришта цене су овакве: ложе у партеру и на I галерији по 30 динара; ложе на II галерији по 15 динара; фотеље у партеру и балкон на I галерији по 5 динара; паркет у партеру и балкон на II галерији по 3 динара; први ред на I галерији 2·50; седишта у партеру 1 динар; седишта на II галерији 1·50; III галерија I ред 0·60, II ред 0·50 дин. О овоме се известава публика ради знања.

Нађени кључеви. У управи вароши Београда налазе се три пара изгубљених кључева од касе.

Ко је изгубио нека се обрати управи града Београда, где ће их добити.

Напомена. У јучерашњој нашој белешци „*Одложено рочиште*" поткрале су се две замашније погрешке услед којих најважнији део њега постаје готово неразумљив.

Ево како треба, као исправљен, тај пасус да гласи:

„... *да Миши Полићевићу, као члану фирме Миша Полићевића и Комп. није заклетва досуђена по тужби немој, нити зато, што ми ту заклетву* **тражили*** *нисмо, што би нам у осталом врло лако пало, него је Миши Полићевићу заклетва судом досуђена једино по нашем основаном и углавном* **тражењу**** *противу саме тужбе, т. ј. да ми не само за фирму ништа не дугујемо, него...."*

Јаков А. Коен
члан фирме *Браћа А. Коен*

* Погрешно „тражили."
** Погрешно „захтевом."

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

+ Аустро угарски посланик гроф Берхтолд провео је божићне празнике на свом Бухловичком добру па је отуда дошао у Беч, где је барону Еренталу поднео извештај о догађајима у Петрограду.

○ Аустро-угарска банка поднела је обема владама молбу да јој се продужи повластица.

)·([illegible] се гласови о [illegible] сазиву чешког земаљског сабора.

☰ Ратни суд руски у Риги осудио је од једанаест ученика и ученица двоје на четири године робије с радом и једног на прогонство у Сибирију због револуционарне пропаганде у руским школама у Риги.

[]] Индиска национална скупштина једногласно је усвојила резолуцију, којом најављује задовољство за прописане реформе и осуђује најновије нереде.

∆ „Јени Газета" позива турску владу да пошаље војску на персиску границу, те да укаже помоћ персиском револуционарном вођи Сетар Кану.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Нова школа у Крагујевцу

На основу одобрења министарства просвете пбр. 13522. и министарства народне привреде пбр. 9544 у Крагујевцу је под управом г-ђице Катарине Вујовићеве, наставнице више женске школе, отворена нова школа за кројење рубља, женског одела, дечијих хаљиница, разноврсних шешира и све врсте луксузних радова. Поред женског ручног рада, предаваће се као необавезни предмети француски и немачки језик, цртање, малање на свили, стаклу и дрвету. Школа траје три године.

Циљ је школе да савременом теоријом и практичном наставом, спреми и образује ученице у свима гранама женског ручног рада, како за домаћу употребу, тако и за самосталан рад. Осим тога отвараће се разни курсеви за оне, које желе да се за кратко време усаврше у ма којој грани женског ручног рада за своју потребу.

Редовне ученице по свршеном школовању имају квалификације за наставнице у радничким школама.

Услови о пријему могу се дознати у самој школи у Крагујевцу, Душанова ул. бр. 23.

Снег је пао!

Од [illegible]

Снег је пао, ах, то [illegible]
[illegible]

Снег је пао, ах, то [illegible]
[illegible]

Снег је пао, ах, то [illegible]
[illegible]
Снег је пао на крај [illegible]

Ужице 1908 г.

† НАТА ЦИГАНКА

Београд је изгубио једну своју знаменитост — умрла је Ната Циганка, жена Пере [illegible].

Готово је ретко ко, који није познавао пок. Нату. Познавали су је исто они из најнижих, тако и они из највиших кругова београдског друштва, нарочито мушки чланови. Сви су ти они, па и многи министри и посланици, навраћали по који пут њеној кући.

На некадањем Грађанском пре неколико година још бива кућа, овог реда, која из [illegible] улице чини десну страну [illegible]. Ту у том реду била је њена кућа, сада [illegible]. Ту у ту кућу свраћали су многи господа и госпође, богати и сироти.

А шта их је вукло у ту кућу, шта ли је привлачило Нати Циганки?

Она је била позната врачара, која је „умела бацити карте," „погађати" судбину, давати разне враџбине и бајати да се „[illegible]" [illegible].

Ето, то их је вукло у Натину кућу, због тога је она била позната још по целом Београду, па и многим „заљубљеним." Ето због тога је она у неколико била београдска знаменитост.

А да дође до тог гласа, да се попне до те знаменитости, помогли су јој, обичној Циганки, Београђани и Београђанке својом лаковерношћу и празноверицом. Врачајући им, погађајући им, „чинећи им," они су јој остављали лепе паре, те је купила ову кућу, [illegible] у почетку кућу, а њен супруг и пријатељ Пера [illegible] је уз то још и [illegible] и трговао [illegible] коња.

Београд је у Нати изгубио јед-

ПИВНИЦА И РЕСТАУРАЦИЈА
„РУСКИ ЦАР“

Извештавам Поштовано Грађанство да су ми пристела и да ћу у недељу 21. овог месеца почети точити ДВА НАЈБОЉА **ПИЛЗЕНСКА** 1:ИВА из Прве Акционарске Пиваре у Пилзену (Чешка) и чувено **МИНХЕНСКО КРАЉЕВСКО ПИВО** (Хоф Брађе).

Оба пива продаваћу по 0·50 чаша а 0·50 пр. кригла, ово последње точићу у нарочите минхенске кригле т. зв. МАС.

Моли за посету

С. п. штоваоци
БОЖА ДАВИДОВИЋ
угоститељ.

Поручбина врши брзо и тачно само уз доплату

ЧУЈ НАРОДЕ СРПСКИ

Ако сте знали, кажте, да све доле наведено стоји само и свега *Једно Српска Мајица* или *пет пара динерских* и то нимо само МИ ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ.

Један фини зимски капут
Један пар фина одела и
Једно густиозно прасе!!

Према своме народе користи се и одмах јавља тачну нарезу.

КОНКУРЕНЦИЈЕ ЗА НАС НЕМА

Поручбине из унутрашњости извршујемо по доносници која стаје само пет пара или *Један Мајица*.
Немојте рећи: НЕ ВУ! нисмо знали.

С поштовањем **Талви и Мандиловић.**

Фирма нам је заштићена

704 1—3

УРАЊЕНЕ СВЕЋЕ ЖИВИНЕ

Заказане и уранљене: Кокоши, пилићи, пловке, гуске и разне јаднице

Сиеџе „ТЕЛ-БУТЕРФ“
Павлаке „Милох-рама“
Извозна Бела и Црна „кава“

Велике брашна за специјалне: 1 врсте № 1 од Динара 1·60, Бакалке јако гарантоване у корпицама по 1 кгр. или Мешовите, а по 1 кгр. Сладне. Најчешће сиеџе врсте. Карабакалне обилате на чеју. Карабакалне шећера и за кафу. Конкурентне сиеџе сапуна „врло економичне“. Сапуна Бергман, Мадам Грегори, Жижина и остали. Цигарете Пастанова, Стамата Петрулиса, Сланића и т. д. Свакој робиј.

Најјефтиније и најрепонтабилније пословање с њима на основу дугогодишње парочите сарадње за свакога.

Кристалисаће кокоши 130—160 ком. у кутији, најлепше пакиране. Фрајт специјално врло добар. Сигнала: Сланића. Мандарина Поморанџе по 1 и 2 за једанаест динарски Пореклом.

Препоручује поштовалцо-конкурентна радња

Душанка Тодоровића
Крагујевац-Срп. Дворске Лифранта
Београд.-гарнизон

Т. ј. потрошачима у Београду и у унутрашњости нашег Краља и на другој страни на краљ. српском земљи и Србији

Телефон бр. 42 — 660 20—

УЛАЗАК БЕСПЛАТАН

Богдан Златић — Златибарац
Млекарска ул. бр. 2

Извештава поштовано грађанство да је од данас отворио велику млекарску радњу и продаје по 0·50 п. дин. на више јединице.

Добре сазнане, прашче, колбасице и осталих артикала јединицо.

С поштовањем
Добр. Т. Вранацковић
Кнежев Споменик бр. 5. — Телефон 216.
707 1—10

ВИШЕ ХИЉАДА пријатних листа за кардијеве могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић“, Бранкова ул. бр. 16.

Врачарцима!

Књижарско Дединственог Радња
ПЕТРА П. МИРКОВИЋА
Београд 23. — Београд. — Цветни Трг.

Препоручује поштованим г. г. потрошачима на околу најбоље књижевне производе нових најновијих домаћих и страних писаца. Књижевност Обилазећи и Часописа за политику, књижевност, Књижевни Југ, Зора, Летопис Матице Српске, Српски Књижевни Гласник, Српски Сион, Српски Архив, Српски Књижевни Гласник и остали часописи.

Књиге, Речи, Дневи и Листови. — Свеске: Хиљадарац, Годишњак и т. д.

Свеске француских, Немачких и Руских Класика.

Свеске француских, Немачких и Руских Романа.

Забавна француска књижевност из Њиве без ни једног Т. новог Дин. 2·00.

ЗА ДЕЦУ ЈЕ:

МАЛАГА бела.
Свакојаковог боја и врсте.
Црвеног боја и врсте.
Француског боја и врсте.
Француског: Гарнета, Ш. Кнобло, Мишеа, Тенеја, Шлоповица и Комповица.

ЖИВОПИСИ

Уранјени најлепше свеће ако.
Робу достављам т. г. потрошачима у Београду у кући а у унутрашњости послом или железницом.

Најумеренија цена, тачно и брзо рачуна.
Т.Е. ТЕЛЕФОН бр. 1—15

Нове музикалије

За гласовир

1. Велики избор музикалија пет стопалста и стручног вежања.
2. Поручбине по попустом врло напуњавају.

Нарочито:

1. **Албум 100 српских народних** игранчарских игара. Цена 5 динара.
2. **Албум 120 српских народних** песама. Цена 5 динара.
3. **Албум песама Косовки Девојке**: песме из „Сеоског Л.ва.“, „Чуја Стан.“, „Ранци“ и „Девојчица.“ Цена 5 динара.
4. **Збирка Композиција од 1. Ур**ана, са 9 најновијих одабраних композиција. Цена 5 динара.
5. **Албум песама** из најчувенија Жарка Стевића — 30 одабраних композитора у вокалној музици. Цена 5 динара.

6. На те малене фантазије од Свобаде. Цена 2 динара.

Најлепше клавирске свеске и српских музикалија.

ИЗДАЊА ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ
Мите Стајића — у Београду
694 3—6

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА
Dr. Милан Пр. Мазнић
са седиштем у Лешници отвореје своју лекарску радњу.
2—10

Музички инструменти

ЖЕ ТО

виолине, флауте, кларинете, бандоске гр.бе, хармонике и све остале музичке инструменте, као и најновији прибор.

Најфинија цена

АДОЛФА РЕШЕВСКОГ
пред А. Путник, Београд.

Шаље на упутницима извршује се тачно и солидно.

Већите најстарија домаћинска кућа са на тачно бесплатно.

Поручбине из унутрашњости извршују се тачно и

62218—30

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Прага, Кеван на рашту.*

Препоручујемо домаће одлично бермет. Љубитељима пива наша обрађено нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишња „КОМИЊАК“ продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

Готов је и већ се раналише пријатељима за пуструвања

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН“**

који је ових дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска: *„Библиотеке,“* коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поручбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Данића, Чика Љубина улица бр. 14.

Бележнице и продавнице 30 од сто рабата.
699 2—10

С болом у души извештавамо пријатеље и познанике, да је наша мила непрежалосна супруга, мајка, сестра итд.

ЈОВАНКА

умрла напрасно у Бечу 6. о. м., а сахрањена на краљевачком гр.бљу 11. о. м. у великом скупљању пријатеља и познаника.

Молимо, да и овим путем примете нашу нарочиту, и хладност господа и господице Dr. Д. Антић, г. г. Бошњак Марић и Мајкић београдски медицинари, пријатељ Р. Гавровић и све остала Србе у Бечу, који нам указане своје услуге ово опреме и испраћају нису нам познате.

Нека је велика хвала свима, који испраћају до вечне куће драгу нам покојницу. Искрено благодарно тројица и захваљујемо краљевчанима и за затварање својих радња за време трајног сарозвања.

Много смо захвални свима, који нам пружише сарадње у овој мало великој жалости.

Краљево јануара 1911.

Ожалошћени сродуи: *Никола Бутурић* тр.: деца: *Светозар Јелена, Вукша и Милоје*, зет: *Здрбе С. Јелковић* син, *по Ужице, сестре: Милка А. Божковићева и Рајка Н. Радовановићева*, и остала родбина. 2—3

„Правда“ излази сваки дан, — Претплата је на Србију: за годину 15 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин. месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 30 дин. а пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништву налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Ридосав М. Радовановић*. Издавач је Ђ. Ђ.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гаврила Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16., Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 21 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 349 | Телефон 821.

НЕШТО ИЗ СКОРЕ ПРОШЛОСТИ

Господине Директоре,

Неколико дана после 29. маја 1903. год., стигао сам из Карлсбада у Беч. Из немачких листова дознао сам, да је г-ђа Христина Петровићка са млађим сестрама пок. краљице Драге г-ђицама Гином и Војком и својим сином Ђорђем стигла у Беч и одсела у хотелу Österreichischer Hof. Посетио сам их одмах. Г-ђа Петровићка испричала ми је догађај који се десио оне ноћи, 29. маја 1903. године у њеном стану, овако: Пошто су чули ларму, Никола и Никодије изишли из куће и упутили се двору, мало доцније, дошао је један потпоручник из VI пеш. пука са неколико војника. Наређено је одмах, да г-ђице скину прстење и минђуше, и одузео их; даље заповедио им је да отворе касу, што су оне и учиниле, па је онда покупио сав новац и сместио у свој џеп. За ово зна г. пуковник Богдан Дамњановић тадањи управник вароши, као и г. ђенерал Атанацковић министар војни (ово сам дознао са друге стране). После овога тај је официр одузео револвер г. потпоручнику Петровићу своме школском другу, који је тада био тешко болестан. При насилном одузимању г-ђа Петровићка узвикнула је: „Оставите ми болесно дете“. Запио је и тај револвер, „Бровнинговог“ система“, који је припадао мени. Купио сам га био од г. Шарла Дусе и платио за њега, кутију и прибор за чишћење, 85 дин. Г. потпоручнику Петровићу позајмио сам да га опроба, пошто је био намеран да за себе један такав набави.

Питаћете се сада: који је тај официр из VI пука? Кажућу вам одмах: то је тадашњи потпоручник, сад већ не знам у коме је чину, као ни његово име, али сам добро запамтио да су ми г-ђа Петровићка и њен син казали, да се презива *Танкосић*. Г-ђа Петровићка испричала ми је плачући и друге појединости, о кавалерском понашању тога господина према немоћним женама.

Да ово напишем, побудило ме је то што сам из новина сазнао, да је тај пуноглавни јуноша дошао у сукоб са једним *„младим господином“* и од овога добио шамар. Ако је то истина, благодарим из свег срца томе младом господину. Господина Танкосића не познајем и нисам га видео од 29. маја 1903. год., а да смо се где срели, десило би му се нешто тако слично, можда и горе, ако ми не би хтео вратити моју ствар, до које је „непоштено“ дошао. Да се војничким термином изразим: „Ја би му сервио кратак рапорт“. Побудило ме је и то, што неки наши листови узимају у заштиту чин и једног таквог човека, као што је г. Танкосић. Свакојако из необавештености. Нека буду спокојни, „за таквим официрима неће зажалити никад српска војска. Камо среће да се у њу нису ни увукли“.

Нема сумње, да ће ово прочитати и г. Танкосић. Ја га лепо молим да ми револвер врати. Г. Дусе познаће који је баш моја својина, ако би случајно г. Танкосић имао збирку револвера. Г. Дусе сетиће се сигурно који је санитетском капетану I кл. 1900 године продао револвер.

Хвала Вам на гостопримству. Поштује Вас и поздравља

16.—XII. 1908. год.
[illegible]

Др Мил. Величковић
општински лекар из [illegible]

Из Народне Скупштине

Интерпелација

Г. Стојана Новаковића и другова на г. министра спољних послова

Г. Ст. Новаковић, Љ. Стојановић, Ст. Протић, Милорад Павловић и други, поднели су јуче пре подне следећу интерпелацију:

1) Шта је влада радила код великих сила за права српског народа и земље њене да ће се потребе Србије и Ц. Горе за развиће њихове самосталности признати и одобрити?

2) Пошто је међународни положај Босне и Херцеговине од најпресуднијег утицаја на политички и економски живот Србије и Црне Горе, шта је влада чинила вршеће код великих сила, да се остваре жеље народа Босне и Херцеговине о аутономији и самосталном уређењу тих земаља под суверенством султана и гаранцијом вел. сила?

3) Шта је влада осигурала пуноправно учешће Србије на конференцији, да би српски народ могао преко својих делегата казати српске захтеве без којих се не може постати, и шта од њих по правди и међународном праву очекује?

—

Скупштина је журно — према потреби функционало самостално — примила закон о продужењу старог буџета за нову 1909 годину, па је затим одмах почела дискусија о овој интерпелацији.

Први је говорио г. министар Миловановић. Његов је говор био одмерен и направио најбоље утиске на Скупштину. *Он је тим својим говором са свим напустио своју досадању уску политику и пришао на терен на коме је* највише стајала Н. Скупштина а с њом и све јавно мњење у Србији. — Г. министар је истакао захтев Србије за аутономију Босне и Херцеговине под гаранцијом Европе.

Главне мисли у његовом говору су ове.

Европа је раније свуд [illegible] одбрана да спречи Русију да она не освоји Балканско Полуострво. Берлински Уговор је из те бојазни хтео да и од Аустро-Угарске направи балканску државу, само да би паралисао руска освајања на Балкану. Европа је хтела одбранити Балкан од руске *најезде*, а увела у њу *[illegible]* Аустрију. Међутим све што је створено на Балкану, створила је та руска *најезда* и свему томе дала самосталан живот и Румунији, и Бугарској, и Румелији, и Србији, а Аустро-Угарска са својом културом је дошла као узурпатор туђих права.

Самим тим, што је Аустрија дошла на Балкан као супарница Русије, њена окупација Босне је привремени карактер. Чим је Русија дефинитивно уклоњена с Балкана — треба и Аустрија да се повуче. И Србија тражи зато аутономију за Босну и Херцеговину.

Аустрија може да не стрепи од српског народа кривог, непомирљивог непријатеља. Ако се Аустрија задовољи територијом, коју је добила после 1866. године она може вршити своју велику миротворну улогу између раса: германске, словенске и романске и постати центар балканских држава. Али зато треба да напусти жељу завојевања. Аустрија може бити са Србима у пријатељству само ако се задржи низ Саве и Дунава. Чим пређе на десну обалу тих река, наићи ће на непомирљиво непријатељство и очајну борбу Срба.

Србија ће свакако бити саслушана на конференцији, а ако макоја држава сем потписница Берлинског Уговора, буде на конференцију призвата, призвата ће бити и Србија.

Говор је био бурно поздрављен.

После њега је говорио г. Ст. Новаковић. Његове су главне мисли биле: Аустрија је као суседној Србији није никад могла угодити. Била је рђава влада у Србији, од којих су неке баш гледале да угоде Аустрији, па она није била никад задовољна. Под свима уговорима је код ње владао каприс и ћеф. Србија се мора од ње еманциповати и економски и политички. Али зато треба да има свој *народни програм*, који ће тачку по тачку, према приликама извршивати. Сад је дошла данас прилика да Србија као и 1876. г. постави *српско питање* пред Европу и да каже искрено, отворено и храбро: који су њени захтеви и да их брани јуначки, па шта да Бог!

Говор г. Новаковића је био одушевљено прихваћен.

Јавили су се још — по претходном споразуму — за реч: од самосталаца г. Љ. Стојановић, од фузионаша г. Ст. Протић, од социјалиста г. Кацлеровић, и они ће сви данас говорити.

После свршене дебате усвојиће се дневни ред, на који су се све странке сложиле, и на који је и влада пристала.

Влада је, дакле, пребродила и ово питање: сад јој само остаје да — падне с чашћу!

Несрећа у јужној Италији

Лекар Бруно Роси, који је из Месине стигао у Палермо, овако прича у једном листу ток катастрофе: *„Месина је била и прошла.* За сахат и по претворена је у рушевине најлепша варош у Италији. У понедељак у јутру имао сам у 5.20 час. кренути се за Таормину. У пола сам већ био обучен, кад се на једном кућа страховито затресе. Настало је хујање као кад би киша падала а олуја је носила и шиштање као кад се усијане гвоздене полуге мету у воду. Кревет, на ком сам седео, пење се уз зид. Појурим прозору и видим како се један другима нагињу кровови, димњаци, балкони. Брзо решен вежем једно уже за ограду балконску и с матером и сестром, које су ми се ухватиле за рамена, спустим се доле. Наиђе један војник те нам поможе кроз густу гомилу прашине изаћи на прави трг. За нама се кућа срушила. На тргу стоје неколико војника и официра. Гледали су како су се срушиле општинска кућа, саборна црква, болница, пошта, берза. Дође једна патрола с дванаест рањеника, који моле да што пију. Помоћу једног официра развијамо врата једног подрума, узимамо неколико боца минералне воде, напојимо жедне и хитамо даље. Пред црквом су стотине полунагих људи, а од цркве су остала само два зида звонаре. После неколико минута и они су се срушили. Укочена погледа приступа ми посланик Фулчи и вели: „Докторе, спасите ми брата!“ Он показује на једну гомилу камења, из којих се чују слаби узвици за помоћ; то је Никола Фулчи, кога је притиснула једна греда и [illegible] му је сав живот. Обаримо га откопамо и поткрепимо колико можемо. Призор око нас страховит је, свуда јаук, тешко рањени, лешеви, крвави, измрцварени удови који дрхте.

Водоводне цеви прсле а вода којом квасимо непца и умивамо се слана је услед земљотреса. Петнаест рањеника, које ми је предао један официр, спроведем на брод „Елбо,“ док једна хорда од пет до шест стотина гола људи јуриша на магацине царинарнице. Финансијски стражари пуцају у гомилу, гомила се повлачи врештећи, тридесет људи у ропцу леже на земљи. Пароброд полази, и у истом тренутку лижу пламени ватре из рушевина, обвијених црном чађи. За неколико тренутака небо је над градом црвено као крв, док на истоку преко брда вароши Рећија свиће ведар и ружичаст дан.“

До сада је у Месини испод рушевина *извађено 9.000 мртвих и око 7.000 рањеника*. Скоро цео официрски кор постао је жртвом катастрофе. Од 89. пешадиског пука у *животу су свега десет људи*.

Две трећине вароши Палми порушено је. Немогуће је утврдити број жртава. Семинара је такође порушена. Ту је пропало 1.500 живота, а толико има и рањених. Синопола, Сан Прокопијо и други мањи градови претрпели су велику штету и имају много мртве и рањено.

Од села округа Пезаро остале су само гомиле камења. Стотине лешева стоје још несахрањени. Пут на мору посејан је свуда лешевима.

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ“

Срећна земља

Барон Пелниц, дворјанин Фридриха Великог, затражи једног дана отпуст из дворске службе и изјави дворском церемонијалмајстору: „да ће радије чувати свиње но и даље служити владаре“.

Фридрих Велики, сазнавши за ово, седне и напише на Пелницеву молбу за отпуст ове речи:

„Ако сте у истини решени да радије чувате свиње но да служите владаре, као што сте се изволели изразити, онда ће те брзо наћи занимања и ја Вам даље нисам потребан. Отпуштам Вас“.

Срећна је то земља у којој и племићи воле да чувају свиње но да служе владаре. А шта би радио Фридрих Велики да је којим случајем владар у Србији, где се баш они који би требали да чувају свиње тискају у двор?

Са погреба Нигринове

Погреб Веле Нигринове је био сјајан и потпуно достојан велике и славне уметнице.

Г. министар просвете је одредио 600 дин. од стране државе за сахрану, а општина београдска је уступила бесплатно земљиште за гробницу.

Огромна маса света, у коме су се виделе најотменије и најелегантније даме из београдског друштва, биле су код стана покојничиног тачно у одређено време кад се спровод кренуо.

Венаца је било толико, да их нисмо могли све побележити; помињемо само оне које запазисмо.

Венце су дали: клуб „Напредак“, позоришна управа у Љубљани, управа казалишта у Осеку, Виша Женска Школа, Женска Гимназија, Милураштво Удружење, клуб чланова Краљ. Позоришта, Јеврејска Омладина Даворин Јенко, Миша Милошевић, Бранислав Нушић, г-ђа Вука Радуловићка, Јелена и Ђока Павловић, Лела и Милорад Гавриловић и многи други.

Опело је било у Саборној цркви, јер је покојница желела да се сахрани по обредима вере православне. У цркви је говорио г. Р. Одавић а пред Позориштем г. Милорад Гавриловић. Преко Теразија се већ беше толико света нагомилало, да је цео простор био прекривен. Сав тај свет уздисаше: Бог да прости Велу Нигринову!

Крамарж о анексији

Бечки дописник „Руског Слова“ разговарао је с младочешким вођом д-ром Крамаржем, који му је рекао:

„Чинећи сам већ имао прилике да документујем своје симпатије према босанским Србима. Ја сам

ни праство да добију примену аутономију. Ја сам дакле за ту делегацију и мени то је лак. Како је ово пред царом. Анексија! Боже мој! Па зар она није постојала и раније, за време окупације? Зар у Босни нису били аустријски судови, аустријска управа? Сад је у то дошло још и насилно прекидање династије. Али сад босански народ може успешно отпочети оно што раније није могао и што условљава његов народни опстанак: *борбу с феудализмом и мађаризмом*. И ми ћемо му помоћи да добије своју национално аутономију и да са његовим депутатима пружи могућност да у делегацијама изнесе своје жеље и тужбе. Уверен сам да ће унутрашњост Срба против анексије деловати не у последњем реду наша рђава пр... политика."

Разговор је за тим прешао на последње прашке нереде.

„Сад се много говори о *аустрославизму*," рекао је Крамарж. „Ја ту политику сматрам као *непобитну*. Не сумњам да ћемо докрај наше новље аустријских Словена за превлашћу *безусловно доћи до рата с Немцима*. Сматрам да је *повађена и тежња словенских радикала за царинском унијом балканских држава с Аустро Угарском*. По моме мишљењу, та би унија довела до свађа између источних и западних Словена, даље до рата између Аустрије и Русије за Балкан који је у њему савезу. Питање о Цариграду још се смтра као забачено. У тренутку, кад би поменута унија била потписана, то би питање опет постало акутно, настала би супротност интереса између источних и западних Словена. За то су у нас јуначки словенски политичари противници те сласне уније.

„Нисам фантаста, већ да сањам и не да рушим; за то сам у свом раду увек био за словенску солидарност на темељу досадашњих државних граница. Ми Словени имамо доста посла да у нас створимо унутрашњи ред, те за то не треба да јуримо за фантастичним, опасним системима, који би могли уништити културно јединство Словена. Наравно, ми ћемо увек симпатисати балканским Словенима и увек ћемо им помагати у колико се то слаже с нашим дужностима према Аустрији.

„Трудићемо се да се брзо заборави анексија. Али ћемо *мисао о царинској унији с Балканом одлучно одбити као опасну фантазију*. Трудићемо се да уравнамо пут добрим односима с Русијом, те да у критичним тренуцима, као што је на пример сада, не будемо упућени само на помоћ Немачке. Такве ситуације погоршавају положај Словена у Аустрији и у унутрашњој политици."

На крају је Крамарж говорио о пројекту оснивања *југословенске државе* из Босне, Хрватске, Далмације и Словеније. Он је рекао:

„То је музика будућности, коју се — морам признати у меродавним вишим круговима радо слуша. Али би то био *тријализам*, почетак федерације у Аустрији. Словенски су политичари међу собом већ претресали тај пројекат. Он у почетку наилази на противнике. Само се не може тако извршити, да се не ослаби положај аустријских Словена. Основицу те државе била би последица иступања 37 југословенских посланика из бечког парламента. Мислите ли ви да бисмо ми то могли тако лако кренути? Никад ни под каквим условом не бисмо пристали на тешко слабљење Словена и једнодушније јачање Немаца."

Риза бег Сулејмановић

Шабац, 15. новембра

У Шапцу је пре неколико дана ненадно ухапшен два сумњива човека, за које све околности тврде, да су врло вешти аустријски шпијуни. Њихов је задатак у главном био у томе, да дознају где се налазе наши барутни магацини, да би их у згодном моменту могли запалити. Сем овог главног задатка имали су неколико и споредних: да виде распоред и јачину наших пограничних стража, и да на Раухов начин компромитују неколико виђенијих мухамеданаца у Босни и Херцеговини. Што им то није испало за руком има се захвалити колико шабачкој полицији, толико и Одбору Народне Одбране, који је био тачно информисан о овим шпијунима, те је с тога и обратио пажњу полиција. О овој ствари нисам хтео извештавати „Правду" пре, док нисам добио детаљна обавештења о целој ствари.

У Бијељини живи извесни *Риза бег Сулејмановић*. То је један покварени бошњак, који је од аустријских обичаја усвојио оне најгоре, и који је за неколико година успео да упропасти у коцкању и пијанству огромно имање, што му је од оца остало. Навикао да живи на великој нози, а немајући средстава за то, он је био готов да се прода ономе, који би га платио. А како су Аустрији у овој њеној непрестаној потреби такви људи, онда није ни чудо, што се Риза бег једнога дана обрео у њеној служби.

У објави управе манастира Троноше, којом манастир јавља, да ће продавати своју гору, Риза бег је нашао повода за прелаз у Србију. Његове газде, знајући га колико је глуп и блазиран, нису га смели пустити самог, него су му дали помоћника у лицу жандармеријског вахтмајстора из Бијељине, за кога су спремили лажни пасош под именом Фрање Стопанића, пуномоћника јатњарске фирме Ивана Гутгурпа из Заводвина. Тај Фрања збиља и постоји и ја га познајем из једне његове љубавне авантуре са познатим сестрама глумицама из Осека. Тај је Фрања већ човек у годинама, док је овај вахтмајстор млад човек од својих 30 година.

Снабдевши се са пасошима и са доста новца оба ова шпијуна дошла су у начелство шабачко и затражише допуштење, да оду у Троношу и разгледају манастирску шуму. Начелство, извештено од једног виђеног члана Народне Одбране, да је Риза бег веома сумњив човек, одбије их од тог тражења. На савет овд. аустро-угарског вицеконсула они оду у Београд и не казујући никоме, да их је начелство одбило, затраже допуст од министра народне привреде. Овим пријемом добили су што су тражили.

Весели, што су то допуштење добили, они се врате у Шабац и одседну у хотел „Европу". Једне вечери десио се овај догађај, коме сам и ја био присутан. Риза бег и његов помоћник седели су у хотелској трпезарији, Риза бег под фесом, а помоћник му под ловачким шеширом. У трпезарију изненада уђе мајорски лекар I класе г. Коста Ашић, обучен у своје војничко одело. Г. Ашић је поштована и омиљена личност у Шапцу, те га сви присутни поздравише скидањем капа. Риза бегов помоћник, по навици добро дресираног подофицира, скочи и, заборавивши да му је на глави шешир, машинално по војнички поздрави г. Ашића. Видевши одмах, да је учинио велику глупост и да се и нехотице издао, помоћник Риза бегов одмах плати рачун, погоди фијакер на двоје на троје, и то вече изгуби се из Шапца, заједно са Риза бегом. Цео овај догађај достављен је одмах полицији и њој пође за руком, да после два дана добави и Риза бега и његовог помоћника.

При претресу њиховом нађено је код њих доста сумњивих ствари, од којих ја нарочито истичем ове: велика количина новца, о коме нису могли рећи од куд им; спремљени рачуни о трошку на поменуту личност; неколико штампаних решења на једног котарског чиновника у Босни; један нотес, у коме има доста података да су шпијуни, и најпосле један рецепис од писма послатог краљици Наталији у Бијарицу.

Из ово неколико побројаних ствари ја закључујем, да Риза бег, сем обичне шпијунаже, коју је вршио, имаше и још један специјалан задатак. Судећи по именима забележеним у нотесу — а то су имена врло виђених Мухамеданаца у Босни и Херцеговини — Риза бег им је имао с времена на време слати из Србије компромитујућа писма, која би их довела у хапс, што Аустрија нарочито жели. А шта ли, шта је овај пропали човек писао овој несретној жени, бившој српској краљици у Бијарицу?! Можда је и ту лежала, од Аустрије нарочито спремљена, паклена смицалица, да се у Србији, у овом озбиљном времену, изазове каква афера, која би одвратила наше погледе од тужне Босне и Херцеговине!

Из извештаја, што их је начелство добило из оних места, у која су доспели за ова два дана дођу ови субјекти, полиција је стекла уверења, да су они све друго радили само не овај посао, под видом кога дођоше у Србију.

Још нешто интересантно нађено је код Риза бега а то је посмртница пок. Аксе Карабеговића, коју је издао овд. Одбор Народне Одбране, и неколико штампаних карикатура, у коме се грди Аустрија и мауструје њен „племенити" и „витешки" монарх. Све је то Риза бег покупио и понео, да даде својим протекторима.

Уверивши се, да су Риза бег и његов помоћник скроз сумњиве личности и да је њихов долазак у подрински округ још сумњивији, начелство окружно казнило је обојицу са по десет дана затвора и протеривањем из Србије. Свакако мала казна за злочин, што су га ова два субјекта покушали!

Ризабегов помоћник, овај вахтмајстор из Бијељине, иако се према њему није могло доказати, да је човек, правог војничког држања. Сам Риза бег је проседи четрдесетогодишњак, розава и блазирана лица, обучен у цивилно одело с фесом на глави.

Риза бег је у Бијељини познат као један од највећих Србождера и на његову денунцијацију протеран је недавно из Бијељине г. Јован Милосављевић, технички чиновник, коме је сва мана била у томе, што је био добар Србин.

Достављам све ово „Правди" и њеним поштованим читаоцима, да и по стоти пут виде: каквим се нечасним средствима служи Аустрија у достизању својих циљева!

V

О СИТУАЦИЈИ

Погодили се

Као што смо нагласили јуче: фузионаши и самосталци су се прексиноћ погађали, и као што смо ми погодили и они су се погодили. Фузионаши су морали попустити и примити услове самосталске да вади и овом приликом изгласају поверење, али под условом да и г. министар Миловановић учини изјаве у Скупштини у смислу аутономије. Наравно, да је г. Миловановић — који има добру нараф те на све пристаје — на то пристао, па су најзад, после свега тога и самосталци пристали: да допусте да већина продужи стари буџет и за нову годину.

На овај је начин криза опет продужена и нико још не може сагледати краја нити по години решења.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Протеран

Из Сарајева је протеран Антоније Берђевић, сопствени дописник петроградског „Новог Времена". Протеран је за то, „што је о Босни и Херцеговини претуравао лажи, узнемиравање и раздраживање јавности непријатељски према Аустро-Угарској."

Стање „велеиздајника"

Кривично истражни „велеиздајници" Милоша Боројевића, Павла Матијашевића, Душана Трбојевића, Стевана Ковара, Николе Комненовића и Гавроа Огњановића оболели су у затворском одељењу, да се сви ти „велеиздајници" пренесу у болницу, јер су опасно болесни, те не могу и не смеју остати у судском затвору. Осим тога, двадесет и пет ухапшених „велеиздајника" штрајкују глађу.

Дневне вести

Читаоцима. Продужење „разговора са Престолонаследником" излази у броју од понедељника.

Црногорска погранична стража. Из Котора јављају да је последњих дана смењена црногорска погранична стража и да је то знак да је у Црној Гори попустило ратоборно расположење!

Опозвани. Сви руски официри реформе жандармерије у Македонији опозвани су.

Побуна аустриских тобџија. На железничкој станици Ференц варош у Будимпешти биле су ономад велике демонстрације војника пољске батерије, који су били пошли за Босну. На ту станицу дошло је 110 тобџија под командом неколико подофицира. Они су морали прећи у други воз, где су их стрпали заједно с пртљагом у три вагона. Услед тога се тобџије обрате шефу станице, али се он издере на њих да је све удешено по „пропису." Онда се тобџије раљуте и почну викати: „пси Мађари". За тим сви изађу из воза и потегну сабље на железничко особље. Војници су се смирили тек кад је дошао један официр и интервенисао.

Кандидати. Поред г. Милоша Васића министра у пензији, за министра војног, помињу се за кандидате још и г. *Милош Божановић* и *Јеша Бранковић*, пуковници и команданти пешадиских пукова XVIII и VI у Београду.

Огромни дефицит. Комисски је утврђено да је Јован Павловић, благајник Управе Фондова, који се ономад убио, проневерио *пет стотина хиљада динара*. Коме је била позната дужност Павловића мора се згрануте пред овом огромном сумом. Само страшна аљкавост у администрацији могла је омогућити овакав дефицит, с тога неко мора бити за њега одговоран. Министар народне привреде мора повести строгу истрагу против оних у управи кад се већ управни одбор солидарише са свима догађајима у управи.

Продужен буџет. Јуче је Народна Скупштина коначно усвојила законски предлог да овогодишњи државни буџет важи док се год не одобри нов.

Разрез пореза. Народна Скупштина је и на другом читању усвојила предлог закона, да разрез пореза за ову годину, важи и за идућу 1909. годину.

Конвенција о риболову. Скупштина је усвојила конвенцију о риболову, закључену између Србије и Румуније.

Скупштинска седница. Народна Скупштина ће и данас држати седницу. На њој ће се наставити дебата о анексији Босне и Херцеговине.

Шиљбоци. На свим краљевим вратима мењају се шиљбоци на стражи по 3. сата.

Ми знамо да они могу да се смењују по један сат.

Зашто се то не би и урадило?

Несрећа на бунару. Стојана ћи Јосифа Миловановића из Орашја, девојчица од 12 година вадила је ономад воду из бунара. Ограда око бунара била је слаба и Стојана нагнута на клизавици вадила воду. На један је кофа пуна водом повуче доле и она се стрмоглави у бунар и удави се. Тек после једног сата несретни отац извадио је мртву своју јединицу.

Родитељи, чувајте се од оваквих несрећних случајности.

Исплата градобитине. Г. министар народне привреде, наредио је полициским властима, да из прихода, који ће им послати Управа Фондова, врше исплату 10% на процене вредности за пострадале од града.

Интересно је, да су наплату овога прихода вршила Пореска одељења, а исплату сад имају да врше полицијске власти.

Хм. Хм.

Разбојништво у Хомољу. Пре три дана око 9 сати у вече Илија Илић из Лазнице у друштву са Милутином Јеремићем, напали су на разбојнички начин Јована Ђ. Ђурића овд. и отели му сав новац и оружје.

Кривци су у рукама власти.

Мешовита комисија. Министар унутрашњих дела образовао је мешовиту комисију Васи Поповићу бив. писару среза деспотовачког, за злоупотребе, које је починио у званичној дужности.

Председник комисије је г. Љуба Лоцић начелник среза деспотовачког а чланови г. Лоска Стојановић писар ћупријског суда и управник тамошњег пореског одељења.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

[illegible]

ВАЖНЕ ВЕСТИ

На говору у фронту

Министар спољних послова разрешио је г. др. Јована У. Јовановића од дужности вршиоца консула Србије у Лондону, месец и по дана након његова постављања на тај положај.

И добро је урадио г. министар што је овог човека разрешио од консулске дужности.

Човек који има дрскости да протестује против неисправних послова једног представника Србије на страни и да пише изјаве, које утерују у лаж тога отправника, није достојан да буде српски конзул, јер брука нашу, са својом спремом и исправношћу на далеко чувену дипломацију.

Ко краде, нека краде а ко то неће или не уме, нек држи језик за зубе и нек не смета другима. То је данас девиза у Србији.

Алексиначка хроника

Алексинац, 15.—XII.—1908.

[illegible]

Viator.

Желео бих драгу...

[illegible]

БЛАГОДАРНОСТ

Петар и Анђа Гајић [illegible] приложили су цркви [illegible] један фењ [illegible] „часну трпезу" у вредности 50 динара.

Свештеници и тутори ове цркве овим путем најблагодарније захваљују дародавцима на овој љубави. Благодарност — Хвала им!

14. децембра 1908 г. у Каони

Свештеници цркве каонске:

Матеј Ж. [illegible]

[illegible]

Урош К. [illegible]

[illegible]

тутори:

Милан Лазаревић

Матеј Ђ. [illegible]

За који дан „Правда" почиње доносити напис:

Убојна снага Аустро-Угарске

ОД ЈЕДНОГ ГЕНЕРАЛШТАБНОГ ОФИЦИРА

Садржина је написа ова:

Организација аустро-угарске војске. — Територијална подела. — Трупне јединице. — Бројно стање — Командни елементи. — Спрема официра

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвилијера

(наставак)

Њу је у неправду довела кошуља, коју су јој навукли преко других хаљина. — Господине опате — рекла је она Пироту — сад сам сва уђбело."

На једном јој се лице опет замрачи. Видела је да покрај ње јаши Дегре, који ју је у Лијежу ухапсио и који није с њом благо поступао.

Она умоли целата за се намести тако, те да не види тог човека. Али је брзо осетила грижу савести због ове „осетљивости", те опозва своју молбу. „То је било последњи пут — вели Пиро — да јој се лице изобличило". Од тог тренутка остала је сасвим под благотворним утицајем свештениковим. У њеном је срцу све јасније и светлије била нада и њеној души љубав за спасењем и поуздање.

Клечећи пред великом порталом Богородичине цркве, она је јавно молила за опроштај и покорно понављала речи које јој је говорио судија и којима је пред целим светом признала своје грехе.

„Но веле да је опслала изговорити име свога оца — вели Пиро — али ја од свега тог нисам ништа опазио." За тим се опет попела у кола да се одвезе место извршења пресуде: „Није јој се изважала ни једна реч прекора или тужбе против њега, није показала ни једну једину ниску црту. Ако се и бојала смрти, то је било само у очекивању Божја суда и није показала ни најмање страха никад, ни кад је опазила место извршења, и ешафот са свима његовим страшним направама, које изискује овај начин смрти".

Кола су стала. — „Госпођо маркизо — ослови је целат — сад ваља бити јак; није довољно доћи довде и остављати на ово што вели господин овде (Пиро), морате до краја истрајати као што сте почели."

„Он је то казао [illegible] — вели Пиро — [illegible]

У том тренутку дође један судски чиновник. Комесари су се искупили у варошком дому, готови да саслушају ове [illegible]

Бренвилијере још стела ошити.

„Господине — одговори она — немам ништа више да кажем. Признала сам све што знам". — Она поново опозва своје оптужбе против Бренвилијера и Дегреа, које је подигла за време свог мучења.

(Наставиће се)

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

Програм за прославу Чајковског. Програм овог концерта који ће бити 22 децембра о. год. у Народном Позоришту овај је. г. Стеван Христић говори о Чајковском. I део Духовни: 1.) [illegible] Господа с небеси (меш. хор) 2.) Да исправитсја (за три мешовита гласа и меш. хор). Soli: г-ђица Јелена Миланковићева, г-ђа Косара Т. Поповићка и г-ђица Даринка Димитријевића. 3.) Херувимска песма (меш. хор). II део — Оркестрални: 4.) Два става из Симфоније бр. 6 Pathétique: Adagio; Allegro non troppo. Allegro con grazia. 5.) Увертира: Ромео и Јулија. III део Оперски: 6.) Евгеније Оњегин — I чин, 3. слика: „Мама, [illegible]" 7.) Јованка Орлеанка — I чин: арија Јованке: „Да, ту је час." г-ђа Бениноа. 8.) Дама Пик — одломак из II чина: „Искрена Пастирка:" а) Хор пастира и пастирки; б) Дует: Клое и Дафнис; в) Finale: Пастух, Дафнис, Клое и хор пастирки. Soli: г-ђа М. [illegible] (Клое); г-ђа Е. [illegible] (Дафнис) и г. М. Крамер (Пастух). Све тачке у програму компоновао је П. Чајковски. Програм изводи певачко друштво „Станковић." Оркестрални ставци: оркестар мушко Краљеве Гарде. Почетак у 8 часова.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позориште

Вечерас, у недељу, програм је од 20 најзанимљивијих тачака, са најинтересантнијим [illegible]

1. [illegible]
2. [illegible]
3. [illegible]

ШАЛА И ЗАБАВА

Надгробни натпис

У једном сеоском гробљу у Немачкој нађен је један надгробни споменик са овим гробним натписом:

Овде почива Н. Н. Живео је 29 година као човек и 3. године као муж.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Михаила Зевака

(133)

XXXI

Франсоа од Монморансија.

Маршал уђе у [illegible] у једној соби свога двора, који је био у [illegible]

[illegible]

(Наставиће се)

ПИВНИЦА И РЕСТАУРАЦИЈА „РУСКИ ЦАР"

Извештавам Поштовано Грађанство да су ми приспела и да ћу у недељу 21. овог месеца почети точити ДВА НАЈБОЉА **ПИЛЗЕНСКА** ПИВА из Прве Акционарске Пиваре у Пилзену (Чешка) и чувено **МИНХЕНСКО КРАЉЕВСКО ПИВО** (Хоф Брајс).

Оба пива продаваћу по 0·30 чаша а 0·50 пр. кригла, ово последње точићу у нарочите минхенске кригле т. зв. МАС.

Моли за посету

С поштовањем
БОЖА ДАВИДОВИЋ
угоститељ.

ЧУЈ НАРОДЕ СРПСКИ

Ако нисте знали, чујте, да све ово наведено стаје само и свега *Један Српски Маријаш* или пет пара динарских и то имамо само МИ ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ.

Један фини зимски капут

Један пар фина одела !!

Једно густиозно прасе !!

Према овоме народе користи се и одмах реци тачну адресу.

КОНКУРЕНЦИЈЕ ЗА НАС НЕМА

Поруџбине из унутрашњости извршујемо по дописима који стаје само пет пара или *Један Маријаш*.

Немојте рећи : НЈУ ! нисмо знали.

704 2—3

С поштовањем **Талви и Мандиловић**.

Поруџбине вршимо брзо и тачно само уз доплату

Оглас важи за унутрашњост Србије

УРАЊЕЊЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и уређене ћурке, гуске, пачке, кокошке, пилићи и [illegible]

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Павлаке „Милих-рама"

Изврсна Бела и Црна вина

[illegible] Смедерево [illegible] Сухомесната роба, Сланина [illegible] Кајмак [illegible] Пршута, Кобасица [illegible]

[illegible]

Препоручује [illegible]

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворског Лиферанта Београд—[illegible]

[illegible]

Телефон бр. 43. 660 21—

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. дин. на више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем
Добр. Т. Атанацковић
Кнеза Симеона бр. 8. — Телефон 270.
707 2—10

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака J. Ешкеназа** добија се врло често

Премија од	200.000	дин.
Гл. погодитак	100.000	„
50.000	„	14.000 „
40.000	„	12.000 „
35.000	„	10.000 „
30.000	„	8.000 „
25.000	„	5.000 „
20.000	„	2.000 „
15.000	„	1.000 „ и т. д.

тако да свака срећка која није срећно из моје радње купује срећке из најпоузданије класне срећке. Поруџбине извршујем одмах по пријему новаца. [illegible] радња без конкуренције продаје мењице, шаље и даје робу на већу надметању 2, 3 и 4 од сто. Купује мењице, [illegible] Србије и важи за [illegible]

С поштовањем
ИСАК J. ЕШКЕНАЗИ
менични и заложни пословни срећака Класне Лутрије за „Руског Цара"
696 2—18

НАЈСАВРШЕНИЈИ БИОСКОП

који до данас још није виђен у Србији, то је биоскоп

СЕМПЕРХУС

који се може видети свако вече у хотелу „Империјал".

Програм је строго фамилијаран.
Улазна цена 1 динар. 710 1 3

ОДЛИЧНО

Пожаревачко и Смедеревско црно и бело вино, може се добити у радњи

ВЕЛИЧКОВИЋА и ТОДОРОВИЋА

Београд — Краљевска бр. 3. до дрогерије „Гвоздић"

Цена од 0·70 п. дин. па на више
771 1—5

УЛАЗАК БЕСПЛАТАН

Богдан Златић — Златиборац

Македонска ул. бр. 2.

Известава поштовано грађанство да је од данас отворио велику количину ужичких производа и трајаће до 25 ов. месеца. 708 2—5

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Његушева 29. — Београд — Цветни Трг

Препоручује поштованим г. г. потрошачима за наступајуће Божићне празнике поред осталих колонијално-деликатесних роба *Врхунски устојани прсаци и сланине, Карлсбадске Облатне и Чоколаде за торте, Орахе очишћене, Бадеме, Лешнике, Грожђе, Смокве, Урме, Коре од поморанџе*, Божићне фрушкогорске шљиве за подгревање.

Чаје, Руме, Ликере и Бишкоте.

Сире: Ементалер, Гаудовски и т. д. Саламе

Р И Б Е :

Сардине француске, Харинге од [illegible], Пастрмке, Сардине, Рочове, Моруне, Јегуље и Харинге.

Зејтина француског из Ница већ нарочито 1 литар Дин. 2·40

В И Н А :

МАЛАГ: бела

Смедеревско бело и црно

Вршачко бело и црно

Пожаревачко бело и црно.

Француско : **Гравес, Ст. Емилио, Медок** Рајнско: **Шампањ** из и **Коњанцу стара.**

Ж И В И Н Е :

Уређене ћурке свеже сваки дан.

Ј А Ј А :

Крупна под гаранцијом свежа.

Робу доставља г. г. потрошачима у Београду у кућу, а у унутрашњост шиље поузданим поштом брзо и тачно.

Мала зарада цена, велика и брза продаја.
706 ТЕЛЕФОН БР. 401 1—10

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кираџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Браничева ул. бр. 16.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Музички инструменти

и то

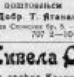

виолине, флауте, кларинети, бандаска труба, армонике и сав прибор.

Поправке, инструмента могу се добити у најбољој трговини

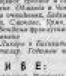

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путник, Београд

Богато илустрован ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и солидно.
22619—30

У недељу 28. децембра у 9 часова пре подне у нишкој синагоги венчаће се наша деца

Букица Бенаројева са г. Давидом И. Нисимом мештанским трговцем

Давид И. Нисим са г-ђом Букицом Бенаројевом ћерком Мазала уд. Ш. Бенароја

Наша родбина, пријатељи и други ово сматрају као позивницу пошто нарочитих позивница неће бити.

Скуп сватова у 8 и по часова пре подне Обреновића улица (Гавела Чаршија, Брзом-кући).

У 10 и по часова вечерњој вожњом на железничку станицу. Ниш ће се пожелна.

Мазал удова Ш. Бенаројева **Јелисеј и Исак Нисим.**

Адреса за телеграме : *Давид — Ниш*

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пиља, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одличан бермет. Љубитељима пра вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снуженој цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо ван радње по 30 п. дин.

ВИНА

Отворио сам овде у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како би што могућности потрошачима, да се снабду са добрим природним вином за наступајуће празнике.

ВИНА имам старо и ново и то: **Малага, Тамјаника, Ризлинг, Тамјан, Дининка из Смедерева, Португизер, Прокупац, Црно и Сатено Пригодије**, и сва су вина добивена без мешања од самог грожђа, те је и квалитет одличан, а цене врло умерене.

Подрум из мога подрума налази се у мом стану **Браће Недића улица бр. 27.** до [illegible] а главни подрум на Смедеревском друму [illegible] тражњи [illegible] са продајем свога вина од 10 литара по [illegible]

Моја су вина одликована на Балканској изложби у Лондону 1907. год.

Децембра 1908. год. у Београду.

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЈЋ
644 12—20 [illegible] и виноградар из Пожаревца.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 28, дин. за пола год. 15 дин, за четири год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Ратиновић* Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Браничева ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 321 | ПОНЕДЕЉАК 22 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 350 | Телефон 321.

Мој разговор са Престолонаследником

V

Престолонаследник ме погледа као зачуђено и питајући.

— Ствар је са свим проста, Височанство. Народ није ни волео ни мрзео Вашег оца кад је дошао у Србију. Он је био само радознао њиме. И да је било среће по њега, да га завереници нису окружили и да нису почели на онако скандалозан начин врљати по земљи, он би, ако не пробудио симпатије, а оно сваяко не би изазвао нерасположење против себе. На жалост, завереници су безобзирно гледали само себе и своје рачуне, а то је све стављено на рачун Вашем оцу, јер се није могло веровати да се све то не ради са његовим знањем и сазвољењем.

Осим тога, Ваш је отац показао две мане, управо два недостатка за које се он не може прозвати одговорним, али су му они ипак донекле шкодили у очима масе.

И краљ Милан и краљ Александар били су паочити људи, познавали су једну огромну масу људи по Србији и били су врло добри говорници. Када су путовали по Србији, они су познавали у свакој вароши, у свакој паланци и у сваком селу по људе које су лично познавали; с њима се здравили и питали, а то је људима ласкало и чинило владара симпатичним. Као добри говорници, они су умели са сваким да поведе и разговоре и своје погледе онако како то народ воли и цени. Отуда су и пок. краљ Милан и пок. краљ Александар код једне велике масе људи били веома омиљени. Они су, истина, имали и велики број непријатеља али су зато имали и један велики број обожаваоца. И карактеристично је то да нико из народа, ако је само ма и једном проговорио са Миланом и Александром, није их могао мрзети, изузев понеку лопужу, која је хтела да се користи њиховим именима па му је то осујећено.

Код Вашег оца међутим нема ни једне те особине. То, разуме се, није његова кривица. Он је део свој век провео ван Србије, те није имао ни могућности ни прилике да се са људима упозна, а говорнички дар не може себи нико прибавити, ако му га природа није дала. Али то прост свет неће да узме у обзир нити зове човека да цени према томе. Маса је изгледала да види новог краља и очекивала је да види човека и насмитијег и бољег — бољег по њеном схватању — од пређашњих краљева. Очекивала је човека који ће задивити све, задобити све и задовољити у сваком погледу свачија очекивања, а пред њу је међутим изашао скроман старчић, наког нико није очекивао, кога нико никад није видео; који никог није познавао а који је стојећи пред њима, читао неко подуље место да држи какав импровизиран говор који би је — ту масу — одушевио.

Колико је од утицаја на расположење народа држање владара и чланова владалачког дома у погледу одлучности и отворености, најбоље казује случај са Вама. Док је до ушију масе допирало само оно што Вас је карактерисало као необузданог и раскалашног дечака, свет је забринуто врцео главом и питао се шта ће од ове земље бити кад Ви данас сутра дођете на владу. Али, чим се почело зуцкати да су завереници против Вас и да им Ви недозвољавате да се кад Вама интересују како су то били научени, свет је почео другчије да суди о Вама. Почели сте му бивати ако не симпатични а оно бар предмет пажње. Ја не знам колико је тачно оно што је Чеда Мијатовић изнео у „Видели“, као Ваше мишљење о краљу Милану...

— Тачно је све, пожури се Престолонаследник. Тачно је све оно што је изнео. Ја доиста тако мислим.

— Е, видите, то Вас је почело правити симпатичним у маси и кад су почели избијати на јавност Ваши сукоби са свим и оним завереницима, свет је почео на Вас гледати сасвим другчијим очима. Почео је сумњати у истинитост онога што се ружно о Вама причало и радо је слушао оне који су о Вама знали што добро рећи. Ако сте пратили развој догађаја, могли сте приметити то и по држању саме наше штампе. Она је испочетка бележила сваки ружан глас о томе како сте Ви и шта све радили, а чим је у јавност продрло уверење, да сте на ратној нози са завереницима и да их зовибате, ружни гласови о Вама и Вашим авантурама примани су са највећом резервом, и многи листови а међу њима и „Правда“ престали су да се према Вама служе оним тоном којим су се до тада служили.

— То је тачно, и верујте ми, господине Адамовићу, да се ја никад нисам љутио кад ме је неко напао онда, кад сам ја у истини учинио нешто што нисам требао учинити. Ја примам са захвалношћу сваку умесну замерку и оправдану критику јер ја нисам глуп па да не знам да нисам непогрешим. Мени је само криво кад се против мене нешто измисли и кад ме грде за нешто што нисам урадио, или кад се од једне важне ствари и тренутне погрешке направи читав злочин. Молим Вас, и ја могу да погрешим, али кад ми се каже да сам погрешио ја радо примам то к знању и готов сам да учиним све што треба па да се погрешка поправи. Али има људи који то не увиђају и који мисле да ја зато што сам престолонаследник не могу и не смем да грешим. Знате, ти ми људи личе на човека који има виноград па хоће да га бере у јуну месецу. Цео свет зна да се грожђе бере у септембру и октобру, а он га бере у јуну и онда му криво што је грожђе кисело и прича како лоза не ваља. Као да је лоза крива што он хоће да бере грожђе у невреме. Нисам ја, молим Вас, крив, што у осамнаестој и двадесетој години нисам овакав какви су други у тридесетој и четрдесетој. Немојте ме сад дирати, оставите ме да сазрем, па ћу бити висок...

Док је Престолонаследник ово говорио, момак је у два маха отварао врата на побочне собе и загледао да ли још разговарамо.

Разумео сам да Престолонаследника очекује неки други посао и чим је он завршио своје упоређење са киселим грожђем дигох се са столице. И он одмах скочи. Извинивши се са неколико речи што сам га толико задржао и најљубазнији пажњу, да ми неће на мојој искрености замерити, опростих се с њим. Он ме испрати до врата и ја изађох из његова кабинета.

Кад сам изашао на улицу погледах у часовник: осам и по часова. Значи сат и по смо разговарали.

*

То је моје прво и до овог момента последње виђење са Престолонаследником Ђорђем Карађорђевићем. Неколико пријатеља, сматрајући да се са једним владаоцем или чланом владалачке куће може говорити само стерилно и с ласкањем, сматрали су за своју дужност да ме нападну због моје посете Престолонаследнику и да тврде како сам му се продао.

Да ли се човек оваквим говором и оваквим резоновањем продаје, нека цене поштени људи. О виталовима не водим рачуна.

[illegible]

Резолуција Народне Скупштине

Народ српски дубоко потресен изразима симпатија које су у овим за њега тешким временима указали на првом месту представници народа и државе братске нам Русије тако исто и Енглеске, Италије и Француске и зато им Народна Скупштина у име Српскога Народа изјављује своју најсрдачнију захвалност.

Народна је Скупштина уверена да ће симпатије долазе колико од српске правединости, толико и од заједнице интереса, те се зато основано нада од њих а нарочито од братске Русије и стварној помоћи.

Народна Скупштина, саслушавши с пажњом и примивши к знању говор г. министра спољ. послова, очекује да ће краљевска влада предузети све потребне мере и настати свим силама да се при ревизији Берл. Уговора обезбеди политичка и економска самосталност Србије и Црне Горе. По уверењу Народне Скупштине, то ће се постићи тек када Босна и Херцеговина добије међународни положај вазалне кнежевине под суверенством Нј. В. Султана а гаранцијом великих сила а са обезбеђењем територијалне везе Србије са Црном Гором, преко Босне и Херцеговине, и са уступањем Србији транзита у свима железничким правцима за све државе.

Из Народне Скупштине

Јуче је настављена и довршена дебата о спољној политици нашој или управо о анексији Босне и Херцеговине. Говорили су г. г. Стојан Протић, Триша Кацлеровић, Јосиф Бојиновић и Љуба Стојановић.

И г. г. Протић, и Бојиновић и Стојановић навели су примере за доказ непријатељских намера Аустро-Угарске према Србији и Српству, показали су њене освајачке намере и у политичком и у свом осталом погледу. Нарочито је г. Протић указао на један пасус министрова говора о прерађеменом решењу српског питања; и Берлински мир је био привремено решење тог питања оно је само послужило Аустро-Угарској да даље њене освајачке планове. Може она уверавати колико хоће да се неће шири ти даље према Белом Мору, нико јој неће веровати нарочито време оно што је учинила с Босном и Херцеговином. И најзад коначно решење биће је од свог привременог решења, да то и српска влада и српска јавност треба да се потруде да Европу увере о штетности привременог решавања овог питања и о опасности у којој би увела такво решење довели најживотније интересе српског народа, па и сам њихов опстанак.

Г. Кацлеровић је признао да је Аустро-Угарска прогласом анексије Босне и Херцеговине завршила и свеж; народу овоме треба дати слободу самоопредељења, али нико у име никаквих интереса нема право тражити да босанско херцеговачки народ замени једно ропство другим. Говорећи о савезу између Србије и Црне Горе, вели да је прототип кнеза Николе тај само продао Србији за паре.

Пошто је исцрпена листа говорника, г. Никола Пашић предложио је и Скупштина једнодушно (осим г. Кацлеровића) усвојила резолуцију, којом се влади изјављује поверење. Резолуцију доносимо на челу листа.

Für unsere Soldaten

(Писмо „Правди“)

Беч, 19. Децембра

Данас је католичка Нова Година, те у Бечу има пуно новости. Почели су да се носе нови костими, да се игра нов Хајгенов валцер, и да се цар Фрања гледа у новом белом шињелу. Одбор за снабдевање аустријских војника у Босни позиљен је са неколико нових лепих чланица, које су већ имале част да буду представљене престолонаследнику Фердинанду, благодарећи заузимању његове сваснике, лепе грофице Ане Хотекове. Послат је у Босну нов транспорт „веселих сестара,“ регрутованих у Горњем и Доњем Естерајху, у чонградској и карансебешкој жупанији, да храбрим аустријским ратницима праве друштво, да њиме не би нападали на оне босанско херцеговачке простакуше. Овом се транспорту као што сам синоћ чуо у једној кавани на Пратеру, хтедоше придружити и неколике даме из аристократије, али су од ове намере, на велику интервенцију грофа Туна, одустале, јер је код Бечлија постојала оправдана бојазан, да се неке аристократкиње случајно не среместе сиромним и егзотичним типовима наших Босанаца и Херцеговаца.

Има дакле пуно новости, о којима бих вам могао данас опширно писати. Али их ја све остављам на страну, да бих вам могао саопштити једну, у истини веома интересантну новост.

Данас је пуштена у саобраћај нова врста добротворних поштанских марака. На њима је насликано велико снежно поље, на коме под ударцима јаког ветра стоји аустријски војник са пушком на готовс. По ивицама марке стоји наштампано: Für unsere Soldaten in Bosnien. Марке се продају по 2 потуре комад.

Кад се никако није успело скупити добровољне прилоге, да се пошљу помоћ сиромашној аустријској војсци у Босни, прибегло се овом начину. Бечлије као Бечлије, нежна срца, купују ове марке и лепе их на писма поред обичних поштанских марака. У свима излозима стоје истакнуте ове марке. Словени пролазе поред њих са пригушеним гласом, док их Немци увелико купују. Мало час чу, да је највећи Аустријанац др. Луегер купио ових марака за читавих 100 круна.

И ја сам купио једну овакву марку и послао је — барону Еренталу.

Ж.

Босански устав

Под насловом „Будућност Босне и Херцеговине“ доноси „Мађар Хирлап Напраллен“ разговор свог будимпештанског дописника са заједничким министром финансија Буријаном.

Буријан је рекао да ће нова година истуривати немачке најважније жеље становништва окупираних земаља. Од онога дана кад је министар у делегацијама у Будимпешти стално у изглед уставне реформе за анектоване земље, у заједничком министарству финансија непрекидно ради једна нарочита комисија на предлогу за босански устав.

Резултат тога рада, која је са-

нето и без предрасуда водио рачуна о свима културним, вјерским и економским питањима анексоване земље и о историјским традицијама и унутрашњим потребама, кроз краћи време са појаве се јавности.

Појединости босанског устава варирано се не могу за сада нагађати критици, али се може толико рећи, да ће по земље бити покрајинска земаљска влада, покрајински земаљски сабор, јер анексована земља не сачињава никакву државу за себе. Из тога се може закључити да не може бити ни говора о аутономији с намесником или федерализмом.

Али ће покрајински устав бити прожет најлибералнијим духом и обављаће земљама ослобођења слободан културни и привредни напредак и дати свима народима и вероисповестима подједнака грађанска права.

ИЗ „СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ"

Одговарајући текст

Гроф Рог био је за владе Фридриха Вилхелма II евангелички владика, а познат као веома духовит човек. Приликом неке свечаности орденске, један се стари генерал упусти с њим у разговор и примети како то мора бити веома тешко сваки дан тражити тему за придику. Владика рече да за то има поменутих књига у којима су означене за придику погодне библијске речи.

— Па добро, који би текст узели за данашњу свечаност господине владико?

— О, за ту није тешко наћи погодан текст. Узео бих, на пример, из Матијиног јеванђеља ове речи:

„А кад видеше звијезду обрадоваше се веома великом радости".

У земљи у којој се владари поштују и ордење (звезде) цени заиста је тај текст погодан. Код нас пак морали би га изврнути овако:

„А кад видеше звијезду сви се разбегоше куд који".

Нови енглески посланик у Бечу

Кад је нови енглески посланик у Бечу, Фаирфакс Лајтон Картрајт учинио прву посету министру спољних послова барону Еренталу, саопштено је овоме да ће приликом при предаји својих пуномоћстава употребити, те да ћесара обавести о енглеској спољној политици. Барон Еренталу одговорио му је да по церемонијалу на бечком двору не иде да се при предаји акредитивних писама политички послови; прва аудијенција шефа једног посланства код ћесара само је један формални акт.

Услед тога је енглески посланик одустао од своје намере.

Један енглески и један берлински лист доноси о томе опширне извештаје. У њим се наглашава нови, да је енглеском посланику у посети код барона Еренталу наговештено, да цар у приступној аудијенцији не може с њим говорити о политици, те је услед тога енглески Краљ писао аустроугарском посланику у Лондону поверење усмено посланику ћесару.

С енглеске стране јављају о томе „Н. Сл. Преси," да је Картрајт пре свога поласка из Лондона у говорио са сер Едвардом Грејом да ћесару Фрању Јосифу у приступној аудијенцији, ако у њој дође до политичког разговора, разложи циљеве енглеске политике и да ћесара увери о пријатељским побуђењима Енглеске према Аустро-Угарској. Картрајт је намеравао и пребацивање које је Греј одобрио. Али у приступној аудијенцији није дошло до политичког разговора. Ћесар је само изразио наду да ће и даље трајати стари пријатељски односи с Енглеском.

Дневне вести

Говорници у име партија. У дебати о интерпелацији по спољној политици, говорили су: г. Ст. Новаковић у име напредне странке, г. Љ. Стојановић у име самосталне странке; г. Стојан Протић у име фузионашке странке; г. Јосиф Бориновић председник народњачког посланичког клуба, у име народњачке странке и г. Кацлеровић у име социјалистичке странке.

Опширни извештаји. Бечки и пештански листови донели су опширне телеграфске извештаје с прекјучерашње скупштинске седнице о дебати, која се повела поводом интерпелације о анексији Босне и Херцеговине.

Измишљотине. „П. Ллојд" је донео један измишљени телеграм тобож из Београда, да има 420 српских чета којима је главни стан Краљево. Свака чета има највише 30 људи. четници су смештени по приватним становима а од одбора народне одбране добијају 3·50 дин. недељно. Распоред ових чета показује, да се има на уму и побуна монопарског савеза!

Смер ове лажне депеше и сувише је очигледан, да би јој ко могао поклонити ма и мало вере.

„Енергичан протест." Бечки и пештански листови јављају да је аустро-угарски посланик Паллавичини уложио код Порте „енергичан протест" због бојкота. Аустро-Угарска је, вели да је рекао Палавичини, до сада била попустљива, али ако се бојкот и даље продужи, могу настати озбиљне последице.

Српске поруџбине. Страни листови јављају да је српска влада поручила код бечких фирама 2,500.000 пушчаних метака и пушака. Испоручују се готовим новцем и испорука се има извршити у марту.

Министар војни. Као што је познато министар војни г. ђенерал Степа Степановић, услед прекора, који су пали са свих страна у Скупштини на њега, дао је оставку. И ако му је оставка уважена, ипак му се још заменик не тражи. Разлог је у томе што ова влада хоће цела да иде па за то неће да узима новог министра војног.

За Црну Гору. Социјалистички посланик је јуче у своме говору у Н. Скупштини учинио неколико испада против Књаза Николе. Ма да социјалистичка бенетања у питањима спољне политике нико и не узима на ум, ипак је одма после њега устао г. министар Милановић да против таквих испада протестује и позвао Скупштину да се у томе њему придружи. Скупштина се једнодушно одазвала.

Одложене седнице. Јуче пре подне одложене су скупштинске седнице за трећи јануар идуће године.

Скоро сви посланици из унутрашњости отпутовали су синоћ железницама кући, да проведу Божићне празнике.

Недеља убиства. У Београду прошла недеља тако се може назвати. И прекјуче у суботу у вече у кафани код „Жагубице" десило се убиство. Убијен је човек за дуг од три динара. Коста Савић бив. ковчија у тој кафани, који је сада на вежби у VIII пуку убио је војничким ножем у груди Косту Миладиновића општинског служитеља, зато што му овај није имао да врати дуг од три динара.

Коста је после извршеног убиства одмах отишао у касарну и предао се дежурном официру испричав шта је урадио.

Њему ће судити војни суд.

Побегао директор банке. Јуче најутро побегао је из Београда сигурно у Аустрију Славко Кајановић, директор Инострано-Комерцијалне Банке у Београду, која има и своју пекарницу „Бата Лаке." Славко је пре три дана наплатио за рачун Банке један рачун на Двора од 400 динара и имао је то да преда благајнику банчином. Осим тога примио је новац и од пекарнице па је и то требао предати.

Чим се сазнало да га је нестало, сазвата је седница управног одбора да прегледа цео његов рад.

Интересно је да је начелник и бивши момак банчиног О... брада Јовановића са две менице по 120 дин. које му је овај њихов човек дао на зајам.

По досадањим трагањима изгледа да није више оштетио банку од 1000. динара.

Он је родом из Сентомаша и мислио се да је тамо отишао. Мати му је доброг стања и банка се нада да ће она попунити недостатак. Банчин адвокат већ је учинио нужне мере да обезбеди упропашћене суме, а после тога следиће по свој прилици и кривична тужба.

Камо демантии. Пре неколико дана донели су бечке и пештанске новине вест како цеви наших нових топова прскају и топови постају неупотребљиви. Што то Пресбиро не демантује?

За пострадале Талијане. За онај несрећни народ који је претрпео овај страшни земљотрес у јужној Италији, вотирала је јуче наша Нар. Скупштина суму од 60.000 динара.

Реформатори. Јуче је на Универзитету требала да се одржи некаква конференција људи за преуређење Пресбироа али до конференције није дошло. Реформатори нису били лошави.

Божићна помоћ. Помоћ коју општина дели општинској сиротињи за Божић издаваће се по квартовима сутра 23. ов. мес. од 8 часова пре подне.

Помоћ из Миљковићева фонда издаје се данас.

Смрзао се. Драгољуб, син Михаила Пашића из Горњег Љубеша у округу крушевачком, отишао је 18. ов. м. у планину да насече дрва и дотера кући, али је тамо напашао на сметове који су га завејали те се од зиме смрзао и умро.

Пожар. У суботу у вече појавио се пожар у женском одељењу болнице за душевне болести. Пожар је брзо примећен и угушен. Штета је незнатна.

Пуштени кућама. Данас су пуштени кућама све народне старешине, које су по пешадијским пуковима издржали 15то дневну вежбу.

Куга у Цариграду. Из Цариграда јављају да се у француској болници у Бејруту појавила три случаја куге у служитеља. Други болесници, који се налазе у истој соби почеле су да добијају на себи сумњиве знаке исте болести.

Ухваћени коцкари. Јован Крстић и Душан Станић, професионални коцкари и варалице, којима је забрањен повратак у Београд ухваћени су јуче у Београду и притворени, јер за њима има више потерница из унутрашњости због крађа и превара.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| С обзиром на неповољно стање у Персији, енглеска и руска влада споразумевају се о заједничком будућем поступању у Персији.

¶ Атентат који је извршен против француског министра председника Клемансоа нема никакво политичко значај.

"," Руски цар дозволио је финском сенату да с конзорцијумом лондонских и париских банака закључи коначни уговор о 4 ово процентном зајму од 1,800.000 фун. стерлинга с роком од 36 година и курсом 89 ово процената.

V Руски министар унутрашњих дела одредио је комисију да проучи јеврејско питање у Русији.

Аустријски ћесар примиће данас у аудијенцију новог турског посланика Решид пашу.

∴ Члан руског државног савета ђенерал Трепов постављен је за

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевако

превод с француског

(226)

XXXI

Франсоа од Монморансија.

Овога дана већ се венчао, мој пријатељ је морао да одлутује у рат. А кад се вратио, знате ли шта је дознао?

Пардајан је ћутао.

— Млада жена са чистим челом, продужи Франсоа мирним гласом, била је постала блудница! Због тога зачињена она је варала свога мужа... Младићу не верујте женама!

Витез задрхта сећајући се савета које му је отац при растанку дао.

Маршал продужи тихо:

— Мој пријатељ увео је у у кућу своју своју љубав, своју наду, своју срећу, свој живот... А сад је био осуђен на мржњу, на очајање, на несрећу, живот му је био саломљен, уништен. А ради чега све то? Ради тога што је једне пролетње вечери срео д жену која је имала покварену душу.

На те речи Пардајан устаде; он се приближи маршалу и рече одлучно:

— Ваш пријатељ се вара, монсењеру!

Франсоа погледа витеза зачуђено; он није разумевао шта хоће, Пардајан.

Или боље речи, продужи Пардајан, ви се варате...

Маршал помисли да је његов гост, још млад и при поверењу, протестовао у опште против пагубне којима људи обасипају жене.

Маршал равнодушно одмахну руком и продужи:

— Како би било, господине, да видимо узрок ваше посете? Чиме вам могу бити од користи?

— Добро, рече Пардајан и седе.

Он баци последњи поглед на слику Јованке од Пјенна, као да је позива за сведока жртве, коју чини. У том тренутку његово мужанско лице обасја се таквом врлином да маршал, задивљен, поче да увиђа да ће бити реч о озбиљним стварима.

— Монсењеру, рече Пардајан, ја станујем у улици св. Дениса, у гостионици „Чаробница." Преко пута те гостионице уздиже се једна сиромашна кућа, у којој станују сиромашни људи који су приморани да тешким радом зарађују свој живот. Две жене, монсењеру, ради којих сам дошао к вама станују у ту сиротињу.

— Две жене! понови тихо маршал.

— Да. Мајка и кћи.

— Мајка и кћи! Како им је име?

— Не знам, монсењеру. Управо не знам да ли имају за сад икакво име. Али је потребно да вас заинтересујем за ове две племените жене, које је невоља тако жестоко обврвела, и ради тога треба да вам испричам њихову историју.

Ове последње речи стиснуше маршала, који се већ био почео узбуђивати.

— Слушам вас, рече он са више пажљивости према своме госту него што је пре показивао.

— Те две жене, продужи витез, сакривају се у народу као неке достојне поштовања. Наравно мајка. Од времена од пре четрнаест година ове станује у том сиромашном стању и никад нико за њу није рекао рђаве речи. Све што се о мајци зна то је да се она сакрила радећи да би своју кћер могла да васпита као кнегињу. Да, монсењеру као кнегињу: јер њена кћи зна да чита, да пева, да веже, да црта. Девојка је дивно биће пуно лепоте и доброте...

— Витеже, рече Монморанси, ви се тако заузимате за своје сиромашне штићенице да сам вам ја већ поклонио своју наклоност. Шта треба да учиним за њих? Реците...

— Мало стрпљења, монсењеру. Заборавио сам да вам кажем да се мајка, која иначе не зна правог имена, зове у околини „Госпођа у црнини". Заиста она је увек у црно одевена. Тој племенитој и честитој жени морала се у животу догодити страховита несрећа...

И Пардајан продужи промењеним гласом:

— Ја бих је радо спасао те несреће по цену свога живота, јер јој не знам од њиховог узрок...

— Нема од њихова, витеже!

— Да, мој отац, мој рођени отац, господин витез од Пардајана!

— А какво је ваш отац...

Све ћу вам казати, монсењеру, кад вам испричам несрећу, која је снашла ту племениту жену. Знајте, дакле, да је она била удата... и да јој је муж отпутовао на дуго време... Видите, ово је прича слична оној причи о вашем пријатељу, коју сте ми мало час испричали.

— Продужите, витеже.

— После одласка њеног мужа, не мало шест месеци доцније, та жена роди дете. Муж јој се једнога дана врати. Тада мој отац учини злочин...

Злочин!...

— Да, монсењеру, рече Пардајан, и две сузе засијаше му у очима... злочин! И кад би ко други рекао ово што ја велим, ја бих га убио пре но што би изговорио ту реч!.. Мој отац украде тој жени дете. А мајка, која је обожавала своју кћер, мајка која би дала своју крв да уштеди једну сузу малом анђелу, мајка монсењеру, дође у овај страховити положај, или да ћутањем призна пред својим мужем да је браколомница и прељубница, или да изгуби своје дете!..

(наставиће се)

генералног губернатора Кајина По... [illegible] и Ваљевије.

У Немачкој су гласови да су немачки краљевски службеници о... аустријском за намере да посете царски двор у Берлину.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Мрка капа...

„Др. Лист“ је јутрос довео на уводном месту напис у коме нам прича какав треба да буде нов пресбиро и како ће га нова шеф преуредити.

Да Боже! Само како је довео, тешко да ће шта бити од свега тога. Човек који говор министра спољних послова о ситуацији на Балкану оставља да јави иностранству после два дана и који један тако важан акт, као што је јучерашња скупштинска резолуција, саопштава телеграфским агенцијама 24 сата после пошто су сви страни дописници исти отелеграфисали својим редакцијама: тај човек тешко да зна шта се од њега хоће.

Дај Боже да се преваримо.

Из дневника залудног човека

— Бележено за „Правду“ —

ДРУГИ ДЕО

Библиотека „левица“

У свакој црквеној певници има доста црквених књига. Док се у једним налазе узвишене химне Богу, дотле се у другима могу прочитати врло занимљиве историје Божјих угодника. Да бих вам свакако читање тих дивних књига (а ја их знам из једне од њих, из „Пролога“, извадити неколико интересантних биографија.

I.

Хелиопољска лепотица

Хелиопољ није само леп град у светој Азији — а не би носио име бога сунца, да није леп — већ је још имао лев и сјајан, што су у њему, за време владавине Трајанове, становале највеће лепотице тога доба. Оно лепотица је у то време било још и у другим крајевима велике римске државе: у Риму, Александрији, Палмири и Месвији, али тако дивних лепотица, какве су биле хелиопољске лепотице, није се могло наћи нигде на другоме месту.

Краљица свих лепих Хелиопољки била је млада удовица Евдокија. То беше још нерасцвела најмирисавија сиријска ружа, кад јој умре муж, највећи богаташ хелиопољски Еубул. Са својих двадесет година жалоше га млада удовица, као што мало дете своју сломљену играчку, која је јако волело. Дуге јој беху ноћи, тешке и сјајне њихове ноћи, без те своје мале играчке, још дужи њени дани, који се отежу у бесконачност.

На крај града, где се последње градске куће неосетно губе у великој шуми лаврра, мирте и маслине, плавим се величанством пробије велелепна палата плутократије, у чијем сјајном мраморном становаше богатиња градска. Један од највећих мраморја био је Еубулов. То упорно и не беше гроб, већ прави дворац, у коме становаше млада удовица своје миризне вруће пољима гранама палмарса и сањивих палата, као да не хоћаше да помињаје своје занесене мирисом.

Али од свег тога сјаја мирисантије и најлепши беше један цветак, ко... заборав, обучен у бело одело туге. Из његових плавих очију, које посећаху на плаветнило небо, што се смешаше над Хелиопољем, с времена на време падаху сузе, које бисер блисташе на чистому и сјају. То беше млада и лепа удовица, која сваког дана за време вечерњег хлада долажаше у посете своме супругу.

Тог лета, баш у доба кад гроздје сазрева, дође у Хелиопољ нови градски интерпретатор-наследник, декуријон Селимус Паза. То беше чувен као бор Либурнас, мађава уделом, и лаца оставише у многом ратовању, кроз које је прошао у нек као победник. Окружен пред свога славе и рапе сваке он је био предмет, на кога су уздисале јуре... богараче римске даме Селима Паза, незабележен у борбама,

Ваљево, новембра 1918. год.

ести незабоћен и нов удворима грације са Тиброве обале.

Стрпљивац у Хелиопољу посла, главни од је дошао, Селимус се једне вечери измаче од своје пратње, и оде кроз град, да разгледа наследне домородне господство градске. У тој „мирисни мреживо“ нарочито му саде у очи сјајна мраморна Еубулов, и он упути к њему своје кораке.

(Наставиће се)

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Неколико речи о једном стечају

Септембра месеца ове године расписан је у министарству просвете један стечај за избор четири питомца из учитељског реда, који ће на страни изучавати Педагогику. На листа се јавило преко 50 кандидата.

Ну, како је крајем септембра, дакле кад се имао да сврши конкурс, наступио један важан догађај за нашу отаџбину, који је скренуо свачију пажњу на много важније ствари, остала су многа питања за доцније, па је остало и ово.

И нико не би имао ништа против тога, кад би то тако и остало. Али има доста знакова који показују да се тако не мисли и не ради с тим конкурсом, т. ј. да се не чека на повољне прилике, па да се и то реши, већ у овом нервозном времену, како се чује, хоће се да изведу недопуштене радње с тим конкурсом.

Ако министарство није вољно да један такав рад води благодарно, а ми верујемо да није, онда је нужно да се конкурс понови, и ако су прилике незгодне, па те питомце не слати баш одмах, већ кад се поправе прилике, само да се зна ко је изабран, да не би имало више времена за удешавање смицалица.

Конкурс је, пак, могућно извршити и то баш сада у овим приликама. Кад је могао да се изврши конкурс за „Хришћанску Науку“, који ће баш сада да стане неколико хиљада динара државу, зашто да не може и ово што неће ништа да однесе.

На тај начин би се показало да г. Николић није само дао лепу нарај, већ да хоће и да је изведе.

Само још овде да напоменем оно што се чује кроз учитељске разговоре о том конкурсу.

1. Чује се да је неки пошао тако свих права учитељски испит по чл. 29. з. о народним школама, само да би стекао право на конкурс (а пријаве примане до 20.IX) и ако се тај испит положе само у марту.

2. Чује се да један професор из Јагодине и један бивши министарски фузионаш, гурају једнога свога бедника и кажу да су му осигурали земљиште, и

3. Чује се да Сретен Којић гура једнога свога сестрића коме је највећа та квалификација, што је уз свога тетка.

Чуће се још нешто, а ми ћемо да прибележимо, да се зна. Личности сада иначе хтели да пишујемо, пошто сматрамо да ћемо те планове сви разбити; не буде ли тога, на ма су имена при руци.

Дакле, нужно је да Просветни Савет изврши избор питомаца.

Младић

Из поштанско телеграфског одељења

Публици на знање

О Божићним празницима слаће се поштом велики број пакета поштанских, од којих ће највећи део стићи у Београд.

Због овога, а да би примаоци што пре примили пошиљке, пакети се дана 23. 24 25. и 26. децембра неће разносити из поште не предавати у становима, него ће се издавати публици у поштанском магацину, који је на београдској железничкој станици до саме поште.

Споводни листови биће испоручени преко разносача писама и телеграма, и примаоци треба само да оду на одређено место и тамо приме своје пакете.

Овом приликом напомиње се нарочито, да сафбраћарни свет обрати пажњу на паковање пакета и да избегава слати пошиљке у кутијама од хартије.

Адресе ваља исписивати читко на саме пакете а никако не прилепљивати парчета хартије са адресама јер су чести случајеви да адресе отпадну, и онда се пакети не могу издати онима чији су.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Ново хапшење

Др. Александар Ђорић, мотарски лекар у Грубишном Пољу, ухапшен је у ... због тобожње велеиздаје и спроведен у затвор бјеловарског суда.

Штрајк глађу

Првих тридесет ухапшених „велеиздајника“ у загребачком судском затвору штрајкују глађу. Један „Србобрана“ пријатељ који је имао прилике видети неке „велеиздајнике,“ описује њихов изглед веома жалосно, а веле су већ у кревету и дању — тако су ослабели. Није доста што су овако прошли и прошли кроз петомесечни затвор, већ су сасвим дотле лишени још и овог ужасног средства. Сви то чине за то, што их не саслушавају и не предају суду.

Из војске

Једна одлука

У „Правди“ у броју од 27. августа ове год. изишла је белешка „Добровољни прилог“ у којој се констатује факт да је командант I. пука издао наредбу у којој наређује веле да сваки официр мора дати за Карађорђев споменик обичан добровољне прилог колико му се разреже, а ко то неће нека се жали министру.

Уредништво најављује да таква наредба у истини не стоји, али да њен аутор није потпуковник Крста Смиљанић у оно време командант I пука „Милош Велики“ како то вели мисле.

За који дан „Правда“ почиње

Убојна снага Аустро-Угарске

ОД ЈЕДНОГ ГЕНЕРАЛШТАБНОГ ОФИЦИРА

Садржина је написа ова:

Организација аустро-угарске војске. — Територијална подела. — Трупне јединице. — Бројно стање. — Командни елементи. — Спрема официра

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV

израђено по тајним архивима Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Целат се спремао да намести степенице уз губилиште.

„Она ме погледа благим, благодарним, љубазним погледом, са сузама у очима“ — вели Пиро — „Господине опате — поче она доста гласно, што је доказивало њено самосавлађивање, али учтиво и чврсто — овде се још нећемо растати. Обећали сте ми да ме нећете напустити пре но што ми падне глава, па се надам да ћете одржати реч.“

— „А пошто јој нисам одговорио, јер ми сузе и туга нису дале говорити: „Молим вас да ми опростите, господине опате и да се не кајете за време које сте ми посветили. Жао ми је што вам бар у извесним тренуцима, нисам учинила више радости и молим вас да ме зато извините. Али не могу умрети а да вас не умолим да ми на ешафоту, у тренутку моје смрти, очитате опроштајну молитву и да сутра служите парастос за мене. Се ћајте ме се, господине опате, и молите се Богу за мене.“

— Уз ово Пиро пише: „Да у овом тренутку нисам био више потресен но икада у свом животу, ја бих јој штогод одговорио на ову учтивост и обећао јој више од једног парастоса, али ми је било немогуће рећи што друго до: „Хоћу, госпођо маркиза, учинићу како заповедате.“

Пре но што се попела уз басамаке, госпођа Бренвилије била је уза самога Дегреа. Она му се извини за све неугоде које му је причинила, па је молила и њега да јој приреди парастос и да се моли за њу. Свој „комплименат“ завршила је речима да је она његова „покојна служабница“ и „да ће као таква умрети на ешафоту“. — „Збогом мој господине“ — додала је за тим брзо.

Навала је била огромна. Госпођа Севиња, која је погубљење посматрала с прозора једне куће Богородичина моста, пише: „Никад се нису толики људи видели на окупу, нити је Париз био толико заинтересован и потресен.“

Лица окренута рећи, маркиза клече на ешафот. — „У том тренутку — вели Пиро — видео сам у ње толико пресуство духа, једино зауставу тиме што сам јој говорио да нешто радити на ешафоту, да ми је бес заповедао одговорио на све што је требало, а, без моје помоћи поновила ми редом све што сам јој тражио да каже као припрему за смрт, а на њој се није могло опазити ни мало збуњености.“

„Она ни мало није била у шишена, но блага, учтива стална, присебна. С великим стрпљењем пустила је да се с њом ради све, што је на њеној тоалети требало целату да учини за њено погубљење. Чим је клекла, он јој је одсекао косу позади и с обе стране, терао је по који пут те је на све стране окретала главу, окрете је и сам и не увек благо, и то је трајало добра пола часа. Она је дубоко осећала понижење што јој се пред толиким светом морала одсећи коса, али ипак је савладала тај бол и с радошћу га поднела. Сумњам да се икад дала тако мирно фризирати, као што је сада чинила, а рука целатова није јој се чинила грубља од собарчине руке; она га је драговољно слушала, дизала је и спуштала главу по његовој вољи. Он јој одаго расцепа кошуљу, коју су јој били навукли при поласку из Консијержерије, те да јој разголити врат.

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас је програм од нарочитог значаја са много интересантних реприза:

Зора и

Закурателе! — Поред тих интересантних комада у програму су одлични соло и дует певци. Вечерас ће бити обилан посет. *Дневне представе* о Божићу, првог и другог дана, по подне у пола три, биће дневне представе у Брановљевом Позоришту.

Биоскоп Бен-Акаба хотел „Булевар“

Вечерас нова серија врло занимљивих слика. Данас намене увећана је и она слика највеће комаде на потпуно задовољство најотменије публике. Посета је стално бројна.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Палавичини је јуче био код министра спољних послова Тефик паше и чинио корине због разних најновијих догађаја, који се односе на бојкот. Посланик је изјавио, да су се десили такви догађаји, који показују, да власт не предузима никакве мере и да ће Аустро-Угарска, која је до сада трпела и била стрпљива, у будуће предузети оштре мере, које могу произвести тешке последице.

Рим. Министар Орландо послао је на Месини Вилилтију овај телеграм: „Помоћ је почела да се преноси у северу пострадала, која још непрестано оскудевају у храни. Краљица још непрестано храбро и издржљиво ради у болници. Синоћ је био нов потрес услед чега се произвела паника међу болесницима у болници Краљица, хотећи да задржи и поништи болеснике, које с... напала да беже из болнице, у овој гунгули лако је рањена по грудима“. Кроз је послао Вилилтију следећу депешу: „Данас сам прегледао обалу калабријску. Реџио и Пеларо потпуно су уништени; Месина нагледа да није много оштећена. Киша непрестано пада“.

Поруџбине примамо брзо и тачно само уз поузеће

ЧУЈ НАРОДЕ СРПСКИ

Ако нисте знали, знајте, да све доле наведено стаје само и свега *Један Српски Мариаш* или пет пара динарских и то имамо само МИ ТАЛВИ и МАНДИЛОВИЋ.

Један фино зимски капут

Један пар фина одела и

Једно густиозно прасе !!

Према овоме народе користи се и одмах јављај тачну адресу.

КОНКУРЕНЦИЈЕ ЗА НАС НЕМА

Поруџбине из унутрашњости извршујемо по поузећу која стаје само пет пара или *Један Мариаш*.

Немојте рећи: ИЈУ! нисмо знали

304 3—3

С поштовањем **Талви и Мандиловић**

Оглас важи за унутрашњост Србије.

УРАЂЕНЕ СВИЈЕ ЖИВИНЕ

Заклане и урађене: Ћурке, гуске, пловке, пилићи и разне дивљачи

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА"

Павлаке „Милих-рама"

изворна Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

Краљевско-Срп. Дворски Лиферанта

[illegible]

Телефон бр. 40. [illegible]

ОДЛИЧНО

Пожаревачко и Смедеревско црно и бело вино, може се добити у радњи

ВЕЛИЧКОВИЋА и ТОДОРОВИЋА

Београд — Косовска бр. 5. до цркве „Гусларе"

Цена од 0.70 п. дин. па на више

771 2—5

УЛАЗАК БЕСПЛАТАН

Богдан Златић — Златиборац

Македонска ул. бр. 3.

Извештава поштовано грађанство да је од данас отворио велику извозбу ужичких производа и трајиће до 25. ов. месеца.

708 3—5

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. дин. па више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Јевтановић

Кнеза Сибињанин бр. 5. — Телефон 275.

707 3—10

ЗА БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ

препоручујемо

Поред остале помодне галантериске робе, једну велику партију *јевтиних мушких кравата (машна)*.

Лазаревић и Стојановић

692 **Београд.** 4—6

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Чубурска 29. — Београд — Цветни Трг

[illegible]

Р И Б Е:

[illegible]

В И Н А:

[illegible]

Ж И В И Н Е:

[illegible]

Ј А Ј А:

[illegible]

186 ТЕЛЕФОН БР. 464. 3—15

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака Ј. Ешкенази** добијени су врло често

Премија од	200.000	дин.
Гл. добитак	100.000	„
50.000	14.000	„
40.000	12.000	„
35.000	10.000	„
30.000	8.000	„
25.000	5.000	„
20.000	2.000	„
15.000	1.000	„ итд

[illegible]

С поштовањем

ИСАК Ј. ЕШКЕНАЗИ

[illegible]

696 3—15

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16.

[illegible]

Бук… Бенароја **Давид И. Нисим**

[illegible]

Адреса за телеграме: *Давид — Ниш*

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бас… труб… армоника и све припадајући прибор.

[illegible]

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путник, Београд

[illegible]

22920—30

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српска купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црног вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно сниженој цени.

Окотолешњи „КОМИЊАК" продаваћемо најрађе по 30 п. дин.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

КАРТОНА ЗА ПОСЕТНИЦЕ

Врло јевтино

Карата за играње — шпил-карте

КАЛЕНДАРА

ЦЕПНИХ, НЕДЕЉНИХ И ДНЕВНИХ (ЛИСНИХ)

Могу се добити у трговини

Маричића и Јанковића

У БЕОГРАДУ.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у Ајвалица отпочео је своју лекарску праксу.

698 3—10

Готов је и већ се разашиље пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН"**

који је овиг дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска „*Библиотеке*," коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Довчића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 3—10

Новитети за балску сезону

Данас ми је приспео

КОМИСИОН

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

са условом: да вратим што се не прода до 28. децембра ове године.

[illegible]

688 5—10

Поштом главна **ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА**

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 24 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·60 дин. За иностранство: за годину 28. дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радован „М. Радосављевић Видинска ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 521. | УТОРАК 23 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V — 1908. — БРОЈ 351 | Телефон 521.

Утврђено гледиште

Од првог тренутка, чим је анексија проглашена, јавно мњење у Србији је појмило и значај тога чина и судбоносност тога тренутка и јединствену дужност, па је одмах и поставило јасно и тачно захтев: у коме се смислу има решити то питање.

Охолост и дрскост Аустрије а у први тренутак недоумица Европе, учиниле су да је и влада Србије, у лицу свог министра спољних послова, свесно огромне одговорности, која је у тим тренуцима навалила на њена леђа, била недовољно одређена и обазрива до те мере, да је Аустрија хтела ту обазривост експлоатисати као страшљивост. И иако је влада у том расположењу учинила први корак у циљу протеста против анексије, тај први корак је у свем српском јавном мњењу наишао на оплату, оштру осуду. И од тога доба па све до јучерање седнице у Народној Скупштини, траје сукоб између јавног мњења и Н. Представништва с једне и владе с друге стране.

На листове, у којима је најпре то незадовољство против протестне ноте избило, пренела се борба с владом и у Скупштину, и три парламентарне групе: фузионаши, народњаци и напредњаци, стојали су, од самог почетка, чврсто на земљишту: да Србија захтева аутономију Босне и Херцеговине, у коме се смислу и сва штампа у Србији изјаснила, а само је самостална група бранила гледиште г. министра спољних послова тврдећи да компензације не искључују и тражење аутономије.

Али тај систем г. министра имао је један особит јак дефекат, што је омогућавао неспоразум и двосмисленост. И као би требало тежње г. министра разумети у овом смислу у коме га је он засновао, имао се он даје и другачије тумачити и то другачије тумачење је на штету Србије и њених интереса. Зато је Србија морала изаћи из те недоумице отворено на чистину, и јасно и прецизно поставити своје захтеве пред Европу и тиме поставити и српско питање пред суд великих сила.

Сва ова борба била је око тога. На једној је страни био г. министар иностраних дела, који је једини носио одговорност за вођену политику, и који, у оправданој тежњи да угоди пријатељским силама, које желе одржање мира, бе[з] настојавао да Србија заузме миролубиво држање, ослањајући се једино с поуздањем на благонаклоност великих сила, док је на другој страни била Скупштина, потпомогнута једнодушним јавним мњењем у земљи, па је, јака својим правом, тражила од владе да енергично поставља питање о Босни на онај начин како то захтева будућност наше расе. Скупштина и јавно мњење не виде у ниши од себичних расположења појединих сила, нити од приче о некаквом „европском патриотизму“ да би се општи мир сачувао, а најмање зазиру од рогушења Аустро Угарске. Народ српски и његови представници не желе рата, нити миролубиви српски сељак има каквих агресивних амбиција, али српска Скупштина зна каква су права српскога народа и зна шта њој налаже дужност. Она пре свега и мимо свега мора своју дужност вршити, *без обзира на последице*. Ако би то скрупулозно вршење дужности одвело у рат — тим горе за оне који су га изазвали. Србија у своме вековима освештаном праву, с Божјом помоћу, не боји се рата. Она га не жели, али се од њега и не страши. Сваки ће од њега имати више штете но она.

То је српска Скупштина желела да влада српска рече Европи. Природно је било, да је одговорна влада по неколико пута загледала место, пре но што ће на њ стати. Али је министар спољних послова г. Миловановић *у служби Европе*, жртвовао већ био сав кредит код српске Скупштине, и она му више није смела веровати, него је тражила да он или поведе политику народну, или да се уклони.

Ма да г. Миловановићу није било лако одлучити се на тако одсудан корак, он се ипак, по довољној оцени не само прилика, него и једнодушног расположења Скупштине, приволео овој политици, коју би он по своме српском срцу одавно усвојио.

Видећи, да је цела Скупштина непоколебљиво решена да брани до краја, без зазора и без обзира на последице, права српског народа, г. Миловановић, као директор српске спољне политике, решио се да постави српско питање пред Европу. Он је у јучерањој седници јасно и убедљиво доказао и неоспорна српска права, и неуступне српске тежње, као и начин поступања у њиховом извођењу. Г. министар је тако исто желео на најотворенији начин Аустрији: на каквом становишту српски народ стоји; шта он хоће и чему се она од њега све може надати.

После такве изјаве и после јучерањег дневног реда, који је Скупштина једногласно усвојила и којим је за министрова изјава санкционисана — Српски Народ може сад енергично устати да се спрема за догађаје. Јавно мњење је добило најсјајнију сатисфакцију која му се могла дати, јер је успело да влада усвоји онај правац у политици, који је цела земља и све јавно мњење желело.

На тај начин г. Миловановић није више у кризи. У правцу је постигнуто јединство, а његове способности нису никад ни биле под сумњом. Ми који смо због његовог правца у политици били, од првог тренутка његови најенергичнији противници, сад смо добили потпуно задовољење, јер је наше гледиште постало опште и званично.

Од сад, у место дискусије, ваља радити сложно и енергично да оно што смо од г. Миловановића задобили, задобијемо и од Европе.

Пробе с бомбама

Господину министру војном на најозбиљније размишљање

У уторак 16. ог. пр. м. био сам присутан вршењу пробе са ручним бомбама, која је вршена пред једном војном комисијом. Пробане су *енглеске* и *шведске* бомбе.

Енглеске бомбе одликовале су се неподухватношћу и несигурношћу и тек кад су по други пут бачене и кад је капсла намештена, онда су експлодирале. Ове су бомбе одбачене и то је сасвим у реду.

Проба са шведским бомбама очарала је све чланове комисије и дејство је било, или *само дејство*, заиста неочекивано. Међутим сви присутни, а нарочито чланови комисије изгубили су две врло важне околности из вида, а то: *најважније* т. ј. да бомба поред великог дејства и ефекта, *треба у првом реду да је безопасна за онога ко је баца*. Али кад је шведска бомба, односно њена садржина (сигурно челичне куглице) показала пробојну моћ на отпади од *дебелих дасака*, која је била постављена у кругу са пречником од 10 метара, онда се мора *као сигурно претпоставити*, да би садржина бомбе одлетела на даљину од бар 100 до 200 метара, да није било тих дасака, које су то спречавале, што значи, да би био доведен *неминовно у опасност и сам бацач бомбе*, која се може употребити само за бацање руком, *а највише на одстојању од 30 метара*.

Овим се недостатком побијају и чине илузорним све њене добре особине те бомбе, јер нема ничега *опаснијег и деморалишућег* за војника, *но кад примети, да је оружје које употребљује противно интересима, опасно и по њега самога.*

Бомба за бацање руком, треба да има дејства *највише у обиму од 10 метара*, тако да бацач бомбе може мирно да посматра њено дејство, а не да је приморан, да се склања и да бега, јер главна употреба овак бомбе треба да је при нападима т. ј. кад се отимају непријатељски положаји и утврђења или кад се непријатељ гони и кад гонилац, у овом случају нашем војнику, није могуће да се склања и пролази у заклону.

Друга, *најважнија особина бомбе треба да је та*, да је начин изазивања експлозије *сасвим и не ограничено у рукама руковаоца бомбе* и да ни у ком случају не зависи од евентуалних случајности, а најмање од препрека, које би се на терену могле показати.

Шведска је бомба снабдевена *перкусионим запаљачем* т. ј. нападачем, која ступа у дејство, кад бомба удари о какав чврст предмет и то мора ударити оном површином, на којој се налази одговарајућа направа. Да би се то постигло, додат је шведској бомби један *апаратић*, који регулише правац кретања бомбе у ваздуху и омогућава да бомба удари у земљу противном страном оној на којој се налази поменути апаратић. Овим, што рекосмо, утврђује се, да је ова бомба употребљива само на *отвореном, слободном* терену са чврстим подлогом, а никако на терену покривеном *високом травом, кукољем, трњем, џбуњем или гомилом и усевима*, била она *насечена* или не, јер постаје опасност и то прво, да бомба неће пасти у паду довољно чврсте подлоге, па да ударцем могадне да експлодира; или друго, што такође не треба изгубити из вида, да може *апаратић* који споменусмо, лако да се заплете у лету о трње или џбуње и тиме да изазове *промену* пада бомбе са *упитним брзинама и слабим удара*, тако да се тиме доведе у питање и само *експлодирање бомбе*. Наступи ли тај случај, да бомба бачена на непријатељску страну не експлодира, онда наступа *велика опасност* по наше трупе, јер ће се непријатељ тиме користити и исту бомбу бацити натраг на нашу страну и бити нас нашим рођеним оружјем.

Затим, а то је такође од велике важности, шведска бомба има готово велико дејство, само ако удари *управно запаљачем на чврсту подлогу*; десили се пак, да у лету удари у какво дрво, стену или лед, или да у паду, побочним ударцем о какав предмет не падне на упаљач, онда у највише руку знатно губи од свог дејства, или што је још вероватније и опасније, *не експлодира* те онда наступа оно што смо напред напоменули и што се *мора по сваку цену избећи*.

Даље, *апаратић, који мора имати важну улогу код ове бомбе*, направљен је, што је природно, од *врло слабог материјала*, десиће се, да се он поквари или поцепа, што се при ратном транспорту или у самој борби и јуришу, врло лако може десити, онда губи сама бомба *сигурност у бацању и још више у паду, пада на ону страну на којој се налази запаљач*. [illegible] дакле од *компликованих и несигурних направа* и дајмо нашем војнику у руке само такву бомбу, која неће никада у њему *поколебати веру у сигурност и успех*.

Изгледа да су наши г. г. официри врло мало читали о руско-јапанском рату, јер иначе не би пали у овакве погрешке т. ј. да се *у вашим упуштају у набаву бомби са перкусионим запаљачем*. У поменутом рату, Руси су били снабдевени оваквим бомбама и доживели су да их Јапанци бију њиховим рођеним бомбама, т. ј. оним, које нису при бацању на Јапанце експлодирале, па су их они поново бацали на Русе. Па кад пушке и код пушчане муниције, као код најсавршенијег оружја, а да и не говоримо о топовима, десе се да превари, а камо ли да тај случај не буде код ручних бомби.

То су Јапанци врло добро знали и испробали, па су употребљавали *само бомбе са темпираним* или *фрикционим запаљачем*, па ако кад што и преваре, били су бар сигурни, да их непријатељ не може употребити против њих самих.

Жалосно да било, кад се не би користила овај већ стечени горким искуством на бојном пољу, кад да се код нас нашло још и таквих људи, који [illegible] на дужи, помишљају, да овако што набаве за нашу војску.

Користимо се тећим искуством и не трошимо паре, које народу недостају за најпрече потребе, за набавку таквих убојних материјала, који је страни војнички свет одавно одбацио као неупотребљив.

Не заваравајмо се гледањем извршених у мирно доба без журбе и нервозности и не сметнимо с ума да је гађао вршио онај, чија жеља да нам своје бомбе по добре паре прода и чија је рука извежбана и сигурна. У рату и на бојном пољу, не може се чекати избор у војницима — бацачима но кад један падне мора га заменити други најближи који ће бацити онако како најбоље зна, па ма бацио само и на 15—20 метара даљине, не треба да постоји могућност, да ће настрадати од сопственог оружја.

Из тих разлога упућујем ову представку г. министру војном с молбом, да се при набавци овог *важног материјала обрати много већа пажња, да бомбе не буду опасне по носиоца и бацача*, па ма њихово дејство било и нешто слабије, јер на што нам и најстрашнија бомба, кад ће наш војник, кад примети опасност која му прети, пре се решити, да бомбу и неупотребљену баци, но да доводи и себе и своје другове у опасност.

Зато набављајмо — и то *што пре — бомбе али само сигурне и безопасне по самога носиоца и бацача ма и по цену, која треба нама да се положи.*

Артиљерац

КРИЗА

Гласови о оставци

Јуче пре подне пронео се кроз народ глас да је влада поднела оставку. Заинтересовани — новинари и страни дописници — одмах су се разлетели да утврде истинитост тих гласова, али им то није могло испасти за руком. Влада до подне још није била дала оставку али се по свему видело да је ту на тај корак учинила.

Због чега?

Људи који су веровали у парламентарност радикалних група и који су све јавне скупштинске седнице сматрали као неку озбиљну ствар, не могу да појме што влада даје оставку кад јој је скупштина изгласала „поверење“. Тек сада, када је влада у истини поднела оставку, ти људи увиђају да је све ово што је овој оставци претходило било намештено да Велимировићев кабинет не падне тврдо и да се покаже самосталски траг т. ј. да се покаже како су они на све готови па и на заједницу са много омрзнутим Пашићем само да се одрже на власти.

Уважена оставка

Влада је своју оставку предала после подужег саветовања и премишљања јуче по подне и Краљ је оставку уважио. Мотивација је оставити: што је кабинет г. Велимировића свршио своју мисију.

Комбинације

У комбинацији је за састав кабинета г. Пашић. Он би био министар председник без портфеља, г. Стојан Протић министар полиције, а д-р Милованови министар спољних послова. Самосталци би добили у томе кабинету три портфеља.

Као зрело промишљено, никако су и то им је доста.

НЕСРЕЋА У ЈУЖНОЈ ИТАЛИЈИ

У Месини се живо настављa спасавање, али се налазе само лешине. Све су јача миазматичка испаравања. Ланкаше убрзавају процес труљења лешева разних животиња по улицама. У Месини има још само неколико стотина људи, који су спасли живот и који се не могу одвојити од својег града. Васпостављена је железничка веза с Катанијом, али има врло мало особља. Полуделри људи јуришају на возове, па заустављају чак и тендере. Егоизам је ужасан. Тако један берсаљиери полицајац, који је носио жену с тешко повређеним трбухом, није могао добити места за њу у вагону за пртљаг, те је само револвером могао растерати гомилу, која је навалила ударајући песницама, уједајући и газећи. Исто се тако морају поклинати и револвери при деоби животних намирница и одела.

При раздавању хлеба у Палми одигравају се страховите сцене. Војници који раздају хлеб морају натаћи бајонете, те да се одбране од навале гомиле. У таквој једној прилици у мал није погинуо мајор Казалини.

Талијански краљ телеграфисао је министру председнику Ђиолитију: Посетио сам јужну Калабрију Ређио и Палми. Сијени су порушени. Мелети ... да је мало оштећен. Киша непрестано пада. Месинска општинска архива изгорела је. Све су већи сад чајени где је потребно спасавање.

На Липарским острвима није било људских жртава, становништво из страха од непрестаних земљотреса живи под ведрим небом. Два мања острва утонула су до површине мора.

Међу онима који су се у Месини спасли 19. о. м. стигла је руском крстарицом „Славa" у Напуљ и једна жена, која је 60 сахати била под рушевинама, а муж је поред ње лежао мртав. За свој спас има да благодари само своме псу, који је као каквим чудом остао читав и непретрпан. Верни пас није мицао од рушевина, под којима су били претрпани муж и жена (Маранд), те је нашла својим нарочним сврато пажњу четворици матроза на то место. Они су ту копали, те су тако жену спасли жену. Једино ци су обе ноге биле сломљене.

Карабињерски мајор из Ређије телеграфише, да број мртвих у срезовима Ређији и Палми износи 30.000. У Ређију су још после 56 сахати вадили испод рушевина живе људе покрај палате Италијанске Банке и живе осуђенике из рушевина хапсане. Са свих страна чује се јаук самртника и вапај за помоћ оних који су затрпани.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Сељак мудрији од судија

Позната истражна судија Кашутић, који у Хрватској мећ Србима зову „велеиздајник," дошао је једном сељаку у Стару Градишку, почео с њим да разговара о свему и свачему, па му тада рече: „Ти знаш, пајко, ... , која је земља Србија, ... Оно је ова Хрват, а ти си Србин, али ти је једно исто. Па да ви ... на ..., како би то било и би ли било добро да се ... ове земље на југу Босна и Херцеговина, Хрватска и Славонија, па Србија и Црна Гора у једно у једно, а то све под жезлом краља Петра српског?" — Сељак му одговори „Е, како би то било, онда бих и ја своју земљу и своје ливаде ... поделио по читавом Котору, ... у једно, сабрано у ... не ... руку, ..." — На то ће Кошутић: „Па како би ти то за ... своју земљу у једно ... ?" — „Исто овако, господине — одговори му сељак, — како сте и ви све ове земље у једно ... ." Кошутић је на ово ... , ... и отишао.

Дневне вести

Оружје за Раваницу. Како новосадска „Застава" јавља игуман манастира Раванице у Срему оптужен је од шефа станице у Инђији да је на адресу манастира стигло неколико сандука оружја. Том приликом је шеф станице упитао игумана је ли он наручио то оружје. У Инђији је доиста стигло неколико сандука пушака и муниције. Један од тих сандука био је оштећен, па се на тај начин дознало за оружје. Калуђери раваничког манастира били су силно изненађени, јер нису имали ни појма о тој пошиљци. На сандуцима није означено ко их је послао. Поведена је истрага.

Аконто за јануар. Услед тога, што се плата издаје сваког првог у месецу чиновништво је за празнике остало без пара и с тога је одобрено да им се може издати половина јануарске плате.

Извозна Банка. На овогодишњем збору Извозне Банке усвојен је управни предлог о изменама у правилима банчиним. Дата је разрешница надзорном одбору и овим члановима управног одбора који су за претрпљену штету банчину понудили равнање у толико, да солидарно плате 85 хиљада динара. Ова је понуда примљена и тиме је решено питање о одговорности чланова управног одбора. Управни одбор тужиће оне бив. чланове управног одбора који нису пристали на равнање с банком, ако за месец дана не приставу на равнање. Тужба би се подигла за наплату 160.000 динара. Усвојен је биланс за 1907 годину.

Владин повереник. Наш пријатељ г. Милоје Ж. Јовановић, начелник црногорског министарства финансија, одређен је за владина повереника при претресу црногорског буџета за 1909. годину.

Турско-бугарски преговори. Бугарски министарски савет решио је, да министар Љапчев други дан Божића отпутује у Цариград, те да коначно прекинуте преговоре с Турском.

Пресија. Бечка влада наредила је Српској Банци у Загребу да одрекне све кредите које је одобрила у Србији. Српска Банка је то морала учинити али на жалост бечке владе, у Србији се сада једини завод служи кредитом те Банке.

Оболео. Дознајемо, да је владика тимочки Мелентије доста опасно оболео од шећерне болести.

Напредњачки збор. Месни одбор Напредне Странке у Београду решио је на свиноћној седници својој, да услед политичних прилика у земљи не сазива овогодишњи збор напредњака београдских.

Бојкот у Црној Гори. Црногорски трговци решили су да бојкотују аустриску робу. У том циљу Вуко Вукетић, председник управног одбора Црногорске Банке путује у Француску да одржава јаке трговачке везе с Француском, те ће овога пута да их прошири у корист свих црногорских трговаца.

† Јован Кронштатски. У Кронштату је 20. о. м. у јутру умро протојереј отац Јован Сергејев Кронштатски, кога је народ поштовао као свеца. Пред кућом оца Јована, који је лежао на самртничкој постељи, чекале су огромне масе народне. О његовој смрти одмах је телеграфски јављено цару, царици матери, митрополиту петроградском и оберпрокурору светог синода. Из Петрограда и околине су ишле огромне масе народа у Кронштат, у дугачким поворкама ишле су хиљаде из Орањенбаума преко леда. Отац Јован биће данас сахрањен у женски манастир оца Јована у Петрограду, који су подигли његови поштоваоци. Свети Синод ће га прогласити за свеца.

Банкет. Синоћ је био банкет у Официрском Дому на коме су старешине народне војске заједно са својим командујућим официрима провели до у дубоку ноћ.

То је она партија народних старешина која је јуче пуштена кућама.

Убијен коцем. Прекопрошле ноћи Световар Кулуковић из села Миџара у округу пиротском излазио је из своје куће и од непознатог лица убијен коцем.

Власт је предузела мере да кривца нађе.

Осуђени. Пресудом првостепеног варошког суда која је јуче изречена, осуђени су по три године робије Милан Радосављевић б. писар полицијски и Јован Глишић бакалин, за фалсификат менице од 30.000 динара.

Кажњени. Сава Урошевић, Стеван Вукобратић и Милан Кијевић кажњени су са по три дана полицијског затвора због проваљења пореза.

Погинуо од дрвета. Стојан К. Васић из Брезовице у Старој Србији, секући прекјуче дрва у шуми Бусавској у окр. крушевачком, погинуо је од раста који је на њега пао и убио га.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

Дипломатски пријем ... утврдио ... у Петрограду ... Кара ... Фирстенберг ... .

У ... Алжира осетио се 19. о. м. у вече земљотрес, који је трајао три минута. Телефонски је ... прекинута.

... 19. о. м. у вече ... воз ... Лилија и Шамон ... на путнички воз. Погинула су два железничка службеника и три путника.

... Орган младотурског комитета „Шурај Умет," ... Отоманија мора ... интервенцију у Персији и ... интервенисање дати ... , те да ... Персијанцима ... Отоманским пријатељем.

Белгиски краљ Леополд одредио је награду од 25.000 динара за писца најбољег дела о ... и о решењу проблема ... .

Наши стари

— Крв и слобода —

Како сам волео вечери, које би проводио са дедом крај ватре, на малим троногим столицама! Причао би ми тада о нашима старима, суровим, намргоћеним људима, који су патили, толико невоља претурили преко главе, али у свима приликама били јунаци.

Често и сада кад се предам сањаријама, видим у машти те беле људе, који се толико разликују од нас, као да су били некакви са сасвим други народ!..

Једном приликом причао ми је деда о своме деди Љуби, који је увек носио сребрњака

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(130)

XXXI

Франсоа од Монморансија.

Франсоа од Монморансија беше постао страховито блед.

Дисао је тешко, гушећи се.

Једним бесним покретом он расцепи јаку на својој халини.

— Имє! дрекну он промуклим гласом.

— То није моје да вам кажем, монсењеру..

— Ваш сте дозвали! Решите!.. Франсоа устукну са столице и борећи се против лудила, која га беше почело обузимати.

— Ево сведочанства. Те две жене, мајка и кћи, украдене су.. Оне су ми послале писмо које је управљено на једног великог господина.

Пардајан извуче једним колском из џепа и позивном знаку изговори речи:

— Ево тога писма, монсењеру!..

Монморанси не оклева да му је витез учинио краљевску (с)част. Он не осети како се то неустрашиво дело својом самопожртвовањем. Франсоа је видео само писмо, које му је било пружено отворено.

Али га не узе одмах.

Он грчевито прикупи руке чврсту.

Шта! Зар то није све?.. Тај му је младић испричао историју Јована од Пијена!.. Ах! Ово није мање било изговорено, али је оцењивало у његовом срцу као глас грома.

Шта! Јованка жива! Јованка рада ... последња сиротица да би оплакала своју кћер!.. Његову кћер!.. Он је имао кћер! Јованка је невина! Јованка је пристала да буде невина оптужена да би спасла дете!..

Је ли то могућно?

И то писмо! Писмо које је сада пламеним погледом!.. У њему је била повест страдања тих година! Њега је Јованка писала! Верна и невина Јованка!

— Читајте! монсењеру, рече Пардајан, читајте.. и кад будете прочитали питајте ме.. јер ја сам писмо био сведок злочина, ја сам сам човек који је ... све ... чов(ек) кога ни ... морате мрзети.. Али он ми је говорио некад стварима које су мени онда биле неразумљиве, али су ми остале урезане у памети.. Читајте, монсењеру.

Морадах тада узе писмо.

Писмо му је дрхтало, трепело се у рукама.

— Ево, рече у себи Франсоа, све је оно сан и насмрт ... пробуђена у стварности, која ме наслеђује ... страшнија но све овог тренутка ваш.. Буди човек!.. Ах! па је сав подмео ... удар.. за што не бих водио ... радост.. јер све је ово само сан.. овај младић је сенка.. то писмо је обмана.. Не, ја не верујем у то, нећу да верујем.. а сад да погледам шта је написано!

Доле један ... рукопис Јованчин.

Сељак се спремао искочити да прими ... узалуд ту варнију, која је ... својом руком, ... која је ... она ... , ... у издалеко ... пред очима..

Док је чита ... у ушима му је ... бујало.

Он прочита писмо једном два три пута.

За тим, као довршав читање, он се окрете слепо, поче горко јецати и паде на под, довући се као ... , подиже очајно руке и са његовим бесним уснама ... се врли:

— Опрости! Опрости!

Па онда заглаве несвесности са. Витез му притрча.

Сад није био тренутак да се ... иште у помоћ и да се у ову драму ... позиве стране лица али слуга.

Пардајан се трудно што је боље умео да освести маршала. Он га је трљао, поливао му чело хладном водом, распетљавао му одело..

После неколико тренутака несвестица престаде и Франсоа отвори очи.

Он се подиже. Нека чудновата пламен сјао му је у очима. Радост, бол, силне наде, дубока жалост, неизмерна ... осећања ... у његовој души.

Пардајан хтеде да проговори.

— Ћутите, пришапта Франсоа, ћутите.. дођите.. сачекајте ме.. овде.. сачекајте ме..

— Обећавам вам, рече Пардајан.

Монморанси гурну писмо у прсима, на срце, и јурну из собе. Он сјури у шталу, оседла сам коња, отвори врата од двора и потера коња тешко која се изгубе у даљини.

Било је један час по поноћи.

Франсоа прође у галопу кроз Париз, гонећи коња по мрачну, дишући тешко и трудећи се да доведе у ред своје мисли.

Коњ се заустави пред париском капијом Монмартр, која је била затворена као и све друге градске капије.

— Краљева наредба! дрекну Франсоа кроз ноћ.

Командир стражe истрча усплахирен, познаде маршала, похита да отвори капију и спусти мост, који се у то доба увек преко ноћи дизао.

Маршал се за трен ока изгуби у оковама и војници рекоше међу собом да се неки крупан догађај морао десити.

У мрачном и мрачном пољу промуклао глас Монморансијев изговарао је испрекидане речи које су се губиле у тутњу галопа његовог коња.

— Жива!.. Невина!.. Јованка!.. Моја кћи!..

(Наставиће се)

за појасом и јатаган и ако су Турци господарили Србијом. Описивао ми га је као високог, коштатог човека, са крвавим очима и отпуштеним дугим црним бресвима. Било ми је тада јасно све оно, што је чинио: и његово јавно хајдуковање; и толика убиства Турака у селу, пољу, пред турским заком; и његов слободан одлазак турским властима у Смедерево и Крагујевац и то на коњу и под оружјем! Разумео сам слободу његових поступака, која је произлазила из његових личних особина и страха Турака од фамилије, која је имала 20 пушака, готових на најстрашнију освету за живот свакот од својих задругара — биле су такве прилике онога времена, да се је о томе морало водити рачуна.

Причао ми је о скупштини наших војвода у Врачевшници, где су решавали о условима царског фермана, који је нмао и добрих предлога за уморену и испаћену Србију. Почео је говорити о тој скупштини осуђујући њен рад али када је почео именовати све, који су ту били, заборавио је на почетак говора и поносит њиховим сјајем и господством описивао је само њих, њихово одело, оружје, хатове и „момке", те када је дошао је наговарао њихове речи, које су биле против мира и које је раније осуђивао, говорио их је са таквим расположењем и таквим изразом лица, да сам видео, како се слаже са њима, како их воли и како су то и његове мисли.

„Зар ја да дам Турчину мога ата?" — говорио је Главаш — „Никада"! „Ја ћу са 5 хиљада затворити пут тај и тај, ја ћу са 10 хиљада затворити Делиграð; ја ћу..." „Ми имамо толико топова, толико шанчева"..." говорио је други, трећи — нико није био за мир. И све те речи летиле су њима, војводама, сложним суровим људима препланулим од сунца, оштра погледа у скупоценој одећи, искићеној златним везовима, са оружјем за појасом, на арапским хатовима... и да су друкчије говорили, не би биле речи њихове.

„И Ненадовићу на Колубаре сијао од злата, па око њега описао синџир сковат од дуката — има га 2 оке..." и док је он описивао редом једног по једног, мислио сам о томе, како би то била лепа слика, коју би требала да има свака српска кућа. То би била књига песма, које је некада цветало и мирисало на крв и слободу, из кога смо изникли ми и наша краљевина.

[illegible]

За који дан „Правда" почиње доносити чланак:

Убојна снага Аустро-Угарске

ОД ЈЕДНОГ ГЕНЕРАЛШТАБНОГ ОФИЦИРА

Садржина је чланка ова:

Организација аустро-угарске војске. — Територијална подела. — Трупне јединице. — Бројно стање. — Командни елементи. — Спрема официра.

Из дневника залудног човека

— Бележено за „Правду" —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ПЕВНИЦЕ"

Ваљево, новембра 1908. год.

I

Карловачка [illegible]

(наставак)

[illegible]

— Шта радиш ту дете?!

[illegible]

— О чему?!

— О љубави!

[illegible]

Silvius Paga

[illegible]

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

Марија Мадлена од Бренвиљијера

(наставак)

Пустила је те су јој везали руке, као да јој међу златне браслете, а вамаву уже као да је то бисерни колир".

„Вазела би да ме жену спале — рекла је — те да моја жртва буде заслужнија, над бих се смела поуздати у своју снагу, да ћу издржати такву смрт а да не паднем у очајање".

Опат Пиро отпоче читати молитву, коју гласно прихвати народ искупљен око ешафота. За тим јој скрену пажњу, да ће јој сад дати опроштај. У потпуној побожности она одговори: „Господине опате, раније сте ми обећали, да ћете ми на ешафоту наредити друго кајање, кад сам вам приметила да ми је прво било врло лако, а сад ништа не велите о томе".

„Ја јој наредих те очита збогом и здраву Марију. После тога сам јој рекао: „Сад још, једном учините покајање" дао опроштај". Лице госпође Бренвиљијерове као да се просветлило. На њему је био израз радости, поуздања, блажене вере, искрене љубави, у које се помешала туга покајања. „Никад нисам видео ништа слично ономе што су изражавале те очи и кад бих имао да насликам лик најискренија покајања и побожна поуздања, не бих желео никакве друге црте но оне које још непрестано гледам пред собом и у свом животу нећу заборавити", пише Пиро.

Над Парнз се спустила вечерња магла. Мали мансардски прозори на кровињама дуж кеја, које је сунце на заласку позлатило, гасили су се један за другим, а оранжаста светлост, која је крунисала торњеве Богородичине цркве, свети сумрак, све је више бледела и тонула у ноћну помрчину. Гиљош, извршитељ, веза очи осуђеници, која је с исповедником читала последњу молитву Гиљош је брисао с чела грашке зноја. На један пут Пиро чу некакав гиљотин, он престаде с молитвом.

„Госпођа Бренвиљијерова држала је главу веома усправно, једним ударцем ју је целат одвојио од тела, ударио ју је тако поуздано, да је још један тренутак остала на трупу и није пала. Један тренутак био сам у бриги да је ударац промашио, те ће се морати поновити".

„Господине опате, зар то није био леп ударац"? упита целат. „У таквим приликама увек се молим Богу и он ми је до сада увек помагао. Ова госпођа ми је већ пет шест дана задавала бригу, држаћу јој шест парастоса". — А после ових речи отворио је једну боцу вина и добро повукао из ње.

Леш је однет на спалиште, пламен га је прождрао, за тим су пепео бацили на ветар, али се народ трудио да прикупи остатке угљенисаних костију, сви они који су се могли приближити ешафоту, говорили су да су видели светитељску светлост око главе покојнице и од уста до уста причала се бајка да је покојница била светитељка. — Госпођа Севиње пише, да је опат Пиро о томе уверавао свакога, који је хтео слушати.

Деца маркиза Бренвиљијера узела су име Офемон.

Пенотије је ослобођен и већ 27. јула пуштен из затвора. Он је поново заузео несмрвљен свој положај и поштовање које је уживао.

Госпођа Бренвиљијерова говорила је истину, кад је рекла, да није имала других саучесника осим Сент Кроа и слуге. Па ипак су у ово време у Паризу вршени злочини, који по величини нису уступали њеним злочинима и којима су судије брзо ушле у траг. Тако је суђење госпођи Бренвиљијеровој било у неку руку увод другом чувеном суђењу, које је дало повода установљењу такозване „Chambre ardente", усијане коморе.

II

Заробљенице

Вигуреов ручак

Суђење маркизе Бренвиљијерове изазвало је огромно узбуђење. Не наводећи имена, не правећи наговештаје који би лако показали праве личности, исповедници Богородичине цркве довели су до знања да се већина оних, који су се код њих исповедали, оптуживале од неког доба за тровање. Двор и град Париз још су били под дирљивим утиском катастрофе, која је изненадно однела Анријету, љупку војвоткињу Орлеанску, под утиском брзе смрти Хади де Лијона, велика приљежника, ужасне смрти војводе Савојског. У исповедаоници језуита (улица Сен Антоан) нађена је 21. септембра 1667. једна цедуљица, која је открила план тровања, чије су жртве имале бити краљ и дофен (престолонаследник). Одмах затим 5. децембра је Ла Рени, директор полиције, наредио те је ухапшен неки Луј де Ванан који се издавао за бившег официра.

(Наставиће се)

[illegible]

ШАЛА И ЗАБАВА

Шта њему треба

— Има много књига у којима се описује шта треба радити са болесником док лекар не дође, рече неко у разговору једном младом лекару.

Знам, али нема ни једне књиге у којој се каже шта треба да ради лекар, док му не дође болесник, па да може да живи.

Готово тачно

На часу француског језика запита наставника малу Ружу како се француски каже домаћица?

— La ménagère.

— Добро. А домаћин?

— La ménagerie.

ТЕЛЕГРАМИ

Софија. Народно Собрање је одобрило буџет за 1909. год. Целокупни буџет износи 153,362,000 лева. Собрање је одобрило акламацијом 50000 лева за пострадале од земљотреса у Италији.

Софија. Сесија Собрања продужена је до 31. јануара идуће године, али је настао божићни распуст, који ће трајати до 10. јануара идуће године.

Рим. Јуче по подне много пострадали од земљотреса рањени и изнемогли стигли су у Рим и смештени су у болнице. Краљ је упутио наредбу војсци и морнари и похвалио племениту ревност њихову у оном раду на спасавању пострадалих од земљотреса у Калабрији и Сицилији.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, уштипак и торта са хлебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, уштипак и печење са хлебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, уштипак, печење и торта са хлебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по избору са хлебом 1·20 дин.

Два јела по избору једно готово а друго по наруџбини са хлебом 1·40 дин.

Вина најбољих квалитета 1·50.

Пиво Пилзенско Урквел без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна мезелуци са специјалним ценама.

Чувени „Империјал" позивнице у свако доба.

Сваке суботе за вечером нашим кувар са пастрмом и прујом.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

[illegible]

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе нова књига Д-ра Савићевића

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 слике — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — о лепоти и улепшавању. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ова је књига [illegible] треба [illegible] да је прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

603 2—6

Дођи код Ђиде

Гранд Хотел „СРПСКИ КРАЉ“

ДОЂИТЕ КОД „СРПСКОГ КРАЉА“ КОД „ЂИДЕ“

На најлепшем месту Београда крај „Калимегдана“ ново саздани хотел „Српски Краљ,“ хотел првога реда узео сам под закуп за више година од Врачарске Задруге.

Исти сам снабдео са најмодернијим и најбољим намештајем како кафанским тако и собним тако да „Српски Краљ“ не уступа ни једном нашем хотелу првога реда а многим страним. У моме се хотелуточе

сва српска и француска вина са ликерима

Исто тако точим чувено у једниствено ВАЈФЕРТОВО ПИВО

„ЕКСПОРТ“

које не уступа ниједном страном пиву.

У хотелу сам устројио најбољу Српску и Француску кујну.

Собе за путнике модерно, чисто и спретно намештене са ценом од 2·50 па до 12 динара.

Мојим пријатељима и познаницима позната је моја пажљивост и тачност у свему, јер је принцип мoje радње да се одржи стално строг ред код послуге, примерна чистоћа по свима одајама и тишина око путничких станова, тако, да сваки путник који одсевне у моме хотелу мора бити задовољен сасвим.

Јављајући ово пријатељима како у Београду тако и у унутрашњости молим их да ме удостоје својом посетом а ја јамчим да ће бити услужени и дочекани боље него игде. Молећи за многобројну посету остајем с поштовањем

693 1—5

Драгутин С. Тодоровић — „Ђида“
хотелијер код „Српског Краља“

Пуковник Касидолац

не може примати посете ове године о својој слави Св. Николу, због слабости у породици.

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и урађене ћурака, гусака, пачака, кокошака, [illegible]

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

Изврсна Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 43. [illegible]

У ПРОДАВНИЦАМА ПАРНЕ ПЕКАРЕ „БАТАЛАКА“

На теразијама бр. 30. и Душановој улици број 17., продавање се за празнике Божићне Колаче (Малебрадз). 715 1—3

10.000, 15.000 и 20.000 динара

даје се под интерес на имања у Београду са интабулацијом на првом месту. Упитати у уредништву „Правде“. 718 1—3

ОДЛИЧНО

Пожаревачко и Смедеревско црно и бело вино, може се добити у радњи

ВЕЛИЧКОВИЋА и ТОДОРОВИЋА

Београд — Кондина бр. 5. до кафане „Гусле“

Цена од 0·70 п. дин. па на више 371 3—5

УЛАЗАК БЕСПЛАТАН

Богдан Златић — Златиборац

Македонска ул. бр. 2

Извештава поштовано грађанство да је од данас отворио велику изложбу увозних производа и трајаће до 25. ов. месеца. 708 4—5

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Његошева 29. — Београд. — Цветни Трг

Препоручује поштованим г. г. потрошачима за наступајуће Божићне празнике [illegible]

РИБЕ:

[illegible]

ВИНА:

[illegible]

ЖИВИНЕ:

[illegible]

ЈАЈА:

[illegible]

[illegible] Телефон бр. [illegible] 4—15

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. дин. па више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

Кнез Симина бр. 5. — Телефон 270. 707 3—10

ЗА БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ

препоручујемо

Поред осталe помодно галантеријске робе, једну велику партију јевтиних мушких кравата (машна).

Лазаревић и Стојановић

692 **Београд.** 4—6

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Вранко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

Хотел „АЛБАКЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па свакe суботе Српски купус са пастрмом, Проја, Бела на ражњу.

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црних вина обраћамо нарочиту пажњу као и осталo домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо као радње по 30 п. дин.

Готов је и већ се раздаје пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН“**

који је овиx дана изашао из штампе са одабраним садржином, као прва свеска: „Библиотеке,“ коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Давичића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 4—10

У недељу 28. децембра у 9 часова пре подне у нишкој [illegible] венчаће се наша деца

Букица Бенаројева	**Давид И. Нисим**
[illegible]	[illegible]

[illegible]

Свеч [illegible] у 8 и по часова пре подне Обреновића улица [illegible]

У 10 и по часова [illegible]

Мајка удова Ш. Бенаројева	**Девојка и Исак Нисим**

Адреса за телеграме: *Давид — Ниш*

„Кића“ у 1909. години

„Кића,“ лист за шалу, забаву и прикупљање народних умотворина, који излази у Нишу, ступа у четврту годину свога излажења.

[illegible]

Цена остаје иста: пола динара месечно за Србију, а за стране земље [illegible] Ниш. — Ни број се не продаје. 742 1-1

Наша мила

ПЕРКА

преминула је јуче у 5 час. по подне

Опело у Вазнесенској цркви данас у 3 часа по подне.

Ожалошћени: мати [illegible], брат [illegible], сестра [illegible], Коста, [illegible] и остала родбина. 719 1—1

Нашем непрежаљеном пријатељу

† ПЕРИ А. ЈОВАНОВИЋУ

[illegible]

[illegible] 29. о. м. у 10 сати пре подне у цркви Св. Николе на новом гробљу.

Извештавам о овоме наше и покојникове сроднике, пријатеље и познанике.

децембра 1908. год. Београд

Ожалошћена удова Евгенија П. Јовановић, са ћерима, унуцима и осталом родбином. 716 1—3

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

„Правда“ излази сваки дан. Претплата је за Србију за годину 16 дин. за пола год. 8 дин. за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четири год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник Радисав М. Ра... [illegible] Видинска ул бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ЧЕТВРТАК 25 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 352. | Телефон 821.

Христос се роди!

СРПСКА ЗВЕЗДА

Витлејемска звезда сјајна,
С плавог неба, са висина,
Казиваше свето место
Изабраника, Божјег сина.

И под сјајем њена зрака
Хорише се јасни клици,
Испод мача Иродова
Долажаше поклоници.

Сјајна звезда са висине,
Зрачила им пут спасења,
Не малакса вера њина
Од свих тешких искушења!...

Наша звезда борбе наше,
Над нама се, ено, јавља, —
Често нам је небо мрачно,
Ал' нас звезда не оставља.

Напред, браћо! Напред синци,
Које српска мајка роди!
Благословен је и свети
Пут, којим нас она води!

Соколовић.

Католицизирање Босне и Херцеговине

Сарајево, 22. дец.

Католичка propaganda fide, која своја богата новчана средства добија из Рима и немилице их просипа по српским земљама, показала је, за ово кратко време, сјајна резултата. Без скрупула, без и најмање ... [illegible] ... шеф у Босни и Херцеговини, надбискуп Штадлер, врбује на све стране, уз добру награду и златна обећања, нове католике, отимајући их из крила православне и муслиманске цркве. У томе их врло ревносно и врло отворено потпомаже аустријска управа у Босни и Херцеговини, која, са своје стране, просипа море новаца, да, у што краћем року, покатоличи сву Босну и Херцеговину.

Земаљска влада на неколико начина потпомаже ширење католичке пропаганде. Прво, насељавањем католичког елемента и то поглавито у лицу чиновника, трговаца, занатлија, радника и, понекада, земљорадника. На дан пописа, 22. априла 1895. године било је у Босни и Херцеговини 70.848 странаца. А према званичној статистици земаљске владе од 1907. године исељило се од 1901—1906. г. муслимана 6359, Срба 1473 и католика — 3. Тим странцима, који су сви од реда католици, влада иде на руку у сваком предузећу, како би се само што успешније потиснуо домаћи елеменат. Према тој истој званичној статистици од 1907. г. било је официра, чиновника учитеља и послужитеља, који нису из Босне и Херцеговине, 6570 или, у процентима речено, 70·02, а домаћих свега 2791, односно у процентима 29·08. Од муслимана, којих има у Босни и Херцеговини око 650.000, само је њих 732 у служби.

Али аустријска управа у Босни и Херцеговини отпочела је, пре извесног времена, вршити и један нарочит специјалитет, својствен германској раси. То је колонизирање. Она по појединим крајевима, слабије насељеним, насељава земљораднике Немце, који су искључиво католици и насељава их поуниједњеним Рушњацима. Званични извештаји забележили су таква насељавања 1880—1884 и 1890. године. Тих година је насељено 12.460 странаца и тако су постале чисто немачке насеобине ... [illegible] ... Franzjosefsfeld, Windhorst и т. д.

Апсолутно све католичке установе или установе у којима је већина католика, као и установе којима се могу придобити нови католици, издржава искључиво аустријска управа и католичка propaganda fide: све многобројне мушке и женске манастире, зидају и издржавају безбројне католичке цркве, занатлијска католичка удружења, њихове и њихове девојачке школе, семинаре, учитељске школе, као и сва многобројна католичка приватна предузећа. Ево једног од многобројних примера, који ће илустровати једнострано заузимање аустријске управе. У Босни и Херцеговини има према званичним подацима од 1906. г. свега 354 основних школа. 284 издржава земаљска влада, а 70 морају издржавати Срби, без икакве помоћи ма с чије стране. Те школе су, на тај начин, ударили на Србе један намет (који утерује држава) од 570.074 круна. И када се има на уму да у Босни и Херцеговини, према званичним подацима, има Срба 708.034, онда излази да сваки Србин за издржавање тих школа има да плаћа годишње по 70.62 круне!

Орган Народне Муслиманске организације, „Мусават," тврди да је за ово време од како је проглашена анексија покатоличено око 5 муслимана и 3 православна. Земаљска влада то демантује и — забрањује „Мусават."

Али све то није врхунац католичке пропаганде. Она је свој врхунац постигла тек сада, после проглашења анексије, јер је, на један дрзак начин својствен католичком биготизму, по свима селима и варошицама забранила да православни држе службу божју. Само у Сарајеву је допуштено да се, готово сваког дана држе службе, јер ту с амвона проповеда митрополит Летица о врлинама „апостолског величанства" цара и краља Фрање Јосифа I.!

Т.

Невољна признања

Хипнотизам у служби правде. — Процес Ејро и Габријеле Бомпар. — Занимљиви огледи професора Лежоа. — Мишљење министра правде. — Доктор Мото. — Хипнотизам доказао невиност.

(Писмо „Правди")

Париз, 10. децембра 1908. год.

Хипнотизам — у служби правде! Питање не баш ново, али усрдно опет, занимајући процесу „Црвене удовице", о којој је „Правда" својевремено донела опширну студију. Лекари су уверени, да се у процесу г-ђе Стенел није могло проћи без хипнотизма. Сама г-ђа Стенел, кад се свет уверио о њеним лажима, изјавила је, да се, чинећи своја откровења налазила под утицајем хипнотизма. Хипнотисали су је, вели, вешто, жалећи да од ње дознају праву истину. У тим њеним речима има такође мало вероватности, јер је „Црвена удовица" у свом бурном животу хипнотисала многе људе, па је тешко веровати, да би и њу неко могао бацити у хипнотички сан.

Али да бацим на страну процес г-ђе Стенел, јер беће о њој довољно говора, ... [illegible] ... изрекао пресуду. Желим, да се овом приликом о постављеној теми обазрем на друге случајеве.

Противници употребе хипнотизма у истрази овако веле:

— Зашто да се не хипнотише лице, на које се сумња, да је извршило извесни преступ? Тада се може поуздано дознати да ли је крив или не!

Али се одмах појављује питање: сме ли се хипнотизам употребити пре, но што се законом допусти такви покушаји?

Да би расветлио ово питање Жил Дар, познати париски новинар и специјалиста за судску хронику, наводи овај један оглед, ког је пре неколико година изазвати проф. Лежоа извршио у присуству министра правде, а који водом једне до тада и познате криминалне ствари.

Лежоа тврди са поузданошћу, да у мозгу сваког учесника или сведока какве кривичне драме, остаје записана цела драма као на фотографској плочи. У обичном простом стању то лице може по вољи изврнути факта. Али у стању хипнозе оно, и противу своје воље, мора да изложи све оно, што је записано у мозгу и то до најмањих ситница. Другим речима реконструисаће тачно слику преступа као што би то учинила и фотографска плоча.

Пре десет година сав је Париз био узбуђен убиством судског чиновника Гуфа. Убио га је неки Ејро, зато што га је ухватио заједно у стан своје љубазнице Габријеле Бомпар. У моменту, кад је Габријела седела у крилу Гуфову и кад му је као од шале метула око врата свој појас, искочио је из заседе Ејро и задавио је свој жртву. Затим је леш Гуфов метнут у један џак и у корпи носен из поља и бачен. Габријела је била оптужена као саучесница, те је заједно са Ејро бачена и осуђена.

Проф. Лежоа, који је био судски експерт у том процесу, изразио је мишљење, да је Габријела била само оруђе у рукама Ејровим. Да би потврдио то своје мишљење он је тражио од суда, да му допусти, да Габријелу хипнотише, да би она у њеном извела ерону слику убиства. Суд се није о дазвао овом тражењу.

Лежоа је био врло енергичан човек, који никад није сасвим напуштао посао, кога се био прихватио. Кад је Габријела Бомпар издржала затвор он јој предложи, да је хипнотише и Габријела прими тај предлог. Оглед би извршен у фотографском атељеу Пола Боје. Ево како Дар описује појединости тога опита:

Пошто ју је успавио професор јој нареди, да се пренесе у ове исте ситности и прилике, које су претходиле злочину. Сићушно лице Габријелино постаде мрачно и на њему се одражаваше ужас: она пасе пред професором на колена, као да га моли да је даље не пита. Али га опет подиже и стаде знацима показивати, да је неко ушао. Она се кокетљиво поче смешити, позивајући уображеног госта да седне на фотељу, док се сама спремише да му се посади у крило. Затим га поче грлити и љубити, и као шалећи се ради намештати око врата свој појас. Изненада после свега овог скочи и крик ужаса оте јој се из груди. Пада у несвест, из које се буди после неколико секунада и виче из гласа:

— Убио!.. Убио!..

Професор је пита, шта је било с Гуфом?

— Мртав је! одговори она.

— Шта ради Ејро?

— Сече маказама Гуфово одело..

— Покажите ми на који је начин Гуфо убијен?

И Габријела показује, како је Ејро стегао њен појас око Гуфове гуше. Затим поново пада на колена, као да некога нешто моли.

— Доста је! вели професор, нека се сад пробуди. А да бих вам доказао, да све ово, што сте видели, није намештено, још ћу учинити покушај, да се Габријела потчињава мојим и другим наредбама, а не само овим што се на злочин односе.

Рекавши то он је узе за десну руку, сажи се над њено уво и рече јој:

— Ова вам је рука одузета.

Габријела се као у неверици насмеја, али су јој ипак била узалудна сва усиљавања, да руку покрене. Габријела и присутнима ужасном се трудис, да бар мало покрену потпуно укочену руку. После овога професор намести у хоризонталан положај једну ногу Габријелину и Габријела остаје доста дуго у том неудобном положају, у коме не би могла бити ни пола секунде, да је будна. Ноу штампу, боду иглама, приносе јој тону запаљене жигице, али она ништа не осећа, већ се за све време благо смеши.

Министар правде, који је био присутан свој сеанси, веома зачуђен примаше Габријеле, коју професор Лежоа пита:

— Видите ли ма кога пред собом?

— Не..

Габријела није видела министра зато за то, што јој је проф. Лежоа рекао, да министар није у соби. Она га не види, и ако га гледа отвореним очима. Иначе да кроз министра види све ствари што се за његовим леђима налазе.

— А што ме то питате? вели она и иде напред. Наилазећи на министра она га уклања с пута као какву непријатну ствар.

— Па сте баш убеђени, да никога не видите у атељеу?

Габријела иде свуд, додирује све присутне и свима нешто каже, али министру и не прилази и не осврће се на њ. Он за њу не постоји.

Тада професор намигне тајанствено и шапне у чуду:

— Гле, погледајте, уђоше неки господин без главе!

При тим речима професор показа на министра.

Тада га Габријела види и започе речи:

— Чудновато збиља: труп без главе!

— Погледајте боље: та главу без главе сиђа од!

— Па гле, што се смејуће са презрењем лице Габријеле и са пуно одвратности окреће главу од министра.

С овом сценом био је свршен оглед Лежоаљев. Излазећи из атељеа министар Вале изјављује, да би при судским истрагама требало допустити употребу хипнотизма. Али при свем том судије се и даље подозриво односе према хипнотизму и сматрају га као једно медицинско средство. Ово изгледа у толико чудноватије, што је наука до сада са врло великим бројем опита утврдила научну вредност хипнотизма. Неки од тих опита сравнили су и старе. Ево на пр. једног.

У окт. месецу 1880. год. агенти тајне полиције ухапсе неког човека, кога оптуже, да се у једном опатном уличном павиљону на Севастопољском булевару предавао перверзним уживањима. Несретни човек узалуд је протестовао против све кривице и тврдио да је невин. Достављен у префектуру он је за три дана предат суду, осуђен и послат на робију. Тамо се разболи те га упуте у болницу, а то му донесе спас. Болнички лекар др. Мото посаветује га, те овај поднесе жалбу апелационом суду. Да би доказао невиност свога пацијента др. Мото, који је био судски вештак, хипнотисаше са по дозволи судској. Осуђеник је врло брзо пао у транс и на наредбу докторову, да ради оно исто, што је пре радио у опатном павиљону, једнак је отпочео пљувати и трчати у ниј соби, где је пљувао и марамом брисао усне од крви. Даље, једино из обзира деликатности, да не паупе на у-

лада, сиромах је трчао у сваком правцу и по миловићи на тешку милостињу, која ће га свуда.

Домостка и свај факат Жил Дир довели до свог практичног резултата: За то, што хипнотизам, као средство за долажење истине, још није законски увођен, не треба од судија тражити, да га примењују. Али у свима случајевима, у којима здрави разум и судска медицина увиђају за хипнотизам, судија не треба никако да се устручава, да га примени.

Научни хипнотизам биће у будућности једно од најмоћнијих средстава исљедне власти за долажење истине.

Р...

Гете и земљотрес у Месини 1783. год.

Поводом овонадашњег земљотреса у јужној Италији, који је захватио и Месину, препричава се ова успомена. По једном поузданом саопштењу, мадам Гете, познати немачки песник, у Вајмару је осетио велики земљотрес у Месини, који је био 1783. године. Он је у поноћи звонио и кад је слуга ушао у собу, видео је да је Гете свој гардеробни кревет донукао до прозора и посматрао небо. „Јеси ли видео што на небу?" питао је слугу. Кад је слуга одговорио да није видео ништа, пошље га стражару да га то исто пита; али је ипак добио негативан одговор. „Чуј", рекао је Гете слузи, „ми се налазимо у значајном тренутку, у овом тренутку или имамо земљотрес или ћемо га добити". Сутра дан је Гете своја опажања испричао двору. Једна дама шапнула је својој суседи: „Чуј, Гете лудује!" Војвода и господа терали су шеровања Гетеу. Брзо се показало да је песник имао право. После неколике недеље стигла је вест, да је поменуте критичне ноћи земљотрес разорио један део Месине. Гете је доцније имао прилику, те је посетио порушену Месину. Он је причао: „Земљотрес је порушио све зграде у Месини, али су црква и манастир језуитски остали неоштећени, као да су јуче саздани. На њима се није могао опазити ни најмањи траг земљотреса". Тим речима, које је изговорио архитекту Кудроју, Гете је хтео показати, како су црква и манастир изврсно саздани.

Пред спомеником Кнеза Михаила

Добро знадем шта си мислио бурда.
Добро знадем шапуће рукама
Хтео мада сав свој да се јасан,
Кроз бурне громовите звуке.

Твоја рука Србији завешта,
Браћу своју да не заборави;
Бећ да гледа за на ратна места
Мачем давно — ал' што пре избави

Бадава ти беху твоје жеље,
Сада да су бела твоја дела,
Ал' душмани не дадоше срећу
Твоје руке што је засочела.

„Спомениче! ти не чујеш нишан,
Плач и јаде срце ти не пара
У мене се ними браћо вију,
Под окрвим мачем душмана.

То не чујеш — Али Србин чује,
Страшну свеску своје браће мине;
Што сад сузе срце срца кравује
Као трепет громовите слове.

И Србин се већ давно спрема
Таје жели да изврши свете —
Ал' је небом да та буде вице,
С' обнародом и великим жеље.

И бурна се да ће живота броја,
И мачем се спреман уграби
Даи се јуначки у тај часа нуђа,
Да се у бој за браћу скоти.

22.—4.—1907. Београд.

Алиса

Из „Смелућих се маски"

Једно перетсно питање

Један грчки философ поставио је једном ово питање: Кад би се човек могао претворити у вола, да ли би се то сматрало као самоубиство и да ли би во могао бити кажњен због тога?

Судећи по овој маги маварица која се креће слободно и без зазора у људском друштву одговор на ово питање био би негативан.

Осим ако је за човека достојанственије да буде маварац но во.

Адреса турског парламента

Одговарајући на султанову престону беседу, турски доњи дом у својој адреси има овај пасус о Босни и Херцеговини:

„Народ потпуно дели жалосне султанове што је кнежевина Бугарска прогласила независност, као и је непосредно за тим, Аустро Угарска анектовала Босну и Херцеговину, која се по једном међународном уговору налазила у турском суверенитету. Сасвим је природно да ће парламент помоћи свакој влади под условом да се очува част и право народа, и да потражи решења свих политичких догађаја, који су последица дугогодишњег рђавог управ".

У адреси сената тај пасус гласи:

„Што се тиче босанског и бугарског питања, држимо је напред вести да се пролаже о овим питањима и потребним преговорима са силама потписницама листана а да се та питања доведу до повољних резултата".

Одбор је после дугих дебата реч „анексија" заменио речима „проглашом анексија", а то за то да не би изгледало као да турски парламенат признаје анексију као свршени чин.

Дневне вести

Званични комуникее. Краљевска влада је поднела Нј. В. Краљу оставку, налазећи да не ужива поверење Народне Скупштине у оноликој мери, колико је то потребно у данашњим озбиљним приликама. Нј. В. Краљ није примио оставку владе с тога, што у тренутку кад Народна Скупштина није на окупу не би могућности, да се кризе расправи онако како најбоље одговара парламентарној ситуацији.

Па да Боеме! Ја ћу нђи а ти ме не зај!

Запрепашћеност у Бечу. Они у Бечу запрепашћени су говором министра спољних послова д-р Миловановића, који је јасно и отворено истакао као српски захтев аутономију Босне, а народно престанништво то прихватило. Због тога нема граница најадима бечке штампе на Србију, српски народ и д-р Миловановића. Ова тврди како је Миловановић пре неки дан дао грофу Форгачу мирољубиве изјаве, које су у потпуној супротности с овим његовим говором. Због оваквог држања Миловановићева и због жестоких напада неких говорника на Аустро Угарску немогуће је, да гроф Форгач не извуче последице и не напусти Београд.

По срећан му пут!

Престолонаследник и Миловановић. „П. Лојд" јавља да је Престолонаследник Ђорђе посетио министра спољних послова д-р Миловановића и у име српске војске благодарио му на говору који је држао у Скупштини. У вече је, вели, Престолонаследник у официрском дому држао говор официрима, у ком су говору биле јаке изреке против Аустро-Угарске. Између осталог, вели, Престолонаследник је рекао да ће бити срећан да се на челу „легије смрти" бори против Аустро-Угарске.

„Тан" о Миловановићеву говору. Говорећи о онамошњем говору д-р Миловановића у Скупштини, париски „Тан" вели, да он даје српској политици отворен агресиван карактер. Тај је говор тешка оптужба против Аустро-Угарске и у исти мах максимални програм, чије остварење није вероватно, али чије су опасности јасне. Французи ће се, вели, радовати ако Србија добије задовољење, али Миловановић не сме тражити да ми заборавимо историју. Судбина и Србије решена 1876. рајхштатском конвенцијом а Русија је тада била она, која је жртвовала западни део Балкана. У таквим се приликама не може ни мислити да се Миловановић озбиљно нада успеху свога програма. Говор је можда хтео само да сонабри колебљиво европско расположење али свакојако допринесе да се повећа балкански немир.

Управа Босне. Како „Нојес Винер Тагблат" јавља, заједнички министар финансија Буријан израдио је законски предлог за Босну, по коме ће на челу управе Босне и Херцеговине бити један политички чиновник са сличним положајем, какав има врховни бан.

Земљотрес у Србији. Према извештајима, које је Геолошки Завод нашег Универзитета, где се проучавају трусови, добио до данас из Србије и са стране, последњих дана осетио се земљотрес у западној Србији, Босни, Херцеговини и Црној Гори. Интересантно је, да ови земљотреси по свој прилици имају неку везу са оним катастрофским ударима, који су прошлог понедељника упропастили знатан део северне Сицилије и западне Калабрије.

Забрањено пуцање. Управа вар оши Београда забранила је пуцање у вароши за време Божићних празника.

Божићни Бадњак. Јуче после подне официри гарнизона београдског на коњима и са војном музиком на челу отишли су у Кошутњак где су одсекли бадњаке за све касарне војничке у Београду и на колима донели.

Овај стари српски обичај који скоро кућа о Божићу чини ревносно се одржава и у војсци.

Министарска седница. Прекјуче пре подне одржана је министарска седница под председништвом г. Велимировића.

На тој седници саопштио је г. Велимировић министрима да му Краљ није уважио оставку, и да ж даље отправљају своје дужности до састанка Народне Скупштине.

Трошарина на прасце. Општина београдска и све године наплаћивала је трошарину на печенице. Могло се овае учинити изузетак бар према сиротињи, то баш не би обогатило београдску општину.

Вежбање аустриске војске. Јуче после подне један одред аустријске војске вршио је на обали савској вежбање са пушкама машинским и из истих пуцали.

Ето како Аустрија врши намерно изазивања.

Афера са меницом. Неки Владо Стевановић са надимком „Јерц", затражи једног дана у једном од београдских кварова да му се потврди препис једне менице, по којој му познати Петар Јовић дугује суму од 32.000 дин. Кад је ту потврду извршио он затражи преко адвоката од Јовића да му овај ту суму плати. Јовић изјави преко суда да он никакву меницу на ту суму није издао ни потписао и да према томе није ни дужан плаћати. Тада Јерц затражи код суда забрану, суд је одобри и Јовић онда депонује судy тражену суму али затражи да му се покаже оригинална меница. Суд усвоји разлоге Јовићеве, позове Јерца да покаже у року од 8 дана оригиналну меницу и кад овај то не хте учинити, суд га одбије од тражења забране.

Јерц се жали против овог решења Касационом Суду и овај поништи решење судско и нареди суду да одреди рочиште.

Суд је до сада у неколико маха одређивао рочиште али је Јерц оно увек одлагао тако да је суд морао и опет одредити ново рочиште овог пута за 31. децембар.

У публици се верује да тужилац Јерц нема Јовићеву меницу него неикакав фалсификат и да је цела ова афера с меницом удешена само зато да се од Јовића нешто одрвичи. У колико је ово истина видеће се на суду — ако се ročиште и опет не одложи.

Кажњени. Петар Јовановић и Сима Томић беспосличари, кажњени су од стране полицијске власти са по три дана затвора и прогонством у своја родна места.

Убијен. Јуче изјутра у 7. сати нађен је убијен у реци Врањској у Вањи Јанча Илић тамошњи пргонац.

Убица непознат.

Грађанска Касина. Трећег дана Божића биће у Грађанској Касини забавно вече са вечерњом за г. г. чланове и њихове породице. Го ти се примају на предходну пријаву управном одбору. Улазна цена за сваки 1.50, а 1. дин. по особи у порцији. Почетак у 9 час. у вече. За велику забаву, коју Грађанска Касина приређује у очи Нове Године, чиме се у велико припреме.

Вести из белога света

— Председник окружног суда у Целовцу (Корушка) допустио је употребу словеначког језика при подношењу писмених аката.

○ У букурешким земским круговима изазвала је велику сензацију вест, да је принцеза Ана Гика, једна од најбогатијих великашица румунских спроведена у лудницу. То је принцеза пореметила умом од љубави према за седамдесетогодишњим румунским краљем Карлом, коме је у последње време везан досађивала усменим и писменим изјавама своје љубави.

„„ Угарски министар просвете наредио је да се у државним школама вероучење мора предавати на румунском језику. Оне катихете, који то не учине, изгубиће награду. Румунски унијатски свештеници учитељи су свог митрополита Михаља пита шта да раде. Он им је одговорио да се дужни слушати наредбу своје црквe и вероучење предавати на матерњем румунском језику, па ма и без катихетске награде.

| Из Париза добијају вест да је Ватикан променио свој досадашње према Француској у питању одвајања цркве од државе.

Важне вести

Његов „Christkindl"

— Зашто је влада поднела оставку Краљу сад баш у очи Божића?

— Да би се нечим о Божићу забављати.

Мали фељтон

Даљи српски пронапасци

Значај пронапасци. — Слетије проналаска. — Шала, крупни пронапасци. — Трамва за саобраћај. — Мој проналазак. — Пронапасци из Механике. — Заборављене ради за г. Илића. — ИИ не би фаво на не би Њоб.

(Реферат „Правог")

Београд, 23. децембра.

Био сам веома поверман човек, кад би се видило извесне појаве на јавност само овог проналаска на полу желења, јер неограничено и неизрачунати маца су показале особито људског духа. И обичан дуги не треба да је мању, а нема да нико интелигенција, као што сам ја!

Зато сам се решио, да ипак вести извесне још неколико проналазака, што су на учинили при овим писмом. Уместо позива да сви ти проналасци дошли у ово групу; једне ситније, у којима је велико учествовало, и друге крупније, где сам и ја био определим, јер су не потпуно проналасци, спајају вољу теорију и практичну сврху, уколико да ли помогли у послу, то ли сажи и верим сртичке великом. Зато све друге пронапасце назвали ја у ситнице.

О ситнијим проналасцима нећу овим пракевом говорити. Пробићу даље преко њих и поменућу само ове: *Миладинов Бадут* др. Душана Стојнијевића; *Композициона Клотко Луб. Кнрића*; *Незна пронацица Миланког Мајдана Ћирића*; *Двојна Теорија Стојана Протића*; *Практично тумачење Хирсолафа С. Новић*; *Нова Филозофија* др. Чеде Марјановића; *Латинска Абгатом* и *Српска Добра* Јанка Лукића, итд. итд.

Да пређемо на два *основна* проналаска, при којима сам ја био сарадник.

I.

Револуција у саобраћају

Г. *Пера Ж. Николић* је у то време био директор гимназије, доцнији члан Академије Наука, и врло вредан радник на математичкој науци. То је врло забар човек за једини вишим: важно је да имам расправу, која вина, и као су штампане у „Гласу" није читао. У осталом то је особина свих математичких расправа, објављених у „Гласу".

Једног дана летњег дана не изаде ешко је г. Пера Ж. Николић у овом кабинету и бавио се конструкцијом једне свезкаде. Кад сам рано пао њега, да га позвем у шетњу, почeо ме он неома, и кун радости ствари ми он захвалити свој свешкању.

— Има ли то какве практичне вредности, г. директоре? упитам ја.

— Није!

— Па што њабе упропашћавате овај лепи дан? Што се не бавите оналим проналасцима, који би имали и практичне вредности? Ево нпр. да вам ја дам једну идеју. Садашња локомотива иду пуно споро. Пронађите једну локомотиву, која би имала извесну бесконачну брзину.

Г. Пера Ж. Нешовић усвоји ову моју идеју и даде се на посао. Није се у сетњи сам дао на посао, већ уз моју потребу сарадњу. Заједно смо пронашли, да се поштеном не могу да постигну великој брзини стога, што је несавршен сам плов, која потискива вагон преко точкова. Кад би тај плов нешто потпуно хоризонтално, трење би било мање и не би се губио ни један залић парне снаге. Суштина нашег проналаска лежала би дакле у томе, да се тај плов уложи тако, да иде потпуно хоризонтално, другим речима, да уделио, те да начинимо такав инструмент под кога би се праволинијско кретање претварало у кружно.

Одмах кренемо потребан алат и потребан материјал за израду једног малог модела и дадемо се на посао.

После шест месеци модел је био готов. Узесмо смо дакле да конструисали справу у којој се претвара праволинијско кретање у кружно. И док је г. Пера Ж. Нешовић натеривао нашу направу за читаоца лепим, ја сам писао прописана писма Берлинској Академији, Шведској, Вестфалској и Америчкој фабрици локомотива, а уједно сам написао акт пристигнувшег средства свих европских престоница, под којим сам хтео патентирати наш проналазак. Чим су сва писма била готова ми их, заједно с нашом направом послали смо на поменуте адресе и чекали смо очекујући одговоре.

Пуни месеца после тога светлије смо живописним дланом пробијали и прављени рачун, колико ћемо добити за наш патент. Рекли смо, да не дамо јефтиније од пола милијона, јер локомотиве конструисане по нашем моделу, моћи ће да развијају брзину од 300 км. на сат. Треба се дакле доста изгубити за један овакав проналазак, који ће извршити револуцију у саобраћају.

Писма дуго чекали. Одговор нам је врло брзо дошао и то баш од Берлинске Академије. Каква је тај одговор био — сазнаће се из Немачке.

2.

Револуција у пољопривреди

Изгубивши оваке разне револуцију у саобраћају, ја се решио да извршим револуцију и у — пољопривреди. Одавно сам се мислио, како да се помогне нашем сељаку, те ми пало нешто на памет, што нико сем ме нисам смислио — придружио, већ трошил стручних сарадника. Кога ћу се обратити г. Св. Ж. Георгиовићу, по коме Паја Тодоровићу, да написати одмилом основу г. Мики Савићевићу, Ако смо то навалили бацили на страну, кад се сетих великог умреливанијег уметника знам г. Блажа Тодоровића.

— То је генијалан човек, мени уметник, оних на вољу и захтеве дале већ сам био ово имаге чинила.

Што смо г. Блажа и ја нас гомилавши ишли синовитима шесто милим читалинама. Главни је ризултат наших разговора: г. Блажа је посвећено један акт министарству пољопривреде, у коме је министарство, да је учињен један незнатан проналазак: *пронађено је машину, која ће по земљи, а која прави по њиву јефтина.* Министарства у томе министарство ни ти је уједно мишљење, да у једну месечну помоћ стручну комисију, да провери сву његову машину.

И ако је г. Блажа у том акту говорио *о машини помоћу које* и *о машини проналаску*, ја сам ипак био сигуран, да ми ће неко почивати, јер сам у лепу ниво министарству потврђен сјајнимјачом печатом и потписом помоћног пердамлетера Константиновић Лаза.

По мом рачуну и од свег проналаска мало сам добити најмање 100.000 дин.

3.

Еполог

Данас је речено, да све ни Србија куда треба, јер као што „да' не да ћемо, да' не да Бог!" Те куде, срећа послала је не само мени, већ и мало још друге у проналазу.

Од Берлинске Академије Наука добила сам једно писмо, које је писаоно од стране секретара постављеног секције Форсорта. То је писмо веома кратко и отсечно и гласи овако:

— Ваш „проналазак" писма на машине врло Академију, јер је питање, на које ви покушавам тврдите да сте га решили, одавно решено и примењено код шиваћих машина. Купите једну Сингерову шиваћу машину, па видите.

Други проналазак био је још кућа срећа. Изаслата комисија нашла нам је машину од наше шаголсе, но што се нама било вратити, с обзиром на њену брзину у торичном бруту, те задали, као за их је ово писмо.

Сад схватили од тога ја сам се оставио свих проналазака.

Један ми је само криво, а то не могу и за ово једно на рочиште.

— И г. Пера Ж. Нешовић и г. Блажа Тодоровић иду у Св. Саву а ја не! Па зар је то, мени нико криво и зар је то поено!

Мића Ранђић

Пролазност — мајка љубави

Бисте ли хтели вечито живети? Ја не, ман вечитом младошћу. Па чак ни онда. Вечита младост — вечита усталост. Нигде не би било ничег нас би могли упознати (јер би сетпознавали скроз и скроз. Нигде не би било ноге, пламене љубави која почива баш на непознавању и новини, на неигирању упознавању.

Где би било љубави без пролазности? Зато нам она и изгледа вечита зато јој је пролазност предуслов. Вечита младост може бити само нди смрти.

...огледајте, свет је створен за вечиту младост! Никаква друга вечност не да се замислити до пролазност.

(Die Odyssee der Seele)

* *

Немојте више мислити? Оставите то и немојте се разметати. Ви то нисте никад ни умели. Умели сте само читати.

(Die Odyssee der Seele)

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Стогодишњица

9. о. м. прослављен је у Задру на свечан начин стогодишњица српско-православног Сокола у Задру.

Признање

Сарајевској „Српској Ријечи", истакнуто сликару признање да може се своју каријеру, која је окрњена многим слободама.

Хрватски напредњаци и Срби

Хрватски напредна странка у Загребу држала је састанак, о којој „Поврет" између осталога доноси и ово: „Исто је тако неизбежна потреба да се у питању протеста Срба, т. зв. великосрпска акција што међе оснажи целе хрватске јавности, у уверењу да су сви протести искључиво последице све политике Срба, која у савезу с Хрватима жели да се бори за јединство и слободу Хрватске и у Хрватској, понето су само таква Срби прогањени."

Женски свет

Дворски бал

од Софије Шторц, кројачице

Сјајни накити, огледала и електрично светиљке, згодан су оквир за лупке женске прилике, које су тако марљиво заузете куповином, те сада, зајапурене од журбе и нестрпљења изгледају лепше мање но икад до сада.

И свакe године све више натрењују у нештити да се пробитачно одевају.

То ће се моћи лепо пазити на овогодишњој дворској забави у оча нове године. То је ваш најотменији бал и зато је објашњиво кад мој данашњи извештај посвећујем искључиво њему, а да би колико толико обавестила оне даме које су позване на тај бал почаствоване, о томе, како се ваља одсенути за њега, с обзиром на данашњу моду.

Даме витког стаса дају најбољу фигуру за садашњу моду. При томе се не полаже много на танак струк, који се сада само маркира. Од јако покрићен, а сукње су модерасте ним се прави дела тоалета у принцес фазону, који је потпуно овладао модом. Нешто мало ампира и грчизма чини га интересантнијим.

Као налиска појаве-излучен свет, изгледају жене у вече у прозрачне материјале или у тавним сребрним или златним штофовима. Ту нам је прелашње и блистање кристалних ђинђува, бојених каменова, пајета, диаманата и накита.

Рукави су врло кратки и чешће их и ђинђуваве кисне замењују, а уз уметничку лепоту линије принцес тоалете придружује се и чар боје. Поред класичне беле боје, ко ја ће увек суверено владати, нигде се прозрачне материје у разним пастелним нијансама и две или више боја се на слику, чиме се постиже повреди ефекти, затим нежни нијанси шампањ боје бакарове, жута, бакарна боја у вечерњим одсјајима и црвене нијансе. Деколте су јако и спреда и позади исечени и пелерини су кугачки и уззани. Сукње се мање украшавају, зато више струкови и то чипкама и умецима везеним златним и сребрним концима, ђинђузама, пајетима и свиленим концима.

Да ћу са неколико речи описати више укусних и елегантних тоалета погодне за дворски бал.

Прва би тоалета била од белог сатен мервелеа у принцес фазону, гарнирана пламени пантљикама и нежним чипкама; гирланде ружичне на струку и сукња прекривене су тилним умецима.

Ванредно је лепа и тоалета у принцес фазону са тувиком од нежно плавог либертија. Тунику натраг на шлепу прилаже лепа кокарда. Струк је састављен на нежних чипака и златног веза. Красна и отмена је тоалета од црвеног сатен де шина са туником од црног свиленог крепа, тилом прекривеном пантљиком и златним везом као аувопу. Златан тилир тек што покрива рамена.

Принцез фазон врло је фина и нежна тоалета са сукњом од широких ивоар чипака са златним умецима, туника од црних шантилиј чипака, које се напред укрштавају. Жес-моти придржавају мале драпиране рукаве. Златне кићанке прихваћају набирања напред на сукњи.

Помодана је балска тоалета од златно жутог либертија у принцес фазону, која се потпуно уз тело прилагођује. Једини је украс напред на грудима велика црвена ружа са јесење бојеним лишћем, која спаја црну тилану драперију и исто такве бретеле. Рукава нема. Од средине леђа пружају се кићанкама завршујући се крајеви црног тилног ешарпа, који се могу пребацити преко леђа, те омогућавају кокетно-допадљиве покрете.

Богата и веома уметничка састављена би тоалета за дворски бал била од ампир правником. Доња хаљина од жутог је либертина и чине пријејени љубасе са широким појасом и меко падајућом уском сукњом. Преко тога слободно пада ампир-туника од плавог свил. крепа са богатим везом од златних пајета, она је позади усечена, те се види појас. Задњи делови тунике улазе у појас, а са стране има високих шлицева у њој; пантљика, која се провлачи кроз везене мотиве позади је шик везана, а иста таква пантљика означава деколте.

Веома је елегантан и згодан балски огртач од беле белгијан свиле са апликацијама од свиленог веза, ревери, округла јака и нажостне су од чинчиле, трачни делови су од креп де шина са златном позамантеријом.

Неопходан је украс за велику балску тоалету дугачак ешарп од лаког креп де шина, на крајевима уметнички малан. Он доноси покрива модерни велики деколте и пружа могућности за врло шик и допадљиве покрете тела.

За који дан „Правда" почиње доносити списе:

Убојна снага Аустро-Угарске

ОД ЈЕДНОГ ГЕНЕРАЛШТАБНОГ ОФИЦИРА

Садржина је списа ова:

Организација аустро-угарске војске. — Територијална подела. — Трупне јединице. — Бројно стање. — Командни елементи. — Спрема официра.

РАЗЛИЧНОСТИ

Бајка о ђаволу

Од пређе дана питомичног Баварије у Грос Карлзбенфонду (Баварска) не говори се ни о чем другом — но о ђаволу. Један врло нер стичар, сељачке тастипровара у Топбаху, често је пртао на једну њиву у Миндену, где је досит живути, те често и замишљао је био велик, што је нарочито правио ларму. Једна земљорадничка причала је својим сеоским другарицама, да врло хубом њеним често плаве једна црна нога и папке се виле маглу створити. После тога је не једна пут повуче тамо, за тај нас и вије нас, не опазивши почетака. У међувремену моћу доишли су ни Баварска сеоска три младића с једнима подним фењером и тражила ђавола ђавола. И с другом страна проспе је сада у Линдану за то ново ђаво. Најзад је свет не оценио у висима дошавно да веле ђаволи Свештеник није мима све њиве нико да послеба своју кућу од нашег радозналаца, те је законити ово вешско ђушко.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Брашно позориште

Божићни репертоар

Први дана. Дневна представа: „Шваргуња" поред 12 сатних, шаљивих тачака. Вечерња: „Кесар" — „Слепчић" и „Артиљерија Рустикана" поред 20 најомиљенијих нејаса.

Други дана. Дневна представа: „Цеп Трбосек," поред 12 одличних тачака, а вечерња: „Потпуно дефицит" — „Доња Кадо" и „Мазос — помне," са 20 веома забавних пејаса. —

Трећи дана. Дневна представа нема. Вечерња: „Исељавно жену" — „Ошишавио му" и „Морална сирота девојка," поред 20 нитерестних ситних шала. Дневне представе почињу по подне у по два тра. Улазница пола динара. —

Биоскоп „Бел Жакоб"

Хотел „Белевар"

Сва три дана Божића велика кинематографска представа са 12 нових и врло занимљивих слика у души *две хиљаде метара*. Дневне представе сва три дана у 3 сата по подне за скупнеиним ценама. Даноо потпис на броја 16 чланова.

ШАЛА И ЗАБАВА

Да не штетује

Два пољопривредни пашње из жељезничког купеа на станици у Раковица.

— Зар ће то и ви у Раковицу? запита један од њих д. угога.

— Нећу, него у Топчидер.

— Па зашта ће те онда; што нисте изашли у Топчидеру?

— Па карта ми гласи до Раковице па ћу сад одавде пешке натраг.

Јер што мислим на шта шим?

У једној гостионици у Баварским Алпама налази се у собама за странце ова штампана објава:

У цену собе није урачуната и собарица.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак:

Супа, говедина, умака и тесто на добош 1·40 дин.

Супа, говедина, умака и печење на добош 1·60 дин.

Супа, говедина, умака, печење и тесто на добош 1·80 дин.

Вечера:

Два готова јела по јеловнику на добош 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини на добош 1·40 дин.

Вино царбанет полалитра 1·60.

Пиво Пилзенско Уречке без конкуренције чаша 26 пр. дин.

Разна јела јеловници са стручњацима.

Чувено „Империјал" пивнице у свако доба.

Свакe суботe за вечером свако кругу са пастрмом и орајем.

Кујна отворена до 12 сати ноћу.

Пријатељима Књижевности

Од 1. јануара 1909. године *Српска Књижевна Задруга* улази у десету годину свога постојања. За осам минулих година *Српска Књижевна Задруга* је био најбољи чаробњак у Србији. То потврђују многи српски, хрватски, бугарски, словеначки и словеначки листови, као и огромни одзив публике у Србији и ван Србије.

Сваке године *Српска Књижевна Задруга* шаље: 1) Преводе, романе и дуже (изворне и преведене), 2) Песме (изворне и преведене), 3) Огледи из књижевности, науке и друштвеног живота, 4) Одломци из српске и стране књижевности, 5) Слика прилике, 6) Књижевни Преглед, 7) Научни Преглед, 8) Привредни Преглед, 9) Уметнички Преглед, 10) Политички Преглед 11) Огледе и Приказе, 12) Белешке.

Претплата се шаље увек унапред и она износи: *на годину 18 динара (круна), на 6 месеци 9 динара (круна), на 3 месеца 4·50 динара (круна).* Претплату прима *Адмиа тратија Српске Књижевне Задруге, Београд, Скопљанска улица 9.* 713 1—3

Пуковник Касидолац
не жели примати честе чес-титке о свом имен-дану. Сам Стеван, због слабости и нередности.

ТОША ЂОРЂЕВИЋ
адвокат из Урошац Пиљана
Честита грађанима, пријатељима и свима милим особама Христово Рождество.

НАЈВЕЋИ ИЗБОР
Пера за писање

Хартије за писање, артикле, писаће и штампане машине и књиге. 3—5

У ПРОДАВНИЦАМА ПАРНЕ ФАБРИКЕ
„БАТАЛАКА"
На тезгама бр. 30. и Дунавској улици број 17., продаваће се по најнижим ценама Кожухи (Мајмунари).
10.000, 15.000 и 20.000 дин.
дају се под интерес на кнежа у Београду са интабулацијом на ври-ме могу. Извести у уредништву „Правде". 716 3—5

УРАЊЕНЕ СВЕЋЕ ЖИВИЦЕ
Залихом у уранењу Кутије, пи-ћуке, кошуљице и разно дру-гим.
Складиште **„ТЕЗ-БУТЕРА"**
Павлине „Милих-рама"
Извршена Бела и Црна гипса
Израђује и препоручује спе-цијалност бојења и вађења на ви-тативније вирсте порцелана на свечаре.
Претплаћује системе 320—340 но-ва у Турској, најстаре извршене. Пред-ставништво врло добро. Свакоме спо-собном. Кандидати, Пошаљите ст. 3. Та-довачком извршном Пермесаном.
Фирмадајуће само једино: **„Данска" Индустрија"**, прво **„Моја", Ниш".**
М. Свибра 1 број. број 3. Свакоме сувобља на Истоку. 1 ноем дин 140.
Најјефтинији избор сахата и рабља шпицирајућим ценама српског путника и сетачких робе у Мајданку ст. 4 д.
Препоручује најповољније поношење на рамена
Душана Тодоровића
Краљевића-Срба Дворске Лифранта Аптекара—Београда
Г. г. путујући по Београду и у окружењима саме гости и на врло сталним и уредним
Телефон бр. 48. 601 24—

Врачарцима!
Књижевник Делиградска Радња
ПЕТРА П. МИРКОВИЋА
Косумнна 29. — Београд. — Цветни Трг
Препоручује књижевницима о. г. корис-ницима и наставницима основне школе врло добре књиге најновијег садржаја за Божићне учебнике српске и основне школе. Књиге Основне Обавезе и Основне Школе, Српске основне, Забаве, Забавнице, Приче, Слике, Краљ, Краљ и Краљевић, Забавна Географија, Слике, Краљ, Краљ и Краљевић, Забавна Географија и ос-новне школе. Забавна Географија и ос-новне школе.
Српска Краљ, Краљ и Краљевић.
Српска Краљевић, Гибонић и т. д. Свакоме.

Р И Б Е:
Сарднеле пржене, Пушене на ди-мљи, Тетрљене, Уље, Пикантне, Сир-ске, Рашке, Мирне, Пушене у Корити. Јестине француске по Лобата по-ресе *1 литар, 2 кг.* 2 кг.

В И Н А:
Малага сама.
Сантуринске боје и врсте.
Ликерске боје и врсте.
Ликерске боје и врсте.
Француско **Вино**, **Ш. Свибра, Медок.**
Рашко **Вино** од *с. Ивановић* стара.

Ж И Н И Ј Е:
Уранске женске сваке врсте.

Ј А Ј А:
Куване код *Ивановић* сваки.
Ову делатност ст. г. препоручујем у Београду у једно и у унутрашњост мојих другова код свих њихових.
Најповољније цене, мачка и врло разлика. (10) ТЕЛЕФОН бр. 466. 1—6)

ПРИРОДНО
Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 д. дин. на више јентеније.
Добре сеоске, пријате, кисељене и остале врлине јентино.
С поштовањем
Добр. Т Атанацковић
Кнеза Сеоска Б. 3. Телефон 238.
707 4—10

ЗА БОЖИЋНЕ ПРАЗНИКЕ
препоручујемо
Поред остале изванредно галантеријске робе, јавку велику партију *јестаних музичких кутија.*
Лазаревић и Стефанић
692 **Београд.** 5—6

Нове музикалије
За гласовир
1. Велике војне музикалије ова стварност и стварност војске.
2. Наручите за поштанско пре-шкрупљење:
1. Албум 100 српских народних *народних игара.* Цена 5 динара.
2. Албум 120 српских народних *песама.* Цена 5 динара.
3. Албум свима Исидора Бајић *на свим* из „Основе Аје." „Ју-ри Стеви.", „Ранцо" и „Ђидуше".
Цена 6 динара.
4. Збирка Комплементација *на 1. Ју-бина, од 5 најновијих одабраних комплетних и најјачих мелодија.* Цена 6 динара.
5. Албум песама *из комедије Мајка Спаска — 30 одабраних комплетних и најјачих мелодија.* Цена 6 динара.
6. На те наслове фотографија *са Спаском.* Цена 2 динара.
Наручи отправите праком и *стрмих музикалија.*
ИЗДАЊЕ СРПСКОГ ЊИЖАРЕ
Мите Стојића — у Београду
694 4—6

ОДЛИЧНО
Поверљивима и Свештеницима врло и свој ваш, може се добити у *пасло*
ВЕЛИЧКОВИЋА и ТОДОРОВИЋА
Београд — Косумнна бр. 3. до *цвет-ног Трга "Пушара"*
Цена од 0·70 п. дин. па на више.
771 4—5

УЛАЗАК БЕСПЛАТАН
Богдан Златић — Златибор
Моноплетска ул. бр. 2.
Извештава поштовано гра-ђанство да је он данас отво-рио велику палионску ужичких производа и прајаће до 25. ов. месеца. 708 5—5

Хотел „АЛБАНЕЗ"
Српска кућа без конкуренције
Наручени јединих спрема се за пролеће.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.
Од данас по сваке суботе *Сеоска кувеја са пастрмом, Прата, Кеља на гласку.*
Препоручујемо домаће пољске *бермет.* Лутбитељима пиво пива обрађено нарочиту пажњу као и остало домаће јело по знатно спуштеној цени.
Оногодишњи „КОМИЊАК" продајемо као раније по 30 п. дин.

ПРИРОДНО
ЈЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА
Dr. Милан Пр. Мазний
са седиштем у Авалиди стаиоге се стоју лекарству пак. пушку. 4—10

Музички инструменти
И ТО
виолине, флауте, кларинете, бас-диске трубе, хармонике и сва при-налазећа помагала.
Најфинији избор нот за забаву у ку-ћи и најевтиније *трговина* ових ствари
АДОЛФА РЕШОВСКОГ
преко А. Пупина, Београд
Богато илустроване цењене листе се на жалост бесплатно.
Нарудбине се упућивањем *напредног* не *такође и* пошиљка. 20021—80

НАЈВЕЋИ ИЗБОР
КАРТОНА ЗА ПОСЕТНИЦЕ
Врло јевтино
Карата за играње — шпил-карте
КАЛЕНДАРА
(ЗЕПНИХ, НЕДЕЉНИХ И ДНЕВНИХ (ЛИСНИХ)
Могу се добити у трговини
Марчићка и Јанковића
У БЕОГРАДУ.

С болом у души извештавамо пријатеље и познанике, да је наша драга мајка, односно баба, сестра итд.

† **ЈОВАНКА**

умрла напрасно у Вечу 6. о. м., а сахрањена на гробљанском гробљу 11. о. м. уз велико учешће пријатеља и познаника.

Молимо, да и овим путем приме нашу најсрдачнију захвалност господу и госпођи Др. Д. Антић, г. г. Божидару *Мирић* и Милоју Бесарабић медицинарима, пријатељ Р. Гавриловић и сви остали Срби у Вечу, који нам указаше своје услуге око покојнице и испратише је на вечни починак.

Нека је њојзи лака земља, сени испратили до гроба наше драге кћи покојнику. Искрено благодаримо трговцима и занатлијама који затворише о. г. радње радећи врло велике трговине.

Нашег сина заводим сиома, који нам одмаше сарадње у овој нашој великој жалости.

Прилаз покојној 1893. год.

Одговорни уредник: Никола Јовановић чит.; *штам:* Српска Краљевска Штампарија Краљ. Милана и Краљ. Краљ. Краљевић Краљ. Краљевић, *телеграм:* Милан А. Божићковић и Радна И. Радосављевића, и остала удаљена. 1892 3—5

Нашим најмилијим *пријатељ*

† **ПЕРИ А. ЈОВАНОВИЋУ**

Ван. чин. инжењеру

дивљења вољу годишњи *покојник* 28. о. м. у 10 сата *пре подне* у *трави* Св. Николе на новом гробљу.

Извештавамо о овоме нашим *пријатељима, пријатељи и познаницима.*

новембра 1908. год. *Београд.*

Оногодишњи *чланови Евгенија П. Јовановића, са сво-јима, унуком и осталим удаљеном.* 704 2—3

„ПРАВДА" прима огласе по умереној цени.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је на Србији за годину 16 дин. за пола год. 8, за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Сви уредништво налази се на углу Палеше и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радовановић.* Рукописи се не враћају.

„Аранђа Радичевић" Штампарија Краљ. Министарства и Комп. Браћа-ска ул. бр. 16. Телефон бр. 60.

ПРАВДА

Телефон 821. | СУБОТА 27 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 353. | Телефон 821.

Убиство аустријскога консула у Смедереву

Један догађај због којега ће г. Форгач несумњиво напустити српску престоницу и прекинути дипломатске односе

Смедерево, 24. Децембра 1908. год.

У нас је зло славуо Туцин-дан. Још и сад, под утиском ма несрећнога догађаја, влада у Смедереву тешка запрепашћеност и забринутост за последице које могу настати.

На Туцин-дан је погинуо у Смедереву аустријски конзул Бела Ерфи и до сад већ, та је вест ваљда прелетела широм белога света. Ево да вам у појединостима испричам цео догађај.

Бела Ерфи аустро-угарски трговински агенат — конзул — отишао је јуче у 4 сах. по подне од своје куће, и није се вратио у уобичајено време. Он је имао обичај да се тачно у 6 сах. врати кући и, тога се тачно савесно придржавао, да су се његови укућани морали забринути, кад није дошао ни до седам, па ни до осам сати.

Кад је већ прошло и осам његова госпођа паде у очајање, и прво место која јој је могла као честитој Српкињи пасти на ум [illegible] Ерфијева је Српкиња смедеревка), то је, да је г. Бела убијен. Госпођа Кесера дакле као стрелица појури у начелство и гушећи се сузама, извести власт да је конзул убијен и да је она о томе извештена.

Можете мислити како је та вест запрепастила на ст. Одмах се дигла на ноге сва жандармерија, начелство извести и општинску власт, пандури и кметови и квартални и пандури; позову се у помоћ и фамулузи из свију школа, послужитељи порески и судски и сви се то нађе у потеру, да нађу бар тело покојнога Беле Ерфи. Једно се одељење експедиције под командом Боже пекара, упути чак на северни пом. т. ј. на Царину, друго одељење пође по варошу по кафанама, кућама, шупама и кужницама а треће одељење пође крај обале смедеревске, да би видело да нису убице бациле леш у воду.

Да би се што пре ушло у траг, кмет Димитрије Огњановић сматрао је за дужност да оде најпре кући покојниковој и да се распита о обичајима г. консуловим т. ј. да се обавести, где је он најрадије шетао, којим је улицама пролазио, где се најрадије упраћао. Али грешни кмет, место саме удовице, затече на своју несрећу и њену ћерку, која као што то већ и приличи жени једнога српског народног добротвора — распали свим језиком, којим се говори у Ковчарској мали, „Ово је п...... земља! Убили сте ми зета!“ — а мајка кара ћерка преговара. Ћерка загуди још крупније, језиком којим смедеревске консулке псују, те грешни кмет налете као опарен, па настави истрагу.

Док је кмет настрадао од жена, дотле је повлиница која је претраживала дунавску обалу, још горе прошла. И њој не даде ћаво мира, него и та се експедиција упути да тражи нека обавештења. Кога ће боље да питају о обали дунавској и о аустро-угарскоме консулу у вези са обалом дунавском, него агента дунавског паробродског друштва г. Кашина.

Кад упадоше и оћу жандарми у кућу г. Кашинову а нега нешто пође низ леђа и о час озноји се тако по ногама, да му је зној просто пробио кроз ногавице. Извидница га таки напусти да би га оставила да пресвуче доње веш, па се упути без обавештења обалом.

И за то време, док су извидници на све стране јурили, а ноћ се све дубље спуштала и удовица све тужније нарицала — запрепашћени су се грађани смедеревски тихо повлачили у своје станове, [illegible] бити неће.

— Не ваља ово! — врти главом један бивши општински одборник — сутра ће прећи аустриска војска.

— Још то мора! — додаје други — али нам ултиматум не фали.

И одмиче час за часом а леша нигде нема. Већ на торњу смедеревске цркве избија десет сати, а то је пуна два сата како се истражује леш покојников и нигде да се нађе.

Најзад зађоше патроле и у Ковчарску малу, те зађу у ову кафану, те зађу у ону, па тако редом и у кафану код „Гвардијана.“

Замислите какво изненађење кад у тој кафани нађоше конзула мртвог. Српска светина за час око кафане, почеше да се гурају да виде тело, почеше да се провлаче на прозоре, тако да је полиција једва успела да одржи ред.

— Шта је, где је ударен?

— Је ли само рањен, или је већ мртав?

— Мора да је у главу ударен кад је тако одмах подлегао.

Такви су се разговори водили на пољу, док су се око покојниковог тела скупили власт и жена, договарајући се брижно како да га дигну с патоса и пренесу кући. Конзул је лежао на патосу у трпезарији, око њега је била лужна вина, а на уста му стајала пена. Одмах се лекарски утврдило да је мртав — пијан.

Што је најгоре, ма да је те вечери погинуо, леш је већ почео да заудара. То се видело по томе што су сви присутни запушили нос рукама а чуло се и из тужног нарицања удовичиног, које је гласило:

— Убио те Бог да те убије, несрећо једна; зар оваком матором да те бришем и да ти пресвлачим веш!

Најзад, дигоше мртвога конзула и поведоше га. С једне стране његова жена а с друге њехов нераздвојни друг инжињер у пензији Хрњичек (који овде по Смедереву јавно граи Србе) Поведоше мртвог конзула из кафане, па кад изађоше напоље на свет а оно поче по снегу да се развлачи из његових ногавица његова националана боја, све неки црно-жути трагови.

Сакупљени свет са дубоким пијететом уважио за телом је дао, онако смедеревско „Уа“!

Мртвог конзула су за тим по обичајима земље коју представља, под куће опрали, набрисали и метли га у кревет да се испава, а његове пантолоне на плот да се проауфтирају.

Ево тако се свршила та страшна несрећа која се десила у Смедереву. Као што видите, Бели Ерфи је не само затегао нараве, него је затегао и односе између Србије и Аустрије. Данас се већ увелико говори по Смедереву да је г. Форгач поставио г. Миловановићу [illegible] и да ће, можда сутра, напустити престоницу.

Armico

Бечке претње

Од интереса је чути мишљење меродавне енглеске штампе о новим претњама и ноторним Аустро-Угарске поводом извесна говора д-ра Миловановића у Нар. Скупштини.

Тако лондонски „Морнинг Пост“ вели: „Овај догађај (оставка Форгачева) *открива* *намеру да Ерентал хоће да нападне Србију с разлогом или без разлога*. Он је мајстор у вештини да изгуби британске симпатије. Он се не мало не обазире на неповерљивост (сумњичење Лондон) водећих кругова у Енглеској, Русији, Италији, Француској и свима малим државама европским. Не може се веровати шта ће настати. *Турска влада мора определити своје политику за дан, кад Ерентал почне ударе труле преко Саве*“.

„Тајмс“ вели: „За жаљење је што барон Ерентал није за све могућа изговоре Миловановићева, који је готово увређавао утицај на ратоборне тенденције једног дела својих сународника. Мудрост је налагала бечкој влади да пречује индискретни изговор и претерану реторику у говору. Ако је Миловановић хтео на своје слушаоце учинити утисак, онда није само створено устати против маховина мишљења и страсти. Он је можда у томе иако даље но што треба, али се трудио да Скупштина и земља јасно престане да се са крајњим циљ српских амбиција не може сада постићи. Ако је учињено погрешку, он ће по својој прилици дати потребно задовољење а Аустро-Угарска га брзо примета“.

Даље „Тајмс“ вели што Аустро-Угарска преговоре међу силама или конференцију није узела као основу, но допуштајући теме пре но контроли Европе, да *нечују своје дотадашња обећања о не новој аутономији Босне и Херцеговине* и тиме готово толико наиђе у сусрет најмушкијем захтеву Срба. Али Аустро-Угарска вероватно таква једна жртва, онда ће у толико боље бити њојзи сопра учини.

„Вестминстерска Газета“ налази велику везу између говора Миловановићева и Изволскове изјаве о балканском савезу с Турском на челу.

Петроградска „Рјеч“ говорећи о Форгачеву држању, вели да је такав ултиматум сасвим неоправдан, јер се од једног српског министра није могло очекивати више уздржљивости. Вест о том кораку је дошла о *неразборитом* Аустро-Угарској, која је пак на све готова или је хтела показивати противљење.

Оставка Велимировићеве владе

О оставци Велимировићеве владе добила је „Н. Сл. Преса“ од једног „доброг познаваоца политичких прилика у Србији“ ове редове:

„Краљ није уважио оставку коју му је поднео Велимировићев кабинет. Разлог овој одлуци Краљевој ваља тражити у намеравању па одложеном образовању коалиционог кабинета. Изгледа да се верује како је сад дошло време, да се последњим скупштинским одлукама и споља да овај значај, коме се тежило још од почетка. Коначним конституисањем коалиционог кабинета, у коме ће бити заступљене све странке, које се да се документује слога свих странака, дакле целог народног представништва. Томе ће кабинету према томе пасти у део и задатак да оствари жељу, изражену у последњој скупштинској резолуцији. Овај нови коалициони кабинет би се према томе имао бринути да једнодушно и у потпуном споразуму с народним представништвом предузме мере, да отклони опасност која земљи прети услед анексије Босне и Херцеговине. Неће се погрешити ако се овом новом кабинету, који ће се образовати о божићним празницима, да карактер неке врсте извршног или акционог министарства.

Карактеристично је да му се у Србији још сад придаје епитет „велико министарство.“ Наравно у садашњим приликама и с обзиром на предстојеће празнике не може се ни мислити да се та ствар брзо оконча. Да земља не остане без владе и што није сигурно кад се може приступити конституисању нове владе, остаће Велимировићев кабинет и даље. То је смисао што Краљ није уважио оставку.

„Из свега реченог види се, да у Србији још није прошло време политичких изненађења и да се у најближој будућности могу очекивати нова изненађења, али која, по својој прилици, неће наступити под Велимировић-Миловановићевом владом, но под коалиционим кабинетом с Николићем или Пашићем на челу.“

Бечки бес

Говор министра д-ра Миловановића и скупштинска резолуција којима је аутономија Босне и Херцеговине означена као једини српски захтев, изазвали су у Бечу прави бес. Грдњама и претњама сваке могуће врсте није било краја. Нашли су у Миловановићеву говору чак и увреду за Аустро-Угарску у речима да је она заробила српску Босну и Херцеговину, па су целом свету објавили како ће овдашњи аустро-угарски представник тражити од Миловановића објашњење, па ако не добије задовољење да ће — напустити Београд.

Али су се бечка господа брзо расхладила и спустила тон, кад су видела како је њихова глупа и надувена претња у Европи рђаво примљена. За то су аустро-угарски листови одмах покушали да сами даду други смисао „инкриминисаним“ речима Миловановићевим и да објасне, како употребљена реч „заробила“ не значи да је Аустро-Угарска од Босне и Херцеговине начинила робиње, но по у обичном српском говору значи „потчинила.“

А шта та повика, све те грдње и претње не значе никаква друго до страх бечке господе. А тај се страх нарочито јасно огледа у „Н. Сл. Преси,“ која се боја да после скупштинске резолуције не дођу и њене последице, т. ј. да Србија не угази у рат ако не добије задовољења. Отуда до овима свима вапајева и ратоборна „Н. Сл. Преса“ и изјављује како Аустро-Угарска неће ратовати па ма какви се говори држали у српској Скупштини и ма какве резолуције она доносила. Али ако само један српски мета пређе границу, онда ћемо ми већ осетити гнев и срџбу Аустро-Угарске.

Дакле, цео тај бечки бес је отуда, што се боје да после скупштинске резолуције не дођу и дела. По резолуција и није опасна да с њом прави парада но да се целом свету покаже да ће Србија, ако не буде задовољена, и учинити оно што по резолуције потиче.

Ако су господа у Бечу још сумњала у то, нека сада буду уверена.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Арнаутска одлука

Незадовољни радом и ревношћу познатог арнаутског прогониоца Срба и пограничног сахторника Иса Бољетинца, Арнаути су по једном извештају из Пећи, овим решили да га протерају или пошљу преко.

Мистериозна пуцњава

У башчи српског клуба у Скопљу, како јавља „Вардар“ чула се пре неко вече пуцњава налик на експлозију неке бомбе. Потресен је био цео скопски клуб, играли српског клуба, па и играла официрског клуба, чији је председник с наваром отишао у српски клуб да се извести о узроку потреса. Види се брзо проваљивост и искитању на српски клуб

али и ако се до сада још нико такво писмо које могло утврдити о тој ћутњи, јасно је, како вели повинути лист, да о важном конгресу није могло бити говора.

Македонци бугарске организације

Пре неки дан су се у Солуну бавили бугарско војводе: Михаил Ђурђев, Петар Анев, Тодор Александров, Сандо, Васил Андрејев, Мартинов и још неки. Они су се тамо скупили да се договоре на који би се начин у овим пријатним почела јача акција против Срба. Али је већ на првој конференцији међу њима избило толико личних и личних супротности, да се конференција распала не свршивши ништа.

Тровање

Како скопски „Вардар" јавља, бугари су из наредбе свога револуционарног збора из Пелинца отровали у Кумановцу нашег најугледнијег првака у Рајбушу, Мина.

Дневне вести

Нови министар војни. Краљевим указом који је публикован на Бадњи дан, уважена је оставка министру војном г. Степану Степановићу а постављен је на његово место г. Михајло Живковић Управник Војне Академије.

Г. Живковић ужива репутацију способна и строга команданта. То, као што се зна, није никаква квалификација за министра, јер и добар командант може бити врло рђав министар, као што и добар министар војни не мора бити способан командант, али се ипак надамо да ће г. Живковић бити бољи на положају министра војног од својих претходника г. г. Путника и Степановића. Истина, та наша нада не оснива се ни на каквим одговарајућим фактима али — ко жели нада се.

Луда посла. Бечка штампа, наравно по инспирацијама с Балплаца, дала се у луда посао да пронађе ко се крије иза Србије, ко му повлађа против Аустро-Угарске, ко то жели с њом рат и, нарочито, ко је подстрекао д-р Миловановића да овако говори у Скупштини како је говорио. И наравно, сва бечка штампа, с „Н. Сл. Пресом" на челу, нашла је да то нико други није но Енглеска! На ово се одиста не може ништа друго одговорити но познатом народном пословицом нашом „Кога Бог хоће да казни, он му прво одузме памет". И Бог је доиста онима у Бечу сасвим одузео памет.

Миловановићева депеша. Ако је веровати „Н. Сл. Преси", министар спољних послова д-р Миловановић послао је лондонском „Стандарду" дуг телеграм о положају Србије према анексији Босне и Херцеговине. Телеграм у главном саопштава садржину познатога говора Миловановићева у Скупштини, па се поново истиче, да народни програм Србије тражи еманципацију Босне и Херцеговине бар у толико, да оне могу ступити у тесне политичке и економске везе са Србијом и Црном Гором, и да независност Србије и Црне Горе мора у Босни и Херцеговини наћи ослонца. Европска равнотежа захтева, да се тим покрајинама остави да иду према својим симпатијама и интересима.

Маклаков у Босни. Познати словенофил и посланик у руској думи В. Л. Маклаков отпутовао је у Босну да се на лицу места увери о тамошњим приликама.

Полицијски указ. Краљ је потписао указ којим се постављају:

За писара начелства чачанског г. Драгољуб Николић свршени правник, и

За писара начелства крушевачког г. Радисав Лучић свршени правник.

Честитали празник. Први дан Божића после службе Божије сви министри отишли су у Двор и честитали Краљу празник.

По том је Краљ вратио посету министру председнику а затим посетио председника Народне Скупштине г. Љубу Јовановића и честитао му празник.

Излет дипломата. г. Сергијев руски посланик са својим секретаром, г. Деко фр. и цуски посланик са госпођом у пратњи г. Чеде Костића начелника министарства унутрашњих дела, извезли су се колима на Бадњи дан по подне до села Ресника и тамо посматрали сечење и уношење бадњака у домове тамошњих сељака, где су се задржали до 6 сати у вече и тек око 10 сати вратили се у Београд.

Иступају. Г. г. Ст. Милосављевић министар унутрашњих дела и д-р Мика Поповић министар финансија, приликом честитања празника Краљу изјавили су категорички: да после 3. јануара никако неће остати у кабинету.

Босански устав. Поводом места, коју смо под овим насловом и ми саопштили пре неки дан, „Мађар Немзет," орган Гаврила Угрона, чије су везе с угарском владом познате, пише ово: „Знамо да је један виши чиновник заједничког министарства финансија у Будимпешти показивао многима скицу устава за Босну. Али је израда таквог нацрта и сувише прерана. *Босна устав може добити само од угарске легислативе*, дакле од краља и државног сабора, и ни од кога другога на свету. Угарска још ни анексију Босне није законски инартикулисала. За то ће нацрт барона Буријана морати још дуго да чека и путује док не га угарска влада не огласи као свој пак га не одбаци."

Посета на Божић. Поред тога што је на Бадњи дан Јован Форгач аустро-угарски посланик посетио министра спољних послова г. Миловановића, захтевајући објашњење његовог говора у Скупштини, он је и на Божић посетио г. министра спољних послова у његовом кабинету, али се веома мало задржао код њега и одмах се кратио.

Сигурно му честитао Христово Рождество.

Ослобођење Ниша. И ове ће године Ниш у понедељак 29. ов. мес. свечано прославити дан, кад га је српска војска под краљевом командом блаженопочившег краља Милана ослободила. Тога ће дана у 8 часова пре подне бити свечана архијерејска служба у нишкој саборној цркви, после службе биће парастос краљу Милану и изгинулим борцима за ослобођење, а после парастоса бла годарење. У општинској сушници биће после тога примање, а у вече у 9 часова биће у хотелу „Европи" свечана забава, чији је чист приход намењен нишкој народној одбрани.

Ускраћени вагони. Бугарска влада поручила је пре извесног времена у Немачкој једну количину вагона за војну употребу и ти вагони требали су ових дана да стигну у Бугарску. Како смо извештени од очевидца, 76 комада тих вагона налазе се на станици Батајница, где су од стране фабрике задржани с наредбом да се не шаљу даље док их бугарска влада не плати.

Протеран. Дописник руског „Новог Времена" Бережовски протеран је ових дана из Беча. Једновремено му је саопштено да је за свагда протеран из свих земаља аустријске круновине.

Убиће се човек од несреће.

Аустро-турски преговори. По вестима бечких и пештанских листова у прошли четвртак су наново имали отпочети преговори између Аустро-Угарске и Турске о Босни.

„Тајмс" о Аустрији. — Лондонски „Тајмс" вели, да док се год Аустро-Угарска држи према Турској овако као сада, да је доиста немогуће решење а ако се то решење не донесе према недељи, *онда мир на Балкану, па можда и у Европи зависи од неодговорне Србије, која ће прећи Дрину. А рат или угушење оружаног устанка у Босни стаће Аустро-Угарску несразмерно тешких новчаних жртава но испуњење крајњих захтева Турске.*

Форгачева престанка. Страним новинама послата је пре дан Божића из Београда службена депеша ове садржине: „Аустро-угарски посланик у Београду добио је налог да учини преставке код г. Миловановића, због његова говора у Скупштини и да га упита за аутентичан текст некиих његових изјава. Пошто је дао тражена објашњења, српски министар спољних послова овластио је грофа Форгача да у његово име изјави бечкој влади, да његов говор није имао никакав агресивни карактер против Аустро-Угарске. Он је рекао, да је од њега била далеко свака увредљива намера, и за мали ако су изрази, којима се послужио да изнесе српско гледиште у Босанском питању, у Аустро-Угарској схваћени тако као да су им диктовали непријатељски осећаји према монархији. На послетку г. Миловановић се није устезао изјавити, да он критику унутрашњих питања монархије, какву су изнели неки говорници у Скупштини, сматра као противну међународним обичајима и према томе је осуђује.

Младотурци и Босна. Први дан Божића држао је цариградски младотурски комитет седницу под председништвом Ахмеда Ризе бега. На тој се седници већало о босанском питању. Седници су присуствовали и многи Турци, који у последње време нису више активни у комитету.

Младотурски комитети у Београду. „Н. Сл. Преса" јавља да су први дан Божића стигли у Београд неколики изасланици младотурског комитета у Цариграду. О њиховом доласку није била извештена српска влада. Младотурци веле да немају никакву службену мисију и да су дошли само ради приватног информисања. Првог дана Божића већ су конверсирали с партиским вођама и члановима владе. Задатак је те мисије, вели „Преса" да се на лицу места информише, јер у цариградским меродавним круговима у говору Миловановићеву и скупштинској резолуцији гледају скретање у досадашњој политици Србије. Младотурци су узнемирени овим обртом у Србији, јер скупштинска резолуција показује да Србија има намеру на Босну. То пада у очи у толико више, што се резолуцијом тражи стварање насалне државе и показује да су Срби научили од Бугара и да се надају једног дана метути руку на Босну, као што су то Бугари учинили с Источном Румелијом. Изгледа да је појава младотурске мисије изазвала узнемиреност у београдским владиним круговима.

Преминула. Ефимија супруга покој. Томе Руса „дипломате" а мати Косте Руса машиновође и Мите Павловића рачуноисплатитеља, преминула је 25 а сахрањена 26. т. м.

Бог да јој душу прости.

Годишње карте. Железничка дирекција по наредби министра грађевина издала је годишње карте II кл. Мијаилу Минићу и Настасу Петровићу а поред њих још 16 народних посланика добили су годишње карте. Свака карта стаје годишње 600 динара.

Па зар је мало овој господи 15 динара дневнице и километража, него још и бесплатна годишња карта, а дирекција одступа пред Божић практикантe?!

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишел Зевако

превод с француског

(13)

XXXI

Франсоа од Монморансија.

Мало је мало фали што умире без његових мисли.

Кад дође до Монморансија, близу Маршевија, Франсоа осети да се смирио.

Смирио се јер је малопређашња радост уступила место тешком гласањем болу због изгубљене среће...

Маршал се био уставио унутра колебећи где се видео с Јованком и са Хенријом.

— Живи су они људи још живи! мислио је он. Он само да их нађем у животу!...

Живи су! Али стари, сломљени, измучени!

Кад Франсоа свано закуца на врата, човек се пробуди, обуче се, потражи стару буктињу и узвиче кроз врата:

— Ко је то?

— Отварајте, за име божије! вану Франсоа.

Жена, негдашња дојиља Јованкина, скочи с постеље, пребаци огртач преко рамена и довати свога човека за руку.

— То је онај шапну она узбуђено.

— Ко, он?

— Господар од Монморансија и Маршевија! Отвори! Он сад све зна, кад долази к нама!...

И она повуче резу с врата.

— Уђите, господару, рече она, ја сам вас очекивала... уђите... ја нисам хтела да умрем... знала сам да ћете доћи...

Муж запали буктињу од лучи која се димила и осветљавала собу тужном, црвеном светлошћу.

Монморанси уђе. Био је гологлав, јер му је била вошовина, мамузе су му биле крваве. Низову се чуо њен који је са уздахом о крилу тешко дисао и стресао се.

Франсоа пође на столицу нико могао.

При црвеној светлости буктиње он виде старицу како стоји пред њим и уверење се да истрпи свој погрбљен стас.

И бедна старица упита великога и обилатога господара:

— Дошли сте да све докажете, монсењеру?

— Да! рече он наметљиво.

Он је дрхтао. Старица је не гледала маршала. Можда она није и није могла да се уздржи.

— Дошли сте једино?...

— Да!...

— Ине хвале правди! рече старица свечаним тоном.

Па додаде:

— Х дођите, сада...

И господар од Монморансија не зачуди се што га старица, његова бедна поданица зове својим сином. Не старица се не зачуди што јој он рече мамице, јер је она обожавала Јованку од Пијена и звала је својом ћерком.

Франсоа устаде и пође за старицом која је полако корачала ослањајући се на свој штап.

— Осветли нам! заповеда она своме човеку.

Она отвори једна врата у дну и маршал уђе. Нађе се у малој собици чија су зидови блиставом чистотом биле у супротности са голом бедом. Ту је био једна постеља, чувајући развијеност за колибу и велика постеља са балдахином. Постеља је била наравно...

...исцепана. На зиду, у дну, биле су две-три слике. Изнад постеље било је распеће и једна мала смилица. Маршал погледа собе, она му се дошаптавала и срце поче кољи...

Старица тада рече:

— У ову собу се досалита су три дана по вашем одласку у рат; у овој постељи лежала је четири месеца између живота и смрти, јер су јој рекли да сте је ви заборавили; онда је плакала, молила, преклињала помињући ваше име у своме очајању.

Маршал паде на колена.

На грудима му се оте јецање.

Старица је ћутала посматрајући бол свога господара. На улици у соби стари сељак је стајао држећи луч у руци.

Кад маршал устаде дојиља Јованкина продужи:

— Овде се полако повратила у живот... и ту је обрала цвет ...

— Госпођо у цркви! прошапута тихо Франсоа.

— У овој постељи, монсињеру, рођена је мала кћи Луја.

Монморанси задрхта.

Старица продужи:

— Рођење детета спасло је мајку. Она која је била на ивици гроба дође сва живу снагу. У колевци је Луја лапа мајка је постајала јача. Када се дете први пут осмехнуло и мајка се први пут после вашег одласка осмехнула, монсињеру.

Монморанси се с муком уздржао да не јаукне и обриса руком хладан зној који му је био облио лице.

— Треба ли да вам кажем и остало? упита дојиља.

— Сад... све што знате...

— Хајдете! рече старица.

Она изађе из куће са Монморансијем. Њен муж такође пође, али остави буктињу у кући. Ноћ је била ведра. Долина се видела лепо у млечној светлости месечевој.

Њих двоје нагазила су на бујице истрашњичи блага, који обазриво прилази свакоме убрају.

Код једне густе живе ограде старица стаде, окрете се и пружи руку ка кући.

(наставиће се)

Нађено дете. Пред сам Божића изјутра нађено је у вијено у пеленице једно новорођенче, које је предато општинској бабици на чување.

Преминула. Савка Ђоке Ђокић, учитељица у пенз., сестра Николе Р. Поповића бив. министра просвете, преминула је 26-ог ов. мес. Опело у Саборној цркви 28-ог у 10 сах. пре подне. Скуп Душанова ул. бр. 68.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

У Инсбруку је умро чувени професор аустриског грађанског права др. Л. Шифнер.

Турска ће уз припомоћ Енглеске препородити своју ратну флоту. Аустриски су листови због тога веома љути на Енглеску.

У аустриском посланичком дому реда се не имамо после мир реда.

Приликом ревизије у петроградској полицији нашло се на страшне злоупотребе. Шеф градске управе одмах је отпуштен из службе и биће предат суду, а тако исто и два чиновника повереника одељења, пет старешина квартова и осам помоћника.

За персиског министра спољних послова постављен је Сад ед Даулех.

Како из Техерана (у Персији) јављају, принц Ферман добио је наредбу да оде у Истамбол као намеснички гувернер.

Сале пет сестара Абдул Хамидове поклоње су Мехмед Ћелебији за марокенског султана. Ова одлука тим више сажаљена је већ Мехмет Ханову.

Пронео се глас да ће енглески краљ Едвард посетити султана Абдул Хамида у Цариграду. Али тај глас до сада није потврђен ни с које стране.

Немачки царски двор премешта се из Потсдама у Берлин, где ће пробавити месец дана.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Један стечај

Београдска пијаца сад пред саме Божићне празнике умало није била потресена једним великим падом, чије би последице биле од недогледног значаја за нашу увозну трговину.

Наш уважени и честити суграђанин г. Стева Сарага, познати увозник рибе уљеве, био је на прагу да своја плаћања обустави.

Пре четири дана код првостепеног београдског трговачког суда Београдска Задруга тражила је по меницама забрану г. Сараги за неких динара 34.000. Ма да су потписници на меницама били врло сигурни, — један је посланик бивши Краљев рођак а други српски посланик у једној царевини — ипак суд о томе није водио никаква рачуна но је тада Стеви отворио клот стечај по званичној дужности. Срећом, у последњем тренутку један моћан пријатељ притекао је у помоћ, менице су регулисане и суд је своје решење о стечају обуставио.

Изгледа да новчане неприлике г. Сараге датирају од доласка г. др. Мике Поповића за министра финансија. Газда Стева, као што је познато, водио је дуго времена врло успешну трговину са повраћајем царине на увезену рибу уљеву. Ту царину, коју су у ствари плаћали и подносили потрошачи тог одличног артикла, држава српска враћала је досада г. Сараги, јамачно у жељи да јаче развије наше трговинске везе са Црном Гором. Г. др. М. Поповић, како чујемо, стао је на пут том дугогодишњем варању државне касе и кад ни молбе ни пријатељска посредовања не помогоше, газда Стева почео је претити да ће ту ствар расправити ножем. Но изгледа да је нашао на мајстора. Одговорено му је да се и на том терену на расположење стоји.

Тим упорним држањем данашњег министра финансија, пресечен је г. Сараги извор из кога се он већ годинама трошкарио и овај честит трговац доведен је у веома незгодан положај.

Збиља, а шта је са контрафомом? Зар ове ни сад, у ово доба општег патриотизма не иму?

Два среза без лекара

Лекар среза тамнавског окр. ваљевског, г. д-р П. Војтех, поднео је оставку на државну службу, која му је пре неких дана уважена, и упад о томе никакво. Ако је за ваљду доста је било времена д-р Павлу Поповићу и д-р Мити Поповићу да наиђу „погодно лице," које ће поставити на Уб за лекара. За ово неколико дана јављало се и из ових и стварајиних лекара, али нико да се јави који хоће. Један им је вишестрана, други им је непрелазан, трећи је „неповерљив," тек нико да постане ово. Најгоре је то што су сви у Србији рођени. Пре два месеца нас пет прочишнах д-р Павле Бото, добио је семка Обреновић, а ово је из оног краја познат, а није служио војску ни да су на то место никад прави лекари други лекари.

Д-р Војтеху се показао на болан хлебу чекајући и нејасно ће излучити срез њих га од лукности но разреши. И знате које је д-р Мита решио ту ствар? Наредио је лекару среза ваљевског д-р Јовану Милосављевићу, да оде на Уб и да тамо остане док се не нађе „погодно лице."

Д-р Мита је хтео на тај начин да резервише место свом кандидату, а да га не прима сад по овом времену на Уб. Шта се мало тако онда од д-р Милосављевић без кућне среза и сада, за вишерацима запуте из другога да после 2—3 месеца опет да се врати у Ваљево, шта вере то Мита Павловић и Павле Поповић.

Д-р Милосављевић је молио да га не враћу сад по овој зими на Уб и прихвата је за наступ лекари среза тамнавског, јер до сада није било случаја да један лекар оставља свој срез па да служи за то време у другом срезу. Али то није ништа помогло. Др. Милосављевић је морао поднети оставку на државну службу. И д-р Мита то једва дочека и довољом наређује да се д-р Милосављевић разреши од дужности.

Међутим д-р Војтех још није предложио одрешене накрути срез и тако су сад срезови ваљевски и тамнавски остали без лекара. Да видите сад како ће наћи лекара.

Интересантно је знати шта ово два човека у савитору све раде, нарочито д-р Мита Павловић. Д-р Пају можда тако нико не верује, ни стручних учат првисерја поепрезора.

Лањске године је д-р Милан Спајић с правом тражио да га поставе при некој болници, јер је у своме трошку провео прве три године на клиникама и једва доби на интерност намеснича у Шапцу?!

Д-р Пантовић је провео 2 године о свом трошку на страни и таква није могао добити никакво место. А да видите како ће иначе свако заслужну д-р Буњаку. Овај је био 3 године у Бечу колико се ова кроила лекар и ово је из оног краја познати.

Одустао с младом од сва 3—4 по Плаћање године није мало добијао само на које „мајко" ће да рада сада да против ове потере је да треба оснарова устати.

Ваљево. Ђ.

кроз своје царске поколоне одаје и једног новоиберскоЂ дела несталс је из Хелиополиса.

Прође неколико година.

Један од пријатеља драгина Еудокијиних Филострат чу од неких путника, да се у једном манастиру на Синају слави са своје побожности неко младо и лепо калуђерица. Вођен љубављу Филострат се спреми на далеки пут и дође у тај манастир. Ево како је у „Прологу" описан тај њихов сусрет.

— И приђе јој ћаво, у обличју невидљиви нечег обожаватеља Филострата и стаде јој будити похоту и наводити је, да остави манастир. Алфемерна молитвеница Еудокија одоле тим искушењима, паде на колена и помоли се Богу. Затим поче Филострату говорити пријатне и побожне речи, те и њега обрати у веру правога Господа.

Шта је даље било од Филострата не види се из „Пролога", а за Еудокију се зна још ово обратила је у хришћанство много незнабожаца, па и самог цара Аурелијана.

То историски рестаном није тачно, али је тачно то, да у је за време наступајућег гоњења хришћанства посекао војвода Вискелије.

Некадашње лепо и нежно дете Еудокија, која је била сва од љубави, слави се у нашој цркви 1. марта. У „Минеју" има неколико похвалних песама у част њену, а ја доврадујући ово њено кратко „житије" не могу, а да завршим са песником из „Минеја" не узвикнем:

— Великомученице Еудокија моли Бога за нас, који још нисмо тако свисили, да дух претпостављамо телу!

(наставиће се)

Од понедељника „Правда" почиње доносити напис:

Убојна снага Аустро-Угарске

ОД ЈЕДНОГ ГЕНЕРАЛШТАБНОГ ОФИЦИРА

Садржина је написа ова:

Организација аустро-угарске војске. — Територијална подела. — Трупне јединице. — Бројно стање. — Командни елементи. — Спрема официра.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

Хартије нађене код њега и његове љубазнице Фанете открише су једно друштво алхемисти, мајстора љубавног пића и чаробњака или врачара у ком су била заступљена имена свештеника, официра, неких банкара — као н. пр. Кадлак — у друштву с јавним женскињем, слугама и пустоловима. Парламентски суд је већ био отпочео истрагу, кад је полицијски пресеедник ухватио привидно сличко друштво, чији се значај брзо показао да је много већи.

С крајем године 1678. седео је доктор Перен, један још непознати адвокат, за трпезом у улици Куртовалеи код неке Вигуреове, жене неког женског кројача — као што се види овај занат није тек данашњи. Друштво је било ваздреано расположено, вино се лило потоцима. Између осталих ту је била и нека „дебела, чврста госпођа пунлица", која се од смеха готово гушила и толико пила бургундера, де би много било и за једнога мускетара. Име јој је било Марија Бос, удовица једног коњарског трговца, по занату врачара у картама, „пророчица" (devineresse), како се тада говорило. „Фамозан је то занат!" — повика она на један пут и исприча каква је висока господична својом посетом удостојила њену чатрљу у улици Гран Иле: војвоткиње и маркизе, принчеви и племићи. Још три тровања и она се онда може одмарати, онда ће имати беле паре за црне дане. Овај њен исказ поверено је нов смех. Ова дебела жена била је неопољано номичка. Само је доктор Перен знао по једном брзом, мрачном мрштењу госпође Вигуреове, да ствар није тако невина. Он је био познат с полицијским капетаном Дегреом, оним истим официром који је ухапсио госпођу Бренвиљјерову, па му исприча овај догађај. Дегре је нашао да то није ни мало паљиво, па још истог дана жену једног свог пандура пошље картари с упутством да се потужи на свог мужа. Картара јој је још о првој посети обећала своју помоћ, а о другој јој је већ дала једну бочицу отрова, која је предата веома злућеном мужу. После тога је Ла Рении наредио те су ухапсили госпођу Вигуреову, Марију Бос и њену кћер Манон и оба њена сина, од којих је један, Франсоа Бос, назван „лепа љубав", служио као војник код гардиста, а други, Гиљом Бос, у петнаестој години живота, тек је изашао из Бисетре (завод за поправљање), где га је мајка сместила да га „моралише" и да га научи љубави ка раду. Марија Бос, заједно с оба своја сина, ухапшена је 4. јануара 1679. у јутру у својој кући, док је још спавала. Њена кћи је тек била устала. „Био је унутра само један једини кревет, у ком су сви спавали једно поред другога. Одмах на првом саслушању отарежен је један злочин, који кад се о њему сазнало мучно да је изазвао мању узрујаност но тровање које је вршила маркиза Бренвиљјерова.

Једна судска одлука од 10. јануара наређивала је Ла Ренију да отпочне истрагу тровања госпође Бос, Вигуре и њихових саучесника. 12. марта је један полицијски официр ухапсио Катарину Девеј, брачну жену Антоана Мовоазена, јувелира, прозвату „Ла Воазен", највећу преступницу коју памти повесница.

Из дневника залудног човека

— Бележено за „Правду" —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ПЕВНИЦЕ"

Ваљево, новембра 1908. год.

II

Хелиополска лепотица

(наставак)

И док се мало робињице спремају, да приступе Герману и да га воде у царскога купатило, он учини корак два унапред и звезнаповедничким гласом урекне. Робињице застадоше као окамењене, а Герман, кроз тишину која је наступила, проговори громким гласом:

— Безумна иверо! Зар не видиш пропаст у којој си, и зар не осећаш суд Бога живога, који се приближава?!

Преступницима још ближе Еудокија сн је погледа погледом, који учини да у Еудокије заигра и нешто милина. Затим је нежно узела за руку и гласом пуним благости рече јој:

— Иверо, грешно и бедно дете, твоја су грехови ужасни! Као поклоник Господа и његовог Сина Исуса позивам те: напусти ово друштво стида, срама и греха и иди у пустињу, те се кај, јер је близак час Страшног Суда!

С тим речима Герман се, као нечим привађење, полако удаљи из палате, у којој остаде све запањено и окамењено.

Појава Германова била је велики потрес за Еудокију. Она за то вече не изабра драгана, нити га изабра и наредних вечери. Зани... као и тужна она је безумила...

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас, трећег дана Божића, даје је претрем у Брановоме Позоришту, од најбољих лајеса, а са јединственим комадима:

1. *Одговало му!*
2. *Исхапио жену сатаром!* и
3. *Марина* (шала с певањем).

Посета првог и другог дана била је огромна, да се масама публика враћала не могавши добити места.

ТЕЛЕГРАМИ

Беч. Дописник „Новог Времена" Березовски, који је у интересу јавног реда протеран из Аустрије, отпутовао је у Неапољ. „Франкфуртске Новине" имају саопштење из Париза, да је руска влада са француским синдикатом закључила зајам од 1350 милиона динара са 4 и по од сто.

Од ове суме 1200 милиона даће Париз а 150 милиона Лондон. Емисија ће се извршити 22. јануара по новом калев. са курсом од 89 и по од сто. и Холандија ће учествовати у зајму. Уговор о том зајму потписаће се ових дана у Петрограду.

Монтелеоне. Јуче у 6 сати и 37 мин. по подне осетио се земљотрес, који се у неколико махова понављао. У 7 сати био је највећи трес од кога су страдале многе куће, које су раније биле напукле.

ОДЛИЧНО

Пожаревачко и Смедеревско црно и бело вино, може се добити у радњи

ВЕЛИЧКОВИЋА и ТОДОРОВИЋА

Београд — Књегињина бр. 8. до пролаза „Грчкојe"

Цена од 0·70 п. дин. па на више.

771 4—3

Дођи код Ђиде

Гранд Хотел „СРПСКИ КРАЉ“

На најлепшем месту Београда крај „Калемегдана“ ново саграђени хотел „Српски Краљ,“ хотел првога реда узео сам под закуп за више година од Врачарске Задруге.

Исти сам снабдео са *најмодернијим и најбољим намештајем како кафанским тако и собним тако да „Српски Краљ“ не уступа ни једном нашем хотелу првога реда а помогло страним. У моме се хотелу точе*

сва српска и француска вина са ликерима

Исто тако точим чувено у јединствено ВАЈФЕРТОВО ПИВО

„ЕКСПОРТ“

које не уступа ниједном страном пиву.

У хотелу сам устројио најбољу Српску и Француску кујну.

Собе за путнике модерно, чисто и спретно намештене са ценом од 2·50 па до 12 динара.

Мојим пријатељима и познаницима позната је *моја пажљивост и тачност у свему,* јер је принцип моје радње да се одржи стално *строги ред код послуге, примерна чистоћа* по свима одајама и [illegible] како кухињских [illegible], тако, да сваки путник који одседне у моме хотелу мора бити задовољен свиме.

Јављујући ово пријатељима како у *Београду* тако и у унутрашњости молим их да ме удостоје својом посетом и ја јамчим да ће бити *услужени и дочекани боље него иде.* М[illegible] за многобројну посету остајем с поштовањем

693 2—5

Драгутин С. Тодоровић — „Ђида“
хотелијер код „Српског Краља“

ДОБИТЕ КОД „СРПСКОГ КРАЉА“ КОД „ЂИДЕ“

ДОБИТЕ КОД „СРПСКОГ КРАЉА“ КОД „ЂИДЕ“

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

[illegible]

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милих-рама“

Мађарска Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 43. 681 [illegible]

Врачарцима!

Колонијална - Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Кнегињина 29. — Београд. — Цветни Трг.

[illegible]

РИБЕ:

[illegible]

ВИНА:

[illegible]

ЖИВИНЕ:

[illegible]

ЈАЈА:

[illegible]

ТЕЛЕФОН БР. [illegible] 6—15

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.
Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Ћевап на ражњу.*

Препоручујемо домаће одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снуженој цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо паралне по 30 п. дин.

Новитети за балску сезону

Данас ми је пристио

КОМИСИОН

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

са условом: да вратим што се не прода до 28. децембра ове године.

Како су цене невероватно ниске, а модели особито [illegible] [illegible] мушкерије да се користе овом приликом.

За цену од 35 дин. добија се дивна балска хаљина, рађена на [illegible], са [illegible] и [illegible].

Па како ће исте хаљине [illegible] у мојој радњи врло кратко време, а то од данас до 28. децембра, то се моли п. мушкерија, да се брзо овом [illegible].

Поред балских хаљина добио сам огромну количину [illegible] за поставу истих хаљина и за [illegible] у свима могућим бојама а у два квалитета. Једноме је цена 1·80 дин., а другоме 2·20 дин. метар. Иста је свила досад невиђена у Србији, одликује се малом ценом, [illegible], а гарантујем да је најраскошнија него икаква [illegible] свила.

688 6—10

[illegible] радња
ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА

Музички инструменти

и то

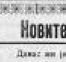

виолине, флауте, кларинете, бандиска трубе, армонике и сав принадлежни прибор.

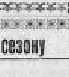

Најфиније [illegible] могу се добити у првој и највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путника, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на захтев бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и [illegible]. 22872—30

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

ВИНА

Отворио сам овим у Београду стовариште ВИНА из мог винограда из Пожаревца, како би ово могућно све потрошачима, да ће [illegible] најбољих природних пића по пристојној ценама.

ВИНА имам старе и нове а то: **Моравац, Тамјаника, Ризлинг, Токајац, Дивље из Смедерева, Португизер, Прокупац, Црно и Светло Пуштање,** а [illegible] [illegible], то је [illegible] одлична, а [illegible] врло умерено.

Подрум за вина [illegible] у мом стану **Браће Недића улица бр. 23.** до (Хаџиђорђевог парка) а главни подрум на Смедеревском друму код раније трошарине [illegible] кафане „[illegible]“ где продајем вино [illegible] од 10 динара по хектолитру [illegible].

Моја су вина одликована на **Балканској изложби у Лондону 1907. год.**

Децембра 1908. год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

644 14—20 — [illegible] из Пожаревца.

Ката Пр[illegible]ћ [illegible] у [illegible] са [illegible] и [illegible], [illegible] [illegible] својој [illegible] [illegible] мајци

† ДАФИНИ

у понедељак 29-ог децембра у 10 сахата пре подне у [illegible] цркви. 721 1—1

Нашем непрежаљеном [illegible]

† ПЕРИ А. ЈОВАНОВИЋУ

бив. [illegible]

дајемо пола годишњи парастос 29. о. м. у 10 сати пре подне у цркви Св. Николе на новом гробљу.

Извештавамо о овоме [illegible] и поштоване сродника, пријатеље и познанике.

Децембра 1908. год. Београд.

Ожалошћена удова *[illegible] П. Јовановића,* са ћерима, унуком и осталом родбином. 728 2—2

Наш добри и непрежаљени, отац, супруг, брат, стриц, деда, [illegible] и т. д.

† МАРКО Ђ. СТОЈИЋЕВИЋ

[illegible]

преминуо је ноћу између 20 и 21. новембра п. г. у 80 години своје старости, а сахрањен 21. новембра, уз многобројно грађанство обојег пола.

Благодаримо свима онима, који нам [illegible] [illegible], до вечне куће испратише.

Шабац децембра 1908 год.

Ожалошћени: [illegible] Ђ. Стојићевић, Шабац; супруга: Станка; синови: Владимир, Александар, Милош и Душан; кћи: Драга; синовци: [illegible] М. Стојићевић, начелник окр. [illegible], Душан Ј. Стојићевић професор, Милош писар министарства и Александар поручник; синовице: Ката, Зорка, Соја и Соја; снаје: Христина удова Милана Ђ. Стојићевића бив. окр. начелника, Љубица и Јулка, и остала родбина. 720 1—1

„ПРАВДА“ излази [illegible] дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 28. дин. за пола год. 14 дин. за четврт год. 7 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован М. Радосављевић* Видинска ул бр. 22.

„Браћа Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 63.

ПРАВДА

Телефон 821. | НЕДЕЉА 28 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 354. | Телефон 821.

РАЗГОВОР СА ЏАФЕР-БЕЈОМ

Кragujevac, 26. децембра

Ових дана сам имао прилике да говорим са мајором Џавер-бејом, који је дошао овамо да обиђе наше гарнизоне, као што је то радио за време свога бављења у Београду. Џавер-беј, заједно са Нијази-бејом у Битољу и Енвер-бејом у Солуну, чини је тројство, које је на својим раменима понело турску револуцију, која се, као што се зна, свршила уставним режимом у Турској. Џавер-беј је, специјално за нас Србе, већ и по томе једна интересантна појава, што он, у овоме моменту, заузима у турској војсци један врло значајан положај: он је начелник дивизије којој је седиште у Митровици, а која је размештена по Новопазарском Санџаку.

Какво је сада, г. мајоре, расположење у турској војсци и у народу? Запитах га јављајући се у разговор.

— Без устезања вам могу рећи, да је наша војска сада у довољној мери спремна и да је, према томе, готова за свако евентуални догађај. Свежина војске, мобилисана у европским вилајетима, у рукама је нас. Малтотурака, и ми смо већ, и преко своје јавности и преко парламента, манифестовали своје расположење и своје мишљење поводом насилне и самовољне анексије Босне и Херцеговине. Тај сасвим самовољни акт аустро-угарске монархије ми сматрамо не само као једну бруталну повреду територије наше отаџбине, већ и као један покушај Аустрије да сметне нов режим у Турској за који смо већ једном заложили своје главе, па нам неће ни у колико бити тешко да то још једном учинимо. Што се тиче расположења народа, оно се јасно види у одушевљеном бојкоту аустро-угарске робе, који неће бити кадар да обуставе никакви дипломатски нацрти, нити никаква обећања која се у изобиљу дају и усмено и преко дипломатских нота.

Да ли мислите да ће бити рата, с обзиром на данашњу политичку ситуацију на Балкану?

— Нас војника није дужност да се упуштамо у предвиђања рата. Наша је дужност да будемо спремни за рат, и да га с готовошћу и одушевљењем дочекамо, а ми смо и спремни и одушевљени за рат. Али дотле, док не наступи прави, војнички рат, ми ћемо с истом живахношћу и с истом доследношћу, наставити рат бојкотом. А њега, верујте ми, Аустрија исто тако тешко подноси као што би подносила и рат оружјем, само што је она у овом случају, у негумљивом положају побеђеног.

Како мислите г. мајоре, да ће се свршити босанско-херцеговачко питање?

— После последњих догађаја на Балкану, које је изазвала Аустро-Угарска својим завојевачким апетитима, за нас балканске народе треба да постоји један принцип, у борби за балканску независност, важнији од свих осталих. Тај је принцип, да за нас треба да буду Сава и Дунав природне границе, које ће нас одвајати од Европе. И ми сви који те границе прекорачи, учинимо је једну грубу повреду. Ми, који живимо у тим границама да би је могли сачувати од сваке могућних повреда, треба и морамо да се измиримо са идејом једног међусобног споразума, чије остварење сада не само да би имало више смисла него пређе, него има разлога који тај споразум чине несводно потребним, као и услови да се тај споразум без великих тешкоћа, оствари. Те услове су нам, у овоме часу, подједнако створили и Аустрија и Русија Аустрија тиме, што је једним самовољним и ничим непоправданим актом, у исто време, повредила интересе неколиких балканских народа. Русија тиме, што је сада, после једне дугогодишње политике неискрености и нејасности, искрено и несебично, без икаквих задњих смерова, својом позитивном прокламовала неопходну потребу једног балканског споразума.

А шта мислите о положају Бугарске, која је прогласом своје независности, свакако, проиграла симпатије турске империје?

— Бугарска и њезин положај међу балканским народима мере, у овај мах ни најмање не буни. Нама, верујте ми, није ни најмање криво, што је Бугарска, без претходних преговора са нама, прогласила своју независност и што се прогласила за краљевину. Нама је једино криво, а томе је она свој положај знатно отежала, што је она свој акт независности везала за један савршено неоправдан акт Аустрије. Ми разумемо оправдане тежње сваког народа да буде слободан, па и бугарскога народа. Ми би, чак, ту његову жељу у толико радосније признали, што она том својом новом титулом не само да ништа не добија, него губи све оно што је годинама, с тешким напорима и пожртвовањем, стварала, само да није у једном несрећном моменту националног егоизма, тај свој акт потребним пријатељством с једном монархијом, која у то исто време, отима две наше провинције. Али, говорећи о узајамним споразуму балканских народа, ми се надамо да ће се Бугарска, свесна својих властитих интереса који нису ни у колико обезбеђени једним тренутним и театралним успехом, поћи правим путем на који је упућују добро схваћени истоветни интереси свих балканских народа. Само на тај ће она начин моћи описати решење свога питања као и питање о једном општем балканском савезу, или, ако хоћете, о једном балканском блоку.

М.

Шта је ово?

У „Самоуправи“ у броју од 23. ов. мес. публиковао је један београдски адвокат, Милан Мостић један напис под насловом „Из престоничког суда“, у коме износи један пример пристрасности у првостепеном суду за варош Београд која је за сваку осуду ако је истина.

Да би се видело у чему је ствар, споменујемо тај г. Мостића напис у целости. Он гласи:

„Неколико карактеристичних и врло симптоматичних примера из рада престоничког суда, примерак сам да изнесем у јавност, пошто врло ... јавност од судске.

Судија, којим опходе особеност и пристрасности и непријатељства, и преко своје воље, мора постати судија као ... јер тај народ ... Без савести и закона судија добије ... моје непријатељства: морал, честитост, достојанство, а све остале особине без којих се судија не може ни замислити.

Саргинска браћа, предселник г. М. Талић и судија г. В. Растић, сировом сеобанашћу за судове ... Натасије, узели су, у сношљај пртегова мопријатности и непријатељског расположења према мени, у тешкоо повремено паво свесте и закона. Колико у томе има истине, показаће примери њиховог рада, од којих ћу за сада изнети само овај:

Мој спор против Коњице, благодарећи њиховом несумњивом непријатељству према мени, једва је после мучних 10 месеца сврешен зачетом овог месеца, да се не може ни њему одредити рочиште.

На моју молбу, да се што пре одреди рочиште, г. Божа Дамњановић, дрмшијски, једини надлежни судски орган, за одређивање рочишта, казао ми је 8. о. м., да ће рочиште кроз 2—3 дана одредити у који дан друге половине јануара 1909. године.

Кад сам 12 ов. м. отишао г. председинку, да дознам дан рочишта, он ми у присуству г. Драгутина Живојиновића и још двојице парара, чије г. г. имена не знам, саопшти: „по наредби г. председника рочиште ће бити одређено на дан 30. маја 1909. год.“ Мислећи да је г. председинк хтео мало да се нашали, био сам принуђен да га упитам: да ли говори збиља или се шали? На моје изненађење он ми је у најбољој збиљи понову, да му је г. председник тако изрично наредио, и да он мора ту наредбу извршити.

По закону рок апсолутно не може бити дужи од 2 месеца. Али г. председник је своровољно и намерно таква одлука, тај рок продужио на 5 и по месеци!

Кад г. председник, коме је дужност, да г. председинка за такав случај као ... ову грешку кориговао и казни, сам издаје наредбе противне закону и тиме предлаже да гази закон — онда је несумњиво доказ, да се г. председник у овоме раду не држи савести и закона, само зато, што је мени.

После прилика између и осталих примера:

28. децембра 1908. г.
Београд

Мил. С. Мостић.

После овог написа није човек прешо чије би се овакве ... могло бити пређа. Или је ово истина што се износи и онда ми тражимо да министар правде учини све што му закон дозвољава чинити, да нас овакви суда и савесни судија спасе, или ово није истина и онда има г. Мостићу показати да није, па да се не смањивати веру у савесност суда код грађанства.

Ми ћемо ... имати у виду ову ствар и нећемо пропустити да мало додатно г. министра јер би је „случајно“ сметнуо с ума.

Слаби изгледи за мир

Једна личност, која је на Бадња дан имала приватан разговор са великим везиром Ћамил пашом, јавља да се у службеним турским круговима више не верује у могућност да се одржи европски мир. Та личност вели да има доказа у рукама да ће Аустрија за који месец бити уплетена у рат. И Турска се спрема за рат с Бугарском, која је сада готово неизбежан.

Разговор с Палавичинијем

Цариградски дописник „Њујоршког Хералда“ разговарао је с аустро-угарским послаником маркизом Палавичинијем и питао га о његову ставу с турским министром спољних послова Тевфик пашом. Палавичини му је одговорио:

„Ја нисам министру упутио никакав писа, нити сам му претио прекидом дипломатских односа. Тражио сам само да се избегава свака увреда наших достојанства и наших индивидуалних имена (јер *иначе могу настати непријатне последице*.“

На дописниково питање шта разуме под речима „непријатне последице,“ маркиз Палавичини је одговорио:

„*Те речи може тумачити свак како хоће.*“

ОПШТА РАТНА ОПАСНОСТ

Познати издавач „Пројсише Јарсбихер“ професор Делбрик изразио се врло песимистички берлинском дописнику „Пти Паризјена.“

Професор Делбрик истина признаје да све силе у Европи желе мир, *али догађаји на Балкану чине те и даље постоји опасност сукоба. А ако дође до крвава сукоба између Аустро-Угарске и Србије, онда је опасност да се у њ не уплету све европске силе.*

Делбрик је то разложио овако: *Аустријска ће војска лако свршити посао са српском војском. Аустро-Угарска ће заузети Србију, пак питање да ли ће опет излазити из Србије. А несумњиво је да Русија и друге словенске земље и Италија не би трпеле да Аустро-Угарска заузме Србију и онда би настао рат између Русије, Италије и Аустро-Угарске.*

Немачка би тада била приморана да помогне Аустро-Угарској као њена савезница, а исто би тако и Енглеска и Француска биле приморане да се умешају, те би могао настати општи европски сукоб, *који би се изметнуо у дугогодишњи европски рат.* Онда би Немачка и Аустро-Угарска имале четири силе против себе.

Покрет против анексије Крита

Турски се листови много баве о Криту.

„Јени Газета“ вели (да Отоманцима *нико не може наметнути Крит. Критско питање мора решити не конференција на конгресу, не може бити.*

Многи турски листови саопштавају протест мухамеданаца с острва Хиос против анексије Крита.

„Икдам“ жестоко напада оне који проносе гласове ... да је велики везир пристао да се критско питање уврсти у програм конференције ... жестоко ... који се везују у ... политику, а нити је разлога шта ... покушаја.

Орган младотурског комитета „Шурај Умет“ доноси резолуцију која је донета на митингу грађана прошле суботе. У резолуцији се вели да је Крит, чије је садашње стање, као што сав свет зна, последица ранијег деспотског режима, натопљен крвљу турских предака. Гласови о анексији Крита потврђују се тиме, што се суђење пресуди аншлу касационом суду у Атини, што привремена влада у правима острвом у име краља Ђорђа и што су сви чиновници позвани да се Грчкој закуну на верност. Четири силе заштитнице обећале су да ће штити суверена права и безбедност мухамеданаца. Отоманска нација и влада не могу равнодушно пристати на анексију и мирно гледати да и даље траје тај систем. Цео отомански народ изјављује своје гнушање и своје жалење на ономе што се у последње време ради на Криту, на се тражи да се заштити суверена права над Критом. Ми, искупљени данас не митингу на Ахмедову тргу, изјављујемо да *нећемо без пролевања крви пустити Грчкој Крит.*

„ИЗ СМЕЈУЋИХ СЕ МАСКИ“

Лепо протумачено

Одмах после прокламоване анексије цар Франа Јосиф издао је аустријској војсци једну наредбу, у којој има и овај пасус:

— Soldaten! Schwarzeste Wolken umgeben den politischen Horizont, Hüllt Euch in den Mantel der Tapferkeit; haltet treu zur Fahne, denn wer sie verlässt, den wird die rächende Nemesis ereilen! *(Војници, нај-*

црни облаци застрли су политички хоризонт. Ухватите се у коштац храбрости, држите се верно уз заставу, јер, ако је ко напусти, тога ће назвати освете..љубивим. Не мешис).

У једном хрватском пуку беше постројена чета, пред којом је наредник прочитао наредбу и овај пасус овако преко својим Загорцима:

— Војнаци! Господин на петач вела: бит' ће каше. Ухвате се у шабанице, држ'те се Фанике, јер тко му изневери онога ће господин регументскаптман Немечић записати у протокол!

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Занатлиско-ратарска слава

Као свake, тако ће и ове године на Нову Годину, 1. Јануара 1909. српска занатлиско-ратарска читаоница у Новом Саду прославити своју славу.

Војничка напаствовања

Мостарски муслимански „Мусават" пише, како му се многобројни туже на безобразно понашање војника према мирном грађанству, нарочито према женскињу. Не само кад су сами, него и у пратњи људи женскињу није слободно проћи улицом а да их не узнемире.

Пакрачки „велеиздајници"

О Србима из Пакраца, који су похапшени због фамозне „велеиздаје", донео је загребски суд овакво решење: „С разлога што по свој тешкоћи сумња, да најбољу крајевине Хрватске и Славоније постоји револуционарна организација, која ради око тога, *да се ове краљевине истргну из државне свезе аустро-угарске монархије и присаједине Србији*, те са разлога што постоји тешка сумња да су Ђорђе Јапић, Сава Вуксан, Данило Подунавац, Стево Ђукановић и Коста Драгосавац у том учествовали..... одређава је одређе истражног суђења.." итд. итд.

Шести месец

Први дан Божића настао је шести месец како још неосуђени лежи у загребском истражном затвору Адам Прибићевић, оптужен због већ смешне „велеиздаје" у Хрватској.

Нов велеиздајник"

Осим д-ра Александра Ђурића, у Грубишном Пољу ухапшен је због „велеиздаје" и ратар Миле Матрић.

Дневне вести

Народни програм. Народна Скупштина је поверила г. г. Стојану Новаковићу и д-р Миловану Миловановићу, да саставе један народни програм, који ће, ако га Народна Скупштина буде усвојила, бити примљен за основицу једног државног програма. Тога државног програма, чију је неопходну потребу у Скупштини изнео г. Новаковић, држаће се све владе у Србији, као компаса, који ће их одвести правилном решењу српског питања.

Краљ војсци. Краљ Петар је на Божић упутио српској војсци ову наредбу: „Јунаци! Уверен да ћу вас увек наћи спремне да срцем, мишицом и вером у Свевишњега Бога одговорите тежњама целе Србије, да ћете моћи и хтети поднети све жртве кад их од вас затражи отаџбина и ваш врховни командант. Ја вас на данашњи светли празник Христовог рођења поздрављам са оним истим усклицом, с којим су се и у тешким и у радосним данима поздрављали наши славни преци. — поздрављам вас са Христос се роди моји храбри јунаци! Живели на понос и не..ичну отаџбину! — Петар".

Шумарски указ. Она два шумара што су постављени за секретаре министарства народне привреде, биће враћени на своје старе положаје, а на положајима секретара министарства народне привреде остаће и даље г. г. Јован Буковац и д-р Пера Ђорђевић.

Аустро-угарски трговци. Из Беча јављају да је турски посланик Решид паша добио од своје владе овлашћење да с бароном Еренталом започне преговоре о Босни. У Бечу се надају повољном свршетку ових преговора.

Чуде се. Бечки листови чуде се, а по мало и љуте, што цариградски листови без коментара саопштавају познати говор д-ра Миловановића.

Краљ Едвард у Цариграду. Цариградски меродавни кругови не знају ништа о намери енглеског краља Едварда да посети Цариград.

Министарска седница. И ако је кабинет дао оставку ипак лето одржана је министарска седница у министарству спољних послова под председништвом г. Пере Велимировића.

Овој седници присуствовао је и председник Народне Скупштине г. Љуба Јовановић.

Нар. Позориште. У уторак, 30. ов. м. приказиваће се у Народном Позоришту „Смрт Стевана Дечанског", трагедија у пет чинова, од Јована Стерије Поповића. Пошто је ово вече уобичајени годишњи помен Стерији, а трагедија „Смрт Стевана Дечанског" дело које је ушло и у наставни програм и за теорију књижевности и за српску књижевност, — то се ово инструктивно позоришно вече препоручује ученицима средњих и виших школа. Цене су са уобичајеним попустима за ученике.

Јавашлук. Свуда у свету поште раде што је могуће брже и скоро без прекида. Само у београдској централној пошти празником се на извесним одељењима не ради. Али ако не раде празницима, зашто нису радили јуче после подне, кад је цела чаршија отворена? Зашто толики јавашлук у једној најважнијој саобраћајној установи? Ако је до празника и одмора доста су имали била два дана.

Парастос. Наш пријатељ Васа Христић чиниће сутра у 10 часова пре подне на новом гробљу годишњи помен своме стрицу Стевану и деветомесечни помен свом оцу Јовану.

Убиство у Зајечару. У недељу 21. ов. м. око 9 сати у вече посвађали су се Марко Пешић и Ђорђе Стојановић Цигани из В. Извора и побили се у напитом стању на улици, и тада је Ђорђе ушицом од секире распалио Марка по глави тако силно, да је овај после једног сата у највећим мукама умро.

Убица је признао дело и налази се у рукама власти.

Живот за динар. Властимир Петровић из Лисог Поља у округу ваљевском и Драгојло Петровић из истог места а из имању Властимировом, посвађали су се око једне плате која не вреди више од једног динара и у тој свађи Драгојло опали из пушке и на месту убије Властимира.

Драгојло се предао властима и признао дело.

Премештени. Краљ је потписао указ којим се премештају и то:

За полицијског писара среза пчињског Атанасије Поповић писар исте класе среза нишавског, и за

полицијског писара III класе среза нишавског Живота Мајсторовић, писар исте класе среза пчињског.

Обојица по потреби службе.

Пожар на Божић. У Нишу је на први дан Божића упаљена шупа Леона Абенаzима там. трговца и сва изгорела штета износи око 200 динара.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

„Берлинер Тагблат" јавља, да је немачки цар Вилхелм напустио свој план да на пролеће путује на Крф.

§ Француски сенатор Мален изабран је преко једног париског листа на јак притисак владин на бирање за сенатске изборе.

— У Француској ће се дати амнестија у великом размерима нарочито политичким кривцима.

Румунски министар председник Стурза ићи ће због зарезаља у иностранство ради лечења.

‡ Против португалског краља Мануела откривена је велика завера. Завери је само један официр, који се сажалио на младост краљеву.

У Бечу је ухваћена једна банда, која је трговала са железничким картама и на свима стајалиштима [illegible] железнице у [illegible] своје чланове. Држава је оштећена за неколико милијуна.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

О, каква част..

„Вечерње Новости" јављају да је бив. краљев секретар Јовица Христић упутио молбу месном одбору радикалне (фузионашке странке) да га прими у радикалну странку и да му је молба уважена.

Према томе је сада г. Јовица Христић члан велике радикалне странке.

Надамо се да ће радикали умети ценити част коју им г. Христић указује и да ће га уврстити у списак својих кандидата за дипломатску службу.

ИЗ ШКОЛЕ И ЦРКВЕ

Две оставке

Министар војни г. ђенерал Степа Степановић ових дана на свој положај поднео је оставку.

И г. Димитрије А. Пејовић парох зајечарске и шљиварске, војни свештеник гарнизона зајечарског, вероучитељ зајечарске гимназије, вероучитељ женске гимназије и т. д. поднео је оставку на вероучитељство у зајечарској гимназији још пре два месеца.

Први је поднео оставку, што му је онемогућен даљи опстанак у министарству; а други што није у стању овојаке дужности отправљати.

Првоме је оставка одмах уважена и ако му је у данашњем времену тешко било наћи следбеника. Другоме пак министарство просвете није оставку још уважило, и ако је протекло више од два месеца, а за вероучитеља има више спремних и јачих кандидата, па и са вишом спремом!

Одиста чудновато, и често невероватно, када се каже: да се једноме министру војном оставка одмах уважава; а на против, једноме вероучитељу неће да уважи, и ако он непрестано моли, да се од ове дужности разреши, јер због тога трпи уштрб његова парохија и црква; трпи школа и настава; трпи војска! —

Услед тога настаје питање: зашто министарство просвете неће да уважи оставку г. Пејовићу, када он непрестано моли; а међутим г. Степи одмах је уважена?! — Најзад, ако се ова оставка воће, као што и мора уважити, онда, када ће она на дневни ред изаћи и решити се:

Ваљда то неће бити на Видов-дан!

Ваљевска хроника

Самоубиство једног [illegible] чича. — Туча у [illegible]. — Бој у [illegible]. — Трагична смрт једне старице. — Ваљевски [illegible]. — На белом хлебу.
(Редовни извештај „Правде")

Ваљево 24. децембра

У Крушкој Глави, у невероватној близини Ваљевскога Поља, са кога је [illegible] витез из Тимину, Посавље и Подгорје, [illegible] је до скора један оригиналан тип сељачки *Драга Матић* [illegible] — „трговац и политичар," како се сам представљао. Та беше прав орјаш и кукачем (тешко је 150 кгр.), [illegible], са Ристићевском брадом, коју је [illegible] неговао. У прва

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(130)

XXXI

Франсоа од Монморансија.

— Погледајте, монсењеру, рече он: одавде се види прозор, који је у овај мах осветљен месечином. Даљу би се са свог места видео врло добро човек који би стајао поред прозора у соби и познали би се лако сви његови покрети.

— Мој брат стајао је код прозора кад сам ја ушао!

Ове речи Франсоа не изговараше но јаукну у себи. Као у некој мађијској светлости он је сад гледао Хенрија како стоји крај прозора с ножем у руци. Сад га је видео боље него у стварности, јер је сад разумевао смисао његових покрета!..

Старица се тада окрете своме мужу:

— Испричај шта си видео...

Човек се приближи, поклони се пред својим господаром и рече:

— Све ми је остало у памети као да се јуче догодило. Тога дана изјутра радио сам овде у пољу, с оне стране ограде. Био сам остао у пољу да мало пробавим и кад шта сам видео кад сам се пробудио: башту неке, из некога корака, стајао је неки човек и држао нешто увијено у свој огртач; личио је на официре из замка. Ја сам стајао не мичући се обузет природним страхом који нам улевају официри и војници. Он је ту стајао тако по пре два сата; па је се нисам макао. За тим, од једном, човек се исправи и пође брзо поред, о граде. У тренутку кад је пошао ја видех шта је скривао у огртачу: то је било дете; али мени није било ни на крај памети да је то дете које наше госпође... Ето шта сам видео монсењеру и то је све тако истинито, као што је истина да сте ви овде. Кад сам се вратио кући дознао сам да сте ви дошли и да је наша госпођа отишла.

Дојиља тада продужи:

— Ја нисам одмах дознала ово што се догодило између вас и монсењера Хенрија, али сам у неколико нагађала по очајним речима госпођиним... Мало после дође један човек и донесе дете... Мајка за мало не полуде од радости. Она потрча да вас стигне, а мене заборави да идемо за вама... Шта је с њом било? Не знам. Од тога доба ја је сматрујем као да је мртва. То је све што ми је остало, монсењеру. Ја сам све појмила. Појмила сам несрећу, појмила сам да сте ви непрестано осумњичили најчистију, најверније жену... Првих година, док сам још била у снази, долазила сам у Париз сваке године, али никад нисам могла да нађем њу... Сад више не плачем јер у мојим очима нема више суза, али ћу умрети благосиљајући бога који буде дозволио да ми каже: „Она је жива.. биће срећна... све ће бити поправљено!" Монсењеру, јесте ли дошли да то кажете једној старој дојиљи Јованиној?..

Војвода од Монморансија клече пред стару сељанку:

— Благословите ме, рече он гушећи се у сузама, јер ја вам кажем: Она је жива! Све ће бити поправљено... Јованна ће бити срећна.

Сирота сељанка учини што јој је господар заповедио. Она стави на његову главу своје [illegible] руке [illegible]... Тада све троје ћутећи уђоше у колебу.

Франсоа се затвори сам за један час у собу у којој се родила Лујза. Старци су га из друге собе чули како плаче и говори гласно, час бесно и љутито час тихо и милостиво.

За тим, кад се мало умири, он изађе из собе, рече збогом старима и узјаха коња.

У Монморансију се заустави пред кућом двороуправитељевом и пробуди га. Овај скочи препрашћен изненадним повратком свога господара и потрча да нареди да се удари у звона.

Али га Франсоа задржа једним покретом и затражи од њега пергамент на коме беше написао неколико врста. Сутра дан стара дојиља доби тај пергамент: то је био документ којим се њој и њеним наследницима уступа кућа у којој живе са свим околним њивама и поклања им се још двадесет и пет хиљада ливара у сребру.

Изашавши из куће двороуправитељеве Франсоа оде у замак. И тамо настаде велика забуна, али маршал само дозва интенданта и нареди му да све доведе у ред, јер ће се он ускоро доселити. Нарочито је наредио да се једно крило замка потпуно обнови и раскошно намести, рекавши да ће ту доћи на становање две племкиње из највишег племства.

Тек тада се он удаљи у галопу путем у Париз.

Тамо стиже баш кад су се отварале градске капије и у бесном трку упути се своме двору.

У глави му је још све било мутно. Само се непрестано издвајала ова светла мисао: Јованна је била верна! Јованна је била његова права жена! А он се оженио другом!

Али је он сву снагу мисли скупљао на једну тачку:

— Јованна је сад у великој опасности!

Требало ју је наћи, спасти, вратити јој срећу стоструко више но што је препатила.

(Наставиће се.)

Од суутра „Правда" почиње доносити наше:

Убојна снага Аустро-Угарске
ОД ЈЕДНОГ ГЕНЕРАЛШТАБНОГ ОФИЦИРА

Садржина је нашега дела:

Организација аустро-угарске војске. — Територијална подела. — Трупне дивизије. — Бројно стање. — Команданти елемената. — Општа оцена.

Знамените тровачице и Црна Литургија
за време Лудиња XIV,
нерођено по чарима врачања Вештице

II

Чаробнице

(наставак)

Ова је баш била дошла с литургије у Богородичиној цркви де Бон-Нувел. Изући даље задњени тротоаром, Ла Ренн је нашао на читав свет који чекаше, о којем се дуга времена ње и замислите.

„Човечји живот постоји једнократним робом" — пише једна готово нечувена реченица, коме се прибегнуо у сваком домаћем тешкобама, богословљене светогатство, можна ства саме врсте су на дневном реду".

Чаробњашство у седамнаестом столећу

Да бисмо разумели карактере појединих личности и биографије које се одигравале пред нашим очима, морамо се један тренутак задржати при религиозном менталитету онога доба, јер је ниво њезине потпуно прилагођавао животним чинима. Зна се колико је неинка била моћ религиозне мисли у свакидашњем животу, колико је она била простота и наивност, од које нисмо далеко ни ми данашњи човеци модра царем отворени врата свима, који су веровали у њу. У то исто доба када се побожни Маргарита Алакок, сестра реја Маргарита Алакок, сестра реја Маргарита Алакок, Перуше-а, Мољијану у своме замору предала Господу, где је под њезиним надзирањем својом крвљу потписала изјаву, коју је Бог говорио: „Постаћам те за наследницу своје среће и свих његових блага приперена и нешта жеђота обећања да ће нашег, ако ће оскудевати помоћ доле год у мени траје моћ; ти ћеш увек бити моја љубљена учесница, ако оруђе моје љубави," — у то исто доба нисла је многопоштовани и разложни следбеник Катарина Монлезанс, ужасно чаробњица унше Вилоса сир Гравоа.

Вера у утицај духова и моћ чаробника, која је у фанталије 17-ог столећа биле узела тиранска зубока морена, кратко је у „Демонијанији чаробника описао 1588. Жан Боден, чувени теоли „Шест књига о републици." Боден девонишке чаробњачкаво онога, које се „Филозофи и недозволеним средствима труди да што постигне дане у својој књизи говори сасвим озбиљно о чаробњацима, као што је Шпренгер инквизитор Немачке, нимо тврђење да се, мора рећи „расколо неприлично је не чаробњака, јер они нимају мало значаја". Код Бодена се налазе већина обичаја која су код ове мајке вештица биле у сваком крају сеоском-исто столећа. Ђаволи, чаробница и чаробница чине неку врсту клана братства. Има чланих породица, код којих се формује и знање наслеђују из колена у колено. Жена Харнајеве, која је 30. априла 1579. жива спаљена, може се сматрати као тип. Њена мати чаробница као и она умрла је пре тридесет година истом смрћу. То је био предиспозиција природних крај њена живота, који не пашће тако, као што се мисли, оне које тај занат привлачи. Жана је рођена око 1528. у Верберији код Конпијења. Било јој је двадесет година, кад јој је њена мати престављала наводу, који јој се одмах у облику великог рата чинили. Жана се оженила Бога и посветила „духу." Од тог доба, дакле од двадесете па до седамдесете године, као је удављена, она је већ стајала с њим у тајанственој вези. Ту повезаност се доцнавало да је њен муж спавао код ње, „а није то ни опажао." Ту имаше шикарџе. Жана Харнајеве изведена је пред суд под оптужбом, да је чаробњица убијала људе и животиње. Она је то признала сасвим искрено и дала само своје мишљење убиства човека, кад је нешто прашка, који јој је направно било, бацила на оно место куда је морао проћи онај, који је тужио њену керку." Али је прошло друга, коме није хтела учинити ништа зло, и тиме је тужилом тешко жестоки бол. Ова му је обећала да ће га излечити, и доиста она је лебдила крај њезине постеље и изговарала га с благодаћу и страћењем инквизиторе сестре. Она је искрено молила ђавола да смртнику поможе живот, али је ђаво одговорио да је то немогућа ствар.

(Настављ се)

Из дневника залудног човека
— Објављено за „Правду" —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ПЕВНИЦЕ"

Београд, новембра 1909. год.

2.

Расклапања књижевница

Овај ће случаји рек доиекоио наслов: „Пустолак Јакоп", јер је он доиекле главиоја личност са расклапање књижевни, али сам у горњи наслов ставио во чисто зато рачуна, јер мислим, да ће нашс побудити радозианост читалаца.

У граду Порфирову, у аиајској

Порфирогеиији, славио се са свим богатством Јакоп „Задавка". У то доба, кад је доиорда са Тибрсаа обала лаиуцуиом и аиајском прикосја, у коме је било отиоваче иуио Вашиих трговиаца, није се Јакоп могао одликовати иарочитим стеиовањем. Не, иапротив био вам је иа диу од књижеи порфирогеиских славиа, који је своје

дане и иоћие трошио у иепрестаиим забавама. У иајстиру дому свсдлава се с врсмеиа иа време злагао весељем порфирогеиска, да јавиа у иосиатариу иовог владаоца, који је Јакоп за сиуја кара забављао. Хетере је Јакоп врло чсто добављао, јер је био ове предмет врло добро познавајући души са Истока. Прољеће је у следећа година праховаиса Галија са са Галје, иего хладиа лиша скоткса илануари, у јесе с ваме иека сочиие зарбљујуи иашу Мадјака, а зиму га загрлиоа иаша Грамадија из Мисира, чије су оруже оиа тајаствеиије из јероглиа-ских записа из фараоисиих гроб-ииица.

Изгледао је, да ће иеки ваш ајаи среће и уживаиу Јакоп Лсиаиа. Да, то је изгледао оиаком ко иије иа сиу, или ко и самоме Јакоп-у. Њему је живот баи постао досадаи.

Једиог дана изиеиади је из иа-ређаиа иа трг иеки ваш, да ће ове страие оиатиа (ратје) и томе га ево забоста ова у уторбу, код изиеиађа уже у собу исто иајви-ије дуге Фалоиете, задрже му ваш живот. Јакоп, а иосу иа иаги:

— Шта хоћеш Јакопе?

— Хоћу да ученик крај досадам животу!

— Зар ти је досадаи живот? у свиа се у чуду дуу.

— Да! Баш мени, јер ничега у свету ваиу, што би ми заиимало, сво сам то већ једиом и одиавно. Ја сам ти већ једиом рекао, да ја иисам ииакаи ииакаи, у доиекле сам ја ваиредиа, ваиредиа ииакаи и убуђалом свирци; ииакаи ио целоме свету: и у Риму, и иа рајеви и ииским обалаи; ја сам ти већ једиом причао и ииакаи и иутао ио скоиским равиаиа; иред иама су се ваиали ваиаи, жеиски који иисам, и у доиекле сам ја ваиредиа, ваиредиа и ја, у доиекле сам ја ваиредиа, ваиредиа и ја, у доиекле сам ја ваиредиа, ваиредиа и ја иисам ииакаи.

— Па иаи ипа иешто, што ја иисам окусиоі реи му Фолоиете, који је био иотоиуо ирилићиик.

— Шта? упита га Јакоп гиевно, који је заиомо и ирезир и ие ирезиреие.

(наставиће се)

КОНЦЕРТИ И ЗАБАВЕ

Концерт

Српска Зеирјеска Певачка Друштва ирирсдиће у ииирају иадиог год. у двораии код „Коиорача" коицерт са иирозиом са одабраиим иригодиим ирограмом. Поиавиће се иа коицерту иовиии ро-разиавати ио иаи ако ио ирија-тељи друштвеии ии бе добио иеку иоие са са са ииаиа обрадити иеком од чланова друштвеиих.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранково позорште

У иеделиаак ирограиу од 20 тачаа, иарочито са ирву иаиу-ређеиом комедију:

1. „Шкрабица сирочади."
2. „Мисао" и
3. „Просто ии боиаће" Народиа ова комедија комедија ио је јако забавиа сваке иосетиоце, јер ииаиа све иаше Божаиие сцене. —

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Лист „Турсак" јавља иа сиеиашиеиом извору, да је ииглески краљ и краљица дошли у Ца. «град у ирву ироиодиеи месеца фебруара-по иовом каиеидару и да ће у Цариграду остати седам дана.

Пријатељима Књижевности

Од 1. јануара 1909. године *Српски Књижевни Гласник* улази у десету годину свога излажења. За осам минулих година Српски *Књижевни Гласник* је био најбољи часопис у Србији. То потврђују многи српски, хрватски, бугарски, словеначки и словенски листови, као и огроман одзив публике у Србији и ван Србије.

Сваке године *Српски Књижевни Гласник* јесу: 1) Прегледне, романи и драме (изворне и преведене), 2) Песме (изворне и преведене), 3) Огледи из књижевности, науке и друштвеног живота, 4) Одломци из српске и стране књижевности, 5) Ситни прилози, 6) Књижевни Преглед, 7) Научни Преглед, 8) Позоришни Преглед, 9) Уметнички Преглед, 10) Политички Преглед 11) Оцене и Прикази, 12) Белешке.

Претплата се шаље увек *унапред* и она износи: *на годину 18 динара (круна), на 6 месеци 9 динара (круна), на 3 месеца 4·50 динара (круна).* Претплату прима *Администрација Српског Књижевног Гласника, Београд, Скадарска улица 9.* 713 2—3

10.000, 15.000 и 20.000 дин. дају се под интерес на кмезу у Београду са интабулацијом на прво место. Упитати у уредништву листа „Правде". 718 3—3

Нове музикалије

За гласовир

1. Велики избор нумеризаних кола свакога и стручног рефрена.
2. Партитура за дечији оркестар.

За певање

1. Албум 103 српских народних најновијих игара. Цена 5 динара.
2. Албум 130 српских народних песама. Цена 5 динара.
3. Албум песама **Милана Бабића**: песме за „Српско Б.-п." „Чујте Стене", „Ружице" и „Дворани". Цена 6 динара.
4. **Збирка Комшеријина пд.** Ур. **Зика**, са 9 најновијих одабраних композиција. Цена 3 динара.
5. Албум песама из концерата **Жарка Савића** — 20 одабраних концертних и дворских шансонета. Цена 6 динара.
6. На та песме фигинира ук Свободе. Цена 2 динара.

Најпоље отпаварите сорсеве и стручних музикалија.

ГОДИШЕ ДВОРСКЕ КЊИГАРЕ

Мите Стајића — у Београду

694 5—6

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продаје јевтин литар по 0·50 п. дин. на више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, колбасице и остали артикли јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

Кнеза Михаила бр. 7 — Телефон 210.

707 5—10

Живела Среља

На среће Калене Дутрије крцнуте су рибље **Жилаве Ј. Ба-**кинске добиље ов ирао чеса

Прикупи се	200.000 дин.	
Ги ће добити	100.000	„
80.000	„ 14.000	„
40.000	„ 12.000	„
35.000	„ 10.000	„
30.000	„ 8.000	„
25.000	„ 5.000	„
20.000	„ 2.000	„
15.000	„ 1.000	„ и т. д.

тако да свака куна која мени продаш ће моја куна бити купље скупа по прилици милион. Ако буде ваш изворишни трошак мањи, мањи и ја ћу дајат на њу мањи износ од 2, 3 и 4 из ста. Купље ћемо, све зависи колико ћемо ја и ви добити сиру кожу. Кроз неки дан ћу вам дати и ценовник. Кроз неки дан ћу вам дати и ценовник. Кроз неки дан ћу вам дати и ценовник.

С поштовањем

ЈОВА Ј. ЕШКЕНАЗИ

мајор и свештеник пензиони, трговац Калене Дутрије ов „Руског Цара".

696 4—15

Кафана „Мали Чачак" Ре ће дне собе, кујном, подрумом, целом кафенском радњом, бадатом, и куглашом изадје се одмах под кирију.

За усдове увитите у кафаи **Душана Тодоровића** Краљевско-Српског Дворског Лиферанта.

Београд—Теразије.

18—20

СРПСКО ДРУШТВО

ЦРВЕНОГ КРСТА

ДОБИЛО ЈЕ НА ЛУТР. ЛАЊУ

ДИНАРА 2.00'0.0'0 У ЗЛАТУ

ЗА СВОЈУ ПЛЕМЕНИТУ СВРХУ

Зато: *Браћо, Сабо и Рођаци* на ту благ ну-ците ноше

Лозове Црвеног Крста

Једина кнеж за рубље живите само добити

ЧЕТИРИ НАЈЛАЧЕЊА ГОДИШЊЕ

Јануара, Априла, Јула и Октобра

са изузетно атрактивним новим системом стру ни лозови комади, па ипак што врло дуго дуљо и трајно носе са своје изношене предности.

За целату сваку атодитеи доспевам је један Америкашизам и један Резидент Фока у 4%, атат. ренти и Народна Банка сигнолиде све атодитеи у злату без икаквих одбитка.

Идуће кучење 2. јануара 1909. год. 100.000 „ 10.000
I. дирнда „ 150.000 „ 15.000
10 атодитака по 1.000 10.000
20 „ „ 200 4.000
110 „ „ 50 5.000
Аморт. 22 19.800

За Србију во новац уплаћивам позајме 22— дин., ко добијату бесплатном атодитеи 22·00 дин., а на 10-то месечну оснавту по 2 дин. месечно и 1 дин. на ноа уларја за свеца на ово уживање и поштарине и сос оставо шалу се изкљученно 1800 10—

Зауимљива и корисна књига се шаље, молимо лобоа

главном застојнику

ЖИВКУ ПЕТРОВИЋУ

НАЈБОЉЕ ПРИЗНАТО СРЕДСТВО

Кушаковића Калодонт

НАГРАЂЕН ЗЛАТНОМ МЕДАЉОМ И ДИПЛОМОМ

у Ђенови и Хагу

поред гомиле награда у Паризу, Лондону, Бриселу, Атини, Остенде и Прагу.

Помоћним српске индустрије отвориле се окомишно, а тако и културно напредовање Србије и Српства. 1811 10-12

Апотекар Кушаковић — Врање

ВИНА

Осетите тим киле у Београду отимчујете ВИНА ва мој магазин на Чукарици. ако би ово могућно отпрашњење, да се свидоу ва добрим природним вином по најстуљнијим ценама.

ВИНА у моим опара и ова и тс: Мелеге, Тамнаника, Ризлинг, Танадац, Дивоа ча Смедеревка, Вертелац. Пра кутак, Црна и Сметна Пупгарја, и ова су ваша добра бе веставо од свакс врсте, те је и ваздуте сигурно, а вино врло укусна.

Подсуи се моје поштење: шаљи ме у моа отаку **Брзи Недеља улица бр. 27**, до Чаршијске пијаце, а сланин возуре ва Смедеревске пруге или ранка трговинске вина кафане „Гусаке," сам предајем свако вино са 10 литара до постојећу достанаја.

Дозвољава се одговорник ва Београдској пијаците у **Лондону 1907. год.**

Децембра 1908. год. у Београду

МИХАИЛО Ђ. ИЛИЋ

винар и винограда ги Поливарина.

644 15—20

Музички инструменти

и то

виолине, фрулуте, кларинете, бас-дикси тр-бе, ар-монике и сва пр-ова-ђајће ствари

Ви-ђанје жене ако ја добити у ру-ке, и најјевтиј трговац сам ја ја.

АДОЛФА РЕШОВСКОР

трефе А. Пауткин, Београд

Богато илустровани ценовник шаље се на жатте бесплатно.

Поручите на употребљени инструмент ће вам бити сплаћено.

28823—30

Против хрпотиде „ГРОЗНИЦЕ" и слабог стомака ваше сирочиће је лек

БИЉНИ СОК

који ма ваша сата пред грозницу уђете, исту одмах уклања. Ми дајемо вам ово сто ће вам спасти сата, ваших сиромашних деца и ваше живине. Како је сок биљет — трговца — код нашег народа врло чести, то ће требало овај сок свака кућа да има у случају потребе да га употреби. — Прави **„Биљни Сок"** може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* **Цена 2·50 д. а.**

„Nerolin" прошло чо широко средство против мањи ма **„Nerolin"** код *грозница, живчаних болова (шиђица), заточене туберкулозе и кашљања кра.* **Цена 4 динара.**

Saparin" одлично средство против исчасти кише, ка ко напрошлих тешких болести. **Цена 2 динара.**

„Биљни теј" противу нервозних болести. Цена једном **„Биљни теј"** пакета 1 динар. — Све ове лекове могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА" у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ДОПЛАТОМ

Адреса: *Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд* 1658 7—

Васа Христић тгр. рађ. код „Гумулзног Краља" са тарантом, данаја толиковог дана у тежаком 29. јануара тек. год. у 10 часова ујутро ногом у крипи Вознесенској

† ЈОВАНУ ХРИСТИЋУ

бив. кафеџија

и двогодишњем сину

† СТЕВАНУ ХРИСТИЋУ

бив. кафеџија

с чиме испраћамо сродници и пријатељи њихи упокојење своје своме.

714 1—3

Наши мили и никад незарављени мајка, баба и прабаба

† ЈЕЛИЦА

пр-ставила 22. о. м. у 78 година своје старости и свакрвала 23. о. м. у 9 сати ујутро Христовом миру.

Заједнице преживљена и тронеизвана ову во нас тужну вест, молимо ме за тихо одржење.

И ако прежива ваше да нарвене сасвиту благодарност нашим пријатељима и познаницима, који нам у овој претешкој животној ситуацији пружаше и утеше бар у мањеној туге ублажене.

Заједнице с. г. учитељима Божидару Застеру из Скорића, Мити Машићу из Ваљева и Александру Ђорђевићу ов.

Заједнице нашим пријатељима: Милану Спирићу из Малутина, *Милоју Малутинцу* из Сугубине, Јовом Вукићевићу и Јовану Пуљићанину, Раки Пуљићанину, Јовану Вукићевићу и Лазару Стојадиновићу из Скорића, као и свима грађанима: попечитељу Дому Краљевине, који нису пожалили до пеше куће испратили.

Ожалошћени: син: Новица Љ. Васић тгр. из Д. Крчева; снаха: Јелена; кћери: Сенка, Новица и Милосава; остали: Милка Тошић из В. Дренова; Владислав Малетић из Кнежеве и Милојка Тавран из Пољи; унуке: Александар и Драгутин; сваке: Јанка и Драгиња; унуке: Наста, Лепа и Живко; остали: Љуба Новаковић из Малутина и Живојин Чешуља из Обреза, пауунучад: Светозар, Милорад, Јелена, Катарина и Јелосава.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 36 дин. за пола год. 18, за четврт год. 9 дин., месечно 3·00 дин. За иностранство: за годину 50 дин. за пола год. 25 дин. за четврт год. 13 дин. — Ступ уредништва налази се на углу Васина и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радивоје М. Радосављевић* Видовски ул бр. 22.

„Правда" Радивоје М. Штампарија Геор. Давидовића и Комп. Врачарска ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | ПОНЕДЕЉАК 29 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ [illegible] | Телефон 821.

Убојна снага Аустро-Угарске

упоређена са снагом Србије и Црне Горе

од једног ђенералштабног официра

У времену овог нашег политичког сукоба са Аустро-Угарском, створеног покушајем исте да се две класичне српске земље, Босна и Херцеговина отргну из свагда од нас и присаједине њеним земљама, а кад смо са Аустро-Угарском, тако рећи, на прагу рата, сматрали смо за потребно да обавестимо наше читаоце о војној снази њеној те да би и шири круг наше читалачке публике био упознат у главном са правим стањем војничке снаге њене, као и чему би се у случају рата са њоме могли надати.

Приликом изношења појединих делова аустро-угарске војне снаге држаћемо се строге објективности, износећи и оно што ваља и оно што не ваља код њих, јер нам само право и истинито познавање непријатеља може у рату донети користи.

Излагање њене војне снаге и свију бојних средстава биће у главним цртама, јер нам друкчије ни простор листа не би допуштао, а и да не помињемо друге, такође важне узроке, који спадају у врсту војних и државних тајни.

Организација

Аустро-угарска војска састављена је из војске I. линије (активне војске) и војске III. линије т. з. ландштурма.

I. линија је састављена из заједничке војске коју дају обе половине монархије (Аустрија и Угарска), из аустријског ландвера, угарског хонведа и чисто босанско-херцеговачких трупа.

III. линија је састављена из аустријског и угарског ландштурма (последње собране).

Служба војника у сталном кадру траје 3 године за све трупе у монархији, а у пројекту је да се оно сведе на двогодишњи рок за извесне родове оружја.

Војна је служба за све обавезна, изузев случаја неспособности. На скраћеном једногодишњем року служе ђаци и слушаоци појединих школа, слично нашем закону.

Њиховим законом о устројству војске од 1889 год. утврђен је број рекрута које дају обе половине монархије (Аустрија и Угарска).

За трупе I линије даје се годишње око 130.000 рекрута, што је, с обзиром на укупан број становништва а у сравњењу са осталим државама, несразмерно мали број.

Нарочите подофицирске школе за добијање подофицира не постоје. Они се добијају произвођењем војника у поједине чинове из разних трупних школа. Ово бива и због тога, што официри врло често не познају ни језика своје команде, и подофицири тада служе као тумачи за вођење обуке.

Попуна официрског кора бива у главном из 23. кадетске школе, које имају много скученији програм, но што је код нашега нижег курса војне академије. Свршени се питомци ових школа упућују у трупе као кадети (заступници официра), и тек после двогодишње службе у трупи постају официри. Вредност већине ових официра је и сувише осредња, јер постају само добри дресери војничка, без довољно иницијативе и по служби у рату тако корисне моћи самоопредељивања.

Врло ограничен број официра добијају из Винер-Најштатске, Медлинске и Лудвиковe Академије, у које се ступа тек по свршеном испиту зрелости. После трогодишњег течаја питомци ових школа постају потпоручницима.

Ово су им и најбољи официри, са врло добрим општим и стручним образовањем, ширих погледа на војне ствари у опште, и од њих се регрутују будуће вође њихове војске.

Извесан број официра добијају и активирањем резервних официра.

Ремонтовање потребних коња за мироводобно и ратно стање може се извести средствима саме монархије.

Територијална подела

Цела земља је у војном погледу подељена на XV корпусних области и војно-командну област у Далмацији.

Босна са Херцеговином образује XV корпусну област.

За попуну заједничке војске земља је подељена на 108 војних округа, од којих сваки, по правилу, даје по један пешадијски пук, а корпусна област по један корпус.

За попуну ландвера Аустрија се дели на 39 а Угарска на 28 округа. Свака ландверска област даје по једну ландверску дивизију. Далмација даје један пешадијски пук за заједничку војску и 1 бригаду од 2 пешадиска пука за ландвер. Босна са Херцеговином даје 4 пешадијска пука и 1 ловачки (јегерски) батаљон.

Територијалне корпусне области су ове: I. Краковска, II. Бечка, III. Грацачка, (Грац), IV. Пештанска, V. Пожунска, VI. Кашавска, VII. Темишварска, VIII. Прашка, IX. Јозефштатска, X. Пшемисљавска, XI. Лавовска, XII. Хермангштатска, XIII. Загребачка, XIV. Инсбрушка и XV. Сарајевска.

Формација

По формацији Аустро Угарска има заједничке војске 106 пешад. пукова, и 26 батаљона јегерских, аустријског ландвера 39 пукова и 28 пукова угарског хонведа и 4 пешад. пука босанско-херцеговачких трупа. Сви су пукови од по 4 батаљона, а батаљон од по 4 чете.

У мироводобском стању једна пешадијска и ловачка (јегерска) чета заједничке војске има заједно са официрима 97 људи, а у увећаном стању има свега 133 човека. Ово нарочито увећано стање је код 15. (сарајевског) корпуса и далматинске војне команде.

(наставиће се)

Велика Србија

под Хабзбурговцима

Познати бечки лист „Danzers Armee Zeitung" донео је пре неки дан на уводном месту чланак под насловом „*Пред ратом*," где вели да на рат чекају Русија, Италија, Србија, Црна Гора и Турска. Између осталог у том се чланку вели:

„Србија нас гони на рат. Говору српског министра спољних послова не треба тумача; на та уста ваља метути шаку, а несрпско-краљевски официр, морао би се стидети да и даље носи сабљу, ако држава, којој служи, мирно допусти таква вређања.

„Турска нас гони на рат подругљивим и срамним поступањем у Цариграду с нашим послаником. Њен је углед тамо сасвим опао. Бојкот против нас није ништа друго но прикривен рат у перманенцији. Турска је шансе у рукама једне клике младића, који подмићени енглеским новцем раде за Енглеску. Турска се налази у прелазном стању, које ће је по свој прилици и доцније, а сигурно већ сада, учинити неспособном за акцију, те није ништа кривично ако искористимо баш ову њену унутрашњу кризу.

„Кад би наша снага била организована, неплануто и ужилно као снага Немачке, ми бисмо се царском ултиматумом и с готовом пушком чекали резултат догађаја. Али пошто је наш углед у иностранству поткопан, јер нас беспримерно потцењују, сада нам не остаје ништа друго, него ultima ratio [illegible], да употребимо [illegible] правицу, те да *најпре на српска [illegible] тако оштро и одлучно с оружјем од [illegible], како нам налажу поштовање сама себе и наша [illegible].*

„Од брзине и успеха свих преправа зависиће да ли ће ратни догађаји ове судбоносне године бити завршени или не.

„Ми смо Босну, која је већ одавно била наша, и формално заузели. Ногама [illegible], *сад ћемо дати руке и на Србију* и овој много [illegible] земљи [illegible] *дати [illegible]. За Велику Србију под скиптром Хабзбурговаца!* После неких потребних исправака наше границе, *Црну Гору ћемо препустити Турској*, ако се Порта буде држала неутрално."

На све ово може се одговорити: *Луд се не прави са свеком!*

Аустро-турски преговори

Како цариградски дописник „Н. Сл. Пресе" „аутентично" саопштава, не само Немачка, но и Француска и Италија помажу Аустро-Угарску, те да приволи Турску да усвоји начело понуђених јој привредних користи.

С тако званим захтевом престанка босанске аутономије, коју сама Турска није тражила, Русија је потпуно усамљена. У круговима енглеског посланства поричу сваки интерес за автономију, коју Енглеска сматра као чисто аустро угарско питање.

Преговори између Аустро-Угарске и Турске услед претходног договора међ силама о конференцији нису на жалост још изишли из стања начелности. Али се ипак најодлучније може нагласити да бојкот, који је само доказ слабости турске владе, не може ни најмање утицати на одлуке Аустро-Угарске, па ни трговински губици баш и далеко већи но што су у ствари.

Разговор

с турским државником

Лондонски дописник „Нове Сл. Пресе" имао је дуг разговор с једним угледним турским државником, који му је на завршетку рекао:

„*Ако Аустро-Угарска не прими* Турској компензацију, преговори не могу довести до циља. Ако преговори између *Аустро-Угарске* и Турске не доведу до нама, неће бити европске конференције, а *без конференције Србија и Црна Гора неће се умирити.* Чим Аустро-Угарска обећа Турској тражену накнаду, одмах ће бити [illegible]. Чим се аустро-турски сукоб изравна, конференција ће моћи састати, а чим *конференција [illegible] Србија и Црна Гора ће се умирити* и чекати *да види шта је конференција вољна дати им.* Даље је у рукама Аустро-Угарске да једним новим учини крај свима тешкоћама и опасностима"

Аустријска понуда Турској

У Бечу је о преговорима између Аустро-Угарске и Турске издато ово службено саопштење:

„Пошто су прошли бајрамски празници, аустро-угарски посланик маркиз Палавичини поново је отпочео преговоре с великим везиром и на основу добивених нових упутстава учинио Тевфик паши ове предлоге:

„Аустро-Угарска остаје при својим предлозима о закључењу трговинског уговора, чиме унапред пристаје на повећање турских царина од 11 на 15 процената и на увођење извесних монопола.

„С обзиром на често изјављивану жељу Турске да као накнаду за уступање својих суверених права на Босну добије извесну финансиску оштету, аустро угарска влада излази тој жељи у сусрет тиме, што изјављује је своју готовост, да турској влади као накнаду за бивша турска државна добра у Босни и Херцеговини понуди суму од два и по милијуна турских лира (54 милијуна динара).

„Али пошто није јасно, да ли је то отоманска државна својина или својина обеју покрајина, аустро-угарска влада везује своју понуду за услов, да се то правно питање утврди аутентично, евентуално пресудом изборног суда.

Бечки листови, инспирисани с Балплаца, надају се сада, да ће се преговори између Аустро-Угарске и Турске брзо и повољно завршити, пошто је овом понудом задовољена турска жеља о новчаној накнади.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Св. Сава у Америци

Срби и многобројна српска друштва у Америци спремају се за Св. Саву прославу нарочито свечано ове године и да том приликом помогну и „Црвени Крст" у Србији и Црној Гори. Срби у Чикагу ће ове године заједнички прославити Св. Саву. Одбор је у том циљу учинио потребне кораке са српским читаоницама друштвима као и са свима друштвима [illegible] сјајније [illegible] с играњем. На [illegible] ће се [illegible] сви Срби из Чикага и околине. Чист приход намењен је „Црвеном Крсту" у Београду и на Цетињу. Одушевљење је [illegible]. И ако у туђини, далеко од домовине, Срби се и у далекој Америци осећају [illegible] Св. Саве, те га заједно прослављају, а уз то још осећају се и тешких прилика у којима се сада налази Србија и Црна Гора, те су [illegible] светосавских прослава [illegible] помогне и српски „Црвени Крст." Лепше светосавске прославе [illegible] не може бити.

Дневне вести

Ужурбаност дипломатије. Јуче су наше дипломате измењали неколико телеграма са по 400 и 500 речи. Сам војни аташе аустро-угарског посланства послао је из Земуна неколико шифрованих телеграма Генералштабу у Беч.

Шта ће после овога бити видећемо.

Две вести. „П. Лојд" доноси две вести, једну из Београда, другу с Цетиња. По првој је Престолонаследник Ђорђе примио македонске војводе, који су му предали проглас организације на српски народ. Престолонаследник је приложио организацији [illegible] динара и обећао заузети се код министра војног да чланове организације снабде оружјем. По другој вести црногорски министарски савет послао је начелника министарства финансија [illegible] Јовановића с два виша официра у Београд да код српске владе израде нову помоћ од два милијуна дин. Колико ми зна-

мо, обе су ове вести неистините.

Миловановићев положај. „Н. Св. Пресе" телеграфишу из Београда, да ће се у Скупштини несумњиво тражити од министра Миловановића да се изјасни о својој изјави пред грофом Форгачем, како осуђује критику унутрашњих питања Аустро-Угарске, коју су критику у Скупштини водили партиски вође. Миловановић ће о томе морати дати у Скупштини изјаву и с обзиром на осуду, на коју је у београдској јавности наишло Миловановићево понашање не може бити сумње да ће Миловановића контати портфеља свака изјава повољна за Аустро-Угарску, ако још и раније не одступи. Он ће до свој прилици ово и учинити. Али та ствар не може остати без последица.

Турско оружање. „Н. Св. Пресе" преко Лондона добила је цариградску вест, да је турски министар војни наредио да се утврде границе косовског вилајета. Осам батаљона већ су отишли у Вучитрн.

Нове лажи. Бечки листови поново саопштавају једну у нарочитој намери измишљену лаж, као да је са српске обале пуцано на једну аустро-угарску жандармериску патролу на друму Брегинац—Фаловић. Патрола је, веле, на ватру одговорила ватром и „вигледа" да је погодила једног од нападача. Од патроле нико није повређен.

Још један. Мешовита комисија у Гроцкој, која извиђа кривице Милутина Јоковића б. ср. писара, а који је већ у притвору за дефицит од 7.000 динара, — ставила је такође у притвор и Димитрија Жујовића б. среског начелника, за недостатак од 3.245 дин. који је овај по разним предметима као капетан у паланачком, лесковачком и гроцканском срезу — упропастио.

Суд је одобрио притвор.

Напад. Ноћас око 10 и по часова Анто Сабо видар [illegible] са синовима Ђуром и Лајошем, напали су на г. Никону Ђерића апотекарског помоћника дрогерије код „Гуслара" и нанели му тешку повреду тупим оруђем по глави.

Г. Ђерићу је указана одмах лекарска помоћ а нападачи су притворени.

Неистинита вест. Јуче изјутра пронет је муњевитом брзином кроз Београд глас, да је образован коалициони кабинет и да су народни посланици дневницом повишени за 30 ов. месеца.

Међу тим од свега тога нема ништа до састанка скупштине — 3. јануара.

Пребегао. Јуче по подне пребегао је из Земуна на нашу страну Мијаило Козомара, родом из Гламоча у Босни, зато да би избегао војску у аустријској војсци; — јер је био позват у војску на вежбање.

Свечаност у Нишу. Данас је равно 31. година како је српска војска ушла у Ниш. Поводом тога биће данас у Нишу свечано архијерејска служба и народно весеље.

1400 динара. Оволика сума напључена је у кварту врачарском на име 75 од сто државног прираза на обртни порез, приликом исплате предузимачу за грађење нове среске зграде, па је нигде у депозит књиг књиги нема заведене.

Сад се надала једна трка за писарем депозитером који је у унутрашњости. Овај се пак брани да је ту суму предао и да има и доказа. Тек како тако Бог да прости 1.400 динара државног новца.

Пуковска слава. Данас слави IX. пешадиски пук „Књаза Николе I." своју славу у Пожаревцу, као успомену на освајање Ниша 1877. године.

Поводом тога синоћ је послат поздравни телеграм главару пука Књазу Николи на Цетиње, који је заступнику домаћина команданту потпуковнику г. Алекси Радовановићу одговорио веома ласкавим телеграмом.

Убод ножем. Милан Николић кафеџија потпуно пресрео је јуче у Сарајевској улици Лизу Шмелцер своју бившу љубазницу и пероресом је ударио у нишицу и образ. Услед ове повреде која ће за собом оставити трагове Лујза је пренета у болницу а са Миланом ће се поступити по закону.

Бугари се буде. Црногорска добровољачка легија, добила је једно писмо из Бугарске, у коме између осталога, стоји и ово:

„Господине председниче дизвао сам да се преко Вас скупљају добровољци. У случају рата с Аустријом, ја којим се осећам правим словенином желим ући у добровољце из словенских осећања, а нисам још 30 момака који желе исто.

Молим Вас, ако будемо примљени да ме известите извјестити, како би смо на време били готови.

С поштовањем
К. Аврамов
Нова Загора"

Председништво је ову молбу примило, и одговорило му да како њега тако и његове другове, радо прима у своје редове тим пре што их на то осећаје словенски њихове.

Из овога се да видети, да се и Бугари буде и мило нам је што тај факат можемо констатовати, желећи да се и остала браћа им угледају на Аврамова.

На преноћишту. Ноћас су добили 23 лица из Београда бесплатан квартир у београдској полицији, јер нису имали где да преноће. А зима?!

4000 динара дефицита. Како нас са поузданог стране извештавају до сада је у јагодинском филијалу Управе Фондова утврђено 4000 динара дефицита. Због тога ће отпутовати један рачуноиспитач Главне Контроле у Јагодину. Све лепше и лепше.

Плеваљски командант. Шеф ђенералштаба Февзи паша постављен је за мутесарифа и команданта у Плевљу.

Сеоска лола. Јуче је играла за ангажман у „Сеоском Лоли" г-ђица Драга Милојевићева, Бошњак. Госпођица је показала у овој малој улози и темперамента и разумевања стога се публици допала. У суботу ће госпођица играти краљицу у „Руј Блазу" у којој ће улози имати прилике да покаже у већој мери своје способности.

Разбојништво. Живко Стевић, Петар Бајић и Живко Матић тежаци из Шапина у срезу и округу пожаревачком, напали су на разбојнички начин Живана Јовановића музиканта из Клења, и том приликом отели му сав новац који је при себи имао и сат са ланцем.

Разбојници су похватани и налазе се у рукама власти.

Силна роба. У магацинима на железничкој станици довезена је силна трговачка роба из Аустро-Угарске.

По довде тако господо трговци? Аустрија нам свакичас прети ратом а ви им пуните џепове српским новцем и гомилате робу?!

Збиља — загонетно.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

[illegible] Мерзлани бергански круги на вијанилу за ке ништа није познато да ће Павељић бити [illegible] за руског посланика у Београду. Истина је [illegible] ово најзахвалније место [illegible] место и да [illegible] у Београду.

„У једном разговору с директором „Србобрана" турски престолонаследник принц Решад категорично је изјавио [illegible], да своје право на наслеђе престола неће да пренесе на другог.

[illegible] По новај годишњи [illegible] биле [illegible] у Мароку.

[illegible] у пратњи [illegible] ђенералног [illegible] Исо, придружио [illegible] своје земље.

[illegible] У трговачком кварту [illegible] на бунцал су три велика пожара [illegible]. Штета износи преко пет милиона динара.

Из војске

Један Мурдар-ефендија

Од неког доба шета се по кафанама и разним буџацима по Врању један човек у униформи мајорској, где непија чокање у друштву људи који ни по чему нису друштво једном вишем официру. И униформа и шапка и понашање тога човека тако је, да само убија углед и достојанство официра и зато би било потребно да министар војни забрани томе човеку да је носи.

Како сазнајемо, носилац те униформе је један пензионисани капетан са титулом почасни мајор, који униформу носи поседнично по наређењу своје госпође, која жели да буде титулирана са „госпођа мајорица". Како пак господин супруг нема ни могућности ни воље да репрезентује мајора и како се осећа најбоље у друштву људи по уверицама и код чокања то се он и понаша тако како то мајорској униформи не доликује.

На министру је да овог човека спасе беде а униформу бламажа.

Смедеревска Хроника

[illegible]

Смедерево 22. децембра 1908. г.

Мита Стевановић тежак из Крњева представио је суду, да је од Неше Радосављевића из Палилог купио на дан 16. октобра прошле године два вола за 350 дин. Пошто није продавцу све одмах исплатио, већ је за то био дужан, да продавцу Неши — ради [illegible] исплате. На дан 22. јануара ове године отерао је са волом-ма оптуженом Неша два и овај му је тада одузео волове.

По овој кривици био је претрес на дан 17. новембра тек. год., кад је тужиоцу Мити био заступник г. Ђурђу Ђорђевића адв., да га заступа. Овом приликом на претресу г. Ђорђевић као заступник прив. тужиоца изјавио је да ће се потом [illegible] — прив. тужилац — по овој кривици доказа.

Ми износимо ово на јавност, те да читаоци „Правде" знају, каквим [illegible] располаже један човек, који је до скора био шеф једног округа. Ми држимо, да је и свакоме бићаће познато, да се овај доказ не може употребити у кривичној парници, а међутим је то непознато једном бив. окружном старешини. Збиља ако овај човек има образи он не треба више ни да долази пред суд, те да војевине људе напада својим троцковима, а себи само брука.

Пре неколико дана ова Трговачка Омладина имала је своју скупштину, на којој је изабрана нова управа. За председника изабран је г. Никола Миладиновић трговац, за подпредседника изабран је г. Лаза Живановић књиговеђа (симпатични играч) а за председника надзорног одбора наш пријатељ г. Александар Шнарпел банкарски чиновник. Познавајући људе, који су изабрати у управу ми само можемо честитати Трговачкој Омладини на избору и надамо се, да ће друштво са таквом управом остварити све своје жеље, које је себи ставило у задатак, а нарочито, да васпитава омладину, која има у данном случају да послужи корисно својој отаџбини и струци.

Пре два месеца основано је образован одбор друштва „Црвеног Крста," која је формирао радом око прикупљања прилога, па је његов рад крунисан успехом, јер сума прилога износи у 3492.67 дин. Правно је констатовати, да највеће заслуге има за оваки успех

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишеља Зевака

[illegible]

(108)

XXIII

Франсоа од Монморансија

Каква би то срећа била? Шта би он учинио? Да ли би покушао да се разведе са Дијаном од Француске? Све му се то окреташе по глави, али он непрестано враћао се мисли која га је гонила да бесно забоде оструге у бокове свога коња:

— Морам је пронаћи!...

И у таком стању он дојури у двор где га је Пардајан очекивао.

Витез је провео ту ноћ у највећем узбуђењу и немиру. Покушавао је да се извини сам са собом, како га је још јуче држала. Покушавао је да слави у маштањима, али чим би сан сетио би неодољиву потребу да ода крупним корацима по соба.

За што је маршал отишао? Куда је отишао? Можда је отео само да стиша своје узбуђење путовању? Ова су га питања мучила читав један час.

Али за тај увиде да је грдно страховито питање било да сазна шта маршал мисли о његовом оцу...

Истина је била да је стари Пардајан сам крао дете.

Витез се добро сећао да му је отац то поверио... Он је чак дао и једаи скромни дијамант мајци украденог детета...

Али све је то било доста слабо веровање. Суров и страшан поступак остајао је увек исти: та крађа детета коју је извршио стари Пардајан била је узрок што је маршал отерао своју жену! Због тога је Јованка претрпела сасвим тих година стравичних мука.

Тако узбуђен витез је очекивао повратак маршалов.

У зору, док је он још ходао по соби крупним корацима, отворише се врата. Швајцарац, с којим се синоћ био упознао, појави се и застаде за један тренутак преплашен.

Треба напоменути да маршал није известио никога о присуству Пардајановом у двору. У тренутку када је изашао из собе скоро луд, па је потпуно заборавио да Пардајан и постоји на свету. Честити Швајцарац [illegible] видео витеза кад је ушао с маршалом. С тога је његова презривост била са свим природна.

— Ва! угледах он кад виде да неко дође к соби.

— Ја главом, драги мој, рече Пардајан. Како је вама рано?

— Куда сте ушли?

— На врата.

Швајцарац осети како га мало по мало обузима бес, као оно синоћ. Али обзнанавши да свечани догађај задржа тај бес у помешаном грлалишама.

— На врата! узвикну он. А ко вам је отворио?

— Ви, драги пријатељу.

Швајцарац се узврати на кожу.

— Ах! дрекну он, хоћете ли ми објаснити како сте ушли?

— Та кажем вам по десети пут: ушао сам на врата? Ви сте ми их сами отворили!

— Једни да вас је рано и у салон?

И Швајцарац западе ионако [illegible]:

— Да вас није увео господин маршал?

— Тако је! Ови сте погодили! Нисам могао помислити да сте тако досетљиви.

Швајцарац тада плану:

— Наиђе! Ихи, хе! Ја сам вас ухватио у лагању, која сте хтели да отплатите. Ја вас затварам и предајем вас у руке полиције... Ужо ће вам бити награда...

Швајцарац није имао времена да доврши свој започети говор. Он осети како га нешто ухвати за руку и кад се окрете најде се лицем у лице с маршалом.

— Оставите нас, рече му овај, и постарајте се да нас нико не узнемирује.

Цим се сами од једном, нашао пред овим неизмерно да ужине и плаше из собе.

— Витеже, рече Монморанси ушавши, опростите ми што сам вас тако нељубазно оставио. Био сам... веома узбуђен... опростите. Сад сам се смирио и сад можемо да се разговарамо.

Пардајан је појмио шта се догађало у души маршаловој.

Монмарену, рече он са пуном простотом која је давала вредноту пријатељским његовим речима, ја сам о вама слушао увек да сте племенит човек. Увек сам такође слушао о вашој Монморансијевој и о племству које сам признату своме дому. Али та величина и та племенитост никада ми нису биле очигледније него малочас, кад сам вас видео овако узбуђена, кад сам вас видео да плачете пред овом сликом...

— Имате право узвикну маршал, плакао сам, то је истина; и признајем да је слатко плакати пред правим пријатељем... Допустите ми да вас тако називам... Ти ма сте ми причинили највећу радост у моме животу!...

— Господине маршале, рече витез промењеним гласом, ви заборављате да сам ја син господина Пардајана.

— Не, не заборављам! И с тога вас волим не само због радости коју сте ми причинили већ и што вам се дивим због жртве коју сте учинили... Јер ви очевидно волите свога оца...

(наставиће се)

председник поменутог друштва г. Др. Никола Поповић овд. окружни лекар, који је уложио свој рад, па је такав рад морао бити крунисан успехом. — Ми сматрамо за своју особиту дужност, да овоме вредном и неуморном лекару изјавимо највећу благодарност на овако патриотском делању и желимо, да се овакви људи никада не изгубе. Познато је ствар, да један народ, који има овакве своје синове, мора остварити своје идеале. —

Но сада да се дотакнемо једне друге сасвим немиле појаве, која заслужује осуду. Пред нама се налази списак лица, која су дали своје прилоге одбору друштва „Црвеног Крста". Са тим прилозима ми нисмо задовољни, јер није сваки дао оволико, колико је могао дати према своме имовном стању. Што је још за већу осуду, имућни грађани нису дали ни пара, ма да су доброг материјалног стања. Види се, како ови људи појимају своју дужност према отаџбини, када се она налази у оваким критичним тренуцима. Стидно и жалосно!!

*

Од пре неколико дана налазе се код нас извесни људи, који хоће на силу Бога да шмирају уметност и дају своје представе у ресторацијској сали „Колорац". Њихова игра испод сваке је критике и смедеревци који су љубитељи уметности не посећују такве позоришне, што им свакако служи на част. Тако то бива, кад код нас, свако хоће да се занима уметношћу, а при томе није спреман за то. —

Љео.

Из дневника залудног човека

— Бележено за „Правду" —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ПЕВНИЦЕ"

Ваљево, новембра 1908. год.

2.

Расколашна књегињица

(наставак)

— Пустињски и аскетски живот!

— Да рече Јаков после дужег размишљања. То још нисам окушао!

Под импулсом те добивене мудрије Јаков Лавниха раздаде сву своју покретност пријатељима, а огромну непокретност претвори у новац и раздаде га сиротињи. У најсиромашнијем оделу оде у планину, изабра једну камениту пећину и у њу се склони, да остатак живота проведе у посту и молитви.

„Пролог" тврди, да је Јаков у овој пећини пуних четрдесет година и да је са свога строго испосничког живота постао толико чудесан, да су га болни и невољни у масама посећивали. Оволике посете биле су Јакову већ досадне јер су га сметали у размишљању о пролазности живота и у молитвама, упућиваним Богу за своје лично спасење оставог грешног света.

Желећи избећи те велике посете Јаков једног дана побеже 40 конака далеко у камените планине, што се простиру на истоку од Антиохије. Ту је по „Прологу", проживео још 30 година једући траву и корење, и чинећи чудеса.

Ту, у тој каменитој планини учинио је пустињак Јаков један грешан дело, ради кога је морао дуго и дуго испаштати.

Узрок овом тешком Јаковљевом греху била је једна лепа расколашна књегињица. Како је књегињица навела пустињака на грех види се лепо из „Пролога", а о њој ћу вам на овоме месту посебно испричати.

* * *

Кад год мислим о књегињици Аспазији, божанствено лепој и сатарској расколашној кћери Клавдија Марселова, намесника римског у Антиохији, ја и несретан жалим, што нисам живео у њено доба.

Ова префињеност римска, коју модерни париски живот не може још ни да имитира, а камо ли да је стигне, најбоље се огледала у животу те несретне књегињице. Посматрати Аспазију значи посматрати стару културу љубави, још нигде никако: значи посматрати недостојни у свештенику Вимфору!

Њен отац Клавдије био је богат како то само може бити богат један римски провинцијски, која се сматрала као једна од најрасконијих у пространој римској империји. Кад је пре неколико недеља прозвао Цезар [illegible] у Шпанију за проконзула, он је на те сразмерно сиромашне земље за кратко време одужио све своје дугове у 20.000.000 сестерција, и дошао у Рим са оном масом блага, које га је и чинило једним од најмоћнијих људи. А шта се тек може рећи за Клавдија Марселова, који је као богат човек дошао у Антиохију?! Та он је имао толико блага, да га ни највештији римски мистор не би умео израчунати, а камо ли избројати!

Све то благо ставио је Клавдије на расположење својој књегињици Аспазији, једином детету своме, лепом као Бог и размаженом детету своме.

Завет једним немисленим настојањима, који су за време његовог намесништва била многоструких но икад, Клавдије је дао све слободу својој кћери, и био је слеп за њезине погрешке. Али, кад су те погрешке већ постале толике, да их је и он могао спазити, Аспазија је била толико потонула у море сласти, страсти и порока, да већ не беше никаквог средства, које би је извело на прави пут.

Забринути родитељ измисли, да је уда, те да тим путем прекине живот, којим је живела. Било је и у то доба доста младожења, који би из обзира на новац и лепоту Аспазијину, заборавили на све, што је ова расколашна књегињица учинила.

Од многобројних младожења, који око лепе невестице облетаху као лептирови око светлости, Клавдија је изабра младог Митридата Химерфоса, потомка некада силнога понтијскога господара Митридата Великог.

Доће дан, кад ће се у двору Клавдијеву, састати наречена вереника. На богато украшеној столици седео је Клавдије, окољен својом свитом, а поред њега на фотељи, превученој пурпурном платном [illegible], нестрпљиво је очекивао појаву Аспазије млади Понтијац, обучен у своје свечано одело.

Из удаљених одаја чу се најпре тихо, па све јача и јача свирка. За свирком поче песма, чије арије беху састављене у старогрчком духу, духу коринтских мистерија, за кратким паузама после свака три такта.

Окољена са двадесет робиња, обучених у љубичасте тунике и с венцима на главама, а праћена са толиким истим бројем младих робова, чије тело беше одено одавде сву јачину њихових мишића, појави се у свечаној дворани Аспазија, отпевајући једну од најрасколашнијих својих песама, при којој је пратећи хор мушких и женских гласова.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвига XIV.

нарађено по тајним архивама Бастиље

II

Чаробнице

(наставак)

С достојном озбиљношћу излаже Боден, како вештице јашући на метли кроз ваздух хитају своме суботњем одмору. Он завршује: „Ово што смо рекли о телесну и духовну саобраћају чаробника и њ товика многобројна и значајна искустава, јасна као светлост дана, доказују нам заблуду оних, који су писали да су такви састанци просто уображење и ништа друго до занос". Ово је последње мишљење заступао Јован Вир или Вајер, лични лекар војвода Клева, у једној књизи, која је за тадашње доба била управо ђенијално дело. Боден употребљује сву своју енергију да то побије, јер — вели — „то би значило ругати се јеванђелској историји, сумњати да ђаво преноси чаробнике с једног места на друго".

Приступајући ближе питању о болестима које су се приписивале чаробништву — губљењу снаге, тромости, кргавости, малаксалости — Вир налази лек у редовном животу који одговара Божјим законима и у лекарској вештини.

„Какво безбожно мишљење! Ништа се дакле више није поштовало", Боден је ван себе. „Јован Вир — вели он — пише под диктатом сатане. Зар у осталом није он сам признао да је ученик Агрипин, највећег чаробњака какав је икад био?" Кад је Агрипа умро у гренбиској болници његов пас кога је звао „господином", скочио је право у реку, наравно Вир објашњује да пас није био ђаво, али никог паметног није било који би му веровао.

Не заузимајући ничију страну у спору између Бодена и Вира, ипак морамо рећи да списи последњега нису имали никаква успеха, бар не у Француској, док је Боденово дело сматрано као ауторитет. Босије тај свежни дух, чврсто је веровао у чаробништво. Крајем седамнаестога столећа Беке је био принуђен да је у једној протестантској републици штампао своју расправу, у којој је отворено говорио о магији и демонској маштости. Мора се ићи до у половину осамнаестог столећа те да се наиђе један Аврам од Сен Андреа, он је био и лекар Луја XV. — који се усудио у својим научним писмима да посумња у магију и вештине чаробника.

Следећи догађај, који се одиграо у време наше приче и који се саопштава по документима бастиљским, даје појам о томе колико су и сами чаробници веровали у своју вештину.

Пресудом од 2. септембра 1687. осуђен је неки Пјер Хок на робију на галијама. Он је био пастир вичан чаробништву, који је, како пресуда вели, чаробничким речима убио 395 оваца, 7 коња и 11 крава порезнику Евстаху Визијеу у Пан-ан-Бри. Хок је везан ланцима за остале осуђенике. Али је стока Евстаха Визијеа и даље цркавала. Чим купи коју краву или овцу и одведе је у штају, одмах цркне. Једино је средство било побудити Пјера Хока да дигне врађбину. Обећавањем новчане награде Визије је придобио једног осуђеника, који је с Хоком био упоредо везан ланцима. Том је осуђенику било име Беатрикс. Овај је говорио с пастиром, који му је одговорио да је доиста изговорио речи тровања над стоком Евстаха Визијеа и да место њега само Бра-де-Фер или Курт Ене, обојица пастира, имају моћ да скину врађбину. Пошто му Беатрикс никако није давао мира, издиктује Хок једно писмо Бра-де-Феру. Али тек што је послато то писмо а Хок падне у страховито очајање. Промукло је никао да га је Беатрикс натерао на нешто што ће му бити смрт, коју не може избећи чим Бра-де-Фер почне скидати врађбину. Несрећник је добио ужасне грчеве, који су толико изазвале сажаљење осталих осуђеника, да су линчовали виновника тог бола, Беатрикса а надзорник ни прстом није мрднуо. После неколико дана тих мука и тих испада смрт је учинила крај. „И то се десило баш у оно доба — пише у пресуди — кад је Бра-де-Фер почео скидати врађбину." „Доказано је — примећују судије уз то — да је Пјер Хок умро што је Бра-де-Фер скинуо чини с коња и крава, као што је истина и то да од тог доба Евстаху Визијеу није цркао ни један коњ или крава.

Уверење несрећног мотера да скидање чини над животињама мора платити животом, било је тако јако, да је доиста од тога умро. Зар може бити јачег доказа о чврстој вери његових савременика?

(Наставиће се)

Лесковачка хроника

Исправка

Поштовани г. Директоре,

У 338 броју Вашег листа штампана је Ваш дописник једну кратку из Лесковца и у њој изнео неке нетачности о овдашњој Женској Подружини.

Те нетачности се односе на рад одбора овдашње Подружине, јер је дописник неверно представио [illegible] у [illegible] Гајдашине Шпаде.

У ствари је та седница текла овако:

Пошто је Подружина обављена и одлучено да се отвара и школа за женски рад, говорено је да то треба и грађанству објавити. Једна чланица управе, родом из Београда а не из Лесковца [illegible] предлагала је да се почетак [illegible] у [illegible] и [illegible] грађанства, ради које не [illegible] у [illegible] и [illegible], а која [illegible] добијо и прочита.

Тај предлог који је потпуно прихваћен на свом месту — прихваћен је без дебате — међутим Ваш дописник [illegible] је речима [illegible] чланице Подружине, које су родом из Лесковца, а које то баш ничим нису заслужиле.

У колико то и [illegible] — [illegible] нам је, [illegible] Подружине може [illegible] Подружина, а [illegible] Ваш лист.

Верујући, да ће те Ви, поштовани госпо, Директоре, одлазити [illegible] ову исправку [illegible] у Вашем листу, ми Вам се на томе у напред захваљујемо.

Лесковац, 18.—XII.—1908.

Из седнице Управе Подружине Женског Друштва у Лесковцу

РАЗЛИЧНОСТИ

Џамија у вагону

Крајем прошлога лета предата је саобраћају нова железничка пруга Дамаск — Медина. Велики део новца за ово подузеће дали су побожни муслимани. Међу вагонима налази се један који је удешен као џамија, где верни могу да се моле Богу за време путовања у света места. По спољашњости тај се вагон не разликује од осталих ни по чему другом сем по томе што има минаре, високо два метра. Унутрашњост те џамије — вагона богато је украшена раскошним источњачким ћилимовима и скупоценим персиским ћилимовима, а по зидовима су златним словима исписани стихови из корана.

Мисли да је већина вагона за ову пругу набављена из иностранства овај вагон — џамија израђен је цео у Цариграду.

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас, у понедељак, приказаће се одличан програм од 18 тачака, са најбољим комедијама:

1. *Шамар после свадбе.*
2. *Маскен бал.* — Обе комедије за свачију су препоруку, а нарочито „маскен бал" која ће се публици необично допасти. —

Бископ Бек-Јакоба

Хотел „Булевар"

Вечерашњи програм заслужује нарочиту пажњу публике, јер су слике потпуно нове и врло интересантне. Дамин хазол од 16 чланова свира одабране комаде. Посета је увек одлична.

ТЕЛЕГРАМИ

Париз. Сулинк Боден наименован је за француског делегата у дунавској комисији.

Месина. Трупе продужују истраживања по вароши у циљу спасавања. Многе трупе употребљене су на прављење барака за становање.

Цариград. У вези са јучерањим саопштењем јавља се да је Палавичини учинио на Порти повољан утисак. Велики везир изнео је његове предлоге министарском савету и обећао је, да ће сутра дан одговорити. Порта је испрва желела, да добије већу суму као награду, али кад је дата изјава, да два и по милиона турских лира представљају максимум, који се Турској може дати, Турци су од тражења веће суме одустали. Корак Аустрије у Цариграду одобрава се са свију страна. По извештајима добивеним с Порте, велики везир изложиће своје експозе место данас тек у четвртак.

ОДЛИЧНО

Пожаревачко и Смедеревско црно и бело вино, може се добити у радњи

ВЕЛИЧКОВИЋА и ТОДОРОВИЋА

Београд — Кнежевина бр. 5. до пролаз „Грчара"

Цена од 0·70 п. дин. па на више.

771 5—3

10.000, 15.000 и 20.000 дин.

траже се под интерес на имање у Београду са интабулацијом на првом месту. Упитати у уредништву „Правде".

718 3—3

Дођи код Ђиде

ДОЂИТЕ КОД „СРПСКОГ КРАЉА“ КОД „ЂИДЕ“

Гранд Хотел „СРПСКИ КРАЉ“

На најлепшем месту Београда крај „Калимегдана“ ново саздани хотел „Српски Краљ,“ хотел првога реда узео сам под закуп за више година од Врачарске Задруге.

Исти сам снабдео са *најмодернијим и најбољим намештајем како кафанским тако и собним тако да „Српски Краљ“* не уступа ни *једном нашем хотелу* првога реда а понеком страном. У моме се хотелу точе:

сва српска и француска вина са ликерима

Исто тако точим чувено у јединствено ВАЈФЕРТОВО ПИВО

„ЕКСПОРТ“

које не уступа ниједном страном пиву.

У хотелу сам устројио најбољу Српску и Француску кујну.

Собе за путнике модерно, чисто и спретно намештене са ценом д 2·50 па до 12 динара.

Мојим пријатељима и познаницима позната је моја пажљивост и тачност у свему, јер је принцип моје радње да се одржи стално *строг ред код послуге, примерна чистоћа* по свима одајама и вишим око путничких станова, тако, да сваки путник који одседне у моме хотелу мора бити задовољан сасвим.

Јављајући ово пријатељима како у *Београду* тако и у *унутрашњости* молим их да ме удостоје својом посетом и ја јамчим да ће бити *услужени и дочекани боље него игде.* Молећи за многобројну посету остајем с поштовањем

693 3—5

Драгутин С. Тодоровић — „Ђида“
хотелијер код „Српског Краља.“

УРАЊЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

[illegible]

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милк-рама“

Мађарска Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

Колонијално-Срп. Дворског Лиферанта Београд—Теразије.

[illegible]

Телефон бр. 43 — 681 20—

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Негушева 29. — Београд. — Цветни Трг.

[illegible]

РИБЕ:

[illegible]

ВИНА:

[illegible]

ЖИВИНЕ:

[illegible]

ЈАЈА:

[illegible]

Телефон бр. 464. — 1—15

Живела Срећа

На српске Класне Лутрије продате из радње **Исака J. Ешкеназа** добија се врло често

Премија од	200.000 дин.
Гл. згодитак	100.000 „
50.000 „	14.000 „
40.000 „	12.000 „
35.000 „	10.000 „
30.000 „	8.000 „
25.000 „	5.000 „
20.000 „	2.000 „
15.000 „	1.000 „ и т. д.

[illegible]

С поштовањем

ИСАК J. ЕШКЕНАЗИ

[illegible] „Руски Цар.“

696 5—15

ВИШЕ ХИЉАДА пријава листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Вравко Радичевић,“ Бранкова ул. бр. 16.

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: **шкрофула, отока жлезда, малокрвности,** [illegible]

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД. ГВОЖЂЕМ (Ol. Jecoris C. Ferro-Jod. 0.5%, efferens)

[illegible]

Цена једне флаше са упутством кошта 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ“

[illegible]

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотеци „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд.**

Ова препарати могу се добити и то: у Београду у дрогеријама Субашића, Оклантића и код „Гуглера.“

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Ранђића, Паланци Јовановића, Смедереву Тасића, Зајечару Тушера, Краљеву Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Ивића.

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

НОВА КЊИГА

[illegible] **Д-ра Ђавићевића**

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 рецепта — Цена 1 динар

Садржај: 1. Кожа — о лепоти и улепшавању. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

[illegible]

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

603 3—6

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. дин. из више јефтиније.

Добре славине, кривуше, кобасице и остали артикали јефтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

[illegible] Телефон 219.

707 6—10

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Проја, Тавче на тавчу.*

Препоручујемо домаћи одлични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно спуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продајемо ван радње по 30 п. дин.

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у **Лешницу** *отпочео је своју лекарску праксу.*

698 — 5—15

Музички инструменти

и то

[illegible]

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преће А. Путник, Београд

[illegible]

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и свакад.

22604—30

Готов је и већ се раздаје пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР **„ГАРАШАНИН“**

који је ових дана изишао из штампе са одабраном садржином, као прва свеска: *„Библиотеке,“* коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Давичића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 5—10

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четири год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радосав М. Радосављевић* Видинска ул бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | УТОРАК 30 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 354 | Телефон 821.

Убојна снага Аустро-Угарске

упоређена са снагом Србије и Црне Горе

од једног ђенералштабног официра

(наставак)

У ратном стању један батаљон је јачине од 1000 људи, било заједничке војске или ландвера (хонведа).

Једна мирнодобска аустријска ландверска чета јака је укупно 62 човека, а угарска хонведска пак 55 људи.

Пукови заједничке војске су од по 4 батаљона, аустријског ландвера од по 3, а угарског 10 пукова по 4 а 18 по 3 батаљона.

Пешадија је наоружана репетирком система Манлихер мод. 1880. за ландвер и хонвед и 1895. за пукове заједничке војске која је услед осетних недостатака више пута дотеривана и преправљана. Метци се пуне мелодимним барутом. Официри и наредници у пешадији имају само сабљу и револвер.

Коњице имају 42 пука заједничке војске од по 6 ескадрона у пуку. Сем тога имају и 6 уланских пукова аустријског ландвера и 10 хусарских пукова угарског хонведа. Сви су ови пукови јаки по 6 ескадрона.

[illegible] војске за време [illegible] има свега 140 коњаника.

1. ескадрон аустријског ландвера је [illegible] 90 коњаника, а угарскога пак хонведа око 90 коњаника.

За време рата сви су ескадрони једнаке бројне јачине по 150 коњаника.

Коњица је наоружана сабљом мод. 1869. и 1877. год. и репетирном Манлихеровом карабином мод. 1895. год. Официри и подофицири сабљом и револвером.

Пољске артилерије имају 42 дивизијска артил. пука од по 4 батерије са по 8 топова у батерији, и 14 корпусних артилер. пукова од по 4 батерије са по 6 топова.

1 пољска батерија у миру јака је 105 људи, 51 коња и 4 топа.

1 пољска батерија у рату јака је око 200 људи, а пољски артил. пук око 900 људи.

У наоружању су топови мод. 1875/96 г. Цев им је од челик бронзе са просто клинастим затварачем. Систем је Ухацијусов. —

Брдске артилерије имају у рату око 28 батерија са по 4 топа.

Мирнодобско стање једне брдске батерије је 62 човека и 6 јахаћих и 14 товарних коња.

У наоружању су топови мод. 1899. г. Цев је од челик-бронзе, обмотана нарочитом ковна-бронзом. Систем је Ухацијусов. —

Градске артилерије имају 6 пукова и 3 самостална батаљона. — Први 3 пука су од 3 а друга 3 од по 2 батаљона. Сваки је батаљон од по 4 чете. Мирнодобско стање једне чете 102 човека.

У наоружању су топови опсадни калибра 12, 15 и 18 см. мод. 1880. год. хаубице — калибра 15 см. мод. 1880. год. Опсадни мерзери калибра 15 см. мод. 1880. год. и сем тога још и оклопни мерзери, хаубице и митраљези. Сви су ови топови система Круповог.

Од техничких трупа Аустро-Угарска има 15 пионирских батаљона и 1 железничко-телеграфски пук од 3 батаљона. У миру сваки пионирски батаљон има 5 чета, а железничко-телеграфски батаљон 4 чете.

Једна пионирска чета јака је укупно 112 а железничка 123 човека. Један пионирски батаљон јак је 599 људи.

Официри и подофицири су наоружани сабљом и револвером, а остали имају кратку Манлихерову репетирку с бајонетом.

Од флоте, сем оне на Јадранском Мору имају у дунавској флотили 6 монитора и чамаца за бацање торпеда.

Трупне јединице

Оперативна јединица је корпус. [illegible] заједничке војске, 1 ландверске пешад. дивизије, 1 корпусног артилер. пука и 1 пионирског батаљона, и споредн. делова.

Пешад. дивизија има заједничке војске 31., аустријског ландвера 8 а угарског 7. Нормални састав пешадијске дивизије: 2 пешад. бригаде, 3 ескадрона и 1 дивизијски артилер. пук и спор. делова.

Коњичких дивизија у миру има 5. Нормални њен састав у миру је 2 бригаде од по 2 пука, а у рату дивизија коњичка добија и један коњички артиљеријски дивизион. Свега у коњичкој дивизији има 24 ескадрона.

Бројно стање

У миру Аустро-Угарска има 678 батаљона, 352 ескадрона, и 254 батерије. Укупно бројно стање у миру износи свега око 380.000 људи, 65.000 коња и 1090 топова. У рату има око 680.000 пешака, 55.000 коњаника и 1920 топова. —

Командни елеменат

О официрима у опште

Аустро-Угарска као монархија састављена из многобројних народности, од увек се је старала да исте одржи у покорности, у крајњем случају и оружаном силом. Због тога је од вајкада гледала да официре, преко којих се војском и командује, по могућству обасле свима привилегијама, те да би их што чвршће уза се везала. Због тога је и учинила све, да углед и престиж официрског кора високо уздигне и да се, почевши од најниже па до највише војне школе на младиће свију народности и вера систематски дејствује тако, да се свима без разлике у душу и мозак утисне безгранична оданост и приврженост личности монархове, даље да се развије осећај другарства (каmeradschaft), међу официрима свију народности, и да се, издвајањем официрског кора у засебну друштвену касту утре код истога појам о народности и вери, те да о томе и не мисле, већ да се цео њихов живот и рад креће у кругу касарне, официрског касина и другима официрском у опште.

Са овином системом васпитања и дисциплиновања официрскога кора до скора се, у главном, врло добро успевало. Али је и томе на послетку морао доћи крај.

Пробуђена идеја о слободи и народној самосталности великом француском револуцијом побрзала је рачуне томе језуитском завођењу људи и систематском натурању извештачених и неприродних појмова. То се на делу показало први пут у мађарској револуцији 1848. год. Тада су сви официри и војници који су, на супрот дисциплини и датој заклетви, мађарски мислили и осећали, пришли ка револуционарима и дигли се листом против Аустрије, коју је тада њен моћни сусед спасао од [illegible]

[illegible] појам о народности после тога се само развијао и ширио. Данас, сем Мађара, и Чеси и Румуни и Словенци и Хрвати и Срби сасвим друкчије. Најновији политички догађаји на разним тачкама аустро-угарске монархије ово очито потврђују. При свима овим околностима данас се и војна и политичка ситуација Аустро-Угарске показује у чудној светлости.

Данас више није оно време што је некад било. Време прошло, па прошли и стари обичаји и навике. Некад, под владавином Фрање II. певали су граничари:

> Кад помоле светли цар
> У смрт јури граничар.

Тога данас више нема. Народности данас мисле. Сада није довољно дати официру исте форме чакош и темљак, које носи и цар, па да и њега загрева иста идеја која и цара загрева. Народности су прогледале својим очима.

(наставиће се)

Изјава кнеза Николе

Лондонски „Дејли Телеграф" доноси разговор свог штампаног дописника с црногорским кнезом Николом, који је на питања дописникова о војскоју одговорио ово:

„Захтеви су Црне Горе сасвим оправдани. Црна Гора неремети мир, већ Аустрија која је довела у опасност више интереса. Рат до сада није планув само за то, што сам великом силом обећао да ћу причекати на резултат међународне конференције, за то стрпљиво чекамо с надом у бољу будућност чекајући на оно што ће нам се добровољно дати, а што бисмо у противном случају и сами иначе узели.

„Могуће је да ће нас аустријска сила надвладати, али то неће ићи тако лако, јер ће пре тога погинути и последњи Црногорац с пушком у руци. Боље да погине цела наша раса но да падне у туђинско ропство. Нас је лако задовољити. Ми тражимо желазничку везу између Цетиња и Спича-Дала, да се оснажа трговачко-приватно богатство земља и да нам се даду уски појас земљишта, која ће нас спојити са Србијом. На тај начин бисмо се можда споразумели с Аустријом, која нас је до сада увек пуштала за нас али од сада више неће.

„Надам се да ће велике силе уважити наше правичне захтеве и ослободити нас ненаситних и непријатних опасности рата".

НЕОПХОДНА ПОТРЕБА

Док Србија не оствари свој национални задатак: уједињење, дотле ће вазда спољна политика бити претежнија од унутарње. У данашњој националној кризи, спољна политика је готово све, а унутарња је готово ништа.

Да би се могла водити добра и корисна спољна политика, треба, пре свега, да је у унутарњој политици мир, слобода и равноправност.

То би се најбоље могло постићи помоћу једне коалиционе владе из свију партија. И зато смо ми од почетка бранили ту идеју. Та је влада имала за задатак: да измени основу нашој спољној политици, и да појача енергију у нашем војном стремљењу.

Но у овом међувремену, та су два питања у главноме срећно решена. И под садањим министром спољних послова, српска спољна политика је стављена на ону основу, на којој је требала од почетка бити, као што су српски интереси захтевали и као што је, према томе, и јавно мњење тражило. Маштани министар који је смењен, а на његово место довели човек, од чије се енергије може више надати. Али при свем том криза још траје!

С тим треба што пре свршити. Кад више нису у питању, крупна, основна начела, онда тешкоће не могу бити велике. Зато се ваља пожурити и енергично настати да се криза затвори.

Јер она је отворена, она постоји у духовима, њу је свет примио и о њој непрестано говори и више се бави него о најкрупнијим националним питањима. Зато је ваља пошто-пото закључити.

Ако нису изводљиве промене на широј основи, нека се од тога одустане, нека се изврши извесна промена у личностима, за које би се у јавном мњењу сматрало да су јаче од досадањих и нека се с тим заврши.

Неопходна је потреба, што пре то питање затворити, и обратити сву пажњу на спољне догађаје. Свако отезање с кризом било би и штетно и смешно.

Кад основа у политици остаје, кад је посилан спољне политике задржан и даље, са свима осталим питањима је лако. Мора се што пре затворити ова криза.

Европа

Против Аустрије и Немачке

„Deutsche Revue" донела је чланак, за који сматра да му је писац шеф немачког ђенералштаба ђенерал Шлифен и који је у дипломатији и штампи изазвао изванредну узрујаност у целој Европи, што се тврди да је чланак писан по упуствима немачког цара Виљелма, који после познате афере с интервјуом „Дејли Телеграфа" „не сме" више држати политичке говоре.

Најважнији део тог чланка вели:

„Државе тројног савеза изоловане су од остале **Европе**. После се и Италија окренула против своје савезнице Аустрије, која се за тим према њој утврђивала. Гвоздени обруч који је стезао Немачку и Аустрију, био је отворен једино према Балкану. Сад су га и с те стране затвориле Турска, **Србија** и Црна Гора. Тако је изражен војнички положај Европе. **У средини** без икакве одбране стоје Немачка и Аустрија, а унаоколо иза бојних редова и бедема стоје остале државе. Војнички положај сличан је полицијском. Између околињих сила и оних које их посматрају [illegible] дошли до веома тешких размирица.

„Није немогуће да страсти и амбиције пређу у стварну политику. Марљиво и непрестано са свих страна ради, да се све ове силе наведу на заједнички напад против Аустро-Угарске и Немачке. Опасност је јака. Али није нужно да те коалиције за сада пређу у војничку акцију. Положај коалисаних сила тако су повољно, да је већ сам тај факат сталног опасност, који утиче на нервозни немачки систем, већ узрујан економском борбом и политичким кризама. Услед последњих догађаја на Балкану Аустрија је остала да је са свих страна притешњена, па је затражила помоћ од своје савезнице, којој опет она не може помоћи. Тактика противника управљена је да двема силама одузме другу бојни терен, да им спречи да се споје и да сједињеном снагом нападне против једног а за тим против другог противника. Аустрија се мора одупрети противницима на југу а Немачка на западу. Русија се резервише да се одлучи да свом својом снагом пристане уз једну или другу страну. Па кад су и поврх свега тога Аустрија и Немачка још јаке, ето су сад довели унутрашње расправе да их ослабе. У Аустрији води се народносна борба, у Немачкој покушавају на исти начин да раздвоје народ, а за будућу борбу — не водила се она оружјем или другим средствима — потребно је да цео народ буде сложан и да војно *предводи једна заповедна рука*."

Већ сам по себи и по његову „пореклу" чланак је у целој Европи изазвао ларму, али је та ларма постала још силнија услед свога

2. јануара по новом календару цар Валелм је приредио новогодишњи банкет ђенералитету. Пошто више „не сме“ да држи политичке говоре, цар Вилелм је ово тај чланак прочитао искупљеним ђенералима и одобрио га. То је још више утврдило веровање, да је чланак писао или сам цар Вилелм или ђенерал Шлифен по његову упуству, те је услед тога узрујаност постала још већа.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

За пострадале у Италији

Црногорски Кнез Никола решио је да из својих приватних средстава пошаље у Италију за пострадале од земљотреса помоћи кревет. Црногорска влада решила је да преко скупштину нешто предлог, да се од стране Црне Горе за пострадале пошље 10.000 круна. У круговима народних посланика влада опште једнодушно расположење да се та сума одобри влади.

Дневне вести

Попнварен пазар. Како цариградски листови јављају, Порта је одбила аустро-угарски предлог да од Турске за 60 милиона динара купи признање анексије Босне и Херцеговине. Бечка „Пол. Кор.“ јавља да још није потврђен глас о тој одлуци Порнтиној.

Русија и Аустрија. По једној бечкој депеши, односи између Русије и Аустрије стоје много горе но између Аустрије и Турске. Одуство аустријског посланика грофа Берхтолда у Петрограду знатно отежава да не дође до споразума.

Босански устав. По вестима из Беча, према програму и намерама заједничке владе „сад је прилика“ да ће се већ на пролеће у Босни и Херцеговини увести устав. Изборни закон објавиће се путем царске и краљевске наредбе. Први избори у Босни и Херцеговини извршиће се „по свој прилици“ у месецу мају, а босански сабор састаће се ради законодавног рада „јавачко“ на лето.

Бечке лажи. Поводом тим, што су бечки листови донели вести, да је на нашој граници дошло до сукоба између њихових патрола и наших стражара, — министар унутрашњих дела упутио је јуче депешу свима пограничним властима и тражио извештај, да ли је о признањима на каква сукоб и на коме месту био са аустро-угарским војничким патролама, и добио је извешће да је свуда вдадао потпун ред и мир.

Ето како Аустријанци лажу.

Министарска седница. Јуче пре подне одржана је министарска седница у министарству спољних послова, под председништвом г. П. Велимировића.

Исправљен указ. Указом од 27. јула т. г. премештен је г. Мелентије Владисављевић, начелник среза зајечарског на положај начелник среза кључког по молби. Како он није молио за премештај, то је се жалио Државном Савету и овај је поништио горњи указ.

Јучерањим указом утврђена је ова погрешка и г. Владисављевић је премештен по потреби службе.

Депоновао новац. Димитрије Поповић благајник Државне Штампарије коме ме пошто комисијом на ... злоупотребе положио је сав новац који је проневерио у 1640.28 динара. Каса му је опуст ... али он још није уклоњен из државне службе.

Зашто то?

Предлог о анексији. У мађарском политичким круговима дебата о предлогу закона о анексији очекује се с великим интересовањем. Бивши министар Поповић прекупља податке против анексије, и на тај начин мисли ребилитирати се пред мађарском јавношћу.

Аустријско ровење. „Агенција Национале“ јавља да Аустрија подбада становништво новопазарског санџака против устава у Турској. Аустријски шпијуни крстаре по целом санџаку.

Бугарска накнада Турској. Саопштавајући да ће између Турске и Бугарске поново отпочети преговори, софиска „Вечерња Пошта“ јавља да је Бугарска вољна дати Турској оштету од 80 милиона динара, али Турска тражи 150 милиона. Русија саветује Бугарској да попусти 100 милиона, па ће Турска попустити.

Нетачна вест. Неки листови донели су јуче вест да је за рачуноиспитача Главне Контроле постављен један бивши благајник који је раније осуђиван и био 7 година у пожаревачком заводу.

Случај је да тај бивши благајник носи исто име и презиме са чиновником који је такође био благајник и није био под судом, те се поводом тога и десила ова омашка. Овај је међу тим положио испит за рачуноиспитача Главне Контроле и на тај положај указом и утврђен.

Сачувај нас Боже! Србија и сав српски народ, не зна се због чега, али је од вајкада, илакшо много наде на Француску, уздао се у њену помоћ и рачунао на њене симпатије. Све му то није никаквих користи доносило, али нам није било ни од нарочите штете.

Сад, међутим, од кад се отворила ова криза на Балкану, Француска нам више шкоди но и једна друга сила после Аустрије. Непојмљива је њена ... Она је непрестано у некој грозници и не престаје утрпавати се у ову нашу трагичну парницу, нањећући се непрестано за неког судију и посредника и ако јој то нико не тражи. Све што је до сада предузимала, било је на нашу чисту штету. Ми њирово не можемо знати њен званичан р д, акта њене владе, али пратимо објашњења и вести у полузваничном „Темпс“-у. Сви његови уводни чланци су инспирисани из министарства спољних послова. У последњем је чланку опет написао нешто што је наперено против нас, али што је у исто време и једна проста подлост.

На понеки немачки штамоее „Темпс“ предлаже да се Француска, Немачка и Енглеска споразуму о решењу кризе на Балкану и да ту солуцију предложе Русији и Аустрији, а да је поче намету Србији!

Свакн ко познаје односе између Русије и Француске, оцениће овај предлог као подлу куји ... Француска жде оним: да изолује Русију од њених савезника и да јој тако изолованој натури неко решење као и на Берлинском Конгресу, на коме је представник Француске Вадингтон најусрдније потпомагао Енглеску и Немачку против Русије и одобрио Аустрији окупацију Босне.

Ово што је Француска сада почела, сад се пашти да доврши!

Полициски указ. Краљ је потписао указ којим се постављају:

За начелника III класе среза подгорског Живко Лазаревић, начелник исте класе среза златиборског;

за начелника III класе среза златиборског Ђорђе Матејић, начелник исте класе среза подгорског — обојица по потреби службе;

за полициског писара II класе начелства округа ваљевског Ђорђа Миленовића, полициског писара исте класе ср. колубарског;

за полициског писара II кл. начелства крушевачког Радосава У. Шљивића, полиц. писара исте класе начелства ваљевског;

за полициског писара II кл. среза моравског окр. пожаревачког Милована Радетића, полиц. писара исте класе среза рачанског;

за полиц. писара II кл. среза рачанског Андру К. Цветковића бившег среског писара; и

за полициског писара II кл. среза колубарског округа београдског Драгомира Ђуртовића полиц. писара исте класе среза врањског по молби.

Страховите уцене. Они бани закони, који су донети у циљу да буду заштита земљорадника, постали су извор најгорега мучења и глобљења над сељаком. Тако је и са законом о градобитини. Кметови и наче у местима где се десила суша или је убио град, уцењују сељаке на разне начине, па ни овда тек смогу бонају помоћ од државе за учињену штету. Тако нам пишу из Касидола, среза и округа пожаревачког, да су тамо председник и ћата узели пре од сваког дома по један динар на име таксе, па су после тражили од сваког ослобођеног хектара по један динар на име награде. Ко није дао није био ослобођен од порезе, а за 1000 хектара огулила су народ са 1000 динара.

Сељаци су се жалили, али капетан фузионаш неће да примени закон над председником фузионашем. Министар је у кризи, па и он не води рачуна о тој злоупотреби, а народ? Њему од шубе до лакта!

Туча у В. М. Лугу. На трећи дан Божића у механи велико-моврo лушкој посвађали су се угледни фузионаши у чијим је рукама и општинска управа са самоуправцима и том приликом се добро изнабили. Срећа те нико није био повређен чешто нето су овлесе лаке прироле.

Нехотично убијен. Чедомир Маринковић из Јошића у округу ваљевском ранио је нехотично из револвера Новицу Милиновића из Брајовића, пријатеља, тако, да је Новица од те ране после једног дана умро.

Чедомир је у рукама власти и дело признао.

Грађанска Касина. У очи Нове Године приређује „Грађанска Касина“ велику игранку за своје чланове и њихове породице. Судећи према припремама, које се чине ово ће бити једна од најсолиднијих забава у овој сезони. Улазница за самце 3 динара а 2 дин. од особе у породици. Одело свечано. Почетак у 9 часова.

Спроведени суду. Владимир Живановић бив. кафеџија и Душан Гајовић, обућарски радник, спроведени су јуче суду на осуду, по наредби краљу г. Павлу Митићу прт. од. чију фирму „Краља Никола“ и друг.

Ђ-жњени: Јеремија Јовановић Чедомир Димитријевић и Живојин Косић свршени беспослечари ... осуђени од ... полицијски затвором и прогонством у свој родно место због праљевих нереда.

НАШИМ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Многим претплатницима истекао је рок претплате 31. децембра 1908., с тога их молимо да исту обнове најдаље до 5. јануара 1909.

Ко ни до тога дана не положи претплату сматраћемо да не жели лист да прима па ... с мо му и сти обуставити.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

— У париским дипломатским круговима држи се да би Изволског на случај одступања, као министар спољних послова заменио посланик Нелидов, који би нарочито радио на зближењу Турске с Русијом.

— У Радишевицама у Чешкој нема невидоте чувени ... тра девојчице у распорио их трбуха. Две су девојчице умрле а трећа је у животу. Пронађен је ...

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевако

превод с француског

(146)

XXXI

Франсоа од Монморансија.

— Да, рече младић, ја према господину Пардајану осећам дубоку љубав. Како би и могло бити другаче? Ја нисам познао своју мајку и по своја најранија детињства сећам се само свога оца како се мадиоси над моју постељу, како ме учи пољите, како се покорава мојим детињим ћудима. Сећам се како се у доцнијим годинама старао да ме учини храбрим човеком, како ме је водио у бојеве, како ме је штетно својим мачем. У рђавим данима, када смо спавали на тврдој земљи, ја сам опазио толико пута како се скида свој огртач да ме покрије! Често пута ми је говорио „Једе и ој ја ћу доцније,“ а кад бих ја претурио по његовим очима видео бих да у њима нема ни хлеба. Да, господине Пардајан ми се у моме сећању и по том животу указује као одан пријатељ коме све дугујем ... ту љубим, јер другог немам ...

— Витеже, рече Монморанси узбуђен, ви сте поменули срце. Ви иди до те мере, поните свог оца нисте се усгевали да ми донесете то писмо које њега сво ...ено оптужује.

Пардајан подиже гордо главу.

— Нисам вам још све казао, монсењеру! И ако сам пристао да вам донесем ово писмо да бих поправио једну велику неправду, ја ипак задржавам право да браним свога оца. Ја кажем: да га браним! И бранићу га свим средствима која ми стоје на расположењу! То јест последњи смртни непријатељ свакоме оном који се, буде усудио да пред мном понови оно што сам ја рекао: да је господин Пардајан учинио злочин!

Један дивни покрет изнуде се витезу.

Тренутан је био за њега одважан он је нико да пошто имали пријатељ или отворена непријатељ. Лујнног ... према томе шта му свај буде одговорио. Али млади без устезања продужи:

— Дакле, господине маршале, ја се надам да ћете ми учинити част да ме не третирате ... за себе равна. Одмах ћу вам објаснити. Пре но што бисмо се даље разговарали, ја тражим од вас да ми искрено кажете какво држање мислите да ја заузмете према моме оцу. Јесте ли ви његов непријатељ? У том случају ја сам ваш! Мислите ли да му се светите за оно које ... је могао учинити? Ја сам готов да га браним с мачем у руци..

Витез застаде дршћући.

Његово племенито одушевљење беше озарило то дивно лице.

Монморанси, изненађен, посматрао га је и дивио му се. Шта би тек рекао да је знао да Пардајан ове нескромне речи изговара са очајањем у срцу, да је знао да он љуби његову кћер..!

Он се као уставио за кратко време.

Питање витезово било је постављено тако одлучно било га је изненадило. Од њега се тражило да једном речи постане оно што је он могао сматрати као злочинство!.. И то какво злочинство!..

Помоћу Пардајана, случајно Жанине рођење, могла се повратити страховита прошлост, којом су уништена два живота.

Али одлучном и бистром духу као што је био маршал, устезање није могло дуго трајати. Мир или рат — он је морао да се одлучи са својом урођеном племенитошћу и брзином. Он пружи руку Пардајану.

— Витеже, рече он озбиљно, за мене досада и може постојати само један ... Пардајан: овај који ме је спасао очајања које су гомилу чинило све страшнијим. Ако се кад год будем светио с ваших очима то ће бити за то да му се светим што има такног сина!..

Витез одушевљено ... зграби руку која му је била пружена.

— Ах! сад вам могу рећи да бих из ове куће изишао са сврћу у души да је против мога оца пала и једна реч из ваших уста!

Маршал погледа витеза зачуђено.

Младић није да га мало није ... своју тајну. Он похита да продужи:

— Сад вам, монсењеру, могу казати да је и мој отац покушао да поправи ... које је учинио.

— Како то? упита живо маршал.

— То сам чуо од самог њега. Он ми је причао ствари, управо само ми је наговестио, у доба кад није ни помишљао да ћу ја имати једнога дана част да се познам с вама. Монсењеру, истина је да је господин Пардајан украо дете; али га је он и бранио и против маршала које је добио...

— Да, да, рече маршал, сад тек видим како се све морало догодити... у целом томе злочину има још један злочинац и он носи моје име!..

Франсоа ухе нагло витеза за руку и потмулим гласом продужи:

— Дете моје, сравњен је то и помислити! Тешко је злочинац рођени брат, такве су мисли моге да се пороазат у свога коме сви ја поверио своју жену... оне ме то нагледа као срамоћен и непријатни сам... Али оставимо све то. Ја морам да се постарам, витеже, да спасем своју жену која је толико препатила. Хоћете ли да ми испричате тачно и потанко све што знате?

(Наставиће се)

злочинца у особи 13 годишњег Јосифа Калe, који је признао кривицу и изјавио да је злочин измислио после смаовања.

(☰) Из затвора пуштени су у слободу министарски француски радници, који су били осуђени због познатих догађаја у Дравеју. Дочекали су на жељезници револуционарни странке и отпратили у Париз, где је у њихову част држан збор. На збору је усвојена оштра резолуција против владе.

Из чиновничке статистике

Овог месеца децембра навршује се равно 30. година, одкад се догодио овај значајан прелом у државном животу Србије т. ј. од повратка Обреновића на престо Србије.

У то време није било више од хиљаду чиновника у Србији, који су под указом служили, и од тих указних чиновника, за ових 30. година остало је свега око 30, који су још у животу, дакле не више него 3. од сто. И колико смо ми могли разабрати то су ови:

Г. Г. Никола Христић бив. председник министарства, Илија Марковић бив. министар, Јован Милановић члан гл. контроле у пензији, Атанасије Георгијевић бив. секретар конзисторије, Милан А. Петронијевић бив. п.председник савета Стојан Вељковић бив. председник касације, Нићифор Јовановић пуковник у пензији, Велимир Стефановић почасни генерал у пензији, Коста Вујић бив. професор гимназије, Кузман Кузмановић благајник војног министарства, Живојин Блазнавац држав. саветник у пензији, Станоје Илијћ председник окр. суда у пензији, Стеван Милеовић адвокат и пензионер у Јагодини, Груја Лаушевић прев. окр. суда у пензији, Владимир Јовановић п.председник држ. савета у пензији, Алимпије Васиљевић бив. министар, Димитрије Маринковић бив. министар, Милан Радојковић бив. начелник ђаш одељења, Таса Поповић професор гимназије у пензији, Божа Стојановић бив. пред. гл. контроле, Јован Антонијевић бив. члан гл. контроле, Стеван (Тенка) Јовановић помоћник начелства у пензији, Михајло Петковић бив. министар, Мата Радовић бив. окр. начелник, Пера Нешић бив. окр. начелник, Атанасије Петровић бив. окр. начелник, Светозар Стевановић бивши управник Управе Фондова, Стева Тодоровић сликар и директор реалке у пензији, Воја Радовић бив. окр. судија у Ужицу, Коста Алковић бив. професор Вел. Школе и министар.

(За последњу четворицу нисмо сигурно разабрати могли, да ли су у оно време били указни),

Сви ови чиновници били су онда више мање у нижим положајима, а једини г. Никола Христић био је још онда у звању управника вароши Београда, као што је он сигурно и једини још у животу, од посланика Свето Андрејске Народне Скупштине. Он је постао први пут министар још 1860. год. дакле пре 48. година, а председник министарства још пре 40. година т. ј. 1867. год.*)

*) Али му ни[illegible] „свето ста[illegible]“ не признаје, јер она броје старешинство од Антоновића[illegible] год. 1903. Уј

Јагодинска хроника

„Боже Правде...“ — Благодарење. — [illegible] у варошн. — [illegible]

И Јагодинци су, као и Београђани, пет година од дана смрти краља „тиранина,“ чули први пут „Боже Правде...“ у позоришту. Пошто Мијина [illegible] ово[illegible] је, после пет година, [illegible], [illegible] нама добро познату, [illegible] и [illegible] песму, која нас [illegible] на много лепе успомене и [illegible] на славне дане прошлости. При томе стари, [illegible] [illegible] [illegible] су [illegible] утисак на публику која је те вечери најмногобројнија посетила позориште г. Топаловићево. На мах је све, као један човек, [illegible] на ноге поздрављајући стару химну буром и дуготрајним аплаузом, а кроз [illegible] тонове [illegible] и [illegible] чују се, од [illegible] [illegible] људи, и оне добро познате речи:

„Боже спаси, Боже храни,“
„Српског Краља, Српски Род.“

Видех, после свиране химне, како се много људи бацало од претешког [illegible] дубоко [illegible] [illegible] и [illegible] своје [illegible] до дна у [illegible] [illegible] и [illegible] старе химне. Али у исто време чух и једног „познатог“ и „[illegible]“ како тупђа и протестује због бурног [illegible] старе химне. Ја бих, рекао бих, саветовао „[illegible] [illegible] и [illegible]“ да пороба своју [illegible] и [illegible] [illegible] „[illegible] Чутура,“ где би, свакако, [illegible] много [illegible] успеха и да се много не једи због [illegible] са новом химном, јер се химна не пева и не компонује за [illegible] [illegible] [illegible] по [illegible].

* * *

Ја сам срећан пут [illegible] [illegible] су Јагодинци у овим [illegible] [illegible] [illegible] индиферентни према свему [illegible] и потребама за народ [illegible] и Српства. А сада пак, на жалост, могу јавити да су и наше [illegible] [illegible] примеру својих мужева и своје браће.

На збору, *пред сметом*, учествовало се у [illegible] [illegible] до 50 [illegible] и госпођица а [illegible] [illegible], која т. г. Милошевић и Јосић, [illegible], држе четвртком и недељом [illegible] 6 до 8 [illegible]. Ја за сада нећу писати [illegible] о овој [illegible] и ружној [illegible] [illegible] [illegible], јер мислим да су још у могућности своје погрешке да [illegible]. Али ако и даље наше [illegible] и госпођице буду посећивале толико много [illegible] [illegible], онда је потребно [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], тесно [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и [illegible].

* * *

[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у Јагодини. [illegible] [illegible] [illegible] не буде [illegible] [illegible], али [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible]. Г-ђа Косара Пешковића, учитељица добила је чин и [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] 3 [illegible] динара. То [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], а, [illegible], [illegible] ће [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible], који ће, без сумње, бити и [illegible] [illegible] [illegible] краја.

Општина би требало да се побрине за безбедност својих грађана и њихове имовине, јер [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] и даље [illegible] и [illegible] краја. [illegible] [illegible], [illegible], [illegible] и то, да се добра [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] у нашем општинском [illegible].

* * *

Позориште г. Топаловића у Јагодини је већ месец дана. За све време програм је био врло добар, а неколико вечери били су искључиво патриотски комади. Јагодинци су баш те вечери слабије посетили позориште и тако пропустили прилику да у оваој мери манифестују свој своје [illegible] према грубом отимању Босне и Херцеговине, а у исто време да покажу [illegible] и [illegible] [illegible] да се у забрани својих права не боје ни јачега од себе...

Али уопште узевши, позориште је врло добро посећено, а и трупа се труди да ту пажњу заради. Својом природном игром, разумевањем своје улоге и правилним српским језиком истиче се г-ђица Јовановићева, а заслужују бити поменути: г. г. Радојчић, Ђорђевић, С. Јовановић и г-ђица О. Топаловићева. а.

Знамените тровачице и Црна Литургија

за време Лудвика XIV.

наређено по тајним државним [illegible]

II

Чаробнице

Средства и обичаји чаробница

За црну или белу магију чаробнице узимају у помоћ медицину и кипитику лечења. У безбројним лончима и теглама чувале су свакојаке своје драге мирисаве напитке, масти и фластере. Проста домаћа средства, чије се дејство оснива на искуство и чија се израда усавршавала из колена на колено. Парацелзус, велики лекар Ренесансе, спалио је 1527 књигу лекарија свога доба, наглашујући да су од користи само рецепти врачара. Оне су имале средство за утишавање бола, масти за ране, на нервозне болести лечиле су сугестијом. То је био важан део њихове вештине. Чаробница је мајком била и примаља али и ако се у том чудноватом свету међ дрогеристкињама крали и тровачице, међ алхемистима фалсификатори новца, иза примаља искрсавала је и жена која је давала на побацивање. У исти мах су чаробнице биле и врачаре погађачице, које су из карата и линија на руци погађале будућност.

Шта су рекле чаробнице које је позвао Ла Рени? Марија Бос је рекла „да се ништа боље не може учинити но утаманити такав свет који погађа из руке, јер је то пропаст свих жена, и отменик и осталих: које врачари брзо покажу своју слабост, па их она тиме експлоатише“. Додала је да у Паризу има преко четири стотине пророчица и чаробника, „који у несрећу бацају многе, нарочито жене из свих кругова“. Босова је говорила и о новцу, који су њене другарице заслуживале, па су њиме куповале места за своје мужеве, зидале куће и да су морале, да би имале толики новац, чинити и сасвим друге ствари, а не само погађати из руке“. Вигуре је рекла, да би се добро учинило да се „учини потера за свима који погађају из руке, да се у том послу чују врло чудне ствари, као напр. с неком љубављу стоји рђаво, да је било и бива тровања и да је по неко тровање плаћано по 10.000 ливара (50.000 динара)“. То је исто казала и Леруова, друга једна чаробница и чаробник Лезаж. „Врло је важно — рекао је он — да се тим несрећним експериментима стане на пут и да се открију те безбожне тајанствености, којепостоје међу свима онима којиволе да се баве прављењем злата, копањем блага, каменом мудрости и другим таким стварима, али који терају сасвим други занат, побацивање деце и друге злочине већи су извори злата по камен мудрости и прорицање. Они који се се обраћали присталицама Кабале, обично су преговарали о тровању ког мужа, жене, оца, по који пут чак и деце на смси“. — Он је даље поменуо да те несрећнице (чаробнице и чаробници) имају најсилније протекције, тако да с највећом слободом и безбедношћу раде свој посао. Ово су израже потврђене актима, која је Ла Рени могао прикупити.

(Наставиће се)

Из дневника залудног човека

— Бележено за „Правду“ —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ЛЕВНИЦЕ“

Ваљево, новембра 1908. год.

2

Раскалашна књегиница

(наставак)

Требало је тада бити у тој Клаудијевој дворници и дивити се лепој Аспазији. У то доба није јој било више од 18 година, а успела је већ да, пошто се наситила света, што мушко може дати једној женској, постане у толикој мери безварина, да је том особином превазилазила и саму Јулију, кћер Аугустову.

Лепо источњачко лице Аспазино — мати јој је била Гркиња са острва Родоса — покољано је било бујном косом, очешљаном по начину старогипатском; у руменим и провидним ушима сијају се округле и велике обоце међаниске, био врат, који као шећер мамљаше да се загриза, обмијаше једна петома [illegible], те јој [illegible] узбуркану црн, на белим обличастим [illegible] се четвеш [illegible] бисерних гривне; одело отворено [illegible] свила с кијавса ма на кожно [illegible], возна је штедљиво покривало обнажену снагу, која се белила и руменила, као снег на висовима, обасјан у зору сувим сунчевим зрацима. Божанствена Нера, која залуђује Париване, само је бледа слика ове источњачке лепотице.

Улазећи у дворницу она је баш довршавала своју омиљену песму, која у верном преводу гласи:

— Да ли те љубим ја, не могу ти рећи! Али ме држи поглед ока твог, који ми прича о глабостима првог миловања, које је, — ах! — тако одавно било, да га се једва сећам! Ох, дај ми ноге, да поново могу осетити те рајске сладости!

Дошавши пред свога миљеника она се лако поклони оде и погледа у младог Полтеника. Тај поглед трајао је свега пола секунда. Затим с лаковом долме ногама, који много век у истачкојој околини, скочи и Матрдугу, обрви га својим белим рукама и уједе за обрва зубићима, која су била ситнија и сјајнија од шафијакс зрна нарочита цејлонског.

— Ha! — узвикну тада несвамином Полтеницу. Ово нек ти је награда за корпу, коју ти дајем. Још лен и свежан за једну ноћ, али за цео живот не! Збогом!

На те њене речи робови и робиње засвираше и заиграше једну од најбешњих игара. Као најлакша балерина Аспазија полете дворавом и за часак је неста из ња!

* * *

Замишљено је седио у свеме кабинету намесник Клаудије, кад му пријавише Игњатија Мониа. У то доба беше се враснало са гоњењем Хришћана, те су сви слободно шли и молили се своме распетом Господу.

— Ти си забринут о судбину своје кћери? упита га Мона.

— Да, побожни старче! одговори тужно Клаудије

— У њу је ушао сам старешина ђавола и гора је те часа богохулска деца! Ђавола треба из ње истерати, па ће се смирити.

— Али како, побожни оче!!

— На крајњим обронцима Ливана живи у каменитој пештери испосник Јаков, чувен са многих чуда, што их је починио. Води доте к њему, он ће ти помоћи!

Мона немати више не рече, поклони се и оде, оставивши намесника и даље забринута!

(Наставиће се)

ПОЗОРИШНЕ ВЕСТИ

Бранино позориште

Вечерас је програм од 16 тачака, са свињском и давно не прилагођеним комадом:

1. *Лајави муж*

2. *Судар возова на станици.* Оба комада су са новом поделом улога и у толико су још интересантнија. Како сутра нема представе, то ће вечерас бити одлична посета. —

Народно Позориште

Уторник, 30. децембра: „Смрт Стевана Дечанског,“ трагедија у пет чинова, написао Јован Ст. Поповић. (Стерлијино вече).

Четвртак, 1. јануара: Дневна представа „Под маском, слика из Горње Херцеговине, у једном чину написао Алекса Шантић. „Хоћу Л[illegible]ја,“ фрагменат из трагедије српског народа, у једном чину, написао Бранислав Ђ. Нушић. „Маркова сабља,“ пригодна слика, с певањем, написао Јован Ђорђевић. Музика од Јована Вечерња представа: „Јован чланица,“ драма у пет чинова, написао Шарл Ломон, превео с француског М. Ђ. Главашевић.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Секретар великог везира изјавио је: да су неистините вести листова, да је министарски савет одбио аустриске предлоге. Министарски савет о тим предлозима није донео још никакво решење. Изгледа да су неки амбасадори били код великог везира и препоручили му да прими аустриске предлоге.

Цариград. До сада није изашло никакво званично саопштење о онодашњој седници министарског савета, али изгледа да су вести турских листова како је аустријски предлог одбијен, одјеци расположења Порте и младотурског комитета, и да је дата аломика штампи и одбору за бојкот, да се треба користити повољним расположењем Аустро-Угарске те да се што више добије.

Пријатељима Књижевности

Од 1. јануара 1909. године *Српски Књижевни Гласник* улази у девету годину свога излажења. За свих минулих година *Српски Књижевни Гласник* је био најбољи часопис у Српству. То потврђују многи српски, хрватски, бугарски, словеначки и словенски листови, као и огромна одана публика у Србији и ван Србије.

Сталне рубрике *Српског Књижевног Гласника* јесу: 1) Приповетке, романи и драме (изворне и преведене), 2) Песме (изворне и преведене), 3) Огледи из књижевности, науке и друштвеног живота, 4) Одломци из српске и стране књижевности, 5) Ситни прилози, 6) Књижевни Преглед, 7) Научни Преглед, 8) Позоришни Преглед, 9) Уметнички Преглед, 10) Политички Преглед, 11) Одзиви и Прикази, 12) Белешке.

Претплата се шаље увек унапред и она износи: на годину *18 динара (круна)*, на 6 месеци *9 динара (круна)*, на 3 месеца *4·50 динара (круна)*. Претплату прима *Администрација Српског Књижевног Гласника, Београд, Скопљанска улица 9.* 713 3—5.

НОВА КЊИГА

Изашла је из штампе нова [illegible] Д-ра Савићевића

Лепота тела

Неговање и улепшавање

Са 83 слике — Цена 1 динар.

Садржај: 1. Кожа — и лепота и улепшавање. 2. Кожне болести. 3. Коса. 4. Уста и зуби.

Ово је дело корисно [illegible] и треба свако [illegible] да га прочита.

ИЗДАЊЕ ДВОРСКЕ КЊИЖАРЕ

Мите Стајића — у Београду

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

Пера за писање

Хартије за писање, цртање, паковање и штампање новина и књига. 4—5

Више хиљада примерака овога листа за кипраније могу се добити у штампарији „Бранко Радичевић“ Бранкова ул. бр. 16.

11.000 динара

Дајем под интерес на мање суме на осигурање [illegible].

Тражи се [illegible] 25—30 хектара за [illegible] у околини Београда, Ниша, [illegible], Смедерева и других места [illegible] Ужице Фонд [illegible].

Условно [illegible] ти може.

1—6 [illegible]

Урањене свеже живине

[illegible]

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРА“

Павлаке „Милк-рама“

Изварена Бела и Црна вина

[illegible]

Душана Тодоровића

[illegible]

Телефон бр. 43. [illegible]

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. дин. на више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и остали артикли јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Атанацковић

[illegible] 707 7—10

Врачарцима!

[illegible] Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

[illegible] 26. — Београд. — [illegible]

[illegible]

Р И Б Е:

[illegible]

В И Н А:

МАЛАГА бела.

[illegible]

Ж И В И Н Е:

[illegible]

Ј А Ј А:

[illegible]

[illegible]

ТЕЛЕФОН БР. [illegible]

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње Исака Ј. Ешкеназија добијени су врло често

Премија од	200.000	дин.
Гл. зготитак	100.000	„
50.000 „	14.000	„
40.000 „	12.000	„
35.000 „	10.000	„
30.000 „	8.000	„
25.000 „	5.000	„
20.000 „	2.000	„
15.000 „	1.000	„ и т. д.

[illegible] Србије и [illegible].

С поштовањем

Исак Ј. Ешкеназ

[illegible]

696 5—15

ЧИТАЈ ОГЛАСЕ

НАЈВЕЋИ ИЗБОР

КАРТОНА ЗА ПОСЕТНИЦЕ

Врло јевтино

Карата за играње — шпил-карте

КАЛЕНДАРА

ЦЕПНИХ, НЕДЕЉНИХ И ДНЕВНИХ (ЛИСНИХ)

Могу се добити у трговини

Маричића и Јанковића

У БЕОГРАДУ.

„ПРАВДА“ прима огласе по умереној цени.

Хотел „АЛБАНЕЗ“

Српска кујна без конкуренције

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српска кујна са [illegible], Пиле, Кокош на [illegible].*

Препоручујемо [illegible] бермет. [illegible] обраћамо нарочиту пажњу као и осталим [illegible].

Овогодишњи „КОМИЊАК“ продаваћемо [illegible] по 30 п. дин.

Готов је и већ се разашиље пријатељима илустровани

КАЛЕНДАР „ГАРАШАНИН“

који је овога дана изашао из штампе са одабраном садржином, као први свезак „Библиотеке,“ коју ће од сада издавати:

КЛУБ СТУДЕНАТА НАПРЕДЊАКА

Календар износи пет штампаних табака, а цена му је свега пола динара. Поруџбине и новац ваља што пре упутити на адресу књижаре г. Игњата Даниловића, Чика Љубина улица бр. 14.

Књижарима и продавцима 30 од сто рабата.

699 6—10

ЦЕЛОКУПНОГ ЛЕКАРСТВА

Dr. Милан Пр. Мазнић

са седиштем у [illegible] отпочео је своју лекарску праксу.

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, [illegible], армонике и све припадајући прибор.

[illegible] могу се добити у највећој трговини ове врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преће А. Путник, Београд

[illegible]

[illegible] 39025—30

Против [illegible] „ТРОЈНИЦЕ“ и [illegible]

БИЉНИ СОК

[illegible] Прави „Биљни Сок“ може се добити у апотеци код *Црвеног Крста у Београду.* Цена 2·50 п. д.

„Nerolin“ признато [illegible] средство против [illegible]. Цена 4 динара.

„Saparin“ одлично средство против нечисте крви, [illegible] тајних болести. Цена 2 динара.

„Биљни тej“ против [illegible] болести. Цена једног пакета 4 дин. — Сви ови лекови могу се добити у апотеци код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ у Београду.

ШАЉЕ СЕ СВУДА ПОУЗЕЋЕМ

Адреса: Апотека код „ЦРВЕНОГ КРСТА“ Београд

„Правда“ излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8. за четврт год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство за годину 28. дин. за пола год. 18 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Васине и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радован „М. Радосављевић“* Војводе ул. бр. 22.

„Бранко Радичевић“ Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.

ПРАВДА

Телефон 821. | СРЕДА 31 ДЕЦЕМБАР — БЕОГРАД | ДИРЕКТОР ЈОВА АДАМОВИЋ | ГОДИНА V. — 1908. — БРОЈ 357. | Телефон 821.

Убојна снага Аустро-Угарске

упоређена са снагом Србије и Црне Горе

од једног ђенералштабног официра

(Наставак)

Официри аустро-угарске војске састављени су из веома разних народности као и сама војска. Из нарочитих, често политичких разлога, официри нису са службом у пуковима њихове народности, већ се намерно ради да тога што мање буде. Услед тога официри врло често не познају ни језика којим говоре њихови војници. Да ово штетно утиче на наставу у меру о томе је излишно и говорити. У рату се показују због тога још веће и крупније последице. Та тако потребна интимна душевна веза између официра и војника не постоји нити може постојати, јер војник аустро-угарске војске у свом официру не гледа и свога брата по крви с којим ће делити све тегобе ратнога живота, већ га за подношење тих тегоба гледа једино строг са чајама. Истина, миролобска дисциплина донекле надокнађује недостатак те моралне везе, али у рату наступају моменти, кад само морал код бораца [illegible] [illegible] [illegible] спасоносно од крвавлне [illegible] јама, а врло је тешко претпоставити да ће тада војници у смрт јуришати за официром који им није близак срцу, који им ни језика не зна, кога не познају, па наравно и не воле.

Оволико о официрима у народносном погледу.

Спрема официра

После горкога искуства из рата са Прусима 1866. год. Аустро-Угарска се трудила да отстрани недостатке у командовању своје војске. На ђенералштаб је обраћена нарочита пажња. Реорганизацијом његовом и веома пажљивим одабирањем официра за ђенералштаб успели су да сад имају доста неоспорно добрих ђенералштабних официра. Али је и ту фаворитизам и протекција учинила своје. Као држава са аристократским уређењем отворила је Аустро-Угарска своја врата за ђенералштаб и људима осредње способности али звучних титула. И ако су многи од тога грдних несрећа у 1866. години су то морале чинити, јер се са традицијама тешко кида.

Коњички официри су у нешто слабије теорие спреме и презиру „сувишно" теоретисање, али је већина заојена коњичким духом. Јахање, ратерски и спортски дух у опште код њих је развијен и на великој цени. Снабдевени као и цела коњица врло добрим коњима, са богатим коњичким традицијама, представљају велику вредност. Мађара, већином у хусарима, Пољаци у уланима, одлични су коњички елементи. У опште, може се рећи да им је коњица најбољи род оружја.

Пешадијски официри су релативно добри. Добри су чисто стројеви официри. Сарема им се креће строго у границама њихове подручне команде. Врло често су неспособни за командовање својом јединицом у саставу већег тела као и за командовање према већом јединицом, што је у рату често веома потребно. Утицај разнородног елемента монархије у пешадији се најјаче осећа. Као род оружја долази одмах за коњицом.

Артилеријских официра у аустро угарској војсци има са разним школама и разном спремом. Артилеријско-технички официри су са високом теорском спремом и са више се справедљивости одабирају него и официри за ђенералштаб, јер официре са титулама не привлачи много артилеријско-техничка струка.

Као стројеви официри су добри, али је артилерија као род оружја у [illegible] [illegible] [illegible]. Официри у појединим чиновима веома тешко авансују, па нарочито артилерија ни у самој монархији не ужива особито добар глас.

Са застарелим наоружањем, а према своме горњем, може се рећи да је последња у родовима оружја аустро-угарске војске.

Закључак

Према разнородном саставу монархије, према стварном политичком стању у њој и према политичким односу њеном са својим суседима јасно је, да Аустро-Угарска у случају рата са нама и Црном Гором не би могла употребити сву своју војничку снагу, већ би исту морала растурати, а то би растурање јако утицало на исход самога рата.

Тако, према Италији, њеном „верном" савезнику, у случају рата са нама и Црном Гором, морала би избацити бар 2 корпуса за прву заштиту границе с те стране; према Русији такође бар 3 корпуса, према Румунији бар 1 корпус, у Чешкој бар 1 корпус, за своје „верне" Мађаре и остале народности у монархији бар 2 корпуса. То је већ расход од 9 корпуса. Од преосталих 6 корпуса, према нама и Црној Гори могла би употребити највише 4—5 корпуса, а то је око 200.000 људи. И то све са претпоставком, да остане у монархији за цело време трајања рата примеран ред и мир, а то би за њу била ретка срећа, у коју ни она сама не верује.

(наставиће се)

АУСТРИЈА И ТУРСКА

Још се ништа поуздано не зна шта је решио турски министарски савет о предлогу Аустро-Угарске, да јој Турска прода државна права о анексији Босне и Херцеговине за 60 милиона динара. Бечка „Кореспонденц Бирo" разаслао је телеграме, у којима вели да још нису потврђени гласови као да је Турска тај предлог одбила. Међутим та су гласови потекли од неких цариградских листова, који су у вези или с великим везиром или с министром спољних послова, или с младотурским комитетом, те су према томе израз расположења тих кругова.

Према томе се с доста вероватноће може узети да ако Турска до сада и није одбила аустро-угарски предлог, да је на Порти расположење против тога предлога и да се према томе може очекивати његово одбијање.

Тако одмах после првe цариградске депеше која јавља о повољном утиску, који је аустро-угарски предлог учинио на Порту и турске политичке кругове, долазе су друге депеше које то не само одлучно побијају, но још и тврде да је предлог одбијен.

Између осталих цариградских листова, „Јени Газета" категорички најављује, да је турска влада [illegible] [illegible] предлог.

„Иклам" такође јавља, да је министарски савет *решио да не прими аустро-угарски предлог.*

А народни посланик Исмаил Кемал бег, говорећи у „Танину" о том аустроугарском предлогу, вели, *да се Аустро-Угарска много удаљила од турског гледишта, по коме је Аустро-Угарска не само дужна да плати за државна добра у Босни и Херцеговини, но да на себе прими и онај део турског државног дуга која пада на те две покрајине.*

Бечки листови, који због празника јуче нису стигли, још се нису изразили о овим цариградским вестима, али је за то похитала да своје мишљење каже софијски „Вечерња Пошта," орган бугарског двора, која свакако стоји у аустро-угарским везама. Она вели да „Точне паре и турска влада нису оно која су одбили аустриски предлог. Иза Турске стоје друге: Енглеска и Русија које подбадају Турску на неисплативе захтеве. Зашто, Аустрија је већ правила Турцима сацију, дала пристанак за повећање турских царина од 11 на 15 процената, готова је да се одрекне капитулација, да затвори своје поште у Турској, да је она за признавање Босне и Херцеговине дала спотање милиона динара и десетак хиљада људи, да она и поврај свега тога пристаје да плати глобу од 60 милиона динара за „повреду" Берлинског Уговора, и ако није реч за турска државна добра — а Турска их не прима!"

И то говори један словенски лист, који се љути, кад се помињање на балкански савез без Бугарске. Па ако је „Вечерња Пошта" доиста израз бугарског двора, онда свакако писање њезино доказује њену намеру прогласа бугарске независности и прогласа анексије Босне и Херцеговине.

У осталом, данас ћемо јамачно поуздано знати, на шта се одлучила Порта поводом аустро-угарског предлога.

ДРАГОЦЕНО ПРИЗНАЊЕ

После дугог отпирања, Аустро-Угарска је најзад не само пристала да за анексију Босне и Херцеговине да Турској новчану накнаду, но је још и сама понудила и одређену суму за то — два и по милиона турских лира, што износи око 60 милиона динара.

Предлажући Турској ту накнаду, о којој смо јуче донели бечко службено саопштење, Аустро-Угарска је брижљиво избегавала сваку реч и сваки израз, који би наговештавали да је понуђена сума накнада, оштета или откупна цена за анексију Босне и Херцеговине. Место тога бечка је дипломатија употребила израз, који казује како се Турској то плаћа за уступање њених суверених права на Босну и Херцеговину. Али је у ствари то једно исто, Аустро-Угарска за то што је анектовала Босну и Херцеговину, нуди Турс[illegible] [illegible] милиона динара, те [illegible] [illegible] [illegible] изађе у сусрет [illegible] одрицање својих суверених права, даље да не протестује против аустро-угарске анексије Босне и Херцеговине. Стара лија, као што је увек била Аустро-Угарска покушава да замаже и забашури и тај свој пораз, па за ту понуду налази формулу, како је Турска изјавила такву жељу и како јој Аустро-Угарска сад ето „излази на сусрет" својом готовошћу да јој „поменуту суму исплати за бивша турска државна добра у Босни и Херцеговини." Али кад се не зна да ли су та „бивша турска државна добра" „отоманска државна својина или својина тих двеју покрајина," то она ту своју „предусретљивост везује за услов," да се, ма и изборним судом, аутентично утврди то право својине.

Није шија него врат! Не плаћа за анексију Босне и Херцеговине, но „за уступање суверених права" и „за бивша турска државна добра", ако се аутентично утврди да та добра нису својина Босне и Херцеговине! Ако би те две покрајине и имале каквих посебних добара, као да се не може наћи да су та „бивша државна добра" својина отоманске државе, само ако Турска пристане на понуђену цену и на предложену форму те куповине и продаје.

Нас се, за овај мах, не тиче ни како ће Турска примити ову понуду, ни каква ће јој се форма, у даљим преговорима, дати, ни како ће се најзад цела ствар свршити. За овај мах нас интересује друга једна страна овог аустро-угарског предлога, а то је ово:

Самим тим, што Аустро-Угарска предлаже, да од Турске, ма у каквој форми, купи признање анексије Босне и Херцеговине, за нас је и за цео свет драгоцено признање Аустро-Угарске, да она нема никаквих права на Босну и Херцеговину. Јер кад би имала ма какво, ма и најмање право, она не би пристала а камо ли још и сама предложила да признање анексије купи ма и једним паром.

Тим признањем својим Аустро-Угарска је и нехотице учинила велику услугу Србији и Српству, и на српској је дипломатији да се сад згодно и успешно послужи оружјем, које јој је у руке дала сама Аустро-Угарска.

Хармакис.

Енглески краљ у Цариграду

Још се ништа поуздано не зна шта је с гласовима о посети енглеског краља Едварда у Цариграду. И поред свег демантовања „Јени Газета" тврди, како има из поузданог извора да ће енглески краљ посетити Цариград и да је најавио да не жели никакво до[illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] чланку „Јени Газета" вели да Османи уважавају жељу краља Едварда, али његов дочек на турској територији треба да је величанствен и за превазиђе све слично што је до сада било у свету.

„Ла Турки" тврди да зна из аутентичног извора, да ће енглеска краљевска супружанска пар из Атине доћи у Цариград у другој половини фебруара и да ће се у Цариграду задржати седам дана. Њих ће на Белом Мору дочекати два императорска брода, велики везир, председник сената Саид паша и председник скупштине Ахмед Риза бег, који ће ићи с новом турском ескадром. А султан са својом јахтом пречекаће и поздравити узвишене супружнике на Мраморном Мору.

Из Цариграда ће краљевски супружници посетити Мисир и Јерусалим, и от. да ће отићи у Париз.

ЕКСПЛОЗИЈА У ВРАЊИ

Јуче у 1 и по сат по подне десила се у Врању у тамошњој апотеци велика експлозија којој до овога часа нисмо могли сазнати узрок.

Кад је наш извештач стигао на лице места затекао је апотеку пуну дима и смрада на сумпорну киселину. Прозори на апотеци били су разбијени, зидови попуцали тако да се кроз њих провиди а намештај (рафови) у апотеци изломљен је. Један војник који се налазио у апотеци сав је опрљен али нема на себи тешких повреда.

Војска је одмах дошла на лице места и блокирала цео простор.

Ова апотека налази се уз саму болницу и само 3—4 метра од апотеке налази се

маџаџам убојног материјала (муниције). Може се мислити каква је се несрећа могла изродити из ове експлозије.

СРПСКЕ ЗЕМЉЕ

Далматински сабор

Како „Црвена Хрватска“ доноси, далматински земаљски сабор неће се сазивати. Пошто су други земаљски покрајински сабори сазвани, сасвим је оправдано питање, из који су разлога утицали да се далматински сабор не сазове. Буџет за 1909. годину није изгласан, на дневном је реду решење језичног питања и изборна реформа. Све би то били узроци, који би морали налагати влади да сазове и далматински сабор, а земаљском одбору да од владе тражи сазив сабора.

Дневне вести

Усвојен предлог. Турска влада усвојила је предлог Аустро-Угарске у питању новчане накнаде за анексију Босне и Херцеговине и према томе ће се сад пред турски парламент изнети на решавање оно што Аустро-Угарска нуди Турској као накнаду.

Министарска седница. Синоћ је одржана министарска седница у министарству спољних послова на којој је председавао Краљ.

Експозе великог везира. По раније утврђеном распореду, велики везир Тевфик паша има данас изнети у турском парламенту свој експозе.

Пуцано на сељаке. Из Сарајева јављају бечким листовима, да је *српска финансијска стража пуцала пре* [illegible] *сељаке* које су у шуми изнад Пољаничког поља на левој обали Дрине секли дрва. Срећом није нико погођен, јер су се сељаци одмах после првог пуцња склонили иза дрвећа.

Сва је прилика да је и ова сарајевска вест лажна, као што су и друге овакве вести до сада беле лажне и измишљене.

Једва једном. Нов министар војни је првим указом учинио добар почетак и показао довољно куража. Издејствовао је указ, којим је чувени потпуковник г. Душан Станојевић управник „Обилићева“ разрешен од те дужности. Сад је природно да ствар не стане на томе, него да се предузме савесна истрага. Тиме би се дало потпуно задовољење не само јавном мњењу, него и интересима отаџбине.

Преговори. Криза још непрестано траје из нама већ непознатих разлога! Кад је мањена била за будућу политику кабинета, онда је личностима другог реда, и не сме се због тога криза у недоглед продужавати. Преговори, које сад воде г. г. Пашић, Ст. Протић и Љ. Стојановић немају за предмет ништа тако важно за би они смели теме одржавати јавно мњење у нервозности. Г. г. преговарачи се сад кошкају око тога: ко ће бити председник нове владе, и док самосталци нуде г. Стојану Протићу ту част, јер им је са један пут сад и он постао добар, ма да је раније био „сав саздан од најчистијега невољаства,“ дотле се г. Протић устеже и не прима се него жели да Г. Пашић састави кабинет.

Кад је то народу са свим све једно, ко ће од ова два велика мужа, под протекторством самосталаца, бити шеф владе, то би они требали мало да се пожуре, да не би публика почела да се интересује за њихове преговоре; а тако то за ту господу не би било пријатно.

Важне промене. Пуковник г. Дамјан Влајић, начелник техничког одељења разрешен је од те дужности и стављен на расположење. На његово место је постављен пуковник г. Недељко Вучковић, досадањи управник тополивнице у Крагујевцу, а на свој је место постављен потпуковник г. Раја Бојовић.

Сад ће се бар изнести на чисто: како су примани они пиловгровани топови и муниција из Француске.

Из суда. Јуче је у београдском трговачком суду било рочиште по оспореној меници од 32.000 дин. коју је потписао П. Јокић трговац из Београда, а која се налази у рукама Владимира Стевановића овд. кафеџије. На овоме рочишту које ће тек данас бити окончано, казао је П. Јокић, да је он потписао меницу од 2000 а не од 32.000 дин. и да сумња да је то његов потпис. Вештаци су констатовали, да број 3 у цифри 32.000 има битне разлике од осталих бројева, да је текст цифара тридесет и написан косо а две хиљаде динара у запету право, но да је то једна иста рука писала, и да је потпис на меници П. Јокића. За тим су адвокати Јокића дали реч и са правног гледишта доказивали да је меница неисправна. Јокића заступају г.г. Милан Мостић, Добра Петковић и Христодуло, а тужилачку страну г.г. Коста Шпартаљ и Благоје Ристић адвокати овд.

Сала је била дупке пуна трговаца и адвоката, који се јако интересују за овај спор.

Тек данас ако суд стигне да донесе своју одлуку, коју ћемо саопштити нашим читаоцима.

„Из чиновничке статистике.“ У запису која је јуче изашао у „Правди“ под овим насловом случајно је изостало име г. Гаврила—Гаје — Поповића војно судског пуковника у пенс.

Молимо читаоце да ово приме к знању.

Бојкот. У Турској не само да траје но узима све јачи мах бојкот против аустријске и угарске робе. На албанским пристаништима сасвим је престао трговачки саобраћај с Аустријом, а тако исто и путнички саобраћај.

Самоубиство. Обрен син Живојина Бајковића из Болковаца у округу ваљевском, младић од 18 година прекјуче је извршио самоубиство над собом вешањем.

Констатовано је да је то учинио у душевном растројству.

Размештај у дирекцији. Наредбом [illegible] дирекције [illegible] су:

Г. Милан Спасић шеф станице марковачке за чиновника дирекције;

Г. Антоније Коцмоловић шеф станице у Сталаћу за шефа станице у Марковцу.

Г. Петар Анастасијевић саобраћајни чиновник у Топчидеру за шефа станице у Сталаћу; и

Г. Петар Савић приправник железнички из Ниша за саобраћајног чиновника у Топчидеру.

Са претреса. Још пред Божић био је претрес у варошком суду Драгољубу Цвијановићу бив. адвокату београдском за утају разних адвокатских ствари својим клијентима а пресуда још није донета.

Мишљење је да ће га суд пустити зато, што га нико од оштећених не тужи. Цвијановић је болестан и притвор издржава у болници.

Грађанска Касина. У очи Нове Године приређује „Грађанска Касина“ велику игранку за своје чланове и њихове породице. Судећи према припремама које се чине ово ће бити једна од најотменијих забава у овој сезони. Улазница за самца 3 динара а 2 дин. од особе у породици. Одело свечано. Почетак у 9 часова.

Повреда револвером. Жика син Милана Тодоровића, трговца из Смедерева повредио је из револвера система „Броунинг“ свога покућара Светозара Константиновића, ранивши га у главу. Повређени је упућен у болницу на лечење.

Покушај убиства. Милоје Ђорђевић из Брајковића у срезу колубарском, бријајући прекјуче Симу Милошевића свога сељака, хтео је да га закоље, али је у томе спречен. Сими је одмах указана лекарска помоћ а Милоје стављен у притвор.

Управа Фондова. Данас 31. децембра Управа Фондова радиће само до подне.

У саобраћај. Железничка пруга Ваљево—Забрежје предаје се саобраћају сутра 1. јануара.

Исправка. Умољени смо да дамо места изјави: да Никола Вешић о коме је прекјуче било речи у „Правди“ није *апотекарски помоћник* него обичан момак (заборит) у дрогерији „Гуслар.“

Хотел „Москва.“ *У кафани Хотела „Москва“ неће бити [illegible] честитати госпама Нову Годину.*

Кажњени. Свето Николић, Јан Тонесер и Никола Ђурачић, кажњени су са по 10. дана затвора за просте крађе, с тим, да се по издржаној казни протерају из Београда.

ВЕСТИ ИЗ БЕЛОГА СВЕТА

| Аустријски посланички дом сазван је за 7. јануар.

☰ У Хрватској је настало тако звано ex lex (ванзаконско) стање.

⁂ Будимпештански политички кругови добијају глас да ће се брат министра трговине Франц Кошута, Лудвиг Тодор Кошут из Америке вратити и стално се настанити у Угарској и ступити у мађарски политички живот.

✢ Поговара се да ће на место Урусова, за руског посланика у Бечу доћи Розен, садашњи посланик у Токију, који је пре некога времена био посланик и у Београду, као Књаз.

⁑ Из Тавриза у Персији јављају да је Сатар кан наредио да се конфискују шахова имања.

У 600 Авганаца с топовима ступило је у персиску покрајину Сеистан.

⁞ Посланици енглески и енглески у Пекингу упустили су од владе да пригода [illegible] савез да протестују због збацивања Јуаншикаја.

ВАЖНЕ ВЕСТИ

Он и Марко

Читаоцима је пало у очи да су почели почешће у нашим листовима излазити некакви разговори д-р Владана. Ево како су они постали, и који су им прави мотиви.

У кафани код „Круне“ на Калимегдану живео је мирно један матори мачак, све док се у ту кафану не усели д-р Владан. По својој природи наметљив, д-р Владан је хтео пошто пото да задобије пријатељство тога мачка, и услед прекомерног јунаштва које је показао слушајући сваки дан д-р Владана, томе мачку наденуо име *Марко*.

Али су ти кумови прецењивали снагу тога, иначе необичнога мачка. Мачак није могао издржати дискурсе и разметања д-р Владана, и једног дана, пошто му је д-р Владан по шесет девети пут почео причати о огромним реформама, што их је као министар мислио предузети, — мачак од муке, просто од муке побесни!

Е чим је мачак *Марко* побеснио, тад му је већ сасвим лако било. Он је имао прави прост начин да се Владана отараси и он се одмах латио тога средства, те још исте сеанце уједе д-р Владана на зло место, будући убеђен да ће га се на тај начин одмах курталисати.

Али се и сиромах мачак преварио у рачуну!

Владан, бојећи се вар, да му у Пешти неће веровати да је истински бесан, зграби и несрећног мачка и однесе га са собом у Пешту, као некот, тако рећи, виновника.

ПОДЛИСТАК

ВИТЕЗ ПАРДАЈАН

РОМАН

Мишела Зевака

превод с француског

(143)

XXXI

Франсоа од Монморансија

Пардајан исприча како је био затворен и како је после свога изласка из Бастиље отворио писмо Јованке од Пијена.

Само је једно место остало нејасно у његовом причању:

За што су се Јованка од Пијена и Лујза обратиле на њега?.. Он се старао да брзо пређе преко тог опасног места. Што се тиче опасности којој су биле изложене Лујза и Јованка, ко их је одвео и куда су одведене, Пардајан није могао да каже ништа тачно. Али је сумњао нешто.

— Има два могућна пута, рече он довршујући свој говор, рекао сам вам већ да сам видео војводу Анжујског и његове људе пред том кућом у улици Св. Дениса. Можда од брата краљева треба тражити рачуна о томе одвођењу.

Маршал одмахну главом.

— Ја познајем Хенрија Анжујског рече он. Њега владају тамо ствари. Он нема човека који би се наложио сказдају.

— Онда се, монсењеру, вратимо на сумњу коју не нађе на на часте остављали. Ја држим да је случај довео у додир маршала од Данвила са војводином од Монморансија и да ме своја истраживања треба да почнемо од двора Мема. То сам рекао грофу Марсијаку овог часа кад сам га молио да ми да своју помоћ.

— Ја држим да имате право, рече маршал жестоко. Имам разлога да мрзим свога брата... Али радите ми ово да ме нисте нашли у Паризу ви бисте без сумње сами почели тражење! За што? Каквог разлога имате ви да чините то?

— Монсењеру, рече Пардајан, ја сам сматрао за своју дужност да макар у неколико поправим зло које је мој отац у неколико учинио...

— Да, то је истина... ви сте заиста диван човек, витеже. Опростите ми то питање...

— Што се тиче вашег одласка маршалу од Данвила, продужи Пардајан покушавајући да пређе на друге разлоге, ја држим да би то било опасно...

— Ах! упаните Франсоа гневно, да ми га је срести! Видећемо хоће бити у опасности!

— Не говорим ја о њему, монсењеру, већ о њима... Оне су у опасности!

— Оне! рече маршал задрхтавши.

— Без сумње! Ко зна шта са њима може учинити војвода од Данвила ако су оне још његове. Ако га ви нападнете! Ко зна какве је наредбе он издао! Ко зна да какве нове случајности неће проузроковати ово што мој отац није престао да напада!

— Моја ћери! промуца Франсоа пребледевши.

— Монсењеру ја тражим од вас да имате стрпљења двадесет и четири часа. Пустите мене да радим! Ја ћу дознати још ноћас шта се догађа у двору Мему. Ако су оне тамо, онда ћемо се договорити и ја држим да треба да поступимо лукаво. Ви ћете можда употребити снагу тек кад буде дошло време оружју.

— Заиста, витеже, узвикну Франсоа, што вас бог шаље сад се [illegible] у вашој одлучности и вашој окретности. Нико је састанак да мене велика срећа...

— Дакле, монсењеру, остављате ме да радим?

— До сутра... да!

— Монсењеру, продужи видно Пардајан, до овога часа кад будем могао ући у двор Мем и дознати тачно шта се тамо догађа. У осталом, ја се надам да ћу још ноћас успети.

— На посао дакле, дете моје. Ако успете онда ћу вам дуговати више но живот.

Витез устаде и изађе. Маршал га очинском загрли. Он је поново да у узбуђењу у коме се налазио све што би покушао окренуло би се против њега и сматрао је витеза за створење које је провиђење послало да спасе њега, да спасе Јованку, да спасе Лујзу.

Пардајан се удаљи журним корацима из двора Монморансија.

Оде право у Чаробницу обрече се у обично одело и нађе говорећи у себи:

— А сад, можда, у борбу за своју срећу!.. У двор Мем!..

XXXII

Господин Пардајан старији

Он крајем из два месеца пре овим догађајима којесмо испричали, једног кишног вечера два човека зауставише се пред крчмом у Пон-де-Се код Анжера.

Један од њих изгледао је по оделу и држању као официр који иде за својом војском; други је изгледао као његов слуга.

Тај официр био је маршал од Данвила који се враћао из Бордоа у Париз и скренуо са свога пута у Пон де Се.

Путовао је веома скромно, без сумње зато да не би на себе привукао пажњу.

Маршал није скренуо с пута ради тога да види лепе пределе Анжујске, нити да се одмара у крчми Пон-де-Се, већ просто за то што је требало да се ту с неким састане.

Сваки час слуга је излазио на друм и гледао у правцу од Анжера.

У осам часова крчмар хтеде да затвори врата; али га маршал задржа, рекавши да некога очекује.

(Наставиће се.)

У самој ствари, мачак ће пред судом Науке бити потпуно невин, јер је то учињено у својству и у праведној мужевној одбрани, пошто му је д-р Владан својим приповеткама на живот атакирао, који је и мачку, као и сваком божјем створу, најмилији на свету.

Али се убрзо болест на доктору потпуно документовала. Само да би јој се могао оценити интензитет, лекари су почињили Владана једном новом експерименту: сваког трећег или четвртог дана пуштају по једног кониљара да га кроз решетку интервјуише, те према његовим одговорима цене у колико се та опасна болест развија.

По последњим штампаним разговорима, види се да је болест узела маха.

Међутим, чим се констатовао аутентичан уједа на д-р Владану, мачак Марко је оздравио и то је било довољно, па да болест одмах пође на боље.

Држи се да је сиромах Марко до сад оздравио, и да ће се пре д-р Владана вратити кући.

Шабачка хроника

На путу Руме–Митровица. — Бајрам. — Наводњена башта. — Весео Божић. — Разни свидавија. — Једна шабачка новина. — Блато на мору и у варошма. — Нова у Бановинама. — Једна патриотска забава.

(Редовни извештај „Правде")

Шабац 28. дец.

Кад сам пред Божићне празнике путовао возом из Руме у Митровицу био сам сведок једне врло смешне, која ме је као Србина веома обрадовала, јер сам се уверио, да пре није воле и да презире пред туђим и под аустријским мајдаром. На Пећаје је изашао у Руму пун воз војника, прављених [illegible] је пуби пролазу понеки примећено. Прве нису сви пуштени, већ само до доста на чету. При поласку гдбама кошкале су на зале по једна картона, на њом је био налепљен војник без главе, па то препо место метати је фотографисаћ, глава личног војника, пошто је картон дамит, те је изгледао као да је то његова фотографија. На при картона био је лик Фрања Јосифа са церклансом од века и натпис: „Цар Фрања Јосиф својим верним синовима о прослави 60 годишњице." Тако су изгледа хтели да се умиљаје војницима, који су их сада тако потребни. Међутим ти војници, на које прихвата сврха држе сетурна да ће се на њу противу ово је браће туђе, пошто су посао пружио десно и показао да се одазвало на позу „Живели Срби! Доле са српским непријатељима!" Мени, кад чух ове узвике уда[р]ише срце од радости и лакше ми је погледан и да изљубим све те драге синове, које не могосмо да окружимо спасоносно и она наставља српски непријатеља. Место када тога је узвикнух: „Живели ви браћо Срби" нашто ме једногласни војници громогласно одговорише: „И ти о наша браћо Србине!"

* * *

Бајрам је у Шапцу свечано прослављен. У опиј ноћашњој нази нарочито су се истрошено не[illegible], а пред таквом механом је бурно игро се момака и девојака. И ако је време Бајрама био велики снег и мраз ипак то ништа не сметало масломани досетљиво, да изађу у коло и да својим концерту [illegible] пре игре. Ко не зна шта то значи нови играти, тај је требало гледати како Бајрама лака у на[illegible], па би видео шта је играње.

Ми кажемо да би био вилифоритом оваким игре морало би му у грудима да убијете само прво нагрдити. И кад се ово повело коло, дотле су одјекивали из Пробристина грал живих осмјављено, који чине, да у виљадама нагреварје у времен свеј божанственим весеља, што се може љубавну, а у спарјња пробуди уснанију на крстима и живе даме младост.

Прав многе свечаник посетиле су тих дана кућевије Мехмед и честитали им празник.

* * *

Овогодишњи Божић био је веома весео. Овако весео празник одавно се у Шапцу не памти. У свима кафанама одјекивала је свирка, а по варошки су летели фијакери, па којима се смејали у[illegible] пиваријћи и шишаручићи. Да време није попустило, него да се одржало онаке као што је био пред празник, Божић би изгледао још лепши, јер би се на свим улицама саонице и бледим прапринка колико рајски слике шабачки. Овако се тај свет уздржава те је и тога дана Божићу недостајало тих осмеха да би био савршен.

* * *

Да се шабачке „три стотине" (да не поступим америчким изразом, којим Американци означују своју највиши вилиоталиј) уздржавале од јавних манифестација, дотле је радничка и занатлијска сталеж провео Божић на шабачким осташима, јер све на своји броју могли видети по гостионицама весеља, јавни, пријем[?] послужени јер у живот јадну путу по другом, све весељу на весељем.

Нарочито ми је за тек група пала једна у очи, а у њој један млад и симпатичан младић од својих двадесет година. Његов је изглед био такав, да нас није било шта ће да ради. Давно је [illegible] тргу, један, па то је скупио металне пара, па је показао их у својој беседи и бацао га себи у свет десно вода.

Зар је бренула и брзо обиграшао своје, које се тамо. Попањене спарене разбегоше се с по трошећи бакшиш, а бесне сељачију уаратене другови на лађи и однеше у болницу.

Сељаклија је себично повређен и наступи бојазан за његов живот, јер је изгубио велику количину крви.

Кад сам у болници гледао кад га превијају, и кад сам видео његово лепо и младо лице посуто крупним капима знојa и стењусих од бола кућа, ја нисам могао а да сажаљевајући то лудо и бесно момче, не рекнем у себи: „О младости — лудости, шта ти јеси небеса учинила!"

* * *

Хоћу сада да испричам једна нов шабачки обичај, јер сам раније прочитао био то учинити.

Богатији људи праве богато весеље и тај дан позову своје пријатеље на ручак, кога они називају „пандиком даном". То у ствари и није ручак, већ прави бесни ручак, али су ова јела и сва тесте измешана од свиња. Разуме се, да је та одвели млинe [illegible] и [illegible] да не нива, које се пије по војој души задатом песмом, а са варивих домаћина, његове породице и гостију. За бесаним пропаде свака се да у свом мраз, а често за богом у ној ранићу ће гости из свог госпођинског дневника.

На овакви „пандиком даном" био сам у пијетлу и Цицварићу, који својом сажаљеном песмом забавља госте. Из њиховог се испуни тих граде нигде једна песма по другом, као песма о бурници једна до друго. Мени се — јер и ја сам наслађујуће љубавном песму несвесно тревима слабачког г. Миртевића Глишића, вишо задовољство да учествујем у једној сцени „лека" — нарочито допада песма:

Јавна фиши господо,
Овако сам певи за тобе!

Ту песму, коју сте ви без сумње чули у „Позоришној Кафани" у Београду, певају Цицварић са толико ћеманеног сентиментом, да слушаоцу вадрили сваки нерв и покрене са души у њиној најдубљој тај[н]ствености!

* * *

Шабац је без икако сумње после Београда први варош у Србији по својој интелигенцији и веном образовању свога становништва. За то не бури, а то нисам бури, што Шапчани не налазу много на чистоћу своје вароши. За време Божића, по свима шабачким улицама било је такво блато, да се преко није могло прелазити. Гледа по оном блату видио сам вазда своје о[-]дело, толико није Шабац, који сам веома заволео, а који ме је веома бацили потоснки на шаблон Сремачко шабачким бачем овде. И на корау, којим пише дани свет шабачки у својим анони повелти[?] их, није мање блато. Ја се чудим председнику општине, г. Стевн Парапопу, који је познат као интелигентан и што сметно може, да си допустити да се за време његовог управљања општином, растерти овако блато по шабачким улицама.

* * *

Владика Сергије примио је првог дана Божића, песма опу у патријотску белишку. Говор владичин толико је одушевио многобројне слушаоце, да су, по свршетку говора, сви бурно клицали: „Доле с Аустријом! Живела Србија."

* * *

Вредно „Патриотско Друштво Шабачких Госпођа" приређује у очи Св. Јована велику забаву. Припреме се у велико чине, а, судећи по свему ово ће бити једна од најлепших и најинтересантнијих забава у овој сезони. Надати се, да ће грађанство шабачко у што већем броју посетити ову забаву и тиме дати помоћ овом корисном удружењу за потраје на великом патриотском послу, кога се прихватило.

Vitalis.

Из дневника залудног човека

— Бележено за „Правду" —

ДРУГИ ДЕО

БИБЛИОТЕКА „ПЕВНИЦЕ"

Ваљево, новембра 1908. год.

X

Расклашена књигиница

(наставак)

Када сам једне године, путујући по Сирији, дошао у Антиохију, горео сам жељом, да видим место у коме је живео пустињак Делови. Захваљујући предусретљивости Хајдар паше, који је тада био гувернер антиохијски, добио сам пратњу од две хатиџе, са којима после десетодневног јахања стигох у један каменити пре[део], били не много [illegible] на крају и посео стење код манастира Ћолеје у мојој постојбини. Мојиж стени, апсолутно голо без и једне травке или дрвета, подижу се далеко у вис над Ћином, речицом, што се слива у Оронту. Горостасне црвене купе штрчале су као какви џиновски крсти поред многобројних пећина, расејаних на свима висинама и на једној и на другој страни Ћина.

Беше иза једне окуке, после које је Ћин раније био створио неког равничице, налазила се пространа пећина Јаковљева, у којој је он свакако не знато влазу[?] траве, што је могао набрати у овој по[-]минутој равни.

Ту у тој пећини, која би била ништа несобична, догоди се [illegible] једна од најпобожнијих и најредних драма човечије душе. У њој се догодио страховни прорачет[?] два срца, срца Асланова и срца пустињаковог, проввет тако силан и жесток, да је мени жао, што немам перо Бајроново, да га како треба опишем.

* * *

Асланија је врло радо примила овај предлог, да с њим иде у пустињу. Њено срце, које је услед пресиљености постало готово неосетљиво за све утиске, надало се да ће у пустињској тишини, у друштву једног од оних пустињака, иде оштре, који ће се дојмити душе, наикнуте на обичност живот догодовати [illegible]

Праћена само са неколико војника и једним цинтурином[?] дође Асланија и Кавадија у ону наменуту пустињу пред саме вечери, кад је пустињак Јаков обично стајао на једној каменитом узвишици и посматрао, са последње сунчеве зраке игрању по камењ[у] и питању лиловских косица.

Ескорта наместникова заустави се на овој равници, где војници подигоше шаторе, кожне за себе, а свилене за наместника и његову ћерку. За то време цинтуријон оде к пустињаку и замоли га, да буде снисходљив спрам наместникове ћерке.

Ја овако замишљам први сусрет Ја[ко]вљев са Асланијом. Ренан „Ливеќ Мењ", јер тај сусрет није довољно описан у „Прологу".

На улазу у пећину стајао је висок и мршав пустињак, обучен у одело од кострети. Његова дуга брада и бујна коса, одавно неподшишана и неочешљана људском руком, у бујним прамеловима обујмала је његово лице, са кога сиљаху два црна ока, ока дубоко утонула у очне дупље. Ни један мишић не игра на његовом бледом лицу, које изгледа да је од камена.

Пред њим стоја, као какав неземни цветић, девојче обучено у живо свилено одело, из чијих ивица[?] очиу стиже ћаволска освета и радозналост, испуњена малом страхом. Са пупрсеним сочним уснама, које као да одају у једно исто доба и страст и пркос, и са подигнутом у вис песницом, као да хоће да се брани, изгледа она као лепа и мала статуета, изрезана у слоновој кости.

(наставиће се)

РАЗЛИЧНОСТИ

Глас из гроба

У бечком седамнестом кварту десио се један необичан догађај. Сви становници куће Штолкамер[?] гасу се пре неки дан и остањо писмо којим своју мајци оставља последњу молбу да и пре што пре лоће за [њом] у смрт. Ова страна жена испуњава се, јер му је мати оназад случајно умрла!

Овај догађај изазвао је у целом помињутом кварту велику сензацију и постао је повод сваковрених празноверица. Људи у масама одлазе на хољиру на младића гроб и причају фантастичне ствари.

ЗА НАРОДНИ ОДБОР

Прилози Одбору за Народну Одбрану

Приложили су Одбору за Народну Одбрану на одборске циљеве:

1. Управни Одбор Смедеревске дружине за чување Народнога Здравља 500 дин.

2. Госпођа Јелена М. Кр. Ђорђевића за помоћ души свога стрица Богомира Протића бив. рачуноиспитача Гл. Контроле 50 дин.

3. Г. Љуба Божиновић, механџар у Манасији 10 дин.

4. Г. Никола Марковић, одбројач 10 дин. Свима приложницима Одбор за Нар. Одбрану овим путом изјављује вредно на прилогу исто толико и на оствари дужности према задатку одборском.

ТЕЛЕГРАМИ

Цариград. Уверавају да су сви амбасадори а са њима и Зиновјев препоручивали и навољивали на Порту да прими понуду Палавичинијеву. У министарском савету било је протеста против понуде, вероватно од стране младотурчина Рефик беја министра правде а нарочито је против понуде Ахмед Риза председник парламента. Опште је веровање да је целокупна политичка ситуација у Турској очајна, због гладi, разбојништва у земљи и што власти немају ауторитета. Све ово уплашило је те је опозиција младотурака против аустријских предлога побеђена. Нарочито је вредно да се забележи да је Зиновјев јуче изјавио на Порти да се Русија ни у ком случају слаже не идентификује са Србијом јер Русија хоће одржање мира на Балкану. — Тефик паша демантовао је јуче вест да је поднео оставку.

Цариград. Парламент је усвојио једногласно и са највишим одушевљењем предлог цариградског посланика Фазли-Ефендије, да се учине измене у уставу у смислу одговорности министарске, избора сенатора, и укидања султанова права на изгнанство. Данас је на реду само експозе великог везира.

НАШИМ ПРЕТПЛАТНИЦИМА

Многим претплатницима истекао је рок претплате 31. децембра 1908., с тога их молимо да исту обнове најдаље до 5. јануара 1909.

Ко ни до тога дана не положи претплату сматраћемо да не жели лист да прима на[ш] [т]е ћемо му исти обуставити.

Табелдот

Ручак и вечера

у

Хотел Империјалу

Ручак

Супа, говеђина, умокац и тесто са лебом 1·40 дин.

Супа, говеђина, умокац и печење са лебом 1·60 дин.

Супа, говеђина, умокац, печење и тесто са лебом 1·80 дин.

Вечера

Два готова јела по јеловнику са лебом 1·20 дин.

Два јела по јеловнику једно готово а друго по наруџбини са лебом 1·40 дин.

Вино најбољег квалитета 1·60.

Пиво Паланачко Кучеле без конкуренције чаша 25 пр. дин.

Разна мезетија са скупљеним ценама.

Чувени „Империјал" певачица у свако доба.

Сваке суботе за вечером нова музик са пасуљима и прасом

—Кујна отворена до 12 сати ноћу.

Негујте зубе Кушаковића Калодонтом

СРБИНЕ БРАТЕ

(С В О Ј — С В О М Е)

Ево ти је срећна Нова Година, нека она донесе само добро и срећу теби, твоме дому и Отаџбини. —

Пази у Новој години где ћеш дати своје паре за куповину твојих потреба, само та [illegible] у туђе — [illegible] руке, [illegible] Српство [illegible] у туђинске руке [illegible].

Знај да паре и зараду [illegible] потребу [illegible] „свој своме" за [illegible] *српским производом калодонтом Кушаковићевим.*

Веруј, да за [illegible] Србија и Српства.

Уверен буди да је *Кушаковића Калодонт* [illegible] одобрен од Санитетског Савета, препоручен од многих лекара и награђен на светским изложбама у *Лондону, Паризу, Остенди, Браслу, Бечу, Кану, Прагу и Атини* [illegible].

Запамти, да је онај народ јак у чијој је руци трговина и индустрија, помажи дакле своје трговце и српске произвође, помоћи ћеш српски народ [illegible] у борби против [illegible]. —

Неоспорна је истина, да Шваба Стр., Таусиг, Клајн, Волф, Леви и у опште Јозефовци [illegible] добро Србије и Српства, док међутим апотекар Кушаковић и његов дом [illegible]: *Врањски сиротињски дом*, *Црвени Крст, Народну Одбрану, Певачко друштво, Фонд гимназије, Основне школе, Трговачко занатлијску омладину, Српско земљорадничко удружење, друштво за потпомагање солата у Врању, Српски манастир Хиландар у Светој Гори*, [illegible] Отаџбини [illegible]

Поштовани Српски [illegible] Српство. — Српско поздравља својом Србињу и Српкиња.

ПЕРА К. КУШАКОВИЋ апотекар — Врање.

Негујте зубе Кушаковића Калодонтом

УРАЂЕНЕ СВЕЖЕ ЖИВИНЕ

Заклане и урађене ћурке, пачеће, кокошке, гуске и разне дивљачи.

Свежег „ТЕЈ-БУТЕРИ"

Павлаке „Милих-рама"

Изворска Бела и Црна вина

[illegible] Свежих јаја [illegible] Најбољи српски и страни Сухомеси. [illegible] Сушени Бикови, Млади Грашак, Мајонез [illegible] Спанаћ и т. д. Свежих дабра.

Највећи и најразноврснији [illegible] послужење нарочито спремљено за свечаре.

Брачанска кокошка 130—140 [illegible] у Бурету, кисели купуса. Црна [illegible] Мандарина. [illegible] Паратетка.

Француски вина бела: „Алказ" „Бошеризе", прост „Медок", „Шеро", „Ст. Емијон", [illegible] Свежи грожђа из Италије 1 кило дин. 1·40.

Највећи избор белих и рибљи конзерви разних сардина у вљеву, и осталих риба у маринаду и. т. д.

Препоручује колонијал-деликатесна радња

Душана Тодоровића

Краљевски-Срп. Дворски Лиферант у Београду — Теразије.

Т. т. потрошачима у Београду и унутрашњости шаље тачно и са вером за врло солидном ценом и услугом.

Телефон бр. 43. 691 75 —

Продаје се намештај

Због селобе продају се 2 спаваће собе, 1 сала, 1 трпезарија и 1 вајањешно. Све елегантно. Упитати у редакцији „Правде." 725 1 3

Живела Срећа

На срећке Класне Лутрије продате из радње **Исака Ј. Ешкеназа** добија се врло често

Премија од	200.000	дин.
Гл. згодитак	100.000	„
60.000	„ 14.000	„
40.000	„ 12.000	„
35.000	„ 10.000	„
30.000	„ 8.000	„
25.000	„ 5.000	„
20.000	„ 2.000	„
15.000	„ 1.000	„ и т. д.

тако да свака купља, који непосредно из моје радње купује срећке најопрезнатије [illegible] срећу. Поруџбину извршујем одмах по пријему новаца. Што радња без конкуренције продаје [illegible] 2, 3 и 4 од сто. Купује [illegible] свију новаца Краљевски Лутрије [illegible]

С поштовањем

ИСАК Ј. ЕШКЕНАЗИ

[illegible] Класне Лутрије на „Руском Цару"

696 7—15

11.000 динара

[illegible]

Тражи се [illegible] од 25—30 [illegible] у околини Београда, Ниша, Пожаревца, Смедерева и других места [illegible] Ужичке Фондове.

Ужичке продаје и [illegible] осим [illegible].

1—8 **Мишо** [illegible]

ПРИРОДНО

Вино црно и бело старо и ново продајем један литар по 0·50 п. дин. на више јевтиније.

Добре сланине, пршуте, кобасице и осталих артикала јевтино.

С поштовањем

Добр. Т. Агатоцковић

[illegible] бр. 5. — Телефон 270.

707 8—10

ОДЛИЧНО

Пожаревачко и Смедеревско црно и бело вино, може се добити у радњи

ВЕЛИЧКОВИЋА и ТОДОРОВИЋА

Београд — [illegible] бр. 5. до апотеке „Гуслара"

Цена од 0·70 п. дин. па на више.

Новитети за балску сезону

Данас ми је приспео

КОМИСИОН

Женских балских хаљина

од једне велике енглеске фабрике

за условом: да вратим што се не прода до 28. децембра ове године.

Како су цене невероватно ниске, а нарочито особито то [illegible] поштоване муштерије да се користе овом приликом.

За цену од 25 дин. добија се једна балска хаљина, рађена на [illegible], са [illegible] и [illegible].

Па како ће исте хаљине стајати на углед у мојој радњи врло кратко време, и то од данас до 28. децембра, то се моле п. муштерије, да се према овом огласу управљају.

Поред балских хаљина добио сам огромну количину свиленог [illegible] за костиме истих хаљина и на жипоне и то у свима могућим бојама и у два квалитета. Једном је цена 1·80 дин., а другоме 3·20 дин. метар. Иста је свила досад [illegible] у Србији, одликује се [illegible], [illegible] и гарантујем да је [illegible] свила.

Помодна радња

688 7—10 **ДИМИТРИЈА М. НИКОЛИЋА**

Врачарцима!

Колонијално-Деликатесна Радња

ПЕТРА П. МИРКОВИЋА

Његошева 29. — Београд. — Цветни Трг.

Препоручује поштованим г. г. потрошачима [illegible] Кранјски Обласи и Чешке за [illegible], Гроздови, Сланине, Бурме, [illegible] и колаче за покуповање.

Сир, Рајма, Лимуни и Бадеми.

Сир: [illegible], Гоудиа и т. д. Салами.

Р И Б Е:

Сардине француске, Маринирате од [illegible], Туњевина, [illegible], Сардине, [illegible] и Харинге. Зејтине француске, из Ниша без мириса 1 литар Дин. 2·40.

В И Н А:

[illegible] бела.

Смедеревско бело и црно.

Врањско бело и црно.

[illegible] бело и црно.

Француски: [illegible], **Ст. Емилион**, [illegible] **Шампањ** и **Комовица стара**.

Ж И В И Н Е:

Урађене заклане свакe дан.

Ј А Ј А:

Крупна под гаранцијом свежа.

Робу достављам г. г. потрошачима у Београду у кућу а у унутрашњост [illegible] брзо и тачно.

Најумеренија цена, тачна и брза услуга.

706 ТЕЛЕФОН БР. 660. 9—15

ВИШЕ ХИЉАДА пријавних листа за кирајџије могу се добити у штампарији „Вравко Радичевић," Бранкова ул. бр. 16.

Хотел „АЛБАНЕЗ"

Српска кујна без конкуренције.

Нарочити јеловник спрема се за празник.

Препоручујемо домаће КИСЕЛО МЛЕКО.

Од данас па сваке суботе *Српски купус са пастрмом, Пуња, Ћевап на ражњу*.

Препоручујемо домаћи пажични бермет. Љубитељима црна вина обраћамо нарочиту пажњу као и остало домаће вино по знатно снуштеној цени.

Овогодишњи „КОМИЊАК" продаваћемо вишрање по 30 п. дин.

НОВА КЊИГА!

Др. Јов. Цвијића,

АНЕКСИЈА БОСНЕ и ХЕРЦЕГОВИНЕ

И СРПСКИ ПРОБЛЕМ

(са 2 карте у боји). *Цена 1·50 дин.*
(са поштарином *1·70 дин.*)

Изишла је из штампе. Са поруџбинама обратити се издавачу **С. Б. Цвијановићу** књижару у Београду, Кнез Михаилова ул. бр. 22. 702 2·2

Музички инструменти

и то

виолине, флауте, кларинете, бандиске трубе, армонике и сав прибор [illegible].

Најјефтиније може се добити у врлој и најбољој трговини све врсте

АДОЛФА РЕШОВСКОГ

преко А. Путник, Београд

[illegible] бесплатно.

Поруџбине из унутрашњости извршују се тачно и савесно. 29636—30

ПАЖЊА РОДИТЕЉИМА

Против: шкрофула, отока жљезда, малокрвности, бледо т. зв. [illegible] код мале деце, и осталих [illegible] болести, које од нечисте крви, [illegible] најбоље је и најсигурније средство за децу и одрасле:

РИБЉИ ЗЕЈТИН

СА ЈОД ГВОЖЂЕМ (Ol Jecoris & Ferro-Jod. 0.8% effervesc.)

који се од дуже године справља у апотеци код „Црвеног Крста" у Београду. Исти је зејтин врло пријатног укуса и мириса, јер је справљен тако, да га и најмања деца могу без икакве одвратности врло радо пију. Дуготрајном употребом овога зејтина, деца се нагло поправе, добију снагу и румену боју лица, једном речи крв се прочисти, а кад је крв у организму чиста, онда се и болести рђе [illegible].

Овај зејтин препоручен је од г. г. Лекара како у Београду, тако и у унутрашњости Србије.

Цена једне флаше са упутством иноша 2 дин.

У истој апотеци справља се и

„АРОМАТИЧНИ РИБЉИ ЗЕЈТИН СА КРЕОЗОТАЛОМ"

Ol Jecoris aromaticae cum Creosotalo 10% effervescens, против шкрофула које гноје, шкрофулозних отока коже, хроничног запаљења [illegible] т. зв. [illegible].

Употребом овог зејтина са Креозоталом рана се убрзо [illegible] очисти и зарасти, а [illegible] врло пролази.

Цена једне флаше 3 дин.

Поруџбине из унутрашњости врше се брзо и тачно уз доплату.

Адреса: **Апотека „ЦРВЕНОГ КРСТА" Београд.**

Ови препарати могу се добити и још у Београду у дрогеријама: Суботића, Ољаковића и код „Гуслара."

У унутрашњости у апотекама и то: у Нишу код Рувидића, Паланци Јовановића, Смедереву Тајсића, Зајечару Гунира, Крагујевцу Николића, Лозници Тодоровића, Крагујевцу Илића.

„Правда" излази сваки дан. — Претплата је за Србију: за годину 16 дин. за пола год. 8, за четири год. 4 дин., месечно 1·50 дин. За иностранство: за годину 32 дин. за пола год. 16 дин. за четврт год. 8 д. — Стан уредништва налази се на углу Босанске и Добрачине улице. — Власник и одговорни уредник *Радисав М. Ра-* [illegible] бр. 22.

„Вравко Радичевић" Штампарија Гавр. Давидовића и Комп. Бранкова ул. бр. 16. Телефон бр. 69.